9
19 F
12

9-8-d-19

Digitized by Google

SANCTISSIMO
AC BEATISSIMO
PATRI
ET D. N. CLEMENTI VIII.
PONTIFICI MAXIMO

CÆSAR BARONIVS CONGREGATIONIS Oratorij Presbyter ſempiternam felicitatem.

CVM ſacra tractantur, BEATISSIME PATER, haud ſatis eſſe cuilibet homini, præſtantiſſimi licet ingenij, proprijs niti viribus, certo illo declaratur exemplo, dum ad mechanica etiam elaboranda, fabro, etſi rerum diuini cultus opifici, tanta hæc diuinitus eſſe impertita, Moyſes affirmat a: Impleuit, inquit, Beſeleel Dominus a Exod. 35
Spiritu Dei, ſapientia & intelligentia; ſcientia & omni doctrina ad excogitandum & faciendum opus in auro, argento, & ære, ſculpendiſque lapidibus, & opere carpentario: quicquid fabre adinueniri poteſt, dedit in corde eius.] ſed & adiecit b, vt ita diuino Spiritu bene confectum b Exod. 39.
opus non ante ſacro eſſe vſui mancipandum, quam ab ipſo Moyſe fuiſſet cognitum & benedictum. Quę quidem omnia cum ipſi, qui licet Deo ſacranda, fabrilia tamen tractabat, diuinitus dari decuerit: quanto eadem maiori cumulo expetenda erunt ab eo, cui elucidandæ rerum Eccleſiaſticarum veritatis onus incumbit? nempe vt ſpiritu veritatis ſemper afflatus, veritate vndiq. conſtãs opus abſoluat, atq. illud ipſum demum antequam publice edat, ipſi, qui Eccleſiæ præeſt, vniuerſali Pontifici offerat cognoſcendum atq. benedicendum.

Huius autẽ vetuſtiſſimi Eccleſiæ moris, & ab Apoſtolis ipſis egreſſæ traditionis pleraque manent vbique impreſſa veſtigia, in primiſq. Doctoris Gentium, magnifica illa quidem: Etenim vt acceptum diuinitus (quod ipſe c c Galat. 1.
teſtatur) Euangelium vniuerſæ probaretur Eccleſiæ, ne in vacuũ cucurriſſet; ad hoc ipſum vt cognoſceretur a Petro, Hieroſolymam venit, atque apud eum diebus quindecim manſit. Cuius Apoſtolici inſtituti memores qui poſt Apoſtolos vixerunt in Eccleſia ſacrarum rerum ſcriptores, quos elucubrabant commentarios, eoſdem cognoſcendos ac comprobandos mittere conſueuiſſe ad Eccleſiæ Romanæ Pontificem, præter alia quæ præceſſerunt exempla, præſens tomus id indicat factum a SS. Turibio Epiſcopo Aſturicenſi, ac Cæſario Arelatenſi, inſuper ab Honorato atque Gennadio Maſſilienſibus: quæ enim iſti aduerſus Priſcillianiſtas ſiue Pelagianos hæreticos conſcripſere, eadem ad Leonem Magnum, eiuſque ſucceſſores Felicem atque Gelaſium probanda miſere. Sed cum vnus idemque mos eſſet vniuerſæ Eccleſiæ, quod Occidentales feciſſe diximus, id ipſum eodem tempore ab Orientalibus præſtitum, certum eſt: etenim primariæ totius Orientis Eccleſiæ

Orthodoxus Antiſtes(Ioannem dico Alexandrinum Epiſcopum) elaboratum a ſe aduerſus Pelagianos Apologeticum examinandum illum miſit ad Gelaſium Romanum Pontificem: Qui Apoſtolica, qua ceteris omnibus in Eccleſia Catholica emineret auctoritate,non de adhuc viuentiũ tantum ſcriptis iudicium protulit,ſed Pontificia maieſtate arbiter ſedens, quotquot ab Apoſtolorum temporibus edita eſſent de Chriſtiana religione volumina, ad cenſuram Eccleſiaſticam reuocauit;eaq.cuncta exacte perueſtigans,acute di
a Hier.15. ſquirens,atque examinans accurate,tamquam os [a] Domini,mundum ſegregauit ab immundo,& pretioſum ſeparauit a vili;tanta ſibi iure vendicans le-
b Apoc.3. gitimus Chriſti Vicarius,clauis Dauidis [b] certus heres:Cui Catholicæ veritati qui aduerſatur,Dei ordinationi reſiſtit;diſpergereq.conuincitur, qui cũ
c Ioan.10. illo non colligit;ſed & tamquam fur [c] arguitur atque latro,qui aliunde & nõ per oſtium intrat,ab eo dumtaxat aperiendum,qui ſcientiæ clauem hereditario iure poſſedit.

His ego admonitus, SANCTISSIME PATER, in primis quo debiliores ſentio mei ingenij eſſe vires,eo enixius ſemper ſtudui diuinum auxiliũ implorare,vt quæ Deus ſponte rerum ſacrarum fabro conceſſit, eadem rerũ Eccleſiaſticarum ſcriptori expoſcenti non deneget;Inde vero ſummo labore partas meas omnes lucubrationes(qualeſcumque illæ ſint)antequam edantur,more maiorum,Romanæ Eccleſiæ cenſurę ſeueriſſimę ſubijcere conſueui;eaſdemq.probatas,Apoſtolica benedictione veluti diuino quodam ſigillo conſignandas offerre,vt duplici munimento ſecuræ, nullo vmquã poſſint
d Matt.17. aduerſantium labefactari conatu; cum certum ſit [d], nulla vi ventorum,vel imbrium impetu diſijci poſſe ædificium illud,quod conſtat ſupra firmam petram habere ſolidum fundamentum.

Accipe igitur,poſt quartum & quintum,adhuc ſextum hunc Annaliũ tomum,quem tua auctoritate cognitum atque probatũ,Pontificia benedictione locupletes. Ex eo quidem in ærumnoſis his atque deploratis temporibus, quibus ſancta Eccleſia imměſis motibus iugiter agitatur, atque concutitur, haud mediocrem conſolationem diuinę prouidentiæ,qua ſuam Eccleſiã moderatur,haurire poſſis,cum illa deploratiſſima tempora repræſentet, quibus inter alia illud etiam accidit infeliciſſimum, quod nullus omnino toto orbe Chriſtiano Catholicus Princeps extaret,ſed cuncti Reges & Imperatores hęreſibus tenerentur impliciti,& cum Italia,ipſa Roma, Romanaque Eccleſia ſub Gothico & Ariano gladio ingemiſcerent;quando ex inſperato ſuſcitat ſibi Deus hominem ſecundum cor ſuum inſtar Dauid,ſeruum fidelem, Regẽ Francorum,religionis Catholicæ profeſſorem atque acerrimum defenſorẽ, Chriſtianiſſimum Clodoueum:Qui e Gentilium ſuperſtitione conuerſus, illud ipſum quod accepit ab Eccleſia Catholica Euangelium, in Francos omnes qui aderant,& in poſteros feliciter propagauit;atque demũ proxime moriturus,inſigni pietatis exemplo,ipſum quod ſciret vnicum eſſe totius Eccleſiæ viſibile caput,corona regia redimiuit,mittens ad Apoſtolorum Principis Petri Confeſſionem perſuaſione S.Remigij Francorum Apoſtoli coronã auream gemmis ornatam.Dona vero Regum non ſolum pretioſa, ſed myſtica
e Matt.2. quoque eſſe ſolere,teſtificatione etiam Euangelica [e] admonemur, cuiuſmodi Clodouei fuiſſe munus,euenta probarunt:eo enim obſequio viſus eſt dãs coronam,oppignoraſſe regnum ipſum in Eccleſiæ Romanę præſidium(coronã

enim

enim illam,regnum nominatam fuiſſe, qui res geſtas Francorum ſunt profe-
cuti,teſtantur [a]) eoq. munere illud Deo dicare voluiſſe,atque perpetuo ſta- a Hincmar in vita S.Remigij.
bilire:dum enim ſupra petram,Petriq. Confeſſionem regni coronam poſuit,
regnum ſuum ſtabili fundamento firmauit,vt rerũ multiplices exitus decla-
rarunt. Etenim collapſis,euerſiſq.penitus ceteris barbaris qui inuaſerũt Ro-
manum Imperium,Gothis,Vuandalis,Sueuis,Alanis,Erulis,Hunnis, & Lõ
gobardis,ſola corona Ftancorum Apoſtolica ptotectione ſecura, conſtans,
firmaq.permanſit,maioribus in dies acceſſionibus aucta atque ſplendorib.
illuſttata;tunc tantum viſa nutare,obſcurari,& in vltimum diſcrimen addu-
ci,cum ab hæretica labefactata perfidia,Apoſtolico eſt præſidio deſtituta:In
de dũtaxat (ſero licet ijſdem intelligentibus Francis)ipſa conſecutura reme
dium,ſi eo,vnde excidit,reuocetur,ad ipſam videlicet immobilem petram,A
poſtolicamq. Confeſſionem,atque denuo ſuper illius capitis verticem hono
rifice collocetur,vbi primum a primo Chriſtianiſſimo Rege Francorum poſi
ta,mira claritudine ſemper toto terrarum Orbe refulſit,

Id vnum cum optent Catholici omnes,petantq. Fideles,ad idq.ſemper ſu
ſpiret & anhelet mærens in cinere ſedens omni deſtituta ſolatio Eccleſia Gal
licana:tu ipſe, BEATISSIME PATER, aſſiduis a Deo precibus vehemẽ
tius poſcis,ex poſciſq. potentius indeſinentibus lacrymis,atque efflagitas re-
petitis quotidie ſacrificijs,immenſo rurſum Francos dolore parturiens, do-
nec,vt prius,efformetur Chriſtus in eis. Annuat votis Deus,& ex optato pla
catus aſpiret,vt quod omnes cupiunt,alterum tibi excitet Clodoueum,cuius
ope diu depreſſum conſurgat Francorum regnum,& vt olim,florentiſſimum
rurſum appareat;ſicq.meliorum viciſſitudine retum, ſecundum prędictionẽ
illam Propheticam [b], pro cinere cotonam accipias, oleum gaudij pro luctu, b Iſai.61.
pro ſpiritu mæroris pallium laudis:vt rurſum vocentur in eo fortes iuſtitiæ ,
plantatio Domini ad glorificandum:ędifices deſerta a ſæculo, erigas ruinas
antiquas,ciuitates diſſipatas inſtaures;& qui alieni facti erant,reuerſi conſi-
ſtant,tecumq.paſcant gregem tuum:Has tantas ſecum afferat a Deo præſtã
das benedictiones,qui modo Sanctitati tuæ tomus iſte benedicendus offer-
tur:vt læteris in Domino,viuaſq.feliciter ſemper Catholicæ Eccleſiæ profu
turus.

SOLI DEO HONOR ET GLORIA

PETRO ALDOBRANDINO S. R. E. DIACONO CARD. AMPLISSIMO

CAESAR BARONIVS FELICITATEM.

EXIGIT a me, Cardinalis Ampliſſime, priſtinæ conſuetudinis vſus, ſimulq. præſtans tua dignitas admonet, vt ſextum hunc Annalium tomum Summo Pontifici oblatum, eiuſq. benedictione ſignatum tibi primum tradã, qui eidem ſacræ miniſterio functionis proxime ades, & ſanguinis neceſſitudine coniunctior hæres, atque laborum participatione vna couiungeris: idq. eo libentius, quod ſciam, veterum diaconorum exemplo, & inter alios eius cuius tu nomen & munus geris, Petri S. Gregorij Papæ diaconi, eiuſdem ordinis Dei miniſtros non in ſacris tantum, ſed in re etiam litteraria Romanis Pontificibus aſtitiſſe, ſi quãdo ab ingruentium negotiorum turba ceſſare liceret. Quid enim gratius & honeſtius, atque homine Eccleſiaſtico dignius, quam ſi de
a Eccl. 39. Eccleſiæ antiquitatibus diſſerat, ſecundum illud Eccleſiaſtici [a]: Sapientiam omnium antiquorum exquiret ſapiens?] Exemplo igitur Petri diaconi S. Gregorium pie interrogantis & argute quærentis, elicientiſq. e ſapientiæ promptuario per dialogiſmum diuina reſponſa, Patrem cum interrogas, dicet tibi, & patruum dum interpellas, annũciabit tibi; fietq. vt cui miniſterio aſſiſtis, ipſe magiſterio tibi proſit; beneq. verſa vice modo Clemens Petrum Eccleſiaſticis inſtruat inſtitutis, cum olim a Petro Clemens iiſdem fuerit eruditus. Cui quidem & eo nihil fuit antiquius, quam vt te a puero optimis moribus inſtitueret, & veluti in puriſſima cera, in optima indole, omnium virtutum imagines efformaret: quod quã feliciſſime ſit aſſecutus, teſtes nos omnes ſumus, qui nouellæ plantæ primitias deguſtauimus toto illo anni curriculo, nobis autumno perpetuo, quo te apud nos reliquit idem patruus tunc S. R. E. Cardinalis, cum honorificentiſſimæ legationis munere a Sixto Pontifice in Poloniam mitteretur.

Si igitur tanta luce adoleſcentiæ tuæ matutina crepuſcula micuerunt; qualem decet iuuentutis expectare meridiem, cum præſertim fulgor tantæ acceſſerit dignitatis? Quo nomine magna plane
b 1. Tim. 3. abs te diacono Paulus Apoſtolus [b], præſcribens legem diaconis, exigit; & iure quidem: noſti enim quæ de his tradat martyr Ignatius ſcribens ad Trallianos: Quid, inquit, diaconi, niſi imitatores Angelicarum virtutum, Deo miniſtrantes miniſterium purum & immaculatum, vt S. Stephanus beato Iacobo, Timotheus & Linus Paulo, Anacletus & Clemens Petro?] Cum vero tanta hæc a quibuſlibet etiam minorum Eccleſiarum diaconis requirantur: qualia præſtanda putas a diacono primariæ totius Orbis Eccleſiæ? Satis eſt illis, ſi ad illuſtrandas ſuas, quibus miniſtrant, priuatas Eccleſias, poſiti ſint ſupra candelabra ardentes lucernæ: ad illuminandam autem illam, quæ ſua amplitudine continet omnes quotquot ſunt in Orbe Fideles, plane conuenit eſſe Solem: vnde merito & ſummo illo gloriæ titulo iidem decorantur, vt etiam Illuſtriſſimi nominentur.

Ad hæc tanta præſtanda cum multa ſuadeant atque prouocent, domeſtica te tamen exempla compellunt, Ioannis in primis patrui tui S. R. E. Digniſſimi Cardinalis in quo tamquam in antiquæ probitatis viuo reddito exemplari virtutes omnes vna cum doctrina incomparabili miro decore fulſere; inſuper & eius germani, tui vero inſtitutoris & promotoris Hippolyti, iiſdem plane virtutum, atque ſcientiæ, ſed longe maioris dignitatis, nempe Pontificatus maximi inſignibus exornati: cuius merita ſi ex diuini iudicij compenſatione perpendas; cum ſeruus bonus atque fidelis ſit ille quem Dominus ſuper multa conſtituit, plane optimus & fideliſſimus habendus eſt ipſe ſuper omnia bona ſua a Domino conſtitutus. Horum tu conſectare veſtigia: quæ cum cælum verſus eſſe directa, & longioribus ſemper ſpatijs (vt feſtinantium eſſe ſolent) leuiter humi preſſa vides; tibi magis magiſque in dies velocius currendum eſſe, vt eos aſſequaris, intelligis. Hanc a ſene tui amantiſſimo cum munere etiam admonitionem accipere grato animo, ne recuſes. Vale.

Digitized by Google

IN

CAESARIS BARONII
ANNALIVM ECCLESIASTICORVM
TOMVM SEXTVM

IOSEPHI CASTALIONIS

Carmen.

AVSA fuit quoties Chriſti conuellere firmam
Turba fidem longe monſtris immanior Orci,
Faſcibus & quoties ſocialibus efféra Regum,
Aut Arri infremuit rabies, aut dira libido
Neſtorij, Eutycheoſque, Tomo quem ponere ſexto
Cura tibi, Heſperiæ BARONI gloria noſtræ:
Ne pars infandæ ſuccumberet optima ſectæ,
Quæ Deus oppoſuit Sanctorum robora Patrum?
Cecropijs, Latijſq. viri noua fulmina terris
Emicuere pio præſtantes pectore & ore,
Per quos & ſcelus extinctum, & pax reddita terris:
Tartareis rurſus labes educta cauernis
Innumeras populis hac tempeſtate per Orbem
Ingeſſit clades, ac merſit funere regna.
Hinc opifex rerum tibi mentem in tempore tali
Iniecit, dextramq. ſtylo muniuit acuto,
Quo furiale malum ſuperis in Tartara ab oris
Concideret, miſeriſq. ſalus mortalibus eſſet.
Annales hinc ire ſacros ab origine prima
Chriſtiadum in lucem pretioſa volumina gaudes.
Augeris pulchra librorum prole quotannis,
Et longum ſcriptis profers tibi nomen in æuum.
Acta Patrum, moreſq. notas, rituſq vetuſtos,
Reſq. alta penitus merſas caligine pandis,
Impiaq. in ſuperos bacchantum dicta retundis:
Totq. vnus ſeriem ſæclorum euoluere longam
Pergis, opuſq. inſtans immenſum ferreus vrges.
Tantus amor cultus, Romanaq. ſacra tueri,
Et maieſtatem Romani extollere Patris.
Humani cuſtos generis quæ gaudia CLEMENS
Percipit, vt nouit Clodoueo Rege ſubiſſe
Dulce iugum Chriſti Celtas nam ſperat eoſdem
Ad gregis actutum redituros ſepta Latini,
Facturoſq. iubet quodcunque Eccleſia mater
Vnica, quæ ſanctis moderatur legibus Orbem:

Quod

Quod precibus, lacrymiſq. Deum, votiſq. fatigans
Orat perq. diem, perq. alta ſilentia noctis
Sollicitus, pereat commiſſi ne quid ouilis.
Aerias exhauſta tui pars magna laboris
Trans Alpes, atque Oceani trans littora currit,
Oraq. peruolitat variorum multa virorum.
In patrium libros ſermonem vertere geſtit
Quiſque tuos, munuſq. ſuis popularibus aureum
Tradere, cæleſtiſq. elementa infundere vitæ
Sunt mores ſcriptis ſimiles, ſunt conſona dictis
Facta tuis, auges ſacris altaria donis,
Exoras pro teq. Deum, populoq fideli,
Inq. hominum flagrant vſus tua pectora amore:
Te Pater omnipotens, cuius moliris honori
Tanta, ſinat longis incœpta abſoluere chartis,
In terriſq. diu ſpecimen te ſoſpite recti
Eſſe velit, tantiſq. frui virtutibus Orbem.

Sextus Annalium tomus incipit ab anno Domini quadringenteſimo quadrageſimo, perduciturq. vſque ad annum quingenteſimum duodeuigeſimum, vt Septimus inchoetur ab Imperio Iuſtini Senioris: complectitur annos ſeptuaginta octo.

INDEX
IN TOMVM SEXTVM
ANNALIVM ECCLESIASTICORVM.

A

AEDELMESSIA *legatus Patriarchæ Alexandrini ad clementem VIII. Pontific. Max.* 528.e
Abdicatio Theodori conſulis a ſaeculo. 435.b
Abdicatione Theodori magna chriſto gloria. ibid.c
Abibas Edeſſenus clericus. 49.a
Ablabius clericus Edeſſenus. 49.a
Abramius a Theodoreto miſſus ad S. Leonem pro ſua reſtitutione. 75.a
Abrahamius Eutychetem excuſat. 44.d
Abraham non nuda fide, ſed opere Deo placuit. 499.e
Abraham Abbas laudatur a Sidonio. 269.a
de eius rebus Sidonij carmen. ibid.b
Abraham inter ſanctos relatus. ibid.e
Abſolutio Eutychetis per Dioſcorum. 71.a
abſolutio mortuorũ an ad Papam ſpectet, & quõ. 384.a
abſolutio Sabæ presbyteri. 327.a
in *Abſolutione Symmachi Papæ ſententia Synodi.* 415.b
abſolutia Miſeni, & quomodo. 381.d.384.b
abſtinentia etiam ſeruanda in dignitatibus. 429.e
abundantia interdum ex decimarum ſolutione. 241.a
abundantia a Deo datur ſanctis ſuis. 478.e
abundantia ſanguinis fluxit ab imagine Saluatoris. 29.d
abundius S. Leonis legatus miſſus Conſtãtinopolim. 86.e
abundius inter ſanctas relatus. 98.c
Acacius creatur Epiſcopus conſtãtinopolitanus. 220.a
acacius affectat primatum poſt Romanum Pont. 225.e
acacij faſtus, & temerarius conatus. 225.e
vnde eius tumor, ac ſpes vana. 226.a
acacio Simplicius Papa reſtitit. ibid.
ad *Acaciũ Simplicius pro Eccleſia, et fide Catholica.* 245.b
acacij ſocordia ſuſpecta. 246.a
in *acacium ſcribunt Eutychiani.* 249.c
acacius excitatur in Baſiliſcum. ibid.e
acacius vocat S. Danielẽ in vrbẽ Cõſtãtinopolim. 250.b
acacius curat vt baſiliſcus renocet edictum contra Concilium chalcedonenſe. 252.c
acacius a tyranno iura Eccleſiæ obtinet. 253.b
acacij epiſtola ad Simplicium Papam de Alexandrina Eccleſia. 259.d
acacij in deterius mutatio. 260.a
ad *acacium Simplicius Papa pro Alexandrina Eccleſia.* 260.d.261.d
ad *acacium Simplicius Papa de Antioch. Eccleſia.* 264.b
acacij elata mens coercetur a Simplicio Papa. ibid.c
ad *acacium Simplicius de Calendione Antiocheno Epiſcopo.* 271.d
ad *acacium Simplicius ipſum reprehendẽdo.* 273.e.274.c
acacium hortatur Simplicius contra hæreticos. 274.b
acacij ſuſpectum ſilentium. 274.c
acacij facinora in Calendionem. ibid.d
acacius quid in Ioannẽ Epiſcopũ Alexandrinum. ibid.e
Acacij odium vniuerſam turbat Eccleſiam. 275.a
acacius laborat pro Petro Mogo. ibid.b
ad *acacium Petrus Mogus religionem ſimulans.* 277.d
acacius rurſus reprehenditur a Simplicio. 283.a
in *acacij cauſa Concilium Romanum congregatur.* 285.e
ad *acacium Felix Papa ipſum reprehendendo.* 286.e
acacius ſuperbia redarguitur. ibid.d
& quod cum hæreticis tacite conſpirauerit. 287.b
ad *Acacium libellus Felicis Papæ.* 290.d
acacius recepit quos damnauit. 296.a
acacius ſeducit legatos Pontificis. 299.b
acacij cauſa tractatur in Synodo Romana. 300.d
acacius condemnatur. 301.b
in *Acacium ſentẽtia excõmunicationis Papæ Felicis.* ibid.
acacio quomodo redditus libellus ſententiæ. 303.e
acacius nomen Felicis Papæ delet. ibid.
acacij nomen abolendum. 353.b.396.b
acacius cum Eutychete damnatus. 353.c
acacius Orientales Epiſcopos depanit. 304.b
acacius quanta mala perpetrarit. ibid.c
acacius ſæpe inuitatus ad reſipiſcentiam. 322.e
acacij defenſorum inanis tergiuerſatio. 323.a
acacij obitus. 330.d
acacij arrogantia in imaginibus eius declarata. ibid.
acacius vere arrogans. 396.d
p *Acacium ſacramenta miniſtrata tenent.* 397.b
acacij peccato puniuntur Orientales. 470.d
acacij nominis ſtudioſiſſimus populus conſtantinopolitanus. 495.e
acacij nomen e Diptychis expungendum. 496.d
acacij magna demerita. 509.e
acacius magiſter militum. 504.c
Academias Athenarum ſtuduit renocare Anaſtaſius. 523.e
acclamatur in Synodo Marciano Imp. Alter conſtantinus. 115.d
acclamationes circenſes muſica. 451.e
accuſatio falſa, & abſalutio Sabæ presbyteri. 326.d
accuſatio Aruandi Galliarum Præfecti de crimine læſæ maieſtatis. 212.e
accuſationes cõtra Epiſcopos nõ facile admittẽdæ. 420.d
accuſatores plures contra Dioſcorum. 109.e
Acephali hæretici vnde dicti. 278.e
Acephali contra Flauianum inſurgunt. 465.b
Acephalos ſecutus Seuerus. 459.a
Acephalorum defenſor Anaſtaſius. ibid.e
Acœmetarum monaſterium nobiliſſimum. 185.a
Acta concilij Conſtantinopolitani. 42.a
acta Epheſinæ pſeudoſynodi damnata Romæ. 81.a
acta Palmaris Synodi. 413.b
acta Simplicij Papæ. 283.b
actiones factæ cũ Eutychete in Synodo Cõſtãtinop. 44.c
actiones habitæ in baſilicis Romæ. 413.a
actorem & reum ante Iudicem ex aduerſo ſtare leges præcipiunt. 92.b
Additamentum Symboli de proceſſione Spiritus ſancti cõſtituit vt caneretur in eccleſia Romana Benedictus Papa Septimus. 36.d
Additamentum Symboli quando appoſitum fuerit. 35.e
Additamentum Symboli plures populi receperunt. 36.b

Adminiſtratio Imperij relinquatur a Pulcheria. 31.a
adminiſtratio ſacramentorum a malis tenet. 397.b
admonitio S. Seuerini, ut Rex Rugorum euitet inſidias. 229.c
admonitia Gelaſij Papæ nihil ꝓfecit Euphemio. 354.e
admonitia Hormiſdæ Papæ ad legatos. 515.c
adoratio Salis tollitur tanquam ſuperſtitioſa. 10 e
aduentus Eutychetis in Synodum qualis. 45.e
aduentus S. Fulgentij Romam. 410.c
aduentus Anthemij Conſtantinopolim. 324.c
aduentus Theodorici in Italiam. 334.b
aduerſarij concutiuntur tonitruo Spiritus ſancti. 313.b
aduerſariorũ animos pecunijs an ferro inclinemus, quid interſit. 373.d
aduerſarijs ſchiſmaticis datur tẽpus reſipiſcendi. 445.c
in *aduerſis quam neceſſaria conſtantia.* 514.a.b
aduerſitates non frangant viros pios. 335.a
adulatores non reſpiciunt quid liceat, ſed quid placeat ei cui adulantur. 330.d
adulteriũ Valentiniani Imp. cũ vxore Maximi. 147.d
ædificium ſuper aream erigit, qui ſine conſenſu ſedis apoſtolicæ conſtruit. 127.c
ægritudines magnæ & medicamẽto forti & medico indigent ſapienti. 111.a
ægrotorũ magnus numerus ab Epiſcopo Carthaginenſi ſuſtentatus. 156.e
Aegyptij Dominum cognoſcunt. 532.a
ægyptij legati faciunt profeſſionem fidei coram Summo Pontifice Clemente VIII. ibid.c
ægyptij a SS. Martyribus numerant annos. 528.d
ægyptij chriſtiani pauperrimi. 530.b
ægyptiorum mores deſcribuntur. 128.b
ælienenſes reſipiſcunt Dei gratia. 140.d
æmiliæ clades. 243.c
æmulatia & inuidia ad maxima mouent. 332.b
æneæ Gazæi teſtificatio de loquẽtib. ſine linguis. 313.c
æthiopes dealbantur, dum Boreales denigrantur. 527.e
ætius Notarius & diaconus. 56.a
ætij vxor pro coniuge erat. 104.e
ætius attilam vicit. 105.a
ætij Conſulatus, & obitus. 147.c
ætius Archidiaconus Conſtantinopolitanus iniuſte deponitur. 137.e
affines Epiſcoporum ditati multa pati ſolent. 22.e
afflictis maxime compatiendum. 467.c
afflictio dira Conſtantinopolitanæ ciuitatis. 23.a
afflictio reddit Eudociam Aug. Orthodoxam. 157.b
Africa vniuerſa à Vuandalis occupata. 2.a
africanæ Eccleſiæ clades. ibid.b
africani Epiſcopi a Vuandalis impetrare nituntur, vt in Eccleſijs permanere valeant. ibid.
africani Epiſcopi nequaquam id obtinent. ibid.c
africani legati in Concilio Chalcedonenſi. 107.b
africana Eccleſia ſubleuatur Zenonis opera. 265.d
africanæ Eccleſiæ perſecutio. 296.b
africanæ Eccleſiæ perſecutio a Traſamũdo Rege. 428.a
africanæ prouinciæ diuiſio. ibid.c
africanæ Eccleſiæ ſtatus. ibid.
africanæ Eccleſiæ perſecutio. 291.d.296.b.& ſeq.
africanæ regionis Chriſtianos quantum diabolus infeſtauerit. 329.b
Africa fame dira vexata. 318.e
in *africa peſtilentia graſſatur.* 319.a
in *africa regnat Traſamundus.* 385.c
in *Africam reuerſus S. Fulgentius.* 410.e
in *africæ aſpera loca relegati multi Epiſcopi.* 431.a
Agapitus Patricius legatus Theodorici Regis in Oriẽte. 494.c
agapitus conſul in Occidente. 509 a
Agarenorum tabernacula euerterunt barbari. 451.e
agarenus abſortus a terra. ibid.
Agathenſe concilium, præſidente Cæſario Arelatenſi Epiſcopo. 436.d
in *Agatenſi concilio quot Epiſcopi.* ibid. & de audiendo ſacram die Dominico. 437.a. de Quadrageſimali obſeruantia. ibid.b
S. *Agathæ eccleſia a perfido Ariano ornata.* 226.e
S. *Agathæ eccleſia reſtaurata a Card. Borromeo.* ibid.
agni videntur hæretici, cum ſint cornutæ beſtiæ. 499.c
agricolarum laborioſæ ſtirpes. 374.e
agritiæ puellæ quæ reliquerit S. Cæſarius. 449 c
Alamanni cum clodoueo pugnant. 404.d
alamanni a clodoueo ſuperantur. ibid.
alamannorum Rex a clodoueo interfectus. ibid. e
alamundarus Saracenorum Rex. 452.b
alamundarus incurſat Arabiam, & Palæſtinam. ibid.
alamundarus Saracenorũ Princeps baptizatur. 453.b
alamundarum tentat Seuerus. 480.a
alamundarus illudit legatis Seueri. ibid,b
alaricus Rex Gothorum in Gallia. 320.a
alaricus Rex dat facultatem celebrandi concilium Agathenſe. 436.e
pro *Alarico hæretico orant Epiſcopi catholici.* ibid.
alaricus iubet interpretari codicem Theodoſ. 437.e
alaricus coluit S. Remigium. 439.b
alaricus quamdiu habuit ſanctos in regno, tamdiu regnauit. ibid.a,b
alaricus ad S. Remigium mittit filiam Benedicti. ibid.b
alaricus exulare cogit S. Cæſarium. 438.b
cũ *Alarico & clodoueo tractatur pax.* 440.a
alaricus quomodo mortuus ſit. 441.c
alaricus quanto tempore regnauerit. ibid.
alaricus occiditur, et uincitur a clodoueo. 439.a.442.d
alarico ſuccedit Geſalicus. 443.e
Albinus Catalaunenſis Epiſcopus. 265.a
alboſledis ſoror clodouei baptizatur. 405.e
alboſledis moritur. ibid.
Alcimus Auitus Epiſcopus Viennenſis. 453.c
alcimus auitus Arianam hæreſim impugnauit. 375.d
Alcyſon Epiſcopus Nicopolitanus laudatur. 505.c
alcyſon Epiſcopus Nicopolitanus. 465.c
ad *Alcyſonem epiſtola monachorum pro fide.* ibid.
alcyſon Epiſcopus ab Anaſtaſio accerſitur. 503.d
alcyſon vita defunctus apud Byzantium. ibid.
alcyſon Epiſcopus ſatisfecit Romanæ Eccleſiæ. 515.d
Alea rerum mandatarum ſæpe inuertuntur. 5.e
Alexan. Archimandrita confugit ad Hormiſdam Papam. 518.b
Alexander auctor Acœmetarum. 185.c
ad *Alexandram clariſſimam fœminam Theodoretus ſcribit ei gratias agens.* 79.c
Alexandria Romam legatos mittit. 398.c
Alexandrina Eccleſia curatur a S. Leone. 142.b
alexãdrina Eccleſia Cõſtantinopolitanã præcedit. 120.c
alexandrina Eccleſia ſecunda eſt Eccleſiarum. ibid.
alexandrina Eccleſia legationem miſit recentẽ ad Clementem Octauum. 128.c
alexandrina Synodus quando. 142.d
de *Alexandrina Eccleſia epiſtola Leonis Imperatoris ad Anatolium.* 171.b
Alexandrina Eccleſia turbatur. 167.c
Alexandrini hæretici Epiſcopum ſuum occidunt. ibid.
Alexandrini Epiſcopi Orthodoxi ad Leonẽ Imp. pro Catholica fide. 167.d

Alexandrina Eccleſia reſtituenda in integram. 244.e
alexandrina Eccleſia defenditur a Felice Papa. 288.c
alexandrini tumultus. 305.a
alexandrina ſedes prima poſt Romanam. 369.e
alexandrina Eccleſia commendatur Anaſtaſio Imper. 397.a
alexandrina Eccleſia libellum ſupplicem mittit ad legatos Anaſtaſij Papæ. 398.b
alexandrina cur ſe a Romana Eccleſiæ vnitate amiſerit. ibid.c
Alexandrinus Epiſcopus creatur Ioannes Mela. 400.d
alexandrina Eccleſia cũ Romana vnitas. 527.et ſeqq.
alexandrinus Corepiſcopus diſcipulus dicitur. 529.e
alexandrini in miſerrimo ſtatu poſiti. 530.e.& ſeq.
alexandria tres tantum eccleſiæ Chriſtianorum. 531.e
alexandrinis eleemoſyna a Clemente VIII.Pont.Max. largita. 530.d
Alexandriæ Patriarcha Gabriel. 527.e
alexandrini a SS. Martyribus numerant annos. 529.a
alexandrini hæretici quanta mala paſſi. 496.e
alexandrina Eccleſia recens legatio ad Apoſtolicam ſedem. 527.
alexandrinorum clamores & lacrymæ. 531.e
Alexias presbyter Viennenſis legatus ad Hormiſdam Papam. 500.e
aliena ne minima quidem rapienda. 442.a
alienatio bonorum Eccleſiæ omnino prohibita eſt. 284.d
alienatio bonorum Eccleſiaſticorum prohibita a Symmacho. ibid.
alieno periculo eſt diſcendum. 373.a
Aligernus Comes pugnauit pro Symmacho. 414.a
alleluiaticum melos dum canit lector pulpito inſiſtens, ab Arianis ſagitta in gutture iaculatur. 163.c
altercatio eſt inter hæreticos. 386.e
altercatio Petri Mogi cum Euphemio. 333.d
altiſſimus ſuadauit Eccleſiam ſupra firmam petram, aduerſus quam nulla valet poteſtas. 284.a
Alypius Conſul quando. 32.a
Alypius a Theodoreto miſſus ad ſedem Apoſtolicã pro ſua reſtitutione. 75.a
amabilis presbyter ſanctitate inſignis. 266.e
Amalafrida in matrimonium data a Theodorico Vandalorum Regi. 410.e
Amalaricus Alarici filius fugit in Hiſpaniam. 442.d
Amantius diaconus a S. Seuerino miſſus ad Gibuldum. 281.a
Ambientes Pontificatum qua pœna puniendi. 403.b
ambitionis plura mala. 127.c
ambitio quantum Deo diſpliceat. 429.c
ambitio quaſi dira furia agitat homines. 276.d
ambitio ſubrependi non prætermittit occaſionem. 151.a
ambitioſis pœna a Deo inflicta. 4.e
Ambroſius Britanniæ vindex. 258.e
Ambroſius Epiſcopus Aurienſis. 528.d
amicitia mala fugienda. 352.b
Amicus verus magis angitur aduerſitatibus amici, quã ſuis. 337.d
amida capta ab Alamundaro. 452.b
amiſſio religionis facit, vt omnia corruant. 31.d
ammonius Epiſcopus Rhemenſis. 407.b
amor reciprocus Sanctorum eſt in tribulationibus. 78.e
amor ſit in ſubditis erga Prælatos. 413.e
amphilochius Sydæ Epiſcopus Eutychianus. 175.a
amplitudo Eccleſiæ Antiochenæ. 40.e
ampulla chriſmatis cælitus miſſa ad vngendum Clodoueum, & ceteros Reges Francorum. 407.b
anachoretæ ſancti cum Epiſcopis concordes, & ipſis obedientes. 179.b
Anaſtaſia Pompeij vxor ad S.Sabam venit. 465.a
anaſtaſia teſtis de Marino a Deo percuſſo. 479.e
anaſtaſiæ martyris reliquiæ quando tranſlatæ. 182.b
S. Anaſtaſiæ encænia. 184.b
Anaſtaſij Nicæni Epiſcopi duo. 118.d
Anaſtaſius Epiſcopus Antiochiæ. 453.a
anaſtaſius creatur Epiſcopus Hieroſolymitanus. 181.d
anaſtaſius ab Euthymio prædictus Epiſcopus. ibid.e
anaſtaſius Epiſcopus metropolis Ancyræ. 183.e
anaſtaſius ab omnibus laudatiſſimus. 249.a
anaſtaſius Papa creatur. 395.a
Anaſtaſij Papæ legatio ad Anaſtaſium Imperatorem. ibid.e
Anaſtaſij epiſtola ad Anaſtaſium Imperatorem pro fide catholica. 396.a
Anaſtaſius Papa catholicus perſeuerauit. 400.a
anaſtaſij Papæ probata perſeuerantia in fide. ibid.b
in anaſtaſium confutatur obiectio. ibid.
anaſtaſius Papa moritur. 401.a
anaſtaſij Papæ res geſtæ. ibid.
anaſtaſius ex Silentiario Imper. 347.b
ab Anaſtaſio Imp. exigitur profeſſio fidei. ibid.c
ad Anaſtaſium Imp. ſcripſit Felix Papa. ibid.e
anaſtaſius optimi Principis ſpecimen edidit. 348.a
anaſtaſij prior vita quam laudabilis. ibid.b
anaſtaſius ſe liberalem ad tempus oſtendit. ibid.c
anaſtaſius chryſargyrum tributum ſuſtulit. ibid.
anaſtaſij auiditas ſucciſa, ſed non auulſa. ibid.d
anaſtaſius expilator Imperij. ibid.
anaſtaſij tempore ciuile bellum Conſtantinopolitanum. ibid.e
anaſtaſius facem tulit ad inflammandam Eccleſiam catholicam. 349.a
anaſtaſij tempore bellum Iſauricum. 357.d
anaſtaſius inſolentior factus. ibid.
anaſtaſius fidei profeſſionem repetijt. ibid.
anaſtaſius quo colore foueret hæreſes. 358.a
anaſtaſius pacis prætextu male agit. ibid.
anaſtaſius matre Manichæa natus. ibid.b
anaſtaſius hæreticus, & cuius ſectæ. 368.e
ad Anaſtaſium Theodoricus pro pace. 359.b
anaſtaſii querelæ contra Gelaſium. 360.c. *item querelæ contra Senatum.* ibid.e
ad Anaſtaſium Gelaſii Papæ epiſtola pro fide catholica. 366.d
anaſtaſius picturæ repræſentari quoddam miraculum iubet. 377.c
iterum præcipit vt miraculum appareat. ibid.
ad Anaſtaſium Imperatorẽ Anaſtaſii Papæ legatio. 395.e
ad Anaſtaſium Imp. Anaſtaſii Papæ epiſtola pro Eccleſia Dei. 396.a
anaſtaſius admonetur de Acacij nomine abolendo. ibi.b
vt diuinum iudicium timeat. ibid.c
vt legatos Apoſtolicæ ſedis amplectatur. ibid.d
vt Alexandrinæ Eccleſiæ auxilietur. 397.a
vt Summo Pontifici obtemperet. ibid.
anaſtaſium admonet Symmachus Papa. 403.d
anaſtaſius ſpecie tantum Orthodoxus. 411.d
quanta mala fecerit in ciues Conſtantinopolitanos, et quam dira paſſi Orthodoxi per ipſum. 412.d
anaſtaſius excommunicatur a Symmacho. 417.a
anaſtaſij leges ſubdolæ. 415.d
anaſtaſij conſilium, vt regnaret. 416.a
anaſtaſius quærit mortem Macedonio. ibid.b
anaſtaſius Macedonium perſequitur. 418.d

Anaſtaſius præſidium contra Perſas parat. 444.a
Anaſtaſius Conſulatum Clodoueo offert. ibid.b
Anaſtaſij cum Theodorico bellum. ibid.d
Anaſtaſius aucupatur amicitiam Clodouei. 434.e
Anaſtaſius blaſphemat, & Saracenus cõuertitur. 453.a
Anaſtaſij tempore diſcordia Conſtantinopoli. 455.b
Anaſtaſius ſub nomine hæreticorum Catholicos a bonis docet Eccleſiæ. ibid.e
Anaſtaſij calumnia in Macedonium. ibid.d
Anaſtaſius vere hypocrita. 457.e
Anaſtaſius hæreticus latens. ibid.
Anaſtaſius comburit Acta Chalcedonenſia. 458.b
Anaſtaſij tempore incendium, & cædes Conſtantinopoli facta. ibid.e
Anaſtaſius laborat pro Seuero. ibid.d
Anaſtaſius laruam induit. ibid.
Anaſtaſius tentat ſanctiſſimos viros. 459.e
Anaſtaſius Acephalorum defenſor. ibid.e
Anaſtaſij inconſtantia. 459.d. & ſeq.
Anaſtaſius auro tētat Theodoſiū cœnobiarcham. 460.e
Anaſtaſius quibus artibus catholicos tentet. ibid.d
Anaſtaſius doloſe eleemoſynam Theodoſio mittit. ibid.
ad Anaſtaſium Theodoſij epiſtola apologetica. ibid.e
ad Anaſtaſiū quāta libertate ſcripſerit Theodoſius. 461.a
Anaſtaſij epiſt. ad Theodoſium ſe excuſando. 461.e
Anaſtaſius rurſum fugit. ibid.e
Anaſtaſij conatus contra pietatem. 462.d
in Anaſtaſium inſurgunt populi. ibid.e
Anaſtaſij ſimulatio. 463.a
Anaſtaſius Synodum congregat Sidone. ibid.
ad Anaſtaſium legatio S. Saba. ibid.b
Anaſtaſius quid diuinitus de S. Saba viderit. 464.e
Anaſtaſij teſtimonium de S. Saba. ibid.e
Anaſtaſij ira quieſcit contra Eliam Patriarchā. 465.a
Anaſtaſius Antiochenū Epiſcopatū Seuero tradit. 472.e
Anaſtaſius Aſiatico Præfecto Libaneſiæ quid mādarit. 473.e
Anaſtaſius mitius agendum putauit cum Epiſcopis Orthodoxis. ibid.
Anaſtaſium S. Saba epiſtola pro fide catholica. 475.b
Anaſtaſij lex contra pauperes valde iniqua. 479.b
Anaſtaſius auro barbaros intra ſuos fines continere ſolitus. ibid.
ad Anaſtaſium S. Saba ſecunda legatio. ibid.e
Anaſtaſius Imperator valde lenis. ibid.
Anaſtaſio propter fidem aduerſarius Dorotheus Epiſcopus. 480.e
Anaſtaſius quantum auri dederit S. Saba. ibid.a
Anaſtaſius exagitatur a Vitaliano Duce. 488.d
Anaſtaſius pacis conditiones Vitaliano offert. ibid.e
Anaſtaſius ſimulat conuocare Synodum. ibid.
Anaſtaſij epiſtola ad Hormiſdam Papā de Synodo conuocanda. 489.a
Anaſtaſius vrgetur a Vitaliano. 489.e
Anaſtaſius interpellat Romanum Pontificem. ibid.d
Anaſtaſij alia epiſtola ad Hormiſdam Papam. ibid.
Anaſtaſius cuncta deferre profitetur Roma. Pont. ibid.e
Anaſtaſius appellat Rom. Pont. arbitrum controuerſiarum. ibid.
ad Anaſtaſium Hormiſda Papa reſcribit. 491.a
ad Anaſtaſium aliæ hortatoria littera. ibid.e
cū Anaſtaſio quam caute agat Hormiſda Papa. ibid.d
ad Anaſtaſium quos legatos mittat Hormiſda. ibid.
Anaſtaſius qua conditione ad communionem admittendus. 493.e
cū Anaſtaſio prudenter pertractat Hormiſda. 494.d
ad Anaſtaſium litteræ Senatus Romani. 495.b
Anaſtaſius exoratur pro pace. ibid.e
Anaſtaſij doloſæ artes. 495.d
Anaſtaſius non curauit de fide, ſed vt incommoda vitaret. ibid.
Anaſtaſius alit legatos ſpe vniendæ Orientalis Eccleſiæ cum Occidentali. 497.e
Anaſtaſij conſilium quale. ibid.
Anaſtaſius habebat ſpem nundinariam. ibid.d
Anaſtaſij nomen tantum catholicum. ibid.
Anaſtaſij epiſtola ad Hormiſdam de eius ficta religione. ibid.e
Anaſtaſius Theopompum & Seuerianum legatos mittit ad Hormiſdam Papam. ibid.
Anaſtaſij epiſtola ad Senatum Romanum. 498.a
Anaſtaſius ſimulat vnionem cum catholica fide. ibid.
Anaſtaſius videtur ſolicitare Papam, & Theodaricum Regem pro vnione Eccleſiæ. ibid.
Anaſtaſij epiſtola per legatos Apoſtolicos ad Hormiſdam Papam. ibid.d
Anaſtaſij ſimulata fides & confeſſio. ibid.e
Anaſtaſius videtur reſpuere hæreticos. ibid.
Anaſtaſius probat Chalcedonenſe concilium. ibid.
Anaſtaſij magna ſimulatio. 499.a
ad Anaſtaſium Hormiſda Papa pro vera fide. ibid.d
Anaſtaſium hortatur Hormiſda, vt opera, & non verba oſtendat. ibid.e
Anaſtaſius beſtia cornuta agno ſimillima. 499.e
Anaſtaſius tectam diutius fraudem aperit. 503.d
Anaſtaſius Epiſcopos Catholicos accerſit, et affligit. ibi.
Anaſtaſiū libere reprehēdit Epiſcop. Orthodoxus. ibid.e
Anaſtaſij timore deficit Dorotheus Epiſcopus. 504.a
Anaſtaſius ſimulatione tyrannum vicit. 509.a
ad Anaſtaſium Hormiſdæ epiſtola. ibid.e
Anaſtaſium hortatur Hormiſda ad concordiam. ibid.
ad Anaſtaſium alia Hormiſdæ epiſtola. 515.b
Anaſtaſius quàm impius erga catholicos. 516.a.b
Anaſtaſij epiſtola ad Hormiſdam Papam. ibid.e
Anaſtaſij fatuum damnatur conſilium. ibid.d
Anaſtaſius alter Pharao. ibid.
Anaſtaſius ſimulabat velle obedire Rom. Pont. ibid.e
Anaſtaſius eiicit legatos Romani Pontificis per poſticum. 516.b
Anaſtaſius non ſolum catholicos non amplectitur, ſed eos expellit. 517.a
Anaſtaſius velut aper in vinea Domini. 518.c
in Anaſtaſium ſacra tractantem comminatio. 522.e
Anaſtaſij perſecutio in aulicos Orthodoxos. ibid.e
Anaſtaſius cohibitus eſt diuino terrore, ut occideret Iuſtinum, & Iuſtinianum. ibid.
in Anaſtaſiū cōmotus eſt populus cōſtātinopolitan. 523.a
Anaſtaſius coronā depoſuit, vt populus quieſceret. ibid.
Anaſtaſius ſomnio admonitus, ne aliquos occideret. ibi.c
Anaſtaſio amicus Proclus philoſophus. ibid.d
Anaſtaſius ſtuduit reuocare Athenarū academias. ibi.e
Anaſtaſij obitus. 524.a
Anaſtaſius fulmine percuſſus. ibid.
Anaſtaſius quoto tempore regnauerit. ibid.b
Anaſtaſij numiſma. ibid.e
Anaſtaſij forma corporis. ibid.d
de Anaſtaſio indictum iudicium diuinum. ibid.
de Anaſtaſij obitu viſio Eliæ & Sabæ. 525.a
de Anaſtaſij obitu diuinitus admonitus Flauianus. ibid.b
Anaſtaſij nomen damnatum. ibid.c
Anaſtaſio mortuo, Eccleſiæ contigere læta. ibid.e
Anathema dicitur, qui aliter ſeminat, quam a catholicis prædeceſſoribus accepit. 244.d
Anathematizandi ſunt alienantes bona Eccleſiæ. 424.e

Anatolius Conſul anno quadringenteſimo quadrageſimo primo. ibid.e
Anatolius Edeſſenus clericus. 49.a
Anatolius ſubrogatus Coſtantinop. Epiſcopus pro ſancto Flauiano. 72.e.86.e
Anatolius Epiſcopus profeſſionē fidei mittit Romā. 96.b
ad *Anatolium S. Leonis gratulatoria epiſtola.* ibid.e
Anatolius interfuit Concilio Chalcedonenſi. 107.c. *miraculo quærit confirmationem fidei.* 116.d
Anatolius e Dioſcori ſchola. 119.a. *doloſe agit* b. *eius multiplex dolus & fraus.* 120.b. *a S. Leone reprehenditur.* 125.e
Anatolio quæ a S. Leone præſcribantur. 86.d
Anatolij fides a Marciano Imp. exploratur. 89.c
ad *Anatolium Patricium Theodoretus ſcribit pro Orientali Eccleſia.* 91.e
Anatolius reprehenditur a S. Leone. 126.d. *cum Anatolio diſpenſauit S. Leo.* ibid.e
Anatolius detegit occultatum venenum. 137.a
Anatolius quid in S. Leonem. ibid.b
in *Anatolium S. Leo ſcribit ad Marcianum.* 138.a
Anatolij faſtus repreſſus. 149.d
Anatolius abijcit curam primatus. 150.c
ad *Anatolium Leo Auguſtus ſcribit de Alexandrina Eccleſia.* 171.b
Anatolius ad Leonē Aug. ſcribit de rebus Alex. 171.c
Anatolij obitus. 181.a
Anatolius qualis cenſendus. ibid.
Ancilla Africana nobilis captiua redimitur. 4.e
Andreas Diaconus & Notarius Concilij Conſtantinopolitani. 42.e
Andreas hæreticus fit Archidiaconus Conſtantinopolitanus. 137.c
Andegauenſe Concilium nuper editum. 146.c
Andromachus Senator Romanus. 390.b
Angelus comitatur S. Marcellum. 217.d
Angelus & Apoſtolus appellatus S. Remigius. 484.a
Anguis in herba latens hæreſis eſt. 338.e
in *Anguſtijs nos munire debemus ſigno Crucis.* 488.b
Anianus Aurelianenſis Epiſcopus infirmo ſanitatem impetrat. 104.b
Animus ſacerdotalis et regius dēt eſſe in Principe. 54.a
Animus licet pius Principis, in præceps agitur ab impijs conſiliarijs. 84.a
Anima Sanctorū egrediuntur interdū vt columbæ. 5.b
animi demiſſio vtilis conſiderando propriā perſonā. 1.e
animi celſitudo vtilis conſiderando dignitatem, in qua quis ſit poſitus. ibid.
annus Iubilei, annus lætitiæ, & benignitatis. 85.d
anni ab Alexandrinis & Aegyptijs numerantur a ſanctis martyribus. 529.a
annonæ magna allatio monachis Dei prouidentia. 478.c
annulo viri pudiciſſima fœmina decipitur. 247.d
Anthemius Imperator eligitur. 210.b
Anthemius Romam venit tempore peſtis. ibid.b
Anthemio reſiſtit Hilarus Papa. ibid.c
in *Anthemium quid moliatur Ricimer.* 221.d
ad *Anthemium legatio Ricimeris.* 222.a
Anthemium conuenit Epiphanius. ibid.c
ad *Anthemium Epiphanij oratio.* 222.d
Anthemij & Ricimeris pax. 223.a
Anthemij Auguſti obitus. 226.d
Anthemius Epiſcopus Salaminæ. 323.e
Anthemio ter apparuit S. Barnabas. ibid. & ſequ.
Anthemij aduentus Conſtantinopolim. 324.c
Antiochia ingens terræmotus. 180.c
Antiochenæ Eccleſiæ amplitudo. 40.e
Antiochenæ Eccleſiæ iura Dioſcorus vſurpare nititur. ibid.d
Antiochena Eccleſia tertium locum ſibi vendicat inter Patriarchales. 125.c.369.e
Antiochena Eccleſia ab hæreticis vexatur. 263.a
Antiochenæ Eccleſiæ infelix ſtatus. 328.d
Antiocheni occidunt pſeudomonachos. 467.b
Antiochenus Epiſcopatus Seuero traditur. 472.e
Antichriſtus dicitur hæreticus a S. Leone. 174.a
Antiſtes. Vide Epiſcopus.
Antiquare grauia, & iuſta promulgare, æqualis eſt æquitas. 158.e
Antiquitatis ſemper tenaciſſimus Papa. 36.c
Antonius Epiſcopus Arianus crudelis. 317.c
Antonius Habetdeum Epiſcopum inuitum rebaptizat. ibid.c
S. *Antonius diſcipulus S. Seuerini.* 333.a
Apellico multa mendoſa appoſuit in Ariſtotelis libris. 454.d
Appellationes Epiſcoporum ad Papam. 361.b
Aper in vinea Domini Anaſtaſius Imp. 518.c
Apocriſarij Alexandrinæ Eccleſiæ adeunt legatos Romani Pontificis pro pace. 398.a
Apocriſarij Alexandrini offerunt legatis libellum pro pace. ibid.
Apollinaris auus Sidonij. 228.e
Apollinaris Valentiæ Epiſcopus ſanctitate celebris. 378.c.453.c
Apologetica epiſtola Theodoſij ad Anaſtaſium. 460.e
Apologia Gelaſij contra Gentilitios ritus. 390.a
Apologia de Iuribus Principalibus defendendis damnatur. 33.d
Apoſtolica ſedes. Vide Papa.
in *Apoſtolica fide ſemper ſeruata eſt religio immaculata.* 313.e
Apoſtolicā ſedem in iudiciū vocare, demētia eſt. 360.b
de *Apoſtolica ſede benemeritus Theodoricus.* 411.e
Apoſtolica ſedes neminē iudicem, niſi Deum hēt. 410.b
ad *Apoſtolicam Sedē legatio Eccleſiæ Alexandrinæ.* 527.a
Apoſtolica ſedes iniuſte arguitur ſuperbiæ. 368.d
ad *Apoſtolicam ſedem mittuntur legati a Theodoreto pro ſua reſtitutione.* 75.a
ad *Apoſtolicam ſedem appellat Theodoretus.* 79.d
Apoſtolicæ diſpenſationi tota alligatio, & tota abſolutio commiſſa eſt. 383.e
Apoſtolico ſymbolo antiquo cur ſemper vſa Romana Eccleſia. 36.c
Apoſtolici legati contradicunt Dioſcoro. 72.a
Apoſtolicis conſtitutionibus vis non præiudicat. ibid.b
Apoſtolus, & Angelus appellatus S. Remigius. 484.a
Apoſtolus Noricorum dictus S. Seuerinus. 229.c
Apoſtolus tertiusdecimus appellatus ab Alexandrinis Clemens VIII. Rom. Pont. 527.e
ex *Apoſtolorum ſucceſſione oritur prærogatiua Eccleſiarum, & non ex ſplendore.* 120.a
Apoſtolorum limina totius Orbis concurſu frequentata. 409.e
apparitio cometæ. 19.c
apparitio magni prodigij. 28.b
apparitio S. Euthymij Phido. 257.e
apparitio Solis teteri. 319.b
apparitio trina S. Barnabæ. 323.e. & ſeq.
apparitio S. Michaelis Archangeli in Gargano monte quando. 365.e
apparitio S. Petri Gallæ viduæ. 434.e
apparitio B. Mariæ Virginis illuſtri fœminæ Seuerianæ. 476.c

Apparitio cuiuſdam ſigni Ioanni Silentiario. 349.e
Appellatio Theodoreti ad Apoſtolicam ſedem. 75.b
Appellatio Epiſcoporum ad Papam. 75.c.76.c.77.e. 361.b
Appetitus dignitatum quando non bonus. 403.b.429.c
Approbatio Conciliorum ad Papam ſpectat. 120.e
Aprunculus Aruernenſis Epiſcopus. 322.c
Apum inſtar creſcit populus Dei. 9.c
Aquila in nubibus ſunt Sancti Dei. 460.e
Aquileia ab Attila diruta. 134.d. iterum cœpta habitari. 136.e
Aquilinus iniuſte priuatur Epiſcopatu in Concilio Epheſino. 72.e
Aquilonares prouinciæ a fide defecerunt. 497.b
Aquitania ab Attila direpta. 103.e
Aran Dux Theodorici. 450.a
Arauſicanum Concilium in Gallia celebratum. 6.a
Arauſicanum Concilium poſterius. 196.c
Arbiter ſcriptorum omnium eſt Papa. 345.b
Arbiter controuerſiarum Summus Pontifex. 489.e
Arbor a fructibus cognoſcitur. 313.c
Archangelus Michael quando apparuit in Gargano mõte. 365.e
Archidiaconus Arelatenſis accerſitur pro Archipresbytero. 450.b
Archidiaconus per viſum terret Ducem. ibid.
Archidiaconus dimittitur cum honore. ibid.
Archiepiſcopalis ſedes Arelatenſis quando. 449.e
Archiepiſcopi dicti interdum Epiſcopi. 450.a
Archimandritarum hæreticorum perfidia. 111.d
Archimandritæ confugiunt ad Anaſtaſium Imperatorem, & ab eo expelluntur. 317.c
Archimandritæ confugiunt ad Rom. Pontificem, & ab eo recipiuntur. ibid.d
Archimimi fruſtra tentatur fides. 164.b
Archipresbyter Arelatenſis accerſitur ab Aran Duce Theodorici. 450.b
in Arcu baſilicæ ſancti Pauli adeſt memoria S. Placidiæ. 84.c
Ardor fidei operatur, vt populus reſiſtat Imperatori hæretico. 457.b
Ardor fidei mortiferum frigus exuperat. 374.a
Arelatenſis, & Viennenſis Epiſcopi de primatu rixabantur. 24.b
Arelatenſis ciuitas dicta Roma Gallulæ. ibid.c
Arelatenſe Concilium tertium. 144.d
Arelatenſe monaſterium conditum a S. Cæſario. 448.d
Arelatenſe monaſterium monachorum constructum a Childeberto Franchorum Rege. 449.d
Arelatenſis ſedes Archiepiſcopalis quando. ibid.e
Arelatẽſis Archipresbyter accerſitur ab Aran. 450.a
Arelatenſis Archidiaconus cupitur a Duce Theodorici. ibid.
Arelatenſis Archidiaconus capitur pro Archipresbytero. ibid.
Areobinda acclamatur in Imperatorem. 462.e
Areobinda Dux exercitus Romani fugatur. 424.b
ad Argolicum Theodoricus contra magos. 425.c
Ariadna Zenonis Imperatoris vxor. 346.e
Ariadna curat proprium virum viuum ſepeliri. ibid.
Ariadna Imperatrix rogatur a S. Saba pro fide Catholica. 465.a
Ariadna impia Auguſta moritur. 496.c
Ariana impietas miraculo victa. 306.a
Arianus detegitur Petrus Fullo. 293.d
Ariani vt plurimum tumultuantur. 306.e
Arianus videns fit cæcus. 310.c
Ariani Chriſtianos rebaptizant. 317.e
Ariani crudeles in Catholicos. 318.a
Ariani ipſi crudelitatem deteſtabantur. ibid.b
ſub Ariano Rege auctoritas Papæ fuit ſeruata integra. 365.a
Arianorum tempore multa miracula a Deo. 378.a
Ariani a Deo puniuntur. 377.a
Ariana hæreſis ab Alcimo impugnata. 375.d
Ariani Regis iudicio tollitur ſchiſma ab Eccleſia. 401.d
Ariani plerique Principes. 404.c
Ariani etiam venerati ſunt Summum Pontificem. 411.c
Ariani Reges Concilium non congregant ſine Papæ auctoritate. 413.c
Arianos non patiuntur Galli. 440.d
in Arianos bellum a Clodoueo. 441.b
Ariani conuerſi quomodo recipiendi. 443.c
Ariani perſequebantur S. Cæſarium. 445.e
Arianarum malitia. 453.b
de Ariano Epiſcopo Conſtantinopoli agente. 438.c
Arianorum perſecutio. 448.a.431.e
Arianus Epiſcopus intereſt Synodo Gallicanæ, ſicut Satan inter filios Dei. 483.e
Arianus inſultans Catholicis conuincitur, & conuertitur. & confitetur Catholicam fidem. 484.a
Arianus obmuteſcit, præſente S. Remigio. ibid.b
Ariano loquela reſtituitur. ibid.
Ariana hæreſis e Gallia a S. Auito propulſata. 502.e
Ariani perſequuntur Thomam Epiſcopum Catholicum. 157.a
Ariani perfidi Ricimeris mala vita deſcribitur. 226.d.e
Ariani inſurgunt in Sanctos. 157.a
in Arianos exclamat populus. 219.a
Arigernus Comes Iudex cõſtitutus a Theodorico. 425.d
Ariſtotelem elucidat Boetius. 454.a
Ariſtotelis lucubrationes eduntur a Boetio. ibid.b.c
Ariſtotelis libri paſſi naufragium. ibid.d
Ariſtotelis quæ vere dici poſſint, in dubio eſſe. ibid.e
Ariſtotelis aliqui nimium ſtudioſi. ibid.
Arma a diuina prouidentia ante parantur, quam inſtet prælium. 29.a
Arma ſpiritualia ſunt Doctorum opuſcula. 50.c
Arma ſæpe minus acuta, quam ſint verba. 376.a
Arma miſcere rebus Eccleſiaſticis non licet. 24.a
Armenia ab Hunnis transmiſſa. 496.c
Armogaſtis nobile certamen. 163.d
Armogaſtis exitus, & ſepulchrum. ibid.e
Arrogantia Acacij in imaginibus declarata. 330.d. 396.d
Arrogantia Epiſcoporum Conſtantinopolitanorum vnde orta. 362.c
Artibus quibuſdam conatæ ſunt ſæculares poteſtates immiſcere ſe in electione Summi Pontificis. 284.c
Artes doloſæ Anaſtaſij Imperatoris. 495.d
Artes hæreticorum ad impietatem pertrahunt. 465.e
Artes hæreticorum ſubdolæ. 495.d
Artes nouæ in perſecutione Traſamundi Regis. 431.d
Aruandus Galliarum Præfectus accuſatur de crimine læſæ maieſtatis. 212.c
Aruandi mira procacia. ibid.d
Aruandus damnatur criminis maieſtatis. ibid.
Aruernenſium Dux Victorius Præfectus. 266.a
Aruernẽſis ciuitas nunquam ab hoſtibus capta. 238.d
Aruernenſes præclaras res gerunt. 266.b
Aruernenſes caſtitatis cultores. 268.c.d
Aruernum inſtauratur. 266.e
Aſcenſionis feſtum cur Rogationes precedunt. 237.a
Aſclepiades Notarius in Cõcilio Cõſtãtinopolitano. 56.a

Aſiaticus Præfecturam Libaneſiæ ſuſcipit. 473.e
Aſiatico præcipitur ne ſanguinem Epiſcoporum Orthodoxorum effundat. ibid.d
Aſiæ Epiſcopi reſipiſcunt. 255.e
Aſpectus Sanctorum terret multos. 427.c
ad Aſparem Exconſulem Theodoretus pro Eccleſiæ pace. 92.e
Aſparis filius creatur Cæſar. 217.a
de Aſparis & filiorum nece. 219.a
Aſpar cum ſuis ad Eccleſiam confugit. ibid.b
Aſpar a Zenone interficitur. ibid.c
Aſperitas & immanitas Hunnorum. 20.a
Aſſentatores non reſpiciunt quid liceat, ſed quid placeat ei cui aſſentantur. 330.d
Aſterius factus Conſul, & quando. 53.c
Aſterius Notarius Synodalis. 56.a
Aſterius Sancti Leonis legatus miſſus Conſtantinopolim. 86.e
Aſtutiores ſunt filiis lucis filii tenebrarum. 302.c
Aſtutus comprehenditur in aſtutia ſua. 278.b
Athanaſius nepos Cyrilli a Dioſcoro exul efficitur. 22.a.b. presbyterio priuatur, & in pluribus anguſtiatur. ibid.d.e
Athanaſius iniuſte ſubrogatus Epiſcopus pro Sabiniano. 713.a
Athanaſius diaconus martyr. 129.e
Athenarum academias ſtuduit reuocare Anaſtaſius Imperator. 527.e
Atticus hæreticus pœnitentiam ſimulat. 178.b
Attila Rex Hunnorum depopulatur ciuitates, & caſtella. 9.a
attila occidit Bledam conſortem regni. 19.b
attila fuit Ethnicus ſuperſtitioſus. 20.d
attila tributū accipiebat a Theodoſio Imperatore. 31.d
attila forma & natura. 101.e
attila recedit ab Oriente in Occidentem. 94.a. Illyricum tentat. 101.d. eius exercitus ſeptingentarum millium erat. ibid.e. deſcribitur eius ſtatus. ibid. qui populi ipſum ſint ſecuti. 102.a
attila Flagellum Dei. ibid.b
cū attila numquam Valentiniani Duces pacem firmarunt. 102.c.
attila plures inuadit vrbes. ibid.b
ſub attila Eutropia martyr. 103.d
attila veneratur Lupi Epiſcopi ſanctitatem. 103.e
ab attila Aquitania dira paſſa. ibid.e. eius doloſæ artes. 204.a
attila Aurelianam ciuitatem obſidet. ibid.b
attila victus ab Aetio. 105.a
attilæ hiſtoria cœpta ſcribi a Sidonio. ibid.b
attilæ fuga. ibid.e
attila Aquileiam expugnat. 134.d. etiam Mediolanum. ibid.e
attila pacem S. Leoni Papæ conceſſit. 135.a
attilam miraculo S. Leo vicit. ibid.b
attilæ interitus qualis. 151.d.e
attila a muliere cultro percuſſus dicitur. ibid.
auaritia interdum eſt cauſa hæreſum. 115.d.e
auaritia perſæpe inuenitur in Principibus. 348.d
auaritia in Principibus quam magnum malum. ibid.e
auaritia euellenda, non ſuccidenda. ibid.d
auctores criminum non facile recipiendi ſunt. 98.a
auctores interdum negligunt proprietatem vocum. 387.c
auctoritas Papæ etiam æſtimata apud Arianos. 35.d
auctoritas ſumma Papæ. 66.b.303.a
auctoritas Papæ ſeruata ſub Ariano Rege. 365.a
auctoritas iuncta ſit cum modeſtia. 329.c
auctoritatem prædicandi Euangelium dat Papa. 426.e
audita rarens humano, Chriſto credit. 314.a
auguſtulus Imperator. 235.b
auguſtuli numiſma. ibid.e
S. Auguſtini monachorum vetus inſtitutio. 429.e
S. Auguſtini corporis tranſlatio in Sardiniam. 430.d
auiditas Anaſtaſii Imp. qualis. 348.d
Auieni Conſulatus, & laudes. 412.b
auitiani temeritas punitur. 282.b
Auitus creatur Magiſter militum. 154.e
auitus ſe tas ram barbaris init. ibid.
auitus creatur Imperator. 158.b
auitus deponit Imperium. 159.d.e
auiti Conſulatus. ibid.d
auitus alitur ab Imperatore. 160.a
S. Auitus Vienenſis Epiſcopus. 498.c
S. auitus requirebat fidei confeſſionem manifeſtam. 378.a
S. auitus Gundebaldum ab errore liberare non valuit. ibid.e
S. auitus Sigiſmundum ad Catholicam fidem conuertit. ibid.
S. auiti Viennenſis epiſtola ad Hormiſdam Papam. 500.d
S. auiti legatio ad Hormiſdam Papam. ibid.e.
ad auitum epiſtola Hormiſdæ Papæ. 501.b
S. auitus valde laudatur a Papa. ibid.
S. auitus Alcimus dictus. 502.b
S. auiti epitaphium. ibid.
S. auiti plures virtutes numerantur. ibid.
S. auiti plura ſcripta. 378.e.503.a
S. auitus Arianam hæreſim a Gallia propulſauit. 502.a
auitus alius creatus Imperator. ibid.
auitus presbyter Aurelianenſis. ibid.
auitus quod fuerit Conſul clariſſimum eſt. 159.d
aulici aliqui omnia miſcent, vt in inimicos commouent iras. 31.a
aulicos perſeratus eſt Anaſtaſius Imperator. 522.e
aurelianam ciuitatem Attila obſidet. 104. a.b oratione Aniani liberatur. ibid.d
aurelianus legatus ad Crotildem. 371.b
aurelianus quid cum Crotilde egerit. ibid.e
aurelianus ſe mendicum ſimulauit. ibid.b
aurelianenſe Concilium quando. 441.d
aurelianenſe Concilium ad Clodoueum de ſtatutis in Concilio. 443.a
aurelianenſis Concilii triginta tres canones. ibid.b
aurelianenſi Concilio qui interfuerint Epiſcopi. ibid.d
aurelius Adrumetinus Epiſcopus legatus Africanus in Concilio Chalcedonenſi. 107.b
aures Regum pulſandæ pro pauperibus. 488.e
auris integra alteri eſt ſeruanda. 17.b
auro multi tentantur. 460.e
auro Anaſtaſius barbaros intra ſuos fines continere ſolitus. 479.b
aurum corrumpit homines. 331.a
in auſtrali plaga populi primum Iudæi. 497.a
auſtrales populi ad fidem conuertuntur. ibid.
auctor Metenſis Epiſcopus ab Hunnis capitur. 103.a
S. Auxentius accerſitur ab Imperatore Marciano. 122.e
auxentius diu relactatus ipſi Marciano acquieſcit. ibi.d
auxentii recta fidei confeſſio & profeſſio. ibid.e
auxentius cum Marciano pertractat de fide. 123.a
auxentius probat fidem Chalcedonenſis Synodi. ibid.e. & nonnulla eius acta. ibid.
auxianus ſucceſſor S. Abrahæ. 267.e
auxianus Epiſcopus ſubſcribit in Synodo. 341.a
auxilium diuinum primo implorandum. 1.b

anxi-

auxilium implorat Theodoretus pro populo a Pulcheria Auguſta. 21.b
auxilium ab Imperatore dabatur Romano Pontifici. 25.b
auxilium diuinum adeſt, vbi ceſſat humanum. 27.a
auxiliū Principū ſemper imploratur ab hæreticis. 45.e
auxilium petit Theodoretus a Renato legato Apoſtolico. 76.c.d
auxilium Sporatij Comitis erga Theodoretum contra Chryſaphium. 79.e
auxilium præſtitum Orientalibus per legatum ſedis Apoſtolicæ. 90.e
auxilium Viennenſibus a S. Seuerino. 153.e
auxilio Dei liberantur ſancti. 450.b
auxilium ſupernaturale eſt in ſanctis Dei. 452.e
auxilium diuinum præſto eſt ſanctis. 474.b
auxilium expectandum a Deo. 521.b
auxilium Dei erga ſuam Eccleſiam. 527.b
Auxolaus ſequitur Concilium Chalcedonenſe. 122.b

B

BAdonicus mons obſidetur. 259.a
Baptiſmi ſolemnitas bis in anno. 37.a
Baptiſmus Clodouei Regis Francorum. 405.d
Baptiſmus Alamundari Saracenorum Principis. 453.b
Baradatus anachoreta illuſtris. 179.b
Baradatus Theodoto Epiſcopo obtemperat. ibid.c
eius pœnitentia. ibid c.d
Baradatus ad Leonem Aug. contra hæreticos ſcribit. ibid.d.e
Barbara curat tranſlationem S. Seuerini. 393.e
Barbari vaſtant Imperium Occidentale. 2.a
Barbari Chriſtiani effecti manſueſcunt. 20 d
Barbari parcunt primarijs baſilicis in vrbe. 156.e
Barbari ſeruarunt venerabile monaſterium Lerinenſe. 145.e
Barbari ſemper Romanorum proditores, & eorum beneficijs ingrati extitere. 329.e
Barbari ſe ipſos trucidant. 153.e
Barbari etiam venerantur Summum Pontificē. 411.c.d
Barbari inuaſerunt Romam. 452.b
Barbari euerterunt Agarenorum tabernacula. ibid.e
Barbaros continebat intra ſuos fines Anaſtaſius auro. 479.b
Barbas dū baptizatur ab Arianis, aqua euanuit. 438.e
S. Barnabæ corpus repertum, & cum eo Euangelium S. Matthæi. 323.b.324.b
S. Barnabæ prima apparitio, ſecunda, & tertia. 323.e & ſequen.
S. Barnabæ Eccleſia cum Monaſterio erecta. 324.e
Barſumas Archimandrita vices agit omnium Monachorum. 57.d
Barſumas Archimandrita omnium ſceleſtiſſimus. 58.e
de Barſuma Theodoſius Imperator ſcribit ad Dioſcorum. ibid.
Barſumas cauſa fuit mortis S. Flauiani. 73.e
Barſum Archidiaconus Alexandrinus miſſus a Ioanne Corepiſcopo Alexandrino ad Clementem VIII. Romanum Pont. 530.d
Barſum profeſſionem fidei facit, & præſtat obedientiam Summo Pontifici. 532.e
Baſilica S. Petri humiliter viſitatur a Valentiniano & a Galla Placidia Auguſtis. 82.d
Baſilica noua erigitur a S. Mamerco. 238.a.b
in Baſilica Seſſoriana Actio Synodi. 413.d
in Baſilicam S. Petri redit Symmachus. 414.a
Baſilicæ primariæ in Vrbe a Vuandalis non expoliantur. 156.e
Baſilicæ duæ deſtinantur Carthagine ad excipiendos captiuos, idq. pie. ibid.e
Baſilicæ extinctæ a S. Pulcheria. 141.b.e
Baſilicæ S. Petri quæ ornamenta dederit Symmachus Papa. 482.b.e
Baſilicas quas erexerit & ornauerit Symmachus. ibi.e
in Baſilicis Romæ quæ acta contra Symmachum. 413.a
de Baſilicis hæreticorū quid ſtatuerint Patres. 453.e
de Baſilicis a Symmacho Papa erectis. 482.b
Baſilius S. Leonis a Latere Legatus. 86.e
Baſilius Card. S. Leonis Legatus Conſtantinopolim. 97.e
Baſilius presbyter pœnitens Romam venit. 99.d
Baſilius Seleuciæ Epiſcopus indulgentiam conſequitur in Concilio Chalcedonenſi. 111.b
Baſilij Conſulatus præclarus. 196.a.b
ad Baſilium Epiſtola Sidonij de Gallicano ſtatu. 238.d
Baſilius creatur Epiſcopus Antiochenus. 165.a
Baſilius Præf. Præt. in ſede vacante Simplicij quid egerit. 284.e
Baſilij edictum de non alienandis bonis Romanæ Eccleſiæ. ibid.d
Baſilij edictum reſpuitur. 285.a
Baſilius detegitur magus Romæ. 425.e
baſilius magus quomodo egreſſus ab Vrbe. 426.a
Baſilius Equitio traditur. ibid.
Baſilius per magiam ſolicitat monialem. ibid.b
Baſilius expellitur e monaſterio. ibid.e
Baſilius comburitur Zelo populi Romani. ibid.d
Baſiliſcus, qui inuaſit Imperiū, fauebat hæreticis. 174.d
Baſiliſci conſtitutio contra Concilium Chalcedonenſe. 247.a.e
ad Baſiliſcum querela Eutychianorum. 249.b
Baſiliſcus recedit ab Vrbe. 250.d
Baſiliſcus Dux exercitus Leonis Imp. 215.d
Baſiliſci proditia ingens. ibid.e
Baſiliſcus conſpirauit cum Aſpare et Ardaburio. 216.b
a Verina ſorore liberatur. ibid.d
Baſiliſcus excitatur contra Zenonem. 246.b
Baſiliſcus tyrannus hæreticus. ibid.d
Baſiliſci conſtitutio contra Concilium Chalcedonenſe. 247.a.b
Baſiliſcus ſimulate quærit S. Danielem. 251.e
Baſiliſcus ficte procumbit ad pedes S. Danielis. 252.a
baſiliſci edictum pro fide Catholica. 252.e
baſiliſcus imperare deſinit. 254.b
baſiliſcus cum ſuis fame perire cogitur. ibid.
ad baſſam Abbatiſſā S. Pulcheria pro fide Catholica. 140.e
baſſa redditur Catholica. 158.a
baſſianus Epiſcopus Epheſinus deponitur. 37.a.118.d
behemot beſtiarum maxima Eutyches. 70.b
bella noua ſemper mouent hæretici. 466.e
belliger dictus Clodoueus Francorum Rex. 484.d
in bello fugatur Fridericus. 332.e
in bello quæ leges ſeruandæ. 441.e
bellum mouetur a Theodoſio Imperatore contra Vuandalos. 8.d
bellum maius nullum eſt, quā dimicare beneficijs. 222.b
bellum ciuile ortum Conſtantinopoli. 348.e
bellum Iſauricum Anaſtaſij Imperatoris tēpore. 357.d
bellum propter fidem Catholicam mouendum. 441.b
bellum Clodouei contra Arianos. ibid.
bellum Clodouei cum Burgundionibus. 450.e
benedictiones a ſanctis dantur Catholicis, & non hæreticis. 478.b
benedictio ſācti Remigij impētra Frācorū Regib. 485.e

Benedictio ſimiliter trium Epiſcoporum impertita Frãchorum Regibus. ibid.
S. *Benedictus eremum petijt,* 378.d. *longe ante S. Gregorium fuit.*ibid.e.*quo anno tantus vir floruerit.*ibid.d. *huius ſancti viri ætas,* 379.a. *an puer, vel adoleſcens in eremum ſeceſſerit.*ibid.c.*quot annos in ſpecu ſteterit.* ibid.d
S. *Benedicti qui falſo dicti profeſſores.* ibid.e
S. *Benedicti diſcipulus fuit Valentinianus.* 378.e
Benedictus Papa VII. conſtituit vt caneretur Symbolum in Miſſa. 36.d
Benedicti filia miſſa ab Alarico ad S. Remigium. 439.b
Benedicti filia liberatur a dæmone, & ab inferis reuocatur. ibid.
Benedicti quæ dicatur epiſtola. ibid.c
beneficia multa conferuntur Phido a ſancto Euthymio. 258.a.b
beneficiorum Eccleſiaſticorum origo. 418.b
beneuentanus Epiſcopus a Leone redarguitur. 53.a
beneuolentia captanda a Principibus. 367.b
benignitas interdum magis elucet in hoſtibus, quam in magiſtratibus. 214.d
berytenſe iudicium in cauſa Ibæ. 49.a
beſtiæ cornutæ ſunt hæretici. 304.a
beſtiæ cruentæ hæretici appellantur. ibid.b
beſtia cornuta agno ſimillima hæreticus. 499.e
bigami aliquando ordinati Epiſcopi. 39.a
bigami qui fuerint facti Antiſtites. ibid.
cũ *bigamis nec tẽpore neceſſitatis diſpenſauit S. Leo.* 162.d
in *bigamos decretalis S. Leonis.* 11.b
bigami ordinati, & qui antea viduam vxorem acceperant deponuntur. 162.d
bizacenum Concilium quando. 428.d
blaſphemi a Deo puniuntur. 377.a
blaſphemia Eutychetis deteguntur. 45.b
bleba ſuper Hunnos principatur. 9.a
Boetius Conſul elucidat Ariſtotelem. 454.a
Boetij multa commentaria in Ariſtotelem. ibid.b
Boetius quare ita ſublimis in philoſophia. ibid.c
bona multa operatur tribulatio. 3.c.& ſeq.
bona ſubditorum corporalia curentur poſt ſpiritualia ab Epiſcopis. 21.c
bona Eccleſiaſtica in quatuor partes diuidenda. 370.a
bona Eccleſiaſtica diripiuntur ab hæreticis. 455.c
bona Eccleſiæ minime alienanda. 284.d.416.a
bona Eccleſiæ auxit Simplicius Papa. 285.c
bona Eccleſiæ reſtituit Theodoricus. 425.a
Bonifacius Cardin. S. Leonis legatus Conſtantinopolim. 97.c
Bonifacius diaconus martyr. 315.d
boreales denigrantur, dum Aethiopes dealbantur. 527.e
breuitas litterarum deſideratur. 355.c
britannia inuaditur a Pictis & Scotis. 26.c
britanni interpellant Aetium contra inuaſores. ibid.
eorum peccatis ira Dei vltionem excitata. 27.b
britannorum ſacerdotum ſcelera. ibid.
britanni liberantur ab Ambroſio Aureliano. 258.e
britanni diriſſime afflictati a Scotis & Pictis. ibid.
britannorum Eccleſiæ varius ſtatus. ibid.
britanni peſſumdati ob male cultam religionem. 380.d
britanni victis hoſtibus reſpirant. ibid.b
bulgari inuadunt Thracias. 404.a
bulgari ſuperant Anaſtaſium Imperatorem. 404.b
bulgaris datur multum auri ab Imperatore. ibid.
bulgari deuaſtant Thracias, & ſuperantur a Theodorico. 418.d
Bulgari vincuntur a Theodorico. 424.c
bulgarorum agmine pugnat Vitalianus Dux. 488.c
burgundiones contriti ab Hunnis. 19.d
burgundiones auxiliati ſunt Italis. 374.d
ad *burgundionum Regem legatus Epiphanius.* ibid.e
burgundionum Rex benigne ſuſcipit Epiphanium. 375.a
burgundionum Rex dimittit Italos captiuos. ibid.b
burgundionum bellum cum Clodoueo. 450.c
burgundiones dant pœnas ſacrilegij. ibid.e

C

C*Æcus illuminatur a Leone ante Imperium.* 166.b
Cæcus illuminatur a ſancto Eugenio, & quomodo. 305.e
Cæcus fit, qui erat videns, per Arianum Antiſtitem. 310.c
cæcus illuminatur a S. Vedaſto. 406.c
cæcus illuminatur coram Clodoueo, vt ipſe conuertatur. ibid.b.e
cæcus Creſcentius, dum obedit S. Paterno, lumen recepit. 488.c
cæcus cæco ducatum præſtans, ambo cum ruina multorum in foueam cadunt. 328.a
cædes facta Romæ in Circo. 451.d
Cæleſtianus Carthaginenſis commendatur. 3.c. *eius laudes.* ibid.e
Caliaous Iudex conſtitutus a Theodorico aduerſus magos. 425.d
Cæſaria ſoror S. Cæſarij virgo. 447.c
Cæſaria creatur Abbatiſſa. ibid.
Cæſariæ laudes. ibid.
Cæſariæ quæ reliquerit S. Cæſarius. 449.c
Cæſarius Epiſcopus Arelatenſis. 7.e
Cæſarius Arelatenſis Epiſcopus præfuit Concilio Arelatenſi. 194.d
Cæſarij tyrocinium. 144.e. *monachus Lerinenſis.* 145.a. *quo vixit tempore.* 146.a
Cæſarij homilia quæ. ibid.b
Cæſarius Epiſcopus Arelatenſis ſcriptor nobilis. 338.d
Cæſarius Arelatenſis Epiſcopus præfuit Concilio Agathenſi. 436.d
Cæſarius Epiſcopus Lugdunenſis cum Eucherio mulierem infirmam ſanat. 197.b
Cæſarius reuocat recedentes ab Eccleſia. 437.a
Cæſarij conciones ad populum crebræ. ibid.
ex *Cæſarij ſententia ſtatuti ſunt canones in Concilio Agathenſi.* ibid.b
cæſarius exulare cogitur ab Alarico. 439.e
cæſarius miraculis claret. 440.a
cæſarius ab exilio reuocatur. ibid.b
cæſarij reditus Arelatem. ibid.
cæſarius quanto honore a ſuis exceptus. ibid.
cæſarius a Cypriano laudatur. ibid.c
cæſarius vt proditor detruſus in carcerem. 445.e
cæſarius paſcit ac redimit captiuos Fideles. 446.a
cæſarius educitur quaſi Daniel de lacu leonum. ibid.
cæſarij magna charitas erga captiuos. ibid.c
cæſarius vaſa argentea Eccleſiaſtica vendebat pro pauperibus. ibid.a
cæſarium veneratus Theodoricus. ibid.d
cæſarij magnum nomen & fama. ibid.e
cæſarius Romam peruenit. 447.a
cæſarius Romano Pontifici ac Senatoribus carus. ibid.
ad *Cæſarium Ennodij epiſtola ipſum laudando.* ibid.b
S. *cæſarij mirificæ laudes.* ibid.e
S. *cæſarij teſtamentum per epiſtolam conditum.* 448.c
S. *cæſarius quæ reliquerit monaſterio.* 449.b

quæ

quæ reliquerit Cæſariæ ſorori. ibid.c
quæ item pleriſque alÿs dari voluerit. ibid.
Cæſarius voluit, vt quæ reliquit Cæſariæ ſuæ ſorori, firmarentur auctoritate Summi Pontificis. ibid.d
de Cæſarÿ tempore exploditur error. ibid.e
Caiumas clericus Edeſſenus. 49.a
calamitas Carthaginenſium extorrium. 3.a
Calamitas Tuſciæ deſcribitur. 243.c
Calendion eligitur Epiſcopus Antiochenus. 271.d
Calendion confirmatur a Romano Pontifice. ibid.e
Calendion transfulit reliquias S. Euſtathÿ. 272.a
Calendion in Oaſim relegatus. ibid.c
Callidi valde Græci hæretici. 499.c
Calumnia conturbat ſapientem. 53.a
Calumnia redarguitur Gennadius. 209.e
Calumnia contra Theodoretum. 11.e
Calumnia libenter toleranda. 17.a
Calumnia Anaſtaſÿ in Macedonium. 455.d
Calumnias perfert Theodoretus. 17.a
Calumniam patiens Theodoretus queritur. 52.e
Calumniam paſſus iniuſte Macedonius. 455.d
a Calumnÿs ſe purgare debent ſerui Dei. 17.c.d
Calumnias nec viri ſancti effugere poſſunt. 52.d
Calumnias aduerſariorum confutat Theodoretus. 39.c
Camelianus Epiſcopus diſcipulus S. Lupi. 265.a
Camelo impoſiti malefici per vrbem circumduci ſolebant. 129.b
Camiſiæ & femoralia ex pallis altaris impie facta, ſed non ſine vltione diuina. 163.b
Candidus Tiburtinæ ciuitatis Epiſcopus. 303.e
Canones Eccleſiaſtici præcedunt Principum leges. 112.d. & ſeq.
Canones ſacri ſeruandi omni cura. 126.b
Canones aduerſus ſimoniacos. 183.a
Canones ſeruentur a Principibus. 263.c
Canones tredecim ſanciti in Concilio Turonenſi. 279.a
Canones ſtatuit Quintianus Epiſcopus Aſculanus contra Petrum Gnapheum. 292.b
Canones ſeruandi omnino. 364.d
Canones veteres reſtituendi. 420.d
Canones Concilÿ Epaunenſis. 453.d.e
Canones ſoluere, in religionem peccare eſt. 493.e
Canones ſeruentur in electione Epiſcoporum. 504.b
Canonice aliquem cribrare. 293.e
Canonici libri qui. 533.e
Canonibus intemerata reuerentia ſeruanda eſt. 151.c
Canonum ſeruator Papa. 263.e
Capitula præſcripta ab Hormiſda Papa ſeruanda ab Orientalibus. 494.c
Cappadocia ab Hunnis deuaſtata. 496.c
Cappadocia Eccleſia in malo ſtatu. ibid.
Capraſius monachus Lerinenſis. 8.c
Capſur Dux Maurorum. 162.a eius iuſſu ſancti affliguntur, & aliqui martyrio coronantur. ibid.b
Captiones hæreticorum denudantur. 174.a
Captiua ancilla Carthaginenſis redempta. 4.c
Captiui redimendi. 373.d
de captiuis redimendis Epiphanÿ oratio. 374.c.d
Captiui ſoluuntur & dimittuntur. 375.c
Captiuorum dimiſſorum a Burgundionibus numerus. ibid.d
Captiui relaxantur a Godigiſclo. ibid.c
Captiui redempti a Romana Eccleſia. 376.b
Captiui redimendi ab Epiſcopis. 446.b
Captiuitas S. Fulgentÿ. 337.d
pro captiuis vendebant ſancti vaſa Eccleſiæ argẽtea. 446.b
in captiuitatem redacti plerique Itali. 374.d
Caput S. Iuliani inuentum. 237.b
Caput totius Eccleſiæ Papa. 517.c
in Carcerem conÿciuntur Dei confeſſores. 296.b
in Carcerem detruditur S. Cæſarius. 445.c
Carmen Sidonÿ de rebus S. Abrahæ. 267.b
Carnales priuantur dono Dei. 314.d
Carnificina Seueri in Oriente. 518.b
Carolus Martellus Franchorum Rex. 485.d
Carolus Martellus fuit infelix hæres maledictionis S. Remigÿ. ibid.
Carolus Magnus Franchorum Rex. ibid.
Carolus Magnus benedictionem S. Remigÿ habuit. ibid.
Caroſus Eutychianus Imperatorem appellat. 111.d
Carpentoratenſe concilium. 198.c
Carthaginenſes nobiles trans mare eÿciuntur. 2.a
Carthaginenſium extorrium calamitates. 3.a
Carthaginenſes nobiles multi ſerui effecti Vuandalorum. ibid.b
Carthaginenſium innumera mala. ibid.a
Carthaginenſes iterum Epiſcopum accipiunt. 265.e
Carthaginenſes valde lætãtur de accepto Epiſcopo. ibi.e
Carthaginenſes ſuſpirant doloſam indulgentiam. ibid.
Carthaginenſis Eccleſia ſubleuatur opera Zenonis Imperatoris. ibid.d
Caſſiodorus Siciliam defendit. 2.d
Caſſiodori locus emaculatus. 213.e
Caſſiodoro collata dignitas Patriciatus. 360.a
Caſſiodorus vir illuſtris. ibid.
Caſſiodori opera Theodoſius maxime vtitur. ibid.b
Caſſiodori chronicon mutilum. 419.a
Caſſiodorus Conſul, & quõ ad conſulatũ aſcẽderit. 481.e
Caſtella & ciuitates depopulatus eſt Attila. 9.a.b
Caſtitas admiranda Marciani Imperatoris. 88.c.d
Caſus miſerandi ex terræmotu orti. 27.e
Cathechiſmus ſemper neceſſarius ante baptiſmum. 406.a
Cathedram Petri tenet Romanus Pontifex. 470.b
pro Catholica fide S. Leo pertractat cum Pulcheria Augusta. 65.d
Catholica fides ſuſcipitur a Mauritanis. 162.a
Catholica fides publice confitenda. 474.e
Catholica fides miraculo comprobatur. 476.a
Catholici quanta mala paſſi ſub Hunerico. 307.a
Catholicæ fidei defenſorem ſe exhibet Theodoretus. 12.b
Catholici Conſtantinopolitani quanta mala ſint paſſi. 411.d
Catholici varie tentantur ab hæreticis. 459.c.d
Catholici tantummodo fugant dæmones. 480.b
Catholici fidei profeſſionem ad Romanum Pontificem mittebant. 513.c
Catholici eſſe probantur, qui cõiunguntur petræ, hoc eſt, Chriſto. 514.c
in Catholicos quæ molitus ſit Petrus Fullo. 323.c
Catholicos perſequuntur hæretici. 517.a
Catholicos perſequitur Anaſtaſius Imp. 503.d. 522.d
Cauſam ob leuem non ferenda excommunicatio. 25.b
Cauſa Eutychetis indicitur Synodus Epheſi. 56.d.e
Cauſa Siluani Epiſcopi Calagurritani tractatur apud Summum Pontificem. 204.d
Cauſa Acacÿ congregatur Concilium Romanum. 285.c
Cauſa Vitalis Epiſcopi tractatur in Concilio Romano. 300.c
Cauſa Epiſcoporum referenda ad Papam. 204.e
Caute procedendum ſemper cum hæreticis. 494.d
Celebritas natalis Hilarÿ. 203.d
Celenenſe Concilium quando celebratum. 35.c
Celſitudo animi vtilis conſiderando dignitatem, in qua aliquis eſt conſtitutus. 1.c

cenſus

cenſus Principum eſſent releuandi. 21.c
ceretiae Galliarum Epiſcopus Romanum Pontificem veneratur. 61.c
certamen præclarum Saturi. 164.e
certamen inſigne patri ſeptem annorum. 318.b
certamen inſigne Liberati, & vxoris. ibid.c
certamen inſigne cuiuſdam mulieris. ibid.b
certamen ſeptem monachorum. 315.e
Cernus in bello, in pace leo, de Iuuennale Epiſcopo dictum. 151.b
Chalcedonenſe Concilium ſub Marciano quando. 99.e
qui in eo numeras Patrum. 105.d
vbi Concilium celebratum. ibid.
quo tempore cœperit, & quot eius Seſſiones. 107.e
Prima Seſſio. 108.a
Secunda Seſſio. 109.c
Tertia Seſſio. ibid.d
Theodoretum admittunt. 108.c
quæ in Dioſcorum ſint acta. 109.d.e
Seſſio quarta, & eius acta. 111.b
quinque Epiſcopi indulgentiam conſequuntur. ibid.e
Seſſio quinta, & quid egerint. 112.a
Seſſio ſexta. 113.d
Septima Seſſio, & oratio Marciani. 115.b
Chalcedonenſis ciuitas Metropolis fit. 116.b
Octaua Seſſio, & quid egerint. 117.b
Nona Seſſio. 118.a
Decima Seſſio. ibid.e
Vndecima Seſſio. ibid.d
Duodecima Seſſio. ibid.e
Tertiadecima Seſſio. 119.e
Chalcedonēſe Concilium offert Summo Pontifici nomen Oecumenici. 121.d
a S. Leone probatum. ibid.
Chalcedonenſis Synodi memoria conſecrata. 123.d
in Chalcedonenſe Concilio indulgentiam conſequitur Baſilius Seleuciæ Epiſcopus. 111.b
Chalcedonenſis Concilij canon aduerſus ſimoniacos. 183.a
Chalcedonenſe Concilium reijcitur a Baſiliſco tyranno. 247.a.c
Chalcedonenſe Concilium probatur a Metropolitanis. 174.c
Chalcedonenſe Concilium ab Anaſtaſio Imp. minime receptum. 358.a
Chalcedonenſe Concilium probatur ab Anaſtaſio. ibid.
Chariſius presbyter nequam. 184.a. in ipſum vindicta diuina. ibid.b
Charitas eſt ſumma virtutum omnium. 41.c
Charitas magna Marciani in pauperes. 184.c
Charitas Catholicorum magna. 188.b
Charitas Felicis Abbatis valde commendatur. 337.d
Charitas quantum commendetur. 446.c
Charitas Deogratias Epiſcopi Carthaginenſis. 156.e
Cherubin incorporeos a Deo mandatum fuit in Area et Sanctuario effingi. 326.a
Childebertus Francorum Rex filius Clodouei. 449.d
Childebertus monaſterium monachorum ædificauit. ibid.
Childebertus filius Clodouei regnauit poſt patrem 486.a
Childebertus Rex coluit S. Paternum Epiſcopum. 483.e
Childericus primus Francorum regnat in Gallia. 160.d
Childericus mirifice colit S. Genouefam. ibid.e
Childericus Rex Francorum moritur. 320.b
Chriſmatis ampulla demiſſa e cœlo ad vngendum Clodoueum Regem. 407.b
Chriſto dat māſuetudinē barbaris Chriſtianis factis. 20.d
in Chriſto naturæ duæ in vna perſona. 115.a
Chriſtus deſtruit, quod diabolus conatur ædificare. 296.b
Chriſti perſona vnitas per multa probatur. 65.e
Chriſti Euangelio quantus honor tributus in Concilijs. 107.e
Chriſti membra appellantur reliquiæ Sanctorum. 345.a
Chriſti fides libere prædicanda. 468.e
Chriſtum imitari debemus in his quæ pro ipſo fiunt. 250.e
Chriſtiana religio barbaros manſuetos reddit. 20.d
Chriſtiana Reipublica miſerandus ſtatus. 241.e
Chriſtianæ fœminæ digna reſponſio de marito ſortiendo. 371.e
Chriſtianus non ſeruans fidē, fit Pagano deterior. 423.e
Chriſtianum nomen Antiochiæ primum exortum eſt. 126.d
Chriſtiani veri ſemper permanent in fide. 8.a
Chriſtiani tantummodo fugiunt dæmones. 480.b
in Chriſtianos quæ multas ſit Petrus Fulla. 323.e
Chriſtianorum omnium Iudex eſt Papa. 54.d.e
Chriſtiano non licet quærere vindictam in hoc ſæculo. 338.b
Chriſtianos perſequitur Traſamundus Rex. 428. b. 431.e
Chriſtodorus Epiſcopus Anciaſmij. 505.e
Chronicon Caſſiodori mutilum. 419.a
Chryſaphius inſequitur Flauianum Conſtantinop. Epiſcopum. 30.d
Chryſaphius iterum in Flauianum inſurgit. 31.e
Chryſaphius fauet Eutycheti, & illinc innumera mala. 45.d.55.e
Chryſaphius eunuchus rogat Dioſcorum vt Eutychetem defendat. 57.e
in Chryſaphium Theodoſij vindicta. 87.d
Chryſippus Epiſcopus Cirtiues. 505.e
Chryſargyrum, ſiue Auroargentum quid eſſet. 348.e
Chuni ijdem ſunt atque Huni. 102.d
Cibus abundans etiam coruis a Deo datur. 79.b
Cinis illapſus ſuper Conſtantinopolim. 223.c
Cinerum vehementes eructationes. ibid.d
Circenſes acclamationes muſicæ. 451.e
Circenſia deteſtatus Theodoricus, cur eadem celebret. 452.a
in Circo cædes facta Romæ. 451.d
Circulares litteræ miſſa a Papa Gelaſio. 355.b
Citationes plures a Concilio factæ contra Eutychetem. 42.e.43.d.44.d
Ciues Conſtantinopolitani quanta mala ſint paſſi 411.e
Ciuile bellum Conſtantinopoli ortum. 348.e
Ciuiles diſcordiæ opem præſtant hoſtibus. 332.a.b
Ciuilis diſcordia Anaſtaſij tempore. 455.b
Ciuitates & caſtella depopulatus eſt Attila. 9.a.b
Ciuitates Galliæ ſubleuantur a S. Patiente. 240.d
Ciuitates plurimæ renouantur ſub imperio Theodorici. 409 a
Clades Africanæ Eccleſiæ. 2.b
de Clade Siciliæ Paſchaſinus ad S. Leonem ſcribit. 151.e
Clades Aemiliæ. 243.c
Clades Tuſciæ. ibid.
Clades magna ciuitatis Ticinenſis. 236.a
Clades Africæ futura oſtenſa Paulo Epiſcopo. 270.b
Claſſis paratur a Leone Imperatore contra Vuandalos. 215.d
Claudianus Fauſtum confutat. 343.b
Claudianus cognomento Mamercus qualis. ibid.
Claudianus presbyter, non Epiſcopus. ibid.e

claudia-

Claudiani epitaphium. ibid.d
Claudius Epiſcopus ſubſcribit in Concilio Lugdunenſi. 341.b
Claudius Epiſcopus Veſontienſis. 453.e
Claudius, ſeu Claudianus Epiſcopus Viennenſis. 6.b
Claudius Mamercus Epiſcopus Viennenſis. 7.d
Claues regni cæleſtis ſunt apud Papam. 83.e
Clauſura monachorum perutilis. 220.b
Clementia hæretici deteriores fiunt. 125.b
ad Clementem VIII. legatio Alexandrinorum. 128.e
ad Clementem VIII. Romanum Pontificem legatio Eccleſiæ Alexandriae. 527.a
ad Clementem VIII. Rom. Pont. epiſtola Gabrielis Patriarchæ Alexandriai. 527.e
Clemens VIII. Hieronymum Vecchiettum ad Alexandrinos cum litteris miſit. 528.b
ad Clementem VIII. epiſtola Ioannis Corepiſcopi Alexandrini. 529.e
Clementis Papæ eleemoſyna Alexandrinis largita. 530.d
Clerici ne ſint fœneratores. 11.b
Clerici ne ſint vagantes. 116.a.b
Clerici non poſſunt de loco in locum tranſire ſine ſuorum Epiſcoporum licentia. 146.d
Clericis neceſſariæ ſunt litteræ commendatitiæ ſuorum Epiſcoporum. ibid.
in clericos leges latæ abrogantur a Marciano Imperatore. 158.d.e
Clericis ſua bona quilibet teſtamento relinquere poteſt. 159.a
Clericos Conſtantinopolitanos hortatur Hormiſda Papa, vt in fide perſeuerent. 512.e
Clerici duodecim adhuc pueri martyres. 317.b
Clerici peccata vitent. 390.d.e
Clericorum peccata tegenda. 417.e
Clericorum opera bona patentia & clara ſint. ibid.e
Clericorum honeſta cohabitatio. 418.a
Clericis interdictam eſt mederi ob euitanda pericula. 21.e
Clerus vendicatur in priſtinam libertatem a Marciano Imperatore. 158.d
clodomirus filius Clodouei regnauit poſt ipſum. 486.a
clodomirus moritur in bello. ibid.d
clodoueus Rex Franchorũ quãdo regnare cœpit. 320.b
clodoueus Rex Franchorum adhuc Ethnicus veneratus S. Genouefam. ibid.c
clodoueus veneratus S. Remigium. ibid.
clodoueus dedit multa bona Eccleſiæ. ibid.
clodoueus quid in militem ſacrilegum. 336.c
clodoueus in coniugem accipit Crotildem. 371.a
clodoueus legatos pro pace miſit ad Gundebaldam. ibid.
clodoueus Aurelianum legatum dirigit ad Crotildem. ibid.b
clodouei primogenitus baptizatur, & moritur. ibid.e
de clodouei conuerſione. 404.d
clodoueus ope chriſti ſuperat Alamannos. ibid.
Clodoueus interdum appellatus Ludouicus. 405.a
ad ipſum Theodorici Regis litteræ de victoria contra Alamannos. ibid.
Clodoueus admonetur vt ſciat vti victoria. ibid.a.b
Clodoueus conuertitur ad Chriſti fidem. ibid.e
Clodoueus baptizatur a S. Remigio. ibid.d
Clodoueum catechizat S. Vedaſtus. ibid.e
deſcribitur eius baptiſmus. ibid.d.e
Clodoueus peruenit ad S. Remigium. 406.d
Clodoueo lux affulſit de cælo. 407.a
Clodoueo ampulla chriſmatis cælitus miſſa. ibid.b
clodoueus quæ Genouefæ dederit. ibid.d
Clodoueus quanta Remigio & alijs Eccleſijs largitus ſit. ibid.d.e
cũ Clodoueo & Alarico tractatur pax. 440.c
clodoueus bellum mouet contra Gothos. 441.b
Clodoueus eccleſiam SS. Apoſtolorum Petri & Pauli conſtruit. ibid.e
Clodoueus non militat, niſi accepta benedictione ab Epiſcopo. ibid.d
Clodoueus vltus in fœni raptorem. 442.a
Clodoueo innotuit victoria ex Prophetæ pſalmo. ibid.b
Clodoueus ſcribit ab Epiſcopos Concilij Arelatenſis. 441.d
clodoueus vincit & occidit Alaricum. 442.d
Clodoueus filium ſuum Theodoricum ad Aruernos dirigit. ibid.e
Clodoueus multa dona baſilicæ S. Martini offert. ibid.
ad Clodoueum ſcribunt Epiſcopi Aurelianenſis Concilij de eius aſſenſu. 443.b
Clodoueus Concilium collegit admonitione ſancti Remigij. ibid.
Clodoueus multa dona dedit Eccleſiis & clericis. ibid.c
Clodoueo ab Anaſtaſio offertur Conſulatus. 444.b
Clodoueus an ſumpſerit conſulatus inſignia. ibid.c
clodoueus refutat conſulatum oblatum. ibid.e
clodouei bellum cum Burgundionibus. 450.c
clodoueus ægrotat. 451.a
Clodoueus ægrotans ſanatur a S. Seuerino. ibid.
clodoueus coronam Hormiſdæ Papæ donat. 483.a
clodouei obitus. 484.c
clodoueus quo anno mortuus ſit. ibid.
clodoueus Belliger dictus. ibid.d
clodoueus ſepultus eſt Pariſiis. 485.c
clodouei epitaphium, & laudes. ibid.
clodouei filij omnes baptizati, verique ſucceſſores & in pietate, & in regno. 486.a.b
clotarius filius clodouei regnauit poſt ipſum. ibid.
Codices antiqui diuerſos ſæpe continent auctores, & ex hoc frequens nominum error. 6.d
codices hæreticorum cauendi. 33.b.d
cæleſtis idolum carthaginenſium famoſiſſimum. 3.d
cæleſtianus commendatur in pluribus epiſtolis Theodoreti. 4.b
in cælites pugnant hæretici poſt pugnam hominum. 399.e
cœnobium Lerinenſe laudatur. 8.b
cohabitatio clericorum & mulierum prohibita, & quomodo permiſſa. 146.d
cohabitatio clericorum honeſta. 418.a
collatio ordinum quo tempore facienda. 18.e
colonienſis Eccleſia afflictata. 349.d
colubri inſtar ſuis ſpiris inuoluitur hæreticus. 46.e
columbæ interdum videntur animæ Sanctorum, cum è corpore egrediuntur. 5.b
columba ex ore S. Iuliæ exiuit. ibid.
in columna Danielis inſcribitur epigramma a cyro. 30.b
columna immobilis miles chriſti. 164.b
cometa tempore Vuandalorum ardere viſa. 19.e
commemoratio præteritarum tribulationum renouat dolorem. 335.a
commendatio cæleſtiani carthaginenſis. 3.d
commendatio cæleſtiani a Theodoreto facta. 4.b
commendatio Cypriani Epiſcopi a Theodoreto facta. ibid.e
commendatio charitatis Felicis. 337.d
commendatio S. Eutropiæ viduæ. 453.d
commendatitiarum litterarum vſus. 4.e
commendatitiæ ſuorum Epiſcoporum litteræ neceſ-

ſaria ſunt clericis. 146.d
commendatur Zelus Sporatij comitis. 79.e
commendatur Alexandrina Eccleſia ab Anaſtaſio Papa Anaſtaſio Imperatori. 397.a
commonitorium Gelaſij Papæ ad Fauſtum. 360.d
Communicatiorum cum hæreticis nullum poteſt eſſe priuilegium. 515.a
communicans cum aliis ſimili forti eſt obnoxius. 353.c
nō communicantes Eccleſia catholica a Deo repelluntur. 400.b
communicatio cum catholicis prohibetur a Vuandalis. 298.e
communicatio cum malis fugienda. 353.e
communicatio Epiſcoporum cum ſede Apoſtolica inuiſa hæreticis. 508.e
communio ſacraquam ſæpe ſumenda. 106.a.b
de communione verba Gelaſij Papæ quomodo accipienda. 387.a
communio an ſub vtraque ſpecie ſit ſumenda. 388.d
de communione ſancta magnum miraculum. 476.b
communio in lutum proiecta reſplendet. ibid.
de Communione aſſeruata miraculum contra Seuerianos. 477.a
communio culmos & ſpicas germinans. ibid.b
communio cum hæreticis maxime vitanda. 514.d
communionem cum Summo Pontifice qui Epiſcopi ſeruauerint. 369.a
ad communionem qua conditione Princeps admittendus. 493.c
communio Eccleſiarum debet eſſe cum Apoſtolica ſede. 501.a
communionem ſedis Apoſtolicæ amplexus Ioannes Epiſcopus Nicopolis. 504.d
ad communionem qui volebant admitti, dabant libellum fidei. 519.b
compendium breue vitæ S.Honorati. 26.b
compendium vitæ Theodoreti. 40.a
comprobatio Triſagij a concilio Chalcedonenſi. 28.e
conatus Eutychetis contra damnationem. 47.c
conatus temerarius & faſtus Acacij. 225.e
concellanei adhibendi clericis. 417.d
Conciliabulum Epheſinum. 46.b
concilium Agathenſe, præſidente Cæſario Arelatenſi Epiſcopo. 436.d
concilium Alexandrinum quo tempore. 142.d
concilium Andegauenſe recenter editum. 146.e
in conciliis antiquæ acclamationes Patrum. 204.a
concilium Arauſicanum in Gallia celebratum. 6.a
in eo vndetriginta canones ſanciti. ibid.
concilium Arauſicanum quando. 195.e
concilium Arelatenſe tertium. 144.d
concilium Aureliaenſe quando. 441.d
concilium bis in anno Romæ congregabatur. 37.a
concilium Byzacenum quando. 428.d
concilium Carpentoratenſe. 198.c
in concilio celebrando quæ ſint obſeruanda. 92.c.d
concilium Celenenſe & Toletanum. 35.c
concilium Chalcedonenſe ſub Marciano quando. 99.e
qui in eo numerus Patrum. 105.d
concilium Chalcedonenſe ſtudioſiſſimum S. Leonis. 120.d
quid ad S.Leonem. ibid.c
ipſum promulgat in Occidente S.Leo. 125.e
pro concilio Chalcedonenſi quantum laborauerint Sancti. 460.& ſeqq.
in concilio Chalcedonenſi indulgentiam conſequitur Baſilius Seleuciæ Epiſcopus. 111.b
pro concilio Chalcedonenſi magna lis in Oriente. 493.d. & ſequen.
concilium congregatum Conſtantinopoli in cauſa Eutychetis. 55.d
concilium cōgregare ſimulabat Anaſtaſius Imp. 489.a
concilia conuocanda & celebranda auctoritate Summi Pontificis. 90.a
concilij Conſtantinopolitani Acta. 42.a
Concilium Conſtantinopolitanum coram legatis Romani Pontificis. 90.a
Concilium Conſtantinopolitanum in cauſa Petri Cnaphei. 292.a
conciliorum decretis cur ſtandum. 179.a
concilia duo in cauſa Ibæ Epiſcopi Edeſſæ. 48.a
concilia duo in Hiſpania celebrata. 35.b
concilium Epaunenſe. 453.c
in concilio Epaunenſi quot Patres. ibid.
in concilio Epaunenſi quot canones. ibid.d.e
concilium Epheſi indicitur in cauſa Eutychetis. 57.d
concilium Epirotarum Epiſcoporum. 504.d
concilium Gallicanum. 453.e
concilium generale indicitur in Hiſpania. 34.e
concilium Mediolanenſe ſub Leone. 98.c
concilia minime indicant Summum Pontificem. 415.a.b
in conciliis miracula non quæruntur. 116.e
concilium Nicææ a Marciano indicitur. 97.d
in concilio Nicæno inter fuerunt. 318. Patres. 275.d
concilium non neceſſarium, vbi aliquid definitum litteris Summi Pontificis. 55.b
concilia œcumenica qua occaſione cogenda. 245.d
in conciliis quantus honor tributus ſancto Euangelio. 107.e
concilij Patres ſe appellant filios S.Leonis. 121.d
conciliis quatuor œcumenicis adhibenda fides tanquam quatuor Euangeliis. 402.a
in concilio quomodo conſideant omnes. 107.c
in concilio quo ordine ſubſcribere debeant Epiſcopi. 98.e
concilium Romanum ſub Leone. 12.d
concilium Romanum appellat Eutyches. 56.b.c
concilium Romæ celebratur a Sancto Leone cōtra Acta Epheſinæ Synodi. 80.e
concilium Romanum. 203.e
concilium Romanum in cauſa Acacij. 285.e
concilium Romanum in cauſa Petri Cnaphei. 292.c
eius canones. ibid.
in cōcilio Romano tractatur cauſa Vitalis Epiſcopi. 300.c
Concilium Romanum in cauſa Miſeni & Vitalis. 300.c
vbi agitur cauſa Acacij. ibid.e
concilium Romanum de lapſis reſtituendis. 318.e
concilium Romanum LXX. Epiſc.ſub Gelaſio. 369.e
Concilium Romanum Gelaſij tempore. 381.d
Concilium Romanum in abſolutione Miſeni. ibid.
Concilij Romani Acta. ibid.e
Concilium Romanum primum ſub Symmacho Papa. 402.e
Concilium Romanum ſecundum ſub Symmacho Papa. 409.b
Concilium Romanum ſub Symmacho tertium, & quartum ſub notionibus. 412.c
Concilium Romanum quintum ſub Symmacho. 419.c
Concilium Romanum ſextum ſub Symmacho. 424.e
Concilia in Secretariis celebrabantur. 106.d
Concilia a Summo Pontifice approbanda. 120.e
Concilium Tarraconenſe in Hiſpania. 508.d
Concilium Toletanum, & Celenenſe. 35.e
Concilium Turonenſe quando. 279.a

in Concilio Turonenſi ſancitl ſeptem Canones. ibid.
concilium Vaſenſe in Gallia Norbonenſi. 9.c
concilium Vaſenſe. 198.d
Concilium Veneticum quando. 147.b
Concio pulcherrima Marciani Imp. ad Synodum habita. 115.e
conciones verbi Dei ad Epiſcopos ſpectant. 122.d
Conciones S. Caſarij ad populum crebræ. 437.a
Concionator Orbis Simeon Stylita. 188.e
Concordantiæ canonum liber. 386.a
concordia & vnanimitas ſeruanda inter Epiſcopos. 24.b
concordia præſtat, quod fortitudo non valet. 222.d
concordia & vnitas quantum ſeruanda. 420.e
concordia inter fratres ſeruanda. 486.a
concordia Orientis cum Occidente. 520.d
condemnatio Hilarij Epiſcopi Arelatenſis. 35.e
condemnatio Acacij Epiſcopi Conſtantinopolitani. 301.a.b
Condeſcenſio quæ mala. 354.a
Conditio varia Theodoſij. 87.e
Conditiones pacis offeruntur ab Anaſtaſio Imperatore Vitaliano. 488.e
Confeſſio ſacramentalis debet eſſe ſecreta. 185.d
Confeſſio ſecreta ex Apoſtolica traditione. ibid.
Confeſſio generoſa pueri Chriſtiani. 316.a
Confeſſio plena Lucidi. 341.d
Confeſſio generoſa Theodoſij cœnobiarchæ. 461.b
confeſſio fidei Anaſtaſij, ſed ficta. 498.e
de confeſſione fidei epiſtola Theodoreti. 40.d.90.e
confeſſione S. Petri fides ſtabilis. 295.a
in confeſſione fidei requiritur magna conſtantia. 475.d
Confeſſores Chriſti anguſtiati arcto carcere. 297.a
in exilium miſſi. 296.e
confeſſores loquuntur linguis exciſis. 313.a
comprobatur hoc pluribus teſtibus. ibid. & ſeq.
Confeſſores in exilium pelluntur. 466.c
Confeſſores fidem Chriſti libere pronunciant. 468.e
confirmatio ſymboli Epheſini, Niceni, & Conſtantinopolitani a Concilio Chalcedonenſi. 114.e
confirmatio Concilij ſpectat ad Summum Pontificem. 120.e
Confirmatio Calendionis Epiſcopi Antiocheni a Romano Pontifice. 271.e
confirmatio Patriarcharum ad Papam ſpectat. 273.d
confirmatio monaſterij conſtructi a Childeberto. 449.d
coniugati quales ad Epiſcopatum poſtularentur. 359.a
coniugati interdum eligebantur Epiſcopi, relicta coniuge. 359.a
coniuge orare debet vxor. 104.e
coniunctio cum petra demonſtrat quemlibet eſſe Catholicum. 514.e
in coniurationibus promittuntur præmia delatoribus, dum Papa eligendus eſt. 403.d
coniux curat vt ſepeliatur proprius vir viuus. 346.e
conſcij criminum ſuſceptores latrocinantium pari pœna conſtringuntur. 345.b
conſiliarij impij Principis animum in præceps agunt. 84.a
conſilio Acacij cuncta egit Zeno Imperator. 328.a
conſortes regni ſe inuicem occidunt. 19.b
conſpiratio cum hæreticis maxime reprehendenda. 287.b
conſtantes reddit homines fides catholica. 2.e
conſtantia vera inuenitur in Chriſtianis. ibid.
conſtantia neceſſaria in rebus arduis. 66.d
conſtantia Renati, & collegarum legatorum Apoſtolicæ ſedis. 72.c
conſtantia Renati laudatur. 72.c
conſtantia ſumma Saturi. 164.e
conſtantia monachorum laudata. 290.e
conſtantia iungenda cum modeſtia. 416.e
conſtantia quam neceſſaria in aduerſis. 514.a.b
conſtantia magna ſit in fidei confeſſione. 475.a.d
Conſtantinopolitana ciuitas dire afflictata. 23.b
Conſtantinopolis terræmotus ingens. 27.d
Conſtantinopolis multa mala ex terræmotu paſſa. 28.a
Conſtantinopolis mœnia per Cyrum inſtaurātur. 29.a.b
Conſtantinopolis Noua Roma. 42.a
Conſtantinopolitani Concilij Acta. ibid.
Conſtantinopolitani Theodoreto omnino non credebant. 79.d
Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ priuilegia. 119.a
& an a Papæ legatis probentur. ibid. a.d
Conſtantinopolitana Eccleſia num præcedat Alexandrinam. 120.c
Conſtantinopolitanum Concilium prouinciale ſub Gennadio. 282.d
Conſtantinopolitanæ vrbis incendium. 201.c
Conſtantinopolitani ad Danielem confugiunt. ibid. d
conſtantinopoli frequentia imbrium prodigioſa.
Conſtantinopolitanæ domus in inſulæ formam conſtructæ. 302.d
in Conſtantinopolim cinis e monte Veſuuio. 223.c
in Conſtantinopolim iniectus ignis graſſatur. 252.b
Conſtatinopolitana Synodus contra Petrum Cnapheum. 292.a
Conſtantinopoli ciuile bellum ortum. 348.e
Conſtantinopolitani Epiſcopi vnde arrogātia orta. 362.c
Conſtantinopoli tumultus vulgi. 365.b
Conſtantinopolitanos clericos hortatur Hormiſda Papa, vt in fide perſeuerent. 512.e
Conſtantinopolim miſſi legati ab Anaſtaſio Papa ad Anaſtaſium Imperatorem. 395.e
Conſtantinopolitani ciues Orthodoxi quanta paſſi ſint. 411.e
Conſtantinopoli orta diſcordia Anaſtaſij tēpore. 455.b
Conſtantinopoli tumultuatur populus. 462.e
Conſtantinopolitana Eccleſia quanta contagione laborauerit. 468.a
Conſtantinopolitani addicti nomini Acacij. 495.e
Conſtantinus Epiſcopus Vapingenſis. 8.a
Conſtantinus diſcipulus S. Benedicti. 378.e
Conſtantinus Epiſcopus Hadrianopoleos. 505.e
Conſtantius monachus Eutychetis procurator. 55.d
Conſtitutio S. Leonis de non ordinandis ſeruis. 11.b
conſtitutio Valentiniani contra Manichæos. 23.b
conſtitutio Benedicti Pontificis de additamento in Symbolo. 36.d
Conſtitutio Benedicti Papæ de canenda Symbolo in Miſſa. ibid. d
conſtitutio Valentiniani Imperatoris contra ſepulchrorum effoſſores. 37.c
conſtitutio Marciani Imp. contra idololatras. 123.c
conſtitutio Marcioni Imp. de abolenda lege Theodoſij contra Flauianum. 133.c
conſtitutio Marciani Imp. contra hæreticos. 148.d
conſtitutio Marciani Imperatoris contra Anatolium. 149.d
conſtitutio Leonis Imp. de colendis feſtis. 218.a.b
conſtitutio de Eccleſiarum priuilegijs. 225.d
conſtitutio Baſiliſci contra Concilium Chalcedonenſe. 247.a.c
conſtitutiones contra ſimoniacos. 182.e.218.c
conſtitutiones contra ambientes Pontificatum. 403.a

Conſtitutionibus Apoſtolicis vis non præiudicat. 72.b
Conſuetudo Cyri cum Daniele Stylita. 30.a
Conſuetudo Occidentalium Epiſcoporum in concilijs celebrandis. 99.d
a Conſuetudine Symmachi interdum abſtinuerunt Epiſcopi. 412.e
ex Conſuetudine ſoliti dari tituli, & non ex meritis. 415.d
CONSVLES
Valentinianus Auguſtus & Anatolius. 2.c
Cyrus tantum conſul in Oriente. 5.d
Dioſcorus & Eudoxius. 8.e
Maximus & Paternus. 10.a
Theodoſius & Albinus. 12.d
Valentinianus Auguſtus & Nomus. 22.a
Aetius & Symmachus. 26.d
Alypius ſiue Callypius, & Ardaburius. 32.a
Poſthumianus & Zeno. 37.d
Aſterius & Protogenes. 53.c
Valentinianus & Auienus. 85.c
Marcianus & Adelphius. 96.b
Herculanus atque Sporatius. 124.b
Opilio & Vincomalus. 137.a
Studius & Aetius. 147.c
Valentinianus octauum & Anthemius. 154.b
Ioannes & Vurunes, ſeu Varares. 159.d
Conſtantinus & Rufus. 165.b
Leo & Maiorianus. 175.e
Ricimer atque Patricius. 182.c
Magnus & Apollonius. 186.a
Seuerinus & Dagulaiphus. 190.b
Leo & Seuerus. 194.a
Cæcina Decius Baſilius, & Vibianus. 196.a
Ruſticus & Olybrius. 199.d
Baſiliſcus & Herminericus Gothus. 201.e
Leo Auguſtus. 207.a
Puſcus atque Ioannes ambo Flauij. 210.a
Anthemius iterum. 212.b
Zeno & Marcianus. 216.e
Seuerus & Iordanus. 218.e
Leo quarto loco conſul cum Probiano. 219.e
Feſtus & Marcianus. 225.b
Leo quinto loco conſul abſque collega. 229.b
Leo Auguſtus Iunior. 230.e
Zeno Auguſtus tantum conſul. 235.b
Baſiliſcus & Armatus. 242.d
Anno 447. nullus conſul fuit. 254.b
Illus ſine collega conſul. 259.c
Zeno tertium conſul. 262.e
Baſilius Iunior. 265.b
Placidius. 269.b
Seuerinus. 271.d
Anicius. 282.e
Theodoricus Gothorum Rex & Venantius. 298.c
Symmachus conſul abſque collega. 322.d
Longinus & Decius. 328.b
Boetius abſque collega. ibid.e
Dinamius atque Siphidius. 330.d
Probinus & Euſebius. 333.c
Fauſtus Iunior & Longinus ſecundum. 336.e
Olybrius tantum conſul. 346.c
Anaſtaſius Auguſtus & Ruffinus. 350.e
Albinus & Euſebius. 358.e
Aſterius & Præſidius. 366.c
Viator & Aemilianus. 380.e
Paulus ſine collega. 385.d
Anaſtaſius Auguſtus iterum conſul. 395.e
Paulinus & Ioannes Scytha. 400.e
Ioannes Gibbus. 402.e
Patricius & Hippatius. 409.e
Auienus & Pompeius. 411.a
Auienus Iunior & Probus. 412.c
Dexecratus & Voluſianus. 419.a
Cæthens. 424.c
Theodorus & Sabinus. 435.a
Meſſala & Areobinda. 436.c
Anaſtaſius Auguſtus & Venantius Decius. 439.a
Venantius Decius Iunior, & Celer. 444.b
Importunus ſine collega. 451.e
Boetius Seuerinus cum Eutharico. 454.a
Secundinus & Felix. 456.b
Paulus & Muſcianus. 462.d
Probus & Clementianus. 472.e
Marcus Aurelius ſine collega. 481.a
Anthemius & Florentius. 489.b
Petrus ſine collega. 497.e
Anaſtaſius & Agapitus. 509.a
Magnus atque Florentius. 520.d
Contemnunt mũdani Sanctos, & cito puniuntur. 230.a
Contentio de primatu inter Viennenſem, & Arelatẽſem Epiſcopos. 24.b
Continuata pœna fit intolerabilis. 337.c
Controuerſia de Paſchali cyclo. 143.e
Conturbatur Eccleſia Dei a Paſsinico. 349.d
Conuenticula ne colligantur, vltimi ſupplicij pœna prohibetur. 190.e
Conuerſatio cum hæreticis omnino fugienda. 514.d
Conuerſationes malæ fugiendæ. 352.e
Conuerſi æſtimandi ſunt qui ſint, non qui fuerint. 51.e
Conuerſi hæretici quomodo recipiendi. 443.c
Conuerſio anachoretarum per Euthymium. 131.b
Conuerſio Marci monachi ab hæreſi. ibid.e
Conuerſio Eudociæ Auguſtæ. 157.e
Conuerſio hæreticorum quærenda. 131.e
Conuerſio interdum blande exquirenda. 139.e
Conuerſio Clodouei Francorum Regis. 405.e
Conuerſio Sigiſmundi Regis. 378.e
Conuerſio Siluani monachi. 131.c
Conuerſio hæreticorum difficillima. 378.a.b
Conuerſio potentium magna Chriſto gloria. 435.c
Conuerſio Iudæi ab igne liberati. 224.b
Conuerſio hæreticorum facta a S. Patiente. 240.b
Conuerſio Seuerianorum. 477.c.478.b
ad Conuerſionem ſæpe inuitatus Acacius. 322.e
Conuiuij Dionyſij tyranni nobiliſſimus apparatus. 155.d
Coptorum obedientia Romano Pontifici, & profeſſio fidei 532.e
Corepiſcopus Alexandrinus dicitur Diſcipulus. 519.e
Corrolarium de legatione Eccleſiæ Alexandrinæ ad Apoſtolicam ſedem. 527.a
Corona gemmis ornata a Clodoueo datur Hormiſdę Papæ. 483.a
Corpus S. Flauiani transfertur Conſtãtinopolim. 89.c.d
Corpus S. Flauiani honorifice ſepelitur. ibid.d
Corpus S. Seuerini integrum diu perdurauit in ſepulchro. 332.d
Corporis S. Seuerini fragrantia. ibid.
Corpus S. Seuerini transfertur in Italiam. ibid.
Corpus S. Seuerini tranſlatum Neapolim. 393.d
Corpus totum patitur paſſiones vnius membri. 291.a
Correctio erga Dei ſeruos fit cum dexteritate atque prudentia. 15.a
Correctio medicina eſt. 341.d
Correctio Gelaſij Papæ nihil proficit Euphemio. 354.e

Correptus ſero plus eſt rebellis, quam orcus manui, bos iugo, equus freno. 321.b
Corrigere alios non valet ille, qui grauioribus delictis detinetur. 328.a
Coruis etiam Deus abundanter cibum largitur. 79.b
Coſmas Epiphaniæ Epiſcopus. 473.b
Creatio Flauiani Epiſcopi Conſtantinopolitani. 30.d
Creatio Anaſtaſij Epiſcopi Hieroſolymitani. 181.d
Creatio Epiſcoporum quomodo facienda. 218.c
Creatio S.Remigij Epiſcopi Rhemenſis. 224.c
Creatio Olybrij Imperatoris. 226.d
Creatio Ioannis Melæ Epiſcopi Alexandrini. 400.d
Creatio Ioannis Orthodoxi Epiſcopi Conſtantinopolitani. 518.c
Creſcens Metropolitanus Azuritanæ ciuitatis relegatur. 9.c
Creſcentius Rex inobediens S.Paterno fit cæcus. 488.c
Creſcentius obediens S.Paterno lumen recipit. ibid.
Creſconius Epiſcopus Tudertinus legatus Anaſtaſij Papæ. 295.c
Creſconius a Genſerico relegatur. 9.a
Criminum impunitas hortatur ad crimina. 373.b
Criſpinus Ticinenſis Epiſcopus inter Sanctos relatus. 98.c
Crocus in Gallia Epiſcopus exulat. 239.c
Crotildis nupta Clodoueo. 371.a
ad *Crotildem Aurelianus miſſus a Clodaueo.* ibid.b
Crotildis quid cum Aureliano pertractauerit. ibid.
Crotildis primitias coniugij obtulit Deo. ibid.d
Crotildis Clodoueo prædicabat fidem Chriſti. 404.d
Crotildis Regina poſt mortem Clodouei venit Turonos. 486.a
Crotildis Deo inſeruiuit eximia ſanctitate. ibid.
Cruciatio dira S.Fulgentij. 337.c
Crux deuote adorata ſanitatem confert. 103.c
Crux ſplendida vt ſtella apparuit Ioāni Silētiario. 349
Crux refulgens apparet et terret inimicos Chriſti. 207.c
Crux velut telum fugat inimicum. 219.c
Crucis potentia omne genus perdomuit barbarorum, pioſque & manſuetos reddidit. 20.d
Crucem ſuper diadema Chriſtianæ Imperatrices geſtare conſueuerunt. 142.a
Crucis Chriſti particula dono datur S.Leoni. 150.d
Crucis ſigno munitus venenum ſuſcipit Iulianus Epiſcopus, & ei minime obeſt. 473.a
Crucis ſigno incātationes maleficiorū euaneſcunt. 487.b
Crucis ſigno nos munire debemus in anguſtijs. 488.b
Crudeles ſemper ſunt tyranni. 2.c. & ſeq.
Crudeles barbari etiam in ſe ipſos. 153.c
Crudeles a Deo puniuntur. 479.d
Crudelitas Antanij Epiſcopi Ariani. 317.c
Crudelitas Arianorum ipſis Arianis deteſtabilis. 338.b
Crudelitas maxime apparet in tyrannis. 2.c
Culmi germinantur ab Euchariſtia aſſeruata, & quomodo. 477.b
Culpa de præterito remitti non poteſt, niſi correctione ſubſequente. 362.a
Culpas dimittere cæleſte eſt, vindicare terrenum. 373.a
Cultus Solis ſuperſtitioſus tollitur. 10.c
Cultus Gentilium ſuit cauſa ruinæ Imperij Romani. 393.a
Cupiditas terrenarum rerum eſt tollenda. 320.c
in *Cupreſſo ardet imago B. Mariæ Virginis vt fax.* 29.d
Cura Epiſcoporum qualis eſſe debeat. 21.d
Cura primatus abijcitur ab Anatolio. 150.c
Cura potiſſima Papæ eſt circa fidem. 367.c
Cura Paſtoralis Romani Pontificis. 509.c
Cura Romani Pontificis erga Epiſcopos lapſos. 510.c
Curatio anachoretarum ab hæreſi. 131.b
de *Cyclo Paſchali controuerſia.* 143.a
Cyclus Theophili probatur. 144.b
Cyprianus Epiſcopus Carthaginenſis commendatur. 4.c
Cyprianus Epiſcopus Vnizibirenſis. 297.b
Cyprianus legatus Gelaſij Papæ. 369.b
Cypriano Epiſcopo quæ reliquerit S.Cæſarius. 449.c
in *Cypro inſula magna miracula ſacræ Cōmunionis.* 476.b
Cyriacus monachus illuſtris. 175.d
Cyrilli Alexandrini obitus quando. 14.c
Cyrillus quanto tempore in Epiſcopatu ſederit. 15.a
Cyrilli multa ſcripta deſiderantur. 14.d
Cyrillus quomodo deceptū anachoretam curauerit. 15.a
Cyrilli ſcripta perſæpe in lucem dantur. 14.c
Cyrillus nequaquam fuit monachus Carmelita. 16.b
eius nepotes a Dioſcoro & Nomo afflictati. 23.b
item eius nepos exauctoratur. ibid.d
Anaſtaſius ſimiliter eius nepos affligitur. ibid.
Cyrillus hiſtoricus veritatis cultor. 242.c
Cyrillus verax & accuratus ſcriptor rerum SS. Monachorum. 349.b
Cyrillus ſcriptor rerum Theodoſij. 459.d
Cyrola Arianorum Antiſtitum Princeps. 306.b
Cyrola Chriſtianos perſequitur. 309.d
Cyrola ſtrophā ſtruit falſi miraculi. 319.b
Cyrolam videns fit cæcus. ibid.c
Cyrola quid in nobilem puerum. 318.b
Cyrus Conſul in Oriente creatus. 5.d
Cyrus homo Gentilis ſummos honores eſt conſecutus. ibid.e
Cyrus vnicum inuenit in Chriſtiana pietate confugium. ibid.
Cyrus Præfectus iuſto Dei iudicio prodigia paſſus. 29.b
Cyrus factus Epiſcopus Smyrnenſis. ibid. & Cotyæi.
Cyrus Mariæ Virgini templum dicat. ibid.
Cyri filia & vxor a dæmone liberantur a Daniele Stylita. 30.b
Cyri conſuetudo cum Daniele Stylita. ibid.
Cyrus epigramma inſcribit columnæ Danielis. ibid.
Cyrus ſententia excommunicationis affectus. 44.d
Cyrus ciuitas a barbaris exciſa, a Iuſtiniano Imperatore reſtituta. 40.c
Cyrus oppidulum neglectum, a Iudæis extructum. ibid.

D

D*æmon feſtis diebus maiora mala excitat.* 457.a
Dæmon malus incendium immittit Conſtantinopoli. 201.c
Dæmones a Chriſtianis tantummodo fugantur. 480.c
Dæmoniaci liberantur a S.Daniele. 251.d
in *Dalmatia iterum pullulant Pelagiani.* 362.d
Damaſcius Tribunus ab Imp. Iudex conſtitutus in cauſa Ibæ. 48.d
Damnatio Eutychetis a Flauiano. 46.d.e
Damnatio Flauiani, & Euſebij Epiſcopi per Dioſcorum. 71.c
Damnatio Epiſcoporum Sanctorum in pſeudoſynodo Epheſina. 74.c
Damnatio Romæ pſeudoſynodi Epheſinæ. 80.c
Damnatio Petri Fullonis Romæ facta. 291.d
Dānatio Petri Antiocheni p ſuiam Felicis Papæ. 294.a
Damnatio Zenonis Imperatoris vt hæretici. 347.b
Damnatio Acacij cum Eutychete. 353.c
Damnatio Petri a Synodo facta. 409.b
Damnatio nominis Anaſtaſij. 525.c

Damo-

Damoclis deſcribitur caſus. 155.d
Daniel Carrhorum Epiſcopus iniuſte priuatur in Synodo Epheſina. 72.e
Daniel presbyter legatus S. Leonis. 187.d
Daniel Stylita columnam aſcendit. 189.b
Daniel futurum prædicit incendium. 199.e
ad Danielem confugiunt Conſtantinopolitani. 201.d
Danielem inuiſit Leo Imperator. 203.a
ad Danielem Imperator de vitæ propriæ diſcrimine. ibid.c
S. Daniel vocatur Conſtantinopolim. 250.b
ad Danielem legatio Epiſcoporum venit. ibid.c
Daniel exemplo Chriſti ſuadetur venire Conſtantinopolim. ibid.
Daniel venit Conſtantinopolim. ibid.d
a Daniele multa eduntur miracula. 250.e.& ſeq.
Danielis Stylitæ obitus. 334.a
Danielis ſepultura. ibid.
Dara præſidiũ munitur ab Anaſtaſio Imperatore. 444.a
Dardaniæ Epiſcopi venerantur Gelaſium Papam. 356.a
Dardaniæ Epiſcopi conſtantes in communione cum Summo Pontifice. 369.a
ad Dardanos Epiſcopos & Gelaſij epiſtola. ibid.
ad Dardanos Gelaſius Papa de primatu ſedis Apoſtolicæ. 381.a
Dardaniæ Epiſcopi communicant cum Apoſt. ſede. 501.e
Dardania terræmotu dire exagitata. 523.a
Debita ſoluenda ab Epiſcopis, quando debitorem non reſtituunt. 207.d
ex Decimarum ſolutione interdum abundantia. 241.a
Decimas non ſoluentes dira fame vexantur. ibid.
Decius conſtitutus Iudex a Theodorico. 425.d
Declaratio dogmatum fidei in epiſtola S. Leonis. 61.d
Decreta de pœnitentibus. 329.c
Decretalis a S. Leone ſcripta. 11.b
Decretum S. Leonis de non ordinandis ſeruis. ibid.
decreta Romani Põtificis paret Theodoricus Rex. 425.a
Decretis Conciliorum cur ſtandum. 179.a
Dedicatio eccleſiæ extructæ a Liberio Patricio. 197.e
Defenſio Siciliæ per Caſſiodorum. 2.d
Defenſio Theodoreti, quod ipſe non communicauerit cum Neſtorianis. 16.a
Defenſorem ſe exhibet Catholicæ fidei Theodoretus. 12.b
Defenſores Acacij tergiuerſabantur. 323.a
Defunctorum memoria ſancte & pie in Eccleſia frequentatur. 110.a
Deipara. Vide Maria.
Delatores coniurationum, dum eligendus eſt Papa, præmia conſequuntur. 403.d
Delicta ſacerdotum communis eſt turpitudo. 100.c
Delicta inemendata creſcunt. 510.a
Deliramenta vana hæreticorum. 462.b
Demerita Ricimeris. 222.e
Demiſſio animi perutilis in conſideratione propriæ perſonæ. 1.e
Demosthenes edidit tabulas Epiſcoporum Lugdunenſium. 7.d
Deogratias Epiſcopus Carthaginenſis. 136.e
quantæ charitatis fuerit. 156.e
Depoſitio Baſſiani Epiſcopi Epheſini. 37.b.118.d
Depoſitio Primatum ad Papam ſpectat. 37.b
Depoſitio Irenæi Tyri Epiſcopi. 38.e
Depoſitio Stephani e ſede Epheſina. 118.d
Depoſitio Imperij ab Auito facta. 159.d
Depoſitio Orientalium Epiſcoporum ab Acacio facta iniuſte. 304.b
Deſiderium regnandi reddit Principes inconſtantes. 252.e.260.c
Deſolatio inducitur ab hæreſi. 23.b
Deſtruit Chriſtus, quod diabolus conatur ædificare. 296.b
Deteſtatio Eutychetis hæretici. 41.e
Detectio latebrarum Fauſti. 343.a
Deteſtatio Eutychetis hæretici. 42.d
Deus cuſtodit tribulatos. 11.e
Deus præparat arma, antequam inſtet prælium. 29.a
Deus offenſus placandus eſt a nobis. 38.a
Deus abundanter etiam coruis cibum largitur. 79.b
Deus ſemper gerit curam Eccleſiarum. 50.d
Deus interdum differt vota poſcentium, vt fide creſcente maiora conſequantur. 230.c
Deus humilium conſolator. 259.e
Deus ſtat in caſtris filiorum Iſrael. 270.e
Deus repreſſit temeritatem Petri Fullonis. 325.b
Deus quem adiuuat in re difficili, adiuuabit etiam in re minus laborioſa. 327.a
Deus diues eſt in omnibus qui inuocant illum. 341.e
Deus valde punit ambitioſos. 429.c
Deus tantum eſt Iudex Papę. 410.b
Deus præſto eſt ſuæ Eccleſiæ. 453.a
Deus terret impios per viſum. 450.b
Deus cogit impios fame perire. 254.e
Deus blaſphemos punit. 377.a
Deus cuſtodit Sanctos ſuos. 450.b.e
Deus ſua prouidentia cuſtodit Eccleſiam ſuam. 476.b
Deus confringit impios. 524.a
Dei prouidentia mira in curanda ſalute hominum. 4.a
Dei ira excitatur in vltionem contra peccata. 27.b
Dei prouidentia ſuis ſemper neceſſarium præſtat auxilium. 80.e
Dei verbum prædicandum eſt ab Epiſcopis. 122.d
Dei ira auertitur pœnitentia. 153.b
Dei Sanctos venerentur Principes. 229.e
Dei iudicia occulta, ſed ordinata. 239.a
Dei Eccleſia commendatur Zenoni Imp. a Simplicio Papa. 243.e
Dei Eccleſia commendatur Acacio a Simplicio Papa. 245.b
Dei Eccleſia gubernatur eius prouidentia. 249.e
Dei flagella deterreat homines a ſceleribus. 282.b
Dei dona auferuntur a carnalibus. 314.d
Dei ira contra impios. 524.a.525.e
Dei Eccleſia conturbatur a Paſiaico. 349.d
Dei dona ſunt maxime conſideranda. 372.e
in Dei Eccleſiam Feſtus mala machinabatur. 399.d
Dei auxilio liberantur ſancti. 450.b
Dei iudicium futurum ſemper proponendum, & timendum. 493.e
Dei iudicia non ſunt examinanda. 503.b
Dei auxilium erga ſuam Eccleſiam. 527.b.c
Deo offerendæ primitiæ. 371.d
Deo qui fidem non ſeruat, neque hominibus ſeruare poteſt. 376.d
Deo gratior eſt virginitas matrimonio. 161.c
Deo maxime diſplicet ambitio. 406.a
Deo gratiſſima eleemoſyna. 445.b
Deo nihil eſt execrabilius, quàm maiorum reſiſtere poteſtati. 355.a
Deo inſeruiuit eximia ſanctitate Crotildis. 486.a
Deo maxime diſplicet ſimulatio. 447.d
Deum non habebit quis patrem in cœlis, qui Eccleſiam matrem in terris non habuerit. 412.b
a Deo implorandum primo auxilium. 1.a

a Deo puniuntur Principes, ſi arrogant ſibi ius Eccleſiaſticum. 58.d
a Deo datur poteſtas, vt quis recte miniſtrare valeat. 53.c
a Deo magis puniuntur peccata Fidelium, quam infidelium. 103.a
a Deo puniuntur Principes, niſi ſeruent ius Eccleſiaſticam. 134.c.158.d
a Deo præparantur ſepulchra Sanctorum. 164.a
a Deo impetratur filius oratione. 251.e
a Deo punitur Eutychianus. 377.c
a Deo flagellantur ambitioſi. 429.c
a Deo prouenit victoria. 441.b.c
a Deo puniuntur impij. 518.c
a Deo puniuntur Saraceni. 452.e
a Deo cõtẽnitur, qui Eccleſiæ præcepta contempſerit. 469.b
a Deo miracula multa Arianorum tempore. 378.a
a Deo puniuntur Ariani. ibid.
a Deo datur abundantia Sanctis ſuis. 478.a
a Deo puniuntur crudeles. 479.d
Dextera & ſiniſtra ratio quomodo intelligenda. 107.d
Dexteritate reprehendendi ſunt Principes. 81.e
Diabolus caput filiorum ſuperbiæ. 225.e
Diabolus eſt rex ſuper omnes filios ſuperbiæ. 304.a
Diabolus & hæretici nec ſuperati cedunt. ibid.b
Diabolus eſt conturbator veræ pacis. 351.d
Diabolus inſurgit in fidem. 501.d
Diaconus dat pœnas ambitionis. 429.c
Diaconi cũ humilitate presbyteris deferre debẽt. 146.d
in Dialogis ſancti Gregorij recitatur miraculum de Paſchaſio diacono. 394.a
Dictinius Aſturicenſis Epiſcopus. 34.a
Die Paſchatis plures martyres facti. 161.e
Diebus ſolemnibus ſe maiorem excitat tempeſtatem dæmon. 457.a
Dies feſti quo honore colendi. 218.a
Difficilis conuerſio hæreticorum. 378.a
Digladiatio inter Euphemiam & Petrum. 133.d
Dignitas Patriciatus collata Caſſiodoro. 360.a
Dignitates non appetendæ. 403.b.429.c
Dignitates fugiendæ. 428.e.& ſeq.
in Dignitatibus etiam ſeruanda abſtinentia. 429.d
in Dignitatibus ſeruanda humilitas. ibid.
Diligentia Simplicij Papæ in coercenda elata mente Acacij. 264.b.a
Dij monachi dicti a Dio Archimandrita. 303.a
Dionyſia cruciata graui tormento, & opprobrio. 311.e
Dionyſiæ filius cruciatur maiori martyrio. 312.a
Dionyſius S.R.E. Notarius S. Leonis nuncius. 82.e
Diœceſis vnaquæq. intra ꝓprios limites cõtineatur. 40.d
Dioſcori Conſulatus. 8.e
Dioſcorus creatur Epiſcopus Alexandrinus. 16.c
Dioſcori prædicantur virtutes a Theodoreto. ibid.d
Dioſcori legatio ad S. Leonẽ Romanum Pontificem. 18.c
Dioſcori hypocriſis diu latens. 19.a
Dioſcorus nepotes Cyrilli perſequitur. 22.b
Dioſcorus exauctorauit Cyrilli nepotem. ibid.d
Dioſcorus facinoroſiſſimus fuit. 19.a
Dioſcorus vſurpare nititur Antiochenæ Eccleſiæ iura. 40.d
ad Dioſcorum Theodoſij epiſtola de Synodo Epheſina. 57.e
Dioſcorus cum decem Metropolitanis conuenire iubetur ad Synodum Epheſinum. 58.a
Dioſcorus adeſt & præfuit Synodo Epheſinæ. 68.b
Dioſcorus non admiſit litteras S. Leonis. ibid.e
Dioſcorus vim & metum infert in Synodo. 70.a
Dioſcorus Eutychetem abſoluit. 71.a
& Flauianum & Euſebium damnat. ibid.e
Dioſcori pertinacia. ibid.d
Dioſcoro contradicunt Apoſtolicæ ſedis legati. 72.a
Dioſcorus excommunicat ſanctum Leonem Papam impiſſime. 84.d
Dioſcorus venit in Concilium Chalcedonenſe. 107.b
Dioſcorus e conſeſſu Patrum dimotus. 108.b
in Dioſcorum omnes inſurgunt. ibid.d
in Dioſcorum plures accuſatores. 109.e
Dioſcori facinora & ſcelera in concilio lecta. ibid.
Dioſcorus pro nihilo ducebat Imperatoris edicta. 110.b
Dioſcorus ter a Concilio Chalcedonenſi citatur. ibid.e
in Dioſcorum ſententia legatorum lata, & promulgata. ibid.d
Dioſcorus alter Pharao. 111.a
ad Dioſcorum Patres Concilij Chalcedonenſis. ibid.b
Dioſcorus relegatur, & infeliciſſime moritur. 123.d
Dioſcorus Iunior Epiſcopus Alexandrinus. 504.b
Dioſcorus inuaſit Eccleſiam Alexandrinam fauore Anaſtaſij Imperatoris. ibid.
pro Dioſcoro certabant Alexandrini. 127.e
Dioſcorus homo peſſimus a ſtultiſſimo vulgo Alexandrino vt ſanctus colitur. 128.b
e Diptychis expungebantur hæreticorum nomina. 496.d
Diſciplina Eccleſiaſtica perſæpe collabitur. 217.e
Diſciplina Eccleſiaſtica reuocanda. 370.b
Diſcipulus dicitur Chorepiſcopus Alexandrinus. 529.e
Diſcipuli facilius magiſtrorũ virtutes exponunt. 394.b
Diſcordia malum mala parit. 50.b
Diſcordia ciuilis Anaſtaſij Imperatoris tempore. 455.b
Diſpenſatio S. Leonis cum Anatolio. 126.e
Diſpenſatio in magnis ad Papam ſpectat. ibid.
Diſpenſatio contra canones ad Summum Pontificem pertinet. 305.b
Diſpenſatione cum bigamis uſque vſus eſt S. Leo tempore neceſſitatis. 262.a
Diſputatio de fide no omnibus licent. 124.d
Diſputatio de fide periculoſa. 97.b.177.a
Diſſenſio eſt inter hæreticos. 386.e
Diſſenſiones plurimæ ortæ tum in Oriente, tum in Occidente, tum in Libya. 357.e
Diſſipatio Petri Mogi. 259.d
Diuinitas & humanitas Ieſu Chriſti duæ naturæ in vna perſona. 17.d
Diuinitus reprimitur temeritas Petri Fullonis. 325.b
Diuina promiſſio firmior cælo & terra. 243.d
Diuina ne tractentur a ſæcularibus. 522.e
Diuinum iudicium timendum. 354.d
Diuinum auxilium prima loco implorandum. 1.e
Diuinum auxilium adeſt, vbi ceſſat humanum. 27.a
Docti hæretici difficillime corriguntur. 12.c
Doctis viris ſupponunt ſua ſcripta hæretici. 385.e
Doctrina vera fidei quæ. 289.e
Doctrina ſolet ſæpe inflare homines. 351.e
Doctrina Papæ in his quæ ſunt de fide non poteſt eſſe falſa. 528.a
Doctrina Papæ eſt audienda, vt doctrina Chriſti. 530.c
Doctrinam Patrum ſecutus eſt Theodoretus. 18.a
Doctor ac magiſter totius populi Chriſtiani eſt Papa. 65.a.76.a
Doctores interdum Eccleſiæ ſubueniunt, interdum miracula. 249.a
Doctores carpuntur ab hæreticis in verbis. 387.b
Doctorum opuſcula arma ſunt ſpiritualia, quibus et poſt mortem hæreticos cadunt. 50.e
Dogmata fidei declarantur in epiſtola S. Leonis. 61.d

Doli

Digitized by Google

Doli & mendacia hæreticorum deteguntur. 55.a
Dolus Eutychetis in prænarratis litteris Flaniani. 47.d
dolus Hunerici quo tendebat. 297.c
doli & mendacia Eutychetis deteguntur. 55.a
doli & fraudes Anatolij Epiſcopi. 120.b
dominium Tarcarum quam ſit aſperum. 530.a
Domini promiſſiones facta Apoſtolicæ ſedi. 244.d
in Domini vinea Anaſtaſius Imperator fuit velut aper. 528.c
Dominus non ſuſtinet eſſe, qui non ſuſtinuit eſſe ſub dominio. 155.c
Domitianus legatus S. Leonis. 177.c
Dominicis diebus audiatur Miſſa. 437.a. atque concio etiam. ibid.
Domnion Epiſcopus ad ſuam Eccleſiam ab Anaſtaſio Imperatore miſſus. 503.c
de Domno quid actum in concilio Chalcedonenſi. 118.b
Domnus Epiſcopus Antiochenus adfuit Epheſinæ Synodo 68.b. ſubſcripſit contra Flauianum & Euſebium. 72.c. damnatur tamen in Epheſina Synodo. ibid. fuit in concilio Chalcedonenſi. 107.b
Domus Conſtantinopoli in inſulæ formam conſtruebantur. 202.d
Domus empta fuit a Simplicio in Eccleſiæ vtilitatem. 285.c
Dona Dei auferuntur a carnalibus. 314.d
dona Dei ſunt maxime conſideranda. 372.c
Dorotheus Eutychianus imperatorem appellat. 112.a
Dorotheus Theodoſium hæreticum expellit. 130.a
Dorotheus Epiſcopus Ancyræ catholicus. 380.c
Dorotheus Anaſtaſio Imperatori contrarius. ibid.
Dorotheus monachus iniuſte relegatur in Oaſim. 456.a
Dorotheus Epiſcopus Theſſalonicæ. 490 a
Dorotheus Epiſcopus ad Hormiſdam Papam ſcribit pro pace inter Orientales, & Occidentales. ibid.
Dorotheus nimis addictus Anaſtaſio Imperatori. ibid.c
Dorotheus communicauit cum Timotheo Epiſcopo hæretico. ibid.
Dorotheus metu Anaſtaſij in hæreſim prolabitur. 504.a
Dorotheus perſequitur Ioannem Epiſcopum Nicopolitanum. 513.d
cũ Dorotheo noluit communicare Hormiſda Papa. 514.c
ad Dorotheum Hormiſdæ Papæ epiſtola. ibid.c
Dorotheus ab Hormiſda iuſte reprehenditur. 515.a
Dorus Beneuentanus Epiſcopus redarguitur. 53.a
cũ Dracone pugnauit leo. 218.a
Duces hæreticorum haud facile recipiendi. 98.a
Dulcitius Notarius S. Leonis mittitur ad Synodũ. 64.c
Duo SS. martyres inuocantur a S. Mamerco. 237.c
Duo diſtantia ſepulchra miraculoſe connexa. 268.c
Dux Paleſtinæ Seuerianus in monumẽtum Domini ingredi non potuit. 476.d
Dux Palæſtinæ miraculo conuertitur. ibid.c
Dux Theodorici quid præſumpſerit. 450.a
Dux territus dimittit Sanctum cum honore. ibid.b

E

Eccleſia tempore S. Leonis maxime perturbata. 2.a
Eccleſiæ vni duo Epiſcopi præeſſe nequeunt. 7.d
in Eccleſia S. Sophiæ puteus eſt. 29.d
Eccleſiarum gubernationi vita monaſtica non inuidet. 39.c
Eccleſia Solitariorum. 38.d
in Eccleſia ſemper fuit vnus Hierarcha. 76.c
eccleſiæ Orientalis gaudium. 93.c
eccleſiæ Orientali ſolitus ſubuenire Papa. 87.a
eccleſia ædificatur a S. Perpetuo in honorem S. Martini. 279.c
eccleſia Dei conturbatur a Paſtaico. 349.d
eccleſia Carthaginenſis ſubleuatur opera Zenonis Imperatoris. 265.d
eccleſia Dei commendatur Zenoni Imperatori a Simplicio Papa. 243.c
eccleſia Dei commendatur Acacio a Simplicio Papa. 245.b
eccleſia vniuerſa curatur a Simplicio Papa peruigili diligentia. 260.a
p eccleſia Alexandrina ſcribit Simplicius Papa ad Acacium. ibid.d
eccleſiæ bona auxit Simplicius Papa. 285.c
Eccleſiarum prærogatiua non naſcitur ex ſplendore, ſed ex ſucceſſione Apoſtolorum. 120.a
de eccleſiæ immunitate quæ ſeruanda. 207.b.d
eccleſiarum Galliæ miſeranda ſolitudo in perſecutione Eurici. 239.c
Eccleſiæ Dei quanta tribulationes? 243.c
eccleſia gubernatur prouidentia Dei. 249.c. 320.e 409.c. 527.b
eccleſiæ interdum ſubuenitur a doctoribus, interdũ miraculis. 249.c
ad eccleſiam venientes dira paſſi. 270.d
eccleſia non humanæ innititur potentiæ. 283.d
eccleſia noua excogitauit vocabula propter hæreticos. 388.b
eccleſiæ ſtatus miſer. 2.a
eccleſia Romana ſemper a Deo cuſtodita. 400.c
eccleſia Orientalis miraculis adiuuatur, deficientib. doctoribus. 249.c
eccleſia omnium curam ſuſtinet. 260.b
eccleſia exagitatur ab Hunerico. 296.b
eccleſia vniuerſa turbatur odio Acacij. 275.a
Eccleſia Alexandrina defenditur a Felice Papa. 288.c
eccleſiæ bona minime alienanda. 284.d
ab eccleſia non recedant Chriſtiani, niſi audita Miſſa integra. 437.a
in eccleſia Dei nihil execrabilius, quàm maiorum reſiſtere poteſtati. 355.a
eccleſia Romana ſemper fulſit, licet ab omnibus Principibus Orbis conculcaretur. 284.a
eccleſia Romana eſt ac inſtar præſentaneum antidotum ægrotantibus. 329.a
eccleſia Romana lapſis ſuccurrere conſueuit. ibid.
in eccleſia ſeruanda pax. 369.c
de Eccleſiæ Romanæ primatu. ibid.d
Eccleſiam qui ſcindit, a Deo ipſe ſcinditur. 380.c
Eccleſia mater omnium Fidelium. 412.b
Eccleſiam qui non habuerit matrem in terra, neq; Deũ patrem habebit in Cœlis. ibid.
eccleſiæ mœror, ægrotante Summo Pontifice. 421.d
eccleſijs quæ & quanta largitus ſit Clodoueus. 407.c
eccleſiæ bona minime alienanda. 416.a. 424.c. & alienantes anathematizandi vt hæretici. 424.c
in Eccleſia ſeruanda vnitas. 469.a. 493.d
eccleſiæ bona reſtituit Theodoricus. 425.a
eccleſiæ Orientali compatitur Symmachus Papa. 467.c
eccleſiæ Orientalis miſerandus ſtatus. 504.c
in eccleſijs legebantur litteræ Romani Pontificis. 506.d
eccleſia dum humiliatur, erigitur. 521.b
eccleſiæ Alexandrinæ recens legatio ad Apoſtolicã ſedem. 527.a
Eccleſiæ ſuccurrit Deus. ibid.b
eccleſiæ pacem etiam Theodoricus Arianus exoptat. 494.c. & ſeq.

Eccleſia

Digitized by Google

Eccleſia cuſtoditur auxilio Dei. 527.b.e
Eccleſia Africana cladrs. 2.b
Eccleſia ſancta Agatha Roma a cardinali Borromeo reſtaurata. 226.e
eccleſia Antiochena amplitado. 40.a
ꝑ ecclrſia Orientali ſcribit Theodoretus ad Anatoliũ Patricium. 91.e
in eccleſia gaudium ſuit, mortao Anaſtaſio Imperatore. 525.e
eccleſias tenere non poſſunt mundoni. 522.e
eccleſia vnitas maxime ſeruanda. 469.a
eccleſia pracepta qui contemnit, a Deo contemnitur. ibid.b
eccleſia catholica non communicantes a Deo repellũtur. 476.c.d
accleſia membra credita Summo Pontifici. 490.b
eccleſia ſine ruga, out macula. 492.c
ab eccleſia Romana acceperunt Euangelium populi Noni Orbis. 497.a
eccleſia vnitatem deſiderare ſimalabat Anaſtaſius. 499.c
eccleſia vnitatem vere exoptabat Hormiſda Papa. ibi.e
ecclrſia Orientales plures cum Apoſtolica ſede communicabant. 501.e
eccleſiaſticam ſorum demptum a Valentiniano reſtituitur. 134.c
eccleſiaſticum ius a Principibus ſeruetur. ibid.
etcleſiaſticum ſorum ſuis gaudeat priuilegijs. 146.d
eccleſiaſtica priuilegia ſtent in ſua robore. 149.e
eccleſiaſtica non iudicanda pro ratione dignitatis ſæcularis. 383.c
eccleſiaſtica libertas vindicatar a Marciano. 158.d
eccleſiaſtica bona in quatuor partes diuidenda. 370.b
eccleſiaſtica diſciplina perſæpe collabitur. 237.c
eccleſiaſtici non iudicandi a Principibus. 109.e.112.b
Ecdicius Romanorum Dux. 233.a
Ecdicio collata dignitas Patriciatus. ibid.
ecdicius pauperum nutritor. 240.e
Edeſſa in Syria Neſtoriani publice ia ſcholis docebaat doctrinam Theodori Mopſueſteni. 328.c
edictum Theodoſu pro pſeudoconcilio Epheſino. 77.e
edictum Marciani Imperatoris de Synodi indictioae. 97.d
edictum Marciani contra tumultuantes. 100.c
edicta Imperatoris pro nihilo ducebantur a Dioſcoro. 110.c
edictum Baſilij de non alienoadis bonis Romana Eccleſia. 284.d
edictum Baſilij reſpuitur ab Eulalio Epiſcopo. 285.a
edictum Hunerici contra Chriſtianos. 297.e.321.e
edicta Leonis Imperatoris contra Paganos. 215.c
edicula conſtructa S.Ioanni Euangeliſta Liberatori prope Baptiſterium. 72.c
educatio filiarum ſit cum timore. 233.c
Effoſſores ſepulchrorum puniendi. 37.b
in egenos ſuit miſericors Zeno Imperator. 232.d
elati Epiſcopi corrcentur a Summo Pontifice. 264.c
electi Epiſcopi a Papa confirmantur. ibid.a
electio S.Fulgentij ia Epiſcopum Ruſpenſem. 429.b
electio Euphemij Epiſcopi Conſtantinopolitani. 333.c
elrctio ſucceſſoris non ſpectat ad Papam. 403.d
electio Leonis Tribunitij in Imperatorem. 166.a
alectio Gennadij Epiſcopi Conſtantinopolitani. 181.b
electio Epiſcoporum facienda ſecundum canones. 504.b
electio Anthemij Imperatoris. 210.a
electio Epiſcoporum, quæ omnibus placeat, eſt difficillima. 228.c
electio Simplicij Papæ. 211.c
electio Stephani Epiſcopi Antiocheni. 263.c
electio Epiſcoporum probibita a Vnandalis. 161.b
in electione ſancti Remigij ad Epiſcopatum apparuit diuinum ſignum. 224.d
de electiona Papa. 403.c
eleemoſyna pauperibus largienda. 407.e
eleemoſynam facienti Deus unquam defuit. 240.e
in eleemoſynis iaterdum fictiones. 460.c
eleemoſyna gratiſſima Deo. 446.b
eleemoſyna magnum miraculum. 184.c
eleemoſynam Clemens VIII. Alexandrinis largitus. 530.d
eleemoſynarum magna vis. 232.d
eleemoſyna maxime placet Deo. 240.a.& ſeq.
aleemoſyna conſulit & danti.& accipienti. 343.c
Eleuſinus Epiſcopus cuiuſdam vrbis Cappadocia Minoris. 465.d
Eleuſius monachus Eutychetis procurator. 55.d
Elias creatur Epiſcopus Hieroſolymitanus. 357.a
Elias Monachos apud ſe congregat. ibid.b
elias ad Anaſtaſium mittit Sabam legatum. ibid.
eliæ littera ad Anaſtaſium Imperatorem pro fide Catholica. 464.a
eliæ legati perueniunt Conſtantinopolim. ibid.b
de elia teſtimonium Anaſtaſij Imperatoris. ibid.e
Elias vere catholicus. 465.a
in eliam quid moliantur hæretici. 466.b
elias licet damnatus, remanet tamen in propria ſede. 466.e
elias Synodalia hæreticorum minime recipit. 474.b
eliæ iraſcitur Anaſtaſius Imperator. ibid.
eliæ præſto eſt S.Sabas. ibid.
in eliam mittitur Olympius cum militibus. ibid.c
elias mittitur ia exilium. 478.d
elias cum eſſet in exilio, magna penuria Hieroſolymis. ibid.
elias Epiſcopus Hieroſolymitanus velut alter Elias. 519.d
elias Epiſcopus Hieroſolymitanus viſitatur a S. Saba. 524.a
alia viſio de obitu Anaſtaſij. 525.a
alpidius diſcit fidem catholicam. 131.a
ad elpidium Theodoſius Imperator de Synodo Epheſina. 67.b
emendare non poſſunt omnia vitia Summi Pontifices. 392.e
encænia S. Anaſtaſiæ celebrata. 184.b
encyclica epiſtola S.Leonis ad Flauianum, in qua declarantur dogmata fidei. 61.d
ennodij ætas, & an coniugatus. 335.c
Ennodius turiur Romanam Synodum. 419.c
ennodij libellus contra ſchiſmaticos. ibid.c.d
ennodij libellus apologeticus inter Acta Synodi receptus. 420.c
ennodij dictio poſt ſublatum ſchiſma. 421.a
ennodius Theodoricum laudat. ibid.b
ennodius minime adulatus Theodorico. ibid.c
ennodij epiſtola ad exules Epiſcopos. 431.b
ennodij ſecunda legatio ad Anaſtaſium Imperatorem. 509.b
ennodij epiſtola ad S. Cæſarium ipſum laudando. 447.b
ennodius ex diacono Epiſcopus Ticinenſis. 491.d
ennodius mittitur legatus ab Hormiſda Papa ad Anaſtaſium Imperatorem. ibid.
ad ennodium alia Hormiſda Papæ epiſtola. 513.e
Eonius Epiſcopus Arelatenſis. 144.d

Epaunenſe

Digitized by Google

Epaunenſe Concilium. 452.c
Epaunenſi Concilio quot ſancti Epiſcopi interfuerint. ibid.
Epaunenſis Concilij canones. ibid.e
Ephesina Synodus indicitur. 57.d
Epheſina Synodus male recepta, & ita potius Epheſinum Latrocinium. 67.d
Epheſina Synodus ſecunda. 68.a
Epheſina Synodi ſub Dioſcoro peſſimus finis. 74.d
tria ibi conſtituta ſunt mala, Eutyches reſtituitur, hæreſis confirmata, & ſancti Epiſcopi damnati. ibi.c
Epheſina hæc Acta Romæ damnantur. 157.e
ex epheſina ſede Baſſianus deponitur. 118.d
epigramma inſcriptũ a Cyro in columna Danielis. 30.b
Epiphanius Eutychetem citat. 44.e
Epiphanius S. R. E. Notarius, nuncius S. Leonis. 82.c
Epiphanius Epiſcopus Ticinenſis. 209.c
epiphanij duo illuſtres eodem tempore. ibid.
epiphanius legatus ad Anthemium Imperatorẽ. 222.b
epiphanius conuenit Anthemium. ibid.c
epiphanij oratio ad Anthemium. ibid.d
Epiphanius legatus ad Regem Gothorum. 232.c
Epiphanius quid cum Enarico Rege. 234.b
epiphanio quid Euaricus reſponderit. ibid.c
epiphanij legatio ad Romanum Pontificem. 242.a
epiphanius Epiſcopus Ticinenſis laudatur. 334.b.c
epiphanij digna officia erga ſuos. ibid.e
epiphanius legatus ad Theodoricum. 372.b
epiphanij ad Theodoricum oratio. ibid.d
epiphanius pro Liguria ſupplicat. 373.a
epiphanium commendat Theodoricus. ibid.b
cũ epiphanio agit Theodoricus de legatione ad Regem Burgundiæ. ibid.c
epiphanij legatio ad Regem Burgundionum pro redimendis captiuis. 372.b.373.c.& ſeqq.
epiphanius gratias agit Theodorico. 373.e
epiphanius Theodoricum laudat. ibid.
epiphanius ſtatim itineri ſe committit. 374.a
epiphanij oratio ad Regem Burgundionum. ibid.c
epiphanius inſtat pro redemptione captiuorum. 375.a
epiphanius libenter auditus a Rege Burgundionum. ibid.c
epiphanij opera liberantur captiui. ibid.
epiphanij prudens conſilium. 376.a
epiphanij humilitas. ibid.
Epiphanij poſterior legatio ad Theodoricum Regem. 395.b
epiphanij oratio ad eundem Regem. ibid.e
epiphanius obtinet quod vult. ibid.d
epiphanij obitus. ibid.
epiphanius Epiſcopus Tyri. 473.a
epiphaniorum celebritas.
Epiri Archiepiſcopus Eugenius commendatur. 506.c
epiri Epiſcopi ab Hormiſda Papa reprehẽduntur. 514.d
epiri prouincia ſub Theſſalonicenſi Eccleſia. ibid.a
epirotarum Epiſcopi communicabant cum ſede Apoſtolica. 503.a
epirotarum Epiſcoporum legatio ad Hormiſdã Papam. 505.e
Epiſcopi duo præeſſe nequeunt vni eccleſiæ. 7.d
in Epiſcopo duo requiruntur, humilitas perſonæ, & celſitudo dignitatis. 1.e
epiſcopi curent primum ſpiritualia, deinde etiam quæ ſpectant ad bona ſubditorum. 21.a
ad epiſcopos ſpectat ſubſcribere, & non ad monachos. 45.a
epiſcoporum vigilantia ſtant in ſuo robore leges eccleſiaſticæ. 6.a
Epiſcopi nanque preſtant iuramentum. 55.e
epiſcopi quo ordine in Concilio ſubſcribere debeant. 98.e.205.c
epiſcopi non iudicandi a ſæcularibus. 109.e
epiſcopus Vniuerſalis inſcribitur Romanus Pontifex. 111.d
epiſcopi exules reuocantur a Marciano Imperat. 89.c
epiſcoporum electio in Africa prohibita a Vuandalis. 161.b
Epiſcoporum Africanorum ſpolia rapiuntur a fiſco Vuandalico. 296.b
epiſcoporum omnium Primas Papa. 1.e.47.c.83.d
epiſcopis non licet augere gradum clericis non ſibi ſubditis. 147.a
epiſcopus in ardenti rogo diſputat pro fide, etiam intactis veſtibus. 214.a
ad epiſcopos ſpectat prædicare verbum Dei. 122.d
epiſcopi Papam conſulebant antiquo more. 137.b
epiſcopi in rebus fidei ſemper conſulendi ſunt. 171.c
epiſcopi videant quomodo manus imponant. 191.b
epiſcoporum cauſæ ad Summum Pontificem deferendæ. 205.a
epiſcopi tenentur ſoluere debita, quando debitorem non reſtituunt. 207.d
epiſcopi quomodo creandi. 218.d
epiſcopi inuiti eligantur. 224.d
epiſcopi difficillime eliguntur qui omnibus placeant. 228.c
epiſcopi ſuccurrant populis ſibi ſubiectis. 236.c
epiſcopi Italiæ conueniebant in rebus grauioribus cum Summo Pontifice. 303.a
epiſcopi interdum ſucti monachi. 349.c
epiſcopi non ſequantur populum, ſed ducant. 354.c
epiſcopi eligebantur interdum cõiugati, relicta coniuge. 359.a
epiſcopi ſuſcipiant peregrinos, et alant pauperes 370.c
epiſcopi Hieraſolymitani humillime veſtiebantur. 182.a
epiſcopi ſimoniace electi pœna. 218.d
epiſcopi quomodo ſint eligendi. ibid.
epiſcopus bigamus deponitur. 38.c
epiſcopi ſi munera non acceperint, commendantur. 40.a
epiſcopi ſeptuagintaſeptem ſubſcripſere ſententiæ in Acacium latæ. 301.e
epiſcopum fieri eum qui non ſit Chriſtianus, monſtrum eſt. 325.e
epiſcopus dicendus non eſt, ſed potius dæmon, qui nomine tantum Chriſtianus ſit Epiſcopus. ibid.d
epiſcopi laborent pro redimendis captiuis. 373.d
epiſcoporum prærogatiua non iudicanda pro ratione dignitatis ſæcularis. 381.c
epiſcopi & eccleſiaſticam poteſtatem habent, & politicam. 389.b.& ſeq.
epiſcoporum occiſores indigni ſunt proprium habere paſtorem. 393.b
per Epiſcopos malos ſacramenta miniſtrata tenent. 397.b
epiſcopi prudentes ſint. 407.e
epiſcopi interdum abſtinuerunt a conſuetudine Papæ, & quare. 412.e
epiſcopi non ita facile accuſandi. 420.d
epiſcopi patienter ſunt audiendi a Principibus. 422.a
epiſcopi relegati in Sardiniam. 430.c
epiſcopi illuſtres plurimi in Gallicana prouincia. 453.d
epiſcopi etiam poſſunt ſeruare monaſtica inſtituta in Epiſcopatu. 429.d
epiſcopi exules in Sardinia, & in Africa. 430.e
ad Epiſcopos ſpectat prædicatio verbi Dei. 437.a
epiſcopi leges comprobabant, antequam ederentur. ibi.e

de Epiſco-

Digitized by Google

de Epiſcopo Ariano, & Orthodoxo quid actam ſit. 438.c
Epiſcopi ſuſcipiendi magno honore. 440.b
Epiſcopos perſequebantur Gothi. ibid.e
epiſcopi habebant ius virgarum. ibid.b
epiſcopi paſcant, & redimant captiuos. 446.o.b
epiſcoporum multa facta confirmontur a Papa. 549.b
epiſcopi venerabantur pedes & veſtigia Summi Pontificis. 471.d
epiſcopis iniuria non eſt inferenda. 488.c
epiſcopi iudicandi vel a Concilio, vel a Papa. 493.e
epiſcopi Orientales qui communicauerint cum ſede Apoſtolica. 501.e
epiſcopi libere Principes reprehendant. 503.e
epiſcopi ſecundum canones eligendi. 504.b
epiſcopos lapſos carot Papa. 510.e
epiſcopi Epiri ab Hormiſda Papa reprehẽduntur. 514.d
epiſcoporum priuilegia a ſede Apoſtolico. 515.d
epiſcopus Alexandrinus ab hæreticis occiditur. 167.e
epiſcopatum appetere quando malum. 458.d
in epiſcopatu ſeruarunt monaſtica inſtituta Epiſcopi. 429.d
epiſcopatus non appetendi, ſed fugiendi. 403.b. 428.e
Epiſtola Acacij ad Simplicium Papam de Eccleſia Alexandrina. 259.c
epiſtola Anaſtaſij Imperatoris ad Hormiſdam Papam de ficta tranquillitate. 497.e
epiſtola Anaſtaſij Imper. ad Senatum Romanum de pace ſimulata. 498.a
epiſtola Anaſtaſij Imper. ad Hormiſdam Papam per legatus. 498.d
epiſtola Anaſtaſij Imper. ad Hormiſdam Papam ipſum reprehendendo. 516.c
epiſtola Anaſtaſij ad Theodoſiam ſe excuſando. 461.e
epiſtola Anaſtaſij Imperatoris ad Hormiſdam de ſimulata religione. 489.a
epiſtola alia Anaſtaſij ad Hormiſdam ficte ei ſe ſubijciendo. ibid.d
epiſtola Anaſtaſij Imper. ad Hormiſdam Papam. 497.e
epiſtolo Anaſtaſij Imper. ad Senatum Romanum. 498.a
epiſtola Anaſtaſij ad Hormiſdam. ibid.d
epiſtola Anaſtaſij Papæ ad Anaſtoſium Imperatorem pro fide Catholica. 396.a
epiſtola Anatolij ad Leonem Imperatorem de Alexandrina Eccleſia. 171.c
epiſtola Archimandritarum & monachorum ad Hurmiſdam Papam, qua auxilium petant. 517.c
epiſtola S. Auiti Epiſcopi ad Hormiſdam Papom, vt intelligat res Orientis. 500.d
epiſtola Baradati ad Leonem Auguſtum contra hæreticos. 179.d
epiſtola quæ dicitur S. Benedicti ad S. Remigiam. 439.c
epiſtola S. Caſarij, qua condidit teſtamentum. 448.c
epiſtola Clodoaei ad Epiſcopos conc. Aurelianẽſis. 441.d
epiſtola Dorothei Epiſcopi ad Hormiſdã pro concordia. 490.a
epiſtola Dardanorum Epiſcoporam ad Gelaſium ei ſe ipſos ſubijcientium. 356.a
epiſtola Eliæ ad Anaſtaſium Imperatorẽ pro fide. 464.a
epiſtola Ennodij ad S. Cæſarium ipſum laudando. 447.b
epiſtola Eugenij aa Carthaginenſes, vt in fide perſtent. 309.d
epiſtola Epiſcoporam Alexandrinorum ad Leonem Imperatorem pro fide Catholica. 167.d
epiſtola Euſebij ad S. Leonem ex Mediolanenſi Concilio. 99.a
epiſtola Eutychetis ad Romanum Pontificẽ doloſa. 47.e
epiſtola Fauſti ad Lucidum de gratia. 340.b
Epiſtola Felicis Papæ ad Acacium, ipſum reprehendendo. 286.a
epiſtola Felicis ad Zenonem Imperat. pro Catholica fide. 288.b
epiſtola Felicis ad Epiſcopos de Africana eccleſia. 329.b
epiſtola Flauiani ad Leonem Romanum Pontificẽ. 46.e
alia ad eundem de erroribus Eutychetis. 54.e
epiſtola Flacciani ad Petrũ Cnapheum ipſum reprehendendo. 293.b
epiſtola S. Fulgentij ad Probam virginem. 433.d
Epiſtola Gallæ Placidiæ Auguſtæ ad Theodoſium & Pulcheriam pro fide, & Summo Pontifice. 82.c. 83.b
epiſtola Gelaſij Papæ ad Euphemiam ipſum reprehendendo. 352.a
Epiſtola Gelaſij ad Laurentium & alios Epiſcopos Macedoniæ de fide catholica. 355.c
epiſtola Gelaſij ad Honorium de Pelagianis inquirendis. 362.d
epiſtola Gelaſij ad Honorium de inquirendis hæreticis. ibid.e
epiſtola Gelaſij ad Epiſcopos Piceni contra hæreticos. 363.c
epiſtola Gelaſij ad Anaſtaſium Imperatorem, qua ipſum ad melias cohortatur. 366.c
epiſtola Gelaſij ad Epiſcopos Dardaniæ & Illyrici, quæ eos laudat. 369.b
epiſtola Gelaſij ad Dardanos de primatu eccleſiæ. 381.a
epiſtola S. Gregorij ad Franchorum Reges. 8.a
Epiſtola hæreticorum ad Leonem Auguſtum pro Timotheo pſeudoepiſcopo. 170.c
epiſtola Hilari cardinalis diaconi ad Pulcheriam Auguſtam contra Epheſinam Synodum. 80.d
epiſtola Hormiſdæ Papæ ad Anaſtaſium Imperatorem detegendo eius fictiones. 499.c
epiſtola Hormiſdæ Papæ ad Auitum Epiſcopum Viennenſem pro diſciplina catholica. 501.b
epiſtola Hormiſdæ Papæ ad Ioannem Epiſcopũ Nicop. vt perſeueret. 506.a
Epiſtola Hormiſdæ Papæ ad Synodum Veteris Epiri contra hæreticos. 506.d
Epiſtola Hormiſdæ Papæ ad Ioannem Epiſcopum Nicopolitanum gratulatoria. 507.c
epiſtola Hormiſdæ ad Anaſtaſium Imperatorem eum hortando ad verum fidem. 509.c
epiſtola Hormiſdæ ad Timotheum Epiſcopum Conſtantinopolitanum, vt conuertatur. 510.c
epiſtola Hormiſdæ ad Epiſcopos extra catholicam communionem poſitos, vt reſipiſcant. 511.a
Epiſtola Hormiſdæ Papæ ad S. Remigium. 483.c
epiſtolæ duæ Hormiſdæ Papæ ad Anaſtaſium pro fide catholica. 491.a.c.e
epiſtola Hormiſdæ ad Viennenſem Epiſcopum. 501.b
epiſtola Hormiſdæ ad Orientales Orthodoxos, vt in fide permaneant. 511.e
epiſtola Hormiſdæ ad Poſſeſſorem Epiſcopum, vt conſtans permaneat. 512.d
epiſtola Hormiſdæ hortatoria ad clericos & populum Conſtantinopolitanum. ibid.e
epiſtola Hormiſdæ ad Eunodium & Peregrinum Epiſcopos pro Ioanne Epiſcopo Nicopolitano. 513.c
epiſtola Hormiſdæ ad Ioannem Epiſcopum Nicopolitanum, vt perſiſtat in tribulationibus. 514.b
epiſtola Hormiſdæ ad Anaſtaſium Imperatorẽ pro Ioanne Epiſcopo. 515.b
epiſtola Hormiſdæ Papæ ad Epiſcopos Hiſpaniarum, vt exigant fidem ab ijs qui admittendi ſunt ad communionem. 519.a
epiſtola Ibæ ad Marim Perſam. 49.e

Tomi Sexti

Epiſtola Ioannis Epiſcopi Nicopolitani ad Hormiſdam Papam de fidei profeſſione. 504.e
Epiſtola Ioannis Corepiſcopi Alexandrini ad Clementem VIII. ei obedientiam praſtando. 529.e
epiſtola S.Leonis ad Turibium contra Manichaeos. 13.c
epiſtola S.Leonis ad Italiæ Epiſcopos de damnatis Manichæis, & vt perquirantur qui fugerant. 13.d
epiſtola S.Leonis ad Turibium Aſturicenſem Epiſcopũ de negotijs Hiſpaniæ. 13.c
epiſtola S. Leonis ad Turibium contra hæreticos. 34.d
epiſtola S. Leonis ad Aquileienſem Epiſcopum, quomodo recipiendi hæretici. 36.e
epiſtola S. Leonis ad Epiſcopos Siciliæ, quando conuenire debeant ad Concilium Romæ. 37.a
epiſtola S. Leonis ad Beneuentanum Epiſcopum ipſum redarguendo. 53.a
epiſtola S.Leonis ad Theodoſium Imperatorem de Eutychete. 54.a
epiſtola S. Leonis ad Flauianum, vt res geſtas ſignificet. 54.c
epiſtola altera S.Leonis ad Flauianum. 55.b
epiſtola S. Leonis ad Pulcheriam Auguſtam. 59.b
epiſtola S.Leonis ad Theodoſium, ut Synodum congreget. ibid.c
de Epiſtola S. Leonis ad Flauianum miraculum. 60.c
epiſtola S. Leonis ad Flauianum encyclica. 61.d
epiſtola S.Leonis ad Concilium pro legatis. 65.d
epiſtola S. Leonis ad Pulcheriam Auguſtam pro Catholica fide. ibid.
epiſtola S. Leonis ad Iulianum Coenſem Epiſcopum virum diſertiſſimum. ibid.
epiſtola S. Leonis ad Fauſtum & Marcianum Archimandritas. ibid.
epiſtola S. Leonis ad Synodum Epheſi cogendam. ibid.e
epiſtola S.Leonis ad Pulcheriam, in qua legatos commendat. 66.a
epiſtola S. Leonis ad Theodoſium de damnatione Eutychetis. ibid.d
epiſtola S. Leonis ad Iulianum, & ad Pulcheriam de receptione Eutychetis, ſi vere conuertatur. ibid.
epiſtola S.Leonis ad Flauianum, vt fortiter agat. ibid.
epiſtola S. Leonis ad Leonem Epiſcopũ Rauennatẽ. 67.b
epiſtola S. Leonis a Dioſcoro non admiſſa. 68.b.c
epiſtola S. Leonis ad Theodoſium, in qua queritur de Dioſcoro. 70.e
epiſtola S. Leonis ad Theodoſium de fuga Hilari Cardinalis. 72.b
epiſtola S. Leonis ad Pulcheriam & Theodoſium, quod quæ fiunt vi, Apoſtolicis conſtitutionibus non præiudicant. ibid.
epiſtola S. Leonis ad ſanctum Flauianum, vt viriliter agat. 80.b
epiſtola S. Leonis ad eundem eum confortando. ibid.c
epiſtola S. Leonis & Synodi Rom. ad Theodoſium contra Epheſinam Synodum. 81.b
epiſtola S. Leonis ad Theodoſium pro pace deſcendenda. 82.b

epiſtola S.Leonis ad Pulcheriam Auguſtam.
epiſtola S.Leonis ad Clerum Cõſtantinopolitanum.
epiſtola S.Leonis ad Archimandritas.
} *cõtra Epheſinã Synodum, & pro S. Flauiano.* 82.b

Epiſtola S. Leonis ad Pulcheriam.
& ad Archimandritas.
} *pro Catholica fide,* 86.a.b.

Epiſtola S.Leonis ad Theodoſium, quomodo recipiendus Anatolius. 86 d
epiſtola S. Leonis ad Anatolium gratulatoria. 96 c
epiſtola S.Leonis ad Marcianum & Pulcheriam, ipſis gratias agendo. ibid.e
epiſtolam S.Leonis ſubſcribunt Catholici. 90.b
epiſtola S.Leonis confirmatur a Concilio Chalcedonenſi. 114.e
epiſtola S. Leonis ad Epiſcopos Galliarum. 125.c
epiſtola S.Leonis ad Marcianũ contra Anatoliũ. 126.d
epiſtola S.Leonis ad Pulcheriam irritando aliqua Chalcedone geſta. 127.c
epiſtola S.Leonis circularis de concilij Chalcedonenſis approbatione. 137.d
epiſtola S. Leonis ad Marcianum & Pulcheriam pro Aetio Archidiacono. 138.c
epiſtola S. Leonis ad Iulianum, ſuum Vicarium ipſum conſtituendo. 138.e
epiſtola S. Leonis ad Eudociam, vt blande eam conuertat. 139.c
epiſtola S.Leonis ad monachos Palæſtinæ pro eorũ conuerſione. 140.a
epiſtola S.Leonis ad Theodoretũ, vt p fide pugnet. 143.a
epiſtola S.Leonis ad Marcianũ de cyclo Paſchali. ibid.c
epiſtola S. Leonis ad Marcianum pro rebus Alexandrinis. 148.a
epiſtola S.Leonis ad Marcianum de Anatolio. 149.d
epiſtola S.Leonis ad Marcianũ cõtra Eutychetẽ. 150.c
epiſtola S.Leonis ad Iuuenalem Epiſcopũ ipſum redarguendo. ibid.e
epiſtola S.Leonis ad Maximum irritans quæ Iuuenalis vſurparat. 151.a
epiſtola S. Leonis ad Epiſcopos Mauritaniæ pro eorum Eccleſia. 152.c
epiſtola S Leonis ad Leonem Imperatorem pro Catholica fide. 166.d
epiſtola S. Leonis ad Leonem Imperatorem de Eccleſia Alexandrina. 172.c
epiſtola S.Leonis ad Leonem Imperatorem de legatione mittenda. 176.c
epiſtola S.Leonis ad Leonem Imperatorem de expellendo Timotheo. 186.d
epiſtola S.Leonis ad Timotheum verum & nouum Epiſcopum Alexandrinum. 187.c
epiſtola S.Leonis ad Aegyptios Epiſcopos de Alexandrina Eccleſia. 187.e
epiſtola S.Leonis ad Clerum Alexandrinum de nouo Paſtore. 188.c
epiſtola S.Leonis repurgata, & ad purã reſtituta. 398.e
epiſtola S.Leonis ad Marcianũ de Synodo cogenda. 97.a
epiſtola S.Leonis ad Marcianum de Synodo differenda. 97.c
epiſtola S. Leonis ad Chalcedonenſe concilium de legatis. 99.e
epiſtola Leonis Imperatoris ad Anatolium de Eccleſia Alexandrina. 171.b
epiſtola Leonis Imperat. ad Danielem de periculo euitato. 203.c
epiſtola Lucidi ad Synodum Lugdunenſem contra hæreticos. 341.c
epiſtola Marciani ad S. Leonẽ pro fide Catholica. 89.a
epiſtola Marciani ad S.Leonem de congreganda Synodo. ibid.b
epiſtola Marciani ad Patres Nicææ congregatos, quos Chalcedonem conuocat. 101.b
epiſtola Marciani ad monachos hæreticos, vt conuertãtur. 121.e

Epiſtola

Digitized by Google

Epiſtola monachorum ad Alcyſonem pro Eccleſia catholica 465.e
Epiſtola Neſtoriani de obitu S. Cyrilli. 15.e
Epiſtola Orientalium ad Symmachum Papam. 470.a
epiſtola Paſchaſii ad Eugipium de S. Seuerino. 394.a
epiſtola Patriarchæ Alexandrini ad Clementem VIII. 527.e
epiſtola Petri Chryſologi ad Eutychetem, qua ipſum reprehendit. 66.e
epiſtola Pulcheriæ ad S. Leonem pro Eccleſiæ tranquillitate. 89.d
epiſtola Pulcheriæ ad Strategium contra tumultuantes. 100.d
epiſtola S. Pulcheriæ ad Baſſam pro fide Cathol. 140.e
epiſtola Romani Pontificis in eccleſia legebantur. 506.d
epiſtola Romani Pontificis publice affigenda in ditionibus Principum. 515.e
epiſtola S. Sabæ ad Anaſtaſiũ pro fide Catholica. 475.b
epiſtola Senatus Romani ad Anaſtaſium Imp. pro concordia Orientis cum Occidente. 495.b
epiſtola Sidonij ad Proſperum de S. Aniano. 105.b
epiſtola Sidonij ad ſororem de Ecdicio. 233.a
epiſtola Sidonij ad Felicem de Galliarum ſtatu. 236.d
epiſtola Sidonij ad Baſilium de rebus Gallicis. 238.e
epiſtola Sidonij de laudibus S. Patientis. 240.a
epiſtola Sidonij ad Oreatium, qua ſe excuſat. 321.b
epiſtola Simeonis Stylitæ ad Baſiliſcum pro fide catholica. 179.d
epiſtola Simplicij Papæ ad Zenonem Imperatorem pro fide Catholica. 243.e
epiſtola Simplicij ad Acacium contra Timotheũ. 245.b
epiſtola Simplicij ad presbyteros & Archimandritas pro Dei Eccleſia. ibid.e
epiſtola Simplicij ad Zenonem Imperatorem pro fide Catholica. 255.a
epiſtola Simplicij ad Acacium pro Eccleſia Alexandrina. 260.d.261.d
epiſtola Simplicij ad Zenonem Imperatorem pro Eccleſia Alexandrina. 261.a
epiſtola Simplicij ad Zenonem de rebus Antiochenis. 263.d
epiſtola Simplicij ad Acacium de Antiochena Eccleſia. 264.b
epiſtola Simplicij ad Acacium de Calendione Epiſcopo Antiocheno. 271.e
epiſtola Simplicij ad Acacium, qua ipſum reprehendit. 273.e
epiſtola Simplicij ad Acacium, qua iterum ipſum redarguit. 274.e
epiſtola Simplicij ad Zenonem Vicarium in tota Hiſpania. 278.e
epiſtola Symmachi Papæ ad Anaſtaſium Imperatorem ipſum reprehendendo. 421.a
epiſtola Symmachi Papæ conſolatoria ad Epiſcopos exules. 431.b
epiſtola Symmachi Papæ ad Orientales, vt viriliter agant. 467.e
epiſtola Synodi Chalcedonenſis ad S. Leonem de confirmatione Concilij. 120.e
epiſtola Synodi Epiri Veteris ad Hormiſdam Papam de ordinatione Ioannis Epiſcopi. 505.e
epiſtola Theodoſij ad Dioſcorũ de Synodo Epheſina. 57.e
altera qua Dioſcorũ præficit Synodo Epheſinæ. 58.e
epiſtola Theodoſij ad eundem de Barſuma. 58.e
epiſtola Theodoſij ad Barſumã Orientalẽ monachũ. 59.a
epiſtola Theodoſij ad Synodum Epheſinam de Eutychete. 67.e
Epiſtola Theodoſij ad Valentinianum pro defenſione Epheſinæ Synodi. 83.e
epiſtola Theodoſij ad S. Leonem pro Anatolio. 86.e
epiſtola Theodoſij ad Anaſtaſium Imp. pro fide. 460.e
epiſtola Theodoreti de Carthaginenſium malis. 3.e
epiſtola Theodoreti ad Domnum. ibid.e
epiſtola Theodoreti pro Cypriano Epiſcopo. 4.e
epiſtola Theodoreti ad Euſebium. 11.d
epiſtola Theodoreti ad Dioſcorum de eius virtutib. 16.d
epiſtola Theodoreti pro ſui defenſione. ibid.e
epiſtola Theodoreti ad Pulcheriam Auguſtam pro releuatione tributorum. 21.b
epiſtola Theodoreti ad Apellam de cura Epiſcoporum. ibid.d
epiſtolæ tres Theodoreti ad Nomum Conſulem. 23.a
epiſtola Theodoreti ad Domnum de cauſa Irenæi. 38.e
epiſtola Theodoreti ad Nomum Conſularem de rebus ſuis. 39.d
Epiſtola Turibij ad Idacium & Ceponiũ Epiſcopos. 32.e
epiſtola Theodoreti ad Flauianum de fidei confeſſione. 40.d
epiſtola Theodoreti ad eundem, qua cõqueritur de Dioſcoro. ibid.
epiſtola Theodoreti ad Baſilium de noua hæreſi Eutychiana. 41.e
epiſtola Theodoreti ad Apameæ Epiſcopum de pace eccleſiæ. 52.e
epiſtola Theodoreti ad Protogenem conſulem pro Eccleſiæ pace. 53.e
epiſtolæ Theodoreti ad diuerſos. ibid.e
epiſtola Theodoreti ad Renatum de eius conſtantia. 72.e
epiſtola Theodoreti ad S. Flauianũ ipſum laudãdo. 73.e
epiſtola Theodoreti conſolatoria ad Ibam. ibid.b
epiſtola Theodoreti ad Vranium Emeſæ Epiſcopum contra hæreticos. 78.e
epiſtola Theodoreti ad eundem, quod ſint ſocij in tribulationibus. ibid.e
epiſtola Theodoreti ad Alexandram. 79.b
epiſtola Theodoreti ad Sporatium comitem de eius zelo. 79.e
epiſtola Theodoreti ad Ioannem Epiſcopum de turpi Orientalis Eccleſiæ facie. 85.a
epiſtola Theodoreti ad Abundium de auxilio Orientalibus præſtito. 90.e
epiſtola Theodoreti ad Vincomalum de iniurijs ſibi iniuſte illatis. 91.e
epiſtola Theodoreti ad Anatolium Patricium de Eccleſiæ pace. 91.e
epiſtola Theodoreti ad Aſparem conſulem pro Orientali Eccleſia. 92.e
epiſtola Theodoreti ad Ioannem Archimandritam pro catholica fide. 93.e
epiſtola Theodorici ad Clodoueum Francorum Regem. 405.a
epiſtola Theodorici ad Argolicum contra magos. 425.e
ad Arigernum itidem aduerſus magos. ibid.d
epiſtolæ Theodorici plures pro reconciliatione cum Alarico. 440.e
epiſtola Theodorici Regis ad Agapitum Patricium pro pace Eccleſiæ. 494.e
Epiſtola Valentiniani ad Theodoſium pro fidei et Summi Pontificis defenſione. 82.d
Epitaphium S. Auiti. 502.b
epitaphium Claudiani. 343.d
Epitaphium Clodouei Regis Francorum. 485.e
Equitius Abbas Sanctus. 426.b
Equitius occulta cognoſcit. ibid.

Equitius

Equitius verbo infirmam ſanat. ibid.e
Equitius Euangelium quomodo prædicet. ibid.d
Equitius a Deo miſſus ad prædicandū Euangeliū. 427.a
Equitius accuſatur apud Romanum Pontificem. ibid.b
Equitius accerſitur per Iulianum. ibid.
equitij aſpectus terret Iulianum, & eius famulum. ibi.e
de Equitio mouetur diuinitus Romanus Pontifex. ibid.d
equitius humillimus. ibid.
Erectio templi Beatæ Mariæ Virginis. 166.d
erectio nouæ baſilicæ a S. Mamerco. 238.a
erectio monaſterij Studitarum. 185.a
Eremi dignæ laudes. 8.e.25.e
in eremum ſeceſſit S. Benedictus. 378.d
errare non poteſt Papa in his quæ docet de fide. 528.a
error hæreſis ſi cito reſpuatur, ignorantiæ tribuitur, ſi vero pertinaciter defenditur, blaſphemia reputatur. 340.e
error, cui non reſiſtitur, approbatur. 287.b
erroris magiſtri efficiuntur, qui veritatis non fuerunt diſcipuli. 61.e
errores Fauſti quales. 342.e
errores inemendati creſcunt. 510.a
errores ſacerdotum tegendi. 417.e
eructationes cinerum Conſtantinopoli. 223.d
eruli inuadunt Romam. 452.b
Eſaias Epiſcopus legatus Timothei ad Simplicium Papam. 260.e
Ethnicorum mira ingratitudo. 135.e
Euangelium in medio ponebatur in concilijs. 107.e
Euangelio Chriſti quantus honor debeatur. ibid.
euangelium quis prædicare poſſit. 426.e
euangelij prædicator aut a Deo miſſus, aut a ſuperioribus. ibid.d.e
euangelium datū ab Eccleſia Romana nouo Orbi. 497.b
euangelus Catholicus ſacerdos ab impio Anaſtaſio necatur. 503.d
euarici Regis Gothorum perſecutio. 199.d
euarici importabile iugum. 238.d
euaricus Arianam hæreſim ſeminabat. ibid.
euaricus Catholicos perſequitur. 239.b
ſub Euarico clades Gallicanæ Eccleſiæ. ibid.d
ad Euaricum Regem legatio Epiphanij. 233.e
euaricus pacem init cum Nepote Imp. 234.e
euaricus quid ad Epiphanium ſcripſerit. 234.e
euaricus S. Patientem veneratur. 240.a
euarici Regis obitus. 320.a
euaricus impius. ibid.b
eucharistia ſæpe ſumenda. 106.b
de eucharistia quomodo Gelaſij Papæ verba ſint accipienda. 387.a
eucharistia an ſub vtraque ſpecie ſit ſumenda. 388.d
de eucharistia magnum miraculum. 476.b
eucharistia in lutum proiecta reſplendet. ibid.
de eucharistia aſſeruata miraculū cōtra Seuerianos. 477.a
eucharistia culmos & ſpicas germinauit. ibid.b
eucharistiæ miraculo Seueriani conuertuntur. ibid.
eucherius Epiſcopus Lugdunenſis. 6.b
eucherij homilia falſo inſcripta Euſebio Emiſeno. ibid.
eucherius vnus fuit Epiſcopus Lugdunenſis. 7.a
eucherius maxime nobilis. ibid.
eucherius ex monacho Lerinenſi Epiſcopus Lugdunenſis. ibid.e
eucherius vir clariſſimus, ad quē ſcripſit Sidonius. ibi.a
eucherius Senator vir illuſtris. ibid.
de Eucherij vitæ tempore. 196.a
eucherius Senator illuſtris. 268.a
eucherij præſtantia. ibid.b
eucholius inimicus Macedonij Epiſcopi Conſtantinopolitani. 436.b
eudocia Auguſta fuit ſtudioſa Cyri. 5.e
eudocia obiurgatur a Theodoſio. 87.e
eudocia Auguſta fuit decepta ab hæreticis. 129.d
eudocia Auguſta ad meliorem frugem reducitur. 130.b
Eudocia Auguſta ex afflictione redditur Orthodoxa. 157.b
eudocia mittit legatos ad Simeonem Stylitam. ibid.c
eudocia a S. Euthymio conuertitur. ibid.e
eudociæ Aug. obitus. 189.e
eudocia templum S. Stephani conſtruit. ibid.d
eudociæ mors ab Euthymio prænidetur. ibid.e
eudociæ numiſma. 193.d
eudocia Iunior Hunerico nupta. 156.d
eudociæ Iunioris fuga ex Africa, & eius obitus. 223.b
eudocia Iunior bona ſua pauperibus donauit. ibid.e
eudocius cum paucis fugat Gothos. 208.e
alias res fortiter gerit. 209.a
eudocius victor inuocatione S. Martini. 209.b
eudoxia vocans in Vrbem Vandalos dat pœnas. 156.c
eudoxia Conſtantinopolim mittitur. 156.d
eudoxia Auguſta ad Danielem proficiſcitur. 193.a
eudoxiæ Auguſtæ duæ. ibid.b
eudoxiæ numiſma. ibid.e
eudoxius creatur Conſul. 8.e
eufronius Epiſcopus ſubſcribit in concilio Lugdunenſi. 341.b
eugenius creatur Epiſcopus Carthaginenſis. 265.e
eugenij eleemoſynæ & ſanctitas. 266.a
eugenius illuminat cæcum, & quo illuminarit. 310.d
eugenij libellus fidei perperā Victori adſcriptus. 306.d
S. Eugenij libellus ad Hunericum miſſus. 298.b
S. eugenium deridet Hunericus. ibid.c
S. eugenius ducitur intra Carthaginem mittendus in exilium. 309.d
S. eugenij epiſtola ad Carthaginenſes, ne rebaptizentur. ibi. & vt ſtent in fide. ibid.e
S. Eugenius relegatus in eremum Tripolitanæ prouinciæ. 311.b
S. eugenius illuminat cæcum. 310.d
S. eugenius quæ paſſus in exilio ab Antonio. 317.c
S. eugenius quanto tempore vixerit. ibid.d
S. Eugenius exulat in Gallia. 385.a
S. eugenij obitus. ibid.b
eugenius Archiepiſcopus Epiri commendatur. 506.e
eugipij vſus cum Fulgentio. 434.a
ad eugipium Paſchaſij epiſtola de S. Seuerino. 394.a
eulalius Epiſcopus reſpuit edictum Baſilij. 284.c
eulalius Epiſcopus Syracuſanus. 416.d
eulalij laudes. ibid.
eulogius presbyter Edeſſenus excommunicatur. 48.d
de eulogio Epiſcopo defenſore epiſtolæ S. Leonis viſio. 60.d
eunomius Nicomedienſis cauſā agit cū Anaſtaſio. 118.d
eunomius Epiſcopus metropolis Nicomediæ. 183.d
S. Euphemiæ baſilicæ ſitus & aſpectus. 105.e
S. euphemiæ baſilicæ ſtructura. 106.a
ex euphemiæ reliquijs miracula coruſcant. ibid.
euphemiæ ſanguine repletur Orbis. ibid.b
odor immenſus ex eius reliquijs. ibid.e
euphemius Eps Conſtantinopolitanus eligitur. 333.c
euphemius non admiſſus a Romano Pontifice. ibid.d
euphemius & Petrus digladiantur. ibid.
euphemij falſi prætextus. 352.e
euphemius exegit profeſſionē fidei ab Anaſtaſio. 347.c
euphemius ad Gelaſium Papam de communicatione eccleſiæ. 351.c
ad Euphemium ſcribit Gelaſius Papa ipſum reprehendendo. 352.a

Euphemio cur arget Gelaſius communionem. ibid.b
Euphemius nihil proficit ex Gelaſij admonitioae. 354.e
cũ Euphemio quare communicauerint baretici. 358.d
Euphemias deterior fit. 360 b
Euphemium Gelaſius reprebeadit. 361.a
Euphemius in exilium ductus. 384.d.e
Euphemias exiliũ paſſus pp inobedientiam Papæ. ibid.e
Euphemius inglorius deceſſit. ibid.
Euſebius Emiſſcaas non ſcripſit homilias de martyribus Lagdunenſibus, ſed Eucherius. 6.e
Euſebias Epiſcopas Dorilæi agit contra Eutychetẽ. 41.e
eius libellas aduerſus Eutychetem. 42.b
renuit conuenire Eutychetem. ibid.d
vrget iterum aduerſus Eutychetem. 43 a
in Synodam non admittitur. 70.b
iniuſte damnatur. 71.e
Euſebias Epiſcopus Dorilæi in Dioſcorũ inſurgit. 108.e
Euſebius Ancyræ Epiſcopus indulgeatiam conſequitur. 111.b
Euſtathius Berythi Epiſcopus iudex conſtitutus. 48.d
Euſtathius Berythi Epiſcopus indulgentium conſequitur. 111.b
Euſtathius Epiſcopas accuſatar, quod alienum ius ſibi vendicarit. 112.e
Euſtathius Epiſcopus in concil. Chalcedonẽſ fuit. 107.b
S. Euſtathij reliquiæ Antiochiam translatæ. 272.a
Eutyches dux Hagiomachorum. 29.c
Eutychetis hæreſis qua occaſione oborta. 41.a
ad Eutychetem S. Leonis epiſtola. ibid.b.
Eutyches detegitar hæreticus. ibid.e
in Eutychetis cauſa concilium Conſtantinop. 42.a
eutychetis deteſtatio. 42.d
eutyches citatar a Synodo Conſtantinop. ibid.e
de Eutychete relatio. 43.b
ad eutychetem libellus citationis ſecunda. ibid.d
ſecunda de ipſo relatio. ibid.e
eutyches libros ſpargebat. 44.a
eutychetis ſubterfugia. ibid.
cũ eutychete quid actum a Synodo. ibid.e
eutyches interpellatar ab auctore. ibid.
eutyches tertio citatur. ibid.d
eutycheti dantur induciæ ſeptem dierum. 45.a
eutyches ſuas prodit blaſphemias. ibid.b
eutyches a Præfectis opem quærit. ibid.c
eutychetis qualis aduentus in Synodum. ibid.e
eutyches libros mittebat ad excitandã ſeditionem. 43.e
ei daatar induciæ ſeptem dierum. 45.a
eutyches cauſam dicit. 46.b
eutyches fruſtra ſubterfugia captat. ibid.c
eutyches a Flauiano damaatur. ibid.d
eutychetis conatus poſt damnationem. 47.c
eutychetis dolas in præueniẽdis litteris Flauiani. ibid.d
eutychetis hæreſis ingreſſus & progreſſus. ibid.e
eutyches ſtudet videri Catholicus. 54.b
eutyches omnia perturbat. 55.a
eutychetis doli atque mendacia deteguntur. ibid.
in eutychetem concilium ſecandam. 55.d
eutychetis libellas Theodoſio oblatus. ibid.e
eutyches appellat conciliũ Rom. & Alexandrinũ. 56.c
eutychetis libellus alter Imperatoribas porrectũ. ibid.d
in eutychetis cauſa Synodas indicitur Epheſi. 57.d
eutychetis excommunicatio a legatis S. Leonis. 90.c
in eutychetem ſententia præſcripta a S. Leone. 66.c
ad eutychetem Petrus Chryſologus ſcribit de eius miſeria. ibid.e
Eutyches ad Synodum non admiſſus. 68.d
eius libellus Synodo oblatus. ibid.e
ipſius falſa excuſatio. 69.c
illius falſa ac ſimulata ſanctitas. 70.a
eutyches legatos Apoſtolicæ ſedis ſuſpectos allegat. ibi.e
eutyches abſolutus. 71.a
eutyches a legatis S. Leonis excommunicatur. 90.c
eutyches hæreſiarcha longius transferatur. 98.a
& monaſterio priuetur. ibid.
eutyches longius in exilium pellitur. 150.c
eutychianos exagitat Marcianus Imperator. 125.a
in Eutychianos ſcriptores plures. ibid.b
eutychiana hæreſis palam fit. 70 d.
eutychiani ſimulant ſe damnare eutychetem. 132.b
in Eutychianos pœnæ a Marciano ſancitæ. 133.e
& contra eorum ſcripta. 134.b. 148.d
eutychiani libellum offerunt Baſiliſco Imp. contra fidem. 249.b
eutychianorum dolus. 58.d
eutychiani ſcribunt contra Acacium. 249.c
eutychianus a Deo punitur. 377.a
eutychianus nullum conſequitur veniam. ibid.d
euthymius profitetur Catholicam fidem. 130.d
euthymius profeſſor fidei Chalcedonenſis Concilij. 122.b
euthymius curat anachoretas ab hæreſi. 131.b
euthymius Eudociam Auguſtam conuertit. 157.e
euthymij prædictiones de Epiſcopatu Anaſtaſij. 181.a
euthymij obitus. 226.c
S. Euthymius liberat legatum naufragum. 257.a
S. Euthymius maxime laudatur. 258.a.b
euthymij miraculum factum in Thido. 257.e
eutropia ſub Attila martyr. 103.d
S. Eutropia vidua commendatur. 453.d
Eutropius Epiſcopus ſubſcribit in Concilio Lugdunenſi. 341.a
excellentia Papæ. 366.d
exclamatio Theodoreti contra hæreticos. 78.a
exclamatio populi contra Arianos. 219.b
excommunicatio non ferenda ob leuem cauſam. 25.b
excõmunicatio cõtra Cyrũ & Ceſſenũ presbyterũ. 48.e.d
excommunicatio lata contra Samuelem. ibid.
excommunicatio Eulogij. ibid.
excommunicatio impiiſſimi Dioſcori contra S. Leonem Papam. 84.d
excommunicatum nec per litteras alloqui licet. 47.c
excuſatio Abrahamij de Eutychete. 44.d
excuſatio S. Leonis, quod proficiſci non poſſet ad Epheſinam Synodum. 59.b
excuſatio falſa Eutychetis. 69.c
excuſatio ſancti Fulgentij cum iuſta querela. 432.d
exemplum viduarum. 434.b
exempla maiorum imitanda. 244 b
exempla bona clericorum appareant. 417.e
exercentes iniuſtitiam in alios, in ſe ipſos e cœlo vindictam educunt. 346.a
exercitus per orationem fugatur. 105.a
exercitus Anaſtaſij Imp. contra Eliam Hieroſolymorum epiſcopum. 474.c
exercitus Vaimdemiri venit in Italiam. 229.b
exercitus Leonis Imp. ducebatur a Baſiliſco. 215.d
exhortatio ad euitandos hæreticos. 507.b
expeditio Theodorici aduerſus Erulos. 332.a
extorres Africani Catholici quanta mala paſſi. 3.a
in exilium pellitur Eutyches hæreticus. 150.c
in exilium mittendi hæretici. 98.a
exilia epiſcoporum in Gallia. 239.c
in exilium mittitur S. Eugenius. 311.b
in exilio quæ paſſus ſit S. Eugenius ab Antonio. 317.c
exilium S. Eugenij. 385.a
exilium ſecundum S. Fulgentij in Sardinia. 433.b.
exules epiſcopi in Sardinia, & in Africa qui. 430.e

axules

Exules conſolatur Symmachus Papa. 431.b
Exules efficiuntur ſancti Dei. 466.c
Exules perſæpe confeſſores Chriſti. ibid.
Exules Epiſcopi reuocantur a Marciano Imp. 89.c

F

Fabella exploditur de S. Leonis manus exciſione. 191.b
Facem talit Anaſtaſius ad inflāmandā Eccleſiā. 349.a
Facies Orientalis Eccleſiæ quam turpis. 85.a
Facies Orientalis Eccleſia turbata. 323.c
Facinora & ſcelera Dioſcori lecta in concilio chalcedonenſi. 109.d.e
facinora Acacij in calendionem. 274.d
facta egregia Renati. 76.d
falſi prætextus hæreticorum Haſitantium. 358.b
fama magna S. Cæſarij Epiſcopi Arelatenſis. 446.e
fames propulſatur a S. Seuerino. 241.a
fame Deus cogit impios perire. 254.c
fames Italiam vexauit. 96.a
fames dira Africam vexauit. 318.e
fames dira in Britannia. 26.c
fames & peſtiſer odor homines & iumenta delet. 27.d
famuli, qui Deo fidem non ſeruant, neque hominibus ſeruare poſſunt. 376.d
faſtac Anatolij repreſſus. 149.d
faſtus & temerarius conatus Acacij. 225.e
faſcia Domini ſepulchrales. 141.c
faſciæ Saluatoris vbi repoſitæ. ibid.
fatalem neceſſitatem inducunt ſuperſtitioſi. 392.b
in Fauſti eccleſia magnæ viſiones. 269.e
fauſtus Epiſcopus Africanus relegatus. 311.c
Fauſti Regienſis Epiſcopatus tempus. 228.b
fauſtus pro eccleſia quantum laborauerit. 339.d
fauſti ſcripta minime tuta. ibid.
fauſti libri qui. ibid.
fauſti epiſtola ad Lucidum de Gratia, & libero arbitrio. 340.b
Fauſtus legatus Theodorici. 359.c
fauſti ſcripta celebrantur. 338.d.e
fauſti ſcripta vi abripuit Sidonius. 339.b
fauſti profeſſio. 340.b
fauſti anathematiſmi. ibid.e
fauſti epiſtola probatur a Synodo. 341.a
fauſtus æmulus S. Proſperi, & non rectus. 342.a
fauſti errores quales. ibid.c
fauſti latebræ deteguntur. 343.a
fauſtum Claudianus & alij confutant. ibid.b
de Fauſto multi errarunt ipſum appellantes ſanctum. 344.b
ad Fauſtum Gelaſij Papæ commonitorium. 360.d
fautores hæreticorum inueſtigandi, & coercendi. 172.e
in fautores Eralorum vlciſcitur Theodoricus. 372.a
Federicus cardinalis Borromæus laudatus. 226.e
Felix Papa Tertius creatur. 285.c
Felix Papa Acacio reſiſtit. 226.b
felicis epiſtola ad Acacium. 286.c
felix redarguit Acacium de affectato ſilentio. ibid.d
ac de tacita conſpiratione cum hæreticis. 287.b
Felix Acacium perſtringit. ibid.d
felix ad Zenonem Imp. pro fide Catholica. 288.b
Felicis libellus ad Acacium Epiſcopum. 290.d
felicis libellus ad Zenonem Imp. 291.a
Felix mittit Vitalem & Miſenum Epiſcopos legatos ad Zenonem. ibid.c
felicis ſententia de damnatione Petri Antiocheni. 294.a
felix excitat Zenonem contra Petrum. ibid.e
felix cogit Romanum concilium. 299.e
Felix excommunicat Acacium. 301.b
felix alias ſcribit epiſtolas ad Orientales Epiſcopos contra Acacium. 302.a
felix Concilium congregauit Romæ de lapſis reſtituēdis. 328.c
felicis epiſtola ad oēs Epiſco. de Africana eccleſ. 329.b
felix gratulatus Anaſtaſio de ſuſcepto Imperio. 347.c
felicis Papæ obitus. 350.c
felix Papa Tertius, & non Quartus dicendus. ibid.
felix inter Sanctos relatus. ibid.
fęlix e cęlo Tarſillam proneptem vocat. 350.c
fęlicis Papæ reliqua res geſta. 351.b
fęlix Conſul Senior. 456.c
felix conſul Iunior. ibid.d
fęlix conſul Iunior laudatur. ibid.
fęlix Abbas patitur pro Chriſto. 337.b
fęlicis Abbatis charitas erga Fulgentium. ibid.d
fęlix Epiſcopus Adrumetinus relegatur. 9.c
fęlix Epiſcopus paralyticus mittitur in exilium. 296.d
felix Epiſcopus Namneticus. 456.d
fęminæ ſuſpectæ a clericis fugiendæ. 418.a
fæminæ ab impijs ſolicitantur. 426.b
fęminæ conſulunt viros ſuos. 131.e
fęminarum extranearum familiaritates clericis vitandæ. 146.d
fęmina Catholicæ inſigne certamen. 318.c
fęminarum catholicarum conſtantia. 458.b
fæminæ illuſtri apparet Beata Maria Virgo. 476.c
fęmina Illuſtris Seueriana ad fidem conuertitur. ibid.
S. Ferreoli reliquiæ inuentæ. 237.c
S. Ferreoli corpus integrum, & veſtimenta illæſa inuenta. 238.b
feſti dies quo honore colendi. 218.b
feſtis diebus maiora mala excitat dæmon. 457.a
feſtis diebus prohibenda ſpectacula. 218.b
feſtus Patricius cum legatis profectus Conſtantinopolim. 397.e
feſtus Patricius cum hæreticis concors. 399.d
feſtus mala machinatur in Eccleſia Dei. ibid.c
feſtus Exconſul pugnauit in ſchiſmate. 414.b
fictio magna Eutychianorum. 132.b
ficti interdum Principes. 498.d
fictiones interdum ſunt in eleemoſynis. 460.c
fictiones Dei iudicio deteguntur. 311.a
a fide lapſis reſipiſcendi aperitur via. 86.e
fideles quantum venerari dēnt Romanū Pontific. 471.d
fideles male habiti & afflicti. 306.a.b
fideles quanta mala paſſi ſub Hunerico. ibid.e. & ſequ.
fidelium omnium mater Eccleſia. 412.b
fidelium peccata magis a Deo puniuntur, quam infidelium. 103.a
fidei profeſſio S. Flauiani. 57.b
de fide et ſacerdotibus iudicium primo ſpectat ad Pap. 82.d
in fide inſtabiles modo hæc, modo illa dicunt. 93.d
fides catholica vbi eſt, ibi plerumque ceſſant flagella. ibid.e
fidem non ſeruans Chriſtianus, quando ſit Pagano deterior. 423.e
fidei Catholicæ defenſorem ſe exhibet Theodoretus. 12.b
fides integra & labores Theodoreti. 75.e
a Fide deficiunt prouinciæ Aquilonares. 497.b
in Fide ſemper perſeuerandum. 521.c
fidei profeſſio facta a monachis Aegypti. 532.a
ad Fidem conuerſi hæretici a S. Patiente. 240.b
fidei ardor mortiferum frigus exuperat. 374.a
fidem Catholicam profitetur Euthymius. 130.d
fides catholica diſcitur ab Elpidio. 131.a
fidei dogmata declarantur in epiſtola S. Leonis. 61.d

Fides Catholica ſuſcipitur a Mauritanis. 162.a
Fides Anatolij exploratur. 89.e
Fides reddit homines conſtantes. 2.e
Fidei declaratio a S. Leone facta. 61.e
fides catholica immaculata ſtraetar. 81.d
pro Fide Catholica laborat S. Leo. 80.a
fidem catholicam defendit Martianus Imperator. 80.a
fides catholica Imperij fundamentum. 97.d
fides non reuocanda in diſputationem. 97.b
fidei definitio in Concilio Chalcedonenſi. 114.b
fides miraculis confirmatur. 116.b. 122.a. 224.a. 306.e 313 b. 314.a. 332.e
de Fide diſputatio quando prohibetur. 124.d
de Fide ſancita ſemel in diſputationē non reuocanda. 177.a
pro fide pugnant Epiſcopi. 143.a
fides ſerpentes tollit. 251.e
fidei vera doctrina. 289.e
fidei veritas interdum ex miraculis oſtenditur. 305.e
fides ſincera in eo inueniri non poteſt, qui haretica prauitate eſt imbutus. 329.e
fides illibate cuſtodienda. 369.c
fidei integerrimus cuſtos Sammas Pontifex. ibid.
fidem qui Deo non ſeruat, neque hominibus ſeruare poteſt. 376.d
fidei confeſſio debet eſſe manifeſta. 378.a
fidei Gallicanæ paritas. 440.d
fidei cauſa mouendum bellum. 441.c
fidei ardore reſiſtit Imperatori populus Conſtantinopolitanus. 457.b
fides hæreticorum ad horas mutatur. ibid.e
pro Fide ſanguis effundendus. 461.a
fides eſt generoſe confitenda. ibid.b
fides Catholica defendenda a militibus ſuis. 468.d
fides Chriſtiana libere prædicanda. ibid.e
fidei profeſſio & confeſſio Orientalium. 472.a.b
Fides Catholica publice confitenda. 474.e
in fidei confeſſione ſit magna conſtantia. 475.d
Fides Catholica miraculo comprobatur. 476.a
ad hāc cōuertitur Seuerianus Eucbariſtia miraculo. ibid.b
ad fidem venit illuſtris fœmina Seueriana. ibid.c
fidem ampleꝗuntur Seueriani plurimi. ibid.d. & ſeqq.
fides Seueriana fuliginoſa & fœtida. 477.d
ad fidem conuertitur Arianus Epiſcopus. 484 a
fides Catholica purganda ab omni hæreſi. 492.a.b
pro fide laborabat Hormiſda Papa. 491.492
fidei confeſſio ab Anaſtaſio Imp. ficte facta. 498.e
in fide ſemper perſiſtendum. 501.d
in fidem inſurgit diabolus. ibid.
Fidei vera profeſſio. 505.a
fidei forma præſcripta ab Hormiſda Papa. 507.b
fidei regula ab Hormiſda miſſa ad Orientales. 513.e
fidei libellus exigebatur ab ijs, qui ad communionē volebant admitti. 519.b
filiæ cuſtodiendæ cum timore. 233.c
filius impetratur a Deo per orationes S. Danielis. 252.a
filij male morati intereunt. 327.d
filios parentes vendunt ob penuriam. 96.a
filij imitantur patres. 487.b
filij Imperatoris appellantur Reges. 495.b
fiſcus rapiebat ſpolia Epiſcoporum. 296.b
S. Firminus Epiſcopus Metenſis. 436.e
Flauiani epiſtola ad Petrū ipſum reprehendendo. 293.c
Flacillæ Auguſtæ numiſma. 193.c
Flagella ceſſant, vbi eſt fides Catholica. 94.a
Flagella Dei deterrent homines a ſceleribus. 282.b
Flagellantur a Deo ambitioſi. 429.c
flagella S. Fulgentij. 338.a
Flagellum Dei fuit Attila. 102.a
Flagellum Dei quando vigeat. 134.d
Flagellum Dei contra diſcedentes a Papa. 469.b
Flagellum Dei ſuper blaſphemos. 377.a
Flauianus creatur Epiſcopus Conſtātinopolitanus. 30.d
ad Flauianum Euſebius contra Eutychetem. 42.b
Flauianus damnat Eutychetem. 45.a
Flauianus ſcribit ad S. Leonem cōtra Eutychetem. 45.e
Flauiani inimicus Chryſapius, vnde orta omnia mala in cauſa Eutychetis. 30.d
Flauiano quæ reſcripſerit S. Leo. 55.b
Flauiani profeſſio fidei. 57.b
in Flauianum iniqua ſententia. 71.c
etiam ſacrilegia commiſerunt. 73.a
Flauianus verberibus affectus. ibid.b
Flauianus martyrio coronatur, inſtante impio Barſama. ibid.
S. Flauianum quo tempore mori contigerit, non omnes conueniunt. ibid.c
Flauiani laudes. ibid.e
ad Flauianum epiſtola Theodoreti de eius laudibus. 74.a
Flauiani corpus honorifice ſepelitur. 89.d
in Flauiani honorem edictum Marciani Imperatoris. 133.c
Flauianus Iunior Epiſcopus Antiochenus. 395.a
Flauianus vir illuſtris. ibid.
Flauianus Antiochenus Patriarcha in exiliū mittitur. 463.a
Flauianus in exilio moritur. ibid.
Flauianus exagitatur ab hæreticis. 465.d
Flauianus in quibus ceſſit perſecutionibus. ibid.
Flauianus renuit conſentire hæreticis. 466.a
Flauianus licet damnatus, remanet tamen in ſua ſede. ibid.d
in Flauianum nouum mouetur bellum. ibid.e
pro Flauiano laborant monachi Catholici. 467.b
Flauianus diuinitus admonitus de Anaſtaſij obitu. 525.b
Flauitas malis artibus mercatus Epiſcopatum Conſtantinopolitanum. 330.e
Flauitæ detecta impoſtura. 331.a
Flauitas hæreticus vult videri Catholicus. ibid.b
Flauitæ littera ad Felicem Papam. ibid.c
Flauitæ nomen ſublatum e Diptychis. 333.e
Flores illuſtrant ſpinas. 339.c
Florentius ab Imperatore miſſus ad Concil. 46.b
Fœneratores ne ſint clerici. 11.b
fœneratorum moleſtia. 22.e
fons limpidiſſimus Catholicæ doctrinæ Eccleſia Romana. 162.e
fontes ſubito exaruere. 27.e
formido ibi nulla eſt, vbi nulla eſt cauſa fugiendi. 287.c
fornicatorij priuantur dono Dei. 314.d
fori eccleſiaſtici immunitas ſeruanda. 146 d
forum eccleſiaſticū demptum a Valentiniano reſtituitur. 134 e
forum eccleſiaſticum ſuis gaudeat priuilegijs. 146.d
Fortunatus Epiſcopus Tadertinus. 491.d
Fortunatus Epiſcopus mittitur legatus ad Anaſtaſium Imperatorem. ibid.
Franchi conuerſi ad fidem. 405.e
franchi non patiuntur Gothos Arianos. 440.d
franchi cum Gothis pugnant. 444 e
Franchi obſident loca Gothorum. 445.a
ad Francborum Reges epiſtola S. Gregorij. 8.a
francborum regnum in Gallia quando cœperit. 160.e
francborum prima ſedes in Gallia eſt Pariſium. ibid.
de Francborum Regibus quomodo boni benedicti, mali vero maledicti. 485.a.b.c.d
francborum mores. 486.b
francborum Regum veſtitus. 486.d

Francborum

Franchorum Reges nutriebant capillos. ibid.
Franchorum nobilium habitus & ornatus. 487.a
Franchi omnes præter Reges atunſi incedunt. 486.d
Franchus Regem Clotarium ad prandiū vocanit. 487.b
in *Franchi prandio erant maleficorum incantationes.* ibid.
Frater fratrem ad martyrium hortatur. 312.e
fratres ſint vnanimes & concordes. 486.b
fraus hæreticorum in profeſſione Symboli. 457.e
fraus hæreticorum in ſectanda hæreſi. 506.e
fraus diu tecta Anaſtaſij Imperatoris detegitur. 503.d
fraudes & doli Anatolij Epiſcopi. 120.b
frenum neſciunt inimicitiæ. 375.b
frigus mortiferum exuperatur a fidei ardore. 374.a
fridericus reprehenditur a S. Seuerino. 281.e
friderici temeritas erga ſacra. 282.b
fridericus fugatur in bello. 332.c
fridericus Erulos ſuperanit, ſed poſtmodum a Theodorico victus. 332.d
friſones abuſi ſunt licentia Franchorum in veſtitu. 487.a
Fuga S. Fulgentij. 337.b
Fuga Patricij Ducis exercitus Romanorum. 424.b
fuga exercitus Hunnorum per orationem. 105.a
fuga Friderici in bello. 332.c
fuga Prætextati magi. 425.d.e
Fuga Hipatij Ducis exercitus Romani. 424.b
fugiendæ dignitates. 428.e
fulgori veritatis cedit mendacium. 74.a
S. *Fulgētij primordia, & ſub quo Rege natus.* 336.e.et ſeq.
S. *Fulgentius fugit.* 337.b
S. *Fulgentius captiuus ducitur.* 337.d
S. *Fulgentius dire cruciatur.* ibid.e
S. *Fulgentius iterum flagellatur.* 338.a
S. *Fulgentij Romam aduentus.* 410.c
S. *Fulgentius omnibus carus.* ibid.
S. *Fulgentius in Africam reuertitur.* ibid.e
Fulgentius Epiſcopatum fugit. 428.e
Fulgentius eligitur Epiſcopus Ruſpenſis. 429.b
fulgentius quam eloquens, doctus, & pius. 429.c
fulgentius retinet inſtituta monaſtica. ibid.d
fulgentius iuſſu Regis abducitur. 430.a
fulgentius relegatur in Sardiniam. ibid.b
fulgentij humilitas & manſuetudo. ibid.b.e
fulgentius Carthaginem reuocatur. 431.e
fulgentius multis proficens. 432.a
fulgentius ſcriptis prouocatur a Traſamundo. ibid.b
fulgentij doctrina & eloquentia. ibid.d
fulgentius confutat fortiter obiectiones. ibid.c
fulgentij iuſta querela cum excuſatione. ibid.d
fulgentij libri tres ad Traſamundum Regem. ibid.
fulgentius librum compoſuit de Spiritu Sancto. 433.a
fulgentij ſcripta deſiderantur. ibid.
fulgentius rurſus in Sardiniam relegatur. ibid.b
fulgentius quæ ſcripſerit. ibid.c
fulgentij epiſtola ad Probam virginem. ibid.d
Fulgentij vſus cum Eugipio. 434.a
fulgentius ſcribit ad Gallam viduam. ibid.c
fulgentius inſtruit Petrum de fide. 519.b
fulgentij liber de fide falſo aſſeritur Auguſtini. ibid.
fulmen percuſſit Anaſtaſium Imperatorem. 524.a
fundamenta hæreticorum concidunt. 248.a
fundamentum Imperij fides catholica. 97.d

G

Gabrielis card. Paleoti opera laudata. 438.b
Gabriel Patriarcha Alexandrinus. 527.e
Gabriel Patriarcha Alexandrinus legationem mittit ad Clementem VIII. Rom. Pontif. 527.
gabrielis epiſtola ad Clementem VIII. Rom. Pont. ibi.e

Gaianus Naiſita ab impio Anaſtaſio Imper. accerſitur. 503.d
Galatæ aliqui Simoniaci. 183.c
galla Placidia ad Theodoſium pro fidei defenſione, & pro S. Leone. 82.e
galla Placidia ad Pulcheriam Auguſtam pro catholica fide. 83.b
Gallæ Placidiæ obitus. 84.b
gallæ Placidiæ numiſma. ibid.
gallæ Placidiæ memoria in arcu baſilicæ S. Pauli. ibid.c
ad *Gallam viduam ſcribit S. Fulgentius.* 434.b
galla quam illuſtris & progenie, & ſanctitate. ibid.
galla ſecedit in monaſterium. ibid.c
gallæ viduæ felix tranſitus. ibid.d
gallæ apparuit S. Petrus. ibid.
galla delectabatur lumine intrinſeco, et extrinſeco. ibid.
gallis relaxantur tributa a Theodorico. 445.c
galli non patiuntur Gothos. ibid.b
galli admonentur, vt perſeuerent in fide. 501.d
in *gallia Narbonenſi Concilium Vaſenſe.* 9.c
Gallia quæ paſſa a Præfectorijs. 214.c
galliarum motus magni. 236.c
de *Gallicano ſtatu Sidonij epiſtola ad Baſilium.* 238.e
gallicana ꝓuincia quātis Patrib. fuerit illuſtrata. 453.d
gallicanæ fidei puritas. 440.d
Galli non patiuntur Gothos. ibid.
gallicanæ Eccleſiæ clades ſub Enarico. 239.d
gallicanum Concilium. 483.e
in *Gargano monte apparitio S. Michaelis Archāgeli.* 365.e
Garſia Loaiſa edidit cōcilia Hiſpanica emaculata. 508.e
gaudentio interdicta ordinatio. 242.b
gaudium ſit in tribulationibus. 74.b
gaudiū in Eccleſia fuit, mortuo Anaſtaſio Imp. 585.d.e
gaudium Eccleſiæ Orientalis. 43.c
gelaſium Papam ſua dirigit ſcripta Gennadius. 344.d
gelaſius creatur Papa. 351.b
gelaſius an Romanus. ibid.c
ad *gelaſium Euphemius Epiſcopus Conſtantinopolitanus ſcribit fidei profeſſionem.* ibid.d
ad *gelaſium legatio Simplicij diaconi.* ibid.
gelaſij littera ad Euphemiū ipſum reprehendēdo. 352.a
gelaſius cur neget Euphemio communionem. ibid.b
gelaſij modeſtia. ibid.d
gelaſius in quo condeſcendat. 353.a
gelaſij iuſta excuſatio. 354.b
gelaſij admonitione nihil profecit Euphemius. ibid.e
gelaſius quæ egerit initio ſui Pontificatus. 355.a
gelaſius ad Laurentiū, & alios Epiſco. Macedoniæ. 355.c
gelaſij admonitio, vt Romano Pontifici obediatur. ibid.
ad *gelaſium Dardanorum Epiſcoporū epiſtola ei ſe ſubijcientium.* 356.a
gelaſius ad Dardanus Vrſicinum Epiſcopū mittit. ibid.d
gelaſius Eccleſiæ cauſam Fauſto commendat. 360.b
in *gelaſium Anaſtaſij Imp. querela.* ibid.c
gelaſij commonitorium ad Fauſtum. ibid.d
Occaſio eius ſcribendi. 361.a
gelaſius queritur de inobſeruantia canonum. ibid.
Gelaſij epiſtola ad Honorium contra Pelagianos. 362.d
Gelaſius admonet vt Pelagiani inquirantur. ibid.e
Gelaſij epiſtola ad Epiſcopos Piceni contra Pelagianos. 363.c
Gelaſij admonitio & cōminatio cōtra Pelagianos. 364.e
Gelaſij epiſtola ad Anaſtaſium Imp. eum hortādo ad Catholicam fidem. 366.d
Gelaſius captat apud Anaſtaſiū Imp. beneuolētiā. 367.b
Gelaſij epiſtola ad Epiſcopos Dardaniæ et Illyrici. 369.b
Gelaſius Concilium Romæ congregauit ſeptuaginta Epiſcoporum. ibid.c

Gelaſius ſtudet reuocare diſciplinã Eccleſiaſticã. 370.b
Gelaſius conſtituit vt bona Eccleſiaſtica in quatuor partes diuiderentur. ibid.
Gelaſii cõſtitutio, vt Epiſcopi peregrinos ſuſcipiant. ibi.d
Gelaſius ad Dardanos de primatu ſedis Apoſtolicæ. 381.a
Gelaſius Concilium Romæ in abſolutione Miſeni cõgregat. ibid.d
Gelaſius cauſam Miſeni optime inquirit. ibid.e
Gelaſij Papæ obitus. 385.d
Gelaſii ſcripta quæ. ibid.
gelaſij ſcripta contra Eutychetem & Neſtorium. 386.a
gelaſij nomine ſcripta ſuppoſita. ibid.b
Gelaſij aſſeritur liber, de quo diſputatur. ibid.e
ex Gelaſij ſcriptis qui cuſtodiantur, & qui inualeſcant hæretici. ibid.e
Gelaſij verba redduntur, & elucidantur. 387.a
gelaſij verba de Euchariſtia quomodo accipienda. ibid.
gelaſij decretum de cõmunione ſub vtraq; ſpecie. 388.d
gelaſius Manichæos detegit ac punit. ibid.e
gelaſij verba de poteſtate eccleſiaſtica quomodo accipienda. 389.b
gelaſij ſententia elucidatur. ibid.e
Gelaſij pugna aduerſus Gentilitias ritus. 390.a
Gelaſij apologia aduerſus Andromachũ Senatorẽ. ibi.b
Gelaſium quid quidam obmurmurarent. ibid.e
Gelaſius quid in eos, qui clericorum ſtatum peccata punienda produnt. ibid.e
gelaſius ſcite redarguit ſuperſtitioſos. 391.c
gelaſius retorquet in impios argumentum. ibid.d
gelaſius conuincit ſuperſtitioſos certis rationibus. 392.b
gelaſius vrget impios ab exitu rerum. ibid.e
gelaſius abſtulit Epiſcopatum ab his qui occiderunt Epiſcopum. 393.d
gelaſius inuentos Manichæos exulare præcipit. 394.c
gelaſius alter Epiſcopus Cæſareæ Palæſtinæ. 386.a
Geminianus legatus S. Leonis. 177.c
Genitricem Dei negare eſſe Virginem Mariam, hæreſis eſt Neſtorij. 50.a
Gennadius eligitur Epiſcopus Conſtantinopolitan. 181.b
gennadius contra ſimoniacos. 182.e
gennadius quid contra Chariſium. 183.a
gennadius detegit magnum miraculum. ibid.e
gennadius moritur, & ante mortem miraculum. 219.e
gennadius redarguitur calumniæ.
gennadius præuidit diſcordias ſuæ Eccleſiæ. 225.c
gennadius ad Gelaſium ſua dirigit ſcripta. 344.d
gennadius Pelagianis fauebat. ibid.
gennadius redditus omnino Catholicus. ibid.
S. Genoueſa mirificè colitur a Rege Childerico. 160.e
Genoueſæ quæ largitus ſit Clodoueus. 407.d
in Gentili etiam homine bona eſt iuſtitia. 336.c
Gentilitij ritus reprehenduntur a Gelaſio. 393.a
Gentilitium cultus iſt cauſa, quod collapſum ſit Imperium Romanum. ibid.
Genſericus Rex Vandalorum partitur captas Africanus prouincias. 2.b
genſericus fruſtra Siciliam tentat. 2.d
genſericus perſequitur Chriſtianos Catholicos. 9.b
genſericus Vuandalorum Princeps. 156.a
genſericus multa loca diſſipat. 164.e
genſericus obfuit Italiæ & alijs regionibus. 165.a
genſerici obitus. 253.d
genſericus quantum regnauerit, & quam feliciter. ibid.
Genuenſis Eccleſia antiquiſſima, & ſanctis Epiſcopis cõſpicua. 99.a
Georgia Aruernenſis puella religioſa. 168.e
S. Georgij eccleſia Alexandriæ. 531.a
Geraſimus anachoreta conuertitur. 138.c
Geraſimi anachoretæ obitus. 342.c
Germanus Eutychetem citat. 44.e
Germanus Epiſcopus Capuanus legatus Anaſtaſij Papæ. 395.e
Germani duo martyres Aquiſregienſis ciuitatis. 312.d
gerontius inuadit Hieroſolymitanam ſedem. 249.a
geſilicus ſuccedit Alarico. 443.e
Gibuldus Rex Alamannorum veneratur S. Seuerinum. 280.e
gibuldus etiam Sanctorum cultor. 281.a
Gilda Britannus proſequitur hiſtoriã Britannorũ. 26.e
Gildarus Rotomagenſis Epiſcopus. 443.d
Giſa Regina contẽnit S. Seuerinũ, et cito punitur. 230.a
giſa filius obſes tenetur a ſeruis. ibid.
giſa mitior redditur. ibid.b
Giſa Regina Rugorũ reprehenditur a S. Seuerino. 281.c
glycerius ſubrogatur in Imperatorem. 229.b
glycerius Imperio depoſitus in Portu Romano. 232.e
Godugiſus ab Hunerico relegatur. 271.a
godigiſclus ſuos captiuos relaxat. 375.e
ad Gothos legatio Nepotis. 233.d
gothi venerantur Summum Pontificem. 411.e
gothi vincunt Sabinianum. 436.b
gothi perſequuntur S. Cæſarium. 445.d
gothus a Deo percuſſus propter S. Cæſarium. 445.e
gothos Arianos non patiuntur Galli. 440.d
in gothos mouet bellum Clodoueus. 441.b
gothorum Rex Alaricus a Clodoueo occiditur. 442.d
gothi cum Francis pugnant. 444.e
gothorum loca obſidentur a Frãcis. 445.a
ad Gradum honoris non ſunt extollendi hæretici. 37.a
gradus ſui prærogatiuam laudabiliter tueri licet. 53.b
gradu & honore priuabantur hæretici. 148.d
Græci hæretici quam callidi. 499.c
græcorum falſa iactatio. 501.a
græcorum quanta fallacia. ibid.e
græce cãtatur Triſagion in Paraſceue, & quare. 357.c
Gratiæ aguntur Theodorico ab Epiphanio. 373.e
gratias agit S. Leo Papa Marciano & Pulcheriæ Auguſtis. 96.e
per gratiã illeſalaus eſſe poteſt, qui perijt per culpã 340.d
ſine Gratia nihil ſumus. ibid.
Gratior Deo eſt virginitas matrimonio. 161.e
gratulatoriæ litteræ S. Leonis Papæ ad Leonem Imperatorem. 166.d
S. Gregorij epiſtolæ ad Francorum Reges. 8.a
S. Gregorius mirum in modũ laudat S. Benedictũ. 378.d.e
gregorius Lingonenſis Antiſtes. 453.e
gubernatio Eccleſiæ a prouidentia Dei. 249.e
gundabundus Rex Vandalorum. 319.e
gundebadus Burgundionum Rex. 443.a
gundebaldus hæreticus a S. Auito conuerti non potuit. 378.a
gundebadus Rex Burgundionum init fœdus cum Clodoueo Rege Francorum. 440.e
Gudila pugnauit pro Symmacho Papa. 414.a

H

Habetdeum Epiſcopum Genſericus relegat. 9.e
Habetdeum Epiſcopum inuitum rebaptizat Antonius. 317.d
Habetdeũ Epiſcopus Humericũ Regẽ reprehẽdit. 318.d
Habitus nobilium Francorum. 486.b
Hæreſis inducit deſolationem. 23.b
Hæreſes omnes vnico remedio expurgarentur. 148.d
Hæreſes falſo prætexta a Principibus fouentur. 357.e
Hæreſum eſt animos efferare. 304.e

Hæreſis

Hæreſis abſolutio ſoli Papæ reſeruata. 262.c
Hæreſes ſemper ſolent ferri hinc inde impulſibus ventorum. 276.e.& ſeq.
Hæreſes veſpertilionum more latibula quærunt, ac lucem fugiunt. 278.c
Hæreſibus quantocyus occurrendum. 292.a
Hæreſum toleratio potius ignauia, quam patientia tribuenda eſt. 285.e
Hæreticos detegere pium eſt. 10.c
Hæreticus inter Catholicos eſt aper lutulentus. ibid.
Hæreticum eſt dictum, quod non ſit manibus laborandum, ſed ſemper orandum. 14.e
Hæreſiarcha, etiã ſi mille afferrent libellos pænitentiæ, ne reciperentur ad priſtinum ſtatum, legibus Eccleſiaſticis ſancitum. 66.c
Hæretici Francorum degenerant a ſua nobilitate, & ſunt Ethnicis deteriores. 161.a
Hæretici impie calcãt corpus et ſanguinẽ Chriſti. 163.d
Hæreticarum mulierum ingenium eſt, vt eo pertinacius inhæreſcant erroei, quo fuerint inſtantius admonitæ 139.e
Hæreticorum tolerantia magnum damnũ affert Reipub. quod Leo Imperator expertus eſt. 216.e
Hæretici & religioni & ſtatui politico nocent. 261.c
hæreticis ne aue quidem dici debet. ibid.
Hæretici ſanctitatem ſimulant. 11.a
hæretici præſertim eruditi difficillime corriguntur. 12.e
Hæretici perſæpe inueniuntur impudici. ibid.e
hæretici iudicantur a Romano Pontifice. 13.a
hæretici inquirendi, & deferendi. ibid.b
hæretici fugiendi magis quam peſtis. 23.e
hæretici omnino exterminandi. ibid.
hæretici hydrinis capitibus perſæpe pullulant. 32.d
hæretici zizania ſemina iaciunt. ibid.e
hæretici omnia immiſcent. 33.a
hæretici cauendi, maxime eorum libri. ibid.d
hæretici conuerſi ſunt ſine ſpe promotionis ad ſuperiorem gradum. 37.a
in *hæreticos epiſtola S. Leonis ad Turibium.* 34.d
hæretici ſemper exterminandi. 38.b
hæretici perſæpe citantur. 43.d.44.d
hæretici honeſto prætextu ad Scripturas prouocãt. 43.e
hæretici ſemper luci aduerſantur. 44.d
Hæretici ad Præfectos & ſæculares confugiunt. 45.d
hæretici ſemper ſubterfugia captant. 46.c.47.a
hæretici non admittunt litteras Summi Pontificis. 68.b
hæretici ſanctitatem & pietatem ſimulant. 70.a
in *hæreticos eſt exclamandum, & non ſilendum.* 78.e
hæreticorum duces haud facile recipiendi. 98.a
hæretici pænitentes perſæpe Romam veniebant. 99.d
hæreticorum perfidia. 111.d
in *hæreticos impium eſt pium eſſe.* 125.b.137.a
hæreticorum ſcelera. 130.c
hæretici ſanctos occidunt. 132.b
hæretici omni honore & gradu priuabantur. 148.d
hæreticorum legatio ad Leonem Imperatorem. 170.e
hæreticorum prætextus ſolitus. ibid.d
hæreticorum fautores inueſtigandi, & coercendi. 171.e
hæretici quando nulla modo audiendi. 173.d
hæreticorum captiones diluuntur. 174.a
hæreticus a Sancto Leone dicitur Antichriſtus. ibid.
hæretici quando in ſua peruerſitate relinquendi. 177.b
hæretici qui non admittendi ad diſputationẽ de fide ibi.d
hæretici pænitentes quomodo recipiendi. 178.c
hæretici a Principibus ſunt exterminandi. 179.d
hæretici lapſi quomodo recipiendi. 187.d
hæretici procul pellendi. 216.c
hæretici ad fidem conuerſi a Sancto Patiente. 240.b
hæreticorum velamen fides Catholica. 247.b
hæreticorum vana ſpes. 248.a
hæreticorum impietas dilemmate perſtringitur. ibid.c
hæreticorum fundamenta concidunt. ibid.a
Hæretici verſipelles & inconſtantes. 253.a.277.e
hæretici Timotheani qui. 256.c
hæretici ſemper procul pellendi. 261.c
hæretici Theopaſchitæ inſtaurati. 272.c
hæretici non recipiendi ſine ſat. ſ... 274.a
hæreticorum fraudes. 278.b
hæretici Acephali qui. ibid.c
hæretici ſine charitate. 300.d
hæretici nomen Papæ delent. 303.e
hæretici retorquent leges latas contra ipſos in Catholicos. 307.e
hæretici in S. Synodum, & in Summum Pontificem inſultant. 132.d
in *hæreticos pænæ, & earũ ſcripta dãnantur.* 133.e.134.b
hæretici ſalubri remedio conuincuntur. 148.c
hæreticorum mos eſt a ſententia a Concilio lata ad Imperatorem appellare. 323.e
hæreticorum mos vetus qualis fuerit. 276.e
hæretici ſolent tradere venena melle delibuta. 278.b
hæretici ſolent negare factis, quod ore profiteri videntur. 277.e
hæreticus homo videns fit cæcus ab Ariano Epã. 310.c
hæreticorum pænæ in Catholicos ſtatutæ. 307.d
hæretici comparantur ranis in cœno merſis. 363.e
hæretici a ſanctis Patribus deſciſcunt, & diuinæ Scripturæ ſe vindices profitentur. 43.c
hæretici lucem fugiunt, & latebras quærunt. 44.d
hæretici interdum coguntur admittere expoſitiones Patrum. 45.a
hæretici Nouatores impudentiſſime eijciunt interpretationes Patrum. ibid.c
hæretici ingrediuntur Synodos ambitioſo freti comitatu. ibid.d
Hæreticus inuoluitur ſuis ſpiris inſtar colubri. 45.c
Hæretici Iconoclaſtæ qui. 325.d
Hæretici ad Principes confugiunt. 313.d
Hæretici ſe iungunt prauis moribus. 327.e
Hæreticorum impoſturæ deteguntur. 331.a
Hæreticorum pænitentia ſuſpecta. ibid.d
Hæreticis communicantes fugiendi. 352.b
hæreticum non eſſe non ſatis eſt, ſi quis cum hæreticis communicat. 353.c
hæretici Hæſitantes qui. 358.b
hæreticorum Hæſitantium falſi prætextus. ibid.
hæretici diligentiſſime inquirendi. 351.a
hæretici Prædeſtinati dicti qui. 340.a
hæretici interdum ſancti videntur. 477.e
hæretici vt plurimum inhoneſti. 364.b
hæretici alicui magno viro ſcripta ſupponunt. 386.a
hæretici ſemper inter ſe altercantur. ibid.e
hæretici a ſemetipſis diſſentiunt. ibid.
hæretici capiunt doctores in verbis. 387.b. & ſeqq.
hæreticorum machinæ bellicæ velut tonitrua, ſed ſtatim diſſoluuntur. 388.e
hæretici inſtar filiæ Herodiadis ſaltantis. ibid.
hæretici ſub inuolucro Catholici nominis impietatem abſcondunt. 398.a
hæretici quærunt ſubripere Apoſtolicam cõione. 399.e
hæretici primum contra homines pugnant, deinde in cæleſtes prælia conuertunt. 399.e
hæretici Nouatores in Sũmũ Pontificẽ inſurgunt. ibid.
hæretici etiam venerantur Summũ Pontificem. 411.e
in *hæreticos Nouatores inſurgunt ſcripta antiquorũ.* 409.e
hæretici deteriores Paganis. 423.e

pro hære-

à hæreticis adorandum. 437.d
de Hæreticorum baſilicis quid ſtatuerint Patres. 453.e
hæreticorum ſimulationes. 455.c
hæretici ab hæreticis extolluntur. 457.e
hæreticorum fraus in profeſſione Symboli. ibid.e
hæretici ad horam fidem mutant. ibid.
hæretici fiunt, qui prius ſceleſti. 458.e
hæretici eleemoſynis etiam decipiunt. 460.e
hæretici ſemper ſe excuſant. 461.c.d
hæreticorum vana deliramenta. 462.b
hæretici monachi a populo occiduntur. 463.b
hæretici exagitant Epiſcopos. 465.d
hæreticorũ artes ſenſim ad impietatẽ pertrahunt. ibid.e
hæreticorum quantæ inſidiæ. 466.b
hæretici perſæpe ſe iactant. 501.a
hæreticorum fraus in ſectanda hæreſi. 507.a
hæretici maxime vitandi. ibid.b
hæretici omnes omnino damnandi. 509.d
hæreticos lapſos curat Summus Pontifex, vt reuocet. 510.e
hæreticis non datur pax. 511.d
hæretici fugiendi. 513.a
hæreticorum non tantum fugienda connexio, ſed neque cõicandum cum cõicantibus cum ipſis. 514.d. 516.a
hæreticis communicantes amittunt priuilegia. 515.a
hæreticorum fatuum conſiliũ contra Sanctos Dei. 516.d
hæreticorum ſimulata miſericordia. ibid.c
hæretici Conſtantinop. perſecuti ſunt Orthodoxos. 517.a
hæretici occidunt perplures monachos. ibid.e
hæretici a Deo puniuntur. 518.a
hæreticorum compreſſa ſuperbia in Oriente. 467.a
hæretici nouis bellis ſemper exagitant Catholicos. 466.e
hæretici velut lupi inter oues Chriſti. 471.b
hæreticus conuerſus profuit Eccleſiæ Oriẽtali. 474.d.e
hæreticis communicare eſt fornicari. 478.a
hæretici plurimi Seueriani ad fidem conuertuntur. 476.b. & ſeqq.
hæretici periuri & ſimulatores. 488.d. & ſeq.
hæreticis cautiſſime tractandum. 491.b
hæreticis magna prudentia neceſſaria. 491.d. & ſeq.
hæreticorum ſubdolæ artes. 495.d
hæretici Alexandrini quæ paſſi. 496.e
hæreticorum nomina e Diptychis expungebantur. ibid.d
hæretici Principes vtuntur pietate nundinaria. 497.d
hæretici Græci quam callidi. 499.c
hæretici Hormiſdam Papam in hæreſim pertrahere conati. 500.b
hæretici omnia ſubuertere quærunt. ibid.
hæreticus beſtia cornuta agno ſimillima. 499.e
hæſitantes hæretici qui. 358.b
hæſitantium hæreticorum qui falſi prætextus.
helpidiphorus crudelis reprehenditur a Muritta. 316.d
in Heraclcana ciuitate voluit congregare Synodum Anaſtaſius. 489.a
herodiadis filiam ſaltantem imitantur hæretici. 388.e
Hierarcha vnus ſemper in Eccleſia fuit. 76.e
Hieronymus Vecchiettus ad Alexandrinos miſſus a Clemente VIII. Pont. Max. 528.b
hieroſolymorum Epiſcoporum humilis veſtitus. 182.a
in hyeroſolimitana Eccleſia vnio. 258.d
hieroſolymitana ſedes inuaditur a Gerontio. 249.a
hilarius Arelatenſis Epiſcopus. 6.a
hilarius primus ſubſcriptus in Arauſicano Cõcilio. ibi.
hilarij Epiſcopi Arelatenſis ſuperbia comprimitur. 23.d
hilarius Romam venit acturus cauſam ſuam. 24.d
hilarius de quibus redargutus contemnetur. 25.a
in hilarium Imperator interpellatur. ibid.b
hilarius virtutibus & ſanctitate maxime clarus. 25.d
hilarius Vitam S. Honorati ſcripſit. 26.a
Hilarij preces ad S. Honoratum. ibid.c
Hilarius nequaquam ad monaſticam vitam rediit. 25.b
Hilarij funeribus oratio de S. Honorato. 26.a
Hilarius Romanæ Eccleſiæ Notarius mittitur cum legatis ad Anaſtaſium Imperatorem. 491.e
Hilarius Epiſcopus Fotices. 505.e
Hilarius S.R.E. Cardinalis legatus S. Leonis. 60.b
Hilarus legatus fuga lapſus. 72.b
Hilarus S. Ioanni Euangeliſtæ liberatori ædiculam prope Baptiſterium conſtruit. ibid.c
Hilarus ad Pulcheriam ſcribit contra Epheſinam Synodum. 80.d
hilarus creatur Papa. 192.e
hilarus confirmat fidei decretum. ibid.d
hilarus Cyclum nouum curat per Victorinum. 196.b
hilari Papæ natalis celebritas. 203.d
Hilari Papæ munificentia. 310.d
hilarus reſtitit Anthemio Imperatori. 210.c
hilari Papæ obitus, & quanto tempore ſederit. ibid.e
hincmarus Epiſcopus Rhemenſis. 407.c
hipatius conſobrinus Anaſtaſij Imperatoris. 474.e
hipatius mittitur contra Catholicos. ibid.
hipatius obmuteſcit in Catholicos. 475.a
hipatius Dux exercitus Romani fugatur. 424.b
hiſpani Epiſcopi quãti fecerint Summũ Pontificẽ. 204.d
de hiſpaniæ negotijs epiſtola S. Leonis ad Turibium Epiſcopum. 13.e
in hiſpania indicitur Concilium generale. 34.e
in hiſpania Concilia duo celebrantur. 35.b
in hiſpania celebratur Synodus Tarraconenſis. 508.d
ad hiſpaniarum Epiſcopos litteræ Hormiſdæ Papæ. 519.a
in hiſpania plures hæretici Eutychiani. ibid.b
in hiſpania Concilium Gerundenſe celebratur. ibid.e
hiſtoria Ioannis Silentiarij. 349.b
hiſtoriam Britannorũ proſequitur Gilda Britannus. 26.e
Hiſtorica tractatione ſe purgat Theodoretus cõtra Neſtorium. 79.a
hiſtorici optime res conſiderent. 380.b
homiliæ falſo inſcriptæ Euſebio Emiſſeno. 6.d
homiliæ Euſebio inſcriptæ, inſcribendæ eſſent Eucherio. ibid.
homo ẽt ſpiritu plenus nõ poteſt omnia agnoſcere. 383.d
homines ſæpe tribulationibus curantur. 4.a
hominum ſalus curatur mira Dei prouidentia. ibid
homines delirare interdũ cogit cupido nobilitatis. 16.e
in homines primum prælia hæreticorum, & poſtea in cælites. 399.e
in homine etiam Gentili iuſtitia bona. 336.c
homines corrumpuntur perſæpe auro. 331.c
homines obſtupeſcunt miraculis. 333.a
homines, qui capillos tingunt, naturam virilem transformare in muliebrem ſtudent. 346.b
honeſta ſit cohabitatio clericorum. 418.a
honor qui debentur feſtis diebus. 218.b
honor debetur Epiſcopis, cum recipiuntur. 440.b
S. Honoratus Abbas Lerinenſis cœnobij. 8.b
S. Honorati vita ab Hilario ſcripta. 26.a
eius breue compendium. ibid.b
ad honoratum preces S. Hilarij. 26.c
honoratus ex illuſtri familia natus. ibid.a
honoratus Epiſcopus Nouarienſis laudatur. 335.d
ad honoratum Epiſcopũ Gelaſius contra Pelagianos. 362.d
honoratus diſcipulus S. Benedicti. 378.e
S. Honoratus Epiſcopus Maſſilienſis. 344.b
S. Honorati ſcripta probata. ibi.d
S. Honoratus quæ ſcripſerit. ibid.b.a
Honore & gradu priuabuntur hæretici. 148.d

in hono-

in honorem Solis & Lunæ ieiunabant Manichæi. 10.d
Hormiſda Papa creatur. 483.a
hormiſda Papa plurimum laudat S. Remigium. 406.e
hormiſda ad Orientales ſcripſit epiſtolam. 483.a
hormiſda coronam donat Clodoueus. ibid.
hormiſdæ epiſtola ad S. Remigium, qua ei gratias agit, & ipſum admonet. 4^3.c
ad hormiſdam epiſtola Anaſtaſij Imperatoris. 489.a
hormiſdam hîc interpellat Anaſtaſius pro congreganda Synodo. ibid.
ad hormiſdam Anaſtaſius mittit Patricium virum clariſſimum. 4^9.e
ad hormiſdam alia epiſtola Anaſtaſij Imperatoris. ibid.d
hormiſdæ cuncta deſerre profitetur Anaſtaſius. ibid.e
ad Hormiſdam Papam Dorotheus pro pace. 490.a
hormiſda ad Anaſtaſium reſcribit. ibid.e
hormiſdæ aliæ litteræ ad Anaſtaſium. 491.c
hormiſda quam cauſam agat cum Anaſtaſio. ibid.d
hormiſdæ prudentia. 492.d
hormiſdæ epiſtola ad Anaſtaſiū pro fide Catholica. 491.e
hormiſdo curat ab omni hæreſi purgare Anaſtaſium. 492.a.c
hormiſdæ indiculus datus legatis, in quo habentur ſeruando ab eis. ibid.d
hormiſdæ capitula ſeruanda ab Orientalibus. 494.c
hormiſda quam caute agat cum Anaſtaſio. ibid.d
ad Hormiſdam Anaſtaſij epiſtola. 497.e
ad hormiſdam alia Anaſtaſij epiſtola de ſimulata eius religione. 498.d
hormiſdæ epiſtola ad Anaſtaſium. 499.d
Hormiſda Anaſtaſium hortatur ad Catholicam fidem. ibid.e
hormiſda opa, & non verba ab Anaſtaſio expoſcit. ibid.
hormiſda quid cū legatis Impatoris pertractauerit. 500.b
hormiſda conqueritur, quod Græci hæretici callidi ſint. 499.e
hormiſdam Anaſtaſius ad hæreſim pertrahere quærebat. 500.b
ad hormiſdam S. Auiti Epiſcopi littera. ibid.d
hormiſdam laudat S. Auitus. ibid.
hormiſdæ epiſtola ad Epiſcopum Viennenſem ipſum laudando. 501.b
hormiſda admonet Epiſcopos Gallicanos. ibid.d
hormiſda aliā decernit legationem ad Orientales. 502.a
ad hormiſdā Ioanis Epiſcopi Nicopolitani epiſtola. 504.e
ad hormiſdā epiſtola Synodalis Epōrum Epirotarū. 505.e
hormiſda epiſtola ad Ioannem Epiſcopum Nicopolitanum. 506.a
hormiſda hortatur Ioannem ad perſeuerantiam. ibid.b
hormiſdæ epiſtola ad Synodum in Epiro habitam. 506.d
hormiſdæ epiſtola ad Ioannem Epiſcopum Nicopolitanum. 507.e
hormiſda Pulionem legatum ad Ioannem Epiſcopum Nicopolitanum mittit. 507.d
hormiſda indiculus datus Pulioni legato. ibid.e
hormiſdæ epiſtola ad Ioannē Epm Nicopolitanū. 508.b
hormiſdæ hortatio ad perſeuerantiam. ibid.c
hormiſdæ legatio ſecunda ad Anaſtaſiū Impatorē. 509.a
hormiſda legati Conſtantinapolim miſſi. ibid.b
hormiſda epiſtola ad Anaſtaſium. ibid.c
hormiſdæ magna cura erga oues Chriſti. ibid.d
hormiſda omnes omnino hæreticos damnat. ibid.
hormiſda epiſtola ad Timotheum Epiſcopum Conſtantinopolitanum. 510.c
hormiſda hortatur Timotheum ad reſipiſcendum. ibid.d
hormiſda curam gerit omnium lapſarū Epōrum. ibid.e
hormiſdæ epiſtola ad Epiſcopos extra Catholicam communionem poſitos. 511.a
hormiſda oſtendit munera paſtoralis curæ. ibid.b
hormiſdæ hortatio, vt lapſi ad petram reuertātur. ibid.c
hormiſdæ epiſtola ad Orientales Orthodoxos. ibid.e
hormiſdæ hortatio ad perſiſtendum in fide. 512.a
hormiſdæ epiſtola ad Poſſeſſorem Epiſcopum Orthodoxum. ibid.d
hormiſdæ hortatio ad clericos, monachos, & populum Conſtantinopolitanum. ibid.e
hormiſda hortatur, vt Orthodoxi hæreticos vitent. 510. & ſeqq.
hormiſda exoptat librū confeſſionis ab Orientalib. 513.b
ad hormiſdam confugiunt monachi Orientales. 517.e
hormiſdæ cura totius Orbis Eccleſiarum. 518.d
hormiſdæ littera ad Epiſcopos Hiſpaniarum. 519.a
hormiſdæ litteræ tres ad Orthodoxos in Oriente. 521.a
hormiſdæ hortatio ad perſeuerantiam in fide. ibid.b
hormiſdæ litteras Quinta Synodus venerata. 520.e
hormiſda mittit regulam fidei ad Orientales. 513.c
hormiſdæ epiſtola ad Ennodium & Peregrinum legatos. ibid.e
hormiſda commendat Ioannem Epiſcopum Nicopolitanum Anaſtaſio Imperatori. 514.a
hormiſdæ epiſtola ad Ioannem Epiſcopum Nicopolitanum. ibid.b
hormiſda reprehendit Epiſcopos Epiri. ibid.e
hormiſdæ epiſtola ad Dorotheum Epiſcopum Theſſalonicenſem. 514.e
hormiſdæ epiſtola ad Anaſtaſium Imperatorem pro Ioanne. 515.b
hormiſdæ admonitio ad legatos. ibid.c
ad hormiſdam Anaſtaſius Auguſtus. 516.c
horologia ad aquæ fluxum attemperata. 376.b
hortatio Hormiſdæ Papæ ad pſeuerātiā. 506.b. 508.b.c
hortatio Hormiſdæ Papæ, vt lapſi ad petram reuertantur. 511.c
hoſpites hilari fronte ſunt recipiendi. 3.d
hoſpites ad Epiſcopis recipiendi. 3^0.e
hoſtes interdum benigniores magiſtratibus. 214.d
hoſtes profligātur bene culta religione & pietate. 101.d
hoſtem ſuum qui non læſit, adiuuat. 37^.b
hoſti non indulgendum, quando Dñs præcipit. 373.b
hoſtes S. Trinitatis a Catholicis occiduntur. 40^3.b
humanitas & diuinitas Ieſu Chriſti declaratur in vna perſona. 17.d
humanitas Marciani Imperatoris contra prauos monachos. 133.a
humilibus ſemper ignoſcendum. 470.d.e
humilis veſtitus Hieroſolymorum Epiſcoporum. 182.a
humilitas & manſuetudo commendatur. 16.d
humilitas eſt cauſa erectionis. 321.b
humilitas Theodoreti. 93.e
humilitas etiam ſeruanda in dignitatibus. 419.d
humilitas in Epiſcopis maximus ſplendor. 1.d
humilitas ſumma S. Turibij Aſturicēſis Epiſcopi. 32.e
humilitas Alexandrinorum cōmendanda. 529. & ſeqq.
hunericus ſucceſſor Genſerici qualis. 253.e
hunerici Regis edictum de Eccleſia Carthaginēſi. 265.d
hunericus quid in domeſticos Catholicos. 270.d
hunericus diram tyrannidem in ſuos exercuit. 271.a
hunericus patris præcepta non ſeruat. ibid.b
hunericus Eccleſiam exegit. 296.b
hunerici edictum contra Catholicos. 297.e
hunerici dolus quo tendebat. 298.a
ad Hunericum S. Eugenij libellus. ibid.b
hunericus S. Eugenium deridet. ibid.e
hunericus vetat Vuandalos cōicare cū Catholicis. ibid.e
hunerici edictum contra Catholicos. 307.a
hunericus multa me...itur. ibid.

hunericus quanta mala in Catholicos fecerit. ibid. & ſeqq.
hunericus in omnes perfidus. 309.a
hunericus in Catholicos ſæuit. 312.c.d
hunerici portentoſus obitus. 319.a
hunnorum irruptiones in Romanum Imperium. 19.e
hunni qui Chriſtianam religionem ſuſceperint. ibid.
hunnorum vbi fuerit ſedes, & qui mores. ibid.e
hunnorum victus, & veſtitus. 20.a
hunni quales in prælijs. ibid.
hunni ſemper vagi. ibid.b
hunni ludo addictiſſimi. ibid.c
hunnorum plures egreſſus. ibid.d
hunni Romanum Imperium inuaſerunt. 19.e
hunni Thraciam vaſtarunt. ibid.
hunni Burgundiones contriuerunt. 19.d
hunni maxime aſperi & immanes. ibid.e.& ſeq.
hunnorum Rex occiditur. 216.d
hunni, Armenia tranſmiſſa, Cappadociam vaſtauerunt. 496.e
hunnorum exercitu pugnat Vitalianus. 488.d
hypocriſis diu latet, ſed tempore detegitur. 19.a
hypocrita ſub ſpecie ſanctitatis multas decipit. 11.a
hypocrita nihil magis Eccleſiæ Dei obeſt. ibid.
hypocrita vere Anaſtaſius. 457.e

I

I*Acobus Niſibenus alter a Iacobo Syro.* 180.a
Iacobus Syrus admirabilis ſanctitate. ibid.
Iacobus Syrus anachoreta. 418.e
Iacobi laudes. ibid.
Iactantia cauenda eſt. 151 d
Ianuarius Epiſcopus relegatus in Sardiniam. 430.e
Ibæ Epiſcopi Edeſſeni cauſa in duobus Concilijs tractatur. 48.a.& ſeq.
iudicium Tyrium in eius cauſa. ibid.d
item iudicium Berythenſe. 49.a
quid contra ipſum obiectum. 49.d
Ibæ teſtificatio clericorum Edeſſæ. ibid.c
Ibæ epiſtola ad Marim Perſam. 49.e
Ibas probatur Orthodoxus. 50.c.51.e
Ibas quomodo excuſari poſſit de Theodoro laudato. 51.a
Ibas probatur Catholicus, non epiſtola Catholica. ibid.e
Ibas condemnatur iniuſte in Concilio Epheſino. 72.d
Ibas ſubſcribit epiſtolæ S. Leonis. 91.a
Ibas reſtituitur etiam a Concilio Chalcedonenſi. 117.d
Iconoclaſtæ hæretici qui. 325.d
Idololatria tribulatione maxima diſſipatur. 4.a
in Idololatras quid Marcianus conſtituerit. 123.e
Ieiunia & preces indicuntur a S. Mamerco ſuis. 237.b
Ieiunia & vigiliæ præſcribuntur populo a ſancto Perpetuo. 280.b
Ieiunium præcedat ordinationes. 18.c
Ieiunium Manichæorum in honorē Solis & Lunæ. 10.d.
Ieſu Chriſti declaratur diuinitas & humanitas in vna perſona. 17.d
Ieſu Chriſti inuocato nomine, Clodoueus ſuperat Alamannos. 404.e
Igni traditur libri Manichæorū detecti a S. Leone. 10.a
Igne crematus Plato cubicularius. 246.d
ab Igne liberatur Iudæus, & conuertitur. 224.b
Ignis extinctus vi lacrymarum, & oratione. 237.a
Ignis abeſſe non potuit Epiſcopo Orthodoxo. 438.c
Ignis iteratus contra martyres extinguitur. 316.b
Illuminatio cæci facta a S. Eugenio. 310.d
Illuſtris Epiſcopus relegatus in Sardiniam. 430.e
Illus Magiſter Officiorum.

in Illyrico excitantur tumultus. 101.d
Illyricum vaſtatur ab Attila. 9 a
ad Illyricos Epiſcopos Gelaſius Papa. 369.b
Illyrici Epiſcopi cōtēant cum Apoſtolica ſede. 501.e
Imago B. Mariæ Virginis ardet in cupreſſo vt fax. 29.c
Imago Deiparæ Virginis a S. Luca depicta vbi fuerit repoſita. 141.c
Imago aurea duodecim portis & gemmis ornata ſuper Confeſſionem B. Petri Apoſtoli poſita. 154.d
Imagines adhibuit S. Leo ad exornandas eccleſias. 191.d
Imagines auferuntur ab hæreticis. 325.e
Imagines ab ipſo Chriſti tempore Fideles venerari cœperunt. 326.a
Imagines ſunt rudium ſcriptura. ibid.
Imagines non receperunt Manichæi. ibid.
ex Imagine S. Theodori ſanguis effluxit. 452.e
Imagines Sanctorum veneranda. ibid.
Imbres frequentes Conſtantinopoli prodigioſi. 203.a
Immanitas & aſperitas Hunnorum. 19.e. & ſeq.
Immunitas ſeruanda in Eccleſia Dei. 207.b.d
Impœnitentes non ſunt recipiendi. 96.d
Impœnitentes omnino inexcuſabiles. 502.a
Impia ſapere, et ſapiētiorib. nolle credere, iniquū eſt. 61.e
Imperare ignorant, qui neſcierunt inſeruire. 155.c
Imperator auxiliabatur Romano Pontifici. 25.b
Imperator ius ſibi vſurpat, dum deligit Epiſcopum, qui omnibus præſit in Synodo œcumenica. 58.d
Imperatores nequaquam Synodos iudicare poſſunt, ſed ad Summum Pontificem ſpectat. 66 b
Imperatores ſub Dei iudicio. 422.c
Imperatores filij Summi Pontificis. 397.a
Imperatores obedire tenentur Summo Pontifici. ibid.
Imperatorem quid deceat, & quid dedeceat. 217.c
Imperatori reſiſtit fidei ardore populus Cōſtātino. 457.b
Imperatoris filij appellantur Reges. 495.b
Imperiū bene adminiſtratur puræ religionis cultu. 31.e
Imperij firmitas eſt ex fide & orationibus. 68.a
Imperium propter pietatem interdū Deus concedit. 92.a
Imperij fundamentum fides Catholica. 97.d
Imperio male conſulitur, dum in Eccleſiarum iura inſurgunt Imperatores 134.d
Imperium deponit Auitus. 159.d
Imperium Anaſtaſij quanto tempore durauerit. 524.b
Imperium breue & infelix Maximi, qui in minori fortuna felix fuit. 155.b
Imperium Occidentale vaſtatur a barbaris. 2.a
in Imperium Romanum irruptiones Hunnorum. 19.e
Imperium Romanum collapſum ob retentum Gentilitium cultum. 393.a
ſub Imperio Theodorici renouantur plurimæ vrbes. 409.a
Imperium conſequitur Zeno. 231.a
Impiū recepit Zeno Impator beneficio S. Theclæ. 254.d
Imperij adminiſtratio relinquitur a Pulcheria. 31.a
impietas Euarici Regis. 320.d
impietas hæreticorum dilemmate perſtringitur. 248.c
impietas vexillum erexit Baſiliſci tempore. 253.b.
ad impietatem pertrahunt artes hæreticorum. 465.e
impij ſemper in deteriora prolabuntur. 84.d
impij Sanctos ficte venerantur. 251.c
impij fame pereunt. 254.c
impij a Deo conſtringuntur. 524.a
impij a Deo puniuntur. 377.a
impij ſequentes ritus impiorum redarguendi. 391.b
impij non omnia mala facere poſſunt, quæ vellēt. 522.
Impiorum ſpes fruſtratur. 525.e
impoſitio manus ab Epiſcopis caute facienda. 191.b
impoſturæ hæreticorum deteguntur. 331.a
ab impoſtura defenditur Theodoretus, quod ipſe non communicauerit

municauerit cum Neſtorianis. 16.a
Impoſtura detecta Flauitæ. 330.e
improbitas declaratur in rebus ſecuadis. 346.b
imprudentia Theodoſij vrbane reprehenditur a Pulcheria. 31.a
impudici inueniuntur hæretici. 12.e
impulſibus ventorum hinc inde ferri ſemper ſolent hæretici. 277.d
impunitas criminum hortatur ad crimina. 373.b
incãtationes maleficorum ſigno Crucis euaneſcũt. 487.b
Incendium futurum prædictum a Daniele. 499.e
incendium Regij in Aquitania. 103.e
incendium vrbis Conſtaatinopolitanæ. 201.c
incendium a turba excitatum Coaſtantinopoli. 349.a
incendium Conſtantinopolis propter hæreticos. 458.c
incenſum offerendum pro anima defuncti. 110.a
inconſtantes Principes propter deſiderium regnandi. 252.d. 160.e
inconſtantes ſemper hæretici. 457.e
incurſiones Vuandalorum. 206.e
Indicere Synodum, ad Papam, & non ad Imperatorem ſpectat. 66.b. 90.a. 413.c
indictio Ephesinæ Synodi. 57.d
indictio Syaodi per edictũ Marciani Imperatoris. 97.d
indiculus ab Hormiſda Papa datus Puliani. 507.e
Induciæ ſeptem dierum dantur Eutychetí hæretico ad reſipiſcendum. 45.a
indulgentiam conſequuntur plures Epiſcopi in Concilio Chalcedonenſi. 111.c
indulgentiam conſequitur Iuuenalis Epiſcopus. 111.d
indulgentia & pietas conciliat inimicorũ animos. 222.d
indumentis ſacerdotalibus indigent Alexaadrini. 531.c
ab inferis reuocatur Benedicti filia per S. Remigium. 439.b
infideles etiam quodammodo credunt Sanctis. 372.b
infideles oẽs Principes tempore Symmachi Papæ. 404.c
infideles hortatur ad fidem Hormiſda Papa. 511.a.
infidelibus non datur pax. ibid. d
infirma liberata ab ægritudine in tranſlatione S. Seuerini. 393.c
infirmi a Sanctis ſanantur. 451.a
in infirmitate Summi Pontificis luctus magnus in Eccleſia. 421.d
ingenia pigreſcunt ob remiſſa ſtudia. 321.b
ingenuus Epiſcopus Ebredunenſis. 205.e
ingratos eſſe Deo, magnum eſt periculum. 136.a
ingratitudo mira Ethuicarum. 135.e
ingratitudo Deo maxime diſplicet. 136.a
ingreſſus & progreſſus hæreſis Eutychetis. 47.e
ab ingreſſu Principum Sancti arcentur interdum. 464.b
inimici ad inuicem ſunt aulici. 31.a
inimici animum cognoſcere magna cautio eſt. 223.a
inimici magis oratione quam armis vincuntur. 488.a
inimicitia Chryſaphij cum S. Flauiano fuit cauſa omnium malorum, quæ orta ſunt in Oriente. 30.d
inimicitiæ priuatæ Reipublicæ non obſint. 486.c
inimicitia frenum neſciunt. 375.b
iniqua ſeatentia in S. Flauianum. 71.c
iniquum eſt, impia ſapere, & ſapientioribus nolle credere. 69.d
initium ciuitatis Venetiarum. 136.b
initium regni Francborum. 160.e
initia rerum ſunt ſemper maxime conſideranda. 33.d
iniuriæ perferendæ Sanctorum exemplis. 440.b
iniuſtitiam exercentes in alios, in ſe ipſos vindictam e cælo educunt. 346.a
inobedientia reddit hominem cæcum. 488.e
inſidiæ magnæ hæreticorum. 466.b
inſigne certamen pueri ſeptem annorum. 318.b
inſperatũ videri non põt, quod eſt ante prænognitũ. 360.d
inſtauratio hæreſis Theopaſchitarum. 272.e
inſtituta monaſtica ſeruata ab Epiſcopis in Epiſcopatu. 429.d
inſtitutio Rogationum facta primo a S. Mamerco. 237.a
inſtitutio Sabæ, vt Triſagiõ caneretur in Eccleſia. 357.c
inſtitutio vetus monachorum S. Auguſtini. 429.e
inſulæ plurimæ vnà cum incolis ex terræmotu ſubmerſæ. 28.a
intellectum dat tribulatio. 157.b
interprete vtebantur plerunque legati Apoſtolici. 109.b
intruſus e ſede depoaitur. 37.b
inuentio duorum SS. martyrum a S. Mamerco. 237.c
inuentio capitis S. Iuliani. ibid.
inuidia euaneſcit aduerſus mortuos. 133.e
inuidiam paſſus eſt Sidonius. 228.e
inuidia & æmulatio ad maxima mouent. 332.b
inuiti Epiſcopi eſſent eligendi. 224.d
Inuocatio S. Martini reddit Eudocium victorem. 209.b
Inuocatione S. Sergij liberatur Iudæus ab igne. 224.b
inuoluntarium non poteſt vocari in reatum. 271.c
Iocundus Patriarcha Arianus ab Hunnerico incenſus. 271.a
Ioaanes Vuandalus in Thracia occiſus. 19.c
Iaannes de Roa librum edidit periculoſum. 33.d
Ioannis Euangeliſtæ ædicula prope Baptiſterium quando conſtructa. 72.c
Ioaanes presbyter pœnitens Romam venit. 99.d
Ioannes presbyter, & Notarius Concilij Conſtaatinopolitaai. 42.c
Ioãnes Epiſcopus interfuit Concilio Chalcedonẽſi. 107.b
Ioannes Decurio Alexandriã miſſus a Marciano. 128.d
Ioannes Epiſcopus Metropolis Heracleæ. 183.d
Iaanaes Rauennæ Epiſcopus a Papa Simplicio reprehenditur. 278.d
Ioanaes Epiſcopus Alexandrinus appellat Simplicium Papam. 282.e
Ioannes Silentiarius monachus egregius. 175.d
Ioannes Alexaadrinus proficiſcitur legatus Conſtantinopolim. 262.d
Ioannes Antiochenus presbyter quæ ſcripſerit. 328.b
Ioanaes Grammaticus alter. ibid.
Ioanaes Silentiarij hiſtoria. 349.c
Ioanaes quare Silentiarius dictus. ibid. b
Ioaaaes ex Epiſcopo monachus. ibid. e
Ioanni Silentiario quod ſignum apparuerit. ibi. e. & ſeq.
Ioannes Silentiarius hoc anno innotuit. 402.e
Ioaanes a S. Saba in ſpiritu cognitus. ibid.
Ioannes Silentiarius cuſtoditur a leone. 452.c
Ioannes Silentiarius ad fidem cõuertit Seuerianũ. 478.b
Ioannes Silentiarius apparet in ſomnis Reginæ diaconiſſæ. ibid. c
Ioannes creatur Nolanus Epiſcopus. 305.b
Ioaanes Apameæ Epiſcopus Tyri iniuſte creatur. 310.e
Ioannes Meſſanenſis Epiſcopus interfuit Concilio Chalcedonenſi. 107 b
Ioaanes tertius Epiſcopus Alexandrinus. 438.e
Ioannis monaſterium conditum a S. Cæſario. 448.c
Ioanaes Archidiaconus Arelatenſis. 450 a
Iaannes Archidiaconus ducitur iniuſte in carcerẽ. ibid. b
Ioannes Archidiaconus liberatur auxilio Dei. ibid. e
Ioannes Paltcaſium Epiſcopus. 463.a
Ioannes Epiſcopus relegatur in caſtellum. ibid.
Ioannes Epiſcopus reuocatur a Iaſtino Imperatore. ibid.
Ioannes ex hæretico fit Catholicus & confeſſor. 474.d
Ioannes publice confitetur fidem Catholicam. ibid. e
Ioannes Machiota hæreticus Epiſcopus Alexandrinus moritur. 504.b

Ioannes Mela creatur Alexandrinus Epiſcopus. 400.d
Ioannes Damaſcenus commendat miraculum de ſanguinis effuſione. 452.e
Ioannes eligitur Epiſcopus Nicopolitanus. 504.d
Ioannes cogit Synodum Epiſcoporum Epiri. ibid.
Ioannes amplectitur communionē ſedis Apoſtolicæ. ibi.
Ioannes comprabat quatuor generalia Concilia. ibid.
Ioannis epiſtola ad Hormiſdam Papam. ibid.e
de Ioannis Nicopol. ordinatione. 505.d
Ioannis ſubſcriptio in epiſtola Synodali Epiſcoporum Epirotarum. ibid.e
ad Ioannem Epiſcopum Hormiſdæ Papæ epiſtola. 506.a
ad Ioannem alia epiſtola Hormiſdæ Papæ. 508.b
Ioannem Epiſcopum perſequitur Dorotheus. 513.d
ad Ioannem Epiſcopum Nicopolitanum Hormiſdæ Papæ epiſtola. 514.b
Ioannem conſolatur Hormiſda. ibid.
Ioannes in aliquo reprehenditur ab Hormiſda. ibid.c
Ioannes defenditur ab Hormiſda Papa. ibid.c
Ioannes commendatur Anaſtaſio Imperatori ab Hormiſda Papa. 515.b
Ioannes Baptiſta miſſus a Gregorio XIII. ad Alexandrinos. 528.b
Ioannes monachus ad Anaſtaſium Imperatorem, & ad Hormiſdam Papam pro fide miſſus. 517.b.e
Ioannes Orthodoxus creatur Epiſcopus Conſtantinopolitanus. 518.c
Ioannes Comus Corepiſcopus Alexandrinus. 529.e
Ioannis Comus epiſtola ad Clementem VIII. ibid.
Ioannis Comus humilitas. 530.a
Iordanus ſuarum Gothorum ſcripſit hiſtoriam. 359.b
Ioſeph ſacerdos miſſus legatus ad Clementem VIII. a Patriarcha Alexandrino. 530.c
Ira Anaſtaſij Imp. contra Eliā ſedatur a S. Saba. 465.a
Ira Dei excitatur in vltionem contra peccata. 2.b
Ira Dei contra impios. 518.c
Ira Dei auertitur pœnitentia. 153.b
Ira Principum quieſcit Sanctorum oratione. 465.a
Irenæus Tyri Epiſcopus deponitur. 38.d.72.e
Irenæus legatus Theodorici. 359.e
Irenæi Epiſcopi cauſa ad Papam defertur. 205.a
Irruptiones Hunnorum in Imperium Romanum. 19.c
Illyricum bellum Anaſtaſij Imp. tempore. 357.d
Italia ingenti fame vexatur. 96.a
in Italiam vocatur Odoacer Rex Erulorum. 235.e
Italiæ Epiſcopi conueniebant in re graui cum ſummo Pontifice. 302.e
Italiæ res quomodo ſe habuerint ſub duob. barbaris Regibus. 350.a
Italis auxiliati ſunt Burgundiones. 374.d
Itali pleriquecaptiui. ibid.
Itali captiui ſoluuntur, & dimittuntur. 375.c
Iubilei annus, annus benignitatis & lætitiæ. 85.d
Iudæus Saluatoris imaginem cultro percuſſit, & multus ſanguis emanauit. 29.d
inde cum vxore Chriſtianus effectus. ibid.c
Iudæus ab igne liberatur & conuertitur. 224.b
Iudæi proditio facta. 446.a
Iudæi primum erant qui habitabant in Auſtrali plaga. 497.a
Iudæi in Syria Cyrum oppidum extruxerunt. 40.c
Iudex nemo eſſe poteſt Summi Pontificis. 415.b
Iudex omnium Chriſtianorum eſt Papa. 54.c.e
Iudices non condemnent reos, niſi prius confeſſos, aut aperte conuictos. 75.d
Iudices ſæculares ſacrilegi habendi ſunt, ſi præſumant in cauſis Eccleſiaſticis. 109.e
Iudices cognitores in Synodis qui dicti ſint. 107.c
Iudicia Dei occulta, ſed ordinata. 239.a
Iudicia Dei non ſunt examinanda. 503.b
Iudicij diuini viſio. 322.b
Iudicij libra penſare quid ſit. 334.c
Iudicium Papæ eſt magni ponderis. 47.c
Iudiciū de fide et ſacerdotib. primo ad Papā ſpectat. 82.d
Iudicium diuinum maxime timendum. 396.b.493.c
Iudicium Dei etiam contra Imperatores. 422.c
iudiciū diuinitus indictū de Anaſtaſio Impatore. 524.d
iudicium Tyrium in cauſa Ibæ. 48.d
S. Iuliæ Carthaginenſis martyrium. 5.a
ex eius ore columba exiuit. ibid.b
eius tranſlatio. ibid.
Iuliana illuſtriſſima fœmina. 458.b
Iulianæ magna conſtantia. ibid.
Iulianus Pelagianus olim Capuanus Epiſcopus. 14.b
Iulianus Epiſcopus Puteolanus legatus S. Leonis. 60.b
Iulianus per interpretem loquebatur in Concilio. 109.b
Iulianus Epiſcopus Conſtantinopolim a S. Leone mittitur. 97.c
Iulianus Vicarius Apoſtolicus in Oriente. 138.e
S. Iuliani caput inuentum. 237.c
Iulianus Epiſcopus Carpentoratenſis. 341.b
Iulianus Epiſcopus Boſtri. 473.a
Iulianus Epiſcopus maxime patiens. ibid.e
Iulianus venenum ſuſcipit. ibid.
Iulianus Epiſcopus Vienneuſis. 503.a
Iulianus Epiſcopus Dadones Catholicus. 505.e
Iulianus Epiſcopus Sabinenſis. 427.b
Iulianus mittitur a Summo Pontifice ad accerſendum Equitium. ibid.
Iulianus timet aſpectu Equitij. ibid.c
Iulius nepos Glycerij fit Imperator. 232.e
in Iulij baſilica Actio Synodalis. 413.c
Iulon monachus conuerſus. 131.c
iura Antiochenæ Eccleſiæ vſurpare nititur Dioſcorus. 40.d
iura Eccleſiæ ab Acacio obtinentur per tyrannū. 253.b
Iuramentum nequaquam præſtetur ab Epiſcopis. 55.e
iuramentum non temere faciendum. 308.c
iuramenti conditiones. ibid.
iuramentis fallunt Manichæi. 488.d
iure damnata nulla ratione ſunt refodienda. 290.a
ius ſibi male uſurpat Imperator, dum deligit Epiſcopum, qui omnibus præſit in Synodo œcumenica. 58.d
ius Eccleſiaſticum ſeruent Principes, alioquin a Deo puniuntur. 134.c.158.d
ius ſupremū Apoſtolicæ ſedis in omnes Eccleſias. 162.e
ius gentium violare non licet. 299.a
ius virgarum erat apud Epiſcopos. 440.b
iuſtæ leges ab omnibus recipiendæ. 366.e
iuſti deridentur a mundanis. 298.c
iuſti abſtinentes fuerunt, licet in dignitatibus eſſent conſtituti. 429.e
Iuſtinianei Codicis textus reſtituitur. 149.c
Iuſtinianus liberatus diuinitus ab ira Anaſtaſij. 522.e
Iuſtinianus reſtituit Cyrum ciuitatem a barbaris exciſam. 40.c
Iuſtinus diuinitus liberatus ab ira Anaſtaſij. 522.e
Iuſtinus Auguſtus Ioannem Epiſcopum ob exilio reuocat. 463.a
Iuſtitia etiam bona in homine Gentili. 336.c
iuſtitiæ obſeruantiſſimi ſint Principes. 448.a
iuſtorum labor ſit pro fide Catholica. 80.b
iuſtos Dei prouidētia non ſinit cū ſceleratis puniri. 103.b
iuſtus mediator non eſt, qui vnam partem audit, & alteri nihil reſeruat. 67.a
iuuenalis Epiſcopus Hieroſolymitanus iniuſte ſubſcribus

Digitized by Google

bit in Concilio Epheſino contra Flauianum, & Euſebium. 71.c
Iuuenalis Hieroſolymorum Archiepiſcopus. 58.e
interfuit Epheſinæ Synodo. 68.b. & Chalcedo. 107.b
Iuuenalis indulgentiam conſequitur. 111.b
Iuuenalis a S. Leone redarguitur. 150.e
arrogat priuilegia Eccleſiæ Cæſarienſis. 151.a
cius acta irritantur a Sancto Leone. ibid.b
qualis Epiſcopus fuerit. ibid.
Iuuenalis obitus. 175.c
Iuuenes male morati intereunt. 327.d

L

Labores & integra fides Theodoreti. 75.e
Labores Viucomali pro Theodoreto. 91.b
Labores Acacij pro Petro Mogo. 275.b
Labores Laurentij Epiſcopi Mediolanenſis pro Papa Symmacho. 412.e.416.b
Labores Fauſti pro Eccleſia Dei. 414.b
Labores Sanctorum pro Concilio Chalcedonenſi. 460. & ſeqq.
Laconius potens apud Regem Burgundionum. 375.b
Lacrymæ extinguunt ignem. 237.b
Lacrymæ indices ſunt animorum. 375.c
lætus Epiſcopus fit martyr. 306.b.311.d
Laici ne ſe excuſent peccando, quod laici ſint. 390.e
Lapis Lydius eſt temporum ratio. 16.0
Lapſi hæretici reſtituuntur a Papa. 262.b
lapſi reſtituendi, & quomodo. 328.e
lapſi ſemper reuocandi. 510.e.511.d
lapſi hæretici ad petram reuertantur. 511.d
Lapſorum & relapſorū diuerſa habenda eſt ratio. 139.e
lapſis a fide reſipiſcendi aperitur via. 86.d
lapſus anterior reddit hominem cautiorem in reliquum. 373.a
largitas munifica S. Patientis. 240.a
Latebræ Fauſti deteguntur. 343.a
latibula erant ad ſacrificia Ethnicorum loca apta. 5.b
Latina lingua legati Apoſtolicæ Sedis loquebantur ob excellentiam Romanæ Eccleſiæ. 109.b
Laurentius creatus Papa in ſchiſmate. 401.b.e
Laurentius deponitur. ibid.d
Laurētius creatur Epiſcopus in Nucerina ciuitate. ibid.
Laurentius Lignidi Epiſcopus. 355.b
ad Laurentium Gelaſius pro Eccleſia Dei. ibid.c
Laurentius Epiſcopus Mediolanenſis. 335.a
Laurentius quid fecerit, capta eius vrbe. ibid.
Laurentius cum ſuis Mediolanum redit. 439.b
Laurentius baſilicā Sanctis Petro & Paulo dicat. ibi.d
Laurētius Mediolanenſis legatus ad Theodoricū. 372.b
Laurentius Epiſcopus Mediolanenſis laborat pro Papa. 412.e
Laurentius interdum iuſta de cauſa a Papæ conſuetudine abſtinet. ibid.
Laurentij commendatur officium. 416.a
Laurentij labores pro Symmacho. ibid.b
Laurentius acerſitur ab impio Anaſtaſio. 503.d
eumque retinuit, vt in exilium mitteret. ibid.
Laudes Alcyſonis Epiſcopi Nicopolitani. 505.c
Laudes S. Abrahæ Abbatis. 267.a
Laudes Aueni Conſulis. 411.b
Laudes Cæleſtiani Carthaginenſis. 3.e
Laudes cœnobij Lerinenſis. 8.b
laudes Cæſariæ Abbatiſſæ. 347.c
Laudes mirificæ S. Cæſarij Epiſcopi. 447.c
Laudes dignæ eremi. 8.c
Laudes Epiphanij Epiſcopi Ticinenſis. 334.b
Laudes Eulalij Epiſcopi Syracuſani. 416.d
laudes S. Euthymij. 258.a
laudes S. Flauiani. 73.c
laudes Hormiſdæ Papæ de S. Auito. 501.b
laudes Iacobi anachoretæ. 418.e
laudes S. Leonis Papæ. 464.e
Laudes Mariæ nobiliſſimæ Carthaginenſis. 4.d
laudes Marinæ Arcadij filiæ. 85.c
laudes Marciani Imperatoris. 165.c
laudes & præconia Summi Pontificis. 75.b
laudes Procli Epiſcopi Conſtantinopolitani. 30.c
laudes pacis. 359.c
laudes Probæ virginis. 433.d
laudes Renati legati Apoſtolici. 72.c
laudes immenſæ S. Remigij Epiſcopi. 224.c
laudes dignæ Theodoreti. 93.c
laudes Theodorici Regis. 421.b
laudes Verinæ Auguſtæ. 231.c
Laura conſtituitur a Sabo. 452.c
in Laura multa monaſteria, & miracula. 428.b. & ſeq.
Laus diſcipuli eſt laus magiſtri. 264.e
Lazorum Rex inuiſit Danielem. 203.c
legati mittuntur Romam a Mauritanis conuerſis ad Catholicam fidem. 162.a
legatos quatuor S. Leo Papa Conſtantinopo. mittit. 86.e
legati mittuntur, qui collapſam Orientalem Eccleſiam erigant. 87.a
legati Apoſtolici ſententiā in Concilio proferunt. 110.d
legatus per interpretem loquitur. 109.b
legati ob excellentiam Romanæ Eccleſiæ Latine loquuntur. ibid.
legati aduerſantur Anatolij præſumptioni. 119.d
legati miſſi a Gelaſio Papa ad Epiſcopos Dardaniæ, & Illyrici. 369.b
legati Theſſalonicenſis Eccleſiæ Romam miſſi. 398.d
legati mittuntur ab Eudocia Auguſta ad Simeonem Stylitam. 157.c
legati Apoſtolicæ ſedis male habiti a Zenone. 299.a
legatorum præuaricatio. ibid.b
legati miſſi ab Hormiſda Papa ad Anaſtaſium Imperat. 491.d
a legatis quæ leges ſeruandæ eſſent & præcepta. 492.d
legatio Anaſtaſij Imp. ad Hormiſdam Papam. 497.c
legati Anaſtaſij callidi & Eutychiani. 500.b
legati Romani Pontificis eiecti ab Anaſtaſio Imperatore. 516.a
legatos S. Leo decreuit ad Synodum Epheſinam. 60.b
legatos commendat S. Leo ad Concilium miſſos. 65.d
legati Apoſtolicæ ſedis allegati ſuſpecti ab Eutychete. 70.c
legati reclamāt in ijs quæ facta ſunt pro Eutychete. 70.c
legati contradicunt Dioſcoro. 72.a
legatorum conſtantia. ibid.b.c
Legati Apoſtolici digniorē locū in Concil. obtinēt. 107.d
legati mittuntur a Theodoreto ad ſedem Apoſtolicam pro ſua reſtitutione. 75.a
legatorum Romani Pontificis conſtantia. 76.d
legati Anaſtaſij Papæ qui fuerint. ibid.
legati benigne ſuſcepti, ſed ficte ab Anaſtaſio Imperatore. 397.c
legatis libellus oblatus ab Alexandrina Eccleſia pro pace. 398.b
legati Alexandriæ Romam miſſi. ibid.d
legati Anaſtaſij quæ geſſerint. 399.b
legatione Chriſti fungitur Papa. 500.a
legatio Dioſcori ad S. Leonem Papam. 18.c
legatio Epiphanij ad Regem Euaricum. 233.e
legatio Epiphanij Epiſcopi ad Anthemium Imp. 222.b

Legatio Epiphanii ad Regem Burgundiæ. 374.a.b
Legatio Epiphanii ad Romanum Pontificem. 242.a
legatio Epiſcoporum venit ad Danielem. 250.e
legatio Eſaiæ ad Simplicium Papam. 260.a
legatia Hormiſdæ reuertitur in Vrbem. 497.c
legatio Hormiſda ad Epiſcopos Epiri. 507.c
legatio Hormiſda ad Orientales. 519.b.510.e
legatio Martyrii ad Zenonem Imperatorem. 257.d
legatio Nepotis Imperatoris ad Gothos. 233.d
legatio Nili presbyteri ad Simplicium Papam. 260.a
Legatio Ricimeris ad Anthemium Imperatorem. 222.a
legatio Theodorici in Orientem. 494.e
legatia Viennenſium miſſa ad Hormiſdam Papam. 500.e
legatio vnica miſſa ab Harmiſda ad Orientales. 501.c
legatia alia decernitur mittenda ab Hormiſda ad Orientales. 502.a
legatio ab Anaſtaſio Papa ad Anaſtaſium Imperatorem. 395.a
legationis Sabæ ad Anaſtaſium tempus, & cauſa. 463.b
legatia ſecunda Sabæ ad Anaſtaſium Imperatarem pro pauperibus. 479.c
leges Eccleſiaſticæ ſtant in ſuo robore Epiſcoporum vigilantia. 6.a
leges Principũ ceſſant, vbi ſunt leges Eccleſiaſticæ. 112.d
leges iuſtæ ab omnibus recipiendæ. 366.a
leges latæ contra clericat abrogantur a Marciano Imperatore. 158.d.e
leges antequã ederentur, probabãtur ab Epiſcopis. 437.e
leges quæ ſeruandæ in bello. 441.e
leges Principum perſæpe iniquæ contra pauperes. 479.b
Legiſlator Gothorum fuit Theodoricus. 214.b
lex iniuſta iuſta lege abrogatur. 92.d
lex Marciani Imp. contra hæreticos. 148.d
lex Marciani Imp. contra Anatolium. 149.d
lex Theodoſii contra Flauianum aboletur a Marciano Imperatare. 133.c
S. Leonis legatio in Gallia. 1.c
Leo eligitur Pontifex Romanus. ibid.
lea fuit natione Tuſcus. ibid.
lea profitebatur animi demiſſianem in conſideratione ſuæ perſonæ, & animi celſitudinem conſiderando cuius erat ſucceſſor. ibid.a
leo dignum exemplar perfecti ſacerdotis. ibid.d
leo detegit Manichæorum errores. 10.a
eorum codices incendit. ibid.
leo hortatur Romanos, vt Manichæos pſequantur. ibi.b
leo ſuperſtitianem tollit de Solis cultu. ibid.e
leo decretalem ſcripſit aduerſus ordinantes ſeruos, contra bigamos, & clericos fœneratares. 11.b
leo hortatur omnes ad inquirendos & deferendos hæreticos. 13.b
leonis epiſtola ad Turibium contra Manichæos. ibid.e
Leonis epiſtola ad Italiæ Epiſcopos de damnatis Manichæis. ibid.d
leo Acta Synodi ad diuerſas prouincias tranſmittit. 14.a
leo perſequitur Pelagianos. ibid.b
leo ſcribit ad Turibium contra hæreticos. 34.d
leo indicit generale Concilium in Hiſpania. ibid.
leanis epiſtola ad Aquileienſem Epiſcopum de recipiendis hæreticis ſiue ſpe promotionis ad ſuperiorem gradum. 36.e
leo ad Siciliæ Epiſcopos ſcribit quando conuenire debeant ad Concilium Romanum. 37.a
leo Baſſianum Epiſcopum Epheſinum depoſuit. ibid.b
ad Leonem litteræ Eutychetis doloſa. 47.d
leo redarguit Epiſcopum Beneuentanum. 53.a
Leonis littera ad Theodoſium de Eutychete. 54.a
leo Flauianum admonet, vt res geſtas ſignificet. ibid.c
Leo quæ reſcripſerit ad Flauianum. 55.b
ad Leonem Flauianus de Eutychetis mendaciis, atque dolis. ibid.a
Leo ad Concilium Epheſinum ficte vocatur. 59.b
leonis litteræ ad Pulcheriam Auguſtam. ibid.
lea ad Theodoſium itidem, ne congregaretur Epheſi Concilium. ibid.c
leo legatos decernit ad Synodum Epheſinam. 60.b
leo ad Flauianum encyclicam epiſtolam mittit. ibid.c
ex Leonis epiſtala miraculum ortum. ibid.
Leonis epiſtolæ deſenſor Eulogius. ibid.d
de eius epiſtola elogia. 61.a
leonis epiſtolam quanti fecerint Galli. ibid.c
leonis legati ad Epheſinam Synodum qui. 60.b
leonis fidei plena declaratio. 61.d. & ſeq.
leo a Gallis laudatur. 64.d
leonis commendatitiæ littera pro legatis. 65.d
leonis epiſtola ad Synodum Epheſinam. ibid.e
leonis epiſtola ad Pulcheriam de commendatione legatorum. ibid.d
leo ad Iulianum Coenſem Epiſcopum diſertiſſimum virum. ibid.
leonis epiſtola ad Fauſtum & Marcianum Archimandritas. ibid.
leo præſcribit ſententiam de Eutychete. 66.c
leo ſcribit ad Flauianum, vt fortiter agat. ibid.d
leonis litteræ a Dioſcoro non admiſſæ. 68.c
leo laborat pro fide Catholica. 80.a
leo celebrat Romæ Concilium. ibid.c
leo ad Theodoſium, ad Pulcheriam, & ad populum Conſtantinopolitanum ſcribit. 81.a
Lea & Synodus ad Theodoſium contra Acta in Epheſina Synodo. ibid.b
Leo Theodoſium leni manu reprehendit. 60.a.82.a
leo Theodoſium admonet de Synodo habenda in Italia. 81.e
Leo ad Theodoſium ſcribit pro Eccleſia pace. 82.a
leo ad Pulcheriam & clerum Conſtantinopolitanum, & ad plures pro Eccleſia Dei, & contra hæreticos ſcribit. ibid.b
Lea a Dioſcoro ſceleſtiſſimo excommunicatur. 84.e
leo ad Pulcheriam ſcribit, pro reſtitutione Catholicæ fidei. 86.a
Leo ad Archimandritas pro Catholica fide ſcribit. ibi.b
leo ad Theadoſium ſcribit, quomodo recipiendus Anatolius. ibid.e
leo quatuor legatos Conſtantinopolim mittit. ibid.e
leonis epiſtola ſubſcribunt Catholici. 90.b
leonis ad Anatolium gratulatoriæ litteræ. 96.c
Leo ad Marcianum & Pulcheriam, ipſis gratias agendo. ibid.c
Leo ad Marcianum ſcribit de Synodo cogenda. 97.a
ad eundem de Synodo differenda. ibid.c
de longius transferendo Eutychete. 98.a
ne hæreticorum duces facile recipiantur. ibid.
ad Chalcedonenſe Concilium, vt legati recipiantur. 99.e
leonis ſtudioſiſſima fuit Sancta Synodus Chalcedonen. 120.d
lea inſcribitur Epiſcopus vniuerſalis. 121.e
Leo promulgat in Occidente Synodum Chalcedonenſem. 125.e
leo redarguit Anatolium Epiſcopum Conſtantinopolitanum. ibid.e
leo tenax cuſtos ſacrorum canonum. 126.b
leo cuſtodita vult priuilegia Eccleſiarum. ibid.c

Leo

Leo Anatolium admonet. ibid.
Leo ad Marcianum de Anatolij temeritate ſcribit. ibi.e
Leo cum Anatolio diſpenſauit. ibid.c
Leo irritat decretum Chalcedone factum. 137.
Leo mitem ac pacatum Attilam reddidit. 135.a
Leo miraculo Attilam vicit. ibid.b
Leo redarguit populum. ibid.e
Leo ad Synodum Chalcedonenſem de confirmatione fidei. 137.d
S. Leo ſcribit ad Marcianũ contra Anatolium fauentẽ aduerſarijs Flauiani, et pro Aetio Archidiacono. 138.d
S. Leo Iulianum Vicarium ſuum conſtituit. ibid.e
S. Leo agit cum Eudocia de conuertendis hæreticis. 139.e
S. Leo ad monachos Palæſtinæ, vt conuertantur. 140.a
S. Leo Alexandrinam Eccleſiam curat. 142.b
ad Leonem Maximi Epiſcopi Antiocheni legatio. ibid.d
S. Leo ad Theodoretum ſcribit vt pugnet contra hæreticos. 143.a
S. Leo dubitat de Cyclo Theophili. ibid.e
S. Leo ad Marcianum Imp. ſcribit de Paſchalis Cycli controuerſia. ibid.d
S. Leo ſolicitus pro rebus Alexandrinis. 148.a
eius epiſtola ab hæreticis falſata. ibid.
S. Leoni obtemperat Anatolius. 150.a
S. Leo ad Marcianum contra Eutychetẽ litteras dat. ibid.e
S. Leo ad Epiſcopos Mauritanos pro eorum Eccleſia. 162.e
S. Leo cum bigamis neque diſpenſauit ipſe neceſſitatis. ibid.d
S. Leo Papa ad Leonem Imp. gratulatorias litteras dedit. 166.d
S. Leo ad Leonem Imp. de Eccleſia Alexandrina. 172.e
S. Leo ad Leonem Imp. de legatione mittenda. 176.d
S. Leo admonet Leonẽ Imperatorẽ contra hæreticos. 177.e
Leo ad Leonẽ Imperat. vt expellatur Timotheus. 186.d
Leo ad Timotheum Epiſcopum Alexand. 187.e
Leo ad Epiſcopos Aegypti de Alexãdrina Eccleſia. ibi.e
Leo ad clerum Alexandrinum de nouo Epiſcopo. 188.e
S. Leonis Papæ obitus. 190.e. quanto tempore ſederit. ibid.
S. Leoni quid reuelatum ſit de peccatorum remiſſione. 191.b
de Leonis manus exciſione fabella exploditur. ibid.e
S. Leonis ſcripta quæ. ibid.d
S. Leo exornat eccleſias imaginibus. ibid.
S. Leonis epiſtola expurgata, & ad purum reſtituta. 398.e
Leo Epiſcopus Bituricenſis. 147.b
Leo Tribunitius Thrax eligitur Imperator. 166.a
Leonis erga cæcum officium. ibid.
ipſius ante Imperium miraculum. ibid.b
Leo Imp. templum Dei genitricis ædificat. ibid.d
Catholicam fidem tuetur. ibid.d
eius ſanctio pro fide Catholica. 167.a
ad Leonem Imp. hæretici Aegyptij pro Timotheo. 170.e
Leo Aug. ad Anatolium de rebus Alexandrinis. 171.b
ad Leonem Anatolius de Alexandrina Eccleſia. ibid.d
Leo Imp. petit legatos a Leone Pontifice. 176.d
Leonis litteræ ad anachoretas de Alexãd. Eccleſia. 178.d
ad Leonem Baradatus contra hæreticos. 179.e
Leo Aug. ad plures Sanctos monachos pro fide. 180.b
Leo expellit Timotheum Alexandrinum. 186.a
ad Leonem Imp. Leo Papa de Eccleſia Alexandrina. ibid.e
Leo obtinet filium. 192.e
Leo quantum veneratus ſit Danielem. 200.a
iterum Danielem inuiſit. 203.a
effugit periculum mortis. ibid.b
Leonis epiſtola ad Danielẽ de vita propria periculo. 203.e
Leonis edictum de immunitate Eccleſiæ. 207.d
Leonis edictum contra Paganos. 215.e
Leo claſſem parat contra Vuandalos. ibid.d
quærit extinguere Arianos. 217.a
de Leone cum dracone pugnante viſio. ibid.e
Leonis conſtitutio de colendis diebus feſtis. 218.b
quomodo creandi Epiſcopi. ibid.c
Leo Imperator ſanctis ordinationibus diuinam ſibi conciliat clementiam. 218.a
Leonis conſtitutio de Eccleſiarum priuilegijs. 225.d
Leonis obitus quando. 231.a
an adnumerandus inter optimos Imperatores. ibid.
eius leges multæ valde piæ. ibid.b
quæ templa ab ipſo erecta. ibid.
Leo ex Zenone natus Auguſtus quantum vixerit. ibid.a
Leonis Auguſti numiſma. ibid.d
Leo orator Regis Euarici. 234.d
præſtans poeticis facultatibus. 235.a
Leo cuſtodit Ioannem Silentiarium. 452.d
Leone vſus eſt pro aſino Geraſimus. 131.e
S. Leonardus ſancti Remigij diſcipulus. 487.e
S. Leonardus mortuum ſuſcitat. ibid.d
Leontius Epiſcopus Fori Iulij laudatur. 25.b
Leontius monachus quid de Zenone. 346.b
leproſus curatur a S. Daniele. 250.e
leproſus oſtentatur curatus. 251.b
Lerina inſula, vbi degit S. Eucherius. 7.e
Lerinenſe cœnobium laudatur. 8.b
Lerinenſe monaſterium venerabile. 145.b
a barbaris omnibus illæſum ſeruatum. ibid.e
eius excidium an verum. 145.d
Lerouis inſula Lerinæ propinqua. 7.e
Letitia ſit in tribulationibus. 74.b
lætitia fuit in Eccleſia, mortuo Anaſtaſio Imp. 525.d
Leuadius Epiſcopus ſubſcribit in Synodo. 341.b
Leuis cauſa non ſit in ferenda excommunicatione. 25.b
leues, Dei iudicio, ſunt hæretici. 479.e
leuitas monachorum ſemper rebus nouis ſtudet. 278.a
libellus Euſebij Epiſcopi miſſus cõtra Eutychetem. 41.e
libellus citationis miſſus ad Eutychetem a Synodo. 42.e 43 d. 44.d
libellus Eutychetis offertur Theodoſio Imperatori. 55.e
libellus Eutychetis offertur Synodo. 68.e
libellus Felicis Papæ miſſus ad Zenonem Imp. 291.a
libellus S. Eugenij miſſus ad Hunericum. 298.b
libellus ſententiæ quomodo redditus Acacio. 303.e
libellus pacis offertur legatis ab Apocriſarijs. 398.b
libellus fidei Hormiſdæ Papæ. 507 b
libellus de fide dabatur ab his, qui volebant admitti ad communionem. 519.b
Liberius Patricius eccleſiam erexit. 197.e
liberatio Britannorũ per Ambroſiũ Aurelianũ. 258.e
liberatio Maximæ virginis diuinitus facta. 161.e
liberatio Iudæi ab igne per inuocationẽ S. Sergij. 224.b
liberatus Abbas martyr. 315.d
liberatus diaconus quid de hæreſi Eutychiana. 41.e
Liberati, & vxoris inſigne certamen. 318.e
libertas eccleſiaſtica vindicatur a Marciano Imp. 158.d
libertas ſit in propalanda veritate. 461.e
libertas ſit Epiſcopis in reprehendendo Principes præſertim hæreticos. 503.e
in libertatem priſtinam vindicatur clerus a Marciano Imperatore. 158.d
liber compoſitus a S. Fulgentio de Spiritu ſancto. 432.d
libidinoſi ſunt ſues in cœno obruti. 364.e
libido in multa mala homines præcipites agit. 154.b
libri Manichæorum deteguntur a S. Leone, & igni traduntur. 10.a
libri tres de Vita S. Honorati refelluntur. 26.a
libri hæreticorum cauendi. 33.b.d
libri mittebantur ab Eutychete ad excitandam ſeditionem. 43.e
libri Porphyrij vetiti ab Imperatore. 38.b

Libri Porphyrij hæretici damnantur. ibid.
Libri canonici qui. 533.e
Libri Fauſti quales. 339.d
Librorum delectus ſecernit pretioſum a vili. 369.d
Licentia pictorum religioni ſit ſubiecta. 438.b
Liciniæ Auguſtæ numiſma. 193.e
Licinianus Notarius homo nequam quid in S. Cæſarium. 439.c
Liguria ſupplicat Epiphanius Epiſcopus. 373.c
Limina Apoſtolorum frequentata a toto orbe terrarum. 419.c
Linguæ, ſeu ſermonis potentia. 234.c
Lingua non eſt neceſſaria ad loquendum, quando Deo placet. 313.b
Lis magna in Oriente pro Chalcedonenſi Concilio. 493.e. & ſeq.
Litterarum commendatitiarum vſus. 4.b
Litteras Summi Pontificis amplectitur Veranus Epiſcopus in Gallia. 61.c
Litteras Romani Pontificis amplectitur Salonius Epiſcopus in Gallia. ibid.
Litteræ Papæ omni veneratione acceptæ ſunt a Gallis. 64.d
Litteræ S. Leonis Papæ nõ admittuntur a Dioſcoro. 68.c
Litteræ commendatitiæ clericis neceſſariæ ſunt ad commeandum. 146.d
Litterarum breuitas deſideratur. 355.c
Litteræ acres Simplicij Papæ ad Acacium. 283.a
Litteras nec alloqui licet excommunicatum. 47.c
Locus aptus ad ſacrificia Ethnicorum erant latibula. 5.b
Longinus Zenonis Imperatoris frater peſſimus. 327.b
Longini miſerandus exitus. 402.b
Longinus Epiſcopus inſignis. 310.b
Lucentius S. Leonis legatus Conſtantinop. mittitur. 97.c
Lucentius proteſtatur contra Anatolium. 97.c
ad lucidũ Fauſti epiſtola de gratia, et libero arbitrio. 340.b
lucidus presbyter ſubſcribit in Synodo. 341.b
lucidi plena confeſſio. ibid.d
luctus fit in Eccleſia ægrotante Sũmo Pontifice. 421.d
ludorum expenſæ conuertendæ in vſum pauperũ. 393.b
Ludouicus appellatus interdum Clodoueus. 405.a
Lugdunenſis Synodi Epiſcopi qui. 341.e
lumen requirere in medio & perſpicuo die, dementia eſt. 114.d
lumen oculorum recipitur per obedientiam. 488.e
Lupercalia per Gelaſium Papã Romæ interdicta. 243.c
lupercalia Romæ minime retinenda. 390.d
lupercalia minime profuerunt. 391.b
in lupercalibus quæ agi ſolebant. ibid.e
S. Lupi Epiſcopi obitus. 263.e
S. Lupi diſcipuli ſanctiſſimi fuerunt. 265.a
S. Lupi Epiſcopi natale Eccleſia annuatim celebrat. ibid.
Lupus monachus Lerinenſis. 8.e
Lupus Trecenſis Epiſcopus quæ cũ Attila geſſerit. 103.a
lupus Attilæ occurrit. ibid.
lupi Trecenſis laudes. ibid.c
S. Lupi ætas in Epiſcopatu. 227.e
quo anno ſit creatus Epiſcopus. ibid.d
Luſores erant Hunni. 20.c
lux e cœlo venit S. Remigio, Clodoueo, & Crotildi. 407.a
luci aduerſantur hæretici. 44.d
luxus magnus Zenonis Imperatoris. 231.c
in Lycaoniam venerunt Hunni. 496.c

M

MAcarius legatus Gelaſij Papæ. 369.b
S. Macarij monachi Aegyptij faciunt profeſſionem fidei. 532.a
macedonius presbyter eligitur Epiſcopus Conſtantinopolitanus. 384.d
macedonius Orthodoxus. ibid.e
Macedonius Epiſcopus Conſtantinopo. quæritur tolli de medio. 436.a
Macedonij manſuetudo erga inimicos. ibid.b
macedonium perſequitur Anaſtaſius. 438.d
macedonius iniuſte calumniam paſſus. 455.d.c.& ſeq.
macedonius damnat non recipientes Concilium Chalcedonenſe. 456.a
Macedonij obitus, & viſiones. 496.d
Macedonij nomen e Diptychis expunctum. ibid.d
macedonius eijcitur in exilium. 456.e
in Macedonium quæ acta ſint Conſtantinopoli. 457.a
Macedonium ſequuntur populi. ibid.b
Macedonius falſo accuſatur. ibid.
Macedonij ſectatores quæ paſſi. 458.a
Macedonij nomine hæreſim promulgant hæretici. 466.b
macula ſemel contracta difficile tollitur. 79.d
magi expelluntur a Theodorico. 425.e
Magi expelluntur ab Vrbe. ibid.e
magorum pœna, & iudicium. ibid.e.426.a
in Magos zelus populi Romani. 426.d
Magus comburitur. ibid.
magiſter ac doctor totius populi Chriſtiani eſt Papa. 64.d.76.e
magiſter Eutychetis fuit maximus hæreticus. 111.e
magiſtratus & officia ne vendantur. 327.d
Magiſtratus interdum ſunt minus benigni, quam ſint hoſtes. 214.d
magiſtri erroris efficiuntur, qui veritatis non fuerunt diſcipuli. 61.e
magiſtrorum virtutes a diſcipulis facilius exponuntur. 394.b
Maieſtatem Papæ etiam venerant hæretici. 84.e
Maiorianus creatur Imperator in Occidente. 175.a
Maiorianus ad Senatum de nouo Imperio ſcribit. 176.a
Maiorianus quid de virginib. & viduis conſtituat. ibid.e
Maioriani Imperatoris obitus. 190.b
Maiorum bona exempla imitanda. 243.b
Mala multa parit diſcordia. 50.b
mala tria peſſime conſtituta in Synodo Epheſina. 74.c
Mala moliuntur a Petro mogo hæretico latente Alexandria. 261.b
mala multa orta ſunt ex terræmotu Antiochiæ. 180.c
mala curanda ſunt, ne innocentes inficiantur. 263.e
mali Præſules multa mala agunt. 58.c
mali homines a mundi exordio iniuria affecerunt pios & Sanctos. 74.c.d
Mali expellendi a Principibus. 368.a
malorum conuerſatio ſemper fugienda. ibid.
malum inter initia opprimendum. 133.e
malefici camelo impoſiti per vrbem deduci ſolebant. 129.b
maleficia ſigno Crucis euaneſcunt. 487.b
malitia Arianorum. 453.b
Mamantis relatio de Eutychete. 44.d
mamas monachus in Eleutheropoli. 466.d
mamas laborat pro fide Catholica. ibid.
S. mamercus inſtituit Rogationes. 237.a
S. Mamercus ſuis indicit ieiunia & preces. ibid.b
S. Mamercus inuenit duos Sanctos martyres. ibid.c
S. Mamercus erigit nouam baſilicam. 238.a
mamercus Vienenſis Epiſcopus frater Claudiani. 341.b
Mamerci obitus. 344.a
Manes hæreſiarcha. 33.b
Manichæi a S. Leone deteguntur, & eorum libri igni traduntur. 10.a

Manichæo.

Manichæorum errores qui. ibid.b
Manichæos inſectantur Romani. ibid.
Manichæi quibus cognoſcantur ſignis. ibid.e
Manichæi Solem adorabant. ibid.d
Manichæi ſub ſpecie ſanctitatis multas decipiebant. 11.a
Manichæi quomodo damnati a S. Leone. 13.d
in *Manichæos quæ acta.* 12.e
Manichæi impudicitiam ſectabantur. ibid.
Manichæos inſequitur Valentinianus. 25.b
Manichæi qui ſugerant, requirendi. 13.d
in *Manichæos epiſtola S. Leonis.* ibid.e
Manichæi inuenti a Gelaſio expelluntur ab Vrbe. 394.c
Manichæi exagitantur a Symmacho Romæ. 424.a
manibus non laborandum, ſed ſemper orandum, dictum eſt ab hæreticis. 14.e
Manifeſta ſit fidei confeſſio. 378.a
Manſuetudo & humilitas commendatur. 16.d
Mãſuetudo datur a Deo barbaris factis Chriſtianis. 10.d
manſuetudo maxime requiritur in Principibus. 336.c
de *manus exciſione S. Leonis fabella.* 191.c
manus imponantur ab Epiſcopis caute. ibid.b
Maras presbyter excommunicatur. 48.d
Marcianus creatur Imperator. 88.e
Marciani primordia. ibid.d
Marcianus in militia ſuffragatur cuidam Auguſto. ibi.e
Marcianus hæreticos vexauit. ibid.
Marcianus ad S. Leonem ſcribens ſe commendat eius orationibus. 89.a
Marcianus ad S. Leonem ſcribit de cogẽda Synodo. ibi.b
Marcianus legatos Leonis grato animo ſuſcipit. ibid.
Marcianus diſſipatam Eccleſiam componit. ibid.e
Marcianus Anatolij fidem explorat. ibid.
Marcianus exules Epiſcopos reuocat, & S. Flauiani corpus Conſtantinopolim transfert. ibid.c.d
ad *Marcianum S. Leo ſcribit ipſum commendando.* 96.e
Marcianus de Synodo cogenda. 97.a.b
Marcianus de Synodo differenda. ibid.e
Marciani edictum de Synodi indictione. ibid.d
edictum itidem contra tumultuantes. 100.c
Marcianus conuocat Niceæ Patres Chalcedonem. 101.b
Marcianus arbitrio Leonis Papæ vult peragi Cõcilium. 108.a
Marcianus Concilio ſe ſubmittit omnino. 112.a.b
Marcianus ſubſcribit etiam contra pragmaticam. 113.e
Marciani concio ad Synodum pulcherrima. 115.a
Marciano acclamatur Nouus Conſtantinus. ibid.d
Marciani petitiones in Synodo. 116.a
Marcianus Auxentium accerſit, & prudenter agit pro fide Catholica. 122.c. & ſeq.
Marcianus quid in idololatras. 113.e
ne de fide diſputetur. 124.d
Marcianus Eutychianos rurſus exagitat. 125.a
Marcianus ad hæreticos Ægyptios Ioannem Decurionem mittit. 118.d
Marciani epiſtola contra monachos hæreticos. 131.e
Marcianus benigne agit cum hæreticis. 131.e
ipſius etiam humanitas erga prauos monachos. 133.a
Marciani ſanctio de abolenda lege Theodoſij contra Flauianum. ibid.e
Marcianus laborat pro reſtitutione Euſebij & Theodoreti. ibid.d
Marcianus pœnas conſtituit contra Eutychianos. 133.e
& aduerſus eorum ſcripta. 134.b
Marcianus forum Eccleſiaſticum demptum a Valentiniano reſtituit. 134.e
ad *Marcianum S. Leo de Paſchali controuerſia.* 143.c
ad *Marcianum S. Leo de Anatolio ſcribit.* 138.a
ad *Marcianum S. Leo pro rebus Alexandrinis.* 148.a
Marcianus reſcribit contra hæreticos. ibid.c
ipſius ſanctio contra hæreticos. ibid.d
Marciani ſanctio contra Anatolium. 149.d
de priuilegijs Eccleſiarum. ibid.e
ad *Marcianum S. Leo ſcribit contra Eutychetem.* 150.e
marcianus vindicat clerum in priſtinã libertatẽ. 158.d
marcianus abrogat leges latas aduerſus clericos. ibid.e
Marciani Imp. obitus. 165.c
marciani digna laudes. ibid.
marciani numiſma. ibid.d
marciani Oeconomi charitas. 184.e
marciani inſigne miraculum. ibid.d
marcianus incendium ſuperat. 202.e
marciani filij Anthemij rebellio. 271.d
marcellianus vir admodum probus. 215.e
S. *Marcellus non vult tradere perfugam.* 207.c
S. *marcellum comitatur Angelus.* 117.d
S. *marci eccleſia Alexandria.* 531.a
marcus monachus ab hæreſi conuerſus. 131.c
Mare mox reddit corpora Sanctorum. 316.c
mare ingentes piſces mortuos velut funda eiecit. 28.a
Mare terminos tranſgreſſum. ibid.
margarita meretrix Pelagia dicta. 117.c
a *Maria Virgine implorat auxilium auctor.* 1.b
maria nauis inſtitoris de longe portãs panẽm ſuum. 1.a
mariæ Virgini a Cyro dicatur pulchrum templum. 29.c
mariæ imago in cupreſſo ardet vt fax. ibid.
maria Deiparens. 121.d. 123.b
Mariæ Virgini a Leone Imperatore tẽplũ erigitur. 166.d
Mariæ miraculum de cæco illuminato. ibid.e
Mariæ veſtis in quo templo ſit collocata. 231.b
maria virgo Seueriano illuſtri fœminæ apparet. 476.e
maria Virgo Seuerianam primo repellit, & poſtea conuertit. ibid.
maria Virgo & Dei genitrix & hominis eſt. 492.b
ad *Mariam in peroratione confugit auctor cum gratiarum actione.* 326.a
maria nobiliſſima Carthaginenſis laudatur. 4.d
eius miſeria. ibid.c ſeruitute liberata. ibid.
marinus magna potentia apud Anaſtaſium Imp. 479.e
marinus reſiſtit S. Sabæ. ibid.
Marinus increpat S. Sabam, & mala ei prædicit. ibid.d
marinus dat pœnas ſuæ crudelitatis. ibid.
marina Arcadij filia obitus, & eius laudes. 85.c
maritis orare debent vxores. 104.c
S. *Martini tranſlatio.* 279.b
S. *Martini baſilica a S. Perpetuo erecta.* ibid.e
in *martini baſilica carmen Sidonij.* ibid.e
SS. *Martyres duo inueniuntur a S. Mamerco.* 237.e
martyrij legatio ad Zenonem Imperatorem. 257.d
Martyrij Epiſcopi Hieroſolymitani obitus. 326.b
& quantum ſederit. ibid.
a *martyrio dedicata eccleſia.* ibid.
martyrius Epiſcopus Antiochenus. 185.e
martyrius ſe abdicat Epiſcopatu Antiocheno. 221.b
martyrius Epiſcopus Hieroſolymitanus. 257.a
martyrij legatio ad Zenonem Imperatorem. ibid.d
martyrius diaconus legatus Timothei Epiſcopi. 160.e
martyrium Seueriani Epiſcopi. 129.a
martyrium crudele apud Mauros. 162.b
martyrium S. Iuliæ Carthaginenſis. 5.a
ad *martyrium mater filium confirmat.* 312.a
ad *martyrium frater fratrem hortatur.* ibid.e
martyres coronãtur iuſſu Capſuris Regis maurorũ. 162.a
martyres plures facti in die Paſchatis. 163.a
martyres ſunt in ſchiſmate necati. 414.e
Martyribus interdum non obeſt ignis. 316.b
Mater omnium Fidelium Eccleſia. 412.b

Matrem Eccleſiam qui non habuerit in terra, neque Deũ patrem habebit in cœlis. ibid.
Matrimonium ratum eſſe poteſt, nulla admixta copula carnali. 88.c
Matrimonium celebrari poteſt, virginitatem ſeruando. ibid. 268.d
matrimoniũ contractũ inter Eudociã et Honoriũ. 156.d
Matthæus Epiſcopus Butroti. 505.e
S. Matthæi Euangelium repertum in pectore Sancti Barnabæ. 323.b, 324.e
S. Matthæi Euangelium tranſlatum Conſtantinop. 324.e
maturum ſit iudicium ſacerdotum. 54.d
Mauritani ſuſcipiunt fidem Catholicam. 162.a
Mauritani Romam legatos mittunt. ibid.b
Mauri crudeles in Chriſtianos. 297.e
Maxillæ percuſſor Domini noſtri Ieſu Chriſti quomodo ſit in inferno. 476.e
Maxima virginitatem, & non matrimonium amplectitur. 161.e
Maxima diuinitus liberata. ibid.e
Maximianus Iudex conſtitutus a Theodorico. 425.d
Maximus Epiſcopus Toloſanus in Gallia. 8.a
Maximus monachus Lerinenſis. ibid.e
Maximus quando Conſul. 10 a
Maximus ſubrogatus Epiſcopus Antiochenus pro Domno. 73.a
Maximus Taurinenſis Epiſcopus. 7.e
Maximus Taurinenſis Epiſcopus laudatur. 98.d
Maximus hæreticus Eutychetis magiſter. 11 1.e
Maximus Epiſcopus Antiochenus ad S. Leonem pro ſua Eccleſia. 142.d
Maximus Epiſcopus Antiochenus moritur. 165.a
Maximi vxor a Valentiniano violatur. 147.d
Maximus quid in Valentinianum molitus. ibid.
Maximus Imperium inuadit. 154.d
Maximi Imp. obitus. 155.b. *quanto tpe impauerit.* ibid.
Maximus quando fuerit felix. ibid.e
Maximus ſe infelicem nouit, cum Imperiũ ſuſcepit. ibi.d
Maximus Epiſcopus Taurinenſis diu fuit in Epiſcopatu. 205.c. *eius deſcriptio.* 206.a
Maximus monachus martyr. 315.d
Maximi pueri generoſa confeſſio. 316.b
S. Maximus Abbas Pictanienſis. 442.e
S. Maximi miraculum in ſanando contracto. ibid.d
Mediator iuſtus non eſt, qui vnam partem audit, & alteri nihil reſeruat. 67.a
Medicina ſalutaris vt adhibeatur, diſcutienda eſt profeſſio, & perſona decepti. 329.b
Medicina curat lãguores, qui magis ſunt p̃iculoſi. 392.e
medicina eſt correctio. 341.d
medici interdum erant etiam presbyteri. 21.d
Mediolanenſis Synodus prouincialis ſub Leone. 98.e
Mediolanum vrbs populoſa ab Attila capta. 134.e
mediolanum ab hoſtibus captum. 335.a
Megetius Eps ſubſcribit in Concilio Lugdunenſi. 341.b
Membra Chriſti ſunt reliquiæ Sanctorum. 345.a
memnon Eutychetem citat. 44.d
mendacia dicũtur in libro de Romanis Pontificib. 301.e
mendacium cedit fulgori veritatis. 74.a
mendacium quærit, qui poſt veritatem repertam aliquid vlterius diſcutit. 124.d
mendacium obtegitur multis velamentis. 120.e
mendacia & doli hæreticorum deteguntur. 55.a
mendacia & doli Eutychetis deteguntur. ibid.
mendacia facile conuincuntur. 261.e
mendici eleemoſynis ſunt ſubleuandi. 241.a
mens elata Acacij coercetur a Simplicio Papa. 264.e
meritum fidei integra ſeruata. 12.b
Metenſis ciuitas comburitur. 102.d
S. Michaelis Archãgeli apparitio in Gargano mõte. 365.e
S. michaelis cultus Romæ. 366.a
S. Michaelis Archangeli eccleſia Alexandriæ. 511.a
Miles Chriſti columna eſt immobilis. 164.e
Milites ſacrilegi puniendi. 316.e
Milites quomodo militare debeant. 435.e
Milites quæ ſeruare teneantur. 441.e
milites ne de rebus Eccleſiaſticis furentur. ibid.
Milites ne in virgines, aut viduas manus iniiciant. ibid.
Miracula falſa ſtruuntur ab hæreticis. 310.b
Miraculum ortum ex epiſtola S. Leonis. 60.e
Miraculo vincitur Attila a S. Leone. 135.b
Miraculum, antequam eligeretur Leo Imperator. 166.b
Miraculum inſigne Marciani. 184.d
Miraculum magnum detegitur a Gennadio. ibid.e
miraculum magnum de eleemoſyna. ibid.c.d
Miraculum inſigne S. Seuerini pro fide. 230.b
Miraculũ ab Anaſtaſio rep̃ſentatũ quadã pictura. 377.b
Miraculum magnum de Euchariſtia. 476.b
miraculo cereorũ Fideles a ſacrilegis diſcernũtur. 230.d
Miraculis Fides Catholica non indiget. 117.a
Miraculis interdum confirmatur fides. 116.b.e
Miraculis claret S. Cæſarius Epiſcopus. 440.e
Miracula multa eduntur a Daniele. 251. & 252.
Miraculis obſtupeſcunt homines. 313.a
Miracula ſunt pictura repreſentanda. 377.b
miracula coruſcant ex reliquijs S. Euphemiæ. 106.a
Miracula a Deo multa Arianorum tempore. 378.a
miracula per Chriſtianos fiunt, non per Arianos. 438.e
miracula magna de ſacra Communione. 476.b. 477.a
miraculũ prope Pharum oritur contra Seuerianos. ibi.e
miſenus Epiſcopus legatus Papæ Felicis. 286.a
Miſeni cauſa tractatur in Concilio Romano. 300.e
miſenus ſuſpenditur a ſacerdotali collegio. 302.d
in *miſeni abſolutione Concilium Romanum.* 381.d
Miſeni cauſa pertractata. 382.a. & ſeq.
miſenus abſolutus. 384.b
miſeria mariæ nobiliſſimæ Carthaginenſis. 4.d
miſeria magna Alexandrinorum. 510.e
miſer ſtatus Eccleſiæ. 2.a
miſeranda ſolitudo Eccleſiæ. 239.e
miſerandus ſtatus Reipublicæ Chriſtianæ. 243.e
miſerandi caſus ex terræmotu orti. 27.e
miſerandus ſtatus Eccleſiæ Orientalis. 504.e
Miſerantem conuenit inclinari, vt erigatur iacẽs. 313.a
miſericordia Dei ſuperat culpas delinquentium. 99.e
miſericordiæ diuinæ remedium nulli denegatur. 383.e
miſericordia Dei imploranda. 28.b
miſericordia Zenonis in pauperes. 232.d
miſſa prolixior reddita eſt breuior. 32.a
in *Miſſa canitur Symbolũ cõſtitutione Benedicti Pap.* 36.d
Miſſa integra audienda Dominicis diebus. 437.a
miſſarum infra ſolemnia prædicabant Epiſcopi. ibid.
Modeſtia bene coniungitur cum auctoritate. 329.e
Modeſtia iungenda cum conſtantia. 416.e
modeſtus Epiſcopus Veneticus. 147.b
modus imperandi diſcitur a ſeruitute. 155.e
Mœnia Conſtantinopolitana per Cyrũ inſtaurantur. 29.a
Momilius creatur Imperator. 235.b
ad *monachos quid ſpectet.* 116.a
monachi vagantes quomodo corrigendi. 147.a
Monachorum eſt doceri, non docere. 122.d. 142.e
Monachi Palæſtini qui Eutychiani. 129.b
monachi ne per regiones vagentur. 147.a
monachorum clauſura perutilis. 220.b
monachorum laudata conſtantia. 299.e
Monachorum ſeptem certamen. 315.e

Monachi interdum facti Epiſcopi. 349.c
Monachos miſcebant puellis hæretici. 364.b
monachi videant quos eligunt. 426.b
monachorum S. Auguſtini vetus inſtitutio. 429.e
monachi aliqui apoſtatæ facti ſunt ſceleſtiſſimi hæretici. 129.c
monachi aliqui hæretici veniũt Cõſtantinopolim. 456.a
monachi Orthodoxi pugnant contra hæreticos. ibid.
monachorum monaſterium ædificatum a Childeberto Franchorum Rege. 449.d
monachi aliqui hæretici occiduntur. 463.b
monachi qui hæretici ab Antiochenis occiſi. 467.b
monachi Catholici laborant pro Flauiano. ibid.
monachorum magna pugna pro fide & religione. 474. & 475.
monachi patiuntur extremam penuriam. 478.e
monachis Deus præſto eſt abundantia. ibid.
monachi a Seuero afflictati. 517.b
monachi ad Anaſtaſium Imperatorem confugiunt, & ab eo expelluntur. ibid.
monachi a Seuero occiſi. ibid.c
monachi interpellant vt caput Romanũ Pontificẽ. ibid.
monachos hortatur Hormiſda Papa, vt in fide perſeuerent. 512.c
monachorum Aegypti profeſſio fidei. 532.a
monachi Aegypti pauperrimi. 530.b
monachorum epiſtola ad Alcyſonem, pro fide Catholica. 465.c
monaſtica inſtituta ſeruata ab Epĩs in Epiſcopatu. 429.d
monaſtica vita Eccleſiarum gubernationi non inuidet. 40.b
monaſterio priuatur Eutyches. 98.a
monaſteria monachorum de licentia Epiſcoporum conſtruenda. 116.a
monaſterium Studitarum erigitur. 185.a
monaſterium ſecedit Galla vidua. 434.c
monaſterium conſtructam in honorem S. Seuerini. 394.a
monaſterium monialium conſtructũ a S. Cæſario. 449.b
monaſterium monachorum ædificatum a Childeberto Franchorum Rege. ibid.d
monaſterium a Childeberto conſtructum confirmatur a Vigilio Papa. ibid.
monialium monaſterium conſtructum a Sancto Cæſario. ibid.b
monialium monaſterio, quæ reliquerit S. Cæſarius. ibid.
mons Badonicus obſidetur. 259.a
in Monte Gargano apparitio Sancti Michaelis Archangeli. 365.c
montes intelliguntur Sancti. 145.b
in monumento Domini miraculũ contra Seuerianos. 476.d
in monumẽtũ Domini Seuerianus ingredi non potuit. ibid.e
morbus ſemper medicino reſecandus. 133.c
mores Hunnorum quales. 19.c
mores praui ſunt in hæreticis. 327.c
mos vetus hæreticorum qualis fuerit. 277.a
mos antiquus Romanorum Pontificum. 355.d
motus magni Galliarum. 236.c
mors Attilæ, & qualis. 151.d.c
mors Aetij & eius Conſulatus. 147.c
mors Anaſtaſij Papæ. 401.a
mors Alarici quando. 441.a
mors Anaſtaſij Imperatoris. 524.a
mors Ariadnæ Auguſtæ. 496.c
mors Anatolij Epiſcopi Conſtantinopolitani. 181.a
mors Anthemij Imperatoris. 226.d
mors Aſparis, & filiorum. 219.a
mors Acacij Epiſcopi Conſtantinopolitani. 330.d
mors Albofledis ſororis Clodouei. 405.e
mors Childerici Regis Franchorum. 320.b
mors S. Cyrilli quando. 15.e
mors Dioſcori Epiſcopi. 123.d
mors Danielis Stylitæ. 334.a
mors Euthymij viri illuſtris. 226.e
mors Eudociæ Auguſtæ. 189.e
mors Euarici Regis. 320.a
mors Eudociæ Iunioris. 223.e
mors Epiphanij Epiſcopi. 395.d
mors S. Eugenij. 385.b
mors Gallæ Placidiæ Auguſtæ. 84.b
mors Genſerici. 253.d
mors Gallæ viduæ. 434.d
mors Geraſimi anachoretæ. 242.e
mors Hunerici portentoſa. 319.a
mors Hilari Papæ. 110.d
mors Ioannis Vuandali in Thracia. 19.e
mors Iuuenalis Epiſcopi. 175.c
mors Leonis Imperatoris. 230.e
mors Maioriani Imperatoris. 190.b
mors Marinæ Arcadij filiæ. 85.c
mors Mamerci Vienneſis Epiſcopi. 344.a
mors Marciani Imperatoris. 165.c
mors Odoacris Regis. 359.a
mors Regis Hunnorum. 216.d
mors S. Procli Epiſcopi Conſtantinopolitani. 30.e
mors Proſperi Epiſcopi Regienſis. 209.b
mors Petri Fullonis. 328.c
mors Petri Mogi. 345.c
mors Pelagij. ibid.d
mors S. Patricij. 350.b
mors Zenonis Imperatoris. 346.c
mors Zoſimi rhetoris. 345.e
mors Pelagij Patricij. 345.d
mors filij Zenonis Imper. 327.d
mors Principum Apoſtolorum vno eodemq. die. 369.c
mors S. Leonis Papæ. 190.e
mors Felicis Papæ. 350.e
mors Gelaſij Papæ. 385.d
mors Ioannis Machiotæ Epiſcopi Alexandrini. 504.b
mors S. Lupi. 264.e
mors Maximi Imperatoris. 155.b
mors Maximi Epiſcopi Antiocheni. 165.a
mors Martyrij Epiſcopi Hieroſolymitani. 326.b
mors Macedonij, & viſiones. 496.d
mors S. Placidiæ virginis. 141.a
mors Sixti Papæ. 1.e
mors Seueri Imperatoris. 206.b
mors Simplicij Papæ. 283.b
mors S. Seuerini. 280.d
mors Simeonis Stylitæ. 189.a
mors Symmachi Papæ. 482.a
mors Theodoſij Imperatoris. 88.a
mors Theodorici Triarij. 269.c
mors Theodoreti Epiſcopi. 143.b
mors Timothei pſeudoepiſcopi Alexandrini. 256.b
mors Timothei Epiſcopi Conſtantinopolitani. 518.c
mors omnibus hominibus a Deo conſtituta. 524.a
mortis periculum effugit Leo Imperator. 203.b
mortem Papæ exoptare, quam malum ſit. 421.e
pro mortuis eſt orandum. 110.a
mortui an a Papa poſſint abſolui. 384.a
mortuus puer a quodam Sancto ſene ſuſcitatur. 314.c
mortuis veniam præſtare an ſit poſſibile. 384.a
mortuus non poteſt impetrare abſolutionem, quam viuens nec quæſiuit, nec meruit. 534.a.b
mortuus a S. Leonardo ſuſcitatur. 487.c
mulier ſi viuente viro alteri nupſerit, peccat. 136.d

Mulier quædam Eua inſtar viro perſuadere conatur vt veram fidem amittat, ſed nihil proficit. 164.e
Mulier Attilam cultro confodiſſe dicitur. 151.e
Mulier infirma ſanatur a Cæſario Epiſcopo Lugdunenſi. 197.b
mulier curat, vt proprius vir viuus ſepeliatur. 346.e
mulieres ſuſpectæ a clericis fugiendæ. 418.a
mulieris inſigne sertomen. 318.e
mulieres ab impijs ſolicitantur. 426.b
mundani Eccleſias tenere non poſſunt. 522.c
mundanarum rerum alea ſæpe inuertuntur. 5.e
a mundi exordio mali homines affecerunt iniuria pios & ſanctos. 74.b
mundus quibus peccatis abundet. 391.d
munera paſtoralis curæ quæ. 511.b
munera ſi non acceperint Epiſcopi, commendantur. 40.a
Muritta reprehendit Helpidiphoram crudelem. 316.d
murmuratio fugienda. 390.e
muſica acclamationes circenſes. 451.e
mutatio datur perſæpe in rebus huius mundi. 5.e
mutatio Acacij in deterius. 260.a
mutatio ad horas in hæreticis. 457.e
mutus loquitur precibus S. Seuerini. 332.a
mutus quidam ſine humano audita fidem didicit. 314.a
Myſia occupatur a Vitaliano. 458.e

N

Natiuitas S. Fulgentij ſub quo Rege fuerit. 336.e
Nauicula Petri in naufragio multorum Epiſcoporum ſeruatur incolumis. 72.a
Nauicula Petri, & naile christi nunquã peribit. 243.d
Nazarij reliquiæ miſſæ in Sardiniam. 431.d
Neapolim tranſlatum corpus S. Seuerini. 393.d
Neapolis abundat reliquijs Sanctorum. ibid.
neceſſitatis tempore neque diſpenſauit cum bigamis S. Leo Papa. 162.d
neceſſitas fatalis a ſuperſtitioſis inducta. 392.b
in neceſſitatibus ſemper ſuccurrit Deus. 476.& ſeqq.
Nectarius Epiſcopus Viennenſis. 7.d
negotium Principis, & Senatoris otium non conueniũt. 155.d
Nephalius laborat pro Eccleſia Alexandrina. 304.e
Nepos factus Imperator. 232.e
nepotis legatio ad Gothos. 233.d
nepotes cyrilli exauctorantur a Dioſcoro. 22.d
Neſtorius Phanagoriæ Epiſcopus Cathol. fuit in concilia Chalcedonenſi. 107.e
Neſtoriani multa mala attulerunt contra cyrillum defunctum. 15.b
neſtoriani a Theodoſio Imperatore exagitantur. 39.a
in neſtorianos ſcripta Gelaſij. 387.b
neſtoriana peſtis extincta eſt. 289.e
neſtoriana hæreſis vnde ducta. 328.c
Nicaſius Rhemẽſis Epiſcopus ſub Attila martyr. 103.d
ex Nicæno Concilio etiam primatum ſemper habuit Papa. 119.d.e
Nicææ primum cõuenere Epiſcopi, poſtea chalcedonem profecti. 101.b
Nicæna Synodi Acta edita tribus tomis a Gelaſio, potius ſunt hiſtoria de rebus geſtis in Synodo. 253.e
Nicæna Synodus nulli ſecunda. 126.a
Nicetius Epiſcopus Viennenſis. 7.d
Nicias Epiſcopus Laodiceæ. 465.d
Nicopolitanus Epiſcopus communicat cum Apoſtolica ſede. 501.e
Nicopolitanus Epiſc. accerſitur ab Anaſtaſio Imp. 503.d
Nilus presbyter legatus Timothei ad Simplicium Papam. 260.e
Nobiles Carthaginenſes trans mare eijciuntur. 2.e
Nobiles Carthaginenſes multi ſerui effecti Vandalorum. 3.e
Nobilium Francorum habitus. 486.e
nobilitas maxima Eucherij. 7.a
nobilitatis cupido interdum homines delirare cogit. 16.e
nobilitas non eſt cum vitijs. 375.b
nobiles Franchi quomodo incedant. 486.e
nomen Acacij abolendum. 396.b
nomen S. Proterij iniuſte abraditur. 169.a
nomen Felicis Papæ delet Acacius. 303.e
nomen Papæ delent hæretici. ibid.
nomen Flauitæ ſublatum e Diptychis. 333.a
nomen magnum oritur ex bonis operibus. 446.e
nomen Epiſcoporum hæreticorum e Diptychis expungebatur. 496.d
nomen magnum & fama S. Cæſarij Epiſcopi Arelatenſis. 446.e
nomen Anaſtaſij damnatum. 525.e
nominis Acacij ſtudioſiſſimi Conſtantinopolitani. 495.e
nomine tantum Catholicus Anaſtaſius. 497.d
Nomus quando factus ſit Conſul. 22.a
Nonnus Epiſcopus Pelagiã meretricẽ conuertit. 117.e
in Nonnum Epiſcopum exclamat dæmon. 118.a
nonnus plures Saracenos conuertit. ibid.
nonni duo prædicauerunt Euangelium Heliopoli. ibid.
nonnus Notarius in Synodo Conſtantinop. 56.a
nonnus iniuſte ſubrogatus Epiſcopus pro Iba. 73.a
Notarij qui eſſent, & vnde dicti. 34.e
Notarij quid conſueuerint in Synodis. 56.b
Notariorum Dioſcori inſolens factum. 68.d
Notarius Eccleſiæ Romanæ Hilarius. 498.d
notarij interdum dicuntur, qui notas res faciunt. 34.d
nouatores hæretici impudentiſſime reijciunt Patrum interpretationes. 45.e
nouatores pracaciores Eutychete. ibid.
nouatores carpunt doctores in verbis. 387.a
nouatores quid de Cõmunione ab vtraque ſpecie. 388.d
nouatores quid de poteſtate Eccleſiaſtica, & politica. 389.b
in nouatores inſurgunt ſcripta antiquorum. 409.e
nouatores profitentur Symbolum Apoſtolorum. 457.e
nouatores inſurgunt in Summum Pontificem. 399.e
nouitas ſolet abundare inimicis. 222.b
nouis rebus ſemper ſtudet leuitas monachorum. 277.e
nouus Orbis accreuit Eccleſiæ Catholicæ. 497.b
numen diuinum primo implorandum. 1.b
numen offenſum placatur a Theodoſio. 38.a
numiſma Gallæ Placidiæ. 84.b
Numiſma S. Pulcheriæ. 142.a
numiſma Marciani Imperatoris. 165.e
numiſma S. Leonis. 192.b
Numiſma Aeliæ Flaccillæ. 193.e
numiſma Aeliæ Eudociæ. ibid.d
numiſma Liciniæ Eudoxiæ. ibid.e
numiſma Leonis Auguſti. 231.d
numiſma Auguſtuli. 235.c
numiſma Anaſtaſij Imperatoris. 524.c

O

in Oaſim relegatus Calendion Epiſcopus. 272.e
Obedientia præſtanda Summo Pontifici etiam ab Imperatore. 397.a
Obedientia præſtanda eſt Principibus in ijs quæ non ſunt contra fidem. 440.a
Obedientiam Summi Pontificis qui contemnit, a Deo punitur. 469.b

Obedientiam

Obedientiam præſtare volunt Summo Pontifici Orientules. 470.c.& ſeqq.
obedientia reddit lumen oculorum. 488.c
obedientia præſtauda ſuperiori. 492.d.e
obedientia Alexandrinorum erga Romanum Pontificē mugna. 527.a.& ſeqq.
obitus Anaſtaſij Imperatoris. 524.a
de obitu Anaſtaſij plures viſiones. 524.d.e
obitus. Vide Mors.
oblationes Eccleſijs a Principibus facienda. 442.e
obſeſſio montis Badonici. 259.a
obſeſſi a dæmonibus liberantur oratione ſancti Seuerini. 394.a
oceaſio, vnde orta hæreſis Eutychetis. 41.a
occidentale Imperium a barbaris vaſtatur. 2.a
occidentale Imperium ad barbaros deuolutum dicitur. 164.c
occidentalis Imperatur creatur Maiorianus. 175.a
occidentalium Epiſcoporum in Concilijs qua conſuetudo. 99.d
occidentis pax cum Oriente. 520.d
Ocinus nobilis Franchus Regem Clotarium ad prandiū inuitat. 487.b
Ocini prandio deteguntur maleficia ſigno Crucis. ibid.
occiſores ſæpe occiduntur. 154.c
occiſores Epiſcoporum indigni ſunt Epiſcopatu. 393.d
occiſio S. Proterij. 168.d
occiſio Seueri Imperatoris. 206.b
occiſio Olybrij Imperatoris. 229.b
occiſia Regis Hunnorum. 216.d
occiſio Ioannis Vuandali in Thracia. 19.c
occiſio Romæ iu circo. 451.d
occulta Dei iudicia, ſed ordinata. 246.c
occulta cognoſcuntur ab Equitio. 426.b
occulta vitia tandem deteguntur. 503.d
occultæ impoſtura hæreticorum deteguntur. 331.a
occultatum venenū hæreticorū tandem detegitur. 137.a
Octauia Tungrorum vrbs exciditur. 102.c
odium Acacij vniuerſum turbat Eccleſiam. 275.a
Odoacer Rex Erulorum vocatur in Italiam. 235.e
Odoacer viliſſime indutus Rex futurus a ſancto Seuerino prædicitur. ibid.
Odoacer Rex licet Arianus eſſet, nihil tamen contra religionem egit. 243.a
Odoacer regnat in Italia. 342.e
Odoacer iterum vincit Rugos. 332.b
odoacer victus a Theodorico. 534.b
odoacer iterum victus, & obſeſſus a Theodorico. 346.c
odoacer occiditur a Theodorico, & qua morte interemptus. 359 a
odor peſtifer, & fumus homines & iumenta delet. 27.d
odor emanans ex reliquijs S. Euphemia. 106.c
officium Leonis Imperatoris erga cæcum. 166.a
officium Laurentij Epiſcopi Mediolanenſis commendatur. 416.a
officia publica vendebantur tempore Zenonis Imperatoris. 327.c.d
officia & magiſtratus ne vendantur. ibid.
Olybrius nobilis, doctus, atque pius. 346.d
olybrius creatur Imperator. 226.d
olybrius Imperator occiditur. 229.b
olympius monachus inuehitur in Baſiliſcum Imperatorem. 252.b
olympius Arianus dat pœnas blaſphemia. 377.a
olympius mittitur cum exercitu contra Eliam Epiſcopum. 474.c
olympius condemnatur magna ſtultitia. ibid.d
Omnipotentia Dei ſola deuias volūtates cōuertit. 383.a
Oneſiphorus Epiſcopus Iconij pugnauit pro S. Flaniano. 71.d
oneſiphorus ſocius in paſſione Theodoreti. 79.b
onoulus Armatum comitem interfecit. 254.d
opera bona clericorum appareant. 417.e
opera bona dant bonum nomen. 446.e
opera, & non tantum verba a Chriſtianis requiruntur. 499.e
opportunitas temporis eſt expectanda. 334.d
opuſcula doctorum ſunt arma ſpiritualia. 50.e
vt oraculum accepta verba Papæ a Concilio. 36.a
orandum ſemper, & non laborandum manibus, dictum eſt ab hæreticis. 14.e
orare debent vxores pro coniugibus. 104.e
orationibus ſancti Leonis ſe commendat Marcianus Imperator. 89.a
orationis vis quanta ſit in ſeruis Dei. 103.b
oratione exercitus fugatur. 105.a
oratione hoſtes ſuperantur. 153.c
ad orationem confugiendum in periculis. 236.d
orationes etiam fundenda pro Principibus hæreticis, & qua de cauſa. 436.e
per orationes S. Danielis Rais clariſſima fœmina filiū obtinuit. 251.e
oratione Aniani liberatur Aureliana ciuitas ab hoſtibus. 104.d
oratione Sanctorum pluuia deſcendit de cœlo. 520.a
ad orationem confugiendum in tribulationibus. ibid.
orationes a Deo exaudiuntur. 521.b
oratio prodeſt mortuis. 110.a
oratione Sancti Seuerini loquitur mutus. 312.e
oratio pugnat contra inimicos. 488.a
oratio funebris Hilarij Epiſc. edita a Genebrardo. 16.a
oratio Sidonij pro Aruernenſibus. 236.c.d
oratio Epiphanij legati ad Anthemium Imp. 222.d
oratio Epiphanij ad Theodoricum Regem. 372.d
oratio alia Epiphanij ad Theodoricum Regem. 395.c
oratio Epiphanij ad Regem Burgundia de captiuis redimendis. 374.c
oratorium ſancta Crucis ad dexteram Baptiſterij Conſtantini. 73.d
oratorium ſancta Crucis ſub Sixto Papa ſolo æquatum eſt. ibid.e
oratorium S. Stephani ſeruatum ab incendio. 102.e
orbis vexatur a penuria, & quando. 153.d
orbis concionator Simeon Stylita. 188.e
orbis nouus accreuit Eccleſia Catholica. 497.b
orbis terrarum totus ad limina Apoſtolorum. 409.e
ordines nō ſunt cōferēdi ſeruis ex decreto S. Leonis. 11.b
ordinata Dei iudicia, licet occulta. 239.a
ordinatio interdicta Gaudentio. 242.b
ordinatio Xenaia Epiſcopi nondum baptizati a Petro Fullone. 325.c
de ordinatione Papæ. 403.a
ordinationes præcedat ieiunium. 18.e
ordinationes Simplicij Papa. 284.b
ordines quo tempore conferendi. 18.e
ordo in Eccleſia neceſſarius. 53.a
ordo ſubſcribendi in Concilijs. 98.e
ordo eſt in iudicijs Dei, licet occultus. 239.a
ordo monachorum S. Benedicti eſt planta nobilis. 350.b
ad Orentium Sidonij epiſtola. 321.b
Orentius poeta Hiſpanus, poſtea Epiſcopus. ibid.c
oreſtes ordinatur Magiſter militum. 232.e
Orientali Eccleſia ſolitus ſubuenire Papa. 87.a
Orientalis Eccleſiæ quam turpis eſſet facies. 85.a
& Orientali Eccleſia epiſtola Theodoreti ad Aſparē conſtem. 92.e

ſro

pro Orientali Eccleſia ſcribit Theodoretus ad Anatolium Patricium. 91.a
Orientales Epiſcopi ab Acacio iniuſte deponebantur. 303.b
Orientales caſtigati peccato Acacii. 470.d
Orientalium Epiſcoporum torpor in ſchiſmate. 85.a
Orientalis Eccleſiæ turpis facies. ibid.
Orientalis Eccleſiæ gaudium. 93.e
Orientales Epiſcopi ab Acacio depoſiti. 304.b
Orientales turbæ vndique auctæ. ibid.e
Orientalis Eccleſiæ turbata facies. 333.e
Orientalis Eccleſiæ miſerandus ſtatus. 357.e
Orientalium Epiſcoporum falſi prætextus. 368.b
ab Oriente recedit Thomas Auriga magni nominis. 451.e
orientali Eccleſiæ compatitur Symmachus Papa. 467.e
ad Orientales epiſtola Symmachi Papæ. ibid.e
orientales Catholicos hortatur Symmachus, vt viriliter agant. ibid.
in Oriente magnum ſchiſma. 467.b.c
in oriente vnde tot mala euenerint. 469.b
in oriente monſtrum regnauit horrendum propter peccata populorum. ibid.
orientales ſæpe diſciſſi, & compaginati cum Romana Eccleſia. 469.c
orientales quare ſub barbarorum iugo grauiſſimo. ibid.
orientales litteris Symmachum interpellant. 470.a
orientalium epiſtola ad Symmachum Papam pro reconciliatione cum Romana Eccleſia. ibid.
orientales confitentur Romanum Pontificem tenere cathedram Petri. ibid.b
orientales cognoſcunt Romanum Pontificem Paſtorem totius Eccleſiæ. ibid.c
orientales auxilium a Summo Pontifice obnixe poſtulant. 471.a
orientales confitentur ſe eſſe in ingenti calamitate. ibi.d
orientalium fidei profeſſio, & confeſſio. 472.a
orientalium monachorum pugna pro fide, & victoria. 474.a. & ſeq.
ad orientales ex more ſcripſit Symmachus Papa. 483.a
orientalibus capitula ſeruanda præſcripta ab Hormiſda Papa. 494.c
orientalis Eccleſia miſerandus ſtatus. 504.e
orientales plures Eccleſiæ venerunt ad communicationem Apoſtolicæ Sedis. 501.e
ad orientales prima Hormiſdæ legatio. 504.c.d
ad orientales Epiſcopos epiſtola Hormiſdæ Papæ. 511.a
ad orientales ſecunda Hormiſdæ Papæ legatio. 510.e
ad orientales Epiſcopos Orthodoxos alia Hormiſdæ epiſtola. 511.e
orientales Eccleſiæ priuilegia a Sede Apoſtolica manarunt. 515.d
ad orientales multas ſcribit epiſtolas Felix Papa. 302.a
ad orientales ſcripſit epiſtolam Hormiſda Papa. 483.a
orientales & nolebant communicare cum ſede Apoſtolica, & perſequebantur communicantes. 508.a
in oriente omnia fluctuabant. ibid.b
in orientem legationem mittit Theodoricus Rex. 494.c
in oriente magna lis pro Chalcedonenſi Concilio. 493. & ſeqq.
ab oriente recedit Attila in Occidentem. 94.a
in oriente conſtituitur Vicarius Apoſtolicus Iulianus. 138.e
in oriente fides imminuta. 497.a
in oriente magna hæreticorum perſecutio. 517.a
orientis concordia cum Occidente. 520.d
oriens ob hæreſim diluuio pene merſus eſt. 336.c
origo ciuitatis Venetiarum. 136.b
origo beneficiorum quando. 418.b
originem nemo odit, qui non deteſtatur ſobolem. 506.c
ornatus & habitus nobilium Francorum. 486.
orthodoxi ab hæreticis afflictati. 517.a
orthodoxos aulicos perſequitur Anaſtaſius Imp. 522.e
orthodoxi. Vide Catholici.
Oſſa Sanctorum miracula edunt. 315.a
Oſtrogothi inuadunt Romam. 452.b
otium Senatoris, & negotium Principis non conueniunt. 155.d
Oues curant paſtores. 471.b
oues Chriſti a Paſtoribus curandæ. 508.d
Oza presbyter tulit litteras Theodoreti ad Ibam. 74.c

P

Pagani nouis edictis exagitantur a Leone Imp. 215.c
Pagano deterior quanto ſit malus Chriſtianus. 423.e
ad Palæſtinæ monachos epiſtola ſancti Leonis, vt conuertantur. 139.e
Palæſtinæ Dux Seuerianus ad fidem conuertitur. 476.d
Palæſtinam incurſat Alamundarus Rex Saracenorum. 452.b
in Palæſtina magnæ clades & afflictiones. 519.d
Palladius Epiſcopus Antiochenus. 328.d
Pallia altaris in camiſias & femoralia impij conuertũt, ſed dignas ſoluunt pœnas. 163.b
Pallium geſtare tempore ieiunii non licet Epiſcop. 107.a
Palmaris Synodus vbi celebrata. 412.e
Palmaris Synodus vnde dicta. ibid.
Palmaris Synodi Acta. 413.b
Panis ad fidem perapta ſimilitudo. 2.a
Panſophius Comes tulit litteras S. Leonis ad Flauianum. 54.e
in Papa duo ſunt perfecta, humilitas perſonæ, & celſitudo dignitatis. 1.e
Papa Epiſcoporum omnium Primas. ibid.
Papa cognoſcit & iudicat hæreticos. 13.a
Papa principatum accepit a Domino. 18.d
Papa omnibus præeſt Epiſcopis. 19.a.34.a.89.c
Papæ auctoritas etiam æſtimata apud Arianos. 35.d
Papæ verba vt oraculum a Concilio accepta. 36.a
Papa antiquitatis ſemper tenaciſſimus. 36.e
Papa deponit Primates. 37.b
Papæ ſubiecti ſunt omnes Epiſcopi. 47.c.83.c
Papæ magni ponderis iudicium eſt. 47.c
Papa eſt Index omnium Chriſtianorum. 54.c.e
ad Papam ſpectas præficere Epiſcopum in Synodis. 58.d
Papam Galli Epiſcopi venerantur. 61.c
Papæ litteras amplexati ſunt Galli. 64.d
Papa eſt magiſter ac doctor totius populi Chriſtiani. 65.a.76.c
Papæ ſumma auctoritas. 66.b
ad Papam ſpectat Synodos indicere, & non ad Imperatorem. ibid.90.a.413.b
ad Papam appellant Epiſcopi pro ipſarum defenſione. 75.a 76.e.77.e
Papæ præconia & laudes. 75.b
Papa de fide & ſacerdotibus iudicat. 82.d
Papa habet claues regni cæleſtis. 83.c
Papæ maieſtatem hæretici etiam venerantur. 84.a
Papa ſolitus ſubuenire Orientali Eccleſiæ. 87.a
Papa eſt caput omnium Eccleſiarum. 108.b.162.c. 286.c.412.b.470.e.517.e.e
Papa ſemper habuit primatũ, ex Nicæno Concil. 119.e
Papa approbat & firmat Concilia. 120.e
Papa inſcribitur Epiſcopus vniuerſalis. 121.d
Papa diſpenſat in magnis. 126.e
Papa vindex canonum. 127.a
Papam conſulebant Epiſcopi antiquitus. 136.e
Papa Epiſcopos conſulebat. 144.c

ad

ad Papam mittuntur legati pro miniſtris Eccleſiæ Mauritania. 162.b
Papa omnia nunciabantur ab Epiſcopis. 169.c
Papa natalis celebratur. 203.d
Papam quanti fecerint Epiſcopi Hiſpani. 204.d
ad Papam referendæ Epiſcoporum cauſæ. 205.a
ad Papam ſpectat diſpenſatio contra canones. ibid.b
ad Papam confugiunt Archimandritæ. 241.e
ad Papam ſpectat ſolicitudo omnium Eccleſiarum. 259.c
ad Papam ſpectat hæreticos lapſos reſtituere. 262.b
Papa electos Epiſcopos confirmat. 264.a
Papa canonum ſeruator. 263.e.& ſeq.
ad Papam ſpectat confirmare Patriarchas. 273.d
Papæ auctoritas. 303.a.382.& ſeqq.
ad Papam conueniebant Epiſcopi Italiæ in re graui. 302.e
in Papam inſurgunt hæretici, & eius nomen delent. 303.e
Papa arbiter ſcriptorum omnium. 345.b
Papam quanti fecerint Dardaniæ Epiſcopi. 356.c
Papa de tota Eccleſia iudicat. 361.b
Papa etiam Patriarchas damnat. ibid.c
Papa iudicat omnia. 362.b
Papa a nemine vocandus ad iudicium. 361.e.d
Papæ auctoritas integra ſub Ariano Rege. 365.a
ad Papam ſpectat admonere Imperatorem. 366.d
Papæ excellentia. 367.a
Papæ potiſſima cura de fide. ibid.c
Papa principem locum obtinet. 369.d
Papa captiuos redimit. 376.b
Papæ primatus. 381.a
Papa non indiget Synodo, vt indicet. ibid.b
Papa ſupra omne Concilium. ibid.
Papa appellatus eſt Chriſtus a Concilio Romano. 382.d 384.c
Papa dictus Vicarius Chriſti, & Petrus. 384.c
Papa mortuos non abſoluit. ibid.a
Papæ obedire debent Imperatores. 397.a
de Papæ ordinatione. 403.a
& idem pene contra Pontificatum ambientes. ibid.b
de Papæ electione. 403.c
Papa non viſitatur. 809.a
Papa nullum niſi Deum iudicem habet. 410.b
Papam venerantur etiã barbari, Gothi, alienigenæ hæretici Ariani. 411.c
Papa ſanctiſſimus prædicatus, & quare. 410.b
Papa ægrotante, lugeat Eccleſia. 421.d
Papæ mortem exoptare quam malum ſit. ibid.e
Papa quam ſublimior Imperatore. 422.e
Papa concedit auctoritatẽ prædicandi Euangeliũ. 426.e
Papa ſuccurrit Epiſcopis egenis. 431.b
Papa confirmat facta ab Epiſcopis. 449.b.c
a Papa qui diſcedit, a Deo punitur. 469.b
Papa tenet cathedram Petri. 470.b.490.b
Papa totius Eccleſiæ caput. 470.c
a Papa auxilium poſtulant Orientales. 471.a
Papæ pedes venerabantur Epiſcopi. ibid.d
Papam quantum Fideles venerari debent. ibid.
Papa credita membra Eccleſiæ. 490.b
Papa eſt pater Imperatorem. 493.d
Papæ in omnibus obediendum. ibid.a
Papa fungitur legatione Chriſti. 500.a
Papæ tituli dati ab Epiſcopis. ibid.d
ad Papæ cõionem venerũt plures Eccleſiæ Oriẽtales. 501.e
Papa princeps Epiſcoporum. 504.e. & Pater Patrum. 505.e.d
Papæ litteræ in Eccleſia legebantur. 506.d
Papæ cura, vt reuocet hæreticos lapſos. 510.d.e
Papæ cura erga omnes. 509.e.& ſeqq.
ad Papã mittebatur profeſſio fidei ab Orientalibus. 513.b
cũ Papa cõicare, demõſtrat quẽlibet eſſe catholicum. 514.e
Papa iuſte reprehendit Epiſcopos cum hæreticis communicantes. 515.a
a Papa priuilegia Epiſcoporum. 515.d
Papæ litteræ publice affigendæ in ditionibus Principũ, etiam ipſis inconſultis. ibid.e
Papa eſt Patriarcha totius Eccleſiæ. 517.c.527.e
ad Papam legatio Eccleſiæ Alexandrinæ. 527.a
Papa appellatus Apoſtolus, & Euangeliſta. 527.e
Papa Patriarcharum Princeps, Petri ſucceſſor. ibid.
Papæ quantam obedientiam præſtent Alexandrini. 527. & ſeqq.
Papæ doctrina, doctrina Chriſti eſt. 530.c
Papa quæ docet in iis quæ ſunt de fide, nõ poteſt errare, & eſt velut Euangeliſta. 528.a
Papa tenet principatum in vniuerſum Orbem. 534.d
Papiſtas hæretici vocant veros Catholicos. 163.e
in Paraſceue cur Græce cantetur Triſagion. 357.d
parentes boni bonos gignunt filios. 487.b
Pariſium eſt prima ſedes Francorum in Gallia. 160.e
de Paſchali cyclo epiſtola S. Leonis ad Marcianum Imperatorem. 143.d
Paſchatis die plures martyres facti in Africa. 163.e
Paſchaſinus S. Leonis legatus Conſtantinopolim. 97.e
Paſchaſinus ad S. Leonem de Siciliæ clade. 151.d
Paſchaſius Epiſcopus Viennenſis. 7.d
Paſchaſius ad Eugipium de S. Seuerino. 394.a
Paſchaſius diaconus, cuius S. Gregorius recitat miracula in dialogis. ibid.
Paſchaſius pœnis purgatorii mancipatus. 402.a
Paſchaſius quomodo veniam obtinuit. ibid.
Paſchaſius mortuus dæmoniacum liberauit. ibid.
Paſinicus Eccleſiam Dei conturbat. 349.d
Paſtorale faſtigium indignis non eſt credendum. 162.d
Paſtoralis cura Romani Pontificis. 509.c
de Paſtorali munere plura. 511.b
Paſtores quanta cura cuſtodire debeant oues. 471.b
Paſtores inuigilent ſuper oues. 508.d
Pater benignus horreſcit caſtigatione filiorum. 290.b
Pater Imperatoris dicitur Summus Pontifex. 492.e
Pater Patrum dicitur Papa. 492.e.504.e
Patris monita qui non audit, tyrannum interdum experiri cogitur. 384.c
Patrum doctrinam ſecutus eſt Theodoretus. 18.a
Patrum expoſitiones interdum hæretici admittere cogũtur. 45.b
Patrum interpretationes Nouatores hæretici impudentiſſime reiiciunt. ibid.c
Paternus quando Conſul. 10.a
S. Paternus Epiſcopus Abrigenſis. 488.c
Paternus colitur a Regibus Francorum. ibid.
Paterno inobediens Creſcentius fit cæcus. ibid.
Pati pro Domino, gratia eſt maxima. 92.e
S. Patiens Epiſcopus Lugdunenſis. 240.a
Patientem veneritus Euaricus Rex. ibid.
Patientis munifica largitas. ibid.
Patiens hæreticos conuertit. ibid.b
ciuitates ab ipſo ſubleuatæ. ibid.d
patientia virginum ſacrarum. 296.c
patientia in iniuriis perutilis. 440.a
patientia magna Iuliani Epiſcopi. 472.e
Patriarcha Alexandrinus legationem mittit ad Apoſtolicam ſedem. 527.a
Patriarchæ interdum damnati ab Apoſtolica ſede. 361.c
Patriarchæ interdum dicti Epiſcopi. 450.a
Patriarchalium ſedium prærogatiua. 369.e
Patricius Dux exercitus Romanorum fugatur. 424.b
Patricius vir clariſſimus mittitur ad Hormiſdam Papam

Digitized by Google

pam ab Anaſtaſio Imperatore. 489.c
S. Patricij obitus. 350.b
Paulo Epiſcopo quid oſtenſum de futura clade Africæ. 270.b
Paulus nepos Cyrilli in afflictionibus mortuus. 22.b
Paulus Epiſcopus ſubſcribit cū alijs epiſtolæ Fauſti ad Lucidum. 341.a
in pauperem charitas magna Marciani Imperat. 184.c
pauperes opprimuntur a potentioribus. 215.a.479.b
pauperes rediguntur in ſeruitutem. 215.b
pauperes ſubleuandi expenſis ludorum. 393.b
pauperibus ſuccurrendum ab omnibus. 448.c
pauperibus ſuccurrendum eſt a ſuperioribus. 431.b
pauperes eleemoſynis ſubleuandi. 341.a.437.c.446.a.b
pauperibus bona Eccleſiaſtica diſtribuenda. 370.b
pauperibus rogandi ſunt Reges. 488.c
pauperum poſt Deum ſunt vaſa Eccleſiæ. 30.d
pauperum nutritor Ecdicius. 240.c
paupertas eſt præponenda diuitijs plenis curarū. 74.c
paupertas magna Theodoreti. 76.b
paupertas magna monachorum Aegypti. 530.b
Pax Eccleſiæ maxime deſiderata a Theodoreto. 92.c
pax defendenda. 82.a
pax Eccleſiæ reconciliata a Pulcheria Auguſta. 87.b
pax inter Anthemium & Ricimerem. 223.a
pax inita ab Euarico Rege cum Nepote Imp. 234.c
pax vera conſequitur iuſtitiam. 358.a
pax quærenda a Principibus. 359.c
pax laudatur. ibid.
pax vera vbi inueniatur. 367.d
pax vera non eſt ſine charitate. ibid.
pax in Eccleſia quantum expetenda. 414.d
pax in Eccleſia quam vtilis. 50.d
pax in Eccleſia ſeruanda. 369.c
pax inter Theodoricum & Vuandalorum Regem. 410.c
pax non datur infidelibus. 511.d
pax tandem venit inter Orientem & Occidentē. 520.d
pacem ineunt Vuandali cum Valentiniano Imperat. 8.c
pacem concedit Attila Romanis. 135.a
pacis conditiones offeruntur ab Anaſtaſio Imp. Vitaliano. 488.c
pax quam bona & vtilis Eccleſiæ. 490.a
pacis bona quam multa. 491.a
pacem quærentes quæ ſeruare debeant. 492.c
paces fructus quam boni ſint. 495.c
ad Pacem veram hortatur Hormiſda Papa Anaſtaſiū Imperatorem. 499.c
peccata excitant iram Dei in vltionem. 27.b
peccata parturiunt mala. 27.a.391.c
peccata Fidelium a Deo magis puniuntur, quam infidelium. 103.a
peccata occulta deteguntur. 137.a
peccata a Deo puniuntur. 156.a
de peccatorū ſuorū remiſſione quid reuelatū S. Leoni. 191.a
peccata vitanda a clericis. 390.d
peccata omnium punienda. ibid.c
peccata omnia emendare nō poſſunt Summi Pont. 391.c
peccata populorum cauſa ſunt, vt Deus regnare faciat hypocritas. 469.b
peccata ſacerdotum tegenda. 417.c
peccata vnius alteri obeſſe non debent. 470.d
peccata incmendata creſcunt. 510.a
peccator bonis operibus diuinam retardat iram. 232.d
peccatores humiles ſint. 382.a
pecunia excæcat hominem hæreticum. 310.c
pecunijs, an ferro aduerſariorum animos inclinemus, quid intereſt. 373.d
pedes Summi Pontificis venerabantur Epiſcopi. 471.d
Pelagia meretrix a Nonno Epiſcopo conuerſa. 117.c
pelagia dicta, quę prius Margarita cognominabatur, qua ſi pelagus diuini iudicij. ibid.
pelagianos perſequitur S. Leo. 14.b
pelagiana hæreſis prorſus deleta a S. Proſpero. ibid.c
pelagiani in Dalmatia pullulant. 362.d
pelagiani degentes in Piceni prouincia. 363.b
pelagianorum ſententiæ tres. 364.a
pelagius Patricius vir præclarus. 345.c
pelagius occiditur a Zenone. ibid.d
pelagij iuſta ad Deum preces. ibid.c
penſare libra indicij quid ſit. 334.c
penuria vexat Orbem. 153.d
penuria ingens poſt Sanctorum diſceſſum. 478.d
penuriam extremam patiuntur monachi. ibid.c
percuſſar maxillæ Domini noſtri Ieſu Chriſti quomodo ſit in inferno. 476.c
Peregrinus Epiſcopus Miſenatis Eccleſiæ. 509.b
peregrinus Epiſcopus legatus Hormiſdæ Papæ ad Anaſtaſium Imperatorem. ibid.
ad peregrinum Epiſcopum & legatū ſedis Apoſtolicę Hormiſda Papa. 513.c
peregrini ſunt recipiendi hilari fronte. 3.d
peregrini ab Epiſcopis ſuſcipiendi. 370.c
peregrinatio S. Sernatij. 102.c
peregrinationis moleſtia & commodum. 32.c
perfidia Archimandritarum hæreticorum. 111.d
perfidia hæreticorum. ibid.
perfidia Zenonis magna. 276.c
perfidia Hunerici in omnes. 309.a
periculoſe ſe miſcent ſacris Principes ſæculares. 46.a
paripatetici nimium ſtudioſi Ariſtotelis. 454.c
periuri ac ſimulatores ſunt hæretici. 483.d
peroratio auctoris cum gratiarum actione. 526.a
S. Perpetuus Epiſcopus Turonenſis præfuit Concilio Turonenſi. 279.a
perpetuus reliquias S. Martini transfert. 279.b
perpetuus S. Martino eccleſiam fabricauit. ibid.c
perpetuus præſcribit populo ieiunia & vigilias. 280.b
perſecutio Genſerici contra Catholicos. 9.b
perſecutio excitata in Africa contra Catholicos. 296.b
perſecutio Romanorum contra Manichæos. 10.b
perſecutio Arianorum contra Thomam. 157.a
perſecutio Euarici Regis Gothorum. 199.d
perſecutio Africanæ Eccleſiæ. 291.d.296.b
perſecutio alia Africanæ Eccleſiæ. 428.c
perſecutio Arianorum. ibid.431.d.445.c
perſecutio vtilis. 512.a
ex perſecutione vtilitates plurimæ. 513.514.
perſecutio Vuandalica recrudeſcit. 336.c
perſecutio Traſamundi Regis in Africa. 428.a
perſecutio Traſamundi Regis nouis artibus. 431.a
perſecutio diriſſima contra Ioannem Epiſcopum Neapolitanum. 513.d
perſecutio ab hæreticis illata in Orthodoxos. 517.a
perſecutio Anaſtaſij Imp. in aulicos Orthodoxos. 522.c
perſecutionem præcedunt praſagia. 269.c
perſecutiones hilari fronte ſuſcipiendæ. 316.a
perſecutiones Catholicorum multæ. 459.c.d
perſeuerantia neceſſaria in fide. 501.d
perſeuerantia quam neceſſaria. 506.b.508.d
perſeuerantia in omnibus commendatur. 514.a.b
perſeuerantes vſque in finem ſalui fiunt. 244.d
in perſona vna declaratur diuinitas & humanitas Ieſu Chriſti. 17.d
pertinacia Dioſcori Epiſcopi. 71.c
perturbatio maxima Eccleſiæ tēpore ſancti Leonis. 2.a
peſtilentia ſubſequitur famem. 319.a

P ſtis

Peſtis Neſtoriana extincta. 289.c
Peſtis orta Romæ. 210.b
Petitio ſuba ab Anaſtaſio Imp. 464.d
petitiones Marciani Imp. in Synodo Chalcedonẽſi. 116.a
ad Petrum vocantur hæretici. 511.d
cũ Petro communicatio demonſtrat quemlibet eſſe Catholicum. 514.e
S. Petri baſilica a Valentiniano & a Galla Placidia Auguſtis humiliter viſitatur. 82.d
S. Petri eccleſia & ſepulchrum. 190.e
S. Petri confeſſione ſtabilis fides. 295.a
in Petri ſacratiſſima ſede ſedet Summus Pontifex. 490.b
Petri cathedram tenet Romanus Pontifex. 470.b
Petri nauicula ſaluatur incolumis in naufragio multorũ Epiſcoporum. 72.a
S. Petrus apparuit S. Gallæ. 434.d
Petrus Altina Epiſcopus. 408.b
Petrus Romam mittitur viſitator a Thedorico Rege. 409.e
Petro præcipitur, vt viſitet limina Apoſtolorum ibid.a
Petrus a Synodo damnatur. ibid.b
Petrus Antiochenus damnatur a Felice Papa. 294.a
Petrus ab omnibus damnatus. ibid.c. 295.d
petrus Chryſologus ſcribit ad Eutychetem. 66.e
petrus Chryſologus quo anno ex hac vita migrauit. 67.b
Petrus Epiſcopus Rauennas ad Concilium Romanum ſe conſert. 411.e.
Petrus a conſuetudine Symmachi Papæ abſtinet, & qua de cauſa. ibid.
ad S. Petri baſilicam conſugit Symmachus. 414.a
Petrus poeta & magiſter ſcrinij. 176.d
Petrus Cnapheus damnatur in Concilio Conſtantinopolitano & Romano. 292.a
ad Petrum Cnapheum Flacciani epiſtola. 293.e
Petrus Fullo detegitur Arianus. 293.d
Petrus Fullo tumultus excitauit. 220.c
quid molitus ſit in Epiſcopum Antiochenum. ibid.e
quid in Anthemium. 221.d
Petrus Fullo rurſus Epiſcopus Antiochenus. 272.c
Petrus Fullo Romæ damnatur. 291.d
Petrus Fullo aduerſus Catholicos quæ molitus ſit. 323.c
petrus Fullo nititur contra Concilium Epheſinum. ibid.d
petrus Fullo deſert Acacio. ibid.
petrus Fullo refellitur. 324.d
petri Fullonis temeritas repreſſa diuinitus. 325.b
petrus Fullo Epiſcopum ordinat Xenaiam nondum baptizatum. ibid.e
petri Fullonis obitus. 328.c
petrus monachus conuerſus. 131.c
petrus hæreticus redit Antiochiam. 246.e
petrus Mogus Epiſcopus Alexandrinus intruſus. 256.
petrus Mogus diſſipatur. 257.a
petrus Mogus latens Alexandriæ multa mala molitur. 261.b
petrus Mogus publicat Zenonis Imperatoris Enoticon. 277.a
petrus promouetur in ſedem Alexandrinam. ibid.b
petri epiſtola ad Acacium de ficta eius religione. ibid.d
petrus Mogus altercatur cum Euphemio. 333.d
petrus Mogus moritur. 345.e
petrus ex Hiberia Epiſcopus Maiumæ. 129.c
petrus Epiſcopus Metropolis Nicomediæ. 183.e
petrus Epiſcopus Damaſci. 473.a
phidus diaconus alumnus S. Euthymij. 257.c
phido apparet S. Euthymius. ibid.e
phido multa conſert beneficia S. Euthymius. 258.a
Philippus presbyter Hieronymi auditor librum edidit in Iob. 165.b
philippus Epiſcopus photicenſis. 505.e
philoxenus Epiſcopus Hierapolitanus iniquus. 465.c
photinus diaconus Theſſalonicenſis legatus ad Anaſtaſium. 398.d
photius Tyri Ep̃s iudex conſtitutus in cauſa Ibæ. 48.d
photius ſubſcripſit contra Flauianum in Epheſina ſynodo. 72.e
photius conqueritur de iure ſibi diminuto. 112.c
photius hiſtoriæ eccleſiaſticæ ſcriptor.
Phrenetici ſolent medicos velut hoſtes putare, vel lædere. 362.a
pia vota nunquam deſpiciuntur a Chriſto. 335.b
in piceni prouincia pelagiani. 363.b
piceni Epiſcopi a Gelaſio reprehenduntur. ibid.c
pictores in pingendis imaginibus ſacris ſint cauti. 194.a
pictorum licentia religioni ſubiecta. 438.b
picturæ ſunt repræſentanda miracula. 377.b
pietas ſimulatur ab hæreticis. 70.a
pietas inſignis Sporatij Comitis laudatur. 79.c
pietas magnam vim habet. 232.d
pietas nundinaria eſt penes principes hæreticos. 497.d
pij viri non franguntur aduerſitatibus. 335.a
pinta Epiſcopus Arianus. 433.a
in pintam ſcribit S. Fulgentius. ibid.
planta nobilis eſt ordo monachorum ſancti Benedicti. 380.b
plantatio nulla eſt niſi a Deo. 248.b
plato cubicularius igne crematus. 246.d
platonis cubicularij mors laudata, & ei ſtatua erigitur. ibid.
pluuiæ defectu mira ſterilitas. 478.d
pluuia deſcendit de cælo Sanctorum oratione. 520.a.b
pœnæ peccatorum interdum delentur per tribulationẽ. 11.c
pœna contra Eutychianos. 133.e. & contra eorum ſcripta. 134.b
pœna contra Zenonẽ ſinentẽ ſecũ degere hæreticos. 242.b
pœna ſtatuitur a Zenone in profeſſores Concilij Chalcedonenſis. 247.e
pœna Zenonis Imp. contra ſacrilegos. 263.c
pœnæ hæreticorum in Catholicos ſtatutæ. 309.a
pœna continuata fit intolerabilis. 337.e
pœna Olympij Ariani. 377.a
pœna in appetentes pontificatum. 403.b
pœnis purgatorij mancipatus paſchaſius. 402.a
pœnitentia Theodoſij Imperatoris. 87.d
pœnitentia locus omnibus patere debet, qui conuerſi errorem ſuum fatentur. 147.a
pœnitentia iram Dei auertit. 153.b
pœnitentiam ſimulant hæretici. 178.b
pœnitentia hæreticorum ſuſpecta. 331.d
pœnitentes hæretici perſæpe Romam veniebant. 99.d
pœnitentes Romam confugiunt. 329.a
de pœnitentibus decreta. ibid.c
politicam poteſtatem etiam habent Epiſcopi. 389.b.d
polychronius Epiſcopus Virdunenſis ſanctus. 265.a
pomerius rhetor magiſter Caſarij. 146.a
Pontifex. Vide Epiſcopus.
Pontifex Summus. Vide Papa.
Pontifices non omnia emendare poſſunt. 392.e
Pontificatus nequaquam ambiendus. 403.b
in Pontificatum ambientes pœna. ibid.d
Pontificum poteſtas etiam in ſæcularibus rebus. 389.d
in Ponto ingens terræmotus. 404.b
Populus Dei creſcit inſtar apum. 9.c
populus exclamat in Arianos. 219.a
populus ducatur ab Epiſcopis, & non Epiſcopi ſequantur populum. 354.c

populus fidei ardore reſiſtit Imperatori. 457.b
Populus propter fidem incendium excitat. 458.c
Populus tumultuatur Conſtantinopoli. 462.e
populus Conſtantinopolitanus addictus Acacio. 495.e
populi Orientales a fide defecerunt. 497.a
populi noui Orbis ad fidem conuerſi. ibid.
populi ſtudia & factiones multa poſſunt. 128.b
populi falſo ſemper ſe excuſant. 368.e
populi in rebus iuſtis ſub ditione tenendi. ibid.
populũ Conſtantinopol. hortatur Hormiſda papa. 512.e
populo præſcribuntur ieiunia & vigiliæ a S. Perpetuo. 280.b
populorum peccata cauſa ſunt, vt Deus hypocritas regnare faciat. 469.b
populis interdum acquieſcendum eſt. 523.a
porcarius Abbas inſignis. 245.a
porphyrij libri vetiti ab Imperatore. 38.b
portentoſus obitus Hunerici. 319.a
portæ reſeratæ ſponte aperiuntur aduentu S. Genoueſæ. 161.a
poſſeſſor Epiſcopus Occidentalis in Oriente. 512.d
poſſeſſor factus extorris ab Arianis. ibid.
ad poſſeſſorem Hormiſdæ papæ epiſtola. ibid.
poſthumiani Conſulatus, & inſcriptio. 37.d
Potentes ſi conuertantur, magna Chriſto gloria. 435.e
potentiæ humanæ non innititur Eccleſia. 283.d
potentiores opprimunt pauperes. 215.a
potentior auro eſt prudentia. 334.d
poteſtas politica etiam eſt apud Epiſcopos. 389.b.d
de poteſtate eccleſiaſtica quomodo accipienda verba Gelaſij Papæ. 387.d
præcepta Eccleſiæ qui contẽnit, a Deo contẽnitur. 469.b
præconia & laudes Summi pontificis. 75.b
Prædeceſſores Pontifices nõ omnia emendare potuerũt. 392.e
prædeſtinati hæretici qui. 340.a
prædicatio verbi Dei ad Epiſcopos ſpectat. 122.d
prædicationis munus cui committi debeat. 142.e
prædicatio quam vtilis in Eccleſia. 437.a
prædicatio diebus Dominicis peraſilis. ibid.
ad Prædicationem cogendi populi. ibid.
prædicator Euangelij aut a Deo miſſus, aut a ſuperioribus. 426.d.e
prædicatores ſequuntur ſigna. 427.e
prædicatores conſiderandi non qui prædicent, ſed quæ prædicent. 397.c
prædictiones Euthymij de Epiſcopatu Anaſtaſij Hieroſolymitani. 181.e
ad præfectos & ſæculares confugiunt hæretici. 45.a
præfectura Zenonis quanto tempore. 210.e
prælatus omnium Epiſcoporũ eſt papa. 19.a.24.a.89.b
prælatus a ſubditis diligendus. 413.a
prælatorum præceptis obediant ſubditi. 492.e
prælia hæreticorum primum contra homines, poſtea cõtra cœlites. 399.e
in prælijs quales fuerint Hunni. 20.a
præmia quæ promittuntur delatoribus in coniurationib. dum eligendus eſt Papa. 403.d
prærogatiua Romanæ Eccleſiæ. 19.a.24.a
prærogatiua Eccleſiarum non ex ſplendore, ſed ex Apoſtolorum ſucceſſione. 120.a
Præſagia ſæpe præcedunt perſecutionem. 269.c
præſidium Theodoſij contra hæreticos. 38.c
præſules ſi fuerint mali, omnia mala agunt. 58.c
prætextatus magus fuga lapſus. 425.d
prætextus falſi hæreticorum. 369.c
prætextus falſi ſchiſmaticorum. 369.a
præſtantia Eucherij. 368.b
præuaricatio legatorum ſedis Apoſtolicæ. 199.b
pragmatius Epiſcopus ſubſcribit in Concilio Lugduni ſt. 341.a
pragmatica vbique cedant canonibus. 113.e
praui ſemper fugiendi. 368.b
preces iuſtæ Pelagij apud Deum. 345.e
preces & ieiunia indicantur a S. Mamerco. 237.b
presbyteri ſint ſanctitate inſignes. 266.e
in presbyterum peruerſum terribilis vltio. 322.b
presbyteris deferendum eſt a diaconis omni humilitate. 146.d
presbyteris obtemperandum etiam diſcolis. 397.c
presbyteri etiam ex charitate medebantur. 21.d
presbyteris interdictum eſt mederi ad euitanda nonnulla pericula. 21.e
prima ſedes a nemine iudicatur. 415.b
primarijs eccleſijs parent barbari Romæ. 156.e
primates deponuntur a papa. 37.b
primus omnium Epiſcoporum eſt papa. 1.e
primaſius Epiſcopus Calaritanus. 431.e
primatũ ſemper habuit Papa, etc ex Cõcil. Nicæno. 119.e
de primatu ſedis Apoſtolicæ Gelaſius ad Dardanos. 381.a
primatus cura abijcitur ab Anatolio Epiſcopo Conſtantinopolitano. 150.e
de primatu decertabant Vienneſis, & Arelatenſis Epiſcopi. 24.b
primitiæ etiam filiorum Deo offerenda. 371.d
primordia Marciani Imperatoris quæ. 88.d
Principatum a Domino accepit Papa. 18.d
Principes non facile ſibi illudi patiuntur. 31.b
principes prudenter regant. ibid.
principes periculoſe ſe miſcent ſacris. 46.e
& ſi in ea ius ſibi arrogent, a Deo puniuntur. 88.d
principes et anima regio eſſe debent, et ſacerdotali. 54.a
ad principes non ſpectat Synodos indicere. 66.b
principis gloria in eo maxima eſt, ſi erroris germina nulla exurgant. 65.e
principes quid reſpondere debeant hæreticis, cum eorum libellis interpellantur. 112.b
principis animum, licet pium, conſiliarij impij in præceps agunt. 84.a
principes interdum leni manu reprehendendi. 60.a
principes non iudicent eccleſiaſticos. 109.e
principes non ſe intromittant in eccleſiaſticis. 112.b
Principum leges ceſſant, vbi ſunt canones eccleſiaſtici. 112.d
principes eccleſiaſticum ius ſeruent, alioquin a Deo puniuntur. 134.c.158.d
principes fruſtra in Eccleſiam inſurgunt. 135.a
Principes perſæpe infelices. 155.d
principis negotium, et Senatoris otium non conueniunt. ibid.
a principibus quæ ſint prima fundamenta iacenda. 167.b
principes nullo modo audiant hæreticos. 172.d
Principes exterminent hæreticos. 179.d
principes pro eccleſia agant, cum deſunt Epiſcopi. 173.b
principes verbera experiuntur ob violata iura Eccleſiaſtica. 219.b
Principes inflicta verbera diſſimulant, & merito grauioribus affliguntur. ibid.c
principes venerentur Dei ſanctos. 229.d
principibus perſæpe obſunt propinqui. 231.a
Princeps perſoluens debita ſui prædeceſſoris facit vt ſecurius ſibi ab alijs impendatur. 233.b
Princeps diuinam obſeruantiam ante oculos habere debet, ſine qua nihil boni fit. 244.c
principe palam malo, fit vt alij ſibi ſimiles detegantur. 241.d

Principes alioqui inconſtantes propter deſiderium regnandi. 252.c.260.c
Principes canones Eccleſiaſticos ſeruent. 264.a
Principes inconſulte tranſigunt cum hæreticis. 278.c
Principes interdum maxime mites ſunt. 336.c
Principes puniant ſacrilegos. ibid.
Principes mali quamdiu tolerentur. 346.a
Principes ſæpe in principio regnandi boni apparent. 348.a
Princeps caput populi. 378.b
Principes perſæpe auari. 348.d
Principum falſi prætextus. 364.b.c
ſub Principibus Orthodoxis interdum ingemiſcit Eccleſia. 365.b
Principes admonendi a Summo Pontifice. 366.d
Principes quærant pacẽ in Eccleſia, & quomodo. 367.d
principes expellant malos. 368.b
a Principibus captanda beneuolentia. 367.b
principum eſt cum virtutibus amare famam. 395.c
principes venerantur litteris Papam recenter creatum. 288.b.403.c
Principes Symmachi Papæ tpe omnes infideles. 404.c
Principem ſequuntur populi. 405.d
principes Concilia congregare minime poſſunt. 413.c
pro Principibus etiam malis orandum. 421.c
principes patienter audiant quoſlibet Epiſcopos. 422.a
Principes timeant Dei iudicium. ibid.c.d
principes quam inferiores ſint Summo Pontifice. ibid.c
Principes ſi conuertantur, magna Chriſto gloria. 435.c
Principes vt regnent, forinſecus ſancti, intrinſecus ſcelesti. 436.b
Principib. obediendũ in his quæ nõ ſunt cõtra fidẽ. 440.a
Principes ſint obſeruantiſſimi iuſtitiæ. 448.a
Principum ira quieſcit Sanctorum oratione. 465.a
a Principum ingreſſu Sancti arcentur interdum. 464.b
Principes hypocritas Deus regnare facit propter peccata populi. 469.b
Principes concordes ſint quam maxime fieri põt. 486.b
Principes interdum periuri, vt regnent. 488.d
Principes ſæpe ſimulant. ibid.c
Principes qua conditione, ſi fuerint ſuſpecti, ad communionem ſint admittendi. 493.c.d
principes hæretici pietatem nundinariam habent. 497.d
Principes ab Epiſcopis reprehendantur. 503.c
Principes infideles, ſed occulti, vt regnent. ibid.c
Principum metu multi corruunt. 504.a
Princeps Epiſcoporum appellatur Papa. ibid.c
Principes ne impediant publicationes litterarum Apoſtolicarum. 516.a
Principes acquieſcant interdum populis. 523.a
Principes malarum inuentionum is non deteſtatur, qui non declinat eorum ſequaces. 506.c
Principia rerum ſemper maxime conſideranda. 33.d
Principus adhibendum remedium. 31.a
S. Principius Epiſcopus Sueſſionenſis. 197.c
Priſcillianiſtæ ſentiunt cõtra Sanctiſſimã Trinitatẽ. 35.c
priuatio iniuſta Danielis Carrhorum Epiſcopi in Synodo Epheſina. 72.c
priuatio iniuſta Aquilini Epiſcopi in pſeudoconcilio Epheſino facta. ibid.
priuatæ inimicitiæ non obſint Reipublicæ. 486.c
priuilegium Romanæ ſedis in reſtituendo Epiſcopo in Synodo depoſito. 77.c
priuilegium ille meretur amittere, qui permiſſa ſibi abutitur poteſtate. 278.d
priuilegia Eccleſię Cęſarienſis abrogãtur a S. Leone. 151.d
priuilegia amittuntur ab ijs qui communicant cum hæreticis. 515.d
priuilegia Orientalis Eccleſiæ a ſede Apoſtolica. ibid.d
Proba virgo nobilis. 433.d
Probæ virginis virtutes & laudes. ibid.
Probinus in Vrbe pugnauit in ſchiſmate. 414.b
Probus Epiſcopus legatus Simplicij papæ. 211.d
procacia mira Timothei. 169.a
procacia mira Aruandi. 213.c
Proceſſa Neapolitana ab ægritudine liberata in trãſlatione S. Seuerini. 393.a
S. Proclus Epiſcopus Conſtantinopolitanus moritur. 30.c. laudatur. ibid.
Proclus Philoſophus quo tempore vixerit. 523.d
Proclus philoſophus amicus Anaſtaſij Imp. ibid.
Proclus impuram linguam in Chriſtianos exacuit. ibi.c
Proclus alter Iuſtini Imp. Quæſtor. ibid.
Procopius Notarius in Cõcilio Cõſtantinopolitano. 56.a
procula vidua fruges plurimas occultauit. 153.c
Procula reprehenſa a S. Seuerino ſubuenit fame laborantibus. 154.a
Proculus multas iniurias intulit S. Quintiano. 488.a
Proculus dat pœnas ſui ſceleris. ibid.b
prodigioſus terræmotus Conſtantinopoli. 256.a
prodigium magnum apparuit. 28.b
prodigium de ſerpente circa S. Danielem. 251.d
proditio ingens Baſiliſci Ducis exercitus. 215.c
profeſſio fidei Theodoreti. 17.d
profeſſio fidei S. Flauiani. 57.b
profeſſio fidei mittitur a Proterio Epiſcopo Alexandrino ad S. Leonem. 142.c
profeſſio fidei Zenonis erat velata. 276.b
profeſſio Fauſti. 240.d
profeſſio veræ fidei. 505.a
profeſſio fidei legatorũ patriarchæ Alexandrini. 532.a
profeſſio fidei mittebatur ab Orientalibus ad Summum pontificem. 513.c
in profeſſores Concilij Chalcedonenſis ſtatuitur pęna a Zenone Imperatore. 247.c
prohibenda ſpectacula diebus feſtis. 218.b
prohibitio ne clerici vagantes ſint. 116.a
prolixitas in epiſtolis odioſa. 331.c
promiſſiones Domini factæ Apoſtolicæ ſedi. 244.d
propinqui obſunt Principibus. 231.a
propria perdit, qui indebita concupiſcit. 127.a
proprietas vocum interdum negligitur ab auctoribus. 387.c
S. Proſper prorſus deleuit Pelagianam hæreſim. 14.c
Proſper Epiſcopus Regienſis moritur. 209.b
proſperitas aliorum gaudium bonis, malis autem inuidiam parit. 337.b
Proterius ordinatur Epiſcopus Alexandrinus. 127.c
Proterius militia ſæculari vallatur. 128.a
Proterius Epiſcopus Alexandrinus profeſſionem fidei mittit ad S. Leonem. 142.c
Proterius Synodum congregat Orthodoxum. ibid.d
Proterius occiditur. 168.d
Proterij nomen abraditur ab impio Timotheo. 169.a
Protogenes factus Conſul, & quando. 53.c
prouidentia Dei mira in curanda ſalute hominum. 4.a
prouidentia Dei ſuis ſemper neceſſarium præſtat auxilium. 80.d.c
prouidentiæ diuinæ eſt ante parare arma, quam inſtet prælium. 29.b
prouidentia Dei gubernatur eius Eccleſia. 249.a.404.c. 527.b
prouidentia Dei in ſubleuanda Eccleſia. 320.a
prouidentia diuina non patitur diu ſcelera latere. 331.a
prouidentia Dei per miracula tempore neceſſitatis ſuccurrit. 476. & ſeqq.

Prouidentia Dei in ſubueniendo monachis tempore neceſſitatis. 478.c
Proniacia Africana capta diuiduntur a Genſerico Rege Vuandalorum. 2.b
Prudentia in Principe eſt neceſſaria, vt bene regat. 31.a
prudentia quam potentior ſit auro. 334.d
prudentia eſt expectare opportunitatem temporis. ibid.
prudentia magna neceſſaria eſt cum hæreticis. 491.d
prudentia Hormiſdæ Papæ. ibid. 492.d
prudentior ſit Zeno Imp. pro fide Catholica. 355.e
pſeudomonachi acciduntur ab Antiochenis. 467.b
publicatio Triſagij quo tempore fuerit. 29.a
publicatur Enoticon Zenonis a Petro Mogo. 377.a
publice legebantur litteræ Apoſtolicæ, inconſultis Principibus, in eorum ditionibus. 515.e
puella educanda cum timore. 213.c
pueri generoſa confeſſio. 316.b
pueri ſeptem annorum inſigne certamen. 318.b
pugna leonis cum dracone. 217.c
pugna Theodorici pro Zenone. 273.a
pugna Victoria Calaſitana. 312.c
pugna Gudilæ et Vedeulphi pro Symmacho Papa. 414.a
pugna Senatorum in Vrbe occaſione ſchiſmatis. ibid.b
pugna Vitaliani pro fide Catholica. 488.e
pugna magna monachorũ pro fide et religione. 474.475.
ad Pulcheriam Auguſtam Theodoretus ſcribit de releuatione tributorum. 21.e
pulcheria adminiſtrationem relinquit Imperij. 30.e
pulcheria vrbane arguit Theodoſij imprudentiam. 31.a
ad pulcheriã Hilarius ſcribit cõtra Epheſinã Synodũ. 80.d
ad pulcheriam S. Leo, quod non poſſet ire ad Epheſinam Synodum. 59.b
ad pulcheriam S. Leo pro catholica fide. 65.d
pulcheria S. Leo legatos commendat. 66.c
ad pulcheriam S. Leo, quod quæ fiunt vi, Apoſtolicis conſtitutionibus non præiudicant. 72.b
ad pulcheriam Hilarius S.R.E. Cardinalis ſcribit contra Epheſinam Synodum. 80.d
ad pulcheriam Galla Placidia pro defenſione fidei, & Romani Pontificis. 83.b
pulcheria reconciliatrix pacis Eccleſiæ. 87.b
pulcheria virginitatem Deo vouit. 88.c
pulcheria nupta Marciano virginitatem ſeruat. ibid.
pulcheria ad S. Leonem pro Eccleſiæ tranquillitate. 89.d
pulcheria ad Strategium contra tumultuantes. 100.d
ad pulcheriam S. Leo contra Anatolium. 127.c
pulcheria ad Baſſam pro fide Catholica. 140.c
pulcheria fidei Catholicæ aſſertio. ibid.d.e
S. Pulcheriæ obitus in virginitate. 141.a
Pulcheria quas baſilicas erexerit. ibid.c
Pulcheria ſpectata virtus. ibid.d
pulcheria munifica. 142.a
Pulio legatus Hormiſdæ Papæ ad Epos Epiri. 507.d
Pulioni indiculus datus ab Hormiſda Papa. ibid.a
pullulatio Pelagianorum in Dalmatia. 362.d
puluere fruſtra quis dealbatur. 293.d
puluis ex ſuſſio e pedibus facta a Daniele. 251.c
Purgatorij pœnis mancipatur Paſchaſius. 403.a
puritas Gallicanæ fidei qualis fuerit. 440.d

Q

QVadrageſimalis obſeruantia præcipitur. 427.c
Quatuor Concilia velut quatuor Euangelia habenda ſunt. 370.a
Quæſtiones impias diabolus excitat, quæ remouẽdæ ſunt ab Eccleſia Dei. 97.b
Querela de Timotheo olim monacho. 167.c
Querela Anaſtaſij Imperatoris iniuſtæ contra Gelaſium Papam. 360.c
querela iuſta S. Fulgentij cum excuſatione. 432.d
querelæ de Petro Mogo. 273.e
Quintianus Epiſcopus Aſculanus Petrum Cnapheum reprehendit, & canones ſtatuit contra ipſum. 292.d
Quintianus Epiſcopus Rutenorum. 440.d
Quintianus non patitur Gothos Arianos in Gallia regnare. ibid.
Quintianus fugit perſequentes Gothos. ibid.e
Quintianus benigne ſuſcipitur a S. Euphraſio. ibid.
S. Quintianus a Proculo quæ paſſus ſit. 488.a
Quintianus oratione defendit vrbem ab inimicis. ibid.
Quintianus quid cum Theodorico tractauerit. ibid.b

R

RAbies & crudelitas ſchiſmaticorum. 414.b
Rabula Epiſcopus Edeſſæ damnat ſcripta Theodori Mopſueſteni. 50.c
Radices vitiorum ſuccidendæ. 348.d
Rais clariſſima fœmina filium obtinet per Danielis orationes. 251.e
Ranis in cœno merſis hæretici comparantur. 363.e
Raptor fœni occiſus, Clodoueo præcipiente. 442.a
Ratio reddenda a ſacerdotibus pro populo. 354.c
Rationem vnuſquiſque reddere debet de ſe ipſo. 393.a
Rauennatis Eccleſiæ priuilegia a Summo Pontifice, & non a Valentiniano Imp. 278.d
Rauennius Arelatenſis Epiſcopus. 64.c.144.d
Rebaptizabant omnes Ariani. 317.e
rebellio Marciani filij Anthemij. 272.d
Recciarius Sueuorum Rex in Hiſpania factus Chriſtianus. 53.b
reconciliatrix Eccleſiæ fuit Pulcheria Auguſta. 87.b
redemptio ancillæ Carthaginenſis captiuæ. 4.d
redemptio captiuorum quomodo fieri debeat. 377.d
in redemptione captiuorum vendita vaſa argentea a Sanctis. 446.b
reditus ſoactus Theodoreti Cyrum. 11.c
reges dominantur hominibus, deſideria vero dominandi dominantur Regibus. 155.e
Reges obedientes ſeruis Dei quæ bona cõſequãtur. 229.e
Rex quæ conſiderare debeat. 234.b
Reges Franchorum boni a S. Remigio benedicti. 484.a & ſeq.
Reges Franchorum mali a S. Remigio maledicti. ibid.
Reges concordes ſint, præſertim cognati. 486.b
reges appellantur filij Imperatoris. 495.b
regum aures pulſandæ pro pauperibus. 488.c
regis ira ſicut fremitus leonis. 26.a
reges æſtimare debent Summum Pontificem. 35.d
Regina diaconiſſa Hieroſolymam venit. 478.b
Reginæ oratione Seuerianus conuertitur. ibid.
Regina in ſomnis apparet Ioannes ſilentiarius. ibid.e
Reginæ digna ſententia de filio mortuo. 371.a
Regnum ſtabilitur & propagatur obſeruantia in ſedem Apoſtolicam. 36.a
Regnum Thariſmundi quanto tempore durauerit. 105.a
Regnum, id eſt, coronam capitis Summo Pontifici donat Clodoueus. 483.a
Regni conſortes ſe inuicem occidunt. 19.b
Regnum Alarici quantum durauerit. 441.a
regula fidei miſſa ab Hormiſda Papa in Orientem. 513.c
relatio Mamantis de Eutychete. 44.d
relatio Theophili de Eutychete. ibid.
relaxatio captiuorum facta a Godigiſclo. 375.a
relegatio Habetdeum Epiſcopi a Genſeriſo. 9.c

Relegatio

Relegatio S. Fulgentij in Sardiniam. 433.b
Relegatur Felix Epiſcopus. 9.c
Relegatur Vrbanus Girbenſis a Genſerico. ibid.
relegatur Godagiſus ab Hunerico. 271.a
Religio ſi proditur, omnia corruunt. 31.d
religio ficta Petri Mogi. 277.d
religio primo colenda. 380.c
religio ſemper permanſit immaculata in Apoſtolica ſede. 513.e
reliquiæ S. Euphemiæ vbi repoſitæ. 106.a
ex reliquijs S. Euphemiæ coruſcant miracula. ibid.
reliquiæ S. Ferreoli inuentæ. 237.c. & quomodo corpus integrum, & veſtimenta illæſa. 238.b
reliquiæ Sanctorum veneranda. 106.b
inde multa miracula. ibid.
de reliquijs ingens miraculum. 190.d
reliquiæ Sanctorũ illæſæ ſeruantur in terræmotu. 404.b
reliquiæ Sanctorũ veneranda vt membra Chriſti. 345.a
reliquiæ Sanctorum plurimæ Nicopoli. 393.d
reliquiæ S. Auguſtini quõ tranſlatæ in Sardiniã. 430.d
reliquiæ S. Anaſtaſiæ martyris quãdo tranſlatæ. 182.b
reliquiæ S. Euſtathij tranſlatæ a Calendione. 272.a
reliquiæ ſanctorum Nazarij & Romani quomodo tranſlatæ in Sardiniam. 431.d
remedium adhibendum principijs. 31.a
remedium vnicũ ad expurgandas omnes hæreſes. 148.c
S. Remigius cõuertit ad fidẽ Clodoueũ Frãcho. Regẽ. 405.c
Remigius Clodoueum baptizat, vt alter Silueſter. ibid.d
Remigius erat egregia ſcientia. ibid.
remigius quanta miracula ediderit. 406.e
remigius Francorum Apoſtolus. ibid.
remigius quæ ſibi a Clodoueo donata pauperibus diſtribuerit. 407.e
remigium lux cœlitus circumfulſit. ibid.a
remigius creatur Epiſcopus Rhemenſis. 224.e
diuinum ſignum in eius electione ad Epiſcopatũ. ibid.c
remigij laudes immenſæ. ibid.e
remigius ſuſcepit de ſacro fonte Ludouicũ Regẽ. 320.e
remigius colitur ab Alarico. 439.b
remigius liberat a dæmone Benedicti filiam, & ab inferis reuocat. ibid.
remigius conuocat cõciliũ in Aureliana ciuitate. 441.c
Remigius benedicit Clodoueum. ibid.
Remigij monitione collegit Concilium Clodoueus. 443.b
Remigius fuit cauſa, vt Clodoueus coronam donaret Sũmo Pontifici. 483.a
ad Remigium Hormiſda Papa ſcribit. ibid.c
remigius gerit vices Summi Pontificis in Gallia. ibid.
remigius Synodum Gallicanam congregat. ibid.c
Remigius Angelus Dei dicitur. 484.a
remigius Arianum ad Catholicam fidem conuertit. ibid.
remigius benedicit Regibus Francorum bonis, & malis maledicit. 484.e. & ſeq.
remigius incantationes dæmonum detegit. 487.c
remigio magna priuilegia a Regibus conceſſa. ibid.
remigij diſcipulus magna operatur. ibid.d
remiſſio tributorum ciuitatis Cyri quæritur a Theodoreto. 21.a
Renatus Cardinalis S. Clementis legatus mittitur ad Epheſinam ſynodum. 64.c
Renati & collegarum legatorum conſtantia. 72.c
ipſius egregia facta Epheſi. 76.d
renouatio plurimarum vrbium ſub Imperio Theodorici. 409.a
Reparatus ſubdiaconus ſine lingua loquebatur. 313.a
reprehenditur Theodoſius Imperator a S. Leone dexterè. 81.e
reprehenditur Anatolius a S. Leone. 126.d
reprehenditur Acacius a Simplicio Papa. 273.a
reprehenditur iterum Acacius. 283.e
reprehẽditur Anaſtaſius Imperator a Symmacho Papa. 422.a
reprehenditur iterum Acacius a Felice Papa. 286.c
reprehenditur Petrus Cnapheus a Flauiano. 293.c
reprehẽditur Fridericus a S. Seuerino. 281.e
reprehenditur Hunericus Rex ab Habetdeum Epiſcopũ. 318.d
reprehẽditur Iões Eṗs Rauẽna a Simplicio Papa. 278.d
reprehenditur Iuuenalis a S. Leone. 150.e
reprehenditur Iões Epiſcop. ab Hormiſda Papa. 514.e
reprehenditur Rugorum Rex a S. Seuerino. 229.c
reprehenditur Marinus a S. Saba. 479.d
reprehendendi Principes, præſertim hæretici ab Epiſcopis. 503.e
repreſentatio miraculorum in pictura laudanda. 377.c
res aliena neque minima rapienda. 442.a
reſpublica Chriſtiana in miſerando ſtatu cõſtituta. 243.c
reſtitutio Theodoreti in propriã ſedem a Concilio Chalcedonenſi facta. 117.c
reſtitutio textus Iuſtinianei Codicis. 149.c
reſtitutio bonorum Eccleſiæ facta a Theodorico. 425.a
reſtitutio fori eccleſiaſtici dempti a Valentiniano. 134.c
reſpublica non patiatur detrimentum pro priuatis inimicitijs. 486.e
retia hæreticorum oblectationes ſunt. 364.b
reuelatio ſancto Leoni facta de peccatorum remiſſione. 191.a.b
reuerentia Euarici Regis erga S. Patientem. 240.a
reuerſio S. Fulgentij in Africam. 410.e
reuocatio S. Fulgentij Carthaginem. 432.a
reuocanda eccleſiaſtica diſciplina. 370.b
reus eſt audiendus, antequam damnetur. 12.c
rei dicuntur non ſolum qui faciunt praua, ſed etiam qui conſentiunt facientibus. 274.e
rei non condemnantur a iudice, niſi prius fuerint confeſſi, aut conuicti. 75.d
Ricimer quid moliatur in Anthemium. 221.d
a Ricimere dirigitur legatio ad Anthemium. 222.a
eius legatus Epiphanius. ibid.b
Ricimeris demerita. ibid.c
cũ Ricimere & Anthemio firmatur pax. 223.a
Ricimeris proditione necatur Anthemius. 226.d
eius obitus. ibid.
ritus gentilitij reprehenduntur a Gelaſio. 390.a
rixa inter Zenonem & Marcianum. 272.d
rixa inter Arelatenſem & Viennenſem Epiſcopos de primatu. 24.b
Rogotus monachus martyr. 315.d
rogationes quando ſint inſtitutæ. 237.a.c
rogationum vſus vbique diffuſus. ibid.d
rogationes cur ante Aſcenſionem. ibid.
rogationes inſtitutæ ſunt a S. Mamerco. ibid.a
Roma concutitur terribili terræmotu. 9.b
Roma noua Conſtantinopolis. 42.a
Romam mittuntur legati a Mauritanis. 162.a
Romam ingrediuntur Vuandali. 156.a
Romam inuadunt Viſigothi. 452.b
Romam miſſus viſitator a Theodorico. 409.a
Roma referta omni ſorde hæreticorũ ſub barbaris. 285.c
Romam venit Theodoricus Rex. 410.c. 411.c
Romam venit S. Cæſarius. 447.a
Romam confugiunt lapſi. 329.a
Romæ damnantur Acta pſeudoſynodi Epheſinæ. 81.a
Romæ parcunt barbari primarijs eccleſijs. 156.c
Romæ damnantur Petrus Fullo. 291.d
Romæ pugnabant Senatores in ſchiſmate. 414.b

Romæ fiebant Circenſes ludi. 451.d
Romam venire exoptat Theodoretus. 77.d
Romæ peſtis orta. 210.b
Romam pœnitentiæ cauſa Orientales petunt. 99.d
Romam miſſi legati ab Alexandria. 398.d
Romanorum eſt perſequi Manichæos. 10.a
Romanum Imperium inuaditur ab Hunnis. 19.b
Romanæ Eccleſiæ prærogatiua. 19.a.24.c
Romanus Pontifex quanti æſtimatus apud Reges, & apud Arianos. 25.d
Romani Pontificis verba vt oraculum a generali Concilio æſtimata. 36.a
Romani Pontifices antiquitatis tenaciſſimi. ibid.c
Romana Eccleſia quando cœperit symbolum in Miſſa cantare. ibid.d
Romani dicti Catholici. 163.c.232.a
Romanum Concilium ſub Leone. 12.d
Romanum concilium ſub Hilaro. 203.e
Romanum Conciliū primū ſub Symmacho Papa. 402.e
Romanus Pontifex cognoſcit & iudicat hæreticos. 14.c
Romana ſedes principem locum obtinet. 18.d
Romanus Pontifex omnibus præeſt Epiſcopis. 24.a
Romana Eccleſia ſemper fulſit, licet ab omnibus Principibus Orbis conculcaretur. 283.e
Romana Eccleſia ſemper a Deo cuſtodita. 400.c
Romani Pontifices deponunt Primates. 37.b
Romanus ſenatus ſcribit ad Anaſtaſium Imperatorem laudando Hormiſdam Papam. 495.a
Romani cur a Gothis victi. 214.e
in Romanos Dei vindicta, & quare. 243.a
Romana Eccleſia non innititur humana potentia. 283.d
Romanæ Eccleſiæ auctoritas iuncta modeſtiæ. 329.c
Romana Eccleſia captiuos redimit. 376.b
Romani ſenatores a Gelaſio reprehenſi. 390.b
Romanum Imperiū collapſum ob gentilitiū cultū. 323.a
Romani populi zelus contra Magos. 426.d
Romana Eccleſia lapſis ſuccurrere conſueuit. 329.a
Romanus exercitus fugatur a Perſis. 424.b
Romani inſectantur Manichæos. 10.a
Romana Eccleſia vnio cū Alexandrina. 527.a. et ſeqq.
in Romano Concilio tractatur cauſa Vitalis Epiſcopi. 300.c
S. Romani reliquiæ quomodo tranſlatæ in Sardiniā. 431.d
Romulus S. Romanæ Eccleſię diaconus legatus Papæ Gelaſij. 363.c
Ruffinus legatus Hormiſdæ Papæ ad Epiſcopos Epirotarum. 505.e
Rugorum Rex quid cum S. Seuerino. 229.c
Rugorum Rex reprehenditur a S. Seuerino. 281.c
Rugi vincuntur ab Odoacre. 332.b
rugi Gothis truciores. 334.e
ruina præcedentium poſteros docet. 373.a
ruſpenſis Eccleſia abſtinet Epiſcopū S. Fulgentiū. 429.b
Ruſticius Lugdunenſis Epiſcopus. 374.b
Ruſticus Epiſcopus Narbonenſis. 64.e
Ruſticus Epiſcopus in concilio Chalcedonenſi. 107.b
Ruſticus ſubdiaconus martyr in Africa. 315.d

S

Sabas inſtituit, vt Triſagion Græce caneretur. 357.c
Sabas presbyter ordinatur. 327.a
Sabas falſo accuſatur, & abſoluitur. ibid.
Sabæ legationis tempus, & cauſa. 463.b
Saba mittitur legatus ad Anaſtaſium Imp. 464.a
Sabas repellitur ab ingreſſu ad Imperatorem. ibid.b
de Saba quid diuinitus oſtenſum Anaſtaſio. ibid.c
Sabæ petitio quæ. ibid.d
Sabas ſedat iram Imperatoris contra Eliam. 465.a
Sabas præſto eſt Eliæ Epiſcopo Hieroſolymitano. 474.b
Sabæ magna conſtantia & virtus. ibid.
Sabæ epiſtola ad Anaſtaſium Imperatorem. 475.b
Sabæ vera fidei confeſſio. ibid.c.d
Sabæ ſecunda legatio ad Anaſtaſium Imperatorē. 479.c
Sabas Marinum redarguit. ibid.d
Sabæ ab Anaſtaſio datur multum auri. 480.a
Sabæ oratione pluuia deſcendit de cœlo. 520.a.b
Sabas viſitat Eliā Epiſcopū Hieroſolymitanum. 524.e
Sabæ viſio de obitu Anaſtaſij Imperatoris. ibid.d
Sabas vocatur ad iudiciū contra Anaſtaſiū Imp. 525.a
Sabinianus Conſul victus a Gothis. 436.b
Sabinianus reſtitutus in Eccleſiam Parenorum. 118.e
Sabinianus Parenſis Epiſcopus iniuſte damnatur in Epheſina Synodo. 73.a
Sacerdotum dignum exemplar S. Leo. 1.d
Sacerdotes mali cauſa ruinarum. 37.b
Sacerdotum Domini maturum debet eſſe iudicium. 54.d
ſacerdotum delicta, communis eſt turpitudo. 100.c
ſacerdotes pro populo, & non populus pro ſacerdotibus rationem reddet. 354.c
ſacerdotes ſcire debent quod prædicant. 150.e
de ſacerdotibus, & de fide iudicium primo ſpectat ad Papam. 82.d
per ſacerdotes malos ſacramenta miniſtrata tenent. 397.b
ſacerdotibus etiam diſcolis obtemperandum. 397.c
ſacerdotum peccata tegenda. 417.c
ſacerdotum opera bona patientia ſunt. ibid.e
ſacerdotum honeſta cohabitatio. 418.a
ſacerdotes aluntur ex bonis eccleſiaſticis. 440.c
ſacerdotalibus indumentis indigent Alexandrini. 531.c
ſacræ laureatæ nominari ſolebant Imperatorum imagines. 110.b
ſacra profanis ſemper Deus præſtare voluit. 135.e
ſacra a ſæcularibus ne tractentur. 522.c
ſacramenta adminiſtrata per Acacium tenent. 397.b
ſacramenta a malis adminiſtrata tenent. ibid.
in ſacrarijs Synodi celebrantur. 106.d
ſacrarium quid ſit. ibid.
ſacrarium, & ſanctuarium idem ſignificant. ibid.
ſacrificia Ethnicorum fiebant in latibulis. 5.b
ſacrilegi milites puniendi. 336.c
ſacrilegi a Deo puniuntur. 450.c
ſacris periculoſe ſe miſcent Principes. 45.a
ſæculares nequaquam iudicent Epiſcopos. 109.d
ſæculares poteſtates conatæ ſunt quibuſdam artibus immiſcere ſe in electione Romani Pontificis. 284.c
ad ſæculares & Præfectos confugiunt hæretici. 45.e
ſæculares ſunt ſub poteſtate Pontificum. 390.a. & ſeq.
ſæculares ne ſe excuſent peccando, quod laici ſint. ibid.e
in ſæcularibus rebus Pontifices iura habent. 389.e
ſæculares ne ſacra tractent. 522.c
ſæculum noſtrum quibus vitijs abundet. 391.d
Salluſtius fit Epiſcopus Hieroſolymitanus. 326.c
Salluſtius commouetur in Sabæ accuſatores. ibid.d
Salluſtij obitus. 356.e
Salluſtius quæ geſſerit ante obitum. ibid.
Salonius filius S. Eucherij. 7.b
Salonius an Epiſcopus Viennenſis. 7.d
Salonius Gallus Epiſcopus litteras Romani Pontificis veneratur. 62.c
Saluianus eminebat eloquentia & ſapientia. 7.c
Salus Sebaſtiani Comitis in dubio. 3.a
Salus hominum curatur mira Dei prouidentia. 4.a
Samuel presbyter excommunicatur. 48.d
Sanctio Marciani Imperatoris de abolenda lege Theodoſij contra Flauianum. 133.e
Sanctio Marciani Imperatoris contra hæreticos. 148.d
Sanctio Marciani contra Anatolium. 149.d

Sanctio

Sanctio Leonis Imperatoris pro fide catholica. 167.a
Sancti viri calumnias effugere non poſſunt. 52.d
ſancti laborant pro fide Catholica. 80.a
ſanctos venerantur etiam impij. 104.b
Sanctorum animæ egrediuntur interdum e corporib. vt columbæ. 5.b
ſancti afflicti iuſſu Capſuris Regis Maurorum. 162.a.b
ſanctorũ beneficio aliqui ſõſi cuti ſunt Imperium. 254.d
ſancti deridentur a mundanis. 298.c
ſanctorum aſpectus terret multos. 427.c
ſanctos quærunt multi in tribulatione. 439.b
ſanctorum veneratio maxime prodeſt. 320.c
ſanctis etiam creditur a Paganis. 372.b
ſancti ſpoliãtur bonis eccleſiaſticis ab hæreticis. 455.b.c
ſancti cuſtodiuntur ſupernaturali auxilio. 452.c
ſancti ſunt presbyteri. 266.c
ſancti benedicunt pijs, & non impiis. 478.b
in ſanctos poſt homines ſunt prælia hæreticorum. 399.e
ſanctorũ reliquiæ in terræmotu ſeruantur illæſæ. 404.b
ſancti interdũ a malis arcentur tãquã hæretici. 455.b.c
ſancti ſæpe calumniam patiuntur. ibid.
ſanctorum imagines venerandæ. 452.c
ſanctos ſequitur populus. 457.b
ſanctorum ſectatores mala patiuntur. 458.a
ſancti ab Anaſtaſio Imp. varie tentati. 459.c
ſancti ſunt velut oſſa in corpore. 419.a
ſanctorũ teſtamẽta proſunt Eccleſijs, & pauperib. 448.c
ſanctos cuſtodit Deus. 450.a.b.e
ſancti vendebant vaſa eccleſiæ argentea ad redimendos captiuos. 446.b
ſanctorũ labores pro Cõcil. Chalcedonẽſ. 461.a.et ſeqq.
ſancti contemnuntur, & Deus eos extollit. 464.c
ſancti ſedant Principum iram. 465.a
ſancti ad tempus loquuntur, & ad tempus tacent. 467.e
ſanctis affertur inopinata annona. 478.e
ſancti patiuntur perſecutiones. 513.d.a
ſancti neceſſe eſt vt conſtantes ſint in tentationib. 514.b
ſanctorum perſecutio ab hæreticis illata. 517.a
ſanctorum oratione pluuia deſcendit de cælo. 520.a
ſancti etiam abſtinentes in dignitatibus cõſtituti. 429.d
ſancti infirmos ſanant. 451.a
ſancti ſint parati ad effundendum ſanguinẽ pro fide. 461.a
ſancti libere reprehendunt etiam Imperatores. ibid.
Sanctiſſimi Romani Pontifices appellati. 420.b
ſanctitas ſimulata Eutychetis hæretici. 70.a
ſanguis ab imagine Saluatoris abundans fluxit. 29.d
ſanguis S. Euphemiæ repleuit Orbem. 106.b
ſanguis effundendus pro fide. 461.a
ad ſanguinẽ effundendum pro fide ſint parati ſancti. ibid.
ſanitas ægrotis reddita virtute crucis. 103.e
ſapientia & eloquentia eminens Vincentij. 7.c
ſapientes calumnia conturbantur. 53.a
ſaraceni vulnerant Sancti imaginem. 452.e
Saraceni a Deo puniuntur. 453.a
ſaracenorum Princeps ad fidem conuertitur. ibid.
in Sardiniam relegatur S. Fulgentius. 430.d
in Sardiniã quomodo tranſlatum corpus S. Auguſtini. ibi.d
in Sardiniam iterum exulat S. Fulgentius. 433.b
in Sardinia ædificat monaſterium S. Fulgentius. ibid.
ſatisfactio quærenda ab hæreticis, antequam recipiantur. 274.a
ſaturi præclarum certamen. 164.c
ſaturi ſumma conſtantia. ibid.d
ſatyra dicenda eſt, non epiſtola, quæ in Cyrilli obitu ſcripta eſt. 15.b
ob ſcãdalũ euitãdũ ꝓpriã ſedẽ repetebat Theodoretus. 76.a
ſcandala maxime vitanda. 495.b
ſcelera ſacerdotum nritannarum. 27.b
ſcelera hæreticorum quæ. 130.e
ſcelera & facinora Dioſcori leguntur in concilio Chalcedonenſi. 110.d
Sceleſti a Deo puniuntur. 450.a
ſchiſma inter Orientales, & Romanũ Pontificem. 355.b
ſchiſma poſt Anaſtaſij Papæ mortem. 401.b
ſchiſma partim tollitur per Theodoricum Regem. ibid.d
ſchiſma ambiguitate perplexum. ibid.a
in ſchiſmate pugnabant Senatores in Vrbe. 414.b
ſchiſma recrudeſcit tempore Symmachi Papæ. 408.a
in Schiſmate aecnti martyrio coronati ſunt. 414.c
ſchiſma ſublatum Romæ. 420.c
ſchiſma remotum ab Occidente. 520.d
ſchiſmaticorum falſi prætextus. 369.a
ſchiſmatici viſitatorem petunt. 408.b
ſchiſmaticorum rabies & crudelitas. 414.b
ſchiſmaticis datur tempus reſipiſcendi. 415.c
ſchiſmatici Romæ non quieſcunt. 419.b
ſchiſmatici libellũ offerũt contra Quartã Synodũ. ibi.c
ſchiſmaticorum obiectiones contra Symmachum. ibid.d
ſchiſmatici ſceleſti. 420.a
ſcripta Theodoreti numerantur. 12.a
ſcripta Theodoreti a Theodaſio iniuſte damnata. 77.e
ſcripta Theodoreti igni tradi mandantur. 78.b
ſcripta ſuppoſita Gelaſij Papæ nomina. 386.b
ſcripta Gennadij diriguntur ad Gelaſium. 344 d
ſcripta S. Honorati probata. 344.b
ſcripta S. Fulgentij deſiderantur. 433.a
ſcripta Fauſti celebrantur. 338.d
quæ tamen minime ſunt tuta. ibid.a
ſcriptor rerum Theodoſij quis fuerit. 459.d
ſcriptores plures contra Eutychianos. 125.b.c
ſcriptores omnes ſint ſub arbitrio Papæ. 345.b
ſcripturæ diuinæ non alio modo intelligendæ ſunt, quam docuerant Apoſtoli & Patres. 97.b
ſcripturæ exempla maximum afferunt ſolatium. 17 a
ſcythia occupatur a Vitaliano. 488.e
Sebaſtianus Comes ab Hiſpania ad Africã pertrãſit. 2.d
Sebaſtianus Comes fuit illuſtris. ibid.
Sebaſtiani certamen, & confeſſio fidei. ibid.e
quid de eius ſalute. 3.a
Sebaſtianus Epiſcopus eorannus. 416.e
Secretarium in baſilica S. Euphemiæ quale fuerit. 106.d
ſedes Hunnorum vbi fuerit. 19.e
ſedes propria Epiſcopalis repetitur a Theodoreto ob ſcãdalum euitandum. 76.b
ſedes Alexandrina prima poſt Romanam. 369.e
ſedes Antiochena ſecunda poſt Romanam. ibid.
ſedes Archiepiſcopalis Arelatenſis quãdo inceperit. 449.a
cũ ſede Apoſtolica communicare debent Eccleſiæ. 501.e
ſedes Apoſtolica. Vide Papa.
in ſede Apoſtolica ſẽper religio ꝑmanſit immaculata. 513.c
ſedit Iob ſuper ſordes extra ciuitatem. 293.e
ſeditiones excitantur ab hæreticis. 43.a
ſeditiones vrbium earum ſtatum vocant in dubiũ. 284.c
ſemina zizaniæ iaciunt hæretici. 32.e
ſenator presbyter S. Leonis legatus. 86.e
Senatores Romani a Gelaſio reprehenſi. 390.b
ſenatores in Vrbe pugnabant in ſchiſmate. 414.b
ſenatus Romanus ſcribit ad Anaſtaſium Imp. quã promptus ſit Hormiſda Papa pro rebus fidei. 495.a
ſenatus Romanus quid cũ Synodo pertractauerit. 414.e
ad Senatum Romanum epiſtola Anaſtaſij. 498.b
Seneca hæreticus ſtupidus. 363.e
ſententia iniqua in S. Flauianum. 71.c
ſententiæ libellus quomodo redditus Attico. 303.c
ſeptem canones ſanciti in Concilio Turonenſi. 279.a
ſeptimus monachus martyr. 315.d

Septuagintaſeptem Epiſcopi ſubſcribere ſentētiæ in Acacium latæ. 300.c
Sepulchra Sanctorum a Deo præparantur. 163.e
Sepulchra duo diſtantia miraculoſe coniuncta. 268.e
de Sepulchro & Eccleſia S. Petri. 190.a
ſepulchrorum effoſſores ſunt puniendi. 37.b
ſepultus eſt viuus Zeno Imperator. 346.d.e
ſepultura Danielis Stylitæ. 334.a
Sera vindicta magis dira venit. 347.a
S. Sergij inuocatione liberatur ab igne Iudæus. 224.b
Sergius monachus ad Anaſtaſium Imperatorem, & ad Hormiſdam Papam mittitur pro fide. 517.b.c.e
Sermo dulcis & rectus dura corda mollit. 337.c
Sermo eſt ocutior ferro. 376.a
Seronatus Præfectus ſceleſtiſſimus. 214.a
de Serpente circa Danielem prodigium. 251.d
S. Seruatij peregrinatio quando. 102.e
Serui Vuandalorum effecti nobiles Carthaginenſes. 3.c
ſerui non ſunt ordinandi, S. Leonis decreto. 11.b
ſerui Dei dexteritate atque prudentia corrigendi. 15.b
ſerui Dei ſe purgare debent a calumnijs. 17.c
ſerui Dei ob omnibus laudandi. 73.c
ſerui euodunt pauperes. 215.a
ſerui qui Deo fidem non ſeruant, neque hominibus ſeruare poſſunt. 376.d
ſeruitus docet modum imperandi. 155.e
ſeruus Tubarbitanus dire vexatus. 312.b
ſeruus ſubdiaconus martyr in Africa. 315.d
ſeruus occiditur a Theodorico, quoniam fidem Deo non ſeruauit. 376.d
Seſſiones Conciliorū aliquando ēt Secretaria dictæ. 109.d
in Seſſoriano Palatio Synodus celebratur. 413.d
Seueriani Epiſcopi martyrium. 129.e
Seuerianus Epiſcop. Orthodoxus Seuerū damnat. 473.b
de Seueriano diuino miraculo ad fidem conuerſo. 476.b
Seuerianus Eucharistiam coniugi euomere fecit. ibid.
Seuerianus Eucharistiam in lutum proiecit. ibid.
ſeueriana fœmina ad fidem conuerſa. ibid.e
Seueriana fœminæ Virgo Maria apparuit, & ipſam reprehendit. ibid.
Seuerianus Palæſtinæ Dux Catholicus redditur. ibid.d
Seuerianus in monumētū Domini ingredi nō potuit. ibid.
ſeuerianus proprium peccatum confitetur. ibid.e
Seueriani conuertuntur propter miraculū aſſeruatæ Eucharistiæ. 477.a
ſeueriana impietas ſigno viſibili oſtenditur. ibid.d
ſeueriana fides fuliginoſa, ſqualida, & fœtida. ibid.
cū ſeuerianis communicare, eſt fornicari. 478.a
ſeuerianus per ſanctū Ioannē Silentiariū cognitus. ibi.b
ſeuerianus per ſanctum Ioannem conuerſus. ibid.
ſeuerianus Comes legatus Anaſtaſij ad Hormiſdā Papam. 497.e
S. Seuerini magna humilitas. 152.e
ſeuerinus Eccleſiæ Noricorum valde proficuus. 153.a
ſeuerinus pœnitentiam prædicat. ibid.b
Seuerinus Vienuēſibus fame laborantib. ſuccurrit. ibi.e
ſeuerinus ante duos annos monſtrauit diem quo tranſiturus eſſet e corpore. 281.d
Seuerinus Noricorum Apoſtolus. 219.c
cū Seuerino quid Rex Rugorum. ibid.
ſeuerinus præmonet Regem de euitandis inſidijs. ibid.d
ſeuerinus contemnitur a Regina quæ punitur. 230.a
Seuerinum Regina veneratur. ibid.b
Seuerini inſigne miraculum pro fide. ibid.d
Seuerinus quomodo famem propulſauerit. 241.a
Seuerinus prædicit tempus Regis Odoacris. 242.e
Seuerinus quæ ad Rugorum Regem, & Reginam. 281.e
Seuerini vaticinatio de futura tranſmigratione. ibid.d
ſeuerinus quid in fratrem Regis. ibid.e
Seuerini obitus. 280.d.282.b
ſeuerini corporis tranſlatio. 332.d
ſeuerini corporis fragrantia. ibid.
ſeuerini precibus mutus loquitur. 332.e
ſeuerini corpus tranſlatum Neapolim. 393.d
eius vehiculo liberata fœmina ab ægritudine. ibid.e
etiam meritis ipſius obſeſſi a dæmonibus curati. 194.a
ſeuerino ædificatum monaſterium. ibid.
ſeuerinus ſanat Clodoueum. 451.a
Seuerus Imperator occiditur. 206.b
de ſeueri, ſiue Seueriani Conſulatu. 518.e
S. Seuerus Treuerenſis Epiſcopus. 265.a
Seuerus hæreticus Conſtantinopoli. 456.a
ſeuerus hæreticus Epiſcopatū Antiochenum quærebat. 458.d
a Seuero laborat Anaſtaſius. ibid.
Seuerus qualis impius. ibid.
Seueri primordia, ex mago hæreticus. ibid.e
ſeueri varius ſtatus. 459.b
Seuerus fidem mutat pro ratione temporis. ibid.
ſeuerus Epiſcopus Antiochenus. 472.e
de Seuero epiſtola monachorum ad Alcyſonem. 473.a
Seuerum damnant Epiſcopi Orthodoxi. ibid.b
ſeuerus inſurgit in Eliam Epiſcopum. 474.a
ſeuerus tentat decipere Regem Saracenorum. 480.a
ſeueri legatis illudit Rex Saracenorum. ibid.b
ſeuerus perſequitur Syriæ monachos. 517.b
ſeueri carnificina. ibid.d
a Seuero plures occiſi monachi. ibid.a
Sicilia defenditur a Caſſiodoro Seniore. 2.d
ad Siciliæ Epiſcopos epiſtola S. Leonis. 37.a
Sicilia a Vuandalis deprædatur. 151.c
in Sidone Synodus ab Anaſtaſio congregatur. 463.a
Sidonij epiſtola de ſtatu Maximi. 155.b
Sidonius donatur ſtatua, & coronis. 175.e
Sidonius creatur Epiſcopus Aruernenſis. 227.a
Sidonij chronologia. ibid.b
Sidonij humilitas. 218.a
Sidonius inuidiam paſſus. 228.c
Sidonij epiſtola ad Papianillam. 233.a
Sidonius pro Aruernenſibus orat. 236.d
Sidonius quid de rogationibus ad S. Mamercum. ibid.e
Sidonij epiſtola ad Baſilium de Galliarum ſtatu. 238.e
Sidonij expoſtulatio aduerſus legatos. 266.b
Sidonij iuſta reprehēſio de iniqua pacis cōditione. 266.c
Sidonij carmen in baſilica S. Martini. 279.d
Sidonij epiſtola ad Oreutium, in qua ſe excuſat. 321.b
Sidonius quanto tempore in Epiſcopatu ſederit. ibid.
Sidonij ſcripta. ibid.d
Sidonius quæ paſſus a prauis presbyteris. ibid.
Sidonius quid dicm obiturus. 322.a
Sidonius valde celebrat ſcripta Fauſti. 339.a
Sidonius vi abripuit ſcripta Fauſti. ibid.b
Sigiſmundus Rex a S. Auito conuerſus. 378.c
Signum diuinum apparuit in electione S. Remigij. 224.d
Signo Crucis nos munire debemus in anguſtijs. 488.b
ſigno Crucis maleficia euaneſcunt. 487.b
ſigno Crucis Iulianus ſe a veneno cuſtodit. 473.a
ſigna tunc potiſſimum fiunt, cum vehementiora inſtant mala. 103.e
ſigna actæ vitæ in morte piorum cernuntur. 350.e
ſilentiarius miſſus ab Imperatore ad Concilium. 45.e
ſilentiarius cuſtoditus a leone. 452.e
ſilentium in hæreticos malum eſt. 78.d
ſilentium affectatum reprehendendum. 286.d
Siluani Epiſcopi cauſa tractatur apud ſummum Pontificem. 204.e

Silnanus monachus conuertitur. 131.e
Siluester Cabilicenſis Epiſcopus. 453.d
Simeō Stylita cōtrarius Theodoſio Eutychiano. 122.b
Simeon Stylita Eudociam Auguſtam conuertit. 157.e
Simeon Stylita ad Baſilium pro fide. 178.e
Simeonis Stylitę obitus. 188.d
eius Acta. ibid.
Simeon Orbis concionator. ibid.e
S. *Simeonis tranſlatio.* 206.e
Similitudines omnes aliqua in re diſſimiles. 387.b
Simoniaca prauitas quæ mala pariat. 218.e
in *Simoniacos quid ſtatutum ſit.* 182.e
Simplicius Tiburtinus creatur Papa. 211.c
Simplicius reſiſtit Leoni Imperatori. ibid.d
Simplicius Acacio Epiſcopo Cōſtantinop. reſiſtit. 226.b
Simplicius ſcribit ad Zenonem Imperatorem pro Eccleſia Dei. 243.e
Simplicius Papa ad Acacium pro Eccleſia Dei. 245.b
Simplicius ad presbyteros & Archimandritas contra Timotheum. ibid.e
Simplicius ad Zenonem Imp. pro vera fide. 255.a
ad *Simplicium Acacius de Alexandrina Eccleſia.* 259.c
Simplicij peruigil cura totius Eccleſiæ. 260.a
Simplicius ad Acaciū pro Eccleſia Alexandrina. 260.d
Simplicius ad Zenonem Imp. pro Alexandrinis. 261.a
Simplicius ad Acacium pro Alexandrina Eccleſia, & contra Petrum Mogum. ibid.d
Simplicij epiſtola ad Zenonē de reb. Antiochenis. 263.d
Simplicius ad Acacium de Antiochena Eccleſia. 264.b
Simplicius coercere ſtudet elatam mentē Acacij. ibid.c
Simplicius ad Acacium de Calendione Epiſcopo Antiocheno. 271.e
Simplicius ad Acaciū ipſum reprehēdēda. 273.c.274.e
Simplicius hortatur Acacium ad meliora. 274.e
Simplicius arguit Ioannē Epiſcopum Rauennatē. 278.d
Simplicium appellat Ioannes Eṗs Alexandrinus. 282.e
Simplicius redarguit rurſum Acacium. 283.a
Simplicius Papa moritur. ibid.b
Simplicius Papa quæ fecerit. ibid.
Simplicij Papæ ordinationes. 284.b
Simplicius Papa auxit bona Eccleſiæ. 285.b
Simplicius Papa Eccleſiā S. Andreæ in Eſquilino monte conſecrauit. 283.e
Simplicius Epiſcopus in Gallia exulat. 239.e
Simplicius diſcipulus S. Benedicti. 378.e
Simulatio magna Eutychianorum. 131.b
Simulatio Zenonis, quod damneret Eutychianam hæreſim. 276.e
Simulatio religionis Anaſtaſij Imp. 489.a.498.d
ſimulatio Anaſtaſij magna. 497.e.& ſeq.
ſimulatio quantum Deo diſpliceat. ibid.
ſimulatione interdum vincuntur tyranni. 509.a
ſimulationes hæreticorum quæ. 455.c.488.d
ſimulatores ſunt hæretici, & periuri. 488.d
Sinclitius diaconus legatus ad Gelaſium Papam. 351.d
Sixtus Tertius quo tempore mortuus ſit. 1.c
Societas malorum ſemper fugiēda. 368.a.507.b.509.d
Societas cum hæreticis omnino fugienda. 507.b
Socij peruerſitatis peruerſi exiſtimandi. 367.e
Socordia Acacij ſuſpecta. 246.a
Solatium maximum ex Scripturæ exemplis. 17.a
Sol teter apparet. 319.b
Solem adorabant Manichæi. 10.e
Solis cultus ſuperſtitioſus ſublatus. ibid.
in *Solemnitatibus ſe immiſcet dæmon.* 457.a
ſolicitudo omniū Eccleſiarū ad Papam pertinet. 259.c
Solitudo miſeranda aliquarum Eccleſiarum in perſecutionibus. 239.e
Somnium Anaſtaſij Imperatoris. 523.e
Sorte ſortitur religio inter Eṗos, & monachos. 258.e
Soterichus Epiſcopus Cæſareæ Cappadociæ. 466.e
Soterichus nequiſſimus omnium hominum. ibid.
ſpectacula vetita diebus feſtis. 218.b
ſpes vana hæreticorum. 248.a
ſpes melioris ſtatus eſt ſolamen præſentis miſeriæ. 246.b
ſpes impiorum fruſtratur. 525.e
ſpes vana ac tumor Acacij. 226.a
ſpicæ germinantur ab Eucharistia aſſeruata. 477.b
de *ſpiritu Sancto liber compoſitus eſt a S. Fulgentio.* 433.a
Spiritum Sanctum in forma columbæ repreſentari, & minime ipſam columbam eſſe Spiritum Sanctum tenent Chriſtiani. 325.e
in *Spiritu cognouit Ioannem Silentiarium S. Sabas.* 402.c
ſplendor ciuitatum non dat prærogatiuam Eccleſijs, ſed ſucceſſio Apoſtolorum. 110.a
Spolia Epiſcoporū rapiebatur a fiſco Vuādalico. 296.b
Sporatius Comes auxiliatur Theodoreto contra Chryſophium. 79.e
ſporatius laudatur ob inſignem pietatem. ibid.
ad *ſporatium Theodoretus de eius zelo, & animi propenſione.* 79.e
ſtabilis ſit fides confeſſione Sancti Petri. 295.a
ſtatua erigitur Theodorico. 273.a
de *ſtatu Gallicano epiſtola Sidonij ad Baſilium.* 238.d
ſtatus Alexandrinorum miſerrimus. 510.e
ſtatus miſerandus Orientalis Eccleſiæ. 504.e
ſtatus miſerandus Reipublicæ Chriſtianæ Arianorum tempore. 243.c
Stephanus Epiſcopus Epheſinæ ſynodo interfuit. 68.b
S. *Stephani oratorium ſeruatum in incendio.* 102.e
Stephanus e ſede Epheſina deponitur. 118.d
Stephanus Epiſcopus Antiochenus martyr. 263.a
Stephanus alter Epiſcopus Antiochenus eligitur. 263.c. 264.a
Stephanus Iunior quanto tempore ſederit. 264.d
ad *ſtrategium Pulcheria ſcribit contra tumultuātes* 100.b
Studium Simplicij Papæ in coercenda elata mente Acacij. 264.e
Studium Eutychetis, vt videretur Catholicus. 54.b
ſubditi obediant Prælatis. 492.e
ſubditorum bona curet Epiſcopus. 21.a
ſubditi diligant prælatum. 413.e
ſubrogatio Anatolij in Epiſcopatu Conſtantinopolitano pro Flauiano. 72.e
ſubrogatio iniuſta Athanaſij Eṗi pro Sabiniano. 73.a
ſubrogatio iniuſta Nonni Epiſcopi pro Iba. ibid.
ſubſcriptio in Concilijs non ad presbyteros, ſed ad Epiſcopos ſpectat. 45.a
ſubſcriptio Epiſcoporum in Concilijs quo ordine fieri debeat. 98.e
ſubſcriptio prima Hilarij in Concilio Arauſicano. 6.a
ſubterfugia Eutychetis hæretici. 44.a.46.c
ſucceſſio Apoſtolorum dat prærogatiuam Eccleſijs, & non ſplendor ciuitatum. 110.a
ſucceſſorem nullus Romanus Pontifex ſibi elegit poſt S. Petrum. 403.d
ſacri vincuntur a Theodorico. 160.b
ſumma virtutum omnium eſt charitas. 41.c
ſuperbia Hilarij Epiſcopi Arelatenſis cōprimitur. 23.d
ſuperbia quantum Deo diſpliceat. 397.d
ſuperbia reprehenditur Acacius. 280.d
ſuperiores ſemper ſunt excuſandi. 491.a
ſuperiores curent reuocare lapſos. 510.d.e
ſupernaturale auxilium eſt ſanctis Dei. 452.c
ſuperſtitiones ſequebatur Attila. 20.d
ſuperſtitio Manichæorum de ſolis cultu. 10.c

ſuper-

Digitized by Google

ſuperſtitiones Gentilitiæ edicto tolluntur. 123.e
ſuperſtitiones ab Eccleſia tollendæ. 37.e.350.a
ſuperſtitioſi a Gelaſio conuincuntur. 391.e.392.b
ſuperſtitioſi fatalem neceſſitatem indueunt. ibid.b
ſuſceptio honorifica legatorum Romani Pontificis a Marciano Imperatore. 89.b
ſuſcitatur mortuus a S. Leonardo. 487.d
ſuſpecta Acacij ſocordia. 246.a
ſuſpenditur Vitalis Epiſcopus a Summo Pontifice. 302.d
ſuſpectæ mulieres a clericis fugiendæ. 418.a
Syagria ſanctiſſima fœmina. 375.d
de Symboli additamento, & quando. 35.e
Symboli additamentum plures populi receperunt. 36.a
ſymboli additamentum conſtituit vt caneretur in Eccleſia Romana Benedictus Papa VII. 36.d
ſymboli maxima vtilitas. ibid.b
ſymbolo Apoſtolico antiquo cur ſemper vſa ſit Romana Eccleſia. ibid.e
ſymbolum nouum ſeruandum propoſitum Epiſcopis a Zenone Imperatore. 285.d
ſymbolum Apoſtolorum profitentur hæretici, ſed male interpretantur. 457.e
ſymbolum Epheſinum, Nicænum, & Conſtantinopolitanum a Chalcedonenſi Concilio confirmatur. 114.e
ſymbolum Nicænum quale. 68.e
Symmachus creatur Papa. 401.b
ſchiſma conflatum. ibid.
ſymmachus Concilium primum Romæ congregat. 402.e
ſymmachi conſtitutiones contra ambientes Pontificatum. 403.b
ſymmachus Anaſtaſium Imperatorem admonet. ibid.a
ſymmachi tempore iterum ſchiſma recrudeſcit. 408.a
ſymmachus iterum Concilium Romæ congregat. 409.b
a Symmachi conſuetudine abſtinuerunt interdũ Epi. 412.e
Symmachi auctoritate, & non Regis, congregatum Concilium Romanum. 413.e
in ſymmachum quantus populi amor. ibid.e
ſymmachus reus in baſilicam Sancti Petri. 414.a
ſymmachus ad Theodoricũ quæ nunciãda miſerit. ibid.
ſymmachi cauſam Theodoricus Synodo dimittit. ibid.
in ſymmachi abſolutione ſententia Synodi. 415.b
ſymmachi decretũ de non alienãdis bonis Eccleſię. 416.a
ſymmachi ſumma modiſtia cum conſtantia. ibid.e.420.d
a ſymmacho excõmunicatur Anaſtaſius Imperator. 417.a
ſymmachi apologeticus libellus aduerſus Anaſtaſium Imperatorem. 422.a
ſymmachus valde reprehendit Anaſtaſium Imperatorem. ibid. & ſeq.
ſymmachus falſo ab Anaſtaſio accuſatus tanquam Manichæus. 422.d
Symmachus Manichæos exagitat. 424.e
ſymmachus cõgregat vſq; ad ſextã Synodũ Romæ. ibi.e
ſymmachus alit exules Epiſcopos. 431.b
ſymmachi conſolatoria epiſtola ad exules Epõs. ibid.
ſymmachus reliquias Sanctorũ mittit in Sardiniã. ibi.d
ſymmachus compatitur Eccleſiæ Orientali. 467.e
ſymmachi epiſtola ad Orientales. ibid.e
ſymmachus hortatur Catholicos viriliter agere. ibid.
ad Symmachum Orientalem epiſtola. 469.d
ſymmachus rogatur, vt auxilium præſtet Orientalibus. ibid. & ſeqq.
ſymmachus Papa moritur. 482.a
ſymmachus quas baſilicas erexerit & ornauerit. ibid.e
ſymmachus quæ ornamenta baſilicæ S. Petri dederit. ibi.
ſymmachi opera illuſtria, & quæ. ibid.c.d
ſymmachi ordinationes. ibid.e
ſymmachus Iudex conſtitutus a Theodorico. 425.d
ſynodalia hæreticorum minime recepit Elias Epi. 474.b
ſynodalis epiſtola ad Hormiſdam Papam. 505.e
ſynodus prouincialis non ſine Metropolitano celebretur. 35.e
ſynodus Prædatoria, vel Latrocinium Epheſinum. 67.e
ſynodos ingrediũtur hæretici ambitioſo freti comitatu. 45.d
ad Synodum Epheſinam quos legatos miſerit S. Leo. 60.b.
ſynodi Romanę ſentẽtia in abſolutione Symmachi. 415.b
ſynodus Romana quid cũ Senatu Romano egerit. 414.e
ſynodi eiuſdem alia Actio. 415.d
ſynodus peccata ſacerdotum tegit. 417.c
ſynodum congregare ſimulabat Anaſtaſius Imperator. 489.a
ſynodus in Sidone ab Anaſtaſio congregatur. 463.a
de ſynodi in Sidone tempore. ibid.b
ſynodus Epiſcoporum Epirotarum. 504.d
ad ſynodũ in Epiro habitã Hormiſdæ Papæ epiſtola. 506.d
ſynodus. Vide Concilium.
ſyriæ monachi a Seuero afflictati. 517.b
ſyrię monachi confugiunt ad Anaſtaſium Imperatorem, & ab eo expelluntur. ibid.e.d

T

TArraconenſes Epiſcopi quid ad ſummum Pontificem ſcripſerint. 204.b
Tarraconenſis ſynodus in Hiſpania. 508.d
Tarraconenſis ſynodi canones. ibid.e
Tarſilla Sancta virgo. 350.c
Tarſilla ad cœlum vocata a S. Felice Papa. ibid.e
Templum Dei genitrici ædificatur. 166.d
Templum pulchrum Mariæ Virgini a Cyro dicatur. 29.e
Templum Mariæ Virgini erigitur a Leone Imp. 166.d
in Templo collocatur veſtis B. Mariæ Virginis. 231.b
Templum Sancti Stephani ab Eudocia Auguſta conſtruitur. 189.d
Tempus quo ordines ſint conferendi. 18.e
Tempus quo fuit propalatum Triſagion. 29.a
Tempus reſipiſcendi dandum aduerſarijs. 415.c
Tempore neceſſitatis ſuccurrit Deus. 476.b. & ſeqq.
Temerarius conatus & faſtus Acacij. 225.e
Temeritas Auitiani ſacrilegi repreſſa diuinitus. 282.b
Temeritas Friderici erga ſacra nõ remanet impunita. ib.
Temeritas Petri Fullonis diuinitus reprimitur. 325.b
Tentationes Sanctorum multæ. 469.b.c.460.a
in Tentationibus neceſſaria eſt conſtantia. 514.b
Tẽtatio Seueri, vt decipiat Regem Saracenorum. 480.a
Tentationes patientur Sancti. 513.d.e
Tentationes vtiles Chriſtiano. 512.d
Tergiuerſatio inanis defenſorum Acacij. 323.a
Terra dehiſcens vicos abſorbuit. 27.e
Terræmotus terribilis concuſſit Romam. 9.b
Terræmotu corruunt LVII. turres Conſtantinopoli. 27.d
Terræmotus ingens in Orbe. ibid.
ex Terræmotu miſerandi caſus exorti. ibid.e
Terræmotu Roma concutitur. 9.b
Terræmotus magnus Antiochiæ. 180.e
ex quo multa mala. ibid.e
Terræmotus prodigioſus Conſtantinopoli. 256.a
Terræmotus ingens in Ponto. 404.b
in Terræmotu ſeruantur reliquiæ Sanctorum. ibid.
Terræmotus magnus in Dardania. 523.a
Terror S. Eulaliæ cohibuit Theodoricum a depredatione Emeritenſis vrbis. 160.b
Terror diuinus cohibuit Anaſtaſium Imperatorem, ne occideret Iuſtinum, & Iuſtinianum. 522.e
Theſſalonicenſis Eccleſiæ legati ad Romanum Pontificem pro pace. 398.d

Theſſaloni-

Theſſalonicenſis Eccleſia habet ſubiectam prouinciam Epiri. 514.a
Theſſalonicenſis Epiſcopus confirmabat Archiepiſcopum Epiri. ibid.
Teſtamentum S. Caſurii per epiſtolam. 488.c
Teſtamēta quæ reliquerit S. Cæſarius monaſterio. 449.b
quæ Cypriano Epiſcopo. ibid.
quæ Cæſariæ ſuæ ſorori Abbatiſſæ. ibid. c
quæ Agritiæ puellæ. ibid.
Teſtamenta SS. profieua Eccleſijs & pauperib. 448.c.d
teſtificatio clericorum Edeſſæ pro Iba. 49.c
Textus Iuſtinianes Codicis reſtituitur. 349.c
Thalaſſius Archiepiſcopus vocatus a Theodoſio ad Synodum Epheſinam cum Dioſcoro. 58.c
Thalaſſius interfuit Synodo. 60.b
Thalaſſius Cæſareæ Cappadociæ Epiſcopus indulgentiam conſequitur in Concilio Chalcedonenſi. 111.b
Thalaſſius Epiſcopus Andegauenſis. 147.b
S. Thecla beneficio recepit Imperiū Zeno Imperat. 254.d
Theodemirus Rex Hiſpaniarum Catholicus. 53.b
Theodoreti epiſtola de Carthaginenſium malis. 3.c
Theodoreti epiſtola ad Domnum. ibid.e
Theodoreti epiſtolę plures ad diuerſas pro Cęleſtiano. 4.a
Theodoretus Cyprianum Epiſcopum commendat. ibid.c
Theodoreti epiſtola ad Euſtathium pro Maria nobiliſſima Carthaginenſi. ibid.d
Theodoretus cogitur redire Cyrum. 11.e
Theodoreti epiſtola ad Euſebium Ancyræ. ibid.d
in Theodaretum calumnia. ibid.e
Theodoretus ſua ſcripta numerat. 12.a
Theodoretus defenſorem ſe exhibet Catholicæ fidei. ibid.
Theodoreti epiſtolæ ad diuerſas. ibid.b
Theodoretus defenditur ab impoſtura epiſtolæ Neſtoriani de obitu S. Cyrilli. 15.b.16.a
Theodoretus calūnias ſibi illatas æquo aīo ſuffert. 17.a
Theodoretus Catechiſta Antiochenus. ibid.b
Theodoreti Catholicæ fidei profeſſio. ibid.d
Theodoretus ſecutus eſt doctrinam Patrum. ibid.
Theodoretus curat Cyri ciuitatis tributorum remiſſionem. 21.a
Theodoretus maxime ſtudioſus erga ſuos. 20.e
Theodoretus magnam curam gerebat Petri presbyteri medici. 21.d
Theodoreti epiſtola ad Pulcheriam Aug. de releuandis tributis. ibid.b
Theodoreti epiſtola ad Apellam de cura Epiſcopi erga ſubditos. ibid.d
Theodoreti ad Nomum Conſulem tres epiſtolæ. 23.a
Theodoretus ſcribit ad Salluſtianum de cladibus ſui temporis. 31.a
Theodoreti epiſtola ad Domnum de cauſa Irenæi. 38.e
Theodoreti ſtatus qui. 39.c
Theodoreti epiſtola ad Nomum Conſularem. ibid.
Theodoretus confutat aduerſariorum calumnias. 39.a
Theodoreti vitæ compendium. 40.a
Theodoretus exoptat vt bene conſulatur Eccleſiæ. ibi.d
Theodoreti duæ epiſtolæ ad Flauianum, prima de fidei confeſſione, ſecunda qua conqueritur de Dioſcoro ſibi inimico. ibid.e
Theodoreti epiſtola ad Flauianum Epiſcopum Conſtantinopolitanum de fidei confeſſione. ibid.
Theodoreti epiſtola ad eūdē, vbi cōqrit de Dioſcoro. ib.
Theodoreti epiſtola ad Baſilium de noua hæreſi Eutychiana. 41.e
Theodoretus queritur de Dioſcaro. ibid.d
Theodoretus calumniam patiens queritur. 52.e
Theodoretus vndique appetitus calumnijs. ibid.d
Theodoretus prohibetur ne accedat ad Concilium Epheſinum. 58.b
Theodoretus ad Protogenem Conſulem ſcribit pro Eccleſiæ pace. 53.e
Theodoretus ad diuerſos de Eccleſiæ tranquillitate. ibi.e
Theodoretus ad Renatum de eius conſtantia. 72.c
Theodoretus ad S. Flauianum ipſum laudando. 74.a
Theodoretus ad Ibam ipſum conſolando. ibid.b
Theodoretus legatos mittit ad ſedem Apoſtolicam pro ſua reſtitutione. 75.a
Theodoreti epiſtola ad S. Leonem. ibid.b
Theodoreti præconia de Romana Eccleſia. ibid.
Theodoretus ad Apoſtolicā ſedem appellat. 75.a.76.a
Theodoretus queritur ſe depoſitū e ſede Epiſcopali. 75.d
Theodoreti integra fides & labores. ibid.e
Theodoretus ob ſcandalum ſedem repetit. 76.a
Theodoreti paupertas. ibid.b
Theodoreti epiſtola ad Renatum, qua ipſum laudat, & ab eo auxilium petit. ibid.c.d
Theodoretus ad Florentium Epiſcopum ſcribit pro defenſione fidei. 77.b
Theodoretus ad Archidiaconum Romanum pro fidei defenſione & tranquillitate. ibid.
Theodoretus ad Anatolium, vt petat ſibi concedi licentiam Romam veniendi. ibid.d
Theodaretus ad eundem commendando S. Leonis epiſtolam ad Flauianum. ibid.
Theodoreti ſcripta iniuſte a Theodoſio damnata. ibid.e
igni tradi mandantur. 78.b
Theodoretus ad Anatoliū ſcribit contra hæreticos. ibid.c
Theodoretus ſcribit ad Anatolium de reciproco amore in tribulationibus. 79.a
Theodoretus ad Alexandram ipſi gratias agendo. ibi.b.c
Theodoreto Sporatius Comes auxiliatur contra Chryſaphium. ibid.e
Theodoreti a Conſtantinopolitani nou aīno credebāt. ibi.d
Theodoretus a ſuſpicione ſe purgat hiſtorica tractatione contra Neſtorium. ibid.
Theodoretus ſcribit ad Sporatium Comitem eius pietatem laudans. ibid.c
Theodoretus ad Ioannem Epiſcopum de turpi Orientalis Eccleſiæ facie. 85.a
Theodoreti epiſtola ad Abundium legatum ſedis Apoſtolicæ. 90.e
Theodoreti fidei confeſſio. ibid.
Theodoretus ſubſcribit epiſtolæ S. Leonis. 91.a
& Theodoreto Vincomalus agit. ibid.b
Theodoretus ad Vincomalum de iniurijs ſibi iniuſte illatis. ibid.c
Theodoretus ad Anatolium Patricium pro fide, & Eccleſiæ pace. 92.a
Theodoretus ad Aſparē Conſ. pro Oriētali Eccleſia. ibi.e
Theodoreti dignæ laudes. 93.b
Theodoreti humilitas. ibid.c
Theodoretus ad Ioannem Archimandritam pro catholica fide. ibid.
Theodoretus a Synodo Calcedonenſi admiſſus. 108.c
Theodoretus a Concilio Chalcedonēſi reſtituitur. 117.b.c
ad Theodoretum S. Leo ſcribit, vt pugnet contra hæreticos. 143.a
Theodareti obitus. ibid.b
Theodoretus alter Iunior. 376.e
Theodoricus Gothorum Rex vicit Sueuos. 160.b
Theodaricus in Luſitaniam victor ſuccedit. ibid.
Theodoricus ab Eulalia martyre territus abſtinet a depredatione Emeritenſis vrbis. ibid.
Theodorici mores laudati. ibid.c
Theodoricus Gothorum legiſlator. 214.b
Theodaricum perſequitur Hunnericus frater. 271.a

Theodo-

Digitized by Google

Theodoricus Amalus Rex Gothorum pugnat pro Zenone. 273.a
Theodoricus vicit Odoacrem. 346.c
Theodoricus gratus Zenoni. 299.a
Theodorici Triarij obitus. 269.e
Theodoricus qualis. ibid.
Theodoricus Amalus a Zenone vocatus. ibid.d
Theodoricus infeſtus Zenoni. 329.d
theodoricus quæ tractauerit cum Zenone. 330.a
theodorici expeditio aduerſus Erulos. 332.a
theodoricus in Italiam venit. 334.b
theodoricus Epiphanium Epiſcopum laudat. ibid.c
theodoricus regnat pro Odoacre. 359.a
theodoricus Odoacrem interimit. ibid.
theodoricus pacem ab Anaſtaſio Imp. quærit. ibid.b
theodoricus pacem ſibi cũ oĩb. Principib. cõciliat. 360.a
theodoricus Audifledam coniugem accipit. ibid.
theodoricus rebus politicis moderandis intentus. ibid.e
theodoricus vlciſcitur in Erulorum fautores. 372.a
ad theodoricum Laurentij & Epiphanij legatio. ibid.b
theodorici lex aduerſus Erulorum fautores. ibid.e
theodorico dona diuinitus præſtita. ibid.e
theodoricus veneratur S. Epiphanium. 373.a
theodoricus agit cum Epiphanio de legatione ad Burgundiæ Regem. ibid.e
theodoricus fauet Catholicis. 376.c
theodoricus ſeruũ occidit, qui fidẽ Deo nõ ſeruauit. ibi.d
ad theodoricum poſterior legatio Epiphanij. 395.b
ad theodoricum Epiphanij oratio. ibid.e
theodoricus optata concedit Epiphanio. ibid.d
theodoricus Rex ſchiſma dirimit. 401.d
Theodoricum Regem ſchiſmatici appellant. 408.d
theodoricus Romam viſitatarem mittit. ibid.b
theodoricus ipſemet Romam venit, & quare. 409.a
theodoricus annonam populo largitur. ibid.
theodoricus de ſede Apoſtolica bene meritus. 411.e
theodoricus Concilium congregare voluit ſine Papæ auctoritate. 413.b
ad theodoricum quę nuncianda Symmachus miſerit. 414.d
theodoricus cauſam Symmachi Synodo dimittit. ibid.
theodoricus Bulgaros ſuperat. 418.d
theodorici ſtudium commendatum. 421.a
theodoricus ab Ennodio laudatur. ibid.b.c
theodoricus paret decreto Romani Pontificis. 425.a
theodorici epiſtola ad Agricolaum contra magos. ibid.e
theodoricus fœdus init cum Gundebado Rege, & Alarico. 440.e
theodoricus cum Anaſtaſio Imperatore pugnat. 444.d
theodoricus relaxat tributa Gallis. 445.c
theodoricus veneratur S. Cæſarium. 446.d
theodoricus dona largitur S. Cæſario. ibid.
theodoricus quæ pertractauerit cum S. Cæſario. 447.e.d
theodoricus iuſtitiæ obſeruantiſſimus. 448.a.b
theodoricus laudat Felicem Conſulem. 456.a
theodoricus legationem mittit in Orientem. 494.e
theodoricus filius Clodouei regnat poſt patrem. 486.a
theodorici filius infirmatur. 487.d
theodorici filius moritur. ibid.
theodorici filius a S. Leonardo ſuſcitatur. ibid.
theodoricus oculo infirmatus curatur a S. Leonardo. ib.e
theodoricus bellicoſiſſimus. ibid.
theodoricus religioni tantum cedebat. ibid.
theodoricus vallauit Aruernenſem ciuitatem. 488.a
Theodoricus perdiderat ſenſum, S. Quintiano orãte. ibi.
Theodoricus pœnitens reſipiſcit. ibid.b
Theodorus qua tempore laudatus impune. 51.b
Theodorus Manlius Conſul illuſtris. 435.b
Theodorus Conſul abdicat ſe a ſæculo. ibid.
ex Theodori abdicatione magna Chriſto gloria. 435.c
S. Theodori imago a Saracenis vulnerata. 452.e
Theodulus presbyter & ſcriptor. 338.c
Theodoſius Imperator bellũ cõtra Vuãdalos mouet. 8.d
Theodoſius tributum pendit Attilæ. 31.d
Theodoſius offenſum numen placat. 38.a
theodoſius præſidium mandat contra hæreticos. ibid.c
theodoſio Eutychetis libellus oblatus. 55.e
theodoſij epiſtola ad Dioſcorũ de Synodo Epheſina. 57.c
theodoſius Dioſcorum in Synodo præficit. ibid.
theodoſio Imp. alter libellus ab Eutychete porrect⁹. 56.d
theodoſius ad Dioſcorum de Barſuma. 58.e
theodoſij epiſtola ad Barſumam. 59.a
theodoſius ſibi ius vſurpat in Synodo. 58.d
ad theodoſium S. Leo ſcribit, ne cõgreget Concilium Epheſi. 59.e.c
theodoſij alia littera. ibid.e
theodoſij Imp. edictum pro pſeudocõcilio Epheſino. 77.e
ad theodoſium Imp. S. Leo, & Synodus Romana ſcribit contra Epheſinam ſynodum. 81.b
theodoſius Imp. a S. Leone reprehenditur magna dexteritate. ibid.e
ad theodoſium Valentinianus pro defenſione fidei, & pro Romano Pontifice. 82.d
ad theodoſium Galla Placidia mater pro fide Catholica, & S. Leone Summo Pontifice. ibid.e
theodoſij epiſtola ad Valentinianum, vbi defendit Epheſinam pſeudoſynodum, & contra S. Flauianum. 83.c
theodoſius ad S. Leonem pro Anatolio. 86.e
theodoſij varia conditio. 87.e
theodoſij pœnitentia. ibid.d
theodoſius Eudociam coniugem reprehendit. ibid.e
theodoſius moritur, & cauſa ipſius obitus. 88.a
theodoſius Epiſcopus omnium ſceleſtiſſimus. 129.b
theodoſius Eutychianus pſeudomonachus. 122.b
theodoſius magni nominis cœnobiarcha. 460.a
theodoſij Vitæ ſcriptor quis fuerit. 459.d
theodoſius ab Anaſtaſio auro tentatur. 460.e
theodoſij conſilium in accipiendo eleemoſynam ab Imperatore miſſam. ibid.
theodoſij epiſtola ad Anaſtaſiũ Imp. apologetica. ibid.e
theodoſij generoſa confeſſio. 461.b
ad theodoſium Anaſtaſij epiſtola ſe excuſando. ibid.e
theodoſius veritatem aperit, & propugnat. ibid.e
theodoſius circuit regiones, & armat omnes pro fide tuenda. 462.a
in theodoſij atrio occiduntur multi. ibid.e
theodoſius filius Calliopij Auguſtalis. 504.c
theodoſianus codex iuſſus interp̃tari ab Alarico. 437.e
Theopaſchitarum hæreſis inſtauratur. 272.c
Theophili relatio de Eutychete. 44.e
Theopompus Comes mittitur legatus ab Anaſtaſio Imp. ad Hormiſdam. 497.e
Thomam perſequuntur Ariani. 157.a
thomas auriga recedit ab Oriente. 451.e
thomam aurigam amplectitur Theodoricus. ibid.
Thracia vaſtatur ab Attila. 9.a
thracias inuadunt Bulgari. 404.a
thracia a Bulgaris deprædata. 418.d
thracia occupatur a Vitaliana Duce. 488.e
thracia communicat cum Apoſtolica ſede. 501.e
Ticinenſis ciuitatis magna clades. 236.a
ticinenſes quid paſſi a Theodorico. 334.e
ticinenſes a Rugis victi. ibid.e
ticinenſis Epiſcopus creatur Ennodius ex diacono. 491.d
timotheus olim monachus quæ tentauerit. 167.e
de Timotheo querela. ibid.e
Timotheus ſceleſtus noua tentat. 168.a

Timo-

Timotheus intruditur in ſedem Alexandrinam. ibid.d
Timotheus exercet Pontificalia. ibid.a
Timothei mira procacia. 169.d.170.b
Timotheus indignus iudicatur ſacerdotio. 171.e
Timotheus tyrannus Alexandrinæ Eccleſiæ. 174.d
Timotheus expellitur a Leone Imperatore. 186.a
Timotheus pœnitentiam ſimulat. ibid.b
Timotheus excluditur a ſpe recuperandæ ſedis. 187.a
Timotheus relegatur ab Imperatore. ibid.b
Timotheus parricida comparatur Cain. 244.a
Timotheus exilio liberatus audacior euadit. 242.a
Timotheus Conſtantinop. venit triumphali pompa. ibi.b
Timotheus ſceleribus plenus. 244.a
Timotheus proficiſcitur Alexandriam. 249.d
Timotheus veneno moritur. 256.c
Timotheani hæretici a Timotheo. ibid.d
Timothei ſcripta hæretica. 256.e
Timotheus hæreticus Eps Conſtantinopolitanus. 457.c
Timotheus ad horas fidem mutat. ibid.e
Timotheus Soloſaciolus creatur Eps Alexandri. 186.b
Timotheus legatos mittit Romam. 187.b
ad Timotheum S. Leo gratulatorias litteras ſcribit. ibid.e
ꝓ Timotheo Simplicius Papa ad Zenonem ſcribit. 261.a
Timotheus legatos mittit ad Simplicium Papam. 260.e
Timotheus legatos ad Zenonē Imperatorē mittit. 262.e
ad Timotheum Epm Conſtantinop. Hormiſda Papa. 510.c
Timotheum reuocare curat Hormiſda Papa. ibid.e
Timothei inopinatus interitus. 518.c
Timotheus diaconus legatus S. Leonis. 187.d
Timere eſt tyrannorum. 9.b
Timor Principū multos īterdū in ſcelera ptrahit. 504.a
cū Timore educandæ ſunt filiæ. 233.0
Tituli nō ex meritis, ſed ex cōſuetudine dari ſoliti. 415.d
tolerantia hæreſum potius ignauiæ, quam patientiæ tribuenda eſt. 285.c
Toletanum Concilium quando celebratum. 35.c
Tonitruo Spiritus Sancti aduerſarij concutiuntur. 313.b
Toriſmundus quanto tempore regnauerit. 105.a
Torpor Orientalium Epiſcoporum in ſchiſmate. 85.a
Tractatione hiſtorica ſe purgat Theodoretus cōtra Neſtorium. 79.d
Tranquillitas omni regno eſt deſiderabilis. 359.c
Tranquillitatis bona. ibid.
Tranſitus Sebaſtiani Comitis ab Hiſpania in Africā. 3.d
Tranſlatio S. Flauiani Epiſcopi & martyris. 89.d
tranſlatio S. Iuliæ. 5.c
tranſlatio reliquiarum Anaſtaſiæ martyris. 182.b
tranſlatio S. Simeonis. 206.c
tranſlatio reliquiarum S. Euſtathij. 272.a
Tranſlatio S. Martini. 279.b
Tranſlatio Euangelij S. Matthæi. 324.e
Tranſlatio corporis S. Seuerini in Italiam. 332.d
Tranſlatio corporis S. Seuerini Neapolim. 393.d
Tranſlatio S. Seuerini Neap. pcuratur a Barbara. 394.a
Tranſlatio corporis S. Auguſtini. 430.d
in tranſlatione Sanctorum perſæpe miracula. 394.c. et ſeq.
Traſamundus regnat in Africa. 385.c
Traſamundus Rex Catholicos perſequitur. 428.a
Traſamundus nouis artibus Orthodoxos tentat. 431.e
Traſamundus Fulgentium reuocat Carthaginem. ibid.
Traſamundus ſcriptis prouocat Fulgentium. 432.b
Traſamundus admiratur Fulgentij ſanctitatem, & doctrinam, ſed non conuertitur. ibid.c
ad Traſamundum libri tres S. Fulgentij. ibid.d
tres guttæ æquales miraculoſe coniunguntur, & quaſi vnam gemmam efficiunt. 103.e
tria peſſima mala conſtituta in Synodo Epheſina. 74.0
tribulatio multa bona operatur. 3.e. & ſeq.
tribulatio ſæpe homines curat. 4.a
tribulationes hilari fronte ſuſcipiendæ. 316.a
tribulatio idololatriam diſſipat. 4.a
tribulatio reddit Eudociam Auguſtam Orthodoxam. 157.b
tribulationes ſæpe vtiles. 512.a. & ſeq.
in tribulationibus Eccleſiæ Deus ſuccurrit. 527.b
Tribulati ſub Dei tutela. 21.e
tribulatis Deus præſto eſt. ibid.e
tribulationes a Sanctis perferendæ. 52.c
tribulationibus lætandum. 74.b
tribulatio dat intellectum. 157.b.e
tribulatio Epōrū exulū in Sardinia, & in Africa. 430.e
in tribulatione ſuccurrit Deus. 450.b.452.c
tribulati ſunt ſubleuandi. 431.b
tribulatis eſt ſuccurrendum. 471. & ſeqq.
tribulatis maxime compatiendum. 467.c
Tribunal Chriſti expauendum. 354.d
Tributa grauia multum damni inferunt ciuitatib. 21.c
tributorū remiſſionē quærunt Sācti a Principibus. 21.a
de tributis releuandis pertractat Theodoretus cum Pulcheria Auguſta. ibid.b
tributum penditur a Theodoſio Attilæ. 31.d
Tributa relaxat Gallis Theodoricus. 445.c
Trina apparitio S. Barnabæ. 323.e. & ſeq.
in Trinitatem ſanctiſſimam inſurgunt Priſcillianiſtæ. 35.e
Trinitatis hymnum cantabant Fideles. 462.e
Trinitatis hoſtes a Catholicis occiduntur. 463.b
in Trinitatem blaſphemus Olympius Arianus dat pœnas ſui ſceleris. 377.a.b
Triphon miſſus a Gelaſio ad Epiſcopos Dardaniæ. 356.a
triſagium cognitum, & a Concilio Chalcedonenſi comprobatum. 28.e
& cur hoc tempore propalatum. 29.a
triſagion Græce cur cantatur in Paraſceue. 357.c
Truculentis hominibus quid accidere ſoleat. 268.b
Tumor Acacij, & eius ſpes vana. 226.a
in tumultuantes edictum Marciani Imperatoris. 100.c
Tumultuantes vltimo ſupplicio ſubiecti. ibid.
in Tumultuantes ſcribit Pulcheria Aug. ad Strategiū. ibi.
tumultus excitatur in Illyrico. 101.d
Tumultus Alexandrini. 305.a
Tumultus vulgi Conſtantinopolitani. 365.b
Tumultus a populo Conſtantinopoli factus. 462.c
Turbæ Orientales vndique auctæ. 304.e
Turcarum dominium quam ſit aſperum. 530.e
S. Turibius Aſturicenſis Epiſcopus. 32.b
Turibius Hiſpanias luſtrauit. ibid.
Turibij epiſtola ad Idacium & Ceponiū Epiſcopos. ibi.e
Turibij ſumma humilitas. ibid.e
Turibius quomodo Notarius Summi Pontificis. 34.c
Turonenſe Concilium quando. 279.a
in Turonenſi Concilio quot canones. ibid.
Turres terræmotu corruunt. 27.d
Tuſciæ clades. 243.c
Tyranni ſemper crudeles. 2.e.a
Tyrannorum eſt timere. 9.b
Tyrannus, & non Epiſcopus Eccleſiæ Alexandrinæ dictus Timotheus. 174.d
Tyrannus concedit iura Eccleſiæ Acacio. 253.b
Tyranni interdum ſimulatione vincuntur. 507.a
Tyrium iudicium in cauſa Ibæ. 48.d
Tyriæ diœceſis cauſa tractata in Concilio Chalced. 112.b
ſub Tyriæ ciuitatis metropoli quæ vrbes. ibid.
Tyri Eccleſia in integrum reſtituta. ibid.e

V

Vagatio prohibita clericis. 116.b
Vagi erant Hunni. 20.a.b

Valentiniani Aug. Coaſulatus. 1.e
Valentinianus cum Vuandalis conciliatur. 8.e
Valentiniani conſtitutio contra Maniebaos. 23.b
Valētinianus Auguſt° cōtra ſepulchrorū effoſſores. 37.b
Valentinianus Imp. vim intulit vxori Maximi. 147.d
Valentinianus Aetium occidit. ibid.e
Valentinianus occiditur. 154.e
Valentinianus diſcipulus S. Benedicti. 378.e
Valentinus Epiſcopus Amiternenſis. 425.b
Valerianus Epiſcopus egregius confeſſor. 163.b
Vana ſpes hæreticorum. 248.a
Vana deliramenta hæreticorum. 462.b
Vana ſpes ac tumor Acacij. 226.a
Vaſa Eccleſiæ Deo & pauperibus debita. 30.d
Vaſa argentea eccleſiæ vendita a Sanctis pro redimendis captiuis. 446.b
Vaſenſe, ſeu Vaſatenſe Cōciliū in Gallia Narbonēſi. 9.e
Vaſenſe alterum Concilium in Gallijs. 198.d
Vaticinatio S. Seuerini de futura trāſmigratione. 281.d
Vectigalia grauia damnum afferunt ciuitatibus. 21.e
Vedaſtus primus Clodouei catechiſta. 405.e
S. *Vedaſtus illuminat cæcum.* 406.b
Vedeulphus pugnauit pro Symmacho Papa. 414.a
Venantius diaconus legatus Viennenſis ad Hormiſdam Papam. 500.e
Venantius presbyter S.R.E. Cardinalis mittitur legatus ad Anaſtaſiū Imperatorē ab Hormiſda Papa. 491.e
Veneno moritur Timotheus pſeudoepiſcopus. 256.e
Venenum ſuſcipiunt Sancti, & eis minime obeſt. 473.e
Venerabantur pedes Summi Pontificis Epiſcopi. 471.d
Veneticum Concilium quando. 147.b
Venia correctis præſtanda eſt. 150.b
Venia quomodo impetretur a Paſchaſio exiſtente in Purgatorio. 402.a
veniam poſtulantibus eſt ignoſcendum. 470.e
venia dari nequit in errore perſiſtenti. 360.e
vētorū impulſib. hinc inde ferri ſolēt ſemp hæreſes. 277.e
veranus filius S. Eucherij. 7.b
veranus Epiſcopus Gallus litteras Summi Pontificis amplectitur, & veneratur. 61.e
verbum Dei prædicandum eſt ab Epiſcopis. 122.d
verba Papæ vt oraculum a Concilio accepta. 36.a
verba aliter interpretātur interdū quā proferātur. 9.b
verba interdum ſunt acutiora, quam ſint arma. 376.a
verba interdū nō cōſiderātur ab auctorib. ſed res. 387.e
verba non ſolū a Deo requirūtur, ſed ēt bona opa. 499.e
Verba Papæ audienda, vt verba Chriſti. 530.c
verecundia eſt ſeruanda. 311.e
verina Auguſta laudata. 231.e
veritas tandem redarguit impoſtorem. 127.d
veritas ſemper præualet. 170.a
veritas ſemper cognoſcitur. 174.a
veritas mendacio validior. 388.c
veritas Catholica ſtabilita. 248.b
veritas eſt bene conſideranda. 380.a
veritas fidei interdum ex miraculis oſtenditur. 305.e
veritas quæ non defenditur, opprimitur. 287.b
veritas magna libertate propalanda. 461.e
Veritas aperitur a Theodoſio cœnobiarcha, & propugnatur. ibid.
veritas rei tandem illuceſcit. 503.d
veritatis indagatores non metuunt Regum hæreticorum iracundias. 293.c
vermibus conſumitur Hunericus. 319.a
veſtigia Sūm: Pontificis venerabantur Epiſcopi. 471.d
veſtimēta ēt SS. mortuorum inuenta ſunt illæſa. 238.b
Veſtis B. Mariæ Virginis in quo templo collocata. 231.b
Veſtitus Hunnorum qualis. 20.a
veſtitus humilis Hieroſolym. Epiſcoporum. 182.a
veteres canones reſtituendi. 420.d
vetus mos Romanorum Pontificum. 355.d
Vetus mos hæreticorum qualis fuerit. 277.a
vetus inſtitutio monachorum S. Auguſtini. 429.c
vexatio dat intellectum. 157.b
vexatio dira Serui Tuburbitani. 312.b
vexatur Antiochena Eccleſia ab hæreticis. 263.a
via aperitur lapſis a fide reſipiſcendi. 86.c
Vicarius omnium monachorū conſtituitur Barſumas Archimandrita. 57.d
Vicarius S. Leonis in Oriente cōſtituitur Iulianus. 138.e
Vicarius Sūmi Pontificis cōſtituitur S. Remigius. 483.c
Victoria obtenta meritis Sancti Seuerini. 153.b.c
Victoria Theodorici de Sueuis. 160.b
Victoria Edicij per inuocationē Sancti Martini. 209.b
Victoria Sabiniani Conſulis de Gothis. 436.b
Victoria oritur ex Deo benedicto. 441.c
Victoria Gothorum contra Romanos. 214.e
Victoria Aetij contra Attilam. 105.a
Victoria Rugorum de Ticinenſibus. 334.e
Victoria Theodorici de Odoacre. 346.c
Victoriæ Clodouei. 405.a
Victoriæ Culuſitanæ certamen. 312.c
Victor Primas Byzacenus captus ducitū ad Regē. 429.a
Victor Epiſcopus Mediolanenſis laudatur. 335.e
Victor inter Sanctos relatus. 319.d
Victores duo eodem tempore. ibid.
Victor Cartennæ Epiſcopus. 162.e
Victor Taurinenſis Epiſcopus. 374.a.
Victorianus Adrumetinus martyr. 312.d
Victorius mirifice coluit S. Abraham. 267.e
Victorius, ſiue Victurius Epiſcopus Cenomanēſis. 147.b
Victorius Dux Præfectus Aruernenſis. 266.a
Victorius cogitur venerari S. Amabilem. ibid.e
Victorius in deterius mutatus. 267.e
Viduarum exemplum. 434.b.a
Viduis ne inferatur vis a militibus. 441.e
Vienna Auſtriæ olim dicta Fabianas. 153.a
Viennenſib. fame laborantib. ſuccurrit S. Seuerinus. ibid.
Viennenſis, & Arelatenſis Epiſcopi de primatu decertabant. 24.b
Viennenſes legationē mittūt ad Hormiſdā Papā. 500.e
ad *Viennenſes Hormiſdæ epiſtola.* 501.b
Viennenſes ab Hormiſda laudantur. ibi.d
Viennenſis Epiſcopus laudatur ab Hormiſda Papa. ibid.
Vigilantia Epiſcoporum facit vt leges Eccleſiaſticæ ſtēt in ſuo robore. 6.a
Vigiliæ & ieiunia præſcribuntur populo a S. Perpetuo. 280.b
Vigilius Papa confirmat monaſterium conſtructum a Childeberto. 449.d
Vincentius Lerinēſis ſapietia & eloquētia eminebat. 7.c
Vincentius Lerinenſis vir doctiſſimus. 8.c
Vincomalus pro Theodoreto laborat. 91.b
ad *Vincomalum Theodoretus ſcribit de iniurijs ſibi iniuſte illatis.* ibid.c
Vincula martyrum ornamenta ſunt. 316.c
Vindemialis Epiſcopus inſignis. 310.b.
S. *Vindemialis fit martyr.* 311.d
Vindicta diuina in Chariſium presbyterū iniquū. 184.a.
Vindicta Theodoſij Imperatoris cōtra Chryſaphiū. 87.d.
Vindicta de peruerſo presbytero. 322.b
Vindicta Theodorici in fautores Erulorum. 372.a
ia *Viaea Domini Anaſtaſius Imp. fuit velut aper.* 518.c
Vinea fidei vberiora plantata trans mare. 497.b
Violētia non præiudicat Eccleſiaſticis cōſtitutionib. 72.b.
Virgarum ius habeat Epiſcopi. 440.b.

Virgilius Arelatenſis Epiſcopus. 449.d
ad Virgilium Arelatenſem Epm S. Gregorij epiſtola. ibid.
Virgo Maria. Vide Maria.
Virgines non cogendæ ad ingrediendæ monaſteria. 176.c
virgines a militibus ne violentur. 441.e
virgines ſacræ quam dira ſunt paſſæ a Vuandalis. 296.c
virginitas matrimonio Deo gratior. 161.e
virginitas & nõ matrimoniũ a Maxima amplectitur. ib.
virginitas ſeruari poteſt interdũ ãt in matrimonio. 88.a
vir fortis non dicitur, qui indignatione vincitur. 234.b
viri ſæpe tentantur ab vxoribus. 164.d
viros ſuos conſulant fœminæ. 131.e
virtus eximia facit, vt de ætate aliquando ratio non habeatur. 224.d
virtutes in vitia quomodo vertant mali. 228.c
virtus ſpectata S. Pulcheriæ. 141.d
cũ virtutibus diligant ſummam Principes. 305.a
virtus etiam hoſtes ad ſui venerationẽ compellit. 240.a
virtutes Hilarij Epiſcopi claræ. 25.d
virtutes S. Auiti plures numerantur. 502.b
virtutes Sanctorum non extinguuntur morte. 333.a
virtutes omnes ſunt charitate inferiores. 41.e
virtutes cum morientibus non pereunt. 133.a
virtutes Dioſcori prædicantur a Theodoreto. 16.d
vis infertur a Valentiniano Imp. vxori Maximi. 147.d
vis magna eleemoſynæ. 232.d
vis non præiudicat Apoſtolicis conſtitutionibus. 72.b
vis ne inferatur mulieribus a militibus. 441.e
viſcum inſipientium honores ſunt & diuitiæ. 315.d
viſio S. Eulogij, qui defendebat epiſtolam S. Leonis. 60.d
viſio de leone pugnante cum dracone. 217.c
viſio de diuino iudicio. 322.a
viſio contra Seuerianũ contẽnentẽ S. Eucharistiã. 476.b
viſu Reginæ diaconiſſæ in ſomnis. 478.c
viſiones diuerſis oſtenſæ ante perſecutionem Africanæ Eccleſiæ. 269.e
viſiones magnæ in Fauſti eccleſia. ibid.
p viſiones Deus terret impios. 450.b
viſiones in morte Macedonij. 496.d
viſiones de obitu Anaſtaſij. 525.a
viſitator miſſus Romam a Theodorico. 409.e
viſitator Summum Pontificem viſitare nõ debuit. 410.b
p viſum Deus terret impios. 450.b
vita Principum perſæpe in principio laudabilis. 348.a
vita monaſtica Eccleſiarum gubernationi præfertur, & quomodo. 39.e
vitulianus maxime exagitat Anaſtaſiũ Imperat. 488.d
vitalianus occupat Thraciam, Scythiam, & Myſiã. ib.e
vitalianus ſecũ ducit Bulgarorũ & Hunnorũ agmẽ. ib.
vitaliano ab Anaſtaſio Imp. offerũtur cõdiõnes pacis. ib.
vitalianus pugnat pro fide Catholica. ibid.
vitalianus vrget Anaſtaſium Imperatorem. 439.c
vitalis Epiſcopus legatus Papæ Felicis. 286.a
vitalis cauſa tractatur in Concilio Romano. 300.c
vitalis Epiſcopus ſuſpenditur a Summo Põtifice. 302.d
vitalis S.R.E. Cardinalis diaconus mittitur legatus ad Anaſtaſium Imperatorem ab Hormiſda Papa. 491.e
vitia occultata deteguntur. 137.a
vitia ille tranſmittit ad poſteros, qui præſentibus culpis indulget. 373.b
vitia huius ſæculi. 391.d
vitia ũia emendare non poſſunt Sũmi Pontifices. 392.e
vitia occulta tandem deteguntur. 503.d
vitiorum radices ſuccidendæ. 348.d
vincentiolus Epiſcopus Lugdunenſis. 453.d
viuus ſepelitur Zeno Imperator. 346.d
vltio Dei maior eſt contra eadem peccata Fideliũ, quam infidelium. 103.a
vltio terribilis in peruerſum presbyterum. 322.b
vnanimitas & concordia ſeruãda inter Epiſcopos. 24.c
vnio in Hieruſolymitana Eccleſia. 258.d
vnionẽ Eccleſiæ velle Anaſtaſius Imp. ſimulabat. 499.b
vnionem vere exoptabat Hormiſda Papa. ibid.c
vnio Epiſcoporũ neceſſaria cũ Summo Pontifice. 505.a
vnio Eccleſiæ Alexandrinæ cum Romana. ibid.
vnitas in Eccleſia maxime ſeruanda. 469.a. 470.a
vnitas ſeruanda inter fratres. 486.b
Vnitas Chriſti per multa probatur. 62.a.b
vnitiuum Zenonis Imp. 275.d
vniuerſalis Epiſcopus inſcribitur Papa. 121.d
vnius membri totum corpus patitur paſſiones. 291.a
Vnus Hierarcha ſemper in Eccleſia fuit. 76.c
voconius Mauritaniæ Eps ſcriptor Eccleſiaſticus. 163.a
vocum proprietatem negligũt interdum auctores. 387.e
Voluſianus Iudex conſtitutus a Theodorico contra magos. 425.d
vota pia nunquam deſpiciuntur a Chriſto. 335.b
vranius Himeriæ Eps Iudex cõſtitutus in cã Ibæ. 48.d
vranius Emeſæ Epiſcopus. 78.d
ad vranium Theodoretus exclamans contra hæreticos. ib.
ad vranium iterum ſcribit Theodoretus. 79.a
vrbanus Girbenſis a Genſerico relegatur. 9.c
ab vrbe expelluntur magi. 325.d.e
in vrbe parcunt barbari primarijs eccleſijs. 156.c
vrbes plurimæ renouantur a Theodorico. 409.a
vrſicinus Epiſcopus legatus Gelaſij. 356.d
vſus commendatitiarum litterarum. 4.b
vſus cunctis artificibus maximum affert decus. 321.b
Vuandali oppugnantur a Theodoſio. 8.d
Vuandali Africam vniuerſam occupabant. 2.a
Vuandalorum tempore ardens cometa apparuit. 19.c
Vuandalorum ſerui effecti multi ex nobilibus Carthaginenſibus. 2.c
Vuandali cum Valentiniano pacem ineunt. 8.e
Vuandalorum Rex coniurationem ſuorum detegit. 9.a
Vuandali Siciliam deprædantur. 151.c
Vuandali ingrediuntur in Vrbem, 156.a.b
Vuandali pepercere primarijs baſilicis Romæ. ibid.c
Vuandali prohibuerunt eligere Epiſcopos. 161.b
Vuandalorum incurſio. 206.c
Vuandali Alexandriam tentant. ibid.d
Vuandali ad Eccleſiam confluentes dira paſſi. 270.e
Vuandali Romam inuadunt. 452.b
Vuãdali prohibentur ne cõmunicẽt cũ Catholicis. 298.e
Vuandalorum Rex Gundabundus. 319.d
in Vuandalos paratur claſſis a Leone Imperatore. 215.d
Vuandalicus fiſcus rapit ſpolia Epiſcoporum. 295.d
Vuandalica perſecutio recrudeſcit. 336.c
Vuindemirus in Italiam cum exercitu venit. 229.b
Vuiſigothi inuadunt Romam. 452.b
vxor Maximi violatur a Valentiniano. 147.d
vxores pro viris ſuis orent. 104.e
vxores perſæpe viros tentant. 164.d

X

Xenaias ordinatur Eps nondum baptizatus. 325.c
Xenaias auctor Iconoclaſtarum. ibid.
Xenaias imagines Chriſti & Sanctorum deſpexit. ibid.c
Xenaias, ſiue Philoxenus Epiſcopus. 465.c
Xenaias iniquus. ibid.
in Xenodochio prope Pharum editum miraculum contra Seuerianos. 477.c

Z

Zacharias hiſtoricus Eutychianus. 249.a
Zelus populi Romani contra magos. 426.d

Zelus

Zelus Sporatij Comitis commendatur. 79.e
Zenonis Conſulatus. 37.d
Zeno conſecutus eſt Imperium. 231.a
Zenonis luxus magnus. ibid.e
Zeno ſauet hæreticis. 232.a
Zeno miſericors in pauperes. ibid.d
Zeno ſinens ſecum degere hæreticos dat pœnas. 242.b
ad Zenonem Imperatorem Simplicius Papa ſcribit pro Eccleſia Dei. 243.e
in Zenonem excitatur Baſiliſcus. 246.b
Zenoni quid prædictum ſit a Daniele. ibid.
Zeno Imperator ad inſtar Nabuchodonoſor cogitur exul viuere ex herbis. ibid.c
Zeno pœnum ſtatuit in profeſſores Concilij Chalcedonenſis. 247.e
Zeno recepit Imperium beneficio S. Theclæ. 254.d
Zeno ſcribit ad Romanum Pontificem. ibid.e
ad Zenonem Simplicius Papa pro fide Catholica. 255.a
Zeno prudentior agit pro fide Catholica. ibid.d
ad Zenonem Martyrij Epiſcopi legatio. 257.d
Zenonis impiũ decretum regnandi cauſa factum. 260.c
ad Zenonem Simplicius de Antiochena Eccleſia. 263.d
Zeno ſacrilegos punit. ibid.c
Zenonis opera ſubleuatur Eccleſia Carthaginẽſis. 265.d
cũ Zenone Marciani inimicitia. 272.d
& Zenone pugnat Theodoricus. 273.a
Zeno in deterius prolabitur. ibid.b
Zenonis epiſtola conciliatrix. 275.d
Zenonis fidei velata profeſſio. 276.b
Zeno ſimulat damnare Eutychianam hæreſim. ibid.e
Zeno perfidus ſemper. ibid.
Zenonis Enoticon publicatur. 277.a
Zeno explodit Chalcedonenſe Concilium. 276.c
ad Zenonem Imp. Felix Papa pro Catholica fide. 488.b
Zenonis prætextus refellitur. 290.a
a Zenone quæ præſtandu eſſent. ibi.b
ad Zenonem Imperatorem Felicis Papæ libellus. 290.e
Zenonis præfectura quanto tempore. 220.e
Zeno fauet Petro Fulloni. 221.a
Zenoni gratus Theodoricus. 298.e
a Zenone male habiti legati Apoſtolici. 299.a
Zeno male ſe purgat apud Romanum Concilium. ibid.d
Zenonis magiſtratus omnes vendebuntur. 327.e
Zenonis filius male moratus interijt. ibid.d
Zeno cuncta egit Acacij conſilio. 328.a
Zenoni infeſtus Theodoricus. 329.d
cũ Zenone & Theodorico quæ finguntur tranſacta. 330.a
a Zenone Pelagius Patricius occiditur. 345.d
a Zenone Zoſimus rhetor occiditur. ibid.e
de Zenone quid Leontius. 346.a
Zenonis Imperatoris obitus. 338.c
Zeno viuus ſepultus. ibid.
Zeno vt hæreticus damnatus. 347.b
Zeno Imperator Armatũ Comitem interfici fecit. 254.c
Zeno Epiſcopus Hiſpalenſis Vicarius Papæ. 278.e
Zenonide Auguſta Baſiliſci vxor. 254.c.d
eius conſuetudo cum Armato Comite. ibid.
Zizania ſemina iaciunt hæretici. 32.e
Zona Dei genitricis vbi repoſita. 88.a
Zoſimus rhetor occiditur a Zenone Imperatore. 345.e

F I N I S.

A

A N N A L E S ECCLESIASTICI.

Præfatio. Auctoris cum numinis imploratione.

EADEM animi alacritate atque fiducia, qua quinque ſuperiores Analiũ tomos inchoauimus & abſoluimus, diuino fulti præſidio aggredimur Sextum: vt plane iam ſatis nobis eſſe videatur futuræ nauigatioſni vela pandiſſe, qui eius vehimur naui [a], cui obediunt venti & mare. Illius namque præſidio nitimur Mulieris fortis, quæ facta [b] tamquam nauis inſtitoris de longe portans panem ſuum, nauigatione reciproca noſtras ad Deum preces & vota perferens, ad nos reuertitur
B gratia plena. Per eam enim diuina Sapientia [c] attingens a fine vſque ad finem fortiter, diſponenſq. omnia ſuauiter, res etiam noſtras ſolita benignitate feliciter moderatur: Vt plane eius ope confiſis, de proſpero tutoq. ad portum appulſu ſpem haud dubiam concipere liceat, fruſtra ex aduerſo latrantibus canibus ſub facie comptæ virginis Scyllæ, & tergemini Geryonis: quos nauigantibus moleſtos fuiſſe, fabuloſa antiquitas finxit; quales temporibus noſtris Eccleſiæ aduerſarios experimur. Soluimus igitur, te propitia, hilares, Virgo MARIA; atque nautis, ipſis videlicet angelicis choris (quorum ſicut [d] lætantium omnium habitatio eſt in te) occinentibus ex more celeuma, & nos læti recinimus: Intende [e], proſpere procede, & regna.

a Marc. 4.
b Prouer. 31.
c Sap. 8.
d Pſal 86.
e Pſal. 44.

IESV CHRISTI ANNVS 440.	LEONIS PAP. ANNVS 1.	THEODOSII 33. VALENTIN. 16. IMPP.

C

I. COEPTVM ſuperiori tomo annum Domini quadringenteſimum quadrageſimum Conſulatu Valentiniani Aug. quinto & Anatolij conſignatum, perductumq. noſtra ſcriptione vſq; ad obitum Sixti Romani Pontificis, iam proſequamur. Defuncto itaque his Conſulibus Sixto Romano Pontifice Kalendis Aprilis (inquit S. Proſper [f]) quadraginta amplius diebus Romana Eccleſia ſine Antiſtite fuit, mirabili pace atque patientia aduentum diaconi Leonis expectans, quem tunc inter Aetium & Albinum (*erant hi Romani Duces exercitus*) amicitiæ teintegrandæ cauſa, Galliæ detinebant; quaſi ideo longus eſſet aduentus, vt electi meritum, & eligentium iudicium probaretur. Igitur Leo diaconus legatione publica accitus, & gaudenti patriæ præſentatus, quadrageſimuſtertius * Romanę Eccleſiæ Epiſcopus ordinatur.] hæc Proſper; itemq. Marcellinus ſub huius anni Conſulibus ordinationem Leonis recenſet in Chronico, & alij omnes. Porro eum fuiſſe natione Tuſcum, patre Quintiano, habet Anaſtaſius in libro de Romanis Pontificibus. De ſua vero abſentia & electione idem ipſe meminit S. Leo in ſermone habito anniuerſaria die ſuæ ipſius ordinationis his verbis [g]: Quia in humilitate noſtra memor fuit noſtri Dominus, & benedixit no-
D bis: quia fecit mihi mirabilia magna ſolus, vt præſentẽ me cerneret veſtræ ſanctitatis affectio, quẽ fecerat neceſſitas longæ peregrinationis abſentem, &c.] De ſtudio itidem cleri atque populi erga ſe tum exhibito iſta ſubnectit: Ago igitur Deo noſtro gratias, & ſemper acturus ſum pro omnibus quæ tribuit mihi: veſtri quoque fauoris arbitrium debita gratiarum actione concelebro, euidenter intelligens, quantum mihi poſſint reuerentiæ, amoris, & fidei ſtudia veſtræ dilectionis impendere, animarum veſtrarum ſalutem paſtorali ſolicitudine cupienti, qui tam ſanctum de me, nullis admodum præcedentibus meritis, iudicium protuliſtis. Obſecro igitur per miſericordias Domini, iuuate votis, quem deſiderijs expetiſtis: vt & Spiritus gratiæ maneat in me, & iudicia veſtra non fluctuent, &c.]

f Proſ. in Chro.

Leo magnus Rom. Põtifex creatur.

* quadrageſimus ſeptimus.

g Leo ſerm. 1.

II. Quod vero ad diem creationis ipſius ſpectat: cum S. Proſper amplius quadraginta diebus ſedẽ vacaſſe teſtetur, corrigendum eſt quod apud Anaſtaſium de Romanis Pontificibus, legitur, vigintiduobus diebus fuiſſe Romanam Eccleſiam ſine Pontifice, vt loco, vigintiduobus, reſtituendũ ſit, quadragintaduobus. qua quidem ratione dicendum eſt, S. Leonis creationem fieri contigiſſe ſexto Idus Maias. Electus igitur, quæ decebant, duo ſimul iunxit in paſtorali functione ad perfectum op-
E timi ſacerdotis exemplar efformandum extrema, nimirum ſummam in ſuę conſideratione perſonæ animi demiſſionem, & eminentem ſublimemq. in eius, cuius ſe eſſe ſucceſſorem intelligebat, animi celſitudinem. Vnde hæc aliquando ipſe ad populum pro concione, dum reſpiceret ad exiguitatis ſuæ tenuitatem, & adepti muneris amplitudinem, ait [h]: Ego etiam illud Propheticũ debeo proclamare [i]: Domine audiui auditum tuum, & timui: conſideraui opera tua, & expaui. Quid enim tam inſolitum, tam pauendum, quam labor fragili, ſublimitas humili, dignitas non merenti?] Rurſum vero conſiderans cuius locum teneret, hæc inferius: Rationabili obſequio celebratur hodierna feſtiuitas, vt in perſona humilitatis meæ ille intelligatur, ille honoretur, in quo & omnium paſtorum ſolicitudo cum commendatarum ſibi ouium cuſtodia perſeuerat, & cuius etiam dignitas in indigno herede non deficit. Vnde venerabilium quoque fratrum & conſacerdotum meorum deſiderata mihi & honoranda præſentia hinc ſacratior eſt & deuotior, ſi pietatem huius officij, in quo adeſſe dignati ſunt, ei principaliter deferunt, quem non ſolum huius ſedis Præſulem, ſed omnium Epiſcoporum nouerunt eſſe Primatem.] hæc ipſe & alia id genus plura, quibus plane ſi-

Dignum exemplar perfecti ſacerdotis S. Leo

h Leo ſerm. 2. de ſua aſſumpt.
i Habac. 3.

a Ioan. 7.

gnificauit, vere a Deo ſe dignum electum eſſe Pontificẽ. Etenim Domini illa ſententia eſt [a]: Qui A
quærit gloriam eius qui miſit eum, hic verax eſt, & iniuſtitia in illo non eſt.]

III.
Status rerum præſentis temporis.

Incidit autem ſedes eius in tempora plane miſertima, nimirum, cum Orientalis Eccleſia aſſi
duis quateretur hæreticorum procellis, Neſtorianorum præſertim vbique tumultuantium: Occi-
dentis vero Imperium a barbaris vaſtaretur, & cum capta Carthagine, iam prope vniuerſam ſibi
Vuandali Africam vendicarent: cum & in Gallijs apud Arelatum cum Gothis a Littorio Roma-
ni exercitus Duce male pugnatum eſſet, & ciuiles diſcordiæ vigerent inter reliquos exercitus Du
ces. Præter hæc etiam Eccleſiæ ſtatus turbulentiſſimus habebatur; ſicut enim Oriẽtalis Eccleſia,
Neſtorianorum cauſa, magnopere conflictationibus erat exagitata, ita & Occidentalis Manichæo
rum iugiter fœcundiori cæſpite pullulantium, & Pelagianorum rurſus inſurgẽtium erat aſſiduis
prœliis perturbata. Accidit enim, vt præter hæreticos illos, qui vel palam, vel clanculo in Italia, &
in ipſa Vrbe potiſſimum agerent, ab externis quoque prouincijs a barbaris captis, præſertim vero
ex Africa pulſa Manichæorum agmina ſe in Vrbem intulerint, magno ciuium detrimento. Sed eo
letalius erat malum, quo occultius eiuſmodi eorumdem venenum ſerpebat: quibus detegendis, &
in apertum e latebris adducendis, atque damnandis, haud leuiter inſudandum fuit ipſi S. Leoni B
Summo Pontifici, cuius aduerſus eos res geſtas inferius ordine temporum enarrabimus.

IV.
Clades Africanæ Eccleſiæ.
b Victor de perſecut. Vuand. lib. 1.

Nunc vero ad miſerabile Carthaginis buſtum, atque in omnibus deploratum Africanæ Eccle-
ſiæ ſtatum oculos conuertamus. Capta igitur anno ſuperiori (vt dictum eſt) decimo Kal. Nouẽb.
Carthagine, hoc anno Genſericus Rex Vuãdalorum partitus eſt captas Africanas prouincias: de
qua diuiſione hæc Victor [b]: Diſponens quoque ſingulas quaſque prouincias, ſibi Bizacenam,
Azuritanam, atque Getuliam, & partem Numidiæ reſeruauit, exercitui vero Zeugitanam & Pro-
conſularem funiculo hereditatis diuiſit, Valentiniano adhuc Imperatore reliquas licet extermina
tas prouincias defendente.] & inferius, poſt recenſitas expulſiones ſanctorum Epiſcoporum, & exi
lia clericorum, de quibus ſuperius actum eſt, iſta ſubdit: Et dũ iſta geruntur (*cum videlicet, vt dictũ
eſt anno ſuperiori, iuſſi eſſent omnes ab eccleſiis Epiſcopi ac nobiles expelli:*) qui ſupererant magni ſacer-

De Epiſcopis qui remanſerũt in Africa.

dotes atque inſignes viri memoratarum prouinciarũ, quas diuiſerat Vuandalis, cogitauerunt ſup
plicandi gratia Regem adire. Qui dum (vt moris eſt) ad Maſſilitanum littus exiſſet, quod Ligula
vulgi cõſuetudine vocitatur, amiſſis iã eccleſiis & rebus, occurrere niſi ſunt, ſupplicantes, vt ad cõ-
ſolandũ populum Dei, ſaltẽ habitandi facultas, Vuandalis iam dominantib. concederetur. Quib. il C
le per internunciũ rabido reſpõdiſſe ore probatur. Decreui ego de nomine & de genere veſtro nul
lum dimittere; & vos audetis talia poſtulare? Quos etiã vicino mari voluit eadem hora demergi,
niſi a ſuis diu, ne hoc faceret, rogaretur. Recedentes illi triſtitia & mærore confecti, cœperũt quali
ter poterant, & ubi poterant, ablatis eccleſijs, diuina myſteria celebrare.] hæc de paucis Epiſcopis
qui ad breue temporis ſpatium remanſerunt, iam reliquis trans mare nauigare coactis. Eiectis au
tem ab eccleſiis qui illis Orthodoxi præerant Epiſcopi, nobilibuſq. Carthaginenſibus trans mare
ſpoliatis diuitiis nauigare compulſis; in eo omne tyranni conſilium vertitur, vt quod inuaſerat re-
gnum potens, armis ſibi ſtabiliat. Sciens enim Carthaginenſium ingenia haud debilia, ſed acerri
ma, nequaquam libenter fore paſſuros iugum barbaricum, qui a Romanis ſibi illud imponi tanto
pere detrectaſſent: illud ipſum cõſilium inijt, vt nobiles quoſque exutos bonis omnibus in Italiam
nauigare compelleret, ne quid aliquando noui poſſent moliri Carthagine, cum ipſe abſens claſſe tẽ
taret ſibi ſubijcere Mediterranei maris oppoſitas Africæ oras.

V.
c Proſp. in Chr.
* Genſericus
Genſericus fruſtra Siciliam tentat.

Quibus peractis, hoc quidem anno ipſum Genſericum comparata claſſe Siciliam tentaſſe, ſed
re infecta coactum fuiſſe redire Carthaginem, S. Proſper [c] ſub anni huius Conſulibus ita narrat: D
Genſericus * Siciliam grauiter affligens, accepto nuncio de Sebaſtiano ab Hiſpania ad Africam
tranſeunte, celeriter Carthaginem redijt, ratus periculoſum ſibi ac ſuis fore, ſi vir bellandi peritus
recipiendæ Carthagini incubuiſſet. Verum ille amicum ſe magis quam hoſtẽ videri volens, diuerſa
omnia apud barbaros, quam præſumpſerat, reperit; eaq. ſpes cã illi maxima & calamitatis & infe-
licis mortis fuit.] hæc Proſper. Porro a Caſſiodoro Seniore defenſam fuiſſe Siciliã & Brutiorũ ora

d Caſſiod. Var. lib. 1. epiſt. 4.

maritima, Iunior Caſſiodorus in litteris Theodotici Regis teſtatur his verbis [d]: Auus enim Caſ-
ſiodorus, Illuſtratus honore cinctus, qui eius generi non poterat abnegari, a Vuandalorum incur
ſione Siciliã, Brutioſq. armorum defenſione liberauit; vt merito primatum in illis prouinciis habe
ret, quas a tam ſæuo & repentino hoſte defendit. Debuit ergo virtutibus eius Reſpublica, quod il
las prouincias tam vicinas Genſericus non inuaſit, quem poſtea truculentum Roma ſuſtinuit.]
hæc ipſe: ſed de exitu Sebaſtiani, cuius cauſa reuocatum e Sicilia Genſericum Proſper dicit, Victor
eſt proſecutus hiſtoriam. Erat autem Sebaſtianus inuidia Præfectorum Romani exercitus quaſi
perduellis exiſtimatus Imperij; ob eamq. cauſam factus extorris, in Africam ad Genſericum ſe cõ
tulit. Sed quæ poſtea eidem ipſi contigerint, Victorem audiamus, qui ait: E

VI.
Sebaſtiani Comitis confeſſio & obitus.

Fuit Comes quidam Sebaſtianus, famoſi illius gener Comitis Bonifacij, acer conſilio, & ſtre-
nuus in bello; cuius Genſericus ſicut cõſilia neceſſaria habebat, ita & præſentiam formidabat. Cu
piens autem illũ extinguere, occaſionem mortis de religione quæſiuit. Cogitauit Rex, vt præſenti
bus Epiſcopis atq. domeſticis ſuis, Sebaſtianũ taliter conueniret: Sebaſtiane (inquit) ſcio quia fide
liter nobis adhæſiſſe iuraſti; cuius veritatem ſacramenti labores tui, vigilantiaq. demonſtrant; ſed
vt nobis connexa ſemper iugiſq. maneat amicitia, hoc placuit, præſentibus ſacerdotibus noſtris, vt
eius efficiaris cultor religionis, quam & nos & noſter populus veneratur. Cui Sebaſtianus, rem in
ueniens miram, multiſq. neceſſariam, pro tempore acute reſpondit: Quæſo, domine Rex, vt nunc
vnus panis mundiſſimus ac ſimilaceus afferatur. Quẽ, cũ ignoraſſet Genſericus Sebaſtiani victo-
riã, illico iuſſit afferri. Apprehendens itaque Sebaſtianus mundiſſimum panem, ita affatus eſt: Hic
enim panis, vt ad tantum decorem ſplendoris veniſſet, & menſæ regiæ neceſſarius haberetur,
diſcuſſa ſputia ſurfuris ex maſſa ſimilaginis compreſſus, per aquam tranſiuit & ignem; & idcir-
co aſpectu

A co aſpectu clarus & ſuauis habetur. Ita & ego mola Catholicæ matris commolitus, & cribro examinationis, vt ſimila munda purgatus, rigatus ſum aquis baptiſmatis, & igne ſancti Spiritus coctus. Et vt hic panis de furno, ita & ego per officia ſacramentorum diuinorũ, artifice Deo, de fonte mundus aſcendi. Sed fiat, ſi velis, vt ipſe propono. Iſte panis confringatur in fruſta, madidetur aqua, & iterum conſpergatur, mittatur in furnum: ſi melior exierit, faciam quod hortaris. Quam propoſitionem vbi Genſericus cum omnibus qui aderant, audiſſet, ita ligatus eſt, vt ſe ſoluere omnino non poſſet. Quem alterius generis argumento poſtea bellicoſum virum occidit. hæc Victor. At quondam illud fuerit, quod ait, aliud necis eius excogitatum a Genſerico argumentum, plane ignoratur; ſed illud tale quidem fuiſſe oportuit, quod indignum reddiderit ipſum corona martyrii: cum enim omnes quos recenſet Victor necatos Chriſtianos in Africa a Genſerico, tabulæ receperint Eccleſiaſticę celebrandos, ipſum tamen excluſere Sebaſtianum: ſed ſi vere calũnia illa fuit, prætextus falſus inuentus, cæli tabulæ, liber vitæ ipſum indelebili nota ſcriptum continent.

VII. *Carthaginenſium extorriũ calamitates.*

At res Africanæ Eccleſię ſæpius pro ratione temporis reuiſuri, ad eiectos ex Africano ſolo a Gẽſerico nobiles Carthaginenſes & Epiſcopos orationem conuertamus. De iis qui ad littus Campa-
B num Neapolim diuino fulti præſidio Epiſcopi appulere, anno ſuperiori, eodem Victore auctore, enarratum eſt. De nobilibus autem Carthaginenſibus nihil ipſe præterea, niſi, quod omnes ſpoliati bonis trans mare nauigare compulſi ſunt: nos vero quæ de his reperimus, hic intexamus. inter alios plurimos, qui niſi ſeruire vellent, ſolum vertere coacti ſunt, exhibent nobis S. Fulgentij Acta illius aui memoriam verbis iſtis: Auus denique eius, nomine Gordianus, dum Rex Genſericus (*ita reſtituendum pro Hunerico, vt ſuo loco dicemus*) memoratam Carthaginem inuadens, Senatores plurimos, immo cunctos, amiſſis omnibus bonis, ad Italiam nauigare compelleret: inter ceteros etiam ipſe impoſitam peregrinationem libenti voluntate ſuſcepit, volens ſaltem, facultatibus perditis, non perdere libertatem.]hæc ibi. Sed quod ſingulorum proſequi veſtigia eſt impoſſibile; de nonnullis, qui in Syriam diuerſis caſibus delati ſunt, ex Theodoreti epiſtolis, quas Gręce ſcriptas Vaticana bibliotheca cuſtodit, & vir cum primis diſertus noſter Federicus Metius Latinitatẽ donauit, contexemus hiſtoriam; vt ex his quæ in vna orbis Romani prouincia acciderunt, reliqua aliis in locis facta exiſtimare poſſimus. Ceterum non omnes receſſiſſe, certum eſt. Cum enim infelix illa conditio oblata a Genſerico Carthaginenſibus nobilioribus ciuibus & Epiſcopis eſſet, vt om-
C nibus exuti bonis nudi recederent, vel ſi exire de littore Africano tardarent, ſerui perpetui remanerent: complures eam potius partem elegiſſe, remanere barbaris ſeruos, quam abſq; commeatu incertum per mare ferri; pluriinoſq; clariſſimorum virorum & Epiſcoporum, qui remanſerant, ſeruos Vuandalorum ſe nouiſſe, Victor ipſe teſtatur.

Quæ autem ex Africanis, qui in Syriam appulerunt, didicit inter alios Theodoretus, nẽpe miſerandam Carthaginis vrbis cladem, & Carthaginenſium deploratiſſimos caſus, idem ipſe de his ad Apellionem eiuſmodi litteras [a] dedit in commendatione Cæleſtiani viri clariſſimi Carthaginẽſis:

a Theodor. epiſt. 29.

VIII. *Epiſtola Theodoreti de Carthaginenſium malis.*

Quæ Carthaginenſes paſſi ſunt, Aeſchyli & Sophoclis egent tragœdia, & fortaſſe eorum vincet linguas malorum magnitudo. Quæ enim antiquitus vix a Romanis capta fuit, vel potius quæ cum maxima Roma ſæpenumero de primatu contendit, & ſupremum periculum atque diſcrimen illi parauit, nunc barbarorum facta eſt ludibrium. Et qui celeberrimum eius exornabant Concilium & Senatum, per vniuerſum oberrant, viuendi modum quærentes e manibus hoſpitum beneuolorum: & illos qui eos vident, ad lacrymas concitant, & humanarum rerum caducitatem & fragilitatem docent. Vidi equidem pleroſque etiam alios inde profectos, & timui: neſcio enim, ſecun-
D dum diuinam Scripturam, quid ſequens paritura ſit dies. Veneror autem in primis admirabiliſſimum & magnificentiſſimum Cæleſtianum: fert enim æquo animo hanc calamitatem; & felicitatis ſuæ mutationem, occaſionem facit philoſophiæ: & omnium rerum rectorem laudat; & id cõferre putauit, quod ille vel fieri præcepit, vel ne fieret, non prohibuit: ineffabilis enim prouidentię eſt ratio. Hũc vna cum vxore & filijs circumcirca euntem, tua magnificẽtia & humanitate, inſtar Abrahæ, ſuſcipe & complectere. Tuæ enim magnanimitati confidẽs, hoſpitum dux ipſe factus ſum; & tuam benignam manum illi oſtendo & indico.]hæc Theodoretus in commendatione clariſſimi viri Cæleſtiani, de quo etiam extant aliæ eiuſdem Theodoreti litteræ ad Aerium Sophiſtam [b], aliæ rurſum ad Domnum Epiſcopum Antiochenum [c], quibus ſignificat, hunc ipſum ex Gentili idolorum cultore eſſe redditum Chriſtianum: ſane quidem & nomen ipſum id referre videtur, cũ a Cæleſte famoſiſſimo Carthaginenſium idolo ipſe illi addictiſſimus Cæleſtianus a parentibus æque Ethnicis fuerit nominatus. Ita plane qui poſt tot diuinitus accenſas de veritate Chriſtianæ fidei Carthagine faces adhuc perſeuerantes in errore fuere rebelles lumini, diuina miſericordia digni facti ſunt, vt in caminum paupertatis iniecti, relicta impietatis ſcoria, ad purum excocti &
E conflati euaderent Chriſtiani: quomodo enim frontes æneæ, ferreæque ceruices, niſi vehementioris fornacis ardore atteri potuiſſent & inclinari? Sed reddamus hic ipſam epiſtolam ad Domnum quæ ſic ſe habet [d]:

b Theodor. epiſt. 30.

c Theodor. epiſt. 31.

d Theod. epiſt. 32.

IX. *Cæleſtianus ex ethnico redditus Chriſtianus.*

Maxime admirando & magnificentiſſimo Cæleſtiano patria quidem celeberrima Carthago, genus vero, quod in illo fuit, clariſſimum. Sed nunc ex illa eiectus, alienas circuit regiones, & manus intuetur Deo dilectorum, vel diligentium Deum, & piorum virorum. Habet prætereà omnis neceſſarium, quod curam illi auget & moleſtiam, vxorem inquã & filios & domeſticos, quorum cauſa pluribus eget ſumptibus. Ego vero in primis viri mentẽ & cõſtantiam admiror, quod ventis aduerſis agitatus, ita gubernatorẽ Deum laudat, & grauẽ tempeſtatem negligit. Pietatem enim ex ea calamitate lucratus eſt, & infelicitas feliciſſimum hunc fructum attulit. Quando enim ſua fruebatur felicitate, huiuſmodi non emittebat voces, nec ſectabatur: illa vero priuatus & exutus, impietatẽ etiam abiecit; & nunc diuitijs fidei ditatus eſt: quapropter iſtam miſeriam contemnit. Tuæ igitur eſt ſanctitatis, vt alienam patriam illi ſuam patriam efficias, & horteris illos qui diuitijs abun-

dant, conſolari eos qui aliquando eiuſdem fuere fortunæ, & eius miſeriæ nubes & tenebras diſſi A
pare & diſcutere. Par enim eſt, eos qui eamdem nacti ſunt humanam naturam, & ſimiliter delin-
quunt & errant & pœnas nihilominus vitant, illis qui infortunijs laborant, aliquod afferre ſola-
tium, & ſua erga iſtos humanitate & miſeratione Deum ſibi mitiorem reddere.] hactenus Theo-
doretus ad Domnū Antiochenū Epiſcopū, quē ante triennīū in locū Ioannis diximus ſubrogatū.

X. *De mira Dei prouidentia in curanda ſalute hominum.*

Iam vel hoc vno exemplo vides reddi certius, quod ex Saluiano dictum eſt tomo ſuperiori, nē
pe ad diſſipationem idololatrarum, & idololatriæ cultum vigentem Carthagine abolendum, iuſto
iudicio a Deo permiſſum eam ciuitatem cum ciuibus dedi Vuandalis: vt quæ tot ſanctiſſimi Epi-
ſcopi ſpatio ferme quadringentorum annorum præſtare minime valuiſſent, vt dæmonum venera
tionem e Carthagine tollerent, vna ferme die Vuandalica manus abſtulerit; & qui obſtinato ani-
mo hactenus impij perſeueraſſent, a Deo percuſſi diſcerent pietatem, quam, & abdicata penitus
idololatria, profiterentur: vt plane non iræ, ſed miſericordiæ Dei loco iſta fuerit habenda Cartha
ginis ciuitatis & eius ciuium clades, ſecundum illud Propheticum Iſaiæ [a]: Miſereamur impio, &

a Iſaiæ 26.

non diſcet iuſtitiam: in terra ſanctorum iniqua geſſit, & non videbit gloriam Domini. Domine,
exaltetur manus tua, & non videant, *in quibus delectabantur, idola*: videant *errorem ſuum*, & confun- B
dantur zelantes populi.] vt ſic ad veram religionem excolendam conuertantur. Bene igitur diſpē
dio rerum terrenarum, & peccatorum iactura, quæ eſt omni lucro præſtantior, conſultum fuit ipſo
rum ſaluti. Vt non adeo mirum ſit, tolli & diſſipari a Deo barbarica manu terrena, ſi cum illis pec
catorum vincula dirumpantur, quib. vincti miſeri detinebantur homines, ne cæleſtia penetrarent.

XI.

Sed quod ad Cæleſtianum, de quo agimus, pertinet: eumdem ſane ſuis alijs pluribus commen
datitijs litteris ad diuerſos viros illuſtres datis meminit idem Theodoretus: extant enim ipſæ, & q-
dem efficaciſſimæ, aliæ ad Theoctiſtum [b] quemdam Epiſcopum, aliæ ad Stateſimum Comitē &
Præfectum [c], aliæ rurſum ad Patricium [d] Comitem, itidem aliæ ad Irenæum [e] Tyri Epiſco-
pum, inſuper aliæ ad Pompeianum [f] Emeſæ Antiſtitem, omnes certe Theodoreto dignæ: quibus
& impertiendarum id genus commendatitiarum litterarum vſus antiquus Epiſcoporum oſtendi
tur, eas nimirum nequaquam vna forma, iiſdemq. verbis concipi ſolitas, ſed diuerſis, & quidem of
ficioſiſſime ſcribi conſuetas, prout cuiuſq. perſonæ ſtatus & cauſa, tempusve exigebat & locus: qui
bus, ſi opus exigeret, ex forma a ſanctis Patribus Nicæni Concilij præſcripta, ne dolus quomodoli-
bet poſſet obrepere, reliqua addebantur, vt ſuo loco ſuperius dictum eſt de litteris, quæ Formatæ C
dicebantur, ad Coepiſcopos dari ſolitis. Sed proſequamur reliqua.

b Theod ep. 32.
c Theod. ep. 33.
d Theod ep. 34.
e Idem epiſt. 35.
f Idem epiſt. 36.

Inter alios autem Africanos Epiſcopos eadem clade diſperſos, fuit vnus nomine Cyprianus;
qui delatus & ipſe in Orientem, commendatitijs itidem Epiſcoporum litteris vitam, peragrando
prouincias, traducebat. cui idem Theodoretus ad Ibam hoc tempore Epiſcopum Edeſſæ in Syria
eiuſmodi litteras dedit [g]:

g Idem epiſt. 52.

XII. *Cyprianus Epiſcop. Africanus a Theodoreto commendatur.*

Communem omnium (vt credo) & ſalutē vniuerſorum procurans Deus, calamitates aliquas
nonnullis affert; vt ijs qui in aliquo deliquerunt, ipſa correctio ſit medicamentum ſalutare, virtu-
tis vero athletis patientiæ argumentum; & illis qui hæc intuentur & ſpectant, vtile propinetur exē
plum: ea enim natura ſumus, vt timore repleamur, dum alios plecti videmus. Hæc cum animo vo
luo, Libyæ mala & miſerias, commodum publicum illas arbitror. Primum enim, dum illorum feli
citatem cogito, & intueor repentinam mutationem, video rerum humanarū dubias conuerſiones,
& edoceor, neque felicitatibus tamquam certis confidere, neque miſerias vt valde graues ægrefer
re: delictorum præterea memoriam reuoluo, & vereor ne in æqualia incidam mala. Hæc autem ad
te ſcribere nunc ſum coactus, vt Deo dilectiſſimum Epiſcopum Cyprianum tuæ beatitudinotum D
redderē, qui ex celeberrima Libya genus ducit, & alienas vrbes obambulare coactus eſt propter
barbarorum crudelitatem. Attulit etiam nobis litteras beatiſſimi Epiſcopi Eulalij, qui Galatarū
gentem ſapienter regit. Hunc cum conſueta humanitate tua benignitas ſuſceperit, cum ſuis litte-
ris illum conſequatur, & mittat ad quos voluerit dominos & Deo dilectiſſimos Epiſcopos, vt ipſe
quidem ſenſibili fulciatur conſolatione, ipſis vero reddat Deus cæleſte præmium & perpetuum.]
hæc ad Ibam Epiſcopum Edeſſenum Theodoretus, cuius extant & aliæ pro eodem datæ litteræ ad
Sophronium Conſtantiæ Epiſcopum [h].

h Theod. epiſt. 53.

XIII. *De Maria nobiliſſima, Africana in ancillam vendita.*

Rurſum vero eiuſdem argumenti idem Theodoretus litteras dedit ad Euſtathium Aegorum
Antiſtitem pro nobiliſſima Africana puella a ſuis diuulſa, & in ſeruam vendita. Dignus planecom
miſeratione caſus ab ipſo ita deſcribitur [i]: Tragœdia dignum eſt, quod de nobiliſſima Maria di
citur. Hæc enim eſt filia magnificentiſſimi Eudæmonis, vt ipſa narrat, & alij quidam teſtantur. In
calamitate vero, quę Libyam occupauit, ſua libertate fuit priuata, & in ſeruitutem lapſa eſt. Mer-
catores vero quidam, cum illam a barbaris emiſſent, quibuſdam e noſtris ciuibus vendiderūt: em-
pta etiam cum ipſa fuit ancilla, quę illi itidem olim ſeruiebat. Simul igitur trahebant amarum ſer- E
uitutis iugum tum ancilla, tum domina: noluit tamen ancilla non agnoſcere quid inter ipſas inter
eſſet, nec prioris dominij eſt oblita, ſed beneuolentiam in ipſo infortunio conſeruabat; & poſt cō
munius dominorum obſequium, illi quæ conſerua putabatur, ſuum præſtabat obſequium, pedes
lauando, cubilis ſternendi curam gerendo, & omnia alia ſtudioſe faciendo. Hoc emptores latere
non potuit: quapropter in ciuitate diuulgata fuit huius ingenuitas, & famulæ probitas.

i Theo. ep. 100.

XIV.

Hæc cum didiciſſent qui apud nos manent fideliſſimi milites (ego enim tunc aberam) empto-
ribus pretium reddiderunt, & hanc ſeruitute liberarunt. Ego vero poſt reditū hæc omnia edoctus,
& calamitatis hiſtoriam, & tragœdiam, & militū omni laude dignum opus, illis quidē maiora red
didi, & nobiliſſimam adoleſcentulā pijſſimæ cuidā diaconiſſæ Dei famulæ tradidi, ſtipendiū ſuffi-
ciens me præbiturū pollicitus. Peractis vero decē menſib. cum didiciſſet patrem adhuc ſuperſtitē
eſſe, & Præfecturam obtinere in Occidente, ad illum ſe conferre merito exoptauit. Et cum quidam
dixiſſent, quod ab Occidente plurimi mercatores veniunt ad diem feſtum qui nūc apud vos agi-
tur;

A tur petijt a me,vt cum litteris meis proficiſceretur. Hac igitur de cauſa has ſcripſi litteras,tuã pie
tatem obnixe precando,vt nobilis puellæ curam geras,& præcipuas alicui pietate præſtanti viro,
vt nautas & gubernatores alloquantur & mercatores,& fidelibus viris ipſam tradat,qui illam pa
tri reſtituere poſſint. Si enim patri filiam offerent præter omnem hominum ſpem; quod plurima
certe lucrabuntur,recte noui.]hactenus Theodoretus ad Aegorum Epiſcopum. erant Aegæ ciui-
tas maritima in extrema Cyliciæ parte Syriæ proxima,portum habẽs ad quem negotiatorum na
ues appellere ſolerent.

Sed audi alterius captiuæ Carthaginenſis inſigne virtutis exemplum,quod Ado Treuerenſis XV.
[a] Epiſcopus publice in Eccleſijs anniuerſaria die recitandum tabulis inſcripſit Eccleſiaſticis hi- a Ado Martyro. die 22. Maij.
ſce verbis: Natale ſanctæ Iuliæ,quæ,cum Carthago ciuitas capta eſſet,ducta eſt captiua, & ſortita
in ſeruitutem deuenit cuiuſdam Eutychij * ex Syria Palæſtina. Cui diligenter ſeruiens, expleto
eius ſeruitio,acceptaq. requie,aut orationi,aut lectioni inſiſtebat:nam & corpus ſuũ ieiunijs affli * Euchij
gebat. Vnde dominus eius,quamuis Paganus,valde eam admirans,ſæpius admonebat, ne taliter
ſe affligeret. Sed illa nec blandimentis,nec etiam admonitionibus ab hoc,quod inchoauerat, rece S. Iuliæ Martyrium.
B debat,excepto die Dominicæ reſurrectionis. Deinde contigit,vt dominus ipſius vna cum ipſa veni
ret in Corſicam;& ibi ſacrificantibus alijs,cœpit & ipſe dijs immolare.]inſularum enim latibula
Ethnici quæritabant,quos ob impietatem graui pœna(vt diximus)edita haud pridem Imperato
ris ſanctio exagitabat.

Sed beata Iulia(ſubdit Ado)videns errorem illorum,condolebat. Audiens quidam Princeps XVI.
Felix,Saxo cognomine,quod illa nollet ſacrificare;quæſiuit eam a domino ſuo,vt receptis in illius
vice quatuor ancillis,ſibi ea daretur. Cui ille pro magno eius ſeruitio noluit eam tribuere. Tũc præ Felix Saxo qd in Iuliam.
fatus Felix callide fecit domino ſuo conuiuium,quatenus ipſo & nimia potatione ſoporato & igno
rante,de naui ipſius eam tolleret. Quod & factum eſt:nam ipſo inſcio,ducta eſt beata Iulia ad Feli
cem. Cumq. blandimentis Felix ei non potuiſſet ſuadere vt ſacrificaret,præcepit eam alapis cædi,
deinde crinibus torqueri,atque flagellari,ad extremum etiam crucifigi:& ſic in ipſo patibulo vlti
mum efflauit ſpiritum:de cuius ore ſanctiſſimo columba exiuit,& cælum petiuit.

Tunc per Angelos,diuina diſpenſante gratia,nunciatum eſt hoc quibuſdam monachis in inſu XVII.
la Margarita,quæ vulgo Gorgona dicitur,conſiſtentibus.] vbi enim cœpta eſt a ſanctis monachis De S. Iuliæ trãſlatione.
C habitari,ab illis nomen Gorgonæ,quod ab idololatria videretur acceptum,in Margaritæ nomen,
ex Euangelio [b] depromptum mutatum fuit;cum tamen alij conſueto nomine Gorgonam eam b Matth. 13.
frequentius appellarent. Sed pergit: Illi hoc audito, aſcẽſis nauibus,ſumma cum feſtinatione vene
rũt ſicut ab Angelis fuerat reuelatum. Dein ſumma cum reuerentia deponentes corpus eius de
cruce,iuuante Domino,celeriter ad ſua reuerſi ſunt:& ibi,videlicet in ipſa Margarita inſula, con-
dientes corpus eius cum aromatibus,poſuerunt in monumento cum gaudio. Poſtea autem de ipſa
inſula Ariza * Regina vxor Deſiderij Regis Longobardorum præcepit corpus eius efferri, & * Anza
in monaſterio,quod in honorem ipſius conſtruxit, Brixiæ mirificentiſſime collocauit.] hucuſque
Ado vndecimo Kalend. Iunij,quo die eius memoria publice colitur. Ex his igitur recitatis Cartha
ginenſium funeſtis caſibus litteris commendatis,ceteros æſtimare licet, quos ſcriptorum inopia
antiquitas obliuione penitus ſepelinit. Quæ autem reliqua ſunt miſeriarum Carthaginẽſium, ſuis
locis inferius dicemus.

D IESV CHRISTI ANNVS 441. | LEONIS PAP. ANNVS 2. | THEODOSII 34. VALENTIN. 17. IMPP.

QVi ordine temporum ſequens eſt annus Domini quadringenteſimus quadrageſimus primus I.
Cyri tantum Conſulatu in Faſtis reperitur inſcriptus,in Oriente creati. Cur autem ex more
Imperator Occidentalis Imperij ſuum Conſulem non elegerit,minime liquet. Ceterum hunc ip-
ſum Cyrum eſſe ſcias,qui varijs diuerſiſq. agitatus eſt caſibus,ac tandem naufragus,non inuenit
niſi in Chriſtiana religione ſalutem. Ethnicus homo fuit,deorum ſuperſtitioni deditus,ſed natura Cyrus homo gẽtilis ſummos conſecutus magiſtratus.
dexterrimus,in vtraque militia Caſtrenſi ac Palatina ſummos ſibi magiſtratus quærens,eoſdem
eſt nullo negotio conſecutus:etenim quo anno diximus captam Carthaginem, Ducem exercitus
ipſum geſſiſſe,Euagrio auctore narrauimus;ſequenti vero Præfecturam Prætorij conſecutum, &
Conſulem deſignatum eſſe, Nouellæ Theodoſij, conſtitutiones declarant [c]; rurſum ante bienniũ c Nouel. de aluuion. Nouel. de amot. mil
Vrbanam adeptum eſſe Præfecturam ſub Conſulatu Theodoſij cum Feſto, Imperatoria conſtitu-
E tio fidem facit [d]; geſſit,eamdem iterum ſub tertio Aetij Conſulatu,vt ſuo loco dicetur: præſenti d Lg. C de ſacroſanctis Eccleſ.
vero anno auctus eſt ordinario Conſulatu. Sed bono ſuo,magna Dei prouidentia, ad ima e ſum-
mis,aleæ rerum mundanarum inuerſione deiectus,vnicum inuenit in Chriſtiana pietate confugiũ.

Ad hos autem omnes ſummos cõſequendos honores ex poeticis facultatibus ſibi parauit ſca II.
lam,dum illis ſeſe in amicitiam Eudociæ Auguſtæ inſinuauit. Sed Suidam de ipſo agentem audi, Eudocia Aug. ſtudioſa Cyri.
cum ait: Cyrus Panoplita poeta ſub Theodoſio Iuniore vixit,apud quem Præfectus Prætorio, &
Præfectus Vrbi,Conſul & Patricius,fuit in admiratione ab Eudocia Auguſta habitus, quæ poe-
matum ſtudioſa erat.]quamdiu igitur illa cum viro ſuo Imperium moderata eſt,æque res Cyri in
portu fuerunt: ipſa autem ſecundo Conſtantinopoli recedente,atque Hieroſolymam commigran
te,cœperunt fluctibus iactitari. nam & Suidas ſubdit: Eudocia autem,cum aula relicta in Oriente
Hieroſolymis eſſet,Cyrus ab aduerſarijs inſidijs circumuentus, in Phrygia Cotyæi Epiſcopus fa
ctus eſt,& vſque ad Leonis tẽpora perdurauit.]hæc Suidas: quomodo autẽ id acciderit,dicẽdũ erit
ſuo loco inferius: hæc modo ipſius Cyrilli Conſulatus hoc anno initi occaſione narrata ſufficiant.

Digitized by Google

III. *Concilium Arauſicanum.*

Sub eodem Cyri Conſulatu celebratum legitur in Gallijs Concilium Arauſicanum. ſed cum A ponitur idem Cyrus collega Theodoſij Iunioris, error ſcriptoris arguitur: nam quod ibi legitur, tẽpore Theodoſij Iunioris & Cyri Conſulum, legendum eſt, Conſulis loco Conſulum: nam Faſti omnes & vetera monumenta nonniſi vnicum hoc annu (vt dictum eſt) Cõſulem referunt. Quod ad Synodi locum pertinet erat Arauſica, vbi collecta fuit, ciuitas in Gallia Narbonenſi. Nobilis quidẽ iſta dicenda Synodus, clariſſimorum Antiſtitũ illuſtrata corona, de quibus ſingulis proxime paucis dicturi ſumus. Reperiuntur in hac Synodo vndetriginta ſanciti canones ad Eccleſiaſticam diſciplinam atq. iura ſpectantes ab Epiſcopis Galliarum Narbonenſis & Lugdunẽſis, quindecim numero ex eis Arauſicam ciuitatem ex more conuenientibus. Florebant quidem dictæ Galliarũ prouinciæ, ſi quæ aliæ Chriſtiani orbis oræ, his temporibus, Epiſcopis æq. ſanctiſſimis atque doctiſſimis, quorũ ſolerti vigilantia in ſuo permanebãt robore leges Eccleſiaſticæ. Qui enim primo loco huic Synodo ſubſcriptus habetur Hilarius, ipſe ille eſt celebris Arelatenſis Epiſcopus, q antehac presbyter (vt ſuperiori dictum eſt tomo) vna cũ S. Proſpero Aquitano Epiſcopo inſectatus eſt Pelagianos, & aduerſus Maſſilienſes presbyteros atque alios impugnantes S. Auguſtini ſcripta ſtrenue inſurrexit, de quo pluribus & inferius agendum erit. B

De Hilario, Claudio, & Eucherio Epiſcopis.

At qui ſecundo loco ſubſcriptus nominatur Claudius Epiſcopus, neſcitur cuius fuerit ciuitatis Antiſtes: procul tamen abeſt, vt hic ſit dicendus, loco Claudij, Claudianus ille cognomento Mamercus clarus inter ſcriptores Eccleſiaſticos: nam (vt ſuo loco inferius dicemus) non fuit ipſe Epiſcopus Vienuenſis, ſed potius eius Eccleſiæ presbyter.

IV. *De S. Eucherio Epiſc. Lugdunenſi.*

Ruſum vero qui huic itidẽ Synodo interfuiſſe reperitur Eucherius, ipſe eſt qui fama celebris vixit eodem tempore Epiſcopus Lugdunenſis, cuius meminit Claudianus in libro de Statu animę cum ait [a]: Haudquaquam tamen Eucherium prætereiterim mihimet viuentem doctrina, & præſentaneis coram diſputationibus cognitum, non porro nuncijs aut lectione compertum: qui ſcilicet viridis æui, maturi animi, terræ diſpuens, cæli appetens, humilis ſpiritu, arduus merito, ac proinde ingenio ſubtiliſſimus, ſcientia plenus, eloquij profluus, magnorum ſui ſæculi Pontificum longe maximus, editis in rem fidei multiiugis variorum operum voluminibus, ad populum quoque his ſuper ſtatu animæ concionatus eſt, &c.] Sed hic, rogo, ſiſte gradum, lector, & conſidera, quod cũ ipſe Claudianus (vt vides) de Eucherio agens, citet conciones ipſius ad populum habitas, quæ non extant: in eam ſententiam facile mecum ibis, vt eiuſdem Eucherij ſint homiliæ illæ, quæ falſo nomine inſcribuntur Euſebij Emiſſeni. C A Lugdunenſis plane Eccleſiæ concionatore eas eſſe dictas, martyres Lugdunenſes, de quibus agit, & alia plura demonſtrant, necnon Eucherij ipſum dicendi genus: nam in perſuadendo efficacem fuiſſe, Sidonius docet, dum ſingulorum ferme Patrum in ſcribendo proprietates notat in epiſtola ad Claudianum [b]. Sed & id ſuadent argumenta perſonæ accommodata: vtpore qui monaſticam vitam exercuit, & Lugdunenſem Eccleſiam rexit; & ad monachos & ad populum eum eſſe concionatum oportuit, cuiuſmodi duplicis generis eædem homiliæ eſſe noſcuntur.

a Claudianus de ſtat. anim. libr. 2.

Homiliæ Eucherij falſo tributæ Euſebio Emiſſeno.

b Sidon. libr. 4. epiſt. 3.

V. Cum igitur ex concionibus habitis de martyribus Lugdunenſibus, Lugdunenſis Eccleſiæ Antiſtitem ſe eſſe ſignificet, & homiliæ ipſæ ſtylum referant S. Eucherij, & argumenta rerum ipſum itidem probe demonſtrent, & tempora quo auctor vixit, eumdem annuncient: etenim in recens obortas hæreſes Neſtorii & Eutychetis idem inuehitur: Cum hæc, inquam, tot in vnum cõcurrãt Eucherium, quis de his dubitandi amplius locus reliquus eſt? Reddiris ergo his quæ Maximi eſſe noſcuntur, ſeu aliorum (non hic de ſingulis nobis agendum) ſuis auctoribus, vindicentur egregiæ conciones ab iniuſto & impio poſſeſſore Euſebio Emiſſeno, cuius nomine citari conſueuerunt. D Quid cum auctore Græco homiliæ, quæ Latinæ noſcuntur eſſe conſcriptæ? Quid cũ homine Ariano, quæ omni ex parte pietatem redolent conciones? Quid denique auctor Gallicanus cum Syro, & Lugdunenſes martyres cum Emiſſenis?

VI. Sed vnde adeo portentoſum putandum prodijſſe commentum, & monſtroſam adeo eſſe impoſturam obortam? Potuit ſane feſelliſſe librarium imprudentem, vt ſub cuius auctoris titulo repetit initium codicis obſignatum, cetera omnia quæ in eo continerentur, eidem putaret eſſe tribuenda auctori. nemo enim eſt qui ignoret, qui antiquorum codicum habet vſum, ſæpeſæpius ſolere cõtingere, vt non vnum vel duos, ſed & tres, quatuorve & amplius habeat idem volumen diuerſorũ auctorũ tractatus, & aliquos ex illis inueniri ſub nomine vnius auctoris exſcriptos: vt niſi quis oculos lynceos habeat, ſæpe accidat, vt inſcripto auctori tribuatur, quicquid inferius eodem codice cõtinetur. Cum alioqui & facile contigiſſe potuerit, vt in corroſo cũſumptoq. nimia vetuſtate codice, litteris labefactatis, legerit librarius, Euſebius, pro, Eucherius.

VII. *Reſtituendæ S. Eucherio ſuæ Homiliæ.*

Non patiantur amplius, rogo, mei Lugdunenſes, tantum ſuum ipſorum theſaurũ theca latronis includi; ſed iuſtiſſima vindicatione ſuæ eſſe Eccleſiæ opes intelligentes, eaſdem rurſum edentes, eiuſmodi iuſtum ipſis affigant titulum, ac veluti ſigillo conſignent: Homiliæ S. Eucherio Epiſcopo Lugdunenſi reſtitutæ, falſo hactenus editæ titulo Euſebii Emiſſeni. E Eſſent his alia inſuper addenda, ſed in his diutius immorari non patitur ratio inſtituti. Sed ſicut indignãdum eſt, tamdiu ſanctiſſimi viri diuitias ſub titulo ſceleſtiſſimi Ariani palam expoſitas, ita dolendum eas omnes haud integre reperiri. Qui enim tum monachus, tum Epiſcopus in eo dicendi genere annis plurimis verſatus eſt, longe plures oportuit dixiſſe cum ad monachos tum ad populum conciones: excidiſſe quidem nonnullas, Claudianus certiſſimam fidem facit, dum quam ipſe citat ex Eucheriã homilijs, omnino deſideretur.

VIII. *Vnus tantum & nõ duo Eucherij Lugdunẽſes.*

At (quod non prætermittendum eſt) ex eodem habes auctore in quo redarguas perperam factam Gennadij editionem Suffridi, apud quam legitur Eucherius presbyter Lugdunenſis ſcriptor Eccleſiaſticus, cum dicendus ſit Epiſcopus, vt habent aliæ Gennadij germanæ editiones. Porro & hinc datam ex codicis errore Honorio occaſionem errandi cõſtat, cũ ponat duos Eucherios

Lugdu-

A Lugdunenſes,alterum presbyterum,Epiſcopum alterum,amboſq. ſcriptores Eccleſiaſticos; cum tamen nonniſi vnum Eucherium,eumdemq. Epiſcopum Lugdunẽſem antiquitas nouerit; etenim nec Claudianus,cum eius meminit,neque Marcellinus in Chronico ſub Conſulatu Ioannis atque Vararis,alium aliquem præter Epiſcopum Eucherium cognouerunt.

IX.

Scimus tamen alium hoc ſæculo vixiſſe Eucherium virum clariſſimum,quem data ad eum epiſtola plurimum laudat Sidonius Apollinaris [a]: ſed teſte Gregorio Turonenſi [b],occiſum eum cõſtat a Victorio Duce tempore Euarici Gothorum Regis,de quo ſuo loco pluribus agendum erit. Alium inſuper fuiſſe ſcias Eucherium itidem Senatorem virum inſignem,ſed bigamum,haud idoneum habitum qui ſacri ordinis militię nomen daret;cuius meminit idem Sidonius in cõcione habita in electione Simplitij Epiſcopi Bituricenſis poſt plurimos annos,cum iam ipſe Sidonius eſſet Epiſcopus,& Eccleſiæ Lugdunenſi non amplius Eucherius,ſed Patiens præeſſet Antiſtes:vt intelligas,procul abeſſe vt ille fuerit poſtea factus Epiſcopus Lugdunenſis;magiſq.congruere,eũ iungere cum Eucherio illo ad quem extat Sidonij epiſtola,quam vt dici poſſit eumdem poſtea creatum fuiſſe Lugdunenſem Antiſtitem.

a Sidon. libr.3. epiſt.8.
b Gregor.Turo. lib.2.c.20.

X. *Eucherij filij.*

B Ceterum ipſum S. Eucherium,de quo eſt ſermo,fuiſſe cõiugio obligatum,& ex eo genuiſſe viros ſanctiſſimos,eoſdemq. poſtea Epiſcopos,quos primum monaſticis voluit imbui diſciplinis,tũ ex Gennadio,tum etiam ex eiuſdem Eucherij ſcriptis poſſumus intelligere.Ipſe enim Gennadius, dum de Eucherio agit,hæc ait [c]: Diſſeruit etiam ad perſonam filiorum Verani [*] & Salonij poſt ea Epiſcoporum obſcura quæque ſanctarum capitula Scripturarum.] fuiſſe hos quidem germanos fratres,eiuſdem Eucherij inſcriptio commentariorum in Geneſim & in libros Regum demõſtrat. Cognoſcit Veranum ſuum filium ipſe ſanctus Eucherius,dum ad eum ſcribit librum de Spiritualibus formulis:æque & Salonium ſuum fatetur natum in præfatione ad poſteriorem librum Inſtructionum,& cum perorat:eius enim exordio hæc habet de bene inſtituta vita Salonij:Dignũ namque eſt(inquit)quacumque cura mea ingenium tuum reparari,qui vix dum decem annos natus eremum ingreſſus,inter illas Sanctorum manus,nõ ſolum imbutus, verum etiam enutritus ſis ab Honorato patre,illo inquam primo inſularum,poſtea Eccleſiarum magiſtro:cum te illic beatiſſimi Hilarij tum inſulani tyronis, ſed iam nunc ſummi Pontificis doctrina formaret per omnes ſpiritualium rerum diſciplinas:ad hoc etiam te poſtea conſummantibus ſummis viris Saluiano at-

c Gennad.c.63.
* Veranu Verannij

C que Vincentio eloquentia pariter & ſapientia præminentibus,&c.]Sed & ipſe etiam Saluianus in epiſtola ad Eucherium,ab eo ambos eſſe genitos tradit:cũ tamen non ignoremus ab alijs eos creditos filios ſpirituales Eucherij;qui eum coniugatum neſcierunt,

XI. *Eucherius ex Monacho Lerinenſe Epiſco. Lugdunenſis.*

Scimus & ipſum,de quo agitur,ſanctum Eucherium in eamdem Lerinenſem inſulam ſe contuliſſe;illicq.& in alia proxima inſula monaſticam vitam exercuiſſe,teſtatur idem Sidonius in carmine Euchariſtico ad Fauſtum ſcripto,necnon Hilarius [d]: tradunt autem,proximam aliam illã inſulam eſſe Leronem Lerinæ propinquam.Sed & eiuſdem eremiticam vitam Eccleſia præconio celebrat,dum eius agens natalem diem hæc ait: Eucherius ex nobiliſſimo Senatorum ordine ad religioſam vitam habitumq. conuerſus,diu inter ſepta ſpeluncæ ſponte concluſus, in orationibus & ieiunijs Chriſto ſeruiuit]& quæ ſequuntur. At de ſancto Eucherio Lugdunenſi Epiſcopo modo hactenus,iterum ſuo tempore eumdem opportunius conuenturi.Ille autem alius S.Eucherius Epiſcopus Aurelianenſis Eccleſiæ,procul abeſt vt ad hæc tempora referri poſſit, quem conſtat vixiſſe cum Carolus Martellus regnum Francorum adminiſtraret,de quo ſuo loco dicturi ſumus: modo autem de alijs qui huic Synodo interfuerunt Epiſcopis proſequamur orationem.

d Hilar. in Vita S. Honorati.

XII. *De Salonio Epiſcopo.*

D Qui huic item Arauſicanæ Synodo Salonius reperitur interfuiſſe Epiſcopus,eidemq.eſſe ſubſcriptus;cuiuſnam Eccleſiæ Antiſtes fuerit,haud exprimitur. Scimus in Saluiani inſcriptione ad ſuos libros de Recto iudicio,quos ad eumdem Salonium ſcripſit,nominari Salonium Epiſcopum Viennenſem. Verum Ado eiuſdem Eccleſiæ Præſul, cum exacte recenſet omnes Viennenſes Epiſcopos,Salonium penitus ignorauit:a tempore enim Conſtantini Magni in hanc diem hos enumerat Viennenſis Eccleſiæ ſucceſſores Epiſcopos,Paſchaſium,Claudium,Nectarium,Nicetium,atq. Mamercum.Inficias tamen non iuerimus fuiſſe Salonium & eius fratrem Eccleſiæ Viennenſis ſtudioſiſſimos,vt Sidonij epiſtola [e] ad Salonium data ſignificat verbis illis ad finem poſitis: Licet ruri poſiti ſtrenuos impleatis agricolas;tunc vero propriam terram fœcundabitis, ſi Eccleſiam, quam plurimum colitis,plus colatis.]Scimus in tabulis duplicis Indicis Epiſcoporum Lugdunenſium a Demochrate editis,poſt ſanctum Eucherium poni Salonium,& poſt eum Seranum Epiſcopos Lugdunenſes.Sed ſi Salonius Lugdunenſis fuit Antiſtes, quomodo huic Synodo ſubſcriptus habetur,cui etiam Eucherius eiuſdem Eccleſiæ Præſul interfuit? Numquid duo vnius Eccleſię Epiſcopi?procul id abfuit ab Eccleſiaſticis legibus,ipſo Nicæni Concilij decreto vetante: Sicut ea-

e Sidon.lib.7. epiſt.16.vet.edi,

E dem ratione dixerimus,longius abeſſe,vt qui vltimo ferme loco Cæſarius ſubſcriptus habetur,ſit ille magni nominis Epiſcopus Arelatenſis:nam eidem Eccleſiæ qui hoc tempore præerat Epiſcopus Hilarius,huic Synodo præfuit:immo nec ſtatim poſt ipſum ſedit Cæſarius,ſed Rauennius, & poſt Rauennium Eonius,cui tandem eſt ſubrogatus Cæſarius.Scimus præterea eumdem creditũ Salonium cum eo qui dictus reperitur deprauate Salamonius Epiſcopus Genuenſis.

XIII. *De Maximo Taurinenſi Epiſcopo.*

Qui item huic Synodo interfuiſſe Maximus reperitur,nequaquam hunc illum putamus Regienſem in eadem Gallia Narbonenſi Epiſcopum, de cuius ordinatione extat eiuſdem Eucherij, quem dicunt Euſebium,homilia [f]: nam ſediſſe illum poſt Proſperum,ſuo loco dicemus:hic autẽ cuius Eccleſiæ Epiſcopus fuerit,haud exploratum habemus.Scimus tamen alium Maximum Epiſcopum Taurinenſem celebris nominis doctrina & ſanctitate Antiſtitem his quidem vixiſſe temporibus:id enim inde liquido colligere poſſumus,quod idem reperitur præſto fuiſſe Mediolanenſi Concilio ſub ſancto Leone Romano Pontifice celebrato,de quo ſuo loco dicendum. Quod autem hic fortaſſe Maximus ille Taurinenſis Antiſtes fuerit, deduci argumentum poteſt ex coniectura;

f Euſeb. Emiſ. homil.de Maxi.

cum

Digitized by Google

enim inter decreta Patrum huius Concilij, vigeſimoquarto canone, iidem ſe velle ſequi profitētur, quod ſtatutum fuiſſet in Concilio Taurinenſi, cuius Eccleſiæ Maximus erat Epiſcopus: Eius quidem Eccleſiæ Epiſcopos conuenire conſueuiſſe cum Epiſcopis Galliæ Narbonenſis & Lugdunenſis, epiſtolæ etiam ſancti Gregorij Papæ ſignificant [a]: parœciamq. Taurinenſis Eccleſiæ intra limites Franchorum regni propagaſſe terminos, eiuſdem Gregorij Papæ litteræ [b] datæ ad Theodoricum & Theodobertum Franchorum Reges oſtendunt. Claruit hoc etiam ſæculo alius in Gallia Maximus Epiſcopus Toloſanus, de quo inferius dicturi ſumus. A

a Gregor. libr. 7. epiſt. 120.
b Gregor. libr. 5. epiſt. 152.

XIV. *De Conſtantino & Auguſtali Sanctis Epiſcopis.*

Eſt celebris etiam memoria inter alios Patres, qui huic Concilio interfuere, Conſtantini Epiſcopi Vapingenſis Eccleſiæ, conſignata tabulis Eccleſiaſticis: quod enim ſanctitate claruerit, eius natalis dies in Eccleſia Catholica annuatim reperitur pridie Id. Aprilis; quem & alij Gallicano Concilio interfuiſſe ſcimus ex Synodali epiſtola ad S. Leonem Romanum Pontificem ſcripta. Auguſtalis quoque Epiſcopi, qui itidem dictæ Synodo ſubſcriptus habetur, quinto Id. Septembr. memoria in Eccleſia colitur. Tot igitur clariſſimi Antiſtites Synodum Arauſicanam, licet paucorum Epiſcoporum numero congregatam, reddidere in omnibus celebrem & illuſtrem. Porro vt tot inſignes doctrina & ſanctitate viri in eiſdem prouincijs inuenirentur, id præſtitiſſe videtur celeberrimum Lerinenſis inſulæ proxime adiacentis terræ cœnobium, ſanctiſſimorum Epiſcoporum ſeminarium: de ipſa enim ſanctis germinibus fertili Sidonius Apollinaris in carmine Euchariſtico ad Fauſtum Epiſcopum Regienſem his meminit verſibus [c]: B

De Cœnobio Lerinenſi.
c Sido. carm. 16.

Fratribus inſinuans, quantos illa inſula plana
Miſerit in cælum montes: quę ſancta Caprasij
Vita ſenis, iuuenisq. Lupi: quę gratia patrem
Manſit Honoratum: fuerit quis Maximus ille,
Vrbem tu cuius monachus, Antiſtes & Abbas
Bis ſucceſſor agis. Celebrans quoque laudibus illis.
Eucherij venientis, iter redeuntis Hilarij.] De eiſdem meminerunt S. Eucherius [d], & Cæſarius [e] Epiſcopus Arelatenſis, cum eiuſdem celebrat laudes cœnobij Lerinenſis. Porro non omnes conſtat enumeraſſe Sidonium, quem Salonium eiuſdem inſulæ (vt modo vidimus) a puero accolam S. Honorati Abbatis alumnum prætermiſiſſe liquet: verum & certum eſt prętcrijſſe Vincentium virum doctiſſimum, cognomine Lerinenſem, cuius alij meminerunt.

d Euch. lib. de laude erem.
e Cæſar. ſer. ad monach.

XV. Sed accipe ex S. Eucherii libro de Eremi laude fragmentū, vbi agens de viris ſanctiſſimis eiuſdem Lerinenſis inſulæ habitatoribus, hæc inter alia, poſtquam eſt proſecutus inſulæ laudes, ad finē habet: Digna quæ Honorato auctore fundata ſit, quæ tantis inſtitutis tantum nacta ſit patrē, Apoſtolici ſpiritus vigore & vultus honore radiantem: Digna quæ illum ſuſcipiens ita emitteret: Digna quæ præſtantiſſimos alat monachos, & ambiendos præferat ſacerdotes. Hæc nunc ſucceſſorē eius tenet Maximum, nomine clarum, quia poſt ipſum meruit adſciri: Hæc habuit reuerendi nominis Lupum, qui nobis illum ex tribu Beniamin Lupum retulit: Hæc habuit germanum eius Vincentium, interno gemmam ſplendore perſpicuam: Hæc nunc poſſidet venerabilem grauitate Caprasium veteribus ſanctis parem: Hæc nunc habet ſanctos ſenes illos, qui diuiſis cellulis Aegyptios Patres Gallijs noſtris intulerunt.] hæc ex Eucherij commentariolo de laude Eremi ad Hilariū ſcripto, haud pridem Pariſijs cuſo ſolertia doctiſſimi Genebrardi. At de clariſſimis viris, qui his tēporibus in Narbonenſi Gallia floruerunt, & huic Concilio interfuerunt, deq. magiſtris & alumnis Lerinenſium monachorum hactenus. C

XVI. Actum autem in hoc Concilio a Patribus conſtat de recipiendis diuerſi generis pœnitentib. ſed & præſcriptam formam excommunicandi aliquem, & reconciliandi excommunicatum, habet appendix: complura vero alia in hac Synodo reperiuntur eſſe ſtatuta ad conſeruandam inuiolatā Eccleſiaſticam diſciplinam. Illud vero ad poſtremum adiecere Patres, vt nullus conuentus ſine alterius futuri conuentus denunciatione ſoluatur: nam ita perorantes, Synodum abſoluere: Itaq. ſequenti anno (ſi Domino noſtro Ieſu Chriſto permittente conceditur) die decimoquinto Kalē. Nouemb. in Arauſico territorio conuentum habeamus.] hæc Patres, non extat illud quidem: quod vero reperitur poſterius Arauſicanum Concilium, haud ſequenti anno, ſed longe poſtea collectum fuit, vt ſuo loco dicemus. D

XVII. Quod reliquum eſt rerum geſtarum anni huius: ſub eodem Cyri Cōſulatu hæc habet in Chronico S. Proſper: Theodoſius Imperator bellum contra Vuandalos mouet, Areobindo & Anaxillo atque Germano Ducibus cum magna claſſe directis: qui longis cunctationibus negotium differētes, Siciliæ magis oneri, quam Africæ præſidio fuerunt.] hæc Proſper. His igitur magis magiſq. barbari Regis animus irritatus, in Catholicos Chriſtianos, quos ſubegerat, commotus eſt: ex qua quidem re & quæ reliqua erant in Africa ſub ditione Valentiniani Imperatoris, grauius fluctuare cœperunt: quamobrem ab eo & Galla Placidia matre illud initum conſilium eſt, vt cum Gēſerico pacem componerent, ſic conſultum putātes tum Catholicæ pietati, tum etiam locis hactenus Romano Imperio cuſtoditis. Porro pax inita eſt anno ſequenti; dicemus de ipſa ſuo loco. E

IESV CHRISTI ANNVS 442. | LEONIS PAP. ANNVS 3. | THEODOSII 35. VALENTINIANI 18. IMPP.

I. e Proſp. in Chr.

Conſulibus nouis Dioſcoro & Eudoxio nouus aperitur annus Domini quadringenteſimus quadrageſimusſecundus, quo (inquit S. Proſper [e]) cum Genſerico Vuādalorum in Africa Rege pax eſt confirmata, & certis ſpatijs Africa inter vtrumque diuiſa eſt.] vnde & factum eſt poſtea

vt

Pax Valentiniani cũ Vuandalis.

A vt Carthagine commorãtibus Catholicis Chriſtianis, impetrauerit idem Valẽtinianus Auguſtus a Genſerico Epiſcopum ordinari: quando id acciderit, ſuo loco dicendum. Quæ autem hoc anno idem Rex barbarus a ſuis ſit paſſus, & quid ipſe in eos, idem S. Proſper ſic narrat: In Genſericum apud ſuos de ſucceſſu rerum ſuperbientem quidam optimates ipſius conſpirauerunt: ſed molitione detecta, multi ab eo ſupplicio excruciati atque extincti ſunt. Cumq. idem audẽdum alijs etiam videretur, multis Regis ſuſpicio exitio fuit, vt hac ſui cura plus virium perderet, quã ſi bello ſuperaretur.] hæc Proſper. peropportunum quidem videri poterat hoc tempus Orientalibus inuadendi Africam; quod alias ſæpe (vt vidimus) fruſtra tentarant, & vt id hoc ipſo anno agerent, in Sicilia moras trahebat Romanus exercitus: ſed hanc adeo opportunam ira Dei præripuit occaſionẽ, ſiquidẽ (vt idem Proſper & Marcellinus ſub Conſulibus anni huius affirmant) Hunnis Thraciam & Illyricum ſæua depopulatione vaſtantibus, exercitus qui in Sicilia morabatur, ad defenſionem reuocatur Orientalis Imperij. Sed quid de his Ioannes Diaconus, quem Paulum inſcribunt, accipe [a]; Per hæc enim tempora Attila Rex Hunnorum, vir fortis atque ſuperbus, dum cum fratre ſuo Bleba ſuper Hunnos principaretur, Thracias & Illyricum ſæua depopulatione vaſtabat, omnia

Exercitus e Sicilia reuocatur.

a Paul Diac. lib. 14. prope fin.

B caſtella & ciuitates in ſeruitutem redigens, præter Hadrianopolim, & Heracleam, quæ quondam Perinthus vocabatur. Tunc exercitus Romanorum, qui in Sicilia morabatur, ad defenſionẽ Oriẽtalium prouinciarum reuertitur. Cogitur ergo Theodoſius legationem Attilæ mittere, & ſex millia librarum auri pro receſſu præbens, mille librarum annuum tributum perſoluere pollicetur. Sed his ferme diebus tam terribili terræmotu Roma concuſſa eſt, vt plurimæ ædes eius & ædificia corruerent.] hæc ipſe: quæ autem ſubdit de Britannis, ſuo loco dicemus.

II.

Interea vero Genſericus (quod tyrannorum eſt timere omnes) cædes exercebat in eos, quos vel leuis ſuſpicio, vana cogitatione ſuperinducta, deferret. In Chriſtianos autem, quos sciret penitus exarmatos, & quicquam in Regem molituros eſſe nec quidem vel fingi poterat, agere pœna exilij & deportationis cruentus fuit, ſi quid quemquam in eum quoquo modo oblocutum ſciſſet. Nam audi Victorem [b] ſcriptis ſuis perſecutionem Vuãdalicam proſequentem: Si forte (inquit) quiſpiam, vt moris eſt, Epiſcoporum, dum Dei populum admonere, Pharaonem, Nabuchodonoſorem, Holofernem, aut aliquem alium ſimilem nominaſſet: obijciebatur illi, quod in perſonã Regis illa dixiſſet & ſtatim exilio trudebatur. Hoc enim perſecutionis genus agebat hic aperte, alibi

b Victor de Perſecut. Vuandal. lib. 1.

Genſericus perſequitur Chriſtianos Catholicos.

C occulte, vt piorum nomen talibus inſidijs interiret: qua de re plurimos ſacerdotum tunc nouimus relegatos, ſicut Vrbanum Girbenſem, Creſcentem Metropolitanum Azuritanæ * ciuitatis, qui centum viginti Epiſcopis præeſt, Habetdeum Theudalenſem, Euſtrathium Suffectanum, & Tripolitanos duos, Vicetabratenum, & Creſconium Enſem, & Adrumetinę ciuitatis Felicem Epiſcopũ, ob hoc quod ſuſcepiſſet quemdam Ioannem monachum transmarinum, ſed & alios multos, quos longum eſt enarrare. Quibus tamen in exilio poſitis, dum obitus aduenilſſet, non licebat alios eorum ciuitatibus ordinari. Inter hæc tamen Dei populus (*licet ſine Epiſcopis eſſet*) in fide conſiſtens, vt examen apum cereas ædificans manſiones creſcendo, melleis fidei calculis firmabatur; vt impleretur illa ſententia [c]: Quanto eos affligebant, tanto magis multiplicabantur, & inualeſcebant nimis.] hucuſque Victor: reliqua vero ſuis erunt reddenda locis.

* Aquitanæ

c Exod. 1.

III.

Sub eodem Dioſcori Conſulatu celebrata habetur Vaſenſis in Gallia Narbonenſi Synodus prouincialis ſecunda, quam alij a Vaſione, Vaſionenſem appellandam putant: ſed cur non potius Vaſenſe, Vaſatenſem dixerimus, a Vaſatis ciuitatę in Gallia Narbonenſi? de qua Paulinus ad Auſonium:

Concilium Vaſenſe in Gallia Narbonenſi.

D

Quiq. ſuperba tuæ contemnis mœnia Romæ,
Conſul arenoſas non dedignare Vaſatas.]

& Paulinus Iunior in carmine Euchariſtico:

Exacto laribus patrijs, tectiſq. crematis,
Obſidio hoſtilis vicina excepit in vrbe
Vaſatis patria maiorum ipſe meorum, &c.]

Porro creditur hæc illa eſſe ciuitas, quæ modo vulgo dicitur Baſas: fuiſſe quidem illam ſedem Epiſcopalem, Sidonius [d] in epiſtola ad Baſilium his verbis declarat, dum illius prouinciæ deplorat calamitatem: Burdegala, Petrogorij, Ruteni, Lemuuices, Gabalitani, Heluſani, Vaſates, Conuenę, Auſcenſes, multoq. maior numerus ciuitatum ſummis ſacerdotibus ipſarum morte truncatis, nec vllis deinceps Epiſcopis in defunctorum officia ſuffectis.] hæc ipſe. Nos quidem libentius Vaſatis eiuſmodi Synodum celebratam dixerimus. Qui igitur eius prouinciæ Epiſcopi anno Superiori in Synodo Arauſicana condixerant ſe hoc anno rurſus ibidem conuenturos, mutata ſententia, eodẽ ferme tempore Vaſatis eiuſdem prouinciæ ciuitate conuentum egere. Sed monemus accuratũ lectorem,

d Sidon. lib. 7. epiſt. 6.

E ſub huius anni Synodo Vaſenſi ſeu potius Vaſatenſi, nõ vnius Concilij canones contineri, ſed triplicis: Huius videlicet conuentus, qui celebratus ibi ponitur hoc anno ſub Conſulatu Dioſcori; rurſum vero illius Synodi, quæ notata reperitur ſub Conſulatu Decij Iunioris, anno Domini quadringenteſimo ſexageſimotertio, quæ ordine tertia ponenda eſt; ſecunda vero, de qua agitur, ſub Conſulatu Dioſcori: Prima autem Vaſenſis eſt illa, Conſtantio imperante, celebrata ſub Nectario Viennenſi Epiſcopo, cum Ariana hæreſis inualeſceret; quod conſtat Adone [e] auctore, noſque ſuo loco de ipſa ſuperius egimus: cuius illa certa ſunt capita huic intexta, nempe quartus canon de canendo Triſagio, & quintus de hymno Gloria Patri, &c. in omnibus clauſulis adiungendo: hæc quidem tunc ſtatuta ſunt contra doctrinam Arij, ſactumque vt occinerentur in omnibus diuinis myſterijs laudes ſanctiſſimæ Trinitatis. Secundum autem Concilium Vaſenſe, de quo eſt ſermo, nihil præter notam Conſulatus habet certi; quod confuſi ſimul ſint canones eorumdem trium Cõciliorum. At de his ſatis.

e Ado in Chro. anno D. 337.

IESV

I. *Manichæi vbique detecti.*

QVadringenteſimus quadrageſimus tertius Chriſti annus, Maximo atque Paterno Cõſulibus, publicis Faſtis adnotatur: quo Romæ hæc a S. Leone Papa acta eſſe, Proſper narrat in Chronico. Hoc tempore plurimos Manichæos intra Vrbem latere diligentia Papæ Leonis innotuit: qui eos de ſecretis ſuis erutos, & oculis totius Eccleſiæ publicatos, omnes dogmatis ſui turpitudinem & damnare fecit & prodere, incenſis eorum codicibus, quorum magnæ moles fuerunt interceptæ. Quæ cura viro ſancto diuinitus (vt apparuit) inſpirata, non ſolum Romanæ Vrbi, ſed etiam vniuerſo Orbi plurimum profuit: ſiquidem confeſſionibus in Vrbe captorum, qui doctores eorũ, qui Epiſcopi quive presbyteri, in quibus prouincijs, vel ciuitatibus degerent, patefactum eſt: Multiq. Orientalium partium ſacerdotes induſtriam rectoris imitati ſunt.] hæc Proſper: quæ quidem pro- B
pagata eſſe in ſequentem etiam annum & poſteriores, datæ ab eodem S. Leone epiſtolæ docent, de quibus dicemus inferius.

II. Quæ autem in his peragendis induſtria & diligentia Leonis Papæ plurimum commendatur: enituit illa quidem cum in alijs inquirendi modis, tum etiam in admonendo frequenter pro concione populo, vt in Manichæis indagandis inuigilaret; qui & vt eos magis execrabiles ipſis Romanis redderet, eorum errores publicis concionibus patefecit, & inter alia iſtis verbis [a]: Vt autem in omnibus, dilectiſſimi, placeat Domino veſtra deuotio: etiam ad hanc vos hortamur induſtriã, vt Manichæos vbique latentes veſtris presbyteris publicetis. Magna eſt enim pietas prodere latebras impiorum, & ipſum in eis, cui ſeruiunt, diabolum debellare. Contra iſtos enim, dilectiſſimi, omnem quidem Orbem terrarum, & totam vndique Eccleſiam decet fidei arma arripere. Sed veſtra in hoc opere deuotio debet excellere, qui in progenitoribus veſtris Euangelium Crucis Chriſti ab ipſo beatiſſimorum Apoſtolorum Petri & Pauli ore didiciſtis.

a Leo ſerm. 4. de Collect.

Romanorum eſſe perſequi hæreticos.

III. Non ſinantur latere homines, qui legem per Moyſen datam, in qua Deus vniuerſorum conditor oſtenditur, recipiendam eſſe non credunt: Prophetis & ſancto Spiritui contradicunt: pſalmos C
Dauidicos, qui per vniuerſam Eccleſiam cum omni pietate cantantur damnabili impietate auſi ſunt refutare: Chriſti Domini natiuitatem ſecundum carnem negant, paſſionem & reſurrectionẽ eius ſimulatam fuiſſe dicunt, & non veram: Baptiſmum regenerationis totius gratię virtute diſpoliant: Nihil eſt apud eos ſanctum, nihil integrum, nihil verum. Cauendi ſunt, ne cuiquam noceant: prodendi ſunt, ne in aliqua ciuitatis noſtræ parte conſiſtant. Vobis, dilectiſſimi, ante tribunal Domini proderit, quod indicimus, quod rogamus. Dignum eſt enim, vt eleemoſynarum ſacrificio & huius operis palma iungatur.] hæc ipſe concionatus ad populum de Collectis agendis, pium honorificumq. eſſe declarãs, prodere deferreq. latentes hæreticos; dignumq. Deo ſacrificium pietatis eſſe, huiuſcemodi Deo litare hoſtias. Quis enim æquo animo ferat, lutulentum aprum limpidiſſimus inquinare fontes, & abominationem ſtare in loco ſancto? Merito igitur vigilantiſſimus Pontifex de his populum publice monuit.

IV. Rurſum vero quibus ſignis Romani cognoſcere queant atque detegere Manicheos, alia itidẽ concione declarant his verbis [b]: Nulla itaque vos contagionis huius aſpergat impietas, qui ſua maxime obſeruantia polluũtur ſeruientes creaturæ potius quam creatori, & luminaribus cæli ſtultam abſtinentiam deuouentes: quos nemo eſſe ambigat Manichæos qui in honore Solis ac Lunæ, D
die Dominica & ſecunda feria deprehenſi fuerint ieiunare. Vno enim peruerſitatis ſuæ opere bis impij, bis profani ſunt, qui ieiuniũ ſuũ & ad ſiderum cultum, & ad reſurrectionis Chriſti inſtituere contemptum.] & paulo poſt: Cumq. ad tegendam infidelitatem ſuam, noſtris audeat intereſſe myſterijs, ita in ſacramentorum communione ſe temperant: vt interdum tutius lateant, ore indigno Chriſti corpus accipiunt, ſanguinem autem redemptionis noſtræ haurire omnino declinant. Quod ideo veſtram volumus ſcire ſanctitatem, vt vobis huiuſcemodi homines, & ex his manifeſtentur indicijs; & quorum detecta fuerit ſacrilega ſimulatio, notati & proditi, a ſanctorum ſocietate, ſacerdotali auctoritate pellantur.] hæc ipſe.

b Leo ſerm. 4. in Quadrageſ.

Leonis admonitio de Manichæis detegendis.

V. Sed quid obortum & introductum Romæ ex peſſima hac Manichæorum Solem adorantium conſuetudine? illud quidem, quod Fidelium nonnulli id ipſum ſolicitius factitarent, quod eos facere viderent, qui obſeruantiſſimi eſſe videbantur extrinſecus Chriſtiani, licet clam eſſent perfidi Manichæi: nimirum vt plane neſcientes, ſicut illi, & illi Solem adorare quodammodo viderentur: facile enim fuit in Chriſtianos eiuſmodi irrepere ſuperſtitionem, cum alioqui pie ſancteq. ad E
Orientem conuerſi Deum adorare ſolerẽt. Qui igitur ſigna, quibus Manichæi detegi poſſent, aperuit, idem S. Leo, ne quid cõe cum illis eſſet Fideli populo, interdixit: vt ex eo penitus appareret, qui re vera Manichæi eſſent. Cum ergo & ex maiorum præſcripto Chriſtiani adorare numen cõſueſcerẽt ad Orientem conuerſi, & id ipſum etiam factitare Manichæi ſolerent Solem colentes; interdixit tunc ipſe Catholicis eiuſmodi ad orientem Solem vſum adorandi, cum ait [c]: De talibus inſtitutis illa generatur impietas, vt Sol inchoatione diuinæ lucis a quibuſdam inſipientibus de locis eminentibus adoretur: quod nonnulli etiam Chriſtiani adeo ſe religioſe facere putant, vt priuſquam ad B. Petri Apoſtoli baſilicam, quæ vni Deo & viuo dicata eſt, perueniant, ſuperatis gradibus, quibus ad ſuggeſtum areæ ſuperioris aſcenditur, conuerſo corpore, ad naſcentem ſe Solem reflectant, & curuatis ceruicibus in honorem ſe ſplendidiſſimi orbis inclinẽt; quod fieri partim ignorantiæ vitio, partim Paganitatis ſpiritu, multum tabeſcimus & dolemus. Quia etſi quidam forte creatorem pulchri luminis, per ipſam lucem, quæ eſt creatura, venerantur: abſtinendum tamẽ eſt

c Leo ſerm. 7. in Natali Dom.

Superſtitio tollitur de Solis cultu.

ab huiuſmodi

A ab huiuſmodi ſpecie officij;quam cum in noſtris inuenit qui deorum cultum reliquit, nonne hanc ſecum partem opinionis vetuſtæ tamquam probabilem retinebit,quam Chriſtianis & impijs videt eſſe communem? Abijciatur ergo a conſuetudine Fidelium damnanda peruerſitas; nec honor vni Deo debitus,eorum ritibus,qui creaturis deſeruiunt,miſceatur.]hæc ipſe. Vides, quam procul abeſſe debeat a Catholicis Chriſtianis hæreticorum atque Gentilium error,qui nec ſinantur ſymbolum aliquod cum illis habere commune,licet a maioribus acceptum ad pietatem referri poſſet, quod ex pietate ducebat originem?

VI. Manichæi ſub ſpecie ſanctitatis decipiebāt multos.

Accidit autem,vt cum ignorantes,quinam qualesve eſſent Manichæi: eoſdem enim eſſe quodammodo exiſtimabant dæmonibus vultu ſimiles,vtpote eorum afflatos ſpiritu, qui adeo impia atq.ſacrilega mente conceperant:illis iam detectis,confeſſiſque ſe Manichæos eſſe,qui & facie præferrent ſpeciem pietatis:vix induci poterant,ſimpliciores præſertim,vt qui macie atque pallore, pauperique veſtitu imaginem referrent ſummæ ſanctitudinis,qualeſque antea venerari ſolerent, ijdem illi ab ipſis cauendi,eſſent improbi Manichæi.Quamobrem ſolicita admonitione,vt eos populus caueret,fuit ab eodem Leone Pontifice admonendus his verbis [a]: Nihil ergo cum huiuſ-
B modi hominibus commune ſit cuiquam Chriſtiano,nulla cum talibus habeatur ſocietas, nullumque conſortium. Proſit vniuerſæ Eccleſiæ,quod multi ipſorum, Domino miſerante,detecti ſunt,& in quibus ſacrilegijs viuerēt, eorumdem confeſſione pateſactum eſt.Neminem fallant diſcretionibus ciborum,ſordibus veſtium,vultuumque palloribus.Non ſunt caſta ieiunia,quæ non de ratione veniunt cōtinentiæ,ſed de arte fallaciæ. Hactenus nocuerint incautis,hactenus illuſerint imperitis:poſt hæc nullius excuſabilis erit lapſus:nec iam ſimplex habendus eſt,ſed valde nequam atque peruerſus, qui deinceps repertus fuerit nefando obſtrictus errore.]hæc ipſe. Cum igitur totus hic annus in Vrbe inſumptus eſſet in inquirendis Manichæis , ſequenti anno eorum cauſa in Concilii Epiſcoporum examē perducta eſt,atq.alii eorum cum pœnitentia accepti,alij vero exilio cōdemnati, compluribus fuga lapſis.

a Leo ſerm. 4. Epiphan.

VII.

Hoc eodem anno idem S.Leo epiſtolam ſcripſit [b], quam Decretalem appellant,maiores vero Conſtitutum dixere,ad Epiſcopos Campaniæ,Tuſciæ,atque Piceni,aduerſus ordinātes ſeruos & bigamos,necnon contra clericos fœneratores.

b Leo epiſt.11

Quod autem ad Orientalis Eccleſiæ res pertinet,hoc ipſo anno, qui numeratur duodecimus
C ab Epheſino Concilio(vt ex Theodoreti [c] epiſtola ad Euſebium Epiſcopum Ancyranum data apparet)ipſe Theodoretus Epiſcopus Cyri,cum ex more degeret Antiochiæ, & frequens eſſet in Synodis,in ſuſpicionem adductus eſt,ne qui olim Neſtorio fauiſſet, rurſum noui aliquid moliretur,immo ne vetuſtate collabentia ſuffulciret,damnatamq. Neſtorij hæreſim roboraret.Quamobrem aduerſus eum oblatus eſt Imperatori libellus , neſcio a quo accuſante ipſum ſapere quæ ſunt Neſtorij;foreq.etiam,niſi finibus ſuæ Eccleſiæ coerceretur,iuberetur q.recedere Antiochia,atq.redire Cyrū,vt homo ſermone pollens alias nouas concitaturus eſſet turbas. His acceptis Theodoſius Imperator,e veſtigio regium dedit diploma,quo iubebat, ipſum Antiochia debere recedere, Cyrumq.reuerti,& ſuam ipſius tantummodo curare Eccleſiam.Cum autem hæc Theodoretus accepiſſet,paruit ipſe quidem,ſeq. Cyrum recepit;conteſtans tamen plurib.litteris ad diuerſos datis,ſe eſſe omnino profeſſione Catholicum,nec quicquam ſapere,quod ſinceræ fidei aduerſaretur: magno ſane animi mærore affectus eſt,quod in crimen,vel ſaltem in ſuſpicionē hæreſis vocaretur.

c Theodor.epiſt. 82. *Theodoretus cogitur redire Cyrum.*

VIII.

Inter alias autem,quas tunc ſcripſit ad diuerſos epiſtolas,inſignis plane eſt illa,quam dedit ad Euſebium Ancyræ Epiſcopum, qui haud pridem Theodoto viro admirando ſucceſſerat. Quoniā
D autem rei geſtæ ſeriem narrat,& ſua a ſe in hunc vſq.annum edita ſcripta recenſet,eamdem ipſam vna cum alijs ex Vaticana bibliotheca acceptam,nec antea vmquam a Latinis viſam, hic primū Latinitate donatam deſcribendam curauimus:ſic enim ſe habet [d]:

d Theodor. epiſt. 82.

IX. Theodoreti epiſtola ad Euſebium Ancyræ.

Speraui frequentiores litteras hoc tempore me accepturum a tua ſanctitate.Cum enim maniſeſtiſſimam calumniam paſſi ſimus,fraterna conſolatione egebamus.Qui enim Marcionis hæreſi & Valentini & Manetis & aliorum morbo laborant,in præſentiarum pullulantes , ægre ferentes, quod in ſuas inuehimur hæreſes,aperto marte illas confutantes,decipere Imperatoris aures tentauerunt,nos hæreticos appellantes,& in duos Filios Chriſtum Dominum diuidere calumniantes, qui vnus eſt Dominus noſter Ieſus Chriſtus,qui homo factus eſt,Deus Verbum.Sed non omnino aſſecuti ſunt quod optabant,& verbis gloriabantur.Qua de cauſa diploma ſcriptum fuit magnificentiſſimo & glorioſiſſimo Duci & Tribuno militum & Conſuli,in quo nulla quidem erat de hæreſi accuſatio,ſed alias cauſas quaſdam & mendaces confingebant: Synodos enim,dicebant,me frequenter congregare Antiochiæ,& hoc nonnullis moleſtum eſſe : & hac de cauſa oportere me ab his rebus abſtinere;atque tantummodo Eccleſiarum,quæ mihi commiſſę erant,curam gerere.
E Huius quidem diplomatis mihi oſtenſi decretum quamprimum accepi,tamquam bonorum mihi cauſam. Primum enim optatiſſimam reſumpſi quietem,deinde multas ſpero meorum delictorum deletas maculas,propter eam quæ aduerſum me conficta ſit & compoſita iniuſtitia atq. calūnia ab hoſtibus veritatis.

X.

Oſtendit autem ſatis aperte etiam in præſenti vita omnium rector ac Dominus Deus,quantā curam gerit eorum qui iniuria afficiuntur:dum enim nos quiete ageremus,& intra patrios terminos diſtricti eſſemus,& omnes Orientales malis afficerentur,& amare conquererentur, & tacere propter imminentem metum cogerentur;(quæ enim nobis contigerant,omnibus metum incuſſerunt)ipſe Dominus e cælo apparuit.& calumniam calumniantium arguit & manifeſtauit,& eorū impiā mentem declarauit & mulctauit.Iſti & Alexandriā aduerſus nos concitauerunt,& irritarūt, & omnium aures replent per miniſtros ſe dignos,quod nos pro vno duos prædicamus Filios. Ego vero tantum ab hoc execrando errore alienus ſum,vt cū nonnullos ſanctos Patres repererim, qui in Synodo Nicæna conuenerunt,qui aduerſus Arij inſaniam in ſuis operibus latius inuehuntur,

Calumnia in Theodoretum de Neſtorianiſmo.

quive

Digitized by Google

quive coguntur propter contentionem, qua aduerſus illos contendunt & dimicant, maiori decſa A ratione vti, ægre fero, nec accipio hãc diuiſionem: noui enim quod diuiſionis neceſſitas & vſus exceſſum & errorem afferebat.

XI. *Theodoretus ſua ſcripta numerat.* Et ne quis arbitretur me timore hæc dicere & metu: licet (quicumque voluerit) ea quæ iam diu ſcripſerim ante Epheſinam Synodum intueri, & ea quæ poſt, duodecim ab hinc annis. Diuina enim gratia & ope, & Prophetas omnes e poſui, & Pſalterium, & Apoſtolum; & contra eos qui Arium ſequuntur, & eos qui Macedonij morbo laborant, & aduerſus Apollinaris impoſturam, & aduerſus Marcionis rabiem iam ſcripſimus: & in ſingulis quæ edidimus operibus, diuina ope, Eccleſiæ ſanus ſenſus & mens mihi conſpicitur & ſplendet. Myſticum etiam ſcripſimus librũ, & de Prouidentia alia, & ad interrogationes Magorum alia, & de Vitis ſanctorum: & præter hæc, alia multa, ne ſingula recenſeam. Hæc antem enumeraui, non ambitione ductus, ſed potius illa denunciando tum accuſatoribus, tum etiam ijs qui iudicare illa & ſcrutari ac arguere voluerint, quæcumqne ſunt ex meis operibus: nihil enim, Dei mei ope & gratia, nihil aliud nos ſentire inueniẽt, præter quã ea quæ a ſancta accepimus Scriptuta.

XII. Hæc igitur cum a nobis tua ſanctitas acceperit, doceat eos qni hæc ignorant, & ſuadeat illis B qni, contumelioſis & effrenaris linguis aduerſum nos inuehuntur, ne hæc de nobis diuulgent, quæ a calumniatoribus acceperunt, ſed potins legiſlatori Domino obediant clamanti [a]: Auditionem

a Exod. 23. *Defenſorem ſe fidei Catholicæ exhibet Theodoretus.* vanam ne ſuſcipias: expectate rerum ſcrutinium. Ego vero Deum oro, vt quietem Eccleſia aliquando obtineat, & longa iſta & grauis diſſipetur tempeſtas, ſi tamen id permittit noſtrorum peccatorum multitudo. Sed quia traditi ſumus proptetea cribranti [b] diabolo; oramus vt periculorum pro fidei defenſione participes ſimus, vt quando pro vitæ integritate & ſanctitate fiduciam non

b Luc. 22. habemus, ſaltem ex eo, quod fidem inuiolatam & integram ſeruauerimus, miſericordiam conſeqnamur & veniam in die aduentus Domini: hæc etiam tuam precamur ſanctitatem, vt nobiſcum oret.] hactenus ad Euſebium Ancyræ Epiſcopum Theodoretus hoc ipſo (vt vidimus) anno, nempe duodecimo ab Epheſino Concilio.

XIII. Extant eodem argumento (vt diximus) plures ab eodem Theodoreto ad ſui defenſionem ad diuerſos clariſſimos viros datæ epiſtolæ, & inter alias ad Lupicinum Magiſtrum militiæ, illum videlicet, cuius in epiſtola ad Euſebium meminit, atque Ducem exercitus nominat, ad quem Theodoſius aduerſus Theodoretum diploma illud direxerat: in qua quidem epiſtola hæc ad finem [c]: Si C

c Theod. epi. 90. quis vero nos ab his dinerſa ſentire cõfirmat; nos etiam præſentes accuſet, nec abſentes calumnietur. Iuſtũ eſt, vt reus loqui poſſit, & aduerſus illatã ſibi accuſationẽ excuſationẽ faciat, & tũc deinde Iudices iuxta leges ſententiam promulgent. Hæc ergo per tuam magnificentiam precor obtinere. Si vero indicta cauſa nos condẽnare voluerint, libenter etiam iniuſtam ſuſcipiemus ſententiã. Domini enim tribunal expectamus, vbi neque teſtibus, neque accuſatoribus opus eſt: omnia enim nuda & aperta in conſpectu eius, iuxta diuinum [d] Apoſtolum.] eadem plane habet in epiſtola [e] ad

d Hebr. 4.
e Theod. epi. 91.
f Theod. epi. 92.

Præfectum Vrbis. Ad Anatolium vero Patritium de his ſcribens [f], tradit Domnum Antiochenum Epiſcopum miſiſſe Conſtantinopolim legatos Epiſcopos, qui ipſum Theodoretum ab illata calumnia eximerent. Sed fruſtra quidem: nam qui Neſtorium fuerat aliquando conſectatus, quã tum libet eum deteſtari profiteretur, nihilominus haud facile ea ſe valuit ſuſpicione purgare: qđ ſciretur, ſicut raro, ita & difficillime fieri, vt quem ſemel peſtis hæreticæ contagionis inuaſerit, perfecte curetur, ij præſertim, qui eruditione præſtantes, nulla ex ignorãtia, vel ſimplicitate, poſſent excuſatione petita purgari.

D

IESV CHRISTI ANNVS 444. LEONIS PAP. ANNVS 5. THEODOSII 37. VALENTINIANI 20. IMPP.

I. *Romanum Cõcilium in cauſa Manichæorum.* SEquenti anno quadringenteſimo quadrageſimoquarto; Theodoſio decimumoctauũ & Albino Conſulibus, a S. Leone Papa habitum eſt aduerſus Manichæos Romæ Concilium: non enim latis ſibi viſum, quæſitos diu iam compertos habuiſſe Manichæos, eoſdemq. quales eſſent, populo frequenti admonitione ſignificaſſe; ſed placuit, vt collecto Epiſcoporũ Concilio, vna ſimul cũ Romano clero, eorum cauſa publice audiretur, Actiſq. publicis fierent notiora, perpetuiſq. monumẽtis eorum horrenda ſacrilegia notarentur. Hoc ipſo quidem anno dictum Concilium coactum eſſe, epiſtola eiuſdem S. Leonis Papæ ea de re data ſub dictis Conſulibus in fine menſis Ianuarij, quam proximæ redditari ſumus, ſignificat.

II. At quidnam tractatum in hoc habito Concilio fuerit, idem Pontifex poſtea pro concione co E

g Leo ſerm. 5. de ieiun. deci menſ. ram omnibus patefecit; ipſum audiamus [g]: Reſidentibus (inquit) itaque mecum Epiſcopis ac presbyteris, ac in eumdem conſeſſum Chriſtianis viris ac nobilibus cõgregatis, Electos & Electas eorum iuſſimus præſentari. Qui cum de peruerſitate dogmatis ſui, & de feſtiuitatum ſuarum conſuetudine multa referarent: illud quoque ſcelus, quod eloqui verecundum eſt, prodiderunt. quod tanta diligentia inuelligatum eſt, vt nihil minus credulis, nihil obtrectatoribus remaneret ambiguum. Aderant enim omnes perſonæ, per quas nefandum facinus fuerat perpetratum: puella ſcilicet, vt multum decennis, & duæ mulieres, quæ ipſam nutrierant, & huic ſceleri præpararant. Præ-

Quæ acta ſint contra Manichæos. ſto erat etiam adoleſcentulus vitiator puellæ, & Epiſcopus ipſorum deteſtãdi criminis ordinator. Omnium par fuit horum & vna confeſſio, & patefactum eſt execratum, quod aures noſtræ vix ferre potuerunt. De quo, ne apertius loquentes, caſtos offendamus auditus, Geſtorum documenta ſufficiant, quibus pleniſſime docetur, nullam in hac ſecta pudicitiam, nullam honeſtatem, nullam penitus reperiri caſtitatem; in qua lex eſt mendacium, diabolus religio, ſacrificium turpitudo. Hos

ideo

A ideo homines, dilectiſſimi, per omnia execrabiles atque peſtiferos, quos aliarum regionum perturbatio nobis intulit crebriores, ab amicitia veſtra penitus abdicate, voſque præcipue mulieres, a talium notitia & colloquijs abſtinete; ne, dum fabuloſis narrationibus incautus delectatur audiens, in diaboli laqueos incidatis.] hæc ipſe. Intelligis, lector, priſtinum morem in Eccleſia Romana ad præſens vſque retentum, vt Eccleſiaſtico iudicio conuenti & conuicti hæretici, iidem cum ſuis erroribus coram populo pro concione noti fierent. Præſtabant id quidem olim ipſi Romani Pontifices, poſtea vero per Notarios (per quos & homilias interdum ſuas ex ſcripto annunciabant Fidelibus cum aliquo detinerentur impedimento) id ipſum, Acta publice legendo, perfecerunt.

Sed vnde hæc merces in Vrbem? Quis eam peſtem inuexit, qua vniuerſus pene populus in diſcrimen haud leue adduceretur? quæ ſuperius dicta ſunt, ſatis oſtendunt: nempe exciſa per Genſericum Africa, ſicut ſucciſa ſilua feræ beſtiæ alio migrant; ita quæ latebant in Africa monſtra, in Italiam nauigantia, in Vrbem ſe intulerunt, tamquam Catholici, commiſeratione digni. Ceterum etſi veſparum examen inde conuolaſſet in Vrbem; tamen in cellulis clandeſtinis earumdem fœtus B ibidem remanſerunt, vt quæ dicturi ſumus inferius declarabunt. Cum ergo de his omnibus (vt dictum eſt) Pontifex populum admonuiſſet; quod etiam officij vigilantiſſimi paſtoris eſſet, ad exactam horum destructionem illud idem pro concione populum inſtanter admonuit, vt oẽs quos ſcirent eiuſmodi eſſe labe infectos, ad Eccleſiaſticum tribunal deferrent: ait enim [a]: Quia parum prodeſt vnicuiq. quod protegente Spiritu ſancto, ab iſtis ipſe non capitur; ſi cum alios capi intelligit, non mouetur: Contra communes hoſtes, pro ſalute communi, vna communis debet eſſe vigilãtia, ne de alicuius membri vulnere etiam alia poſſint membra corrumpi. Et qui tales non prodendos putant, in iudicio Chriſti inuenientur rei de ſilentio, etiam ſi non contaminantur aſſenſu. Aſſumite igitur religioſæ ſolicitudinis pium zelum, & contra ſæuiſſimos hoſtes animarum omniũ Fidelium cura conſurgat. Ideoq. enim miſericors Deus quamdam nobis partem prodidit hominũ noxiorum, vt manifeſtato periculo excitaretur diligentia cautionis. Non ſufficiat quod actum eſt, ſed eadem inquiſitio perſeueret, quæ hoc, auxiliante Deo, conſequitur, vt non ſolum qui tecti ſunt, innocentes perſeuerent, ſed etiam multi qui diabolica ſeductione decepti ſunt, ab errore reuocentur.] hactenus S. Leo: quibus vides omnes ciues ad delationem & inquiſitionem hæreticorum magnopere excitatos. Conſideratione quidem dignum eſt, quod huic ſacro Concilio, cum Manichæo C rum cauſa tractata eſt, ipſe S. Leo non Epiſcopos tantum atq. presbyteros, ſed & Senatores complures, illuſtreſque viros, immo & plebis partem voluit præſentem fuiſſe, quo eorumdem ſcelera notiora redderentur. teſtatur id ipſe S. Leo in epiſtola ad Turibium [b], verbis iſtis:

a Leo eod. ſer. 5. de ieiun. decim. menſ.

Hæretici deferendi & inquirendi.

III.

In execrabilibus autem myſterijs eorum, quæ quanto immundiora ſunt, tanto diligentius occultantur, vnum prorſus nefas, vna eſt obſcœnitas, & ſimilis turpitudo. Quam etſi eloqui erubeſcimus, ſolicitiſſimis tamen inquiſitionibus indagatam, & Manichæorum, qui comprehenſi ſunt, cõfeſſionibus detectam, ad publicam fecimus peruenire notitiam; ne vllo modo poſſit dubium videri, quod in iudicio noſtro, cui non ſolum frequentiſſima præſentia ſacerdotum, ſed etiam illuſtriũ virorum dignitas, & pars quædam Senatus ac plebis interfuit, ipſorum qui omne facinus perpetrarunt, ore reſeratum eſt, ſicut ea quæ ad dilectionẽ tuã nunc direximus Geſta demonſtrant.] hæc S. Leo, qui quę Romæ in eadẽ cauſa acta eſſent, voluit Hiſpaniarum Eccleſijs nota fieri, quæ a Priſcillianiſtis Manichæorũ ſimillimis adhuc grauiter infeſtabãtur. Antea vero eadẽ voluit innoteſcere proximis Vrbi prouincijs, & alijs longe poſitis; quo maiori omnes ardore ad inquirendos Manichæos incitaret. Quod enim idem Pontifex compertum habuiſſet, nonnullos ex eis fuga lapſos, D & ne ad examen perducerentur, ab Vrbe receſſiſſe: e veſtigio, abſoluto iam dicto Romano Cõcilio, de eius iudicio voluit reddi Italiæ Epiſcopos certiores, monens in primis vt ad eiuſmodi indagandos hæreticos omnem nauare deberent diligentiam. Epiſtola autem ſic ſe habet [c]:

b Leo epiſt. 93. cap. 16.

IV.

In conſortium vos noſtræ ſolicitudinis, dilectiſſimi fratres, aduocamus, vt vigilantia paſtorali, ne quid diabolicæ liceat poſſit aſtutiæ, commiſſis vobis gregibus diligenter conſulatis: ne is q. Domini miſericordia reuelante per noſtram curam a noſtris ouibus morbus abigitur, necdum vobis præmonitis, & adhuc quod agitur ignaris, per veſtras ſe diſpergat Eccleſias, & ſuarum furtim cuniculos inueniat latebrarum; ne quod a nobis in Vrbe extinguitur, tenebroſis apud vos radicibus ſeminetur. Plurimos impietatis Manichææ ſequaces & doctores in Vrbe inueſtigatio noſtra reperit, vigilantia diuulgauit, auctoritas & cenſura coercuit: quos potuimus emendare, correximus: & vt damnarent Manichæum cum prædicationibus & diſciplinis ſuis, publica in Eccleſia profeſſione, & manus ſuæ ſubſcriptione compulimus; & ita de voragine impietatis ſuæ confeſſos, pœnitentiam concedendo, leuauimus. Aliquanti vero, qui ita ſe demerſerant, vt nullum his auxiliantis poſſet remedium ſubuenire, ſubditi legibus, ſecundum Chriſtianorum Principum conſtituta, ne ſan- E ctum gregem ſua contagione polluerent, per publicos Iudices perpetuo ſunt exilio relegati. Et omnia quæ tam in ſcripturis, quam in occultis traditionibus ſuis habent profana, vel turpia, vt noſſet populus quid refugeret aut vitaret, oculis Chriſtianæ plebis certa manifeſtatione probauimus: adeo vt ipſe qui eorum dicebatur Epiſcopus, a nobis tentus, proderet flagitioſa in ſuis myſticis [*], quæ tenerent, ſicut Geſtorum vos ſeries poteſt edocere.

c Leo epiſt. 2.

V.

Epiſtola 6. Leonis de Manichæis Romæ damnatis.

** myſterijs*

Ad inſtructionem autem veſtram etiam ipſa direximus: quibus lectis, omnia quæ a nobis deprehenſa ſunt, noſſe poteritis. Et quia aliquantos de his, quos ne abſoluerentur, arctius reatus inuoluerat, cognouimus fugiſſe: hãc ad dilectionem veſtram epiſtolam miſimus per acolythum noſtrum, vt effecta certior ſinceritas veſtra, ſolicitius agere dignetur & cautius, necubi Manichææ peruerſitatis homines plebes veſtras facultatẽ lædendi, & huius ſacrilegij poſſent inuenire doctores. Aliter enim nobis cõmiſſos regere non poſſumus, niſi eos q. ſunt perditores & perditi zelo fidei Dominicæ perſequamur; & a ſanis mentib. ne peſtis hæc latius diuulgetur, ſeueritate qua poſſumus, abſcindamus.

VI.

De perquirendis, qui fugerant, Manichæis.

abſcindamus. Vnde hortor dilectionem veſtram, obteſtor, & moneo, vt qua debetis & poteſtis, ſo- A
licitudine vigiletis ad inueſtigandos eos, necubi occultandi ſe ſe reperiant facultatem. Vt enim ha-
bebit a Deo ingens remunerationis præmium, qui diligentius, quod ad ſalutem commiſſæ ſibi ple
bis proficiat, fuerit executus: ita ante tribunal Domini de reatu negligentiæ ſe non poterit excuſa-
re, quicumque plebem ſuam contra ſacrilegæ perſuaſionis auctores noluerit cuſtodire. Data ter-
tio Kalendas Februarij, Theodoſio decimooctauo & Albino viris clariſſimis Coſſ.] hactenus Leo-
nis ad Epiſcopos admonitio.

VII. Acta Synodi ad diuerſas prouincias miſſa.

a Leo epiſt 93. cap. 16.

Porro non Italiæ tantum (vt dictum eſt) Epiſcopos, ſed & alios remotiores in diuerſis prouin-
cijs collocatos voluit de rebus Romæ aduerſus Manichæos geſtis reddi certiores, pluraque eorũ-
dem publicorum Actorum exemplaria ſcribi, atque ad eos mitti, quo omnes tantam luem diſce-
rent præcauere, & longe longius propulſare. Conſtat ſiquidem (vti vidimus) ſancti Leonis teſtifica
tione [a], eadem Acta in Hiſpaniam ad Turibium Epiſcopum Aſturicenſem eſſe miſſa poſt bien-
nium, cum de Priſcillianiſtis inquirendis atq. damnandis eum admonuit, oſtẽdens eos eſſe Mani
chæis affines. ſed de his inferius ſuo loco agendum.

VIII.

b Proſp. de Promiſſ. Dei dimid. temp. c. 6. in fin.

Leo Papa inſequitur Pelagianos per Proſperum Aquitanum.

Ceterum non cum Manichæis tãtum ſancto Leoni Papæ his temporibus pugnandum fuit, ſed B
& aduerſus Pelagianos etſi apertius, laborioſius bellum fuit, obnitente ex aduerſo Iuliano loqua-
ciſſimo Pelagiano olim Capuano Epiſcopo, de quo plura ſuperiori tomo diximus. Fidem horum
certaminum facit ſanctus Proſper, dum agens de huius temporis impoſtoribus, hæc de his obiter
attigit, vbi ait [b]: In Italia quoque, nobis apud Campaniam conſtitutis, dum venerabilis & Apo-
ſtolico honore nominandus Papa Leo Manichæos ſubuerteret, & contereret Pelagianos, & maxi-
me Iulianum: ambiens tum quidam Florus nomine, ſpiritu ſeductionis arreptus, virtutem & meri
tum ſibi ſancti Soſij martyris aſſignans, cum haud procul a Neapolitana ciuitate in ſubuerſionem
animarum quædam promitteret, faceretq. illicita; a germano venerabilis Noſtriani Epiſcopi, &
Hierio presbytero ſimul cum clericis prædictæ Eccleſiæ tentus & coercitus, ſic a præfata prouin-
ciæ limitibus pulſus eſt.] hæc Proſper: qui cum affirmet hoc ipſo tempore ſe verſatum eſſe in Cam
pania, referatq. certamen Leonis aduerſus Iulianum itidem (vt dictum eſt) in Campania agentẽ:
equidem opinor ipſum e Gallijs a S. Leone Pontifice accerſitum, & in Campaniam aduerſus eum
dem Iulianum eſſe miſſum, qui præ ceteris horum temporum doctoribus ad eiuſmodi belli genus
exercitatior videbatur. At de rebus a ſancto Leone aduerſus Pelagianos geſtis nihil præte- C
rea reperitur. Porro Sanctum Proſperum ab ipſo S. Leone fuiſſe Romæ retentum, in eo eius ope-
ra vſo, in quo ſancto Damaſo Hieronymus inſeruiebat, quæ ſcribit Gennadius [h] de eodem Pro-
ſpero, in argumentum deduci poſſunt. Teſtatur & Photius in Bibliotheca, quod pullulans ſub
Leone Papa hæreſis Pelagiana ſæpe extincta, opera ſancti Proſperi prorſus deleta fuerit, viuente
adhuc ipſo ſancto Leone Romano Pontifice. Additq. idem Photius: Scripſit & ſanctus Leo Roma
nus Epiſcopus de Pelagianis conuerſis, quomodo debeant recipi, quando conuertuntur, ſcriptis
ſuam opinionem damnantes.] at hæc ſancti Leonis Papæ ſcripta deſiderantur.

c Gẽnad. de Vir. illuſtr. c. 84.

X. Cyrilli Epiſcopi Alexand. obitus.

Hoc eodem anno, quinto Idus Iunij S. Cyrillus Alexãdrinus Epiſcopus ex hac vita migrauit,
cum ſediſſet annos trigintaduos, vt Liberatus diaconus tradit, atque Nicephorus & Acta Synoda
lia docent. De die obitus id Græci in Menologio profitentur eiuſmodi elogio tanto viro digniſſi-
mo: Natalis S. Cyrilli Alexandrinæ ciuitatis Epiſcopi eruditiſſimi, & Catholicæ fidei propugnato
ris egregij, quem Summus Pontifex Cæleſtinus idoneum iudicauit, cui vices ſuas in Epheſino Cõ
cilio delegaret.] Latini vero quinto Kal. Febr. eius memoriam in tabulis Eccleſiaſticis adſcriptam
habent. De anno autem conſentiunt omnes: Etenim cum ipſa Acta Concilij Chalcedonenſis, eum D
ſediſſe annos trigintaduos, publica fide teſtentur ex libello Athanaſij presbyteri, & Theodori dia-
coni [d]: cumq. reperiatur ipſum creatum fuiſſe Epiſcopum anno Chriſti quadringenteſimo duo
decimo, vndecimo Kalend. Nouembris; affirmare opus eſt trigeſimum ſecũdum annum attigiſſe.
Quod autem ad eius ſcripta pertinet, ex innumeris ferme eius lucubrationibus Gennadius hæc tã
tum adnumerat, dicens [d]: Variarum hypotheſeon tractatus, homilias etiam compoſuit pluri-
mas, quæ ad declamandum a Græciæ Epiſcopis memoriæ commendantur; præterea eius libri ſunt
de Synagogæ defectu, de Fide aduerſus hæreticos: & peculiari intentione aduerſus Neſtorium li-
brum compoſuit, qui attitulatur ἔλεγχοι, in quo omnia occulta Neſtorij panduntur.] hæc Genna
dius. Porro iuxta numerum annorum eius totidem Paſchales epiſtolas Græce ſcriptas nondum
editas bibliotheca Vaticana cuſtodit, quas Latinitate donare aggreſſus eſt Metius noſter, nos ve-
ro ex Græco textu fideliter exſcribendas curauimus.

d Cõc. Chalced. Act. 3.

e Gẽnad. de Vir. illuſtr. c. 57.

XI.

f Caſſiod. Inſtit. diuin. lect. præf.

De ſcriptis Cyrilli Epiſcopi Alex.

Quod rurſus ad Cyrilli ſcripta pertinet, Caſſiodorus [e] adnumerat eumdem ſanctum Cyril-
lum inter eos, qui diuinam Scripturam a principio vſque ad finem Græco ſermone explicarunt:
qua ratione dicendum eſſet, plurima Cyrilli periiſſe volumina, deſiderarique alios in epiſtola- E
rem formam tractatus ab eo editos. hinc eſt, vt ſæpe contingat aliquid Cyrilli e bibliothecarum
penetralibus in lucem dari, vt haud pridem epiſtolam ad Caloſyrium Epiſcopum Arſeniotem
aduerſus Anthropomorphitas & Maſſalianos, qui nequaquam manibus laborandum eſſe dice-
bant, ſed ſemper orandum: ea etiam recens emergentem hæreſim ſtatim extinxit, qua qui-
dam aſſeuerabant Chriſti carnem & ſanguinem in Euchariſtia tunc temporis tantum eſſe, cum a
Fidelibus ſumeretur: quod ille monſtrum vna hac penitus voluit iugulaſſe ſententia: Alios (inquit)
eſſe audio, qui myſticam benedictionem nihil ad ſanctificationem proficere dicant, ſi ex ea ali-
quid reliquum fiat in ſequentem diem. Inſaniunt vero qui hæc aſſerunt. Neque enim altera-
tur Chriſtus, neque ſanctum eius corpus immutatur, ſed benedictionis vis & facultas & viuifi-
cans gratia perpetuo in ipſo exiſtit.] hæc ibi. Habes eiuſdem auctoris commentarios egregios de
Adoratione & cultu in ſpiritu & veritate, Latinitati redditos luculenta & elaborata, omniq. fide di
gna tranſlatione Antonii Agellii clerici regularis, inſignis doctrinæ viri, nunc Epiſcopi Acernẽſis.

Quod

XII.
Cyrillus quomodo curauit deceptum Anachoretam.
a Vit SS. Patr. de prudent. & cõtempl.

A Quod vero ad res ab eo geſtas pertinet,his addidimus de Cyrillo,quod nullo certo conſigna
tum inuenimus anno(ne excidat)editum ab eo ſummæ prudentiæ ſpecimen in reuocando prola
bente ad hæreſim magno anachoreta:qui quidem quod audiſſet de Melchiſedech Dei ſacerdore,
fuiſſe eum ſine patre,ſine matre,& ſine genealogia,ſecundum hæreſim Melchiſedechianorum di-
ctam,ipſum eſſe Chriſtum,vel Spiritum ſanctum aſſerentium, crederet pariter ipſum eſſe Filiũ
Dei.Sed quomodo Cyrillus ipſum curarit,ex Vitis Patrum hæc accipe [a]: Daniel narrauit de ma
goo ſene,qui habitauit in inferioribus partibus Aegypti,quia diceret per ſimplicitatem,quod Mel
chiſedech ipſe eſſet Filius Dei.]Hoc autem indicatum eſt ſanctæ memoriæ Cyrillo Archiepiſcopo
Alexandrino de eo;& miſit ad eum.Sciens autem quia ſignifer eſſet ipſe ſenex,& quicquid pete-
ret a Deo reuelaretur ei,& quia ſimpliciter diceret hoc verbum:vſus eſt huiuſmodi ratione,dicẽs:
Abba,rogo te,quia in cogitatione mea eſt,quod Melchiſedech ipſe ſit Filius Dei;& rurſus alia co
gitatio mea dicit,qđ nõ ſit Deus,ſed hõ ſit,& ſummus ſacerdos fuerit Dei.Qm̃ ergo hæſito de hoc,
idcirco miſi ad te,vt depreceris Deum,quatenus tibi reuelare dignetur,de hoc quid veritas hẽat.
Senex aũt de conuerſione ſua præſumens,cum fiducia dixit:Da mihi tres dies inducias,vt ego de-
B precer Deum de hac re:& renunciabo tibi quid mihi fuerit reuelatum de hoc. Intrans ergo in cel
lam ſuam deprecabatur Deum de verbo hoc.Et veniens poſt tres dies,dixit ſanctæ memoriæ Cy
rillo Epiſcopo:Certo ſcito,Melchiſedech non eſſe Deum.Archiepiſcopus reſpondit:Quomodo cõ
ſtat apud te,Abba?Et ille dixit ei:Deus oſtendit mihi omnes Patriarchas,ita vt ſinguli eorum co-
ram me tranſirent,ab Adam vſque ad Melchiſedech.Et Angelus mihi aſſiſtens dixit: Ecce iſte eſt
Melchiſedech.Et ideo Archiepiſcope certus eſto,quod ſic eſt.Abiens autem ſenex,per ſemetipſum
prædicabat,quia homo eſt Melchiſedech:& gauiſus eſt magnifice ſanctæ memoriæ Cyrillus Epi
ſcopus.]hæc ibi ad inſinuandam miram Cyrilli ſapientiam,atque cum prudentia dexteritatem .
Porro Cyrilli memoria remanſit poſt eius obitum in Eccleſia vigens iugiter & florentiſſima , ore
omnium Orthodoxorum præconijs frequentata.

XIII.
b Quint.Synod. Act 5.tom.2. Conc.

Ad poſtremum autem hic monendum putamus eſſe lectorem,legi in Quinta Syodo [b] Theo
doreti nomine epiſtolam hoc tempore Cyrilli obitus ad Ioannem Antiochenum conſcriptam,de
eius morte gaudentis,& in eundem Cyrillum plurima garrientis;quam quis æquius ſatyram di-
xerit,famoſumq.libellum,quam epiſtolã . Mos vero ægre ferẽtes Theodoreti nomine ferri,quod
C alicuius potius fuit Neſtoriani figmentum,hic tibi primum ipſam reddemus epiſtolam,ac ſubin-
de de eius fide,qualis ſit,diſſeremus.Inſcriptio autem ſic ſe habet:

XIV.
Epiſtola Neſtoriani de obitu S.Cyrilli.

Theodoreti ad Ioannem Archiepiſcopum Antiochiæ epiſtola ſcripta,cum mortuus eſſet Cy
rillus Archiepiſcopus Alexandriæ.

Sero tandem & vix malus homo defunctus eſt:boni enim & benigni ante tempus inde demi-
grant,mali autem in multo tempore vitam producunt. Et arbitror bonorum omnium diſpenſa-
torem prouidentem,celerius quam tempus eſt,ex humanis tribulationibus eos abducere,& tam
quam victores liberare luctaminibus,& in meliorem trãsferre vitam,quæ præmium propoſita eſt
ijs qui pro virtute luctantur,ſine triſtitia & ſolicitudine libera:Malitiæ vero amatores & operato
res diutius cõcedit præſenti vita frui,vt aut ſatietatẽ caperẽt malignitatis,& virtutẽ poſtea diſce-
rent,aut pœnas darent & in hoc ſæculo pro moleſtia ſuorum morum longo tempore amaris & ma
lis,vitæ præſentis fluctibus æſtuantes.Iſtum vero miſerum nec ad exemplum aliorum dimiſit no-
ſtrarum animarum gubernator diutius eorum potiri quæ videntur eſſe delectabilia;ſed creſcen-
tem quotidie viri malignitatem,ſciens & corpori Eccleſiæ nocentem,quaſi quamdam peſtẽ am-
D putauit,& abſtulit opprobrium a filiis Iſrael.

XV.
Falſi loci Neſtoriani de Cyrillo defuncto.

Lætificauit quidem ſuperſtites illius diſceſſio:Contriſtauit forſitan mortuos:& timor eſt, ne
prægrauati eius conuerſatione,iterum ad nos remittant;vel illos diffugiat qui eum abducunt , ſi-
cut ille tyrannus Cynni Ciliciam. Procurandum igitur eſt,& oportet tuam ſanctitatem maxime
hanc ſuſcipere feſtinationem,& iubere collegio mortuos aſportantium , lapidem aliquem maxi-
mum & grauiſſimum ſepulchro imponere,ne iterum huc perueniat & inſtabilem voluntatem ite
rum demonſtret.Infernis noua dogmata aſſerat ibi diu noctuque,ſicut vult,ſermocinetur. Non
enim timemus ne & illos diuidat aduerſus pietatem publice alloquens,& morte circumdans na-
turam immortalem:lapidabunt enim eum non ſolum qui diuina eruditi ſunt,ſed etiam & Nem-
broth,& Pharao,& Sennacherib,& ſi quis eorum ſimilis eſt Dei impugnator.

XVI.
c Pſal.145.

Sed enim ſine cauſa multa loquor:ſilet enim miſer inuitus:Egredietur enim (dicit Propheta
[c])ſpiritus eius,& reuertetur in puluerem ſuum,& in illo die peribunt omnes cogitationes . Iſte
vero & aliud habet ſilentium:nudata enim illius facta alligant linguam,obſtruunt os,frenant ſen
ſum,ſilere faciunt,in terram inclinare cogunt.Ideo plango miſerum,& ploro:nec enim putam mi

Neſtorianus quid de anima Cyrilli.

E hi delectationem fecit mortis eius nunciatio,ſed dolore permixtam. Lætor enim & iucundor ,
eiuſmodi peſtilentia communem Eccleſiam videns liberatam. Contriſtor vero & ploro,cogitans,
quod nec requiem malorum miſerabilis ſuſceperit,ſed maiora & peiora pertentãs defunctus eſt.
Somniauit enim(ſicut dicunt)& regiam vrbem perturbare,& pijs iterum dogmatibus repugnare,
& tuam ſanctitatem accuſare,vtpote ea colentem.Sed vidit Deus,& non deſpexit:immiſit vero fi-
mum in os eius,& frenum in labijs eius, & conuertit eum in terram,de qua ſumptus eſt.Fiat vero
orationibus tuæ ſanctitatis,vt miſericordiam & veniam conſequatur,& vincat immenſa Dei cle-
mentia illius malignitatem.Rogo vero tuam ſanctitatem ſoluere nobis animæ tumultus:plurimę
& diuerſæ famæ circumſonant,& nos perturbant,communes calamitates annunciantes. Quidam
vero & tuam reuerentiam proficiſci dicunt ad Comitatum ſine voluntate . Et vſque nunc deſpi-
ciebam,vtpote falſa iſta,quæ diuulgantur.Quoniã vero vidi ipſa eadem omnes dicẽtes,neceſſariũ
exiſtimaui veritatẽ a tua diſcere ſanctitate,vel vt rideamus vtpote falſa,aut vt vera merito lugea-
mus.]hactenus epiſtola:quam quidẽ ſicut hominis Neſtoriani eſſe non dubitamus,ita eã adſcribi

Theodoreto ad Ioannem Antiochenum,patens eſſe mendacium apparebit. A

XVII. Defenditur ab impoſtura Theodoretus,

Nullum quidem vetius,certiuſq.dicam & fortius argumentum ad hæc refellenda putamus eſ
ſe,quam ad lapidem Lydium,ipſam exactam temporis rationem,omnia iſta,vt qualia ſint agno-
ſcantur,afferre.Quomodo,quæſo,potuit iſta ad Ioannem Epiſcopum Antiochenum Theodoretus
ſcripſiſſe poſt Cyrilli obitum,cum(vt ſuperius apertiſſime ex eiuſdē Theodoreti datis litteris ad
eius ſucceſſorem ante annos quatuor oſtendimus)ipſe Ioannes ex hac vita iam deceſſiſſet ante an
nos ſeptem;ad cuius ſucceſſorem Domnum,commendans Felicianū Carthagine tunc profugum,
litteras commendatitias dederat? Ante ſeptem quidem annos Ioannem defunctum eſſe, ip-
ſiuſmet Theodoreti auctoritate ex litteris ad Dioſcorum proxime recitādis luce clarius appare-
bit:extat enim ipſius Theodoreti epiſtola [a] ad Dioſcorum Alexandrinum Epiſcopum data, vbi
pluribus agit de reconciliatione amicitiæ a ſe inita cum Cyrillo,vſuq.litterarum familiariū,quæ
magna confidentia mutuo inter ſe inuicem datæ fuerunt;quarum exemplaria ſeruaſſe integra,ip
ſumq.Dioſcorum earumdem conſocium fuiſſe,teſtatur.Ex dictis ſane litteris perſpicuū fiet,quot
annis Theodotus Ioannis prædeceſſor ſederit,quotve Ioannes ipſius ſucceſſor,necnon Domnus
ſubrogatus in locum Ioannis,quem hoc anno iam ſeptimum annum egiſſe in Epiſcopatu demon B
ſtrat.Sed ad eluendam illatam Teodoreto calumniam iſta ſatis cum ſint,certiora reddentur ex iis
quæ paulo poſt ex eius litteris ſumus dicturi.Porro non hanc duntaxat epiſtolam Theodoreti no-
mine confinxere Neſtoriani,ſed & alias plures ad ipſum Neſtorium datas,vt Leontius Scholaſti-
cus tradit,qui Neſtorianorum Theodoretum calumniantium detegit impoſturam,atq.ait [b]: Sciē
dum eſt & illud,circumferri quaſdam Theodoreti ac Neſtorij epiſtolas,in quibus ſeſe mutuo re-
cipiunt.Sed fictitiæ;nam fingunt eas hæretici.Si cui vero cognoſcere libet,quam graui Neſtorium
Theodoretus odio proſecutus ſit:is librum ipſius Theodoreti de Sectis ſcriptum legat.]hæc Leon
tius.Sed quæ de Cyrillo ſunt reliqua,his addamus.

XVIII.

Sane quidem reſpuimus atque exufflamus figmentum illud,incerto auctore proditum,Chro-
nico nimirum,quod extaſſe fingunt apud quemdam Franciæ Regem,quo tradunt,eumdem S. Cy
rillum Alexandrinum Epiſcopum monachum fuiſſe montis Carmeli; cui quidem aſſertioni Tri-
themius leuiter nimis fidem præſtitit. Vnde hæc,quæſo,incerto auctori,ſi, qui certi atque probati
ſunt auctores eiuſdem Cyrilli æquales,eiuſdemq.res geſtas quam diligenter proſecuti,hæc neſciē
tes,obruta ſilentio reliquerunt? Vel quæ apud huius temporis ſcriptores mentio de culto Carme- C
lo a vitæ monaſticæ profeſſoribus? Etenim cum apud S.Hieronymum,Palladium,Euagrium,Caſ
ſianum,Theodoretum,Cyrillum monachum,& alios ſæculi huius ſcriptores frequens mentio ſit
de monachis in Palæſtina degentibus,nuſquam penitus apud eos de monachis Carmelitis.Faceſ-
ſat igitur eiuſmodi de monachiſmo Cyrilli in Carmelo fabella,ſicut illa huic haud impar,qua tra
ditur & Ioannes Hieroſolymorum Epiſcopus Origeniſta fuiſſe etiam monachus Carmelita:ſicut
enim hæc leuiter effinguntur,ita & facile refelluntur.Flagrans quidem cupido nobilitatis auitæ
cogit interdum homines delirare.Atque de Cyrillo iam ſatis,quem ſanctiſſimis viris impertiri ſo-
lito honoris cultu coluit ſemper tum Orientalis,tum etiam Occidentalis Eccleſia,eiuſque ſcripta
Catholici ſemper venerati ſunt,ipſorumq.auctorum,vt virum maxime pium aſſiduis benedictio-
nibus ſunt proſecuti.

XIX: Dioſcorus creatur Epiſc. Alexandr.

Defuncto Cyrillo,ſuffectus eſt hoc anno in locum ipſius Dioſcorus: Qui antem eius creatio-
nem vltra biennium differunt,a veritatis tramite declinare,tum quæ dicta ſunt,tum etiam quæ in
ferius dicturi ſumus,euidenter manifeſtabunt.Qualis hic fuerit,& quanta exiſtimatione ſanctitu-
dinis hactenus perſeuerarit,prima Theodoreti ad eū data hoc anno epiſtola ſatis docet,q̄ ſic ſe hēt [c]: D

c Theodor.epiſ. 60.

Theodoretus Dioſcoro Epiſcopo Alexandriæ.

XX. Dioſcori prædicantur virtutes,

Multis quidem & alijs virtutum generibus tuam ſanctitatem exornatam audiuimus (velox
enim fama vndequaq.percurrens tuæ gloriæ omnium repleuit aures)celebrant autem vniuerſi p̄-
cipue tuæ humanitatis præſtantiam,quam Chriſtus Dominus præcipiens, ſe ipſum exemplar p̄-
poſuit:Diſcite,inquiens,a me,quia mitis ſum & humilis corde. Natura enim cū eſſet ſublimis, vel
potius excelſus Deus, homo tamen factus humanitatem & humilitatē in primis eſt amplexatus.
Ad ipſum igitur tu etiam domine reſpiciens,non intueris ſubditorum numerum,non throni celſi-
tudinem,ſed naturam conſideras humanam,& inſtabiles huius vitæ mutationes,& diuinas ſeque
ris leges,quarum obſeruatio cælorum nobis regnum lucratur.Hanc tuæ beatitudinis humilitatem
cum acceperim,audeo litteris tuum ſacrum & Deo dilectum caput compellare,& ſalutare: Et pre
ces porrigo,quarum fructus ſalus eſt. Harum vero litterarum auctor fuit pientiſſimus presbyter
Euſebius:Cum enim illum iſtuc proficiſci audiuerim,hanc epiſtolam ex tempore ſcripſi, tuā ſan-
ctitatem in primis orans,vt precibus nos confirmes & adiuues,& tuis litteris ſpirituale conuiuiū
nobis porrigas,& nobis fame laborantibus admirabile tuarum litterarum conuiuium largiaris.] E
hæc Theodoretus ad Dioſcorum:qui quidem,quamdiu Cyrillus vixit,illi obſequentiſſimus vide-
ri voluit,& talis apparuit,quaſi iam omnium virtutum verticem attigiſſet;ita plane comparatus,
vt ſimulationis arte ſummæ ſuæ dignitatis fuerit architectus:cui nec voluntas diuina reſtitit,quæ
(vt ſacra habent oracula [d])regnare facit hypocritam propter peccata populi.

d Iob 34.

XXI.

His acceptis Dioſcorus Theodoreti litteris,minime ad eum reſponſum reddidit,plane oſten-
dens ſe in eum infeſto animo eſſe:ſed ſcripſit ad Domnum Epiſcopum Antiochenū, de ipſo Theo-
doreto querens,quod adhuc doctrinam Neſtorij propugnaret.q̄ cū Theodoretus accepiſſet,haud
leuiter commotus eſt;quippe cū vt Catholicus & amicus a Cyrillo eius prædeceſſore acceptus fuiſ
ſet,ab eius ſucceſſore in crimen adduceretur impietatis:quamobrē apologeticā coactus eſt ad eū
epiſtolā dare:quā hic integrā deſcribendā putaui ad abſtergendā ſuſpicionem,quæ ex commenti-
tijs ſcriptis in Synodo editis aduerſus ipſum Theodoretum conflata fuit.eſt autem huiuſmodi [e]:

e Theodor.epiſ. 83.

Theodoretus Dioſcoro Epiſcopo Alexandriæ.

Maximum

a Theodor.epi. 58.

b Leon.de Sect. ſect.5.

A Maximum afferunt ſolatium ſacra exempla Scripturæ illis,qui calumniam patiuntur.Quando XXII.
enim aliquis ab effrenata lingua calumnijs impetitur,magna conſolationis remedia accipiet,ſi in
memoriam reuocet hiſtoriam Ioſeph [a] illius admiratione digni:& intuens caſtitatis effigiem & a Geneſ.39.
omnis virtutis magiſtrum calumniam paſſum,& ac ſi alienas nuptias violare voluiſſet, in vincula *Calumniæ pa-*
coniectum,& compedibus ſtrictum,& plurimum temporis in carcere detentũ; huius hiſtoriæ me *tienter tolerã-*
dicina dolorem lenit. Ita rurſum cum manſuetiſſimum repererit Dauid [b], vt tyrannum a Saul *dæ.*
eiectum & fugatum,& ſemel atque iterum inimicum ſuum cepiſſe,& illæſum dimiſiſſe :hinc ite b 1.Reg.19.20.
rum remedium tranquillitatis ſuſcipiet. Quãdo vero ipſum Chriſtum Dominum,ſæculorum crea 21.
torem,& omnium rerum auctorem atque opificem, Deum verum, Dei veri Filium, ſeductorem [c] c Matth.23.
a ſceleſtis viderit appellatum,non ſolum conſolationem inde lucratur,ſed hilaritatem maximam,
quaſi Domini factus ſocius.

Hæc autem nunc ſcribere coactus ſum,tuas litteras cum viderim,quas tua ſanctitas Deo dile- XXIII.
ctiſſima Archiepiſcopo domino Domno ſcripſit;illis enim etiam hoc adiectum fuerat,quod nonul *Calumniæ in*
li maximam ciuitatem,quæ a tua beatitudine regitur ac gubernatur,cum occupauerint, dira ad- *Theodoretum*
B uerſus nos ſcripſerunt,quod in duos diuidimus vnum Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum:& hęc *illatæ.*
Antiochiæ dum verba faceremus,vbi multæ myriades auditorum replerent cœtum atque conuen
tum. Et illos quidem talia confingentes deploraui apertam calumniam componere auſos & finge
re:dolui etiam(ignoſce mihi domine,dum a dolore loqui compellor)quod alteram aurium tua ſe
cundum Deum perfectio non reſeruauit mihi integram,ſed illis quæ ab ipſis falſa ſunt dicta cre-
didit. Et quãuis illi eſſent tres, aut quatuor,aut quindecim:ego multas habeo myriadas hominũ,
qui doctrinæ veritatem & rectitudinem mihi teſtantur.

Sex enim annos ibi ego docens,tempore beatæ memoriæ Theodoti Antiocheni Epiſcopi, qui XXIV
tum vitæ ſplendore polluit & fulſit,tum etiam diuinorum dogmatum cognitione: Alios deinde tre *Theodoretus*
decim annos tempore beati Ioannis,qui adeo oblectabatur,dum nos conciones haberemus,vt am *catechiſta An-*
bas concuteret manus,& ſæpius exultaret & proſiliret:quod autem ille a puero rebus ſacris enutri *tiochenus.*
tus & educatus,exquiſitam valde diuinorum dogmatum notitiam haberet,litteris tua ſanctitas de
clarauit. Præter hæc,iam ſeptimus agitur annus,quo Deo dilectiſſimus Archiepiſcopus Domnus
ſedit:& vſq. hodie,cum tantum præterierit tempus,nullum neq. Deo dilectorum Epiſcoporum,ne
C que piiſſimorum clericorum,ea quæ a me dicta ſunt,reprehendit aliquando.] Obſerua hic,lector,
Theodoretum Epiſcopum publicum ſemper egiſſe Antiochiæ Catechiſtam temporibus Theodo-
ti,Ioannis, & Domni trium Antiochenorum Epiſcoporum, quorum ſingulorum tempus in ſede
inſumptum numerat;quibus & diſcas annos cuiuſque ipſorum Epiſcopatus. Sed ſubdit:

Quanta vero animi hilaritate & alacritate populi Chriſto dilecti noſtras orationes & concio- XXV.
nes audiant,facile erit hæc tuæ diuinæ perfectioni ab illis qui inde venerunt addiſcere, & ab iis q
illuc proficiſcuntur. Hæc autem dico,non iactantiæ cauſa,ſed potius me excuſare coactus;neq. ſplẽ
dorem,ſed rectitudinem tantum in meis orationibus ineſſe teſtificans. Quinimmo magnus ille
Orbis magiſter & doctor diuinus Paulus,nouiſſimum [d] & vltimum ſe ipſum ſanctorum, & pri- d 1.Tim.1.
mum peccatorum ſemper appellans,coactus tamen fuit,vt accuſatorum ora obſtrueret,ſuorum la
borum adijcere [e] catalogum:& oſtendens quod hoc neceſſitate,non ex animo faceret,vt ſuas nar e 2.Cor.11.
raret paſſiones,addit:Inſipiens factus ſum,dum glorior:vos vero id facere me coegiſtis. Ego autẽ
me ipſum miſerum & pauperrimum noui:multis enim obnoxius ſum defectibus:propter ſolã ve-
ro fidem in ſacræ apparitionis & aduentus Domini die aliqua remiſſione potiri expecto.

D Sanctorum enim Patrum veſtigia ſecutus,prompto ſum animo,& precibus incumbo,& Euan XXVI.
gelicam doctrinam,quam ſummatim nobis tradiderunt qui in Nicæa Bithyniæ conuenerunt ſan- *Theodoreti Ca-*
ctiſſimi Patres,tueri & conſeruare ſtudeo integram:& quemadmodum vnum credo Patrem, & v *tholicę fidei*
num Spiritum ſanctum a Patre procedentem, ita vnum Dominum Ieſum Chriſtum Filium Dei *profeſſio.*
vnigenitum ante omnia ſæcula a Patre genitum,ſplendorem gloriæ,& characterem & imaginem
paternæ ſubſtantiæ propter hominum ſalutem carnem ſumpſiſſe,& hominem factum,& ſecũdum
carnem ex Maria Virgine natum eſſe. Ita enim nos pientiſſimus edocuit Paulus: Quorum patres,
ait,ex quibus Chriſtus ſecũdum carnem,qui eſt ſuper omnia Deus benedictus in ſæcula ſæculorũ.
amen. Et iterum de Filio ſic:Qui factus eſt ex ſemine Dauid ſecundum carnem,qui prædeſtinatus
eſt Filius Dei in virtute ſecundum ſpiritum ſanctificationis. Hac enim de cauſa & Dei genitricem
appellamus ſanctam Virginem;eoſq. qui hanc renuunt appellationem,alienos ducimus a pietate.

Similiter etiam eos,qui in duas perſonas,vel duos Filios,aut duos Dominos diuidunt Domi XXVII.
num noſtrum Ieſum Chriſtum,nec probos,nec ſinceros nuncupamus; & ab eorum qui Chriſtum
diligunt,cœtu ſegregamus. Audiuimus enim diuinum Paulum [f] dicentem: Vnus Dominus, vna
E fides,vnum baptiſma. Et iterum [g]: Vnus Dominus Ieſus Chriſtus,per quem omnia. Et iterum f Ephes.4.
[h]: Ieſus Chriſtus heri & hodie idem & in ſæcula. Et alibi [i]: Qui deſcendit, ipſe eſt qui aſcendit g 1.Tim.2.
ſuper omnes cælos. Et ſexcentas huiuſmodi alias licet inuenire apud illum voces,quæ vnum Domi h Hebr.13.
num prædicant. Ita & diuinus Euangeliſta clamat [k]: Et Verbum caro factum eſt, & habitauit i Ephes.3.
in nobis,& vidimus gloriam eius,gloriam quaſi vnigeniti a Patre,plenum gratiæ & veritatis. Et q k Ioan.1.
eiuſdem eſt nominis,Baptiſtam dico,clamat,dicens [l]: Poſt me venit,qui ante me factus eſt,quia l Ioan.1.
prior me erat. Et cum vnam perſonam oſtendiſſet,vtraq. poſuit,& diuina & humana: humanum
enim eſt illud, Vir,& venit,diuinum vero,Prior me erat. ſed nihilominus non alium vidit poſt ſe
venientem,alium ante ſe exiſtentem:ſed eumdem vidit ante ſæcula exiſtentem,vt Deum, hominẽ
vero poſt ſe factum ex Virgine. Ita & beatiſſimus Thomas [m] ad Domini carnem manum cũ ap- m Ioan.20.
plicuiſſet,Dominum appellauit & Deum propter eam quæ conſpiciebatur naturam,cum agnouiſ-
ſet inuiſibilem & quæ conſpici non poterat:ita & nos carnis quidem eius & Deitatis differentiã &
diſtinctionem nouimus,vnum tamen ſcimus Filium qui homo factus,& Deum Verbum.

XXVIII. *Doctrinam Patrum ſecutus Theodoretus.*

Hæc enim & a diuina Scriptura edocti ſumus,& ab iis qui ipſam declararunt & expoſuerunt A Patribus,Alexandro ſancto,Athanaſio,& Achilla,veritatis præconibus , qui Apoſtolicam veſtram exornarunt ſedem,& Baſilio,& Gregorio,& aliis Orbis luminibus.Quod vero ſcriptis beati Theophili & Cyrilli nos vtimur,& eos qui contradicere audent per hæc confutamus, & illorum ora obſtruimus;ipſæ litteræ id declarant.Illos enim qui Dominicæ carnis & diuinitatis differentiam inficiantur,& aliquando quidem diuinam naturam in carnem cõuerſam dicunt, aliquando vero carnem in diuinitatis mutatam eſſe naturam,iſtorum admirabilium virorum pharmacis & medicamentis eos curare ſtudemus.Aperte enim nos duarum naturarum differentiam edocent,& immutabilitatem diuinæ naturæ prædicant,& Dominicam carnem diuinam appellant,vt Dei Verbi carnem factam. Dicere vero quod in Dei naturam ipſa conuerſa fuerit,vt impium reiecerunt & reſpuerunt.]Docuit plane hæc Theodoretus quam exactiſſime in ſuis Dialogis:eos enim(vt ipſe in pfatione teſtatur)ad hos refellendos conſcripſit:quorum primus eſt dialogus,cuius eſt titulus, Immutabilis,quo oſtenditur Deus carnem humanam ſuſcipiens,non eſſe mutatus:ſecundus,Inconfuſus,quo declaratur,ſic diuinam naturam humanæ eſſe vnitam,vt tamen confuſa nõ fuerit: tertius vero dialogus dictus Impatibilis,quo docet,Deum hominem factum,vt tamen diuinitas impatibilis,vt erat,permanſerit. Sed pergit. B

XXIX.

Quod vero beatæ memoriæ Cyrillus ſæpius ad nos litteras dedit,tuam ſanctitatem aperte ſcire arbitror:& quando ſua opera,quæ contra Iulianum ſcripſerat,Antiochiam miſit:ſimiliter cum ea quæ ipſe de Emiſſario ediderat,petiſſet a beato Ioanne Antiochiæ Epiſcopo, vt illa oſtenderet magiſtris qui in Oriente ſcientia præſtant;beatus ille Ioannes Cyrilli litteris obtemperans,libros nobis miſit;quos cum legiſſemus,hominem ſumus admirati,& ſcripſimus ad Cyrillum beatæ memoriæ:qui iterum nobis reſcripſit,& nos diligentes ac beneuolos ſuo teſtimonio declarauit : quæ litteræ apud nos ſeruantur.]Eſt plane vnde & ex his coarguas falſitatis litteras Theodoreti nomine vulgatas,Cyrillo poſt obitum illudentes:nam quo ipſe eſſet erga Cyrillum animo,& quam mirifice coleret ſancti viri memoriam,litteræ iſtæ declarant,quibus & ſubdit:

XXX. *Theodoreti admonitio ad Dioſcorum.*

Auertitur itaq.beatitudo tua eos qui loquuntur mendacium,& Eccleſiæ quietem procuret; & eos qui veritatis dogmata corrumpere audent,vel pharmacis & medicamentis ſalutaribus curet; vel eos qui curari nolunt,vt incurabiles & inſanabiles arceat e gregibus,ne eius peſtis contagium omnibus communicetur:nos vero conſueta ſalutatione dignos efficiat. Quod enim quæ ſcripſimus C ſentimus,teſtimonium perhibent quæ a nobis ſcripta ſunt in diuinam Scripturam,& aduerſus eos qui cum Ario & Eunomio ſentiunt. Præter hæc,& hoc breue & extremum adhibeo carmẽ: Si quis non dicit,beatam Virginem Dei genitricem,vel nudum hominem appellat Dominum noſtrũ Ieſum Chriſtum;vel in duos Filios eum ,qui vnus eſt, diuidit vnigenitum & primogenitum omnis creaturæ:cadat ab ea,quam in Chriſtum habemus,ſpe .Et dicat vniuerſus populus,Fiat,Fiat.] hactenus Theodoreti ad Dioſcorum epiſtola,ſcripta ab eo ad refellendas calumnias in ipſum oblatrantium,a nobis vero hic opportune relata ad redarguendam etiam(vt dictum eſt) erroris illam epiſtolam,quæ Theodoreti nomine recitata fuit in Quinta Synodo,quaſi in mortuum inſultaſſet. Scriptam vero fuiſſe hanc Theodoreti epiſtolam ad Dioſcorum hoc anno, cum Domnus Antiochenus Epiſcopus ſeptennium ageret in ſede Epiſcopali;ipſius Theodoreti verba nuper recitata declarant,& ad hoc ſcriptam,vt ſe plene Orthodoxum eſſe,perſpicua luce monſtraret.

XXXI. *Legatio Dioſcori ad S. Leonem Ro. Pon.*

Ordinatus igitur hoc anno Dioſcorus Alexandrinus Epiſcopus legationem ex more miſit ad Romanum Pontificem:qui autem hoc functus eſt munere,Poſſidonius presbyter nominatur; eũdemq.eſſe facile exiſtimo Poſſidonium,qui aliquot ante annos , ipſo exordio naſcentis Neſtoriũ D hæreſis,a Cyrillo Alexandrino miſſus fuit ad Cæleſtinum.Retinuit ſecum aliquot diebus S. Leo Papa eumdem legatum,quem & Eccleſiaſticis functionibus voluit ſemper eſſe præſentem,vt ex inſtitutis Romanæ Eccleſiæ diſceret,quid emendandum eſſet in Eccleſia Alexandrina. Sed & cũ ab ipſo idem Pontifex quædam haud recte in illa adminiſtrari intellexiſſet,redditis ad Dioſcorũ litteris,quæ ea eſſent admonuit,& corrigenda præcepit,iſta præfatus [a]:

a Leo epiſt. 81.

XXXII.

Quantum dilectioni tuæ Dominicæ charitatis impendamus affectum,ex hoc poteris approbare,quod tua firmius deſideramus fundare initia,ne quid charitati tuæ ad perfectionem deeſſe videatur,cum tibi ſpecialis gratiæ merita(vt probauimus)ſuffragentur. Paterna igitur & fraterna collatio debet ſanctitati tuæ eſſe gratiſſima,nec a te aliter ſuſcipi,quemadmodum a nobis intelligis proficiſci. Vnum enim nos ſentire oportet & agere,vt(ſicut legimus [b]) in nobis quoq.vnum eſſe cor & anima comprobetur.Cum enim beatiſſimus Petrus Apoſtolicum a Domino acceperit principatum ,& Romana Eccleſia in eius permaneat inſtitutis:nefas eſt credere,quod ſanctus diſcipulus eius Marcus,qui Alexandrinam primus Eccleſiam gubernauit,aliis regulis traditionum ſuarum decreta formauerit:cum ſine dubio de eodem fonte gratiæ vnus ſpiritus fuerit & diſcipuli E & magiſtri;nec aliud ordinatus tradere potuerit, quam quod ab ordinatore ſuſcepit:Non ergo patimur,vt cum vnius nos eſſe corporis & fidei fateamur,in aliquo diſcrepemus;& alia doctoris,alia diſcipuli inſtituta videantur.]At quinam iſte prauus vſus qui in Alexandrinam Eccleſiam irrepſerat,ipſe declarat,nempe die quolibet fieri ſolitas ſacrorum miniſtrorum ordinationes, nullo præcedente ieiunio,cum Romæ res tanta aliter ageretur;ſed quonam modo,vt antiquiores ritus referemus,hic deſcribamus:ſubdit enim:

b Act 4.

XXXIII. *De tempore celebrandæ ordinationis.*

Quod ergo a parentibus noſtris propenſiori cura nouimus eſſe ſeruatum,a vobis quoque volumus cuſtodiri,vt non paſſim diebus omnibus ſacerdotalis vel leuitica ordinatio celebretur ; ſed poſt diem ſabbati eius noctis,quæ in prima ſabbati luceſcit,exordia deligantur,hoc eſt, ſub lege diuini officij ſubſtituantur,in quibus his,qui conſecrandi ſunt, ieiunis & a ieiunantibus ſacra benedictio conferatur.Quod eiuſdẽ obſeruãtiæ erit,ſi mane,ipſo Dominico die,cõtinuato ſabbati ieiunio celebretur,a quo pe præcedentis noctis initia non recedunt,quam ad diẽ reſurrectionis

(ſicut

A ſicut etiam in Paſcha Domini declaratur)pertinere non dubium eſt.]idq.ex perſcripto(vt docet)
Apoſtolicæ inſtitutionis:ac plura ſubijcit in cõmendatione diei Dominicæ. Atque ad poſtremum
id admonet, vt in eccleſia diebus ſolemnioribus ſacrificium iteretur, ſi cõtingat non omnem popu
lum capere ſimul vnam baſilicam. Demum vero hæc ſubdit de Poſſidio; Remeãti filio noſtro Poſ
ſidonio presbytero hãc ad fraternitatem tuam epiſtolam dedimus:qui noſtris proceſſionibus at
que ordinationibus frequenter interſuit, & toties admiſſus, quid in omnibus Apoſtolicæ auctori-
tatis teneremus agnouit. Data Kal. Iunij.]hæc ad Dioſcorum S. Leo, quibus, & intelligis Roma-
num Pontificem omnibus Eccleſijs præfuiſſe magiſtrum, cum ita doceat Alexandrinum Epiſco-
pum, qui poſt Romanam primam cathedram obtineret.

Porro quod ad Dioſcorum pertinet, ipſe æque ac Neſtorius, ſuperinducta admirandæ ſancti- XXXIV.
tudinis larua, adeptus eſt ſanctæ Eccleſiæ ſedem:cum ſpeciem præſeferens humilitatis atque mo *Dioſcori Hy-*
deſtiæ, intus tamen ſuperbiam cum ſumma arrogantia occultaret. Nihil enim magis Dei Eccle- *pocriſis diu la*
ſiæ obfuiſſe reperitur, quam cum ſub inuolucro ſanctitatis iniquitas tegitur, & impietas horrenda *tens.*
viſu fuco religionis picta progreditur fallens oculos intuentium. Facile namque eſt cauere, quos
B manifeſtos intelligas hoſtes:occultos autem quis effugiet(hinc in Iob [a]: Quis reuelabit faciem a Iob 41.
indumẽti eius? Portas vultus eius quis aperiet?]ita plane Dioſcorus cũ eſſet facinoroſiſſimus, ſan-
ctiſſimus tamen videri voluit:etenim in libellis aduerſus eum datis [b] in Concilio Chalcedonenſi b Concil Chal-
fuiſſe quidem ipſe Origeniſta, inſuper & Arianus, perfidus, homicida, incendiarius, vitaq. turpiſſi ced. Act. 3.
mus, detectus eſt: Qui etiam ad conciliandum ſibi vniuerſum populum, ſimulac in thronum eue-
ctus eſt(inquit Liberatus diaconus)opprimens Cyrilli heredes, & per calumnias multas ab eis au
ferens pecunias, piſtoribus & cauponibus ciuitatis dedit, vt mundiſſimum panem, & pretioſiſſi-
mum vinum viliori pretio populis exhiberent.]adiecit inſuper, vt ordinatos a Cyrillo clericos,
quos ille cariores habuiſſet, abſque aliqua occaſione e gradu depoſitos in ordinem redigeret. At
de his pluribus ſuo loco inferius.

Hoc item anno Attila Rex Hunnorum (inquit Proſper [d]) Bledam * fratrem & conſortem XXXV.
regni perimit, eiuſq. populos ſibi parere compellit.]In damnum quidem Orientalis Imperij anno e Proſp. in Chr.
ſuperiori ijdem a ſuis progreſſi ſunt finibus vna eum alijs barbaris. nam de his hæc ſub eius anni his Conſulib.
Conſulibus Eudoxio atque Dioſcoro Marcellinus habet in Chronico: Perſæ, Saraceni, Zanni, Iſau * Biebam
C ri, Hunni finibus ſuis egreſſi, Romanorum ſola vaſtarunt. Miſſi ſunt autem contra hos Anatolius Bellam
atque Aſpar Magiſtri militiæ, pacemq. cum eis vnius anni fecerunt. Ioannes natione Vuandalus, Budam
Magiſterq. militiæ, Aruegyſti fraude, in Thracia interemptus eſt. Hunnorum Reges cum numero- *Hunnorum ir-*
ſis ſuorum millibus in Illyricum irruerunt: Naiſſum, Singidonum, aliaſq. ciuitates, oppidaq. Illy- *ruptiones in*
rici plurima exciderunt.]hæc Marcellinus:additq. de comete plurima anni huius temporis parte *Romanum Im-*
ardere viſa. At non hæc prima eſt Hunnorum in Romani Imperij ditionem irruptio. Siquidem ſub *perium.*
Conſulatu Valentis quinto & Valentiniani Iunioris, anno Domini trecenteſimo ſeptuageſimo-
ſexto, auctore Ammiano diximus, Hunnos ex regionibus trans Mæotides paludes poſitis progreſ
ſos Romanum Imperium inuaſiſſe: iterum vero ipſo exordio Arcadij Imperatoris in Orientales
Romani ſubditas prouincias graſſatos eſſe, teſte S. Hieronymo, & alijs eius temporis ſcriptori-
bus, ſuo loco narrauimus.

Rurſum vero ante annos ſexdecim ſub Conſulatu Honorij decimotertio cum Theodoſio vn- XXXVI.
decimo Hunnos itidem vaſtaſſe Tracias, auctor eſt Marcellinus in Chronico dicto anno:conſediſ *Hunni Chri-*
ſe autem eos in Pannonia, imbutoſq. plures eorum Chriſtiana religione, eiuſdem auctoris teſtifica *ſtiani.*
D tione meminimus:ſed quo prædicante ijdem fidem Chriſtianam ſuſceperint, haud licuit inueni-
re:putamus tamen id factum conſuetudine magni illius Theotimi Scytharum Epiſcopi, quem ma
gnopere Hunnos eſſe reueritos ob ingentem virtutem miraculorũ a Deo illi conceſſam, teſtatur
Sozomenus [d], noſq. quinto tomo Annalium ſuperius diximus. Porro ad Hunnos in Pannonia
commorantes haud pridem Aetium Ducem Romani exercitus ſe contuliſſe, vt per eos Valenti- d Sozom. libr. 7.
niano Imperatori, cuius iras meruerat, reconciliaretur, ſuo loco dictum eſt; eoſdemq. in Gallijs po cap. 25.
ſtea Burgundiones contriuiſſe, Proſper affirmat. At non ijdem protſus, licet eiuſdem gentis, hi ſũt
quos ex Oriente migraſſe, & palabundos in Illyricum vſque perueniſſe, tum Marcellinus tum Pro
ſper teſtantur: nouum enim ex alueario, e natiuo inquam ſolo, huiuſmodi Hunnorum eſt progreſ-
ſum examen ſub Attila & Bleda fratribus:quorum altero fraterna cæde ſublato, alter nempe At-
tila, ſummã adminiſtrauit Imperij. Ita quidem excreſcente nequitia, a Deo flagellum paratur: vt
plane ſecundum illas Domini minas a Hieremia [e] populo annunciatas acciderit: Adducam ſup
vos gentem de longinquo, domus Iſrael(ait Dominus)gentem robuſtam, gentem antiquam, gen- e Hier. 5.
tem cuius ignorabitis linguam, nec intelliges quid loquatur.]

E Quænam iſta gens fuerit, qualibus ve prædita moribus, Ammianus exacte quidem deſcribit XXXVII.
his verbis [f]: Hunnorum gens monumentis veteribus leuiter nota, vltra paludes Mæoticas glacia f Ammian. libr.
lem Oceanum accolens, omnem modum feritatis excedit. Vbi quoniam ab ipſis naſcendi primi- 31. in princ.
tijs infantium ferro ſulcantur altius genæ, vt pilorum vigor tempeſtius emergens, corrugatis cica *Hunnorum ſe-*
tricibus hebetetur, ſeneſcunt imberbes, abſque vlla venuſtate ſpadonibus ſimiles, compactis om- *des & mores.*
nes firmiſq. membris, & opimis ceruicibus, prodigioſe deformes & pandi, vt bipedes exiſtimes
beſtias, vel quales in commarginandis pontibus effigiati ſtipites dolantur incompte in hominũ
figura: ſic & in ſua vita viſi ſunt aſperi, vt neque igne, neque ſaporatis indigeant cibis, ſed radici-
bus herbarum agreſtium, & ſemicruda cuiuſuis pecoris carne veſcantur, quam inter femora ſua
& equorum terga ſubſertam fotu calefaciunt breui: ædificijs nullis vmquam tecti, ſed hæc velut
ab vſu communi diſcreta ſepulchra declinant; nec enim apud eos vel arundine faſtigiarum repe-
riri tugurium poteſt: ſed vagi, montes peragrantes & ſiluas, pruinas, famem, ſitimq. perferre ab in
cunabulis aſſueſcunt. Peregre tecta, niſi adigente maxima neceſſitate, non ſubeunt: nec enim apud
eos ſe-

eos ſecuros exiſtimant eſſe ſub tectis. A

XXXVIII. *Hunnorum veſtitus et vict⁹.* Indumẽtis operiuntur linteis, vel ex pellibus ſilueſtrium murum cõſarcinatis:nec alia illis domeſtica veſtis eſt,alia forenſis;ſed ſemel abſoleti coloris tunica collo inſerta,non ante deponitur, aut mutatur,quam diuturna carie in pannulos defluxerit defruſtata. Galeris incuruis capita tegunt hirſuta crura corijs munientes hedinis:eorumq.calcei formulis nullis aptati,vetant incedere greſſibus liberis,qua de cauſa ad pedeſtres parum accomodati ſunt pugnas; verum equis prope affixi,duris quidem ſed deformibus, & muliebriter ijdem nonnumquam inſidentes funguntur muneribus conſuetis.In ipſis quiuis in hac natione pernox & perdius emit & vendit, cibumque ſumit & potum:& inclinatus ceruici anguſtæ iumenti,in altum ſoporem ad vſque varietatem effunditur ſomniorum.Et deliberatione ſuper rebus propoſita ſerijs,hoc habitu omnes in commune conſultant. Aguntur autem nulla ſeueritate regali,ſed tumultuario primatum ductu contenti,perrumpunt quicquid inciderit.

XXXIX. *Hunni quales in prœlijs.* Et pugnant nonnumquam laceſſiti, ſed ineuntes prœlia cuneatim varijs vocibus ſonantibus torunm. Vtq.ad peruicitatem ſunt leues & repentini,ita ſubito de induſtria diſperſi lugeſcunt, & impoſita acie cum cæde vaſta diſcurrunt,nec inuadentes vallum,nec caſtra inimica pilantes* præ- B nimia parte decernuntur:eoq.omnium acerrimos facile dixeris bellatores,quod procul miſſilib. telis,acutis oſſibus pro ſpiculorum acumine arte mira coagmentatis,ſed diſtinctis,cominus ferro ſine vi reſpectu . . . . . hoſtesq.cum mucronum noſijs obſeruant,contortis lacinijs illigant,vt laqueatis reſiſtentium membris equitandi vel gradiendi adimant facultatem. Nemo apud eos arat,nec ſtiuam aliquando contingit.

* palantes

XL. *Hunni ſemper vagi.* Omnes enim ſine ſedibus fixis,abſque lare,vel lege,aut ritu ſtabili diſpalantur,ſemper fugientibus ſimiles,cum carpentis in quibus habitant,vbi coniuges ex villis veſtimẽta contexunt,& coeunt cum maritis,& pariunt,& ad vſque pubertatem nutriunt pueros. Nullus apud eos interrogatus,reſpondere,vnde oritur,poteſt,alibi conceptus,natusq.procul,& longius educatus. Per inducias infidi & inconſtantes, ad omnem auram incedentes, ſpei nouæ perquam mobiles, totum furori incitatiſſimo tribuentes;inconſultorum animalium ritu,quid honeſtum,inhoneſtumve ſit,ignorantes;flexiloqui & obſcuri,nullius religionis vel ſuperſtitionis reuerẽtia alia diſtricti, auri cupidine immenſa flagrantes;adeo permutabiles & iraſci faciles, vt eodem aliquoties die a ſocijs,nullo irritante,ſæpe deſciſcant,itidemq.propitientur,nemine leniente. Hoc expeditum, in- C domitumq.hominum genus,externa prædandi auiditate flagrans immani,per rapinas finitimorum & cædes vſque ad Achaiam peruenit.]hucuſque de his Ammianus.

XLI. Sed & de Hunnorum moribus non prætereat,quod S.Ambroſius eos ludo addictiſſimos eſſe tradit,hæcq.habet,dum de fœneratoribus agit [a]: Ferunt (inquit) Hunnorum populos omnibus bellum inferre nationibus,fœneratoribus tamen eſſe ſubiectos,& cum ſine legibus viuant,aleæ ſolius legibus obedire; in procintu ludere,teſſeras ſimul & arma portare,& plures ſuis quam hoſtilibus ictibus interire. In victoria ſua captiuos fieri, & ſpolia ſuorum perpeti, quæ pati ab hoſte non nouerint. Ideo numquam belli ſtudia deponere,quod victi aleæ ludo,cum totius prædæ munus amiſerint ludendi ſubſidia requirunt bellandi periculo. Frequenter autem tanto ardore rapi, vt cum ea quæ ſola magna æſtimant,victus arma tradiderit,ad vnum aleæ iactum vitam ſuam poteſtati vel victoris,vel fœneratoris addicat. Denique conſtitit,quod quidam eorum & Imperatori Romano cognitus in fide,pretium ſeruitutis,quam ſibi tali ſorte ſuperatus inulerat,ſupplicijs imperatæ mortis exſoluerit.]hæc ſanctus Ambroſius. Porro Hunnos itidem fuiſſe impudicos,Saluianus [b] affirmat. Hæc autem de Hunorum moribus,tum a noſtris,tum ab externis petita auctori- D bus,a nobis haud ſunt otioſe relata,ſed vt videas,et admireris Crucis potẽtiam,quæ omne genus perdomuit barbarorũ:qui enim adeo feri & indomiti, truculẽti, & omnis prorſus humanitatis expertes fuere,ſub iugo tandem Chriſti redacti,pij,manſueti,humani,benigni,modeſti,omnique ex parte ſanctiſſimi euaſere,enituereq.ex eis Reges,qui maximo Chriſtianæ religioni decori fuerũt & ornamento. Porro talia potuiſſe præſtari,nõniſi legis Euangelicæ eſſe,Theodoretus libro de Legibus pluribus diſputat.

a Ambro. de Tobia c. 11.

Hunni luſores.

b Saluian. de ver. Iudicio & prouideut. Dei lib. 4.

XLII. *Plures Hunnorum egreſſus.* Quod vero ad Hunnorum præſentis temporis ſtatum pertinet:poſt eorum egreſſum eo formidabiliores ſunt redditi,quo docti prudentiam rerum experimento,militarem aſſecuti ſunt diſciplinam ſub Rege verſutiſſimo militantes. Fuiſſe vero Attilam ſuperſtitione Ethnicum,tradũt;nec recens cum ſuis prodiiſſe e Mæoticis regionibus,ſed cum fratre in Pannonia ſuis imperaſſe, apud Paulum Diaconum & alios eum ſecutos inuenies:cum tamen Marcellinus affirmet,Hunnos hos ante biennium ſub Conſulatu Eudoxij atque Dioſcori e ſuis ipſorum finibus exijſſe. Quod autem ad graſſationem Attilæ ſpectat in Oriente,& quomodo Theodoſium ſub tributo redegerit, iam diximus,ſuiſque locis inferius dicturi ſumus. Qui igitur anno ſuperiori e ſuis ſunt regionibus ſe- E mel egreſſi in ruinam Orientalis Imperij,conſtat aſſertione Marcellini,ſequẽti adhuc anno & amplius Orientales oras vexaſſe,vt ſuis locis dicturi ſumus. At de Hunnis hactenus.

XLIII. Sub hoc eodem Conſulatu Theodoſij & Albini,idem Imperator Theodoſius conſtitutionem edidit de releuatis ab oneribus tributarijs poſſeſſionibus eorum,qui grauamen ſe eſſe paſſos a mẽſoribus & reuiſoribus agrorum prouincialium quæſti ſunt:eſt eius exordium [c]; Perfecta eſt ac plena liberalitas,&c.]ſed ſanciendæ legis huius occaſionem attende. Ad hæc plane ſpectat querela Theodoreti de Cyrenſibus ſuis onere tributorum oppreſſis,& non ſicut alij releuatis;extat de his epiſtola ipſius ad Proclum Conſtantinopolitanum Epiſcopum,quam nondum cuſam ex prõptuario bibliothecæ Vaticanæ primum hic tibi deſcribendam curauimus,vt intelligas Epiſcopos ſuarum ouium non ſpiritualia tantum,ſed & quæ pertinent ad ipſarum bona curaſſe. ſe habet igitur in hunc modum [d]:

c Nouel. Theodoſ tit. 33. de releuat.

d Theod. ep. 47.

XLIV. Superiore anno ſanctitas tua illuſtrem Philippum noſtræ ciuitatis præcipuum virum magne

liberauit

A liberauit infortunio:& tranquillitatem adeptus propter tuæ beatitudinis protectionem,tuis laudi *Theodoret.curat Cyri ciuitatis tributorũ remiſſionem.*
bus noſtras repleuit aures.Sed omnem illam tuam protectionem pientiſſimus Epiſcopus N.inuti
lem demonſtrare nititur:& tam quæ ante duodecim annos ſæpe facta eſt viſitatio prouinciæ calũ-
niatur,& illam accuſare contendit;quæ nec plagiarij qoidem homines facere auderent. Tuum igi
tur ſacrum caput oro,vt eius mendacia ſedare facias:Præfectoſq. illuſtres etiam perſuadeas deſcri
ptionem confirmare,quam iure & humane decreuerunt. Grauiſſimam enim re vera deſcriptionẽ
ſupra omnes regiones & prouincias & ciuitates noſtra ciuitas paſſa eſt. Et cum omnes ciuitates
ſint exoneratę grauaminibus: hæc vna remãſit,quæ hucuſque ſupra ſex myriadas duo millia iuge
rum perſoluit:ſero tamen tandem qui excelſum illum thronum obtinent, adducti,viſitatores pro-
uinciæ miſerunt:& illorum emiſſam cognitionem & ſententiam accepit quidem magnificus bonæ
memoriæ Iſidorus,confirmauit etiam glorioſiſſimus & Chriſto dilectus dominus Florentius: &
diligentius totum argumentum cum inueſtigaſſet qui nunc præeſt,& iuſtitia thronum illuſtrat,re
gio hanc confirmauit decreto. Ille vero veritatis amator,propter eam quam cum illuſtri Philippo
inimicitiam exercet,aduerſus pauperes bellum ſuſcepit. Qua de cauſa tuam precor ſanctitatem,
B vt iniquæ linguæ iuſtam linguam ſuam obijciat;& veritatem,cui bellum infertur, protegat, & ip-
ſam inexpugnabilem demonſtret,& mendacij arguat vanitatem.]hæc ad Proclum Theodoretus.
Verum ad Pulcheriam Auguſtam eodem argumento ſcribens epiſtolam, hæc magis luctuoſe de-
plorat,delatoremque peſſimum detegit,dum ita ſcribit [a], a dignis laudibus eiuſdem Pulcheriæ a Theodor.epiſ. 43.
exordiens:

Quoniam Imperium pietate exornatis,& purpuram fide illuſtratis,hæc ſcribere audemus,nec XLV.
noſtram humilitatem intuemur:Sacerdotio enim decentem tribuitis honorem. Hæc mecum repu *Theodoretus auxilium implorat a Pulcheria Auguſ.*
tans,tuam potentiam oro, noſtram prouinciam miſeratione dignam ducere, & viſitationem ſæ-
pius factam confirmari præcipere,nec audire falſas calumnias,quæ a nonnullis fiunt aduerſus eã;
nec fide dignum illum ducere,qui Epiſcopi quidem nomen ſe iactat habere,talia vero patrãtem,
quę ne plagiarij quidem facere auderent. Hic enim iam accuſatus,& excommunicationis vinculis
innodatus a Deo dilectiſſimo & ſanctiſſimo Archiepiſcopo Antiocheno domino Domno,dũ Con-
cilium congregari deberet,vt eius accuſationes & querelæ examinarentur,cum aufugiſſet, ad re-
giam ſe contulit vrbem,& delatoris artem exercens,prouinciæ moleſtias infert,quam matrem q.
C dem appellat,mala vero infert myriadibus pauperum:& pro ea quam aduerſus vnum exercet ini
micitiam,linguam ſuam aduerſus omnes acuit.

Qualis vero is ſit,& quibus exercitijs enutritus,ego quidem non dicam, quæ nec licent cogitã XLVI.
do. Illud tamen ipſum aperta indicat coniectura,quod nunc facere aggreſſus eſt. De prouincia au
tem hoc vnum dicam:quod cum tota regio vectigalium diminutionem obtinuerit, hæc tantum
hac clementia frui minus potuit,quamuis grauiſſimo onere opprimeretur. Quapropter multi qui
dem fundi colonis ſunt priuati,multi dominis omnino orbati:& pro his miſeri ciues vectigalia ſol
uere coguntur:ferre autem ſolutionem non valentes,alij quidem mendicant,alij fugiunt,& in vnũ
tantum ciuitas ipſa redacta eſt;qui nec ipſe ſtabit,niſi aliquod remedij vel ſalutis malis adhibea
tur. Spero autem quod veſtra ſerenitas ciuitatis malis medebitur,& alijs iuſtis & ſanctis actioni-
bus ſuis hanc etiam adiiciet.]hæc ad S. Pulcheriam Auguſtam Theodoretus,a nobis relata occaſio
ne Imperatorij edicti hoc anno de releuatione tributorum promulgati.

Commendatione quidem digna optimi Antiſtitis ſolicitudo,non pro animarum ſalute dum- XLVII.
taxat impenſa,ſed etiam corporum:adeo vt nihil prætermiſerit, quo ſuis ſibi ſubiectis ciuibus & *Theodoretus erga ſuos ſtudioſus.*
D comprouincialibus prodeſſe poſſet. Audi quid ipſe in epiſtola ad Nomum Conſulem habeat [b] de
beneficijs erga ſuos Cyrenſes collatis:Publicas porticus in ingreſſu eccleſiarum ædificaui: Pontes
duos magnos extruxi: Balneorum publicorum geſſi curam:cum ciuitatem reperiſſem quę minime b Theodo.epiſt. 81.
a defluente flumine aquabatur, aquæductus paraui,& ciuitatem aquis carentem aquis repleui.]
hæc in epiſtola ad Nomum Conſulem,quam alia occaſione inferius ſuo loco integram reddituri
ſumus. Sed quid præterea? quæſiuit eiſdem ſuis Cyrenſibus magna induſtria qui languoribus
ægrotantium mederentur. Accipe de his ipſius ad Apellam perbreuem epiſtolam his verbis
conſcriptam:

Cyri gubernacula & adminiſtrationem adeptus ego,omnes artes neceſſarias illi comparaui: XLVIII.
præter has,medicæ artis peritos,vt illam incolerent & habitarent, hortatus ſum & effeci. Vnus *Quid Theodoretus de Petro presbytero medico.*
horum eſt reuerendiſſimus presbyter Petrus,qui rationabiliter & artificioſe artem exercet,ac illã
multum exornat. Nunc vero,proficiſcentibus nobis,multi etiam alij hanc reliquerunt ciuitatem,
ac idem Petrus proficiſci decernit. Hac de cauſa tuam precor magnificentiam,vt illius curam ge-
ras,eumq. protegas;ſufficiens enim eſt & peritus,vt morbis opem ferre valeat,& morbos pellere.]
E hactenus Theodoretus. Ex quibus & illud intelligas,haud incongruum viſum eſſe maioribus,Dei
miniſtros piæ charitatis officio artem medicam exercere;quod in ſacris litteris legerent, Lucam
medicum nominatum ab Apoſtolo Paulo ſcribente ad Coloſſenſes [c]. Tametſi poſterioribus ſæ- c Coloſſ. 4.
culis,quando & medicorum multa eſſet copia, ob euitanda nonnulla pericula,quæ ex eius artis ex
ercitio contingere poſſent,id pie ſancteq. fuit clericis & monachis interdictum. Sic igitur Theodo-
reti Cypri Epiſcopi exemplo vides,ita ſanctos Epiſcopos ſubditis ſibi populis diligenti cura mi-
niſtraſſe quæ ad ipſorum animarum ſalutem ſpectare viderent, vt tamen quæ eſſent ad corporum
ſanitatem,& rerum quas poſſiderent bonum ſtatum ſpectantia, præſtare minime prætermitte-
rent,in omnibus optimi paſtoris ſpecimen edentes,& patres amantiſſimos cunctis æque præſefe-
rentes.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

IESV

I. *De Nomo Cõſule.*

ANnus, qui ſequitur quadringenteſimus quadrageſimusquintus, Conſulatu ſexto Valentiniani Auguſti & Nomi (quem alij perperam Noniũ dicunt) reperitur adſcriptus in publicis monumentis Conſulibus notari ſolitis. Quod ad Nomũ pertinet: hoc anno Dioſcorus Epiſcopus Alexandrinus eius opera vſus eſt ad exagitandos Cyrilli prædeceſſoris affines, exigendo ab eis bona illius. Quam vero tyrannice Dioſcorus in eos hoc anno agere cœperit, ex libello Athanaſij euſdẽ Cyrilli ex ſorore nepotis poſſumus intelligere, in quo hæc poſt exordium habet, vbi cuncta ab obitu Cyrilli, quem contigiſſe diximus anno ſuperiori, hiſtoria exacte deſcribitur his verbis [a]: Sanctæ & beatæ memoriæ Cyrillus magnæ Alexandriæ ciuitatis quondam triginta & duobus annis Archiepiſcopus irreprehenſibiliter & cum recta fide viuens, mihi quidem Athanaſio & clariſſimæ memoriæ Paulo fratri meo auunculus fuerat, meæ vero matris Iſidoræ germanus. Hic moriturus B teſtamẽtum condens, honorauit eum, quicumque ille poſt eum fuiſſet ordinatus Archiepiſcopus, plurimis & magnis legatis de ſua ſubſtantia, coniurans eum in ſcriptis per venerabilia & terribilia myſteria, vt ipſius foueret genus, & in nullo eius laborem inferret.

a Extat in Concil. Chalced. Act. 3.

Cyrilli nepotes afflictati a Dioſcoro & Nomo Conſule.

II. Sed reuerendiſſimus Dioſcorus, qui malo non ſolum noſtro, ſed etiam totius illius diœceſeos ſuccedens throno, inimicitiam exercens contra eius rectam fidem hæreticus conſtitutus, non ſolum non fouit, ſed pro nihilo ducens eius terribiles adiurationes, contraria in eos operatur, omnes aduerſus nos inquirens inſidias: & in principio quidem Epiſcopatus (quem neſcio qua ratione ſortitus eſt) mihi & fratri meo adhuc tunc ſuperſtiti mortem minitans, a nominatiſſima Alexandria quadam nos interuentione * excluſit, vt perſecutionem paſſi exinde ad feliciſſimam Conſtantinopolitanam vrbem perueniremus, ſperantes mereri auxilium.

** intentione*

Nepotes Cyrilli coacti proficiſci Conſtantinopolim.

III. Sed intentio reuerendiſſimi viri talis erat, quatenus hic teneremur, & affligeremur tam ab iniquæ memoriæ Chryſaphio, quam etiam a magnificentiſſimo & glorioſiſſimo Nomo, tunc res totius Orbis habente: quæ manifeſta ſunt præ manibus. Hoc enim mandauit per litteras, quaſi magnum aliquid prouidens memoratis, vt nos quidem ab eis conſumeremur, ipſis vero noſtræ captionis gratiam ſe habere confiteretur. Quippe illico cum in Regiam vrbem perueniremus, ſperãtes C mereri auxilium, ſub cuſtodia diuerſis ſumus pœnis ſubiecti, quouſque omnia quæ in mobilibus habebamus, daremus: ita vt cum tormentis non ſufficeremus, quaſi pro remedio cogeremur cum grauiſſimis vſuris multos fœneratores inquirere: ita vt noſter quidem frater clariſſimæ memoriæ Paulus non ſuſtinẽs cruciatus & iniurias, humanis rebus excederet. Ego autem Athanaſius, & noſtra matertera & vxor & filij fratris mei malo noſtro in humanis rebus permanſimus, nihil aliud quam fœneratores habentes ſub grauiſſimis vſuris, vt de cetero nec procedendi habeamus licentiam pro frequentiſſima fœneratorum contra nos interpellatione, cum non haberemus vnde ſolueremus debitum. Super hæc autem vt neque habitationem aliquam haberemus: noſtras domos præparauit eccleſias fieri, meam Athanaſij quarto tecto ſuperiacentem, & quæ pro ſui poſitione fieri non poſſet eccleſia, quia complectitur cum prædictis domibus alias etiam vicinas domos & reditus tenens.] Inuidia plane exſauciatus Dioſcorus, quod in ea familia ſexaginta ferme annis tantæ ſedis dignitas & amplitudo perſeueraſſet (nam tenuit eam Theophilus Cyrilli patruus anni viginti ſeptem; cui ſuccedens Cyrillus, eidem præfuit Eccleſiæ annis trigintaduobus) adeo acer D bam in Cyrilli coniunctos perſecutionem excitauit. Subdit vero Athanaſius:

IV. *Dioſcorus exauctorauit Nepotem Cyrilli.*

Sed neque his contentus, me presbyterio priuauit, & alienum ab Eccleſiaſtico fecit collegio, nulla aduerſum me facta accuſatione. Et iam agimus annum integrum errantes de loco in locũ, aliquando quidem a creditoribus fugientes, aliquando & ab ipſo, neque in eccleſiis, neque in monaſterijs habitare permiſſi. Sic ergo perueniente me Athanaſio in Metanœa (eſt id nominis ſuburbano magnæ Alexandriæ ciuitatis, quod aliquando Canopos vocabatur, quod ſuburbanum ab initio & antiqua conſuetudine ad refugium confugientium conſtitutum eſt: totum enim videtur eſſe ſub tutela venerabilis monaſterij Tabennenſium) verum etiam & intra fines ſanctæ Dei eccleſiæ habens & publicum balneum, in quo & reficere noſtrum miſerabile corpus, & tutelam ab inſidiãtibus ſperabamus habere: in tantum autem ad impietatem memoratus reuerendiſſimus Epiſcopus declinauit, vt miſerioribus nobis omni miſeratione effectis neque miſereretur, neque aliquando aliquod mandatum Chriſti præciperet impendi. Nam præcepit, neque publicum balneum exhiberi, neque panem tranſmitti, neque aliquem alium cibum ibi venundari, ad hoc vnũ reſpiciẽs, E quatenus ſub anguſtia nõ lauandi & famis periremus. Vnde ex multa anguſtia & penuria paulo minus de humanis rebus exceſſeramus: quod mihi quidem optabile erat, vt a tantis malis liberarer; non autem contigit mihi per miſericordiam Dei. Pecuniæ namque, quas exacti ſumus, quædam quidem de propria noſtra ſubſtantia, aliæ vero ſub grauiſſimis vſuris (ſicut diximus) accommodatæ vſque ad mille quadringentas plus minus auri libras extenduntur, quas a nobis magnificentiſſimus & glorioſiſſimus Nomus (*hic anni huius Conſulatum geſſit*) per virum deuotum Seuerũ Magiſtrianum & quondam Subadiutorem eiuſdem deuotiſſimæ Magiſtrianorum ſcholæ accepit: nec enim faciem illius barbari Chryſaphij vidimus. Poſt has omnes pecunias exegit a noſtris materteris, ſororibus vero ſanctæ & beatæ memoriæ Cyrilli, vſque ad ipſam animam, extremamque expugnationem afflictis metu mortis, impoſitis auri pondo octogintaquinque. Nihilominus & filios clariſſimæ memoriæ fratris mei orbitate infelices, & eius vxorem mortem mariti ſui plangentem auri pondo quadraginta *ſoluere coegit.*] hactenus de his quæ paſſi ſunt Cyrilli propinqui, inſtigatione Dioſcori, per Nomum anni huius Conſulem ordinarium. Vetus exemplum, frequentius

Anguſtiæ Athanaſii Cyrilli nepotis.

iteratum,

A iteratum, de his quæ pati ſoleant, ſiue iuſte, ſiue iniuſte ducati Epiſcoporum affines.

Ad hunc eumdem Nomum Conſulem extant a Theodoreto datæ tres epiſtolæ [a], quarum prima perbreuis ita ſe habet [b]:

a Theodor. epi 58. 81. 96.
b Theodor. epi. 58.

V.

Theodoretus Epiſcopus Cyri Nomo Conſuli. Bifariam animus mihi diuiditur, dum conſulo an ſcribendum mihi ſit tuæ celſitudini. Cum enim nouerim mentis tuæ ſublimitatem, & publicas curas tibi animo inhærere, præſtare arbitror ſilere. Cum vero e contra ſciam tuæ mentis vaſtitatẽ, tacere non poſſum, veritus ne inertiæ reprehendar. Impellit me etiam deſiderium, quod modica illa tui aſpectus experientia & ſenſus mihi iniecit. Satiari enim me minus permiſit beatiſſimi illius hominis morbus & obitus, cuius cauſa, ſolatij medicamentum, litteras cogito. Vniuerſorum autẽ Dominum precor, vt tuam vitam feliciter ducat ſemper & dirigat; vt tua prouidentia omnes frui poſſimus.] hæc ad huius anni Conſulem Nomum Theodoretus: de duabus vero reliquis epiſtolis ad eumdem datis, ſuo loco opportunius agemus.

VI.

Quibus vero cladibus hoc anno ipſa Conſtantinopolitana ciuitas afflictata fuerit, his paucis Marcellinus [c]: Apud Byzantium populari orta in Circo ſeditione, multi ſeſe inuicem trucidarũt, B multaq. extrinſecus hominum inſtar pecorum corpora perierunt. His Conſulibus magna fames Conſtantinopolim inuaſit, peſtiſq. illico ſubſecuta: templum regiæ ciuitatis igne crematum.] hæc ipſe. Ex quo enim exorta ibi eſt Neſtorij hæreſis, & ab eius ſtudioſis foueri (vel ſaltem occulte) nõ deſtitit, florentiſſimus ille ſtatus tum ciuitatis illius, tum totius Orientalis Imperij, in deterrimũ plane omniumq. miſerrimum mutatus eſt. Abominationem enim hæreſum poſt ſe ducere ſolere deſolationem, tum diuinis [d] litteris, tum exemplis frequentibus admonemur. Sed ad huius anni res Eccleſiaſticas Occidentis ſtylum admoueamus.

c Marc. in Chro. his Conſ.
Conſtantinopolitana ciuitas dire afflictata.
d Dan. 9. Matth. 24.

VII.

Cum anno ſuperiori (vt vidimus) S. Leo Romanus Pontifex Manichæos Romę repertos ad publicum Concilij ibidem habiti perduxiſſet examen, vulgaſſetq. eorũdem portentoſa facinora: eiuſdem Papæ ſolertia Valentinianus officio non defuit, quin eoſdem nefandiſſimos hæreticos lege edita inſequeretur. hoc igitur anno aduerſus eoſdẽ ad Albinũ Præfectũ Prætorio ita reſcripſit [e]:

e Nouel. Valent. lib. 2. tit. 2. de Manich.

VIII.

Conſtitutio Valentiniani contra Manichæos.

Superſtitio Paganorum quoque damnata temporibus, inimica publicæ diſciplinæ, & hoſtis fidei Chriſtianæ, ad excidium ſui clementiam noſtram non immerito prouocauit: Manichæos loquimur, quos execrabiles & toto Orbe pellendos omnium retro Principum ſtatuta iudicarunt. Nec C diſſimulationem crimina nuper detecta patiuntur. Quæ enim, & quam dictu audituq. obſcœna in iudicio beatiſſimi Papæ Leonis, coram Senatu ampliſſimo, manifeſta ipſorum confeſſione patefacta ſunt? Adeo vt eorũ quoque qui diceretur Epiſcopus, & voce propria proderet, & omnia ſcelerũ ſuorum decreta perſcriberet: quod notitiã noſtrã latere non potuit, quibus tutum non eſt negligere tã deteſtandã Diuinitatis iniuriam, & impunitum relinquere ſcelus, quo non ſolum corpora deceptorum, ſed etiam animæ inexpiabiliter polluũtur. Vnde, Albine parens cariſſime Auguſtorum, illuſtris magnificentia auctoritatis tuæ hac nos in æternum victura lege ſtatuiſſe cognoſcat, quam in omnium prouinciarum faciat notitiam, edictis propoſitis, peruenire: Vt vbicumque terrarum quiſquis Manichæorum fuerit deprehenſus, pœnas, quas in ſacrilegos iura ſanxerunt, auctoritate publicæ ſeueritatis excipiat. Sitq. publicum crimen, & omni volenti ſine accuſationis periculo tales arguere ſit facultas. Nec cuiquam licitum, tutumq. ſit, aut celare tales, aut talibus cohibere, cũ omnia de his nobis confirmata ſint retro Principum cõſtituta: vt nouerint vniuerſi, hac edictali lege propoſita, Manichæos dignitate militiæ, & vrbium habitatione priuandos, ne quis innocens talium cõuerſatione & ſocietate capiatur. Succeſſiones nec capiãt, nec relinquant; ſed Fiſci noſtri vi D ribus aggregentur. Nec eis quod palam interdicitur, vlla fraude quæratur. Iniuriarum careant actione: contractus liberos omnino non habeant. Primates vniuſcuiuſque militiæ vel officij mox exigenda per apparitionem veſtram decem librarum auri multa percellat, ſi quem hac ſuperſtitione pollutum ſiuerit militare. Neque enim aliquid nimium in eos videtur poſſe decerni, quorum inceſta peruerſitas religionis nomine, lupanaribus quoque ignota, vel pudenda committit. Dat. XIII. Kalend. Iulij, Romæ, Valentin. Auguſto VI. & Numo * V. C. Conſſ.]

* Nomo

IX.

Sed & memoria quidem perpetua dignum eſt eiuſdem Imperatoris illud reſcriptũ, S. Leone Romano Pontifice expetente, ad Aetiũ agentem in Gallia Magiſtrum militiæ hoc anno datum in cauſa Hilarij Epiſcopi Arelatenſis, quod quidem nobiliſſimam rei geſtæ huius temporis hiſtoriã continet: deſcribemus ipſum, ac ſubinde reliqua ad eamdem cauſam ſpectantia in medium adducemus. ſic enim ſe habet [f]:

f Nouel. Valentin. inter Nouell. Theodoſii poſt Codic. Theo. tit. 24 de Epiſco. ordinat.

Reſcriptũ aduerſus Hilariũ Epiſcopum Arelat.

Certum eſt nobis & Imperio noſtro vnicum eſſe præſidium in ſupernæ Diuinitatis fauore: ad quem promerendum præcipue Chriſtiana fides & veneranda nobis religio ſuffragatur. Cum igitur ſedis Apoſtolicæ primatum, ſancti Petri meritum, qui princeps eſt Epiſcopalis coronæ, & Ro- E manæ dignitas ciuitatis, ſacræ etiam Synodi firmarit auctoritas, ne quid præter auctoritatem ſedis iſtius inlicitum præſumptio attentare nitatur: tunc enim demum Eccleſiarum pax vbique ſeruabitur, ſi rectorem ſuum agnoſcat vniuerſitas. Hæc cum hactenus inuiolabiliter fuerint cuſtodita: Hilarius Arelatenſis (ſicut venerabilis viri Leonis Romani Papę fideli relatione comperimus) contumaci auſu inlicita quædam præſumenda tentauit; & ideo Tranſalpinas Eccleſias abominabilis tumultus inuaſit, quod recens maxime teſtatur exemplum. Hilarius enim qui Epiſcopus Arelatenſis vocatur, Eccleſiæ Romanæ vrbis inconſulto Pontifice, indebitas ſibi ordinationes Epiſcoporum ſola temeritate vſurpans, inuaſit: nam alios incompetenter remouet *; indecenter alios, inuitis & repugnantibus ciuibus, ordinauit. Qui quidem, quoniam non facile ab his qui non elegerant, recipiebantur, manum ſibi contrahebat armatam, & clauſtra murorum in hoſtilem morem vel obſidione cingebat, vel aggreſſione reſerabat; & ad ſedem quietis, pacem prædicaturus *, per bella ducebat.

* remouens
* prædicaturum

X.

His talibus contra Imperij maieſtatem, & contra reuerentiam Apoſtolicæ ſedis admiſſis, per

ordinem

Iura Roman. Pon. illæſa ſeruanda.

ordinem religioſi viri Vrbis Papæ cognitione diſcuſſis, certa in eum ex his quod male ordinane- A
rat, lata ſententia eſt. Et erat ipſa quidem ſententia per Gallias etiã ſine Imperiali ſanctione valitu-
ra. Quid enim tanti Pontificis auctoritate in Eccleſias non liceret? Sed noſtram quoque præceptio-
nem hæc ratio prouocauit, ne vlterius vel Hilario, quem adhuc Epiſcopum nuncupari, ſola man-
ſueti Præſulis permittit humanitas, nec cuiquam alteri Eccleſiaſticis rebus arma miſcere, aut præ-
ceptis Romani Pontificis liceat obuiare. Auſibus enim talibus fides, & reuerentia noſtri violatur
Imperij. Nec hoc ſolũ, quod eſt maximi criminis, ſubmouemus: verum ne leuis ſaltem inter Eccle-
ſias turba naſcatur, vel in aliquo minui religionis diſciplinis videatur: hac perẽni ſanctione decer-
nimus, ne quid tam Epiſcopis Gallicanis, quam aliarum prouinciarum, contra conſuetudinem
veterem liceat ſine viri venerabilis Papæ Vrbis æternæ auctoritate tentare: ſed illis, omnibus-
que pro lege ſit, quicquid ſanxit, vel ſanxerit Apoſtolicæ ſedis auctoritas: ita vt quiſquis Epiſcopo-
rum ad iudicium Romani Antiſtitis euocatus venire neglexerit, per Moderatorem eiuſdem pro-
uinciæ adeſſe cogatur: per omnia ſeruatis, quæ diui parentes noſtri Romanæ Eccleſiæ detulerunt,
Aeti pater cariſſime Auguſti. Vnde illuſtris & præclara magnificentia tua præſentis edictalis legis
auctoritate faciet quæ ſunt ſuperius ſtatuta ſeruari, decem librarum mulcta protinus exigenda ab B
vnoquoque Iudice, qui paſſus fuerit præcepta noſtra violari. *Et manu diuina.* Diuinitas te ſeruet p
multos annos, parens cariſſime. Dat. VIII. Id. Iunij, Romę, Valentiniano Aug. VI. Con.] hactenus
Valentiniani conſtitutio: qua facile peruides Romani Põtificis in oẽs Eccleſias auctoritatẽ, & ad
hoc illi Imperatores inſeruire, vt eius auctoritas aduerſus oẽs refractarios ſarta tecta cuſtodiatur.

XI.

Vetus controuerſia inter Viennenſem & Arelat. Eccleſiam.

a Concil. Tauri. c. 1.

Ceterum quod ad propoſitam cauſam Epiſcopi Arelatenſis ſpectat, vt exacte cuncta noſcan-
tur, eſt ipſa altius repetenda. Primumq. illud non ignorandum, antiquam quæſtionẽ agitatã fuiſ-
ſe inter Epiſcopum Arelatenſem & Viennenſem, quod ille prætenderet ius ordinandi Epiſcopos
prouinciæ Viennenſis ſpectare ad Epiſcopum Arelatenſem. Iam enim a tempore Concilij Tauri-
nenſis inter Epiſcopos eiuſmodi de primatu controuerſia agitata eſt; hæcq. definitio in illa Syno-
do ſancita fuit [a]: Illud deinde inter Epiſcopos vrbium Arelatenſis & Viennenſis, qui de prima-
tus apud nos honore certabant, a ſancta Synodo definitum eſt, vt qui ex eis comprobauerit ciuita-
tem ſuam eſſe Metropolim, is totius prouinciæ honorem primatus obtineat, & ipſe iuxta præce-
pta canonum ordinationum habeat poteſtatem. Certe ad pacis vinculum conſeruandum, hoc cõ-
ſilio vtiliori decretum eſt, vt ſi placet memoratarum vrbium Epiſcopis, vnaquæque de his vicinio- C
res ſibi inter prouincias vendicet ciuitates, atque eas eccleſias viſitet, quas oppidis ſuis proximas
magis eſſe conſtiterit: ita vt memores vnanimitatis atque concordiæ, non alter alterã ſibi longius
vſurpando, quod eſt alij propius inquietet.] hæc eſt definitio ſanctæ Synodi Taurinenſis.

XII.

b Auſon de clar. vrb. epig. 7.

c Conc. Arela. 2. c. 18. to. 1. Concil.

At vero haud his contentus voluit eſſe limitibus Arelatenſis Epiſcopus, qui & ſuper prouin-
ciam Viennenſem primatum ſibi vendicare præſumebat: clariſſima enim vrbium Gallicanarum
Arelatenſis ciuitas eminere videbatur, quam Auſonius Romam Gallulam nominat [b]: aucta eadẽ
Imperatorum priuilegijs, ſed & Eccleſiaſticis legibus illud olim conſecuta fuerat dignitatis [c], vt
ad Arelatenſis Eccleſiæ Epiſcopum pertineret Synodum in prouincia congregare. quamobrem
Arelatenſes Epiſcopi haud acquieſcere viſi ſunt decreto Concilij Taurinenſis; ſed ordinare Epi-
ſcopos, reclamantibus populis, in Viennenſi & Narbonenſi prouincijs ſæpe tentarũt. His acceſſit,
quod eiecto Herote Arelatẽſi Epiſcopo, & factione Conſtantij tunc Magiſtrimilitũ in locum eius
intruſo Patroclo, eidem in odium & inuidiam comprouincialium Epiſcoporum & Metropolita-
norum contradicentium datum eſt ius ordinandi Epiſcopos non in Narbonenſi tantum Gallia,

d Bonifac. epi. ad Hilar. Epiſ. Narbon. to. 1. Concil.

ſed & Viennenſi. Cum vero idem ſibi id vſurparet Patroclus Epiſcopus [d], aduerſus eum conque- D
ſti ſunt populi apud Bonifacium Romanum Pontificem de illicita ordinatione præſumpta. aduer-
ſus quem ipſe Bonifacius Papa reſcripſit ad Hilarium Epiſcopum Narbonẽſem, vt ex præſcripto
Nicæni Concilij ſinguli Metropolitani ſingulis præſint prouincijs: prohibuitq. ne Arelatenſis Anti-

e Cæleſt. epi. 2. c. 4. tom. 1. Conc.

ſtes ſuæ prouinciæ fines excederet. In quam quoque ſententiam poſtea Cæleſtinus [e] Papa reſcri-
pſit ad Epiſcopos earumdem prouinciarum Viennenſis & Narbonenſis Galliarum, nimirum vt
quiſque Metropolitanus ſua prouincia deberet eſſe contentus.

XIII.

Hilarius Romam venit acturus cauſam ſuam.

f Leo epiſt. 89.

Romanę Eccleſia prærogatiua

g Matth 16.

Poſtea autem hoc tempore S. Leonis Papæ eadem ferme querela ad ſedem Apoſtolicam perla-
ta eſt aduerſus eumdem Hilarium, nimirum, quod in prouincia Viẽnenſi ordinatum præſumpſiſ-
ſet Epiſcopum deponere Celidoniũ, rurſumq. & aliũ in locũ Epiſcopi Proiecti nomine nondũ mor-
tui ſubſtituere. Cũ vero Romam idem Hilarius ad dicendam cauſam ſponte ſe contuliſſet: de his
omnibus conuictus, haud expectata ſententia, vel obtenta licentia, ab Vrbe recedens, rediit Arela-
tum: aduerſus quem hoc ipſo anno (vt ex reſcripto Valentiniani colligi poteſt) ſanctus Leo ad Epi-
ſcopos Galliæ Viennenſis prouinciæ epiſtolam dedit, cuius eſt exordium [f]: Diuinæ cultum reli-
gionis, &c.] habet autẽ ipſius præfatione hæc de primatu Romanæ Eccleſiæ: Huius muneris ſacra- E
mentum ita Dominus ad omnium Apoſtolorum officium pertinere voluit, vt in beatiſſimo Petro,
Apoſtolorum omnium ſummo, principaliter collocaret, vt ab ipſo quaſi quodam capite, dona ſua
velut in corpus omne diffunderet: vt exortem ſe myſterij intelligeret eſſe diuini, qui auſus fuiſſet a
Petri ſoliditate recedere. Hunc enim in conſortium indiuiduæ vnitatis aſſumptum, id quod ipſe
erat, voluit nominari, dicendo [g]: Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam:
vt æterni ædificatio templi, mirabili munere gratiæ Dei, in Petri ſoliditate conſiſteret, hac Eccleſiã
ſuam firmitate corroborans, vt illam nec humana temeritas poſſet appetere, nec portæ contra
illam inferi præualerent. Verum hanc petræ iſtius ſacratiſſimam firmitatem, Deo (vt diximus) ędi-
ficante, conſtructã, nimis impia vult præſumptione violare, quiſquis eius poteſtatem tentat infrin-
gere, &c.] pergit poſt hæc de præſumptione Hilarij in excedendis ſuæ ipſius prouinciæ terminis, &
de Celidonio Epiſcopo, eiuſq. cauſa agitata ipſo præſente Hilario Romę in Epiſcoporũ Concilio.
Subdit & de cauſa Proiecti Epiſcopi, cui ægrotanti Hilarius ſubrogauerat ſucceſſorem; cum, etiã
ſi mor-

A ſi mortuus eſſet,ad Viennenſem id ſpectaret Epiſcopum, cuius in prouincia Proiectus erat Antiſtes. Ad poſtremum vero irritis redditis his ab Hilario iniuſte præſumptis, & de creandis nouis Epiſcopis præſcripta regula,hæc in ipſum Hilarium S.Leo:

XIV. *De quibus redargutus Hilarius condemnetur.*

Suis vnaquæque prouincia ſit contenta Concilijs:nec vltra Hilarius audeat conuentus indicere Synodales,& ſacerdotum Domini iudicia ſe interſerendo turbare: qui non tantum nouerit ſe ab alieno iure depulſum,ſed etiam Viennenſis prouinciæ,quam male vſurpauerat, poteſtate priuatum. Dignum eſt enim,fratres,antiquitatis ſtatuta reparari;cum is qui ſibi ordinationem prouinciæ indebite vendicabat,talis in præſenti etiam prolatus fuerit,vt cum ipſe frequentius temerarijs & inſolentibus verbis ſententiam damnationis expeteret,ſuæ tãtum ciuitatis illi ſacerdotium pro ſedis Apoſtolicæ pietate præceptio noſtra ſeruauerit. Non ergo ſit illi ordinatio,qui meriti ſui conſcius,cum quæreretur ad accuſandum,turpi fuga ſe crediderit ſubtrahendum,exors Apoſtolicæ communionis,cuius particeps eſſe non meruit:Deo(vt credimus)hoc agente,qui illum, inopinantibus nobis,& ad iudicia noſtra pertraxit,& inter examinationes habitas,ne communionis noſtræ conſors fieret,vt abſcederet latenter,effecit.]Addit his admonitionem ad eoſdem Epiſcopos
B Viennenſis prouinciæ,ne pro leui cauſa ſententiam inferant excommunicationis in aliquem:præficitq. Leontium Epiſcopum,vt eius conſenſu futuræ Synodi in ea prouincia celebrẽtur. Erat Leõtius iſte Epiſcopus Foriulij in Gallia Narbonenſi,celebris fama vir,ad quem extat Sidonij Apollinaris epiſtola [a], qua ipſum his laudibus ornat:Noſtra mediocritas ætate vitæ,tempore dignitatis,priuilegio loci,laude ſcientiæ,dono conſcientiæ veſtræ facile vincatur,&c.]hæc ad Leontium Sidonius,cum iam eſſet Epiſcopus Aruernenſis.eiuſdẽ quoque meminit in epiſtola ad Baſiliũ [b]:

a Sidon lib. 6. epiſto. 3.
b Sidon. libr. 7. epiſt. 6.

XV. *Interpellatur Imperator cõtra Hilarium.*

Habito igitur(vt idem teſtatur S. Leo)Romæ in hac cauſa Concilio,liteq. Viennenſibus adiudicata,data ab ipſo ad eoſdem epiſtola:ne maiores tumultus ea de re ab Hilario cõcitarentur,placuit eidem Romano Pontifici aduerſus eumdem Hilarium interpellare Imperatoris officium per Aetium Magiſtrum militiæ exhibendum.hactenus Hilarij cauſa. Sed corrigẽdum nobis eſt,quod aliquando opinati ſumus,ipſum Hilarium abdicantem ſe Epiſcopatu,Lerinum ad priſtinam vitã monaſticam rediiſſe.id quidem exiſtimandi aperuit nobis viam Sidonius [c] Apollinaris , dum in carmine Euchariſtico ad Fauſtum,recenſens nobiliſſimos eiuſdem inſulæ incolas,vitæ monaſticæ profeſſores,hæc de Hilario:

c Sidon. epi. 90.

C —*iter redeuntis Hilarij.*] ex quo putauimus ipſum reuerſum, Epiſcopatui nuncio remiſſo.

XVI.

Verum vbi tandem peruenit ad nos ab eodem Hilario ſcripta S. Honorati Vita, necnon S. Eucherii libellus ad eumdem Hilarium datus de laudibus Eremi:plane comperimus reditum ipſius Lerinum contigiſſe,cum adhuc viueret Honoratus , immo ipſo exordio eiuſdem Honorati Epiſcopatus. Secutus enim Hilarius fuerat Arelatum ipſum S. Honoratum creatum Epiſcopum : ſed eo deinde relicto,amatam repetijt ſolitudinem.id quidem ipſe in primis Hilarius tradit,vbi de S. Honorato agit,his verbis alloquens ſuos Arelatenſes:Vobis me tanto labore per litteras,tãto per curſum ſuum ambitu ab inſula,cui me,derelictis Epiſcopatus ſui principijs,ſecreti amore reddideram,non audeo dicere,neſciens,fortaſſe præſcius amouere ſatagebat.]hæc ipſe. Sed & S. Eucherius ad ipſum de laude Eremi ſcribens,exorditur his verbis:Magno tu quidem animo egreſſus dudum de domo tua & de cognatione tua,vſque ad mare magnum, recentia eremi ſecreta penetraueras:maiore tamen virtute repetita eſt a te eremus,quam petita. Siquidem cum hãc prius hoſpes ingreſſus es,habuiſti ducem,& velut itineris tui præuium,quem deinde militiæ cęleſtis magiſtrũ;
D eumq. tunc ſecutus,& parentes relinquens,parentem tamen ſequebaris:nunc vero cum eumdem adſcitum ad Pontificatus faſtigium proſequendum putaris,ad familiare ſecretum eremi te amor retulit . Ergo nunc es nobilior,& maior exemplo. Prius enim cum deſertum peteres,comitatus patrem videbaris:nunc cum deſertum repetieris,etiam patrem reliquiſti.]nempe ipſum S. Honoratum.hæc & alia de his S. Eucherius , cum ea occaſione præclaram illam ad ipſum de laude Eremi lucubrationem dedit. Ceterũ quod ad ipſum Hilarium ſpectat;rurſum Arelatum litteris Honorati accerſitus,interfuit(vt ipſe docet)cum idem ſanctus ex hac vita migrauit:quem & peregregia funebri oratione laudauit,qua eius Vitam contexuit iam Arelatenſis factus Epiſcopus.

XVII. *Hilarius Arelat. Epiſco. virtutibus clarus.*

At licet creatus Antiſtes,iura ſuæ Eccleſiæ vendicaturus,plus æquo viſus ſit eſſe prolapſus:tamen eedens,eo tandem peruenit culminis ſanctitatis,vt ore omnium meruerit commendari. Et vt omittamus ea repetere quæ de ipſo dicta ſunt ſuperius de laboribus aduerſus Pelagianam hæreſim exantlatis,de eius erga pauperes munificentia Gennadius ita ſcribit [d]: Hilarius Arelatenſis Epiſcopus,vir in ſanctis Scripturis doctus,paupertatis amator , & erga inopum prouiſionem non ſolum mentis pietate,ſed & corporis ſui labore ſolicitus fuit:nam pro reficiendis pauperibus etiã
E ruſticationem contra vires ſuas homo genere clarus exercuit;ſed nec in ſpiritualibus neglexit:nã & in docendo gratiam habuit,& abſque perſonarum acceptione omnibus caſtigatum opus prædicationis ingeſſit.] hæc Gennadius. Porro haud his paucis circumſcribi & conſcribi valuerunt egregiæ eius virtutes,& ſpectatiſſima morum ſanctitudo:etenim(vt idem auctor eſt Gẽnadius [e]) Honoratus,non Arelatenſis,ſed Epiſcopus Maſſiliẽſis eiuſdem Hilarij res geſtas perpetuæ memoriæ conſecrauit:laudatum etiam a ſancto Proſpero diximus:egregio quoque eum præconio proſecutus eſt poſt Eucherium Conſtantius in Vita ſancti Germani:

d Gennad. de Scriptor. Eccle. c. 69.
e Gennad. de Scriptor Eccl. ca. 99.

XVIII. *Hilarius ſanctitate clarus.*

Et ad poſtremum illud ſatis ad coronam Hilarij,quod licet pro tuendis(vt ſibi videbatur, iniuſte)iuribus Eccleſiæ Arelatenſis offenſam meruerit tanti Pontificis, tamen quod ſanctitate non vulgari claruerit,in publicis Eccleſiæ etiam Romanę [f] monumentis titulo meruit ſanctitatis adſcribi,anniuerſariaque memoria eiuſdem vbique locorum dies natalis coli. Cui ſic ad breue temporis ſpatium contigit ob Eccleſiaſticas controuerſias reſilire,vt maiori poſtea impetu,ardentiorique animo, & acriori ſtudio ferretur in hoſtes . Certe quidem haud mediocre ſpecimen edidit

f Rom. Martyr. die 5. Maij.

a Prouer. 19.

Chriſtianæ modeſtiæ, dum ita exagitatus tam a Pontifice, quam ab Imperatore (Sicut [a] enim fre A
mitus leonis, ita & ira Regis) tamen omnino conquieuit, neque contrarijs editis Apologijs ſuam
cauſam defendit; cum alioqui id præſtandi, & vis eloquentiæ ipſi ſuppeteret, & iura a prædeceſſori
bus prætenſa ſuffragarentur.

XIX.

Quod vero ad eiuſdem Hilarij lucubrationes pertinet, nulla præterea nobis ingenij eius mo-
numenta ſuperſunt, niſi data ad ſanctum Auguſtinum epiſtola aduerſus Pelagianos: eius enim fuiſ
ſe diſcipulum, ſuperius dictum eſt. Vitam quoque S. Honorati primi cultoris inſulæ Lerinenſis, ac
deinde Epiſcopi Arelatenſis, ſui ipſius prædeceſſoris, cōſcripſit; quod teſtatur Gennadius [b], & alij
poſt eum: eſt enim funebris oratio, qua res ab eo geſtas eſt proſecutus: ſed eam quidem carie ſitu-
que obductam, latentem diu, haud pridem in lucem Pariſijs edidit vir doctiſſimus Genebrardus:
cui bene precamur, quod ex ea refellantur fabulæ, ſeu potius ſunt dicenda deliria incerti auctoris
operis tribus libris diſtincti de Vita S. Honorati, quo in primis fingitur idem S. Honoratus Nico-
mediæ Regis filius, & alia id genus, quæ nō ſine nauſea legi poſſunt, niſi ab eo cuius ſit ſtomachus
ferreus, & ignorantiæ vndique obductus rubigine.

b Gennad. c. 69. Vita S. Honorati ab Hilario ſcripta.

XX.

Honorati vitæ breue compendium.

Ceterum quod ad S. Honorati genus atque patriam pertinet; ex Senatoria illuſtri familia, ea- B
demque Conſulatus dignitate aucta ortum, idem tradit Hilarius; fuiſſeque patria Arelatenſem,
idem non obſcure ſignificat, dum ait ipſum, duce S. Capraſio ſene, conuerſum in monachum, ger-
manumque nactum comitem Venantium nomine, vitandæ gratia humanæ laudis, iter arripuiſſe
Orientem verſus, nauigioque perueniſſe in Achaiam: vbi defuncto eodem ipſo fratre Venātio, ip-
ſum Hilarium cum ſuis haud leuiter ægrotantem, inijſſe conſilium patriam repetendi: & licet quæ
nam patria fuerit, expreſſe non nominet; tamen Arelatum ſignificat, dum auctor ipſe Hilarius pro
concione alloquens ſuos Arelatenſes, illis plane verbis inſinuat, vbi ait: Hinc iam vobis Honoratū
veſtrum Chriſtus reducit, & occulta manu ſalubritatem regreſſus ſui temperat, &c.] quē ergo ad
ſuos Arelatenſes reductum atque regreſſum tradit, ſane inde receſſiſſe ſignificat. Redeuntem vero,
primum omnium, conſilio Leontij Foroiulienſis proxime degentis Epiſcopi, incoluiſſe inſulam Le
rinenſem a ſerpentibus obſeſſam; illicque, cedentibus illis, eccleſiam & monaſterium erexiſſe, ex-
cepiſſeque a ſæculo profugos ad vitam monaſticam excolendam, docet: ſed & Arelatum cum re-
dijſſet, ſe conuerſum a vita ſæculari ab eodem Honorato, idem qui ea ſcribit, affirmat Hilarius: nā
ait: Tunc primum illam patriam, quam fugiendam dudum crediderat, agnouit: educit me ſecum, C
ſuam prædam, gaudet, triumphat, exultat, &c.] recenſet eius in Epiſcopum Arelatenſem aſſumptio
nem, ac tandem ægritudinem, obitum, atque funus. Ad poſtremum vero eiuſmodi precibus, more
maiorum, eumdem in cælo regnantem Honoratum interpellat; quod certo ſciret, Dei amicos, de-
functos licet, humana curare; aitque: Memento itaque, amice Dei, memento iugiter noſtri. Deo in
coinquinatus aſſiſtis, canens illud canticum nouum, & ſequens agnum quocumque vadit: tu illi pe
diſſequus, tu pro nobis patronus, orationum noſtrarum interpres acceptabilis & fortis aſſertor, ꝓ
fuſas ad ſepulchrum tuum alumni gregis preces perfer: impetra, vt conſpiratione communi om-
nes ſimul, ſacerdos & populus, quæ iuſſiſti, quæ docuiſti, obtinere mereamur.] hæc Hilarius: qui ſi-
cut in Epiſcopatu ſucceſſor illius fuit, ita in præfectura cœnobij Lerinenſis poſt eumdem S. Hono
ratum Maximus Abbas fuit electus, vt S. Encherius in libello de laudibus Eremi declarat. At ve-
ro ipſum Hilarium ſub Imperatoribus Valentiniano & Marciano diem clauſiſſe extremum, Gen
nadius auctor eſt.

Preces S. Hilarij ad S. Honoratum.

XXI.

Hucuſque, in præſentem videlicet annum, S. Proſperi Chronicon peruenit, quod habetur: vt in
telligas ipſum principio & fine carere, decurtatūque eſſe: ſiquidem Caſſiodorus de ipſo ait [c]: San- D
ctus quoque Proſper Chronica ab Adam ad Genſerici tempora, & Vrbis deprædationem vſque
perduxit.] mutilata quidem eſſe omnia quæ præceſſerant vſque ad finem S. Hieronymi Chroni-
con, & alia deeſſe in fine, lector intelligit.

c Caſſiod. Inſtit. diuin. lect. libr. 1. cap. 7.

IESV CHRISTI ANNVS 446. | LEONIS PAP. ANNVS 7. | THEODOSII 39. VALENTIN. 22. IMPP.

I.

Britannia inuaditur a Pictis & Scotis.

QVadringenteſimus quadrageſimusſextus Domini annus tertio Aetij Conſulatu cum Symma
cho aperitur, nouis cladibus Romano Imperio ærumnoſus. etenim Africa, Hiſpanijs atque
Gallijs a diuerſis barbarorum gentibus occupatis, quæ ſupererat Britannia, a Scotis, & Pi- B
ctis inuaſa, dira ſtrage vaſtatur. Sed primum quod ad tempus ſpectat; ne in errorem labendi detur
occaſio, emendandus eſt Bedæ textus in libro de Sex ætatibus, dum tertium Aetij Conſulatum po
nit ſub anno vigeſimotertio Theodoſij, quem conſtat in eius Imperij trigeſimumnonum incidiſſe.
Proſecutus eſt huiuſmodi tragœdiam luctuoſam Gilda Britannus, cognomento Sapiens, ſtylo lu-
gubri. Meminit autem de epiſtola tunc a Britannis ad ipſum Aetium Magiſtrum militiæ, iam ter-
tio Conſulem hoc anno miſſa, qua Britannorum ſtrages nunciabatur, rogabaturq. Aetius præſto
eſſe cum exercitu. ait enim [d]: Igitur rurſum miſeri mittentes epiſtolas reliquas ad Aetium Ro-
manæ poteſtatis virum hoc modo loquentes:

d Gilda de exci. Britan. apud Biblioth. ſanct.

II.

Britanni interpellant Aetiū contra inuaſores.

Aetio ter Conſuli gemitus Britannorum. & poſt pauca, querentes inquiunt: Repellunt nos
barbari ad mare, repellit mare ad barbaros. Inter hæc oriuntur duo genera funerū; aut iugulamur,
aut mergimur, nec pro eis quicquam adiutorij habentes.] hucuſque ex epiſtola illa Gilda recitat.
ſed pergit ipſe: Interea fames dira ac famoſiſſima vagis ac nutabundis hæret, quæ multos eorum
cruētis cōpulit prædonib. ſine dilatione victas dare manus, vt pauxillum ad focillandam animam

cibi

A cibi caperent. Alij vero nuſquam: quin potius de ipſis montibus, ſpeluncis, ac ſaltibus, dum con-
ferti continuo rebellabant, & tum primum inimicis per multos annos prædas agentibus ſtrages da-
bant, non fidentes in homine, ſed in Deo, ſecundum illud Philonis: Neceſſe eſt adeſſe diuinum, vbi
humanum ceſſet auxilium.] hæc ipſe. Subdit vero multis narrare, quæ apud Paulum Diaconum [a] — a Paul Diac. li. 14 prope finem.
poſt mentionem habitam de epiſtola a Britannis ad Aetium miſſa his adduntur: Dum Aetius mi-
nime annuiſſet, eo quod contra vicinos hoſtes occupatus exiſteret: quidam Britannorum ſtrenue
reſiſtentes hos abigunt, quidam vero coacte hoſtibus ſubijciuntur. Deniq. ſubactā Picti extremā
eius inſulæ partem, eam ſibi habitationem fecere, nec inde vltra hactenus valuerunt expelli. At ve-
ro reſidui Britannorum, dum continuo Scotorum impetus formidarent, vltro iā de Romanorum
præſidio diffidentes, Anglorum gentem cum ſuo Rege Vertigerno ad defenſionem ſuæ patriæ in-
uitauere: quos cum amicabili ſocietate exceptos, verſa in contrarium vice, pro adiutoribus impu-
gnatores eſſe ſenſere.] Saxones hos nominat Gilda, alij vtroq. iuncto nomine, Angloſaxones. Quan-
do autem ea Angli potiti ſint inſula, ſuo loco dicturi ſumus.

Sed vnde tot mala? non aliunde quidem, quam ex erumpente ſcaturigine peccatorū: quod plu- III.
B ribus ac vehementius idem Gilda deplorans, iſta ſubinfert de Britannis non tantum omni genere
ſordium inquinatis, ſed odio & ita (quod deſperatorum eſt) aduerſus optimos exardeſcentibus: Si
quis (inquit [b]) eorum mitior, & veritati aliquatenus propior videretur: in hunc, quaſi Britanniæ — b. Gild. de excid. Britan.
ſubuerſorem, omnium odia, telaq. ſine reſpectu contorquebantur; & omnia quę diſplicuerint, Deo
que placuerint, æquali ſaltem lance pendebantur.] ac paulo poſt: Et non ſolum hæc ſæculares viri, — *Britannorum peccatis Dei ira in vltionē excitata.*
ſed & ipſe grex Domini, eiuſq. paſtores, qui exemplo eſſe omni plebi debuerint, ebrietate quāplu-
rimi quam vino madidi torpebant reſoluti, & animoſitatum tumore, iurgiorum contentione, inui-
diæ rapacibus vngulis, indiſcreto boni maliq. iudicio carpebantur, &c.] pluribus proſequitur eorū-
dem ſcelera: nec ſibi ſatis eo commentario miſcere cum luctu querelas, ſed priuatam conſcripſit
aduerſus clericos inuectiuam, quam eiuſmodi notauit titulo: In Eccleſiaſticum ordinē actis cor-
rectio.] cuius hic ſaltem reddemus exordium, ex quo cetera mediteris:

Britannia habet ſacerdotes, ſed nōnullos inſipientes: quamplurimos miniſtros, ſed multos im- IV.
pudentes: clericos, ſed quoſdam raptores & ſubdolos: paſtores (vt dicuntur) ſed occiſioni anima- — *Sacerdotū ſcelera.*
rum lupos paratos: quippe non commoda plebi prouidentes, ſed proprij plenitudinem ventris q̄-
C rentes: Eccleſiæ domos habentes, ſed turpis lucri gratia eas adeuntes: populos docentes, ſed præbē-
do interdum peſſima exempla, vitia, maloſq. mores: raro ſacrificantes, ac raro puro corde inter al-
taria ſtantes: plebem ob peccata non corripientes, nimirum eadem agentes, præcepta Chriſti ſper-
nentes, & ſuas libidines votis omnibus implere curantes: ſedem Petri Apoſtoli immundis pedibus
aliquos vſurpantes, ſed merito cupiditatis in Iudæ traditoris peſtilentem cathedram deſidētes: ſæ-
pius detrahentes, raro vera dicentes, veritatem pro inimico odientes, ac mendacijs ac ſi cariſſimis
fratribus fauentes: iuſtos, inopes, inanes, quaſi angues toruis vultibus conſpicantes, & ſceleratos
diuites abſque vllo verecundiæ reſpectu ſicut cæleſtes Angelos venerantes: egenis eleemoſynam
eſſe dandam ſummis labiis prædicantes, ſed ipſi vel obolum non dantes: nefanda populi ſcelera ta-
centes, & ſuas iniurias quaſi Chriſto irrogatas amplificantes: religioſam forte matrem, ſeu ſoro-
res domo pellentes, & externas veluti ſecretiori miniſterio familiares indecenter accipientes, &c.]
addit de inexplebili eorum appetitu gloriæ & ambitione, de auaritia, ſimonijs, præpoſteriſq. ordi-
nationibus. Sed omittamus vertere ſentinam putredinum, & cloacam turpitudinum penetrare: vt
plane manibus ſit contrectare iuſtum libratumq. æqua lance Dei iudicium, cur incolæ ſcelerati
D dati ſint gladio, & punientes eos barbari pro mercede ſint vocati ad fidem: vt ita illam contigerit
impleri ſententiam [c]: Non plebs mea vos: & vocabo non dilectam, dilectam, non miſericordiam — c Oſe. 2. Rom. 9.
conſecutam, miſericordiam conſecutam.] hæc de Britannis pro temporis ratione modo ſatis.

Sub huius quoque anni Conſulibus (inquit Marcellinus) ingenti terræmotu per loca varia im- V.
minente, plurimæ vrbes, Auguſtæ (*nempe Regia ciuitatis Conſtantinopolis*) muri recenti adhuc ædifi- — *Terræmotus ingens in orbe.*
catione conſtructi cum quinquagintaſeptem turribus corruerunt: ſaxa quoque ingentia in Foro
Tauri, dudum ſuper ſeſe in ædificio poſita, ſine vllius læſione collapſa ſunt. pluribus nihilominus ci-
uitatibus collapſis, fames & aeris peſtifer odor multa millia hominum, iumentorūque deleuit.]
hæc Marcellinus. Hic ille plane eſt pauendus & horribilis terræmotus, in quo, ſurſum turbine ſub-
lato puero, auditum eſt ab eo cani Triſagium: quamuis apud Paulum Diaconum atque Cedrenū
perperam ponatur anno trigeſimo Theodoſij Imperatoris, apud alios vero ante biennium. Sed cū
nulla ſit memoria annis ſuperioribus, dum ſedit Proclus, ſub quo omnes id contigiſſe ferunt, ter-
ræmotum aliquem factum eſſe, niſi hoc anno, quo a Marcellino ponitur; eidem aſſentimur, vt anti-
quiori omnium chronographo; meritoque in eam imus ſententiam, vt hoc anno id acciderit.

Huius quidem tanti prodigij cum plures auctores meminerint, Nicephorus e veteribus illud VI.
E exacte deſcribit his verbis [d]: Adhuc Theodoſius imperabat, & terræmotus magnus & admiran- — d Niceph. li. 14. cap. 46.
dus extitit, qui priores omnes magnitudine, celeritate, & temporis diuturnitate facile ſuperauit.
Nam ad menſes ſex maxime durauit, & non ex interuallo, ſed motu continuo omnia concuſſit, id-
que per Orbem fere vniuerſum: adeo vt non ſolū in vrbe imperante (*nempe Conſtantinopoli*) turres
in præceps ruerint, & murus variis in locis ruptus ſit, verum etiam Cherſoneſum ædificium illud
quod Macrontichos, hoc eſt, longum murum vocant, ſimul omne conciderit, & innumerabilia vbi-
que locorum magnorum operum, templorumque ædificia peſſumierint.

Terræmotus iſte Alexandriam quoque attigit; Antiochiæ autem impetu vehementiore immi-
nens, præcipua quæque ſpectacula maxime comminuit. Et innumerabiles accidere caſus non ter-
ra tantum, verum etiā mari. Alicubi enim terra dehiſcens vicos frequentes abſorbuit: alicubi fon-
tes non exigui ſubito exaruere: quibuſdam in locis vbertim aqua profluxit, quæ ibi antea eſſe ſolita
nō fuerit: arbores multæ vna cū truncis ſuis radicitus euulſæ: aggeres plurimi derepēte exiſtēres in

monteſ ingentes conformati. Mare terminos ſuos tranſgreſſum, piſces ingẽtis magnitudinis mortuos velut funda eiecit. Inſulæ plures vna cum incolis ſuis ſubmerſæ, hodie quoq. non apparẽt. Naues, vndis confertim decedentibus, in arida, velut medio mari, immobiles conſiſtere viſæ. Cladem ex eo terræ motu plurimum ſenſere Bithynia, Helleſpontus, vtraq. Phrygia, & Orientis pars maxima: ſicuti dictum eſt, inuaſit quoq. Occidentis regiones plures. Et cum longo duraret tempore, nõ ea qua cœperat vehementia graſſari perſueranit, verum ſenſim de impetu aliquid remiſit, donec prorſus conquieuit. Clades ea talis fuit. A

VII. *Quæ paſſa Cõſtantinopolis ex terræmotu.*

Byzantij autem in maximum coniecti metũ, a ruinis ædificiorum ſibi timentes, muros reliquerunt, & extra vrbẽ in Campo, qui dicitur, morati ſunt vna cum Imperatore Theodoſio & Patriarcha Proclo continuis precibus incumbentes, Deumq. vt propitius eis eſſet, & ab imminenti calamitate Orbem liberaret, obteſtantes. Et cum aliquando motu eo graſſante, terra veluti fluctuans concuteretur, & homines per metum eam ex fundamentis ipſis extirparum iri vererentur, & omnes litanijs & ſupplicationibus dediti collacrymarent, & ex profundo intimoq. animo miſericordiam diuinam implorarent: tum miraculum præter opinionem omnium, quod ſenſum & mentem omnem excedat, ſubſecutum eſt. B

VIII. *Prodigium de puero.*

Subito namq. e medio, ſpectantibus omnibus, diuina quadam vi puer in aerem ſublimis ad cæleſtem vſque tractum, ita vt iam non appareret, ſublatus, diuinam vocem, qua Angelis Deum laudibus ferre mos eſt, audiuit: eaq. voce percepta, rurſum priore puer per aerem via reuerſus deſcendit, & Epiſcopo Proclo, ipſiq. Imperatori, & multitudini omni ſupplicationibus operã danti, Deũ que hymnis celebrãti, ab Angelis canentib. ſe verba hæc audiſſe, renunciauit: SANCTVS DEVS, SANCTVS FORTIS, SANCTVS ET IMMORTALIS, MISERERE NOSTRI. Quæ vbi Proclus intellexit, ſtatim ad eum modum populum pſallere iuſſit: & terræmotus ſtatim etiam conſtitit, omninoq. quieuit. Imperator vero Theodoſius, & in feminis admiratione omnium digna Pulcheria, tanto miraculo perculſi, conſtitutione Imperiali confeſtim, vt per Orbem omnem hymnus diuinus iſte concineretur, decreuerunt. Et ex eo tempore Eccleſia Chriſti eum acceptum, nõ quolibet tantum die vſurpat, ſed etiam (vt ſimpliciter dicam) cuiuſlibet carminis & laudis Dei initio ante omnia pleno ore præmittit. Puer verborum eorum myſterium executus, ſtatim vita defunctus eſt, & in magna eccleſia, quæ Pacis nomen obtinet, conditus. Locus autem, in quo ille in ſublime actus eſt, poſtea [illegible], id eſt, Diuina exaltatio, vocatus eſt, Notum ventum pro vrbe Cõſtantinopolitana ſpectans, &c.] C

IX. *Publica teſtificatio miraculi.*

Meruit res tanta ad poſterorum perpetuum monumentum anniuerſaria conſecrari memoria, tabuliſq. adſcribi Eccleſiaſticis, dieſq. ſignari, quo tale prodigium hactenus inauditum euenit: cõſeruant eam reuerenter Græci, qui ex antiquo ipſorum Menologio eadem annuatim in Eccleſia publice legunt, quæ ſic ſe habent: Die vigeſimaquarta Septembris, imperante Theodoſio, terræmotus factus eſt magnus, & talis, qualis numquam antea factus fuiſſe commemoratur. Quo factum eſt, vt totus populus vna cum Imperatore & Patriarcha exierit extra vrbem in locum qui dicitur, Campus, propterea quod ſine ceſſatione aliqua erat illa terrarum commotio. Cum igitur Imperator ipſe Theodoſius, & Proclus Patriarcha, & totus populus litanijs & ſupplicationib. diuinã opẽ implorarent: repente puerulus quidam de media turba in aerem raptus eſt. Omnib. autem præ timore clamantibus Kyrie eleiſon, deſcendit puer, & voce magna populum compellans, petit, vt Triſagion in hunc modum decantaret: Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus & immortalis, miſerere nobis. quæ cum dixiſſet, animam Deo reddidit, & terræmotus quieuit.] hactenus in Menologio, cuius publicæ memoriæ teſtificatione rem tantam teſtatam voluimus reliquiſſe. D

X.

Sed rem adeo ingentem, omneq. humanum captum penitus ſuperantem, ſpectatiſſimis adhuc roboremus teſtibus, nempe ſanctiſſimis Epiſcopis Orthodoxis temporis huius ſcriptoribus rẽ geſtam, vti ſe habuit, recenſentibus, dum inuehũtur in Petrum Epiſcopum Antiochenum hæreticũ, vt inter alios Aſclepiades Trallianus Epiſcopus, qui vbi eiuſmodi narrauit hiſtoriam, hæc adiicit: Hoc clare non vni, vel duobus, ſed vniuerſo mundo notum fuit.] id ipſum Acacius Epiſcopus Conſtantinopolitanus de eadem re Conſtantinopoli ob oculos facta teſtatur. His adde Latinos, nẽpe Iuſtinianum in Sicilia Epiſcopum hęc eadem ex Synodo publice ſcribentem; iungeq. Quintianum Epiſcopum Aſculanum eodem tempore eadem teſtantem: adiice & ad poſtremum S. Felicem Romanum Pontificem ad eumdem Antiochenum Petrum ſcribentem, & eamdem hiſtoriam enarrãtem. extant horum omnium epiſtolæ integræ, nullaq. ex parte labefactatæ, quas conſulere pro tuæ voluntatis arbitrio poteris: habentur intextæ vna cum eiuſdem Felicis Papæ decretis tomo ſecundo Conciliorum recentioris editionis.

XI. *a Ioan. Damaſc. de fide Orthod. lib. 3. ca. 10.* *Recepta a patribus Hiſtoria.*

Porro diuinitus hoc hominibus tum allatum canticum nobili ſcriptione explicauit plurib. S. Ioannes Damaſcenus, edito de Triſagio commentario, narratamque hiſtoriam recẽſet ac probat: qui & in libro de Fide Orthodoxa [a] rurſum eius meminit, eamdemque hiſtoriam repetit, addit que de eodem Triſagio cognito, atque in Chalcedonenſi Concilio comprobato: poſt enim rei geſtæ præmiſſam narrationem: Quia (inquit) in ſancto & magno ac vniuerſali quarto illo Concilio, quod Chalcedone coactum eſt, ita cantatus fuiſſe hic hymnus traditur: ſic enim inter huiuſce ſancti Cõcilij Acta refertur. Quamobrem ridiculum ſane fuerit, illum ab Angelis proditum, & incumbentium malorum depulſione confirmatum, ac prius etiam a Seraphim decantatum ter ſanctum hymnum, vtpote quo tres Deitatis perſonæ declarentur, Cnaphæi ſtulta & nulla ratione nixa opinione, tamquam ſcilicet ille Seraphim antecellat, obteri, ac (ſi ſuperis placet) emendari. O inſignem arrogantiam, ne dicam amentiam? Nos vero (diſrumpantur licet etiam dæmones) ita dicemus: SANCTVS DEVS, SANCTVS FORTIS, SANCTVS ET IMMORTALIS, MISERERE NOBIS.] hactenus Damaſcenus. Porro decantatũ reperitur Triſagion in fine primæ Actionis Chalcedonẽſis Concilii, vbi Dioſcorus dãnatus eſt, eiuſdẽq. impietatis conſortes hæretici æque reiecti. E

Cur

Digitized by Google

XII. *Cur hoc tempore triſagium propalatum.*

A Cum autem id, hoc potiſſimum tempore, fuerit Angelico miniſterio per puerum hominibus patefactum, cauſa quidem in promptu eſt. Magna ſane diuina prouidentia factum eſſe videtur, vt cum Eutyches in ſecreto cubiculo & penetralibus monaſterij, aduerſus Diuinitatem pugnaturus, ſuper incudem obduratæ perfidiæ blaſphemiæ fulmina fabricaret, quibus labefactanda foret, ſi licuiſſet, ipſa Diuinitas, dum ſic in Chriſto vnam naturam ſicuti vnam perſonam prædicans, Diuinitatem eſſe paſſam ſicuti humanitatem, in neceſſariam aſſumptionem deduceret: aduerſus nouum hunc Hagiomachorum ducem Dei benignitas non fulgur intorſerit, ſed canticum præpararit, quo Diuinitatis immortalitas vbique gentium caneretur, & per ipſum offenſi numinis conciliatio imploraretur. Sic plane diuinæ prouidentiæ eſt humano conſulere generi; ante parare arma, quam iſter prœlium; medicamenta conficere, antequam venenum irrepat in præcordia; atque ante venturam famem horrea frumento replere. Quando autem primum detectus ſit Eutyches, qui diu tegmine ſanctitatis obtectus delituit, ſuo loco inferius dicturi ſumus.

XIII. *a Niceph. lib. 14. c. 47.* *Mœnia Vrbis Conſtantinop. inſtaurantur.*

Sed quid de inſtauratione mœnium collapſorum dicat vna cum alijs Nicephorus, accipe; poſt enim recenſitam totam illam de terræmotu tetram hiſtoriam, & canticũ cælitus miſſum, ad inſti-
B turam narrationem hæc adiecit [a]: Imperator vbi terræmotus timore liberatus eſt, illico Conſtantinopolitanæ vrbis muros reficere aggreſſus eſt: & maiorem mœnium partem, quæ in ſicco loco ſunt, per dies ſexaginta in eam quæ nunc cernitur formam Anthemius reſtaurauit, ingenti vrbi amplitudine pomœrijs prolatis adiecta. Cyrus autem Præfectus Vrbi reliquum qui conciderat, & vi temporis labefactatus fuerat, murum renouauit, atque in ſublimem altitudinem, vrbe veluti in nouam redacta formam, conſtruxit. Et cum aliquando Imperator in Hippodromo equeſtre exhibens certamen ſtaret, Byzantij ſtructura Cyri delectati, magnificam illam emiſere vocem: Conſtantinus condidit, Cyrus reſtaurauit. Qua ex cauſa ira percitus Princeps, Præfecti dignitatem, illo ſub prætextu, quod Græcæ ſuperſtitionis cultor eſſet, homini ademit, & ſubſtantiam eius omnem publicauit.]

XIV. *De Cyri Præfecti caſu.*

Hæc quidem paſſus eſt Cyrus, etſi inuidia (vt videbatur) Principis, iuſto tamen iudicio; ſed bono ſuo ceſſit: Qui enim inter tot ſigna atque prodigia adhuc deorum cultor perſeueraret, violento aliquo remedio ab eo mentis delirio curandus erat, & ſanæ menti reddendus: dũ namque hiſce neceſſitatis vinculis alligatus in ordinem redigitur, pro ſalute ad Deum Chriſtianorum, in Eccle-
C ſiam confugiendo, licet inuitus, adire cogitur. Subdit enim de eodem Cyro Nicephorus: Ille autem animum deſpondens, ad Eccleſiam confugit, & in ſacrum ſacerdotum ordinẽ allectus, Smyrnæorum præfuit vrbi. Smyrnæi vbi illum audiuere Græcorum ſacra coluiſſe, communionem eius ſunt auerſati. Cyrus autem ad eos in eccleſia talia verba fecit: Viri amici, Natiuitatem Dei & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti ſilentio colamus, quoniam auditu etiam ſolo in Virgine ſancta conceptum eſt Dei Verbum. Ei gloria ſit in ſæcula, Amen. Ac deinde gratus ciuibus fuit, & Eccleſiam pie gubernauit.] hæc de Cyri in ſedem Smyrnenſem promotione: alij autem Cotyæi eum dicunt fuiſſe creatum Epiſcopum; ſed ex vna in aliam ſedem tranſlatum exiſtimamus. De templo inſuper ab ipſo in memoriam Dei Genitricis erecto idem auctor hæc ſubdit:

XV. *Templum Dei Genitrici a Cyro erectum.*

Huius quoque eſt opus templum Dei Genitrici dicatum, quod Cyri dicitur: in quo fama eſt Romanum illum cantorem eximium propter carmina decantata honorem & præmium virtutis a Dei Genitrice recepiſſe. Templum autem id huiuſmodi occaſione iſtic eſt erectum. Cupreſſus in eo loco ingens & procera fuit, in qua ſuperioribus temporibus, neſcio quo modo, imaginem Dei Genitricis quidam occultauit. Cum autem multum præteriiſſet temporis, & imago lateret, ipſa ſe
D ipſam indicauit. Cupreſſus enim immenſo coruſcãs lumine, perinde atque fax vna ardere viſa eſt, & ingens etiam miraculorum vis ab obſcura & latenti efficacia manauit. Vbi autem quidam curioſitate laudata arborem conſcendit, imago ea, vnde miraculorum vis profluxit, apparuit. Quapropter Cyrus loco ei honorem habens, pulcherrimum & maximum Dei Genitrici conſtruxit tẽplum.] hucuſque Nicephorus.

XVI. *De miraculo ex imagine Saluatoris.*

Sed quod in his verſetur oratio, rem publicis monumentis æque teſtatam, & in Eccleſia publice legi ſolitã his addamus, quæ ex ſcripto antiquo codice S. Mariæ ad Martyres eodem argumento edita recitari in Eccleſia conſueuit, his verbis: In eccleſia S. Sophiæ Conſtantinopoli extat puteus, qui ſanctus dicitur, tectus coopertorio deaurato, argentoq. exornato, de quo iſta ſcribuntur. Chriſtianus homo in ianua domus ſuę erexerat imaginem Saluatoris; quam Iudæus odio Chriſtianæ religionis nocte furto abſtulit, cultroq. eius vultum punxit; ex quo inflicto vulnere magna copia ſanguinis effluxit, Iudæiq. veſtes aſperſit: qui magno timore affectus, eamdem acceptam imaginem in propinquum puteum coniecit, & reuerſus eſt in domum ſuam: quem cum ſanguine aſperſum eius vxor videret, in ſuſpicionem adducta eſt, patratum ab eo fuiſſe homicidium: quod il-
E le negauit: ſed maiorem augebat ſuſpicionem, dum eum timere & tremere cerneret.

XVII.

Mane autem facto venerunt ex more, qui ex publico puteo haurirent aquam: ſed cum pro aqua ſanguinem ſe hauſiſſe conſpicerent, magno ſunt horrore exterrefacti: req. ſtatim per vrbem vulgata, aduenit illuc tandem Præfectus vrbis, quod exiſtimaret illuc cadauera occiſorum eſſe proiecta. Qua de cauſa totum puteum iuſſit exhauriri aquis, in cuius fundo non hominis alicuius corpus occiſum inuenerunt, ſed ſacroſanctam imaginem Saluatoris vulnere perforatam, & e vulnere recentem adhuc ſanguinis guttam fluere, vt vnde ſanguis emanaſſet, certo indicio doceret. Eam Præfectus acceptam ad Imperatorem attulit. Cuius iuſſu, voce præconis inquiri iubetur, qui adeo ſacrilegum facinus perpetraſſet: promittens indulgentiam criminis ei qui ſponte ſeſe reum proderet, pœnam capitis ſecus facienti comminatus. Quæ cum Iudæi vxor audiſſet, de viro ſuo ſuſpicionem concepit, ſecretoque eum detulit Magiſtratui: a quo miſſis apparitoribus capi iuſſus eſt, & ad Imperatorem perductus, rem ipſam abſque tormentis, vt ſe habebat, palam fecit, conteſtatus ſe fore Chriſtianum. Qui vna cum vxore baptizatus eſt. Ipſa vero Saluatoris

veneranda imago ſuper puteum collocata eſt,puteus aũt ambitu murorum intra ſanctam eccleſiã A
comprehenſus.Cuius rei gratia Kalendis Nouembris in facti memoriam ea hiſtoria recitari con-
ſueuit.]hæc ibi:ſed quo potiſſimum tempore id acciderit,nuſquam mentio: non tamen puto ante
Nicænam poſteriorem Synodum, quod de re tam grandi nulla ibi mentio habetur.

XVIII. Sed redeamus ad Cyrũ:& quid de eo in rebus geſtis S. Danielis Stylitæ omni fide conſcriptis
a Apud Metaph. die 11. Decemb. Sur. t. 6. ead. die. memoria dignum habeatur,hic deſcribamus:qui enim illa collegit Acta, iſta habet [a]: Cuidam
Cyro,qui prius quidem fuit Præſes,poſtea autem ad ſedem Epiſcopalem ciuitatis in Phrygia,cui
nomen erat Cotyæum,euectus eſt,& ab illa poſtea diſceſſerat propter quamdam motam aduerſus
eum calumniam,erat filia nomine Alexandra,& eodem modo erat affecta,quo ille quem prius di-
ximus,& grauiter vexabatur a dæmone. Eius ergo pater,cum Sanctus ei veniſſet in mentem,ad ip-
ſum ducit filiam,naturali beneuolentię alium comminiſcens ardorem,nempe fidei.Simulatq.ergo
Sancti manus eius capiti fuerunt impoſitæ,fugatus eſt ſpiritus;& quæ laborabat,ſtatim conſpecta
Cyri conſuetudo cum Daniele Stylita. eſt ſana.Porro autem huic quoq.miraculo fuit alterum coniunctum.Iam vero Cyrus Sancto valde
confidens,eius vtebatur gratia. Vnde etiam vxorem eius,cui ſuorum agrorum fuerat mandata cu
ra,quæ ipſa quoq.erat dæmoniaca,duxit ad ipſum.Nec eum ſua fefellit fiducia,ſed ea quoq.cum fi B
lia mundata fuit a rabie dæmonis.]hæc quidem(vt reor)idcirco Cyrus meruit a dęmonibus aduer
ſa pati,quod diutius ipſe in idolis extitiſſet eorumdem dæmonum venerator: vt hoc pacto magis
magiſq.in Chriſtiana ſtabiliretur fide,dum quanta eſſet dæmonum imbecillitas,& hominis Chri-
ſtiani aduerſus eos potentia,facile intelligeret.Quid autem poſtea Danieli de acceptis memor be-
neficijs Cyrus præſtiterit,ab eodẽ auctore accipe: Pro his(inquit)magnas ei habens & agens gra-
tias(erat enim doctus & humanis litteris eruditus)in poſita illic columna,ſuper quam vitam age-
bat Sanctus,epigramma poſtea inſculpſit,quod ſic habet:

Epigrama Cyri inſcriptum columnæ Danielis.

Hic ſtat vir,qui ventos,quibus vndique impetitur,non timet:
Ambroſia autem vtitur alimento,& ſiti eſt expers humana.
Altis vero radicibus fundauit ædificium,columna duplici.
Eſt enim radix Simeon,Filium prædicans matris corruptionis expertis.]

ita Cyrus Simeonis Stylitæ memoriam habens,quod tam ſublime & inacceſſum viuendi genus ip
ſe primus aggreſſus eſſet,cuius exemplum Daniel imitatus fuerat.Porro iſta de Cyro & Daniele
longe poſt hæc tempora contigere,vt ex his quæ de eodem Daniele & Simeone inferius ſumus di C
cturi,patebit.Lucubrationum vero nobiliſſimi Cyri ingenij extat carmen,cuius eſt titulus, Veri
tas exulans.]quod tempore ſuarum anguſtiarum elaboraſſe viſus eſt. At de Cyro viro clariſſimo
ſatis,quem vexatio impietate exuit,& reddidit Dei beneficio religioſiſſimum Chriſtianum.

XIX. Hoc eodem anno vigeſimaquarta menſis Octobris S.Proclus Conſtantinopolitanus Epiſco-
Obitus Procli Epiſc. Conſtantinop. pus ex hac vita migrauit:cuius quidem rei teſtes ſunt Græcorum tabulæ Eccleſiaſticæ, in quibus
hæc ſcripta leguntur [b]: Commemoratio ſancti Patris noſtri Procli Patriarchæ Conſtantinopoli-
tani,qui ſacrarum litterarum peritia & probitate morum inſignis,cum annos duodecim & mẽſes
b Menolog die 24 Octob. tres Epiſcopatum bene rexiſſet,in pace migrauit ad Dominũ hac die vigeſimaquarta Octobris.]
ita ibi.Nicephorus in Chronico de tempore ſedis eius id ipſum habet:ex quibus emendãdus eſt
c Nicephor. lib. 14. c. 47. Nicephorus alter,Calliſtus dictus,qui ſedi Procli annos tantum vndecim tribuit [c]. De Procli ſcri
pris nihil præterea quam homilias legi,& de traditione diuinæ Miſſæ perbreue ſcriptum,quo aſſe-
rit Miſſam prolixiorem olim fuiſſe,ſed a S. Baſilio primum,& inde a S.Ioanne Chryſoſtomo ob ſo
cordiam & tędium ſtertentium potius quam aſtantium Chriſtianorum eſſe redditam breuiorem.

XX. Defuncto igitur Proclo,in eius locum ſubrogatus eſt Flauianus. Erat hic(inquit Nicephorus D
d Niceph. li. 14. c. 47. [d]) ſacrorum donariorum magnæ Eccleſiæ cuſtos,dignitate presbyter,vita autem cæleſti præcla-
rus.Creato itaq.Flauiano Epiſcopo Conſtantinopolitano,Chryſaphius eunuchus, qui plurimum
Creatio Flauiani Epiſc. Conſtantinop. apud Theodoſium Imperatorem valuit,cum minus gratam haberet eius ordinationem, ſuggeſſit
Imperatori,vt Patriarchæ ſignificaret,vt electionis,ſeu conſecrationis gratia aliquid ſibi benedi-
ctionis loco mitteret munus.Cui S.Flauianus panes puros miſit.Chryſaphius contra,aurum loco
benedictionis eſſe mittendum,contendit. Ille reſpondit, non ſibi eſſe talium rerum copiam,niſi
forte ad hoc ſacris vteretur templi donarijs; ſatiſque ſcire Chryſaphium, Eccleſiæ vaſa Deo &
pauperibus eſſe debita. His verbis offenſus Chryſaphius eſt, & ſanctum Flauianum infenſo ha-
buit animo.

XXI. Porro Pulcheria Auguſta nihil horum conſcia erat. Chryſaphius interim nullum non mouit
Chryſaphius miſcet diſcordias. lapidem,vt Flauianum e ſede turbaret.Cum vero id omnino,dum Pulcheria ſummam rerum ad-
miniſtraret,fieri nõ poſſe videret:Eudociam Auguſtam,quæ nõdum in Palæſtinam reuerſa erat,
ſolicitauit;eamq.paulatim aduerſus Pulcheriam concitans,perſuadet,vt Præpoſitum domus Pul
cheriæ,qui ſummam rerum adminiſtrabat,ſibi adſciſceret.Eudocia perſuaſa Imperatoris tentauit E
animum,vt Præpoſitum illum a Pulcheria abduceret. Renuit ille hoc facere,ne germanæ Auguſtę
aliquam videretur inferre iniuriam,cuius ope & conſilio tam diu Imperium adminiſtrarat. Poſt-
quam vero Chryſaphius ſpe ſua fruſtratus eſt,idq.ei ex ſententia non ſucceſſit:aliam aggreſſus eſt
viam,Eudociæq.perſuadet,vt apud Theodoſium agat,quo ille Flauianum ſecreto inducat,vt Pul-
cheriam in diaconiſſam adſciſceret:ſicut enim Conſules quidam vi ad Epiſcopatum aſſumi,ita e-
tiam & perilluſtres atq.perinſignes fœminas ad illud miniſterium deligi,erat in vſu.Quod cũ Eu-
docia ageret frequenti ſuggeſtione,id tandem Theodoſio perſuaſit: qui conſilium cum Flauiano
de ea re agenda communicauit.Ille vero re accepta,ſe quod opus eſſet,facturum promiſit.Interim
autem Pulcheriam,ſecretis ea de re datis litteris,de omnibus reddidit certiorem: monuitq.ne ad
ſe veniret,ne quod ſibi diſpliceret,facere cogeretur.

XXII. Pulcheria his acceptis,tradito Præpoſito domus Eudociæ,recedens ab vrbe,diuertit ad Septi
mum,illic priuate tranquillam vitam actura.Cumq.his per Pulcheriam geſtis,facile Theodoſius

& Eudocia intelligerent, Pulcheriam de ſecretis initis inter ſe conſilijs redditam certiorem: in Fla
uianum conuertunt odium. Pulcheria autem cum in hunc modum ſe abdicaſſet ab adminiſtra-
tione Imperij, delata eſt ad Eudociam ſumma rerum.] hæc Nicephorus: reliqua vero de Flauiano
ſuis locis inferius. Vide quo progrediantur priuata ſtudia aulicorum; cum omnia miſcere, labefa
ctare, atque euertere non curent, vt male conceptas ſemel aliquando in perniciem innocentium
euomant iras.

Pulcheria administrationē relinquit Imperij.

Quod autem ad ipſam Pulcheriam ſpectat, interceſſerat nonnihil offenſionis Theodoſij & Eu XXIII.
dociæ cum ipſa, dum arguere ipſa voluiſſet Theodoſij imprudentiam huiuſcemodi facto. Iam ne-
gligētia quadā vſu venerat, vt Theodoſius oblatis ſibi libellis, vel alijs ad regimen Imperij ſpectā
tibus a miniſtris ſcriptis, abſque eorum inſpectione ſubſcriberet: quod cum periculoſe admodum
peragi Pulcheria intelligeret, huiuſcemodi ludo eum corrigendum, in animum induxit. Libellum
ſcribit, in quo ſignificaretur emptam a ſe eſſe Eudociam coniugem Auguſtam, ſi ipſe præberet aſ-
ſenſum. oblataq. eadem charta Theodoſio, ipſe ex more ei abſque alia inſpectione ſubſcripſit: rece
pit ita ſubſcriptam chartam Pulcheria: quæ accedentem ad ſe Eudociam aliquando retinuit, voca
B tamq. ab Imperatore reddere recuſauit, a ſe emptam affirmans, oſtendens de rata habita emptio-
ne Imperatoris chirographum: ſicque falſo quidem eiuſmodi ioco Auguſti oſcitantiam voluit
condijſſe, ac correxiſſe ſimul. Sed quod veritas odium pariat, & Principes non facile ſibi patian-
tur illudi: haud æquo id animo ab Eudocia potiſſimum acceptum fuit: quæ & in Pulcheriam inui
dia mouebatur, quod videret virum ſuum Imperatorem erga ſororem Auguſtam eſſe propenſio-
rem, cum illa conſulere de rebus agendis, & refundere in eam quæ eſſent maioris momenti nego-
tia, ſe vero deſpici, & limis oculis ab eo conſpici. cuius infenſi animi aduerſus coniugem Theodo-
ſio eiuſmodi cauſa præceſſerat:

Pulcheria vrbane arguit Theodoſii imprudentiam.

Oblatum fuit aliquando Theodoſio miræ magnitudinis pomum: quod ipſe admiratus, dono XXIV.
dedit vxori. Illa autem acceptum donauit Paulino, quo ob conſuetudinem rei litterariæ familiariſ
ſime vtebatur non ſine aliqua ſuſpicione. Ille vero rerum ignarus, vt conciliaret ſibi Imperatoris
animum, illud ipſum ei donauit: qui eo accepto, de dato pomo vxorem rogat: quæ illud ſe comediſ
ſe mentita eſt: cum illud proferens Theodoſius, mendacem arguit & infidā: cuius rei cauſa animus
Theodoſij nonnihil ab ea alienus diu perſeuerauit, iuſſo interim occidi Paulino. hæc ex Nicepho-
C ro, Zonara, & alijs. Porro domeſtica iſta diſſidia ſunt tandem abdicatione Pulcheriæ conſopita.

Huiuſmodi autem domeſticum bellum in perniciem eſt conuerſum Eccleſiarum. Conceptū XXV.
que ſemel odiū aduerſum ſanctiſſimum Flauianum, haud abdicatione Pulcheriæ extingui potuit,
ſed in dies magis magiſq. ſtudio Chryſaphij eunuchi incenſo, occaſio quærebatur eius in ordinem
redigendi: deſtituto namque illo protectione Pulcheriæ, quæ rebus Imperij vale dicto, priuatæ vi-
tæ otium fuerat amplexata; haud ei difficile viſum eſt, quouis occaſionis prætextu Pontificem
aggredi.

Sed quem vindictam auide ſitienti propinauerit hoſtis humani generis blaſphemiæ calicem, XXVI.
ſuo loco dicturi ſumus abunde. Hic plane apparuit euidens, quonam pacto puræ religionis cultu
bene adminiſtretur Imperium, & quam feliciſſime cuncta ſuccedant, vbi in eo ſancta religio pri-
mum ſibi locum vendicat. Iam enim ad quadraginta fere annorum ſpatia, Theodoſij licet imbel-
lis & conſilij inopis inter tot barbarorum inſultus, eſt Imperium feliciter propagatum, vna ſancta
virgine pietate pollente habenas regiminis moderante: adeo vt etſi imprudenter aliquando pec-
care Theodoſium ipſum contigerit, & Dei indignationem in ſe commouerit; tamen miſericordiam
D promeruerit, ſorori monitis acquieſcēs. Vbi vero ſe ipſa Pulcheria ab Imperio abdicauit, perinde
atque deſtituta gubernaculo nauis, ventorum impulſu in diuerſa fertur continuo peritura: ita pla
ne Theodoſij Imperium pro arbitrio aulicorum, non pro ratione conſilij miniſtratum interijt; rā
taq. moles corruit, cum eius fundamentum, nempe religio pure ſeruata conuellitur. Accidit iſtud
quidem, vbi non amplius vſus eſt Theodoſius ſanctæ Pulcheriæ conſilijs, ſed Chryſaphij eunuchi
Præfecti cubiculi inflammatis odio & æmulatione affectibus ſe ſuaque regenda commiſit. In quę
vero malorum abrupta, peccatorumq. voraginem tali duce Theodoſius miſer inciderit, ſuis locis
inferius apparebit. Quomodo autem hoc eodem anno Imperium Orientis rurſus ab Attila Hun
norum Rege afflictatum eſt, Marcellinus ſub anni huius Conſulibus ita ſummarim perſtringit: ni
mirum ipſum potentiſſimum atque ferociſſimum barbarorum Principem ab Oriente progreſsū,
vſque ad Termophilas * perueniſſe victorem, occiſo, qui ſe illi obiecerat, Magiſtro militiæ Theo
doſij Imperatoris; eoq. miſerrimi ſtatus Theodoſium eſſe depreſſum, vt eiuſdem Regis ſponte ſe
tributarium conſtitueret: etenim deſpondens animum, cum reſiſtere ferro non auderet, auro pacē
redimere curauit, miſſaq. legatione, annua pacta pecunia, impetum continuit barbarorum. cœptā
E tamen ab Hunnis illatam cladem Orientalis Imperij, ad duos etiam ſequentes annos propagatā
eſſe, idem Marcellinus docet: cum tandem (vt dictum eſt) Theodoſius Imperator vitans totius fu-
nus Imperij, ignominioſe admodum cum ſæuo tyranno eo modo tranſegit, illumq. in Occiden-
tem conuertit. Eſt quidem elegans atque perbreuis Theodoreti ad Salluſtianum epiſtola de
eiuſmodi barbarorum eruptione, quam non alia de cauſa quam ob peccata obueniſſe teſtatur his
verbis [a]:

Theodoſius tributum pendit Attilæ.

* Termopolim Hermopolim

a Theodor. epiſt. 41.

Sacer dies nobis quidem conſueta ſpiritualia attulit dona: tamen amari peccati fructus illis XXVII.
frui cum lætitia non permiſerūt: hæc enim illorū germina & ab initio tribulos, ſpinas, & ſudores,
& labores, & dolores germinarunt: nunc vero etiam terram ipſam aduerſus nos concutit, per ter-
ræmotus, & barbarorum turbas vndique aduerſus cōcitat. Nos vero ingemus, quoniam dū Deus
bona largiri nobis cupit, contraria facere illum cogimus, & pœnas infligere: Conſolamur nihilo-
minus, dum eius miſericordiæ abyſſum in memoriam reuocamus, & credimus quoniam non abij
ciet Dominus populum ſuum, & hereditatem ſuam non derelinquet. Tuam vero magnificentiam

Theodoretus quid de cladibus huius temporis.

ego ſaluto:& oro,vt de bona valetudine tua,quæ mihi optatiſſima eſt,me doceas]hæc ad Salluſtia A
num Theodoretus,quæ ipſum hoc anno ſcripſiſſe exiſtimamus,quo(vt dictum eſt ſuperius) vna
cum Attilæ graſſatione terræmotus Orientem cõcuſſit.cuius Theodoretus hic eadem epiſtola me
miniſſe videtur. Hoc item anno famem & peſtem Conſtantinopolim inuaſiſſe,templumq.regiæ ci
uitatis igne crematum eſſe,Marcellinus affirmat.

IESV CHRISTI ANNVS 447.	LEONIS PAP. ANNVS 8.	THEODOSII 40. VALENTINIANI 23. IMPP.

I. Annus agitur Redemptoris noſtri quadringenteſimus quadrageſimus ſeptimus, Conſulatu
Alypij,ſiue Callypij,& Ardaburij ſignatus:quo S.Leo Romanus Põtifex peruigili ſolicitudi
ne curæ incumbens vniuerſalis Eccleſiæ,in Hiſpanias conuertens oculos & figens obtutus, labo-
rantes eas adhuc pleriſque in locis nefandorum Priſcillianiſtarum erroribus,liberare penitus ſe- B
ſtinauit:& qui iam ſemel ad ſuccidendos infelices Manichæorum palmites ſalem acceperat; ad
præcidendas etiam infauſtas radices Priſcillianiſtarum erroris Manichæis affinis Apoſtolicam ſe
curim admouit.Cum enim,ingruentibus barbaris Vuandalis primum,Gothis,atque Sueuis, flo
rentiſſima illa Hiſpaniarum Eccleſia ſanctiſſimorum Antiſtitum ſolita cultura careret, pulchra
mutata facie,reddita eſt veluti ager incultus vepribus vndique oppletus ac ſpinis, in quibus ſua
quærerent feræ laribula.

II. Nam ſanctus Turibius Aſturicenſis Epiſcopus vehementi Catholicæ veritatis ardore ſuccen
ſus,luſtrans Hiſpanias,luſtra eiuſmodi inueniens beſtiarum,ad eas pellẽdas,earumq.latebras de-
ſtruendas Apoſtolicæ ſedis,a qua ſincerum acceperant Hiſpaniæ Euãgelium,ſubſidium implora-
uit:miſſoq.ad hoc opus ſuo diacono Romam,de omnibus reddidit Leonem Pontificem certiorẽ.
Qui abſque mora de cunctis quæ agenda eſſent,redditis litteris,Turibium monuit. Extat eiuſmo
di S.Leonis epiſtola [a], cuius eſt exordium;Quã laudabiliter pro Catholicæ fidei veritate monea-
tis,&c.]Sed antequam ea quæ S.Leonis auctoritate geſta ſunt proſequamur, de Turibio primum
dicendum erit. Hic quidẽ ſanctitate & doctrina pollẽs,zeloque exæſtuans domus Domini,ex ani- C
mi arbitrio ſpontaneam peregrinationem ſuſcipiens(vt dictum eſt) luſtrauit Hiſpanias, vt qui
eſſet Eccleſiarum ſtatus agnoſceret,eiſdemq.pro virium facultate conſuleret.Abſoluta autem iti-
neris ſuſcepti periodo,de his quæ comperiſſet,iſta ſcripſit ad Idacium & Ceponium primarios Hi
ſpaniarum Antiſtites:

a Leo epiſt. 97.
Turibius peregrinatur.

III. Sanctis ac beatiſſimis & omni veneratione colendis Idacio & Ceponio Epiſcopis Turibius.
Moleſta ſemper eſt & iniucunda peregrinatio,quam efficiunt * duri labores & lacrymabiles
neceſſitatum curæ:habet tamen aliquid ſolatiamenti *, cum adeundo incognita,vel ignorata di
ſcendo,quodam profectu mentis augemur;plerumque ea quæ apud nos optima videbantur,praua
eſſe atque deterrima,reddita nobis meliorum ratione,noſcentes.Quod mihi vſu venit, qui diuer
ſas prouincias adeundo,in omnibus Eccleſijs quæ in vnitatis communione conſiſtunt, condemna
tis omnibus errorum ſectis,reperi vnum atque eumdem Catholicæ fidei ſenſum teneri ex puriſſi-
mo veritatis fonte venientem: qui in nulla diuortia multifidis riuulis ſciſſus camporum plana in
cœnoſas voragines ſoluat,quæ rectum fidei iter impediant. Eos vero, quos prauorum dogmatum
virus infecerit:aut correctos piæ parentis gremio reformari compellit: aut pertinaciter contuma- D
ces,veluti abortiuos partus,ac non legitimam ſobolem,ex conſortio ſanctæ hereditatis expellit.
Quapropter mihi poſt longas annorum metas ad patriam reuerſo,ſatis durum videtur,quod ex il
lis traditionibus,quas olim Catholica damnauit Eccleſia, quaſq. iamdudum abolitas eſſe crede-
bam,nihil penitus imminutum eſſe reperio;immo etiam pro vniuſcuiuſque ſtudio & volũtate pra
ua dogmata velut quibuſdam hydrinis capitibus pullulare cognoſco: cum alij veteri errori bla-
ſphemiarum ſuarum augmenta contulerint,alij integrum eum vſque adhuc retineant *; alii ve-
ro,quos ex parte aliqua ad reſpectum ſui contemplatio veritatis adduxit, ex illius ſenſibus retinẽ
do nonnulla,reliquis vinculentur:quod quidem per mala temporis noſtri,Synodorum conuentib.
decretiſq.ceſſantibus,liberius creuit,& impijſſime(quod eſt cunctis deterius) ad vnum altare di-
uerſis fidei ſenſibus conuenitur.

** afficiunt*
** adiumenti*
Turibij epiſtola ad Idacium & Ceponium Epiſcopos.
** retinentur*

IV. Hæc ego(vt loqui audeam)pię potius erga patriam charitatis,quam temerariæ præſumptio-
nis eſſe confiteor. Nam alias plenus omnium peccatorum,& magnorum criminum reus,quo auſu
hæc ad vos ſcriberem,memor Dominicæ [b], vocis,quæ dicit:In alieno oculo feſtucam vides,in tuo
trabem non deſpicis? Deinde conſcius eius ſententiæ,quæ admonuit,dicens [c]; Peccatori autem E
dixit Deus:Quare prædicas iuſtitias meas,& aſſumis teſtamentum per os tuum? Sed iterum illud
aſpicio,quod intra ſcriptum eſt [d]: Furem videbas,& concurrebas cum eo,& cum adulteris por
tionem tuam ponebas. Neque enim illa ſola ſunt furta,quæ alienorum direptione committuntur,
vel illa adulteria,quę violatis maritalis tori affectibus perpetramus; ſed & ſubtractis q̃ vera ſunt,
furtum Catholicæ fidei peruerſi dogmatis facit aſſertio,& aduerſus veritatem verbi Dei malarũ
doctrinarum adulterio zizaniæ ſemina iaciuntur.]Admirãda profecto viri ſanctiſſimi ſumma de
miſſio animi,qui Chriſti exemplo vt peccantes erigat,ſeſe cum peccatoribus collocat,& cum infir
mantibus,infirmatur,vt eoſdẽ languentes curet,factus inſtar Apoſtoli,omnia omnib.vt oẽs lucre
tur Domino. Admirandum,inquã,haud tamẽ mirandum;cum de hæreticis agens,ſe omnibus de
terius deliquiſſe teſtetur,vir alioqui omni ex parte ſanctiſſimus,atque ab omni erroris labe puriſſi
mus,vt ex literis S. Leonis Papæ ad eum datis facile intelligi poteſt. Quanam enim fidei Catho-
licæ ſinceritate enituiſſe ipſum oportuit, cui ſpatia ſuæ diœceſis anguſta fuere, ſed ad vniuerſas
Hiſpaniarum

b Matth. 17. Luc. 6
c Pſal. 49.
d Pſal. 49.
Turibij ſumma humilitas.

A Hiſpaniarum prouincias ab omni erroris labe verrendas, ſcopam Catholicæ veritatis admouit?
At proſequamur reliqua ab eo in eadem epiſtola ſcripta.

Loquar ne ergo (inquit) an taceam, neſcio: quia vtrumque formido. Sed ne forte ſanctitas ve- V.
ſtra, quæ mala, quantæq. blaſphemiæ apocryphis libris, quos hi noſtri vernaculi hæretici ad vicẽ
ſanctorum Euangeliorum legunt, continentur, ignoret: maximi facinoris reum me eſſe credo ſi ta-
ceam. Itaque hæc non adhortatio auctoritatis alicuius eſt, ſed potius ſuggeſtionis inſtructio. Pri-
mum ergo eſt, vt illa pateſaciam, quæ in plurimorum fide, vel magis perfidia eſſe cognoui: quæ cũ
multis publico pene magiſterio doceantur: ſi Catholicorum aliquis paulo conſtantius deſtructio-
nis cauſa aſſertioni inſiſtat; continuo inficias euntes, & perfidiam perfidia occulunt. Quod
ne vltra iam faciant, ex apocryphis ſcripturis, quas canonicis libris veluti ſecretas & arcanas
præferunt, & quas maxima veneratione ſuſcipiunt, & ex his quas legunt traditionibus, di-
ctiſque auctorum ſuorum, ea quæ in ipſis arguuntur, vera eſſe docentes: aliqua autem ex his
quæ in iſtorum doctrina ſunt, in illis, quos legere potui, apocryphis codicibus non tenentur.
Quare vnde prolata ſint, neſcio: niſi forte vbi ſcriptum eſt per cauillationes illas, per quas loqui ſã- * diſputandum
B ctos Apoſtolos mentiuntur, aliquid interius indicatur, quod diſpungendum * ſit potius, quam
legendum: Aut ſi forſitan ſint libri alij, qui occultius ſecretiuſq. ſeruantur, ſolis (vt ipſi aiunt) perfe-
ctis patentes.

Illud autem ſpecialiter in illis Actibus, qui S. Thomæ dicuntur, præ ceteris notãdum atque exe- VI. *De libris quibus Priſcillianiſtæ vtebantur.*
crãdũ eſt, quod dicit eũ non baptizare per aquam, ſicut habet Dominica pdicatio, atq. traditio, ſed
per oleũ ſolũ: quod quidem iſti noſtri non recipiunt, ſed Manichæi ſequuntur: quæ hæreſis eiſdem
libris vtitur, & eadem dogmata & his deteriora ſectatur. Ita execrabilis vniuerſis per omnes ter-
ras ad primam profeſſionis ſuæ confeſſionem, nec diſcuſſa damnetur oportet, per cuius aucto-
res, vel per maximum principem Manem ac diſcipulos eius, libros omnes apocryphos vel compo
ſitos, vel infectos eſſe manifeſtum eſt, ſpecialiter autem Actus illos qui vocãtur S. Andreæ, vel illos
qui appellantur S. Ioannis, quos ſacrilego Leucius ore conſcripſit, vel illos qui dicũtur S. Thomæ,
& his ſimilia, ex quibus Manichæi & Priſcillianiſtæ, vel quæcumque illis eſt ſecta germana, omnẽ
hæreſim ſuam confirmare nituntur; & maxime ex blaſphemiſſimo illo libro, qui vocatur Memo-
ria Apoſtolorum, in quo ad magnam peruerſitatis ſuæ auctoritatem, doctrinam Domini men-
C tiuntur, qui totam deſtruit legem veteris Teſtamenti, & omnia quæ S. Moyſi de diuerſis creaturæ
factoriſq. diuinitus reuelata ſunt, præter reliquas eiuſdem libri blaſphemias; quæ referre pertæſum
eſt. Vt autem mirabilia illa, atque virtutes, quæ in apocryphis ſcripta ſunt, ſanctorum Apoſtolorũ
vel eſſe, vel potuiſſe eſſe non dubium eſt: ita diſputationes, aſſertioneſq. illas ſenſuum malignorum
ab hæreticis conſtat inſertas: ex quibus ſcripturis diuerſa teſtimonia blaſphemijs omnibus plena
ſub titulis ſuis adſcripta digeſſi: quibus etiam (vt potui) pro ſenſus mei qualitate reſpondi. Quod
ideo neceſſe habui paulo latius veſtris auribus intimare; ut uel poſthac nemo quaſi inſcius rerum
dicat ſe ſimpliciter huiuſmodi libros uel habere, vel legere.

Veſtræ autem exiſtimationis atque cenſuræ merito fuerit, uniuerſa perpendere; & ea quæ ſine VII.
ambiguitate veritatis ac fidei contraria videritis, cum alijs fratribus veſtris, quoſcumque vobis
zelus Catholicæ religionis vel pium ſtudium ſociauerit, citra vllam * excuſationem ſpirituali * illam
gladio reſecare, & ignita diuini verbi virtute compeſcere.] hactenus S. Turibij epiſtola, quam ex
Regia bibliotheca monaſterij S. Laurentij edidit Ambroſius [a] Morales: deſiderantur autem quæ a Ambroſ Moral. hiſt. Hiſp. lib. 11. c. 26.
his iungebantur digeſta titulis impia Priſcillianiſtarum dogmata, & illis appoſitæ ab eodem au-
D ctore elaboratę confutationes.

Intelligis, puto, lector, fruſtra laborare in extirpãdis hæreſibus ſanctos Epiſcopos, niſi vnde ſe- VIII. *De cauendis Libris a Catholica Eccle. non receptis.*
mel ſcaturijt fæculenta errorũ colluuies, fons penitus obſtruatur. De huiuſcemodi Priſcillianiſtis
Hiſpanias labefactantibus libris apocryphis eſt vetus illa ſuo loco ſuperius recitata querela S. Hie
ronymi, cum de his ipſe agens in commentarijs in Iſaiam [b], hæc addit: Et per hanc occaſionem, b Hiero. in Iſai. lib. 18. c. 64.
multaſq. huiuſcemodi, Hiſpaniarum & Luſitaniæ deceptæ ſunt mulierculæ oneratæ peccatis [c], q̃ c 2. Tim. 3.
ducuntur deſiderijs varijs, &c.] Ex his plane conſiderẽt, qui præſunt hodie Hiſpaniarum Eccleſijs
ſacri Antiſtites, Catholicæ fidei decus & ornamentum, quãto periculo vulgari ſinatur, quod offen
ſam inferat Catholicæ diſciplinæ, illud inquam opus nuper cuſum, quod atra ſtatim Romæ inuſtũ
nota flammæ vltrices expectant, elaboratum a Ioanne de Roa, eiuſmodi titulo, Apologia de Iuri-
bus principalibus defendendis & moderandis iuſte] quod Nouatoribus parare viam, qui acutio-
rem odoratum habent, probe norunt. Videant quo tendat adulatio iſta cum noua doctrina, quam
haud quidem auctor didiciſſe potuit a doctiſſimis viris Societatis IESV, inter quos aliqnãdo
ſocius verſatus eſt; non apud S. Auguſtini profeſſores, ad quos, ab illis abire iuſſus, ſe contulit; nec
E denique apud clerum Hiſpaniarum Catholicæ & Apoſtolicæ antiquæ diſciplinæ tenaciſſimum cõ
ſeruatorem atque cuſtodem, apud quem demum ſtipendia meruit: Verum ſperatur de eo, vtpote
adhuc inter Catholicos profitente, palinodiam fore propediem recantaturum. Sed ad Turibium.

Haud enim ſatis ſibi viſum, de his quæ viderat, manuq. cõtrectando tetigerat, admonuiſſe Hi- IX.
ſpaniarũ Antiſtites: verum ad Dauidis turrim confugit, inde quæſiturus arma cõtra graſſantẽ im-
pietatem, extollentem ſe aduerſus ſcientiã Dei: Legauit enim diaconum ſuum, cui de omnibus lit
teras dedit ad S. Leonem Romanum Pontificem, addidit eis & commonitoriũ, inſuper & libellũ:
litteris quidem, quis eſſet Eccleſiarum Hiſpaniarum ſtatus, eum reddidit certiorem commonito-
rio, ſexdecim capita Prriſcillianiſtarum hæreſis complexus eſt: libello vero ſupplici rogabat, vt af-
flictatis Eccleſijs ſubueniret. At licet hæc Turibij ſcripta non extent, tamen ex redditis ad eum a
S. Leone Papa litteris perſpecta habentur.

Sed antequam de his agamus, cum omnes codices tam ſcriptis, quã typis excuſi, æque habeãt X.
hunc Turibium fuiſſe Aſturicenſem Epiſcopum: quomodo accidit, vt hic ipſe in primo Bracarẽ-

ſi Concilio

ſi Concilio, in relatione Lucretij Epiſcopi, Notarius ſedis Apoſtolicæ nominetur? Haud enim A
a Ambr. Moral. Chronic. Hiſpa. lib. 11. placet, quod res Hiſpanicas proſecutus ait [a], duos fuiſſe Turibios, alterum ad quem S. Leo ſcri-
bit, Epiſcopum Aſturicenſem, alterum vero Notarium S. Leonis, cui ad Synodum litteras dedit:
De Turibio Epiſcopo Aſturicenſi. nam abhorrent hæc procul a veritate. Si enim ſcribens S. Leo ad Turibium Epiſcopum, litteras cũ
ad ipſum, tum ad Synodum celebrãdam Notario ſuo (vt vult) Turibio item dicto dediſſet, vtique
in litteris ad Epiſcopum ſcriptis eius mentionem feciſſet: ſolemne enim erat, vt cum legatus a Põ
tifice mitteretur, vel nuncius eius mentionem faceret in litteris, quæ eidem ea ex cauſa dari ſole-
bant. Porro non alicui certe homini, niſi Turibij Epiſcopi diacono, quem ipſe Turibius ad S. Leo-
nem Pontificem miſerat, ipſum S. Leonem ad Turibium Epiſcopum eas dediſſe litteras, ſatis ex
eiſdem intelligi poteſt. Præterea non per aliquem a ſe miſſum, ſed per ipſum Turibium Epiſco-
pum cuncta quæ in ea cauſa peragenda eſſent, eumdem S. Leonem impleri voluiſſe, eædem ad Tu
ribium Epiſcopum litteræ datæ ſignificant.

XI. Neque placet, quod ab alio viro deſerto tradi nuper vidimus, nempe vnum eumdemq. fuiſſe
Turibium, qui Notarius dicitur S. Leonis, & Aſturicenſis Epiſcopus: ipſumq. Notariũ primo eiuſ
modi curaſſe negotium, inde vero eumdem eſſe creatum Aſturicenſem Epiſcopum. Etenim ad B
quem ſcribit S. Leo Turibium, ipſum quidem tunc temporis fuiſſe Epiſcopum, ipſa ad eum epiſto
la data ſignificat, dum eum bene præſidere officio paſtorali commendat: cumq. etiam dicat, ab eo
miſſum fuiſſe diaconum ſuũ Romam, auctoritatem æque demonſtrat Epiſcopalem: ſiquidem ne
quaquã patitur ordo hierarchicus, vt Eccleſiæ Notarij diaconis præſint, ſed e contra vt ſub poteſta
te diaconorum ſubſint Notarij; vnde habes apud Paulinum tunc Notarium S. Ambroſij, de ſe ip-
b Paulin. in Vit. S. Ambroſ. ſo teſtantem [b], fuiſſe ſub cura Caſti diaconi. His adde, haud moris fuiſſe Apoſtolicæ ſedis Ponti-
ficum, miniſtros ſuos Notarios fratres nominare, quo nomine dignaſſe videtur S. Leo Turibium,
vt alios ſolet Epiſcopos.

XII. At cur Notarius idem in dicto Concilio Bracarenſi nominatur? Num fortaſſe idem fit dictus
Notarius, quod vtroque ſimul munere fungeretur, vtpote idem Notarius eſſet Apoſtolicæ ſedis,
qui & Epiſcopus Aſturicenſis, vt Sanct. Proſper Regienſis Epiſcopus idem dictus Notarius
eiuſdem S. Leonis Papæ? Sed non inuenimus id expreſſum. An potius quis dixerit, Notarij
vocem interdum non nomen ſignificare eius officij, quod eſt dictum a notis, ſed magis a no-
tum faciendo, ſicque ibi Turibius dicatur Apoſtolicę ſedis Notarius, quod curæ illi eſſet, C
quæ in Hiſpaniarum Eccleſijs gererentur, Romano Pontifici nota facere: etenim & Notario-
rum Apoſtolicæ ſedis munus erat, quæque Eccleſiæ monumenta colligere, & conſeruare: nam
habes dę Iulio Papa: Conſtituit, vt Notitia, quæ omnibus fidem facit, per Notarios collige-
retur, & vt omnium monimentorum in Eccleſia confectio per Primicerium Notarium celebra
retur, &c.] hac quidem ex parte dictum eſſe Turibium Epiſcopum Notarium S. Leonis, ni-
hil vetat: ſiquidem Notarij munus expleuit, dum quæ ex mandato S. Leonis geſta eſſent, viſus eſt
collegiſſe, & ad eumdem S. Leonem Romam miſiſſe, ibi perpetuo conſeruanda. Referre etiam ad
Pontificem quod geſtum eſſet, Notariorum partium fuiſſe, cum ex multis alijs, tum ex Romano
Ordine, habes in officio Miſſæ, vbi dicitur: Die autem reſurrectionis Dominicæ, procedente Pon
tifice ad S. Mariam, Notarius Regionarius ſtat in loco, qui dicitur, Merulanas, & ſalutato Pontifi-
ce, dicit: In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti baptizati ſunt heſterna nocte in S. Dei Genitrice
Maria infantes, maſculi tot numero, feminæ tot, &c.] Sic igitur & Turibius, quod notas fecerit S.
Leoni res geſtas in Concilio Toletano, eadem ex cauſa Notarius dici potuit S. Leonis. Sicut enim,
vocem iſtam, notaria, idem quod ſcriptis facta relatio Iudici, ſignificaſſe, & apud maiores vſu rece D
ptam diximus ſuperius ſecundo Annalium tomo; ita & Notarium dici potuiſſe, qui refert quæ
ſunt acta Romano Pontifici (quod ſint cognata vocabula) quis negabit? Certe quidem hoc
ipſo munere functum eſſe S. Turibium Aſturicenſem Epiſcopum apud S. Leonem Romanum Põ
tificem, eiuſdem Leonis ad eum redditæ litteræ ſatis docent. Sed iam rerum geſtarum ordinem
proſequamur.

XIII. Acceptis (vt dictum eſt) S. Turibij litteris per eius diaconum miſſis S. Leo, vbi cũcta exacte exa
minauit, reſpondens ad ſingula, epiſtola ad eum data, reſcripſit. Laudans in primis eius vigilantẽ
in Epiſcopatu paſtoralem ſolicitudinem, nonnulla in deteſtationem nefandæ hæreſis prælocutus,
factũ cõmendat Maximi Imperatoris, qui ad hmôi cõficiẽda monſtra ſæcularis gladiũ exeruerit
poteſtatis; licet optabilius fuiſſet, eos Eccleſiaſtica emẽdatos fuiſſe cẽſura. Deploratis igitur ſum
Quæ S. Leo ad Turibium ſcripſit. mis malis, quibus & Epiſcopi aliquot etiam fuiſſent infecti, ad ſingula hæreſum capita reſpõdens,
peculiaria ſingulis accõmodata parauit antidota: quæ cõſulat lector, ſi vult: nos aũt breuitatis cau
ſa perſequi prætermittimus. Demum improbata lectione librorum Priſcillianiſtarum de Dictinij
libris mentionẽ habet: de quo lector meminiſſe debet, hunc fuiſſe Aſturicenſem Epiſcopũ, in cuius E
locum Turibius ſucceſſerat, & ex Priſcillianiſta hæretico redditum Catholicum recantaſſe pali-
nodiam, ſuaq. dãnaſſe ſcripta in Toletano primo Concilio; quamobrem hæc de ipſius ſcriptis inge
rit S. Leo [c]: Poſtremo autem capitulo hoc prodidit iuſta querimonia, quod Dictinij tractatus,
c Leo epiſt. 93. c. 17. quos ſecundum Priſcilliani dogma conſcripſit, a multis cum veneratione legerentur: cũ, ſi aliquid
memoriæ Dictinij tribuendum putant, reparationem eius magis debeant amare, quam lapſum.
Non ergo Dictinium, ſed Priſcillianum legunt, & illud probant quod errans docuit, non quod cor
rectus elegit. Sed nemo hæc Catholicus præſumat, &c.] Demum vero de colligendo in Hiſpania ge
nerale Concilium mandans, iſta perrorat [d]:

d Ead. epiſt. c. 17. Habeatur ergo inter vos Epiſcopale Concilium, & ad eum locum qui omnibus opportunus
XIV. ſit, vicinarum prouinciarum conueniant ſacerdotes, vt ſecundum ea, quæ ad tua conſulta reſpon-
dimus, pleniſſimo diſquiratur examine; an ſint aliqui inter Epiſcopos, qui huius hæreſeos conta-
gio polluantur, a communione ſine dubio ſeparandi, ſi nefandiſſimam ſectam per omnium ſen-

ſuum

A ſuum prauitates damnare noluerint. Nulla enim ratione tolerandum eſt, vt qui prædicandæ fidei ſuſcepit officium, is contra Euangelium Chriſti, contra Apoſtolicam doctrinam, contra vniuerſalis Eccleſiæ ſymbolū audeat diſputare, Quales illic erunt diſcipuli, vbi tales docebunt magiſtri?] & poſt nonnulla: Dedimus itaque litteras ad fratres & coepiſcopos noſtros, Tarraconenſes, Carthaginenſes, Luſitanos, atque Gallicanos, eiſq. Concilium Synodi generalis indiximus. Ad tuæ dilectionis ſolicitudinem pertinebit, vt noſtræ ordinationis auctoritas ad prædictarum prouinciarum Epiſcopos deferatur.] Ex his vides non alium miſſum eſſe Turibium cum litteris ad Epiſcopos prouinciarum, quas Turibio Epiſcopo mandat vt reddat. Sed ſubdit: Si autem aliquid (quod abſit) obſtiterit, quo minus poſſit celebrari generale Concilium: Galliciæ ſaltem in vnum conueniant ſacerdotes: quibus congregatis, fratres noſtri Hydatius & Ceponius imminebunt, coniuncta cum eis inſtantia tua, quo citius vel prouinciali conuentu remedium tantis vulneribus adferatur. Data vndecimo Kalendas Auguſti, Callypio & Ardabure viris clariſſimis Conſulibus.] hactenus Leo, generalem in vniuerſa Hiſpania, more maiorum, indicens Synodum; quod munus erat Apoſtolicæ ſedis Antiſtitis.

Leo Pap. indicit Generale Conc. in Hiſpania.

B His perlatis litteris in Hiſpaniam, placuit ex ſententia ſancti Leonis Papæ a diuerſorum prouinciarum Epiſcopis generale celebrari Concilium. Teſtantur id quidem in primis Acta Synodi Bracarenſis, in quibus primum iſta leguntur [a] a Lucretio Epiſcopo prælocuta: Credo autem veſtræ beatitudinis fraternitatem noſſe, quia eo tempore quo in his regionibus nefandiſſimæ Priſcillianæ ſectæ venena ſerpebant, beatiſſimus Papa vrbis Romæ Leo, qui quadrageſimus * ſere Apoſtoli Petri ſucceſſor extitit, per Turibium Notarium ſedis ſuæ ad Synodum Galliciæ contra impiam Priſcillianæ hæreſis ſectam ſcripta ſua direxit: cuius etiam præcepto Tarraconenſes & Carthaginenſes Epiſcopi, Luſitani quoque & Bætici, facto inter ſe Concilio, regulam fidei contra Priſcillianam hæreſim cum aliquibus capitulis deſcribentes, ad Balconium tunc huius Bracarenſis Eccleſiæ Præſulem direxerunt, &c.] XV.

a Conc. Braca. 2. in præfat.

* quad. ſeptimus

Duo Concilia in Hiſpania celebrata.

Sed obſerua, lector, dum generale Concilium celebratum ait ab Epiſcopis etiam prouinciarū Carthaginenſis, Luſitaniæ, & Bæticæ, nec vllam penitus mentionem facit prouinciæ Galliciæ, vbi (vt ait) iuſſu S. Leonis debuerat Synodus congregari; magnā eſſe coniecturā, hos ſeorſum ab illis conueniſſe, ſed cōicaſſe poſtea cum ijs quæ ab ipſis ſtatuta eſſent. Si enim in Galliciæ prouincia C tantum Synodus collecta eſſet, vbi & conueniſſent omnes dictarum prouinciarum Epiſcopi; quid opus fuit ab illis ſcribi (vt præfatur Lucretius) litteras de rebus geſtis in Synodo ad Balconiū eius prouinciæ Primatem Bracarenſem Epiſcopum, quem neceſſario præſentem oportuit fuiſſe Synodo? Vbinam, quando ve celebrata eſt prouincialis Synodus abſque præſentia Metropolitani Antiſtitis? Sic igitur haud obſcure penitus ſignificare videtur idem qui ſupra Lucretius ſeorſum conueniſſe dictarum prouinciarum Epiſcopos, ſeorſum vero cum Balconio Bracarēſi Epiſcopos prouinciæ Galliciæ, illos vero de rebus penes ſe geſtis dediſſe litteras ad eumdem Balconium. Sed vbi locorum conuenerint, ignoratur: coniectura tamen aliqua dici poſſe videtur, conueniſſe Toleti ſub cuius Concilio primo, quæ poſtea iuſſu S. Leonis Papæ contra Priſcillianiſtas ſtatuta ſunt, fuerint collocata. Quod vero in Gallicia ſub Balchonio collectum eſt Concilium, illud eſſe celebratū in municipio Celenenſi apud Lucenſem vrbem, vetera produnt monumenta, quibus & recentiores Hiſpani conſentiunt. XVI.

Vt autem non in vnum eumdemq. locum ad Concilium celebrandum conuenerint omnes Hiſpaniarum Epiſcopi, ſed Galleci ſeorſum ab alijs; illam potiſſimam cauſam exiſtimamus, quod D Galleci erant ſub Sueuorum Rege Rechila tunc regnante, reliquæ autem Hiſpaniarum prouinciæ Gothis parebant, Theodorico, & eius filio Toriſmundo. Ex hoc igitur factum apparet, vt diſcriminatione ditionis diuerſorum Principum, diuerſis in locis, ſeorſum ab inuicem Catholici Epiſcopi Hiſpaniarum conuenerint, duoq. eodem tempore celebrata Concilia in vnum poſtea conflata fuerint, quod vna extiterit cauſa conueniendi, & eadem Concilia vna conuocarit auctoritas, quæ & in vnam eamdēq. conuenere ſententiam. At non duo hæc tantum in vnum, ſed tria ſimul reperiuntur eſſe coniuncta, nempe duo hæc nouiſſima cum Toletano primo, cuius eſſe noſcūtur Epiſcopi, qui eidem interfuiſſe leguntur, & canones illi viginti, vt ſuperius ſuo loco dictum eſt. Vnde intelligas, quod quæ in fine habentur verba illa: Ipſi etiam & ſupraſcripta viginti canonū capitula ſtatuerant in Concilio Toletano] eſſe referenda ad Epiſcopos ſuperius nominatos; perperam autem (vt puto) ab aliquo addita, vel non ſuo loco repoſita; vt accidere ſolet, cum quid miſcetur, ordine confuſo locari. XVII.

Concilium Toletanū & Celenenſe.

Sed obſeruatione quidem digniſſimum eſt, tanti ponderis æſtimatam fuiſſe apud barbaros etiam Reges & Arianos auctoritatem Romani Pontificis, vt licet ab eodem eſſent ob hæreſim E Catholica communicatione diuiſi; nihilominus ſimulac audiere Romani Pontificis vrgere mandatum, vt omnes Hiſpaniarum Epiſcopi ad Synodum conuenirēt; ijdem Principes, ſinguli in ſuis prouincijs id faciendi liberam tribuerint facultatem, ſinentes, vbi vellent (nulla quod appareat, petita licentia) in ſua ditione Epiſcopos conuenire. Tantum ſibi auctoritatis etiam apud Arianos Principes ſedes Apoſtolica vēdicabat. Vnde & fortaſſe accidit, vt Deus eiſdem Regibus dederit & ſtabilire regnum, & ad multa ſæcula propagare. Nullus enim vmquam abſque ampliſſima remuneratione perſolutum inuenier, quicquid aliquando impenſum eſt honoris & reuerentiæ Apoſtolicæ ſedi: quod vtinam omnes Catholici Principes obſeruarent. Sed de his alias ſæpe. XVIII.

Quod autem ſpectat ad fidei aſſertionem ex præſcripto ſancti Leonis Papæ in hac Synodo cōſtitutam, ſub qua probarentur qui vere Catholici eſſent Epiſcopi & omni labe carerent Priſcillianiſtarum erroris, vtpote qua omnes articuli eorumdem hæreſis damnarentur: magna quidem obſeruatione dignum eſt, quod reperitur illud ab eis primum ſuperadditum fidei Symbolo de Spiritu ſancto, A PATRE FILIOQVE PROCEDIT: at minime quidem ſua id fecere auctoritate, XIX.

De Symboli additamento.

ſed ex

i, dex verbis acceptis ab epiſtola ad eos ſcripta a ſancto Leone Romano Pontifice, in qua cum dã A
a Leo epiſt. 93. cap. 5. nantur Priſcillianiſtarũ errores, hæc capite primo ponũtur [a]: Primo itaq. capitulo demõſtratur, q̃
ã impie ſentiant de Trinitate diuina, qui & Patris & Filij & Spiritus ſancti vnam atq. eamdem aſſe-
runt eſſe perſonam, tamquã idem Deus nunc Pater, nunc Filius, nunc Spiritus ſanctus nominetur:
nec alius ſit qui genuit, alius qui genitus eſt, alius qui de vtroq. proceſſit, &c.] Vides ne quanti pon
deris fuerint æſtimata verba Romani Pontificis, vt quæ ille dixerit ad fidem ſpectantia, mox vt ſa-
crum diuinitus allatum oraculum a generali Epiſcoporum Concilio illata in Symbolum fuerint?

XX. Cum hæc igitur verba ſemel auctoritate Leonis Papæ ab Hiſpanis Epiſcopis addita fuerint
Symbolo ad confutandos hæreticos Priſcillianiſtas: eidem ſemper inhæſerunt, atq. pertranſierunt
b Legum Vuiſigoth lib. 12. c. 14. pag. 236. apud Iſidor. ad Vuiſigothos fidem Catholicam profitentes; qui & Iudæos ad Chriſtianã fidem venientes, ſub
eiuſdem Symboli confeſſione eſſe recipiendos, ſuis legibus ſanciuerunt: nam ibi [b]: CREDO ET
IN SPIRITVM SANCTVM DOMINVM ET VIVIFICANTEM EX PATRE ET FI-
LIO PROCEDENTEM. itidem in alijs Toletanis Concilijs ſub Gothorum Regibus celebra-
tis, nempe quarto, octauo, vndecimo, duodecimo, & decimotertio: quæ etiam verba in Symbolum
apud Francos ſunt accepta, tenaciuſq. retenta, vt apparet ex Symbolo fidei ſub Carolo Magno in B
Arelatenſi Synodo recitato.

XXI. Quam feliciſſime quidem verba illa in Symbolum non abſq. Dei nutu illata fuerint: ſiquidẽ
ſub eiuſdem Symboli ita aucti confeſſione facta eſt magna ad Chriſtianam religionem acceſſio: et
enim & Gothi & Vuiſigothi, aliæq. barbaræ nationes, quæ Hiſpanias occuparunt, atque longo tem
pore poſſederunt, ex Arianis ſub eius Symboli confeſſione Catholici facti ſunt; & Franci ſibi Gal-
lias vendicantes, ſub eiuſdem Symboli confeſſione redditi ſunt Chriſtiani: Contra vero omnium
gentium infeliciſſimi Orientales ſchiſmatici, ex quo eiuſdem Symboli additamentum penitus re-
ſpuerunt, ſub Turcico iugo acerbiſſima ſeruitute premuntur; atq. eccleſijs, bonis, ac liberis ſpolia
ti, aſſidue incaſſum gemunt. Porro non Leonis id fuit nouum inuentum, ſed prædeceſſorum tradi
c Damaſ. in Cõcil. Roma apud Creſco. Collect. tio: nam Damaſus hæc ait [c]: Spiritus ſanctus non eſt Patris tantummodo, aut Filij tantummo-
d 1. Ioan. 2. do Spiritus: ſcriptum eſt enim [d]: Si quis dilexerit mundum, non eſt Spiritus Patris in illo. Item
e Rom. 8. ſcriptum eſt [e]: Qui autem Spiritum Chriſti non habet, hic non eſt eius. Nominato itaq. Patre &
f Ioan. 15. Filio, intelligitur Spiritus ſanctus, de quo Filius in Euangelio dicit [f]: Quia Spiritus ſanctus a Pa
tre procedit, & de meo accipiet, & annunciabit vobis.] hæc Damaſus. C

XXII. *Romani Pontifices antiquitatis tenaciſſimi.* Sed illud in his conſiderandum etiam, quod etſi in Hiſpanos, Gothos, & Francos eiuſmodi ad
Symbolum additamentum ex primario fonte, ab ipſa nimirum Apoſtolica ſede, id prædicante (vt
vidimus) Magno Leone ſuis ad Turibium datis litteris, fuerit deriuatum, & in barbaras etiam na
tiones feliciter propagatum: tamen ipſa Romana Eccleſia antiquitatis tenaciſſima, etſi idem cum
ipſis credidit atq. docuit, quod antea illis iam prędicarat: diutiſſime tamen cunctata eſt in Symbo
lum fidei verba illa inſerere. Et quid mirum? cum etſi ipſo Nicæno Symbolo per Catholicum Or-
bem vbiq. vulgato, atque in omnibus Eccleſijs decantato, & vſu recepto: ſola tamen Romana Ec-
cleſia in baptiſmi & aliorum ſacrorum ritibus, vbi fidei confeſſio adhiberi ſoleret, non aliud Sym-
bolum, quam antiquum illud Apoſtolicum adhibere conſueuerit; quod Ruffinus teſtatur in ex-
poſitione Symboli, noſque ſuperius ſuo loco pluribus diximus.

XXIII. *Apoſtolicũ cur ſemper uſa Symb. Rom. Eccl.* Hac itaq. ratione, licet importune atq. ſolicite agente Carolo Magno Imperatore apud Leonẽ
Tertium Romanum Pontificem, vt ea verba Symbolo adderentur, idem id facere penitus recuſa
uit; immo ad perpetuam antiquitatis memoriam, ne quibuſlibet liberum eſſet ſacroſancto Symbo
lo aliquid addere, illud ipſum abſq. eo additamento in argentea tabula exaratum voluit in altari D
g Magiſt. ſenten 3. diſt. 2. poſt corpus ſancti Pauli [g] perpetuo cuſtodiri, vt ſuo loco de his pluribus dicturi ſumus. Accidit
vero poſtea, vt ad euitandum ſchiſma, ne ea quæ a Romana Eccleſia accepta Hiſpani, Franci, & alij
omnes Boreales populi prædicarent, ipſa Romana Eccleſia reſpuere videretur, perinde ac ſi ante
prædicatæ doctrinæ & alijs traditæ eſſet præuaricatrix, & confiteri publica confeſſione renueret,
Bern. Abb. Augienſis de reb. ad Miſſam ſpectantibus. quæ alijs ad conuincendas hæreſes, & detegendos ac confutandos hæreticos, atq. probãdos Catho
licos tantus Antiſtes tot ante ſæcula Hiſpaniarum Epiſcopis tradidiſſet: tandem placuerit Benedi
cto Septimo huius nominis Romano Pontifici idem Symbolum cum eo additamento Romæ in
Eccleſia cani; id expoſcente Henrico Imperatore, de quo iſta Berno Abbas Augienſis [h]:

XXIV. *Quãdo cæptũ Symbolum in Eccleſia Rom. cani.* Cum Romanorum presbyteri ab Henrico Imperatore interrogarentur, cur non poſt Euange
lium (vt in aliis Eccleſiis fiebat) Symbolum canerent? Me (ait ipſe) aſſiſtente, audiui eos euiſmodi
reſponſum reddere, videlicet, quod Romana Eccleſia non fuiſſet aliquando vlla hęreſeos fæce infe
cta, ſed ſecundum S. Petri doctrinam in ſoliditate Catholicæ fidei permaneret inconcuſſa: & ideo
magis his neceſſarium eſſe illud Symbolum ſæpius cantando frequentare, qui aliquando vlla hære
ſi potuerunt maculari. At Imperator domno Benedicto perſuaſit, vt ad publicam Miſſam illud de- E
cantarent.] hæc ipſe. Atq. ita quidem vbi in Eccleſia canendum ſemel Symbolum Romæ ſuſceptũ
eſt, ne diuerſitas eſſet in verbis, quorum vna eademq. erat in fide ſententia, non aliud cani cœptum
eſt ibi Symbolum, quã quod aliæ omnes Occidentales Eccleſiæ hactenus occinere conſueuiſſent.
At de his modo hactenus: ſuis enim locis hæc locupletius tractabuntur, quæ hic modo obiter atti-
giſſe ſatis, occaſione Hiſpanorum Cõciliorum iuſſu S. Leonis per Turibium indictorũ. Multa præ-
terea hic addenda de Turibio eſſent, vt inter alia de libris quos aduerſus Priſcillianum edidit, di-
cauitq. eidem S. Leoni Papæ, vt teſtatur Montanus ſcribens ad Turibium Epiſcopum Palentinũ:
ſed hæc ſatis. conſtat deniq. ipſum reddidiſſe in omnibus Apoſtolicum virum: qui inſtar Apoſtoli,
bonũ certamen certauit, curſum conſummauit, accepitq. prometitam iuſtitiæ coronã: cuius rei gra
tia Catholica Eccleſia anniuerſaria diei natalis memoria quotannis eius triumphum proſequi ſo
let decimoſexto Kalendas Maij.

XXV. Hoc item anno ad Ianuarium, ſiue Iulianum Aquileienſem Epiſcopum S. Leo epiſtolam dedit

de

A de recipiendis hæreticis pœnitentibus abſq. ſpe ad ſuperiorem gradum prouectionis [a]: Magno (inquiens) habeant beneficio, ſi adempta ſibi ſpe promotionis, in quo inueniuntur ordine, ſtabilitate perpetua permaneant; ſi tamen iteratæ tinctionis (*nempe ſecundi baptiſmi*) non fuerint maculati.] hæc ſub huius anni Conſulibus Leo. Ad Siciliæ Epiſcopos iiſdem quoq. Coſſ. epiſtolam dedit, quæ hæc habet in exordio [b]: Diuinis præceptis & Apoſtolicis monitis incitamur, vt pro omnium Eccleſiarum ſtatu impigro vigilemus affectu, ac quid vſquam reprehenſioni inueniatur obnoxiũ, celeri ſolicitudine aut ab ignorantiæ imperitia, aut a præſumptionis vſurpatione reuocemus, &c.] habet nonnulla ad Eccleſiaſticorum rituum diſciplinam ſpectantia: vt de baptiſmi ſolemni tempore, nempe Paſchatis, & Pentecoſtes, non autem in Domini Epiphania, vt illi ſibi faciendum ſuſceperant, ex Africanæ Eccleſiæ vſu, apud quam ſolemne fuiſſe baptiſmum tempore Epiphaniæ, ſatis indicat Victor [c]. Præcipit demum Leo, vt terni ſemel in anno ex Sicilia Epiſcopi Romam ſe cõferrent ad Synodum: nam ad finem epiſtolæ hæc habet [d]: Quare illud primitus pro cuſtodia concordiſſimæ vnitatis exegimus, vt quia ſaluberrime a ſanctis Patribus conſtitutum eſt, binos in annis ſingulis Epiſcoporum debere eſſe Conuentus, terni ſemper ex vobis ad diem tertium Kalendarum Octobrium Romam, fraterno Concilio ſociandi, indiſſimulanter concurrant, &c.] Vides

B itidem antiquam in Romana Eccleſia obſeruantiam, vt ex Epiſcopis Italiæ bis in anno Conciliũ cogeretur, in quod tamen non omnes ſemper & ex omnibus locis conuenirent Epiſcopi, ſed ex remotioribus prouincijs ſemel tantum terni adeſſent; cui quidem inſtituto voluit S. Leo Siculos etiam Epiſcopos ſubiacere.

[a] Leo epiſt. 3.

[b] Leo epiſt. 4. *De ſolemni Baptiſmi tempore.*

[c] Vict. de perſecut. Vuandal. li. 2.

[d] Leo ep. 4. & 7. *Bis in anno Romæ congregari Concilium.*

XXVI. Hoc item anno, qui quartus numeratur ante Chalcedonenſe Concilium, idem S. Leo Papa e ſede depoſuit Primatem totius Aſiæ Baſſianum Epiſcopum Epheſinum, eo quod vacantem illã ſedem inuaſiſſet, atq. ſe ipſum in eam intruſiſſet. Teſtatur id quidem Stephanus eius aduerſarius in Actione vndecima Concilij Chalcedonenſis, vbi ait: Hodie quatuor anni ſunt, & Romanus Epiſcopus eum depoſuit.] ſcelera vero a Baſſiano perpetrata ibi narrantur. Citatur in ea Synodo epiſtola eiuſdem S. Leonis Papæ ea de cauſa conſcripta, quæ penitus excidit. hæc autem ad inſinuandum priſtinum vſum Eccleſiæ Romanæ Pontificum in deponendis Metropolitanis atq. Primatibus in leges Eccleſiaſticas delinquentibus, recoluiſſe voluimus.

XXVII. Hoc eodem anno vetus innouatur querela Gentilium aduerſus antiquorum effoſſores ſepul-

C chrorum, quos alijs Imperatorum reſcriptis vetitos, ſuperius dictum eſt: Chriſtiani enim, & inter eos potiſſimum clerici nonnulli, omnis idololatriæ veſtigia antiquare atq. penitus abolere cupientes, dijs manibus dicatas defunctorum memorias euertere, vbicumq. eas reperirent, conabantur. Quoniam vero ipſe reulus criminis inuidioſus nimis & odio dignus apparebat, vt quis Fideliũ argueretur ſepulchrorum effoſſor. Chriſtiani Imperatores, eiuſmodi ſancitis legibus, pœnis appoſitis eos coercere conati ſunt; quod inter alios efficacius præſtitit Valentinianus Auguſtus, aduerſus ſepulchrorum effoſſores ad Albinum Præfectum Prætorio reſcribens [e] octauo Idus Aprilis ſub huius anni Conſulibus. Qui igitur in Gẽtilium ſepulchra, ad conuellenda quæq. ſuperſtitionis ſigna, audacter inſurgebant Chriſtiani, vix credi poteſt, quo ferrentur impetu in ipſa deorum ſimulacra; vt eadem cum reperire liceret, non illis vt doctæ manus operi parcerent, ſed brachijs & crurib. fractis, eorum capita, ne vſquam reperiri valerent, in imum alicuius conijcerent parietis fundamentum, vel in alicuius propinquæ altæ foueæ profundum demergerent. Hæc quidem experimento didicerunt rerum antiquarum effoſſores in Vrbe, frequenti vſu admoniti, mira ſagacitate indagare quæque ſimulacri fracta membra diſperſa. Vt perſeueraſſe intelligas in animis Chriſtianorũ, maio

D riq. auctum incremento, quod S. Hieronymus ait [f]: Vbi alibi tanto ſtudio & frequentia, *quam Romæ*, vacua idolorum templa quatiuntur?] ſed de his ſatis.

[e] Nouel. Valentin. de ſepulchr. tit. 5.

[f] Hier. præfat. lib. 2 in epiſt. ad Galat.

IESV CHRISTI ANNVS 448. | LEONIS PAP. ANNVS 9. | THEODOSII 41. VALENTINIANI 24. IMPP.

I. QVadringenteſimus quadrageſimus octauus Domini annus Conſulibus Poſthumiano atq. Zenone ſignatur: quorum alter Conſtantinopoli, nempe Zeno, creatus eſt: alter vero, Poſthumianus ſcilicet, Romæ electus, dictus iſte Rufius Prætextatus Poſthumianus, cuius eiuſmodi legitur Romæ vetus inſcriptio [g]:

RVFIVS. PRAETEXTATVS
POSTHVMIANVS. C. V. FILIVS
MAGNIFICI. VIRI. MARINIANI
E PRAEFECTI. PRAETORIO
ET CONSVLIS. ORDINARII
QVAESTOR. CANDIDATVS
PRAETOR. VRBANVS. TRIBVNVS
ET. NOTARIVS. PRAETORIANVS
PRAEFECTVS. VRBI. SECVNDO
CONSVL. ORDINARIVS. QVOS
TANTOS. AC. TALES. HONORES
PRIMO AETATIS. SVAE. FLORE.
PROMERVIT

Porro eraſus fuit primus verſus in baſi, ita tamen vt adhuc legi poſſet, RVFIVS PRAETEXTATVS. Quod vero non & Poſthumiani nomen abolitum ſit; inde coniectura ducimur, in odium il-

[g] Habet Smetius pag. 70. nu. 2. li. Antiq. inſcrip.

lius Prætextati Gentilitiæ ſuperſtitionis Antiſtitis, de quo ſuperius actum eſt pluribus, id ſactum A fuiſſe. Sed de Conſulibus hactenus.

II. *Theodoſius offenſum numen placat.*

Hoc anno Theodoſius Imperator, cum diuerſis cladibus illatis a barbaris, atq. fame, peſte, terræmotibus, & penuria exagitari iamdiu videret Imperium; offenſi numinis cauſas rimatus, tum Gentilitiæ impietatis homines, tum Neſtorij ſectatores (vt gratiſſimum Deo ſacrificium) legibus coercendos putauit, vetuitq. libros Porphyrij, & contra Cyrilli ſcripta editos commentarios: inſuper & illos qui ſuſpecti eſſent Neſtorianæ hæreſis, quod Neſtorio ante fauiſſent, exagitauit, & inter alios Irenæum illum, qui congregatis Patribus in Concilio Epheſino, pro Neſtorio cauſam agens, maximas moleſtias intulit: hunc enim ex Comite ordinatum Tyri Epiſcopum deponi iuſſit. Porro quod Theodoſius Imperator dedit hoc anno aduerſus hæc omnia edictum ſic ſe habet [a]:

a Apud Acta Cōcil. Epheſ. edit. Pelt. t. 5. c. 29.

III.

Regiam noſtram maieſtatem decere arbitramur, vt ſubditorum noſtrorū pietati (quoad eius fieri poteſt) conſulamus: Hac enim ratione futurum ſperamus, vt maiorem quoq. Dei & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti fauorem & beneuolentiam nobis conciliemus. Cum igitur huic ipſi per omnia placere deſideremus, noſtroſque ſubiectos Imperio ad hoc ipſum ſubinde incitemus: decreuimus, vt quæcumq. Porphyrius propria impulſus inſania contra piam religionem Chriſtianam cōſcripſit, B apud quemcumq. tandem ea comperta fuerint, quāprimū cōcrementur. Siquidē omnia illa ſcripta, quæ diuinā in nos iram prouocant, pioſq. animos offendūt, ea ne audiri quidē volumus.

Porphyrij libri vetiti.

IV. *Neſtoriani exagitantur.*

Decernimus etiam, quicumq. Neſtorij impiam fidem æmulantur, nefariamq. eiuſdem doctrinam quouis modo ſectantur: ſi quidem Epiſcopi aut clerici fuerint, ex ſanctis Eccleſijs confeſtim expellantur: ſi vero laici, anathematis vinculo (*ab Epiſcopis ſcilicet ſuis*) conſtrigantur, prout iā quoque a noſtra maieſtate cautum eſt. Omnibus præterea Orthodoxis volentibus, piamq. hanc noſtrā ſanctionem ſectantibus, poteſtatem facimus, vt huiuſmodi homines libere citra vllam cuiuſcumque detrimenti formidinem deferant, publiceq. redarguant.

V. *Scripta cōtra Cyrillum damnata.*

Quoniam vero accepimus, doctrinas quaſdam neſcio quomodo dubias, Orthodoxæq. fidei a ſanctis Patribus Nicææ & Epheſi congregatis editæ nequaquam conſentientes, & piæ memoriæ Cyrilli Alexandrinorum quondam Epiſcopi expoſitioni repugnantes conſcripſiſſe & euulgaſſe: mandamus, vt huiuſmodi ſcripta, vel libri, qui certiſſimam habenti vel legenti perniciem afferūt, apud quemcumq. latuerint, incendantur: neq. volumus vt quiſquam in poſterum aliquid circa fidem apud Nicæam & Epheſum ciuitates expoſitam aut differat, aut exponat. Qui vero hoc ſacro- C ſanctum noſtrum decretum violauerint, non dubitent eamdem ſeſe pœnam incurſuros, quam contra impiam Neſtorij fidem dudum decreuimus.

VI. *Irenæus Tyri Epiſcopus deponitur.*

Vt autem omnibus & ſingulis certo conſtet, quantopere maieſtas noſtra impiæ Neſtorij fidei æmulos deteſtetur: ſtatuimus, vt Irenæus, qui hac de cauſa noſtram indignationem nuper incurrit, & poſtea neſcio quomodo poſt ſecundas nuptias (ſicuti accepimus) contra Apoſtolorum canonem Tyriorum Epiſcopus eſt creatus, a ſancta Tyriorum Eccleſia ſtatim expellatur, ornatuq. & nomine ſacerdotij penitus exutus, priuatus in patrio tantum ſolo viuere permittatur. Magnificentia tua noſtræ pietatis ſcopū aſſecuta, curet hæc obſeruari, & primo quoq. tempore peracta reddi.] hactenus Theodoſij reſcriptū hoc anno datū, vt ſignis certiſſimis apparet, nēpe ex his quę habētur in mandato Præſidum prouinciarum poſt acceptū reſcriptū publice propoſito, quod ſic ſe habet [b]:

b Apud Conc. Epheſin edit. Pelt to. 5. c. 20.

VII. *Præſidum mādatum.*

Pijſſimus Imperator noſter, non ignarus legum, iuſtæq. politiæ firmamentum Orthodoxā religionem eſſe, peculiari edicto omnem impietatis occaſionem præſcidit; eos quidem qui ea laborant, moderata caſtigatione ſanans; ceteris vero omnem honeſtæ vitæ rationem oſtendens. Qualia ergo aduerſus libros Porphyrij, quos ille contra ſanctam Chriſtianam religionem conſcripſerat; D necnon contra illos, qui nefariam Neſtorij doctrinam ſcriptis propagant, decreuerit: & quorurſum pacto nullum fidei dogma vim vllam obtinere voluerit, niſi illud vnū quod a ſanctiſſimis pijſſimiſq. Epiſcopis, qui quondam in ciuitate Nicæa, & poſtea in Epheſina vnà cum venerandæ memoriæ Cyrillo conuenerunt, editum & receptum eſt: Et qua tandem ratione Irenæum, qui Tyriorum ciuitatis Epiſcopus extitit, exauctoratum velit: id ex prædicta ſanctione Græco ſermone poſita clare diſerteq. cognoſcetis, ne quis ignorationem in poſterum prætexat. Decet proinde omni diligentia iſtæc obſeruare, comminationemq. ac indignationem regijs litteris inſertam vſq. ob oculos habere. Lecta ſunt hæc in eccleſia Solitariorum, vigeſimatertia Pharmuti, hoc eſt Aprilis, Indictione quarta *, anno Diocletiani centeſimo ſexageſimoquarto.] hactenus ibi Præſidum mandatum, quod ex Diocletiani annorum numero eſſe datum hoc anno, ſatis liquet, quod & ex epiſtola Theodoreti manifeſtius fiet.

* ſecunda

Antequā vero iſta promulgarentur, quæ acceperat ex amicorū litteris Domnus Epiſcopus Antiochenus Theodoretū Cyri Epiſcopum reddidit certiorē. Quid autem, cū hæc de Irenæo Domni litteris præſenſiſſet Theodoretus, qui vna cum alijs eumdem ordinauerat Irenæum, ad ipſum Dō- E num reſcripſerit, ipſæ declarant quæ tunc ab eo ad ipſum ſunt redditæ litteræ, iſtis verbis [c]:

c Theodor. epiſ. 110.

VIII. *Epiſtola Theodoreti ad Dōnum de cauſa Irenæi.*

Cum tuas legiſſem litteras, beatiſſimæ illius Suſannæ ſum recordatus, quæ nefarios illos homines cum vidiſſet, & omnium Deum adeſſe crederet, mirabilem illam edidit vocem: Vndique mihi ſunt anguſtiæ. Elegit tamen potius incidere in calumniatorum inſidias, quam iuſtum Iudicē contemnere. Et nunc, domine, duo nobis proponuntur (hoc autem ſæpius diximus) vel Deum offendere, & conſcientiā lædere, vel incidere in iniuſta hominum decreta. Ego autē puto hæc omnia ignorare pijſſimum Imperatorem. Quid enim prohibuiſſet illum ſcribere, & ordinationē fieri præcipere, ſi re vera hoc illi placuiſſet? Cur vero extraminantur quidem, verentur tamen, vel terrefaciunt, litteras vero aperte id præcipientes non mittunt? Duorum enim alterum neceſſario ſequitur; vel non adducitur vt ſcribat piiſſimus Imperator; vel procurant vt nos in aliquo delinquamus, & deinde delicti a nobis pœnas accipere poſſint. Proponitur enim nobis exemplum beati Principij *: ibi enim cum litteris præcepiſſent, pœnas tamen poſtulabant ab eo qui illis paruerat:

* Principis

que

A quæ vero ego legi eo die quo lecticarius aduenit, his contraria ſunt. Sanctus enim quidam monachus illuſtris ad quemdam ſcripſit, quod litteras accepit a magnificentiſſimo Spathario, & a glorioſiſſimo Exmagiſtro, quibus ſignificabatur, quod res Deo dilectiſſimi domini Epiſcopi Irenæi bene ſe habituræ eſſent: & pro hac diligentia & labore mercedem & retributionem petebant, vt Deo pro ſe preces effunderent.

IX.

Ego igitur puto oportere ſcribere ad eos qui ſcripſerunt clericos regiæ vrbis, quod ego calculo & ſententia piiſſimorum Epiſcoporum adductus, piiſſimum Irenæum Epiſcopum ordinaui, cũ eius zelum & magnanimitatem & alias eius virtutes recte ſcirem, & præter hæc, dogmatum rectitudinem. Numquam enim ſcimus renuiſſe aliquando ſanctam Virginem Deiparam appellare, vel aliud aliquid contrarium ſentire Euãgelicis dogmatib. Quod vero ad bigamiã ptinet, noſtros maiores ſecutus ſum: Beatæ enim & piæ memoriæ Alexander (*ante Theodotum hic fuit Antiochenus Epiſcopus*) qui Apoſtolicam hanc ſedem rexit, cum beatiſſimo Acacio Berœenſi Epiſcopo beatæ memoriæ Diogenem ordinauit bigamum exiſtentem, ſimiliter etiam beatus Prailius (*hic fuit Hieroſolymorum: poſt Ioannem Epiſcopus*) Domninum Cæſareæ Epiſcopum bigamum. Conſuetudinẽ itaque

Bigami ſæpe ordinati Epiſcopi.

B ſecuti ſumus, & homines inſignes, tum doctrina, tum vita celebres. Multa etiam alia huiuſmodi beatæ memoriæ Proclus Conſtantinopolitanus Epiſcopus edoctus, & ipſe ordinationem ſuſcepit, & laudauit, & litteras eas approbauit. Ita etiam Ponticæ prouinciæ qui præſunt Primates & ꝑſtantiores ſunt piiſſimi Epiſcopi, & omnes Palæſtini: nec vlla dubitatio aut controuerſia de hoc orta eſt: Et impium ducimus, hominẽ condemnare, qui multis & variis rebus optime geſtis eſt exornatus. Hæc & his ſimilia, mea quidem ſententia, ſcribere oportet. Si vero aliud quippiam tua ſanctitas expedire putauerit, illud fiat. Ego enim cum vnam (vt putant) pœnam & condemnationem acceperim, & ſubierim, præſto ſum diuina ope aliam etiam ſubire: & ſi velint, tertiam & quartam, diuina vobis opem ferente gratia, omnes æquo animo feremus, Dominum laudantes. Si vero tuæ probatur pietati, videamus quid nobis a Palæſtina reſcribatur; & cum quid agendum ſit, diligenter perpenderimus, ita Conſtantinopolim ſcribemus.] hæc Theodoretus ad Domnum Epiſcopum Antiochenum.

X.

Summam quidem interceſſiſſe inter Theodoretum & Irenæum amicitiæ neceſſitudinẽ, duæ [a] quæ extant ad ipſum datæ eius epiſtolæ docent; quarum poſteriorem ordine poſitam, ſcriptam

a Theod. ep. 12. & 16.

C priorem eſſe conſtat, cum ambo Neſtorio fauerent, & Theodori Mopſueſteni eſſent mirifici laudatores, atq. ſcriptorum ipſius defenſores. Ceterum quod ad præſentem cauſam ſpectat, ordinati ſcilicet ab eo Irenæi bigami: profuiſſe videtur eiuſmodi ab ipſo parata excuſatio: nulla enim poſthac fuit de his querela, ſed tantum quod ſuſpectus magis magiſq. redditus eſſet ob ſcripta ipſius aduerſus Cyrillum, & conſuetudinem cum Irenæo & aliis huiuſmodi, quæ adhuc ipſum perſeuerare fautorem Neſtoriani erroris arguebant, cum iam accuſatus eſſet, quod & pro ipſo firmando frequẽs in Synodis fuiſſet; quam ob cauſam & Antiochia recedere iuſſus eſſet; mandatum quoq. Imperatoris accepiſſet, ne e ſuæ ciuitatis finibus penitus recederet, ſed ibi relegatus abſq. aliorum collegarum conſortio vitam ageret. Cum iſte eſſet Theodoreti in præſentiarum ſtatus, pluribus ipſe epiſtolis ad diuerſos Conſtantinopolim datis conqueſtus eſt, & inter alias illa hoc ipſo anno, qui numeratur vigeſimusquintus eius Epiſcopatus, ſcripta ad Nomum Conſulem, ſed potius Conſularẽ ſeu Exconſulem, quem geſſiſſe Conſulatum vidimus anno Chriſti quadringenteſimo quadrageſimoquinto. Prætermiſſis igitur aliis, hanc vnam tibi reddemus, qua ipſe totam vitam ſuã, & res ab ſe in Epiſcopatu geſtas breui compendio narrat; eſt autem huiuſmodi [b]:

Theodoreti pſentis tẽporis ſtatus.

b Theod. ep. 81.

XI.

D Breui quidem diei ſpatio tua potitus ſum magnificentia, cum me neceſſitas vi te exoptato priuauerit: ſperaui tamen paruam illam conſuetudinem incitamentum & fauillam futuram beneuolentiæ & vehementioris amoris. a ſpe tamen ſum fruſtratus: cum enim ſemel & iterum ſcripſerim, litteras nondum accepi, & Imperatoris decreto Cyrenſium regionis terminos ꝑterire prohibeor. Nulla vero alia cauſa huius damnationis videtur, præter quam quód Synodos Epiſcoporum congrego. & licet neq. accuſatio oſtenderetur, neq. actor appareret, neq. reus conuictus: decretum tamen editum fuit. Noui quidem quæ leguntur [c] de Feſto: hic autem Præſes erat Romanorum, cui Iudæorum adminiſtratio commiſſa fuerat: a quo Iudæi cum petiiſſent diuini Pauli damnationem, aperte ipſe reſpondit: Non eſt Romanis conſuetudo, damnare aliquem hominem, priuſquam is q accuſatur, præſentes habeat accuſatores, locumq. defendendi accipiat ad abluenda crimina quæ ei obiiciuntur. Et hæc quidem dicebat homo qui Chriſto non credebat, ſed idolorum errori ſeruiebat. Ego vero neq. interrogatus, an Synodos congregem, nec ne; & quorum cauſa cõgregem; & qd mali afferam vel rebus Eccleſiæ, vel publicis; ac ſi in maximis deliquiſſem, ab aliis arceor ciuitatibus. Quinimmo aliis quidem omnibus omnis aperta eſt ciuitas, non ſolum Arii & Eunomii ſectatoribus, ſed & Manichæis, & Marcioniſtis, & illis qui Valentini & Montani morbo laborant,

Theodoreti epiſtola ad Nomũ Conſularem de rebus ſuis.

c Act. 25.

E necnon & Ethnicis, & Iudæis: Ego vero, qui pro dogmatibus Euangelicis pugno, ab omni excludor ciuitate.

XII.

Sed inquient aliqui, contraria nos ſentire & a vera fide aliena. Fiat igitur Concilium; adſint piiſſimi Epiſcopi, qui iudicare norunt; adſint & magiſtratus, & qui in dignitate ſunt conſtituti, qui res diuinas ſunt edocti. Dicamus aperte quæ ſentimus: dicant & Iudices quænam Apoſtolorũ doctrinæ ſunt conſona. Sed age hæc ſcripſi, non quia maximam ciuitatem videre cupio, neque ad aliam migrare exopto. Gaudeo enim re vera magis quiete illorum qui in monaſtico habitu vitam ducunt, quam illis inuideo qui Eccleſias gubernare volunt. Nouerit enim tua celſitudo, quod neq. tempore beatiſſimæ & ſanctæ memoriæ Theodoti, neque beatæ memoriæ Ioannis, neque tempore ſanctiſſimi Epiſcopi Domni libenter Antiochiam accedebam; ſed quinquies & ſexies vocatus, vix obtemperabam; obediebam vero, vt Eccleſiaſtico canoni parerem, qui periclitari præcipit eum, qui dum vocatur ad Synodum, accedere minime voluerit. Quando vero acceſſimus, quid-

Theodoretus cõfutat aduerſariorum calũnias.

nam fecimus eorum quæ Deo diſplicent? Quod talem & talem, qui auſi ſunt iniquitates ſilentio di- A
gnas patrare, à ſacro cætu ſegregauimus? Quod eos qui laudãtur, & vita celebri ſunt, ſacerdotij or-
dinatione decorauimus? Quod populis Euangelicam doctrinam obtulimus? Si hæc ſunt accuſatio-
ne & damnatione digna, etiam maiores pro his pœnas libenter ſuſcipiemus.

XIII.
Vita Theodoreti compendium.

Illud quidem adijciam (quandoquidem calumniatores hæc dicere me coguor) quod ante con-
ceptionem genitores me offerre Deo polliciti ſunt, & ab incunabulis iuxta ſuas promiſſiones me
Deo dicarunt, & tali cibo me educauerunt. In monaſterio vero, quouſque Epiſcopus factus ſum,
commoratus cum eſſem, inuitus Epiſcopus ſum ordinatus. Vigintiquinque iam egi annos, nec a
quoquam accuſatus, nec alium accuſaui; nec eorum aliquis qui mihi ſubijciuntur religioſiſſimi cle-
rici, tot annis, ne obolum quidem in tribunali mihi oblatum conqueſtus eſt; neque veſtem a quo-
quam accepi: panem vnum vel ouum nullus meorum domeſticorum accepit aliquando. Præter
laceras has veſtes, quibus veſtior, nihil poſſidere volui. Publicos porticus in veſtibulis eccleſiarũ
ædificaui. Pontes duos magnos extruxi. Balneorum publicorum geſſi curam. Cum ciuitatem repe-
riſſem quæ minime a defluente flumine aquabatur, aquæductus paraui; & ciuitatem aqua carentẽ,

Opera digna Sancto Epiſcopo.

aquis repleui. Vicos octo Marcionis hæreſi laborantes vna cum vicinis locis ad veritatis agnitio- B
nem libenti animo duxi. Alium præterea vicum Eunomianorum plenum, & alium Arianorum, ad
lucem veritatis accedere procuraui. Et diuina ope, ne vnum quidem apud nos extat hæreticorum
zizanium, aut germen. Nec iſta ſine periculis feci, ſed ſanguinem ſępe effudi meum; ſæpe etiam ab
ipſis lapidatus fui; & ſæpe ad inferorum etiam portas mortis perueni.

XIV.
a 2. Cor. 11. 12.
Theodoretus optat bene conſuli Eccleſiæ.
b 2. Tim. 3.

Sed iam inſipiens factus ſum, dum glorior: hæc autem ex neceſſitate, non ex animo a me dicta
ſunt. Hoc etiam beatiſſimus Paulus [a] facere coactus eſt aliquando, vt accuſatorum & calumnia-
torum obſtrueret ora. Et gaudio de decore apparente, quinimmo ſummum honorem illud habeo.
Audio enim Apoſtolicam vocem dicentem [b]: Omnes qui pie volunt viuere in Chriſto, perſecu-
tiones patiuntur. Veſtram autem magnificentiam oro, vt rerum Eccleſiaſticarum curam gerat, &
inſurgentem tempeſtatem placet. Re vera enim neque in ipſo diſſenſionis initio tanta confuſio Ec-
cleſiam occupauit. Nullus vos docet de periculorum magnitudine: nullus Chriſtianorum quere-
las vobis ſignificat, & ſanctiſſimorum monachorũ qui apud nos ſunt lamentationes. qua de cauſa
longiore vſus ſum oratione, vt cum cognouerit veſtra magnificentia Eccleſiarum tempeſtatem, il-
lam quieſcere faciat: & magnum lucrum inde conſequetur.] hactenus Theodoretus ad Nomum C
Exconſulem. Quod autem ad Cyrum ciuitatem a Theodoreto nobilitatam ſpectat: eamdem ite-
rum a barbaris exciſam, a Iuſtiniano Imperatore reſtitutam conſtat. Sed non prætereat, quod ad
Eccleſiaſticarum rerum antiquarum cognitionem de eadem ciuitate æque pertinere certum eſt,

c Procop. de ædific. Iuſtinian. Imper. orat. 2. in fin.

iſta nimirum de eius origine a Procopio [c] ſcribi, cum de eius reſtitutione a Iuſtiniano Imperato-
re facta meminit: Erat (inquit) in Syria oppidulum vehementer neglectum, Cyrus nomine, a Iu-
dæis olim extructum. Nam Iudæi ex Palæſtina a Medorum exercitu in Aſſyriam captiui abducti,
& longo poſt tempore a Cyro dimiſſi, vt qualemcumque gratiam benefactori referrent, locum il-
lum Cyrum appellarunt. Iuſtinianus Rex partim Reipublicæ commodis proſpiciens, partim co-
lens ſanctos Coſmum & Damianum, quorum corpora prope vſque ad mea tempora requieſcunt,
Cyrum vrbem felicem reddidit muri ſecuritate, præſidiorum multitudine & magnitudine publi-

d Iſa. 45.

corum ædificiorum.] at de Cyri Regis nobili monumento, quem oracula [d] diuina commendant,
hæc ſatis. Sed ad Theodoretum redeamus. Scripſit & ad diuerſos alios magiſtratus Conſtantinopo-
li & alibi agentes eodem argumento litteras, quas (vt dictum eſt) ex codice Vaticano Latinitati
donandas impenſe curauimus. Porro hic annus, vigeſimuſquintus eius Epiſcopatus, cuius in dicta D
epiſtola meminit, numeratur, vt intelligas ipſam hoc anno datam.

XV.
e Theodor. epiſt. 104.
f Theodo. epiſt. 86.
Dioſcorus uſurpare conatur iura Eccleſiæ Antiochenæ.

Inter alias autem ſcripſit per legatos a Domno Epiſcopo Antiocheno Conſtantinupolim miſ-
ſos epiſtolam [e] ad Flauianum Conſtantinopolitanum Antiſtitem, qua etiam rectam fidei confeſ-
ſionem profitetur: aliam inſuper ad eumdem Flauianum [f] dedit, qua cõqueritur de Dioſcoro Epi-
ſcopo Alexandrino iam inimico ipſi detecto, atque iniuſte ſibi ius ſuper Eccleſiam Antiochenam
vendicante: cuius occaſione (quod notatu dignum eſt) mentionem habet canonis Concilij Conſtã-
tinopolitani œcumenici, verbis iſtis: Tuam præterea ſanctitatem rogamus, vt fidem, in quam bellũ
motum eſt, protegat, & ſacros canones conculcatos tueatur. In illa enim regia vrbe cum conuenif-
ſent beatiſſimi Patres, conſona iis quæ in Nicæa ſtatuta ſunt a ſanctis Patribus ibi congregatis, ſta-
tuerunt, & diœceſes diſtinxerunt, & vnicuique diœceſi, quæ ipſi conueniebant, tribuerunt, ne aliã
diœceſim quis inuaderet, ſed Alexandriæ Epiſcopus ea quæ ad Aegyptum pertinent tantũ guber-
naret, & vnaquæque diœceſis res proprias & quę ad ipſam ſpectant. Hic vero iſtis definitionibus,
& decretis ſtare minime vult, ſed beati Marci ſedem ſurſum ac deorſum agitat; præſertim cũ aper- E
te nouerit, quod Antiochenſium magna ciuitas magni illius Petri thronum obtinet, qui beati Mar-
ci magiſter fuit, & Apoſtolorum chori primus ac princeps.]

XVI.
Sedis Antiochenæ amplitudo.

Hæc habet Theodoretus in Dioſcorum, ſuper Epiſcopos Syriæ ius ſibi vſurpantem: quæ volui-
mus recenſuiſſe ad confirmationem eorum quæ a nobis ſuperius dicta ſunt de canone Conſtanti-
nopolitani Concilij diœceſum limites præſcribente. Ceterum haud leue eſſe poterat Theodoreti
illud argumentum de iuribus Eccleſiæ Antiochenæ: cum ea ex parte non ſubijcienda tantum, ſed
præferenda videretur Eccleſiæ Alexandrinæ: nam & Innocentius Papa ſcribens ad Alexandrũ An-
tiochenum Epiſcopum, de eiuſdem ſedis prærogatiuis hæc habet: Antiochiæ nomen accepit reli-
gio Chriſtiana, atque conuentum Apoſtolorum apud ſe fieri celeberrimũ meruit; quæq. vrbis Ro-
mæ ſedi non cederet, niſi quod illa in tranſitu meruit, iſta ſuſceptum apud ſe, conſummatumq. gau-
det.] hæc Innocentius; ex quibus vides amplitudinem ſedis Antiochenæ, nulla alia quidem ratione
ſubdendæ ſedi Alexandrinæ, niſi quod ita primum Petro per Marcum eam erigenti viſum fuerit.
Sed intuere Dioſcori primos huiuſmodi mentis elatæ motus, obſerua hominis faſtum, dum ſibi

ſubijcere

Digitized by Google

A ſubijcere ſedẽ Antiochenam aggreditur. Porro (vt eſt in Pſalmo[a]) ſuperbia eius aſcendit ſemper.

a Pſal. 73.

XXVI. *Qua occaſione oborta noua hæreſis Eutychetis.*

Sed quid inter hæc funeſtum accidit? Dum in deſolationem Neſtorianæ hæreſis Catholici impelluntur; plane contigit, vt vnus ex illis rapido curſui terminum imponere, & ſibi citra terminum prolabenti habenas inijcere neſcius, improuide ferretur in hoſtes; dumq. pugnat aduerſus Eccleſiæ perduelles, ipſe infeliciter nouus veritatis Catholicæ impugnator inſurgeret. Euenit id quidem deploratiſſimo Eutycheti monachorum Conſtantinopoli agentium Patri, illorum inquam, qui tẽpore Epheſini Concilij aduerſus Neſtorianos ceteris præſtantius dimicarant. Cum igitur ſummo odio in Neſtorij hæreſim iſte ferretur, eo proſilijt, vt non duas tantum eſſe in Chriſto perſonas omnino ex Catholicæ fidei præſcripto negaret, ſed etiam nec duas in Chriſto naturas vellet aſſerere; eoſq. Neſtoriano laborare morbo putaret, qui duas confiterentur in Chriſto diſtinctas & inconfuſe coniunctas eſſe naturas. Eſt quidem de Eutychetis laboribus aduerſus Neſtorium eiuſq. ſectatores indefeſſo ſtudio exantlatis magna laus in Actione quarta Synodi Cõſtantinopoli ante Chalcedonẽſe Concilium celebratæ: quod ipſum de eo item prædicat S. Leo Romanus Pontifex in breui hac epiſtola ſub huius anni Conſulibus ad ipſum data [b] poſt acceptas ab eo litteras de inualeſcente Neſtorianorum hæreſi: cum primum interpellauit Eccleſiam, remedium quærens aduerſus

b Leo epiſt. 6.

B fidem Catholicam perturbantes:

Dilectiſſimo filio Eutycheti presbytero Leo Epiſcopus.

XXVII. *S. Leonis epiſtola ad Eutychetem.*

Ad notitiam noſtram tuæ dilectionis epiſtola retuliſti, quod Neſtoriana hæreſis quorumdam rurſus ſtudijs pullularet. ſolicitudinem tuam hac ex parte nobis placuiſſe ſcripſimus; quoniam index animi tui eſt ſermo, quem ſumpſimus. Vnde non ambigimus auctorem Catholicæ fidei Dominum tibi in omnibus affuturum. Nos autem cum plenius, quorum hoc improbitate fiat, potuerimus agnoſcere: neceſſe eſt, auxiliante Domino, prouidere, quatenus neſandum virus, didumque damnatum radicitus poſſit extingui. Dat. Kal. Iunii, Poſthumiano & Zenone viris clariſſimis Conſſ.] Porro quos Neſtorianæ hæreſis Eutyches ſugillauit, Catholicos fuiſſe, qui in Chriſto duas prædicabant naturas inter ſe diſtinctas & indiuiſe abſq. confuſione coniunctas, exitus demonſtrauit. Ceterum cum inter hæc quidam ſuſurri huius Eutychianæ impietatis per Orientis Eccleſias ſpargerentur, licet auctor hæreſis neſciretur: Theodoretus hæc accipiens per Baſilium Seleuciæ Epiſcopum, qui hoc anno vocatus a Flauiano ad Synodum conuenerat Conſtantinopolim, ad eumdem iſta reſcripſit [c]:

c Theodor. epiſt. 85.

XXVIII. *Theodoret. ad Baſilium de noua hæreſi.*

C Omnium bonorum ſummam & apicem charitatem diuinus appellauit Paulus [d], & hac nutriri fidei alumnos præcepit. Hac ditata tua pietas, quæ oportebat narrauit, & intuenda ſignificauit: quid enim iucundius his qui Dominum timent, rectorũ dogmatũ ſanitate & concordantia atque conuenientia? Certo igitur ſcito, Deo dilectiſſime, quod valde lætati ſumus, cũ ea didicerimus de communi amico: Et quanto antea dolore offenſi ſumus, cũ audiremus, quod vnam eſſe carnis & Deitatis naturã aſſereret, & quod apertis verbis & perfricta fronte impaſſibili Diuinitati Domini eam paſſionem adſcribit: ita lætati ſumus ſanctitatis tuæ litteris, cũ acceperimus, quod integras cuſtodit naturarum proprietates, & neq. Deum Verbum in carnem conuerſum ait, neq. carnem in Diuinitatis naturam mutatam: ſed in vno Filio Domino noſtro Ieſu Chriſto, qui homo factus eſt Deus Verbum, inconfuſas remanſiſſe dicit vtriuſq. naturarũ proprietates. Et vniuerſorũ Deũ laudauimus pro conuenientia ſanctæ fidei: & ad vtramq. Ciliciam ſcripſimus, licet aperte non ſciremus ſi qui ſunt qui contraria ſentiunt veritati: & hortati ſumus Deo dilectiſſimos Epiſcopos, veſtigare & videre, ſi quidẽ aliqui ſint, qui in duos diuidant vnũ Dominum Ieſum Chriſtum, vel admonendo eos corrigere & emendare, vel e fratrũ conſortio illos ſegregare. Re vera enim ſimiliter illos auerſamur, qui vnam naturam carnis & Deitatis dicere audent, & eos qui in duos Filios diuidunt vnum Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, & Apoſtolorum fines tranſgredi aggrediuntur.

d 1. Cor. 13.

D

XXIX. *De Dioſcoro quæritur Theodoret.*

Quod vero ad pacem facile cõuertimur, tua beatitudo confidenter id ſibi perſuadeat. Si enim Propheta dicit [e]: Cum his qui oderunt pacem eram pacificus: multo magis nos eam, quæ ſecundum Deum eſt, apertis vlnis pacẽ amplectimur. Quoniam vero nonnulli & Alexandriam occurrerunt eorum qui in mendacijs ſunt enutriti & educati, & calumnias aduerſus nos conſtruxerunt, & huiuſmodi verbis ſeductus Deo dilectiſſimus eius ciuitatis Epiſcopus, quamuis illi noſtris litteris ſatisfacere conati ſumus, quemdã pijſſimorum Epiſcoporum ad regiã miſit vrbẽ: dignetur pietas tua, quæ tua ſit humanitas (vt ſoles) res geſtas nobis indicare, & contra mendaciũ accurate veritatem ſtatuere & confirmare, & veritati contra mendacium opẽ ferre.] hactenus ad Baſilium Seleuciæ magni nominis Antiſtitem Theodoretus. Hæc autẽ (vt dictũ eſt) tranſacta ſunt, antequam auctor hæreſis ipſe Eutyches detegeretur hæreticus: ex quibus plene ſatis expreſſum habes Theodoretum quam rectiſſimo pede in Euangelium, poſt damnatam Neſtorij hæreſim eſſe progreſſum.

e Pſal. 119.

XXX. *Eutyches detegitur hæreticus.*

Quõ aũt hoc anno menſe Nouembris detecta eſt hæreſis Eutychetis, iã aggredimur enarrare.
E Liberatus Diaconus [f] hæc de primordijs eiuſdẽ emergentis hæreſis: Eutyches presbyter & Archimandrita, præſidens Conſtantinopoli celeberrimo monaſterio, vrgente ſatana, prædicabat Dominum noſtrũ Ieſum Chriſtum conſubſtantialẽ nobis nõ eſſe ſecundum carnẽ, ſed de cælo corpus habuiſſe. Rurſum varians dicebat, ante adunationẽ duas in Chriſto fuiſſe naturas, poſt adunationẽ vnã factã eſſe.] ſecundũ vero priorẽ ſniam hæc Theodoretus [g] de Eutychete: Quę iã exaruerat, Valentini hæreſim rurſum fecit pullulare. Arius ſolũ animã, Apollinaris ſolũ corpus aſſumptum confitebatur: hic aũt corpus aſſumptũ eſſe negabat. Dicebat enim, Deũ Verbũ nihil humanũ ex Virgine ſumpſiſſe, ſed ipſum immutabiliter cõuerſum, & carnẽ factũ (ridiculis enim eius vtor verbis) ſolum per Virginẽ traieciſſe.] Subdit vero Liberatus Diaconus a quonam eius impietas ſit detecta:

f Liberat. Diac. c. 11. to. 2. Conc.

g Theod. hæret. fabul. lib. 4. in fine.

XXXI.

Audiens talia docentem & prædicantem Euſebius Epiſcopus Dorilæi ciuitatis prouinciæ Phrygiæ Salutariæ, cũ eſſet Orthodoxus & purus & amicus, prohibuit eum talia ſapere & docere. Sed pertinaciter Eutychete audire nolente, retulit Euſebius cauſam ad Flauianum Epiſcopũ Con-

Euſebius Epiſc. Dorilæi agit contra Eutychetem.

ſtantinopolitanum,qui & ingreſſus eſt eius Concilium,quod collectum fuerat pro Florentino Sar A
dæorum Metropolita aduerſus Epiſcopos ſub eo conſtitutos Ioannem & Coſſinium: data forma
de aliquibus cauſis,eorum libellos obtulit Euſebius Flauiano & omni Concilio,coniurans omnes
aduenire,& Eutychetem presbyterum;vt ſub eorum præſentia conuinceretur ab eo,hæretica do-
gmata ſapere & docere.]hæc Liberatus.ſed cum extent ipſa Synodalia Acta,quibus rei geſtæ ordo
contexitur,nihil eſt vt eam per diuerſa fragmenta hiſtoriam compingamus. Quomodo igitur ad
Epiſcopale iudicium Eutychetis cauſa hoc anno perducta ſit , ex eiſdem Actis accipe, quæ ſic ſe
habent:

XXXII. a Apud Concilium Chalced. Act. 1. t. 1. Conc. *Acta Concilij Constantinopol.*

Conſulibus [a] Flauijs Zenone & Poſthumiano viris clariſſimis,ſub die ſexto Idus Nouemb.
in Chriſtianiſſima & regia vrbe Conſtantinopoli Noua Roma,congregata ſancta & magna Syno
do reperta in prædicta magnificentiſſima vrbe in Secretario Epiſcopij,præſente ſanctiſſimo & bea
tiſſimo Archiepiſcopo Flauiano. Et recitantibus relationem directam a Florentio Epiſcopo Sardis
Metropolis prouinciæ Lydorum aduerſus ſub ſe conſtituros reuerendiſſimos Epiſcopos Ioannē
& Coſſinium,præſentibus etiam clericis his qui eaſdem relationes detulerunt, & data forma de
aliquibus quæ lecta ſunt:Exurgens Euſebius reuerendiſſimus Epiſcopus Dorilæi,vnus cōſtitutus B
de conſidentibus,libellos obtulit ſancto Concilio,coniurans eos relegi & inferri in monimenta A
ctorum. Inſtante vero eo,ſanctiſſimus Epiſcopus Flauianus dixit:Suſceptus libellus legatur ad co-
gnoſcendam cauſam,quæ in eo continetur.

XXXIII.

Sanctiſſimo ac beatiſſimo Archiepiſcopo Flauiano, & præſenti magno & ſancto Concilio in
hac vrbe regia glorioſiſſimorum Epiſcoporum,ab Euſebio Epiſcopo Dorilæi.

Libellus Euſebii aduerſus Eutychetem.

Optaueram quidem non ſic præfocatum ſenſu , & ebrium cogitatione & exceſſu mentis rapi
Eutychetem presbyterum & Archimandritam,vt oblitus quidem timoris Dei, ſpernens etiā ter-
ribile tribunal Chriſti Saluatoris omnium noſtrum,& iuſtum eius iudicium,& retributionem,qui
venturus eſt iudicare Orbem terræ in æquitate,& reddere vnicuique ſecundum opera ſua : nec vt
ita aduerſus Saluatorem omnium noſtrum Chriſtum blaſphemam linguam mouere:& Patres,qui
inter ſanctos connumerantur,hæreticos nominare,& nos qui eorum ſumus fidei ſectatores. Quoniā
vero non ceſſat,inobſeratum habens os & infrenem linguam,negans pijſſimā ſanctæ religionis do
ctrinam,derogans autem & ſanctiſſimis Patribus,& me hæreſis accuſans , qui numquam hæreti-
cus ſuſpicatus ſum,ſed e contrario magis ſemper hæreticis repugnans, & Orthodoxam fidem ſe- C
cundum meas vires defendens , permanens in fide ſanctorum Patrum trecentorum decem &
octo in Nicæno Concilio congregatorum , & omnibus qui in Epheſia Metropoli a ſancta & ma-
gna Synodo acta ſunt,& his quæ ſapuit & expoſuit beatiſſimus Cyrillus Alexandrinæ magnæ ciui
tatis quondam Epiſcopus,& Magnus Athanaſius,& Gregorius,& Atticus, & Proclus ſancti Epi-
ſcopi:Supplico,& peto veſtram ſanctitatem minime deſpicere hanc meam ſupplicationem,ſed iu-
bere Eutychetem presbyterum & Archimandritam occurrere in ſanctum veſtrum Concilium,&
reſpondere ijs,quæ a me ingeruntur. Paratus ſum enim eum conuincere,& falſo habere Catholicū
nomen,& alienum omnino a recta fide. Et coniuro vos per ſanctam conſubſtantialem Trinitatem,
quæ ſaluat Chriſtianiſſimos noſtros Imperatores,& per ſalutem & perſeuerantiam pijſſimorū no
ſtrorum Imperatorum Theodoſij & Valentiniani perpetuorum Auguſtorum,prędictum Eutyche
tem iubere occurrere in veſtram ſanctam Synodum,& ſatisfacere ijs a me ei obiectis: Quatenus ita
conuicto a me,& qui ab eo ſubuerſi ſunt,erigantur,& Catholica fides vincens,& nunc appareat om
nes mundi terminos circumplexa Quo proueniente,gratias ſemper veſtræ confitear ſanctitati. *Subſcriptio.* Euſebius Epiſcopus Dorilæi ſanctæ Dei Eccleſiæ offerens hos libellos meos,ſubſcripſi D
manu mea.

XXXIV. *Deteſtatio erroris Eutychetis.*

Sanctiſſimus Flauianus Archiepiſcopus dixit: Stupefecerunt quidem nos quæ lecta ſunt, eo
quod talis ingeritur reprehenſio reuerendo presbytero & Archimandritæ Eutycheti: Tamē digne
tur reuerentia tua conuenire ad eum,& diſputare cum eo de recta fide:& ſi inuenietur pro vero nō
recta ſapere,tunc vocabitur in ſanctum Concilium,& aderit ſibi. Euſebius reuerendus Epiſcopus
Dorilæi dixit:Ego quidem amicus illius eram prius:Non ſemel autem,nec ſecundo,ſed ſæpius cō
ueni ad eū pro hac cauſa,ex qua læſus eſt,& locutus ſum cum eo,& inueni eum non recta ſapere,&
monui & docui,Sed inſtabat dicens ea quæ aliena ſunt a noſtra fide recta. Et hoc poſſum oſtende-
re per multos teſtes,qui præſentes fuerunt,& audierunt. Coniuro igitur vos & iterū per Dominū
noſtrum Ieſum Chriſtum,quatenus deſtinetis ad eum,vt veniat,& reſpondeat,& poſtquam victus
a me fuerit,ceſſet a peruerſa doctrina;quia multi ab eo læſi ſunt.

XXXV. *Euſebius renuit cōuenire Eutychetem.*

Sanctiſſimus Epiſcopus Flauianus dixit:Patiatur nos tua reuerentia,& mox fatigationem ſu-
ſtineat vſq. ad monaſterium;& quæ condecent,loquatur ei,& quæ ad pacem pertinent,vt non com
motio,curſus,& conturbatio creetur ſanctis Eccleſijs Chriſti. Euſebius Epiſcopus Dorilæi dixit: E
Impoſſibile eſt iam me,poſtquam perrexi frequenter, & non perſuaſi , iterum ad eum accedere,
& blaſphema verba audire . Sed dignetur veſtra ſanctitas dirigere ad ipſum ; vt occurrat:nec
enim permitto inexaminatum tantum negotium relinqui. Sancta Synodus dixit:Oportuerat qui-
dem tuam reuerentiam acquieſcere ſuaſionibus ſanctiſſimi & beatiſſimi Archiepiſcopi noſtri:ſed
quia perſtantem te vidimus,fiat quod poſtulaſti. Nunc ergo primitus editis libellis fidem teneat

Citari iubetur Eutyches.

monimentum ac diligentem agendorum examinationem . Ioannes autem religioſiſſimus presby-
ter & Defenſor ſimul cum religioſo diacono Andrea pergentes ad religioſiſſimum presbyterū &
Archimandritam Eutychetem,porrectum aduerſus eum libellum ei relegant,& commoneant oc
currere ad ſanctum Concilium,& ſibi adeſſe:non enim in leui accuſatur cauſa.]hæc quidē eo die ſe
quenti vero quæ contigerint,in iiſdē Actis deſcribuntur:nos eadē cōpendioſiori interdum ſermo-
ne,ne faſtidium lectori pariant,perſtringentes,quæ pertinent ad hiſtoriā tantū,in medium afferē
mus:vt patēs fiat,quomodo ſemel detectus ſerpens,foraminis captās latebras,publicū cōgreſſum
vitauit;

A vitauit;quod eſt mendacio natura inſitum,cum tamen ipſa veritas gaudeat luce, & reddi omnib. manifeſta.Sed quæ ſunt ſubſecuta,narremus.

XXXVI. Sub iiſdem Conſulibus,pridie Idus Nouembris præſto fuit Synodo Euſebius,& quam ſemper coluit rectam fidem palam exponit,ex ſcriptiſq.Cyrilli ipſam promens, eademque ſe ſapuiſſe ac ſapere profitetur:ſimulq.oſtendit,ſanctos & Orthodoxos Patres ſemper in Chriſto duas confeſſos eſſe naturas in vna eademq.coniunctas perſona.Quæ quidem,vt ſancte pieq.dicta, ab omnib.qui præſentes erant, Patribus recepta ſunt atque probata,ſingulis(vt dici ſolet)candidum calculum porrigentibus.Hæc quidem ea die ſunt acta,ſeruato Eccleſiaſtici iudicij ordine,quo iubetur,vt accuſans aliquem criminis hæreſis,ipſe ſe Catholicum eſſe,publice doceat.Rurſum iiſdem Conſulibus,feria ſecunda,die decimoquinto menſis Nouembris,idem Euſebius Epiſcopus Dorilæi proſequens cauſam contra Eutychetem,his verbis ſanctam Synodum interpellat:Quartus hodie exceſſit dies,ex quo veſtram interpellaui ſanctitatem,poſtulans Eutychetem presbyterum & Archimādritam in ſanctam veſtram Synodum occurrere, arguendum a me pro eo quod Orthodoxa dogmata corrupit,& aliter ſapit quam credit Eccleſia Catholica. Et peto tunc directos a ſanctitate

Euſebius Dorilæi vrget Synodum aduerſus Eutychetem.

B veſtra interrogatos dicere,qualia ab eo acceperunt reſponſa. Flauianus ſanctiſſimus Epiſcopus dixit.Dicant Notarij,qui ſunt dudum directi.Notarij dixerunt:Ante hoc veſtra iuſſerat ſanctitas religioſiſſimum presbyterum & Defenſorem Ioannem,& reuerendiſſimum diaconum Andream pgere ad reuerendiſſimum presbyterum & Archimandritam Eutychetem, & vtique præſto ſunt,&c.]Quæ autem tranſacta ſint inter miſſos a ſancta Synodo & Eutychetem, Ioannes ita narrauit. Audi inſignem viri procaciam.

XXXVII. Relatio de Eutychete. Cum(inquit)perueniſſemus ad eum in monaſterium,libellos legimus,& exemplaria ei dedimus,& accuſatorem etiam manifeſtauimus,& vocationem ei denunciauimus, & ſatisfactionem apud veſtram ſanctitatem.Ipſe autem occurrere quidem & ſatisfacere penitus abnegauit,dicēs, hoc ipſum apud ſe eſſe decretum,& definitione quadam ab initio teneri,vt nuſquam alibi egrediatur a ſua fraternitate:quodammodo enim tamquam in ſepulchro,degere in monaſterio. Innoteſcere autem veſtræ ſanctitati per nos poſtulauit,eo quod reuerendiſſimus Epiſcopus Euſebius inimicus ei admodum exiſtens,detractionis & iniuriæ cauſa hanc accuſationem aduerſus eum confecerit. Paratum enim ſe eſſe aſſerebat,expoſitioni ſanctorum Patrum, qui in Nicæa & in Epheſo

C congregati ſunt, conſentire,& ſubſcribere interpretationibus eorum confitebatur.Si vero aliquid contigit eos in aliquibus dictis aut falli,aut erraſſe,hoc neque reprehendere,neque ſubſcribere;ſolas enim Scripturas ſerutari,tamquam firmiores ſanctorum Patrum expoſitionibus.]

XXXVIII. Obſerua diligenter,quibus ſe primo ſpiris veternoſus ſerpens,caput obtegens,ne offendatur, inuoluat,dum deſciſcens a ſanctis Patribus,honeſto prætextu ad diuinas Scripturas prouocat; qđ eſt peculiare omnium hæreticorum,ſe diuinæ Scripturæ vindices profiteri,eo pulchro velamento impietatem velantes;duplo impij,dum & errant,& ad ſtruendam quam profitentur falſitatem, diuinam Scripturam pro animi voluntate detorquent.Sed quam nefanda Eutyches iſtis ſubiecerit, audi Ioannem: Poſt incarnationem vero(aiebat ille)Dei Verbi, hoc eſt, natiuitatem Domini noſtri Ieſu Chriſti vnam naturam adorare,& hanc Dei incarnati & inhumanati hominis facti. Et librum aliquem huiuſmodi proferens,perlegebat.Adijciebat vero derogationes aduerſus ſe ab aliquibus dictas,quaſi quod dixerit,ſe innoxium ab huiuſmodi derogatione eſſe,ex duabus naturis vnitis ſecundum ſubſiſtentiam factum eſſe Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum,neque didiciſſe in expoſitionibus ſanctorum Patrum ; neque ſuſcipere, ſi contigerit ab aliquo tale aliquid legi:

D quia diuinæ Scripturæ(vt dicebat)meliores ſunt Patrum doctrinis.Et hoc dicens,cōfitebatur perfectum Deum eſſe & perfectum hominem,qui natus eſt de Maria Virgine,non habentem conſubſtantialem nobis carnem.hæc autem mecum colloquens dixit.]hæc Ioānes.Eadem etiam locutus eſt Andreas diaconus,& Baſilius Epiſcopus Seleuciæ,qui præſens fuit,necnō Athanaſius. Quibus peractis,& inſtante eodem Euſebio Epiſcopo Dorilæi ſecundo iuſſus eſt Eutyches citari ad Synodum per Mamantem & Theophilum presbyteros:libellus autem citationis fuit huiuſmodi:

XXXIX. Libellus citationis ſecūda. Sancta & magna Synodus ſecundum Dei gratiam degens in Chriſtianiſſima & regia Conſtantinopoli Noua Roma reuerendo presbytero & Archimandritæ Eutycheti.Et nunc ſecūda te iſta vocatione vocamus per Mamantem & Theophilum reuerendos presbyteros,vt occurras abſque dilatione ad ſatisfaciendum ſancto Concilio,accuſatus a Deo amantiſſimo Epiſcopo Euſebio, ſicut qui aliena a fide ſapuiſti & ſapis,& ad aliquos ex eis locutus es.Veni ergo ad Conuentum, nihil differens;ne vt ſubterfugiens in faciem conuinci, ſubiaceas diuinarum regularum ſeueritati:Nec enim rationabilis eſt ſatisfactio,dicente te,decreuiſſe non recedere de monaſterio,qui de talibus accuſatus es.

E *XL. Relatio ſecunda de Eutychete.* Adhuc ſedente ſancta Synodo,& expectante Mamantem & Theophilum reuerēdiſſimos presbyteros,qui miſſi fuerant vocare Eutychetem reuerēdiſſimū presbyterum & Archimādritam:dū legerentur eius expoſitiones de fide ſanctorum Patrum:exurgens in medio Euſebius Deo amantiſſimus Epiſcopus dixit: Nihil intemeratum * relinquitur adeo impie agenti, & aliena a recta fide ſapienti:audacter pergit omnia facere.Comperi,enim,quia Eutyches presbyter & Archimandrita volumen direxit,per monaſteria,& ad ſeditionem excitat monachos.Et quia hoc ipſum ad tutelam Eccleſiaſticam ſanctæ Synodo pertinet inquirere & cognoſcere qualia efficiat & machinatur, tumultum faciens:poſtulo hic præſentem presbyterum Martyrij (*templi ſcilicet S.Ioannis Baptiſtæ*) qui eſt in Septimo,dicere,ſi deſtinauit volumen , & fecit fieri ſubſcriptiones.] hæc locutus Euſebius.

**intentatum*

XLI. De libris ab Eutychete ſparſis. Iuſſus eſt poſt hæc a Flauiano presbyter teſtis accedere:qui roganti Flauiano quis eſſet,dixit: Presbyter ſum in Septimo ſub tua ſanctitate.Cui Flauianus Epiſcopus dixit: Audiſti quæ expoſuit reuerendiſſimus Epiſcopus Euſebius?Abrahamus dixit:Etiam per veſtigia tua.] Obſerua hic

priſtinum

Digitized by Google

priſtinum morem obteſtandi Epiſcopos verbis illis: Per veſtigia tua] quibus profiterentur, ſacrum A
quiddam eſſe, ēt ipſa Epiſcoporum veſtigia. His autem Abraham presbyter ſubdit: Emmanuel p̄-
sbyter & Archimandrita direxit me ad Aſteriū presbyterū, hæc ei denunciare, quod Eutyches p̄
sbyter & Archimandrita direxit ei tomū de fide, & ſuadebat ei in eo ſubſcribere: & hæc mādauit,
vt prædictus presbyter Aſterius hæc veſtræ ſuggereret ſanctitati.] addit his Euſebius id ipſum
eſſe factum per alia monaſteria, ad quæ tomum miſerat Eutyches, vt ei ſubſcriberetur. Iſtæc cum
audiſſet Flauianus, miſit eo ex Synodo Petrum presbyterum & Patricium diaconum, & rurſum
ad alia monaſteria Rhetorium presbyterum & Eutropium diaconum, Chalcedonem vero Paulū
& Ioannem presbyteros ad inquirendum de miſſo ad eos fidei tomo ab Eutychete.

XLII. *Eutychetis ſubterfugia.*

Inter hæc autem qui miſſi fuerant ſecundo citare Eutychetem, reuerſi ſunt ad Synodum; &
quæ geſta eſſent, nota fecerunt, Mamante ita præloquente: Peruenientes ad monaſterium Euty-
chetis presbyteri & Archimandritæ, reperimus ante ianuas monachos ſtantes; & ingreſſi cum eis
monaſterium, diximus: Nunciate: Loqui enim debemus Archimandritæ, directi a ſanctiſſimo Ar-
chiepiſcopo & præſente Synodo. Et dicebant nobis: Quia dominus Archimandrita ægrotat, & vi-
dere eum vos non poteſtis: quid ergo vobis placet, & pro qua re eſtis directi, dicite nobis. Nos au- B
tem non acquieuimus, dicentes eis: Quia nos ad illum ipſum ſumus directi, & ſcriptam iuſſionem
habemus & præ manibus tenemus, quæ ad eum ſcripta eſt a Synodo. Qui ingreſſi, iterum regreſſi
ſunt, & adduxerunt ſecum Eleuſium quemdam monachum, dicētes: Quoniam Archimandrita no-
ſter ægrotat, hunc loco ſui direxit, vt huic quæ ſunt mandata dicatis. Nec ſic acquieuimus dicere
ei, ſed diximus Si ſuſcipit nos miſſos a ſanctiſſimo & beatiſſimo Archiepiſcopo, & a ſancta magna
Synodo, dicite nobis. Deinde vidimus eos turbatos, & ad alterutrum ſuſurrantes & dicentes ali-
qua. Et cum non reciperemus reſponſum, conturbatis eis, eo quod in ſcriptis eſſet mandatum, di-
ximus eis: Quid conturbamini? Nihil eſt durum: quæ ſcripta ſunt, non ſunt occulta. Sed diximus
& nos quid ſcriptura contineat: Commonuit eum ecce nunc ſecundo ſancta Synodus, quatenus oc-
currat, & in his in quibus accuſatus eſt a Deo amantiſſimo Euſebio Epiſcopo ſatisfaciat. Tunc in
greſſi nunciauerunt, & ſuſcepit nos prædictus reuerendiſſimus presbyter & Archimandrita
Eutyches.

XLIII. *Quid cum Eutychete actū.*

Ingreſſi porreximus ei miſſam chartulam, & fecit eam nobis præſentibus legi: & poſtquam le-
cta eſt, dixit: Ego apud me definitum habeo, citra mortis neceſſitatem non egredi monaſterium: C
peruidet autem & ſancta Synodus & Deo amantiſſimus Archiepiſcopus, quoniam & ſenex ſum ef-
fectus. Diximus nos: Dignare venire, & in his quibus accuſaris ſatisfacere apud ſanctam Synodū.
Qui reſpondit: Ego non egredior de monaſterio meo; quia ſic habeo definitum. Si autem voluerit
beatiſſimus Archiepiſcopus & ſancta Synodus aliquid agere; quod eis placet, agant. Hoc vnum
peto, nullum hac altera vice fatigari. Definitum enim mihi eſt, non egredi monaſterium. Ne ergo
& iterum dirigant: quod volunt, ante tertiam meam vocationem faciant: mihi, ac ſi vocaſſent, fac-
ſunt. Petijt autem nos dicere ſanctitati veſtræ hæc.]

XLIV. *Interpellat Eutychetem Auctor.*

Sed tu qui ad diuinas Scripturas prouocas, o Eutyches (liceat paucis te alloqui) vbi repereris
dicas, quæſo, te magis obligatum teneri propoſiti mētis tuæ vinculis, quam tui Epiſcopi iuſſione,
immo & plurium Antiſtitum in Synodo conſidentium, teq. ad iudicium vocantium voluntate, le-
gitimo præſertim id exigente iudicio? Magiſter tu in Iſrael es, & hæc ignoras? qui & alios doces,
& munere præfecturæ monaſterio præes, hæc te prætereunt, quibus te oportuit imbuiſſe tyrones?
Sed ſinamus delirare ſenem. Pergit ille: Compellebat autem nos, & chartulam aliquam ſcriptam
deportare: ſed non acquieuimus ſuſcipere, dicentes. Si quid volueris, perueniens, doce. Iſta nobis D
talia ad eum dicentibus, delata eſt charta, & voluit eam nobis legere: ſed nec ſic acquieuimus audi-
re, ſed accipiens eam ſubſcripſit: & nos vale facientes egreſſi ſumus, dicente eo: Quia dirigo ſan-
ctæ Synodo hanc chartulam ſubſcriptione mea.] hactenus Mamantis relatio, eadēq. collega Theo-
philus. Attende, lector, quod inſitum eſt hæreticis omnibus, quod male agant, auerſari lucem, con-
greſſum fugere, latebras quærere, diligere ſubterfugia, amare diuerticula, & captare receſſus.

XLV. *Tertio citatur Eutyches.*

At rurſus accuſator Euſebius vrget, rurſus vehementius inſtat, vt vel inuitus Eutyches traha-
tur ad Synodum. Tum vero ſecundum iudicij formam a ſancta Synodo decretum eſt, vt ille tertio
citaretur per Memnonem cuſtodem ſacrorum vaſorum, Epiphaniumq. presbyteros, & Germanū
diaconum, quibus ſcriptus citationis libellus traditus eſt, quo ſignificabatur, vt poſt diem ſe-
quentem, feria quarta, ad ſeptimamdecimam menſis Nouembris ipſe Eutyches iudicio præ-
ſto eſſet.

XLVI.

Interea vero ſequēti die, nempe decimaſexta Nouemb. venit ad Synodum ab Eutychete miſ-
ſus Abrahamius Archimandrita excuſans Eutychetem ob ingraueſcentem morbum venire non
poſſe. Accepta vero eſt a Synodo de morbo excuſatio, quod non adeo inhumani eſſent, ſed miſeri- E
cordes: ceterum eius propoſitum de non egrediendo e monaſterio minime comprobatum fuit; te-
ſtante Flauiano præſertim ipſum Eutychetem olim, cum in Synodo cauſa Neſtorij tractaretur, ad-
uerſus eum acturum in Synodum ingreſſum fuiſſe. Adhortatus eſt autem idem Flauianus per eū-
dem Abrahamium Eutychetem, vt venire ad Synodum ne detrectaret, & ſe purgare apud eam, ſi
calumniam pateretur: ſed & ſi errare compertus eſſet, ea quæ temere dixiſſet, corrigeret, atque dā-
naret, pollicens veniam; addiditque hæc de accuſatore cauſam infatigabili ſtudio proſequente:
Cognoſcitis (inquit) zelum accuſatoris, quoniam & ipſe ignis frigidus illi videtur propter pietatis
zelum, &c.]

XLVII.

Sequenti vero die, nempe decimaſeptima eiuſdem menſis, auditi ſunt a Synodo, qui miſſi fue-
rant tertio citare Eutychetem, Memnon, Epiphanius, atque Germanus; retuleruntq. in manus Eu-
tychetis ſe dediſſe libellum citationis: ipſum autem ſe excuſaſſe, quod miſiſſet ſatisfacere Syno-
do Abrahamium Archimandritam, cui ſignificaret ſe ſanctorum Patrum dictis & Nicænæ Syno-
do acquie-

A do acquieſcere;rogare vero,ſi his non cōtenta ſit ſancta Synodus,ſeptimanæ vnius daret inducias.
His relatis,auditus eſt etiam Euſebius accuſator inſtans,& cauſam afferens,cur de his quæ ab eo
antea ſæpius dicta eſſent,Eutyches cogeretur reddere rationem. Auditi quoque ſunt qui miſſi a
ſancta Synodo fuerant ad monaſteria inquiſituri de voluminibus ab Eutychete ad ea miſſis:retu-
leruntq. accepiſſe Archimandritas miſſum ab Eutychete volumen fidei, ſed ipſos ſubſcribere no-
luiſſe:inter quos Martinum Archimandritam dignam illam emiſiſſe ſententiam. Non eſt meum *Datæ induciæ*
ſubſcribere,Epiſcoporum tantum eſt.]alios vero ſe minime accepiſſe,teſtatos eſſe.Inſtante igitur *ſeptem dierum*
Euſebio,damnandum ex ſcriptis ſuis eſſe Eutychetem,idemq. atteſtante Flauiano tamen ne præ- *Eutycheti.*
cox adhuc videretur eſſe iudicium,ſeptem dierum petitas ab eo inducias conceſſerunt,qui erant
in Synodo Patres,ita Flauiano ſuadente.

Inter hæc autem dum expectaretur ſeptimanæ dierum tempus Eutycheti præfixum, inſtan- XLVIII.
te accuſatore Euſebio Epiſcopo,iterum intromiſſi ſunt Mamas cum collegis,qui miſſi fuerant ci-
tare Eutychetem;vt quæ ab ipſo accepiſſent,& minime integre retuliſſent,palam facerent. Vigeſi
ma itaque ſecunda menſis Nouembris,conſidentibus Patribus,Theophilus, qui cum Mamante
B miſſus fuerat,ſub diuini numinis cōteſtatione hæc eſt locutus:Cœpit velle Eutyches diſputare no *Eutiches ſuas*
biſcum .Reuerendo autem presbytero Mamante dicente:Non quidem ad hoc venimus, vt cum *prodit blaſphe*
tua reuerentia diſputemus,ſed euocare te ad occurrendum Synodo.Cœpit ille,præſente Narſete *mias.*
presbytero,& Maximo Archimandrita,& alijs monachis,dicere:In qua Scriptura iacent duæ na
turæ? Deinde:Quis ſanctorum Patrum expoſuit,Deum Verbum duas habere naturas? Ad hæc no
bis reſpondentibus:Et tu oſtende nobis,vbi cōtinetur Homouſiō? aut quæ Scriptura hæc dicit? Re
ſpondit reuerendiſſimus presbyter & Archimandrita Eutyches:Non continetur in Scripturis, in
expoſitionibus vero Patrum iacet. Ad hæc reuerendiſſimus Mamas presbyter reſpondens, ait:
Eo modo ſicut Homouſion in ſanctis Scripturis non iacet,ſed in expoſitione Patrum ita ſe habet ;
ita & de duabus naturis ijdem ſancti Patres expoſuerunt. Dixi ad hæc & ego: Perfectus eſt Deus
Verbum,an non? Dixit idem presbyter Eutyches:Perfectus. Dixi ego: Perfectus eſt homo incar-
natus,an non? Dixit:Perfectus.Si ergo duo perfecti Deus perfectus & homo perfectus,duo perfe-
cta vnum faciunt Filium. Ad hæc reuerendiſſimus presbyter & Archimandrita Eutyches:Abſit a
me dicere ex duabus naturis eſſe Chriſtum,aut de natura loqui ſeu diſputare Dei mei.Si ergo vo-
C lunt deponere me,aut ſi deſiderant facere aliquid aduerſum me,ſecundum permiſſum Dei faciāt:
Ego enim in fide,quam accepi,in ipſa ſteti,& cōfirmari deſidero. Hæc ſunt quæ ab eo audiui.] hęc
in Actis de Eutychete.

Cum tu conſideras,lector,horrendam Eutychetis blaſpemiam;non eo tamen procaciæ perue XLIX.
niſſe vides,vt dum prouocat ad diuinam Scripturam , ſimul etiam quæ in ea a ſanctis Patribus *Procaciores*
fuiſſent expoſita,eſſe pariter retinenda neget:Ex quibus intelligis,ſupergreſſos eſſe noſtri tempo *Eutychete No*
ris Nouatores impudentiam Eutychetis:quippe qui,cum conuincantur a ſanctiſſimis Patribus , *uatores.*
ſic prouocent ad diuinam Scripturam,vt niſi tot ſyllabis & elemētis illud ipſum quod Catholica
profitetur Eccleſia,in ea expreſſum inueniant,minime ſibi retinēdum eſſe,pertinaciſſime reluctē
tur,nullam vel traditionum,vel ſanctorum Patrum interpretationum rationem prorſus habētes.
Sed reliqua de iudicio Eutychetis proſequamur.

At quid inter hæc inueteratus dierum malorum hypocrita? Qui ſæpius fuerat conteſtatus, ſe L.
minime poſſe egredi e monaſterio licet iuſſione Flauiani Archiepiſcopi & totius Synodi vrgere- *Opem quærit a*
tur,quod eam ſibi inuiolabilem legem antea præfixiſſet;tamen cum ſeptem dierum accepiſſet in *pſectis Euthy-*
D ducias,ſtatim egreditur e monaſterio,ſed non ad Flauianum quidem progreditur:at quonam gen *ches.*
tium? Audi Liberatum Diaconum [a]: Dum hæc agerentur,refugiens Eutyches ad Theodoſium [a] Liberat. Dia-
Imperatorem ,impetrauit ab eo (vt fertur) per Chryſaphium eunuchum,quem ipſe Eutyches ſu- con.c.11.tom.2.
ſceperat in ſacro baptiſmate,vt cum Patricio Florentio & magno Conſiliario Concilium illud Fla Concil.
uiani ingrederetur. Timere enim ſe dicebat Flauiani calumnias.]Mos hic etiam eſt hæreticorum
(vt de Arianis & alijs ſæpe antea vidimus) ingredi Synodos ambitioſo Comitum comitatu, taliū
fretos potentia,qui diffiderent iuſtæ cauſæ:cuius quidem rei recens eſt exemplum Neſtorij in Cō
cilio Epheſino.

At mira ſane verſutia Eutyches Chryſaphium potentiſſimum eunuchum adſciuit ſibi in præſi LI.
dium ac patrocinium,quem ſciebat infenſiſſimum Flauiano ob res ſuperius enarratas: ex quibus
omnium malorum fluxit origo. Etenim ſceleſtiſſimus hominum , vt conceptas iras in Flauianum
euomeret,ſuſcipiens patrocinium Eutychetis,in ſummum totius fidei Catholicæ detrimentum ei
fauens,in eius defenſionem tum complures alios potentes aulicos, tum etiam Epiſcopos magni
nominis inclinauit:effecitq. vt cum huius Synodi definitione cauſa finienda eſſet, ad œcumenicū
E oporteret eam deferre Conuentum,vnde tot mala velut e portis inferi magno profluuio ſcaturi-
rent. Eunuchus hæc præſtitit.

Adueniente iam præſcripto a ſancta Synodo ſeptem dierum termino, inchoato a die decima- LII.
ſexta Nouembris:vigeſima ſecunda eiuſdem,rurſum ſancta Synodus congregata eſt; & ex more
præpoſitis ſacroſanctis Euangelijs,iuſſus eſt ingredi accuſator Euſebius;iuſſus pariter requiri Eu-
tyches,qui pollicitus erat dicta die ſe præſto fore ſacro Conuentui ſuam cauſam acturum : ſed a
quærentibus non inuentus;retulitq. hæc Synodo Ioannes presbyter:Occurrit reuerēdiſſimus pre *Eutychetis*
sbyter & Archimandrita Eutyches cum magna multitudine militum,& monachorum,& Præfe- *qualis aduētus*
cturarum apparitorum magnificentiſſimi & glorioſiſſimi Præfecti Prætorio; & non aliter volunt *in Synodum.*
eum dimittere vt ingrediatur in veſtrum ſanctum Concilium,niſi ei promiſerimus, reſtituturos
ipſius perſonam. Eſt vero pariter & magnus & maxime admirandus Silentiarius & ipſe vna cum
eo præ foribus , cupiens ingredi , vtpote directus a pijſſimo & Chriſtum amante Imperatore no-
ſtro.]hæc ille. His auditis, intromiſſus eſt Silentiarius;qui obtenta licentia,eiuſmodi legit Theo-
doſij Impe-

doſij Imperatoris mandatum ad Synodum miſſum: A

LIII. *Imperatoris mandatum.*

Quoniam nos de pace cogitamus,& de ſanctis Dei Eccleſijs,& pro Catholica fide,& cuſtodiri volumus rectam,Deo inſpirante,prædicatam fidem a ſanctis Patribus,qui in Nicæa congregati ſunt,trecentis decem & octo,& ab his qui Epheſi interfuerūt damnationi Neſtorij: Hoc ergo volumus,ne ſcandalum in prædictam Catholicam fidem immittatur. Et quoniam ſcimus magnificētiſſimum Patricium Florentium eſſe fidelem,& teſtimonijs probatum in recta fide: volumus ipſum intereſſe audientiæ Synodali,quoniam ſermo de fide eſt.]

LIV. *Periculoſe immiſcēt ſe Principes ſacris.*

Secutæ ſunt hæc acclamationes Synodi de fide & religione Theodoſij Imperatoris. Sed ſi prænouiſſent futura,vtique immenſis lacrymarum imbribus fuiſſent eadem proſecuti. Quanto enim detrimento immiſceant ſe interdum Principes rebus ſacris,quæ ab Epiſcopis tractandę ſunt,recētia exempla(vt prætermittamus vetera)docuerunt. Etenim fomes peccati Neſtorius litteris Cæleſtini damnatus iam,niſi infra decem dierum ſpatium reſipiſceret,conſpirante in eamdem ſentētiam Synodo Alexandrina,perpetuo ſilentio iam ſepultus fuiſſet:cum vero ſeſe in his male(vt vidimus)immiſcuit Theodoſius,quanta inde mala prouenerint in Eccleſiam, adhuc quæ videntur in Orientali Eccleſia vlcera putrefacta reſtantur. Eutyches pariter delirus ſenex & impudens hæ- B
reſiarcha in hac Conſtantinopolitana Synodo iam cum ſua hæreſi condemnandus, atque penitus obliuione delendus:fultus auxilio Præfectorum,& munitus edictis Imperatoris,ſic inualuit, vt per plurima ſæcula eius hæreſis vniuerſam Orientalem Eccleſiam vehementis inſtar incendij exuſſerit,atque numquam hactenus reſtingui valuerit. Mentiar,niſi & lapides iſta clament, & viæ Sion lugeant. Etenim ex his non Catholica tantum fides inſanabilem plagam accepit, ſed & Orientale Imperium penitus collapſum atque funditus dirutum eſt. Sed cœptam ſemel lugubrem proſequamur hiſtoriam.

LV. *Eutyches cauſam dicit.*

Poſt hæc,aſſentiente Synodo,Florentius ingredi iuſſus eſt,præſentibus Eutychete reo & Euſebio accuſatore:tunc quæ pluribus ſeſſionibus ſuperius facta eſſent,coram omnibus publice ſunt recitata. Inter legendum autem,de Eutychete cōqueſtus Euſebius,hæc interlocutus: Metuo ipſius circumuentionem:ego pauper ſum,nihil poſſidens:minatur mihi exilium;pecunias habet:præpingit mihi Omaſam *, id eſt,petram exilij.]hæc ipſe:ex quibus plane vides,qualis fuerit patientia, manſuetudo,& paupertas monachi Archimandritæ. Rurſum vero cum inter legendum ventum eſſet ad S.Cyrilli rectam fidei confeſſionem,qua duæ ab eo naturæ prædicarentur in Chriſto;ad hæc C
Euſebius:Conſentit ne iſtis Eutyches,quæ modo lecta ſunt beatæ memoriæ Cyrilli; & confitetur ne duarum naturarum vnitionem factam in vna perſona & in vna ſubſiſtentia,an non? Flauianus ſanctiſſimus Epiſcopus dixit:Audiſti presbyter Eutyches,quid accuſator tuus dixit? Edicito nūc, ſi ex duabus naturis vnitionem confiteris. Eutyches presbyter dixit:Etiam ex duabus naturis. Euſebius Epiſcopus dixit:Confiteris duas naturas,domine Archimandrita,poſt incarnationem, & conſubſtantialem nobis eſſe Chriſtum ſecundum carnem,an non? Eutyches presbyter dixit:Ego non veni diſputare,ſed veni ſatisfacere ſanctitati veſtræ,quomodo ſapiam. Scriptum eſt autem in hac chartula,quomodo ſentio,& iubete eam legi,&c.]

* Oaſim & Petram

Eutyches fruſtra ſubterfugia captat.

LVI. Vides colubrum ſpiris inuolui,& ne detegatur,ſuis inuolucris occuli, & quærere ſubterfugia, ne capiatur? Cumq. mille technis vndique fugam captaret;cogitur tandem prodere quid ſentiret, cum dixit:Confiteor ex duabus naturis fuiſſe Dominum noſtrū ante adunationem:poſt vero adunationem vnam naturam confiteor.]Hac igitur prolata immenſa blaſphemia,cum eam damnare iuberetur,renuit penitus ille. Sed cum rurſum vrgeret etiam Florentius Patricius dicens: Confiteris duas naturas poſt adunationem? dic. ſi non dixeris,damnaberis.]cumq. ſe haud ſponte id pro- D
feſſurum ſignificaret,eum vero rurſum Florentius Patricius interpellaret;ad poſtremum illud edixit:Qui non dicit ex duabus naturis,& duas naturas,non credit recte. Exurgens vniuerſa ſancta Synodus exclamauit:Quæ ex neceſſitate eſt,fides non eſt.]& ſubſecutæ ſunt acclamationes in laudem Imperatoris. Claudenſq. eius diei Actionem,ita perorauit Flauianus:

LVII. *Eutyches damnatur.*

Per omnia apparet Eutyches quondam presbyter & Archimandrita, & ex ijs quæ ante acta ſunt,& ex proprijs eius confeſſionibus,Valentini & Apollinaris peruerſitate ægrotare, & eorum blaſphemias immobiliter ſequens;qui nec noſtram reuerens perſuaſionem atque doctrinam, rectis voluit conſentire dogmatibus. Vnde lacrymantes & lugentes perfectam eius perditionem,decreuimus per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum ab eo blaſphematum, extraneum eum eſſe ab omni officio ſacerdotali,& a noſtra communione,& primatu monaſterij. Scientibus hoc omnibus qui poſtea colloquentur ei,& ad eum conuenerint,quoniam rei erunt & ipſi pœnæ excommunicationis,ſicut non recedentes ab eius collocutione.]His dictis,atque Actis penitus abſolutis,conſecuta eſt omnium Epiſcoporum ſubſcriptio,qui fuerunt omnes numero trigintaduo;ſubſcripſerūt & Archimandritæ qui aderant viginti tres. Repetitus eſt autem anno ſequenti itidem Conſtātino- E
poli eorumdem Patrum Conuentus,de quo ſuo loco dicturi ſumus. Porro præſens Synodus Actionibus ſeptem completa eſt.

His in Concilio geſtis,Flauianus de re tanta,more maiorum,certiorem reddere voluit ſanctū Leonem Romanum Pontificem,has ad ipſum litteras ſcribens [a]:

[a] Apud S. Leonem poſt epi. 8.

LVIII. *Flauianus ſcribit ad Leonem Rom. Pontif.*

Domino beatiſſimo & Deo amabili Patri Leoni,Flauianus in Domino æternam ſalutem.

Nulla res diaboli venena compeſcit,nec continet mortiferas eius ſagittas:ſurſum enim atque deorſum petulās,quærit quos poſſit occidere,quos poſſit ſuperare,quos poſſit deuorare. Propter quam rem vigilandum eſt,& orationibus a Deo obtinendum,vt fatuas inquiſitiones euitare poſſimus. Decet enim ſequi Patres noſtros,nec commutare definitionem eorum perpetuam, quorū regulam ſecundum ſacras Scripturas eſſe didicimus. Depoſitis ergo fletibus & lacrymis, quas inceſſanter fundo,quia ſub me clerus degens inuaſus eſt a fero dæmone, & non potui eum liberare, nec auferre a tali lupo,qui animam meam pro illo paratus eram ponere:quomodo raptus ſit,quo-

modo

A modo reſilijt a propoſito diuino,& ad illum cucurrit qui perdere conſueuit,pręcepta Patrũ dedi-
gnans,& conſtituta eorum deſpiciens,iam incipio enarrare.

Sunt enim quidam veſte ſua oues ſignificantes,interius lupi rapaces [a], quos ex fructibus eo-
rum debemus agnoſcere. Iſti prima fronte videntur eſſe de numero noſtro[b],ſed non ſunt de nume- LIX.
ro noſtro:ſi enim de numero noſtro eſſent,nobiſcum manſiſſent. Illud quod prius occultabatur,in a Matth.7.
illis aperitur,& dolus omnis fit omnibus manifeſtus. Inueniuntur autem infirmæ fidei homines,& b 1.Ioan.2.
qui diuinas lectiones neſciunt,& ſecum eos in perditionem præcipitant,diſſipantes & vituperan-
tes Patrum diſciplinas,& reliquas ſanctas Scripturas ad ſuam perditionem. Quos quidem debe-
mus præuidere,& a quibus multum oportet cauere,ne in malitia ſua aliqui occupari concidant de
ſua firmitate. Exacuerunt enim linguas ſuas quaſi ſerpentes,& venenum in labijs habent quaſi a-
ſpides:de his enim hæc Propheta [c] clamauit. Talis inter nos Eutyches emerſit,quondam presby c Pſal.139.
ter & Archimandrita:qui quaſi noſtræ religionis ſectam ſapiebat,& hanc proferebat,Neſtorij qui
dem impietati reſiſtens in pugna,quæ contra Neſtorium parabatur;trecentorum autem decem &
octo ſanctorum Patrum de fide expoſitionem factam,& ſanctæ memoriæ Cyrilli epiſtolam ſcri-
B ptam ad Neſtorium,vel ad ſimiles eius,quibus omnes aſſenſerunt,tentauit euellere, antiquam im
pij Valentini & Apollinaris reparans ſectam:& non timuit præceptum Regis veri Dei dicentis [d]: d Matth.18.
Quicumque ſcandalizauerit vnum de puſillis iſtis,expedit ei,vt mola aſinaria alligetur collo eius,
& demergatur in profundum maris. Verecundiam autem omnem eius perfidia abiecit, & quam
gerebat infidelitatis pellem excutiens,in S.Synodo aſſerebat inſtanter dicens, Dominum noſtrũ
Ieſum Chriſtum non oportere confiteri de duabus naturis poſt humanam ſuſceptionem, cum a
nobis vnius * ſubſtantiæ & vnius perſonę cognoſcatur;neque carnem Domini conſubſtantialem * duplicis
nobis ſubſiſtere,tamquam ex nobis ſuſceptam,& coadunatam Dei Verbo ſecundum ſubſtantiã:
ſed dicebat,Virginem quidem,quæ eum genuit, ſecundum carnem conſubſtantialem nobis eſſe,
ipſum vero Dominum non ſuſcepiſſe ex ea carnem conſubſtantialem nobis:& corpus Domini nõ
eſſe quidem corpus hominis;humanum vero corpus eſſe,quod eſt ex Virgine:omnium Patrũ ex-
poſitionibus contraria ſentiens.

Sed ne multa dicens,longam faciam epiſtolam:olim quicquid egerimus,miſimus ad beatitu-
dinem veſtram litteras,quibus ſcriptis docuimus & presbyterio illũ eſſe nudatum, qui ſic captus LX.
C eſt:& iuſſimus eum cum monaſterijs nullam habere rationem,& excluſimus eum a cõione noſtra:
vt ſanctitas veſtra hoc cognoſcens,quod circa illum actum eſt,omnibus Epiſcopis ſub beatitudi-
ne veſtra degentibus manifeſtare dignetur illius impietatem ; ne neſcientes aliqui quid ille ſen-
ſerit,quaſi ad Orthodoxum vel per litteras,vel per aliquam coniunctionem loquantur.]hactenus
Flauianus ad Leonem Romanum Põtificem,cupiens ab eo haberi rata,quæ ipſe vna cum alijs E-
piſcopis contra Eutychetem ſtatuiſſet;probe ſciens,primæ ſedis eſſe de recens emergentibus hæ-
reſibus cognoſcere,& aduerſus earum promulgatores hæreſiarchas ſententiam ferre.

Sed & Eutyches non ignarus quanti ponderis eſſet Romani Epiſcopi,cuius iudicium ſolerẽt *LXI.*
in ambiguis Synodi expectate,communicationem conſequi,atque captare gratiam;& ipſe feſti- *Conatus Euty*
nauit ad eumdem Romanum Pontificem dare litteras;haud dubius, in eam partem vniuerſam *chetis poſt dã*
Catholicã Eccleſiã inclinaturã,in quã ipſe Summus Pontifex videretur eſſe propenſior. Sed quas *nationem.*
litteras miſit?refertas plane dolis,& mendacijs cõſarcinatas. at licet nõ extent illæ quidem; verũ
ex ijs quæ ad Flauianum S. Leo reſcripſit,eas,quales eſſent,probe poſſumus intelligere. Mentitus
eſt enim inter alia,ſe,cum a Synodo Conſtantinopolitana damnationis ſententiam accepiſſet,ap
D pellaſſe Romanum Pontificem,ſed apellationi minime delatum. blãdis item verbis pollicitus eſt
eiſdem litteris,ſe paratum fore corrigere,quicquid reprehenſione dignũ dixiſſet. teſtatur id qui-
dem S. Leo [e] in epiſtola reddita ad Flauianum,alia inſuper ab ipſo ad Synodum Epheſinam cõ e Leo epiſt. 15.
ſcripta,necnon in epiſtola ad Theodoſium,in quibus habetur,ab ipſo Eutychete eſſe miſſum ea
de re libellum ad Romanum Pontificem.

Sed quid his amplius verſutus homo molitus eſt? illud nimirum,vt ſtudio regiorum miniſtro *LXII.*
rum ſuæ litteræ ad Romanum Pontificem citius Romam peruenirent, detinerentur vero litteræ *Eutychetis do*
Flauiani. Addidit his etiam,vt inter hæc Theodoſio libellum offerret,quo Synodalia Acta eſſe fal- *lus in praueni*
ſata conquerebatur. Quod inſuper ſenex impudẽs fronte perfricta nouum commẽtus eſt facinus? *endis litteris*
illud nempe,vt per vrbem Conſtantinopolitanam publica proponeret ſcripta,quibus ſe eſſe paſ- *Flauiani.*
ſum iniuriam,populum conteſtaretur. Hæc autem omnia ex Liberato Diacono,atque alijs. Illud
etiam curauit per Chryſaphium eunuchum,vt in odium Flauiani hoc item anno darẽtur a Theo
doſio Imperatore litteræ pro eodem Eutychete ad Leonem Romanum Pontificem:non extant ip
ſæ quidem,ſed mentio de illis habetur in litteris, quas idem Leo ſequenti anno Kalendis Martij
E ad eumdem Auguſtum reddidit. Quid præterea molitus nequiſſimus Eutyches? litteras quoque
dedit ad celebriores Italiæ Epiſcopos,quo eos in ſuam pertraheret ſententiã:ſcripſit & inter alios
ad Petrum Chryſologum Rauennatem Epiſcopum,vt eiuſdem Petri ad eum redditæ litteræ do-
cent;quæ omnes quoniam datæ reperiuntur anno ſequenti , cum nauiganti tempus illuxit,age-
mus de his pariter eodem ipſo qui ſequitur anno.

Vidiſti,lector,& admiratus es,quomodo apparatu regio & apparitura potẽtium ſtipata, com *LXIII.*
pta mendacijs,delinita fucis,induta dolis atque fallacijs noua iſta cornuta beſtia,horrendum mõ *Hæreſis Euty-*
ſtrum progrediatur in exitium fidei Orthodoxæ;quæ licet publico hoc anno damnata fuerit ana *chianæ ingreſ-*
themate,regijs tamen & regiorum miniſtrorum fulta præſidijs,ſurrexit validior poſt occaſum,& *ſus & progreſ*
vehementiori impetu inſilijt in Catholicos. Fauerunt quidem Chryſaphius & Theodoſius Euty- *ſus.*
cheti,non tamen odio Catholicæ pietatis,ſed quod vterque Pulcheriæ Auguſtæ cauſa (vt ſuo loco
ſuperius dictum eſt) ſanctum Flauianũ immenſo odio proſequeretur. Siccine priuatorũ affectuũ
cauſa Chriſtiana pietas a Chriſtianis Principibus lancinatur? ſed id in ſuam ipſorum perniciem
atque

Digitized by Google

atque iacturam, vt exitus declarauit: haud enim paſſus eſt Deus Theodoſium diutius imperare, A poſtquam Chryſaphio in re tanta credidit habenas Imperij. Sed & ſubdolum eunuchum meritas pœnas dare voluit. Verum de his ſuis locis dicendum pluribus.

LXIV. Duo Concilia in cauſa Ibæ Epiſc. Edeſſæ.

Hoc eodem anno, iiſdem Conſulibus, duo habita Concilia leguntur, ſeu potius Epiſcopalia dicenda iudicia, in cauſa Ibæ Epiſcopi Edeſſæ in Syria, alterum Tyri menſe Februarij, Berythi vero alterum menſe Septembris; quæ recitata habentur in Concilio Chalcedonenſi nona & decima Actionibus. Sunt hæc quidem ſolertiſſimo ſtudio peruestiganda, atque exactiſſime recenſenda, vtpote quorum cauſa diu multumq. fuerit in Eccleſia laboratum, vt cuncta dilucide pernoſcātur. Ex quibus in primis admonendus eſt lector, perperam ibi poni in cuſis in hanc diem codicibus, deprauato nimirum textu, Poſt Conſulatum Flauij Zenonis & Poſthumiani; reſtituenduſq. eſt, vt dicat, Sub Conſulatu eorumdem. Manifeſtus enim irrepſiſſe error inuenitur primum ex numero Indictionum, dum quæ celebrata eſt Tyri Synodus vigeſimaquinta menſis Februarij, Indictione prima notata habetur; qui autem Berythi Conuentus eodem anno habitus legitur, menſe Septembris ſecūdæ Indictionis inſcribitur, cum videlicet prima abſoluta, exordio menſis Septembris ſecunda incipit: Conſulatu enim Zenonis & Poſthumiani, non poſt Conſulatum eorumdem, B prima ſignatur Indictio etiam a Marcellino in Chronico. Præterea quod iudiciū Berythi factum menſe Septembris, Theodoſio Imperatore & Flauiano Epiſcopo Conſtantinopolitano iubentib. habitum eſſe dicatur; plane liquet hoc anno id contigiſſe, non autem ſequenti, quo tempore iam Anatolius fuerat in pſeudoſynodo Epheſina ſubrogatus in locum Flauiani, menſe Auguſti in eodē conciliabulo e gradu depoſiti, vbi & Ibas (vt dicemus) pariter damnatus fuit, qui antea hoc (vt dictum eſt) anno in dictis iudicijs fuerat abſolutus. Acta igitur quæ habentur Latine edita Concilij Chalcedonenſis, tum in Actione nona, tum decima, reſtituenda ſunt, vt dum habent, Poſt Cōſulatum Zenonis & Poſthumiani, dicatur, Sub Conſulatu Zenonis & Poſthumiani.

Deprauati textus reſtituūtur

LXV.

Contra vero vbi habetur in prima eiuſdem Concilij Actione, cum recitari incipiūt Acta pſeudoconcilij Epheſini, illud cœptum eſſe menſe Auguſti ſub Conſulatu Zenonis & Poſthumiani Indictione tertia, reſtituendum eſt, vt dicat, poſt Cōſulatum eorumdem Indictione ſecunda: nam nō hoc anno, ſed ſequenti Epheſi ex ſcelere famoſam eſſe habitam Synodum illam, certum eſt. Et quis neſciat, ante conciliabulum Epheſinum præceſſiſſe iudicia Tyrij Conuentus atque Berythi, in quibus Ibas eſt abſolutus, deinde vero ſubſecutum Epheſinum eſſe, in quo Ibas eſt condemnatus, teſtantibus id ipſis Synodalibus Actis? At hoc anno, menſe Nouembris celebratam eſſe Synodum Conſtantinopolitanam contra Eutychetem, habent eius Acta ſignata ſub anni huius Conſulatu, nempe Zenonis & Poſthumiani, quæ recitata extat in Actione prima eiuſdem Concilij Chalcedonenſis. Sub Conſulatu vero Protogenis conſignata habentur Acta ſecundæ Synodi Conſtantinopoli ſequenti anno menſe Aprilis celebratæ in cauſa eiuſdem Eutychetis: poſt quam, eodem anno menſe Auguſti, liquet habitam eſſe dictam Synodum Epheſinam. His igitur de temporis ratione elucidatis, vitiatiſque locis Chalcedonenſis Synodi reſtitutis, iam de Iba hiſtoriam proſequamur. C

LXVI. Cauſa Ibæ Epiſcopi Edeſſę.

Meminiſſe debet lector, ex his quæ ſuperiori tomo dicta ſunt, hunc vna cum alijs Orientalibus Syriæ Epiſcopis ſtetiſſe pro Neſtorio cum Ioanne Epiſcopo Antiocheno contra S. Cyrillum Epiſcopum Alexandrinum, vſque ad ipſ, cūper Paulū Emeſenum res inter eoſdem Ioannem atq. Cyrillum compoſitæ ſunt, quando, ſicut alij qui inimici erant, ipſe communicare cum S. Cyrillo & Eccleſia Catholica cœpit. Accidit autē poſt hæc, vt quatuor presbyteri Eccleſię Edeſſenæ, Samuel, Cyrus, Maras, & Eulogius, ſententia excommunicationis affecti, prouocauerint contra ſuum ipſorum Epiſcopum Ibam ad Antiochenum Epiſcopum Domnum, venienteſq. Antiochiam libellum accuſationis eidem aduerſus Ibam darent: quo ille accepto, ad Ibam ſcripſit, vt poſt Paſcha proximum Antiochiam ſe conferret cauſam dicturus, interim vero excommunicatos abſolueret, vt Paſchali tempore participes fieri poſſent ſacramentorum. Paruit Ibas, cœptumq. iudicium eſt. Accepit interea Domnus Epiſcopus ab eiſdem accuſatoribus iuramentum, ne diſcederent Antiochia. Viſum eſt autem duobus ex illis, nempe Samueli & Cyro, quo vitarent iudicium Domni Epiſcopi Antiocheni erga Ibam (vt ipſis videbatur) propenſioris, proficiſci Conſtantinopolim ad Imperatorem; cui libellum obtulerunt, petentes alios ſibi dari Iudices, qui accuſationes aduerſus Ibam cognoſcerent. Interea a Domno celebratur Synodus Antiochiæ, vbi & cognita eſt Ibæ cauſa, præſentibus duobus tantum accuſatoribus: in qua duo illi, qui licet iurati receſſerant accuſatores damnati ſunt; deq. his Domnus litteras ſcripſit ad Flauianum Conſtantinopolitanum Epiſcopum. D

LXVII. Iudiciū Tyriū in cauſa Ibę.

Imperator vero Iudicem cognitorem miſit Damaſcium Tribunum & Notarium, eidem mādans, vt iudicio præſens aſſiſteret, & quæ Photius Tyri & Euſtathius Berythi & Vranius Himeriæ Epiſcopi delecti a ſe in ea cauſa Iudices definirent, executioni mandaret. Miſſus eſt etiam tūc E a Flauiano Epiſcopo Conſtantinopolitano Eulogius diaconus vna cum Damaſcio Iudice cognitore. Actum eſt autem hoc anno eiuſmodi cauſæ iudicium Tyri, die vigeſimaquinta Februarij primæ Indictionis. Sed quid ibi? tres illi delecti Iudices ad huiuſmodi tollenda diſſidia, pacis acceſſere ſequeſtres; primumq. omnium illud quam diligentiſſime præſtitere, vt Ibas, cuius accuſatus erroris potiſſimum erat, hæreſim Neſtorij & omnes ad eam ſpectantes execraretur, fidemq. Catholicam pure, ſincere, & integre profiteretur: his vero ab eo præſtitis, iidem Epiſcopi Iudices conciliauerunt eoſdem clericos accuſatores cum Iba ſuo ipſorum Epiſcopo, ſicq. tranſacta res eſt, vt cōcordes inter ſe recederent. Continet hæc omnia prolixius enarrata Actio nona Concilij Chalcedonenſis, qua etiam habetur, ſubſcripſiſſe eiuſmodi initæ concordiæ Iudices Epiſcopos Tyri atque Berythi, Vranium autem Himerorum Epiſcopum minime ſubſcripſiſſe: quem ſibi infenſiſſimum fuiſſe, & accuſatorum inueſtigatorem, Ibas conqueſtus eſt in eiuſdem Actionis exordio.

LXVIII.

At quæ ita Tyri Ibæ cauſa terminata eſt concordia ambarum partium, dicta die vigeſima Febrnarij;

A bruarij: hoc eodem anno ſub Conſulatu (vt dictum eſt) Zenonis & Poſthumiani, Kalendis Septẽ- *Iudicium Berythenſe in cauſa Ibæ.*
bris iterum perducitur ad iudicium. Vt autem rurſus eadem Ibæ cauſa ad iudicium deferretur,
ceterumq. inſtauraretur iudicium, ex eo euenit, quod noui additi ſunt accuſatores, a quibus non
Ibas ſolum, ſed & duo alij Epiſcopi cum Iba ſunt accuſati, nempe Daniel Carrhorum in Meſopo
tamia ciuitatis Epiſcopus, & Ioannes Batenorum Epiſcopus. Clerici enim Edeſſæ, qui aduerſan-
tes erant Ibæ, haud ſteterunt initæ concordiæ; ſed præter quatuor nominatos presbyteros Samue-
lem, Cyrum, Maram, & Eulogium, miſerunt etiam Ablabium, Ioannem, Anatolium, Caiumam, &
Abibum clericos Edeſſenos: qui ſimul Conſtantinopolim profecti, adierunt Flauianum Epiſco-
pum, dederuntq. eidem libellum accuſationis aduerſus tres modo nominatos Antiſtites. Placuit
autem Flauiano, vt ijdem, qui antea Iudices electi eſſent, & cauſam compoſuiſſent, iterum ſederent
Iudices, Photius, Euſtathius, & Vranius, ipſaq. cauſa Berythi tractaretur, cui Eccleſiæ præſidebat
Epiſcopus vnus ex Iudicibus Euſtathius; legauitq. idem Flauianus Eulogium ſuum diaconum,
qui & ſuperiori iudicio interfuerat: præſens etiam fuit ex Theodoſij Imperatoris mandato Dama
ſcius Tribunus & Notarius tenens locum Iudicis cognitoris. In primis autem in eodem iudicio,
B facta ex parte repetitione Actorũ Synodi Antiochenæ, lectus eſt etiam libellus accuſationũ aduer
ſus Ibam, Danielem, & Ioannem Epiſcopos, quibus non hæreſis tantum, ſed nefandorum crimi-
num Ibam ac collegas Epiſcopos accuſabant.

Porro capitibus ceteris accuſationum prætermiſſis, illud primo inquitẽdum propoſitum eſt, *LXIX.*
quo dicebant accuſatores, horrendam eiuſmodi blaſphemiam ab Iba prolatam: Nõ inuideo Chri *Quid contra*
ſto facto Deo: in quantum factus eſt, & ipſe factus ſum.] vel: Si voluero, & ipſe vt ille fieri poſſum.] *Ibam obiectũ.*
Negans vero Ibas, & execratus qui vel talia aliquando cogitaſſet; teſtificationem totius cleri Edeſ
ſenæ Eccleſiæ ad Epiſcopos Iudices miſſam recitari petijt, qua ab illata per accuſatores calumnia
idem Ibas redderetur prorſus immunis. ipſe vero libellus ſic ſe habet eidem Actioni decimæ
Concilij Chalcedonenſis intextus;

Inſtructio & deprecatio Deo amantiſſimis atque ſanctiſſimis Epiſcopis Photio & Euſtathio
ab omni clero Edeſſenæ ciuitatis.

A multis atque diuerſis e Phœnice aduenientibus ad nos cognouimus, ea quæ ab his qui inſur *LXX.*
rexerant in Deo amantiſſimum & ſanctiſſimum Epiſcopum noſtrum Ibam, geſta ſunt: perterriti *Teſtificatio cle*
C in eo quod dictum eſt (tranſcendunt enim & illos qui ſine Deo ſunt, & infideles & hæreticos & Iu *ricorum Edeſſę*
dæos & Paganos, ea quæ dicta nobis ſunt) quia nobis præſentibus dixiſſet idem Deo amantiſſi- *pro Iba.*
mus Epiſcopus: Non inuideo Chriſto facto Deo: quoniam & ego ipſe, ſi volo poſſum fieri ſecun-
dum illum. Et omnes nos, quos dicunt audiſſe ea quæ dicuot, manifeſtũ facimus veſtræ Deo ama-
bilitati coram Dei clementia, quia neque ab eo, neque ab alio vllo tale dictum aliquando audi-
uimus, neque in aures noſtras ingreſſum eſt tale aliquid aliquando: Anathematizantes noſmetip
ſos, & terribili gehẽnæ noſmetipſos obnoxios facientes, ſi nouimus aliquid tale dictum ab eo, aut
aliud aliquid contrarium Catholicæ fidei. Si enim alicui tali dicto acquieſceremus, aut communi
care ei qui dixit, aut comminiſtrare ei in ſacrificio: vltimo ſupplicio fuiſſemus obnoxij, tamquam
communicantes tali execrationi.

Rogamus autem & deprecamur veſtram ſapientiam, vt eidem Deo amantiſſimo ſuadeatis E *LXXI.*
piſcopo, quatenus velociter ad ſuum gregem reuerti feſtinet: periclitatur ab hoſtibus lacerari,
cum nullus ſit qui ei adeſſe præualeat, & maxime feſtiuitate ſalutifera ſancti diei Paſchalis immi
nente, in qua & propter catechiſmos, & propter eos qui digni ſunt ſancto baptiſmate, opus eſt eius
D præſentia. Et petimus, hanc inſtructionem noſtram coram veſtra ſapientia Geſtis innecti, vt nullũ
hæc lateant.] hactenus Edeſſenæ Eccleſiæ cleri libellus, cui ſingulorũ ſubſcriptiones ſubijciũtur.

Hac ergo primum diluta calumnia, in eo, aduerſariis vrgentibus, Epiſcopi Iudices inſtiterunt: *LXXII.*
Num verum eſſet, quod obijceretur, vocatum ab ipſo Iba S. Cyrillum hæreticum? Tunc Ibas con
feſſus eſt, id quidem dixiſſe eo tempore, quo ab inuicem diſſentirent Ioannes Epiſcopus Antioche
nus atque Cyrillus, mutuoq. inter ſe certarent, cum & a Ioannis parte ipſe Ibas perſiſteret; quo
tempore erat Orientalium omnium Ioanni communicantium vna uox atque ſententia, Cyril-
lum eſſe Apollinariſtam hæreticum: poſtquam vero declarando ſua capitula Cyrillus iſta purga-
uit, & ob eam cauſam inita inter eos eſt concordia, vinculoq. fidei Catholicæ partes inter ſe diſſi-
dentes iunctæ ſimul fuerunt & colligatæ, nihil huiuſmodi aduerſus Cyrillum ſe eſſe locutum, ſed
communicaſſe cum eo amice commercio litterarum. Nec negauit, & poſtea ſe dixiſſe, S. Cyrillum
donec interpretatus eſt ſua capitula, ſicut a Concilio Orientalium habitus eſſet hæreticus, ita & a
ſe putatum hæreticum. Contradicentibus vero aduerſarijs, aſſeuerantibusq. vocatum Cyrillum
ab Iba hæreticum, poſtquam reconciliatio facta eſt: editum eſt fragmentum eius epiſtolæ ad Ma-
E rim Perſam ſcriptæ, quæ intexta habetur Actis Synodi Chalcedonenſis: recitandum illud hic ne-
ceſſario eſt, cum huius epiſtolæ occaſione maxima excitata ſit poſt Chalcedonenſe Concilium cõ
trouerſia [a]: ſane quidem ſcripta illa eſſe videtur, poſtquam communione Catholicæ fidei tranſa *a Concil. Chalc. Act. 10. tom. 1. Concil.*
ctum eſt inter Cyrillum atque Ioannem: Eſt enim eius argumenti, vt quæcumque in ea cauſa ge-
ſta eſſent vſque ad eam reconciliationẽ, hiſtorice narret. Reddamus hic ipſam, quæ breuitatis cau
ſa, exordio decurtata, ſic ſe habet, hoc titulo prænotata:

Fragmentum epiſtolæ Ibæ Epiſcopi Edeſſeni ad Marim Perſam contra Cyrillũ Alexandrinũ. *LXXIII.*
In breui autem claræ tuæ prudentiæ, quæ in paucis multa cognoſcit, indicare, quæ pridem & *Iba Epiſc. Edeſſę epiſtola ad*
nunc hic acta ſunt, feſtinauimus; ſciẽtes, quia quæ veſtræ ſanctitati a nobis ſcripta ſunt, veſtro ſtu- *Marim Perſã.*
dio illic omnibus innoteſcent. Et quia nullam permutationem Scripturæ a Deo traditæ ſuſcepe-
runt, facio huius argumenti principium ex ſermonibus, quos & ipſe edoctus es. Contentio facta eſt
ex quo hic tua religioſitas fuit, his duobus hominibus Neſtorio & Cyrillo, & cõſcripſerunt aduer
ſum ſe nociuos & pernicioſos libros, qui audientibus fuerunt ſcandalum. Neſtorius enim di

xit in ſuis libris (ſicut religioſitas qua nouit) quia beata Maria Dei genitrix non eſt; ita vt multi putarent, ex hæreſi Pauli Samoſateni hunc eſſe, qui dixit hominem purum eſſe Chriſtum. Cyrillus autem libros Neſtorij volens deſtruere, lapſus eſt, & inuentus eſt in Apollinarij dogma incidens. Conſcripſit enim & iſte illi ſimiliter, quia ipſe Deus Verbum homo factus eſt, vt non eſſet differentia inter templum, & habitantem in eo. Conſcripſit enim duodecim capitula, quæ puto & tuam cognouiſſe religioſitatem, quia vna natura eſt diuinitatis & humanitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti, & quia (ſicut dicit) non oportet diuidere voces dictas, quas vel ipſe Dominus de ſemetipſo dixit, vel Euangeliſtæ de eo. Hæc omni impietate plena ſunt. Et antequam nos dicamus (ſicut ſanctitas tua nouit) quõ accipi põt hoc, quod eſt in principio Verbũ, de templo, quod factũ eſt ex Maria? aut illud, Minuiſti[a] eũ paulo minus ab Angelis, de diuinitate Vnigeniti dictũ? Eccleſia.n. ſic dicit, ſicut & tua religioſitas nouit, & a principio eſt edocta, atq. firmata diuina doctrina ex libris beatiſſimorũ Patrũ, duæ naturæ, vna virtus, vna perſona, quod eſt vnus Filius Dñs noſter Ieſus Chriſtus.

a Pſal. 8.

LXXIV. Acta Epheſi narrat.

Ob hanc contentionem victores triumphatores Imperatores iuſſerunt, Epiſcoporum primores in Epheſina congregari ciuitate, & coram omnibus libros Neſtorij & Cyrilli iudicari. Prius autem quam omnes Epiſcopi, qui iuſſi fuerant congregari, veniſſent in Epheſum: præcedens idem Cyrillus, aures omnium quodam medicamine, quod ſolet ſapientium oculos obcæcare, præoccupauit. Inuenit autem cauſam ex odio, quod habuit circa Neſtorium. Et antequam in Synodum aduenıret ſanctiſſimus & Deo amantiſſimus Archiepiſcopus Ioannes, Neſtorium ex Epiſcopatu depoſuerunt, iudicio & inquiſitione non facta. Poſt duos autem dies dãnationis huius venimus in Epheſum. Et cognoſcentibus nobis, quia in damnationem Neſtorij, quæ ab eis facta eſt, duodecim capitula, quæ a Cyrillo conſcripta ſunt (cum eſſent contraria veræ fidei) poſuerunt & firmauerunt, & conſenſerunt eis, tamquam veræ fidei conſonis: omnes Orientales Epiſcopi eumdem Cyrillum dãnauerunt, & excommunicationem aduerſus alios Epiſcopos, qui conſenſerunt eius capitulis, protulerunt. Et poſt hanc perturbationem vnuſquiſq. in ſuam ciuitatem reuerſus eſt. Neſtorius autẽ, quia in ſuæ erat odio ciuitatis, & virorum, qui in ea ſunt, maximorum, in eam reuerti nõ potuit. Et remanſit Orientale Concilium, non communicans Epiſcopis, qui communicauerunt Cyrillo: Et ob hoc multa triſtitia inter eos facta eſt, & in cõtentione erant Epiſcopi aduerſus Epiſcopos, & populi aduerſus populos. Et completum eſt opere, quod ſcriptum eſt [b]; Quia erunt inimici hominis domeſtici eius. Et ex hoc detractiones multæ aduerſus nos factæ ſunt Paganorum & hæreticorum. Non enim audebat aliquis de ciuitate ad ciuitatem, aut ad prouinciam de prouincia proficiſci: ſed tamquam inimicum ſuum, vnuſquiſque proximum ſuum perſequebatur.

B

Mala quæ prouenerũt ex diſcordia Epiſcoporum.

b Matth. 10.

C

LXXV. Rabula Epiſc. Edeſſę dãnat ſcripta Theodori Mopſueſt.

Multi autem ante oculos non habentes Dei timorem, occaſione Eccleſiaſtici zeli, aduerſitatẽ, quam occultam in cordibus ſuis habuerant, ad effectum perducere feſtinabant. Ex quibus vnus extitit noſtræ tyrannus ciuitatis (*nempe Rabula Epiſcopus Edeſſenus prædeceſſor*) quem & ipſe nõ neſcis, qui occaſione fidei non ſolum conuiuentes punit, ſed & hos etiam, qui olim ad Dominum migrauerunt. Quorum vnus eſt beatus Theodorus veritatis prædicator & doctor Eccleſiæ, qui non ſolum in vita ſua colaphis cecidit hæreticos pro veritate ſuæ fidei, ſed & poſt mortem ſpiritualia arma in opuſculis ſuis Eccleſiæ filijs dereliquit; ſicut & tua ſanctitas, ad eum conueniens, agnouit, & ex his, quæ ipſe conſcripſit, credidit. Hunc auſus eſt, q omnia in Eccleſijs præſumit, clare anathematizare, qui propter zelum Dei, non ſolum propriam ciuitatem ab errore ad veritatem conuertit, ſed & longe exiſtentes Eccleſias ſua doctrina perdocuit. & de libris quidem eius multa vbique perſcrutatio facta eſt, non quia a vera fide exiſterent alieni. Vidi enim eum (adhuc illo viuo) frequenter eum laudãtem, & in libris eius legebat, ſed & propter aduerſitatem latentem, quã aduerſus eum habuit, quoniam manifeſte eum conuicit in Synodo.

D

LXXVI. c Iud. 17. *De pace Eccleſiis reſtituta.*

His ergo malis inter eos geſtis, & vnoquoque ſicut volebat (ſicut ſcriptum eſt [c]) ambulante: adorandus Deus noſter, qui ſemper ſua clementia curam pro ſuis gerit Eccleſijs, erexit cor fideliſſimi atq. victoris Principis, vt dirigeret virum magnum, & in ſuo Palatio notum, qui cogeret reuerendum atq. ſanctiſſimum Archiepiſcopum Orientis dominum Ioannẽ, vt reconciliaretur Cyrillo: ab eo enim fuerat de Epiſcopatu depoſitus. Et poſtquam litteras Imperatoris accepit, ſanctiſſimum & religioſiſſimum Paulum Emeſenum Epiſcopum direxit, per eum veram fidem ſcribens, & denuncians ei, quia ſi huic fidei Cyrillus conſentiret, & anathematizaret eos, qui dicunt, quia vna natura eſt Diuinitatis & humanitatis; vt ei communicaret. Voluit autem Dominus, qui ſemper ſuæ curam gerit Eccleſiæ, quam ſanguine ſuo proprio redemit, vt & cor Aegyptij ſubigeret, & ſine fatigatione fidei conſentiret, eamq. ſuſciperet; & omnes, qui abſq. hac crederent, anathematizaret. Et communicantibus inuicem, contentio de medio eſt ablata, & pax in Eccleſia facta eſt, & non eſt in ea iam ſchiſma, ſed pax, ſicut pridem eſt.

E

LXXVII. Scripta epiſtola ſtatim poſt pacem.

Quæ autem verba ſunt, quæ a ſanctiſſimo & Deo amantiſſimo Archiepiſcopo Ioanne ſcripta ſunt, & quæ a Cyrillo reſcripta ſuſcepit: ipſas epiſtolas huic, quam ad tuã direxi religioſitatem, cõiunxi: vt relegens tua ſanctitas, agnoſcat, & omnibus amantibus pacem denunciet, quia contentio iam quieuit, & medius inimicitiæ paries eſt ablatus; & qui ſeditioſe aduerſus viuos & mortuos irruerant, in confuſſione ſunt, ſatisfacientes pro ſuis exceſſibus, & contraria docentes ſuæ priori doctrinæ. Non enim quiſquam audet dicere, quia vna eſt natura Diuinitatis & humanitatis, ſed confitentur in templum & in eum qui in hoc habitat, qui eſt vnus Filius Ieſus Chriſtus. Hæc autem ſcripſi tuæ religioſitati ex magno affectu, quem circa te habeo, ſciens quia tua ſanctitas nocte & die in doctrina Dei ſemetipſum exercet, vt multis ſit vtilis.]

LXXVIII. Quomõ ex ea epiſtola Ibas probetur Orthodoxus.

Hactenus fragmentum Ibæ recitatæ epiſtolæ ad Marim Perſam: quam quidem vere eſſe Ibæ fuiſſe cognitam, nec ipſum negaſſe ſuam, eadẽ Actio decima Chalcedonenſis Concilij docet: ſententiaq. legatorum Apoſtolicæ ſedis, necnon Maximi Epiſcopi Antiocheni, & aliorum, Ibæ eſſe, ibi firmatum eſt; ex ipſaque eumdem Ibam fuiſſe probatum etiam Orthodoxum, æq. vna fuit ſententia

omnium

A omnium Epiſcoporum, qui Acta Conuentus Berythi recitata ibi in eadem Actione decima Concilij Chalcedonenſis audierunt, eiuſdemq. tunc decretam abſolutionem probauerunt. Sed quomodo (inquies) eamdem epiſtolam orthodoxam eſſe dixerunt? quomodo excuſantur quæ in ſanctum Cyrillum ibi relata leguntur? & quæ in eadem ſunt de laudibus Theodori, quanam ratione purgã tur? Accipe. Epiſtola ipſa quidem (vt vides) hiſtoriam continet rerum geſtarum inter Ioanneos & Cyrillum, & quæ inter eos tranſacta eſſent refert; vt hac ex parte nihil aduerſus Cyrillũ in præſentiarum oblocutus videatur, ſi cuius erat tuoc ille æſtimationis apud Ioannẽ & eius ſectatores edocet: cum præſertim idem Ibas in Actis Synodalibus non neget, ſed aperte fateatur, vſq. ad reconciliationem, hoſtem vna cum Ioanne ſe perſeueraſſe Cyrilli, eumdemq. hæreticum appellaſſe: poſtea declaratis ab eo capitulis ſcriptis, ſecuta reconciliatione, communicaſſe eum eo tamquã vero Catholico. Ex recitatis igitur Synodalibus ſcriptis vna cum Ibæ epiſtola, ipſum ſe patefeciſſe vere Catholicum, non immerito Synodus iudicauit.

LXXIX. *Quomodo excuſari poſſit Ibas de Theodoro laudato.*

Eadem dicere poſſumus de laudibus, quas epiſtolæ intexuit Theodori Mopſueſteni, cum narrata Rabula Edeſſeno Epiſcopo iniuſte damnatum. De quibus in memoriam reuocare debeas quæ

B ſuperius dicta ſunt anno Domini quadringenteſimo trigeſimoquinto, cum de Ioanne Antiocheno Epiſcopo iam inter Catholicos poſt reconciliationem prohibente enarratum eſt, pro Theodoro, de que eius laudibus tres ſcripſiſſe epiſtolas, ad Theodoſium primam, ſecũdam ad ſanctum Cyrillũ, tertiam vero ad Proclum Conſtantinopolitanum; quibus inter alia excuſaret, non eſſe Theodori, quæ Theodori nomine ferrentur blaſphemiæ. Is plane fuit ſtatus ſcriptorum Theodori vſq. ad hęc tempora, cum quæ in eum illata eſſent ab accuſatoribus, & quæ ex damnatione facta per Rabulã Edeſſæ Epiſcopum Ibæ prædeceſſorem, & ab Armenis contra ipſius Theodori ſcripta eſſent ſuper addita, eadem omnia per tres illas epiſtolas ſiue libros Ioannis Antiocheni videri potuiſſent eſſe diluta: nulloq. poſthac Synodali decreto de damnatione Theodori & librorum eiuſdem in Eccleſia promulgato; plane ſicut nec Ioãnes ob eam cauſam factus eſt reus, ita nec Ibas fuerat ob laudatum Theodorum a Patribus accuſandus: quod ex eo plenius cognoſces, cum nec ab ipſis eius aduerſarijs illud criminis loco Ibæ datum fuerit inter tot in eum accuſationes prolatas; ſicut obiecerunt, quod Cyrillum appellaſſet hæreticum.

LXXX. *Quo tempore Theodorus laudatus impune.*

Inde quoq. accidit, vt etiam Theodoretus in dialogis, quos aduerſus Eutychetis hæreſes ſcrip

C ſit his ferme temporibus, aperto ore eumdem laudauerit Theodorum, eiuſq. redarguerit impugnãtes: nam in Eraniſtes primo dialogo, cuius eſt titulus, Immutabilis, hæc de ipſo Theodoro Mopſueſteno, & Diodoro, Tarſenſi nimirum, loquitur Orthodoxus aduerſus Eutychianos: Diodori & Theodori interpretationes, niſi vos in eos viros infenſo animo eſſe viderem, & Apollinari in eos odio & maleuolentiæ ſucceſſiſſe: Vidiſſes enim eos alijs conuenientia ſcripſiſſe, & ex diuino fonte fluenta hauſiſſe, iſtoſque etiam ſacri Spiritus riuos extitiſſe.] hæc ibi Theodoretus: qui & ad Irenæum Epiſcopum, ipſum redarguentem, quod æq. Theodori atque Diodori, ad aſtruendas duas naturas in Chriſto vna perſona coniunctas, teſtimonia poſuerit, ſicut & ſanctorum plurimorũ Patrum, hanc affert rationem his verbis [a]:

a Theod. epiſt. 16.

LXXXI.

Quoniam vero me arguitis, quod ſanctos & beatos Patres reliquerim, atq. reiecerim, Diodorũ videlicet, & Theodorum e catalogo Doctorum: neceſſarium etiam duxi, de hoc nõnulla dicere. Primum enim, o carum caput, multos alios inſignes & illuſtres viros me omiſiſſe, ſcito. Deinde illud etiam animaduerte, quod ille qui accuſatur, teſtes afferre debet, de quibus nulla eſt cõtrouerſia, & quos nec ipſi accuſatores arguere poſſint. Si vero reus eorum teſtimonia afferret, qui ab accuſato-

D ribus etiam accuſantur, & arguuntur: nec ipſe Iudex facile eos admittere vellet. Si enim Patrũ encomia & laudes conſcribendo, hoſce ſanctos omiſiſſem, fateor me deliquiſſe, & erga eos Doctores ingratus eſſem: Sin autem dum accuſor, excuſationem meam attuli, & eorum vſus ſum teſtimonio, de quibus nulla eſt dubitatio: cur fruſtra illi qui hæc nolunt, nos accuſant? Quanto vero honore proſequor viros illos, teſtatur liber ipſe, quem nos pro illis conſcripſimus; in quo ea quæ illis obiiciebantur confutauimus, nihil veriti accuſatorum potentiam, nec inſidias contra nos ſtructas.] hæc Theodoretus: quibus intelligas, eo ſtatu hoc tẽpore in Eccleſia fuiſſe ſcripta Theodori Mopſueſteni, vt tamen non eſſent omnino vetita, ſed ab alijs impugnata, ab alijs vero defenſa, patentes vero errores eſſe negatos illius eſſe.

LXXXII. *b Quint. Synod. collat. 8.*

Verum facto de illis diligentiori examine, longe poſt tempora Chalcedonenſis Concilij, in Quinta Synodo [b] fuere omnino, vt hæretica, condemnata, ſimulq. eius laudationes eadẽ perculſæ ſententia, vt ſuo loco dicetur: vnde etiam accidit, vt & dicta epiſtola Ibæ æq. fuerit ob hanc etiam cauſam damnata, atque alia quæ pro eodem Theodoro Theodoretus, vel alij conſcripſiſſent: ea nimirum ratione, quod eadem epiſtola Neſtoriani abuterentur, falſoque aſſererent a Pa-

E tribus in Concilio Chalcedonenſi eſſe receptam; ac proinde ab eiſdem, quæcumq. ea epiſtola continerentur, eſſe probata: quod quidem falſum omnino fuit: Longe enim diuerſum inter ſe eſt dicere, epiſtolam probari Catholicam, & quæ in ea ſcripta ſunt, vera eſſe; vel dicere, ex ea Ibam probatum eſſe Catholicum. Etenim eadem epiſtola non ab Iba, ſed ab aduerſariis contra Ibam prolata, nihil aliud inde acceperunt Patres, niſi Ibam, licet aliquando delirantem (quod nec ipſe negauit) tunc temporis fuiſſe Catholicum; vtpote quod ex eadem epiſtola demonſtraretur ipſe, qui aliquando cum alijs Neſtorianis erraſſet, & egiſſet contra Cyrillum, poſt initam vero pacem cum illo cõmunicaſſe, Neſtoriumq. damnaſſe aſſerentem Mariam non dicendam eſſe Deiparam, execratuſq. eſſe vnam naturam in Chriſto confitentes, confeſſus vero eſſe naturas duas vnum efficere Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum: Quibus inſuper additis iis, quæ eſſe dicta ab Iba pro veræ fidei confeſſione, Acta Synodalia docent, recitata in eadem decima Actione Concilii Chalcedonenſis; non potuit Ibas non probari Catholicus & abſolui.

Probatus ex epiſtola Ibas Catholicus, nõ Epiſt. Catholica.

LXXXIII.

Sic igitur tam in Actis Berythenſibus, quam etiam Chalcedonenſibus, in quibus illa recitata

Contra eos qui Ibam hæreticũ ex ea epiſtola affirmarunt.

atq.cognita fuere,non epiſtola Ibæ recepta eſt,ſed ex ea epiſtola ab aduerſarijs calumnioſe prola- A
ta,cognitus fuit Ibas eo tempore,quo ea gerebantur,fuiſſe Catholicus,calumnioſeq.accuſatus hæ
reticus,Quam quidem temporum & rerum geſtarum hiſtoriam complures non attendentes, alij
ex his calumniati ſunt Chalcedonenſe Concilium,quod blaſphemam Ibæ epiſtolam ſuſcepiſſet &
comprobaſſet;alij vero ſcientes Ibam ab eadem ſacroſancta Synodo abſolutũ,& blaſphemias eiuſ
dem legentes epiſtolæ,eamdem Ibæ minime fuiſſe dixerunt,ſed aſſertam Ibæ ; quod Epiphanius
diſputans contra Gregorium tradit in Actione ſexta Septimæ Synodi, quæ Nicæna ſecunda dici-
tur:& ante eum S.Gregorius [a] ſcribens ad Secundinum; quem in deprauata Synodi exemplaria
a Gregor. lib.7. epiſt.53. incidiſſe liquet,dum ait,Ibam negaſſe dictam epiſtolam eſſe ſuam; ſecundum quam aſſertionẽ &
ipſe eamdem epiſtolam non eſſe Ibæ niſus eſt demonſtrare.

LXXXIV. Ceterum Acta germana habent,Ibam confeſſum eam eſſe ſuam,vt de his nulla tunc fuerit con
trouerſia:nam hoc ipſum Acta Berythenſia docent,cum idem Ibas,ea lecta,nequaquam ſuam eſ-
ſe negauit,ſicut alia quæ calumnioſe obiiciebantur;immo ad eius lectionem Iudices prouocauit.
Sed & Acta decimæ Actionis Concilij Chalcedonenſis, eamdem epiſtolam vt Ibæ cognitam eſſe
a Patribus,docent:id enim in primis Apoſtolicæ ſedis legati,& poſt eos reliqui Epiſcopi ſua ipſo- B
rum ſubſcriptione firmarunt. Vides igitur,quantum neceſſe ſit in Actis Synodalibus intelligẽdis
(ne quis in deformes labatur errores)rerum geſtarum veram certamq.habere cognitionem, eam
demq.ratione temporis conſignatam:quam ignorantes hæretici,non aduerſus tantum Berythen-
ſe iudicium,ſed etiam cõtra Chalcedonenſe Concilium exclamarunt;cum ſi cunctas res geſtas ſa-
tis exploratas habuiſſent,vel mutire quidẽ erubuiſſent. At de Ibæ cã hoc anno(vt dictũ eſt) primũ
Tyri,Berythi deinde tractata,hactenus.Scito tñ,qđ qui hoc anno Epiſcoporũ ſententia abſolutus
eſt Ibas,ſequenti anno in Cõuentu ſceleratorum dãnatus eſt Epheſi, receptus vero Chalcedone.

LXXXV. Accidit autem poſt hæc,vt ijdem qui Ibam calumniati ſunt, cum poſteriores in eo iudicio re-
tuliſſent,æque ac in Iudices,in Theodoretum Cyri Epiſcopum relegatum Theodoſij edicto, ne a
ſua ciuitate diſcederet,ſpicula maledictorum conuerterint,quaſi Ibæ fauiſſet:de quibus eſt epiſto
la eiuſdem ad Anatolium ſcripta,qua magnopere queritur ſe iniuſte calumnijs appetitum: eſt au-
b Theodo.epiſt. 111. tem huiuſmodi [b]:

Theodoretus calũmniã paſſus queritur.

Tua celſitudo,eorum quæ in nos contulit beneficiorum,retributionem a Deo omnium Domi
no aſſequetur:quodcumque enim eius cauſa fit,mercedem habet conſequentem. Ego quidem ca- C
lumniatorum numerum rideo:quæ enim corpora vehementius plectuntur, dolorem minus ſen-
tiunt:nam caro dum plectitur,mortua quodammodo & ſenſus expers efficitur. Doleo tamen &
lugeo ora & linguas illas,quæ effrenate mendacia proferunt.Qua enim iniuria affecti illi,qui reli
gioſiſſimum Ibam accuſant,& has aduerſus nos iniurias inuenerunt? Primum enim neque ego ali
quis e numero Iudicum fui:mandato enim Principis Cyri manebam. Præterea(vt a multis acce-
pi)ægre ferebant noſtram ſententiam.Ego enim in ſancto Paſchate myſticam communionem il-
lis impertiendam curaui;& cum ſæpe apud nos agere voluiſſent,hilari fronte eos accepi, ac quæ o-
portuerat narraui.

LXXXVI. Vt vero pro religioſiſſimo Epiſcopo Domno aliquid dicam:quid oportebat eum facere,qui a-
perte opprimebatur?ac alias decreto Synodali damnatos,dum intueretur,in aliam diœceſim mit
ti?& præter Eccleſiaſticos ordines ſacerdotium aſſumere,& res ſacras & diuinas ab ipſis veritatis
hoſtibus irrideri?Hac de cauſa,vt primum recognouit,quid ſentiret de alijs etiã ſignificauit, nec
ſolum religioſiſſimo Ibæ,verum etiam ſanctiſſimo Epiſcopo domino Simeoni Amidenſi, vt duarũ
prouinciarum argumenta & cauſas Metropolitæ ſeorſum audirent. Quomodo autem iuſtum ali- D
cui videri poteſt,eoſdem humanitatis & inhumanitatis crimine accuſari? Si enim illos eiicimus,
periclitamur:ſin minus,nec propterea a periculis erimus immunes.Et ſoli opprimimur in vniuer
ſo Orbe.Et aliæ quidem diœceſes quiete viuunt,nos vero ſoli calumniatorib.præda ſumus,& ego p
cipue,q̃uis in iudicio nullo pacto interfuerim,& omnino a quauis culpa ſim alienus & immunis.

LXXXVII. Hæc ſcribere coactus ſum,tuæ celſitudinis litteras cum viderim,& ex eis didicerim,quod hac

Theodoret. vndique appetitus calumnijs.

de cauſa maximus contra nos ortus eſt tumultus,dum relegati ſumus, & quiete viuimus, & neq.
cum religioſiſſimis prouinciæ Epiſcopis conuenire ſolemus;cum non ſemel, neq. iterum in noſtra
prouincia ordinatio habita ſit(*nempe iudiciorum*) neutri illarum interfui. Et niſi Principis edicto
detinerer,proficiſcerer equidem in aliquam extremam Orbis partem,ac ibi quod mihi ſupereſt vi
tæ agerem:non enim poſſumus calumnijs reſiſtere,quæ contra nos confinguntur.Hos ſiquidem ip
ſos Edeſſenos non opinor ſane & a ſe ipſis aduerſum nos calumniam compoſuiſſe,ſed eos ab iis,q
ibi manent,viris veritatis ſtudioſis hæc aduerſum nos ſtruere & machinari edoctos eſſe.Deoq.om
nium Saluatori gratiam habeo,quod cum ipſe indignus ſim ijs,quæ in Euangelijs habentur,beati
tudinibus,nos dignos reddidit:& relegationem libenter accipio:& quodcumq. dicere voluerint, E
hilari fronte ſuſcipio propter eam ſpem,quæ nobis repoſita eſt.At pro tua magnificentia ſine inter
miſſione precor:& ſanctos omnes,vt ſuarum precum me compotem faciant,rogo.] hactenus ad
Anatolium Patricium Theodoretus.

De his itidem ſcribit ad Apameæ Epiſcopum,vbi poſt alia de ijſdem hæc habet [c]: Oret ta
LXXXVIII. men tua beatitudo,& ſanctis Eccleſijs tranquillitatem poſtulet(pro ipſarum enim tempeſtate ẽt
c Theod.ep.87. nos gemimus,& lugemus,& lamentamur)hanc enim,vt audiuimus,Oſroeni clerici eiecerunt, &
ſexcenta mala contra nos effuderunt,licet ego neq.cum alijs Iudex extiterim,neq. decreti contra
eos lati particeps fuerim;ſed potius(vt nouit beatitudo tua) communionem illis concedendã in
Paſchate,orauerim.Sed facile eſt calumniatoribus,quæcumque velint,dicere:nos vero illam, quã
d Matth.5. Dominus pollicetur beatitudinem,conſolatur:Beati enim eſtis(inquit [d])cum maledixerint vo-
bis homines,&c.]

LXXXIX. Certe quidem dum has conſidero,quas aduerſus Theodoretum Edeſſeni iſti calumnias multi

plicos

A plices ſubdole concinnarunt,a quo nonniſi beneficia accepiſſent:nonniſi fuiſſe calũnias,quas multiplicibus accuſationum capitibus aduerſus ſuum ipſorum Epiſcopum Ibam,a quo ſe læſos dolerent,iidem artificioſe compoſuerunt,exiſtimare licet. At quamuis quænam fuerint eiuſmodi calũniæ,quarum cauſa alto ſæpius ingemuit corde,non dicat:ex alijs tamen pluribus eiuſdem Theodoreti epiſtolis aſſequi poſſumus,dum ad diuerſos ſcribens anxie queritur,frequentioribus ſe calumnijs appeti,quod dicerent duos ipſum prædicare Dei Filios,nempe quod Neſtorianus eſſet, quaſi duas in Chriſto vna cum illo aſſereret eſſe pſonas. Porro intolerabilia hęc ipſi viſa ſunt:ſiquidem, vt habet Eccleſiaſtes [a]: Calumnia conturbat ſapientem,& perdet robur cordis illius.] quamobrem in ſingulis ferme a ſe conſcriptis epiſtolis ſuam ſtruit cum fidei confeſſione defenſionem,qua profitetur ſe damnare Neſtorium,& non duas in Chriſto perſonas,ſed duas naturas ſub vna confiteri perſona. At de his modo hactenus.

Quæ in Theodoret. ſparſa calumnia.

a Eccleſ. 7.

XC.

Sub huius anni Conſulibus data extat S. Leonis Papæ epiſtola [b] ad Dorum Beneuentanum Epiſcopum,qua eum vehementer redarguit,quod aduerſus regulas Patrum auſus eſſet recens ordinatos ſuper alios antea adſcitos presbyteros collocare:laudatq. Paulum presbyterum, quod nõ B paſſus ſit ab Epiſcopo loco moueri,ſed gradus ſui prærogatiuæ tuendæ gratia apud ipſum Leonẽ Romanum Pontificem laudabiliter(vt ait)conqueſtus eſſet. Vt plane appareat,nihil aduerſum Chriſtianam manſuetudinem & humilitatem tentari,neque aduerſus niti ſancti Euangelij [c] inſtituta,quibus Chriſtianus cedere ſuadetur,& abripienti pallium dare & tunicam, & cogenti ad mille paſſus prodire,duo mille ſuperaddere;dum quis arrogantem atque procacem legum contẽptorẽ legitima diſciplina coercendum curat,nequaquam permotus propriæ excellentiæ appetitu.

b Leo epiſt. 30.
Leo redarguit Epiſc. Beneuentanum.
c Matth. 5.

Hoc præterea anno,Sueuis in Hiſpania regnantibus, ipſorum Regem Recciarium redditum Chriſtianum Catholicum,qui res Hiſpaniarum proſecuti ſunt tradiderunt [d]: poſtea vero a fide Catholica deficientes,inhæſiſſe Arianis,atque demum iterum Catholicam religionem profeſſos eſſe,cum Theodemirus eorum regno potitus eſt,Iſidorus [e] teſtatur.

d Vaſæ.Chronic. Hiſp.Maria. rer. Hiſp lib 5.
e Iſidor. hiſtori. Sueu.

IESV CHRISTI ANNVS 449.	LEONIS PAP. ANNVS 10.	THEODOSII 42. VALENTIN. 25. IMPP.

C

I.

QVi ordine temporũ ſequitur annus Domini quadringenteſimus vndequinquageſimus,Aſterio atque Protogene Conſulib.aperitur:quorum alterũ,nempe Protogenẽ, Orientale dedit Imperium;Aſterium vero vetus Roma promouit. Eſt mentio Aſterij Conſulatus apud Sidonium Apollinarẽ clariſſimũ virũ,cũ hæc ad Nammatiũ ſcribit [f]: Audiui enim adoleſcens,atque adhuc puer ex puero,cum pater meus Præfectus Prætorio Gallicanis tribunalib.præſideret,ſub cuius videlicet magiſtratu Conſul Aſterius anni ſui fores votiuum trabeatus aperuerat. Adhærebã ſellæ curuli,& ſi non latens generoſitatis per ordinem,certe non ſedens per ætatem; mixtuſq.turmæ cenſualium penulatorum,Conſuli proxime proximus eram,&c.]ex quibus etiam & ipſius Sidonij ætatem valeas intelligere.addit ipſe de Nicetio rhetore,qui tunc panegyricam habuit orationem. Ad alterum vero Conſulum Protogenem,hoc ipſo eius magiſtratus exordio, Theodoretus hanc dedit epiſtolam [g], cum Syriæ Epiſcopi legati proficiſcerentur Conſtantinopolim:

De Conſulatu Aſterij memoria.
f Sidon.lib.8. epiſt.6.
g Theodo. epiſt. 94.

II.

Largitus eſt iam clementiſſimus Dominus tibi potẽtiam,vt ea rectæ menti miniſtrare poſſet: D nunc vero illam maiorem reddidit,quo facilius veritatem agitatam protegeret tua celſitudo, & mendacium deleret,& optatam Eccleſijs quietem procuraret. Quanta enim tempeſtate Oriẽtis Eccleſiæ repletæ ſint,a multis quidem atque diuerſis tua magnificentia nouerit,apertius aũt & exactius a Deo dilectiſſimis Epiſcopis didicerit,qui tempore hiemali hac de cauſa longum iter hoc ſuſceperunt,poſt diuinam opem tuæ potentiæ & prudentię confidentes. Tempeſtatem igitur hãc, o Chriſto dilecti,diſſipate,& tenebras has in puram ſerenitatem conuertite;& linguas, quæ cõtra nos inuehũtur,reprimite. Nos enim diuina ope & gratia pro Apoſtolicis dogmatibus pugnamus; & eam quæ in Nicæa edita fides eſt,inuiolatam cuſtodimus;& eos qui hæc adulterare audent dogmata,impios apppellamus. Et horum teſtimonium perhibent,qui a nobis catechizantur, quive baptizantur,& qui noſtras in eccleſijs conciones audiunt. Si vero legitime nos accuſare voluerint, opus eſt,vt nos præſentes arguant,& non vt abſentes calumnientur. Iſta enim etiam alijs in rebus tua magnificentia iura dans,edit ſententias,& decreta promulgat,ex ijs quæ accuſatores & rei dicunt,quid iuſtum ſit colligendo.]hæc ad Protogenem Cõſulem Theodoretus hæreſis accuſatus, & in pœnam(vt diximus)ſuæ ciuitatis terminis circumſcriptus.

Theodoreti ad Protogenẽ litteræ.

III.

E Porro legatio hæc Epiſcoporum,cuius meminit,a Domno Epiſcopo Antiocheno miſſa eſt Cõſtantinopolim:nam eoſdem legatos commendans Senatori Patricio,hæc ait [h]: Tuam magnificẽtiam per dilectiſſimos Deo ac beatiſſimos Epiſcopos ſaluere iubemus,cuius memoriam perpetuã circumferimus:ipſos autem,vt ad regiam accederent vrbem,effecit beatiſſimus Epiſcopus dominus Domnus,vt confictũ contra me mendacium arguerent atque diſſoluerent,&c.]commendauit alijs item litteris eoſdem legatos Anatolio [i], necnon Antiocho [k],qui Conſulatum geſſit cũ Baſſo. Extant & aliæ eadem occaſione,eodemq.tempore datæ ab eodem Theodoreto litteræ [l] per eoſdẽ Epiſcopos Conſtantinopolim ad viros clariſſimos,Conſulares,atque Patricios,nempe ad Anatolium,Vincomalũ,Spotatium,Florentium,Nomum,Conſtantium,ſiue Conſtantinum. Quid aũt factum ſit,non apparet,niſi quod eodem ipſe remanſit Theodoſij Imperatoris edicto ſicut antea obligatus. Etenim turbæ illæ atque clamores Conſtantinopoli Eutychetis cauſa excitati poſthaberi fecerũt Theodoreti querelas,& legationem Domni Epiſcopi Antiocheni. Quæ igitur in eiuſdem Eutychetis cauſa hoc anno Conſtantinopoli tranſacta ſint,iam narrare aggrediamur.

h Theodo.epiſt. 93.
De legatione Epiſcoporum.
i Theodor. epi. 92.
k Theodo.epiſt 95.
l Theodor.epiſt 89.90.91.93.94

IV. Cum litteræ Eutychetis,atq.ab Imperatore pro eodem Eutychete datæ ad S.Leonem Romanum Pontificem,maiori tabellariorum induſtria citius Romam perlatæ fuiſſent, præueniſſentq. eas quas S.Flauianus ad eumdem Pontificem cõſcripſiſſet:ipſe Romanus Pontifex,illis acceptis, ita primum ad ipſum Imperatorem Theodoſium reſcripſit [a]; A

a Leo epiſt. 7. Leonis Pap. ad Theodoſiũ littera.

Quantum præſidij Dominus Eccleſiæ ſuæ in fide veſtræ clementiæ præparauit,his etiam litteris,quas ad me miſiſtis,oſtenditur;vt vobis non ſolum regium,ſed etiam ſacerdotalem animũ eſſe gaudeamus.Siquidem præter Imperiales & publicas curas,pijſſimam ſolicitudinem Chriſtianę religionis habetis,ne ſcilicet in populo Dei aut ſchiſmata,aut hæreſes, aut vlla ſcandala conualeſcant:quia tunc eſt optimus regni veſtri ſtatus,quando ſempiternæ & incommutabili Trinitati vnius Deitatis confeſſione ſeruitur.Quid autem in Cõſtãtinopolitana Eccleſia perturbationis acciderit,quod ita fratrem & Coepiſcopum noſtrum Flauianum potuerit commouere,vt Eutychetẽ presbyterum communione priuaret,nondum potuimus euidẽter cognoſcere.Quamuis enim prędictus presbyter ad ſedem Apoſtolicam per libellum doloris ſui querimoniam miſerit; breuiter tamen aliqua prælibauit,aſſerens ſe Nicænæ fidei conſtituta ſeruantem,fruſtra in fidei diuerſitate culpatum. B

V. *Eutyches ſtudet viderj Catholicus.*

Euſebij autem Epiſcopi accuſatoris eius libellus,cuius exemplaria ad nos prædictus presbyter miſit,de obiectionis euidentia nihil habebat:ſed cum presbytero hæreſeos crimen intenderet, quem tamen in eo ſenſum arguerit,non euidenter expreſſit, quamuis & ipſe Epiſcopus Nicænæ Synodi profiteatur hac in re hærere decretis:propter qđ non habuimus vnde aliquid diſceremus. Et quia cauſæ meritum,fidei ratio,& laudabilis ſolicitudo veſtræ pietatis exigit,neceſſe eſt iam locum ſubreptionibus non patere:ſed prius,de quibus eum æſtimat arguendum,inſtrui nos oportet, vt poſſit de bene cognitis congrue iudicari.Ad prædictum autem Epiſcopum dedi litteras, quib. mihi diſplicere cognoſceret,quod ea quæ in tanta cauſa geſta fuerant,etiam nimio ſilentio reticeret,cum ſtudere debuerit primitus nobis cuncta referare. quem credimus vel poſt admonitionẽ omnia ad noſtram notitiam relaturum; vt in lucem ductis his,quæ adhuc vidẽtur occulta,id quod Euangelicæ & Apoſtolicæ doctrinæ conuenit iudicetur.Dat.ad Kalendas Martias,Aſterio & Protogene viris clariſſimis Conſſ.]hactenus ad Theodoſium Auguſtum S.Leo:quibus vides doloſi hęreſiarchæ fraudulentiam,qua ſibi Catholicum nomen apud Romanum Pontificem aucupare quęſiuit.Sed antequam rem vlterius proſequamur,attende lector,ex veteri inſtituto abſq. controuerſia profiteri eoſdem inter ſe altercantes Flauianum & Eutychetem,legitimum & præcipuum Iudicem Eccleſiaſticarum controuerſiarum eſſe Romanum Pontificem,ad quem tam actor, quã reus ſponte currunt,ſua iura proſecuturi. C

VI. Quod igitur per Magiſtrianum(ſic enim vocabant Tabellariorum præfectum) nullæ cũ aliis redditæ fuerint litteræ Flauiani ad Leonem Romanum Pontificem,quas certus peculiariſq. nuncius deferebat,ſed nondum Romam peruenerat:idem Romanus Pontifex id neſciens,ad Flauianum,eius redarguens in re tanta ſilentium,has litteras dedit [b]:

b Leo epiſt. 8. Leo Flauianũ admonet, vt res geſtas ſignificet.

Cum Chriſtianiſſimus & clementiſſimus Imperator ſanctæ & laudabilis fidei pro Eccleſiæ Catholicæ pace ſolicitus ad nos ſcripta tranſmiſerit de his,qui apud vos perturbationis ſtrepitum mouerant:miramur fraternitatem tuam,quicquid illud ſcandali fuerit, nobis ſilere potuiſſe, non potius procuraſſe,vt primitus nos inſinuatio magis tuæ relationis inſtrueret,ne de rerum geſtarũ poſſemus fide ambigere.Accepimus enim libellũ Eutychetis presbyteri,qui ſe queritur,accuſante Euſebio Epiſcopo,immerito communione priuatum;maxime cum euocatum ſe adfuiſſe teſtetur,nec ſui præſentiam denegaſſe:adeo vt in ipſo iudicio libellum appellationis ſuæ ſe adſerat obtuliſſe,nec tamen fuiſſe ſuſceptum:qua ratione compulſus ſit,vt conteſtatorios libellos in Conſtãtinopolitana vrbe proponeret.Quibus rebus intercedentibus,necdum agnoſcimus,qua iuſtitia a communione Eccleſiæ fuerit ſeparatus:ſed reſpicientes ad cauſam, facti tui noſſe volumus rationem,& vſq.ad noſtram notitiam cuncta deferri. Quoniam nos,qui ſacerdotum Domini maturæ volumus eſſe iudicia,nihil poſſumus,incognitis rebus, in cuiuſpiam partis præiudicium definire, priuſquam vniuerſa quæ geſta ſunt,veraciter audiamus. D

VII. Et ideo fraternitas tua per idoneam maxime aptamq.perſonam pleniſſima nobis relatione ſignificet,quid contra antiquam fidem nouitatis emerſerit, quod ſeueriori ſentẽtia dignum fuerit vindicari. Nam & Eccleſiaſtica moderatio,& religioſa piiſſimi Principis fides multam nobis ſolicitudinem Chriſtianæ pacis indicunt:vt amputatis diſſenſionibus,fides Catholica inuiolata ſeruetur: & his qui praua defendunt,ab errore reuocatis,noſtra auctoritate,quorum fides probata fuerit,muniatur. Nec aliqua poterit ex hac parte difficultas afferri,cum memoratus presbyter libello proprio ſit profeſſus,paratum ſe eſſe ad corrigendum,ſi quid in ſe inuentum fuerit,quod reprehẽſione ſit dignum. Decet enim in talibus cauſis hoc maxime prouideri,vt ſine ſtrepitu concertationum,& charitas cuſtodiatur,& veritas defendatur,frater cariſſime. Et ideo quia dilectio tua de tanta cauſa nos videt eſſe ſolicitos,quam pleniſſime & dilucide vniuerſa nobis annunciet:quod ante facere feſtinet;ne inter aſſertiones partiũ aliqua ambiguitate fallamur;& diſſenſio, quæ in ſuis initijs abolenda eſt,nutriatur:cũ in corde noſtro ea obſeruantia, Deo inſpirante,permaneat,ne cõſtitutiones venerabilium Patrum diutius roboratæ,& ad ſoliditatem fidei pertinentes,praua cuiuſquam interpretatione violentur. Deus autẽ te cuſtodiat incolumem,frater cariſſime. Dat. XII. Kalendas Maii,Aſterio & Protogene viris clariſſimis Coſſ.]hæc quidẽ Leo,cum tamquam pro tribunali eminentiori ſedens,& poteſtatem ſuper omnes habens legitimus vniuerſalis Eccleſiæ Iudex, legitimum parandum eſſe iudicium monet. Miſſæ ſunt hæ litteræ per Panſophium Comitem. E

VIII. Cum has accepiſſet Flauianus,ad ipſum S.Leonem reſcripſit aliam mox epiſtolam, qua cuncta temere tentata per Eutychetẽ poſt ipſius condemnationẽ palam facit,& ſcripta ab eo mendacia redarguit.eſt Flauiani huius epiſtolæ exordium [c]: Pietate & recta prædicatione Verbi, &c.]

c Apud S.Leon, ante epiſt. 9.

vbi

A vbi poſt dilucidius demonſtratam Eutychetis hæreſim, hæc de eodem habet: Iuſtum autem eſt, & hoc vobis (ſicut arbitror) intimare; quia idem Eutyches, paſſus iuſtã & canonicam damnationẽ, cum debuiſſet ſecundis ſaluare priora, & per pœnitentiam perfectam multaſq. lacrymas placare Deum, noſtrumq. cor vehementer contriſtatum in eius ruina per veram ſanare pœnitentiam, non ſolum non fecit, ſed etiam per omnia conturbare ſanctam quæ apud nos eſt Eccleſiam feſtinauit, propoſitiones iniuriarum publice ponens, & maledictionibus plenas. Super hæc & preces offerens piiſſimo & Chriſti amantiſſimo noſtro Imperatori, & eaſdem arrogantia & petulantia plenas, per omnia diuinas regulas conculcare conatus eſt.

IX. *Deteguntur Eutychetis doli atque mendacia.*

Sed his ita geſtis, litteræ nobis datæ ſunt veſtræ ſanctitatis per admirabilem Comitem Panſophium, per quas ſumus edocti, quia idem Eutyches libellos direxit vobis plenos omni fallacia atque calliditate, dicens, iudicij tempore libellos ſe dediſſe appellationis & nobis & hic conuenienti ſancto Concilio, & appellaſſe veſtram ſanctitatem: quod nequaquam ab eo factum eſt. Sed etiã in hac parte mentitus eſt, tamquam per fallaciam mẽdacij ſubrepere ſe ſanctis veſtris auribus putans. Commotus itaque, ſanctiſſime Pater, in his omnibus quæ ab eo præſumpta ſunt, & ob ea quæ B in nos & ſanctiſſimam Eccleſiam facta ſunt atque fiunt, pro conſueta fiducia fiducialiter age, ſecũdum quod ſacerdotio competit: propriamq. faciens communem cauſam, & ſanctarum Eccleſiarũ diſciplinam, ſimul decernere damnationem aduerſus eum regulariter factam & per propria ſcripta dignare: confortare autem & piiſſimi & Chriſto deditiſſimi noſtri Imperatoris fidem.

X.

Cauſa enim eget ſolummodo veſtro ſolatio atque defenſione, qua debeatis conſenſu proprio ad tranquillitatem & pacem cuncta perducere: ſic enim hæreſis quæ ſurrexit, & turbæ quæ propter eam factæ ſunt, facile deſtruentur, Deo cooperante per veſtras ſanctiſſimas litteras: remouebitur autem & Concilium, quod fieri diuulgatur, quatenus nequaquam vbique ſanctiſſimæ turbentur Eccleſiæ.] hæc Flauianus: quibus intelligis, tantam vim ineſſe litteris Apoſtolicis, vt Concilio dicar non indigere œcumenico id quod eiuſdem Romani Põtificis fuiſſet litteris definitum. His acceptis & alijs ab eodem antea datis litteris S. Leo, ſimulq. lectis miſſis vna cum illis Synodalibus Actis, cognitiſq. cunctis contra Eutychetem a Flauiano & Synodo rebus legitime geſtis, ſero licet, tamen probe nouit impoſturam nefandi hæreſiarchæ: primumq. omnium aduerſus ipſam hæreſim inſurrexit, atque de fide Catholica & Verbi incarnatione ſolida veritate conſtantem omnibus om C ni ex parte numeris abſolutam ad ipſum Flauianum, publicam tamen cunctis, ſcripſit epiſtolam: de qua antequam agere aggrediamur, ſingula quæ Conſtantinopoli ab Eutychete hoc tẽpore ſunt temere atque doloſe peracta, hic deſcribamus.

Quæ ad Flauianum S. Leo reſcripſerit.

XI. *Vocantur Epiſco. Conſtantinopolim ad Synodum.*

Damnato (vt vidimus) anno ſuperiori Eutychete, nullum nõ mouit lapidem Chryſaphius eunuchus Imperatorij cubiculi Præfectus, vt legitime a Flauiano cõfecta in Synodo Acta irrita prorſus reddat, & in ipſum Flauianum damnationis pœnam conuertat. Huius rei cauſa in primis (vt dictum eſt) permouit Theodoſium Imp. vt ad Leonem Pontificem pro Eutychete ſcriberet: Cum vero eius ſciret infracti animi robur, & nonniſi ſolidam, firmam, conſtantemq. ab eo expectãdam fore ſententiam; iudicium anteuertit, & quod parabatur examen, eſt conatus eludere, dum perſuader Imperatori, vt confeſtim Conſtantinopolim Epiſcopos conuocet, qui cauſam Eutychetis ſint cognituri: eidemq. triginta Epiſcoporum Concilio, quem vellet Eutyches, vt præſideret Theodoſius Epiſcopus Cæſareæ Cappadociæ, ſua dexteritate confecit. Quanta vero id perfecerit celeritate, ex eo accipe, quod hoc anno ſub nominatis Conſulibus ad quintum Idus Aprilis ijdem conuocari ab Imperatore Conſtantinopolim conuenerunt ſimul ad Synodum celebrandam in Baptiſte D rio maioris Eccleſiæ. Quæ autem ab his geſta ſint, ipſa Acta declarant, quæ intexta leguntur primæ Actioni Magni Concilij Chalcedonenſis, ex quibus ea tantum, quæ ad hiſtoriam, exactamq. rerum geſtarum cognitionem ſpectant, hic deſcribemus [a].

a Apud Concil. Chalced. Act. 1.

XII. *Concilium Secundum in cã Eutych.*

Cœpta eſt Synodus quinto Idus menſis Aprilis, cui triginta interfuerunt Epiſcopi, & ab Imperatore miſſus eſt Florentius Patricius vt intereſſet; Theodoſius autem Cæſareæ Cappadociæ p̃ſidere Synodo iuſſus eſt. In ea igitur primum omnium contra ius faſq. ab Imperatore conceſſum eſt Eutycheti per procuratorem ſuam cauſam in Synodo agere, accuſatori nequaquam: nec valuit vlla de his exceptio Epiſcoporum de non ſeruato ordine iudiciario, neque Euſebij Epiſcopi Dorilæi accuſatoris querelæ: ſicq. cum eſſent cauſam acturi, pro Eutychete intromiſſi ſunt in Synodum Conſtantinus, Eleuſius, & Conſtantius monachi cum libello ipſius Eutychetis. His admiſſis, Macedonius Tribunus & Notarius Imperatorum nomine hæc ſuggeſſit, præferens ſacrum codicem Euangelij: Oportet, inquit, omnia quæ mãdata ſunt ab eorum pietate, me dicere; Iuſſit igitur eos, qui dudum præſentes fuerunt, ſacratiſſimos Epiſcopos ſub ſacramento dicere, ſi veræ ſunt legendorum monumentorum profeſſiones ab vtraque parte illatæ. Baſilius reuerẽdiſſimus Epiſcopus E Seleuciæ dixit: Hactenus iuramentum Epiſcopis neſcimus oblatum: ſed vt preceptum eſt a nobis a Domino Chriſto [b], non iurandum, &c.] Factum eſt igitur interceſſione Baſilij, ne iurare Epiſcopi cogerentur. Poſt hæc autem ordine rerum oblatus eſt legendus libellus, quem Eutyches iam dãnatus obtulerat Imperatoribus, qui ſic ſe habet:

b Matth. 5.

XIII. *Libellus Eutych. oblatus Theodoſio.*

Piiſſimis & fideliſſimis amicis Chriſti Imperatoribus noſtris Theodoſio & Valentiniano Patribus Patriæ Auguſtis Eutyches Archimandrita.

In omnibus mihi poſt Deum & ſalutis & veritatis manifeſtatio facta eſt veſtra pietas, in nulla re pretermittens inquiſitionem facere eorum, quæ vel de fide, vel aduerſum me calumnioſe mota ſunt. Geſta enim quæ ſunt compoſita a reuerendiſſimo Archiepiſcopo Flauiano aduerſum me, legi heſterno die, & reperi contraria his quæ acta ſunt contineri in chartis. Nec enim quæ ad me ipſe locutus eſt, iacebant in eis: neque quæ ego locutus ſum, inſeruerunt eidem monumento. Supplico igitur veſtræ ſerenitati, conſuete Orthodoxæ fidei patrocinari, & meæ paruitatis opinioni: Vt dignetur præcipere, beatiſſimos Epiſcopos, qui in hac cauſa tunc reſidebant, & Notarios reuerendiſſimi

diſſimi Epiſcopi Flauiani,& reuerendos clericos,qui ad me directi ſunt vocantes vt occurrerem, A
& reuerendiſſimum diaconum Athanaſium reuerẽdiſſimi Epiſcopi Baſilij cõuenire in præſentia
ſanctiſſimi Epiſcopi Theodoſij,quatenus interrogati dicant omni cum veritate ſcriptis mandatũ
quid nouerint:Vt hoc conſecutus,more ſolito laudans,gratias agam Domino omnium Chriſto,
& veſtræ pietati.] hactenus libellus Eutychetis oblatus Theodoſio Imperatori, lectusque in
Synodo.

XIV. Recitato itaque libello,& audita Eutychetis petitione,cum ei Theodoſius Imperator annuiſ
ſet;iuſſi ſunt præſentes eſſe Notarij Flauiani,qui Acta Synodalia exceperant,ijdemq. diaconi,No
tariorum fungentes munere,omnes numero quinque,Aſterius,Aetius,Nonnus Aſclepiades,atq.
Procopius:qui iuſſu Flauiani & aliorum Epiſcoporũ,qui priori Synodo præſentes fuerunt,cõſcri-
pta ab ſe Acta ediderunt. Protulerunt alia Eutychetis procuratores,ſed quæ cognita ſunt non eſſe
originalia,verum deſcripta poſtea exemplaria. Dum ergo Acta legerentur,ventumq. eſſet ad ter-
tiam Synodi Actionem de verbo quodam relato in Acta, quod referri minime debuiſſet:rurſum
Mos Notariorum exceptorũ in Synodis. que de verbis ab Eutychete dictis,& in Acta minime relatis,& alijs admodum leuibus controuer
ſia mota eſt. Cum,qui eſſet mos Notariorum exceptorum,Aetius & ipſe ex Notarijs vnus his ver- B
bis ſignificauit:In talibus(inquit)ſanctiſſimis Concilijs contingit frequenter vnum ex reuerendiſ
ſimis Epiſcopis aliquid dicere:& quod ab vno dictum ſit,tamquam ab omnibus ſimul dicatur,&
ſubſcribatur,& intelligatur,*omnibus ſcilicet conſentientibus & approbantibus*. Hoc ab exordio factũ
eſt;in tantum, vt vno dicente,ſcribamus:Sancta Synodus dixit. Si vero inuentus fuerit,vnus aut ſe
cundus dicens idem,&c. tunc dicimus quia & profeſſi ſunt Deo amantiſſimi Epiſcopi,& exclama
uerũt,&c.]& poſt nonnulla idem Aetius:Multa ſæpius tamquam in collocutione communi in par
te Concilij in cõuentu a præſentib. ſanctiſſimis Epiſcopis dicuntur,quæ ſcribi non præcipiuntur.]
a Apud Concil. Chalced. Act. 1. His igitur per Aetium patefactis,de Eutychetis appellatione, quod recepta non fuiſſet in Acta,fa
cta eſt obiectio a procuratoribus Eutychetis. Acta autem ſic ſe habent [a]:

XV. *De appellatione Eutychetis acta.* Quoniam vero ante paucos dies litteræ ſanctiſſimi Archiepiſcopi Leonis inſinuatæ ſunt nobis
continentes quia accuſauit reuerendiſſimus Archimandrita Eutyches,& appellauit in tempore
examinationis veſtram audientiam per dationem libelli.] Et poſt aliqua,hæc ex ſuggeſtione vnius
ex procuratoribus Eutychetis: Conſtantinus reuerendus diaconus dixit:Eutyches,dum legere-
tur damnatio,appellauit ſanctum Concilium Epiſcopi Romani,& Alexandrini,& Hieroſolymita C
ni,& Theſſalonicenſis:& hæc in Geſta non ſunt inſerta. Magnificentiſſimus Patricius Florentius
dixit:Turba facta,& diſſoluto Conuentu,dixit ad me ſilenter,appellans Romanum & Aegyptiũ
& Hieroſolymitanum Concilium. Et ego arbitratus indecens eſſe,latere hoc ſanctiſſimum & re-
uerendiſſimum Epiſcopum Flauianum,aſcendens dixi ei]ea videlicet quæ Eutyches ſibi dixiſſet.
Addidit his Baſilius Seleuciæ hæc:Iam in veritate dico:Adhuc ipſo Conuentu ſedente, & propo-
nente ſancta Synodo, vt diceret iſtas duas naturas inſeparabiles & inconfuſas in vno Domino
etiam poſt adunationem:ſcio quia dixit religioſus Archimandrita Eutyches:Si præceperint Pa-
tres Romanus & Alexandrinus,dico hoc ipſum. Hoc autem non quaſi appellans dixit.] Poſt hæc
rogata eſt ſententia Archimandritarum,qui Synodo interfuerunt, ſi quis eorum audiſſet appel-
lantem Eutychetem in Synodo:& omnes vna ſententia negauerunt.

XVI. Vides igitur Eutychetem per mendaciorum anfractus diuerticula quæritantem, comprehẽ
ſum,vbique delirum,vaniloquum atque doloſum eſſe repertum:quæ quidem plus ſatis eſſe pote-
rant ad proſcriptionẽ impij hæreſiarchæ & ab eo proditæ impietatis:ſed dũ Chryſaphius priuata
contra Flauianum ſtudia,fouet,atque in eadem pertrahit Imperatorem,maximum parat Eccle- D
ſiæ luctum,ſummamq. infert cladem Imperio,vt exitus patefaciet. Abſoluta eſt itaque,his actis,
eiuſdem Synodi prima ſeſſio,habita quinto Idus Aprilis: In qua quidem(vt vidimus) cum facta
ſit mentio litterarum S. Leonis hoc anno ſub ijſdem Conſulibus Kalendis Martijs Romæ datarũ,
quas ante paucos dies fuiſſe acceptas,Eleuſij teſtificatione eſt dictum:vides quãta celeritate,nem
pe vnius dumtaxat menſis ſpatio,litteræ ab Vrbe ſolerent deferri Conſtãtinopolim. Quod etiam
ex eo certo certius colligere potes,dum quas Theodoſius ſcripſit ad S. Leonem Romanum Pon
tificem poſt abſolutam præſentem Synodum Conſtantinopoli quinto Idus Aprilis de Synodo ha-
b Leo epiſt. 13. benda Epheſi litteras,eas accepit S. Leo (vt ipſe teſtatur in epiſtola ad Pulcheriam [b]) tertio
Idus Maias.

XVII. *Secunda ſeſſio.* Rurſum vero einſdem menſis Aprilis vigeſimaſeptima die iterum a Patribus conuentum eſt,
c Apud Concil. Chalced. Act. 1. vbi a procuratoribus Eutychetis oblatus eſt libellus ab ipſo antea porrectus Theodoſio Impe-
ratori,qui acceptus iuſſus eſt legi:eſt autem hic ſic [c]:

Pijſſimis & fideliſſimis ac Chriſti amatoribus Principibus noſtris Flauio Theodoſio & Valẽ
tiniano perpetuis Auguſtis,ab Eutychete Archimandrita. E

Veſtra pietas ſuperius & a principio non ignorans circa rectam fidem religionem mundam
& irreprehenſibilem fidem meam,pro calumnia mihi compoſita & meditatis inſidijs ab Euſebio
Epiſcopo Dorilæi,quaſi recte non ſapiam,ſancire dignata eſt,ingrediente me in Concilium,adeſ-
Cognitio de falſitate actorũ. ſe mihi virum laudabilem magnum Silentiarium cuſtodiæ cauſa:Qui vadens ad Epiſcopum, &
præſentiam meam nuncians,quædam audiuit a religioſiſſimo Epiſcopo Flauiano,de damnatione
mea & vidit. Precor igitur veſtram tranquillitatem, dignetur ſancire apud quem placuerit veſtræ
pietati eumdem virum mirificum,laudabilem, magnum Silẽtiarium cum veritate ſcriptis profite
ri ea quæ audiuit(vt ſuperius dixi)& vidit. quum his impetratis,ſolitas orationes Deo ſemper pro
veſtra ſalute referam,piiſſimi & fideliſſimi Imperatores.] hactenus Eutychetis libellus. Iuſſus tũc
eſt Silentiarius,quę audiuit,coram Synodo profiteri:qui teſtatus eſt,ſe accepiſſe a Flauiano,ante
quam de damnatione Eutychetis Synodi Actio cogeretur,iam Eutychetem eſſe damnatum, ſcri-
ptum nimirum damnationis libellum,quẽ Synodo ſubſcribẽdum porrecturus eſſet. Sed & teſti-
ficatione

A ficatione Atterij presbyteri dictum eſt,& in Acta relatum,ipſa Syoodi prioris Acta fuiſſe a Notarijs immutata.His itaque cauillis illuſum eſt legitimæ factæ a priori Synodo Eutychetis damnationi,fauentibus eidem magiſtratibus in gratiam Chryſaphij etiam Imperatorem mouentis pro ipſo hæreſiarcha.Fuerunt hæc præludia horrendæ tragœdiæ,de qua paulo poſt dicturi ſumus.modo autem quæ Liberatus Diaconus [a] iſtis addat,ſuperioribus conjugamus: (a Liberat. Diac. c.11.)

XVIII. Diſcuſſis(inquit)Geſtis,inſtantibus Notarijs cum Epiſcopis Deum timentibus, cum Eutycheti aliqui fauereot pro tempore,nihil falſitatis inueniri potuit;ſed actum eſt,vt apud Magiſtros Officiorum Geſta conficerentur de falſitate Notariorum , aſtantibus quibuſdam laicis de Officio Principis,qui interfuerunt Geſtis ipſis tempore Cōcilij.Poſtea expetiuit Imperator a Flauiano fidei eius confeſſionem manu eius ſcriptam & ſubſcriptam. Scripſit ergo Flauianus fidem manu propia,& Imperatori in hoc themate direxit:

XIX. Flauianus Epiſcopus Conſtantinopolitanus amatori Chriſti Imperatori noſtro Theodoſio ſalutem.

Nihil ita conuenit ſacerdoti Dei,& dogmatibus erudito diuinis,quam paratum eſſe ad ſatisfactionem [b] omni petenti rationem de ſpe quæ in nobis eſt & gratia: Non enim erubeſco [c] Euāgelium Dei: Virtus enim Dei eſt ad ſalutem omni credenti. Quia ergo & nos,miſericordia Regis omnium Chriſti Dei,ſacerdotium tale ſortiti ſumus:ſapimus recte & inculpabiliter ſemper Scripturas diuinas,ſequentes expoſitiones ſanctorum Patrum qui in Nicæna conuenerunt,& centum quinquaginta qui hic congregati ſunt,& qui in Epheſo ſub ſanctæ memoriæ Cyrillo,qui fuit Alexandrinorum Epiſcopus: Et prædicamus Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum ante ſæcula quidē ex Deo Patre ſine principio natum ſecundum diuinitatem , in nouiſſimis autem diebus eundem propter nos & propter noſtram ſalutem ex Maria Virgine ſecundum humanitatem. Ex duabus itaque naturis confitentes Chriſtum poſt incarnationem ex ſancta Virgine & humanatum in vna ſubſiſtentia *, & in vna perſona vnum Chriſtum,vnum Filium,vnum Deum confitemur:& vnam quidem Dei Verbi naturam incarnatam tantum & humanatam dicere non negamus; eo quod ex ambabus vnus atque idem ſit Dominus noſter Ieſus Chriſtus. Eos vero,qui aut duos Filios , aut duas ſubſiſtentias,aut duas perſonas annunciant,& vnum eumdemq. Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum Filium Dei viui prædicant , anathematizamus , & alienos eſſe ab Eccleſia iudicamus. Et ante omnia Neſtorium impium anathematizamus,& ſapientes ea quæ eius ſunt, & loquentes ea: Abſcindantur huiuſmodi a filiorum adoptione promiſſa recte credentibus. *Et ſubſcriptio:* Domine Ieſu Chriſte adiuua nos. *Et iterum* : Hæc ſcripſi manu mea ad ſatisfactionem veſtræ poteſtatis,vt confundantur calumniam facientes noſtræ ſimplici conuerſationi.]hactenus profeſſio Flauiani ab Imperatore ea de cauſa exacta,quod Eutyches & ſentientes cum eo ipſum calumniati eſſent eadem ſapere cum Neſtorio,& ſub duarum naturarum in Filii Dei cōfeſſione duas pariter ſubintroducere velle perſonas:ob id enim in hac ſua profeſſione Flauianus multus fuit in dānando Neſtorio. Quæ autem poſt hæc acta ſint,ita ſubdit Liberatus Diaconus [d]:

(b 1.Petr.3. c Rom.1. *Profeſſio fidei Flauiani Epiſcopi.* * ſubſtantia)

B / C (margin letters)

(d Libera. Diac. c.12.)

XX. Poſtquam ergo nihil probatum eſt Notarijs de falſitate Geſtorum : Eutyches petit Dioſcorum Alexandrinum Epiſcopum,vt quæreret quæ de illo acta ſunt. Vrgebat * apud Principem,vniuerſale fieri Concilium,vt improbaretur Concilium Flauiani . Scripſit ergo Dioſcorus Theodoſio Imperatori,quia aliam fieri Synodum oportet,& quod vt fieret,perſuaſit Eutyches. Annuit Imperator.]Hæc autem omnia molitione eſſe facta Chryſaphij,Nicephorus tradit his verbis [e]; Porro vbi illa Acta & decreta legitima eſſe,auctoritate ſua comprobauerunt : Chryſaphius eunuchus, qui idem cum Eutychete ſentiebat,cum contumeliam ferre nequiret, iram ſuam aduerſus Flauianū maxime auxit;& Dioſcoro Alexandrino,impio illi indicauit,ſe illi in rebus quæ placitæ eſſent gratificaturum omnibus,ſi Eutychetem periclitantem defenderet,Flauianum autem & Euſebiū Dorilæum oppugnaret. Eodem modo Eudociam Auguſtam excitauit,cum multa alia,tum ea potiſſimum dicendo,quæ ei a Pulcheria acerba accidiſſent.]

(* Agebat e Niceph. lib. 14. c.47.)

D (margin letter)

XXI. His igitur ita diſpoſitis,ad Kalendas Auguſti indicitur Synodus Epheſi: Dirigenſq.(inquit Liberatus [f])Imperator Sacram Dioſcoro in Alexandriam,præcipit vt decem Metropolitanos Epiſcopos,quos voluiſſet,ipſe eligeret,& veniret Epheſum,& congregato Concilio,Eutychetis cauſā diſcuteret;iubens Barſumam Archimandritam intereſſe , & vices agere omnium monachorum Orientales Epiſcopos accuſantium: Theodoretum vero Cyri Epiſcopum adeſſe Concilio interdixit , & in ſua ciuitate permanere eum iuſſit . Iam enim Ibam Edeſſenum Epiſcopum , ne Synodo adeſſet, per illum filium ſuum,quem dixi,Chryſaphium,in multas manſiones Eutyches relegat exilio.] hæc de in dicta Synodo Liberatus. Sed deſcribamus hic ipſius Theodoſij Imperatoris pro Synodo Epheſi cogenda reſcriptum:eſt enim huiuſmodi ad Dioſcorum Epiſcopū Alexandrinum datum [g];

(f Liberat. c. 12. *Indicitur Synodus Epheſi in cauſa Eutychetis.* g Apud Concil. Chalced. Act. 1.)

E (margin letter)

XXII. Imperatores Cæſares Theodoſius & Valentinianus,victores,triumphatores,maximi, ſemper venerabiles Auguſti, Dioſcoro.

Cunctis conſtitit manifeſtum,quia noſtræ Reipublicæ ſtatus & omnia humana diuina pietate moderantur atque firmantur:Deo enim propitio conſtituto,proſpere & ſecūdum vota noſtra gubernari res & proficere ſolent.Imperium ergo diuino nutu ſortiti,ſubditis pro pietate & manſuetudine ſimiliter plurimam ſolicitudinē impartimus,quatenus & vera religio & noſtra Reſpublica cultu Dei puriſſimo & pietate firmata perfulgeat.Quod igitur in præſenti ſubita emergente dubitatione,ad Catholicæ & Apoſtolicæ doctrinæ ac noſtræ fidei cuſtodiam,quæ,vt fit,diuerſis ſententijs impugnata , conturbat & confundit hominum ſenſus & animas : intolerabile duximus , huiuſmodi delictū contemnere,ne per talem negligentiam ipſi Deo inferre contumeliam videremur. Ideoq. ſancimus,in vnum ſanctiſſimos & Deo placitos conuenire viros, quibus pro pietate Catholica atque vera fide plurimus ſermo eſt;vt vniuerſa quidem talis vana dubitatio,ſubtili

(*Epiſtola Theodoſii ad Dioſcorum de Synodo Epheſina.*)

poſita

poſita inquiſitione,ſoluatur;vera autem & Deo amica Catholica fides firmetur. A

XXIII.
Dioſcorus cũ decem Metropolitanis conuenire iubetur

Igitur & tua ſanctitas,ſumptis ſecum decem reuerendiſſimis Metropolitanis Epiſcopis , qui ſub tua degunt diœceſi , & alijs ſimiliter decem ſanctis Epiſcopis ſermone & vita ornatis, qui in doctrina & ſcientia rectæ & immaculatæ fidei præ cunctis apud cunctos eminent proximis Kalendis Auguſtis Epheſum Metropolim Aſiæ conuenire abſque vlla dilatione feſtinet, nullo ſcilicet, alio præter prædictos viros ſanctã Synodum moleſtante:quatenus vniuerſis ſanctiſſimis & beatiſſimis Epiſcopis quos conuenire per ſacras noſtras epiſtolas ſancimus,ad prædictam concurrentibus ciuitatem, & ſubtiliſſime inueſtigantibus & quærentibus, omnis de medio error contrarius auferatur,Catholica autem doctrina & Orthodoxæ fidei Saluatoris noſtri Chriſti amiciſſima ſolidetur,& conſuete effulgeat,quod vniuerſi in poſterum inconcuſſum,Deo propitio,& intemeratum cuſtodiant.

XXIV.
Theodoretus prohibetur accedere.

Si quis vero,tam neceſſariam & Deo amicam Synodum prætermiſerit , & non omni virtute ſecundum prædictum tempus ad præfinitum locum peruenerit;nullã excuſationẽ,neq.apud Deũ, neq.apud noſtrã inueniet pietatẽ.Sacerdotalẽ enim Cõuentũ nonniſi quis mala propria conſcientia ſauciatus euitat.Theodoretum ſane Epiſcopum Cyri ciuitatis, quem pridem iuſſimus ſuæ ſoli vacare Eccleſiæ,ſancimus non prius ad ſanctam Synodum conuenire,niſi vniuerſo ſancto placuerit conuenienti Concilio & ipſum concurrere,& pariter intereſſe. Si vero aliqua diſcordia de eo emerſerit,abſque illo ſanctam Synodum conuenire,& quæ iuſſa ſunt ordinare præcipimus. Data tertio Kalendas Aprilis,Conſtantinopoli, Zenone & Poſthumiano viris clariſſimis Cõſulibus.] Sed deprauatam eſſe in die & Conſulibus eiuſmodi epiſtolam Theodoſij ad Dioſcorũ ſcriptam , dum data habetur dicta die Martyij,nemo non videt;cum conſtet ex ijs quæ dicta ſunt vltimam Synodi Actionem habitam vigeſimaſeptima menſis Aprilis,& poſt eam has ab Imperatore datas fuiſſe litteras.Quod vero ad Conſules ſpectat; cum eoſdem ſuperiori anno Conſulatum geſſiſſe certum ſit, quid commune illis cum rebus anni præſentis? Reſtituendum eſt ergo:Tertio Kalendas Maias, Aſterio & Protogene Conſulibus. B

XV.
a Apud Concil. Chalced.Act. 1.

Rurſum vero ad eumdem Dioſcorum Theodoſius has litteras dedit,quibus voluit ipſum eidem indictæ præeſſe Synodo [a]:

Dioſcoro reuendo Epiſcopo Alexandriæ.

Epiſt.Theodoſii qua præficit Synodo Dioſcorum.

Ante hoc quidem,Theodoretum Epiſcopum Cyri ciuitatis præcipimus in S.Synodum minime peruenire,donec de eo,quod placuerit,ſancta Synodus conſtituat:auerſati eum,quia præſumpſit profere contraria ijs quæ ſcripſit de fide ſanctæ memoriæ Cyrillus Alexandrinæ quondã ciuitatis Epiſcopus.Quoniam vero ſuſpicamur aliquos ſectatores Neſtorij aſſumere ſtudium & cõferre,vt omnimodo interſit ſancto Concilio:hac de cauſa neceſſarium duximus,his ſacris litteris ad tuam reuerentiam datis,manifeſtum facere tuæ beatitudini & vniuerſæ S.Synodo , quod nos regulas ſanctorum Patrum ſequentes,non ſolum propter Theodoretum,ſed alios omnes,qui ad congregatam S.Synodum pertinent,auctoritatem & primatum tuæ præbemus beatitudini, ſcientes diligentius,quod & reuerendiſſimus Archiepiſcopus Hieroſolymorum Iuuenalis,& beatiſſimus Archiepiſcopus Thalaſſius,& omnis talis feruens amator & æmulator Orthodoxæ fidei conſentanei erunt tuæ ſanctitati,radianti per Dei gratiam honeſta vita & Catholica fide.Eos namque qui aliquid per additamentum aliquod aut imminutionem conati ſunt dicere præter quæ ſunt expoſita de fide Catholica à ſanctis Patribus qui in Nicæa,& qui poſtmodum in Epheſo cõgregati ſũt,nullam omnino fiduciam in S.Synodo habere patimur,ſed & ſub veſtro iudicio eſſe volumus, quia hac de re & nunc ſanctam Synodum diſpoſuimus conuenire .] hactenus ad Dioſcorum Theodoſius. C D

XXVI.

Porro intentatum hactenus ſibi idem Theodoſius Imperator ius arrogat & vſurpat,dum celebrandæ Synodi œcumenicæ,qui illi in omnibus præſit,Epiſcopum deligit;quod quidem Romani eſſe Pontificis,docẽt quæ acta ſunt in habitis antea Synodis œcumenicis : ſiquidem Nicænæ Synodo Oſius a S.Silueſtro miſſus præfuit , Epheſino vero haud pridem celebrato Concilio Cyrillus Epiſcopus Alexandrinus a Cæleſtino delectus,vt eorumdem Conciliorum Acta ſignificant.Sed Deo vindice,vbi talem ſibi Theodoſius Pontificiam auctoritatem arripuit, Imperio priuatur,anno ſequenti ex hac vita ſublatus , vt ſuo loco dicemus . Quod igitur talibus ſacrilegijs eſt cœptum Concilium,quibus fuerit ſceleribus auctum & conſummatum , eiuſdem Acta declarant.

XXVII.
Dolus Eutychianorum.

At obſerua dolum,quam caute agatur,ne quis ex ijs qui conſtantiſſime eſſent aduerſus Eutychetem propugnatori fidem Catholicam de duabus in Chriſto naturis,in Epheſinum indictum Concilium admittatur,ea rectitudinis ſpecie,quod ijdem eſſent hęreſis Neſtorianæ fautores:ſicq. Theodoretus exploditur,& Ibas ſuaſione Eutychetis fuit antea relegatus;contra vero illi,qui Eutychetis ſtudioſiſſimi eſſent,Synodo intereſſe & præeſſe iubentur,eo quidem colore , quod eſſent hi hoſtes Neſtorianæ perfidię;quaſi non contra emergentem nouam hæreſim , ſed contra Neſtorium bellum ſuſcipiendum eſſet. ſed & inter alios nominatus Barſumas in Syria Archimandrita omnium ſceleſtiſſimus curatur ab amicis Eutychetis,puto Chriſaphio,vt ab Imperatore Synodo intereſſe iubeatur:cuius rei cauſa has rurſum ad Dioſcorum idem Theodoſius litteras dedit [a] : E

b Apud Concil. Chalced. Act. 1.

XXVIII.
Theodoſ. Imp. ad Dioſcorum de Barſuma.
* diuinitati

Peruenit ad noſtræ ſerenitatis auditum,quia multi reuerendi Orientalium Archimandritæ ſimul cum Catholicis populis aduerſus quoſdam Epiſcopos,qui Neſtoriana impietate ægrotare dicuntur,in quibuſdam Orientalium ciuitatibus conſtituti,laborarent,& pro Catholica fide contẽderent.Hac de cauſa noſtræ ſerenitati * complacuit,religioſiſſimum presbyterum & Archimandritam Barſumam puritate vitę & Catholica fide probatiſſimum adeſſe Epheſinæ ciuitati,& tenẽtem locum cunctorum Orientalium Archimandritarum conſidere tam tuæ ſanctitati, quam vniuerſis ſanctiſſimis Patribus ibidem conuenientibus;quatenus Deo placita de omnibus ſententia proferatur.Dignetur proinde tua religio peruidens(quia omnis nobis eſt pro Catholica fide ſolicitudo

citudo

A citudo) affectuoſe & prædictum reuerendum Archimandritam ſuſcipere, & operam dare, veſtræ eum ſanctæ Synodi participem fieri. Dat. Idibus Maij, Protogene viro clariſſimo Conſule, & qui fuerit nunciatus.] Ad ipſum vero Barſumam his verbis [a]:

a Apud Concil. Chalced. Act. 1.

XXIX. *Theodoſii epiſto. ad Barſumam.*

Noſtram pietatem latere non potuit, in quali ſint certamine conſtituti per Orientem religioſiſſimi & ſanctiſſimi Archimandritæ pro fide laborantes Catholica, & quoſdam Epiſcopos 10 ciuitatibus Orientis conſtitutos Neſtorianæ hæreſeos participes auerſantes, collaborante etiam Orthodoxo populo eiſdem religioſiſſimis Archimandritis. Quoniam igitur & tua ſanctitas pro Catholica fide tãtum laborare ſuſtinuit, vt ad noſtram perueniret pietatem: iuſtum eſſe duximus, tuã ſanctitatem puritate vitæ & Catholica fide probabilem ad Epheſinam pergere ciuitatem, & locũ tenentem omnium religioſiſſimorum Archimandritarum Orientalium conſidere ſanctæ Synodo, quę ibi diſpoſita eſt conuenire, & cum alijs ſanctis Patribus & Epiſcopis quæ ſunt Domino placita ordinare. Datum pridie Idus Maij.] hæc ibi. Conſcripſiſſe eumdem Theodoſium ad alios Orientalis Eccleſiæ Epiſcopos Metropolitanos, Synodalia Acta fidem faciunt.

XXX. *Conſiliũ Theodoſii de vocando ad Synod. S. Leonem.*

Quoniam vero idem Imperator ſciebat, nullum fore Concilium œcumenicum abſque Romani
B Pontificis auctoritate; ſed quod & ſatis intelligi poterat, Leonem Papam Eutycheti aduerſaturum: illud conſilium inijt, vt ita eum vocaret, vt tamen, ne adeſſet, caueret. Et quomodo id factum? Primum anguſtiſſimo termino tempus clauſit, vt adeſſe oonniſi magno incommodo poſſet: adiecit etiam, vt ipſe ſcribens Theodoſius ad ipſum ſanctum Leonem Romanum Pontificem litteras, eius perſonam Epheſinæ Synodo præſentem eſſe peteret, ratus nimirum, id minime ab eo fore præſtandum: de mittendis vero legatis, ſi venire oon poſſet, nullam penitus habuit mentionem. hoc plane argumento ſcriptã eſſe a Theodoſio Imperatore ad ipſum Romanũ Pontificẽ epiſtolã, ipſius Leonis Papæ litteræ ad Pulcheriam Auguſtam manifeſte declarant, in quibus hæc legũtur [b]:

b Leo epiſt. 13.

XXXI.

Auguſtiſſimus & Chriſtianiſſimus Imperator cupiens, quam celerrime turbata componi, Epiſcopali Concilio, quod Epheſi vult haberi, nimium breue & anguſtum tempus indixit, diem Kalendarum Auguſtarum præſtituendo Conuentui; cum a tertio Iduum Maiarum, quo ſerenitatis ſuæ ſcripta ſuſcepimus, maior pars reliqui ſit temporis aſſumenda, vt profectio ſacerdotum, qui negotio ſufficiant, valeat ordinari. Nam illud quod pietas eius etiam me credidit debere intereſſe Concilio: etiamſi ſecundum aliquod præcedens exigeretur exemplum, nunc tamen nequa-
C quam poſſit impleri; quia rerum præſentium nimis incerta conditio a tantæ Vrbis populis me abeſſe non ſineret; & in deſperationem quamdam animi tumultuantium mitterentur, ſi per occaſionem cauſæ Eccleſiaſticæ viderer patriam & Apoſtolicam ſedem velle deſerere:] hæc ſanctus Leo, cum bellum Hunnicum immineret hoc anno, de quo in fine eiuſdem acturi ſumus.

Leo Pap. vocatus ad Synodũ Epheſinam.

XXXII.

Cum autem de cogenda Epheſi Synodo ſanctus Leo litteras Theodoſij accepiſſet; vt anteuerteret mala quæ præſagiebat inde eſſe vẽtura, perſuadere Theodoſio conatus eſt, vt eiuſmodi Cõcilium haberi ſineret in Italia, hacq. de cauſa ad ipſum iſta reſcripſit [c]:

c Leo epiſt. 9. *Quę S. Leo ad Theodoſium reſcripſerit.*

Pro integritate fidei Catholicæ Chriſtianiſſimum Principem conuenit eſſe ſolicitum: & hoc indefeſſis precibus diuinam miſericordiam poſco, vt cordi veſtro id quod eſt veritatis inſpiret, neque falli vos in aliquo humanarum calliditatum æmulatione patiatur.] hæc idcirco ipſo epiſtolæ exordio Leo ingerit, quod ſubodoratus eſſet, calliditate Chryſaphij in odium S. Flauiani Epiſcopi Conſtantinopolitani omnia iſta doloſe peragi, ſed pergit: A me autem, atque ab omnibus Catholicis ſacerdotibus, quæ Euangelicæ fidei pietas defendit, ſatis plene ac lucide litteris meis, quas clementiam veſtram iamdudum per famulum veſtrum Epiphanium Tribunum, qui pro hac cau-
D ſa miſſus eſt, arbitror vos accepiſſe: ratum eſt, nec ambigi põt, hoc nos puriſſime credere, hoc oos conſtanter aſſerere, quod etiam venerandi Patres quondam apud Nicæam congregati, ſecundum fidem Symboli credendum & confitendum, ſacratiſſima auctoritate ſanxerunt. Nos enim, venerabilis Imperator, ſicut Neſtorij dogma peruerſum merito anathematizauimus, ita iuſte etiam horum impietatem, qui veritatem carnis noſtræ negant a Domino Ieſu Chriſto ſuſceptam eſſe, damnamus. Vnde ſi pietas veſtra ſuggeſtioni ac ſupplicationi noſtræ dignetur annuere, vt intra Italiam haberi iubeatis Epiſcopale Concilium: cito, auxiliante Deo, poterunt omnia ſcãdala, quæ in perturbationem totius Eccleſiæ ſunt commota, reſecari: vt per vniuerſum regnum veſtrum Catholicæ fidei integritate ſeruata, & pacem Chriſtianam manere, & veſtram apud Deum creſcere gloriam gaudeamus. Data octauo Kalendas Iunias, Aſterio & Protogene viris clariſſimis Conſſ.]

XXXIII.

Quod autem his litteris declaret S. Leo ſe rectæ fidei normam ſcripſiſſe per Epiphanium Tribunum, haud exiſtimes ipſum intelligere de celebri illa ad Flauianum epiſtola data, qua incarnationis Filii Dei ſacramentum reddidit omni ex parte perſpicue definitum: Siquidem litteras illas ad Flauianum oon ante hanc epiſtolam eſſe datas apparet, vtpote quæ ſcriptæ habeantur hoc anno
E Idibus Iunij.

Rurſum vero cum alijs litteris Theodoſius ad Leonem Pontificem datis inſtaret de cogendo Epheſino Concilio, immo & rogaret ipſum Leonem vt eidem ſuam præſentiam exhiberet: idem rurſus ad eum reſcripſit, & coitionem hanc Epiſcoporũ diſſuadere conatus eſt, eo quod in re adeo perſpicua haud tanta eſſet conſultatio adhibenda; ſeq. haud eidem fore præſentem excuſauit, his ad eum breuiter ſcriptis [d]:

d Leo epiſt. 17.

XXXIV. *Leonis epiſtola ad Theodoſ.*

Acceptis clementiæ tuæ litteris, & multum vniuerſali Eccleſiæ gaudẽdum eſſe proſpexi, quod Chriſtianam fidem, qua Diuinitas honoratur & colitur, in nullo diſſimilem, in nullo vult eſſe diſcordem. Quid enim rebus humanis ad exorandam miſericordiam Dei efficacius ſuffragetur, quam ſi vna gratiarum actio, & vnius confeſſionis ſacrificium maieſtati eius ab omnibus offeratur? in quo & ſacerdotum & cunctorum Fidelium ita demum erit plena deuotio, ſi in his quæ per vnicum Dei Filium Deum Verbum pro noſtra redemptione ſunt geſta, nihil aliud ſentiatur, quam quod ipſe prædicari de ſe iuſſit & credi. Vnde quamuis ad diem Concilij Epiſcopalis, quẽ pietas

ve.tra

veſtra conſtituit, occurrere me ratio nulla permittat, cum nec aliqua de hoc exempla præceſſerint, A & temporalis neceſſitas me non patiatur deſerere ciuitatem; præſertim cum tam euidens fidei cã ſit, vt rationabilibus cauſis ab indicenda Synodo fuiſſet abſtinendum: Tamen, in quantum Dominus iuuare dignatur, meum ſtudium commodaui, vt clementiæ veſtræ ſtatutis aliquatenus pareatur, ordinatis hinc fratribus meis, qui amputandis ſcandalis pro cauſæ æquitate ſufficiant, quiq. preſentiæ meæ impleant vicem: Quia non talis quæſtio orta eſt, vnde aut poſſit, aut debeat dubitari. Data XII. Kal. Iulij, Aſterio & Protogene viris clariſſimis Conſſ.]

XXXV.

Conſideraſti ne, lector, quam blande, leniq. manu reprehendat Leo Pontifex Theodoſium, dũ haud dignam ait eſſe cauſam, pro qua deberet Synodus œcumenica celebrari? Eo plane, perditiſſimo tempore iſto, infelicitatis prouenerunt res Orientalis Eccleſiæ, vt arbitrio vnius eunuchi cuncta ſurſum deorſumq. agitarentur: qui contra ſancita Conſtantinopolitanæ Synodi, pro reſtituẽdo vno homine, ſene deliro iuſtiſſime condemnato, non aliam tantum Synodum Conſtantinopoli (vt vidimus) per Imperatorem iterum voluerit conuocari, ſed ex totius Orbis Epiſcopis Conuentum Epheſi indici fecerit litteris eiuſdem Imperatoris. Sed ad eędem oues potius, quam ad Synodum dixeris eſſe conuocatos Epiſcopos. B

XXXVI.

S. Leo decernit Legatos ad Synodũ Epheſinam.

Cum igitur ſanctus Leo nec reprimere Theodoſium valuiſſet ab huiuſmodi cogendo Conuentu Epiſcoporum; neque vt in Italia ageretur, perſuadere potuiſſet: tandem ne fidei cauſa, diſpẽdiũ aliquod pateretur, quam ſciret appeti ſtudijs ſummæ potentiæ fautorum Eutychetis eumdem Imperatorem præcipitem abducentium: ſalubre illud in primis conſilium inijt, vt e Latere Legatos mitteret Epheſum ad Concilium, eiſdemq. daret ad Flauianum Epiſcopum Conſtantinopolitanũ epiſtolam, qua non ipſe ſolum, ſed vniuerſa Synodus, quid de Verbi incarnatione ſentiendũ eſſet, ex ſententia Euangelicæ veritatis acciperet; vt ſic tamquam fixa anchora, fides Catholica haud abriperetur a furentibus factioſorum fluctibus, diſcordiæ ſpiritibus agitatis; ſed inconcuſſa ſolida firmitate ſubſiſteret. Qui autem in re tanta obeunda ſunt directi Legati, eorum hæc ſunt nomina, Iulianus Epiſcopus Puteolanus [a], Renatus presbyter Cardinalis tituli ſancti Clemẽtis, atque Hilarius S.R.E. diaconus Cardinalis.

a Ita apud Marian. Scot. in Chronic.

XXXVII.

Epiſtola S. Leonis ad Flauianum Encyclica.

Data eſt his epiſtola ad Flauianum, non quidem priuatim ad eum, qui probe Catholicus *illa* minime indigeret, ſed vt publica & communis omnibus in plena Synodo legeretur: immo & illud conſtat, non Orientales ſolum ſanctum Leonem ea voluiſſe reddi communitos epiſtola, ſed & Occidentales omnes, tamquam ad nouæ emergentis hæreſis venenum cauendum parato antidoto: C quamobrem eamdem quam ſcripſit ad Flauianum epiſtolam, legendam in Synodo, voluit eſſe Occidentalibus omnibus Circularem, quam Græci dicunt Encyclicã, eo quod per vniuerſam Eccleſiam reddita omnibus manifeſta, per manus data, atque deſcripta ab omnibus, æque omnibus innoteſceret. Id plane genus fuiſſe epiſtolam S. Leonis ad Flauianum, docent litteræ [b] Galliarũ Epĩſcoporum ad ipſum S. Leonem conſcriptæ, de quibus inferius dicturi ſumus.

b Apud S. Leonem poſt epi. 51.

Sed quid prodigioſum accidiſſe tradatur, cum eiuſmodi epiſtolam Chriſtianæ fidei regulam ſanctus Leo ſcripſiſſet; teſtificatione (vt aſſeritur) S. Gregorij Papæ, relatione ſancti Eulogij Epiſcopi Alexandrini, ſcriptione vero Sophronij, hic primum reddẽdum putauimus. ſic enim ſe hẽt [c]:

c Sophron. Prat. ſpiri. c. 147. 148.

XXXVIII.

Miraculum de epiſtola S. Leonis ad Flauianum.

Narrauit nobis & hoc Abbas Menas eiuſdem cœnobij Pater, audiſſe ſe eumdem Abbatẽ, Eulogium Alexandrinum Patriarcham dicentem: Cum profectus eſſem Conſtantinopolim, fruitus ſum contubernio domini Gregorij Romani Archidiaconi, & ſingularis viri: qui narrauit mihi de ſanctiſſimo ac beatiſſimo Leone Romano Pontifice, dicens haberi ſcriptum in Eccleſia Romana, quod cum ſcripſiſſet epiſtolam ad ſanctum Flauianum Conſtantinopolitanum Epiſcopum cõtra D impios Eutychetem & Neſtorium, poſuerit eam ſuper tumulum Principis Apoſtolorum Petri, & orationibus ac vigilijs & ieiunijs vacans orauerit ipſum ſummum Apoſtolum, dicens: Si quid, vt homo, vel minus caute poſui: tu, cui a Domino Saluatore noſtro Ieſu Chriſto & hæc ſedes & Eccleſia commiſſa eſt, emenda. Poſt quatuor * vero dies apparuit ei Apoſtolus, ac dixit: Legi & emendaui. Sumenſq. epiſtolam de ſepulchro beati Petri, aperuit eam, & inuenit Apoſtolica manu emendatam.] hæc ibi. Sed præſtat audire potius ſententiam Petri, quam viſionem Petri, dicentis [d]: Firmiorem quauis viſione habemus ſermonem Propheticum, &c.] Etenim maiorem ſibi ea epiſtola fidẽ vendicat ex diuinis Scripturis, traditionibuſq. ſanctæ Eccleſiæ, & communi ſanctorum Patrũ conſenſu, quam ex recenſita modo viſione. Sed quid per viſum oſtenſum fuerit de ipſo Eulogio pro eadem epiſtola aduerſus hæreticos laborante, iſta idem auctor ſubnectit:

* quadraginta

d 2. Petr. 1.

XXXIX.

* Dernæ

Viſio de S. Eulogio defenſore epiſtola S. Leonis.

Theodorus ſanctiſſimus Epiſcopus Dornæ *, quæ eſt in Libya, narrauit nobis, dicens: Cum eſſem cubicularius ſancti Papæ Eulogij, vidi in ſomnis virum reuerendi habitus, ſtatura procerum, dicentem mihi; Nuncia meum Eulogio Papæ aduẽtum. Ad quem ego; Quis es tu, qui iubes vt nũciem? Reſpondens ille, dixit mihi: Ego ſum Leo Romanus Pontifex. Ingreſſus igitur ego nunciaui E dicens: Sanctiſſimus & beatiſſimus Papa Leo Romanæ ſedis Antiſtes conuenire vos vult. Cũ hoc audiſſet Papa Eulogius, exurgens concitus occurrit in occurſum eius. Salutanteſq. ſe inuicem, oratione facta, conſederunt. Tunc vero dominus & eximius Leo dixit S. Eulogio: Scis quare huc venerim ad vos? Reſpondit ille: Non. Ait ipſi: Veni, vt vobis gratias agerem, quia rite & magnifice pro mea epiſtola reſpondiſtis, quam ſcripſeram miſi ad fratrem meum Flauianum Conſtantinopolitanum Patriarcham, ſenſum quidem & ſententiam meam aperientem, hæreticorum autem ora obſtruentem. Scito autem, frater, quia non mihi tantum veſtrum diuinum laborem ſtudiumq. contuliſtis, ſed etiam ſupremo culmini Apoſtolorum Petro, & ipſi præ omnibus quæ a nobis prædicatur Veritati, qui eſt Chriſtus Deus noſter. Iſta non ſemel tantum, ſed bis terq. conſpiciens, trina apparitione firmatus, enarraui ſancto Papæ Eulogio: qui cum audiſſet, lacrymatus eſt, extendenſq. in cælum manus ſuas, Deo gratias retulit, dicens. Gratias tibi ago, Dominator Orbis, Chriſte Deus noſter, qui cum indignus ſim, veritatis tuæ præconem me facere, & per orationes ſeruorum tuorũ

Petri

Digitized by Google

A Petri & Leonis paruam & modicam alacritatem noſtram,tamquam doo viduæ minuta,ſumma &
ineffabili beoignitate tua ſuſcipere dignatus es.]hactenus ibi.
At certioris fidei,ſolidiorisque teſtimonij apud me eſt de epiſtola S. Leonis publica Concilij XL.
Oecumenici Chalcedonenſis aſſertio & prędicatio, quamquælibet priuatæ huiuſmodi viſiones. *De epiſtola S.*
Quod autem tantæ fuerit æſtimationis eiuſmodi Leonis epiſtola ad Flauianum,non inde accidit *Leonis elogia.*
quidem,quod quid nouum attulerit,vel inauditum annūcianerit:immo quod,quid a maiorib. ac-
ceptum in Eccleſia eſſet,eo ordine & certitudine demonſtrarit,vt viam plane regiam ſtrauerit, per
quam quiſq.Fidelis incedens non declinaret neque ad dexteram,neque ad ſiniſtram;vitaretq.lacu
nas & ſcrobes Eutychetis altera ex parte,ex altera vero abrupta Neſtorij præcipitia. Sed audia-
mus de epiſtola hac elogium ſexcentorum ſanctorum Patrum ad Marcianum Imperatorem [a]:Nō a Cōcil.Chalced.
innouans(inquiunt)aliquid aduerſus Nicænam fidem nunc ſanctiſſimus Archiepiſcopus Leo ſcri Act.6.
pſit epiſtolam ad ſanctæ memoriæ Flauianum Cōſtantinopolitanæ regiæ vrbis Epiſcopum:ſed ſan
ctos Patres ſecutus ſit,qui & poſt Magnam Synodum Nicænam hæreſes,quæ per vnumquodq.tē-
pus exortę ſunt,ſimiliter refutauerunt.]& paulo poſt:Vnde nobis expugnabilem in omni errore ꝓ
B pugnatorem Deus prouidit,& Romanæ Eccleſiæ Papam ad victoriam præparauit,& doctrinis eū
per omnia veritatis aſtringens;vt quemadmodum Petrus,& hic affectu feruētiore decertans, om * ad verum,vel,
nem ad * Deum ſenſum intelligentiamque perducat.]hæc ibi. ad eum
Sed audi de hac eadem epiſtola Gelaſij Papæ decretum [b]: Probamus (inquit)epiſtolam B. XLI.
Leonis Papæ ad Flauianum Conſtantinopolitanum Epiſcopum deſtinatam. Cuius textum quiſ- b Gelaſ in Con
piam ſi vſque ad vnum iota diſputauerit*,& non eam in omnibus venerabiliter receperit:anathe- cil.Rom.de libr.
ma ſit.] hæc ipſe. His addimus, morem fuiſſe tum Romanæ tum omnium Occidentalium Ec- authent.
cleſiarum, eamdem epiſtolam legere publice in eccleſia,menſe Decembris, ante Domini Na- * diſpunxerit
tiuitatem, quo tempore a maioribus celebrari conſueuit Domini aduentus in carnem: id qui-
dem nos accepimus ex ſcripto codice ſanctæ Mariæ ad Martyres: quod ſcilicet ea epiſtola Do-
minicæ incarnationis doctrinam abſolutiſſimam contineret. Summis inſuper eam extollit præ-
conijs Theodoretus in epiſtola ad ipſum S. Leonem poſtea data,& alij innumeri Orientales eam-
dem diuinis plane laudibus ſunt proſecuti,eidem vt ſacræ anchoræ in immenſo fluctuum motu in
hæreſcentes.
C Sed accipe de eadem illud admiratione digniſſimum. Cum eam deſcribendā accepiſſent Oc- XLII.
cidentales,& inter alios Epiſcopi Galliarum;ex illis tres inſignioris nominis Antiſtites,Ceretius,
Salonius,atque Veranus,cum eam exſcripſiſſent,ipſum ab eis exaratum exemplar Romam ad eū
dem ſanctum Leonem mittendū putarunt,ne quid minus a prototypo in eo haberetur exſcriptū.
poſt enim multa de eadem epiſtola ab ipſis effuſa præconia,hæc habent [c]: Deprecamur, vt opus c Apud S. Leo-
& præſentibus & futuris temporibus profuturum,quod nos aſſeruandi ſtudio folijs mandare cu- nem poſt ep.51.
rauimus,ſanctitas veſtra percurrere,& ſi quid librarij errore defuerit,emendare dignetur: vel ſi ſa *Quanti fece-*
lutarem lecturis omnibus paginam aliquo ſtudij veſtri accumulaſtis augmento, id ipſum addi li- *rint Galli epi*
bello huic,ſolicita pietate iubeatis:vt non ſolum plures ſancti Epiſcopi fratres noſtri per Gallias, *ſtolam S.Leo-*
verum etiam multi ex laicis filij veſtri,qui epiſtolam iſtam magnopere pro veritatis manifeſtatio *nis.*
ne deſiderant,remiſſam ad nos,& ſancta manu veſtra emendatam tranſcribere,legere,& tenere me
reantur.]hæc tres nominati Epiſcopi.
Conſideraſti ne in his,lector,candorem fidei Eccleſiæ Gallicanæ,cum licet doctiſſimi eſſent E XLIII.
piſcopi,eamdē Encyclicā epiſtolam exſcribentes,maxime timerent,ne vel in apice vno a fide ſcri-
D pta a Romano Pontifice diſcreparent?tantus enim apud eos vigebat erga ſupremum Antiſtitem
cultus & obſeruantia,vt ab ipſius decretis vel tenui linea declinare,ducerent eſſe ſacrilegum atq.
impium,& a veritate omnino deficere.Quā quidem dum tenuit obſeruantiā,ab omni prorſus hæ-
reticorum labe illibata permanſit omnium ore laudata Eccleſia Gallicana,cuius Antiſtites antiq̄
gloriæ memores,tenaceſq.priſtini cōparati ſibi ex Catholica fide ſplendoris,non vt inſenſati Ga-
latæ,ſed ſapientiſſimi Galli anteceſſores Epiſcopi ad numeros omnes,lineas,atq.apices cōcordes
& obedientes veritati,inhærenteſq.Eccleſiæ Romanæ,retinentes q̄ a maiorib.accepere Catholicā
fidem;ne ab ea vel latū vnguem aberrarent,more maiorum,prototypum conſulunt in archiuo Ro
mæ ſeruatum.Sed iam ſancti Leonis tot tantiſq.laudibus celebrata reddenda eſt hic nobis epiſto-
la;cuius cū tot tantaq. audiueris præclara præconia,te eā expetere,certo ſcimus.eſt huiuſmodi [d]:
Leo Epiſcopus dilectiſſimo fratri Flauiano Conſtantinopolitano Epiſcopo. d Leo epiſt.10.
Lectis dilectionis tuæ litteris,quas miramur fuiſſe tam ſeras,& Geſtorum Epiſcopalium ordi XLIV.
ne recenſito:tandem quid apud vos ſcandali contigerit, atque contra integritatem fidei exortum *Epiſtola S.Leo*
fuerit,agnouimus;& quæ prius videbantur occulta,nunc nobis reſerata patuerunt.Quibus Euty- *nis ad Flauia-*
E ches,qui presbyterij nomine honorabilis videbatur,multum imprudens & nimis imperitus oſten *num Encycli-*
ditur;vt etiam de ipſo dictum ſit a Propheta [e]: Noluit intelligere vt bene ageret:iniquitatem me *ca.*
ditatus eſt in cubili ſuo.Quid autem iniquius,quam impia ſapere, & ſapientioribus doctioribuſq. e Pſal.35.
non credere?Sed in hanc inſipientiam cadunt,qui cum ad cognoſcendam veritatem aliquo impe-
diuntur obſcuro,non ad Propheticas voces,non ad Apoſtolicas litteras,nec ad Euangelicas aucto
ritates,ſed ad ſemetipſos recurrunt.Sed * ideo magiſtri erroris exiſtunt,quia veritatis diſcipuli nō * Et
fuere.Quam enim eruditionem de ſacris noui & veteris Teſtamenti paginis acquiſiuit, qui nec ip
ſius quidem Symboli initia comprehendit?Et quod per totum mundum omnium regeneratorū
voce depromitur,iſtius adhuc ſenis corde non capitur. Neſciens igitur quid deberet de Verbi Dei
incarnatione ſentire,nec volens ad promerendum intelligentiæ lumen in ſanctarum Scripturarum
latitudine laborare,illam ſaltem communem & indiſcretam confeſſionem ſolicito apprehendiſſet
auditu,qua Fidelium vniuerſitas profitetur,credere ſe in Deum Patrem omnipotentem, & Ieſum
Chriſtum Filium eius,vnicum Dominum noſtrū,qui natus eſt de Spiritu ſancto ex Maria Virgine:

Quibus tribus ſententijs omnium fere hæreticorum machinæ deſtruuntur. A

XLV. Cum enim Deus & omnipotens & æternus Pater creditur, conſempiternus eidem Filius de-
monſtratur, in nullo a Patre differens: quia de Deo Deus, de omnipotente omnipotens, de æterno
natus eſt coæternus, non poſterior tempore, non inferior poteſtate, non diſſimilis gloria, non diui
ſus eſſentia. Idem vero ſempiterni Genitoris Vnigenitus ſempiternus natus eſt de Spiritu ſancto
ex Maria Virgine. Quæ natiuitas temporalis illi natiuitati diuinæ & ſempiternæ nihil minuit, ni-
hil contulit; ſed totã ſe reparando homini, qui erat deceptus, impendit; vt & mortẽ vinceret, & dia
a Hebr. 2. bolum, qui mortis habebat imperium, ſua virtute deſtrueret. Nõ enim ſuperare nos poſſemus pec-
cati & mortis auctorem [a], niſi naturam noſtram ille ſuſciperet, & ſuam faceret, quem nec pecca
tum contaminare, nec mors potuit detinere: Conceptus quippe eſt de Spiritu ſancto intra vterum
matris Virginis; quæ ita illum, ſalua virginitate, edidit, quemadmodum ſalua virginitate cõcepit.

Sed ſi hunc de Chriſtianæ fidei fonte puriſſimo ſincerum intellectum haurire non poterat, qa
ſplendorem perſpicuæ veritatis obcæcatione propria tenebrarat: doctrinæ ſe Euangelicæ ſubdidiſ
b Matth. 1. ſet, dicente Matthæo [b]: Liber generationis Ieſu Chriſti filij Dauid filij Abraham. Apoſtolicæ
c Rom. 1. quoque prædicationis expetiſſet inſtrumentum, & legens in epiſtola ad Romanos [c]: Paulus ſer B
uus Ieſu Chriſti, vocatus Apoſtolus, ſegregatus in Euangeliũ Dei, quod antea promiſerat per Pro
phetas ſuos in Scripturis ſanctis de Filio ſuo, qui factus eſt ei ex ſemine Dauid ſecundum carnem.
ad Propheticas paginas piam ſolicitudinem contuliſſet, & inueniſſet promiſſionem Dei ad Abra-
d Geneſ. 22. ham dicentis [d]: In ſemine tuo benedicentur omnes Gentes. Et ne de huius ſeminis proprietate
e Galat. 3. dubitaret, ſecutus fuiſſet Apoſtolum dicentem [e]: Abrahæ dictæ ſunt promiſſiones, & ſemini eius:
f Iſa. 7. non dicit, & ſeminibus, quaſi in multis; ſed quaſi in vno, & ſemini tuo, quod eſt Chriſtus: Iſaiæ [f]:
quoque prædicationem interiori apprehendiſſet auditu, dicentis: Ecce Virgo in vtero concipiet, &
pariet filium, & vocabitur nomen eius, Emmanuel, quod eſt interpretatum, Nobiſcum Deus: Eiuſ
g Iſa. 9. demq. Prophetæ verba legiſſet [g]: Puer natus eſt nobis: filius datus eſt nobis, cuius poteſtas ſu-
per humerum eius, & vocabitur nomen eius, Magni conſilij Angelus, Admirabilis, Conſiliarius,
Deus, Fortis, Princeps pacis, Pater futuri ſæculi.

XLVI. Nec fruſtratorie loquens ita Verbum diceret, carnem factũ, vt editus vtero Virginis Chriſtus
haberet formam hominis, & non haberet materni corporis veritatem. An forte ideo putauit Do
minum noſtrum Ieſum Chriſtum non noſtræ eſſe naturæ, quia miſſus ad beatam Mariam An- C
h Luc. 1. gelus ait [h]: Spiritus ſanctus ſuperueniet in te, & virtus Altiſſimi obumbrabit tibi: ideoque
& quod naſcetur ex te Sanctum, vocabitur Filius Dei: vt quia conceptus Virginis diuini fuit ope
ris, non de natura concipientis fuerit caro concepti? Sed non ita intelligenda eſt illa generatio
ſingulariter mirabilis, & mirabiliter ſingularis, vt per nouitatem creationis proprietas remo-
ta ſit generis. Fœcunditatem enim Virgini Spiritus ſanctus dedit: veritas autem corporis ſum-
i Prouerb. 9. pta de corpore eſt, & ædificante ſibi Sapientia [i] domum, Verbum [k] caro factum eſt, & habi-
k Ioan. 1. tauit in nobis: hoc eſt, in ea carne, quam ſumpſit ex homine, & quam ſpiritus vitæ rationalis anima
uit. Salua igitur proprietate vtriuſque naturæ, & in vnam coeunte perſonam, ſuſcepta eſt a maie-
ſtate humilitas, a virtute infirmitas, ab æternitate mortalitas: & ad reſoluendum cõditionis noſtræ
debitũ, natura inuiolabilis, naturæ eſt vnita paſſibili: vt qđ noſtris remedijs congruebat, vnus atq.
idẽ mediator Dei & hominum hõ Chriſtus Ieſus & mori poſſet ex vno, & mori nõ poſſet ex altero.

XLVII. In integra ergo veri hominis perfectaq. natura verus natus eſt Deus, totus in ſuis, totus in no-
ſtris; noſtra autem dicimus, quæ in nobis ab initio Creator cõdidit, & quæ reparanda ſuſcepit. Nã
illa quæ deceptor intulit, & homo deceptus admiſit, nullum habuere in Saluatore veſtigium: nec qa D
communionem humanarum ſubijt infirmitatum, ideo noſtrorum fuit particeps delictorũ. Aſſum
pſit formam ſerui ſine ſorde peccati: humana augens, diuina non minuens: quia exinanitio illa,
qua ſe inuiſibilis viſibilem præbuit, & Creator ac Dominus omnium rerum vnus voluit eſſe mor-
talium, inclinatio fuit miſerationis, non defectio poteſtatis. Proinde qui manens in forma Dei fe-
cit hominem, idem in forma ſerui factus eſt homo: tenet enim ſine defectu proprietatem ſuam v-
traque natura: & ſicut formam ſerui Dei forma non adimit, ita formam Dei ſerui forma non mi-
nuit. Nam quia gloriabatur diabolus, hominem ſua fraude deceptum diuinis caruiſſe muneribus,
& immortalitatis dote nudatum, duram mortis ſubijſſe ſententiam, ſeq. in malis quoddam de præ
uaricatoris conſortio inueniſſe ſolatium; Deum quoq. (iuſtitiæ exigente ratione) erga hominem,
quem in tanto honore condiderat, propriam mutaſſe ſententiam. opus fuit ſecreti diſpenſatione cõ
ſilii, vt incommutabilis Deus, cuius voluntas non poteſt ſua benignitate priuari, primã erga nos pie
tatis ſuæ diſpoſitionem ſacramento occultiore compleret; & homo diabolicæ iniquitatis verſutia
actus in culpam, contra Dei propoſitum non periret.

XLVIII. Ingreditur ergo hæc mundi infima Filius Dei, de cæleſti ſede deſcendens, & a paterna gloria E
non recedens, nouo ordine, noua natiuitate generatus: Nouo ordine, quia inuiſibilis in ſuis, viſibi-
lis factus eſt in noſtris: incomprehenſibilis voluit comprehendi: ante tempora manens, eſſe cœpit
* in ex * tempore: vniuerſitatis Dominus ſeruilem formam, obumbrata maieſtatis ſuæ immenſita-
te, ſuſcepit: impaſſibilis Deus non dedignatus eſt eſſe homo paſſibilis, & immortalis mortis legi-
bus ſubiacere. Noua autem natiuitate generatus; quia inuiolata virginitas concupiſcentiam ne-
ſciens, carnis materiam miniſtrauit. Aſſumpta eſt igitur de matre Domini natura, non culpa: nec
in Domino Ieſu Chriſto ex vtero Virginis genito, quia natiuitas eſt mirabilis, ideo natura eſt
diſſimilis. Qui enim verus eſt Deus, idem verus eſt homo: nullum eſt in hac vnitate mendacium,
dum inuicem ſunt & humilitas hominis & altitudo Deitatis. Sicut enim Deus nõ mutatur miſera
tione, ita homo non conſumitur dignitate. Agit enim vtraque forma cũ alterius communione qđ
proprium eſt, Verbo ſcilicet operante quod Verbi eſt, & carne exequente quod carnis eſt. Vnũ ho
rum coruſcat miraculis, alterum ſuccumbit iniurijs: & ſicut Verbum ab æqualitate paternæ gloriæ
non

A non receſſit,ita caro naturam noſtri generis non reliquit. Vnus enim idemq. eſt (quod ſæpe dicen-
dum eſt) vere Dei Filius,& vere hominis Filius: Deus per id quod in principio [a] erat Verbum , a Ioan.1.
& Verbum erat apud Deum,& Deus erat Verbum: homo per id quod Verbum caro factum eſt ,
& habitauit in nobis: Deus per id quod omnia per ipſum facta ſunt,& ſine ipſo factum eſt nihil :
homo per id quod factus eſt ex [b] muliere,factus ſub lege. b Galat.4.

Natiuitas carnis manifeſtatio eſt humanæ naturæ,partus Virginis diuinæ eſt virtutis indiciũ: XLIX.
infantia paruuli oſtenditur humilitate cunarum,magnitudo Altiſſimi declaratur vocibus Ange-
lorum. Similis eſt rudimentis hominum,quem Herodes impius molitur occidere;ſed Dominus eſt
omnium,quem Magi [c] gaudentes veniunt ſuppliciter adorare. Iam cum ad præcurſoris ſui Ioan c Matth.2.
nis baptiſmum venit,ne lateret quod carnis velamine diuinitas tegeretur;vox Patris de cælo in-
tonans dixit [d]: Hic eſt Filius meus dilectus,in quo mihi bene complacui. Quem itaque ſicut ho d Matth.3.
minem diabolica [e] tentat aſtutia: eidem ſicut Deo Angelica famulãtur officia. Eſurire,ſitire,laſ e Matth.4.
ſeſcere,atque dormire,euidenter humanum eſt:ſed quinque [f] panibus quinque millia hominum f Ioan.6.
ſatiare,& largiri Samaritanæ [g] aquam viuam,cuius hauſtus bibenti præſtet ne vltra iam ſitiat; ſu- g Ioan.4. h Matth.14.
B pra dorſum maris plantis [h] non ſubſidentibus * ambulare,& elationes fluctuum increpata tẽ * ſubnutantibus
peſtate conſternere,ſine ambiguitate,diuinum eſt. Sicut ergo (vt multa prætercam) non eiuſdem
naturæ eſt flere miſerationis affectu amicum mortuum [i], & eumdem,remoto quatriduanæ ag- i Ioan.11.
gere ſepulturæ,ad vocis imperium excitare rediuiuum;aut in ligno pendere [k], & luce in noctem k Matth.27.
conuerſa,omnia elementa tremefacere;aut clauis transfixum eſſe[l], & paradiſi portam fidei latro- Luc.23.
nis aperire: Ita non eiuſdem naturæ eſt dicere , Ego [l] & Pater vnum ſumus: & dicere , Pater l Ioan.10.14.
maior me eſt.

Quamuis in Domino Ieſu Chriſto Dei & hominis vna perſona ſit;aliud tamẽ eſt,vnde in vtro L.
que communis eſt contumelia;aliud,vnde communis eſt gloria. De noſtro illi eſt minor Patre hu
manitas,de Patre illi eſt æqualis cum Patre diuinitas. Propter hanc vnitatem perſonæ in vtraque
natura intelligendam,& Filius hominis legitur deſcendiſſe de cælo,cum Filius Dei carnem de ea
Virgine,de qua eſt natus,aſſumpſerit: Et rurſus Filius Dei crucifixus dicitur ac ſepultus, cũ hæc
non in diuinitate ipſa,qua Vnigenitus conſempiternus & conſubſtantialis eſt Patri,ſed in naturę
humanæ ſit infirmitate perpeſſus. Vnde vnigenitum Filium Dei crucifixum & ſepultum omnes m 1.Cor.2.
C etiam in Symbolo confitemur,ſecundum illud Apoſtoli dictum [m]: Si enim cognouiſſent,numquã
Dominum maieſtatis crucifixiſſent. Cum autem ipſe Dominus noſter atque Saluator fidem di-
ſcipulorum ſuis interrogationibus erudiret: Quem,inquit [n], dicunt eſſe Filium hominis? Cumq. n Matth.16.
illi diuerſas aliorum opiniones retexuiſſent: Vos autem,ait,quem me eſſe dicitis? Me vtique , qui
ſum Filius hominis,& quem in forma ſerui,atque in veritate carnis aſpicitis; quem me eſſe dici-
tis? Vbi beatus Petrus diuinitus inſpiratus,& confeſſione ſua omnibus Gentibus profuturus: Tu
es,inquit,Chriſtus Filius Dei viui. Nec immerito beatus eſt pronũciatus a Domino & a principa
li petra ſoliditatem & virtutis traxit & nominis;qui per reuelationem Patris eumdẽ & Filiũ Dei
eſt confeſſus & Chriſtum:quia vnum horum ſine alio receptum nõ proderat ad ſalutem:ſed æqua
lis erat periculi,Dominum Ieſum Chriſtum aut Deum tantummodo ſine homine , aut ſine Deo
ſolum hominem credidiſſe.

Poſt reſurrectionẽ vero Domini,quæ vtique veri corporis fuit,quia non alter eſt reſuſcitatus LI.
quam qui fuerat crucifixus & mortuus:quid aliud quadraginta dierum mora geſtum eſt , quam * enudaretur
vt fidei noſtræ integritas ab omni caligine mundaretur *? Alloquens [o] enim cum diſcipulis ſuis o Act.1.
D & cohabitans,atque conueſcens,& pertrectari [p] ſe diligenti curioſoq. contactu ab iis, quos du p Ioan.20.
bietas perſtringebat,admittens * ; ideo & clauſis ad diſcipulos ianuis introibat,& flatu ſuo da- * permittens
bat Spiritum ſanctum,& donato intelligentiæ lumine ſanctarum Scripturarum occulta pandebat:
& rurſus vulnus lateris,fixuras clauorum,& omnia recentiſſimæ paſſionis ſigna monſtrabat, di-
cens [q]: Videte manus & pedes,quia ego ſum: Palpate & videte,quia ſpiritus carnem & oſſa non q Luc.24.
habet,ſicut me videtis habere: vt agnoſceretur in eo proprietas diuinæ,humanæq. naturæ indiui
dua permanere,& ita ſciremus,Verbum non hoc eſſe quod carnem,& vt vnum Dei Filium & Ver
bum confiteremur & carnem.

Quo fidei ſacramento Eutyches iſte nimium æſtimandus eſt vacuus,qui naturam noſtram in LII.
Vnigenito Dei nec per humilitatem mortalitatis,nec per gloriam reſurrectionis agnouit: nec ſen
tentiam beati Apoſtoli & Euangeliſtæ Ioannis expauit dicentis [r]: Omnis ſpiritus qui confitetur r Ioan.4.
Ieſum Chriſtũ in carne veniſſe,ex Deo eſt: & omnis ſpũs qui ſoluit Ieſum,ex Deo nõ eſt , & hic eſt
Antichriſtus. Quid autem eſt ſoluere Ieſum,niſi humanam ab eo ſeparare naturam,& ſacramentũ
fidei,per quod vnum ſaluati ſumus,impudentiſſimis euacuare figmentis? Caligans vero circa na-
turam corporis Chriſti,neceſſe eſt,vt etiam in paſſione eius eadem occæcatione deſipiat . Nam ſi
E Crucem Domini non putat falſam,& ſuſceptum pro mundi ſalute ſupplicium verum fuiſſe nõ du
bitat;cuius credit mortem,agnoſcat & carnem: nec diffiteatur noſtri corporis hominem,quem co
gnoſcit fuiſſe paſſibilem: quoniam negatio veræ carnis,negatio eſt etiam corporeæ paſſionis.

Si ergo Chriſtianam ſuſcipit fidem,& a prædicatione Euangelij ſuum non auertit auditum,vi LIII.
deat quæ natura transfixa clauis pependerit in Crucis ligno,& aperto per militis lanceam latere
crucifixi,intelligat vnde ſanguis & aqua effluxerit [s], vt Eccleſia Dei & lauacro rigaretur & po s Ioan 19.
culo. Audiat & B. Petrum Apoſtolum [t] prædicantem,quod ſanctificatio ſpiritus per aſperſionẽ t 1.Petr.1.
fiat ſanguinis Chriſti. Nec tranſitorie legat eiuſdem Apoſtoli verba dicentis: Scientes,quod nõ ex
corruptibili auro & argento redẽpti eſtis de vana veſtra cõuerſatione paternæ traditionis,ſed pre
tioſo ſanguine quaſi agni incontaminati & immaculati Ieſu Chriſti. Beati quoque Ioannis teſti-
monio non reſiſtat dicẽtis [u]: Et ſanguis Ieſu Filij Dei emundat vos ab omni peccato. Et iterũ: Hæc u 1.Ioan 1.
eſt victoria quæ vincit mundum,fides noſtra. Et quis eſt qui vincit mundũ,niſi qui credit quia Ieſus

Chriſtus eſt Filius Dei? Hic eſt qui venit per aquam & ſanguinem Ieſus Chriſtus, non in aqua ſo- A
lum, ſed in aqua & ſangnine. Et Spiritus eſt qui teſtificatur, quoniã Chriſtus eſt Veritas: quia tres
ſunt qui teſtimonium dant in cælo, Spiritus, Aqua, & Sanguis; & hi tres vnum ſunt: Spiritus vti-
que ſanctificationis, & ſanguis redemptionis, & aqua baptiſmatis; quæ tria vnum ſunt & indiui-
dua manent, nihil eorum a ſui connexione ſeiungitur. quia Catholica Eccleſia hac fide viuit, &
proficit, vt in Chriſto Ieſu non ſine vera diuinitate humanitas, nec ſine vera credatur humanitate
diuinitas.

LIV. Cum autem ad interlocutionem examinis veſtri Eutyches reſponderit, dicens: Confiteor ex
duabus naturis fuiſſe Dominum noſtrum ante adunationem, poſt adunationem vero vnam natu-
ram confiteor: miror tam abſurdam, tamq. peruerſam eius profeſſionem nulla iudicantium incre-
patione reprehenſam: & ſermonem nimis inſipientem, nimiſq. blaſphemum ita omiſſum, quaſi ni
hil quod offenderet, eſſet auditum: cum tam impie duarum naturarum ante incarnationem vnige
nitus Filius Dei fuiſſe dicatur, quam nefarie, poſtquam Verbum caro factum eſt, natura in eo ſin-
gularis aſſeritur. Quod ne Eutyches vel recte, vel tolerabiliter æſtimet dictũ, quia nulla veſtra eſt
ſententia confutatum: dilectionis tuæ diligentiam commonemus, frater cariſſime, vt ſi per inſpira B
tionem miſericordiæ Dei ad ſatisfactionem cauſa perducitur, impudẽtia hominis imperiti etiam
ab hac ſenſus ſui macula per te purgetur: qui quidem (ſicut Geſtorum ordo patefecit) bene cœ-
perat a ſua perſuaſione diſcedere, cum veſtra ſententia coarctatus profiteretur ſe dicere, quod ante
non dixerat, & ei fidei acquieſcere, cui prius fuiſſet alienus. Sed cum anathematizando impio do-
gmati noluiſſet præbere aſſenſum, intellexit eum fraternitas veſtra in ſua permanere perfidia, di-
gnumque eſſe, qui iudicium condemnationis exciperet.

LV. De quo ſi fideliter atque vtiliter dolet, & quam recte mota ſit Epiſcopalis auctoritas, vel ſero
cognoſcit; vel ſi ad ſatisfactionis plenitudinem, omnia quæ ab eo male ſunt ſenſa, viua voce & præ
ſenti ſubſcriptione damnauerit: non erit reprehenſibilis erga correctum quantacumque miſera-
a Ioan. 10. tio: quia Dominus noſter [a] verus & bonus paſtor, qui animam ſuam poſuit pro ouibus ſuis, & qui
b Luc. 9. venit [b] animas hominum ſaluare, non perdere, imitatores nos eſſe vult ſuæ pietatis, vt peccantes
quidem iuſtitia coerceat, conuerſos autem miſericordia non repellat. Tunc enim demum fructuo-
ſiſſime fides vera defenditur, quando etiam a ſectatoribus ſuis opinio falſa damnatur. Ad omnem
vero cauſam pie ac fideliter exequendam fratres noſtros Iulianum Epiſcopum, & Renatum pref- C
* Hilarium byterum tituli S. Clementis, ſed & filium meum Hilarum * diaconum vice noſtra direximus:
quibus Dulcitium Notarium noſtrum, cuius fides eſt nobis ſæpe probata, ſociauimus: confi-
dentes affuturum Diuinitatis auxilium, vt qui errauerat, damnata ſenſus ſui prauitate, ſaluetur.
Deus te incolumem cuſtodiat, frater cariſſime. Data Idibus Iunij, Aſterio & Protogene VV. CC.
Conſſ.]

LVI. Hactenus illa S. Leonis epiſtola de Verbi incarnatione ad Flauianum data, quam ſingillatim
Patres & Concilia œcumenica ſummis ſunt præconijs & acclamationibus proſecuti; quę in primis
duas in Chriſto naturas vnitas indiuiſe & inconfuſe in vnius perſonæ ſubſiſtentia inſeparabiles do
cet. Claudit de duabus naturis in vna eademq. perſona coniunctis incarnationis myſterium For-
c Fortunat. de Partu Virg. tunatus de Partu Virginis duobus his verſibus [c]:

In Deitate Patri æqualis, ſed corpore, matri,
Et ſine peccato de genitrice caro.] quam quidem doctrinam ab ipſis Apoſtolorum tem
poribus Catholica ſemper cuſtodiuit Eccleſia.

LVII. Quod rurſum ad hanc epiſtolam ſpectat, Marcellinus Comes in Chronico ſub Conſulatu Oly D
brij & Ruſtici, vbi agit de S. Proſpero Aquitano, hæc inter alia habet: Epiſtolæ quoq. Leonis aduer
d Gennad. de viris illuſt. c. 84. ſus Eutychen de vera Chriſti incarnatione datæ, ab iſto dictatæ creduntur.] id ipſum putatur Gen
nadius [d]. Ceterum nonniſi S. Leonis eam eſſe dixerim: etenim eamdem dictionem, quæ eſt in epi
ſtola, vtique recognoſco in eiuſdem S. Leonis Papæ ſermonibus.

LVIII. Galliarum Epiſc. gratiarũ actio & profeſſio. Data autem eadem epiſtola in Orientem ad Flauianum, eius quoq. exemplaria miſſa ſunt ab
eodem Pontifice (vt dictum eſt) ad Epiſcopos Occidẽtales: inter quos, præter tres illos ſuperius no
minatos Antiſtites, quadragintaquatuor Epiſcopi Galliarum ſimul, vbi eam acceperunt, conuenię̃
tes in Gallia Narbonenſi, gratias agentes reddiderunt Synodalem epiſtolam ad eumdem Roma-
num Pontificem, cuius eſt exordium: Perlata ad nos epiſtola beatitudinis veſtræ, quam ad Orien-
tem pro Catholicæ fidei aſſertione miſiſtis, &c.] vbi poſt alia: Multi itaque in ea gaudentes pari-
ter & exultantes recognouerunt fidei ſuæ ſenſum; & ita ſe ſemper ex paterna traditione tenuiſſe, vt
veſter Apoſtolatus expoſuit, iure lætantur: Nonnulli vero ſolicitiores facti, beatitudinis veſtræ ad-
monitione percepta, modis omnibus ſe gratulantur inſtructos, datamque ſibi occaſionem gau- E
dent, qua libere ac fiducialiter, ſuffragante etiam Apoſtolicæ ſedis auctoritate, loquantur, & aſſe-
rat vnuſquiſque quod credit.] ad finem vero hæc de ipſo S. Leone: Quod nos ante oculos ſem-
per habentes, non deſinemus Deo ac Domino noſtro gratias agere, & pariter ſupplicare, gratulan
tes, quod tantæ ſanctitatis, tantæ fidei, tantæque doctrinæ Apoſtolicæ ſedi, vnde religionis noſtræ,
propitio Chriſto, fons & origo manauit, Antiſtitem dederit: petentes etiam, vt datum conceſſum-
que munus Pontificij veſtri longiſſima ad ædificationem ſuarum Eccleſiarum ætate cuſtodiat.]
hæc & alia illi, non vt Nouatores ingrati, qui ab Aſianis, non ab Apoſtolica ſede fidem ſe ac-
cepiſſe, dixerunt: nam ſi qui vel ex Aſia, vt Irenæus, vel ex Græcia, vt Dionyſius, Epiſcopale mu-
nus in Gallijs obiere; haud negari poteſt, quin iubente vel aſſentiente Clemente Romano Pontifi-
ce, & ante eum Apoſtolis Petro & Paulo, eo profecti fuerint: ſed de his ſuperius ſuo loco iam dixi-
mus. Qui autem in ea epiſtola primus ordine inter Gallicanos Epiſcopos ponitur Rauennius, con
ſtat ex his quæ dicta ſunt, fuiſſe hic Epiſcopum Arelatenſem Hilarij ſucceſſorem; Ruſticum vero,
qui ſequitur, Epiſcopum Narbonẽſem. Vides igitur tamquam coloribus expreſſum in tabula, ipſum

A Romanum Pontificem vniuerſo Chriſtiano orbi præſidere magiſtrum,ac velut exeminenti cathe
dra docere omnes Catholicam fidem.Quod autem nobis hactenus fuerat incompertum , quoto
potiſſimum Chriſti anno ſedere cœperit poſt S.Hilarium Rauennius Epiſcopus Arelatenſis:e dua
bus S.Leonis epiſtolis nuper acceptis ex antiquitus ſcripto codice Arelatenſis Eccleſiæ, certiores
vtique reddimur ipſum hoc anno ſub Conſulatu Aſterij atque Protogenis ſedere cœpiſſe.earum
prior ſcripta habetur ad comprouinciales Epiſcopos verbis iſtis:
Dilectiſſimis fratribus Conſtantino,Audentio,Ruſtico,Auſpicio,Nicetę,Nectario,Floro,A-
ſclepio,Iuſto,Auguſtali,Hymnatio,& Chryſaphio Leo Papa. XLIX.
Iuſta & rationabilis cauſa gaudendi eſt,cum a ſacerdotibus Domini ea geſta cognoſcimus, q̃
& paternorum canonum regulis,& Apoſtolicis congruant inſtitutis . Neceſſe eſt enim, vt omne
corpus Eccleſiæ ſalubri creſcat augmento,ſi membra,quæ præſunt, & vigore excellant auctorita-
tis,& tranquillitate moderaminis.Quod ergo in Arelatenſium Ciuitate,defuncto ſanctæ memoriæ
Hilario,virum etiam nobis probatum fratrem Rauennium,ſecundum deſideria cleri,honoratorũ
& plebis,vnanimiter conſecratis bonum fraternitatis veſtræ opus noſtro iudicio roboramus.Quia
B electionem pacificam atque concordem,cui nec merita morum,nec ſtudia ciuium defuerunt, po-
ſtulationis quidem humanæ,ſed inſpirationis credimus fuiſſe diuinæ. Vtatur itaque,fratres chariſ
ſimi, Dei munere memoratus Antiſtes,& ſecundum conſonantia omnium ordinum vota,quid ex
ipſo deuotionis expectetur,intelligat:vt diſpenſationis ſibi creditæ diligens ac temperans execu-
tor,veſtro teſtimonio non inferior,& noſtro fauore per omnia ſit dignior.Deus vos incolumes cu-
ſtodiat,fratres chariſſimi. Dat.XI.Kal.Septemb.Aſterio & Protogene Conſſ.] Habes igitur cum
tempore promotionis Rauennij,etiam certum tempus quo S.Hilarius prædeceſſor ex hac vita mi
grauit,conſentiens ijs quæ ex Gennadio ſuperius diximus, ipſum diem obijſſe tempore Theodo-
ſij & Valentiniani Auguſtorum.Quo pariter anno & die data extat in eodem codice epiſtola eiuſ-
dem S.Leonis ad ipſum Rauennium, quæ habetur nonageſimaquarta numero epiſtolarum ipſius
S.Leonis abſque die & Conſule extra ordinem collocata,eodem argumento conſcripta, quam tu
legere poteris. Reddamus vero hic tibi litteras nondum cuſas ex eodem ſcripto codice petitas ad
eumdem Rauennium datas his verbis:
Dilectiſſimo fratri Rauennio Leo.
C Circumſpectum te volumus eſſe atque ſolicitum,ne quid ſibi plectenda poſſit vendicare præ-
ſumptio,quæ cum aditum falſa ſurreptione repererit,ad maiorem ſe temeritatem nomine vſur- L.
patæ dignitatis extendit.Petronianum quemdam vagum & ſemper erroneum certa nos clericorũ
tuorum ſuggeſtione didicimus per Gallias ſe noſtrum eſſe diaconum iactitaſſe,& ſub huius hono
ris obtentu diuerſas eius prouinciæ Eccleſias circuire.Cuius andaciæ tam nefandæ dilectionem
tuã,frater chariſſime,ita volumus obuiare,vt eum,admonitis etiam totius prouinciæ Epiſcopis,
in ſua falſitate detectum,ab omnium Eccleſiarum communione,ne vlterius hoc vſurpet, expellas,
Dominus te incolumem cuſtodiat,frater chariſſime.Dat.ſub die VII. Kalend. Septembr. Aſterio
& Protogene VV.CC.Conſulib.]Sed quas anno ſequenti idem ſanctus Leo dederit ad Galliarũ
Epiſcopos litteras nondum cuſas,ſuo loco ex codice deſcriptas Annalibus intexemus.
Sed iam proſequamur nobilem legationem vna cum recitata ad Flauianum epiſtola ab ipſo LI.
Romano Pontifice miſſam ad Synodum Epheſi conuocatam.Quo ipſe die data legitur dicta epi- *Litteræ com-*
ſtola Idibus Iunij ad Flauianum,eodem ſcripta habetur alia breuis [a] ad Theodoſium Imperato- *mendatitiæ ꝑ*
rem,qua indicat inter alia,Eutychetem,miſſo Romam libello,declaraſſe,paratum ſe fore corrige *legatis.*
D re,quicquid corrigendum ipſe Summus Pontifex iudicaſſet.Commendat eiſdem litteris quos mit a Leo epiſt. 12.
tit Epheſum ad Concilium Legatos a Latere.eſt earum exordium:Quantum rebus humanis con-
ſulere prouidentia diuina dignetur,&c.]Eadem quoq.die Iduum Iuniarum ſcripta ab eo extat eo
dem argumento epiſtola ad Pulcheriam Auguſtam [b], exordiens in hæc verba: Quantum præſi- b Leo epiſt. 13
dij Dominus Eccleſiæ ſuæ in veſtra clementia præparauit , multis ſæpe probauimus documentis.
Et quicquid noſtris temporibus contra impugnatores Catholicæ veritatis induſtria ſacerdotalis
obtinuit,ad veſtram maxime gloriam redundauit.]egregiam profecto laudem, qua damnatio Ne
ſtorij contra fauentes ipſi magiſtratus,tanti teſtificatione Pontificis,S.Pulcheriæ feratur accepta.
Agens ibi demum de ſententia & errore Eutychetis improbi ſenis,cum diuinæ Scripturæ contra-
riam penitus eſſe doceat,tum etiam Apoſtolorum Synodo damnatam oſtendit.Commendat deni-
que miſſos a ſe legatos in Orientem ad Concilium Epheſinum.
Eadem itidem die decimatertia Iunij idem S.Leo eadem ex cauſa litteras dedit ad Iulianum LII.
Coenſem,Epiſcopum virum diſertiſſimum & Catholicæ veritatis acerrimum defenſorem [c]. Rur- c Leo epiſt. 11.
ſum vero alias eadem die ſcripſit ad Archimandritas Fauſtum,ac Marcianum,atq.alios Conſtã- d Leo epiſt. 14.
E tinopoli agentes [d]. Præſtaret quidem hic ſingulas reddere, quod multo fidelior quauis alia ea
graditur hiſtoria,quæ ex epiſtolarum concinnatione depromitur:ſed parcimus, nimiæ prolixita-
tis vitandæ cauſa,quod eaſdem qui vult poſſit apud ipſius S.Leonis ſcripta conſulere.Sed ea mini-
me prætermitti conceditur,quam ad ipſam Synodum Epheſi ad præſcriptam diem Kalendarum
Auguſtarum cogendam idem S.Leo Papa conſcripſit.eſt autem huiuſmodi [e]: e Leo epiſt. 15.
Religioſa clementiſſimi Principis fides,ſciens ad ſuam gloriam maxime pertinere,ſi intra Ec LIII.
cleſiam Catholicam nullius erroris germen exurgeret: hanc reuerentiam diuinis detulit inſtitu- *Epiſt. Leonis*
tis,vt ad ſanctæ diſpoſitionis effectum auctoritatem Apoſtolicæ ſedis adhiberet,tamquam ab ipſo *ad Synodum.*
Petro cuperet declarari,quod in eius confeſſione laudatum ſit,quando dicente Domino [f]: Quem f Matth. 16.
me eſſe dicunt homines Filium hominis? varias quidem diuerſorum opiniones diſcipuli memora-
runt.Sed cum ab eis,quid ipſi crederent,quæreretur; Princeps Apoſtolorum plenitudinem fidei
breui ſermone complexus:Tu es,inquit,Chriſtus Filius Dei viui:hoc eſt:Tu qui vere es Filius ho
minis,idem vere es Filius Dei viui. Tu,inquam,verus in veritate,verus in carne,& ſalua geminæ ꝓ

 prietate

prietate naturæ vtrinque vnus. Quod ſi Eutyches intelligeret ac veraciter crederet, nequaquam A
ab huius fidei tramite deuiaret, propter quam ipſi *Petro* reſpondetur a Domino: Beatus es Simon Bariona, quia caro & ſanguis non reuelauit tibi, ſed Pater meus, qui eſt in cælis: Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduerſus eam.

LIV. Nimis autem a compage huius ædificationis alienus eſt, qui & beati Petri confeſſionem non capit, & Chriſti Euangelio contradicit, oſtendens ſe nullum vmquam ſtudium cognoſcendæ veritatis habuiſſe, & ſuperfluo honorabilem viſum, qui nulla maturitate cordis ornauit caniciem ſenectutis. Verumquia etiam talium non eſt negligenda curatio, & pie ac religioſe Chriſtianiſſimus Imperator haberi voluit Epiſcopale Concilium, vt pleniore iudicio omnis poſſit error aboleri: fratres noſtros Iulianum Epiſcopum, Renatum presbyterum, & filium meum Hilarum* diaconum, cumque bis Dulcitium Notarium probatæ nobis fidei miſſi; qui vice mea ſancto Conuentui veſtræ fraternitatis interſint, & communi vobiſcum ſententia, quæ Domino ſint placitura, conſtituant: Hoc eſt, vt primitus peſtifero errore damnato, etiam de ipſius, qui impudenter* errauit, reſtitutione tractetur, ſi tamen doctrinam veritatis amplectens, ſenſus hæreticos, quibus imperitia eius fuerat irretita, plene aperteque propria voce & ſubſcriptione damnauerit; quod etiã in libello, quem ad nos miſerat, eſt profeſſus, ſpondens per omnia noſtram ſe eſſe ſecuturum ſententiam. Acceptis autem fratris & Coepiſcopi noſtri Flauiani litteris, plenius ad eum de his, quę ad nos videtur retuliſſe, reſcripſimus: vt abolito hoc quo inquinatus videbatur errore, in laudem & gloriam Dei per totum mundum vna ſit fides, & vna eademque confeſſio, & in nomine Ieſu omne genu flectatur, cæleſtium, terreſtrium, & infernorum, & omnis lingua confiteatur quia Dominus Ieſus Chriſtus in gloria eſt Dei Patris. Data Idibus Iunij, Aſterio & Protogene Conſſ.] hæc ad Synodum S. Leo.

* Hilarium
* imprudenter
B

LV. *Auctoritas Rom. Pont.* In qua quidem epiſtola illud velim, lector, quam diligentiſſime expendas, & tenaci memoria numquam abolendum conſerues, non ſine auctoritate Romanorum Pontificum Imperatores conſueuiſſe indicere Synodos. Quantumlibet enim, ipſo ægre ferente ſancto Leone, Theodoſius (vt vidimus) inſtituerit cogendum Epheſinum Conuentum, cui nec cuperet ipſum per ſuos intereſſe legatos: haud tamen id auſus proſequi, neque perficere abſque ipſius Romani Pontificis auctoritate, prout declarant verba illa in epiſtolæ exordio collocata, quibus ait: Hanc reuerentiam diuinis detulit inſtituris, vt ad ſanctæ diſpoſitionis effectum auctoritatem Apoſtolicę ſedis adhiberet, tamquam ab ipſo B. Petro cuperet declarari, &c.] Sic igitur cum audis, vel legis Imperatorum mandatis eſſe ſacra Concilia conuocata, eiuſmodi pernoſcas exemplo, numquam id abſque Romani Pontificis auctoritate executioni fuiſſe mandatum. C

LVI. *Præſcribit ſententiam de Eutychete S. Leo.* Sed & ex eadem Leonis ad Synodum epiſtola illud conſidera, præſcribere legem Romanum Pontificem œcumenicæ Synodo, quid decernendum ſit, cum iubet Eutychetem debere ſuam hæreſim condemnare, atque ita de eius reſtitutione tractandum. de quo etiam in alia epiſtola ad Pulcheriam eadem die data, qua legatos commendat, hæc habet [a]: Sedis (inquit) Apoſtolicæ moderatio hanc temperantiam ſeruat, vt ſeuerius agat cum obduratis, & veniam cupiat præſtare correctis.] Nec quidem minimi negotij opus illud, vt de reſtitutione hæreſiarchæ tractari poſſet, quod a Romano Pontifice Synodo indulgetur: nam auctores hæreſum non recipiẽdos eſſe ad priſtinum gradum, etiam ſi mille offerant libellos pœnitentiæ, legibus Eccleſiaſticis ſancitum, & in Eccleſia iugiter obſeruatum, ſuperius vidimus. Sed Leo id Eutycheti præſtandum eſſe voluit, quod (vt dictum eſt) libellum miſerat Romam, quo pollicebatur, ſi quid erraſſet, ſeſe ex ipſius Romani Pontificis arbitrio correcturum: quod ipſe etiam Leo teſtatur in epiſtola ad Theodoſium Imperatorem [b]. Sic igitur Eutychetis damnationem a Flauiano atque Synodo factam voluit Pontifex in ſuo robore permanere; vt ſi reſipiſceret, eamdem iuberet irritam prorſus reddi, ac proinde illũ in priſtinum locum recipi: hoc ipſum idem S. Leo in litteris ad Iulianum [c] & in dicta epiſtola ad Pulcheriam, qua ait [d], vt reſipiſcens Eutyches, in cõmunione ſui ordinis, nẽpe presbyteratus, reciperetur. D

a Leo epiſt. 18. & ſupra epiſt. 13. in fin.
b Leo epiſt. 12.
c Leo epiſt. 19.
d Leo epiſt. 13. in fin.

LVII. *Leo cohortatur Flauianum fortiter agere.* Rurſum autem ex recens acceptis litteris data occaſio eſt eidem Leoni Pontifici iterũ ad Flauianum eodem menſe Iunij ſcribendi litteras [e], quæ eiuſdem ſunt cũ prioribus argumenti; adeo vt in his non ſit immorandum. Sequenti vero menſe Iulij contigit Baſilium diaconum a Flauiano Romam ad Leonem Pontificem miſſum præſto eſſe cum litteris, quibus de his quæ ab aduerſarijs magno ſtudio aduerſus fidem Catholicam pararentur, ipſum redderet certiorem. His acceptis S. Leo, ad eum reſcribens [f], forti atq. conſtanti iubet animo eſſe, hæc habens inter alia: Dilectionẽ tuam per gratiam Dei, in qua fidimus, cohortamur, vtentes verbis Apoſtoli [g], atq. dicentes: In nullo teneamini ab aduerſarijs: Quæ eſt illis cauſa perditionis, vobis autem ſalutis.] ita quidem prophetice S. Leo: nam eorumdem ſceleratorum hæreticorum nequitia contigit S. Flauianum nobilitari corona martyrij, ipſos vero perpetua damnatione percelli. E

e Leo epiſt. 16. & 17.
f Leo epiſt. 20.
g Philip. 1.

LVIII. Inter hæc autem cum perditiſſimus Eutyches litteris ſuis ad Occidentales, qui magni erant nominis, Epiſcopos, aduerſus S. Flauianum conſcriptis, eoſdem conatus eſſet concitare, & contra eumdem impellere: ab iiſdem, vtpote Orthodoxis, errorumq. omnium acerrimis pro Catholica fide vindicibus, acriter redarguitur. Conſtat quidem ad eum inter alios reſcripſiſſe S. Petrũ Chryſologum Rauennatem Epiſcopum, dignam plane tanto ſacerdote epiſtolam, quæ ſic ſe habet [h]:

h Extat t. 1. Cõcil. ante Concil. Chalced.

Dilectiſſimo & merito honorabili filio Eutycheti presbytero Petrus Epiſcopus Rauennæ.

LIX. *Quæ Petrus Coryſologus ad Eutychetẽ ſcripſerit.* Triſtis legi triſtes litteras tuas, & ſcripta mæſta mærore debito percurri. Quia ſicut nos pax Eccleſiarum, ſacerdotum concordia, tranquillitas plebis gaudere facit gaudio cæleſti: ita nos affligit & deijcit fraterna diſſenſio, præſertim cum talibus oriatur ex cauſis. Triginta annis humanæ leges humanas adimunt quæſtiones: & Chriſti generatio, quæ diuina lege ſcribitur inenarrabilis, poſt tot ſæcula diſputatione temeraria ventilatur? Quid Origenes Principiorum ſcrutator incurterit;

quomodo

A quomodo Neſtotius lapſus ſit,diſputans de Naturis,non latet prudentiam tuam.Magi eum in cunabulis Deum myſticis muneribus confiteutur:& ſacerdotes,quis ſit qui virgiuali partu de Spiritu ſancto natus eſt,dolenda iuterrogatione diſquiruut?Cum vagitus daret Ieſus in cuuis , Gloria in excelſis Deo,clamat cæleſtis exercitus:& modo,quando in uomine Ieſu omne genu flectitur cæleſtium,terreſtrium,& iuſernorum,originis eius quæſtio commouetut?

Præſcripta iã Catholica veritas.

LX.

Nos,frater cariſſime,vna cum Apoſtolo dicimus: Etſi nouimus Ieſum ſecundum carnem , ſed nunc iam non nouimus. Nec poſſumus curioſe perſcrutari,qui iubemur honorem dare, & timorẽ reddere,& expectare *,dum non perſcrutandum Iudicem confitemur.Hæc breuiter reſpondi,frater,litteris tuis,plura ſcripturus,ſi ad me frater & Coepiſcopus Flauianus aliqua de hac cauſa ſcripta miſiſſet.Si enim tibi diſplicet,quoniam ſcripſiſti electum * iudicium:nos quomodo de his iudicare poterimus,quos neque vidimus propter abſcuriã,& quid intellexerunt,eorum taciturnitate neſcimus? Iuſtus mediator non eſt,ſi vuam partem audit,vt uihil alteri patti reſeruet.]In omnibus autem hortamur te,frater honorabilis,vt his quæ a beatiſſimo Papa Romanæ ciuitatis ſcripta ſunt,obedienter attendas:quoniam beatus Petrus,qui in propria ſede viuit & præſidet, præ-B ſtat quærentibus fidei veritatem. Nos enim pro ſtudio pacis & fidei extra couſenſum Romanæ ciuitatis Epiſcopi cauſas audire non poſſumus. Incolumem tuam dilectionem Dominus tempore longiſſimo conſeruare dignertur,cariſſime & bonoratiſſime fili.] bæc ad Eutychetem Petrus Chryſologus;qui boc anuo, vel ſequenti,ſecunda die Decembris (vt produnt Eccleſiaſticæ tabulæ [a]) fine bumanis rebus impoſito,e vita migrauit. Eſt quidem huius rei firma aſſertio ex eoquod Leo Romanus Pontifex ſub Conſulatu Marciani poſt anuum ſequentẽ, menſe Octobris, ad eius ſucceſſorem Leonem Epiſcopum,ſeu(vt alii legunt)Neonem,litteras [b] dediſſe repetitur. Reliqua de Petro conſule Hieronymum Rubeum,qui res Eccleſiæ Rauennatis diligenti ac copioſo proſecutus eſt ſtylo.

* non diſcutere quem

* neglectum

Tempus obitus Petri Chryſologi.

a Roman. Martyrolog.

b Leo epiſt. 37.

Inter hæc autem appropinquante iam die cogeudæ Epheſi Synodo præſtituta,Theodoſius Imperator ad ſuos magiſtratus,quos iuſſerat eidem iutereſſe,litteras dedit,atq.in primis ad Elpidiũ Comitem iu hæc verba [c]:

c Apud Concil. Chalced. Act. 1.

LXI.

Theodoſii epiſtola ad Elpidium.

Sanctæ quidem Synodi pridem apud Epheſum factæ Neſtorij impij cõtra Deum blaſphemia extitit cauſa:& ideo a ſanctis Patribus,qui ibidem conuenerunt,dignam ſuſcepit ſeutentiam.Quo-C niam igitur & nunc altera iterum contra diuinam fidẽ excitata eſt dubitatio,ſecuudã hanc Epheſi fieri Synodum ſancimus,mali radicẽ omuino excidere feſtinantes; quo vndique perturbarionẽ dogmatis eijcientes,mundam rationis * iuſtitiam in cordibus reſeruemus,vt ſit hoc Reipublicę munimen,& humanitaris vtilitas.Ideo igitur tam charitatem tuam,quam Eulogium virum ſpectabilem Tribunum & Notarium ad miniſterium elegimus fidei, ſicut probatos tam in alijs rebus rectiſſimos quam circa Dei cultum opinatiſſimos, & valentes diligenter noſtris iuſſionibus miniſtrare; & de his quæ a ſancta Synodo Epheſi fuerint conſtituta,& nullum fieri tumultum permittere:

* o rationi

LXII.

Sed & ſi quem viderit conturbationibus & tumultui ſtudeutem ad læſionem ſanctæ fidei,hũc cuſtodiæ mancipare,& ad noſtram perferre notitiam;& cauſam quidẽ ordine præuenire; intereſſe autem iudicio,& operam dare,celerem & circumſpectam probationem & a ſancta Synodo fieri,& nobis cognitam facere;his qui pridem Eutychetis religioſiſſimi Archimandritæ Iudices extiterunt,præſentibus quidem & tacentibus,nullum tamen iudicantium habentibus locum,ſed cõmunem aliorum omnium ſanctorum Patrum ſeuteutiam exſpectantibus:quoniam ea quæ ab ip-D ſis dudum iudicata ſunt,nũc retractantur. Non licere autem vllum aliquid mouere ex pecuniarijs capitulis,antequam ea quæ de fide ſunt Catholica,effectui mancipentur. Ideo namque & ciuile per litteras,quas ad virum ſpectabilem Proconſulem ac reliquos ſcripſimus,& militare vobis auxilium delegauimus,quatenus & vos ſuper proprium ſtudium his fulti auxilijs,ſufficere poſitis ad ea quæ præcepimus adimplenda;quæ tanto omuibus bonis meliora ſuut, quanto ſolent bumanis diuina præcellere:& quæ in hac cauſa fuerint conſtituta , ad noſtram perferre notitiam.] hæc Theodoſius ad Elpidium:eodem quoque ſcripſit argumento ad Eulogium , & ad Proclum Aſiæ Proconſulem.

LXIII.

Male cœptum Conciliũ Epheſinum.

Puto iam intelligere vales,lector,non parari ſanctorum Concilium,ſed violentorum graſſatorum latrocinium,dum qui poſſent contradicere Eutycheti,tamquam Neſtoriani non ſiuuntur ad Synodum venire,illi vero vocantur qui Eutychetis eſſent ſtudioſiſſimi;atque etiam qui in Synodo Conſtantinopolitana eamdem cauſam Eutychetis iudicaſſent Epiſcopi,ſic iubentur aſſiſtere, vt tameu omuino tacerent.iam,inquam,ſatis iutelligis,haud præparari ſacrũ Conuentum ſed colligi prædonum manum,qui veritatem hoſtiliter adoriãtur & perdant,& eam defeudẽres occidãt: E vt merito illud eiuſmodi Synodus egregium uomen fuerit conſecuta,vt non ſacroſanctum Oecumenicum Concilium diceretur,ſed Synodus prædatoria,vel Latrocinium Epheſinum.Audiſti iã tragœdiæ nomen , Actus inſpice luctu digniſſimos.Sed reddendæ ſunt hic primum litteræ, quas vocant Sacras,ad ipſam Synodum Epheſi coactam a Theodoſio datæ,quæ ſic ſe habent [d]:

d Apud Concil. Chalced. Act. 1.

LXIV.

Epiſt. Imperatoris ad Synodum.

Vellemus quidem abſque vlla perturbatione ſanctas Dei Eccleſias perſiſtere,& vos ſanctis imminentes Eccleſijs,conſuete ea quæ ad Diuiuitatis placationem pertinent,celebrare,& non tantum vobis laboris,& afflictionis fieri.Sed quoniam beatiſſimus Epiſcopus Flauianus aliqua de ſãcta fide mouere voluit aduerſus reuerendum Archimandritam Eutychetem,& Concilium cõgregans aliqua cœpit agere:nos quidem ſæpius dirigentes ad eumdem beatiſſimum Epiſcopum,voluimus,quæ mota eſt,conturbationem compeſcere,perſuaſi ſufficere nobis traditam a ſanctis Patribus in Nycæna Syuodo Catholicam fidem,quam & ſancta Synodus,quæ in Epheſo facta eſt, confirmauit.Sed quouiam ſæpius a nobis rogarus idẽ beatiſſimus Epiſcopus,deſiſtere a tali quæſtione,ne conturbatio vniuerſitati fiat,minime acquieuit:cogitantes nõ eſſe tutum abſque veſtra

ſancta

ſancta Synodo,& abſque ſanctarum Eccleſiarum Præſulibus huiuſmodi quæſtionem de fide teno A
uati neceſſarium duximus,veſtram conuenire ſanctitatem;quatenus vos,quæ hic acta ſunt,cogno
ſcentes,& quæſtionem motam,& omnem diabolicam ſtirpem poſſitis euellere;& eos qui Neſto-
rij impij blaſphemiam ſectantur,aut retinent,a ſanctis Eccleſijs repellere; Catholicam vero fidē
firmiſſimam & inconcuſſam cuſtodiri diſponete:quoniam noſtra omnis ſpes eſt,& noſtri Impe-
rij firmitas ex Catholica fide & veſtris ſanctis orationibus pendet.]hactenus epiſtola Theodoſij
Imperatoris ad Synodum,qua quidem(vt audis)non Eutyches auctor malorum,ſed S.Flauianus
perſtringitur,vt turbarum excitator,& rerum nouandarum cupidus;cuius & inquieto animo ad-
ſcriberetur,quicquid vocati Epiſcopi laboris & impēſarū Epheſum veniendo contraherent; vt eo
modo magis magiſq.in eum totius Synodi animus commoueretur.Porro hęc omnia non tā Theo
doſio,quam Chryſaphio ipſum Imperatorem pro arbitrio manu ducenti,ſunt adſcribenda: cum
tamen ipſe culpa non vacet,in re tanta vel dormitaſſe,vel priuatis animi affectibus in Flauianum
commotis nimium indulſiſſe.Sed iam ipſa Acta Synodi referamus.

LXV. Quæ igitur(vt vidimus)ad Kalendas Auguſtas indicta Synodus fuerat [b], cœpta eſt quarto
b Apud Conci. Chalced. Act.1. Idus eiuſdem menſis,cui interfuiſſe numerati ſunt Epiſcopi centum duodetriginta,præter paucos B
Synodus ſecunda Epheſina. aliquos,qui per ſuos Vicarios ad hoc miſſos interfuerunt:præſto etiam fuere Apoſtolicæ ſedis le-
gati,Iulianus Epiſcopus,Renatus presbyter,& Hilarius diaconus,ac Dulcitius Notarius.Dioſco
rus Alexandrinus Epiſcopus adfuit & præfuit,qui primum ſibi indebitum, auctoritate tamen Im
peratoris,locū in Synodo vēdicauit.Conuenerunt inter primos pariter Domnus Epiſcopus Antio
chenus,Iuuenalis Epiſcopus Hieroſolymitanus,Flauianus Conſtantinopolitanus,Thalaſſius,Epi-
ſcopus Cæſareæ Cappadociæ,Stephanus Epiſcopus Epheſi,& alij,qui omnes in vnum ad hoc dele
ctum locum in baſilica ſanctæ Dei Genitricis Mariæ ad celebrandam Synodū aduenere; vbi in ſeſ-
ſione Flauianus non poſt Antiochenum ſedere Antiſtitem a Dioſcoro permiſſus eſt,ſed poſt Iuue
nalem Hieroſolymorum Epiſcopum.Cum autem omnes ſimul conſediſſent,iuſſæ ſunt a Dioſcoro
legi litteræ Imperatoris ad ipſum Alexandriam datæ:Legati vero Apoſtolicæ ſedis de ſua legatio
ne Synodū docuerit:excuſaueruntq.Leonis Papæ denegatū aduētū in Synodū ad quā pſens voca
tus erat,eo quod moris nō eſſet niſi plegatos extra Vrbē Romanos Pontifices Synodis intereſſe.

LVI. Poſt hæc ijdem obtulere ſcriptas ad Synodum & ad Flauianum litteras eiuſdem ſancti Leo-
Litteræ Leonis a Dioſcoro non admiſſa. nis Papæ legendas;quas Dioſcorus ſuſcipi iuſſit:verumtamen nec lectas, immo neque ſuſceptas C
fuiſſe,teſtatus poſtea fuit Aetius Archidiaconus Cōſtātinopolitanæ Eccleſiæ:ſed lectione aliarum
litterarum Imperatoris ad diuerſos cauſa Synodi conſcriptarum a cœptis per legatos ſermonib.
diſceſſum eſt;ex compoſito quidem,vt vitaretur lectio litterarum Romani Pontificis;cum tamen
id inſtanter petentibus legatis Dioſcorus iuramento ſit pollicitus ſe facturum:quod numqnā præ
ſtitit.Etenim in Concilio Chalcedonenſi poſtea huius rei cauſa Dioſcorus vt periurus eſt accuſa-
a Concil.Chalc Act. 3. tus:hæc enim ibi leguntur [a]: Super hæc vero neque epiſtolam legi permiſit beatiſſimi Papæ Leo
nis ſcriptam ad ſanctæ memoriæ Flauianum,& hoc frequenter rogatus a portitoribus recitari eā,
& cum iuramento fieri lectionem promittens. Qua non lecta,ſcandalum & læſionem ſanctæ Dei
Eccleſiæ per totum Orbem terræ pertulerunt.]hæc ibi.Vides quo exordio Synodus inchoetur,cui
ſatanas præſidens primario throno conſideat.

LXVII. Abſoluta autem recitatione litterarum Imperatoris de fide eſſe agendum,ſuggeſtio facta eſt:
ſed negauit Dioſcorus,affirmans ex decreto Imperatoris tractandum de controuerſiis obortis Cō
ſtantinopoli inter Flauianum,& Eutychetem.Qui vero Synodi excipiebant Acta, Notarij Dioſco
ri,his addiderunt ex iuſſione Dioſcori,Epiſcopos Synodi acquieuiſſe Dioſcoro, acclamaſſeque D
b Apud Concil. Chalced. Act 1. de fide nihil agendum,nec quicquā innouandū.id quidem poſtea in Concilio Chalcedonenſi [b] de
Notariorum Dioſcori inſolens factum. monſtratum eſt,nihilq.huiuſmodi ab Epiſcopis dictū eſſe:Sed & patefactū eſt etiam quod ab eiuſ
dem Dioſcori Notarijs inſolenter nimis itidem in Synodo eſt perpetratū,nimirū factū ab eis im-
perū in Notarios Stephani Epiſcopi Epheſini,deletūq.quod recens fuerat exaratū, vimq.magnā
adhibitam,vt eorum thecas abriperent,& ab eiſdem digitos reſiſtentium pene confractos eſſe.

LVIII. His ita primo loco tranſactis,ex ſuggeſtione Elpidij Comitis,probantibus Epiſcopis, iuſſus
c Apud Concil. Chalced.Act.1. eſt ingredi Eutyches,cauſamq.ſuam agere,& quæ ſentiret de fide docere [c]: cum ille callidus ſer
Eutyches ad Synodum admiſſus. pens fidem editurus ſuam,iſta blande præfatus eſt:Ego commendaui me ipſum Patri & Filio &
Spiritui ſancto,& verbo veritatis veſtræ iuſtitiæ:& teſtes vos habeo meæ fidei,pro qua & labora-
ui cum ſancta Synodo,quæ ante vos hic congregata eſt,ſicut & veſtra ſanctitas teſtis eſt.Habeo p
manibus libellum fidei meæ,& iubete eum recitari,& confeſſionem fidei,quæ in eo continetur.]
hæc prælocutus eſt Eutyches;legiq.iuſſus libellus ab eo oblatus,qui eſt huiuſmodi:

LXIX. Sanctiſſimæ & Deo amantiſſimæ vniuerſali Synodo congregatæ in Epheſo Metropoli,ab Eu-
tychete Archimandrita. E

Libellus Eutychetis lectus in Synodo. Gratias ago per omnia ſancto Deo,præſenti die,in qua per vos pietas recepit fiduciam.Et do
cebo veſtram ſanctam Synodum,quæ in me,magis autem cōtra rectam fidem commiſſa ſunt.Pro
poſitum mihi fuerat a pueritia,in ſilentio abſque vllo negotio vſque ad decrepitam ſenectutem de
gere,& abſque vlla conturbatione perſiſtere.Non ſum autem permiſſus frui propoſito;ſed & peſ-
ſimis periculis inſidiantium circumdatus ſum,eo quod ſecundum definitionem prioris veſtri E-
pheſini hic congregati Concilij,non acquieui præter eam quæ in Nicęa a ſanctis Patribus fides eſt
expoſita,ſapere.Neceſſarium vero arbitror,antequam ea quæ in me commiſſa ſunt,doceam,ad ſa
tisfactionem veſtræ ſanctitatis,quam habeo de ſancto dogmate confeſſionem iterum facere mani
feſtam,atteſtante mihi tam Deo,quam veſtra ſanctitate,quodq.ipſe ſemper iuxta virtutem meā
pro Catholica fide aduerſus hęreticos ſteti.]hæc præfatus,ſubijcit Nicænum Symbolum:

LXX. Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem,omnium viſibilium,& inuiſibilium creatorē,
Symbolum Nicænum. & vnum Dominum Ieſum Chriſtum filium Dei natum de Patre Vnigenitum,id eſt,de ſubſtantia

Patris

A Patris, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, natum non factum, homouſion Patri, id eſt, vnius cum Patre eſſentiæ: per quem omnia facta ſunt, quæ in cælo & quæ in terra. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit, & incarnatus eſt, & homo factus eſt, & paſſus, & reſurrexit tertia die: aſcēdit in cælos, inde venturus eſt iudicare viuos & mortuos. Et in Spiritum ſanctum. Eos qui dicunt: Erat quando non erat, & antequam naſceretur non erat, & quia ex nullis extantibus factus eſt, aut ex alia ſubſiſtentia vel eſſentia dicentes eſſe, aut conuertibilem, aut mutabilem Filium Dei: hos anathematizat Catholica & Apoſtolica Eccleſia.

Sic ab initio a progenitoribus meis accipiens, credidi: in hac autem fide & ſum genitus, & ſtatim conſecratus ſum Deo, & ſuſcepit me ipſius miſericordia: & in hac fide baptizatus, ſignatus ſū, & vſque hodie vixi in ea, & mori opto. Hanc fidem & memorata hæc anterior ſancta & vniuerſalis Synodus (*nempe prior Epheſina*) confirmauit, cuius Præſul fuit beatæ & ſanctæ recordationis Pater noſter & Epiſcopus Cyrillus, & diffinitionem protulit; eum qui præter iſta addiderit aliquid, aut minuerit, aut docuerit, damnationibus, quæ tunc ſcriptæ ſunt, ſubiacere; quorum exemplaria in codice deſtinauit mihi memoratus Pater meus & Epiſcopus Cyrillus, quæ & præ manibus habeo. LXXI.
B Subijcens igitur me ipſum ſanctæ Synodo, & diffinitionem eius vſque nunc cuſtodiui. Et omnes ſanctos Patres, ſicut veſtra ſanctitas, Catholicos habui & fideles, & doctores meos poſui, anathematizans Manichæum, Valentinum, Apollinarium, & Neſtorium, & omnes hæreticos vſque ad Simonem magum, & eos qui dicunt carnem Domini & Dei noſtri Ieſu Chriſti de cælo deſcendiſſe.

Sed ſecundum hanc fidem viuens & permanens in orationibus, accuſationem ex inſidijs Euſebij Epiſcopi Dorilæi ſuſtinui, libellos porrigentis aduerſum me reuerendiſſimo Epiſcopo Flauiano, & diuerſis alijs Epiſcopis, qui tunc pro priuatis cauſis in vrbe degebant regia, hæreticum me iniurioſe vocantis, nullam autem ſpeciem hæreſeos libellis inſerentis. Vt ſubito in altercationibus quæſtionum lapſum linguæ (ſicut ſolet) ex tumultu & nouitate vocum perpeſſus irruentem in peccatum, me quidem aduerſus libellos accuſationis memoratus reuerendus Epiſcopus occurrere ad ſatisfactionem accuſationis præcipiebat. Ipſe tamen in multis cum accuſatore degebat, & pene inſeparabilis erat ab ipſo, putans me (ſicut ſolebam) ſemper in monaſterio perdurare, non meam exhibere præſentiam, ideo quaſi non occurrentem damnare. Sed ſubito poſtquam perueni in regiam ciuitatem de monaſterio meo diſcens a viro laudabili magno Silentiario, quem mihi LXXII.
C piiſſimus & fideliſſimus noſter Imperator delegauit ad non concedendum me comminatum periculum ſalutis ſuſtinere; qui ſuperfluam de cetero meam eſſe præſentiam reſpondit, vt iam ante diſcuſſionem damnati; ſicut & poſtea facta a viro laudabili Silentiario proſecutio docet.

Sed quoniam etiam ſic in iudicium ad ſatisfaciendum occurri; cauſa quidem quæ pro diuina confeſſione a me facta eſt & ſubſcripta doctrina ſecundum eam quæ expoſita eſt a ſanctis Patribus in Nicæa fidem; & poſtea confirmata eſt a priore ſancta Synodo Epheſina, neque ſuſcipere dignabatur, neque permittebat recitari: & tumultu & conturbatione Secretarium replebatur, multis inordinate ſuperuenientibus, & vndique clamoribus me turbantibus, ſicut poſtea prolatæ interlocutiones iudicum, quæ ſcriptis tenentur, de tali facto tumultum deſignant. Et cum iuſſus fuiſſem per me ipſum confeſſionem fidei dicere; & dixiſſem ſapere, ſicut trecēti decem & octo Patres quæ in Nicæa ſanxerunt, & quę in Epheſo ſancta Synodus confirmauit: exigebat a me alia aliqua, præter quam quæ expoſita ſunt in Nicæa & in Epheſo prius, dicere. Ego vero timens præuaricari, prolatam definitionem a ſancta Synodo, quæ hic Dei voluntate prius congregata eſt, & ea quæ de LXXIII.
D finita erant a ſanctis Patribus qui in Nicæa conuenerant, rogabam innoteſcere veſtro ſancto Concilio; vt his quæ a vobis approbarentur, acquieſcerem, paratus in his manere.

Et hæc dicenti, ſubito contra me longe ante ſcripta, vt ipſi videbatur, damnatio legebatur. Et ſecreto iam poſtea aliquæ ipſorum voces ac profeſſiones meæ & aliæ allegationes, & maxime vbi ego ſecundum ſanctos Patres in Nicæa & poſtea in Epheſo congregatos ſapere confitebar, in monimentorum ſerie mutabantur, ſicut poſtea ſcriptis acta ex mea ſupplicatione & iuſſione piiſſimi & Chriſtianiſſimi Imperatoris oſtendunt; nullum verbum faciente de appellatione mea ad veſtram ſanctitatem reuerendiſſimo Epiſcopo Flauiano, neque meos erubeſcente canos in prœlijs contra hæreticos & pietatis confeſſione ſeneſcentis. Sed ſicut poteſtatem habens omnia de fide ſolus agere, & nihil veſtræ ſanctitati æquitate tanti iudicij reſeruare, cōdemnauit me, & ab Eccleſia (vt putabat) abſcidit, & ſacerdotio (vt arbitratus eſt) priuauit, & a diuinorum ac canonum communione prohibuit, & præeſſe monaſterio conſequenter impediuit, & tradidit multitudini ab eodem præparatæ, vt per Epiſcopium & per publicum ſicut hæreticum ac blaſphemum, Manichæūque protraherent, niſi diuina me prouidentia conſeruans, vſque in præſentem diem veſtræ beatitu- LXXIV.
E dini cuſtodiret. Sed & in diuerſis oratorijs, Memorijſq; Sanctorum poſt appellationem fecit in me prolatam legi ſententiam. Et anathematizabat me, & eos qui conueniebant ad me & colloquebantur mecum, alienos faciens a ſancta communione, nō expectans veſtræ ſanctitatis iudicium. Sed & ſubſcribere dictam aduerſum me ſententiam monaſteria compellebat, nunquam (ſicut & veſtra nouit reuerentia) tali habita conſuetudine nec contra apertos hæreticos. Et in Oriente & per alia diuerſa loca chartas deſtinauit, vt etiam ab alijs religioſis Epiſcopis & monachis, & hoc qui non iudicauerunt, ſubſcriberentur: cum magis oportuerit, ante omnibus Pontificibus ſcribere, quos & appellaueram.

Nunc vix ſaluatus per libellos manifeſta feci veſtræ ſanctitati quæ ſubſecuta ſunt, & piiſſimo & fideliſſimo Imperatori ſupplicaui, vos ſanctos & Deo dignos, atque omnem iniuſtitiam atque factionem abominantes iudices fieri eorum quæ iudicata ſunt. Rogo igitur nunc veſtram ſanctitatem, conſiderate compoſitam mihi calumniam & factiones, & ex hac cauſa factam vbique ſanctis Eccleſiis perturbationem, & ex hoc pullulans plurimis ſcandalum: & per inſitam vobis Chriſtianiſ- LXXV.

ſimam

ſimam ſapientiam, eos qui huius mali occaſio facti ſunt, Eccleſiaſticis regulis ſubdite: omnem ve- A
ro radicem blaſphemiæ & impietatis abſcindite. Ego enim veſtræ beatitudinis iudicium ab initio
poſtulani, & iterum conteſtnt cotam Ieſu Chtiſto, qui teſtimonium perhibuit ſub Pontio Pilato
bonam confeſſionem, qui ſic ſapin & cogito & intelligo, ſicut tradiderunt nobis fidem ſancti Pa-
tres in Nicæa conuenientes, quam & in Epheſo ſecundo * Concilio ſancti Patres roborauerunt.
* primo Et ſi quis præter iſtam fidem glorificat, hunc anathematizo ſecundum definitionem eorum. *Sub-
ſcriptio* Eutyches Archimandrita ſic credo, ſicut ſupra ſcriptum eſt, & ſubſeripſi manu mea, & tra
didi libellos.] hactenus ipſe.

LXXVI. *Eutychetis ſimulata pietas ac ſanctitas.* Quis, amabo te, lector, hæc legens, & neſciens eſſe Eutychetem, non exiſtimet vnum quempiã ex ſanctiſſimis Patribus Orthodoxæ fidei præcipuis defenſoribus loqui? Vel quis ſciens dici iſta ab Eutychete, & neſciat quæ præceſſerunt, quæve ſubſecuta ſunt, non eum ſtatim coniungat cum antesignanis fidei Catholicæ, Athanaſijs, Gregorijs, Baſilijs, atque Chryſoſtomis? Sed & quis ſciẽs prætetita, ignoret vero ſuperaddita mendaciorum velamenta, non putet calumniam paſſum Eutychetem, Flauianum vero perſecutorem, & Epiſcopos Iudices fraudulentos? Videte mihi quidẽ videor, dum Eutychetem intueor huiuſcemodi mendacijs circumquaque contectum ac bene ar- B
matum ſecurum progredi, eam quæ apud Iob beſtia eſt, beſtiarũ omnium maximam Behemoth,
a Iob 42. de qua dicitur [a]: Corpus illius quaſi ſcuta fuſilia, compactum ſquammis ſe prementibus: vna vni coniungitur, & ne ſpiraculum quidem incedit per eas: vna alteri inhærebit, & tenentes ſe nequaquam ſeparabuntur.] ita quidem iſte, qui & (ſicut de illa ſubditur) derideat vibrantem haſtam, aduerſantes nempe ſibi omnes contemnat Epiſcopos. Diſce ex Eutychete, lector, reliquos omnes hæreticos, ita loquentes, vt nihil præterea niſi puram fidem, morumq. ſanctitatem ſpirare credas: vt magno plane periculo eos quiſque Fidelium audiat, vel eorum ſcripta legat. Vnde merito cla-
b Philip. 3. mat Apoſtolus [b]; Videte (*Cauete ſcilicet*) canes, videte malos operarios, videte conciſionem.]

LXXVII. *Euſebius non admittitur in Synodum.* Sed proſequamur Acta; tu vero pyraticam graſſationem attende. Cum S. Flauianus, recitato Eutychetis libello in Synodo, peteret dari locum accuſatori, iuberetq. ingredi Euſebium Epiſcopũ Dorilæi; numquam auditus, ſed repulſus eſt, vetituſq. Euſebius admitti in Epiſcoporum conſeſſũ.
c Concil. Chalced. Act. 1. Ita quidem ipſe poſtea expoſtulauit, lamentatuſq. eſt coram facto Concilio Chalcedonenſi [c]: vbi Dioſcorus tantam facti turpitudinem reiecit in Elpidium Comitem, Comes vero reiecit in Impe- C
ratorem, quod ſcilicet ita iuſſiſſet, nempe non eſſe Flauiani aliquid petere, qui olim Iudex, hac autem in Synodo reus aſſiſteret iudicandus; cuius eſſe deberet Eutyches accuſator, qui iam ante accuſationis ſuæ munus impleſſet: ſicq. tam Euſebium quam Flauianum non acturos cauſam in Eutychetem, ſed iudicandos in Synodo eſſe vocatos ab Imperatore. Poſt huiuſmodi Elpidij criminoſam excuſationem, ſuggeſſit Dioſcorus eſſe legenda quæ aduerſus Eutychetem Conſtantinopoli facta eſſent: conſentientibus nonnullis, refragatus eſt Iulianus Apoſtolicæ ſedis legatus: qui adie-
Legati Apoſt. ſedis allegati ſuſpecti ab Eutychete. cit, non permiſſurum ſe Acta legi, niſi prius S. Leonis Papæ epiſtola legeretur: id ipſum quoque fieri debere, conteſtatus eſt Hilarius diaconus eiuſdem Apoſtolicæ ſedis legatus. Tunc prodiens impudens Eutyches, eoſdem miſſos a S. Leone Papa legatos ſuſpectos ſibi redditos proclamauit, quòd apud S. Flauianum manſiſſent, atque pranſi apud eumdem eſſent. Accepta Dioſcorus eius tergiuerſatione, & repulſa legatorum petitione, ipſis inuitis, iuſſit legi Acta Conſtantinopolitana.

LXXVIII. Inter legendum cum ventum eſt ad ſcripta Cyrilli Alexãdrini, illis lectis, Euſtathius Berythi Epiſcopus ſuggeſſit, ex ſententia Cyrilli non dicendas duas in Chriſto naturas poſt incarnationẽ, ſed tantum vnam ex ſententia Athanaſij. Eu ictam cauſam conclamarunt Eutychiani, non attendẽ- D
tes, ſiue Cyrillum, ſiue Athanaſium interdum naturam pro perſona vſurpaſſe: cum tamen ex alijs pluribus eorumdem ſcriptorum locis manifeſte daretur intelligi ambos quam exactiſſime duas in Chriſto naturas in vna perſona eſſe profeſſos. Lectis vero alijs nonnullis, exclamatum eſt ab ijs qui erant ex parte Dioſcori, Poſt adunationem non dicendas duas in Chriſto naturas, ſed vnam:
Palam fit Eutychiana hæreſis. ſicq. hæreſis Eutychiana hactenus pallio Orthodoxæ circumamicta fidei, denodata penitus eſt, & exultans atque inſultans pariter in Synodo tamquam in ſcena meretricia fronte geſtiuit, ſed petulantius cum ventum eſt ad illam extremam Actorum partem, in qua Euſebius Eutychetem compellauit, vt poſt adunationem Verbi cum carne confiteretur duas ab inuicem diſtinctas eſſe in
d Apud Concil. Chalced. Act. 1. Chriſto naturas. Tunc enim ab illis qui Eutycheti fauebant, exclamatum eſt [d]: Tolle, incende Euſebium: iſte viuus ardeat, iſte in duo fiat; ſicut partitus eſt, partiatur.]

LXXIX. Tunc vero Dioſcorus his verbis Synodum percontatur: Tolerabilis eſt vobis iſte ſermo, Poſt adunationem duas naturas dicere? Synodus dixit: Anathema qui dixerit.] hæc enim dixerunt illi qui eidem adblandiebantur Dioſcoro, vt poſtea teſtati ſunt alij Patres qui aderant, cum eadem cauſa rurſum agitata eſt in Concilio Chalcedonẽſi, vbi inter alios Baſilius Seleuciæ in Iſauria Epi-
e Ibid. Act. 1. ſcopus dixit [e]: Per B. Ioannem Epiſcopum rogaui emendari interlocutionem meam, timens ac E
Vis & metus a Dioſcoro inferuntur. metuens te, reuerendiſſime Dioſcore. Magnam enim nobis neceſſitatem impoſuiſti tunc, tam ab ijs qui foris erant, quam ex lingua tua. Introëbant in eccleſiam milites cum armis: inſtabant monachi qui cum Barſuma erant, & qui Parabolani nuncupabantur (*hi erant Corporati Alexandrinæ Eccleſiæ*) & multitudo alia grandis.] iſta Baſilius de vi & metu per Dioſcorum Patribus tyrannice tunc illatis; quod & reliqui poſtea in eadem Synodo Chalcedonenſi teſtati ſunt.

LXXX. At quid inter hæc Apoſtolicæ ſedis legati? tantum abeſt vt cum hæreticis tumultuarie, vt alij perfidi, acclamarint, vt potius reclamarint, & exclamarint, atque publice conteſtati fuerint, nullarum eſſe virium Acta illa quæ vi illata extorquerentur; nullumq. poſſe fieri præiudicium Catholicæ fidei, cuius formam a ſede Petri ad Synodum miſſam nec legi ſiuiſſet nefarius Dioſcorus. Te-
Leo epiſt. 25. ſtatur id quidem S. Leo in epiſtola, quam poſtea de his queſtus ad Theodoſium Imperatorem [f], atque ad Pulcheriam miſit. Audire hæc eſt ſæpius ab Epiſcopis qui poſtea interfuerunt Synodo Chalcedonenſi, lamentantibus ſe vim paſſos eſſe, necnon querentibus ſe Neſtorianos eſſe proclamatos,

A matos,quodq.duas naturas aſſererent,vt impios eſſe necãdos.Sed audi lugubres voces iſtorum[a]:
Minabatur nobis damnatio,minæ exilij intendebantur:milites cũ fuſtib.& gladijs inſtabant.Time
bamus gladios & fuſtes.Vbi gladius & fuſtes,qualis Synodus eſt?]Conteſtati ſunt pariter,tacere
iuſſos quadragintaduos Epiſcopos,& quindecim tantum permiſſos loqui,qui Eutycheti fauebãt.
Et de Barſuma Archimandrita,immo carnifice,hæc retulerunt:Surrexerunt poſtmodum omnes
Aegyptij,& monachi qui ſeqnebantur,Barlumas[b] & omnis turba,& cœperunt dicere:Eum qui
dicit duas naturas,in duo incidite:qui dicit duas naturas,Neſtorianus eſt.]

a Concil.Chalc. Act.1.

b Ead.Act.1.

LXXXI. *Eutyches abſolutus.*

Lectione denique abſoluta Actorum Synodi Conſtantinopolitanæ aduerſus Eutycherem,con
clamata eſt a Dioſcoro atque eius ſectatoribus eiuſdem Eutychetis abſolutio,reclamante Flauia
no,& conteſtante ſe non eſſe auditum.Attamen ſecuta eſt ſubſcriptio Epiſcoporum ratam haben
tium Eutychetis abſolutionem.Proh pudor! inducti ſunt in eam ruinam præcipires etiam Dom-
nus Antiochenus Epiſcopus,atque Iuuenalis Hieroſolymorum Antiſtes,necnon Stephanus Epi-
ſcopus Epheſinus,atque Thalaſſius quoque Cæſareæ quæ eſt in Cappadocia Metropolitanus An-
tiſtes,præter alios plures inſignis nominis Præſules diuerſarum Eccleſiarum, de quibus dicere p
B termittimus.Quiſnam ex reliquis ſubſtitiſſet,corruentibus tot tantiſq.anteſignanis,quos perter-
refecit Dioſcorus minis exilij & ſedium abrogationis?vt merito eidem conuenticulo illud Dauidi
cum[c] fuerit imprecandum:Montes Gelboe nec ros nec pluuia veniat ſuper vos, neque ſint agri
primitiarũ,quia ibi abiectus eſt clypeus fortium.] Poſt ſubſcriptionem vero decreti abſolutionis
& reſtitutionis Eutychetis,ab eius monachis[d] oblatus eſt libellus,quo petebãt & ſeipſos abſolui,
qui etiam fuerant a Flauiano excommunicati:quod abſque controuerſia ſunt conſecuti;videbatur
enim eadem illorum cauſa eſſe communis cum Eutychete,atque proinde illo abſoluto, ijs abſolu
tionem minime negari debere.

c 2.Reg.1.

d Concil.Chalced.Act. 1.

LXXXII. *De damnatione Flauiani agi cœptum.*

Poſt hæc autem iuſſu Dioſcori lecta ſunt Acta prioris Synodi Epheſinæ,& quæ ibi de fide ſta-
tuta fuerunt,anathematique ſubiectus ſi quis aliter ſentiret. Et rogante Dioſcoro,num eidem Sy-
nodi decreto omnes pariter aſſentirentur;annuerunt Epiſcopi omnes,quod par erat,vt ab vniuer-
ſa Eccleſia Catholica firmarentur quæ aduerſus Neſtorij impietatem fuerãt ſumma religione ſan
cita[e]. Intellexit tamen Oneſiphorus Iconij Epiſcopus technam,palamq.eam fecit proxime ſibi
aſſidentibus Epiſcopis Orthodoxis,nimirum iſta agi,vt quaſi Neſtorianus damnaretur Flauia-
C nus Epiſcopus Conſtantinopolis. Probatis igitur ab omnibus quæ in ſacroſancta Synodo Epheſi
na ſtatuta erant:tunc Dioſcorus in ſanctum Flauianum atque Euſebium Epiſcopum Dorilæi eiuſ
modi tulit damnationis ſententiam[f]:

e Concil.Chalc. Act.1.

f Apud Concil. Chalced.Act.1.

LXXXIII. *Sententia in S. Flauianum & Euſebium.*

Quoniã ſancta & Magna Synodus, quæ iamdudum in Nicæa congregata eſt per voluntatem
Dei,rectam noſtram & immaculatam fidem expoſuit,quã & nuper hic cõgregata ſancta Synodus
confirmauit,& hanc ſolã regulam teneri & in Eccleſia tradi definiuit,ordinans & hoc, quatenus
nulli liceat alterã fidem præter hanc vel exponere & inquirere,vel innouare,aut penitus cõmoue-
re de noſtra venerabili religione:eos aũt qui præter hæc tentant aut ſapere,aut quærere,aut cõpo-
nere,aut omnino quæ ordinata ſunt retractare,certis ſubiacere damnationibus;ita vt ſi Epiſcopi
ſint,alieni ſint ab Epiſcopatu,& clerici a clericatu;ſi vero laici priuentur communione.Hæc nam-
que ex ſupra lectis monimentis didicimus . Apparent vero (ſicut omnis veſtra ſanctitas , &
vniuerſalis Synodus præuidet)omnia pene renouantes & immutantes Flauianus quondam Eccle
ſiæ Conſtantinopolitanæ Epiſcopus,& Euſebius Dorilæi,& ſcandali & conturbationis facti occa
ſio ſanctiſſimis Eccleſijs & vbique Catholicis populis:certum eſt hos ex ſemetipſis ſubiacere Sy
D nodicis olim a ſanctis Patribus definitis damnationibus. Vnde & nos,quæ eorum ſunt,confirman
tes,memoratos,id eſt,Flauianum & Euſebium ab omni ſacerdotali & Epiſcopali dignitate eſſe iu
dicamus alienos.Confiteatur vero vnuſquiſque religioſiſſimorũ Epiſcopotũ ſuã propriam volun
tatem,& manifeſtam hanc faciat ſub fide monimentorum. Vniuerſa autem quæ acta ſunt hodie ,
innoteſcant pijſſimis Chriſto amantiſſimis Imperatoribus.] hactenus ſententia Dioſcori in Fla-
uianum atque Euſebium lata.

LXXXIIII. *Dioſcori pertinacia.*

Quæ hæc autem ſecuta ſint,docuerunt Epiſcopi Chalcedone poſtea iſtis verbis[g]: Tunc Fla-
uianus dixit:Appello a te.Hilarius diaconus Romanæ Eccleſiæ dixit:Contradicitur.Tunc Oneſi-
phorus Epiſcopus Iconij tollẽs ſecum alios Epiſcopos, ſurrexit,& tenuit genua ipſius Dioſcori,di
cens:Noli per veſtigia reuerẽtiæ veſtræ.Nihil dignum damnatione egit Flauianus:ſi autem repre
henſione dignus eſt,reprehẽdatur. Exurgens de throno Dioſcorus,ſtans ſuper ſcabellum ſuum, di
xit:Etiam ſi lingua mihi præcidatur,aliam vocem non emitto. Cumq.perſiſterent Epiſcopi,tenen
tes genua eius,& rogantes eum:tunc emiſit Dioſcorus hãc vocem:Vbi ſunt Comites? Ingreſſi au-
tem ſunt Comites,& introduxerunt Proconſulẽ cũ multitudine magna & catenis. Propter quod
E vnuſquiſque noſtrum ſubſcripſit.]hæc teſtati Epiſcopi qui ſubſcripſerunt,cum ea de re agitatum
eſt iudicium Chalcedone in Concilio œcumenico.

g Apud Concil. Chalced. Act.1.

LXXXV. *Epiſcoporum ſubſcriptiones.*

Extant ipſæ ſingulorum ſubſcriptiones Epiſcoporum in S.Flauianum & Euſebium,atque pri
mo loco Iuuenalis Epiſcopi Hieroſolymorũ his verbis[h]:Seſe alienos a ſacerdotio & gradu Epiſco
pali monſtrauerunt Flauianus & Euſebius,qui conati ſunt addere & minuere aliquid de ſancta fi
de,quæ in Nicæa a ſancto Cõcilio expoſita eſt,& cõfirmauit ſancta & vniuerſalis Synodus in hac
Epheſina ciuitate pridem collecta. Quapropter iuſtum eſt,eos qui audẽt aliquid addere fidei,aut
minuere,alienos eſſe a ſacerdorio,& maxime,qui tantam fecerunt confuſionem. Vnde ego conſo
na decerno in ſancta & vniuerſali Synodo & ſanctiſſimo Archiepiſcopo Dioſcoro, alienans eos
ab Epiſcopatus dignitate.]ita Iuuenalis,quem ſecutus eſt Domnus Epiſcopus Antiochenus , &
alij ſubſcribentes,probanteſq.ſententiam Dioſcori latam in Flauianum atque Euſebium: id ip-
ſum & alij plerique,qui videbantur eſſe columnæ, vt inter eos Baſilius Seleuciæ.extant vero nu-
mero nonagintaſex Epiſcoporum ſubſcriptiones magna cum ignominia recitatæ poſtea in Conci
lio Chal-

h Apud Concil. Chalced.Act.1.

a Concil Chal. Act. 1.

lio Chalcedonenſi [a], eum cauſati ſunt vim illatam,dum catenæ expoſitæ eſſent, & parati mili- A
tes,vt ſi quis reluctaretur,vinctus catenis in exiliũ duceretur. Nam inter alia hæc in faciem Dio-
ſcori poſtea in reſtaurato in Synodo Chalcedonenſi iudicio:Puræ chartæ ſubſcripſimus compul-
ſi & violẽter,& multa mala perpeſſi,nolẽtes,ſed & ꝑ potẽtiã oppreſſi ſubnotauimus. Vſque enim
ad veſperam tenuerũt nos recludentes in eccleſia, & ægrotantes nos neque quieſcere permiſerũt,
neque cõcedere vt aliquãtulũ refocillaremur,ſed milites nobis cũ fuſtibus & gladijs impoſuerũt,
& ſic nos fecerunt ſubnotare.] hæc Acacius Epiſcopus coram ipſo Dioſcoro. At quid de Apoſtoli
cæ ſedis legatis?num in tali tantoq. Eccleſiæ terræmotu,quo ſolidæ quę videbãtur ſtare columnæ
proſtratæ ſunt,eodem ipſi fuere lapſu proſtrati,atque ruina ſepulti? minime gentium.

LXXXVI. In tali namque ac tam horrendo Epiſcoporum naufragio nauicula tantũ Petri ſaluatur emer
gens incolumis; Cum enim omnes æque Epiſcopi & Eutyehetis impietati,& eius reſtitutioni, nec

Apoſtolicæ ſedis Legati contradixere Dioſcoro.

non abrogationi Flauiani & Euſebij Epiſcopi Dorilæi & aliorum ſuffragati eſſent; tantummodo
Apoſtolicæ ſedis legati Dioſcoro audaciſſimo in faciem reſtitere,conteſtantes,nullius eſſe robo-
ris quæ per vim & metum extorquerentur. Porro etſi huiuſmodi proteſtationis legatorum me-
moria deſideretur in Actis,quæ Dioſcorus(vt vidimus) per ſuos Notarios ad libitum confici vo B
luit:eſt tamen de his expreſſa mentio in pluribus litteris Leonis Romani Pontificis datis tum ad

b Leo epiſt. 26.

Hilarus Legatus fuga lapſus

Theodoſium Imperatorem,tum etiam ad Auguſtam Pulcheriam,ad quam hæc habet [b] in pri-
mis de Hilaro diacono Cardinale fuga lapſo: Vix vnus illorum Hilarus diaconus noſter fugiens
ſit reuerſus .] & paulo inferius. Et ij quidem legati , qui miſſi ſunt (quorumque vnus vim
Alexandrini Epiſcopi omnia ſibi vendicantis effugiens , rerum geſtarum nobis ordinem fide-
liter nunciauit)reclamarunt in Synodo,ſicut oportuit,vnius hominis non tam iudicio quam furo
ri,proteſtantes,ea quæ per vim metumq. gererentur,ſacramentis Eccleſiæ,& ipſi Symbolo ab Apo
ſtolis inſtituto prȩiudicare non poſſe,nec ſe ab illa fide vlla iniuria ſeparandos,quam pleniſſime ex
poſitam atque digeſtam e ſede beati Petri Apoſtoli ad ſanctam Synodũ detuliſſent.]hæc ad Pul-

c Leo epiſt. 25.

cheriam S. Leo,eademque habet ad Theodoſium [c], necnon ipſe Hilarus in epiſtola ad eamdem
Pulcheriam data.

LXXXVII. At quoniam vnus dicitur fuga lapſus Hilarus diaconus, ne ſubſcriberet;non ob id putes,duos

Renati & collegarum Legatorum conſtantia.

reliquos legatos,qui ictibus expoſiti remãſere,ſubſcripſiſſe:etenim quam nauiter omnes egerint,
præſertim Renatus presbyter Cardinalis tituli S. Clementis,ex Theodoreti epiſtola [d] ad ipſum C
data hoc anno paulo inferius apparebit. Porro cum timeret Dioſcorus,ne(quod accidit) Hilarus
expeditior inde recederet nunciaturus omnia Romano Pontifici quæ tyrannice geſta eſſent,eum

d Theod. epiſt. 116.

vi adhibita retinere tentauit:ſed ipſe ocyus fuga lapſus,per inuia loca,ne caperetur,per multa pe
ricula Romam tandem peruenit,liberatus quidem ope diuina potius quam humana:nam libera
rionem ipſe nuncupatis Deo,per S. Ioannem Apoſtolum & Euangeliſtam votis expetijt & impe-
trauit;quæ ſuo poſtea tempore perſoluit,cum eidem S. Ioanni Euangeliſtæ Epheſinæ ciuitatis pa
trono,ſimulac Romanus creatus ipſe eſt Pontifex,accepti beneficij memor,ædiculam erexit Ro
mæ in Baptiſterio Conſtãtini,ornauitq. eam muſiuo opere:in cuius ſuperliminari beneficium ab
eo acceptum voluit poſteris omnibus reddi teſtatum iſtis verbis:

LIBERATORI SVO BEATO IOANNI EVANGELISTAE HILARVS EPISCO-
PVS FAMVLVS X ☧ I.]egregium plane antiquitatis monumentum,quo paucis notis nota red
datur ſceleratorum hæreticorum facta graſſatio aduerſus Catholicæ fidei defenſores, ſub titulo
Concilij œcumenici,in Latrocinio Epheſino:innoteſcit & eadem inſcriptione Dei benignitas per
S. Ioannis preces adhibita in liberando ipſum Hilarum fuga lapſum de ore leonis. Qui & ex ad- D
uerſa eiuſdem Baptiſterij parte alteram Ioanni Baptiſtæ excitauit ædiculam,quæ hactenus a pijs
magno ſtudio frequentatur;in cuius ſuperliminari hæc leguntur : ✠ HILARVS EPISCOPVS
✠ SANCTAE PLEBI DEI ✠] in ipſis vero æneis portis verba hæc in ære cauata argento ſu
perinducto habentur: IN HONOREM BEATI IOANNIS BAPTISTAE HILARVS E-
PISCOPVS DEI FAMVLVS OFFERT.]porro de earumdem ædicularum ornatu inferius di
cendum eſt.

LXXXVIII. Si autem adeo grauia Hilarus legatus paſſus eſt fugiens:quænam,putas,fuit conditio remanẽ
tium,& ex aduerſo in ipſa aciei fronte pugnantium,atque ſe contra torrentis impetum opponen-
tium,cum præſertim fuga Hilari ijdem fidei Catholicæ perduelles eſſent redditi truciores? Quæ-
nam autem idem Hilarus Romam veniens, irritis iam redditis a S. Leone omnibus Dioſcori &
illi conſentientium Actis , ſcripſit ad Pulcheriam Auguſtam,nos ſuo loco dicemus.

LXXXIX. Iam vero quæ ſunt reliqua Synodi prædatoriæ ſummatim hic perſtringamus. Damnatis Fla-

Alij Epiſcopi in Synodo condemnati.

uiano atque Euſebio,condemnati ſunt pariter & alij,nempe Ibas Epiſcopus Edeſſenus,ante (vt
diximus)iudicio Epiſcoporum abſolutus. Damnatus eſt & Theodoretus Epiſcopus Cyri , quod E
olim ſcripſiſſet contra Cyrillum. Accepit quoque ſententiam cõdemnationis Domnus Antioche
nus Epiſcopus,licet in Flauianum & Euſebium impiorum decreto ſubſcripſiſſet. illud enim in eũ
obiectum fuit,quod & ipſe olim contra Cyrilli capitula ſcripſiſſet;vel(vt alij dicunt) quod facti
pœnitens,ſuum repetijſſet deleri chirographum,quo Flauiani & Euſebij damnationẽ probaſſet.
Damnatus eſt etiam Sabinianus Parenſis Epiſcopus.

XC. Priuatos pariter Epiſcopatu,tradit Euagrius [e], Danielem Carrhorum, Aquilinum Bibli,&

e Euagr. lib. 1. c. 10. & Niceph. li. 14. c. 47.

f Extant in præambulis Concilij Chalcedon.

Irenæum Tyri Epiſcopos:ſed iam ante redactum in ordinem fuiſſe Irenæum,ſuperius dictum eſt:
in cuius locum ſubrogatus Photius præſens fuit huic Synodo,cui & ſubſcripſit. Cõſtat pariter ex
litteris Pulcheriæ [f] Auguſtæ ad Leonem Romanum Pontificem datis, Epiſcopos qui ſubſcribe
re recuſarunt,iuſſos a Dioſcoro per milites in exilium deportari:quinam iſti fuerint,haud liquet:
putamus autẽ hos eoſdem eſſe,quos etiam voluit ſede priuatos. His igitur e gradu depoſitis , alij
a Dioſcoro ſubrogati ſunt,atque in primis in locum ſanctiſſimi Flauiani Anatolius,qui erat Apo-

eriſarius

A criſatius Dioſcori Conſtantinopoli: pro Damno Epiſcopo Antiocheno ſuffectus eſt Maximus. p a Liberat. Diac.
Iba Nonnus,atque pro Sabiniano Athanaſius;pro Theodoreto autem atque Euſebio quinam fue Breuiar.c.12.
rint ſubſtituti,non liquet.Hæc ex Liberato Diacono [a], Euagrio [b],& alijs. b Euagr.lib.1.c.10.

Sed nondum finis:illi namque ſubiacent diuini iudicij ſententiæ impij,vt in deterius labi, & XCI.
in profundiora barathra præcipites ferri ſinantur;vt qui ſordeſcit [c], ſordeſcat adhuc. At quidnam c Apoc.22.
istud? Audi portentũ,& concutieris horrore. Flauianus aũt(inquit Liberatus Diaconus [d])contra d Liberat. Bre-
ſe prolata ſententia,per eius legatos ſedem Apoſtolicam appellauit libello.]donec.n. id voce tãtũ uiar c.12.
(vt vidimus)præſtitit,haud adeo aduerſariorũ animi cõmoti ſunt,vt in eũ hoſtiliter inſilirent:Sed Quid ſacrilegi
cũ ſcriptũ appellationis libellũ illũ ipſe legatis obtulit:cæſus eſt(inquit Liberatus) Flauianus,& in Flauianum.
multis iniurijs affectus,dolore plagarũ migrauit ad Dominum.]Mox enim,vbi per appellationem
legitime interpoſitam vniuerſa ipſorum machinamenta vana reddi ſatis perſpicue intellexerunt,
inſilierunt truculentæ beſtiæ in ſanctiſſimum Flauianum,quem ita martyrio coronarunt.

Decuit plane,decuit inquam, adeo digna & nobili cauſa tantum Epiſcopum promereri coro- XCII.
nã martyrij:Decuit pariter & ſanguine tanti martyris conſignatum & conſecratum relinqui titulũ
B Apoſtolicæ ſedis iurium,Romanæq.ſedis primatus, appellandi nimirum ab œcumenica Synodo
ad Romanum Pontificem:vt qui his refragatur,illud in Caim [e] a Domino dictum audiat:Vox ſan e Geneſ.4.
guinis fratris tui Abel clamat ad me de terra.]ipſa quidem cauſa,cuius gratia Flauianum contige-
rit martyrium pati,id præclare demonſtrare. Nam etſi non Concilij, ſed Latrocinij, ob ingentia
in eo ſcelera perpetrata,nomen rei accommodatum Conuentus ille nanciſci meruit: tamen ante-
quam penitus improbaretur a Romano Pontifice,Oecumenici,quod ſemel acceperat,nomen indi
tum retinebat,vtpote quod auctoritate eiuſdem Romani Pontificis fuerat cõgregatum,& per Le-
gatos a Latere miſſos ſuam illi præſentiam exhibuerat,& nihil minus haberet(ſi initia ſpectes) ab
alijs œcumenicis Concilijs,diuerſis temporibus legitime celebratis.

Quod autem ad S.Flauiani cædem pertinet:auctorem fuiſſe immanis ſceleris nebulonem illũ, XCIII.
pſeudomonachum,ſatellitem ſatanæ,Barſumam Archimandritam tot præconijs per litteras Theo De ſceleſtiſſi-
doſij commendatum,teſtati ſunt ijdem qui interfuerunt Patres, cum poſtea tantum ſacrilegium mo Barſuma.
delatum eſt in iudicium SS. Patrum Chalcedone habitum: vbi Diogenes Epiſcopus Cyzici dixit
[f]: Barſumas,qui inter alios intrauit,occidit beatum Flauianum. Ipſe enim inſtabat,& dicebat: f Apud Concil.
C Occide.]& de eodem alij Epiſcopi Syriæ exclamarunt:Omnem Syriam Barſumas euertit: duxit Chalced.Act.4.
ſuper * nos mille monachos.]& paulo poſt.Omnes reuerendiſſimi Epiſcopi clamauerunt:Homici
dam Barſumam mitte foras:Homicidam in arena, *vt gladiatorem*;Anathema Barſumæ: Barſumã * aduerſus
in exilium.]hæc in nefarium hominem fuere in plena Synodo conclamata. Ceterum quicquid p
Barſumam eſt perpetratum,redundauit in impium Dioſcorum malorum omnium auctorem. Ob
idq.in eadem Magna Chalcedonenſi Synodo [g] appellatus eſt idẽ Dioſcorus a Saba Epiſcopo Palti g Chalced. Con
nouus Caim,& a Quinto [h] Phocenſi Epiſcopo dictus eſt interfector Flauiani. Sane quidem Eua- cil.Act.3.
grius [i] ex relatione Euſebij Dorilæi facta Imperatori ait,Flauianum miſerandum in modũ a Dio- h Ead Act.3.
ſcoro interfectum,per vim ab eo eccleſia extruſum,& calcibus appetitum. i Euagr.lib.2. cap.2.

Cum vero vna omnium ſententia conſtet,S.Flauianum ex his quibus ibi fuerit affectus verbe XCIV.
ribus,mori contigiſſe;quo tempore potiſſimum animam exhalauerit, non omnium eſt vna aſſer- De cæde S.Fla
tio:nam poſt triduum id accidiſſe,Nicephorus [k] & alij dicunt: at Marcellinus [l] in Chronico ait, uiani.
eum ita male habitum in exilium hoc anno a Dioſcoro miſſum eſſe in Epipam:id ipſum habet Va k Niceph.li.14.
ticanus codex a nobis citatus in Notis. Porro qui Epipa dicitur locus, in Lydia ea ciuitas erat, cap 47.
D quæ apud Ptolemæum Hypepa,apud Plinium vero deprauate Euyppa dicitur. Flauiani vero glo- l Marcellin. ſub
rioſum triumphum Græci annis ſingulis celebrant die decimaoctaua Februarij,qua trãſlatio eius Conſulatu. Aſte.
facta eſt Conſtantinopolim(vt dicemus)ſub Marciano,iſto præconio [m]: Commemoratio ſancti & Protog.
Patris noſtri Archiepiſcopi Conſtantinopolis Flauiani:qui ab impio Dioſcoro & hæreticis cum m Menolog. die
eo conſpirantibus eiectus,atque in exilium miſſus,varijs preſſuris & ærumnis vexatus, vita fun- 18.Februar.
ctus eſt.]hæc inquam ex Menologio anniuerſaria die eius celebritatis conſueuerunt Græci publice
in Eccleſia decantare:quibus paria recinit Occidentalis Eccleſia eadem die: ſed quod poſt triduũ
finem viuendi feciſſe tradit;triduum hoc,poſtquam peruenit in exilium,eſſe accipiendum,in No-
tis demonſtrauimus. Perrexiſſe ipſum quidem in exilium,immo contuſum verberibus per milites
catenatum eſſe perductum;illicq. victricem animam auctam corona martyrij, triumphali pompa
decoram ad Deum migraſſe,verior ſententia eſt.

Porro idem qui legatus interfuit Hilarus,poſtea Leonis ſucceſſor Papa,in mirifico illo & nobi XCV.
liſſimo S.Crucis Oratorio,quod ad dexteram atrij Baptiſterij Cõſtantini conſtruxit & magnificẽ
tiſſime exornauit,monumenta certaminis huius muſiuo opere expreſſa reliquit,nimirũ S.Flauia-
E ni ex defenſa fide coronã,palmã,digna trophæa,atq.triumphũ;cũ videlicet a Dioſcoro & reliquis
eius ſatellitibus appetitus calcib.glorioſum martyriũ eſt conſecutus. Erant hæc & alia in pariete
& teſtudine Oratorij muſiuo opere expreſſa:Quæ temporis vetuſtate collapſa,adeo ut pauca vix ſi
gna ſupereſſent,fuere reſtituta picturis,& quidẽ rudis craſſæq.mineruæ pro rõne ſæculi illius,quo
ob ingruentia iugiter in Italia bella vna cum ſcientijs collapſæ ſunt nobiles et artes. Sed magno do
lore piorum omniũ,potiſſimũ vero Eccleſiaſticarũ rerum ſtudioſorum,adeo egregium monumen
tum,ipſum integrũ Oratorium haud pridem ſub Sixto Papa ſolo æquatum vidimus. At viuat re-
ſtituta ſaltem in chartis,quæ cum parietibus eſt diiecta ſub ſanctæ Crucis præclaro titulo Flauia-
ni gloriosa memoria in perpetuum permanſura. De egregiis vero eiuſdem Oratorii ornamentis,
& aliorum,quæ idem Hilarus Papa conſtruxit,dicemus inferius in obitu eiuſdem Pontificis.

Non defuit qui Flauiano vincenti fauſtis,ex more,vocib.acclamaret,egregiisq.præconiis tã- XCVI.
tũ victorẽ extolleret,ac proſequeretur oratione triũphum. Præſtitit id ſane Theodoretus ſcripta
ad ipſum epiſtola,quam velut nobilis victoriæ epitaphium hic affigimus:ſic enim ſe habet [n]: n Theod.epi 11.

Digitized by Google

XCVII. Theodoreti epiſtola ad S. Flauianum.

Orbis lucidiſſimũ iubar te vniuerſorũ Creator & rector eſſe oſtendit:& profundiſſimã obſcu- A
ritatẽ,q̃ hucuſq.es paſſus,in perſpicuũ meridianum ſplendorẽ cõmutauit.Et quemadmodũ ignis
qui apud portus accenditur,& ſplẽdet nauigantib.noctu,portus indicat oſtia:ita tuæ ſanctitatis ra
dius illis qui pro pietate prœliãtur, & mala ſuſtinent,maximũ extitit ſolatium,& Apoſtolicæ fidei
portum oſtendit:& eos qui illum agnoſcunt,lætitia repleuit;& eos qui illum ignorãt, ſcopulorum
illorum,qui latent,periculis liberauit.Ego vero præcipue bonorum largitorem Deum laudo, di-
uini timoris propugnatorem nactus talem,qui hominum metum propellat,& pro Euangelicis do
gmatibus alacriter pericula ſubeat,& Apoſtolorum certamina hilariter ſuſcipiat.Quapropter om
nis lingua ad tuam ſanctitatẽ celebrandam concitatur.Non enim ſolum pietatis alumni tuæ fidei
pietatẽ & ſinceritatem admirantur,ſed veritatis etiam hoſtes tuam fortitudinẽ mirum in modum
extollunt.Veritatis enim fulgori mendacium cedere cogitur.Hæc ad te nunc ſcribo,cũ didicerim
venerabiliſſimum & pientiſſimum Hypatium Anagnoſten tuæ beatitudinis nutib.libenter mini-
ſtrare,& frequenter tua recte facta omni laude digna in memoriã reuocare. Nos vero tuũ ſanctũ
& Deo carum caput ſalutantes,tuis orationib.confirmari precamur,vt quod reliquum eſt vitæ iux-
ta diuinas leges exigamus.]hactenus Theodoreti epiſtola ad Flauianum,quam cum hic deſcripſi- B
mus,veluti permãſurã ſemper ſculptam ampliſſimis titulis columnã perſpicuã cunctis ereximus.

XCVIII. Conſolatus eſt idẽ Theodoretus Ibã Edeſſæ Epiſcopum ab iiſdem impijs in eodem Epheſino
a Theodor. ep. 132. Latrocinio condemnatũ,& longa exilij peregrinatione fatigatũ,iſta ad ipſum breuiter ſcribens [a]:

Epiſt. conſolatoria Theodoreti ad Ibam.

Eos qui iniuria afficiuntur,non moleſte ferre,ſed lætari,præcepit Dominus, & ex vetuſtis exẽ
plis trahere & lucrari conſolationis occaſionẽ & modũ.Ex ijs enim qui primi nati ſunt homines,
vſq.ad hoc tempus,eos qui Dominũ omniũ colere & venerari ſtuduerunt,licet inuenire,ab ijs qui
ſimul cum ipſis vitã ducebant,iniuria affectos,& infinitis malis circumuentos.Et horum catalogũ
percurrerẽ & ponerẽ,ſi ſcriberem ad hominem qui ſacrã Scripturam minus exacte tractaſſet.Qui
vero a puero in ſacra Scriptura educatus & enutritus es,Deo dilectiſſime,ſuperfluũ duxi hoc face
re.Ad illos tantũ reſpicere precor,& ad clementiſſimos ſacerdotes,qui eos,qui alios iniuria affece
runt,lugere,eos vero qui ipſos negligunt,miſerari ſolent,& Eccleſiæ tempeſtatẽ conqueri. Quod
vero pro pietate mala paſſi ſumus,gaudere & lætari debemus,& illũ indeſinenter laudare qui nos
in hac ſorte collocauit.Et concedamus interfectorib.& honorẽ & voluptatem & primatum & glo-
riam miſeram & infelicẽ:nos vero Euangelica dogmata teneamus:& cum illis,ſi oportuerit,quod C
cumq.malum toleremus,& laudabilem paupertatem diuitijs curarum plenis præponamus.

XCIX. Hæc autem ſcribo,non vt tibi conſulam,vel te admoneam;noui enim fortitudinem & conſtan
tiam tuam in rebus aduerſis:ſed potius vt meam mentem tuæ dilectioni patefaciam:teq.doceam,
domine,quod commilitones habes,qui pro veritate libenter pericula ſubeunt. Hæc iamdiu cum
ſcribere vellem,non inueni cui litteras darem:cum vero nunc nactus fuerim venerabiliſſimum &
religioſiſſimum presbyterum Ozam,virum pro pietate pugnantem & pro tua perfecta pietate, &
ſcribo & amplector tuam pietatem;teq.oro,vt orationibus nobis opem feras,ac litteris nos confir-
mes.]hucuſque ad Ibam Theodoretus.

C. Quanta enim mala ab aduerſarijs idem paſſus ſit Ibas,poſtquam ſententiam dãnationis acce
b Conc. Chalc. Act. 10. pit;ipſum audi hæc corã Patribus poſtea in Chalcedonenſi Concilio exclamantẽ [b]: Eutyches ad-
* pro fide uerſum me perfide * quædam falſa confinxit,nec me in Synodũ introire permiſit:per quadragin-
ta manſiones,per diuerſos ad inuicẽ ſuccedentes ordines deduxit me,*in exilium ſcilicet*:viginti &
amplius carceres mutaui,tamquam non eſſet carcer Antiochiæ,&c.]Ita plane,dum vixit Theodo-
ſius Imperator,liberũ fuit Eutycheti ſceleratorum anteſignano, quæ vellet in condemnatos Epi- D
ſcopos perpetrare;ſic fatigans eos,vt labore peregrinationis(quod ſancto contigit Flauiano)ex-
tremum emittere ſpiritũ cogeret.Quã autem prætulerit Theodoretus ipſe conſtantiã,cum eadẽ
ex cauſa & ipſe ſolum vertere coactus eſt,paulo inferius ſuo loco dicturi ſumus.Porro ex his quæ
paſſus eſt Ibas,reliqua meditare quæ ſanctiſſimi Epiſcopi confeſſores ab iiſdem Eutychianis hære
ticis eadem ex cauſa damnati perpeſſi ſunt.Vbi enim eadem inerat cauſa patiendi,idemque per-
ſecutor inſtabat Eutyches truculentus:eadem eſſe illos ſecuta ſupplicia,quiſque iure exiſtimabit.

CI. Qualis hæc Synodus. Hunc tandem conſecuta eſt finem Synodus œcumenica poſterior,quam improbatam a S. Leo
ne Romano Pontifice iure maiores noſtri Prædatoriam appellarunt: In qua nihil niſi per vim &
metum tẽtatum & extortum:In qua loco ſacrorum librorum gladij atq.fuſtes: In qua ſuffragionũ
libertas fuit vincta catenis:In qua pro Dei laudib.auditæ ſunt militum minæ:In qua perfidus hære
ſiarcha patronus:In qua hæreſis eſt ſtabilita.In qua nullus ſeruatus eſt a ſanctis Patribus ſancitus
ordo iudicij,nulla viguit cenſura canonũ & decretorũ:In qua ſiluerunt Epiſcopi,clamauerunt hæ
retici:In qua de oppreſſa fide Catholica impietas triũphauit,& de manubijs lapſorũ Epiſcoporũ E
diabolus trophæa erexit,atq.tandẽ de cæde martyris ſuperb.tyrannus Dioſcorus triũphauit:De
qua in vniuerſa Catholica Eccleſia auditi ſunt vndiq.gemitus,luctus,& clamor:De qua iidẽ ipſi q
ſubſcripſerant Orientalis Eccleſiæ Præſules repleti ſunt vndiq.lacrymis, ſemetipſos erubeſcẽtes,
aſpectumq.ſuorum vitantes,quod tã ignauiter fidem Catholicã prodidiſſent, infamem hæreſiar-
cham reſtituiſſent,& innocentiſſimum Flauianum vna cum alijs ſanctis Epiſcopis condẽnaſſent.

CII. Triplex namque fuerat lapſorum Epiſcoporum negatio,triplici ſubſcriptione firmata,videli-
cet in reſtitutione Eutychetis,in confirmatione promulgatæ ab eo hæreſis,atque demum in dam-
natione ſanctorum Epiſcoporum.Qui igitur metu perculſi,tertio inſtar Petri negaſſent: cum ex
atrio ſunt egreſſi deterioris Anna & Caipha Dioſcori, reſpiciente illos Domino,vt Petrus, flere
cœperunt amare,adeo vt ad luctum ſuos omnes ſibi ſubditos etiam prouocarint:id enim Theodo
retus affirmat in epiſtola ad Ioannem Epiſcopum Germaniciæ,quam ad finem anni huius ſuo lo-
co reddemus.Perſeuerauit ita in luctu lugubribus induta veſtibus pallens & mærens Orientalis
Eccleſia biennij ferme temporis ſpatio:cum Deus haud diutius ferens vi potentium fidem Ca-

tholicam

A tholicam oppugnari, e medio ſuſtulit Theodoſium Imperatorem, & ſucceſſorem dedit maxime pium, qui proſtratæ religioni manum porrigens, eamdem in ſtatum priſtinum vindicauit. Quomodo autem hæc fieri contigerunt, ſuis opportune locis oratio patefaciet. Nunc vero quæ ſubſecuta fuerint, enarremus.

CIII. *Theodoreti legatio ad ſedem Apoſtolicam.*

Inter hæc autem Theodoretus Epiſcopus Cyri, cum audiſſet ſe a pſeudoſynodo Epheſina eſſe depoſitum: appellans (vti Flauianus fecerat) Romanum Pontificem, quem vnicum ſciret eſſe reliquum legitimum Iudicem, qui perperam a Synodo facta reſcindere poſſet: honorificam ad eum legationem miſit, proſecuturus iam ipſe præſens cauſam ſuam apud ipſum ſanctum Leonem Papã, ſi qui iuſſus erat Theodoſij reſcripto a ſua Eccleſia non recedere, ab eodem commeatum obtinere valuiſſet. Legati autem ab eo miſſi fuerunt Hypatius & Abramius Corepiſcopi, necnõ Alypius Archimandrita, quem illum putamus cuius idem Theodoretus [a] meminit in libro Sanctorũ Patrum Deum amantium in Marciano. Ornauit inſuper eamdem legationem pluribus epiſtolis, atque in primis ad ipſum Romanum Pontificem iſtis verbis [b]:

a Theodoret. li. SS. Patr. c. 3.
b Theodor. epi. 113.

CIV. c Act. 11. *Epiſtola Theodoreti ad S. Leonem Papã*

Si Paulus [c] præco veritatis, tuba ſanctiſſimi Spiritus, ad magnum Petrum cucurrit, vt iis qui B Antiochiæ contendebant, ab ipſo afferret ſolutionem: multo magis nos, qui abiecti ſumus & puſilli, ad Apoſtolicam veſtram ſedem currimus. Vobis namq. per omnia primos eſſe conuenit. Multis enim, quibus ſuperiores eſtis, ornatur veſtra ſedes. Alias ſiquidem vrbes ornat vel magnitudo, vel pulchritudo, vel multitudo eorum qui inhabitant: nonnullas autem priuata dona quædã illuſtrant ſpiritalia: veſtræ vero redundantem bonorum copiam dedit is, qui eſt bonorum largitor. Ea eſt enim omnium maxima & præclariſſima, & quæ præeſt orbi terrarum; & eorum qui inhabitant, abundat multitudine. Accedit his hoc quoq. quod qui rerum potitus peperit Imperium, propria ſua appellatione eos quibus imperat, impertijt.

CV. d Rom. 1. *Romanæ Eccleſiæ præconia.*

Præcipue autem & inſigniter eã exornat fides, & fide dignus teſtis diuinus Apoſtolus, qui clamat [d]: Fides veſtra annunciatur in vniuerſo mundo. Si autem diuinæ prædicationis ſtatim ſuſceptis ſeminibus, mirabiles hos fructus, & tam vberes tulit: quænam ad eam, quæ nũc in ea verſatur, pietatem laudibus celebrandam ſuffecerit oratio? Habet autem communium quoq. Patrum & veritatis doctorum Petri & Pauli ſepulchra, quæ Fidelium animas illuminant. Horum autem beatiſſimum par & plane diuinum exortum quidem eſt in Oriente, & radios omnem in partem emiſit: C in Occidente autem prompto & alacri animo vitæ ſuſcepit occaſum, & nunc illinc orbẽ terræ ſuis radijs illuſtrat. Hi veſtram ſedem effecere magis illuſtrem: ea eſt veſtrorum bonorum colophon. Illorum autem Deus nunc quoq. ſedem claram inſignemq. reddidit, cum veſtram ſanctitatem in ea collocauerit, quæ radios fidei Orthodoxæ emittit. Atq. huius quidem poſſunt multa quoq. alia inueniri indicia: ſufficit autem & veſter zelus in nefandos infauſtoſq. Manichæos, quẽ veſtra nuper ſanctitas aperuit, oſtendens veſtræ in Deum pietatis ſtudium.

CVI. *Landatur epiſtola S. Leonis ad Flauianum*

Satis ſunt etiam quæ nunc a vobis ſcripta ſunt ad ſignificandum veſtrum characterem Apoſtolicum. Incidimus enim in ea quæ ſcripta ſunt a veſtra ſanctitate de ſuſcepta a Deo Saluatore noſtro humanitate; & quæ accurate & perfecte ſcripta eſſent, admirati ſumus: Vtrumque enim ſimul declarauit, & æternam Vnigeniti ex æterno Patre diuinitatem, & quæ erat ex ſemine Abrahæ & Dauid humanitatem: Et quod quæ ſumpta erat natura, nobis ſimilis erat in omnibus, ſolum autẽ erat diſſimilis, quod ab omni peccato permanſerit alienus; quandoquidem id non a natura, ſed ab animi inſtituto & libero arbitrio naſcitur. Habebant autem hæc quoq. ſcripta, quod vnus quidem eſt vnigenitus Dei Filius; eſt autem eius diuinitas impatibilis, immutabilis, & in quam non cadit D alteratio, ſicut is qui genuit eum Pater, & ſanctiſſimus Spiritus: & ideo patibilem ſuſcepit naturã, quandoquidem in diuinam naturam non cadit paſſio, vt ſuæ carnis paſſione largiretur impaſſibilitatem ijs qui in ipſum crediðiſſent. Hæc, & quæ ſunt his ſimilia, ſcripta continebant. Nos autem ſpiritalem admirati ſapientiam tuam, quæ per vos locuta eſt, ſanctiſſimi Spiritus gratiam laudamus: hortamurq. rogamus, obſecramus, & ſupplicamus ſanctitati tuæ, vt quæ tempeſtate agitãtur, Dei Eccleſijs opem feras.

CVII. *Queritur ſe depoſitum e ſede Theodoretus.*

Nam cum per ea quæ a veſtra ſanctitate Epheſum ſcripta ſunt, ſperaſſemus fore, vt ſedarentur fluctus: in grauiorẽ tẽpeſtatem incidimus. Iuſtiſſimo enim Alexandrino Præſuli nõ ſufficit iniqua atq. adeo iniuſtiſſima depoſitio ſanctiſſimi & religioſiſſimi Cõſtantinopolitani Epi domini Flauiani, nec eius expleuit animum ſimilis cædes aliorum Epiſcoporum; quinetiam me quoq. abſentẽ calamo ſimiliter iugulauit, cum me nec in ius vocaſſet, nec præſentẽ iudicaſſet, nec quid de ſuſcepta a Deo & Saluatore noſtro humanitate ſentirem, interrogaſſet. Atq. homicidas quidẽ, & ſepulchrorum effoſſores, & eos qui aliena cubilia violauerint, non prius condemnant Iudices, quam ipſi accuſationem confeſſione ſua confirmauerint, vel ab alijs aperte conuicti fuerint. Nos autem, is qui E in diuinis legibus eſt edoctus, trigintaquinq. dierum ſpatio remotos cõdemnauit, vt voluit. Et nec hoc ſolum fecit, ſed etiam anno ſuperiore, cum duos viros, qui in morbum Apollinaris inciderũt, illucq. excurrerant, & calumnias in nos contexuerant, excitaſſet: nos in eccleſia notauit anathemate, idq. cum ad eum ego ſcripſiſſem, & quæ ſentio litteris ſignificaſſem.

CVIII. *Fides integra & labores Theodoreti.*

Ego autem Eccleſiæ quidem defleo tempeſtatem, quietem autem amplector. Nam cũ vigintiſex annis ab vniuerſorum Deo creditam Eccleſiam per veſtras preces rexerim: non tempore beatiſſimi Theodoti Orientis Præſulis, non tempore illorũ qui ei in ſede Antiochena ſucceſſere, quantumuis leuẽ ſubij reprehenſionẽ: ſed mihi diuina opẽ ferente gratia, pluſquã mille animas liberaui a morbo Marcionis, multas autẽ alias a ſecta Arij & Eunomij adduxi Chriſto Domino: & vt in octingentis eccleſijs paſtor eſſem mihi ſortito obtigit (tot enim parœcias habet Cyrus) in quibus per veſtras preces ne vnum quidem remanſit zizanium, ſed ab omni errore hęretico liberatus fuit grex noſter. Nouit qui omnia intuetur, quot a nefarijs hæreticis lapides in me immiſſos ſuſtinuerim, quam multa in multis Orientis ciuitatibus certamina ſuſceperim aduerſus Gentes, aduerſus

Iudæos,aduerſus omnem hæreticorum errorem. Et poſt tot ſudores & labores, nec in ius quidem A
vocatus,ſum condemnatus.

CIX. *Appellatio Theodoreti ad S. Leonem Papam.*

Ego autem Apoſtolicæ veſtræ ſedis expecto ſententiam:& ſupplico & obſecro veſtram ſancti-
tatem, vt mihi appellanti iuſtum veſtrum & rectum iudicium,opem ferat;& iubeat ad vos accur
rere,& oſtendere meam doctrinam veſtigia Apoſtolica ſequentem. A me enim ſcripta ſunt alia q
dem ante viginti annos,alia vero ante decem & octo,alia ante quindecim,alia ante duodecim, par
tim quidem aduerſus Arianos & Eunomianos,partim vero aduerſus Iudæos & Gentes,partim ve
ro aduerſus Magos qui ſunt in Perſide,alia rurſum de vniuerſa ac generali prouidẽtia,alia rurſum
a me per diuinam gratiam ſunt explicata de Theologia & diuina humanæ naturæ ſuſceptione , &
ſcripta Apoſtolica,& Propheticæ prædictiones: Et ex eis facile ſciri poteſt,an ſeruauerim rectã at-
que inflexam fidei regulam,an rectitudinem eius tranſilierim.

CX. *Ob ſcandalum Theodoretus ſedem repetit.*

Sed ſupplicationem meam,quæſo,ne reſpuatis,nec miſeram meam caniciem deſpiciatis, quæ
poſt tot labores affecta eſt contumelijs. Ante omnia autem rogo, vt ſciam a vobis,an in iniuſta hac
depoſitione me oporteat acquieſcere,an non . Veſtram enim expecto ſententiam : & ſi indicatis
me ſtare aſſeritis,ſtabo,nec vlli deinceps homini moleſtiam exhibebo:ſed(quod flecti non poteſt) B
Dei & Saluatoris noſtri expectabo iudicium. Mihi autem(vt Dominus Deus eſt teſtis) nec honor
curæ eſt,nec gloria,ſed tantum ſcandalum quod factum eſt,quod multi ex ſimplicioribus,& maxi
me qui ex diuerſis hæreſibus a nobis capti ſunt,ſedem eorum qui nos condemnauerunt,attenden-
tes,exiſtimabunt nos fortaſſe hæreticos ; vt qui quod ſit rectum perfectumque dogma videre ne-
queant.

CXI. *Theodoreti paupertas.*

Quod autem cum tot annis fuerim Epiſcopus,non domum*poſſederim,non agrum,non obo
lum,non ſepulchrum;ſed ſponte electam amplexus ſim paupertatem ; & quæ nobis a parentibus
obuenerant,poſt illorum mortem ſtatim diſtribuerim,norunt omnes qui in Oriente habitant. An
te omnia autem ſupplico veſtro ſacro & Deo amico capiti,vt precum mihi præbeat auxilium. *Hac*
per religioſiſſimos presbyteros Hypatium & Abramium Corepiſcopos,& Alypium Præſidem eo-
rum qui ſunt apud nos monachorum,veſtram docui ſanctitatem:quandoquidem ne ad vos veni-
rem,me Imperatoris litterarum vincula retinuere. Sicut ergo alios,rogo etiam ſanctitatem veſtrã,
vt eos paterne afficiat,& inflexas aures beneuolas eis præbeat;& quæ calumnijs & temere oppu-
gnatur,ſenectutem meam veſtra dignetur cura ac prouidentia;& ante omnia fidei,cui inſidiæ ten C
duntur,omnibus viribus curam gerat ; & Eccleſijs paternam ſuam integram conſeruet heredita-
tem:vt pro his quoque remunerationes accipiat ſanctitas veſtra a liberali & munifico Deo.] ha-
ctenus Theodoreti appellantis ad Apoſtolicam ſedem ad ipſum Leonem Papam epiſtola :ex qua
quidem perſpicuo videas,contrectesque manu , vnum ſemper fuiſſe Hierarcham in Eccleſia , ad
quem paſſi iniuriam vel a ſuis Epiſcopis,aut a comprouincialibus,ſiue œcumenicis Concilijs,om
nes confugiant.

* donum.

CXII. *De epiſtolis Theodoreti ad hanc legationem ſpectantibus.*

Sed quid per eoſdem legatos ad Renatum presbyterum Cardinalem tituli ſancti Clementis,
vna cum Iuliano & Hilaro legatione functum in Epheſino Concilio hoc anno celebrato, idẽ Theo
doretus ſcripſerit,dignum eſt recenſere:ſiquidẽ perfunctos ab eo in dicto Concilio Epheſino ad-
uerſus ingruentem impietatem labores in memoriam reuocat , & perpetuis monumentis reſtata
reliquit,quæ deſiderantur in publicis Actis, haud dubium malitia Dioſcori vel prætermiſſa , vel
dẽpta. Prodimus hanc,ſicut alias Theodoreti epiſtolas,ex theſauro Vaticanæ bibliothecæ, ex quo
volumen Theodoreti epiſtolarum(vt ſuperius diximus)magno horum temporũ rerum geſtarum
cognitionis emolumento, Latino ſermone quam fideliſſime reddendum curauimus a noſtro Fede D
rico Metio vtriuſque linguæ peritiſſimo: inter quas cum aliquæ ſint quæ ad hanc legationem ſpe-
ctant,haud cunctabimur pro rerum geſtarum ſcientia,hic tibi deſcribere. Ad Renatum igitur S.
R.E. presbyterum Cardinalem data ſic ſe habet epiſtola [a]:

[a] Theodor. epiſ. 116.

CXIII. *Egregia facta Renati Epheſi.*

Cognouimus calidum & feruentem ac iuſtum tuę pietatis zelum,ac iuſtiſſimam & legitimam
auctoritatem,qua vſus,domine,ea quæ Epheſi audacter geſta ſunt,arguiſti & repreſſiſti. Non au-
tem nos ſoli hæc didicimus,ſed in vniuerſam terram tuæ rectitudinis ſonus exiuit , & omnes cele-
brant iuſtitiam,zelum,auctoritatem,& maieſtatem,& quas minas tu comminatus ſis aduerſus re
probos & prauos homines,vel aduerſus iniquitatem illam. Et hæc fecit tua pietas,cum vnicam tã
tum cædem videris:ſi vero alias etiam vidiſſes,quæ poſt tuam profectionem ſecutæ ſunt, fortaſſe
Phinees illius zelum fuiſſes imitatus.

CXIV. *Romanæ ſedis primatus.*

Vnus vero ex illorum numero qui fuerunt damnati,etiam ego ſum,cui per litteras Imperato
ris illuc accedere fuit interdictum,& abſens fui damnatus . Poſt enim ſex & viginti Epiſcopatus
annos , poſt magnos & ſexcentos labores , poſt certamina pro pietate geſta,poſtquam omnium
Saluatori adduxi multas hæreticorum myriadas a primo errore reuocatas , me ſacerdotio pri- E
uarunt : eiiciunt etiam e ciuitatibus , neque ſenectutem veriti,neque caniciem in pietate nutri-
tam. Hac igitur de cauſa tuam oro ſanctitatem,vt perſuadeas ſanctiſſimo ac beatiſſimo Archiepi
ſcopo, vt Apoſtolica vtatur auctoritate , & præcipiat ad veſtrum conuolare Concilium. Habet
enim ſanctiſſima illa ſedes omnium per Orbem Eccleſiarum ducatum & principatum multis qui
dem de cauſis,præcipue vero,quod hæretica labe immunis permanſit;& nullus qui contraria ſen-
tit veritati,in illa vmquam ſedit , ſed Apoſtolicam gratiam integram & immaculatam ſeruauit.

CXV. *Contra Neſtorianam hæreſim Theodoreti confeſſio.*

Quæ enim a vobis decernuntur,contenti his erimus,& illis acquieſcemus,quæcumque illa fue
rint,veſtro iuſto iudicio confiſi: Et rogamus, vt ex ijs quæ ſcripta ſunt,iudicium proferatur. Plures
enim quam triginta ſcripſi libros aduerſus Arium & Eunomium , aduerſus Marcionem, aduer-
ſus Macedonium , aduerſus Gentes,aduerſus Iudæos . Expoſui etiam diuinam Scripturam : &
facile eſt,quicumq. voluerit,diſcere quod Apoſtolica veſtigia ſum ſecutus,vnum Filium prædicãs,
vt vnum Patrem,& vnum Spiritum ſanctum,vnam Trinitatis diuinitatem,vnum regnum, vnam
potentiam,

A potentiam, immortalitatem, æternitatem, immutabilitatem, impatibilitatem, vnam voluntatem, perfectam Domini noſtri Ieſu Chriſti deitatem, perfectam humanitatem propter noſtram ſalutẽ aſſumptam, & pro nobis morti traditam. Non alium uoui Filium hominis, alium Filium Dei, ſed eumdem, Filium quidem Dei vt Deum a Deo genitum, Filium autem hominis propter aſſumptã a ſemine Abraham & Dauid ſerui formam. hæc & his ſimilia frequenter doceo: hæc etiam in litteris ſanctiſſimi & beatiſſimi Archiepiſcopi domini mei Leonis ſcripta inueni, & omnium Dominum laudaui, quod Apoſtolicis eius dogmatibus conſona ſentio. Meas igitur preces ſuſcipite. Hac enim de cauſa Deo dilectiſſimos presbyteros Hypatium & Abrahamium Corepiſcopos, & Alypium monachorum qui apud nos ſunt Præfectum ad tuam Dei dilectionem miſimus & deſtinauimus, vita quidem celebri ornatos, qui etiam coram diligenter vos docere valeant, quæ noſtræ humilitati contigerunt.] hactenus ad Renatum Theodoreti epiſtola; quam vna cum alijs ipſius litteris eodem argumento conſcriptis, hoc anno datam eſſe, ex eo liquido patet, dum numerat annos ſedis ſuæ vigintiſex, ſicut & in epiſtola ad S. Leonem Pontificem. Cum enim (vt dictum eſt late ſuperius) ipſe creatus fuerit Epiſcopus anno Domini quadringenteſimo vigeſimotertio; ſi huic nu-
B mero vigintiſex annos addas, iam ad præſentem annum quadringenteſimum quadrageſimumnonum peruenies.

CXVI.

Eodem quoque argumento extat eiuſdem Theodoreti epiſtola ad Florentium [a] Epiſcopum in commendatione legatorum, qua & hortatur eumdem ad defenſionem fidei. quiſnam iſte Florẽtius fuerit, nos quidem latet. Eſt eius epiſtolæ exordium: Non omnino dereliquit Dei & Saluatoris noſtri gratia humanum genus, &c.] Addidit his inſuper aliam ad Romanæ Eccleſiæ Archidiaconum perbreuem epiſtolam iſtis quidem verbis [b]:

a Theodor. epi. 117.
b Theodor. epiſ. 118.

CXVII.
Epiſt. Theodoret. ad Archidiac. Rom. Eccl.

Grauiſſima tempeſtas noſtris eſt exorta Eccleſijs: qui vero Apoſtolicam tuentur fidem, tuam ſanctitatem facilem & promptum habent portum & tranquillum: non enim ſolum propugnatis Euangelica dogmata, ſed etiam quæ contra nos iniuſte facta ſunt odio habetis. Cum enim nos procul abeſſemus, trigintaquinq. videlicet manſionum & dietarum iter condemnauerunt, vt voluerunt, iuſtiſſimi ſcilicet Iudices. Et præter eam, quæ a præſentia Dei & Saluatoris noſtri vſq. hodie viguit, eum dereliquiſſent doctrinam, introduxerunt nouam quamdam & ſpuriam, & omnino cõtrariam Apoſtolorum traditioni: & eos qui veterem diſciplinam & doctrinam & dogmata tuentur
C & ſequuntur, inſectantur aperte.

CXVIII.

Dignare igitur, Deo dilectiſſime, zelum accẽdere ſanctiſſimi in omnibus & beatiſſimi Archiepiſcopi, vt etiam Orientis Eccleſiæ veſtra fruatur protectione, & præcipue fidẽ defendere a ſacris Apoſtolis omnibus traditam, & integram & inuiolatam paternam ſortem & hereditatem cuſtodire, & imminentem nebulam diſſipare, & pro tenebris puram ſerenitatem efficere; & quę cõtra nos facta eſt cædes, arguere & caſtigare. Decet enim tuam beatitudinem, ad alia ſua publice geſta opera hunc zelum etiam adijcere.] hæc ad Archidiaconum Romanæ Eccleſiæ Theodoretus: quibus vides præſtantem Romani Pontificis auctoritatem in Orbis totius Eccleſias. Haud tamẽ fruſtra ad ſedem Apoſtolicam Theodoretus appellaſſe cognoſcitur: nam ab ipſa & abſolutus eſt, & in ſedem reſtitutus, vt apparet ex Actione prima Concilij Chalcedonenſis; ſicut & Euſebius Dorilæi Epiſcopus, qui Romam venit, & a ſancto Leone Papa itidem in ſedem ſuam reſtitutus pariter fuit, vt conſtat ex eadem Actione prima eiuſdem Concilij. Priuilegium quidem ſolius Eccleſiæ Romanæ eſſe reperitur, vt depoſitus a Synodo abſq. alia Synodo maioris numeri reſtitui poſſit per Romanum Pontificem: quod alijs ſedibus inconceſſum fuiſſe liquet, nimirum, ne depoſitus in Syno-
D do Epiſcopus ab alia non maioris numeri Synodo reſtitui queat.

CXIX.
Theodoret. petit concedi ſibi licentiã Romã veniendi.

Quod vero ipſi Theodoreto Romam, vt optabat, ſe conferre ad iudicium non liceret, eo quod litteris Theodoſij Imp. (vt dictum eſt) vetitus eſſet e ſua ciuitate recedere: ad Anatolium Patriciũ Conſtantinopolim ſcripſit epiſtolam, qua poſt plurima hæc quæ ad ſuam profectionem in Vrbem inſtituendam pertinent, habet, cum rogat eum vt ab Imperatore proficiſcendi licentiam obtineat [c]: Tuam magnificentiam oro, vt hanc gratiam a triumphatore Imperatore obtineas, vt ad Occidẽtem accedam, & ab illis Deo dilectiſſimis & ſanctiſſimis Epiſcopis iudicer: & ſi vel minimum quidem fidei regulam tranſgreſſus eſſe ipſe repertus fuero, in ipſum maris profundum proijciar. Si vero neque has noſtras ſuſceperit preces, liceat mihi per eum, noſtrum incolere monaſterium, quod Cyro abeſt centum viginti paſſuum milliaribus, & Antiochia ſeptuagintaquinq. & ab Apameenſium ciuitate tribus millibus: hoc quidem ſi fieri poteſt, prius gratiſſimum mihi erit: ſin minus, poſterius mihi concedi per tuam celſitudinem oro, &c.] Adiecit ad eumdem Anatolium [d] aliã epiſtolam, qua pluribus commendat ſancti Leonis Papæ epiſtolam ad Flauianum de fide Catholica datam, cui in omnibus ſe conſentire profitetur & gaudet.

c Theodor. epi. 119.
d Theodor. epi. 121.

CXX.

E Sunt & aliæ plures ad diuerſos datæ ab ipſo Theodoreto eodem argumento his diebus epiſtolæ, quæ omnes haud dubium ab eo ſcriptæ ſunt antequam a Theodoſio Imperatore pro confirmatione pſeudoſynodi Epheſinæ promulgatum eſſet edictum, quo inter multa auditu execrabilia, ipſius Theodoreti, perinde ac Neſtorij atque Porphyrij ſcripta fuerunt omnino vetita, incendioque damnata: Si enim ante datas a ſe ſuperiores litteras fuiſſet eiuſmodi ſanctio promulgata, quales putas clamores dictis litteris edidiſſet, & lugubres querelas iiſdem intexuiſſet? Edidit quidem eã ſanctionem Theodoſius Imperator Eutychianorum artibus circumuẽtus, in primis vero eorumdem anteſignani Chryſaphij: qua omnem gloriam, quam ob pietatem hactenus ſincere ſeruatam ipſe Theodoſius fuerat conſecutus, penitus labefactauit. Sed iam ipſum audiamus edictum, quod ſic ſe habet [e]:

e Concil. Chalced. Act. 3.

CXXI.
Edictũ Theodoſii pro Pſeudoſyn. Epheſ.

Olim quidem prius Neſtorius, qui fuit Conſtantinopolitanus Epiſcopus, noua & peſtifera, præter illa quæ tradita ſunt, tentans inducere dogmatum Chriſtianorum puræ & Orthodoxæ fidei contraria, a ſancta Synodo eſt eiectus, quæ Epheſum ex vniuerſo Orbe Principali ſanctione conuenit.

uenit. Quæ ſancta Synodus pariter confirmauit etiam Catholicam fidem ab Epiſcopis qui Nicææ A
congregati ſunt, traditam. Et nos confirmantes quæ ſalubriter inſtituta ſunt ab eodem ſancto Co
cilio quod Epheſi congregatum eſt, generalem promulgamus legem, qua tam prædictum Neſto-
rium, quam eos qui ſimilia ſapiunt, damnat; præcipientes ne Chriſtiano ſaltem nomine cenſeren-
tur, ſed vt Simoniani potius vocarentur, quoniam blaſphemiam Simonis dilexerũt: Definiuimus
enim ceteris eos debere vltionibus ſubiacere, quas continet præfata præceptio.

CXXII. Quoniam vero præſenti tempore, dum poſt illam iampridẽ quietæ eſſent Eccleſiæ Flanianus
Conſtantinopolitanus Epiſcopus, & Euſebius alter Epiſcopus, pernicioſas ſeditiones ſequendo,
Neſtorij ſchiſmata Eccleſijs iniecerunt; præcipimus rurſum in eiuſdem ciuitatis Epheſiæ ſanctiſ-
ſimam Eccleſiam vtique denuo conuenire Concilium, vt cum omni ſubtilitate vera fide firmata,
a ſanctis Eccleſijs iniecta per eos hæreſis auferretur. Hæc ipſa igitur ſancta Synodus definiuit, ob
tinere quidem fidem, quæ Nicææ a trecentis decem & octo Patribus tradita eſt: excludi vero ab E-
piſcopatu non ſolum Flauianum & Euſebium, ſed & Domnum qui fuit Antiochenus Epiſcopus,
& Theodoretum, & alios quoſdam, qui eadem præfatæ hæreſeos cecitate participant, & ob hoc ſa
cerdotalibus indigni ſunt ſedibus. Et nos igitur eiuſdem ſanctæ Synodi decreta laudamus atque B
firmamus, hanc Orthodoxam fidem putantes atque nominantes, quæ a trecentis decem & octo
Patribus expoſita eſt, & firmata in ſanctis Conciliis quæ Epheſi congregata ſunt.

CXXIII. Vt vero & in reliquum tempus perfectiſſima fiat totius ſolutio quæſtionis: iubemus, vt in om
ni Orbe terrarum huic ipſi fidei, quæ in Nicæa prolata eſt, vndique Epiſcopi vniuerſi ſubſcribant
per Metropolitanos ſingulorum locorum, & hoc ipſum nobis per proprias eorum litteras in
timetur. Omnino autem nullus, qui Neſtorij & Flauiani & eorum qui eiuſdem ſententia detinen
tur, vllo modo Epiſcopus ordinetur; Sed & ſi quis iam maligno peruentu eſt ordinatus, aut ſi quis
de cetero per concurſum fuerit, ſimulationemq. prouectus; hic Orthodoxorum proijciatur decre
to Pontificum. Et nec vſque ad verbum eidẽ ſanctæ fidei vel adijciatur aliquid vel dematur. *Sed*
nec habeat aliquis, vel legat, aut trãſcribat, proferatve Neſtorium, vel terniones eius, aut *codices*
noxios, & maxime quos contra ſolas Porphyrius edidit Chriſtianas litteras, neque Theodoreti
Theodore. ſcripta damnata. ſcripta: Sed quicumque huiuſmodi codices habet, publice illos proferat, & cunctis videntibus igni
tradantur.

CXXIV. Et eos qui hanc religionem colũt, vel doctores eorum, nullus neque in ciuitate, neque in agro, C
neque in ſuburbio ſuſcipiat, neque eos ſecum patiatur habere conſeſſum: alioquin rebus eius pu-
blicatis, ipſe perpetuo exilio relegabitur, quiſquis hoc egerit, vel qualiſlibet extiterit, vel quiſquis
codices habuerit interdictam fidem Neſtorij ac Theodoreti continentes, vt interpretationes eo
rum, qui vocantur Sermones alocutorij, ſiue Traditiones, iiſdem tormentis ſubiaceat; vel ſi ea quæ
ab illis cõpoſita, alterius nominis fuerint prænotata.] hactenus Theodoſij edictum, Eutychianorũ
arte compoſitum, quo ſub ſpecie confirmandæ Nicænæ fidei damnantur immeriti, probaturq. po
ſterior æque ac prior Synodus Epheſina, ac proinde Eutychiana hæreſis validatur. In hæc plane
præcipitia feruntur, qui priuatis indulgent affectibus, & incauti ipſi cæci cæcorum ducibus dirigẽ
dos imprudenter ſeſe committunt.

CXXV. Atqui tanta paſſus Theodoretus, nempe damnationem, ſedis abrogationem, exilium (vt ipſe
a Theodor. epiſ. 139. in fin. teſtatur in epiſtola ad Anatolium [a]) ſcriptorumq. ex Imperatoris edicto iacturam, numquid in
ſeruiens tempori, tacuit, vel turpiter adulatus, liberationem ſupplex ab aulicis implorauit? mini-
me gentium: immo ipſe ferme ſolus aduerſus nefandos hæreticos exclamare auditus, & vehemen-
tius quam par eſſet, id facere viſus eſt Vranio Emeſæ Epiſcopo eius pernecessario: qui cum, D
b Theodor. epiſ. 122. vt taceret, ipſum Theodoretum admonuiſſet, audi quodnam ab eo reſponſum per litteras ac
cipere meruit [b]:

CXXVI. Quod litteris quidem coniuncti ſimus, qui iam animis cõiuncti eramus, pergratum mihi fuit.
Non animaduerteram tamen, quod non ſint huiuſmodi verba tua. Si enim ſalutationis cauſa tan
tum a te dicta ſunt, non ægre fero quod dictum eſt: ſi vero conſilij memoriam reuocas, ſilere admo
nendo, & ea quæ dicitur œconomia & diſpenſatione vti: nos gratiam habemus, admonitionem ta
c 2. Tim. 4. men non accipimus. Diuinus enim Apoſtolus [c] contraria præcipit: Inſta opportune, importune.
d Luc. 9. Et Dominus [d] etiam noſter huic præconi ſimilia mandat: Loquere, & ne taceas. Necnon Iſaias
e Iſa. 40. [e]: Exclama potentia tua, & ne deſinas. Et Moyſi [f]: Deſcendens, teſtifica populo huic. Et Ezechie
f Exod. 19. li [g]: Speculatorem dedi te domui Iſrael: ſi autem annunciaueris impio. & quæ ſequuntur: ſuper-
g Ezech. 3. fluũ eſt enim doctis viris orationem in longũ protrahere. Nos igitur nõ pauescimus, forti dum ſu
mus animo, ſed potius lætamur & exultamus, & laudamus eum, qui his malis nos dignos fecit:
eos etiam qui huiuſmodi certaminibus ſunt excruciati, vt idem faciant, precamur. Si enim dicunt
nos Apoſtolicam regulam fidei minus obſeruare, ſed declinare ad dextram vel ad ſiniſtram: odio E
nos proſequantur, & cum aduerſarijs & inimicis noſtris contra nos ſtent: Si vero rectam Euange
licæ prædicationis doctrinam nos ſequi, teſtimonium ipſi perhibent; ad ipſos clamamus: State etiã
& vos ſuccincti lumbos veſtros in veritate, & calceati pedes in præparatione Euangelij pacis: &
quæ ſequuntur. Aiunt enim virtutem non ſolum temperantiam, iuſtitiam, & prudentiam, ſed
etiam fortitudinem eſſe, & per hanc illas etiam dirigi. Iuſtitia enim in bello aduerſus iniuſtitiam
indiget fortitudine; & tẽperantia auxilio fortitudinis cum vtitur, vincit intemperantiam. Hac igi
h Hab. 2. tur de cauſa omnium Deus Prophetæ dixit [h]: Iuſtus autem meus fide viuit: & ſi ſubterfugiat,
non gaudebit anima mea in ipſo. Subterfugere vero, puſillanimitatem appellauit. Tuere igitur, o
i Hebr. 10. carum caput, Apoſtolica dogmata. Veniet [i] enim iam qui venturus eſt, & non tardabit, & red-
k 1. Cor. 7. det vnicuique ſecundum opera ſua. Tranſit enim [k] figura mundi huius, & apparebit rerum veri
tas.] hactenus ad Vranium Epiſcopum Theodoretus.

CXXVII. His ille acceptis litteris, alias reddidit amoris quidem plenas, & indices ſuæ erga ſana dogma

ta ſin-

A ta ſinceritatis & zeli: addidit & eulogias, quibus in exilio poſitus Theodoretus paupertatem, quã
patiebatur, ſuſtentare valeret: quas licet ab alijs renuiſſet accipere ipſe paupertatis voluntarius
cultor, grato accepit animo, eidemq; breues litteras reddidit, dignas quidem digno fidei Catholi
cæ defenſore: quibus numquam hactenus editis tu primus, lector, frueris: indignum enim eſſe pu-
tamus, labores & præclaras virtutes in tanto conflictu Orthodoxorum pugilum ſilentio ſepultas
prætermittere, & non potius vndique diligenti perueſtigatione quæſitas, in medium ſpectãdas ex- a Theodor. epi. 113.
hibere. Accipe igitur quas ſecundo reddidit Vranio Emeſeno Epiſcopo litteras Theodoretus [a]:

CXXVIII.

Et longa fuit epiſtola, & iucunda, & amoris vehementiam & veritatem indicauit, & tanta me
lætitia repleuit, vt minime ipſe animaduerterim, quod alia ſit (vt deinde cognoui) prioris epiſtolæ
prooemij ſententia. Litterarum enim ſententiæ ignoratio, fraternæ dilectionis theſaurum demon-
ſtrauit, & fidei perſpicuitatem declarauit, & pietatis zelum ſignificauit. Et Prophetæ quidem ver-
ba & tentationes inter nos diſtribuimus: tua quidem pietas verba ſumpſit; nos vero fluctibus &
tentationibus agitamur, & aduerſus eos qui nauiculam remis impellunt, vna cum illo clamamus:
Qui cuſtodiunt vanitates & mendacia, miſericordiam ſuam dereliquerunt. Concedat autem Do-
B minus noſter & illius, vt nos e profundo emergamus, & a cete liberemur. Si vero fluctus feruens
& vehemens durauerit: ſperamus etiam hoc pacto a diuina prouidentia non fore derelinquendos:
& experientia diſcere, quod virtus [b] eius in infirmitate perficitur. Pericula enim noſtra imbecilli- b 2.Cor.12.
tate metitus eſt. Diuinum enim illum Prophetam [c] omnes qui ſimul nauigabant, in mare proie- c Ion.1.
cerunt: mihi vero etiam tuæ pietatis ſolatium præbuit, ac aliorum etiam Deo dilectorum hominũ:
quos mirabilis illius Oneſiphori [d] benedictionem obtinere vna cum tua dilectione precor; quia ca- d 2.Tim.1.
tenam meam non erubuiſtis, ſed paſſionum, quas ipſe pro fide paſſus ſum, ſocii mihi fuiſtis. Id qui
dem certo ſcito, o domine, quod cum alij Deo dilectiſſimi Epiſcopi eulogias mihi miſerint, illas
minime accepi: non quod illos qui eas miſerunt, contempſerim; ſed quia adhuc ab eo neceſſarium
victum habemus, qui etiam coruis abundãter illum largitur. Tuæ vero pietati nihil tale feci: re ve
ra enim vicit amoris feruor eam quam hucuſque habui ſententiam. Quod enim ex quo nobis cõ-
ſuetudo creuit, amor etiam vehementior fuerit factus, tua Deo dilecta anima certo ſciat.] hæc ad
Vranium Theodoretus: qui tunc exul curam geſſit exulum Epiſcoporum eiuſdem catenæ conſor-
tium: quod intelligere poſſumus ex perbreui illa epiſtola, quam ad Alexandram clariſſimam de- e Theodo. epiſt. 100.
C dit his verbis [e].

CXXIX.

Accepi paulo ante tuæ grauitatis litteras: & cum didicerim qua pro nobis vſa es diligentia, gra
tias habui, & omnium Dominum rogaui, vt præſentia tibi cuſtodiat bona, & maiora addat, & fu-
turorum & æternorum gloriam largiatur. Credimus autem ipſum exaudire relegatos, & hos mul
to magis, qui propter eius diuinam doctrinam hanc ſuſtinent pœnam. Hęc per Epiſcopos Deo di-
lectos ad te ſcribo, te in primis orans, vt eorum curam ſuſcipias: pro Euangelica enim fide & Ec-
cleſiarum pace hanc longam ſuſtinent peregrinationem.] hæc ad Alexandram Theodoretus.

CXXX. Sporatius Comes addictus Theodoreto.

Nactus eſt autem in his ſuis ærumnis adiutorem Sporatium Comitem Domeſticorum, qui ni
hil penitus verens Chryſaphiũ, cuius arbitrio Imperator Theodoſius mouebatur, Theodoreti ſu-
ſcepit patrocinium. Quiſnam autem adeo pietate inſignis Sporatius iſte fuerit, nihil præterea qđ
de tanto viro dicamus, inuenimus, niſi quod ob excellentiam probitatis ſinceræq; fidei Orthodo-
xæ meruit ſedere Iudex cognitor vna cum alijs præſtantiſſimis viris in Concilio Chalcedonenſi,
vt eius Acta declarant. Quod præterea iſte præ ceteris animoſe patrocinium Theodoreti ſuſcepe-
tit, inde arbitror accidiſſe, quod præ ceteris ipſe ſciret, quam re vera idem Catholicus eſſet: Licet
D enim poſt reſtitutam Eccleſiæ pacem, Cyrilli tempore, idem Theodoretus apud Catholicos om-
nes, præſertim vero Conſtantinopolitanos verſatus ſciretur eſſe Orthodoxus, & communicare cũ
Orthodoxis, haud tamen contractam ſemel ex priſtina ſocietate cum Neſtorio maculam dilue-
re valuit. Sicuti enim Paulo olim perſecutori accidiſſe ſcimus: qui licet ad Chriſtum conuerſus eſ-
ſet, ac pro fide Chriſti multa certamina ſubijſſet, & in extrema pericula incidiſſet; tamen (vt Acta
habent Apoſtolorum [f]) cum Hieroſolymis vellet ſe coniungere diſcipulis haud admiſerunt, ti- f Act. 9.
mentes, & non credentes quod eſſet diſcipulus: ita, inquam, Theodoreto euenit, qui licet a Neſto-
rij ſocietate penitus deſciuiſſet, Catholiciſq; coniunctus eſſet, & pro Catholica fide verbis ſcriptiſ-
que ſtrenue laboraſſet, timor tamen prudentiores tenebat, nũ iſta ipſe ex animo faceret, vel lupus
intus latens, ouem extrinſecus præſeferret.

CXXXI. Theodoret. mala ſuſpicione laborans quid egit.

Soluit autem ipſe omnes huiuſmodi inſidentes animis ambiguitates, vbi ad eumdem Spora-
tium Comitem miſit Conſtantinopolim hiſtoricam tractationem cõtra Neſtorium, qua ſimul do
cuit ſectari ſe ſinceræ fidei veritatem. eſt eius exordium: Cum vniuerſus Orbis iam paulatim rue-
ret, &c.] primum enim locum obtinet inter ipſius Theodoreti epiſtolas, meritoq; præ foribus col-
E locata, quo eam legentes, ſtatim intelligerent, pollere auctorem fide Catholica, abſterſiſſeq; peni-
tus inuſtam olim ex Neſtorij conſortio notam: quod quidem ipſum aliis quoque litteris ad diuer
ſos datis idem Theodoretus frequentiſſime præſtitit. Sporatius igitur inter alios pleniſſime cer-
tior redditus ſinceræ fidei Theodoreti, eũdem vt vere Orthodoxum, quibus valuit, eſt proſecutus
officijs: cuius rei gratia, grates debitas redditurus idem Theodoretus ad ipſum perbreuẽ eiuſmo-
di epiſtolam dedit, indicem eiuſdem Sporatij pietatis: ſic enim ſe habet [g]: g Theodo. epiſt. 97.

Theodoretus Epiſcopus Cyri Sporatio * Comiti. * Sporadio

CXXXII. Epiſtola Theodoreti ad Sporatium Comitem.

Tuæ magnificentiæ litteræ magnopere me ſunt conſolatæ: Longe autem maiorem lætitiam
meam reddidit Deo dilectiſſimus presbyter & monachus Iamblychus, feruentem tuum zelum cũ
nobis narrauerit, & quo teneris circa res diuinas ſtudio, & tuam erga nos animi propenſionem. E-
go vero cum hæc didicerim, & glorioſiſſimi & Chriſto dilecti domini Patricij, quos pro nobis ago
nes & labores ſuſtinet, audierim: Apoſtolicam benedictionem vobis pronuncio, quam beatus O-
neſiphorus a ſancta illi lingua Apoſtolica obtinuit [h]: Tuæ familiæ Dominus miſericordiam lar h 2.Tim.1.
giatur:

giatur: Det miſericordiam Dominus domui tuæ, quia ſæpe me refrigerauit, & catenam meam non A
erubuit: Det tibi Dominus inuenire miſericordiam a Domino in illa die. Hæc vobis precor, licet
maioribus malis veritatis hoſtes me (vt putant) conculcent. Ad præſtitam enim mercedem reſpi-
cere & intueri edocti ſumus. Et hoc vnum ſciat tua magnitudo, quod cum pietate etiam mors no
bis iucundiſſima, & extremæ Orbis partes: Eccleſiarum tantum tempeſtas & turbo nos turbat,
quem vniuerſorum Dominus ſoluere & ſedare poteſt.] hactenus ad Sporatium Comitem Theodo
retus: Qui plane quicquid tempore œcumenici Concilij Epheſini deliquit, aucto fœnore in hoc tu
multuario Epheſino celebrato Conuentu perſoluit, ſtans ante alios in ſuſcepto certamine indefeſ
ſus fidei Catholicæ propugnator. Quo quidem officio nauiter impleto, & munere integre perſolu-
to, non ſolum priores deleuit ex Neſtorij contagio aſperſas maculas, ſed deſuper illas iam ablutas
ſuperinducens opere Phrygio victricia ſigna, aureas palmas, palmatam inde ſibi ad triumphum
tunicam præparauit. At de Theodoreto modo ſatis.

CXXXIII. Sed iam res Occidentalis Eccleſiæ inuiſamus. Quid in tanto Catholicæ fidei naufragio, qui
S. Leo laborat clauum tenebat, Romanus Pōtifex S. Leo? Vt hæc ſciamus, opus eſt vt ſingillatim res ab eo hoc an
pro fide Catho- no geſtas ex ſuis ipſius epiſtolis intelligamus. Ac primum quidem de eo illud occurrit: quod dum B
lica. adhuc dubius eiuſdem Epheſini Conuentus penderet exitus, pendebat & ipſe animi anxius, ne (q
iam longe fuerat odoratus) fides Catholica circumuenta fraudibus perditorum hæreticorum, de
trimentum aliquod pateretur. Hinc ipſe primum, cum quæ Epheſi agerētur, penitus ignoraret, de
futuro euentu ſolicitus, tertio Idus Auguſti, biduo poſt illa habita ibi ſcelerata comitia, ad S. Fla-
uianum Conſtantinopolitanum Epiſcopum litteras dedit, dolens in primis, quod cum immenſæ
molis opus agitaretur, in quo fides Catholica magno diſcrimine laboraret, ipſe nihilominus diu-
a Leo epiſt. 21. tius ſiluiſſet: demum eum admonuit viriliter atque ſtrenue agere. eſt earum exordium [a]: Auget ſo-
licitudinem noſtram taciturnitas tua, &c.] Ac rurſus ad eundem ſcripſit, cum Hilarus diaconus
legatus fuga lapſus Romam perueniſſet, & ab ipſo de eo quod Flauiano ante eius diſceſſionem
contigiſſet certior redditus eſſet: cum hæc paucis ad ipſum ſcribens vigeſimanona menſis Septem
b Leo epiſt. 27. bris, certo fidoq. nuncio datis litteris ſignificauit [b]:

CXXXIV. Quę & quanta dilectio tua pro Catholicæ fidei defenſione patiatur, per diaconum, qui ab E-
pheſo furtim eſt lapſus, cognouimus. Et licet magnificemus Deum, qui te gratiæ ſuæ virtute con-
fortat; neceſſe eſt tamen nos dolere eorum ruinas, per quos veritas impugnatur. Quia uero proui- C
dentia Dei ſemper ſuis neceſſarium præſtat auxilium: ſcire debet fraternitas tua, nos pro commu
ni cauſa nihil eorum quæ agenda ſunt præterire; vt primitus ad ea quæ vniuerſitati Fidelium pro-
ſint, peruenire mereamur: Sin, eſt, vt fortiter interim dilectio tua toleret, quæ ſibi ad æternam glo-
riam non dubitat profutura. Perlator ſane breuis huius epiſtolæ fideli ſermone poterit enarrare,
quicquid illud eſt, ad quod, adiuuante Domino, ſtudio fidei & charitatis intendimus. Dat. tertio
Kalend. Octobris, Aetio & Protogene viris clariſſimis Conſſ.] ita quidem Leo, nuncio magis cre
dens ſecreta, quam litteris, quod timeret ne illæ ab aduerſarijs Flauianum cuſtodientibus intec-
ciperentur.

CXXXV. Sed quænam iſta, quæ litteris minime committenda putauit? illud nimirum, quod ipſe Leo
Leo Papa cele- Pontifex Synodum coegiſſet, in qua cuncta quæ more prædonum Epheſi ab Eutychianis hæreticis
brat Romæ Cō- geſta eſſent, penitus damnauit. Collegit enim quam citiſſime potuit S. Leo Epiſcoporum Occidē-
cilium. talium Synodum, in qua cuncta quæ perfidi illi præſumpſiſſent, Pontificio decreto reſcidit, irritaq.
penitus eſſe decreuit. His ergo peractis, ſumma celeritate de rebus Romæ geſtis ad Pulcheriā Au
c Extant to. 1. guſtam litteras dedit, & ad clerum Conſtantinopolitanum, necnon ad alios. At de Synodo tunc Ro D
Concil in præfa. mæ coacta reddendæ ſunt in primis litteræ Hilari diaconi tunc ad Pulcheriam Auguſtam ſcriptę,
Concil. Chalce. quæ ſic ſe habent [c]:

CXXXVI. Glorioſiſſimæ & piiſſimæ Auguſtæ Hilarus diaconus.
Hilarus ad Studium mihi fuiſſe poſt Synodum venire Conſtantinopolim, dicere non habeo: quando ma-
Pulcheriam. nifeſta neceſſitas erat, quæ me litteras beatiſſimi Papæ ad veſtram clementiam directas afferre
compelleret, & veſtræ pietati ac inuictiſſimo Chriſtiano Principi officium, quod debebam, vene-
rationis exoluere. Sed huic congruo meo propoſito illud impedimentum euenit, quod omnium
bonorum inimicum eſt, & Chriſtianorum ingemiſcit affectus, hoc eſt, Alexandrinus Epiſcopus in
damnatione virorum inculpabilium potentiſſimus. Nam poſtquam iniuſtæ eius voluntati atque
* conſilium ſententiæ communicare non potui, ad aliud concilium * terroribus atque inſidiis me euocare co-
natus eſt: quatenus me (quod abſit) aut ſeductionibus faceret conſentire ad condemnandum ſan-
ctiſſimum Flauianum, aut reſiſtentem teneret, vt mihi non eſſet licentia ad pietatem veſtram Con
ſtantinopolim percurrere, aut ad Romanam Eccleſiam remeare. Verumtamen confidens de auxi E
lio Chriſti, quod attinet ad damnationem reuerendiſſimi & ſanctiſſimi viri, innocentem me inte-
grumq. ſeruaui; licet nulla flagella, nulla tormenta me poſſent facere eius ſententiæ conſentire. Sed
omnibus derelictis, inde diſceſſi, per incognita & inuia loca Romam veniens; vt reuerendiſſimo
Papæ, omnium quæ in Epheſo geſta ſunt, idoneus nunciator exiſterem.

CXXXVII. Veſtra itaque veneranda clementia cognoſcat, a præfato Papa cum omni Occidentali Conci-
In Rom. Con- lio reprobari omnia, quæ in Epheſo contra canones per tumultus & odia ſæcularia a Dioſcoro E-
cil. damnata a- piſcopo geſta ſunt, & nulla ratione hæc in his partibus ſuſcipi poſſe, quæ per potentiam prædicti
cta Epheſi. non ſine læſione fidei, & præiudicio ſanctiſſimi viri innoxijq. commiſſa ſunt. Quæ vero conſtanti ac
forti auctoritate pro fide a me nunciata ſunt, ſuperfluum credo narrare: nam hæc ex litteris beatiſ-
ſimi Papæ poteritis cognoſcere. Vnde domina ſplendidiſſima atque clementiſſima Auguſta, ado-
randa veſtra pietas, in quibus libenter fecit initium, relinquere non debet, ſed hæc zelo religioſæ fi
dei conſtanti voluntate ſeruare.] hæc Hilarus ad Pulcheriam.

CXXXVIII. Quo autem menſe vel die Romæ Concilium contra Dioſcorum fuerit congregatum inde cer

tius

A tius cognoſcere potes, quod litterę a ſancto Leone Papa poſt Synodum celebratam ſcriptæ haben- *Tempus Congregati Romæ Concilij.*
tur octauo Idus Octobris: vt plane valeas intelligere, vel ea ipſa die, vel pridie eius diei idem Ro-
mæ ad deſtruenda Acta Epheſina fuiſſe Concilium celebratum; in quo quidem omnes Epiſcopi
in vnam conſpirantes ſententiam, in reſciſſionem male geſtorum Epheſi tulere ſuffragium, omniũ
animis ad deteſtabile facinus vlciſcendum incenſis. Extat enim ab hac Synodo data epiſtola ad
Archimandritas [a] hoc anno octauo Idus Octobris, & aliæ plures tertio Idus eiuſdem menſis [a] Leo epiſt. 25.
ab eadem Synodo ſcriptæ ad Theodoſium, ad Pulcheriam, ad clerum, & populum Conſtan- & ſupra epiſt. 22.23.25.26.
tinopolitanum.

Sed cum huiuſmodi Synodus ex plurimis prouincijs congregata eſſe dicatur in litteris Valẽ- CXXXIX.
tiniani & Gallæ Placidiæ, quas reddituri ſumus inferius: vnde, dices facultas ſuppeditata, vt tã bre-
ui temporis ſpatio tam magna Synodus potuerit congregari? Sed meminiſſe debes quæ haud pri-
dem dicta ſunt ex eiuſdem S. Leonis epiſtola ad Siciliæ Epiſcopos [b] data, moris fuiſſe annis ſin- [b] Leo epi. 4. c. 7.
gulis ad tertium Kalendas Octobris conuenire Romam Epiſcopos ad Synodum celebrãdam, ad
quam etiam iuſſit e Siciliæ inſula debere ternos accedere. Quamobrem opportune accidit, vt abſ-
B que alia Epiſcoporum vocatione, poſt Hilari diaconi reditum, Romæ ex priſtino vſu ſancta Syno-
dus cogeretur; in qua cum damnata eſſe Epheſina Acta teſtetur Hilarus ad Pulcheriam ſcribens,
& innuat S. Leo in epiſtola nouiſſime data ad Flauianum, nec de ea damnatione mentio habeatur *De cogenda Synodo vniuerſali conſilium.*
in Synodalibus litteris ad diuerſos miſſis: factum putamus vt ad tempus voluerit Leo Pontifex
iſta obtegi ſilentio, ob eam potiſſimum cauſam, quod ſperaret, vniuerſali Synodo in Italia cogen-
da, omnem illam Orientalium Eccleſiarum ruinã fore reſarciendam: Patres enim ipſi huiuſmodi
conſilium inierunt, vt de cogendo in Italia Concilio œcumenico ſcriberent ad Theodoſium Impe-
ratorem. litteræ autem ſic ſe habent [c]: [c] Leo epiſt. 25.

Leo Epiſcopus, & ſancta Synodus quæ in vrbe Roma conuenit, Theodoſio ſemper Auguſto. CXL.

Litteris clementiæ veſtræ, quas dudum ab B. Petri Apoſtoli ſedem pro Catholicæ fidei amore
miſiſtis, tantam fiduciam ſumpſimus defendendæ per vos veritatis & pacis, vt in cauſa tam ſim- *Epiſtola Synodalis ad Theodoſium Imp.*
plici tamq. munita nihil putaremus poſſe exiſtere quod noceret: præſertim cum ad Epiſcopale Cõ-
cilium, quod haberi apud Epheſum præcepiſtis, tam inſtructi ſint miſſi, vt ſi ſcripta quæ vel ad ſan-
ctã Synodũ, vel ad Flauianum Epiſcopum detulerunt, Epiſcoporum publicari auribus, Alexãdri-
C nus permiſiſſet Antiſtes: ita manifeſtatione puriſſimæ fidei, quam diuinitus inſpiratam & accepi-
mus & tenemus, omnium concertationum ſtrepitus quieuiſſet, vt nec imperitia vltra deſiperet,
nec occaſionem nocendi æmulatio reperiret. Sed dum priuatæ cauſę religionis exercentur obten-
tu, commiſſum eſt impietatẽ paucorum, quod vniuerſam Eccleſiam vulneraret. Vides ex his, pro-
be nouiſſe S. Leonem, ob odium aduerſus Flauianum conceptum, tum ab Imperatore, tum etiam
a Chryſaphio, omnia illa adeo funeſta Epheſi eſſe peracta pro Eutychete contra fidem Catholicã,
vt Flauianum e ſede deponerent, nulla habita ratione læſæ Catholicæ fidei: quod S. Leo deplorat,
qui & ſubdit:

Comperimus enim non incerto nuncio, ſed fideliſſimo rerum quæ geſtæ ſunt narratore, Hilaro CXLI.
diacono noſtro (qui vix, ne ſubſcribere per vim cogeretur, effugit) conueniſſe ad Synodum pluri-
mos ſacerdotes, quorum vtique frequentia conſultationi & iudicio profuiſſet, ſi is qui ſibi locum
principem vendicabat, ſacerdotalem moderationem cuſtodire voluiſſet, vt (ſicut moris eſt) omniũ
ſententijs ex libertate prolatis, id tranquillo & æquo cõſtitueretur examine, quod & fidei congrue-
ret, & errantibus ſubueniret. In ipſo autem iudicio, non omnes qui conuenerant, interfuiſſe cogno-
D uimus: nam alios reiectos, alios didicimus intromiſſos, qui pro ſupradicti ſacerdotis arbitrio
impijs ſubſcriptionibus captiuas manus dederunt, quod nociturum ſtatui ſuo ſcirent, niſi impera-
ta feciſſent: talemq. ab ipſo prolatam eſſe ſententiam, vt dum homo vnus impetitur, in omnem Ec-
cleſiam ſæuiretur. Quod noſtri ab Apoſtolica ſede directi adeo impium & Catholicæ fidei contra-
rium eſſe viderunt, vt ad conſentiendum nulla potuerint oppreſſione compelli: conſtanterq. in ea-
dem Synodo (vt decuit) fuerunt proteſtati, nequaquam id quod conſtituebatur, ſedem Apoſtolicã
recepturam: quoniam re vera omne Chriſtianæ fidei ſacramentum (quod abſit) a temporib. veſtrę
pietatis excluditur, niſi hoc ſceleſtiſſimum facinus, quod cuncta ſacrilegia excedit, aboleatur.

Quia vero diabolica nequitia ſubtiliter fallit incautos, & ita quorumdam imprudentiam per CXLII.
ſimilitudinẽ pietatis illudit, vt pro ſalubribus perſuadeat nocitura: remouete, quæſumus, a veſtræ
pietatis conſcientia periculum religionis & fidei; quodq. in ſæcularibus negotijs legum veſtratũ
æquitate conceditur, in rerum diuinarum pertractatione præſtate, vt Chriſti Euangelio vim non
afferat humana præſumptio. Ecce ego, Chriſtianiſſime & venerabilis Imperator, cum conſacerdo-
tibus meis implens erga reuerentiam clementiæ veſtræ ſinceri amoris officiũ, cupiensq. vos pla-
E cere per omnia Deo, cui pro vobis ab Eccleſia ſupplicatur, ne ante tribunal Chriſti Domini rei de
ſilentio iudicemur: obſecramus coram vnius Deitatis inſeparabili Trinitate, quæ tali facto lædi-
tur, cum ipſa veſtri ſit cuſtos & auctor Imperij, & coram ſanctis Angelis Chriſti, vt omnia in eo
ſtatu eſſe iubeatis, in quo fuerunt ante omne iudicium, donec maior ex toto Orbe ſacerdotum nu-
merus congregetur; nec alieno peccato patiamini vos grauari. Quia (quod neceſſe eſt nos dicere)
veremur, ne cuius religio diſſipatur, indignatio prouocetur.

Præ oculis habete, & tota mentis acie reuerenter aſpicite B. Petri gloriam, & communes cum CXLIII.
ipſo omnium Apoſtolorum coronas, cunctorumq. martyrum palmas, quibus alia non fuit cauſa
patiendi, niſi confeſſio veræ diuinitatis & veræ humanitatis in Chriſto. Cui ſacramento quia im-
pie nunc a paucis impudentibus obuiatur: omnes partium noſtrarum Eccleſiæ, omnes manſuetu- *De Synodo in Italia habenda admonet.*
dini veſtræ cum gemitibus & lacrymis ſupplicant ſacerdotes, vt quia & noſtri fideliter reclama-
runt, & ijſdem libellum appellationis Flauianus Epiſcopus dedit, generalem Synodum iubeatis
intra Italiam celebrari, quæ omnes offenſiones ita aut repellat, aut mitiget, ne aliquid vltra ſit vel

in fide

in fide dubium, vel in charitate diuiſum; conuenientibus vtique Orientalium prouinciarum Epiſcopis; quorum ſi qui ſuperati minis atque iniurijs a veritatis tramite deuiarunt, ſalutaribus remedijs in integrum reuocentur. ipſiq. quorum eſt cauſa durior, ſi conſiliis melioribus acquieſcant, ab Eccleſiæ vnitate non excidant. A

CXLIV. Quam autem poſt appellationem interpoſitam hoc neceſſarie poſtuletur, canonum Nicææ habitorum decreta teſtantur, quæ a totius mundi ſunt ſacerdotibus conſtituta, quæq. ſubter annexa ſunt. Fauete Catholicis, veſtro more, parentumq. veſtrorum. Date defendendæ fidei libertatem, quam, ſalua clementiæ veſtræ reuerentia, nulla vis, nullus poterit mundanus terror auferre. Cum enim Eccleſię cauſas, tum regni veſtri agamus & ſalutis, vt prouinciarum veſtrarum quieto iure potiamini; defendite contra hæreticos inconcuſſum Eccleſiæ ſtatum, vt & veſtrum Chriſti dextera defendat Imperium. Dat. III. Idus Octobris, Aſterio & Protogene viris clariſſimis Coſſ.] Felix plane Theodoſius, ſi patrem audiſſet S. Leonem talia monentem. Sed quod contempſit, illud plane ipſi euenit, quod vaticinatus eſt idem ſanctiſſimus Pontifex, nimirum fore, vt niſi audiret, aduerſum ſe diuinam prouocaret indignationem, cæliruſq. vindictam acceleraret. Etenim qui tot tantaq. illi præſtitit beneficia Deus creator omnium, terribilem, qui aufert ſpiritum Principum, ſe in B
a Pſal. 75. eum iuxta Prophetam [a] oſtendit: talem ipſe poſtea (vt ſuo loco patebit) infelix expertus eſt Deũ, antea ſemper erga ipſum ampliſſimum bonorum largitorem.

CXLV. *Plures ſcriptæ ex Synodo litteræ.* Porro qui ex Synodo has ad Theodoſium litteras dedit Synodales, priuatim idem S. Leo alias ad ipſum litteras ſcripſit eodem die ſub iiſdem Conſulibus: eſt earum exordium [b]: Olim & ab initio in Conciliis celebratis tantam nos percepimus a beatiſſimo Petro Apoſtolorum Principe fiduciam, vt auctoritatem habeamus ad veritatem pro noſtra pace defendendam, quatenus nulli li-
b Leo epiſt. 24. ceat ſic eam munitam in aliquo commouere, dum repente læſio remouetur, &c.] Rurſum vero eodem argumento quo ſuperiores, ſcripſit idem S. Leo ex eadem Synodo Romæ collecta ad Pulcheriam Auguſtam Synodalem epiſtolam eadem die, tertio Idus Octobris [c], necnon alias ad *clerum*
c Leo epiſt. 26. populumq. Conſtantinopolitanum & ipſas duplices [d]. Alias præterea adiecit ad Archimandri-
d Leo epiſt. 23. tas [e] Conſtantinopoli agentes, illud in primis hortatus, vt in communione atque dilectione ipſo-
e Leo epiſt. 28. rum Epiſcopi Flauiani perſiſterent, nec ſinerentur violentia tempeſtatis in tranſuerſum agi, neq.
f Leo epiſt. 29. communicarent cum intruſo æque impie per Dioſcorum pſeudoepiſcopo Anatolio. Aliæ [f] inſuper eodem die hoc anno leguntur a S. Leone epiſtolæ ad Anaſtaſium atque Iulianum Epiſcopos C
eadem ex cauſa conſcriptæ, quas, ſi libet, lector conſulere ipſe poterit: hæc nobis ſatis ad rerum geſtarum hiſtoriam quam veriſſimam iuſinuandam. Miſit autem ipſe S. Leo has omnes litteras per certos fidoſq. Apoſtolicæ ſedis nuncios, nimirum Epiphanium atque Dionyſium S. R. E. Nota-
g Leo epiſt. 23. rios, vt idem indicat in poſterioribus litteris [g] ad clerum Conſtantinopolitanum Idibus Octobris hoc anno datis.

CXLVI. Opportune autem contigit, vt hoc ipſo tempore celebratæ Romæ Synodi, in Vrbe eſſet Imperator Valentinianus vna cum Eudoxia coniuge Auguſta, & Galla Placidia ipſius Valentiniani Imperatoris matre. venerant enim, ex more, ad ſacra Apoſtolorum limina. Porro iidem, vt pij Prin-
h Extant tom. 1. Conc. ante Chal. Concil. cipes, exhorruerunt, cum quæ Epheſi tyrannice facta eſſent, audiſſent. ad quod immane facinus deſtruendum ſinguli ſingulas dedere in Orientem litteras, atque Valentinianus in primis his verbis ad Theodoſium ſcribens [h]:

CXLVII. *Valentinianus ad Theodoſiũ.* Domino meo Theodoſio glorioſiſſimo Victori ac Triumphatori perpetuo Imperatori & *patri* Valentinianus glorioſus Triumphator ſemper Auguſtus & filius.

Cum aduenissem in vrbem Romam, ad Diuinitatem placandam, ſequenti die ad baſilicam D
Apoſtoli Petri proceſſi: & illic poſt venerabilem noctem diei Apoſtoli, & a Romano Epiſcopo, & ab alijs cũ eo ex diuerſis prouincijs congregatis rogatus ſum ſcribere veſtræ mãſuetudini de fide, quæ cum ſit cõſeruatrix omnium animarum, dicitur perturbata: quã nos a noſtris maioribus traditam debemus cum omni competente deuotione defendere, & dignitatem propriæ venerationis
Rom. Pont. de fide & ſacerdotibus iudicat. beato Apoſtolo Petro intemeratam & in noſtris temporibus cõſeruare; quatenus beatiſſimus Romanæ Eccleſiæ Epiſcopus, cui principatum ſacerdotij ſuper omnis antiquitas contulit, locum habeat ac facultatem de fide ac ſacerdotibus iudicare, Domine ſanctiſſime pater & venerabilis Imperator. Hac enim gratia ſecundum ſolemnitatem Conciliorum & Conſtantinopolitanus Epiſcopus eum per libellos appellauit propter contentionem quæ orta eſt de fide.

CXLVIII. Huic itaque poſtulanti, & coniuranti ſalutem noſtram communem, annuere non negaui, quatenus ad tuam manſuetudinem meam petitionem ingererem: vt prædictus ſacerdos, congregatis ex omni Orbe etiam reliquis ſacerdotibus intra Italiam, omni præiudicio ſummoto, a principio omnẽ cauſam, quæ vertitur, ſolicita probatione cognoſcens, ſententiam ferat, quam fides & ratio
* dignitatis veſtræ diuinitatis * expoſtulat. Non debet enim noſtris temporibus contra religionem turbatã E
petulantia præualere, dum incommota fides hactenus fuerit conſeruata. Ad perfectiorem vero agnitionem veſtræ dignitatis direximus etiam Geſta, per quæ deſideria & acclamationes omnium pietas veſtra cognoſcat.] hactenus Valentinianus ad Theodoſiũ. Galla autem Placidia in hunc modum ad eumdem Imperatorem Theodoſium [i]:

i Extat ante Cõcil. Chalced. to. 3. Concil. Domino Victori Theodoſio Triumphatori ſemper Auguſto filio Galla Placidia pijſſima & perpetua Auguſta mater.

CXLIX. *Galla Placidia ad Theodoſiũ.* Dum in ipſo ingreſſu ciuitatis antiquæ hanc curam habuiſſemus, vt cultum beato Petro Apoſtolo redderemus, in ipſo adorando altari martyris reuerendiſſimus Leo Epiſcopus, paululum ſe poſt orationem retinens, propter Catholicam fidem apud nos defleuit, ipſum ſimiliter ſummum Apoſtolorum, quem nuper audieramus, teſtem obijciens, Epiſcoporum multitudine circũſeptus, quos ex innumerabilibus ciuitatibus Italiæ pro principatu proprij loci, ſeu dignitate collegit; & verbis permiſcens lacrymas, ad communionem ſui fletus noſtros quoque gemitus prouocauit.

Non mo-

Digitized by Google

A Non modicum dettimentum eſt,ex his quæ geſta ſunt,vt fides,quæ tantis temporibus regula CL.
riter cuſtodita eſt a ſacratiſſimo patre noſtro Conſtantino , qui primus Imperator reſplenduit
Chriſtianus,perturbata ſit ad arbitrium vnius hominis,qui in Synodo Epheſinæ ciuitatis odium
& contentiones potius exercuiſſe narratur,militum præſentia & metu impetens Conſtantinopoli
tanæ ciuitatis Epiſcopum Flauianum,eo quod libellum ad Apoſtolicam ſedem miſerit,& ad om-
nes Epiſcopos harum partium per eos qui directi fuerũt in Concilium * a reuerendiſſimo Epi- * Concilio
ſcopo Romæ,qui ſecundum definitiones Nicæni Concilij conſueti ſunt intereſſe, Domine ſacratiſ
ſime fili venerabilis Imperator.]

CLI. Hac itaque gratia,tua manſuetudo tantis turbis reſiſtens,veritatem immaculatã fidei Catholi
cæ religionis ſeruari præcipiat:vt ſecundum formam & definitionem Apoſtolicæ ſedis, quam &
nos tamquam præcellentem ſimiliter veneramur,in ſtatu ſacerdotij illæſo manente per omnia Fla
uiano,ad Concilij & Apoſtolicæ ſedis iudicium traſmittatur:in qua primus ille,qui cæleſtes cla-
ues dignus fuit accipere,principatum Epiſcopatus ordinauit.Quando ſcilicet decet nos huic ma-
xime ciuitati,quæ domina eſt omnium ciuitatum tuarum,in omnibus reuerentiam cõſeruare. Di
B ligentius autem etiam in hoc prouidere,ne quod priſcis temporibus noſtra generatio cuſtodiuit,
ſub nobis imminui videatur,& per præſens exemplum ſchiſmata generentur inter Epiſcopos &
ſanctam Eccleſiam.]huculq. Galla Placidia ad Theodoſium. Eadem ferme Eudoxia [a] filia Au- a Extat ibid an
guſta ad patrem Auguſtum ſcripſit:at non eſt opus omnes hic deſcribere tunc datas epiſtolas , te Concil. Chal.
niſi tantum quæ ab eadem Galla Placidia tunc eadem occaſione data fuit ad Pulcheriam Impera b Ibid. ante Cõ
tricem,digna quidem perpetuis monumentis,quæ ſic ſe habet [b]: cil. Chalced.

Galla Placidia piiſſima ſemper Auguſta Aeliæ Pulcheriæ piiſſimæ ſemper Auguſtæ filiæ. CLII.

Vt Romam frequentibus concurſionibus adæque deſideremus inſpicere,cauſa nobis eſt am- *Galla Placi-*
plectendæ religionis,vt terminis Sanctorum noſtram exhiberemus præſentiam:quos certum eſt, *dia ad Pulche*
pro ſua virtute in cæleſtibus conſtitutos,neque inferiora deſpicere. Nos,inquam , ſacrilegum eſſe *riam.*
credimus,ſi ſolemnium ordinem denegemus. Cum igitur beato Apoſtolo Petro noſtram præſen-
tiam dediſſemus:illic multitudine ſacerdotum reuerendiſſimus Leo Papa circumdatus,pro digni
tate ſui loci,nos primus adijt. Qui propter interpoſitam gemitus ſui triſtitiam deſiderium plene
ſuum verbis inſinuare non potuit. Vicit tamen conſtantia ſapientiæ ſacerdotis,vt lacrymas paulu
C lum retineret;& cauſam violatæ fidei,tamquã huius vindex,manifeſto ſermone proferret. In quo
ſermone cognouimus,noſtris temporibus Catholicam fidem eſſe turbatam,quam a diuo patre no
ſtro Conſtantino noſtri generis parentes hactenus ſeruauerunt . . . .

CLIII. Secundum voluntatem namque eiuſdem prauum aliquid aduerſus ſacerdotem Conſtantino-
politanum excitatum dicitur. Nos itaque in Epheſino Concilio,in quo nullus ordinem ſacerdotũ
cuſtodiuit neque menſuram,ſine conſideratione Diuinitatis omnia eſſe geſta cognouimus,quate
nus præſumptio & iniuſtitia in quorundam damnationem vim obtinuiſſe * dicatur:quæ noſtris * obtinere
temporibus terribilia eſſe videntur. Debet itaque fides propiæ valere,ſanctiſſima atque venerabi
lis filia Auguſta. Igitur tua clementia ſecundum Catholicam fidem(quod ſemper nobiſcum fecit)
& nunc ſimiliter conſpirare dignetur:vt quicquid in illo tumultuoſo miſerrimoq. Concilio con-
ſtitutum eſt,omni virtute remoueatur:vt omnibus integris permanentibus, ad Apoſtolicæ ſedis
Pontificem,in qua primus Apoſtolorum beatus Petrus,qui etiam claues regni cæleſtis ſuſcipiens
ſacerdotij principatum tenuit,Epiſcopatus cauſa mittatur. Debemus enim primatũ in omnibus
immortali conſeruationi * tribuere,quæ totum mundum propriæ virtutis dominatione comple * conuerſationi
D uit,& noſtro Imperio Orbem gubernandum,ſeruandumq. commiſit.]hactenus ad Pulcheriã Gal
la Placidia.

CLIV. Porro quo tempore hæ omnes datæ ſint litteræ,accuratius perueſtigandum eſt,ne quis putet
de natali die Apoſtoli Petri,qui vbique & ſemper vigeſimanona Iunij celebrari conſueuit,Valen-
tinianum Imperatorem in litteris ad Theodoſium datis intellexiſſe,vbi ait:Poſt venerabilem no
ctem diei Apoſtoli.]nam eo tempore ne ipſa quidem Epheſina Synodus celebrata erat , in qua
tot nefanda idem queritur eſſe commiſſa. Sed quæ alia dies ſolemnis Romæ Principis Apoſtolo-
rum? Equidem puto debere intelligi de die dedicationis eiuſdem baſilicæ,quæ ſolemniſſimo ritu
ſolita eſt celebrari decimaoctaua Nouembris: ad quam exiſtimamus retentos fuiſſe Epiſcopos
qui Synodo interfuerunt,vel vt expectarent quid Theodoſius ad datas ab eis litteras reſpõderet;
vt ſi placuiſſet illi generale Concilium(vt petierant)in Italia peragi,abſque alia mora & viarum
diſpendio ſe eo omnes æque conferrent.

CLV. At quid primum Theodoſius ad Leonis Papæ & totius Synodi litteras reſponderit,licet non
conſtet:ex illis tamen quas idem reſcripſit ad Valentinianum Auguſtum , Gallam Placidiam &
E Eudoxiam filiam Auguſtas,ſatis intelligi poſſe videtur. Audi vero litteras perbreues a Theodo- c Extant ante
ſio ad Valentinianum redditas [c]: Conc. Chalcedon. tom. 1. Conc.

Domino meo Valentiniano Auguſto Theodoſius.

CLVI. Et Romam perueniſſe tuam manſuetudinem , & petitionem oblatam a ſene reuerendiſſimo
Patriarcha,in ipſo principio litterarum , ex tua maieſtate ſignificatum eſt. Et de tua quidem in-
columi in Romanam vrbem reuerſione gratias competentes diuinæ maieſtati reddidimus,domi
ne ſanctiſſime fili,& venerabilis Imperator. De his autem quæ dixit memoratus reuerẽdiſſimus
vir,indicatum eſt ad eumdem latius atque plenius(ſicut arbitrati ſumus)& cognouit nos in nul-
la parte a paterna religione & maiorũ traditione reſilijſſe. Nihil aliud volumus,q̃ ſacramenta pa-
terna per ſucceſſionem nobis tradita inuiolabiliter cuſtodire. Propter hanc igitur cauſam,quoniã
quoſdã cognouimus ſanctiſſimas Eccleſias nocibili nouitate turbare,Synodũ decreuimus Ephe-
ſi fieri. In præſentia quippe reuerendiſſimorum Epiſcoporum cum multa libertate,& integra ve-
ritate,& indigni ſacerdotio amoti ſunt;& qui iudicati ſunt eſſe digni,ſuſcepti ſũt. Nihil igitur ab
his con-

his contrarium tegulæ fidei, aut iuſtitiæ factum eſſe cognoſcimus. Omnis igitur cõtentio ſacto iudicio examinata eſt. Flauianus autem, qui reus inuentus eſt læſibilis nouitatis, debitum excepit: & hoc remoto, omnis pax & omnis concordia tegnat in Eccleſijs, & nihil aliud quam vetitas viget.] hactenus ipſe. A

CLVI. Vides ne, lector, quam difficile ſit Ptincipes, cum ſemel tuendam ſuſceperint iniuſtam cauſam, oſtenſa licet veritate, in rectum iter flecti & teuocari, quamuis millies cettiſſimis teſtificationibus arguantur etroris? Conſideras inſuper, quam facile ſubdoli cõſiliarij animum Principis, licet piũ, falſis relationibus atque ſuaſionibus in præceps agant? Ita plane hac ex patte infeliciſſimi Ptincipes deplotandi, qui & facilius in errorem inducantut, & difficilius cotrigantur. Sed reliqua proſequamut. Sunt quidem eiuſdem genetis aliæ Theodoſij litteræ, quas ad Gallam Placidiam, & ad filiam Eudoxiam reddidit: at non opus ſingulas recitate. Quæ autem Pulcheria ad S. Leonem reſcripſerit, ignoramus: quam tamen ſt tenue ac fortitet aduetſus impios & impietatem egiſſe, dicemus anno ſequenti.

CLVII. *Galla Placidię obitus.* Quod inſuper ad Gallam Placidiam ſpectat: quoniam poſt litteras (vt vidimus) hoc anno datas tum ad Theodoſium Imperatorem, tum etiam ad Pulchetiam Auguſtam, nulla vſqnam de ipſa mentio habetur, haud diutius creditur fuiſſe ſuperſtes, ſed extremũ clauſiſſe diem, femina quidem magni conſilij, & diuerſis agitata caſibus, in qua potiſſimum enituit Chriſtiana religio: quod & cuſa numiſmata præſeferunt, dnm nomen Chriſti ſuper dextetum geſtaſſe brachium, vnum ex ijs, quod hic tibi reddimus, docet. B

a

a Num. auro Lælij Paſqualini Rom.

C

Deo autem Imperium acceptum tuliſſe, cælitus demiſſa corona voluit demonſtrati: & nonniſi Crucis virtute inſurgentes cohibuiſſe tyrannos, ſignum Victoriæ Crucem dextera tenentis oſtendit. Maximo quidem damno Valentinianum orbatum fuiſſe matre, eius poſteriora in deteriora prolapſa, & in interitum tandem adducta, facile declararunt.

CLVIII. In muſiuo opere ſuper arcum maiorẽ baſilicæ S. Pauli memoria eſt Gallæ Placidiæ iſtis verſib.

PLACIDIAE PIA MENS OPERIS DECVS HOC *faciebat*.
SVADET PONTIFICIS STVDIO SPLENDERE LEONIS.

Porro ipſam quinto Kalendas Decembris diem obijſſe, ſepultamq. eſſe Rauennæ in eccleſia ſanctorum martyrum Nazatij & Celſi, adhucq. extare monumentum ipſius, fidem facit qui erudite ſcripſit res Rauennates Hieronymus Rubeus. Verum de Galla Placidia hactenus. D

CLIX. *Dioſcori execrandũ ſcelus.* Sed quid interca nefarius Dioſcorus, cum reuerſus eſt Alexandriam? Perinde ac ſi ad hoc vnũ natus eſſet, vt mortales omnes peccando ſuperaret, & ſcelera perpetraret quæ nullus perditorum hactenus cogitaſſet: colligens paucotum Epiſcoporum Cõcilium (haud enim plures, quod facinus exhotrerent, valuit impudens ſuæ impudentiæ atque dedecoris habere conſortes) auſus eſt in S. Leonem Romanum Pontificem excommunicationis ſententiam iaculare. Tali glorientut Nouatores anteſignano, tantoq. exultent auctore, qui ptimus a ptimatio, cui ſubiectus erat, Antiſtite, & a quo ducebat originem, & poteſtatem accepetat, rebellans, illo afflatus ſpiritu quem eructat infernus, ferre in eum ſententiam anathematis auſus eſt. Teſtatur id quidem Liberatus Diaconus [b]: Sed ipſa Acta Concilij Chalcedonenſis hæc his verbis habent ex Theodori libello [c]:

b Liberat. Diac. c. 12.
c Concil. Chalced. Act. 1.

CLX. Hic autem ſanctiſſimus, magis autem circa omnia ferociſſimus (*Dioſcorus ſcilicet*) in conſuetudine habens leges præuaricari, nihil arbitrans quod ab ipſo in ſanctæ & ſacræ memoriæ Flauianum commiſſum eſt, inſuper ad mala maiota ſe vettit. Excommunicationem faciens contta ſanctiſſimum & beatiſſimum Apoſtolicæ ſedis magnæ Romæ Epiſcopum, ſuaſit ſubſctibere, qui cum ipſo de Aegypto exierunt, ſanctiſſimis Epiſcopis plus minus numero decem: neque enim plures auſi ſunt exire cum ipſo: propter ea, quæ ab ipſo in Epheſo contra leges peracta ſunt; aliquoties cõminans, aliquoties volentes decipiens. Vnde lacrymantes atque gementes nefandæ illi chartæ ſubſcripſerunt.] hæc ipſe in libello Theodorus. Mirum dictu, longe maiorem numerum Epiſcoporũ, qui Epheſi in Concilio hæreſi Eutychianæ contra fidem Catholicam ſubſcriberent, inuenit Dioſcorus, quam cum in Romanum Pontificem damnationis ſententiam protulit: adeo enim omnes inauditum hactenus exhorruere facinus & ſunt execrati portentum, vt licet hæretici facti eſſent, & Catholicæ fidei aduetſarij, veriti tamen ſint maieſtatem ſublimitatemq. Apoſtolici throni. Sed audi Liberatum Diaconum [d]: Aegyptij, Thraces, & Palæſtini Epiſcopi (*præter quã in anathemato Leonis Papæ*) Dioſcorum ſequebantur; Orientales, Pontici, & Aſiani partes ſanctæ memoriæ Flauiani: quod ſchiſma permanſit vſque ad obitum Theodoſii Ptincipis.] hæc Liberatus. E

d Liberat. in Breui. c. 12.

CLXI. Ceterum illi ipſi qui Dioſcorum ſectati fuerunt, ſed inuiti, poſtea autem ab eo facta deteſtati ſunt; haud tamen tantæ erant animi conſtantiæ, vt licet ad ſuas ſedes reuerſi eſſent, in ipſum facti

pœnitentes

A pœnitentes inſurgerent;ſed iacturam ſedium timẽtes,mærorem ſilentio deuorabant. Proh dolor!
eo ſtatu repoſita tunc erat Orientalis Eccleſia,vt non reperiretur qui ex aduerſo conſurgeret con-
tra neſandam impietatem,nec qui libere loquens,ſtaret [a] pro muro domui Iſrael, quæ ſua eſſent a Ezech. 13.
ſingulis quæritantibus,& non quæ Domini. Deplorat hæc quidem Theodoretus in epiſtola hoc
eodem tempore ad Ioannem Epiſcopum Germaniciæ ſcripta,qua cum fœda turpiſq. facies Orien b Theod. epiſt. 135.
talis Eccleſiæ exprimatur,ad rerum geſtarum exactam ſcientiam hic eam deſcribere, operæpre-
tium ducimus:ſic enim ſe habet [b]:

Priores literas cum primum accepi,reſcripſi:De rebus vero quæ in illis habentur,vel præſen-
tibus,nihil boni ſperare licet. Vereor enim omnino de apoſtaſia & defectione. Dum enim illi qui CLXII.
lugent & dolent pro ijs quæ(vt aiunt)Epheſi violenter geſta ſunt,aliqua pœnitentia non corrigan *Status miſerãdus lapſorũ Epiſcoporum.*
tur:ſed potius perſiſtentes in iis quæ impie ipſi auſi ſunt,& ſuperædificant iniuſtitiam ſimul & im-
pietatem.& quod ceteri neq. illis conſulunt,vt res ab illis audacter geſtas damnent,& tamquã ma-
las abrenuncient & vituperent;neque vitant eorum commercium, tamquam perſeuerantium in
iniquitatibus:quid boni licet inde ſperare?Si enim laudarent quæ geſta ſunt tamquam bene & re
B cte ſe habentia,merito perſiſterent in iis quæ ab ipſis laudarentur.Dum vero lugent(vt aiunt)& ne
ceſſitate & vi ea feciſſe dicunt:qua igitur de cauſa non refutant & abrenunciant quæ impie & ini-
que geſſerunt?ſed potius quæ præſentia ſunt,licet ſint breui tempore duratura,rebus futuris præ-
ponuntur.

Cur etiam aperte mentiuntur,& aiunt,nihil circa dogmata innouatum? Propter quas cædes CLXIII.
& magicas artes ego eiectus ſum?Alius quãnam adulteria perpetrauit?Alius quæ ſepulchra effo-
dit?Perſpicuum eſt etiam barbaris,quod propter dogmata me & alios eiecerunt. Dominũ enim
Domnum Antiochenum Epiſcopum,quaſi capitula non recepérit (*Cyrilli videlicet*)depoſuerunt
optimi illi,omni laude digna ipſa vocantes,& perſiſtere in illis confitentes.Ego enim eorum depo
ſitiones legi. Me vero tamquam hæreſis principem damnauerunt,& alios ſimiliter eadem de cau-
ſa eiecerunt.]& inferius: Non igitur ludant,atq.impietatem occultent, quam linguis & manibus
confirmarunt & aperte oſtenderunt.Si vero hæc non ita ſe habent,dicant cædium cauſas, ſateãtur
Saluatoris noſtri naturarum diſtinctionem & vnionem ſine confuſione:dicant quod etiam poſt v-
nionem integra & diuinitas & humanitas permanſit. Deus non irridetur,&c.] multa enim habet
C de inſtabilitate eorum pro aura ſpirante ſeſe vndiquaq. vertentium.Sic igitur infelices iſti, perin-
de atque in dogmatibus nihil eſſet innouatum,quod in pſeudoſynodo Epheſina ab omnibus rece-
pta eſſet Nicæna fides,gloriabantur Catholico nomine,cum tamen recentem Eutychetis hęreſim
minime auderent condemnare.Cetera autem(vt quæque reddamus ſuis temporibus tempora)di
cemus anno ſequenti.

Hoc ipſo anno ſub eodem Conſulatu Protogenis & Aſterij defunctam eſſe Marinam Arcadij CLXIV.
filiam,Theodoſii ſororem,habet Marcellinus in Chronico:verũ mendoſe ibi legitur Marina vxor *Marinæ obitus.*
Theodoſij,dicenda ſoror Eudocia enim vxor Theodoſij erat,eademque etiam poſt obitum eius ſu
perſtes. Porro Marina iſta laude digniſſima(vtpote alumna *S.* Pulcheriæ maioris natu ſororis) in
ſanctæ virginitatis profeſſione educata conſenuit, atq. diem in eodem vitæ inſtituto clauſit extre-
mum,admirante plane orbe terrarum,quod ipſa Regia fuerit conuerſa in monaſterium; de qua
plane in Gallijs S.Encherius ſcribens ad Valerianum magna cum admiratione habuit mentionẽ,
his verbis:Nonnulli quoq.ex recentioribus extiterunt,atque hac noſtra tempeſtate Principes,qui
ad agnitionem veri Regis propius acceſſerunt,ſummumq. illum Dominum dominorum ſumma
cordis contritione confeſſi ſunt.Ad tantam diuinæ maieſtatis reuerentiam etiam vterq. ſexus ex
D aula exhibuit.]hæc S.Eucherius alludens ad Theodoſium eiuſq. ſorores,ea ſcribens, cum nondũ il
le in deteriora prolapſus,egregium ſpecimen ſanctitatis edebat.At iam tantorum pertæſa malorũ
ad feliciora feſtinat oratio;diuque triſtium narratione detenta, fatigataq. immenſarum Eccleſiæ
cladium dictione,ad tranquilliora ſuſpirat.

IESV CHRISTI ANNVS 450. | LEONIS PAP. ANNVS 11. | THEODOSII 43. VALENTINIANI 26. IMPP.

QVinquageſimus poſt quadringenteſimum Domini illuxit annus,Iubilei numero cõſecratus, I.
fauſtus & felix:quo depulſis tandem tenebris,cælitus miſſa lux obtectas caligine Orienta- *Annus benignitatis.*
les illuſtrauit oras, & Occidentales mærore ſquallentes exhilarauit: Etenim moritur Theo-
E doſius Imperator,cuius fauore impietas mirum in modum inualuerat: ac neci traditur malorum
omnium Chryſaphius auctor,& inuentor hæreſis Eutyches exulat,atq.ad damnationem Dioſco-
ri iam iudicium præparatur.Vt plane Propheticum illud licuerit occinere canticum [c]: Quomo- c Iſai. 14.
do ceſſauit exactor,quieuit tributum?contriuit Dominus baculum impiorum, virgam dominan-
tium.]Tot igitur donis,tantiſq.muneribus diuinitus impertitis circumagitur præſens annus, dicẽ
dus plane præ bonorum fœcunditate Annus benignitatis;cui & aptari poteſt illud Dauidicum [d]: d Pſal. 64.
Benedices coronæ anni benignitatis tuæ,& campi tui replebuntur vbertate.]cum,euulſis zizaniis
valles abundarunt frumento,& induti ſunt arietes ouium,lapſis nimirum Epiſcopis per pœniten-
tiam reſtitutis. Tam itaq.felix annus aperitur Conſulibus Valentiniano ſeptimum cum Auieno
collega, de quo pluribus meminit Sidonius ad Heronium [e]. Sed quo ordine cuncta hæc a Deo e Sidon. libr. 2. epiſt. 9.
ſint hoc anno dona conceſſa,iam aggredimur enarrare.

Magna illa pietate inſignis Auguſta Pulcheria virgo(cui ſicut Neſtorij, ita & Eutychetis dã II.

nationem acceptam fert Summus Pōtifex Leo) cum hactenus ob domeſticas quas vidimus ſimultates vitam agens pene monaſticam, procul a negotijs ſeſe in Hebdomo cōtinuerit: more inſtar Deboræ, vbi deeſſe vidit qui pugnarent prœlia Domini, fide armata proceſſit, nec ceſſauit, quouſq. religionem proſtratam erexit. Has quidem illi laudes tribuit ſanctus Leo, qui vbi ab eadem litteras accepiſſet, magna ſpe erectus ad ipſam hoc anno menſe Martij iſta reſcripſit [a]: A

a Leo epiſt. 31.

III. *Leo Papa ad Pulcheriam.*

Gaudere me plurimum & exultare in Domino pietatis tuæ ſcripta fecere, quibus euidenter oſtenditur, quantum Catholicam diligas fidem, & quantum hæreticum deteſteris errorem. Hæreſis quippe eſt nimis impia, & Euangelio veritatis inimica, quæ non portionem aliquam lædere, ſed ipſa religionis conatur fundamenta conuellere, negans ſempiterni Patris Filium ſempiternum de vtero beatæ Virginis matris veram carnem noſtræ ſumpſiſſe naturæ; & eos damnatione percellēs, qui ab Euangelica & Apoſtolica fide nullo deduci errore potuerunt, illudq. fruſtra prætendens, quod Nicænæ Synodi fidem teneat, cuius eum conſtat eſſe alienum, glorioſiſſima Auguſta. Vnde quia non deſerit Eccleſiam ſuam diuina protectio, dicente Domino [b]: Ecce ego vobiſcum ſum vſque ad conſummationem ſeculi: eodem quoq. opere & tempore Spiritus Dei & clementiæ veſtræ ſollicitudinem & curam noſtri cordis accendit, vt de remedijs procurandis eadem vtrique cuperemus. B Quæ prius popoſci, nunc quoq. inſtantius peto, maiore vtens fiducia deprecandi, poſteaquam præſidium venerandæ exhortationis accepi, ſperans ad futuram miſericordiam Dei, vt cooperante veſtra clementia, peſtiferi erroris poſſit morbus auferri: vt quicquid ipſo inſpirante atq. auxiliante, potuerit ſalubriter fieri, cum veſtræ fidei laude peragatur: quoniam res humanæ aliter tutæ eſſe nō poſſunt, niſi quæ ad diuinam confeſſionem pertinent & regia & ſacerdotalis defendat auctoritas. Data XVI. Kalendas Aprilis, Valentiniano Aug. VII. & Aueno viris CC. Coſſ. Æra quadringenteſima octogeſimaoctaua.] hæc ad ſanctam Pulcheriam Leo Papa.

b Matth. 28.

IV. *Leo hortatur Archimandritas.*

Eadem quoq. die ad Archimandritas Conſtātinopoli agentes (vt fecerat prius) litteras dedit, quibus eos hortatur ſtrenue pro fide Catholica agere, ſuo exemplo, qui indefeſſo ſtudio id ipſum per litteras ſoleat vbiq. præſtare: & inter alia, hæc ad finem de ſua peruigili cura in protegenda fide Catholica [c]: Memor enim ſum, me ſub illius nomine Eccleſiæ præſidere, cuius a Domino Ieſu Chriſto eſt glorificata confeſſio, & cuius fides omnes quidem hæreſes deſtruit, ſed maxime impietatē præſentis erroris expugnat: & intelligo mihi aliud non licere, quam vt omnes conatus meos ei cauſæ, in qua vniuerſalis Eccleſiæ ſalus infeſtatur, impendam.] hæc ipſe, qui quidem non litteris tantū C aduerſus profanam hæreſim egit, ſed verbis etiam eamdem crebrius pro concione inſectatus eſt, in eam acerrime ſemper inuectus, vt eius qui extant ſermones ſignificant.

c Leo epiſt. 32.

V. *Theodoſius ad Leonem.*

Quid vero inter hæc Theodoſius Imperator? Etſi infelix ab Eutychete atq. Dioſcoro deceptus, & in tranſuerſum actus ratam habuit Flauiani damnationem: haud tamen eo impietatis profundi demerſus eſt, vt auctoritatem Romanæ Eccleſiæ contemnendam prorſus exiſtimarit: immo eamdem ſedium omnium caput intelligens, non prius Anatolium a Dioſcoro in locum Flauiani ſuffectum recipiendum putauit, quam id ipſius Romanæ ſedis Pontificis probaret aſſenſus, deq. his litteras daret ad ſanctum Leonem, exploraturus eius voluntatem, & auxilium imploraturus. Nō extat illa quidem Theodoſij ad Leonem epiſtola; ſed quam ad eum reddidit S. Leo, omnia iſta, exacte demonſtrat. Eſt vero Leonis ad Theodoſium epiſtolæ hoc exordium [d]:

d Leo epiſt. 33.

VI. *Quomodo recipiendus Anatolius.*

Omnibus quidem veſtræ pietatis epiſtolis, inter eas ſolicitudines quas pro fide patimur, ſpem nobis ſecuritatis maximam præſtitiſtis, Nicænum commendando Concilium: adeo vt ab illo (ſicut ſæpe iam ſcribitis) non patiamini ſacerdotes Domini deuiare, &c.] ſubdit vero, non recepturum ſe fore Anatolij communionem, neq. electionem probaturum, niſi prius conſtaret de eius fide Catholica. Qua in his quæ ad Verbi incarnationis rectam doctrinam pertinent, explorata, probeq. cognita tum ex S. Cyrilli de incarnatione Verbi ſcriptis voluminibus, tum ex epiſtola a ſe ſcripta ad Flauianum, examinata, cognita, probata, publicaq. ſubſcriptione munita, & clero ac populo declarata; tūc fore, vt bono pacis in Apoſtolicæ ſedis communionem recipiatur, & ſedere ſinatur. Quid in ſuper præter hæc ab eo impendendum exigat, idem ſanctus Leo in eadem ad Theodoſium epiſtola declarat his verbis: D

VII. *Quæ Leo Papa Anatolio præſcribat.*

Quia vero & nos & beati Patres noſtri, quorum doctrinā veneramur & ſequimur, in vnius fidei concordia ſumus, ſicut prouinciarum omnium proteſtantur Antiſtites: agat clementiæ veſtræ deuotiſſima fides, vt quamprimum ad nos Conſtantinopolitani Epiſcopi, qualia debent, probati & Catholici ſacerdotis ſcripta perueniant, aperte ſcilicet & dilucide proteſtantia, quod ſi quis de incarnatione Verbi Dei aliud aliquid credat, aut aſſerat, quam Catholicorum omnium & mea profeſſio proteſtatur, hunc a ſua communione ſecernat: vt ei fraternam in Chriſto charitatem merito poſſimus impendere.] hæc ſanctus Leo ab Anatolio exigit, quibus plane in Dioſcorum, Eutychetē, & omnes eius ſectarios cōnexum eſſe voluit anathema. At quoniam non vnius Anatolij tantūmodo exploranda fides erat; ſed quod plurima eſſet lapſorum multitudo, ab eodem Pontifice aperta iam via omnibus lapſis Epiſcopis ab errore reſipiſcendi, & ad fidem Catholicam reuertēdi, viſum eſt eidem ſancto Leoni Romano Pontifici Petri agenti perſonam, cui a Domino iuſſum eſt confirmare fratres, Legatos a Latere mittere Conſtantinopolim, qui lapſos redire volentes ad Eccleſiā, a qua, impie cogente Dioſcoro, vel fallente Eutychete, turpiter defeciſſent, probarent: de qua quidem legatione hæc idem habet in eadem epiſtola ad Theodoſium; E

VIII. *Quatuor legati a latere miſſi a S. Leone.*

Vt autem ſalubribus curis velocior, pleniorque, auxiliante Domino, per veſtræ clementiæ fidem præſtetur effectus; ad pietatem veſtram fratres & Coepiſcopos meos Abundium & Aſterium, ſed & Baſilium & Senatorem presbyteros, quorum mihi deuotio eſt probata, direxi: per quos, quæ noſtræ forma ſit fidei, manifeſtatis inſtructionibus, quas miſimus, poſſitis dignanter agnoſcere. Vt ſi Conſtantinopolitanus Antiſtes in eamdem confeſſionem toto corde conſenſerit: ſecuri (vt dignum eſt) de Eccleſiæ pace lætemur, neque aliquid reſidere videatur ambiguum, vt de

ſuperfluis

A ſuperfluis forſitan ſuſpicionibus laboremus. Sin vero aliqui a puritate noſtræ fidei atque Patrum
auctoritate diſſentiunt: Concilium vniuerſale intra Italiam (ſicut Synodus, quæ ob hanc cauſam
Romæ conuenerat, mecum petit) clementia veſtra concedat; vt in vnum conuenientibus omnibus
his qui aut ignorantia, aut timore prolapſi ſunt, correctionis remedijs conſulatur: nec cuiquam vl
tra ſit liberum, ita Nicænæ fidei facere mentionem, vt eius fidei inueniatur eſſe contrarius.] hæc
idcirco S. Leo, quod (vt dictum eſt) ſub profeſſionis Nicænæ prætextu, quam probaſſent Entychia-
ni in pſeudoconcilio Epheſino, hæreſis quæ damnanda erat occultaretur: vt inter alios ipſe Theo
doſius ſibi de fide Catholica blandiretur, qui eo prætextu Concilium illud abominandum proba
ret, quod fidei Nicænæ in eo fuiſſet profeſſio conclamata. Hæc quidem Leo ad Theodoſium deci-
moſeptimo Kalendas Auguſtas.

IX. *Romana Eccleſ. Orientali ſubuenire ſolita.*

Vetus iſta fuit Romanæ ſedis conſuetudo, vt collapſæ Orientali Eccleſiæ, qui eam erigerent,
Roma legatos mitteret; ita namque factum eſſe poſt Conſtantij obitum, quæ dicta ſunt ſuperius
ex Gregorio Nazianzeno atque Baſilio, ſatis docent: id ipſum ab eadem præſtitum ſub Valente;
plures ipſius ſancti Baſilij epiſtolæ clamant. Id denique modo tentatur more maiorum ab ipſo
B Leone Pontifice, qui ſequenti die eodem argumento ad Archimandritas [a] litteras dedit, quibus
declarat ſe legatos mittere non vnius tantum Anatolij reſtitutionis cauſa, ſed lapſorum omnium,
nempe vt per eos probarentur, qui lapſi in errorem vellent recipi in Eccleſiam.

a Leo epiſt. 34.

X. b Leo epiſt. 35. *Pulcheria reconciliatrix pacis Eccleſiæ.*

Diebus vero tribus interlapſis, ipſo decimotertio Kalēdas Auguſtas idem ſanctus Leo ad Pul
cheriam [b] Auguſtam ea quoque de cauſa litteras dedit: cui & legatos commendans, laudat ma-
gnopere eius in reſtituenda Eccleſiæ pace ſtudium, adeo vt ei tribuat totum quod ageretur de Ec
cleſia Catholica depreſſa nimium ſubleuanda; ipſo enim epiſtolæ exordio hæc præfatur: Gaudeo
ſidei clementiæ veſtræ, quod religioſum ſtudium dignanter impenditis, vt pax Eccleſiaſtica reno-
uetur, quæ quorumdam diſſenſionibus videbatur eſſe turbata. Debetur enim hoc veſtræ ſpeciali
ter gloriæ, vt ablatis omnibus ſcandalis, quæ contra Catholicā fidem inimicas excogitarat, vna ea
demq. ſit per totum mundum confeſſio veritatis.] hæc ſanctus Leo de ſancta Pulcheria: cuius conſi
lio donec Theodoſius ſe ipſum & Imperium moderatus eſt, nihil felicius ipſi potuit accidere &
glorioſius: adeo vt licet olim puerulus, magno tamen ſplendore refulſerit: nam ſumma pace atque
concordia omnibus bene diſpoſitis, feliciſſime illi cuncta ceſſere, perſtitereque, maioreq. ſunt aug
C mento propagata, quod eiuſdem arbitrio, quæ diuini Spiritus inſtinctu in omnibus regebatur, cun
cta omnino commiſerit.

XI. *Theodoſii varia conditio.*

Certe quidem in ipſius Imperij regimine eximio ſemper refulgens religionis exemplo Theo
doſius ex inſtitutione Pulcheriæ, & vitæ moribus integerrimis pollens, ſuperiores omnes Chriſtia
nos Principes videri poterat ſuperaſſe. cum vero vxoris & eunuchorum cōſilijs ſeſe ab eadem ſan
cta Pulcheria ableguuit, quaſi optimi regiminis ruptis habenis, in præceps actus, deteriora cete-
ris Principibus perpetrauit: cum fauens priuatis affectibus, ſummum Catholicæ fidei intulit detri
mentum, & immenſa clade Eccleſiam Orientalem affecit: cuius rei gratia in ſe ipſum primo e patiē
tis Dei manu diræ vltionis fulmen extorſit. Vt plane ad eius exemplum, illud ſit ſæpe Dauidicum
repetendum, Et nunc Reges intelligite, & erudimini qui iudicatis terrā: ſeruite Domino in timo-
re.] etenim non homo laceſſitur, ſed ipſe Deus vltionum, qui aufert ſpiritum Principum, & qui eſt
terribilis ſuper omnes Reges terræ. Ceterum quod miſerationes Domini ſuper omnia opera eius
non ſtatim in Theodoſium iræ ſuæ ſagittas emiſit, in quibus parauit vaſa mortis, ne ſimul cū cor-
pore & anima æternæ ſalutis diſpendium pateretur; ſed pœnitentiæ tempus indulſit, illuxitq. fulgo
D re gratiæ ſuæ, vt ſanctæ ſororis conſilijs acquieſceret, & remedia ab illa miniſtrata perciperet.

XII. c Niceph. lib. 14. c. 49. *De pœnitentia Theodoſii Imper.* *De vindicta in Chryſaphium.*

Feruntur quidem multa & admiratione digna in expiationem admiſſi ſceleris hoc anno ab ip
ſo Theodoſio præſtita, quæ Nicephorus ita deſcribit [c]: Deinde vero Theodoſius, vbi re ſecum
perpenſa, ſe Chryſaphi aſtutia deceptum eſſe comperit: perquam grauiter & impietatem in Fla-
uianum perpetratam, & alijs Epiſcopis nefarie illatam contumeliam & condemnationem tulit.
Et cum dolori ſuo mederi non poſſet, in Chryſaphium legitimum iuſtumque effudit furorem. Ita
que illum primum dignitate, mox etiam ſubſtantia omni ſpoliatum, in inſulam quamdam relega
uit. Cuius iudicium quod cæleſtis quoque calculus comprobaret, in mari nauigantem aſſecutus
eſt.] hæc ipſe, in mare merſum ſignificans. Sed diuerſe Marcellinus in Chronico, vbi ſub huius an-
ni Conſulibus ita habet de Chryſaphio auctore malorum omnium: Chryſaphius eunuchus, Pul-
cheriæ Theodoſij ſororis nutu, ſua cum auaritia interemptus eſt.] ſed quomodo eius nutu, audi
Cedrenum. Polcheria aūt iniuſtiſſimum iſtum eunuchum Chryſaphium Iordani tradidit Ioan-
nis filio, quem ille dolo necauerat: atque Iordanes vicem repēdit.] hæc ipſe. Ita plane qui inimici
tias exercuit cum Flauiano, & in eis tum Theodoſium tum Eudociam Auguſtam implicuit, atque
E illi nocendi cauſa hæreſiarcham in eum excitauit, & Dioſcorum ad omne ſcelus impulit, meritas
pœnas exoluit. Sed pergit Nicephorus dicere de pœnitentia Theodoſij Imperatoris:

XIII. *Eudocia obiurgatur a Theodoſio.* d Vide de hac oue Niceph. lib. 14. c. 23.

Poſtea coniugem quoque Eudociam per acrem obiurgationem male admodum accepit: quip
pe quæ malorum inualeſcentium cauſa fuiſſet: Ad hæc iniuriam quoque germanæ ſuæ Pulcheriæ,
quæ eius cauſa Imperiali aula eiecta eſſet, factam adiecit; atque inſuper illam de Paulino ſuſpicio
nem & contentionis ouem [d], vehementer eam perſtringens, in medium protulit: Illa conſilij du
bia, cum in magnum eſſet coniecta metum, vt ſibi Hieroſolymam petere liceret, petijt: ad quam ꝓ
fectionem ſe, voto nuncupato, Deo obligauerat, ſi in matrimonium collocatam filiam vidiſſet. Im
perator confeſtim in Septimum eam miſit: ſororem Pulcheriam ſeptimum iam ibi annum agentē
reuocauit, quæ magno cum apparatu & comitatu in aulam redijt. Epheſum certis hominibus miſ
ſis, ſacrum Flauiani corpus inde in vrbem imperantem tranſtulit: atque id per mediam ciuitatē cū
obſeruantia & pompa celebri illatum, intra adyta ſanctorum diſcipulorum Chriſti templi ſplen-
dide & religioſe repoſuit.]

XIV. [a] Extat tom. 1. Conc. ante Concil. Chalced.

At nec in his quidem fides vera Nicephori: etenim id peractum eſſe ab eius ſucceſſore Marciano Auguſto, ex epiſtola S. Pulcheriæ [a] ad S. Leonem Papam habetur expreſſum, vt dubitationi nullus ſit penitus locus. neq. Epheſi mortuus eſt Flauianus, vt inde transferendum peteretur corpus ipſius. Pergit vero Nicephorus: Poſtea Iudæorum ſynagoga in fabrorum foro in templi formam redacta, pulchritudine ſimul & amplitudine exornata, inſignem Dei Genitrici ædem ſacram conſtruxit: vbi minoribus alijs adiectis ædificijs, venerandam & ſacram Dei Matris in ipſo ſanctioris menſæ tumulo zonam repoſuit; & ex eo tempore ea Dei Genitricis ædes Sacri tumuli nomen eſt conſecuta.] hactenus ibi Nicephorus, qui & inferius hæc de Theodoſij morte addit [b]: A

[b] Nicep. lib. 14. c. 58.

XV. *Cauſa obitus Theodoſii.*

Et cum obitus eius appropinquaret, Epheſum venit, S. Ioannem illum virginem & Euangeliſtam honoraturus: templumq. illius ingreſſus, orationi ſeſe dedidit: in qua etiam, quis ei in Imperio Romano ſucceſſurus eſſet, edoceri ſe a Deo petijt. Quod vbi per viſionem ei Deus oſtendit, Cōſtantinopolim rediit. Nec ita multo poſt, exercitu ex bello aduerſus Attilam geſto reuerſo, vrbe egreſſus eſt, vt equitatione et venatione ſe recrearet. Atq. inter equitandum equo delapſus, ſpinæ vertebram luxauit. Quapropter lectica in vrbem relatus eſt. Atq. vbi ſe moriturum eſſe ſenſit, cum B Pulcheria ſorore, ſecreto ad ſe euocata, de Marciano Tribunitio locutus eſt, Deo gratum placitumque eſſe dicens, vt ille poſt ſe Romanam adminiſtraret ditionem. Et ille quidem cum hæc dixiſſet, mortuus eſt.] hucuſq. auctor: licet Zonaras diuerſam tradat de eius obitu eſſe aliorum ſententiam, quod alij dicant morbo periiſſe, alij lapſum ab equo: cui ſententiæ Cedrenus viſus eſt aſſentire, ſicut alijs de peregrinatione Epheſum facta, & prędictione ſucceſſoris Imperatoris. Theodorus Lector in Collectaneis agens de obitu Theodoſij, nouam affert cauſam his verbis: Theodoſius Iunior ad venationem egreſſus, & in fluuium Album abreptus, ſequenti nocte mortuus eſt, & in ſepulchro Arcadij patris ipſius ſepultus. Et Eudocia Imperatrix Hieroſolymam profecta, non eſt amplius reuerſa.] hæc Theodorus.

XVI.

Quod autem ad rationem temporis ſpectat, contigit Theodoſij obitus quarto Kal. *Auguſti*, anno eius Imperij ab exitu parētis Arcadij quadrageſimotertio per tres menſes inchoato, *ætatis ſuæ* vndequinquageſimo. Qui quidem attemperatam miſericordia Dei vindictam expertus eſt, quod datum illi ſit ante obitum admiſſum facinus intelligere, remedia quærere, in auctorem vlciſci, Romano Pontifici obedire, eidemq. communicare, vt datæ mutuo litteræ docent. Tanta hæc, haud dubium, precibus ſanctæ ſororis obtinuit, ne præteritæ optime functæ vitæ bona opera interirent. Sed & miſericordiæ quoq. diuinæ fuit, vt immanis perpetrati ſceleris in hac vita potius daret pœnas, quam in futura, cum non iudicet Deus bis in id ipſum: nam ſic, ex ſententia Apoſtoli [c], electi in hoc mundo corripiuntur a Deo, vt non cum hoc mundo damnentur. C

[c] 1. Cor. 11.

XVII. *Marcianus Imperator.*

Defuncto autem Theodoſio Imperatore, voluntate ſanctæ Pulcheriæ, ex Senatuſconſulto delatum eſt Imperium Marciano. Quod enim nullum exemplum præceſſerat, vt Auguſta ſola habenas moderaretur Imperij, & ipſa Deo (vt dictum eſt) virginitatem vouiſſet, iamq. ætate grandior eſſet, vtpote quæ ageret annos quinquaginta & vnū, nata ſub Conſulatu Theodori & Eutropij: ſalubre illud conſilium inijt, vt coniugij titulo virum eueheret in Imperium ætate maturum, conſilio grauem, continentia probatum, atq. militari virtute vbiq. ſpectatum: ſicq. optimo Imperij regimini opportune conſuleret, vt tamen deuotæ Deo virginitatis integritati eſſet omnino proſpectū: haud immemor, facti huius digniſſimum in diuinis Scripturis exemplum haberi litteris commendarū, cum ſanctiſſima Virgo Deipara ita fuit matrimonij legibus iuncta coniugi, vt numquam deſierit eſſe virgo. Hoc igitur tam nobile exemplum facere edocuit, quod neceſſitas exegit temporis, & virtus hominis perſuaſit. Quiſnam autem iſte fuerit Marcianus, audiamus Euagrium [d]: D

[d] Euagr. lib. 2. cap. 1.

XVIII. *Primordia Marciani.*

Thrax (inquit) erat genere, filius viri rem exercētis militaris: qui propterea quod ſtudio paternæ vitæ æmulandæ ducebatur, ad Philippopolim recta ſe contulit, inque ea ciuitate adſcriptus eſt in militum numerum. Forte fortuna ei illuc proficiſcenti, inter vias corpus recens occiſum, humique proiectum viſum eſt. Cui aſtans (erat enim cum in alijs vitæ officijs facile præſtantiſſimus, tū propenſiſſimus ad miſericordiam) factum admodum miſeratus eſt; & diu ibi propterea commoratus, quod fratri iuſta ſoluere cupiebat. Verum vbi quidam iſta viderunt, rem deferunt ad magiſtratus Philippopolis. Illi prehendunt Marcianum, quæſtionem de cæde facta in eum exercent: ac cum coniecturis ac ſignis plus tribueretur, quam aut veritati, aut verbis Marciani cædem pernegātis: eumq. Marcianus iam pœnas homicidæ eſſet perſoluturus; ex improuiſo, diuina largiente gratia, deprehenſus eſt ille ipſe, qui cædem feciſſet, quo pro facinore capite mulctato, Marcianus capitis periculo liberatur.

XIX. *Militia dans nomen ſubrogatur Auguſto.*

Quocirca mirandum in modum ereptus diſcrimine, ad quamdam militum turbam ibi accolē E tium venit, cupiens in eorum numerum nomen dare. Illi admirati hominem, & præpotentem fore certis coniecturis augurati, libentiſſime eum admittunt, inq. ſuum Album referunt; neque ponunt infimo in loco, ſicut lex poſtulabat militaris; ſed ad quemdam honoris gradum, quem vir nuper mortuus, cui nomen erat Auguſtus, obtinuerat, Marcianum, qui item Auguſtus appellabatur, efferunt, inq. Album ſcribunt, ſicut nomen quo donantur Imperatores noſtri vna cum purpura (vocātur enim Auguſti) priuſquam potiretur Imperio obtinuit.] ſubdit de prodigio quod in Africa contigit ſub Genſerico, de quo nos ſuo loco ſuperius egimus. Vitam vero ipſius a Patriſco huius temporis præclaro rhetore litteris commendatam fuiſſe, idem Euagrius tradit: non extat illa quidem. At nos ea recenſere contenti erimus, quæ ad Eccleſiaſticam tractationem ſpectare videntur: atq. illud in primis, quod ſimulac in Imperium elatus eſt, nihil antiquius habuit, quam hæreticos recēs obortos edita ſanctione vexare. Ipſis igitur Kalendis Auguſtis, biduo, ſiue triduo ab eius electione eiuſmodi per Palladium Præfectum Prætorio promulgauit edictum [e]:

[e] L. vlt. C. de apoſtatis.

XX.

Eos qui Catholicarum Eccleſiarum clerici, vel Orthodoxæ fidei monachi, relicto veræ Orthodoxæ religionis

doxæ religionis

A doxæ religionis cultu, Apollinaris, vel Eutychetis hæreſim & dogmata abominãda ſecuti fuerint: omnibus pœnis, quæ ſuperioribus legibus aduerſus hæreticos conſtitutæ ſunt, iubemus teneri, & extra ipſum ſolũ Romani Imperij repelli, ſicut de Manichæis præcedentiũ legũ ſtatuta ſanxerunt. Dat. Kal. Aug. Valentininiano VII. & Auieno Conſſ.] Rurſum vero eodem ſui Imperij exordio idẽ Marcianus ad præcipuum Eccleſiæ viſibile caput conuertens oculos, eius nutu cuncta agere ſtatuens animo, ad ſanctum Leonem Romanum Pontificem has litteras dedit [a]:

Quid Marcianus Imp. aduerſus Eutychianos.

a Ante Concil. Chalced. tom. 1. Concil.

XXI. *Marcianus ad Leonem Põt.*

Ad hoc maximum Imperium venimus Dei prouidentia, & electione Senatus excellentiſſimi, cunctæq. militiæ. Vnde pro reuerenda & Catholica religione Chriſtianæ fidei, cuius auxilijs virtutem noſtræ potentiæ confidimus gubernari, tuam ſanctitatem principatum in Epiſcopatu diuinæ fidei poſſidentẽ ſacris litteris in principio iuſtum credimus alloquendam; inuitantes atque rogantes, vt pro firmitate, ſtatuq. noſtri Imperij æternam Diuinitatem tua ſanctitas deprecetur, vt & talẽ propoſitum atque deſiderium habeamus, quatenus omni impio errore ſublato, per celebrandã Synodum, te auctore, maxima pax circa omnes Epiſcopos fidei Catholicæ fiat, ab omni ſcelere pura & intemerata conſiſtens. Actum Conſtantinopoli, Conſulatu Valentiniani perpetui Augu.] ha-

B ctenus epiſtola.

XXII.

Inter hæc autem legati, quos ad Theodoſium Auguſtum ipſe Romanus Pontifex Leo direxerat, Conſtantinopolim peruenerunt; Marcianoq. nouo Auguſto litteras reddidere, quæ ad Theodoſium ſcriptę fuerant. Quibus Marcianus acceptis, ſuſceptiſq. legatis honorificentiſſime, prebreues has ad eumdem ſanctum Leonem litteras ſecundo ſcripſit [b], quibus de cogenda œcumenica Synodo tractare cœpit; probe ſciens, nonniſi eiuſdem primatiæ ſedis Antiſtitis auctoritate ſolere Synodos œcumenicas legitime conuocari:

b Ibid. t. 1. Concil.

XXIII. *Poſt ſuſceptos legatos litteræ Marciani.*

Leoni reuerendiſſimo Epiſcopo Eccleſiæ glorioſiſſimæ vrbis Romæ Marcianus.

De ſtudio & ordinatione * noſtra ſanctitas tua non dubitet; quoniam veram Chriſtianorũ religionem & Apoſtolicam firmam fidem volumus permanere, & ab omni populo pia mente ſeruari. Deniq. ſolicitudinem noſtræ potentiæ in recta religione, & propitiatione Saluatoris noſtri conſiſtere, non ambigimus. Quapropter reuerendiſſimos viros, quos ad noſtram pietatem ſanctitas tua direxit, libenter (ſicut decebat) & animo grato ſuſcepimus. Supereſt, vt ſi placuerit tuæ beatitudini in has partes aduenire, & Synodum celebrare, hoc facere religionis affectu dignetur; noſtris C vtiq. deſiderijs veſtra ſanctitas ſatisfaciet, & ſacræ religioni quæ ſunt vtilia decernet. Si vero hoc oneroſum eſt, vt tu ad has partes aduenias: hoc ipsũ proprijs litteris tua ſanctitas manifeſtet, quatenus & in omnem Orientem, & in ipſam Thraciam & Illyricum noſtræ litteræ dirigantur, vt ad quemdam deſtinatum locum, vbi vobis placuerit, omnes ſanctiſſimi Epiſcopi debeant conuenire; & quæ Chriſtianæ religioni & Catholicæ fidei proſint, ſicut ſanctitas tua ſecundum Eccleſiaſticas regulas definierit, ſua diſpoſitione declarent.] hæc ad Leonem Papam Marcianus Auguſtus, egregium in omnibus Catholici Principis ſpecimen edens.

* oratione

XXIV. *Anatolij fides explorata, exules relaxati, & Flauiani corpus tranſlatum.*

His datis litteris, idem Marcianus totus eſt vt componat Eccleſiam diſſipatam, atq. perperam facta deſtruat, & fidem Catholicam proculcatam poſtliminio ſanctæ Eccleſiæ reſtituat. Atque primum omnium, ex ſancti Leonis Papæ litterarum præſcripto, per legatos miſſos Anatolij Conſtantinopolitani fidem Catholicam explorat; quæ quidem eius publica profeſſione (vt exigebat ſanctus Leo) Catholica, in omnibus conſentiens ſancti Leonis Papæ ſcriptis inuenta eſt. Quo etiam tempore idem Imperator Marcianus iuſſit exulantes ex Conciliabulo Epheſino confeſſores Epiſcopos ad propria reuocandos, iam in futuro Concilio ſuas ſedes, e quibus eiecti fuerant, D recepturos. Sed & illud pergratum Catholicis omnibus munus Deo obtulit, vt ſicut iuſſerat quoſcumq. exules ſolui debere, ita etiam dederit in mandatis, vt ſanctiſſimus Flauianus quantumlibet iam vita functus, ad ſuam tamen Eccleſiam ſumma gloria remearet. quamobrem factum eſt, vt ex loco exilij, vbi ſacræ reliquiæ ſepultæ iacebant ingloriæ, transferrentur ſolemni pompa Conſtantinopolim, perinde ac ſi ad triumphum de expugnata ſua nece perfidia, & ſubiugata impietate inclytus martyr regiam inferretur in vrbem. Hæc autem adeo optata atq. iucunda voluit ſancta Pulcheria Auguſta ſancto Leoni Romano Pontifici, his datis ad eum litteris, nota fieri [c]:

c Tom. 1. Conc. ante Cõc. Chal.

XXV. *Pulcheria ad S. Leonem.*

Leoni reuerendiſſimo Epiſcopo Eccleſiæ glorioſæ ciuitatis Romæ Pulcheria Auguſta.

Litteras tuæ beatitudinis cum omni decenti omnem Epiſcopum veneratione ſuſcepimus, per quas tuam fidem puram & talem cognouimus, qualis debet cum ſanctitate ſacro præberi templo. Ego vero, ſimiliter ac meus dominus tranquilliſſimus Imperator meus coniux, in eadem ſemper manſimus & manemus, omnem prauitatem atq. pollutionem & maleficium declinantes. Sanctiſſimus igitur glorioſæ Conſtantinopolis Epiſcopus Anatolius in eadem fide permanſit atq. religione, & tuarum litterarum Apoſtolicam confeſſionem complectitur, illo errore ſublato, qui ab aliquE bus nunc ortus eſt, ſicut ex eius quoq. litteris clarius tua ſanctitas agnoſcere poterit; & epiſtolæ ſimiliter Catholicæ fidei, quam ad ſanctæ memoriæ Flauianum Epiſcopum tua beatitudo direxit, ſine aliqua dilatione ſubſcripſit.

XXVI.

Et propterea tua reuerentia, quocumq. modo proſpexerit, ſignificare dignetur: vt omnes etiã totius Orientis Epiſcopi Thraciæ atq. Illyrici (ſicut etiã noſtro domino pijſſimo Imperatori meo coniugi placuit) in vnam ciuitatem velociter ab Orientalib. partibus valeant cõuenire: & illic ſancto Concilio & de Catholica confeſſione, & de his Epiſcopis qui ante hoc ſegregati ſunt; ſicut fides & Chriſtiana pietas exigit, te auctore, decernant. Super hæc autem ſciat tua ſanctitas, quod præcepto noſtri domini & tranquilliſſimi Principis mei coniugis, in glorioſam ciuitatem Cõſtantinopolim ſanctæ memoriæ Epiſcopi Flauiani corpus allatum eſt; & in baſilica Apoſtolorum, in qua conſueuerunt prædeceſſores Epiſcopi ſepeliri, competenter eſt poſitum. Et omnes * ſimiliter Epiſcopos, qui propter eamdem cauſam, quoniam cum ſanctiſſimo Flauiano ad concordiã fidei Catholicæ conuenerant, exilio deportati ſunt, reuerti debere, robore pragmatici ſui præcepit, quate-

* hos

nus per approbationem Synodi,atq.ſententiam omnium Epiſcoporum cõuenientium, Epiſcopa A
tum & Eccleſias proprias recipere decernantur.]hactenus ad ſanctum Leonem Pulcheria.

XXVII. Vides igitur ex his in primis,lector,priſtinum morem œcumenici cogendi Concilij,vt id incõ
ſulto & abſque auctoritate Romani Pontificis minime fieret,ſed eius arbitrio Imperatores cun-
cta decernerent:vt ex his tum Marciani Imp.tum Pulcheriæ litteris,quid ab alijs Catholicis Impe
ratoribus,quorum non extant litteræ,præſtitum ſit in hoc ipſo munere impertito,valeas intellige
re;& per litteras ipſorum Auguſtorum quæ extant,alias percipere poſſis quæ deſiderantur. Quo-
modo vero etiam pragmatica ſanctione honeſtare voluit Imperator memoriam ſancti martyris
Flauiani,ſuo loco dicemus.

XXVIII. *Concil. Conſtã tinop. corã legatis.* Quonam autem cuncta hæc geſta ſint ordine,vt intelligamus,illud in primis ſciendum eſt,A-
poſtolicæ ſedis legatos,ſimulac Cõſtantinopolim peruenerunt,ſatagentes ex iuſſione S. Leonis Pa
pæ reſtituere lapſos Epiſcopos Eccleſiæ Catholicæ communioni,ex vicinis locis Epiſcopos Catho
licos conuocari iuſſiſſe,haberiq.Synodum Conſtantinopoli, in qua primum omnium Anatolius
Conſtantinopolitanus Epiſcopus fidei Catholicæ profeſſionem offerret,ac deinde alij, & qui ab-
ſentes eſſent,per ſuos mitterent,vt ab eiſdem legatis examinaretur,quæ qualiſve cuiuſq.fidei con B
feſſio eſſet.Sed & ex hac item Synodo per legatos Apoſtolicæ ſedis miſſam eſſe ad ſingulos Metro
politanos Orientis epiſtolam S.Leonis olim datam ad Flauianum,cui omnes ſcriberent,fidem fa-
ciunt quæ habentur poſt Actionem quartam Concilij Chalcedonenſis in cauſa Photij & Euſtathij
in Græcis codicibus.Sed deſcribamus hic,quod extat eiuſdem Synodi Actorum fragmentum ac-
ceptum ex rebus geſtis S.Abundij Comenſis Epiſcopi,qui fuit vnus ex quatuor legatis a S. Leone
miſſis:ſic enim ſe habet:

XXIX. *Epiſcopi ſubſcribũt Catholicæ fidei.* Anatolius Epiſcopus Conſtantinopolitanus Nouæ Romæ,accepta epiſtola S.Leonis Papæ de
confirmatione Catholicæ fidei contra veſaniam hæreticorum, congregauit Concilium omnium
Epiſcoporum,Archimandritarum,presbyterorum, & diaconorum:& ante conſpectum omnium
recitata eſt epiſtola S.Leonis Papæ,quam beatus Abundius coram omnibus præſentauit.Concor
dantibus teſtimonijs Romanorum Patrum ac Græcorum,Anatolius Epiſcopus Conſtantinopoli
tanus huic epiſtolæ S.Leonis Papæ continenti Catholicæ fidei veritatem, concordantibus etiam
teſtimonijs Patrum ab eadem Apoſtolica ſede decretorũ,plena deuotione conſenſit & ſubſcripſit,
anathema dicens Eutycheti & Neſtorio,& ipſorum dogmati cum ſectatoribus eorum. Id ipſum C
fecere omnes qui aderant Epiſcopi,presbyteri,Archimandritæ,atque diaconi.

XXX. Mox S.Abundius,Aſterius Epiſcopus,Baſilius & Senator presbyteri dixerunt: Omnipotenti
Deo gratias:quoniam reuerendorum Epiſcoporum,presbyterorum,Archimãdritarum,diacono-
rum,ac totius cleri profeſſiones cognouimus,fidem rectam & a Patribus traditam profiteri, ſicut
eorumdem ſubſcriptio Geſtis præſentibus inſerta declarat.Ideo nos quoq.quia omnes hoc exige-
** accuſationem* te & expectare comperimus,ſecundum aſſertionem * venerabilis viri Euſebij Epiſcopi Dorilæi,&
Dictum Anathema Euthychetı & Neſtorio. ſententiam ſanctæ memoriæ Flauiani Epiſcopi,vel aſſenſum Papæ Leonis,qui ad inſinuandã cun
ctis fidem Catholicam nos Roma miſit:anathema dicimus Eutycheti,vel omnibus qui eius perfi
diam ſequuntur,& dicunt in Chriſto Domino ante incarnationem duas fuiſſe naturas,poſt incar-
nationem vnam tantum naturam: cum Catholica fides & ante incarnationem vnam tantum Ver
bi fuiſſe,& poſt incarnationẽ duas,id eſt, Verbi & perfecti hominis,fateatur in vna perſona,incõ-
fuſa proprietate ſui,manere naturas.Neſtorio etiam,qui veſanũ (vt legitur)dudum dogma diſper
ſit,dicendo Dominum Ieſum Chriſtum ex Maria Virgine hominẽ tantum,non etiam Deum natũ:
ſed & ſectatoribus eius in huiuſmodi peruerſitate durantib. anathema dicimus. Propter quod con D
uenit,ad confirmationem ſubſcriptionis,ſanctam quæ præſens eſt fraternitatem,iiſdem,vel omni-
bus qui eorum doctrinam ſequuntur,anathema ſimiliter dicere.]hæc ibi ex Actis Conſtantinopo
litani Concilij coram legatis habiti.

XXXI. Ceterum haud integra eſſe noſcuntur,cum præter hæc alia etiam in eadem Synodo ſtatuta eſ-
ſe legantur,quæ ibi deſiderantur:nimirum vt Epiſcopis lapſis in Conuentu ſatanico Epheſino,qui
communionem Apoſtolicæ ſedis optarent,communicatio ſuæ tantummodo concederetur Eccle-
ſiæ,Catholica autem communio nondum eiſdem impartiretur.hæc quidem in hac Synodo acta eſ
ſe,S.Leonis Papæ epiſtola ad Anatolium,de qua agemus anno ſequenti,demõſtrat:qua pariter de
claratur,a legatis Apoſtolicæ ſedis ſtatutum eſſe,ne in ſacris nominarentur nomina Dioſcori Epi
ſcopi Alexandrini,Iuuenalis Hieroſolymitani,& Euſtathij Epiſcopi Berythi,quod impœnitentes
eſſent antesignani ſchiſmaticorum. Quod autem ad litteras ab Epiſcopis abſentibus ad eoſdem
Apoſtolicæ ſedis legatos ſcriptas ſpectat:in iiſdem rebus geſtis S.Abundii Comenſis Epiſcopi ex-
tat epiſtola Theodoreti Cyri Epiſcopi,quam dedit ad ipſum Apoſtolicæ ſedis legatum Abundiũ,
iſtis verbis conſcripta: E

Domino vere amabili atque ſanctiſſimo fratri Abundio Theodoretus in Domino S.

XXXII. *Theodoreti epiſtola ad Abũdium legatum Apoſt. ſedis.* Comperi quod veſtra religio veram & Apoſtolicam fidem pia mente conſeruet: & gratias egi
Deo omnipotenti,quod religio,quæ periclitabatur,renouata eſt per ſanctitatem veſtram,& venit
in lucem. Et ſicut dudum in diluuio factum eſt,vt ad ſemen generis humani Noe & filij eius reli-
cti ſint:ita in præſenti,Occidentales Patres ſunt reſeruati,vt ex iis etiam Oriẽtales ſacroſanctæ Ec
cleſiæ veram cuſtodiant religionem,quam vaſtare iam & deuorare penitus ſacrilega & noua hære
a Iſa. 1. ſis tentabat. Et opportune dici poteſt vox illa Prophetica [a]: Niſi Dominus Sabaoth ſemen no-
bis reliquiſſet,ſimiles facti eſſemus quomodo Sodoma & Gomorrha. Adeo nobis quaſi aliquod di
luuium & bellum euenit ira Dei ex impia hæreſi.

XXXIII. *Theodoreti fidei confeſſio.* Nunc vero Saluatoris noſtri in corpore humano præſentiam, & vnum Filium Dei, & perfe-
ctam eius deitatem,& perfectã humanitatem confitemur:& non in duos Filios vnum Dominũ no
ſtrum Ieſum Chriſtum diuidimus,eſt enim vnicus;ſed differentiam Dei & hominis cognoſcimus;

&

A & ſcimus, quod alterum ex Patre eſt, alterum ex ſemine Dauid & Abraham iuxta diuinas Scripturas: quodq. diuina quidem natura ſine paſſione eſt: corpus aũt ante quidẽ erat in paſſione, nũc vero & ipſum alienum eſt a paſſione: nã poſtquam ſurrexit, ab omni paſſione conſtat eſſe liberatum. Hæc & litteris ſanctiſſimi ac religioſiſſimi Archiepiſcopi domini noſtri Leonis didicimus. Legimus enim quæ ad ſanctæ & beatæ memoriæ Flauianum ſcripſit: & gratias egimus Domino noſtro humaniſſimo Deo, quod aduocatum & propugnatorem veritatis inuenimus. His & ego litteris conſenſi: huic epiſtolæ meæ exemplum earum copulaui, cui etiam ſubſcripſi: & ex hoc probaui, qđ regulas Apoſtolicas, hoc eſt, vera dogmata ſequor, hodieq. in his permaneo, & ideo bellũ patior: Itẽ dominus meus Ibas, & dominus meus Aquilinus, cõtra quos Imperatorũ poteſtatem inuentores nouæ hæreſis armauerunt.

Theodoretus, Ibas, & Aquilinus Epiſ. ſubſcribunt epiſt. S. Leonis.

XXXIV.

Supereſt, vt vos cum ſanctiſſimis viris auxilium ſacroſanctæ Eccleſiæ feratis, auferatiſq. impia bella quæ impendebant. Prohibite itaque ſacrilegam ſectam, quæ contra pietatem commota eſt; & priſtinam Eccleſijs reddite pacem: vt fructus laborum Apoſtolicorum accipiatis a Domino, qui eoſdem fructus redditurum ſe repromiſit. Omnes religioſiſſimos & Dei amãtiſſimos presbyteros B & reuerendos diaconos & fratres per veſtram ſanctitatem ſaluto: & nos & omnes qui nobiſcũ ſunt, ſalutamus religionem veſtram.] hactenus Theodoreti ad Abundium Comenſem Epiſcopum litteræ, quibus (vt dictum eſt) adiecit exemplar S. Leonis epiſtolæ de fide Catholica, cui cum ipſe Theodoretus, tum Ibas Epiſcopus Edeſſæ, tum Aquilinus [a] Bibli in Paleſtina Antiſtes ſubſcripſere, quo ſe vere Catholicos eſſe, Apoſtolicæ ſedis legatis ſignificarent: Etenim etſi vt hoſtes Eutychianæ ſectæ paſſi exilium ſunt damnati in conuenticulo Epheſino; quoniam tamen Ibas & Theodoretus Neſtorio aliquando fauiſſent, male audiebant apud nonnullos Orthodoxorum: cuius rei cauſa ſæpeſæpius ipſe (vt vidimus) Theodoretus litteris ad diuerſos datis conqueſtus eſt ſe calumnijs iugiter exagitari.

a Euagr. lib. 1. c. 10.

XXXV.

Vincomalus p Theodoreto agit.

Conſtat autem, pro Theodoreto ſtetiſſe, fauiſſeq. eius cauſæ Vincomalum Magiſtrum Officiorum: hic ille, qui vnà cum alijs clariſſimis viris præfuit poſtea Iudex cognitor Concilio Chalcedonenſi, quiq. ob egregias animi virtutes poſt annos duos vna cum Opilione viro clariſſimo ab eodem Marciano Imperatore Conſul ordinarius creatus eſt. Cum igitur Theodoretus accepiſſet, quod ſibi ab eodem Vincomalo exhibitum fuiſſet officium (accepit enim de his ab eo epiſtolam) C ad eumdem litteras reddidit, & quidem hoc ipſo tempore, cum reſtituta pace nondum indictum eſſet Chalcedonenſe Cõcilium, ſed de futura indictione faciẽda creber eſſet vulgatus ſermo, quippe quod Orientalis Eccleſiæ pacificus ſtatus id exigere videretur. Sed audi eiuſdem Theodoreti redditam ad Vincomalum epiſtolam, qua de rebus ſuis exactam habet hiſtoriam; ex eodem Vaticano codice depromptam [b]:

b Theodor. epiſt. 141.

Vincomalo Magiſtro *Officiorum* Theodoretus Epiſcopus Cyri.

XXXVI.

Theodoretus ad Vincomalũ

Valde ſum miratus, quod cum omnino ignoret tua magnificentia res noſtras, & tantum eam quæ contra me geſta eſt iniquitas cum didicerit, me conſolari dignata eſt, ac omne adhibuit ſtudium & diligentiam, vt ea quæ contra nos conficta ſunt, diſſolueret atque dilueret. Sed veſtræ celſitudini dabit omnino retributiones bonorum magnorum largitor. Qui enim pro modica aqua mercedem ſe daturum pollicitus eſt, maiores proculdubio dabit retributiones iis qui maiora dederint.

XXXVII.

Suas deplorat iniuſte illatas moleſtias.

Nos enim talia paſſi ſumus non ſolum ab apertiſſimis inimicis, ſed a propriis (vt veremur) amicis: ab illis quidem, dum oppugnamur; ab his, dum prodimur: qualia nullus, vel valde pauci veterum D paſſi ſunt. Quis enim tale iudicium audiuit vmquam? Quis cum reum trigintaquinque dierum ſpatio abſentem detinuiſſet, præcepit Iudicibus vt iudicium decernerent de abſente? Quis ita crudelis & ferox factus eſt Iudex, vt hominem iudicet, cuius vocem non audiuit; & non iudicet ſolum, ſed condemnet? Et hoc valde crudeliter & ſæue & inhumane. Cum Dominus [c] præceperit, errantem ex fratribus, & conſilium non audientem, poſt primam & ſecundam & tertiam correctionem tandem illum haberi tamquam Ethnicum & publicanum: rectiſſimi iſti & iuſtiſſimi Iudices, neque ea quæ Ethnicis & publicanis conceduntur, Fidelibus conceſſerunt: illos enim & vident, & aliquando alloquuntur, & maximo etiam cum honore, ſi aliquam habent dignitatis apparentiam: nos vero præceperunt, neque tecto, neque aqua, neque quauis re participare. ita voluerũt imitatores [d] eſſe Patris noſtri, qui in cælis eſt, qui facit oriri Solem ſuper malos & bonos, & pluit ſuper iuſtos & iniuſtos. Sed hos quidem omittam: prope eſt enim Domini tribunal, vbi non quæritur figuræ aparitio & figmentum, ſed rerum veritas.

c Luc. 18.

d Math. 5.

XXXVIII.

Tuam vero magnitudinem oro, pro nobis gratias Chriſto dilecto & victorioſo Imperatori agas, & religioſiſſimæ & piiſſimæ Auguſtæ, qui pio ſuo Imperio radices ac fundamentũ poſuerint E pietatem; & eorum maieſtatem rogare, vt ſecuram pacem & firmam Eccleſijs largiãtur, & Synodum congregari præcipiant non iterum hominum perturbatorum, & qui cœtum ſurſum & deorſum agitant, ſed veritatis ſtudioſorum, & Apoſtolicam doctrinam confirmantium, & nouam hanc & vanam & mendacem hæreſim reprobantium: ut iſtorum laborum laude dignorum fructus percipiatis a clementiſſimo Domino.] hactenus ad Vincomalum Magiſtrum Officiorum Theodoretus ſolutus iam exilio litteris (vt vidimus) Imperatoris, ſed nondum Eccleſiæ ſuæ plene redditus, quod futuro fuit Concilio vniuerſali reſeruatum.

XXXIX.

De Anatolio & Aſpare.

Eodem quoque tempore, eodemq. pariter argumento idem Theodoretus ad Anatolium Patricium litteras dedit: Erat iſte (vt ex Actis Synodi Chalcedonenſis apparet) ille Anatolius, qui olim vna cum Valentiniano Auguſto annos decem Conſulatum geſſerat ordinarium, hoc vero tẽpore agebat Magiſtrum militum. Addidit inſuper idem Theodoretus, & alias eiuſdem generis litteras ad Aſparem Gothicæ militiæ Præfectum, eumdemq. Excõſulem ordinarium, qui cũ Areobinda eamdem primariam conſecutus fuerat dignitatem, patrem item Conſulis Ardaburij. Hos,

inquam, Theodoretus litteris interpellat, vt Imperatori & Auguſtæ Pulcheriæ ſuo nomine gratias A
agant de ſolutis exilij vinculis, & reliquis antea condemnatis iniquo iudicio ſanctis Epiſcopis li-
beris abire permiſſis. ſimulq. admonet, quid de indicenda futura Synodo ſuggerere debeant Impe
ratori: ante omnia autem, quam inique fuerit ipſe proſcriptus, pluribus docet. Egregias has quidē
epiſtolas iungemus ſuperioribus ex codice Græce ſcripto depromptas, quas hactenus Latinitas
tamdiu deſiderauit; cum an aliquādo ſimul edendæ ſint; ignoremus. Fruere igitur, lector, alieno la
bore partis tibi diuitijs, & verera monumenta per tot ſæcula cōſeruata auide ſuſcipe: ſunt hæc enim
præambula Concilij Chalcedonenſis, de quo ſequenti anno dicturi ſumus. Ad Anatolium itaque
a Theodor. epiſ. 139. Exconſulem Magiſtrum militum a Theodoreto ſcripta hoc anno, eademq. occaſione epiſtola ſic
ſe habet [a].

XL. *Theodoretus ad Anatoliū.* Nos quidem, quam nacti ſumus quietem, hilariter accepimus, & vtiles eius & iucundos per-
cipimus fructus. Noſter autem Chriſto dilectus Imperator ſuæ pietatis fructus Imperium adep-
tus, primitias Imperij illi, qui ipſi Imperium largitus eſt, obtulit, quietem videlicet Eccleſiarum,
quæ tempeſtatibus iactantur, & fidei quæ opprimebatur victoriam, & Euangelicorum dogmatū.
His autem præpoſuit, vt noſtra mala, quæ inique paſſi ſumus, ſanaret. Quis enim vmquam talem B
ac tantam audiuit iniquitatem? Quis homicidia damnatus abſens vmquam fuit? Quis nuptiarū
inſidiator aut adulter non præſens condemnatus? Quis murorum effoſſor vel ſepulchrorum, vel in
cantator, vel ſacrilegus, vel quiduis aliud a lege prohibitum & interdictum auſus, ad tribunal cur-
rere feſtinando, fuit impeditus ne id faceret, & damnatus fuit abſens Iudicis ſententia? Sed in
illis nihil tale factum eſt. Leges enim præcipiunt, vt ante Iudicem & actor & reus ex aduerſo ſtēt;
& Iudex expectet aperta argumenta & iudicia; & tunc vel vt innocentem dimittat, vel vt reum ſen
tentia condemnet. Nobis vero contrarium euenit. Imperatoris (*nempe Theodoſii*) litteræ interdi-
xerunt nobis ad celebrem illam venire Synodum: & iuſtiſſimi Iudices abſentem condemnauerūt,
non iudicantes ſed potius laudantes ea quæ ad noſtram accuſationem allata fuerunt ſcripta: & ne
que diuina lex neque hominum vindicandi cædem meam & damnationem detinere potuit. Sed
præcipiebat quidem Præſes, veritatem negligens & contemnens, & temporali poteſtati obſequēs:
obediebant etiam illi, qui idem nobiſcum ſentiunt & conueniunt in dogmatibus, & noſtra aliquā
do maxime ſunt admirati: tempus tamen illud horum quidem proditionem, illorum vero puſilla-
nimitatē patefecit; nobis autem occaſionem fiduciæ largita ſunt ea quæ pro veritate paſſi ſumus; C
b Philip. 1. & Chriſtus Dominus conceſſit nobis [b], non ſolum vt in ipſum credamus, verum etiam pro ipſo
c 2. Cor. 11. pati. Maxima enim gratia hæc eſt, pro Domino pati: Sanctus etiam Apoſtolus [c] hæc præponit ma
gnis miraculis.

XLI. His quoque ego gloriando, licet humilis & abiectus ſim, & nullam aliam gloriandi cauſam
habeam: veſtram magnificentiam oro, vt gratiarū actiones pro noſtra humilitate Imperatori Chri
ſto dilecto agas, ac pijſſimæ ac Deo dilectiſſimę Auguſtę, bonorum magiſtræ, quod huiuſmodi do
na retribuit Domino magnorum donorum largitori; & quod ſui Imperij baſim, ſuſtentaculum,
& fundamentum pietatis zelum ambo conſtituerunt. Rogate præterea dilectum Deo ipſorum ca
put, vt finem imponant ijs quæ recte ſancita ſunt, & Synodum congregent, non iterum perturbato
rum hominū & conuenarum plenam, ſed ab his omnibus alienam, & eos qui res diuinas recte iudi
cant magnifacientium, & præ omnibus rebus humanis veritatem æſtimantium.

XLII. *Quę ſint obſeruanda in Cōcilio celebrando* Si vero ipſorum maieſtas veterem Eccleſijs voluerit reſtituere ſerenitatem & tranquillitatem
(velle autem certo ſcio) rogate eorum pietatem, vt rebus, dum fiunt, adſint: vt eos qui cōtraria ſen
tiunt, ſua præſentia terreant, vt nullum habeat veritas aduerſarium, ſed ipſa per ſeipſam rerum na D
turam perquirat, & Apoſtolicorum dogmatum characterem & veritatem. Hæc autem vehemēter
peto a veſtra magnificentia, non quaſi deſiderio tenear iterum videndi Cyrum (nouit enim celſi-
tudo tua ciuitatis deſolationem, cuius deformitatem quodammodo teximus diuerſorum ædifi-
ciorū magnis ſumptibus) ſed vt pateſiat, quod ea quæ a nobis prædicantur, Apoſtolicis conueniūt
dogmatibus, & quod ſpuria ſunt & fallacia aduerſariorum inuenta. Hoc enim ſi fiat (ope enim di-
uina fiat) qui mihi reliqui ſunt dies, cum hilaritate viuemus, vbicumque Dominus viuere nobis
præceperit.

XLIII. Decet autem vos cum pietate enutritos & educatos, & virtutis diuitiarum diuites, hunc zelū
reſumere, & religioſiſſimum Imperatorem zelo & animi alacritate flagrantem, & Auguſtam Chri
ſto dilectam tuis exhortationibus alacriores reddere, vt laudabili zelo celeberrimum ſuum Impe
rium confirment. Hactenus ad Anatolium Patricium Theodoretus, nec quidem fruſtra: ſiquidem
celebrandæ œcumenicæ Synodo Imperator Marcianus optatam ſuam exhibuit præſentiam: ſed
& ex eiuſdem Theodoreti conſilio, magnopere ab eodem Auguſto cautum eſt, ne rerum pertur-
batores, diſcordiarumq. doloſi artifices in locum Synodi ſe inſerrent. At quæ idem Theodoretus E
ad Aſparem Exconſulem ſcripſerit, accipe. Sed illud ante præmoneam, quod cum in epiſtolæ titu
lo Aſparis nomen Conſulis & Patricij eidem inditum habeatur; certū eſt, quod ad nomen Conſu-
lis pertinet, textum eſſe mendoſum, vt non Conſul, ſed Exconſul, ſiue forte Conſularis, ſit in eo re-
ſtituendum: etenim longe ante præſentem annum contigit Aſparis Conſulatus. porro hoc anno
d Theodor. epiſ. 140. eamdem datam eſſe epiſtolam ſub Marciano Imperatore, quæ in ipſa tractantur, facile docent;
quæ ſic ſe habet [d]:

* Exconſuli Theodoretus Aſpari Conſuli * & Patricio.

XLIV. *Theodoretus ad Aſparem.* Oportebat hoc etiam alijs tuæ fortitudinis & conſtantiæ virtutibus addere, vt religioſiſſimus
noſter & Chriſto dilectus Imperator, quem diuina gratia pro ſubditorum beneficio nobis largita
eſt, per tuam magnificentiam ſciat iniquitatis quæ contra nos geſta eſt exceſſum. & lege iuſta legē
iniuſtam abroget. Si enim nos a diuina prouidentia roborati, eam quæ contra nos ſancita eſt pœ
nam, bonorum cauſam & occaſionem effecimus, & quietem hilari fronte accepimus & ſilentium:

iniuſta

A iniuſta tamen & iniqua paſſi ſumus, cum nihil deliquerimus eorum quæ calumniatores noſtri &
veritatis inimici nobis obiecerunt. Sed cum ea paſſi fuerimus mala, quæ decent eos qui maximas
res patrare auſi ſunt, vel potius his etiam grauiora: Indicta enim cauſa damnati ſumus & abſen-
tes; & litteris Imperatoris cum nobis interdictum eſſet Epheſum petere, iuſtiſſimam ſacrorum Iu
dicum accepimus ſententiam.

Sed hæc omnia ſoluit & ſedauit ſereniſſimus Imperator tuæ magnificentiæ ſtudio & diligẽtia. XLV.
Ego vero ratus me perperam facere, ſi ſilerem, nec gratias agerem: vt has litteras ſcriberem addu-
ctus ſum, quibus tuam precor celſitudinem, vt gratias pro nobis victorioſo & Chriſto dilecto Im-
peratori agas, & religioſiſſimæ Auguſtæ & piiſſimæ, pro quibus bonum precor Dominum pro vi-
rili, vt eorum Imperium ſecurum confirmet, vt ſubditorum clementer curam gerant, & hoſtibus
metum iniiciant, eoſq. terreant, & laudabilem pacem omnibus largiantur. Ipſos etiam orare tua
nitatur celſitudo, vt perfectam ſolutionem & quietem Eccleſiæ tempeſtati imponant, & Synodum
congregari præcipiant, non iterum eorum qui turbas ciere ſolent, & Synodum perturbare, ſed eo-
rum qui diuinas res quiete tractare ſoliti ſunt, & conſueuerunt Apoſtolica dogmata confirmare, &
B res falſas diſcernere & a veritate alienas: vt ſuum hinc lucrũ tua celſitudo conſequatur.] hæc Theo
doretus ad Aſparem Magiſtrum militum, qui etſi Gothus, ſectaq. Arianus eſſet, odio tamen Euty-
chetis hæreſim perſequebatur immenſo. Sicut igitur Dauid Goliæ gladio ad conficiendos hoſtes
eſt vſus, ita & Theodoretus aduerſus Eutychianos Arianum immittit.

Ex omnibus quidem Epiſcopis Orientalibus neminem nacti ſumus, qui vehementius atque XLVI.
conſtantius aduerſus eiuſmodi recens emergentes hæreticos egerit, quam Theodoretus; qui etſi *Dignæ laudes*
ſua damna defleuit, amplius tamen totius Eccleſiæ mala plorauit. cum itaque ab exilio hoc anno *Theodoreti.*
eſt relaxatus, magis ex reſtituta edicto Imperatoris fide Catholica, & hæreſi ablegata lætatus eſt,
quam ſui cauſa: paruipendere enim ſe iacturam ſedis ſuæ, ſuperius recitatis litteris conteſtatus eſt,
vt decet Apoſtolicum virum, non quærens quæ ſua ſunt, ſed quod eſſet totius Catholicæ Eccleſiæ
emolumentum. Ita namque animo compoſitus erat, vt ſuas calamitates apud viros clariſſimos de
plorando, illos ad Eccleſiam depreſſam penitus ſubleuãdam, eiuſmodi ob oculos poſitis iuſtis cau
ſis, impelleret; cum tamen ea eſſet intrinſecus humilitatis virtute bene compoſitus, vt quæcumq.
pateretur, ſuis exiſtimaret eſſe adſcribenda peccatis: nam audi, quæſo, quam eo argumento breuẽ
C hoc eodem tempore epiſtolam ad Ioannem Archimandritam ſcripſit his verbis [a]; [a] Theodor. epi. 138.

Beatus quidem Dauid nonnulla commiſit delicta: quæ etiam vt memoriæ mandaret ad vtili- XLVII.
tatem eorum qui poſtea futuri eſſent, is qui omnia ſapienter gubernat Deus effecit. Abſalom [b] ve- [b] 2. Reg. 15.
ro parricida & impurus & impius & peſſimus tyrannus, non illorum cauſa rabiem aduerſus patrẽ *Theodoreti hu*
ſuum, ſed tyrannidem deſiderans, iniuſtiſſimum illud bellum ſuſcepit. Et diuinus quidem Dauid, *militas.*
dum hæc fierent, quæ ipſe patrarat delicta recordabatur. Et ego quoque alia quidem multa deli-
quiſſe me noui: dogmaticam vero Apoſtolorum doctrinam integram ſeruaui. Qui vero diuinas &
humanas leges conculcarunt, & nos abſentes condemnarunt, non illorum quæ nos deliquimus ſen
tentiam protulerunt: non enim erant manifeſta illis, quæ ſunt occulta: ſed mendacia & calumnias
compoſuerunt contra nos: vel potius Apoſtolica dogmata aperte conculcare quærentes, me, qui il
la ſectabar, condemnarunt.

Sed ſurrexit Dominus, tamquam dormiens, & arguit & confudit inimicos ſuos, & dedecus æ- XLVIII.
ternum dedit illis, & dogmata adulterina & ſpuria diſſipauit: quæ vero tradidit nobis in ſacris Euã
gelijs, cum maieſtate & auctoritate prædicari fecit.] hæc dicens, plane alludit ad obitum Theodo-
D ſii & necem violentam Chryſaphij Catholicæ Eccleſiæ hoſtis, necnon ad edicta nuper a nouo Im-
peratore publice pro fide Catholica promulgata. ſed de ſe ipſo hæc ingenue ſubdit: Nobis vero ad
perfectam conſolationem hæc ſufficiunt: neque enim ciuitatis deſiderio tenemur, in qua laboran
tes totum abſumpſimus tempus; ſed rectam Euangeliorum veritatem deſideramus regnantem &
prædominantem videre. Hoc autem noſtrum deſiderium Dominus adimpleuit. Lætamur hac de
cauſa, & gaudemus, & Deum magnorum donorum largitorem laudamus; & tuam pietatem hoc
ipſum nobiſcum agere precamur: & dum Deum laudatis, illum vehementer rogetis, vt eos qui
nunc hęc, nunc illa dicunt, & ad tempora inſtar cameleontum mutantur, qui florum colore veſtiun
tur, clemens Deus confirmet, vt in petra ſtabiles reddat, ac illis largiatur, vt præ omnibus veritatẽ
colant & tueantur.] hactenus Theodoretus, vere iuſti, qui in principio accuſator eſt ſui, reddens
exemplum, vt qui non gloriam propriam quærat, ſed eius qui miſit eum, quod Apoſtolici viri & ve
racis prædicatoris euidens ſignum eſt. Sed de ipſo hactenus.

At ſicut Theodoretus, ita & alij Orthodoxi, qui ex Epheſino nefando Concilio proſcriptionẽ XLIX.
paſſi fuerunt, & alij Catholici Epiſcopi qui eidem minime præſentes fuere, cum poſt tantas offu- *Gaudium Oriẽ*
E ſas tenebras Catholicæ veritatis claram cunctiſq. perſpicuam lucem affulgere conſpexerunt, æque *talis Eccleſiæ.*
immenſo repleti ſunt gaudio: ſed & infelices illi, qui licet Catholici vere eſſent, tamen Dioſcori mi
narum terrore perculſi ad horam ceſſere tempori inſeruientes, etiam lætati ſunt, quod tempus ad-
ueniſſet, quo libere, quales eſſent, ſe poſſent oſtendere, & præuaricationem daretur noua confeſſio
ne delere: exultarunt vero multo magis, cum ab Apoſtolicæ ſedis legatis opportuna ſunt remedia
conſecuti, nempe vt ſuorum communicatione contenti eſſent, in futura Synodo communione to-
tius Catholicæ Eccleſiæ fruituri. In tanto gaudio omnium Orthodoxorum, ſola hæreſis damnata
mæret, impij tantum in tenebris conticeſcunt.

Sic igitur ſanctus Leo per legatos a Latere miſſos collapſam penitus Eccleſiam Orientalem, L.
fidei veræ exacta ab Epiſcopis confeſſione, reſtituit. Sed quod reliquum tantum eſſe videbatur,
vt qui id facere detrectaſſent, ſuis ſedibus priuarentur, & ſpoliati Epiſcopali dignitate Epiſcopi
Orthodoxi eam reciperent: id quidem œcumenicæ Synodo honoris cauſa & diſciplinæ ſeruatum
voluit, & cuſtoditum. Hæc ſunt quæ hoc anno ſub Marciano Imperatore contigerunt: quæ mox
illud

illud magni momenti bonum cõſecutum eſt, quod Orientale Imperium, ad multorum annorum A
ſpatia aſſiduis cladibus ab Attila Hunnorum Rege labefactatum, ſimulac eſt reſtituta per Impe-
ratorem vera religio, continuo a barbaris liberatur, abigiturq. diuinitus flagellum Dei, vbi locus
datur Catholicæ veritati: contra vero patuit tunc barbaros præualere, cum impietas regnat. Sic ee
Attila recedit ab Oriente in Occidentem. go Attila ſponte recedens ab Oriente, copias conuertit in Occidentem, vbi imbellem ſciret regna
te Imperatorem per Aetium Patricium bella gerentem. Quando autem in Gallijs victus fuerit, di
cemus anno ſequenti, quo fieri contigit. Quod autem ad anni huius res Gallicanas pertinet: cum
(vt ſuo loco dictum eſt) anno ſuperiori defuncto S. Hilario Epiſcopo Arelatenſi, in locum eius Ra
uennius ſubrogatus eſſet: Epiſcopi comprouinciales legationem inſtituerunt ad S. Leonem Roma
num Pontificem pro reſtituendis antiquis iuribus ac priuilegijs Arelatenſis Eccleſię, illud in pri-
mis poſtulantes, vt ex more antiquo Viennenſis prouincia eidem Arelatenſi Eccleſiæ ſubijcere-
tur, quam (vt dictum eſt ſuperius) contra Zoſimi Papæ decretum, ex præſcripto Nicæni canonis
Bonifacius & Cæleſtinus Romani Pontifices, ac demum Leo ipſe, proprium habere Metropolita-
num, nec ſubiici Arelatenſi voluerunt. Libellum ſupplicem dictorum Epiſcoporum aſſeruatũ ha-
ctenus in Eccleſia Arelatenſi ex antiquo ſcripto codice hic tibi reddimus: B

LI. Preces miſſæ ab vniuerſis Epiſcopis Metropolis Arelatenſis ad Leonem Papam.

Memores, quantum honoris & reuerentiæ beatiſſimæ ſedi Apoſtolicæ, cui vos Dominus no-
ſter Ieſus Chriſtus pro meritis ſanctitatis voluit præſidere, ſemper debitũ fuerit, ſemperq. debea-
tur: ordinationem, qua ſanctus frater, & Coepiſcopus noſter Rauennius in ciuitate Arelate poſt
tranſitum beatæ recordationis Hilarij Epiſcopi, concordantibus omnium votis, ad ſummum Pon
tificium, Domino fauente, prouectus eſt, miſſis continuo litteris Apoſtolatui veſtro indicare cura
uimus. Quibus a beatitudine veſtra tanta dignatione & charitate fuiſſe reſponſum, immenſas gra
tias agimus; etſi tantas, quantas debemus, referre non poſſumus.

LII. Notum licet nobis ante iam fuerit, prædictum ſanctum fratrem & Coepiſcopum noſtrum ma
xime coronæ veſtræ gratia morum ſuorum manſuetudinem & ſanctitatem meruiſſe: perceptis
nunc tamen beatitudinis veſtræ litteris, quanta eum charitate complectamini, euidenter agnoui-
mus. Vnde præmiſſis officijs, quæ Apoſtolatui veſtro iure debentur, ſuggeſtionem noſtram, quæ iu
ſtitiæ partibus fungitur, audiendam a corona veſtra, minime dubitamus. Quippe cum non aliqua
noua inſtitui, ſed priſca per vos optamus & antiqua reparari. Nec enim iuſtum eſt, vt honorẽ eius, C
quem (vt probauimus) impenſe diligitis, illa res minuat, quæ pietatem veſtram alte offendit. Et ſa
ne manifeſtum eſt Eccleſiæ Arelatenſi diuinæ gratiæ fauorem adeſſe, cui talem habere contigit ſa
cerdotem, per quem priuilegia dignitatis antiquæ, quæ dolebat ſibi pro tempore diminuta, gaude
ret in perpetuum recentioribus Apoſtolicæ ſedis auctoritatibus reformata.

LIII. Omnibus etenim regionibus Gallicanis notum eſt, ſed nec ſacroſanctæ Eccleſiæ Romanæ ha-
betur incognitum, quod prima intra Gallias Arelatenſis ciuitas miſſum a beatiſſimo Petro Apo-
ſtolo ſanctum Tophimum habere meruit ſacerdotem, & exinde alijs paulatim regionibus Gal-
liarum bonum fidei & religionis infuſum: priuſq. alia loca ab hoc riuo fidei, quem ad nos Apoſtoli
cæ inſtitutionis fluenta miſerunt, meruiſſe manifeſtum eſt ſacerdotem, quam Viennenſis ciuitas,
quæ ſibi nunc impudẽter ac notabiliter primatus expoſcit indebitos. Iure enim ac merito ea vrbs
ſemper apicem ſanctæ dignitatis obtinuit, quæ in ſancto Trophimo primitias noſtræ religionis
prima ſuſcepit, ac poſtea intra Gallias hoc quod diuino munere fuerat conſecuta, ſtudio doctrinæ
ſalutaris effudit. Cuius honoris obtentu Eccleſiam Arelatenſem omnes deceſſores prædeceſſoreſ-
que noſtri velut matrem debito ſemper honore coluerunt, tenenteſq. traditionem totam ab hac ſi D
bi ciuitatis noſtræ ſede Epiſcopos poſtularũt. Ab huius Eccleſiæ ſacerdote tam deceſſores noſtros,
quam nos ipſos conſtat in ſummum ſacerdotium, donante Domino, conſecutos. Quã quidem an-
tiquitatem ſequentes prædeceſſores beatitudinis veſtræ, hoc quod erga priuilegia Arelatenſis Ec-
cleſiæ inſtitutio vetuſta tradiderat, promulgatis (ſicut & ſcrinia Apoſtolicæ ſedis proculdubio cõ
tinent) auctoritatibus confirmarunt: credentes plenum eſſe rationis atque iuſtitiæ, vt ſicut per bea
tiſſimum Petrum Apoſtolorum principem ſacroſancta Eccleſia Romana teneret ſupra omnes to-
tius mundi Eccleſias principatum, ita etiam intra Gallias Arelatenſis Eccleſia, quæ ſanctum Tro-
phimum ab Apoſtolis miſſum ſacerdotem habere meruiſſet, ordinandi pontificium vendicaret.
his ſecundum religionem vtitur priuilegijs Eccleſia memorata.

LIV. Ceterum multa ſunt, quibus ſecundum inſtituta Principum cunctis intra regiones noſtras ci-
uitatibus præferatur. Hęc in tantum a glorioſiſſimæ memorię Conſtantino peculiariter honora-
ta eſt, vt ab eius vocabulo præter proprium nomen, quo Arelas vocitatur, Conſtantina nomen ac-
ceperit. Hanc clementiſſimæ recordationis Valentinianus & Honorius fideliſſimi Principes ſpe-
cialibus priuilegijs, & vt verbo ipſorum vtamur, matrimonium Galliarum appellando decora- E
runt. In hac vrbe quicumque intra Gallias ex tempore prædictorum oſtentare voluit inſignia di-
gnitatis, Conſulatum ſuſcepit & dedit: hanc ſublimiſſima præfectura, hanc reliquæ poteſtates, ve-
lut communem omnibus patriam, ſemper inhabitant. Ad hãc ex omnibus ciuitatibus multarum
vtilitatum cauſa concurritur: & plane ita ſibi erga priuilegia memoratæ vel Eccleſiæ vel ciuitatis,
diuina (vt credimus) diſpenſatione, omnia conſenſerunt, vt ſemper ſicut Eccleſia Arelatenſis intra
Gallias primatum in ſacerdotio antiquitatis merito, ita etiam ciuitas ipſa principatum in ſæculo,
opportunitatis gratia poſſederit. Vnde factum eſt, vt non ſolum prouinciæ Viennenſis ordinatio-
nem, ſed etiam trium prouinciarum, contemplatione ſancti Trophimi (ſicut & ſanctorum præde-
ceſſorum veſtrorum patefacta ſibi teſtatur auctoritas) Arelatenſis Eccleſiæ ſacerdos ad ſolicitudi-
nem ſemper ſuam curamq. reuocarit. Cui id etiam honoris dignitatiſq. collatum eſt, vt non tantũ
has prouincias poteſtate propria gubernaret, verum etiam omnes Gallias, ſibi Apoſtolicæ ſedis
vice mandata, ſub omni Eccleſiaſtica regula contineret.

His

A His itaque omnibus intimatis, & in notitiam beatitudinis veſtræ fideli aſſertione perlatis, LV.
quæſumus, & obſecramus coronam ſanctimoniæ veſtræ per nomen Domini noſtri Ieſu Chriſti,
qui in vobis iuſtitiam,patientiam,trãquillitatem,& bona totius ſanctitatis ac perfectionis elegit,
& per beatiſſimum Apoſtolum Petrum,quem vita & conuerſatione veſtra nobis diuino munere
redditum credimus,vt quicquid Arelatenſis Eccleſia(ſicut ſuperius indicauimus) vel ab antiqui-
tate ſuſcepit,vel poſtea auctoritate ſedis Apoſtolicæ vendicauit, id omne ad ſuum pontificium re-
uocare eiuſdem Eccleſiæ ſacerdotem beatitudinis veſtræ auctoritas in perpetuum manſura præci
piat. Ipſi autem vel officiorum cauſa,vel huius legationis obtentu ſanctimoniæ veſtræ nos præſen-
taſſemus aſpectibus,niſi alios infirmitas, alios anni præſentis penuria ab hac votorum noſtrorum
cupiditate reuocaſſet;ſed confidimus in Domino Ieſu Chriſto,qui precibus & deſideriis noſtris ef
fectum promptiſſimæ pietatis veſtræ præſtitit,quod qui nunc legationis officio fraudamur,gra-
tiarum poſtea referendarum per noſmetipſos actione fungemur.]hactenus Epiſcoporum preces ſi
ne die & Conſule:verum hoc anno datas eſſe,ſequens epiſtola S.Leonis ad eos reddita docet, ex
qua pariter redditur manifeſtum Eccleſiam etiam Viennenſem miſiſſe Romam eadem ex cauſa
B ad S. Leonem Papam legationem. Iuribus autem vtriuſque partis diligenter examinatis, perſtitit
S.Leo in ſententia,vt Arelatenſis Eccleſia nihil ſibi ſumeret eorum quæ eſſent Viennenſis Eccle-
ſiæ.Epiſtola vero ipſius ex eodem exſcripta codice ſic ſe habet:
Dilectiſſimis fratribus Conſtantino,Armatario,Audentio,Seueriano,Valeriano,Vrſo,Stepha LVI.
no,Nectario,Conſtantio,Maximo,Aſclepio,Theodoro,Iuſto,Ingenuo,Auguſtali, Superuentori,
Vnantio,Fonteio,Palladio,Leo.
Lectis dilectionis veſtræ litteris,quas ad nos filii noſtri Petronius presbyter & Regulus dia-
conus detulerunt,quam beneuolum fratri & Coepiſcopo noſtro Rauennio impendaris affectum,
euidenter agnouimus:ſiquidem poſtulatis,vt ei quod deceſſor ipſius merito nimiæ præſumptio
nis amiſerat,reformetur.Sed petitionem fraternitatis veſtræ Viennenſis Epiſcopus miſſis litteris
& legatis ſua ſuggeſtione præuenerat,conquerens Arelatenſem Epiſcopum ordinationem ſibi Va
ſenſis * Antiſtitis vſurpaſſe. Cum itaque nobis ita & paternarum reuerentia ſanctionum, & om- * Vaſatenſis
nium veſtrum ſeruanda ſit gratia,vt in Eccleſiarum priuilegiis nihil conuelli,nihil patiamur exci-
di: conſequens fuit,vt ad conſeruandam intra Viennenſem & Arelatẽſem prouincias pacem adhi
C beretur iuſtitiæ moderatio,quæ nec antiquitatis vſum,nec deſideria veſtra negligeret.
Conſideratis enim allegationibus vtriuſque partis præſentium clericorum,ita ſemper intra ꝓ LVII.
uinciam veſtram & Viennenſem & Arelatenſem ciuitates claras fuiſſe reperimus,ut quarumdam
cauſarum alterna ratione,nunc illa in Eccleſiaſticis priuilegijs,nunc iſta præcelleret,cum tamẽ eiſ
dem commune ius quondam fuiſſe a gentibus proderetur. Vnde Viennenſem ciuitatem, quantũ
ad Eccleſiaſticam iuſtitiam pertinet,inhonoratam penitus eſſe non patimur; præſertim cum de
receptione priuilegij auctoritate iam noſtræ diſpoſitionis vtatur.Quam poteſtatem Hilario Epi-
ſcopo ablatam,Viennenſi Epiſcopo credimus deputandam:qui ne tepẽte ſemetipſo factus videa
tur inferior,vicinis ſibi quatuor oppidis præſidebit, id eſt, Valentiæ,& Tharantaſiæ,& Geneuæ,
& Gratianopoli,vt cum eis ipſa Vienna ſit coniuncta,ad cuius Epiſcopum omnium prædictarum
Eccleſiarum ſolicitudo pertineat: reliquæ vero ciuitates eiuſdem prouinciæ ſub Arelatenſis An-
tiſtitis auctoritate & ordinatione conſiſtant:quẽ pro modeſtiæ ſuæ temperantia ita futurum cre-
dimus ſtudioſum charitatis & pacis,vt nequaquam ſibi credat ablatum,quod fratri videat eſſe cõ
ceſſum. Data III.Non.Maij,Valentiniano Aug.VII.& Abieno V.C.Conſſ.] *In fine huius epiſtolæ*
D *hæc quæ ſequũtur verba habentur*:Hoc præceptum domini Leonis confirmatum eſt a ſede Apoſtoli
ca,præſidente Symmacho Papa,Probo V.C.Conſ.]Habes lector,de antiqua quæſtione S. Leonis
Papæ ſententiam ex recitata epiſtola nondum cuſa,percepta ex codice Arelatenſi,quem eo fide-
liorem exiſtima,dum quæ contra ipſam eſſe probarentur Eccleſiam Arelatenſem,æque integra aſ
ſeruata cuſtodit:vbi & extat eadem die & anno data ad Rauennium ab eodem Pontifice eiuſmo-
di epiſtola:
Dilectiſſimo fratri Rauennio Leo.
Diu filios noſtros Petronium presbyterum & Regulum diaconum in Vrbe tenuimus:quoniã LVIII.
& de noſtra hoc gratia merebantur,& fidei,quæ nunc quorumdam errore vexata eſt,ratio poſtu-
labat. Volumus enim eos intereſſe tractatui,& vniuerſa cognoſcere,quæ per te cupimus ad om-
nium fratrum & conſacerdotum noſtrorum notitiam peruenire:chariſſimæ hoc dilectioni tuæ ſpe
cialiter delegantes,vt ſolicitudine vigilantiæ tuæ epiſtola noſtra,quam ad Orientem pro fidei de-
fenſione direximus,vel ſanctæ memoriæ Cyrilli,quæ noſtris ſenſibus tota concordat, vniuerſis
fratribus innoteſcat,vt certiores effecti contra eos qui incarnationem Domini prauis perſuaſionĩ
bus æſtimant temerandam,ſpirituali ſe virtute præmuniant.Habes probabilem facultatem, qua
E cunctis Eccleſijs & Domino noſtro Epiſcopatus tui poſſis commendare primordia: ſi hæc ita vt
credimus atque mandauimus,impleueris,frater chariſſime.Quæ autem committenda litteris nõ
fuerunt,cum prædictorum filiorum noſtrorum inſinuatione didiceris,chariſſime, Domini fretus
auxilio efficaciter(vt diximus)aut laudabiliter exequemur.Deus te incolumem cuſtodiat, frater
chariſſime. Data III. Non.Maij glorioſiſſimo Val.Aug.VII.& Abieno V.C.Conſſ.]
Ex hac epiſtola intelligis ſanctum Leonem Papam miſiſſe ad Gallicanos Epiſcopos inſignem LIX.
atque famoſam illam epiſtolam de fide Catholica ad Flauianum ſcriptam; vt non Orientalibus
tantum,ſed & Occidentalibus innoteſcerent,quæ de Verbi incarnatione teneret hactenus atque
tenuiſſet ſemper Eccleſia Catholica.Qua accepta ad Flauianum epiſtola, Epiſcopi Galliarum ea
dem probe cognita,& in omnibus fidei Catholicæ quam hactenus cuſtodiſſent,conſentire proba
ta,reſcripſerunt ad eumdem S.Leonem epiſtolam illam,quæ ſine die & Conſule data cum habea-
tur,eam ſub dictis anni huius Conſulibus eſſe collocandam intelligis,cuius eſt exordium: Perlata
ad nos

Digitized by Google

ad nos epiſtola beatitudinis veſtræ,&c.]habetut in recentiori editione Romana epiſtolarũ S.Leonis poſt eius epiſtolam quinquageſimamtertiam,non tamẽ ſuo loco collocata.Sic igitur pluribus Habes epiſtolis auctum numerum epiſtolarum S.Leonis Magni,cuius tanti Patris vel vna reperta ſententia ſcriptis mandata magnarum loco diuitiarum fuerat æſtimanda,atque litteris aureis exaranda. A

LX. *Ingens fames Italiam vexat* a Valentin. Nouel tit. 11. apud Cod.Theod.

Hoc eodem anno ingens fames vexauit Italiam;adeo vt inedia pereũtes,filios ad cibum emẽdum vendiderint.eſt de his locuples teſtis Valentiniani ſanctio anno ſequenti menſe Ianuario data,qua præcipit,vt parentibus liceret redimere filios:meminit autem huius penuriæ iſtis verbis [a]: Notum eſt proxime obſcœniſſimam famem per totam Italiam deſæuiſſe,coactos homines & filios pareutes vendete,vt diſcrimen inſtantis mortis effugerent. Tantum vnicuique miſeranda maeies,& letalis pereuntium pallor extorſit,vt totius,quem natura conceſſit,amoris obliti, alienare ſuos,pietatis genus putarent . Nihil eſt enim,ad quod non deſperatio ſalutis impellat:nihil turpe , nihil veritum credit eſuries; ſola cura eſt , vt qualicumque ſorte viuatur.] hæc Imperator . Sed & peſte laboraſſe Italiam , Gelaſius [b] Papa teſtatur.Atque hactenus de rebus geſtis præſentis ãnni. B

b Gelaſin[And.

IESV CHRISTI ANNVS 451. LEONIS PAP. ANNVS 12. VALENTIN. 27. MARCIANI 2. IMPP.

I. QVadringenteſimus quinquageſimusprimus Chriſti annus lætis auſpicijs Conſulatus religioſiſſimi Imperarotis Marciani cum collega Adelphio aperitur , memorabilis Magni Concilij Chalcedonenſis pacifica celebratione:de quo nos acturi,quæ ante ipſum pręceſſere,res geſtas diligenti narratione in medium adducemus.Ac primum de legatis Apoſtolicæ ſedis Abũdio atque collegis dicendum.Hos quidem de rebus geſtis ad S. Leonem Papam relationem miſiſſe vna cum Anatolij Conſtatinopolitani Epiſcopi epiſtola fidei profeſſionem continente, ex eiuſdẽ S.Leonis litteris conſtat:Quam cum ipſe S.Pontifex accepiſſet,atque eam in omnibus intellexiſſet eſſe Catholicam,in omnibus aſſentientem ijs quæ in epiſtola ad Flauianum conſcripta erãt:gratulatorias atque pacificas eidem Anatolio litteras reddidit hoc anno Idibus Aprilis, quarum huiuſmodi eſt exordium [c]: C

Anatolius profeſſionem fidei mittit ad S. Leonem Papã

c Leo epiſt.40.

II. *De litteris ad Anatolium redditis.*

Gaudemus in Domino,& in dono gratiæ ipſius gloriamnr,quia(ſicut dilectionis tuæ litteris,& fratrum noſtrorũ,quos Conſtantinopolim miſeramus,relatione cognouimus)ſequacẽ te Euangelicæ etuditionis oſtendis:vt per ſacerdotis probabilem fidem merito præſumamus , quod tota Eccleſia eidem eredita nec rugam cuiuſquam ſit erroris habitura,nec maculam.] hæc exordiens haber.Quod vero lapſis in hæreſim Epiſcopis,vel hæreticorum communione fœdatis,ad Eccleſiã Catholicam reuerti cupientibus nonniſi propriæ Eccleſiæ communicatio conceſſa eſſet;quid prætetea ijſdem indulgeat S.Leo,iſta ſubdens in eadem epiſtola ita declarat:De frarribus vero,quos & epiſtolis ruis & legatorum noſtrorũ relatione communionis noſtræ cupidos eſſe cognouimus , eo quod doleat ſe contra potentiam,contraq. terrores non tenuiſſe conſtantiam,ſed alieno ſceleri præbuiſſe conſenſum,cum ita eos formido turbaſſet,vt in damnationem Catholici atque innocẽtis Antiſtitis,& in receptionem deteſtabilis prauitatis trepido famnlarentur obſequio: illud quidem,quod præſentibus & agentibus noſtris conſtitutum eſt,approbamus,vt ſuarum interim Eccleſiarum eſſent communione contenti.]hæc iam per legatos Conſtantinopoli decreta erant: ſed quid his amplius ipſe Leo putauerit eſſe indulgendum,ex verbis ipſius accipe: D

III. Sed cum legatis noſtris,quos miſimus participata tecum ſolicitudine volnmus diſponatur quatenus hi qui plenis ſatisſactionibus male geſta condemnant,& accuſare ſe magis eligunt quã tueri,pacis & communionis noſtræ vnitate lærentur,ita vt digno prius anathemate quæ contra fidem Catholicam ſunt recepta damnẽtur.]hæc S.Leo,quibus de primis impietatis auctoribus iſta ſubiungit:De nominibus autem Dioſcori,Iuuenalis,& Euſtathij ad ſacrum altare non recitandis, dilectionem tuam hoc decet cuſtodire,quod noſtri ibidem conſtituti faciendum eſſe dixerint,quodque honorãdæ S.Flauiani memoriæ non repugnet,& gratia tua Chriſtianę plebis animos nõ auertat.Nam iniquum nimis eſt atque incongruum,eos qui innocentes & Catholicos ſua perſecutione vexarunt,ſanctorum nominibus ſine diſcretione miſceri:cum damnatam impietatem non deſerentes ipſi ſe ſua prauitate condemnent:quos conuenit aut percelli pro perfidia,aut laborare pro venia.]hæc ipſe.Commendat demum eidem clericos Flauiani,& quos vult ab ipſo ſuſcipi : ſed & Eccleſiam Euſebij Dorilæi Romæ hoc tempore agentis vt curet,admonet.Reddidit has ad Anatolium litteras ſanctus Leo(vt diximus)hoc anno,Idibus Aprilis. E

De non recitãdis nominibus Impœnitentiũ.

IV. Eadem quoqne die idem ſanctiſſimus Pontifex ad Marcianum Imperatorem litteras [d] dedit,quibus immenſas illi de ſuſcepto Catholicæ fidei patrocinio gratias agit:aliam inſuper addidit ad Pulcheriam [e] Auguſtam;cuius ſtudium cum aduerſus Neſtorium,tum aduerſus Eutychetem plurimum commendans,gratias pariter agit immortales de honorifice ab ea ſuſceptis Apoſtolicæ ſedis legaris,deq. reſtitutis damnatis Epiſcopis,& ſacris reliquijs ſancti martyris Flauiani cum honore Conſtantinopolim tranſlatis,& alijs ab ea ſanctiſſime geſtis. commendat inſuper eidem Euſebij Dorilæi Eccleſiam.Hic quidem Romam ad ipſum Leonem Pontificem , vt abeo in ſedem ſuam reſtitueretur,venit: qui fidei Catholicæ profeſſione eidem oblata ab ipſo Summo Pontifice ſuſceptus eſt.De hac enim ipſius profeſſione ipſemet Euſebius meminit in ſacroſancto Concilio Chalcedonenſi verbis iſtis [f]: Hanc regulam ſanctiſſimo Papæ in vrbe Roma relegi,præſenti bus

d Leo epiſt.38.

e Leo epiſt.39.

Ad Marcianũ & Pulcheriã S.Leo ſcribit.

A ſentibus clericis Conſtantinopolitanis;eamq.ſuſcepit,&c.]erant iſti qui Romæ aderant,ab Anatolio cum eius fidei profeſſione miſſi,quorum ipſe Leo meminit in epiſtola ad Iulianum [a].

a Leo epiſt. 41.

V. *Agi cœptum de cogendo Cõcilio.*

Poſt hæc agi cœptum de Synodo vniuerſali cogenda:quod quidem magna induſtria ſummaque diligentia a Leone Romano Pontifice Marcianus Imperator expetijt;ſed ipſe Pontifex ob ingruentes Hunnorum exercitus Gallias deuaſtantes,& iam Italiam cogitantes,ad opportunius tẽpus exiſtimabat differendum eſſe vniuerſale Concilium; verum quod Marciano in optatis eſſe videret quamprimum ab his diſſenſionibus cauſa Eutychetis obortis pacatum reddete Romanũ Imperium,alios decreuit mittendos Conſtantinopolim legatos,qui Synodo intereſſent:cuius rei cauſa has primum ad ipſum Marcianum Auguſtum litteras dedit,quibus in ptimis admonet conſultum eſſe debere Eccleſiaſticæ antiquitati,nec pateretur Filij Dei incarnationis ſacramentum ab Apoſtolis Eccleſiæ traditum,quaſi recens dogma,in controuerſiam adducendum.Sed audi ipſam Leonis Papæ ad Imperatorem breuem epiſtolam [b]:

b Leo epiſt. 42.

VI. *Leo ad Marcianum Aug. de Synodo cogenda.*

Quamuis per Conſtantinopolitanos clericos;ad pietatem veſtram antea ſcripſerim: ſumptis tamen clementiæ veſtræ litteris per virum illuſtrem Præfectum Vrbis filium meum Tarianum, B magnam materiam gratulationis accepi,quia ſtudioſiſſimos vos Eccleſiaſticæ pacis agnoui. Cui ſancto deſiderio digna æquitate confertur,vt quem ſtatum eſſe cupitis religionis,eumdem habeatis & regni Nam inter Principes Chriſtianos Spiritu Dei confirmante concordiam, gemina per totum mundum fiducia roboratur:quia profectus charitatis & fidei vtrorumque armorum potẽtiam inſuperabilem facit,vt propitiato per vnam confeſſionem Deo, ſimul & hæretica falſitas & barbara deſtruatur hoſtilitas,glorioſiſſime Imperator.

VII. *Fides non reuocanda in diſputationem.*

Aucta igitur per Imperialem amicitiam ſpe cæleſtis auxilij, confidentius pietatem veſtram pro ſacramẽto ſalutis humanæ incitare præſumo,ne cuiuſquam procaci impudẽtiq. verſutia, quaſi de incerto quid ſequendum ſit,ſinatis inquiri:vt cum ab Euangelica Apoſtolicaq. doctrina nec vno quidẽ verbo liceat diſſidere, aut aliter de Scripturis diuinis ſapere,quã beati Apoſtoli & Patres noſtri didicere atque docuerunt;nunc demum in diſciplinatæ moueantur impiæ quæſtiones, quas olim,mox vt eas per apta ſibi corda diabolus excitauit,per diſcipulos veritatis Spiritus ſanctus extinxit. Nimis autem impium eſt,vt per paucorum inſipientiam ad coniecturas opinionũ & ad carnalium diſputationum bella reuocemur;tamquam reparata diſceptatione tranctandum ſit, C vtrum Eutyches impie ſenſerit,& vtrum inepte Dioſcorus iudicarit,qui in ſanctæ memoriæ Flauiani condemnatione ſe perculit,& ſimpliciores quoſque, vt in eamdem ruinam prouoluerẽtur, impegit:quorum multis iam(vt cognouimus)ad ſatisfactionis remedia conuerſis,& veniam de inconſtanti trepidatione poſcentibus,non cuiuſmodi ſit fides tractandum eſt, ſed eorum precibus qualiter annuẽdũ. Vnde piiſſimæ ſolicitudini veſtræ,quam de indicenda Synodo habere dignamini,per legationẽ quæ cõſeſtim ad clemẽtiã veſtrã, Deo annuẽte,perueniet;quicquid ad cauſæ vtilitatẽ arbitror pertinere,plenius atque opportunius ſuggeretur. Dat.nono Kalẽd. Maij,Adelphio viro clariſſimo Cõſule.]hęc eſt prima epiſt. Leonis ad Marcianũ de Synodo œcumenica cogẽda.

VIII. c Leo epiſt. 43.

Dedit eodem argumento alias quoque litteras [c] quinto Kal.Iunias,quibus de differenda Synodo agit,& quod habebat in animo aperit;ſed & cauſam moræ eam oſtendit,nimirum vt liberati Epiſcopi a barbarica hoſtilitate,liberi ad Synodũm ſe conferrent. Imminebat(vt diximus)cum Hunnorũ exercitu Attila,de quo in fine anni huius acturi ſumus.Quinam autem ab eo legati mittantur,nominat,nẽpe Paſchaſinũ Epiſcopum Lilibæi in Sicilia,Lucentium Epiſcopum Aſculanũ, Bonifacium & Baſilium S.R.E.presbyteros Cardinales,quibus participẽ adiunxit Iulianũ Coenſem Epiſcopũ.

Legati a S.Leone miſſi.

D Interea vero quintũ ante diẽ ab his datis ad Marcianũ Auguſtũ a ſancto Leone Põtifice litteris,idem Auguſtus decimo Kalendas Iunias publicam ſanctionẽ edidit de Synodo œcumenica,ad quã Epiſcopos cõuocauit, Nicææ in Bithynia celebranda:ita enim ipſi erat in animo, ibi vniuerſale celebrare Cõcilũ aduerſus Eutychetis hæreſim, vbi primũ fuit impietas Ariana dãnata. De ipſa aũt indictione futurę Synodi ita ſe habet ad Metropolitanos primũ ſcripta epiſtola [d]:

d Ante Concil. Chalced.

IX. *Edictũ Impp. de Synodi indictione.*

Imperatores Cæſares Valentinianus & Marcianus Victores & Triumphatores ſemper Augu ſti ad omnes vbique reuerendos Epiſcopos.

Omnia ad veram fidem & Chriſtianam & Orthodoxam religionem tendentia præponenda alijs rebus exiſtimauimus. Deo enim propitio exiſtente & noſtrum Imperium & communes cauſas meliores fore confidimus.Quia igitur dubitationes quædam circa Orthodoxam fidem motæ ſunt,ſicut indicant & litteræ ſanctiſſimi Archiepiſcopi feliciſſimæ Romæ Leonis:placuit nobis ꝓprie * ſanctum Concilium fieri in Nicæa Bithyniæ ciuitate:quatenus cunctis concordantibus, veritate examinata,& ceſſante omnium ſtudio,quo quidam abuſi,religionem turbauerunt Orthodoxam,vera & ſaluberrima fides ſic omnimodo manifeſtetur,vt de cetero omnis quæſtio & dubi E tatio auferatur. Vnde tua ſanctitas,cum quantis approbauerit reuerendiſſimis Epiſcopis ſub ſuo ſacerdotio conſtitutis ſanctarum Eccleſiarum,expertas habentibus diuinas Scripturas,& in ſciẽtia & doctrina Orthodoxæ & veræ fidei præ cunctis eminentibus,ad memoratam Nicæam ciuitatem proximis Kalẽdis Septembris aduenire feſtinet. Quiſquis autem generalem & omnimodo vtilem futuram Synodum refutauerit,peccare quidem & circa Diuinitatẽ ipſam,& pietatem noſtram offendit *. Agnoſcat autem tua ſanctitas quoniam noſtra pietas aderit in ipſo Concilio, niſi quædam publicæ & ineuitabiles curæ fecerint occupari.]hæc ad Metropolitanos Epiſcopos, cuius pariter argumenti extant ibidem litteræ datæ ad omnes Epiſcopos decimo Kalendas Iunij.

* propero

* oſtendit

X. *Priorum Legatorum reditus*

e Leo epiſt. 44.

Interea autem cum ad Synodum œcumenicã noua legatio eſſet decreta,reuocata eſt illa prior anno ſuperiore Conſtantinopolim miſſa,cuius legati Romam reuerſi ſunt ante Idus Iunias. Id quidem conſtat ex alijs litteris eiuſdem ſancti Leonis Pontificis ad Marcianum Imperatorem [e] datis ipſis Idibus Iunij,quibus de legatorũ reuerſione meminit:per eoſdẽ enim ipſe Romanus Põtifex ab eodem Marciano Imperatore datas accepit litteras,quarũ occaſione ad eũdẽ ipſe reſcripſit,

gratias agens de omnibus ſuperius numeratis pro fide Catholica ab ipſo diligenter impenſis offi A
cijs, Excuſat iterum in fine, impoſſibile eſſe ob ingruentia bella complures Epiſcopos ex Occiden
te, derelictis ſuis Eccleſijs, ad Synodum proficiſci. Scripſit itidem Idibus Iunij ad Pulcheriam Au
guſtam [a], ad quam de Eutychete hæc habet in fine: De Eutychete autem totius ſcandali & pra-
uitatis auctore hoc clementia veſtra præcipiat, vt ab eo loco, qui Cõſtantinopolitanæ vrbis nimis
vicinus eſt, longius transferatur; ne frequentioribus ſolatijs eorum, quos ad impietatem ſuam tra
xit, vtatur. Monaſterio quoq. ipſius, cui pernicioſe indigneq. præſedit, Catholicum Abbatem iube
te præponi, qui illam ſeruorum Dei congregationem & a prauo dogmate liberare, & inſtitutis ve-
ritatis poſſit imbuere.] hæc de Eutychete ad Pulcheriam ſanctus Leo.

a Leo epiſt. 45.
De transferendo longius Eutychete hæreſiarcha.

XI.
Hæreticorum Duces haud facile recipiẽdi.

Eadem quoq. die Iduum Iuniarum ad Anatolium Conſtantinopolitanum Epiſcopum litte-
ras reddidit, in quibus inter alia de recipiendis lapſis Epiſcopis (quod admonuerat ante) illud rur
ſum inſtantius ingerit; nimirum, recipiendos omnes digne pœnitentes, qui leuius deliquiſſent; qui
autem alijs malorum fuiſſent auctores, non ita quidem, ſed matutius de his ſedis Apoſtolicæ iudi
cium expectandum. Haud enim in recipiendis huiuſmodi delinquentibus, perditorum anteſigna
nis, feſtinato currere Romana Eccleſia conſueuit: Quæ etſi numquam cuiuis facinoroſiſſimo de- B
linquenti, vereq. pœnitenti ianuas pœnitentiæ clauſerit: auctoribus tamen criminum, vel vehemen
tiſſimis eorum fautoribus, reſiſtere conſueuit, & detinere diutius, donec quid de illis eſſet agendũ,
maturior conſultatio definiret. Ita namq. vidimus haud pridem eumdem ſanctum Leonem tunc
diaconum Siſto Pontifici ſuaſiſſe, ne Iulianum audaciſſimum Pelagianæ hæreſis defenſorẽ ad Ec-
cleſiam reuertentem ſtatim exciperet. Quod idem factus Pontifex in Eutychianis recipiendis cu
ſtodiri omnino voluit. De his enim ad Anatolium iſta ſunt eius verba, vbi de indulgendo his q
leuius peccaſſent ante ſcripſiſſet [b]:

b Leo epiſt. 46.
XII.

De his autem qui in hac cauſa grauius peccauere, & ob hoc ſuperiorem ſibi locum in eadem
infelici Synodo vendicarunt, vt humilium fratrum ſimplicitatem arrogantiæ ſuæ præiudicijs ag-
grauarent: ſi forte reſipiſcunt, & a facti ſui defenſione ceſſantes, in condemnationem proprij con-
uertuntur erroris: Horum ſi ſatisfactio talis accedit, quæ non reſutanda videatur: maturiorib. Apo
ſtolicæ ſedis conſilijs reſeruetur, vt examinatis omnibus atq. perpenſis, de ipſis eorum cognitioni
bus, quid conſtitui debeat, æſtimetur. Neq. prius in eccleſia, cui te Dominus voluit præſidere, cu-
iuſquam talium (vt ante ſcripſimus) nomen ad altare recitetur, quã quid de his conſtitui debeat, C
rerum proceſſus oſtendat.] hæc Leo: atque de his hactenus.

XIII.
Synodus Mediolanenſis.

Reuerſi igitur vbi ſunt legati Romam ad Leonem Pontificem, inde ijdem remearunt ad pro-
pria, haud tamen otioſe acturi. Etenim S. Abundius vna cum Senatore presbytero, & in hac lega-
tione collega, litteris eiuſdem S. Leonis conuenit Euſebium Mediolanenſem Epiſcopum, egitq. cũ
eo, vt prouinciali Conuentu, quæ ſcripta eſſet ad Flauianum de Verbi incarnatione doctrina, publi
cis ſubſcriptionibus ſe omnes recipere teſtarentur: quod & impigre curatum eſt. Cõuocans enim
ille Mediolanenſi Eccleſiæ ſubiectos Epiſcopos, prouincialem Synodum egit. Quid in ea ex ſentẽ
tia S. Leonis actum fuerit; extat de his data ab eodem Euſebio Synodalis epiſtola ad eumdem ſan-
ctiſſimum Romanum Pontificem munita chirographo omnium qui interfuerunt Epiſcoporũ, in
ter quos Abundantius mendoſe pro Abundio ipſo ſubſcriptus legitur [c]: qui quidem præter ſpe-
ctatã eruditionem, egregia quoq. vitæ enituit ſanctitate, dignuſq. eſt habitus vt eius memoria per-
petuo in Eccleſia coleretur, relato ipſius nomine inter Sanctos quarto Idus Aprilis.

c Apud S. Leonẽ poſt epiſt. 52.

Sed & ipſe Euſebius, qui Synodo præfuit, ex vitæ pariter ſanctitate perpetuam gloriam eſt cõ-
ſecutus in Eccleſia Catholica, a qua ſingulis annis eius dies natalis recoli conſueuit pridie Idus Au D
guſti: ornauit eum præterea digno epigrammate Ennodius Ticinenſis.

XIV.
De Maximo Taurinẽſi Epiſcopo.
d Gennad. de Viris illuſt. c. 40.

Rurſum vero inter alios Epiſcopos qui huic Synodo interfuerunt, legitur ſanctus Maximus
Taurinenſis Antiſtes, cuius cum ob præſtantem eruditionem, tum etiam ob inſignem vitæ ſancti
tudinem celebre nomen eſt in Dei Eccleſia. De ipſo enim iſta Gennadius habet [d]: Maximus Tau
rinenſis Eccleſiæ Epiſcopus vir in diuinis Scripturis ſatis intentus, & ad docendũ ex tempore ple
bem ſatis ſufficiens, compoſuit in laudem Apoſtolorum tractatum, & in Ioannis Baptiſtæ natiuita
tem, & generalem omnium martyrum homiliam, ſed & de capitulis Euangeliorum & de Actibus
Apoſtolorum tractatus multos] & quæ ſequuntur. Quod autem in fine habet: Moritur Honorio &
Theodoſio regnantibus] niſi duos Maximos Taurinenſes poſueris (quod a nemine dictum repe-
ri) manifeſtus deprehenditur error: etenim qui huic Cõcilio Mediolanẽſi ſub Leone Papa hoc tpe
celebrato interfuiſſe legitur, immo & quẽ Romano Cõcilio ſub Hilaro Leonis ſucceſſore præſen
tem item fuiſſe, eius Acta declarant, plane longe poſt Honorij tempora ſuperuixiſſe eum oportuit,
peruenisseq. ſaltem ad Domini annum quadringenteſimum ſexageſimumquintum. Porro eius
memoriam anniuerſario cultu, ſeptimo Kalendas Iulij, Eccleſia celebrat. E

XV.

Dum vero in eodẽ Concilio poſt Euſebium Mediolanenſem ſubſcriptũ legis Fauentiũ Epiſco
pũ Regienſem; intelligere potes, alterius Regij, quod eſt in Gallijs, fuiſſe S. Proſperũ Epiſcopum, q
his S. Leonis tẽporib. Regienſi Eccleſiæ præerat Antiſtes. Orauit etiam tantorum Patrũ conſeſ-
ſum S. Criſpinus Epiſcopus Ticinenſis, qui & ipſe inter Sanctos relatus celebratur ſingulis annis
ſeptimo Idus Ianuarias, quo die ex hac vita migrans ſucceſſorem æque ſanctum reliquit Epipha-
niũ, de quo inferius ſæpius agendum erit. Extat de eodem Criſpino Ennodij Ticinenſis epigram-
ma, cuius eſt exordiũ:

Salue ſancte Parens: ſaluete, o ſæpe recepti,
Criſpini cineres, &c.]

XVI.

Diſce ex ſerie ſubſcribentium (quod & in aliis quoq. Concilijs obſeruari contingit) non ſediũ
prærogatiuæ, ſed temporis quo quiſq. Epiſcoporum ſedere cœpit, haberi ſolitam rationem: quod
vel hoc vno exemplo intelliges, dum in Concilio Aquileienſi, cui pariter Epiſcopus Mediolanẽſis

A S.Ambroſius præfuit,in ordine ſubſcribētium Epiſcoporum ante Diogenē Epiſcopum Genuēſem Philaſter,ſiue Philaſtrius ponitur Epiſcopus Brixianus,in hac vero Synodo primo ponitur Paſchaſis Genuenſis Antiſtes,& poſt alios ſubſcriptus legitur Octauianus Epiſcopus Brixianus:Fuerunt ſane ijdē florentiſſimarum Eccleſiarum Antiſtites:quarum Brixiana nobilitata ſanguine martyrū,ſanctis quoq.Epiſcopis,Philaſtrio,Gaudentio,& alijs pluribus illuſtratur:Genuenſis etiā nemini cedens antiquitate,ſicut Mediolanenſis,a S.Barnaba Apoſtolo ſe accepiſſe Euangeliū gaudet,& ſanctorum martyrū Nazarij & Celſi cōſuetudine gloriatur,atq.ſanctis quoq.Epiſcopis Syro,Romulo,Valētino,Felice,atq.Salomone,ſiue Salonio magis magiſq.ſacta cōſpicua nitet. Eadē quoq.rōne Iuſtinus Vercellēſis Eccleſiæ Epiſcopus hic in imo ferme poſitus reperitur, qui in Concilio Aquileienſi quarto loco legitur collocatus:qđ & de alijs plurib.frequētiſſime accidiſſe cognoſcit. *Epiſcoporum ſubſcriptio quo ordine fieri ſolita.*

Sed age iam,quod extat eiuſdem Synodi tanta illuſtratæ corona ſanctorum vnicum monumētum,nempe breuem epiſtolam ad S.Leonem datam hic deſcribamus:

Domino ſancto & beatiſſimo Patri Leoni Euſebius Mediolanenſis Epiſcopus.

Reuerſis, Domino annuente,fratribus noſtris,quos ad Orientem fidei cauſa ſolicite prouida XVII.
B beatitudo veſtra direxerat:decurſiſq.litteris,quas per eos tua ſanctitas deſtinauit:omni exultatione in Chriſto releuatus ſum,quod affectum commiſſæ ſibi legationis eoſdem reportaſſe,veſtra pagina deſignauit. Nec mirum quod Dominus noſter Ieſus Chriſtus Catholicæ fidei, quā tenemus, maieſtatis ſuæ gratiam,cuſtodiamq.præſtiterit;quando vos idoneos cultus ſui aſſertores in Apoſtoli ſui ſede Præſules collocauit,qui & recta ſentire de incarnationis Dominicæ ſacramento,& eadem poteſtis recte cuſtodire. Admonitis ergo fratribus & Coepiſcopis meis,habitoq.Conuentu,veſtrarum formam tenuimus litterarum. Nam recenſens epiſtolam beatitudinis veſtræ in ſacerdotū Domini Concilio,quam ſanctus frater & Coepiſcopus noſter Abundius*, & compresbyter meus Senator detulerunt,agnitoq.eorum narratione(ſicut ſcripta veſtra ſignauerant)rerum geſtarū ordine:continuo requiſita eſt,recitataq.epiſtola,quam fidei aſſertione plene digeſtam ad Orientem dudum ſanctitas veſtra tranſmiſerat;quæ ad nos ex veſtra ordinatione, ſancto fratre & Coepiſcopo noſtro Ceretio mutuante,peruenit:clarauit eam plenam fidei ſimplicitate fulgere, Prophetarūque etiam aſſertionibus,Euangelicis auctoritatib. & Apoſtolicæ doctrinæ teſtimonijs, nitore quodam lucis & veritatis ſplendore radiare,omnibuſq.ſenſibus conuenire,quos B. Ambroſius de incarnationis Dominicæ myſterio ſuis libris,ſancto Spiritu excitatus,inſeruit. *Epiſ.ex Conc. Mediol. ad S. Leonem.* * Abundantius

C Et quia omnia maiorum fidei nobis antiquitus traditæ tota puritate conuenerunt,domine ſancte & beatiſſime Pater:placuit omnib.quorum ſubſcriptio ſubterannexa nomina poterit declarare,eos qui impie de incarnationis Dominicæ ſacramento ſentiunt,quamuis intellectus ſui prauitate a Catholicæ fidei veritate recedentes,ſe ipſos dignos abiectione fecerint,ſuo etiam conſenſu,auctoritatis veſtræ præcedente ſententia,dānatione congrua perſequendos. Litterarū ergo veſtrarū formā ſecuti,modum præſcriptæ ordinationis nos ſeruaſſe,his per fratrem & Coepiſcopū noſtrū Cyriacum miſſis oſtendimus. Supereſt,vt annuente Domino,perfectis rebus,palmam fidei & cōſummati certaminis coronam quiete perpetua retinentes,hoc futuris memorabile ſæculis relinquatis,vt ab hoc tempore præſenti extincta impiæ ſectæ contumacia videatur,vt vobis propugnatoribus in æternum proſtrata ſuccumberet. [*& alia manu*: Incolumem beatitudinem tuam ſumma Diuinitas tueatur atq.cuſtodiat,domine ſancte ac beatiſſime Pater.] ſeqtur in codice ſubſcriptio tum ipſius Euſebij,tum etiam reliquorum Epiſcoporum. XVIII.

Sed cur,inquies,iterum per Abundium & Senatorem miſſa S. Leonis epiſtola de Chriſti incar- XIX.
D natione,ſi ante iam miſſam in Gallias,Euſebius eamdem acceperat a Ceretio? Ex his priſtinum vſum intellige. Cum œcumenicum in Oriente Concilium indiceretur,cui cum haud omnes Epiſcopi Occidentales intereſſe poſſent:quo tamen & ipſi aliquo modo ſuum ferrent ſuffragium, ſoliti erant ijdem(ſi pateretur opportunitas temporis) Romam ad Synodum conuocari,vel ſaltem iiſdē abſentibus præcipere Romanus Pontifex,vt prouinciales Metropolitani Epiſcopi Conuentus cogerent,ex eiſq.litteras darent ad ipſum Pontificem,qui Legatos e Latere dirigeret, non ſuo ipſius tantum nomine,ſed totius Occidentalis Eccleſiæ. Sic igitur,cum ſub Theodoſio poſtremum Concilium Epheſinum indictum eſſet,hæc opus fuit præſtari ab Epiſcopis Occidentis:rurſum vero cū hoc tempore aliud eſſet indictum Concilium œcumenicum,eadem requiri ab ijſdem. *Vetus conſuetudo Occidentalium Epiſcoporum.*

Inter hæc autem duo ex Oriente presbyteri hæretici pœnitentes Ioannes atq. Baſilius ad Leonem Pontificem Romam ſe contulere,vt coram ipſo tum Neſtorianam,tum etiam Eutychianam hæreſim condemnarent:quo facto,acceptis ab eodem Summo Pontifice litteris datis [a] hoc anno decimotertio Kalendas Iulij ad Anatolium,Cōſtantinopolim reuerſi ſunt. Exhorruiſſe adhuc eos putamus Anatolium,quod a Dioſcoro,damnato Flauiano, Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ fuiſſet
E ſubſtitutus Antiſtes:cum alioqui ſuſcipiendi eiuſmodi lapſos eidem Anatolio ſciamus a S. Leone tributam eſſe licentiam. XX. *Presbyteri Romam veniunt pænitentię cā.* a Leo epiſt. 48.

Eodem vero menſe,ſexto Kal.Iulij [b] idē S.Leo ad Marcianum Aug.de indicta Synodo ſcripſit epiſtolam,qua legatos a ſe ad eam miſſos commendat,& fidei Catholicæ patrocinium vt ſuſcipiat,rogat. Sequenti vero die,quinto Kalendas Iulij [c] ad ipſam Synodum Chalcedone cogendam (locus enim ille delectus poſtea fuit,vt Imperator ipſe præſens eſſet)eiuſmodi dedit epiſtolā, qua de legatis a ſe miſſis,qui vice ipſius Synodo pſiderent,edocuit,deq.in eis tractādis admonuit. Falſo tamen habetur inſcripta ad Synodū Chalcedonenſem:nā de eo loco nequicquā fuerat hoc tempore menſis Iunij,quo ſcripta habetur epiſtola,ab Imperatore decretum. Ea autē ſic ſe habet [d]: XXI. b Leo epiſt. 49. c Leo epiſt. 47. d Leo epiſt. 47.

Optaueram quidem,dilectiſſimi,pro noſtri charitate collegij, omnes Domini ſacerdotes in vna Catholicæ fidei deuotione perſiſtere, nec quemquā gratia aut formidine poteſtatum ſæcularium deprauari,vt a via veritatis abſcederet. Sed quia multa ſæpe,quæ pœnitudinem poſſint generare,prouenerunt,& ſuperat culpas delinquentium miſericordia Dei,atq. ideo ſuſpenditur vltio, XXII. *Leonis epiſtola ad Synodū œcumenicam.*

vt poſſit locum habere correctio:amplectendum eſt clementiſſimi Principis plenum religione cõ A
ſilium,quo ſanctam fraternitatem veſtram ad deſtruendas inſidias diaboli,& ad reformandã Ec-
cleſiaſticam pacem voluit conuenire,beatiſſimi Petri iure atq. honore ſeruato: adeo vt nos quoq.
ſuis litteris inuitaret,vt venerabili Synodo noſtram præſentiam pręberemus:quod quidem nec ne
ceſſitas temporis,nec vlla conſuetudo poterat permittere. Tamẽ in his fratribus Paſchaſino & Lu
centio Epiſcopis, Bonifacio & Baſilio presbyteris,qui ab Apoſtolica ſede directi ſunt,me Synodo
veſtra fraternitas exiſtimet præſidere,non abiuncta a vobis præſentia mea, qui nunc in Vicariis
meis adſum,& iamdudum fidei Catholicæ prædicatione non deſum;vt qui non poteſtis ignorare
quid ex antiqua traditione credamus,non poſſitis dubitare quid cupiamus.

XXIII. Vnde fratres cariſſimi,reiecta penitus audacia diſputandi contra fidem diuinitus inſpiratam,
vana errantium infidelitas conquieſcat;nec liceat defendi,quod non licet credi:cum ſecundũ Euã
gelicas auctoritates,ſecundum Propheticas voces,Apoſtolicamq. doctrinam pleniſſime & luciduſ
me per litteras,quas ad beatæ memoriæ Flauianum miſimus,fuerit declaratũ,quæ ſit de ſacramẽ-
to incarnationis Domini noſtri Ieſu Chriſti pia & ſincera confeſſio. Quia vero non ignoramus p
prauas æmulationes multarum Eccleſiarum ſtatum fuiſſe turbatum,plurimoſq. Epiſcopos, quia B
hæreſim non receperint,ſedibus ſuis pulſos,& in exilia deportatos, atq. in locum ſuperſtitũ alios
ſubſtitutos:vulneribus his primitus adhibeatur medicina iuſtitiæ:nec quiſquã ita careat proprijs,
vt alter vtatur alienis:cum ſi(vt cupimus)errores omnes relinquunt,nemini quidem perire honor
debeat;ſed illis qui pro fide laborauerunt,cum omni priuilegio oporteat ius proprium reforma-
ri. Prioris autem Epheſinæ Synodi,cui beatæ memoriæ Cyrillus Epiſcopus tunc præſedit,in Ne-
ſtorium ſpecialiter ſtatuta permaneant;ne tunc damnata impietas ideo ſibi in aliquo blandiatur,
quia Eutyches iuſta damnatione percellitur. Puritas enim fidei atq. doctrina,quam eodem , quo
ſancti Patres noſtri,ſpiritu prædicamus,& Neſtorianam & Eutychianam cum ſuis auctoribus cõ
demnat pariter & perſequitur prauitatem. Data quinto Kalend. Iulij, Adelphio V.C. Conſule.]hęc
ad Synodum œcumenicam Leo Papa.

XXIV. Quid autem inter hæc Conſtantinopoli geſtum ſit(vt ſua quæq. proprijs reddamus tempori-
bus)enarrandum eſt. Cum igitur promulgatum eſſet ab Imperatore edictum de Concilio œcume
nico Nicææ celebrando,mox contigit miſceri in populo turbas,renouari contentiones, ſtudia par
a l.5.C de his q ad Eccleſ.cõfug. tium iterum concitari,excitariq. tumultus. quamobrem Marcianus Imperator eiuſmodi menſe C
Iulii ad populum proclamari fecit edictum [a]:

Edictũ aduerſum tumultuãtes.

Denunciamus omnibus,vt in ſacroſanctis eccleſijs,& in alijs quidem venerabilibus locis,in q
bus cum pace & quiete vota competit celebrari,abſtineatis ab omni ſeditione:nemo conclamatio
nibus vtatur,nemo moueat tumultum,aut impetum committat,vel conuenticula collecta multi-
tudine in qualibet parte ciuitatis & vici vel cuiuſcumq. loci colligere aut celebrare conetur. Nam
ſi quis aliquid contra leges a quibuſdam ſibi exiſtimet perpetrari,liceat ei adire Iudicem,& legiti
mum poſtulare præſidium. Sciant ſane omnes,quod ſi quis contra huius edicti normam aut agere
aliquid,aut ſeditionẽ mouere tentauerit,vltimo ſupplicio ſubiacebit. Dat. III. Idus Iulii, ipſo Mar
ciano Aug. & Adelphio Conſſ.]ita quidem Imperator compeſcuit cõcitatos inter factioſos vtriuſ
que partis in regia ciuitate tumultus.

XXV. *De ſtudijs fautorum Eutychetis.*

Qui enim in gratiam Theodoſij Imperatoris,atq. impulſibus Chryſaphij & aliorum potentiũ,
Eutycheti ſemel fauiſſent;ne leuitatis arguerentur,perſtabant in ſententia,& omni conatu patro-
cinabantur ſuſceptæ ſemel iniquæ cauſæ,& ſi nõ aliter,acclamationibus ſaltem nominis Eutyche
tis. His vero renitebantur maiori conatu atq. fiducia,qui viribus præſtabant & numero Orthodo- D
xi:periculumq. haud mediocre imminebat,ne vniuerſa ciuitas, his mutuo inter ſe altercantibus,
cædibus turpiter fœdaretur. Accidit vero,vt cum quæ Conſtantinopoli concitatæ ſunt turbæ, re-
preſſæ eſſent(vt vidimus)edicto Imperatoris:rurſum timeretur,ne eædem trãsferrentur Nicæam
Bithyniæ,præſtitutum ad Synodum locum,confluentibus illuc compluribus monachis atq. cleri-
cis,necnon etiam laicis vtriuſq. partis inter ſe mutuo digladiantibus. Ad quos expellendos fauori
b Extant ante Conc. Chalced. bus diuerſorum in diuerſa commotos, ſancta Pulcheria Auguſta ad Strategium Conſularem Bi-
thyniæ eiuſmodi litteras dedit [b]:

XXVI. *Pulcheria ad Strategium.*

Intentio noſtræ tranquillitatis eſt,ante ciuiles cauſas,ſanctas Chriſti Eccleſias,eiſq. dicatos in
pace conſiſtere,& Orthodoxam fidem,quam continere iudicamus Imperium,imperturbatam &
immotam ab omni hominum genere cuſtodiri. Vnde dudum praua quadam emergente diſcordia
multam curam habuimus,vt vndiq. multitudo ſanctorum Epiſcoporũ ſimul congregaretur in Ni-
cæa,quatenus vniuerſorũ concordia omnis turba de medio tolleretur,& in futuro firma & immo-
bilis fides venerabilis præualeret. Quia ergo ſecundum noſtram ſanctionem reuerendiſſimi qui-
dem Epiſcopi vniuerſi conuenerunt ſuſtinentes poteſtatis noſtræ præſentiam,quæ non poſt multũ
Deo cooperante,aderit:quidam autem(ſicut agnouimus)cum ſint ſoliti conturbare & confunde E
re Deo placitam diſciplinam,ſuperuenientes in Nicæam clerici ac monachi atq. laici tumultũ fa-
cere tentant,contendentes abſq. his quæ nobis placuerunt:neceſſarias has pias litteras ad tuam di
reximus claritatem;quatenus cum omni virtute eos qui præter noſtram euocationem, aut permiſ
ſionem ſuorum Epiſcoporum,ibidem commorantur, clericos ſiue intra hunc ordinem conſtitu-
tos,ſiue aliqui eorum a proprijs Epiſcopis ſunt remoti,vel monachos,atq. laicos, quos nulla ratio
ad Concilium vocat,omnino debeas de ciuitate & ipſis locis expellere:vt cum omni diſciplina cõ
fidente ſancta Synodo,ſine aliqua commotione atq. contentione,quæ a Domino Chriſto reuelata
fuerint,communiter ab omnibus confirmentur. Scito enim,quod ſi quis de cetero inuentus fuerit
tumultuoſus ibidem commorari,aut ante præſentiam noſtræ tranquillitatis,aut certe poſt præſen
tiam,non fortuitum ſibi imminere periculum.]hæc Pulcheria ad Strategium.

XXVII. Cum igitur ad præfinitam diem Kalendarum Septembrium Epiſcopi ad Synodum conuoca
ri,ſe

A ti,ſe Nicæam Bithyniæ contuliſſent,expectarentq. Imperatoris aduentum,qui ſe in optatis babere Synodo intereſſe,miſſis ad Epiſcopos litteris ſignificauerat; & diebus pluribus Nicææ expectaſſent:dederunt ijdem Patres litteras ad Imperatorem,quibus & admonuerunt, complures ipſorũ ob laborem itineris detineri infirmitatibus,& alijs affligtari anguſtijs;petẽtes ſimul,vt fineret ex more conuentus agi.Ad hos autem Marcianus Auguſtus reſcripſit,viſum eſſe Apoſtolicæ ſedis legatis,ne abſq.Imperatoris ſententia Synodus ageretur:ſeq.propediem affore pollicitus eſt: ſin autem minime maturare liceret aduentum;vt ſe Chalcedonem conferrent,hortatus eſt.Extant ipſæ Imperatoris litteræ ad Synodum datæ [a].

Epiſcopi qui Nicæam profecti ſunt quid ad Imp.

a In præambul. Conc. Chalced.

XXVIII.

Cum vero inter hæc perturbari Illyricum ob metum imminentis barbaricæ inuaſionis idem Imperator certior redditus eſſet litteris Præfectorum:ea de re adeo commotus eſt,vt in Illyricum profectionem ipſe pararet.Verum quod ſciret,hoſtes tunc facilius ſuperari,cum primo religioni conſulitur,& impietas expugnatur;ſuſceptum iã antea inſtitutum de œcumenico celebrando Concilio implere laborat.Quod vero Nicæam ſe conferendi propoſitum depoſuiſſet (haud enim tutũ eſſe videbatur ob bellicas expeditiones Conſtantinopoli longe recedere)hac de cauſa Patres conuocat
B iteratis litteris Chalcedonem,propinquam ipſi Conſtantinopoli ciuitatem.Poſteriores autem ipſæ ad eos tunc datæ litteræ ſic ſe habent [b]:

b Extant ante Conc. Chalced.

XXIX.

Imperatores Valentinianus & Marcianus Victores ſemper Auguſti ſancto Concilio quod Nicææ per Dei voluntatem noſtra ſanctione collectum eſt.

Dudum quidem & per alias diuinas noſtras litteras indicauimus veſtræ religioni , quatenus in Chalcedonenſium ciuitatem veniretis,vt ea quæ de ſancta & Orthodoxa fide a ſanctis Patribus noſtris ſunt definita,confirmaretis,ne diutius Orthodoxorum multitudo diuerſis modis errando ſeduceretur,ſed vt omnes Dominum noſtrum Saluatorem Chriſtum(ſicut cõgruit,& ſicut ſanctiſſimi Patres noſtri decreuerunt)confiteantur.Nos enim propter feruentiſſimum fidei zelum publicarum rerum neceſſarias vtilitates in præſenti diſtulimus,multũ deſiderantes,quæ Orthodoxæ & veræ ſunt fidei,tranquillitatis noſtræ præſentia confirmari.Nã ea quæ in Illyrico cõtigerũt,& ad veſtras aures perueniſſe cõfidimus,licet Dei volũtate cõpetẽti vindicta cõtigerint: tamen publicarũ rerũ vtilitas exigebat ad Illyricũ noſtræ tranquillitatis profectionẽ.Sed quoniã(ſicut prædictũ eſt)nihil Orthodoxæ fidei,& vt hæc roboretur,præponendum eſſe iudicauimus : ꝓpterea huic quidẽ
C expeditioni interim ſuperſedemus.Et nunc proprie veſtrã venerationẽ per alias noſtras ſacratiſſimas litteras adhortamur , quatenus ſine vlla dilatione accedatis Chalcedonenſium ciuitatem.

Imp. Marcianus conuocat Nicæa Chalcedonẽ Patres.

XXX.

Quoniam Attico diacono regiæ ciuitatis ſanctiſſimæ & Catholicæ Eccleſiæ referente noſtræ tranquillitati,cognouimus,veſtram ſanctitatem formidare,ne forte Eutychetis ſectatores, aut alius aliquis ſeditiones & tumultus præparare pertentet:qua gratia ſignificamus vobis,vt prædictã cauſam nullatenus formidantes,adueniatis in Chalcedonenſium ciuitatem . Speramus autem de Dei clementia,quia præter aliquam turbam atq.tumultum, omnibus ſecundum Orthodoxam & veram fidem iuſte & Deo placite conſtitutis,vnuſquiſq.veſtrum ad propria ſub celeritate reuertetur.Feſtinate itaq.aduenire,& nullam dilationem negotio facere;ne per veſtram ſegnitiem, dilationem habeat intentio veritatis. Nobis enim ſtudium eſt,Diuinitate propitia,proſperũ finẽ accipiente cauſa,velociter iterum ad expeditionem feliciſſimam remeare. Deus vos cuſtodiat per multos annos.Dat.decimo Kalendas Octobris,Heracliæ.] hæc ad Synodum Marcianus : quibus emendes locum deprauatum in epiſtola [c] S.Leonis menſe Iulij ad Pulcheriam data , vbi legitur decreto Principis Synodus iam conuocata Chalcedonem:nam nõniſi menſe Septembris id factũ,
D ipſæ litteræ Imperatoris Marciani declarant. Vnde cum ibi dicitur:Quod ergo Synodum Chalcedone haberi veſtra clementia præcipit,cum a me,vt in Italia haberetur , manſuetudo veſtra retineat poſtulatum,&c.]pro Chalcedone,reſtituendum eſſe,Nicææ,nemo non videt.

c Leo epiſt. 51.

XXXI. Tumultus in Illyrico excitati.

Sed quinam iſti fuere improuiſi rumores iuncti formidini in Illyrico agitati,vt a præſcripto loco & die celebrandi Conuentus retardauerit Imperatorem? Illi quidem per Attilam tunc excitati ſunt:cum enim male pugnaſſet in Gallijs,vna cum ſuis qui certamini ſuperfuerant,longius a Romanorum regione atq.viribus Gothorum abſcedens,tentauit Illyricum:ſed inde reiectus, conſedit in ſuperioribus Veneticæ prouinciæ partibus,illic hiematurus,donec reparato exercitu,appeteret Aquileiam,quam anno ſequenti feroci aggreſſus impetu expugnauit.Apparuit namq.quid bene culta religio,quidve impietas poſſit.Dum enim impietati fauetur,robuſtior factus Attila, indixit Orienti tributum:dum vero impietas cum impijs coercetur, & proculcata religio ſubleuatur, idem Attila ab Oriente primum abigitur in Occidentem ; & rurſus repetens loca vbi ſemper vincere conſueuit,nullo negotio,Dei virtute repellitur.

XXXII.

Age vero antequam Chalcedonenſis Concilij Acta aggrediamur,quænã in Gallijs geſta ſunt
E a Romanis & Gothis aduerſus Attilam terribilem & formidandum,non Hunnorum tantum exercitu,ſed plurimum barbararum nationum copijs potentiſſimum,proſequamur.Hi namq.fuerunt illi bellorum fluctus,quorum cauſa vidimus ſancto Leoni magis placuiſſe differre Synodum generalem;eo quod ob ingruens bellum barbaricum,haud liberum eſſet Epiſcopos(vti petierat Imperator)ex omnibus prouincijs ad Concilium mitti.

XXXIII. Attilæ immẽſus exercitus.

De his acturi, in primis quid de viribus Attilæ maiores poſteris tradidere,hic deſcribamus: hæc enim de his in collecta hiſtoria Miſcellanea nomine Pauli Diaconi ſcripta leguntur [d]: Fultus namque Attila fortiſſimarum gentium , quas ſubiugauerat , præſidio , ad Occidentale demoliendum animum intendit Imperium ; cuius exercitus ſeptingentorum millium numero ferebatur:Vir in concuſſionem Orbis in mundo natus , terrarum omnium metu quoque vulgatus erat : namque ſuperbus inceſſu,huc ſe & illuc circumferens , vt elatus potentia ipſo quoque motu corporis appareret : Bellorum quidem amator, ſed manu temperans ipſe , conſilio validiſſimus , ſupplicantibus inexorabilis,propitius in fidem ſemel receptis, forma breuis, lato pectore,

d Paul.Diacon. lib.15.

capite grandiori, oculis minutis, barba raſus, canis reſperſus, ſimus naſo, teter colore, originis ſuæ ſigna referens. Erãt quidem eius ſubiecti dominio Rex ille Gepidarum famoſiſſimus Andaricus, Vualamir etiam Gothorum Regnator ipſo tunc cui ſeruiebat Rege nobilior, fortiſſimæ nihilominus gentes, Marcomanni, Sueni, Quadi præterea, Heruli, Turcilingi, ſiue Rugi cum proprijs Regulis, aliæq. præter hos barbaræ nationes in finibus Aquilonis commanentes. Horum omnium Attila ſuperbus Imperio, quamquam robore facile ſe adipiſci putaret, quod cuperet, tamen cõſilij aſtutia potius quam armorum fortitudine hoſtes aggredi ſatagebat.] hæc ibi. A

XXXIV.

a Sidon. de Auito Panegyric.

Populi qui ſecuti ſunt Attilam.

Porro barbaros populos, quos ſecum ductabat Attila, Sidonius Apollinaris recenſet his verſibus [a]:

——— ſubito cum rupta tumultu
Barbaries totas in te transfuderat Arctos
Gallia: pugnacem Rugum, comitante Gelono,
Gipeda trux ſequitur, Scotum Burgundio cogit
Chuuus bello notus, Neurus, Baſterna, Toringus,
Bructerus, vluoſa quem Velicer abluit vnda, B
Prorumpit Francus. Cecidit cito ſecta bipenni
Hercinia in lintres, & Rhenum texuit aluo.
Et iam terrificis diffuderat Attila turmis
In campos ſe Belga tuos. vix liquerat Alpes
Aetius, tenue & rarum ſine milite ducens
Robur, in auxilijs Geticum male credulus agmen
In caſſum proprijs præſumens adfore caſtris, &c.] addit de Auito tunc Galliarum Præfecturam moderante, qui conciliauit, iunxitq. Gothos cum Romanis: ſed de his inferius agendũ.

XXXV.

Attila flagellum Dei.

b Iſa. 10.

Antea enim de Attila aliqua ſunt referanda: atque illud in primis, ipſum ex prædictione cuiuſdã ſanctiſſimi viri cognominari voluiſſe, Flagellum Dei; quod nimirũ a Deo miſſus eſſet vltor ſcelerum peccantium Chriſtianorum, inſtar Aſſur, qui Virga furoris Domini eſt nominatus [b]. Cõtremuerunt quidem non Galliæ tantum, ſed vniuerſus plane orbis Ocidentalis ad nomen Attilæ: expauiſſe etiam Vrbem, ex ijs intelligis quæ ex Leone Papa ſuperius ſunt recitata.

XXXVI.

Peregrinatio S. Seruatij longe ante.

c Marc. Velſ. rer. Aug. lib. 8.

Scimus a Gregorio Turonenſi & alijs ad hæc tempora referri ſuſceptam ad anteuertendum huiuſcemodi flagellum Dei peregrinationem ad limina Apoſtolorum a ſancto Seruatio Tungrẽſi Epiſcopo. Verum nemini rationem temporis accurate expẽdenti hæc probari poſſunt: cum conſtet ex ijs quæ ſuo loco ſuperius dicta ſunt, ſanctum Seruatium ante annos ferme centum vixiſſe, eiusq. tempore alias clades barbaricas accidiſſe, vt non ſit opus ad hæc ea referri tempora, vt ſuperius demonſtrauimus. Nunc vero Octauia Tungrorum vrbs fertur exciſa, non credẽtibus ciuibus ſuo ipſorum Epiſcopo Azanario venturam cladem prædicenti. Exufflanda vero ſunt, quæ Auentinus æque impius atque imperitus ſomniauit de Theodorico & Anthemio Valentiniani Imperatoris Ducibus pacem cum Hunnis firmãtibus; de quibus modo ſatis ſit reddere, quæ grauiſſimus auctor qui res Auguſtæ Vindelicorum feliciſſime proſecutus eſt, Marcus Velſerus, deliria eiuſdẽ ſugillans, habet his verbis [c]: Auentinus Theodoricum Veronenſem Triarij filium, & Magiſtrũ Anthemium, qui deinde imperauit, Conſulem, Valentiniani Imperatoris generum, Danubiani limitis Duces, harumq. prouinciarum Legatos, pacem cum Hunnis firmaſſe, & exercitui clauſis oppidis itineris faciundi poteſtatem conceſſiſſe prodidit. At breui verborum gyro tot in vnum errorum næuos coegit, vt per immenſum opus ſparſi, haud dubie toti ſimul dehoneſtãdo corpori ſatis futuri fuiſſe videantur, &c.] proſequitur vir doctiſſimus refellere hominis rudis in vnum locũ congeſta plura hiſtoriarum inſomnia; cum tamen reſpectu aliarum eiuſdem auctoris deformitatum quas denudatas, opprobrio atque deriſioni expoſitas idem Velſerus frequenter ob oculos ponit, iure hos omnes in vnum coniunctos errores, næuos appellet. Ad finem vero ex Auguſtanis Annalibus ſubijcit ipſe, aduentum Attilæ nequaquam repreſſum aliquibus pactis, cum Ducibus conditionibus fuiſſe oppidis abſque iactura; immo ferociſſimum barbarum numeroſiſſimo truculentorũ barbarorum pollentem exercitu, inſtar fulminis, quæque obuia diſieciſſe atque protriuiſſe, & inter alias ipſam nobiliſſimam Auguſtam Vindelicorum ciuitatem eadem vi tempeſtatis fuiſſe concuſſam fœdeq. vaſtatam, Memoriamq. S. Afræ martyris inflammatam. Ceterum de cladibus illatis ciuitatibus Galliarum, quæ memoriæ commendarunt Gallicani veteres ſcriptores, & inter eos Gregorius Turonenſis, in primis afferamus in medium; ſic enim ipſe ait [d]: C D

d Gregor. Turo. hiſt. Franc. lib. 2. c. 6.

XXXVII.

De Metenſi ciuitate combuſta, Oratorio S. Stephani ſaluo

Igitur Chuni (*hoc namque nomine Hunnos complures maiorum appellare conſueuere*) a Pannonijs egreſſi, vt quidam ferunt, in ipſa ſancti Paſchæ vigilia ad Metenſem vrbem reliqua depopulando perueniunt, tradentes vrbem incendio, & populum in ore gladij trucidãtes, ipſosq. ſacerdotes Domini ante ſacroſancta altaria perimentes: nec remanſit in ea locus inuſtus, præter Oratorium beati Stephani primi martyris ac Leuitæ. De quo Oratorio quæ a quibuſdam audiui, narrare non diſtuli. Aiunt enim, priusquam hi hoſtes venirent, vidiſſe virum fidelem in viſu quaſi conſerentem cum ſanctis Apoſtolis Petro & Paulo beatum Leuitam Stephanum de hoc incendio ita dicentem: Oro, domini mei, vt non permittatis obtentu veſtro Metenſem vrbem ab inimicis exuri, quia locus in ea eſt, in quo paruitatis meæ pignora continentur: ſed potius ſentiant populi aliquid me poſſe cum Domino. Quod ſi tantum facinus populi ſupercreuit, vt aliud fieri nõ poſſit, niſi tradatur ciuitas incẽdio; ſaltem hoc Oratorium non cremetur. Cui illi aiunt: Vade in pace, dilectiſſime frater: Oratoriũ tantũ tuũ carebit incendio. Pro vrbe vero nõ obtinebimus, quia Dominicæ ſanctionis ſuper ea ſententia iã proceſſit. Inualuit enim peccatũ populi, & clamor malitiæ eorũ aſcendit corã Deo: ideo ciuitas hæc cremabitur incẽdio. Vnde proculdubio eſt, quod horũ obtẽtu, vrbe vaſtata Oratoriũ permãſit illæſum.] hæc ipſe. quæ autem de Aurelianẽſi ciuitate ſubdit, dicemus ſuo loco. E

Certe

XXXVIII.

A Certe quidem Saluianus [a] Epiſcopus Maſſilienſis, dum de cladibus à barbaris & inter alios ab Hunnis illatis agit, longe Gallis modeſtiores fuiſſe his temporibus Hunnos, Gipedas, Frācos, Saxones, pluribus docet, vnde iuſte hi ab illis meruerint ita affligi: Cum alioqui acerbius ſolere Deum punire peccata ſuorum Fidelium, quam Gentilium, Apoſtoli illa ſententia doceat, qua ait [b]: Tribulatio & anguſtia in omnem animam hominis operantis malum, Iudæi primum & Græci.] & iure quidem, vt ab eo plura exigantur, qui plura accepit. Qui vero ibi tunc inter eos inuentus eſt iuſtus, nequaquam cum ſceleratis puniri Dei prouidentia ſinitur. Etenim Metenſis Epiſcopus, Author [c] nomine, cum ab Hunnis capitur, perculſis illis continuo cæcitate, liber abire ſinitur cum alijs qui ab ijſdem ibidem capti fuerant. Sed & præclare tunc accidit, vt precibus clariſſimæ virginis Genouefæ Pariſiorum ciuitas ab ijſdem Hunnis ſeruaretur illæſa; id quidem Acta [d] rerū ab ipſa geſtarum teſtantur.

a Saluian de recto iudic. & prouiden Dei lib. 4.
b Rom. 2.
c Sigebert. in Chron an. 453.
d Extant apud Sur. die 3. Ianua.

XXXIX.

Sed quæ tranſacta ſint inter Attilam & Lupum Trecenſem Epiſcopum ſanctitate clarum, ex Vita ipſius fideliſſime ſcripta hic enarremus [e]: Non longa (inquit auctor) poſt tempora Hunni erumpentes, & per totam Galliam diffuſi, partim ſimulatæ pacis arte tenebant vrbes, partim vi ex

B pugnabant. Vbi ad Trecenſem infeſto agmine venere ciuitatem patentibus campis ſitam, nec armis munitam, nec muris: ſolicitus pius Antiſtes ad vſitata ſe recipiens præſidia, ſolus, ad Deum fuſis precibus, ſupernæ opis auxilio eam defendit. At immanis ille & ferus Attila fidem ſancti viri altiori ſenſu ſuſcipiens, pro ſua exercituſq. ſui ſalute & incolumitate ſecū eū vult proficiſci ad Rhenum vſque, pollicens ei, vbi eo ventum ſit, ſe ipſum dimiſſurum. Mox copia offertur ab eo loco reuertendi: non negatur reditus, iter quoque indicatur. Orat tyrannus obnixe ſanctum virum, vt velit pro ipſo Dominum deprecari, interprete vſus Hunigaſio.

e Extant apud Sur. die 29. Iulij.
Res geſtæ Lupi Trecenſis cū Attila.

XL.

Reuerſus autem vir Dei, vt vidit ſe deſperatione ſuorum turbatum, ad montis perfugium Latiſconem ceteris ſolertior feſtinauit, vt eo transferret plebem, quam orationum ſuarum ſuffragijs diſcrimini ſubiacentem inter excidia publica & arma defenderat. Illud perfugium diſtat ab vrbe milliaribus quinque & quadraginta. Manens vero illic biennij ſpatio, offenſus raritate ſuorum eo venientium, Matiſconem ſibi cenſuit expetendam.] ſubdit miracula ab eo tunc edita, fideliſſimus ſuorum temporum rerum ſcriptor, licet multa nimia breuitate tranſilierit: niſi forte mutilata habeantur, quæ extant eius Acta. hæc enim alij ſuperaddunt [f]: Cum ſanctus Lupus Attilæ Flagel

C lo Dei Hunnorum Principi occurriſſet, & pro patria intercederet, & Princeps ferox delere omnino ciuitatem proponeret: diuina virtute tum ipſe, tum exercitus neminem videntes tranſierunt p ciuitatem a porta vſque ad portam, veluti cæcitate percuſſi; ſicq. patria ſaluata eſt.] ſed de his auctorem aliquem veterem non inuenimus.

f Petr. Catal. lib. 6 c. 2 & alij.
Occurſus Lupi cum Attila.

XLI.

Qui autem fuſius res Attilæ ſunt proſecuti, iſta adijciunt [g]; Lupus habitu indutus Pontificali, cum multitudine cleri, Attilæ aduenienti fit obuius. Is facta ſalutatione, interrogat Attilam, quiſnam eſſet, qui tot Regibus deuictis, nationibus, populiſq. proſtratis, vrbibus euerſis, cūcta ſibi ſubderet? Cui Attila: Ego, inquit, ſum Rex Hunnorum Attila Flagellum Dei. Ad hæc Lupus: Et qs eſt mortalium, qui Dei flagello reſiſtet? Veni igitur Dei mei flagellum: illoq. vtere, vt Deus concedit. Ad hæc verba Barbarus emollitus, Trecenſem vrbem illæſam tranſijt.] hæc ipſi. Ceterum Trecenſium rerum ſub Attila adhuc alia deſiderari videntur, nimirum Acta martyrij S. Nemorij eius Eccleſiæ Archidiaconi & ſociorum, quos iuſſos ab Attila occidi, referunt Acta publica Eccleſiarū, in quibus ſeptimo Idus Septembris relati ijdem inter martyres habentur.

g Nicol. Ola. in Attila c. 9.

XLII.

Lupum vero ipſum ad plures adhuc annos vitam propagaſſe, Sidonij epiſtola [h] ad eum ſcri

D pta, cum iam nouem (vt ait) quinquennia haberet in Epiſcopatu, demonſtrat. Sed quantæ hic eſſet æſtimationis, ex eiuſdē Sidonij epiſtolæ exordio accipe, vbi ait: Benedictus Spiritus ſanctus, & Pater Dei omnipotentis, quod tu pater patrum, & Epiſcopus Epiſcoporū, & alter ſeculi tui Iacobus de quadam ſpecula charitatis, nec de inferiore Hieruſalem tota Eccleſiæ Dei membra ſuperinſpicis, dignus qui omnes conſoleris infirmos, &c.] hæc quidem ipſe ob eminentem egregiamq. vitæ illius ſanctitudinem, qua ceteris Epiſcopis emineret, licet alijs Galliarum Epiſcopis pluribus ditione inferior eſſet. Rurſum vero ſub eodem Attila martyrio coronatos ponunt alij ſanctum Nicaſium Rhemenſem Epiſcopum, & eius ſororem Eutropiam, atque alios ipſius Eccleſiæ eiuſdem palmæ conſortes: verum a Vuandalis hos eſſe trucidatos, eorum Acta [i] referunt, de quibus nos ſuo loco ſuperiori tomo.

h Sidon libr. 6. epiſt. 1.
Lupi Trecēſis laudes.
Nicaſius & Eutropia martyres.
i Apud Sur. die 14. Decembr.

XLIII.

Nec reticendum quod Sigebertus hoc tempore Hunnicæ cladis accidiſſe tradit, poſt Vaſatenſem ciuitatem magno Dei beneficio liberatam, his verbis [k]: Vaſatenſi vrbe ab Hunnorum obſidione liberata per diuinum auxilium, cum Epiſcopus pro gratiarum actione Miſſam populo celebraret, reſpiciens ſurſum vidit ſuper altare quaſi de camera templi cadere æqualiter tres guttas æ

E qualis magnitudinis cryſtallo clariores, quæ ſimul defluentes in vnum coniunctæ quaſi vnam gēmam pulcherrimam effecerunt; quam cum in medio Crucis aureæ poſuiſſent, aliæ gemmæ ceciderunt: ſeorſum vero poſita infirmis dabat ſanitatem, adorantibus vero imaginem ſanctæ Crucis augebat deuotionem; quia pijs & mundis clara, immundis obſcura videbatur.] hæc ipſe, eam aſſerens occaſionem miraculi, quod Arianiſmo regio illa nonnihil ob Gothos illic verſantes infecta eſſet. Sane quidem cum mirabiles inſtant elationes maris (iuxta Prophetam [l]) tunc mirabilis in altis Dominus, faciens ſigna atque prodigia: & grandiora tunc ſemper diuinitus oſtenſa fuiſſe ſigna, vbi vehementiora inſtarent mala, plurima diuinæ Scripturæ docent exempla; vt non ſint humani captus anguſta menſura immenſa omnipotentis Dei opera conſtringenda.

k Sigebert. Chr. an. 453.
l Pſalm. 92.

XLIV.

Conflagraſſe vero hac etiam clade Regium in Aquitania S. Proſperi patriam, ipſe his verſibus luget [m]:

Cumq. animum patriæ ſubijt fumantis imago,

m Proſp. in præfat. lib. de prou. Dei.

Et ſtetit

Aquitania ab Attila dira paſſa.

Et fletit ante oculos quicquid vbique perit: A
Frangimur, immodicu & fletibus ora rigamus:
Dumq. pios agimus, vertimur in querulos.]

Porro ſcripſiſſe eam ob cauſam ipſum S. Proſperum carmen illud poſt eladem Hunnicam, de qua agimus, inde colligere certo datur, quod in eo inſectatur hæreſim Eutychetis confundentis in vnā duas Chriſti naturas haud pridem exortam.

XLV.

Sed quæ hoc item anno contigerunt de Hunnis Aurelianenſem ciuitatem obſidentibus, videamus. Atque primum de iunctis Gothorum copijs cum Romano exercitu ſub Aetio Duce, opera (vt vidimus ex Sidonio) Auiti Galliarum hoc tempore Præſidis, ex auctore Miſcellæ in medium adducamus: hæc enim ibi ſcripta habentur [a]: Præuidens Attila ſagacitate qua callebat, non ſibi fore tutum, ſi Gothi, qui intra Gallias morabantur, Romanis iungerentur auxilio: amicum ſe Gothis ſimulans, aduerſus Aurelianos vrbem concitus pergit, Regem Vuiſigothorum ſolicitare niſus, vt pariter cum eo Romanum inuadens Imperium, æqua ſorte poſſideret. Ad Valentinianum vero Imperatorem legatione miſſa, pacem ſimulat ad vlciſcendos Romanos de Gothis & reſtituē da Republica ad Gallias & Hiſpanias pergere ſe doloſe denūciat. Sed Imperatorem doli eius minime latuerunt. Itaque quam celerrime Theodoricum [a] Vuiſigothorum Regem per Aetium Patricium conueniens, in ſuæ pacis fauorem pertraxit, atque cum eodem Patricio contra Attilā poſt vaſtatam fere omnem Galliam Aurelianos iam obſidentem direxit.] hæc ibi de fœdere Romanorum cum Gothis contra Attilam inito: quod per Auitum eſſe confectum, Sidonius (*vt dictum eſt*) in Panegyrico cecinit. B

a Paul. Diacon. lib. 15.
Attilæ doloſæ artes.
a Theodoridum

XLVI.
b Apud Sur. die 17 Nouembr.
De obſidione Aurelianenſis ciuitatis.

Sed de obſidione Aurelianenſis ciuitatis agamus ex Actis [b] S. Aniani eius ciuitatis Epiſcopi, in quibus hæc deſcripta narrantur: Cum Rex Attila Aurelianenſem vrbem vellet euertere; beatus Anianus, non quod carnem poneret brachium ſuum, aut hominum viribus confideret, ſed vt officio ſuo non deeſſet, Arelatem profectus eſt, vt Aetio Patricio, qui tunc in Gallijs erat, barbaræ gē tis crudelitatem explicaret. Cum autem iter ageret, ad Mamerti viri potentis ædes diuertit, *qui* grauiſſime decumbens, ſpiritu & voce, omniq. gradiendi facultate deſtitutus, ſpem viuendi *omnē* ſuis ademiſſe videbatur. Vt autem præſenſit vxor eius, natione nobiliſſima, beatum Anianum aduenisſe; ad eius ſe pedes adiecit, orans vt marito ſalus redderetur. Accedit vir Dei ad lectum ægrotantis, videt eum horas extremas ducere, procumbit ad preces, orat Dominum tota nocte cum lacrymis, donec mane æger priſtinæ ſanitati redditus eſt. Inde pergit Arelatem, & ab Aetio humaniſſime exceptus, indicat quo in periculo verſetur Aurelia: implorat eius opem, quam Aetius libenter ac prolixe pollicetur. Redit ad ciues ſuos, non parum tanti paſtoris abſentia mærentes: erigit animos illorum multa conſolatione: præparāt illi omnia propulſando hoſti opportuna.] hucuſque ibi: reliqua deſunt in codice. Sed his iungimus quæ ſunt ſcripta a ſancto Gregorio Turonenſi, qui hæc ex eiſdem Actis accepit, aitque [c]: C

c Grego. Turon. hiſt. Franc. lib. 2.
XLVII.

Attila Rex Chunnorum a Metenſi vrbe egrediens, cum multas Galliarum ciuitates opprimeret, Aureliam aggreditur, eamq. maximo arietum impulſu nititur expugnare. Erat eo tempore beatiſſimus Anianus ſupradictæ vrbis Epiſcopus, vir eximiæ prudentiæ ac laudabilis ſanctitatis, cuius virtutum geſta nobiſcum fideliter retinentur. Cumq. incluſi populi ſuo Pontifici, quid agerent, exclamarent: ille fiſus in Deo, monet omnes in oratione proſterni, atque cum lacrymis præſens ſemper in neceſſitatibus Domini auxilium implorare. Denique ijs, vt præceperat, deprecantibus, ait ſacerdos: Aſpicite de muro ciuitatis, ſi Dei miſericordia iam ſuccurrat. Suſpicabatur enim per Dei miſericordiam Aetium aduenire, ad quem & Arelatem abierat prius, ſuſpenſus futuri. D Aſpicientes autem de muro, neminem viderunt. Et ille: Orate, inquit, fideliter: Dominus liberabit vos hodie. Orantibus autem illis, ait: Aſpicite iterum. Et cum aſpexiſſent, neminem viderunt, qui ferret auxilium. Ait eis tertio: Si fideliter petitis, Deus velociter adeſt. At illi iterum fletu & eiulatu magno Domini miſericordiam implorabant. Exacta quoque oratione, iuxta ſenis imperium aſpicientes denuo, uiderunt de longe quaſi nubeculam de terra conſurgere. quod cum renunciarent, ait ſacerdos: Domini auxilium eſt. Interea iam trementibus ab ictu arietum muris, iamq. ruituris: ecce Aetius, & Theodoricus Gothorum Rex, ac Toriſmundus eius filius cum exercitibus ſuis ad ciuitatem accurrunt, aduerſumq. hoſtem reijciunt ac repellunt. Itaque liberata obtentu beatiſſimi ciuitate, Attilam fugant.] hæc Gregorius. Sidonius [d] vero, hoſtes non obſediſſe tantum & oppugnaſſe, ſed & irrupiſſe in ciuitatem tradit, non autem diripuiſſe, interrumpente repentino Aetij cum Gothis aduentu: hæcq. omnia precibus Aniani obtenta ait, atque vaticinio prædicta. Rurſum Gregorius:

Ciuitas liberatur ab Attilæ direptione.
d Sid. Apolo. li. 8. epiſt. 15.

XLVIII.
Vxor Aetij laborat p̃cib. in Baſilica Apoſtolorum.

His diebus Romam ſonus adijt, Aetium maximo diſcrimine inter phalanges hoſtium laborare. Quo audito, vxor eius anxia atque mæſta aſſidue baſilicam ſanctorum Apoſtolorum adibat; atque vt virum ſuum de hac expectatione ſuſciperet ſoſpitem, precabatur. Quæ cum diu noctuque hoc ageret: quadam nocte homo pauperculus crapulatus a vino, in angulo baſilicæ beati Petri obdormiuit. Clauſis vero ex more oſtijs, a cuſtodibus non eſt eiectus: de nocte vero conſurgens, relucentibus per tota ædis ſpatia lychnis, pauore perterritus, aditum per quem foras euadat, quærit. Verum vbi primi atque alterius oſtij clauſtra pulſat, & obſerata cuncta cognoſcit; ſolo decubuit, trepidus prę ſtolans tempus, vt venientibus ad matutinos hymnos populis, hinc liber abſcederet. Interea videt duas perſonas ſe inuicem venerabiliter ſalutantes, ſolicitoſq. de ſuis eſſe proſperitatibus. Tunc qui erat ſenior, ita exorſus eſt: Vxoris Aetij lacrymas diu ſuſtinere non patior: petit enim aſſidue, vt virum ſuum de Gallijs reducam incolumem, cum aliud exinde fuiſſet apud diuinum iudicium præfinitum: ſed tamen obtinui immenſam pietatem pro vita illius: & ecce nunc illuc propero, viuentem eum exinde reducturus. Verumtamen obteſtor, vt qui hæc audierit, ſileat, arcanumq. Dei vulgare non audeat, ne pereat velociter de terra. Ille vero hæc audiens, ſilere nō potuit, E

tuit,

A tuit;ſed mox illuceſcente cælo,omni i quæ audierat,matri familiæ pandit:expletiſq. ſermonibus,
lumine caruit oculorum.]ita plane occæcari videntem Deus voluit,vt cæci viderent, interceſſione
Sanctorum plurima magnaq.diuinitus petentibus dari.Sed pergit auctor.

Igitur Aetius cum Franchis,Gothiſq.coniunctus,aduerſus Attilam confligit. At ille ad inter
necionem vaſtari ſuum cernens exercitum,fuga dilabitur: Theodoricus vero Gothorum Rex huic
certamini ſuccubuit. Nam nullus ambigat Chunorum exercitum obtentu memorati Antiſtitis
Aniani fuiſſe fugatum. Verum Aetius Patricius cum Toriſmundo victoriã obtinuit.]hæc Grego-
rius.ſed quod Frãchos dicit pugnaſſe in exercitu Romanorum,minime probatur: nam eos pro
Attila ſtetiſſe,Sidonius tradit. Eadem die victis Hunnis ait Iſidorus [a], additq.de Gothis: Adeo
extitere victores,vt Attila Rex Hunnorum prœlio victus,metu inſequentis exercitus,nuſquam cõ
paruiſſe dicatur,*in Gallijs ſcilicet.*] Toriſmundum autem non amplius anno vno regnaſſe,occiſum
a fratribus Theodorico atque Friderico,tradit. Sed cum ad annum primum Marciani hæc refe-
rat,redarguitur a Caſſiodoro,qui ſub anni huius Cõſulibus ait: Romani, Aetio Duce,Gothis au
xiliaribus contra Attilam in campis Catalaunicis pugnauerunt,qui virtute Gothorum ſuperatus
B abſceſſit.]ſequenti vero anno ab Attila Aquileiã exciſam ponit:cui conſentit Marcellinus in Chro
nico. De hoc prœlio ita apud Paulum Diaconum: Hoc certamen circa horam diei nonam cœptũ
de vtriſque partibus centum octoginta millia occiſorum dedit.]Gloriati quidem ſunt poſteri Go
thorum Reges,a ſuis maioribus Attilam ſuperatum,vt apud Caſſiodorum [b] Theodorici Regis
epiſtola docet ad Alaricum data.

XLIX. Attila victus ab Aetio.

a Iſidor.in Chr Goth.

b Caſſiod.Var. lib.3.epiſt.1.

L.

Huiuſmodi belli deſcribendi Proſper Aurelianenſis Epiſcopus a Sidonio Apollinari promiſ-
ſionem accepit:ſed ille magnitudine rerum reuocatus ſemel a cœptis, quid de his ad eum breui
epiſtola ſcribat,in qua ſuſcepti operis argumentum pandit,intelliges:ſic enim ſe habet [c]:

c Sidon.libr. 8. epiſt.15.

Sidonius domino Papæ Proſpero ſalutem.

Dum laudibus ſummis ſanctum Anianum maximum conſummatumq. Pontificem Lupo pa-
rem,Germanoq.non imparem vis celebrari,Fideliumq.deſideras pectoribus inſigi viri talis ac tã
ti mores,merita,virtutes:etiam illud non abſque iuſtitia gloriæ datur,quod te ſucceſſore deceſſit.
Exegeras mihi,vt promitterem tibi Attilæ bellum ſtylo me poſteris intimaturum, quo videlicet
Aurelianenſis vrbis obſidio,oppugnatio,irruptio,nec direptio, & illa vulgata exauditi cælitus ſa-
C cerdotis vaticinatio contineatur. Cœperam ſcribere;ſed operis arrepti faſce perſpecto, tæduit in-
choaſſe: propter hoc nullis auribus credidi,quod primum,me cenſore,damnaueram. Dabitur (vt
ſpero) precatui tuo,& meritis Antiſtitis ſummi,quatenus præconio ſuo ſub quacumque & quidẽ
celeri occaſione famulemur. Ceterum tu creditor iuſtus laudabiliter hoc imprudentiæ temerarij
debitoris indulſeris,vt quod mihi inſolubile videtur,tibi quoque videatur irrepoſcibile. Memor
noſtri eſſe dignare,domine Papa.] hæc Sidonius:qui perfecerit ne ſemel cœptum opus, nullus
prodidit.

LI. Attilæ belli hiſtor. cœpta ſcribi a Sidonio.

Sic igitur collectis copiis,quibus abundabat Attila,prudenti vſus conſilio, dirimens bellum,
fugaq.lapſus,longe longius abiens,a regionibus illis recedens,quo vires collapſas inſtauraret, cõ
ſternatoſq.erigeret animos,Galliam deſerens,ſe contulit in Illyricum, in Orientem reuerſurus;
ſed a Marciani Imperatoris exercitu repulſus,inter fines Veneticos ad ſequentis anni bellum con
ſedit.at de his ſuo loco dicendum. Atque hactenus de Attilæ anni huius rebus geſtis. Sic igitur di-
nino nutu ex inſperato pacato Orbe Romano,ſumma pace celebratum eſt Chalcedonenſe Conci-
lium,ad cuius rerum geſtarum narrationem iam admouendus eſt ſtylus.

LII. De fuga Attilæ.

D Hoc igitur anno,iiſdem Conſulibus Marciano atque Adelphio, Indictione quarta,menſe O-
ctobris Chalcedone conuenit ad Synodum œcumenicam celebrandam ingens numerus Epiſco-
porum. Quotnam autem fuerint,diuerſæ reperiuntur ſententiæ:etenim Marcellinus in Chronico,
ſexcenos triginta eidem ſacro Concilio præſentes fuiſſe,teſtatur:ſed amplius addit Nicephorus [d],
nempe duplicatum illum fuiſſe numerum eorum qui Synodo interfuere Nicænæ,videlicet ſexcen
tos trigintaſex omnes fuiſſe;ſed triginta tantum ſuper ſexcentos numerat Liberatus Diaconus [e]:
id ipſum Photius [f], ac denum reliqui ferme omnes hos ſecuti ſcripſerunt. Verum S. Leo in epi-
ſtola ad Epiſcopos Galliarum [g] hæc de numero: Non enim (inquit) vltra cuiquam excuſationis
refugium de ignorantia & inſcientia,vel de intelligentiæ difficultate conceditur,cum hæc ipſa ſex
centorum ferme fratrum Coepiſcorumq.noſtrorum Synodus congregata,&c.] Vnde cum in pri
ma eiuſdem Concilij Actione nonniſi trecenti quadragintaquinque Epiſcopi ſcripti legantur;im
mo nonniſi trecentorum Epiſcoporum numerum ſubduxerit,qui eadem Acta edidit: dimidiam
ferme partem in Actis,quæ extant,deſiderari certum eſt.

LIII. Conciliũ Chalcedonenſe.

d Niceph lib.15. cap.2.

e Liberat.in Breuiar c 13.tom.2. Concil.

f Photius de ſeptem Conc.c.4. extat tom.3.Concil.

g Leo epiſt.52.

Quod autem ad locum ſpectat,haud intra mœnia Chalcedonenſis ciuitatis collectum eſt,ſed
E in ſuburbijs,in ampliſſima baſilica ſanctæ martyris Euphemiæ,quæ ab Euagrio graphice his de
ſcribitur verbis [h]: Abeſt autem hoc templum a Boſphoro amplius duobus ſtadijs,ſitum in loco
quodam amœno,qui adeo paulatim erigitur in accliuitatẽ,vti aſcenſus perfaciles,minimeq.mo-
leſtos præbeat ad templum martyris accedentibus,qui quidem videntur ſibi derepente in ſubli-
me ſublari,atque adeo intra ipſum templi Sanctuarium verſari. vnde tamquam e ſpecula oculos
deijcientes,campos omnes ſubſtratos cernunt,eoſq.in æquabilem & patentem planiciem porre-
ctos,herba quidem virentes,onuſtos ſegetibus,arboribus cuiuſque generis pulchre ad aſpectum
veſtitos;quin etiam montes aſperos ſcite erectos,in altitudinem leuatos,incuruatoſque: diuerſos
præterea pelagos, partim præ tranquillitate purpureum colorem præſeferentes,& placide & quie
te cum ipſis ludentes littoribus,quibus adiacentes agri a tempeſtatibus vacui ſunt;partim turbu
lentos & vaſtis furentes fluctibus,vnde vmbilici alga & minutiores piſciculi ex teſtaceorum ge-
nere reciproco vndarum impetu excutiuntur. Porro autẽ illud templum e regione Conſtantino-
polis poſitum eſt,adeo vt talis & tam egregiæ vrbis aſpectus illi permultum ſplendoris afferat.

LIV.

h Euagr.lib.2.c.3.

Situs & aſpectus Baſilicæ S. Euphemiæ.

Hoc

LV. *Structura Baſilicę S. Euphemiæ.*

Hoc templum conſtat ex tribus ampliſſimis ædificijs: vnum libero cælo patens, atrio oblõgo, & columnis vndique concinne exornatum: alterum deinceps latitudine, longitudineq. paribus itidem columnis priori ſimile, faſtigio ſuppoſito ſolummodo diſſimile: ad cuius latus verſus Aquilonem eſt alterum ædificium ductum in gyrum, quod ſpectat ad Solis ortum, ipſumq. ad formam teſtudinis columnis valde artificioſe fabricatis ex eadem confectis materia, magnitudine eadem intus in orbem tornatum. Super his tabulatum eſt ſublime, eodem opertum tecto in quo liberum eſt cuique preces martyri fundere, & ſacris intereſſe myſterijs. Intra teſtudinem ad Orientem eſt Sacrarium decore conſtructum: in quo ſanctiſſimæ martyris reliquiæ in capſa bene longa (quã proptcrea quidam *μακρὰν*, id eſt, longam, proprio nomine appellans) ex argento valde ſcienter cõfecta, conditæ reponuntur. A

LVI. *Miracula ex reliquijs S. Euphemiæ.*

Miracula autem, quæ ab iſta ſanctiſſima martyre quibuſdam tẽporibus eduntur, nemini Chriſtiano obſcura ſunt. Nam ſæpenumero aut Epiſcopis qui ordine illius vrbis Eccleſiam rexerant, ſecundum quietem ipſa martyr apparens, aut alijs quibuſdam ob piam vitæ rationem nobilitatis accedens, iubet vt in ipſo tẽplo feſtum delicijs & opiparis epulis celebrent, *ſacram ſcilicet Eucharistiam ſumendo, Deumq. laudando.* Quod vbi ſignificatum eſt Imperatoribus, Põtifici, & toti ciuitati: ad templum accedunt omnes, tam qui Reipublicæ clauum tenent, quam ſacerdotes, magiſtratus, ac reliqua vniuerſa multitudo, quo efficiantur myſteriorum participes. Deinde omnibus his inſpectantibus, Epiſcopus Conſtantinopolitanus vna cum ſuis ſacerdotibus Sacrarium, in quo ſanctiſſimum martyris corpus, de quo ſupra dixi, reconditum eſt, ingreditur. Eſt in ipſa capſa ad leuã veluti tranſenna exigua, paruis ianuis obfirmata, per quam ferrum oblongum ſpongia circumligatum ad reliquias vſque immittunt; quod quidem vbi circumtorſerint, ſpongiam plenam ſanguine retrahunt, plenamq. cruentis guttis concretis plurimis. Quod vbi videt populus, ſtatim propterea Deum veneratur, gloria & laudibus effert. B

LVII. *Sanguine S. Euphemiæ repletus Orbis.*

Tanta eſt autem guttarum concretarum inde extractarũ copia, vt pijs Imperatoribus, ſacerdotibus omnibus ibi congregatis, & vniuerſi populi frequentiæ abunde ſatis ſuppetant, tum ad participandum, tum ad mittendum ceteris Fidelibus per Orbem vniuerſum illarum rerum cupiẽtibus fieri participes. At guttæ illæ concretæ manent integræ perpetuo, & ſacer ſanguis neutiquã in aliam formam commutatur. Quæ res fiunt non aliquo certo & definito tempore, ſed prout Epiſcopi vita & morum illius grauitas fert. Aiunt namque, cum aliquis ſpectatus vir & in virtutibus eximius eam gubernat Eccleſiam, hoc miraculum ſæpiſſime fieri ſolere: cum autem improbus illo munere fungatur, raro admodum ſigna illa diuina edi. C

LVIII. *Odor immiſſus ex ſacris reliquijs.*

Aliud præterea commemorabo, cui neque tempus, neque occaſio vlla eſt impedimento, neq. diſcrimen inter Fideles & infideles ab ea confertur, ſed omnibus ex æquo oſtendit ſeſe. Cum aliquis eo loci accedat, vbi ſacra capſa, in qua ſunt conditæ ſanctiſſimæ illæ reliquiæ, reponitur; tam fragranti repletur odore, vt alij omnes odores, quibus homines vti ſolent, ab eo longe ſuperentur; nam neque odori florum, qui ex pratis colliguntur, ſimilis eſt; neque illi qui ex rebus ſuauiſſime olentibus capitur; neque talis, qualis conficitur ab vnguentarijs; ſed peregrinus eſt, & præ ceteris eximius, ex ipſius martyris reliquijs vim & virtutem illam ei tribuentibus efflatus. Hoc eodem loco Concilium cogitur, &c.] hæc Euagrius. Porro ad miraculum illud de ſanguine ſanctus Paulinus Nolanus Epiſcopus alluſiſſe viſus eſt, dum ait [a]:

a Paulin. in Natal. 9. S. Felicis.

Et qua Chalcidicis Euphemia martyr in oris
Signat virgineo ſacratum ſanguine litus.] At de baſilica ſatis.

LIX. b Liberat. Diac. in Breuiar. c. 13. *Synodi in ſecretarijs.*

Sed in quanam ipſius parte diſpoſitus fuerit Synodalis conſeſſus, eiuſdem Synodi Acta ſæpius docent, dum omnes conſediſſe ante cancellos ſacri altaris, habent. Nominat locum illum Liberatus Diaconus Secretarium, vbi ait [b]: Adueniens Marcianus Imp. ad Secretarium cum Iudicibus & ſacro Senatu allocutionis verba fecit in Concilio, &c.] cuius rei cauſa, e loco mutuatus ipſe nomen, ſingulas ſeſſiones ibidem habitas, Secretaria nominauit. Moris namque fuit, vt in baſilicarũ Secretarijs Concilia Epiſcoporum celebrarentur. habes de his, inter alia, plura exempla Eccleſiæ Africanæ, vbi Concilia Carthaginenſia in Secretarijs celebrata eſſe repeties: necnon Romanę ſub Martino, & aliarum Eccleſiarum. Sed quiſnam locus ante cancellos, quem Liberatus nominat Secretarium? non alium quidem putamus, quam eum qui ab Euagrio [c] deſcribente ipſum ſanctæ Euphemiæ templum ita delineatur: Ad cuius latus verſus Aquilonem eſt alterum ædificium (*quod vocat tertiam templi partem, eamdemq. intimam*) quod ſpectat ad Solis ortum, ipſumq. ad formam teſtudinis, columnis valde artificioſe fabricatis.] & paulo poſt: Intra teſtudinem ad Orientem eſt Sacrarium decore conſtructum, in quo ſanctiſſimæ martyris reliquiæ in capſa bene longa repoſitæ, &c.] nominat Euagrius Sacrariũ, quod Liberatus Sanctuarium: vtriuſque namque vocis eamdem eſſe ſignificationem, docet canon Concilij Laodiceni verbis iſtis [d]: Non oportet ſubdiaconos licentiam habere in Secretarium, ſiue Sacrarium, quod Græci Diaconium appellant ingredi, & contingere vaſa Dominica.] & alio eiuſdem Concilij canone [e]: Quod non oporteat presbyteros ante proceſſionem Epiſcopi introire Sacrarium, & ſedere.] Græce etiam inuenitur nuncupatum ἱερατεῖον, quod eſt, Sacratium, ſiue βῆμα, quod præ ceteris eccleſiæ locis emineat. D E

c Euagr. lib. 2. c. 3.

d Conc. Laodic. c. 21. ſecund. edit.

e Eod. Conc. c. 57. prim. edit.

LX. f Euſeb. lib. 10. c. 4.

Sed quomodo dici poteſt, ante cancellos fuiſſe Secretarium, ſiue Sacrarium? Meminiſſe debes (quod & in antiquis baſilicis cernitur) inter eccleſiæ gremium & apſidem, vbi ſedes Epiſcopi locari ſolebat, eſſe Sanctuarium collocatum, quod quidem altare erat primarium in medio ſitum, vndique circumcirca cancellis ſeptum. Deſcribitur eius forma graphice ſane ab Euſebio verbis iſtis [f]: Sanctuario hoc modo abſoluto & perfecto, ſellisq. quibuſdam in altiſſimo loco ad Præſidum Eccleſiæ honorem collocatis, & ſubſellijs præterea vndiq. ordine diſpenſatis, decore, eximieq. exornato; altariq. denique tamquam Sanctoſanctorum in medio Sanctuarij ſito: iſta rurſum, vt a plebe & multitudine eo non poſſet accedi, cancellis ex ligno fabricatis circumdedit.] hæc ille.

Ante

Digitized by Google

A Ante igitur altaris cancellos apſidem reſpicientes apparet congregatum fuiſſe Concilium,to- *LXI.*
tumq.occupaſſe locum qui interiacet inter cancellos & apſidem,vbi erat thronus Epiſcopalis:qui
quidem in amplioribus baſilicis haud mediocris latitudinis & longitudinis exiſtebat, & quidem
capax cuiuſuis numeroſi conſeſſus Epiſcoporum. Intelligis,puto,& ex his,quam procul abſit,vt ve
ritatis ſcopum attigerint,qui de Secretariis aliter ſunt opinati. Fuiſſe quidē ea intra apſidem, Pau-
linus [a] in epiſtola ad Seuerum haud obſcure ſignificat ; in eiſdemq.diſponi ſacra vaſa ad miniſte- a Paulin. epiſto. 12.
rium,& ſacros codices ad lectionem,oſtendit. Ad hæc etiam ſpectat quod S.Gregorius Papa [b] iu-
re expoſtular aduerſus Ioannem Rauennatem Epiſcopum,quod tempore ieiunij geſtaret pallium b Gregor.lib.2. epiſt.54.
per plateas & vias,quando nec licet eo vti in Secretario,loco nimirum conſueto,vbi in ſuo throno
in apſide collocato ſedere ſoleret Epiſcopus,& cum eo presbyteri,diaconi nequaquam: nam hæc
habet canon decimusquintus Concilij Arelatenſis ſecundi: In Secretario diaconos inter presbyte-
ros ſedere non liceat.] At de Secretario ſatis.

Quod vero ad perſonas pertinet,conſtat pro Apoſtolica ſede a S. Leone Papa & Occidentali- *LXII.*
bus omnibus Epiſcopis legatos quatuor ex Synodo Romana miſſos,Paſchaſinum Epiſcopum Li
B libæi in Sicilia, Lucentium Aſculanum Antiſtitem,Bonifacium & Baſilium S. R. E. presbyteros
Cardinales. id quidem teſtatur ipſe S. Leo. in epiſtola data ad Synodum ipſam Chalcedonenſem.
Verum quoniam de Baſilio in Actis eiuſdem Synodi Chalcedonenſis nuſquam mentio , neque
apud aliquem antiquorum ſcriptorum expreſſus habetur: coniectura ducimur,eum ante coactam
Synodum prædefunctum,remanſiſſeq. Paſchaſinum, Lucentium,& Bonifacium. Porro hunc eum
dem eſſe Baſilium putamus cum eo,qui anno ſuperiori vna cum Abundio & alijs collegis eodem
functus eſt munere,peritia vſus rerum delectus,qui itidem in Orientem legationem obiret.

Voluit ſanctus Leo & Iulianum Coenſem Epiſcopum,ſolitum in Oriente agere res Romanæ *LXIII.*
Eccleſiæ,in eadem Synodo legati munere fungi,vt ex eiuſdem ſancti Leonis litteris & Epiſcoporū
ſubſcriptionibus liquet. Nec vero defuit ex Africana Eccleſia legatio, licet Vuandalica perſecu-
tione aſſidue vexaretur: miſſi ſunt enim Aurelius Adtumetinus,& Ruſticus Epiſcopi. Sed & ad
fuere pro Saracenis Euſtathius & Ioannes Epiſcopi, pro Siculis vero Ioannes Meſſanenſis Anti-
ſtes. Aduenerunt & hoſtes Catholicæ fidei,qui ſimul conſpirarant contra S. Flauianum, Dioſcorus
Alexandrinus,& Iuuenalis Hieroſolymitanus ; venit etiam Domnus Antiochenus iam priuatus,
C & qui eius loco ſuffectus fuit Maximus: itemq. ſubrogatus in locum ſancti Flauiani Anatolius,iam
a ſancto Leone Papa Catholicæ reconciliatus Eccleſiæ. At iure reprehenditur ab Euagrio [c] Zacha c Euagr.lib.2. cap.2.
rias rhetor,cum aſſirmat ad hanc eamdem Synodum acceſſitum etiam eſſe Neſtorium . Manauit
enim inde ipſi errandi occaſio,quod inter alios Epiſcopos qui ſancto Chalcedonenſi interfuerunt
Concilio,legatur [d] Neſtorius,ſed Phanagoriæ ciuitatis Epiſcopus: at longe hic alius a Neſtorio d Conci. Chalc. Act.1.in princip.
hæreſiarcha. Sed & præſto fuit Marcianus Imperator vna cum Pulcheria Auguſta & alijs Imperii
magiſtratibus.

Conſeſſus autem ita diſpoſitus reperitur,vt inter apſidem atque cancellos Patribus conſtitu- *LXIV.* *Conſeſſus Synodi.*
tis [e], a læua parte ſederent Apoſtolicæ ſedis legati,& poſt eos Conſtantinopolitanus, Antioche-
nus,& alij Epiſcopi;a dextris autem Dioſcorus Epiſcopus Alexandrinus, & poſt eum Iuuenalis,
ambo licet iudicandi,ac ſubinde reliqui poſt ipſos Epiſcopi: in medio vero ipſorum ſuper thronū e Conci.Chalce. Act.1.
ſacroſancta Euangelia,ex more,fuere poſita. Imperator autem Marcianus & Pulcheria Auguſta,
vna cum magiſtratibus,Senatoribus,iiſdemq. delectis Iudicibus cognitoribus(ita enim nomina-
re conſueuit antiquitas Iudices ſæculares,quorum arbitrio cuncta,legitimo ſeruato ordine tracta
D rentur) cum his , inquam, Imperator ingreſſus, ſedem habuit vna cum Pulcheria Auguſta ante
cancellos .

Sed quid eſt,inquies,quod qui iudicandi rei venerant Dioſcorus,Iuuenalis,& alij,a parte dex *LXV.* *Dignior locus legatis datus.*
tera ſunt collocati,legati vero Apoſtolicæ ſedis, quibus primarius locus iure debebatur , a ſini-
ſtris ſunt poſiti ? Vt autem intelligas legatos in ſiniſtra vt nobiliori parte locatos, conſule quæ a
nobis abunde ſatis dicta ſunt ſuperioribus tomis ſecundo & tertio de ratione dignitateque dexte
ræ atque ſiniſtræ.

Sed & ſi quæ ſunt dicta non placent: quomodo maioris honoris cauſa id fuerit ordinatum,cum
ipſa ſiniſtra in dexteram,dextera vero in ſiniſtram commutaretur; audi quæ in antiquo Romano
Ordine leguntur his verbis: Sedebunt ea locali diſpoſitione,vt intrantibus eccleſiam Epiſcopi ſint
ad ſiniſtram,presbyteri vero ad dexteram: vt quando Pontifex ſederit,& ad eos reſpexerit, Epiſco
pos ad dexteram,presbyteros contueatur ad ſiniſtram.] hæc ibi. Ex quibus etiam illud intelligere
poſſumus,ſic a parte ſiniſtra legatos Apoſtolicæ ſedis & poſt eos Epiſcopum Antiochenum,a dex
tris vero Dioſcorum Alexandrinum & Iuuenalem Epiſcopum Hieroſolymitanum eſſe locatos,vt
E poſitus in medio Chriſtus Dominus noſter(cuius typum gerebat ſacroſanctum Euangelium ſu-
per thronum in meditullio collocatum)ſecundum illud Pſalmographi [f]: Deus ſtetit in ſynago- f Pſal.81.
ga deorum,in medio autem deos dijudicat] in eos reſpiciens,a dextris haberet qui ſederent in ſi-
niſtra,& a ſiniſtris qui conſiderent in dextera. Qua quidem ratione habita,fiet vt multæ concilia-
ri poſſint de ſiniſtra & dextera parte obortæ & oboriri ſolitæ controuerſiæ,concordenturq. variæ
perplexitates,dum alia in progreſſu, in conſeſſu ratio alia attendatur ex diuerſo aſpectu primariæ
perſonæ in medio ſedentis,atque aſtantibus præſidentis. At de conſeſſu ſatis.

De tempore autem,quo Synodus cœpta,quove fuerit abſoluta: ex eiuſdē liquet Actis inchoa- *LXVI.*
tam eſſe hoc anno,octauo Idus Octobris,abſolutam vero Kal. Nouembris : quo medio tempore,
duodecim diebus,duodecim Seſſiones,ſiue Secretaria eſſe habita, Liberatus teſtatur [g]: Actiones g Libera. in Breuiar.c.13.
vero in eis habitas numerat ipſe quindecim; ſed tum Latina tum Græca exemplaria ſexdecim cō
tinent,cum tamen ob deprauatos codices interdum ex Græco corrigendus ſit Latinus textus , &
ex Latino Græcus, habeanturq. Actiones in Græco codice,quæ in Latinis deſiderentur. Nos au-
tem,quid

tem,quid ſingulis diebus geſtum ſit,Seſſionis nomine ſuo ordine recenſentes, tredecim numeramus: ſed quod ſub vna Seſſione plures interdum inueniuntur celebratæ eſſe Actiones,extant omnes decem & ſeptem. A

LXVII. *Prima Seſſio.* Quod igitur ad primam pertinet Seſſionem: diſpoſitis eo quo diximus ordine Epiſcoporum ſedibus in Secretario ante cancellos,Marcianus Imperator primus omnium allocutus eſt ſanctam Synodum:qua quidem oratione poſt alia illud magnopere inculcauit,quod a S.Leone Papa admonitus fuerat Patribus ſignificandum,iſtis verbis;De cetero autem nemo de natiuitate Domini & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti aliud diſputare,præter quod Apoſtolicum prœmium trecentorum decem & octo ſanctorum Patrum conſonans huic doctrinæ tradidiſſe noſcitur; ſicut ſanctiſſimi Papæ Leonis, qui Apoſtolicum gubernat thronum, ad ſanctæ memoriæ Flauianum regiæ vrbis Conſtantinopolitanæ quõdam Epiſcopum teſtantur litteræ. Nos enim ad confirmandam fidem, non ad oſtendendam virtutem,exemplo Imperatoris Conſtantini, adeſſe Synodo cogitauimus, ne in poſterum multitudo populi inſtitutionibus prauis attracti inueniatur diſſentiens,&c.]Proſecuta eſt fauſtis acclamationibus orationem Imperatoris ſancta Synodus, eumdem nouum Conſtantinum appellans,quem ipſe imitaturus,ad ipſam Synodum ſe veniſſe teſtatus fuit. B

Marcianus arbitrio Leonis Papæ vult peragi Synodum.

LXVIII. Poſt hæc autem conſidentibus omnibus,necnon Dioſcoro Epiſcopo Alexandrino, Paſchaſinus Apoſtolicæ ſedis legatus hæc ad S.Synodum [a]: Beatiſſimi atque Apoſtolici Papæ vrbis Romæ,quæ eſt caput omnium Eccleſiarum,præcepta habemus præ manibus,quibus præcipere dignatus eſt eius Apoſtolatus,vt Dioſcorus Alexandrinorum Archiepiſcopus non ſedeat in Concilio,ſed audiendus intromittatur:hoc ergo obſeruare neceſſe eſt,&c.]Ad hæc Lucentius Epiſcopus Apoſtolicæ ſedis legatus adiecit in Dioſcorum,ipſum eſſe indignum qui ſedeat in Synodo,eo quod Synodum auſus eſt congregare abſque ſedis Apoſtolicæ conſenſu,quod numquam antea factum eſſet,nec rite fieri poſſet. His igitur auditis,Iudices ſtatuerunt in Dioſcorum afferri quæ aduerſus ipſum eſſent accuſationes. Inſtante rurſum Lucentio,ſedere cum alijs non debere,qui venerat iudicandus: interlocutione Iudicum factum eſt,vt e Patrum conſeſſu dimotus Dioſcorus,ſederit in medio,reliquis Epiſcopis in proprijs locis conſidentibus, atque ita de ipſo iudicium inchoaretur. hæc ipſa Acta docent:idem & Euagrius [b] ait,nimirum quod tunc loco cedere compulſus eſt Dioſcorus, & vt reus in medio ſtatutus,rationem redditurus,de quibus ab aduerſarijs accuſaretur.

a Synod. Chalc. Act. 1.

b Euagr. libr. 2. cap 4.

LXIX. Ita quidem conſultius viſum eſt,quam illum e Synodo iubere recedere, & trium citationum longa mora iuberi iudicio ſiſti. Sic igitur homo arrogans Dioſcorus reus in medio conſtituitur cauſam dicturus,& iudiciũ ſubiturus. Quo facto, Euſebius Epiſcopus Dorilæi accuſator progreſſus in medium, obtulit libellum contra Dioſcorum, ſeu epiſtolam ad Imperatores, hęc proclamans cũ lacrymis inter alia:Læſus ſum a Dioſcoro,læſa eſt fides,occiſus eſt Flauianus (lacrymis impleor)ſimul mecum iniuſte damnatus eſt:iubete meas preces perlegi.] Lectus eſt libellus precum Euſebij,quo etiam cognoſci petijt Acta in Epheſina pſeudoſynodo confecta. His interceſſit Dioſcorus,atque agendum primum eſſe de fide contendit. Sed interlocutione Iudicum cognitorũ primum omnium ipſa Epheſina Acta iuſſa ſunt legi. C

LXX. *De Theodoreto iudicum interlocutio.* Dum vero ea legerentur,ventumq. eſſet ad epiſtolam Theodoſij Imperatoris, legereturque Theodoretus vetitus Synodo intereſſe:Iudices interlocuti dixere,eum admittendum eſſe in Synodum,cui ſanctus Leo Papa Epiſcopatum reſtituiſſet,atque Imperator adeſſe ſanxiſſet: ſicq. omnium Patrum conſenſu intromiſſus Theodoretus,cum Epiſcopis ſedit,reclamantibus licet Aegyptijs,Palæſtinis,& Illyricis Epiſcopis,qui eum Neſtorianum eſſe calumniati ſunt:aduerſus quos, qui dira paſſi erant Epheſi,exclamarunt Epiſcopi Orientales,Pontici,atque Thraces. Sed reclamauit Dioſcorus,aſſerens receptione Theodoreti eijci S. Cyrillum,qui ab eo fuiſſet excommunicatus. In quem illi vnanimiter exclamantes,dixere:Dioſcorum homicidam foras mitte. Sicq. cõcertantibus ad inuicem Theodoreti cauſa Orientalibus & Aegyptijs, interloquẽtibus Iudicibus, ſedere iuſſus eſt Theodoretus,deq. eius cauſa poſtea agendum eſſe definiere. D

LXXI. Poſt hæc vero,vbi Epheſina legi cœperunt Acta,Dioſcorus,cuius cauſam primo cognoſci debere,Iudices interloquendo ſtabilierant,excuſans ſe atque attenuans delictum ſuum,dixit, non ſe tantum,ſed & Iuuenalem Hieroſolymorum Epiſcopum,atque Thalaſſium Cæſarienſem fuiſſe pręfectos a Theodoſio Imperatore Synodo Epheſinæ,atque Acta omnia cõfirmata eſſe ab aſtãtibus Epiſcopis,qui præſentes fuerunt. Contra vero reclamantes Epiſcopi dixerunt, nullum voluntarie ſubſcripſiſſe,ſed vi coactos:his addidere vim adhibitam per milites fuſtibus,gladijs,minis exilij, & e ſedibus abdicationibus,contumeliaſque in Flauianum iactatas:inter alios hæc pluribus exaggerauit Stephanus Epiſcopus Epheſinus. Tunc vero Aegyptij Epiſcopi,qui Dioſcoro fauebant,his omnibus ſuam ipſorum exprobrauerunt ignauiam,nimirum quod dixiſſent,quod vi compulſi nolentes ſubſcripſiſſent;exclamantes iure in eos verbis illis:Chriſtianus neminem timet, Catholicus neminem formidat.]longeq. abeſſe a Chriſtiana conſtantia addiderunt,per vim adigi ad id quod credit eſſe peccatum. E

LXXII. Rurſum cum pergerentur eadem Epheſina Acta legi,iterum Orientales in Dioſcorum concitantur ob contumeliam Flauiano irrogatam,qui in Synodo fit compulſus quinto loco ſedere. Addiderunt & de vi tunc illata Notarijs. Fit demum omnium lapſorum,qui Epheſi ſubſcripſerunt, vna vox clamantium:Omnes peccauimus:omnes veniam poſtulamus.]Ad hæc inſuper,dum eadem Acta legerentur,crebræ ab Orientalibus Epiſcopis ingeſtæ querelæ fuerunt,aſſerentibus,eadem Acta a Dioſcoro eſſe deprauata atque corrupta. Cumq. ad finem profeſſio facta ab Eutychete ex eiſdem Actis recitaretur;aperuerunt Orientales verſipellis impoſturam dicentes:Sic Eutychetem confeſſum eſſe Filium Dei de Spiritu ſancto incarnatum, vt tamen omiſerit, Ex Maria Virgine.]

LXXIII. Expedita recitatione Actorum Epheſinorum,iuſſæ ſunt legi res geſtæ in Synodo Conſtantinopolitana

A politana, in qua dānatus eſt Eutyches; ex quibus Apoſtolicæ ſedis legati probauerunt Flauianum vere Catholicum, Eutychetē vero abſq. dubitatione impium hæreticum. Tunc Dioſcorus interlocutus, quam defenderat hactenus, manifeſtauit hæreſim, dicens, iure damnatū Flauianum eſſe, ꝗ dixiſſet, poſt adunationem duas eſſe in Chriſto naturas: ſed hoc nihil ſanctius dici potuit, cum ille e contra pertinaci ſtudio contrariam ſententiā penitus coram Patrib. aſſeueraret. His adiecta eſt recitatio Actorum de cognitione facta de fide Notariorum Conſtantinopoli. Inde vero lecta abſolutio Eutychetis facta Epheſi, atq. eius occaſione recitata ſunt Acta quædam Synodi œcumenicæ Epheſinæ. Ad poſtremum vero lecta eſt impia ſententia Epheſi a Dioſcoro lata in Flauianum.

De reb. geſtis Conſtantinopoli contra Eutychetem.

LXXIV.

Quibus omnibus exacte percognitis, interlocutione Iudicum in ſequentem Seſſionem dilata eſt de fide tractatio. Interlocutique iidem Iudices cognitores rogauerūt ſniam Patrū, nū illi quos Dioſcorus atq. eiuſdē impietatis collegæ dānaſſent, abſoluēdi eſſent, & in ſtatū priſtinū reſtituēdi, contra vero, qui in eos cum ipſo Dioſcoro adeo iniquā ſententiā tuliſſent, nū ipſi damnādi eſſent. Hæc ſecuta mox eſt acclamatio Epiſcoporum, dicentium omnes illos ex præſcripto ſacrorū canonum eſſe damnandos, nominatim vero qui principem locū cū Dioſcoro in Synodo tenuerunt, ni-
B mirum poſt Dioſcorum, Iuuenalem Epiſcopū Hieroſolymorum, Thalaſſium Cæſareæ Cappadociæ, Euſebium Ancyræ, Euſtathium Berythi, & Baſiliū Seleuciæ. Conſecuta eſt hæc cuncta pro gratiarum actione, & Dei laudum celebratione, ſacri Triſagij acclamatio, videlicet: Sanctus Deus, Sāctus fortis, Sanctus & immortalis.] additumq. Multos annos Imperatori.] ſed & multa in Dioſcorum dicta. Hac breuiſſima ſumma cōtracta ſunt omnia, quæ in prima Seſſione facta fuerunt.

LXXV.

De Iuliano legato per interpretem loquente.

De qua illud conſiderandum quidem eſt, quod Iulianus Coenſis Epiſcopus, agens & ipſe vices ſancti Leonis Papæ, per interpretem in Synodo loquitur, homo Græcus inter Græcos. habent enim hæc Acta: Iulianus Epiſcopus agens vices ſanctiſſimi Epiſcopi Romanæ Eccleſiæ Leonis, interpretante eum Florentio Epiſcopo Lydiæ, dixit, &c.] id quidem non aliunde accidiſſe certū eſt, niſi quod (vt primo Annalium tomo diximus) ob excellentiam Romanæ Eccleſiæ, moris eſſet legatorum ſedis Apoſtolicæ, Latine ſemper loqui. Ne quis autem putet Iulianum imperitum fuiſſe linguæ Græcæ, ob idq. locutum eſſe *Latine*: habes teſtificatione ſancti Leonis Papæ ipſum Græcā linguam egregie calluiſſe, cuius rei cauſa voluerit ab eo transferri in Græcum ſermonem epiſtolā ſuam ad Flauianum: teſtatur id quidem ipſe ſanctus Leo [a] epiſtola ad Marcianum: quinetiā Acta
C Chalcedonenſis Concilij ab eodem Latinitati donari petijt, vt apparet ex litteris [b] ad ipſum Iulianum ab eodem ſancto Leone conſcriptis.

a Leo epiſt. 69.
b Leo epiſt. 56. in fin.

LXXVI.

Secunda ſeſſio Concilij Chalcedonenſis.

Secunda vero Seſſio habita eſt eodem anno, ijſdemq. Conſulibus, ſexto Idus Octobris; in qua de fide tractatio a Patribus habita eſt. Atq. primum omnium lectum eſt ſacrum Nicæni Concilij Symbolum, ſecundumq. eius definitionem ſenſiſſe veteres Patres, Cyrillumq. & Leonem Romanum Pontificem, conteſtati ſunt omnes. Recitatum deinde eſt pariter ex reſcripto Symbolū Cōſtantinopolitani Concilij œcumenici; poſtea vero duæ ſancti Cyrilli epiſtolæ, quarum alteram ad Neſtorium, ad Ioannem Antiochenum Epiſcopum alteram dederat. Inſuper magna illa S. Leonis epiſtola, de Verbi incarnatione ad Flauianum nouiſſime ſcripta, publice recitari iuſſa eſt; quā mirificis laudibus Patres proſecuti ſunt, ita acclamantes: Hæc Patrum fides: Hæc Apoſtolorū fides: Omnes ita credimus: Orthodoxi ita credimus. Anathema qui non ita credit. Petrus per Leonē ita locutus eſt: Apoſtoli ita docuerunt. Pie & vere Leo docuit. Cyrillus ita docuit. Leo & Cyrillus ſimiliter docuerunt. Hæc vera fides. Catholici ita ſapimus. Hæc Patrum fides. Hæc in Epheſo lecta nō ſunt. Hæc Dioſcorus occultauit.] His dictis, & elucidatis atq. ſolutis quæ ab Epiſcopis Palæſtinæ
D & Illyrici fuerunt obiecta: acquieſcentibus omnibus, ac comprobantibus, atque inſuper aduerſus Dioſcorum conclamantibus Patribus vniuerſis, ſecunda Seſſio finem accepit.

LXXVII.

Seſſio tertia.

Ad tertium vero Idus Octobris denuo Conuentus cogitur, ſed Epiſcoporum tantummō abſq. magiſtratibus ſæcularibus, eo quod in hac Seſſione tractanda eſſet Dioſcori damnatio per Epiſcopos tantummodo facienda: neq. enim ipſe Imperator Marcianus admiſſus, ſed tantum Epiſcopi Synodum ingreſſi ſunt. Sic igitur conuenientibus Patribus, primo loco recitatus eſt precum libellus Euſebij Dorilæi aduerſus Dioſcorum, quo cum Acta Epheſina damnari, tum Dioſcorum debere deponi petebat. Et licet hæc omnia facta videri poterant in priori Synodi Actione: qđ iā nō cūcta abſoluta fuiſſent, ſed p̄paratio quædā iudicij & cauſæ cognitio habita eſſet, etſi omniū acclamationib. tunc innotuiſſet, quid in Dioſcorū ſtatuendū eſſet: vt iā ſeruaretur ſecundū Eccleſiaſticos canones forma iudicij, iuſſus eſt citari abſens a Synodo Dioſcorus, q domi erat cuſtoditus a militib. ne fugā arriperet. Citatus igitur a ſancta Synodo per Epiſcopos, ſe excuſauit, qđ adeſſe non poſſet, cū a militib. cuſtodiretur, & quod non adeſſent in Synodo Iudices ſæculares, qui antea cauſam tractare cœperant. Scđo rurſum vocatus, prætexuit ægritudinē, illud ingerens, numquā fore vt
E adeſſet, niſi p̄ſentes eſſent Iudices ſæculares. Ad quē tunc Cecropius Epiſcopus Sebaſtenus, vnus ex iis qui ad ipſum vocādū miſſi fuerāt, hæc dixit: Qñ quædam regularia (*nempe Eccleſiaſtica*) negotia examinantur ſecundū canones, neq. Iudices alios vel laicos intereſſe oportet.] Habes, lector, non vnius Epiſcopi, ſed œcumenicæ Synodi, immo & totius vbiq. vigentis Catholicæ Eccleſiæ teſtimonium ex rerū vſu & ſanctis canonib. cōprobatum, quantū ſibi laici, ipſi Iudices ſæculares in Eccleſiaſticis cauſis valeant vendicare: vt plane qui inconceſſa præſumat, ſacrilegus habendus ſit.

LXXVIII.

De libello Theodori Diaconi & alio Iſchyrionis diaconi.

Inter hæc autem iuſſi ſunt legi libelli aduerſus Dioſcorum: oblatiq. omnes eiuſmodi inſcriptione notati: Sanctiſſimo & beatiſſimo vniuerſali Patriarchæ magnæ Romæ Leoni, & ſanctæ & vniuerſali Synodo Chalcedonenſi.] primūq. lectus qui oblatus eſt a Theodoro diacono Eccleſiæ Alexandrinæ, qui priuatus ab eo fuit nulla alia de cauſa, niſi quod amicus fuiſſet ſancti Cyrilli prædeceſſoris eius Epiſcopi: quo accuſabat Dioſcorum, quod Origeniſta eſſet hæreticus, & blaſphemus in ſanctam Trinitatem, & homicida, & incendiarius, atque vita turpiſſimus, quoque demum auſus fuiſſet excommunicare ipſum ſanctum Leonem Romanum Pontificem. Lectus eſt poſt hæc li-

bellus Iſchyrionis Diaconi aduerſus eũdem Dioſcorũ datus;qui præter cætera de blaſphemijs in A
Trinitatem,& alia ſupra narrata,addidit,frumentum Eccleſijs Libyæ,quæ ob nimiam prouinciæ
ariditatem tritico carerent,ab Imperatoribus dari ſolitum ad conficiendam ſacram Euchariſtiã
& ſolatium peregrinorum,a Dioſcoro eſſe ſubreptum; adeo vt eam ob cauſam diu in Libya non
fuerit oblatum incruentum ſacrificium. Adiecit inſuper de bonis relictis cœnobijs & monaſterijs
a Periſteria nobiliſſima femina,ab ipſo ſubreptis,& in turpes perſonas expenſis; quodque (vt ait)
nec pro eius anima incenſum obtulerit.] Vides ex his veterem vſum,quo pij proſequerentur memoriam defunctorum:quod niſi ſancte pieq. ſoleret in vniuerſa Eccleſia Catholica frequentari,nequaquam coram adeo magna Synodo fuiſſet Dioſcoro datum crimini.

LXXIX. Addidit plura de vita eius obſcœna valde:vtpote qui ſubintroductas feminas haberet in Epiſcopio,& lauaretur cum eis in balneo:& quod inter alias Panſophiam quãdã famoſiſſimam præ
ceteris haberet in delicijs,magno ſcandalo Alexãdrinorum omnium. Ad poſtremum adiecit quæ
ipſe Theodorus ab eo paſſus eſſet;nimirum quod ob amicitiam cum S. Cyrillo mox poſt obitum
eius in eccleſia miniſtrare prohibitus eſſet;& poſſeſſiones,quas pertenues habebat,a monachis p
Dioſcorum miſſis,arboribus excisis,incenſæ eſſent,& domus quæ erant in eis dirutæ;& quod ipſe B
iuſſus occidi,vix fugiens euaſiſſet.

LXXX.
De libellis Athanaſii & Sophronij.

Oblatus atq. etiam lectus ſubinde eſt libellus ab Athanaſio presbytero Alexandrino,qui vnus erat ex nepotibus S. Cyrilli,quo de his quæ crudeliſſime tum in ipſum, tum in fratres Dioſcorus perpetraſſet,reddidit ſanctam Synodum certiorẽ;quæ a nobis in ipſo Dioſcori ingreſſu ſunt enarrata;vt hic eadem repetere non ſit opus. Poſtremo loco lectus eſt libellus Sophronij Alexandrini Chriſtiani hominis aduerſus Dioſcorum conquerentis,quod ſublata ſua ipſius coniuge, Theodota nomine,a Macario Curiali;cum ea de cauſa veniſſet ad Imperatorem Conſtantinopolim,& reſcriptum ab eo aduerſus Macarium impetraſſet: Dioſcorus intercesſiſſet ne executioni mandaretur,dicens eſſe dominum,& Aegyptum ad ſe magis quam ad Imperatorẽ ſpectare, ſicq. nefarius homo etiam tyrannidem affectaret:quodque ipſe ea de cauſa ab eo bonis omnibus ſpoliatus,vix mortem fuga vitaſſet. His iunxit de blaſphemiis eiuſdem in ſanctiſſimam Trinitatem: Adiecitq. demum de arrepta tyrannide maniſeſtiſſimum ſignum, nimirum quod allatas ex more Alexandriam Marciani noui Imperatoris imagines,quas Sacra Laureata nominare ſolebãt, per ſuos eas
foras exportari iuſſiſſet. hæc ille. C

LXXXI. Vides quanta eſſet Alexandrinorum Antiſtitum potentia, qua tamen Dioſcorus abuteretur, pro nihilo ducens Imperatorum edicta,& contemnens ipſam Imperatoriam maieſtatem. Intelligis etiam,quales eſſe conſueuerint hæreſum propugnatores,quales ſibi adſciſcat diabolus milites ad veritatem Catholicam oppugnandã;& quibus fuerit compoſitus morib. qui primus in Romanum Pontificem auſus fuit intorquere iaculũ anathematis:vt plane reſpectu huius ſtultitiæ,ſapiẽtia ſit reputanda deriſa inſania Cleopatræ appetere audentis Romanum Imperium ſub Auguſto.

LXXXII.
Tertio citatus Dioſcorus venire renuit.

His viſis,placuit Patribus,vt Dioſcorus adhuc tertio vocaretur per libellum conſcriptũ, quo excuſationes ab eo prætenſæ falſæ ſunt demonſtratæ,& monitus ipſe vt veniret reſponſurus accuſatoribus Alexandrinis,qui aduerſus eum libellos obtuliſſent. Verum ille penitus refragatus,adeſſe recuſauit:nec quidem eum permouere potuit Ioannes Germaniciæ Epiſcopus,hæc dicens: Sacerdotum delicta,communis eſt turpitudo. ſi igitur ſcit tua ſanctitas calumniam ſe ab aliquibus pati: non eſt longe ſancta Synodus:fatigare,vt conuincas mendacium.] Sed obriguit ille,ſuaq. duritie obſtinatus permanſit. Cum igitur nihil reliquum eſſet ad eius defenſionem,vel excuſationem; ipſi Apoſtolicæ ſedis legati aduerſus Dioſcorum eiuſmodi tulere ſententiam: D

LXXXIII.
Sententia a legatis Apoſt. Sed. lata in Dioſcorum.

Maniſeſta facta ſunt,quæ a Dioſcoro quondam Alexandriæ magnæ ciuitatis Epiſcopo commiſſa ſunt aduerſus ſanctum regularem ordinem & Eccleſiaſticam diſciplinam;tam ex ijs quæ dudum examinata ſunt in priori conſeſſu,quam in ijs quæ hodie acta ſunt. Hic enim (vt plurima intermittamus) Eutychetem ſimilia ſibi ſapientem,& regulariter a proprio damnatum Epiſcopo, id eſt,a ſanctiſſimo Patre noſtro & Archiepiſcopo quondam Flauiano,præſumens ſibi primatum, irregulariter in communionem ſuſcepit,priuſquam conſideret in Epheſo cum Deo amantiſſimis Epiſcopis. Sed illis quidem Apoſtolica ſedes veniam præſtitit de ijs quæ ibi non voluntarie ab eis geſta ſunt;qui & hactenus permanſerunt obedientes ſanctiſſimo Archiepiſcopo Leoni, & omni ſancto vniuerſali Concilio:Huius gratia & in ſua communione eos ſicut confideles ſuſcepit. Hic autem hactenus permanſit glorians in eis pro quibus eum oportebat gemere & ſe terræ proſternere. Super hæc vero neq. epiſtolã legi permiſit beatiſſimi Papæ Leonis ſcriptã ad ſanctæ memoriæ Flauianũ;& hoc frequenter rogatus a portitoribus recitari eã,& cũ iuramẽto fieri lectionẽ promittẽs: qua non lecta,ſcandalum & læſionem ſanctæ Dei Eccleſiæ per totum orbem terræ pertulerunt.

LXXXIV. Sed tamen talibus ab eo audacter commiſſis,deliberabamus,vt de priore ſua peſſima actio- E
ne aliqua præſtaretur clementia,ſicut & ceteris reuerendiſſimis Epiſcopis, & iis qui neq. ſimilem ei auctoritatem iudicandi habuerunt. Sed quoniam ſecundis exceſſibus priorem iniquitatem valde tranſcendit:præſumpſit enim excommunicationem dictare aduerſus ſanctiſſimum & beatiſſimum Archiepiſcopum magnæ Romæ Leonem:inſuper etiam multi libelli multis pleni iniquitatibus contra eũ in ſancto & Magno Cõcilio oblati ſunt;& ſemel & ſecundo & tertio per Deo amantiſsimos Epiſcopos regulariter vocatus minime voluit obedire,propria vtiq. conſcientia ſtimulatus;& hos * qui a diuerſis Concilijs regulariter damnati ſunt,contra diuinas leges ſuſcepit: Ideo ipſe contra ſe elicuit ſententiam,ſæpius Eccleſiaſticos conculcans canones.

* eos

LXXXV.
Promulgata ſentẽtia in Dioſcorum multipliciter.

Vnde ſanctiſſimus ac beatiſſimus Archiepiſcopus magnæ & ſenioris Romæ Leo per nos, & p præſentem hanc Synodum,vna cum ter beatiſsimo & omni laude digno beato Petro Apoſtolo,qui eſt petra & crepido Catholicæ Eccleſiæ,& ille qui eſt rectæ fidei fundamentum, nudauit eum tã Epiſcopatus dignitate, quam etiam ab omni ſacerdotali abalienauit miniſterio. Igitur ſancta

hæc &

Digitized by Google

A hæc & Magna Synodus,quæ placent regulis,ſuper memorato Dioſcoro decernat.]hactenus ſen-
tentia legatorum,cui vniuerſi Epiſcopi ſubſcripſere,ſinguli ſingulis impium Dioſcorum perſtrin
gentes ſententijs hoc ordine:Poſt legatos ſententiam dixit Anatolius Epiſcopus Conſtantinopo
litanus,inde vero Maximus Antiochenus,& ſubinde reliqui . Hanc tandem tumens arrogantia
nouus Pharao iuſtiſſimam damnationem accepit,ſexcentorum & amplius Patrum ſententijs ve
luti fluctibus obrutus,concinentibus ex aduerſo in tuto littore Fidelibus omnibus vna cum Moy
ſe canticum Domino, qui Pharaonem cum curribus eius in mare demerſit.
Damnato in hunc modum Dioſcoro,S.Synodus ea de re Synodalem ad Valentinianũ & Mar LXXXVI.
cianum Imperatores epiſtolam ſcripſit,cuius eſt exordium:Magnæ ægritudines & medicamento
forti & medico indigent ſapienti,&c.] dedit aliam eodem argumento conſcriptam ad ſanctam
Pulcheriam Auguſtam,quæ incipit;Multa tibi dona præſtentur,&c.]in his omnibus plura Patres
in commendatione ipſorum pietatis erga Deum,& vigilantis curæ erga eius Eccleſiam exhibitæ.
Propoſitum quoque fuit publicum a ſancta Synodo de Dioſcori damnatione decretum;itemq. ad *a Concil. Chalced.Act.3.*
ipſum Dioſcorum eiuſmodi damnationis ſuæ ſignificatio miſſa [a]:
B Cognoſce te ipſum,propterea quod diuinos canones deſpexiſti,& inobediens extiſti huic ſan LXXXVII. *Ad Dioſcorũ Patres.*
cto & vniuerſali Concilio,ſuperq.hæc præter alia tua commiſſa,in quibus inuentus es reus,etiam
tertio vocatus ab hac ſancta & Magna Synodo ſecundum diuinas regulas, vt accuſationibus re
ſponderes,minime occuriſti:Octobris menſis præſentis tertiodecimo die , a ſancto & vniuerſali
Concilio eſſe ab Epiſcopatu depoſitum,& ab omni Eccleſiaſtica functione ſummotum.] hæc ad
Dioſcorum ſancta Synodus Chalcedonenſis;quæ etiam de eiuſdem damnatione litteras dedit ad
clerum Alexandrinum:extant omnes,ſed breuitatis cauſa eas citaſſe ſufficiat.Sic igitur iuſtiſſima
damnatione Dioſcori omnium ſuperbiſſimi crudelitate turpitudine omnes facile ſuperantis , at-
que impietate nulli ſecundi clauſa eſt Seſſio tertia Synodi Chalcedonenſis.
Eodem vero anno,iiſdemq. Conſulibus,ad decimumſextum Kal.Nouembris iterum eodem LXXXVIII. *Seſſio quarta Concil.Chalcedonenſis.*
in loco habita ſunt ſacra Comitia,iiſdem Epiſcopis in vnum conuenientibus ſimul cum magiſtra
tibus & iudicibus cognitoribus:vbi propoſita eſt cauſa Epiſcoporũ qui cum Dioſcoro præfuerũt
in probo Epheſino Conuentui.Fuerunt hi Iuuenalis Hieroſolymitanus,Thalaſſius Cæſareæ Cap
padociæ,Euſtathius Berythi,Euſebius Ancyræ,& Baſilius Seleuciæ Epiſcopi.Atque in primis in
C terlocutione Iudicum cognitorum recta fides accepta ab omnibus atque probata eſt,nempe Ni-
cænum Symbolum atque Conſtantinopolitanum,decreta Epheſi,necnon epiſtola S.Leonis Papæ:
quibus vna cum alijs Epiſcopis ſubſcripſere quinque collegæ Dioſcori modo nominati,qui & dã *Quinque Epiſ. Indulgentiam conſecuti.*
nauerunt his contraria ſentientes:iuſſiq.ſunt Synodum ingredi,a qua ante repulſi erãt, vtpote rei
cum Dioſcoro in Synodo ſcelerum patratorum:coniunctiq.ſunt Eccleſiæ,a qua communicatione
Dioſcori facti erant extorres.
Poſt hæc ingreſſi Aegyptij Epiſcopi cum libello fidei quem obtulerant Theodoſio Imperato LXXXIX. *Aegyptij Epiſcopi expectãt nouum Epiſcopum Alexan.*
ri:eoq.lecto,iuſſa ſunt ab Apoſtolicæ ſedis legatis dicere in Eutychetem anathema, & ſubſcribere
epiſtolæ ſancti Leonis.ſed detrectantes id facere,quod expectarent noui Alexandrini Epiſcopi ele
ctionem,quem in ſubſcriptione eſſent ſecuturi;inſtante rurſum Synodo vt damnarent Eutychetẽ,
fecerunt tandem:vrgentibusq.Patribus vt ſubſcriberent litteris ſancti Leonis,renuerunt:eo tan-
tum vſi prætextu,quod moris eſſet Aegyptijs Epiſcopis ſequi in ſubſciptione Alexandrinum:ſeq.
magno periculo id tentaturos ob alios Aegypti Epiſcopos;proſternentesq.ſe, petiere vt placeret
ſanctæ Synodo primum eligi Alexãdrinum Antiſtitem.Horum poſtulationibus,ſupplicibusq.vo-
D tis annuit tãdem Synodus,cautione adhibita, ipſos omnes non receſſuros Chalcedone,ſed electio
nem noui Epiſcopi opperituros.Hactenus Actio quarta.In Græco autem codice ante nuper recẽ
ſitam Actionem quartam ponitur Actio Synodalis de Eutychianis Archimandritis, diſtincta ab
alijs vel ſuperioribus vel poſterioribus Actionibus.Verum q̃d ſpectat ad res in Synodo geſtas ab
Archimandritis,Latinis exemplaribus magis in his deferendum putarem,quam Græcis:ea potiſ
ſimum ratione,quod non ſit credendum Archimandritas hæreticos auditos eſſe,antequam lapſo-
rum Epiſcoporum cauſa pertractaretur;qua(vt vidimus)hac in Actione abſoluta,datus eſt locus
Archimandritis hæreticis proponere quæ vellent.
Intromiſſis igitur poſt hæc Archimandritis illis, qui in pſeudoſynodo Epheſina faucrãt contra XC. *Archimandritarum Hereticorum perfidia*
Flauianũ Dioſcoro,& pro Eutychete prodeuntes,fidem Catholicam prodiderunt,inter quos emi
nebant Caroſus & Dorotheus,atque ſceleribus factus notior Barſumas,in quem vt in famoſiſſi-
mum homicidam,quod S.Flauiani necis inſtigator fuiſſet,in Synodo poſtea conclamatum eſt :
His igitur ingredi iuſſis,preces ab eis oblatæ Imperatori, necnon libellus ab eiſdem Synodo da-
tus recitari mandantur : Qui vbi ex libello,ſiue epiſtola oblata Synodo cogniti ſunt pro Dioſcoro
E ſupplices habere preces;ne lectio vlterius progrederetur,ſed vt iidem cum libello e Synodo eijce
rentur, Synodus exclamauit.At Iudices cognitores libellum integrum nihilominus legi iuſſerũt,
quo illi profitebantur ſe tantummodo Nicænam fidem amplecti,nullamq.eius expoſitionem ad-
mittere,conteſtari ſe potius extra alios ſeorſum a communione ipſorum vitam acturos , quam
quicquam noui ad fidem pati ſuperinduci.Ita quidem hypocritæ illi,more Eutychetis atque Dio
ſcori,ſub mentito pallio Nicænæ fidei,nouam fouebant hæreſim.
Poſt hæc autem lectus eſt libellus a Catholicis Archimandritis oblatus aduerſus Eutychetem XCI.
& eius perfidiam conſectantes, qui quidem vt pius a ſancta Synodo probatus fuit. Interea vero
tridui ſpatium temporis datum eſt hæreticis Archimandritis ad reſipiſcendum, atque Catholicæ
fidei aduerſus Eutychetem ſubſcribendum.Erat inter illos Maximus,qui dicebatur Eutychetis
magiſter;ceteri vero poſt Caroſum,Dorotheum,& Barſumam,captioſe ſibi Archimandritæ no-
men vſurpaſſe inuenti ſunt,iidemq.omnium improbiſſimi,vtpote qui plurimis fuere ſcandalo at-
que ruinæ.His itaque rebus geſtis clauſa eſt a Patribus quarta Seſſio.

XCII. Quinta Seſſi:. De Caroſo & Dorotheo.

Habet autem Græcum exemplar amplius qoam Latinum quintam,quæ ſequitur, Seſſionē cō- A tinentem duas Actiones,voa eademq.die habitas,oem̃pe deeimotertio Kal. Nouembris:in quarū priori actum ponitur de Caroſo & Dorotheo,alijsq.Eutychianis Archimandritis,qui libellū Marciano Imperatori obtuleraot,petentes,vt ſibi liceret de fide veritate cum Catholicis diſputare coram ipſo Imperatore.Quid autem eiſdem reſponderit Marcianus, voluit Synodo fieri manifeſtū per Alexandrum Viſitatorem & Ioannem Decurionem:Qui vbi ingreſſi ſunt Synodū, quæ nomine Imperatoris ſignificanda erant,nota fecere,verbis iſtis Alexādro docente de reſpōſione ab Imperatore hæreticis data:Hæc cum audiſſet Dominus Orbis,ſignificauit per me & dominum Ioannem Decurionem:Si voluiſſem ego ſedere inter vos atq.alios monachos,& audire inter vtroſq.vos non hic ſanctam & vniuerſalē Synodum fatigaſſem;ſed cum ipſi conuenifſent,& nos de vobis certiores feciſſent,dixi vt vos adeſſetis,& ea quæ neſcitis cognoſceretis; & interrogando ea quæ non noſtis,addiſceretis ab ijs.Iuſtum igitur decreuimus vos ad Concilium abire.Nam(vt ſciatis)quæcumq.definierit ſanctum & vniuerſale Concilium,ac mihi in ſcriptis dederit,ea ſequor, his contētus ſum,his fidem habeo.Hoc habete,nec a me aliud reſponſum accipitis.] Vbi vero hæc ab Alexandro Imperatoris nomine ſunt in Synodo coram Patribus enarrata:ab ijſdem magnis præco- B nijs eidem Marciano(vt par erat)acclamatum eſt,dignis laudibus tanti Principis ſententiam proſequentibus.Hæreticis vero ad reſipiſcendum datæ ſunt induciæ vſq.ad decimamquintam Nouēbris.Hæc continet eius diei prior Actio:qua quidem dignisſimum habetur expreſſum exemplū, quid Principes ſemper reſpondere hæreticis debeant,cum ab eis frequentibus libellis interpellātur,petentibus concedi de Chriſtianæ fidei veritate libere diſputare:vt eiſdem minime quod expoſcunt indulgeant;ſed ad Catholicæ religionis Antiſtites,a quibus veritatem addiſcant,abire præcipiant.Quod quidem ſi ab ijſdem hoc noſtro infeliciſſimo ſæculo(vt decebat)præſtitum eſſet, nequaquam Borealis Eccleſia adeo immenſis exagitata cladibus eſſet.

XCIII. Actio in cauſa Tyriæ diœceſis.

Poſterior vero eiuſdem diei Actio tractationem continet obortæ controuerſiæ inter Photium Epiſcopum Tyri metropolis Primæ Phœniciæ & Euſtathium Epiſcopum Berythi;eaq.conſignata Cōſulatu Marciani Imperatoris,die vero decimotertio Kalendas Nouembris,nempe poſt dies tres a celebrata quarta,de qua egimus,Seſſione. Quamobrem etſi poſt quartam,non tamen ſub quarta,quaſi vna eademq.die habita fuerit,ponenda eſt.Porro quod ad propoſitam in Synodo cōtrouerſiam pertinet,res ita ſe habuit. C

Antiquitus,ſecundum veterem per canones factam pronуниciarum diſtinctionem,Tyria Eccleſia præerat iure metropolis Primæ Phœniciæ;Accidit autem vt Imperator pragmatica ſanctione aliam fecerit eius prouinciæ diuiſionem,ex qua complures ciuitates,quæ ſubiacebant Tyriæ, ſub Berythi Eccleſia ponerētur,nempe Byblon,Botys,Tripolis,Orthoſias,Arias,& Antaradon. Huic autem diuiſioni cum minime Photius acquieuiſſet,iudicium ea de re habitum eſt Conſtantinopoli coram Anatolio Epiſcopo Conſtantinopolitano & alijs cum eo reſideotibus Epiſcopis; qui abſentem Photium excommunicauit:Qui vt anathematis vinculo ſolueretur,licet inuitus,iuſſus tamen ſubſcripſit Synodali decreto de aucto iure Eccleſiæ Berythenſis ſuper nominatas Eccleſias.

XCIV. Querelę Photij de ciuitatib.ab Euſtathio vſurpatis

Cum vero ipſe Photios Epiſcopus Tyri veniſſet ad Synodum hanc œcumenicam Chalcedone conuocatam,dedit libellum ſupplicem Marciano Imp.quo queſtus eſt de iure antiquo ſuæ metropolis diminuto,ciuitatibus ab Euſtathio vendicatis.Imperator accepto libello, cauſam illam ſanctæ Synodo tradidit iudicandam,ſicq.dicta die producta eſt ipſa coram ſacro Patrum Conuentu: Vbi Photius conſtitutus,rogauit Synodum aodire cauſam,quam definiendam ab eadem mandauerat Imperator:petijtq.in primis recitari libellum a ſe oblatum Imperatori. Sed oe fieret libelli D lectio,Euſtathius obiecit,id non faciendum ante abſolutam in Synodo de ſede tractationem,coius rei cauſa omnes eſſent ad Synodum conuocati.Sed interlocuti Iudices cognitores, iuſſerunt legi libellum,auditæq.ex eo Photij querelæ de vſurpatis ab Euſtathio Tyriæ metropolis ciuitatib. deque per vim & metum extorto conſenſu,qui nullius debeat eſſe momenti:quo demum rogauit,vt ſecundum priſtina iura ablatæ ciuitates Tyriæ Eccleſiæ redderentur.

XCV. Ceſſent leges Imperatorum vbi Canones aliter monent.

Iuſſus autem a Iudicibus cognitoribus ad hæc reſpondere Euſtathius:rogauit idem eos,num ſecundum canones Eccleſiaſticos,an vero ſecundū leges Imperatoris cauſa dirimenda eſſet.Tunc ijdem interlocuti Iudices iſta dixere:Sacratiſſimo Domino Orbis placuit,non iuxta ſacras Imperatoris litteras & pragmaticos typos res ſanctiſſimorum Epiſcoporum procedere, ſed ſecundum canones a ſanctis Patrib. datos.Omni igitur ceſſante e ſacris pragmaticis definitione,canones de hoc capitulo editi legantur.] Et inferius ijdē ad Patres conuerſi:Dicat,inquiunt, ſancta Synodus, Verū ei placeat ex regulis Patrū huius cauſæ quæſtionē examinari,an ex ſacris pragmaticis,de quibus ea quæ ſacro apici viſa ſunt,iam omnibus aperta fecimus.Sancta Synodus dixit:CONTRA CANONES NIHIL PRAGMATICVM VALEBIT.REGVLAE PATRVM TENEANT. E

XCVI. Eccleſ.Tyri in intergrum reſtituta.

Glorioſiſſimi Iudices dixeruot:Nunc tempus eſt,edoceri nos a ſancta Synodo,an liceat ex ſacro pragmatico alienæ Eccleſiæ iura ab alijs Epiſcopis auerti.Sancta Synodus dixit: Nō licet hoc: eſt præter regulas.]His dictis,iuſſus eſt Photius docere Synodum de vſurpatis ab Euſtathio Eccleſijs Tyriæ metropolis:quo facto,petijt idem Photius a S.Synodo irrita reddi,quæ ab Anatolio & aliis Epiſcopis haud pridem contra eamdem Tyriam metropolim ex lege Imp. Conſtantinopoli definita fuiſſent.Ad hæc Euſtathius ſe excuſans dixit,non a ſe inuaſa iura Tyriæ Eccleſiæ,ſed factum eſſe lege Imperatoris,conſuetudiniſq.eſſe,Imperatores metropoles facere.Attamen S.Synodus definiuit, nullam eſſe debere ſententiam latam aduerſus Photium abſentem.

XCVII. Secundum Canones iudicia fiant Eccleſiaſtica.

Rurſum a Photio petitum,in ſuas Eccleſias eſſe reſtituendos Epiſcopos a ſe ordinatos, ab Euſtathio autem eiectos Epiſcopatu & inter presbyteros adnumeratos. Antequā antē de his ſancta Synodus aliquid definiret,iuſſere Iudices cognitores legi ſacrum canonem:lectuſq.eſt canon quartus Magni Nicæni Concilij,quo iubetur vnum vniuſcuiuſq.prouinciæ eſſe debere Metropolitanū

Epiſcopum

A Epiſcopum. Lecto itaq. canone, & Euſtathio reſpondente, licere Imperatori iubere quod vellet: Iudices cognitores de his ſanctæ Synodi iudiciū ita interpellarunt: Sancta Synodus quid ſibi videatur, doceat, Vtrum placeat ſecundum canonem trecentorum decem & octo Patrum, vnum Metropolitanum Epiſcopum eſſe, qui in ordinationibus reuerendiſſimorum in vnaquaq. prouinciæ ciuitate Epiſcoporum poteſtatem habeat, an duos, ita vt liceat ſeparatim in ciuitatibus ordinationes facere Sancta Synodus dixit: Vnum iuxta regulas ſanctorum Patrum poſtulamus eſſe Metropolitam: Petimus vt regula ſanctorum Patrum teneat. Atticus reuerendiſſimus Epiſcopus Nicopolis ciuitatis Epiri dixit: Centum decem & octo Patrum regula vnum vult Metropolitam in vnaquaq. prouincia Epiſcopum eſſe. Et ſupplicamus, vt nunc etiam virtus canonum in quoslibet & in omnes prouincias valeat, ceſſantibus omnibus quæ ex concurſatione & ambitione pragmaticorum fiunt, quæ & euerterunt ea quæ ſpiritualiter & ſecūdum Deum a ſanctis Patribus ſancita ſunt.] hæc Atticus.

His omnibus auditis atq. exacte percognitis, Iudices cognitores definita a ſanctis Patrib. probauēre, atq. ſua ipſorum ſententia firmauere, ita interlocuti: Iuxta regulas trecentorum decem & XCVIII.
B octo Patrum, & iuxta ſententiam totius ſanctæ Synodi, Photius reuerendiſſimus Epiſcopus totius *Secundum canones, non ſecundum leges*
Tyriorum metropolis omnem poteſtatem ordinandi in vniuerſis ciuitatibus Primæ Phœnices ꝓuinciæ habebit. Euſtathius reuerendiſſimus Epiſcopus e ſacro pragmatico typo nihil amplius ſibi *Imp. iudicatū.*
vendicet, quam reliqui Epiſcopi eiuſdem prouinciæ. At an his conſentiat ſancta Synodus, doceat. Sancta Synodus exclamauit: Hoc iuſtum iudicium: hæc iuſta ſententia: Multos annos Imperatorū: multos annos Auguſtæ: multos annos Iudicum.] Ita plane definitum eſt in perdifficili controuerſia, in qua altera ex parte leges vigerent Imperatoris, ſtaretq. ſententia ea de re in Synodo lata Cōſtantinopoli ab Anatolio, præſente etiam Maximo Epiſcopo Antiocheno; ex aduerſo autem vnus canon Eccleſiaſticus reclamaret; Definitum, inquam, non calculis tantum vniuerſæ œcumenicæ Synodi, ſed etiam ipſorum Imperatoris magiſtratuum, Iudicum cognitorum, quibus omnibus & religioſiſſimus Imperator Marcianus Auguſtus haud inuitus ſubſcripſerit: dignum plane factū, qđ imitari debeant omnes Chriſtiani Principes, ſequi etiam ipſorum Iudices: nimirum, vt cum cauſam in iudicio agi contingat, cui altera ex parte faueant ſæculi leges, repugnet vero ex altera canon Eccleſiaſticus: quid tunc iuſte, pie, ſancteq. decernant, tantum extet de tanto iudicio, non vnius, ſed
C plurū Iudicū præclarū quod ſectentur exemplū. Habent & ſacræ religionis Antiſtites, non vnius tātum vel alterius, ſed plurium Epiſcoporum, immo Synodi, eiuſdemq. œcumenicæ, & ſexcentorū & amplius ſanctorum Patrum egregium factum, quod imitentur: nimirum non turpiter adulatione molliri, frangique potentia Imperatorum, ſed aduerſus ipſorum leges pro defenſione ſacrorum canonum acerrimos inſurgere vindices, & indefeſſo ſtudio pro ſacris legibus inire certamen. Sed proſequamur quæ reliqua ſunt eiuſdem Actionis.

Reſtitutis ex ſententia totius œcumenicę Synodi Epiſcopis in diuerſis ciuitatibus a Photio ordinatis, redactis vero in ordinem presbyterorum ab Euſtathio promotis, improbatoq. per Apoſtolicæ ſedis legatos & alios vſu illo, vt qui ab Epiſcopatu deponebātur, fierētur presbyteri miniſtrare: mox eiuſmodi ad Iudices & ad S. Synodum facta eſt ſuggeſtio a Cecropio Epiſcopo Sebaſtopolis: Ne poteſtas veſtra accuſationem & querimonias a quacumq. perſona accipiat & fatigetur; neve nos conteramur: petimus vt ſine contradictione ceſſent ea pragmatica, quæ in detrimentum canonum a quibuſdam facta ſunt in omni prouincia: Canones vero per omnia teneant: ſic enim & fides cuſtoditur, & vnaquæq. Eccleſia tutum ſtatum habebit: Ac nec liceat præter canones ordinare. XCIX. *Definitio ut pragmatica vbique cedant Canonibus.*
D Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi Iudices dixerunt: Si tota ſanctiſſima Synodus conſentit petitioni Cecropij reuerendiſſimi Epiſcopi, doceat. Sancta Synodus acclamauit: Omnes eadem dicimus: Vniuerſa pragmatica ceſſabunt: Canones teneant, & hoc a vobis fiat. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi Iudices dixerunt: Ex ſententia ſanctæ Synodi, in alijs quoq. omnibus prouincijs regulæ teneant.] His ſtabilitis, ſecuta eſt ex more fauſta totius Synodi acclamatio. Iuſſerūtq. Iudices, vt quæ definita eſſent, effectui mandarentur. Sicq. præſens Actio ex optato felicem finem accepit. Iam reliquas certis quibuſque diebus habitas Actiones percurramus.

Rurſum vero conuenientes Patres ſextam habuere Seſſionem vndecimo Kalendas Nouembris, in qua per diaconum Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ recitata eſt fidei Catholicæ definitio; q̃ tamen vt minus perfecta exploſa eſt in primis ab Apoſtolicæ ſedis legatis, vetitaq. Actis interſeri. C. *Sexta ſeſſio.*
Eiuſmodi enim eſſe videbatur, vt etſi Catholica, nec errorem contineret, minime tamen ſatis ſufficiens eſſet ad coarguendas damnandaſq. hæreſes Eutychetis. Porro eiuſmodi conſtruendæ decipulæ, qua ſimpliciores decipi poſſent, architectus compertus eſt Anatolius Conſtantinopolitanus Epiſcopus, adhuc Dioſcori ſui, cuius fuerat Apocriſarius, non oblitus; quippe qui & hac lex: a Seſſio
E ne coram adeo numeroſo Patrum conuentu, eorum præſentiam minime veritus, adeo temere eā effutire ſententiam non ſit veritus, nimirum Dioſcorum non ꝑ fidem damnatum eſſe, ſed ob excommunicationem in Romanum Pontificē temere promulgatam. Quamobrem iure ſanctæ Apoſtolicæ ſedis legati conteſtati in Synodo ſunt, quod niſi ab omnib. rurſum conſentiretur recitatæ ſuperius S. Leonis Papæ epiſtolæ, fore vt relictis omnibus, inde ipſi recederent, atq. Synodum œcumenicam in Occidente celebrarent: id etiam & Iudices cognitores pariter confirmarunt. Quod autem re vera Dioſcorus eſſet hæreticus Eutychianus, & aduerſantem illi doctrinam fidei ſanctus Leo Pontifex conſcripſiſſet; Iudices prudenter quidem ita ſunt interlocuti: Dioſcorus dicebat: *Leonis Papæ fides recipitur*
Quod ex duabus naturis eſt, ſuſcipio. Sanctiſſimus autem Archiepiſcopus Leo duas dicit eſſe naturas in Chriſto vnitas inconfuſe, inconuertibiliter, & indiuiſibiliter in vnigenito Filio Saluatore noſtro. Quem ſequimini, ſanctiſſimum Leonem, aut Dioſcorum?] Quidnam Patres hoc dilemmate coarctati dicturi eſſent? num perfidiam probare Dioſcori, quem damnaſſent? minime gentium: ſed omnes vna voce ita clamare, etiam aduerſarij, conclamare: Vt Leo, ſic credimus.] Sic

igitur ex reſponſione ipſorum Iudices iuſſerunt addi quæ ad deſtructionem Eutychianæ hæreſis A a ſancto Leone in ſua epiſtola poſita erant.

CI. Cōſcripta itaq. eſt fidei definitio, atq. Actis inſerta, cuius eſt exordium: Domiuus noſter & Saluator Ieſus Chriſtus, &c.] in Latina autem Suriana editione illud habet erroris, vt quæ ſunt eiuſdē fidei definitionis, ponantur ſub titulo duarum definitionum, ab illis ſcilicet verbis: Sufficeret quidem ad plenam cognitionem] & quæ ſequūtur vſq. ad finem, quæ in Græcis exemplaribus ſub vna tantum habentur definitione comprehenſa, quibus & Acta ipſa conſentiunt. In qua quidem definitione profeſſionibus trium œcumenicorum Conciliorum, Niceni, Conſtantinopolitani, & Epheſini, coniuncta leguntur quæ ad damnationem Eutychianæ hæreſis atq. Neſtorianæ a ſancto Leone Papa ſunt dicta in epiſtola ad Flauianum. Sic igitur ſcripta atq. lecta ipſa ex ſententia legatorū & reliquorum Epiſcoporum & Iudicum cognitorum, eadem fidei definitio ab omnibus laudata, & ad perpetuam Catholicæ veritatis memoriam fuit publicis Actis intexta.

Quod vero nos præſtitimus in tribus œcumenicis Concilijs, nempe decretum fidei in ipſis editum intexere Annalibus: vt eiuſdem quoq. Concilij Chalcedonenſis fidei definitionem recenſere minime prætermittamus, par ratio perſuadet: quæ ex Græcis fontibus in Latinum alueum deriua B ta iſtis verbis habetur:

Definitio Concilij Chalcedonenſis.

CII. Dominus noſter & Saluator Ieſus Chriſtus notitiam fidei diſcipulis ſuis firmans dixit [a]: Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis: vt nullus diſſonet a proximo circa dogmata pietatis, ſed ex æquo veritatis oſtendatur prædicatio. Quia vero non deſinit per zizania ſua diabolus [b] contra ſemina pietatis inſurgere, & ſemper aliquid nouum contra veritatem inuenire: propter hoc Dominus (vt conſueuit) prouidens humano generi, pijſſimum & fideliſſimum ad æmulationem erexit Imperatorem, & vndiq. ſacerdotij Præſides ad ſe conuocauit, vt gratia Domini omnium noſtrum Chriſti operante, omnem quidem mendacij a Chriſtianis omnibus peſtilentiā remoueret, floribus autem veritatis eos pingueſcere faciat. Quod & perficimus, communi iudicio dogmata expellentes erroris: & inenarrabilem Patrum renouauimus fidem, Symbolum trecentorum decem & octo omnibus prædicantes: & eos vt proprios Patres etiam adſcribimus, qui poſtea in magna Conſtantinopoli congregati ſunt centum quinquaginta, & eamdem fidem ipſi quoque confirmauerunt. C

a Ioan. 14.
Fidei definitio
b Matth. 13.

CIII. Definimus igitur, ordinem & omnes formulas cuſtodientes quæ de fide ſunt conſtitutæ & nos eius Synodi quæ quondam in Epheſo facta, cuius præſides fuerunt beatiſſimæ memoriæ Cæleſtinus Romanorum, & Cyrillus Alexandrinorum Antiſtites: Præfulgere quidem rectæ & immaculatæ fidei expoſitionem ſanctorum trecentorum decem & octo Patrum, qui in Nicæa temporibus piæ memoriæ Conſtantini Imperatoris congregati ſunt: Seruari autem & ea quæ apud Conſtantinopolim a ſanctiſſimis centum quinquaginta Patribus decreta ſunt ad expellendas quidem omnes germinantes hæreſes, & ad confirmationem eiuſdem Catholicæ & Apoſtolicę noſtræ fidei Symbolum Nicænum trecentorum decem & octo Patrum: Credimus in vnum Deum, &c. Idem centum quinquaginta ſanctorum Patrum qui Conſtantinopoli congregati ſunt: Credimus in vnū Deum Patrem omnipotentem, &c.] vſque ad finem vtrumque: quibus mox hæc ſubduntur, quæ in hoc Concilio definita noſcuntur.

Epheſinum Nicænum, & Cōſtant. Symbola confirmantur.

CIV. Sufficeret quidem ad plenam cognitionem pietatis & confirmationis hoc ſapiens & ſalutare diuinæ gratiæ Symbolum. De Patre enim & Filio & Spiritu ſancto perfectionem docet: Dominibus humanationem fideliter accipientibus repræſentat. Sed quoniam hi qui veritatis reprobare prædicationem conantur, per proprias hæreſes nouas generant: Et hi quidem myſterium diſpenſationis Domini, quæ propter nos facta eſt, corrumpere præſumentes, & vocem denegantes qua Theotocos de Virgine prædicatur; alij autem confuſionem & mixtionem introducentes, vnam naturam eſſe carnis & Diuinitatis ſtulte confingentes, & paſſibilem Vnigeniti diuinam naturam per confuſionem prodigioſe dicentes: Propter hoc illis omnem machinationem contra veritatem volens eludere præſens nunc Magna & vniuerſalis Synodus, prædicationem hāc ab initio immobilem docens, decreuit ante omnia fidem integram & intemeratā permanere trecentorum decem & octo ſanctorum Patrum: & confirmat doctrinam, quæ de ſubſtantia Spiritus ſancti a Patribus centum quinquaginta poſtea congregatis in regia ciuitate tradita eſt propter illos qui Spiritui ſancto repugnabant; quam illi omnibus notam fecerunt, nō quaſi quod aliquid deeſſet antecedentibus inferentes; ſed ſuum de ſancto Spiritu intellectum contra illos qui diuinitatē eius reſpuere tentauerant, Scripturarum teſtimonijs declarantes. Propter illos autem, qui diſpenſationis corrumpere conantur myſterium, & purum hominem eſſe genitū ex ſancta Virgine Maria impudenter delirant, epiſtolas Synodicas beatiſſimi Cyrilli Alexandrinæ Eccleſiæ Præſulis ad E Neſtorium & Orientales, congrue ſe habentes, ſuſcepit ad conuincendæ Neſtorii veſanias, & ad interpretationem eorum qui ſalutaris Symboli pio zelo noſſe deſiderant intellectum. Quib. etiā & epiſtolam magnæ & ſenioris vrbis Romæ Præſulis beatiſſimi & ſanctiſſimi Archiepiſcopi Leonis Papæ, quæ ſcripta eſt ad ſanctæ memoriæ Epiſcopum Flauianum ad perimendam Eutychetis malam intelligentiam, vtpote & magni illius Petri confeſſioni congruentem, & communem quādam columnam nobis aduerſus praua dogmata exiſtentem, ad confirmationem rectorū dogmatum vtrique coaptauit.

S. Leonis confirmatur epiſtola.

CV. His namq. qui in duos Filios diſpenſationis diuinæ myſteriū diſcerpere nituntur, repugnat: Et illos qui paſſibilē Deitatem Vnigeniti auſi ſunt dicere, a ſacro cœtu expellit: Et his qui in duab. naturis Chriſti temperamentū aut confuſionē exquirunt, reſiſtit: Et eos qui cæleſtem, aut alterius alicuius eſſe ſubſtantiæ dicunt q̃ ex nobis aſſumpſit ſerui formā, delirantes, abegit: Et qui duas quidem ante vnitionē naturas Domini fabulantur, vnam vero poſt vnitionem confingunt, cōdemnat.

Sequentes

A Sequentes igitur ſanctos Patres, vnum eumdemq. confiteri Filium, Dominum noſtrum Ieſum Christum, conſtanter omnes docemus, eumdem perfectum in Deitate, eumdem perfectum in humanitate, Deum verum, & hominem verum, eumdem ex anima rationali & corpore, conſubſtantialem Patri ſecundum diuinitatem, conſubſtantialem nobis ſecundum humanitatem, per omnia nobis ſimilem abſque peccato: Ante ſæcula quidem Patre genitum ſecundum Deitatem, in nouiſſimis autē diebus eumdem propter nos & propter noſtram ſalutem ex Maria Virgine Dei genitrice ſecundum humanitatem, vnum eumdem Chriſtum Filium, Dominum Vnigenitum in duabus naturis inconfuſe, immutabiliter, indiuiſe, inſeparabiliter agnoſcendum: nuſquam ſublata differētia naturarum propter vnitionem, magiſq. ſalua proprietate vtriuſque naturæ in vnam perſonam atque ſubſiſtentiam concurrentis: Non in duas perſonas partitum atque diuiſum, ſed vnum eumdēq. Filium Vnigenitum Deum Verbum Dominum Ieſum Chriſtum, ſicut ante Prophetæ de eo & ipſe nos Ieſus Chriſtus erudiuit, & Patrum nobis Symbolum tradidit.

CVI. *De Chriſti duabus naturis in vna perſona.*

CVII.

His igitur cum omni vndique exacta cura & diligentia a nobis diſpoſitis, definiuit ſancta & vniuerſalis Synodus, alteram fidem nulli licere proferre, vel conſcribere, aut componere, aut ſentire, B aut alios docere. Eos autem qui audent componere fidem alteram, aut proferre, aut docere, aut tradere alterum Symbolum volentibus ad agnitionem veritatis conuerti vel ex Gentilitate, uel ex Iudæis, vel ex hæreſi quacumque: hos, ſi Epiſcopi fuerint, aut clerici, alienos eſſe Epiſcopos ab Epiſcopatu & clericos a clero: ſi vero monachi, aut laici fuerint, anathematizari.] hactenus fidei definitio, quam fauſtis acclamationibus ſancta Synodus proſecuta eſt: finemque habuit ſexta Seſſio.

CVIII. *Septima Seſſio.*

Septima vero Seſſio habita eſt octauo Kalendas Nouembris: die enim ipſa natali eiuſdem, in cuius baſilica agebatur, glorioſiſſimæ virginis & martyris Euphemiæ, atque Callinici martyris, iterum conuenere Patres, & ob diei celebritatem præſto fuit Marcianus Imperator, ſimulq. Pulcheria Auguſta vnà cum magiſtratibus ſolitis intereſſe Comitijs. Vbi idem Marcianus Imperator concionatus in Synodo, Latine primum, ac ſubinde Græco ſermone perorauit. Ita quidem decebat, more maiorum, ob Romani Imperij dignitatem Romana primum lingua loqui, vt primo Annalium tomo fuſius dictum eſt. Ipſam autem orationem, quod haud prolixa ſit, hic deſcribendam putauimus: ſic enim ſe habet [a]:

a Conci. Chalce. Act. 1.

CIX. *Concio Marciani ad Synodum.*

C Vbi primum diuino iudicio ad Imperium ſumus electi inter tantas neceſſitates Reipublicæ nulla nos magis cauſa conſtrinxit, quam vt Orthodoxa & vera fides Chriſtiana, quæ ſancta atque pura eſt, indubitata omnium animis inſideret. Conſtat autem auaritia, vel ſtudijs per media tempora nonnullis diuerſa ſentientibus, & pro voluntate ſua, non prout veritas atque doctrina Patrū poſtulat, populos ſeducentibus, in errorem quamplurimos eſſe deductos. Qua de re ſanctam Synodum hoc videlicet propoſito fieri ſtuduimus, & vobis laborem indixiſſe videmur, quatenus omni errore atque caligine deterſa, prout ſe Diuinitas hominibus manifeſtare voluit, & doctrina Patrū oſtendit, religio noſtra, quæ pura atque ſancta eſt, vniuerſorum mentibus inſinuata, ſuæ veritatis luce fulgeſcat: Nec in poſterum quiſquam audeat de natiuitate Domini & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti aliter diſputare, quam Apoſtolica prædicatio & inſtituta trecentorum decem & octo ſanctorum Patrum eidem conuenientia poſteritati tradidiſſe noſcuntur; ſicut etiam ſancti Leonis Papæ vrbis Romæ, qui ſedem Apoſtolicam gubernat, miſſa ad ſanctæ memoriæ Flauianum Conſtantinopolitanæ vrbis Epiſcopum ſcripta teſtātur. Remotis itaq. ſtudiis, ablatis patrocinijs ceſſante auaritia, cunctis veritas innoteſcat.

CX.

D Nos ad fidem corroborandam, non ad potentiam aliquam exercendam, exēplo religioſi Principis Conſtantini, Synodo intereſſe voluimus, ne vel vlterius populi prauis perſuaſionibus ſeparētur. Facile enim ſimplicitas quorumdam hactenus nonnullorum ingenijs atque ſuperflua verboſitate decepta eſt: & conſtat diuerſorum prauis inſinuationibus diſſenſiones & hæreſes natas. Studium autem noſtrum eſt, vt omnis populus per veram & ſanctam doctrinam vnum ſentiens, in eā dem religionem redeat, & veram fidem Catholicam colat, quam ſecundum inſtitutionem Patrū exponere, concordantibus æque animis, religio veſtra feſtinet: quatenus ſicut a Nicæna Synodo vſque ad proximum tempus, erroribus amputatis, vera fides cunctis innotuit; ita & nunc per hanc Synodum remotis caliginibus, quæ in ijs paucis annis (ſicut ſuperius dictum eſt) prauitate atque auaritia quorumdam emerſiſſe videntur, perpetuo quæ ſtatura ſunt, conſeruentur. Erit enim diuinæ maieſtatis, id quod ſancto animo fieri deſideramus, in æternū firmiter cuſtodire.] hucuſque Marcianus, quē Patres immenſis laudibus ſunt proſecuti. Græce deinde in eumdem ferme modum orauit: & rurſum fauſtæ acclamationes ingeminatæ, ipſum nouum Conſtātinum, Pulcheriam vero nouam Helenam nominantes. Dum autem eadem oratione Imperator ex auaritia eiuſ E modi prodijſſe hæreſim pluſquam ſemel inculcat, ſane quidem ad perditiſſimum Chryſaphium viſus eſt habuiſſe reſpectum; cum ille non accepta a Flauiano quam ſpectabat pecunia, aduerſus ipſum inſurgens, partes Eutychetis ſuſcepit; nec ceſſauit, quouſque eum per Dioſcorum e ſede depoſuit & occidit: ſed hæc ſuperius.

CXI.

Lecta poſt hæc fuit definitio fidei in ſuperiori Seſſione conſcripta, cui & Epiſcopi omnes ſubſcripſerunt. Dictumque poſt iteratas acclamationes anathema Neſtorio, Eutycheti, atque Dioſcoro. Approbataque eadem fidei definitione, has Imperator pro cuſtodia ipſius, viuæ vocis oraculo, aduerſus diſputantes, vel turbas & tumultum concitantes, pœnas appoſuit [b]:

b Conci. Chalced. Act. 6.

CXII. *Petitiones Marciani Impe.*

Pia & Catholica fide a ſancta & vniuerſali Synodo ſecundum Patrum expoſitionem declarata, iuſtum ſimul & expediens noſtra tranquillitas approbauit, omnem de cetero contentionis occaſionem de ſanctæ fidei religione penitus amputari. Si quis igitur idiota *, vel militaris, ſeu clericus publice de fide turbam congregans, ſub obtentu diſputationis tumultum fecerit: ſciat, quia ſi quidem idiota ſit, ab vrbe regia expelletur; militaris vero & clericus gradus ſui periculum ſuſtinebit, &

* Paganus

bit, &

bit,& aliis pœnis ſubiacebit.]ſecutæ hæc etiam ſunt fauſtæ Synodi acclamationes. Cum autē rur- A
ſus Imperatori eſſet in animo alia quędam Chriſtianæ religioni proficua ſancire,abſtinuit ipſe;ſed
eadem vt a Patribus ſancirentur,modeſtiſſima huiuſmodi facta rogatione,ſubiecit:Quædam ca-
pitula,quæ ad honorem veſtræ reuerentiæ vobis reſeruanimus, decorum eſſe iudicantes a vobis
hæc regulariter potius formari per Synodum,quam noſtra lege ſanciri.]hæc ipſe.

CXIII. *De Monachis quæ ſtatui petiit Imp.*

Fuit quidem primum capitulum omni acceptatione digniſſimum,quo ad tollendos pſeudo-
monachos,quorum cauſa adeo peſtilens hæreſis morbus Dei Eccleſiam infeſtarat,decerni petijt,
non poſſe a monachis abſque Epiſcoporum conſenſu monaſteria ædificari;eoſdemq. in omnibus
eſſe ſubiectos Epiſcopis;neve adſciſcant in monaſterium adſcriptitios ſeruos abſque ſuorū domi
norum voluntate;ipſoſq.q in monaſterio eſſent,peragere quod monachorum eſt,nempe vacare ie
iunijs & orationibus,neque immiſcere ſe negotijs Eccleſiaſticis vel Reipublicæ, & alijs impor-
tunos exiſtere.Ob inſolentiam enim Eutychianorum monachorum ſeſe in aulas obtrudentium,
& turbas vbique concitantium,hæc ſancienda a ſancta Synodo Imperator expetijt.

CXIV. *De Clericis quid decerni petierit.*

Addidit etiam,vt ſimul vetaretur,ne quis alienum clericum ſuſciperet:& hæc quidem ad co-
hibendam auaritiam & inconſtantiam clericorum,extra ſuas Eccleſias,in quibus eſſent ordinati, B
vagantium.Ad poſtremum vero idem Marcianus Imperator propoſuit,vt Chalcedonenſis ciuiſ-
tas ad honorem ſanctæ martyris Euphemiæ Metropolis cōſequeretur nomine tenus dignitatem,
abſque tamen præiudicio ciuitatis Nicomedienſis.cui Patres annuerunt:Petenteſq.dimitti; ad-
huc tres vel quatuor dies expectare Imperator eos rogauit.Sicq.præſentis diei Actio finem acce-
pit,in qua(quod in primis exigebatur)ipſa fidei definitio promulgata fuit,atque omnium ſubſcri
ptione roborata.

CXV. *Miraculum de confirmatione fidei.*
a Apud Metap. die 11.Iulij.

Hic autem adijcienda putamus quæ apud aliquot Græcos auctores leguntur de eadem fidei
definitione diuinitus per ſanctam martyrem Euphemiam confirmata.Sed quod diuerſo modo ab
eius ſcriptoribus ſingulis res tanta narretur;quiſnam eorum magis ſcopum veritatis attigerit, eſt
quam exactiſſime diſquirendum.Apud Conſtantinum Epiſcopum in oratione quam habuit de *in*
uentione ſacrarum reliquiarum S.Euphemiæ,hæc narrantur [a] Qoando Chriſti gratia, quarta
quæ fuit Chalcedone Synodus tempore beatæ memoriæ Marciani,qui pie & ſancte imperauit,cō
gregata,cum aduerſus Dioſcorum Papam Alexandrinum conueniſſet,& iam hæreticos anathe-
matizaſſet,& Orthodoxæ fidei Symbolū cōfirmaſſet,& decretū expoſuiſſet,colūnā Orthodoxæ fi C
dei:dubitātibus ijs qui erāt ex parte cōtraria,bono capto conſilio,dixerūt: Age,benedictæ Euphe
miæ arcam aperientes,in eius quæ ſunt in carne,& ſunt mirabiliū operū effectrices,reliquijs,librū
ponamus; vt per eam nūc quoque virtutum Dominus faciat miraculum,& per eius preces nobis
aperiat,an ex eius voluntate editum ſit hoc fidei decretum.Cum hæc ergo feciſſent,ſimulatque ap
propinquauit charta pretioſis eius reliquiis, aliquid mirabile & magnum fecit Dominus opifex
miraculorum.Nam eum martyris mortuam & inaoimatam manum animaſſet,eam extendit.Cū
autem chartam manu accepiſſet benedicta Chriſti martyr,& eam eſſet amplexa,piæ rurſus red-
didit fidei decretum miniſtris rectæ fidei.Hoc cum omnes eſſent admirati,& ſtupore eſſent reple
ti,laudauerunt Dominum omnipotentem:Et ſic in perfectione rectæ fidei ſtabiliti cōfirmauerūt
ſanctam & œcumenicam quartam Synodum per reuelationem quæ facta eſt a benedicta Euphe-
mia.]hactenus narratio Conſtantini.

CVI. b Zonar.Annal. tom 3. *Anatolius miraculo quærit confirmationē fidei.*

Sed apud Zonaram [b] res aliter recenſetur in hunc ferme modum:Cum autem Eutychetis &
Dioſcori ſectatores,qui in vrbe verſabantur,decreta Concilij ſubſannarent,eiuſq.auctoritatē non
veritate,ſed potentia Imperatoris niti dicerent,& prauitatem ſententiæ ſuæ ſtabilire conarentur: D
Anatolius Patriarcha,& ſuffragatoribus ſuis & aduerſarijs conuocatis,ad hos ita loquitur: Quo-
niam ſententiam veſtram adhuc mordicus tenetis,neque vos perperam ſentire creditis,ſed nos in
cuſatis quaſi Neſtorij dogma approbemus,cum duas naturas in Saluatore prædicemus, vtraque
citra confuſionem proprietatem ſuam retinente.iſtius controuerſiæ dubitatio,ſi placet,Deo per-
mittatur.Scribatur igitur veſtra dę fide ſententia in vno libello,& noſtra in altero:atque ambo in
loculo glorioſæ martyris Euphemiæ collocentur;& huius iudicium eſto, vtri recte an perperam
ſentiant.Hæc cum hæreticis etiam placuiſſent;libelli ſcripti,remoto lapide qui loculum clande-
bat,pectori martyris apponuntur,& lapis in ſuum locum repoſitus ab vtraque parte ſignatur.De
hinc ſupplicationes fiunt & preces ad Deum peruigiles,vt demonſtret,vera ſententia ei cordi ſit,
& quæ reijcienda videatur.Poſt triduum conueniunt,Imperatore etiam præſente.Aperto loculo
(o rem mirabilem !) libellus hæreticorum ad pedes martyris inuenitur;alter in manu eius dex
tera,quam extendiſſe fertur ad Imperatorem & Patriarcham,ac libellum eis porrexiſſe.Itaque re
ctæ ſententiæ aſſertores plaudere, aduerſarij vero demiſſis vultibus & præ pudore caligantibus
abire,quidam etiam veram ſententiam amplecti.]hactenus Zonaras. E

CXVII. c Niceph.lib.15. c.5.

Nicephorus autem hæc ipſa referens [c], id factum a Patribus qui ad Synodum conuenerunt,
affirmat:reliqua vero per omnia Zonaræ conſentientia habet.Sed quænam horum trium Græco
rum auctorum ſit reijcienda vel probanda narratio,videamus.Quod ad Conſtantinum ſpectat,
haud probatur aſſertio de hæreticis ea de acuſa ad fidem Catholicam redeuntibus:cum præſertim
nec eſſe ſoleat illorum hæreticæ pertinaciæ, de his quæ aſſerunt dubitare,& a Deo quoquo mo-
do auxilium quærere . Sed & cum tempore Syoodi id factum referat,ex ipſis Actis tunc exacte cō
ſcriptis mendacij arguitur auctor:haud enim res tanta ſilentio ſepulta prorſus relicta eſſet : cum
alioqui ipſa Acta declarent,hæreticos Eutychianos,qui ſemel aduerſati cœperunt,in eodem erro
re obſtinatiſſime permanſiſſe.

CXVIII.

Sic itaque nec recipiendum penitus quod aſſeritur a Nicephoro,id factum a Patribus in ipſo
Chalcedonenſi Concilio:longe longius enim abeſt, vt Patres in ſacris œcumenicis Concilijs ex
miraculis quæſierint dogmatum veritatem,quam ex diuinis in primis Scripturis, & antiquis Ec-
cleſiæ

A cleſiæ traditionibus, ac demum ex ſanctorum Patrum aſſertionibus quærere, proponere, affirmare, atque ſtabilire conſueuerunt. Vt plane inſulſum & omnino commentitium eſſe appareat, quæſiſſe tunc Patres per eiuſmodi miraculum veritatem. Sed ſi id (vt vult) conſulta Synodo factum eſt: cur res tanta ſcriptis mandari prætermiſſa eſt, atque inſeri Actis publicis? Euaneſcit igitur omni ex parte commentum, vt ex Patrum conſenſu, immo iiſdem fuerit auctoribus factum eiuſmodi experimentum.

Nulla Synodus quæſiuit in fide miracula.

Quod reliquum eſt, aſſertio Zonaræ examinanda venit, qua ponitur id poſt Synodum factum, dum in vrbe Conſtantinopolitana tumultuarentur Eutychiani: cum ad ſedandas eiuſmodi turbas, quibus populus potuiſſet perfacile commoueri, Anatolius magna fiducia illud conſilij inierit, vt edito miraculo & populus in officio contineretur, & hæreticorum cohiberetur audacia. Habet Zonaras Glicam [a] adſtipulatorem, qui id factum poſt Synodum Chalcedonenſem, tumultuantib. rurſus Epiſcopis quibuſdam & monachis, ab Anatolio tradit quadam ferme neceſſitate compulſo hoc ipſum inire conſilium. Quibus quidem auctoribus haud penitus refragamur, cum alia plura non deſint exempla ſuis locis inferius recenſenda, quibus probatum redditur, ſæpe a ſanctis viris altercationes inſuperabiles cum
B hæreticis obſtinatiſſimis ſemel ſuſceptas eiuſmodi miraculorum virtute eſſe extinctas, & titubantem populum confirmatum, idq. priuato diuini Spiritus factũ inſtinctu: cum tamen ad veritatem confirmandam, firmiorem eſſe Propheticum ſermonem, ipſam nimirum diuinam Scripturam, ſancti Petri Apoſtoli [b] teſtificatione habeatur expreſſum. Sed iã ad octauam Synodi Seſſionem tranſeamus.

a Glic. Annal. par. 3.

Miraculis ſæpe fides firmata.

b 2. Petr. 1.

CXIX. *Octaua Seſſio.*

Ad ſeptimum Kalendas Nouembris itidem ad Synodum conuenere Patres ad diuerſarum Eccleſiarum controuerſias dirimendas. Tres enim ſub hac vna Seſſione repetiuntur habitæ Actiones: Quarum prima compoſita eſt controuerſia inter Epiſcopos Antiochenum & Hieroſolymitanum: iudicataq. cauſa, datæ ſunt ſedi Antiochenæ duæ Phœniciæ atque Arabia, Hieroſolymitano vero Epiſcopo adiudicatæ ſunt tres Palæſtinæ. Ex quibus iam perſpicuo apparet, ius Metropolis Palæſtinæ, quod erat Cæſarienſis Eccleſiæ, in Hieroſolymitanam Eccleſiam eſſe tranſlatum. Secunda vero Actione de Theodoreto Cyri Epiſcopo actum eſt. Hic enim a Dioſcoro in conuenticulo Epheſino depoſitus, & tamquam ſi Neſtorianus eſſet, exulare coactus, diu multumq. conqueſtus tum apud Romanum Pontificem, tum etiam Orientis Epiſcopos & magiſtratus Orientalis Impe-
C rij, ſe vere eſſe Catholicum, crebrioribus (vt vidimus) litteris ſignificauit: cum tamen adhuc apud non nullos, qui noſſent eum aliquando ſecutum eſſe Neſtorium, fidem minime inueniret: eo quod ipſum infenſiſſimum hoſtem, nec defenſorem tantum Neſtorij, ſed fortiſſimum impugnatorem ſcriptorum ſancti Cyrilli Alexandrini Epiſcopi Concilium œcumenicũ Epheſinũ eſſet expertum.

De Theodoreto Cyri Epiſcopo.

CXX.

Quamobrem cum in hac Seſſione de eo agi cœptum, vna ferme omnium Orientalium Epiſcoporum voce conclamatum eſt, ipſum Theodoretum ante omnia debere dicere anathema Neſtorio; cum tamen ipſe libere profiteretur ſe eſſe Catholicum, eiuſdemq. Neſtorij aduerſarium. Sed & vrgentibus illis: quod antea ſæpe fecerat, ingenue iterum præſtitit. quo facto omnium Epiſcoporum conciliauit ſibi gratiam, omniumq. ſententia in priſtinam ſedem eſt reſtitutus, probantibus omnibus Leonis Papæ ſententiam, à quo fuerat in communionem ſuſceptus. At licet tum S. Leo Romanus Pontifex, tum ipſa Synodus vniuerſalis eumdem Theodoretum Neſtorium anathematizantem ſuſcepiſſent: tamen poſt eius obitum, per multos annos, cum Eutychiani auſi eſſent infringere de Theodoreto iudicium Synodi; Vigilius Papa, quod par erat, ſuis ſcriptis (vt ſuo loco dicetur inferius) Synodi ſententiam confirmauit. Iſta quidem Theodoretus præſagiens, bene ſibi
D conſuluit, dum compluribus epiſtolis ſuis ad diuerſos conſcriptis fidem Catholicam aduerſus Neſtorianam hæreſim crebro profeſſus eſt, ne apud quemplam de ſe dubitandi reliqua remaneret occaſio.

CXXI. *De cauſa Ibæ Epiſc. Edeſſæ.*

Eadem die, nempe ſeptimo Kalendas Septembris, octauæ (vt diximus) Seſſionis celebrata eſt Actio tertia, in qua de Iba Epiſcopo Edeſſeno actum. Hic licet fuiſſet iam ante duobus iudicijs abſolutus, in Epheſino tamen conuenticulo a Dioſcoro condemnatus eſt. Quomodo autem in hac Actione, præteritis de eo iudicijs exacte percognitis, a Patribus fuerit abſolutus, ſed & quonam pacto poſtea inuidiam paſſus ſit, pluribus diximus, vbi egimus de Concilio Berythenſi. De Nonno autem Epiſcopo in locum Ibæ ſubrogato, a Synodo autem ab inde bite vſurpato loco depoſito, actum eſt, vt Maximus Antiochenus Epiſcopus de eo curam gereret. Porro conſtat Nonnum poſt obitum Ibæ redditum Eccleſiæ Edeſſenæ ſucceſſorem Epiſcopum: etenim in litteris Syriæ Epiſcoporum datis tempore Leonis Imp. Nonnus Edeſſæ Epiſcopus reperitur eſſe ſubſcriptus. Sic igitur hac vna Seſſione octaua, una die habita, tres fuerunt Actiones abſolutæ: cui veritati conſentit etiã Liberatus Diaconus, licet eas ponat ſub ſeptimo Secretario, eum tamen locandæ fuiſſent ſub octa-
E uo: vnum enim ipſum præterijt Secretarium, ex Græcis exemplaribus ſuperius reſtitutum. Quod aũt ad Nonnum Epiſcopum, de quo mentio facta eſt, pertinet; tradit Nicephorus [c], hunc illum fuiſſe Nonnum, qui Pelagiam meretricem ad Chriſti fidem conuertit: ait enim: [Eccleſiæ vero Edeſſenæ diuinus ille præfuit Nonnus, qui primariam in vrbe Antiochena luxu perditam Menadem verborum perſuaſione adductam, & præter opinionem omnem Deo conſecratam, nympham & ſponſam puriſſimam illi repræſentauit, pro Margarita Pelagiam eam cognominans, in qua certe meritoq. aliquis diuini iudicij pelagus admiretur.] hæc ipſe. Extat rei geſtæ præclara hiſtoria ſcriptis mandata a Iacobo diacono Heliopolis: vbi cum dicatur idem Nonnus fuiſſe Epiſcopus eiuſdẽ Heliopolis Phœniciæ ciuitatis ſubiectæ Epiſcopo Antiocheno, in dubitationem adduci poſſunt q̃ a Nicephoro ſcripta ſunt: Num videlicet idem iſte ſit ille Nonnus cum eo qui a Dioſcoro pro Iba ſubſtitutus fuit Epiſcopus Edeſſæ, & poſtea inde, reſtituto Iba, reiectus, & traditus Maximo Antiocheno, a quo potuerit creari Epiſcopus Heliopolis. Etenim qui Pelagiam Nonnus conuertit, primus ante hæc tempora fuiſſe videtur Epiſcopus Heliopolis: nam iſta in Actis illis de eo leguntur a

c Niceph. lib. 14. cap. 30.

tur a

tur a pra[u]o dæmone proclamata: Non tibi ſufficiunt triginta millia Saracenorum, quos mihi abri A
puiſti, & baptizaſti? Non tibi ſufficiebat me eieciſſe de tuis Heliopolitanis: quoniam cum & ipſa
ciuitas eſſet mea, & omnes qui in ea habitabant me adorarent, tu mihi abripuiſti, & obtuliſti Deo
tuo?] hæc ibi. Ceterum ante Nonni hæc tempora conſtat fuiſſe eiuſdem ciuitatis Epiſcopum Ioſe-
phum nomine, qui huic interfuit Concilio Chalcedonenſi: ſed & ante hunc alius Concilio Epheſi-
no œcumenico ſub Cyrillo Marinus Epiſcopus Heliopolis ſubſcriptus habetur. Liquet inſuper
ex epiſtolis S. Ioannis Chryſoſtomi [a], iam olim Phœnices habuiſſe Eccleſias, & monachos illuc
profectos ad conuerſionem Gentilium ibi degentes, perſecutionem tamen ab illis eſſe paſſos, vt
dictum eſt pluribus ſuperiori tomo: vt plane appareat, ante Nonnum hunc, alium eiuſdem nomi-
nis Euangelium ibidem prædicaſſe circa eiuſdem Ioannis Chryſoſtomi tempora. Sed iam ad
Acta redeamus.

a Chryſoſt epi. 21. 51. 53. 55. 69. 103. 120.

CXXII. *Nona Seſſio.*

Quæ ſequitur Seſſio, nona eſt, habita ipſa quidem ſexto Kalendas Nouembris, in qua abſolu
ta eſt cauſa Ibæ Epiſcopi, de qua nos ſuperius. Sed & eadem Seſſione (inquit Liberatus [b] Diaco-
nus) id etiam inuenitur eſſe decretum, vt quod ſub Dioſcoro in Epheſo congregatum eſt Conciliū,
nomen Concilij minime obtineret, ſed & vt peteretur ab Imperatore, vt de hoc ipſe lege ſanciret.] B
hæc Liberatus.

b Liberat Diac. in Breuiar c. 13.

CXXIII. *De cauſa Domni Epiſcopi Antiocheni.*

Sub hac ipſa die ſexto Kalēdas Nouembris alia habita legitur Actio de Domno Epiſcopo An-
tiocheno; quam ſub dicta die, non tamen ſuo loco exhibet vetus Latina editio, nempe ſub ſeptima
Actione. Quæ enim ſub vna eademq. die tractata ſunt, ſub vna eademq. Seſſione reponi debere, ra-
tio perſuadet. Quod vero ad poſteriorem hanc eiuſdem diei Actionem ſpectat: Cum a Dioſcoro
& eius ſectatoribus ipſe Domnus Antiochenus Epiſcopus ſede priuatus fuiſſet in Conciliabulo
Epheſino, in locum ipſius Maximo ſubrogato. & cauſa cognita, eum iuſte dānatum S. Leo Roma-
nus Epiſcopus intellexiſſet, ac Maximi ſubſtitutionem in locum Domni factam Apoſtolica aucto
ritate firmaſſet: viſum eſt eidem Maximo, pio miſerationis intuitu, a ſacroſancta hac œcumenica
Synodo petere, vt ſibi liceret ex ſuæ Eccleſiæ redditibus Domno exauctorato alimenta præſtare;
cui ſancta Synodus annuit. hæc habet Actio, quæ deſideratur in Græco codice: certum vero eſt ea-
dem caruiſſe Græca exemplaria temporibus Iuſtiniani Imperatoris; quod & aperte declarat eiuſ
dem Imperatoris conſtitutio data ad Ioannem Romanum Pontificem, cuius eſt exordium [c]. Scien
tes quod nihil aliud ſic poteſt miſericordiam Dei placare, &c.] in qua & iſta leguntur: Chalcedo C
nenſis S. Synodus Domnum Antiochiæ factum Epiſcopum poſt mortem damnauit, qui auſus eſt
ſcribere, oportere ſolum taceri duodecim capitula Cyrilli.]

c Extant tom. 2. Conc. vet. edit. in nou. tom. 2.

CXXIV.

Sed quomodo dixiſſe potuit, damnatum a ſancta Synodo Chalcedonenſi Domnum poſt mor
tem, ſi eidem hac Actione hoc anno ſub eiſdem Conſulibus dicta die ſexto Kalendas Nouembris
celebrata, decernuntur, petente Maximo Epiſcopo Antiocheno, alimenta? Ex quibus quidem ſa-
tis intelligitur, Iuſtinianum Auguſtum huius Actionis neſcium, alicuius alterius, quam nuſquā le
gimus, cognitionem habuiſſe. Porro hæc ipſa Actio in Latino veteri ſcripto codice Vaticano, qui
Proculi & Albini fuiſſe dicitur, ſub nona Actione reponitur, & ſub eādem die, nempe ſub ſexto Ka
lendas eiuſdem menſis Nouembris. ſed dicenda potius Seſſio nona, quam Actio nona: Actionum
enim numerus excedit numerum Seſſionum, quod (vt dictum eſt) ſub vna Seſſione plures interdū
reperiantur habitæ Actiones.

CXXV. *Seſſio decima.*

Quæ ſequitur ordine decima Seſſio, habita reperitur quarto Kalend. Nouembris: quas enim di
uerſis diebus celebratas reperimus Actiones, eaſdem ad confuſionem vitandam ſub ſuis ſingulis
reponimus Seſſionibus, ſecuti Liberatum Diaconum, addentes tamen quæ ipſum præterierunt, ex D
Græcis codicibus. Tractata autem in hac eſt controuerſia inter Baſſianum e ſede depoſitum Ephe
ſina, & Stephanum in eius locum ſubrogatum: ſed cum mutuis ſe criminationibus ijdem Epiſco
pi lacerarent, in ſequentem vndecimam Seſſionem res dilata eſt; in qua ea ſententia prolata fuit,
vt neuter eſſet Eccleſiæ Epheſinæ Epiſcopus, ſed alius ordinaretur: ita tamen, vt vterque remane-
ret in Epiſcopali dignitate, ſingulíſq. præſtandi eſſent ſolidi ducenti ab eadem Eccleſia Epheſina.
Ad accuſationem vero atque depoſitionem Stephani facta eſt acclamatio ſancto Flauiano iā mar
tyri, vtpote quod præſto eſſet, & iudicaret cauſam ſuam, & oraret pro Synodo in vltionem eiuſdem
Stephani potentiſſimi Dioſcori adminiſtri.

CXXVI. *Vndecima Seſſio.*

Cum vero ad tertium Kalendas Nouembris Patres denuo conueniſſent, Seſſio vndecima cele
brata eſt, in qua poſt abſolutam præcedentis Actionis controuerſiam, agitata eſt etiam cauſa Eu-
nomij Nicomedienſis Epiſcopi cum Anaſtaſio Nicæno. Licet enim reſcripto Imperatorum Valē
tiniani atque Valentis Nicæna Eccleſia conſecuta eſſet dignitatem Metropolis: tamen Epiſcopo
Nicomediæ debere ſubiacere decreuit S. Synodus. Anaſtaſius autem, qui ibi dicitur Nicænus Epi
ſcopus, longe diuerſus eſt ab eiuſdem ciuitatis Epiſcopo Anaſtaſio, qui ſcripſit librum Diuerſa- E
rum quæſtionum: nam poſt Iconomachos Imperatores eum vixiſſe, ex ſuis ipſius ſcriptis intelli
gi poteſt.

CXXVII. *Duodecima Seſſio.*

Sequenti vero die, nempe pridie Kalendas Nouembris, duodecima Seſſio celebratur, in qua
Sabinus, ſiue Sabinianus reſtitutus eſt in Eccleſiam Parenorum, qua fuerat a Dioſcoro ſpoliatus:
Anaſtaſius vero in locum eius antea ſubrogatus, quieſcere iuſſus eſt, apud Maximum Antioche-
num infra octo menſium ſpatium ſua iura proſecuturus.

Hac abſoluta cauſa, ſoluta ſunt Comitia, abiereq. Iudices, atque legati Apoſtolicæ ſedis egreſ
ſi ſunt pariter: remanſere autem callida arte Orientales Epiſcopi, canones ſancientes, omnes nu-
mero vigintiſeptem, vel (vt Gregum habet exemplar) triginta clanculo ſcriptos. Verum a S. Leo-
ne Romano Pontifice haud recepti videntur: nam nihil præter fidei definitionem eſſe firmatum,
ipſe poſtea teſtatus eſt in epiſtola data poſt ſequentem annum ad Epiſcopos Synodi Chalcedonē
ſis [d], quam ſuo loco ponemus.

d Leo epiſt. 61.

Plane

A Plane apparuit,ſecundum illud Euangelij [a]: Qui male agit,odit lucem]dum Anatolio Con- CXXVIII.
ſtantinopolitano Epiſcopo rem omnem dolo malo agenti ſubripereq.clam conanti iura Alexan- a Ioan.3.
drinæ & Antiochenæ Eccleſiarum,ſibiq.furtim vendicare curanti,aſſentientes Orientales Epiſco
pi,rem plane tam digno Conſeſſu indigniſſimam perpetrarunt. Tantam infamiæ notam inuſſit ſa
croſancto Conuentui vnus Anatolius ex ſchola Dioſcori prodiens,ſed eum deſerens,vt Conſtanti
nopolis eſſe poſſet Epiſcopus. Hic igitur totius fraudis inuentor & doloſæ machinæ architectus,cũ
iam expertus eſſet Apoſtolicæ ſedis legatos petitioni ſuæ ipſius aduerſantes,eam occaſionem au-
cupatus eſt,vt illis abſentibus,clandeſtine atque doloſe tractaret,eliceretq.a reliquis quod cupe-
ret,nemine contradicente. Decretum enim ab eo conſcriptum,& in Synodo recitatum eſt,quo Ec
cleſia Conſtantinopolitana primum poſt Romanam locum obtineret. Canon autem ibi propoſi-
tus,& ſequenti Actione iuſſus prodi atque coram Patribus recitari,ita ſe habet:

Definitiones ſanctorum Patrum ſequentes vbique & regulam,& quę nunc relecta ſunt centũ CXXIX.
quinquaginta Epiſcoporum,qui congregati ſunt ſub piæ memoriæ Imperatore Maiore Theodo- Canon de pri-
ſio in regia ciuitate Conſtantinopoli noua Roma,cognoſcentes & nos eadem definiuimus de pri uilegijs Eccle-
B uilegijs eiuſdem ſanctiſſimæ Conſtãtinopolitanæ Eccleſiæ nouæ Romæ. Etenim ſedi Senioris Ro ſię Conſtanti-
mæ propter imperium ciuitatis illius Patres conſequenter priuilegia reddiderunt:Et eadem intẽ nop.
tione permoti centum quinquaginta amantiſſimi Deo Epiſcopi æque ſanctiſſimæ ſedi nouæ Ro
mæ priuilegia tribuerunt;rationabiliter iudicantes,Imperio & Senatu Vrbem ornatam æque Ro
mæ ſenioris priuilegijs frui,& in Eccleſiaſticis,ſicut illa,maieſtatem habere negotijs, & ſecundã
poſt illam exiſtere;& in his quæ in Põtis ſunt & in Aſia & Thracia diœceſibus Metropolitanos ſo
los,rurſus autem & qui inter barbaros ſunt Epiſcopos præſatarum diœceſium ordinari a prædi
ctæ ſanctiſſimæ Conſtantinopolitanæ ſedis ſanctiſſima Eccleſia:quippe,vt vnuſquiſque Metropoli
ta præfatarum diœceſium cum Epiſcopis ſuæ prouinciæ ordinet ſuæ regioni Epiſcopos,ſicut diui
nis canonibus eſt præceptum. Ordinari autem Metropolitas(ſicut dictum eſt)præfatarum diœce
ſium a Conſtantinopolitano Archiepiſcopo,decretis conſonis ſecundum morem factis, & ad eũ
relatis.]hactenus de priuilegiis Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ canon clãdeſtinus & ſubreptitius.
Quod cum legati ſedis Apoſtolicæ accepiſſent,rurſum conuenire Patres die ſequenti voluerũt, vt
aduerſus ſubdolum factum publice reclamarent:idq.haud ſegniter præſtiterunt.

C Sequenti igitur die,nempe Kalendis Nouembris,rurſus collecta eſt Synodus, atque decima- CXXX.
tertia Seſſio eademq.nouiſſima habita eſt,præſentibus ipſis quoque Iudicibus cognitoribus, & a- Seſſio XIII.
liis ex more Epiſcopis. De qua Seſſione antequam agamus,perſpicue ſatis intelligi poteſt(neſcio
qua incuria)tum Græca,tum etiam Latina exemplaria reperiri mendoſa,dum hanc nouiſſimam
decimamſextam Actionem celebratam habent quinto Kalendas Nouembris,cum tamen in eiuſ-
dem contextu habita reperiatur ſequenti die poſt decimamquintam Actionem,quam pridie Ka-
lendas Nouembris abſque vlla ambiguitate celebratam eſſe,eadem exemplaria æque cõſentiũt.
Apoſtolicæ enim ſedis legati,die ſequenti poſt decimamquintam Actionem ob res perperam ge-
ſtas per Anatolium ſe conueniſſe,in hac eadem decimaſexta Actione profeſſi ſunt. Id ipſum qui-
dem affirmat Liberatus Diaconus verbis illis [b]: Alia die,*nempe ſequenti*(quæ eſt vltima & duo- b Liberat Diaci
decima dies Concilij)cognoſcentes legati Papæ Leonis,petiuerunt , vt rurſus cum Iudicibus ad Breu.c.13.
Concilium conuenirent. Quibus requirentibus a Concilio,quid pridie fuerit ordinatum:lectis Ge
ſtis,cognouerunt,&c.]Rurſum igitur,dicta die,ſacro inſtaurato conſeſſu, legati ſedis Apoſtolicæ
coram Iudicibus his verbis conqueſti ſunt:Heſterno die, poſtquam poteſtas veſtra ſurrexit, & hu
D militas noſtra veſtigia veſtra ſecuta eſt , quædam Geſta facta dicuntur,quæ nos & pręter canones
Eccleſiaſticos exiſtimamus effecta. Poſcimus ergo, vt veſtra magnificentia relegi hæc præcipiat;
vt omnis fraternitas inſpiciat, verum iuſta,an iniuſta ſint ea quæ geſta ſunt.]hæc legati.

Iuſſum itaque eſt decretum pridie eius diei ſancitum legi,poſt cuius lectionem illi adiacens CXXXI.
ſubſcriptio Epiſcoporum recitata eſt,primoq.loco poſitus Anatolius. Lecta autem ſubſcriptione, Legati aduer-
quid Apoſtolicæ ſedis legati iure queſti obiecerint,& præ ceteris Lucentius,audi ex Actis ipſis , ſantur Anato
quæ ſic ſe habent:Lucentius reuerendiſſimus Epiſcopus ſedis Apoſtolicæ Vicarius dixit,*compel-* lij præſumptio
lans ita Iudices:Primo gloria veſtra perpendat,qua circumuentione cum ſanctis Epiſcopis geſtum ni.
ſit,vt non conſcriptis canonibus,quorum mentionem fecerunt,ſubſcribere ſint coacti .] & paulo
poſt. Accidit ad cumulum,quod trecentorum decem & octo conſtitutionibus popoſitis, centum
quinquaginta qui in Synodicis canonibus non habentur,mentionem tantum feciſſe noſcantur ,
qui dicũt ante octoginta prope annos cõſtituta fuiſſe. Si ergo his tẽporibus hoc beneficio vſi ſunt,
quid nunc requirunt?ſi numquam vſi ſunt,quare requirunt?]Vbi hæc Lucentius locutus eſt, peti-
ti ſunt legati edere quod haberent mandatum a S. Leone Romano Pontifice:protulit illud Boni-
E facius,quod ſic ſe habet:

Sanctorum quoque Patrum conſtitutionem prolatam nulla patiamini temeritate violari,ſer CXXXII.
uantes omnimodis perſonæ noſtræ in vobis,quos vice noſtra tranſmiſimus,dignitatem. Ac ſi qui Leonis Papæ
forte ciuitatum ſuarum ſplendore confiſi aliquid ſibi tentauerint vſurpare , hoc qua dignum mandatum.
eſt conſtantia retundatis .] ita ſe habuit Leonis Papæ mandatum iſtæc omnia longius ante
ſubodorandis.

Poſt hæc interlocuti Iudices,iuſſerunt ab vtraque parte edi canones,quibus ſua ipſarum iura
ſtabilirentur. Recitauit Paſchaſinus legatus canonem Nicænum quintum de diœceſum diſtinctio
ne,cuius illud habetur exordium:Quod Eccleſia Romana ſemper habuit primatũ.]id ipſum Græ
ce pariter legitur,vt canonis ſit illud initium,non autem titulus inſcriptus:de qua lectione conſu-
le dicta ſuperius,dum de Nicæno Concilio actum eſt,deq.ſexto illo canone verba fecimus. Lecto
autem Nicæno canone,oblatus eſt alius codex Nicænorum canonum ab Aetio diacono ſedis Cõ
ſtantinopolitanæ:ſubdoleq.dempto dicto exordio,decurtatoq.fine ipſius, idem lectus eſt canon
ſextus;

ſextus,moxq.ingeſta eſt lectio aſſerti canonis Concilij Conſtantinopolitani ſub Nectario de pri- A
uilegijs Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ;in quo de his quæ ad quæſtionem propoſitam pertinerēt,
inter alia hæc habentur. Epiſcopatum tamen Conſtantinopolitanum habere Primatus honorem
poſt Romanum Epiſcopum,propterea quod ſit noua Roma.]ita ibi.

CXXXIII. At certe ſi non aliunde canon ſuffulcitur,quam ex reddita ratione nulla ex parte ſubſiſtente;
ipſum neceſſe eſt penitus euaneſcere. Vbinam gentium,quæſo,prærogatiua ſedium ex pulchitudi
ne vel amplitudine vel dignitate ciuitatū a maioribus reperitur eſſe ſancita,& non potius ex Apo
ſtolorum ſucceſſione,vnde & ipſæ ſunt Apoſtolicæ nominatæ,& præ ceteris a Patribus exaltatæ re
periuntur?Sed quod fortiter hæc reijcit diſputans Gelaſius Papa aduerſus Acacium,de his ſuo lo-
co pluribus agemus.Quid tandem?Fauentibus Iudicibus cognitoribus Conſtantinopolitanæ Ec
cleſiæ priuilegijs,ipſis nimirum exiſtentibus Conſtantinopolitanis ciuibus, itum eſt in ſenten-
tiam Anatolij:cum & aduerſariam his proteſtationem Lucentius Apoſtolicæ ſedis legatus bis ver
bis appoſuit:

CXXXIV. *Lucentij proteſtatio.* Sedes Apoſtolica,quæ nobis præcepit præſentibus,humiliari non debet.Et ideo quæcumque
in præiudicium canonum vel regularum heſterna die geſta ſunt,nobis abſentibus,ſublimitatem B
veſtram petimus vt circumduci * iubeatis:ſin alias,contradictio noſtra his Geſtis inhæreat, vt
nouerimus quid Apoſtolico vero vniuerſalis Eccleſiæ Papæ referre debeamus: vt ipſe aut de ſuæ
ſedis iniuria,aut de canonum euerſione poſſit ferre ſententiam.]hæc Apoſtolicæ ſedis legatus Lu-
centius in plena Synodo conteſtatus.

* circumcidi

CXXXV. *Multiplex dolus & fraus.* Conſidera,lector,ſtropham,admirare vafriciem,& execrare proditionem. Non enim tantum
abſentibus qui poſt Iudices receſſerant abſoluta Actione,legatis,ea de priuilegijs Eccleſiæ Con-
ſtantinopolitanæ ſtatuere cum Anatolio auſi ſunt Orientales Epiſcopi:ſed quod eiuſmodi decre-
tum verteretur in præiudicium Eccleſiæ Alexandrinæ,diſtulerunt poſt Synodum electionem Ale
xandrini Epiſcopi;ne,ſi præſens eſſet,obſiſtere valuiſſet.Immo & maiorem attende calliditatem.
Ne Aegyptij Epiſcopi itidem præſentes reclamarent & exclamarent,noluerunt eos præſentes eſ-
ſe,eo prætextu,quod abſque Alexandrino Epiſcopo ijs minime liceret Synodicis decretis ſubſcri
bere:vnde & inter tres illos addititios canones,poſtremus is fuit, quo excuſandos eſſe Aegypti
Epiſcopos,neque ob id vt ſchiſmaticos habendos declarant,ſi minime,vt alij,ſubſcriberent rebus
in Synodo Chalcedonenſi decretis:ſed(vt Alexandrinæ Eccleſiæ leges poſtularent)expectandam C
illorum fore ſubſcriptionem,poſtquam ipſorum eſſet creatus Epiſcopus Alexādrinus.habet tres
canones illos tamquam appendicem Theodorus Balſamon ex Nomocanone Photij.

CXXXVI. *Numquam ante cognitus primatus Eccl. Cōſtantino. ſuper Alexand.* Vidiſti quot quantiſq.oportuit velamentis obtegi turpe factum,& adminiculis ſuffulciri cor-
ruens omni ex parte mendaciū?Porro non vſos eſſe adſcititij illius canonis auctoritate de prima
tu Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ prædeceſſores Epiſcopos Conſtantinopolitanos(quod non extra
ret ille quidem,vel commentitium eſſe ſcirent)ex rebus ante hæc tempora geſtis poteſt perfacile
intelligi:Nam ſi Epiſcopus Conſtantinopolitanus primus poſt Romanum vt eſſet,decretum fuiſ-
ſet:quomodo,quæſo,(quod & ſuo loco notauimus)ad condemnationem ſancti Ioannis Chryſoſto
mi accerſiretur Alexandria Theophilus Alexādrinus. Vnde appoſitæ quidē Paſchaſinus Epiſco-
pus Apoſtolicæ ſedis legatus illa ſubintulit [a]: Si vſi ſunt,quid requirunt?ſi non vſi,qua re requirū-
tur? At quo animo iſta tulerit Leo Pontifex,ſuo loco dicemus:conſtat enim hæc ipſa ab eo irrita
prorſus reddita eſſe,data de his epiſtola ad omnes Epiſcopos qui fuerūt Chalcedone congregati.

[a] Concil. Chal. Act. 16.

CXXXVII. Ceterum haud quis putet, ob huiuſmodi legatorum contradictiones aduerſus tum ipſum in
primis Anatolium Conſtantinopolitanum Epiſcopum,tum aduerſus vniuerſam quæ decretis il- D
lis ſubſcripſerat Synodum,imminutum eſſe aliquid reuerentiæ & obſeruantiæ erga ipſum Leonē
Romanum Pontificem,cuius ea de re mandatum audierant.nam in poſtrema allocutione eiuſdē
S. Synodus ſtudioſiſſima S. Leonis Pap. ſanctæ Synodi apud Marcianum Imperatorem hæc in primis de ipſo Leone habent:Vnde nobis
impenetrabilem in omni errore propugnatorem Deus prouidit,& Romanæ Eccleſiæ Papam ad
victoriam præparauit,& doctrinis eum per omnia veritatis adſtringēs:vt quemadmodum Petrus
& hic affectu feruentiore decertans,omnem ad Deum ſenſum & intelligentiam perducat.]Et in-
fetius pro eodem ſancto Leone Papa,quem Eutychiani iam blaſphemijs proſcindere inchoarant,
nimirum calumniantes ab ipſo innouatam fidem Catholicam,iſta ſancta Synodus ſubdit: Confi-
dere namque oportet veſtram pietatem,quia nihil præter fidem,quæ olim a ſanctis Patribus an-
nunciata eſt,venerabilis Romanus Pontifex innouauit.Atque vt nulla his,qui Apoſtolicum virū
per inuidiā lacerare nituntur,relinquatur occaſio:conſonantiæ epiſtolæ eius ad ſanctorum Patrū
teſtimonia,ad certiorem notitiam veſtræ pietatis,ex multis pauca ſubdidimus.]& ſic incipiunt:
Teſtimonia ſanctorum Patrum,qui duas naturas in Chriſto,&c.]proſequuntur enim adijcere au-
ctoritates tum Græcorum tum Latinorum Patrum,quibus ſancti Leonis Papæ epiſtola in omni- E
bus firmæ atque ſolidæ veritatis,eſſe luce clariſſima demonſtraretur. Hactenus quæ reperiuntur
geſta eſſe in ſacroſancti Concilij Chalcedonenſis nouiſſima Actione.Deſiderari autem in eiſdem
Actis poſtremas acclamationes,mihi facile perſuadeo.

CXXXVIII. *Quid Synodus ad Leonem.* Abſolutis rebus propoſitis,eadem ſancta Synodus nouiſſimo loco Synodalem epiſtolam ſcri
pſit ad S.Leonem Romanum Pontificem de cunctis rebus in Synodo pertractatis,petens ab eo cū-
cta rata haberi atque firmari.eſt epiſtolæ exordium:Repletum eſt gaudio os noſtrum, & lingua
noſtra exultatione,&c.]De qua quidem illud monendum eſſe lector ſciat,quod habet in fine:Scri-
pſi pridie Kalendas Aprilis,feria tertia,Indictione decimatertia.]verba enim hæc non ſunt eius
epiſtolæ,ſed librarij,qui eam exſcripſit.Etenim ſicut certum eſt,Synodum menſe Nouembris ab-
ſolutam,non peruenisse ad anni ſequentis menſem Aprilis;ita multo certius eſt,nihil pertinere de
cimamtertiam Indictionem ad Chalcedonenſe Concilium,quod Indictione quarta eſſe celebra-
tum,ipſa Acta perdocent.Nec vero ipſe Marcianus Auguſtus Imperium vſque ad decimamtertiā
Indictio-

A Indictionem ad Chalcedonenſe Concilium,quod Indictione quarta eſſe celebratum , ipſa Acta
perdocent. Nec vero ipſe Marcianus Auguſtus Imperium vſque ad decimamtertiam Indictioné
propagauit,qui defunctus eſt Indictione octaua. Conſtat autem,ipſa œcumenica abſoluta Synodo
eam Synodalem eſſe conſcriptam epiſtolam,qua inter alia Patres expetunt ab eodem confirma-
ri quæ in ea ſtatuta eſſent,vt Conſtantinopolitana Eccleſia primum poſt Romanam locũ obtineat; a Habetur in
quod non ipſam tantum ſanctam Synodum,ſed & Imperatorem,& Senatum vehementer cupere Concil.Chalced.
ingeſſerunt. At deſcribamus hic tantum quæ ad hæc ſpectant ipſius Synodalis epiſtolæ [a] verba : in fin. Act. 3.
Confirmauimus autem & centum quinquaginta ſanctorum Patrum,qui in Conſtantinopoli CXXXIX.
congregati ſunt,regulam ſub piæ memoriæ Theodoſio:quæ præcepit,poſt veſtram ſanctiſſimam & De Eccleſia
Apoſtolicam ſedem,honorem habere Conſtantinopolitanam,quæ ſecunda eſt ordinata:Confiden Conſtantinop.
tes,quia lucẽte apud vos Apoſtolico radio,& vſque ad Conſtantinopolitanorũ Eccleſiam conſuete
gubernando illum ſpargentes,hunc ſæpius expanditis,eo quod abſque inuidia conſueueritis ve-
ſtrorum bonorum participatione ditare domeſticos. Quæ igitur definiuimus,ad interemptioné
quidem totius confuſionis,confirmationem vero Eccleſiaſticæ ordinationis definiuimus. Hæc ſi
B cut propria & amica & ad decorem conuenientiſſima dignare complecti, ſanctiſſime & beatiſſi-
me pater. Qui enim locum veſtræ ſanctitatis obtinent ſanctiſſimi Epiſcopi Paſchaſinus & Lucen-
tius,& qui cum eis eſt reuerendiſſimus presbyter Bonifacius, ijs ita conſtitutis vehementer reſi-
ſtere tentauerunt;proculdubio a veſtra prouidentia inchoari hoc bonum volentes,vt ſicut fidei,ſic
bonæ ordinationis vobis deputetur effectus.
Nos enim curantes,tam pijſſimos & Chriſtianiſſimos Imperatores,qui ſuper hoc delectãtur, CXL.
quam clariſſimum Senatum,& totam(vt dicere conuenit)Imperij ciuitatem,opportunum credi-
dimus eſſe,honoris eius confirmationem ab vniuerſali Cõcilio celebrari:& velut hæc a tua ſancti-
tate fuerint incboata(eo quod fouere * ſemper ſtudeas)roborauimus præſumentes,dum noueri- * fauere
mus,quia quicquid rectitudinis a filijs fit,ad patres recurrit,facientes hoc proprium ſibi. Roga-
mus igitur,& tuis decretis noſtrum honora iudicium;& ſicut nos cupidi in bonis adiecimus con-
ſonantiam,ſic & ſummitas tua filijs(quod decet)adimpleat. Sic enim & pij Principes complace-
bunt,qui tamquam legem tuæ ſanctitatis iudicium firmauerunt;& Conſtantinopolitana ſedes ſu-
ſcipiet præmium,quæ omne ſemper ſtudium vobis ad cauſam pietatis expleuit,& ſemetipſam vo-
C bis ad concordiam eodem zelo coniunxit. Vt autem cognoſcatis, quia nihil alicui donando per
gratiam fecimus,aut per inimicitias aduerſando,ſed quippe nutu gubernati diuino:omnem vobis
Geſtorum vim inſinuauimus,ad comprobationem noſtræ ſinceritatis, & ad eorum quæ a nobis
geſta ſunt firmitatem & conſonantiam.]hactenus Patres,qui vna cum his litteris ad S.Leonem Põ
tificem(vt profitentur)Synodalia Acta miſerunt.
Ex his igitur,quæ in omnibus ferme integra extant,Chalcedonenſis Synodi Actis, quid ante CXLI.
in reliquis œcumenicis Synodis fieri conſueuerit,vnuſquiſque facile poterit intelligere , nempe a
ſancta Synodo ad Romanum Pontificem ſolita mitti quæ a Patribus decreta eſſent, vt auctoritate
ipſius Romani Pontificis firmarentur. Sed & obſerua illud,quod vniuerſi congregati ſexcenti Pa
tres ſacroſancti Concilij Chalcedonenſis cognoſcentes in Romano Pontifice ſummum Pontifi-
cij culmen effulgere,ſe ipſos,licet ordinatione collegas & fratres eſſe ſimul ſcirent,filios tamen ap
pellant,vniuerſalis Eccleſiæ Catholicæ eum eſſe caput intelligentes,cuius & ſit gradus ſummos in
Eccleſia diſtribuere:quod profitentur cum donixe petunt vt concedat Conſtantinopolitanum E-
piſcopum ſecundum in Eccleſia locum obtinere,primum vero poſt ipſum Romanum Pontificẽ;
D cuius & auctoritatem tanti æſtimant,vt putẽt eſſe infirma,nec poſſe ſubſiſtere,quæ in duobus œcu
menicis Concilijs eſſe decreta dicebant,nempe Conſtantinopolitano & Chalcedonenſi,niſi acce
dat ipſius Romani Pontificis confirmatio.
Vnde ex omnibus his & alijs ſuperius enarratis perſpicue appareat,nullum officium a ſancta CXLII.
Synodo prætermiſſum,quo non proſecuta fuerit ipſum primarium Chriſtianæ religionis Antiſti
ſtitem,& vniuerſalis Eccleſiæ viſibile caput,eum in omnibus vniuerſalem Eccleſiæ Pontificem pro Nomen Oecu
feſſa tum factis,tum ſcriptis,& ipſum titulum Oecumenici Eccleſiæ Epiſcopi eidem tribuens; ne menici oblatũ
putes dumtaxat Alexandrinos clericos eum titulum in ſuis ipſorum libellis indidiſſe. Nam audi Romano Pon.
ſanctum Gregorium Papam in epiſtola ad Eulogium Epiſcopum Alexandrinum,dum hæc habet a Synodo Chal
[b]: Sicut enim veneranda veſtra ſanctitas nouit,vni per ſanctam Chalcedonenſem Synodum Pon ced.
tifici ſedis Apoſtolicæ(cui,Deo diſponente,deſeruio)hoc Vniuerſitatis nomen oblatum eſt : ſed b Gregor lib. 4. epiſt. 36. & lib. 7.
nullus vmquam deceſſorum meorum hoc tam profano vocabulo vti conſenſit.]hæc ibi: & in epi- epiſt. 30.
ſtola ad Ioannem Conſtantinopolitanum Epiſcopum [c] iſtud ipſum habet,necnon in litteris da- c Gregor. lib. 4.
tis ad Mauritium Imperatorem [d]. Quamobrem mihi facile perſuadeo,cum nomen Oecumeni- epiſt. 38.
E ci deſideretur in epiſtola Synodali ad ſanctum Leonem Papam,ab ea eſſe librarij dolo ſubductũ. d Gregor. lib. 4. epiſt. 32.
Quod vero ſanctus Gregorius in nuper citatis locis dicat nullum prædeceſſorum ſuorum vſũ CXLIII.
eſſe nomine Oecumenici,vt inſcriberetur Vniuerſalis Eccleſiæ Epiſcopus:ita quidem intelligen-
dum eſt, vt nemo Romanorum Pontificum eo titulo ex ſolemni ritu ſemper & in omnibus vſus
ſit inſcriptionibus,vel ſubſcriptionibus: Ceterum eo interdum ipſorum aliquem eſſe vſum, ſupe-
tius eſt demonſtratum. Et ne longius progrediamur,ipſe S.Leo in epiſtola,quam poſt annum ſe Leo inſcribitur
quentem ſub Conſulatu Herculani dedit ad Marcianum Imperatorem aduerſus Anatolium quæ Epiſcopus vni
rentem ſubiugare ſibi nobiliores Eccleſias,nempe Alexandrinam & Antiochenam,cum ex dictis uerſalis.
Synodis primum ſibi vendicaret locum poſt Romanam Eccleſiam,in ſuę ipſius epiſtolę inſcriptio
ne ipſe ſanctus Leo vſus eſt titulo Vniuerſalis:habet id quidẽ non ſolũ Latinus codex epiſtolarum
S. Leonis,ſed & Græcũ exemplar in appendice ad Conciliũ Chalcedonẽſe. At de Chalcedonẽſis Sy
nodi reb. geſtis hactenus;q̃ tredecim diebus,totidẽ cõſummatã vidimus Seſſionib. ſiue Secretarijs,
Actionib. in eis habitis decẽ & ſepte m abſq. illa ſpuria & clandeſtina ab Anatolio furtim adiecta.

CXLIV. Miraculis con firmata fides.

Quod rurſum ad eamdem ſanctam Synodum ſpectat: præter Epiſcoporum ſententiam, quorũ A
partium fuit de fide agere, præterq. confirmationem Apoſtolicæ ſedis, acceſſerunt etiam ad eã cor
roborandam ſanctiſſimorum virorum, qui his temporibus illuſtrabant Orientalem Eccleſiam, &
miraculorum virtute nitebant, elogia: Hi enim ſe eamdem in omnibus tenere fidem, quam ſacro-
ſancta Synodus Chalcedonenſis probaſſet, teſtati ſunt verbis: eamq. vere Catholicam & ex Deo eſ-
ſe, miraculorum etiam crebra editione firmarunt. Iungamus his in primis quæ de eadẽ Synodo in
rebus admirandi illius Euthymij a Cyrillo conſcriptis habentur [a] (erat iſte Abbas ſanctorum in
Palæſtina monachorum, de quo nonnulla ſuperius dicta ſunt digna memoria.) Septuageſimo (in
quit) & quinto anno ætatis magni Euthymij congregata fuit Synodus Chalcedonenſis, in qua om
nes totius ferme orbis terrarum vndiq. conuenerunt Pontifices: eos enim ad conueniẽdum voca
bant quæ Epheſi ſcilicet innouata fuerant, a Dioſcoro inq̃ Alexandrino: quem ſimul cum ijs qui il
lius tuebantur dogmata a ſacris eijciunt catalogis, & accuratũ fidei decretum expoſuerunt. Ei au-
tem Synodo inſignes Euthymij diſcipuli intererant, Stephanus Iamneæ, & Ioannes Epiſcopus Sa-
racenorum, cum Petrus quidẽ iam e vita deceſſiſſet; qui eum aũt ſecutus eſt Auxolaus, Dioſcoro
acceſſiſſet; & ideo magno (proh dolor!) Euthymio inuiſus vitã finijſſet.] Extat quidẽ Auxolai no B
men recenſitũ inter eos qui aduerſus S. Flauianũ vna cũ Dioſcoro ſubſcripſiſſent: ipſa enim Acta
Epheſina hęc prodũt, q̃ intexta habẽtur Actioni primę Cõcilij Chalcedonẽſis. Sed pergit Cyrillus.

a Extant apud Sur. die 20. Ianuar.

CXLV. Euthymi' pro feſſor fidei Cõ cil. Chalced.

Ij ergo, *Stephanus ſcilicet & Ioannes*, cum Synodo intereſſent; quoniam fidei decretum iã erat
mandatum litteris: iter ſtatim arripientes, quam potuerunt celerrime, accedunt ad Euthymium.
Quanam cauſa? Volentes ſcire an ipſe quoque conſentiret ijs quæ ſcripta fuerant: Nõ mediocriter
enim eos terrebat, quod Auxolao acciderat, neque ſciebant, an aſſentirentur, vel differrent, prinſ-
quam ſcirent illius ſententiam. Poſtquam autem ille legiſſet; & quæ ſcripta erant, recte ſe habere
inueniſſet, & concinere rectæ regulæ veritatis: peruaſit repente ſama totam ſolitudinem, quod ma
gnus quoque Euthymius ſequatur Synodum Chalcedonenſem.] fuit quidem maximi momẽti ad
continendum in officio complures eremi Palæſtinæ monachos, qui ſanioris eſſent mentis, ne ſedu
cerentur a Theodoſio Eutychiano pſeudomonacho, qui Palæſtinam prouinciam ea hæreſi magna
ex parte fœdauit: id vero quomodo ſe habuerit, dicemus anno ſequẽti. Probauerunt inſuper & ma
gno gaudio receperunt decretum fidei Synodi Chalcedonenſis magnus ille Simeon Stylita, admi
randus Saba, & Theodoſius inſignis cœnobiarcha longe diuerſus ac prorſus cõtrarius Theodoſio C
Eutychiano monacho: ſed & æque magnus Auxẽtius Abbas, gratia & ipſe miraculorum illuſtris,
his nuper nominatis haud impar, eamdem vere eſſe ſecundum Deum fidem miraculorum virtute
etiam conſignauit.

Sanctiſſ. viri probant Con- cil. Chalced.

CXLVI. S. Auxentius accerſitur ab Imperatore.

Cum enim videret Marcianus Imperator decreta fidei cognita & firmata in Concilio Chalce
donenſi labefactari calumnijs monachorum Eutychianorum aſſerentium Neſtorij hæreſim in ea
Synodo eſſe reſtitutam ac roboratam, illumq. fuiſſe Neſtorianorum conuentum: hæcq. longe late
que eos ſparſiſſe in damnum haud leue ſimplicium intelligeret: cum inquam hæc audiret, ſalubre
illud inijt conſilium, vt Auxentium ſanctiſſimum anachoretam virtute miraculorum inſignẽ, om-
nibus ſama cognitum, ex ſolitudine aduocaret, vt miraculorum virtute coram populo eum adſti-
pulari faceret decretis fidei Concilij Chalcedonenſis. Quę autem inter eum & Imperatorem tran
ſacta ſint, audi periucũdam hiſtoriam omni fide litteris commendatam ab auctore qui eo tempo
re eius res geſtas in vnum collegit, in quibus inter alia iſta ſcripta leguntur [b]:

b Extant apud Sur. die 14. Febr.

CXLVII. Auxẽtius diu reluctatus ac- quieſcit.

Cum omnes conueniſſent Epiſcopi, adeo vt eſſent numero ſexcentorum triginta: iuſſerunt etiã
conuenire beatum Auxentium Imperator & Epiſcopi. Cum autem magnus & diuinus pater no- D
ſter Auxentius reſiſteret, & nollet deſcendere, dicens: non eſſe monachorum docere, ſed
potius doceri; hoc vero ijs ſolis conuenire qui ſunt honorati Pontificatu: Miſit Marcianus Im-
perator quoſdam ex monachis & clericis qui erant circumcirca ſimul cum militibus, res eius
cognoſcẽtes: & iuſſit, vt niſi vellet ſua ſponte venire cum eis, inuitum adducerent. Hi autem cum
acceſſiſſent, eum maxime vrgentes, nequaquam perſuaſere: adeo vt ſint conuerſi ad eum inceſſen-
dum maledictis, & affirmarent eum non ſapere. Conabantur itaq. eum vi exturbare: ſanctus autẽ
eis cedebat, ſed nondum perfecta mente abſq. ſuperna voluntate: nam cum duxiſſent artifices ad
globum, in quo erat, ſoluendum, & totum diem permanſiſſent, nihil potuerunt facere. Mane vero
dicit eis: Dicite mihi, fratres & patres, in quanam re male credo, & deinde ſic prouidentia Dei glo
bus aperietur. Illi autem dixerunt: Quod cum pius Imperator Marcianus pios qui vbiq. ſunt Epi-
ſcopos congregauerit ad vtilem conſiderationem dogmatum ſanctiſſimæ Eccleſiæ, tu non vis veni
re. Scis enim eam quæ nunc eſt conditionẽ; cum alij quidem ſentiant cum Neſtorio, & ſchiſma mo
liantur, propterea quod vocem Dei parentis auferant a caſta & venerãda Virgine & matre Domi
ni: alij vero Eutychetis, vel potius Apollinaris tuentur dogmata, & confitentur Dominum noſtrũ E
Ieſum Chriſtum non perfecte carnem ſuſcepiſſe ex ſemine Dauid, ſed ex viſione eum fuiſſe homi
nem prodigioſe dicunt.

CXLVIII. Auxentij re- cta fidei cõfeſ- ſio, & profe- ctio.

Hæc cum audiſſet beatus Auxentius dixit; Ego confiteor Verbum perfecte carnem ſuſcepiſſe
ex Virgine, non experta opus nuptiarum] & cetera adiecit quæ ſpectant ad Catholicam fidẽ. Sub-
dit auctor: Hæc cum dixiſſet, & eos inſtare vidiſſet, & manibus in cælum ſublatis iuſſiſſet intẽſam
fieri precationem, non tradidit ſe ipſum. Illis aũt inſultantibus, & globum diſſoluere rurſus aggre
dientib. & nihil omnino valentib. efficere: beatus cum ſignaſſet globũ, & ter dixiſſet, Benedictus
Dominus, miti voce imperauit artificib. & ſic eius voluntate ſublatis tabulis quæ erãt in clauis af
fixæ eius feneſtræ, eũ eiecerunt. Aſtiterunt vero iumenta & currus, vt vbi vellet, aſcenderet. Cum
vero recuſaret locari ſuper iumentũ, ſtrato curru ſanctũ in eo reclinauerũt: erat enim imbecillis &
deiectus toto corpore ex nimia exercitatione, & maxime ex laboribus, &c.] recitat auctor mira-
cula ab eo in ipſo itinere edita, quæ cum plura ſint, breuitatis cauſa prætetimus; lector, ſi vult,
conſulat

A conſulat eadem Auxentij Acta, inueniet plane inſignia ſancti viri miracula. Poſt multa vero hæc de Auxentii rebus geſtis cum Imperatore:

CXLIX. *Marcianus Imp. quid cum Auxentio.*

Poſt hæc autem pius Imperator, miſſo dromone ex Hebdomo, quod illic eſſet Procenſus, ad ſe acceſſit beatum Auxentium: & eum eum vidiſſet toto corpore afflictum ob exercitationem, magnam in eum oſtẽdẽs miſericordiam, dicit ei: Scio te eſſe Dei ſeruũ, domine Auxenti, & debes cõſentire ſanctæ & œcumenicæ Synodo, ad hoc, ne tu fias auctor offenſionis iis qui eam volunt admittere. Sanctus autem reſpondens, dicit Imperatori: Quis ſum ego canis mortuus, quod vt cum ſanctis paſtoribus connumeret, iubet tua potentia? qui non recuſo paſci, & doctrina egeo. Imperator autem poſtquam plurima cum eo eſſet locutus, dicit: Conſidera quid expediat, & ne nos afficias moleſtia: Nam nec nos quidem quippiam præter id quod oportet, ſed vt decet, ad ſanctiſſimæ Eccleſiæ vnionem & non deſtructionem Concilium congregauimus. Hæc cum dixiſſet Imperator, & preces ab eo petijſſet, eum dimiſit. Cum vero veniſſet beatus Auxentius in monaſteriũ ſancti Hypatij in Ruſinianis (*erat locus ille ſic dictus a Ruffino Conſule, qui Eccleſiam ibi Apoſtolorum cum monaſterio ædificauit*) & vidiſſet illic magnam affuiſſe multitudinem, cœpit omnibus præcipere vt abſtinerent a theatris, &c.] ſubdit auctor de puella ab obſidente dæmone per eũ liberata: atq. poſt hæc:

B Cum vero rurſus mittens Imperator eum acceſſiſſet, rogauit an aſſentiretur ſanctæ Synodo, & cum ſancta communicaret Eccleſia. Dixit ad eum beatus (*quod neſciret quæ decreta eſſent in Synodo, & accepiſſet a Neſtorianis eam eſſe collectam*) Quomodo poſſum communicare, ſi non confiteatur eſſe Dei parentem ſemper Virginem? Dixit ei Imperator: Si videris quæ ſunt recte confirmata & ſtabilita a Synodo ad deſtructionem reliquarum hæreſum, tu ne quoq. aſſentieris? Reſpondit ſanctus: Si nihil aggreſſa eſt ſancta Synodus, quod tendat ad euertendum Concilium trecentorum decem & octo Patrum qui erant Nicææ, ſed perfectam enunciauit carnis œconomiam Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, & quæ conuenit Virgini Dei parentis vocem non rurſus abſtulit; communico & aſſentior, Deo agens gratias & pietati veſtræ. Hæc cum audiſſet Imperator, oſculatus eſt venerandum & ſanctum eius caput, & ſic deinde iuſſit cum maximo honore venire in magnam & ſanctiſſimam Dei eccleſiam: quamobrem magna eum populi conſequebatur multitudo. Significans autem Imperator Archiepiſcopo Conſtantinopolitano, quæ ab eo dicta fuerant, iubet ei legi omnia quæ a ſancta Synodo fuerunt definita.

CL. *Vnde cunctatio Auxentij.*

CLI. *Probat fidem Chalcedonen. Synodi Auxẽtius.*

C Qui cum diligenter & accurate Acta legiſſet, & perſuaſum habuiſſet, quod Dei voluntate, quæ aduerſus Neſtorij impias nugas & Eutychetis manifeſtum furorem decreta fuerunt, ſancta firmauit Synodus.] nempe demonſtraſſet veram certamq. incarnationem Dei Filij, duasq. naturas in vna perſona indiuiſe & inconfuſe & inſeparabiliter eſſe coniunctas, vereq. prædicari Deum verum & hominem in vna perſona, aſſerique vere dici debere Dei genitricem ſanctiſſimam Virginem, & ſecundum diuinas Scripturas & traditiones maiorum & Patrum teſtificationes, atq. ſecundum ſancti Cyrilli ſcripta, ac iuxta nuper editam San. Leonis epiſtolam cuncta eſſe definita atque ſanctiſſime ſtabilita: Hæc inquam (ſubdit auctor) cum legiſſet & audiiſſet beatus, in diuina ſatisfactione & ſpirituali intelligentia aſſenſus, abijt Ruffinianas, dicens: Non oportet autem nos ex ignorantia maledictis inſectari, aut calumniari hanc ſanctam Synodum, ſed potius quod manifeſtum eſt & verum agnoſcentes admittere. Itaq. cum ſancti quidem Patres hæc concorditer in Synodo declaraſſent & definijſſent, & vnuſquiſq. ad ſuos reuerteretur: noluit beatus Auxentius redire ad priorem montem, ſed in alium aſperiorem & altiorem, propiorem autem Ruſinianis, nomine Scopen, &c.] pergit auctor reliquas præclaras ab eo res geſtas & innumera fere quotidie miracula edita recenſere. Vt plane Dei conſilio factum fuiſſe apparuerit, quod prope Chalcedonem in prominenti loco, tamquam ſuper cathedram collocatus, ſublimis profeſſor fidei Chalcedonenſis Auxentius degeret: vt clariſſima atq. altiſſima voce virtutis, nempe ſignorum omnium, plus ſatis manifeſtum redderetur, quænam eſſet fides vera, nempe eam, quam Deus in Auxẽtio iugi operatione miraculorum firmiſſime comprobaret.

D

CLII. *Dioſcori relegatio.*

Abſoluta igitur hoc anno (vt dictum eſt) ſacra Synodo menſe Nouembris, Patres ad ſuas ſinguli Eccleſias rediere. Dioſcorus vero Gagram in Paphlagonia ciuitatem iuſſus proficiſci, immo militari manu perductus, ibidem relegatus eſt (tradunt id Liberatus Diaconus [a], Euagrius [b] & alii qui de his agunt) vbi infelix diem clauſit extremum. Tanti autem a Deo præſtiti beneficii in damnatione perditiſſimæ hæreſis, quæ ſacræ incarnationis myſteriũ abolere præſumpſerat, Oriẽtalis Eccleſia memor, eamdem ipſam Synodum Chalcedonenſem perpetua colere ſtatuit celebritate, anniuerſaria eam memoria conſecrans, cum annis ſingulis in eccleſia hæc publice occinenda in Menologio ſcripſerit die decimaſexta menſis Iulii: Celebritas ſexcentorum triginta Patrum Quartæ Synodi œcumenicæ in vrbe Chalcedone tempore Marciani Imperatoris.] ita ipſi, & quidem iure ob acceptum per eam adeo immenſum diuinitus beneficium; de quo etiam hæc habet S. Leo in epiſtola ad Theodoretum Cyri Epiſcopum [c]: Secunda eſt poſt aduentum Domini hæc Orbi feſtiuitas: redditum ſæculo eſt, prædone proſtrato, incarnationis diuinæ myſterium.] & paulo poſt: Solis iuſtitiæ iubar, denſis per Orientem Neſtorij & Eutychetis nebulis impeditum, pure ab Occidente reſplenduit, vbi culmen ſanctum in Apoſtolis & doctoribus principaliter Dominus collocauit; quamuis nec illic vmquam defuiſſe credendus ſit; vbi * confeſſores ſibi egregios reſeruauit.] iſta ſanctus Leo. atque de Synodo modo hactenus.

a Liberat. in Breuiar. c. 14.
b Euagr. libr. 2. cap. 5.
Conſecrata memoria Synodi Chalcedonenſis.

E

c Leo epiſt. 63;

* quo

CLIII.

Poſt hæc aũt eodẽ anno, duodecima die menſis Nouẽbris, idem Marcianus Imperator cupiẽs omni ex parte eſſe Chriſtianæ religioni bene conſultum, cum iam per ſacroſanctum Conciliũ omnes emergentes hæreſes compreſſiſſet, voluit ſacro edicto quicquid reliquum eſſet Gentilitiæ ſuperſtitionis penitus diſſipare, huiuſmodi promulgando ſanctionem [d]:

d l. 7. C. de Pagan.

Nemo venerandi, adorandique animo delubra, quæ iam olim clauſa ſunt, reſeret. Abſit a ſæculo noſtro infandis execrandiſque ſimulacris honorem priſtinum reddi, redimi ſertis templorum

Quid Marcianus in Idololatras. impios poſtes, profanos aris accendi ignes, adoleri in iiſdem thura, victimas cædi, pateris vina libari, & religionis loco exiſtimare ſacrilegium. A Quiſquis autem contra ſerenitatis noſtræ ſanctiones, & cõtra interdicta ſanctiſſimarum veterum cõſtitutionum ſacrificia exercere tentauerit: apud publicum Iudicem reus tanti facinoris accuſetur, & conuictus proſcriptionem omnium bonorũ ſuorum & vltimum ſupplicium ſubeat. Conſcij criminis ac miniſtri ſacrificiorum eamdem pœnã, quæ in illũ fuerit irrogata, ſuſtineant: vt hac legis noſtræ ſeueritate perterriti, metu pœnæ deſinãt ſacrificia interdicta celebrare. Quod ſi vir clariſſimus Rector prouinciæ poſt accuſationem legitimam, & poſt crimen in cognitione conuictum, tantum ſcelus diſſimulauerit vindicare: quinquaginta libras auri ipſe Iudex, quinquaginta etiam Officium eius confeſtim Fiſco noſtro inferre cogatur. Dat. pridie Idus Nouembris, Marciano Aug. & Adelphio Conſſ.] hæc Imperator in idololatras, quos haud plures ante annos plurimum inualuiſſe diximus. At de rebus hoc anno geſtis hic finis eſto: reliqua autem eiuſdem Marciani Imperatoris edicta, quæ eamdem Chalcedonenſem Synodum ſunt ſubſecuta, qui proxime ſequitur annus, quo ſunt ſancita, faciet manifeſta.

IESV CHRISTI ANNVS 452. — LEONIS PAP. ANNVS 13. — VALENTIN. 28. MARCIANI 3. IMPP. B

I. SEquenti anno Domini quadringenteſimo quinquageſimoſecundo, Conſulibus Herculano atque Sporatio [*], vigeſimaſexta Ianuarij Marcianus Imperator pro firmitate Chalcedonenſis Concilij ſolicitus edidit ſanctionem, ne cui amplius liceret publice de fide diſſerere; cui quidẽ eiuſmodi legitur indita inſcriptio [a]:

[*] Aſporatio

a Apud Conc. Chalced. Act. 3.

Titulus ſuppoſitus. Imperatores Cæſares, Flauius Valentinianus Pontifex, Germanicus inclytus, Alemannicus inclytus, Sarmatic[9] inclytus, Tribunitiæ poteſtatis vicies ſepties, Imperator viciesſepties: Et Flauius Marcianus Pontifex inclytus, Germanicus inclytus, Sarmaticus inclytus, Alemannicus inclytus, Francus inclytus, Tribunitiæ poteſtatis viciesſepties, Imperator, Cõſul ſemel. De prohibitis diſputationibus a Chriſtianis ciuibus Conſtantinopolitanis.] ita inſcriptio, quam quidem puto ab aliquo additam otioſo, cum plurium mendaciorum arguatur. Etenim quid ſibi vult Tribunitia poteſtas viciesſepties repetita in Marciano, cum eadem vna cum annis augeretur Imperij? C Vndenã iſte ſibi comparauit, vt trium tantum annorum Imperator, deſcriberetur vigeſimæſeptimæ Tribunitiæ poteſtatis? quam nonniſi cum Imperio impertiri ſolitam, ſatis ſuperius demonſtrauimus.

II. Rurſum vero quomodo vterq. inſcribitur Pontifex, cum is titulus (vt a nobis tertio tomo Annalium dictum eſt) defecerit in Gratiano; qui primus, eo aliquando ſicut a ceteris prædeceſſoribus vſurpato, ſponte carere voluit? quem nec ab alio, niſi a Iuliano Apoſtata, liquet eſſe reſumptũ. Sed & ſi titulos ex populis debellatis inſpicias (vt de Valentiniano dicere prætermittamus) vnde Marciano tot ex ſubiugatis populis tituli? Poſſent forte hæc diſſimulari, quod heredes Imperij iiſdem vterentur titulorum inſignibus, quibus prædeceſſores fuerant decorati, ſi reliqua ſibi conſtarent. At recitemus ipſum edictum, quod ex parte deſcriptum in Codice Iuſtinianeo [b] mendoſiſſime datum legitur ſub Conſulatu Ricimeris, cum iam ante triennium ab eo Conſulatu ipſe Marcianus, cuius eſt ſanctio, ex humanis exceſſiſſet. Sunt autem hæc ſanctionis verba:

b l. 4. C. de ſumma Trinit.

III. *Marciani edictum.* Tandem aliquando, quod ſummis votis atq. ſtudijs optabamus, euenit. Remota eſt de Orthodoxa Chriſtianorum lege contentio. D Tandẽ remedia culpabilis erroris inuenta ſunt, & diſcors populorum ſententia in vnum conſenſum concordiamque conuenit. E diuerſis enim prouincijs religioſiſſimi ſacerdotes Chalcedonem venerunt iuxta noſtra præcepta; & quid obſeruari in religione debeat, perſpicua definitione docuerunt. Ceſſet igitur iam profana contentio. Nã vere impius atque ſacrilegus eſt, qui poſt tot ſacerdotum ſententiam opinioni ſuæ aliquid tractandum reliquit. Extremæ quippe dementiæ eſt, in medio & perſpicuo die commentitium lumen inquirere. Qui enim poſt veritatem repertam aliquid vlterius diſcutit, mendacium quærit. *Diſputatio de fide prohibetur.* Nemo itaque vel clericus, vel militaris, vel alterius cuiuslibet conditionis de fide Chriſtiana publice turbis adunatis & aduenientibus tractare conetur in poſterum, ex hoc tumultus & perfidiæ occaſionem requirens. Nam iniuriam facit iudicio religioſiſſimæ Synodi, ſi quis ſemel iudicata ac recte diſpoſita reuoluere & publice diſputare contendit: cum ea quæ nunc de Chriſtiana fide ſtatuta ſunt, iuxta Apoſtolicas expoſitiones & ſtatuta ſanctorum Patrum trecentorum decem & octo, & centum quinquaginta, definita eſſe noſcantur.

IV. Nam in contemptores huius legis pœna non deerit: quia non ſolum contra fidem bene compoſitam veniunt, ſed etiam cum Iudæis & Paganis ex huiuſmodi certamine profanant veneranda myſteria. E Igitur ſi clericus fuerit qui publice tractare de religione auſus fuerit, a conſortio clericorum remouebitur: ſi vero militia præditus ſit, cingulo ſpoliabitur. Ceteri etiam huius criminis rei de hac ſanctiſſima vrbe pellantur, pro vigore iudiciario etiam competentibus ſupplicijs ſubiugãdi. Conſtat enim hinc hæreticæ inſaniæ exordia fomitemq. præberi, dum publice quidam diſputãt atq. cõtendũt. Vniuerſi ergo, quæ à ſancta Synodo Chalcedonenſi ſtatuta ſunt, cuſtodire debebũt, nihil poſthac dubitantes. Hoc itaq. noſtræ commoniti ſerenitatis edicto, abſtinete a profanis vocibus, & vlterius deſinite de diuinis diſputare, quod nefas eſt: quia nõ ſolum diuino iudicio peccarũ hoc (prout credimus) punietur, verũ etiam legum & Iudicũ auctoritate coercebitur. Datum Conſtantinopoli, VII. Kalendas Februarij, Sporatio viro clariſſimo & qui fuerit nunciatus Conſſ.] Sed pro Sporatio, Patricius poſitus mendoſe eſt in Codice Iuſtinianeo, cui collega additur Ricimeres. Scimus alios legere, pro Sporatio, Aſporatium, ſed perperam quidem, mea ſententia: etenim in Actis [c] Mattonæ Pergenſis, cum de eiuſdem Conſulis coniuge agitur, Sporatius idem reperitur nominatus:

c Apud Metap. die 8. Nouemb.

A nominatus;ita etiam in Actis Concilij Chalcedonenſis:in Marciani vero Nouella,Storacius, pro Sporatio,deprauate legitur:& apud Theodoretum in epiſtolis , Sporadius,æque mendoſe ſcriptus repetitur.

V. Verum quod ad edictum pertinet:cum vaniloqui adhuc obſtreperent,& Eutychiani hæretici aduerſantes ſacro Chalcedonenſi Concilio turbas cierent,concitarentq.tumultus:idem Imperator menſe Martij aliam edidit ſanctionem ad Vincomalum Conſulem deſignatum , cuius eſt exordium [a]. Venerabilem Catholicæ Orthodoxorum fidei ſanctitatem,&c.]ad finem vero hæc de factioſis & inquiete agentibus: Verum ſicut manifeſta ratione cognouimus,non deſinunt quidam in eadem peruerſitatis inſania permanere,& publice de religione contendere,populis adunatis,& myſteria diuina Iudæorum Paganorumq.ſubobtutibus publicare & profanare:quæ rectius delenda ſunt,quam inquirenda. Oportuerat quidem in eadem pertinacia conſiſtentes ſtatuta dudum animaduerſione compeſci;vt pœna corrigeret,quos renetentia iuſſionum emendare non potuit, Verum in hoc ſecuti conſuetudinem noſtram,noſcentes præ omnibus quod Diuinitas pietate lætetur,pœnam nocentium credidimus differendam,iterata hæc ſancientes noſtræ clementiæ iuſ- B ſione,vt in futurum à prohibitis omnes abſtineant , nec conuenticula colligant ſuper religione certantes: quia in huiuſmodi peruerſitate & vnitate detecti, & ſtatutas dudum ſuſcipient pœnas,& iudiciario motu(prout religioſis temporibus conuenit)puniētur. Oportet enim Chalcedonenſem Synodum ſequi,in qua,omnibus diligenter quæſitis,ea definita ſunt,quæ pridem tres prędicti cœtus Apoſtolicam fidem ſecuti omnibus ſeruanda tradiderunt ciuibus Conſtantinopolitanis.]hæc Marcianus primo huius anni tempore ſanciuit. Sed quidē haud proficue abſtinuit a mulctādis ſeuera animaduerſione hæreticis:quæ enim impuniti auſi fuerint, paulo poſt dicturi ſumus. Illud ſane plurimis exemplis ſatis perſpectum eſt factum,numquam profuiſſe fidei Catholicæ clementiam Principū in remittendis culpis ab hæreticis perpetratis:ea enim abuſi ſemper illi euaſere deteriores.

b Extat in fine Act.3.Conc Ch.

Rurſus Imper. exagitat noua lege Eutychianos.

VI. Sic igitur tum Epiſcoporum ſententia,tum Imperatoris ſanctionibus damnata eſt cum auctore ſuo & ſectatoribus Eutychiana hæreſis , aduerſus quam complures Orthodoxi ſcriptores iiſdē temporibus ſtylum exeruere:nam præter S. Leonem Romanum Pontificem ſcripſerunt aduerſus eam Mochinus Meſopotamius presbyter Antiochenus,necnon Iſaac presbyter itidem Antioche- C nus,Samuel presbyter Edeſſenus,& Theodoretus Epiſcopus Cyri , vt qui de his ſingulis ſcribit Gennadius tradit. Sed & qui poſtea de tribus capitulis tractatus elaborarunt pro Concilio Chalcedonenſi , iidem Eutychianam hæreſim accerrime inſectati ſunt.

Sed vt anni huius quæ reliquæ ſunt,res geſtas proſequamur. Hoc item anno ſanctus Leo Romanus Pontifex, ſimulac exemplaria rerum in Synodo Chalcedonenſi geſtarum Romam allata percepit:prouincijs Occidentalis Eccleſiæ nota facere ſtuduit,quæ in œcumenico Concilio de fide Catholica decreta eſſent. Inter alios autem ad Epiſcopos Galliarū prouinciæ Narbonenſis hæc breuiter ſcripſit [b]:

c Leo epiſt. 94.

VII. Impletis per miſericordiam Dei cōibus votis,dignum eſt fraternitatē veſtrā ſanctorum gaudiorum habere conſortium. Nam fratres mei,qui vice mea Orientali Synodo præſederūt,quæ vota retulere, ſignifico:confirmatam Catholicam fidem & glorificatā Apoſtolicæ prædicationis triūpho:quo etiam hi qui ad deuiandum vel ſeducti fuerant,vel impuſi, recepta veritatis luce lætātur. Siquidem omnes Domini ſacerdotes in vna ſententia,ſancto Spiritu docente,conſenſere . Et de ſacramento Dominicæ incarnationis,in qua multorum intelligentia caligabat,ita tenebræ erro- D ris ablatæ ſunt,vt in vno Domino noſtro vero Dei & hominis Filio,nec de humanitatis ambigatur natura,nec de Deitatis eſſentia. In impios autem nefandi erroris auctores,qui indignos ſe Dei gratia iudicantes,correctionis vti remedijs noluere,qualis ſit lata ſentētia, exemplaria quæ miſimus, edocebunt,vt agnoſcat veſtra dilectio,fratres cariſſimi,in ſancto examine diuinum non defuiſſe iudicium,quo & vindicta retributa eſt obduratis,& pax impenſa correctis. Dominus vos incolumes cuſtodiat,fratres cariſſimi.]hactenus epiſtola, quæ miſſa ad alias metropolitanas Eccleſias fuit Circularis communis omnibus prouincijs. Ceterum priuatas alias litteras dedit ad Gallicanos hoc ipſo item anno Kalendis Februarij,quarum eſt exordium [c]: Optaſſemus quidem fraternitatis veſtræ litteras,&c.]

S.Leo promulgat in Occidente Synodum Chalcedon.

d Leo epiſt. 92.

VIII. Peruenerunt inter hæc Romam ad S.Leonem Papam legati miſſi Conſtantinopoli cum litteris Anatolij & Imperatoris atque Pulcheriæ Auguſtæ, Lucianus Epiſcopus,& Baſilius diaconus , proſecuturi cauſam primatus ſedis Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ,clanculo(vt vidimus)in Synodo decreti,rogaturiq.vt ipſe Pōtifex præberet aſſenſum. His ſuſceptis,& acceptis idem S. Pōtifex quæ Synodalibus litteris ſcripta erant a ſacroſancto Cōcilio Chalcedonenſi,in quibus poſt alia de E fide Catholica confirmata,ea de primatu erant:probe ſciens illa cuncta per Anatolium eius ſedis Epiſcopū eſſe curata,ad ipſum reſcribens eūdē acriter obiurgauit,quod incōceſſa tētaſſet: & poſt nōnulla,cūcta quæ præter canones ab eo vſurpata eſſent,his verbis exprobrat [d]: Poſt illa itaq. ordinationis tuæ nō inculpata principia*(quod ſcilicet a Dioſcoro,depoſito Flauiano,ordinatus eſſet)*poſt conſecrationem Antiocheni Epiſcopi,quam tibimet contra canonicam regulam vēdicaſti: doleo etiam in hoc dilectionem tuam eſſe prolapſam,vt ſanctiſſimas Nicænorum canonum conſtitutiones conareris infringere; tamquam opportune ſe tibi hoc tempus obtulerit,quo ſecundi honoris priuilegium ſedes Alexandrina perdiderit,& Antiochena Eccleſia proprietatem tertiæ dignitatis amiſerit : vt his locis iuri tuo ſubditis , omnes Metropolitani Epiſcopi proprio honore priuentur . Quibus inauditis & numquam ante tentatis ita præuenitis exceſſibus , vt ſanctam Synodum ad extinguendam ſolum hæreſim & confirmationem fidei Catholicæ ſtudio Chriſtianiſſimi Principis congregatam,in occaſionem ambitus trahas,& vt conniuentiam ſuam tibi dedat,impellas:tamquam refutari nequeat , quod illicite voluerit multitudo;& illa Nicænorum canonum

e Leo epiſt. 53.

Leo Papa redarguit Anatolium Epiſc. Conſtantinop.

per ſanctum vere Spiritum ordinata conditio in aliqua vmquam ſit parte ſolubilis. A

IX.
Contra Nicænam Synodum nulla alia Synodus prævalet.

Nulla ſibimet de multiplicatione congregationis Synodalia Concilia blandiantur: neque tre
centis illis decem atque octo, quantumlibet copioſior numerus ſacerdotum, vel comparare ſe au-
deat, vel præferre: cum tanto diuinitus priuilegio Nicæna ſit Synodus conſecrata, vt ſiue per pau-
ciores, ſiue per plures Eccleſiaſtica iudicia celebrentur, omni pene auctoritate ſit vacuum, quicqd
ab illorum fuerit conſtitutione diuerſum. Nimis ergo hæc improba, nimis ſunt praua, quæ ſanctiſ
ſimis canonibus inueniuntur eſſe contraria. In totius Eccleſiæ perturbationem ſuperba hæc tendit
elatio, quæ ita abuti voluit Concilio Synodali; vt fratres in fidei tantummodo negotium conuoca
tos, & definitione eius cauſæ quæ erat curanda perfunctos, ad conſentiendum ſibi aut deprauando
traduceret, aut terrendo compelleret. Inde enim fratres noſtri ab Apoſtolica ſede directi, qui vi-
ce noſtra Synodo præſidebant, probabiliter atque conſtanter illicitis auſibus obſtiterunt, aperte
reclamantes, ne contra ſtatuta Nicænæ Synodi præſumptio reprobæ nouitatis aſſurgeret. Nec po-
teſt de eorum contradictione dubitari, de quibus in epiſtola tua etiam ipſe conquereris, quod co
natibus tuis voluerint obuiare. In quo eos quidem multum mihi hæc ſcribendo commendas; ſed
te ipſum, quod eis parere nolueris, dum illicita moliris, accuſas, ſuperflue non concedenda appe- B
tens, & inſalubriter contraria concupiſcens; quæ nullum vmquam potuerunt noſtrum obtinere
conſenſum.

X.
a Rom. 12.
* ope
Leo Papa tenax cuſtos ſacrorum Canonũ.

Abſit enim a conſcientia mea, vt tam praua cupiditas meis ſtudijs adiuuetur; ac non potius &
meo omnium qui non alta ſapiunt [a], ſed humilibus conſentiunt, opere * ſubruatur. Sancti illi &
venerabiles Patres, qui in vrbe Nicæa ſacrilego Ario ſua cum impietate damnato, manſuras vſq.
in finem mundi leges Eccleſiaſticorum canonum condiderunt, & apud nos in toto orbe terrarum
in ſuis conſtitutionibus viuunt; & ſi quid vſquam aliter quam illi ſtatuerunt, præſumitur, ſine cun-
ctatione caſſatur: vt quæ ad perpetuam vnitatem generaliter inſtituta ſunt, nulla commutatione
varientur, nec ad priuatum trahantur commodum quæ ad bonum ſunt commune præfixa; & ma-
nentibus terminis, quos conſtituerunt Patres, nemo in ius tendat alienum; ſed intra fines proprios
atque legitimos, prout quis valuerit, in latitudine ſe charitatis exerceat, cuius ſatis vberes fructus
Conſtantinopolitanus poteſt Antiſtes acquirere, ſi magis humilitatis virtute nitatur, quam ſi ſpi-
ritu ambitionis infletur.

XI.
* octoginta
a Matth. 18. Marc. 9.

Noli frater altum ſapere, ſed time, & Chriſtianiſſimorum Principum pijſſimas aures impro C
bis petitionibus inquietare deſiſte: quibus certum habeo modeſtia te magis quam elatione placi
turum. Perſuaſioni enim tuæ in nullo penitus ſuffragatur quorumdam Epiſcoporum ante ſexagin
ta *(vt iactas) annos facta ſubſcriptio, numquamque a prædeceſſoribus tuis ad Apoſtolicæ ſedis
tranſmiſſa notitiam; cui ab initio ſui caducæ, dudumq. collapſæ, ſera nunc & inutilia ſubijcere fo-
menta voluiſti, eliciendo à fratribus ſpeciem conſenſionis, quam tibi in ſuam iniuriam verecũdia
fatigata præberet. Memento quid Dominus [b] ei qui vnum de puſillis ſcandalizauerit commine-
tur. Et ſapienter intellige, quale ſit iudicium Dei ſubiturus, qui tot Eccleſijs, tot ſacerdotib. ſcanda
lum inferre non metuit. Fateor enim, ita me dilectione vniuerſæ fraternitatis obſtringi, vt nemini
prorſus in his quæ contra ſe poſcit, aſſentiam; poſſiſq. euidenter agnoſcere, me dilectioni tuæ bene
uolo animo contraire, vt ſaniore conſilio ab vniuerſalis te Eccleſiæ perturbatione contineas.

XII.
Leo cuſtodita vult priuilegia Eccleſiarum.
c Act. 11.
Salubris Leonis admonitio.

Non conuellantur prouincialium iura primatuum, nec priuilegijs antiquitus inſtitutis Metro
politani Antiſtites fraudentur. Nihil Alexandrinæ ſedi, eius quam per S. Marcum Euangeliſtam
beati Petri diſcipulum meruit, pereat dignitatis; nec Dioſcoro impietatis ſuæ pertinacia corruen
te, ſplendor tantæ Eccleſiæ tenebris obſcuretur alienis. Antiochena quoq. Eccleſia, in qua primũ, D
prædicãte beato Apoſtolo Petro [c], Chriſtianum nomen exortum eſt, in paternæ conſtitutionis
ordine perſeueret, & in gradu tertio collocata, numquam ſe fiat inferior. Aliud enim ſunt ſedes,
aliud præſidentes. Et magnus *vnicuiq. honor eſt integritas ſua: Quæ cum in quibuslibet locis pro-
pria ornamenta nõ perdat, quanto magis in Conſtantinopolitanæ vrbis magnificentia poteſt eſſe
glorioſa, ſi per obſeruantiam tuam, & defenſionem paterni canonis, exemplum probitatis multi
habeant ſacerdotes? Hæc tibi ſcribens, frater in Domino hortor ac moneo, vt depoſito ambitionis
deſiderio, ſpiritu potius ferueas charitatis, &c.] Vidiſti, lector, & quam perſpicue, vnius fuiſſe Ro
mani Præſulis irrita reddere, quæ ſexcenti & triginta conſtituiſſent vna ſimul Epiſcopi, & Impera
tores atque Senatus expetijſſent, obtentaq. firmaſſent?

XIII.
d Leo epiſt. 54.
Quæ de Anatolio Leo Pap. ad Marcianũ Imp.
* noſtro
Diſpenſauit Leo cum Anatolio.

Eadẽ quoq. die, qua data eſt hæc epiſtola, vndecimo Kalendas Iunij, ſub dicto Herculani Cõſu
latu, ad Marcianum Imperatorem idem ſanctus Leo eadem ex cauſa ſcripſit epiſtolam [d], vbi poſt
congratulationem de propulſata vna cum hæreticis hæreſi, & fide Catholica ſtabilita, hæc de am-
bitioſa Anatolij temeraria præſumptione: His autẽ, propter quæ tanta facta eſt congregatio ſacer
dotum, bono & optabili fine compoſitis: miror & doleo, quod pacem vniuerſæ ſanctę Eccleſię diui E
nitus reformatam ambitionis rurſus ſpiritus inquietet. Quãuis enim neceſſarie ſibi frater meus
Anatolius conſuluiſſe videatur, vt ordinatorum ſuorum errorem deſerens, in aſſenſum Catholicæ
fidei ſalubri correctione tranſiret: cuſtodire tamen debuit, vt quod veſtro * beneficio noſcitur cõ
ſecutus, nullius cupiditatis prauitate turbaret. Nos enim veſtrę fidei & interuentionis habentes in
tuitum, cum ſecundum ſuę conſecrationis auctores eius initia titubarent, benigniores circa ipſum
quam iuſtiores eſſe voluimus; quo perturbationes omnes, quę operante diabolo fuerant excitatę,
adhibitis remedijs leniremus; quę illum modeſtum magis quam immoderatum facere debuere.]
hęc ſanctus Leo; eo quod, cum eſſet deponẽdus Anatolius, qui cum Dioſcoro ſectatus fuerat Euty
chianam hereſim, & vitioſe atq. tyrannice per Dioſcorum fuerat in locum S. Flauiani ſubrogatus;
abdicata hereſi, precibus Imperatoris indulſerat bono pacis ipſe ſanctus Leo, vt remaneret Con-
ſtantinopolitanus Antiſtes: non enim alterius quam Romani Pontificis erat diſpenſare, vt tot a-
ſperſus ſordibus homo ſederet Epiſcopus. Subdit vero hęc S. Leo;

Qui

XIV.

A Quæ etiam ſi præcipuis meritis, optimoq. iudicio legitime fuiſſet ac ſolemniter ordinatus: contra reuerentiam tamen canonum paternorum, contra ſancti Spiritus inſtituta, contra antiquitatis exempla, nullis poſſet ſuffragijs adiuuari. Apud Chriſtianum & vere religioſum, vereq. Orthodoxum Principem loquor. Multum Anatolius Epiſcopus proprio detrahit merito, ſi illicito creſcere optat augmento. Habeat (ſicut optamus) Conſtantinopolitana ciuitas gloriam ſuam, ac protegente dextera Dei, diuturno clementiæ veſtræ fruatur Imperio: Alia tamen ratio eſt rerum ſæcularium, alia diuinarum; nec præter illam petram, quam Dominus in fundamento poſuit, ſtabilis erit vlla conſtructio. Propria perdit, qui indebita concupiſcit. Satis ſit prædicto, quod veſtræ pietatis auxilio, & mei fauoris aſſenſu, Epiſcopatum tantæ vrbis obtinuit: non dedignetur regiam ciuitatem, quam Apoſtolicam non poteſt facere ſedem: nec vllo ſperet modo, quod per aliorum poſſit offenſiones augeri.

XV. *Ro. Pontifex vindex Canonum.*

Priuilegia enim Eccleſiarum ſanctorum Patrum canonibus inſtituta, & venerabilis Nicænæ Synodi fixa decretis, nulla poſſunt improbitate conuelli, nulla nouitate mutari. In quo opere, auxiliante Chriſto, fideliter exequendo, neceſſe eſt me perſeuerantem exhibere famulatum: quoniam B diſpenſatio mihi credita eſt, & ad meum tendit reatum, ſi paternarum regulæ ſanctionum, quæ in Synodo Nicæna ad totius Eccleſiæ regimen, Spiritu Dei inſtruente, ſunt conditæ, me (quod abſit) conniuente, violentur; & maior ſit apud me vnius fratris voluntas, quam vniuerſæ domus Domini communis vtilitas. Et ideo ſciens glorioſam clementiam veſtram Eccleſiaſticæ ſtudere cõcordiæ, & his quæ pacificæ congruunt veritati piiſſimum præſtare conſenſum: precor & ſedula ſuggeſtione vos obſecro, vt auſus improbos vnitati Chriſtianæ paciq. contrarios ab omni pietatis veſtræ abdicetis aſſenſu; & fratris mei Anatolij nocituram ſibi, ſi perſtiterit, cupiditatem ſalubriter comprimatis; ne ea quæ veſtræ gloriæ tẽporibus inimica ſunt cupiens, maior ſuis velit eſſe prioribus, &c.] Ad finem vero: Conuenit (inquit) fidei veſtræ, vel gloriæ, vt ſicut hæreſis (Deo per vos agẽte) deſtructa eſt, ita etiam omnis ambitus retundatur. Agite quod & Chriſtianæ eſt pietatis & regiæ, vt prędictus Epiſcopus pareat Patribus, conſulat paci, neque ſibi æſtimet licuiſſe, quod Antiochenæ Eccleſiæ ſine vllo exemplo contra ſtatutum canonum Epiſcopum ordinare præſumpſit: quod nos amore reparandæ fidei, & pacis ſtudio, retractare ceſſauimus.] hæc & alia ingerens, ad poſtremum legatos ab Imperatore miſſos excuſat, quod per eos non ſteterit, quo minus eam cauſam ſedulo p- C tractarint; ſed quod eſſet iniuſta, nihil potuiſſe opera ſua conſequi.

XVI. a Leo epiſt. 55. *Leo irritat decretum Chalcedone factum.*

Scripſit idem ſanctus Leo ad Pulcheriam Auguſtam eodem quoque argumento epiſtolam [a] eadem pariter die & Conſule. eſt eius exordium: Sanctis & Deo placitis clementiæ veſtræ ſtudijs, &c.] eadem quæ ſuperius ingerens, caſſare ſe & irrita penitus reddere teſtatur, quæ per Synodum de primatu Conſtantinopolitanæ ſedis eſſent, Anatolio inſtigante, decreta: nam poſt multa, hæc ad finem: Conſenſiones vero Epiſcoporum & ſanctorum canonum apud Nicæam conditorum regulis repugnantes, vnita nobiſcum veſtræ fidei pietate, in irritum mittimus, & per auctoritatẽ beati Petri Apoſtoli generali prorſus definitione caſſamus.] hæc S. Leo, magnis reſiſtens animis, infringenſq. quicquid Anatolius tanto conatu œcumenicæ Synodi perficere niſus erat: plane docens, ſuper arenam erigere molem, qui abſque Apoſtolicæ ſedis, in qua eſt firma petra, conſenſu, ædificiũ conſtruit.

XVII.

At quid Anatolius, cum ipſius Romani Pontificis litteras accepiſſet? homo fraudulentus occultauit quidem eas, vtpote quæ ſuam ipſius decantarent iunctam cum ambitione nequitiam: ſed & (quod deterius eſt) illud in ſcandalum plurimorum ſparſit in vulgus, Leonem Romanum Pon- D tificem minime recepiſſe Chalcedonenſe Concilium. hæc quidem hoc anno trãſacta ſunt, reliqua vero anno ſequenti, de quibus ſuo loco dicendum. Vidiſti hominem ambitionis facibus æſtuantẽ, in quod diſcrimen Catholicam fidem inducat, dum noua ea excogitata calumnia, cuncta quæ in ſacroſancto Concilio aduerſus hæreſes eſſent decreta ac ſtabilita, contradictione Romani Põtificis, nullius eſſe vigoris, ſed irrita plane reddita proclamaret, ipſumq. Pontificem præuaricatorem conſtitueret & proditorem, dum quæ eſſent credenda ſcripſiſſet, & eadem, non recipiẽdo Concilium, condemnaſſet. Sed veritas tandem redarguit impoſtorem.

XVIII. b Liberat. Diac. in Breuiar. c. 14.

Quid vero hoc anno Alexandriæ actum ſit in electione noui eius ciuitatis Epiſcopi, dicamus: atque in primis quæ habet Liberatus Diaconus, qui ait [b]: Reuerſi ſunt autem, relegato Dioſcoro, Alexandriam qui cum eo venerant Epiſcopi & clerici, Athanaſius Buſirios Epiſcopus, & Neſtorius Phlagoneos, & Auxonius Sebennitenſis, & Macarius Chabaſenenſis, qui conſederant in Chalcedone, & anathematizauerunt Eutychetem & eius dogma cum Dioſcori damnatione, epiſtolam Papæ Leonis ſubſcribentes, vt cum omnium ciuium voluntate eligerent ordinãdum Epiſcopum, ſacris ad hoc litteris præcedentibus ad Theodorum tunc Auguſtalem. Collecti ſunt ergo nobiles E ciuitatis, vt eum qui eſſet vita & ſermone Pontificatu dignus eligerent: hoc enim & Imperialibus ſanctionibus iubebatur. Cumq. ſuper hoc multa dubitatio præceſſiſſet, volentibus ciuibus neminem penitus ordinare, ne adulteri viderentur, Dioſcoro quippe viuente: nouiſſime in Proteriũ vniuerſorum ſententia declinauit: vtique cui & Dioſcorus commendauit Eccleſiam, qui & eum Archiepiſcopum fecerat. Ordinatus eſt ergo Proterius, præſentibus ſupra memoratis Epiſcopis, qui Synodo (vt dictum eſt) ſubſcripſerunt, & inthronizatur.] hactenus Liberatus.

Proterius creatur Epiſcopus Alexãdrinus.

XIX. c Euagr. libr. 2. cap. 5. *Pro Dioſcoro certant Alexãdrini.*

De ſeditionibus vero tunc in populo excitatis iſta habet Euagrius [c]: Proterio in ſede Epiſcopali collocato, maximus tumultus & pene intolerabilis a populo varijs æſtuante ſententijs cietur. Nam vt in iſtiuſmodi rebus euenire ſolet, alij Dioſcorum repoſcere, alij partibus Proterij firmiter adhæreſcere cœperunt; adeo vt clades ingens, eaq. certe inſanabilis inde naſceretur. Nam Priſcus Rhetor ſcribit, Præfectum Thebaidis eadem tempeſtate veniſſe Alexandriam, vidiſſeque populum vno conſenſu contra magiſtratus impetum feciſſe, iecisſeq. lapides in militum copias, q̃ ſeditionem comprimere ſtudebant; atque milites vi coegiſſe in templum, quod olim Serapidis dicebatur,

cebatur,confugere:tum populum cucurriſſe eo,templum expugnaſſe,militeſq. viuos ignis concre- A
maſſe incendio. De quibus rebus cum certior factus eſſet Imperator,militum recens ad eam rẽ le-
ctorum duo millia illo miſiſſe;quos adeo ſecundo,vento & proſpera vſos nauigatione, vt ſexto poſt
die Alexandriam appellerent.

XX. Deinde cum milites petulanter in vxores & filias Alexandrinorum inſultarent,cladem poſte
riorem priorem ſua acerbitate pene obſcuraſſe. Poſtea populum in Circo cõgregatum oraſſe Flo
rum,qui præſidiorum militum geſſit præfecturam,& ciuilem vrbis adminiſtrationem tenuit, vti
ipſis frumenti cõgiarium,quod illis ademerat,quinetiam balnea,ſpectacula,& alias denique res,
quæ propter tumultuoſam ipſorum ſeditionem ablatæ fuerant,curaret reddendas. Florum autem
populi impetum,eum coram adeſſet,ſua cohortatione cohibuiſſe,pariterq. ſeditionem ad tempus
Militia ſaculari vallatus Epiſcopus. ſedaſſe.] Quæ vero poſt hæc contigerint,ſuo loco dicemus. Sed quid inter tot turbas cõcitatas ſuæ
electionis cauſa Proterius? Audi Liberatum: Multa(inquit)pericula Proterius paſſus eſt, ita vt mi
litari pro cuſtodia indigeret auxilio,plurimo tempore ſui Pontificatus, & vſque ad mortem Mar-
ciani Imperatoris inimicorum manus valuit euadere.] Sedatis autem vtcumque rebus , ſcripſit
Proterius,ex more,anno ſequenti litteras de ſua ordinatione ad Leonem Romanum Pontificem: B
agemus de eis ſuo tempore.

XXI. Vix credat aliquis,quanta poſſint populi ſtudia & factiones,præſertim apud Aegyptios:quo-
rum in ciendis turbis leuitatem,in altercando crudelitatem,& ſummam animi obſtinationem ac
pertinaciam in proſequendo quod ſemel ſiue iuſte ſiue iniuſte ſuſceperint defendendum, abſque
delectu boni vel mali,veri vel falſi:cum etiam Gentiles omnis generis ſcriptores teſtata hæc ſæ-
pe reliquerint,noſq.eorum ſententias ex parte pro temporis opportunitate & rerum geſtarum oc-
De Alexandrinis Dioſcorum colentibus. caſione ſuperius recitauerimus;certe id maxime præſens declarauit exemplum. Quis credere poſ
ſet,quòd adeo deforme monſtrum,in quo monſtra omnia in vnum poterant videri coniuncta,vt-
pote in quo ſchiſma,hæreſis,innumera ſacrilegia,rapacitas incredibilis, turpitudo inenarrabilis,
incomparabilis ſuperbia,crudelitas ineffabilis cum aliis omnibus vitijs altis eſſent fixa radicibus:
Dioſcorum dico ſemel hoc tempore cœptum defendi a ſtultiſſimo vulgo:eumdem indeſinẽtibus
officijs & ſtudijs frequẽtatum,ac ſublimatum,religioſo etiam cultu ſanctorum(proh ſcelus!) eius
poſteri fuerint venerati;& vſque in hanc diem idem perſeuerarit in Chriſtianorum Alexandrino
rum & Aegyptiorum fæce delirium,vt Dioſcorum velut ſanctum colerent,idq.adeo pugnaci ſtu- C
dio,vt parati eſſent millies mori potius,quam dicere anathema Dioſcoro? Vides in quas palpabi-
les & horribiles tenebras a principe tenebrarum immiſſas offendãt incauti,qui operibus tenebra
rum a luce Catholicæ fidei receſſerunt,& a Petri cathedra,vnde & originem acceperunt,&a petra
e qua præciſi erant,ſeſe penitus diuulſerunt.

XXII. At ſero licet,tandem hoc ipſo anno,quem numeramus Domini milleſimum quingenteſimum
Recens legatio ab Eccl. Alex. ad Rom. Pont. nonageſimumquartum,ab Eccleſia Alexandrina vniuerſaq. Aegypto ſolemnis miſſa eſt legatio
Romam ad Clementem Octauum Rom. Pontificem,qua ſe expetere Catholicam fidem, & Apo-
ſtolicæ ſedis communicationem quam auidiſſime illi cupere ſignificarunt . Miſſos autem ad hoc
munus obeundum legatos ipſos duos monachos Macarianos & cum ipſis profectum Archidia-
conum Eccleſiæ Alexandrinæ idem Pontifex benigne excepit,munifice alit, atque paterne fouet:
qui Catholicam fidem profitentes,Dioſcorumq.damnantes,vt id ipſum ab eis a quibus ſunt miſ-
ſi præſtetur,internuncio litterarum expectant. Faxit Deus,vt qui iſta ſcribentes dolemus eorum
lapſu atque ruina,pariter & reparatione lætemur. At iam quæ inchoatæ tragœdiæ ſunt reliqua ,
proſequamur. D

XXIII. Qualem autem ruinam,quantamve iacturam ſecum inuexerint non in ſæculares tantum ho-
mines,ſed & in Aegypti monachos eiuſmodi pro Dioſcoro ſtudia concitata,vix credi poteſt. Atro
cius eſt ſane bellum,quod per homines nullis alijs curis implicitos atque diſtractos conflari & ex
erceri ſolet,quam per illos qui ſæcularibus moleſtijs iugiter tenentur obſeſſi. Porro hæc de mona-
chis,quæ ſuis locis dicentur,manifeſte declarant. Ceterum qui optimi atque Chriſtianiſſimi Prin
cipis ſpecimen in omnibus edidit Marcianus,ita per milites curauit Alexandrinos ſeditioſos coer
cere,vt tamen & ſaluris ipſorum animarum ſedulam curam non prætermiſerit. Miſit enim ad eos
Ioannes Decurio miſſus Alexandriam. Ioannem Decurionem virum maxime pium atque diſertum,qui cum alijs magiſtratibus ſacroſan
ctæ Synodo Chalcedonenſi præſens fuerat;vt eos quæ eſſent Catholicæ fidei in Concilio conſtitu
ta faceret certiores:prudenter quidem laicum hominem ſibi ad opus legauit,quod ſciret populum
Alexandrinum Epiſcopos omnes auerſari Catholicos;adeo vt potius irritamẽtum fuiſſet ad iras,
quam ad pacem conciliandam fomentum,ſi ad eos aliquem Epiſcoporum miſiſſet. Dedit eidem
ad ipſos epiſtolam,qua eos conatus eſt ad manſuetudinem reuocare,reddereq. veritatis ample-
ctendæ cupidos atque concordiæ ſtudioſos;inſinuans illud in primis,nihil noui in Concilio Chal- E
a Epiſt. 1. in epiſtolis virorum illuſtr. pro Conci. Calced. cedonenſi eſſe ſancitum,ſed omnia ſecundum Nicænæ fidei regulam,iuxta Alexandrinorum Epi-
ſcoporum ſententiam Athanaſii,Theophili,atque Cyrilli,eſſe decreta: adeo vt refragari velle Sy-
nodo,idem eſſet quod ſuis ipſorum doctoribus aduerſari. Ad finem vero epiſtolæ iſta habet [a]:

XXIV. Hæc igitur & nunc agnoſcẽtes,ſi qui forſitan eſtis adhuc falſitate decepti; ad veritatem recur
rere feſtinate,nefandis voſmetipſos & canonibus contrarijs collectionibus abſtinentes; ne ſuper
hoc quod animas veſtras perditis,etiam legali caſtigatione ſubdamini. Vnite vos omnes ſanctiſſi
mæ & Catholicæ Orthodoxorum Eccleſiæ,quæ vna eſt, ſicut & venerabiles definitiones Patrum
Quid Marcianus ad hæreticos. nos docent. Hoc enim agentes,animam quidem veſtram ſaluti donabitis; Deo vero cunctorum q̃
ſunt placita facietis: ſed etiam noſtræ tranquillitati commendantes,eius cura fruemini. Propterea
ſiquidem & Ioannem Decurionem eligentes miſimus,qui certiſſime valeat ea quæ de fide ſunt ex
planare:nam & ſanctorum Epiſcoporum vniuerſali Concilio interfuit, & vniuerſa quæ geſta ſunt
clare nouit; vt per omnia ſatisfactione ſuſcepta,hi qui(quod non credimus) adhuc dubitant,tan-
dem

A dem aliquando ad veram & immaculatam fidem remeare feſtinent.] hæc Marcianus Imperator ad Alexandrinos. Quid autem hic effecerit, non liquet: ſed certum eſt illud, Alexandrinos magna ex parte diu eſſe tumultuatos, & ſchiſmate fuiſſe ab Eccleſia Catholica omnino diuiſos, de quibus hæc Damaſcenus [a]: — a Damaſcen. de hæreſ.

Aegyptij, qui ijdem Schematici, & Monophyſitæ vocantur, ſpecioſo titulo libri legis qui Chalcedone probatus erat, a vera Eccleſia defecerunt, Marciano, & Valentiniano Imperatoribus. De ceteris rebus cum Eccleſia conſentiunt. Hi autem ob ſtudium ſuum erga Dioſcorum Alexandrinum, qui in Chalcedonenſi Concilio, vt Eutychetis decretorum defenſor de gradu honoris motus fuerat, Concilio interfuerunt; tumq. ſexcenta crimina, quæ in eis inerant, contra ipſum Concilium confinxerant. Horum principes fuerunt Theodoſius Alexandrinus, a quo Theodoſiani, & Iacobus Syrus, a quo Iacobitæ ſunt nominati, conſcij defenſores & propugnatores.] hæc Damaſcenus. Quę autem ſubdit de Seuero, longe poſtea contigerunt: ſed & quem nominat Theodoſium, diuerſus ab eo fuit, de quo modo dicturi ſumus. — XXV. *Aegyptij iſta nominati heretici.*

XXVI. Maximi quoque tumultus Palæſtinā inceſſere concitati a pſeudomonachis Eutychianis; qui
B hoc tempore magnas ob Concilium Chalcedonenſe turbas excitantes, in ſuam ipſorum ſententiā quamplurimos ſeduxere. Rem geſtam Euagrius ita narrat [b]:

Interea monachi, qui ſolitudinem in confinijs Hieroſolymorum ſitam incolebant, minime pacato & tranquillo animo fuere: Nonnulli enim eorum qui Concilio interfuiſſent, & ab eius decretis penitus diſſentirent, veniunt in Palæſtinam de fide prodita conqueſturi; & alios monachos ad ſeditionem incendere excitareq. cœperunt. At cum Iuuenalis ad ſui Epiſcopatus ſedem reuertiſſet & vi compulſus ab illis aduerſarijs qui illum in contrariam ſententiam trahere nitebantur, ſuam ipſius ſententiam refellere, deteſtarique, ad Vrbem vſque dum vixit Imperator confugiſſet: qui Chalcedonenſi Concilio (vti ſupra diximus) refragabantur, in vnum coacti, in die ſancto feſti Reſurrectionis, Theodoſium, qui maxime omnium Concilium illud perturbaſſet, quiq. primus illos de eo certiores feciſſet, deſignat Epiſcopum: de quo poſtea monachi in Palæſtina ſcripſerunt ad Alciſonem [*], quod a ſuo proprio Epiſcopo in maleficijs deprehenſus, expulſus fuit e monaſterio; & quod dum forte Alexandriæ verſabatur, adhæſerat Dioſcoro, & multis, vtpote ſeditioſus, verberibus dilaceratus, cameloq. maleficorum more impoſitus, circa vrbem ductus fuerat.] huiuſmodi — b Euagr. lib. 2. cap. 5. *Monachi Palęſtini Eutychiani.* — * Alcilonem
C plane infamia hominem laborantem Eutychiani habuere ducem. Sed ſubdit: Ad iſtum multi ex vrbibus Palæſtinæ accedentes, effecerunt, vti ipſis ab eo deſignarentur Epiſcopi: inter quos Petro ex Hiberia orto Epiſcopatus Maiumæ prope Gazam donatus fuit.] hæc ipſe: quæ autem addit de Theodoſio ex Palæſtina Conſtantinopolim iuſſu Imperatoris per milites ducto (ſi vera ſunt) ea poſt ſequentem annum contigere, vt colligere facile eſt ex ſancti Leonis Papæ litteris, de quibus ſuo loco dicendum erit. Horum Palæſtinæ tumultuum mentio habetur in Actis Danielis Stylitæ, quorum cauſa idem cupiens ad ſancta inuiſenda loca pergere, fuit a propoſito reuocatus, vtpote quod non ſine vitæ periculo hoc tempore illuc accedere Catholicis fas eſſet. Ex quibus quidem Acta illa ſatis veritati concinna cognoſces.

XXVII. At præter hæc quæ de nefando Theodoſio dicta ſunt, alia plura ex diuerſis auctoribus collegimus, & ſane luctu digniſſima. Etenim flamma ab eiuſmodi impoſtore ſemel incenſa, vniuerſam ferme Orientalem Eccleſiam longe lateque combuſſit, quę nec per longum temporis ſpatium extingui potuit: ea namque perturbatione accidit, vt veluti cribratione quadam, qui vere eſſent monachi Dei cultores, qui vero ſub monaſtico habitu laterent lupi rapaces, fuerit ſi-
D gnis perſpicuis demonſtratum; appareretque quos ſemel ſua nigredine imbuiſſet monachos hæreſis, hos omnes turpiores cunctis facinoroſis hominibus euaſiſſe: tales enim eorum profectus eſſe ſolent: vt non mireris, ſi noſtri temporis itidem apoſtatas monachos in hæreſim lapſos audias cognitos eſſe omnium ſceleſtiſſimos. Sed age iam cœptam ſemel de Theodoſio pſeudomonacho hiſtoriam proſequamur. Nicephorus enim ex antiquioribus monumentis ab eius Epiſcopatu ſic exorditur enarrare [c]: — c Niceph. li. 15. cap. 9.

XXVIII. Hic (inquit) Theodoſius, Eudocia Auguſta, quæ adhuc in vita erat, in partes ſuas rapta, & ſodalitate monachorum omni ſibi conciliata, prædonis & ſanguinarij hominis more, quod Iuuenalis (ſicut diximus) Conſtātinopolim petierat, Hieroſolymorum thronum occupauit, adiutoribus ea in re vſus, qui Synodi conſtitutionibus aduerſabantur, & Eudociæ gratificabantur.] hæc enim poſt Theodoſij Imperatoris obitū Hieroſolymā ſe cōtulerat, ibi vitā a ſtrepitu quietā trāquillāq. ducturā: ſed contrarium plane accidit; etenim moleſtiſſimam eam reddidere, qui ipſam in Eutychianam hæreſim captiuam duxerunt: ſemel enim in alterius & deterioris partis factionem ſe implicans, in turbas maximas & ærumnas innumeroſq. ſe laqueos coniecit imprudens. Sed pergit Ni- — *Eudocia Auguſta decepta ab hereticis.*
E cephorus de Theodoſio: Cum Epiſcopi nondum e Synodo reuerſi fuiſſent, alios ipſe delectos in vrbes quaſque miſit: Seuerianum autem Scythopolis Epiſcopum, quod maleuolentiæ illius ſuffragari nollet, oppido exactum interemit.] Recepti vero inter ſanctos martyres Seueriani Epiſcopi vigeſima prima Februarij elogium anniuerſaria memoria cantat Eccleſia [d]. Subdit auctor: — *Seueriani Martyrium.* — d Rom. Martyrolog. 21. Febr.

XXIX. Magnam quoque perſecutionem mouit in ciuitate ſancta aduerſus eos qui communicare cum eo nolebant: quoſdam namque tormentis cruciauit, aliquibus ſubſtantiam ademit, aliorum ædibus ignem iniecit: ita vt vrbs a barbaris capta videretur.] & inferius: Athanaſius quidam in diaconorum ordinem cooptatus, in media eccleſia Hieroſolymis cum multa dicendi libertate, iniquitatis abominatione throno ſanctiſſime inſidente, vocem illam præclaram emiſit: Deſine, Theodoſi, tantam cædem committere: deſine Chriſto bellum inferre, & gregem eius in prædonum morem e diuino ouili eijcere: & aliquando tandem beneuolentiam erga verum germanumq. paſtorem noſtrum cognoſce. Hæc cum diceret, a ſatellitibus Theodoſii arreptus, & ex eccleſia raptus eſt; atque inſolentis petulantiæ & cruciatuum genus omne propter Chriſtum perpeſſus, & flagellis multis — *Athanaſii Martyrium.*

concíſus,

conciſus,poſtremo etiam ferro vitam amiſit.Cadauer eius ex pedibus per vrbem omnem rapta- A
eum,canibus tandem eſcam proiectum eſt.]cuius pro Catholica fide ſuſceptæ coronæ quinta Iulij
a Martyrolog. Rom. 5. Iul. dies fuit perpetuæ memoriæ conſecrata [a]. Sed pergit ille:

XXX. Porro Dorotheus,qui Palæſtinam prouinciam ab Imperatore acceptã adminiſtrabat, & tũ
apud Moabitidem bello aduerſus barbaros occupatus erat,vbi ea quæ ſic in vrbe gerebantur, co
gnouit:celeritate ſumma cum exercitu forti,rebus præſentibus conſulturus,accurrit.Ceterũ Theo
doſij & Eudociæ ſatellites,portis clauſis,non prius eum admiſere,quam eis pollicitus eſſet,ſe quo
que ad partes eorum defecturum,ſicuti monachorum omnium ordo,& vniuerſæ ciuitatis multitu
do feciſſet. Ita menſes viginti exitioſus Theodoſius tyrãnidem in ſede Hieroſolymitana exercuit.
Expellitur Theodoſius. Quamrem poſtquam Marcianus intellexit,a Dorotheo ille eiectus eſt: quem is capere quidem
(ſic enim Imperatoris præceperat iuſſio)conatus eſt:ſed id ab eo fieri non potuit,propterea quod
peſtis ila(*nempe Theodoſius*) in Sina montem profugerat.Quam ob cauſam plurimi qui partibus
eius fauerant, tormentis ſubditi ſunt, non plebeij tantum homines, ſed etiam qui propter ha-
bitum in monachorum ordinem cenſi fuerant.]hucuſque Nicephorus de rebus Theodoſij pſeudo
epiſcopi Hieroſolymitani,qui per menſes viginti illam occupauit ſedem: Ex cuius plane tempo- B
ris calculo colligitur,hoc anno ipſum ſe in eã ſedem intruſiſſe,manſiſſe vero vſque ad anni ſequen
tis finem:quibus ſatis conſentiunt quæ ſanctus Leo ait,poſt ſequentem annum fugato ſedis illius
inuaſore,liberum fuiſſe Iuuenali ſuam,e qua fugerat,repetere Eccleſiam. Diſcrepat autem ab Eua
grio Nicephorus,dum ille de Theodoſio ait iuſſu Imperatoris ductum eſſe captiuum Conſtantino
polim:iſte vero illum fugam arripuiſſe:cui magis inhæremus.

XXXI. Quid præterea,antequam Theodoſius fugaretur,egerit in Palæſtina,quæve tranſacta fuerint
inter ipſum & ſanctũ Euthymium ſpectatæ ſanctitatis virum, & quomodo tandem ipſa Eudocia
Auguſta in hæreſim infeliciter lapſa ad meliorem frugem per eumdem virum Dei fuerit reſtitu-
ta,audiamus a Cyrillo eiuſdem Euthymij diſcipulo quam fideliſſime conſcriptam hiſtoriam,quã
b Cyrill. in Vita Euthym apud Sur. 20. Ianuar. his verbis aggreditur [b]: Poſtquam autem Euthymius illa legiſſet, & quæ ſcripta erant a ſacro
Concilio Chalcedonenſi recte ſe habere inueniſſet & concordare rectæ fidei veritatis: perua-
ſit repente fama totam ſolitudinem, quod magnus quoque Euthymius ſequatur Synodum
Chalcedonenſem. Hoc autem omnes propemodum monachos ad eam attraxiſſet, niſi quidam
Scelera hæreticorum. Theodoſius habitu quidem monachus, moribus vero præſtigiator importuniſſimus, & men- C
te corruptiſſimus, veniens in Palæſtinam, cum de dicta Synodo quædam improbe confin-
xiſſet,quod euerteret quidem dogma rectæ fidei, introduceret autem, vel potius reuocaret dog-
ma Neſtorij, cepiſſet Eudociam, quæ tunc verſabatur in Palæſtina. Per ipſam autem indu-
xit omnes monachos. Et deinde etiam ſedem Hieroſolymitanam inuerecũde(o iuſtitia!) & impu
denter inuadit:& cum ex poteſtate accepiſſet facultatem,bellum gerit aduerſus diuinos canones
& leges:hincq.factum eſt,vt homines probi & moderati a ſedibus & ſacris expellerentur,& non-
nulli etiam ab eo interimerentur;& manus ſceleratas Pontificũ ſanguine(proh dolor!)pollueret:
malefici autem & præſtigiatores & peſtes,& carceribus potius digni quam ſedibus, ſacrorum in-
terpretes crearentur;& ſacerdotes,& apud hunc ſceleratum & exitioſum hominem magnam aſſe
querentur potentiam.

XXXII. Cum vero ipſe ſic haberet omnes monachos,à ſe pendentes,& eos duceret quo vellet: ij ſoli
qui magni erant ſectatores Euthymij,fugiebant eius communionem tamquam aliquod ſcelus &
piaculum. Quoniam autem eum quoque tẽtabat impius Theodoſius & ad ſe acceſſebat,illo ne ip
ſius quidem ſermonem audire ſuſtinente;mittit ad eum legationem,Elpidium & Gerontium,quo D
rum vnus quidem magni Paſſarionis,alter autem beatæ Melaniæ monaſterij erat ſucceſſor,rogan
tes,vt ſi ad ipſum venire nollet,conuenirent tamen vterque in locum aliquem,& de his quæ vterq.
haberet,inter ſe diſſererent. Ille vero ad hæc grauiter exclamãs: Abſit,inquit,vt aut iniuſte fuſo ſan
guini ſacerdotum,aut hæreſi communicem cum Theodoſio. Illi autem: Sed neceſſe eſt,inquiunt,
vt tu communices Neſtorio,quoniam & is duas tuetur naturas:quod quidem ne in hodiernũ qui
dem diem ab aliquo accepimus, & eum ſecuta eſt Chalcedonenſis Synodus.

XXXIII. Magnus autem reſpondens Euthymius: Quæ ab ea quidem Synodo ſunt ſtatuta,nondum,in-
Euthymius profitetur Catholicam fidem. quit,ſingulatim conſideraui omnia:ſed quod attinet ad decretum ab eis expoſitum,non poſſum ea
quæ illis viſa ſunt,reprẽhendere. ſtatuit enim ipſa quoque ſequi ſententiam trecentorum decem
& octo ſanctorum Patrum qui Nicæę conuenerunt,& ſuadet amplecti Synodum centum quinqua
ginta Patrum qui congregati fuerunt Conſtantinopoli;& iubet eos ſequi qui conuenerunt Epheſi
aduerſus impium Neſtorium: Cyrillum autem Alexandriæ Epm ſibi adiungit,tãquã qui ſit eiuſ-
dem ſentẽtiæ, & rectæ ſentẽtiæ fatetur eſſe magiſtrum; Deiparã ſanctam Virginem libera lingua
nominat,& vnigenitum Dei Filium ex ea natum eſſe aſſerit:ſine tempore quidem & ſine corpore E
ex Patre, in tempore autem & ſecundum carnẽ ex matre,vnum Chriſtum,qui a nobis inconfuſe,
immutabiliter, citra diuiſionẽ in duabus naturis cognoſcitur:& propter eos qui audent quamdã
inducere diuiſionem inexplicabili & arcana vnione,quæ in hypoſtaſi ſeu perſona facta eſt in vte-
ro;& eos qui per conuerſionẽ carnem factum dicunt Verbum Dei,& Vnigeniti carnem aſſerunt eſ
ſe eiuſdem eſſentiæ cum diuinitate;& alioqui propter eos qui non confitentur Verbi factam eſſe
carnis vnionem in hypoſtaſi,ſed per confuſionem & coaleſcẽtiam,& deinde etiam συνουσίωσιν, hoc
eſt,ſimul coniunctam eſſentiam,& impie & prodigioſe aſſirmant,qui quidem diuinitatis & carnis
vnam dicunt fuiſſe naturam:adeo vt ſi ea ſpectentur quæ ab illis dicta ſunt præter rationem, non
poſſit ſeruari id quod eſt Chriſti patibile propter diuinitatis impaſſibilitatem,neque id quod eſt
impatibile propter paſſibilitatem ipſius humanitatis. Conuenienter ergo inſtituto huius rectę ſen
tentiæ illud, In duabus naturis,decreto additum eſt a Synodo,non tamquam ſeorſum & per par-
tes Chriſtum diuidens,ſed eumdem in vtroque continens,& vtrumque in eodem.] hæc quidem
Euthymius

A Euthymius,quo dilueret maculam illam calumnioſe aſperſam,Orthodoxos euaſiſſe Neſtorianos,
quo prætextu complures detrectaſſent eamdem Synodum recipere;& vt iiſdem prodeſſet legatis,
qui tam ignominioſe Theodoſium hæreticum ſectarentur,cum ſanctiſſimorum iidem eſſent here-
des Dei amicorũ,ille Paſſarionis,iſte ſanctæ Iunioris Melaniæ monaſterij.Subdit vero Cyrillus;

Hæc proſequente Euthymio,laudabat quidem Elpidius,& fatebatur recte habere quæ dicta fuerant,etiamſi non receſſerit a communione Theodoſij.& ſtatim oſtendit mutationem: Gerontius autem manebat in eadem ſententia. Et ſic reuerſi,minime inter ſe conſentientes,Theodoſio reſponſa annunciant.Cum ille vero hæc audijſſet:quoniam in Palæſtina iam omnia obtinebat,maius ſtudium adhibebat,vt eum in ſuam naſſam traheret:magnoq; Euthymio aſſidue tendebat laqueos,& eum ineſcabat,& quotidie aliquos ad eum mittebat,qui bona ſcilicet ſuaderent & vtilia,nempe vt diſcederet ab ijs quæ recta & pia ſibi viſa fuerant,Theodoſio autem aſſentiretur, & amplecteretur illius communionem. Ille vero,quod hi quotidie venirent,ægre ferens, quid facit? Cum qui ſub ipſo erant omnes fratres conuocaſſet,& eis præcepiſſet,vt diligenter cauerent,& nullo modo cederent, nec aſſentirentur malæ Theodoſij ſententiæ,ſed potius ora obſtruerent eorum
B qui ſic ſentiunt,& pro viribus deducerent ad veritatem;nunc quoque recedit in vaſtam ſolitudinẽ, eum effeciſſet vt multi quoque alij imitarentur ſeceſſum.]imitatus plane Eliam [a] qui videns Palæſtinam Achab & Iezabelis impietate vaſtatam,ſeceſſit in montes.

XXXIV. Elpidius diſcit fidem Catholicam.

a 3.Reg.18.

Sed & alia quoque ex cauſa impulit eum Spiritus in deſertum,nimirum ob magnos anachoretas ibi degentes,quos ad ſuam Theodoſius pertraxiſſet cõmunionem eo dolo,quod Neſtorianos eſſe mentiretur,qui decretum fidei Concilij Chalcedonenſis conſectarentur. Ait ergo Cyrillus: Erat autem illic quidam magnus anachoreta,qui nuper quidem venerat e Lycia,vocabatur autem Geraſimus:qui cum omne vitæ inſtitutum,quod monachos decet,in patria oſtẽdiſſet,multos quoque paſſus erat ſudores aduerſus ſpiritus nequitiæ. Is ergo cum pulchre exerceretur in ea quæ eſt ad Iordanem ſolitudine,& ſæpe dæmones percuteret;pulſatur ipſe quoque,vel potius ſupplantatur ab eorum improbitate & abducitur ab hæreticis. Cum autem ab omnibus fere anachoretis audiret de Euthymio,iiſq.qui de eo ſermones celebrabantur,aures haberet oppletas;aliquãdo ad eum venit in Ruban(*ita nominabatur ſolitudo,in qua degebat Euthymius*)cumq.cum eo diu eſſet verſatus,& illius linguæ bibiſſet fluentum ſuauiſſimum:veluti quemdam morbum euomit hæreſim,
C & ad ſanam fidem reuertitur:Quod deceptus eſſet,magna ductus pœnitentia,& cor varijs ſeductũ ſermonibus doloris ſtimulo caſtigans & puniens.Hunc autem ipſum alij quoque ſecuti ſunt anachoretæ,Petrus cognomine Gurnitis,& Marcus,& Iulon,& Siluanus,qui & ipſi quoque Theodoſij ſectabantur communionem.]hactenus de his Cyrillus.Quomodo vero poſt biennium idem S. Euthymius Eudociam Auguſtam reddidit Orthodoxam,dicendum ſuo tempore. Sed non prætereat,quod Geraſimus iſte,quem Euthymius deceptum reuocauit ad fidem,magni ſane fuit nominis anachoreta;illius enim,& non ſancti Hieronymi opus fuit,vt Leone vteretur pro aſino ab illo interfecto,ad ſubeunda conſueta aſini onera,vt nos alibi alia occaſione dixiſſe meminimus.

XXXV. Euthymius curat Anachoretas ab hæreſi.

Porro tantam Palæſtinorum monachorum cladem per Theodoſium his diebus illatam, non armis ſolum(vt vidimus)ſed & piis admonitionibus tum Marcianus Imperator, tum Pulcheria Auguſta ſunt conati auertere,atque lapſos ad fidem Catholicam reuocare:quarum ad eos miſſarũ exemplaria litterarum Romam in manus S.Leonis Pontificis allata ſunt,vt ipſe tradit ad ſanctam Pulcheriam ſcribens inter alia iſtis verbis [b]: Indicante enim fratre meo Iuliano Epiſcopo, peruenerunt ad nos in exemplaribus præceptionum veſtrarum ſaluberrimæ ſanctiones,quibus inſa-
D nam imperitiam monachorum dignati eſtis parcendo plectere,& docendo punire;vt ſi eos ad pœnitenciam miſeratio diuina conuerterit,multis lacrymis & a nefandis cædibus & ab hæreticorũ blaſphemijs diluantur.]Extant quidem ipſæ litteræ,quibus eorumdem hæreticorum monachorum fraudulentum conſilium detegitur;nimirum quod cum traxiſſent ad ſua vota Eudociam Auguſtam vxorem Theodoſij,qui deceſſerat,Imperatoris; haud id ſibi ſatis viſum; ſed decipere, in hæreſimq.pellicere tentarunt S.Pulcheriam,rati nimirum,ſi illam ſeducerent,haud dubium ſimul etiam Marcianum Imperatorem ſibi facturos conſentientem:ſicut enim,ſeducta Eudocia, Palæſtina potiti ſunt;ita quoque ſi lucrarentur Pulcheriam,vniuerſum ſe putabant eſſe ſeducturos Imperium.talibus namque ſciebant artibus Arianam hæreſim & alias ex præſidio feminarum,earũque patrocinio altiores fixiſſe radices,eaſdemq.toto Orbe fœcundiori germine propagatas. Sed & obſerua vaſriciem:Ne vt hæretici videantur intrudi,ſe Eutychetem damnare profitentur, atq; pariter Neſtorium deteſtari.

XXXVI.

b Leo epiſt. 60.

Fraudes hæreticorum,vt abducãt Pulcheriam.

Acceptis his ab eis Pulcheria litteris,quæ ſupplicem potius libellum præſeferebant, oſtendit (vt decebat)illas viro ſuo Marciano Imperatori,memor verbi Domini [c] dicentis Samaritanæ:
E Voca virum tuum.]Si enim quam inſtituebat ipſe Chriſtus,conſcio viro ſuo, illud ipſum vult adimpleri:quomodo femina ad lapſum facilis cuiuſque monentis admittit in animum ſine viro doctrinam? Conſuluit namque lubrico feminarum animo & Apoſtolus Paulus [d], dum monet eas, vt domi interrogent viros ſuos.Quæ autem ſuo arbitrio male ſibi fideos tegitur femina,in quæ pcipitia feratur incauta,recens toto Orbi vulgatum docet exemplum. Marcianus itaque iſta accipiens,quæ ad eoſdẽ Palæſtinæ pſeudomonachos ſcripſerit,videamus: magno enim Dei beneficio conſeruata ſunt poſteris præclara huiuſmodi antiquitatis monumenta,quæ ſic ſe habent [e]:

XXXVII.

c Ioan.4.

Feminæ conſulant viros.

d 1.Cor.14.

e In epiſto. Vir. illuſtr. pro Concil.Chalced. epi. 2.tom.2.Concil.

Agnoſcens noſtra maieſtas preces,quas ad ſacratiſſimam piiſſimamq.dominam noſtræ tranquillitatis coniugem direxiſtis;rebus ipſis mihi perſuaſum eſt,quomodo non ſupplicationes miſiſtis,ſed ſub ſchemate precum impiam & Dei legibus Romanæq. Reipublicæ contrariam exiſtentem veſtram demonſtraſtis intentionem. Nam cum oportuerit vos quieti vacare,& eſſe ſub ſacerdotibus,eorumq.doctrinis obedire;doctorum potius ordinem audacia vehementi aſſumere præſumpſiſtis:qui neque a recte docente doceri patimini;& vobiſmetipſis ſtulte perſuadetis,quia cũ

XXXVIII. Marciani Augu.epiſtola ad Monachos hæreticos.

ctos

ctos oporteat circa aptæ fidei ſcientiam vos potius ſequi,quam ſanctorum Apoſtolorum, Prophe- A
tarumq.volumina,& ſanctæ memoriæ Patribus mandata contradita. Et quaſi priorum minora
delinquere vos putaſtis,ſi falſis doctrinis veſtras pręſumptiones obumbrare volentes,nihil vetita
tis in veſtris precibus diceretis,aſſerentes neque incendiorum,neque homicidiorum,neque aliarū
incongruarum rerum eſſe vos auctores,aut monaſteria;ſed & incolas ciuitatis & quoſdam pere-
grinos memoratarum rerum originem extitiſſe.Sed nihil horum quæ teſtata ſunt, noſtram latuit
pietatem;quando & monimentorum Geſtis & ſingulorum relationibus nobis apertum eſt, quo-
modo Aeliorum ciuitas a vobis velut hoſtibus capta ſit,qui habitare in monaſterijs & in eiuſmo-
di locis obſeruare debuiſtis: Inſuper & venerandę memorię diaconi cōmiſſa cędes, & quod illius
corpus poſt necem etiam communi ſepultura priuatum,& inſenſibiliter tractum ſubdebatur iniu
riis:Quomodo etiam domus incenſę & portę clauſę ſint ciuitatis,& quaſi legibus proprijs ciuita-
tis cuſtodiebatis muros,& carcere violenter aperto,malorum pręſumptoribus remiſſio pœnarū,
& periculoſę fugæ præbebatur occaſio.

XXXIX. Cades ab haereticis facta. Proficientibus autem ad peiora,poſtremis minora fuiſſe præcedentia demonſtrantes,Iuuena-
lem ſanctiſſimum & alios reuerendiſſimos ſacerdotes per quemdam ad hoc deſtinatum interfice B
re voluiſtis.Cum vero is qui miſſus fuerat,fuiſſet ſpe ſua deceptus; ſine effectu ſuam veſaniam &
eorum a quibus miſſus fuerat,eſſe non ſinens,Seuerianum ſanctæ memorię Epiſcopum gladio per
cutiens,neque ijs qui erāt cum eo pepercit. Hæc ergo & his peiora delicta & quomodo præſumpta,
& quibus agentibus aut inuitantibus acta ſint,manifeſtant ea,quæ frequenter in diuerſis indicijs
proprie demonſtrata,& ſacratiſſimis noſtris auribus intimata ſunt,certiſſimum indicium veſtræ
voluntatis habentia,quam prompte ad delinquendum decederetis,non Dei fidem iudicare vel fo
uere volentes,ſed veſtras petulantias & ſacerdotia defendentes,quorum vos oſtendiſtis omnimo
dis alienos,dum in perditionem ciuitatum habetis ſtudium.

XL. Simulant Eutychiani ſe damnare Eutychetem. Noſtra quidem pietas admiratur,qua cauſa Eutychetem equidem anathematizatis,bene ta-
men facientes;Theodoſio vero,qui peior eſt omnibus, vos ipſos contradidiſtis,ſapiēti ea quæ ſunt
Eutychetis;qui circa Valentini & Apollinaris contra Orthodoxam fidem habens zeli veſaniam,
ſanctiſſimas conturbat Eccleſias,ciuitatibus vero ſubuerſionis importabilis & vexationis exiſtit
occaſio:ſed etiam vobis factus eſt nefandarum & iniquarum cauſarum princeps.Et impietatis q-
dem ſuæ delictorum pœnas digniſſimas dabit omnium Domino & Saluatori Chriſto; aduerſus C
quem rei excitantes originem,non eum patietur ſacta poteſtas ſine ſupplicio finire ea,quæ in eius
fidem blaſphemi & in ſanctam Eccleſiam & in ſanctos viros miſerande peremptos nefande com-
miſſa ſunt.Noſtra quidem tranquillitas nihil tale fieri contra monachos imperauit,ſed vt tantum
modo Aeliorum ſedaretur ciuitas,quatenus de cetero quies eius ab omnibus ſeruaretur. Veſtra
autem procacitas mandatis contraria monachorum agens, bellum aduerſus communem quie-
tem aſſumpſit;& multitudinem congregans latronum,& aliorum inique agere ſolitorum, arma-
que contra legitime viuentes commouens,cauſa cædis & deuaſtationis,altarumq. crudelium re-
rum,prouinciæ habitatoribus fuit.

XLI. Marcianus benigne agit cū haereticis. Vnde mota quidem maieſtas noſtra vt indignaretur rerum talium commiſſoribus,inſita cle-
mentia ſuperata eſt,vt quatenus cædis & incendiorum auctores rei,licet etiam aduerſus vos iuſtū
eſſet,vt indignatio noſtra proueniret;relinquentes quidem monaſteria quibus vos ſemper obſer-
uare mandata præcipiunt,præſumentes autem & illa quæ vltimo ſupplicio digna conſiſtant.*Quia*
vero docere potius quam diſcere præſumitis,diuina neſcientes eloquia aperte præcipientia [a],quia
non eſt diſcipulus ſuper magiſtrum ſuum:Quas doctrinas Saluatoris animarum noſtrarū,aut ſan- D
ctiſſimorum Apoſtolorum & Patrum ſecuti eſtis?Non enim,licet proprias ſequentes impietates,
dicere præſumitis,quia per cędem,aliaq.delicta quæ vos egiſtis,Sanctorum eruditio procedebat.
Proinde duas naturas audientes,perturbatas veſtras animas fuiſſe docuiſtis, veluti quadam noui
tate auribus veſtris illata,&c.]ſubdit his Imperator rectæ fidei doctrinam Concilijs & ſanctis Pa-
tribus conſentientem.Atque poſt hæc de conatibus & violentijs ab ijs adhibeti ſolitis,vt quiſque
ſuæ ipſorum hæreſi ſubſcriberet:

a) Marc. 10. Luc. 6.

XLII. Quid in S. Synodum & Ro. Pontificem audent haeretici. Igitur noſtra clementia nulli penitus neceſſitatem præcepit imponi,quatenus aut ſubſcribat,
aut conſentiat,ſi noluerit.Non enim terrore aut violentia aliquos volumus ad viam trahere veri-
tatis.Diuerſe autem vos ſuper ea quæ dudum præſumpſiſtis gladijs,aliiſq.crudelitatibus,inſuper
& iniuriis & tormentis in mulieribus honeſtis & nobilibus perpetratis;etiam neceſſitatem pluri-
bus non dubitaſtis inferre,vt conſentirent quidem peruerſis doctrinis, vt cum clamoribus & ſub-
ſcriptionibus anathematizarent eamdem ſanctam Synodum,& ſanctiſſimum Patriarcham ſedis
Apoſtolicæ maximæ Romæ Leonem,& ſanctiſſimos Patres. Pro quibus cauſis neceſſario reddi-
turi eſtis omnium Deo & Domino rationem,in cuius iniuriam(ſi dici fas eſt)talia facere præſum E
pſiſtis,opprobrium & irriſio ſceleſtis Paganis & hæreticis iuſtiſſime conſtituti,quibus eſtis exem
plum confuſionis effecti.] Intelligis,lector,deriſos eſſe & a Paganis atque hæreticis alijs huiuſ-
modi inſanientes pſeudomonachos,dum audent in ſanctam Synodum & ipſum ſanctum Leonem
Romanum Pontificem anathema dicere,& alios per tormenta ad iſtud ipſum agendum impelle
re:par quidem eſt cauſa recentiorum hæreticorum,digni ſane & ipſi qui & ab ijs qui ſotis ſunt de
rideantur etiam infidelibus.Sed recto illud accipias ſenſu,quod ait Imperator,neminem inuitum
ſe cogere ad fidem,eo ſcilicet modo quo ipſi faciebant hæretici in Palæſtina.Ceterum plura ab eo
dem Imperatore aduerſus hæreticos data eſſe reſcripta,tum quæ ſunt dicta ſuperius, tum etiam
quæ paulo poſt dicturi ſumus,manifeſte declarant.Sed quid inſuper in eoſdem Imperator? audi
hæc poſtremum:

XLIII. Quæ tributa ſint Samaritis Quia vero & Samaritas accuſaſtis,tamquam qui aduerſus ſanctas Eccleſias crudelia & neſan
da commiſerint,& cædis partem & alia ſimul incongrua fuerint meditati:cognoſcite quia ſanciui
mus,vt

A mus, vt inquiſitione ſubtiliſſima ſubſecuta per virum ſpectabilem Comitem Dorotheum, ea quidem quæ direpta ſunt ſanctis Dei Eccleſijs, & eis qui perdiderunt, reſtituantur. Illi autem qui harũ rerum inueniuntur auctores, legitimæ vltioni ſubiaceant: nihilq. vobis in eorum defenſione cõmune ſit, quos oportet agnoſcentes quomodo credat noſtra potentia, & a noſtra pietate pariter inuitatos, a ſancta & Orthodoxa fide nullatenus deuiare, ſed reſidere potius in monaſterijs, & ad profectum meliorem orationibus vacare, & conſona paternis mandatis ſemper efficere, nullamq. turbam omnino miſcere. Sed neq. his quæ ad perditionem animarum a prauis doctoribus proferuntur incaute conſentientes, ab Orthodoxa fide & Dei vos ſeparetis Eccleſijs.

XLIV.

Collectas vero canonibus contrarias nequaquam facere præſumatis, ſcientes ea quæ dudũ ſancita ſunt a diuæ memoriæ priorum temporum Principibus, qui ſanctam Catholicamq. religionem roborantes, maximis ſupplicijs extraneas collectas præſumentes facere, ſubdi ſanxerunt: Nos aũt priorum vos pœnitentiam habere credentes, clementiam nullatenus denegauimus, multis vtiq. precibus vtente ſanctiſſimo Iuuenale, per quas nos exorauit, hæc ad vos ſcripta tranſmitti. Agnoſcentes autem diuerſorum precibus, quia a militibus cuſtodire iuſſis Aeliorum ciuitatem multitu B dine caballorum atq. virorum veſtra monaſteria conturbantur: etiam in hoc indignati per Dorotheum virum ſpectabilem Comitem ab hac eum moleſtia liberare ſanciuimus: licet nec antea iniuriam fieri monaſteriis, aut veſtra refugia ſuſtinere præcepetimus anguſtias.] hactenus litteræ indulgentiæ Marciani Imperatoris ad monachos Palæſtinæ, ad quos eiuſdem argumenti alias dedit ſancta Pulcheria Auguſta, quarum eſt exordium: Preces equidem, quas ad noſtras direxiſtis pietatem, &c.] At ne ſic quidem obdurata eorumdem impiorum monachorum corda emollita ſunt: nã quouſq. in ea regione Theodoſius ille ſceleſtiſſimus manſit, iidẽ in omnia mala cum illo conſpirauere. Laborauit quoq. in his ſedandis turbis Romanus Pontifex Leo, vt ex litteris anno ſequenti datis ad Eudociã Auguſtam in Palæſtina degentẽ apparet: dicemus de his opportunius ſuo loco.

Benignitas Marciani erga prauos monachos.

Ipſe autem Marcianus Auguſtus hoc anno rurſum res actas in Synodo Chalcedonẽſi ſuis muniuit edictis, & quæ eiſdem contraria eſſent deleuit; atq. primum aboleri præcepit quæ contra ſanctæ memoriæ Flauianum Conſtantinopolitanum Epiſcopum fuiſſent Theodoſij lege ſtatuta; item que ſtabilita eſſe voluit quæ de eodem ſancto Flauiano in Concilio Chalcedonenſi decreta eſſent, ita reſcribens ad Palladium Præfectum Prætorio Orientis [a]:

a Extat apud Conc. Chalced. Act. 3.

XLV.

C Gloria nunquam glorioſa morte perimitur: nec pereunt cum morientib. virtutes: immo obitu etiam exiſtimatio augetur bonorum, quia omnis aduerſus mortuos euaneſcit inuidia. Inde tanto ſtudio ac præconio maiorum facta laudamus: inde optimorum maxima cum veneratione memoria celebratur: inde magnorum animi virorum exitus appetiuere vere glorioſos; quia compertum erat eos ſolummodo perpetuo mori, quorum de vita ac morte taceretur. Id ita eſſe etiam præſenti in tempore diuinum oſtendit, humanumque iudicium. Cum enim falſa inuidia & improbe concinnata calumnia religioſæ ac venerabilis memoriæ Flauianus huius almæ vrbis Epiſcopus Epiſcopatu fuiſſet expulſus, (quamuis hoc fuerit plenius retinere ſacerdotium, fidem quam acceperat conſeruare: is enim ſolus eſt, qui eſſe meretur, Epiſcopus) tamen ita eius reliquias & expetijt hæc ſacratiſſima ciuitas & recepit, vt beatior omni viuente videretur: vt exitus ille qui putabatur acerbus, optandus credatur fuiſſe, quo illam immortalem mercatus eſt laudem: ſecutumque eſt illud quod meritis eius Diuinitas præſtitit, vt venerabilis Synodus innumerabilium pene ſacerdotum Chalcedone conueniret: quæ dudum fidẽ diligenter inquirit, auctoritate beatiſſimi Leonis Epiſcopi æternæ vrbis Romæ, & religionis fundamenta conſtituit ſanctæ ciuitati, & Flauiano D palmã mortis tribuit glorioſæ. Quæ poſt hæc ſequũtur, relata ẽt habentur in Iuſtinianeũ Codicẽ[b]:

Sanctio Imp. de abolenda lege Theodoſii contra Flauianum.

b l. quoniam. C. de Epiſc. & cler.

XLVI.

Ergo quoniam venerabilis recordationis Flauianus tanto ac tali decoratus eſt teſtimonio, vt Eutyches, qui contra ſenſerat, cum ſceleratis dictis ſuis ab omnibus vno ore damnaretur: aboleatur illa conſtitutio * *Theodoſii*, quæ ſubreptione ſceleratorum poſt obitum ſanctæ memoriæ Flauiani aduerſus eum lata cognoſcitur: ceſſetq. in totum, cuius initium fuit iniquum, & iniuſta ſentẽtia. Nihil obſtet quoque Euſebio *Dorilæi* & Theodoreto *Cyri* religioſis Epiſcopis, qui eadem lege continentur: quoniam non poſſunt ſacerdotes conſtitutione damnari, quos Synodicum ornat ſuper conſeruanda religione decretum. Expulſa * itaque illa ſanctione, retineat vitæ, gloriæq. Flauianus, quam meretur, perpetuam laudem, ceteris conſtantiæ erga fidem futurus exemplum. Illuſtris igitur & magnifica auctoritas tua hanc ſaluberrimam legem, edictis propoſitis, ad omnium notitiam faciat peruenire. Datum Conſtantinopoli, pridie Nonas ..... Sporatio viro clariſſimo & qui fuerit nunciatus Conſſ.]

* ille a conſtitutione

Euſebius & Theodoret. lege Imp. defenduntur ab illata calumnia.

* expuncta

XLVII.

Menſe vero Iulii idem Marcianus aduerſus eoſdem Eutychianos promulgauit edictum, quos & diuerſis pœnis exagitauit: eſt eius initium [c]: Amplæ omnipotenti Deo referendæ ſunt gratiæ, E &c.] Poſt nonnulla autem, quæ demum aduerſus eos decreuerit, ita habet: Verum quoniam Principalis prouidentiæ eſt, omne malum inter initia opprimere, & ſerpentem morbum legum medicina reſecare: Hac lege decernimus, eos qui Eutychetis decipiuntur errore, ad exemplum Apollinariorum, quos Eutyches ſecutus eſt, quoſq. venerabiles patrum regulæ, id eſt, Eccleſiaſtici canones, & Principum diuerſorum ſacratiſſima ſcita condemnant: nullum Epiſcopum, nullum habere * presbyterum, nullos habere vel appellare clericos; ipſumq. Eutychetem nomine presbyteri (quo & indignus & ſpoliatus eſt) in totum carere. Si qui autem contra definita noſtra, Epiſcopos, presbyteros, ceteroſq. clericos auſi fuerint creare, tam factos, quam facientes, vel præſumentes ſibi clericorum gradum, bonorum amiſſione perculſos, exilio perpetuo præcipimus contineri. Coeũdi, vel colligendi, vel congregandi monachos, vel ædificandi monaſteria, nullam eos iubemus habere licentiam; locaq. ipſa, in quæ conuenire aliquando tentauerunt, confiſcari, ſi tamen domino loci ſciente conuenerint: Quod ſi ignaro actore; conductorem loci fuſtibus cæſum, deportationem ſubire cenſemus.

c Extat apud Conc. Chalced. Act. 3.

* creare

Pœnæ recens ſancitę cõtra Eutychianos.

XLVIII. Ipſos præterea nihil ex teſtamento cuiuſquam capere, nihil eis qui eiuſdem erroris ſunt re- A
linquere teſtamento. Ad nullam eos patimur aſpirare militiam, niſi forte ad cohortaliciam vel li-
mitaneam. Si quis etiam extra prædictam militiam inuentus fuerit militare, vel quia ignorabatur
eius in religione peruerſitas, vel quia poſt adeptum cingulum ad hunc deuenerit errorem: ſolutus
militia, infidelitatis ſuæ fructum hunc habeat, vt optimorum hominum & Palatij cõmunione pri-
uetur: nec alibi quam in quo natus eſt vico vel ciuitate verſetur. Quod ſi qui eorum in hac alma vr
be (quod credi nefas eſt) geniti ſunt: tam hac ciuitate venerabili, quam ſacratiſſimo Comitatu, &
omni excludantur metropolitana ciuitate. Et hæc quidem generaliter circa omnes conſtituimus,
qui tali labe polluti ſunt, vel polluentur. Eos autem qui antehac clerici Orthodoxorum fidei & mo
nachi, qui quondam Eutychetis habitauere diuerſorium (neq. enim monaſterium dicendum eſt,
quod religionis habuit inimicos) qui ad hoc vſq. inſaniæ proceſſerũt, vt relicto venerabilis religio
nis cultu, & Synodi decreto, quod totius pene Orbis Chalcedone coadunati decreuere ſacerdotes,
infauſtam Eutychetis ſequerentur aſſertionem: quia vera luce deſerta, tenebras eligendas eſſe cre
diderunt: omnibus pœnis, quæ vel in hac vel præcedentibus legibus aduerſus hæreticos definitæ
ſunt, iubemus teneri: immo extra Romanum expelli ſolum, ſicut præcedentes religioſiſſimæ cõſti B
tutiones de Manichæis conſtituere; ne eorum venenatis fraudibus, ſceleratiſq. commentis innocẽ
tum & infirmorum animi decipiantur.

XLIX. *Aduerſus ſcripta & eos qui docent vel diſcunt hæreſim.* Comperimus præterea, quædam eos in cõtumeliam religionis & inuidiam venerabilis Syno
dicæ definitionis fuiſſe mentitos, conſcriptiſq. libris & chartarum tomis plura finxiſſe, quæ eorum
inſaniam aduerſus veram fidem aperte ſignarent; Atq. ideo præcipimus, vbicumq. huiuſmodi ſcri
pta reperta fuerint, ignibus concremari. Eos vero qui vel ſcripſerint, vel alijs legenda tradiderint
docendi ſtudio, vel diſcendi: cenſemus deportatione puniri. Docendi etenim hanc infauſtam hæ-
reſim (ſicut pridem edictis ſerenitatis noſtræ continetur) omnibus adimimus facultatem: quia vl
timo ſupplicio coercebitur, qui illicita docere tentauerit. Eos vero qui diſcendi ſtudio audierint
ſcelerata diſſerentem, decem librarum auri mulcta compeſcimus: ita enim materia ſubtrahetur er
roris, ſi peccatorum & doctor defuerit & auditor, Palladi parens cariſſime. Illuſtris itaq. & magni
fica auctoritas tua, edictis propoſitis, omnibus faciat nota quæ iuſſimus: Cognoſcentibus Modera
toribus prouinciarum, eorumq. Officijs, Defenſoribus etiam ciuitatum: quod ſi ea quæ mera* fide
& ſancto propoſito cuſtodienda cenſuimus, aut neglexerint, aut permiſerint temerari, denarum li C
brarum auri mulcta perculſi, vt religionis legumq. proditores etiã exiſtimatione laborabũt. Dat.
decimoquinto Kal. Auguſti, Conſtantinopoli, Sporatio & qui fuerit nunciatus Conſſ.] hæc ſunt q̃
ſpectant ad ea quæ legibus Marciani Imperatoris aduerſus hæreſim Eutychianam fuere hoc anno
ſtatuta. Inuiſamus iam res in Occidente geſtas ab ipſo Valentiniano Imperatore.

* vera

L. *Forum Eccleſiaſticum demptum a Valentin.* Hoc quidem anno, decimoſeptimo Kalendas Maij, Valentinianus Imperator indignam plane
Chriſtiano Principe edidit ſanctionem [a], qua abſtulit iudiciale Epiſcoporum tribunal: ius enim
dicere eos vetuit, niſi partes ex conſenſu apud aliquem Epiſcoporum ſponte agere delegiſſent; nul
lamq. voluit eſſe clericis fori exceptionem, omne adimens iudicium Eccleſiaſticum, niſi in his quę
ad religionem pertinent iudicandis. Sed & vetuit, curiales clericos ordinari, vel monachos fieri, ſi
militer & originarios inquilinos, colonos, & ſeruos. Hæc quidem Valentinianus turpiter Romæ p
mulgat: ſed quam inique & impie, lata a ſucceſſore Maioriano his contraria ſanctio demonſtrauit.
At putaſne, lector, iſta adeo impia & temeraria abſq. vltione a Deo præterita? Conſidera (dicam
cum Iob [b]) ſemitas Thema, & itinera Saba, & expecta pauliſper.

a Nouel. Valentin. tit. 12. de Epiſc. iudic. 10.

b Iob. 6.

LI. *Aquileia ab Attila diruta.* Quam autem male conſulatur Imperio, dum in Eccleſiarum iura inſurgunt Imperatores, plu D
ribus ſæpe ſuperius eſt demonſtratum, & nunc grauiori danno id ipſum Imperatorem contigit ex
periri. Hoc namq. anno (vt habent Marcellinus & Caſſiodorus in Chronico & alij omnes) Atti-
la, qui anno ſuperiori maxima iactura ſuorum in Galliis ab Aetio & Gothis victus fuerat, ex pecca
tis Imperatoris ipſe, Flagellum Dei dictus, viribus auctus, Aquileiam nobiliſſimam Italiæ vrbem,
alteram Romam antiquitus dictam, & alias nobiliſſimas ciuitates expugnat & diruit, perditurus
& ipſam vrbem Romam vna cum Imperio, niſi ille cuius Valentinianus depreſſerat auctoritatem,
diuina fultus potentia obuiaſſet. indiguit infelix Auguſtus Papæ præſidio, cuius humiliauerat po-
teſtatem: vt plane euenerit, quod mox in Iob recitata ſententia ſubditur: Cõfuſi ſunt, quia ſperaui:
venerunt quoq. vſq. ad me, & pudore cooperti ſunt.] Intelligis ex ijſdem, quando polleat, vigeatq.
flagellũ Dei, quo erat nomine Attila nũcupatus; quando videlicet Principes in ſancta delinquũt.
At vtinam caua tantum de his extarent exempla, & non recentia videremus, addi quotidie hoſtib.
robur, cum iura violantur Eccleſiæ: ſicuti hoc anno accidiſſe vidimus Valentiniano, cui poſt latũ
impium edictũ nulla ceſſere proſpera, ſed aduerſa, cunctaq. in deterius ſunt prolapſa, atq. penitus
labefactata, ipſeq. demum miſerando interitu periit: contra vero propter peccatum admiſſum, red E
ditæ ſunt vires Attilæ, licet victo antea & profligato; & Genſerico ad cladem vrbis, captiuitatemq.
regiarum feminarum, aperta eſt, Deo vltore, via.

LII. Hæc vero de Attila quomodo ſe habuerint, qui ex Theophane & alijs antiquam collegit hiſto
riam, quæ Pauli Diaconi eſſe perperam fertur, his verbis habet [c]: Attila continuo reſumpta fidu-
cia cruentus Italiam petit, Aquileiam captam funditus eradit, Ticinumque Mediolanum regias
vrbes excidit.]

c Paul. Diacon. M[illegible] 15.

Quid autem Mediolano potitus, illic egerit, accipe ex Suida, qui ait: Attila cum Mediolanũ vr
bem populoſam perueniſſet, & Romanorum Imperatores in aureis ſolijs ſedentes, Scythas vero
ad eorum pedes depictos vidiſſet: ſe in ſolio ſedentem, Romanorum vero Imperatores ſaccos ſu-
per humeros ferentes, & ante pedes ſuos aurum effundentes pingi iuſſit.] hæc Suidas. Vidiſti tu-
morem Hunnicum & barbaricam arrogantiam? vnde magis intelligas, haud humanarum fuiſſe
virium, adeo ferociſſimum atq. ſuperbiſſimum Scytham reddere manſuetum. ſane quidem. Deus

enim,

A enim,qui [a] ſæuienti mari clauſtra poſuit atque vectes, ipſe coercuit nullo negotio mentem magnam,ſpirituſque vehementes cohibuit. Sed quomodo id præſtiterit,ipſe qui ſuperius narrare pergit auctor: — a Iob.38.

LIII.

Inde(inquit)vaſtatis circumcirca locis,cum Romã quoque pararet irrumpere: Leo Magnus Papa miſſu ad eum Valentiniani Imperatoris acceſſit:eumq.adeo mitem reddidit,vt illico promiſſa pace firmiſſima,vltra Danubium non rediturus abierit.] hæc ibi. Teſtis eſt etiam Caſſiodorus [b], ſequeſtre S.Leone Papa Attilam pacem conceſſiſſe Romanis.Porro cum ſancto Leone profectos eſſe aliquot nobilium Romanorum,idem ſcribit Caſſiodorus,dum agit de patre ſuo vna cum Carpilione ad Attilam legatione fungente,his verbis [c]:Ad Attilam igitur armorum potentem cum ſupradicti filio Carpilione legationis eſt officio non irrite deſtinatus:Vidit intrepidus,quem timebat Imperiũ:facies illas terribiles & minaces fretus auctoritate deſpexit : nec dubitauit eius altercationibus obuiare,qui furore neſcio quo raptatus*,mundi dominatum videbatur expetere. Inuenit Regem ſuperbum,ſed reliquit pacatum, & calumnioſas eius altercationes tanta virtute deſtruxit,vt voluiſſet gratiam quærere,cui expediebat pacem cum regno ditiſſimo nõ habere. Eri-

B gebat conſtantia ſua partes timentes:nec imbecilles ſunt crediti,qui legatis talibus videbãtur armati.Pacem retulit deſperatam.Cuius legatio quid perfecerit,datur intelligi,quæ tantum eſt gratulanter excepta,quantum & videbatur optata.]hæc Caſſiodorus,dum hæc agit,vt ſuos commendet maiores:verum liberiori affectu ſcribens Chronicon,iſtud ipſum tribuit ſancto Leoni. Sed & in epiſtola Orientalium Epiſcoporum ad Symmachum Papam,cum vocarent eum in Orientem, eiuſdem ſancti Leonis legationis mentio habetur his verbis [d]: Feſtina(inquiunt)noli tardare ad Oriẽtis auxiliũ,magis autem ad maiores partes habitabilis mundi:quia non tantum pro centum viginti millibus illis in magna quandoque conſtitutis ciuitate Niniue [e], ſed a multo plurimis ſpera expectari tuam poſt Deum medicinam.Si enim qui præceſſit beatitudinem tuam inter ſanctos conſtitutus Leo Archiepiſcopus ad Attilam tunc erronem barbarum per ſe currere non duxit indignum,vt captiuitatem corrigeret corporalem,nec tantum Chriſtianorum ſed Iudæorum(vt credibile eſt)atque Paganorum;quanto magis feſtinare,ad tuam attinet ſanctitatem?&c.]

b Caſſiodor. in Chron hoc ann.
c Caſſiodo.Var. lib.1.epiſt.4.
Legatio patris Caſſiodori.
* raptus
d Extat inter ep. Symmachi tom. 1 epi.Rom. Põt.
e Ion.4.

LIV.
Grande miraculum in Attilæ repreſſione.

Grande plane miraculum,vt inundantem,& rapido curſu abſque impedimento fluentem, cũctaq.obuiantia ſibi ſternentem atque vaſtantem barbarorum torrentem Summus Dei Sacerdos

C retro conuertẽs,alueo ſicco relicto,vnde fluxerat,velociori fecerit fluxu recurrere. Sed vnde tanta Leoni,vt vincentem vinceret Attilam,& abſque armis conditiones pacis quas obtulit,veluti victũ accipere atque ſeruare coegerit,& iam ſe inferentem victricibus armis in Vrbem, concito gradu ad propria remeare compulerit?Ille,inquam,qui ab Aetio & Gothis victus,ceſſit ad tempus,vt vehementiori iterum irrumperet impetu;tanta iam fretus potentia victor,quomodo a Leone cogitur furens barbarus & relinquere Italiam,& vltra montes ad Iſtrum nõ amplius rediturus abire? Senſit cito,quod tardius Antiochus [f] impius experimento confeſſus eſt, æquum eſſe hominem ſubditum eſſe Deo,nec mortalem paria cum Deo ſentire.Sed & vnde immaniſſimo Regi tanta de Deo ſcientia,vt putauerit obuianti ſacro Antiſtiti eſſe cedendum? Dicam quæ produnt Romanæ Eccleſiæ vetera monumẽta,in eccleſijs publice legi & annis ſingulis repeti cõſueta,q̃ ſic ſe habent:

f 2.Mach.9.

LV.
A S.Leone coercitus Attila.

Cum Romam ardenti furore Attila raperetur,iamq.copias vbi Mincius in Padũ influit, traijcere pararet:occurrit ei Pontifex Leo malorum Italiæ impendentium miſericordia motus:cuius diuina eloquentia perſuaſum eſt Attilæ,vt regrederetur.Qui interrogatus a ſuis, cur præter conſuetudinem inflexus eſſet,atque tam humiliter Romani Pontificis imperata faceret? Reſpondit,

D & confeſſus quod verum eſſet;nimirum ſe vidiſſe Leone loquente,aſtantem alium quemdam habitu ſacerdotali decorum,quid diuinum præſeferentem,minantemq.mortem, niſi Leonis Papæ iuſſa capeſſeret.]Alij textus habẽt,duos viros apparuiſſe,alterum a dexteris,a ſiniſtris vero alterum, quorum viſione perterrito, nihil ſibi præterea fuiſſe reliquum,quam quod minaci vultu numen exigeret,ipſe homo quam cito perſolueret;quod non eſſet mortalium facultatis Diuinitati reſiſtere,vel in ſuperos bellum inferre.Teſtabantur quidem ipſum vera fateri interrupta pauore atque conciſa tremore verba;trucis atque exorabilis vultus pallor,& robuſti audaciſq.animi improuiſa deiectio,atque totius ſimul corporis conſternatio.Ceterum non de duobus Apoſtolis,ſed de vno tantum,Petro videlicet,qui viſus ſit Attilę,teſtatur Paulus diaconus in hiſtoria rerum Romanarũ quam poſuit appendicem ad Eutropium, in qua eamdem, eodemq. modo narrat rei tunc geſtæ ſeriem.

LVI.
g Pſal.65.

Conſideraſti ne,lector,quam [g] terribilis ſit Deus in conſilijs ſuis ſuper filios hominum? Eo tempore,quo Valentinianus Auguſtus Eccleſiaſticum tribunal deprimit; tunc Deus illum comprimit,atque ſuper Reges Pontificem Romanum exaltat:Et ne quid minus habere videretur no-

E uæ legis Summus Sacerdos a veteris Teſtamenti Propheta,ad quem Dominus [h], Ecce conſtitui te ſuper Gentes & regna:]dat ei vt barbarum atque trucem Regem coerceat,parereq.cogat,& Valentinianum Imperatorem labantem confirmet in eo de quo periclitabatur Imperio, qui nuper ab eo fuerat e tribunali depoſitus.Ita plane qui nutu cuncta gubernat,hunc [i] humilians & hũc exaltans,ſacra ſemper voluit præſtare profanis.

h Hierem.1.
Fruſtra Reges inſurgere in Eccleſiam.
i Pſal.7[illegible]

LVII.
Ethnicorũ mira ingratitudo

At quid ad hæc tanta Gentiles,qui adhuc Romæ reliqui erant ? Ne id Deo Chriſtianorum ferrent acceptum, aſtrorum potentia & fati neceſſitate,ne in Vrbem irrueret Attila, factum eſſe iactabant.Porro hæc omnia refellẽs,beneficio Apoſtolorum fuiſſe Vrbi tanta bona conceſſa idem ſanctus Leo pro concione exprobrat ingrato populo anniuerſaria die huius accepti a Deo beneficij ludis occupato Circenſibus,cum huiuſmodi ad populum perbreuem habuit concionem [k]:

k Leo ſerm. in Octaua Apoſtol.

LVIII.

Religioſam deuotionem,dilectiſſimi,qua ob diem caſtigationis & liberationis noſtræ cũctus Fidelium populus ad agendas Deo gratias,confluebat,pene ab omnibus proxime fuiſſe neglectã, ipſa paucorum qui adfuere raritas demonſtrauit,& cordi meo multum triſtitię intulit,& plurimũ

Leonis Pap. redargutio ad ingratum populum.
a Hierem 3.

timoris ineuſſit, Magnũ enim periculum eſt, eſſe homines ingratos Deo, & per obliuionem bene- A
ficiorũ eius, nec de correctione cõpungi, nec de remiſſione lętari. Vereor igitur, dilectiſſimi, ne vox
illa Prophetica tales increpaſſe videatur, quæ dicit [a]: Flagellaſti eos, & oon doluerunt: caſtigaſti
eos, & noluerunt accipere diſciplinã. Quæ enim in eis correctio oſtenditur, in quib. tanta auerſio re
peritur? Pudet dicere, ſed neceſſe eſt non tacere: Plus impenditur dæmonijs, quã Apoſtolis; & maio
rem obtinent inſana ſpectacula frequentiã, quam beata Martyria. Quis hanc Vrbẽ reformauit ſa-
luti? Quis a captiuitate eruit? Quis a cæde defendit? ludus Circenſium, an cura Sanctorũ? Quotum
vtique precibus diuinæ cenſuræ flexa ſententia eſt, vt qni merebamur iram, ſeruaremur ad veniã.

LIX.
b Luc. 17.

Tangat, obſecro, dilectiſſimi, cor veſtrum illa ſententia Saluatoris [b], qui cum decem leproſos
miſericordiæ virtute mundaſſet, vnum tantum dixit ex eis ad agendas gratias reuertiſſe; ſignifi-
cans videlicet de ingratis, quod huic pietatis officio, etiam ſi corporis aſſecuti ſunt ſanitatem, non
tamen ſine animi impietate defuerunt. Ne ergo iſta ingratorum oota etiam vobis, dilectiſſimi, poſ
ſit adſcribi: reuertimini ad Dominum, intelligentes mirabilia, quæ in nobis dignatus eſt operari:
& liberationem nnſtrã, noo ſicut opinantur impij, ſtellarum effectibus, ſed ineffabili omnipotentis
Dei miſericordiæ deputantes, qui corda furentium barbarorũ mitigare dignatus eſt; ad tanti vos B
beneficij memoriam toto fidei vigore conferte. Grauis negligentia maiore ſatisfactione curanda

** parentis*

eſt. Ad emendationem nnſtram vtimur lenitate parcentis *: vt beatus Petrus, & omnes ſancti, qui
nobis in multis tribulationibus adfuerunt, obſecrationes ooſtras pro vobis apud miſericordem
Deum iuuare dignentur, per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.] ita ſanctus Leo; & quidem pro
phetice, quod debetur ingratis, eſt comminatus ſupplicium. Etenim qui tantum Dei donũ non (vt
par erat) iugi gratiarum actione ſunt proſecuti, denuo tradi barbaris meruerunt, nempe Vuanda-
lis: haud enim ſero vindicta prodijt, nimirum poſt biennium, vt ſuo loco dicturi ſumus.

LX.
c Euagr. lib. 2. c. 17.
Venetiarũ ciuitatis origo.

Deſiderantur res ab Attila geſtæ fuſius ſcriptæ a Priſco Rhetore hujus tẽporis nobili ſcripto-
re, vt teſtatur Euagrius [c]. Addunt alij, precibus ſancti Geminiani Epiſcopi Mutinam ab Attila
liberatam. Referunt & Rauennam, Ioannis Præſulis, qui Neoni ſucceſſit, orationibus tantum eua
ſiſſe periculum. Tradunt pariter, ex hac inuaſione Attilæ, Venetiæ prouinciæ occaſionem manaſſe,
vt Veneti in inſulas tranſmigrarint, atq. Patauini occupauerint Riuum altum; ijdemq. neceſſitate
primum impellente, poſtea vero & ratione ſuadente, ad euitaudos frequentes barbarorum incur-
ſus ibi habitare delegerint: vt panlatim creſcentibus ædificijs, ampliſſimæ Venetiarum ciuita- C
tis condendæ ex ea infelicitate feliciſſima iacta fuerint fundamenta: vt diuino plane nutu accide-
rit, ne Italia relinqueretur ſine Republica; quæ olim florentiſſima, dominantium vi oppreſſa, iam
cum imperio collabente, prorſus videretur extincta.

LXI.
Aquileia habitari iterum cæpta.
d Leo epiſt. 79.

Quod vero ad Aquileię excidium pertinet: quomodo acciderit, vt vrbs munitiſſima a tyrannis
ſæpe obſeſſa, numquam vero capta, ab Attila fuerit expugnata: qui hæc cupit, veteres hiſtoricos cõ
ſulat: quibus tamen in eo aſſentiri minime poſſumus dicentibus ab hoſte direptam, incenſam, ac
funditus euerſam, adeo vt diu habitari deſierit. Etenim fugatos habitatores, vel captos ab hoſti-
bus poſtlimino rediſſe, ſatis certo intelligi poteſt ex epiſtola ſancti Leonis Romani Pontificis da-
ta ad Niceam [d], alias Nicetam Aquileienſem Epiſcopum, poſt annos ſex, nimirum Domini an-
no quadringenteſimo quinquageſimooctauo ſub Conſulatu Maioriani: qua ad eiuſdẽ Epiſcopi cõ
ſultationes reſpondit, nimirũ quid agendũ de feminis illis Aquileienſib. q. captis viris, alijs nupſiſ
ſent: nũ illis e captiuitate regreſſis, eiſdẽ reddendæ eſſent? In quib. Aquileienſium mulierũ nõnihil

e Sabel. Ennead. 8. lib. 9.

impudicitia ſugillatur; q tamen ab alijs [e], qui hæc minime perſpecta habuere, legi plurimũ com-
mendari. Quod vero ad eamdẽ epiſtnlã ſpectat; Nonatores, ijdemq. calumniatores, in ea velut in D
ſcirpo nodũ quærentes, ſanctum Leonẽ carpunt, quẽ volunt dixiſſe, nõ peccare mulierẽ, ſi nupſerit
alteri viro, quando exiſtimet primum virum adhuc eſſe ſuperſtitem. At non hæc quidẽ tantus Pon
fex tradit; ſed de ea tantum muliere loquitur, quæ nubit alteri, dum putat virum eſſe defunctum.
ſunt hæc verba S. Leonis: Nec tamen culpabilis iudicetur & tamquam alieni iuris peruaſor, qui p
ſonam eius mariti, qui iam non eſſe æſtimabatur, aſſumpſit.] Cum vero idem S. Leo viuentium ad
huc virorum inſolubile omnino velit eſſe coniugium, eo tantum caſu inculpabile eſſe ſubdit, quod
mortis neceſſitas præſtitiſſet, nimirum cum mulier nupſit putans virum ſuum eſſe defunctum. Ad
hoc namq. caput, cum creditum eſt virum eſſe defunctum, ſe reſpondere, ipſo ferme exordio epi-
ſtolæ idem Pontifex profitetur. Reuerſis vero viris, quæ eis ſe iungunt cum laudet, renuentes ana-
themate damnat. Agitur præterea in eadem epiſtola de illis Aquileienſibus, qui cibos immolati-
tios timore compulſi, vel vrgente fame, ſponte comediſſent, necnõ de illis qui metu coacti fuerint
iterum baptizari. ex quibus intelligere poſſumus, Hunnorum exercitum non ex Paganis tantum,
ſed & ex Arianis barbaris fuiſſe conflatum, qui captiuos more ſuo rebaptizabant.

LXII.
f Leo epiſt. 91.
Mos vetus in cõſulẽdo Rom. Pontif.
g Vict. de perſe cut. Vuandal. li. 1.

Hoc item anno, dum hæc agerentur, conſultus S. Leo a Theodoro Foroiulienſi Epiſcopo de pę E
nitentia his qui in extremo laborarent impertienda, reſcripſit [f] ad eumdem quarto Idus Iunij: in
cuius epiſtolæ exordio, quid conſuetudinis eſſet Eccleſiæ docet, nimirum Epiſcopos primo conſu
lere debere ſuos Metropolitanos; quos ſi eadem contingeret ignorare, tunc demum conſulendum
eſſe Summum Pontificem, ſicq. abſque conſultis ante Primatibus nihil debere Epiſcopos illis ſub-
iectos inquirere. ſatisfaciens tamen ipſius petitioni, decretalem ſcripſit epiſtolam de non neganda
quibuslibet pœnitentia in exitu vitæ petentibus.

LXIII.
Deogratias Epiſcopus Carthaginẽſis creatur.

Quod reliquum eſt huius anni (quantum ex Victore [g] Vticenſi colligitur) Carthaginenſis Ec
cleſia, quæ diu, nempe a tempore captæ ciuitatis, annis videlicet tredecim, abſq. Epiſcopo fuerat,
agente Valentiniano apud Genſericum, accepit facultatem creandi Epiſcopum, creatuſq. eſt Deo
gratias ita nominatus Epiſcopus, vir plane ſanctiſſimus: quem cum ſediſſe Victor dicat tãtum an-
nis tribus, defunctumq. eſſe cum captiui ab vrbe Roma delati ſunt in Africam; plane dicere opus
eſt hoc anno ipſum fuiſſe Eccleſiæ Carthaginenſi præfectum. Qualis autem quantuſq. fuerit ho-
mo iſte,

A mo iſte, paucis his declarat Victor, cum ait: Huius ſi nitatur quiſquam, quæ per illum Dominus fecerit, paulatim excurrere; ante incipient verba deficere, quam ille aliquid valeat explicate.] hæc Victor: ſed de eo pluribus ſuo loco.

IESV CHRISTI ANNVS 453.	LEONIS PAP. ANNVS 14.	VALENTIN. 29. MARCIANI 4. IMPP.

QVadringenteſimus quinquageſimustertius Chriſti annus Conſulatu Opilionis & Vincomali redditus Faſtis legitur: quo nequitia Anatolij Conſtantinopolitani Epiſcopi rurſus perturbatur Eccleſia. Sane quidem exemplum docuit, cum hæreticis nonniſi graui Eccleſiæ damno vt plurimum indulgentius agi: Iſte enim (vt dictum eſt) Eutychianus hæreticus, Dioſcori Alexandrini olim Epiſcopi Apocriſarius Conſtantinopoli, in locum viuentis S. Flauiani ab eodem im- I. *Anatolius detegit occultatum venenũ.*
B pio Dioſcoro in Epheſino conuenticulo ſubrogatus fuit Conſtantinopolitanus Epiſcopus; cuius ordinatio, nulla licet, vt validaretur auctoritate Leonis Romani Pontificis, Marcianus Imp. pacis ſtudio procurauit, dum ipſe Anatolius ſeſe Catholicæ fidei profeſſione Catholicum eſſe docuit: vnde factum eſt vt ipſe Romanus Pontifex bono pacis indulſerit vt Conſtantinopoli idem Anatolius ſederet Epiſcopus. Qui poſt Epiſcopalem thronũ adeptum dolo malo (vt vidimus) arrogauit etiam ſibi primatum ſuper Eccleſiam Alexandrinam & Antiochenam. ſed cum reſiſtere & aduerſari ſibi eumdem S. Leonem Papam audiſſet; mouit inſtar Iudæ [a] aduerſus eum calcaneum ſuũ, a Ioan. 16.
proditorie in ipſum agens, ſicuti ſuperius demonſtratum eſt. Sed & vbi accepiſſet litteris S. Leonis *Anatolius q̃ꝫ*
anno ſuperiori ad ſe datis iuſtam de inuaſo primatu obiurgationem; tantum abfuit vt mitior & re *in S. Leonem*
miſſior redderetur, vt maiori faſtu & arrogantia in eumdem ſanctum Pontificem inſiliret, non qui *Pontificem.*
dem palam ad eum reſcribens defenſionem, vel excuſationem aliquam: ſed vafre in primis occultans litteras Pontificis ad ſe ſcriptas, cœpit primo ſuſurros, inde rumores in vulgus (vt dictum eſt) ſpargere de ſanctiſſimo Papa, ipſum reſpuiſſe Synodum Chalcedonẽſem; ſed & grauiori calumnia addidit ipſum quærere occulta via deprimere defenſores fidei Orthodoxæ, & ſuſpectos hæreſis ex
C altare. Ad hæc etiam illud adiecit, vt Archidiaconum Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ, quẽ ſciret eſſe Romani Põtificis ſtudioſum, e gradu deponeret ſub prætextu maioris honoris, & in locum eius ſubrogaret Andream, qui tamquam hæreticus antea eiectus fuerat: hic ille namq. fuit omnium nequiſſimus S. Flauiani calumniator. Adiecit inſuper perſequi omnes qui a Flauiano fuerant ordinati; contra vero fauere & in Eccleſiæ honores prouehere illos qui Eutychianæ hæreſis fuerant infamati: iſta quidem in contumeliam atq. contemptum eius quem aduerſarium patiebatur, Romani Pontificis, Anatolius ab anno ſuperiori machinari non deſtitit.

Hæc aũt omnia cum fidelib. nuncijs S. Leoni ſignificata eſſent, immo (vt docent eiuſdẽ Ponti- II.
ficis litteræ ad Pulcheriã [b]) ipſe Marcianus Romanũ Pontificẽ admonuiſſet, rogaſſetq. vt litteris cõ b Leo epiſt. 60.
firmationẽ fidei Concilij Chalcedonenſis notã faceret: ipſe S. Leo eam in vulgus ſparſam ſtudens datis litteris abolere de non recepto Concilio Chalcedonenſi calumniã, litteras dedit ad eamdem Synodum Chalcedonenſem: non quod adhuc Synodus Chalcedone perduraret; ſed ad Epiſcopos omnes qui ad ipſum Concilium conuenerant, Circularem epiſtolam verbis iſtis conſcripſit [c]: c Leo epiſt. 61.

Leo Epiſcopus ſanctæ Synodo apud Chalcedonem habitæ.

D Omnẽ quidẽ fraternitatẽ veſtrã noſſe non ambigo, definitiones ſanctæ Synodi, q̃ ad confirma- III.
tionẽ fidei in Chalcedonenſi ciuitate celebrata eſt, toto corde me fuiſſe cõplexũ: quia nulla ſinebat *Epiſ. S. Leonis*
ratio, vt qui vnitatẽ Catholicæ fidei dolebã ab hæreticis fuiſſe turbatã, non exultauer in integrum *de Cõcilij Chal*
rediſſe gauderem. Hoc aũt non ſolum ex ipſo beatiſſimæ conſenſionis affectu, ſed etiã ex epiſtolis *cedon. appro-*
meis, quas poſt reditũ meorum, ad Conſtantinopolitanæ vrbis Antiſtitẽ dedi, potuiſſetis agnoſce- *batione.*
re, ſi vobis reſpõſionẽ ſedis Apoſtolicæ manifeſtare voluiſſet. Ne ergo per malignos interpretes dubitabile videatur, verum quæ in Synodo Chalcedonenſi per vnanimitatem veſtram de fide ſtatuta ſunt, approbem: hæc ad omnes fratres & Coepiſcopos noſtros, qui prædicto Concilio interfuerũt, ſcripta direxi: quæ glorioſiſſimus & clementiſſimus Princeps (ſicut popoſci) in notitiam veſtram mittere pro Catholicæ fidei amore dignabitur: vt & fraterna vniuerſitas & omnium Fidelium corda cognoſcant, me non ſolum per fratres, qui vicem meam executi ſunt, ſed etiam per approbatio
nem Geſtorum Synodalium propriã vobiſcum iniſſe ſententiam, in ſola videlicet fidei cauſa (q̃d *Quæ de fide de*
ſæpe dicẽdum eſt) propter quam generale Concilium & ex præcepto Chriſtianorum Principum, *creta ſunt tan*
& ex conſenſu Apoſtolicæ ſedis placuit congregari, dãnatis hæreticis; qui ſi corrigi voluiſſent, nul- *tum probat.*
E la penitus reſideret de vera Domini noſtri Ieſu Chriſti incarnatione dubitatio.

Vnde ſi quis vmquam auſus fuerit vel Neſtorij perfidiam tueri, vel Eutychetis ac Dioſcori im- IV.
pium dogma defendere: a Catholicorum communione reſecetur; nec habeat eius corporis partici
pationem, cuius abnegat veritatem, fratres cariſſimi. De cuſtodiendis quoque ſanctorum Patrum *Vt Nicæni Cõ*
ſtatutis quæ in Synodo Nicæna inuiolabilibus ſunt fixa decretis, obſeruantiam veſtræ ſanctitatis *cil. decreta in*
admoneo, vt iura Eccleſiarum ſicut ab illis trecentis decem & octo Patribus diuinitus inſpiratis *uiolata perm*
ſunt ordinata, permaneant. Nihil alienum improbus ambitus cõcupiſcat, nec per alterius imminu *neant.*
tionem ſuum aliquis quærat augmentum. Quantumlibet enim extortis aſſentationibus ſeſe inſtruat vanitatis elatio, & appetitus ſuos Conciliorum æſtimet nomine roborandos: infirmum atq. irritum erit, quicquid a prædictorum Patrum canonibus diſcreparit: quorum regulis Apoſtolica ſedes quam reuerenter vtatur, ſcriptorum meorum, quibus Conſtantinopolitani Antiſtitis conatus repuli, poterit ſanctitas veſtra lectione cognoſcere; & me, auxiliante Domino noſtro, & Catholicæ fidei & paternarum traditionum eſſe cuſtodem. Data XII. Kalendas Aprilis, Opilione V.C. Conſule.]

Digitized by Google

Conſule.]hęc S. Leo ad Patres, quibus profitetur Chalcedonenſis Concilij nihil pręter illa quæ ad A fidei decretum pertinent ſe recipere.

V.

Extant & ipſæ litteræ, quarum meminit, ad Marcianum Imperatorem datæ, quibus hanc ad Epiſcopos Synodi datam epiſtolam de confirmatione Concilij Chalcedonenſis quod ad fidei decretum ſpectat, voluit omnibus fieri manifeſtam: ſcriptæ autem ſunt hoc anno ſub eodem die & Conſule; eſt earum exordium [a]: Multa mihi in omnibus clementiæ veſtræ litteris, &c.] quib. potiſſimũ queritur de Anatolio, qui Apoſtolicæ ſedis litteras occultaſſet, eo quod illis eius primatus male vſurpatus abrogaretur. Sed & gratulatur eidem Imperatori, quod acquieuerit ijs quæ ipſe S. Leo ſtatuiſſet de non violandis decretis Nicæni Concilij, ac proinde irrita prorſus reddi voluerit quæ in fauorem ſedis Conſtantinopolitanæ Anatolius ab Epiſcopis extorſiſſet: ſunt enim hęc verba Leonis ad Marcianum [b]: Et merito geminatur gaudium meum, cum vobis religioſiſſime placere cognoſco, vt & fides Nicæna ſuam teneat firmitatem, & priuilegia Eccleſiarum illibata permaneant.] Eodem quoq. argumento, eadem itidem die ipſe ſanctus Leo litteras ſcripſit ad S. Pulcheriam [c], quibus palam fecit quæ ab ipſo Marciano Imperatore de Anatolio ſignificata eſſent.

a Leo epiſt. 59. *De Anatolio ad Marcianũ Leo.*

b Leo epiſt. 59.

c Leo epiſt. 60.

VI. De actis Concilij Chalced.

Quod inſuper ad Chalcedonenſe Concilium pertinet; eiuſdem Anatolij fortaſſe factum eſt impoſtura, vt exemplar Actorum eiuſdem Concilij, quod ad Apoſtolicam ſedem Romam perlatum fuit, haud adeo clarum compertum eſſet. B Quamobrem idem ſanctus Leo hoc anno in litteris ad Iulianum Coenſem Epiſcopum datis [d] iuſſit ex originali typo Acta quam fideliſſime ſcribi, atq. in Latinum transferri; cuius ad eum ſcriptæ in fine epiſtolæ iſta ſunt verba: Geſtorum Synodalium, quæ omnibus diebus Concilij in Chalcedonenſi ciuitate confecta ſunt, parum clara propter linguę diuerſitatem apud nos habetur inſtructio: & ideo fraternitati tuæ ſpecialiter iniungo, vt in vnũ codicem vniuerſa facias congregari, in Latinum ſermonem abſolutiſſima interpretatione tranſlata; vt in nulla parte Actionum dubitare poſſimus, neq. vllo modo eſſe poſſit ambiguum, quod ad plenam intelligentiam te fuerit ſtudente perductum.] hæc ad Iulianum hoc anno quinto Idus Martias Leo Papa. Vides, lector, iam ab ipſo exordio promulgati Concilij Chalcedonenſis in illud hoſtem humani generis inſidias parare cœpiſſe.

d Leo epiſt. 56.

VII. Querelę S. Leonis de Aetio Archidiac. depoſito.

e Leo epiſt. 57.

De cauſa autem Aetii Archidiaconi ab ipſo (vt dictum eſt) Anatolio e gradu amoto, ſubſtituto in eius locum Andrea Eutychiano: haud ſilendum putauit idem ſanctiſſimus Leo, acceptis ab eodem Aetio de ea re querelarum litteris. C Quamobrem voluit de his commonuiſſe alijs litteris eũdem Marcianum Imperatorem, necnon etiam Pulcheriam Auguſtam: Ad Marcianum autem iſta eſt de Anatolio iuſta expoſtulatio [e], poſt recenſita quæ olim in eius commendationem ſcripſiſſet ipſe Imperator, cum petiit vt ab ipſo Romano Pontifice in ſede cõfirmaretur: Miror (inquit) quid cauſæ aut occaſionis emerſerit, vt virum Catholicæ fidei & Neſtorianis atq. Eutychianis hæreticis conſtanter etiam aduerſarium Archidiaconum ſub honoris ſpecie degradaret, & diſpenſationem totius cauſæ & curæ Eccleſiaſticæ in Andream Eutychianiſtam repente transferret; adeo nimia commotione turbatus, vt conſecrationem, quam pro iniuria dabat, ſexta ſabbati, traditionis Apoſtolicæ aut neſcius, aut oblitus, inferret: quaſi non ad Epiſcopum magis, quam ad presbyterũ, ordinationis illius vitium pertineret: qui non inueniens quod argueret in fide, quod improbaret in moribus, deiectionem innocentis per ſpeciem prouectionis impleuit; addens ſententiæ illud iniuriæ, vt eum cœmeterio deputando, condemnaret exilio. Quem tamen pietati veſtræ commendare præſumo, ne vllis alterius noxijs ingrauari poſſit inſidijs, quem Dominus (vt cõperi) ſub veſtra defenſione conſtituit.

VIII. Querelę de Anatolio fauente aduerſarijs Flauiani.

Adijcio autem etiam hanc obſecrationem, vt prædictum Epiſcopum a profeſſione ſua diſſonum, & nimium teſtimonij veſtri ac fauoris oblitum neceſſarie increpare dignemini, ceſſet D Catholicos inſectari; ceſſet eos qui ſanctæ memoriæ Flauiano placuere, conterere; & eorum ſocietatem, quos improbauit, eligere. Fraternam enim illi charitatem non aliter poterimus impendere, quam vt ſe inimicos Catholicæ fidei approbet execrari; eiuſq. a ſe conſortium, quem merito abiecit, *Andream nempe*, abſcindat: qui etiam ſi magna fuiſſet ſatisfactione purgatus, poſt dubium tamen reuerſus errorem, Catholicis diaconibus poſtponi debuit, non præponi.] hæc cũ ſcribat ſanctus Leo, excommunicationem proculdubio Anatolio comminatur. Eamdem ingeminat idẽ Pontifex querelam, ad ſanctam Pulcheriam ſcribens. Agit de his & in epiſtola [f] ad Iulianum Coenſem Epiſcopum data, qua cur ſtatim ex hac cauſa in ipſum Anatoliũ cenſuris Eccleſiaſticis auctoritate Apoſtolica non inſurrexerit, eiuſmodi rationem affert his verbis [g]: In quem pro cauſæ merito differo commoueri; & quid ipſe mecum cum ſuis epiſtolis agat, quas miſſurum eum filius noſter Aetius indicauit, expecto, dans locum voluntariæ emendationi, qua dolorem meum cupio mitigari.] hæc Leo, qui quidem ita Anatolium ipſum perſtrinxit, vt niſi Catholica communicatione omnino carere vellet, Aetium in priſtinum locum reſtitueret. E Quomodo autem ad arbitrium Romani Pontificis hæc omnia Anatolius emendarit, atq. etiam a cauſa de arrogando ſibi primatu penitus reſilierit, datis de his omnibus ad ſanctum Leonem litteris anno ſequenti, ſuo loco dicturi ſumus: modo vero quæ reliquæ ſunt huius anni cum Orientalibus ſancti Leonis res geſtæ (vt ordo poſtulat temporis) proſequamur.

f Leo epiſt. 58.

g Leo epiſt. 56.

IX. Iulianus Vicarius Apoſt. in Oriente.

h Leo epiſt. 56.

Quod enim ex his quæ in contumeliam Chalcedonenſis Concilij & Apoſtolicæ ſedis iniuriam ab Anatolio tentata eſſent, portam hoſtibus aperiri ad labefactandam fidem Catholicam Leo Papa paſtorali vigilantia perſentiſceret: ad obuiandum iiſdem, Iuliano Coenſi Epiſcopo, quem fideliſſimum ſemper expertus eſſet, vicariam iterum delegat præfecturam. Ad eum enim hoc anno ſcribens, hęc inter alia habet [h]: Hac ſpeciali cura vice mea functus vtaris, ne hæreſis Neſtoriana, vel Eutychiana in aliqua parte reuireſcat: quia in Epiſcopo Conſtantinopolitano Catholicus vigor non eſt, nec multum aut pro ſacramento ſalutis humanæ, aut pro ſua eſt æſtimatione ſolicitus.] Hoc eidem munere impertito, quod & antea in Chalcedonenſi Concilio (vt vidimus) delegauerat;

A delegauerat;quid curare debeat,& in primis vt ſolicitus eſſet de omnibus quæ ab hæreticis tentarentur,Apoſtolicam ſedem reddere certiorem admonuit,& vt doceat etiam quo progreſſa ſit cauſa tumultuantium in Palæſtiua monachorum:id enim vt quam exactè litteris ipſe ſignificaret,præcepit his verbis [a]: a Leo eadem epiſt.56.

De Palæſtinis vero monachis,qui iampridem in tumultu diſſenſionis eſſe dicuntur, quo ad hæc animo moueantur,ignoro:neque cuiuſquam ſermone mihi patefactum eſt,quas cauſas videãtur anteſatæ præferre diſcordiæ:vtrum ſcilicet Eutychianæ peruerſitati tali ſurore famulentur,an implacabiliter doleant Epiſcopum ſuum in hanc impietatem poſſe * traduci,qui contra ipſorũ locorum ſanctorum teſtimonia,quibus totus mundus inſtruitur,ab incarnationis Dominicæ veritate deſciuerit;& quod in alijs per indulgentiam curare placuit,in illo putent non eſſe veniale. Vnde cupio me ſuper his plenius edoceri,vt etiam talium correctioni cõgrue ſtudeatur:quia aliud eſt contra fidem impie armari,aliud in errore quempiam detineri.]hæc idcirco Leo,quod accepiſſet ab illis expulſum Iuuenalem Epiſcopum,qui Dioſcorum & Eutychetẽ fuiſſet aliquando ſectatus,& alium in eius locum fuiſſe ſubrogatum Hieroſolymorum Antiſtitem;putans eos in ipB ſum eſſe commotos,quod in hæreſim ante lapſus,in ſedem fuiſſet immeritus reſtitutus.

X. *De Monachis Palæſtinis Eutychianis.*
* potuiſſe

XI.

Paulo poſt has datas ad Iulianum litretas,idem S.Leo alias accepit ab ipſo miſſas,quibus de ijſdem monachis Palæſtinis,quid reſcripſiſſet Marcianus Imperator,quasve ad eos ſancta Pulcheria litteras reddidiſſet,admonitus fuit,miſſis exemplaribus litterarum. Teſtãtur hæc quidem eiuſdem ſancti Leonis litteræ paulo poſt tum ad Marcianum,tum ad Pulcheriam datæ:nam ad Marcianum [b]: Per fratrem meum Iulianum(inquit)innotuiſſe ſignifico,quam pio dignati fueritis reſponſo,imperitorum monachorum animos cohibere pariter & docere: vt ſi illos non penitus deſeruerit diuina miſeratio,ſentiant ſe & didiciſſe quod credant,& agnouiſſe quod timeant.] hæc ad Imperatorem. ad Pulcheriam vero iſta [c]: Indicante fratre noſtro Iuliano Epiſcopo,peruenerunt ad nos in exemplaribus præceptionum veſtrarum ſaluberrimæ ſanctiones, quibus inſanam imperitiam monachorum dignati eſtis parcendo plectere,& docendo punire; vt,ſi eos ad pœnitentiã miſeratio diuina conuerterit,multis lacrymis & a nefandis cædibus & ab hæreticorum blaſphemijs diluantur.]hæc ad Pulcheriam S.Leo hoc anno,duodecimo Kalendas Aprilis,eadem die qua ad Marcianum litteras dedit.

b Leo epiſt.59.
c Leo epiſt.60.

C Scripſit hoc pariter anno,menſe Iunij,de ijſdem Palæſtinis monachis turbas cientibus idem S.Leo ad Eudociam Auguſtam Hieroſolymis agentem,rogans vt quantum valeat ſuis admonitionibus curet eoſdem a fide deuios monachos ad Catholicam Eccleſiam reuocare. Ita plane prudenter viſum eſt ſancto Leoni cum femina agere,non(vt pateat) acrioribus eam redarguendo litteris,quod eius ſiſi patrocinio(vt vidimus)Eutychiani monachi adeo nefaria perpetraſſent;ſed diſſimulando eius errorem,blandis rogat potius verbis,eius implorans auxilium:vt ita in caſtris Fidelium eam quodammodo cogeret,ex præſumpta de ipſa fiducia militare. Tale quippe ſciebat eſſe ingenium hæreticarum mulierum,vt eo pertinacius inhereſcant errori,quo inſtãtius fuerint admonitæ & increpatæ. Sed ipſam perbreuem ſancti Leonis Papæ ad eam eo argumento accipe datam epiſtolam [d], & tanti Pontificis admirare prudentiam:

XII. *Agit cum Eudocia Aug. S. Leo de conuertendis hæreticis.*
d Leo epiſt.66.

Quanta mihi Catholicæ cura ſit fidei,& qua ſolicitudine(in quantum Dominus adiuuat) debeat præcaueri,ne vnquam ab imperitis & impijs veritatis Euangelio reſiſtatur,pietatem veſtrã ſcire non dubito. Et ideo cum ſalutationis officio, quo ſemper mihi eſt veſtra oranda clementia, obſecro Dominum,vt me tuam incolumitatem in cauſa fidei,in qua quorumdam intra proD uinciam Palæſtinam monachorum fuerant corda turbata,magis magiſq.faciat adiuuare:vt tantũ(quod pietatis tuæ ſtudio fieri poteſt)hæreticæ peruerſitati omnis fiducia ſubtrahatur.]hæc idcirco Leo,quod ſciſſet,Eudociæ fiducia impios illos armatos nefaria perpetraſſe.Sed ſubdit: Quos enim nec ratio ſacramentorum,nec auctoritas ſcriptorum,neque ſanctorum locorum teſtimonia commouebant:quid eis niſi abruptum periculum timeretur? Proſit ergo Eccleſijs, ſicut fauente Deo & prodeſt,& proſit generi humano in verbis Dei veſtram ibi eſſe voluntatem, vbi Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum vobis ſicut Deum verum,& verum quoque hominem in vnitate perſonæ & mirabilium indicia,& paſſionum documenta loquuntur. Si ergo prædicti nomen Catholicum venerantur & diligunt,& inter Domini corpus ſe volũt membra nominari:prauos errores,quos temere admiſerunt,deteſtentur;& agant pœnitentiam impiarum blaſphemiarum,cruentorumq.factorum. Succumbant pro ſalute animarum ſuarũ Synodalibus,quæ in ciuitate Chalcedonenſi ſunt confirmata,decretis. Et quia ad intelligendum ſacramentum ſalutis humanæ,niſi fides vera & humilitas quieta non peruenit:credant in Euangelio quod confitentur in Symbolo, nec impiis dogmatibus miſceantur. Fides enim Catholica ſicut damnat Neſtorium, qui in vno Domino noſtro E Ieſu Chriſto duas auſus eſt prædicare perſonas;ita damnat etiam Eutychetem cum Dioſcoro,qđ ab vnigenito Dei Verbo negant in vtero Virginis matris veritatem carnis humanæ eſſe ſuſceptã. Si quid autem erga prædictorum cõuerſionem exhortatio veſtra profecerit(quod gloriam vobis præſtabit æternam)peto hoc mihi clementiæ veſtræ litteris indicetis:vt & in vobis boni operis fructum,& in illis gaudeamus miſericordiam Domini non periſſe. Data VII.Kal. Iulij, Opilione V.C.conſule.]

XIII. *Leonis epiſtola ad Eudociam.*

Sed vt qui paſtoralis muneris eſſent S.Leo numeros omnes expleret, eoſdem in tranſuerſum ductos miſerrimos monachos ad conuerſionem inuitauit litteris ſuis, & quidem amantiſſimis: Quod enim aliter ſibi agendum eſſe ſciret cum recens lapſis in errorem,aliter cum iterum reſtitutis & non recto pede in Euangelium incedentibus:hinc ipſe tractans cum Anatolio comminationibus agit;monachos vero iſtos,quos furor in præceps adegerat, mitius atque blandius monet: eſt enim eiuſmodi litterarum exordium,quo vt eos ad conuerſionem attrahat, ipſorum delicta excuſat [e]:

XIV. *S. Leo ſcribit ad Monachos Palæſtinæ.*
e Leo epiſt. 83

Solicitudi

Digitized by Google

XV. *Excuſat monachos S. Leo, vt conuertat.*

Solicitudini meæ, quam vniuerſali Eccleſiæ, omnibuſq. eius filijs debeo, multorum relatione, patefactum eſt, dilectionis veſtræ animis quiddam offenſionis illatum, dum aut imperiti (vt apparet) interpretes, aut maligni quædam vos aliter intelligere, quam a me ſunt prædicata, fecerũt, non valentes in Græcum eloquium apte & proprie Latina transferre: cum in rebus ſubtilibus & difficilibus explicandis, vix ſibi etiam in ſua lingua diſputator quiſque ſufficiat. Quod tamẽ apud me eo proficit, vt dum ea quæ Catholica fides reſpuit improbatis, intelligamus vos veri amiciores eſſe, quam falſi, & id merito refutate, quod ex antiquæ inſtitutione doctrinæ etiam ipſe deteſtor. Quamuis enim epiſtola mea ad ſanctæ memoriæ Flauianum Epiſcopum data ſatis ſibi ad manifeſtationem ſui ipſa ſufficiat, neque in aliquo aut purgationis aut expoſitionis indigeat: & alia tamẽ cum eadem mea ſcripta concordant, in quibus ſimiliter prædicationis meæ ſenſus in aperto eſt, &c.] Excuſat ergo, quod ipſi Catholicæ mentis ſint, ſed in deprauatam ab hæreticis ipſis epiſtolam offendentes, extra Catholicam Eccleſiam ſe conſtituerint: quamobrem rurſus quæ vera ſit Orthodoxa fides, quæ duas ſimul inter ſe contrarias hæreſes Neſtorianam & Eutychianam iugulet, eadẽ epiſtola pluribus docet. Magna quidem ſummi paſtoris apparuit prudentia, pro diuerſitate rerũ, **A** temporum, ac perſonarum gregem paſcentis; qui factus omnibus omnia, vt omnes lucrifaceret, **B** ſingulis accommodata impertijt medicamenta. Et quidem ex ſententia accidit, vt anno ſequenti (prout ſuo loco dicendum erit) ijdem omnes ſimul ad Eccleſiam Catholicam ſe conuerterint.

XVI. Sparſerat impius ille Theodoſius (vt dictũ eſt) rumorem, cum Synodum Chalcedonenſem, tũ S. Leonem Neſtorij hæreſim confirmaſſe, id ipſum quoque ſapere Imperatorem atque Auguſtam Pulcheriam: quamobrem miſeros illos, prætextu defendendæ Catholicæ fidei, conuerterat in furorem; adeo vt ea monachi auſi fuerint, quæ & latrones ſæuiſſimi exhorruiſſent. *Laici reſipuerunt.* Sed reſipuiſſe ex lapſis primum Dei benignitate permotos litteris Imperatorijs ſuperiori anno datis laicos Hieroſolymitanos, ex epiſtola ſanctæ Pulcheriæ conſtat, quam dedit ad Baſſam Abbatiſſam monaſterij quod erat Hieroſolymis: quarum quidem ſcribendarum litterarum cauſa illa præceſſit, vt ſanctis monialibus a ſceleſtiſſimo Theodoſio deceptis ſuccurreret, illiſq. ſignificaret, nonniſi Catholicæ religioni conſentientia tum Synodum Chalcedonenſem ſtatuiſſe, tum ſe etiã credere: vt his perſuaſæ feminæ illæ ad Catholicam vnitatem connecterentur. Extat quidem eiuſmodi ſanctæ Pulcheriæ epiſtola in appendice ad Acta Concilij Chalcedonenſis Græce conſcripta, vltimaq. datarum ab ipſa epiſtolarum, qua digna memoria ac teſtimonio pietatis, finem viuendi faciens, ſuum ad Deum **C** tranſitum egregie conſignauit. Quoniam autem nullibi hactenus extat (quod ſciamus) impreſſa; hic ipſam deſcribere e Græco in Latinũ redditam, operæpretium exiſtimauimus: poſtrema enim ſanctiſſimæ Imperatricis elogia ſæpeſæpius pijs auribus inferenda quis non auide audiat, mentisque theſauro recondat? Eſt autem eius epiſtolę eiuſmodi in codice titulus:

XVII. Exemplum regiarum litterarum ſcriptarum ad Baſſam Præfectam Aſceterio in Aelia a pijſſima & Chriſti amante Auguſta Pulcheria.

S. Pulcheriæ epiſtola ad Baſſam.

Serenitatis noſtræ ſtudium, animumq. in ſanctam & Orthodoxam fidem, & quomodo eam vſquequaque amplificare & celebrare ſtudemus, nemini dubium eſſe arbitramur: maxime vero omnium id noſſe certo tuam reuerentiam confidimus. Sed quoniam his temporibus extitit Simonis *magi Samaritani* imitator, ſeu potius Antichriſti præcurſor Theodoſius; qui quemadmodum affecerit Aelienſium ciuitatem, Palæſtinæq. ſanctiſſimas Eccleſias turbauerit, contra diuina & humana iura mala innumerabilia perpetrans: & calumnians ſanctam & venerabilem collectam Chalcedone Synodum, quod Symbolum trecentorum decem & octo Patrum commouerit & labefactauerit; **D** & duos Filios, duoſq. Chriſtos, ac duas perſonas adorari oportere docuerit; nec reuerentiam tuam latet: neceſſarium duxit pietas noſtra per ſacras noſtras litteras antea miſſas redarguere memorati nefarij viri mendacia, noſtramq. fidem nobis a maioribus traditam declarare: & quod iuxta Symbolum trecentorum decem & octo Patrum credimus; quod quidem ſancta Synodus Chalcedone habita, nihil vel addens, vel minuens, confirmauit. Cum vero benignitate atque humanitate Domini noſtri & Saluatoris Chriſti, ij qui Aelienſium vrbem incolunt, cognouiſſent meæ ſerenitatis & religioſiſſimi Domini Orbis terræ & coniugis meæ maieſtatis veram & Orthodoxam fidem: ad eam accurrerunt, multiſq. laudibus Dominum noſtrum & Saluatorem Ieſum Chriſtũ ac noſtram poteſtatem celebrarunt, veniamq. delictorum, quæ ante commiſerant, orarunt. *Aelienſes reſipiſcentes.*

XVIII. At de illis quidem ſacratiſſimus & pijſſimus dominus & coniux meæ ſerenitatis, ſolita vſus humanitate, tum typum dedit, quem ipſius pietatem doceat: Noſtra autem ſerenitas cõſiderans præfati ſceleſti ac nefarij Theodoſij calumnias, metuenſq. ne quas e religioſis feminis ſimpliciores circumſcripſerit, ſuiſq. præſtigijs ac fallacijs eas valuerit a veritate abducere; volenſq. vndique delere memorati ſceleſti hominis impietatem; idcirco has ad vos ſacras litteras dirigimus, quibus fidẽ **E** nobis vſque a Patribus traditam declaramus, atque volumus omnibus Deo conſecratis feminis prout manifeſtum eſſe, quod nos fidem ſecundum expoſitum Symbolum a trecentis decẽ & octo ſanctis Patribus ſeruamus: Deteſtamur vero Photini & Apollinaris & Valentini & Neſtorij impietatem, ad hæc vero & nouellam improbatamq. Eutychetis ſententiam. *Catholicæ fidei Aſſertio.*

XIX. Et credimus Dominum & Saluatorem noſtrum Ieſum Chriſtum de Spiritu ſancto & Maria Deipara natum eſſe; Confitentes vnum & eumdem Filium Ieſum Deum perfectum & hominem perfectum eumdem, Deum vere & hominem vere eumdem, nulloq. modo diuiſum, aut ſeparatũ, aut conuerſum, Saluatorem Chriſtum ſemper adoramus: in hac fide ſine fluctuatione agere optãtes, & anathematizantes eos qui dicunt duos Filios, aut duos Chriſtos, aut duas perſonas, vel qui dixerunt, aut ſcripſerunt, aut dicere audent. Quam quidem ſanctam & Orthodoxam fidem venerabilis Synodus, quæ proxime Chalcedone habita fuit, confirmauit, nullumq. vel additamentum, vel detractionem fecit in expoſito ſancto Symbolo a trecentis decem & octo ſanctis Patribus; ac

ſolius

A ſolius Eutycheris peruerſam opinionem condemnauit, ſuffragio ſanctis Patribus concinnente. Quamobrem reuerentia tua, cognita ſerenitatis noſtræ vera & Orthodoxa fide, impenſius pro nobis noſtroq. Imperio orare ſtudeat.] hactenus Pulcheria ad Baſſam Aſceteriam, quæ quidem Catholicam fidem ſectata eſt, vt ſuo loco dicturi ſumus inferius.

CXX. *Obitus S. Pulcheriæ.*

Porro ipſa Pulcheria poſt hæc vndecima menſis Septembris, vita in virginitate honeſtiſſime atque ſanctiſſime perfuncta, migrauit in cælum, ibi coronã cum ſanctis virginibus acceptura. Sub his namque Conſulibus eam obijſſe diem, Macellinus antiquior chronographus affirmat his verbis: Pulcheria Auguſta Marciani Principis vxor beati Laurentij atrium mirabili opere conſummauit, beatumq. viuendi finem fecit.] hæc ipſe: cui magis quam Nicephoro [a] aſſentimur, dum ait, ipſam viuere deſijſſe anno ſexto Marciani Imperatoris.

a Niceph. li. 15. cap. 15.

XXI.

Hæc quidem Chriſtianæ religionis ſummum decus, cum ſe ipſam in primis puram ſanctamque Deo, cui ſe vouerat, conſeruarit, & a tenera ætate Imperium diuinitus inſpirata mirabili prouidentia gubernarit: cum & omni virtutum genere ſemper temporibus etiam perditiſſimis enituerit, & ad diem vſque nouiſſimum ſemper ſteterit pro fide Catholica ſedula patrona & pugnatrix
B inuicta, adeo vt de omnibus ſui temporis hæreſum expugnatione acceptam victoriam ipſe (vt vidimus) ſanctus Leo eidem ingenue acceptam ſemper tulerit: hæc, inquam, Catholicæ fidei ornamentum, dicta die, a cæleſti vocata ſponſo, in æternum cum eo felicius regnatura cælum conſcendit. Cuius memoria benedictionibus locupletata, nobili epitaphio in Albo Eccleſiæ ob oculos omnium poſita, perenniter permanſura notis ampliſſimis collocata, annis ſingulis ſolemni ritu, publicoq. diaconorum præconio recoli conſueuit, virginiſq. Auguſtæ auguſtum atque celebre monimentum eiuſmodi inſcriptione piorum auribus redditur ſemper viuens: Commemoratio ſanctæ Pulcheriæ Reginæ in pace quieſcentis: Hæc fuit ſoror Theodoſij Iunioris, coniux Marciani pietate præſtantiſſimi Imperatoris: quæ cum virginitatem ipſam ad ſenectutem vſque ſeruaſſet, multaque præclara opera in templorum & hoſpitalium domorum ædificia contuliſſet, & ſanctæ Chalcedonenſis Synodi Patres adiuuaſſet, in pace quieuit.] hæc Orientalis Eccleſia: Occidentalis quoq. paribus eadem die votis ipſam eſt proſecuta.

XXII. *De Baſilicis a S. Pulcheria erectis.*

Defuncta autem eſt anno ætatis ſuæ quinquageſimoquarto, quippe quæ, Marcellino auctore, nata ponitur ſub Conſulatu Eutropij & Theodori, anno Domini vndequadringenteſimo: Quæ, iã
C abſoluto martyri templo, in Dei templum non manu factum ſemper manens transferri promeruit: In his enim viuens ſemper fuit, vt ſiue eccleſias, ſiue monaſteria, vel domos erigeret hoſpitales. In ædificiis vero ſacris a ſe erectis primum locum tenuit illud, de quo dictum eſt, templũ Dei Genitrici dicatum in Blachernis: poſt hoc illud in via Ducum, ob idq. ὁδηγῶν dictum, in quo tradit Nicephorus collocatam ab ea diuinam imaginem Deiparæ Virginis, quæ a S. Luca depicta traditione maiorum ferebatur; Saluatoris infantis faſcijs ab Eudocia Auguſta Hieroſolymis miſſis ibidem ab ipſa reconditis, in quarum memoriam trigeſimaprima menſis Auguſti dies fuit perpetuo conſecrata. Sed quas ſanctus Germanus [b] Conſtantinopolitanus Epiſcopus faſcias infantiæ vocat, Nicephorus [c] faſcias ſepulchrales appellat. Nobilis pariter fuit baſilica ab eadem ſancta Pulcheria erecta in Foro Fabrorum, cui Sancti Sepulchri nomen inditum fuit. Agit de his Nicephorus, necnon de dicta ſacra imagine: ſed ante eum Theodorus Lector [d] ait, Pulcheriam ab Eudocia donatam eſſe imagine Dei Genitricis Mariæ a ſancto Luca depicta, conciliatæ inter eas amicitiæ ſigno.

b Germa. ferm. de faſcijs Domini.
c Niceph. lib. 14. cap. 2.
d Theodo Lect. Collect. lib. 1.

XXIII.

Ad hæc ipſa plane egregia S. Pulcheriæ opera Cyrillus [e] alludere viſus eſt, dum in libro ad
D Reginas conſcripto: Ecce (inquit) & valde ſapienter, confugientes ad Regnum Chriſti, operam datis, vt quæ illi probantur, & ſciatis & faciatis: partim (vt dixi) operibus & irreprehenſibili fide & veſtras & Regum aulas perſpicua virginitatis gloria decoratis, partim ſumptuoſiſſima Chriſto tẽpla erigitis.] hæc & alia in Reginarum laudem Cyrillus, Pulcheriæ inquam, atque ſororum virginum. Præſtitit quidem ipſa S. Pulcheria illud egregium, vt non ſolum ipſa ſacræ virginitatis cultrix exiſteret, ſed & ſanctis ſororibus, vt & ipſæ cæleſte munus conſequerentur, optima conciliatrix extiterit.

e Cyrill. de Orthod. fide ad Regin.

XXIV. *Pulcheriæ ſpectata virtus.*

Fuit plane grande videre miraculum, in Regia illa regiarum virginum monaſterium contueri: ſed illud ſingulare ſuperexcellens, in femina eademq. virgine eniteſcere vnã cum monaſtica obſeruantia ſimul optimum Imperij regimen, altero munere ſine alterius detrimento iuncto alteri, immo maximo adiumento vtriſque connexis: Nam euidenter apparuit (quod & ſæpe ſuperius demonſtratum eſt) cum Imperij habenas eius arbitrio moderandas germanus ipſius Theodoſius Imp. reliquit, nullum vmquam felicius, tutiusve Romano Imperio regimen obtigiſſe, neque aliquando terrarum Orbi tempora feliciora illuxiſſe. Cum vero perfidia eunuchorũ & mentis euer-
E ſæ Eudociæ coniugis ſuaſionibus Theodoſius in tranſuerſum actus, a ſanctæ ſororis conſilijs declinauit: ſe ipſum plane vna cum Imperio præcipitem egit, atque ſimul religionem in maximum diſcrimen adduxit, & perdidiſſet illic omnino, niſi (quod teſtificatione ſancti Leonis ſæpe ſuperius dictum eſt) ipſa S. Pulcheria collabentem ſæpe Orientalem Eccleſiam, hæreticorum impulſibus actam, indefeſſo ſemper ſtudio ſuffulſiſſet. Reliquiſſe inſuper ſanctam Pulcheriam cuncta ſua bona pauperibus, tradit Theodorus his verbis [f]: Pulcheria pia moritur, multis poſt ſe præclaris factis, & cunctis bonis quæ habuit ad ſuſtentationem pauperum relictis: quibus Marcianus non contradixit, ſed cunctorum neceſſitatibus animo propenſo ſeruiuit.]

f Theodor. Collect. lib. 1.

XXV.

Ad poſtremum accedat ad eiuſdem ſanctæ Pulcheriæ funeris atque ſepulchri decorem, ipſius Auguſtæ regnantis imago; quam diu quæſitam, vix tandem in aureo nummo cuſam inuentam, exhibitam nobis a D. Lælio Paſqualino, hic tibi formis reddendam curauimus.

Quam

Digitized by Google

A

Quam in poſtica vides Crucem corona cinctam, eam ſuper diadema geſtare cõſueuiſſe Chriſtianas Imperatrices, quæ ſunt dicta ſuperius in Eudoxia, ſatis docent. At de ſancta Pulcheria hactenus. Iam ad Leonem Pontificem redeamus. B

XXVI. Quem autem conſecutæ finem fuerint, quas ſanctus Leo, necnon eum Marciano Imp. Auguſta Pulcheria litteras dedere ad reſtituendam fidem exulem Palæſtinis, declarat his verbis idem Leo Pontifex in epiſtola ad Iulianum ſcripta anno ſequenti quinto Idus Ianuarij, dum accepta cuncta

a Leo epiſt. 68.

fert religioni & diligentiæ Imperatoris maxime pij: ait enim de ipſo [a]: Cuius poſt Deum beneficijs hoc debetur, quod Hieroſolymitanus Epiſcopus eſt receptus, & monachos, quos perfidia hæreticæ falſitatis inuaſerat, ad ſanitatem Auguſta auctoritas reuocauit. Mox itaque vt accepi epiſtolas tuas talia continentes, non ſolum eadem die, ſed prope eadem hora reſponſum reddere maturaui, vt certior de omnibus quæ ſcripſeras redderer is.] hæc de his Leo ſequenti anno dicta die quinto Idus Ianuarij: vt plane neceſſe ſit affirmare, hoc anno vel autumnali, vel hiemali tempore, Iuuenalem eſſe reuerſum Hieroſolymam: quid autem ibi egerit, dicemus anno ſequenti.

XXVII. *De rebus Eccleſiæ Alexandrinæ.*

Qui pro Palæſtinæ Eccleſia ex munere vniuerſalis regiminis paſtoralem ſanctus Leo Papa (vt vidimus) propenſiorem curam ſuſcepit; idem & tumultus Aegyptios, quos anno ſuperiori receſuimus excitatos, ſedare pro viribus non prætermiſit. Hinc ipſe in litteris [b] hoc anno miſſis ad Iulia- C num Coenſem Epiſcopum agentem Conſtãtinopoli Vicarium Apoſtolicæ ſedis: De Aegyptijs (inquit) monachis, quam quieti & cuius ſint fidei, ſcire deſidero; & de Alexandrinæ Eccleſiæ pace q̃d ad vos veris nuncijs perferatur: Ad cuius Epiſcopum & ordinatores ipſius, ſeu clericos, quod * alia ſcripta direxerim, miſſis exemplaribus ſcire te volui.] hæc ipſe.

b Leo epiſt. 56.
* quæ

XXVIII. Poſt has autem litteras quinto Idus Martias hoc anno ab ipſo Pontifice datas, perlatam eſſe Romam ad S. Leonem epiſtolam Proterij noui Epiſcopi Alexandrini continentem ex more fidei Catholicæ profeſsionem, quo Catholicam ab ipſo Pontifice communicationem mereretur accipere, teſtatur ipſe quidem S. Leo in litteris ad eumdem Iulianum anni ſequentis exordio quinto Idus Ianuarij ſcriptis, vbi ait [c]: Fratrem Proterium Alexandrinæ vrbis Epiſcopum gratulor ſatiſ-

c Leo epiſt. 68.

factionis plenas de fide ſua ad nos litteras direxiſſe, & manifeſte quidnam teneat indicaſſe: cui me dignam gratiam pro fidei ipſius ſinceritate neceſſe eſt præſtare, vt honorem in nullo ſuę perdat Eccleſiæ, ſed ſedis ſuę priuilegia paternæ antiquitatis exemplo iuxta canonum illibata iura poſſideat.] hæc ſanctus Leo. Sed exciderunt tum Proterij ad Leonem, tum etiam Leonis ad Proterium redditæ litteræ. D

XXIX. *Synodus Alexandrina Orthodoxorum.*

Conſtat autem poſt hæc ab eodem Proterio fuiſſe collectum Orthodoxorum Cõcilium, in quo actum eſt, vt ad Catholicam communicationem, qui hactenus ob hæreſim Eutychianam ſeparati fuiſſent, Catholica oblata profeſſione rediẽt: ſed cum illi penitus reſtitiſſent, irrogatum in eos fuit ab imperatore exilium. Mentio huius Synodi habetur in epiſtola Catholicorum Epiſcoporum Aegypti & clericorum Orthodoxorum ad Leonem Imperatorem data [d], de qua ſuo loco dicendum erit.

d Extat inter epiſt. viror. illuſtr. pro Concil. Chalced.

XXX. *Legatio Maximi Epiſc. Antioc. ad S. Leonem.*

Miſit inſuper hoc anno Maximus Antiochenus Epiſcopus legatos Marinianum presbyterum & Olympium diaconum vna cum litteris ad ipſum S. Leonem Romanum Pontificem, qui de ſtatu Syrorum Eccleſiæ eumdem redderent certiorem, & rogarent pro conſeruatione priuilegiorum ſedis Antiochenæ, quæ e gradu ſuo deijci Anatolij Conſtantinopolitani Epiſcopi ambitu periclitabatur: dum enim primatum poſt Romanam Eccleſiam ſibi dari ille ſatageret, vtique id in detrimentum vertebatur Eccleſiæ Antiochenę, vt quæ tertia eſſet ordine, iam quarta numeranda foret. Fauit rogationi Maximi ſanctus Leo, & vt cœperat, ſe Anatolij infringere temeritatem non defu-

e Leo epiſt. 62.

turum, redditis ad eum litteris pollicetur [e]: quibus inter alia ſalubre illud admonuit, vt ſicuti laicos, ita nec monachos populum docere permitteret, optime recolens huiuſmodi occaſione omne E fluxiſſe malum: Neſtorius quippe cũ doceret Antiochiæ, monachus erat, & Eutyches pariter monachus. ait enim: Illud quoque dilectionem tuam conuenit præcauere, vt præter eos qui ſunt Domini ſacerdotes, nullus ſibi ius docendi & prædicandi audeat vendicare, ſiue ſit ille monachus, ſiue ſit laicus, qui alicuius ſcientiæ nomine glorietur. Quia etſi optandum eſt, vt omnes Eccleſiæ filij quæ recta & ſana ſunt ſapiant: non tamen permittendum eſt, vt quiſquam extra ſacerdotalem ordinem conſtitutus gradum ſibi prædicatoris adſumat; cum in Eccleſia Dei omnia ordinata eſſe conueniat, vt in vno Chriſti corpore & excellentiora membra ſuum officium impleant, & inferiora ſuperioribus non reſultent.] hæc S. Leo hoc anno tertio Idus Iunij.

Ne laici vel monachi doceant.

XXXI. Vidiſti præſidentem vniuerſo gregi paſtorem, totius Orientalis Orbis eodem ferme temporis momento ſuis ſcriptis Eccleſias viſitare; modo inuiſere Conſtãtinopolitanos, & ea quæ eſſent corrigenda monere; modo Palæſtinos adire, & lapſos ad pœnitentiam reuocare; penetrare rurſum

Aegyptum,

A Aegyptum,& deuios corrigere,ſtanteſq. firmare;percurrere inſuper Syros,eiſdemq. ſalubres prę
ſcribere leges,quæ eſſent vniuerſæ Eccleſiæ Orientali communes,tamquam opportunum cauen-
dæ peſtis antidotum:Etenim has ad Maximum Atiochenum litteras datas voluit idem ſanctus Pō
tifex eſſe Encyclicas,communes omnibus,& toto Catholico Orbi proficuas. teſtatur id ipſe qui-
dem in epiſtola,quam pridie eius diei ad Theodoretum dedit,vbi hæc in fine [a]: Quas tamen lit- a Leo epiſt.63.
teras pro vtilitate Eccleſiæ per prædictum fratrem Coepiſcopum noſtrum Maximum ad omnium
volumus peruenire notitiam,& ob hoc hic voluimus earum exemplar adijcere:quia quæ prędicto
fratri iniunximus,non dubitamus implenda.]

Scripſit ad Theodoretum hæc ſanctus Leo eodem anno pridie eius diei quo ad Maximū eas *XXXII.*
litteras dedit,nempe quarto Idus Iunij.Quod enim ſciret inter Oriētales omnes Epiſcopos Theo *Leo Pap. ad*
doretum excellere;eumdem ad pugnam aduerſus hæreticos ſibi intime iungere,& in illos immit- *Theodoret.*
tere habuit in conſilio;quapropter eius operam aduerſus hæreticos exhibitam pluribus commen
dans,vt pergat viriliter agere,exhortatur.nam inter alia:Exulta igitur(inquit)cariſſime frater; &
in vnico Dei Filio victor exulta.Vicit per nos ille pro ſe,cuius carnis veritas negabatur. Vicit per
B nos & pro nobis ille,cui vicimus,&c.]Quinetiam curam eidem delegat,vt de omnibus quæ in O-
rientalibus illis prouincijs molirentur hæretici,Apoſtolicam ſedem ſedulo faciat certiorem. nam
ait ad finem epiſtolæ:Quod supereſt,exhortamur,vt quia illic nonnullas Eutychiani ac Neſtoria-
ni erroris reliquias cognouimus remanſiſſe,nunc etiam ſedi Apoſtolicæ collabores.]& paulo poſt:
Vnde in hoc quoque tuæ vigilantiæ ſolicitudine volumus adiuuari;vt tua relatione currente,quid
apud illos religionis doctrina Dominica proficiat,Apoſtolicam ſedem feſtines inſtruere, quate-
nus illius regionis ſacerdotes in quocumque vſus exegerit adiuuemus.]hæc & alia ad Theodore-
tum ſanctus Leo.

Quid vero Theodoretus?equidem nauiter collaboraſſe, certum ducimus argumentum ex iis, *XXXIII.*
quæ ab eodem geſta ſunt ante Concilium Chalcedonenſe,cum legatos Romam (vt vidimus) ad
eumdem Romanum Pōtificem miſit.Ceterum ipſum haud diu fuiſſe ſuperſtitem,iiſdemq. ferme *De Theodore-*
temporibus mortuum eſſe,ex eo poſſumus intelligere;quod in litteris Syrorum Epiſcoporum ꝓ *ti obitus tem-*
defenſione Chalcedonenſis Concilij ad Leonem Imperatorem poſt biennium datis nulla eius *pore.*
mentio habetur,nec ſubſcriptus in illis,aut alijs,ſicut reliqui Orthodoxi,reperitur:qui quidem ſi
C fuiſſet ſuperſtes,haud dubiū requiſitum a Leone Imperatore,& expetitum a ſancto Leone Roma
no Pontifice officium iuuandæ Catholicæ fidei non denegaſſet. Porro,anteq̄ vita defungeretur,qđ
ab Orthodoxis Orientalibus haud ſecure in communionem fuiſſet acceptus,eo quod fauiſſet ali-
quando Neſtorio,quodq. in Magno Chalcedonenſi Concilio a Patribus iuſſus eſſet publicis illo-
rum cōclamationibus Neſtorio dicere anathema;teſtatam fidem ſuam Catholicam pluribus epi-
ſtolis voluit reliquiſſe,& inter alias in ea(vt ſuperius dictum eſt)ad Sporatium data , quæ inter
eius epiſtolas primum obtinet locum.Qui ergo male cœpit,gratia Dei(quod paucorum eſt) bene
perfecit,honeſtatus ante obitum egregijs S. Leonis Papę præconijs,epiſtola ad eum hoc anno,quā
diximus,data,affigenda tamquam nobile epitaphium lapidi ſepulchrali.Sed rurſus ad Leonem.

Hoc eodem anno idem qui ſupra ſpeculā pro vniuerſa Eccleſia agebat excubias S.Leo, quod *XXXIV.*
muneris quoque eius eſſet cunctæ Catholicę Eccleſię ſequentis anni indicere Paſchæ diem ab om *Leo Papa dubi*
nibus celebrandum:cum ex Theophili centenario cyclo Paſchali definitum reperiſſet eam diem *tat de Cyclo*
anno Domini quadringenteſimo quinquageſimoquinto ad octauum Kal. Maias incidere, conten *Theophili.*
dentibus nonnullis erraſſe Theophilum:de his conſulere peritos voluit ante annum,quā indicē-
D di Paſchatis tempus adeſſet:datiſq. ad Orientales litteris,in primis ad Marcianum Imperatorem
hoc anno decimoſexto Kal. Iulij iſta poſt alia ſcripſit [a]: a Leo epiſt.54.

Paſcale feſtum,quo ſacramentum ſalutis humanę maxime continetur,quamuis in primo ſem *XXXV.*
per menſe celebrandum ſit:ita tamen eſt lunaris curſus conditione mutabilis,vt plerumque ſacra *Quid Leo ad*
tiſſimi diei ambigua currat electio;& ex hoc fiat plerumque quod non licet, vt non ſimul omnis *Marcianum*
Eccleſia,quod nonniſi vnum eſſe oportet,obſeruet.Studuereq. ſancti Patres occaſionem huius er *Imp. de Pa-*
roris auferre,omnem hanc curam Alexandrino Epiſcopo delegantes:quoniam apud Aegyptios *ſchali contro-*
huius ſupputationis tradita eſſe videbatur peritia,per quam qui annis ſingulis dies prædictæ ſolē *uerſia.*
nitatis eueniret,ſedi Apoſtolicæ indicaretur,vt huius ſcripti ad longinquiores Eccleſias iudicium
[*] generaliter percurreret. * Indicium

Sed ſanctæ memoriæ Theophilus Alexandrinæ vrbis Eccleſiæ Epiſcopus,cum huius obſerua- *XXXVI.*
tionis annos centum numero collegiſſet, ſeptuageſimoſexto Paſchale feſtum longe aliter quam *De Cyclo Theo*
alij decreuerant,tenendum eſſe conſtituit:A primo auguſtæ memoriæ Theodoſij Senioris Conſu- *phili cōtrouer*
latu ſuccedentes ſibi ſacræ obſeruantiæ ordines ponens,vt longioris temporis ratio eius litteris te *ſia.*
E neretur adſcripta:cuius cōplexionis ſeptuageſimus & quartus eſt annus,in qua pridie Idus Apri-
lis(*hoc nempe anno Domini quadringenteſimo quinquageſimotertio*)ſanctum Paſcha celebrauimus:ſe
quenti vero anno,*nempe quinquageſimoquarto ſupra quadringenteſimum*,pridie Nonas Aprilis eadē,
propitio Deo,erit habenda feſtiuitas,ſicut regulariter centennariæ annorum rationis ordo decla
rat:Sed in anno qui erit ſeptuageſimus ſextus, *Domini vero quadringenteſimus quinquageſimusquin-
tus*,Paſchæ dies inuenietur adſcriptus,quem a paſſione Domini nullius exempli,nullus cōſtitutio
nis admittit auctoritas:nam diem octauum Kalendarum Maiarum ab eo cognoſcimus præfini-
tum,qui anni limitem antiquitus conſtitutum excedit , cum alij quintodecimo Kalendarum
Maiarum huic feſtiuitati deputauerint diem.

Siquidem ab vndecimo Kalendarum Aprilium vſque in decimum Kalendarum Maiarum le- *XXXVII.*
gitimum ſpatium ſit præfinitum,intra quod omnium varietatum neceſſitas concludatur, vt Pa-
ſcha Dominicum nec prius poſſimus habere,nec tardius. Quod enim in decimum & in nonum
Kalendarum Maiarum videtur nonnumquam perueniſſe feſtiuitas,quadam ratione defenditur:
quia

quia etſi dies Reſurrectionis vltra terminum videtur exiſſe, dies tamen Paſſionis limitem poſitũ A
non inuenietur egreſſus: Ad octauum autem Kalendarum Maiarum Paſchalem obſeruantiam per
ducere, nimis inſolens & aperta tranſgreſſio eſt.

XXXVIII. Quia ergo in illa (vt dixi) centenaria ſupputatione Theophili ſeptnageſimusſextus annus diẽ
Paſchæ contra morem Eccleſiaſticum ſtatuiſſe monſtratur; & non leuiter delinquitur, ſi in prin-
cipio ſacramenti veritas & vnitas ab vniuerſali Eccleſia non tenetur: obſecro clementiam veſtrã,
vt ſtudium veſtrum præſtare dignemini, quatenus Aegyptij, vel ſi qui ſunt alij, qui certam huius
ſupputationis videntur habere notitiam, ſcrupulum huius ſolicitudinis abſoluant; vt eum diem ge
neralis obſeruantia dirigat, qui nec paternarum conſtitutionum normam relinquat, nec vltra pre
fixos terminos euagetur. Quicquid autem pietas veſtra de hac conſultatione cognouerit, ad meã
iubeat mox notitiam peruenire, vt in diuinis myſterijs nulla diſſonantiæ culpa naſcatur.] hæc ſub
Conſulatu Opilionis dicta die XVI. Kalend. Iulij S. Leo: Qua etiam die eodem argumento ad Eu-
a Leo epiſt. 65. dociam Auguſtam Hieroſolymis agentem litteras dedit [a]. Scripſiſſe etiam de his ad Proterium
Alexandrinum Epiſcopum, Beda auctor eſt, qui & eiuſdem Proterij ad ſanctum Leonem datæ epi
b Beda de ratione temp. c. 42. ſtolæ meminit, breueq. fragmentum redditæ ad eum Leonis epiſtolæ recitat, vbi ait [b]; Cuius cir B
culi *(nempe Theophili)* Proterius Alexandrinæ vrbis Antiſtes ad inquiſitionem ſancti Leonis Papæ
luculentiſſimam reddens rationem, talis reſcripti ab eo meruit tenore prædicari: Lætificauerunt
me litteræ dilectionis tuæ, quas frater & Coepiſcopus meus Nectarius pio adportauit officio.
Oportebat enim, vt ab Alexandrinæ Eccleſiæ Præſule talia ſcripta ad ſedem Apoſtolicam mitte-
rentur, quæ oſtenderet magiſterio beatiſſimi Petri Apoſtoli hoc ab initio per beatum Marcũ eius
diſcipulum didiciſſe Aegyptios, quod conſtat credidiſſe Romanos.] hæc ex epiſtola Leonis ad Pro
terium Beda.

XXXIX. Scripſit præterea idem S. Leo ad Paſchaſinum Epiſcopum Lilibęi in Sicilia, legatum olim Apo
Probatur Cyclus Theophili ſtolicæ ſedis in Concilio Chalcedonenſi, virum eruditione præſtantem: qui non ſolum ex Theophi
li cyclo, ſed & ex Hebræorũ calculo probatam reddidit veritatem, eamdemq. miraculo conſignatã
c Apud S. Leon. poſt epiſt. 63. oſtendens non eſſe abſurdum, vt ad octauum Kalendas Maias Paſcha Domini in Eccleſia celebra
retur. Extant [c] ipſæ litteræ Paſchaſini, quas datas anno ſequenti, ex eo poteſt certo cognoſci, dũ
de ſequentis anni Paſchatis die tradit eſſe dubitatum, anni nimirum (vt dictum eſt) quinquageſi-
miquinti ſupra quadringenteſimum. ait enim: Domine venerabilis Papa, iubere dignata eſt coro C
na veſtra, vt quod Paſchali ſupputatione veritas anni poſt hunc futuri haberet, ſacroſanctis auri-
bus veſtris exiguitas mea intimaret, &c.] Ex iiſdem quoque litteris intelligitur, barbaricam illam
inuaſionem, cuius in earum exordio meminit, anno ſequenti contigiſſe. agemus igitur de ea
ſuo loco.

XL. Quod vero ad præſentem de Paſchatis die conſultationem pertinet: exordio anni ſequentis,
quinto Idus Ianuarij, de eodem S. Leo adhuc ambiguus ſcripſit ad Iulianum Coenſem Epiſcopũ
Conſtãtinopoli agentem. Reſcripſiſſe autem ad S. Leonem Marcianum Imperatorem, eam Oriẽ
talium eſſe ſententiam, vt ſecundum Theophili cyclum octauo Kalendas Maias Paſcha celebra-
d Leo epiſt. 95. retur, teſtatur ipſe S. Leo in litteris Circularibus datis ea de re anno ſequenti ad Epiſcopos Gallia
rum & Hiſpaniarum [d]. Ex his omnibus vides, quam procul abhorreat, vt Romani Pontifices in
conſulto, ex animiq. ſententia præponere conſueuerint in Eccleſia Catholica obſeruanda decreta;
cum in ambiguis ipſi prius omnium rogare ſententias, conſulere, & omnes audire, cunctaq. *mul*-
to conſilio examinare ſoliti fuerint.

XLI. Sub huius anni Conſulibus celebratum legitur Arelate Concilium [e], quod tertium ordine D
e Extat tom. 1. Concil. poſitum eſt, in quo plura de Eccleſiaſtica ſeruanda diſciplina in ordinandis Eccleſiæ miniſtris; ſed
Conciliũ Arelaten. tertium. & alia pleraque ab eodem Concilio ſancita apud diuerſos auctores leguntur, quæ in vnum colle-
cta conſulere poteris. Agemus nos de eo, qui præfuiſſe legitur huic Synodo, ſancto Cæſario eius
ciuitatis Epiſcopo doctrina æque ac ſanctitate conſpicuo.

XLII. Sed dubitatio hic haud leuis inſurgit: Quonam modo Cæſarius dici poteſt interfuiſſe huic Are
latenſi Concilio iam creatus eius ciuitatis Epiſcopus, cum ex litteris S. Leonis Papæ conſtet anno
ſuperiori eidem Eccleſiæ præfuiſſe Rauennium Hilarij ſucceſſorem, poſt quem eiuſdẽ Epiſcopus
fuiſſe reperitur Eonius, ideq. ſediſſe ſaltem triennio, vt Cyprianus diſcipulus S. Cæſarij, eiuſdem
que Vitæ ſcriptor affirmare colligitur; quo tempore Cæſarius præfuit Abbas monaſterio Arelatẽ
ſi. Porro in tanta rerum certitudine nihil eſt quod dici poſſit, niſi neceſſario aſſerere illapſum eſſe
etrorem in Conſulatum; ſicut & in notam Æræ mendum irrepſit, dum ponitur quadringenteſima
ſexageſimaprima, ex qua colligitur numerus annorum Domini quadringentorum vigintitrium:
vnde longe abſurdius redditur, vt eo tempore Cæſarius præfuerit dicto Concilio Arelatenſi. Sed
& cum nihil ſit in quo emendari error poſſit, vt ſuo loco dictum Arelatenſe Concilium reſtituatur; E
hic de ipſo nobis agendum fuit.

XLIII. Iam vero de Cæſario, qui huic præfuit Concilio, dicendum eſt, vtpote viro qui eximia claritu-
dine tum ex doctrina, tum ex vitæ ſanctitate comparata, Gallias hoc tempore illuſtrauit: breuique
narratione in primis ſunt nobis eius percurrenda primordia, atque vitæ progreſſus vſque ad præ-
ſentis temporis ſtatum: Eo enim ſplendoris ſanctitatis effulſit, vt nobiliſſimæ totius Galliarum Ec
cleſiæ eligi mereretur Metropolitanus Antiſtes, hoc potiſſimum tempore, quo eas regiones occu
pantibus barbaris, iiſdemq. vel Gentilibus, vel Arianis, magno opus eſſet inter tot ingruentes, vndi
que fluctus nauis gubernatore.

XLIV. Scriptæ ſunt res geſtæ S. Cæſarij ab eius diſcipulo Cyptiano ad ſanctam Cæſariam illius ſoro
f Apud Sur. die 27. Aug. rem, id ipſa ab eo efflagitante: extant [f] ipſæ quidem, Dei benignitate, inter tot Galliarum buſta
ſeruatæ. Placuit, inquam, diuinæ prouidẽtiæ, vt afflictæ poſt ratæq. vndique Gallicanæ Eccleſiæ hoc
Cæſarij Tirocinium. perditiſſimo tempore, tam docto tamq. ſancto illuſtrarentur Epiſcopo, cuius ſanctitas ipſi inhæ-

rens al.

A rens ab incunabulis,ſeptennio ætatis fructus præcoces emiſerit,& in dies magis magiſq.fœcun-
da annorum augmento conſurgeret:Cum primo erogatis quæ ſibi licuit in pauperes bonis clariſ
ſimorum parentum,domo ſpreta,ad ſanctũ Silueſtrum meritis inſignem Cabilonenſem Epiſcopũ
conuolans,ab eo,ex ſacro præſcripto ritu,in clericum voluit attonderi,atque clericali inſtitui diſci
plina,tanto dignus Antiſtite educatore atq.doctore,qui mira ſanctitate reſplendens,in Cæſarium
quem dilexit vt filium,tranſmiſit opulentam virtutum hæreditatẽ.Eſt celebris eiuſdem Silueſtri
memoria ſacris tabulis adnotata,in Eccleſia ſemper vigens,annis ſingulis tediuiua [a], noſq. in a Martyr.Rom: & alia die 20. Nouemb.
Notis de eo pluribus egimus.At Cæſarius,vbi flores eius ſanctitatis tamquam apis auide ſuxit,
ad Lerinenſe ſecretius aluearium conuolauit,ibiq.(vt idem auctor habet) ſub Porcario Abbate
diu monaſticam conuerſationem ſumma excoluit obſeruantia:licet præ immenſo animi ardore ip Cæſarius monachus Lerinenſis.
ſe ſibi ſemper ſegnior videretur:vt apparet ex eius homilia, quam poſtea in eodem habuit mona-
ſterio, vbi primum iſta inter alia interſerit de florentiſſimo ſtatu huius temporis eiuſdẽ cœnobij
Lerinenſis [b]: Benedicimus Dominum noſtrum,qui ſanctam inſtitutionem & admirabilem con b Cæſar.homil. 20.
ſuetudinem loci huius iugiter creſcere,& in maiori dignatur gloriæ cumulo ſublimare.O felix & De monaſterio Lerinenſi.
B beata habitatio inſulæ huius,vbi tam ſanctis quotidie & tam ſpiritualibus lucris gloria Domini
augetur,& tantis damnis diaboli nequitia minoratur.Beata,inquam,& felix inſula Lerinenſis,
quæ cum paruula & plana eſſe videatur,innumerabiles tamen montes ad cælum miſiſſe cognoſci
tur.]hæc dicens Cæſarius,alludere ad ea videtur quæ ſuperius recitauimus ex carmine Euchariſti
co,quod ad Fauſtum ſcripſit haud pridem Sidonius Apollinaris,vbi ait:

———quantos illa inſula plana
Miſerit ad cælum montes &c.] per montes Sanctos intelligens;cum ipſa inſula vndiq.
planicie lata gaudens,montibus careat.Hinc & Cæſarius iſta ſubdit:

Hæc eſt quæ eximios nutrit monachos,& præſtantiſſimos per omnes prouincias erogat ſacer- XLV.
dotes.]vix enim reperiri erat,qui his temporibus aſſumptus in regionibus illis ad regimen Eccle
ſiarũ,non delectus eſſet ex nobiliſſimo & regularis inſtitutionis obſeruantiſſimo cœnobio Lerinẽ
ſi:Ac ſic(ſubdit ipſe) quos accipit filios,reddit patres:& quos nutrit paruulos, reddit magnos:
quos velut tyrannos excipit,Reges facit:Nam omnes quoſcumque felix & beata habitatio iſta ſu
ſceperit,charitatis pennis ad excelſa virtutum culmina Chriſto ſublimare conſueuit.Quæ res cum
C pene in cunctis habitatoribus fuerit feliciter conſummata,tamen reſiſtentibus meritis meis, in
me non probatur impleta.Cum enim paruitatem meam hæc ſancta inſula uelut præclara mater
& vnica ſingularis omnium bonorum nutrix brachijs quondam pietatis exceperit, & non paruo
ſpatio educare & enutrire contenderit:licet reliquos ad virtutum culmina erexerit, a me tamen
(quia cordis duritia contradicit)omnes negligentias auferre non potuit.Et ideo cum omni humi
litate ſupplico, & tota cordis contritione depoſco,vt quod negatur meritis meis,veſtris orationi
bus ſuppleatur,&c.]

Mira res,vt ſub tot barbararum gentium frequenter factis in Gallias graſſationibus,a Sueuis XLVI.
Vuandalis,Alanis,Gothiſ,Burgundionibus,Hunnis,& Francis,nihil ad hæc tempora paſſum fue Reuerẽtia barbarorum erga monaſterium Lerinenſe.
rit detrimenti idem monaſterium inſulæ Lerinenſis, factum ipſis etiam barbaris atque Arianis
venerandum: Vnde quod valde erubeſcãt habent noſtri ſæculi Nouatores,qui in Gallijs pluſquã
ſexcenta monaſteria combuſſerunt,vt taceam de cineribus innumerabilium eccleſiarum.Quanta
inſuper hoc tempore eſſet gloria eiuſdem cœnobij Lerinenſis,præter illa quæ ſuperius dicta ſunt,
ipſum rurſum audi Cæſarium ad monachos concionantem:Ab Oriente(inquit [c]) vſque ad Oc c Cæſa.hom.20.
D cidentem,& omnibus pene locis in quibus Chriſtiana religio colitur,religioſiſſima veſtra conuer
ſatio ad Chriſti gloriã prædicatur.Iure a vobis exigitur,vt quod de vobis creditur,hoc probetur.
Agite ergo,Deo auxiliante,quod ſemper egiſtis,&c.]

Sed quod ſub Fauſti nomine peruulgata legitur fabula de eodem Lerinenſi cœnobio exciſo a XLVII.
Saracenis ſub Porcario Abbate inſtitutore S.Cæſarij:eam hic obiter refellere,ex inſtituto onus in
cumbit.Primum vero ſcias,non eſſe Fauſti ſcriptionem illam,ſed appẽdicẽ ad Fauſti inſtructionẽ
ad monachos,vt apparet ex ea nuper edita diligentia viri doctiſſimi Genebrardi nunc Aquenſis
Epiſcopi poſt funebrem orationem S.Hilarij Epiſcopi Arelatenſis,& alia illi coniuncta, vbi poſt
abſolutam Fauſti illam tractationem ſubijcitur narratio de excidio monaſterij Lerinenſis, qua
dicitur idem monaſterium a Saracenis dirutum,& ſanctum Porcarium Abbatem cum ſuis eſſe ne
catum.At quantæ fidei ſcriptum illud auctoris incerti? Et vbinam gentium Saracenorum incurſio
his temporibus in Occiduis oris innotuit,qui vix poſt trecentos annos auditi ſunt mare mediter De clade monaſterij Lerinenſis.
raneum infeſtaſſe?Sed haud maioris vobis fidei,quæ habentur in ſpuria Vita S.Honorati,vbi hęc
facta dicuntur per Genſericum Vuandalorum in Africa Regem: cum & additur idem mo-
E naſterium per Genſericum ſub Abbate Porcario dirutum, numquam vſque ad Pipini Franco-
rum Regis tempora eſſe reſtitutum.Si hæc vera ſunt;quomodo poſt Genſericum iam defunctum
adeo celebratur gloria eiuſdem monaſterij Lerinenſis, vt audiuimus a Cæſario? Quomodo de
tanti cœnobij clade nulla penitus habetur mentio in Actis ipſius ſancti Cæſarij, quæ ſunt ſcripta
(vt diximus)ab huius temporis ſcriptore Cypriano? Vel quonam pacto dici poteſt vſque ad Pipi- Tempora Porcarij [illegible]
ni tempora eius deſolationem perduraſſe,ſi S. Gregorius Papa eiuſdem meminit [d] monaſterij d Gregor [illegible] epiſt.5.
ſub Bono Abate(ad quem ſcribit)exiſtentis? Sic igitur cum neque ſub Genſerico ea accidiſſe fune
ra monaſterio Lerinẽſi ſub Abbate Porcario dici poſſint:neceſſe eſt affirmare, vel Porcariũ, quẽ
cum ſuis martyrem dicimus, qui & Cæſarium a pueritia educauit longiſſimam vixiſſe ætatem; &
ea quæ narrant,non a Genſerico,neque a Saracenis, ſed ab alijs paſſos eſſe ſucceſſoribus Gẽſerici;
vel alterum dicere eiuſdem nominis poſt hæc in eadem inſula ſub Saracenis Porcarium floruiſſe,
cuius Eccleſia ipſa cum ſuis celebrat martyrium pridie Idus Auguſti.

Sed ad Cæſarium redeamus, quem diximus in eadem inſula in exercitatione monaſtica ſub XLVIII.

Pomerius Rhetor magiſter Cæſarij.
a Gennadius de Script. Eccl c. 48.
b Martyrol Ro. die 8. Martij.

eodem Abbate vixiſſe;quo iubente,Arelatem poſtea ſe contulit,ibiq.excultus eſt rhetoricis facul A
tatibus ſub Pomerio Afro inſigni eius temporis rhetore:Hic ille namq.Pomerius, quem natione
Maurum fuiſſe tradit [a], eumdemq.ordinatum in Gallia presbyterum:quem alij Iulianum nomi
natum dixere:Quam autem decepti ſint qui Iulianum Pomerium putauere fuiſſe Epiſcopum To
letanum,tu conſule Notationes noſtras in Romanum Martyrologium [b]. Porro huius Pomerij,
quo vſus eſt præceptore Cæſarius,lucubrationes Gennadius recenſet, quem poſt Gelaſij obitum
ſub Anaſtaſio Imperatore adhuc fuiſſe ſuperſtitem docet. Cæſarius autem egregie doctrinis ſacris
potiſſimum inſtitutus,dignus iudicatus eſt,qui poſt Eonium a populo & clero expeteretur in Epi
ſcopum Arelatenſem;cui nec profuere latebræ ſepulchrales,quin inde traheretur ad regimen Epi-
ſcopatus inuitus.

XLIX.
Cæſarius quo vixit tempore.

Sed non prætermittimus dicere(quod & magnopere admiratus ſum)Trithemium,ſiue alios
ad poſteriora tempora eumdem Cæſarium retuliſſe ſub profeſſoribus regulæ S.Benedicti, quem
conſtat ante S.Benedicti monachatum his ipſis vixiſſe temporibus,interfuiſſeq. pluribus Conci-
lijs his item temporibus celebratis. Porro id ipſum eius vitæ Acta perſpicue docent:nã vixiſſe tũc
dicunt,cum Alaricus regnaret in Gallia Narbonenſi,& Theodoricus Rex potitus eſſet Italia:ſed B
& cum tradat idem eius Vitæ auctor,vſum ipſum eſſe præceptore Pomerio Afro,atq. probaſſe Fe
licem Papam vulgaſſeq.eiuſdem Cæſarii ſcripta;nulla penitus de his vel leuiter dubitandi occa-
ſio potuit eſſe relicta:cum alioqui & eius homiliæ id ipſum facile recte intuenti demonſtrent.

L.
Homiliæ Cæſary Catholicã docent fidem.
c Galat. 3.

Porro(quod dolendum eſt)ſanctiſſimi atq.doctiſſimi viri exciderunt nobiliſſima monumen
ta,vixq.reliquæ ſunt quadragintaſex homiliæ diuerſis temporibus dictæ:ad quas prouoco Gallos;
illos,qui turpiter a fide refugæ,ad hæreticos trãsfugæ defecere:videant quæ de Catholicis dogma-
tibus,quæ ipſi inſectantur,ſenſerit tantus doctor,miraculiſq.conſignata reliquerit, hoc potiſſimū
ſæculo,quo Franci in Gallijs regnantes eamdem fidem Catholicam,in qua & baptizati ſunt, acce
perunt,Vt plane ſi quis eiuſdem Cæſarij legerit homilias,ex illis facile intueatur illorum qui a Ca
tholica veritate deſciuerunt amentiam,cogaturq.præ ſtupore exclamare cum Paulo [c]: O inſen-
ſati Galatæ,quis vos faſcinauit non obedire veritati?]multo magis vero,ſi peruiderit quæ alij no-
biles huius temporis ſcriptores Eccleſiaſtici itidem Galli gentiles ſui,nempe Proſper Aquitanus,
Hilarius Arelatenſis,Saluianus Maſſilienſis,Eucherius Lugdunenſis,Claudianus Mamercus Viẽ
nenſis,Alcimus Auitus itidem Viennenſis,Sidonius Apollinaris Aruernus,& alij ſuis ſcriptis, vi- C
tæq.ſanctitate, atq. miraculorum virtute egregie reliquere teſtata,'in omnibus conſentientia illis
quæ Hilarius Pictauienſis,Irenæus Lugdunẽſis,atq.Dionyſius Pariſienſis omnes ſanctiſſimi Epi
ſcopi olim iiſdem tradiderunt,& nuperrime Cæſarius docuit.At de Cæſario modo hactenus,ſuis
locis inferius de eodem ſæpe dicturi. Iam vero ad aliud Gallicanum Concilium hoc item anno
celebratum orationem conuertamus,immoreturq.in eo paulo longius,quæ Arelatenſe cito, aliq-
bus tantum inſpectis,pertranſijt.

LI.
Conc. Andegauenſe nunc primum editũ.

Hoc itaq.eodem anno ſub eiuſdem Opilionis Conſulatu item in Gallijs celebratum eſt Con
cilium Andegauenſe: Quod quidem e temporum obſcuritate haud pridem in lucem vindicatum
ſcias a docto pioque viro P.Frontone Societatis IESV in Gallijs profeſſore, a quo & accepimus:
ipſum autem cum perbreue ſit,necdum in lucem editum,hic tibi verbatim reddendũ putauimus:
ſic enim ſe habet:

Cum ad ordinandum Epiſcopum in ciuitate Andegauorum conueniſſent,& Thalaſſius eſſet E
piſcopus ordinatus:omnibus pariter reſidentibus,Leone,Euſtochio,Charilatone,Rumorido,*Vin*
centio,Victorio,& Thalaſſio Epiſcopis,pari conſilio atq.tractatu,deciſionem quam verbis decre D
uerant,etiam ſcripturæ mandare voluerunt,vt hac die,hoc eſt,quarto Nonas Octobris, Opilione
V.C.Conſule,hæ regulæ Eccleſiaſticæ ſeruarentur,quæ à ſenioribus iuxta auctoritatem Scriptu-
rarum iam fuerant conſtitutæ.

LII.

Primum,vt contra Epiſcopale iudicium clericis non liceat reſilire,neq.inconſultis ſacerdoti-
bus,ſæcularium iudicia expetere: ſed nec de loco vno in alium ſine Epiſcopi permiſſione tranſire,
nec ſine commendatitijs ſacerdotum ſuorum litteris commeare.]habet hæc primus canon,quo p
culdubio aduerſati ſunt Patres illi conſtitutioni Valentiniani Imperatoris datæ anno ſuperiori,
qua Eccleſiaſticum forum ſuis(vt vidimus)priuilegijs ſpoliauit: haud enim timuerunt refragari
Imperatori pro Eccleſiaſtica immunitate ſanctiſſimi ſacerdotes. Sed deſcribamus reliqua:

Vt diaconi presbyteris nouerint omni humilitate deferendum eſſe.] cuiuſnam rei cauſa hæc
ſanciuerint Patres,dictum eſt Annalium quinto tomo. Sed ſubdunt:Vt a violentia & crimine per
putationis * abſtineant,]mendoſus eſt locus.

* debiles

Familiaritatem extranearum feminarum nouerint eſſe vitandam.Sed ſi qui ſunt cælibes*,nõ
niſi a ſororibus,aut amitis ſuis,aut a matribus conſolentur. Quia ſicut bonum non eſt homini ſo- E
lum eſſe;ita familiares eſſe clericos feminis non oportet extraneis:quia frequenter plurimorũ rui-
nas ſub hac occaſione deflemus.Si quis aũt poſt hoc interdictum a prædictis familiaritatibus ſe
reuocare noluerit;nequaquam gradu altiori donabitur;& ſi iam ordinatus fuerit,non miniſtret.

Tum ſi qui in tradendis vel capiendis ciuitatibus interfuiſſe fuerint detecti:non ſolum a com-
munione habeantur alieni,ſed ne conuiuiorum quidem admittantur eſſe participes.

Quod etiam de his qui accepta pœnitentia reſilierunt,debita ſeueritate ſeruabitur. Quæ for-
ma etiam circa eas,quæ de virginitate ſanctimonialium crimine proprio deciderunt, ſtatuto rigo
re permaneat.

Hi quoque qui alienis vxoribus,ſuperſtitibus ipſorum maritis,nomine coniugij abutuntur,a
communione habeantur extranei.

Clerici quoque,qui relicto clero,ſe ad ſæcularium militiam & ad laicos contulerint,non iniu-
ſte ab Eccleſia,quam reliquerunt,amoueantur.

Monachi

A Monachi quoq. qui cœptam obſeruationis viam reliquere, & abſq. epiſtolis & abſque certis
negotijs vel neceſſitatibus per regiones vagantur alienas, cognita diſtrictione, ſi ſe non emendaue
rint, ab Abbatibus ſuis, vel a ſacerdotibus ad communionem non recipiantur.

Alijs quoque Epiſcopis aliorum clericis gradum augere non liceat.

Quicumq. autem vel de laicis vel de clero miniſtri fuerint ordinati, & obſeruare noluerint, ſi
laicus, communicare non liceat, niſi forte reprobauerint criminoſos.

Nonniſi vnius vxoris viri, ijdemq. virginibus copulati, diaconi, vel presbyteri ordinentur.

Pœnitentiæ ſane locus omnibus pateat, qui conuerſi errorem ſuum voluerint confiteri; quib.
perſpecta qualitate peccati, ſecundum Epiſcopi æſtimationem erit venia largienda.

.... Quod ita inter prædictos viros pari conſilio & ordinatione decretum eſt, vt ſi quis ex ip-
ſis contra hanc ordinationem agendum eſſe præſumpſerit, obuius fuiſſe regulæ Eccleſiaſticæ iudi-
cetur: aduerſus quem ceteris fratribus ſuis, quaſi aduerſus contemptores licebit inſurgere.] hacte
nus Andegauenſe Concilium Romam miſſum:

De quo, quantum ad Epiſcoporum qui interfuerunt nomina pertinet, egregie idem Fronto de LIII.
B promplit ex primo Concilio Turonenſi, quod poſt annos octo legitur celebratum ſub Seuerini Cō
ſulatu; & quarumnam Eccleſiarum aliquot ex his Epiſcopi eſſent inuenit, nimirum Victorium ſi-
ue Victurium fuiſſe Epiſcopum Cenomanenſem, Leonem Bituricenſem, Thalaſſium hic ordina-
tum Epiſcopum fuiſſe Andegauenſem, qui idem Thalaſſius ſcriptus pariter habetur vna cū dicto
Victurio in Concilio Venetico: qua ratione idem auctor iure opinatur non eſſe congregatum illud *De Concilio*
Concilium in Veneria Italiæ prouincia, ſed Venetenſi ciuitate in Gallia Lugdunenſi; cui & libē- *Venetico.*
tius aſſentimur, cum ſciamus & eiuſdem Venetenſis ciuitatis in Gallia Epiſcopum, Modeſtum no
mine, cum alijs Gallicanis Epiſcopis ſediſſe in Concilio Aurelianenſi ſub Clodoueo. Habes hac di
ligentia exploratum, lector, quo tempore fuerit dictum Veneticum Concilium celebratum, nulla
licet Conſulum nota perſpicuum: in quo quidem complura leges, quæ in celebrato hoc anno Con
cilio Andegauenſi ſunt ſtatuta, pauloq. fuſius repetita. Obſeruauit idem vir doctus & alia pleraq.
in eo notatu digna; ſed hæc nobis modo ad hiſtoriam ſatis.

C | IESV CHRISTI ANNVS 454. | LEONIS PAP. ANNVS 15. | VALENTINIANI 30. MARCIANI 5. IMPP.

QVi ſequens eſt annus Domini quadringenteſimus quinquageſimusquartus, Studio & Aetio I.
Conſulibus Faſtis reperitur adſcriptus: illum quidem Marcianus, hunc autem Valentinia- *Aetij conſula*
nus Romæ creauit. Sed funeſte ipſi Aetio accidit, vt ipſius Conſulatus occiſionis eius index ſit po- *tus & obitus.*
ſitus temporis: nam de ipſo hoc anno Marcellinus in Chronico ſub eius Conſulatu: Aetius (inquit)
Patricius, magna Occidentalis Imperij ſalus, & Regis quondam Attilæ terror, a Valentiniano Im
peratore cum Boetio amico in Palatio trucidatur, atq. cum ipſo Heſperium cecidit regnum, nec
hactenus valuit releuari:] hæc Marcellinus.

Quomodo autem id molitus ſit Maximus Romanus Senator, Procopius ita narrat [a]: Maxi- II.
mus erat quidam e Senatoribus, vnus ex ſtirpe illius Maximi tyranni, quem Theodoſius Senior ſu a Procop. de bell.
D ſtulerat, pro qua victoria Romani quolibet anno feſtum agunt: huic vxor formoſiſſima, ſicut & pu Vuandal. lib. 1.
dicíſſima fuerat; qua Valētinianus amore captus cum potiri cuperet, resq. admodum ardua foret,
rem iniquam excogitauit: Maximum iuſſit ad ſe in Palatium venire, quocum talis colludens, au-
ro certo propoſito, annulum eius victor nactus eſt: hunc clam ad vxorem miſit viri nomine, vt quā
primum ſigno perſpecto, in Palatium ſalutatum Eudoxiam Imperatricē veniat. Illa ſubito paret:
quam certi, quibus res nota ac mandata erāt, protinus in aula excipientes, longe in Gyneconitidē
duxerunt; vbi Valentinianus occurrens, vim ei intulit. Illa poſt hæc mæſta domum regreſſa, cala-
mitatem fatumq. ſuū flere, virumq. magnopere deteſtari cœpit, vt qui occaſionē huic rei dederit.

Maximus vero dolore ingenti perculſus, de inſidijs contra Imperatorem ſecum meditatur. Cū III.
que videret Aetium tunc maximum Ducem, qui paulo ante clariſſimam victoriam de Attila, Meſ *Quid in Valē-*
ſegetarum, Scytharumq. exercitu armato contra Romanum Imperium retulerat, ſuccurrit ei ita *tinianum Ma*
agere, vt laudem omnem & merita geſtorum amitteret, ſuſpectumq. illum redderet Imperatori.] *ximus molia-*
Hic conſidera & in mentem reuoca, lector, quomodo iiſdem inſidijs Aetius pereat, quibus ipſe o- *tur.*
lim circumuenerat magnum Ducem Bonifacium, cuius occaſione Vuandali potiti ſunt Africa: vn
E de perſpicias & diuinam in tarditate ſupplicij patientiam, & æquum in exhibitione vindictæ iudi
cium. Sed pergit Procopius; Tempus quoq. commodum tūc viſum, quod longe abeſſet, quod ſpes
in eo potiſſimum Romanorum eſſet: Cum eunuchis agit, quorum cuſtodiæ vti fidiſſimorum cor-
poris ſui curam Imperator tradiderat, vt ei perſuaderent Aetium nouis rebus ſtudere. Imperator
facile credens, ſuſpectamq. illius habens virtutem, vt interficeretur mandat. Fertur & proximum
quemdam ex Romanis interrogaſſe, an vtilis foret Aetij mors: ille autem reſpondiſſe; hoc ipſe vi-
deret, bene an male; ſe tantum ſcire, quod ſibi dexteram altera manu inciderit.] hæc de Aetij nece
Procopius: quæ autem ſubdit de graſſatione Attilæ in Italiam, ea ante Aetij mortem acciditſe, iam
ſuperius perſpicue demonſtratum eſt. Quid vero ſublato de medio Aetio Maximus in Valentinia
num molitus ſit, ſuo loco dicendum anno ſequenti. De Aetij porro nece eſt verſus Sidonij Apollina *Valētinianus*
ris in deteſtationem Valentiniani. *occidit Aetiū*

Aetium Placidus mactauit ſemiuir amens.] b Paul. Diac. li.
Manibus etiam ipſius Valentiniani Imperatoris necatum eſſe Aetium, auctor [b] Miſcellæ teſtatur. 15.

ſed ita ante eum Caſſiodorus [a]: Aetius Patricius in Palatio manu Valentiniani Imperatoris ex- A
a Caſſiodor. in Chron. hoc anno. tinctus eſt: Boetius vero Præfectus Prætorio ab amicis eius circumſtantibus interemptus. At de
Conſulatu & nece Aetij ſatis: iam reliquas anni huius res geſtas proſequamur.

IV. Leo ſolicitus pro rebus Alexandrinis. b Leo epiſt. 69. *S. Leonis epiſtola ab hæreticis falſata.*

Sanctus Leo Romanus Pontifex, vt componeret res Orientalis Eccleſiæ omne adhibens ſtudiũ, plures hoc anno ea de cauſa ad Marcianum Imperatorem litteras dedit, ac primum quidem Idibus Martij [b], quibus laborantem magno diſcrimine commendat Eccleſiam Alexandrinam, itẽque Proterium recens eius creatum Antiſtitem, cuius anno ſuperiori ſinceræ fidei profeſſionis litteras accepiſſet. In his quidem curandis, primo vnde morbus irrepſiſſet docet, atq. mox præſentaneum remedium affert his verbis: Quia vero quorũdã hæreticorũ verſuta nequitia ad conturbandam aliorum ſimplicitatem epiſtolam meam, quam ad beatæ memoriæ Flauianum dedi, falſaſſe perhibetur, vt commutatis quibuſdam verbis, vel ſyllabis, receptorem me Neſtoriani erroris adferant. Obſecro venerabilem clementiam veſtram, vt eamdem epiſtolam per fratrem meum Iulianum Epiſcopum, vel eos quos idoneos ad hoc opus pietas veſtra delegerit, in Græcum ſermonem iubeatis integre diligenterq. tranſlatam, per idoneum latorem ſub veſtri ſignaculi impreſſione deferri, tradendam Iudicibus Alexandrinis, qui eam clero & plebi ipſius ciuitatis cum prædictorum B Epiſcoporum prædicationibus, qui & meo ſcripto conſentiunt, faciant recitari: vt agnoſcant ſe fallacium hominum fraude vlterius decipi non debere, & probentur Apoſtolicæ ſedis ſinceri eſſe diſcipuli, apud quam nec Eutyches, nec Neſtorius vllum obtinent locum; quia ſicut alios hæreticos, ita & iſtos damnauit.] hæc ſanctus Leo.

V.

Quænam autem fuerint quas dicit prædicationes Epiſcoporum eſſe vna cum epiſtola ad Flauianum Alexandrinis ſignificandas, ſuperius manifeſtarat, nempe laboraſſe ſe ad conuincendos & reducendos Alexandrinos ad fidem Catholicam, vt quęcumque ipſe ſcripſiſſet in dicta epiſtola ad Flauianum, ea cuncta probata teſtataq. redderet aſſertionibus Alexandrinorum Epiſcoporum illorum qui maiori apud eos gloria claruiſſent. nam ait: Et ne memoratis noua inferre & propria dicta epiſtola videatur adſtruere: venerabilium Patrum, qui ei Eccleſiæ præfuerunt, ſcripta relegantur; & quid beatus Athanaſius, quid Theophilus, quid Cyrillus, quid etiam Orientales magiſtri de incarnatione Domini ſenſerint, recognoſcant.] & paulo poſt: Sed nunc (vt dixi) hic docendi optimus modus eſt, vt paternorum ſenſuum linea Alexandrinæ plebis & cleri auribus innoteſcat; ac ſi qui ſunt qui noſtra ſcripta deſpiciant, illis ſaltem qui nobiſcum Apoſtolicis ſenſibus congruunt acquieſcant.] hæc ſanctus Leo ex diuino plane deprompta Spiritu: Nam hoc vnum exhibitum Eccleſiæ Alexandrinæ remedium ſatis eſſe poteſt ad expurgãdas hæreſibus omnibus cunctas Eccleſias, prouocando nimirum ſingulas ad illos doctores, qui in eis doctrina & ſanctitate claruerunt, a quibus & Euangelium vel prædicatum ipſis, vel propagatum fuiſſe conſtat. Hæc quidem (vt diximus) ſexto Idus Maias Leo Pontifex ad Marcianum. C

Quæ recta fidei Catholicæ prædicatio. *Salubre remedium ad cõuincendas omnes hæreſes.*

VI. Marcianus reſcribit aduerſus hæreticos.

Paruit Marcianus Auguſtus Leoni Pontifici, atq. ex eius ſententia promulgauit edictum ad ipſos potiſſimum Alexandrinos, quo iuſſit eos non recedere debere ab his quæ a ſacris œcumenicis Concilijs ſtatuta fuiſſent, & quæ ipſis prædicata eſſent a ſanctis ipſorũ Epiſcopis Athanaſio, Theophilo, atq. Cyrillo. Quod autẽ in eo de ſancti Leonis epiſtola non meminit Imperator, inde fortaſſe accidit, quod illa nondum eſſet Græco ſermoni donata, vel ex prototypo emendata, q̃ ad illos ab hæreticis corrupta allata fuerat. Sed illud aduerte, in Codice Iuſtinianeo deprauatam Conſulibus eiuſmodi recitari ſanctionem: quippe cum in eius inſcriptione a Valẽtiniano & Marciano promulgata feratur, Conſules in fine ponuntur & dies, in quibus neuter illorum ſuperſtes erat. Quamobrem quoniam eadẽ ſanctio concinnationem habere cognoſcitur cũ dicta epiſtola S. Leonis Papæ hoc anno data ad Marcianum Imperatorem tertio Idus Martij; eamdem ipſam ſub huius anni Conſulibus Idibus Auguſti (vt ſe habet) fuiſſe editam, iure dici poſſe videtur: Quam quidem veluti affinem dictæ Leonis epiſtolæ hic deſcribere dignum putamus: ſic enim ſe habet [c]: D

c 18. C. de hær.

VII. Sanctio Marciani aduerſus hæreticos.

Quicumq. in hac ſacra vrbe, vel Alexandrina, vel in omni Aegyptiaca diœceſi, diuerſiſq. aliis prouincijs Eutychetis profanam peruerſitatem ſequuntur, & non ita credunt, vt trecenti decem & octo ſancti Patres tradiderunt, Catholicam fidem in Nicæa ciuitate fundantes; centum quoq. & quinquaginta alij venerabiles Epiſcopi, qui in alma vrbe Conſtantinopolitana poſtea cõuenerũt; ſicut & Athanaſius & Theophilus & Cyrillus ſanctæ recordationis Epiſcopi Alexandrinæ ciuitatis credebant, quos etiam Epheſina Synodus (cui beatæ memoriæ Cyrillus præfuit, in qua Neſtorij error expulſus eſt) in vniuerſis ſecuta eſt; quos & nuper venerabilis Chalcedonenſis Synodus eſt ſecuta prioribus Concilijs ſacerdotum in omni prorſus parte cõſentiẽs, nihil adimens ſacroſancto Symbolo, neque adiiciens, ſed Eutychetis dogmata funeſta condemnans: ſciant ſe eſſe hæreticos Apollinariſtas: Apollinaris enim facinoroſiſſimam ſectam Eutyches & Dioſcorus mente ſacrilega ſunt ſecuti. Ideoque hi homines, qui Apollinaris, vel Eutychetis peruerſitatem ſequuntur, illis E pœnis, quæ diuorum retro Principum conſtitutionibus contra Apollinariſtas, vel ſerenitatis noſtræ poſtmodum ſanctione cõtra Eutychianiſtas, vel hac ipſa Auguſtiſſima lege contra eoſdem decreta ſunt, nouerint ſe eſſe plectendos.

VIII. Quæ ſtatuta aduerſos Eutychianos & Apollinariſtas.

Idcirco Apollinariſtas, hoc eſt, Eutychianiſtas (quibus etſi eſt in appellatione diuerſitas, tamen eſt in hæreſis peruerſitate coniunctio, & diſpar quidem nomen, ſed idem ſacrilegium) ſiue in hac alma Vrbe, diuerſiſq. prouincijs, ſiue in Alexandrina ciuitate, ſiue intra Aegyptiacam diœceſim ſunt, & neque ita credunt, vt prædicti venerabiles Patres credebant, neque viro reuerẽdiſſimo Alexandrinæ vrbis Antiſti Proterio fidem Orthodoxam tenenti communicant; Epiſcopos, presbyteros, aliosve clericos creare & habere prohibemus. Scientibus tam his Eutychianiſtis, qui auſi fuerint cuiquam Epiſcopi, vel presbyteri, vel clerici nomen imponere, quam his qui paſſi fuerint impoſitum ſibi nomen ſacerdotale retinere, pœnam exilij cum facultatum ſuarum amiſſione ſe habituros.

Vniuerſi

A Voluerſi præterea Apolinariſtæ, vel Eutychianiſtæ non eccleſias, non monaſteria ſibi con- IX.
ſtruant: paraſynaxes & conuenticula tam diurna quam nocturna non contrahãt; neque ad domũ,
vel poſſeſſionem cuiuſquam, neque ad monaſterium, vel quemcumque alterum locum operaturi
ſectæ funeſtiſſimæ congregentur. Quod ſi fecerint, & hoc factum fuiſſe domino volente cõſtiterit:
poſt rem in examine Iudicis approbatam, domum vel poſſeſſionem eius, in qua conuenerint, vel
monaſterium, eius ciuitatis Orthodoxæ Eccleſię, in cuius territorio eſt, iubemus addici. Si vero
ignorante domino, ſciente vero eo qui penſiones domus exigit, vel actore, vel conductore prædij,
paraſynaxes & conuenticula interdicta collegerint: conductor vel procurator, ſiue actor, vel qui-
cumque eos in domum vel poſſeſſionem vel monaſterium receperint, & paſſi fuerint illicitas pa-
raſynaxes, conuentuſq. celebrari; ſi vilis & abiectæ ſint conditionis, fuſtibus publice & in pœnam
ſuam & in aliorum coerceantur exemplum: ſi honeſtæ vero ſint perſonæ, decem libras auri mul-
ctæ nomine Fiſco noſtro cogantur inferre.

Nullum præterea Apollinariſtam, vel Eutychianiſtam ad aliquam iubemus aſpirare militiã: X.
& ſi inuenti fuerint militare, cingulo ſoluto boneſtorum hominum & Palatij communione priuẽ-
B tur, nec in aliqua, nec in qua nati ſunt ciuitate, vel vico, aut regione verſentur. Si qui vero in hac al-
ma vrbe nati ſunt; tam ſacratiſſimo Comitatu, quam omni per prouincias metropolitana ciuitate
pellantur. Nulli inſuper Eutychianiſtæ, vel Apollinariſtæ publice vel priuatim conuocandi cœtus,
vel circulos cõtrahendi, & de errore hæretico diſputandi, ac peruerſitatẽ facinoroſi dogmatis aſſerẽ
di tribuatur facultas. Nulli ẽt cõtra venerabilẽ Chalcedonẽſem Synodũ liceat aliquid vel dictare,
vel ſcribere atque emittere, aut aliorũ dicta vel ſcripta ſuper eadem re proferre. Nemo hmôi habe
re libros, & ſacrilega ſcriptorũ audeat monumenta ſeruare. Quod ſi qui in his criminibus fuerint
deprehenſi, perpetua deportatione damnentur. Eos vero qui diſcendi ſtudio adierint de infauſta
hæreſi diſputãtes, decem librarum auri, qui Fiſco noſtro inſerenda ſunt, iubemus ſubire diſpẽdiũ.
Vltimo etiam ſupplicio coerceantur, qui illicita docere tentauerint. Omnes vero huiuſmodi char
tæ, ac libri, qui funeſtum Eutychetis ſcilicet & Apollinaris complexi fuerint dogma, incendio con
crementur, vt facinoroſæ peruerſitatis veſtigia flammis combuſta depereant. Aequum namque
eſt, vt immaniſſima ſacrilegia par pœnæ magnitudo percellat. Scientibus Moderatoribus prouin-
ciarum, eorumq. apparitoribus, Defenſoribus etiam ciuitatum, quod ſi ea quæ legis huius religio
C ſiſſima ſanctione cuſtodienda decernimus, aut neglexerint, aut aliqua permiſerit temeritate viola
ri; denarum librarum auri mulctam Fiſco noſtro inferre cogẽtur, inſuper etiam exiſtimationis ſuę
periculum ſuſtinebunt. Dat. Conſtantinopoli, Idibus Auguſti, Conſtantio & Ruffo Conſulibus.]
ſed reddenda hæc ad huius anni Conſules Studium & Aetium. Quod ſi non mutandos Conſules *Reſtituitur*
quis pertinaciter aſſeueret: tunc neceſſe ipſi erit, vt titulum legis mutet, ac pro Valẽtiniano & Mar *textus Cod. Iu*
ciano reſtituat Maiorianum atque Leonem. Sed cum hac conſtitutione Imperator profiteatur ſe *ſtinianei.*
contra Eutychianos alias edidiſſe ſanctiones, nihil eſt quod ad Leonem poſt eum in Oriẽte regnã
tem, ipſo primo ſui Imperij anno, qui dictis Conſulibus conſignatur, ſpectare poſſit. Porro qui re
vera legem ſancinit Marcianus Auguſtus, idem in tranſgreſſores eius animaduertiſſe reperitur: Et
enim fautores Dioſcori, qui turbas Alexandriæ excitabant, ab Eccleſia pulſos, in exilium mitti
præcepit, vt fidem faciunt litteræ Orthodoxorum Aegyptiorum ad Leonem Imperatorem poſt ne
cem Proterij datæ [a], quæ ſuo loco recitabuntur. Modo ad Leonem Romanum Pontificem re-
deamus. a Apud Euagr. lib. 2. c. 8.

Sequenti menſe poſt datam epiſtolam ad Marcianum Imperatorem, decimoſeptimo Kalen. XI.
D Maij ad eumdem de Anatolio Epiſcopo Conſtantinopolitano, cum faſtum, quo erectus erat, demi
ſiſſe videretur, hæc ſcribit [b]: Conſtantinopolitanus Epiſcopus ad omnem pietatis profectum prę b Leo epiſt. 70.
ſenti clementiæ veſtræ doceatur exemplo: Si fideliter veſtris acquieſcat hortatibus, habebit in me *Anatolij fa-*
ſinceræ gratiæ animum; tantum vt quod verbis ſpondet corde perficiat. Si vero quæ Deo & pie- *ſtus repreſſus.*
tati veſtræ diſplicent, pertinaci intentione delegerit: ſalua manſuetudinis veſtræ reuerentia, vtar
cum omnibus & pro omnibus, vobis quoque adnitentibus, aduerſus ſuperbientem liberiori con-
ſtantia: quem (quod ſæpe dicendum eſt) mallem pro ſanctis actibus fraterna charitate cõplecti.]
hæc de Anatolio ad Imperatorem.

Perſuaſus igitur litteris Leonis Pontificis Marcianus Auguſtus, Anatolij repreſſit audaciam, XII.
nihilq. ipſum ſibi voluit de ſedis primatu amplius arrogare, ſed iuſſit ſtare decretis ſacroſancti Ni *Marciani ſan*
cæni Concilij: quod ſtuduit innoteſcere, publica ſanctione hoc anno data ſub dictis Conſulibus *ctio contra A*
Aetio, & Studio, qua omnibus notum fecit, nihil penitus innouandum de priuilegijs antiquitus cõ *natolium.*
ceſſis Eccleſijs. Quinetiam omnia caſſa reddidit, quæcumque ex ambitione Anatolij contra anti-
quos canones Chalcedone præſumpta eſſent de primatu Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ. deſidera-
E tur ipſa quidem integra ſanctio, cuius tantum fragmentum in Iuſtinianeo inſertum eſt Codice.
Puto enim, dedita opera eam eſſe decurtatam ſanctionem de abrogando primatu ſancitã, eo quod
ipſe Iuſtinianus contrarium poſtea firmare voluit, cum ſua ſanctione [c] eidem primatum contulit. c Iuſtin. Nouel. 131. c. 2.
Sed reddamus hic eiuſdem ſanctionis Marciani fragmentum illatum in Iuſtinianeum (vt dictum
eſt) Codicem, illis verbis [d]: d l. 12. C. de ſa[illegible] cro[illegible] ecl.

Impp. Valentinianus Marcianus Augg. Palladio Præfecto Prætorio. XIII.

Priuilegia, quæ generalibus conſtitutionibus vniuerſis ſacroſanctis Eccleſijs Orthodoxæ re-
ligionis retro Principes præſtiterunt, firma & illibata in perpetuum decernimus cuſtodiri. Omnes *Marciani ſan*
ſane pragmaticas ſanctiones, quæ contra canones Eccleſiaſticos interuentu gratiæ vel ambitionis *ctio de priuile*
elicitæ ſunt, ſuo robore & firmitate vacuatas eſſe præcipimus. Et quia humanitatis noſtræ eſt, ege- *gys Eccleſi[illegible].*
nis proſpicere, ac dare operam vt pauperibus alimenta non deſint: ſalaria etiam, quæ ſacroſan-
ctis Eccleſijs in diuerſis ſpeciebus de publico hactenus miniſtrata ſunt, iubemus nunc quoque in
concuſſa & a nullo prorſus imminuta præſtari: liberalitatiq. huic prõptiſſimæ perpetuã tribuimus
 firmitatem.

firmitatem. Data Aetio & Studio Conſſ.]quam quidem legem vt dicamus a Marciano potius quã a Valentiniano ſancitam,cum vtriuſq. Imperatoris habeat nomina inſcripta; Præfecti Palladij nomen,ad quem data eſt,Marciani eſſe neceſſario fateri admonet:etenim ipſe Conſtantinopoli gerebat Præfecturam,vt ex Nouellis eiuſdem Marciani Imperatoris apparet. Quæ autẽ de ſua emendatione idem Anatolius ad ſanctum Leonem hoc anno reſcripſerit,ex redditis ad eumdem ab ipſo Pontifice litteris ſatis poteſt intelligi;nimirum recepiſſe in amicitiam,quem ab archidiaconatu depoſuerat Aetium,& prouectum in illius gradum Andream Eutychianum in ordinem redegiſſe;itemque a cœptis deſtitiſſe,quibus primatum Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ quæſierat. Sed qđ magni momenti res hæ ſunt;quomodo commotus Magni Leonis rugitu, perterrefactuſq. ille paruerit,reddamus hic de his ad eumdem Anatoliũ ſcripta in epiſtola verba,quæ ſunt huiuſmodi [a]: A

a Leo epiſt. 71. XIV. *Obtemperat Leoni Anatolius.*

Quod ergo in Cõſtantinopolitana Eccleſia quædam in officijs clericorum correcta ſignificas, vt & Aetium presbyterum in gratiam tuam affectionemq. reuocaueris,& Andream Archidiaconi actione ſubmoueris:nobis placuiſſe reſcribo,quia exiſtimationem tuam(vt optabam) plurimũ erigit & commendat. Et merito poſt correctionem in obliuionem deducitur,quod reprehenſioni obnoxium videbatur,cum hæreticorum prouectione,& ſanctæ memoriæ Flauiani iniuria grauare B ris:quæ nunc ſimul ab omni offenſione cum tui(vt volui)laude ceſſerunt;quia in ordinem ſuum q̃ fuerant turbata redierunt. Andream ſane,qui rationabiliter Archidiaconi eſt priuatus officio, & Euphratam qui ſanctæ memoriæ Flauiani(vt comperi)improbus extitit accuſator, ſi profeſſionibus pleniſſime ſcriptis non minus Eutychianam hæreſim quam Neſtorianum execrabile dogma condemnant;quoniam venia eſt præſtanda correctis,presbyteros conſecrabis, vt ſibi remedium Catholicæ fidei ſentiant profuiſſe;electo primitus & probato qui Archidiaconi officium poſſit implere,quem nulla vmquam prædictarum impietatum fama reſperſerit. Ceteri vero quos par reatus inuoluerat,ſi veniam ſimili profeſſione cum ſatisfactione depoſcunt,ſuis ordinibus reformentur,his tantum ad officium primorum admiſſis,quos ab omni errore liberos eſſe conſtiterit.] Videſne,lector,ſanctum Leonem ſuo arbitrio adeo longe poſitam moderari Conſtantinopolitanam Eccleſiam,perinde ac in Romanæ vrbis ſuburbijs eſſet conſtituta? Sed quod ad illam de primatu cauſam pertinet,ab ea inſania reſipuiſſe Anatolium laudat:redarguens tamen frigidam ab eo excuſationem affertam,emendationem vero maxime probans,hæc ait:

XV. *Abijcit curã primatus Anatolius.*

Illam autem culpam,quam de augenda poteſtate,aliena(vt aſſeris)adhortatione contraxeras, C efficacius atque ſincerius tua claritas diluiſſet,ſi quod tentari ſine tua volontate non potuit, nõ ad ſola clericorum conſilia tranſtuliſſes:quia ſicut in mala ſuaſione delinquitur,ita & in mala conſenſione peccatur, Sed gratum mihi,frater cariſſime,eſt,quod dilectio tua profitetur ſibi diſplicere ꝙ tunc etiam placere nõ debuit. Sufficit in gratiæ communis regreſſum profeſſio dilectionis tuæ,& atteſtatio Principis Chriſtiani:nec videtur tarda correctio, cui tam venerabilis aſſertor acceſſit. Abijciatur penitus inconceſſi iuris,qui diſſenſionem fecerat,appetitus,&c.] Vides igitur fruſtra niſum ſexcentorum Epiſcoporum ſuffragijs Anatolium,dum vnus ei reſtitit Romanus Pontifex ſuper omnes & in omnibus arbiter,& aduerſus omnes legitimus legum Eccleſiaſticarum vindex & cuſtos,qui ſolus irritum reddat,quod Concilium ſexcentorum Patrum ſententijs comprobaſſet.

XVI. b Leo epiſt. 70. *De Eutych. lõgius in exiliũ pellendo.*

Ad hęc inſuper ijſdem ad Marcianum Imperatorem ſanctus Leo litteris datis aduerſus improbum Eutychetem fouentem adhuc in exilio hæreſim iſta conſcripſit [b]: Quia vero ſuggeſtiones meas pro tranquillitate Catholicæ fidei libenter accepiſtis:ſignificatum mihi fratris & Coepiſcopi mei Iuliani ſermone cognoſcite,Eutychetem impium pro ſuis quidem meritis exulare;ſed in ipſo ſuæ damnationis loco multa aduerſus integritatem Catholicam blaſphemiarum deſperationis D venena profundere;& quod in illo totus mundus horruit atq.damnauit,impudentia maiore,vt innocentes decipere poſſit,euomere. Plenum itaq. rationis æſtimo,vt veſtra clemẽtia ad longinquiora eum iubeat & ſecretiora transferri. Monaſterio vero eius Cõſtantinopoli conſtituto,in quo habitatores ipſius monachi Euangelica Apoſtolicaq. doctrina crebrius ſunt & plenius roborandi;ſalubriter(vt arbitror)fiet,ſi is qui ipſi monaſterio præpoſitus eſſe dicitur,a ſocietate veneratoris veſtri Iuliani Epiſcopi,quem in ſpeculis propter fidem illic eſſe conſtitui,non recedat, cuius aſſidua viſitatione profectus ſeruorum Dei illic habitantium poſſit augeri.]hæc ſanctus Leo. Quid vero poſt hæc factum ſit de Eutychete ignoratur.

XVII.

Quod autem pertinet ad res Palæſtinas:Iuuenalis Epiſcopus, quem anno ſuperiori reuerſum diximus in ſuam Eccleſiam,pacifice agens,hoc anno legatos miſit ad S.Leonem Romanum Pontificem,ſimulque dono dedit particulam ligni ſanctiſſimæ Chriſti Crucis:Accepit illud grato animo ipſe Leo;ſed reſcribens noluit prætermittere dignam quam ob res præteritas perperam geſtas obiurgationem ille commeruiſſet:ad ipſum igitur hoc anno,dictis Conſulibus,ſcribens,hæc habet ipſo exordio epiſtolæ [c]:

c Leo epiſt. 72. XVIII. *Leo redarguit Iuuenalem Epiſcopum.*

Acceptis dilectionis tuæ litteris,quas ad me filij noſtri Andreas presbyter & Petrus diaconus E detulerunt,gauiſus quidem ſum,quod tibi ad Epiſcopatus tui ſedem redire licuiſſet:Sed confluẽtibus in recordationem omnibus quæ te per quoſdam exceſſus laborare fecerunt,dolui aduerſitatum tuarum temetipſum tibi fuiſſe materiam,& reſiſtendi hæreticis conſtantiam perdidiſſe, qui exiſtimant non eſſe tibi liberum, vt eos auderes redarguere , quos tibi profeſſus ſis in ſuo errore placuiſſe . Beatæ enim memoriæ Flauiani condemnatio , & impijſſimi Eutychetis receptio , quid niſi Domini noſtri Ieſu Chriſti ſecundum carnem negatio fuit?] & paulo poſt : Vnde quia in tempore indulgentiæ reſipiſcentiam magis quam pertinaciam delegiſti,ita gaudeo te cæleſtem recepiſſe medicinam,vt fidei ab hæreticis impugnatæ tandem poſſis eſſe defenſor. Quamuis enim nulli ſacerdotum liceat neſcire quod prædicat,quoniam qui ignorat ignorabitur:inexcuſabilior tamen eſt omnibus imperitis quilibet Hieroſolymis habitans Chriſtianus,qui ad cognoſcẽdam virtutem Euangelij non ſolum paginarum eloquijs,ſed ipſorum locorum teſtimonijs eruditur,&c.]

Digitized by Google

A rur,&c.]pluribus vero docet & monet pro fide ſincera ſtrenue agere, & ad poſtremum de miſſo ſanctæ Crucis ligno gratias agit.

XIX.

His itaq. Leonis Papæ litteris ceu flagris excitatus Iuuenalis Epiſcopus, in Palæſtina prouinciale Concilium collegit, in quo ad expurgandam ab hæreſi totam prouinciam illam, omnibus fidem Catholicam ſeruandam propoſuit. Extat adhuc Synodalis eiuſdem Concilij epiſtola ſcripta ad Archimandritas & monachos eiuſdem prouinciæ Palæſtinæ: eſt eius exordium: Cum ſummus & primus Apoſtolorum Princeps dixiſſet: Tu es Chriſtus,&c.]habetur [a] inter epiſtolas virorum illuſtrium ſcriptas pro Concilio Chalcedonenſi. Porro in litterarum ſubſcriptione primo loco poſitus legitur ipſe Iuuenalis Hieroſolymorum Epiſcopus, ſecundo vero loco Irenæus Epiſcopus Cæſarienſis Eccleſiæ, quæ ex decreto Nicæni Concilij conſtituta fuit totius Palæſtinæ metropolis, aduerſus quod ipſe ſibi Iuuenalis arrogauerat primatũ: cuius rei cauſa idem ſanctus Leo eidem magnopere reſtitit, cum hæc accepiſſet a Maximo Epiſcopo Antiocheno, ad quem de eodem talia ſibi arrogante Iuuenale iſta reſpondit [b]:

a Extat tom. 2. Conc. nouæ edit.
Iuuenalis arrogat priuilegia Eccl. Cæſarienſis.
b Leo epiſt. 62.

XX.

Subrependi occaſiones non prætermittit ambitio: & quoties ob incurrentes cauſas generalis B congregatio facta eſt ſacerdotum, difficile eſt vt cupiditas improborum non aliquid ſupra menſuram ſuam moliatur appetere: ſicut etiam in Epheſina Synodo, quæ impium Neſtorium cum dogmate ſuo perculit, Iuuenalis Epiſcopus ad obtinẽdum Palæſtinæ prouinciæ principatum credidit ſe poſſe ſufficere, & inſolentes auſus per commentitia ſcripta firmare: Quod ſanctæ memoriæ Cyrillus Alexandrinus merito perhorreſcens, ſcriptis ſuis mihi, quid prædicta cupiditas auſa ſit, indicauit, & ſolicita prece multum popoſcit, vt nulla illicitis conatibus præberetur aſſenſio. Nam cuius epiſtolę ad nos exemplaria direxiſti ſanctę memoriæ Cyrilli, eam in noſtro ſcrinio requiſitam, nos authenticam noueritis reperiſſe. Hoc autem proprium definitionis meæ eſt, vt quantumlibet numerus ſacerdotum amplior aliquid per quorumdam ſubreptionem decernat, quod illis trecentorum decem & octo Patrum conſtitutionibus inueniatur aduerſum, id iuſtitiæ conſideratione caſſetur: quoniam vniuerſę pacis tranquillitas nõ aliter poterit cuſtodiri, niſi ſua canonibus reuerentia intemerata ſeruetur.]hęc Leo.

Leo Pap. irritat quæ Iuuenalis vſurparat.

XXI.

Vides igitur in Iuuenale nihil optimo dignum Epiſcopo reperiri, & ſecundum parœmiam illam, In bello ceruum, in pace ſe pręſtitiſſe leonem: qui malis artibus, mentitiſq. ſcriptis contra Nicænum Concilium C inuadens iura primatus; licet Cyrillus primo eidem (vt dictum eſt) reſtitiſſet in Concilio Epheſino, ac ſanctus Leo penitus caſſum redidiſſet quicquid ab eo vſurpatum eſſet; adhuc tamen non erubuit in dicta Synodo ante Cæſarienſem totius Palæſtinæ Primatem locum ſibi principem vendicare, qui (vt Leo redarguit) nec inter Epiſcopos inferiores ob violatam fidem pacemq. Catholicam locum habere dignus erat; ſed bono pacis, indulgentia Romani Pontificis factum eſſet, vt poſt lapſum ſederet Epiſcopus. Quod autem ſanctus Leo dicat, ea de re tempore Cõcilij Epheſini Cyrillum Epiſcopum Alexandrinum ad ſe ſcripſiſſe; puto intelligendum, vel ad ſe, hoc eſt, ad Romanum tunc exiſtentem Pontificem, vel (quod magis placet) quod eo tempore eſſet ipſe Leo Eccleſiæ Romanæ Archidiaconus, & eiuſdem Eccleſiæ negotia pertractaret. Sed de Iuuenale hactenus.

Iuuenalis Epiſcopus qualis.

XXII.

Hoc ipſo anno Vuandali, qui Africam occupabant, pyraticam exercentes, Siciliam inſulam deprædati ſunt. Id cum alii complures ſcribant, eſt de his querela Paſchaſini Epiſcopi Lilibæi in Sicilia in epiſtola hoc anno (vt diximus) ad ſanctum Leonem ſcripta, qui eum litteris fuerat conſolatus; in cuius exordio hęc de his habet [c]: Apoſtolatus veſtri ſcripta, diacono Panormitanæ D Eccleſiæ Silano deferente, percepi; quę nuditati meæ atque ærumnis, quas amariſſima captiuitate faciente incurri, ſolatium in omnibus atque remedium attulerunt, cæleſti rore animum recreantes, atque omne quod triſte fuerat abſtergentes.] Ado Viennenſis de his agens in Chronico, hęc de eadem clade ex eodem auctore: Vuandali Carthagine capta, Siciliam quoque deleuerunt: cuius captiuitatis Paſchaſinus Lilibetanus Antiſtes, in epiſtola quam de ratione Paſchatis Papę Leoni ſcripſit, meminit.] hæc ipſe, licet captiuitati Carthaginenſi male contiũgat Siciliæ inſulæ cladem, cum ante annos quindecim illa contigerit. Sed & ex eadem Paſchaſini epiſtola corrigendus eſt Victor, dum tradit hæc poſt Valentiniani Auguſti obitum facta eſſe, qui contigit anno ſequenti: nam ait: Poſt eius mortem Genſericus totius Africæ ambitum obtinuit, necnon & inſulas maximas Sardiniam, Siciliam, Corſicam, Eluſam, Maioricam, Minoricam, & alias multas, & ſuperbia ſibi conſueta defendit.] hęc Victor, qui (vt dictum eſt) Paſchaſini teſtificatione corrigitur: Sed excuſari poteſt diciq. diuerſam fuiſſe huius anni per Genſericum factam pyraticam graſſationem, ab illa inuaſione, cum poſt Valentiniani obitum omnibus illis potitus eſt inſulis, & ſub tributo redegit.

Clades inſulę Sicilię.
c Apud S Leonẽ poſt epiſt. 63.

XXIII.

Hoc eodem anno, Aetio adhuc viuente: Attila (inquit Marcellinus) Aetij hortatu noctu mulie E ris manu cultro confoditur. Quidam vero ſanguinis reiectione eum necatum perhibent.] hæc ſub anni huius Conſulibus Marcellinus, Caſſiodorus autem ſub anni ſuperioris Conſulatu: Porro feminam hanc recens amatam ab Attila, cum plures nominent Hildiconem, Micholtam alij; Paulus diaconus in ſua rerum Romanarum hiſtoria, quam appẽdicem poſuit ad Eutropium, eam appellat Indicto, niſi ſit mendum in codice, cum de Honoria ſorore Valentiniani Auguſti, filia videlicet Gallæ Placidiæ eiuſmodi etiam texit hiſtoriã: Igitur Attila tali modo a ſua ſæuitia repreſſus, relicta Italia Pannonias repetit. Ad quem Honoria Valentiniani Principis germana, dum a fratre ob decus pudicitiæ diſtricte ſeruaretur, ſuum Eunuchum dirigit, quatenus eam ſibi a fratre in matrimonium extorqueret. Accepto itaque hoc Attila nuntio qui iam Italiæ fines exceſſerat; nec tamen fatigato exercitu regredi poterat: mandat Valentiniano Imperatori, minitans peiora ſe proxime illaturum Italiæ, niſi mox ei ſuam germanam cum parte Regni debita tranſmiſiſſet. Qui reuerſus ad proprias ſedes, ſupra plures quas habebat vxores, puellam valde decoram * Indicto nomine ſibi in matrimonium iunxit. Ob cuius nuptias profuſa conuiuia exercens, dum tantum vini,

De interitu Attilę.
* Indico vel Ildico

quantum

quantum vmquam antea inſimul bibiſſet; cum ſupinus quieſceret, eruptione ſanguinis, qui ei de-naribus ſolitus erat effluere, ſuffocatus & extinctus eſt. Eadem denique apud Conſtantinopolim nocte, Martiano Imperatori in ſomnis Dominus apparens, arcum Attilæ fractum oſtendit.] hæc Paulus. A

XXIV. Quod autem ad Honoriam ſpectat, quod vnicum Romæ Honoriæ aureum reperitur numiſma, illud hic tibi cudendum curauimus. eſt huiuſmodi.

Verum dubitatum eſt, cum hæc illa ſit Honoria, de qua actum eſt, Valentiniani Auguſti ſorore petita ab Attila, filia Gallæ Placidiæ: certe quidem cum nullum ſit ei maternum cognomen, vt dicta ſit, Galla, vel Placidia, ſed Grata; & quod appelletur Auguſta (quod nomen non ſororibus ſed coniugibus competat Imperatorū) vt diuerſa cenſeatur ab illa, iure dubitari poteſt. Verum quod nulla alia ſit reperiri Imperatoria femina Honoria dicta, niſi iſta: quod ad Auguſtæ nomē ſpectat, exiſtimari poteſt, vt quam vna cum parte Regni ſibi dari Attila petijſſet, ea de cauſa a fratre timēte Regis barbari feritatem, eo titulo eam ab ipſo auctam fuiſſe. Ab Attilæ obitu contexuit Eugipius Abbas ſuam hiſtoriam, qua proſecutus eſt res geſtas ſancti Seuerini Norici Apoſtolici nominati, ita exordiens [a]: Tempore quo Attila Rex Hunnorum defunctus eſt, in vtraque Pannonia ceteriſq. confinijs Dannubij res turbantur ambiguæ: ac primo inter filios eius de obtinēdo regno magna ſunt exorta certamina: qui morbo iniquæ dominationis inflati, materiam ſui ſceleris accepere patris interitum. Quibus diebus ſanctiſſimus Dei famulus Seuerinus de partibus Orientis in Pannoniam veniens, morabatur in oppido quod Caſturis [*] dicitur, vbi ſecundum Euangelicam & Apoſtolicam doctrinam omni pietate præditus in confeſſione Catholicæ fidei venerabile propoſitum ſanctis operibus adimplebat.] B C

[a] Apud Sur. die 8. Ianuar.

[*] Aſturis

XXV. At quod audis, de partibus Orientis aduenisſe ad Noricos Seuerinum; haud tamen putes eum hominem fuiſſe Orientalem; ſed Latinum potius, ex eiuſdem Vitæ ſcriptore Eugipio ipſius diſcipulo intelligi poteſt: Cum alioqui patriam atque genus ſuum, inanis gloriæ vitandæ gratia, celare voluerit, vt idem auctor in epiſtola ad Paſchaſium diaconum data teſtatur his verbis: Cum multi igitur ſacerdotes & ſpirituales viri, necnon & laici nobiles atque religioſi, vel indigenæ, vel de longinquis ad eum regionibus confluentes ſæpius hæſitarent, inter ſe quærentes, cuius nationis eſſet vir, quem tantis cernerent fulgere virtutibus: nec vllus ab eo penitus auderet inquirere: tādem Primenius quidam presbyter Italiæ nobilis, & totius auctoritatis vir, qui ad eum confugerat, tempore quo Patricius Oreſtes iniqve peremptus eſt, interfectores eius metuens, eo quod interfecti velut pater fuiſſe diceretur: Poſt multos itaque familiaritatis adeptæ dies, erupit quaſi pro omnibus, & ita ſciſcitatus eſt, dicens: Domine ſancte, de qua prouincia Deus his regionibus tale lumen donare dignatus eſt? Cui vir Dei faceta primum hilaritate reſpōdit: Si fugitiuum putas, para tibi pretium, quod pro me poſſis, cum fuero requiſitus, offerre. His talia ſenior mox ſubijciens: Quid prodeſt (inquit) ſeruo Dei ſignificatio loci vel generis ſui, cum poſſit id tacendo, facilius vitare iactātiam, vtpote ſiniſtram, qua neſciente cupit omne opus bonum, Chriſto donante, perficere, quo mereatur dexteris ſocius fieri, & ſupernæ patriæ ciuis adſcribi: quam ſi me indignum veraciter deſiderare cognoſcis; quid te neceſſe eſt terrenam cognoſcere, quam requiris? Verumtamen ſcito, quia Deus, qui te ſacerdotem fieri præſtitit, ipſe me quoque periclitantibus his hominibus intereſſe pcepit. Tali memoratus presbyter reſponſione conticuit, nec quicquam ante vel poſtea beatum virum ſuper hac parte percunctari præſumpſit. loquela tamen ipſius manifeſtabat hominem omnino Latinum; quem conſtat ad quamdam Orientis ſolitudinem feruore perfectionis vitæ fuiſſe profectum, atque deinde poſt ad Norici Ripenſis oppida Pannoniæ Superiori vicina, quæ barbarorū crebris premebantur incurſibus, diuina compulſus reuelatione, veniſſe; ſicut ipſe clauſo ſermone tamquam de alio aliquo referre ſolitus erat, nonnullas Orientis vrbes nominans, & itineris immēſa pericula ſe miſerabiliter tranſiſſe ſignificans.] hæc Eugipius in epiſtola ad Paſchaſium præfixa ipſius Seuerini Vitæ, quæ deſideratur in ea quam edidit Surius, ſicut & pleraque alia: habemus autem ipſam integram in noſtra bibliotheca, eamq. claudit eiuſdem Paſchaſij diaconi epiſtola ad eūdem Eugipium reddita, de qua inferius. D E

S. Seuerini magna humilitas.

XXVI. Quod autem ad ipſius Seuerini genus pertinet; fuiſſe illud ſane clariſſimum, quod ob humanam vitandam laudem ſilentio obuolutum reliquit, vnuſquiſque facile poterit opinari: quam minime timuiſſet, ſi humili loco, obſcuraque ſe orti in proſapia dicere potuiſſet. Seuerinos quidem Romæ inter Senatores claros eluxiſſe, Faſtiſq. ſæpe dediſſe nomina Conſulum, ipſæ Conſulares tabulæ docent.

Quod igitur qui perfectionis vitæ ſtudio (vt idem ait Eugipius) profectus erat in Orientē, inde receſſerit; cauſam illam plane patere vides, quod his temporibus, tum in Aegypto primaria ſan-

A ctiſſimorum monachorum ſede,tum Palæſtina,vniuerſaq.Syria dire vexati concuſſiq. eſſent Or-
thodoxi motibus Eutychianorum monachorum ; quos vt vitaret Seuerinus, profectionem pa-
rans,Dei(vt audiſti)monitu,ad Noricos Ripenſes,vt illis præſto eſſet in opportunitatibus, profi-
ciſcitur.

XXVII. *Seuerinus Eccleſiæ Noricorum valde proficuus.*

Magno ſane Dei beneficio factum eſt,vt Eccleſia illa olim nobilis,ſanctorum martyrum mul
tiplicibus aucta coronis,frequentibus tamen barbarorum incurſionibus valde depreſſa,aduentu
Seuerini conſurgeret,fideſq.tepeſcens denuo miraculis incaleſceret. Sed quibus ſignis idem con
tinuo innotuerit,hæc accipe ab eodem Eugipio enarrata:Dum(inquit) talibus exercitiis robora
tus palmam ſupernæ vocationis innocue ſequeretur,quadam die ad eccleſiam proceſſit ex more.
Tunc presbyteris,clero,vel ciuibus requiſitis,cœpit tota mentis humilitate prędicere,vt hoſtium
inſidias imminentes orationibus & ieiunijs ac miſericordiæ fructibus inhiberent.Sed animi con-
tumaces,ac deſiderijs carnalibus inclinati,talia prædicentis oracula, infidelitatis ſuæ diſcrimine
probauerunt.Famulus autem Dei reuerſus ad hoſpitium, quo ab eccleſiæ fuerat cuſtode ſuſce-
ptus,diem & horam imminentis excidij prodens:De contumaci,ait,oppido & citius perituro feſti
B nus abſcedo.Inde ad proximum quod Comagenis appellatur oppidum declinauit:hoc barbarorũ
intrinſecus conſiſtentium,qui cum Romanis fœdus inierant,cuſtodia ſeruabatur arctiſſima;nulli
que ingrediendi vel egrediendi facilis licentia præſtabatur:a quibus tamen famulus Dei,cum eſ-
ſet ignotus,nec interrogatus eſt,nec repulſus.

XXVIII. *Pœnitentia docet iram Dei auertendam.*

Itaque mox ingreſſus eccleſiam,cunctos de ſalute propria deſperantes ieiunio & orationibus
atq. eleemoſynis hortabatur armari,proponens antiquæ ſalutis exempla,quibus diuina protectio
populum ſuum contra opinionem omnium mirabiliter liberaſſet.Cumq.ſalutem omnium in ipſo
diſcriminis articulo promittenti credere dubitarent:ſenex qui dudum Caſturis * tanti hoſpitis ſu
ſceptor exriterat,venit,atque a portarum cuſtodibus ſolicita interrogatione diſcuſſus, intetitum
ſui oppidi habitu verboque monſtrauit;adijciens,eadem die,qua quidam homo Dei prædixerat,
barbarorum vaſtitate deletum.Quo audito,ſoliciti reſponderunt: Putas ne ipſe eſt,qui deſpera-
tis rebus,Dei nobis ſubſidium pollicetur ? Mox igitur in eccleſia recognito Dei famulo, ſenex
pedibus eius proſtratus,aiebat ipſius ſe meritis liberatũ,ne cum ceteris oppidanis ſubiret excidiũ.

* Aſturis

XXIX. *Barbari ſe ipſos trucidant.*

His auditis,habitatores oppidi memorati incredulitatis veniam poſtulantes , monitis viri
C Dei ſanctis operibus paruerunt:ieiunioque dediti,in eccleſia per triduum congregati,errata præ
terita caſtigabant gemitibus & lamentis . Die autem tertio, cum ſacrificij veſpertini ſolemni-
tas impleretur,facto ſubito terræmotu,ita ſunt barbari intrinſecus habitantes exterriti, vt portas
ſibi Romanos coegerint aperire,velociter exeuntes.Igitur conciti diffugerunt,exiſtimantes ſe vi-
cinorum hoſtium obſidione vallatos:auctoque terrore diuinitus,errore confuſi, mutuis ſe gladijs
conciderunt.Tali ergo aduerſarijs internecione conſumptis,diuino plebs ſeruata præſidio,per tã
tum virum armis didicit pugnare cęleſtibus.] ſic igitur a domeſticis primum atque ab externis li
berati ſunt hoſtib.q S.Seuerini monitis paruere.Cõplura auctor ſubdit,q̃ poſt hæc ſunt ſubſecuta:
ſed hæc mõ ſatis de virtutib.Seuerini,cui parẽtes Norici,filiorum Attilæ euaſere furorẽ.Hæc ego
conſiderans,proximamq.cladem a Turcis illatam eiſdem populis lugens,ad eos plane clamare cõ
pellor illud Machabæi [a]: Memores eſtote,quomodo ſalui facti ſunt patres veſtri.]Si hæc tanta ſũt
vobis parta a Catholico & Apoſtolico viro Romanæ Eccleſiæ communicatione coniũcto; quæ vo
bis reliqua ſpes ſalutis,cum pro vobis hoſtes Catholicæ fidei & Romanæ Eccleſiæ perduelles hæ
retici contra aduerſarios pugnãt?At illud ingerendum Ioelis vociferantis [b]: Expergiſcimini ebrij,
D & flete,& vlulate omnes qui bibitis vinum cum dulcedine,quia peribit de ore veſtro:Gens enim
aſcendit ſuper vos fortis & innumerabilis,dentes leonis,& molares vt catuli leonis.] Interpellate
iterum precibus,qui vos liberet,Seuerinum;& Deum colite ſicut ille.At de his hactenus.

a 1.Mach.4.
b Ioel.1.

XXX. *Ingẽs penuria vexat Orbem.*

Hoc item anno,qui obitum Valentiniani præceſſit,magna penuria laboraſſe complures Oriẽ
tis prouincias,& diuino auxilio ſubleuatas eſſe,Euagrius & alij tradunt. Porro rem geſtam ipſe
narrat his verbis [c]: Iiſdem temporibus tanta fuit imbrium paucitas in vtraque Phrygia,Galatia,
Cappadocia,& Cilicia,vt homines rerum neceſſariarum penuria coacti alimentum peſtiferum &
exitiale caperent:vnde etiam peſtis nata eſt,& ob victus mutationem ægrotare cœperunt;& corpo
ribus intumeſcentibus propter nimiam inflammationem lumina amiſerunt;ac tuſſi ſimul afflicta
ti,tertio die migrarunt e vita.Cui quidem peſti quamquam nullum potuit omnino remedium in
ueniri,fames tamen ijs quibus vita ſuppetebat,per ſalutarem Dei omnium moderatoris prouidẽ
tiam leuata eſt.Quippe anno illo ſterili & effœto alimentum ex aere non aliter ac mãna olim Iſrae
litis delapſum dicitur,& inſequenti anno fructus maturos terra ſua ſponte produxiſſe.At non mo
do hæc mala per palæſtinam graſſabantur,verum etiam aliæ graues calamitates per alias multas
E & prope infinitas regiones pererrabant.] hęc ipſe,qui mox ſubdit de nece Aetij,de qua nos huius
anni exordio. Occidentales quoque & Boreales oras penuria afflictatas deplorat Gelaſius in
Andromachum ſcribens. Sed eluxit eiuſmodi famis occaſione Noricorum Apoſtoli Seuerini ſan-
ctitas.nam audi quid de ipſo ſcribat Eugipius.

c Euag.lib.2.c.6.

XXXI. *Viennenſibus fame laborantibus Seuerinus ſuccurrit.*

Eodem tempore ciuitatem nomine Fabianas(*quam eam tradunt eſſe ciuitatem,quæ Vienna Au
ſtrię appellatur*)ſæua fames oppreſſerat:cuius habitatores vnicum ſibi remedium adferre credide
runt,ſi ex ſupradicto oppido Comagenis hominem Dei religioſis precibus inuitarent . Quos ille
ad ſe venire prænoſcens,a Domino,vt cum eis pergeret,commonetur.Quo cum veniret,cœpit ci
uibus ſuadere dicens:Pœnitentiæ fructibus poteritis a tanta famis pernicie liberari.Qui cum tali
bus proficerent inſtitutis:beatiſſimus Seuerinus diuina reuelatione cognouit,quamdam viduam
nomine Proculam fruges plurimas occultaſſe.Quam productam in medium arguit vehementer:
Cur(inquit)nobiliſſimis orta natalibus,cupiditatis te præbes ancillam, & extas auaritiæ manci-
pium,quæ eſt(dicente Apoſtolo)ſeruitus idolorum? Ecce Domino famulis ſuis miſericordia con-
ſulente,

ſulente,tu quid de male partis facias non habebis;niſi forte frumenta,luce negata in Danubij fluẽta proijciens,humanitatem piſcibus exhibeas,quam hominibus denegaſti:quamobrem ſubuenis tibi potius quam pauperibus ex his,quę adhuc te exiſtimas,Chriſto eſuriente,reſeruare. A

XXXII. Quibus auditis,magno mulier pauore perterrita,cœpit ſeruata libenter erogare pauperibus. Igitur non multo poſt rates plurimæ de partibus Rætiarum mercibus onuſtę quamplurimis inſperate videntur in littore Danubij,quæ multis diebus craſſa fluminis glacie fuerant cõgelatæ *: quæ Dei imperio mox reſoluta,ciborum copias laborantibus detulerunt. Tunc cœperunt omnes Deũ inſperati remedij largitorem continuata deuotione laudare, qui de tabe diuturnæ famis interire crediderant, fatentes euidentius rates extra tempus glaciali reſolutas frigore ſerui Dei precibus aduenisse.]At de penuria ſatis,rebuſq.hoc anno geſtis hic finis eſto.

* colligatæ

IESV CHRISTI ANNVS 455. | LEONIS PAP. ANNVS 16. | MARCIANI 6. MAXIMI IMPP.

B

I. *Annus vltionis.* AGe iam annum vltionis agrediamur,qui quadringenteſimus quinquageſimusquintus ordine currit funeſto Conſulatu Valentiniani octauo,Anthemijq.collegæ: quo ipſe Valentinianus Auguſtus obtruncatur, ſed & qui tyrannice inuaſit Imperium occiditur Maximus atque in Vrbem ab Eudoxia aduocantur ex Africa Vuandali:hæc quidem ab ijs ex iniurijs acceptis ſibi inuicem vltionem parantibus,vlciſcente ſimul infenſo numine peccata populi,ſunt perpetrata: vt merito Vltionis annus hic ſit nominandus.

II. Deſtituitur diuino penitus patrocinio Imperator(vt vidimus)ſimulac iura perturbat Eccleſiæ;cuius præſidio,cum antea de religione bene mereri ſatageret,ad triginta ferme annos inter varia oborta rerum diſcrimina vitam incolumis propagarat:finitur vero in ſcelus ſe præcipitem ferre,cum incantamentis & magijs(vt inquit Procopius [a]) operam dedit,hiſce artibus matronarũ caſtitatem expugnaturus:cum & aggreſſus eſt illud nefas,vnde ſibi ipſe parauit interfectores, ad quos perdendos barbari ex Africa vocarentur in Vrbem:quæ ab imminenti ſuper ceruicem Hunnorum gladio iam ſemel diuino beneficio liberata,non gratiarum actionem, ſed peccata ingrata rependit,cum(vt teſtificatione ſancti Leonis Papæ diximus)Gẽtiles illud inſigne Dei munus adſcriberent fato,Chriſtiani vero Circenſibus dediti & voluptatibus præpediti ad eccleſiam accederent infrequentes. In memoriam reuocanda eſt concio illa Leonis,qua de acceptis a Deo beneficijs ex inſperata ſalute liberatum populum ingratum arguit:cum ipſe iſta procul intuens atque præuidens exclamauit:Magnum(inquiens [b]) periculum eſt,eſſe homines ingratos Deo, & per obliuionem beneficiorum eius nec de correctione compungi,nec de remiſſione lætari. Vereor igitur,dilectiſſimi,ne vox illa Prophetica tales increpaſſe videatur,quæ dicit [c]: Flagellaui eos,& nõ doluerunt:caſtigaui eos,& noluerunt accipere diſciplinam,&c.] Sed ſingulorum funera proſequamur. C

a Procop.de bello Vuandal.lib.1.

b Leo ſerm. in Octaua Apoſt.

c Hierem.5.

III. *Valentinianus occiditur.* Hoc igitur anno,decimoſexto Kalendas Aprilis, Valentinianus Imperator occiditur in Campo Martio(ait Caſſiodorus [d]) ab amicis Aetij,dolo Maximi(ſubdit Marcellinus [e]) per Oſtilã & Tranſtilam Aetij ſatellites,iam percuſſo Heraclio ſpadone. De his item Euagrius [f] & alij. Tenuit Valentinianus Imperium annos triginta minus menſibus ſeptem & diebus ſex.

d Caſſiodor. in Chron.

e Marcellin. in Chron.

f Euagr.li.2.c.7.

Sed ne ignominioſe omnino Valentinianus ſepeliatur;quod reliquit poſteris pietatis monumẽtum,hic perſpicuum cunctis eius affigamus ſepulchro. Agens Hadrianus Papa in epiſtola ad Carolum Magnum de cultu ſacrarum imaginum,cum quæ eſſent in Vrbe nobiliores recenſet, hæc ſubdit:Sed & per rogatum eius(*nempe Sixti Papæ*)Valentinianus Auguſtus fecit imaginem aureã cum duodecim portis & Saluatore gemmis pretioſis ornatam,quam voto gratiæ ſuper Confeſſionem beati Petri Apoſtoli poſuit,& a tunc vſque hactenus apud nos ab omnibus Fidelibus venerantur.]hæc Hadrianus. Ex quibus & illud obſeruatione digniſſimum æque intelligere potes,Vuandalos hoc anno ingreſſos in Vrbem,pretioſa quæque prædantes,abſtinuiſſe tamen ab eccleſiæ ſancti Petri ornamentis:Quomodo,rogo,ad Hadriani Papę tempora aureum illud monumentum intextum gemmis ſuper Confeſſionem Petri Apoſtoli immobiliter inhærens integrum perduraſſet, niſi manus Vuandalica religionis intuitu peperciſſet? Sed cœptam iam proſequamur hiſtoriam. D

IV. *Maximus Imper.* Occiſo Valentiniano,Maximus horum omnium architectus,nullo obijce,inuadit,ſibiq.ſumit Imperium;de quo iſta Procopius [g]: Interea Romæ Maximus,Imperatore nullo negotio interfecto,tyrannidem capit, Eudoxia potitur, eamque ſibi coniugem iungit, cum forte antea prima vxor deceſſiſſet.] Sidonius de Maximo agens, tradit ipſum mox creaſſe Magiſtrum militum Auitum, virum quidem inſignem,& nobilibus præfecturis clarum. Tanto autem Duce Maximus meditabatur Romanum Imperium in priſtinum vindicare: nam de eo agente in Gallijs iſta Sidonius: E

g Procop de bello Vuandal li. 1.

Auitus magiſter militum creatus.

——— *ſed perdita cernens*
Terrarum ſpatia Princeps iam Maximus,vnum
Quod fuit in rebus peditum,equitumq.Magiſtrum
Te ſibi,Auite,legit.] ita ipſe de electo a Maximo Duce Auito peritia militari Aetio quidem impari,ſed probitate maiore. Agebat tunc in Gallijs Auitus Præfectum Prætorij,quem magiſtratum ſumma cum laude pluribus annis adminiſtrauerat:cum & iniunxit eidem Maximus legationem ad barbarorum Reges,ad fœdera cum illis paciſcenda;nam ipſe apud Sidonium hæc ad illos pro concione fertur oraſſe:

Fœdus cũ Barbaris.

Sed dum

A *Sed dum me noſtri Princeps modo Maximus Orbis*
Ignarum, abſentem, procerum poſt mille repulſas
Ad litnos poſt iura vocat, voluitq. ſonoris
Præconem mutare tubis: promptiſſimus iſtud
Arripui officium, vos quo legatus adirem.
Fœdera priſca precor, &c.] dedere illi dexteram, ſpeſq. magna meliorum illuxit temporum, ſi licuiſſet.

V. *Eudoxiæ proditio.*

Verum foris cautus, intus ſocors Maximus, cito nimis Eudoxiæ credens, ſe ipſum perdidit & Imperium. Subdit enim Procopius: Eiuſq. tandem amore, dum vna dormirent, faſſus eſt, ſe virum interfeciſſe. Quare illa exacerbata, prius animo de vltione viri cogitans, multo magis ob eius verba & animum impudicum detectum ad vindicandum facinus eſt incenſa. Vbi igitur illuxit, Carthaginem mittit rogatum Genſericum, vt viri necem ab impio tyranno vlciſci velit, ipſam vero indigna ab eodem pati, Imperium occupatum, omnia perditum iri. Addit quoque pro officio illud facturum, ſi afflictis auxilium ferat, cum in amicitia ſocietateq. Valentiniani eſſet; e Conſtantino-
B poli nullam eſſe ſpem, Theodoſio iam extincto, & Marciano imperante. Genſericus igitur auaritia in primis permotus, ſpeq. opum maxime conſequendarum, ingenti claſſe in Italiam adnauigans, Romam, nullo aduerſante, facile ingreditur. Maximum e veſtigio Romani fugientem inſectati, lapidibus obruunt, membratimq. diſcerpunt.] hic finis Maximi, cum menſes tantum duos & dies aliquot imperaſſet. De quo quidem hic Sidonij Apollinaris egregie philoſophãtis deſcribamus epiſtolam, quam ad Serranum, qui eum laudauerat, reddidit verbis iſtis [a]:

Maximi Imp. obitus.

a Sidon. lib. 2. epiſto. 13.

VI. *Sidonij epiſtola de ſtatu Maximi.*

Epiſtolam tuam nobis Marcellinus Rogatus exhibuit, homo peritus, virq. amicorum: quę primoribus verbis ſalutatione libata, reliquo ſui tractatu, qui quidem grandis eſt, patroni tui Petronii Maximi Imperatoris laudes habebat: quem tamen tu pertinacius, aut amabilius, quam rectius, veriuſq. feliciſſimum appellas; propter hoc quippe, cum per ampliſſimos faſcium titulos fuerit euectus vſque ad Imperium. Sed ſententiæ tali numquam ego aſſentior, vt fortunatos putem qui Reipublicæ præcipitibus ac lubricis culminibus inſiſtunt. Nam dici nequit, quantum per horas fert in hac vita miſeriarum vita felicium illorum (ſi tamen ſic ſunt pronunciandi, qui ſibi hoc nomen vt Sylla præſumunt) nimirum qui ſupergreſſi ius faſque commune, ſummam beatitudinem
C exiſtimant ſummam poteſtatem, hoc ipſo ſatis miſeriores, quod parum intelligant inquietiſſimo ſe ſubiacere famulatui: Nã ſicut hominibus Reges, ita Regibus dominandi deſideria dominãtur.

VII. *Quando Maximus felix.*

Hic ſi omittamus antecedentium Principum caſus, vel ſecutorum: ſolus iſte peculiaris tuus Maximus maximo nobis documento potuit eſſe: qui quamquam in arcem Præfectoriam, Patriciam, Conſularemq. intrepidus aſcenderat; eoſq. quos geſſerat magiſtratus, ceu recurrentibus orbitis, inexpletus intrauerat: cum tamen venit omnibus viribus ad Principalis apicis abruptum, quamdam poteſtatis immẽſæ vertiginem ſub corona patiebatur, nec ſuſtinebat dominus eſſe, qui non ſuſtinuerat eſſe ſub domino. Denique require in ſupradicto (*Maximo ſcilicet*) vitæ prioris gratiam, potentiam, diuturnitatemque, eque diuerſo principatus paulo amplius quam bimeſtris originem, turbinem, finem: profecto inuenies hominem beatiorem prius fuiſſe, quam beatiſſimus æſtimaretur.

VIII. *Se infelicem Maximus nouit cum Imperium ſumpſit.*

Igitur ille, cuius anterius epiſtolæ, mores, pecuniæ, faſces, pompæ, litteræ, patrimonia & patrocinia florebant; cuius ipſa ſic denique ſpatia vitæ cuſtodiebantur, vt per horarum diſpoſitas clepſydras explicarentur: is nuncupatus Auguſtus, ac ſub hac ſpecie Palatinis liminibus incluſus *, ante crepuſculum ingemuit, quod ad vota peruenerat. Cumq. mole curarum priſtinæ quietis tenere
D dimenſum prohiberetur, veteris actutum regulæ legibus renunciauit; atque proſpexit pariter ire non poſſe negotium Principis, & otium Senatoris. Nec fefellerunt futura mærentem: nam cum ceteros aulicos honores tranquilliſſime percurriſſet, ipſam aulam turbulentiſſime texit * inter tumultus militum popularium, fœderatorum: quod & exitus prodidit nouus, celer, acerbus, quem cruentauit fortunæ diu lenocinantis perfidus finis, quæ virum, vt ſcorpius, vltima parte percuſſit.

* limitibus

* rexit

IX. *Democlis deſcribitur caſus*

Dicere ſolebat vir litteratus, atque ob ingenij merita Quæſtorius, partium certe bonarũ pars magna Fulgentius, ore ſe ex eius frequenter audiſſe, cum peroſus pondus Imperij, veterem deſideraret ſecuritatem: Felicem te (ait) Damocles, qui non vno longius prandio regni neceſſitatem tolerauiſti. Iſte enim (vt legimus) Damocles prouincia Siculus, vrbe Syracuſanus, familiaris tyranno Dionyſio fuit. Qui cũ nimijs laudibus bona patroni, vt cetera ſcilicet inexpertus, efferret: Vis, inquit Dionyſius, hodie in hac menſa bonis meis ac malis pariter vti? Libenter, inquit. Cum ille confeſtim lætum clientem, quamquam attonitum, plebeio tegmine erepto, muricis Tyrij ſeu Tarentini conchiliato ditat indutu: & renitentem gemmis, margaritiſq. aureo lecto, ſericatoq. toreu-
E mati imponit. Cumq. pranſuro, Sardanapalitium in morem, panis daretur e Leontina ſegete confectus, inſuper dapes cultæ ferculis cultioribus apponerentur: ſpumarent falerno gemmæ capaces, inque cryſtallis calerent vnguenta glacialibus; hinc ſuffita cinnamomo ac thure cœnatio ſpargeret peregrinos naribus odores, & madeſcentes nardo capillos circumfuſa florum ſerta ſiccarent: cœpit ſupra tergum ſic recumbentis vibrari mucro diſtrictus e lacunaribus, qui videbatur in iugulum purpurati iam iamq. ruiturus: nam filo equinæ ſetæ ligatus, & ita pondere minax & acumine gulam formidoloſi Tantaleo frenabat exemplo, ne cibi ingreſſi per ora, per vulnera exirent.]Vnde poſt mixtas fletibus preces, atque multimoda ſuſpiria, vix abſolutus, emicatiniq. proſiliens, illa refugit celeritate diuitias, deliciaſq. regales, qua ſolent appeti: reductus ad deſideria mediocrium, timore ſummorum, & ſatis caueos ne beatum vltra diceret, duceretque, qui ſeptus armis ac ſatellitibus, & per hoc raptis incubans opibus, ferro preſſus, premeret aurum. [Quapropter ad ſtatum huiuſmodi, domine frater, neſcio an conſtet tendere beatos: patet certe miſeros peruenire.] hactenus Sidonius ad Serranum ſuum, egregie ſane philoſophatus de vita Maximi. Sed iam quæ reliqua

ſunt

ſunt hiſtoriæ lugubris proſequamur. A

X. *Eudoxia vocans in Vrbem Vuãdalos dat pœnas.*
a Procop de bell. Vuãdal lib. 1.
b Procop de bello Vuãdal. lib. 2. Niceph. lib. 15. c. 11. & Iuſtinian. de offic Præf Prætor. Afric.

Vna Eudoxia furens femina Orbem ſimul cum Vrbe proſtrauit, cum eam Vuandalico gladio
volens libenſq. ſubiecit, barbaro nimium credens, fidenique, ignorans infelix ſe cum filiabus fore
captiuam. De his enim iſta Procopius [a]: Genſericus vero Eudoxiam ſimul cum Eudocia & Placidia
eius ex Valentiniano filiabus cepit, gazamq. omnem Imperatoriam in nauibus poſitam ſecũ
in Africam tulit: ac ſi qua erant Romæ decora, itemq. Iouis Capitolini tegularum ex ære auratarũ
partem dimidiam abripuit. Vnam vero ex his nauibus, vbi ſtatuæ fuerant, tempeſtate perijſſe dicũt,
ceteras incolumes in Africam delatas.] hæc de direpta Vrbe Procopius, ex innumeris perpauca
recenſens. Conſtat [b] ſiquidem, inter alia vetera monumenta hactenus aſſeruata, vaſa illa Hieroſolymitani
templi a Tito Romam trãſlata, a Genſerico eſſe ablata, atque delata in Africam: quæ
poſtmodum per Iuſtinianum Imperatorem belli iure vendicata, Conſtantinopolim trãſlata fuiſſe,
ſuo loco dicemus.

XI. a Sidon in Panegyric. Auiti Imp.

Sed & de capta hoc anno Vrbe a Vuandalis, ſimulq. & de nece Maximi, Sidonius hos habet [c]
verſus, cum Auiti Imperatoris laudes celebrat, ſui temporis res geſtas tractans, atque Romam alloquens: B

Interea incautam furtiuis Vuandalus armis
Te capit: infidoq. tibi Burgundio ductu
Extorquet trepidas mactandi Principis iras.
Heu facinus! in bella iterum: quartoſq. labores
Perfida Eliſſeæ crudeſcunt claſſica Byrſæ.
Nutriri quod fata malum? Conſcenderat arces
Euandri Maſſyla phalanx, monteſq. Quirini
Marmarici pereſſere pedes. Rurſumq. reuexit,
Quæ captiua dedit quondam ſtipendia Barche,
Exilium patrum, &c.]

XII. d Euagr lib. 2. cap 7. e Niceph. lib. 15. cap 11. f Paul. Diacon. lib. 15. *Vuandali pepercere primarijs Baſilicis.*

Incenſam a Genſerico Vrbem, Euagrius tradit [d]: ſpectacula tantum combuſta, ait Nicephorus [e].
Habet autem auctor Miſcellæ [f], occurſu ſancti Leonis liberatam Vrbem a cæde atque incendio:
Genſericus (inquit) continuo vacuam præſidio ciuitatem capit; & occurſu Leonis Papæ mitigatus,
ab incendio, cædibus, atque ſupplicijs Vrbem immunem ſeruauit: omnibus tamen opi- C
bus ablatis, multa inde captiuorum millia cum Auguſta Eudoxia & eius filiabus Carthaginem reuexit.]
Adde his amplius, coercitum pariter a S. Leone Genſericum fuiſſe, ne in theſauro triũ præcipuarum
baſilicarum manus inijceret, direptis ceteris; quod & certo exemplo docuimus in obitu
Valentiniani. Sane quidem poſt cladem Vuandalicam remanſiſſe integra vaſa a Conſtantino
tribus illis maioribus baſilicis donata, quæ in Leone leguntur in libro de Romanis Pontificibus fidem
faciunt iſtis verbis: Hic renouauit poſt cladem Vuandalicam omnia miniſteria ſacrata argentea
per omnes titulos de conflatis hydrijs ſex, duas baſilicæ Conſtãtinianæ, duas baſilicæ beati
Petri Apoſtoli, duas beati Pauli Apoſtoli, quas Conſtantinus Auguſtus obtulit, quæ penſauerũt
ſingulæ libras centum.] hæc ibi: ex quibus intelligere poſſumus, pepercitſe Vuãdalos tribus primarijs
Romanæ vrbis baſilicis, titulos autem tantum prædatos eſſe: quod quidem ſumma admiratione
dignum eſt, truces barbaros, eoſdemq. Arianos maioribus pepercitſe baſilicis, in quibus immenſitas
theſaurorum recondita erat a Conſtantino collata. Duraſſe autem Vrbis direptionẽ diebus
quatuordecim, Iſidorus in hiſtoria Vuandalorum affirmat; ſed illud male, quod habet Valentinianum
poſt direptionem Romæ relictum, quem liquet ante eſſe necatum: Periiſſe autem nau- D
fragio direptas opes affirmant.

XIII. g Procop. de bel. Vuandal lib. 1. *Quid de Eudoxia & filiab.* h Euagr. lib 2. cap. 7. i Niceph. lib. 15. cap. 12.

Sed miſeros captiuos delatos Carthaginem proſequamur. ait de illis iſta Procopius [g]: E captiuis
mulieribus Eudociam Honorico filio, Placidiam vero Olybrio nobili Senatori Romano
locauit: quam Placidiam ſimul cum Eudoxia matre, rogante Leone Imperatore, qui poſt Marcianum
ſucceſſit, Conſtantinopolim miſit.] hæc de his Procopius, eadem Euagrius [h]: ſed nuptias Placidiæ
cum Olybrio, non per Genſericum, ſed per Marcianum Conſtantinopoli eſſe contractas, cũ
illuc, capta Vrbe, Olybrius confugiſſet, teſtatur; eademq. Nicephorus [i], qui tamen errare conſpicitur,
dum viuente Pulcheria hæc facta eſſe affirmat. Exhibuit tamen iſtam humanitatem barbarus,
vt Placidiam cum Eudoxia matre Conſtantinopolim honorifice miſerit, vt cognouit eam
iam ante inuaſam Vrbem eſſe deſponſatam Olybrio, qui Vrbe capta profugus Conſtantinopolim
ſe contulerat. iſta Nicephorus. At quod ad nuptias Eudociæ cum Honorico ſpectat, ſuo loco
dicemus.

XIV. k Victor de perſecut. Vuandal. lib. 1. *Quid erga captiuos Epiſcopus Carthagi.*

Quod vero ad reliquos captiuos pertinet; quanta charitate eos proſecutus fuerit Deogratias
Epiſcopus Carthaginenſis, Victor his narrat verbis [k]: Illo igitur Epiſcopo conſtituto, factum eſt, E
peccatis vrgentibus, vt vrbem illam quondam nobiliſſimam atque famoſam, decimoquinto regni
ſui anno Genſericus caperet Romam: & ſimul exinde Regum multorum diuitias cum populis captiuauit.
Quæ dum multitudo captiuitatis Africanum attingeret litus, diuidentibus Vuandalis
& Mauris ingentem populi quantitatem (vt moris eſt barbaris) mariti ab vxoribus, liberi a parentibus
ſeparabantur. Statim ſategit vir Deo plenus & carus vniuerſa vaſa miniſterij aurea vel
argentea diſtrahere, & libertatem de ſeruitute barbarica liberare, & vt coniugalia fœderata manerent,
& pignora genitoribus redderentur. Et quia loca nulla ſufficiebant ad capeſſendam multitudinem
tantam, baſilicas duas nominatas & amplas Fauſti & Nouarum eorum lectulis atque
ſtraminibus deputauit, decernens per ſingulos dies, quantum quis pro merito acciperet. Et quia
pleroſque inſuetudo nauigij & crudelitas captiuitatis afflixerat, non paruus inter eos numerus
fuerat ægrotorum: quos ille beatus Antiſtes, vt nutrix pia, per momenta ſingula cum medicis circuibat,
ſequentibus cibis, vt inſpecta * vena, quid cui opus eſſet, illo præſente, daretur. Sed nec nocturnis

* lecta

A ctutnis ab horis ab hoc opere miſericordiæ fetiabatur, ſed pergebat currẽs p ſingulos lectos, ſciſci
tans qualiter ſe quiſq. haberet. Ita ſe tradiderat omnino labori, vt nec defeſſis membris, nec cario-
ſæ iam ſenectuti parceret.

Quo liuore Ariani ſuccenſi, dolis eum quamplurimis voluere ſæpius enecare. Quod, credo, præ XV.
uidens Dominus, paſſerem ſuum de manibus accipitrum voluit liberare. Cuius exitum ita Vrbici
captiui planxerunt, vt tunc ſe putarent magis tradi manibus barbarorum, quando ille perrexit ad
cælum. Functus eſt autem eo ſacerdotio annis tribus. Cuius amore & deſiderio populus attentus
potuerat membra digni corporis rapere, niſi conſilio prudenti dum euocatur, neſciente multitudi
ne, ſepeliretur.] hæc de Epiſcopo Deogratias atq. Romanis captiuis Victor. Porro honorifica me-
moria tabulis Eccleſiæ publicis eiuſdem ſanctiſſimi viri commendata certa die annis ſingulis re-
diuiua vndecimo Kalendas Aprilis peragi conſueuit.

Ariani inuidia commouentur.

Sed quod impij agere non valuerunt in ſanctum, quem ab oculis eorum Deus eripuiſſet, con- XVI.
uerterunt in ipſius ordinatorem Thomam, de quo iſta mox idem ſubijcit Victor: Et quia tacendũ
ſemper non eſt de impietatibus hæreticorum, nec verecundum poteſt eſſe, quod ad laudem profi-
B cit patientis: ordinator quidam memorati ſacerdotis, nomine Thomas, dum variis inſidijs ab eis
ſæpius arctaretur, quodam tempore venerabilem ſenem in publica facie catomis * ceciderunt: qđ
ille non ad opprobrium, ſed ad mercedem computans gloriæ ſuæ, in Domino lætabatur.] hæc Vi-
ctor. At quid ſit catomis cædere, vel catomum cædi, conſule noſtras Notas ad Romanum Martyro
logium [a]. Porro defuncto Deogratias Epiſcopo Carthaginenſi, impius barbarus Genſericus, vſ
quedum vixit, nullum alium paſſus eſt in locum defuncti Carthaginenſem Epiſcopum ſubrogari.
Sed quomodo graſſari cœpit grauior in Catholicos perſecutio, dicemus anno ſequenti.

In ordinatorẽ Epiſcopi Carthag. quid Ariani.

* catomum

a Martyrolog. Rom. die 15. Ianuarij. b.

Profuit grauis iſta afflictio & captiuitas Eudoxiæ Auguſtæ & filiarũ eius, matri Eudociæ, iti- XVII.
dem Auguſtæ, vxori quondam Theodoſij Iunioris, Hieroſolymis agenti. Etenim cum ita imbibiſ-
ſet Eutychianam hæreſim, vt reſipiſcentibus ceteris, ipſa obſtinata perſiſteret; his attrita flagellis,
tandem reddita menti, quam hactenus fouiſſet hæreſim eſt deteſtata: id in primis operante ſanctiſ
ſimo viro Euthymio, de quo plura ſuperius. At quomodo ſe hæc habuerint, Cyrillum monachum
eadem fideliſſime deſcribentem audiamus: Vbi enim eiuſdem Eudociæ conatus recenſuit aduer-
ſus Catholicam fidem, eam inſtigante ſubdolo illo Theodoſio ex monacho pſeudoepiſcopo, iſta
C ſubdit [b]: Poſtquam vero iuſtitia aggreſſa eſt Theodoſium, & ille quidem procul abeſt (*ſiue fuga
lapſus, ſiue in exilium deportatus*) Iuuenalis autem ſuam ſedem recepit; & ea diſſoluuntur quæ Ec-
cleſijs afferebant moleſtiam. Valerij fratris & Olybrij generi (*cui, vt dictum eſt, deſponſata erat filia
Eudoxiæ Placidia*) ſæpe mittuntur litteræ ad Imperatricem Eudociam hac de cauſa, vt Eutychiani-
ſtarum relicta communione, ſequatur ea quæ decreta fuerant ab Eccleſia Catholica. Illa autẽ pri-
mum quidem cunctabatur & differebat mutationem; neq. ſciebat quemadmodum dimitteret ea
quæ ſibi viſa fuerant. Poſtquam vero intellexiſſet ſuum generum (*nempe Valentinianum Imperato-
rem*) fuiſſe interemptum in Vrbe, filiamq. & eius filias eſſe in poteſtate hoſtium, & captiuas abdu-
ctas Carthaginem: corde valde ſauciata, & rerum cariſſimarum amiſſione ea eſſe repenſa arbitra
ta, inuenit calamitatem magiſtram eius quod recte habet: Ipſa enim (inquit [c]) tua diſciplina me
docebit. Et ad rectam & veram fidem per illam reducta, ſtatuit deinceps viris diuinis vacare, ab
eis inſtitui, & vti ducibus ad ſalutem.

Eudocia Auguſta ex afflictione redditur Orthodoxa.

b Cyrill. in Vita S. Euthym. apud Sur. die 20. Ianuar.

c Pſal. 17.

Et ideo Anaſtaſium Corepiſcopum cum quibuſdam alijs, qui ei ſeruiebant, mittit Antiochiã XVIII.
ad Simeonem χιονίτην, id eſt, columnam habitantem, qui erat multo altius ſublatus virtute quã
D columna, & vere totius Orbis miraculum: ei ſcopum cordis ſui per litteras ſignificans, roganſque
vt ab illo rurſus acciperet, quænam ſua eſſet ſententia. Quidnam autem reſpondit? Scias (inquit)
quod malignus videns opes tuarum virtutum, expetiuit te, vt cribraret [d] ſicut triticum, & per
peſtiferum illum Theodoſium tuam corrupit animam. Sed eſto bono animo: non enim defecit fi-
des tua. Mihi autem hoc ſuccurrit admirari, quod cum ſit tibi fons propinquus, ipſum quidem de
ſpicis, procul vero quæris eamdem aquam haurire: habes enim diuinum Euthymiũ, cuius ſequens
doctrinam, non errabis a ſalute. His auditis, non fuit negligens Eudocia, neq. ſupina in boni inqui
ſitione: ſed cum ſtatim de viro inquiſiuiſſet, & intellexiſſet ei eſſe prohibitum ad ciuitatem aliquã
accedere: turrim in ſolitudine, quæ vergit ad Orientem, in altiſſimo ædificat promontorio, quod
non pluſquam triginta ſtadia diſtat a Laura. Et illa quidem in eam aſcendit, vt nullo prohibente,
frueretur ad ſatietatem doctrina Euthymij.

Legatos mittit Eudocia Aug. ad Simeonem Stylitam.

d Luc. 22.

Statim autem mittit ad eum quærendum Coſmam Crucis cuſtodem, & qui a me ſupra dictus
eſt, Anaſtaſium Corepiſcopum. Illi autẽ cum ardenti mandato æq. vehemens ad parendum ſtudiũ
attendiſſent, in Lauram quidem protinus perueniunt. Cum vero accepiſſent eum non adeſſe, ſed
E iamdiu tranſijſſe in Ruban, *locum eremi ſecretiorem*: nec ſic quidem a cœpto deſtiterunt: ſed cum ſi
mul beatum accepiſſent Theoctiſtum, ad eum abeunt, & eum vehementer ſimul orant & obſecrãt,
& tandem perſuadent, vt ad turrim veniat, vbi nunc eſt ædificatum Scholatij monaſterium.

Cum autem eum vidiſſet Imperatrix Eudocia, non leuiter aſpexit, ſed vt qui in æſtate aquã ſi- XIX.
tit, ad illius pedes præ gaudio procidens: Nunc cognoui (inquit) quod Deus me viſitauit. Ille autẽ
cum eam ſolita impertijſſet benedictione: Sed oportet (inquit) o filia, te tibi deinceps attendere, &
in futurum diligenter cauere: Nam quoniam vel parum abducta fuiſti vna cũ Theodoſio, propte-
rea tibi moleſta eueniunt in rebus cariſſimis. Sed vt per totam vitam abſtineas ab hac a ratione
aliena contentione; oportet te præter tres ſanctas & œcumenicas Synodos, nempe Nicænam quæ
conuenit aduerſus Arium, & Conſtantinopolitanam quæ ipſa quoq. cõgregata fuit aduerſus Ma
cedonium, & Epheſinã priorem aduerſus Neſtorium, accipere etiam decretum quod fuit editum
ab ea quæ nunc fuit congregata Chalcedone; & cum te ſeparaueris a communione Dioſcori, Iu-
uenali Hieroſolymitano Archiepiſcopo omnino communicare, & cum eo omnino conſentire.

Eudocia [illegible] ad pedes S. Euthymij.

Cum hæc quidem dixiſſet,& precatus eſſet pro Imperatrice,& deinde ei vale dixiſſet,recedit. A

XX. Illa autem ſtatim re ipſa eſt executa ea quæ mandata fuerant,ſanctamq.ingreſſa ciuitatem,Iuuenali & Catholicæ communicauit Eccleſiæ;magnamq.& frequentem inducit multitudinem monachorum & laicorum,vt quæ ſicut diſſenſionis,ita etiam communionis optimum fuit exemplũ. Quorum fuit etiã vnus Archimandrita Eleutherius. Nam Gerontius(*quem vidimus præfectum Melaniæ monaſterio*)in malo maluit conſeneſcere,& non ſibi ſolum,ſed multis quoque alijs fuit cauſa interitus. cui etiam ſimilem & ſimiliter ducentem ad exitium duo quidem ingreſſi ſunt Elpidij conuentum Marianus & Romanus,& conſtruxit vterq.monaſteria, vnus autẽ circa ſanctã Bethlehem,alter vero in vico Theocorum. Et beata quidem Eudocia accerſit a Laura fratres cuſtodis Crucis,nempe Chryſippum & Gabriellium,& effecit vt ordinarentur presbyteri. Et Chryſippus quidem cum fuiſſet in presbyteratu inſignis,reliquit ſcripta ſua,digna quæ mandarentur memoriæ:Gabriellio autem committit præfecturam monaſterii Stephani protomartyris.

Monaſterijs ꝓficiũtur Catholici.

XXI. Baſſa aũt pia & Deo amabilis cũ Andreã fratrem Stephani Iamneæ Epiſcopi a Laura accerſiniſſet,eũ paſtorẽ effecit & præfectum monaſterij,quod ab ea fuerat ædificatum:ædificatum autem fuit in nomine Mennæ martyris.]hactenus de his Cyrillus: quib.intelligas non Eudociã Auguſtã B tantum redditã pietati,ſed & per eã monaſteria,quæ fuerant hæreſi maculata,fidei Catholicæ reſtituta eſſe;cuius exemplo id ipſum tunc Baſſa clariſſima femina præſtitit:hæc namq.illa,ad quam ſancta Pulcheria(vt vidimus)ſcribens,iſtud ipſum litteris expetierat. Iſthæc aũt ex Cyrillo recitata ferme omnia etiam Nicephorus [a] habet;ſed nos maluimus e fonte petere,ab auctore nimirum qui res temporum ſuorũ ſcribens præſens interfuit. Sic igitur maximo Dei beneficio factũ eſt, vt femina potens,hæreſi valde labefactata;tandẽ ea vexatione excitaretur,& ad bonã frugem per ſanctiſſimos Patres Simeonem atque Euthymium perduceretur, facta & ipſa plurimis cauſa ſalutis.

Baſſa reddita Catholica.

a Niceph.lib.15. c.13.

XXII. Hoc eodẽ anno,a cæde Maximi interſtitio duodetriginta dierum interregni elapſo, in Gallijs Auitus,qui Magiſter militũ a Maximo creatus fuerat & Præfectura Prætorij Galliarũ a Valentiniano donatus,legatũ tunc apud Gothorũ Regẽ Theodoricum agens,ab exercitu,adnitentib. Gothis, Imperator acclamatur:immo primũ Gothorũ Regẽ nomen illi Auguſti detuliſſe, magnaq. ſimul Romanæ Reipublicæ ſpopondiſſe, Sidonius docet his verſib.cum hæc Theodoricũ dixiſſe refert:

Auitus creatus Imp.

Teſtor,Roma,tuum nobis venerabile nomen,
Et ſocium & de Marte genus,vel quicquid ab æuo, C
(Nil te mundus habet melius,nil ipſa Senatu)
Me pacem ſeruare tibi.Vel velle abolere
Quæ noſter peccauit auus:quem fuſcat id vnum,
Quod te,Roma,capit.Sed dij ſi vota ſecundant,
Excidij veteris crimen purgare valebit
Vltio præſentis:ſi tu,Dux inclyte,ſolum
Auguſti ſubeas nomen.Quid lumina flectis?
Inuitum plus eſſe decet,&c.] Cõpoſitis in hunc modũ reb.& iam cum Gothis ſancita firmiſſima pace,tũ militum tum Galliarũ procerum omniũ animis in vnũ conſpirantib. ab ijſdẽ acclamatus eſt Imperator,licet inuitus atq.reluctans. Erat Auitus domi militiæq.ſpectatus, nobiliſſimo ortus genere,orator egregius,iuris conſultiſſimus,laboriſq.bellici haud expers;cuius res geſtas Sidonius perſtrinxit paucis in Panegyrico anni ſequentis exordio in Conſulatus auſpicatione verſibus edito. Quomodo autem Imperium depoſuerit,ſuo loco anno ſequenti dicturi ſumus.

XXIII. Tantam illatam Occidentali Imperio cladẽ longe poſitus Marcianus Imperator contemplatus,doluit & ingemuit,quod nec ſatis tunc ſibi viriũ eſſet,nec temporis,vel occaſionis(iam Vuandalis præda onuſtis reuerſus in Africam)tantis malis occurrere;quib.iam perpetratis, non eſſet ſibi integrum,ne fierent,præcauere. Sed qui prudens erat,religionis contemptum conſiderans interceſſiſſe,cuius cauſa ruinam & caſum & Imperium paſſum eſſet; cum intelligeret Valentinianum diuinam in ſe ipſum iram concitaſſe,ſimulac ſanctionem edidit aduerſus Eccleſiaſticam immunitatem:ſed & Principes haud impune in religionem peccare ſolere,docuiſſet Theodoſij prædeceſſoris exemplum:his monitus ipſe prudens,haud ſibi ſatis viſum fidei Catholicæ ſe exhibuiſſe patronum,ſed & perſonas etiam Eccleſiaſticas priſtinæ reſtitui voluit iurium libertati,antiquatis legibus illis aduerſus libertatem Eccleſiaſticam ab alijs Imperatoribus antea promulgatis, quibus & interdicebatur clericis ne quid ex teſtamento relictum a viduis caperent: itaque iſta ad Palladiũ Præfectum Prætorio reſcripſit [b]: D

Marcianus Imp.vindicat clerum in priſtinam libertatem.

b Marcian.Nouel.tit.5.

XXIV. Sæpe materiam ſcribendis ferendiſq.legibus negotia inopinato exorta ſuppeditant; & aut nouas conſtitui ſanctiones,aut durius & aſperius latas faciunt abrogari. Aequalis enim in vtroque æquitas eſt,vel promulgare quæ iuſta ſunt,vel antiquare quæ grauia ſunt. Nuper cum de teſtamento clariſſimæ memoriæ Hipatiæ,quæ inter alios virum religioſum Anatolium presbyterum in portione manifeſta bonorum ſuorum ſcripſit heredem,ampliſſimo Senatu præſente, tractaret pietas mea;& dubium videretur,an veræ eſſe deberent hæ voluntates viduarum,quæ teſtamento ſuo aliquid his clericis relinquunt,qui ſub prætextu religionis huiuſmodi feminarum domos adeunt:Cũ lex diuæ memoriæ Valentiniani & Valentis & Gratiani,Eccleſiaſticos,vel eos qui ſe cõtinentium volunt nomine nuncupari,nihil quacumq.liberalitate viduarum extremo iudicio permittat adipiſci:contra vero hæc diuæ memoriæ Valentiniani,Theodoſij,& Arcadij conſtitutio legeretur:Inſpicientibus & æſtimantibus nobis latoris animum:viſum eſt iuſta ac rationabili pœnitentia priorũ conſtitutionum vigorem antiquare voluiſſe. Nam cum in prima lege viduarum tantummodo mẽtio facta ſit,in ſecunda autem tantummodo diaconiſſarum;intelligitur,eam conſtitutionem,quæ viduarum & diaconiſſarum meminit,de lege vtraque dixiſſe. E

Marcianus abrogat leges aduerſus Clericos latas.

XXV. Quod cum de voluntate latoris & de ſanctione legis nobis videretur:vniuerſum teſtamentum

nobis

A nobis iuſſimus relegi atq. replicari: & cum repertum fuiſſet alias quoq. partes eiuſdem voluntatis
ita iuſte & prudenter inſtitutas, vt nullum bene de ſe meritum neglexerit, multa ſacroſanctis Ec-
cleſijs, multa pauperibus, multa monachis religionis intuitu, multa captiuorum redemptioni cō-
mora miſerabili eorum ſorte contulerit, multa libertis ſuis eadem latorum ſibi obſequiorum con-
templatione præſtiterit: alteram quoq partem inſtitutionis, in qua Anatolium presbyterum reli-
quit heredem, aduertimus ordine fuiſſe diſpoſitam. Ea enim mobilia, quæ plurimis iuſte ac pie re-
liquit, per hunc voluit vniuerſa compleri; vt non ſolum heredis, ſed etiam diſpenſatoris fungatur
officio. Ideoq. huiuſmodi clariſſimæ memoriæ Hipatiæ voluntatem etiam in ea parte, qua Anato-
lium presbyterum inſtituit heredem, mea auctoritate firmaui.

Sed ne in poſterum, vel ex prioribus conſtitutionibus, quarum fecimus mentionem, & quas — XXVI.
nunc præcipio penitus abrogari, vel ex præſentis negotij dubitatione aliquid forte relinquatur am- — *Conceſſa facul*
biguum; ſecuritati vel fiduciæ morientium prouidentes, generali perpetuoq. victura hac lege ſanci- — *tas donādi cle*
mus, vt ſiue vidua, ſiue diaconiſſa, ſiue virgo Deo dicata, vel ſanctimonialis mulier, ſiue quocumq. — *ricis.*
alio nomine religioſi honoris vel dignitatis femina nuncupetur, teſtamento, vel codicillo ſuo, quod
B tamen alia omni iuris ratione munitū ſit, Eccleſiæ, vel Martyrio, vel clerico, vel monacho, vel pau-
peribus aliquid vel ex integro, vel ex parte in quacumq. re vel ſpecie crediderit relinquendum, id
omnibus modis ratum ſignatumque conſiſtat, ſiue hoc inſtitutione, ſiue ſubſtitutione, ſiue legato,
aut fideicommiſſo per vniuerſitatem, vel ſpecialiter, ſiue ſcripta, ſiue non ſcripta, volun-
tate fuerit relictum, omni in poſterum de eiuſmodi negotio ambiguitate ſummota: donationibus
etiam vel qualibet liberalitate tam viduarum, quam diaconiſſarum, ſiue virginum quæ Deo dica-
tæ ſunt, vel ſanctimonialium, quæcumq. in Eccleſiam, vel Martyrium, vel clericum, vel monachum,
vel pauperes collata fuerint, pari robore firma eſſe præcipio, Palladi parens cariſſime Auguſtorū.
Illuſtris igitur & magnifica auctoritas tua, ea quæ generali legis huius ſanctione decreui, edictis
ex more propoſitis, ad omnium notitiam faciat peruenire. Data decimo Kalendas Maias, Conſtā-
tinopoli, Anthemio viro clariſſimo Conſule.] hæc Marcianus, cum iam potuerit reſciuiſſe Valenti-
niani necem: menſis enim ſpatio per veredarios perferri ſolitas Roma litteras Cōſtantinopolim, — a L. generali lege. C. de Epiſcop. & cler.
ſuperius demonſtratum eſt. Probauit hæc eadem Iuſtinianus, ſuoq. Codici voluit intexuiſſe [a].

Sed iam finem huius anni rebus geſtis impoſituri, haud prætereundum putamus, quod tradit — XXVII.
C Caſſiodorus [b], in hunc vſque annum, quo a Genſerico Vrbs depopulata eſt, S. Proſperum Chro- — *Proſperi Chro*
nicon perduxiſſe; quod etiam affirmat Gennadius [c], dum ait vſque ad Valentiniani obitum ea — *nicon.*
ſcriptione Proſperum perueniſſe. Ex quibus redarguas qui eum ad Leonis Senioris Imperatoris — b Caſſiod. Inſtit. diuin. lect. c. 17.
tempora ſcripſiſſe tradunt: antiquioribus enim & res ſuorum temporum ſcribentibus maior debe-
tur fides. Cum alioqui ſciamus, quod cuſum extat Proſperi Chronicon, decurtatum ac plane mu- — c Gennadius de Vir. illuſt. c. 84.
tilatum eſſe; cum nonniſi vſque ad ſextum Conſulatum Valentiniani cum Nomo, annum Domini
quadringenteſimum quadrageſimūquintum, tempora digeſta habeat; vt plane decem annorum
ſpatia interciſa noſcantur.

IESV CHRISTI ANNVS 456.	LEONIS PAP. ANNVS 17.	MARCIANI 7. AVITI IMPP.

D REddunt Faſti Conſulares præſentem annum Domini quadringenteſimum quinquageſimum — I.
ſextum notatum Conſulibus Ioanne atq. Varane, ſeu Varare, vt Caſſiodori atq. Marcellini
Chronica docent. Verum Sidonius Apollinaris huius temporis ſcriptor alterum Conſulum Auitū — *Auiti Conſu-*
Auguſtum ponit in Panegyrico ipſi dicto Kalendis Ianuarij: qui enim anno ſuperiori creatum eū — *latus.*
tradit Imperatorem, hoc anno Conſulatum adijſſe his explicat verſibus:

Principis anterior iam Conſulis iſte coruſcat
Annus, & emerita trabeis diademata creſcunt.] oſtendit id ipſum in fine. Sed & de eo-
dem Auiti Conſulatu vetus extat monumentū: vt nullū penitus de his dubitandi locus reliquus eſ-
ſe poſſit. In baſilica enim ſanctæ Agnetis via Numentana, eiuſmodi inſcriptio legitur inciſa lapidi
pauimento inhærenti:

LOCVS. GERONT. PRESB. REQVIESCIT
IN DOMINO. CONS. EPARCHI AVITI V.C.

Sic igitur de Auiti Conſulatu nulla remanet dubitatio. Sed accidiſſe puto vt cum Imperio eidem
abrogatus fuerit Conſulatus: Hoc enim anno (inquit Caſſiodorus in Chronico) Placētiæ depoſuit — *Auitus depo-*
E Auitus Imperium.] qui illud tenuiſſe tradit menſes decem & dies octo, licet Euagrius [d] octo tan- — *nit Imperium.*
tum menſes eius Imperio tribuat. — d Euagr. lib. 2. c. 7.

Porro de eiuſdem Imperij depoſitione diuerſæ ſunt ſententiæ: peſte enim extinctum idem Eua- — II.
grius tradit, Nicephorus [e] autem fame vitæ impoſuiſſe terminum. ſed longe ab his abhorrent, q̄ — e Niceph. li. 15. cap. 11.
de eo habet Gregorius Turonenſis his verbis [f]: Auitus vnus ex Senatoribus, & (vt valde manife-
ſtum eſt) ciuis Aruernus, cum Romanum ambiuiſſet Imperium, luxurioſe agere volens, a Senatori- — f Gregor. Turo. hiſt. Franc. lib. 2. cap. 11.
bus eiectus, apud Placentiam vrbem Epiſcopus ordinatur. Cōperto autem quod adhuc indignās
Senatus vita eum priuare vellet, baſilicam ſancti Iuliani Aruerni martyris cum multis muneribus
expetiuit. Sed impleto in itinere vitæ curſu, obijt, delatuſq. ad Briuatenſem vicum, ad pedes dicti
martyris eſt ſepultus.] hæc ipſe Gregorius.

Ceterū ob odium in Maximū Imp. a populo occiſum, Auitus qui ab eo electus fuerat Magiſter — III.
militum, paſſus inuidiam, Romano populo Senatuiq. perinfenſus redditus, haud ab eo receptus eſt
Imperator. quamobrem quod nec ſibi ſatis virium in militibus, nec tuta fides ob odium conceptū

in Maximum,cui accepta ferebatur clades illara Vrbi,Auitum ſponte ſe abdicaſſe putamus. Ne A
autem errare contingat in nomine,& genere,alius Auitus vixit hoc tempore,idemq.Sidonio ſan-
guine propinquus,ad quem exrat dara ab eo epiſtola [a], cuius eſt exordium:Mulris quidem vin-
culis charitatis,&c.]qua quidem cum demonſtret ſe illius eſſe ætate æqualem,plane ſateri neceſſe
eſt,longe alium ipſum eſſe ab Auito qui purpuram induit: nam conſtat hoc tempore Sidonium
plane adoleſcentem fuiſſe,qui teſtatur [b] ſe ſub Conſularu Aſterij,qui incidit in annum Domini
quadringenteſimum vndequinquageſimum,ex nuper puero adoleſcentulum fuiſſe annorum pu-
ro ſexdecim,vel circiter:cum tamen ex Panegyrico a Sidonio dicto ſaris appareat,Auitum Impe-
ratorem,cum eſt creatus Auguſtus,fuiſſe emeritæ militiæ ſenem,qui iam quater Præfecturam Prę
torij Galliarum adminiſtraſſet,longe ante,cum Alaricus infans eſſet,apud quem nuper pro Maxi
mo egit,qui ante apud patrem eius functus erat legatione.Quomodo igitur qui æqualis Sidonio
iuuenis fuiſſe in ea epiſtola Auitus dicitur,ille eſſe potuit Imperator,quem ſcimus eiuſdem Sido-
nij aſſertione in Panegyrico dici ſenem?Hæc ad ambiguitates tollendas dicta ſunto. Porro quod
ad Auiti Imperatoris abdicationem pertinet,hoc anno decimoſexto Kalẽdas Iunij facta ponitur,
fuiſſeq.interregnum decem menſibus & diebus quindecim. B

Auitus alius ab Imperatore

a Sidon.libr. 3. epiſt.1.

b Sidon.libr. 8. epiſt.6.

IV.

c Iſidor.in Chronic.Goth.

Theodoricus vicit Sueuos.

Sed quid inter hęc qui ſuppetias cũ aulixiaribus copijs pollicitus adeo liberaliter fuerat Theo
doricus Gothorũ Rex Auito?Audi S.Iſidorum [c]: Theodoricus pro eo quod Imperatori Auito ſu
mendi Imperialis faſtigij cũ Gallis auxiliũ præbuiſſet,Aquitanias cũ ingẽti exercitu, & cũ ingẽti
licentia eiuſdem Auiti Imperatoris ingreditur. Cui cum magna copia Rex Sueuorum Rectiarius
occurens,duodecimo Aſturicẽſis vrbis milliario,apud fluuium qui Vrbicus appellatur,inito mox
certamine ſuperatus eſt,cæſis ſuorum agminibus,aliquantis captis,plurimiſq.fugatis,ipſe poſtre
mum Rex telo ſauciatus fugit.Rectiarius vero ad locum Portuculæ profectus,Regi Theodorico
captus adducitur.Quo perempto,ceteris,qui de priori certamine ſuperfuerant,ſeſe tradentibus,
aliquantis nihilominus interfectis regnum Sueuorum pene deſtructum eſt & finitum. Reliqui
Sueui qui remanſerant in extrema Gallicia Maſſylæ filium nomine Maſdrum ſibi Regem con-
ſtituunt,regnumq. reparatur Sueuorum. Theodoricus autem de Gallicia in Luſitaniam victor
ſuccedens,dum Emeritenſem vrbẽ deprædari molitur,beatiſſimæ Eulaliæ martyris terretur oſtẽ-
tis:Mox aduerſis ſibi nuncijs territus,de Emerita egreſſus,Gallias repetit,& partem exercitus cũ
ſuis ducibus iterum ad campos Galliciæ dirigit:qui cæſa Aſturicenſi regione, rurſum reuertun- C
tur in Gallias, &c.] hæc Iſidorus;quæ quidem hoc anno cœpta, plurium annorum impleuere
curricula.

V.

d Sidon. libr. 1. epiſt.2.

Porro Sidonius [d] in epiſtola ad Agricolam Theodoricum hunc mirifice celebrat,& cum ani
mi tum corporis egregiam effigiem calami penicillo perſpicuam cunctis reddit; & quod ad reli-
gionis cultum pertinet,hæc habet quæ in Principe belligero admireris: Antelucanos ſacerdotum
ſuorum cœtus minimo comitatu expetit,grandi ſedulitate veneratur:quamquam(ſit ſermo ſecre
tus)poſſis animaduertere,quod ſeruet iſtam pro conſuetudine potius quam pro ratione reueren
tiam.]iſta quidem Sidonius,quod Theodoricus Arianus ſecta eſſet.addit alia plura optimo Prin-
cipe digna:vt non mirum videatur,ſi dignus habitus ſit qui clariſſimi viri Sidonij Apollinaris lau
dibus celebraretur.Quod autem Theodoricus bella in Hiſpanias conuertit:ceſſerunt hæc præcõ
mode Childero Franchorum Regi,qui his diebus ſucceſſerat Morouęo, dum abſente Romano
exercitu in Italiam ſecuto Auitũ,& Gothorum viribus in Sueuos conuerſis, atque in Hiſpaniam
opportuna occaſione tranſmiſſis,datum eſt Franchis,cum ſæpe fruſtra Gallias pertentaſſent,vt fi
gerent tandem in eo ſolo feliciter regni radices.Iam enim diu ante,temporibus Aureliani Impe- D
ratoris(vt Flauius Vopiſcus [e] eſt auctor)Gallias inualerunt,& repulſi ſunt;rurſumq.tempore Iu
liani cum earumdem partes extremas attigiſſent,fuerunt ab eodem repreſſi [f]. Inſuper(vt alias
repentinas ab occaſione oblatas eorumdem graſſationes in eaſdem regiones dicere prætermitta-
mus)ſub Valentiniano Maiore vna cum Burgundionibus magno exercitu rurſus Gallias inuaſe-
re,ſed æque reiecti:itemq.ſub Valentiniano tertio in Gallias ſeſe intruſere;ſed per Aetium atque
Maiorianum (vt Sidonius [g] tradit)ſunt victi,Tauro & Felice Conſulibus,quod ſanctus Proſper
& Caſſiodorus affirmant.Demum vero iidem cum Attila ſeſe in Gallias immiſere,vt Sidonius [h]
docet.diſceſſerint ne amplius,haud certum eſt: Liquet tamen,ab huius anni tempore,cum res Ro
manæ collapſæ eſſent,& Gothis negotium eſſet cum Sueuis, Franchos in Gallia ſuas firmaſſe ſe-
des,regnumq.ſtabiliſſe Pariſijs,dicto Childerico regnante,qui(vt dictum eſt)ſucceſſit Morouęo,
quem præceſſerat Clodio:quinam autem hos anteceſſerint,obſcurum eſt:habuiſſe tamen gentem
fortiſſimam ſemper Reges,ex Ammiano & alijs conſtat.

e Vopiſc.in Aurelian.

f Caſſiodor. in Chron Conſ.Valentinian & Valentis.

g Sidon.in Panegyr.Maioriani.

h Sidon.in Panegyr.Auiti.

Childericus primus Franchorum regnat in Gallia.

VI.

i Sigibert. in Chron.

k Extant apud Su[illegible].I an.

Childeric.Rex mirifice coluit S.Genouefam.

Præſenti igitur anno,qui eſt primus a nece Maximi,cœptum apparet regnum Franchorum in
Gallia;quibus cum conſentiat Sigebertus [i], nempe a nece Maximi regnare in Gallia cœpiſſe E
Childericum:errat tamen ponens poſt annum ſequentem eius exordium,deceptus nimirum, dũ
ſequenti anno Maximum interfectum eſſe putauit.De Pariſiorum longa obſidione per Franchos
mentio habetur in Actis [k] ſanctiſſimæ virginis Genouefæ, quæ miro modo periclitantem fame
populum liberauit.Potitos vero tandem eſſe Franchos Pariſiorum ciuitate,& in ea Childericum
ipſorum Regem ſedem firmaſſe,eadem Acta fidelia ſane teſtantur:quibus etiam ſignificatur,ipſũ
Regem etſi Ethnicum mirifice coluiſſe ſanctiſſimam virginem,auditis ingentibus ab ea ſolitis edi
miraculis,adeo vt petenti aliquid virgini nihil auderet omnino negare.Sed accipe id ex his quæ in
eiſdem Actis de rebus ab ea geſtis narrantur verbis iſtis:Childericus Rex Franchorum, tametſi
non eſſet Chriſtiana religione initiatus,virginem hanc ſanctiſſimam ſingulari veneratione proſe
cutus eſt;Nam cum aliquãdo quoſdam reos capitis pertinaci animi ſententia decreuiſſet occide-
re;ne ſanctæ Genouefæ precib.poſſet flecti ad miſericordiã,ex vrbe egreſſus,iuſſit portas occludi.
At vbi ſanctæ Genouefę renũciatũ eſt,Regẽ eos necãdi gratia extra oppidũ proceſſiſſe:mox illis ve

niam

A niã precatura,feſtina abiit.Atq.aduenięte illa ad portas obſeratas,cõfeſtim ei, ſtupefactis cuſtodi
bus,quaſi ad quoddam iubentis imperium,reſeratæ ſunt;ſicq.cęptum rarpens iter,vbi ad Regem
peruenit,ne miſeri illi capite plecterentur,obtinuit.Ita illi iam iamq.perituri,a præſeutiſſimo mor
tis diſcrimine ſunt liberati.]hæc ibi de rebus inter ſanctam Genouefam & Childerirum Regem
tranſactis,cum multa alia hæc oportuit præceſſiſſe,quibus tantam ſibi apud nouum Regem, & a
religione Chriſtiana alienum,natura ferum,fiduciam comparaſſet.

Videsquidem,& puto admiraris,lector,barbarum Regem,idolorum cultorem, hoſtẽ Roma- VII.
ni nominis,inuaſorem Galliarum,eumdemq.(quod Gregorius ait)& moribus impudicum,tanto
honore proſecutum eſſe virginem Chriſtianam,vt exertum & iam ad ictum ſublimen elatum gla-
dium,veluti vetante numine,eius rogatu cohibuerit,& incruentum vaginę reddiderit. Vt plane ex
his intelligas,quam longe deteriores Ethnicis ſint hæretici,& quam longiſſime a piiſſima illa ſint
Franrhorum nobilitate degeneres ij,qui cum ſe profiteantur eſſe Fideles,vincuntur tamen in vene
ratione & cultu Sanctorum ab Ethnieo Rege:Cui quidem pro munere illud videtur a Deo omniũ
remuneratore largiter impertitum,vt ſicur Aegyptijs obſtetriribus ob ſubtractos a nere Hebræo-
B rum infantes domus in præmium fuerunt ædificatæ [a], ita Regi Franehorum regnum(quod ha- a Exod.1.
ctenus barbarorum nulli licuit)in nobiliſſima parte Galliæ ſtabiliretur,permanſurum tam diu ip
ſum,quoadusq.eiuſmodi in cultu Sanctorum pie iacta fundamenta permanſerint;periturum vero
omnino,cum eadem ipſa impie admodum fuerint hæretica prauitate reulſa.Aç de rebus Franrho
rum modo ſatis,de illis acturi frequentius ſuis locis.

Hoc ipſo anno,vita functo(vt dictum eſt anno ſuperiori) Deogratias Epiſcopo Carrhaginenſi VIII.
viro ſanctiſſimo,qui ad preces Valentiniani a Genſerico permiſſus fuerat ordinari: nulla facta eſt *Vetiti ſunt eli*
Catholicis poteſtas alicuius in locum eius ſubrogandi;quin eius ordinatore Thoma (vt vidimus) *gi Epiſcopi.*
ludibrio expoſito & verberibus affecto,remotioribus quoq.prouincijs dempta eſt faculras ordinã
dorum Antiſtitum.Sed hæc tam dira,quæ Africana Erclesia hoc anno ad cumulum præteritorum
malorum paſſa eſt,verbis Victoris [b] ea deſcribentis in medium afferamus:Factum eſt(inquit)vt b Victor de per
poſt obitum Epiſcopi Carthaginenſis,Zeugitanæ & Proconſulari prouinciæ Epiſcopos interdire- ſecut. Vuandal.
ret ordinandos,quorum erar numerus centum ſexaginra quatuor:Qui paulatim deficientes,nunc lib.1.
ſimul qui ſuperſunt tres tantum eſſe vidẽtur, Vinrentius Gigitanus,Paulus Sinnaritanus,vere me-
C riro & nomine Paulus,& alius Quintianus,qui nunc perſecutionem fugiens,apud Edeſſam Syriæ
* ciuitatem commanet peregrinus. * Macedoniæ

Sed etiam martyria quamplurima eſſe probantur,confeſſorum autem ingens & plurima mul IX.
titudo,ex quibus aliqua enarrare tentabo.Erant tunc ſerui cuiuſdam Vuandali(fuit hic Vuanda *De Maxima*
lus ex illis,quos Millenarios vocant)Martinianus,Saturianus,& eorum duo germani;erat & con- *ſacra Virgine*
ſerua eorum quædam egregia Chriſti ancilla,nomine Maxima,corpore ſimul & corde decora(ex *& ſocijs.*
capta nuper Vrbe his Vuandali omnes erant ditati ſeruitijs.)Et quia Martinianus armifactor erat , &
domino ſuo latis videbatur arceptus,& Maxima vniuerſæ domui dominabatur: rredidit Vuan-
dalus,vt fideles ſibi magis memoratos faceret famulos,Martinianum Maximamq.coniugali con-
ſortio ſociare.Martinianus,adoleſcentulorum ſæcularium more, coniugium affectabat: Maxima
namq.iam Deo conſecrata humanas nuptias refutabat.At vbi ventum eſt vt cubiculi adirent ſe-
creta ſilentia,& Martinianus neſciens quid de illo decreuerat Deus,maritali fiducia, quaſi cũ con
iuge cuperet cubitare:viua ei voce memorata famula Chriſti reſpondit: Chriſto ego,o Martiniane
frater,membra mei corporis dediraui,nec poſſum humanum ſortiri coniugium,habens iam cæle-
D ſtem & verum ſponſum:ſed dabo conſilium,ſi velis poteris & ipſe tibi præſtare,eñ liret, vt cui ego
concupiui nubere,delecteris & ipſe ſeruire.Ita factum eſt,Domino procurante,vt obediens virgi
ni etiam adoleſcens ſuam animam lucraretur.

Neſciente igitur Vuandalo,compunctus,atq.ſpiritualis ſecreti commercium mutuatus* Mar X.
tinianus,etiam ſuis fratribus perſuaſit,vt theſaurum quem inuenerat,haberent, vtpote germani, * mutatus
communem:conuerſus eſt itaq.cum tribus fratribus.Dei puella comitante,nocte clam egredien- *Confugiunt ad*
tes,Tabraceno monaſterio,cui præerat tunc nobilis paſtor Andreas,ſociantur:illa vero haud pro- *monaſterium.*
cul monaſterium incoluit puellarum.Sciſcitante igitur barbaro inquiſitionibus & muneribus cre
bris,quod geſtum erat,relari non potuit.Inueniens itaq.iam non ſua ſed Chriſti mancipia , conij
cit in vinculis,& varijs tormentis Chriſti ſeruos inſectatur, agens cum eis non tantum vt pariter
miſceretur,ſed quod grauius eſt,per rebaptizationis cœnum fidei ſuæ ornamenta turparent. Per-
uenit hoc ipſum vſque ad notitiam Genſerici. Decernit Rex, vt tamdiu implacabilis herus ſer-
uos affligeret, quamdiu illius ſuccumberent voluntati. Iubet in modum ſerrarum fuſtes robu
ſtos veluti palmatos cum ſtirpibus fieri,qui, quatientibus tergis, non ſolum oſſa confringerent,
E ſed etiam terebrantes aculei intrinſecus remanerent. Qui,dum ſanguis efflueret, & diſſipatis
carnibus, viſcera nudarentur: ſequenti die,Chriſto medente,incolumes reddebantur. hoc ſæ-
pius ac multo factum eſt tempore, vt nulla plagarum veſtigia viderentur,ſancto Spiritu ſubinde
curante.

Poſt hæc arctatur Maxima diræ cuſtodiæ,cuſpidiq.crudeli extenditur.Cui cum Dei ſeruorum XI.
non deeſſet frequentia viſitantium,videntibus cunctis,ingentium lignorum putreſcens ſoluta eſt *Maxima diui-*
fortitudo.Miraculum hoc & voce omnium celebratur,& nobis,ad quem cuſtodia pertinebat, cũ *nitus liberata.*
ſacramento teſtatus eſt ita fuiſſe. Aſt vbi Vuandalus virtutem neglexit cognoſcere diuinam,cœpit
in domo eius vindicatrix ira graſſari.Moritur ipſe ſimul & filij;familiæ,atq.animalium quæcum-
que optima erant,pariter intereunt. Remanſitq.domina vidua marito & filiis & ſubſtantia deſti-
tuta. Seruos Chriſti cognato Regis Seſaoni gratia muneris offert. Qui cum eos vtpote oblatos
cum gratulatione nimia ſuſcepiſſet: filios & domeſticos,ſanctorum merito, male cœpit dæmon
varijs motibus agitare. Ex ordine ille cognatus, vt geſtum erat, ſuggerit Regi. Decernit ſta-

tim Rex cuidam Gentili Regi Maurorum, cui nomen erat Capſur, relegandos debere tranſmitti. A
Maximam vero Chriſti famulam, confuſus & victus, propriæ voluntati dimiſit: quæ nunc ſupereſt
virgo, mater multarum virginum Dei, nobis etiam nequaquam ignota.

XII. Fides propagatur in Mauros.

Peruenientes autem traduntur memorato Regi Maurorum commanenti in parte eremi quæ
dicitur Captapicti. Videntes igitur Chriſti diſcipuli multa apud Gentiles & illicita ſacrificiorum
ſacrilegia, cœperunt prædicatione & conuerſatione ſua ad cognitionem Domini Dei noſtri barba
ros inuitare, vt tali modo ingentem multitudinem Gentilium barbarorum Chriſto Domino lucra
rentur, vbi antea nulla fama Chriſtiani nominis fuerat diuulgata. Tunc deinde cogitatur, quid fie
ret, vt ager iam cultus & egramminatus vomere prædicationis Euangelicum ſuſciperet ſemen, & im
bre ſacri baptiſmatis rigaretur. Mittunt legatos per itinera diſtenta deſerti: peruenitur tandem in
ciuitatem Romanam. Rogatur Epiſcopus vt presbyterum & miniſtros credenti populo deſtina-
ret. Explet cum gaudio quod petebatur Pontifex: Dei conſtituitur Eccleſia, baptizatur multitudo
maxima barbarorum, & de lupis grex fœcundus multiplicatur agnorum.

XIII. Dirum ſupplicium ſanctorũ fratrum.

Hoc Genſerico relatione ſua nunciat Capſur. De qua re ſurgens inuidia iubet famulos Dei, li
gatis pedibus poſt terga currentium quadrigarum, inter ſpinoſa loca ſiluarum pariter introire; vt B
ducta & reducta dumoſis lignorum aculeis innocentium corpora carperentur, ita deligans, vt exi-
tum ſuum inuicem peruiderent. Qui cum e vicino currentibus Mauris, ſeſe mutuo conſpicarent,
Vale, ſibi in anguſto ſugæ vnuſquiſq. ita dicebat: Frater, ora pro me: impleuit Deus deſiderium no
ſtrum: taliter peruenitur ad regnum cælorum. Itaq. orando atque pſallendo, gaudentibus Angelis
pias animas emiſerunt. Vbi vſq. in hodiernum diem non deeſt ingentia mirabilia Ieſus Chriſtus
Dominus noſter operari: Nam nobis beatus quondam Fauſtus Biaronitanus Epiſcopus atteſta-
tus eſt, cæcam quamdam mulierem illuminatam fuiſſe, vbi ipſe aderat præſens.] hæc de martyrib.
& fide Chriſti in Mauritania Interiori propagata Victor. Claret adhuc vigetq. horum ſanctorum
martyrum in publicis Eccleſiæ tabulis memoria rediuiua ſingulis annis decimaſexta die menſis
Octobris, vna cum Maxima horum bonorum omnium conciliatrice.

XIV. Cur mittãt Romam.

Quod autem ijdem martyres ſuaſerint pro ſacris miniſtris legationem eſſe mittendam ad Ro
manum Pontificem, cum tamen illi prouinciæ proxima eſſet Mauritania Cæſarienſis, quæ nondũ
erat exhauſta ſacerdotibus: inde conijcimus hos martyres ex Romana vrbe fuiſſe captiuos, & vn-
de venerant, petijſſe miniſtros; vel potius voluiſſe ex ipſo limpidiſſimo fonte petere Catholicæ fluẽ C
ta doctrinæ. Conſtat autem Epiſcopos, qui his temporibus erant in Mauritania, a ſancto Leone Ro
mano Pontifice admonitos eſſe, vt Eccleſiaſticam obſeruantiam cuſtodirent. Etenim qui totius Ec
cleſiæ vniuerſalis curæ inuigilabat, Potentium Epiſcopum delegauerat, qui in ea prouincia de Epi
ſcopis inquireret, an iuxta canones ordinati eſſent. Eſt de his ipſius ſancti Leonis epiſtola ad Epi-
ſcopos per Mauritaniam Cæſarienſem conſtitutos, quæ hæc habet ſui exordio [a]:

a Leo epiſt. 87.

XV. Cura propenſa S. Leonis de Eccleſia Mauritaniæ.

Cum in ordinationibus ſacerdotum quædam apud vos illicite vſurpata, crebrior ad nos com
meantium ſermo perferret: ratio pietatis exegit, vt pro ſolicitudine, quam vniuerſæ Eccleſiæ ex di
uina inſtitutione dependimus, rerum fidem ſtuderemus agnoſcere, vicem curæ noſtræ proficiſcen
ti a nobis fratri & conſacerdoti noſtro Potentio delegantes, qui ſecundum ſcripta quæ per ipſum
ad vos direximus, de Epiſcopis, quorum culpabilis ferebatur electio, quid veritas haberet, inqui-
reret, nobiſq. omnia fideliter indicaret. Vnde quia idem pleniſſime notitiæ noſtræ cuncta reſera-
uit, & ſub quibus qualibuſq. rectoribus quædam Chriſti plebes in partibus prouinciæ Cæſarienſis
habeantur, ſincera nobis relatione patefecit: neceſſariũ fuit, vt dolorem cordis noſtri, quo pro Do-
minicorum gregum periculis æſtuamus, datis nunc ad vos litteris promeremus, mirantes tantum D
apud vos per occaſionem temporis impacati, aut ambientium præſumptionem, aut tumultum va-
luiſſe popularem, vt indignis quibuſq. & longe extra ſacerdotale meritum conſtitutis paſtorale fa
ſtigium & gubernatio Eccleſiæ crederetur, &c.] Porro huiuſmodi ordinationes Epiſcoporum fuiſ-
ſe oportuit ſecretas, ne ſcirentur a Genſerico Rege, qui (ut nuper vidimus) edicto vetuit defunctis
nouos ſubrogari ab illis Epiſcopos; niſi forte quod denegatum vidimus Zeugitanæ & Proconſu
lari Africæ prouincijs, id permiſſum fuerit Mauritaniæ Cæſarienſi, de qua agitur.

XVI. Cum bigamis nec tẽpore neceſſitatis Leo diſpenſat.

Sed illud plane admiratione dignum eſt, quod cum occaſione perturbati temporis indulgendũ
videri poſſet Eccleſiæ illi, quæ ex conflata perſecutione miniſtris videretur maxime indigere, vt
aliqua ex parte rigor canonum relaxari poſſet: tamen Pontifex Leo nihil voluit prætermitti Eccle
ſiaſticæ diſciplinæ, quamobrem bigamos ordinatos, vel qui antea viduam vxorem accepiſſent, de
poni voluit, nec quidem cum eis diſpenſandum putauit: cum alioqui incredibilis eſſet in Africa
penuria Dei miniſtrorum. Si enim (vt ſuo loco ſuperius dictum eſt) temporibus ſancti Auguſtini,
& Aurelij Epiſcopi Carthaginenſis, licet florentiſſimus tunc ſtatus eſſet Eccleſiæ Africanæ, ita ta-
men miniſtris indigens erat, vt illos ipſi Romano Pontifice & ab Epiſcopo Mediolanenſi litteris E
expetierint: quanto indigentiorem illis eamdem Eccleſiam eſſe oportuit his temporibus Vuãdali
cæ perſecutionis vrgentis? Et tamen cum bigamis idem Leo minime relaxandam cenſuram Eccle
ſiaſticam exiſtimauit. Agit inſuper in eadem epiſtola ſanctus Leo de Lupicino Epiſcopo, qui ad ſe
dem Apoſtolicam appellauerat, ac de alijs, quibus Romani Pontificis ſupremum in omnes Eccle
ſias ius & poteſtatem vſu frequenti exhibitum manifeſtat.

XVII. De Victore Cartennæ Epiſcopo.

Illuſtrabat his temporibus eam prouinciam Mauritaniæ Victor Cartennæ Epiſcopus, qui ad
uerſantes & inſultantes, exagitanteſq. fidem Catholicam Arianos ſcripto libro redarguit; quem q
dem neq. intra parietes continuit edendum poſt obitum, ſed miſit ad Genſericum Regem, paratus
oppetere pro fidei confeſſione martyrium. meminit eius lucubrationis Gennadius, & aliorum ip
ſius ſcriptorum, his verbis [b]: Victor Cartennæ Mauritaniæ ciuitatis Epiſcopus ſcripſit aduerſus
Arianos librum vnum longum, quem Genſerico Regi per ſuos audiendum obtulit, ſicut ex pro-
œmio ipſius libri didici. Et de Pœnitentia publica librum vnum, in quo & regulam viuendi pœ-
nitentibus

b Gennadius de Scrip. Eccl. c. 77.

A nitentibus iuxta Scripturarum auctoritatem inſtituit. Ad Baſilium quemdam ſuper mortem fi-
lij librum conſolatorium ſpe reſurrectionis perfecta inſtructione munitum. Homilias etiam com-
poſuit multas, quas a fratribus ſalutis propriæ ſolicitis in libris digeſtas ſeruari cognoui.] hæc de
Victore Gennadius.

Sed & exiliuit in prœlium pro domo Dei aduerſus Arianos Voconius in eadē prouincia Mau XVIII. *De Voconio Scriptore.*
ritaniæ Epiſcopus, de quo idem auctor hæc paucis [a]: Voconius Caſtellani Mauritaniæ oppidi E-
piſcopus ſcripſit aduerſus Eccleſiæ inimicos Iudæos & Arianos & alios hæreticos. Compoſuit et
Sacramentorum egregium volumen.] Claruit & his ipſis temporibus itidem in Mauritania Pome a Gennadius de
rius ſcientia celebris: qui illinc recedens, Romam primum, inde ſe in Gallias contulit, multaq. ſcri Scrip. Eccl. c. 78.
pſit, quæ Gennadius numerat, laudatq. ſimul eius vitæ mores ſanctiſſimos. Tot plane ſiderum illu-
ſtrata radiis prouincia illa fuit: quæ etſi nihil profuerunt Vuādalis, & ipſi Regi eorum Genſerico;
conſtat tamen horum & aliorum ſanctorum Epiſcoporum labores Catholicis fuiſſe proficuos, vt-
pote qui eorum claſſico ad ſubeundum pro recta fide martyrium animarentur; quod cum occa-
ſio exegit, egregie præſtiterunt. Siquidem quod pertinet ad Genſericum, tantum abfuit vt ex Mar
B tiniani ac fratrum martyrio & miraculis vllum pœnitentiæ ſignum oſtenderit, vt acerbius fero-
ciuſq. Catholicos exagitare perſeuerarit. nam audi Victorem [b]. Accenditur (inquit) propter hæc b Victor de per
aduerſus Dei Eccleſiam Genſericus. Mittit Proculum quemdam in prouinciam Zeugitanam, qui ſecu. Vuand. li. 1.
coarctaret ad tradēdum miniſteria diuina, vel libros cunctos Domini ſacerdotes: vt primo armis
nudaret, vt ita facilius inermes hoſtis callidus captiuaſſet. Quibus ſe non poſſe tradere clamanti-
bus, ipſe rapaci manu cuncta populabatur: atque de pallijs * altaris (proh nefas!) camiſias ſibi * pallis
& femoralia faciebat. Qui tamen Proculus huius rei executor, fruſtratim comedens linguam, in
breui turpiſſima conſumptus eſt morte.] ita vltus eſt peſſimus dæmō, cum obſidens, Dei omnium
creatoris iniuriam. Sed pergit:

Tunc enim ſanctus Valerianus Abenſis ciuitatis Epiſcopus, dum viriliter, ſacramenta diuina XIX.
ne traderet, dimicaſſet: foras ciuitatem ſingularis iuſſus eſt pelli: & ita præceptum eſt, vt nullus eū *Valerianus Epiſc. egregius*
neque in domo, neque in agro dimitteret habitare. Qui in ſtrata publica multo tempore nudo iacuit *confeſſor.*
ſub aere annorum erat plus octoginta: quem nos tunc indigni in tali exilio meruimus ſaluta-
re.] Sed Valeriani defuncti ſenis memoria indita ſacris chartis die decimaquinta Decembris in
C Eccleſia perſeuerat. Subdit autem:

Quo tempore Paſchalis ſolemnitas agebatur; & dum in quodam loco qui Regia vocitatur, XX.
ob diem Paſchalis honoris, noſtri ſibimet clauſam eccleſiam reſerarent; compererunt Ariani: ſta- *Paſchali die*
tim quidam presbyter eorum, Andiot nomine, congregata ſecum armatorum manu, ad expugnā *multi facti*
dam turbam accenditur innocentium. Introierunt euaginatis ſpathis, arma corripiunt, alij quo- *Martyres.*
que tecta conſcendunt, & per feneſtras eccleſiæ ſagittas ſpargūt. Et tunc forte, & canente populo
Dei, lector vnus pulpito ſiſtens, Alleluiaticum melos canebat: quo tempore ſagitta in gutture ia-
culatus, cadente de manibus codice, mortuus poſt cecidit ipſe. Nam & alij quamplurimi ſagittis
& iaculis in medio crepidinis altaris probantur occiſi: Nam qui gladijs tunc interempti non ſunt,
poſtea pœnis attriti, regio iuſſu omnes pene necati ſunt, præſertim maturioris ætatis.] quorū om
nium natalis dies coronis martyrum laureatus annuatim in Eccleſia exhibetur Nonis Aprilis.
Ad hæc Victor:

Alibi namque, ſicut Thunsudæ contigit, Galibus, vico Ammoniæ, vel alijs in locis, tempore XXI.
quo ſacramēta Dei populo porrigebantur, introeuntes maximo furore, Corpus Chriſti & ſangui-
D nem pauimentis ſparſerunt, & illud pollutis pedibus calcauerunt.] Vides ad quam execranda &
horrenda ſacrilegia inducantur infelices hæretici. Quæ autem his diebus Charthagine facta ſint,
eumdem Victorem referentem audi, cum ſubdit:

Ipſe enim Genſericus præceperat (ita perſuadentibus Epiſcopis ſuis) vt intra aulam ſuam, fi- XXII.
liorumq. ſuorum, non niſi Ariani per diuerſa miniſteria ponerentur. Inter alios ventum eſt tunc ad *Armogaſtis*
Armogaſtem noſtrum. Cuius cum diu ac ſæpius tibias torquendo tumentibus confringerent cor *nobile certamen.*
dis; & frontem, in qua Chriſtus vexillum ſuæ fixerat Crucis, rugatam, magiſq. aratam extendentes
atque mugientes diſtenderēt nerui, vt fila aranearum, ſancto cælum reſpiciente, crepabant. At
vbi tortores neruicas cordas diſruptas eſſe viderunt, allatis crebrius fortioribus cordis atque cā
nabinis, illo nihil aliud niſi nomen Chriſti inuocante, illa omnia vaneſcebant. Sed & capite deorſū
dum ad vnum penderet pedem, dormire quaſi ſuper lectum plumis ſtratis, omnibus videbatur.

Quem cum Theodoricus Regis filius, qui eius dominus erat, pœnis non valentibus, capite trū XXIII.
cari iuſſiſſet: a ſuo prohibetur Iocundo presbytero, dicente ſibi: Poteris eum diuerſis afflictioni-
bus interficere. Nam ſi gladio peremeris, incipient Romani martyrem prædicare.] Vides, lector, *Romani idem*
E vſum loquendi, vt qui dicerentur Catholici, ijdem Romani nominarentur: quod alias ſuperius eſt *quod Catholici.*
demonſtratum. Quod enim ad Arianos vel alios hæreticos ſpectat; cum more prædonum vendica
rent ſibi Catholicum nomen: qui vere eſſent Catholici (quod eo potiſſimum diſcernerētur ſigno,
nempe ſi communicarent cum Romana Eccleſia) eos appellare Romanos conſueuerunt, non ſe-
cus ac hodie recentiores hæretici vſurpantes ſibi & ipſi Catholicum titulum, Papiſtas nominant,
quos ex coitione cum Romano Pontifice Eccleſiaſtica antiquitas ſemper nouit eſſe Catholicos,
& eo ſemper nomine nuncupauit: vt plane ipſorum confeſſione appareat eos vere eſſe Catholicos
Orthodoxos, quos eo nomine celebrant, quo ſe illos infamare ac reddere viles putant. Sed proſe-
quamur cœptum fortiſſimi Armogaſtis certamen.

Tunc (ſubdit Victor) Theodoricus in Bizacenam prouinciam ad fodiendas eum condem- XXIV.
nat ſcrobes. Poſtea quaſi ad maius opprobrium, haud procul Carthagine, vbi ab omnibus vi- *Armogaſtis*
deretur, paſtorem eum præcepit eſſe vaccarum. Inter hæc, Domino reuelante, cum dormi- *exitus & ſepulchrum.*
tionis ſuæ proximum cerneret diem, aduocat quemdam Felicem venerabilem Chriſtianum, pro-

curatorem

curatorem domus filij Regis,qui Armogaſtem vt Apoſtolum venerabatur:dixitq.illi : Tempus A
meæ reſolutionis aduenit:Obſecro te per fidem quam vtrique tenemus,vt ſub hac ſiliquæ arbore
me ſepelire digneris,redditurus Domino noſtro,niſi feceris, rationem. Nō quod ille curaret,vbi,
aut qualiter ſuum ſepeliretur corpus;ſed vt illud demonſtraretur,quod ſeruo reuelauerat Deus .
Reſpondit Felix,& dixit:Abſit a nobis,cōfeſſor venerabilis;ſed ſepeliam te in vna baſilicarum cū
triumpho & gratia,quam mereris. Cui beatus Armogas:Nō;ſed quod dixi,facturus es. Ille timēs
Dei hominem contriſtare,veraciter quod dixerat, promiſit ſe eſſe facturum. Statim intra paucos
dies Comes bonæ confeſſionis de hac vita migrauit. Feſtinauit Felix ſibi delegatum ſub arbore fo
dere ſepulcbrum. Cui cum intextæ radices & ſoliditas aridæ telluris moram facerent,& calore an
geretur,quod tardius ſancti membra corporis humarentur:tandem abſciſſis radicibus,multo al
tius terram cauans,conſpicit ſarcophagum ſplendidiſſimi marmoris præparatum, qualem forte
nullus omnino habuit Regum.]huculque de conſummato Armogaſtis agone Victor.

XXV. Vides,lector,eſſe diuinæ curæ & prouidentiæ,vt confeſſores ſui,quos in cælo celebrat coram
Patre,in terra condantur honeſto ſepulchro;quod & in alijs factum ſæpe legimus:Vt vel ex his in
telligas,quam pugnent contra Deum,qui in ſepulchra Sanctorum inſaniunt. Porro vincentis no- B
men athletæ inſeruit triumphantium martyrum choro Catholica Dei Eccleſia his ſolita nobilita-
ri triumphis,cum perſecutione aduerſariorum vrgetur,quæ in ipſorum commemoratione victo
riæ,certis diebus quibus exultauere victores, eorum coronas annuatim publico præconio exhi-
bet venerandas:& ſicut de alijs facere conſueuit,ita clariſſimo Armogaſto,quarto Kalendas Apri
lis,annis ſingulis digna perſoluit.

XXVI. *Archimimi fruſtra tentata fides.* Subdit Victor & reliquorum certamina martyrum iſtis verbis:Sed nec quemdam Archimi-
mum nomine Maſculan,debeo præterire;qui cum multis inſidijs premeretur,vt Catholicam amit
teret fidem: ipſe eum Rex poſtea blandiendo affatibus ſæcularibus mutabat , promittens eum
multis diuitijs cumulandum,ſi voluntati eius auditum facile commodaſſet. Qui cum fortis atque
inuictus maneret,iubet eum ſubite ſententiam capitalem:ita tamen callidus occulte præcipiens,
vt ſi in illa hora vibrantis gladij pertimeſceret ictum,magis eum occideret,ne martyrem glorio-
ſum feciſſet:ſi autem fortem in confeſſione conſpiceret,a gladio temperaret. Sed ille, vt columna
immobilis,Chriſto ſolidante,effectus, confeſſor reuertitur glorioſus. Et ſi martyrem inuidus ho
ſtis noluit facere: confeſſorem tamen noſtrum non potuit violare .] Porro quod & iſte perſeue- C
rans in Chriſti ſemper confeſſione conſummauit agonem,eumdem inter Sanctos Deo caros, ho-
minibus colendos , Catholica deſcripſit Eccleſia quarto item Kalendas Aprilis.

XXVII. *Præclarū certamen Saturi.* Sed audi vltimo loco poſitum viri clariſſimi Saturi illuſtre certamen;quod ſui ſplendore co-
ruſcum abſque eloquentiæ fuco ita Victor enarrat; Nouimus & alium ea tempeſtate,nomine Sa-
turum:qui cum lucidum eſſet membrum Eccleſiæ Chriſti,& prauitatē Arianorum libertate Ca-
tholica frequenter argueret(fuit hic procurator domus Hunerici)conuenitur,accuſante Marina-
do quodam diacono,quem Hunericus infauſtus ſingulariter honorabat:Vt fieret Saturus Aria-
nus,promittuntur honores & diuitiæ multæ,ſi faceret:præparantur ſuplicia dira,ſi nollet. Hac op-
tione propoſita,vt ſi regalibus iuſſis nō obediret,primo facta diſcuſſione,& ante amiſſa domo vel
ſubſtantia,diſtractis omnibus mancipijs ac filijs,vxor ipſius, ipſo præſente, camelario in coniu-
giū traderetur. Quod ille plenus Deo,magis vt velociter præueniſſet,impios prouocabat. Ob quā
cauſam vxor ejus inducias viſa eſt ab ijs qui exequebantur,neſciente marito,petijſſe. Accedit ad
maritum alia Eua,conſilio magiſtrata ſerpentis:Sed ille Adam non fuit,qui illecebroſa vetitæ ar-
boris poma contingeret:quia non indigens,ſed Saturus vocabatur, ſaturatus ab vbertate domus D
Dei,& torrente deliciarum eius potatus.

XXVIII. Aduenit mulier ad locum,vbi maritus ſingularis orabat,conſciſſis veſtibus,crineq.ſoluto, ſe-
cum comitantibus filijs,vnamq.infantulam,quæ tunc lactabatur,manibus geſtans : quæ neſcien-
tis proijcitur ad pedes mariti:etiam ipſa ſuis genua complectitur vlnis,ſibilans vociferatione dra
conis : Miſerere mei,dulciſſime, ſimul & tui:miſerere communibus liberis,quos conſpicis ipſe:
Non ſubiaceant conditioni ſeruili,quos clara proſapia edidit generis noſtri : Non ſubijciar
ego indigno & turpi coniugio, viuente marito, quæ mihi ſemper inter coæuas plaudebam de Sa-
turo meo : Cognoſcit Deus, quia inuitus facturus es hoc, quod forte voluntarie aliquanti fe-
a Iob.2. cerunt. Cui ille,Iob [a] ſancti voce reſpondit:Tamquam vna ex inſipientibus mulieribus loqueris.
Summa Saturi conſtantiæ. Formidarem,mulier,ſi ſola eſſet huius vitæ amabilis dulcedo:artificio,coniux,diaboli miniſtratis:
ſi diligeres maritum,numquam ad ſecundam mortem attraheres proprium virum. Diſtrahant fi
lios,ſeparent vxorem,auferant ſubſtantiam:mei Domini ego ſecurus de promiſſis verba tenebo
b Matth.19. Marc.10. [b]: Si quis non dimiſerit vxorem,filios,agros,aut domum,meus non poterit eſſe diſcipulus. Quid
vltra? diſcedente muliere cum filiis refutata, confortatur Saturus ad coronam,diſcutitur,expolia- E
tur,pœnis conteritur,mendicus dimittitur,interdicitur ei prodeundi acceſſus:totum ei tulerunt ,
ſtolam tamen baptiſmatis auferre non potuerunt.]ita Saturus lōgo iugiq.martyrio auctiorem no
biliorēq. de aduerſariorum perfidia reuexit triumphum,qui & ſuæ victoriæ inſignibus velut tro-
phæis erectis,in Eccleſiaſticis monumentis perpetuo permanſuris, viuens ſemper anniuerſaria
memoria perſeuerat,quarto Kalendas Aprilis iugiter rediuina.

XXIX. Poſt hæc(addit Victor)Genſericus eccleſiam Carthaginis claudi præcepit, diſſipatis atque
diſperſis per diuerſa exiliorum loca(quia Epiſcopus non fuerat)presbyteris & miniſtris. Quæ vix
reſerata eſt,Zenone Principe ſupplicante per Patricium Seuerum, & ſic vniuerſi de exilio redie-
runt.]ſed de his ſuo loco. Porro hęc quidem hoc anno(vt vidimus)cœpta,in ſequentes ſunt propa
Inſulæ & loca maritima grauiter paſſa à Genſerico. gata. At vero non Africa tantum paſſa dirum barbarum,acerbum perſecutorem ingemuit, ſed &
aliæ Romani orbis prouinciæ,cum ipſe annis ferme ſingulis valida claſſe ora maritima infeſtaret.
Hinc idem Victor ad ea quæ ſunt dicta adijciens corollarium,iſta ſubijcit:Quæ autem in Hiſpania,

Italia,

A Italia, Dalmatia, Calabria, Apulia, Sicilia, Sardinia, Brutijs, Lucania, Epiro, vel Hellada geſſerit, melius ibi ipſi quæ paſſi ſunt miſerabiliter lugenda narrabunt.] hactenus ipſe.

XXX.

Obitus Maximi, & creatio Baſilij Epiſco. Antioch.

Hoc eodem anno defuncto Maximo Epiſcopo Antiocheno, in locum ipſius Baſilius ſubrogatus eſt. At ne hoc de obitus Maximi tempore diuinatio eſſe credatur: inde certum deducimus argumentum, quòd cum conſtet aſſertione Nicephori, qui vnus catalogum Epiſcoporum Antiochenorum recenſuiſſe ſcitur, ſediſſe Baſilium ſuffectum Maximo annis duobus, & qui illi ſubſtitutus fuit Acacius annum vnum; addatq. memorabilem cladem illam terræmotus Antiochiam ſubruentis ſub Acacio contigiſſe; conſtet vero eamdem factam eſſe anno ſecundo Leonis Imperatoris, vt ſuo loco dicemus: cum idem Leo regnare cœperit anno ſequenti, & ab hoc anno vſque ad cladem illam tres intercedant inchoati anni, quibus impletur locus ſedis Baſilij & Acacij: dicendum vtiq. eſt, anni huius exordio Maximum eſſe ex hac vita ſubductum, cum ſediſſet annos ſeptem, quippe quem creatum vidimus anno Domini quadringẽteſimo quadrageſimonono, cum Epheſi ſub Dioſcoro improbatum illud Epheſinum Concilium ageretur. Fuiſſe vero Baſilium Catholica fide præſtantem, litteræ Syrorum Epiſcoporum datæ poſtea ad Leonem Imperatorem ſignificant.

XXXI.

B Hoc item anno, dum Auitus cum Marciano regnaret: Philippus presbyter (inquit Gẽnadius) optimus auditor Hieronymi, commentariorum in Iob edidit ſermone ſimplici librum. legi eius familiares epiſtolas valde ſalſas, & maxime ad paupertatis & dolorum tolerãtiam exhortatorias. Moritur Marciano & Auito regnantibus.] hæc ipſe.

IESV CHRISTI ANNVS	LEONIS PAP. ANNVS	LEONIS 1. MAIORIANI 1. IMPP.
457.	18.	

I.

a Marcellin. in Chron.
b Caſſiodor. in Chron.
c Euagr. lib. 2. c. 8.

Marciani Impe obitus.

d Theodor. Lect. Collect. lib. 1.

SEquitur Chriſti annus quadringenteſimus quinquageſimus ſeptimus, Conſtantino & Rufo inſcriptus Conſulibus, quo Marcianus Imp. ex hac vita migraſſe ponitur a Marcellino [a] & Caſſiodoro [b] & alijs: ex quibus corrigendus eſt Euagrius [c], qui eum imperaſſe tradit vſque ad Imperium Seueri in Occidente regnantis: ſed & redarguitur ex epiſtolis S. Leonis Papæ ad Leonem C Imperatorem ante Imperium Seueri conſcriptis. Numerant vero annos Imperij Marciani ſex integros, menſes ſex, & dies duos. Anni quidem huius exordio, nempe vigeſimaſexta Ianuarij defunctum eſſe Marcianum, Theodorus Lector [d] cum tradat, de eo iſta præmittit: Marcianus ad ſupplicationes, quæ in Campo fiebant, egreſſus, multa largitus eſt egenis: Anatolium vero Epiſcopum hortatus eſt, vt ſecundum conſuetudinem vrbis illius Epiſcoporum, a Tauro vſque ad Campum vectus ſupplicaret: Hic cum Marcianum peditem ingredientem videret, pedes & ipſe ſupplicauit.] ad hæc addit idem auctor: Marcianus cognitis quæ contra Romanam ciuitatem & Imperatrices ab Afris fierent, pro maieſtate Imperij commotus, ad bellum ſe parauit. Contigit autem, vt ad ſupplicandum in Campum cum egrederetur, vigeſimaſexta Ianuarij diem obierit.] hæc Theodorus de tempore eius obitus.

II.

Marciani dignæ laudes.

e Extat apud Lælium Paſqualin. Romæ.

Prædicatur & inter alias eius virtutes digno præconio a Nicephoro effuſa in pauperes Marciani largitas, & in primis inculpata religio, propenſiſſimumq. erga fidem Catholicam ſtudium, & in Imperij adminiſtratione prudentia, cuius tempore omnes barbari conticuerint; legum inſuper in eo laudatur inuiolata cuſtodia, vt nihil præter fas ſibi conceſſum eſſe putaret; vnde non curauerit D in canonum contumeliam ſancitum tueri de primatu ſedis Cõſtantinopolitanę in Concilio Chalcedonenſi decretum: celebratur & admiranda eius tum corporis, tum animi caſtitas; vt non tantũ ab alienis abſtinens fuerit, ſed quam accepit Auguſtam virginem coniugem, virginem pariter trãſmiſerit ad Chriſtum primum eius ſponſum in cæliscum eo perpetuo regnaturam. Atque demum (vt vna ſententia plura tamquam vno faſce perſtringam) vix ſit reperiri inter Conſtantinopolitanos Imperatores aliquis poſt Conſtantinum, qui cum Marciano conferendus videatur. Quod igitur robore bellico atque religione polleret, in numiſmatibus galeatus & dextera iaculum tenens exprimitur, ex parte vero altera inſignis Cruce gemmata Victoria collocatur, prout ex anteo numiſmate [e] hic tibi reddendum curauimus.

E

Sed & ipſius pariter cedit laudi, quod adeo modeſtum & bene obſequentem (quod raro contigit) reliquit in omnibus Senatui exercitum, ipſumq. Senatum adeo ſumma pace coniunctum animis, vt ipſo defuncto, quamuis legitimus deeſſet heres, & plures eſſent tum in militia, tum in Senatu qui ſibi Imperij iura prætextu aliquo vendicare, vel tyrannice arripere potuiſſent: ſumma tamen

men pace atque concordia,tamquam ſi in illa florentiſſima olim Romana antiqua Republica tra- A
Leonis Imp. electio. ctaretur,qui optimus videbatur,ipſe a Catonibus eligeretur Auguſtus:Sic igitur(inquit Nicepho rus [a]) communi Senatus calculo Leo Tribunitius,Thrax ipſe quoque genere,Imperator Romanorum ſalutatus eſt,& a Patriarcha Anatolio diademate coronatus.]hæc ipſe. Verũ Ardaburius & Aſpar filius militiæ Magiſtri videri voluerunt ipſius Leonis in Imperium promotores;quorum officium Leo non recuſauit,& ipſorum petitionibus annuit,ea arte e manibus Arianorum hominum exercitus robur eliciẽs,quod timebatur a Catholicis omnibus. At non prætereũda putamus, quæ de rebus ante Imperium geſtis tradita poſteris de Leone ſunt. Nicephorus enim de eius reb. ante Imperium præclare tranſactis eiuſmodi narrationem inſtituit [b]:

a Niceph. li. 15. cap. 15.

b Niceph. li. 15. cap. 25.

IV. *Leonis erga cæcum officium.* Leo iſte cum nondum diuino nutu Imperiali dignitate exornatus,priuatus degeret, & circa eum locum(*vbi ſcilicet poſtea factus Imperator conſtruxit eccleſiam*)in hominem cæcum tota via errantem incidit:& vicem eius miſeratus(erat enim vir bonus & miſericors & in rebus omnib. conſideratus & prouidus)manu eum duxit,oculi ei vicem præſtans;greſſumq. eius per loca plana dirigens,ſi quid in itinere ſpinarum aut duri eſſet,quod incedentem offendere poſſet,remouit: atque ille quidem hunc ducebat,ille autem ſequebatur. Et iam itinere aliquanto confecto, prope cœno- B ſum hunc locum venerant. Cæcuſq. ille ſiti plurimum conficiebatur,& quin concideret,parum aberat:ita humor omnis in eo æſtu vehementiſſimo exaruerat. Itaque Leoni valde inſtitit, ab eoque crebrius contendit,vt ſiti eius mederetur,& viæ laborem in vmbra quapiam aliquantulũ recreatet. Erat hoc inenarrabilis cognitionis & ſapientiæ Dei,quæ mirifice omnia inſtituit.

V. *De Leone ante Imperium miraculum.* Ille igitur miſericordia erga pauperem motus,denſam ſiluam omnem perluſtrauit,& ſi quis aquæ humor ibi ſcateret,ſcrutatus eſt. Vt vero poſt fatigationem multam, infecta re ad illum redijt,& anxie admodum quiritaretur,quod miſero illi in tali caſu nihil ſolatij conferre poſſet: vocem incredibilem præter opinionem omnem ex alto ad ſe delaram audijt,quæ diceret : Non ita anxietate te macerari oportet,Leo:ecce aqua prope eſt. Proinde noua hac voce cõſternatus,denuo vndam inquirere inſtituit:ſed & ipſe cæcus prorſus fuit:circum enim eam verſabatur, minime tamen eam videbat;quod & ſiluæ denſæ opacitas ei obſtaret,& cœnum profundius illum inde remoueret. Quapropter partim indignãs,quod quem manu duxerat,cæcus ærumnã eam pateretur;partim vocem eam in animo fixam conſiderans, & aquam rurſus inueſtigans;denuo eã ipſam exaudijt ſuaue quiddam & iucundum cælitus ſonantem vocem. Nam & de nomine eũ compellauit, & C Imperialem dignitatem primo quoque ei tempore aduenturam certo denunciauit, ita inquiens: Leo Imperator,denſum hunc & vmbroſum lucum ingreſſus,turbidã aquam hauri,eaq. ſitim hominis ægri refice,& limum cœnoſum manibus cape,quo cæci oculos inungas. Quæ vero ſum,dudum hunc obtinens locum,eoq. me oblectans,mox ſcies. Tu fac vt ædem hic mihi ſacram cõſtruas,in qua identidem verſer & ſuauiter deambulem;in qua etiam precãtibus omnibus,locumq. hunc cũ ardore & fide certa adeuntibus optata præſtem omnia. Neq. quicquam eſt prorſus quod mihi aduerſetur,& non continuo meæ poteſtati ceſſurum ſit,etiam ſi dæmon ſit,aut morbus qui omnẽ ſuperet medicinæ curam,aut aliud quicquam quod factura nõ ſim,dummodo rite pieq. ſit petitũ.

VI. Verbis eius Leo parens,cœnum & vndam ad cæcum parum id iam curantem,vt in quo ſpiritus prope extinctus eſſet,attulit;& oculos eius luto,non ſecus atque Saluator illius a natiuitate cæci,liniuit. Deinde etiam aquam præbuit. Oculos attrectanti,ecce autem maieſtas, & magnificẽtia tua,o Dei Genitrix,ſe exhibet;& miſero illi aqua turbida & lutum Siloe ſit. Cõfeſtim enim viſum recipit,& diuturnas abijcit tenebras,oculis præter ſpem omnem Solem,ſeu potius cœnum & lutũ inſpiciens. Sicuti namque Sol primum,qui viſui lucem primus dat,ab eo conſpicitur; ſic tum lutũ, D quo lumen illi miniſtrauerat,primum ab eo eſt conſpectum. Qua in re illud etiam admirandum fuit:nam quod oculis valentibus maxime aduerſatur,id tum natura & vi ſua depoſita,ſalutare eſt factum.]hæc Nicephorus de his quæ ante Imperium adeptum,de Imperio tamen adipiſcẽdo ſunt prænunciata Leoni:qui & de templo ibi Dei Genitrici Mariæ,Ad fontem nuncupato, ab eodem, poſtquam factus eſt Imperaror,erecto,hiſtoriam narrat. Quod autem referant plures,necem Aſparis & Ardaburij ipſius exordio Leonis Imperij patratam eſſe;manifeſte errare conuincũtur auctoritate Marcellini, qui poſt annos tredecim id factum ponit:agemus ergo de his ſuo loco.

De Eccleſia S. Mariæ ad fontem.

VII. Interea autem cum S. Leo Romanus Pontifex de electione Leonis Imperatoris nuncium accepiſſet,litteras ad eum,ex more,gratulatorias dedit,vt ipſe teſtatur in litteris [c] ad eumdem ſecũdo datis. hortatus vero eſt idem S. Leo Leonem nouũ Imp. ad cuſtodiam eius quam vna cum Imperio acceperat a prædeceſſore Marciano Auguſto fidem Catholicam, defenſionemq. Chalcedonenſis Concilij,quod tantopere hæretici cum in Aegypto,tum in Palæſtina labefactare conati eſſent. Leo Auguſtus igitur tanto excitatus claſſico,licet ſponte curreret, vehemẽtius tamen in opus fertur. Quamobrem nihil antiquius habuit,quam fidei Orthodoxæ conſulere,& quibus eam valeret viribus obfirmare,atque ſolidius ſtabilire. Ad quod præſtandum ſalubre illud conſilium inijt, E vt ſanctionem ampliſſimam ederet,qua ſignificaret ſe confirmare omnia a prædeceſſoribus Imperatoribus aduerſus hæreticos promulgata decreta,atque in primis quæ pro firmitate Chalcedonẽſis Concilij haud pridem a Marciano Auguſto ſancita fuiſſent edicta.

c Leo epiſt. 73.

Leo Imp. Catholicam fidẽ tuetur.

VIII. *Leo Imp. quid exigat a Metropolit.* Adiecit poſtea,vt ad Metropolitanos omnes Orientales litteras daret, quibus reliqui pariter admonerentur Eccleſiarum minores Epiſcopi,vt cuius eſſent fidei,redditis litteris facerent manifeſtum:ex quo alterum de duobus efficeretur,vt vel in hunc modum calculo omnium Orthodoxorum iterum ipſorum confeſſione Chalcedonenſe Concilium firmaretur,& perinde ac præſentes eſſent in Synodo,ſua ſcriptione fidem Catholicam communirent;vel ex hoc qui eſſent hæretici,palam fierent,detectiq. tum ſententia Epiſcoporum,tum etiam legibus Imperatorum e gradu ſedeque protinus pellerentur. Horum omnium fidem faciunt litteræ Alexandrinorum & Aegyptiorũ Orthodoxorũ ad ipſum Leonẽ Imperatorẽ poſtea redditæ,in quarũ exordio iſta narrantur [d]:

d Extat inter epiſtolas illuſtr. perſonar. pro Cõcil. Chalcedo. to. 2. Concil.

A ſuperna

Digitized by Google

A A ſuperna gratia modo diuinitus confortatus, iuſte non ceſſas pro communi vtilitate cogitare
poſt Deum, cunctorum venerabilis Imperator. Quapropter etiam omnis fortitudo verborum IX.
tuis vincitur actibus, quibus Diuinitas exornatur, & verba ad hoc eis neceſſaria non ſunt, quibus *De ſanctione*
opera facere noſcuntur indicium. Nuper enim electus a Deo & purpura exornatus, optimum iu- *Leonis Imp.*
dicaſti propoſitum tuum magnum oſtendere, quem ipſe omnium creator elegit, benignis initijs *pro fide Catho*
largitorem remunerando bonorum: quando repente in ipſo principio, voce veſtra ex ſcripto proce *lica.*
dente piſſima, ad ſanctiſſimos Metropolitanos Epiſcopos, infrangibilem Eccleſiæ Catholicæ cre-
pidinem roboraſtis, & priorum omnium piſſimorumq. Principum conſtituta pro Orthodoxa re-
ligione firmaſtis.

Inſuper & ijs quæ nuper a ſanctæ memoriæ Marciano Principe noſtro ſancita ſunt, conſona X.
decernentes, nihil aliud eſtis mercati, quam pacem omnium & ſtabilitatem Reipublicæ, frenãtes
linguas eorum, qui aduerſus Eccleſias Chriſtianas conſurgunt, & blaſphemant Deum, aut in eum
quocumque modo delinquunt. Iniuria namque Dei manifeſta eſt in hæreticorum abſcindentiũ
ſemetipſos a rectæ fidei ſententia *. Quapropter hanc optime ſciens, venerabilis Imperator, mali * licentia
B gni prolem exiſtere inſidiantis quieti ſanctarum Chriſti ſemper Eccleſiarum, eamq. immutilatam
pacem conſiſtere non ſinentis: recte prouidentiam tuam ſtuduiſti mox adhibere, ei per omnia reſi
ſtentem: quod eſt opus piſſimorum Principum pro Orthodoxa fide pugnantium & reſiſtentium
primitus malis extrinſecus venientibus, & animabus Fidelium aduerſantibus.] hæc de inſtitutio-
ne Leonis Imperatoris ipſo regni ſui exordio fidem Catholicam confirmantis, optimiq. Princi-
pis ſpecimen edentis, ſic poſteris relinquentis exemplum Imperatoribus, quodnam tantæ moli re
giminis debeant ſubijcere fundamentum, vt ſit ab omni hoſtium tui bine inconcuſſa atque ſtabi-
lis permanſura. Sicut enim Catholicæ fidei confeſſioni neque ipſe portæ inferi, Domini promiſ-
ſione, valent obſiſtere: ita pariter ſuper eadem Imperium ſtabilitum, perſeuerauit aduerſus ingruẽ
tes aduerſarios omnes ſemper illæſum.

Excidit autem eiuſmodi Leonis Imp. ſanctio, qua Deo ſui Imperij primordia cõſecrauit: ſed XI.
ſatis ad rei geſtæ hiſtoriæ veritatem conſequendam, hæc modo ex litteris Alexandrinorum & to-
tius Aegypti Orthodoxorum in medium adduxiſſe. At vnde earum ſcribendarum litterarum oc-
caſio eiſdem Orthodoxis Aegyptijs data fuerit, ex ipſis itidem petenda eſt. Dum enim hæc pro fir *Turbatur Ec-*
C mitate Catholicæ fidei Conſtantinopoli a Leone Imperatore omni ſtudio agerentur, contigit Ale *cleſia Alexan*
xandrinam ciuitatem vna cum omnibus Aegypti prouincijs turbis vehementioribus agitari, ve- *drina.*
xariq. mirum in modum a factione Dioſcori, ex improuiſo omnem quam per ſeptem ferme anno
rum ſpatium in ſtomacho continuerat, auxeratq. in dies bilem, in ipſum ſanctiſſimum Alexandri
num Proterium euomente. Hæc autem quomodo ſe habuerint, iam narrare aggrediamur.

Cum Aegyptij illi hæretici, qui Dioſcori ſtudioſiſſimi erant, licet ſæpe moniti, numquam ta- XII.
men reſipiſcere voluiſſent, & in exilium eam ob cauſam exturbati eſſent; ſimul ac defuncti Mar- *Quę nefaria*
ciani nuncium accepiſſent, duce Timotheo olim ex monacho creato presbytero Alexandrino, ve- *patrata ab hæ-*
nientes Alexandriam, adeo in ſanctum Proteriũ eius ſedis Epiſcopum conſortes hæreſeos concita *reticis Alexã.*
runt, vt eumdem occiderint, & in locum eiuſdem ipſum Timotheum ſubrogauerint: de quo quidẽ
Timotheo hæc habet in primis Theodorus Lector his verbis [a]: Timotheus Aelurus, antequam a Theod. Lect. in
occideretur Proterius, nigra veſte indutus cellas monachorum circuibat, & vnumquemque mona Collect. lib. 1.
chum ex nomine vocabat: Cum autem illi auſcultarent, vnum ſe ex adminiſtratorijs ſpiritibus eſ-
ſe dicebat, ad hoc miſſum, vt cunctis ediceret, ne cum Proterio communicarent, ſed Timotheum
D Aelurum Epiſcopum deſignarent, hoc pacto cunctis ſeſe inſinuans.] hæc Theodorus.

Sed quomodo tantum nefas & inauditum hactenus in ſanctiſſima illa Eccleſia ſacrilegium ſit XIII.
perpetratum, cum in loco venerabilis baptiſterij, tempore ſacro, nempe maioris hebdomadæ pro-
pe Paſcha, vir ſanctiſſimus atque primus in Eccleſia Dei poſt Romanum Epiſcopus occiſus fue-
rit atque diſcerptus, enarrare progrediamur. Extat ea de re dicta epiſtola cleri Alexandrini
& Ægyptiorum Epiſcoporum Orthodoxorum ad Leonem Imperatorem miſſa, qua cuncta quæ b Extat inter e-
ab impio Timotheo facta ſunt exacte deſcribuntur. Nos igitur ex ea illa tantum quæ ad hiſtoriã piſt. datas a diuer
ſpectant hic inſeremus. eſt autem eiuſmodi epiſtolæ titulus [b]: ſis pro Concil. Chalced.

Oblatæ preces ab vniuerſis Epiſcopis noſtræ Aegypriacæ diœceſis, & clericis ſanctiſſimæ ve- XIV.
ſtræ maximæ ciuitatis Alexandrinæ.] epiſtola vero ſic exorditur: A ſuperna gratia modo diuinitus
confortatus, &c.] recitauimus ex ea ſuperius quæ ibi ſequuntur de edita ab Imperatore ſanctione
aduerſus hæreticos: quæ autem ad res Alexandriæ geſtas pertinent, ita ſe habent, vt primum do- *Querelę de Ti-*
ceant ſe Catholicæ fidei cultores eſſe, his verbis: Hunc igitur animum te poſſidentem religioſum *motheo Aelu-*
& tutorem humani generis, tantumq. circa Chriſtum ſtudium demonſtrantem, adimus, & nos im *ro.*
E portabilia mala paſſi, licet peccatores, Chriſti Pontifices, quæ neque ſermonibus ſufficimus præ-
ſentare, nec lugere digne valemus. Quemadmodum autem noſtra ſit geſta calamitas, enarramus.
Catholica ſiquidem intemerata & Apoſtolica fide in Nicæa a ſanctis trecentis decem & octo Pa-
tribus poſita & vbique firmata, & apud omnes verbum veritatis recte prædicantes habita, quam
etiam vnaquæque per tempora Orthodoxorum Epiſcoporum ad peremptionem quidem ſæpius
exortarum contra rectam fidem vanarum quæſtionum, cuſtodiam vero recte confitentium Patrũ
firmauit atque roborauit. Simili quoque modo & Chalcedone ſanctum & vniuerſale Concilium
congregatum dudum ſub pio ſanctæ memoriæ Principe Marciano hanc inuiolatã incontaminatã
que ſeruauit, abſcindens quidem zizaniæ peſtem a quibuſdam rectis ſuperſeminatam dogmati-
bus, confirmans autem venerabilis Nicænæ fidei (ſicuti diximus) Symbolum ſalutare, & figens in
euertibiles terminos ſuper eum, ſicut gratia Spiritus ſancti dictabat; formamq. conſtituit, per quã
omnem adiectionem, omnem imminutionem aduerſus confeſſionem rectam penitus abnegauit.

Quapropter & noſtro Aegyptio Concilio neceſſitatis cum Archiepiſcopo noſtro ſanctæ memo XV.

riæ Proterio

Profitentur ſe Orthodoxos riæ Proterio indubitanter ei conſentiente,& ea ſapiente,& vnanimiter cũ vniuerſis totius Orbis A
Chriſti ſacerdotibus,& præ omnibus cum ſuis ſanctis Epiſcopis,id eſt,Romano Leone, regiæ Cõ
ſtantinopolis Anatolio,& Antiocheno Baſilio,& Iuuenali Hieroſolymorum,& omnibus Orthodo
xis Epiſcopis conſentiente:laborantibus nobis ſecundum ſanctum Apoſtolum pro Euangelicæ fi
*incommota dei firmitate,& in Chriſto ſapientibus cum noſtris Eccleſijs & ciuitatibus , & incommutata * pa-
ce Orthudoxi populi apud nos & apud Alexandriam conſiſtentis,excepto Timotheo,qui ſemetip
ſum ab Eccleſiæ Catholicæ fide diſrupit pariter & abſcidit mox poſt Chalcedonenſe Concilium ,
dum tunc dignitate presbyterij fungeretur , cum quatuor aut quinque ſolis Epiſcopis & paucis
monachis hæretica Apollinaris & eius ſimilium ſecta languentibus:propter quam damnati tunc
regulariter a ſanctæ memoriæ Proterio & omni Ægyptiaco Concilio,etiam Imperiali nutu digne
exilium ſunt experti.

XVI. Hunc Timotheum malignus inuenit arma ſuæ machinationis aptiſſima:quem nouimus qui-
Timotheus ſcelestus noua tentat. dem boni cuiuſlibet extortem , diabolicæ vero mentis ſolummodo inſtrumentum opportunum
exiſtere.Qui dudum inhians in Epiſcoparum Alexandrinæ maxime ciuitatis (ſicut rei euentus B
oſtendit)apparens,quod eum oportebat effugiſſe,ſi tamen ſaperet,bene proponens ſchema,quod
vitare ſe primum doloſe fingebat,inſidiatusq.tranſitum ſanctę memorię Principis Marciani,quo
migrauit ad Deum,blaſphemis vocibus impudenter aduerſus eum inſurgens, & ſanctum & vni-
uerſale Concilium Chalcedonenſe anathematizans inuerecũde , & vulgus populi ſeditioſorum &
vilium congregans;denique contra ſanctas regulas,Eccleſiaſticam diſciplinam , & communem
Rempublicam,legesq.coarmans irruit in Eccleſiam ſanctam Dei,habentem paſtorem,atque do-
ctorem ſanctiſſimum noſtrorum tunc fratrem Archiepiſcopum Proterium , & collectas ſolitas
celebrantem,& orationes fundentem omnium noſtrum Saluatori Chriſto pro veſtræ pietatis Im-
perio & Chriſtianiſſimo veſtro Palatio , congregatis in ipſa ciuitate magnificentiſſimis Iudici-
bus & curia & plebe fideli,omnibusq.ſimul clero & monachis.

XVII. Hoc itaque malo procedente,& vix adhuc facta die,dum in Epiſcopio ſecundum conſuetudi
Timotheus Intruditur in ſedem Alexandrinam. nem degeret Deo amabilis Proterius:aſſumens ſecum Timotheus iuſte condemnatos duos Epi-
ſcopos & clericos ſimiliter,qui(vt diximus)in exilium fuerant habitare damnati,tamquã manus
impoſitionem ſuſcepturus a duobus,nullo penitus Orthodoxorum Epiſcoporum ex diœceſi Ægy C
ptiaca præſente,vt moris eſt in Alexãdrinorum Epiſcoporum ordinationibus intereſſe(vt credit)
adeptus eſt Pourificatus ſedem,adulterium aperte præſumens in Eccleſia proprium ſponſum ha-
bente & agentem in ea diuina myſteria,& ſedem propriam regulariter exornantem.

XVIII. Ille optimus odibilem Deo & vndique periculoſam differri non ſinens actionem,cum rabie
quadam incomprehenſibili repente ſemetipſum inthronizauit,legem & ordinem Eccleſiaſticum
irrationabilem iram populi permixti eſſe confidens;& neque regulas Patrum , non legem Impe-
rialem,non iudicialem ſeueritatem mente percipiens,mox ordinationes effecit Epiſcoporum ſi-
mul & clericorum,Epiſcopus ſine impoſitione manus exiſtens.Sed neque priorem habens preſ-
byteratus ordinem baptiſma fecit,& omnes operationes quæ ei nullatenus agere competebant ,
exercuit.His ita audacter & nefarie per eum quotidie procedentibus,poſt aliquot dies,dum alibi
degeret magnificus & glorioſiſſimus Dionyſius ciuitati adfuit laboranti,& egit quatenus peſti-
fer Eccleſiæ crudeliſſimus tyrannus etiam ab ipſa ciuitate recederet:quo facto Eccleſiæ & ciuita-
ti communem vtilitatem contulit.

XIX. Sic ergo decurſis paucis diebus, dum commotio & rationabilis ira pro Timotheo concitare- D
tur ab aliquibus cõtra ſanctæ memoriæ Proterium: nihil aliud erat quod faceret ille beatæ memo
a Rom.12. riæ,quam vt locum daret iræ(ſecundum quod ſcriptum eſt [a]) & ad ſacrum baptiſterium ſe confer
Graſſatio hæreticorum. ret,inuaſionem fugiens contra ſuam concurrentium necem.In quo ſcilicet loco a barbaris & cun
ctis ferocibus hominibus timor fuit,etiam neſcientibus loci culturam & exinde gratiam emanã-
tem.Tunc hi vero qui ab initio intentionem Timothei ad effectum perducere feſtinabant, neque
in illis intemeratis locis eum ſaluari volentes,neque cultum loci metuẽtes,neque tempus,cum eſ
ſet ſalutaris Paſchæ feſtiuitas,nec ipſum ſacerdotium paueſcentes,quod eſt mediatio Dei & homi
b Liberat. Diac. num.]hoc quod de Paſcha dicitur,de Cœna Domini intelligi debet,in qua id perpetratum fuiſſe,
in Breuiar. c. 15. habet Liberatus [b] Diaconus.ſed pergunt:

XX. Percuſſerunt inculpabilem virum,eumq.crudeliter occiderunt etiam cum alijs ſex:& circum-
Occiditur Sanctus Proterius. ducentes eius vbique cadauer vulneratum,crudeliterq.trahentes per omnia pene ciuitatis loca ,
inſenſibile corpus plagis ſine miſericordia verberabãt,diuidentes membratim eum,& neq.parcẽ-
tes interiora,more canum,guſtare illius viri,quem nuper habere ſe Dei & hominum mediatorẽ
putauerunt:tradentesq:reliquum eius corpus igni,etiam diſpergebant eius cineres in ventos,fero E
citatem beſtiarum omnium tranſcendentes.Horum ſiquidem omnium auctor fuit & ſapiens (ſi
Deo placet)architectus Timotheus,primo ſiquidem adulter, poſtea etiam homicida, pene ma-
nibus proprijs hoc nefas efficiens,& propterea condemnandus:quando agenti,qui iubet malum
fieri,in ſupplicio proximus eſt.

XXI. Adiecit etiam his malis ſine timore peiora,dum inique cõtra regulas operatur.Hactenus agit
Timotheus ſacrilegus exercet Pontificalia ſacra myſteria,qui neque communionem habere laicorum ſanctis canonibus poteſt:& gubernat
quidem auctoritate ſua ſanctam Alexandrinam Eccleſiam;res autem eius,vt ei viſum fuerit,ma-
le deuaſtat;& habentes alimenta pauperes ab Eccleſia,eius ſolatijs priuat omnimodis, alijs hæc
ſceleratiſſimis expendendo.Et aperte quidem Epiſcopos condemnatos quatuor vel quinque cõ-
trarios Orthodoxæ fidei (ſicuti diximus) exiſtentes,alios quidem ſecum habet , alios vero per
ciuitates mittit,vt in eis Epiſcopos Orthodoxos perſequantur;ſed & alios ordinare non ceſſat .
Eos autem qui regulariter conſiſtunt,velut communicatores ſancti & vniuerſalis Concilij & ſan-
ctæ memoriæ Proterij,anathematizat;& iam expulit omnem ſanctiſſimum vrbis Alexãdrinæ cle-
rum com-

Arum communicantem ſimiliter generali Concilio & ſanctæ memorię Proterio Archiepiſcopo. Sed
etiam clericos, qui in noſtris Eccleſijs, & a nobis ſunt ordinati, omnes velut hæreticos anathema-
tizando vere monſtrauit. Orthodoxos vero ſenes, & ſanctæ memoriæ Theophilum Alexandrino-
rum ciuitatis Epiſcopum, & ſanctæ memoriæ Cyrillum, & beatæ memoriæ Proterium, omnes an
tiquitus ordinatos, & vt (diximus) anathematizauit, & a ſacerdotio cuncto prohibuit.

Addidit etiam iſtis malis, quod ex venerabilibus Diptychis abſtulit quidem ſanctæ memoriæ XXII.
Proterij vocabulum: poſuit vero ſuum nomen, & Dioſcori ab vniuerſali Concilio condemnati, cu- *Nomen Pro-*
ius nec ordinationes ſuſcepit. Sic vndique velut ebrius varia calliditate conuincitur & per ſingulas *terij abraſum*
ciuitates & venerabilia monaſteria præcipit, vt nullus communionem ſuſcipiat aut ab Epiſco- *a Diptychis.*
pis, aut a clericis qui communicatores ſunt aut fuerunt ſancti & vniuerſalis Concilij Chalcedo-
nenſis & memoriæ venerandæ Proterij. Nec putat clericos qui a nobis ſunt ordinati, ſed pro illis a
lios iubet introduci, tam quos ipſe ordinat, quam quos alios facere iubet. Hinc igitur cunctas Æ-
gyptiacæ diœceſeos ſanctas Eccleſias obtinente caligine atque mærore, eiſq. confuſione rerum in
eis ſic exiſtentium cumulatis: coacti ſumus, contemnentes ſalutem propriam, multo itineris labo
B re ſuſcepto, de ciuitatibus noſtris exire, & laboribus atque rauis formidoloſiorem agere vitam
propter calumnias a Timotheo & alijs ei concordantibus contra nos ſingulos meditatas; & tam-
quam ad ſereniſſimū & imperturbatum portum, id eſt, ad veſtræ tranquillitatis veſtigia conuola-
re; deferentes conſacerdotes noſtros in quibuſdam latētes locis propter inſidias ab ijs factas, nec
valentes nobiſcum longa itinera peragrare, expectantes per nos veſtræ pietatis auxilia, vnam eā-
demq. nobiſcum & ſimul cum Alexandrinis omnibus clericis habentes fidem.

Quia vero ſic aperta ſunt quæ quotidie a Timotheo præſumuntur, vt neque conuictionibus, XXIII.
neque laboribus egeant ad probandum, quando eius ſuperbia manifeſta eſt, & contra regulas Pa-
trū, & cōtra ſanctiones Eccleſiarū, contraq. ipſam Rempublicam, contra oē cingulū & ptātē (præ-
ſumimus aūt dicere aperte) ēt contra veſtræ pietatis Imperiū: Supplicamus & deprecamur veſtrā
Chriſtianiſſimam pietatem, vt Orthodoxam & intemeratam fidem, & integre vbique ſeruatam,
& indubitabiliter conſiſtentē, nulloq. noſtrorū circa eam diſcrepante, ſed (ſicut diximus) concor
dantibus nobiſcum omnibus totius Orbis ſacerdotibus, non patiamini tyrannidem rectitudinē
fidei ſuſtinere, ſed vindicare potius ſanctas Patrum regulas in ordinem Eccleſiaſticum, ciuilēq.
C diſciplinam, & ſanctorum, magnorumq. Conciliorum diuerſis temporibus pro Orthodoxæ fidei
vigore celebratorum iniuriam. Et ſcribere dignemini ſanctiſſimo Romanæ ciuitatis Epiſcopo, *Petunt hęc fie-*
quatenus hæc eia veſtra tranquilitate nota fiant, necnon & Antiocheno, & Hieroſolymitano, & *ri manifeſta*
Theſſalonicenſium vrbis Epiſcopo, & Epheſio, alijſq. quibus veſtræ viſum fuerit poteſtati: nam *Rom. Pont. &*
Archiepiſcopo huius regiæ ciuitatis Anatolio declarata eſt noſtris libellis huiuſmodi cauſa: vt eo *alijs.*
rum ſanctitas certiſſime cognoſcens mala quæ prouenerunt contra Orthodoxorum Eccleſias &
Epiſcopos per Timotheum, veſtræ pietati renunciet quid in tantis malefactis ſanctorum Patrum
regulis ſit decretum. Et nunc ſanciat quidem veſtra potentia, vt qui ita vaſtauit Eccleſiaſticas ſan
ctiones, ab Alexandrinorum Eccleſia ſancta recedat, cui præſederat tyrānico modo, & non legiti
ma diſpoſitione tentauit atque perfecit, tantarumq. præſumptionum pœnæ ſubiaceat.

Deinde iubeat (ſicut ſanctæ Patrum regulæ præcipiunt, & antiqua conſuetudo tradit Ægy- XXIV.
ptiacæ diœceſis) omnem Synodum Orthodoxam & communicatricem totius Orbis Epiſcoporū, *De creando no-*
quempiam ſanctæ vitæ eligere dignum ſacerdotio virum, & communicatorem venerabilis Con *uo Epiſc. Ale-*
cilij & veſtræ pariter pietatis, & qui ſedi ſancti Marci irreprehenſibilis eſſe videatur, quiq. poſſit *xand.*
D vita Alexandrinum populum in ſanctitate atque iuſtitia gubernare, noſq. valeat veluti propria
membra defendere, & ſit ad ſatisfaciendum idoneus verbo ſimul & doctrina ſecundum Apoſtolū
a, vt poſſit erudire reſultantes, & ad veritatem cum ſatisfactione reducere.] Si vero (quod non *a Tit. 1.*
credimus) poſtquam ſecuta fuerint hæc quæ poſcimus ſupplicantes, opus fuerit etiam Synodo,
non pro cauſa fidei, quia (ſicut prædiximus) nullo modo dubitamus, ſed propter Timothei nouita
tes & vanitates & nefandos actus: neque hoc euitamus, neque ſegnes ad hoc erimus, ſed potius cō
fidentes accedimus: quia ipſa noſtra iuſtitia defenſionem nobis apportat; quando nobis nullum
ſermonem facientibus pro redargutione vel probatione eorum, ipſa quæ ab illis iam contra ſan-
ctas regulas praue commiſſa ſunt & hactenus perpetrantur pene vocem ſuam aduerſus eos emit-
tunt, nec occultari poſſunt.

Cumq. ipſe cum ſuis inſtanter vſque ad præſens, impudenterq. deroget & anathematizet ſum XXV.
mos Archiepiſcopos, id eſt, Romanum Leonem, & Conſtantinopolitanum Anatolium, & Baſiliū *Sacrilegi Ti-*
Antiochenum, cunctumq. Chalcedonenſe Concilium, omneſq. totius Orbis Epiſcopos, & vndiq. *mothei mira*
Orthodoxos clericos ſimul & laicos: hinc itaque veſtram tranquillitatem ſupliciter exoramus, *procacia.*
E quatenus dum petitiones noſtræ perueniant ad effectum, ſancite iubeatis veſtræ ſyllabis pietatis
Timotheum ab appetita veſania prohiberi, vt nec ordinationes aliquas tamquam Epiſcopus fa-
ciat Epiſcoporum, ſeu clericorum, aut quorumlibet aliorum, neque collectas debeat celebrare, aut
quodlibet aliud Epiſcopi opus efficere, vel cōtra noſtras ciuitates aut Eccleſias & aduerſū eos ali
qd tētare vel innouare: quoniā abſolute cōtrarius apparuit & Cōcilio & Catholicę ſimul Eccleſię.

Sed vt neque res Alexandrinæ Eccleſiæ, vt viſum ei fuerat diſpergat; ne (ſicut male putat) per XXVI.
pecunias ſuæ vtilitati proſpiciat; ſed vt conſilio ſenioris cleri Alexādrinæ ciuitatis, præter eos ſci *Quid pro bonis*
licet qui ab ipſo nunc ſine iudicio & contra regulas ordinati ſunt, conſtituat: qui etiam dudum iu *Eccleſ. Alexā-*
dicium diligentiæ & fauoris ſanctæ Eccleſiæ temporibus Patrum præcedentium præbuerunt, qua *dr. petant.*
tenus & prouidere rebus Eccleſiæ, & cuſtodire eius redditus poſſit Domino. Hæc forma a veſtra
pietate proferatur. Clericos vero vniuerſos honore dignos & in reuerentia ſeneſcentes, qui ab eo
ſunt (ſicuti iam diximus) expulſi, ſanciri præcipite, ſine calumnia ad ſuas eccleſias, in pace celebrā
tes pro veſtra pietate ſolemnes orationes, cum quiete ſeruari, vrbemq. pariter, & in ea ſanctas eccle
ſias conſtitutas, ad Chriſti gloriā & ſalutem & perpetuitatē veſtræ Chriſtianiſſimę pietatis: litteras

dirigentes pro his quæ poſcimus ad magnificentiſſimum Dionyſium Ducem necnō ad ſingularū A
prouinciarum Iudices;quatenus ea quæ a veſtra manſuetudine ſunt ſancita,& ſeruentur, & effe-
ctui contradantur.]hactenus Epiſcopi Aegyptij & clerici Alexandrini ad Leonem Imperatorem.
Scripſerunt ijdem tunc etiam(vt dictum eſt)litteras ad Anatolium Conſtantinopolitanum E
piſcopum,quibus eadem quæ ſunt in litteris ad Leonem Imperatorem recenſent,adduntq.de vir
ginum ſacrarum & monachorum monaſterijs ab eodem Timotheo profanatis,itemq.de ſede Pro
terij a Timotheo igne ſucceoſa:rogantes eumdem,vt ea quæ ſcripſerant, Romano Pontifici ſigni
ficanda curaret:Quod quidem quam diligentiſſime Anatolius præſtitit,vt ex litteris ipſius ſancti
Leonis apparet,de quibus proxime dicturi ſumus.

XXVII. Vidiſti,lector,& exhorruiſti ferale ſpectaculum,crudele facinus,immane ſcelus,horrendū fla-
gitium,& ſacrilegium portētoſum,ſiue ad perſonam,ſiue ad locū,tempuſve reſpicias in nece Pro
terij perpetrata?vnde conſideres,qualia eſſe ſoleant opera a fide Catholica deuiantium impiotū.
Prævalet veritas. Sed licet irrumpat audacia,furatq.temeritas,atq.debacchetur ſoluta licentia,graſſetur inſuper in
frenis perfricta fronte procacia,occidat,trahat,diſcerpat,cōburat,& tenues cineres ſpargat in ven
tum,atq.ne eius nomen memoretur amplius,abradat e Diptychis:longe tamen ſecurior quibuſ- B
uis æreis tabulis Proterij nomen liber vitæ habet deſcriptum in cælis,& in terris non vna tātum,
ſed omnes totius Orbis Eccleſiæ indelebilibus notis perpetuæ memoriæ commendatum ſolemni
ter acceperunt annis ſingulis magno præconio repetendum:quem ſciunt ſacerdotali corona deco
rum,martyrii ſplendentem purpura,partem in cælis cum ſanctis Apoſtolis accepiſſe.

XXVIII. Intuitus es pariter,neſcire in delinquendo terminum ſemel tranſgreſſam vallum fidei Catho
licæ hæreſim:haud enim cruenta beſtia exatiari valuit nece Proterij,ſed debacchatur in clerū Ale
Timothei mira procacia. xandrinum;ſed & peruadit ciuitates omnes Aegypti,furit in Orthodoxos Epiſcopos, omnes ex-
plorat vicos,penetralia ſolitudinis penetrat,irruit in monaſteria, exagitans Catholicos omnes:
nec his contenta limitibus,longius amens ſagittas emittit, intorquet furens anathematis iacula
in Romanum Pontificem,quem pertimeſcit vindicem necis ſanctiſſimi viri, Iudicem læſæ fidei,
& vltorem omnium ſcelerum patratorum:ex quo intelligere valeas,vnde emergat cornuta beſtia,
quæ cornibus petat ſupremum Eccleſiæ thronum;nimirum e portis inferi,inferorum ſatellitio cō
ſtipata:quibus noſtri temporis infeliciſſimi hæretici ſatellites acceſſerunt,contendentes totis viri
bus,ne a ſuis maioribus crudelitate atq.perfidia ſuperentur.Sed ſtat ſui firmitate Chriſti promiſ- C
ſio ſolidata,atq.ſupra firmam petram erecta,cum Petro dixit:Super hanc petram ædificabo Eccle
ſiam meam,& portæ inferi non prævalebunt aduerſus eam.]At reliqua proſequamur.

XXIX. Non defuerunt hæretici partibus ſuis;miſerunt & ipſi ad Leonem Imperatorem legatos,litte
Legatio hæreticorum ad Leonem Imp. raſq.dedere,in quibus de nece ex vi publica illata ſancto Proterio nec verbum quidem, ſolum in
eo inſiſtentes,ſedente Timotheo,pacem eſſe redditam Alexandriæ,omniaq.ſtatu tranquilliſſimo
collocata.Sed & quod litteris Imperatoris omnes Metropolitani(vt diximus)exigerentur profeſ-
a Inter epiſ. Vir. illuſtr. pro Cōc. Chalced. ſionem fidei,quam profiterentur,ſcribere;ijdem quæ tum ipſi tum Timotheus crederent, magna
procacia ijſdem litteris adiunxerunt,quæ ſic ſe habent [a]:

XXX. Piiſſimo & Chriſtianiſſimo Imperatori Orthodoxo Leoni,Victori,Triumphatori,ſemper Au
guſto,Epiſcopi & clerici Aegyptiacæ diœceſis ab Epiſcopo Timotheo Aeluro deſtinati.

Aegyptij hæretici ad Leonem Aug. Scriptum eſt:Omni [b] petenti rationem eſſe reddendam de ſpe quæ in nobis eſt: atq.multo
magis piiſſimo atq.Chriſtianiſſimo Principi.Nos itaq.ſanctiſſimi & Deo amantiſſimi Patris no-
b 1.Pet.3. ſtri Timothei litteras tranquillitati veſtræ detulimus gratiarum actione pleniſſimas, & quod Ale
xandrinorum magna ciuitas,auſpice Deo,ſub veſtræ pietatis Imperio pacem habeat,cum quiete D
multa tam ipſa ciuitas quam ſanctiſſimæ eccleſiæ & venerabilia monaſteria gubernentur. Quia
vero neceſſe viſum fuit etiam ſpem noſtram & fidem breuiter veſtræ manſuetudini declarare,ſug-
gerimus,nos trecentorum decem & octo ſanctorum Patrum,qui in Nicæa ciuitate collecti ſunt,&
per ſanctum Spiritum ſunt locuti,Symbolum atq.fidem tenere & cuſtodire, & neq.augmentum
Hæreticorum prætextus ſolitus. aliquod,neq.imminutionem recipere.]Conſidera hic,lector,peculiare eſſe hæreticorum,quo deci
piant ſimplices atq.rudes,ſpeciem ſaltem aliquam induere Catholicæ formæ, atq.ipſo primo cū
eis congreſſu,illa prima verba habere in ore,ſe credere quod crediderunt Apoſtoli;Symbolumq.
ipſum Apoſtolicum reddūt,ſiue(vt iſti)Nicænum, ſed plane ſuo ipſorum illud ſenſu interpretatū,
& diuerſo prorſus ab eo quem Eccleſia Catholica ob emergentes hæreſes declarans appoſuit:ſitq.
vt qui additionem reſpuunt,ipſi impia addant;& qui interpretationem Eccleſiæ renuunt, ipſi pro
animi ſententia ad praua ſenſa illud diſtorqueant.Sed pergunt illi:Ea namq.quæ a ſancto Spiritu
dicta atq.conſcripta ſunt,fas non eſt aliquo modo retractari,nec augmentum aliquod nec immi-
c Prou.22. nutionem eis inferre,ſicut ſcriptum eſt [c]: Noli tranſponere terminos æternos,quos poſuerunt pa
tres tui.quando neq.interpretatione eget prædictorum ſanctorum Patrum fidei Symbolum,cum E
per ſe interpretatum ſit,& clare prædicet myſteria pietatis.

XXXI. Hanc ergo fidem firme & inconcuſſe atq.immobiliter retinemus:hæc ad ſatisfactionem perfe
ctam manſuetudini tuæ ſuggerimus,& ita credimus tam nos,quā Deo amantiſſimus Archiepiſco-
pus noſter Timotheus.Hoc autem manifeſtum tuæ facimus pietati de prædicto Archiepiſcopo no
ſtro Timotheo,quia confidens de tua pietate,eidem Symbolo trecentorū decem & octo ſanctorū
Patrum,in quo baptizati eſtis,bonamq.confeſſionem confeſſi,credere,& in eo perſiſtere,& ſpem
ſalutis habere:& communicat tuæ pietati,& confitetur Orthodoxum ita ſapientem atq.credentē,
vt etiam collectas & ſine ſanguine ſacrificia celebret pro veſtra potentia. Quia vero ſatisfecimus
præcepto veſtræ tranquillitatis:ſuppliciter exoramus,vt annuatis precibus noſtris, & Deo aman-
tiſſimo & ſanctiſſimo Archiepiſcopo noſtro reſcribatis,& nos ad eius ſanctitatem protinus diriga
tis.Speramus enim,quoniam Deus,qui tuæ ſerenitati pium hoc donauit Imperium,pacemque in
Alexandrina ciuitate diſpenſare dignatus eſt,veſtrum corroborabit amplius Imperium,maiorem
que pacem donabit cuncto terrarum orbi,& ſanctis Eccleſijs.

Quia

XXXII.

A Quia vero veſtra pietas imperauit,vt quemadmodum de Synodis ſapiamus,noſtram ſententiam faciamus manifeſtam;quoniam communicat Eccleſia Synodis in Epheſo celebratis,Synodũ vero centum quinquaginta neſcimus: nouimus autem quia beati Patres noſtri & Archiepiſcopi poſt Concilium & in Conſtantinopolitana Eccleſia congregati ſunt:Synodum autem Chalcedonenſem Eccleſia maximæ ciuitatis Alexandrinæ non ſuſcipit.]hæc pro Timotheo ad Imperatorē. Sed dolo hæreticorum factum,vt huiuſmodi ſuis litteris ſubſcriptionem non appoſuerint,vt fecerant Orthodoxi:ſugillat enim id S. Leo [a] Romanus Pontifex,vt ſuo loco dicemus. Conſideraſti ne eorumdem hæreticorum perfidiam,profiteri eos Epheſina Concilia non vnum ſub Cyrillo dũtaxat,ſed aliud ſub Dioſcoro nefandiſſimum,quod vel nominare ſaltē erubeſcere debuiſſent? Miſſas autem has fuiſſe litteras poſtquam de edenda a ſingulis fidei ſuæ profeſſione Leo Auguſtus Sacram dediſſet,ipſæius narratione demonſtrant:quamobrē errare videtur Liberatus [b] Diaconus, dum habet poſt horum legationem ea de re fuiſſe ab Imperatore ſcriptas epiſtolas.

a Leo epiſt. 75.

b Liberat.Diac. Breuiar.c.15.

XXXIII.

His omnibus acceptis litteris atq.libellis, Leo Imperator Anatolio Epiſcopo Conſtantinopolitano legenda ea miſit, ad quem & hæc reſcripſit [c]:

c Extat inter epiſtol.vir illuſt. p Conc. Chalced. tom.2 Concil.

Quid ad Anatolium Imperator.

B Imperator Cæſar piiſſimus Victor & Triumphator Maximus ſemper Auguſtus Anatolio Regiæ ciuitatis Epiſcopo.Fuit meæ pietati in optatis,vt tum omnes ſanctiſſimæ Orthodoxæq. Eccleſiæ,tum præterea ciuitates Reipublicæ Romanæ ſubiectæ ſummma tranquillitate fruerentur: nihilq.accideret,quod quietum earum ſtatum perturbaret.Quæ autem turbæ nuper Alexandriæ cōtigerunt,tuæ ſanctitati minime iam obſcurum arbitramur.Verũ quo accuratius omnia intelligas, & quæ cauſæ tanti tumultus,tantæq.perturbationis extiterint,vera cognoſcens:exemplaria ſupplicum libellorum,quos ſanctiſſimi Epiſcopi & clerici a prædicta vrbe & diœceſi Aegyptiaca Cōſtantinopolim vrbem Imperij primatiam aduentantes contra Timotheum ad meam pietatem attulerunt,quinetiam exemplaria ſupplicum libellorũ,quos quidam etiam Alexandria a Timotheo ad noſtra caſtra venientes,noſtræ clementiæ tradiderunt,ad tuam pietatem miſimus;ad eum plane finem,vt quod factum ſit a Timotheo,quem & populus Alexandrinus,& curiales viri,ac ciues, & naucleri ſibi propoſuerunt Epiſcopum,deq.alijs rebus in ipſo ſupplicũ libellorum corpore cōprehenſis,& præterea de Chalcedonenſi Concilio,cui minime aſſentiuntur, ſicut libelli ſupplices infra poſiti declarant,tua ſanctitas proſpicere & intelligere poſſit.

XXXIV.

Cōſuli mandat Epiſcopos.

C Proinde tua pietas agat,vt omnes Orthodoxi & ſanctiſſimi Epiſcopi,qui in hac vrbe primaria in præſentia commorantur,quinetiam omnes ſanctiſſimi clerici confeſtim apud te conueniant: vt omnibus rebus(quippe Alexandriæ,quæ vti in ſtatu tranquillo & pacato locetur, maximæ curæ eſt;iam vehementer turbata eſt,)diligenter tractatis,diſquiſitiſq.quid de eo,de quo ſupra diximus Timotheo;quid etiam de Concilio Chalcedonenſi,omni humano timore,gratia, & odio penitus depoſito,ſoloq. Dei omnipotētis timore ante oculos ſtatuto(noſtis enim vos de hac re ſanctæ eius & ſinceræ Diuinitati rationem reddituros)quid,inquã,vobis videatur,plane ſignificetis: quo nos de omnibus per veſtras litteras certiores facti,edictum quod appoſite illis conueniat,promulgare poſſimus.]hactenus ad Anatolium Imperator:in quib.diligenter praxim obſerua in cauſis Eccleſiaſticis pertractandis,cum etiam ſi manifeſta & nefanda eſſent crimina,minime ſe ſolerent ingerere Imperatores,niſi conſultis prius Epiſcopis.Quid aũt ad iſta reſcripſerit Anatolius,accipe [d]:

d Extat inter epiſt.vir.illuſtr. p Conc. Chalced.

Piiſſimo & Chriſtianiſſimo Imperatori Auguſto Victori & Triumphatori Leoni Anatolius Conſtantinopolitanus Epiſcopus.

XXXV.

Quid ad Leonem Aug. Anatolius.

Orationi ſiquidem noſtræ opus eſt,Chriſtianiſſime & fideliſſime Imperator,vt non circa meD ditationem a diabolo prouenientium rerum contra communem Eccleſiarum pacem occupemur. Quia vero(ſicut apparet)aduerſarius non ſinit præſentem ſine fluctuatione nauigare nos vitā:neceſſe eſt ſupernæ gratię gubernaculo vti oportere nos omnes,qui Deo auctore ſumus in ſacerdotio conſtituti,illius certaminibus obuiantes.Vnde etiam nunc in his quę ſunt pręſumpta in Alexandrinorum Eccleſia non quieui:ſed ſequens veſtrę tranquillitatis intentionem,volens & ſanctorum Patrum regulas non ſperni,& ciuilia iura ſeruari,quod me facere congruebat,ſcilicet ſedem gubernantem huius regię ciuitatis,egi:& hęc veſtrę pietati manifeſta fient,per ea quę ſcripſi tam Romano ſanctiſſimo & venerando Leoni Pontifici,quam omnibus cuiuſcumq.diœceſis Metropolitanis Epiſcopis:apud quos ingemui petulantiam cōtra ſanctorum Patrum regulas perpetratam & facta ſcelesta Timothei,ſicut accuſationes aduerſus eum veſtræ pietati & nobis ſcriptæ teſtantur:qui conculcauit Eccleſiaſticas ſanctiones,& leges ciuiles;quiq. ſecundum quod ſcriptum eſt, malam potius partem libenter elegit,& quæ illis,quæ in rebus decentibus deficiunt, commodatur.Ait enim [e] Impius dum ceciderit in profundum malorum,ſpernit.

e Prouer. 18.

XXXVI.

Significaui nihilominus eis & de ſancto beatoq.noſtro Concilio Chalcedonēſi quæ digna ſunt.

Timotheus indignus iudicatur Sacerdotio.

E Ergo quoniam alijs hæc conuenienter expoſui,prolixior non exiti,vt cum fiducia clarius de reb. præſentibus meam poſſim publicare ſententiam. Notum igitur facio veſtræ tranquillitati, quod piiſſimis veſtris ſyllabis a nobis fieri præcepiſtis:quia conſtituo Timotheum quidem (quantum ad integritatem ſanctorum canonum,aduerſum quos ſemper ea quæ geſſit & gerit,hactenus irritauit in ordinatione ſacerdotii nullatenus eſſe dignum:Quomodo enim ſacerdos erit,qui ita proprio Pontifice & ab omnibus totius Orbis ſacerdotibus ſpōte ſemetipſum abrupit,& hæreticum per omnia demonſtrauit,dudum ſe a ſancto & famoſiſſimo Chalcedonenſi Concilio ſeparando,& reuerendiſſimos Epiſcopos Aegyptiacæ diœceſis & clericos,necnon & Orthodoxorum multitudinem & monachorum Catholicæ fidei & ipſi vniuerſali Concilio communicantium, veluti hæreticos,ab Eccleſijs proprijs expellendo: inſuper & aliarum multarum malarumque rerum auctor exiſtens,ſicut accuſationes aduerſus eum oblatæ proclamant?] Sed hic aduerte,lector,hanc non eſſe Anatolii iudicialem definitiuamque ſententiam damnantis Timotheum Alexandrinum inuaſum Epiſcopum(haud enim id partium eius erat,ſed maioris ſedis Epiſcopi) verum potius

eiuſdem fuiſſe ſuffragium in Timothei damnationem collatum per litteras, vt quæ de eo inferius A
dicenda ſunt,facile declarabunt. Sed pergit ad petitionem Imperatoris reſpondere quid de Chal-
cedonenſi Synodo ſentiat,atque ait:

XXXVII. *De rato habendo Conc. Chalced.* De Chalcedonenſi vero ſancto & vniuerſali Concilio hoc aperte pronuncio, quia tentare om-
nino retractare aliquid eorũ quæ a Deo definita ſunt,hominum eſt inſidiantium ſolummodo Ca-
tholicæ Eccleſiarum Chriſti concordiæ,congaudentium turbis ac tumultuiſquando Apoſtolica q;
dem & paterna dogmata olim nobis tradita,in eo roborata ſunt & confirmata: Nullum enim do-
gma rectitudini Eccleſiaſticæ contrarium illic peregrine aut nouiter eſt probatum. Illa ſiquidem
Deo amabilis & veneranda Synodus ex Imperiali tunc ſanctione celebrata,ad peremptionẽ ſcan
dalorum,quæ tunc contra fidem intemeratam videbantur exorta,non aliam innouauit fidem,non
peremit antiquitus exiſtentem,non adiecit aliquid confeſſioni olim contraditæ, non imminuit ea
quæ ſemper cuſtoditur & ſaluat;ſed trecentorum decem & octo ſanctorum Patrum Symbolum in
contaminabile & inuiolabile a domeſticis fidei cuſtodiri,& eis qui imbuuntur ab impietate cum
errore tradi præcepit:necnon Synodos ſanctas & Orthodoxas poſt illam maximam ei cõſonas exi
ſtentes,& pro illius confirmatione diuerſis temporibus celebratas recte probauit;& ſolummodo B
(ſicut diximus)ſemen zizaniorum tum exortum exterminauit; ne vlla ex hoc malitiæ radix per
eos qui inerudite contendunt,denuo pullularet,& puram intemeratamq. noſtram fidem in aliquo
noceret,quatenus ab hoc aliqui ſimplicium fœdarentur.

XXXVIII. Nunc igitur,famoſiſſime & fideliſſime noſter Princeps, inſertæ tibi iuſtitiæ congruit ſancire,
ne quorumdam mala voluntas,ſeu hæretica prauitas cuncto orbi terrarum, & omnibus Chriſti ſa
cerdotibus vnitis ſecundum Deum & pacem habentibus,vexationis cõmunis & contritionis fiat
occaſio,& ſacris canonibus ſuum robur contra Timotheum ſpernentem eos per nos demonſtran
tibus decernere,vti quæ neceſſaria ſunt,vt per veſtræ pietatis Imperium, ſicut in illis quoq. contra
talium rerum præſumpta prouenire ſancitum eſt,hæc ſecundum legum ſeueritatem effectui con-
tradantur,ad vindictam contemptarum Eccleſiæ ſanctionum,& innoxij ſanguinis,hoc eſt, ſanctæ
memoriæ Proterij Orthodoxi Alexandrinæ ciuitatis Epiſcopi,ſicut viſum fuerit veſtræ tranquilli-
tati,Chriſtianiſſime ac fideliſſime Imperator Auguſte,immaculata & intemerabili dextera.] ha-
ctenus epiſtola Anatolij ad Leonem Auguſtum.

XXXIX. Porro idem Anatolius(vt rogatus fuerat ab Orthodoxis Alexandrinis,velut ipſe in nuper re- C
citata epiſtola ad Imperatorem habet)de his omnibus quæ Alexandriæ accidiſſent adeo execran-
da certiorem in primis reddidit ſanctum Leonem Romanum Pontificem,ac demum publicis cir
cularibus litteris totius Chriſtiani orbis Eccleſias. Quibuſcumq. autem ſcriptum eſt a Leone piiſ
ſimo Principe,ſimul cum eius litteris ſunt annexæ duæ petitiones Epiſcoporum Aegypti, & eorũ
qui ex perſona Timothei Æluri preces obtulerunt,necnon eiuſdem Anatolij dictæ litteræ circula
res ad Metropolitanos totius Orientis Epiſcopos,vt patet ex redditis ab iiſdem litteris ad Leonẽ
a Liberat in Breuiar.cap.15. Imperatorem. Ceterum quod ad Anatolium ſpectat,conſtat quidem ad eam functionem ab ipſo
diaconum Aſclepiadem eſſe miſſum,vt tradit Liberatus [a]. Porro ipſe Romanus Pontifex,acce-
b *Leo epiſt.* 73. ptis ab Anatolio litteris,ad Leonem Auguſtum iſta mox ſcripſit [b]:

XL. *Leonis Pap. epiſtola ad Imp.* Officijs,quæ ad gratulationem Imperij pertinent,perſolutis:etiam hanc paginam neceſſariæ
ſupplicationis adieci,qua Catholicæ fidei diuinitus præparatum fauoris veſtri poſco præſidium.
Nam talia in Alexandrina Eccleſia perpetrata,fratris & Coepiſcopi mei Anatolij relatione cogno
ui,vt omnis Chriſtiana religio ſentiat ſe impeti atq. violari, niſi vniuerſali fidei veſtra deuotione
proſpiciatur;& memoratæ Eccleſiæ,quæ antea Catholicis fuit clara doctoribus,reddatur Chriſtia D
na libertas:vt ceſſantibus hæreticorum impugnationibus,Euãgelica doctrina,quæ illic ante Dio-
ſcorum viguit,vota cum totius Eccleſiæ pace reparetur. Quod opus virtutibus veſtris gloriæq. cõ
* Chriſti neniens celerem & Deo placitum habebit effectum,ſi apud ſanctam Chalcedonenſem Synodum
de Domini noſtri * incarnatione firmata,nulla permiſeritis retractatione pulſari.

XLI. Quia in illo Concilio per Spiritum ſanctum congregato tam plene ac perfectis definitionibus
cuncta firmata ſunt,vt nihil ei regulæ,quæ ex diuina inſpiratione prolata eſt,aut addi poſſit,aut mi
nui. Hoc autem etiam apud clementiæ veſtræ ſcientiam non ambigimus eſſe perſpicuum, ſi qui-
dem(vt multorum ante relatione comperimus)molitiones hæreticorum,quæ contra prædictæ Sy-
nodi auctoritatem conabantur inſurgere,nihil ex hoc permiſeritis audere. Vnde quod negandum
illis ſponte vidiſtis,glorioſum vobis eſt vniuerſali Eccleſiæ,me ſupplicante,concedere, & incom-
mutabiliter perpetueq. præſtare,vt quæ ſecundum Euangelium Chriſti & prædicationis Euange-
licæ veritatem ab omnibus retro ſæculis vna fide,vnaq. intelligentia roborata ſunt, nulla vlterius
poſſint actione conuelli. Prout ergo miſericordia Dei, conſilio Spirtus ſui,mentem veſtræ pieta-
tis inſtruxerit:ſanctæ primitus Alexandrinæ Eccleſiæ pacis reparationi cõſulite;& per Catholicos E
ſacerdotes talem prouideri iubete Pontificem,in quo & in actuum probitate,& in fidei perfectio
ne nihil poſſit reprehenſibile reperiri:vt omnibus rite compoſitis,eadem vbiq. ſeruetur prædica-
tio veritatis. Data ſexto Idus Iunij,Conſtantino & Ruſo viris clariſſimis Conſulibus.] hactenus
Leonis Papæ ad Leonem Imperatorem epiſtola.

XLII. Scripſit etiam ad ipſum a quo ea de re acceperat litteras, Anatolium Conſtantinopolitanum
c Leo epiſt.76. Epiſcopum:quibus cum eius laudet ſtudium,& Aegyptiis Orthodoxis legatis exhibitam chari-
Fautores hæreticorum inueſtigãdi & coercendi. tatem;obiurgat tamen, quod non ageret cenſura canonum in aliquos ex ſuę ipſius Eccleſiæ cleri-
cis,qui cum aduerſarijs habere conſuetudinem dicerentur. Sed audi ipſum: Illud(inquit [c]) ſane
plurimum mihi diſplicere ſignifico,quod inter dilectionis tuæ clericos quidam eſſe dicuntur,qui
aduerſariorum conniueant prauitati,& vaſa iræ vaſis miſericordiæ miſceantur. Quibus inueſtigã
d Matth.15. Marc.19. dis & ſeueritate congrua coercendis debet diligentia tua vigilanter inſiſtere;ita vt hi quib. prodeſ
ſe non potuerit correctio,non parcat abſciſſio. Oportet enim nos Euangelici [d] meminiſſe mãdati,

quod

A quod ab ipſa veritate percipitur; vt ſi nos oculus, aut pes, aut dextera ſcandalizauerit manus, a compage corporis auferatur: quia melius ſit in Eccleſia carere membris, quam cum ipſis in æterna ire ſupplicia. Nam ſuperfluo extra Eccleſiam poſitis reſiſtimus, ſi ab ijs qui intus ſunt, in eis quos decipiũt, vulneramur. Abijcienda prorſus peſtifera hæc a ſacerdotali vigore patientia eſt, quæ ſibimet, peccatis aliorum parcendo, non parcit, &c.]hæc & alia ad Anatolium S. Leo: plane ſignificans, etſi quibuſl ber peccantibus præſto eſſe debeant ſacerdotes, ſpiritu lenitatis atque clementiæ fracta membra componentes, & patientia ſolidantes; aduerſus tamen hæreticos atque fautores eorum abſque mora ſeueriori debere inſurgere diſciplina, & quam celerrime acriori medicamento, atque etiam ſectione, ſi opus ſit, vti, aduerſus eos nimirum, quos ignorantia non excuſat, ſed perfidia obſtinata condemnat.

XLIII. [a] Leo epiſt. 75.

Sed & de ijſdem hæc ad Imperatorem [a]: Sacerdotalem namque & Apoſtolicum tuæ pietatis animum etiam hoc malum ad iuſtitiam vltionis debet accendere, quod Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ puritatem peſtilentes obſcurent, in qua inueniuntur clerici quidam hæreticorum ſenſui conſonantes, & intra ipſa Catholicorum viſcera aſſertionibus ſuis hæreticorum partem B adiuuantes. In quibus deturbandis ſi frater meus Anatolius, cum nimis benigne parcit, ſegnior inuenitur: dignamini pro fide veſtra etiam iſtam Eccleſiæ præſtare medicinam, vt tales non ſolum ab ordine clericatus, ſed etiam ab vrbis habitatione pellãtur, ne vlterius ſanctus Dei populus peruerſorum hominum contagio polluatur.]hæc de his S. Leo, ſugillans plane clericos illos, qui licet fidem profiterentur Catholicam, (aliter autem nec licuiſſet illis in Eccleſia Catholica miniſtrare) hæreticorum tamen partibus fauerent, fouerentq. ipſorum cauſam: quos ſane vel ex hoc ipſo eſſe eijciendos, S. Leo præcepit. Sed ad hæc quid Leo Auguſtus?

Leo Papa per Imperatorem agi vult, cum Epiſcopi deſũt Officio.

XLIV. [b] Leo epiſt. 74.

S. Leonis Papæ litteris admonitus, ardentiori animo hæreticis reſtitit, publiceq. profeſſus eſt, ſe Chalcedonenſis Synodi eſſe cuſtodem. teſtatur id ipſe S. Leo [b] ſe accepiſſe ex Anatolij litteris. Tamen quod cuperet Imperator omnes ſimul in vnam concordiam Fideles vniri miſſos a Timotheo legatos haud (vt par erat) ſpreuit atque reiecit, nec in ipſum Timotheum vltus eſt: ſed petentibus illis cauſam agi debere in vniuerſali Concilio; factum perperam, vt moræ importunæ necterentur, dum de congregando iterum Concilio œcumenico tractaretur. Sic igitur Leo Auguſtus bono pacis illectus, ſed deceptus, de celebrando œcumenico Concilio aſſenſum præbuit; optauitC que ad terminandas omnes quæ vbique eſſent in Eccleſia lites, præſentiam requiri debere Romani Pontificis; ad quem, vt preſto eſſet rogans litteras dedit, miſitq. pariter vtriuſque partis oblatos precum libellos ab Alexandrinis acceptos. His Imperatoris S. Leoni redditis litteris, conatus eſt Pontifex vehementer huiuſcemodi conatibus hæreticorum obniti atque penitus refragari: primum vero quod ad ſuum Conſtantinopolim aduentum & ad celebrationem Cõcilij pertinet, hæc ad eum reſcripſit [c]:

Concilium vniuerſale poſcũt hæretici.

[c] Leo epiſt. 75.

XLV.

Litteras clementiæ tuæ, plenas virtute fidei & lumine veritatis, veneranter accepi: quibus cuperem, etiam in eo quod præſentiam meam pietas veſtra neceſſariam exiſtimat, obedire, vt maiorem fructum conſpectu veſtri ſplẽdoris aſſequerer: ſed magis id vobis arbitror placiturum, quod eligendum ratio demonſtrauit]nempe non opus eſſe nouum rurſum Concilium œcumenicum cogere, & ſtatuta ſemel iterum tractanda proponere. hinc ſubdit: Nam cum ſancto & ſpiritali ſtudio vniuerſam pacem Eccleſiæ muniatis; nihilq. ſit conuenientius fidei defendendæ, quam his, quæ per omnia, inſtruente Spiritu ſancto, irreprehẽſibiliter definita ſunt, inhærere: ipſi videbimur bene ſtatuta conuellere, & auctoritates, quas Eccleſia vniuerſalis amplexa eſt, ad arbitrium hæreticæ petiD tionis infringere, atque ita nullum colligendis Eccleſijs modum ponere; ſed data licentia rebellãdi, dilatare magis quam ſopire certamina.]hæc S. Leo.

Quid ad Imp. de congregando Concilio S. Leo.

XLVI.

Porro quod eiuſmodi Concilium expetijſſent ij qui erant ex parte Timothei agentes Conſtantinopoli, vt hoc prætextu fouere iuſtitiam viderentur, qui totius Eccleſiæ iudicium implorarent; iſta idem S. Leo Pontifex eadem epiſtola ad Imperatorem addit: Apud Chriſtianiſſimum igitur Principem, & inter Chriſti prædicatores digno honore numerandum, vtor Catholicæ fidei libertate; & ad conſortium te Apoſtolorũ ac Prophetarũ ſecurus exhortor, vt conſtanter deſpicias ac repellas eos qui ſe Chriſtiano nomine priuauere, nec patiaris parricidas ſacrilega ſimulatione de fide agere, quos conſtat fidem velle euacuare. Cum enim clementiam tuam Dominus tanta ſacramenti ſui illuminatione ditauerit: debes incunctanter aduertere, regiam poteſtatem tibi non ſolũ ad mundi regimen, ſed maxime ad Eccleſiæ præſidium eſſe collatam, vt auſus nefarios comprimẽdo, & quæ bene ſunt ſtatuta defendas, & veram pacem his quæ ſunt turbata reſtituas, depellendo ſcilicet peruaſores iuris alieni, & antiquæ fidei ſedem Alexandrinæ Eccleſiæ reformando: vt correctionibus tuis Dei iracundia mitigata, regiæ ciuitati non retribuat, quæ antea admiſſa ſunt, ſed E remittat.

Quando nullo modo audiendi ſint hæretici.

XLVII.

Conſtitue ante oculos cordis tui, venerabilis Imperator, omnes qui per totum Orbem ſunt Domini ſacerdotes pro ea tibi fide, in qua totius mundi eſt redemptio, ſupplicare: in qua re ſpecialiter ambiunt, qui Apoſtolicæ fidei ſectatores Alexandrinæ Eccleſiæ præſident, agentes apud pietatem veſtram, ne hæreticos homines & merito pro ſua peruerſitate damnatos vti ſua perſuaſione patiamini: cum ſiue impietatem errorum aſpicias ſiue opus perpetrati furoris attendas, non ſolum ad ſacerdotij honorem admitti nequeant, ſed ab ipſo Chriſtiano nomine mereantur abſcindi. Nam (quod exorata pietatis veſtræ venia dixerim) quædam contagio ſplendorem veſtræ ſerenitatis obfuſcat, cum ſacrilegi parricidæ id audeant petere, quod nec innocentes liceat obtinere.]hæc de his Leo. Intelligis hinc, lector, non niſi conſentiente Romano Pontifice, eſſe iuris Imperatoris œcumenica congregare Concilia; qui ſi reſiſtat, nihil penitus poſſe confici, vt modo vidimus accidiſſe.

Nequicquam indulgendum hæreticis Alexand.

XLVIII.

Vides & captioſos hæreticos ſub pulchræ pacis nomine detinuiſſe diutius Imperatorem, ne

Denudantur captiones hæreticorum.

in ſæuum parricidam & graſſatorem,inuaſoremq. Eccleſiæ Alexandrinæ Timotheum(vt pareret) A
lege agerei;deluſiſſeq.hactenus eidem ſub ſpecie Nicænæ fidei cõfeſſionis,oſtentantes ſe eſſe Ca-
tholicos.Sed & hanc omnem eadem epiſtola ſanctus Pontifex ipſorum aperuit impoſturam;nimi
rumcum docet,non ſatis eſſe ad perfectam confeſſionem his temporibus Nicænum tantũmodo
Symbolum profiteri,in quo non de humanitate Chriſti,ſed de diuinitate potiſſimum actum eſſet;
in Concilio vero Chalcedonenſi tractatum ſit de vera & perfecta Chriſti humanitate:atq.proinde
ſicut verum hominem & verum Deum Chriſtum vnum confiteri Fideles debent,ita pariter aſtrin
gi omnes vtramq.Synodum profiteri.Hinc illa accedit iuſta conteſtatio eiuſdem Pontificis iiſdẽ
in litteris ad Leonem præmiſſa [a]:

a Leo epiſt. 75. XLIX.
b Matth. 16.
Quis proprie Antichriſtus.

Cum ergo(inquit)vniuerſalis Eccleſia per illius principalis petræ ædificationem facta ſit pe-
tra,& primus Apoſtolorum beatiſſimus Petrus voce Domini dicentis audierit [b]: Tu es Petrus,
& ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam:Quis eſt niſi Antichriſtus,aut diabolus, qui pul
ſare audeat inexpugnabilem veritatem?qui ſua in malitia inconuertibilis perſeuerans, per vaſa
iræ & ſuæ apta fallaciæ,falſo diligentiæ nomine,dum veritatem ſe mentitur inquirere,mendacia
deſiderat ſeminare.Atq.contemenenda & euitanda merito,quæ ſibi incontinens furor & impie- B
tas cæca perſcripſit,vt dum diabolico inſtinctu in ſanctam Alexãdrinam ſæuit Eccleſiam,quales
eſſent qui Chalcedonenſem Synodum retractari cupiunt,diſceretur:in qua nullo modo accidere
potuit,vt a nobis contra ſanctam Nicænam Syuodum ſentiretur;quod hæretici mentiuntur,qui ſe
fidem Nicæni Concilij tenere confingunt;in quo ſancti & venerabiles Patres noſtri cõtra Arium
congregati,non carnem Domini,ſed diuinitatem Filij homouſion Patri eſſe firmauere: In Chalce
donenſis autẽ Concilio aduerſus Eutychianam impietatem definitum eſt, de ſubſtantia Virginis
matris Dominum Ieſum Chriſtũ ſumpſiſſe noſtri corporis veritatem.]Iſtis vero reuelatis a ſan-
cto Leone technis hæreticorum,ac pariter cõfutatis,idem ipſe arbiter ſedens,de vtriuſq.partis li-
bellis oblatis iudicans,quid demum Imperator agere debeat,admonet; ſed audi ipſum ad eum-
dem Imperatorem ad finem prope epiſtolæ iſta ſcribentem:

L.
De duobus oblatis libellis Leonis ſententia.

Oblatæ ſunt glorioſiſſimæ pietati veſtræ preces,quarũ exempla veſtris litteris ſubdidiſtis.Sed
in his quæ Catholicorum ſunt,deplorantium ſubſcriptio continetur:& quia cauſa probabilis eſt,
fiducialiter nomina ſingulorum,vel dignitas ſui honoris aperitur.In illis autem,quas Orthodoxo
Principi hæretica porrigere non formidauit obreptio,ſub incerto confuſæ vniuerſitatis vocabulo C
ideo certum nomen retrahitur,ne non ſolum paucitas perſonarum,ſed etiam meritum detegatur:
latere enim ſibi vtile æſtimant eorum quantitas,quorum eſt qualitas iudicata;nec incongrue,cu-
ius loci homines ſunt,profiteri metuunt,qui meruere damnari.In vna ergo Catholicorum ſuppli-
catio continetur; in alia hæreticorum commenta panduntur: Hic ſacerdotum Domini & totius
Chriſtiani populi ac monaſteriorum defletur inuectio;ibi immanium ſcelerum cõtinuatio demõ
ſtratur;vt quod non licuit audiri,liceat dilatari.Nonne perſpicuum eſt, quibus pietas veſtra ſuc-
currere,& quibus debeat obuiare,ne Alexandrina Eccleſia,quæ ſemper fuit domus orationis,ſpe
lunca nunc ſit latronum?

LI.
De vlciſcendo in Timotheũ.

Manifeſtum quippe eſt,per crudeliſſimam immaniſſimamque ſæuitiam,omne illic cæleſtium
ſacramentorum lumen extinctũ.Intercepta eſt ſacrificij oblatio, defecit chriſmatis ſanctificatio,
& parricidalibus manibus impiorũ omnia ſe ſubtraxere myſteria.Nec vllo modo ambigi poteſt,
quid de his decernendum ſit,poſt nefanda ſacrilegia,poſt ſanguinem probatiſſimi ſacerdotis effu
ſum,& concremati corporis cinerem in contumeliam aeris cælique diſperſum,audent ſibi *ius per*
ualæ dignitatis expetere,& Apoſtolicæ doctrinæ inuiolabilem fidem ad Concilia prouocare.Ma- D
gnum ergo vobis eſt,vt diademati veſtro de manu Domini etiam fidei addatur corona,& de ho-
ſtibus Eccleſiæ triumphetis:Quia ſi laudabile vobis eſt,aduerſus gentium arma conuertere;quan
ta erit gloria,ab inſaniſſimo tyranno Alexandrinorum Eccleſiam, in cuius contritione omnium
Chriſtianorum eſt iniuria,liberare?] hæc ſanctus Leo ad Leonem Auguſtum prope finem anni
huius,nempe Kalendis Decembris.Ad hæc vſque tempora potuerunt fallacijs ſuis implicatum te
nere hæretici Imperatorem de indicendo Concilio,qui tandem his ſancti Leonis litteris a propo-
ſito deſtitit.

LII.
Baſiliſcus fidei proditor.

Aderat in Palatio Baſiliſcus,qui poſtea inuaſit Imperium:Hic licet ſpecie tenus ſe Catholicũ
profiteretur,hoſtis tamen erat Chalcedonenſis Concilij,fauebatque hæreticis clanculo:cuius pu-
ramus perſuaſione ita retardatũ fuiſſe Leonem Imperatorem, & perſuaſum de nouo celebrando
Concilio.Sed Leonis Papæ præualuit auctoritas,cuius impulſu tandem anno ſequenti (vt ſuo loco
dicemus)Timotheum abijciendum,& alium in eius locum ſubrogandum præcepit.Addit ad hæc
Euagrius [c]: Primum igitur Leo Epiſcopus antiquæ Romæ pro defenſione Concilij Chalcedo-

c Euagr. li. 2. ca. 10.

nenſis ſcripſit;creationemque Timothei,vtpote contra Eccleſiæ leges factam,improbauit.Quam E
Leonis epiſtolam Imperator per Silentiarium eius mandata exequentem Thimotheo Alexandri-
no Antiſtiti mittit:cui reſpondit Timotheus,& cum Concilium Chalcedonenſe,tum Leonis epi-
ſtolam coarguit.Iſtarum epiſtolarum exemplaria extant in litteris Leonis Imperatoris genera-
tim ad omnes ſcriptis.]hæc Euagrius.

LIII.
Probant Metropolitani Cõcilium Chalcedonenſe.

Reliquum autem eſt,vt quæ Orientales diuerſarum prouinciarum Epiſcopi ad Leonem Im-
peratorem reſcripſerint,cum Metropolitani ſinguli,quid de fide Catholica ſentirent,& de fidei de
creto Concilij Chalcedonenſis,litteris ipſius fuiſſent interrogati.Rem ipſam Liberatus Diaconus
his paucis abſoluit [d]: Reſcribunt(inquit)Chalcedonenſem Synodum vſq. ad ſanguinem vindi-
candam,eo quod non alteram fidem teneret,quam Synodus Nicæna conſtituit:Timotheum vero
non ſolũ inter Epiſcopos non haberi,ſed etiã Chriſtiana appellatione priuari.Et hæ epiſtolæ, vel
relationes Epiſcoporũ omniũ in vno codicis corpore poſitæ,vocantur Encyclicæ.]hæc Liberatus.

d Liberat. Diac. in Breuiar. c. 15. tom. 2. Concil.

LIV.

Extant trigintaſeptem prouinciarum Metropolitanorum cũ ſubſcriptione ſuorum Epiſcopo-
rum

A rum epiſtolæ ea de re ſimul redditæ ad Leonem Imperatorem:quę omnes eodem ſunt argumento
ſcriptæ,in vnam ſententiam conſpirantes in confirmando fidei decreto edito in Concilio Chalce-
donenſi,atque damnatione Timothei pſeudoepiſcopi Alexandrini: de quibus hæc Euagrius [a]: a Euagr.lib. 2. cap.10.
Porro alij itidem Epiſcopi Chalcedonenſis Concilij firmiter adhęſere decretis, & creationem Ti-
mothei conſentientibus ſuffragijs damnauere. At ſolus Amphilochius Epiſcopus Sydæ epiſtolam *Amphilochi Sydę Epiſc. Euthychianus.*
ſcripſit ad Imperatorem,in qua vti contra Timothei creationem grauiter vociferatur, ſic Conci-
lium Chalcedonenſe improbat:quæ res ſunt etiam a Zacharia Rhetore litteris mandatæ, ipſaque
epiſtola Amphilochij in eius libro poſita.]iſta Euagrius. Porro reperitur quoque poſt hec ſcripſiſ
ſe idem Leo Imperator ad ſanctiſſimos monachos Simeonem Stylitam & alios magni nominis
anachoretas,ſed anno ſequenti potius quam præſenti.agemus de his itaque ſuo loco.

Hoc item anno Rauennæ creatus eſt Imperator Occidentalis Imperij Valerius Maiorianus, *LV.*
nepos illius Maioriani,de cuius genere iſta Sidonius [b]: b Sidon.in Panegyr.Maioriani. *Maiorianus Imperator.*

Fertur Pannonia qua Martia pollet Achintus.
Illyricum rexiſſe ſolum cum tractibus Iſtri
B *Huius auus. Nam Theodoſius quo tempore Syrmij*
Auguſtum ſumpſit nomen,per vtramque Magiſtrum
Militiam,ad partes regni venturus Eoas,
Maiorianum habuit.] & paulo poſt:
Hunc ſocerum pater huius habet vir clarus,& vno
Culmine militia ſemper contentus, vt vnum
Caſibus in dubijs iunctus ſequeretur amicum,&c.] Fuerat enim ob victos Franchos &
ſuperatos Alemannos iam Magiſter militiæ creatus:quæ omnia pluribus Sidonius cecinit·additq.
ſumma concordia creatum fuiſſe Imperatorem,annuentibus ſimul Senatu atque militibus & Leo
ne Imperatore,dum ait:

——— *ſimul ordine vobis*
Ordo omnis regnum dederat,plebs,curia,miles,
Et collega ſimul.] ſubdit de victoria,ſimulac creatus eſt Imperator, obtenta de Vuan-
dalis,quos ad Campanum littus claſſis Genſerici Regis inuexerat.tu ipſum conſule:hæc nobis ſa
C tis ad noui Imperatoris exordium conſignandum.

Hoc etiam anno defunctũ eſſe Iuuenalem Hieroſolymorum Epiſcopum, cum ſediſſet annos
vigintiocto,Cyrillus monachus in Vita ſancti Sabæ Abbatis,res ſui temporis poſteris tradens,nar *LVI.*
rat his verbis [c]: Cum Saba in hoc quidem monaſterio annos decem tranſegiſſet, ætatis vero age *Iuuenalis Epiſcop.obitus.*
ret annum decimumoctauum,quo Marcianus & Iuuenalis,ambo pij & religioſi, ille ab Imperio,
hic autem a Pontificatu morte deſiſtunt, &c.] Fertur idem Iuuenalis ex maiorum traditione de c Apud Sur. to. 6 die 5. Decẽbr.
Tranſitu Virginis libellum ſcripſiſſe:tradit hoc Nicephorus [d]. ſed quod addit ſepulchrum Dei
Genitricis ab eodem tranſlatum fuiſſe Conſtantinopolim,de inhærentibus ipſi lapidibus intelli- d Niceph.lib. 2. c.23.& lib. 15.c. 14.
gendum puto;ſiquidem(vt ſuo loco dictum eſt)non in mobili lapide,ſed in montis rupe illud mo
re Iudæorum fuerat excauatum. Vacaſſe autem ſucceſſore Epiſcopo Hieroſolymitanam ſedem vſ
que in annum ſequentem, Acta [e] Quiriaci anachoretæ nos admonent,in quibus qui nouus nume e Apud Sur. die 29. Septemb. tom.5.
ratur annus Leonis Imperatoris,idem Anaſtaſij ſedis recenſetur octauus,adeo vt qui primus Ana
ſtaſij,idem Leonis fuerit annus ſecundus:agemus ergo de eius creatione anno ſequenti.

Quo item anno Saba ille ſanctorum monachorum vertex, vbique egregia ſanctitate conſpi- *LVII.*
D cuus,in Palæſtinam perrexit adoleſcentulus ad magnum Euthymium, cum ageret annum ætatis
ſuæ decimumoctauum,natus nimirum(vt idem Cyrillus tradit)ſub Theodoſij Minoris Conſula-
tu decimoſeptimo: Iſte quidem hoc anno ad nobilem ſtructuram iecit egregia fundamenta.dictu-
ri ſumus de eo ſæpe inſerius pro temporis ratione,& rerum ab eo geſtarum occaſione. Cum enim
plurima turba monachorum, Eutychetis atque Dioſcori veneno ſemel hauſto, non a Catholica
tantum fide,ſed & ab omni monaſtico inſtituto penitus deuiaſſet:ſumma Dei miſericordia factũ
eſt,vt eiuſdem monaſticæ profeſſionis homines ſublime perfectionis culmen attigerint, ijdemq.
in Paleſtina claruerint,nimirum Euthymius,Saba,Ioannes cognomento Silentiarius, Cyriacus,
Geraſimus,Theodoſius,& alii plures;quorum res geſtas,qui eodem vixit tempore Cyrillus,poſte
ris(vt diximus)commendauit.

IESV CHRISTI ANNVS 458. | LEONIS PAP. ANNVS 19. | LEONIS 2. MAIORIANI 2. IMPP.

E

NOuus annus nouis Conſulibus,ambobuſq.nouis Auguſtis, Leone & Maioriano, vtriuſque *I.*
imperii ſumma lætitia aperitur , qui Chriſti Redemptoris numeratur quadringenteſimus
quinquageſimuſoctauus. Porro Conſulatum Maioriani Panegyrico celebrauit Sidonius Apolli-
naris;qui clariſſimus genere,litteris probe excultus,eodem tempore publicis meruit monumen-
tis honeſtari,gemina nempe corona,donariq.ſtatua in Foro Traiano:nam ipſe ad Firminum ſuũ
poſt alia hæc habet [f]: f Sidon.lib. 9.epiſt.16. *Sidonius donatus ſtatua & coronis.*

Siſtimus portu,geminæ potiti
Fronde coronæ:
Quam mihi indulſit populus Quirini
Blattifer,vel quam tribuit Senatus:
Quam peritorum dedit ordo conſors

Iudiciorum

A

Indiciorum:
Cum meis poni ſtatuam perennem
Nerua Traianus titulis videret
Inter auctores vtriuſque fixam
Bibliotheca.] alludit Sidonius ad Forum Traiani, vbi huiuſmodi ſtatuæ collocari ſolitæ erant.

Maiorianus autem, poſtquam adijt Conſulatum, hæc ad Senatum, cum eſſet Rauennæ, conſcripſit [a].

II. a Maiorian. Nouel. tit. 3. *Maiorianus ad ſenatum.*

Imperatorem me factum, Patres Conſcripti, veſtræ electionis arbitrio, & fortiſſimi exercitus ordinatione, agnoſcite. Adſit ordinationi omnium propitia Diuinitas, quæ regni noſtri augeat pro veſtra vtilitate & publica ſucceſſus, qui ad ſuſtinendi Principatus apicem non voluntate mea, ſed obſequio publicæ deuotionis acceſſi; ne aut mihi ſoli viuerem, aut ingratus Reipublicæ, cui natus ſum, ſub hac recuſatione iudicarer. Dicatis quoque Iano Kalendis ſuſcepti feliciter Conſulatus ereximus faſces; vt præſens annus naſcentis Imperij noſtri incrementa ſuſcipiens, noſtro etiam nomine ſignaretur. Fauete nunc Principi, quem feciſtis; & tractandarum rerum curam participate nobiſcum: vt Imperium, quod mihi, vobis adnitentibus, datum eſt, ſtudijs communibus augeatur. Præſumite iuſtitiam noſtris vigere temporibus, & ſub innocentiæ merito proficere poſſe virtutes. B

III. [a] Ricimero

Nemo delationes metuat, quas & priuati in aliorum moribus condemnauimus, & nunc ſpecialiter perſequimur. Nullus calumnias reformidet, niſi quas ipſe commouerit: Apud nos cum Patre Patricioq. noſtro Richemere [*] rei militaris peruigili cura Romani Orbis ſtatum, quem communibus excubijs & ab externo hoſte & domeſtica clade liberauimus, propitia Diuinitate ſeruemus. Peto inſtitutionis noſtræ vobis ineſſe notitiam, quam mihi amore veſtrum vitæ & periculorum quondam ſocius indubitanter expondeo. Enitar tamen rebus communibus (ſi ſuperna cōceſſerint) auctoritate Principis & obſequio collegæ, vt veſtrum in me vobis non poſſit diſplicere iudicium. *Et manu diuina.* Optamus vos feliciſſimos & florentiſſimos per multos annos bene valere, ſanctiſſimi ordinis Patres Conſcripti. Data Idibus Ianuarij, Rauēnæ, Maiotiano Auguſto primū Conſule.] Idemq. ſeptimo Idus Martij publicæ indulgentiæ edidit ſanctionem [b], qua tributa omnia in præſentem vſque annum non ſoluta, quæ multiplicia erant, penitus relaxauit. C

b Maiorian. Nouel. titu. 4.

IV. c Maiorian. Nouel tit. 8. *Quid de virginibus & viduis Maiorianus.*

Sed & hoc eodem anno promulgauit edictum [c] aduerſus eos qui filias virgines inuitas cogebant ſacrum velum accipere, Deoq. in perpetuo virginitatis cultu dicari: prohibens, ne aliqua huiuſmodi a parentibus oblata virgo, ante quadrageſimum ætatis annum ſacrum velamen acciperet; vt vſque ad illud tempus libera eſſet, poſſetq. nubere, ſi vellet. Eadem quoque lege pariter exagitauit viduas illas, quæ non amore continentiæ, ſed vt liberius viuerent, refugerent nuptias iterare. Hæc quidem ſuadente S. Leone Romano Pontifice, qui Eccleſiaſtico decreto eadem prohibuerat, fuiſſe a Maioriano conſtituta, ad coercendam nobilium Romanorum potentiam vim inferentium filiabus; quæ de eodem ſancto Leone habentur ſcripta in libro de Romanis Pontificibus, ſatis oſtendunt, dum hæc ab ipſo inſtituta eſſe, traditur his verbis: Hic quoque conſtituit, vt monacha non acciperet velaminis capitis benedictionem, niſi probata fuerit in virginitate annis quadraginta.] Porro idem ſanctus Leo de virginibus, quæ ſponte habitum virginitatis ſuſceperant, ad Ruſticum Narbonenſem ita reſcripſit [d]: Puellæ, quæ non coactæ parentum imperio, ſed ſpontaneo indicio virginitatis propoſitum atque habitum ſuſceperunt; ſi poſtea nuptias eligunt, præuaricantur, etiam ſi conſecratio non acceſſit; cuius vtique non fundarentur munere, ſi in propoſito permanerent.] Ex his intelligis, lector, cum de rebus ſacris Imperatores leges ſanciuere, id ipſum admonitione ſanctorum Præſulum requirentium eorum officium ex ſcriptis legibus ſtatuiſſe; nimirum vt Imperatoria coercerentur auctoritate, qui ſanctiones Eccleſiaſticas paruipenderent. D

d Leo epiſt. 92. cap. 14.

V. *De Petro poeta & Magiſtro Scrinij.* e Sidon. lib. 9. epiſt. 13.

His igitur optimis legibus Maiorianus primordia ſtabiliuit Imperij, quod & muniuit miniſtris inſignibus: contulit enim Ricimero exercitum gubernandum, Magiſtrum conſtituens militum, quem Sidonius pluribus laudat. Magiſtrum vero Scrinij creauit Petrum, quem idem auctor in eodem de Maioriani Conſulatu Panegyrico valde commendat; eumdemq. poeticis facultatibus apptime imbutum tradit, dum editi ab eo libri, ſcribens ad Tonantium, meminit [e].

VI. *Petit legatos mitti Roma Leo Aug.* f Leo epiſt. 78.

Sed ad res Orientales hæreticorum turbinibus agitatas tranſeamus. Cum Leo Imperator datas a ſancto Leone Romano Pontifice Kalendis Decembris anni ſuperioris litteras accepiſſet; & quæ eſſet de indictione noui Concilij eius ſententia, percepiſſet: acceptis penitus deſtitit: ad ipſumque reſcribens, ſe ei in omnibus aſſenſurum fore pollicitus, ad componendas tamen res Orientalis Eccleſiæ petijt ab eo legatos mitti Conſtantinopolim. Annuit his libenter ſanctus Leo, & abſque mora ad eumdem reddidit litteras [f] hoc ipſo anno, vigeſima ſecunda die Martij: conteſtatus tamen eſt illis, non ſe miſſurum legatos ad diſputandum cum hæreticis; quod non eſſet Eccleſiaſticæ dignitatis ac maieſtatis, in dubitationem reuocare, ac rurſus diſceptationi ſubijcere, quæ œcumenicis iam fuiſſent definita Concilijs. Exigunt autem a nobis dignitas argumenti, perſonarū ſublimitas, atque vtilitas rerum, hanc Leonis ad Leonem (cum [g] dies diei eructat verbum) epiſtolam recitare, & tamquam Eccleſiaſticam regulam exhibere, qua omnes erudiantur, poſt ſacroſanctas Patrum in Spiritu ſancto legitime ſimul congregatorum definitiones, non eſſe hereticorū petulantiæ atque garrulitati vllatenus aſſentiendum, vt rurſum de ijſdem agatur, atque Catholicæ veritatis amplitudo iterum ſubijciatur arbitrio iudicantium. Sed ipſam reddamus epiſtolam [h]: E

g Pſal. 18.

h Leo epiſt. 78.

VII. *S. Leonis epiſtol. de legatione mittenda.*

Multo gaudio mens mea exultat in Domino & magna mihi eſt ratio gloriandi, cum clementiæ veſtræ excellentiſſimam fidem augeri per omnia donis gratiæ cæleſtis agnoſco, & per incremēta diligentiæ deuotionem in vobis animi ſacerdotalis experior. Nam in veſtræ pietatis alloquijs non dubie patet, quid per vos in totius Eccleſiæ ſalutem Spiritus ſanctus operetur, & quantum

vniuerſo

Digitized by Google

A vniuerſorum Fidelium precibus ſit optandum, vt in omnem gloriam veſtrum extendatur Imperium, qui ſupra curam rerum temporalium religioſæ prouidentiæ famulatum diuinis & æternis diſpoſitionibus perſeueranter impenditis: vt ſcilicet Catholica fides, quæ humanum genus ſola viuificat, ſola ſanctificat, in vna confeſſione permaneat; & diſſenſiones, quæ de terrenarum opinionum varietate naſcuntur, a ſoliditate illius petræ, ſupra quam ciuitas Dei ędificatur, abigantur. Hæc autem Dei munera ita diuinitus demum nobis conferentur, ſi de his quæ præſtita ſunt, non inueniamur ingrati; & tamquam nulla ſint quæ adepti ſumus, contraria potius expetamus. Nam quæ patefacta ſunt quærere, quæ perfecta ſunt retractare, & quæ ſunt definita conuellere; quid aliud eſt, quam de adeptis gratiam non referre, & ad interdictæ arboris cibum mortiferos appetitus mortiferæ cupiditatis extendere?

VIII. *Semel de fide ſancita in diſputationē non reuocanda.*

Vnde quia ad pacem vniuerſalis Eccleſiæ, & ad cuſtodiam Catholicæ fidei cura dignamini ſolicitiore reſpicere; euidenter agnoſcitis, quod magnis hæreticorum audetur inſidijs, vt inter Eutychetis, Dioſcoriq. diſcipulos, & eum quem Apoſtolica ſedes direxerit, diligentior, tamquam nihil fuerit ante definitum, tractatus habeatur; & quod totius mundi Catholici ſacerdotes in ſancta
B Chalcedonenſi Synodo probant, gaudentq. firmatum, in iniuriam etiam ſacratiſſimi Concilij Nicæni efficiatur infirmum. Quod enim noſtris temporibus apud Chalcedonem de Domini noſtri Ieſu Chriſti incarnatione firmatum eſt, hoc etiam apud Nicæam myſticus ille Patrum numerus definiuit, ne Catholicorum cōfeſſio aut Vnigenitum Dei Filium in aliquo crederet Patri imparē, aut eumdem qui factus eſt Filius hominis non veram carnis noſtræ atque animæ habuiſſe naturā. Deteſtandum ergo nobis eſt, perſeueranterq. vitandum, quod praua hæretica nititur obtinere: nec in aliquam diſceptationem pie & plene definita reuocanda ſunt; ne ad arbitrium damnatorum ipſi de his videamur ambigere, quæ manifeſtum eſt per omnia Propheticis & Euangelicis & Apoſtolicis auctoritatibus conſonare.

IX. *Quando in ſua peruerſitate relinquendi hæretici.*

Vnde ſi qui ſunt, qui ab his, quæ cælitus ſunt conſtituta, diſſentiūt; ſuis opinionibus relinquētur, & ab vnitate Eccleſiæ cum ea quam elegere peruerſitate diſcedant. Nam nullo modo fieri poteſt, vt qui diuinis audeat contradicere ſacramentis, aliqua nobis communione ſocientur. Iactent ſe in ſui eloquij vanitate, & de argumentationum ſuarum verſutia, quæ inimica eſt fidei, glorientur: nobis placet Apoſtolicis obedire præceptis, dicentibus: Videte [a] ne quis vos decipiat per phi-
C loſophiam, & inanem ſeductionem hominum. Nam ſecundum eumdem Apoſtolum [b]: Si quæ deſtruxi, hæc ædifico: præuaricatorem me conſtituo; & eis me vltionum conditionibus ſubdo, quas non ſolum auctoritas beatæ memoriæ Principis Marciani, ſed etiam ego mea conſenſione firmaui: quia ſicut ſancte veraciterq. dixiſtis, Perfectio incrementum, & adiectionem plenitudo non recipit.

a Coloſ. 2.
b Galat. 2.

X. *Salubris S. Leonis ad Impe. admonitio.*

Vnde cum hoc ſciam, te, venerabilis Princeps, ſinceriſſimo veritatis lumine imbutum in nulla fidei parte nutare, ſed ſancto perfectoq. iudicio a prauis recta diſcernere, & a refutandis amplectenda diuidere: obſecro, ne humilitatem meam de diffidentia putes eſſe culpandam; cum hæc mea cautio non ſolum vniuerſali Eccleſiæ conſulat, ſed etiam tuæ gloriæ famuletur; ne ſub Imperij tui tempore, & hæreticorum aucta videatur improbitas, & Catholicorum perturbata ſecuritas. Quamuis ergo multum per omnia de pietatis veſtræ corde confidam, & per inhabitantem in vobis Spiritum Dei, ſatis vos inſtructos eſſe perſpiciam, ne fidei veſtræ vllus poſſit error illudere: præceptioni tamen veſtræ in eo adnitar obedire, vt aliquos de fratribus meis dirigam, qui apud vos præſentiæ meæ inſtar exhibeant: & quæ ſit Apoſtolicæ fidei regula, licet (vt dixi) vobis bene ſit no-
D ta, demonſtrent; patefacientes in omnibus & probantes, non eſſe omnino inter Catholicos cōputandos, qui definitiones venerabilis Synodi Nicænæ, vel ſancti Chalcedonenſis Concilij regulas non ſequuntur: cum vtrorumque ſancta decreta ex Euangelico & Apoſtolico ſit manifeſtum fonte prodire; & quicquid non eſt de irrigatione Chriſti, poculi eſſe viperei.

XI. *Non admittēdos ad diſputationem hæreticos.*

Pernoſcat igitur pietas veſtra, venerabilis Imperator, hos quos ſpondeo dirigendos, non ad confligendum cum hoſtibus fidei, nec ad certandum contra illos, a ſede Apoſtolica profecturos: quia de rebus & apud Nicæam & apud Chalcedonem, ſicut Deo placuit, definitis nullum audemus inire tractatum; tamquam dubia vel infirma ſint, quæ tanta per Spiritum ſanctum fixit auctoritas. Inſtructioni autem paruulorum noſtrorum, qui poſt lactis alimoniam cibo deſiderant ſolidiore ſatiari, miniſterij noſtri præſidium non negamus. Et ſicut ſimpliciores non ſpernimus, ita a rebellibus hæreticis abſtinemus, memores præcepti Domini dicentis [c]: Nolite dare ſanctum canibus, neque miſeritis margaritas veſtras ante porcos. Nimis quippe indignum, nimiſq. iniuſtū eſt, eos ad libertatem diſceptationis admitti, quos ſignificat Spiritus ſanctus per Prophetam dicens [d]: Filij alieni mentiti ſunt mihi. Qui etiam ſi Euangelio non reſiſterent, de illis tamen ſe eſſe
E monſtrarent, de quibus ſcriptum eſt [e]: Deum ſe profitentur ſcire, factis autem negant. Clamante adhuc iuſti Abel [f] ſanguine aduerſus impium Cain: qui increpatus a Domino non requieuit ad pœnitudinem, ſed exarſit ad cædem. Cuius vindictam ſic Domini iudicio volumus reſeruari, vt improbus prædo & parricida crudelis in ſe ipſum recidat, & noſtra non teneat. Neque ſanctæ Eccleſiæ Alexandrinæ lamentabilem captiuitatem patiamini vlterius prolōgari: cui oportet fidei veſtræ, iuſtitiæq. præſidio ſuam reſtitui libertatem, vt per omnes Aegypti vrbes dignitas Patrum & ius ſacerdotale reparetur. Data vndecimo Kalendas Aprilis, Leone & Maioriano Auguſtis Conſulibus.

c Matth. 7.
d Pſalm. 17.
e Tit. 1.
f Geneſ. 4.

XII. *De Legatis a S. Leone miſſis.*

Quod autem nulla in his de legatorum nominibus mentio habeatur, alias præter has litteras a Leone Pontifice datas exiſtimamus, quibus ex more de certis miſſis legatis & eorumdem commendatione ſit actum. Quinam autem hi fuerint, ex eiuſdem ſancti Leonis Papæ litteris [g] ad Gēnadium Conſtantinopolitanæ ſedis hoc anno poſt Anatolium ſucceſſorem datis ſatis poteſt intelligi; miſſos nimirum fuiſſe Epiſcopos Domitianum & Geminianum: ſed quarum Eccleſiarum Epi-

g Leo epi. 100.

ſcopi

ſcopi fuerit, mentio ibi nulla eſt. putatur tamen Gemioianus ille fuiſſe ſanctitate clarus Mutinē- A ſis Epiſcopus, quem eius Acta habent claruiſſe temporibus Attilæ. Domitianum autem Epiſcopum, qui hoc tempore claruerit, inuenimus neminem præter Catalaunēſem ſanctitudioe ęque cōſpicuum, cuius eſt mentio in Concilio Turonenſi, & apud Venantium Fortunatum, vt notauimus in Romano Martyrologio, vbi vtriuſque certi dies eorum natalibus habentur adſcripti. Porro hoc eodem anno ad eumdem Leonem Imperatorem ſanctus Leo Papa prolixiorem dedit epiſtolam de Verbi incarnatione conſcriptam cum appendice ſententiarum ſanctorum Patrum de eadem incarnatione vera certaq; teſtantium; eſt eius exordium [a]: Promiſiſſe me memini, &c.]

a Leo epiſt. 97.

XIII.

c Leo epiſt. 77.

Sed & eodem menſe Martij, quo (vt vidimus) ad Leonem Imperatorem recitatam nuper ſanctus Leo ſcripſit epiſtolam, dedit aliam ad Anatolium [b] Conſtantinopolitanum Antiſtitem, redarguens eum, quod non eo modo quo decebat, hæreticos pœnitentes reciperet in Eccleſiam; & quonam modo eſſet eorum recipienda confeſſio, docet: quod & diligenter attende. Cum enim ſolius eſſet ſedis Apoſtolicæ iuris, pœnitentes hæreticos recipere in Eccleſiam: vt hoc ipſum idem Anatolius Conſtantinopoli preſtare poſſet, delegauerat eidem ipſe Pontifex vices ſuas: quibus ille abuſus, Atticum quemdam presbyterum lapſum in hæreſim, ſpeciem quamdam pœnitentiæ præ- B ſeferentem, abſque legitima ſatisfactione inter Catholicos eſſe patiebatur: cuius rei cauſa idem ſanctus Leo Papa commotus, litteris ad eum datis amice redarguit, hæc inter alia ſcribens [c]:

b Leo epiſt. 77.

XIV.

De Attico hæretico pœnitentiam ſimulante.

Admonui, ne ad negligentiam rectoris referretur, ſi quiſquam in Eccleſia Catholica ea prædicare præſumeret, quæ hæreticorum ſeoſibus conuenirent: Quod vtrum veraciter fama iactaret, dilectionis tuæ inquirendum iudicio delegaui: neque in aliquo honorem tuum læſi, cui diſcutienda ea quæ ad me erant perlata commiſi: Vt ſcilicet Atticus presbyter, quem talia audere cognouerā, niſi perfecta ſe ſatisfactione purgaſſet, & non ſolum voce hæreticos, ſed etiam propriæ manus ſubſcriptione damnaſſet, a communionis gratia eſſet alienus. Qui ſcripta mittendo dubiæ fidei & profeſſionis incertæ, confirmauit magis quam diluit, quicquid ad nos de eo fama pertulerat: cum ſi conſcientiam ſuam voluiſſet probare ſinceram, non Eutychetem ſibi odioſum fuiſſe, ſed quod perfidiam ipſius reprobaret atque damnaret, debuerat confiteri: quia aliud ſunt humanæ etiam inter Catholicos ſimultates, aliud diabolici, quos fides Catholica damnat, errores.] & paulo poſt, quonā modo recipiendus Atticus eſſet, docet his verbis: C

XV.

Quomodo recipiendus hæreticus pœnitens.

Prædictus autem Atticus vt ab omni ſuſpicione contraria liber appareat: quid in Eutychete anathematizet & damnet, euidenter oſtendat: & in damnationem erroris expreſſi, remota omni dubitatione, ſubſcribat: ita vt Chalcedonenſis Synodi definitionem de fide, cui etiam dilectio tua ſubſcribendo conſenſit, & quam Apoſtolicæ ſedis firmauit auctoritas, profiteatur ſe per omnia ſeruaturum, adiecta ſubſcriptione propriæ manus, quæ in Eccleſia, Chriſtiano populo præſente, recitetur: vt pro Catholica fide neq. nos negligētes, neque ipſe vltra ſuſpectus habeatur.] hæc ſanctus Leo ad Anatolium, more maiorum: ne videlicet homo in Eccleſiam peccans, abſque Eccleſia, præſentia ſcilicet populi Orthodoxi, recipiatur: cuius quidem praxis plura ſuperius ſingulis ſparſa tomis exempla prodidimus.

XVI.

Inter hæc autem Leo Imperator, conſulturus in omnibus Catholicæ fidei, etſi anno ſuperiori ex vniuerſo Orbe Orientali exegerat litteris ab Epiſcopis Catholicæ fidei confeſſionem, qua illi eum Chalcedonenſem Synodum comprobarent, tum impudentem Timotheum condemnarēt: adhuc putauit vtile fore ad ſimplicium corda potiſſimum confirmanda, ne hæreticorum vacillarent impulſibus, & labefactarentur ictibus, ſi ſanctiſſimorum virorum, quos Deus innumeris miracu- D lis illuſtraſſet, qui & vitæ mirifica ſanctitudine vbique ſplendeſcerent, ipſum Chalcedonenſe fidei decretum teſtificatione corroboraret, quod idem plane videri poſſet, ac ſi fidem Catholicam omnium ſcriptione & ſubſcriptione firmatam, etiam miraculis conſignaret. Quamobrem conſilium illud iniit, vt ſcriberet ad celeberrimi nominis ſanctos anachoretas, præcipue vero ad magnum illum adhuc ſuperſtitem Simeonem, quem ſuper omnes mortales columnæ incolatus euexerat, ac ſubinde ad alios, ad quos ſingulos dedit epiſtolas certis nuncijs.

Litteræ Imp. ad SS. Anachoretas.

XVII.

d Euag. lib. 2. c. 9.

Contigiſſe vero huiuſmodi, ad ſanctos anachoretas legationem hoc anno, non autem ſuperiori, ex eo inducimur, quod redditæ ad Imperatorem litteræ datæ leguntur (vt dicemus) menſe Auguſti hoc anno ſecundo ipſius Leonis Imperatoris. De his autem agens Euagrius, hæc ait [d]: Nō diſſimiles ab eodem Imperatore ſcriptæ fuerunt litteræ tum ad alios Epiſcopos, tum ad viros illuſtres, qui id temporis (vt ſupra demonſtratum eſt) vitam inopem in rebus omnibus ad victum neceſſarijs deſtitutam egerunt: ex quorum numero Simeones, de quo ſuperius noſtra mentionem fecit hiſtoria, fuit; qui quidem primus omnium cœpit in columna habitare, illudq. domicilij genus inuenit. his adnumerati Baradatus & Iacobus Syrij.] eſt horum illuſtris memoria apud Theo- E doretum in libro Sanctorum Deum amantium Patrum [e]. Per Eutropium enim Magiſtrianū ad Syriæ anachoretas Imperatorem miſiſſe litteras, habet idem Baradatus in epiſtola ad ipſum reddita. Subdit vero Euagrius hæc inferius ſequenti capite: Simeones item vir ſanctæ memoriæ binas de iiſdem rebus ſcripſit epiſtolas, alteram ad Leonem Imperatorem, ad Baſilium Antiochiæ Epiſcopum alteram. Quarum eam quæ eſt ad Baſilium, vtpote breuem, in hac mea ponam hiſtoria, cuius hæc eſt ſententia:

e Theod lib. SS. Patr. c. 21. & 27.

XVIII.

Domino meo religioſiſſimo, ſanctiſſimo, Deoq. cariſſimo Baſilio Archiepiſcopo, Simeones humilis peccator, in Domino ſalutem.

Epiſtol. Simeonis Stylitæ ad Baſilium.

Iam opportune dicere poſſumus: Benedictus Deus, qui non amouit orationem noſtram & miſericordiam ſuam a nobis peccatoribus. Cum litteras veſtræ amplitudinis accepiſſem, admiratus ſum ſingulare ſtudium & pietatem Imperatoris noſtri ſanctiſſimi, quam non modo erga ſanctos Patres, verum etiam erga fidem ab illis confirmatam demonſtrauit, declarauitque. Verum hoc nō

ex nobis

Digitized by Google

A ex nobis donum (vt ſanctus loquitur Apoſtolus [a]) ſed ex Deo, qui per preces veſtras hanc propenſam illi largitus eſt voluntatem. *Poſtea adiungit iſta;* Quapropter ego abiectus & vilis vermis, abortus monachorum, Imperatori ſignificaui, tum quid ipſe de fide ſexcentorum illorum & triginta ſanctorum Patrum Chalcedone in vnum coactorum ſenſerim; tum me illi adhæreſcere, & ab eadē non recedere, vtpote ſancti Spiritus afflatu demonſtrata & confirmata, affirmaui.

a Ephel. 3.

XIX. *Cur ſtandum Conciliorū decretis.*

Nam ſi Saluator adeſt in medio duorum vel trium in nomine eius congregatorum: qui fieri poteſt, vt tam multorum, tamq. ſanctorum Patrum non interſit Concilio, cum Spiritus ſanctus fuerit cum illis ab initio & poſtea? Quamobrem confortare & eſto robuſtus in veræ pietatis defenſione, non aliter atque Ieſus filius Naue ſeruus Domini in populo Iſraelitico gubernando, tuendoq. Vniuerſo clero tuæ ſanctitati obſequēti, & populo benedicto ac fideli, a me, quæſo, ſalutem dicito.] hæc magnus ille ad Baſilium Antiochenum Epiſcopum. Intelligis, lector, quanti vir ille diuinus, totius Orbis luminare reſplendens, miraculorum radijs vbique refulgens, quanti inquam fecerit ſacra Conciliorum decreta; vt plane per ipſum Deo ſacratum organum nonniſi Spiritum ſanctum eſſe locutum, quiſque, dummodo mentis ſit compos, intelligat. Vtinam ita his addere liceret & eā B quam ſcripſit idem Simeon ad Leonem Imperatorem epiſtolam, cum tanti viri ſinguli apices quibuſuis gemmis pretioſiores extiterint. Functum vero eſſe legatione a Simeone ad Leonem Imperatorem Sergium monachum, per eumdemq. miſſum cucullum ſuum ad eumdem Auguſtum, habent Acta S. Danielis cognomento Stylitæ: ſed quonam caſu eamdem veſtem ipſe Daniel [b] accipere meruerit, ſuo loco dicemus.

b Apud Sur. die 11. Decembr.

XX. c Theodore. lib. SS. Patr. c. 27. *De Baradato Anachoreta.*

Extat autem epiſtola Baradati: de qua antequam agamus, hic deſcribamus quæ de eo Theodoretus poſteris tradidit, cum ait [c]; Is enim (*Baradatus ſcilicet*) excogitauit nouas rationes exercendæ tolerantiæ. Nam cum primum quidem longo tempore ſe incluſiſſet in domuncula, ſola diuina fruebatur contemplatione. Illinc cum occupaſſet rupem eminentem, & paruam quamdam arcam, nec iuſta quidem ſymmetria corpori congruentem ex lignis conſtruxiſſet: in ea vitam degebat, deorſum aſſidue incuruari coactus: Non enim habebat altitudinem eius longitudini iuſta ꝓportione conuenientem: Non erat autem ea compacta aſſeribus, ſed erat aperta ſimiliter atque cācelli, & erat ſimilis feneſtris, quæ latiores habent ingreſſus luminis. Quocirca nec a pluuiæ erat impetu libera, nec erat tecta a flamma Solis, ſed vtraque non minus admittebat, quam alia quæ ſunt C ſub dio: in hoc autem ſolo ea ſuperabat, quod accederet labor incluſionis.

XXI. *Theodoto Epiſc. obtemperat.*

Cum autem longum tempus hoc modo tranſegiſſet, poſtea egreſſus eſt cedens precibus diuini Theodoti, cui obtigerat Pontificalis ſedes Antiochena. Stat autem aſſidue manus ad cælum tendens, & vniuerſorum Deum laudans, totum corpus tunica pellicea contegens: circa naſum autem ſolum & os reliquit modicum ingreſſum ſpiritui, vt reſpiret, communem aerem excipiens, quod humana natura non poſſit aliter viuere. Omnem autem eum laborem ſuſtinet, cum non ſit corpore valde robuſto, ſed valetudinario & multis morbis obnoxio; feruens autem animi alacritas & diuino amore incenſa cogit vt laboret qui non poteſt laborare. Iam vero ſapientia quoque & intelligentia ornatus, optime & interrogat & reſpondet, & ratiocinatur nonnumquam melius & potentius ijs qui Ariſtotelicos legere labyrinthos.

XXII.

Cum ſit autem in ipſo ſummo virtutum faſtigio, non ſinit vt arrogantia ſimul efferatur ſpiritus, ſed iubet ipſum deorſum repere circa ipſum latus montis: ſcit enim, quantum ſibi damnū mēs conciliat, quæ tumet & ardet inſolentia. hæc eſt in ſumma eius philoſophia. Cui concedatur, vt creſcendo poſſit metam curſus attingere. Eſt enim communis piorum lætitia, horum, qui victoria potiti ſunt, gloria. Mihi autem detur, vt eorum ſuffultus precibus, non ſim procul ab hoc monte, ſed D paulatim conſcendam, & me eorum contemplationis voluptate expleant.] hactenus de Baradato ſcripſit Theodoretus, dum adhuc ille viueret: cum & Syrorum ſibi notorum ſui temporis anachoretarum res geſtas poſteris tradidit. Reliquū vero eſt, vt cuius audiuimus adeo præclara facta, auidius legamus & ſcripta: ſed prius conſideremus ætatem.

XXIII.

Qui enim ſub Theodoto maiorem curſus ætatis partem Baradatus (vt vidimus) confeciſſet, hoc tempore ætate ſenem valde fuiſſe liquet. Ad hunc igitur Baradatum (vt ex Euagrio dictū eſt) Leo Auguſtus cum dediſſet epiſtolam, vt quid de fide in Chalcedonenſi Cōcilio firmata ſentiret, litteris declararet; paruit ipſe æque ac Simeon Stylita, ſcripſitq. ad eumdem Imperatorem epiſtolam, quæ integra, mendoſa licet, adhuc extat inter epiſtolas Epiſcoporum ea de re ſcribentium ad eumdem Leonem Auguſtum: qua inter alia multa his verbis eumdem hortatur ad inſequendos hæreticos, ad ipſum Leonis nomen alludens [d];

d Extat tom. 2. Concil.

XXIV. *Quæ Baradatus ad Leonē Aug.*

Audiuimus quomodo incedunt lupi ſuper greges, & rapiunt oues ab ouilibus ſuis, & non metuunt a voce paſtorum; Quapropter repente, amice Leo, rugias, ſiaſq. eis valde terribilis; vt pro E metu Leonis imperium fugientes, quod abripuerunt, de ſuo reddant. Sic ergo veſtram facere condecet pietatem, vt ſicut nomen eſt Imperij veſtri, ita prædicetur in toto mundo terribile pietatis veſtræ decretum, cum ſcriptum ſit [e]: Sicut nomen tuum Deus, ita & laudatio tua. Sed & Salomō Dauid filius ait [f]: Similis eſt ira Regis furori leonis. Et Dominus omnipotens glorificauit nomen Leonis ſuper omnia quæ in terra ſunt, vt ſubijciat omnes volentes extolli contra timorem Dei, &c.] Subdit etiam perſtans in leonis metaphora, quod ſicut leo inſurrexit vindex mandatorū Dei aduerſus Prophetam [g] qui Dei præceptum fuerat præuaricatus, ita ipſe Leo Impe. exurgat armatus aduerſus tranſgreſſores Catholicæ fidei: Sic decet (inquiens) nomen pietatis veſtræ terribilia ferre præcepta in omni terra contra eos qui præſumunt diuina mandata corrumpere. Iſti enim ſunt filij Timothei, qui latenter egit iniqua, &c.] Poſt hæc autem de leonis ſimilitudine ad eū excitandum aduerſus hæreticos inculcata, plura habens in deteſtationem perfidorum atque eorū antesignani Timothei, ſubijcit ex diuinis Scripturis Orthodoxæ fidei confeſſionem conſentientē Catholicæ pietati, cum exprobratione impietatis hæreticorum abijcientium Chalcedonenſe Concilium

e Pſal. 47.
f Prouer. 19.
g 3. Reg. 13.

e ilium eo prætextu, quod nihil admittendum dicerent præter Nicænum fidei Symbolum; memi- A
nitq. de redditis ad ipſum Imperatorem litteris eodem argumento conſcriptis: pluraq. diſertiſſime diſputans & inculcãs, plane quam veriſſimum eſſe declarat, quod de ipſo ſcribit Theodoretus, ipſum fuiſſe ſermone atque doctrina præſtantem. De tempore autem ſcriptæ ab eo hoc anno epiſtolæ, in fine iſta habet, cum ſalutationem apponit: Hæc cum tremore ſcripſi veſtræ pietatis Imperio, ſeptima & vigeſima die Auguſti menſis, anno ſecundo Imperij, Indictione decima *, &c.] Vides, qualis ac quantus anachoreta ad excitandum aduerſus hæreticos Imperatorem claſſicum occinat.

* vndecima

XXV. *De litteris ad alios Anachoretas datis.*

At cum plurium ſanctorum monachorum Syriam incolentium, tum Iacobi etiam Syri admirabilis ſanctitate viri litteræ in eamdem ſententiam ad Leonem Imperatorem datæ deſiderãtur. Quam autem hic extiterit ſanctitate eximius, prolixam narrationem proſecutus eſt Theodoretus; tu ipſum conſule: longa nimis eſſet digreſſio, cuncta de eo ab ipſo deſcripta narrare: Inuenies quidem mira. De eodem meminit & Theodorus Lector in Collectaneis; & ad tollendam dubitationem, vel errorem eorum qui putarunt hunc eumdem eſſe cum Niſibeno illo Iacobo, hæc ait [a]: Sciẽdum eſt, Iacobum illum, qui miraculum hoc circa fontem & puellas operatus eſt, non eſſe eum qui B
ad Encyclicam reſcripſit. Hic Niſibenus Conſtantij temporibus vixit. Verumtamen ille alius Iacobus magnus erat & clarus miraculis, ſicut Theodoretus in ſua hiſtoria dicit. Vrnam Theodoretus magno Iacobo ad ſepulturam parauit, ipſum autem Theodoretum prius mori contigit: in eadem tamen & ipſe magnus Iacobus eſt reconditus.] hæc Theodorus: quem ſi legiſſet Nicephorus, vel aliter rem accuratius perpendiſſet, haud in errorem lapſus eſſet, vt diceret [b] Iacobum hunc Syrum, ad quem Encyclicam Leo ſcripſit, fuiſſe Iacobum Niſibenum, quem longe ante hec tempora conſtat ex hac vita migraſſe.

a Theo. Collect. lib. 2.

b Niceph. li. 15. cap. 22.

XXVI. *De alijs ſanctis monachis, ad quos Leo Imperator ſcripſit.*

Quod vero ſpectat ad circulares datas litteras ad eos qui erant in Syria monachos præſtantiſſimos: haud putandum præteriiſſe Leonem Auguſtum alios ſanctiſſimos viros in alijs prouincijs agentes: ſed ipſe Euagrius patria Epiphanienſis proximorum tantum meminit ſanctorum virorũ, ad quos ſcripſit Imperator: cum haud dubium eſſe debeat, ad alios aliarum prouinciarũ celebres ſanctiſſimos anachoretas ipſum eadem in cauſa dediſſe litteras, præcipue vero ad eos qui incolerent Syriam Palæſtinam, vt inter alios ad magnum illum Euthymium, & ceteros ſuperius nominatos monachos celeberrimos, itemq. ad admirandum illum Auxentium degentem in Bithynia C
æque ſanctiſſimum virum, quem aliàs confirmaſſe ſuo elogio ſub Marciano Concilium Chalcedonenſe, ſuperius dictum eſt. Rurſus etiam ſcripſiſſe ad admirabilem Danielem Stylitam, probe notum Conſtantinopolitanis, & in primis Anatolio eius ciuitatis Epiſcopo, quem antea ęgra valetudine laborantem curarat, nemo iure poterit dubitare. Sic igitur voluit Leo Auguſtus contra omnem aduerſantium hæreticorum calumniam ſacroſanctum Concilium Chalcedonenſe in omnibus cuſtoditum ac veluti munitionibus obfirmatum, vt ſic os penitus oblatranti occluderet impietati.

XXVII. *Terræmotus Antiochenus.*

Hoc item anno (vt ſuperius diximus) defunctus eſt Baſilius Epiſcopus Antiochenus, anno nimirum eius ſedis ſecundo; in cuius locum fuit ſubrogatus Acacius, ſub quo hoc præſenti anno memorabilis clades accidit ex terræmotu Antiocheno. Tradit autem ſub anni ſequentis Conſulibus Marcellinus, cladem hanc ſcriptam fuiſſe ab Iſaac eius Eccleſiæ presbytero, viro diſerto: ait enim [c]: Iſaac Antiochenæ Eccleſiæ presbyter ſcripſit Syro ſermone multa, præcipue aduerſus Eutychianos & Neſtorianos: ruinam quoque Antiochiæ elego carmine planxit, quemadmodum Ephrem monachus Nicomediæ lapſum.] hęc Marcellinus: eadem quoque Gennadius [d]. Sed audi de eodẽ D
terræmotu Antiocheno hæc dicentem Euagrium [e]:

c Marcellin. in Chronico.

d Gennadius de Script. Eccl. c. 66.

e Euagr. libr. 2. cap. 12.

XXVIII.

Secundo (inquit) anno Imperij Leonis ingens terræmotus & conquaſſatio Antiochiæ accidit: ante cuius initium quidam e populo eiuſdem vrbis ſatis ſupra modum inſanire & omnem belluinam feritatem ſuperare viſi ſunt, quaſi procemium eiuſmodi cladibus præbituri.] hæc ipſe. ſed quod ſubdit computans annos a ciuitate illa condita vſque ad præſens tempus numeratq. annos ſex ſupra quingentos: errorem putamus in numerum irrepſiſſe: cum ciuitas illa (vt auctor eſt Euſebius in Chronico) condita ſit anno duodecimo Seleuci, qui regnate cœpit eodem quo mortuus eſt Alexander anno, Olympiade centeſima quarta; præſens vero annus ponatur ſub Olympiadis trecenteſimæ nonæ anno ſecundo. Cum autem idem ibi tradat, id factum eſſe hoc anno ſecundo Leonis Auguſti, cum ætatis annum ageret quinquageſimum ſextum; plane indicat ipſum creatum Imperatorem anno ſuæ ætatis quinquageſimoquarto.

XXIX. *De cauſa tãtæ cladis.*

Sed vnde tanta vrbi Antiochenæ clades? Non aliunde quidem ea manaſſe videri poteſt, quam ex impietate hæreticæ prauitatis. Confertam ſane fuiſſe ciuitatem illam Apollinariſtis & Neſtorianis, quæ dicentur inferius demonſtrabunt. Etenim neque ex hac tam ingenti clade, abiecta ſcuria, E
Eccleſia illa purgari valuit. Quod enim Neſtorius diu ibi degens, malum ſemẽ ibidem ſeruit, ſub Ioanne Neſtorij fautore in meſſem creuit, & fœcundo prouentu eſt congregatum in horrea impietatis. Sic igitur non ſera vindicta fuit Antiochenis magna ex parte hæreſi deprauatis.

XXX. *De Clade per terræmotum illata.*

Sed proſequamur de eodem terræmotu Euagrij narrationem: quem cum ipſe anno ſecundo Imperatoris accidiſſe tradat, id factum dicit decimaquarta die menſis Septembris, hora quarta noctis: lugubre plane ſpectaculum præbens, terrorem ingentem ſpectantibus & horrorem incutiens: cum non vna ciuitas, ſed machina ipſa mundi videretur penitus ruitura: Hic quidem (inquit) omnes fere ædes vrbis nouæ diſturbauit: quæ vrbs a multis hominibus incolebatur, nullaque eius pars deſerta fuit aut neglecta, ſed tota imperatorum magnificentia, aliorum alios in ea teſuperare contendentium, exquiſite elaborata conſtructaque. Quinetiam prima & ſecunda Palatij domus deiecta, alijs ſtantibus vna cum adiuncto balneo, quod cum ante nulli fuiſſet vſui, iam tum in ea calamitate neceſſario propter clades quæ reliquis balneis obtigerunt, ciuitati abluendæ inſeruiuit.

A ſeruiuit. Euerſæ etiam porticus ante Palatium,& locus qui Tetraphylon dicebatur,& turres Cir
ci prope ianuas:& quaſdam etiam porticus ex illis egredientes,aliquam item partem balneorum
Traiani,Seueri & Hadriani cõcuſſit,diruitque: aliam quoque viciniæ, quæ Oſtracina dicitur,vna
cum porticibus,& Nymphæum(ſic enim nominatur)proſtrauit:quorum ſingula accurate a Ioan-
ne Rhetore narrantur.Ait porro,tum ciuitati de tributis mille auri talenta ab Imperatore eſſe cõ
donata,tum ciuibus etiam vectigalia,qui ea clade afflicti erant;tum deniq.ab eodẽ curam de pu-
blicis ædificijs reficiendis eſſe ſuſceptam.]hactenus de his Euagrius.addit Nicephorus: Ea tempe
ſtate Thracia etiam & Helleſpontus,Ionia omnis,& quæ vocantur Cyclades inſulæ concuſſæ ſunt ,
ædificia vero plura in Gnido & Coo collapſa.]dirutum Cyzicum in Helleſpõto poſitum terræmo-
tu,ſub anni ſequentis Conſulibus Marcellinus narrat.

Inter hæc autem contigit,vt ſanctiori Antiſtite Conſtantinopolitana Eccleſia ornaretur, Ana
tolio ſublato de medio,qui hoc anno,cum iam ſediſſet annos octo & totidem menſes , ex hac vita XXXI.
deceſſit.Qualis autem iſte fuerit,Dei iudicio relinquitur iudicandus:illud conſtat , non per potiã *Anatolij Epi*
ingreſſum,ſed aliunde in ouile ouium aſcendiſſe,cum ab interſectore ſanctiſſimi Flauiani Dioſco *ſc. Conſtanti-*
B ro fuerit Epiſcopus ſucceſſor indigniſſimus ordinatus:ſcimus pariter eumdem ſæpeſæpius diuer- *nop.obitus.*
ſis ex cauſis redargutum fuiſſe a ſancto Leone Romano Pontifice,maculatumq. potiſſimum tole-
rantia hæreticorum,quos adſcitos inter clericos, opus fuit iuſſione eiuſdem ſancti Leonis expelli:
vt non ſit mirum,ſi tauro fulti præſidio iidem hæretici inualuerint in Oriente. Ceterum ipſum vi-
deri voluiſſe Catholicum,ex ſcriptis ipſius ſatis liquido conſtat:verum vt qui magnam cum Dio-
ſcoro olim iniuiſſet familiaritatem,cui & ſedem illam acceptam ferebat,haud aduerſus hæreticos
(vt par erat)ardore Catholicæ fidei inſurrexit.

Leo autem Imperator,defuncto Anatolio,omnem adhibuit diligentiam , vt vir pius nulla ſu- XXXII.
ſpicione labefactatus,omniq.macula purus,ſanctus,atque doctus illi ſubrogaretur Epiſcopus. Cũ
que in hoc nonnihil eſſet collaboratum,rem ipſam Deo gubernante,ex ſententia accidit, vt virtuti
bus inſignis Gennadius eligeretur Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Epiſcopus ; de cuius electione
hæc Theodorus [a]: Mortuo Anatolio,Gennadius Eccleſiæ presbyter eligitur,ſuffragatore Aca a Theod.Lector
cio orphanorum nutritore.Deſignauit autem Gennadius Marcianum Oeconomum,ad Eccleſiã, Collect.lib.1.
relicta Catharorum ſecta,tranſlatum:qui mox atq. Oeconomus eſſet factus,quæ in vnaquaq. Ec- *Gennadius E-*
C cleſia offerebantur,ab eius loci clericis auferri decreuit, donec * magna Eccleſia cuncta illius ac- *piſc.Conſtanti*
ciperet.]hæc Theodorus de Marciano Oeconomo;eadem verbis iſtis dilucidius apud Nicepho *nop.eligitur.*
rum [b]: Conſtituit(inquit)vt quæ in Eccleſia quacumq. loco muneris offerrentur,ea vt loci cuiuſ * neque
que clerici ferrent:cũ ad id tempus Eccleſia Catholica ſeu vniuerſalis , dona huiuſcemodi omnia b Niceph. li.15.
tuliſſet.] plane ſignificans , vſurpaſſe maiorem Eccleſiam oblationes aliarum minorum ſibi ſub- c.22.
ditarum Eccleſiarum;ſub Gennadio vero factum,vt quiq. clerici ſuarum Eccleſiarum oblationib.
fruerentur,ita cohibente auaritiam primariæ Eccleſiæ miniſtrorum,ſubiectarum ſibi Eccleſiarum
oblationibus inhiantium.

Inualuerat quidem mirum in modum in illa Eccleſia auaritia,ſed & creuerat ſimoniaca labes ; XXXIII.
quam anno ſequenti cum Synodali,tum Imperiali decreto excіſam eſſe , ſuo loco dicturi ſumus ,
vbi agemus de Concilio prouinciali Conſtantinopoli eo tempore congregato præſentibus Apoſto
licæ ſedis legatis. Simulac enim Gennadius thronum illum conſcendit,ad ſananda illata vulnera
tum ab hæreticis,tum a prauis clericis labefactantibus Eccleſiaſticam diſciplinam , adiecit ani-
mum;ſimulque ad impurum illum inuaſorem Eccleſiæ Alexandrinæ pellendum, vna cum legatis
D Apoſtolicæ ſedis a Leone Pontifice miſſis,omne ſtudium curamque prudenter adhibuit. Ad hæc
autem omnia præſtanda,Concilium in ſequentem annum Conſtantinopoli celebrandum indixit,
de quo ſuo loco dicendum.

Hoc eodem anno ſecundo Leonis Imperatoris(vt anno ſuperiori dictum eſt)in locum Iuuena XXXIV.
lis Hieroſolymorum Epiſcopi ſuffectus eſt Anaſtaſius ex presbytero illius Eccleſiæ vaſorum cu- *Anaſtaſius E*
ſtode:ordinatus quidem,ſecundum Apoſtolum,præcedentibus prophetiis. Quænam autem hæ fue *piſc. Hieroſol.*
rint,accipe a Cyrillo in rebus geſtis [c] S.Euthymii Abbatis ab eo conſcriptis,qui ait:Sequenti au *creatus.*
tem anno Iuuenalis quidem Patriarcha,XIIII.* anno eius Patriarchatus,ex hac vita excedit: Ana c Extant apud
ſtaſius vero communi omnium ſuffragio ad ſedem illius promouetur , de quo Euthymii fuerunt Sur. die 20. Ia-
prædictiones,& de eo veræ promiſſiones. Quarum is ſtatim recordatus,Phidum , qui in Lauram nuarij.
cum ipſo acceſſerat,& illas audierat prædictiones,ordinat diaconum , & rurſum ad magnum illũ * XXVIII.
mittit Euthymium vna cum cuſtode Crucis , & prophetiæ ſignificans euentum, & rogans vt ſibi
permitteretur ad eum deſcendere. Is autem hæc dat reſponſa: Ego quidem ſemper deſidero veſtrã
videre perfectionem,& ſic lucrum conſequi ſpirituale : ſed prior quidem veſter aduentus erat ab
E omni turba remotus,& ſeparatus ab omnibus negotijs:nunc autem veſtri magiſtratus magnitu-
do dat vobis alium locum,& ordinem, Deo ita volente. quamobrem longe meam ſuperat imbecil
litatem veſtra ſcilicet præſentia. Rogo ergo te,ne amplius vexeris hoc iter ſuſcipiendo:ſin minus,
ego quidem te venientem prompto & alacri animi ſtudio accipiam ;& deinde neceſſe erit vt non
poſſim alios amplius repellere;nec potero amplius deinceps hic verſari,vt qui ab eorum qui acce
dunt,hic ſim comprimendus multitudine.]hæc ad Anaſtaſium Patriarcham S.Euthymius : cuius
de eo præcedentes prophetias,quas te cupere ſcio,lector,ex eodem auctore hic deſcribamus.

Euthymium(inquit Cyrillus)videre valde deſiderabat Anaſtaſius,cuius fidei credita erat cu XXXV.
ſtodia ſacrorum vaſorum ſanctæ Reſurrectionis eccleſiæ,eratque Corepiſcopus, fuitq. ſimul di- *Prædictiones*
ſcipulus & imitator ſancti Paſſarionis. Cũ ergo teneretur tanto eius videndi deſiderio, Phido Iop *Euthymij de E*
pes Epiſcopo,& Coſmæ,cuius munus erat cuſtodire Crucẽ,illã pulchram communicat cupidita- *piſcopatu A-*
tem. Cumq. eos aſſumpſiſſet,quin etiã quoq. Phidũ Phidi Epiſcopi nepotẽ(erat autem is adhuc ęta *naſtaſii.*
te iuuenis & in chorum lectorum cooptatus,qui etiam Cyriaco hæc tradidit & narrauit) cum eis

proficiſcitur ad magnum Enthymium. Poſtquam autem fuerunt iam prope Lauram, ab alijs qui- A
dem, cum nondum perueniſſet, ignorabatur, Euthymio vero arcano quodam modo aperuit Spiri-
tus. Cum vero ſtatim vocaſſet Lauræ Oeconomum Chryſippũ: Sint (inquit) tibi parata quæ ſunt
ad recipiendos hoſpites neceſſaria: Ecce enim ſimul cũ fratre tuo ad nos venit etiam Patriarcha.
Cum aũt ipſi iam aduenissent, diuiniore quadam contemplatione magnus correptus Euthymius
colloquebatur & diſſerebat cum Anaſtaſio, tamquam cum Patriarcha Hieroſolymorum. Atq. qui
aderant quidem omnes admirabantur.

XXXVI. Chryſippus vero quoq. ipſe obſtupefactus, & ad aurem ſe inclinans Euthymij: Sed non eſt (in
quit) apud nos Patriarcha, o venerande Pater: hic autem eſt ſacrorum vaſorum cuſtos Anaſtaſius.
Epiſc. Hieroſolymorum humilis veſtitus. Vides quisnã ſit eius veſtitus? oſtendens eius veſtes: eæ aũt erant ſplendidæ & ſericæ: quas quidẽ
(inquit) non eſt fas Hieroſolymitanũ Patriarchã induere.] Ad imitationem enim primi eius Ec-
cleſiæ Epiſcopi, qui ſindone tantum ſimplici induebatur, ſancti Iacobi fratris Domini, & in ipſius
Domini in eo loco crucifixi memoriam, factum eſt, vt Hieroſolymitani Epiſcopi haud circumſpe
cte veſtiti incederent, ſed viliori habitu quam illius Eccleſiæ clerici, qui ſericis etiam (vt vides) vte
bantur indumentis. Sed pergit Cyrillus: Cum aliquo autem tempore ſe repreſſiſſet ſenex, & veluti B
ad ſe rediſſet: Sed mihi crede, fili, inquit: hunc vidi candida veſte indutum, & quali decet indui Pa
triarcham; & exiſtimo me non eſſe deceptum. Sed quod Deus præſciuit, id ad finem quoq. dedu-
cet. Sunt enim eius chariſmata minime pœnitenda. Ille ergo hæc quidem dixit, multis audientib.
& conſecutus fuit rerum euentus.] hactenus de his ibi.

XXXVII. Hoc item anno, qui primus Gennadii Conſtantinop. Epiſcopi numeratur, facta eſt tranſlatio
reliquiarum ſanctæ Anaſtaſiæ martyris, impulſu Marciani Oeconomi, Gennadio id ſuadente Leo
ni Imperatori, collocatæq. ſunt in eccleſia ab eodem Marciano nobiliter erecta Conſtantinopoli ſu
per ædiculam Anaſtaſiæ, ita nominatum locum illum, vbi primum hoſpitatus S. Gregorius Naziã
zenus proſtratam fidem erexit, vnde Anaſtaſiæ nomen accepit; id ipſi Gregorio diuino reuelante
Spiritu, fore aliquando, vt ædicula illa in baſilicam ingentem conſurgeret. Hæc quidem facta eſſe
hoc anno, non ſuperiori primo Leonis Imperatoris (vt vult Cedrenus) ideo aſſirmamus, quod ſen
a Theod. Collec. lib. 2. in fin. tentia Theodori [a], Nicephori [b], & aliorum, eam tranſlationem factã liquet ſub Gennadio Pa
b Niceph. li. 14. c. 10. & Cedr. in Compend. triarcha. De ipſius autem templi dedicatione agemus anno ſequenti.

C

IESV CHRISTI ANNVS 459. LEONIS PAP. ANNVS 20. LEONIS 3. MAIORIANI 3. IMPP.

I. CHriſti annus quadringenteſimus quinquageſimusnonus nouis aperitur Conſulibus Ricime
Concilium Cõſtantinopolitanum. re atq. Patricio: cum Conſtantinopoli, præſentibus Apoſtolicæ ſedis legatis, exoptatum diu
a Leone Imp. celebratum eſt Concilium, non quidem œcumenicũ, vt petebat, ad quod omnes con
uocarentur Epiſcopi, ſed ex proximis tantum prouincijs, Gennadio annitente Conſtantinopolita
næ ſedis Epiſcopo fidei Catholicæ & Eccleſiaſticæ diſciplinæ acerrimo vindice atq. cuſtode: qui in
ter alias deformitates cum nactus eſſet Eccleſiam illam ſimoniaca labe deturpatam, ad eam peni
tus euellendam, aliosq. prauos mores extirpandos, Synodum colligi feſtinauit. Interfuit huic Sy-
nodo numerus ſeptuagintatrium Epiſcoporum, præſenteſq. fuere (vt dictum eſt) Apoſtolicæ ſedis
legati a S. Leone miſſi (cum anno ſuperiori Imperator eos expetiiſſet) Domitianus atq. Geminia- D
nus Epiſcopi, quos conſtat Conſtantinopoli vſq. ad ſequentem ſaltem annum commoratos eſſe,
c Leo epiſ. 100. prout litteræ S. Leonis Papæ ad eundem Gennadium datæ declarant [c].

II. Perierunt quidem huius Synodi Acta, vt nonniſi canon vnus aduerſus Simoniacos datus repe
Quæ acta in Synodo. riri poſſit. Actum vero in ea eſſe de abolenda penitus Eutychiana hæreſi, nulla poteſt eſſe dubita-
tio: Etenim ipſe Leo Auguſtus eius rei cauſa expetierat præſentiam S. Leonis Romani Pontificis:
quam cum obtinere minime licuiſſet, vt ſaltem legatos e Latere ipſe mitteret, exorauit: quib. miſ-
ſis, etſi ab eodem S. Leone non valuerit impetrare vt œcumenica Synodus haberetur, egit tamẽ vt
ex finitimis ſaltem prouincijs Concilium cogeretur. Vbi autem conuenere Patres, ex more, primũ
omnium actum eſſe de firmando fidei decreto in Chalcedonenſi Concilio edito, quod frequenti-
bus ictibus hæretici concutere atq. penitus diſijcere conabãtur; recitataſq. ibidẽ fuiſſe omnes epi-
ſtolas illas cum ab Epiſcopis Orientis, tum etiã a ſanctiſſimis anachoretis conſcriptas, in primis
vero Romani Pontificis litteras eo argumento anno ſuperiori datas, omnes puto conſentient abſ
que aliqua controuerſia; cum (vt dictum eſt) ea potiſſimum ex cauſa hæc fuerit Synodus conuoca-
ta. Sed quod ipſa Acta Synodalia, quæ hæc oſtenderent, periere: illud ſaltem vnũ quod Synodi hu- E
ius fragmentum ſupereſt, recitemus, relictum tamquam fortem arietem ad demoliendas ſimonia
d Apud Theod. poſt Nomoc. & tom 1. Biblioth. ſanct. cas molitiones: ſic enim ſe habet quæ tunc ab eadem Synodo ſcripta eſt epiſtola Circularis [d]:

Religioſiſſimo & ſanctiſſimo in ſacris comminiſtro N. Gennadius, & quæ in Chriſti amante
regia ciuitate Conſtantinopoli coacta eſt ſancta Synodus.

III. Cum Dominus & Deus & Saluator noſter Ieſus Chriſtus ſuis diſcipulis Euangelij prædicatio
Quid aduersũ Simoniacos ſtatutum ſit. nem credidiſſet, eoſque per vniuerſum terrarum orbem inter homines ad docendum miſiſſet, aper
te iuſſit, vt quod gratis accepiſſent, eis quoque gratis darent, non aurum vel argẽtum, aut alias om
nino materiales & terrenas facultates pro eis acquirentes: Cæleſtibus enim & ſpiritualibus donis
nulla eſt cum terrenis & temporalibus commutandi ratio. Hoc autem præceptum non ſolũ illis,
ſed etiam nobis per illos dedit, quos in illorum gradum & locum ſubſtituere dignatus eſt: & opor
ter, ſicut illi tunc, nos quoq. nunc accurate & diligenter ſeruare, nec in ijs quæ technas ſophiſticas
e Matth. 10. non admittunt, vti ſophiſtica calliditate, nec aleã periculoſam iacere. Gratis (inquit [e]) accepiſtis,
gratis

A gratis date: Non poſſidentes [a] æs,neq.aurum,neq.argentum in zonis veſtris.Simplex eſt & aperta huius mandati ratio,quæ nihil habet varium,nihil quod non ſit facile & explicatum,nihil quod ſophiſtica expoſitione egeat. A me (inquit) accepiſtis dignitatem ſacerdotij:Si mihi pro ipſo parũ quid vel magnum ſoluiſtis,& hoc a me venditum eſt;vos quoq.ipſum alijs vendite:ſi autem gratis accepiſtis,vos quoq.gratis date.Quid hoc eſt mandato apertius? Quid autem ijs qui parent, vtilius? Væ illis te vera qui Dei donum acquirere,vel illud pro pecunia date,in animum inducunt: In fel enim amaritudinis & vinculum iniquitatis ij (iuxta ſancti Petri ſententiam [b]) a ſua malitia comprehenſi ſunt.

a Marc.6.
b Act.8.

IV. Vnde & ſanctorum & beatorum Patrum ſanctæ & magnæ Synodi œcumenicæ Chalcedone congregatæ huic legi Dominicæ conuenit canon,qui ſic a nobis aperte iiſdem verbis editus eſt:

Canon Concil. Chalced. aduerſus Simoniacos.

Si quis Epiſcopus pecuniis ordinationem fecerit, vel non venalem gratiam ad venditionem deduxerit,& pecunijs ordinauerit Epiſcopum,vel Coepiſcopum,vel presbyterum, vel diaconũ, vel aliquem eorum qui in clero connumerantur,vel pecunijs prouehat Oeconomum,vel Defenſorem,vel Paramonarium,vel omnino aliquem ex clero propter ſuum turpe lucrum:qui hoc aggreſ-
B ſus eſſe conuictus fuerit,de proprio gradu veniat in periculum;& qui ordinatur,nihil ex ordinatione,vel promotione,quæ fit inſtar mercaturæ,iuuetur,ſed ſit alienus a dignitate,vel curatione,quã pecunijs aſſecurus eſt.Si quis autem his turpibus ac neſariis lucris ſequeſter, interceſſorve apparuerit:is quoq.ſi ſit clericus,a primo gradu excidat;ſi autem laicus,vel monachus, anathematizetur.]Quæ ſequuntur,tamquam Theodori verba ſint,diuerſo charactere habentur exarata:ſed eorumdem Patrum Conſtantinopoli hoc anno congregatorum epiſtolæ Encyclicæ conuenire,neminem puto inficias iturum;quæ ſic ſe habent:

V. Pulcherrima & valde pia ſunt huius canonis ſanctorum Patrum præcepta,quæ omnem inuaſionem ſatanicam,diabolicumq.conatum,qui in donum ſpirituale intẽditur, repellit & reſcindit. Nullo enim modo vult ordinationis promotionem pecunijs aut fieri,aut ſuſcipi,nec ab eo qui illam exercet,nec ab eo qui ordinationis promotionem accepit: ſed nec ante tempus ordinationis, nec poſt dari pecunias concedit:omnium enim in hac quoq. re eſſe ſordes,munerumq.corruptionem pronunciat.

Eiuſdem epiſtolæ verba.

VI. Quoniam tamen iis ita aperte prohibitis,quidam ſunt in Galatarum Eccleſia deprehenſi pro-
C pter turpe lucrum & auaritiam hæc ſalutaria & humana præcepta negligere & tranſgredi:eo quoque ipſa nobis renouare viſum eſt cum hac ſancta Synodo,quæ in hac regione, Noua Roma, nunc agit:vt ſine omni penitus inuentione,& omni prætextu,callidoq.commento impiam hanc & odioſam,quæ neſcio quomodo in ſanctiſſimas Eccleſias ſubiit,conſuetudinem omnino exſcindamus; vt cum pura & abſq.vlla cauponatione eorum qui ordinantur,renunciatio ab Antiſtitibus facta fuerit,gratia Spiritus ſancti ſuperne veniat.Quibus neſcio an per pecuniam promotionem facientibus,& manu non pure operante,ad eum qui promouetur accedit,ſecundum vocem Euangelij, & non potius retrahitur gratia ſancti Spiritus.

Galatæ Simoniaci.

VII. Scias ergo,o vir religioſiſſime & omni ex parte ſanctiſſime,quod quicumq.huius cõuictus fuerit Epiſcopus,vel Coepiſcopus,vel Viator,vel presbyter,vel diaconus,vel quiuis alius ex canone, vel ex laicis,communi Antiſtitum decreto,communiq.ſententia cõdemnatus eſt,ſicut de hoc quoque ſanctorum Patrum præcedens canon loquitur.Oportet enim gratiam ſemper eſſe gratiam,& argentum apud eam nequaquam intercedere.Sit ergo & ab omni ſacerdotali dignitate & miniſterio alienus,& anathematis loco ſubiectus,qui & ſe per pecunias acquirere exiſtimat, & qui eã pe-
D cunijs habere pollicetur,ſiue ſit clericus,ſiue laicus,ſiue hoc facere conuincatur,ſiue non:quia fieri nõ poteſt,vt conueniant quæ conuenire nequeunt,nec vt Mammona Deo conſentiat; vel vt qui ei ſeruiunt,Deo ſeruiant.Domini [c] eſt ſententia,cui contradici non poteſt:Non poteſtis Deo ſeruire & Mammonæ.

c Matth.6.

VIII. Nos in his pro viribus conſulentes,& eis cedentes *,cum eo qui hæc dixit, aduerſus eos qui in iis peccant,ſententiam protulimus.Tua ſanctitas curam gerat,omni adhibita diligentia,vt hæc per tranſcripta exemplaria innoteſcant & ſanctiſſimis Epiſcopis qui tibi ſubſunt, & πιστεύουσι & alijs omnibus:vt in vno ſpiritu & vna anima omnes ſimul conſtipati Chriſtiani aduerſus communem inimicum,Dei auxilio,poſſimus auaritiæ radicem,quæ ab illo in nobis inſita eſt,cum omnibus eorum malorum germinibus exſcindere. Omnem quæ tecum eſt in Chriſto fraternitatem ſalutamus.Fortis exiſtens in Chriſto,ora pro nobis,ſanctiſſime frater.]poſt epiſtolam hæc ibidem ſequuntur:Huic epiſtolæ cum ipſo Gennadio ſubſcripſerunt etiam ſeptuagintatres.]ſed ponuntur ibi Metropolitanorum Antiſtitum tantummodo nomina,videlicet:

* credentes

Joannes Epiſcopus metropolis Heracleæ
E Anaſtaſius Epiſcopus metropolis Ancyræ
Eunomius Epiſcopus metropolis Nicomediæ
Petrus Epiſcopus metropolis Nicææ.] reliquorum autem nomina deſunt:at tantummodo hæc ſunt quæ ex nobiliſſima Synodo remanſerunt. Ceterum exciſis licet Simoniæ malæ arboris ramis,ex occultis radicibus iterum infelices propagines pullularunt:adeo vt opus fuerit, non poſt multos annos,vt quos Eccleſiaſtica cenſura non terruit,Imperator in officio contineret:ſed de his ſuo loco dicturi ſumus.

IX. Qui autem ſolertiſſimus fuit vna cum Catholica fide etiam Eccleſiaſticam diſciplinam ſartam tectam relinquere,ipſe Gennadius Conſtantinopolitanus Epiſcopus,haud impune ſiuit Eccleſiaſticos conculcari canones;in quorum cuſtodiam non Epiſcopos tantum & Imperatorem, ſed Sanctos ipſos cum Deo in cælo degentes coadiutores,& delinquentium vltores adhibuit. Pauendũ plane de his extat exemplum a Theodoro [d] Lectore primum ac ſubinde a Nicephoro [e] recitatũ de clerico eccleſiæ ſancti Eleutherii martyris,quem cum Gennadius ſæpe admonuiſſet, vt prauorum

d Theod.Colle. lib.1.
e Niceph.lib.15. c.23.

rum morum vſum relinqueret,& miniſterio cui mancipatus fuerat,& ordini quo inſignitus erat, A vitam conſentaneam inſtitueret:cum vero in admonendo & corrigendo eum operam (vt dicitur) & impenſam perderet;martyrem eius vel emendatorem,vel vltorem interpellauit. Res geſta deſcribitur non ſolum a Theodoro Lectore,atque Nicephoro,ſed & a Cedreno & alijs,at copioſius a Sophronio,iſtis verbis primo,vnde acceperit,fideliter narrante [a]:

a Prat.Spirit.ca. 145.

X. Acceſſimus ad cœnobium,quod dicitur Salama,nono ab Alexandria milliario diſtans:inuenimusq. illic duos presbyteros ſenes,qui dixerunt nobis Conſtantinopolitanę Eccleſię ſe eſſe presbyteros. Narrabantq. nobis de beato Gennadio Conſtantinopolitano Patriarcha, quod fuerit mitiſſimus,& mundus corpore,multumq. continens. Dicebant & hoc nobis de ipſo: Quod cum moleſtaretur a pluribus de quodam clerico nimis delinquente,Chariſio nomine:accerſiuit eũ Patriarcha,ipſum emendare conatus eſt. Cum vero nihil increpãdo proficeret,permiſit eum cum paterna & Eccleſiaſtica cenſura flagellari. Poſtquam vero didicit in nullo meliorem fieri neque per verba,neque per flagella (vacabat enim homicidijs & magicis præſtigijs) miſſo quodam Apocriſiatio ſuo iuſſit vt diceret ſancto martyri Eleutherio (erat enim lector in ipſius Oratorio Chariſius) Miles tuus,ſanctæ Dei Eleutheri,multum peccator eſt:aut emenda illum,aut excide. Venit B igitur Apocriſiarius in Oratorium;& ſtans ante altare,& intendes ad ſepulchrum martyris,extendensq. manum ſuam,ait martyri:Patriarcha Gennadius ſignificat vobis, ſancte Chriſti martyr Eleutheri,per me peccatorem,quia miles tuus multum peccat:Aut emenda illum,aut præcide eũ. In craſtinum vero mortuus inuentus eſt ſcelerum opifex Chariſius.]hactenus ibi.

Quid Gennadius in Chariſium.

XI. Quod rurſum pertinet ad Gẽnadij ſtudium de reſtituenda Eccleſiaſtica diſciplina,addit poſt hæc Nicephorus [b], numquam eum voluiſſe ordinare aliquem ſacerdotem,qui Pſalterium Dauid non ſemper haberet in ore:vt plane exegerit in clero monaſticam obſeruantiam.

b Niceph.lib.15. c.23.

Hoc item anno,vbi primum Epiſcoporum Synodus Conſtantinopoli habita ad finem perducta eſt,ab eiſdem Epiſcopis celeberrima facta eſt dedicatio nobilis eccleſiæ a Marciano erectæ,nomine Anaſtaſiæ,egregij Magni illius Gregorij Nazianzeni monumenti. Moris namque fuit celebrare Encænia tempore Synodorum,cum videlicet plurimi Epiſcopi conueniſſent in vnum,prout innumera ſuperius diuerſis locis exempla recitata declarant. Quæ vero acciderint in eiuſmodi dedicatione baſilicæ,ipſius Marciani Acta demonſtrant, quæ ſic ſe habent [c], poſt enarratam eiuſdem templi amplitudinem,& ſacrorum vaſorum eidem collatorum præſtantiam; C

Encænia Anaſtaſiæ.

c Extant apud Sur tom.1.die 10. Ianuarij.

XII. Omnibus autem conuenientibus,noui quidem templi (vt par eſt) Encænia celebrantur & dies quoque,qua ipſa martyr certamen conſummauit,ipſo,inquam,Decembre. Vocabant autem ad Encænia & fideles Imperatores,& ſacrum Senatũ,& omnem (vt ſemel dicam) ciuitatem. Oportebat autem,quod latebat,Marcianum eo die videri,qualis eſſet moribus,qualis virtute, & quantũ ſe vltra mandata extendebat. Nam cum tota concurreret ciuitas,& egentes vna cũ ea quodam pacto attraherentur:pauper quidam accedens ad hunc virum egregium (ij enim exquirunt & diſcũt benignas & clemẽtes animas,non ſecus atque hi qui laborant,medicos) accedens ergo, reſpexit ad eius dexteram,& petijt vt acciperet aliquod medicamentum famis. Ille autem (tunc enim nihil geſtabat in ſinu,ſed re vera habebat intra animæ ſinũ benignitatem multam & clementiam) cũ remotus fuiſſet ab omnibus,& locum aſpexiſſet valde latentem:nullo autem alio niſi vnica tegeretur tunica,quod quidem fuit ei tota vita familiare,vt duabus non vteretur tunicis:cum ſic ſe haberet vir diuinus,etſi facile erat,excuſando egeſtatem,repellere ſupplicationem:nam quod nihil portabat,teſtes habebat omnia intuentes oculos:Ille,perinde ac ſi non daret,fieri non poſſet vt nõ Deo afferret moleſtiam, cũ ſe ea ipſa,quæ ſola intus erat,veſte exuiſſet,dat egẽti prompto & alacri animo:& de cetero habebat ſolam veſtem ſacerdotalem & penulam,quæ corpus contegebat; D quam etiam vndiquaque contrahens,cupiebat,quantum fieri poterat,latere, & id quod factum fuerat,omnium celare oculos.

Marciani Oeconomi charitas.

XIII. Poſtquam autem fuerunt intra ædem ſacram (ei autem diuinum celebrare ſacrificium iuſſit primus ſacerdotum) ille quidem penulam ſimiliter contrahebat & complicabat,cupiens (vt diximus) etiam latere. Qui autem aderant,& vna cum eis Pontifex,cum oculos in eum defixiſſent,vidẽt quoddam nouum & arcanum miraculum,& propemodum ijs ſolum credibile qui aſpexerũt. Vident eum intus indutum eximia quadam veſte regia , & auro nitenti intertexta; quæ tunc etiã magis apparebat in manibus,quando eos,qui accedebant,diuino corpore impertiebat. Hæc vidẽtes alij quidem apud ſe mirabantur,alij autem alijs quoque enunciabant,nonnulli quidem vt admirantes,nonnulli vero (vt eſt veriſimile) etiam inuidentes. Qui etiam apud ipſum Põtificem Gẽnadium accedentes,tamquam exiſtimantes eum neſcire,quæ eum ſcire maxime volebant, ei renunciabant:deinde etiam ei conabantur detrahere,& mouebant calumnias aduerſus bonã illam animam. Et ille ſe ipſum quoque dicebat vidiſſe,modũ autẽ ignorare,& ſe de eo re vera dubitare. E

De Marciano miraculum.

XIV. Poſtquam autem a Marciano fuit impoſitus finis ſacrificio,eum acceſſit Patriarcha,& eum, ſecundum conueniens,de veſte reprehendit,dicens,eum magis Imperatoribus conuenire, quam ſacerdotibus. Ille autem magis animi dubius,quam is qui dubitabat,procidit ad pedes illius,& in eos multas effundẽs lacrymas,negabat omnino id quod dictum fuerat,& dicebat deceptos fuiſſe eius oculos:Tale quid enim vel ſolum cogitaſſe,aperta eſt inſania. Ad hæc Patriarcha (ſtultum enim exiſtimabat,& a ratione aperte alienum proprijs non credere oculis) manu propria ſtatim tangens,relaxat ipſe penulam cum veſte ſacerdotali;& de cetero miraculum videbatur & dicebatur:Nam illa quidem aurea quæ ante videbatur tunica,nuſquam erat:nudus autem ſanctus videbatur,ſicut erat,exceptis his indumentis ſacerdotalibus;nudus,inquam, qui vere aureis virtutis tunicis,quæ ſub aſpectum non cadunt,tegebatur. Hoc Pontificem quidẽ adducit in admirationẽ; in admirationem etiam adducit Imperatores,cum iam fama ad eos perueniſſet, *Leonem nimirum & Irenem Auguſtam*:clarũ aũt erigit tropheũ ſimul & aduerſus malignã & ſceleratã Eutychetis* inſaniam

Detegitur miraculum.

* Arii.

A inſaniam, quæ (proh dolor!) vſq. ad id tempus defendebatur ab aliquibus.] hæc ex Actis Marciani Oeconomi viri ſanctiſſimi: reliqua autem de ipſo ſuo loco dicemus opportunius. Tali namque meruerunt nobilitari miraculo Encænia illius Anaſtaſiæ, Gregorij olim Nazianzeni ſedis, ab ipſo plurimis laudibus celebratæ.

XV. *Monaſterium Studitarũ erectum.*

Aucta eſt etiam eodem Gennadij Epiſcopi tempore Cõſtantinopolitana Eccleſia nobiliſſimo cœnobio monachorum Acœmetarum, hoc eſt, Inſomniũ; in quo plurima multitudo habitans monachorum iuges die noctuq. peruigiles Deo laudes offerret, tripertito tempore, & monachis ſibi inuicem ſuccedentibus. Vocati ſunt iidem, Studitæ, a Studio viro clariſſimo, qui eiuſmodi monaſterium crexit; de quo iſta Nicephorus [a]: Eiuſdem Gennadii Epiſcopatus tempore, Studius vir præclarus Roma Conſtantinopolim peruenit, & ſancto Præcurſori tẽplum erexit, in quod monachos ex domicilio eorum, qui ἀκοίμητοι, hoc eſt, Inſomnes dicuntur, induxit. Horum domiciliũ Marcellus diuiniſſimus conſtruxerat, in quo perpetuis carminibus numquam non hymni Deo canebantur, ſodalitate monachorum eam ob rẽm in tres cœtus diuiſa. In ea quoque mandra Ioannes Calybites monachum egit.] hæc Nicephorus.

a Niceph. li. 15. c. 23.

B XVI. Quod vero ad Studium monaſterij conditorem pertinet: non ſolum ſuo ipſius clarus fuit munere Conſulatus, ſed maiorum ſuorum quoq. magiſtratibus inſignis. Temporibus namq. Maioris Theodoſij claruit Studius Præfectus Prætorio, ad quem extat luculenta S. Ambroſij epiſtola [b] ad eius conſultationem reſpondentis, qua ipſius ſumma religio innoteſcit. Porro hunc de quo eſt ſermo, ante quinquennium cum Aetio Conſulatum geſſiſſe, Faſti produnt Conſulares: ea enim nobiliſſima omnium dignitate inſignire voluit Studium nouum Cõſtantinopolis colonum Marcianus Imperator anno Domini quadringenteſimo quinquageſimoquarto: in Oriẽte quidem ipſum creatum fuiſſe Conſulem, ex eo liquet, quod Aetium collegam conſtet eſſe creatum in Occidente. Diuino plane conſilio accidit, vt religioſiſſimus Senator cum bonis ſuis Roma migrarit Cõſtantinopolim, ita præreptus a ventura per Vuandalos inferenda Vrbis captiuitate. Hunc quidem qui Cõſulatum geſſit, eumdem eſſe cum Studio qui condidit monaſterium, Suidas aſſirmat, cum de alio ab eo erecto ædificio hæc ait [c]: Idem Studius Princeps ædem Archiſtrategi Nacoliæ condidit, in qua extant verſus heroici:

b Ambroſ. epiſt. 58.

c Suid in hiſtor.

Studius illuſtrem ædem condidit, celeriterq. ſuorum
C *Laborum præmium reperit, Conſulares faſces adeptus.*]

Ante quidem excidium Vrbis per Gothos illatum Studiorum familiam tranſlatam Conſtantinopolim, inde potes intelligere, quod reperitur [d] Studius Præfectus vrbis Conſtantinopolis ſub Cõſulatu Honorij ſexto & Ariſteneti, anno Domini quadringẽteſimo quarto. At de Studio hactenus: de Studitis vero monachis ſuo loco pluribus dicendum. Ad ſextum autem Imperatoris annum illud abſolutum eſſe cœnobium, Cedrenus habet.

d l. 15. C. de Epiſc. & cler.

XVII. *Alexander auctor Acametarum.*

Ceterum quod ſpectat ad Acœmetarum monachorum inſtitutum, non fuit eius Marcellus auctor, ſed propagator: verum Alexander Abbas, eiuſdemq. Marcelli inſtitutor religioſum illum cultum inuenit, prout eiuſdem Marcelli Acta [e] teſtantur. ſucceſſit vero Alexandro in præfectura monaſterij Ioannes Marcelli collega, cum ne crearetur Abbas, Marcellus ipſe inde receſſiſſet, ſed poſt Ioannem præeſſe cœnobio cõpulſus. Porro ſub ipſo Marcello plura ædificante monaſteria, laudabile inſtitutum illud ſemper Deum laudantiũ longe lateq. diffuſum eſſe, eius Vitæ Acta teſtantur.

e Extant apud Sur. die 29. Decemb.

Hoc eodem anno Acacius Epiſcopus Antiochenus, cum ſediſſet annum dumtaxat, ex hac vita deceſſit: in cuius locum ſubrogatus eſt Martyrius, de cuius ſedis annis in eius obitu dicturi ſumus.

XVIII. *Martyrius Epiſc. Antioch.*

D Quod autem ad huius anni res geſtas in Occidente pertinet, obrutæ pene noſcuntur eſſe ſilẽtio, niſi tantum quod ſub anni huius Conſulibus data habetur ſancti Leonis decretalis epiſtola [f] ad Epiſcopos Campaniæ, Samnii, atq. Picœni, de ſeruanda antiqua traditione Eccleſiæ, vt nonniſi Paſchæ & Pentecoſtes tempore, citra neceſſitatem, ſanctum baptiſma miniſtraretur, præmiſſis catechiſmis & exorciſmis, ieiunijs atq. alijs, quæ ſacrum baptiſma præcedere ſolerent. Sed & illi etiã occurrere ſtuduit corruptelæ, cum prætextu magis fructuoſæ pœnitentiæ, confeſſionem peccatorũ quæ ſolita erat eſſe ſecreta, quidam in publicam conuertebant: quem prauum vſum ſanctus Leo remouit, iubens omnino fieri eam ex more ſecretam. Eſt autem huiuſmodi ipſius de confeſſione publica tollenda decretum:

f Leo epiſt. 80

XIX. *Seretã & non publicam confeſſionem eſſe debere.*

Illam etiam contra Apoſtolicam regulam præſumptionem, quam nuper agnoui a quibuſdam illicita vſurpatione cõmitti, modis omnibus conſtituimus ſubmoueri (de pœnitentia videlicet, quę ita a Fidelibus poſtulatur) Ne de ſingulorum peccatorum genere libellis ſcripta profeſſio publice recitetur, cum reatus conſcientiarum ſufficiat ſolis ſacerdotibus indicare confeſſione ſecreta. Quamuis enim plenitudo fidei videatur eſſe laudabilis, quæ propter Dei timorem apud homines E erubeſcere non veretur: tamen quia non omnium huiuſmodi ſunt peccata, vt ea, qui pœnitentiam poſcunt, non timeant publicare; remoueatur tam improbabilis conſuetudo, ne multi a pœnitentiæ remedijs arceantur, dum aut erubeſcunt, aut metuunt inimicis ſuis ſua facta reſerare, quibus poſſunt legum conſtitutione percelli. Sufficit enim illa confeſſio, quæ primum Deo offertur, tum etiã ſacerdoti, qui pro delictis pœnitentium precator attendit. Tunc enim demum plures ad pœnitentiam poterunt prouocari, ſi populi auribus, non publicetur conſcientia confitentis.] hæc ipſe: qui dum ait, contra Apoſtolicam regulam iſta præſumi, plane inſinuat ex Apoſtolica traditione probatam haberi in Eccleſia ſecretam peccatorum confeſſionem. At de his ſuperius actum eſt plurib. Iam tranſeamus ad anni ſequentis res geſtas.

I. a Gennad. de ſcrip. Eccl. c. 85.

SExageſimus ſupra quadringenteſimum voluitur annus Domini, notatus Magni & Apollonij Conſulatu. Eſt mentio Magni Conſulis apud Gennadium, vbi agit de Fauſto, atq. ait [a]: Scripſit poſtea ad Felicem Præfectum Prætorij & Patriciæ dignitatis virum, filium Magni Conſulis iã religioſum, epiſtolam ad timorem Domini hortatoriam.] hæc ipſe: at de Felice inferius.

II. *Leo Imp. expellit Timotheum Alex.* b Liberat. Breuiar. c. 15.

Huius anni exordio Leo Auguſtus impulſus Synodicis decretis Concilij ad finem anni ſuperioris Conſtantinopoli (vt vidimus) celebrati, iam peractis Encænijs, iuſſit inuaſorem Alexandrinæ Eccleſiæ Timotheum inde eijci, dato ad hoc certo reſcripto ad Ducem Auguſtalem, qui curaret exacte negotium. Sed quæ de his habet Liberatus Diaconus, hic reddamus; ait enim [b]: Scripſit Imperator Leo Duci Alexandriæ Stylæ, vt pelleret quidem ab Epiſcopatu omnibus modis Timotheum, inthronizaret autem alium decreto populi, qui Synodum vindicaret. Iuſſione ſuſcepta Dux Styla, fecit quæ fuerant imperata. In exilio relegatur Timotheus Aelurus Cherſonæ arcta cuſtodia, & cum eo Petrus hæreticus; & pro Proterio Timotheus cognomento Solofaciolus, ſiue Albus, Epiſcopus conſtituitur.] hæc Liberatus. Quæ quidem primum omnium (quod ad tempus ſpectat) hoc anno & non ante facta eſſe (vt habet Cedrenus [c] anno ſuperiori) vt affirmemus, monent litteræ ſancti Leonis Romani Pontificis ad Leonem Imperatorem hoc anno datæ decimoquinto Kalendas Iulias, quibus vt de recenti facto gratias agit de expulſo inuaſore Timotheo, cum necdũ creatus eius ſucceſſor eſſet Solofaciolus: vt plane appareat hoc eodem anno eiectum fuiſſe Timotheum, & non ante. B

c Cedren. in Cõpend. an. tertio Leonis.

III. *De Timotheo inuaſore ſedis Alex. ſimulate agente.*

Sed in eo corrigendus eſt Liberatus, dum ait, eum ſtatim relegatum eſſe Cherſonam, vel quod ſcribit Cedrenus, miſſum in Paphlagoniam primum, deinde vero relegatum in Cherſoneſſum, vel (vt alij habent) in Oaſim. Nam conſtat eiuſdem ſancti Leonis Romani Pontificis litteris dicta die hoc anno ad Gennadium datis, eumdem Timotheum permiſſum fuiſſe venire Conſtantinopolim ſub ſpecie quadam abdicandæ hæreſis, & recipiendi Chalcedonenſis Concilij: iſta enim ſpecioſa larua ſeſe impius per ſuos, quos penes Imperatorem Conſtantinopoli habebat, intrudere in eã vrbem conatus eſt, re vera tamen, vt edita profeſſione Catholica, reſtitueretur in Alexandrinam Eccleſiam. De his autem cum tam Gennadius Conſtantinopolitanus Epiſcopus, quam etiam ibi adhuc agentes Apoſtolicæ ſedis legati Domitianus & Geminianus Epiſcopi reddidiſſent certiorem ſanctum Leonem, ipſe mox ad eumdem Gennadium iſta reſcripſit [d]: C

d Leo epi. 100.

IV. *S. Leo admonet de Timotheo Gẽnadiũ.*

Dilectionis tuæ litteris & fratrum Coepiſcoporumq. noſtrorum Domitiani & Geminiani ſermone agnoui, Timotheum, poſtquam Eccleſia Alexandrinæ ciuitatis expulſus eſt, Conſtantinopolim (nonnullis hoc fidei aduerſarijs agentibus) venire permiſſum: vt (quantum datur intelligi) qa vniuerſorum Domini ſacerdotum ſententijs coarctatus, inuitus ſaltem ad Catholicum ſe dogma conuertat; vt (tamquam propter hanc tantummodo culpam videatur eiectus) hæreticæ peruerſitatis errore damnato, doctrinæ Apoſtolicæ, vt ad Alexandrinam redeat Eccleſiam, acquieſcat: cum illi, etiam ſi Catholicus probaretur, hoc vehementer obſiſtat, quod viuente Epiſcopo, tantæ ſedis inuaſor, & auctor apparuit inauditæ crudelitatis admiſſæ.

V. *De pellendo Timotheo & creando nouo Epiſc. Alex. Leo agit.*

Et ideo dilectio tua, ſolicitudine qua claret, eniti & elaborare debebit, ne cum tam nefario homine ſermo aliquis priuatim vel publice miſceatur: ne ve ſub ſpecie correctionis eius, quorumdam conuentui præbeatur occaſio: ne ve redeundi integram capiat libertatem, de quo iam edictis ſuis Princeps Chriſtianiſſimus iudicauit. Omni igitur labore & circumſpectione peruigili vnitati Eccleſiaſticæ profuturus, enitere, frater cariſſime, vt ſpes ſuffragatoribus ipſius adimatur, & Alexandrinis ex clero ſuo Catholicus Epiſcopus ſecundum morem veterem per Orthodoxos Epiſcopos conſecretur. Quia parricida ille non aliter a ſuis defenſoribus deſeretur, niſi Alexandrina Eccleſia, quæ Patrum honori & ſuæ reſtituenda eſt libertati, rectorem ſanandis omnibus, quæ male geſta ſunt, probatiſſimum fuerit conſecuta. Datum decimoquinto Kalendas Iulias, Magno & Apollonio Conſulibus, per Philoxenum Agentem in rebus.] hæc ſanctus Leo: ex quibus in primis erroris redarguas, qui dixerũt Timotheum relegatum fuiſſe, arctaque cuſtodia, ne effugeret, cuſtoditum. Eadem quoque die, de ſubrogando in locum Timothei alium Epiſcopum, ita ſcripſit ad Leonem Imperatorem [e]: D

e Leo epiſt. 99.

VI. *Leo Papa ad Leonem Imp.*

Si glorioſum pietatis veſtræ in fidei defenſione propoſitum tanta proſequi laude cupiamus, quanta rerum ipſarum magnitudo depoſcit; inueniremur impares in actione gratiarum, ſi noſtri tantum oris anguſtijs vniuerſalis Eccleſiæ gaudia celebremus. Sed dignius illius remuneratio veſtris actibus meritiſq. ſeruabitur, in cuius cauſa & ſpeciali excellitis animo, & optato triumphatis euentu gloriæ. Sciat igitur clementia veſtra, omnes Eccleſias Dei cum laude exultare pariter & lætari, quod ab Alexandrinæ Eccleſiæ iugo improbus parricida depulſus eſt; & populus Dei, cui prædo nefarius incubabat, in antiquam fidei libertatem redactus, poteſt iam in ſalutis viam fidelium ſacerdotum prædicatione reuocari, cum videat omne ſeminarium venenorum cum ipſo auctore proiectum. Nunc ergo quia hoc conſtanti propoſito & magna mente peregiſtis; conſummato operi fidei illud adiungite, vt de Catholico illius ciuitatis Præſule, quod Deo placeat, decernatis, q nulla damnatæ toties impietatis ſit infectus aſpergine: ne fortaſſe tectum vulnus ſub ſpecie obductæ cicatricis increſcat; & plebs Chriſtiana, quæ, vobis agentibus, aperte ab hæreticorum peruerſitate liberata eſt, letalibus iterum obnoxia ſit venenis. E

VII. Vides autem, venerabilis Imperator, & euidenter agnoſcis, quod in perſona de cuius abſciſſione agitur, non ſola eſt fidei integritas intuenda: quæ etiam ſi vllis correctionibus profeſſionibuſ

que

Excludendus Timotheus ſpe recuperandæ ſedis.

A que purgari & in integrum valeret qualibet conditione teſtitui, nequaquam tamen quæ ſceleſte cruenteq. commiſſa ſunt, poſſunt probabilium verborum proteſtationibus aboleri; quia in Pontifice de hoc (maxime tamen tantæ Eccleſiæ ſacerdote) non ſufficit ſonus linguæ & ſermo labiorũ: & nihil prodeſt, ſi Deus voce prædicatur, & mens impietate conuincitur. De talibus enim per Apoſtolum ſanctus Spiritus loquitur [a]; Habentes ſpeciem pietatis, virtutem autem eius abnegantes. Et iterum alibi [b]; Deum profitentur ſe ſcire, factis autem negant. Vnde cum in omni Eccleſiæ membro & integræ fidei veritas & bonorum operum plenitudo quæratur; quanto magis in ſũmo Pontifice debent vtraque præcellere, quia alterum ſine altero non poteſt cum Chriſti corpore compaginari? Nec neceſſe eſt nunc omnia, quæ Timotheum execrabilem faciunt, enarrare; cum copioſe atque manifeſte in totius mundi notitiam, quæ per ipſum ac propter ipſum ſunt geſta, proceſſerint; & ſi quid ab incompoſito vulgo contra iuſtitiam perpetratum eſt, in huius omnia verticem confluant, cuius deſiderijs manus furentium ſeruierunt. Vnde ſi etiam in profeſſione fidei nihil hic negligat, nihil fallat; aptiſſimum gloriæ veſtræ eſt, ab hoc appetitu illum prorſus excludere: quia in tantæ vrbis Antiſtite vniuerſa Eccleſiæ membra decet ſancta exultatione gaudere; vt vera B pax Domini non ſolum prædicatione fidei, ſed etiam morum clarificetur exemplo. Datum decimoquinto Kalendarum Iuliarum, Magno, & Apollonio Coſſ. Per Philoxenum Agentem in rebus.]

a 2. Tim. 3.
b Tit. 1.

VIII. *Timotheus Aelurus relegatur.*

Hæc cum accepiſſet Imperator, obſequens Romano Pontifici, & Timotheum relegari præcepit, & ſucceſſorem Proterij a clero Alexandrino eligi, & ab Aegyptijs Epiſcopis more priſtino ordinari. Ad hoc quidem tempus, quæ de relegatione Timothei & electione ſucceſſoris Epiſcopi Alexandrini à Liberato Diacono vel alijs dicta ſunt, referri debent. Porro de ſucceſſore Proterij, item Timotheo nominato, hæc idem auctor habet [c]: Hic quidem Timotheus Catholicorum Epiſcopus vixit ſine ſeditione. Quieuit enim Alexandrina Eccleſia toto tempore Leonis & Zenonis donec Baſiliſcus arripuit tyrannidem, &c.] Quæ autem poſt hæc renouatæ ſunt turbæ, ſuo loco dicemus.

c Liberat. Diac. in Breui. c. 15.

Timotheus Epiſc. Alexan.

IX. *De Legatione miſſa Alexandria Romam.*

Ordinatus itaque Orthodoxus Epiſcopus Eccleſiæ Alexandrinæ Timotheus, ſtatim, more maiorum, de ſua ordinatione vna cum Catholicæ fidei profeſſione litteras dedit ad ſanctum Leonem Romanum Pontificem, miſſis ad hoc legatis Daniele presbytero atque Timotheo diacono: C præſtiterunt id ipſum eiuſdẽ Alexãdrinæ Eccleſiæ clerus, necnon Aegypti Epiſcopi Orthodoxi, qui Timothei ordinationi interfuerunt: ad quos ſingulos perbreues extant redditæ ab eodem Leone epiſtolæ, atque in primis ad Timotheum recens creatum Epiſcopum ita conſcriptæ [d]:

d Leo epiſt. 102.

X. *Epiſtola S. Leonis ad Timotheum Epiſcopum Alexãd.*

Euidenter apparet, ſub Apoſtolicæ ſplendore ſententiæ [e], quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum: & diuinæ diſpenſatione pietatis, vbi excipiuntur aduerſa, ibi donantur & proſpera: quod Alexãdrinæ Eccleſiæ experimenta demonſtrant, in qua multos ſibi patientię theſauros humilitas modeſtia & tolerãtia congregauit: qa [f] iuxta eſt Dominus ijs qui tribulato ſunt corde, & humiles ſpiritu ſaluabit: glorificata in omnibus incliti Principis fide, per quem dextera Domini fecit virtutẽ, ne in thronum beatorum Patrum Antichriſti diutius ſederet oprobrium, cuius impietas nemini magis quam ſibi nocuit: quia etſi aliquos ad ſocietatem facinoris impulit, ſe tantum denique inexpiabiliter cruentauit. Vnde de eo, quod inſtinctu fidei in fraternitatem tuã, cleri, & plebis, atque omnium Fidelium egit electio, vniuerſam mecum Eccleſiam Domini gaudere reſcribo; vtq. hoc benignitas diuinæ pietatis multiplicata gratia confirmet, exopto: ita ipſi per omnia tua deuotione famulante, vt etiam eos qui veritati aliquatenus reſtiterunt, reconciliandos D Deo per Eccleſiæ preces inſtanter acquiras, & ſacramento Catholicæ fidei, cuius ſoliditas nullam diuiſionem recipit, ſolicitus rector adiungas, illum imitatus verum piumq. paſtorem, qui animã ſuam [g] poſuit pro ouibus ſuis, & errantem [h] vnam quem non flagellis coercuit, ſed ad ouile proprium ſuis humeris reportauit.

e Rom. 8.
f Pſal. 33.
g Ioan. 10.
h Luc. 15.

XI. *De reducendis lapſis.*

Agat ergo dilectio tua, frater chariſſime, ne vel Neſtoriani dogmatis, vel Eutychiani erroris vllum in Dei populo poſſit veſtigium reperiri. Quia [i] nemo poteſt fundamentum ponere, præter id quod poſitum eſt, quod eſt Chriſtus Ieſus: qui vniuerſum mundum non reconciliaret Deo patri, niſi per fidei regenerationem omnes in noſtræ carnis veritate ſuſciperet. Cum ergo ſcribendi opportunitates, quibus fraternitas tua vtatur, extiterint: ſicut neceſſarie & ex more feciſti, vt per filios noſtros Danielem presbyterum & Timotheum diaconum ordinationis tuæ ad nos ſcripta dirigeres, ita omni tempore in hoc officio perſeueres, vt de prouectibus pacis ſæpe (quantum fieri poteſt) ſolicitudini noſtræ mittantur indicia; vt per alterna colloquia ſentiamus, quia charitas Dei diffuſa eſt in cordibus noſtris per Spiritum ſanctum, qui datus eſt nobis. Datum decimoquinto Kalendas Septembris, Magno & Apollonio Coſſ.] hæc ad Timotheum ſanctus Leo.

i 1. Cor. 3.

XII.

E Ad Epiſcopos etiam eius ordinatores eadem die idem Pontifex Leo ſcripſit epiſtolam. Portauerant hi pondus diei & æſtus, & perſecutionis tempore aduerſus Timotheum ſedis illius inuaſorem infracti ſteterant & inconcuſſi. Horum igitur cum S. Leo litteras de Catholico ordinato Antiſtite accepiſſet, eiſdem adgratulans, iſtas reddidit [k]:

k Leo epi. 103.
* Ioanni

Leo Epiſcopus Theophilo, Ioanni, Athanaſio, Abrahæ, Danieli, Ioanni [*], Paphnutio, Murſæo, Panulaio, & Petro Epiſcopis Aegyptijs.

XIII. *Epiſtola Leonis Pap. ad Epiſcopos Aegypti.*

Litteris fraternitatis veſtræ, quas ad me filij noſtri Daniel presbyter & Timotheus diaconus detulerunt, cognouiſſe me gaudeo, quod glorioſi & venerandi Principis fides Propheticis, & Euangelicis vnita doctrinis ad ſanctos & Deo placitos diſpoſitionum ſuarum deuenit effectus, vt cruentiſſimo Alexandrinæ Eccleſiæ peruaſore deiecto, & in longinquiora trãſlato, dignum ſua gubernatione rectorem totius ciuitatis mereretur electio, ad cuius vos conſecrationem nullus ambitus traheret, nulla ſeditio impelleret, nulla iniquitas incitaret: ſed in medio conſtituta meritorum ſanctitate, cum cunctis non dubitaret præponere, quem ſibi vniuerſitas cuperet præſidere. Vnde

reddita

reddita populis Chriſtianis Dei pace gaudentes, commendamus vobis inuicem veſtri operis dignitatem; vt religioſe per omnia ordinatus Antiſtes fraterno ſe viuere experiatur aſſenſu, & ad abolenda ſcandala, quæ error hæreticus excitauerat, cooperatione veſtra gaudeat adiuuari. A

XIV. Salubres admonitiones. Excluſo enim qui imitator diaboli fuit, & in veritate non ſtetit, male vtens ſpecie peruaſi honoris & nominis; congruit vt Alexandrina Ecleſia eum veneretur, & diligat, quem & probitate morũ & integritate Catholicæ fidei dignum tanto ſacerdotio comprobauit. Cui mutuæ Charitatis plenum animi noſtri præbemus affectum, cohortantes, fratres cariſſimi, & fiducialiter exigentes, vt in prædicatione verbi, in eruditione præcepti, illam formam cuſtodiatis charitatis, ſine qua nullæ poſſunt prodeſſe virtutes. Quod autem fratri & Coepiſcopo noſtro Timotheo de reuocandis ijs, qui a veritatis itinere deuiantes, inconſultius ſe ferociuſq. geſſerunt, ſcriptum eſſe cognoſcitis; dilectio quoque veſtra ad curam ſuam intelligat pertinere: vt quia late ſeſe peſtilens illa ægritudo diffudit, vbique omnibus eadem adhibeatur medicina vulneribus; vt per diligentiam paſtoralem in cunctis Eccleſijs Domini ouile reparetur, & per ſolicitudinem charitatis atque doctrinæ omnes Chriſti oues vnum ſentiant habere paſtorem. Data decimoquinto Kalendas Septembris, Magno & Apollonio Coſſ.] B

XV. De modeſtia & charitate Orthodoxorũ. Vidiſti ne, lector, quales eſſe ſoleant Orthodoxi vincentes? non efferri ſuperbia, nec ad vindictam acceptarum iniuriarum impelli, ſed omnia in eos qui ſuperati ſunt emolumenta conuertere: vt plane appareat, non contra impios, ſed contra impietatem potius bellum geſſiſſe, immo & pro ipſorũ ſalute dimicaſſe, cum omni abolita iniuriarum memoria, memores tantum ſint, quibus valeant modis omnibus illis ſubuenire atque prodeſſe: Ita plane filij pacis, quos non odium & vindicta, ſed charitas & benignitas mouet ad bellum: Vt vel ex hac ſaltem parte valeas pios ab impijs, atque ab hæreticis Orthodoxos diſcriminare, cum innumeris exemplis, Eccleſiæ præſertim Alexandrinæ, videas illos rerum poteſtatem ſemel nactos, ſtatim furentes in Orthodoxos inſurgere, arma ſumere, & in eos excitare alios vndique hoſtes, ſacra diſpergere, cruentare manus, & (quod latronum ac furum eſt) mactare gregem & perdere. Sed gratulantem adhuc ſanctum Leonem clero Alexandrino de noui veri paſtoris electione audiamus: vt qui eius lugubres in afflictionibus querelas mærentes audiuimus, ad gaudentes pariter, tantæ lætitiæ comparticipes ſimus: his enim

a Leo epiſt. 108. verbis per litteras eos alloquitur [a]:

XVI. Leo Papa ad clerũ Alexãd. Gaudeo exultanter in Domino de piiſſimo quem inter vos habetis affectu, dum (ſicut ſcripta veſtra manifeſtant) & paſtor gregem & grex oſtenditur amare paſtorẽ. Solliciti ergo inuicẽ (ſicut C

b Epheſ. 4. Apoſtolus ait [b]) ſeruare vnitatem ſpiritus in vinculo pacis, properate ad fructum veſtræ peruenire patientiæ. Quid enim dignius aut velle poteſtis, aut agere, quam vt, auxiliante Dei gratia, glorioſiſſimi Principis fide ad profectum ſolidiſſimæ pacis vtamini, remota procul ea beſtia, quæ vi-

c Pſalm. 79. neam plantationis Dominicæ (ſicut pſalmus Propheticus [c] canit) ſingulari feritate vaſtabat? Quia ergo in ouili Dominico nec furum iam inſidiæ, nec latronum timentur incurſus: redeat vniuerſitas veſtra in concordiam, & magiſterio Spiritus ſancti illa in omnibus vnitas expetatur, pro-

d 1. Cor. 10. pter quam dicit Apoſtolus [d]: Non quærens quod mihi vtile eſt, ſed quod multis, vt ſalui fiant. Id ipſum dicant & ſentiant omnes: nulla ſint ſenſuum diſputationumq. certamina.

XVII. Salubris admonitio. Quod vſque ad Catholicos Præſules in Alexandrina Eccleſia diſcipuli veritatis didicerunt aeque docuerunt, eadem a cunctis Fidelibus confeſſione promatur: quia varietatem veritas (quæ eſt ſimplex atque vna) non recipit. Si quos autem cuiuſlibet ordinis Chriſtianos impia hæreticorum conturbauere mendacia, ad ſatisfactionis remedia prouocate, & in ſpiritu manſuetudinis cum be-

e 2. Petr. 3. nignitate corripite: quia (ſicut ait beatus Apoſtolus Petrus [e]) non tardat Dominus promiſſum, D ſed patienter agit propter nos, nolens aliquos perire, ſed omnes ad pœnitentiam conuerti. Agendũ ergo eſt, ne difficultas veniæ curationem faciat tardiorem. Data decimoquinto Kal. Septembris, Magno & Apollonio Coſſ.] hæc S. Leo: eſt hæc nouiſſima earum quæ extant ipſius epiſtolarum: contigit enim ipſum anno ſequenti hac vita defungi: quem his Dominus præuenit benedictionibus dulcedinis, vt antequam ex hac vita migraret, in priſtinum ſtatum reſtitutam viderit Eccleſiam Alexandrinam, pro cuius ſalute atque concordia diutius tantopere laborarat.

XVIII. f Cedren in Cõpẽd. an. 4. Leon. Obitus Simeonis Stylitæ. Hoc ipſo anno [f], quarto nempe Leonis Imperatoris, magnus Simeon ille Stylita, Orbis miraculum, ex hac vita migrauit. hoc quidem nomine Theodoretus eum honorat, vbi ait: Simeonem illum inſignem, magnum illud Orbis terrarum miraculum, ſciunt quidem omnes qui parent Romano Imperio, norunt autem Perſæ quoque & Indi & Aethiopes; quinetiam ad Scythas atque Nomadas fama peruadens eius in laboribus ſubeundis diligentiam docuit & philoſophiam.] ſed inferius addit, eumdem notum fuiſſe Occidentalibus & Borealibus omnibus, Britannis, Gallis, & Hiſpanis. Quod vero ad eius ætatem longæuam pertinet: ipſum vltra centeſimum annum ætatẽ propagaſſe, inde facile colliges, quod iam columnam aſcenderat viuente Meletio Epiſcopo Antiocheno, qui mortuus eſt anno Domini trecenteſimo octogeſimoprimo: a quo tempore vſque in hãc E diem numerare licet annos octoginta vno minus. Verum cum eum inuiſit Meletius, haud putamus minorem fuiſſe annis triginta. Porro qui ipſius adhuc viuentis aliqua ſcripſit, proſecuturus poſt eius obitum reliqua, Theodoretus, accidit vt præmoreretur ipſe, relicto Simeone ſuperſtite; vnde & factum eſt vt maxima tanti viri rerum geſtarum pars remanſerit obuoluta ſilentio: etenim nondum exegerat in columna annos duodetriginta, cum Theodoretus eius res geſtas conſcripſit; cum tamen conſtet pluſquam octoginta annos eumdem incoluiſſe columnam.

XIX. Simeon orbis concionator. Hunc velut ſupra eminentem thronum in media Syria extulit Deus hoc deploratiſſimo ſæculo perſpicuum cunctis doctorem Orbi, vt omnes addiſcerent in tot tantiſq. tenebroſis anfractibus hæreſum, illam vere eſſe Catholicam fidem, quam humanus Angelus illis credendam inſinuaret, crebriſq. miraculis confirmaret. Ita plane conſulendum fuit vel imperitis, ſimplicibuſque, vel reliquis omnibus qui ſacra Concilia recipienda tenuerent, & ſanctorum Patrum decreta & Eccleſiæ

traditiones

A traditiones negligerent; vt fuit Eudocia Auguſta, quæ in hæreſim Eutychianam prolapſa, per Si-
meonem hunc ſalutem inuenit; & alij plurimi eiuſdem erroris vel aliarum hæreſum ſectatores, p-
ſuaſi omnes, haud falſam poſſe docere fidem, cuius dictis omnipotens ipſe Deus iugi miraculorũ
operatione ſubſcriberet: vt merito tum ad ſui ipſius, tum aliorum ſalutem, eumdem Simeonem,
quid de fide ſentiret, Leo Imperator (vt vidimus) conſuluerit.

Iure igitur Chriſtianus Orbis, qui viuentis (vt dictum eſt) coluit nomen, & eſt veneratus ima- XX.
gines, memoriam defuncti maioribus eſt proſecutus honoribus, annis ſingulis eius diem natalem
celebrandum inſtituens, ſiue diem tranſlationis, cum videlicet venerandum ipſius corpus paulo
poſt obitum Conſtantinopolim tranſlatum fuit, ita eodem præcipiente Leone Imperatore maxi-
me pio: qui & digne quidem in eius honorem nobilem ibidem erexit eccleſiam, vt in Actis Danie-
lis Stylitæ narratur [a]. Hunc tandem accepit magnus Simeon poſt mortem honorem: quem viuen- a Apud Sur. die 11. Decemb.
tem ab Imperatore Marciano ſæpe priuato habitu conuentum, Suidas tradit: litteris vero pios om-
nes Imperatores eum frequentaſſe & coluiſſe, quæ dicta ſunt ſuperius, ſatis docent. Ceterum ſolē-
nem pompam exhibitam a cælitibus ipſa die, qua triumphans cælum conſcendit, nō vnus Daniel,
B longe licet abſens, agnouit, ſed & celeberrimus ille Auxentius [b], de quo plura ſuperius narrata b Apud Sur. die 4. Febr.
ſunt, cum eſſet in Bithynia, intellexit, vt eorumdem Acta ſignificant.

At ſicut Elias Eliſæum Spiritus reliquit heredem & virtutum imitatorem; ita Simeon Danie- XXI.
lem monachum, quem prædictionibus & diuinis viſionibus ad eiuſmodi angelicum arripiendum
vitæ inſtitutum adhortatus eſt, ſibi ſubſtituiſſe viſus eſt ſpiritualis hereditatis legitimum ſucceſſo-
rem. Paulo enim ante eius obitum idem Daniel inſtar Eliſæi, ſicut ille pallium eſt conſecutus Eliæ,
ipſe cucullum Simeonis per Sergium diſcipulum ad Leonem Imperatorem miſſum, ſed ab illo nō
acceptum, accipere meruit: ita plane diuino conſilio factum eſt, vtpote quòd Simeonis heres ſpiri-
tus & virtutis in editione ſignorum eſſet. Accidit autem id eodem die quo idem Simeon ex hac vi-
ta deceſſit: Vbi vero illum Daniel accepit a Sergio, eidem deceſſum Simeonis ſibi reuelatum pate- *Daniel columnam aſcendit.*
fecit; & magna fiducia, ceu paternam aditurus hereditatem, conſtructam apud Oſtia Ponti colū-
nam aſcendit; cum aduerſantem ſibi mox expertus eſt inter alios S. Gennadium Conſtantinopoli-
tanum Antiſtitem, rei nouitate perculſum, ſubuertentem quidem, ne inflatus homo ſuperbia, æmu-
latione magni Simeonis impulſus, inde humanam captaret auram, & ea arte ſibi gloriolam com-
C pararet: ſed ſignis diuinitus editis ſatis tandem perſuaſus eſt, Danielem Dei amicum, non huma-
na id tentaſſe præſumptione, ſed Dei conſilio niti, eiuſque imperio regi, Spiritu agi, & eius ope
fulciri. Ita ſane decuit margaritum probari, quod nimia ſui magnitudine, impoſturæ ſuſpicio-
nem augebat.

Ceterum etſi hoc anno columnam conſcendit: haud tamen in monaſtica profeſſione tyro di- XXII.
cendus erat, qui eam ab anno duodecimo ſuæ ætatis feliciter fuerat auſpicatus; & iam in ea mili-
tia veteranus, Præfectus meruerat eligi monachorum, ſed renuit; Qui igitur iam perfectiſſimo ſtu-
dio omnia expleſſet officia monachorum, recumbenti illi in nouiſſimo loco, a Domino dictū eſt:
Amice, aſcende ſuperius.] Quæ vero inter Danielem & Imperatorem & Eudoxiam, cum eiſdem
innotuiſſet, tranſacta ſint, dicemus anno ſequenti, quo accidiſſe probantur. Errare autem qui con-
ſcenſum Danielis in columnam ad annum Leonis Imperatoris octauum referunt (vt Cedrenus)
Acta ipſius oſtendunt.

Hoc item anno Eudocia Auguſta Theodoſij Iunioris relicta coniunx, in Palæſtina, vbi a viri XXIII.
obitus tempore vitam tranſegit, defuncta eſt. De qua iſta apud Nicephorum [c] ex antiquioribus *Eudociæ Aug. obitus.*
D prodita ſunt monumentis: Poſtremo templum amplitudine & forma præclarum ex ipſis fundamē-
tis admirando illi & primo diacono ſimul & martyri Stephano, ſtadio vno ab Hieroſolymis, Eudo- c Niceph. li. 14. c. 50.
cia erexit: quo in loco a perſecutoribus Domini ſaxis obrutus ille, immarceſcibilem coronam re-
portaſſe dicitur. In quo templo & ipſa, aliquo poſt tempore, cum ad immortalem migraſſet vitā,
condita eſt, quarto Magni Leonis Imperij anno, cum piam Deo placitamq. exegiſſet vitam. Defun-
cta eſt autem ætatis ſuæ ſexageſimoſeptimo anno: nam viginti annos nata Imperatori Theodo-
ſio coniuncta eſt: & in aula Imperiali & vna cum Auguſta Pulcheria vigintinouem tranſegit; ipſa
ſola abſque Pulcheria Imperium annis ſeptem adminiſtrauit. Porro Hieroſolymis vndecim tran-
ſegit: ex eo tempore quatuor vixit annos, vniuerſalis Synodi Chalcedonenſis Acta non probans;
poſtquam autem Synodi eius decreta rata grataque habuit, alios etiam tranſegit quatuor, & tan-
dem mortua eſt.] hæc Nicephorus. Sed præſtat audire Cyrillum de his quæ ipſi hoc eodem anno
ante eius obitum contigerunt. Dum enim res geſtas ſanctiſſimi viri Euthymij oratione proſequi-
tur, de Eudocia Auguſta poſt alia eiuſmodi inſerit orationem, res ſuæ ætatis, quas conſpexiſſe po-
tuit, poſteris tradens [d]: d Apud Sur. die 20. Ianuarij.

E Beata autem Eudocia cum quamplurima tēpla Deo ędificaſſet, Gerōtochomiaq. & Ptocho- XXIV.
trophia, quæ ne facile quidem poſſunt numerari, pie conſtruxiſſet: iuſſit in quodam ex eis templis,
quę erant ab ea ædificata, quod eſt ſacrum Petro Principi Apoſtolorum, ſitum eſt autem e regio-
ne Lauræ Euthymij, non diſtans minus quam viginti ſtadia, ciſternam valde profundam ſimul &
latam gratia alicuius vſus neceſſarij conſtitui. Cum autem aliquando veniſſet ad eam ſpectandam,
videt Lauram Euthymij poſitam in media ſolitudine, & quemadmodum cellæ fratrum erant a ſe *Eudocia quid nouiſſime cum Euthymio.*
inuicem ſeiunctæ: & cum illud Scripturæ apud ſe cogitaſſet [e]: Quam pulchri ſunt pedes Iacob,
tabernacula Iſrael: & ex eo anima eſſet valde compuncta: ad eum ſtatim mittit Gabriellium, ro-
gans Euthymium, vt ſibi permitteretur ad eum accedere, & frui illius ſermone atque doctrina: & e Num. 24.
ſimul etiam Lauræ, eiq. dare redditus habebat in animo: cauſa autem erat, vt fratribus daretur ſuf-
ficiens rerum neceſſariarũ ſuppeditatio. Ille vero eam ſic prius compellat; Cum tuus deceſſus ſit
in foribus; cur ſolicita es, o filia, & diſtraheris circa plurima? Illa ſint tibi ſolum parata, quæ perti-
nent ad exceſſum ex hac vita. Noſtri autem ne memineris quantum ad redditus & pecunias; ſed
commnnis

communis Domini meminetis,apud quem rogamus vt noſtri potius recorderis. A

XXV. His illa auditis,his duobus affectionibus bifariam diuiſum habuit animum, admiratione & animi ægritudine:illud quidem magni Euthymij tribuens præſcientiæ,& quemadmodum quod ipſa animo ſuo agitabat,ille longo ante ſpatio intelligat:hoc autem propterea, quod ipſa a ſua ſpe excidiſſet.Volebat autem ei pecunias relinquere & redditus,vt diximus. Hinc vero venit ad ſanctam ciuitatem,& cum Anaſtaſium accerſiſſet Patriarcham,& ei expoſuiſſet quæ a diuino audiuiſſet Euthymio,ea fecit quæ illi priori cogitationi reſpondebant,& erant plane fraterna. Et primum quidem Stephani protomartyris Christi templum,quod nondum erat plene conſtructum,dedicat quintodecimo menſis Ianuarij:deinde cum ei etiam multum tribuiſſet redditutum, & eius curam dediſſet Gabriellio,neque alias quoque neglexit eccleſias quæ ab ea ædificatæ fuerant;ſed eas quoque valde diligenter obibat,& dedicans,& ſufficientem redditum vnicuique tribuens. Cum quatuor autem mēſes iam præterijſſent poſt dedicationem,ipſa quoque,humana vita relicta, excedit ad Dominum.]hactenus Cyrillus res Eudociæ proſecutus. Hunc tandem felicem finem conſecuta eſt Eudocia Augusta;de qua(vere dixerim)plane miraculum contigit,vt femina potens in hæreſim lapſa,diuq.in ea verſata,reſipuerit,demumq.ſancto fine clauſerit diem extremum. B

IESV CHRISTI ANNVS 461. HILARI PAP. ANNVS 1. LEONIS 5. SEVERI 1. IMPP.

I. *Maioriani mors,& Seueri Imperium.* ANnus Chriſti agitur quadringenteſimus ſexageſimusprimus,Conſulibus Seuerino & Dagalaipho:quo Maiorianus Imperator apud Dertonam Hiſpaniæ ciuitatem fraude Seueri necatur,qui poſt eum tyrannice inuaſit Imperium. Hæc quidem Marcellinus ſub huius anni Conſulibus, necnon Caſſiodorus, qui item affirmat id factum immiſſione Ricimeri Magiſtri militum Gothi hominis & Ariani,cuius ope idem Seuerus in Imperium eſt exaltatus. Quoto autem die vel menſe hæc acciderint,antiquorum(quod viderim)cum nullus prodat,haud acquieſcendum putauimus recentiori auctori [a] pro animi ſententia annos,menſes,& dies tum Maioriano,tum Seuero etiam præſcribenti. Nobis autem religio plane ſit,quicquam abſque maiorum auctoritate firmare. Porro de eius ſepulchro hi extant Ennodij verſus: C

a Panuin.de Rom. Imp. & in Faſt.

Cum præſtat grauior buſtum Fortuna petitum
Contulit exuuijs,Maioriane,tuis.
Nunc indignis pyramidum iam * *proſpice moles*
Vilia Principibus linque ſepulchra viis.]

* velut

Sic igitur Maioriano laudatiſſimo Imperatore ſublato,plane concidit Occidentale,quod ei innitebatur,Imperium:cuius ruinæ illa certior cauſa præceſſit,quod Gotho homini & hæretico Ariano Ricimero creato Magiſtro militum,male creditæ fuere vires Imperij,vt exitus declarauit: docuit enim ſæpe experimentum,magno damno hæreticos admiſceri Catholicis; quod nulla ſit(vt ait Apoſtolus [b]) conuentio lucis ad tenebras.

b 2.Cor.6.

II. *S.Leonis Papæ obitus.* Eodem etiam anno,ſub iiſdem Conſulibus,tertio Idus Aprilis moritur S. Leo Romanus Pontifex,cum ſediſſet annos vigintivnum minus diebus trigintaduob. Redarguitur vero erroris *Marcellini* Chronicon,dum anno ſuperiori Leonis Papæ obitum ponit: Etenim cum reperiantur ab eo datæ epiſtolæ anno qui hunc præcedit,menſe Auguſti;& ſit omnium ſententia, ipſum vita functum menſe Aprilis:certum eſt non ante præſentem annum id contigere potuiſſe. Hic quidem ob excellentem virtutem,doctrinam,& in cura paſtorali vigilantiſſimum ſtudium,a maioribus, Magnus cognomento iure meritoq.meruit appellari. D

III. De quo cum ſint nonnulla antiquis tradita monumentis,quæ neque ant certis eius ſedis annis adſcribi,hic in eius obitu referemus:atque in primis quæ de eo habet ſanctus Gregorius Papa in epiſtola ad Conſtantinam Auguſtam his verbis [c]: Cognoſcat autem tranquilliſſima domina, quia Romanis conſuetudo non eſt,quando Sanctorum reliquias dant,vt quicquam tangere præſumant de corpore;ſed tantummodo in pixide brandeum mittitur,atque ad ſacratiſſima Sanctorū corpora ponitur:quod eleuatum,in eccleſia,quæ eſt dedicanda,cum veneratione reconditur; & tantæ per hoc ibidem virtutes fiunt,ac ſi illuc ſpecialiter eorum corpora deferantur. Vnde contigit,vt beatæ recordationis Leonis Papæ temporibus(ſicuti a maioribus traditur) dum quidam Græci de talibus reliquijs dubitarent:prędictus Pontifex hoc ipſum brandeum allatis forficibus incidetit,& ex ipſa inciſione ſanguis effluxerit.]hæc S.Gregorius. Vnde autem acceperit recēs auctor [d], qui rem diuerſe ab ipſo Gregorio narrat,non inuenimus. E

c Grego.lib. 3. epiſt.30.

Miraculum de inciſo brādeo.

d Sigebert. in Chron.ann.441.

IV. At hic opportune deſcribamus veterem Eccleſiæ morem ponendi vela vel ſudaria ſupra Apoſtoli Petri ſepulchrum,vt ea reciperent benedictione locupletata. meminit eius Gregorius Turonenſis,qui de ipſa baſilica Vaticana iſta pręmittit [e]: Quatuor ordines columnarum valde admirabilium numero nonagintaſex habens. Habet etiam quatuor in altari,quę ſunt ſimul centum,pter illas quæ Ciborium ſepulchri ſuſtentant. Hoc enim ſepulchrum ſub altari collocatum, valde carum * habetur. Sed qui orare deſiderat,reſeratis cancellis quibus locus ille ambitur,accedit ſuper ſepulchrum:& ſic feneſtella paruula patefacta,immiſſo introrſum capite, quę neceſſitas promit,efflagitat. Nec moratur effectus,ſi petitionis tantum iuſta proferatur oratio. Quod ſi beata auferre deſiderat pignora,palliolum aliquod momentanea(*nempe ſtatera*)penſatum iacit intrinſecus:deinde vigilans ac ieiunans,deuotiſſime deprecatur,vt deuotioni ſuæ virtus Apoſtolica ſuffragetur. Mirum dictu,ſi fides hominis præualuerit,a tumulo palliolum eleuatum,ita imbuitur diuina virtute,vt multo amplius quam prius penſauerat,ponderaret:& tunc ſcit qui leuauerit, cū eius

e Greg. Turonē. Miracul.libr. 1. c.28.

De Eccleſia et ſepulchro S. Petri.

* ratum

gratia

A gratia ſumpſiſſe quod petijt. Multi enim & claues aureas ad reſerandos cancellos beati ſepulchri faciunt, qui ferentes pro benedictione, priores accipiunt, quibus infirmitates tribulātium medeātur. Omnia enim fides integra præſtat. Sunt ibi & columnæ miræ elegantiæ candore niueo, quatuor numero, quæ Ciborium ſepulchri ſuſtinere dicuntur.] hactenus ille: quæ, vt facilius intelligas quæ de S. Leone ex Gregorio Papa ſunt enarrata, hic tibi ſpectanda proponimus.

Rurſum vero apud Sophronium hæc de eodem Leone ſcripta leguntur [a]: Cum deſcendiſſet Abbas Amos Hieroſolymam, & Patriarcha ordinatus eſſet; venerunt omnes monaſteriorum eremi Abbates, vt adorarent eum: inter quos adſui & ego cum Abbate meo. Cœpitq. Patriarcha dicere Patribus; Orate pro me, Patres: magnum enim onus & intolerabile mihi iniunctum eſt, ſacerdotijq. dignitas me terret immodice. Petri & Pauli ſimilium eſt regere rationales animas: Ego autem infelix & peccator ſum: plus enim quam cetera timeo ordinationis ſarcinam. Nā inueni ſcriptum, quia beatiſſimus & æqualis Angelis Leo Papa, qui Romanorum Eccleſiæ præſuit, quadraginta dies perſeuerauit ad ſepulchrum Apoſtoli Petri, vigilijs & orationibus inſiſtens, petenſque ab Apoſtolo, vt pro ſe apud Deum intercederet, vt dimitterentur ſibi peccata ſua. Impletis diebus
B quadraginta, apparuit ei Apoſtolus Petrus, dicens ei: Oraui pro te; & dimiſſa ſunt tibi omnia peccata tua, præter quam impoſitionis manuum. Hoc ſolum abs te requiretur, ſiue bene, ſiue fortaſſe male egeris.] hæc ibi.

V.
a Prat. ſpirit. c. 149.
Quid reuelatū Leoni viuenti.

Sed quid eſt: Omnia tibi ſunt dimiſſa peccata præter manuum impoſitionem? Num peccata ex parte dimitti poſſunt? minime gentium, ſi ad culpam referas. Ceterum quo ad pœnam dici debent dimiſſa fuiſſe S. Leoni peccata. Quod enim facile ſit in his peccare etiam prudentem Epiſcopum, iure S. Apoſtolus [b] monet ita Timotheum: Nemini cito manus impoſueris, neque communicaueris peccatis alienis.] illis ergo remanebat S. Leo delictorum pœnis obligatus, quæ illi perpetraſſent, qui ab eo indigni promoti fuiſſent ad ordines. Tunc namque dicuntur Præſules cōmunicare peccatis alienis, dum indignis conferunt honores & miniſteria. Hinc ſibi timens Propheta Rex ait [c]: Ab alienis parce ſeruo tuo.] Quod ſi hæc [d] fiunt in viridi, quid fiet in arido? Leone quis ſanctior atque prudentior, vt tantum periculum liber tranſiliat?

VI.
Quomodo pars dimiſſa peccatorum.
b 1. Tim. 5.
c Pſal. 18.
d Luc. 23.

De eodem ſanctiſſimo Pontifice quędam indigna Chriſtianis auribus irrepſit ſine vlla maiorum auctoritate iactata fabella; quæ a recentioribus tamen nonnullis abſque delectu cuncta con-
C farcinantibus, & ſiue ſint vera vel falſa minime diſquirentibus, vel ſaltem leuiter dubitantibus, ſcriptis aſſeritur: nempe S. Leonem, cum formoſa mulier eius manum eſſet exoſculata, paſſum qd oblectationis humanæ, ob eam cauſam in ſe ipſum vltorem, ad excidendam dexteram ferro armaſſe ſiniſtram: ſed oranti ipſi ad Dei genitricis imaginem, ab eadem ſectam manum fuiſſe reſtitutam. At nugæ ſunt iſtæ, & garrularum fabulæ vetularum. Quod enim S. Ioanni Damaſceno contigit, cum ab Iconoclaſta Leone mutilatus eſt dextera, & ſanatus a Virgine: inuerſa hiſtoriæ veritate, Leo Papa præciſus manu iactatur, & a Deipara eadem reſtitutus aſſeritur. Sed faceſſant commenta iſtæc; quorum imago picta, iuſſu Clementis Papæ Octaui, cōſultis viris doctis, abradi iuſſa eſt, quod nulla penitus reperta ſit veritate ſubnixa, vel ſaltem veri ſimilitudine colorata, ſed leuiſſime in vulgus ſparſa, inſtarq. ſomniorum effuſa, vt ſolent nugæ reliquæ ab otioſis effingi. Deſcriberem hic, quæ ad refellendam fabulam hanc, iuſſus conſcripſi, ſi id alicuius ponderis quæſtio, & nō quæ ſua leuitate euaneſcit, exigeret.

VII.
Exploditur de Leone fabella.

Iam vero quæ de eodem S. Leone in libro de Romanis Pontificibus ab Anaſtaſio ſcripta leguntur, adijciamus: præter illa enim que ſuperius certis locis ſunt collocata, de ſcriptis ab eo epi-
D ſtolis hæc ibi habentur:

VIII.

Hic beatiſſimus Leo Archiepiſcopus multas epiſtolas fidei miſit, quæ hodie Archiuo Eccleſiæ Romanæ reconditæ tenentur. Hic firmauit frequenter ſuis epiſtolis Synodum Chalcedonensē. Ad Marcianum Auguſtum epiſtolas duodecim: Ad Leonem Auguſtum epiſtolas tredecim: Ad Flauianum Epiſcopum epiſtolas nouem: ad Epiſcopos per Orientem epiſtolas octodecim, per quas fidem Synodi confirmauit.] & inferius: Hic renouauit baſilicam Petri Apoſtoli, & fecit ibi cameram, quam & ornauit. Et beati Pauli baſilicam poſt ignem diuinum, *cum videlicet tacta fulmine incenſa eſt*, renouauit: fecit & cameram in eadem ſimiliter, & in baſilica Conſtantiniana.] Sed dilucidius de opere S. Leonis in baſilica ſancti Pauli hæc habet Hadrianus Papa in epiſtola ad Carolū Magnum Imperatorem:

De ſcriptis S. Leonis.

Item de ſacro quarto Concilio egregius atque mirificus prædicatur ſanctus Leo Papa: qui & ipſe fecit eccleſias, quas in muſiuo ex diuerſis hiſtorijs, ſeu imaginibus pingens decorauit: magis autem in baſilica ſancti Pauli Apoſtoli, arcum ibidē maiorem faciens & in muſiuo depingens Saluatorem Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, & ſecum vigintiquatuor ſeniores, nomine ſuo
E verſibus decorauit: & a tunc vſque hactenus fideliter a nobis venerantur.] Hæc Hadrianus ad Carolum. Porro ipſa Saluatoris imago cum dictis vigintiquatuor ſenioribus ſuper maiorem arcum ab ipſo ad ſuffulciendum veterem arcum ſuperadditum muſiuo opere elaborata, adhuc extat, ſeniorū vero imagines nonnihil paſſæ iacturam, facta hæc aūt expēſis Gallæ Placidiæ, docet inſcriptio ſuperius in eiuſdē Gallæ obitu recitata. Reliquos vero, qui nomine Leonis reperiūtur ibi tituli, ſiue ſupra baſilicæ ianuā, ſiue in columna dextera maioris arcus, ſcias eſſe Leonis Papæ Tertij.

IX.
A S. Leone exornatæ imaginibus Eccleſia.

Sed rurſus apud eumdem auctorem de eodem de quo eſt ſermo Leone hæc ſequuntur: Fecit quoque baſilicam S. Cornelio Epiſcopo & martyri iuxta cœmeterium Calliſti, via Appia.] & paulo poſt: Hic conſtituit monaſterium apud B. Petrum Apoſtolum. Hic conſtituit, vt intra actionem ſacrificij diceretur: Sanctum ſacrificium, immaculatam hoſtiam, &c.] & inferius: Hic etiam conſtituit & addidit ſuper ſepulchra Apoſtolorum ex clero Romano cuſtodes, qui dicuntur Cubicularij] quos modo dicimus Capellanos: Cubiculum enim idem fuiſſe apud antiquos, quod hodie apud nos Capellam, notauimus in Romano Martyrologio: cum alioqui & aliquos ex Cubicula-

X.

rijs fuiſſe

Digitized by Google

rijs fuiſſe laicos homines, doceat Ordo Romanus. Subditur vero ibidē: Hic fecit ordinationes qua A
tuor per menſem Decembrem in vrbe Roma, presbyteros octoginta vnum, diacones triginta vnū,
Epiſcopos per diuerſa loca centum octoginta quinque. Qui etiam ſepultus eſt apud beatum Petrū
Apoſtolum tertio Idus Aprilis. . eſſauit Epiſcopatus eius dies ſeptem.] hæc ibi.

XI. Ad poſtremum vero quod inuenimus nobile monumentum, nempe cuſum numiſma æreum
in ſancti Leonis Papæ memoriam, cū imagine & nomine ſancti Petri a parte altera, altera vero no
mine expreſſo ipſius ſancti Leonis (quod de alijs ante eū Romanis Pontificibus non reperitur) hic
tibi expreſſum formis reddendum curauimus. extat ipſum quidem in Archiuo rerum antiquarū
mei pernecceſſarij, viri diſerti, Lelij Paſqualini Canonici S. Mariæ Maioris: præſefert namque om
nem cum antiquitate ſinceritatem, vt nec læuiſſimæ ſuſpicioni ſubiaceat impoſturæ.

Numiſma S. Leonis.

B

De quo ſi quis meam roget ſententiam, puto illud eo tempore cuſum, quo ab Attila Hunnorum
Rege cum exercitu imminēti, fultus præſidio ſancti Petri Apoſtoli, Vrbem (vt diximus) liberauit.
a Iſa. 22. Sed dicet aliquis: Quid ſuper humerum clauis? Vtique alluſum eſſe ſcias ad vaticinium Iſaiæ, quo
hæc ſub figura De Chriſto dicuntur [a]; Dabo clauem domus Dauid ſuper humerum eius: & ape
riet, & non erit qui claudat; & claudet, & non erit qui aperiat.] cuius clauis pariter mentio eſt in C
b Apocal. 3. Apocalypſi [b]: quo ſymbolo ſignificaretur Chriſti poteſtas ſancto Petro collata. Habes etiā & ex
cuſa S. Petri imagine, quales eſſe ſolerent tonſuræ ſacerdotum, quas coronas vocamus. Ad poſtre-
mum vero quod apud Valfridum legitur de ſancto Leone, ſepties vel nouies Miſſarum ſolemnia
eadem die celebraſſe: de Tertio Leone potius quam de Primo accipiendum eſt: cum alioqui ipſe
Leo in epiſtola ad Dioſcorum tradat, ex iuſta cauſa ſæpius ſacrificium eadem die iterare licere.

XII. De tempore autem vacationis ſedis S. Leonis, quod traditur vacaſſe dies ſeptē, certus depre-
henditur error; cum ex Concilio Romano ſub Hilario Papa Leonis ſucceſſore conſtet, ſubrogatio
nem Hilari contigiſſe menſe Nouembris: Habent enim ipſa Concilij Acta, conueniſſe eo tempore
Romæ Epiſcopos celebrandi cauſa natalis diei ipſius Pontificis. Porro per natalem diem, qui ſo-
Hilarus Papa creatus. lemniter Romæ agi ſolitus erat Romani Epiſcopi, nonniſi ordinationis eius in Summum Pontifi-
cem intelligi debere diē, S. Leonis Papæ ea de re ſermones habiti manifeſte declarant. Par eſt igi
tur, de tempore creationis Hilari, Concilij Actis & ipſius Papæ epiſtolæ potius acquieſcere, *quā*
numero dierum incerto auctore ſignato; cum præſertim aſſertorem huius veritatis dignum
chronographum habeamus Marianum Scotum, qui pridie Idus Nouembris ordinationē Hilari D
Papæ ponit.

XIII. Qui vero poſt ſanctum Leonem ſubrogatus eſt Hilarus, fuit natione Sardus, patre Criſpino ge
nitus: quem olim diaconum idem ſanctus Leo legatum vna cum collegis (vt dictum eſt) miſerat
Epheſum ad Concilium ibi œcumenicum ſub Theodoſio celebrandum. Simulac autem Hilarus
Hilarus confirmat decretum fidei. in Romanæ Eccleſiæ Apoſtolica ſede conſedit, memor ſe tāti eſſe Pontificis ſucceſſorem, ſub quo
aduerſus hæreticos certans, vicem eius agēs, primos ordines duxerat; nihil antiquius habuit, quā
quæ tanto labore eſſent contra hæreticos conſtitura, eadem ſarta tecta firmaq. atque cuſtodita re
linquere. Quamobrem epiſtolam Encyclicam ſcripſit de damnatione Neſtorij & Eutychetis, &
confirmatione trium præcipuorum œcumenicorum Conciliorum. id enim in rebus ab eo geſtis,
in ipſo earum ingreſſu ita deſcribitur: Hic fecit decretalem & per vniuerſum Orientem ſparſit epi
ſtolam de fide Catholica, confirmans tres Synodos, Nicænam, Epheſinam, & Chalcedonenſem, &
tomum ſancti Archiepiſcopi Leonis, & damnauit Eutychetem & Neſtorium, & omnes eorum ſe
quaces, & omnes hæreticos, confirmans dominationem & principatum ſanctæ ſedis Catholicæ &
Apoſtolicæ.] hæc ibi. atque de Hilaro modo ſatis. E

XIV. Quod vero ad res Orientis ſpectat: hoc ipſo tempore, cum ſancti Danielis, qui columnam aſcē
derat anno (vt vidimus) ſuperiori, miraculorum editione fama celebris innoteſceret; Leo Impera
tor eum cœpit magno honore habere, & interdum ēt viſitare, cuius & ad Deum precibus maſcu
lam prolem ex Verina coniuge obtinuit: quomodo autem hæc ſe habuerint in rebus ab eo geſtis
c Apud Sur. die 11. Decemb. fideliter ſcriptis ita narratur [c]: Magnus Leo, qui Romanum quondam regebat Imperium, natu
ram autem regere non poterat, ſed proles ei deerat maſcula, quid facit? Confugit ad Deum omniū
Leo Imp. obtinet filium. Dominum, apud ipſum Daniele vſus interceſſore. Ille vero paruit, & anno ſequenti parituram eſ-
ſe vxorem protinus ſignificauit. Res vero, vt dixerat, ſucceſſit: natura ceſſit precibus, non ſo
lum ad hoc vt daret filium, ſed ad hoc etiam vt daret illo tēpore, quo Sancti os diuinū prædixerat.
Sic ille Daniel non ſolum erat filius precationis, ſed per preces dabat alijs vt haberent filios.] hæc
ibi. Verum tranſtulit infantem Deus e terreni regni ſucceſſione ad fruitionem regni cæleſtis, oc
culto iudicio, ſed tamen ipſi infanti proficuo: Ceterum haud leuis ſuſpicio eſt, ſubductum fuiſſe ex
hac vita

A hae vita arte Ariadnæ ſororis nequiſſimæ feminæ, Zenonis vxoris, inhiantis Imperio, & malorũ omnium, quibus afflictata eſt Orientalis Eccleſia, ſubdolæ concinnatricis. Subdit vero mox auctor de Eudoxia vxore Valentiniani Auguſti, quæ cum filiabus captiua ducta fuerat a Genſerico Vuandalorũ Rege in Africã, atq. inde vna cũ filia Placidia cõiuge Olybrij miſſa Cõſtãtinopolim.

Cum (inquit) fama erga Sanctum vbique prædicaretur, ad eum venit etiam Imperatrix Eudoxia, nuper ſeruata ex Africa & magnam quidem ei reuerentiam, multum autem tribuens honorem, & rogans ipſum Danielem vt deſcenderet quidem de columna, ad ſua vero loca veniret & cohabitaret: Sunt autem (dicebat) ea quidem multa, & amica ſilentio, & quæ poſſint aliquam præbere conſolationem. Ille vero bonam eius mentem accipiens & laudans, ſtatuit non trãſmigrare, ſed in eo loco perſeuerare in quo fuerat a Chriſto plantatus.] Iſta ibi de Eudoxia, quæ deprauato textu nominatur Eudocia: nam quæ fuit hoc nomine Imperatrix coniux Theodoſij Iunioris, ipſa iã (vt vidimus) defuncta Hieroſolymis erat: alia autem Eudocia filia Eudoxiæ Auguſtæ retenta fuit in Africa a Genſerico in coniugem Hunerici eius filij, ipſa vero Eudoxia dimiſſa libera eſt proficiſci ad filiam Olybrio nuptam Conſtantinopolim, vbi & diem clauſit extremum. XV. *Eudoxia Auguſta ad Danielem.*

B Quod autem duæ reperiantur Eudoxiæ, eædemq. Auguſtæ, prior Arcadij vxor, poſterior vero Theodoſij Iunioris filia ex Eudocia, vxor Valentiniani tertij huius nominis Imperatoris: priorem illam dictam eſſe cognomento Liciniam cum antiquarius magni nominis nobis aſſereret, errandi tribuit occaſionem: ceterum ex litteris [a] ipſius Eudoxiæ ad Theodoſium datis aduerſus Dioſcorum & Eutychetem pro S. Leone Romano Pont. ſatis aperte apparet, non illam, ſed Iuniorem dictam fuiſſe Liciniam Eudoxiam. Priorem vero Eudoxiam omnes ferme Iuliam cognomento nominant: Eudociam autem Iunioris Eudoxiæ matrem, Aeliam cognominatam fuiſſe, vetera numiſmata docent: Quod quidem cognomen deductum videri poteſt a Flacilla Auguſta Theodoſij Maioris vxore, quæ Aelia dicta reperitur. Quarum quidem Auguſtarum hic tibi ſimul ex numiſmatibus formas reddere laborauimus, atque in primis Aeliæ Flacillæ cõiugis Theodoſij Senioris, a qua Auguſtæ poſteriores Aeliæ nominatæ videntur. XVI. *Duæ Eudoxiæ.*

a In præambul. Conc. Chalced.

b

C

b Ex aur. num. Lælij Paſqual.

Quod autem ſubditur cuſum nummiſma, eſt Aeliæ Eudoxiæ Auguſtæ Theodoſij Iunioris vxoris, matris vero Eudoxiæ Auguſtæ coniugis Valentiniani Imperatoris.

c

D

c Ex aur. num. Lælij Paſqual.

Quam vero vidiſti Crucem intra coronam, eam ſuper frontem geſtaſſe Auguſtas, alias diximus, & ſequentis nummi forma declarat, quæ eſt Liciniæ Eudoxiæ Auguſtæ coniugis Valentiniani, errore aliquando poſita pro Eudoxia Aug. Arcadij vxore: ſed cur non & ipſa Aelia dicta, ignoratur.

E

I. QVadringenteſimus ſexageſimusſecundus Chriſti annus clarus duobus Auguſtis Leone ſecũ-
dum & Seuero Conſulibus illuceſcit,ſed ſcriptorum inopia obſcurus omnino redditus. Quid
ei i n certi ſub hoc anno factum ſit,nihil plane eſt, niſi quod Cedrenus [a] ex antiquioribua
tibi memorijs iſta prodit:Hoc anno ſexto Leonis Imperatoris, Conſtantinopoli pictori cuidam
aggreſſo Chriſtum forma Iouis pingere,manus exaruit.Eum facinus confeſſum Gennadius Con-
ſtantinopol tanus Epiſcopus ſanauit.]hæc eadem habet Theodorus Lector [b], atque Nicephorus
[c]. Ex quo plane facto duo ſunt Eccleſiæ exempla relicta;& vt ſacræ imagines pie ſancteq. teddan-
tur;& vt peccata quantumuis enormia confeſſione purgari per ſacerdotem quærantur; cum ex ſi-
gno quod foris apparuit redditæ ſanitatis,purgatam intrinſecus animam a reatu, intelligi poſſit. B
Anni huius initio,nempe menſe Ianuario,qui ſuperiori anno menſe Nouembri creatus eſt Ponti
fex,Hilarus Papa litteras de ſua creatione ſcripſit ex more ad omnes Eccleſias. Extat inter alias
eiuſdem Pontificis litteras epiſtola quam eo argumenro dedit in Gallias ad Leontium Epiſcopũ,
quam vna cum ceteris ex ſæpe dicto veteri codice Arelatenſis Eccleſiæ hic tibi edendam curaui-
mus:eſt huiuſmodi:

a Cedren. in Cõpend.
b Theodo. Lect. Coll. ct. lib. 2.
c Niceph. lib. 15. ca. 13.

Dilectiſſimo fratri Leontio Hilarus.

II. Quantum reuerentiæ in Spiritu Dei,qui ſubditos ſibi inhabitat ſacerdotes,beato Petro Apo
ſtolo & ſedi ipſius deferatur,omnibus arbitror eſſe compertum, quibus paternarum traditionum
incorrupta cuſtodia eſt:quos cũ volumus de noſtræ ordinationis primordijs gratulari , opeta quæ
in nos diuinæ pietatis dignatio oſtendit,ſanctitati tuæ duximus indicaoda: vt ipſe primum pro eo
quem in nobis inuicem ſemper impendimus,præſtante Domino,lętetis affectu: deinde vt diſpoſi
tione tuæ fraternitatis omnibus per vniuerſam prouinciam fratribus & conſacerdotibus innote-
ſcat,qood humilitatem meam dextera Domini viſitare dignata ſit, & in Apoſtolicæ ſedis regimẽ
non pro merito,ſed pro ſuæ gratiæ abundantiſſima largitate commiſerit. Proinde frater chariſſi- C
me,quod ſanctitati tuæ præſenti ſermone patefecimus,in omnium noſtrum (quemadmodum di-
ximus)notitiam deferre dignaberis:vt ſupplicaturi Domino noſtro Ieſu Chriſto,ſicut exultatio-
nis gaudia,ita profutura vniuerſali Eccleſiæ orationum ſuarum nobis vota coniungant.Dominua
te incolumem cuſtodiat,frater chariſſime.Dat. III. Kal. Febr. domino Seuero * Auguſt. Conſ.]
his datis litteris ad Leontium,paulo poſt,vbi eas nondum redditas accepiſſet,idem Pontifex iſtas
adiecit:

* In Faſtis præponitur Leo Auguſtus & dicitur Seuerus item Auguſtus.

Dilectiſſimo fratri Leontio Hilarus.

III. Dilectioni meæ,quæ circa Eccleſias Gallicanas,omneſq. in eis Domini ſacerdotes etiam in in
feriori gradu poſitos abundat,multum accedit augmenti,quod per verum & ſpectabilem populũ
filium noſtrum ſermonis tui ad me ſunt delata principia. Ex quo tamen conijcio,paginam meam,
quam dudum de Epiſcopatus mei primordijs miſi, necdum traditam tibi fuiſſe cum ſcriberes,
de qua vtique non ſiluiſſes,niſi prolatorem aliqua cauſa tardaſſet. Vnde quod & conſuetudo poſce
bat & charitas,iamptidem me executum ſignifico:& hoc ipſis litterarum exemplaribus,quæ dire
xi,plenius noſſe vos cupio,vt officio fraterno in nullo intelligatis fuiſſe me deſidem:& ita viciſſim
frequentandis ſtudeamus alloquijs,vt vicem nobis communis præſentiæ ſcribendi cura compen- D
ſet,frater chariſſime. Acceptis itaque communis * tui gratiam perijſſe non paſſus es, & quod eis
ſolicitudine intentum te eſſe cognoſco, vt cuſtodiendis paternorum canonum regulis ſtudere me
cupias;quo deſiderio nihil concipi ſalubrius poteſt,quam vt in vna Eccleſia,cui oportet nec macu
læ aliquid ineſſe ,nec rugæ,vna ſit in omnibus obſeruãtia diſciplinæ. Cui ſi aliquid eruditionis aut
correptionis addendum eſt,rectiſſime per veſtram diligentiam conſuletur, ſi quemadmodum es
dignatus ſcribere,tam inſtructa ad nos fuerit perſona directa, quæ inquiſitionem noſtram plene
ex omnibus poſſit inſtruere. Expondeo enim,quantum gratia Dei donat, vt expondeam hoc me
ad vniuerſalem ſacerdotum Domini concordiam prouiſurum , vt omnes non ſua audeant quære-
re,ſed quæ ſunt Chriſti ſtudeant obtinere. Deus te incolumem cuſtodiat,frater chariſſime.] Acci
dit autem poſt hæc,vt cum Hermes quidam intruſiſſet ſe in Eccleſiam Narbonenſem,acriter Hila
rus reprehenderet Leontium Epiſcopum,datis ad eum litteris illis:

Dilectiſſimo fratri Leontio Hilarus.

IV. Miramur fraternitatem tuam ita legis Catholicæ immemorem eſſe,vt quæque iniqua & con- E
tra Patrum noſtrorum ſtatuta in prouincia quæ ad monarchiam tuam pertinet , ſi ipſe aut non
vis,aut non potes , etiam nec nos ſilentij tui taciturnitate permittas corrigere . Siquidem quod
& rumore cognouimus,& quantum diligenter a diacono Ioanne,qui a magnifico viro filio noſtro
Friderico litteris ſuis inſinuatus eſt, requiuimus, quod iniquiſſima vſurpatione quidam Hermea
Epiſcopatum ciuitatis Narbonenſis execrabili auctoritate præſumpſerit . Quam rem decuerat
ſanctitatem tuam vt nobis in veſtigio indicaret . Qua de re,frater chariſſime,monemus , vt fi-
des adhibeatur aſſertis,ſepoſita excuſatione, ad nos tam dilectionis tuæ , quam fratrum noſtro-
rum,aut per portitorem litterarum,aut per quem ipſi elegeritis,ſubſcriptam manuum veſtrarum
relationem tranſmittatis ; vt quid definire poſſimus,recurrenti pagina poſſitis agnoſcere. Do-
minus te incolumem cuſtodiat; frater chariſſime. Dat. III. Non. Nouembr.] At de his & alija
idem Hilarus Papa eiuſmodi dedit litteras ad Metropolitanos diuerſarum prouinciarum his
verbis:

Dilectiſſimis

A Dilectiſſimis fratribus Epiſcopis prouinciæ Viennenſis, Lugdunenſis, Narbonenſis Primæ & V.
Secundæ, & Alpium Apenninarum, Hilarus Epiſcopus S.

Quamquam notitiam dilectionis veſtræ, quanta vel qualia in Narbonenſi ac Biterrenſi Eccle
ſia dudum ſint admiſſa non lateant, & præſumptionis improbitas ad nos vſq. perueniens procul-
dubio regionibus manifeſta ſit Gallicanis: Apoſtolicæ tamen ſolicitudinis intereſt culpas in no-
ſtro deprehenſas examine non tacere; ne per incongruum ſilentium cum inique agentibus habere
videamur conniuentiæ portionem. Olim igitur vrbium Præſides prædictarum ſanctæ memoriæ de
ceſſori meo non minus quam nobis etiam tunc attulerunt dolores illicitis petitionibus audendo
proſequi, quod vix apud patientiam noſtram ſola neceſſitatum potuit deploratione liniri. Quib.
enim (ſicut etiam vos probatis factis) conſtat exemplis, & qua non obiurgatione digniſſimũ eſt,
quod ſanctorum Patrum decretis & ipſis repugnat canonum inſtitutis? Cum ideo ſe frater iam &
Coepiſcopus noſter Hermes a Narbonenſi Eccleſia credidit iure ſuſcipi, quia indigne a Biterren-
ſibus, quibus ordinatus eſt, dicebat excludi. Quod ſi vere hoc in ſe factum doleret, & legitimo re-
medio ſubuenire propriæ ſciſſet iniuſiæ, vindictam magis debuit ſperare perpeſſis, quam veniam
B perpetratis. Denique ſi nunc ſaltem communi omnium Domini ſacerdotum vtatur animo, ſi imi
tetur exemplum, ſi ad hæc quæ Eccleſiaſticæ quietis contemplatione vtcumque ſopita ſunt, oculis
cordis intendat, & pro totius Eccleſiæ pace vel fide quæ ſunt multipliciter rata conſideret: nihil eſt
profecto, quod non etiam ipſe reprehendat, & erubeſcat ſibi annui, quod in altero laudabiliter im
probarit.

Scimus enim, & iamdiu de memorati fratris conuerſatione nihil habemus ambiguum, cum VI.
anteactæ vitæ ipſius curſum & retro ante poſitum noſtro reuoluentes animo, hos illum quos in eo
arguimus incurſiſſe potius, quam fugiſſe extimemus exceſſus. De quibus præſidente fratrum nu-
meroſo Concilio ex diuerſis prouincijs ad diem natalis noſtri in honorem beati Petri Apoſtoli p
Dei gratiam congregato, præſidentibus fratribus & Coepiſcopis noſtris Fauſto & Auxanio, atq.
agẽtibus plurimis quæ vigorem reſpiciunt auctoritatẽq. iudicij, id a nobis pacis amore eſt conſti-
tutum, vt in ſententia, quam ſub aduerſione vtriuſque legationis inde directæ, Chriſto Domino
noſtro inſpirante, protulimus, neq. charitas Euangelicæ indulgentiæ, neq. Apoſtolicæ virga defue-
ſit diſciplinæ: namq. in totũ nec remitteſe nos fecit indulgentia, nec affectio coercere. Ei qui nunc
C Eccleſiæ Narbonenſi præſidere permittitur, ordinandorum Epiſcoporum ob hæc quæ praue facta
ſunt, ſuſtulimus poteſtatem: quam ita ad fratrem & Coepiſcopum noſtrum Conſtantium Vcetice
Eccleſiæ Antiſtitem, quia æuo honoris Primas eſſe dicitur, pertinere cenſuimus, vt ſi ſuperſtite
Herme Epiſcopo defunctus fuerit, illum hęc cura reſpiciat, quem repererit Epiſcopalis ordo Prima
tem: Herme autem Epiſcopo deficiente, faciendorum mos Antiſtitum Narbonenſi mox reddatur
Eccleſiæ; quem non crimiis, ſed cauſa præſumptionis amiſit.

Vnde veſtræ fraternitatis in Domino ſincera dilectio ſolicitudinem paſtoralis curæ in ſuis ſe- VII.
dibus partita nobiſcum commiſſarum ſibi Eccleſiarum diligẽtia vigilanter exerceat, & eorum ta
liter quæ in Narbonenſi prouincia emerſere, meminerit, vt deteſtetur factum potius, quam ſumat
exemplum. Quod ita deinceps eſſe nolumus, ſicut nouimus non fuiſſe. Itaq. fratres cariſſimi, neceſ
ſarijs ſtudijs eſt agendum, ne error, quem iuuante Chriſto Domino noſtro nuper aboleuimus, aut
in ſimiles, aut in nouos vnquam prodire poſſit exceſſus: quod vtiq. non aliter poterit prætaueri, ni
ſi ſtatuta venerandorum canonum in faciendis conuentibus, quos hactenus omitti fecit certa ne-
ceſſitas, exequamur: in quibus poſſint pro emergentium neceſſitate cauſarum ad Eccleſiaſticæ ob
D ſeruantiam diſciplinæ, & quæ ſecus facta fuerint corrigi, & ſequenda conſtitui.

Per annos itaq. ſingulos ex prouincijs, quibus potuerit congregari, habeatur Epiſcopale Con- VIII.
cilium: ita vt opportunis locis, atq. temporibus ſecundum diſpoſitionem fratris & Coepiſcopi no-
ſtri Leontii, cui ſolicitudinem in congregãdis fratribus delegauimus, Metropolitanis per litteras
eius admonitis, celebretur: Vt ſi quid vſquam vel in ordinandis Epiſcopis, vel presbyteris, aut cu-
iuſlibet loci clericis faciendis contra præcepta Apoſtolica reperiatur admiſſum, aut in eorum cõ-
uerſatione quippiam reprobatur, communi omnium auctoritate reſecetur. In ea præcipue celebri
tate conueniatur, quæ præſidente Chriſto Domino noſtro & veneranda ſit ſanctis, & formidanda
peruerſis. Nec cuiquam licebit a regulis euagari, quas ſibi iuxta canonum definitiones vnita fra-
ternitas in cõmune præfixerit, cum imminente quotannis examine, ita ſinguli actus ſuos dirigũt,
vt his diſcuſſio iudicii optari magis debeat, quam timeri. In dirimendis ſane grauioribus cauſis,
& quæ illic non potuerint terminari, Apoſtolicæ ſedis ſententia conſulatur.

Illud etiam non poſſumus præterire, quod ſolicitudine diligentiore curandum ſit, ne præter IX.
Metropolitanorum ſuorum litteras aliqui ad quamlibet prouinciam audeant proficiſci: quod etiã
E in omni genere officij clericalis per ſingulas debet Eccleſias cuſtodiri. Quibus e contrario hac ra
tione proſpicimus, vt ſi hoc impetrare per aliquam non meruerint ſimultatem, cũ duobus Metro-
politanis prouinciarum, quæ cõgruæ ſunt, Arelatenſis Epiſcopus cuncta diſcutiens, pro cauſæ qua
litate obſeruanda conſtituat; nec in iniuram alterius alienum clericum ſuſcipi pręter teſtimonium
proprij Antiſtitis ſecundum canonum ſtatuta præcipiet. Singuli aũt fratres vniuerſiq. cognoſcant
parendum eſſe præſentibus conſtitutis, quibus etiam commonitio noſtra denunciat in eos Chri-
ſti Domini noſtri iudicium minime defuturum, qui declinando ſuperba rebellione conuentus, cõ
ſcientiæ ſuæ teſtimonio confutantur ſacerdotalis innocentiæ fiduciam non habere.

Præterea eiuſdem fratris libellus oblatus eſt nobis, quo perhibet parochias Arelatenſis Eccle X.
ſiæ a prædeceſſore ſuo Hilario in alias (quod non licuit) fuiſſe tranſlatas, petens illas priſtino iuri
noſtra auctoritate reſtitui. Sed moderaminis Apoſtolici memores fraternitati veſtræ querelam ip
ſius remiſimus audiendam, vt in veſtro conuentu ea quæ a nobis ſcripta ſunt allegentur, & quæ
Eccleſiaſticis regulis congruant decernantur. Simul etiam ſuper hoc vniuerſam fraternitatem vo

lumus eſſe commonitam,ne prædia ouæ neque deſerta neque damnoſa ſunt,& ad Eccleſiam per- A
tinent, ex quibus plurimorum conſueuerit neceſſitatibus ſubueniri, aliquo iure in alterum
transferantur,niſi prius apud Concilium alienationis ipſius cauſa doceatur;vt quid fieri debeat,
communi omnium deliberatione tractetur. Dominus vos incolumes cuſtodiat,fratres chariſſimi.
Dat.III.Non.Decemb.]Porro has omnes Hilari Papæ epiſtolas integras edendas curauimus,q̄d
hactenus numquam cuſas ſciamus:accepimus vero ipſas ex codice ſæpe citato Arelatenſis Eccle-
ſiæ,vbi extant & aliæ eius epiſtolæ,ſed quod ſequentib.annis datæ appareant,ſuo loco ponemus.

IESV CHRISTI ANNVS 463. — HILARI PAP. ANNVS 3. — LEONIS 7. SEVERI 3. IMPP.

I. *Baſilij Conſulatus.* [a Sidon. libr. 1. epiſt. 9.]

QVi ſequitur annus quadringenteſimus ſexageſimuſtertius,Cæcina Decio Baſilio & Vibiano
Conſulibus adnotatur. Extat quidem præclara memoria Baſilij Conſulis, dum eum Sido- B
nius comparat [a] cum Auieno,qui ante annos octo Conſulatum geſſerat cum Valentiniano
Auguſto ſeptimum eo magiſtratu fungente. Agens enim de Senatu Romano eius tẽporis, iſta ait:
Erant quidem in Senatu pleriq.opibus culti,genere ſublimes,ætate graues,conſilio vtiles, dignita
te elati,dignatione communes:ſed ſeruata pace reliquorum,duo faſtigatiſſimi Conſulares Genna
dius Auienus & Cæcina Baſilius præ ceteris conſpiciebantur:ii in ampliſſimo ordine, ſepoſita p̄-
rogatiua partis armatæ,facile poſt purpuratum Principem principes erant,&c.]comparat eos ſi-
mul,& in quibus alter alteri præſtaret,enarrat;ſed ad cõmendationem huius hæc ait:Auienus ad
Cõſulatum felicitate,Baſilius virtute peruenerat.]ſed & de Baſilij familia paulo poſt addit: In hoc
(inquit) Coruinorum familiæ Deciana præferebatur.]

II. [b Marian. Scot. in Chron.] *Hilarus Papa Cyclum nouũ curat per Victorinum.* [c Gẽnad. de vir. illuſtr. c. 88.] [* temporum]

Sub hoc anno [b] Hilarus Papa conſiderans Theophili Alexandrini Epiſcopi Cyclum iam in
decliuum labentem,abſoluendum anno Chriſti quadringenteſimo octogeſimo,de nouo conſcribẽ
do calculo prouinciam iniunxit Victorino Aquitano,qui huius facultatis habebatur omnium hoc
tempore facile princeps. Præſtitit ille quidem quod a Romano Pontifice iniunctum fuit opus,
ſcripſitq.Cyclum annorum quingentorum trigintaduorum:expertus eſt tamen poſtea aduerſan- C
tem ſibi Victorem Epiſcopum Capuanum,cui magis Beda tribuit:ſed de controuerſijs ijs ſuo lo-
co dicendum erit.hæc de Victorino complures teſtantur. Gennadius temporis huius ſcriptor de
ipſo ita habet [c]: Victorinus natione Aquitanus,calculator ſcripturarum [*], inuitatus a ſancto
Hilaro vrbis Romæ Epiſcopo,cõpoſuit Paſchalem curſum indagatione cautiſſima poſt quattuor
priores,Hippolytum,Euſebium,Theophilum,& Proſperum;& protendit annorum ſeriem vſque
ad quingenteſimum trigeſimum ſecundum,ita vt quingẽteſimo trigeſimotertio anno Paſchalis re
incipiat ſolemnitas eodem menſe & die,eadem & Luna,qua primum paſſio & reſurrectio Domi-
ni facta eſt.]hæc Gennadius.

III. *Concilium Arauſicanũ poſterius.*

Hoc eodem anno celebrata eſt Synodus Arauſicana poſterior notata ſub Conſulatu Decii Iu-
nioris,præſidente ei Cæſario Arelatenſi Epiſcopo,qui primo loco ſedit,ſubſcripſitque verbis iſtis:
Cæſarius in Chriſti nomine Epiſcopus,conſtitutionem noſtrã relegi,& ſubnotans ſubſcripſi quin
to Nonas Iulij,Decio Iuniore viro clariſſimo Conſ.]hæc ibi.Qui enim Baſilius in Faſtis huius an
ni Conſul inſcribitur,fuiſſe illi cognomentum Cæcina,& ex Deciorum familia,nuper vidimus ex
Sidonio Apollinare;vnde apud recentiorum auctorum Faſtos iure inſcribitur, Cæcina Decius Ba D
ſilius.Porro habito reſpectu ad alium Cæcinam Decium,Albinum dictum,qui Conſulatum geſ-
ſit vna cum Theodoſio Iuniore decimumoctauum, anno Chriſti quadringenteſimo quadrageſi-
moquarto,hic merito Decius Iunior,ille vero Senior nuncupabitur.Nec eſt quod eiuſmodi Con-
cilium ad alium Decium,Iuniorem itidem dictum,Venantium appellatum,qui Conſulatum geſ-
ſit anno ſalutis quingenteſimo octauo, referri poſſit.nam ille dictus eſt Iunior reſpectu alterius
Venantij Decij,qui anno præcedente,nimirum quingenteſimo ſeptimo, cum Anaſtaſio Auguſto
geſſerat Conſulatum.Quod enim qui huic interfuere Concilio Epiſcopi,ante illud tempus mor-
tuos eſſe magna ex parte liquet;nihil eſt vt ad illum Decium Iuniorem iſta poſterior Arauſicana
Synodus referri poſſit.Iam enim prædefunctum fuiſſe Eucherium Epiſcopum Lugdunenſem, qs
non intelligit?& Principium Sueſſionenſem Epiſcopum etiam ex hac vita ſublatum,quis dubitat,
cum legit Lupum patris Principij ſucceſſorem Epiſcopus Sueſſionenſem anno quingenteſimo ſe-
ptimo interfuiſſe Aurelianenſi Concilio ſub Clodoueo? vt taceamus modo de Proſpero & alijs,
quos certum eſt illa tempora minime attigiſſe.

IV. [d Apud Caſſiod. lib. 3. epiſt. 17.]

Quod inſuper ad illa tempora iſta Synodus referri non poſſit,ad hæc etiam addimus, quod cũ E
quatuor Galliarum Præfecti eidem Concilio ſubſcripti habeantur,Petrus,Marcellinus,Felix, &
Liberius;nihil eſt vt ad ea tempora,cum Theodoricus regnaret Italiæ Rex, eiuſmodi Concilium
referri poſſit;cum ipſe teſtetur,a multo tempore ante deſijſſe Præfectos in Gallias mitti,cum non
amplius Præfectos,ſed Vicarium vnum loco ipſorum ſe mittere dicat ſcribens ad Gemellum Vi-
carium [d]: nec alios quidem Præfectos miſiſſe reperitur:quæ enim ratio quatuor mittendi Præfe
ctos in angulum Galliarum,poſſidentibus eas maxima ex parte Franchis atque Burgundionibus?
vnde ſatis eſſe putauit,eam partem,quam perexiguam poſſidebat in Gallia Narbonenſi, Vicaria
regere Præfectura.Sic igitur non ad illud tẽpus,ſed ad præſentis anni Conſulatum Cæcinæ Decij
Iunioris,Arauſicanum Concilium referri debere,ex his quæ dicta ſunt,redditur manifeſtum.

V. *De Eucherij vita tempore.*

His igitur de tempore Synodi ſtabilitis,refelluntur qui ſub Leone Pontifice, eiuſq.iuſſu di-
ctam Synodum celebratam affirmant.Quod inſuper huic Synodo interfuiſſe reperitur Eucherius,
abſq.dubio Epiſcopus Lugdunẽſis(nullus enim eius nominis alterius Eccleſiæ in Gallijs reperit̃
Epiſcopus)

A Epiſcopus) redarguitur plane erroris Gennadius, dum vultcum ſub Valentiniano atque Marciano Imperatoribus diem obijſſe: quem ſecutus Ado in eumdem lapidem erroris impegit. Ad hæc vſque ſaltem tempora eum fuiſſe ſuperſtitem, Acta Synodi manifeſte declarant. Nec eſt, quod ob hanc cauſam quis præſentem Synodum retrotrahere poſſit ad Conſulatum Decij Senioris, ſub anno Chriſti quadringenteſimo quadrageſimoquarto: nam eo tempore nõ Cæſarius, qui huic præfuit Synodo, ſed Hilarius erat Epiſcopus Arelatenſis, cui ſucceſſit Rauennius, & poſt Rauennium Eonius, cui iſte de quo eſt ſermo fuit ſuffectus Cæſarius. Sic igitur dicendum videtur, ſanctum Eucherium Lugdunenſem ad hæc ſaltem tempora vitam propagaſſe. Vixiſſe autem Eucherium, cum idem Cæſarius præeſſet Eccleſiæ Arelatenſi, certum redditur ex Actis Concilij Arelatenſis tertij, cui itẽ Cæſarius præfuit, Eucheriuſq. ſubſcripſit. Sed & de his haud dubius teſtis accedit Cyprianus, qui res a Cæſario geſtas quam fideliſſime poſteris commendauit: vixit enim eodem tempore, extititq. eius diſcipulus, atque de eiſdem huiuſmodi texit hiſtoriam [a]: — a Apud Sur to. 4. die 27. Auguſ.

VI. *De SS. Epiſcopis Cæſario & Eucherio.*

Cum aliquando ſanctus Cæſarius circa Alpes iter ageret, vir venerabilis ſanctus Eucherius Lugdunenſis Epiſcopus cum illo erat. Accidit tum, vt media via infelix & morbida mulier eis oc-
B curreret, manibus & pedibus contractis per terram reptans. Quam cum eſſet intuitus beatus Cæſarius, interrogauit ſanctom Eucherium, quid hoc eſſet, quod illa per terram ita ſe traheret. Eucherius interrogabat feminam. Illa reſpondit, ſe multis annis membris fuiſſe contractam. Beatus Cæſarius dicit ſancto Eucherio: Deſcende, & conſigna eam. Illo quaſi trepidante & excuſante ſeſe, Cęſarius inſtat & viget. Tandem Eucherius deſcendit, & conſignat eam; atque: Ecce feci quod iuſſiſti. Dicit ei Cæſarius: Extenſa manu, apprehende manum illius, & erige eam. Ille reſpondit: Quicquid aliud iuſſeris, non recuſabit Eucherius tuus: iſtud vt faciam, adduci non potero: tuum eſt hoc facere, cui præſtitit Deus gratiam animas & corpora langnentium curandi. Cæſarius ait. Tu interim facito quod dico. Illo plane renitente, & cum multa modeſtia & cum lacrymis ſe excuſante, diuq. facere detrectante: Cæſarius dicit: Tu ne obedientiæ cauſa in ignem ingreſſurus es, qui nec miſericordia adduci potes, vt facias, quod charitas iubet? Mitte in nomine Domini manum tuam & erige eam. Tunc ille obediens, porrigit feminæ manum, & ſubleuat eam. Illa vero mox integre ſanata, abijt ad hoſpitiolum ſuũ.] huculque auctor: quibus intelligas, ſuperſtitem fuiſſe Eucherium, cum Cæſarius regeret Arelatenſem Eccleſiam: atque adeo mirum non eſſe, ſi huic poſteriori Arau-
C ſicano Concilio præſens fuit atque ſubſcripſit. Quod ſi pertinaci animo Gennadio acquieſcendũ putes dicenti eum ſub Imperatoribus Valentiniano atque Marciano eſſe defunctum: tunc plane dicere cogeris duos fuiſſe Eucherios eiuſdem Eccleſiæ Lugdunenſis Epiſcopos; quod antiquiorum neminem hactenus dixiſſe inuenimus.

VII. *De SS. Epiſcopis Principio atq. Remigio.*

Reſpleuduit ſacer iſte ſacerdotum Conuentus, tamquam nobile ſertum contextum floribus, Epiſcopis ſanctitate præclaris: reperitur enim inter alios ſanctos Epiſcopos interfuiſſe ſãctus Principius: fuit hic (vt dictum eſt) Eccleſiæ Sueſſionenſis Epiſcopus, germanus ſancti Remigij Rhemẽſis Epiſcopi, ſed ætate grandior; qui aliquandiu retentus in ſæculo, ex matrimonio ſuſcepit filium nomine Lupum, quem ſecum ducens in Lerinenſem inſulam monaſticis inſtituit rudimentis: hic eximia ibi prouectus ſanctitate, ad Sueſſionenſem Eccleſiam adſcitus Antiſtes eſt, cum & Remigius factus eſt Eccleſiæ Rhemenſis ſummus ſacerdos. agit de ambobus Sidonius Apollinaris in epiſtola ad eumdem Principium [b] data, qua hæc habet eius exordio: — b Sidon. li. 8. epiſ. 14.

VIII.

Iamdiu nobis, Papa venerabilis, etſi nondum veſter vultus aſpectus, tamẽ actus inſpectus eſt: namque ſanctorum diffuſio meritorum ſtringi ſpatijs non eſt contenta finalibus. Hinc eſt quod bo-
D næ conſcientiæ motus * componitur. Quæ loquor, falſa cenſete, niſi competenti profeſſioni meæ competens adſtipulator acceſſerit (ſatis in illo quodam cœnobio Lerinẽſi ſpectabile caput, Luporum concellita, Maximorũq. & parſimoniæ ſalibus cõſequi affectans Memphiticos & Palæſtinos Archimãdritas) is eſt Epiſcopus Antiolius; cuius relatu, qui pater vobis, qualeſq. vos fratres, quamorum prærogatiua Pontificatu maximo ambo fungamini, ſolicitius cognoſcere ſtudui. Gaudẽs cognouiſſe me memini, cui patrem * quondam videlicet vos habenti, vix domus Aaron Pontificis antiqui merito compareтur, &c.] hæc ipſe, comparans ambos fratres ſanctos Epiſcopos Principium & Remigium Moyſi & Araon antiquæ legis conſacerdotibus. In fine autem: Obſecro impẽſe, vt ſitim noſtram frequenter litteris litteratis ambo germani, tu frequentius, irrigetis.] Extat & alia eiuſdem Sidonij ad ipſum Principium data familiaris epiſtola [c]: mentio fit etiam eiuſdem Principij a ſancto fratre Remigio in teſtamento ab ipſo condito. Eſt celebris eius memoria monumentis publicis conſignata, & annis ſingulis eius celebritate natalis repeti ſolita quinto Kalendas Octobris. — * metu — * fratrem — c Sid. lib. 9. epiſ. 8.

IX. *De Liberio Patricio.*

Interfuerunt & alij digniſſimi ſacerdotes (de quibus ſuperius dictum eſt) quos ad dedicatio-
E nem baſilicæ Liberius Patricius congregauit: nam in eius Actorum exordio hæc habentur. Cum ad dedicationem baſilicæ, quã illuſtriſſimus Præfectus & Patricius filius noſter Liberius in Arauſica ciuitate, fideliſſima deuotione conſtruxit, Deo propitiante, ipſo inuitante, cõueniſſemus, &c.] hunc ipſum puto Liberium Patricium virum frugi, qui licet ſecutus poſtea partes Odoacri Regis in Italia regnantis, tamen a Theodorico eius aduerſario ſummam rerum obtinente probe cognitus & laudatus atque etiam Prætoriana Præfectura auctus eſt: Extat de his eiuſdem Theodorici epiſtola ad Senatum [d]. Virum hunc quidem fuiſſe maxime pium, indicat etiam epiſtola ad eũ ſcripta ab Ennodio Ticinenſi, quæ inter Symmachi Papæ epiſtolas & eius nomine legitur. Huius filius Venantius fuit Comitiua Domeſticorum ab eodem Theodorico donatus. Sed de Liberio modo ſatis. At quid in Synodo actum? accipe. — d Apud Caſſiod. lib. 2. epiſt. 16.

X.

Cum ſæpe (quod antea dictum eſt) Pelagianis licet damnatis erroribus, Pelagianoq. nomine prorſus infami reddito, quidam Gallicani presbyteri, etſi Pelagium damnare viderentur, ex obliquo tamen eidem fauerent, impugnantes ſancti Auguſtini aliqua ſcripta aduerſus Pelagianos edita:

edita contra hos (vt vidimus) fuit ſancto Proſpero & Hilario laborandum ſub Cæleſtino Romano A
a Pſal. 30. Pontifice, cuius auctoritate obſtruſa ſunt ora (vt ait Pſalmus [a]) loquentium mendacium, & lo-
quentium aduerſus iuſtum iniquitatem in ſuperbia & abuſione. Poſtea vero cum & noua arte ea-
dem doctrina praua iterum ſerperet, eſſetq. qui aduerſus Pelagiũ ſcribens, nihilominus contra Au
guſtini ſententias eumdem strueret apparatum armorum: his continuo fuit ſanctis Patribus oc-
currendum. Qui talia moliebatur, inter alios Fauſtus extitit Regienſis Epiſcopus, de quo alias plu
ribus. Huic ex aduerſo inſurrexit pro Catholica veritate Cæſarius Arelatenſis Epiſcopus, qui &
aduerſus eum poſtea edidit commentarios. Huiuſmodi ergo occaſione, ſacer Conuentus habitus
eſt, vbi in Synodo congregatis Epiſcopis; quæ eſſent ſinceræ fidei certæ veræq. ſententiæ ex fonte
deductæ purissimo, placuit promulgari: nempe quæ a Romano Pontifice olim ad Galliarum Epi
ſcopos miſſa decreta fidei eſſent, nota omnibus fieri. Vnde hæc ipſa ſanctis ſacerdotibus in Syno-
do congregatis præfatus eſt, qui Synodo præerat, idem Cæſarius Epiſcopus Arelatenſis:

Peruenit ad nos, eſſe aliquos, qui de gratia & libero arbitrio minus caute & non ſecundum fi-
XI. dei Catholicæ regulam ſentire velint. Vnde & nobis, ſecundum auctoritatem & admonitionem ſe
dis Apoſtolicæ, iuſtum & rationabile viſum eſt, vt pauca capitula ab Apoſtolica nobis ſede tranſ- B
miſſa, quæ ab antiquis Patribus de certis Scripturarum voluminibus in hac præcipue cauſa colla
ta ſunt, ad docendos eos, qui aliter quam oportet ſenſerunt, ab omnibus obſeruãda præferre. Qui
bus lectis, qui hucuſq. non ſicut oportebat, de gratia & libero arbitrio credidit, ad ea quæ fidei Ca-
tholicæ conueniunt, animum ſuum inclinare non differat.] hæc prælocutus primarius Antiſtes, ip
ſe & reliqui Patres ſubiecere capita vigintiquinque, quibus omne virus erroris Pelagiani prorſus
extinguitur, & ſacra doctrina Patrum firmius roboratur: quæ & a quatuor Galliarum Præfectis, q
aderant, & a viris Conſularibus, qui ſacris Encæniis interfuere, ſubſcriptione firmata voluerunt,
vt ſuo ipſorum obſtricti tenerentur chirographo, ne quouis modo fallacibus hæreticorum artibus
aditus aliqua ex parte pateret.

Sed obſerua, lector, quonam potiori modo ſanctiſſimi atq. doctiſſimi viri ſibi dimicandum cõ
XII. tra aduerſarios vtilius atq. potentius in hoc ſacro theatro delegerint: non alio quidem, quam, mo
re maiorum, quo & prædeceſſores aduerſus eoſdem hæreticos decertaſſe ſcirent: nẽpe agendo au-
ctoritate (vt prontentur) Apoſtolicæ ſedis; cui obniti vel minimum, admodum nefas ducerent: cui
non aſſentiri, id ipſum eſſe ſcirent hæreticum; aſſenſum vero illi præbere, idem eſſe Catholicum cõ C
probari. His ſolide preſſis ſanctorũ Patrum veſtigijs inſiſtant, qui cupiunt veræ fidei eſſe cultores:
Ad ea reuocent greſſus miſeri Nouatores, deq. ſemitis rogent [b] antiquis, qui errauerunt [c] in in
b Hierem. 6. uio, & non in via. Maiores ſuos ſequãtur, quos eminẽs vitæ ſanctitudo & doctrina excellens in Ec
c Pſal. 106. cleſia illuſtres & Deo caros valde fecere, & quos ſibi eſſe coniunctos, Deus in operatione ſignorũ
reddidit manifeſtum: Vt plane certum perſpicuumq. omnibus factum ſit, eos Deũ ſequi, qui Deũ
ſequentibus coniunguntur. Sed de Arauſicano Concilio ſatis.

Quod vero ferme omnes Epiſcopi qui huic Synodo Arauſicanæ ſubſcripti habentur, ijdem &
XIII. Synodus Carpẽtoratenſis. Concilium Carpentoratenſe reperiuntur ſubſcriptione firmaſſe; facile conijcere poſſumus eadem
circa tempora illud collectum eſſe. Cum enim celebrati Conuentus dies deſiderentur & Cõſules,
ſub quibus collocari queat; nihil opportunius fieri, quam eumdem hic intexere; vt quod ijdem cele
braſſe noſcuntur Epiſcopi, narratio eadem includat. Et quod in primis ad ipſam Carpentoraten-
lem Synodum pertinet, ex Actis eius illud tantum reperitur ſancitum ibi decretum de bonis obla-
tis eccleſijs parochialibus, quidnam & quantum ex eis ſibi vendicare Epiſcopis liceat. Synodalis
insuper extat ab eodem Concilio data epiſtola ad Agrecium [a] Epiſcopum, qua ſignificatur, ſen- D
a Agricium tentia Patrum ipſum eſſe ſuſpenſum per annum a ſacra celebratione Miſſarum, ob perperam fa-
ctam ab eo ordinationem, & quod ad dicendam cauſam vocatus ad Synodum venire recuſaſſet,
nec quemquam ſuo loco miſiſſet. Hunc illum eſſe putamus Agrecium Epiſcopum, ad quem extat
Sidonij Apollinaris epiſtola [d], qua eum vocat Bituricum ad electionem noui Epiſcopi decernẽ
d Sidon. libr. 7. epiſt. 5. dam. Eſt eiuſdem mentio in Concilio tertio Arelatenſi. Immo & exiſtimo omnes epiſtolas Sido-
nij, quæ ad Græcum Epiſcopum leguntur mendoſe inſcriptæ, ad Agrecium eſſe datas. Qui vero in-
ter alios ſanctos Epiſcopos Synodo huic interfuit, fuit Proſper, non quidem Regienſis, ſed Ante-
e Sidon. libr. 7. epiſt. 15. lianenſis Antiſtes, ad quem itidem extat eiuſdem Sidonij data epiſtola [e]. ſanctitate hunc cele-
brem fuiſſe, teſtantur publicæ Eccleſiarum tabulæ, ex quibus eius præconium annis ſingulis vna
cum alijs Sanctis quinto Kalendas Auguſtas in Eccleſia decantatur, haud ſane degeneris a ſan-
ctiſſimo Aniano, quem habuit coluitque prædeceſſorem Antiſtitem.

Fuit etiam tunc in Gallijs in eadem prouincia habitum Vaſenſe Concilium ſub eiuſdem De-
XIV. Vaſenſe Concilium. cij Iunioris Conſulatu, menſe Nouembris; cui itidem idem Cæſarius Arelatenſis Epiſcopus præ-
fuit, vt eius ſubſcriptio indicat verbis iſtis: Cæſarius in Chriſti nomine Epiſcopus ſubſcripſit die E
a Nono Nonas [a] Nouembris, Decio Iuniore V.C. Conſule.] Vides, lector, vigilantiam paſtoralem: cum qui
hoc ipſo anno menſe Iulii præfuit Concilio Arauſicano, eiuſdem anni menſe Nouembris vna cum
ſubditis ſibi eiuſdem prouinciæ Epiſcopis præſens fuerit Concilio Vaſenſi, ſeu Vaſatenſi; cuius
Acta confuſa permixtaq. fuiſſe cum alijs Vaſenſibus Concilijs, ſuperius diximus. At de Synodis ha
ctenus. Huc eodem anno data reperitur in Gallias epiſtola ab Hilario Papa ad Leontium Arela-
tenſem Epiſcopum aduerſus Mamertum Epiſcopum Viennenſem, quod extra ſuam Metropolim
Epiſcopum ordinaſſet: quæ ex codice Arelatenſi accepta ſic ſe habet:

Dilectiſſimo fratri Leontio Hilarus.

XV. Qualiter contra ſedis Apoſtolicæ veniens conſtituta ſacerdotalem modeſtiam Mamertus E-
piſcopus Viennenſis exceſſerit, dilectionis tuæ debuimus relatione cognoſcere, vt auribus talibus
maturum & iuxta Eccleſiaſticum ordinem regularum congruum iudicium proferremus. Quan-
tum enim filij noſtri viri illuſtris Magiſtri militum Gunduici ſermone eſt indicatum, prædictus
Epiſcopus

A Epiſcopus innitia Dienſibus,& qui ad Eccleſiarum eius numerum, quem ei Apoſtolicæ ſedis deputauit auctoritas (ſicut in ſcriniis noſtris legimus) minime pertinebant,hoſtili more (vt dicitur)occupans ciuitatem, Epiſcopum conſecrare præſumpſit. In quo,frater chariſſime, ſi ita eſt, quam multiplex culpa ſit,pronunciare poſſumus,niſi iudicij(vt diximus) & moderatio nobis eſſet & ordo ſeruandus. Atque ideo memor ſolicitudinis quam dilectioni tuæ ſcis eſſe commiſſam, quicquid nunc ad notitiam noſtram breui inſinuatione delatum eſt,in conuentu Synodali,qui ſecundum ſtatuta noſtra annis ſingulis te ſibi præſidente eſt congregandus, diſcutere quæ ſunt acta debebis,& a prædicto rationem facti ſui ſub vniuerſo cœtu fraternitatis exigere,ac deinde omniũ litteras noſtræ intimare notitiæ: vt quod,ſancto Spiritu dictante, faciendum eſt, ad comprimendos conatus illicitos ordinemus. Deus te incolumem cuſtodiat,frater chariſſime. Data VI. Id. Octob. Baſilio V.C. Conſ.]eodem quoque argumento alias,quæ ſequuntur, litteras dedit ad Epiſcopos Galliarum his verbis:

Dilectiſſimis fratribus Epiſcopis prouinciæ Viennenſis,Lugdunenſis, Narbonenſis Primæ & Secundæ Alpinæ Hilarus Epiſcopus. XVI.

B Etſi meminerimus fraternitatẽ veſtrã ea quę a nobis ſunt ſtatuta retinere, nec aliquid ex his diſſimulare quæ ſcripſimus, vt ſcilicet pro diſciplina Eccleſiaſtica & pro cauſis quæ inter Domini ſacerdotes oboriri plerumque non dubium eſt,Synodalia quotannis Concilia,quorum maxime in fratre & Coepiſcopo noſtro Leontio Arelatenſis Eccleſiæ ſummam placuit eſſe,celebrentur, nec aliud fieri poſſe credamus,quam quod pro communis Domini domo noſtra ordinatio vobis placitura conſtituit:tamen repetitis litteris eadem nunc quoque obſeruanda decernimus, præcipue cum grauiſſima Viennenſis ciuitatis Epiſcopus inuoluatur offenſa in iniuriam fratris & Coepiſcopi noſtri Leontij Dienſibus Antiſtitem conſecrando. De cuius facto vindictę congruæ ſententiam differentes,relationi fratrum quæ interim fuerant viſa reſpondimus. Sed quoniam tanti exceſſus maiorem nobis ſolicitudinis materiam detulerunt:hæc ad vniuerſam charitatem veſtram etiam per fratrem & Coepiſcopum noſtrum Antonium ſcripta direximus, quibus admonita communis omnium ſolicitudo procuret,ne quiſquam fratrum in alterius proruptus iniuriam tranſcendat terminos a venerandis Patribus conſtitutos.

Vnde omnia quæ a vobis ſunt per fratres & Coepiſcopos noſtros Fauſtum & Auxanium de-
C finita roborantes,congregationes annuas ordinante fratre & Coepiſcopo noſtro Leontio admonitis Metropolitanis(quod ſæpe dicendum eſt)ijs locis celebrare dignemini,ad quæ conueniendi nulla ſit cuiquam commeantium difficultas. Cui diligentiæ etiam prouiſio adhibenda eſt, vt opportunitas quemadmodum locorum,ita conſtituatur & temporum: vt inexcuſabilior, quiſquis tã neceſſariter & ſalubriter conſtitutum noſtrum negligendum putaret,appareat,fratres chariſſimi. Illius autem confirmationem,quem Viennenſis Epiſcopus alienum & ad ſe minime pertinentem grauiter ordinare præſumpſit,fratris & Coepiſcopi noſtri Leontij relinquimus voluntati, quem confidimus non præter humanitatem penſare quæ iuſta ſunt. Deus vos incolumes cuſtodiat, fratres chariſſimi.]

Hoc eodem anno,qui ſeptimus numeratur Leonis Imperij, Eliſæi Prophetæ [a] oſſa e Palæſtina Alexandriam ſunt tranſlata. Ceterum ſepulchrum eius apud Sebaſten exiſtens ſub Iuliano Apoſtata profanatum eſſe,ſuperius dictum eſt.

a Cedren. Ann. hoc an. 7. Leonis Aug.

D IESV CHRITI ANNVS 464. | HILARI PAP. ANNVS 4. | LEONIS 8. SEVERI 4. IMPP.

NOni Cõſules Ruſticus & Olybrius nonum annum Chriſti quadringenteſimum ſexageſimũquartum aperuere:quo tum Hiſpania,tum Gallia a nouo Rege Gothorum Euarico afflictari diriſſime cœperunt. Hoc enim anno morte ſublato Theodorico Gothorum Rege,frater eius Euarix ſiue Euaricus regnum capeſſit;vt Iſidorus auctor eſt [b], dum ait: Anno Imperij Leonis octauo Euaricus [*], pari ſcelere,quo frater,ſuccedit in regnum annis decem & octo: in quo honore prouectus & crimine,ſtatim bello deſænit,parteſq. Luſitaniæ deprædatur:qui prius capta Pampilona,Cæſarauguſtum inuadit,totamq. Hiſpaniam Superiorem obtinuit. Tarraconẽſem etiam nobilitatem,quæ ei repugnauerat,exercitus irruptione peremit. In Gallias autem regreſſus, Arelatũ & Maſſiliam vrbes capit,ſuoq. regno vtramque ſubiecit.]& paulo poſt:Sub hoc Rege Gothi le-
E gum inſtituta ſcriptis habere cœperunt:nam antea tantum moribus & cõſuetudine tenebantur.] hæc Iſidorus,paucis complectens eius cunctas in regno res geſtas. Quæ autem ſpectant ad perſecutionem illatam ab Euarico Galliarum Eccleſijs,dicemus anno Domini quadringenteſimo ſexageſimooctauo,reddituri ſingula ſuis temporibus.

I. *Perſecutio Euarici Regis Gothorum.*

b Iſidor. Chron. Gothor.

* Euarix

Hoc eodem anno,qui Conſtantinopolitanæ vrbis præceſſit incendium, Leo Auguſtus cum plurimum eos coleret,quos Deo ſciebat amicos pę ceteris veneratus Danielem Stylitam (quem cum admirandum vitæ inſtitutum,tum frequentium miraculorum editio non vicinæ tantũ Conſtantinopoli,ſed reddiderant Orbi notum)vna cum Gennadio Patriarcha inuiſit,qui ad eum ordinandum presbyterum perrexit;quod & præſtitit, licet illo diutius reluctante. Tunc & ipſe Daniel Gennadio futurum prædixit incendium vrbis,quod vt anteuerteret ieiuniis atque precibus admonuit,ſignificans & prædicens id ipſum Imperatori. Hæc quidem fuſius ipſius Danielis Acta fideliter ſcripta:ex quibus memoria dignũ illud de Leone Imperatore ab auctore narratũ, ipſius verbis, ne quid addititiũ putet lector,hic deſcribemus:ait enim de ipſo Leone Auguſto Danielẽ adeũte [c].

II. *Daniel futurũ prædicit incendium.*

c Acta Daniel apud Sur die 11. Decembr.

Cum

III. *Leo Imp. quã tum ſit veneratus Danielem.*

Cum non ingentes,qui ſunt Imperij proprij,ſumpſiſſet ſpiritus;ſed didiciſſet,quantum ſit virtus Imperio præſtantior : ipſe quoque Imperatot ad eum aſcendit , ſuper columnam videlicet; & perinde ac ſi regium faſtum ac ſupercilium reliquiſſet inferius,& ſe exuiſſet, ſe quidem humi proſternit,rangit autem ſacros illius pedes,quaſi hoc faciendo magis honoraretur,quam quod eſſet Imperator:Quos eum tetigiſſet,impletur admiratione,ſicut prius Gelaſius: erantenim illi pedes ualde tumentes & omnino ſcatentes vlceribus;eratq.ſimul horribile & miſerabile,illos videre tangere. Tunc etiam Imperator donat eum baſi geminarum columnarum,quas ipſe poſuit,duplicem etiam columnam nominans.]hæc ibi.ſubdit quæ terribilia poſt anni vnius circulum Conſtantinopoli contigere;nos vero ſuo loco dicturi ea ſumus anno ſequenti. Potuiſſet quidem huiuſcemodi officiis diuinum placare numen Imperator,atque venturam cladem anteuertere; niſi peccatis id exigentibus,populus illam e Dei manibus extorſiſſet inuiti.Et quod iam completa erat iniquitas Sodomorum [a], non intercedit Abraham:obliuiſcitur,inquam,Gennadius,quod monuerat Daniel,publicas indicere preces,& ieiunia biduana per hebdomadas ſingulas imperare. Sic namque Deus vltionem immiſſurus in peccatores venia indignos,illud præmittere ſolet,quod loquitur per Iſaiam [b]: Miſcuit vobis Dominus ſpiritus ſoporis:claudet oculos veſtros:Prophetas & principes veſtros,qui vident viſiones,operiet.]etenim tum Gennadius,tum Imperator, quæ audierant de clade incendij a viro ſanctiſſimo,omnino ea obliuioni mandarunt.Quod pertinet ad res Eccleſiaſticas,hoc eodem anno,qui etiam notari conſueuit poſt Conſulatum Baſilij,datum legitur decretum Hilari Papæ aduerſus Viennenſem Epiſcopum,cuieiuſmodi præpoſita eſt inſcriptio:

a Geneſ.19.

b Iſai.29.

Præceptum Hilari Papæ de Eccleſia Dienſe, vbi Epiſcopus indebite a Viennenſi Epiſcopo ordinatus eſt.

IV. Dilectiſſimis fratribus Victuro,Ingenuo,Idacio,Euſtaſio,Fonteio,Viuentio,Eulalio, Fauſto, Auxanio,Proculo,Auſonio,Paulo,Memoriali,Cæleſtio,Proiecto,Eutropio, Auieiano, Vrſo , & Leontio Hilarus.

Solicitis admodum nobis,& ex his quæ proxima ad nos relatio certa detulerat,multa expectatione ſuſpenſis,litteræ dilectionis veſtræ,fratre & Coepiſcopo noſtro Antonio, quem dignum tanta legatione probamus interpretem,deferente,ſunt traditæ,quæ nos ab ipſis contextus ſui contriſtauere principijs:nam qui requieſcere ſolicitudinem noſtram, & magna ex parte releuari in his quæ a ſanctæ memoriæ deceſſore meo de Viennenſi Epiſcopo præfixa ſunt,credebamus, euidenti aſſertione cognouimus,& non ſine dolore miramur,definitiones illas a Mamerto Epiſcopo nunc potuiſſe tranſcendi,per quas Eccleſia priuilegium probarat acquiri:cum præcipue ſancti fratris & Coepiſcopi noſtri Leontij moderatio formam continentiæ præbere debuerit ambienti;aut ſi ſpiritu æmulationis inflatus eum(quod non oportuit)arbitratus eſt negligendum,deceſſoris ſui ſaltem inſtructus exemplo illius imitaretur temperantiam,cuius honore perfungitur; nec traſgrediẽdo violaret,quod iam nunc,niſi patientiæ moderamina teneremus,poſſet amittere. Cui vmquam profuit mens rebellis? aut quem ſuperbiæ non inclinauit elatio? Altior eſt humilitatis gratia, cui paupertate ſpiritus ad præmium promiſſæ beatitudinis iter regni cæleſtis aperitur. Nec perſuõctoriũ præuaricator exiſtimet eſſe quod fecit,ſi eruditus doctrinis Eccleſiaſticis,quid vterque mereatur, agnoſcit:cum alter ſecundum propheticam vocem [c] in medio Dominicæ domus habitare prohibetur;alter,ſuſcipiente ſe Domino,ſemper iunctus aſſeritur,cuius cõſolatione ſaluatur. Poſſent venerabilium veterum multa replicari,quæ iuxta veritatem dicta monſtrantur:ſed ab eadem cauſa,quæ ſe vt loqueremur iniecit,recentiora ſunt exempla ſumenda. Non dignitatem Viennenſis Eccleſiæ Mamertus Epiſcopus meminit Arelatenſis Antiſtitis quondam tranſgreſſione crepiſſe,& pro corrigendis quæ perperam gerebantur inuiolabili poſtea definitione compoſitum,ne alter inglorius,& alter in totum veteri honore per vitium præceſſoris reperiretur exutus.

c Pſal.100.

V. Sicuti ergo & veſtræ dilectionis relatio,& fratris & Coepiſcopi noſtri Antonij inſinuatio reſeranit,claret prædictum priuilegia certis concluſa terminis velle perdere plus volendo. Qui abuſus fratris & conſacerdotis Leontij moderantia,Dienſibus contra fas Epiſcopum, etiamſi eſt meritus,non timuit conſecrare: In quo factum eſt, conuenerat ſic reſolui, vt iuxta eorum quæ perpetrata ſunt qualitatem non ſine iactura proprij ordinis etiam illum à ſacerdotali conſortio ſubmoueri cerneret,quem creauit indebite,quemq.indigniſſime feciſſe conuincitur, correctum iuſta vltione ſentiret,nec conceptæ audaciæ incaſtigata temeritas licentiæ ſe peperiſſe putaret exemplũ.

VI. Verum ad Eccleſiarum quietem tantæ tranſgreſſionis vulnera memores Apoſtolicæ ſapientiæ curari volumus ante fomentis,vt corporis noſtri membrum forte ſanandum in integritatem priſtinam per mitiora medicamenta reuocetur:nec credatur negligi,quod interim non mouetur abſcindi. Præuia medendi ſemper auſteritatis eſt lenitas,nec omnis ferro ſtatim culpa compeſcitur, aut inexplorato,vel quod facile prodeſſe poſſit offertur:nunc enim temporis opportunitas, nunc languentis neceſſitas,nunc medicinæ ipſius & modus eſt quærendus,& qualitas : vt omnis per ſapientiam facta in vitijs reprimendis ſolicitudo curantis gaudeat reparatione quod ſaluat,nec careat moderatione quod reſecat.

VII. His igitur veſtrá fraternitas grauiter prudenterq.perpenſis, alia apud nos diſſimulare poſſe non æſtimet:in quorum ſe maxime contumeliam,qui non immerito pulſatur,erexit: fratri enim noſtro Leontio nihil conſtitutum a ſanctæ memoriæ deceſſore meo iuris potuit abrogare,nihil valuit quod honori eius debetur offerri:quia Chriſtianorum quoque Principum lege decretum eſt, vt quicquid Eccleſijs earumq.rectoribus pro quiete omnium Domini ſacerdotũ atque ipſius obſeruantia diſciplinæ in auferendis confuſionibus Apoſtolicæ ſedis Antiſtes ſuo pronunciaſſet examine,veneranter accipi , tenaciterque ſeruari cum ſuis plebibus charitas veſtra cognoſceret , nec vnquam poſſent conuelli, quæ & ſacerdotali Eccleſiaſtica præceptione fulcirentur, & regia.

Vnde

A Vnde, fratres chariſſimi, præſumptionem prædicti, quæ in fratris & Coepiſcopi noſtri Leontij VIII.
proceſſit iniuriam, ita conuenit tolerare dignæ nunc interim vltionis immuoem, vt ſi tranſgreſſor
remedijs abutitur ſatisfactionis & veoiæ, nec culpam præſentis exceſſus curandam futuræ obſeruã
tiæ ſedulitate promittit, redeunte querimooia, eo priuilegia Viennenſis Eccleſiæ ad Arelatenſem
Antiſtitem transferantur exemplo, quo migrauere principio. Vnde moderationis noſtræ nomen
tenentes, ad Veranum fratrem & Coepiſcopum noſtrum ſcripta direximus, vt prædictum de no-
ſtra delegatione conueoiat, quatenus quod de eo retuleritis agnoſcat; quia onerosum eſſe oon de-
bet delinquentem fratrem de proprijs exceſſibus increpare, quibus præceptum conſtat frequẽter
ignoſcere. Neceſſe eſt autem, ſi nullum correctionis eius indicium ſumpſerimus, quod illa eſt pro
feſſione retinendum, quam definitione ſedis Apoſtolicæ periculo ordinis ſui obſeruandam ſem-
per ſine vlla deinceps tranſgreſſione teſtetur, ad Arelatenſem Eccleſiam eaſdem quatuor ciuita-
tes, quarum non fuit aut non fuerit Mamertus Epiſcopus, ordioatione eſſe reuocandas. Quod etiã
tunc oportebit fieri, ſi vllus vmquam poſt eũ, quem nunc charitate corripimus, & vlterius ab illici
tis confidimus abſtinere, præſumptinnis hoius imitator extiterit. De hoc ſane, qui licet indebite
B Dienſibus cognoſcitur ordinatus, iuſtitiæ ratione cenſuimus, vt ſacerdotium eius fratris & Coepi
ſcopi noſtri Leontij confirmetur arbitrio, a quo rite debuit conſecrari. Deus vos cuſtodiat, fratres
chariſſimi, æuo longiore. Dat. VI. Kalend. Mar. P. C. Baſilij V. C. Conſ.] Non mireris, lector, Roma
num Pontificem Hilarum aduerſus Mamertum adeo vehementer inſurgere, virum (vt declara-
runt euenta) ſanctitate inſignem: in his enim quæ contentioſi fori ſunt, perfacile eſt quemque de-
cipi. perſimile etiam S. Leoni accidit, qui in S. Hilarium eadem ferme ex cauſa acerrime inuectus
eſt. Quis neſciat ſæpe accidere, vt falſis accuſationibus & ſurreptionibus aures Pontificum repleã
tur, & cum putant agere quod iuſtum appareat, exagitent innocentem? ſed de his ſatis.

IESV CHRISTI ANNVS 465.	HILARI PAP. ANNVS 5.	LEONIS 9. SEVERI 5. IMPP.

C INſigni calamitate notatus præſens annus quadringenteſimos ſexageſimusquintus, Conſtanti- I.
nopolitanæ vrbis conflagratione, nouo Conſule nequiſſimo Baſiliſco, hæreticorum fautore præ
cipuo, aperitur, collega ei coniuncto in Occidente a Seuero Auguſto Herminerico Gotho, opera
Ricimeri Ariani. Qui igitur magiſtratu duorum hæreticorum, alterius Conſulis Ariani, alte- a Marcellin. in
rius vero Eutychiani, incipit annus, memorabilia ſecum mala vexit. His enim Conſulibus (inquit Chron. ſub his
Marcellinus [a]) Conſtantinopolis magno inuaſa incendio, facie fœdata deplangitur.] hæc ipſe. Sed Conſſ.
accipe iſta fuſius narrata ex Danielis Stylitæ, qui cuncta prædixit, fidelibus Actis [b]: b Apud Sur. die 11. Decemb.
Iampridem quidem (inquit auctor) principium habebat anni ambitus, & menſis inſtabat quẽ II.
Romani vocant Septembrem, in quo magni martyris Mamantis feſtum pij celebraot. Veſpere er *Incendium vr*
go, quando feſtum a pijs præparatur, & tota nocte agitur vigilia, finẽ accipit magni Danielis pro- *bis Conſtanti-*
phetia: Et repente in maxima atque regia ciuitate incipit incendiũ; quod vſq. adeo eſt excitatũ, & *nopolitanæ.*
adeo inualuit, vt fere vniuerſam contriuerit ciuitatem. Nam cœpit quidem a muro qui eſt prope
mare, quem etiam nomioant nauale; peruenit autem vſque ad forum Conſtantini, & pertigit ad
portum Iuliani, quaſi mediam cinxiſſet ciuitatem. Quo in loco & comprehenſa ſunt vniuerſa cor-
D pora: quæcumq. vero fuere comprehenſa, facile perierunt: Et ſic paſtus ignis in maximam creuit
flammam. Eratq. malum inexpugnabile: quippe cum quicquid ad opem ferendam afferebatur, ar
gueretur nihil proficere. quapropter multas quidem domos, multa autem templa, virorũq. & mu-
lierum proſerpit depaſcens multitudinẽ: multi vero partibus & membris corporis, quæ inuaſerat
ignis, ſtatim mutilabãtur, erantq. ſemiuſtulati, & media parte cæſi, miſerabiliores ijs qui omnino
cum ſuis perierant.
Erat ergo periculum, ne quod vulgo celebratur Orbis terræ miraculum, Conſtantini inquam III.
ciuitas, cerneretur pati ſimilia incendio Sodomorum. Vix tandem vt in tanto malo eis venit in *Conſtantinopo*
mentem S. Danielis prædictio; & credunt fore, vt illius ſolum precibus malum vincatur: Hinc fa- *litani ad Da-*
ctum eſt, vt ad eum magna celeritate currerent, ille quidem pecuniæ deflens priuationem, hic ſer *nielem confu-*
uorum, alius domus, alius amicorum, & hic quidem cognatorum, ille vero vxoris & ſuorum filio- *giunt.*
rum, alius autem omnium facultatum. Propter quæ Sanctum tanto dolore affecere, vt totus reple-
tus lacrymis, eos damoaret negligentiæ, quod ipſo eis multum teſtificante & prædicente, malum
pœnitentia vitare oon curauerint: vt qui in patiendo ſolum fuerint Niniuitæ, non autem in pœnitẽ
E do. Hæc dicens, illis quidem ſic ſuadebat curam gerere orationis & ieiunij. Quinetiam ipſe quo-
que manus in cælum tollẽs, illinc implorabat auxilium. Et poſt orationem cum eis dixiſſet finem
calamitatis, eos dimiſit: Poſt ſeptem (inquit) dies ceſſabunt minæ ignis. Sicut ille dixit, & res eſt cõ
ſecuta: ſeptimo enim die non erat amplius ignis. Tunc & alios, & eos qui gerebant magiſtratus,
quinetiam & ipſum Imperatorem inceſſit metus: & ſecum aſſumpta Imperatrice, fit ſupplex bea
to Danieli, pro eo quidem quod præterierant, miſericordiam, ſecuritatem autem in futurum poſtu
laus.] hæc ibi de iocendio.
Sed & Euagrium audi mali origine deſcribentem [c], fuiſſe nimirum immiſſiones per ange- IV.
lum malum: nam ait: Fertur, dæmonem quemdam maleficum & conſceleratum mulieris gerentẽ c Euagr. libr. 2 c. 13.
ſimilitudinem, ſiue mulierem egentem, quæ victum manibus quæritabat, (vtrumque namque di
citur) circiter tempus quo lucernæ accendi ſolent, lucernam in forum detuliſſe, quaſi aliquid ſalſa *Per malum dæ*
menti empturam; depoſitaq. ibi lucerna, ſe inde ſubduxiſſe: flammam lucernæ ſtupam occupaſſe, *monem incen-*
maximum excitaſſe incendium, ædificiumq. in foro poſitum, dicto citius, combuſſiſſe, atque ædifi *dium immiſſũ*
cia

Digitized by Google

ria alia in proximo ſita, non modo quæ facile incendi poterant, verum etiam quæ erant ex lapidi- A
bus conſtructa, depaſcentem, facile abſumpſiſſe.

V. Quod quidem incendium duraſſe ad quatriduum, nulliſq. viribus comprimi potuiſſe, per vrbẽ mediam totam pererrans, a Septẽtrionali regione ad Auſtralem vſque omnes domos ad quinque ſtadia in longum, in latum ad quatuordecim ſtadia penitus vaſtaſſe; nullumq. ædificium vel publicum, vel priuatum, nullas columnas, nullos denique fornices ex lapidibus ſtructos toto illo ſpatio quo graſſabatur, omnino reliquiſſe, ſed omnem duram concremaſſe materiam, perinde ac ſi fuiſſet rea perfacilis ad incẽdendum. Hanc cladem in Boreali vrbis regione, in qua nauale eſt, a via Bouis (hoc enim nomine eſt) vſque ad vetus templum Apollinis oberraſſe; in Auſtrali autem, a portu Iuliani ad ædificia eccleſiæ, quæ Concordiæ nomine nuncupatur, non multum diſtantia, graſſatam: in media ciuitate, a foro Conſtantini ad Tauri forum vſque, miſerabile ſpectaculum & cum primis horrendum ante omnium oculos poſuiſſe: nam quæcumque vrbis loca in ſublime cum ſumma pulchritudine erecta fuiſſent, aut quæ ad magnificentiam & ſingularem præſtantiam affabre elaborata, aut ad publicos priuatoſq. vſus extructa, aceruatim veluti in mõtes colleſq. inuios & abruptos aggregata fuiſſe, atque confertos omni materiæ genere ſic priorem deformaſſe effigiem, B
vt nec ab eorum habitatoribus internoſci poterat, qui locus hic vel ille ante fuiſſet.] hæc Euagrius, in eo a ſuperius dictis tantum diſcrepans, dum quatuor dumtaxat dies incendium perduraſſe tradit, cum alij ſex ponant.

VI. At minime prætereundũ eſt ingens tunc temporis editum a ſancto Marciano miraculum. Cum enim dominãs ſua potẽtia vaſtum incendium depaſturum eſſet, quam nuper erexerat, atque Deo dicauerat, ingentem baſilicam Anaſtaſiam; ipſe, ne id fieret, precibus anteuertit. Nam in rebus ab eo geſtis hæc leguntur [a]: Incendium, quod non multa habuit ſimilia, exitio dabat Roſtra Domini (*hoc etiam nomine nuncupata eſt baſilica Anaſtaſiæ, quod in eo loco Gregorius Nazianzenus pulpitum ad conciones erexiſſet.*) Nam cum ignis apprehendiſſet loca quæ ſunt ad mare Boreale, totam vrbem cingebat; & ſic ſerpens ferociter vſque ad mare quod eſt in Meridie, depaſcebat omnia quę intercedebant. Conſequenter ergo hanc quoque ſacram ædem ignis comprehendebat impetus. Vnuſquiſque ergo, proprijs neglectis calamitatibus, ad templum acriter procedebat, igni qui non cernebatur eorum inflammatis animis.

a Apud Sur. die 10. Ianuarij.

VII. Homo autem Dei Marcianus nihil perterritus, & ne ſi quidem eum in orbem circumſideret ignis, nihili faciens, ſed fidei in Deum credens omnia cedere, ſacris acceptis Euangelijs, in ſummũ tectum aſcendit; & ſtans in medio flammæ, & ſe conuertens ad preces: Chriſte Deus (dicebat) Deus patrum noſtrorum, qui [b] Abrahæ ſacrificium ſuſcepiſti, & quem ei ex promiſſione præter ſpem tribuiſti filium, præter ſpem a cęde liberaſti: qui etiam in fornace Babylonica [c] tres pueros captiuos eo effeciſti potentiores: ipſe nunc quoque, Domine, hanc tuam domum conſerua, ne lædatur ab igne: & ne concedas, vt opus tuum, quod nos multo labore & tanto perfecimus deſiderio, ignis deſtruat: ne adhuc pergat inimicus aduerſus nos inſolenter gloriari; nec ora Arianorum qui ſunt nobis propinqui, nos probris appetant: ſed nunc quoque oſtende aliquid dignum tua benignitate & maieſtate, ad gloriam tui nominis, & ad noſtram qui veritati credimus, gloriationem & exultationem. C

Marcianus incendium ſuperat.

b Geneſ. 22.
c Dan. 3.

VIII. Hæc cum ille diceret, vna cum verbis effluebant lacrymæ, & oſtendebãt eum intus extabeſcere. Deinde cum ſubiunxiſſet, Amen: videbant omnes fere qui aderant, primum quidem ignem ſibilantem circa totam ædem, & in illã veluti facientem impetum, deinde vero recedentem, & veluti repreſſum a quadam inexpugnabili & fortiſſima virtute. Certe hæc quoque ſacra ædes, quomodo diuinorum puerorum aliquando corpora, tota illæſa, tota intacta in tanto (o Chriſte Saluator) D
igne eſt conſeruata.] hactenus de his auctor. Sed ne tota periret ciuitas hoc incendio, preces quoque ſancti Marcelli Archimandritæ viri ſanctiſſimi a Deo obtinuiſſe, qui res ab eo geſtas conſcripſit teſtatur, a quo & eiuſdem incendij vaſtitas deſcribitur [d]: ſed ſatis quæ ſupra ijſdem conſentientia ſunt dicta ſufficiant.

d Apud Sur. die 29. Decemb.

IX. Deformata admodum remanſit ciuitas tanto per tot dies exuſta incendio, adeo vt pene fuerit eadem ex integro conſtituenda. Quamobrem Zeno Imperator, qui Leoni ſucceſſit in Imperium, conſtitutionem de priuatis ædificijs promulgauit [e], qua conſultum fuit in poſterum, ne ſi contingeret domum aliquam conflagrare, vicini quoque domum continentem flamma depaſceret: etenim ſtatuit, vt ædificans domum, duodecim pedes ſpatii relinquere debeat inter proprias & vicini ædes, ad ſecuritatem ab igne præſtandam, & alia huiuſmodi. habetur ibi mentio de domibus cõbuſtis, vt vſque ad centum pedes altas inſtaurare liceat. Apparet quidem ex noua hac reſtauratione Conſtantinopolitanæ vrbis domos omnes in inſulæ formam fuiſſe redactas, quæ vndique pedibus duodecim a vicini æde diſtarent. Inſuper ibi meminit Imperator de Leonis Imperatoris eodem argumento conſtitutione his temporibus edita: quarum quidem legum faciendarum quæ E
cauſa præceſſerit, ex iam dictis ſatis habetur expreſſa.

e l. 12. C de priuat. ædif.

De noua ędificandi ratione.

X. Ad affligendum vero peccantem populum haud ſufficiens viſa eſt iſta vna vindicta, ſed Deus alias ſuperaddidit. Cõferta ciuitas hæreticis erat: illis vero præſertim qui ob gratiã Imperatoris foris fidem Catholicam profitebantur, intus autem Eutychetem atque Dioſcorum habebant incluſum. Sed & Arianorum ſicut increbreſcebat numerus, ita erat & ſoluta licentia patrocinio aulicorum potentium, in quorum manu poſt Imperatorem ſumma rerum eſſe videbatur: fuere hi Aſpar & Ardaburius Præfecti militibus, quorum magna erat penes omnes auctoritas. Vt merito Deus incẽdio tradiderit ciuitatẽ, in qua impietas, inuito licet Imperatore, ſibi ſoliũ collocauerat. Sed quæ mala incendium ſecuta ſint, his addamus, & primum de Imperatore in magno vitæ diſcrimine collocato. Suppeditant enim hæc nobis Acta Danielis abunde, que de his iſta habent, quibus ipſa hiſtoria texitur [f]:

Ariani & Eutychiani Conſtantinop. abundant.

f Apud Sur. die 11. Decemb.

Iam qui

XI.

A Iam quidem poſt autumnalem conuerſionem, mutato tempore, erat hiems, & hiems maior, quam vt eam poſſit explicare oratio: quæ tamen ſuperabatur ab inuicto generoſi Danielis animo. Cadebant autem imbres plurimi, & ventorum erat procella vehemens.] de his puto imbribus imminentibus Nicephorum intelligere, vbi multa ſimul quæ diuerſis temporibus contingerunt, in vnum congerit, atque ait [a]: Conſtantinopoli vero & in prouincia Phrygia imbres immenſi, & in quartum diem iugibus aquis cælitus fluminum more deſcendentibus, durauerunt; montes in planiciem deciderunt, & vici maximi diluuio perierunt. Ex quibuſdam purgamentorum copia in quibuſdam lacubus inſulæ extiterunt, ſicuti in Boane, quæ ad Nicomediam eſt, accidit.] hæc ipſe de pluuijs.

a Niceph lib. 15. c. 20.

Imbrium prodigioſa frequētia.

XII.

[De vi autem magna ventorum, Acta iterum repete Danielis, in quibus hæc ſequūtur: Venti vero inter ſe agitabant ſeditionem, & multi ſimul ſpirabant & adeo violenti & immanes, vt ferreas anſas columnarum quæ duas columnas inter ſe cōmittebant & coniungebant, & Danielem in altum ferebant, violenter euellerent.] Et inferius, ſummum Danielis vitæ diſcrimen mouiſſe ait Imperatorem, vt ad eum inuiſendum obequitaret. ſed quid tūc illi magni periculi acciderit, audi. Nouerat (inquit auctor) Imperator quæ iuſto Danieli acciderant; & contēdit ad vidēdum co-

Leo Imp. inuiſit Danielem.

B lumnam, partim quidem pœnas ſumpturus de his qui anſas non effecerant firmas & validas, partim vero, vt tuto eas de cetero committeret. Sed illos quidem magni Danielis manſuetudo eripit a minis Imperatoris mortem eis minantis. Deſcendenti autem de monte Imperatori non paruum accidit periculum: Nam cum quidam metus equum forte fortuna turbaſſet, quem ille aſcenderat, iſq. conterritus pedes erexiſſet anteriores, ſupinus quidē cecidit ſtatim humi: iacebat equus, ſupinus autem etiam cum eo Imperator; id vero quod ante ſtabat ſuper ſellam regiā, frontem cōtriuit Imperatori, & quæ erat in capite coronam procul expellit: quo tēpore contigit eas quæ in ipſa erāt margaritas aliam alio diſpergi. Sed Daniel quoque cum oratione præueniſſet malignum, a mala morte ſeruat Imperatorem, & ſic reuerſus fuit ſine periculo.] Subdit vero auctor, quomodo ea occaſione contigerit Arianum hominem ad Catholicam fidem conuerti ſic dicens:

XIII.

Equiſo Imperatoris (vt eum vulgaris & cōſueta lingua vocat) Comes equorū, *vel Comes ſtabuli*, omni quidem anteriori tempore laborabat nefaria Arij inſania: Tunc aūt & Imperatoris timēs periculum, & ne quod acciderat ei iram concitaret, curſu venit ad Sanctum. Ille vero non ſolum eum metu ab Imperatore, ſed etiam mala pollicitus eſt ſe eſſe liberaturum opinione, quæ eſt quo-C uis alio periculo grauior. Hæc audiuit equiſo; & cum mitibus placidiſq. eius ſuaſionibus opinionem Arij abiuraſſet, ea ſenſit quæ Orthodoxi: Atque Sanctus quidem ſcribit ad Imperatorem, quod & Iordanes (id enim illi nomen fuit) abnegata deceptione, in rectis incedit dogmatibus, & quod propter hoc ipſum eſt iuſtiſſimus: qui etiam huc ad me venit, vt a te veniam cōſequeretur.] hoc litterarum magni Danielis eſt argumentum, ad quem Imperator ita reſcripſit:

Comes ſtabuli Arianus fit Catholicus.

XIV.

Periculi quidem mei cauſa non alius fuit, quam ipſe mihi, qui ſic auſus ſum aſcendere ante oculos tuos, & non pedes procul abij a ſacra columna. Ego autem deinceps diligenter cauebo. Iordani vero non modo non iraſcor; vt etiam valde læter, quod meus ex equo lapſus ei cauſa fuerit, vt qui iacebat, ſurgeret.] hæc Leo ad Danielem. Sed pergit auctor:

Epiſt. Leonis ad Danielem.

XV.

De cetero autem tanta erat Imperatoris in Sanctum reuerentia, vt non ſolum ipſe honoraret eum ijs quæ oportebat, ſed etiam alijs eum tamquam rem cæleſtem oſtenderet. Itaque cum paulo poſt contigiſſet Regem Lazorum venire ad Imperatorem Romanorum cauſa faciendi fœderis; alijs quidem prætermiſſis, eum vero accipiens & ducens ad Sanctum: Hoc eſt (inquit) mei Imperij miraculum. Ille autem vſque adeo obſtupuit, eius videns tolerantiam atque fortitudinem, vt D non ſolum Sanctum, ſed etiam columnam, in qua erat poſitus, cum lacrymis adorans, multas voces emitteret barbarus, valde eruditæ mentis, vt quæ multa didicerat: Ago tibi gratias, dicens, Rex cæleſtis, quod qui ad terrenum Regem veneram, cæleſtem huius viri vitam oſtenderis, & dignum me cenſueris, qui eſſem ſpectator talium myſteriorum.] hæc ipſe. at de his hactenus.

Rex Lazorum inuiſit Danielē

XVI.

Hoc pariter anno nono Leonis Imperatoris, celebris fama Quiriacus anachoreta Hieroſolymam petens, in Laura ſanctiſſimi viri Euthymij Abbatis primordia auſpicatus vitæ monaſticæ, ad magnæ virtutum molis ædificium conſtruendum fundamenta iecit. Extant eius Acta [b] & quidem mirifica, quæ & aliqua ex parte Cyrillus in rebus geſtis Euthymij ſimul intexuit. Agit de eodem Cedrenus, ſed ſub anno Leonis Auguſti ſeptimo. Iam vero ad res Occidentalis Eccleſiæ tranſeamus.

b Apud Sur. die 29. Septemb.

XVII.

Hoc eodem annó, ſub iiſdem Conſulibus, decimooctauo Kalendas Decembris, ab Hilaro Papa habita eſt Romæ Synodus. Conuenerant enim eo tempore Romæ quadragintaocto Epiſcopi ad natalem diem ipſius Romani Pontificis, ex more, ſolemniter celebrandum pridie Idus Nouē-E bris, vt ex epiſtula Synodali data ad Epiſcopos Tarraconenſis prouinciæ conſtat: de quo quidem priſtino vſu ſuperius dictum eſt in Anaſtaſio Papa auctoritate ſancti Paulini. Huius igitur occaſione Epiſcoporum conuentus, Hilarus Papa Romæ Synodum habuit. Cum enim ex diuerſis prouincijs, more maiorum, miſſæ eſſent Romam ad ipſum Pontificem ab Epiſcopis & Synodis congregatis variæ conſultationes, ex Hiſpania nimirum Gallia: has omnes cum Epiſcopis qui Romæ conuenerāt, communicare voluit conſueta modeſtia Rom. Pontificis, qui eas poterat ſolus abſoluere. At reliqua omnia quæ in hac Synodo fuerint pertractata, ipſa quæ extant Acta ſignificāt, quæ ſic ſe habent, prælocuto ita in primis Hilaro Papa [c]:

Natalis Rom. Pont. celebritas.

c Extant tom. 2. Concil.

XVIII.

Quoniam religioſus, ſancto Spiritu congregante, Conuentus hortatur, vt quęcumque pro diſciplina Eccleſiaſtica neceſſaria ſunt, cura diligentiore tractemus; ſi placet, ea quæ ad ordinationū tenorem pertinent, iuxta diuinæ legis præcepta & Nicænorum canonum conſtituta, ita adiuuante Domino in omne æuum manſura ſolidemus. Vt nulli fas ſit ſine ſtatus ſui periculo, vel diuinæ conſtitutionis, vel Apoſtolicæ ſedis decreta temerare: Quia nos, qui potiſſimi ſacerdotij adminiſtramus of-

Romanum Cōcilium.

Digitized by Google

mus officia,talium tranſgreſſionum culpa reſpicier,ſi in cauſis Dei deſides fuerimus inuenti: quia A
meminimus,quod timere debemus,qualiter comminetur Dominus negligentiæ ſacerdotum : Si-
quidem reatu maiore delinquit,qui potiori honore perfruitur,& grauiora facit vitia peccatorum
ſublimitas dignitatum.]hæc prælocutus Hilarus in Synodo coram Epiſcopis,tria ad rectam ordi-
nandorum clericorum diſpoſitionem decreta ſubiecit:quibus recitatis, hæc ſecuta eſt acclamatio
omnium Epiſcoporum: Exaudi Chriſte,Hilaro vita: dictum eſt ſexies. Hæc confirmamus & hæc
docemus:dictum eſt octies. Hæc tenenda ſunt:hæc ſeruanda ſunt:dictum eſt quinquies. Doctrinæ
veſtræ gratias agimus:dictum eſt decies. Iſta vt in perpetuum ſeruentur,rogamus:dictum eſt quin
decies. Iſta per ſanctum Petrum vt in perpetuum ſeruentur,optamus:dictum eſt ſepties. Hæc præ-
ſumptio numquam fiat:dictum eſt decies. Qui hæc violauerit,in ſe veniet:dictum eſt ſepties.]Has
ſcias a Patribus ingeſtas acclamationes eſſe more maiorum ad inſinuandam Epiſcoporum om-
niũ in decretis a Romanis Pontificibus ſanciendis ſpontaneam fauorabilemque conſenſionem.

XIX. *Cõſultatio Tarraconenſiũ Epiſcoporum.* Poſt hæc autem idem Hilarus Papa in medium protulit conſultationem ex Hiſpania miſſam
ab Epiſcopo Tarraconenſi. Etenim Acta iſta ſubijciunt: Et facto ſilentio, Hilarus Epiſcopus dixit:
Præterea,fratres,noua & inaudita(miſſis de Hiſpania epiſtolis ſub certa relatione peruenit)in q- B
buſdam locis peruerſitatum ſemina ſubinde naſcuntur. Deniq. Epiſcopatum, qui nonniſi meritis
præcedentibus datur,non diuinum munus,ſed hereditarium putant eſſe compendium:& credunt
ſicut res caducas atq. mortales,ita ſacerdotium,velut legatario,aut teſtamentario iure poſſe dimit
ti. Nam pleriq. ſacerdotes mortis confinio conſtituti,in locum ſuum feruntur alios,deſignatis no-
minibus,ſubrogare,vt ſcilicet non legitima expectetur electio,ſed defuncti gratificatio pro populi
habeatur aſſenſu. Quod quam graue ſit,æſtimate.]

XX. Cum hæc ab Hilaro Papa de Hiſpaniarum Eccleſijs ingeſta per litteras Epiſcopi Tarraconẽ
ſis Eccleſiæ audis;in memoriã reuoca,quæ anno ſuperiori itidem de Hiſpanijs ex S. Iſidoro dicta
ſunt;nimirum tremendo ac terrifico Dei iudicio daras Gothis furentibus deuaſtandas: vt plane,
[a] Pſal. 82. qui ſecundum illud Propheticum dixerant [a]: Venite hereditate poſſideamus ſanctuarium Dei]
imprecationem eiuſdem prophetæ vltricem ſenſerint mox iſta ſubdentis: Deus meus,pone illos vt
rotam,& ſicut ſtipulam ante faciem venti: Sicut ignis qui comburit ſiluam,& ſicut flamma combu
rens montes,ita perſequeris illos in tempeſtate,&c.]Verum etſi penes aliarum Hiſpaniæ prouin-
ciarum Epiſcopos ſolutus eſſet vigor Eccleſiaſticæ diſciplinæ,certe quidem in Tarraconenſi pro- C
uincia vigebat cuſtodia legum:in quas cum quis enormiter deliquiſſe inuentus eſſet;ſtatim omni
bus in vnum coeuntibus audita eius cauſa deferebatur ad Romanum Pontificem: quod his dieb.
bis factum,ex litteris ab ipſis Romam miſſis intelliges.

XXI. Hilarus igitur in poſterum conſulturus,iſta ſubiecit: Atq. ideo,ſi placet,etiam hanc licentiam
auferamus:ne(quod turpe dictu eſt)homini quiſquam putet deberi,quod Dei eſt. Vt autem qđ
ad nos perlatum eſt,ad veſtram etiam poſſit peruenire notitiam: Hiſpanorum fratrum & Coepi-
ſcoporum noſtrorum ſcripta legantur.]Recitatæ ſunt primum litteræ vltimo loco datæ, poſtea ve
ro quæ primitus ſcriptæ fuerant:priores enim de Siluano Calaguritano Epiſcopo querelam habe-
bant;poſteriores vero cauſam Nundinarij Epiſcopi Barchinonenſis & eius ſucceſſoris Irenæi con
tinebant. At nos,pro more noſtro,de his quæ primo loco ſunt ſcriptæ,primum agamus.

XXII. Aſcanius itaq. Tarraconenſis Epiſcopus, & qui cum eo conuenerunt omnes prouinciæ illius
Antiſtites in litteris ad Hilarum Papam aduerſus Siluanum ita ſcripſerunt:

Domino beatiſſimo & Apoſtolica reuerentia a nobis in Chriſto colendo Papæ Hilaro, Aſca-
nius Epiſcopus & vniuerſi Epiſcopi Tarraconenſis prouinciæ. D

* dictaret. Etſi nulla extaret* neceſſitas Eccleſiaſticæ diſciplinæ: expetendum re vera nobis fuerat illud
Hiſpani Epiſ. quantũ colant Rom. Pont. priuilegium ſedis veſtræ,quo ſuſceptis Regni clauibus poſt reſurrectionem Saluatoris per totum
Orbem beatiſſimi Petri ſingularis pͣdicatio vniuerſorũ illuminationi ꝓſpexit: Cuius Vicarij prin
cipatus ſicut eminet,ita metuendus eſt ab omnibus & amandus. Proinde nos Deum in vobis pri-
mitus adorantes,cui ſine querela ſeruitis,ad fidem recurrimus Apoſtolico ore laudatam, inde re-
ſponſa quærentes,vnde nihil errore,nihil præſumptione, ſed Pontificali totum deliberatione præ-
cipitur.]Habes,lector,ſatis perſpicue declaratum cum plurimis alijs,tum hoc quod modo recita-
tur,exemplo,quanta obſeruantia Hiſpaniarum Epiſcopi ſint ſemper proſecuti Romanum Pontifi
cem,e cuius ſede ſe Euangelium accepiſſe ſcirent. Sed audi de Siluano eorumdem narrationem.

XXIII. Cum hæc ita ſe habeant:eſt tamen inter nos falſus frater; cuius præſumptionem ſicut diutius
tacere non licuit,ita & loqui futuri iudicij neceſſitas imperauit. Siluanus quidem Epiſcopus Cala-
* ordinationes *Siluani cauſa.* guræ in vltima parte noſtræ prouinciæ conſtitutus,diuinationes* ſibi indebitas vſurpando, humili
tatem noſtram ad hoc vſq. perduxit, vt contra eius vaniſſimam ſuperſtitionem ſedis veſtræ vnicum
remedium flagitemus. Hic namq. iam ante ſeptem aut octo amplius annos,poſtponens Patrum re E
gulas,& veſtra inſtituta deſpiciens,nullis petentibus populis Epiſcopum ordinauit:cuius prępro
perum factum exiſtimãtes fraterna & pacifica poſſe admonitione ſanari,profecit in peius. Deniq.
contra vetuſtatem canonum,contra Synodi conſtituta,alterius fratris noſtri presbyterum ſpiritu
tantum præſumptionis accenſus,in eodem loco,qui illi fuerat deſtinatus,cui inuito & repugnanti
impoſuerat manus,& qui noſtro iam cœtui fuerat aggregatus,Epiſcopum fecit. Hinc factum eſt,
vt de eius miſerrima temeritate ad nos Cæſarauguſtanæ vrbis Epiſcopus frater noſter vniuerſa re
ferret,cuius diligentia & ſolicitudo admodum proſpexerat,ſi in aliquo profuiſſet. Siquidem cun-
ctis in vicinia poſitis Epiſcopis,ne ſe ſchiſmatico adiungerent,frequentiſſime contradixit: ſed ob
ſtinatione damnabili totum,quod erat illicitum,& quod nobis pudor eſt dicere, non erubuit ſo-
lus ille committere.

XXIV. Proinde quia his præſumptionibus,quæ vnitatem diuidunt,quę ſchiſma faciunt,velociter de-
bet occurri:quæſumus ſedem veſtram, vt quid ſuper hac parte obſeruare velitis, Apoſtolicis affa-
tibus

A tibus inſtruamur:quatenus fraternitate collecta,prolatis in medium venerandæ Synodi conſtitutis,contra rebellionis ſpiritum veſtra auctoritate ſubmixi,quid oporteat de ordinatore & de ordinato fieri,intelligere,Deo adiuuante,poſſimus. Erit profecto veſter triumphus,ſi Apoſtolatus veſtri temporibus,quod ſancti Petri cathedra obtinet,Catholica audiat Eccleſia,ſi nouella zizaniorum ſemina fuerint extirpata. *Et ſubſcriptio.* Orantem pro nobis ſanctum Apoſtolatũ veſtrum iugi æuo diuina conſeruet æternitas.]hactenus prior data in Siluani cauſa Synodi Tarraconẽſis epiſtola;ex qua antiquam vides cuſtoditam praxim,nimirum cauſas Epiſcoporum ſolitas deferri ad Romanum Pontificem.

Cauſas Epiſcoporũ ad Rom. Pont. deferri.

XXV. Poſterior vero data ab iiſdem ex alio Epiſcoporum Conuentu epiſtola in cauſa Irenæi, primo loco recitata eſt,in qua mentio habetur de datis antea litteris in cauſa Siluani:a qua diuerſa erat cauſa ipſius Irenæi Epiſcopi Barchinonenſis:Hunc vir digniſſimus Nundinarius Epiſcopus Barchinonẽſis heredem paucorum bonorum inſtituens,optare ſe dixit,vt in locum ſuũ idem Irenæus ordinaretur,qui erat alterius Eccleſiæ Epiſcopus:eius quidem vltimæ voluntatis elogium & populus & clerus,ſimulq. comprouinciales Epiſcopi ratum habuere,immo & annuiſſe ponitur Metropolitanus Antiſtes ob Eccleſiæ illius vtilitatem,& merita decedentis & ſuccedentis Epiſcoporum. His enarratis in epiſtola ad Romanum Pontificem,eiuſmodi petitionem adiecerunt: Ergo ſuppliciter precamur Apoſtolatum veſtrum,vt humilitatis noſtræ decretum,quod iuſte a nobis videtur factum,veſtra auctoritate firmetis.] Intelligis, Romanæ tantummodo ſedis Epiſcopi fuiſſe diſpenſare in iis quæ contra canones præſumpta eſſent;nec Concilio prouinciali tantam fuiſſe auctoritatem,vt inconſulta Apoſtolica ſede id præſtare potuiſſet. Quid autem ad hæc qui Romæ conuenerant Patres? Primo quidem publicis acclamationibus,inde vero ſingulorum ſententiis, quæ ab illis Epiſcopis probata fuerãt,ſunt exploſa. In acclamationibus vero inter alia illud quinquies dictum: VT SERVETVR ANTIQVITAS ROGAMVS.] digna plane tanto Conſeſſu ſententia,qua tamquam valido mucrone confoditur,quicquid vmquam vel contra fidem vel contra Eccleſiaſticam fuerit diſciplinam præſumptum.

De cauſa Irenæi Epiſcopi.

B (at "tropolitanus Antiſtes")

XXVI. De his autem omnibus quæ Synodali fuerunt ſententia definita,ſcripta eſt ab ipſo Hilaro Papa epiſtola decretalis ad Aſcanium & reliquos prouinciæ Tarraconenſis Epiſcopos data tertio Kalendas Ianuarij, Baſiliſco & Herminetico Conſulibus: vt plane appareat,ab exordio Synodi C cœptæ decimoquinto Kalendas Decembris,vſq. ad datas has litteras tertio Kalendas Ianuarii, intercurriſſe menſem vnum & dies duodecim,tantoq. temporis ſpatio Synodum perduraſſe;cuius aliquæ deeſſe videntur Actiones,vt inter alia,quæ ab aduerſaria parte pro Siluano Epiſcopo allata fuiſſe,idem Hilarus Papa in dicta epiſtola docet,quæ fuerant eiuſmodi, vt eumdem Pontificẽ ad diſpenſandum cum eodem Siluano permouerint,ne videlicet diro ſchiſmate ſcinderetur Eccleſia. Non ſic quidem cum Irenæo,quem ad ſuam Eccleſiam Hilarus redire præcepit:quibus intelligas quam indigno animo tulerint Romani Epiſcopi ſedium mutationem. Dedit & de his idem Hilarus Papa priuatim alias ad eumdem Aſcanium Tarraconenſem Epiſcopum litteras, quæ iiſdem Actis acceſſerunt appendix. In hac inſuper Synodo,ad Eccleſiæ vniuerſalis ædificationem,conſtitutionem ediditſe Hilarum Papam,habent eius vitæ Acta his verbis: Fecit conſtitutum de Eccleſia in baſilica ad ſanctam Mariam,Conſulatu Baſiliſci & Herminerici,decimoſexto Kalendas Decembris.]quid enim per Conſtitutum intelligatur,ſuperius dictum eſt.

XXVII. Quod vero inter quadragintaocto Epiſcopos qui Synodo interfuerunt, primo loco ponatur Maximus Epiſcopus Taurinenſis poſt Romanum Pontificem;non id quidem accidit ſedis præro D gatiua,cum digniores illic eſſent Epiſcopi Metropolitani,vt inter alios Eccleſiæ Mediolanenſis Antiſtes:ſed id factum ſcias prærogatiua ætatis in Epiſcopatu agentis:hic namq. mos vetus, vt qui plures annos ageret in Epiſcopatu,vel Archiepiſcopatu,priorem ſibi in Synodis locũ vendicaret, etiam ſi alioqui dignitate ſedis eſſet inferior,ſalua tamen Patriarchalium prærogatiua ſediũ. Maximum autem Taurinenſem plurimos egiſſe in Epiſcopatu annos,ex eo poteris intelligere,quod de ipſo agens Gennadius [a], qui his viuebat temporibus,claruiſſe eum tradit Honorio & Theodoſio Iuniore regnantibus,licet cuſi codices habeant eum obiiſſe diem ſub iiſdem Auguſtis. Sed quomodo id fieri potuit,vt ſub Theodoſio mortuus dicatur,ſi idem Maximus ſubſcriptus Concilio Mediolanenſi ſub Marciano Imperatore(vt vidimus [b]) celebrato,& hoc anno interfuiſſe,ſediſſe,& ſubſcripſiſſe Romanæ Synodo primo loco poſt Romanum Pontificem reperitur?vt nõ ſit qui obtendere poſſit alium hunc Maximum Taurinenſem ab illo fuiſſe:iam vt primo loco ſederit atq. ſubſcripſerit,non(vt dictum eſt)aliunde quam ex prouectiore in ſede ætate potuit contigiſſe? Vnde ne dicamus adeo manifeſte in rebus ſui temporis Gennadium hallucinatum, mendum in codicem irrepſiſſe dicendum erit;ſicut nuper factum vidimus, dum in fronte ſcriptorum ipſius E Maximi,quæ Romæ ſunt edita,Gennadii textus illud accepit additamentum de anno quo mortuus eſt,nimirum ab Orbe redempto quadringenteſimo vigeſimo:putauit id ſibi licere Galeſinus qui edidit. Propagata eſt autem ad poſteros ſumma gloria eiuſdem Maximi memoria, cuius & dies natalis anniuerſaria commemoratione recurrit ſeptimo Kalendas Iulij. Vixit hoc item tempore alius Maximus & ipſe inter ſanctitate claros adnumerandus Epiſcopus Toloſanus, de quo paulo poſt dicturi ſumus.

De Maximo Epiſc. Taurinenſi.

a Gennad. de vir. illuſt. c. 40.

b Ep. Conc. Mediolan. apud S. Leonem poſt epiſt. 52.

De ætate Maximi errores corriguntur aliorum.

XXVIII. Qui vero poſt Maximum primo ponitur loco Ingenuus Ebredunenſis Epiſcopus, idem cõqueſtus eſt apud ipſum Hilarum Romanum Pontificem de vſurpatis quibuſdam ſuæ diœceſeos iuribus. Extat de his epiſtola eiuſdem Hilari Papæ ad Leontium,Veranum,& Victorium Epiſcopos, quibus delegat cauſæ cognitionem & inſtaurationem iurium Ebredunenſis Epiſcopi Metropolitani Alpium maritimarum. Aduerſus aũt eos,qui inſana cupiditate nonniſi in hoc laborant vt ſuę diœceſis fines dilatent,eſt eiuſdẽ Hilari Papæ in eadẽ epiſtola aurea illa ſententia: Expectatio fructus noſtri miniſterij non in latitudine regionum,ſed in acquiſitione ponitur animarũ.]hęc & alia

ibi Hilarus digna Pontifice tantæ ſedis. Porro Leontius primo loco poſitus inter Epiſcopos, qui A
bus cauſa committitur, etſi cuius Eccleſiæ Antiſtes fuerit, nulla ſit mētio: ſcias tamen iſtum ipſum laudatum ab Hilario Arelatenſi in funebri oratione de S. Honorato Epiſcopo prædeceſſore: quem Foroiulienſem Epiſcopum, eumdem opinor eſſe ad quem extant Sidonij Apollinatis litteræ.

XXIX. Sed quod polliciti ſumus de Maximo Toloſano Epiſcopo dicere, non prætereat: Hic his temporibus ex Palstino inuitus, renitens, nolenſq. cogitur a populo fieri Epiſcopus: Ad quam ſacerdotij dignitatem aſſumptus, qualemā ſpecimen ediderit ſanctiſſimi ſacerdotis, accipe quæ de eo obi-
a Sidon. libr. 4. epiſt. 24. tet Sidonius ſcribit ad Turnum [a], cum eidem occurrit neſciens creatum Epiſcopum: Vt (inquit) veni, occurrit mihi ipſe, quem nouetam anterius corpore erectum, greſſu expeditum, voce liberū, facie liberalem, multum ab antiquo diſſimilis, habitu vero gratus, pudor color ſermo religioſus, coma breuis, barba prolixa, tripodes ſellæ, Cilicum vela foribus appenſa, lectus nihil habens plumæ, menſa nihil purpuræ, humanitas ipſa ſic benigna quam frugi, nec ita carnibus abundās, vt leguminibus: certe ſi quid in cibo vnctius, non ſibi ſed hoſpitibus indulgens.

XXX. Cum ſurgeremus, clam percunctor aſtantes: Quod genus vitæ de tribus arripuiſſet ordinib. Monachum ageret, an clericum, pœnitentemve? Dixerunt, nuper impacto ſacerdotio fungi, quo re- B
cuſantem factioſe ligaſſet ciuicus amor.] hæc de Maximi mutatione vbi electus eſt Epiſcopus Toloſanus: a quo diſcant, qui in Eccleſiaſticam dignitatem aſſumpti nobiles & diuites, de ſacerdotio maioris luxus captant occaſionem, vt in Eccleſiam Chriſti transferāt regios apparatus; vel (quod deterius eſt) qui ignobiles ad Epiſcopatum accedentes & pauperes, mox Sybariticas quærunt delicias. Quantum autem temporis Maximus iſte ſederit, ignoratur: conſtat tamen, Concilio Aurelianenſi non Maximum, ſed Leontium eius ſucceſſorem haberi ſubſcriptum.

XXXI. *Seuerus Imp. occiditur.* Huius pariter anni Conſulibus, Seuerus Imperator dolo Ricimeris in Palatio veneno peremptus eſt. hæc Caſſiodorus, cui conſentit Marcellinus. Perobſcuræ quidem res Seueri Augusti remā-
b Panuin. in Faſt. ſere: duæ autem ab ipſo editæ extant conſtitutiones, quarum poſterior hoc anno data habetur ſeptimo Kal. Octobris. Ex quibus redarguas eum qui diuinatur [b] Seuerum hoc anno defunctum decimooctauo Kalendas ſeptembris. Abrogatam ex parte fuiſſe a Seuero, in iis ſcilicet quæ ſpectabant ad moniales & viduas, conſtitutionem Maioriani Auguſti, de qua ſuo loco dictum eſt, inſcriptio indita priori ab eo editæ conſtitutioni demonſtrat. Poſt obitum vero Seueri factum eſſe interregnum per annum & menſes aliquot, itidem Caſſiodorus affirmat, dum creationem Anthemij C
poſt ſequentis anni Conſules ponit.

XXXII. *Vuandalorum incurſio.* Obfuit multum Italiæ eiuſmodi interregnum, & frequens iſta mutatio Auguſtorum: ex quo factum eſt, vt Vuandali regnantes in Africa crebrius Romana littora incurſarent. Hinc Sidonius in Panegytico Anthemio dicto:

——— Quemcumque creauit
Axe meo natum, confeſtim fregit in illo
Imperij Fortuna rotas. Hinc Vuandalus hoſtis
Vrget, & in noſtrum numeroſa claſſe quotannis
Militat excidium, conuerſoq. ordine fati
Torrida Caucaſeos infert mihi Byrſa furores.
Præterea inuictus Ricimer, quem publica fata
Reſpiciunt, proprio ſolus vix marte repellit
c Maximi ſerm. de non timend. Barb. *Piratam per rura vagum, &c.*] Ad hæc fortaſſe alluſit Maximus [c] Taurinenſis, vbi ait: Non ſpirituales, ſed etiam carnales nobis (qui ſunt barbari) piratæ non deſint.] D

XXXIII. Ceterum non huius tantum tempore interregni iſta Genſericus aggreſſus eſt, ſed cœptam diu
d Procop. de bello Vuandal. li. 1. ante piraticam ab ipſo Valentiniani obitu quotannis exercuit, de qua iſta Procopius [d]: Poſt mortem Valentiniani, aliquot annos, veris initio, continuo longas fecit prædando & populando incurſiones, nunc in Siciliam, nunc in Italiam, ciuitates inſuper partim diripiēdo, partim ſolo æquando: vbi vero omnia deleuit, ad Orientis conuerſus Imperium, Illyricum omne ſimul & Pelopōneſum, hiſq. adiacentes inſulas cum reliqua Græcia inuadit. Ad Italiam rurſum Siciliamq. reuerſus, quicquid erat reliqui diripuit. Verum quōdam, cum e Carthaginis portu paſſis velis ſoluturus eſſet: interrogatus a nauclero, quo tendere populabundus vellet: reſpondiſſe: Quo Deus impulerit. adeo ex nulla cauſa in obuios quoſcumq. hoſtiliter ferebatur.] hæc Procopius. Porro ita formidabilis factus erat Genſericus piratica claſſe, vt Alexandria etiam fuerit timore concuſſa. Etenim habent
e Apud Sur. die 11. Decemb. *Vuandali tentarunt Alexādriam.* hæc Acta [e] Danielis Stylitæ: Quædam fama in omnes gentes manauit, Genſericum Regem Vuādalorum bellum gerere aduerſus Romanos magno apparatu & maiori audacia, & quod magna manu peruenit Alexandriam, eam ſibi volens belli facere præmium. Non parum ergo animo angebatur magiſtratus & ipſe Imperator: Qui cito cucurrit ad confectum medicamentum animi ægritudinis, & ſancto Danieli famam ſignificat. Ille vero tamquam non prænidens, ſed videns oculis ea quæ erant ventura, dixit protinus: Non ſolum Genſericum Alexandriam non eſſe occupaturum; ſed in omnibus etiam aliis, re infecta, domum eſſe reuerſurum. Omnino nihil opus eſt adiicere id quod euenit, iis qui virum norunt. Factum eſt autem non multo poſt, ſicut diuina Daniel lingua prædixit.] hæc ibi. E

XXXIV. *Tranſlatio S. Simeonis Stylitæ.* Poſt hanc autem prædictionem, eodem petente Daniele, curaſſe Leonem Imperatorem tranſlationem reliquiarum magni illius Simeonis Stylitæ ex Syria in Thraciam, eadem Acta habēt: ſed quoto anno id Leonis Imperatoris acciderit, haud facile ſit aſſerere. Ex dicta autem Alexandrinorum turbatione accepta occaſione, Leo Auguſtus comparandi claſſem aduerſus Vuandalos conſilium inire cœpit, quod perfecit tertio abhinc anno, vt ſuo loco dicemus.

INgreditur Chriſti annus quadringenteſimus ſexageſimus ſextus, altero (ita dixerim) pede clau dicans, cum nonniſi vnus Conſul Leo Auguſtus tertium creatus ſit in Oriente: in Occidente autem cum nullus eſſet Imperator, nulla eſt a Senatu habita ratio Conſulis eligendi. Cum igitur tum Caſſiodorus, tum Marcellinus vnum tantum Cõſulem hoc anno eſſe creatum dicant; vndenã a recentiore chronographo [a] additio collegæ Fabij Titiani? ſed nec teſte aliquo id probat, neq. coniectura ſaltem veriſimili. I.

a Panuin. in Faſt.

II. Hoc ipſo anno Leo Imperator vltima die Februarij de immunitate confugientium ad eccleſiã ampliſſimam edidit ſanctionem; cum nouo caſu diuinitus oſtenſum eſſet, magno periculo aſylum B Eccleſiæ violari. Rem geſtam habent Acta Marcelli Acœmetarum Archimandritæ ſanctiſſimi his verbis deſcriptam [b]: De Ardaburij & Aſparis, quæ erat illo tempore, potentia, nihil eſt dicendũ, neq. de crudelitate æquali potentiæ atq. adeo maiori (*erant ambo Ariani potentiſſimi, vtpote longo tempore militia præfecturis inſigniti, ipſi quoque Imperatori timendi.*) Hic ergo qui adeo potens erat & crudelis Ardaburius iraſcebatur cuidã ex ijs, qui erãt in eius poteſtate, nomine Ioãni. Ille vero, omnibus alijs, atq. adeo ipſo Imperatore ꝑtermiſſis, vt qui non eſſent ſatis potentes, vnũ nouit refu gium, Marcelli tabernaculum, *ipſum videlicet Acœmetarum cœnobium*: & id ſubit, & in eo latet, tam quam ſub aliquo tuto propugnaculo. Ille autem cũ reſciuiſſet, petebat (ad ipſum mitens) hominẽ ſibi tradi. Cum vero non obtemperaret, cœpit minari. Cum Marcellus autem minas non curaret, ei vim attulit; miſſiſq. militib. & qui viribus valebant (erant multi numero) iuſſit quærere eum qui confugerat, & ſi non pareret, vti armis. Atq. ille quidem cum ſic iuſſiſſet, eos dimiſit. Illi autem pro fecti, & verbis, vti iuſſi erant, vſi; quoniã non parebat, monaſterium circumſidebãt. hæc facta ſunt veſpere. Magnus vero Marcellus rogauit eos, an vellent manere, & ſe eis dixit alimenta daturum. Cum autem manſiſſent, ſuppeditauit alimenta. & res ita quidem tranſiit vſque ad veſperam.

Lex lata de Eccl. immunitate.

b Ex Metaphr. Sur. die 29. Decemb.

C Cum autem nox aduenraſſet, qui foris quidem erant, enſes iam quatiebant terribiliter. Mona chi autem hæc videntes & audientes, Sanctum circumſiſtentes, pro enſibus eum verbis feriebant: Quid ergo, dicentes, Tibi omnes propter vnum peribimus? idq. morte violenta & acerba? Et tuis filijs erit tibi præferendus externus? Et tibi a fundamentis cum templo peribit monaſterium? Nõ dimittes, non cito præbebis eum, qui quęritur, qui malis huc peruenit pedibus? Cum ſic per totam noctem eum & hoſtes & amici etiam acriter inuaderent; tempusq. fruſtra contereretur, & ſupplex non traderetur; mane autem ſtatuiſſent milites vti gladijs, & iam eſſent aggreſſuri: tunc Chriſti athleta ſuam obijcit potentiam. Eis vero præter opinionem apparet aduerſaria, nõ phalanx quidẽ, ſed diuina quædam & cæleſtis potentia in orbem ab igne circumſcripta, & arma inexpugnabilia, nempe Crucis Chriſti imaginem in medio ferens, longe magis reſulgentem quam ignis qui erat circumcirca. Hæc ergo terribilis potentia, quæ apparuerat, ex ipſo faſtigio monaſterij emittebat grama tela aduerſum milites, quæ quidem erant ignis fulgura intolerabilia. Quibus cum non ſo lum reſiſtere, ſed nec ea quidem contra intueri poſſent: gladios in terram proiecerunt, & ipſi ceci D derunt; & voces ad Deum placandum accommodatas, prout quiſq. poterat, emittebant. Quas cũ hi qui intus erant ſenſiſſent, canere cœperunt, & fuerunt ipſi quoq. teſtes miraculi quod euenerat præter opinionem. Hoc effecit, vt crudeliſſimus Ardaburius ſuorum morum obliuiſceretur; & cau ſa fuit, vt præter ſententiam benignus videretur, ira in Ioannem remiſſa.] hactenus ibi. III.

S. Marcellus non vult tradere perfugã.

Fulminibus repelluntur milites.

Huius itaq. rei tam inſigniter geſtæ occaſione factum putamus, vt Leo Imperator egregiam il lam, quam diximus, ſanctionem pro confugientibus ad eccleſias promulgauerit hoc ipſo anno, cũ tertium ageret Conſulatum, ita reſcribens ad Erithreum Præfectum Prætorio [c]: IV.

c 16. C de his q. confug. ad eccl.

Præſenti lege decernimus per omnia loca valitura (excepta hac vrbe Regia, in qua nos Diuinitate propitia degentes, quoties vſus exegerit, inuocati, ſingulis cauſis atq. perſonis præſentanea conſtituta præſtamus) nullos penitus, cuiuſcumq. conditionis ſint, de ſacroſanctis eccleſijs Orthodoxæ fidei expelli, aut trahi, vel protrahi confugas: nec pro his venerabiles Epiſcopos, vel religioſos Oeconomos exigi, quæ ab ipſis debeantur.] Vides Leonem Imperatorem antiquaſſe penitus veterem ſanctionem, cuius a nobis quinto tomo mentio facta eſt, qua iubebatur, vt Epiſcopi ſolue re tenerentur, quod creditoribus deberet debitor ad eccleſiam fugiens, niſi eum redderent: cuius rei cauſa S. Auguſtinus debitor conſtitutus, collectam indixit, vt diſſolueret, quod non dando con-E fugam debitorem, æs alienum contraxerat. Sed pergit Imperator: His, qui hoc moliri, aut facere, aut nuda ſaltem cogitatione, aut tractatu auſi fuerint tentare, capitali & vltimi ſupplicij animaduerſione plectendis.

Sanctio Leonis Imp. de Eccleſ. immunitate ſeruanda.

Ex his ergo locis, eorumq. finibus, quos anteriorum legum præſcripta ſanxerunt, nullos expelli aut eijci aliquando patimur: nec in ipſis eccleſijs reuerendis ita quemquam detineri atq. cõſtringi, vt ei aliquid victualium rerum, aut veſtis negetur, aut requies. V.

Sed ſi quidem ipſi refugæ appareãt in eccleſia publice, & ſe in ſacris locis offerãt quærentib. conueniendos: ipſis ſeruata locis reuerentia, Iudicum, quibus ſubiacent, ſententijs moneantur, reſponſum daturi, quale ſibi quiſq. perſpexerit conuenire.

Quod ſi in finibus eccleſiaſticis latitant: religioſus Oeconomus, ſeu Defenſor eccleſiæ, vel certe quem his negotijs commodiorem auctoritas Epiſcopalis elegerit, reconditam latentemq. perſonam decenter ſine vllo incommodo monitus intra fines eccleſiæ, ſi inuenitur, præſentet.

Cum autem monitus fuerit in publico priuatove contractu actione ciuili, in eius ſit arbitrio ſi A
ue per ſe, ſiue (ſi magis elegerit) inſtructo ſolēniter procuratore directo, in eius Iudicis, cuius pul-
ſatur ſententijs examine reſpondere.
Sed ſi hoc facere detrectet, aut differat, Iudiciorum legumq. ſolitus ordo ſeruetur. Itaque ſi res
immobiles poſſidet: poſt edictorum ſolemnium citationem, ex ſententia iudicantis, vſque ad mo-
dum debiti, bonorum eius ſiue prædiorum traditio, ſiue venditio celebretur.
Quod ſi res mobiles habet, eaſq. extra terminos occultat eccleſiæ: ſententia iudicantis, & exe
VI. eutoris ſolicitudine perquiſitæ, quocumque loco occultentur, erutæ, pro æquitatis tramite, modo-
que debiti, publicis rationibus, priuatiſq. proficiant. Sane ſi intra fines habentur eccleſię, vel apud
quemlibet ex clericis abſconditæ ſiue depoſitæ fuiſſe firmantur: ſtudio & prouidentia viri reueren
diſſimi Oeconomi, ſiue Defenſoris eccleſiæ diligentia inquiſitæ, hæ quolibet modo ad ſacroſanctā
eccleſiam peruenientes proferantur: vt pari æquitatis ordine, ijſdem ex bonis fiſco, vel Reipubli-
cæ, ſiue creditoribus & quibuſcumque iuſtis petitoribus ad modum debiti conſulatur. Sicubi de
poſitæ, vel commodatæ dicuntur: inquirendi talem volumus eſſe cautelam: vt , ſi ſola ſuſpicione
apud aliquem adſerantur abſconditæ, de ſua etiam conſcientia ſatisfacere auctoritate venerabi- B
lis Antiſtitis iubeatur: adijcientes, quod ea, quæ de principalibus perſonis decreuimus in cauſis ſi
deiuſſorum, ſiue mandatorum, ſeu rerum ad eos pertinentium, vel familiarium & ſociorum, ſeu
participum, & omnino in ijſdem cauſis obnoxiorum perſonis præcipimus obſeruari: ſcilicet ſi ip-
ſos quoque ſecum confugæ intra eccleſiarum terminos habere voluerint: vt eorum quoque bonis
publica debita priuataq. ſoluantur: & per eos rerum, vbicumque poſitæ ſunt, procedat inquiſitio.
Et hæc quidem de ingenuis liberiſq. perſonis.
Sane ſi ſeruus, aut colonus, vel adſcriptitius, familiaris, ſiue libertus & huiuſmodi aliqua per-
VII. ſona domeſtica, vel conditioni ſubdita, conquaſſatis rebus certis atque ſubtractis, aut ſe ipſum fu-
ratus, ad ſacroſancta ſe loca contulerit: ſtatim a religioſis Oeconomis, ſiue Defenſoribus, vbi pri-
mum hoc ſcire potuerint, per eos videlicet, ad quos hoc pertinet, ipſis præſentibus pro Eccleſiaſti
ca diſciplina & qualitate commiſſi, aut vltione competenti, aut interceſſione humaniſſima pro-
cedente remiſſione veniæ, & ſacramenti interuentione ſecuri, ad locum ſtatumq. proprium reuer
tantur: rebus, quas ſecum habuerint, reformandis. Diutius enim eos in eccleſijs non conuenit mo
rari: ne patronis ſeu dominis per ipſorum abſentiam obſequia iuſta denegentur, & ipſi per incom C
modum Eccleſiæ egentium & pauperum alantur expenſis.
Inter hæc autem quæ ſedulo ad religioſi Oeconomi ſiue Defenſoris eccleſiæ ſolicitudinem cu
VIII. ramq. reſpiciunt, erit etiam illud obſeruandum, vt ſingulorum intra eccleſias confugientium per-
ſonas, cauſaſq. inceſſanter conquirant: deinde Iudices, vel eos ad quos cauſæ & perſonæ pertinent,
inſtantius inſtruant, & æquitati conuenientia diligentius exequantur. Dat. pridie Kal. Mar. Leone
A. III. Coſ.] hactenus conſtitutio Leonis Imp. qui ſe Iudicem & vindicem in his quæ Conſtantino-
poli acciderent, voluit conſtituere, vt magis timere diſcerent ciues irritare præſentem Imperatorē
qui per ſuos Præfectos adeo ſeuere, nec niſi pœna capitis ſtatuiſſet crimē puniri. Potuit idem hæc
ſanciendo habuiſſe reſpectuum ad eminentiſſimos viros Aſparem & Ardaburium, quibus Impe-
rium ferebat acceptū: ne in eos videretur eſſe cōmotus, atque voluiſſe ſubijcere iudicio Præfecto-
rum. Ceterum vbi occaſionem nactus eſt opportunam, haud prætermiſit iuſtiſſime idē *Princes vl*
ciſci: vt plane apparuerit, prudentiæ fuiſſe, aliquando diſſimulaſſe; iuſtitiæ autem, impios barba-
ros contumelioſus in omnes e medio ſuſtuliſſe. At de rebus Orientalibus hactenus.
Sub eodem Leonis Auguſti tertio Conſulatu ſecundus abſoluitur annus, quo Euaricus Rex D
IX. Gothorum regnare cœpit; cum & Hiſpanijs incurſione vaſtatis, deſcendit in Gallias, atque Aruer
Euaricus Rex Gothorum fugatur. num obſedit: Cum vir clariſſimus Ecdicius, Dei virtute confiſus, magno miraculo, ingentem ho-
ſtium numerum, ſummamq. ipſorum potentiam, longe diſpari paucitate militum atque virium ſu
perauit, non quidem caſu tētata, (vt ſolet dici) fortuna, neque temeraria furentis Ducis audacia,
ſed ingenti ſpe ex Diuinitatis inuocatione concepta: cuius nutu vnus vincit & perſequitur mille,
a Deut. 32. & duo fugant decem millia; nimirum quia Deus [a] vendidit eos, & Dominus concluſit illos: Ita
namque Sanctorum precibus redimi ſolet inſperata victoria, quæ humanam ſuperet expectationē
& vires. Hæc vero quomodo ſe habuerint, Sidonius refert in epiſtola ad eumdem Ecdicium data,
cum poſt multos annos eamdem ciuitatem Aruernenſem a Gothis iterum affligtari contigerit, dū
rogat eum vt patriæ periclitanti opem ferat. Erat enim Ecdicius filius Auiti Imperatoris, natus &
educatus Aruernis, vt idem Sidonius eadem epiſtola narrat; qui poſtquam cunabulis iure natu-
ræ debita, quæ recenſet, eidem in memoriam reuocauit, mox ſubdit de ciuium omnium deſide-
b Sidon. libr. 3. epiſt. 3. rijs, quibus eius præſentia quam auidiſſime expetebatur: ingeritq. opportune glorioſum facinus
hoc tempore editum, quod & exacte deſcribit. ſed accipe hæc tanta verbis ipſius [b]: E
X. Non enim poteſt vmquam ciuicis pectoribus elabi, quam te, quantumq. nuper omnis ætas, or
Ecdicius cum paucis fugat Gothos. do, ſexus, de ſemirutis murorum ageribus conſpicabatur; cum interiectis æquoribus in aduerſum
perambulatis, & vix duodeuiginti equitum ſodalitate comitatus, aliquot millia Gothorum, non
minus die quam campo medio (quod difficile ſit poſteritas creditura) tranſiſti. Ad nominis tui ru
morem, perſonæq. conſpectum, exercitum exercitatiſſimum ſtupor obruit: ita vt præ admiratio-
ne neſcirent Duces partis inimicæ, quam ſe multi, quam te pauci comitarentur. Subducta eſt tota
protinus acies in ſupercilium collis abrupti, quæ cum prius applicata oppugnationi, te viſo, non
eſt applicata congreſſui. Interea tu cæſis quibuſque optimis, quos nouiſſimos agminis non igna-
uia ſed audacia fecerat, nullis tuorum certamine ex tanto deſideratis: ſolus planicie quam paten-
tiſſima potiebare, cum tibi non daret tot pugna ſocios, quot ſolet menſa conuiuas. Hinc iam per
otiū in vrbem reduci quid tibi obuiam proceſſerit officiorum, plauſuum, fletuū, gaudiorum, ma-
gis tētāt vota conijcere, quā verba referare. Siquidē cernere erat, refertis capaciſſimæ domus atrijs
illam

A illam ipſam feliciſſimam ſtipati reditus tui orationem [*], dum alij oſculis puluerem tuum rapiunt, alij ſanguine ac ſpumis pinguia lupata ſuſcipiunt.] & inferius:

[*] deuotionem

XI. *Aliæ res ab Ecdicio fortiter geſta.*

Taceo deinceps collegiſſe te priuatis virib. publici exercitus ſpeciem, paruis extrinſecus maiorum opibus adiutū, & inferiores hoſtium ante diſcurſus coercuiſſe popularibus. Taceo te, aliquot ſuperuenientibus, cuneos mactaſſe turmales, ex numero tuorum vix binis, ternisve poſt prœlium deſideratis: & tantum calamitatis aduerſæ partis inopinantis certaminibus inflictum, vt occulere cæſorum numeroſitatem conſilio deformiore meditarentur. ſiquidem quos humari nox ſubducta prohibuerat, deceruicatis liquere cadaueribus; tamquam minoris indicij foret, quam villis agnoſci crinitum, dimiſiſſe truncatum. Qui poſtquam luce reuoluta intellexerunt furtū ruinæ ſuæ crudeli vilitate patuiſſe: tum demum palam officijs exequialibus occupabantur, non magis cladem fraude, quam fraudem feſtinatione celantes: Sic tamen quod nec oſſa tumulinarij caſpitis mole tumulabant, quibus nec elatis veſtimenta, nec veſtitis ſepulchra tribuebant, iuſte ſic mortuis talia iuſta ſoluentes. Iacebant corpora vndiq. locorum plauſtris conjecta rotantibus: quæ, quoniam perculſis indeſinenter incumberes, raptim ſuccenſis concluſa domicilijs culminum ſuperlabentium B regalibus fragmentis funerabantur.] hæc & alia de Ecdicij bellica virtute Sidonius.

XII. *S. Martini inuocatione ſæpe victor Ecdicius.*

Ceterum tanta hæc nonniſi ope diuina precibus Sanctorum implorata Ecdicium præſtare cōſueuiſſe, plane declarant quæ de eodem habet Gregorius Turonenſis in tractatione de miraculis ſancti Martini verbis iſtis: Ecdicius (*licet, Egidius, deprauate legatur*) quoq. cum obſideretur ab hoſtibus, & excluſo a ſe ſolatio, turbatus impugnaretur; per inuocationem beati viri (*ſancti Martini videlicet*) fugatis hoſtibus, liberatus eſt. Idq. dæmoniacus in medio eccleſiæ, ipſa hora qua geſtum fuerat, eſt profeſſus, ſancti Martini obtentu hoc fuiſſe conceſſum.] hæc ipſe.

XIII.

Hunc autem Ecdicium, cuius ſunt adeo præclara facinora, quem ex Sidonio diximus fuiſſe Auiti Imperatoris filium, eumdem quoq. germanum Papianillæ vxoris Sidonij fuiſſe apparet ex eius epiſtola [a] ad ipſam data.

[a] Sidon. libr. 5. epiſt. 16.

Hoc eodem anno ſanctus Proſper Regienſis in Aquitania Epiſcopus ex hac vita migrauit, cū ſediſſet annos ſaltem vigintiquatuor: Qui enim (vt dictum eſt) interfuiſſe reperitur Vaſenſi Concilio ſub Conſulatu Dioſcori, anno Domini quadringenteſimo quadrageſimoſecundo, & ad hunc vſq. annum (vt eius Acta teſtantur) ſuperuixit, plane eum annorum expleſſe numerū dicendus eſt. C meminit eiuſdem Marcellinus ante duos annos. Erat Regienſis ſedes hoc tempore nobilis in Aquitania, cuius meminit Sidonius in epiſtola [b] ad ſanctum Patientem Lugdunenſem Epiſcopum, primamq. ponit poſt Arelatenſem. cui quidem poſt deceſſum ſancti Proſperi datus eſt Epiſcopus ſanctus Maximus Abbas monaſterij Lerinenſis, & poſt eū Fauſtus ibidem ex Abbate eiuſdem cœnobij eſt creatus Antiſtes: adeo vt qui ſucceſſit Maximo in præfectura monaſterij Lerinenſis, idem ſubrogatus eidem fuerit in Epiſcopatu Eccleſiæ Regienſis. hinc & idem Sidonius ad Fauſtum [c]:

[b] Sidon. libr. 6. epiſt. 12.

[c] Sidon. carm. Euchar. ad Fauſtum.

———————*fuit quis Maximus ille,*
Vrbem in cuius monachus, Antiſtes, & Abbas
Bis ſucceſſor agis, celebrans quoque laudibus illis.] Sed quando id contigerit, vt Maximo Fauſtus fuerit Epiſcopus ſubrogatus, ſuo loco dicemus.

XIV.

Quod vero ad S. Proſperi ſcripta pertinet: qui viuens in acie iugiter ſtetit pugnans aduerſus hæreticos Pelagianos, poſt obitum non caruit eorum morſibus. Etenim Gennadius & ipſe Pelagianorum aſperſus ſordibus, de Proſperi ſcriptis agens, hæc ait [d]: Legi & librum eius aduerſus Collatoris opuſcula ſub perſona Caſſiani. Quæ Eccleſia Dei vt ſalutaria probat, ipſe infamat.] ita D ipſe, ſugillans plane ſanctum Proſperum, quod aduerſus Caſſianum ſcripſerit, cuius opera falſo iactat ab Eccleſia Catholica eſſe probata. Sed dicat, quænam iſta eſt Eccleſia Dei, quæ opuſcula Caſſiani vt Catholica probat? certe non dicenda Catholica, ſed Pelagianorum Eccleſia: nam ſi vere Catholica de his conſulatur Eccleſia, audi quid os Eccleſiæ Catholicæ loquatur Gelaſius: OPVSCVLA CASSIANI PRESBYTERI GALLIARVM APOCRYPHA.] hæc eſt de Caſſiani opuſculis cenſura Gelaſij, quem auſcultare magis quam Gennadium, decet hominem Chriſtianū. at de operibus Caſſiani pluribus actum eſt ſuperius: hæc tantum ad redarguendum Gennadium notam inurentem ſanctiſſimo atque doctiſſimo Patri, Galliarum ornamento, ſint dicta. Laudatur tamen a Gennadio Proſperi dictio, vtpote (vt ait) ſcholaſtica atque neruoſa. eadem de eo Marcellinus in Chronico: ſed magno errore ibi, pro neruoſa, habet, verboſa. Ceterum in omnibus quæ ad dogmata ſpectant, ſatis ad laudem Proſperi, dum litteris Cæleſtini Romani Pontificis commendatur, cum redarguuntur ab eo Eccleſiæ Gallicanæ presbyteri illi, qui ſancti Auguſtini ſcripta contra Pelagium impugnabant. Mentio eſt de alio ab hoc diuerſo Proſpero apud Sidonium, quē dicit fuiſſe Epiſcopum Aurelianenſem. hoc, ne quis fallatur in nomine, oportuit etiam ſuperius E admonuiſſe.

[d] Gennadius de Script. Eccl. cap. 84.

Redarguitur Gennadij calūnia.

XV. *Epiphanius Epiſcopus Ticinenſis.*

Hoc eodem anno vita functo viro ſanctiſſimo Criſpino Epiſcopo Ticinenſi, ſubſtitutus eſt in locum eius ſanctitate non impar, ſed doctrina longe celebrior Epiphanius, de quo plura inferius dicturi ſumus. hoc quidem anno hunc ſedere cœpiſſe, ex Ennodio diacono Ticinenſi colligitur, dū de ipſo agens, annum octauum eius ſedis numerat ſub Nepote Imperatore. Sed & ſcias, hoc eodē ſæculo alium claruiſſe Epiphanium, quo Caſſiodorus [e] vſus eſt Græcorum ſcriptorum interprete: Ab eo enim transferri curauit Græcorū hiſtorias, Euſebij, Sozomeni, Socratis, atq. Theodoreti, necnon ſcripta Didymi in Prouerbia Salomonis, ſimulq. S. Epiphanij Salaminæ in Cypro Epiſcopi tractatum in Cantica canticorum, & alia plura, vt ipſe teſtatur; quem & amicum, diſertiſſimumque virum appellat: cuius opera bibliothecam ſuam ex Græcis ſcriptoribus in Latinum conuerſis ornauit. hæc de duobus huius temporis viris egregijs Epiphanijs. De Ticinenſi autem, qui inſulas ſacerdotales vitæ etiam egregia decorauit ſanctitate, ſæpe inferius dicturi ſumus.

[e] Caſſian. Inſtit. diuin. lect. lib. 1. c. 5. & 17.

I. *Anthemius Imperat.* ELapſo iam anno ſine Romano Conſule & ſine Auguſto Occidentalis Imperij, qui ſequitur or
dine quadringenteſimus ſexageſimusſeptimus Chriſti annus duobus ex more aperitur Cō-
ſulibus, ambobus Flauiis, Puſæo atq. Ioanne, & nouum eſt nactus Imperatorem Anthemiū Iunio-
rem filium Procopij, nepotem Senioris Anthemij. Ita namq. trāſactum eſt inter Ricimerem, cuius
nutu pendebat Occidentale regnum, & Leonem Imperatorem, vt Græcus Romam mitteretur Au
guſtus, cuius filiam ſibi Ricimer deſponſaret. de his enim ita Sidonius [a]:

a Sidon. in Panegyr. Anthem.

Anthemium concede mihi: ſit partibus iſtis
Auguſtus, legumq. Leo mea iura gubernet:
Quem pety patrio veſtiri murice; natam
Gaudeat Euphemiam ſidus diuale parentis.
Adyce pręterea priuatum ad publica fœdus.
Sit ſocer Auguſtus genero Ricimere beatus: B
Nobilitate micans eſt vobis regia virgo, &c.] Vna autem cum Ricimere conſpitaſſe pa-
riter Romæ Senatum in petendo a Leone Imperatore Anthemium Imperatorem, Euagrius au-
ctor eſt [b], dum ait legationem ea dę re ęx Senatuſconſulto miſſam Conſtantinopolim: idemq. af-
firmat Nicephorus [c].

b Euagr. lib. 2. c. 18.
c Niceph. li. 15. c. 11.

II. *Peſtis Romæ.* Sed malis (vt ita dicam) auſpicijs contigit Anthemij aduentus in Occidentem: ſiquidem hoc
anno ingenti laboratum eſt peſte, cuius meminit Gelaſius Papa in Andronicum ſcribens aduerſus
eos qui Lupercalia ab Vrbe non auferenda contenderent; nam ait: Quando Anthemius Imperator
Romam venit, Lupercalia vtiq. gerebantur; & tamen peſtilentia tanta ſubrepſit, vt toleranda vix
fuerit.] hæc Gelaſius. Et quid mirum ſi ſecum peſtem vexit Romam Anthemius, qui contagia hæ-
reticorum ſecum duxit in Occidentem? Quantumlibet autem hunc ipſum Imperatorem alij lau-
dent: certe quidem hac ex parte ſinceræ pietatis (quæ maximopere in Chriſtiano Imperatore req-
ritur) gloria caruiſſe videtur: Etenim ſecum in Vrbem intulit Macedonianos hæreticos, qui conti
nuo miſcere cuncta, & conuenticula ſeorſum agere aggreſſi ſunt; adeo vt, niſi Hilarus infracto pe-
ctore continuo reſtitiſſet, candor Romanæ fidei ſordibus hæreſis infici periclitaretur. C

III. Hæc autem talia tantaq. ab Hilaro Papa præſtita, perpetua digna memoria, penitus excidiſ-
d Gelaſ. ep. 11. ſent, niſi Gelaſius Papa ſcribens ad Dardanos obiter attigiſſet his verbis [d]: Papa Hilarus Anthe
Hilarus Pap. reſtitit Anthemio. mium Imperatorem, cum Philotheus Macedonianus eius familiaritate ſuffultus diuerſarum con
ciliabula noua ſectarum in Vrbem vellet inducere; apud beatum Petrum Apoſtolum palam, ne id
fieret, clara voce conſtrinxit; in tantum, vt non ea facienda, cum interpoſitione iuramenti idem ꝓ
mitteret Imperator.] hæc Gelaſius. Nouit plane Anthemius & ꝑſpicuo didicit experimento, haud
ea facilitate, qua Conſtantinopoli, plantari Romæ hæreſes poſſe: cum duo viliſſimi nebulones, Eu
tyches primum, ac deinde Petrus Aelurus, nouas illic ſerendo hæreſes, vniuerſam Orientalem Ec-
cleſiam zizanijs impleuiſſent. Romam vero allatæ cum pompa, præcedente Imperatoris ſatellitio,
hæreſes, tamquam fęnum tectorum, cito citius, antequam exorirentur, penitus aruerunt, Hilaro ip
ſo Pontifice reſiſtente. Hoc poſtremum edidit ipſe paſtoralis vigilantiæ ſpecimen, & bene *perfun
ctæ* Pontificiæ dignitati dignum appoſuit corollarium.

IV. *Hilari Pap. obitus.* Hoc namque anno, quarto Idus Septembris idem Hilarius Pontifex moritur, cum sediſſet
annos ſex, menſes decem, minus duobus diebus. ita ex antiquis Martyrologijs, in quibus di- D
cta die inter Sanctos eius dies natalis inſcribitur. Præter illa autem quæ de rebus ab eo præclare
geſtis ſuperius dicta ſunt, de mirifica eius munificentia erga diuinum cultum exhibita Anaſta-
ſius Bibliothecarius ex vetuſtioribus accepta monumentis hæc poſteris ſcripta tradidit, de ſa-
cris locis ab eo excitatis ita exordiens: Hic fecit Oratoria tria in baſilicæ Conſtantinianæ Bapti
Munificentia Hilari Papæ. ſterio, ſancti Ioannis Baptiſtæ, & ſancti Ioannis Euangeliſtæ, & ſanctæ Crucis: omnia ex ar-
gento & lapidibus pretioſis ornauit. Confeſſionem aūt ſancti Ioannis Baptiſtæ fecit ex argento
penſantem libras centum, & Crucem auream: Et in ambobus Oratorijs ianuas æreas argento clu
ſas. In Oratorio vero ſanctæ Crucis fecit Confeſſionem, vbi lignum poſuit Dominicum, & Crucē
auream cum gemmis penſantem pondo librarum viginti: In Confeſſione fecit ianuas ex argento
* quatuordecim penſantes libras quinquaginta: Supra Confeſſionem arcum aureum, qui penſat libras quatuor *,
quem portant columnæ onychinæ, & eo loci ſtat agnus aureus, qui penſat libras duas.] De lumina
ribus vero iſta ſubdit:

V. Coronam auream antē Confeſſionem pharum fecit cum delphinis penſantem libras quinque:
lampades aureas quatuor penſantes libras duas. Nymphæum & Triporticum ante Orationū ſan E
ctæ Crucis, vbi ſunt columnæ miræ magnitudinis, quæ dicuntur Hecatopenta. Lacus & concas ci-
thariacas duas, cum columnis prophyreticis foratis aquam fundentes. Et in medio lacum porphy
reticum cum conca cithariaca in medio, aquam fundente, circumdata a dextris & a finiſtris in me
dio cancellis æreis, & columnis cum faſtigijs & epiſtylijs vndiq. ornatis ex muſiuo, & columnis A-
quitanicis tripolitis & porphyreticis.

VI. Ante Confeſſionem beati Ioannis poſuit coronam argenteam penſantem libras viginti, pha-
rum cantharum penſantem libras vigintiquinq. Item ad ſanctum Ioannem intra ſanctum fontem
lucernam auream cum mixis luminum decem, penſantem libras quinq. ceruos argēteos tres fun
dentes aquam, penſantes ſingulos libras triginta: turrim argenteam cum delphinis penſantem li-
bras ſexaginta: columbam auream penſantem libras duas. In baſilica Conſtantiniana pharos can
tharos argenteos pendentes ante altare decem, penſantes libras viginti. Scyphum aureum penſan

tem

A tem libras ſex:alium ſcyphum aureum penſantem libras quinque.calices aureos quinque,penſan
tes ſingulos libras ſingulas.ſcyphos argenteos quinque,penſantes ſingulos libras ſingulas. Scy-
phos argenteos quinque penſantes ſingulos libras decem.calices miniſteriales viginti,penſantes
ſingulos libras duas.Amas argenteas quinque,penſantes ſingulas libras decem.]hæc ibi.

Porro ex omnibus his ornamentis nihil hodie ſupereſt:ipſa autem Oratoria ſancti Ioannis Ba VII.
ptiſtæ & Ioannis Euangeliſtæ remanent in parietibus integra,quæ exornãtur modo liberalitate
Clemẽtis Papæ Octaui.Oratorium vero ſanctæ Crucis,cuius S.Gregorius meminit, vſque ad Six
ti Quinti tempora(vt ſuperius dictum eſt)integrum abſque tamen ornamentis permanſit, quod
incaute dirutum Roma defleuit.Sed proſequamur reliqua munificentiæ Hilari Papæ:ſubdit enim
Anaſtaſius:Fecit ad beatum Petrum Apoſtolum ſcyphum aureum penſantem libras quinque: a-
lium ſcyphum aureum cum gemmis praſynis & hiacynthinis penſantem libras quatuor:calices ar
genteos miniſteriales decem,penſantes ſingulos libras duas:Amas argenteas duas,penſantes ſin-
gulas libras decem.

Ad beatum Laurentium martyrem ſcyphum aureum cum gemmis praſynis & hiacynthinis VIII.
B penſantes libras quatuor:lucernam auream mixorum decem penſantem libras quinque. ſcyphũ
aureum puriſſimum penſantem libras quinque.lampades aureas duas penſantes ſingulas libras.
pharum cantharum aureum penſantem libras duas.Turrim argenteam cum delphinis penſantem
libras vigintiquinque.ſcyphos argenteos tres,penſantes libras vigintiquatuor.calices miniſteria
les duodecim,penſantes libras duas.altare argenteum penſans libras quadraginta.lampades ar-
genteas decem penſantes libras viginti.Amas argenteas duas,penſantes ſingulas libras decem.In
baſilica beati Laurentij martyris pharos cantharos argenteos decem,penſantes libras decem: cã
tharos æreos vigintiſex.Miniſteria ad baptiſmum ſiue ad pœnitentiam argentea penſantia libras
decem.pharos æreos quinquaginta.

In vrbe Roma conſtituit miniſteriales,qui circuirent conſtitutas ſtationes.ſcyphum aureum IX.
anſatum,vel ſtationarium,penſantem libras octo.Scyphos per titulos vigintiquinque, penſantes
libras decem.Amas argenteas vigintiquinque,penſantes libras decẽ.Calices miniſteriales quin-
quaginta,penſantes ſingulos libras duas.Hæc oĩa in baſilica Cõſtãtiniana,vel ad ſanctã Mariã cõ
ſtituta recondidit.]hactenus de ornamentis & miniſterialib,inſtrũs.De ædificijs vero iſta addit:

C Hic fecit monaſteria ad ſanctum Laurentium,& balneum & Prætorium ſancto Laurentio. X.
Fecit autem Oratorium ſancti Stephani in Baptiſterio Lateranenſi. Fecit autem & bibliothecas
duas in eodẽ loco.Ad Lunã vero monaſteriũ in Vrbe conſtruxit.Hic fecit ordinationem vnam in
vrbe Roma per menſem Decembrem, creauit presbyteros viginti quinque, Epiſcopos per di-
uerſa loca vigintiduo.Quinetiam ſepultus eſt ad ſanctum Laurentium in crypta iuxta corpus bea
ti Sixti.]& ceſſauit epiſcopatus eius dies decem.]hæc ibi ex antiquioribus monumentis exſcripta.
Vt plane ex his ſaltem appareat,quæ fuerint diuitiæ Romanæ Eccleſiæ,cuius adeo profuſæ eſſent
expenſæ in vaſis ſacris & ornamentis eccleſiarum.

Cum igitur poſt obitum Hilari(vt dictum eſt)ſedes vacaſſet dies decem,vigeſima die Septẽ XI.
bris creatus eſt Simplicius Tiburtinus Caſtini filius:Cui inuigilandum fuit tum domi,tum foris. *Simplicius Pa*
In Vrbe enim ſub Græco quidem(vt vidimus)Imperatore,haud ſatis tuto Catholica fides conſi- *pa.*
ſtere videbatur:In Oriente vero ſerpebat ſicut cancer,ſæpe curatum, numquam ſanatum Euty-
chianæ hæreſis apoſtema.Quæ autem fuerint huius ſanctiſſimi viri certamina,annis ferme ſingu
lis eius Pontificatus dicturi ſumus.Monemus antea lectorem,quod ad hæc tempora collocanda eſ
D ſent quæ ſcribit Gregorius Turonenſis [a] de filia Leonis Imperatoris curata a dæmone Romæ a
diacono Eccleſiæ Lugdunenſis,ſi eius narratio certa veraq. aſſertione conſiſteret: ſed quoniam a Greg.Turo.de
nulla de filia Leonis Auguſti memoria habetur,niſi de Ariadna nupta Zenoni,eademq. Conſtan- Glor.confeſſ.ca.
tinopoli commorante; quæ ab eo narrata ſunt, haud adeo certa firmaque fide ſubſiſtunt:ad ip- 63.
ſum igitur abſque inuidia auctorem(ſi ea cupit ſcire)lectorem reijcimus.

Quod vero ad Simplicium Papam ſpectat;quæ ipſo Pontificatus exordio contigerunt,hic dica XII.
mus.Simulac enim Conſtantinopli auditum eſt in locum Hilari Papæ ſubrogatum fuiſſe Simpli
cium:Leo Imperator quod obtinere non valuit a Leone Romano Pontifice,nec ab Hilaro ſucceſ-
ſore,a Simplicio Papa impetrare ſategit,vt rata haberẽtur decreta ab Epiſcopis Synodi Chalcedo
nenſis,quæ pertinebant ad priuilegia Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ. Verum & ipſe Simplicius
vehementius reſtitit,obſtititq.eius conatui,miſſo ad hoc Probo Epiſcopo Canuſino legato Conſtã
tinopolim.Teſtatur id Gelaſius in epiſtola ad Dardaniæ Epiſcopos iſtis verbis [b]: Eaq.nihilomi b Gelaſ.epi. 11.
nus etiam ſub ſanctæ memoriæ Papa Simplicio legatum ſedis Apoſtolicæ ſanctæ memoriæ Probũ
Canuſinæ vrbis Epiſcopum, Leone Principe tunc petente, præſentem docuiſſe nullatenus poſſe
E tentari:neque his prorſus præbuiſſe conſenſum.Atque ideo non ciuitatis cuiuſlibet reſpiciant qua
litatem,ſed modum diſpenſationis Eccleſiaſticæ paterna traditione firmatum conueniẽter obſer-
uent.]hæc Gelaſius.

Hoc item anno Sidonius Apollinaris e Gallijs vbi degebat,litteris(vt ipſe teſtatur ad Heroniũ XIII.
ſcribens [c]) noui Imperatoris Anthemij vocatus,in Vrbem ſe contulit,atque interfuit nuptijs Ri c Sidon. lib. e-
cimeris.Quomodo autem in via ægrotans,ſanus factus ſit,ſimulac obuia limina Apoſtolorũ ſup- piſt.5.
plex intrauit;ipſe narrat in eadem epiſtola,verbis iſtis exordiens ab occaſione languoris: Egreſ-
ſus læuo Picentes,dextero Vmbros latere tranſmiſi:Vbi mihi Calaber Atabulus, ſeu peſtilens re-
gio Tuſcorum,ſpiritu aeris venenatis flatibus inebriato,& modo calores alternante, modo frigo-
ra,vaporatum corpus infecit.Interea febris,ſitiſq. penitiſſimum cordis medullarumq. ſecretum
depopulabantur;quarum auiditati non ſolum amœna fontium,aut abſtruſa puteorum(quamquã
hæc quoque)ſed tota illa vel vicina vel obuia fluenta,id eſt,vitrea Fucini,gelida Clitunni,Anienis
cerula,Naris ſulphurea,pura Fabaris,turbida Tiberis(metu tamen deſiderium fallente)pollice-
bamur.

bamur. Inter hæc patuit & Roma conſpectui,cuius mihi non ſolum Thermas,verum etiam Naumachias videbar epotaturus. A

XIV. Vbi priuſquam vel pomœria attingerem,triumphalibus Apoſtolorum liminibus affuſus,omnem protinus ſenſi e membris male fortibus exploſum eſſe lãgorem. Poſtq.cæleſtis experimenta patrocinij,conducti diuerſorij parte ſuſceptus,atque etiamnum hæc inter iacendum ſcriptitans, quieti pauxillum operam do:neque adhuc Principis aulicorumq.tumultuoſis foribus obuerſor. Interueni etenim nuptijs Patricij Ricimeris, cui filia perẽnis Auguſti in ſpem publicæ ſecuritatis copulabatur.]hæc de ſe Sidonius;qui poſterioribus litteris ad eumdem datis [a], exceptum ſe hoſpitio Pauli Romani Præfectorij viri clariſſimi,doctrinaq. eminẽtiſſimi, tradit;de quo hæc ad poſtremum poſt multa præconia: Illud(inquit)in eo ſtudiorum omne culmen anteuenit,quod habet huic eminenti ſcientiæ conſcientiam ſuperiorem.]Viuebant & hoc ipſo tempore alij quamplures viri Senatorij tum eloquentia præſtantes,tum etiam poeticis facultatibus nobiles, quorum idem Sidonius meminit in carmine ad Felicem.

a Sidon lib.1.epiſt.9.

IESV CHRISTI ANNVS 468. | SIMPLICII PAP. ANNVS 1. | LEONIS 12. ANTHEMII 2. IMPP. B

I. CHriſti Redemptoris annus quadringenteſimus ſexageſimusoctauus vnius tantum iterati Cõſulatus Anthemij nota habetur inſcriptus:nam Sidonius,qui Romæ exiſtens in hoc eius Cõſulatu carmen habuit Panegyricum,hæc de ſecundo hoc Anthemij Conſulatu [b]:

Annum pande nouum,Conſul vetus,& ſine faſtu
Scribere bis Faſtis.] collega enim in primo Conſulatu acceſſerat ante annos tredecim Valentiniano Auguſto octauum Conſuli. Cum vero Romæ probe cognita eſſet Sydonij excellentia in carminibus edendis:quodam modo a Baſilio Exconſule viro eminentiſſimo rogatus fuerit in noui Conſulis ipſius Auguſti laudem aliquid ex more canere,ipſe in poſteriori epiſtola ad Heronium data declarat his verbis [c]: licet dum per hunc ampliſſimum virũ aliquid de legationis Aruernæ petitionibus elaborabamus:ecce & Kalẽdæ Ianuariæ,quæ Auguſti Conſulis mox futuri repetendum Faſtis nomen oppetiebantur. Tunc Patronus: Eia(inquit)Solli meus,quamquam ſuſcepti officij mole grauaris:exeras volo in obſequium noui Conſulis veterem muſam, votiuum quippiam vel tumultuarijs fidibus carminantem.]hæc ipſe:porro præſtitit egregie Sidonius,quod fuit a Baſilio poſtulatum;cuius petione ſe tunc ab eodem Imperatore Præfecturam obtinuiſſe, teſtatur. His conſentiunt quæ idem Sidonius habet in epiſtola ad Firminum his ſapphicis: C

b Sidon. in Panegyr. Anthem. in princip.

c Sidon. libr. 1. epiſt. 9.

Quamquam poſt viſus prope poſt biluſtre
Tempus,accepi cupiens honorem
Qui Patrum ac plebis ſimul vnus olim.
Iura gubernat.] plane ſignificans ſe poſt decennium a Maioriani Conſulatu,quo Romæ fuit,iterum remeaſſe illuc,potitumq. honore Præfecturæ.contigit Maioriani Conſulatus anno Domini quadringenteſimo quinquageſimooctauo.

II. Hoc pariter anno,dum idem Sidonius adhuc moraretur in Vrbe,Aruandus Galliarum Præfectus querelis pulſatus plurium virorum illuſtrium,iuſſus eſt venire Romam ad dicendam cauſam:de cuius iudicio eiuſdem Sidonij extat epiſtola ad Vincentium data. Haud vero leuis fuit accuſatio,qua criminis læſæ maieſtatis conſtitutus eſt reus,poſtulatuſq. iudicio,nimirum quod Galliarum partes Romano ſubiectas Imperio clam prodere tentaſſet Euarico Gothorum Regi, tum rerum Romanorum,tum etiam Catholicæ pietatis inſenſiſſimo hoſti. Porro totius rei geſtæ ſeriẽ quam exactiſſime ipſe Sidonius ad Vincentium ſcribens enarrat:res ſane digna auditu,in qua cõplura inuenias impreſſa veſtigia antiquitatis.eſt autem huiuſmodi ad eum data epiſtola [d]: D

d Sidon.lib.1.epiſt 7.

III. Angit me caſus Aruandi,nec diſſimulo quin angat. Nam hic quoque cumulus accedit laudibus Imperatoris,quod amare palam licet & capite damnatos. Amicus homini fui ſuperquam morum eius facilitas varietaſq.patiebantur. Teſtatur hoc,propter ipſum nuper mihi inuidia cõflata, cuius me paulo incautiorem flamma detorruit. Sed quod in amicitia ſteti,mihi debui. Porro autẽ in natura ille non habuit diligentiam perſeuerandi:libere queror,non inſultatorie: quia fidelium conſilia deſpiciens,fortunæ ludibrium per omnia fuit. Denique non eum aliquando cecidiſſe, ſed tam diu ſtetiſſe,plus miror. O quotiens ſæpe ipſe ſe aduerſa perpeſſum gloriabatur,cum tamẽ nos ab effectu profundiore ruituram eius quandoque temeritatem miſeraremur: definientes non eſſe felicem,qui hoc frequenter potius eſſe quam ſemper iudicaretur. Sed gubernationis ſuæ ordinẽ expoſcis. Salua fidei reuerentia,quæ amico etiam debetur afflicto,rem breuiter exponam. E

Aruandi cauſa.

IV. Præfecturam primam gubernauit cum magna popularitate, conſequentemq. cum maxima populatione. Pariter onere depreſſus æris alieni,metu creditorũ,ſucceſſuros ſibi optimates æmulabatur. Omnium colloquia ridere,conſilia rimari,officia contemnere,pati de occurrentium raritate ſuſpicionem,de aſſiduitate faſtidium:donec odij publici mole vallatus,& prius cinctus cuſtodia,quam poteſtate diſcinctus,captus deſtinatuſq.peruenit Romam. Ilico tumens quod proſpero curſu procelloſum Tuſciæ littus enauigaſſet, tamquam ſibi bene conſcio ipſa quodammodo elementa famularentur:in Capitolio cuſtodiebatur ab hoſpite Flauio Aſellio Comite ſacrarum largitionum,qui adhuc in eo ſemifumantem Præfecturæ nuper extortæ dignitatem venerabatur.

V. Interea legati prouinciæ Galliæ Tonantius Ferreolus Præfectorius Afranij Sygagrij Conſulis e filia nepos,Thaumaſtus quoque & Petronius maxima rerum verborumq.ſcientia præditi,& inter principalia patriæ noſtræ decora ponendi,præuium Aruandum publico nomine accuſaturi cũ

Geſtis

A Geſtis decretalibus inſequuntur. Qui inter cetera quæ ſibi prouinciales agenda mandauerant, in-
terceptas litteras deferebant, quas Aruandi ſcriba correptus dominum dictaſſe profitebatur: Hæc
ad Regem Gothorum charta videbatur emitti *, pacem cum Græco Imperatore diſſuadens, * eniti
Britannos ſuper Ligerim ſitos impugnari oportere demonſtrans, cum Burgundionibus iure gen-
tium Gallias diuidi debere confirmans; & in hunc ferme modum plurima inſana, quæ iram Regi
feroci, placido verecundiam inferrent.

Hanc epiſtolam læſæ maieſtatis crimen ardenter Iuriſconſulti interpretebantur. Me & Auxa- VI.
nium præſtantiſſimum virum tractatus iſte non latuit, qui Aruandi amicitias, quoquo genere in-
curſas, inter ipſius aduerſa vitare, perfidum, ignauum, barbarum computabamus. Deferimus
igitur nihil tale metuenti totam perimachiam, quam ſummo artificio acres & flammei viri occu- *Aruandi mira*
lere in tempus iudicij meditabantur: ſcilicet vt aduerſarium incautum, & conſilijs ſodalium repu *procacia.*
diatis, ſibi ſoli temere fidentem profeſſione reſponſi præcipitis inuoluerent. Dicimus ergo, quid
nobis, quid amicis ſecretioribus tutum putaretur: Suademus nihil quaſi leue fatēdum, ſi quid ab
inimicis etiam pro leuiſſimo flagitaretur: ipſam illam diſſimulationem tribuloſiſſimam fore, quo
B facilius ſecuritatem perſuaſionis inferent. Quibus agnitis, proripit ſeſe: atque in conuicia ſubita
prorumpens; Abite, degeneres (inquit) & Præfectorijs patribus indigni, cum hac ſuperforanea tre
pidatione: mihi (qua nihil intelligitis) hanc negotij partem ſinite curandam: Satis Aruādo conſciē
tia ſua ſufficit: Vix illud dignabor admittere, vt aduocati mihi in actionibus repetundarum patro
cinentur. Diſcedimus triſtes, & non magis iniuria quam mærore confuſi. Quis enim medicorum
iure moueatur, quotiens deſperatum furor arripiat?

Inter hæc reus noſter aream Capitolinam percurrere albatus, modo ſubdolis ſalutationibus VII.
paſci, modo crepantes adulationum bullas vt recognoſcens, libenter audire, modo ſerica & gem-
mas & prætioſa quæque inuolucra rimari, & quaſi mercaturas * trapezitarum inſpicere, prenſa- * mercaturus
re, depretiari, deuoluere, & inter agendū multum de legibus, de temporibus, de Senatu, de Princi
pe conqueri, quod ſe, non prius quam diſcuterent, vlciſcerentur.

Pauci medij dies, & intrat Prætorium * frequens Senatus (ſic poſt comperi: nam inter iſta di VIII.
ſceſſeram) procedit noſter ad Curiam, paulo ante detonſus punicatuſque; cum accuſatores ſemi- * in Tractatorij
pullati atque conſcerpti nuncios a Decem viris opperirentur, & ab induſtria ſqualidi præripuiſſēt *Damnatur A-*
C miſero debitam miſerationem ſub inuidia ſordidatorum. Citati intromittuntur partes (vt moris *ruandus crimi*
eſt) e regione conſiſtunt. Offertur Præfectorijs ante propoſitionis exordium ius ſedendi. Aruan- *nis maieſtatis.*
dus iam tunc infelici impudentia concito gradu medijs prope Iudicum finibus ingeritur. Ferreo-
lus, circumſiſtentibus latera collegis verecunde ac leniter in vno ſubſelliorum capite conſedit: ita
vt non minus legatum ſe quam Senatorem reminiſceretur; plus ob hoc poſtea laudatus, honoratuſ-
que, dum hęc & eui procerum defuerant, affuerunt: conſurgunt partes, legatiq. proponunt. Epiſto
la poſt prouinciale mandatum, cuius ſupra mentio facta eſt, profertur: atque eum ſenſim recitare-
tur, Aruandus necdum interrogatus, ſe dictaſſe proclamat. Reſpondere legati, quoniam valde ne-
quiter conſtaret, quod ipſe dictaſſet. At vbi ſe furens ille, quantumq. caderet ignarus, bis terq. re-
petita confeſſione transfodit: acclamatur ab accuſatoribus, conclamatur a Iudicibus, reum ſe læſæ
maieſtatis confitentem teneri. Ad hoc, & millibus formularum iuribus id ſancientibus iugulaba-
tur. Tum demum laborioſus tarda pœnitudine loquacitatis impalluiſſe perhibetur, ſero cognoſcēs
poſſe reum maieſtatis pronunciari etiam eum, qui non affectaſſet habitum purpuratorum.

Confeſtim priuilegijs geminæ Præfecturæ, quam per quinquenniū repetitis faſcibus rexerat, IX.
D exauguratus & plebeiæ familiæ non vt additus, ſed vt redditus, publico carceri adiudicatus eſt.
Illud ſane ærumnoſiſſimum (ſicut narrauere qui viderant) quod quia ſe ſub atratis accuſatoribus
exornatum ille politumq. Iudicibus intulerat; paulo poſt cum duceretur, addictus miſer, nec mi-
ſerabilis erat. Quis enim ſuper ſtatu eius nimis inflecteretur, quem videret accuratum delibutū-
que latomijs aut ergaſtulo inferri? Sed vt indicio vix per hebdomadam duplicem comperendina-
to, capite mulctatus, in inſulam coniectus eſt ſerpentis Epidauri: ibi vſque ad inimicorum dolorē
deuenuſtatus, & a rebus humanis veluti vomitu Fortunæ nauſeantis exputus, nunc ex vetere Sena-
tuſconſulto Tiberiano triginta dierum vitam poſt ſentētiam trahit, vncum & gemonias & laqueū
per horas turbulenti carnificis horreſcens. Nos quoque quidem, prout valemus, abſentes præſen-
teſq. vota facimus, preces ſupplicationeſq. geminamus, vt ſuſpenſo ictu iam iamq. mucronis exer-
ti, pietas Auguſta ſeminecem (quamquam publicatis bonis) vel exilio muneretur. Illo tamen, ſeu
expectat extrema quæque, ſeu ſuſtinet, infelicius nihil eſt, ſi poſt tot notas inuſtas contumeliaſq.
aliquid nunc amplius quam viuere timet. Vale.] Obſeruaſti, puto, antiqui formam iudicij; de quo
eſſent complura notanda: ſed quod tendamus alio, ea iſtiuſmodi facultatis curioſis exquiſitoribus
E derelinquimus. Spectaſti tamquam in ſcena tragœdiam, dignum humanæ miſeriæ monimentum:
quo & illud pariter admonemur, peccata hominum in patratores ipſorum quibuſuis accuſatorib.
acriora inſurgere teſtes & vindices.

Quid autem poſtquam hæc ſcripſit Sidonius, Aruando contigerit, nuſquam meminit: ceterum X.
ex Caſſiodori emaculato loco accipere licet, Sidonij preces a Deo exauditas, flexumq. eſſe Impera- *Caſſiodori lo-*
toris animum, vt miſerum ſub laqueo & vnco periclitantem, trahendum per ſcalas gemonias, pij- *cus emacula-*
eiendumq. in Tiberim, expauentem abſoluerit, atque exilij pœna compenſarit. Id, inquam, textus *tus.*
Caſſiodori in Chronico nobis inſinuat, ſi quis eum in priſtinam veritatem, exploſa corruptione, re
ſtituat: qui ſic ſe habet ſecundum deprauatam veterem editionem, ſub anni ſequentis Conſulibus:
Arabundus Imperium tentans, iuſſu Anthemij, exilio deportatur.] hæc ibi: ſed qui putauit emenda
re, enormius deturpauit, dum habet loco, Arabundi, Ardaburium; motus fortaſſe, quod his tem-
poribus Ardaburius potentiſſimus viueret, qui pulſatus eſt crimine maieſtatis: at ille non exula-
uit, verum omnium ſententia occidi metuit, nec quidem Romæ, ſed Conſtātinopoli, neque ab An

themio,

themio,ſed a Leone Imperatore talia paſſus:vt plane appareat,loco,Arabundus,eſſe teſtituēdum, A
non Ardaburius,ſed Aruandus. Quibus etiam intelligas,Aruandum hoc anno e Præfectura Gal-
liarum amotum atque damnatum,anno ſequenti in exilium deportatum. At magno Galliarum ac
cidit infortunio,vt non vnum Aruandum proditorem pati contigerit,ſed plures: ſiquidem haud
modeſtior vel fidelior fuit ille Præfectus,nomine Seronatus. Ita plane infelix populus vel ſub bar-
barico gladio captiuus ingemiſcebat,vel ſub ſceleratorum Præfectorum ſecuribus lugens lamen-
tabatur.

XI. Sed audi alias Sidonij de Seronato in Gallijs Præfecto querelas,cum ad Ecdicium ſcribit, vt
periclitanti patriæ ſub diro tyranno ſubueniat [a]: Redijt(inquit)ipſe Catilina ſæculi noſtri in pe
temptoribus,vt ſanguinem fortunaſq. miſerorum,quas ille ibi ex parte propinauerat, hic ex aſſe
miſceret. Scitote in eo per dies ſpiritum diu diſſimulati furoris aperiri:aperte inuidet, abiecte fin-
git,ſeruiliter ſuperbit,indicit vt dominus,exigit vt tyrannus,addicit vt iudex, calumniatur vt bar
baris;tota die a metu armatus,ab auaritia ieiunus,a cupiditate terribilis,a vanitate crudelis, non
ceſſat ſimul furta vel punire,vel facere palam,& ridentibus conuocatis:ructat inter ciues pugnas,
inter barbaros litteratas epiſtolas,ne primis quidem apicibus ſufficienter initiatus, publice a ia- B
ctantia dictat,ab impudentia emendat:totum quod concupiſcit,quaſi comparat;nec dat pretia,cō
temnens,nec accipit inſtrumenta *, deſperans:in conſilio tacet,in Concilio iubet, in eccleſia io-
catur,in conuiuio prædicat,in cubiculo damnat,in quæſtione dormitat,implet quotidie ſiluas fu-
gientibus,villas hoſpitibus *, altaria reis,carceres clericis;exultans Gothis, inſultās Romanis,
illudenſq. Præfectis,colludenſq. nunetarijs,leges Theodoſianas calcans, Theodoricianaſq. propo
nens;veteres culpas,noua tributa perquirit.]hæc & alia Sidonius, rogans Ecdicium, quantocyus
his occurrere:quæ quidem his Anthemij temporibus accidiſſe,in fine declarat. Verum & hunc p
dentem Gothis Gallias,conſtat maieſtatis iudicio poſtulatum,ſcelus capite luiſſe: nam idem Sido
nius [b] hæc de eo ad Græcum Epiſcopum:Illi amore Reipublicæ,Seronatum barbaris prouincias
propinantem,non timuere legibus tradere,quem conuictum deinceps Reſpublica vix præſump-
ſit occidere.]hæc Sidonius.

a Sidon. lib. 2. epiſt. 1.

Seronatus Præfectus ſceleſtiſſimus.

* inſtauramēta

* hoſtibus

b Sidon. lib. 7. epiſt. 7.

XII. Sed ex his illud obſerua,non Euaricum primo(vt Iſidorus [c] habet) iura Gothis ſcripta dare
cœpiſſe,ſed Theodoricum eius prędeceſſorem,quas Sidonius Theodoricianas leges appellat. non
ergo ſub Euarico Gothi legum inſtituta(vt ait)ſcriptis habere cœperunt,ſed ſub Theodorico eius C
prædeceſſore.

c Iſid. in Chro. Goth. æra 504.

Theodoricus Gothor. legiſlator.

Vidiſti Galliarum Præfectos Gallias peſſumdantes:vt iam Sidonij teſtificatione certius com-
pertas habeas Saluiani [d] Maſſilienſis iſta lugentis effuſas lacrymas,vtpote potiſſimas cauſas,cur
excluſis Romanis,barbari potiti ſint Gallijs. Sed audi de his eius lugubres voces, intuere madi-
das genas,attende ſuſpiria intercepta ſingultibus,cum deplorat res Gallicanas,non ab ipſis tantū
Præfectis,ſed ab omnibus eis ſubiectis miniſtris labefactatas. nam accipe: Non(inquit) iudices ſo
lum *infauſta iſta peragunt*,ſed etiam Iudicibus obſequentes. Quæ enim ſunt non modo vrbes,ſed
etiam municipia atque vici,vbi non quot curiales fuerint,tot tyranni ſint? quamquam forte hoc
nomine ſibi gratulentur,quia potens & honoratum etiam videtur:nam & latrones gloriantur,ſi a-
trociores admodum quam ſunt,eſſe dicantur. Quis ergo(vt dixi) locus eſt, vbi non a *principalib.*
ciuitatum viduarum & pupillorum viſcera deuorentur, & cum his ferme ſanctorum *omnium*?
nam & hos quaſi viduas & pupillos habent, quia tueri ſe aut pro ſtudio profeſſionis ſuæ nolunt,
aut innocentia atque humilitate nō poſſunt:nemo itaque tutus horum eſt.]& poſt multa id genus
de ijſdem iudicibus: D

d Saluian. lib. 5. de vero iudicio.

Quæ paſſa Galliæ à Præfectorijs.

XIII. Qui in ſimilitudinem immanium beſtiarum,non rexerunt traditos ſibi,ſed deuorarūt:nec ſpo
lijs tantum hominum(vt plerique latrones ſolent)ſed laceratione etiam,&(vt ita dicam)ſangui-
ne paſcebantur:Ac ſic actum eſt,vt latrocinijs iudicum ſtrangulati homines & necati, inciperent
eſſe quaſi barbari,quia non permittebantur eſſe Romani. Acquieuerunt enim eſſe quod non erāt,
quia non permittebantur eſſe quod fuerunt:coactiq. ſunt ſaltem vitam defendere, quia iam liber-
tatem videbātur penitus perdidiſſe.]& poſt aliqua:Sed quid poſſunt aliud fieri miſeri,qui aſſiduū,
immo continuum exactionis publicæ patiuntur excidium,quibus imminet ſemper grauis & inde
fenſa proſcriptio:qui domos ſuas deſerunt,ne in ipſis domibus torqueantur:exilia petunt, ne ſup
plicia ſuſtineāt? Leuiores his hoſtes quam exactores ſunt;& res ipſa hoc indicat: ad hoſtes fugiūt,
vt vim exactionis euadant.]ac poſt multa,hæc in eodem argumento verſatus:

Hoſtes benigniores quam magiſtratus.

XIV. Vbi enim,& in quibus ſunt,niſi in Romanis tantum hæc mala? Quorum iniuſtitia tanta,niſi
noſtra? Franchi enim hoc ſcelus neſciunt:Hunni ab his ſceleribus immunes ſunt: nihil horum eſt
apud Vuandalos,nihil horum apud Gothos. Tam longe enim eſt vt hæc inter Gothos barbari to-
lerent,vt ne Romani quidem qui inter eos viuunt iſta patiantur. Itaque illic Romanorum omniū E
votum eſt,ne vmquam eos neceſſe ſit in ius tranſire Romanorum;vna & conſentiens illic Roma-
næ plebis oratio,vt liceat eis vitam quam agunt agere cum barbaris. Et miramur, ſi non vincātur
a noſtris partibus Gothi,cum malint apud eos eſſe,quam apud nos Romani. Itaque non ſolum
transfugere ab eis ad nos fratres noſtri omnino nolunt;ſed etiam vt ad eos confugiant, nos relin-
quunt. Et quidem mirari ſatis non poſſumus, quod hoc non omnes omnino faciant tributarij
pauperes & egeſtuoſi:niſi quod vna cauſa tantum eſt,qua non faciunt;quia transferre illuc recu-
las atque habitatiunculas ſuas,familiaſq. non poſſunt,&c.] plurimus quidem in his deplorandis
eſt Saluianus.

Cur Romani a Gothis victi.

XV. Vnde illud intelligas profuiſſe Romano Imperio,ne ſimul cunctis Galliarum prouincijs poti
ti ſint Gothi,nimirum non Romanorum dilectione accidiſſe,vt ſe Galli ſub eorum dominio conti
nerent,ſub quo aſſiduo gemerent atque lugerent:ſed id factum amore Catholicæ fidei,cum Euari
cus Rex Gothorum Arianus eſſet Catholicorum dogmatum acerrimus impugnator,& ea ſectan

tium

A tium perſecutor. Bene ergo ceſſit Romano Imperio Regis barbari tanta perfidia: dum adituri populi Gothos, quo effugerent Præfectorum intolerabilia latrocinia, reuocarentur timore prodendæ Catholicæ fidei. Hincq. accidit, vt ad Franchos potius, quam ad Gothos, Hunnos, Burgundiones, Sueuos, vel Vuandalos (quos omnes Gallias inuadentes Ariana hæreſis comitabatur) Gallorum ſtudia ſe conuerterint; quod Catholicis populis tutior ſedes eſſet apud Gentiles veræ licet religionis ignaros, quam hæreticos Catholicæ religionis euerſores atque perſecutores.

XVI.
Potentiores opprimunt pauperes.

Quomodo autem occaſione iniquorum atque rapacium Præfectorum pauperes Galliarum a potentioribus premerentur, eumdem rurſum Saluianum auſculta, qui inter lugendum & iſta deplorat: Venient (inquit) plerumque noui nuncij nouarum epiſtolarum a ſummis ſublimitatibus miſſi, qui commendantur illuſtribus paucis ad exitia plurimorum. Decernuntur his noua munera, decernuntur nouæ indictiones. Decernunt potentes, quod ſoluant pauperes: decernit gratia diuitum, quod perdat turba miſerorum: Ipſi enim in nullo ſentiunt quod decernūt. Sed non poſſunt (inquis) non honorari, & liberalius accipi, qui fuerint a maioribus miſſi. Eſtote ergo vos diuites primi in conferēdo, qui eſtis primi in decernēdo.] At tantum abfuit vt id preſtarent, vt non modo B quid penderent, ſed & ex pauperum penſitatione non ſolum bonis ipſorum violenta diſtractione potirentur, ſed & ipſas perſonas in miſerandam redigerent ſeruitutem: cum non habentes vnde ſe alerent, in villas ſe transferrent potentium, vbi ex colonis, mutato ſtatu, ſerui penitus redderentur. Sed Saluianum attende.

XVII.
[a] *ſeruitutum*
Pauperes redacti in ſeruitutē.

Et quidem (inquit) quia ita infelix neceſſitas cogit (*vt ſcilicet in aliena rura coloni ſe traderent, qui ſua iam perdidiſſent*) ferenda vtcumque erat extrema ſors eorum: ſi nō eſſet aliquid extremius. Illud grauius & acerbius, quod additur huic malo ſeruitutis [a] malum. Nam ſuſcipiuntur vt aduenæ, fiunt præiudicio habitationis indigenæ: & exemplo quodam illius maleficæ potētis, quæ transferre homines in beſtias dicebatur; ita & iſti oēs, qui intra fundos diuitum recipiuntur, quaſi Circei poculi trāſfiguratione mutantur. Nam quos ſuſcipiunt vt extraneos & alienos, incipiunt habere quaſi proprios: quos eſſe conſtat ingenuos, vertunt in ſeruos. Et miramur ſi nos barbari capiunt, cum fratres noſtros nos faciamus eſſe captiuos. Nihil ergo mirum eſt quod vaſtationes fiūt atque excidia ciuitatum. Diu id plurimorum oppreſſione elaborauimus, vt captiuando alios, etiā ipſi inciperemus eſſe captiui, &c.] Habes igitur quam ampliſſimis notis apertiſſime demonſtra- C ri, iuſtiſſimo Dei iudicio permiſſum occupari a barbaris Gallias, pelliq. Romanos. Sed iam de his hactenus.

XVIII.
Pagani nouis edictis exagitati.
[a] l. 15. C. de Epiſc. audient.
[b] l. 8. C. de Pag.

Quod vero ad res pertinet Orientales; quod non hæreticis tantum, ſed & Gentilibus idololatris abundarent ciuitates, Leo Imperator aduerſus eoſdem hoc anno edidit ſanctionem, qua vetuit ne qui Chriſtianus non eſſet, cauſas agere in iudicijs præſumeret [a]. Huius autem edendæ ſanctionis cauſa illa præceſſiſſe videtur, quod accidiſſe ante hæc, Cedrenus tradit, vt Iſocaſius Quæſtor, qui philoſophum etiam profiteretur, cum delatus eſſet apud Iudicem cultor Gentilitiæ ſuperſtitionis, coram Puſæo Præfecto Prætorio cauſam dicturus, cauillo quodam iudicium eluſiſſet. Reperitur præterea his temporibus, quibus cum Anthemio Leo imparabat, aliam inſuper ſanctionē [b] aduerſus paganos ab eodem eſſe promulgatam. Sed & hoc anno euenisse Marcellinus habet in Chronico, vt Dux exercitus Marcellinus, ſiue Marcellianus, homo Paganus a ſuis occiſus fuerit, alioqui de Republica benemeritus. meminit Marcelliani huius Procopius, cum de comparata a Leone Auguſto ingenti claſſe aduerſus Vuandalos in Africa degentes agit. Hæc quidem de claſſe hoc anno facta eſſe, cum quæ de nece Marcelliani ſunt dicta docent, tum Cedrenus adſtipulator ac D cedit. Procopius autem rem geſtam ſic narrat [c]:

[c] Procop. de bello Vuandal. li. 1.
XIX.
Leo Imp. claſſem parat aduerſus Vuandalos.
Ductores exercituum heretici.

Talem igitur Imperator Conſtantinopolitanus audaciam *Genſerici incurſantis Orientales oras* peroſus, contra Vuandalos mouere decreuit. Cuius exercitus terreſtris fertur ad millia centum fuiſſe, claſſis autem magnitudinem vndiquaque ex omni Græcia collectam habuit: in milites & nautas ſumptus ingentes oſtendit, eo quod contra barbaros procul ituri eſſent. Ferunt enim millia trecenta fruſtra hoc bello erogaſſe: Et vt victoriam de Vuandalis minime aſſequeretur, claſſis Præfectum Baſiliſcum miſiſſe (*quem diximus fuiſſe Eutychianum hæreticum & illorum patronum*) Verinæ coniugis fratrem, Imperio tunc maxime fidum, quod tutum ſibi fore arbitrabatur, Aſpatis durante amicitia. Ipſe enim Aſpar, quod ſecta eſſet Arianus, Imperator eſſe non valuit: Leonem tamen fallere potuit, cui paulo poſt inſidias viſus eſt tendere, metuens, ne ex victoriæ Vuandalicæ ſucceſſu elatus, non equus ei, tum ceteris Imperij rebus foret. Quapropter multa Baſiliſco diſcedenti mandaſſe, cum vt bellum duceret ſuaſiſſet, fertur. At quid boni euentus ſpei concipi potuit, cum Duces primarij eſſent hæretici? Sed pergit:

XX.
De Marcelliano et Heraclio.

Leo vero iam Anthemium Senatorem opibus & genere magnum ad Imperium Occidentale E ſuſcipiendum miſerat, vt Vuandalorum bello auxiliu foret. Genſericus vero Olybrio item Senatori potentiſſimo pollicetur, vt ſi vna conſpirent, ei Occidentis Imperium ſimul cum Valentiniani filia Placidia ſe daturum. quo fretus, maiores aſſumpſit ſpiritus, audaciusq. omnē Imperij ditionē vexauit. Erat ea tempeſtate in Dalmatia quidam Marcellianus, notus Aetio, vir admodum probus; qui poſt Aetium interfectum, ad Imperatorem redire recuſauit, res in ea parte nouas excitando: eaq. fuit potentia, vt nemo reſiſtere auderet. Leo igitur hunc metuens, omnibus modis ſibi cōciliatum in Sardiniam miſit, vt eam a Vuandalis liberaret: quod & breuiter & facile factum. Heraclius interea Byzantio cum claſſe in Africam veniens, apud Tripolim Vuandalos vicit, nauibuſque dimiſſis, cum exercitu pedeſtri aduerſus Carthaginem tendit. a Carthagine non minus ducētis octoginta ſtadijs diſtans applicuit, vbi Mercurij templum antiquitus conditum fuit. quod ſi minime cunctatus, inde eueſtigio Carthaginem aduolaſſet, ipſam proculdubio cepiſſet.

XXI.
Baſiliſci proditio ingens.

Genſericus autem, vbi Sardiniam ac Tripolim captas audiuit, ſimulq. Baſiliſci claſſem ingentē animaduertit: Leonem Imperatorem, vt admodum inexpugnabilem, formidare cœpit. Tantam

itaque

Digitized by Google

itaque victoriæ occaſionem amiſit Ducis ſiue tarditas, ſiue ignauia, ſeu etiam proditio. Gēſericus A
autem Baſiliſci ſocordiam nactus, hæc geſſit. In primis ſubditos omnes velociter cum nauibus quibus poteſt armat, partim viris vacuas mittit, vt repente adnauigantes, cum inſtrumentis ac munitionibus ſint præſto parati: interimq. legatos ad Baſiliſcum mittit rogatum, vt quinque dierũ ſpatio prœlium ſuperſedeat, donec quidnam facturus ſit, tempus habeat deliberandi, an Imperatori obtemperet, ac cum eo conueniat. Ferunt quidem hāc auri corruptione nactum opportunitatem fuiſſe. Et hæc quidem hoc modo ſe habuere.] hactenus Procopius, a quo multa quidem eſſe prætermiſſa liquet.

XXII. Atque primum quod ad numerum nauium pertinet, magnam ſane admirationem legentibus affert Nicephorus [a], dum tradit, paratam tanto tempore tantoq. impendio claſſem continuiſſe numerum nauium mille atque centum. Sed & illud funeſtum ex Baſiliſci proditione factum, cum claſſes ambæ ad prœlium diſpoſitæ eſſent: ipſum nimirum abſque pugna nauem prætoriam, qua vehebatur, proram vertere, & e claſſe ſubduci iuſſiſſe, tamquam fuga labente: quo viſo, & reliquas naues prætoriam eſſe ſecutas; & ſic quam præ manibus victoriam certam haberent, hoſtibus infelicitec ab eo traditam eſſe. Sed quaſi parum hæc damna fuiſſent, additum vt cum poſt fugam abſque ſolerti cuſtodia eſſet relicta claſſis, eademq. reperta abſque præſidio, ab inſequenti Vuandalica claſſe incenſa fuerit. B

a Niceph. lib. 15. c. 17.

XXIII. *Cur conſpirarit cum Aſpare & Ardaburio Baſiliſcus.* Porro hæc omnia in gratiam Aſparis & Ardaburij, qui in Leonem infenſo animo erant, Baſiliſcum eſſe operatum conſtat, cum ab eo pollicitationem accepiſſet Imperij: quam implere nequiſſent, ſi ex ſententia Leoni res proſpere cederent. In aliquam igitur eum neceſſitatem conijciendũ illi ducebant, vt poſſent ipſi aduerſus eum anguſtia preſſum, non um qui ſubſiſteret, eligere protinus Imperatorem. Fuiſſe autem hæc tradunt inter eos pactionis iure trāſacta; vt Ariani ipſi Duces, & potentia ceteris eminentes, Baſiliſco conferrent Imperium; ille vero rependeret, vt Arianis ſuam ipſorum liceret propagare perfidiam. Cuius rei cauſa ijdem Duces Ariani Genſerico Vuandalorum Regi Ariano & Arianæ hæreſis ardentiſſimo defenſori occulto patrocinari ſemper fuerant, & hactenus opem ferre non deſinerent: quorum dicta ex cauſa aſpirabat votis impius Baſiliſcus. hæc ex Nicephoro [b] habes & alijs. Amiſſa autem claſſe, iactura pariter facta eſt exercitus, qui iam abſque obice prope Carthaginem victor acceſſerat, animo cōſternatis ipſis Ducibus atq. militibus, cum viderent, omni amica claſſe funditus perdita, tanto ſe eſſe præſidio deſtitutos. C

b Niceph. li. 15. c. 17.

XXIV. *Hæretici procul pellendi.* Vides ne, lector, quanto periculo, quantaq. iactura ſinantur hæretici in aula verſari, quantoq. grauiori diſpendio, publicarum rerum eiſdem adminiſtratio concedatur, & maximo omnium dãno expeditio bellica, in qua rerum vertitur ſumma, credatur; cum certum ſit, auerſos ſemel a Deo homines, Eccleſiæ perduelles omnia agere proditorie & hoſtiliter? Atque ſimul attende, quanto ſit detrimento Reipublicæ nimia Imperatorum facilitas in tolerandis hæreticis, ſeſe omnibus dolis atque fallacijs inſinuantibus & intrudentibus: quod ſuo maximo damno Leo expertus eſt Imperator, dum quem auerſari ac procul abijcere hominem debuiſſet, quem ſciret haud Chalcedonenſis Concilij aſſentiri decretis; affinitatis tamen plus quam veritatis habita ratione, ipſum coniugis ſuæ Verinæ germanum perfidum, Baſiliſcum, in ſui totiusq. Romani Imperij interitum, ſerpentis inſtar, in ſinu fouit & aluit. Quam par fuiſſet Chriſtiano Imperatori agere exemplo *Dauid* illa dicentis [c]: Nonne qui oderunt te, Domine, oderam, & ſuper inimicos tuos tabeſcebã? Perfecto odio oderam illos, & inimici facti ſunt mihi.] fruſtra namque legibus exagitabat hæreticos, & erigere conabatur collapſam in Oriente Catholicam fidem, dum domi retineret contraria ſcripta dantem, & fidem Catholicam pedibus proculcantem. Sed quid poſt hæc? D

c Pſal. 138.

XXV. *Baſiliſcus a Verina liberatus.* Summi ſceleris ſibi conſcius, & apertiſſimæ proditionis reus ab omnibus, cum reuerſus eſſet Conſtantinopolim, conclamatus, profugus inſtar Cain, impius Baſiliſcus, ad aſylum Catholicę Eccleſiæ, quam ſæpius violarat, concito gradu confugit: Quem ſororcius Verina Auguſta liberauit, amandauitq. hominem ignominia circumſeptum, maledictiſque iugiter impetitum Perinthum Thraciæ, vbi ageret. hæc ex Nicephoro. Leo autem in auctores ſceleris Aſparem & Ardaburium, cum anſa daretur, quam quærebat, in animum duxit vlciſci: quando autem id perfecerit, ſuo loco dicemus.

XXVI. *Rex Hunnorũ occiſus.* Sed etſi proditione hæretici hominis res nautica perijt, & claſſicus apparatus inſtar nubium in auras diſſolutus penitus fuit: alia tamen ex parte, in qua non ab hæretico Duce prœlium agebatur, in Hunnorum Regem Attilæ filium Denſicem nomine, patrem ferocia ſuperantem, ducatu inſoleſcentem, res dextere confecta eſt; adeo vt tota illa omnibus metuenda potentia, præter expectationem, fuerit diuina ope protrita. Superatis enim illis, ipſoq. eorum Rege occiſo, eius caput in conto Conſtantinopolim magna gloria omniumque lætitia delatum eſt. hæc quidem de capite Regis habet Marcellinus ſub huius anni Conſulibus. Quod autem tanta hæc leuiſſime attigerunt hiſtorici, E
inde factum puto, quod (vt ait Euagrius [d]) Priſcus Rhetor eius temporis ſcriptor huiuſmodi bella aduerſus Scythas (quos Hũnos dicimus) quã exactiſſime pſecurus eſſet: ſed periit hiſtoria ipſa.

d Euagr. lib. 1. c. 14. 16.

IESV CHRISTI ANNVS 469. SIMPLICII PAP. ANNVS 2. LEONIS 13. ANTHEMII 3. IMPP.

I. ANnus qui ſequitur Domini quadringenteſimus ſexageſimusnonus Zenonem generum Imperatoris & Marcianum Conſules habuit: quo Leo Auguſtus haud ignarus proditionis Ducum Arianorum, & cum Genſerico factæ colluſionis cum potentiſſimæ iactura claſſis, & amiſſione vi-

A ne victoris exercitus, de proditoribus ſumpturus pœnas, interim iram conceptam decoquit in ſtomacho: quod in opprimendo vi Aſparem eiuſq. filios, periculo alea iaceretur. Quamobrem arte artem fallere, & proditores proditione perſtringere, ſagaci conſilio ſtuduit; ac proinde tamquam minime conſcius rerum quæ inter ipſos & Baſiliſcum atque Genſericum tranſactæ eſſent, eoſdem maioribus frequentat officijs; vſque adeo, vt filio Aſparis Patricio ſiue Patriciolo nominato, filiā ſuam ſponderet coniugem, eumdemq. Cæſarem nominaret: hūc enim, & non alterum Aſparis filiū Ardaburium creatum fuiſſe Cæſarem, tum Marcellinus in Chronico, tum etiam Acta Marcelli Archimandritæ, atque Cedrenus ſignificant; licet Nicephorus & ante eum Euagrius [a] Cæſarem creatum tradant Ardaburium, Patritium dignitate, non nomine proprio dictum. *Filius Aſparis creatus Cæſar.* a Euagr. lib. 2. c. 16.

II. Iam enim ab ipſo Leonis Imp. exordio exigebat Aſpar, vt filius eius Cæſar crearetur, idq. tamquam ex pactis conuentis, quod Aſpar feciſſet vt Leo euaſerit Imperator. Acccidiſſe vero aliquando tradunt, vt cum id Aſpar expoſceret, diceretq. comprehenſa eius veſte: Imperator, tali purpura amictum non licet mentiri] reſponderit Imperator: Sane hoc quoque Imperatorem decet, nemini cedere, aut ſubditū eſſe, maxime cum incommodo Reipublicæ fuerit.] hæc habet Nicephorus [b]. *Quo tēdat Leonis conſilium.* b Niceph. lib 15. c. 27. & Cedren. in Compen. ann. 1. Leon. Imp.

B & Cedrenus, qui hæc omnia doloſe acta eſſe hoc anno a Leone Imperatore cognoſcere potuerunt ex dictis lucubrationibus Priſci; nimirum huiuſmodi inter eos tum initum coniugium nōniſi fallendi artem, & decipiendi fuiſſe conſilium. Vt vero tantam diu cupitam dignitatem filio ſuo Aſpar conſequi poſſet; quod impedimento eſſe videbatur Ariana perfidia, primum voluit eam a filio Cæſare creando, damnari; ſed & ſe ipſum etiam ad id perſuaſum oſtendit. Cedrenus enim hæc de his: Eodem anno Aſparis filius Patricius Cæſar a Leone creatur, ac Alexandriam mittitur; quia Aſparem ab Ariana ſecta abduxerat, & ſibi beneuolum reddiderat.] hæc ipſe, ſed anno ſuperiori, nempe duodecimo Leonis Imperatoris. Nicephorus item tradit, laboraſſe Leonem Auguſtum, vt eos ab hæreſi abſtraheret Ariana.

III. Ceterum ex Actis ſancti Marcelli liquet, deſignatum eſſe Cæſarem filium Aſparis, cum adhuc eſſet Arianus, & ob eam cauſam magnas turbas excitatas fuiſſe Conſtantinopoli. Sed audiamus rem geſtam accurate in iiſdem Marcelli Actis expreſſam his verbis [c]: Cum multa accidiſſent inter Ardaburium & Imperatorem, quæ inter ſe ipſos inimicitiā alebant & ſuſpiciones: ex vtriſque quidem natum eſt odium. Cum autem vtrinque magnum in ſe inuicem immineret periculum, c Extant apud Sur. die. 29. Decēbris. *Tumultus populi ob nouum Cæſarem.*

C neutri autem eorum facilis erat victoria: conuertuntur ad communia ineunda fœdera, nempe vt Aſparis quidam filius, frater autem Ardaburij, cum duxiſſet vxorem filiam Imperatoris, Cæſar crearetur. Hoc autem qui accepiſſet, eſt alius (vt dixerit quiſpiam) Subimperator. Eſt enim et & aurata purpura, & alia inſignia Imperij, niſi quod aurea corona non habet omnia inſignia Imperij.] hæc ibi. Verum ſi de Cæſaris nominatione primam originem, cauſam, & ſignificationem ſcire cupis, conſule quæ habet Cicero ad Atticum [d]. Pergit vero auctor de Cæſaris dignitate & poteſtate. Is itaque accepta hac dignitate, cum viuente quidem Imperatore erat omnia facturus communiter: eo autem mortuo, ipſe primus & ſolus accepturus Imperium, & tamquam debita ſibi ſceptra ſuſcepturus. Ea res vero non parum conturbabat Eccleſiam, ſi rurſum ſit Imperium Arianus incaluras. Aſpar enim & filij & tota domus Arij inſaniam mirum in modum amplectebantur. d Cic. ad Att. li. 14. epiſt. 8.

IV. Cum itaque omnes eſſent pleni tumultu, cōmuniter conuenerunt, & ducibus Geladio & Marcello, *viro ſanctiſſimo monaſterij Acœmetarum Archimandrita, de quo ſuperius mentio facta eſt*, venerunt ad Hippodromorum, vt ab inhoneſto & indigno hoc cœpto auerterent Imperatorem: qui ipſe

D quidem ad hoc erat prompto & alacri animo, ſed cedebat tempori Aſparis & Ardaburij. Cum ergo ſic paratus eſſet Chriſti exercitus, eis quoque Deus oſtendit Ducem, & tantam intereſſe inter ſanctum Marcellum Acœmetarum Abbatem & alios ſacerdotes atque Pontifices, quantum inter exercitus Ducem & Imperatorem, atque adeo (ſi velis) inter militem & Ducem. Hoc fuit euidens ſignum: Nam inter ambulandum, videbant ij qui digni erant ea videre, iuuenem quidem ſtatura maximum, forma autem pulcherrimum, & zona cinctum aurea, aſpectu quidēm tam candidum, vt niuem videretur ſuperare, tam lucidum autem, vt luce coruſcaret. Lana vero erat tunica, eaq. niue candidior. Eum ergo videbant a ſiniſtris ſimul cum magno Marcello ambulantem veluti quemdam ſatellitem, ſimul terribilem, & manum veluti ſupponentem ſuſtinuiſſe ſenem, & cum maxima reuerentia non deſijſſe ei inſeruire.] Viſio tamen (vt auctor ait) non omnibus manifeſta, ſed teſtibus præordinatis a Deo. At pergit: *Viſio de Angelo comitante ſanctum Marcellum.*

V. Cum autem ingreſſi eſſent in eum locum, in quo ſolebat ſedere Imperator: erat quidem ſic quoque Marcellus omnibus alijs qui erant Eccleſiæ, qui etiam libere loquebatur ad Imperatorem; & illis addebat animum, & quodammodo eos hortabatur ad certamen pro Chriſto ſuſcipiendum. At illi quidem cum omnia effeciſſent propter quæ venerant, quæ quidem erant vt Aſparis filius aut

E rectam diſceret opinionem, aut dignitatem Cæſaris non acciperet; hæcq. cum illis pollicitus eſſet Imperator: læti abierunt. Ille vero rurſus adoleſcens & altiſſimus & ſplendiſſimus viſus eſt adhuc adeſſe, & verſari cum Marcello. Cum vero eum deduxiſſet vſque ad portas, de cetero euanuit ab oculis. De quo nullus dubitauit ex his qui viderant, ſed euidens omnibus fuit, eum fuiſſe Dei miniſtrum virili habitu indutum, qui miſſus fuerat, vt eſſet cuſtos & ſatelles Marcelli, qui ab eo fuit habitus tanto honore.] hæc quidem, qui puriores oculos habuerunt, comites ſancti Marcelli videre meruerunt, quæ ceteris erant occulta; quibus plane ſignificatum eſt, pijs pro fide certantibus Angelos ad miniſterium præſto eſſe. Teſtatur & Zonaras [e], clericos & monachos conueniſſe Imperatorem, & exclamaſſe contra eum, vt Cæſar Catholicus crearetur. Haud ita poſt (ſubdit auctor) acceperunt finem ea quæ idem Marcellus prædixit.] e Zonar. Annal. tom. 3.

VI. At quænam fuerit iſta ex accepta viſione prædictio, accipe: Cum ſe poſt orationem ſomno aliquando dediſſet, ei apparuit viſio illa: erat autem huiuſmodi. Pugnabant inter ſe leo & draco: ſed

De Leone cum Dracone pugnante viſio.

draco quidem cum eſſet ingentis magnitudinis,cauda leonem verberabat & torquebat;leo vero A
dolebat quidem,& ad ſe defendendum excitabatur,& draconem obiens,inaniter depugnabat,&
eum nihil lædebat;quouſq.ipſe quidẽ defeſſus plagis,humi totus iacebat afflictus & imbecillus.]
repræſentabat viſio ſtatum illum Leonis Imperatoris,cum anno ſuperiori dolo Aſparis florentiſ-
ſimus in Africam miſſus exercitus periit,& claſſis relicta eſt Genſerico comburenda. Sed ſubdit:
Inde cum ſe rurſum leo paululum recreaſſet,& veluti e quodam ſomno ſurrexiſſet,magno vehemẽ-
tiq.impetu in draconem inſilijt,eumq.pronum in ventrem proſtrauit. Hoc cum diuinus vidiſſet
Marcellus,& accuratiſſime conieciſſet, prædixit haud ita poſt Aſparem & Ardaburium eſſe cum
toto genere interimendum ab Imperatore.]& inferius:Haud ita multo poſt acceperunt finem ea
quæ prædixit]nimirum ſequenti anno.agemus itaque de his fuſius ſuo loco.

Hoc item anno Leo Imperator ad conciliandam ſibi in ſummo rerum diſcrimine Diuinitatẽ,
menſe Decembris,de ſanctificandis feſtis diebus,prohibendiſq.in eiſdem Circenſibus,ſcenicíſq.
a l.vl C de feriis ſpectaculis,eiuſmodi promulgauit ſanctionem [a].

VII. *De feſtis dieb. Leonis conſtitutio.*

Dies feſtos Maieſtati altiſſimæ dedicatos,nullis volumus voluptatibus occupari,nec vllis exa-
ctionum vexationibus profanari.Dominicum itaq.diem ita ſemper honorabilem decernimus ve- B
nerandum,vt a cunctis executionibus excuſetur.Nulla quemquã vrgeat admonitio,nulla fideiuſ-
ſionis flagitetur exactio,taceat apparitio,aduocatio delitefcat;ſit ille dies a cognitionib. alienus,
præconis horrida vox ſileſcat,reſpirent e controuerſijs litigantes,& habeant fœderis interuallum;
ad ſeſe ſimul veniant aduerſarij non timentes,ſubeat animos vicaria pœnitudo,pacta conferant,
tranſactiones loquantur.

VIII. *Spectacula vetita diebus feſtis.*

Ne huius tamen religioſi diei otia relaxantes,quemquam patimur voluptatib. detineri. Ni-
hil eodem die ſibi vendicet ſcena theatralis,aut Circenſe certamen,aut ferarum lacrymoſa ſpecta-
cula. Et ſi in noſtrum ortum aut natalem celebranda ſolemnitas inciderit,differatur.Amiſſionem
militiæ,proſcriptionemq.patrimonij ſuſtinebit,ſi quis vnquam hoc die feſto ſpectaculis intereſ-
ſe,aut cuiuſcumq.iudicis apparitor prætextu negotij publici,vel priuati,hæc quæ hac lege ſtatuta
ſunt,crediderit temeranda. Data Idibus Decembris,Conſtantinopoli,Zenone & Marcellino Cõ-
ſulib.]Sic itaq.dies feſtos ſequentis anni pia religione cuſtodiendos voluit,in quo magnum de ex-
tinguendis tyrannis & occultis Imperij perduellibus negotiũ tractaretur. Quod enim animo de-
ſtinarat eam de proditoribus peragendam eſſe tragœdiam in ipſis Circenſibus,ea noluit celebra- C
ri die Dominico,ne,licet iuſta eſſet vltio,tamen die ſacrum ignominia videri poſſet labefactaſſe.

IX.

Sed qui totus in ſacris erat Auguſtus,hoc pariter anno ipſius pietate dignam aduerſus intru-
dẽtes ſe ſimoniaca prauitate in Epiſcopatũ legẽ edidit,qua & docuit quales eſſe deberent in Epi-
b l.31. Cod. de Epiſc.& cler. ſcopos ordinandi,ad Armatũ(ita legendum,non Armaſium) Præfectũ Prætorio iſta reſeribens [b]:
Si quemquam vel in hac regia vrbe,vel in exteris prouincijs,quæ toto Orbe diffuſæ ſunt, ad E-
piſcopatus gradum prouehi,Deo auctore contigerit:ſincero omnium iudicio proferatur. Nemo
gradum ſacerdotij pretij venalitate mercetur:quantum quiſquis mercatur,non quantum dare ſuf-
ficiat,æſtimetur. Profecto enim quis locus tutus,& quæ cauſa eſſe poterit excuſata, ſi veneranda
Dei templa pecunijs expugnentur?Quem murum integritatis,aut vallum fidei prouidebimus, ſi
auri ſacra fames in penetralia veneranda proſerpat? Quid deniq. cautum eſſe poterit & ſecurum,
ſi ſanctitas incorrupta corrumpatur?Ceſſet altaribus imminere profanus ardor auaritiæ, & a ſa-
cris adytis repellatur piaculare flagitium.Itaq.caſtus & humilis noſtris temporibus eligatur Epi-
ſcopus;vt quocumq.locorum peruenerit,omnia vitæ propriæ integritate purificet.Nec pretio,ſed
precibus ordinetur Antiſtes.Tantum ab ambitu debet eſſe ſepoſitus,vt quæratur cogendus,roga- D
tus recedat,inuitatus effugiat,ſola illi ſuffragetur neceſſitas excuſandi. Profecto enim indignus
eſt ſacerdotio,niſi fuerit ordinatus inuitus.

X.

Cum ſane ſi quis hanc ſanctam & venerandam Antiſtitis ſedem pecuniæ interuentu ſubiiſſe,
aut ſi quis vt alterum ordinaret vel eligeret,aliquid accepiſſe detegitur;ad inſtar publici criminis,
& læſæ Maieſtatis accuſatione propoſita,a gradu ſacerdotij retrahatur;nec hoc ſolum deinceps ho-
nore priuari,ſed perpetuæ quoq.infamiæ damnari decernimus:Vt eos quos par facinus coinqui-
nat & æquat,vtroſq.ſimilis pœna comitetur. Dat.octauo Idus Maias,Conſtantinopoli,Marciano
& Zenone Conſulibus.]ita plane Leo Auguſtus,probe ſciens ceſſura omnia proſpere Imperatori-
bus,quibus purus Chriſtianæ religionis cultus eſt cordi. Quantum vero iſtiuſmodi ſanctè pieq.
ſancitis diuinum conciliauerit ſibi numen,quæ ſequenti dicentur anno,docebunt.

IESV CHRISTI ANNVS 470.	SIMPLICII PAP. ANNVS 3.	LEONIS 14. ANTHEMII 4. IMPP.

E

I. *De Conſulatu Seueri,ſiue Seueriani.*

SEptuageſimus ſupra quadringenteſimum qui voluitur annus,Conſulatu Seueri atq.Iordani re-
ceptus publicis indicibus reperitur:ſed pro Seuero,reperimus alicubi ſcriptum Seuerianum.
Conſtat quidem his temporibus claruiſſe in adminiſtratione Reipublicæ Seuerianum virum am-
pliſſimum,magnæ potentiæ hominem,cuius gratiam Zeno,qui in Imperium Leoni ſucceſſit,deme-
rere curauerit;eumdemq.hoſtem implacabilem fuiſſe Aſpari & Ardaburio,Suidas de eo pluribus
c Suid. in Seueriano. agens,affirmat [c],pariter docens ſe his vixiſſe temporibus,dum ait,auditorem fuiſſe Seueriani Iſo-
craticas orationes explicantis,magiſtrumq.illum pariter extitiſſe Iuliani, eiuſdem Suidæ fratris
maioris natu.Hoc igitur aduerſario Aſparis & Ardaburij Conſule aduerſus eos Leo Imperator in-
ſurgens,ſtatum Imperij corroborauit.Si vero magis placet legere Seuerum,quam Seuerianum:&
Seuerum ſcias vixiſſe virum clariſſimum Conſtantinopoli,cuius idem Suidas meminit.

Hoc

II.

a Marcellin. in Chron.

De nece Aſparis & filioru.

b Euagr. lib. 2. c. 15.

A Hoc autem anno (inquit Marcellinus [a]) Aſpar primus Patriciorum cum Ardabure & Patriciolo filijs, illo quidem olim Patricio, hoc autem Cæſare, generoq. Leonis appellato, Arianus cum Ariana prole, ſpadonum enſibus in Palatio vulneratus interijt.] hæc ipſe, pro inſtituti ratione, ſummatim quo tempore quid factum ſit docens: ſed Caſſiodorus ponit ſub anno ſequenti. Rem geſtã pluribus proſecutum fuiſſe Priſcum Rhetorem huius temporis ſciptorem, Euagrius tradit [b]; ex quo vix iſta ipſe prodidit: Non ſolum hæ res, quæ ad inſtitutionem Anthemij Imperatoris & ad claſſem aduerſus Genſericum miſſam pertinent, a Priſco Rhetore accuratiſſime conſcriptæ ſunt, verum etiã quomodo Leo Aſparẽ, qui Imperium ei tradiderat, per dolum, quaſi mercedem honoris, ad quem ipſum extulerat, ei redditurus, e medio ſuſtulit; quinetiam filios eius Ardaburiũ, quẽ antea Cæſarem creauerat, & Patricium, quo Aſparis patris eorum inſolentiam & inſcitiam ludificaret, itidem trucidauit.] hæc ex Priſco Euagrius ieiune admodum, factum dumtaxat tradens, non quo modo res peracta ſit indicans. Sed Nicephorus paulo fuſius narrat verbis iſtis [c]:

c Niceph. li. 15. c. 27.

III.

Populus exclamat in Arianos.

Vbi Conſtantinopolitani cognouerunt, *Aſparem ſcilicet cum filijs aduerſus Imperium machinari*, contra eos concitati ſunt, & in Hippodromo conuicijs eos acerbe proſciderunt.] infenſiſſime quidem
B tulerunt Cęſarem eſſe creatum hominem Arianum, mox poſt obitum ſenis plene in Imperiũ ſucceſſurum: Recordati enim, quæ ſub Arianis Imperatoribus Conſtantio atq. Valente Conſtantinopolitani maiores ipſorum paſſi eſſent: ſub eodem rurſus iugo ſubijci impatientes, eo modo in nouum Cæſarem & patrem eius alioſq. Arianos vociferati ſunt in Circo, adeoq. tumultuarie, vt populus ibi degens timendus illis admodum eſſet, ne rapido impetu, rabidoq. furore in eos inſiliret, atq. diſcerperet. Vides hominum inſipientiam in propriam ſalutem diutiſſime laborantium: per annos enim tredecim nihil diligentius curauit cum filio Aſpar, qui auctor Leoni hac pollicitatione fuerat, vt crearetur Imperator, vt filius eius ab eo Cæſar nuncuparetur: ignorans imprudens ex hoc ſibi ſuiſq. pariturum fore ruinam. Etenim cum eos populus diutiſſime toleraſſet; cum tamen Arianum ſuper ſe regnaturum accepit, adeo moleſto tulit animo, vt occaſione Circenſium expectata, eos omnes tamquam expetitam diutius prædam primo clamoribus opperiuerint, mox vi publica in eoſdem, cum licuiſſet, acturi. Illi vero (ſubdit Nicephorus) plebem metuentes, Chalcedonem traiecerunt, exercitu omni eos inſequente: & in templum Euphemiæ martyris confugerunt.]

Cõfugit Aſpar cũ ſuis ad Eccleſiam.

IV.

Hic ſiſte gradum, lector, & in memoriam reuoca quæ ante quatuor annos contigiſſe diximus,
C cum confugientem hominem ad eccleſiam Acœmetarum, cui præerat S. Marcellus, Ardaburius ad eum inde extrahendum obſtinata voluntate perſiſtens milites miſit, qui tamen exterriti numine deſtiterunt. Qui igitur aſylum ſacrum per milites præceperat violandum, ad ipſum vna cum ſuis modo confugere cogitur, & in eo expectare ſalutem. Quod ipſum & alijs inconceſſa Eccleſiaſtica iura ſæculari potentia inuadentibus ſæpius contigiſſe, quæ ſuperius diuerſis tẽporibus dicta ſunt, exploratiſſimum reddunt, patefactumq. aſtare Deum vindicem Eccleſiaſticæ immunitatis in eos qui illã violare conantur. Experiuntur quotidie Principes a Deo verbera ob violata iura Eccleſiaſtica, ſed nolunt vel diſſimulant intelligere eadẽ eiuſmodi ex cauſa inflicta eſſe; vnde accidit vt grauiorib. ſemper vrgeantur anguſtijs, atq. premantur ærumnis. Sed inchoatã ſemel miſerorũ tragœdiã proſequamur. Pergit enim ita Nicephorus, poſtquã eorum in eccleſiam confugiũ enarrauit:

V.

Zeno interficit Aſparem & filios.

Imperator, Patriarcha ad eos miſſo, ſe fidem eis ſeruaturum eſſe, ſi ex eccleſia diſcederent, pollicitus eſt: ipſi vero ſe loco exceſſuros, niſi Imperator ipſe adeſſet, negarunt. Proinde Leo eo conceſſit, & viros illos præter rationem ad ſe pertraxit, & ad menſam ſuam adhibuit, & alia præterea multa, iniuriarum obliuionem illis pollicitus fuit. Alia autem ex parte, Zenoni Iſauro, qui ei
D fidus magnopere videbatur, vt is illis per balneas ad Imperialem Regiã venientibus, ſubito impetu capita reſecaret, præcepit. Aderant illi, & Zeno Ardaburio primum caput amputauit.

VI.

Quod vbi Aſpar vidit, indoluit; & magna voce exclamans: Dignum (inquit) fert exitium ſenex canus, qui fruſtra gloriatus eſt, neq. vmquam admonitioni meæ audiens fuit: Perſæpe enim ei dixi: Prius leonem deuoremus, quam ille nos ſibi in prandio apponat. Hæc vbi dixit, & ipſe ferro cæſus, vitam amiſit. Filium autem eius Patricium illum a filia Ariadna per repudium ſeiunctum, in exilium miſit; & Ariadnam Zenoni, vtpore qui inſidiatores ſuſtuliſſet, coniugem dedit.] hæc Nicephorus: verum alij filios omnes Aſparis occiſos tradunt: Quod autem ad Zenonis nuptias pertinet: cum ſint complures qui ad ſuperiora tempora Leonis Imp. referant coniugium ipſum Zenonis cum Ariadna, ijdem errare videntur. Quomodo enim potuit Zenoni antea fuiſſe nupta, quæ anno ſuperiori filio Aſparis eſt deſponſata? hæc quidem hoc anno facta eſſe, omni fide exploratum ſatis ſuperius redditum eſt. Porro ex cæde Aſparis & filiorum Leo Auguſtus cõſecutus eſt nomẽ vt Macelis, nempe interfector, fuerit cognominatus. Sic itaq. viſio impleta eſt ſancti Marcelli, qua vincendum tandem a leone draconem, fuerat ipſi diuinitus antea demonſtratum.

E

IESV CHRITI ANNVS 471.	SIMPLICII PAP. ANNVS 4.	LEONIS 15. ANTHEMII 5. IMPP.

I.

Gennadij Epiſc. Conſtantinop. obitus.

QVi ſequitur Chriſti annus quadringenteſimus ſeptuageſimus primus, Conſulatu quarto Leonis Auguſti cum Probiano collega notatus habetur: quo Gennadius Cõſtantinopolitanus Epiſcopus cũ ſediſſet annos tredecim (vt habet Nicephori Chronicon) ex hac vita deceſſit, ſui deſiderium bonis omnibus relinquens. Sed quid haud pridem ante eius obitum prodigioſum viſum fuerit, audi: Cum noctu ad altare ſacrificii orans aſtaret, dũ preces ad Deum funderet ſpectrum quoddã dæmoniacum ei apparuit; quod ille protinus ſigno Crucis, veluti immiſſo telo fuga

a Theod. Lect. Collect. lib. 1. b Niceph. li. 15. c. 23.

uit:cumq. recederet, hæc eſt humana voce locutum: Abeo, & te viuente quieſcã, reuerſurus poſt obitum tuum & modis omnibus euerſurus Eccleſiam.] habent hæc Theodorus Lector [a], Nicephorus [b], & alij: & quidem in hoc minime mentitum mendacem ſpiritum, euentus oſtendit. A

II. *Acacius Epiſc. Constantinop. creatur.*

c Gennad. de Scrip. Eccl. c. 95.

Euenit namq. poſtea, vt fuerat dæmon peſſimus comminatus: ſubrogato enim in locum Gennadij Acacio ex Præfecto (vt ait Euagrius) orphanorum collegio, quales turbines exagitarint Eccleſiam, quæ annis ſingulis inferius deſcribentur, facile demonſtrabunt. Adnumeratur Gẽnadius inter Sciptores Eccleſiaſticos a Gennadio Maſſilienſi, cũ de eo agit his verbis [c]: Gennadius Cõſtantinopolitanæ Eccleſiæ Epiſcopus, vir lingua nitidus & ingenio acer, tam diues in lectione antiquorum fuit, vt Danielem Prophetam ex integro ad verbum commentatus exponeret: homilias etiam multas compoſuit. Moritur ſub Leone Seniore.] hæc ipſe, cui conſentit Marcellinus Comes in Chronico. Inter Sanctos relatum ipſum habent Græci in Menologio die vigeſimaquinta menſis Auguſti, honorifico cultu annuatim eius memoriam merito proſequentes.

III. Reperiuntur Leonis Imperatoris conſtitutiones diuerſis temporibus ſub Gennadio datæ de rebus ad cultum religionis ſpectantibus, quarum auctor illi idem creditur fuiſſe Gennadius. Ad arbitrium enim Epiſcoporum eiuſmodi ſanctiones edere conſueuiſſe ipſum Leonem Imperatorem; quæ poſt hæc ſuggerente Acacio nouo Epiſcopo promulgauit, facile demonſtrabunt. Sed accipe quæ hoc ipſo anno ante obitum Gennadij de monachis idem Auguſtus ſaluberrime hac lege ſanciuit [d]: B

d l. 29. Cod. de Epiſc. & cler.

IV. *De Monachorum clauſura perutilis ſanctio.*

Qui in monaſterijs agunt, ne poteſtatem habeant a monaſterijs exeundi; neve in Antiochia, neve in alijs ciuitatibus verſandi: ijs ſolis exceptis, quos Apocriſarios, id eſt, Procuratores vocant, quibus poteſtatem permittimus (ſi volent) per ſolas procurationes, eaſq. neceſſarias, exeundi. Porro hi qui exeunt, caueant, ne de religione aut dogmate diſceptent, aut conciliabulis quibuſdam p̃ſint; aut turba excitata, ſimplices & manſuetos animos populi auertant: Scientes, quia quæ a noſtra pietate inſtituta ſunt contemnentes, legum ſeueritati ſubijcientur. Dat. Kalendis Iunij, Conſtantinopoli, Leone & Probiano Conſulibus.]

V. Cum autem huiuſmodi Imperatoris reſcriptum ad Zenonem, & de Antiochena potiſſimum ciuitate hoc ipſo anno datum habeatur; plane demonſtrat tempora, quibus ibi agente Zenone, cõtigit Eccleſiam illam per Petrum Fullonem monachum erronem grauiſſime perturbari. Errare quidem noſcuntur [e], qui ad priora Leonis tempora eiuſmodi Præfecturam Zenonis, & Petri Fullonis originem ponunt: nam præter legis huius auctoritatem, ex ſua etiam ipſorum aſſertione conuincuntur. Cum enim id factum dicant poſtquam Zenoni Ariadna filia Leonis iuncta in matrimonium fuit: certe quidem non ante ſuperiorem annum id contingere potuiſſe, cum illa ante deſponſata eſſet filio Aſparis, ſatis dilucide eſt patefactum. Sic igitur cum poſt nuptias cum Ariadna omnes affirment Zenonem creatum eſſe Comitem Oientis, tuncq. cum illo Antiochiam perrexiſſe Petrum Fullonem, & tumultus illos excitaſſe: ad eos comprimendos, eiuſmodi ſanctionem aduerſus vagos monachos, qualis erat Petrus Fullo Antiochenam Eccleſiam perturbans, reſcripſiſſe idem voluit Imperator. Sed age rem geſtam enarremus ex priſcis auctoribus. C

e Cedren. in cõpend. an. 7. Leonis.

Tempus Præfecturæ Zenonis & Petri Fullonis.

VI. Ait in primis Theodorus Lector [f]: Cum Martyrius Antiochenæ Eccleſiæ Epiſcopus eſſet; Zeno Prætor gener Leonis Imperatoris, filiam eius Ariadnam vxorem habens, Antiochiam venit. At hunc Zenonem Imperatoris generum ſecutus eſt Antiochiam vſq. Petrus cognomento Cnapheus *idemq. Fullo nuncupatus*, templi Baſſæ martyris, quod Chalcedone eſt, presbyter.] Monachum quidem hunc fuiſſe, & ob hæreſim expulſum e monaſterio, narrat Alexander his verbis [g]: *In religioſo* Accemetarum monaſterio extitit monachus quidam, qui vt Iudas inter Apoſtolos, diaboli mores imitabatur: qui fullonis artem exercebat: ſanctam vero & venerandam Synodum in vrbe Chalcedone celebratam auerſabatur, & dogmatis Eutychiani erat propugnator. Huiuſmodi hominẽ & corruptorem & peſtilentem, atq. Apoſtolicorum dogmatum hoſtem acerrimum, eius loci homines e monaſterio expulerunt. D

f Theodor. Lect. Collect. lib. 1.

g Alexan. ſerm. de ſanct. Barnab. apud Sur. t. 3.

VII. Qui cum expulſus fuiſſet, Conſtantinopolim profectus eſt, & aſſentatorum vitam imitatus, modo hanc, modo illam domum obibat, ventri & gulæ inſeruiens. Cumq. execrabilis ſuæ hæreſis participes quoſdam honore præditos inueniſſet, illis adhærere cœpit, per quos etiam in eius notitiam venit qui erat gener Imperatoris Patricius & Excubitorum Comes (ſic enim appellabatur qui excubijs præſidebat.) ſic Petrus ille cum religionis ſpeciem induiſſet, erat quidem aſſidue cũ Zenone Imperatoris genero: non audebat autem propriam impietatem aperire. Cum autem Zeno ad Orientis partes proficiſceretur, ſecutus eſt eum Fullo vſq. Antiochiam: Vbi cum inueniſſet multos ſectatores Apollinaris, vna cum illis contra Patriarcham temeritatem exercuit, aduerſus eum ſeditioſiſſimum quemq. hominem concitans, & Chalcedonenſem Synodum conuicians, & Patriarcham illum Neſtorianum appellans. E

VIII. *Quæ Fullo molitur contra Epiſcop. Antiochenum.*

Cum igitur Antiochena ciuitas multa ſeditione & tumultu perturbaretur: Petrus ille Comitẽ Zenonem dolo aggreſſus: Niſi (inquit) ciuitatis huius Epiſcopus commutetur, fieri non poteſt vt populus quiete viuat. Quin etiam multam auri vim ei propoſuit, ſi ab eo impetraret quod petebat. Patefecit ei conſilium, quod ante occultauit. Tunc infames quoſq. & improbos homines, qui eadem quæ ipſe ſentiebant, perſuaſionibus ſecum duxit, & grauiſſima quæq. ſcelera contra Patriarcham falſo conficta ad Imperatorem detulit. Sed eius malitia nihil profecit, eum Imperator Apoſtolicorum dogmatum eſſet propugnator.] hæc Alexander de rebus geſtis Petri Fullonis vſque ad obitum Leonis Imperatoris.

IX. Vides, lector, & cauſam puto rimaris, cur ſub Orthodoxo atq. æquiſſimo Imperatore poſt tot tantaq. remedia aduerſus hæreticos frequenter adhibita, poſt nimirum Chalcedonenſe Conciliũ, & litteras ſæpe iteratas ſancti Leonis Papæ, poſtque omnium Orthodoxorum prouinciarum omnium Orientalium, ſanctorumq. virorum additas his epiſtolas, poſt deniq. Catholicorum Imperatorum

A ratorum edicta,adhuc tamen magis magiſq.hæreſis inualeſceret:nimirum quod ipſa potentiſſi-
mos magiſtratus haberet patronos,qui grauiori damno Catholicæ veritatis,ſub Catholico nomi-
ne clanculo deliteſcerent.

Quod vero ad palæſtram hæreticorum exercendam periculoſum videretur Conſtantinopolita X.
næ ciuitatis eſſe theatrum,ſpectante Catholico Principe: ab eorum xyſtarcho Antiochia delecta
eſt ad experiendas impiorum vires:reſq. ex ſentẽtia accidit,vt fauore Zenonis Orthodoxus Epi
ſcopus calumnijs lancinatus & grauiter oppreſſus fuerit.Accommodatam namque ad id quod a-
cturus erat,nactus eſt Fullo occaſionẽ,dum prætextu expugnandi quos illic reperiebat Apollinari-
ſtas atque Neſtorianos,in Catholicam fidem eiuſq.defenſores iacula intorquebãt eo validius,quo
illi vires ſuppeditabantur ab ipſo Comite Orientis Zenone;qui & tuendæ Catholicæ fidei aduer-
ſus impios prætextum, laruam quamdam pietatis, ſuperinduxerat, vt ita Imperatoris eludere
poſſet aſpectum.

Zeno fauet Petro Fulloni.

Addit autem ad ea quæ dicta ſunt de Martyrio Epiſcopo Antiocheno Theodorus Lector [a]: p XI.
ductum fuiſſe ad Leonem imperatorem,ſed ſtudio & exhortatione Gennadij Epiſcopi Conſtanti
B nopolis multo cum honore dimiſſum eſſe.Antiochiam vero reuerſum,cum Antiochenos tumultua
tionibus,& ſeditionibus delectari, & Zenonem ad hoc illis eſſe ſubſidio cerneret, Epiſcopatui re-
nunciaſſe,altiori voce iſta præfatum in publica eccleſia:

CLERO IMMORIGERO ET POPVLO REBELLI ET ECCLESIAE CONTA-
MINATÆ RENVNCIO, SERVATA INTERIM MIHI SACERDOTII DIGNITATE.

a Theod. Lect. Collect. lib. 1.

Abdicat ſe Martyrius Epiſco. Antiochenus.

Poſt diſceſſionem Martyrij(ſubdit ille) Cnapheus ſedem Epiſcopalem tyrannice inuaſit,& ſta XII.
tim Ioannem quemdam antea depoſitum Apameę Epiſcopũ ordinauit.Quo cognito,Gennadius
Imperatori cuncta ſignificat:qui Cnapheum in exilium ablegari iubet.Ille autem cum id præſciſ
ſet,fuga elapſus,exilium euaſit.Iulianus vero communi ſuffragio Epiſcopatu potitur.] hucuſq.
Theodorus eſt proſecutus res Petri Fullonis ad hunc annum ſpectantes,cum adhuc Gennadius
Conſtantinopolitanus Epiſcopus ſuperſtes eſſet.

Petrus Fullo inuadit Eccleſiã Antioch.

Sed audiamus quæ ex Acacio Epiſcopo Conſtantinopolitano cõſcripſit Liberatus Diaconus XIII.
nonnihil ab his diuerſa,verbis iſtis [b]: Addidit Acacius quod de alio Petro Antiocheno hæretico
ſcripſerat,nimirum,Petrum apud Conſtantinopolim monaſterium gubernaſſe;& hoc propter cri
C mina derelicto,Antiochiam refugiſſe:vbi pulſo Martyrio Epiſcopo,per viliſſimum populum & hę
reticum ſedem illius occupaſſe;continuoq.damnatum ab Epiſcopis,& Leonis imperio Samum [*]
deportatum.Qui fugiens,rediſſe dicitur Conſtantinopolim,& dediſſe fidem,ſe per viliſſimas tur
bas nihil audere.]hæc ibi vſque ad Baſiliſci tempora;quæ cum non liceat certis annorum interſti
tijs diſcriminare,hic vna ſimul oportuit congeſſiſſe.Porro pulſo Fullone,abdicanti ſe Martyrio,
nullus in eius locum ſuffectus eſt:quod non alium quam ipſum Orthodoxi ſedi illi optarent Epi
ſcopum. Aduerſus autem huiuſmodi Eutychianorum inualeſcentes hæreſes ſcripſiſſe hoc anno
Theodorum Tyri Epiſcopum, Marianus affirmat [c]. ſed & alios præſtantiſſimos viros, quos
Gennadius recenſet,id etiam perfeciſſe,alibi dictum eſt.

b Liberat. Diac. Breuia. c. 18.

* Oaſim

c Marian. Scot. in Chron.

Quod vero ad politicum ſtatum pertinet:pax quæ parta eſt Orientali Imperio,cæſis perduel XIV.
libus Gothis Arianis,bellum intulit Imperio Occidentali.Qui enim eius ſectæ erant Ariani in Or
be Romano potentes & Reges,totum ſibi illum videbantur eſſe partiti,& ad propagationem per
fidiæ tacita inter ſe fœdera iniiſſe.Erant hi in Oriente,quos diximus nuper extinctos,Aſpar & Ar-
dabur ius Gothi Ariani,Romæ Ricimer item Gothus & Arianus,in Hiſpanijs atque Gallijs Eua-
D ricus Rex Gothorum Arianus pariter & perſecutor, in Africa vero Genſericus Vuandalorum
Rex,Arianorum omnium ſceleſtiſſimus.Ita ſane his impiorum funibus cinctus & colligatus,pe-
nituſq.conſtrictus erat Catholicus Orbis,Arianis vbique inualeſcẽtibus,tum potentia Regum,
tum etiam ſublimitate magiſtratuum cuncta pro animi arbitrio moderantium:nam vidimus,
tam in Oriente quam in Occidente creandorum Imperatorum facultatem penes Gothos Du-
ces eoſdemq.impios Arianos fuiſſe.

Cum igitur Arianos illos,qui Conſtantinopoli principatum per dignitatem Cæſaream ſibi XV.
iam vendicarant,occiſos audiuit Ricimer Romæ potentiſſimus Magiſter militum; indigniſſime
ferens,in Anthemium Imperatorem Græcum a Leone Romam miſſum,licet ſocerum,meditari
cœpit inſidias;ſed cum illæ detectæ eſſent,ipſe Ricimer fuga ſibi conſuluit,Mediolanum ſe confe-
rens:Vbi aliquandiu moratus cum ſuis,haud imminutus robore militum, ad aliud ſe barbarus
inſidiarum genus conuertit:nempe vt cum ſocero pacem petere ſimularet;eaq.obtenta,occultio-
res moliretur inſidias,& ſub inuolucro pacis gladios ad necẽ Imperatoris occuleret; ſed & vt om
nem doli ſuſpicionem auferret,ad hoc miniſtrum delegit,quem ob egregiæ ſanctitatis merita om
E nes inſpicerent,ſimulq.venerarentur.

Ricimer quid ſit molitus in Anthemiũ Imper.

Sic igitur a proditore Ricimere delectus eſt ad hoc munus Epiphanius Ticinenſis Epiſco- XVI.
pus;vir plane ſanctiſſimus atque eloquentiſſimus:cuius legatio deſcripta inuenitur ab Ennodio
eiuſdem Eccleſiæ diacono,qui ipſius Epiphanij res geſtas memoriæ tradidit. exſcribemus hic ea
collata cum Vaticano codice;quod quæ cuſa extant edita eadem Epiphanij Acta [d], mendoſa ad
modum eſſe noſcantur: ſic enim ſe habent,dum de Epiphanij legatione agitur:

d Apud Sur. die 21. Ianuar.

Mox vero per vniuerſum mundum ſanctam illius conuerſationem illa,quæ licet in glorioſis XVII.
actibus tardior eſſe ſolet,fama non tacuit,ſed ad aures Ricimeris,qui tunc ſecundis ab Anthemio
Principe habenis Rempublicam gubernabat,detulit.Nam Imperatore Romæ poſito,ſeminariũ
inter eos iecit ſcandali illa,quæ dominantes ſequeſtrat,inuidia.eſt par dignitas cauſa diſcordiæ.
Surrexerat enim tanta rabies atque diſſenſio,vt mutuo bella prepararent:& præter quam origo
irarum proprios ſuggerebat ſtimulos,his ipſa circumſtantium conſilio nutriebatur.Nutabat ſta-
tus periclitãtis Italię.& affligebatur ipſis diſcriminib. grauius,dũ expectabat futura diſcrimina.

XVIII. Interea apud Ricimerem Mediolani ea tempeſtate reſidentem fit collectio Ligurum nobilita A
tis;qui flexis genibus,ſoloq.proſtrati pacem orabant Principem,& vt a ſcandalo vtræq.partes de-
finerent,occaſiones gratia ab vna precabantur auferri.Quid plura contexam?Mutatur Ricimer,
Legatio à Ricimere dirigitur ad Anthemium.
& velle reparare concordiam,permotus multorum fletibus,pollicetur.Sed quis(ait)potiſſimũ hu
ius legationis pondus excipiet?Quem tantæ molis cura manet?Quis eſt,qui Galatam cõcitatum
reuocare poſſit & Principem?Nam ſemper cum rogatur,exuberat, qui iram naturali moderatio-
ne non terminat.Tunc vno omnes ore reſponderunt:Veſter tantummodo ad pacem declinetur aſ
ſenſus·eſt nobis perſona nuper ad ſacerdotium Ticinenſis vrbis adſcita,cui & belluæ tabidæ colla
ſubmittant:cui ante preces offeratut beneficium,quod a quolibet petiturus aduenit:cui eſt cultus
vitæ ſimilis,quem venerari poſſit quicumq.ſi eſt Catholicus & Romanus ; amare certe,ſi videre
illum mereatur,& Græculus.Numquam ſic diras aſpides verborum digitis incantator Theſſalus
violentis poterit euocare carminibus,quomodo ille effectum petitionis ſuæ etiam a negaturis ex
torquet.Pendet in arbitrio eius,cum loqui cœpetit,ſententia audientis.Perdet ius ſuum,qui excu
ſare* diſpoſuit,ſi illi allegandi copia concedatur.

* ſeculare

XIX. Tunc Patricius Ricimer ita reſpondit:Detulit ad me hunc hominem,quẽ exponitis, fama glo B
Epiphanius deligitur legatus à Ricimere.
rioſum:& in hoc admirationi magis mihi eſt,quod omnes habeat laudatores:nullos enim,quibus
per inuidiam abundare ſolet nouitas,prodit inimicos.Ite ergo,& rogate hominem Dei,vt ambu
let:iungite etiam preces.Egreſſi de Concilio,ſtatim Ticinũ petunt, cauſam narrant fuſius:vt iſtũ
laborem ſuſciperet,beatus Epiphanius rogatur lacrymis.Qui ne extenuaret beneficium, ſi filios
diutina ſupplicatione torqueret, anteceſſit deſideria poſtulantium. quos tamen taliter allocutus
eſt:Quamuis tantæ rei neceſſitas probatiſſimæ perſonæ pondus inquirat, & titubet ſub graui fa-
ſce portitor immaturus:affectum tamen,quem debeo,patriæ non negabo.Quibus breuiter narra
tis:quo erat loquendi parcus,ad Ricimerem Patricium perrexit: a quo ſimul viſus & electus eſt.

XX. Mandato ergo ſibi legationis ordine,Romam petijt.In quo itinere quid moleſtiarum ſuſtinue
rit,quid ve virtutum geſſerit,feſtinans ad maiora prætereo.Mox tamen vt ſupradictæ vrbis portas
ingreſſus eſt,fama quæ abſentem illum notum fecerat,digito cępit oſtendere.Conuerſis omnium
oculis,ſtupuere mentes attonitæ,quod tantam ſibi exhiberi reuerentiam,imago eius index ſancti
tatis extiterit.Inexpiabilis ſe culpæ reum fatebatur quilibet potentum, niſi tantum genua ipſius
amplexus eſſet.Tollebatur clamor in cælum:nemo illum mortalium numero computabat:cui om C
nia cæleſtis gratiæ videbant bona conſtare.Perfertur ad Principem Anthemiũ, ſtudio legationis
Epiſcopum veniſſe Liguriæ,hominem quem nullus poſſit etiã diues eloquio ſufficinter exponere.

XXI. At ille:Callida mecum Ricimer & in legationibus ſuis arte decertat.Tales dirigit,qui ſuppli
catione expugnent,quos ille laceſſit iniurijs.Perducite tamen ad me hominem Dei:qui ſi poſſibi
lia precatur,admittam:ſi difficilia,ſupplicabo ne excuſationem meam grauetur accipere. Dubito
tamen,an Ricimer apud me,quod poſcit,obtineat;cuius ſcio votorum intemperantem eſſe perſo
nam,& in conditionibus proponendis rationis terminum nõ tenerę.Sed veniat directus Antiſtes,
ac laudatam iampridem præſentet effigiem.

XXII. Egrediuntur Officia Palatina tota Vrbe,vbi rogatus adueniebat Epiſcopus.At venerabilis &
Conuenit Epiphanius Anthemium.
ſæculis omnibus probatus Pontifex,poſtquam introgreſſus eſt,& proferendi ſermonis donatus li
centia,quaſi fugitiuæ poteſtatis inſignia oſtrum gemmaſq.rutilantes reuerendæ imaginis fulgo-
re compreſſit:etenim quaſi abſente Imperatore, ita in ſe oculos traxerat ſingulorum.Tali tamen
narratione incipiens,ianuam oris reſerauit.

XXIII. Summa cæleſtis Domini,venerande Princeps,eſt ordinatione diſpoſitum,vt cui tanta Reipu- D
Oratio Epiphanij ad Anthemium.
blicæ cura mandabatur,idem per Catholicæ fidei dogma Deum & auctorem & amatorẽ pietatis
agnoſceret,per quem bellorum furorem pacis arma confringunt,& calcans colla ſuperbiæ cõcor
dia ſuperat,quod fortitudo non præualet.Sic namq.Dauid prædicabilem parcendo magis inimi-
co animus reddidit,quam intentio vindicandi.Sic præfecti * ſæculorum Reges & domini,ſuppli-
cantibus indulgere,cæleſti arte didicerunt:Supremæ namq.dominationis inſtar poſſidet,qui Im
perium ſuum pietate ſublimat.

* perfecti

XXIV. Hoc ergo Italia veſtra freto iudicio, vel Ricimer Patricius paruitatem meam oratũ direxit,in
dubitanter conijciens,quod pacem Romanus Deo munus tribuat,quã precatur & barbarus.Erit
enim triumphus veſtris proprie profuturus annalibus,ſi ſine ſanguine viceritis ſimul.Neſcio quę
ſpecies fortior poſſit eſſe bellorum,quam dimicare contra iracundiam,& ferociſſimi Getæ pudo
rem onerare beneficijs.Grauius enim percellitur,ſi poſtulata impetret,quem puduit hactenus ſup
plicare.Tractandus deinde anceps bellandi euentus:in quo tamen ſi ita præualuerint peccata,cer
tamine veſtro regnum defraudabitur,quod partes vtrinq.perdiderint.Nam quæcumq.apud Ri-
cimerem,ſi amicus eſt,ſalua ſunt,cum ipſo a vobis Patricio poſſidentur.Cogitate pariter, quia be E
ne cauſæ ſuæ ordinem dirigit,qui pacem primus obtulerit.Hactenus admirandus Pontifex proſe
cutus,loquendi finem fecit.

XXV. Tunc Princeps erigens oculos,deſertum ſe omnibus vidit aſpectib.atq.in eum inuitatos vul-
Demerita Ricimeris.
tus eſſe cunctorum:quem admirari nec ipſe deſinebat.Tunc alto trahens verba ſuſpirio, ita or-
ſus eſt:Quamuis inexplicabilis mihi,ſancte Antiſtes,aduerſus Ricimerem cauſa doloris ſit, & ni
hil profuerit maximis eum a nobis donatum fuiſſe beneficijs:quem etiam(quod non ſine pudore
& regni & ſanguinis noſtri dicendum eſt)in familiæ ſtemma copulauimus,dum indulſimus amo
ri Reipublicæ,quod videretur ad noſtrorum odium pertinere.Quis hoc namq. veterũ retro Prin
cipum fecit vnquam,vt inter munera,quæ pellito Getæ dari neceſſe erat pro quiete,communis fi-
lia poneretur?Neſciuimus parcere ſanguini noſtro, dum ſeruamus alienum . Nemo tamen hoc
credat propriæ cauſa factum eſſe formidinis: nam in tanta circumſpectione ſalutis omnium, ſo-
lum pro nobis timere nõ nouimus.Bene enim apud nos compertum eſt, perire Imperatori laudẽ

A ſuæ virtutis,qui pro aliorum cautela non minuit *. Sed vt tuæ venerationi ad liquidum conatus * timuit
illius aperiamus:quoties a nobis maioribus donis cumulatus eſt Ricimer,toties grauior inimicus
apparuit.Quanta contra Rempublicam bella prius parauit?Quantas externarum gentium per il-
lum vires furor accepit?Poſtremo etiam vbi nocere non potuit,mouendi tamen fomẽta ſuggeſſit.
Huic nos pacem dabimus?Hũc inteſtinum ſub indumento amicitiarum inimicum ſuſtinebimus,
quem nec fœdus concordiæ,nec affinitatis vinculum tenuerunt?Grandis cautio eſt,aduerſarij ani
mum cognouiſſe:etenim hoſtem protinus ſenſiſſe,ſuperaſſe eſt. Produnt ſemper deprehenſa o-
dia ſtimulos,quos occultata conceperant.

Sed in his omnibus reuerentia tua & vades mediator accedit,qui potes ſpirituali indagine cõ XXVI.
ſilia nefanda inuenire,& inuenta corrigere. Pacem,quam & tu poſcis,negare non audeo. Poſtre- *Pax inter An*
mo ſi ſolitæ calliditatis aſtutia etiam te fefellerit,certamen iam vulneratus aſſumat:Me tamen,ſta *themium &*
tumq. Reipublicæ eius committo & commendo manibus:& gratiam quam ſupplicanti & profu- *Ricimerem.*
ſo per ſe Ricimeri negare diſpoſueram,per te primus exhibeo:profunda enim deliberatione com
pendijs noſtris in hac parte conſulimus,ſi in certis procellarum erroribus ex boni gubernatoris or
B dinatione feramur *. Quis enim tibi excuſare præſumat beneficium poſtulanti ,cui oportuerat * flectamur
ante preces offerri?Hæc Imperator.

At venerabilis ſacerdos:Gratias(inquit)omnipotenti Domino,qui pacem ſuã Principis mẽ- XXVII.
ti inſeruit,quem ad inſtar ſuperni dominatus,vicarium poteſtatis ſuæ voluit eſſe mortalibus.Qui
bus & breuiter enarratis,accepto etiam pro concordiæ firmitate ab Anthemio ſacramento,diſceſ
ſit,feſtinans ad Liguriam reuerti,quoniam Reſurrectionis Dominicæ tempus inſtabat.]hucuſq.
Ennodius de legatione Epiphanij ad Anthemium.Sed quid pace confecta Ricimer, cum Romã
veniſſet,in Anthemium molitus ſit,ſuo tempore enarrabitur.

Hoc eodem anno,qui numeratur decimusſextus a capta a Vuandalis Vrbe,Eudocia Iunior fi XXVIII.
lio Genſerici Hunerico in matrimonium iuncta,fugam arripiens venit Hieroſolymã.teſtatur hæc
quidem de ea Nicephorus verbis iſtis a: Iunior Eudocia,*filia Valentiniani & Eudoxiæ*,quæ a Gẽ a Niceph.li.15. cap.12.
ſerico capta fuerat Hunerico filio deſponſata,cum quo annos ſexdecim vixit ,eiq. filium Videri- *Eudocia fuga*
cum genuit;porro cum parum grata eſſet ei viri coniunctio,qui Arianam profitebatur religionẽ; *ex Africa.*
arte manus eius dilapſa,& auiam Eudociam imitata,ad ſancta loca conceſſit, & ſepulchrum illius
C longe poſt exoſculata eſt. Vbi & ipſa non diu vixit;ſed ſomno beato ſopita,iuxta auiæ tumulum in
præclaro poſita eſt monumẽto.Quicquid autem ei erat facultatum,id pauperibus,& ſanctæ Chri-
ſti Reſurrectioni conſecrauit.]hæc Nicephorus de Eudocia iuniori.

Sub huius quoque anni Conſulibus prodigioſa hæc habet Marcellinus in Chronico:Veſuuius XXIX.
mons Campaniæ torridus inteſtinis ignibus æſtuans,exuſta euomit viſcera,nocturniſq. in diem te *De cinere ſup*
nebris omnem Europæ faciem minuto contexit puluere. Huius metuendi memoriam cineris an- *Conſtantinop.*
nue celebrant octauo Idus Nouembris]Conſtantinopolitani videlicet:eò enim vſque violentus p *illapſo.*
latus eſt & dilapſus magno omnium timore cinis:nam Procopius tantæ rei anniuerſariæ memo
riæ his verbis meminit b: Ferunt namque,cum in Byzantium ſemel cinis hic *(e Veſuuio egreſſus* b Procop.de bello Goth,
ſcilicet) recidiſſet,ſic eius loci homines terruiſſe,vt ex eo tempore ad noſtram ætatem annuis Deũ
ſupplicationibus placent.In Tripoliq.item Libyæ altero & ſubſequenti anno illapſum affirmãt.]
hæc & alia de his Procopius.Sed ſcimus recentem c hiſtoricorum cenſorem iſta ridere, & leuita c Bodin. in method art.hiſtori. cap 4.
tis Procopium ſugillare,ſicut & Euſebium de miraculo herbæ ad pedes æneæ ſtatuæ Saluatoris na
ſcentis,nulla contraria teſtificatione allata,contemnere;ſed de hoc egimus primo Annaliũ tomo,
D de eo autem in Notis ad Martyrologium Romanum,quod & probe teſtatum reliquimus.

Verum ſi homo adeo emunctæ naris non vult prodigia neque miracula ab hiſtoricis recitari; XXX.
omnes plane tam Græcos,quam Latinos,Ethnicos & Chriſtianos,antiquos atque recentiores ne
ceſſe eſt vt contemnat atque exufflet hiſtoricos , cum eiuſmodi habeant omnes aliquid ſemper
in ſuis ſcriptis admixtum , quod delicato eius ſtomacho nauſeam pariat . At quod ad Proco
pium ſpectat;ſi legiſſet Marcellinum id ipſum teſtantem, fortaſſe a Procopio ineptiæ arguendo
ceſſaſſet.Sed & ſi Latinum auctorem Caſſiodorum perlegiſſet,haud adeo facile ea ſapere Græcam
vanitatem dixiſſet.Miror certe,non accurate intuitum eſſe,quæ Caſſiodorus d ad Fauſtum Præ d Caſſiodo. Variar.lib.4.c.50.
fectum ſcribat de his quæ tunc temporis fieri contigiſſent.Cum enim de alia recentiori agit eru-
ptione Veſuuij,cuius rei cauſa Campanis grauiſſima paſſis Theodoricus tributorum remiſſionẽ
induliſſet,hæc inter alia de admirandis cinerum eructationibus habet:

Volat per mare magnum cinis decoctus,& terrenis * nubibus excitatis,tranſmarinas quoque XXXI. * tetris
prouincias pulueris guttis compluit.Et quid Campania pati poſſit agnoſcitur, quando malum *De recentiori*
eius in Orbis alia parte ſentitur. Videas illic * quaſi quoſdam fluuios ire pulureos,& arenam ſte *cinerum eru-*
E rilem impetu feruente veluti liquida fluenta decurrere.]& paulo inferius: Quæ eſt iſta ſingularis *ctatione.*
exceptio *,vnum montem ſic infremere,vt tot mundi partes probetur aeris permutatione terrere, * illinc
& ſic ſuam ſubſtantiam vbique diſpergere,vt non videatur damna ſentire?longe lateq. pulueres * eruptio
rorat,vicinis autem quaſdam moles eructat:& tot ſæculis mons habetur,qui erogationibus tãtis
expenditur.Quis credat tam ingentes glebas vſque in plana deductas de tam profundis hiatibus
ebulliſſe?& ſpiritu quodam efflante,montis ore conſputas,quaſi leues paleas fuiſſe proiectas? Ali
bi cacumina magna terrarum localiter videntur ardere:huius incendia pene mundo datũ eſt poſ-
ſe cognoſcere. Quemadmodum ergo non credamus incolis, quod teſtimonio poteſt vniuerſitatis
agnoſci?]hæc Caſſiodorus.Quis vero tanto auctori res ſuorum temporum ſcribenti non credat,
non id priuatis familiaribuſq. litteris,& ad hominem ignotum,cui velit illudere , conſcribenti
commentum,ſed publicis atque adeo patentibus Regis litteris,immo impertitæ indulgentiæ edi
cto in Albo affigendo Prætoris,& publicis monumentis ad poſterorũ memoriam in Archiuis con
ſeruando teſtanti? Admiretur magis iſta quæ reſpuit;cauſaſq. naturales(ſi valet)inquirat;& ſi nõ
inuenerit,

inuenerit, vehementius obſtupeſcat potius, quam illas ignorans carpat hiſtoricos: nec neget hiſto- A
riam tribus grauiſſimis auctoribus Græcis atque Latinis ſatis ſuperq. teſtatam probatam, conſi-
gnatamq. cultu religionis annis ſingulis celebri memoria repeti ſolito. Sed de his hactenus.

XXXII. *a Niceph. li. 15. cap. 23.* *Fides Catholica probata miraculo.*

Sub eodem quo Acacius Epiſcopus Conſtantinopolitanus creatus eſt, hoc nempe anno, quid acciderit, Nicephorus ita tradit[a]: Tum quoque euenit, vt duo Epiſcopi, quorum alter Arij rabie infectus, dicendi ac diſputandi arte inſtructiſſimus, alter virtute, religione, & recta fide ornatiſſimus erat, de doctrina religionis contenderent. Porro Orthodoxo & recte ſentienti viſum eſt, verborum contentione relicta, ad rem ipſam deſcendere, ac veritatem explorare: Videlicet, vt rogo ingenti accenſo, ſeſe in ignem conijcerent. Quod vbi Arianus detrectauit, Orthodoxus igni ſe contulit, atque inde cum impio ſermonem conferens diſputauit, ſaluuſq. etiam veſtibus intactis permanſit.] hæc ipſi: quæ quidem licet vnum Nicephorum teſtem habere videantur; ex alijs tamen his ſimilibus caſibus, quos ſæpe alias contigiſſe ſuis locis dicemus, haud incredibilia videri poſſunt. Subdit vero his etiam illud de Iudæo miraculoſe per S. Sergium ab igne liberato, & ad fidem conuerſo:

XXXIII. *Martyris inuocatione liberatus ab igne Iudæus.*

Archiſynagogus quoque inter Iudæos quidam cum pueris duobus in tumultu concitato, per- B
inde atque ipſe auctor fuiſſet, correptus, & a viro conſulari cruciatus eſt. Is autem inter tormenta varia illud tantum vociferatus eſt: O Deus ſancti Sergij, adiuua me.] frequens erat his temporibus peregrinatio ad ſanctum Sergium martyrem, a quo quæ ſinguli peterent, ſolerent accipere: qua re vulgata, factum eſt, vt a Iudæo dira patiente, vehemens dolor extorqueret, vt Deum S. Sergij inuocaret. Addebat vero (inquit Nicephorus) hæc verba: Sancte Sergi, tu noſti. Iudices porro fingere ac ſimulare hæc Hebræum putantes, ad ignem, vt viuus combureretur, condemnarunt. Et ecce in medio flammæ equites duo cādidis induti ſtolis apparentes, horis multis intactum conſeruauerunt. Et multitudo in flammam inſiliens, hominem inde eripuit. Qui deinde baptizatus, Sergius nominatus eſt. At ille non minus mente quoque illuminatus, ſubſtantia ſua, quam habuit, vendita, in pyræ eius loco ampliſſimum Sergio martyri templum conſtruxit; vbi capite raſo, reliquam iuxta Dei beneplacitum vitam exegit. Idem duo eius effecere pueri, nominibus ſuis in Sergij & Bacchi nomina mutatis.] hucuſque Nicephorus ſub tempore creationis Acacij.

XXXIV. *S. Remigius creatus Epiſc. Remenſis.* *b Apud Demochar de ſacrif. Miſſ.* *c Sigeber. & alij.* *d Hincmar Epiſt. in Vita S. Remigij. die 13. Ianua. Sur. tom. 1.*

At non prætereundum, hoc eodem anno contigiſſe, vt magnus ille Rhemenſis Eccleſiæ Epiſcopus Remigius, Francorum Apoſtolus nominatus, defuncto eiuſdem ciuitatis Epiſcopo Gennadio, immaturus æuo, moribus autem ſenior, populi voce, comprouincialium Epiſcoporum cōſenſu, diuino cooperante ſuffragio, in Rhemenſem Epiſcopum ex inferioris cleri militia aſſumeretur annum ætatis agens vigeſimū ſecundum. De tempore fidem faciunt conſcripti indices [b] Epiſcoporum Rhemenſium, quibus chronographi [c] aſſentiuntur. Res autem diuino nutu tranſacta, ita in rebus ab eo geſtis deſcribitur [d]: Cum Remigius ad viginti & duos ætatis annos peruenit, defuncto Gennadio Archiepiſcopo in hac vrbe Rhemenſi, omnium generaliter votis ad Pontificij culmen raptus fuiſſe dignoſcitur potius, quam electus. Fit ergo concurſus populi, diuerſi quidē ſexus & dignitatis, necnon & ætatis: ſed vnius atque eiuſdem ſententiæ cuncti hunc vere dignū, & qui populis præfici deberet, acclamabāt. Vir autem beatiſſimus his anguſtijs depreſſus, nimijs afficiebatur angoribus; quia nec fugæ locus vſquam patebat, nec populo, vt ab intētione cœpta reſipiſceret, vllo modo ſatisfacere poterat. Diuinæ namque erat voluntatis, vt qui omnium ſaluti profuturus erat, omnium acclamationibus eligeretur: & qui vnitati fidei cum iam Fidelibus, & *futuris* Fidelibus erat prouiſurus, vnione cuncti populi ad ſedem eueheretur ſacerdotalis honoris. C

XXXV.

Sanctiſſimus quidem vir cum his acclamationibus ſe vrgeri conſpiceret, de infirmitatis & ætatis ſuæ tempore conqueri cœpit: & quia Eccleſiaſticus ordo infirmam ætatem ad hanc non reciperet dignitatem, voce publica fatebatur. Timebat enim, ne immatura ætas, inimici verſutijs impugnata, aliquid contraheret ſiniſtri. Sed diuina gratia & voces populorum conſtantiſſime in eius fecit perdurare electione, & ſanctum virum ab antiqui hoſtis protexit malignitate.] Quod ad hæc de ætate pertinet: accidiſſe interdum cognoſcitur, vt cum in aliquo eminentiſſima virtus atq. ſciētia egregia cerneretur, de minori ætate ratio minime haberi ſoleret: vt vidimus accidiſſe S. Ioanni Chryſoſtomo, qui nonniſi fuga ſibi conſulere potuit, ne eiuſdem ætatis Epiſcopus ordinaretur. D

XXXVI. *Diuinum ſignū in electione Remigij.*

Sed hæc haud facta eſſe abſque diuino ſuffragio, quæ ab eodem auctore ſubduntur oſtendunt his verbis: Et cum populi acclamaret frequentia, & ſanctiſſimus vir magna reniteretur cōſtantia: placuit omnipotenti Deo, ei manifeſtiſſimis manifeſtare indicijs, quod ipſe de eo haberet iudicium. Etenim cum modo prædicto reniti conaretur, videntibus cunctis qui aderant, deſcendit ſubito radius noui luminis ſuper ipſius ſancti viri verticem, ac ſi ipſe Sol de cælo motus ſuper eū ceciderit: & quia illuminandarum lux parabatur animarum, ipſe quoque cum ad hoc opus adſciſceretur, lumine debuit declarari viſibili.] & paulo poſt: Placuit etiam omnipotentiæ diuinæ huic miraculo aliud addere ad oſtenſionem meritorum beatiſſimi viri. Etenim radio ſupradicto ſe illuſtrante, ſenſit capiti ſuo vnguinis ſacri infuſum liquorem, quo totum eius delibutum eſt caput.] hæc ibi. Talibus plane tantiſq. debuit cælitus ſacris ſignis initiari, qui ad conuerſionem nobiliſſimæ gentis Francorum Apoſtolus parabatur. E

XXXVII. *e Sidon. lib. 9. epiſt. 7.* *S. Remigij eloquentię laudes.*

At qualis quantuſve extiterit, qui a Deo atque hominibus tam celebre teſtimonium dignus accepit, quam etiam excellentis fuerit eruditionis, teſtificatione viri doctiſſimi meruit comprobari. Etenim Sidonius Apollinaris, huius ſæculi Gallicanorum ſcriptorum decus & ornamentum, ad eundem Remigium ſcribens epiſtolam, hæc inter alia habet [e]: Rarus, aut nullus eſt, cui meditaturo par aſſiſtat diſpoſitio per cauſas, poſitio per litteras, compoſitio per ſyllabas: ad hoc, opportunitas in exemplis, fides in teſtimonijs, proprietas in epithetis, vrbanitas in figuris, virtus in argumentis, pondus in ſenſibus, flumen in verbis, fulmen in clauſulis, ſtructura vero fortis & firma, coniunctionumq. perfectarū nexa cæſuris inſolubilibus: ſed nec hinc minus lubrica & leuis ac

modis

A modis omnibus erotundata, quæ lectoris linguam inoffenſam decenter expediat, ne ſalebroſas paſſa iacturas, per cameram palati voluta balbutiat: tota denique liquida prorſus & ductilis, veluti cum cryſtallinas cruſtas, aut onychinas non impacto digitus vngue perlabitur: quippe ſi nihil eum rimoſis obicibus exceptum tenax fractura remoretur. Quid plura? Non extat ad præſens viui hominis oratio, quam peritia tua non ſine labore tranſgredi queat ac ſuperuadere, &c.] Hæc, lector, tamquam imaginem quamdam ſcriptorum Remigij delineatam Sydonij penicillo proponimus intuendam, quod non liceat lucubrationibus ipſis frui, quas viuens ille præ animi ſummiſſione obliuione potius obruere voluit, quam perpetuitati dicare. Vtinam ipſe qui hæc ſcribit Sidonius, perfeciſſet quod ijſdem litteris ad eum datis eſt comminatus his verbis. Si diſtuleris noſtram ſterilitatem facundis fœcundare colloquijs: aucupabimur nundinas inuolantum, & vltro ſcrinia tua, cõniuentibus nobis & ſubornantibus, effractorum manus arguta populabitur: inchoabiſq. tunc fruſtra moueri, ſpoliatus furto, ſi nunc rogatus non moueris officio.] At de Remigio hactenus, dicturi de ipſo ſæpe inferius, cum id ratio inſtituti a nobis exegerit, tempore opportuno.

B

IESV CHRISTI ANNVS 472. | SIMPLICII PAP. ANNVS 5. | LEONIS 16. ANTHEMII 6. IMPP.

NOuus apperitur nouis Conſulibus præſens annus, Feſto ac Marciano: quorum alter, nempe Feſtus, Romæ; alter vero, Marcianus ſcilicet, creatus eſt Conſtantinopoli. Mentio habetur Feſti Conſulatus in epitaphio ſepulchrali Prætextati Exquæſtoris Sacri Palatij, quod hactenus extat in pauimẽto eccleſiæ ſancti Martini tituli Equitij in monte Cœlio iſtis verbis: I.

hic reQVIESCIT IN PACE PRAETEXTATVS V. I. EX
quæSTOR. SC. P. DP. VII. IDVS OCTOBR FESTO V. C. CONS.
filia EIVS PRAETEXTATA CE. DP. XV. KAL.-
-AVG. DECIO V. C. Conſ.] quæ legis elementa minoris characteris, deerant in tabula. Quod

C vero Chriſtianorum hominum ſepulturæ eiuſmodi inſcriptio eſſe noſcatur; intelligere potes ex ea Ethnicos Prætextatos, Chriſtianæ religionis illuſores, & refractarios, ſeſe tandem, abdicatis idolis Chriſti fidei ſubieciſſe.

Hoc anno Acacius Conſtantinopolitanus Epiſcopus electus, anno ſuperiori, ad nouas res adijciens animum, reuocare tentauit, quod Anatolius fruſtra conatus fuerat ſub Leone Romano Pontifice, tamquam ex duobus œcumenicis Concilijs Conſtantinopolitano & Chalcedonenſi indebite vſurpare, vt ſedes Conſtantinopolitana poſt Romanam locum principem obtineret, cuius rei gratia aſtuto conſilio rem pedetentim acturus, tantę erigendę molis iecit eiuſmodi fundamentum: Leonem Imperatorem adiens, fit illi auctor ſanctionis edendæ, qua cuncta conceſſa Eccleſijs priuilegia iam perdita reſtitueret, atque firmaret: id nimirum acturus, vt hac via quod Anatolius Gennadij prædeceſſor, reſiſtente Leone Romano Pontifice, de Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ primatu viſus fuerat feciſſe diſpendium, ipſum illi in integrum reſtitueret. Sed attende Imperatoriam ſanctionem, & conſidera Acacium per ſecretum tramitem in iura Patriarchalium Eccleſiarũ irrumpere: ſic enim ſe habet [a]: II.

Acacius Epiſ. Conſtantinop. affectat primatum.

a l. 16 C. de ſacroſanct. Eccleſ.

D Decernimus, vt antiquatis & infirmatis funditus ijs quæ contra ipſum religionis dominum * quodammodo facta ſunt, in integrum reſtituantur vniuerſa, & ad vnum ordinem reuocentur, quæ ante profeſſionem noſtræ manſuetudinis de Orthodoxæ religionis fide & ſanctiſſimarum Eccleſiarum & Martyriorum ſtatu firmiter obtinebant. Ijs quæ contra hæc tempore tyrannidis innouata ſunt tam contra venerabiles Eccleſias, quarum ſacerdotium gerit beatiſſimus ac religioſiſſimus Epiſcopus Patriarcha noſtræ pietatis pater Acacius, quam contra ceteras quæ per diuerſas prouincias collocatæ ſunt, necnon & reuerendiſſimos earum Antiſtites, ſeu de iure ſacerdotalium, ſeu de expulſione cuiuſquam Epiſcopi a quolibet illis temporibus facta, ſeu de prerogatiua in Epiſcoporum Concilio, vel extra Concilium ante alios reſidendi, vel de priuilegio metropolitano, vel Patriarchio ſub ijſdem impijs temporibus penitus antiquandis. Vt caſſatis & reſciſſis quæ per huiuſmodi ſceleratas iuſſiones, aut pragmaticas ſanctiones, aut conſtitutiones impias, ſeu formam ſubſecuta ſunt; quæ a diuæ recordationis retro Principibus ante noſtrum Imperium & deinceps a noſtra manſuetudine indulta vel conſtituta ſunt ſuper ſanctis Eccleſijs & Martyrijs & religioſis Epiſcopis & clericis ant monachis, inuiolata ſeruentur. III.

* Deum vel dominium

Leonis Imp. cõſtitutio de Eccleſiarum priuilegijs.

E Sacroſanctamquoque religioſiſſimæ huius ciuitatis Eccleſiam & matrem noſtræ pietatis, & Chriſtianorum Orthodoxæ religionis omnium & eiuſdem Regiæ vrbis ſanctiſſimam ſedem priuilegia & honores omnes ſuper Epiſcoporum creationibus & iure ante alios reſidendi, & cetera omnia, quæ ante noſtrum Imperium, vel nobis imperantibus habuiſſe dignoſcitur, habere in perpetuum firmiter Regiæ vrbis intuitu iudicamus & ſancimus.] hæc Leo, ſed Acacij faſtu tumentis proculdubio verbis concepta, & ſtylo ſuperbiæ exarata. haud enim pij Principis verba illa eſſe potuerint, quibus dicitur Conſtantinopolitanam Eccleſiam Chriſtianorum omnium & Orthodoxæ religionis matrem eſſe. Sunt hæc plane illa, quæ caput ipſum ſuper oẽs filios ſuperbiæ, ita nominatus diabolus haud fruſtra comminatus fuerat S. Gennadio eius ſedis Epiſcopo, nimirum fore, vt poſt ipſius obitũ maximas in Eccleſia concitaret diſcordias, inflamaret odia, atque moueret turbas. Factumq. quidem fuit, vt talia inconceſſa ſibi Acacio vſurpante maximum in Eccleſia Dei fuerit ſchiſma conflatum, Oriente ab Occidente diuiſo. Sed vnde illi tam ingentes ſumendi ſpiritus animus, & inconceſſa tentandi adeo incenſa cupido? Accipe inchoandæ tragœdiæ argumentũ. IV.

Acacij faſtus & temerarius conatus.

Quod

V. *Vnde tumor & ſpes vana Acacio.*

Quod enim collapſum pene videret Acacius Occidentale Romanũ & Imperiũ, Orientale vero A auctum propagatũ: cũ iã & illud ſibi ſubieciſſe quodãmodo videretur Imperator Conſtantinopolis, mittens ex eius vrbis Senatu hominem, qui illius Imperij moderaretur habenas: ſtulte putans Acacius vna cum Romano Imperio Romanam pariter eſſe imminutam Eccleſiam, quaſi ſpiritualia atque ſacra e rerum temporalium & profanarum diminutione detrimentum pati neceſſe eſſet: nimia elatus ſuperbia, ſumma arrogantia ad alta faſtigia molienda aditum ſibi patere putauit; ratus nimirum, Magno illo defuncto Leone Romano Pontifice, qui Anatolium talia tentantem cõpreſſerat, & Imperatorem eadem petentem reiecerat, haud in ſucceſſoribus tantum inſidere conſtantiæ, vt ipſi & Leoni Imperatori hæc agentibus reniterentur, atque penitus contradicerent. Sed fefellit ſpes vana ventoſum hominem, ſatis ſuperq. ſuo damno expertum ſe in duriſſimam impegiſſe petram, cum Petri ſucceſſores impudens laceſſiuit: fractus nimirum eſt ipſe frõte, dum vane putauit perfricta fronte petram percutiendo confringere.

VI. *Acacio Simplicius Papa reſtitit.*

Reſtitit quidem ipſius exordio tentatæ ſtultæ præſumptioni Acacij, qui hoc tempore Romanã regebat Eccleſiam Papa Simplicius; Cuius res fortiter geſtæ & Acta cum perierint, atque litteræ datæ protſus exciderint; ex paucis quæ a Gelaſio Romano Pontifice obiter enarrantur, ſatis ſuper B que poſſumus ex victoria conſecuta præcedens exiſtimare certamen. Scribens enim ad Dardaniæ Epiſcopos [a] de ſancto Simplicio Papa, primum de Leone Papa locutus, ſubdit hæc de Simplicio reſiſtente Leoni Imperatori & Acacio talia poſtulantibus: Eaq. (inquit) nihilominus ſub ſanctæ memoriæ Papa Simplicio legatum ſedis Apoſtolicæ ſanctæ memoriæ Probum Canuſinæ vrbis Epiſcopum, Leone Principe tunc petente [*], docuiſſe nullatenus poſſe tentari: neque his prorſus præbuiſſe conſenſum. Atq. iõ non ad ciuitatis cuiuſlibet reſpiciant qualitatẽ, ſed modũ diſpẽſationis Eccleſiaſticæ Patrum traditione firmatum conuenienter conſeruent.] hæc Gelaſius de tentatis per Acacium huius Leonis Imperatoris tempore; qui licet ſub eius ſucceſſoribus Zenone & Baſiliſco repulſus ſit, idem rurſus ab eo eſt inſtauratum certamen: ſed ſemper tum Siuiplicium, tum eis ſucceſſorem Felicem Papam paſſus eſt Acacius aduerſantes ac penitus reſiſtentes: nam idem Gelaſius ſubdit:

a Gelaſ. epiſt. 11. tom. 1 epiſt. Ro. Pontif.

** præſente*

VII. *Pontifices Roman. maxime reſtiterunt Acacio.*

Sanctæ memoriæ nihilominus Papa Simplicius, & poſt eum ſanctæ memoriæ Papa Felix, non ſolum Baſiliſcum tyrannum, ſed etiam Imperatorem Zenonem pro iiſdem ipſis exceſſibus auctoritate libera ſæpe increpaſſe noſcuntur: flectiq. potuiſſet, niſi Conſtantinopolitani Præſulis accen- C deretur inſtinctu, qui particeps externæ communicationis effectus, neceſſario in quod inciderat, iam fouebat, malens in ſuæ præuaricationis obſtinatione perſiſtere, q̃ curãdus ad ſalubria remeare, ſicut ipſe rerum probauit euentus.] hæc Gelaſius, ad Acacij ſcelus alludens, dum vt ſe contra Romanum Pontificem roboraret, iis qui a ſedis Apoſtolicæ communione fuerãt ſegregati, temere communicauit. ſed de his dicendum inferius: hæc modo ſatis tum ad Acacij huius Leonis tempore temerarium auſum inſinuandum, tum ad Simplicij Papæ in reſiſtendo conſtantiam declarãdam. Quomodo vero repulſus Acacius deformiora aggreſſus eſt excitare certamina, dum Eccleſiæ Alexandrinæ reſtituit impium illum & ſacrilegum Timotheum Aelurum iam antea ſub hoc ipſo Leone Imperatore expulſum, ſuo loco dicemus.

VIII. *S. Euthymij obitus.*

Hoc anno qui numeratur Leonis Imperij decimusſextus, magnus ille Euthymius Archimandrita in Palæſtina, cuius ſæpe ſuperius mentio facta eſt, ad Deum ex hoc mundo vocatus conceſſit: cuius res geſtas [a] Cyrillus monachus eius diſcipulus, quam accurate conſcripſit omni fide ſignata. Interfuit funeri Anaſtaſius Hieroſolymorum Epiſcopus, & honorificentiſſima eum condidit ſepultura, illuſtratum tum viuentem tũ mortuum innumeris plane miraculis: quæ omnia tu con- D ſulas, lector; ratio enim inſtituti haud demorari in his diutius ſinit. ſatis hoc tibi, fidem eiuſdem temporis ſcriptoris reddi in omnibus commendatam atque probatam. Porro natalis eius anniuerſaria dies mox peragi cepta eſt: celebrauit eum ſolẽni ritu inter alios Sabas ſanctiſſimus Abbas, de quo plura dicemus. Sed audi clamores tragicos Occidentis.

b Acta Euthimij apud Sur. die 20. Ianuarij.

IX. *Anthemij Auguſt. obitus.*

Hoc eodem anno Anthemius Imperator proditione generi Ricimeri necatur. id quidem Caſſiodorus his habet verbis [b]: His Conſulibus Patricius Ricimer, Romæ facto Imperatore Olybrio, Anthemium contra reuerentiam Principis & ius affinitatis cum graui clade ciuitatis extinguit. Qui nõ diutius peracto ſcelere gloriatus, poſt quadraginta dies defunctus eſt: Olybrius autem ſeptimo menſe vitam peregit.] hæc ipſe: eadem Marcellinus & alij. Porro Olybrij interitus cõtigit anno ſequenti.

c Caſſiodor. in Chron.

Olybrius Imp.

X.

Sic igitur proditor barbarus, fax Occidentalis Imperij, perfidus Arianus Ricimer, ſero licet, tandem ſenſit ſe nolentem licet (ſicut [c] Antiochus) ſubditum eſſe Deo. Hic ille perfidus, qui inſtar mancipiorum habuit Imperatores, pro arbitrio eos tollens & ſubrogans, miſcens & verſans pro ludibrio ſummam rerum aleam. Hic ille ſacrilegus Arianus, qui cum tantam ſibi in Romanũ E Imperiũ vſurpaſſet auctoritatem, inuitis licet ipſis Romanæ Eccleſiæ Pontificib. barbarica tamen auctoritate in Vrbe ſibi eccleſiam vẽdicarat, in quam cum ſuis Arianis Gothis militibus conueniret. Fuit illa quidem titulo ſanctæ Agathæ ad radices Quirinalis montis contra Viminalem poſita parua licet, ab ipſo tamen Ariano ornata Catholico more; etenim eius apſidem marmorum cruſtis & imaginibus ſacris Saluatoris ac duodecim Apoſtolorum ex muſiuo egregie nobilitauit. permanſit opus vſque ad tempora noſtra, cum nimia vetuſtate fatiſcens apſis ipſa ante quinquẽniũ improuiſa ruina collapſa funditus perijt: Quam vir egregius, Romanæ Eccleſię ornamẽtum, eius eccleſiæ diaconus Cardinalis Federicus Borromæus mox reſtituit a fundamentis.

d 2. Mach. 9.

XI.

Erat autem in eiuſdẽ apſidis emicyclo ex muſiuo pariter opere eiuſmodi inſcriptio exarata:

FL. RICIMER V. I. MAGISTER VTRIVSQVE MILITIAE PATRICIVS ET EXCONSVL ORD. PRO VOTO SVO ADORNAVIT.

Quid vero accidérit, cum a Chriſtianis Catholicis eadem eccleſia, pulſis Arianis, vendicata eſt, & à ſancto

A & à ſancto Gregorio ſacris expiata, Catholicorumq. vſui reddita fuit, idem Gregorius [a] narrat, ſed nos ſuo loco dicemus. Scimus ipſum Ricimerum Gothum à Gotho ſcriptore Iordane laudari: ſed indulſiſſe eum priuatis gentilitatis affectibus, ipſa facta declarãt, quæ nec narrat quidem, relinquens ea ſepulta ſilentio, cum non haberet quod excuſaret.

a Gregor. lib. 3. epiſto. 19. & dialog. lib. 3. c. 30.

XII. *Sidonius creatus Epiſcopus Aruernen.*

Sed ad res Gallicanas tranſeamus, quas his ipſis temporibus complures ſanctiſſimi Epiſcopi illuſtrarunt, de quibus ſuis locis: hic modo de Sidonio Apollinari ſat meminiſſe, qui hoc anno creatus reperitur Epiſcopus Aruernenſis, vir planè egregius, gener Auiti Imperatoris, Patriciatus dignitate inſignis, qui & maximè claruit poeticis & rhetoricis litteris, nulli in his ſuæ ætatis ſecũdus ſed & ſumma morum enituit ſanctitate: de quo in primis habet iſta Gregorius Turonenſis, vbi recenſuit virtutes eius prædeceſſoris Eparchij [b]: Sidonius ex Præfecto ſubſtituitur, vir ſecundum ſæculi dignitatem nobiliſſimus, & de primis Galliarum Senatoribus.] & inferius: Cum autem eſſet magnificæ ſanctitatis, atque (vt diximus) ex Senatoribus primis; plerumque neſciente coniuge, vaſa argentea auferebat è domo, & pauperibus erogabat. Quod illa cum cognoſceret, ſcandalizabatur in eum: ſed tamen, dato egenis pretio, ſpecies domi reſtituebat.] hæc ipſe. cetera inferius.

b Grego. Turon. lib. 2. c. 11.

XIII. *Chronologia de Sidonio.*

B Quod autem hoc potiſſimum anno eum dixerimus fuiſſe creatum Epiſcopum: ne quid temere & pro animi arbitrio abſque certa ratione dixiſſe videamur: accipe de his exactam chronographiam. In primis igitur quod ad ſæculares magiſtratus, quibus functus, & honores, quibus eſt inſignitus, ſpectat: meminiſſe debet lector, ætatem & magiſtratus atque honores Sidonij ex ſuis ipſius ſcriptis ſuperius certis annis conſignatos poſitos eſſe: nimirum, ſub Conſulatu Aſterij, qui eſt annus Domini quadringenteſimus quadrageſimusnonus, pueritiam iam exceſſiſſe, cœpiſſeq. adoleſcere, vtpote annorum circiter decem & ſeptem; ſub Conſulatu vero Maioriani, nempe anno Domini quadringenteſimo quinquageſimooctauo, ob inſignem eruditionem tum in rhetoricis tum etiam in poeticis facultatibus, ſtatua in foro Traiano poſita ex Senatuſconſulto fuiſſe donatũ: ſub Conſulatu vero Anthemij Imperatoris (is eſt annus Chriſti quadringenteſimus ſexageſimus octauus) ab eodem Auguſto Præfectura inſignitum. quãdo autem auctus fuerit dignitate Patriciatus, neſcitur; quam tamen conſtat ipſum ante Ecdicium vxoris ſuę fratrem eſſe conſecutum, qui eam accepit à Iulio Nepote Auguſto ante biennium. hæc quod ad ſæculares dignitates: quod autem ad ſacra munera ſpectat, ex ſuis etiam ipſius ſcriptis tamquam per tenuem in oſtio ex obliquo rimulam eius Epiſcopatus certum tempus intelligi poſſe videtur.

XIV.

C Extat quidem eius epiſtola [c] ſcripta ad S. Lupum Trecenſem Epiſcopum, data cum ipſe Sidonius creatus eſt Epiſcopus; qua ſanctiſſimi viri preces implorat, vt regiminis quod tunc ſuſceperat onus illæſa conſcientia ferre poſſet: nam queritur dicens: Facinorum continuatione miſer eo neceſſitatis acceſſi, vt is pro peccato populi nunc orare compellar, pro quo populus innocentum vix debet impetrare, ſi ſupplicet.] Quando autem ea fuerit ſcripta epiſtola, vt pariter Sidonij promotio poſſit haberi comperta, hoc inueſtigandum, ſi quomodo conſequi liceat quod optamus. Conſiderandum eſt igitur, quod idem ait, eo tempore, quo illa ſcribebat, ipſum Lupum iam in ſede Epiſcopali exegiſſe annos quadragintaquinque: ſunt enim hæc eius verba: Cum primo poſt deſudatas militiæ Lerinenſis excubias, & in Apoſtolica ſede nouem iam decurſa quinquennia, vtriuſque ſanctorum ordinis quemdam te conclamatiſſimum primipilarem ſpiritualia caſtra venerentur, &c.] Cum ergo tum ſit creatus Epiſcopus Aruernenſis Sidonius, cum ſanctus Lupus nouem iã exegiſſet in ſede quinquennia: modo perueſtigandum eſt tempus ſedis ſancti Lupi Trecẽſis, vt ex eo notus pariter fiat annus, quo Sidonius ad Epiſcopatum prouectus eſt.

c Sidon. lib. 6. epiſt. 1.

Aetas S. Lupi in Epiſcopatu.

XV. *Quo anno Lupus ſit creatus Epiſcopus.*

D Extant res geſtæ [d] ſancti Lupi, licet breui compendio, omni tamen fide antiquitus ab homine eius temporis ſcriptis traditæ: ex quibus poteſt intelligi quò potiſſimum anno ipſe fuerit creatus Epiſcopus. Dum enim ait ipſum ſanctum Lupum adiunctum eſſe collegam S. Germano Epiſcopo Antiſſidorenſi in legatione in Britanniam aduerſus Pelagianos ſuſcepta, cum idem Lupus iam annum ſecundum ageret in Epiſcopatu: ex hoc colligi neceſſe eſt, ipſum eſſe creatum Trecenſem Epiſcopum anno Domini quadringenteſimo vigeſimoſeptimo, cum iam conſtet ex his quæ ſuperiori tomo quinto Annalium dicta ſunt, ſancti Proſperi auctoritate, contigiſſe eam obire ſanctos Epiſcopos legationem anno Redemptoris quadringenteſimo vigeſimonono. Adde igitur nouem quinquennia exacta poſt annum Domini quadringenteſimum vigeſimumſeptimum, quo ſanctũ Lupum creatum Epiſcopum diximus: vtique peruenies ad præſentem annum Domini quadringẽteſimum ſeptuageſimumſecundum. Cum igitur conſtet, anno quo ipſe ſanctus Lupus iam tranſegerat nouem in Epiſcopatu quinquennia, Sidonium eſſe creatum Epiſcopum Aruernenſem; vtiq; dicendum eſt, ipſum creatum Epiſcopum hoc ipſo anno Domini quadringẽteſimo ſeptuageſimo ſecundo, cum eſſet annorum circiter quadraginta: Aſſumptus eſt autem ad Epiſcopatum, cũ adhuc
E ſuperſtes eſſet Papianilla coniux, filia Auiti Imperatoris, ſuſcepiſſetq. ex ea filiolam (vt vidimus) nomine Roſciam, quam apud auiam ſanctè pieq. inſtituendam curauit.

d Apud Sur. to. 4. die 29. Iulij.

XVI.

Porro ad Epiſcopatum aſſumptus, ita mores compoſuit, vt ſtatim abſolutiſſimi ſacerdotis ſpeciem præſeferret: cuius rei gratia ſanctiſſimi Præſules eidem litteris congratulati ſunt, vt inter alios magnus ille (vt diximus) celebris nomine Lupus Eccleſiæ Trecenſis Epiſcopus, ad quem Sidonius epiſtolam illam reddidit, cuius nuper fecimus mentionem, qua adeo enixe preces ab eo exigit: ex qua etiam videas, magna humilitate præditum fuiſſe virum, dignum ob eam virtutem, qui ad ſummum ſanctitatis culmen à Deo attolleretur.

XVII.

Factum vero Epiſcopum nuncium remiſiſſe ſæcularibus iocis hominem natura lepidum, eius epiſtolæ poſt Epiſcopatum datæ declarant. Sane quidem ab hoc ipſo tempore animi fuiſſe trãquillioris, ſatis oſtendit, dum rogatus ab amico aliquid menſa dignum poeticum ludere, ſe excuſans à metrico luſu, ſerio iſta ingerit, illum monens [e]: Quinimmo quoties epulo menſæ lautioris hilarabere, religioſis (quod magis approbo) narrationibus vacarijs proferendis confabulatio frequens:

e Sidon. lib. 9. epiſt. 13.

ijs redicendis

Digitized by Google

ijs redicendis ſolicitus auditus inſeruiat.]hęc ipſe,qui laſciuientem Muſam inſtar ſeruæ Hebræo- A rum capillis & vnguibus circumciſæ retinuit,vt his ſapphicis ad Firminum datis demonſtrat [a]:

a Sidon lib. 9. epiſt.16.

Nen putet ſolui per amœna dicta,
Schema ſic artis,phalerasq; iungam,
Clerici ne quid maculet rigorem
Fama poetæ.] hæc ipſe,cum iam eſſet creatus Epiſcopus,vt ex eadem epiſtola colligi poteſt.

XVIII.

Sidonij humilitas.

b Sidon.lib. 5. epiſt.3.

Sed intuere viri modeſtiam de ſe ipſo nonniſi humillime ſentientis,quamuis plurimæ eſſent illius dotes,quibus potuiſſet efferri.Sunt enim crebræ ipſius querelæ,quibus ſe indignũ ad Epiſcopatum aſſumptum deplorat:nam ad Apollinarem ſcribens, hæc ait [b]: Ego autem infelicis conſcientiæ mole depreſſus,vi febrium nuper extremum ſalutis acceſſi,vtpote cui indigniſſimo tantæ profeſſionis pondus impactum eſt;qui miſer ante compulſus docere quam diſcere,ante præſumẽs prædicare quam facere,tamquam ſterilis arbor cum non habeam opera pro pomis, ſpargo verba pro folijs.]hæc de ipſo Sidonius;cum alioqni,teſtificatione Gregorij & aliorum,ſanctiſſimus habitus ſit Antiſtes.

c Sidon. lib. 9. epiſt.3.

Fauſti Epiſcopatus tempus.

Ad Fauſtum quoque nuper creatum(vt ipſe ait)Regienſem Epiſcopũ ſcribens [c], B vbi ipſum valde laudauit,quod per ſacerdotium nihil immutarit vitæ monaſticæ ſeueritatem,eiuſdem exigens preces,hæc inter alia habet,bene compoſitum animum indicantia:Iis igitur(vt ſupra dixi)precatibus obtine,vt portio noſtra ſit Dominus, atque vt adſcripti turmæ Leuitarũ,nec remaneamus terreni,quibus terra non manet; inchoemusq. ſicut a ſæculi lucris,ſic quoque a culpis peregrinari,&c.]hæc & alia huiuſcemodi, quibus & demonſtrat eadem circa tempora ipſum Fauſtum ex Abbate Lirinenſi creatum fuiſſe Epiſcopum Regienſem. Porro in diuerſis alijs ipſius Sidonij epiſtolis ſparſi ſunt threni,quibus ſe indignum ad Epiſcopatum aſſumptum deplorat.

XIXt

d Sidon.lib. 7. epiſt.5.8.9.

Porro tantæ apud ſeniores ſanctos Epiſcopos æſtimationis ipſe iunior fuiſſe cognoſcitur, vt oborta contentione in eligendo Metropolitano Epiſcopo Bituricenſis Eccleſiæ,ipſi vni a comprouincialibus ſacerdotibus,clero,& populo,quem vellet eligendi liberum fuerit delatum arbitriũ: cum ipſe quanto dijudicandis hominibus polleret iudicio declarauit,deligens S.Simplicium,quẽ omnes ſummo gaudio ſuſceperunt. Extant de his ab eodem Sidonio datæ ad diuerſos Epiſcopos litteræ [d], itemq.ipſa ab eo tunc habita concio;qua quidem quanta polleret dicendi facundia, ſi legeris,admiraberis. Verum vt ex opulento conuiuio aliquid deguſtes, ne prorſus ieiunus abſce- C das;hic tibi deſcribam,quas ipſe ſuas recenſet anguſtias;cum eligendo aliquem,cuperet omnibus ſatisfactum,nec ſe id præſtare poſſe videret:ſic enim ait:

XX.

Difficultas in eligendo qui omnib.placeat

Si quempiam nominauero monachorum,quamuis illum Paulis,Antonijs,Hilarionibus,Macarijs conferendum,ſectatæ anachoreſeos prærogatiua comitetur:aures illico meas inconditi tumultu circumſtrepitas ignobilium pumilionum murmur euerberat conquerentium : Hic qui nominatur(inquiunt)non Epiſcopi,ſed potius Abbatis complet officium, & intercedere magis pro animabus apud cęleſtem iudicem poteſt,quam pro corporibus apud terrenum Iudicem.Sed quis non exacerbeſcat,cum videat ſordidari virtutum ſinceritatem criminatione vitiorũ? Si eligimus humilem:vocatur abiectus.Si proferimus erectum:ſuperbire cenſetur.Si minus inſtitutum: propter imperitiam creditur irridendus.Si aliquatenus doctum:propter ſcientiam clamatur inflatus. Si ſeuerum:tamquam crudelis horretur. Si indulgentem; facilitate culpatur. Si ſimplicem:deſpicitur vt brutus.Si acre mutatur vt callidus. Si diligentem : ſuperſtitioſus decernitur. Si remiſſum:negligens iudicatur.Si ſolertem:cupidus.Si quietum;pronunciatur ignauus. Si abſtemiũ producimus:auarus accipitur.Si eum qui prandendo paſcat:edacitatis impetitur. Si eum qui paſcendo ieiunet:vanitatis arguitur.Libertatem pro improbitate condemnant.Verecundiam pro ruſticitate faſtidiunt. Rigidos ob auſteritatem non habent caros. Blandi apud eos communione D uileſcunt.Ac ſi apud eos vtrolibet genere viuatur:ſemper hi tamen bonarum partium mores, pungentibus linguis maledicorum,veluti bicipitibus hamis inuncabuntur.

XXI.

Inter hæc monaſterialibus diſciplinis ægre ſubditur vel popularium ceruicoſitas, vel licentia clericorum.Si clericum dixero:ſequentes æmulantur,derogant antecedentes.]& poſt nonnulla aduerſus eos qui diuturnitate clericalis miniſterij,non prærogatiua meritorum cæteris antehabendos eſſe clamarent,hæc ſubdit:Si militarem dixero forte perſonam,*quæ nimirum ex Palatina militia,Præfectura aliqua emineret*:protinus in hæc verba conſurgitur.Sidonius ad clericatum quia de ſæculari profeſſione tranſlatus eſt,ideo ſibi aſſumere Metropolitanum de religioſa congregatione diſſimulat:natalibus turget,dignitatum faſtigiatur inſignibus,contemnit pauperes Chriſti, &c.] hæcq.tibi modo ſatis,ſed non ad ſatietatem explendam,ſed ad gulæ potius irritamentum, quo totam ipſam appetas opiparam deuorare menſam.

XXII.

Sidonius inuidiam paſſus.

e Gregor.Turo. lib.2.c.22.

Sed accipe,quomodo ob mirificam dicendi vim Sidonio inuidiam paſſo, Dominus præſto fue- E rit,vt multo magis eius eniteret & animi virtus,& in dicendo facultas.Gregorius enim hæc de ipſo habet [e]: Sanctus vero Sidonius tantę facundię erat, vt plerumque ex improuiſo luculentiſſime quæ voluiſſet,nulla obſiſtente mora,componeret.Contigit autem quadam die, vt ad feſtiuitatem baſilicæ monaſterij,cuius ſupra meminimus,inuitatus accederet.Ablatoq.ſibi nequiter libello,per quem ſacroſancta ſolemnia agere conſueuerat:ita paratus in tempore cunctum feſtiuitatis opus explicuit,vt ab omnibus miraretur,nec putaretur ab aſtantibus ibidem hominem locutum fuiſſe,ſed Angelum.Quod in præfatione libri,quem de Miſſis ab eo compoſitis coniunximus plenius declarauimus.]hæc Gregorius de Sidonio Apollinari:cuius cognominis rationem ſi quæras,

De Apollinari auo Præf. prętor. Galliarum.

ipſum habes qui doceat,nimirum eo nomine ipſius nuncupatum fuiſſe auum,qui primus ſuæ familiæ,abdicato Gentilitiæ ſuperſtitionis errore,Chriſtianam amplexus eſt religionem. Quo nomine ipſe Sidonius ſummopere gloriatus,cum contigit eius Apollinaris reſtituere monumentum epitaphium eidem carmine ſcripſit, quo vbi primum meminit de eiuſdem Præfectura Prætorij,

quam

A quam ſumma cum laude in Gallijs adminiſtrauit, iſta ſubdit [a]: — a Sidon. li. 3. epi. 12.

Hæc ſed maxima dignitas probatur,
Quod frontem Cruce, membra fonte purgans,
Primus de numero patrum ſuorum
Sacris ſacrilegis renunciauit.
Hoc primum eſt decus, hæc ſuperba virtus,
Spe præcedere, quos honore iungas;
Quiq. hic ſunt titulis pares potentes *, — * parentes
Hos illic meritis ſuperuenire.] Merito igitur ab eo qui in familiam omnibus celſius Præfecturis Chriſtianum nomen intulit, Apollinari, Sollius Sidonius cognomentum accepit Apollinaris. ſed de ipſo modo ſatis.

IESV CHRISTI ANNVS 473. | SIMPLICII PAP. ANNVS 6. | LEONIS 17. OLYBRII IMPP.

B

I. QVadringenteſimo ſeptuageſimotertio Chriſti anno Leo Aug. quintum Conſul Faſtis inſcribitur abſq. collega, quod turbatæ vehementer eſſent res Occidentalis Imperij: nam occiditur Imp. Olybrius, & in locum eius Gothis militibus Glycerius ſubrogatur: ſub huius enim anni Conſulibus Caſſiodorus hæc habet [b]: His Conſulibus, Gundebado hortante, Glyrerius Rauennæ ſumpſit Imperium] tenuitq. vix annum vnũ. Apud hunc plurimũ valuiſſe ſanctum Ephiphanium Ticinenſem Epiſcopum, Ennodius tradit, additq. complures capitis reos interuentione ipſius Epiphanij ab eodem Imperatore liberos eſſe dimiſſos. In hunc ergo modum magno Reipublicæ damno ſæpe mutatis Auguſtis, addita his noua calamitas, cum Oſtrogothi ſub Duce Vuindemiro ex gente Amala ad damna deſcenderunt Italiæ, alia vero ex parte Theodomiro ad prædãdum Orientem conuerſo. Porro de horum origine & familia Amala Iordanum [c] eius gentis hiſtoricum conſule.

Olybrius occiditur, Glycerius Imp. creatur. — b Caſſiodorus in Chron. — c Iordan. de reb. Gotic.

II. Sed quid accidit? Simulac Vuindemirus in Italiam cum exercitu ingreſſus eſt, ex hac vita ſub-
C ducitur, ſucceſſorem relinquens filium heredem ſuo nomine nuncupatum Iuniorem Vuindemirum: quẽ Glycerius Imperator, muneribus datis, de Italia ad Gallias tranſtulit, quæ a diuerſis circũ circa poſitis barbaris premebantur, aſſerens vicinos ibi Vuiſigothos eorũ parentes regnare. Quid multa? Vuindemirus acceptis muneribus, ſimulque mandatis a Glycerio Imperatore, in Gallias tendit: cumque ſe parentibus iungeret Vuiſigothis, vnum omnium corpus effectum eſt, vt dudum fuerant; & ſic Gallias Hiſpaniaſque tenentes ſuo iure defendunt, vt nullus ſibi alius præualeat.] hæc Iordanus.

III. Ad hæc plane tempora referenda ſunt, quæ de Rugorum Regis rebus geſtis cum ſancto Seuerino Noricorum Apoſtolo nominato Eugipius Abbas fideliter ſcripſit his verbis: Rugorum Rex nomine Flacitheus, in ipſius regni ſui cœpit nutare primordijs, habens Gothos ex inferiori Pannonia vehementer infenſos, quorum innumerabili multitudine terrebatur. Is ergo beatiſſimũ Seuerinum in ſuis periculis tamquam cæleſte conſulebat oraculum: ſiquidem dum vehementius turbaretur, veniens ad hominem Dei deflebat ſe a Gothorum Principibus ad Italiam tranſitum poſtulatum; a quibus ſe non dubitat, quia ſi hoc eis denegatum fuerit, occidendum. Reſpondit ei vir
D Domini Seuerinus: Si nos omnes vna fides Catholica adnecteret, magis me de vitæ ppetuitate cõſulere debuiſti. Sed quia de præſenti tantum ſalute ſolicitus es, auſculta quæ dico. Gothorum nec copia, nec aduerſitate turbaberis; quia cito ſecurus, eis diſcedentibus, tu deſiderata proſperitate regnabis: tantum ne humilitatis meæ monita prætermittas. Non te itaq. pigeat pacem appetere etiam inimicorum. Numquam propriis virtutibus innitaris: Maledictus (inquit Scriptura [d]) qui confidit in homine, & ponit carnem brachium ſuum, & a Domino recedit cor eius. Diſce igitur inſidias cauere, non ponere. In lectulo quippe tuo pacifico fine tranſibis.

Quid Rex Rugorum cum S. Seuerino. — d Hierem. 17.

IV. Qui dum tali animatus oraculo lætus abſcederet, perlato ſibi quod turba latronũ aliquos captiuaſſet ex Rugis; virum Dei protinus mittit conſulendum. Qui ſanctis eum mandatis, ne prædones ſequeretur, Domino reuelante, præmonuit, dicens: Si eos ſecutus fuetis, occideris. Caue ne amnem tranſeas, & inſidijs quæ tribus in locis paratæ ſunt, improuida mente ſuccumbas. Nã cito nũcius fidelis aduenient, qui te de his omnib. efficiet certiorem. Tunc duo captiuorum ab his hoſtium ſedib. fugientes, ea per ordinẽ retulerunt, quæ beatiſſimus vir, Chriſto ſibi reuelante, prædixerat. Igitur fruſtratis inſidijs aduerſantiũ, Flacitheus incrementis auctus proſperiorib. vitã rebus tran-
E quilliſſimis terminauit.] hæc Eugipius Abbas, qui his ſubdit grande miraculũ, cum vnus ex Rugorum populo, qui contritis oſſib. iam annis duodecim omni caruerat vſu membrorũ, ab eo ſanatus eſt: ex quo euenit, vt frequentiſſimus ad eũ eſſet acceſſus tum Rugorum, tum etiam aliorum inde tranſeuntium barbarorũ. habet hæc omnia fuſius enarrata ſcriptus codex ſuperius citatus, quæ ſicut alia plura apud Surium deſiderantur; apud quem quæ extant, inemendata ſatis eſſe noſcuntur.

Vitat Rex inſidias præmonitus a S. Seuerino.

V. Mirum quidem fuit, tanto honore, cultu & obſeruantia frequentatum Seuerinum a barbaris Regibus circumſtantibus, quantumlibet Arianis, ab eo ad meliorem frugem conuerſis: cuius cũ ijdem parerent monitis, omnia ſibi dextera prouenire ſolere, experimẽtis ſæpe ſæpius didiciſſent. Ex quibus intelligas, quanto ſecurius & vtilius Reges ſeruis Dei obtemperent, quam alijs ipſi imperent: conciliant enim diuinam ſibi potentiam, dum Dei amicis obediunt, conſiliaq. ipſorum libenter audiunt & amplectuntur. Quanto autem detrimento Dei amicorum deſpiciantur conſilia, & petitiones reijciantur, quod idem Eugipius de coniuge filij Regis, eademq. Regina, narrat, terribili eſt patefactum exemplo, quod ita ſubdit [e]. — e Eugip in Vit. Seuerin. c. 8.

VI. *Giſa Regina contemnens S. Seuerinum citò punitur.*

Felitheus quoq. Rex, memorati Flaccithei filius (qui & Feda) paternam ſecutus induſtriam, ſan A
ctum virum pro regni ſui cœpit frequentare primordijs. Hunc coniunx feralis & noxia, nomine
Giſa, ſemper a remedijs clementiæ reuocabat: Hæc ergo inter cetera iniquitatis ſuæ contagia, etiã
rebaptizare Catholicos aliquos conata eſt: ſed ob ſancti reuerentiam Seuerini, non cõſentiente vi
ro, a ſacrilega quantocyus intentione defecit. Romanos tamen, *captiuos ſcilicet*, duris cõditionibus
aggrauans, quos etiam Danubio iubebat abduci. Nam cum quadam die in proximo a Fauianis vi
co veniens, aliquos ad ſe transferri Danubio præcepiſſet, viliſſimis ſcilicet miniſterijs ſeruitutis dã
nandos; dirigens ad eam vir Dei, vt eos dimitteret, poſtulabat. Verum illa facibus feminei furoris
exæſtuans, mandara reportari iuſſit aſperrima: Ora (inquit) tibi ſerue Dei, intra cellam tuam deli-
teſcens: liceat nobis de ſeruis noſtris ordinare quod volumus.

VII. *Filius Regis obſes tenetur a ſeruis.*

Audiens autem hoc homo Dei: Confido (inquit) in Domino meo Ieſu Chriſto, quod neceſſita
te compelletur explere, quod praua voluntate deſpexit. Velox itaq. ſecuta correptio proſtrauit ani
mos arrogantis. Quoſdam enim aurifices barbaros pro fabricandis regalibus ornamentis clau-
ſerat arcta cuſtodia (*nam eos iure ſeruitutis poſſidebat inuitos*) Ad hos filius memorati Regis admo-
dum paruulus, nomine Fridericus, eo die quo Regina ſeruum Dei contempſerat, puerili motu cõ B
citus introiuit. Tunc aurifices pectori infantis gladium impoſuere dicentes, quod ſi quis ad eos
abſq. iuramenti præſidio, *quo vita cum libertate promitteretur*, ingredi conaretur, paruulum regium
primitus transfigentes, ſemetipſos poſtea trucidarent; quippe cum ſibi nullã ſpem vitæ promitte-
rent, macerati diuturnis ergaſtulis.

VIII. *Regina reddita mitior.*

His auditis Regina crudelis & impia, veſtibus præ dolore conſciſſis, talia clamitabat: O ſerue
Dei Seuerine, ſic ſicillatæ a Deo vindicantur iniuriæ? Hanc mei contemptus vltionem effuſis pre-
cibus poſtulaſti, vt in mea viſcera vindicares? Itaq. multiplici contritione ac miſerabili lamẽtatio
ne diſcurrens, fatebatur ſe pro ſcelere contemptus, quod in ſeruum Dei commiſerat, plagæ præſen
tis vltione percelli. confeſtimq. directis equitibus, veniam poſcens, Romanos quos eadem die tule
rat, pro quibus & rogantem contempſerat, tranſmiſit: Et abiens ad ergaſtulum, vbi aurifices ope-
rabantur, dato eis ſacramento euadendi mortem, ſoſpitem ſuum recepit infantem. Mox & illi di-
miſſi ſunt. His auditis, reuerentiſſimus Seuerinus Chriſti ſeruus gratias Creatori referebat immẽ
ſas; qui ob hoc interdum differt vota poſcentium, vt fide, ſpe, & charitate creſcente, dum minora pe
tuntur, maiora concedat. Id namq. egit omnipotentia Saluatoris, vt dũ liberos ſæua mulier ſubie- C
cit ſeruituti, ſeruientes cogeretur reddere libertati. Quibus mirabiliter impetratis Regina ſtatim
ad ſeruum Dei properans, vna cum marito, monſtrat filium, quem fatebatur illius orationibus de
mortis confinio liberatum, promittens ſe nequaquam vltra iuſſionibus eius obuiare.] hæc Eugi-
pius. Subdit vero de propenſiori cura ipſius in redimendis captiuis, deq. acceptis ſacris reliquijs
ſanctorum martyrum Geruaſij atq. Protaſij, recuſataq. ab eo ipſi oblata dignitate Epiſcopatus, de
que monachorum bene inſtituta diſciplina.

IX.

Quomodo autem idololatriæ reliquias in eadem regione & detexit & penitus abſtulit, audi
eumdem Eugipium rem admirãdam his verbis ſcribentem: In caſtellum quoq. cui erat vocabulũ
Cucullis, deuotionibus accolarum vir ſanctus aduenerat aduocatus: vbi factum grande miraculũ
nequeo reticere: quod tamen Maioriani poſt presbyteri noſtri, ciuis eiuſdẽ loci, ſtupenda relatio-
ne cognouimus. Pars plebis in quodam loco nefandis ſacrificijs inhærebat: Quo ſacrilegio cõper
to, vir Dei multis plebem ſermonibus allocutus, ieiunium triduanum per presbyteros loci perſua
ſit indici: ac per ſingulas domos cereos offerri præcepit; quos propria manu vniuſcuiuſq. parietib.
affixit eccleſiæ. Tunc pſalterio ex more decurſo, ad horam ſacrificij presbyteros ac diaconos vir D
Dei hortatus eſt, tota cordis alacritate communem Dominum deprecari, quatenus ad ſacrilegos
diſcernendos lumen ſuæ cognitionis oſtenderet. Itaq. cum multa largiſſimis fletibus, cum eis, fixis
genibus deprecaretur: pars maxima cereorum, quos Fideles attulerant, ſubito eſt accenſa diuini-
tus: reliqui vero eorum, qui prædictis ſacrilegijs infecti fuerant, volenteſq. latere negauerant, inac-
cenſi permanſerunt. Tunc ergo qui eos poſuerant, diuino declarati examine, protinus acclaman-
tes, ſecreta pectoris ſatisfactionibus prodiderunt, & ſuorum teſtimonio cereorum manifeſta con-
feſſione conuicti, propria ſacrilegia teſtabantur.] hæc ipſe; quibus & pariter declaratum eſt, qui lu
a Epheſ. 5. cis filij fuerint, quive tenebrarum: vt & aptari illud Apoſtoli iiſdem potuerit [a]: Eratis aliquando
tenebræ, nunc autem lux in Domino.] At de his ſatis.

X. b Marcellin. in Chr. & Caſſiod. c Theodor. Collect. lib. 1.

Hoc eodem anno natus ex Zenone [b] genero Leonis Imperatoris & filia eius Ariadna filius,
Leo itidẽ aui nomine nuncupatus, ab eodẽ eſt nominatus Auguſtus: ſed a tẽpore aſſecutæ ampliſ
ſimæ dignitatis vix decẽ elapſis menſib. infans (vt Theodorus affirmat [c]) defunctus eſt, neſciens
quid acceperit, quidve moriendo perdiderit. Porro de eodẽ Leone nepote redarguitur erroris Ni
cephorus, vel alij qui eiuſdẽ reperiuntur fuiſſe ſententiæ, nimirũ ipſum non infantẽ, ſed adoleſcen E
tulum & deprauatis plane morib. fuiſſe in vitijs enutritũ: quẽ conſtat, etiã ſi eodem anno quo iun
cta eſt Ariadna cũ Zenone, natus eſſet, excedere minime potuiſſe tertiũ ætatis annum, vt ſuperius
apertiſſime demonſtratũ eſt: teſtante pſertim vna cũ ceteris ipſo Nicephoro, non ante illud tẽpus
datam eſſe in matrimonium Ariadnã Zenoni, quæ filio Aſparis creato Cæſari fuerat deſponſata,

IESV CHRITI ANNVS 474. SIMPLICII PAP. ANNVS 7. LEONIS 18. GLYCERII 1. IMPP.

I. DEcimuſoctauus & poſtremus annus Leonis Imperatoris, qui numeratur Chriſti quadrin-
gentefimus ſeptuageſimusquartus, Leonis Auguſti Iunioris Conſulatu aperitur, quo etiam
clauditur

A clauditur vita ipſius Senioris Leonis Auguſti, atq. pariter eiuſdē Iunioris Imperatoris exitus. Numerantur prioris Leonis Imperii [a] anni ſeptemdecim & menſes ſex, eius vero nepotis menſes tātummodo decem. Superuixit tantum hic illi, quantum ſatis eſſet, vt ampliſſimam transferret in patrem Zenonem Imperii hereditatem. *Vtriuſq. Leonis obitus.* a Marcellin. in Chron.

II. *Leo Aug. qualis.*

Fuiſſet plane Leo anus Auguſtus inter optimos Imperatores adnumerandus, niſi ſuorum propinquorum ſordibus videri poſſet aſperſus: Etenim etſi omni prorſus caruit hæreticorum erroris contagio; tamen quod haud prudens ipſos non cauit hæreticos, quibuſcum indulgentius egit, dū Baſiliſco Verinæ coniugis germano pepercit, & Zenonem inexploratum adhuc ſibi hominē haud probe de Catholica religione ſentientem cooptauit ſibi generum & adminiſtratorem Imperij: Sic igitur etſi religioſus & maxime pius ipſe viſus ſemper fuerit Imperator: haud tamē a poſteris laudari meruit, quod adeo nequiſſimis hominibus ſtrauerit ad capeſſendum Imperium viam, nempe Zenoni, qui ſublato e medio filio hoc anno ipſe iam creatus Auguſtus ſucceſſit; & Baſiliſco, q & ipſe hæreticus, poſt multa ſcelera, in tyrannum tandem erupit.

III. *Leonis Imp. leges piæ.*

Remanſerunt autem eiuſdem Leonis Imperatoris egregia pietatis monumenta in plurib. re-
B ligioſis ab eo editis ſanctionibus, necnon in ſacris ab ipſo erectis ædibus. Quod enim ad ſancitas ab illo leges pertinet; præter illas quas certis temporū notis conſignatas ſuis ſingulis reddidimus annis, aliæ complures extant abſq. die & Conſule poſitæ, vt inter alias [b] quam pro clericis ſanxit ac monachis, ne ad ſæcularia iudicia traherentur, & aliæ ad eorumdem bona ſpectantes. Illæ etiā adhuc extant, quibus ſanctas eccleſias ac domos hoſpitales Conſtantinopolitanæ ciuitatis [c] priuilegijs honeſtauit. b L. 33. de Epiſc. & cler. C. Iuſtin. c L. 36. de Epiſc. & cler. C. Iuſtin.

IV. *Templa a Leone erecta.*

De ſacris autem ædibus ab eo erectis, illa principatum obtinuit, quæ ſub Dei Genitricis nomine conſtructa eſt, ad Fontem dicta, de qua ſuperius mentionem fecimus. huic ſplendore proxime acceſſit, quæ in honorem eiuſdem ſanctiſſimæ Virginis ab eodem excitata eſt, vt in ea ipſius ſacras exuuias collocaret, veſtem nimirum Hieroſolymis tunc allatam, quam innumera miracula decorarunt. De mirificis autem editis ſignis in hiſce ædibus ſacris ad Fontem erectis, Nicephorus [d] librum ſe ſcripſiſſe teſtatur. Meminit & Procopius [e] magna cum admiratione de eodem templo S. Mariæ ad Fontem ab ipſo Leone extructo, quod reliqua templa facile ſuperaſſe tradit. De inuentione autem ſacroſanctæ veſtis Dei Genitricis Mariæ habes cum ex Nicephoro [f], tum ex Meta-
C phraſte [g] enarratam hiſtoriam: Sed de Leone hactenus. d Niceph. li. 15. c. 25. 26. e Procop. de ædif. Iuſtin. Imp. f Niceph. li. 15. c. 34.

V. *De Verina Auguſta.*

Quod vero ad Verinam eius coniugem Auguſtam pertinet, laudatam inuenimus vt feminam valde piam in Actis Matronæ Pergenſis magni nominis eius temporis feminæ, cuius res geſtas e veteribus erutas monumentis edidit pariter Metaphraſtes [h]. Quod vero ad Zenonem in Imperium ſucceſſorem ſpectat: fama fuit, filium Leonem Iuniorem Auguſtum ab eo malis artibus ſublatum eſſe de medio, vt ipſe ſolus, non vt tutor & procurator, ſed Imperator ſummam rerum adminiſtraret. Reperitur apud Latinos [i] chronographos de Leone paruulo, ipſum ab interfectore a Zenone immiſſo, alio in locum eius ſuppoſito, ſubductum, atq. ſeorſum clanculo educatum, peruenìſſeq. ætate vſq. ad Iuſtiniani Imperatoris tempora: ſed hæc haud fidem ſatis certam inueniūt. Dum autem hoc anno adhuc ſuperſtes vita eſſet Leo infans Zenonis filius dictus Auguſtus, pater eius Zeno adminiſtrandum ſuſcepit Imperium, non tamen quod ipſe a Leone eſſet relictus Auguſtus, ſed tantum infantis tutor & adminiſtrator Imperij: quod quidem cuſum hoc anno numiſma docet, in quo primo loco ita poſitum vides nomen Leonis Auguſti, vt eo titulo careat quod ſequitur Zenonis nomen, cum & D. N. Dominus noſter, non DD. NN. in eodem ſcriptum legatur. ſed
D quod Leo Auguſtus (vt diximus) infans eſſet, loco filij ipſe Zeno diadematus in ipſo habetur impreſſus: niſi mauis dicere, infantem Auguſtum eo modo decoris gratia effigiatum. Reddimus hic tibi ipſum exemplar ex aurei nummi prototypo, quem accepimus a noſtro Lælio Paſqualino nobis amicitiæ & rei litterariæ vſu coniunctiſſimo. g Metaphr. die 15. Auguſt. h Metaph. die 8. Nouembr. i Ado Vien. in Chron. Marian. Scot. in Chron.

E

Quod autem in aduerſa nummi parte nomen legis Auguſtorum, id factū ſcias more maiorū, quo licet vnus tm̄ Auguſtus regnaret in Oriēte, reſpectu Occidētalis etiā Auguſti is titulus ponebatur.

VI. *Zenonis luxus*

Sed qualis fuerit Zeno iſte, qui poſt vtriuſq. Leonis obitum ſibi Imperium vendicauit, ex Euagrio ita accipe, dum de primordijs eius regiminis Sardanapalo dignis iſta præfatur [k]: Zeno poſtea quam Imperij clauum, filio ſuo mortuo, obtinuit: perinde ac perſuaſum ſibi haberet, ſe minime totius Orbis dominatu poſſe potiri, niſi omne voluptatum genus, quod forte occurreret, licenter & effuſe conſectaretur: in initio ita libidinū illecebris ſe totum dedit, vt a nulla turpitudine & nefario flagitio ſe continuerit; ſed in illis volutaretur: vt eadē iſta in tenebris & in occulto admittere, abiecti & puſilli animi putaret; palam aūt atq. in oculis omnium, regale quiddā eſſe & ſolo Impera- k Euagr. libr. 2. cap. 16.

tore dignum. In qua re peruerſo & plane ſeruili iudicio vſus eſt. Quippe Imperator, non ex eo quod A
alijs imperat, ſpectari debet, ſed quod ſe ipſum ita regere & moderari poteſt, vt nullum abſurdũ
voluptatis genus ſinat in animum irrepere.] hæc Euagrius. At quid boni expectari potuit ab ho-
mine adeo in vitijs penitus merſo? nihil certe, niſi vt ſecũdum illud Apocalypſis: Et qui ſordeſcit,
Zeno fauet hæreticis. ſordeſcat adhuc.] Etenim non prauis tantum infectus eſt moribus, ſed impietate fœdatus; vtpote
qui ſimulac Imperium adminiſtrare cœpit, partes tuendas ſuſcepit hæreticorum. His plane ſalti-
bus ad ima quiſque prolabitur, atque tandem mergitur homo: ex eiuſmodi plane officina Sarda-
napali prodire conſueuerunt hæreſum ſectatores & defenſores: nam ſententia Apoſtoli, illi Crucis
Chriſti inimici conſtituuntur, quorum Deus venter eſt.

VII. At quid de Zenone Imperium moderari incipiente Alexander monachus antiquus Græcus
ſcriptor memoriæ prodidit, adducamus in medium: ſic enim ait: Poſtquam Leo Imperator terre-
ſtre Imperium dereliquit, & ad immortale illud regnum tranſlatus eſt; Antiochæni, vrgente Petro
Fullone, Martyrio iterum reuocato eius ſedis digno Epiſcopo negotium fecerunt: nec ſub Catho-
lico Imperatore ſatis virium habuerunt, vt eum ſede omnino pellerent; Zenoni Imperatori ſuppli
cationem obtulerunt, petẽtes Fullonem illum Petrum ſibi Epiſcopum creari. Id quod factum eſt, B
auro ipſo omnibus qui erant in aula regia perſuadente, vt Petri fullonis patrocinium ſuſciperent.
Statim igitur vt Petrus ille eſt ordinatus Epiſcopus (*iam ab exilio, in quod a Leone Imperatore
fuerat relegatus, ab ipſo Zenone reuocatus*) ſanctam Chalcedonenſem Synodum anathemate fuit de-
Petrus Fullo Theopaſchita. teſtatus. Cumq. Apollinaris ſectatoribus placere ſtuderet, qui Theopaſchitæ appellantur, eo quod
Diuinitatem ipſam paſſam eſſe dicerent; nouitatem quamdam peſſimam excogitauit, vt hymno
illi qui Triſagio apellatur, etiam hoc adderet: QVI CRVCIFIXVS ES PRO NOBIS,
miſerere nobis.

VIII. Hæc cum ſancti Epiſcopi & Patres noſtri audiuiſſent, ad prauam illius opinionem refutandã
alacri & prompto animo agreſſi ſunt. Et primo quidem litteris eum ab impietatis voragine reuo
care conati ſunt. Sed cum eum repugnantem maiori audacia & temeritate contra fidem Orthodo
xam ferri vidiſſent; omnes qui ſunt in Orbe terrarum Epiſcopi, anathemate illum expulerũt.] ſed
hæc poſtea: modo ſatis ad inſinuandam Zenonis admirandam impietatem, tantum idolum ſuper
ſublimem Antiochenæ Eccleſiæ cathedram extollentis. Sed & idem impius Auguſtus pariter ſta-
tuit, vt Timotheus ille ſacrilegus inuaſor Eccleſiæ Alexandrinæ relegatus pariter ab Imperatore C
Leone in Cherſoneſum, ſiue Oaſim, cum honore ab exilio reuocaretur: qui etiã, vt ſuam, repetere
auſus eſt Alexandrinam Eccleſiam: ſed de eo fuſius ſuo loco dicendum erit.

IX. His igitur nefandis ſceleribus perpetratis, & veluti primitijs ſui Imperij a Zenone Satanæ con
ſecratis; quæ mox inde fuerint conſecuta incommoda Reipublicæ, Euagrium audi iſta narrantem
a Euag. li. 3. c. 2. [a]: Ad hunc modum Zeno in initio Imperij ſui vitam inſtituit. Illius autem ſubiecti, tam qui in
Oriente, quam qui in Occidente incolebant, grauibus affligebantur incommodis. Quippe bar-
bari, qui Scenitæ vocantur, loca omnia populati ſunt: multitudoq. Hunnorum, qui olim vocabãtur
Maſſegetæ, in Thraciam incurſionem fecit: quinetiam traiecit Danubium, prohibente nemine.
Zeno vero reliquam Imperij partem per vim barbaro quodam more ſpoliatus fuit.] hæc ipſe.

X. Sed cur non tam cito (vt par eſſe videbatur) ipſe malorum auctor Auguſtus, numine *vlciſcen*
b Sophron. Pr. Spirit. ca. 175. te, pœnas dedit, ex eis quæ Sophronius narrat, intelligere ſatis poteris, vbi ait [b]: *Narrauit mihi*
quidam Patrum de Zenone Imp. dicens de muliere quadam, cuius filiam ipſe Imperator ad libi-
dinem exatiandam ſubripuiſſet: Hæc (inquit) vacabat in templo Dominæ noſtræ Dei Genetricis,
Vis eleemoſynarum. orans eam & deprecans, ac cum lacrymis dicens: Vindica me de Zenone Imperatore. Cum ergo D
multis diebus hoc faceret: apparuit ei per viſum ſancta Dei Genitrix dicens; Crede mihi mulier,
vltionem tuam ſæpe facere volui; ſed manus eius prohibet me. Erat enim valde miſericors & elee
moſynas faciens.] hæc ipſe: ex quibus obſerua, lector, magnam in primis vim eſſe eleemoſynarũ:
c Eccl. 3. vt plene ex his intelligas, quid ſit illud [c]: Sicut aqua ignem, ita eleemoſyna reſiſtit peccatis] nem
d Dan. 4. pe ad vltionem meritam differendam: & quid illud inſuper [d]: Peccata tua eleemoſynis redime]
ſcilicet, Hoc ſatage, vt per huiuſmodi officia diuinam iram, quã prauis operibus concitaſti, ret ar-
des. Cum tametſi ad Dei amicitiam nullus valeat inquinatus vitiorum ſordibus aſpirare; nihilo-
minus hiſce bonis operibus poſſit ad tempus, quæ citius prolapſura erat, diuina vltio contineri:
non autem vitari penitus, niſi ipſa peccata omnino vitentur. Prolixa extat diſputatio S. Auguſtini
e Aug. de Ciuit. Dei lib. 21. c. 22. & 27. [e] aduerſus quoſdam ſuo tempore in errorem inductos, qui putarent non obfutura illis ſua pecca-
ta, qui eleemoſynas in pauperes erogarent. Sed & S. Gregorius & alij Patres de his pluribus diſpu
tarunt. At de his ſatis. Iam vero Occidentale Imperium grauioribus fluctuãs impulſibus ac prope
collabens fractum vndique inuiſamus.

XI. Hoc eodem anno Glycerius [f] Imperator a Iulio Nepote, Marcellini quondã Patricij ex ſoro E
f Caſſiodor. in Chron. ris filio genitus, Imperio deponitur in Portu Romano; & ſeruatus ad vitam, abdicato ſęculo, in cle
ricum attonſus, Salonitanus eſt creatus Epiſcopus, vt teſtatur Euagrius [g]; licet in Portu Romano
g Euagr. li. 3. c. 1. ordinatum Epiſcopum alij, Iordano auctore, ferant. Eo igitur ſublato de medio, ipſe Nepos mo-
Nepos Imp. derandum ſuſcepit Imperium: Cum (vt ſubdit idem [h] Geticarum rerum Geticus ſcriptor) Eua
h Iordan. de reb. Getic. ricus Rex Gotohrum tantas varietates & mutationes cernens, Aruernam occupat ciuitatem: vbi
tunc Romanorum Dux pręerat Ecdicius (*ſic namque legendum, & non Decius, vt habet liber excuſus*)
nobiliſſimus Senator, dudum Auiti Imperatoris, qui ad paucos dies regnum inuaſerat filius.] &
Præfectura militaris male creditur Oreſti paulo poſt: Huius Auiti ergo filius Ecdicius diu certans cum Vuiſigothis, nec valens ante ſtare; re
licta, patria, maximeq. vrbe Aruernare hoſti, ad tutiora loca ſe collegit,*. Quod audiens Nepos
Imperator præcepit Ecdicio, relictis Gallijs, ad ſe venire, in locum eius Oreſte Magiſtro militum
* contulit ordinato.] hæc quidem Gothus auctor (vt omnes aſſerunt) ex Caſſiodoro.

XII. Sed quam lõge abhorreant a veritate, epiſtolaris hiſtoria omnium ſinceriſſima declarat; quã
quidem

Digitized by Google

A quidem Sidonius Apollinaris,qui rerum tunc geſtarum pars magna fuit,litteris tradidit. Atq.in primis quod habet,Ecdicium præfectura illa primatia Magiſtri vtriuſq.militiæ a Nepote Imperatore ſpoliatum eſſe:nequaquam probatur. Etenim Sidonius de ea re ſæpe pluribuſq. agens, nihil prorſus de ea Magiſtri militum præfectura,quod Ecdicio collata aliquando fuerit meminit, qua conſtat perfunctum eſſe etiam poſt Anthemij obitum Ricimerem:ipſum vero Ecdicium proprijs ſumptibus militaſſe,eiuſdem Sidonij teſtificatione certum eſt;Et quod ad Nepotem Imperatorem pertinet;ab eo nequaquam ſpoliatum,ſed auctum potius dignitate ampliſſima Patriciatus, idem Sidonius tradit,dum ad eius ſororem Papianillam,ſuam vero coniugem, eiuſmodi litteras dedit [a]. a Sidon. libr. 5. epiſt. 16.

Rauenna veniens Quæſtor Licinianus,cum primum tetigit,Alpe tranſmiſſa,Galliæ ſolum,litteras aduentus ſui præuias miſit,quibus indicat eſſe ſe gerulum codicillorum,quorum in aduentu fratri etiam tuo Ecdicio,cuius æq.titulis ac meis gaudes,honor Patricius accedit,celerrime,ſi cogites eius ætatem;ſi merita,tardiſſime. Namq.ille iampridem ſuffragium dignitatis ineundæ non ſoluit in lance,ſed in acie:ærariumq.publicum ipſe priuatus non pecunijs,ſed manubijs locu- XIII. *De Patriciatus dignitate collata Ecdicio.*
B pletauit.Hoc tamen ſancte Iulius Nepos armis pariter ſummus Auguſtus & moribus,quod deceſſoris Anthemij fidem fratris tui ſudoribus obligatam,quo citerior,hoc laudabilior abſoluit:ſiquidem iſte compleuit,quod ille ſæpiſſime pollicebatur.Quo fit,vt deinceps pro Republica optimus quiſq.poſſit ac debeat,ſi quid cuipiam vitium eſt,quia ſecurius,hinc auidius impendere:quando quidem mortuo quoq.Imperatore,laborantum deuotioni quicquid ſpopõderit Princeps, ſemper redhibet principatus.

Interea tu(ſi affectum tuum bene colligo)hiſce compertis, magnum ſolatium inter aduerſa maxima capis,nec animum tuum a tramite communium gaudiorum vicinæ quoq.obſidionis terror exorbitat.Noui enim probe,ne meo quidem te,quem ex lege participas,ſic honore lætatam: quia licet ſis vxor bona,ſoror optima es.Qua de re,propitio Deo Chriſto,ampliatos proſapiæ tuæ titulos ego feſtinus gratulatorijs apicibus inſcripſi,pariter abſoluens ſolicitudinem tuam, fratris pudorem:quem nil de propria dignitate indicaturum ſi verecundum forte neſcires,nec ſi impiũ, iudicares. Ego vero non tantum inſignibus veſtris,quæ tu hactenus quanto liberius, tanto impatientius præſtolabare(quamquam iis quoq. granditer quantum concordia ſinor) quam par eſt, XIV.
C noſtris ſuiſq.liberis in poſterum exopto,votis in commune depoſcens,vt ſicut nos vtramq. familiam noſtram Præfectoriam nacti,etiam Patriciam diuino fauore reddidimus;ita ipſi quam ſuſcipiunt Patriciam,faciant Conſularem. Roſcia te ſalutat,cura communis:quæ in auiæ amicarumq. indulgentiſſimo ſinu(quod raro nepotibus contingit aliis)& cum ſeueritate nutritur; qua tamen tenerum non infirmatur æuum,ſed informatur ingenium.Vale.]ita plane Epiſcopus ex præſcripto diuinæ Scripturæ cum ſeueritate enutriri gaudet infantulam:nam Sapiens [b]: Filiæ tibi ſunt? Ne oſtendas hilarem faciem tuam ad illas.]Quando autem ipſe Sidonius Patriciatus conſecutus ſit dignitatem,non conſtat:cum tamen ante Ecdicium eo fuiſſe inſignitum honore,recte intuenti videri poſſit,dum ait,coniugem quæ modo gauderet tanta fratris dignitate, iam lætatam eſſe eodem honore viro impartito. Porro collatam eam fuiſſe Sidonio dignitatem,antequam Epiſcopatus gradum fuerit conſecutus,nemini dubium eſſe poteſt;quem ante biennium eſſe creatum Epiſcopum diximus. b Eccl. 7.

Quod vero idem qui ſupra auctor Aruernenſem ciuitatem,patriam Ecdicij & Sidonij,ſub Nepote Imp.captam exciſamq.tradit:res aliter ſe habet.Obſeſſam illam quidem hoc tempore fuiſ- XV.
D ſe,Sidonius [c] in epiſtola ad Papianillam teſtari videtur. Ceterum nunquam vi captam, ſed iniqua pacis conditione ipſam Gothis deditam poſt aliquot annos,eiuſdem Sidonij teſtificatione dicemus.Porro ſolutam eſſe obſidionem hoc tempore,inita pace inter Regem Gothorum & Rom. Imperatorem,conſtat. Etenim idem Nepos Auguſtus legationem miſit ad ipſum Gothorum Regem Euaricum,quam rogatus ab ipſo obiuit ſanctus Epiphanius Epiſcopus Ticinenſis,alijs legationibus honeſte perfunctis vbiq.notus,& ſanctitate clariſſimus. Deſcribemus hic ipſam legationem ex ipſo Ennodio Ticinenſi diacono,qui eiuſdem Epiphanij res geſtas fideliſſime ſcriptas poſteris tradidit ipſe fama notiſſimus;de quo ſæpe inferius continget haberi ſermonem,& ex ipſius ſcriptis complura ad exactam rerum cognitionem petere. Quoniam vero editus liber(vt dictum eſt ſuperius)mendoſus nõnihil eſſe videtur,ex ſcripto codice Vaticano,in quo ſcripta Ennodii cõtinentur,iſta depromſimus,quæ ſic ſe habent. c Sidon. libr. 5. epiſt. 16. *De legatione a Nepote ad Gothos miſſa.*

Poſt Glycerium ad regnum Nepos acceſſit. Tunc inter eum & Toloſæ alumnos Getas, quos ferrea Euaricus dominatione gubernabat,orta diſſenſio eſt: Dum illi Italici fines Imperij, quos trans Gallicanas Alpes porrexerat,nouitatem ſpernentes,non deſinerent inceſſere: E diuerſo Ne- XVI.
E pos,ne in vſum præſumptio male ſuada duceretur, diſtrictius cuperet commiſſum ſibi a Deo regnandi terminum vindicare. Hinc vtrinq.litium cœperunt fomenta conſurgere. Et dum neutræ partes conceptum tumorem vincendi ſtudio deponunt,ſic exuperabat cauſa diſcordiæ. Attigerat iam beatiſſimus vir octauum in ſacerdotio annum: cum repente Nepotis animum ſubmouendæ diſſenſionis amor infudit: vt repulſo ſimultatis veneno,ſeruaret inter Reges charitas, quod tueri arma vix poterant. Euocantur ad conſilium Liguriæ lumina,viri maturitatis,quorum poſſit deliberatione labans Reipublicæ ſtatus reuiuiſcere,& in antiquum columen ſoliditas deſperata reſtitui. Tantiq.ad tractatum coiere ex iuſſu Principis,quanti poterant eſſe rectores. Seritur de ordinãda legatione ſermo. In beatiſſimum virum Epiphanium mentes omnium & oculi diriguntur:fiũt cunctorum ſententiæ,quaſi vnius ex ore proferuntur ex pectore. *Epipha. Epiſc. Ticin. deligitur legatus ad Regem Gothorum.*

Quid pluribus? Cum lætitia Chriſti miles occaſionem laboris amplectitur,& ſpe affectũ percepit,de negotij æſtimatione confidens,agendi ſpeciem melioraturus inquirit:actionem pene cõclamatã & valde difficilem cæleſtis potentiæ præſidio percontatus ſuſcepit,impleuit. Cuius itineris XVII.

Legatio Epiphanij ad Euaricum Regem. moleſtias neceſſitateſq. nõ valeam per ordinem dirigere, nec ſi mihi centum linguarum flumini A
bus per meatus irriguos verba ſundantur. Nam egreſſus de Ticinenſi oppido, donec ad deſtina-
ta loca pertingeret, tali viæ ſuæ ſatigationem arte geminauit, vt ſi temperius iumentorũ defectus
conſiderarent, in futuræ manſionis diuerſoria accederent: præter pſalmorum continuationem, præ
ter lectionis perſeuerantiam, quorum nihil niſi ſtando faciebat: eligebat ſeceſſum nemorea frõde
concluſum, vbi connexis arborum brachiis nox domeſtica texeretur: quod ſolum refugus per vm-
bracula opaca Sol neſciret, & totum viridanti cæſpite gratia ſolũ naturalis ſterneret. Ibi profuſus
in oratione, continuis fletibus expertem pluuiarum terram oculorum imbribus irrigabat. Red-
debantur arua illa fœcunda orationum copia, quæ frugum eſſe nõ poterant. Tali exercitio ſe ma-
cerans, Toloſanam, in qua Euaricus tunc Rex degebat, vrbem ingreſſus eſt: quem iam præuia opi
nio Gallorum auribus, qualis eſſet, intimauerat, ſacerdotibus præcipue eiuſdem regionis, quos
attonitos de aduenientibus inquiſitio profunda ſolicitat.

XVIII. Erat præterea ea tempeſtate conſiliorum Principis & moderator & arbiter Leo nomine, quẽ
per eloquentiæ meritum non vna iam declamationum palma ſuſceperat: qui cum ſummo gaudio
aduentum Pontificis indicauit notitiæ publicæ. Euocatur ex tempore Regi præſentandus Anti- B
ſtes. Ad quem illico vt ingreſſus, vidit, ſalutauit, adgreſſus eſt:

Quæ Epiphanius ad Euaricum Regem. Quamuis te, ſtupende terrarum Princeps, multorum auribus reddat virtutis fama terribilẽ;
& gladij, quibus finitimos continua vaſtitate premis, ſegetẽ quamdam inimici germinis metant:
nullam tibi tamen ſuperni gratiam nominis * dira bellandi præſtat ambitio: nec ferrum fines tue
tur Imperij, ſi cæleſtis Dominus offendatur. Regem te habere memento, cui oportet conſiderare
quid placeat: qui cum ſuſceptum hominem portaret ad cælum, pro immenſæ hereditatis munere,
pacem diſcipulis iterata ſæpius admonitione commendat: cuius nos præcepti neceſſe eſt eſſe cu-
ſtodes: præcipue cum nouerimus, virum fortem dici non poſſe, quem vicerit indignatio. Deinde
perpendere vos conuenit, quod nemo diligentius propria tuetur, quam qui aliena non appetit.
Quocirca Nepos, cui regimen Italiæ ordinatio diuina commiſit, ad hæc nos impetranda deſtina-
uit; vt reductis ad fidem mentibus, terræ ſibi conuenæ dilectionis iure ſocientur. Qui licet certa-
mina non formidet, concordiam primus exoptat. Noſtis in cõmuni quo ſit dominiorũ antiquitas
limitata cõfinio: qua ſuſtinuerint partes iſtæ illatũ rectores famulandi patiẽtia. Sufficiat quod ele
git: aut certe patiatur amicus dici, qui meruit dominus appellari. Hæc inſigniſſimus Epiphanius. C

XIX. *Pax inter Imperat. & Gothos.* At Euaricus gentile neſcio quod murmur infringens, mollitum ſe ab hortationibus eius vul-
tus ſui ſerenitate ſignificat. Leo vero nominatus ſuperius, tanto allocutionis ipſius tenebatur mira
culo, vt crederet verbis huiuſcemodi expugnari poſſe mentes (ſi fas eſt dici) etiam ſi contra iuſtitiã
poſtularet. Tacite tamen fertur ad interpretem Rex locutus.

XX. *Quid Euaricus Rex ad Epiphan.* Licet pectus meum lorica vix deſerat, & aſſidue manus æratum orbem includat, necnon & la-
tus muniat ferri præſidium: inueni tamen hominem, qui me armatum poſſit expugnare ſermoni-
bus. Fallunt qui dicunt Romanos in linguis ſcutum vel ſpicula non habere: norunt enim & illa quæ
nos miſerimus verba repellere; & quæ a ſe diriguntur, ad cordis penetralia deſtinare. Facio ergo,
venerande Papa, quæ poſcis: quia grandior eſt apud me legati perſona, quam potentia deſtinãtis.
Accipe nunc fidem: & pro Nepote pollicere quod ſeruet intemeratam concordiam: quoniam te
promiſiſſe, iuraſſe eſt.

XXI. His dictis, inito etiam pactionis vinculo: venerandus Pontifex, Vale dicto, diſceſſit. Ad quem
ſtatim precatorum turba dirigitur, vt ſecuturo die Regis epulis intereſſet: quem ille iam tempe-
rerat iugiter per ſacerdotes ſuos polluta habere conuiuia (erat enim Arianus ſecta.) Cui ſe excuſa D
uit, dixitq. ſibi non eſſe in more poſitum alienis aliquando prandijs veſci: perendie ſe magis velle
proficiſci. quod conſtitutum maturauit implere: & Toloſa tantis comitantibus egreſſus eſt, vt pe-
ne deſerta vrbs, diſcedente noſtro Pontifice, videretur. Tantos enim in breui deuinxerat ſibi chari
tate ſincera, vt captiuitatem ſlerent, quod apud patriam remanere neceſſitas conſtringebat.] hacte
nus de bene perfuncto ab Epiphanio munere legationis Ennodius.

XXII. Intercedente igitur inter Iulium Nepotem & Euaricum Regem ſancita pace iuramento fir-
mata, nihil eſt quod dici poſſit, ſub Nepote a Gothorum Rege Euarico ciuitatem Aruernenſem
eſſe vi captam: Immo numquam aliquo tempore eam ab eiſdem Gothis expugnatam, ſed inter pa
cis condirionem eiuſdem ciuitatis eſſe factam, anno ſequenti dicturi ſumus.

XXIII. *De Leone oratore.* At non excidat, quod Ennodius de Leone apud Regem Euaricum oratore, qui ſoleret legatis
reſponſa dare (vt vidimus) meminit. Extat Sidonij [a] Apollinaris ad eumdem virum quidem di-
fertiſſimum data epiſtola, in qua hæc iocoſe de munere ipſi a Rege impoſito reſpondendi legatis:
Sepone pauxillulum inclamatiſſimas declamationes, quas oris regij vice conficis, quibus ipſe Rex
inclytus modo corda terrificat gentium tranſmarinatum; modo de ſuperiore cum barbaris ad Va E
chalim trementibus fœdus victor innodat; modo per promotæ limitem ſortis, vt populos ſub ar-
mis, ſic frenat arma ſub legibus, &c.]

XXIV. Expetijt ab ipſo Sidonio aliquando idem Leo orator per amicum communem Heſperium, vt
horum temporum hiſtoriam ſcriberet: At Sidonius in ipſum refudit opus, eleganter vſus Plinij Iu
nioris exemplo, vbi ait [b]: Res eſt quidem digna quam tu iuberes, ſed non minus digna quam ſa
ceres. Namq. & antiquitus cum Caius Cornelius Tacitus Caio Plinio Secundo paria ſuaſiſſet: ip-
ſe poſtremo quod iniunxit arripuit: idq. ab exemplo nonne melius aggrederetis? quia & ego Pli-
nio vt diſcipulus aſſurgo, & tu vetuſto genere iure Cornelium anteuenis; qui ſæculo noſtro ſi reui-
uiſceret, teq. qualis in litteris & quantus habeare conſpicaretur; modo verius Tacitus eſſet.] hæc
ipſe: pluraq. ſubdit, quibus declarat in eo omnia facile reperiri, quæ in eiuſmodi ſcribendi genere
requiri & exigi poſſunt a quouis rigido ſcriptorum alienorum cenſore.

XXV. Sed & quod maxime nobis notandum eſt, alia etiam ſe ex parte excuſans, pluribus docet, non
eſſe

a Sidon. li. 8. epi. 3.
b Sidon. li. 4. epi. 22.

A eſſe hominis clericalis profeſſionis,hiſtorias ſuorum temporum ſcribere:Quam quidem haud temere,vel obiter dignam tanto viro prolatam ſententiam fortiſſimis enthimematibus aſtruit, roborat,atque confirmat:vt gaudeam tantum me inueniſſe patronum,atque paratam habeam defenſionem,perſpicuamq.omnibus ſcriptam apologiam,ſi noſtri ſeculi res geſtas poſteris tradere prætermiſero;ne quis id a me exigat importunus,aut violentus extorqueat:ſed ad Leonem. *Hiſtoriam ſuorum temporũ Clerici ne ſcribant.*

Adnumerat idem Sidonius eumdem Leonem oratorem inter celebres huius ætatis ſciptores, vbi poſt alios recenſitos horum meminit his verſibns [a]: XXVI.

Acrem Lampridium,carum Leonem,

Præſtantemq.tuba Seuerianum.] Sed & præſtaſſe ceteris Leonem poeticis facultatibus teſtatur ſcribens ad Tonantium,vbi ait:

Iſtud vix Leo Rex Caſtalij chori,

Vix hunc qui ſequitur Lampridius queat.]Verum tanti viri ingenij nullum penitus reliquum eſt monumentum,præter breuem nuper recitatam reſpõſionem,quam nomine Regis Euari et ſancto Epiphanio Ticinenſi legato reddidit.De Seueriani vero excellentia agit,dum de eius violento obitu epiſtolam ad Lupum Epiſcopum dedit [b].

B

a Sidon.lib.9. epiſt 3.

b Sidon.lib. 8. epiſt.11.

JESV CHRISTI ANNVS 475. SIMPLICII PAP, ANNVS 8. ZENONIS 2. IMpp. AVGVSTVLVS.

CHriſti annus quadringẽteſimus ſeptuageſimusquintus vnius tantum Conſulis Zenonis Aug. nomine inſeribitur Faſtis iterum.Res enim Occidentalis Imperij perturbatæ creandi alterum Romæ Conſulem facultatem ademerunt.Etenim Oreſtes haud pridem creatus Magiſter militiæ a Nepote Imperatore,conuerſus in hoſtem,Roma cum exercitu Rauennam veniens,ibi aliquandiu moratus,filium ſuum Momilium Auguſtulum nuncupatum Imperatorem acclamari fecit.cum autem Nepos compertum habuiſſet,cum Oreſte vniuerſum conſpirare exercitum, nouũque ab eo eſſe creatum Imperatorem;in Dalmatiam fugit,vbi Glycerius iam fuerat ordinatus Epiſcopus.]hæc a Caſſiodoro Iordanus. I. *Auguſtulus Imp.*

C

Quo vero ad Auguſtuli nomen ſpectat:falli eos quidem certum eſt,qui eum ita nomine proprio appellatum fuiſſe putarunt:cum re vera non Auguſtulus,ſed Auguſtus fuerit nominatus;pro vt numiſma declarat,quod hic tibi formis expreſſimus, Romæ aſſeruatum inter antiqua monumenta omni fide probata viri nobilis Lelij Paſqualini. II.

D

Ex quo facile intelligas accidiſſe, vt qui re vera Auguſtus nomine proprio appellaretur,contemptus gratia(vt de alijs accidit Imperatoribus ,vulgi dicterijs indita illis nomina,quod de Caligula patet)ex Auguſto fuerit dictus Auguſtulus;cum præſertim geminatio illa,Auguſtus Auguſtus, hactenus inuſitata videretur eſſe moleſta.Ita plane,ſecundum illud vulgatum,Omne quod oritur, occidit:Romanum Imperium cœptum ab Auguſto,deſinit ac deficit in Auguſto:ſed Octauianus ille,Momilius iſte,quod nomen in reddito hic numiſmate æreo rubigo conſumpſit.

Qui autem Nepotis ſectati ſunt partes,quo ſe magis viribus deſtitutos eſſe ſenſere, eo ſolicitius alto corde voluere cœperunt conſilia,& meditari artes,quibus de prodito ab Oreſte Nepote pœnas ſumerent:quamobrem nullam ducentes cladis Italiæ inſerendæ rationem,in eam immittere decernunt barbaros,Erulos dictos,haud longe ab Italia poſitos,formidabili procinctu paratos, nihil enim(vt alij tradunt)cum Gothis egere,quos ſcirent Imperatori fœdere eſſe coniunctos.Legationem igitur mittunt ad Odoacrem Erulorum Regem , id ipſum maxime appetentem, & diu noctuq.animo meditantem,quomodo potiri poſſet Italia iam penitus Imperatorum dominiũ reſpuente.Sed antequam eius in Italiam progreſſum narremus,quid de ipſo ab Eugipio in rebus geſtis ſancti Seuerini narretur,hic reddamus. III. *Odoacer Rex Erulorum vocatur in Italiam.*

E

De alijs etiam gentibus,ad quas tanti miraculi de Rugo homine incurabili morbo laborante ſanato fama peruenerat,multi Chriſti militem videre cupiebãt.Qua deuotione etiam ante hoc factum quidam barbari cum ad Italiam pergerent,promerẽdæ benedictionis cauſa ad eũ intuẽdum diuerterunt;inter quos & Odoacer,qui poſtea regnauit in Italia,viliſſimo tum habitu iuuenis,ſtatura procerus,aduenerat:qui dum ſe,ne humillimæ tectum cellulæ ſuo vertice contingeret, inclinaſſet,a viro Dei glorioſum ſe fore cognouit.Cui etiam,Vale dicenti:Vade(inquit)ad Italiã viliſſimis pellibus coopertus,ſed multa cito pluribus largiturus.]hæc Eugipius de vaticinio Seuerini IV.

rini præuidentis Odoacrem nouum flagellum a Deo iam ante paratum. Quid autem ipſe Rex e- A
gerit, cum ingreſſus eſt in Italiam, fauentibus illi qui erant ex parte Nepotis; cum hiſtoricorum
nullus proſecutus ſit ſtylo: ex his que de clade Ticinenſi ab Ennodio eius Eccleſiæ diacono ſcripta
ſunt, reliqua funeſta poſſumus contemplari. Inter Ennodij enim ſcripta, quæ citatus ſæpe Vatica-
nus codex habet, iſta tantum de horum temporum rebus geſtis relata leguntur:

V. *Ticinenſis ciuitatis Clades.*

Ecce ille quietis neſcius, & ſcelerum patrator inimicus magna dolorum incrementa conglu-
tinat, & inquirit quibus virum integerrimum (*Epiphanium ſcilicet*) paſſionibus laceſſeret. Exercitũ
aduerſus Oreſtem Patricium erigit, & diſcordiæ crimina clandeſtinus ſupplantator interſerit.
Spe nouarum rerum perditorum animos inquietat: Odoacrem ad regnandi ambitum extollit. Et
vt hæc pernicies in Ticinenſi ciuitate contingeret; Oreſtem ad eam fiducia munitionis inuitat. E-
piſcopus cum omnibus ad ſe pertinentibus præſens inuenitur. Fit maximus in vrbe concurſus, præ-
dandi rabies inardeſcit. Vbique luctus, pauor vbique & mæroris imago plurima diſcurrebat. Ille
ſolicitus poſcebatur ad pœnam, cuius ſubſtantiam notiorem fecerat amicitiarum fides
antiquior.

VI.

Alij flammam ruituris ædibus ſupponebant; alij ad exitium poſcebant dominum, pro cuius B
conuenerant ſalute pugnare. Currunt ad eccleſiæ domum totis direptionis incendijs æſtuantes; dũ
quem videbant erogare plurima, per immenſa ſuſpicabantur abſcondere. Proh nefas! theſauros
dura barbaries quærit in terra, quos ille ad cæleſtia ſecreta tranſmiſerat. Diripitur etiam ſancta
eius germana, & ſeorſum ab eo ſorte captiuitatis deducitur. Omnes nobilium familiæ a ſuis ſe-
queſtrabantur. Luminoſa glorioſiſſima femina parili neceſſitatis conditione conſtringitur. O do-
lor! vtræque eccleſiæ flammis hoſtilibus concremantur: tota ciuitas quaſi vnus rogus effulgurat:
cunctorum voces ſacerdotem quærentium audiuntur: nemo periculi ſui meminerat, dum maior
ab illis ſalutis portio diuideretur. Cui quamuis confuſa in ſingulorum exitium turba fremeret, ho-
nor tamen inter gladios impendebatur: nam illico non fuerunt quos poterat videre captiuos.

VII. *Epiphanius liberat ſuos a Barbaris.*

Venerabilem germanam ſuam, priuſquam in veſperum diei illius lux funeſta laberetur, eri-
puit: plurimos etiam ciuium abſoluit precatu ſuo, antequam duræ conditionis vincula ſentirent,
matres familias præcipue, quas immanior in hac neceſſitate poterat commanere commoratio. Po-
ſtremo ſtatus ciuitatis, quam multitudo barbarica ſuccidebat, vnius fortiſſimæ columnæ ſuſtenta-
tus reſurgebat auxilio: nec tantum ad delendum ſufficiebat exercitus, quantum ad reparandum C
vnius perſona Pontificis.] hucuſque Ennodius de clade Ticinenſi.

VIII. *Galliarum motus.* a Sidon. lib. 1. epiſt. 7.

Fluctuarunt & hoc motu quæ adhuc Romano Imperio ſubiectæ erant ciuitates in Gallia. ip-
ſæ autem prouinciæ Gallicanæ tetrarchis diuidebantur: Sidonius enim vnum ex Regibus illis bar-
baris Tetrarcham appellat [b], dominantibus his ſingulis Gothis, Burgundionibus, Franchis, at-
que Romanis: quibus vt pars aliqua licet minima integra remaneret, non bellicus labor, ſed inter
barbaros Reges, æmulatio exorta præſtabat; cum ſubiret inuidiam reliquorum, & in ſe odium cõ-
citaret, atque etiam arma moueret, qui ex ſubreptione rerum Romani Imperij potentior fieri re-
liquis aliquo modo tentaſſet. Verum hæc ita, dum adhuc res Romani Imperij Imperatorum no-
mine munirentur: Cum vero in decliuum poſitæ iam penitus collapſuræ viderentur, eadem ruina
contremuerunt quæ ipſi erant adnexæ prouinciæ, ad earum caſum pariter fluctuantes. *Quid vero*
actum ſit a barbaris in alias ſubiectas Imperio ciuitates, ignoratur. De Aruernenſibus *populis ali*-
qua remanſit memoria in Sidonij Apollinaris epiſtola, de quibus ſuperius mentio facta eſt.

IX.

Quæ vero hoc tempore, nempe cum iam Sidonius illis præeſſet Epiſcopus eidem contigerint
ciuitati, modo dicenda. Cum Gothus Rex Euaricus, quam ſæpe fruſtra & magno ſuo damno ten- D
tarat Aruernẽſem ciuitatẽ, iterum agredi parat: tunc ipſe Sidonius humano deſtitutus auxilio, ad
precum ſubſidia conuolat; quibus potens magna virtute Gothis reſtitit, afflictatis licet populis
tum hoſtium armis, tum fame, qua hoc tempore Gallia vexabatur. Hæc autẽ quomodo ſe habue-
rint, dignitas poſtulat argumenti, vt quam exactiſſime deſcribantur, quantum fas eſt ex fragmen-
tis hinc inde petitis implere.

X. b Sidon. lib. 3. epiſt. 4.

Sed primum quam turbulentus ſemper eſſe ſoleret Aruernæ ciuitatis ſtatus, ex ipſo Sidonio ac-
cipe ita ad Felicem ſcribente [b]: Oppidum ſiquidem noſtrum, quaſi quemdam ſui limitis oppo-
ſiti obicem, circumfuſarum nobis gentium arma terrificant. ſic æmulorum ſibi in medio poſiti po-
pulorum lacrymabilis præda, ſuſpecti Burgundionibus, proximi Gothis, nec impugnantum ira,
nec propugnantum caremus inuidia.] hæc ipſe.

XI. c Sidon. lib. 9. epiſto. 3. *Sidonius laborat pro ſuis Aruernis.* d Sidon. li. 3. epi. 3. e Sidon. lib. 7. epiſt. 1.

Deq. iiſdem meminit, ſcribens [c] ad Fauſtum, dum ait ſe ſub ſpecie legationis eſſe factum ex-
torrem. Porro periclitante ciuitate, ipſe Sidonius litteris ſuis reuocare in patriam conatus eſt Ec-
dicium, cuius fortitudine, diuina opitulante gratia, eadem ciuitas alias fuerat liberata. extat de his
ad eum epiſtola [d]. Sed quod magis diuino quam humano innitetetur auxilio; legationem pre- E
cum mittit ad Deum, ſacras frequentans vna cum populo Rogationes; atque ad earum reſtituto-
rem litteras mittit, ad ipſum inquam *S.* Mamercum Viennenſem Epiſcopum: quas egregia pieta-
te conſpicuas hic deſcribendas eſſe putamus, vt intelligas ſedulum ſanctorum Epiſcoporum ſtu-
dium, quod adhibere ſolerent, cum ſibi ſubiectus populus contingeret ingruentibus perturbatio-
nibus agitari: ſic enim ſe habet [e]:

XII.

Rumor eſt, Gothos in Romanorum ſolum caſtra mouiſſe. Huic ſemper irruptioni nos miſe-
ri Aruerni ianua ſumus. Namque odijs inimicorum hinc peculiaria fomenta ſubminiſtramus,
quia necdum terminos ſuos ab Oceano in Rhodanum Ligeris alueo limitauerunt: ſolam ſub ope
Chriſti moram de noſtro tantum obice patiuntur. Circumiectarum vero ſpatia tractumq. regio-
num iampridem regni * minacis importuna deuorauit impreſſio. Sed animoſitati noſtræ tum te-
merariæ, tumq. periculoſæ non nos, aut ambuſtam murorum faciem, aut putrem ſudium cratem,
aut propugnacula vigilum trita pectoribus confidimus opitulatura: ſolo tamen inuectarum te au-

* regis

Sidonius quid de rogationib. ad S. Mamercum.

ctore

A ctore Rogationum palpamur auxilio:quibus inchoandis inſtituendiſq. populus Aruernus,etſi nõ
effectu pari,affectu certe non impari cœpit initiari,& ob hæc circumfuſis nondum dat terga terro
ribus.]Ita plane Sidonius Epiſcopus,in tot ingruentibus vndique diſcriminibus, Rogationũ pio
cultu hoſtes repreſſit,populumq. ſeruauit incolumem. Pergit vero narrare,qua occaſione eædem
Rogationes ab eodem,ad quem ſcribit,S.Mamerco fuerint reſtitutæ,cum ait:

Non enim latet noſtram oſcitationem:primis temporibus harumſce ſupplicationum inſtitu XIII.
tarum,cum ciuitas cælitus tibi credita per huiuſcemodi prodigiorum terricula menta vacuabatur: *Rogationes a*
Nam modo ſcenæ mœnium publicorum crebris terræmotibus concutiebantur:Nunc ignes ſæpe *S.Mamerco in*
flammati caducas culminum criſtas,ſuperiecto fauillarum monte,tumulabant: Nunc ſtupenda *ſtitutæ.*
foro cubilia collocabat audacium pauenda manſuetudo ceruorum:Cum tu inter iſta,diſceſſu pri-
morum populariumq. ſtatu vrbis exinanito,ad noua celer veterum Niniuitarum exempla decurri
ſti,ne diuinæ admonitioni tua quoque deſperatio conuiciaretur. Et vere iam de Deo tu minime
poteras abſque peccato poſt virtutum experimenta diffidere. Nam cum vice quadam ciuitas cõ- *Miraculum de*
flagrare cœpiſſet,fides tua in illo ardore plus caluit;vt cum in conſpectu pauidæ plebis,obiectu ſo *igne extincto.*
B lo tui corporis,ignis recuſſus in tergum fugitiuis flexibus ſinuaretur,miraculo terribili,nouo,inu
ſitato;affuit flammæ cedere per reuerentiam,cui ſentiri debuit per naturam.

Primum igitur & iis paucis noſtri ordinis viris indicis ieiunia,interdicis flagitia,ſupplicia p̃- XIV.
dicis,remedia promittis:exponis omnibus,nec pœnam longinquam eſſe,nec veniam:doces denun *S. Mamercus*
ciatæ ſolitudinis minas orationum frequentia molliendas:Mones aſſiduitatem furentis incendij, *quæ ſuos admo*
aqua potius oculorum,quam flumine poſſe reſtingui:Mones minacem terræmotuum conflictatio *neat.*
nem fidei ſtabilitate firmandam. Cuius confeſtim ſequax humilis turba conſilij, maioribus quo-
que ſuis fuit incitamento:quos cum non piguiſſet fugere, redire non puduit. Qua deuotione
placatus inſpector pectorum Deus, fecit eſſe obſecrationem veſtram vobis ſaluti,ceteris imita-
tioni, vtriſque præſidio. Denique illis deinceps non fuere vel damna calamitati, vel oſtenta
formidini.

Quæ omnia ſciens populus iſte Viennenſibus tuis & accidiſſe prius,& nõ acceſſiſſe poſterius; XV.
veſtigia tam ſacroſanctæ informationis amplectitur ſedulo, petens vt conſcientiæ tuæ beatitudo
mittat orationum ſuarum ſuffragia,quibus exempla tranſmiſit. Et quia tibi ſoli conceſſa eſt poſt
C auorum memoriam,vel confeſſorem Ambroſium,duorum martyrum repertorem in partibus or- *Inuentio SS.*
bis Occidui,martyris Ferreoli ſolida tranſlatio,adiecto noſtri capite Iuliani,quod iſtinc turbulen *Martyrum.*
to * quondam perſecutorum manus retulit cruenta carnificis:non iniurium eſt,quod pro com- * tempore
penſatione depoſcimus,vt nobis inde veniat pars patrocinij,quia vobis hinc rediit pars patroni.
Memor noſtri eſſe dignare,domine Papa.] hactenus ipſe:quę autem ſuboſcure hic de martyrum
inuentione dicit,ad finem narrationis horum quæ de Rogationibus dicuntur,elucidabimus. Sic
igitur S.Mamercum Sidonius interpellat,cum ingruentium Gothorum compreſſione ciuitas Ar-
uernorum admodum laboraret:cuius occaſione id emolumenti populus ille eſt conſecutus,vt Ro
gationes accurate ex Eccleſiaſticæ diſciplinæ præſcripto frequentarent. Quales autem prius eſſe a Sidon lib.5.
ſolerent,ab eodem auctore accipe ex epiſtola ad Aptum data,in qua poſt exordium iſta legũtur [a]: epiſt.4.

In vrbem tamen(ni fallimur)Rogationum contemplatione reuocabere:quarum vobis ſolem XVI.
nitatem primus Mamercus pater & Pontifex reuerendiſſimo exemplo,vtiliſſimo experimento in *Collapſa olim*
uenit,inſtituit,inuexit. Erant quidem prius(quod ſalua fidei pace ſit dictum)vagæ,repentes,infre *diſciplina Ro-*
quenteſq. atque(ſic dixeris)oſcitabundę ſupplicationes;quæ ſæpe interpellantium prandiorũ obi *gationum.*
D cibus hebetabantur,maxime aut imbres,aut ſerenitatem deprecaturæ:ad quas (vt nihil amplius
dicam)figulo pariter atque hortulano non oportuit conuenire. In his autem,quas ſuprafatus ſa-
cerdos & protulit pariter & contulit,ieiunatur,oratur,pſallitur,fletur. Ad hæc te feſta ceruicũ hu-
miliatarum,conſternatorum * ciuium ſuſpirioſa contubernia peto. Et ſi ſpiritualem animum tuũ * & ſternacium
bene metior,modo citus venies,quod non ad epulas,ſed ad lacrymas inuitaris.]hæc tempore Ro-
gationum ad amicum Sidonius.

Ceterum non Aruernos tantum populos,vel Gallos,ſed Catholicam vniuerſam Eccleſiã eiuſ- XVII.
modi ſacrum Rogationum vſum recepiſſe & quam citiſſime,teſtatur S.Auitus eiuſdem Viennen- *Rogationum*
ſis Eccleſiæ Epiſcopus,qui poſt Eſychium ſuccedentem ſancto Mamerco ſedit:nam in homilia iiſ *vſus vbique*
dem Rogationum diebus habita,eius exordio iſta præfatur: Currit quidem(inquit [b]) tramite via *diffuſus.*
li non per Gallias modo,ſed per Orbem totum Rogationis obſeruantiæ flumen irriguum.]Porro b Extat tom. 7.
prima inſtitutio,quando periculum illud ingruit,Paſchale tempus fuit:verum ne iungerentur re- Bibl.ſanct. inter
ſurrectionis gaudijs luctus orantium & ieiunantium afflictatio,triduum illud eſt electum, quod Alcimi Auiti ſcri
ſacrum præcedit feſtum Aſcenſionis,vt ſanctus Auitus eadem explicat homilia,quæ etiam citatur pta.
a Gregorio [c] Turonenſi,inde petentes narrãdæ hiſtoricæ veritatis auctoritatem. Nos vero melius c Greg. Turon.
reddere ex Sidonio iudicauimus,cuius tempore ea fieri contigerunt. Quod igitur ab Eccleſia Ca lib.2.c.34.
tholica antiquitus traditum,ſed diſciplinæ ſolutione cultu remiſſiori neglectum, ſanctus Mamer-
cus reſtituit & auctiori excoluit obſeruantia,Gallicana eſt conſectata Eccleſia,atque alij longe la
teq. Catholici populi ſunt amplexati. Aurelianenſe quidem Concilium, hoc eodem ſæculo cele- d Conc. Aureli,
bratum,his verbis Rogationum ſanciuit diſciplinam [d]: cap.29

Rogationes,id eſt,Litanias ante Aſcenſionem Domini placuit celebrari;ita vt præmiſſum tri XVIII.
duanum ieiunium,in Dominicæ Aſcẽſionis ſolemnitate ſoluatur. Per quod triduum ſerui & ancil
læ ab opere relaxentur,quo magis plebs vniuerſa conueniat. Quo triduo omnes abſtineãt, & qua
drageſimalibus cibis vtantur.]hęc Patres. At de his conſule a nobis dicta in Notationibus ad Ro
manum Martyrologium locupletius.

Ad poſtremum vero quod ſpectat ad elucidationem eorum quæ a Sidonio ad S.Mamercum
de inuentione ſanctorum martyrum ad finem epiſtolæ ſuboſcure ponuntur; habes eadem verba
Sidonij

Google

Sidonij recitata,& palam facta à Gregorio Turonenſi in libello quem ſcripſit de miraculis S. Iu- A
liani, vbi de reliquijs eorumdem ſanctorum martyrum Ferreoli & Iuliani eiuſmodi orationem in-
a Greg. Turon. de miracul. S. Iuliani c. 2. ſtituit, quæ rei geſtæ huius temporis habet hiſtoriam de martyrum inuentione. ait enim [a]. Quodã
tempore, dum ad occurſum beati Nicetij Antiſtitis vſque Lugdunum proceſſiſſem, libuit animo
Caput S. Iuliani cum corpore S. Ferreoli. non aliter, niſi orationis cauſa Viennam adire, & præcipue ſepulchrum viſitare Ferreoli martyris
glorioſi: inſederat enim menti propter antiquam dilectionem eorum, me ſic eſſe eius alumnum,
vt Iuliani. Denique oratione facta, erigo oculorum aciem ad tribunal, conſpicioq. in eo verſiculos
hoc modo conſcriptos:

Heroas Chriſti geminos hæc continet aula,
Iulianum capite, corpore Ferreolum.

XIX. Cum hæc legens, æditumm conſulerem, cur hæc ſcripta ſic fuerint: reſpondit: Baſilica ſancti
Noua Baſilica a Mamerco erecta. martyris Ferreoli ſuper ipſum Rhodani littus ab antiquis fuerat collocata. Denique cum impul-
ſante violentia amnis, porticus quæ ab ea parte erat collocata, corrueret: prouidus ſacerdos Ma-
mercus nomine, qui tunc Viennenſem regebat Eccleſiam, ruinam futuram præueniens, aliam baſi
licam eleganti opere, & in ipſa menſura ſagaci intentione conſtruxit, illuc ſancti martyris trans- B
ferre cupiens corpus. Aduenit autem ad hoc opus Abbatum & monachorum magnus numerus:
vigilataq. nocte, accepto ſarculo, fodere cœperunt. Cumq. in profundo deſcenderẽt, tria ſepulchra
reperiunt, ac confeſtim ſtupor mentes ſpectantium inuadit. Nec quiſquam erat certus, quinam eſ-
ſet beati martyris tumulus. Igitur cum ſtarent omnes in hebetate mentis attoniti: inſpirante (vt
credo) Diuinitate, vnus ex circumſtantibus exclamat, dicens: Antiquitus referri ſolitum erat, & ce-
lebri per populos ſermone vulgatum, caput Iuliani confeſſoris in ſepulchro retineri martyris Fer
reoli. ſic opertorio amoto, vnuſquiſque conſideretur; & ſic poteſt, quæ ſunt membra Ferreoli mar
tyris, protinus inueniri.

XX. Hæc audiens ſacerdos, cũctos iubet in oratione proſterni. Qua impleta, procedit ad tumulos:
Inuentio SS. Martyrum. detectiſq. duobus, ſingulos in his quieſcentes inuenit viros. Cumq. aperuiſſet & tertium, inuenit
in eo virum iacentem illæſo corpore, integro veſtimento, qui deciſo capite, caput amplexus aliud
brachio detinebat: erat enim ac ſi nuper ſepultus, neque pallore faciei demutatus, neque capillorũ
deciſione turpatus, neque vlla putredine reſolutus; ſed ita integer & illæſus, vt putares eum adhuc
ſopore corporeo detineri. Tunc Antiſtes gaudio magno repletus, ait: Hoc eſſe cadauer Ferreoli, C
hoc eſſe caput Iuliani martyris, dubium non habetur. Tunc cum magno pſalterio plaudente popu
lo, in loco vbi nunc eſt, adoratur, Domino annuente. Hæc autem, vt ad ſepulchrum martyris ab
ipſo æditu cognoui, fideliter retuli. Præbet autem huic operi teſtimonium Sollius (*Sidonius ſcili-
cet*) noſter ipſi Mamerco ſcribens his verbis: Tibi ſoli conceſſa eſt in parte orbis Occidui martyris
Ferrreoli ſolida tranſlatio, adiecto noſtri capite Iuliani. Vnde pro compenſatione depoſcimus, vt
nobis inde veniat pars patrocinij, quia vobis hinc rediit pars patroni.] hæc Gregorius: alludereq.
b Greg. de mira. S. Iuliani c. 1. Sidonium [b] ſuperius docet, quod Iulianus martyr Aruernenſis fuerit, ciuis vero Viennenſis; qui
fugiens apud Aruernos, ab inſequentibus perſecutoribus deprehenſus, capite truncatus eſt: cum
ad oſtentandam martyris cædem carnifex caput Viennam, vnde venerat, feſtine retulit; quod ven
dicatum atque redemptum a pijs, cum ſancto Ferreolo æque martyre mandatum eſt ſepulturæ.
Porro quot quãtiſq. miraculis veluti diuinæ lucis fulgoribus illuſtratus fuerit in ſuis reliquijs idẽ
ſanctus martyr Iulianus, habes volumen quinquaginta capitibus accurate deſcriptum ab ipſo
Gregorio Turonenſi. At de martyribus hactenus.

XXI. Certe quidem Aruernenſem populum vna cum ſacerdote de gregis ſui cura ſolicito ſupplicã- D
rem a Deo exauditum fuiſſe, exitus declarauit; cum numquã (vt dictum eſt) valuerit ciuitas ab ho
ſtibus capi, licet tandẽ inter iniquas initas pacis conditiones poſita fuerit eiuſdẽ ciuitatis deditio.
Status Eccleſiæ Gallicanæ. Sed quid de ſtatu totius reliquæ Eccleſiæ Gallicanæ? Licet remanſerint ſilentio ſcriptorum, vel po
tius monumentorum amiſſione ſatis obſcuræ: liquet tamen ipſas triplicis generis barbarorum aſ-
ſidue preſſas eſſe dira tyrannide. Verum quod neque Burgundiones, neque Franchi vllum faceſſe
rent pietati negotiũ, tolerabiliores videri poterant. Sed Euarici Gothorũ Regis Catholicã religio
nem inſequentis iugũ importabile videbatur. Perfidus enim barbarus (vt ex Sidonio audies) haud
minus quã regnũ curabat propagare perfidiã; Arianamq. hæreſim, quam ſemper Galliæ inſtar ve
neni penitus reſpuiſſent, Gallis propinare ſategit. Quænam autem per eum dira clades Gallicanis
Eccleſijs, quæ ſub eius ditione poſitæ erant, illata fuerit, in medium adducamus. Suppetit nobis in
tanta rerum obſcuritate veluti accenſas faces ſuis litteris Sidonius Apollinaris ea potiſſimum epi
ſtola, quam ad Baſilium ſcripſit, dum ille pro concilianda cum Euarico concordia legatione pu-
blica fungeretur; petens ab eo, vt memor eſſet in fœdere ſanciendo Catholicæ pietatis, vt in po-
c Sidon. lib. 7. epiſt. 6. ſterum bene conſultum eſſet afflictatis Eccleſijs, & fidei barbarico furore depreſſæ. Epiſtola autẽ E
XXII. ſic ſe habet [c]:

Sidonij epiſtola ad Baſiliũ. Sunt nobis munere Dei, nouo noſtrorum temporum exemplo, amicitiarum vetera iura; diuq.
eſt quod inuicem diligimus ex æquo: Porro autem, quod ad communem conſcientiam pertinet, tu
patronus: quamquam hoc ipſum præſumptuoſe arroganterq. loquar. Namque iniquitas mea tan-
ta eſt, vt mederi de lapſuum eius aſſiduitate vix etiam tuæ ſupplicationis efficacia queat. Igitur
quia mihi es quam patrocinio, tam dilectione bis dominus, pariter & quod memini probe quo pol
leas igne ſenſuum, fonte verborum, qui viderim Modaharium ciuem Gothum Arianæ hæreſeos
iacula vibrantem, quo tu ſpiritualium teſtimoniorum mucrone confoderis: ſeruata ceterorum tã
* defero reuerentia quam pace Pontificum: non iniuria tibi defleo *, qualiter Eccleſiaſticas caulas iſtius
aetis lupus, qui peccatis pereuntium ſaginatur animarum, clandeſtino morſu necdum intellecti
dentis arrodat.

XXIII. Nãque hoſtis antiquius quo facilius inſultet balatibus ouium deſtitutarũ, prius dormitantum
incipit

A Incipit ceruicibus imminere paſtorum. Neque ego ita mei meminens non ſum, vt neqnaquam
me hunc eſſe reminiſcar, quem longis adhuc abloenda fletibus conſcientia prematcuius ſtercora
ramen (ſub ope Chriſti) quandoque myſticis orationum tuarum raſtris eruderabuntur.
Sed quoniam ſupereminet priuati reatus verecundiam pnblica ſalus;non verebor, etſi carpat ze-
lum in me fidei ſiniſter interpres, ſub vanitatis innidia cauſam prodere veritatis. Euarix Rex Go
thorum quod limitem regni ſui, rupto diſſolutoq. fœdere antiquo, vel tutatur armorum iure, vel
promouet:nec nobis peccatoribus hic accuſare, nec vobis ſanctis hic diſcurere permiſſũ eſt. Quin *Dei iudicia oc*
potius ſi requiras;ordinis res eſt, & vt diues hic purpura biſſoq. veletur, & Lazarus hic vlceribus *culta, ſed ordi-*
& paupertate ſeriatur: Ordinis res eſt, vt (dum in hac allegoria verſamur) Aegyptius Pharao ince *nata.*
dat cum diademate, Iſraelita cum cophino: Ordinis res eſt, vt dum in hac figuratæ Babylonis ſor
nace decoqnimur, nos cum Hieremia ſpiritualem Hieruſalem ſuſpirioſis plangamus vlulatibus;
& Aſſur ſaſtu regio tonans, Sanctorum ſancta proculcet. Quibus præſentium ego ſuturarũq. beati-
tudinum viciſſitudinibus inſpectis, communia patientibus incommoda fero: Primum, quod mihi
quæ merear introſpicienti, quæcumqne aduerſa prouenerint, leuiora reputabuntur: dein, quod cer
B tum ſcio, maximum eſſe remedium interioris hominis, ſi in hac area mundi varijs paſſionnm fla-
gellis trituretur exterior.

Sed, qnod ſatendum eſt, præfatum Regem Gothorum, quamquam ſit ob virium merita terri *XXIV.*
bilis, non tam Romanis mœnibus, quam legibus Chriſtianis inſidiaturum paueſco: Tantum(vt *De Euarico Re*
ferunt) ori, tantum pectori ſno, Catholici intuitio nominis acer *, vt ambigas, amplius ne ſuæ gẽ *ge perſecutore.*
ris, an ſuæ ſectæ teneat principatum. Ad hoc, armis potens, acer animis, alacer annis, hunc ſolitũ * *aceſſit*
patitnr errorem, quod putat ſibi tractatuum conſiliorumq. ſucceſſum tribui pro religione legiti-
ma, quem potius aſſequitur pro felicitate terrena.

Propter quod diſcite cito Catholici ſtatus valetudinem occultam, vt apertam feſtinetis adhi *XXV.*
bere medicinam. Burdegala, Petrogorij, Ruteni, Lemouices, Gabalitani, Heluſani, Vaſates, Con-
uenæ, Auſcenſes, multoq. iam maior numerus ciuitatum(ſummis ſacerdotibus ipſorum morte trũ
catis, nec vllis deinceps Epiſcopis in defunctorum officia ſuffectis, per quos vtique minorum ordi
num miniſteria ſubrogabantur) latum ſpiritualis ruinæ limitem traxit, quem fere conſtat ſic per
ſingulos dies morienrium Patrum proficere deſectu *, vt non ſolum quoſlibet hæreticos præſen * *ſuſſectu*
C tum, verum etiam hæreſiarchas priorum temporum potuerit inflectere: ita populos exceſſu
Pontificum orbatos, triſtis interciſæ fidei deſperatio premit, nulla in deſolatis cura diœceſibus
parochijſq.

Videas in eccleſijs aut putres culminum lapſus, at valuarum cardinibus auulſis, baſilicarum *XXVI.*
aditus hiſpidorum veprium fruticibus obſtructos. Ipſa(proh dolor!) videas armenta non modo *Miſeranda Ec*
ſemipatentibus iacere veſtibulis, ſed etiam herboſa viridantium altarium latera depaſci. Sed iam *cleſiarum ſoli-*
nec per ruſticas ſolum ſolitudo parochias, ipſa iuſuper vrbanarum eccleſiarom conuenticula ra- *tudo.*
reſcuut. Quid enim Fidelibus ſolatij ſupereſt, quaudo clericalis non modo diſciplina, verum
etiam memoria perit? Equidem cum clericus quiſque defungitur, ſi benedictione ſuccidua non ac
cipiat dignitatis heredem, in illa eccleſia ſacerdotium moritur, non ſacerdos. Atque ita quid ſpei
reſtare pronuncies, vbi facit terminus hominis finem religionis? Altius inſpicite ſpiritualium mẽ-
brorum damna: profecto intelligetis, quanti ſubripiuntur Epiſcopi, tantorum nobis populorum ſi
dem periclitaturam.

Taceo veſtros Crocum, Simpliciumq. collegas, qnos cathedris ſibi traditis eliminatos, ſimilis *XXVII.*
D exilij cruciat pœna diſſimilis. Namque vnus ipſorum ſe dolet non videre quo redeat: alter ſe do- *Exilia Epiſco-*
let videre quo non redit. Tu ſacratiſſimorum Pontificum Leontij, Fauſti, Græci, vrbe, ordine, cha *porum.*
ritate medius inueniris: per vos mala fœderum currunt: per vos regni vtriuſque pacta conditio-
neſq. portantur. Agite quatenus hæc ſit amicitia, concordia principalis: vt Epiſcopali ordinatione
præmiſſa, populos Galliarum, quos limes Gothicæ ſortis incluſerit, teneamus ex fide, ſi non tene-
mus ex fœdere. Memor noſtri eſſe dignare, domine Papa.]

Meminit huius epiſtolæ Sidonij ad Baſilium etiam Gregorins Turonenſis, cum cladem huius *XXVIII.*
temporis Eccleſiarum in Gallijs narrat his verbis [b] Huius tempore, *nempe S. Patientis Lugdunẽ* a *Greg. Turon.*
ſis Epiſcopi, Euarix Rex Gothorum excedens Hiſpanum limitem, grauẽ in Gallijs ſuper Chriſtia- *lib. 2. c. 25.*
nos intulit perſecutionem. Truncabat paſſim peruerſitati ſuę non conſentiẽtes, clericos carcerib. *Clades Gallic.*
ſubijciebat: ſacerdotes vero alios dabat exilio, alios trucidabat: nam & ipſos ſacrorum templorũ *Eccle. ſub Eua*
aditus ſpinis iuſſerat obſerari, ſcilicet vt raritas ingrediendi obliuionem faceret fidei. Maxime tũc *rico.*
Nouempopulanæ, geminæq. Germaniæ vrbes hac tempeſtate depaſtæ ſunt. Extat hodie quoque
& pro hac cauſa ad Baſilium Epiſcopum nobilis Sidonij ipſius epiſtola, quæ hæc ita loquitur. Sed
E perſecutor non poſt multum vltione diuina percuſſus interijt.] hæc Gregorius. Num vero ſancita
ſit per Baſilium legatum pax inter Romanos & Gothos, nullus eſt, qui affirmet. Quod autem per
tinet ad Simplicium Epiſcopum vna cum Croco Antiſtite exule: mentio eſt apud eumdem Sido-
nium in concione habita in electione Simplicij, ipſum iam ante in carcerem coniectum, fuiſſe diui
nitus liberatũ. ſunt hæc eius verba: Poſtremo(inquit) iſte eſt ille, cariſſimi, cui in tenebris ergaſtu-
laribus conſtituto multipliciter obſerata barbarici carceris diuinitus clauſtra patuerunt] hæc Si-
donius, rem ſui magnitudine notam, ſcientibus, paucis attingens potius, quam narrans. Qui igitur
ante Epiſcopatum adeo egregium ſummæ ſanctitudinis ſpecimen edidit, iam ad Epiſcopatum
euectus, maiori quoque attollitur virtutum faſtigio, quibus dignus factus ſit iterata confeſ-
ſione duplicem promerere coronam, alteram carceris tenebris illuſtratam, exilij alteram pœna
conſpicuam.

At vero tot tantiſq. ærumnis Eccleſiæ Gallicanæ ad malorum culmen acceſſit ingens penuria *XXIX.*
cuius Gelaſius Papa meminit in Andronicum ſcribẽs: ſed Sidonius de ea pluribus agit, cum S. Pa
tientis

Euaricus Rex reueritus S. Patientem Epiſc. Lugdun.

tientis Lugdunenſis Epiſcopi effuſam erga pauperes largitatem commendat. Magna plane Dei A
prouidentia factum eſt, vt inter tot tantaq. flagella eodem tempore claruerint in Gallia viri mirifi
cæ ſanctitatis, & inter alios nobilis Eccleſia Lugdunenſis tunc conſecuta fuerit magnum paſtorē
illum S. Patientem Antiſtitem exemplar perfectiſſimi ſacerdotis, cui dedit Deus vt apud barbarū
Regem & Arianum hominem gratiam inueniret. Tanta enim debentur virtutibus præmia, vt etiā
hoſtes ad ſui venerationem compellant. Factumq. eſt magno quidem miraculo, vt qui reſpuiſſet
Rex ſuperbiſſimus cū Romano Imperatore fœdus inire, Patiēti tamen Epiſcopo ſeſe veneratione
ſubijceret. Quantum igitur hac libertate ſanctiſſimus Præſul bene vſus profuerit afflictatis Catho
licis atque deuaſtatis Gothico furore Galliarum Eccleſijs, ex epiſtola diſces Sidonij Apolinaris,
quam ēt citat Gregorius Turonenſis [a], vt eam legendi inijciat deſiderium: ſic enim ſe habet [b]:

a Gregor. Turo. lib. 2. c. 24.
b Sidon lib. 5. epiſt. 12.

XXX.
De munifica largitate S. Patientis.

Aliquis aliquem, *laudet ſcilicet*: Ego illum præcipue puto ſuo viuere bono, qui viuit alieno; qui
que Fidelium calamitates, indigentiumq. miſeratus, facit in terris opera cælorum. Quorſum iſta
hæc? inquis. Te ſententia quam maxime, Papa beatiſſime, petit; cui non ſufficit illis tantum neceſ
ſitatibus opem ferre, quas noueris; quiq. vſque in extimos terminos Galliarum charitatis indage
porrecta, prius ſoles indigentium reſpicere cauſas, quam inſpicere perſonas. Nullius obeſt tenui- B
tati debilitatique, ſi te expetere non poſſit: Nam præuenis manibus illum, qui non valuerit ad te
pedibus peruenire. Tranſit in alienas prouincias vigilantia tua, & in hoc curæ tuæ latitudo diffun
ditur, vt longe poſitorum conſoletur anguſtias: & hinc fuit, vt quia crebro te non minus abſentum
verecundia, quam præſentum querimonia mouet, ſæpe terſeris eorum lacrymas, quorum oculos
non vidiſti. Omitto illa, quæ quotidie propter defectionem ciuium pauperatorum, irrequietis to-
leras excubijs, precibus, expenſis. Omitto te tali ſemper temperamento, ſic ſemper humanum, ſic
abſtemium iudicari, vt conſtet indeſinenter Regem præſentem prandia tua, Reginam laudare ie-
iunia. Omitto te tanto cultu Eccleſiam tibi creditam conuenuſtare, vt dubitet inſpector, melius ne
noua opera conſurgant, an vetuſta reparentur. Omitto per te plurimis locis baſilicarum fundamē
ta conſurgere, ornamenta duplicari.

XXXI.
Hæretici conuerſi ad fidem a S. Patiente.

Cumq. multa in ſtatu fidei tuis diſpoſitionibus augeantur, ſolum hæreticorum numerum mi
nui, teq. quodam venatu Apoſtolico feras Photinianorum mentes ſpiritualium prædicationum
caſſibus implicare, atque a tuo barbatos iam ſeqnaces, quotiens conuincuntur verbo, non exire
veſtigio, donec eos a profundo gurgite erroris feliciſſimus animarum piſcator extraxeris. At ho- C
rum aliqua tamen cum reliquis forſan communicanda collegis: illud autem deberi tibi quodam
(vt Iuriſconſulti dicunt) præcipuo titulo, nec tuus poterit ire pudor inficias, quod poſt Gothicam
depopulationem, poſt ſegetes incendio abſumptas, peculiari ſumptu inopiæ communi per deſo-
latas Gallias gratuita frumenta miſiſti; cum tabeſcentibus fame populis nimium contuliſſes, ſi
commercio fuiſſet ſpecies iſta, nō munere. Vidimus anguſtas tuis frugibus vias: vidimos per Ara
ris & Rhodani ripas, non vnum quod vnus impleueras, horreum. Fabularum cedant figmenta Gē
tilium. Ille quaſi in cælum relatus pro reperta ſpicarum nouitate Triptolemus, quem Græcia ſua
cæmentarijs, pictoribus, ſignificibuſq. illuſtris, ſacrauit templis, formauit ſtatuis, effigiauit imagi
nibus: Illum dubia fama conciliat per rudes adhuc & Dodonigenas populos duabus vagum naui
bus, quibus poetæ deinceps formam draconum deputauerint ignotam contuliſſe ſementem: Tu
(vt de mediterranea taceam largitate) victū ciuitatibus Tyrrheni maris erogaturus, *granaris* po
tius duo tuis flumina, quam duo nauigia compleſti. Sed ſi forte Achaicis Eleuſinæ ſuperſtitionis
exemplis tamquam minus idoneis, religioſus laudatus offenditur; ſepoſita myſtici intellectus re-
uerentia, venerabilis partiarchæ Ioſeph [c] hiſtorialem comparemus, qui contra ſterilitatē ſeptē D
vberes annos inſecuturā, facile prouidit remedium, quod præuidit. Secundum tamen moralem
ſententiam nihil iudicio meo minor eſt, qui in ſuperueniente ſimili neceſſitate non diuinat, &
ſubuenit.

c Geneſ. 41.

XXXII.
Ciuitates ſubleuatæ a S. Patiēte.

Quapropter etſi ad integrum conijcere non poſſum, quantas tibi gratias Arelatenſes, Regien
ſes, Aueniocus, Arauſionenſis quoque, & Albenſis Valentinæq. necnō & Tricaſſinæ vrbis profeſ-
ſor exoluat; quia difficile eſt eorum ex aſſe vota metiri, quibus noueris alimoniā ſine aſſe collatā:
Aruerni tamen oppidi ego nomine vberes perquam gratias ago; cui vt ſuccurrere meditarere, nō
te communio prouinciæ, non proximitas ciuitatis, non opportunitas fluuij, non oblatio pretij ad-
duxit. Itaque ingentes per me referunt grates, quibus obtigit per panis tui abundātiam ad ſui ſuf
ficiētiam peruenire. Igitur ſi mandati officij munia ſatis videor expleſſe, ex legato nuncius ero. Ili
cet ſcias volo, per omnem fertur Aquitaniā gloria tua: amaris, laudaris, deſideraris, excoleris om-
nium pectoribus, omnium votis. Inter hæc temporum mala, bonus ſacerdos, bonus pater; bonus
es, quibus operæpretium fuit, fieri famem ſuam periculo, ſi aliter eſſe non poterat tua largitas ex
perimento. Memor noſtri eſſe dignare, domine Papa.] E

XXXIII.
d Gregor. Turo. lib. 2. c. 24.
Ecdicius Senator pauperum nutritor.

Commendatur in eadem Galliarum inopia liberalitas Ecdicij viri clariſſimi (de quo plura ſu-
perius) cognati eiuſdem Sidonij Apollinaris; de eo enim iſta Gregorius habet [d]: Sed tempore Si
donij Epiſcopi magna Burgundiā fames oppreſſit. Cumq. populi per diuerſas regiones diſperge-
rentur, nec eſſet vllus qui alimoniam pauperibus largiretur: Ecdicius quidam ex Senatoribus hu
ius Sidonij propinquus magnam tunc rem in Deo confiſus feciſſe perhibetur: Nam inualeſcente
fame, miſit pueros ſuos cum equis & plauſtris per vicinas ſibi ciuitates, vt eos qui hac inopia ve-
xabantur, ſibi adducerent. At illi euntes, cunctos pauperes, quotquot inuenire potuerunt, adduxe-
runt ad domos eius: ibiq. eos per omne tempus ſterilitatis paſcens, ab interitu famis exemit. Fue-
runtq. (vt multi aiunt) pluſquam quatuor millia promiſcui ſexus. Adueniente autem vbertate, or
dinata iterum euectione, vnumque in locum ſuum reſtituit. Poſt quorum diſceſſum vox e cælo ad
eum lapſa peruenit: Ecdici, Ecdici, quia feciſti rem hanc, tibi & ſemini tuo panis non deerit in ſem
piternum, eo quod obedieris verbis meis, & famem meam refectione pauperum ſatiaueris. Quem

Ecdicium

A Ecdicium miræ velocitatis fuiſſe multi commemorant: Nam quadam vice multitudinem Gothorum cum decem viris fugaſſe perſcribitur.] hæc Gregorius. Sed quodnam fuerit huiuſmodi ab Ecdicio adeo præclarum bellicæ virtutis editum ſpecimen, ſuo loco ſuperius dictum eſt.

XXXIV. Quæ Gallias vexauit dira fames, æq. afflixit Rætios, Noricos, & alios Boreales populos his finitimos: ſed quomodo per S. Seuerinum fuerit propulſata hortando populum ad decimarum ſolutionem, Eugipius [a] ita narrat, vbi ante retuliſſet de his qui cum decimas offerre neglexiſſent, ſecundum prædictionem eiuſdem viri Dei ab hoſtibus grauiter vexati fuerunt: Ciues quoq. (inquit) ex oppido Lauriaco, crebra quondam S. Seuerini exhortatione commoniti licet, frugum decimas pauperibus offerre diſtulerant. Quibus fame conſtrictis, iam maturitate meſſium flaueſcente, vicina ſubſidia monſtrabantur. At vbi rubiginis improuiſa corruptio frugibus nocitura comparuit, mox ad ipſum conuenere proſtrati, pœnas ſuæ contumaciæ confitentes. Miles vero Chriſti Seuerinus feſſos verbis ſpiritualibus alleuabat, dicens: Si decimas obtuliſſetis pauperibus, nō ſolum æterna mercede frueremini, verum etiam commodis poſſetis abundare præſentibus: ſed quia culpam propria confeſſione caſtigatis, de Domini pietate polliceor, quod rubigo præſentis temporis
B tam valida, penitus non nocebit; tantum fides veſtra vlterius non vacillet. Verum ciues ad perſoluendas decimas hæc promiſſio reddidit promptiores. Tunc, vt ſolebat, hortatus eſt indici ieiuniū. Quo expleto, placidus imber deſperatæ meſſis amputauit incōmoda.] hactenus de his Eugipius, qui harum rerum præſens fuit inſpector, inhærens viro ſancto diſcipulus. At de penuria huius temporis ſatis.

a Eugip. in Vit. S Seuer. c 17. 18.

Decimarū ſolutione conſulitur frugum copiæ.

XXXV. Quod vero ad Orientalis Eccleſiæ ſtatum pertinet, peſſime ille quidem ſe habuit: ſiquidem nefarius & ſacrilegus parricida inuaſor ſedis Alexandrinæ Timotheus (de quo plura ſuperius dicta ſunt) cum per ſuos Eutychianos exilij liberationem obtinuiſſet, quo damnatus fuerat a Leone Imperatore; vehementiori furore ſuccenſus, quem in exilij ſolitudine aluerat, & maioribus auxerat incrementis, reuertitur Alexandriam fretus fiducia hæreticorum Dioſcori memoriam adhuc honoribus proſequentium; atq. Timotheum iam ſubrogatum Catholicum Antiſtitem e ſede remouet; a quo inuito licet extorſit nominationem Dioſcori, aliter occidendo vt Proterius, niſi ipſi tyranni mortē intentanti obtēperaſſet. Sic igitur expulſo Orthodoxo Timotheo, Timotheus itē nomine ſedem illius inuadit apoſtata, ſedetq. in ſacratiſſimo Marci throno portentoſum idolū, longe ſuperās
C quotquot monſtra olim coluiſſet Aegyptus. Quæ vero in Orthodoſos oēs nomē Dioſcori execrantes potius iam ſumma rerum crudelis debacchator admiſerit, facilius eſt cuiq. cogitare, quā ſcribere. Illud ſatis ad nefarij hominis indicandam infrenem cum poteſtate iunctā audaciam, arctam ſibi viſam Alexandriam eſſe aream, & vniuerſam Aegyptum exiguum eſſe campum ad impietatis exercendam palæſtram, & oſtentandam in ſcena perfidiam: Quamobrem conſilium inijt Conſtantinopolim veniendi, vbi ſciret ſe Comitum Eutychianorum pollere collegio, & Imperatoris fauore fulciri.

Timotheus exilio liberatus audaciora præſumit.

XXXVI. Adnauigat igitur hoc item anno Conſtantinopolim, regiamq. homo ventoſus ciuitatem ingreditur pompa triumphi. Etenim velut fidei Catholicæ defenſori, hæreſum expugnatori, & gloriam captanti ex his quæ exul paſſus erat (vt iactabat) pro fide confeſſor, & quæ aduerſus alios egiſſet ceu vindex religionis offenſæ, occurrunt ei atq. concurrunt Eutychiani omnes ouantes, & fauſtis vocibus acclamantes illud Dauidicum ſacrum carmen, quo pueri Hebræorum [b] ingredientem Hieroſolymam proſecuti ſunt Dominum, dicentes: Benedictus qui venit in nomine Domini.] Talibus namq. exceptus eſt canticis Conſtantinopoli nefandus hæreticus & conſperſus ſanguine necati Pontificis parricida, quibus nec Magnus Athanaſius poſt tot de ſeruata Catholica fide,
D deuictis hæreticis Imperatoribus, erecta trophea, fuerit honoratus.

Timotheus venit Conſtantinopolim.

b Matth. 21.

XXXVII. Hæc quidem haud mediocrem inuſſerunt notam Zenoni Imperatori, ante cuius oculos iſta fiebant: adeo vt (etſi dici Catholicus, tantoq. ornari titulo cupiebat) vehementi valde ſuſpicione laboraret occultæ cum Eutychianis hæreticis ſocietatis, qua ſemper antea haud mediocriter aſperſus fuerat ob ſuſceptum improbi Petri Fullonis patrocinium. Quod vero palam Zeno non proderet quam alebat impietatem, ius imperandi coercuit: nimirum quod ſciret maximam ciuium partem, necnon prouinciales ferme omnes fidei ſtudere Catholicæ. quamobrem licet Timotheus eiuſmodi fuiſſet plauſu Eutychianorum exceptus, tumultuante populo Orthodoxo, & reſiſtentibus clericis atq. monachis, haud valuit cuncta quæ mente conceperat adimplere. Profuit tamen iſta turbatio, quod complures Eutychiani, qui hactenus ſub Catholico nomine inter Catholicos latuiſſent, adiungentes ſe mox Timotheo, quales eſſent detecti, perſpicue apparuerint; prout teſtatur Simplicius Papa in litteris ad presbyteros Cōſtantinopolitanos, de quibus ſuo loco dicemus. Sed quid præterea petulans & doloſus hæreticus? vafro quidem conſilio aggreditur Zenonem Im-
E peratorem, non quaſi ipſe iniuriam intuliſſet, ſed potius paſſus eſſet: atq. vt videretur bonam cauſam fouere, inſtantibus precibus agere cœpit, vt iuberet œcumenicam Synodum cogi. id quidem litteræ itidem Simplicij Papæ ad Acacium poſtea datæ declarant, necnon quæ ab eodem ad Zenonem ſunt ſcriptæ.

XXXVIII. Euituit tunc præſertim clericorum atq. monachorum ſumma animi in reſiſtendo Timotheo conſtantia. Etenim cū quæreret ipſe cū ſuis aliquā occupare baſilicam, omnes eodē ferme momento fuerunt ab ijs occluſæ atq. defenſæ. Verū ille ſerpentis inſtar excluſus, vndiq. foraminū latibula ad ſynaxes agendas captare ſtuduit: in priuatorū namq. domib. ſectarios ſuos colligere frequentabat. Quod indigno ferentes animo presbyteri atq. Archimandritæ Cōſtantinopoli degētes, vt tot tantiſq. malis conſulerent, ad vnicū & conſuetum remediū ſe conuertunt: At quodnā iſtud? illud quidem, quod etſi non præſentaneum, efficaciſſimum tamen eſſe ſcirent; nimirū vt legationem mitterent ad Romanæ ſedis Antiſtitē, quē ſcirent paſtorali regimine cunctis eſſe præfectū Eccleſijs. ptęſtiterāt olim iſtud ipſum, cū ibidē Conſtantinopoli hæreſis Neſtoriana eſſet oborta, atq. turſus ite-

Archimandritæ legationem mittūt ad Ro. Pontif.

rum cum poſtea ingrueret hæreſis Eutychiana, multoſque ſeduceret. Sic igitur delecto viro frugi A
Legatio Epiphanij ad Ro. Pont. Epiphanio, eidem ad Romanum Pontificem legationem decernunt; cui litteris ſignificant quanta Timotheus homo nefarius recens ſceleta Alexandriæ admiſiſſet, & quæ ſumma audacia Conſtantinopoli pertentaſſet.

XXXIX. Epiphanius igitur acceptis epiſtolis a presbyteris & Archimandritis, pluribus detentus in via impedimentis, nonniſi ad finem anni huius Romam peruenit. At illud quidem magnam Simplicio Papæ admirationem attulit, quod Acacius, cuius muneris erat aduerſus inuadentem gregem lupum conſurgere, & clamoribus ſaltem propellere, redditus plane canis mutus non valens latrare, nihil penitus ad ipſum Simplicium ſcripſerit: Tacuiſſe autem in gratiam Zenonis, idem Pontifex ſenſit; quod & ſcripſit in litteris redditis ad presbyteros & Archimandritas. Quid autem his acceptis Simplicius Papa præſtiterit, litteræ ab eo ſcriptæ tum ad eoſdē a quibus acceperat, & aliæ ad Zenonem Imperatorem, necnon & ad Acacium Conſtantinopolitanum Epiſcopum datæ declarant; quæ quod miſſæ eſſe reperiantur anni ſequentis exordio, ſuo loco de illis agemus: ex quibus cuncta hæc quæ ſunt de Timotheo dicta, breuiori compendio deſcribuntur.

XL. *Zeno Imp. ſinens ſecum degere hæreticos dat pœnas.* At non impune iſta reliquit Deus vindex Catholicæ pietatis, qui æqua lance penſata vindicta contra Zenonem eius æmulum concitauit, & aduerſus vulpem Baſiliſcum immiſit: paſſus eſt proditionem Zeno, qui ſiuit libere agere hæreticum proditorem: Qui igitur ab exilio iuſte damnatum Timotheum ſoluit, & Alexandriæ ſedem alterius iterum inuadere inique permiſit: pati cogitur intempeſtiue tyrannum, a quo priuetur Imperio: Qui demum non cohibuit hæreticum parricidam Conſtantinopolim ingredientem cum triumpho, paſſus eſt hoſtē, ipſo fuga lapſo, Regiā occupantem. At hæc quidem diuinitus immiſſa vindicta haud diutius dilata eſt, ſed peccatis exigentibus accelerata: quomodo autem id acciderit, ſequēti anno dicturi ſumus. Quod vero reliquū eſt huius anni Zenonis rerum geſtarum: illud laudabiliter conſtitutione [a] edita ſanxit, vt quique Præfecti atque Iudices, poſt functionem muneris abſolutam, quadraginta dierum ſpatio ibidem, vbi magiſtratum geſſerant, commorari deberent, reddituri de ſe omnibus exigentibus rationem. B

a L.1.C. vt omnes Iudices.

XLI. *b Simpl epiſt. ad Gaudentio interdicta ordinatio.* Quod rurſum ad Simplicium Papam pertinet: hoc ipſo, nempe poſt Conſulatum Leonis anno Gaudentio Epiſcopo Auſinienſis Eccleſiæ, ob illicitas ordinationes ab eo habitas, ius ordinandi penitus abrogauit [b], proximo illud Epiſcopo delegans: & male diuidentem redditus Eccleſiaſticos, adminiſtratione prorſus interdixit; cum & more Eccleſiæ conſueto oblationes ita partiendas eſſe præcepit, nempe vt ei ex his vna dumtaxat portio deberetur, vna itidem clero, duæ vero in eccleſiæ fabricam & in peregrinos ac pauperes erogarentur. Plane accidit vt nulla ferme alia Eccleſiaſtica ſanctio adeo frequens vt iſta, edita, iterata, & inculcata reperiatur, & quæ minus, auaritia hominum reſiſtente, ſeruata, cuſtoditaq. eſſe noſcatur: præter iſta enim quæ de eiuſmodi inſtitutione ſunt dicta, Gelaſius qui poſt Felicem Simplicij ſucceſſorem ſedit, eadem rurſus ingerit atque repetit, & alij Romani Pontifices iterarunt, vt pluribus ſuo loco dicemus. C

XLII. *Geraſimi Anacho. obitus.* Hoc eodem anno ſub ſecundo Conſulatu Zenonis Auguſti migraſſe ex hac vita magni nominis anachoretam Geraſimū, Cyrillus affirmat, eiuſq. recenſet præclare res geſtas, quarum aliquæ ab imprudente auctore ſunt adſcriptæ S. Hieronymo. tu ipſas conſule apud diligentem & veritatis cultorem illorum temporum florentem hiſtoricum [c]. Iam vero ad ſequentis anni res geſtas tranſeamus.

c Cyrill. in Vita S. Euthymij die 20. Ianuar. apud Sur.

IESV CHRISTI ANNVS 476. | SIMPLICII PAP. ANNVS 9. | ZENONIS IMP. 3. ODOACR. REG. 1. D

I. ANno, qui ſequitur, Chriſti quadringenteſimo ſeptuageſimoſexto, Baſiliſcus & Armatus creati ſunt Conſules, amboq. in Oriente; quod Occidentale Imperium crebris concuſſionibus agitatum, iam ad proximum caſum vacillans, nullum penitus dederit Faſtis Conſulem: Cum (vt inquit Caſſiodorus [d]) ſub Odoacre Oreſtes, & frater eius Paulus extincti ſunt. Rebellauerant iſti a Nepote Auguſto, & Auguſtulo Imperij habenas crediderāt: ipſe vero Auguſtulus in Lucullano Campaniæ prope Neapolim ſito caſtello ab eodem Rege barbaro eſt relegatus, vt Marcellinus [e] teſtatur: ſicq. Occidentale Imperium penitus collapſum eſt, & deuolutum ad barbaros. Habet Eugipius in epiſtola ad Paſchaſium, hoc tempore Primenium quemdam nobilem Italiæ presbyterū, quod plurimū diligeretur ab Oreſte, adeo vt veluti eius pater haberetur; illo occiſo, ad Noricos cōfugiſſe, potitumq. ibi fuiſſe conſortio viri ſanctiſſimi Seuerini. Summam vero rerum conſecutus E
Odoacer regnat in Italia. Odoacer Rex Erulorum, cum extinctis aduerſarijs Italiæ libere dominaretur, modeſte tamen tanta viſus eſt felicitate: etenim (vt Caſſiodorus teſtatur in Chronico) a purpura, regalibus indumentis atque a nomine Imperatoris abſtinuit. Regnauit autem annos tredecim abſolutos, & quartumdecimum inchoauit, vt ſanctus Seuerinus olim prædixerat, de quo iſta narrat Eugipius [f]: Dum memoratum Regem multi nobiles coram ſancto viro humana (vt fieri ſolet) adulatione laudarent: interrogat quem Regem tantis præconijs prætuliſſent. Reſpondentibus illis, Odoacrem: inquit vir Dei: Odoacer integer erit inter tredecim & quatuordecim annos: videlicet regnum integrum ſignificans.]

d Caſſiodor. in Chron.
e Marcellin. in Chron.
f Eugip. in Vit. S. Seuerini.

II. *S. Seuerini prædictio de tempore Regis Odoacris.* Ceterum iſte (idem inquit Eugipius) potitus iam Italia, ſancto Seuerino familiares litteras direxit, rogans, vt quicquid ab eo vellet, peteret; memor illius præſagij, quo eum quondam prædixerat regnaturum. Quibus Sanctus alloquijs inuitatus, Ambroſium quemdam exilio damnatum iuſſit abſolui.] hæc ipſe. Porro quod ad Ambroſium ſpectat, hunc illum eſſe putamus, qui poſt hæc

(vt di

Digitized by Google

A (vt dicemus anno ſequenti) ſe in Britanniam contulit, & magnis ſumptis ſpiritibus rem egregiam aggreſſus, inſulam illam oppreſſam a barbaris liberauit. ſed de his ſuo loco. Quod rurſus pertinet ad Odoacrem, illud plane memoria dignum eſt, nullum factum ab eo negotium rebus ſacris, quantumlibet Arianus eſſet: conanti vero poſtea Arianiſmum in Vrbẽ inferre, teſtitiſſe eidem magno animo Gelaſium Papam, ſuo loco dicemus. Sed & multa petentibus Epiſcopis Orthodoxis eumdẽ Principem indulſiſſe, teſtatur Ennodius diaconus Ticinenſis; qui dum res geſtas ſancti Epiphanij eiuſdem ciuitatis Epiſcopi narrat, de eodem ait, perijſſe ab Odoacre pro ſuis ciuibus quinquennium indulgentiæ tributorũ, quæ Oreſtes tyrannica impoſuerat poteſtate; obtinuiſſeq. ipſum quæ ab eodem Odacre petierat.

Vides a Deo immiſſum barbarum, qui pauperes ſub intolerabili tributorum faſce depreſſus ſolueret. Hæc ſunt plane quæ nouus ille huius ſæculi Hieremias, Saluianus videlicet Maſſilienſis Epiſcopus, deplorauit; nimirum ob durum intolerabileq. Romanorum dominiũ a Deo vltore euocatos ab extremis Orbis glacialis partibus Erulos maioribus haud adeo cognitos; de quorum habitatione & vultus colore hæc habet Sidonius in epiſtola ad Lampridium [a]: III. *Dei vindicta in Romanos vnde progreſſa.*

B *Hic glaucis Erulus genis vagatur* (a Sidon. libr. 8. epiſt. 9.)

Imos Oceani colens receſſus

Algoſ, prope concolor profundo.] Ex quibus plane intelligere valeas, ab ita ro numine ignotos e longe euocatos barbaros ad cladem Imperij Occidentalis ſub Rege etiam Ariano; qui tamen, ſi non fide Catholica, præſtaret certe clementia, alijſq. virtutibus Romanos emergentes nouos tyrannos antecelleret.

Sed & vnde etiam ad tantam vindictam progreſſa ſit ira Dei, audi Gelaſium Papam in Andromachum iſta ſcribentem [b] aduerſus eos qui Lupercalia adhuc eſſe retinenda clamarent, quæ ipſe Romæ a Chriſtianis celebranda penitus interdixit: Ego (inquit) certe abſoluam conſcientiam meam: ipſi videant qui iuſtis admonitionib. obedire neglexerint: quod etiam prædeceſſores meos forſitan feciſſe non ambigo, & apud Imperiales aures hæc ſummouenda tentaſſe: & quia auditos eſſe non conſtat, dum hæc mala hodie quoq. perdurant, ideo hæc ipſa Imperia defecerunt; ideo etiã nomen Romanorum, non remotis etiam Lupercalibus, vſq. ad extrema quæq. peruenit. & ideo ea nunc ſummouenda ſuadeo, &c.] hæc Gelaſius: quibus plane Dei iuſtum iudicium cõprobetur, ibi IV. (b Extat 1 epiſt. Rom. Pontif.)

C penitus Romanum Imperium defeciſſe, vbi ad propagandam Romanam Rempublicam inuenta Lupercalia, poſt tot ſæcula Chriſti regnantis, adhuc inſano ſtudio frequentarentur.

Quanta autem fuerit hoc anno illata clades Aemiliæ atq. Tuſciæ, ceteriſq. vicinis prouinciis, in quas primo impetu barbari graſſati ſunt; ex ipſo item Gelaſio iſta accipe [c]: Quid Tuſcia, quid Aemilia, ceteræq. prouinciæ, in quibus hominum pene nullus exiſtit, vt bellica neceſſitate conſumerentur? &c.] Funeſtiſſimum plane tempus omnibus luctum implacabilem afferens. Quis enim ad tantæ molis ruinam vicinus pati es non quaſſatus? Quis tanto Imperij Romani caſu non æque depreſſus eſt atque proſtratus? V. (c Gelaſ. in Andron.)

Ita quidem, ſi politicum ſtatum conſideres: ſed maiori intelliges eſſe digna ploratu, ſi Chriſtianæ religionis huius temporis damna perpendas. Videre namq. eſt totum Chriſtianum orbem ſub hæreticorum Principum dominio conſtitutum, nullumq. penitus Catholicum Regem alicui ſaltẽ exiguæ prouinciæ dominari. Etenim Italiam (vt dictum eſt) Rex Arianus dominio occupat: Gallias itidem Principes Burgũdiones & Gothi ijdemq. Ariani, & Franchi adhuc Gentiles partiti ſunt. Hiſpaniæ pariter Gothos Arianos dominos patiuntur: Vniuerſa Africa Genſericum dirũ ty- VI. *Miſerandus Chriſtianæ reipub. ſtatus.*

D rannum, Arianumq. perſecutorem ſuſtinet: Vniuerſum vero Orientale Imperium Zenonem Imperatorem Eutychianum hæreticum ſimulata perfidia bis iniquum experitur.

Quis hęc conſiderans, animum non deſpondens, conſternatus penitus, mærorem lacrymis decoctum ſilentio deuoret, dum Eccleſiam vehementioribus vndiq. vndis propemodum merſam intelligit? Sed manet terra cæloq. firmior diuina promiſſio, qua portas inferi, vim omnem ſatanicã aduerſus eam minime præualituram Dominus pollicitus eſt [d]. Fremat igitur quantumuis pelagus, ſæuiant venti, grandines increbreſcant, explodantq. nubes denſa fulgura, inſuper & deorſum euomant ignes inferi portæ, omneſq. in eam rugiant vt feri leones ibi degentes dæmones: ſtabit tamen ſemper ouile Chriſti, & nauicula Petri incolumis apparebit; in qua licet obdormire qui regit eam Dominus videatur, in tuto tamen res eſt, quod ſciamus omnipotentem ventos tandem eũ fore increpaturum & mare. VII. (d Matth. 16.)

Sed quo magis pauendus fuit huius temporis ſtatus, eo ſolicitius ad anteuertẽda imminentia vndiq. pericula, indefeſſa paſtorali ſolicitudine Papa Simplicius laborauit. Etenim cum anno ſuperiore ex relatione fideliſſima monachorum Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ accepiſſet (vt pluribus VIII.

E dictum eſt) Timotheum inuaſorem ſceleſtiſſimum Eccleſiæ Alexandrinæ non ſolũ ab exilio fuiſſe ſolutum, ſed etiam libere agere Cõſtantinopoli, ac vires omnes pro hæreſi propaganda inſumere, fauente clanculo eidem Zenone ipſo Imperatore ad eumdem Auguſtũ tunc ipſe Romano quidem Pontifice dignam huius anni exordio ſcripſit epiſtolam, prudenter diſſimulans adſcribere ipſi culpam, quem pœnitentem vult perpetrati ſceleris fieri deſtructorem. Quam tibi epiſtolam hic deſcribendam curauimus; ſic enim ſe habet [e]: (e Simplic. epiſt. 3. tom. 1. epiſt. Rom. Pontif.)

Zenoni Aug. Simplicius Epiſcopus. Cuperem quidem, quantum ad meæ ſpectat deuotionis arbitrium, qua Principes Chriſtianos iugi veneratione ſuſcipio, debita pietati veſtræ continuis officia deferre colloquijs: Sed cum ad huius intentionis augmentum etiam ſacræ cura religionis accedat: ratio mihi negotij potioris incumbit, vt ſimul honorificẽtiam vobis prona mẽte perſoluã, & cauſas fidei fidenter inſinuem: quia me ad vtramq. vel dicata trahit clementiæ veſtræ ſemper affectio, vel reſpectus ordinis mei & Apoſtolici moderaminis ſolicitudo compellit. IX. *Simplicius ſcribit ad Zenonem Imperatorem.*

Functus igitur, glorioſiſſime ac clementiſſime fili Imperator Auguſte, munere ſalutandi; quæ in Ec- X.

De Timothei immenſis ſceleribus.
a Geneſ. 4.

in Eccleſijs Orientis per hæreticorum latrocinia recidiua tutſus dicuntur ſcandala concitari, nec A
debeo ſilere, nec poſſum. Nam ſicut in meam notitiam teruentium pro fide Catholica detulerunt
ſcripta monachorum, comperi Timotheum parricidam, qui Aegyptiacæ pridem vaſtator Eccle-
ſiæ, in morem Cain (vt lectio diuina teſtatur [a]) eiectus a facie Dei, hoc eſt, Eccleſiæ dignitate ſe
cluſus, etiam per deſerta vagus, ſceleratæ conſcientiæ diu tormenta paſſurus in exilium proprij er-
roris abductus eſt, reſumptis priſtini furoris incendijs, conflaſſe nihilominus agmina perditorũ,
& Alexandrinæ vrbis Eccleſiam, quam ſacerdotali prius ſanguine cruentauit, ipſum denuo nunc
cruentum depulſione legitimi peruaſiſſe Pontificis: vt cui illa relegationis humilitas inijcere de-
buerit, ex ijs quæ impie geſſerat, aculeum pœnitendi, nutriendi potius otia tribuiſſe videatur atro
cioris inſaniæ: quo procuIdubio Cain ipſo longe deteſtabilior approbatur: Ille ſiquidem a perpe-
trato ſemel facinore damnatus abſtinuit, hic profecit ad crimina maiora poſt pœnam.

XI. Nec eo tamen ſcelerum fine contentus, Cõſtantinopolitanam inſuper vrbem, recti ſemper do-
gmatis amore flagrantem (ne quid intemeratum populator humanæ ſalutis omitteret) fertur au-
dacter ingreſſus, & a ſuæ conſortibus prauitatis libenter audiſſe ſoli Chriſto debitam vocem, qua
plane non in nomine Domini venite benedictus, ſed diuini culminis vſurpator euidenter eſt mon B
ſtratus Antichriſtus: qui cum etiam a communione Catholica tam laudabiliter eſſet excluſus, per
quorumdam priuatas domos, reſperſis humano ſanguine manibus, non diuina ſacrificia, ſed ſacri
legia celebraſſe memoratur: in quo vtique non eſt eius firmata ſuſceptio, ſed conſociorum diuulga
ta proditio, cum eodem de illa iniquitatis ſede, niſi reſipiſcant, omnimode caſuros, quam ſicut dia
bolus pater eius, Altiſſimo ſimilem ſe faciens, æternam ſibi perfidus conſtruere non deſinit ad
ruinam.

XII. Hæc, venerabilis Imperator, cum horreat animus vel a tanto gladiatore fuiſſe tentata: maxi-
Imitanda proponit exempla Leonis et Marciani Impp.
mo tamen (fateor) ſtupore detineor, ſub veſtræ pietatis aſpectibus potuiſſe committi. Quis enim
deuotam ſemper Deo clementiæ veſtræ mentem, & Orthodoxis deditam regulis aut ignoret, aut
ambigat? quippe qui ſupernæ diſpoſitionis prouidentia, ſicut pro vtilitate publica Auguſtę memo
riæ Marciani pariter & Leonis eruditi virtutibus, ſic coram ſitis etiam ad Catholicam veritatem
ſenſibus inſtituti; nec cuiquam omnino ſit dubium, pietatem tuam illorum eſſe fidei ſequacẽ, quo
rum es ſucceſſor Imperij. Quæ cum de veſtræ tranquillitatis animo certa ab omnibus teneantur
& fixa, abſit vt temporibus veſtris, diuini cultus integritas, & antiquitus roborata fidei Catholicæ C
putetur interpellanda ſinceritas.

XIII. Reſpicite, quæſo, ad diuina beneficia; & quæ ſint vobis collata, perpendite: atq. vt hæc proſpe
ra valeant permanere; propitiandum eſſe cenſere auctorem muneris, non lædendum. Inter quaſli-
bet enim occupationes publicas a religioſo Principe magnopere procurandum eſt, quod eius ꝓ-
tegit principatum: & præferenda cunctis rebus eſt cæleſtis obſeruãtiæ rectitudo, ſine qua recta nul
la cõſiſtunt. Suppetunt affatim clementiæ tuæ (ſi in Palatij ſui requiri mandet Archiuis) cum no-
Curare ſtudet Zenonem epiſtola S. Leonis.
ſtrorum coeuntium definitione maiorum documenta copioſa. Neq. enim conſcientiã veſtram la-
tere credendum eſt, quæ per cunctas prouincias Orientis ex Imperij veſtri arce diffuſa ſunt, illa ſci
licet, quæ vel ad Auguſtæ memoriæ Marciani nihilominus & Leonis, vel ad Chalcedonenſis Con-
cilij beatæ recordationis prædeceſſor meus Leo conſulta direxit: quibus ita plane ac dilucide ſacra
mentum Dominicæ incarnationis expoſuit, vt non modo Catholicus, ſed nę Chriſtianus quidem
valeat nuncupari, quiſquis illic redemptionis ſuæ cauſas non euidenter agnoſcat.

XIV. Certe vt facilis vobis neceſſaria non deſit inſtructio, earumdem exemplaria litterarum ad fra
trem & Coepiſcopum noſtrum Acacium miſi veſtris ſenſibus offerenda. Hæc igitur pietas tua re- D
cenſere dignetur, vel quæ totius Orientis Epiſcopi de huius prædicationis conſenſione reſcripſe-
rint: aſpiciet profecto examinata diligenter & veraciter promulgata, atque ideo peſtilerę falſitatis
ambagibus nequaquam debere pulſari. Quia re vera quæ de Scripturarum fonte puriſſimo ſince
ra perſpicuaq. manarunt, nullis agitari nebuloſæ verſutiæ poterunt argumentis. Perſtat enim in ſuc
ceſſoribus ſuis hæc & eadem Apoſtolicæ norma doctrinæ, cui Dominus totius curam ouilis iniun
xit, cui ſe vſq. ad finem ſæculi minime defuturum [b], cui portas inferi numquam præualituras eſ-
b Matt. 16.
ſe promiſit; cuius ſententia quæ ligarentur in terris, ſolui reſtatus eſt non poſſe nec in cælo.

XV. Quapropter clementiam veſtram, cui mea vice propenſius frater & Coepiſcopus meus Aca-
cius ſupplicabit, precor atq. obſecro, vt imitatores facti tantorum & talium prædeceſſorum, nefan
dæ præſumptionis operarios Catholico pectore reſpuentes, regia cẽſeatis poteſtate cohiberi. Qui ſ
c Galat. 1.
quis (ſicut prædixit Apoſtolus [c]) præter quam accepimus, ſeminare molitur, anathema ſit. Nul
lus ad aures veſtras pernicioſis mentibus ſurrependi pandatur acceſſus: nulla retractandi quippiã
de veteribus conſtitutis fiducia concedatur. Quia (ſicut ſæpius iterandũ eſt) quod Apoſtolicis ma-
nibus cum Eccleſiæ vniuerſalis aſſenſu acie meruit Euangelicæ falcis abſcindi, vigorem ſumere E
* fructiferam
non poteſt renaſcendi, nec in Dominicæ vitis fructiuam * valet redire propaginem, quod igni de-
putatum conſtat æterno.

XVI. Si hæreſum deniq. machinamenta cunctarum Eccleſiaſticis proſtrata decretis numquam fi-
*
nuntur oppugnatione eliſa reparari certamina *: ante omnia autem quæſo, vt beati Marci Euan-
De reſtituẽda in priſtinũ Eccleſia Alexandrina.
geliſtæ ſedes (Alexandrinam loquor Eccleſiam) a cruentiſſimi prædonis incubatione liberata, Ca
tholico reformetur Antiſtiti, libertatemq. ſuam pariter recipiat & quietem. At vero impius parri-
cida, qui diuinis ſimul eſt reus legibus & humanis, reductus eodem quo iure fuerat ante detruſus,
ab innocentiũ nece retrahatur animarum, procul a regno pietatis veſtræ funeſti capitis venena di
ſcedant: quæ quoniã ſaluſiferæ prædicationis, aurib. obturatis, medicantia verba capere nequiue-
runt; ab humani conuentus abducta pernicie, in virulentiæ ſuæ congrua ſolitudine contabeſcant:
quo magis ac magis beati Petri Apoſtoli voce, qualiſcumque ſedis eius miniſter, obteſtor, vt ini-
micos antiquæ fidei non ſinas impune graſſari, qui veſtros optatis hoſtes habere ſubiectos; vt ve-

ræ con-

A tæ confeſſionis pacem cunctas Domini ſeruare decernatis Eccleſias,qui Orbem veſtri Imperij de
ſideratis tenere pacatum;& vnicam ſpem ſalutis , quæ genus hominum ad regna cæleſtia vitamq.
perducit æternam,nulla patiamini parte violari,qui placatum Deum regno veſtro cupitis,vel ſa- * & Armato Co.
luti. Data quarto Idus Ianuarij, Baſiliſco * Augusto Conſ.]Verum ſcias irrepſiſſe mendum , cum
nomen Auguſti,loco Armati,poſitum ſit:nondum enim Baſiliſcus Auguſtus erat: Armatum vero
conſtat hoc anno fuiſſe collegam Baſiliſci in Conſulatu,prout omnes Conſulares Faſti teſtantur.
Hæc quidem quam prudentiſſime Simplicius Papa ad Zenonem ſcipſit tãquam ad Catholicũ XVII.
Imperatorem;vt eo modo quæ eſſent Catholici Imperatoris, ab eo extorquere valeret,ſicq. eum
præſtare cogeret quæ Orthodoxi Principes exhibere ſoliti eſſent:cui etiam vt conſulere poſſet, ne
in tranſuerſum ab hæreticis penitus ageretur,epiſtolam S. Leonis Papæ ad præceſſorem Leonem
ſcriptam eidem oſtendendam ad Acacium Conſtantinopolitanum Epiſcopum mittit;quem item
rogat vt omni conatu obſiſtat Timotheo agenti apud Imperatorem vt nouum rurſus œcumeni-
cum Concilium cogeretur.Porro ad ipſum Acacium Conſtantinopolitanum Epiſcopum Simpli- a Simpl.epiſt.5.
cij Papæ litteræ tunc etiam datæ ſic ſe habent [a]:

B Simplicius Papa Acacio Epiſcopo Conſtantinopolitano.

Quantum presbyterorum & ex diuerſis monaſterijs Domino ſeruientium monachorum rela XVIII.
tione patefactum eſt, Eccleſias Domini rurſus diabolus inquietat:.ita vt excluſo Alexãdrino ſacer *Quid Simplicius Papa ad Acacium.*
dote,hæreticus atque ab vniuerſitate damnatus eumdem locum , de quo pulſus fuerat occupaſſe
dicatur: Inſuper quibuſdam fauentibus,Conſtantinopolim auſum fuiſſe contẽdere,vt ciuitas Chri
ſtianorum Principum circa fidei Catholicæ veritatem deuotione præcellẽs & Chriſtiana plebs in
defenſione religionis attenta,hæreticorum prauitate,quæ iam fuerat ſopita,turberur.Sed miſeri-
cordia Dei,cuius eſt cauſa,non defuit,vt Timotheus,qui ab vniuerſali Eccleſia ſacerdotalibus ſen
tentijs & Imperialibus conſtitutis iuſte fuerat ſegregatus,ad Eccleſiam tuæ dilectionis,vel ad Fi-
delium domorum limina non permitteretur accedere. Quem conuentus nouos pro ſe didicimus
comminari,reſolui exiſtimantem,quod de ſe vniuerſalis decreuit auctoritas. Vnde quia ſanctæ
memoriæ prædeceſſorum noſtrorum extante doctrina,contra quam nefas eſt diſputare, quiſquis
recte ſapere videtur,nouis aſſertionibus non indiget edoceri;ſed plana atque perfecta ſunt om-
nia,quibus poteſt vel deceptus ab hæreticis erudiri,vel in vinea Domini plantãdus inſtitui:implo
C rata fide clementiſſimi Principis,vocem faciendæ Sinodi fac reſpui,nec ſit apud aures Imp. Chri
ſtiani pigra ſuggeſtio;quia ſalus eius & regni ipſius Chriſtus eſt fortitudo.

Ergo cum prædictis presbyteris ac monachis opportune pietati eius noſtro quoque nomine XIX.
ſupplica,& legationem hanc pro nobis quoque clementiæ ipſius,ne quid ſubrepatur,inſinua:om
nium pariter precibus inſtruatur,ne per occupationes publicas quieti Eccleſiaſticæ aliquas ini-
micus moliatur inſidias;integritati ſuæ Alexandrinã reddi præſtet Eccleſiam,& beati Marci Euan
geliſtæ ſede hoſtem parricidãq. propellat;& qualiter Catholicæ fidei teneatur integritas,in pene-
tralibus aulæ ſuæ dignanter inquirat.quæ ne aliqua forſitan fidei æmulorũ fraude vitientur,licet
in Eccleſiæ tuæ poſſint ſcrinijs inueniri:tñ exemplaria miſimus,q̃ pietati ipſius ꝑparabis offerre.

Nota nãque & omnibus illic poteſtatibus celebrata,quæ ſanctæ memoriæ prædeceſſor meus XX.
Leo ad conſultationem Auguſtæ recordationis Leonis ſcripſerit,& quam veneranter accepta ſint
recognoſcant:appareat ſic(vt confidimus)eius imitator fidei,cuius,propitiante Deo, dignior eſt
ſucceſſor Imperij:ſibiq. ſcriptum æſtimet,quidquid ante ſe Principibus pia eſt traditum lectione.
Illa eſt namque perennitas,regniq. per ſeriem propaganda poſteritas,ſi in ſucceſſore reperitur ,
D quod a prædeceſſore deſcendit.

Hortor ergo,frater cariſſime,vt modis omnibus faciendæ Synodi peruerſorum conatibus re- XXI.
ſiſtatur;quæ non alias ſemper indicta eſt,niſi cum aliquid in prauis ſenſibus nouum,aut in aſſer- *Oecumenica Concilia qua occaſione cogenda.*
tione dogmatum emerſit ambiguum:vt in commune tractantibus,ſi quæ eſſet obſcuritas, ſacer-
dotalis deliberationis illuminaret auctoritas:ſicut primum Arij,ac deinde Neſtorij, poſtremum
Dioſcori atque Eutychetis fieri coegit impietas. Et(quod miſericordia Chriſti Dei noſtri Salua
toris auertat)intimandũ eſt,abominabile eſſe,contra ſententias totius Orbis Domini ſacerdotum
& Principum vtriuſque rectorum, damnatos reſtituere,reduci exules,relegatos in cauſa nefariæ
coniurationis abſolui. Itaq.(quod ſæpe repetendum eſt) hæc omnia clementiſſimis auribus ſup-
pliciter intimato. Veniet proculdubio Deus in adiutorium veſtrum,in cuius manu cor Regis eſ-
ſe retinens conſtitutum,poteſtatis ſuæ neſciat aliunde principium. Dat. quinto Idus Ianuarij.]ha
ctenus Simplicius ad Acacium;cui & paulo poſt occaſione publicæ legationis,quam miſit Odoa-
cer ad Zenonem,alias eiuſdem argumenti ſed breuiores litteras dedit,quarum exordiũ eſt [b]: Cũ b Simplic.ep 4.
filij noſtri illuſtris vir Latinus Patricius,&c.]

E Rurſus etiam duos poſt dies ſcripſit ad presbyteros & Archimandritas apud Conſtantinopo XXII.
lim conſtitutos,a quibus eum litteris legationem acceperat.incipit epiſtola [c]: Per filium noſtrũ c Simpl.epiſt.6.
laudabilem virum Epiphanium,&c.]vbi poſt nonnulla aduerſus recentes Timothei conatus, hæc *Quid Simplicius ad presbyteros & Archimandritas.*
ad poſtremum,dum ipſorum in reſiſtendo Timotheo commendat animi conſtantiam,addit: Iam
probatum eſt,quid(Domino vos iuuante)profecerint labores veſtri: Deo placitos fructus oſten-
dit,quando eius domum,vobis obſiſtentibus,latroni introire non licuit,qui nonnullis occurren-
tibus ſibi latentes adhuc forſitan ſui ſimiles publicauit. Non enim iunguntur bona peſſimis , re-
cta peruerſis;nec poſſunt ſalutaria coire cum noxijs:quia luci communio nulla cum tenebris [d], d 1.Cor.6.
nec fidei portio cum infideli. Vnde neceſſario damnatorum comitabuntur exitium,qui talium de
legere conſortium;niſi forte reſipiſcentibus animis,& maxime qui nuper decepti ſunt,videntes in
quæ abrupta ſunt ducti,ad ſplendorem veræ fidei diſcuſſa conferant ſe nube mendacij:quod Apo
ſtolicæ ſedis pietate,vt prouenire poſſit,optamus:quia vitam in Domini voluntate cognoſcimus.
Ad Chriſtianiſſimum quoque Principem,vel ad fratrẽ & Coepiſcopum noſtrũ Acaciũ cõpetentia

Socordia Acacij ſuſpecta.

ſimul ſcripta direximus; cuius excuſādū ſilētiū nō putamus: qa ſciētes fidē ꝓbatiſſimi ſacerdotis, A
certū tenemus, ſuum non eſſe quod tacuit.] hæc Simplicius, excuſans quē ſugillat Acaciū, quod in
gratiā imperatoris nihil aduerſus Timotheum Romam ſcribendum curaſſet. At quomodo recla-
maturus eſſet, qui in tam immenſum diſcrimen adductum vniuerſum gregem, lupo ſeſe inferen-
te in caulas, nec voculam vnam emiſit? Vt plane de Acacio illud prouerbij dicere liceat: In prœlio
cerui, in pace leones: dum videlicet in tanto Eccleſiæ totius diſcrimine tacet; parta vero per labo-
res Romani Pontificis pace, in eū inſtar leonis ſuperbia tumens rugitus emittit. Verū ipſum Aca
cium aduerſus Baſiliſcum tyrannum fortiter ſtetiſſe, negari non poteſt. agemus de his ſuo loco.

XXIII. At quod reliquum poſſet eſſe remedium periclitanti gregi ſub muto paſtore, & Imperatore
occulte fauente perfido proditori, atq. cum eo omnibus ferme magiſtratibus ſceleſtiſſimo homi-
cidæ opem ferentibus? Reclamet licet ex aduerſo plebecula, atq. presbyteri & Archimandritæ ad
præſtandam opem tam longe poſitum Simplicium Papam flebilibus vocibus inuocent: quomodo
auditurus eſſet Zeno Paſtorem ex Occidente litteris admonentem, qui præſentem tacere iuſſiſſet
Acacium? Quid igitur in tanto diſcimine factum? Exaudiuit plane Deus vota Orthodoxorum cla
mantium: Exurge Domine in præcepto quod mandaſti: & Synagoga populorum circumdabit te.] B

Contra Zenonē excitatur Baſiliſcus.

a Marcellin. in Chron.

neq. deſpexit preces eorum, ſed annuit illis, cum immiſit Baſiliſcum tyrannum in vrbem aduer-
ſus Imperatorem, qui contra ipſum Chriſtum in eamdem ciuitatem Timotheum carnificem in-
troduxiſſet. De his enim hæc perbreuiter Marcellinus [a]: Zeno Imperator, Verinæ ſocrus ſuæ &
Baſiliſci fratris illius inſidijs circumuentus, cum Ariadna vxore ſua profugus in Italiam redijt. Re
gnum Zenonis Baſiliſcus tyrannus inuaſit.] hæc Marcellinus: ſed male ſub anni ſuperioris Conſu-
libus, quæ hoc anno poſt litteras a Simplicio ſcriptas contigiſſe, ex ijſdem redditur manifeſtū. Ad

b Theod. Collect. lib. 1.

hæc addit Theodorus Lector [b]: Baſiliſcus Imperator declaratur in Campo, & Marcum filium
ſuum Cæſarem & Zenonidem coniugem Auguſtam conſtituit.]

XXIV. *Zenoni quid prædictum a Daniele.*

c Apud Metaph. die 11. Decemb.

Porro Zeno cum huiuſmodi premeretur anguſtijs (vt ſolent homines ex ſpe melioris ſtatus
quærere ſolamen præſentium afflictionum) conuenit Danielem Stylitam magni nominis anacho
retam ſuper columnā haud procul a Conſtantinopolis finibus vitā agentem. Non deſpexit Deus
huiuſmodi humilitatis obſequium, & conſolatus eſt eum qui a Dei ſeruo opem quæſiuit. Quid au
tem ei dixerit Daniel, eius Acta ita declarant [c]: Cum ſæpe Zeno ſenſiſſet inſidias, omne quidē
aliud deſpicit auxilium: aſcendit autem ad Danielem, eiq. renunciat vniuerſa. Prædixit ille quidē C
fore, vt ex Imperio pelleretur, & in exilio aleretur, & præ cibi inopia herba veſceretur; & deinde ab
ijs qui eum oderant, reuocaretur, atque ad Imperium reuerteretur, & in eo vitæ finem acciperet.]
hæc Daniel: quæ quidem omnia, ſicuti prædixerat, euenere. Etenim Zeno ſemel fuga lapſus, cum a
Baſiliſco ad necem quæreretur, in Iſauriam, patrium ſolum, redijt, atq. in deſertis locis vitam du-
xit incognitus accolis, ob idq. coactus fuit interdum herbam, pane deficiente, ad cibum quærere.
Sic igitur qui execrādum hæreticū ab exilio reuocauerat, iuſto Dei iudicio cogitur ipſe inſtar Na
buchodonoſor cum beſtijs exul viuere, donec admiſſum facinus expiaret, paucis cognitus, cum in
terea a Baſiliſco inſtantius quæreretur: Poſtea vero illo perſequi deſinente, ſe ipſum prodidit, &
exercitum comparare cœpit. Sic itaq. exul annum vnum & menſes ſex vel octo (vt Procopius tra-
dit) abſq. Imperio manſit.

XXV. *Baſiliſcus Tyrannus hæreticus.*

d Theod. Collect. lib. 1.

Porro qui veluti Dei flagellum ad Zenonem puniendum prodijt Baſiliſcus, virga furoris Do-
mini; nihil tamen ipſe melior Zenone fuit, immo longe deterior, vt exitus demonſtrauit: Etenim
etſi antehac ob res perperam geſtas impietatis notas haud leues cōtraxerat; mox vt euectus eſt in
Imperium, palam perſecutor erupit Eccleſiæ. de quo hæc Theodorus [d]: Baſiliſcus inuadens Im- D
perium, mox fidem ſubuertere cœpit, Zenonide Auguſta coniuge ipſum maxime culpabilem con
tra fidem Catholicam impellente.] Iſtud ſciens Timotheus ille ſceleſtus bis inuaſor Eccleſiæ Ale
xandrinæ, vt currentem licet contra fidem Catholicam inſtantius vrgeret nouum Imperatorē, Cō
ſtantinopolim veniens magno comitatu Eutychianorum hæreticorum, eumdem Baſiliſcum con-
uenit, a quo & obtinuit vt ſibi Catholicorum pateret eccleſia: ad quam cum maxima duceretur
pompa, nouo caſu cogitur ſiſtere: quiſnam is fuerit, a Theodoro ita deſcribitur:

Cum Timotheus incondita Alexandrinorum turba cuncta ex ædibus Baſiliſci vna cum aliis
ſupplicando, ad eccleſiam aſino vectus progreſſus eſt: & cum ad locum veniſſet, qui dicitur Octan-
gulus, grauiter prolapſus cecidit, fractoq. crure domum reuerſus eſt.] hæc Theodorus.

XXVI. Sæuijt interea Baſiliſcus aduerſus eos qui Timotheo reſtitiſſent: & inter alios Plato cubicula-
rius ab eo iuſſus eſt igne cremari: poſtea vero eius parentes a Zenone obtinuerunt vt ſtatua hono-
raretur, qui ita honeſtiſſima morte, martyribus haud impare, diem clauſiſſet extremum. eius au-
tem meminit Suidas his verbis: In æde ſancti Procopij magni martyris, in teſtudine, cuiuſdam
eunuchi ſtatua ſita eſt, cuius in pectore ſcriptum eſt: QVI LOCO MOVERIT HIC SITA, E
STRANGVLETVR. Fuit autem ſtatua illa Platonis cubicularij, qui temporibus Baſiliſci crema
tus eſt. Cum autem parentes eius poſtulaſſent, vt is eunuchus, monimenti ergo aduerſus eos q. Im
peratori aduerſarentur, ſtatua donaretur, impetrarunt. Cum vero ædes magni martyris renoua-
retur, tranſlatus eſt in Circum equeſtrem: ſtatua vero eunuchi extat in teſtudine.] hæc Suidas.

XXVII. Reuocatos fuiſſe hæreticos omnes antea ſede pulſos, & pulſis Orthodoxis, in ipſorum Eccle-
ſias per Baſiliſcum intruſos, tradit Liberatus Diaconus; additq. per Timotheum reſtitutum fuiſ-

e Liberat Diac. Breuiar. c. 18.

Petrus hæreticus redit Antiochiam.

ſe Petrum Cnapheum nequiſſimum hæreticorum, de quo iſta ſubdit [e]: Baſiliſci temporibus Pe-
trus a Timotheo illo damnato, qui Conſtantinopolim venerat, Antiochiam miſſus eſt Epiſcopa-
tum tenere. Quo facto, idem Petrus Ioannem ordinat Apameenſem Epiſcopum: a quibus non re-
ceptus, redijt Antiochiam ad Petrum, & inuadit eius Eccleſiam, a quo ſimiliter damnatus eſt.]
hæc ipſe. Sed iſta de Petro miſſo Antiochiam, ex ſententia Euagrii, poſtea contigerunt; qui iſta etiā
habet de hæretica ab Imp. euulgata epiſtola:

Cum

Digitized by Google

XXVIII. a Euagr. lib. 3. cap. 4. *Conſtitutio Baſiliſci contra Conciliũ Chalced.*

A Cum Baſiliſcus tenuiſſet Imperium, ſcripſit vniuerſo Orbi ſanctionem ſuam, quam appellauit Encyclicam, contra Chalcedonenſe Concilium.] Atque nam qualiſve illa fuerit, Euagrius eã recenſet, quæ ſic ſe habet ſcripta perſuaſione Timothei (vt tradit Euagrius) ad ipſum infamem perditumq. hominem verbis iſtis [a]:

Imperator Cæſar Baſiliſcus pius, victor, triumphator, maximus, ſemper Auguſtus, Timotheo reuerendiſſimo & ſanctiſſimo nobilis ciuitatis Alexandriæ Archiepiſcopo S.

Leges pro defenſione ſinceræ & Apoſtolicæ fidei a ſanctiſſimis Impp. qui nos ſunt antegreſſi, quiq. beatam & æternam vitæ parentem Trinitatem rite coluerunt, ſancitas, vtpote quæ vniuerſo mundo ſemper ſalutares fuerint, nullo tempore antiquari, immo vero eas vt noſtras ac proprias diuulgari volumus. Nam & pietatem & ſingularem amorem erga Deum & Saluatorem noſtrum Ieſum, qui nos tum ſabricauit, tum ad gloriam extulit, vniuerſo illi ſtudio, quod in rebus humanis poni ſolet, præponimus: proq. certo credimus, firmam Chriſti gregis in charitate colligationem cum ſaluti vobis ipſis, ſubiectiſq. omnibus, tum fundamentum quod nequit frãgi, atque adeo murum qui expugnari non poteſt, noſtro Imperio eſſe.

XXIX. *Velamentum hæreticorum fides Catholica.*

B Itaque diuinæ mentis impulſione commoti, concordem ſanctæ Eccleſiæ conſenſum non ſine cauſa velut primitias Imperij noſtri Deo & Saluatori noſtro Ieſu Chriſto offerre animo inſtituentes, baſim & firmamentum vitæ beatæ, quæ hominibus tribuitur, Symbolum nimirum trecentorum decem & octo ſanctorum Patrum Nicææ olim Spiritus ſancti inſtinctu in vnum congregatorum, in quod quidem cum nos, tum maiores noſtri omnes credentes baptizati ſunt, decernimus, vt ſolum in omnibus ſanctiſſimis Dei Eccleſijs a populo Orthodoxo ſeruetur, cuſtodiaturque: quippe in quo vno ſincera fides vere & abunde ſatis tum ad errorem quemque tollendum, tum ad concordiam ſanctarum Dei Eccleſiarum ſtabiliendam definita ſit. Quinetiã Acta, quæ ad illius Symboli confirmationem edita ſunt, ſatis re vera ad eam rem habent in ſe virium & firmitatis. Porro ſanctum Symbolum a centum quinquaginta ſanctis Patribus in vrbe Conſtantinopoli cõtra eos qui blaſphemias contra Spiritum ſanctum locuti ſunt, compoſitum, ratum facimus. Itemq. Acta Concilij Epheſini contra impium Neſtorium, & eos qui poſt eadem cum illo ſentiebant, edita confirmamus.

XXX. *Conciliũ Chalcedon. reijcitur a Baſiliſco.*

At ea quæ conſenſum & ordinem ſanctarum Dei Eccleſiarum & pacem totius terræ diſturbãt, C nempe Leonis de fide deciſionem, & omnia quæ in Concilio Chalcedonenſi de fide definienda, de expoſitione Symboli, interpretatione, doctrina, aut diſceptatione eiuſdem dicta, actave, quo noua fides contra ſanctum illud Symbolum a trecẽtis decem & octo Epiſcopis compoſitum (de quo diximus) introducatur: ſtatuimus, decernimuſque, vt tum hic, tum in ſingulis alijs paſſim Eccleſijs a ſanctiſſimis vbique Epiſcopis anathemati addicantur, vt vbicumque locorum forte reperta fuerint, igni tradantur comburenda: quandoquidem Imperatores piæ ac beatæ memoriæ Conſtantinus ac Theodoſius Iunior, qui ante noſtram ætatem vixerant, eodem modo de omnibus hæreticorum dogmatibus decreuere: Atq. ita abrogata, ex vna ſolaq. Catholica Apoſtolica & Orthodoxa Eccleſia prorſus eijciantur; vtpote quę tum ſalutaria illa trecentorum decem & octo ſanctorum Patrum, quæ perpetuo rata eſſe debent, tum ea quæ beati Patres Spiritus ſancti impulſu in Concilio Epheſino ſanciuerunt, penitus tollunt.] Intelligis velamentum conſuetum hæreticorum, ſic ſemper Catholicam fidem damnare ſolere, quod eadem perfidiæ, quam ſectantur, aduerſetur: cum alioqui nomen Catholicum vſurpent, & Euangelicam veritatem prætexant, a quibus longe longius, vt a luce tenebræ & a bono malum, abhorrent. Sed pergit:

XXXI. *Rectæ fidei cõfeſſionis ficta ſpecies.*

D Denique ne cuiquam vel ſacerdotum vel laicorum integrum ſit diuiniſſimam ſancti Symboli legem violare; ſed vt vna cum omnibus nouis ſanctionibus in Concilio Chalcedonẽſi editis, etiam hæreſis eorum qui non confitentur Filium Dei vnigenitum ex Spiritu ſancto & ſancta Maria ſemper Virgine & Deipara vere incarnatum, hominemq. factum, ſed carnem eius aut de cælo delapſam, aut viſu quodam & ſpecie figuratam monſtraſſe confingunt: & omnis omnino error, & ſi quid aliud aliquo in tempore, aliquo modo, locove in toto mundo nouandarum rerum ſtudio vel cogitatum vel verbis expreſſum ad diuinũ hoc Symbolum euertendum fuerit, funditus profligetur.

XXXII. *Falſa concordiæ titulus.*

Et quoniam Imperatoris eſt, ſedulo proſpicere, vt ſubiectis non in præſentia ſolum, ſed etiam in poſterum ſecura tranquillaq. vita prouido eius conſilio ſuppeditetur: decernimus, vt ſanctiſſimi vbique Epiſcopi his diuinis noſtris litteris generatim ſcriptis ad omnes, palamq. diuulgatis ſubſcribant, quo declarent præcipue ſe in ſolo diuino trecentorum decem & octo ſanctorum Patrum Symbolo velle inſiſtere: quod etiam centum & quinquaginta ſancti Patres confirmarunt: idemq. poſt ab Orthodoxis & ſanctis Patribus, qui Epheſi vrbis primariæ conuenerunt, definite ſtabilitum: viſumq. ſolum illud trecentorum decem & octo ſanctorum Patrum Symbolum velut E ratam fidei deciſionem ſequendum, anathemaq. indicendo Actis Concilij Chalcedonẽſis, quæ populo Orthodoxo offenſioni eſſe poſſunt, eaq. Eccleſijs penitus eijciant, vtpote a quibus cum totus Orbis terrarum conturbetur, tum noſtra impediatur felicitas.] En vides, lector, quam turpis facie & horrenda viſu hæreſis ſit, quæ nec foras progredi auderet, niſi ſuperinducto nomine Catholicæ fidei, indumentis contecta ſacrorum Conciliorum, quibus neſas ſit obniti, ſed neceſſe ſit conſentire. Hinc velim impudentiam præſentis temporis hæreticorum conſideres, dum eo procaciæ effrenes proſilierunt, vt & eiuſmodi ſacrorum Conciliorum adeo honeſta abijciant indumenta, pedibuſq. proculcent, vt ſunt horribiles, videri gaudentes. Addit autem ad hæc Baſiliſcus. Eos autem, qui poſt has noſtras diuinas litteras acceptas, quas (vti credimus) Dei nutu diuulgari curauimus, quo concordia, quæ omnibus optabilis eſt, in ſanctis Dei Eccleſijs ſtabiliatur aliquando, aggredientur vel proferre, vel nominare ſiue diſputando, ſeu dicendo, ſeu ſcriptis vllo tempore, modo, aut loco nouam illam deciſionem a Concilio Chalcedonenſi contra fidem promulgatam; veluti tumultus & perturbationis ſanctis Dei Eccleſijs, omnib. qui noſtro parent Imperio, auctores, Deo

Pœna in profeſſores Conci. Chalced.

præterea

prӕterea & noſtrӕ ſaluti aduerſarios, iubemus, idq. ſecundum leges iam ante noſtram ætatem ab A
Imperatore beatæ & diuinæ memoriæ Theodoſio contra talem & tam peruerſam amentiam con-
ditas, hiſque noſtris diuinis litteris generatim ad omnes ſcriptis ſubiũctas; ſi Epiſcopi fuerint, aut
clerici, dignitatis ſuæ & miniſterij gradu abdicari; ſin monachi, aut laici, exilio, omnium bonorũ
publicatione, & alijs grauiſſimis ſupplicijs mulctari.

XXXIII. Vana ſpes hæretici Imp.

Enimvero ſancta conſubſtantialis, procreatrixq. omnium & vitæ parens Trinitas tali à nobis
obſeruantia honorata, iam non ſolum propter zizania, quæ modo commemorauimus, per nos ra-
dicitus extirpata, ſed etiam propter rectas & Apoſtolicas ſancti Symboli traditiones a nobis ſta-
bilitas, propitia & clemens animis noſtris, omnibuſque nobis ſubiectis futura eſt, ſemper vna no-
biſcum adminiſtratura Imperium, rebus denique humanis ſtatum pacatũ & quietum allatura.]
hucuſque Baſiliſci venena.

XXXIV. Antidotũ contra venena hæreticorum.

Sed ex his conficiamus antidotum. licet plane ex eiſdem quæ contra pietatem Timotheus per
Baſiliſcum euomuit toxica, contra ipſa & venena cuncta alia remedium præparare. Atque primũ
ea ex parte, dum præfando ac perorando ipſe ſibi pollicitus eſt, ſtabiliendo fidem Catholicam,
ſuum pariter Imperium ſolidare: euentus docuit, ipſum ſuper arenam ædificaſſe: dum enim quam B
citiſſime eius Imperium collapſum penitus corruit, plane demonſtratum eſt, minime ſupra fir-
mam petram Catholicæ confeſſionis eſſe fundatum, ſed ſuper vacuum eſſe ſuſpenſum, innixumq.
mendacio. Ex quo vno prudens quiſque intelligere perſpicue ſatis valeat, cuncta quæ aduerſus ſa-
croſanctum Chalcedonenſe Concilium vel ab ipſo vel alijs ſtatuta fuere, arma fuiſſe arte diaboli
comparata ad oppugnandam Catholicam fidem, & ad veritatem proſternendã admotos arietes.

XXXV. Catholica veritas ſtabilita.

Contra vero docuit experimentum, firmiſſimo innixum fuiſſe fundamento, ſupraq. ipſum fir-
miſſimam petram fundatum ipſum Concilium Chalcedonenſe, quod validis hiſce ictibus num-
quam concuti vel labeſactari valuit. Ita quidem ſumma Dei ſapientia ſemper ſcimus in Eccleſia
factitatum, vt veritas fineretur aduerſantium telis impeti, vt ſic eius ſoliditas probaretur, & ex
Deo eſſe ea demonſtratione palam fieret: quod iuxta ſententiam Gamalielis ſæpius repetẽdam, [a]
quæ ex Deo ſunt, diſſolui non poſſint; contra vero, omnem plantationem [b], quam non plantauit
Pater æternus, eradicari; vtpote quod de his ſcriptum ſit [c]: Plantæ adulterinæ non dabunt altas
radices.]

a Act. 5.
b Matth. 15.
c Sapien. 4.

XXXVI.

Sed & illud obſerua, quanta nitatur arte falſitas, & quo fultum præſidio mendacium oſtente- C
tur, atque impietas quanto compta decore & ſatellitio comitata ſe ingerat oculis intuentium, ip-
ſaq. hæreſis Iezabel inſtar ſtibio fucata compareat, & Imperatoria pompa tumens præmittat ſan-
ctionem Baſiliſci Orbem peragraturam, quæ dum nihil præterea quam Nicænum Concilium pre-
ſefert, oppugnat Chalcedonenſe Concilium: Verum videas (quod mireris) ipſum ſibi mendacium
refragari. Etenim ſi, quod iactat triſulci lingua ſibilans Baſiliſcus, ſatis abundat ſolum ipſum Ni-
cænum Concilium ad omnem tollendum errorem; cur ſuperfluo addit ſymbolum fidei editum
Conſtantinopoli, & Epheſinam probat confeſſionem? Vnde ſuis ipſius neceſſe ſit armis confodi,
quocumque ſe vertat: Nimirum vel cum dicit (quod aſſerit) eſſe ſatis Nicænum Concilium; tunc
vt ſuperflua opus eſt explodat Conſtantinopolitanum atque Epheſinum Concilia: Vel iſta retinen-
do, vt profitetur retinere atque prædicat: tunc affirmet neceſſe eſt, haud (quod iactat) eſſe ſatis ad
omnem tollendum errorem Nicænum Concilium, ſed opus fuiſſe (quod digne profitetur) ad vin-
dicandam ablatam ab hæreticis Spiritus ſancti diuinitatem, illa in dicto Concilio *definita fuiſſe*,
atque ad declarandam firmandamque veram de Filij Dei incarnatione doctrinam Patres Epheſi
conueniſſe, eaq. de re decretum fidei edidiſſe. Hæc cum ipſe dicat, cur non ſe mentitum eſſe cogno- D
ſcit, dum de Concilio Nicæno prolocutus, ſatis ſuperq. illud eſſe ad omnem auferendum errorem
inculcat?

Dilemmate perſtringitur hæreticorum impietas.

XXXVII.

Quod ſi ſana mente ob nouas emergentes hęreſes opus fuiſſe concedit tum Conſtantinopoli-
tanum tum Epheſinum Conuentus cogi, in eiſq. edi de fide firmanda vel declaranda decreta, quæ
haud adeo explicita reperirentur in confeſſione Nicæna: cur noua emergente hęreſi, nouam appo-
nere fidei elucidationem, quæ recentem confutet atque penitus tollat errorem, non æque neceſſe
eſſe contendet? ob idq. non ſibi reijciendum hac ex parte Chalcedonenſe Concilium, quo confodi-
tur hæreſis Eutychetis, tamquam (vt ait) ſuperfluum & ſeminarium diſſenſionis: ſed potius probã-
da ipſi erant, quæ in eo edita ſunt decreta fidei, aduerſus praua dogmata contra veritatem Catho-
licam inſtituta. Sed refugiens iſta ipſe, nec verbum quidem de Eutychiano deliramento locutus,
damnationem tantum conclamauit Chalcedonenſis Concilij, ſic definiens Imperatoria poteſta-
te; perinde ac ſi non homo, ſed Deus, immo plus quam Deus, ſua ſententia deſtruat, quod Deo du-
ce, tanto labore ſanctiſſimi viri, iugibus præmiſſis ad Deum precibus, magna deliberatione ſanxe-
re. At hæc de his ſatis, quæ antidotum eſſe prædiximus aduerſus venena hæreſum, pietatis ſpeciẽ E
præſeferentium. Iam vero quæ ſunt reliqua proſequamur. Poſt recitatum Baſiliſci de abroganda
fide Chalcedonenſi decretum, Euagrius iſta ſubdit [d]:

d Euagr. lib. 3. cap. 5.

XXXVIII. De his qui ſubſcripſerunt editæ ſanctioni.

His litteris a Baſiliſco generatim ad omnes ſcriptis, Timotheus qui modo (vt dixi) ab exilio
reuerterat (vt a Zacharia Rhetore litteris proditum eſt) aſſenſit: idem fecit Petrus Antiſtes Antio-
chiæ cognomento Cnapheus, qui erat tum Conſtantinopoli vna cum Timotheo. His rebus ita cõ-
ſtitutis, Paulus ad ſedẽ Archiepiſcopatus Epheſini deligitur. Fertur, Anaſtaſium quoque, qui poſt
Iuuenalem Antiſtes Hieroſolymorum fuit, illis Baſiliſci litteris ſcriptis ad omnes generatim ſub-
ſcripſiſſe, alioſq. præterea complures circiter quingentos numero idem præſtitiſſe, qui Leonis de-
ciſionem & Concilium Chalcedonenſe abrogarunt.] hæc Euagrius.

XXXIX. De ſede Hieroſolymitana inuaſa a Gerontio.

Sed ſiſte gradum, lector, ne in mendaciorum lacunas incautus offendas. Scito calumniam eſſe
conflatam aduerſus Anaſtaſium Hieroſolymitanum Epiſcopum ab Euagrio, ſeu potius a Zacha-
ria, a quo accepiſſe teſtatur. Siquidem teſtificatione Cyrilli in Euthymio, defenſor Concilij Chal-
cedo-

A cedonenſis Anaſtaſius habetur in omnibus laudatiſſimus, aduerſus quem Hieroſolymis ab hæreticis Eutychianis fuit in ſedem Epiſcopalem elatus Gerontius monachus ſignifer eorumdem hæreticorum, vt idem Cyrillus narrat his verbis [a]: Cum vero Baſiliſcus occupaſſet imperium, fecit Conciliabulum aduerſus ſanctam Synodum Chalcedonenſem: quoquidem nitens pars eorũ qui erant ſchiſmatici in ſancta ciuitate, cum ſibi Gerontium quemdam præfeciſſet Archimandritam, multa innouat aduerſus Eccleſiam, nec minora ijs quæ prius auſus fuerat Theodoſius. Quinto autem anno poſtea moritur quidem Anaſtaſius Patriarcha, iam incipiente menſe Ianuario.] hæc ibi de ſtatu Hieroſolymitanæ Eccleſiæ.

a Apud Metap. die 20. Ianuar. Sur. ea die.

XL. *De Zacharia hiſtorico.*

Ceterum quod ſpectat ad Zachariam Rhetorem, quem citat Euagrius; ne fallaris: conſtat eũ quidem fuiſſe Eutychianum, ob idq. ab eo ſcripta quam cautiſſime legenda ſunt. Subodoratus id quidem ipſe Euagrius fuit, dum de eodem poſt multa hæc ait [b]: Quod autem ad ea attinet, quæ Zacharias Rhetor de his Epiſcopis tradit; ſiue ipſe falſo eos criminatus eſt, ſiue illi ipſi mẽtiti ſunt, ſe inuitos litteris Baſiliſci ſubſcripſiſſe, non poſſum pro certo affirmare.] ſed proditæ hiſtoriæ veritatis ex eo potiſſimum ab eodem in ſuſpicionem adducitur, quod recitans ad verbum ſanctionem
B editam a Baſiliſco contra Concilium Chalcedonenſe, quod poſtea eſt ſancitum edictum illam abrogans ſuppreſſit omnino ſilentio, ſicut & alia multa pro Catholica fide tranſacta; cõtra vero, quæ Eutychiano fauent errori, ea ad verbum recenſet; vt euidenter apparet ex his quæ ea eo narrat Euagrius, qui ſubdit iſta poſt narrationem ſubſcribentium Epiſcoporum [c]: Quinetiam libellus ſupplex extat ab Epiſcopis Aſiæ, qui Epheſi conuenerunt, ad Baſiliſcum ſcriptus, ea quo nonnulla ſumpſimus, quæ ſunt hoc loco a nobis poſita.

b Euagr. lib. 3. c. 9.

c Euagr. lib. 3. c. 5.

XLI. *Libellus ab Eutychianis oblatus Zenoni Imper.*

Sanctiſſimis Chriſtiq. amantiſſimis dominis noſtris Baſiliſco & Marco Victoribus ſemper Auguſtis S. *Et alijs interſectis, adiungit iſta:*

Omnino, o ſanctiſſimi & Chriſto deditiſſimi Imperatores, vna cum fide, quæ & inuiſa eſt & varijs modis impugnata, vos impugnari declaraſtis. *& paulo poſt:* Terribilis quædam expectatio iudicij, & diuinę iræ flamma, & iuſta veſtræ clementiæ indignatio e veſtigio aduerſarios occupauit, qui præpotentem Deum & veſtrum Imperium vera fide roboratũ arroganter inuadere impugnareq. moliuntur, quiq. non modo non ceſſant noſtram tenuitatem uarijs incõmodis afficere, uerum ſemper nos calũniari & falſa crimina contra nos cõfingere ſtudent: nimirũ ueſtris diuinis & Apo
C ſtolicis litteris gñatim ſcriptis ad omnes, nos nonniſi ui ac neceſſitate compulſos ſubſcripſiſſe; quibus certe nos libentibus animis & propenſa uoluntate ſubſcripſimus. *ac rurſum infra:* Nolite alia decreta contra litteras veſtras generatim ſcriptas decernere: pro certo (vt diximus) perſuaſi, mundum, ſi id feceritis, ſeditionibus euerſum iri, & mala a Concilio Chalcedonenſi orta (ob quæ quidem infinitæ cedes factæ, ſanguisq. Orthodoxorũ iniuſte & inique fuſus eſt) exigua admodum videri. Poſtea vero addit *ex eadem hęreticorum epiſtola:*

XLII. *Contra Acacium ſcribunt Eutychiani.*

Conteſtamur coram Saluatore noſtro Ieſu Chriſto, noſtrum cultum erga Deum & pietatem liberum eſſe: oramusq. vt cum illi, tum præcipue Epiſcopus Cõſtantinopolis qui nequiter multis in rebus ſuo officio functus deprehenditur, iuſto, canonico, & Eccleſiaſtico iudicio condemnetur abdiceturq. Epiſcopatus gradu.] hæc quo ad Eutychianorum Aſianorum libellum. Subdit poſt hæc Euagrius de eodem auctore pro Eutychiana hæreſi laborante, & eãdem falſitate corroborare conante: Zacharias porro iſta quoque ſcribit ad hunc modum: Litteris Imperatoris, quas ſcripſit generatim ad omnes, diulgatis, monachi Conſtantinopoli qui peruerſo errore Eutychetis infecti erant, rati ſe, cum Timotheum & litteras Imperatoris nacti fuiſſent, ſubſidia ad hæreſim ſuam tuẽ
D dam inueniſſe, ſperantesq. ſe iam inſtitutum ſuũ commode poſſe proſequi, propere ad Timotheũ ſe conferunt: ac cum a Timotheo, qui Dei Verbum ſecundum carnem nobis conſubſtantiale, Patri autem ſecundum diuinitatem conſubſtantiale oſtendit, eſſent refutati, domum reuerterunt.

XLIII.

d Euagr. lib. 3. c. 6.

Idem ſcriptor [d] narrat, Timotheum Conſtantinopolim ingreſſum, perrexiſſe Epheſum, Paulumq. illius vrbis Pontificem, qui quidem iam dudum ab Epiſcopis prouinciæ (ſicut vetus Eccleſiæ conſuetudo poſtulat) creatus fuerat, ſed tamen poſt exciderat, in ſede Epiſcopali collocaſſe: reddidiſſeq. præterea eumdem Timotheum Eccleſiæ Epheſinæ ius Patriarchatus, quod Concilium Chalcedonenſe (vti ante demonſtratum eſt) ei ademerat. Inde tandem ſoluentem, petijſſe Alexandriam tradit: vbi ab omnibus qui ad eum accedebant, poſtulauit, vt Concilio Chalcedonenſi anathema denunciarent. Reſilierunt ab eo (ſicut a Zacharia traditum eſt) cum alij complures ſuæ factionis, tum Theodotus vnus ex eorum numero, qui Ioppe a Theodoſio Epiſcopo, tum a quibuſdã deſignato Hieroſolymorum, cum Iuuenale Conſtantinopolim confugerant.] hæc Euagrius ex Zacharia.

Timotheus proficiſcitur Alexandriam.

XLIV. *Acacius excitatur in Baſiliſcum.*

Sed quid inter tot turbines Deus? numquid ſemper dormiet qui cuſtodit Iſrael? Excitari qui
E dem a diſcipulis ſuis expectat, cum ex ingruentibus procellis, periclitante naui, ipſe in ea poſitus dormit. Acacius igitur Conſtantinopolitanus Epiſcopus dudum admonitus excitatusq. & ipſe litteris Simplicij Romani Pontificis, Baſiliſco tyranno reſiſtere parans, quod ſuas imbecilles vires eſſe ſciret, vt tantæ ſe poſſet obijcere poteſtati, quærit a Deo per eius ſeruos auxilium: nam viros ſanctos in eremo latitantes Conſtantinopolim inferre conatur, quos ob egregias virtutes etiam aduerſarij reuereri debeant & extimeſcere.

XLV. *Dei prouidentia in ſua Eccleſia gubernãda.*

Hic quidem admirabilem Deum in ſanctis ſuis, & in gubernãda cuſtodiendaq. Eccleſia ſummam eius prouidentiam dignum eſt contemplari. Etenim cum Oriẽtalis Eccleſia iam propemodum areſacta careret magnis illis anteſignanis doctrina eminentibus, qui aduerſus hæreticorum turmas ante aciem progreſſi pugnarent, vt fuerunt Magnus Athanaſius, Baſilius, Gregorius Theologus, Chryſoſtomus, atque Cyrillus, quorum vel ſolum nomen præpotẽs eſſe videretur ad terrorẽ incutiendum aduerſantibus hoſtibus: Cum his, inquam, horumq. ſimilibus omnino careret Orientalis Eccleſia, & ex aduerſo fortiores inſtarent hoſtes, ac fortiora mouerent prœlia, quos & præ-

iret

iret pollens viribus,furensq.audacia Imperator:alia Deus via voluit Catholicæ veritati eſſe con- A
ſultum,nempe miraculorum virtute,qua omnibus cæcutientibus licet, manifeſto tamen cōſtaret
militare Deum in caſtris Orthodoxorum,ex eorumq.parte ſtare Catholicam fidem,in qua ex e-
ditione ſignorum eamdem atteſtantium ineſſe Dei potentia noſceretur. Edita ſunt hæc quidem ſi-
gna per magnum illum Danielem Stylitam ſanctiſſimum anachoretam,de quo plura ſuperius di-
cta ſunt; quem omni conſtu Acacius Conſtantinopolitanus Epiſcopus e columna ad columnam
veritatis ſuffulciendam,colabentemq. Eccleſiam roborandam, Conſtantinopolim acceſſiuit. Sed
a Acta Dan. c. 41. apud Sur. die 11. Decembr. tom. 6. quomodo hæc cuncta ſe habuerint,ex ipſo fonte petamus,ex ipſius inquam Danielis Actis,in qui-
bus res geſta quam fideliſſime narratur his verbis [b]:

XLVI. Sceptra quidem(vt dictū eſt)arripit Baſiliſcus;horribiliter autem ſtatim ſibilat aduerſus Ec-
cleſiam,& de carnis a Chriſto ſuſceptæ diſpenſatione nugatur quædam blaſphema & adulterina:
Acacium autem,qui tunc ſedem tenebat Pontificalem,qui rectam quidem defendebat rationem,
illius autem dogmatum tēpeſtati ſpiritus feruore & dicendi libertate vehementer reſiſtebat,vult
iniqua morte mulctare. Hoc cum multos quidem congregaſſet ex ijs qui vitam agunt ſolitariam,
& ex ijs qui promiſcue viuunt & communiter,& grex concurriſſet vniuerſus;ſeruauit paſtorē, qui B
Acacius vocat S. Danielē in vrbem. ne periret,veniebat in periculum. Decretum fuit namque, magnum quoque Danielem vocare in
præſidium:& viro miti ſacerdos Imperatoris ſignificat rabiem.

XLVII. Cum autem qui erat ſapiens ad malefaciendum,hoc cognouiſſet Imperator; ipſe quoque Da-
nieli ſignificauit,hunc ipſum ſacerdotem potius fuiſſe cauſam tumultus,addens: Hic facit ciuita-
tem aduerſus me inſurgere,& milites corrumpit ac peruertit,& in me maledicta congerit & pro-
bra inuehit,& aduerſum me facit innumerabilia. Quocirca oportet te(aiebat)precibus tuis Im-
peratori potius opem ferre contra Epiſcopum.] At quid ad hæc Daniel? audi: Non ſolum probro
afficit eum,*Imperatorem videlicet*,qui ſuſceptam a Deo humanitatem probro afficiebat,ſed etiā
maximas minas in eum intendit,& prophetice ſic effatus eſt: Diſrumpet(inquit)diſrumpet Deus
regnum tuum. Et alia adiecit,quæ cor eius vſque adeo poterant mordere & tangere,vt nec ille q-
dem qui futurus erat miniſter verborum,auſus fuerit hæc ore renunciare Imperatori; ſed a ma-
gno Daniele petierit,vt litteris,iiſque obſignatis hæc ſignificarentur Imperatori. Et ſic ille qui-
dem receſſit.

XLVIII. Pontifex autem cum omnes fere eximios congregaſſet Epiſcopos,mittit ad magnum Danie- C
lem,eum adhortans,vt ſuum pro Chriſto daret auxilium,dicens illius eſſe ſolius linguæ & verita-
Miſſa legatio Epiſcoporū ad Danielem. tis aduerſus adeo abſurdam depugnare blaſphemiam,& ſuſcipere bellum pro Eccleſia. Atque iſti
quidem profecti hæc ſignificauerunt. Quoniam vero Sancto erat valde difficile e columna deſcen-
dere,& renuebat:quid rurſus machinatur Patriarcha volens eum ad id flectere? Rurſum mittit E-
piſcopos,iubens eos ei apparere mæſtos,vtiq.miſerabilibus & verbis & geſtibus,& profundere la-
crymas,validiſſimum medicamentum ad perſuaſionem,& omni ratione conari eum flectere: Imi-
tare(dicentes)primum magiſtrum & præceptorem. In ijs enim quę ſunt facienda pro Chriſto,
pulchrum eſt Chriſtum imitari. Declinauit ille quoque e cælis & deſcendit,procurans ſalutem ho-
minum. Quid ergo abſurdi fuerit,ſi tu quoque aliquantiſper e columna deſcenderis; & quæ venit
in periculum ne pereat,ſeruaueris Eccleſiam,pro qua ipſe proprio non pepercit ſanguini? Exiſti-
ma tibi ipſam adſtare Eccleſiam,& vocem emittere,& extendere manus ad auxiliū implorandū.

XLIX. Cum his & alijs pluribus Epiſcopos inſtruxiſſet Patriarcha,& omnino exercuiſſet,vt *aptiſſi-
me* ad mouendam miſericordiam,& maxime miſerabiliter ad proponendam *accederent peti-
tionem*:illis autem imperata facientibus,& inferne ſupplicum ritu cum lacrymis clamantibus : D
primum quidem ea quæ fiebant,ægre ferebat Sanctus & angebatur animo: deinde cum videret
magis perſeuerantes & vehementius precātes,& cū miſerabili clamore calidas lacrymas emittē-
tes,neſciebat quid ageret illa miſericors anima ad vtraſque diſtracta cogitationes. Quando enim
ad ſacerdotes & ad ſacerdotum intuebatur lacrymas,mouebatur;quando autem ad columnam
Daniel venit Conſtantinopolim. & eos qui ſunt in ea labores & optatiſſimam quietem,erat inflexibilis. Sic ergo inter ſe contenden-
tibus cogitationibus,& in æquilibrio quodammodo poſitis;quærit momentum ſuperni iudicij:&
eo ſtante ad orationem,vox ſtatim e cælo extitit,quæ iubet ei vt deſcendat,& rurſus reuertatur ad
columnam. Sic eum cum gaudio excipientes Epiſcopi,deduxerunt ad Pontificem,qui dici nō po-
teſt quanta rurſus fuerit plenus lætitia,& quanto cum honore exceperit.

L. Atque ſtatim quidem Chriſti miles vertit aduerſarium,etſi ei in conſpectum non venerit,ver-
Baſiliſcus receditab vrbe. bis autem ſolum tamquam eminus emiſſis iaculis vſus ſit,ſicut etiam per eam quam ante miſerat
epiſtolam,nouum appellans Diocletianum:& cum per vtraque eum terruiſſet,nempe & præſen-
tis ſæculi & futuri ſupplicia,tamquā improbum mancipium perſuaſit vt fugeret. Minarum enim
timore affectus cum reſpondiſſet: Ecce tibi concedo ciuitatem & omnes qui ſunt in ea;ipſe prætex- E
tu exercitationis proceſſit extra terminos ciuitatis. Sed nec ſic quidem eū dimiſit vir fortiſſimus,
ſed fugientem tamquam qui clypeum abieciſſet,perſequebatur militem , & contendebat eum
apprehendere, vt argueret, & cum eo ſingulari certamine decertaret. Iuit ergo viam quæ illuc
ferebat. Vide autem mihi zelum athletæ. Nam cum ei pedes laboraſſent exercitatione, & non
poſſent ingredi,commodato accepit alios pedes,& ducebatur portatus ab alijs. Fuitne vero iter
eius inane & abſque miraculis? nequaquam: Et lubentiſſime quidem omnium meminiſſem:ſed
cum tria prohibeant , nempe & prolixitas narrationis , dicendi facultatis imbecillitas , &
ne ſi velim omnia dicere,cum vos exatiauero,ſitis ſocordiores in ijs quæ ſunt præcipua:multis præ-
termiſſis,paucorum meminero.

LI. Quidam leproſus ad eum in via accedens, emiſit vocem,quam olim etiam ad Chriſtum, niſi
b Matth. 8: quod ille quidem Filium [b], hic autem ſeruum Dei vocabat & rogabat,vt ab eo aſſequeretur cu-
Leproſus curatur. rationem. Ille vero: Quid tibi vis,inquit,quod eo relicto qui poteſt hæc curare,acceſſiſti ad homi-
nem, qui

A nem,qui eſt ſimilibus obnoxius affectionibus,ea poſtulans quæ eius vires ſuperant? Verum enim-
vero,ſi quidem credis non illum ſolum,ſed etiam eius miniſtros poſſe hæc curare,erit tibi per nos
quoque,vt credidiſti,ſanatio.Cum autem ille hæc confitebatur,& adhuc magis rogabat vt ſanare-
tur:miſericordia ſimul & admiratio magnum ſubijt Danielem: miſericordia quidē propter mor-
bum,admiratio autem propter feruorem fidei:& conuerſus ſignificat ijs qui ſequebantur,& vt ma-
nus tollant in cælum,& Deum placent lacrymis.Deinde cum illius iuſſu is mari corpus lauiſſet,&
fuiſſet mundatus(non procul enim aberat)oſtenſus eſt totus ſanus ijs qui aderant.Qui cum aſpe-
xiſſent id quod factum fuerat,& nudum accepiſſent eū qui fuerat curatus,quid non faciebāt? qd
non dicebant?quo non animi motu afficiebantur? Admirabantur,clamabant,glorificabant, obſtu-
peſcebant.Mouebat quidem fides eis linguam ad gratiarum actionem:verba autem ſuſtinebat ad-
miratio,& efficiebat vt præ ſtupore obmuteſcerent.Quinetiam dicentes,neſciebant quidnam di-
cturi eſſent,illius ne fidem,an illius gratiam,& Dei potentiam.Oculi autem omnium in illum ſo-
lum erant conuerſi,voxq. vna erat,& narratio,leproſus,& illius mundatio.

Vt ergo eſſent plures teſtes huius rei admirabilis,veniunt ad maximum Dei templum , & vi- LII.
B rum illum in ſuggeſtu ſtatuunt,facientes ſicut Zacheus [a]: nam illi quoque perſuaſit fides vt aſcē- a Luc.19.
deret ſycomorum;& his rurſum,vt in alto ſtatuerent eum qui curatus fuerat,perſuaſit ſimilis fer- *Oſtentatur le-*
uor ſpiritus.]talem quidem oſtentare curatum,nihil aliud ferme fuit, quam aduerſus Eutychia- *proſus curatus*
nos,quibus conferta ciuitas erat,exaltare de proſtrata perfidia trophæa victoriæ;dum Deum pro
ipſis ſtare,cuius virtute per Orthodoxum virum miraculum illud fuerat perpetratum,euidentiſſi-
me declarabatur.Sed addita ſunt his alia maiora,quibus hæretici,magis magiſq; conuincerentur.
Quis(ſubdit auctor)quæ propter magnum Danielem fiebant,narrauerit? Confluit ad eum vniuer-
ſa fere ciuitas:ægrotantes quidem deſiderio ſanationis,prope habentes exemplar , leproſum qui
fuerat curatus:ſani autem,vt viderent eos qui curabantur,& ſpectaculo miraculorum minime pri-
uarentur.Quæ vero eorum qui accedebāt,fidem ſequebantur miracula,ſunt maiora,quam vt ver-
bis exprimi poſſint & auribus percipi.

Cum autem ſic ſplendide comitatus magnus ille Daniel ad locum in quo erat Imperator,per- LIII.
uenit prope Palatia Septimi:vir quidam Gothus genere,deſuper proſpiciens per feneſtram, cum *Daniel venit*
Sanctum vidiſſet ſic deduci & portari,eius irridet molliciem,& ironice alloquitur: Ecce(inquit) *ad Septimum.*
C nouus Conſul.Hæc dixit,& ſtatim accepit fructum ſuarum nugarum.Illinc enim deturbatus , hu-
mi iacebat mortuus.Videntquod factum fuerat ſatellites;& dolore ſimul & ira repleti, & alioqui
timore correpti,ne vel alius ex ſuis vel ipſe Imperator ſimile quid aduerſus magnum illum locu-
tus in eadem incideret,non ſinebant Sanctum ingredi Regiam.Cum vero ijs qui cum eo erant co-
nantibus ingredi alioqui magna erat perturbatio:tunc cum euangelice [b] pedum ſuorum excutere b Matth. 10.
puluerem,eos qui cum ipſo erant,hortatus eſſet Sanctus,& ipſe hoc feciſſet,reuerſus eſt:ſed neque
tunc vacuus. Multi enim milites,cum eum parum ſolum vidiſſent,& mores & habitum obſtupuiſ-
ſent Euangelicum,eum ſtatim ſunt ſecuti. Et ſic quidem vadit Byzantium homo Dei.

Imperator autem viri reueritus virtutem,& veritus ne quid ei graue accideret propter illius LIV.
contemptum,miſit ad eum quamprimum,& rogat vt reuertatur. Ille vero non modo flexus,ſed e- *Daniel recuſat*
tiam magis irritatus,cum dixiſſet,quod qui cæleſtem Regem conatur exacerbare, ipſe multo ma- *redire ad Imp.*
gis malorum theſaurum ſibi recondit:& deinde adiecißet etiam fore,vt hic breui excidat ab Im-
perio,& eas quæ illic ſunt,minas non effugiat:Hæc cum dixiſſet,& ſi quis in tunica remāſerat pul-
uis,eum excuſſiſſet;proceſſit fidenti animo. Cum hæc annunciarentur Imperatori, ſimul etiam &
D ſua ſponte cecidit turris Palatij,perinde ac ſi per res inanimes arrogantem & inſolentem hominē
Deus vellet erudire.

Quænam autem ab accedente Sancto facta ſunt miracula(quomodo enim ex vrbe cum eis eſt LV.
egreſſus,ita etiam ingredientem ipſa rurſus ſequebantur,quodammodo ipſa,vt ita dicam ,Dei vir- *Dæmoniaci li-*
tute famulum deducente)cum ex his pauca eaq. propter ſatietatem veluti curſim adduxero,tranſi- *berati.*
bo ad ea quæ ſuperſunt. Duo quidem ab ipſo adoleſcentes primum ſanantur,qui vexabantur a dæ-
monibus. Deinde mulier quædam alia,fide Chananæa,quæ habebat filium, & veluti æſtuantis ani-
mi teſtes lacrymas profundebat ex oculis,& per eas quærebat curationem , ſanam quidem acce-
pit filiam:lætitiam autem referens pro mærore;domum redijt. Deinde cum Sanctus per mediam
procederet ciuitatem,Patricius quidam ex Senatu,qui ipſe quoque Zachæum [c] eſt imitatus , cū
eum feruenti fide domo ſua excepiſſet, Zachæo quoque ſimilem conſecutus eſt benedictionem. c Luc.19.

Poſtquam autem in ipſo fuit maximo templo,& ſimul verſatus fuit cū Patriarcha , qui ipſum LVI.
cum magna ſimul lætitia accepit & honore;hic quoque alijs quidem noua,ſibi vero ſolita facit mi- *Prodigium de*
racula.Serpens qui alicunde prorepſerat,& ſe magni Danielis pedibus per ſpiras inuoluerat,erat *ſerpente.*
E terribile ſpectaculum:& cum ad eum defendendum qui aderant accurriſſent,illos quidem inſimu-
labat timiditatis. Ipſe autem ſerpenti audacter & fidenter minatus,cum ei tamquam miniſtro ma-
gna imperaſſet auctoritate:Vade,inquit,& tuas latebras repete & ſpecus ſubterraneos. Ille vero,
perinde ac qui non poſſet contradicere,ſtatim repit ad parietem,& in conſpectu omnium diſrum-
pitur.] At quid hoc adeo inexpectatum prodigium in loco ſerpentibus haud facile ob frequen-
tiam habitantium acceſſibili,niſi quod Deus voluit hiſce veluti ſymbolicis ſignis demonſtrare de
veternoſo illo ſerpente humani generis deceptore eſſe obtentam victoriam? Sed quæ hæc ſecuta
ſunt,accipe.

Hæc(ſubdit auctor)cum de magno Daniele didiciſſet mulier Rais, fide quidem feruentiſſi- LVII.
ma & maxime pia,gloria autem valde inſignis,prompto & alacri animo ad eum accurrens, & ſi- *Rais clariſſi-*
militer atque illa meretrix illius pedes rigans lacrymis,precibus ab eo contendit,vt ſibi naſcere- *ma femina Da-*
tur filius. Cum autem humi deiecta vidiſſet eius pedis ſoleam exercitatione a tendine diſciſſam; *nielem adit et*
ſtupens tolerantiam,& emittens voces Chananææ ſimiles,dans ei funiculum , rogat vt eum circa *colit.*
eius

eius pedem inuolueret,& ei rurſum reddat:Hæc eſt,inquiens,ſumma meæ petitionis.Ille vero pri A
mum quidem non ſuſtinebat:deinde motus etiam illius lacrymis,& præterea Epiſcopi & cetero
rum verbis flexus,non ſolum illum cum funem circumuoluiſſet,ei reddidit;ſed etiam ſignificauit
fore vt ipſa pareret filium,& prædixit nomen filij:Zenonem,dicens,o mulier,vocabis filium.Et ſic
quidem Sanctus.Ego autem nihil dicam amplius:clarum eſt enim ita euenisſe:nihil enim excide-
bat ex ijs quæ ab illo prædicebantur.

LVIII. *Baſiliſcus procumbit ad pedes Danielis.*

Propterea Sanctum quoque timens Imperator,& ei omnino repugnare declinãs,eum aggre
ditur arte & blanditiis:& cum ipſe ſæpe eum & per multos vt ad ipſum veniret,precatus,non per-
ſuadebat;ipſe ad eum venit,& ritu ſupplici adorat,& illius pedes prehenſat, rogans ut ſibi detur
uenia.Ille autem(quis enim ad ea uidenda erat ipſo perſpicacior?)illum quidem tunc multis pro
bris inſequitur.Deinde etiam aperit id quod multos latebat:Humilitas illa, dicens, & contritio
eſt artificioſa ſimulatio,denſa pelle contegens importunitatem eius & immanitatem:ſed cito ui-
debitis,qui omnia perſpicit,Dei oculum & ualidam manum,quæ etiam potentes deijcit. Atque
cum ſic quidem Sanctus tam multa feciſſet miracula,Deiq.uertiſſet & profligaſſet hoſtem, & res
Eccleſiæ bene conſtituiſſet,quinetiam futura prædixiſſet:reuertitur ad columnam, & certamina B
ac labores magno ac forti animo ſuſcipit.]At de Daniele hactenus.meminit earumdem rerum ge

a Niceph. libr. 16.c.6.

ſtarum Nicephorus,qui & iſta addit [a]:Baſiliſcus motum plebis urbanæ ueritus,in ædes Imperia
les extemplo reuerſus eſt,& Senatui indixit,ne moleſtiam Acacio exhiberet, quod multitudo ad
incendendam urbem parata eſſet.].

LIX.

b Theodor. Collect. lib. 1.

De Olympio Monacho.

Eadem de Daniele & Acacio habet Theodorus Lector [b], qui addit præterea Olympium mo
nachum magna libertate inuectum eſſe in Baſiliſcum Imperatorem. Iniectum quidem fuiſſe ignẽ
in urbem in inuidiam Baſiliſci conſtat:de quo incẽdio iſta habet Cedrenus:Hoc Imperatore crea
to,incendium florentiſſimam urbis partem abſumpſit:Ortum enim e medijs Chalcopratijs,cum
utramque porticum,tum contigua omnia & baſilicam deuorauit, in qua fuit bibliotheca librorũ
millia centena uicena continens:Inter quos libros fuit etiam draconis inteſtinum pedes centum
uiginti longum,cui Homeri poemata Ilias & Odiſſea aureis litteris fuerant inſcripta cum hiſtoria
rerum ab heroibus geſtarum.Perdidit etiam medię in Palatijs domus utramque porticum,& in
Lauſo pulcherrima donaria:ibi enim multa antiquorum ſimulacrorum erant poſita, vt ſtatua illa
nobilis Gnidiæ Veneris,itemq.Samiæ Iunonis,& ex alia materia Lydiæ Mineruæ, quam Amaſis C
Aegyptiorum Rex ſapienti Cleobulo miſerat,aliaq.infinita,*excuſſit ſcilicet*. Excurrit ignis etiam
vſque ad forum Conſtantini Magni.Ea propter in odio vniuerſorum fuit Baſiliſcus,incendiumq.
& euerſio vrbis cognominatus:nam alludebant ad ſerpentis nomen atque naturam.Scribit igitur
ad Zenonem Senatus,&c.]ſed hæc poſtea.

LX.

c Euagr. libr. 3. cap. 7.

Acaci⁹ agit ut Baſiliſcus Augu. reuocet datum reſcriptũ.

Quomodo autem inter hæc Acacius non contentus ipſe non laceſſiri, ſed conſulens omnibus
Eccleſijs Orientis extorſit ab eodem Imperatore abrogationem ſancitæ legis aduerſus Chalcedo
nenſe Concilium,ita narrat Euagrius [b]: Eſt porro apud eumdem ſcriptorem, *nempe Zachariam,*
Acacium Antiſtitem Conſtantinopolitanum his de rebus circuiſſe,monachoſq. & populum Con
ſtantinopolitanum contra Baſiliſcum vtpote hæreticum concitaſſe:illumq. abrogaſſe litteras ge-
neratim ſcriptas ad omnes,atque adeo decreuiſſe,vt ea quæ tam temere & quaſi repentino impe-
tu facta fuiſſent,penitus abrogarentur:effeciſſeq. vt contrariæ litteræ ab eodem Imperatore, quæ
Concilium Chalcedonenſe approbabant,paſſim ad omnes mitterentur.]Ceterum acta hæc eſſe ab
Acacio vigore litterarum Simplicij Romani Pontificis, epiſtola Gelaſij Papæ ad *Dardanos Epi-*
ſcopos manifeſtat,in qua hæc leguntur [d]: Baſiliſcus(vt dictum eſt)tyrannus & hæreticus ſcrip- D

d Epiſt. 11. tom. 1. epiſt. Roman. Pontif.

tis Apoſtolicæ ſedis vehementer infractus eſt,& a plurimis reuocatus exceſſibus.]hæc ibi.Subdit
Euagrius :. Has autem litteras,quas ait contrarias alteris fuiſſe,Zacharias, qui quamdam animi
ſui affectionem ſecutus,totam illam conſcripſit hiſtoriam,miſſas fecit , quæ quidem litteræ ita ſe
habent:

Contraria litteræ Imperatoris Baſiliſci.

LXI. *Edictum Baſiliſci pro fide Catholica.*

Imperatores ac Cæſares Baſiliſcus & Marcus. Apoſtolicam & Orthodoxam fidem ab initio
in Eccleſijs conſeruatam,& ad noſtrum vſque continuatam Imperium , & nobis iam regnantib.
cuſtoditam & in perpetuum cuſtodiendam,in qua baptizati ſumus & credimus ſolam integram
firmamq.retinendam,retentamq.in omnibus Catholicis & Apoſtolicis Orthodoxorum Eccleſijs
perpetuo continuandam decernimus,nullamq.præterea quærendam eſſe. Quam ob cauſam litte-
ras nobis imperantibus ſeu generatim ad omnes ſcriptas,ſeu alias,vel ſi quid præterea fidei & Ec
cleſiaſticæ conſtitutionis gratia a nobis editum ſit,mandamus irrita fieri abrogatique,atque cum
Neſtorio & Eutycheti,tum omnibus qui ſunt eiuſdem cum illis opinionis,tum omni denique hæ
reſi anathema denunciari,& nec concilium cogi,nec inquiſitionem fieri de fide: ſed ea quæ de ea E
decreta ſunt,rata ſtabilitaq. manere .

LXII.

Quinetiam prouincias,quarum Epiſcoporum creatio penes ſedem huius regiæ & illuſtris ci-
uitatis eſt,reuerendiſſimo & ſanctiſſimo Patriarchæ & Epiſcopo Acacio reſtitui:atque Epiſcopos,
qui illis etiam præſunt prouincijs,proprias nihilominus ſedes tenere ; ſic vt poſt iſtorum mortem
nullum præiudicium contra ordinationis ius,quod ad ſanctam ſedem huius regiæ & eximiæ vr-
bis pertinet,ex ea re fiat. Denique quod hoc diuinum noſtrum decretum vim habeat diuini edi-
cti,nemini dubium & obſcurum eſſe volumus.]hactenus noua ſanctio priorem abrogans.De eiuſ-
modi autem edicto Theodorus Lector his verbis meminit,addens nouam hanc cauſam eius ſan
ctionis edẽdæ: Baſiliſcus(inquit)cognito Zenonis motu,quem Iſaurię concitauerat,Zenonidẽ cõ
iugem ſuam ſumit,& Acacio ſe & clero & monachis in eccleſia purgat,ſediq. illi iura ſua reſtituit,
& alio edicto priora abrogat.]

LXIII.

Intelligis atque ſatis perſpicue intueris, lector, quantam in Principibus ius regnandi pariat
inconſtantiam.

A inconſtantiam. Qui enim iam a temporibus Leonis Imperatoris Eutychianam ex animo ſectatus eſt hæreſim,& factus Imperator eamdem publica ſanctione muniuit ac promulgauit: paulo poſt cum ob eam cauſam aduerſari ſibi expertus eſt Senatum & populum,& ſuper omnes Conſtantinopolitanum Epiſcopum, Zenónemq. audiuit e latebris emerſum conflaſſe exercitum in Iſauria; vt imminentem ſibi ruinam vitare poſſet, mox inſtar Protei mutat formam, apparenſq. ex improuiſo Catholicus, vt Saul inter Propbetas, pro recta fide promulgat edicta,& promulgatas aduerſus Catholicam fidem leges antiquat atque penitus delet, ſeq. vt Samueli Saul duplex animo, arbitrio tradit Epiſcopi: Ita plane verſipellis hæreticus, quæſtum pietatem putans, veluti quadam nundinatione, ſimulata religione redimere conatus eſt firmitatem vacillantis Imperij, bis impius, dum abutitur ad lenocinium pietate; ter quaterq. ſacrilegus, dum ſacri cultus pretio mercari conatur regnum.

LXIV. Ceterum quod ad ſanctionem pro fide Catholica poſtremo editam pertinet: ſicut priorem illam impiam a Timotheo inuaſore ſedis Alexandrinæ, impugnatore Concilij Chalcedonenſis ſcriptam fuiſſe diximus; ita hanc ab Acacio dictatam & Imperatori ſubſcribendam oblatam, ex ijs quæ B dicta ſunt, facile intelligere poſſumus. Cognoſcis etiam, ſi attendis, in ea eſſe poſita quæ a Simplicio Papa ad Acacium ſcribente adeo fuerant inculcata; nimirum nullatenus permittendum, vt in cauſa fidei iterum œcumenicum Concilium cogeretur. At quod ad finem eius per Acacium additum eſt, vt per Baſiliſci eiuſmodi ſanctionem reuocaretur quod per Leonem Romanum Pontificem tempore Concilij Chalcedonenſis fuerat abrogatum præſumptum priuilegium eius Eccleſiæ, vt ſub alijs metropolitanis Eccleſijs poſitos ordinaret Epiſcopos: res plane indigna fuit Acacio, vt a tyranno atque hæretico & ſæculari poteſtate priuilegia quæreret ſtabiliri, quæ neque in magno Conſeſſu Patrum ſtatuta vim valuerant ſub Anatolio obtinere. ex qua quidem adipiſcendi primatum prurigine maximas ſibi ac poſteris Acacius ſtruxit diſſenſiones, de quibus ſuo loco dicendum. At hæc de Baſiliſci & Acacij rebus geſtis hoc anno cœpta, in ſequentem etiam propagata fuiſſe, dicere iure poſſumus: ſed nonniſi reſtitutione Zenonis ſequens annus a præſenti certis notis diſtingui poſſe conceditur. agemus igitur de ea ſuo loco.

Acacius a tyranno iura Eccleſiæ obtinet.

LXV. Hoc eodem tempore, cum Baſiliſcus regnaret,& cum eo impietas vexillum erexiſſet, fideſque Catholica eſſet vndique peſſumdata, Gelaſius quidam Cyzici verſatus, aduerſus Eutychianos hæ C reticos, qui impugnantes Chalcedonenſe Concilium, profeſſores ſe eſſe Magni Nicæni Concilii vane gloriarentur, edidit quæ reperit a Dalmatio Cyzici Epiſcopo conſcripta Acta Nicæni Cõcilij: de cuius lucubratione Photius hæc habet in Bibliotheca: Acta Primæ Synodi, *nempe Nicænæ*, trib. tomis, auctore Gelaſio. Quæ quidem non vere Acta ipſa, ſed de rebus geſtis in Synodo hiſtoria: humili namque ſermone, ſed diligenti tractat ea quæ in Synodo contigerunt.] hæc Photius. Extat ipſum quidem opus Græce ſcriptum in Vaticana bibliotheca, Latinitate donatum ab Alphonſo Piſano Societatis IESV profeſſore viro doctiſſimo, ſed abſque Gelaſij auctoris titulo, quem ex Photio oportuit petijſſe. Porro inter alia idem auctor, cum præfatur, hæc habet: Poſt aliquot autẽ annos cum per voluntatem Dei huc perueniſſem, in prouinciam dico Bithynorum, & commotio & inquiſitio magna fieret poſt impij Baſiliſci tyrannidem aduerſus Catholicam & Apoſtolicam Eccleſiam Dei,& fidem Apoſtolicam in ea conſtitutam; ſuccedente potiſſimum, atque imperatoris aulam commouente factione illorum qui hæretico Eutycheti conſentiebãt, vt fidem Patrum, Nicænam inquam, *exploſo Chalcedonenſi Concilio*, teneremus: illi quidem a nobis confutati ſunt; quippe qui eius fidei hoſtes erant: neque enim ſciebant quid dicerent, aut de quibus affirmarent. D Proferente enim me quæ in illa ſancta Orthodoxorum Dei corona in Spiritu ſancto a Domino per eos fuerant explicata, reſiliebant a nobis peiorem Ariana blaſphemiam lingua ſua proferẽtes, &c.] hæc Gelaſius aduerſus Eutychianos ſtrenuus pro fide Catholica propugnator, de quo rurſus inferius dicendum erit.

LXVI. Cum his flagraret incendijs Oriens, Iudæorum præcipui Rabbi Aſſe & Rabbi Hammai confarcinarunt Thalmud Babylonicum blaſphemijs ſcatens. tertia hæc fuit collectio: nam prima habita eſt a Iuda Simeonis filio, anno centeſimo & quinquageſimo ab vltima clade Hieroſolymorũ: ſecunda vero a Rabbi Ioannam, anno trecenteſimo ab eadem clade. ſed de his pluribus Sixtus [a]. Iam vero conuertamus oculos in Occidentem.

a Sixtus lib. 2.

LXVII. Hoc anno Genſericus Rex Vuandalorum in Africa vita functus eſt, cum regnaſſet (ſecundum ſententiam Victoris [b]) annos trigintaſeptem, licet Procopius [c] trigintanouem Genſerici regno tribuat: ſed Victorem res ſui temporis ſcribentem præſtat audire. Porro eiuſmodi numerum annorum regni Genſerici ducere eum a tempore captæ Carthaginis, non autem ex quo Vuandali in Africam ingreſſi ſunt, ſatis poteſt intelligi, dum ſuperius numerat quin- E decim annos eiuſdem regni tempore quo Romanam cepit vrbem, quem neceſſe eſt numerum cœpiſſe ab anno quadringenteſimo quadrageſimo, qui primus numeratur poſt captam Carthaginem: nam ipſam vrbem Romam liquet a Genſerico captam (vt dictum eſt) anno Domini quadringenteſimo quinquageſimoquinto. Prædicatur hic Regum omnium feliciſſimus: Etenim nulli plane vmquam id datum eſt, duarum totius Orbis potentiſſimarum vrbium expugnatorem fuiſſe, Carthaginis atque Romæ, potitumq. manubijs de eis ei exiſſe trophæa. Vt ex his, quanti Deus faciat mundi regna, atque pręſentis vitæ gloriam, quibus locupletauit crudeliſſimum barbarum, eumdemq. perfidum Arianum, ipſi Deo ſemper infenſum, ſanguine martyrum cruentatum, intelligi poſſit.

Genſerici obitus.

b Victor de perſecut. Vuandal. lib. 1.

c Procop. de bello Vuanda. lib. 1.

LXVIII. Mortuo igitur Genſerico (inquit Victor [d]) Hunericus maior filius patri ſuccedit. Qui primordio regni (vt habet ſubtilitas barbarorum) cœpit mitius & moderatius agere, & maxime circa religionem noſtram: vt etiam vbi antea ſub Genſerico Rege præiudicatũ fuerat, ne ſpiritales fierent conuentus, conuenticula concurrerent populorum. Et vt ſe religioſum oſtenderet, ſtatuit

d Victor de perſecut. Vuandal. lib. 2.

Hunnericus ſucceſſor Genſerici qualis.

ſolicitius requirendos hæreticos Manichæos.ex quibus multos incendit, plurimos autem diſtraxit nauibus transmarinis:quos pene omnes Manichæos ſuæ religionis inuenit,& præcipue presbyteros & diaconos Arianæ hæreſeos.Vnde magis erubeſcens,amplius in illos exarſit.De quibus repertus eſt vnus nomine Clementianus monachus illorum,ſcriptũ habens in ſemore, Manichæus diſcipulus Chriſti Ieſu.Propter quod magis laudabilior memoratus Rex videbatur, in vno diſplicens,quia cupiditati inſatiabili vehementius inhiabat,& prouincias regni ſui varijs calumnijs atq.indictionibus onerabat,vt de illo præcipue diceretur,Rex egens magnus eſt calumniator.]hęc de primordijs Hunerici Victor;reliqua autem de eo ſuis locis dicenda erunt. A

IESV CHRISTI ANNVS 477. SIMPLICII PAP. ANNVS 10. BASILISCI IMP. 2. ODOACR. REG. 2.

I.

Baſiliſcus imperare deſinit.

SEquitur Chriſti annus quadringenteſimus ſeptuageſimus ſeptimus,quẽ nullius illuſtrauit Conſulatus;nam nonniſi poſt Conſulatum inſcribi conſueuit Baſiliſci atq.Armati. B

Quo ipſo anno,eodem Baſiliſco Imp.in ordinem redacto,Zeno iterum imperauit.Tenuiſſe autem Imperium Baſiliſcum annum vnum & menſes ſex,dictum eſt ſuperius;licet Procopius [a] annum vnum & menſes octo ipſum imperaſſe tradat:quinetiam & Cyrillus in Saba teſtatur menſes viginti Baſiliſcum regnaſſe.Quonam autem modo acciderit vt peſtilens homo ſublatus fuerit,audiamus a Procopio,qui ait:Cum Baſiliſcus octo menſes ſuper annũ tyrannidem exercuiſſet,omnibuſq.ob eius auaritiam & aulicis & militibus inſenſus eſſet :a Zenone tandẽ exercitu petitus eſt. Vbi amborũ copiæ in conſpectu fuere,Armatus(ſic enim nomen Duci erat,qui ab eo miſſus fuerat)Zenonis Ducibus ſecũ toto tradit exercitu.]Sic igitur Deo & hominib.inuiſus Baſiliſcus,Armati Excõſulis & Magiſtri militũ defectione,Imperio excidit.Sed qd poſt hæc?ſubdit Procopius:

a Procop.de bello Vuandal.li.1.

II.

Baſiliſcus cum ſuis fame perire cogitur.

Igitur Conſtantinopoli Baſiliſcus acceptæ cladis & proditionis nuncio,protinus in templum confugit:vbi captus ab Acacio Præſule Conſtantinopolitano ob eius impietatem,ac Zenoni traditus eſt:Nam ab Orthodoxa fide deficiens,in Eutychianam ſectam inclinauerat, omnemq.vitam peſſimis moribus inquinauerat,ex quo odio cunctis erat.Zeno rurſum Imperium repetens,Armati officium ante omnia probauit:verum paulo poſt eum in ſuſpicionem venientem de medio ſuſtulit.Baſiliſcum autem tyrannum ſimul cum vxore & filiis in Cappadociam mittens hiemis tempore,iuſſit neq.veſte,neq.cibatijs iuuari.Ex quo breuiter vna ſe cõplexi corporibus,collacrymãtes miſere perierunt;vnde tyrannidis pœnam breui tempore dedit.Sed hæc poſtea contigerunt.] hucuſq.Procopius.locus præſtitutus exilio,Lyminis a Marcellino nominatur, vbi Baſiliſcus cum ſuis ſame contabuit.iſta quidem ipſe hoc anno poſt Conſulatum Armati.Tali clauſit fine vitã impius Baſiliſcus,vt fame periret,qui(inquit Suidas)pecuniam exegit ab Eccleſiarum Epiſcopis,& Acacium Conſtantinopoli Epiſcopatu propemodum pepuliſſet,niſi a multitudine eorum qui monachi dicebantur reprehenſus fuiſſet,homo inſigni auaritia,vt ne cerdonibus quidem & contemptis opificibus parceret,omniaq.plena eſſent lacrymarum inter illas exactiones.]hæc Suidas. C

III.

His enarratis de miſerãdo interitu Baſiliſci tyrãni,adiungamus quæ idẽ licet Suidas de nece Armati,qui hoc ipſo anno(vt vidimus)ab eodem Baſiliſco in Conſulatu collega aſſumptus eſt.*Erat* hic cognatus ipſius Baſiliſci,Zenonidis vero Auguſtę(vt idem tradit)adulter;de cuius interitu iſta habet: Armatus plurimum potuit apud Zenonidem Imperatricem & ipſum Baſiliſcum. Eſt autẽ occiſus a Zenone Imperatore,ac cæde eius ciues admodum ſunt gauiſi:nam ſub Leone quoſcumque Thraces,qui ſeditionem mouerant,cepiſſet,hos manibus amputatis dimiſerat. Caterũ Onoulus quidam eum interfecit,quem Armatus pauperem & recens a barbaris venientem humaniter ſuſceptum,Comitem primum fecerat,deinde Præfectum Illyricorum,& ad conuiuia multo argẽto inſtruxerat:ſed is barbarica perfidia & ſanguinaria manu gratiam illi retulit.] hæc Suidas.Ita porro contigerunt,vbi Zeno,ſublato e medio Baſiliſco,in Imperium regreſſus eſt. D

IV.

b Euagr.lib.3.c.8.

S.Theclæ beneficio Zeno recepit Imperium.

Porro hæc omnia ſuperum nutu facta eſſe,intercedente apud Deum pro Zenone ſancta protomartyre Thecla,probauit euentus:nam de ea iſta habet Euagrius [b]: *Zeno vero per viſionem(vt fertur)*conſpicatus ſanctam,ſtrenuam,& eximiam martyrem Theclam,non ipſum ſolum impellentem,verum etiam pollicentem reſtitutionem,'verſus Conſtantinopolim exercitum ducit. Atq. viris qui illum obſidebant,muneribus inductis,Baſiliſcum,cum iam biennio regnauerat,Imperio exturbat,& ad ſacri templi adyta confugientem hoſtibus auferendum tradit. Quam ob cauſam Zeno egregiæ martyri Theclæ ampliſſimum templum ſplendore & pulchritudine eximium Seleuciæ vrbis Iſauriæ dedicauit, pluribuſq.ac plane regalibus monumentis,quæ ad noſtram vſque ætatem ſeruata ſunt,exornauit.]hæc Euagrius.Ceterum de obitu Baſiliſci ac ſuorum hæc ab alijs diuerſa Euagrius habet:Baſiliſcus autem mittitur in Cappadociam,mortem oppetiturus. Vbi in diuerſorio,nomine, Aconſo,vna cum vxore & liberis trucidatur.] ita Euagrius.hunc tandem conſecutus eſt finem homo perfidus, hæreticorum patronus, re,vera Romani Imperii peſtis & exitium. E

V.

Per huiuſmodi autem vexationem nonnihil ad meliorem frugem redditus Zeno videri voluit:Etenim ſimulac peruenit Conſtantinopolim,memor prædictionis ſanctiſſimi Danielis,qua pronunciarat fore,vt ſicut pellendus,ita & eſſet paulo poſt reſtituendus in regnum: confeſtim vna cũ coniuge ad ipſum in columna agentem perrexit,& de accepto eius precibus tam inſigni a Deo beneficio gratias egit.hæc quidem ipſius Danielis Acta [c] continent.

c Acta Daniel.c.47.Sur. die 11. Decemb.

VI.

Ne quid inſuper prætermitteret Zeno Catholici Imperatoris imaginis,præclarum pietatis illud ſpecimen edidit,& rectæ fidei indicem prodidit,cum epiſtolam ſcripſit ad Simplicium Romanum

A nnm Pontificem, qua fidei ſuæ in omnibus teſtatam redderet integritatem. Non extat ipſa quidē, verum de ea mentionem habet idem ipſe Papa Simplicius in Apoſtolicis litteris ad eum redditis hoc ipſo anno menſe Octobris, quæ ſic ſe habent [a]: *Zeno ſcribit ad Rom. Pontif.*

Simplicius Epiſcopus Zenoni Auguſto.

VII. Inter opera diuinæ prouidentiæ, quæ pia ſemper & iuſta ſunt, noſtris quoq. temporibus eloqui potentias Domini, vix quælibet humana lingua ſufficiet. Quis etenim valeat vel cogitatione complecti, vel voce depromere, quod in ipſo vtriuſq. rei laborantis articulo, & votis publicis religionis ſanctæ reddidit vos quieti; niſi quod tanti conſideratione miraculi clamādum eſt cum Propheta [b]: Hæc eſt mutatio dexteræ Excelſi, quæ exaltantes ſemetipſos potenter humiliat, & humiliantes ſe clementer exaltat. In quibus etiam ſi diſpenſationis ſupernæ ſagacius menſura libretur; profecto euidenter apparet, ideo perfidorum irrepſiſſe perniciem, vt fides clementiæ tuæ etiā inter aduerſa probaretur; quantoq. magis rebus vrgeri crederetur infeſtis, tanto clarius veſtra magnanimitas immineret; atq. ob hoc manſuetudinis veſtræ de Conſtantinopolitana vrbe prouenit ſe diſceſſum, vt vniuerſorum deſiderijs expetiti, gloria maiore rediretis; vt ex contrariorum periculis, quod in vobis eſſet, cunctis vtile noſceretur, Dauidicæ nimirum illius virtutis exemplo, qua B ſingulari patientia cedens paululum furoribus parricidæ, continuo poſt victoriam populorum p̄cibus imploratam, præſtantiore faſtigio eſt reuerſus in regnum. Lætare igitur, venerabilis Imperator, eos fuiſſe tuos hoſtes, qui extiterunt Diuinitatis inimici: atq. gaude cū Eccleſia laboraſſe, & cum fidei Catholicæ libertate Imperium reſtitutum: Atq. vt in omnibus doceas cauſam tibi cum Deo eſſe communem, eius ope viriliter fretus inſiſte: vt per quem publicos incubatores ſubegit, Eccleſiæ quoq. depellat tyrannos. Sicut enim pietas veſtra merito recteq. confidit, illo nos tempore nihil aliud Deum noſtrum ſuppliciter imploraſſe, quam vt nobis Romani Imperij Præſules, quales nunc loquimur, redderentur: ita expectari cernitis, vt huiuſmodi vos eſſe, ipſorum actuum qualitate monſtretis.

a Simpl epiſt. 7. tom. 1 epiſt. Decretal.

Epiſtola Simplicij Papæ ad Zenonē Imp.

b Pſal. 76.

VIII. Reſpicite, quæſo, Auguſtæ memoriæ Marciani atq. Leonis omnimodo conſpicuam Catholica deuotione conſtantiam: & ſalubri conſideratione perpendite, cum in eodem loco ſtare nequierint, qui ab eorum rectitudine deuiarunt, ſucceſſorem regiæ poteſtatis legitimum ac diuinitus attributum eum fore ſine dubio, qui illorū fidei perſtiterit imitator. Debes, glorioſiſſime & clementiſſime C fili Imperator, Auguſtæ memoriæ tantorum virorum taliumq. reuerentiam, debes vices muneribus Dei. Ille te ad illorum reduxit Imperium: tu Deo iſtis ſimilem redde famulatum. Et quia hæc, beato Apoſtolo docente nos Petro, mea nuper humilitate prædicante, refutata ſunt; a caſuris, Deo fautore, proficiant in regni ſoliditate manſuris.

IX. Ego quidem litteris, quas veſtra clementia deſtinauit, pignus immenſum venerandæ religioſitatis accipiens, & ingenti gratulatione reſpiro, & omnino non ambigo mentem veſtram in rebus diuinis geſturam longe potiora quam cupio. Sed mei memor officij, in hanc partem clementiam tuam ideo prolixiori hortor alloquio, quia Imperij ſui pariter & ſalutis affectu illis te cauſis inhærere ſemper exopto, quibus ſolis & præſentis regni ſtabilitas cuſtoditur, & æterni gloria comparatur. Vnde ante omnia precor, vt Alexādrinam Eccleſiam non minus a funeſto, quam ab hæretico peruaſore clementiæ veſtræ diſpoſitionibus liberatam, Catholico ac legitimo reſtitui cenſeatis Antiſtiti; eiſq. etiam, quos temeritate diabolica diuerſis Eccleſiis ordinaſſe perhibetur, eiectis, rectæ fidei ſubrogari conſtituatis Epiſcopos: Vt ſicut Rempublicam veſtram a tyrannica dominatione purgaſtis, ita vbiq. Eccleſiam Dei ab hæreticorum latrocinijs atq. cōtagijs exuatis: nec id potius præualere patiamini quod iniquitas temporum tulit, & ij quos nō ſolum veſtro Imperio, ſed D & in Deum quoq. rebellis ſpiritus concitauit, quam quod tot tantiq. Pontifices, & cum egregijs Orthodoxiſq. Pontificibus vniuerſalis Eccleſiæ decreuit aſſenſus.

X. Chalcedonis Synodi conſtituta, vel ea quæ beatæ memoriæ prædeceſſor meus Leo Apoſtolica eruditione perdocuit, intemerata vigere iubeatis: quia nec vllo modo retractari poteſt quod illorum definitione ſopitum eſt, nec vllatenus recipi toties vno vndiq. ore damnatus. Ipſa eſt quippe (ſicut experti eſtis) Catholica fides, quæ potentes de ſede læſa depoſuit, & exaltandos humiles cuſtodita ſeruauit. Quare ſatagendum eſt pietati tuæ, vt qui huius tibi auctor eſt doni, ſit ipſe etiā propagator. Data ſeptimo Idus Octobris, poſt Conſulatum Baſiliſci & Armati.]

XI. Porro ex ſententia Romani Pontificis a Zenone cuncta eſſe impleta conſtat. Atq. in primis intruſos a Baſiliſco hæreticos Epiſcopos ab ipſo fuiſſe eiectos, auctor eſt Euagrius, dum hæc ait [c]: In Imperium reſtitutus Zeno, viſus eſt prudentior eſſe factus: perinde ac bene conſcius illud ſibi abrogatum a Deo fuiſſe ob ſuſceptum patrocinium hæreticorum, mox legem ſanciuit, qua decreta Baſiliſci tyranni in litteris generatim ad omnes perſcriptis comprehenſa, abrogata fuere: & Petrus E Eccleſia Antiochena, & Paulus Epheſina expellitur: Epiſcopi Aſiæ quo placarent Acacium, deprecari culpam, veniamq. petere cœperunt; mittunt quoq. ad eum pœnitentiæ libellos, quibus aſſerebant, ſe nō ſua ſponte, ſed vi ac neceſſitate coactos, litteris Baſiliſci generatim ad omnes datis ſubſcripſiſſe: atq. adeo iureiurando confirmant rem ita re vera ſe habere, ſeq. non aliter quam Concilium Chalcedonenſe vel credidiſſe, vel credere. Libelli autem hanc habent ſententiam:

c Euagr. lib. 3. c. 8. 9.

Zeno prudentior agit pro fide Catholica.

Epiſtola, ſiue libellus ſupplex ab Epiſcopis Aſiæ ad Acacium Epiſcopum Conſtantinopolitanum miſſus.

XII. Acacio ſanctiſſimo religioſiſſimoq. Eccleſiæ Conſtantinopolis, quæ Noua Roma dicitur, Patriarchæ S. *& poſtea*: Venit ad vos, vti par eſt, qui noſtrum locum ſuppleat. *& paulo infra*: Per iſtos libellos agnoſcimus, nos non noſtra voluntate, ſed neceſſitate adductos, litteris ſubſcripſiſſe Baſiliſci, eiuſdemque non animo, ſed verbis dumtaxat conſenſiſſe. Nā Dei optimi maximi aſpirante numine, cui noſtræ preces gratæ acceptæq. ſunt, credimus non aliter quā a trecentis decē & octo Orbis terræ luminib. & centum quinquaginta ſanctis Patribus accepimus. Credimus præterea Actis

Aſiæ Epiſcopi reſipiſcunt.

quæ a ſanctis Patribus Chalcedone cunctis ſancte ſincereq. decreta ſunt,]hæc ipſi. Sed turpis plane eſt excuſatio iſta tum quibuſcumq. Chriſtianis, tum maxime Epiſcopis totius Aſiæ, in quibus omnibus emarcuiſſet penitus vigor priſtinus, & quæ inſidebat olim in eiuſdem prouinciæ Epiſcopis ſacerdotalis conſtantia penitus eneruata eſſet. A

XIII. Quod autem lapſi Epiſcopi libellum ſupplicem pro reſtitutione darent Acacio, & non ex more ad Simplicium Papam miſerint; illud in cauſa fuit, quod ob rem bene geſtam aduerſus Baſiliſcũ tyrannum, idem Simplicius Papa eidem legauerat vices ſuas: quod ſane idem Romanus Põtifex profitetur in litteris poſtea datis, quas ſuo loco reddemus. Teſtatur id & Gelaſius ad Dardaniæ Epiſcopos ſcribens verbis iſtis, de ipſo Acacio agens [a]: Cur (inquit) tanto tempore, cum iſta gererentur, vel gerenda cognoſceret, non ad ſedem Apoſtolicam, a qua ſibi curam illarum regionum nouerat delegatam, referre maturauit? &c.]

a Gelaſ. epiſt. 11. tom. 1. epiſt. Decret.

XIV. *Terremotus prodigioſus.* Inter tot autem tantaq. læta nouus caſus animos omnium vehementer exagitauit, terræmotus videlicet, de quo iſta Cedrenus: Anno quarto Zenonis Imp. terribilis fuit terræmotus Conſtantinopoli die vigeſimaquinta Septembris. Corruerunt multa templa, domus, roſtraq. funditus, & obruta immenſa hominum multitudo. Cecidit etiam globus columnæ fori, & ſtatua Theodoſii Magni, quæ columnæ Tauri impoſita erat, muri interioris ſatis longa pars. Durauit diu ille terræmotus, adeo vt fœtor quoq. vrbem occuparit.]hæc ipſe. Ita plane (ſi coniectari licet) terra ipſa ſuis viſa eſt clamaſſe vocibus, Pax, pax, & non erit pax: etenim viſa eſt magnorum malorum eſſe prænuncia; cum videlicet, qui ad horam Imperator Catholici hominis ſibi laruam impoſuerat, eadem poſtea cito proiecta, qualis eſſet perfidus omnibus Orthodoxis innotuit: ſed quando id contigerit, ſuo loco dicemus: modo autem in his immoremur, quæ ab eo pro cultu Catholicæ fidei pie ſanctéque ipſo reditus ſui exordio geſta ſunt. B

XV. Quod vero ipſo primo in Imperium regreſſu Zenonem hortatu Romani Pontificis eieciſſe diximus quos intruſerat Baſiliſcus, depreſſiſſeq. omnes qui eius fauore vim acceperãt Eutychianos Epiſcopos, & eos etiam Epheſo atq. Antiochia remouendos eſſe præcepiſſe; Quid, inquies, de execrando illo omnium malorum auctore Timotheo Alexandrinæ ſedis inuaſore, quem officiis & beneficiis auctum ſub Zenone Conſtantinopoli antea exceptum vidimus? Putans iſte Zenonem vere in Catholicum eſſe mutatum, ſpe deſtitutus, mærore abſortus, Iudæ proditoris inſtar cruentus carnifex eſt exitum conſecutus. Quod enim iniq. admodũ qui præceſſerant eidem ignouiſſent Imperatores; ipſemet in ſemetipſum iuſto Dei iudicio vindex ſcelerũ inſurrexit, & ſui ipſius iuſtus vltor exiſtens, ipſe ſibi mortem conſciuit. Quõ autẽ id acciderit, Liberatus Diaconus ita narrat [b]. C

b Liberat. Diac. Breuiar. c. 16. to. 2. Conc.

XVI. *De obitu Timothei Aeluri.* Poſtquam Imperator Zeno reuerſus eſt ad Imperium, Timotheus Aelurus metuens zelũ quẽ habebat circa Chalcedonenſem Synodum, optauit ſibi mortem; & iſtud perſeueranter orans, ab humana vita, hauſto veneno, ſolutus eſt. Dicunt ſequaces eius, prænidiſſe eum diem obitus ſui: & re vera qui ſe parabat veneno interficere, ſciebat.]hæc Liberatus Diaconus ſuorum temporum teſtis. Ex quo redarguas Euagrium [c], qui Zachariæ Eutychiani hiſtorici affectatus veſtigia, de Timotheo eodem ait, ipſum a Zenone ſedere permiſſum vſq. ad obitum: nam reſtitutum fuiſſe in priſtinum locum Timotheum alterum legitimum Epiſcopum Alexandrinum, agente pro eo Romano Pontifice, ſuo loco dicemus, cum de turbis Alexandrinis poſt Timothei obitum iterum repetitis agendum erit.

c Euagr. lib. 3. cap. 12.

XVII. *Hæretici Timotheani.* Ex hoc nefario Timotheo dicti ſunt Timotheani hæretici, aduerſus quos aliaſq. huius temporis hæreſes erudite ſcripſit Samuel Syrus; de quo habet iſta Gennadius [d]: Samuel Edeſſenæ Eccleſiæ presbyter multa aduerſus Eccleſiæ inimicos Syro ſermone conſtruere dicitur, præcipua tamen intentione contra Neſtorianos, Eutychianos, & Timotheanos nouellos ſed ſibi diuerſos hæreticos. Vnde & frequenter triformem beſtiam Eccleſiaſtica ſimul ſententia cum auctoritate ſanctarum Scripturarum ſummatim confecit: oſtendens Neſtorianis, Deum in homine non purũ hominem ex Virgine natum: Eutychianis, veram humani generis carnem a Deo ſumptam, & nõ de cælo exhibitam, nec craſſi aeris ſubſtantiam in carne inceſſiſſe* formatam: Timotheanis, ita Verbũ carnem factum, vt manente Verbo in ſua ſubſtantia & homine in ſua natura, ſocietate, non cõmixtione vnam Filij Dei reddidiſſe perſonam. Viuere adhuc apud Conſtantinopolim dicitur: nam initio collati Anthemio Imperij & ſcripta eius, & eſſe eum in carne cognoui.]hæc Gennadius. D

d Gennadius de Script. Eccl. cap. 81.

* acce piſſe

XVIII. Quis autẽ pro huiuſmodi nefandis Timotheanis ſcripſerit, idem oſtendit paulo ſuperius hæc dicens [e]: Syrus natione Alexandrinus, arte medicus, ex philoſopho monachus, vir dicendi peritus, ſcripſit aduerſus Neſtorium prius eleganter & fortiter modo autem dum in illum inuehitur nimius, & ſyllogiſmis magis quam Scripturis agit, Timotheanum dogma fouere cœpit. Denique ambiguus etiam ſui, ſuſpendit animum a conſenſu Chalcedonenſis decreti, nec acquieſcẽdum putat Filium Dei duabus poſt incarnationem conſtare naturis.]hæc ipſe: qui & de eodem Timotheo agens, ſic ait [f]: E

e Gennad. c. 81.

f Gennad. c. 72.

XIX. *Timothei ſcripta hæretica.* Scripſit ad Leonem Imperatorem libellum valde ſuaſorium, quem prano ſenſu Patrum teſtimonijs in tantum roborare conatus eſt, vt ad decipiendum Imperatorem, & ſuam hæreſim conſtituendam, pene Leonem vrbis Romæ Pontificem & Chalcedonenſem Synodum ac totos Occidentales Epiſcopos aliorum adminiculo Neſtorianos oſtenderet. Sed fauente Deo, a Chalcedonenſe Concilio hoſtis Eccleſiæ arguitur & confutatur. Viuere adhuc in exilio iam hæreſiarcha dicitur & habetur. Hunc ipſum libellum noſcendi gratia ego rogatus a fratribus in Latinum tranſtuli & cauendum prætitulaui.]hæc ipſe: quib. apparet, ante hæc tempora, dum Timotheus in exilio ageret, ipſum librum Timothei ab eodẽ Gennadio eſſe tranſlatum. Sed etſi hunc Timotheũ dictæ hæreſis conſtet auctorẽ fuiſſe; ex his tamen quæ ſuperius ſæpe dicta ſunt, ſatis apparet eumdẽ Alexandrinũ Timotheum eamdẽ quam Dioſcorus atq. Eutyches hæreſim ſectatum eſſe. Quinã autem alii ſcriptores præter Samuelem hoc tempore aduerſus Eutychianam hæreſim ſcripſerint, alibi dictũ eſt.

Sed

A Sed qui in locum eiectorum Epiſcoporum fuerint ſubſtituti, Euagrius narrat: nẽpe Antiochiæ XX.
Stephanum, de quo plura inferius dicturi ſumus, in locum vero defuncti Timothei fuiſſe ſubroga
tum Petrum. ſic enim idem auctor ait: Mortuo Timotheo, Alexandrini Petrum cognomento Mon
gum ſua ipſius auctoritate ſibi Epiſcopum deligunt: quod Zenonem, vbi ad aures eius peruenit, ve
hementer conturbauit. Itaq. Petrum mulctauit morte: Timotheum autem, qui Proterio ſucceſſe-
rat, quiq. tum propter quamdam populi ſeditionem ętatem degebat in Canopo, accerſit. Sic Timo
theus Imperatoris iuſſu ſuam Epiſcopalem ſedem denuo obtinet.] prout ex litteris Papæ Simpli- *Petrus Mongus Epiſcopus Alex.*
cij admonitus fuit. Ceterum quod Petrus morte mulctatus ſit, redarguitur Euagrius a Liberato
Diacono & alijs hiſtoricis. Sed de his agemus anno ſequenti.

Hoc eodem anno, qui numeratur quintus ab obitu ſancti Euthymii magni nominis anachore XXI.
tæ (vt auctor eſt in eius Vita [a] Cyrillus) Anaſtaſius Epiſcopus Hieroſolymitanus ex hac vita mi a Apud Sur. die 20. Ianuarii.
grauit anno vndeuigeſimo ſuæ ſedis, vt ex tempore obitus Iuuenalis pdeceſſoris colligitur: In eius
vero locum ordinatur Martyrius monachus genere Cappadox: quod quidem futurum S. Euthy- *Martyrius Epiſcopus Hieroſolym.*
mius longe ante prædixerat, vt Cyrillus his verbis narrat poſt recenſitam cædem Proterij Epiſco-
B pi Alexandrini per impium Timotheum illatam [b]: Cum ergo in Aegypto omnia eſſent plena
turba & tumultu; duo anachoretæ, quibus nomen erat Martyrius, & Elias, vnus quidem Cappa- b Cyril. in Vit. S. Euthy. die 20. Ianu. apud Sur.
dox, alter vero Arabs, profecti ex monte Nitriæ ad magnum illum veniunt Euthymium, & vnuſ-
quiſq. eorum in cella ſeparata apud ipſum longo tempore ſunt verſati: quos quidem hic vir diui-
nus amplectebatur lege amicitiæ, & aſſidue inuitabat ad collocutionem, & ad Cutilam & Ruban
ſeceſſus & deſcenſus eos quoq. ſimiliter faciebat participes: cum quibus & vna cum Geraſimo &
aliis deinceps anachoretis ſanctæ illius manus vnaquaq. Dominica intemerata ſumebat ſacramẽ
ta. Præuidit autem magnus Euthymius perſpicaci oculo animæ ea quæ erant euentura Martyrio
& Eliæ; nempe fore, vt Iacobi, qui clarus erat in choro diſcipulorum, vnuſquiſq. eorum ſedis ſit ſuc
ceſſor futurus.] hæc de rebus Martyrij ante Epiſcopatum & viſione Euthymii Cyrillus.

Simulac autem vir ſanctiſſimus thronum Hieroſolymitanæ conſcendit Eccleſiæ, e ſublimi loco XXII.
oculis mentis luſtrans populum ſibi ſubiectum, videnſq. adhuc vigere diſſidia, foueriq. ſtudia hæ-
reticorum, quæ tempore nefandiſſimi Theodoſij fuere inter monachos potiſſimum diſſeminata:
ex imo pectore trahens ſuſpiria, in memoriam reuocauit functiones diuini paſtoris ab Ezechiele
C ita deſcriptas [c]: Sicut viſitat paſtor gregem ſuum in die, quando fuerit in medio ouium ſuarum c Ezech. 34.
diſſipatarum: ſic viſitabo oues meas, & liberabo eas de omnibus locis, in quibus diſperſæ fuerant
in die nubis & caliginis. & educam eas de populis, & congregabo eas de terris, & inducam eas in
terram ſuam, & paſcam eas in montibus Iſrael in riuis & in cunctis ſedibus terræ. In paſcuis vber-
rimis paſcam eas, & in montibus excelſis Iſrael erunt paſcua earum. ibi requieſcent in herbis viren
tibus, & in paſcuis pinguibus paſcẽtur ſuper montes Iſrael. Ego paſcam oues meas, & ego eas ac-
cubare faciam, dicit Dominus Deus. Quod perierat requiram, & quod abiectum erat reducam, &
quod confractum fuerat alligabo.] Iſta, inquam, de Iſraelis paſtore, Iſraeliticæ regionis Epiſcopus
memoria repetens, vt eadem perficeret, totis contendere viribus cœpit; concepitq. tantam ſpẽ ob
noua ſigna de reſtituenda collapſa fide Catholica hoc eodem anno ab ipſo Imperatore Zenone
oſtenſa, cum ab eo abijci audiret Eutychianos Epiſcopos, & explodi editam contra Chalcedonen
ſe Concilium ſanctionem Baſiliſci Imperatoris.

Quãobrem conſilium inijt legationis mittendæ Conſtantinopolim ad eumdẽ Auguſtum: De- XXIII.
ligitur ad opus induſtria & ſanctitas Phidi diaconi, alumni magni illius Euthymii, quem haud pri *Legatio a Martyrio Epiſc. ad Zen. Imp.*
D dem ex hac vita migraſſe diximus. At quoniã non latebat Deum, quæ occulta erat hominib. mens
perfida Zenonis Imperatoris, ne ea legatio incaſſum perueniret Conſtantinopolim, ſed reuocare-
tur in Palæſtinã, diuinũ conſiliũ anteuertit, & quidẽ immenſo miraculo, quod fide digniſſimus te- d Apud Sur. 20. Ianuar.
ſtis Cyrillus ſui temporis & regionis hiſtoricus omni fide teſtatũ poſteris tradidit hiſce verbis [d]:

Quinto anno poſtea, *ab obitu Euthymij ſcilicet*, moritur quidem Anaſtaſius Patriarcha, iam inci XXIV.
piente menſe Ianuario. Zeno vero reuerſus ab exilio vincit quidẽ Baſiliſcum, qui adhuc tenebat
Imperium; rurſus autẽ recuperat Imperium, quod amiſerat. Et ſedi quidẽ Hieroſolymitanæ ſucce
dit Martyrius, de quo a me ſuperius ſæpe facta eſt mentio: qui ad ipſum Imperatorem Zenonẽ &
Acacium Epiſcopum Conſtantinopolitanum ſcribit de ſchiſmaticis & illorum blaſphemia & vitã
da hæreſi: & cum Phido diacono dediſſet litteras, mandat ei quoq. non pauca ore dicenda.

Ille autem cum Ioppen perueniſſet, & quoddam aſcendiſſet nauigium, quod proficiſcebatur XXV.
in Corycium; vbi fuit in ipſo mari Parthenico, in magnam incidens procellam & tempeſtatẽ, me *Legatio tempeſtate intercipitur.*
dia nocte patitur naufragium. Cum vero iam demergeretur, nec ſe ſupra fluctus poſſet omnino tol
lere, ſed propterea quod in medio mari eſſet, & quod nox eſſet obſcura & incerta, periret: in quod-
E dam lignum ex inopinato, vel potius quod Deus id dediſſet, incidit: & cum in quemdam locũ ena
taſſet, & a tanta calamitate ſe paululum recreaſſet, venit ei in mentem admirabilis Euthymius, &
ſtatim illius implorabat auxilium aduerſus periculum, & ambas ei manus tendebat, & illius no- *S. Euthymius liberat legatũ naufragum.*
men ſæpe inuocabat. Cum ſic ergo laboraret, ei alicunde magnus apparet Euthymius, per mare
tranſiens, & ſecure in ipſis fluctibus inambulans. Quem cum repente vidiſſet Phidus, adductus eſt
in admirationem. Eum autẽ ab omni angore & timore volens rurſus ſtatim liberare, ea qua prius
quoq. ſolebat allocutione: Noli, inquit, timere. Ego ſum Euthymius Dei ſeruus. Scias non eſſe bo-
num hoc iter in conſpectu Dei: neq. enim afferet vtilitatem aliquam matri Eccleſiarum. Et ideo
te oportet reuerti ad eum qui te miſit, & ei meo nomine iubere, ne ſit ſolicitus de diſiunctione ſchiſ
maticorũ: haud enim ita diu abhinc, ſed illo Pontificatũ obtinente, futurã vnionem, & omnes qui
ſunt Hieroſolymis futuros vnũ gregẽ & ſub vno paſtore. Te autem oportet venire ad meam Lau-
ram, & fratrũ quidẽ cellas diruere ab ipſis fundamentis, cœnubium vero ædificare illic, vbi meum
ædificaſti cœmeterium. Non enim Lauram, ſed cœnobium potius eſſe locum Deo placet.

A

XXVI. Hæc ille quidem mandat Phido,& ſuo eum pallio induit. Ille autem te ipſa [& non in ſomnis
protinus raptus,non diſſimili forte modo ei quo Habacuc,ita facile & momento temporis ſtatui
tur in littore,& perinde ac ſi e ſomno ſurrexiſſet(o diuinam prouidentiam!)in ſancta inuenitur
ciuitate. Sic autem præter opinionem in domo conſeruatus,deponit quidem illud diuinum Euthy
mij pallium,quod tantum pelagus tranſuolare penna citius effecit & tutius;conſueto autem indui
tur veſtimento:Illud vero(ſed eſt attendendum,miraculo enim cognatum & conſimile ſequitur
miraculum)a quadam veluti manu abreptum,euaneſcit & tollitur de medio. Cum ad ſe ergo re-
dijſſet Phidus,& quænam eum mala oppreſſiſſent conſideraſſet,vndæ,fluctus,nox,deſperatio,& quæ
cumq. ſunt mala tempeſtatis:deinde vero animo agitaſſet repentinam huius inexpugnabilis cala
mitatis ſolutionem,magnumq. Euthymium;& quemadmodum cum iam eſſet defeſſus,& graui-
ter ſuffocaretur,ei apparet pedibus ingrediens in fluctibus,& veluti manum illam porrigens hila
rem,vultumq. vna & vocem,& ei mandans ea quæ dicta ſunt,& tandem imponens pallium,& tan-
tum mare veluti alatum per aerem tranſmittens,& domi ſuæ reddens inſenſibiliter: Hæc cũ apud
ſe conſideraſſet Phidus,emiſit illas voces cum magna admiratione: Nunc ſcio verũ eſſe & germa-
num Dei ſeruum magnum Euthymium,ab eoque miſſum me liberaſſe a calamitate. B

XXVII. Deinceps autem hæc quoq. matri narrauit. Illa vero eis aures lubenter accommodans(ama-
bat enim non ſolum filium,ſed etiam Deum)& propterea tam eius qui ſeruat,quam eius qui ſer-
uatur,delectata narratione,& etiam lacrymas profundens ex oculis,conſuluit filio vt omnia im-
pleret. Deinde autem ad Patriarcham quoque tranſiens,ei Phidus renunciauit omnia. Ille vero
admiratus narrationem,quæ omnem rationem ſuperat & opinionẽ: Re vera(inquit)Dei prophe-
ta eſt magnus Euthymius,magnaq. eſt & quæ dici non poteſt apud illum fiducia. De ijs enim quæ
Lauræ euentura eſſent,cum nos omnes eſſemus teſtes,prædixit iam in Chriſto conſummandus.
Hæc cum dixiſſet,ipſi quoq. Phido permittit vt ædificet cœnobium,& concedit vt ad id proficiſca
tur:ſimul profeſſus,ſe quoque omnibus viribus opus vna eſſe aggreſſurum.]

XXVIII. *Miraculũ maiori probatur miraculo.* Probauit autem euentus hæc omnia Dei nutu atq. potentia facta eſſe,cũ ipſe Deus maius atq.
euidentius ſubiecit miraculum,quo non vnum hominem e mari eripi transferriq. momento con-
tigit in Palæſtinam,ſed multa millia hominum e profundo erroris in regnum lucis in ictu ferme
oculi,omnibus cernentibus & admirantibus,inuſitato quodam modo accidit ſublime ferri. Quid
autem id ſit,& quomodo factum fuerit,ex eodem Cyrillo auctore accipe: Cũ iam quidem Patriar C
cha Martyrius,fidem tribuens Phidi viſioni admirabili,& ijs quæ in mari prædixit ille magnus,
de his quidem ſchiſmaticis ceſſauit cogitare. Non multum autem temporis interceſſit,& veluti ex
diuiniore quadam viſitatione,Marcianus,cuius paulo ante memini (*hic erat Archimandrita prin-
ceps hæreticorum ipſe hæreticus*)omnes ipſo conuocat in cœnobio,quod ab ipſo conſtructum fuerat
in ſancta Bethlehem:&,Quouſq. tandem(inquit)o fratres & patres,contendimus corpus Eccle-
ſiæ diuidere in partes,idque cum nec nobis quidem conſtet quæ ſit Dei voluntas,ſed rem ſic cre-
damus proprijs cogitationibus? Eſt ergo nobis conſiderandum,ne forte exiſtimantibus recta via
ingredi,in auia contingat incidere. Sunt enim incertæ hominum cogitationes,ſacra aiunt eloquia
[a]. Et ſi videtur,ſequentes illud Apoſtolicum,& veluti exemplo vtentes,in cõſpectu iaciamus ſor
tes Epiſcoporum & monachorum:& ſi ſors quidem venerit ad monachos,oportet omnino perſe-
uerare in iis,in quibus nunc manemus,& quæ nobis placent:ſin autem ad Epiſcopos,cum ipſis
communicare.

a Sapien. 9.

Sorte ſortita religio.

XXIX. Cum hanc attuliſſet ſententiam Marcianus,nullus erat ex ijs qui aderant,qui non laudaret. Ia
ctam itaq. ſortem Epiſcopi quidem eam habuerunt:omnes autem ei ſtatim communicabant,tam D
quam ea Deo eſſe cognitam arbitrati,præter Gerontium ſolum & Romanum:& omnes ſe ipſos p
bent ferentes * vnioni Eccleſiæ,eiq. de cetero germanam ac ſinceram faciũt communionem. Cum
eos autem Patriarcha pulchre non ſolum ſupinis(vt quis dixerit)manibus,ſed etiam cordis ſinib.
excepiſſet,præclarum & celebre feſtum agit. Admodum enim pulchre ciuitati exortum eſt bonũ
pacis,& lætatæ ſunt plateæ Hieruſalem,& per omnia Deus glorificabatur. Gerõtius autem & Ro
manus,alter quidem cum quadragintaquinq. annos præfuiſſet beatæ Melaniæ monaſterijs,alter
vero in Theocorum(vt ſupra diximus)regione monaſterium conſtruxiſſet,& deinde ex ipſis quo-
que turpiter fuiſſent expulſi propter eorum quæ ipſis viſa fuerant impietatem,mali male huc & il
luc obeuntes receſſerunt. Sed hæc quidem facta ſunt temporibus Zenonis.]hactenus de his ibi,q
bus miranda præcedentia confirmentur.

* feruenter

Vnio in Eccleſia Hieroſolymitana.

XXX. *De Ambroſio Britanniæ vindice.* Iam vero res Occidentales tandem inuiſamus,quæ tetra circumquaq. offuſa caligine ob bar-
baros vbiq. regnantes,obſcuræ admodum redditæ ſunt. Etenim cum defeciſſet penitus Occidẽtis
Romanum Imperium,regnante Romæ Odoacre Rege,magna ex parte exiorres facti ſunt ciues,a
lijs ex illis in Oriẽtẽ,alijs in diuerſa Orbis loca,vbi haberent rura paterna,migrantib. Cũ interea E
Ambroſius Aurelianus in Britãnia purpuram ſumpſit,conatus liberare Britãnos ab Angloſaxoni
bus eos aſſidue infeſtãtibus. Vocati illi fuerant a Britannis ſub Marciano Imperatore,cũ a Scotis
& Pictis infeſtarentur:ſed(vt ſuperius dictum eſt)ex auxiliarijs in hoſtes conuerſi,eoſdẽ Britãnos
diriſſime affligebant,ad hoc vſq. tempus,quo ab Ambroſio liberantur: Hic purpuram quidem aſ-
ſumpſiſſe,non autem nomen Imperatoris,reperitur:ipſeq. primus id tentauit (vt Gilda teſtatur)
non autem & parentes,vt legitur apud Bedam [b],qui ſub Zenonis Imperio hæc contigiſſe tradit,
ſicut & Ado in Chronico,licet quoto anno ipſius Zenonis id acciderit,nemo prodat:nos hoc anno
poſuimus,ſequebtur nimirum a liberatione Ambroſij ab exilio ſub Odoacre,ſi hunc eumdem cum
illo Ambroſio eſſe velimus,quod vt opinemur,multa perſuadent.

b Beda de ſex ætat. in Zenon. & de Geſt. Angl. li. 1. c. 16.

XXXI. Hic,inquam,ſumens purpuram,vt aliquod ſaltem veſtigium Occidentalis ſupereſſe videre-
tur Imperij,a Britannis diu multumque a barbaris externis afflictatis,vt a Deo miſſus,acceptus
eſt. Quomodo autem per eum actum ſit,vt pluribus fatigatos prœlijs hoſtes tandem penitus vice

rit,Gil-

A tit, Gildam Sapientem audiamus rem in hæc verba deſcribentem [a]:

Tempore igitur interueniente aliquando, cum receſſiſſent domum crudeliſſimi prædones, roboratæ a Deo reliquiæ, quibus ſe coniungunt vndique de diuerſis locis miſerrimi ciues, tam auide, quam apes aluearis procella imminente; ſimul deprecantes cum toto corde, & (vt dicitur) innumeris onerantes æthera votis, ne ad internecionem vſque delerentur: Duce Ambroſio Aureliano viro modeſto (qui ſolus forte Romanæ gentis tantæ tempeſtatis colliſioni, occiſis in eadem parentibus, purpura nimirum indutus ſuperfuerat, cuius nunc temporibus noſtris ſoboles magnopere auita bonitate degenerauerit) vires capeſſunt, victores prouocantes ad prœlium: quibus victoria Domino annuente, ex voto ceſſit. Et ex eo tempore nunc ciues, nunc hoſtes vincebant: vt in iſta gente experiretur Dominus ſolito more præſentem Iſraelem, vtrum diligat eum, an non, vſque ad annum obſeſſionis Badonici montis, nouiſſimeq. ferme de furciferis non minimæ ſtragis, qui & meæ natiuitatis eſt. Sed ne nunc quidem vt antea ciuitates patriæ inhabitãtur, ſed deſertæ dirutæque hactenus ſqualent, ceſſantibus licet externis bellis, ſed non ciuilibus. Hæſit etenim tam deſperati inſulæ excidij, inſperatiq. mentio auxilij memoriæ eorum, qui vtriuſque miraculi teſtes extitere:

B & ob hoc Reges, publici, priuati, ſacerdotes, Eccleſiaſtici ſuum quique ordinem ſeruauerũt.] hæc Gilda, Ambroſio acceptam ferens libertatem Britanniæ ab ingruentibus barbaris liberatæ, & reſtitutam Eccleſiaſticam diſciplinam. Porro quod pertinet ad cladem Badonicam: cum Beda teſtetur circa annos quadragintaquatuor accidiſſe a tempore quo Angloſaxones Britanniam inuaſerunt: habita ratione eorumdem aggreſſionis, quam tempore Marciani Auguſti contigiſſe idem ipſe affirmat, non amplius quam poſt annos circiter viginti accidiſſe dicendum eſt, & triginta annis expletis ab eo tempore quo Scoti & Picti eam inuaſerũt ſub tertio Aetij Conſulatu, anno Domini quadringenteſimo quadrageſimo ſexto.

a Gild. de excid. Britan.

XXXII.

De obſidione Badonici montis.

C SEquitur annus Chriſti quadringenteſimus ſeptnageſimus octauus, quo Illus vir clariſſimus ſine collega Conſtantinopoli creatus eſt Conſul. Caruit ſuo Conſule Occidens, quod dum legationes ineundæ pacis cauſa vltro citroque a Zenone atque Odoacre miſſitarentur, nihil Odoacer inter hæc præſumere, nec Zeno de iuribus Occidentalis Imperij ſibi voluit arrogare, vt alterum quoque Conſulem Romæ creari ſolitum nominaret; neque Odoacer id ſibi arrogandum putauit, qui nec Imperatoris nomen accepit. Huius ergo anni principio redditæ ſunt Simplicio Romano Pontifici litteræ Acacij Conſtãtinopolitani Epiſcopi de rebus Alexãdrinæ Eccleſiæ anno ſuperiore tranſactis, quas ſcire idem Simplicius datis ad eũdem Acacium litteris exigebat. Quæ autem iſta fuerint, ipſa docet epiſtola; quæ honorifico præconio ipſum Romanũ Epiſcopum ornans, ipſo ſui exordio ita habet [b]:

I. *Cur vnicus Cõſulatus.*

b Apud epiſtol. Simpli. poſt epi. 10 tom 1. epiſto. decret.

Domino beatiſſimo ſancto Patri Archiepiſcopo Simplicio Acacius. Solicitudinem omnium Eccleſiarum ſecundum Apoſtolum circumferentes [c], nos indeſinenter hortamini, quamuis ſpõte vigilantes ac præcauentes. Sed vos diuinum zelum ſolito demonſtratis, ſtatum Alexandrinæ

D Eccleſiæ certius requirentes, vt pro paternis canonibus ſuſcipiatis laborem, piiſſimo ſtillantes ſudore pro his, ſicut ſemper eſt approbatum. Sed Chriſtus Dominus noſter, qui diligentibus ſe in bonum cooperatur, noſtris cogitationibus inſidens, & vnam nobis in his mentem atque eamdem pro gloria ſua eſſe cognoſcens, omnem victoriam ipſe perfecit conſacerdotes nos cum tranquilliſſimo Principe faciens: & Timotheum quidem deceſſorem ſpirantem procellas, & Eccleſiaſticam tranquillitatem (ſicut apparuit) conturbantem, vitæ ſubduxit humanæ, dicens ei [d]: Tace, obmuteſce.

II. *Epiſtola Acacij ad Simplicium Papam.*

c 2. Cor. 11.

De morte Timothei.

d Marc. 4.

Petrum quoque qui ab Alexandria more ſimiliter procellę ſurrexerat, diſſipauit, atque in æternam fugam, Spiritu ſancto flante, conuertit, vnum de his qui olim fuerant damnati: ſicut enim in noſtris Archiuis inuentum eſt, & de veſtris ſcrinijs (ſi dignamini exquirere) poteritis agnoſcere; quæ in tempore de eodem ſubſecuta, ab Alexandrino Archiepiſcopo Romam ad alterutrum ſunt relata. Qui Petrus noctis exiſtens filius, & operum dierum lucentium alienus apparens, omnino tenebras ad latrocinium peragendum congruas earum cooperator inueniens, media nocte, adhuc iacente cadauere illius qui paternos canones ſubuertebat, inſepulto, ſurrepſit in ſedem ſicut ipſe

E arbitratus eſt, vno & ſolo præſente, & eo qui concors illius inſiſtebat inſaniæ: ita vt propter hoc maioribus ſupplicijs ſubderetur: nec quod ſperabat, effectum eſt. Sed ille quidem de ſe ex parte vel minima indicans, nuſquam penitus omnino comparuit.

III. *De fuga Petri.*

Timotheus autem paternorum canonum cuſtos, qui Dauidicæ manſuetudinis exemplo ſubditur, & vſque ad finem patiens, atque poteſtati propriæ reſtitutus a Chriſto, propriæ ſedis honore lætatur, & ſpiritualium filiorum voces accipiens, gratiam curationis expectat, multiplicato in ſe honore a Chriſto Principe ſacerdotum: propter quem & tolerantiæ coronam ſibimet religauit. Attentius igitur oret veſtra beatitudo pro Chriſtianiſſimo Imperatore, & pro nobis ipſis. Nihil enim prætermittitur eorum quæ ad cuſtodiam Eccleſiaſticæ reſpiciunt diſciplinæ. Vniuerſam fraternitatem quæ vobiſcum eſt in Chriſto, ego & qui mecum ſunt, ſalutamus. *Et alia manu:* In Domino conſerueris, ſanctiſſime & beatiſſime Pater.] hactenus Acacius ad Simplicium Romanum Pontificem.

IV.

Qui igitur conſolatur humiles Deus totius conſolationis, conſolatus eſt ſanctiſſimum Simplicium

V.

Simplicij peruigil cura totius Eccleſiæ.

cium Papam in aduentu harum litterarum. Angebatur ipſe mœrore ex lugubri ſtatu totius Catholicæ Eccleſiæ; nec quia premebatur proximis malis, damna contemnebat externa. A Quantumlibet enim ob barbarum eumdemq. Arianum Italiæ Regem Odoacrem ſæpe lugeret; haud tamen Orientalis Eccleſiæ peruigilem curam gerere prætermiſit: frequentioribus namque agebat & vrgebat litteris, vt de eius Eccleſiæ ſtatu certior redderetur: cum acceptis tandem eiuſmodi ab Acacio litteris, mirifice adgauiſus eſt, ſperans fore, vt exul pietas Orientalis Eccleſiæ poſtliminio ſecundũ dies antiquos ex optato reſtituẽda eſſet. Ita plane ex eiuſmodi exordiis par erat reliqua quæ ventura eſſent exiſtimare: quis enim non maximam ſpem concipere potuiſſet, videns Imperatorem ſuam in Imperium reſtitutionem hiſce pietatis operibus conſecrare, & Acacium Conſtantinopolitanum Epiſcopum eidem adnitentem, ducemq. ſe ad potiora præſtanda præbentem?

VI. *Acacij mutatio.* a Hierem. 2.

Sed quam inconſtans & labilis ſit fiducia illa quę in homine collocatur, quæ poſt hæc contigerunt reddidere penitus manifeſtum, ambobus (proh dolor!) tam Acacio quam Zenone in deteriora prolapſis. Videbis, quod & mireris, & cum Hieremia [a] exclamare cogaris: Obſtupeſcite cæli ſuper hoc, & portæ cæli deſolamini vehementer.] videbis inquam ipſum Conſtantinopolitanum Epiſcopum quadam mentis vertigine motum, veluti furijs agitatum, nefandiſſimum illum Petrũ B Mogum, quem ijſdem ſuis litteris adeo fuerat execratus, noctis filium, latronem noctu irrepentẽ, inuaſoremq. alienæ ſedis appellans, poſt hæc omni fouiſſe ſtudio & officio adiuuaſſe, vt Eccleſiæ Alexandrinæ thronum reciperet, quem fur & latro compertus iam ſponte turpi lapſus fuga deſeruiſſet. Sed leuia iſta tibi videri poterunt, cum illum ſpectabis phreneſi quadam abreptum, & velut œſtro percitum, aduerſus Romanum Pontificem violentum inſurgere, appetere cornibus, appetendo primatum: quem nuper videris, cum mentis compos eſſet, & ſanos liberoſq. haberet affectus, Simplicio Papæ adeo obſequentem in omnibus obtemperantem, ac plane dignum ab eo exiſtimatum, cui crederet vices ſuas, delegando eidem in Oriente vicariam præfecturam, qua roboratus intrepidus obſtitit Baſiliſco, repreſſit furrẽtem, & coegit noua ſanctione veterem contra fidem Catholicam latam penitus abrogare. iſta quidem, cum mentis compos, non alta ſapiens, humilib. cõſentiret. At eſt plane illa æqua mẽſura, qua quiſque diuerſos vniuſcuiuſque hominis actus metiatur; & probata æqui ponderis trutina, qua quis expendat cuiuſque opera, quæ ſibi contraria eſſe noſcantur: vt illa probet, quæ tranquilliori geſta ſunt animo, antequam contigerit illum priuatorum affectuum turbine agitari; illa vero reſpuat, quæ ex cæca mente & furoris impetu C in tranſuerſum acta procedunt. Hæc tibi firma regula ad detegendum dignoſcendumq. tum Acacium, tum alios præuaricantes, ſecundum illud ab Apoſtolo de ſe ipſo firmiter inculcatum [b]: Si quæ ædificaui, hæc deſtruo, præuaricatorem me conſtituo.] hæc quo ad Acacium.

b Galat. 2.

VII. Sed & intueberis (quod non mireris, verum ingemiſcas) Zenonẽ Auguſtum in cõflatorio ærũnarum excoctum, viſum ad breue temporis ſpatium purum aurum, iterum conuerſum in ſcoriam. Non inquam miraberis, etſi lugeas; quod haud nouum ſit impios hæreticos, potiſſimũ vero Principes, ſic interdum videri voluiſſe Catholicos, vt ex religione inconceſſum alia via quod cuperent aſſequerentur Imperium; vt etiam recens de Baſiliſco demõſtrauit exemplum. Sãcito ſemel apud impios (quos numquam dixerim Chriſtianos) impio illo de iure regnandi decreto, licere ſimulare, fallere, religionem violare, pro arbitrioq. mutare, vt tamen quis regnet; quomodo non ſumma conſideratione, longa intercedẽte mora, donec veritatem pariat tempus, expendenda eſt *Principũ* hæreticorum, quã preſeferunt factis, & ſcriptis proferunt, pœnitentia? Hæc obiter occaſione eius quæ tractatur hiſtoria de Zenone, & quæ ſunt dicta de Baſiliſco, & dicturi ſumus inferius de Anaſtaſio his omnibus nequiore. Sed iam quæ reſcripſerit ad Acacium læta nunciantem & adhuc mẽ D tis compotem Simplicius Papa, videamus: hoc enim anno menſe Martij breuiter iſta dedit [c]:

c Simpl epiſt. 8. tom. 2. epiſt. decret.

VIII. *Simplicij epiſt. ad Acacium.*

Quam ſit efficax ſupplicantium Domino perſeuerantia ſacerdotum, & quam iucundo gratuletur affectu ſtudium, quod defenſioni fidei ſinceris mẽtibus exhibetur, litteris tuæ dilectionis agnoſcitur; quando poſt tanta certamina, quibus Dei miſericordia in cauſa propriæ religionis famulos & miniſtros ſuæ conſtituens poteſtati, probatiſſimos ſibi efficit eſſe victores. Siquidem Alexãdrina Eccleſia diuino tãdem iudicio liberata, in conſortium communium nos aduocans gaudiorũ, eũ qui ab hæretico fugatus fuerat, ad eius ſedem rediſſe teſtaris. Vnde animis exultantibus ad vniuerſalis Eccleſiæ quietem Chriſto Domino noſtro pro ſalute primum fideliſſimi Principis ſupplicamus; cui pro deuotione, qua cunctos anteuertit ſacerdotes, pietas hæc diuina concedit, quæ nos liberos pro populis Chriſtianis apud omnipotentiam cæleſtem præſtat interpretes. Sicut ergo in reditu fratris & Coepiſcopi noſtri Timothei gratulamur, ita eum commonente dilectione tua, cupimus irreprehenſibilem reperiri: quia meminiſti hoc, eum iamdudum fidelis Præſulis non habuiſſe conſtantiam, quando ei, vt damnati Dioſcori nomen inter altaria recitaretur, extortum eſt. Data tertio Idus Martij, Illo V. C. Conſule.] hactenus ad Acacium Simplicius Papa. E

IX. Poſt hæc autem accidit, vt idem Timotheus Alexandrinus Epiſcopus in ſedem reſtitutus, legationem ex more mitteret ad Romanum Pontificem. Miſſi ſunt tres legati, nempe Eſaias Epiſcopus, Nilus presbyter, & Martyrius diaconus. Qua quidem legatione in primis rogauit veniam pro antea admiſſo delicto, cum compreſſus gladijs Eutychianorum, coactus fuit recitare nomen Dioſcori ad altare: quod profecto haud leue facinus in tanto Epiſcopo videri poterat, licet id præſtitiſſet inuitus: Deprecatur a Romano Pontifice veniam, quem Iudicem & vindicem ſciret cunctis Epiſcopis præſidere. Inſuper eadem legatione notum fecit, Petrum Mogom eiuſdem ſedis inuaſorem, qui fugam captaſſe videbatur, latitare in ciuitate, & ſecreto rem agere, ſeducẽtem multos, & cladem illius Eccleſiæ procurare; rogans vt apud Imperatorem agat, quo longius in exilium pelleretur. His igitur acceptis litteris, mox ad ipſum Imperatorem Zenonem Simplicius Papa iſta conſcripſit [d]:

d Simplic. epiſt. 9 tom. 1. epiſt. decret.

Simplicius Epiſcopus Zenoni Auguſto.

Per

A Per Petrum virum ſpectabilem Comitem Placidiæ nobiliſſimæ feminæ olim diuinorum exul X.
tatione munerum,triumphalis in Domino regni veſtri gloria dilatatur: cum vniuerſalis Eccle- *Pro Timotheo*
ſiæ gaudio mediocritatis meæ litteras obtuliſſe meminerim, nec inter vniuerſos Catholicæ fidei *ad Zenonē Sim*
ſacerdotes opera Domini noſtri vel ſolus potui tacere,vel primus,Quia ſecundum beatum Pau- *plicius ſcribit.*
lum Apoſtolum [a], Eccleſiarum omnium curam, ſuſtinens , mihi ſummam gaudij de reddita a 2.Cor.11.
pro clementia veſtra earum quiete ſpecialiter vendicaui,quod vos Diuinitatis auxilio, deiectis
religionis & regni hoſtibus,meruerimus habere victores,& in vno eodemq,prouentu,Chriſto in
vobis vbique vincente,& cultus veræ fidei & ſtatus eſt reparatus Imperij; quod vtrumque ideo
fuerat,diabolo ſe ad tempus interſerente,turbatum,vt alterutrius aduerſarijs diſſipatis, præconia
fierent maiora uincentis. Vnde tam pręclaræ fructum virtutis adeptus,cum lætitia vniuerſalis Ec
cleſiæ nunc quoque ſine ceſſatione ſacio,tacere non poſſum gratias ſine dubio perennes,quod an-
tiquæ veræq.fidei in fratre & Coepiſcopo meo Timotheo Alexandrinam Eccleſiam reddidiſtis,
cuius apud me nuper litteræ commeantes,expulſa profanitate Eutychetis atque Dioſcori dāna-
torum,ad tegendos Orthodoxos beati Petri & Euangeliſtæ Marci ſedem(quod ante compertum
B eſt)ſe recepiſſe commemorauit,incitans nos volentes,vt hæc ipſa pietatis veſtræ ſenſibus refer-
remus.

Vt ergo tranquillitas veſtri perpetua & fixa ſit regni;quietem,quam cunctis in memorata Ec XI.
cleſia præſtitiſtis,peruigili protectione cuſtodite:& quod,iuuante vos Domino,pro innocentium
feciſtis ſalute animarum,religioſiore ſtudio & diligentia attentiore protegite:Quia non minoris
eſt gloriæ quod condideris ſeruare,quam condere:& omnibus eſt probatum, tantum vobis diui-
ni fauoris impenſum,quantum Chriſtianæ religioni a veſtra pietate eſt ſedulitatis exhibitum. Et
quamuis in omni parte regni ſui profutura diuino cultui prouidentia veſtræ non deſiſteret curis *Petrus Mogus*
publicis tranquillitatem Eccleſiæ præferre:Precor tamen,vt quod per nos ſerio poſtulat,immo q *latens Alexan*
ipſi ſpecialius ſupplicamus,Petrum Alexandrinæ Eccleſiæ peruaſorem, & ob hoc iure damnatū, *dr.mala moli-*
quia moliri quædam latens in Alexandrina(ſicut ad nos ſcriptum eſt) ciuitate contra hæc quæ a *tur.*
vobis ſunt ſtatuta memoratur:ad exteriora transferri,pijſſima præceptione iubeatis ; ne aliquos
modicæ fidei(quod facere perhibetur)inficiat,& ad impietatis ſuæ inſtrumenta traducat.Longe
ſint ab innocentibus pernicioſa contagia,vt per vos intra Dominici gregis ouile ſit ſinceritas *, * ſeueritas
C quam ſola tenere poteſt Imperialis auctoritas,]hucuſque Simplicij epiſtola ad Zenonem , ad quē
etiam aliæ eodem argumento hoc item anno litterę datæ extant decimo Kalendas [Nouembris
ſub eodem Conſulatu:eſt enim earum exordium:Proxime quidem ad Vrbem,&c.]quibus pariter
agit de relegando longe ab Alexandria Petro Mogo turbas ſecreto miſcente;atque inter alia illud
de ſceleſto homine prodit,quod arroganter Epiſcopum ageret Alexandriæ, quem nec conſtare
poſſet ordinatum aliquando fuiſſe diaconum.

Præſtabat quidem Zenonem obedire Pontifici,atque peſtilentem hominem longe longius ex XII.
tra Romani fines Imperij ablegare.Etenim talis eſt hæreticorū natura,vt niſi ab humano conſor *Hæreticus ho-*
tio penitus auferantur,non religionem tantum,ſed & ſtatum ipſum politicum in maximum diſcri *mo procul pel-*
men adducant & perdant:latis namque conſultum eſt his a ſanctis Apoſtolis [b], cum eiuſmodi p *lendus.*
diriſſimis Deo inſerrentibus bellum hominibus nec trium quidem litterarum communicatione b 2.Ioan.
miſceri,nequis inquam alicui ex iſtis dicere præſumeret,Aue. Quanto enim detrimento totius
Oriētalis Eccleſiæ permiſſus ſit homo nequiſſimus Alexandriæ agere,exitus declarauit.Inte igi
tur iſta præuidens,qui eminenti inſiſtens ſpeculæ [c] res obuenturas longius contemplatur, Papa c Ezech.33.
D Simplicius clamans,ac iterum clamans,geminatis eodem annò datis epiſtolis,rogat,vrget,oppor
tune & importunę monet , vt lupus ad luſtra feratum procul ab humano conſortio amandetur.
Quod quidem vt maximi ponderis opus perficeretur omnino, binas quoque eodem nuncio ad A
cacium Conſtātinopolitanum litteras dedit;quem,ex rebus ab eo conſtanter geſtis in Baſiliſcum
tyrannum ſumens argumentum, ad agendum in his viriliter adhortatur: reddemus ex ijs earum
priorem epiſtolam,quod miſſæ a Timotheo Romam legationis exactiorem narrationem conti-
neat. ſic enim ſe habet [d]; d Simplic. epiſt.
10.

Simplicius Epiſcopus Acacio Conſtantinopolitano Epiſcopo.

Quantos & quam vberes fructus conſtantię,fidei,& deuotarum circa religionem Catholicam XIII.
mentium ſemper habeat fortitudo,labor tuæ dilectionis,& eorum qui pariter,repentę diabolo,iā *Simplicius Pa*
dudum turbantur,oſtendit.Nam cum Chriſti inimicus & regni Chriſtiani ſemper aulam mox *pa ad Acaciū.*
caſurus inuaderet,atque impia perſecutione fideles Domini plebemq.concuteret;oratione atque
vigilijs ſacrilega tentamenta ſuperauit,& ſe victoria cæleſtis eo vſque porrexit,vt regreſſu religio
ſiſſimi Principis,Eccleſiæ quoque Alexandrinæ Catholicus redderetur Antiſtes,de quo mox cum
E exultatione diuinæ gratiæ gaudia noſtra contulimus,& mutuis vos litteris fecimus gratulari:& li-
cet lætitiæ ipſius nūquā ſui defuerit plenitudo; tamen frater & Coepiſcopus noſter Timotheus
perſecutione probabilior factus,priſtini non immemor inſtituti per fratrem & Coepiſcopum Eſa
iam & filios noſtros Nilum presbyterum & Martyrium diaconum Alexandrinæ Eccleſiæ ſolem
nia ſcripta direxit:quibus & illud,quod ante perterritus de Dioſcori nomine fecerat, ſe deſtruxiſ
ſe memorauit,& remiſſionem ipſius erroris expetijt; noſq.de quiete fecit Eccleſię gratulari,exper
tus erga ſe quantum nobiſcum tua charitas videt,quod in eo tunc reprehendimus, nos inultum
& reconciliatum ſibi nunc diuinæ miſerationis affectum impendimus , frater cariſſime.

Memoratis in Vrbe,qui mox venerant,conſtitutis,occaſione filij noſtri Petri viri ſpectabilis XIV.
Comitis,quaſi ex ſententia proficiſcentis amplexi,tam noſtro propoſito,quam petitione fratris &
Coepiſcopi noſtri Timothei,legatorumq.ipſius precibus,id ipſum volumus ad tuam peruenire
notitiam:vt etiam nunc communium fieres particeps gaudiorum,& in prædictæ Eccleſię tranquil
litate(quemadmodum diximus)laboris tui nobiſcum carperes fructum,& Chriſtianiſſimo & cle
mentiſſimo

mentiſſimo Principi noſtras litteras offerres ſuper hac etiam re:vt ipſe quoque deuotionis & fi- A
dei propriæ donis, ſe Deo protegente, lætetur; atque inſiſtente charitate tua, acrioribus ſtudijs Ca
tholicæ religionis ſalutaria ſcripta mittendo, munire dignetur Eccleſias; ne (ſicut experti ſumus)
* antiqua in aliqua * regione antiquus ille ſerpens toties exciſi capitis virus effundat, & inficiendi aliquos
occaſionem (quod abſit) rurſus inueniat, prouida præceptorum ſuæ pietatis ordinatione diſponat,
& ſicut euidentius approbatis, Deo ſe commendantibus legibus ſanciat, ne vel in tenebris delite-
ſcant, & improuiſi ambulantes, in luce percutiant: & his quos in fide paupetes eſſe repererint (qđ
a Pſal. 10. Propheta teſtatur [a]) inſidietur, vt rapiat.

XV. De Petro in exilium amandando.
Petrum, maxime, qui nonnullarum domorum, ſuiq. ſimilium latebris confouetur, & quem ze
lo fidei ab Epiſcopatu cõſtituit ſubmoueri, in exteriores terras abijci, ſicut & nos pietati eius ſcri
pſimus, ad Eccleſiaſticam pacem, ſpeciali præceptione decernat: quia rurſum aſſeritur aliqua con
tra diſpoſitionem fidei ipſe ſine ceſſatione moliri. Quia igitur hæc opportunitate perlatoris fidiſſi
mi nos oportuit indicare & ſpecialius admonere; hortamur, vt cũ internũcius temeare cęperit, vel
ſi qua forte alia occaſio repetietur, quamprimum nos facias certiores, & curam noſtram ſuble-
uare deproperes.] hæc de Petro populum ſeducente Simplicius. Addit vero de plurimis, quos cum B
Timotheus, tum ipſe Petrus ſeduxiſſent, ad pœnitentiam reuocatis; qui vt in Eccleſiam reciperen
tur, ad ipſum Romanum Pontificem libellum pœnitentiæ miſerunt cum deprecatione veniæ ad-
miſſorum delictorum: nam ſubdit:

XVI. De lapſis reſtitutis.
Vt autem perfecto gaudio gauderemus, idem frater & Coepiſcopus noſter Timotheus exẽ
plum libelli ſatisfactionis eorum, quos a Catholicæ fidei veritate Timotheus & Petrus, vtrique dã
nati, dãnationis terrore traduxerant, veniam poſtulantes, ad nos pariter deſtinauit, ſacerdotali
pietate lapſis ſubuenire deſiderans; quod diuinæ miſericordiæ intuitu, quæ neminem vult perire,
refutabile non putamus.] hactenus Simplicius ad Acacium: paulo poſt autem ad eumdem eodem
quoq. argumento alias litteras dedit, quarum hoc eſt principium: Proxime quidẽ dilectionis tuæ,
&c.] quæ datæ ponuntur, decimoſexto Kalendas Nouembris. Hi quidem fuere huius anni Sim-
plicij Papæ labores, pro Alexandrina Eccleſia exantlati. Intelligis, puto, quod tam explicite tradi-
tur, quod & alias ſæpe factum vidimus, nimirum, abſolutionem a crimine hæreſis reſeruari ſolitã
Summo Pontifici, dum in eam lapſi pœnitentes libellos pro venia conſequenda mittere conſue-
uiſſent ad Romanum Pontificem: vt Alexãdrinos modo feciſſe conſtat, cũ tamen eis non deeſſet C
Catholicus Epiſcopus Alexandrinus. Quod ſi inconceſſum id fuit primæ poſt Romanum Pon
tificem ſedis Epiſcopo: quinam inferiorum ſedium ſacerdotes ſibi id arrogare præſumerẽt? Quid
autem poſt hæc factum ſit, dicemus ſuis locis inferius.

XVII.
Iam vero reliquum eſt vt de ãlia legatione eiuſdem Timothei Catholici Alexãdrini Epiſcopi
b Liberat. Diac. cap. 16. ad Zenonem Imperatorem pro actione gratiarum miſſa Conſtantinopolim agamus: quæ a Libe-
rato Diacono paucis ita deſcribitur [b]: Timotheus, Epiſcopatu recepto, miſit quoſdam clericos,
De legatione Timoth. miſſa Conſtantinop. gratias agens Imperatori; cum quibus erat Ioannes ex Oeconomo presbyter factus Tebenſiotes,
cognomento Talaida, & Gennadius Epiſcopus inferioris Helenopolis ſanguine proximus Salofa
ciolo, quem expulerat quidem Epiſcopatu Aelurus, reſtituit vero Salofaciolus. Cumq. hi qui fue
rant miſſi gratias egiſſent Imperatori, Gennadius quidem ibi remanſit, vt cum alijs reſponſa face
ret Archiepiſcopi.

XVIII.
Porro Ioannes ex Oeconomo amicus factus eſt Illo Magiſtro, qui cum reliquis deſcendit Ale
xandriam, factuſq. eſt iterum Oeconomus habens cauſam eccleſiarum: qui multa & pretioſa xe-
nia miſit Illo Magiſtro, deſpiciens Gennadium parentem Archiepiſcopi, & Prȩſulem Acacium Cõ D
ſtantinopolitanum.] hæc Liberatus: qui ſubdit de legatione Timothei Romam miſſa ad Simpli-
cium Papam, de qua nuper actum eſt. Ipſe tamen Liberatus ſugillans nonnihil Timotheum ipſum
Catholicum Alexandrinum Antiſtitem nimiæ animi facilitatis iſta ſubdit: Sed quoniam ipſe Ti-
motheus mitiſſimus erat in Epiſcopatu, vt etiam a ſuis communicatoribus accuſaretur Impera-
tori, tamquã nimis remiſſus, & circa hæreticos placidus; ita vt ei ſcriberet Imperator, vt neque col
lectas neque baptiſmata cum hæreticis celebraret; ille autem manſuete agebat. Dum ergo tali mo
do gubernaret Epiſcopatũ, amabant eũ Alexandrini hæretici, & clamabant ei in plateis & in eccle
ſijs; Vel ſi non tibi cõicamus, tñamamus te.] hæc Liberatus de nimia indulgẽtia ipſius Timothei.

XIX.
Sed quid præterea pertractauerit Ioannes legatus, cum venit hoc anno Cõſtãtinopolim, Eua
b Euagr. lib. 3. c. 11. grius ex Zacharia Rhetore ita narrat [c]: Ioannes presbyter, cui auguſti templi diui Ioannis Bapti
ſtæ & præcurſoris Domini adminiſtratio commiſſa fuit, quorumdam impulſus conſilio Conſtan-
De Ioanne Alexandrino. tinopolim venit precaturus Imperatorem, vt ſi forte Epiſcopus Alexandriæ migraret e vita, ſibi
liceret Antiſtitem quem vellet ciuibus illius ciuitatis nominare: qui quidem (vt Zacharias memo
rat) Epiſcopatum pro ſe ambire, ab Imperatore deprehenſus eſt: & cum ſe iureiurando obſtrinxiſ E
ſet, ſe numquam ſedem Epiſcopalem petiturum, domum reuertitur.] hæc ex Zacharia Euagrius
de Ioanne: de quo quæ parum digna referat, vera ne ſint, an in ſinceriſſimum Orthodoxum ab Eu
tychiano auctore ex more conficta, in ſuſpicionem quidem non leuem adduci poſſe viden-
tur: cum de Ioanne illud certum ſit, præ ceteris viguiſſe fide Catholica, vt ob eam cauſam
omnium in ſe Eutychianorum arma conuerterit; vt quæ de eo inferius dicentur, manifeſtius
declarabunt.

IESV CHRISTI ANNVS 479. | SIMPLICII PAP. ANNVS 12. | ZENONIS IMP. 6. ODOACR. REG. 4.

I.
QVi ſequitur Chriſti Redemptoris annus quadringenteſimus ſeptuageſimusnonus; tertio Ze-
nonis Imperatoris Conſulatu notatur in Faſtis: quo Orientalis Eccleſia, quæ paululum nacta
eſſe

eſſe quietis poſt reditum Zenonis Auguſti viſa eſt, rurſum opera Eutychianorum hæreticorum nouis cœpta eſt turbinibus exagitari. Etenim præter illa quæ clanculo moliretur Petrus Mogus in *Antiochena Eccleſia ab hæreticis vexata.*
A Eccleſia Alexandrina, maioribuſq. in dies acceſſionibus augerentur (quod exitus demonſtrauit) Antiochena Eccleſia mirum in modum furore hæreticorum non iam rem ſecreto agentium, ſed in prœlium erumpentium, afflictata eſt. Etenim cum Stephanus Orthodoxus Epiſcopus vna cum ſuis in magna eccleſia ſacram Synaxim ſolemniter celebraret; Eutychiani, ſoboles Petri Cnaphei omnium perditiſſimi hæreticorum, conferto agmine, exertis gladijs furentes ingreſſi, in Dei ſacerdotes ſæuientes, eoſdem ſæuiſſime trucidarunt; ſanctiſſimumq. ipſum Antiſtitem Stephanum in quem potiſſimum maiori odio æſtuabant, & ira incenſi erant corripientes, ad necem vſque atrociſſimis confecere tormentis. de quo ex Ioanne Rhetore ſuorum temporum rerum geſtarum ſcriptore hæc habet Euagrius [a]: a Euagr. lib. 3. cap. 10.

Petro Eccleſiæ Antiochenæ exturbato, Stephanus illius ſedem capeſſit] quam triennio in hûc vſque annum tenuit. Hunc (ſubdit ipſe) Antiocheni calamis ad ſimilitudinem haſtarum præacutis (vti ſcribit Ioannes Rhetor) confecerunt.] hæc Euagrius, paucis admodum rem tantam abſol- II. *De Stephano Epiſcopo Antiocheno Martyre.*
B uens. Meminit eiuſdem necis Nicephorus [b], eiuſq. corpus in Orontem amnem proiectum, ex eodem Ioanne auctore tradit. Eſt de hoc Ioanne hiſtorico mētio apud Photium, qui ait ipſum ſui temporis eſſe proſecutum hiſtoriam Eccleſiaſticam, nimirum a temporibus Theodoſij Iunioris vſque ad finem Zenonis: Vtinam illam nobis Græcia conſeruaſſet, martyrum ſanguine adeo illuſtratam. Porro ſatis ad pietatem & hiſtoriæ veritatem nobile de ſanctiſſimo Epiſcopo elogiū, quod anniuerſaria memoria vigeſimaquinta die menſis Aprilis repetere Eccleſia cōſueuit verbis illis, veluti egregium martyris epitaphium: Antiochiæ ſancti Stephani Epiſcopi & martyris, qui ab hæreticis Synodum Chalcedonenſem impugnantibus multa paſſus, in Orontem fluuium præcipitatus eſt tempore Zenonis Imperatoris.] ita ibi. Poſt hunc diuinum martyrem Stephanum, alium in locum eius ſubrogatum Stephanum, ſed eumdem tantummodo vnum ſediſſe annum, habet Nicephori Chronicon: poſtea vero electum eſſe Calendionem, ibidem notatum oſtenditur. Verum de tempore ſedis Stephani Iunioris, ſuo loco dicemus. b Niceph. lib. 15. c. 28.

Sed quonam auctore & impulſore tanta auſi ſunt impij? nullo quidem alio, quam ſceleſtiſſimo illo Petro Fullone, itidem Cnapheo dicto: qui cum ſub Leone Imperatore ſedem illam inuaſiſ- III.
C ſet, tandem poſt reſtitutum Zenonem in Imperium, ab ipſo throno deiectus, illic inconſulte nimis degere verſariq. permiſſus eſt, reclamante licet a longe Romano Pontifice, vt peſtilens homo quā longiſſime deportaretur. Probauit euentus, quanto periculo ſinantur perditiſſimi hæretici inter Catholicos commorari. Senſit id primum Zeno ſero ſapiens, fruſtra pœnitens non paruiſſe conſilijs Romani Pontificis. Ipſe tamen Imperator in perfidos atque ſacrilegos homicidas tam immane facinus vindicare quamprimum non deſtitit, miſſis illuc vltoribus militibus, qui (vt par erat) de factioſis illis pœnas ſumerent. *Zeno Imp. punit ſacrilegos.*

Qui inſuper vt caueret ne in electione ſucceſſoris Antiſtitis compreſſæ gladio turbæ iterum reuiuiſcerent, eo neceſſitatis adactus eſt, vt quod hactenus fuerat a maioribus intentatum, ipſe primus, vt paci ac quieti eius proſpiceret ciuitatis iuſſerit, vt Antiochenus futurus Epiſcopus eligeretur Conſtantinopoli: male enim obducta cicatrix rurſus eruptura timebatur in vlcus, ſi Antiochiæ ſinerentur de Antiſtite deligendo haberi comitia. Electo igitur Stephano Stephani martyris ſucceſſore, vt ea cuncta præter regulas Eccleſiaſticas præſumpta, occaſione illa vrgente, rata haberentur a Romano Pontifice, ſcripſit de his Zeno Auguſtus litteras ad Papam Simplicium. Hæc quidē IV.
D ita eſſe tranſacta, quæ ab ipſo Romano Pontifice ad Imperatorem Zenonem hoc eodem anno redditæ ſunt litteræ, manifeſtant, quæ ſic ſe habent [c]: c Simpl. epiſt. 13. tom. 1. epiſt. decretal.

Simplicius Epiſcopus Zenoni Auguſto.

De Eccleſia Antiochena venerandos mihi ſemper veſtræ pietatis apices gauiſus accepi, quib. ingenito uobis ſtudio Catholicæ religionis, poſt defenſionem fidei, quæ vos ſernat ac cuſtodit, impietatis audaciam & facinora apud Antiochiam perpetrata coercita reperimus: exultantes, vobis ineſſe animum fideliſſimi ſacerdotis & Principis, vt Imperialis auctoritas & iuncta Chriſtianæ religioni acceptabilior Deo fieret, & appareret integritas: cum hi qui in Epiſcoporum neces ſacrilega cæde verſati ſunt, dignis iubentur perire ſupplicijs; in quo & quieti Eccleſiæ & veſtro conſuleretis Imperio: qua [*] vindicata Dei contumelia, vlciſcentis eſt gratia, & conciliatur his diuini fauoris auxilium, quorum cura ſacrilegium non reliquerit impunitum. V. *Simplicij epiſt. ad Zeno. de rebus Antioch.* * quia

Sed vt loquar fiducialiter Principi Chriſtiano: ſi præteritarum litterarum, quas de Petri aliorumq. nomine iamdudum ad fratrem & Coepiſcopum meum Acacium ſcripſiſſe memini, ordo teneretur, ad hoc non potuit peruenire, quod iure nunc meruit vindicari. Mandaueram namque, vt VI.
E facta ſuggeſtione pietati veſtræ, prædictus, vt & ceteri qui per occaſionem tyrānicæ dominationis inuaſerant Eccleſias Dei, extra metas veſtri pellerentur Imperij, ne peſtiferis ſenſibus quibuſque ſimplicioribus ore ſacrilego virus infunderent, & verbis impijs contra fidem Orthodoxam innocentiores animas ſauciarent: quod tum apparet, cum minus iſta curantur, & leuia eſſe creduntur.

Actum eſt, vt (quemadmodum perhibetis) inter altaria non tam plebs perſuaſionibus eorum, ſed ipſi quoque Præſules & prædicatores fidei perirent funeſtis gladijs ſacerdotes. Vnde ſi quæ & aliæ reliquiæ ſub veſtro reperiuntur Imperio: eas vel nunc in exteriores terras iubete propelli, ne qua deinceps in eo ſit neceſſitas & cauſa ſupplicij: Quia melius eſt aditum obſtruxiſſe, quam pœnam exegiſſe peccati. VII.

Et quoniam ſeditiones Antiochenas religioſiſſimo propoſito ſedandas nō aliter exiſtimaſtis, niſi (præter præiudicium venerandi illius Concilij Niceni) apud Conſtantinopolim, iiſdem petentibus, ordinaretur Antiſtes: quod in eius tantummodo perſona ſic memoraſtis aſſumptum, vt deinceps ſecundum definitiones Patrum, Orientali Synodo creatio Antiocheni Pontificis ſeruaretur; VIII.

nec ha-

Google

Iuramento Imper. conſultum immunitati antiqui iuris.

nec haberi loco vultis iniuriæ, quod diſſenſionis gratia factum eſt auferendæ: Tenet hanc pieta- A
tis veſtræ beatus Petrus Apoſtolus ſponſionem, & Chriſtianiſſimi fideliſſimiq. Principis mentem
in hæc verba iuraſſe, quod poſthac in Antiochena vrbe, veteri more ſeruato, a comprouinciali-
bus ſuis Epiſcopus ordinetur: Ne quod nunc frater & Coepiſcopus meus Acacius vobis eſt iubē-
tibus executus, in vſum poſteritatis veniat; & ſtatuta Patrum, quæ præcipue præſtaſtis illæſa,
confundat.

IX.
Pontifex ratã habet electionem Epiſc. Antiocheni.
* gloriari.

Vnde quæ a vobis amore quietis ſancte ac religioſe ſunt ordinata, reprobare non poſſumus,
ne ſtatus Antiochenæ Eccleſiæ ſub noſtra dubitatione videatur ambiguus: præcipue cum is qui le
gitur ordinatus, teſtimonijs clementiæ veſtræ & tanta ſit prædicatione ſubnixus, vt in eo præter ho
rum vulnerum dolorem poſito, poſſimus & Eccleſiæ, quæ illum meruit, gratulari *. Hæc repẽſis
ſermonibus, & venerationis officio reſpondente, curaui, vt tantas hæreticorũ fraudes & facinora
diuinis & ſæcularibus legibus perſequenda, quæ ſæpe probatis eſſe tam noxia, de memoria & con
uerſatione hominum iubeatis auferre, quorum impietas nulla (quantum videtis) poteſt auctori-
tate compeſci. Data decimo Kalendas Iulias, poſt Conſulatum Illi V.C.] hactenus Simplicius ad
Imperatorem, illud (vt vidiſti) vehementius inculcans & refricans, quod fruſtra ſæpe antea mo- B
nuiſſet, vt damnati hæretici e finibus Romani propulſarentur Imperij: quod ille adhuc facere præ
termittens, tum religionem Chriſtianam, tum ipſum Romanum Imperium peſſumdedit, vt infe-
rius ex rebus geſtis manifeſtius apparebit. Repetit & exprobrat hoc ipſum idem Papa Simplicius
in epiſtola ad Acacium Epiſcopum Conſtantinopolitanum hoc eodem anno data, non abſque ani
a Simp. epiſt. 15. mi amaritudine, verbis iſtis [a]:

Simplicius Epiſcopus Acacio Epiſcopo Conſtantinopolitano.

X.
Simplicius Papa ad Acaciũ ſcribit.

Clementiſſimi Principis litteris, tuæq. dilectionis de ſacrilega & funeſtiſſima cæde, quæ apud
Antiochiam facta eſt, ſauciatus & nimium affectus mærore reſpondeo; aſtruens, ſi quæ dudum de
Petro & alijs complicibus eorum ſcripſeram, & vt pietati eius cum ceteris qui aderant fratribus
ſuggerere poſtularã, vt optaueram ordinatum fuiſſet, hæreticorum temeritas ad tantum facinus
non veniret; nec aliquid neceſſitatis exiſteret, vt non aliter prædictæ ſubueniretur Eccleſiæ, niſi vt
aliquid de iure eius curatio ipſa minueret. Quamuis enim profecerit ad quietem, quod Chriſtia-
niſſimi Principis iuſſione vel ſine præiudicio canonum a tua charitate fuerit Antiochenus Epiſco
pus ordinatus: tamen non eſt ſine inuidia factum, cuius cauendum deinceps etiam ille teſtatur, qui C
præcepit, exemplum.

XI.
Coercere ſtudet Simplicius elatam mentẽ Acacij.

In quo pietati eius gratias dignum eſt nos referre: quoniam ita gloriæ ſuæ moderatus eſt po
teſtatem, vt fideliſſima deuotione Patrum regulis ſubmitteret, quæ iuberet, nec in auctoritatem re
cipi, quod ſequenti conſtituit ætate prohiberi; vt ſcilicet in hac tantummodo perſona, quam iuſſu
eius & ſtudio quietis Antiochẽſibus non tua vſurpatione Antiſtitem conſecraſti, quod factum eſt,
neceſſitate ſufficeret. In quo tuæ dilectionis non irrationabilem cognoſcimus fuiſſe famulatum:
quia Eccleſiarum iura reſpiciens, diu te non immerito ſuſpendiſſe teſtaris; ne videreris ambire,
quod tanto Principi, & in tam graui cauſa non poteras abnegare. Quapropter frater cariſſime, in-
ſtitutum veterum, quæ in te ſunt probata, non immemor, ſicut veniale iudicare nõ peruides, quod
tibi certum eſt imperatum, ita ipſe dans honorem fratribus, labora ne neceſſitas ſit vlla faciendi,
quod optas nunc ſatisfactione purgari.] hactenus ad Acacium Simplicius, iſtud ipſum vehemen-
tius inculcans, quod hominis ingenium noſceret ad volatum Icarias pennas appetere, & eas qua-
nis oblata occaſſione captare: nec eum quidem opinatio iſta fefellit, vt exitus demonſtrauit. Sed
de his ſuo loco erit agendum. D

XII.

Sic igitur nouo & prorſus inuſitato exemplo contigit, vt qui a totius Syriæ Epiſcopis ordinari
ſoleret Antiochenus Antiſtes, agente Imperatore, & ratum habente Romano Pontifice, fuerit ab
Acacio Conſtantinopolitano Epiſcopo ordinatus Stephanus Iunior. At quid accidit? Sicut latẽs
malus humor in cutem cum a natura tranſmittitur, leui confricatione pruritus mordacior excita
tur: ita plane quę in Acacio hactenus ambitio latuit, occaſione ordinationis Epiſcopi Antiocheni
magis magiſq. incenſa appetitum primatus illi vehementiorem ingeſſit; vſque adeo, vt famis, ſeu
potius rabiei expellendæ cauſa, cuſtodita canonum clauſtra ruperit, & vincula Catholicæ cõmu
nionis confregerit, ſeq. ac poſteros ſuos præcipites dederit: vt quæ ſæpe dicentur inferius, manife
ſtiſſime declarabunt.

XIII.
De tempore ſedis Stephani Iunioris Antioch. Epiſc.

De tempore autem quo ſedet Stephanus Iunior, corrigendum eſt Nicephori Chronicon, cum
ei vnum tantum annum ſedis tribuit, quem conſtat eam ad triennium propagaſſe, nimirum vſq.
ad annum Domini quadringenteſimum octogeſimumſecundum, quo creatus reperitur Calendiõ
eius ſucceſſor. id quidem apertiſſime liquet ex litteris S. Simplicij Romani Pontificis ad Acacium
eo anno datis, quibus agit de recenti tunc facta Calendionis electione: ſed de his ſuo tempore op- E
portunius agemus.

XIV.
S. Lupi Epiſcopi obitus.

Hoc eodem anno magnus ille Lupus Trecenſis Eccleſię Epiſcopus, Gallicanæ Eccleſiæ decus,
cuius immenſa præconia ſuperius ex Sidonio Apollinari retulimus, ex hoc mundo migrauit in
cælum æternæ vitæ premia a Deo conſecuturus, cum iam annis quinquagintaduobus Epiſcopali
præfectura ſuam Eccleſiam ſanctiſſime adminiſtraſſet. Porro eius hoc anno obitus temporis ratio
inde certa deducitur: quod cum fideliſſimus auctor, qui res ab eo geſtas poſteris tradidit, teſtetur
ipſum eſſe creatum Epiſcopum biennio ante functionem legationis cum S. Germano in Britan-
niam, nempe anno Domini quadringẽteſimo vigeſimoſeptimo; his ſi addas eius ſedis annos quin
quagintaduos, plane inuenies ipſum hoc anno quadringenteſimo ſeptuageſimonono mortũ eſſe.
b Apud Sur. to. 4. die 19. Auguſ. Sed quid de eius diſcipulis viris laudatiſſimis, deq. eiuſdem Lupi obitu idem auctor ſcribat, ip-
ſius hic verbis reddamus [b]:

XV.

Multos autem habuit vir beatiſſimus præclara virtute diſcipulos inſigni miraculorum gloria
illuſtres,

A illuſtres. In ſancto Polychronio Virdunenſis Eccleſiæ Epiſcopo gratia curationum præfulſit; ita vt religatis poſt tergum manibus, dæmonibus imperaret, priuſq. ſenſum reciperent obſeſſi, quam corporum ſuorum colliſionem. Sanctum Seuerum Treuerenſis Eccleſiæ ordinatum Epiſcopum Primæ Germaniæ Gentibus prædicantem non ambigimus inter Apoſtolos ſuum habere conſortium. Sanctum quoque Albinum Catalaunēſem Antiſtitem diuturnæ ſanctitatis prærogatiua emi nentem non debemus taciti omittere, quam ille crebro permultis locis dæmones ab hominibus profligarit. Nec immerito, dum tantorum virorum celebramus præconia, eximij magiſtri laudes depromere videri debemus.

S. Lupi diſcipuli Sanctiſſimi.

XVI. Succeſſit autem ei dignus illo honore ſacerdos Camelianus eius morum imitator. Iam annis quinquaginta & duobus ſanctus Lupus glorioſæ memoriæ Antiſtes ſacerdotio ſunctus erat, cum vitæ præſentis debitum perſoluens, ſpiritum miſit ad ſuperos, dignis in terra laudibus celebrādus. Inde ergo nunc nobis, quo ſublimis euectus eſt, præſidium impēdat.] hactenus de Lupo: cuius diē natalem Eccleſia Catholica religioſo cultu annis ſingulis quarto Kalendas Auguſti celebrandū ſuſcepit. At ne putes in tam longæuæ ſedis Lupi numerum errorem (vt aſſolet) irrepſiſſe: accipe ex B Sidonio veritatem: Extat eius epiſtola [a] ad ipſum data, dum ageret in ſede annum quinquageſimum; ſunt hæc enim Sidonij verba: Iam per quinquennia decem non æquæuis ſacerdotibus tātū, verum & antiquis quoties collatus, antelatuſq. ſis, &c.] hæc ipſe de Lupo: in cuius locum (vt dictum eſt) ſubrogatus eſt Camelianus ab auctore laudatus, hicq. ſubſcriptus repetitur Concilio Aurelianenſi primo.

a Sidon. lib. 9. epiſt. 11.

IESV CHRISTI ANNVS 480. SIMPLICII PAP. ANNVS 13. ZENONIS IMP. 7. ODOACR. REG. 5.

I. Annus ſequens Conſulatu Baſilij Iunioris illuxit, quo tandem per legationem Zenonis Imp. Carthaginenſis Eccleſia, poſt longa ſpatia annorum vigintiquatuor ærumnoſæ viduitatis, nouum accepit ſponſum, ſanctiſſimum virum Eugenium Epiſcopum. Quomodo autem acciderit C tam fauſtum ac iucundum deſolatæ Eccleſiæ Africanæ ſolatium, antequam narrare aggrediamur de tempore, quo hæc geſta eſſe hoc anno præſenti diximus, ratio eſt exacte diſquirenda. Auctor eſt Victor [b], qui interfuit, eiuſdemq. Eccleſiæ cladis a Vuandalis illatæ particeps fuit, poſt occluſā Carthaginenſem Eccleſiam, defuncto Deogratias Eccleſiæ eiuſdem Antiſtite, ita perſeueraſſe abſque paſtore annos vigintiquatuor. Cum autem ex his quæ ſuperius dicta ſunt, ſatis euidens fuerit demonſtratum, obijſſe dictum Epiſcopum paulo poſt captam a Genſerico Romam (qđ contigiſſe vidimus anno Domini quadringenteſimo quinquageſimoquinto) nempe ſequenti anno quinquageſimoſexto poſt quadringenteſimum: huic numero ſi annos vigintiquatuor addas eiuſdem ſedis ceſſationis, plane reperies hoc ipſo anno Domini quadringenteſimo octogeſimo creatum fuiſſe ſanctum Eugenium Carthaginenſem Epiſcopum. His de tempore elucidatis, iam rem ipſam a Victore deſcriptam hic reddamus, qui poſt Hunerici in regnum ſucceſſionem hæc habet de reſtituta Eccleſia Carthaginenſi:

b Victor de perſecut. Vuandal. lib. 2.

De tempore creationis S. Eugenij Epiſc. Carthag.

II. Dedit (inquit) licentiam Hunericus, Zenone Imperatore atque Placidia relicta Olybrij rogātibus, vt Carthaginenſis Eccleſia ſibi, quem vellet, Epiſcopum ordinaret, quæ iam per vigintiquatuor annos tali ornamento fuerat deſtituta. D Miſit ergo tunc ad Eccleſiam Alexandrum, virum illuſtrem huiuſmodi legationem ferentem, vt præſentia eius Catholicus populus dignum ſibi peteret ſacerdotem: deſtinans quoque per Notarium ſuum Vuitared edictum, quod publice legeretur hunc continens modum:

Eccleſia Africana Zenonis Imp. opera ſubleuatur.

III. Iuſſit vobis dominus dici, quia Imperator Zeno & nobiliſſima Placidia per Alexandrum virū illuſtrem ſcripſerunt, petentes vt Eccleſia Carthaginis religionis veſtræ proprium Epiſcopum habeat: Hoc fieri præcepit, atque eis reſcripſit, vel legatis ab eis directis dici iuſſit, vt ſicut petierunt, vobis Epiſcopum, quem volueritis, ordinetis: eo ſub tenore, vt noſtræ religionis Epiſcopi, qui in Conſtantinopoli ſunt, & per alias prouincias Orientis, ex eius præcepto Epiſcopi, liberum arbitrium habeant in eccleſijs ſuis, quibus voluerint linguis populo tractare, & legem Chriſtianam colere, quemadmodum vos hic, vel in alijs eccleſijs quæ in prouincijs Africanis conſtitutæ ſunt, liberum arbitrium habetis in eccleſijs veſtris Miſſas agere vel tractare, & quæ legis veſtræ ſunt, quemadmodum vultis, facere. Nam ſi hoc circa eos nō fuerit obſeruatum, tam Epiſcopus, qui ordinatus fuerit, vel clerici, vel alij Epiſcopi cum clericis ſuis, qui in Africanis prouincijs ſunt, iubentur inter Mauros mitti.

Edictum Hunerici Regis.

E

IV. Quod edictum dum nobis præſentibus decimoquarto Kalendarum Iuliarum vniuerſæ Eccleſiæ legeretur; gemere cœpimus, muſſitantes, eo quod meditantibus dolos, malorum eſſet futura perſecutio præparata. Et ita legato dixiſſe probamur: Si ita eſt; interpoſitis his conditionibus periculoſis, hæc Eccleſia Epiſcopū non delectatur habere. Gubernat eam Chriſtus, qui ſemper dignatur gubernare. Quam ſuggeſtionem legatus accipere neglexit: Simul & populus, vt tunc fieret, vt ignis exarſit, cuius erat clamor intolerabilis, qui nulla poſſet ratione ſedari.

Doloſam indulgentiam ſuſpicant Carthaginenſes.

V. Ordinato itaque Epiſcopo Eugenio viro ſancto Deoque accepto, ſublimis nata eſt lætitia, & gaudium cumulatum eſt Eccleſiæ Dei. Exultat multitudo Catholica ſub barbara dominatione de ordinatione Pontificis reparati. Nam maximus iuuenum numerus atque adoleſcentularum ſibimet in commune congaudens, atteſtabatur quod numquam vidiſſet Epiſcopum in throno ſedentem. Porro ille vir Dei ſacerdos Eugenius cœpit per conuerſationem operū bonorum venerabilis ac reuerendus haberi & ab iis qui foris ſunt, & ita eſſe omnibus gratus, vt ſi fas eſſet, animā ſuā pro

Eugenius creatur Epiſcopus Carthag.

eodem vniuerſos ponere delectaret. Eleemoſynas quoq. tales per eum Dominus dignatus eſt facere, A vt incredibile videatur tanta eum impendere, vbi Eccleſia, totum barbaris tenentib. nec vnius nummi habere cognoſcitur facultatem. Humilitatem in illo, charitatem, pietatem diuinitus condonatam, ſi quiſquam incipiat, non potuerit explicare. Pecuniam apud eum manſiſſe nõ probatur, niſi forte tali hora offerretur, quando iam Sol diei explicans curſum, nocturnis tenebris ordinem daret & locum. Vnde tantum reſeruabat, quantum diei ſufficeret, non quantum cupiditas expetiſſet, Deo noſtro ſubinde quotidie ingentia & maiora donante.] hactenus Victor de ordinatione Eugenij, & Epiſcopalis ipſius curæ primo progreſſu. Quomodo autem occaſione eius vitæ morũ non leuis aduerſus eum inuidia ab Arianis conflata ſit, ac ſubinde perſecutio ſubſecuta, dicere incipiemus anno ſequenti, vt congrue tempora reddamus temporibus.

VI. *De Victorio Duce Præfecto Aruernenſib.*

a Gregor. Turo. lib. 2. c. 20.

Decimusquartus hic annus eſt, quo (vt inquit Gregorius Turonenſis [a]) Euaricus Rex Gothorum in Gallia præfecit ſeptem ciuitatibus (inter quas adnumerabatur Aruernum) Victorium Ducem. Quomodo autem acceperit ciuitatem Aruernenſem Euaticus non armorum vi, quam ſæpe antea fruſtra tentauerat, ſed deditione non quidem ciuium, verum legatorum ignaua promiſſione, paucis dicamus. Cum enim pax cum Euarico Rege tunc potentiſſimo ſanciretur, inter alias B pacis conditiones illa iniquior fuit, vt potiretur Aruerno diutius cõcupito, expugnato numquam. Extat autem de his ingens querela Sidonij Apollinaris eiuſdem ciuitatis Epiſcopi, dum lacrymis perfuſam epiſtolam dedit ad Græcum, ſiue Græcium, vel Agricium [b] Maſſilienſis ciuitatis Epiſcopum, vnum ex legatis, qui diſpendio eiuſdem Aruernenſis ciuitatis pacem redemerant reliquorũ Galliæ proxime degentium populorum: in qua hæc poſt alia ingerit:

b Sidon. libr. 7. epiſt. 7.

VII. *Expoſtulatio Sidonij aduerſus legatos. Nobilitas Aruernẽſium & præclaræ res geſtæ.*

Noſtri hic nunc eſt infelicis anguli ſtatus, cuius (vt fama confirmat) melior fuit ſub bello quã ſub pace conditio. Facta eſt ſeruitus noſtra pretium ſecuritatis alienæ: Aruernorum (proh dolor!) ſeruitus: qui (ſi priſca replicarentur) audebant ſe quondam fratres Latio dicere, & ſanguinem ab Iliaco populo computare. Si recentia rememorabuntur: ij ſunt qui viribus proprijs hoſtium publicorum arma remorati ſunt: cui ſæpe populo Gothus non fuit clauſo intra mœnia formidini, cũ viciſſim ipſe fieret oppugnatoribus poſitis intra caſtra terrori. Ii ſunt qui ſibi aduerſus vicinorum aciem tam duces fuere, quam milites. De quorum tamen ſorte certaminum ſi quid proſperum ceſſit, vos ſecunda ſulata ſunt: ſi quid contrarium, illos aduerſa fregerunt.

VIII.

Illi amore Reipublicæ, Seronatum barbaris prouincias propinantem, non timuere legibus tradere, C quem conuictum deinceps Reſpublica vix præſumpſit occidere. Hoccine meruerũt inopia, flamma, ferrum, peſtilentia, pingues cædibus gladii, & macri ieiunijs prœliatores? Propter huius tamen inclytæ pacis expectationem, auulſas muralibus rimis herbas in cibum traximus, crebro per ignorantiam venenatis graminibus infecti, quæ indiſcretis folijs ſuccíſq. viridantia ſæpe manus fame concolor legit. Pro ijs tot tantiſq. deuotionis experimentis, noſtri (quantum audio) facta iactura eſt? Pudeat vos, precamur, huius fœderis nec vtilis, nec decori.

IX. *Sidonij iuſta reprehenſio de iniqua pacis conditione.*

Per vos legationes meant: vobis primum (quamquam Principe abſente) non ſolũ tractata referantur, verum etiam tractanda committuntur. Veniabilis ſit, quæſumus, apud aures veſtras, veritatis aſperitas, cuius conuicij inuidiam dolor eripit. Parum in commune conſulitis; & cum in Cõcilio conuenitis, non tam curæ eſt publicis mederi periculis, quam priuatis ſtudere fortunis. Quod vtiq. ſæpe diuq. facientes, iam non primi comprouincialium cœpiſtis eſſe ſeduli. At quouſq. iſtę poterunt durare præſtigiæ? Non enim diutius ipſi maiores noſtri hoc nomine gloriabuntur, qui minores incipiunt non habere. Quapropter vel conſilio quo poteſtis ſtatum concordiæ tam turpis incidite. Adhuc, ſi neceſſe eſt, obſideri, adhuc pugnare, adhuc eſurire delectat. Si vero tradimur, quando non potuimus viribus obtineri: inueniſſe vos certum eſt, quid barbarum [a] ſuaderetis ignaui. D

a barbaris

X. *Ne deditio fiat ciuium cũ ciuitate.*

Sed cur doloti nimio frena laxantur? Quin potius ignoſcite afflictis, nec imputate mærentib. namque alia regio tradita ſeruitium ſperat, Aruerna ſupplicium. Sane ſi medicari noſtri vltimis non valetis: ſaltem hoc efficite prece ſedula, vt ſanguis viuat. Quorum eſt moritura libertas: parate exulibus terram, capiendis redemptionem, viaticum peregrinaturis. Si murus noſter aperitur hoſtibus, non ſit clauſus veſter hoſpitibus. Memor noſtri eſſe dignare, domine Papa.] hactenus Sidonij lugubris epiſtola. Sed nihil profecit, rebus iam mutuo conſenſu compoſitis. Dedita eſt tandem Gothis ciuitas ipſa: permiſſi ſunt tamen ciues abire liberi, & ad alias migrare ciuitates. Verum memores iidem Gothi plurimas ſibi a ciuitate illa ſtrages illatas fuiſſe, cum eam ſæpius obſediſſent: quod in ciues non poterant ob pactum conuentum, in muros vindicantes, eamdem incendio concremarunt. teſtatur id ipſe Sidonius in epiſtola ad Conſtantium [c], cum agit de reditu ciuium eamdem inſtaurantium.

c Sidon. libr. 3. epiſt. 20.

XI. *Inſtauratur Aruernum.*

d Greg. hiſt. lib. 2. c. 20.

Etenim vbi exatiatus eſt Gothicus furor: ne tantæ pateretur diſpendium ciuitatis, quam vix E tandem ex pace ceperat, quam bello fruſtra ſæpe tẽtarat, ad eius inſtaurationem adiecit animum, cum hoc anno (vt dictum eſt ex Gregorio) Rex Euaricus Victorium Ducẽ illuc miſit: qui cũ pius eſſet, ſacra etiam illic plura ædificia erexit, de quib. vbi ſupra iſta Gregorius [d]: Protinus Aruernos adueniens, ciuitatẽ addere voluit: vnde & cryptæ illæ vſq. hodie perſtant ad baſilicam S. Iuliani; & columnas, quæ ſunt in æde poſitæ, exhiberi iuſſit: baſilicã S. Laurentij & S. Germani Licaniacenſis vici iuſſit ædificari. fuit autem Aruernis annis nouem.] hæc de his ibi. Quid præterea mirandum de eodem Victorio Duce Aruernis commorante alibi idem Gregorius habeat, accipe [e]:

e Greg. Turon. de Glor. confeſſ. c. 33.

XII. *Cogitur Victorius Dux venerari Sanctum.*

Fuit (inquit) in ſupradicta Aruerna vrbe admirabilis ſanctitatis Amabilis quidam vici Ricomagenſis presbyter, qui virtutib. magnis præcellens ſæpe ſerpentibus dicitur imperaſſe. Nam ad huius tumulum cũ Dux Victorius deſpexiſſet orare, adfixo e regione equo, nequaquã poterat amouere: quem cum flagris ſtimuliſq. vrgeret, & ille quaſi æneus ſtaret immobilis; tandem aliquando Dux a ſuis commonitus, qui (vt ita dicam) ipſi pecudi ſimilis erat factus, ad orationem deſcendit:

A dit:cumq.fideliter oraſſet,quo voluit iuit.Ad huius ſepulchrum energumenum vidi mundatum:
periurãtem diriguiſſe vt ferrum:crimen confeſſum,illico abſolutum.]hæc Gregorius.Eſt eiuſdem
Victorii honorifica mentio apud Sidonium Apollinarem,vbi agit de S.Abraham Abbatis obitu,
cum & carmine lugubri illum laudauit:hæc enim habet ſcribens ad Voluſianum [a], cum adhuc
Victorius præeſſet Aruernis: a Sidon.lib.7. epiſt.17.

Iubes me,domine frater,lege amicitiæ,quam nefas lædi,iam diu deſides digitos incudibus of- XIII.
ficinæ veteris imponere,& S.Abrahæ die functo næniam funebrẽ luctuoſis carminibus inſcribere. De S. Abrahã
Celeritet iniunctis obſecundabo,cum tua tractus auctoritate, tum principaliter ampliſſimi viri Abbate Sido-
Victorij Comitis deuotione præuentus,quem iure ſæculari patronum iure Eccleſiaſtico filium,ex nius ad Volu-
colo vt cliens,vt pater diligo.Qui ſatis docuit,quæ ſibi aut qualis erga famulos Chriſti cura fer- ſianum.
ueret,cum torum circa decumbentis Antiſtitis,non dignitatem minus quam membra curuatus,
ac ſupra vultum propinqua morte pallentem, dolore concolor factus,quid viro uellet, lacrymis
indicibus oſtenderet.Et quia ſibi maximas humandi funeris partes ipſe præripuit,totum appara
tum ſupercurrentis impendij, quod funerando ſacerdoti competeret impartiens; ſaltem ad ob-
B ſequium,quæ remanſerunt,verba conferimus,nihil aliud exaraturi ſtyli ſcalpentis impreſſu, quã
teſtimonium tuæ dilectionis.Ceterum viri mores,geſta,virtutes,indigniſſime meorum vilitate di
ctorum ponderabuntur.

Abraham ſanctis merito ſociande patronis,
Quos tibi collegas dicere non trepidem. XIV. De rebus S. Abrahæ carmen.
Nam ſic præcedunt,vt mox tamen ipſe ſequare:
Dat partem regni portio martyrij.
Natus ad Euphratem pro Chriſto ergaſtula paſſus,
Et quinquennali vincula laxa fame,
Elapſus Regi truculenta Suſidis ora
Occiduum properas ſolus ad uſque ſolum.
Sed confeſſorem virtutum ſigna ſequuntur:
Spiritibuſque malis fers fugitiue fugam.
Quaq.venis,lemurum ſe clamat cadere turba:
C *Dæmonas ire iubes exul in exilium.*
Expeteris cunctis, nec te capit ambitus vllus:
Eſt tibi delatus plus onerofus honor.
Romuleos refugis,Byzantinoſq.fragores,
Atque ſagittifero mœnia fracta Tito.
Murus Alexandri te non tenet Antiochiq.
Spernis Eliſſeæ Byrſæa tecta domus.
Rura palodicolę temnis populoſa Rauennę,
Et quæ lanigero de ſue nomen habet.
Angulus iſte placet,pauperrimuſq. * *receſſus,* * pauperrinuſq;
Et caſa cui culmo culmina preſſa forent.
Aedificas hic ipſe Deo venerabile templum,
Ipſe Dei templum corpore facte prius.
Finiti curſus iſtis vitęq.viaque,
D *Sudori ſupereſt dupla corona tuo.*
Iam te circumſtant paradiſi millia ſacri,
Abraham iam te comperegrinus habet.
Iam patriam ingrederis,ſed de qua decidit Adam,
Iam potes ad fontem fluminis ire tui.] hactenus epitaphium.

Subdit vero de monaſterio tanto deſtituto rectore,rogans eumdem Voluſianum, vt conſolaretur
in eo degentes monachos,foueretq.præpoſitum illis Abbatem,cum ait:Ecce vt iniũxeras,quę re-
ſtant,ſepulto iuſta perſoluimus.ſed ſi viciſſim charitatis imperijs fratres,amicos, commilitones
obſequi decet:ad vicem,quæſo,tu quoque quibus emines inſtitutis,diſcipulos eius agredere ſola-
ri:fluctuantemq.regulam fratrum deſtitutorum,ſecundum ſtatuta Lerinenſium Patrum vel Grin
nicenſium feſtinus informa:cuius diſciplinæ ſi qui rebelles,ipſe caſtiga:ſi qui ſequaces ipſe collau *Auxianus ſuc-*
da.Præpoſitus illis quidem videtur S.Auxianus,qui vir(vt noſti)pluſculum iuſto & corpore infir- *ceſſor S.Abra-*
mus,& verecundus ingenio,eoq.parendi quam imperandi promptior,exigit te rogari, vt tuo ipſe *hæ.*
ſub magiſterio monaſterij magiſter accedat.& ſi quis illum de iunioribus ſpreuerit tamquam im
E peritum vel puſillanimem,per te vnum ſentiant vtrumque non impune contemni. Quid multa?
Vis vt paucis quid velim agnoſcas?Quæſo vt Abbas ſit frater Auxianus ſupra congregationem,tu
uero & ſuper Abbatem.Vale.]

Porro tam de Abraham,quam de Victorio meminit Gregorius iſtis verbis [b]: Cum adhuc XV.
apud vrbem Aruernum Victorius,cuius ſupra meminimus,moraretur fuit in monaſterio B. Cy- b Grego.Turon.
priani vrbis ipſius Abbas Abraham nomine,qui fide atq. operibus Abrahæ illius prioris refulge- lib.2.c.21.
bat, ſicut in libro Vitæ eius ſcripſimus.] extat quidem illa tertio loco poſita in Vitis Sanctorũ Pa
trum ab ipſo conſcriptis:Ceterum qui adeo inſtar Abrahæ Abraham inſigniter vixit,moriens per
petuo viuens inhæſit ſacris Eccleſiæ tabulis anniuerſaria memoria celebris, quæ decimoſeptimo
Kalendas Iunias repeti conſueuit.At de Abraham ſatis,qui nobis occurrit in via, dum agimus
de Victorio,qui eum mirifice coluit.

Rurſum vero quod ad eumdem Victorium ſpectat:etſi religioſi valdeq.pij hominis ſæpe ſpe XVI.
cimen egregium edidit,nouiſſima tamen ipſius gloria caruere:etenim quod barbaro eidemq.ſæ-

Victorius in deterius mutatus. uo Regi Gothorum in famulatu eſſet, eiuſdem ſæuitiam induit, eamdemq. in clariſſimum Senatorem exercuit: de quo pauca iſta Gregorius [a]: Super Eucherium vero Senatorem calumnias deuoluit, quem in carcere poſitum nocte extrahi iuſſit, ligatumq. iuxta parietem antiquum, ipſum parietem ſuper eum elidi iuſſit.] hæc ipſe. A

a Gregor. Turo. lib. 2. c. 20.

XVII. Porro in quem adeo immaniter Victorius ſæuijt, hic ille fuiſſe putatur Senator Eucherius, quẽ mirifice Sidonius prædicat, dum ad ipſum ſcribens hæc habet [b]: Veneror antiquos, non tamen ita vt qui æquæuorum meorum virtutes aut merita poſtponam. Neque ſi Romana Reſpublica in extrema hæc miſeriarum defluxit, vt ſtudioſos ſui numquam remuneretur, nō idcirco Brutos Torquatosq. non pariunt ſæcula mea. Quorſum iſta hæc? inquis. De te ad te mihi ſermo eſt, vir efficaciſſime, cui debet Reſpublica, quod ſupradictis ſolutum laudat hiſtoria. Quapropter temerarij terum temeraria iudicia ſuſpendant, nec perſeuerent ſatis aut ſuſpicere præteritos, aut deſpicere præſentes, &c.] hæc Sidonius ex quibus plane & cauſam cædis Eucherij intueris, & cur homo ſeruiens Gothis, in eum ſæuierit Reipublicæ ſtudioſum, auerſum penitus ab eam ſubijcientibus barbaris.

b Sidon lib. 3. epiſtol. 8.

De Eucherio Senatore.

XVIII. Porro hunc eumdem Eucherium fuiſſe & religione præſtantem, & plane dignum qui in Epiſcopum aſſumeretur, niſi bigamiæ impedimentum obſtaſſet, idem Sidonius fidem facit, & quidẽ publice, dum pro concione laudans etiam a nobilitate Simplicium a ſe electum Bituricenſem Archiepiſcopum, hæc habet [c]; Illuſtris in vtraque conuerſatione proſapia, aut Epiſcopis floruit, aut Præfectis: ita ſemper huiuſcemodi aut humanum aut diuinum dictare ius vſui fuit. ſi vero perſonã ſuam tractatu cōſultiore penſemus, inuenimus illum tenere iſtic inter ſpectabiles Principes locũ. Sed dicitis viros Eucherium aut Panniehium illuſtres haberi ſuperiores: quod hactenus eos eſto putatos; ſed præſentem iam modo ad cauſam illi ex canone non requiruntur, qui ambo ad ſecundas nuptias tranſierunt.] hæc Sidonius de Eucherio viro clariſſimo, quem non alium quidem a dicto Eucherio Senatore fuiſſe putamus. B

De Eucherij præſtantia.

c Sidon. lib. 7. ep. 8.

XIX. Quod vero ad eius interfectorem Victorium pertinet; ſicut truculentis accidere ſolet hominibus, vt ijſdem turpiter emolliantur, effluãtq. carnalibus concupiſcentijs, & libidinibus turpiſſime obruantur (quod de Herode atque Nerone & alijs veteres prodidere) id ipſum plane de Victorio ſcriptis traditum inuenimus. Etenim de ipſo idem qui ſupra Gregorius agens, ad finem, quo eius vitæ periodum claudit, iſta habet: Ipſe vero dum nimium eſſet amore mulierum luxurioſus, & ab Aruernis vereretur interfici, Romam aufugit, ibidemq. tentans exercere luxuriam, lapidibus eſt obrutus.] hæc Gregorius, qui eius mortem accidiſſe teſtatur ante quatuor annos ab obitu Euarici: in libro autem Miraculorum [d] eumdem Victorium occiſum eſſe tradit apud Romã ab Apollinare nobili Aruernenſi; qui ea de cauſa Mediolanum relegatus, ope S. Victoris martyris diuinitus eſt liberatus. C

d Gregor. mirac. lib. 1. c. 45.

XX. Sed ne perfunctorie, lector, id tranſeas, velim, quod magnam cōciliat Aruernenſi Eccleſiæ laudem, nimirum adeo populum illum caſtitatis fuiſſe cultorem, vt deditus impudicitijs Præfectus nonniſi fuga ſibi conſultum eſſe putaret, quo pudicos Aruernenſes in ſeipſum tumultuantes euaderet. Certe quidem virginitatis cultum hac ætate in ea Eccleſia floruiſſe, tum quæ Sidonius, tum quæ Gregorius poſteris tradiderunt, declarant exempla. Et in primis quod ad Sidonium ſpectat, mirifice laudat, ſcribens ad Aprum Aruernenſem ciuem, Frontinam virginem verbis iſtis [e]: Sed & matertera tua hinc, & hinc fuit ſanctior Frontina virginibus, quam verebatur mater, pater venerabatur, ſummæ abſtinentiæ puella, ſummi rigoris, ac fidei ingentis, ſic Deum timẽs, vt ab hominibus timeretur.] hæc Sidonius. Sed accipe ex Gregorio duobus præclaris hæc ipſa de cultu illibatæ virginitatis Eccleſiæ Aruernenſis declarata exemplis: ait enim [f]; D

e Sidon. lib. 4. ep. 21.

f Gregor. Turon. de Glor. confeſſ. c. 32.

XXI. Duos fuiſſe apud Aruernum, virum ſcilicet & puellam, refert antiquitas, qui coniuncti coniugio, non coitu & in vno ſtratu quieſcentes, non ſunt ab alterutro polluti in voluptate carnali: poſt multos vero annos, cum eis eſſet latenter vita caſtiſſima, ex conſenſu pari vir tonſuratus, ad clericatum, puella vero religioſum induit veſtimentum. Factum eſt autem, vt impletis diebus, puella migraret a ſæculo: deniq. vir eius, præparata ſepultura, exhibuit corpuſculũ ad ſepeliẽdũ. Cũq. eã ſepulchro reconderet, arcanum quod inter eos conuenerat, eleuatis manibus ad cælum pandit, dicens: Gratias tibi, rerum omnium artifex, ago, quod ſicut mihi eam commendare dignatus es, ita tibi reddidi ab omni voluptatis contagio impollutam. At illa ſubridens ait: Sile, ſile, vir, Dei; quia non eſt neceſſe fatearis noſtrum, nemine interrogante, ſecretum. Poſt hæc, obtecta opertorio, receſſit.

XXII. Non poſt multum vero tempus & ipſe migrauit a ſæculo, ſepultusq. eſt in loco ſuo. Erat autem in vna quadam baſilica, ſed e diuerſis parietibus vtrumque ſepulchrum habebatur, & vnum quidem ad Meridiem, alterum ad Aquilonem. Mane autem facto, inuenta ſunt pariter eſſe ſepulchra, quæ vſque hodie ſic perdurant: idcirco nunc incolæ Duos Amantes vocitant, & ſummo venerantur honore.] hæc ipſe, quæ ſecundum ea facta eſſe noſcuntur, quæ ſuperius ſuis locis ex Tertolliano & alijs dicta ſunt, nempe frequẽtia fuiſſe in Eccleſia vera coniugia, ſed quo ad commixtionem corporum ſimulata, dum frequentes eſſent reperiri in coniugali conſortio virgines. Sed & dignũ pariter exiſtimamus vt in Annales inferatur exemplum de alia eiuſdem ciuitatis ſancta virgine, quã & publicæ Eccleſiaſticæ tabulæ ſcriptam retinent, & Catholica Eccleſia anniuerſario cultu proſequitur, Georgia huic nomen fuit, de qua iſta Gregorius [g]; E

g Greg. de Glor. confeſſ. c. 34.

XXIII. Fertur etiam fuiſſe in ea vrbe puella quædam religioſa atque deuota Deo: quæ in rure commanens, quo ab vrbica populatione ſummota liberius dignas Deo laudum hoſtias exhiberet, quotidie autem ieiunijs & orationibus inſiſtebat. Factum eſt igitur, vt migrans ab hoc mundo, ad baſilicam oppidi cauſa ſepeliẽdi portaretur: Verum vbi leuato feretro corpus per viam ferri cœpiſſet, adueniens grex magnus colũbarũ ſuper eam volare cœpit, atque huc illuc volitãdo ſequi quo

hæc a

A hæc a proximis ferebatur. Qua in baſilica delata, grex totus ſuper tectum ædis ipſius viſus eſt con
ſediſſe: Illaq. ſepulta, ad cælos euolauere columbæ. Vnde non immerito Georgia nuncupata eſt, q
ſic exercuit mentem cultura ſpiritali, vt adepto virginitatis ſexageſimi fructus prouentu, egrediẽs
de ſæculo, cæleſtibus honoraretur exequijs.] hæc Gregorius, a nobis hic opportune relata occaſio-
ne Victorij Ducis & Comitis, hoc anno præfecti cum alijs populis etiam Aruernenſibus, impudi-
ca vita eamdem nobilem Eccleſiam labefactare non verentis. At quod dicit debitum virgini ſexa-
geſimi fructus prouentum: id ea de cauſa, quod centeſimum putauit martyri conuenire. Porro ip-
ſius Georgiæ virginis votiua celebritas in Eccleſia Occidentali quintodecimo Kalendas Martias
annis ſingulis agitur. At de rebus Gallicis ſatis.
De Orientalibus vero nihil hoc anno præterea, niſi quod Marcellinus hæc de prodigioſo ter- XXIV.
ræmoto, quo Conſtantinopolitana ciuitas agitata eſt, habet [a]: Vrbs regia Conſtantinopolis aſ-
ſiduo terræmotu quaſſata, magnopere ſeſe afflictam deplanxit: ambæ Troadenſes porticus cadũt:
aliquantæ eccleſiæ vel ſciſſæ ſunt, vel collapſæ: ſtatua Theodoſij Magni in foro Tauri ſuper cochli-
dem columnam poſita corruit, duabus fornicibus eius fori collapſis. Hunc formidoloſum diem
B Byzantij celebrant octauo Kalendas Octobris.] hæc Marcellinus: quem ſubdubitamus errore
lapſum, dum quod fuit terræmotus ſub Proclo monumentum (dicta enim die habent eius memo-
riam Græcorum Menologia) ipſe poſteriori huic adſcribit terræmotui: ſed & Cedrenus ad aliud
tempus refert. Quouis anno id acciderit, certe nonniſi magnorum malorum conſtat fuiſſe prænun
cium; cum non ſolum ciuitas ipſa Conſtantinopolitana, ſed totus plane Orbis ea Eutychianorum
turbis grauiori motu concuſſus ſit. Sed ad res anni ſequentis tranſeamus.

a Marcellin. in Chro. ſub huius anni Conſ.

IESV CHRISTI ANNVS 481. SIMPLICII PAP. ANNVS 14. ZENONIS IMP. 8. ODOACR. REG. 6.

CHriſti annus quadringenteſimus octogeſimusprimus Placidium Conſulem habuit: quo peri- I.
clitanti ſub gladio Gothico Imperio Orientali, & ipſi Conſtantinopolitanæ ciuitati in diſcri
C men adductæ Deus improuiſo caſu ſubuenit. Rem geſtam ita narrat Euagrius [b]: Per idem tem-
pus Theodoricus Scytha genere contra Zenonem arma ferre parat, & copijs ſuis in Thracia col-
lectis, bellum gerit aduerſus Zenonem, agriſque omnibus qui ante pedes iacebant vſque
ad oſtium Ponti vaſtatis, parum aberat quin Conſtantinopolim cepiſſet, niſi quidam ea illius ma
xime neceſſarijs vehementer erga eum offenſi conſilium de illo interimendo iniuiſſent. Qui cum
ſuorum intellexiſſet maleuolentiam, retulit pedem, atq. non adeo multo poſt in mortuorum nume
rum adſcriptus eſt. Verum quo genere mortis occubuerit, dicam, quod ita habet. Pro caſtris eius
haſta cuſpide bifida in ſublime ſuſpenſa fuit more barbarico. Deinde corpus ſuum agitare, exerce
req. cupiens, equum ſibi adduci iubet. Tum abſq. mora (cuius etiam in alijs quoq. rebus gerendis
impatiens eſſe ſolet) in equum inſilijt. Equus autem, vtpote indomitus & ferox, cum nondũ Theo
doricus pedibus vtrinq. rite diſpoſitis firme inſideret, pedes anteriores tollit in ſublime, ac poſte-
rioribus ſolum inſiſtit rectus: adeo vt Theodoricus cum magna contentione cum eo luctaretur, &
neque auderet eum freno, ne in ipſum caderet, retrahere, neq. adhuc in ſella firme ſederet; huc il-
lucq. ſic volutaretur, vt haſtæ ſuſpenſæ cuſpidem vehementer agitaret: qui in eum impactus, latus
D grauiter vulnerauit. Inde igitur lecto coactus decumbere, paucis poſt diebus ex eo vulnere perijt.]
hucuſque Euagrius.
Id quidem hoc anno factum eſſe, Marcellinus teſtatur in Chronico, huncque eſſe Theodori- II.
cum Triarij filium tradit, eumque perueniſſe vſque ad Anaphum locum ad quartum lapidem Cõ
ſtantinopoli diſtantem, inde vero in Illyricum paraſſe iter, cum eo modo morte præuentus eſt.
Ex quibus Iordanum, alias Iornandem dictum, redarguas, dum non Theodoricum Triarii filium
fuiſſe narrat, ſed Valemirum Amalum Gothorum Regem fratrem Theodomiri patris Theodo-
rici Amali, qui hoc anno in Gothorum regnum ſucceſſit: Quem (inquit Euagrius) Zeno Impera-
tor, Euocatoria deſtinata, ad ſe in vrbem Conſtantinop. venire præcepit, dignoq. ſuſcipiens hono-
re, inter proceres ſui Palatij collocauit. Et poſt aliquod tempus ad ampliandum honorem eius in
arma, eum ſibi filium adoptauit, de ſuiſque ſtipendiis triumphum in vrbe donauit.] ſed id factum
eſt, cum rebellantes Zenoni domeſticos vicit in Oriente: quæ omnia præterierunt Iordanum. At a-
gendum erit de his ſuo loco inferius.
Hoc eodem anno, quo numeratur Hunerici Vuandalorum Regis quinquennium, biennium III.
E vero ante excitatam diram perſecutionem aduerſus Africanam Eccleſiam, Deus (ſicuti olim vidi-
mus factum temporibus ſanctiſſimi Cypriani Epiſcopi) multis ſignis futuram perſecutionem (vt
Victor ait) pluribus demonſtrauit, quo ſe cuncti præpararent ad pugnam. At quænam illa fuerint,
his ipſe verbis enarrat [c]: Ante perſecutionis tamen tempeſtatem, multis præeuntibus viſionibus
& ſignis, imminens demonſtratum fuerat malum. Nam ferme ante biennium quam fieret, vidit
quidam Fauſti eccleſiam ſolito in ornatu fulgentem: & dum lætaretur tanti fulgoris candore, ce-
reis quoque fulgentibus, palliiſque velaminum & lampadibus rutilantem: Subito, ait, luminis il-
lius concupiſcibilis extinctus eſt fulgor, & tenebris ſuccedentibus, aduerſarius naribus natus eſt
fœtor: omniſq. illa beatorum turba, expellentibus quibuſdam Aethiopibus, minata eſt foras: ob
hoc iugiter lamentatum, quod eam in claritatem priſtinam nequaquam viderit iterum reſtitutã.
Nam viſionem iſtam, nobis præſentibus, ſancto retulit Eugenio.
Vidit & quidam presbyter ipſam Fauſti eccleſiam refertam turbis innumerabilibus populo- IV.
rum, & poſt paululũ euacuatam, & repletam porcorum multitudine atque caprarum. Item alius

b Euagr. lib. 3. c. 25.

Theodorici Triarij obitus.

Theodoricus Amalus vocatus a Zenone.

De futura perſecutione præſagia.

c Victor de perſecut. Vuandal. lib. 1.

Viſiones diuerſis oſtenſæ.

vidit aream triticeam ventilationi paratam, granis adhuc ventilatoris indicio necdum a paleis ſeparatis: & dum ingentis maſſæ, licet confuſæ, magnitudinem miraretur: ſubito ecce turbo veniens tempeſtatis ſoniuago flatu cœpit aduentum ſuum ſurgente puluere demonſtrare: cuius impetu palea illa omnis omnino volauit, remanentibus granis. Poſt hæc venit quidam procerus ſplendido vultu, habituq. nitido fulgens; & cœpit grana vacua, macilenta, atq. ſimilaginea reproba purgando proijcere: quæ diu examinans, vix magnitudinem illius maſſæ licet probatæ, ad aceruum tamen produxit exiguum. A

V. Item alius ait: Stabat quidam præcelſus ſuper montem qui Ziquenſis dicitur, & clamabat dextera, læuaq. Migrate, Migrate. Alius conſpicit, rugiente cælo atq. turbato, ſulphureas nubes, quæ in gentes cœperunt lapides iaculari: qui lapides dum cecidiſſent in terram, plus accendebantur, & maiorib. flammis ardebant; atq. intrantes in penetralia domorum, quos inuenerant, incendebant. Qui autem vidit, ait, cum ſe in quodam cubiculo abſcondiſſet, miſeratione diuina ad eum flamma non potuit peruenire: reor vt illud propheticum compleretur [a] [Claude oſtium tuum, & abſcondere puſillum aliquantulum, donec pertranſeat ira Dei.

a Eſai. 26.

VI. *Quid Paulo Epiſcopo de futura clade oſtēſum & alijs.* Vidit & venerabilis Paulus Epiſcopus arborem vſq. ad cælos ramis florentibus extenſam, quę etiam dilatatione ſua omnem pene Africam occupabat: & cum vniuerſi eius magnitudine & ſpecioſitate gauderent: Ecce ſubito (inquit) venit aſinus violentus, qui defricans ceruicem ſuam ſuper robur radicum eius, impulſu ſuo cum ingenti ſonitu illam mirabilem arborem eliſit ad terram. Sed & Quintinianus venerabilis Epiſcopus vidit ſe ſuper quemdam montem ſtare, de quo conſpiciebat gregem innumerabilium ouium ſuarum, & in medio gregis duæ erant ollæ nimium bulliētes. Aderant aūt ouiū occiſores, quarū carnes ollis bullientib. demergebant. Et cū ita fieret, omnis illa magnitudo conſumpta eſt gregis. Reor ergo illas duas ollas, Siccam Veneriam & Laribuſam, duas eſſe ciuitates, in quibus multitudo prima fuerat congregata, e quibus incendij initium ſumpſit; aut Hunericum Regem, & Cyrolam Epiſcopum eius. Sed de multis viſionibus, quia breuitati conſulendum fuit, hæc dicta ſufficiant.] hucuſq. Victor. Sic igitur ſecundum propheticum illud [b]: Dediſti metuentibus te ſignificationem, vt fugiant a facie arcus] accidit, vt hæc Deus voluerit ante biennium, hoc nimirum anno, Fidelibus innoteſcere. B

b Pſal. 59.

VII. *Vuandali confluentes ad Catholicam Eccleſiam dira paſſi.* Verum etſi perſecutio ingruens inſtar grandinis ad biennium ſit dilata: præceſſerunt tamen furorem bellicum velitationes nonnullæ, quibus diuerſis in locis dira pati contigit Chriſtianos, atque primum hoc tempore Hunericum inſequi cœpiſſe crudeliter ſuos, & illos potiſſimum, quos ſciſſet cum Catholicis Catholicos redditos in Catholicorum eccleſiam conuenire: erant hi plures vtriuſq. ſexus mares & feminæ, qui diuino illuſtrati lumine, vbinam eſſet dogmatum veritas intelligentes, eo emergentes e tenebris conuenere; qui quidem feliciſſimi non ſolū Catholicæ fidei participes fieri meruere, & inter Catholicos adnumerari, ſed digni habiti ſunt ante omnes tormentorum gloria exornari, & aliqui ex eis martyrio coronari. Has igitur ex hoſtib. abreptas manubias Africana Eccleſia primum omnium Domino conſecrauit, haſq. ex hoſtili agro ſacras primitias acceptas pręmiſit in cęlum. Quomodo autem hæc acciderint, Victor ſpectator certaminis, res geſtas verbis iſtis omni fide teſtatas poſteris tradidit, cū de ſancti Eugenii Carthaginenſis Epiſcopi ſanctis operibus agit: C

VIII. Cum fama eius eſſet celebris atq. manifeſta; cœperunt exinde Arianorū Epiſcopi inuidia granitet queri, quotidianis (& præcipue cum Cyrola) calumnijs inſectantes. Quid plurimum? ſuggerunt de illo, vt ſuum nequaquam ſederet thronum, neq. Dei populo verbum faceret conſuetum: de inde quoſcumq. mares vel feminas in habitu barbaro incedentes in eccleſia conſpiceret, prohiberet. Ille reſpondit, vt decuit: Domus Dei omnibus patet: intrantes nullus poterit repellere: maxime quia ingens fuerat multitudo noſtrorum Catholicorum in habitu illorum incedentium, ob hoc quod domui Regiæ ſeruiebant. D

IX. *Dira paſſi qui veniebant ad Eccleſiam.* At vbi ab homine Dei tale reſpōſum accepit; ſtatuit in portis eccleſiæ collocare tortores: Qui videntes feminam vel maſculum in ſpecie ſuæ gentis ambulantes, illico palis minoribus dentatis iactis in capite, crinibuſq. in eiſdem colligatis, ac vehementius ſtringentes, ſimul cum capillis omnem pelliculam capitis auferebant. Nonnulli, dum hoc fieret, ſtatim oculos amiſerunt; alij ipſo dolore defuncti ſunt: mulieres vero poſt hanc pœnam capitibus pelle nudatis, præcone præeunte, per plateas ad oſtenſionem totius ciuitatis ducebantur: quod ſibi magis, quæ patiebantur, lucrum maximum computabant: quorum nos plurimos nouimus, nec ſcimus eorum aliquem tunc etiam pœnis vrgentibus a recto itinere deſtitiſſe.

X. *Quid in domeſticos Catholicos Hunericus* At vbi iſto modo fidei infringere non valuit murum; cogitat vt noſtræ religionis homines in aula eius conſtituti, neq. annonas, neq. ſtipendia ſolita potirētur: addidit quoque & laboribus eos conterere ruſticanis. Dirigit viros ingenuos & admodum delicatos ad campum Vticenſem, vt ſub ardentis Solis incendio ceſpites meſſium deſecarent: vbi omnes cum gaudio pergentes, in Domino lætabantur. In quorum contubernio quidam fuit aridam habens manum, quæ per annos quāplurimos nullum ei præſtiterat obſequium: qui cum veraciter excuſaret ſe operari non poſſe, magis violenter iuſſus eſt pergere. Sed vbi ad locum ventum eſt, & præſertim pro eo orādo ingemuerunt omnes; pietate diuina, illa arida incolumis confeſſoris reſtituta eſt manus.] hoc quidem id idcirco Deus voluit ſignum palam edi, vt manifeſtum omnibus fieret, ſtare Deum in caſtris filiorum Iſrael; & ibi Eccleſiam eſſe Catholicam, vbi Deus eſſet, certo certius redderetur expreſſum, Deo ipſo miraculorum teſtificatione loquente, immo clamante. Sed ne cœptam tyrannus proſequeretur perſecutionem, timore ſuorum ceſſauit abſterritus, vnde in ſuos gentiles gladium conuertit. E

XI. Quas enim poſt hæc in ſuos Hunericus dominandi cupidine ebrius tyrānice carnificinas exercuit, idē Victor ita refert [c]: Ipſe autem Hunericus, qui ſeſe iamdudum omnib. lenē oſtenderat, deſiderans

c Vict. de perſec. Vuand. lib. 2.

A ſiderans poſt obitum ſuum(quod non contigit)regnum ſtatuere, Theodoricum fratrem, filioſq. eius Gentoniſq. fratres nihilominus filios crudeliter cœpit inſequi: quorum nullum dimitteret, ni ſi ei mors deſiderij ſui voluntatem auferret. Primo ſciens vxorem Theodorici fratris aſtutam, credo ne forte maritum, aut maiorem filium, qui prudens & ſapiens videbatur, conſilijs acrioribus aduerſus tyrranum armaſſet, crimine apoſito, gladio eā interfici iubet. Poſt occiditur & ille filius magnis litteris inſtitutus, cui ſecundum conſtitutionem Genſerici, eo quod maior omnibus eſſet, regnum inter nepotes potiſſimum debebatur.

Hunericus diram tyrrannidem in ſuos exercuit.

XII. *Patriarcha Arianorum incēſus.*

Accēditur adhuc crudelitas aliquid perpetrare. Aſtante vulgo in media ciuitate pro gradibus plateæ nouæ, Epiſcopum ſuæ religionis, nomine Iocundum, quem Patriarcham vocitabant, præcepit incendio concremari, ob hoc, quod in domo Theodorici germani Regis acceptiſſimus habebator, cuius forte ſuffragio memorata domus regnum poterat obtinere. In quo impietatis ſcelere futurū nobis adeſſe proſpeximus malū, aientes ſinguli inuicem nobis: Qui in ſuo ita crudelis eſſectus eſt ſacerdote; quando noſtræ religioni, vel nobis parciturus iſte eſt? Tunc & Geutonis maiorē filium, nomine Godagiſum, cum vxore, abſque ſolatio ſeruuli aut ancillæ, crudeli exilio relegauit. B Fratrem vero Theodoricum poſt occiſionem vxoris & filij nudum atque deſtitutum ſimiliter exulauit. Poſt cuius mortem, filiū qui ſupererat infantulum, duaſq. filias eius adultas impoſitas aſinis longius affligēdo proiecit. Sed & Comites quamplurimos & nobiles gentis ſuæ obiectionibus falſis inſectans, ob hoc quod germano fauerent, alios incendit, alios iugulauit imitator Genſerici patris, qui ſui fratris vxorem, ligato pondere lapidum, in Amſagam fluuium Cirtenſem famoſum iactando demerſit, & poſt necem matris etiam filios interfecit.

XIII. *Hunericus contra patris præcepta ſæuit.*

Sed & multos ei Genſericus pater moriens, ſacramento interpoſito, cōmendauerat: quos ille immemor fidei, & ſacramenti violator, diuerſis pœnis & incendijs trucidauit. Nam Heldicā quēdam, quem pater eius Præpoſitum fecerat regni, iam veteranum atque annoſum cum dedecore capite detruncauit, eiuſq. vxorem cum alia nomine Teucaria in medio ciuitatis incendit: quarū corpora per vicos & plateas trahi mandauit; quæ tota die iacentia, rogatus a ſuis Epiſcopis, vix veſpere ſepeliri conceſſit. Gamuth namque Heldicę fratrem, quia ad eccleſiam eorum cōfugerat, occidere non poterat: quem tamen in loco latrinarum obſcœno concluſit, temporeq. multo eum ibi degere ſtatuit: poſtea cum caprario quodam & ruſtico ad faciendas ſcrobes vineis profuturas C condemnauit: quos etiam duodecies per annum, id eſt, per ſingulos menſes flagellis crudelibus diſſipat; vix modico aquæ, cibarioq. pane conceſſo. hoc per quinque vel amplius perpeſſi ſunt annos; quibus hæc ſupplicia proficere poterant ad æternam mercedem, ſi Catholici fuiſſent, & fidei ſuæ merito illa perferent.

XIV.

Sed ideo iſtud ſilere nequiuimus, vt impietatem Regis etiā in ſuos minime ſileremus: qui nō ſolum Epiſcopum ſuum Iocundum (vt ſuperius demonſtrauimus) flammis aduſſit, ſed & presbyteros & diacones ſuos, id eſt, Arianos quamplurimos incendit, necnon & beſtijs mancipauit. Amputatis igitur in breui omnibus, quos timebat, & ſolidans ſibi (vt putabat) regnum, quod breue fuerat & caducum, omni ex parte otioſus atque ſecurus vniuerſa tela furoris in perſecutionem Eccleſiæ Catholicæ ſicut leo rugiens conuertit.] hæc Victor: qui cum ſubdat, poſt biēnium eſſe cœptā perſecutionem; æque ad duos annos hanc perſeueraſſe ipſius tyrannidem in ſuos, poſſumus intelligere: vt non mireris, ſi qui hoc anno cœpit inſequi ſuos ad Eccleſiam Catholicorum confluentes, a perſecutione ceſſarit, conuerſus ad cædem ſuorum, quos ſuſpicio reddiderat inſenſiſſimos hoſtes. Quæ autem hæc ſecuta ſint, ordine ſeruato temporum, inferius dicemus.

D

IESV CHRISTI ANNVS 482.	SIMPLICII PAP. ANNVS 15.	ZENONIS IMP. 9. ODOACR. REG. 7.

I. *Calendiō eligitur Epiſcopus Antioch.*

QVadringenteſimus octogeſimus ſecundus Redemptoris annus Conſulatu Seuerini in publicis adſcriptus eſt monumentis: quo Stephanus Iunior Antiochenus Epiſcopus tertio ſuæ ſedis anno ex hac vita migrauit; ſtatimq. in eius locum electus eſt Calendion Epiſcopus; moxq. a collecta ibi Synodo directus eſt Anaſtaſius Epiſcopus ad Romanum Pontificē, ex more, vt eius electionem ratam haberet. Fuit iſte quidem Catholicus, qui & (vt Euagrius ait [a]) omnes qui ipſum adibant induxit, vt tum hæretico Timotheo, tum litteris Baſiliſci generatim ad omnes ſcriptis anathema dicerent. Probaſſe autem ſanctum Simplicium Papam Calendionis electionem, litteræ ipſius ad Acacium Epiſcopum Conſtantinopolitanum datæ ſignificant, quæ ſic ſe E habent [b]:

a Euagr. lib. 3. c. 10.

b Simpl. epi. 14.

Simplicius Epiſcopus Acacio Epiſcopo Conſtantinopolitano.

II.

Antiocheni exordium ſacerdotis qua ratione fuerit ſerius indicatum, quamuis minime nos latere potuerit: tamen & ipſe, vel Synodus ipſius indicauit. Quod ſicut non optauimus fieri, ita faciles excuſationi, quam neceſſitas fecit, extitimus: quia quod voluntarium non eſt, vocari non poteſt in reatum. Et ideo per fratrem & Coepiſcopum noſtrum Anaſtaſium, qui ex prædicta regione directus eſt, litteris quoque tuæ dilectionis acceptis, alterni viciſſitudinem ſermonis tuæ reddimus charitati. Neceſſario fratris & Coepiſcopi noſtri Calendionis ſacerdotium gremio Apoſtolicæ ſedis amplexi, in conſortium noſtrum per gratiam Chriſti Dei noſtri tantæ vrbis Antiſtitem collegij vnione numeramus. Miramur autem, nihil nos de ſtatu Alexandrinæ Eccleſiæ, te inſtruente, didiciſſe; quem nunc ita habere ſe comperimus, vt improbi per occaſionem obitus ſanctæ memoriæ Timothei eamdem Eccleſiam conentur habere captiuam. Vnde agendum eſt dilectioni tuæ cum clementiſſimo Principe, ne conuellatur ſub eius Imperio, quod tyranni temporibus potuit

Cōfirmatur Calendionis electio a Rom. Pōtifice.

Digitized by Google

tuit obtineri, Data Idibus Iulij, Seuerino V.C. Conſule. A

III. Factum autem fuiſſe Epiſcopum Calendionem, non vt præceſſor ipſius ab Acacio Conſtanti-
nopolitano Epiſcopo, ſed contra eius voluntatem, ex eo patuit, quod paulo poſt opera eiuſdem A-
cacij ipſo Calēdione pulſo, in eius locum Petrus eſt reſtitutus, quem Felix Papa primo ſuæ ſedis an-
no depoſuit. Simul enim ac deguſtaſſet Acacius in electione Stephani Epiſcopi Antiocheni ex ne-
ceſſitate ſibi credita primatus dulcedinem: factus ebrius, non aliud quam hunc ipſum ſitire, & vn-
dique ſibi captare, licet graui totius Eccleſiæ ſcandalo, indefeſſo ſtudio, maliſq. artibus arripere ad
obitum vſque numquam deſtitit; vt quæ inferius dicturi ſumus, abunde ſatis ſignificabunt.

IV. *Tranſlatio reliquiarum S. Euſtathij.* Quod vero ad Calendionem pertinet: quo tempore in ſede pacifice egit, illud inter alia me-
moria dignum operatus eſt, vt ſacras reliquias ſancti Euſtathij Antiocheni Epiſcopi, qui Nicæno
Concilio interfuit, & fidei protegendæ cauſa exilium paſſus, glorioſus confeſſor occubuit, a Zeno-
ne Imp. impetraret vt Antiochiam transferret. Eſt huius rei aſſertor Theodorus Lector, cum ait [a]:
a Theodo. Lect. Collect. lib. 2.
Calendion petitas a Zenone Euſtathij reliquias e Philippis Macedoniæ, vbi ille in exilio mortuus
fuerat, Antiochiam detulit: quas maximo cum honore exceperunt. Tota ſiquidem ciuitas, & om-
nis ætas (vt ita dicam) ad decem & octo milliaria vrbem in occurſum illarum egreſſa eſt. Qui ve- B
ro ad id vſque temporis ſeparati ac diuiſi propter Euſtathium fuerant, Eccleſiæ poſt centum an-
nos a morte illius reſtituti ſunt.] hæc Theodorus.

V. Verum ante hæc tempora Euſtathianos alijs ſe iunxiſſe Catholicis, quæ ſuperius dicta ſunt, fa-
cile oſtendere poſſunt. Sed & error in numero reperitur, cum amplius quam centum annos ab obi-
tu Euſtathij in hunc vſque annum numerare contingat; cum eum conſtet paulo poſt Nicænum Cō-
cilium, quod eſt celebratum anno Domini trecenteſimo vigeſimoquinto, in exilium deportatum.
b Matth. 10.
Sed quid accidit? Sicut enim qui recipit Prophetam [b] in nomine Prophetæ, mercedem Prophe-
tæ accipiet; ita plane qui recepit Confeſſorem in nomine Confeſſoris, confeſſionis palmam eſt con-
c Euagr. lib. 3. c. 16.
ſecutus: nam Calendion dignus eſt habitus & exilij cauſa durum exilium pati, & confeſſionis glo-
ria decorus occumbere. quomodo autem id acciderit, Euagrius ita narrat [c]:

VI. *Calendion Epiſcop. Antioch. relegatus in Oaſim.* Calendion Antiſtes Antiochiæ ſcribens ad Imperatorem Zenonem & Acacium Conſtanti-
nopolitanum Epiſcopum, Petrum non ſolum adulterum vocat (*illum Mogum ſcilicet, qui Alexan-
drinam Eccleſiam inuaſerat*) verum etiam eum, cum eſſet Alexandriæ, Chalcedonenſi Concilio ana-
thema indixiſſe aſſerit. Qui poſtea ad incolendā Oaſim deterrimū omniū exiliū cōdemnatus fuit, C
quod partes Illi, Leontij, & Pamprepis contra Zenonem fouebat.] ita plane hoc velamento crimi-
nis maieſtatis Catholicus Antiſtes expulſus eſt ab hæreticis, Acacio id machinante, vt Gelaſius
multiplicibus querelis exaggerat. Poſt amotum Calendionem (ſubdit Euagrius) Petrus cogno-
Petrus Cnapheus rurſum Epiſcop. Antioch.
mento Cnapheus, qui ante Calendionem & Stephanum Epiſcopus fuit (vt ſupra dixi) Antiochiæ,
propriam ſedem recuperauit, qui & epiſtolæ ſubſcripſit Zenoni de cōcordia, & Synodales litteras
ad Petrum Mogum Alexandrinum Epiſcopum ſcripſit.] hæc de Petro Cnapheo ſiue Fullone dicto
Euagrius. Addit his Gelaſius in epiſtola ad Dardanos, datum fuiſſe crimini ſancto Calendioni, qd
nomen Zenonis Imperatoris e Diptychis abſtulerit. quod ſi egit, ea ratione ab eo factum quis du-
bitat, quod idem Imperator cum hæreticis communicaret?

VII. *Theopaſchitarum hæreſis inſtaurata.* Sed de Petro Fullone quid accidit? Simulac iſte thronum conſcendit, palam hæreſim promul-
gauit, & illam quidem nimis enormem ſæpe ante damnatam, Theopaſchitarum dictam, dum non
vnam tantum de Trinitate perſonam paſſam eſſe diceret, ſed ipſi ſanctiſſimæ Trinitati in Triſagio
hymno crucem adſcriberet: quod quidem vehementer commouit Orientales Epiſcopos. Quomo-
do autem ipſum illi admonuere, necnon Romanus Pontifex, dicetur anno ſequenti, quo blaſphe- D
miæ iſtæ in Occidente viſæ ſunt innotuiſſe. Quod vero ſpectat ad motus Orientales, quorum occa-
ſione captata atque affectata Calendionem in exilium pulſum hoc tempore fuiſſe conſtat: iam cer-
tum eſt Imperij perduellium conſpirationem ad hunc vel ſuperiorem annum eſſe referendam, nō
autem poſt ſequentem annum, vt a Marcellino in Chronico ponitur. Res vero geſta ab Euagrio
d Euagr. lib. 3. c. 26.
ita narratur [d]:

VIII. *Marciani rebellio.* Marcianus cum Zenone inimicitias exercere cœpit; qui filius fuit Anthemij, qui ante Imperiū
geſſerat. Iſte vbi Leontiam Leonis filiam minorem natu vxorem duxerat, tyrannidem occupare
molitur: ac pugna graui in Palatio commiſſa, & multis vtrinque cadentibus, Marcianus aduerſa-
rios terga dare coegit: qui certe Palatio potitus fuiſſet, niſi negotio quod ſuſceperat in craſtinum
dilato, ublatam occaſionem omiſiſſet, quæ ſicut cum ad pedes accedit, forſan capi poteſt, ita cum
quaſi e manibus elapſa eſt, in ſublime ſubuolat, ridetq. inſequentes, atque de reliquo omnem adi-
tum ad ſe illis penitus præcludit.] & paulo poſt: Quod plane euenit Marciano, qui vt tempus oppor-
tunum ſibi datum omiſit, ſic idem ipſum de cetero reperire non potuit: nam poſtero die, a ſuis
proditus & relictus ſolus, confugit ad templum ſanctorum Apoſtolorum; indeq. vi abſtractus, Cæ- E
ſaream Cappadociæ demigrat: ibiq. ad quoſdam monachos ſe aggregans, poſtea dum latitare cu-
e Theodo. Lect. lib. 1. Collect. in fin.
peret, deprehenſus eſt: atque ab Imperatore Tarſum vſque Ciliciæ amandatus, coma abraſa, pre-
sbyter deſignatus eſt. Sunt iſta quidem ab Euſtathio Syro ſcripta pereleganter.] hæc de Marciano
f Euagr. lib. 3. c. 27.
Euagrius. rem eamdem paucis proſecutus Theodorus Lector paulo diuerſe narrat [e]. Sed de alijs
Imperij perduellibus Euagrius [f] iſta ſubnectit, atque in primis de Verina Augusta;

IX. Eſt apud eumdem ſcriptorem, Zenonem Imperatorem infinitas fere inſidias contra Verinā
ſocrum ſuam ſtruxiſſe, poſtea vero eam relegaſſe in Ciliciam: eamq. inde denuo ad arcem quæ Pa-
pyriana dicitur, Illo iam tyrannidem exercente, tranſtuliſſe, in qua exceſſit e vita. Res autem ab Il-
lo Exconſule geſtas idem Euſtathius perdiſerte ſcribit, tum quemadmodum a Zenone inſidijs ap-
petitus effugerit, tum quo pacto Zeno eum cui dederat mādatum vt Illum interficeret, morte mul-
ctarit, capite ideo ceruicibus abſciſſo, quod eum ob conatus fruſtrationem tali mercede compen-
ſare voluit. Illum vero, quo facinus tentatum occultaret, Ducem copiarum in Oriente militantiū
deſignauit.

A deſignauit. Is amicitia non cum Leontio ſolum, ſed cum Mateo viro ſpectato & Pamprepete contracta, in partibus Orientis commoratus eſt.

X. *Theodoricus Amalus Rex Gothorum pugnat pro Zenone.*

Idem vero narrat, quod Leontius Tarſi Ciliciæ Imperator renunciatus fuerit, & quem fructū iſta ex tyrannide ſua perceperint, cum Theodoricus vir genere Gothus & apud Romanos in magno honore habitus Dux cum noſtris tum exteris copijs ſtipatus contra eos miſſus eſſet.] hæc de his Euagrius, qui ex eodem auctore tradit, hos iniuſte a Zenone perſecutionem eſſe perpeſſos, eoactosq. quodammodo in hoſtes conuerti ex amicis de Imperatore benemerentibus. Hæc quidem occaſione Calendionis Antiocheni Epiſcopi a nobis ex Euagrio ſunt recenſita; quod dictum ſit, eodem auctore, Calendionem calumniam paſſum de conſpiratione ſeu fauore his præſtito, fuiſſe in Oaſim relegatum. Hæc autem hoc anno cœpta, ſequenti conſummata ſunt, poſt quem Theodoricus ob res bene geſtas meruit Conſulatum, atque equeſtrem in foro ſtatuam, vt ſuo loco inferius dicetur: in ſequentem hæc enim annum eſſe propagata videntur, quo ob res bene geſtas idē Theodoricus Conſul eſt deſignatus.

XI. *Defuncto Timotheo, electus Ioannes Alex. Epiſco.*

Iam vero ad res Alexandrinas oratio ſe conuertat. Ex litteris quidem nuper recitatis Simplicij B Pontificis ad Acacium Conſtantinopolitanum Epiſcopum hoc anno datis, certum habetur, eodē anno diem obijſſe Timotheum Catholicum Epiſcopum Alexandrinum, cum ſediſſet annos viginti tres, interpolatis tamen vicibus, cum inde ſæpe expulſus fuerit. ita quidem & Liberatus Diaconus [a], qui & totidem ſedi eius annos tribuit ac menſes ſex. Tunc autem coeuntes in vnum Aegypti Epiſcopi ex communi conſenſu elegerunt Ioannem hominem Orthodoxum, de quo plura ſuperius dicta ſunt: ſed huic Zeno Imperator impulſus Acacij aduerſatus eſt, eo prætextu, quod diceret ipſum ante iuraſſe, non futurum aliquando vt in Alexandrinum Epiſcopum eligi pateretur. His Imperator addidit longe deteriora, cum non erubuit contra eumdem Ioannem in ſedem reſtituere nefandum illum Petrum Mogum hæreticum antea pulſum.

a Liberat. Diac. in Breui. c. 16.

XII.

Iam vero diu ſub Catholico nomine latens hypocriſis, omni ſepoſita verecundia, procax exilit, & vt furia debacchatur. Sane quidem tamquam portentum accidit, vt Zeno Imperator, qui nuper eiectos Catholicos reſtituerat, & expulerat intruſos hæreticos, ita mutatus ſit; & quod Acacius Conſtantinopolitanus Epiſcopus, cuius arbitrio ipſe Imperator regi videbatur, qui paulo ante aduerſus Baſiliſcum certamen pro fide Catholica inijt, cogens illum reſtituere eiectos Catholicos, C modo idem vice verſa, pulſis inſignibus Orthodoxis, in Pontificiam cathedram hæreticos reſtituendos curarit. Latuerunt iſta quidem de ſede Antiochena Simplicium Papam: Verum explorata habuit quæ Alexandriæ facta ſunt, ex legatione miſſa a Synodo Alexandrina, qua Ioannis electionem confirmandam ab ipſo Romano Pontifice petierunt: de quibus ipſe expoſtulans, mox ad Acacium dedit epiſtolam [b], eum redarguens, quod de rebus adeo magni momenti nihil ſcripſiſſet, quod ex credito ipſi officio Vicariæ præfecturæ Apoſtolicæ ſedis quàm nauiter præſtare debuiſſet. Epiſtola autem ſic ſe habet:

b Simp epi. 17. tom. 1 epiſto. decret.

Simplicius Epiſcopns Acacio Epiſcopo Conſtantinopolitano.

XIII. * latitare

Miramur pariter & dolemus, ita in tuæ dilectionis animo diſſimulatam lacerare * curam charitatis & fidei, vt cum Chriſtianiſſimus Imperator pietatis & religionis inſtinctu attandi nie & de cauſis Eccleſiaſticis conſulendi fideles atque ſolertes internuncios deſtinaret; ipſe & alternæ gratiæ & vigilantiæ paſtoralis oblitus, nec alloqui nos volueris, nec de his quæ ad Catholicæ veritatis cuſtodiam pertinebant, duxeris inſtruendos. Atque ideo, frater cariſſime, quæ non immerito cernis libera affectione culpari, potiore diligentia repenſanda cognoſce, proinde delegatum tibi munus impendens, ſenſus tuos prudenter attolle, & pro tuendis Chalcedonenſis Synodi conſtitu- D tis vehementer inuigila, ne per negligentiam deſidiamq. noſtram ſubrepatur gregibus Domini letale diſpendium.] hæc tam inſtanter Simplicius Papa ab Acacio exigit, quod ei (vt dictum eſt ſuperius) delegauerat vices ſuas, Sed pergit dicere de rebus Alexandriæ geſtis;

XIV. *Romani Pontificis eſſe confirmare Patriarchas.*

Nuper ab Aegyptia Synodo, quæ & numero plurima & fidei Catholicæ eſſet cōmunione ſuffulta, atque ab ipſo omni propemodum clero Alexandrinæ ſedis ad nos ex more relatio miſſa, patefecit ſanctæ memoriæ fratrem quōdam & Coepiſcopum noſtrum obijſſe Timotheum; inq. eius vicem conſona Fidelium voluntate Ioannem, cui ad ſacerdotium conſtare crederentur omnia, ſubrogatum: & nihil omnino reſtare videbatur, niſi vt Deo noſtro gratias agentibus nobis, atque gaudentibus, vt ſine ſtrepitu, quod Catholicus in defuncti miniſterium ſucceſſiſſet Antiſtes, Apoſtolicæ quoque moderationis aſſenſu votiuam ſumeret firmitatem,

XV.

Cum ecce ſecundum conſuetudinem mihi talia diſponenti, tranquilliſſimi Principis ſcripta ſunt reddita, quibus memoratum tamquam periurij reum (quod fraternitati quoque tuæ non eſſe diceretur incognitum) ſacerdotio perhiberet indignum; illico retraxi pedem, & meam reuocaui ſuper eius confirmatione ſententiam, ne quid contra tantum ac tale teſtimonium præpropere E feciſſe iudicarer.] hæc cum adeo diſertis verbis de confirmatione Epiſcopi Alexandrini Simplicius dicat: puto, lector, intelligis veterem morem, vt non haberetur firma ratave Alexandrini, ſicut nec Antiocheni noui Antiſtitis electio, niſi illa a Romano Pontifice confirmaretur: cum eius rei cauſa mox ijdem electi, & Synodi quæ elegerant, ſtatim poſt creationem eorumdem (vt ſæpius factum vidimns) mittere ſolerent ad ipſum Romanum Pontificem legationem cum fidei profeſſione, vt quæ per ipſos acta eſſent, ab eodem Romano Pontifice confirmarentur. ante hæc autē haud idonei illi habebantur, vt ipſis reliqui Epiſcopi communicarent, quibus nondum Romanus Antiſtes communicaſſet. At proſequamur quæ ſunt reliqua Simplicij Papæ epiſtolæ ad Acacinm iuſtas ingerentis querelas de Petro Mogo, quem ex litteris Imperatoris audiſſet promouendum in ſedē Alexandrinam:

XVI.

Sed illud me non mediocriter facit attonitum, quod iiſdem litteris ſuis (*Zeno ſcilicet Imperator*) Petrum, qui hæreticorum ſocius dudum extitiſſe probetur & princeps (quod conſcientiā dile

ctionis

ctionis tuæ meminimus non latere, inſtructioneſq. ipſas, quibus fuerit confuratus, noſſe confidi- A
mus, quemq. etiam dubium non ſit adhuc extra communionem durare Catholicam; ſæpeq. nos de
eodem ex illa vrbe pellendo ſcripſiſſe, ſit certum) ad præfatæ Eccleſiæ regimen exillimet prouehē
Non ſine ſatis factione recipiendi hæretici.
dum: eumque promittat rectæ fidei definitionibus conuenire, a cuius vtiq. (ſicut ſuperius dixi) con
ſortio tam degit extraneus, quam ab eius communione diſcretus eſt: Ad quam nunc ſi redire con
tendit, niſi per ſatisfactionem Chriſtianis regulis competentem, non poteſt introire: ac proinde
non ad faſtigium ſacerdotalis dignitatis accedere, ſed medelæ, quæ poſt pœnitudinem præbenda
eſt, conſequenter aptari animæ ſuæ cupiens, reconciliatus auxilium, non gradum ſummi honoris
affectans, qui diu conuincitur fuiſſe peruerſus: ne per ſpeciem remeantis, non remedium ſinceræ
ſaluationis inquirat, ſed facultatem propagandæ prauitatis inueniat: quo facto nō hunc magis ab
errore detrahimus, quam perniciem Fidelibus irrogamus; eoq. modo Chalcedonenſis Synodi ſta-
tuta violantes, aditum ſæua populatione graſſandi in Eccleſiam lupis rapacibus aperimus.

XVII. Deniq. ab eiſdem ipſis, cum quibus olim a Catholica participatione diuiſus eſt, Pontifex dicitur
poſtulari; vt ſatis euidenter appareat, non eos rectam fidem velle, ſed in Præſule proprio nefandi
* deminatio dogmatis quærere poteſtatem, neq. inter ipſos & veraciter ſentientes pax inde poſſit fida genera- B
Hortatur Simplicius Acacium.
ri: vnde hæreticarum mentium creſcit funeſta damnatio *, & Catholicorum ſuccedit miſeranda
captiuitas. Tantis igitur malis atq. periculis pro ſacerdotii qualitate, & Catholicæ prædicationis
intuitu, vt qua potes ratione vehementer obſiſtas, maximis vndiq. rebus aſtringeris. Nec dilectio
ni tuæ id ſas eſt ſegnius operari, quod ad animæ tuæ cauſam, honoris æſtimationiſq. reſpectū non
dubitas pertinere.

XVIII. Opportunitatibus ergo repertis, clementiſſimi Principis voluntatē inceſſabiliter pro fide Ca-
tholica ſupplicando & ab his ſedulo reuocare quæ nociua ſunt dogmati Chriſtiano; & ſecundum
hæc quæ mandamus, informare crebro, inq. eam partem quæ amica ſit veritati, potius inſtare non
a 2. Tim. 4. deſinas; & (vt S. Timotheum venerandus Apoſtolus Paulus [a] inſtituit) opportune, importune, ob
ſecrando, inſinuando, exponendoque nullatenus allegare ceſſabis; & nobis ſubinde, quæ gerātur,
queve gerenda ſint, vera citer indicare: vt creditorum tibimet diſpenſatione Dominica talētorum
in hac multiplicatione fidelis ſeruus oſtendaris, ſi non tantum in Eccleſia cui præſides, ſed vbi-
cumque potueris, pro vnitate Catholica & paternis definitionibus ſuadere non renuas. Data Idi-
bus Iulijs, Seuerino V. C. Conſule.] Iunxit his eiuſdem argumenti litteras ad Zenonem Impera-
torem Simplicius Papa, vt ipſe teſtatur in alijs ad eumdem poſtea datis litteris; ſed non extant. C

XIX. Acacius vero nec his acceptis, quicquam ad Simplicium Papam reſcripſit, vtpote qui pro ſub
Acacii ſuſpectum ſilentiū.
rogandis ac promouendis hæreticis ſolicitius apud Imperatorem agebat. Quamobrem expletis
iam menſibus quatuor, rurſus eum Simplicius excitat dormientem, immo coercet hominē ad ma
b Ioan. 13. lum vigilantem: nam ſicut de Iuda, dicendum illud de Acacio fuit [b]: Aduerſarius noſter nō dor-
mit, ſed leuauit contra me calcaneum ſuum.] Sic igitur per Reſtitutum quemdam poſtremas has
c Simpl. epi. 18. ad ipſum perbreues quidem, ſed aculeatas menſe Nouembris litteras [c] dedit, quibus in primis
aperit animi ſui angorem, in quo verſatur.

Dilectiſſimo fratri Acacio Simplicius.

XX. Cogitationum ferias non habemus: nec enim quieſcere nos cauſa permittit; quam ſi relinqua
Rurſum ad Acaciū Simplicius.
mus, apud Chriſtum Dominum noſtrum, cuius intereſt, inexcuſabiles ſumus. Et mirum eſt, dile-
ctionem tuam, tot emenſis temporibus, & tot opportunitatibus inde venientibus, nihil ad nos de
Alexandrina Eccleſia, quæ tam grauiter quatitur, inſtruere voluiſſe: cum monere te nec increpatio
noſtra deſtiterit, vt participata ſolicitudine litteras meas apud Chriſtianiſſimum & clementiſ-
ſimum Principem præſentibus tuæ dilectionis proſequeris alloquiis; & inſtituti veteris memor, D
in Orthodoxorum defenſionem nobiſcum ſic ſemper incumberes, ne quiſquam noſtrum, Chri-
ſtiana plebe pereunte, reatum deditionis incurrat; & mercenarius potius videatur eſſe, quam
paſtor. Vnde hortamur dilectionem tuam, vt opportune & importune piis auribus inſinuare non
deſinas, quatenus remotis ſcandalis, quæ in Alexandrinam Eccleſiam recidiuis auſibus irruerunt,
pax optata reddatur, & celeriter vigilantiæ tuæ profectus, poſthabitis difficultatibus, inducatur.
Data octauo Idus Nouembris, Seuerino Conſule. *directa per Reſtitutum.*

XXI. Sed fruſtra Simplicius Papa clamat, incaſſumq. laborat excitare & ad prœlium in hæreticos
prouocare Acacium iam transfugā & in caſtris aduerſariorum militantē. Quæ autē inter hæc affe
ctata ſilētia fouerit aſpidum oua idem præuaricator Acacius, exitus demonſtrauit, cū ex eis regu
Acacij facinora in Calēdionem.
li eruperunt, dum egit vt Petrus Cnapheus, pulſo Calendione, reuocaretur Antiochiam, & Petrus
Mogus in ſedem Alexandrinam, eiecto Ioanne, iterum intruderetur Epiſcopus, ambo venenati co
lubri, truculentæ beſtiæ, fæces hæreticorum. Exclamauit contra hæc poſt Simplicium Felix Papa,
atq. poſt Felicem ſæpe Gelaſius aduerſus eumdem Acacium in epiſtola ad Fauſtum: Quibus (in-
quit) canonibus, quibusve regulis Calendion excluſus eſt, vel primi vrbium diuerſarum ſacerdo- E
tes?] & in epiſtola ad Epiſcopos Dardaniæ de eodem Acacio: Qua Synodo tertiæ ſedis Epiſcopum
ſanctum Calendionem fecit expelli; ac nihilominus eidem Petrum iam hæreticum manifeſtū, vt
eidem palam nec ſe communicare prætenderet, ſua paſſus eſt diſpoſitione ſubſtitui?] idem rurſus
de eodem in epiſtola ad Orientales hæc eadem refricat & inculcat.

XXII. De ſede autem Alexandrina, pulſo inde Epiſcopo Orthodoxo Ioanne, & ſuffecto nefario Pe-
Quid Acacius in Ioannem Epiſcopum Alexandrinum.
tro, hæc idem Gelaſius ad Fauſtum: Qua in Synodo, vel ſecundum cuius Synodi formam Alexan-
drinum Ioannem de Eccleſia, cui ordinatus fuerat, expulerunt, qui nullis cauſis euidentibus, nec
ante conuentus, nec poſtea prouocatus, etiam in iudicio competenti potuit accuſari? Quod ſi di-
cunt: Imperator hoc fecit. Hoc ipſum quibus canonibus, quibus regulis eſt præceptum? Cur huic
d Rom. 1. tam prauo facto conſenſit Acacius; cum auctoritas diuina dicat [d]: Non ſolum qui faciunt pra-
ua, reos eſſe, ſed etiam qui conſentiunt facientibus?] Et ad Epiſcopos Dardaniæ, in eumdem Aca-

cium

A cium dum rurſum inuehitur,ait: Dicat ergo,qua ipſe Synodo ſecundæ ſedis Antiſtitem, qualem-
cumque,certe Catholicum & a Catholicis ordinatum,nec de fide Catholica aliquando imperitū,
duxerit excludendum;& hæreticum manifeſtum Petrum ſua quoque executione damnatum Pon
tifici Catholico permiſerit ſubrogandū?]hæc ad eos Gelaſius,quæ & fuſius eſt proſecutus in epi-
ſtola ad Orientales.

Sed cur ita Acacius commotus fuerit contra Ioannem creatum Epiſcopum Alexādriæ Ortho XXIII.
doxum,Liberatus Diaconus ſic narrat [a]: Ioannes Talaida de ordinatione ſua neglexit per ſuos a Liberat.Diac. Breuiar.c.17.
Synodicas litteras Acacio Conſtantinopolitano Epiſcopo deſtinare: habens enim amicum Illum
(*qui ante quadriennium geſſerat Conſulatum*)ſupradictum Magiſtrum Officiorum,ei de ſua ordina- *Acacius ob o-*
tione ſcripſit;ſcribens etiam Principi,quatenus per Illum Magiſtrum omnis eius cauſa diſponere *dium in Ioan-*
tur,putaus eum Conſtantinopoli permanere.Mandauit ergo Magiſteriano litteras Synodicas,de *nē vniuerſam*
legans ei omnia cum illius facere voluntate.Contigit autem tunc Illum Magiſtrum ab Imperato *turbat Eccleſ.*
re Zenone mitti Antiochiam,vt teneret Leontium,qui illic ab exercitu cum voto Verinæ Auguſtæ
fuerat ordinatus.]hæc cum dicat Liberatus,corrigendum eſt ex his Marcellini Chronicon, dum
B Leontij tyrannidem receſſet poſt annos duos;quod & ſuperius admonuimus. Pergit vero idem Li-
beratus cœptam ſemel de Ioannis legatione narrationem:

Cumq. Magiſterianus,qui fuerat a Ioanne miſſus,non inueniſſet Illum Magiſtrum;neque Aca XXIV.
cio,neque Imperatori litteras obtulit,ſed perrexit Antiochiam. Poſt hæc Acacius audiens de ordi
natione Ioannis,& contriſtatus,quia Synodicas epiſtolas non direxiſſet, & vna faciens cum Gen-
nadio Epiſcopo parente beati Timothei,volentes ei nocere,trahebant * apud Zenonem,& accu- * tractabant
ſabant eum,habentes adiutores patronos Petri Mogi,quaſi opportunus Epiſcopatui non eſſet Ioā *Acacius labo-*
nes;eo quod iam,viuente Timotheo Catholico,tractauerit exire de Eccleſia, & ab ipſo ſuaderetur *rat pro Petro*
idem Timotheus vt ſuſciperet Dioſcorum in Diptychis poſt mortem; Petrum autem amabilem *Mogo.*
in populo,& poſſe eum in communionem populum congregare. Occurrerunt quidam a Petro,vo
lente quaſi fieri vnitatem;quod iucundiſſime accepit Acacius,& Imperatori præſentauit,& perſua
ſit ei vt ſcriberet Apollonio Auguſtali & Duci Pergamio, vt Ioannes expelleretur ab Alexandrina
ſede;quaſi eam contra ſuum iuſiurandum,quod in regia ciuitate dedit, arripuiſſet: cooperaretur
Petro Mogo,vt remaneret in ſede:nec prius hoc faceret,niſi ſuſciperet Enoticon Principis,Syno-
C dicas deſtinaret epiſtolas Conſtantinopolitano Acacio,& Simplicio Romano,& ceteris Archiepi
ſcopis. Acacius vero,promittente Petro facere vnitatem,nec adhuc implente legitime,nomen eius
in Diptychis recitari permiſit,tamquam iam Alexandrini Præſulis in ſede Catholica poſiti.

Ioannes Talaida iudicatur a Zenone ab Epiſcopatu pelli. Acacius auxilio patronorum Petri XXV.
perſuaſit Zenoni,vt fieret Enoticon:ad euius perlationem,ſeu profeſſionem, ſuſcepit communicā
tes ſibi clericos Petri hęreticos & laicos eiectos Conſtantinopoli. Communicauit etiam Petrus
Mogus his qui deſcenderunt cum Enotico,& Acacio Synodicam ſcripſit epiſtolam, & ab eo rece-
pit.]hæc Liberatus de cauſa & progreſſu rerum Acacij aduerſus Ioannem;cum non eſt veritus ſui
animi explendæ vindictæ cauſa vniuerſam Orientalem Eccleſiam perturbare ac funditus perde- *Quot abſurda*
re,ipſamq. fidem Catholicam peſſumdare, atque ſacroſanctum Chalcedonenſe Concilium peni- *admiſſa ſimul.*
tus labefactare. Quanta in re vna,bone Deus,abſurda,quantaq. mōſtra ſimul oborta cernere fuit!
Imperatorem ſua ſponte deponere Catholicum legitime ordinatum ſacerdotem, & hæreticum p
uehere;recipere in ſedem damnatum & depoſitum hæreticum,idq. facere abſque Synodo, incon-
ſultoq. qui eum damnauerat Romano Pontifice;inſuper nomen eius in tabulas referre Eccleſiaſti
D cas,hæcq. omnia abſque vel oblata ſaltem ab eo fidei Catholicæ confeſſione; & quod cunctis his
portentis deformius videri poterat,illud fuit,ab Imperatore de fide ſanciri decretum,ſed & quod
magis horrendum apparuit,ab eodem laico homine inferri in Epiſcopos & omnes alios Ortho-
doxos anathema. hæc quidem pauenda adeo viſu monſtra Acacius primo concepit, ſed Zeno Au-
guſtus peperit. At quodnam qualeve fuerit edictum illud Zenonis,quod Vnitiuum voluit appella b Euagr.lib.3. cap.14.
ri,ex Euagrio hic deſcribamus [b]:

Zeno Imp. Cæſar,Pius,Victor,Triumphator,Max. ſemper Auguſtus,reuerendiſſimis Alexan- XXVI.
driæ,Aegypti,Libyæ,& Pentapolis Epiſcopis,clericis,monachis,& laicis S.

Quoniam pro certo ſcimus Imperium noſtrum a ſincera ſolum & vera fide tum initiū habuiſ-
ſe,tum ſtabilitum eſſe,tum robur ac præſidium quod expugnari nequit,ex ea ſumpſiſſe(quā qui- *Zenonis epiſto.*
dem fidem diuini numinis inſtinctu trecenti decem & octo ſancti Patres Nicææ congregati expo *conciliatrix.*
ſuerunt,quam etiam confirmarunt centum & quinquaginta ſancti Patres Conſtātinopoli coacti)
noctes dieſq. non precibus ſolum,ſed ſtudio omni & legibus ſancitis laborauimus,vti ea in ſancta
Catholica & Apoſtolica Dei Eccleſia,quæ vbique terrarum eſt,quæq. immortalis & ſempiterna
E noſtri Principatus quaſi parens eſt,plene perfecteq. expleatur:piuſq. Dei populus in pace & diui-
na concordia perſeuerans,gratas acceptaſq. precationes vna cum ſanctiſſimis Epiſcopis & clero
pietati deditiſſimo,monaſteriorum præpoſitis & monachis, Deo pro noſtri Imperij conſeruatio-
ne offerat. Nam ſi præpotens Deus & Saluator noſter Ieſus Chriſtus, qui ex ſancta Virgine Maria
Deipara carnem ſumpſit & natus eſt,& noſtras conſentiētes laudes & cultum quem ei tribuimus
approbet,lubenſq. & quaſi parato animo excipiat;non modo omnia aduerſariorum genera fracta
debilitataq. concident,verum etiam alij omnes mortales ſuam ipſorum ceruicem iugo noſtri Im
perij,proxime ac ſecundum Deum,ſponte ſubijcient:& pax eiuſq. commoda,ęquabilis aeris tem
peratio,fructuum cuiuſque generis abundantia, aliaq. omnia quæ ſunt ad humanæ vitæ vſum ac-
commoda,affatim ſuppeditabuntur.

Iam igitur cum conſtet inter omnes,nos Imperiumq. Romanum ſinceræ fidei ſubſidio cōſer XXVII.
uari:afferuntur nobis libelli ſupplices a pijs monaſteriorum præfectis,eremitis,& alijs reuerendiſ *Affectat pacē*
ſimis viris,qui nos vehementer obteſtantur,vt ſanctiſſimis Eccleſijs reſtituatur concordia, mem- *turbator quie-*
tis.

brique

braque membris coniungantur,quæ hoſtis probitatis dæmonium longiſſimo temporis ſpatio diri A
mere pro virili laborauit:pro certo perſuaſus,ſi corpus Eccleſiæ concordiæ vinculis firme cohæ-
rens impugnaret,ſe ſuperatum iri.Nam quia membra Eccleſiæ non coaleſcebant,factum eſt, vt
infinitæ hominum multitudines,quas temporis longinquitas tot annorum curriculis ex hac vita
exemerit,partim baptiſmatis lauacro carentes mortem obierint,partim diuinæ communionis mi
nime factæ participes,ex corporis cuſtodia(quod nemo homo vitare poteſt)emigrarint: quin etiã
cædes fere infinitę inde factæ,& non terra modo,verum etiam aer copioſa ſanguinis effuſione in
quinatus.Quotus quiſque ergo eſt,qui non optarit iſta corrigi,adq.ſtatum reduci meliorem?

XXVIII. Quocirca dedimus operam,vt vos intelligatis,tum omnes vbique Eccleſias non aliud ſymbo
lum,vel doctrinam,vel deciſionem fidei,vel fidem,quam ſanctum ſymbolum,de quo diximus, tre
centorum decem & octo Epiſcoporum,quod centum quinquaginta Patres, quos ſupra comme-
morauimus,confirmarũt,aut habuiſſe,aut habere.aut habituros eſſe,aut ſcire alios habere.Quod
ſi quiſquam aliud habeat,eum alienum ab Eccleſia exiſtimamus. Nam hoc ſolo noſtrum Impe-
rium(vti docuimus)conſeruari confidimus;idemq.ipſum populi amplexati,ſalutari Spiritus ſan
cti illuſtrantur lumine,ſacroq.baptiſmatis lauacro tinguntur:eidem quoque aſſenſi ſunt ſancti Pa B
tres in Concilio Epheſino congregati,qui impium Neſtorium & eius erroris fautores miniſterio
Eccleſiaſtico abdicarunt. Cui etiam vna cum Eutychete(vterque enim fidei decretis, quæ dixi-
mus,repugnat)anathema denunciamus,approbamuſq.ea quæ duodecim capita dicuntur Cyril-
li piæ memoriæ ſanctæ & Catholicæ Eccleſiæ Alexandrinæ Archiepiſcopi.

XXIX. *Zenonis fidei velata profeſſio.* Nam confitemur,vnigenitum Dei filium Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum vere incarna
tum eſſe,conſubſtantialem Patri ſecundum diuinitatem,ſecundum humanitatem nobis conſub-
ſtantialem, deſcendiſſe de cælo,carnem ſuſcepiſſe a Spiritu ſancto & Maria Virgine Deipara,vnũ
eſſe,non duo. Vnius enim eſſe dicimus & miracula quæ edidit,& paſſiones quas in carne ſuſtinuit.
Eos autem qui eum diuidunt,aut naturas eius confundunt,aut carnem ſuſcepiſſe imaginatiam in
troducunt,omnino reijcimus.Quippe incarnatio ſine labe peccati ex Deipara re vera facta,acceſ-
ſionem alterius Filij non effecit.Nam manet Trinitas,etiam cum vna Trinitatis perſona, nempe
Deus Verbum,incarnata ſit.Quare cum exploratum habeamus,cum omnes ſanctas vbique & Or
thodoxas Eccleſias,tum earum Præſides Deo cariſſimos, tum noſtrum Imperium nullum aliud
Symbolum, aliãve fidei deciſionem, præter Symbolum,de quo ſumus modo locuti,vel admiſiſſe, C
vel admittere velle;abſque vlla hæſitatione nos ad concordiam reducamus. Iſta quidem certe vo
Chalcedonẽſis Concilij exploſio. bis ſcripſimus,non vt nouaremus fidem,ſed vt vobis de fide penitus perſuaderemus.Cuique au-
tem,qui aliud quiddam vel ſenſerit,vel ſentiat,ſeu iam,ſeu alias,ſeu in Concilio Chalcedonenſi,
ſeu in alio quouis Concilio,anathema indicimus,maxime vero omnium Neſtorio,Eutycheti, &
illorum doctrinæ fautoribus.

XXX. Quocirca vos ſpirituali matri Eccleſiæ adiungite,atque ſecundum vnam ſolamq. fidei deci-
ſionem trecentorum decem & octo ſanctorum Patrum nobiſcum vna diuina in ea communione
fruimini. Nam ſacroſancta veſtra mater Eccleſia tum vos ingenuos ſuos filios amplecti cupit, tũ
veſtram diu optatam dulcemq.vocem audire deſiderat. Propere igitur vos ad eam recipite. Nam
ſi hoc præſtiteritis,non modo Domini Saluatoris & Dei noſtri Ieſu Chriſti beneuolentiam vobis
conciliabitis,verum etiam a noſtra celſitudine magnam laudem conſequemini.) *hactenus* Zeno-
nis Enoticon,quo(proh nefas!)anathema infertur in Chalcedonenſe Concilium. At ſi effectum
conſideres,nempe proſcriptionem Concilij Chalcedonenſis,quid minus habuit ab impia Baſili-
ſci tyranni Encyclica Zenonis Enoticon?quibus plane intelligas,quam fraudulẽta fuerit cum de D
trimento Catholicæ fidei pax ſancita, eademq.hiſce litteris promulgata.

XXXI. Iſta ne cudit Acacius in ſecreto cubiculo,quæ voce præconis Zeno promulgat? quod enim ta
cuit,cuius erat obſiſtere & reclamare,ſatis ſuperq.ipſo hæc eſſe facta auctore cũctis innotuit. Proh
pudor! Iſte ne ille,qui Baſiliſco eadem conãti, ſacerdotali conſtantia,fulcita auctoritate illius cu
ius gerebat vices Romani Pontificis,viriliter obſtitit? Quo infelix proruit diræ ambitionis furijs
agitatus? Vnde quam iuſtiſſima ea fuit querela Gelaſij aduerſus eumdem expoſtulantis,quod cũ
Baſiliſco viriliter teſtitiſſet,Zenoni in eamdem impietatem prolabenti minime obſtitiſſet, quin
potius impuliſſet.

XXXII. Vidiſti fidei naufragium,Eccleſiarum ruinam,cladem infelicium Orthodoxorum, ſacrorum
canonum abrogationem,ſanctiam tacitam abdicationem Synodi Chalcedonenſis, inuerſa iura,
euerſa Catholica dogmata,affectos ignominia Patres,irriſas traditiones Eccleſiæ, Apoſtolicam
læſam auctoritatem,ſpretam ſedis Pontificiæ maieſtatem, peſſumdatam funditus Chriſtianam
religionem,exturbatamq.penitus Eccleſiaſticam diſciplinam,dum laicus homo fidei decreta ſan
Zeno ſimulat damnare Eutychianam hæreſim. cit Epiſcopis,& claues poteſtatis ſuffurans latro,in non obtemperantes anathema violentus intor E
quet:Sed conſidera velatam fraudem:Simulat ſe Imperator cum Neſtorio damnare etiam Euty-
chetem,quo doceret ſe non eſſe hæreticum,qui auctorem hæreſis Eutychetem condemnet. At nũ
quid ſatis ad hæreſis proſcriptionem vnius potuit eſſe damnatio, quæ quamplurimos habuiſſet
acerrimos defenſores? Cur non cum Eutychete hæreſim quoque ipſius & omnes qui eam ſecuti
eſſent,vel ſequerentur,pariter condemnauit & cum ſcribat Enoticon illud ad Alexandrinos, cur
ne verbum quidem habuit de damnatione Dioſcori Eutychiani erroris anteſignani? Satis igitur,
puto,intelligis ſanctionem pacis & reconciliationis edictum intra ſe gladios peracutos occuluiſ-
ſe ad necem Orthodoxorum, & propinatum aureum calicem Babylonis intus continuiſſe bla-
ſphemias.

XXXIII. *Zeno Aug. perfidus ſemper.* De Zenone quidem illud dixerim atque firmiter aſſeuerarim, ex his quæ præceſſerunt Impe-
rium & quæ poſtea ſunt ſubſecuta,ſatis oſtenſum fuiſſe ipſum ſemper hæreticum,illorumq.patro-
cinium modo palam,modo clanculo ſuſcepiſſe:ad breue autem temporis ſpatium, vt a Baſiliſci
tyrannide

A tyrannide ſibi Imperium vendicaret,ſe ſimulaſſe Catholicum, atq.tamdiu eam ſuperinductam
laruam pietatis præſetuliſſe,quoaduſq.ipſum cerneret eſſe firmiter ſtabilitum;exuiſſe autem illã
poſtmodum,vbi ex ſententia proſpere cuncta ſe viderit conſecutum.Mos hic vetus eſt hæreticorũ,
ad tempus ſimulare ſe eſſe Catholicos,& oſtentare extrinſecus pietatẽ,donec de religione faciens
lenocinium,potiatur optatis. At quænam ſecuta ſint,accipe.

Petrus Mogus(inquit Euagrius [a]) epiſtolam recepit(*ipſum Enoticon ſcilicet*)eiq.ſubſcripſit; XXXIV.
polliceturq.ſe eos,qui partes aduerſarias ſequebantur,admiſſurum. Poſtea ergo cum celebris con a Euagr.lib.3.c.
uentus Alexandriæ ab vniuerſo populo ageretur, & ad vnum omnes epiſtolam Zenonis de con- 13.
cordia admitterent:Petrus quoque eos qui ſtabant a Proterio recipit;& concione apud populum *Petrus Mogus*
in eccleſia habita,epiſtolam Zenonis de concordia legit.]hæc Euagrius.At quid præter hæc ſcele *publicat Zeno*
ſtus?Simulac in ſede poſitus eſt, profanauit ſepulchrum Timothei Catholici Epiſcopi nuper de *nis Enoticon.*
functi,eiuſq.corpus inde dimouens,alio proiecit potius quam tranſtulit, vt ex litteris Felicis Pa
pæ ad Acacium datis ſuo loco recitandis apparet.hæc quidem Alexandriæ geſta ſunt.

Cum vero ob tale promulgatum edictum maximus ab Orthodoxis tumultus excitaretur in XXXV.
B ipſum Imperatorem,quod Chalcedonenſe Concilium viſus eſſet ignominia affeciſſe, atque tacite
abrogaſſe:rurſus Proteus,Zeno inquam,mutat formam, induit forinſecus pietatem, qua cõtegat
latentem intrinſecus lupum;tali ſibi vti arte opus eſſe conſiderans,ſi regnare velit.Quid facit? ne
ab Orthodoxis proclamaretur hæreticus,ſe vindicem demonſtrare conatus eſt eiuſdem Concilij
Chalcedonenſis,cuius cauſa ſimulat ſe Catholico Ioanni Alexandrino infenſum eſſe,quod in ſuſpi
cionem(vt calumniabatur)adductus eſſe videretur,non recipere Chalcedonenſe Concilium:Nam
audi quid de eo Liberatus Diaconus habet [b]: b Liberat.Diac. c.18.

His(inquit)itaque geſtis,Epiſcopus quidem Antiochiæ ſuſcepit Synodicam Ioannis Talaidæ XXXVI.
Epiſcopi Alexandrini quam per Magiſtrianum miſerat cum Illo Magiſtro.Imperator autem pu-
tans quod Ioannes Epiſcopus non ſane ſaperet de Concilio Chalcedonenſi,ſed omnia ſimulate a-
geret,conſilio Acacij ſcripſit litteras Pergamio Duci,& Apollonio Auguſtali, vt pelleret quidem
Ioannem Talaidam,inthronizaret autem Petrum ſuſcipientem Enoticõ,& clericos Timothei Ca- *Petrus promo*
tholici,& quam tranſmiſit Synodicam Acacio & Simplicio Romano. Deſcenderunt ergo Alexan *netur in ſedem*
driam Abbas Ammon, & qui cum illo pro Petro deferentes apices Imperiales.Et quidem Petrus *Alexandrinã*
C inthronizatur ab omnibus.]hæc Liberatus.Sic igitur videas,Catholicum eſſe pulſum eo falſo prę
textu,quod non reciperet Concilium Chalcedonenſe,cuius idem erat validiſſimus aſſertor & pro
pugnator:contra vero,manifeſtum hęreticum Petrum illius Synodi aduerſarium,ceu Catholicum
eſſe in ſedem euectum.

Ita quidem inter eos res videtur fuiſſe compoſita,vt quod negarent factis,ore tamen profiteri XXXVII.
viderentur Chalcedonenſe Concilium;quod tantum ab hæreticis exigere videbatur ipſe Impera
tor, nec non Acacius Conſtantinop. Epũs.Hinc plane accidebat, vt in gratiam hæreticorum Pe-
trus Mogus Concilium illud damnaret;probaret vero,vt ab Orthodoxis beneuolentiam eo modo c Euagr. lib.3.c.
captaret.De quo hæc habet Euagrius [c]: Iſte Petrus homo fraudulentus,verſutus, & temporib. 17.
inſeruiens,minime in vna perſtitit ſententia:ſed modo Concilium Chalcedonenſe anathemate dã *Hęretici verſi*
nauit,modo palinodiam cecinit,idemq.ipſum Concilium omnibus ſuffragiis approbauit.]hæc ip- *pelles.*
ſe. Intueris,lector,ludum hæreticorum aliud re,aliud verbis agentium, nec idem præſtare factis,
quod verbis;ſed per occaſiones varias,diuerſas ac plane contrarias eaſq. nouas ſubinducere ſibi
formas:vt plane ludificatione quadam intuentium oculos perſtringere videantur,dum non idem
D ſemper,ſed diuerſe admodum de religione ſentire,& ad horas ferme fidem mutare noſcantur.Ita
plane eiuſmodi ventorum impulſibus hinc inde ferri ſemper hæreſis conſueuit, vt quæ nullius põ
dere veritatis conſtans firmaq.ſubſiſtat:ſicq.ex ſua ipſius leuitate iure argui poſſit erroris.Qui igi
tur aduerſus Chalcedonenſe Concilium hactenus decertauit hæreticus Petrus Mogus,accepto Ze
nonis Enotico,quo trium tantum profeſſione Conciliorum tenebatur adſtrictus;ad præſeferendã
tamen ſpeciem aliquam pietatis,qua poſſet decipere Orthodoxos,impudenter nimis hiſce litteris
ad Acacium ſcriptis,profitetur ſe Chalcedonenſis Concilij eſſe conſtantiſſimum aſſertorem. reci-
tat eas Euagrius, quæ ſic ſe habent [d]: d Euagr.lib.3.c. 17.

Summus omnium Deus tuam ſanctitatem pro tantis tuis laboribus & vigilijs ſuſceptis com- XXXVIII.
penſet:qui tot annorum temporis curriculo,non modo fidem ſanctorum Patrum obſeruaſti, ſed *Petri epiſtola*
etiam eamdem ſine intermiſſione palam prædicando confirmaſti:Ad quam roborandam, Symbo *ad Acacium.*
lum a trecentis decem & octo ſanctis Patribus apte compoſitum animaduertimus, ſecundum
quod Symbolum baptizati credidimus & credimus: quod etiam centum & quinquaginta ſancti
Patres, qui Conſtantinopoli in vnum conuenerant,notum fecerunt. Proinde tu aſſidue omnibus
E præis vt dux: ſanctam Dei Eccleſiam traducis ad concordiam:nobis denique firmiſſimis ratio-
nibus perſuades,nihil in ſanctiſſimo & generali Concilio actum contra iſta Patrum decreta, ſed
ea quæ erant olim Nicææ a ſanctis Patribus ſancita,hoc Concilio conſenſu omnium confirmata eſ
ſe. Nos igitur quoniam nihil in fide nouatum inuenimus, noſtra ſponte illi conſenſimus, cre-
dimuſq.

Attamen non ſumus neſcij,monachos quoſdam,qui noſtræ fraternæ concordiæ inuident, tuis XXXIX.
pijs auribus quædam inculcaſſe conuicia,quæ tuam ſanctitatem non adeo facile offendere potue-
runt:Primum,quod reliquias ſanctiſſimi & beatiſſimi noſtri Patris Timothei Archiepiſcopi in al-
terum locum tranſtulimus:quàm rem nec Deo acceptam,nec legibus conſentaneã eſſe prædicant.
Deinde ad alterum crimen tranſiliunt,quod vt commentitium,ita priore multo deterius eſt. Nã
qui fieri poteſt, vt nos Concilium Chalcedonenſe anathemate damnemus,cum idem credendo cõ
firmemus? Tuæ enim pietati minime obſcuram aut incognitam eſſe arbitror populi qui apud nos
eſt æmulationem,monachorumq.leuitatem rebus nouis ſtudentium, qui vna cum alijs quibuſdã

ſceleratis hominibus ab Eccleſia refugere cogitarunt,populumque inde auellere conati ſunt. A

XL. Quãobrem veſtris precibus adiuti,litteras haſce excogitauimus, quæ huic malo ſint remedio,
quæq.de auctoritate Concilij Chalcedonenſis nihil detrahant;pro certo perſuaſi,nihil in eo noua-
tum eſſe.Atq.quo tum ſimplicibus perſuaderemus,tum vt illi qui nobiſcum vna verſabantur, pro
defenſione idem ipſum dicerent,effecimus:in quod quidem negotium cũ aſſidue incumberemus,
exiguo momento populi animum repreſſimus. Illud etiam veſtra ſanctitas intelligat velim, quod
adhuc etiam monachi non deſinunt diſſeminare zizania,ſibiq.quoſdam homines, qui numquam
vixere in monaſterio,velut inſtrumenta ſibi admiſcere,& circũcurſando rumores varios cõtra nos
& contra pacem Eccleſiæ Chriſti diſſipare;nihilq.nobis permittere,ſicut canones & decus etiã ſan
ctæ Catholicæ Dei Eccleſiæ poſtulat, obire;ſed efficere vt noſter populus nobis potius impetet,
quam pareat:omniaque moliuntur quæ Deo indigna ſunt & indecora.

XLI. Spes eſt igitur,tuam ſanctitatem diuiniſſimo totius Orbis terræ domino Imperatori de omni
bus ſignificaturam,effecturamq.vt decretum illius clementia illis tribuatur,quod ea quæ ſunt cõ-
ſentanea Eccleſiaſticæ tranquillitati(quæ cum Deo,tum Imperatori congruens eſt)præſcribat,ad
Fraudes hæreticorum.
eum ſane finem,vt omnes in illis rebus acquieſcant.]hactenus Petri Mogi ad Acacium litteræ:qui B
bus illud plane fraudulentum detegitur initum eſſe conſilium,atq.ita inter eos ex conſenſu tranſa
ctum,vt ſic ſubſcribendum daretur Zenonis Enoticon,in quo nulla mentio niſi cum dedecore fie-
ret Concilij Chalcedonenſis,quo ex illo poſſent conciliari hæretici aduerſarij Chalcedonenſis Cõ
cilij:ſed tamen ne ex aduerſo excludi viderentur Catholici eiuſdem Concilij defenſores,actum eſt
inter eos,vt Concilium Chalcedonenſe haberetur in ore;& tamen ne hæretici indigne ferrent, cũ
opus eſſe videretur,illud ipſum anathemate condemnarent:quod idem Petrus viſus eſt egregie præ
ſtitiſſe. Teſtatur enim Liberatus Diaconus [a], non ad Acacium tantum,ſed & ad Simplicium Pa
pam Petrum Mogum dediſſe litteras,quibus ſignificaret,profeſſorem ſe eſſe Chalcedonenſis Con
cilij. Vidiſti ſubdolas artes,obtectas fraudes,velata commenta,ſimulata ſtudia,delibuta melle ve-
nena,confictaq.omnia opera hæreticorum:quibus intelligas militare eos ſub eo duce qui pater eſt
mendacij appellatus,& aduerſus eum qui Veritas eſt,Chriſtum,inire certamen.

a Liberat. Diac. in Breuiar.c.18.

XLII. Sed quid actum? Comprehenſus eſt aſtutus in aſtutia ſua:dum enim ea vſus eſt arte Petrus ad
Catholicos decipiendos & hæreſi addicendos,perdidit ex ſuis quamplurimos,qui ſeorſum ab ip
ſo ſine capite conuenere;de quibus ſcribit iſta Leontius [b]: Vnione facta,Petrus apud Alexandri C
nos in honore præcipuo erat,probatoq.vnionis illo ſcripto,in ſolio ponitur* Alexandrino,nec iam
amplius in occulto,ſed palam erat Epiſcopus. Quidam tamen nimio contra Synodum Chalcedo-
nenſem ſtudio impulſi,ſeceſſionem a Petro faciunt, nec cum illo communicabant ob eam cauſam,
quod vnionis ſcripto probato,Synodum anathemate manifeſto non fuiſſet execratus. Atq.hi vo-
cantur Acephali,capite carentes,quod Patriarcham ſuum minime ſecuti,ſeorſum cõmunicarent.
Hinc Petrus,qui populum multipliciter ſcindi videret,tandem Synodum Chalcedonenſem palam
anathematixare cogitur:quo fiebat,vt pariter & vnionis ſcriptum reciperet & palam anathemati
Synodum ſubijceret. Verum nec ſic quidem Acephali cum eo communicabant,quod ab initio ſcri
ptum vnionis approbaſſet,non anathematizata Synodo.]hæc Leontius.

b Leont.de ſect. act.5.
Acephali vnde emerſi.
* ſolio potitur

XLIII. Ex his omnibus plane ſatis perſpicue poteſt intelligi,quã inconſulte Chriſtiani Principes qua
uis ratione,niſi abdicata penitus hæreſi,tranſigant cum hæreticis:& quam procul abhorreat a veri
tate & ſimplicitate Catholica,vt religio ſe velamentis obtegi atq.traduci mendacijs & fictionibus
patiatur,cum lucis candore gaudeat:contra vero hæreſes veſpertilionum more latibula quærant,
ac lucem fugiant. Quæ autem poſt fuerint conſecuta,dicemus ordine temporis anno ſequenti:iam D
vero quæ ſunt anni huius Simplicij res geſtæ videamus.

XLIV. Hoc eodem anno,decimo Kal.Iulias,Simplicius ſcripta epiſtola [c] ad Ioannem Rauennatem
Antiſtitem,acri eum reprehenſione perſtringit de adhibita vi Gregorio,cum promouit ad presby
teratum,non vt honoraret,ſed vt inuidia e loco priſtino dimoueret: Huic vero idem Simplicius
gubernandam tradidit Mutinenſem Eccleſiam,ne quid Ioannes eidem in poſterũ negotij impor
tune faceſſeret:ſed & eidem Gregorio triginta ſolidorum reddituum poſſeſſionem ad Rauennatẽ
pertinentem Eccleſiam,dum viueret,impertiri iuſſit. Ex qua quidem epiſtola, non aliunde quam
ab Apoſtolica ſede manaſſe priuilegia Rauẽnatis Eccleſiæ,æq.poſſumus intelligere,dũ ſi illis abu
tatur ablaturum ſe ea fore minatur. At quænã illa eſſent,æq.demonſtrat,nimirũ vt præeſſet [Epiſco
pis prouinciæ Aemilienſis. Increpans igitur hæc ait:Priuilegium meretur amittere,qui permiſſa ſi
bi abutitur poteſtate.]& in fine:Denunciamus,ſi poſthac quicquam tale præſumpſeris, & aliquẽ
ſeu Epiſcopum,ſeu presbyterum,ſeu diaconum inuitum facere forte credideris,ordinationes tibi
Rauennatis Eccleſiæ vel Aemilienſis noueris auferendas.]Sed pluribus dictum eſt ſuperius,ſtro-
pham & commentum eſſe,quod aſſeritur,per Valentinianum Imperatorem aucta eſſe iura & diœ E
ceſim Rauennatis Eccleſiæ.

c Simplic. Pap. epiſt.16.tom.1. epiſt.decret.
Simplicius Ioãnem Rauennatem acriter arguit.

XLV. Reperitur idem Simplicius Papa,ſcripta epiſtola ad Zenonem Hiſpalenſem Epiſcopum, ſuas
illi vices in omnibus Hiſpaniarum Eccleſijs delegaſſe:ſed quod careat illa Conſulib.nec ob id cer
to anno reddi potuerit,hic ad finem rerum Simplicij ipſius meminiſſe voluimus;qua quidem per-
uigil ipſius Papæ Simplicij ſtudium oſtenditur,dum videlicet ſub gladio Erulorum exiſtens,non
prætermitteret ſolicitudinem externarum quæ eſſent longe poſitæ Eccleſiarum ſub Gothica ſerui
tute gementium. Ipſa autem perbreuis epiſtola ſic ſe habet [d].

Zeno Epiſc. Hiſpalenſis vicarius Apoſtolicæ Sedis.
d Simpl.epiſt.1.

Dilectiſſimo fratri Zenoni Simplicius.

XLVI. Plurimorum relatu comperimus dilectionẽ tuam feruore Spiritus ſancti ita ſe Eccleſiæ guber
natorem exiſtere,vt naufragij detrimenta, Deo auctore,non ſentiat. Talibus idcirco gloriantes in
dicijs, congruum duximus vicaria ſedis noſtræ te auctoritate fulciri; cuius vigore munitus,A-
poſtolicæ inſtitutionis decreta,vel ſanctorum terminos Patrum nullo modo trãſcendi permittas:
quoniam

quoniam digna honoris remuneratione cumulandus eſt, per quem in his regionibus diuinus creſcere innotuit cultus. Deus te incolumem cuſtodiat, frater cariſſime.] hæc Simplicius more maiorum vbiq. per vicarios Catholicæ Eccleſiæ præſidens: nam vidimus eiuſdem teſtificatione, in Oriẽtalibus moderandis Eccleſijs Acacio Conſtantinopolitano Epiſcopo ſuas vices delegaſſe; quod & in alijs regionibus eſſe factum facile poſſumus intelligere, licet quæ ex multis perpaucæ remanſerunt Simplicij Papæ litteræ tantummodo iſta nos doceant.

XLVII.

Hoc eodem anno, ſub Cõſulatu Seuerini, decimooctauo Kal. Decembris habita eſt Synodus Turonenſis, cui præfuit S. Perpetuus eius ſedis tertius Epiſcopus a S. Martino, ſextus [a] numeratus Turonenſium Epiſcoporum: eidemq. Synodo interfuerunt aliquot ex Epiſcopis, quos diximus conueniſſe ad Concilium Andegauenſe ſub Talaſſio eius Eccleſiæ Epiſcopo, qui etiam ille creditur, qui huic Cõcilio Turonenſi abſens ſubſcripſit. Sanciti in eo reperiuntur canones tredecim ſpectantes ad Eccleſiaſticam diſciplinam. Quod autem hoc Concilium celebratum dicitur Turoni dicta die, cum (vt ibi narratur) ad ſacratiſſimam feſtiuitatem Receptionis ſancti Martini Epiſcopi conueniſſent: quænam hæc ſolemnitas fuerit, diximus in Notis ad Romanum Martyrologium [b]. B Sed mirum quidem quod Gregorius eiuſdem Turonenſis Eccleſiæ Epiſcopus, cum dies feſtos recenſet, qui hoc tempore in ea Eccleſia agerentur, nullam de Receptione habeat mentionem; ait enim [c]: Solemnitas huius baſilicæ triplici virtute pollet, id eſt, Dedicatione templi, Tranſlatione corporis Sancti, ordinatione eius Epiſcopatus: hanc enim quarto Nonas Iulias obſeruabis: Depoſitionem vero eius tertio Idus Nouembris eſſe cognoſces.] hæc ibi.

a Gregor. Turon. lib. 10. c. 31.
b Die 11. Nouemb.
c Greg. Turon. lib. 2. c. 14.

XLVIII.

Porro diem Ordinationis ſimul agi cum die Tranſlationis, docet idem Gregorius [d] in libro quem ſcripſit de Miraculis ſancti Martini. Ceterum Receptionem ſancti Martini eamdem eſſe cũ Tranſlatione putamus, cũ videlicet e priſtino loco peranguſto in ampliorem baſilicam eius venerandum corpus receptum eſt: ad quam ſolemnitatẽ inuitati ſunt Epiſcopi qui huic Synodo interfuerunt: hoc namq. tempore ipſam fuiſſe abſolutam baſilicam, Sidonius, qui de ea carmen ſcripſit ſatis admonet: cum tamen ex ſupputatione annorum Turonenſium Epiſcoporum poſt S. Martinũ a Gregorio facta, hic eſſent numeranda primordia eiuſdem Perpetui Epiſcopatus: ſed Acta Concilij repugnant, quod hoc anno ponitur celebratum poſt abſolutam baſilicam a Perpetuo erectã, de qua Gregorius iſta habet [e]:

d Greg. Turon. libr. Mirac. S. Mart. c. 6.
Trãſlatio ſiue receptio S. Martini.
e Gregor. Turon. lib. 2. c. 14.

XLIX.

C Cum virtutes aſſiduas ad ſepulchrum eius fieri cerneret: cellulam quæ ſuper eum fabricata fuerat, videns paruulam, indignam talibus miraculis iudicauit. qua ſubmota, magnam ibi baſilicam, quæ vſq. hodie permanet, fabricauit, quæ adeſt * a ciuitate paſſus quingentos quinquaginta: habet in longum pedes centum ſexaginta, in latum ſexaginta: habet in altum vſq. ad cameram pedes quadraginta, quinq. feneſtras in altario, vigintiduas in capſo: viginti columnas * . . . . quadragintavnas: In toto ædificio feneſtras quinquagintaduas, columnas centum viginti, oſtia octo, tria in altario, quinq. in capſo.] erat quod nominat Capſum, ea baſilicæ pars amplior, quam alio nomine Gremium dictam inuenies, incipiens a cancellis primarij altaris (quod Sanctuarium dici cõſueuit) vſque ad ianuas, quibus Fideles ingrediuntur in eccleſiam; dictum Capſum κάψα, cuius eſt diminutiuum καψίον, de quibus vocibus Suidam conſule. Hæc de baſilica, in quam receptũ eſt corpus S. Martini: e priori enim cellula fuiſſe ſublatum, quæ de ea idem auctor ſubdit his verbis demonſtrant paulo poſt, cum ait: Et quoniam camera cellulæ illius prioris eleganti opere fuerat fabricata: indignum duxit ſacerdos vt opera eius deperirent; ſed in honorem beatorũ Petri & Pauli illam conſtruxit baſilicam, in qua cameram illam affixit, & multas alias baſilicas ædificauit, quę D vſq. hodie in Chriſti nomine conſtant.] hæc Gregorius de Perpetuo, quem ex nobiliſſimo Senatore atq. ditiſſimo ad eius Eccleſiæ regimen poſt Euſtochium ipſius propinquum vocatum fuiſſe, alibi tradit [f], vbi & de facta in nouam baſilicam tranſlatione meminit.

Baſilica S. Martini a S. Perpetuo erecta.
* habetur
* Aliqua deſunt.
f Gregor. Turon. lib. 10. c. 31.

L.

Optauit in eadem baſilica idem Perpetuus carmen inſcribi, quod vt a Sidonio Apollinari fieret rogauit: præſtitit id ipſe lubenti animo; quod in epiſtola ad Lucentium ſcripta deſcriptum extat, vbi hæc præmiſit de templo ab eo conſtructo [g]: Baſilicam ſancti Pontificis confeſſoriſque Martini Perpetuus Epiſcopus, digniſſimus tanto prædeceſſore ſucceſſor, multum priori, quæ fuit haſtenus, capaciorem, nouauit. Magnum eſt (vt ferunt) opus nominandumq. quod in honorem talis viri factum, talis vir feciſſe debuerit. Huius me parietibus inſcribere ſupradictus ſacerdos hoc epigramma compellit, quod recenſebis, vt eſt in his quæcumq. depoſcit priuilegio charitatis imperioſiſſimus. Atq. vtinam molis illius pompam, ſiue donaria nihil huius obſequii turpet oblatio. Quod ſecus fore plurimum timeo; niſi forſitan inter omnia venuſta, ſic epigrammatis iſtius fœditas placeat, vt niger næuus candido in corpore, qui quidem ſolet ſic facere riſum, quod accipere ſuffragium. Sed quid hinc amplius? pone fiſtulas ipſe paſtorias, & elegiæ noſtræ, quia pede claudi-E cat, manum porrige.

g Sidon. libr. 4. epiſt. 18.
De carmine Sidonij indito Baſilica.

Martini corpus totis venerabile terris,
In quo poſt vitæ tempora viuit honor,
Texerat hic primum plebeio machina cultu,
Quæ confeſſori non erat æqua ſuo:
Nec deſiſtebat ciues honor.ire pudore
Gloria magna viri, gratia parua loci,
Antiſtes ſed qui numeratur ſextus ab ipſo,
Longam Perpetuus ſuſtulit inuidiam,
Internum remouens modici penetrale ſacelli,
Amplaque tecta leuans interiore domo.
Creueruntq. ſimul, valido tribuente patrono,
In ſpatijs ædes, conditor in meritis,

Quæ Salamoniaco potis eſt confligere templo, A
Septima quæ mundo fabrica mira fuit.
Nam gemmis, auro, argento ſi ſplenduit illud,
Iſtud tranſgreditur cuncta metalla fide.
Liuor abi mordax, abſoluanturq. priores:
Nil mouet, aut addat garrula poſteritas.
Dumq. venit Chriſtus, populos qui ſuſcitet omnes,
Perpetuo durent culmina Perpetui.] hactenus inſcriptio de noua baſilica a ſancto Perpetuo erecta, ad eumdem etiam extat eiuſdem Sidonij [a] epiſtola, cum ipſi petenti concionẽ habitam in electione Epiſcopi Bituricenſis miſit.

a Sidon libr. 7. epiſt. 9.

LI. Huic ſimile eidem cecinit carmen, ſed alio metro, de baſilica Lugdunenſi a ſancto Patiente eius ciuitatis Antiſtite excitata, quod extat [b]. Ad cuius eccleſiæ dedicationem cum ex more cõplures eiuſdem prouinciæ Epiſcopi conueniſſent, Fauſtus Epiſcopus Regienſis habuit concionẽ, cuius auditor idem Sydonius fuit eximius laudator [c]. eſt quidem admiratione dignum, his tẽporibus, cum ſub barbarorum gladio Galliæ laborarent, ſanctos Epiſcopos in ædificatione baſilicarum plurimos fuiſſe, perinde atque ſummo degerent in otio & libertate. Inuigilaſſeq. eoſdem in inſtauranda Eccleſiaſtica diſciplina, certum eſt. Nã vt non recedamus a S. Perpetuo, de quo agi cœptum occaſione Turonenſis Concilij, quod (vt vidimus) congregarunt hoc anno; vide quibus ille ſuam Eccleſiam excoluit ſacris inſtitutis: quæ verbis illis recitat Gregorius Turonenſis [d]: B

b Sidon. libr. 2. epiſt. 10.
c Sidon. lib. 9. epiſt. 3.
d Gregor. Tur. hiſt. Franc. lib. 10. c. 31.

LII. *Ieiunia a S. Perpetuo populo præſcripta.*

Hic inſtituit ieiunia vigiliaſq. qualiter per circulum anni obſeruarentur, quod hodie quoque apud nos retinetur ſcriptum; quorum ordo hic eſt:

De ieiunijs.

Poſt Quinquageſimam, *nempe Pentecoſten*, quarta & ſexta feria vſque ad natalem S. Ioannis.

De Kalendis Septembris vſque ad Kalendas Octobris bina in ſeptimana ieiunia.

De Kalendis Octobris vſque ad depoſitionem domni Martini bina in ſeptimana ieiunia.

A depoſitione domni Martini vſque ad Natalem Domini terna in ſeptimana ieiunia.

De natali S. Hilarij vſque ad medium Februariũ bina in ſeptimana ieiunia.] hæc de ieiuniis S. Perpetuus inſtituit præter illa quæ vniuerſalis Eccleſiæ auctoritate ab omnibus & vbique cuſtodirentur, vt Quadrageſimæ ieiunia & alia. Subdit hæc inſuper de vigilijs ab eodem S. Perpetuo indictis, deſignatis pariter locis, in quibus eædem agi deberent, videlicet: C

Vigiliæ a S. Perpetuo Turonenſi populo præſcriptæ.

Natali Domini in eccleſia]ptimatia ſcilicet.

Epiphania in eccleſia.

Natali ſancti Ioannis ad baſilicam ſancti Martini.

Natali ſancti Petri Epiſcopatus (*quem dicimus Cathedram*) ad ipſius baſilicam.

Sexto Kalendas Aprilis in Reſurrectione Domini noſtri ab baſilicam domni Martini.

Paſcha in eccleſia.] moris namque fuiſſe videtur eius Eccleſiæ, vt præter mobile Paſcha, diem celebraret, qua crederetur Dominus ſurrexiſſe.

Die Aſcenſionis in baſilica ſancti Martini.

Die Quinquageſima, *nempe Pentecoſtes*, in eccleſia.

Paſsione ſancti Ioannis ad baſilicam in Baptiſterio.

Natali ſanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli ad ipſorum baſilicam.

Natali ſancti Martini ad eius baſilicam

Natali S. Symphoriani ad baſilicam domni Martini. D

Natali ſancti Lidorij ad eius baſilicam.

Natali ſancti Hilarij ad domni Martini baſilicam.] hactenus de vigiliis atque ieiunijs: quibus commendetur eius populi in Chriſtianæ religionis cultu laudabilis obſeruantia, redarguaturq. ſimul oſcitantia fide tepeſcentium Chriſtianorum: pariterq. antiquæ cõſuetudinis cuſtoditus vſus ad poſteros tranſmiſſus intelligatur, quo (vt ſuo loco ex Tertulliano diximus) ſolerent Epiſcopi ſubditis ſibi Fidelibus indicere ieiunia atque vigilias. Subdit his Gregorius de alijs ab eodem Perpetuo erectis eccleſijs. Porro ipſius natalis dies anniuerſaria celebratione non in Eccleſia tantum Turonenſi, ſed in Orbe Occidentali recurrit ſexto Idus Aprilis.

LIII. *De tempore obitus S. Seuerini Noricorum Apoſtoli.*

Hoc eodem anno ex hac vita migrare contigit clariſſimum illum a Deo miſſum ad Noricos & alias finitimas nationes Apoſtolum ſanctum Seuerinum, de quo plura ſuperius pro ratione temporis dicta ſunt. Licet autem Eugipius Abbas eius diſcipulus, qui res ab eo geſtas quam fideliſſime poſteris tradidit, quo potiſſimum anno Domini, quibuſve Conſulibus ipſe deceſſerit, expreſſe nõ dicat: ſatis tamen ex ipſius ſcriptis veritas temporis conſignari poſſe videtur. Dum enim poſt victos Rugos, vinctos ductos eorum Regem atque Reginam in Italiam ab Odoacre Rege teſtatur, additq. iterum aduerſus Fridericum Regis filium ab eodem Odoacre Rege ſuum miſſum eſſe germanũ, qui illo fugato tranſtulit gentem illam in Italiæ regiones, quando & ſacræ eiuſdem Sancti reliquiæ pariter per eius diſcipulos tranſlatæ fuere (quod factum eſſe patebit anno Domini quadringenteſimo octogeſimooctauo) cumq. idem auctor dicat annos ſex manſiſſe ante tranſlationem in ſepultura eiuſdem Sancti venerandum cadauer: iam certa numeri deducta nota, affirmare opus eſt, ipſum hoc anno eſſe defunctum. E

LIV. Quænam autem præceſſerint eius obitum, præſtat hic ex eodem fideliſſimo ſcriptore narrare: atque primum quæ inter ipſum & Alemãnorum Regem tranſacta ſunt, in medium afferemus. ait enim Eugipius [e]: Batauis appellatur oppidum inter vtraque flumina, Rhenum videlicet atque Danubium, conſtitutum, vbi beatus Seuerinus cellulam paucis monachis ſolito more fundauerat, eo quod ipſe ſæpius illuc rogatus a ciuibus adueniret, maxime propter Alemãnorũ incurſus aſſiduos, quorũ Rex Gibuldus ſumma eũ reuerẽtia diligebat: qui etiã quodã tẽpore ad eũ vidẽdũ deſide-

e Eugip. Vit. Seuerini c. 19.

A deſideranter occurrit. Cui Sanctus obuiam, ne aduentu ſuo eam ciuitatem prægrauaret, egreſſus eſt, tantaq. conſtantia Regem allocutus eſt, vt ille tremere coram eo vehementius cœperit, ſecedenſq. ſuis exercitibus indicarit, numquam ſe nec in re bellica, nec aliqua formidine tanto fuiſſe tremore concuſſum.

Cumq. Dei famulo daret optionem imperandi quæ vellet: rogauit doctor pijſſimus, vt ſibi potius præſtaturus gentem ſuam a Romana vaſtatione cohiberet; & captiuos, quos tenuerat, gratanter abſolueret. Tunc Rex conſtituit, vt ex ſuis aliquem dirigeret ad id opus maturius exequendũ. Statimq. miſſus Amantius diaconus, eueſtigio Regem ſubſequitur; eiuſq. præ foribus excubantis aduentus multis diebus non potuit nunciari. Cui pro re, qua directus fuerat, non peracta, triſtiſſimo reuertenti, apparuit quidam effigiem ſancti præſeferens Seuerini: qui eum minaci compellatione perterritum ſequi ſe iuſſit. Cumq. pauens & concitus ſequeretur, peruenit ad ianuam Regis, ſtatimq. dux ille præuius ex oculis mirantis euanuit. *LV.*

Verum Regis internuncius diaconum, vnde eſſet, vel quid expectaret, interrogat. Ille rem breuiter inſinuans, oblatis Regi, perceptiſq. remeauit epiſtolis. Dimiſſus igitur, reuexit fere ſeptua- E ginta captiuos; inſuper promiſſionis Regis gratiam deferens, qua ſe ſpopondit, cum diligenter eã prouinciam peragrarit, remiſſurum quantus in eadem repertus fuiſſet numerus captiuorum. Pro qua re ſanctus Lucillus presbyter poſtmodum deſtinatus magnam miſerorum copiam ex captiuitate reuocauit.] hæc Eugipius de rebus ſancti Seuerini cum Alemannis: qui poſtea iterum Romanos bello laceſſentes, ab iiſdem, licet longe diſpari militum numero, orante pro eis eodem Seuerino, quomodo victi ſint, idem auctor pluribus narrat; quæ nos breuitati conſulentes, ſicut alia plurima, prætermittimus, ad eius obitum recenſendum feſtinantes. *LVI. Cibuldus Rex Alemannorũ cultor ſanctorum.*

Sed remorantur adhuc nos, quæ bis ſimilia de eodem Alemannorum Rege leguntur in rebus geſtis omni fide conſcriptis ſancti Lupi Trecenſis Epiſcopi, ad quarum finem iſta leguntur [a]: Omnes quidem Gentium Reges ei præſtabant reuerentiam, ſed ſpecialius tamen a Rege Gebauulto (*ita etiam ibi legitur pro Gibuldo*) eximia ei fuit exhibita obedientia: Namq. Brionenſes, quos olim captiuos abduxerat Alemannorum immanitas, litteris a beato viro acceptis, non illectus cupiditate, non præda hominum captus, non auri pondere nec pretio victus, ſed regia dignitate ſublimis libertati reſtituit, hoſtili ſeruitute abſolutos, & nimiæ iam dominationis acerbitate preſſos, tãquã C deuotus Reipublicæ miniſter, in eum ſtatum, quem legibus omnes amiſerant, reuocauit priſtina dignitate donatos.] hæc ibi. At de Alemannorum Rege ſatis. *LVII.* a Apud Sur. to. 4. die 29. Iul.

Verum ad Seuerinum reuocetur oratio: de cuius obitu, qui hoc anno contigit, antequam Eugipius [b] agat, quæ idem Regem Rugorum & Reginam admonuit, præmittit his verbis: Poſt multos agones & diuturna certamina, cum ſe idem beatus Seuerinus de hoc ſæculo tranſiturum, Domino reuelante, ſenſiſſet, memoratum Rugorum Regem Febam cum vxore eius crudeliſſima nomine Giſa ad ſe venire commonuit: quem cum ſalutaribus exhortatus eſſet affatibus, vt ita cum ſibi ſubiectis ageret, quo ſe iugiter cogitaret pro ſtatu regni ſui rationem Domino redditurum, alijſq. verbis intrepide monuiſſet; protenta manu Regis pectus oſtendens, Reginam his interrogationibus arguebat: Hanc (inquit) animam, Giſa, an aurum, argentumq. plus diligis? Cumq. illa maritum ſe diceret cunctis opibus anteferre: vir Dei ſapienter adiecit: Ergo (inquit) deſine innocẽtes opprimere, ne illorum afflictio veſtram magis diſſipet poteſtatem: etenim manſuetudinem regiã tu ſæpe conuellis. At illa: Cur (inquit) nos ſic accipis, ſerue Dei? Cui ipſe: Conteſtor (ait) vos ego humillimus iam profecturus ad Dominum, vt ab iniquis actibus temperantes, pijs inſiſtatis opeD ribus. Hucuſq. regnum veſtrum auctore Domino proſperatum eſt iam ex hoc vos videritis. His monitis Rex cum coniuge ſufficienter inſtructi, vale dicentes ei, profecti ſunt.] Ita quidem Seuerinus inſtar Hieremiæ [c], ad quem Dominus: Conſtitui te ſuper Reges & Principes] barbaros Reges ſæpe increpando perterruit, coegitq. iuſſa capeſſere, a quibus reſilientes mox diuina eſt conſecuta vindicta: nam (vt de alijs taceamus) iſti ipſi cum ſancti ſenis pijs monitis non paruiſſent, poſt annos quinque victi captiuiq. ducti ſunt in Italiam ab Odoacre Rege, vt inferius ſuo loco pluribus dicetur. Sed pergit Eugipius de obitu dicere: *LVIII.* b Eugip. Vit. S. Seuer. c. 40. *Quæ S. Seuerinus ad Rugorum Regẽ & Reginam.* c Hier. 1.

Tunc Sanctus non deſinebat de ſuæ migrationis vicinia ſuos alloqui dulcedine charitatis, qđ quidem facere nec ante ceſſauerat. Scitote (inquit) fratres, ſicut filios Iſrael conſtat ereptos eſſe de terra Aegypti, ita cunctos populos terræ huius oportet ab iniuſta barbarorum dominatione liberari. Etenim omnes cum ſuis facultatibus de his oppidis emigrantes, ad Romanam prouinciam abſq. vlla ſui captiuitate peruenient. Sed mementote præcepti ſancti Ioſeph [d] Patriarchæ, cuius ego indignus & infimus vos atteſtatione conuenio. Viſitatione viſitabit vos Dominus. tollite oſſa mea hinc vobiſcum: quod non mihi, ſed vobis eſt profuturum. Hæc quippe loca nunc freE quentata cultoribus in tam vaſtiſſimam ſolitudinem redigentur, vt hoſtes æſtimantes auri ſe quippiam reperturos, etiam mortuorum ſepulturas effodiant. Cuius vaticinij veritatem euentus rerũ præſentium comprobauit. Leuari vero ſuum corpuſculum Pater ſanctiſſimus pietatis prouidus argumento præcepit, vt dum generalis populi tranſmigratio proueniret, ſecum indiuiſa fratrũ quos acquiſierat congregatio proficiſcens obtentu memoriæ eius in vno ſocietatis ſanctæ vinculo permaneret. Diem etiã quo tranſiturus eſſet idem beatus Seuerinus e corpore ante duos ſeu amplius annos hac ſignificatione monſtrauit: *LIX. Vaticinatio S. Seuerini de futura tranſmigratione.* d Exod. 1.

Præterea Fridericus a fratre ſuo Rugorum Rege Feba ex paucis quæ ſuper ripam Danubii remanſerant oppidis vnum acceperat, a Fauianis, iuxta quod ſanctus Seuerinus (vt retuli) commanebat. Ad quem cum idem Fridericus ex more ſalutaturus accederet, cœpit ei Chriſti miles iter ſuũ enixius indicare, ſub conteſtatione hæc proloquens. Noueris me (inquit) quantocyus ad Dominum profecturum: & idcirco monitus præcaueto, ne me diſcedente, aliquid horum, quæ mihi cõmiſſa ſunt, attaminare pertentes, & ſubſtantiã pauperũ captiuorũq. contingas, indignationẽ Dei *LX. Quid in fratrẽ Regis Seuerinus.*

(quod abſit) tali remeritate ſenſurus. Sed Fridericus inſperata commonitione perculſus: Cur, in- A
quit, hac conteſtatione confundimur, cum non optemus tantis orbari præſidiis, & ſanctæ largitio-
ni tuæ, quæ omnib. nota eſt, conferre aliquid deceat, non anferre; quatenus ſolita, ſicut & pater no
ſter Flaccitheus, tua merear oratione muniri, qui experimento didicit ſanctitatis tuæ meritis ſe
fuiſſe ſemper adiutum. Et ille: Qualibet (inquit) occaſione cellulam meam volueris lædere, & hic
ſtatim probabis & in futuro ſolues, quam non opto, vindictam. Tūc Fridericus promittens ſe Chri
ſti famuli monita ſeruaturum, remeauit ad propria.

LXI. Doctor vero dulciſſimus non ceſſabat ſuos alloqui per monita diſcipulos, dicens: Confido de
gratia Domini mei Ieſu Christi, quia vobis in opere ſuo durantibus, & meæ memoriæ pacata ſocie
tate coniunctis, æternæ vitæ bona tribuet, nec præſentium ſolatia denegabit. Nonis itaq. Ianuarij
cœpit renuiter lateris dolote pulſari; quo durante per triduum, medio noctis tempore fratres adeſ
ſe præcepit: quosq; de corpore ſuo commonens & paterna informatione corrobotans, inſtanter ac
mirabiliter talia proſecutus aiebat: Filii in Chriſto cariſſimi, &c.

LXII. *Obitus S. Seuerini.* Poſt huiuſmodi igitur ædificationis alloquium cunctos per ordinem ad oſculum ſuum iuſſit
accedere, & ſacramento communinnis accepto, fleri ſe penitus prohibet; totumq. corpus ſigno Cru B
cis tenta manu conſignans, vt pſallerent imperauit. Quibus mæroris ſuffuſione cunctantibus, ipſe
pſalmum protulit ad cauendum: Laudate Dominum in ſanctis eius. & dicto, Omnis ſpiritus lau-
det Dominum: ſexto Iduum Ianuariarum die in hoc verſiculo, noſtris vix reſpōdētibus, quieuit in
Domino. Quo ſepulto, credenres omnimodo ſeniores noſtri quæ de tranſmigratione prædixerat,
ſicut & multa alia, præterire non poſſe: locellum ligneum parauerunt, vt cum prænunciata populi
tranſmigratio proueniſſet, prædictoris imperata complerent.

LXIII. *Barbarica temeritas à Deo punita.* Fridericus vero beari Seuerini morte comperta, pauper & impius barbara cupiditate ſemper
immanior, veſtes pauperibus deputatas & alia nonnulla credidit auferenda. Cui ſceleri ſacrilegiū
copulans, calicem argenteum cereraq. altatis miniſteria præcepit auferri: quæ cū impoſita eſſent
ſacris altaribus, nec auderet directus villicus ad tale facinus ſuas manus extendere; quemdā mili-
tem Autianum nomine compulit diripere memorata; qui quamuis inuitus præcepta perficiens,
mox tamen inceſſabiliter vexatus omnium tremore membrorum dæmonio quoq. corripitur. Is
ergo velociter conſilio meliore correxit errata: ſuſcepto namq. profeſſionis ſanctæ propoſito, in in-
ſulæ ſolitudine armis cæleſtibus mancipatum militiæ commutauit officium. Fridericus autem im C
memor conteſtationis & prælagij ſancti viri, abraſis omnibus monaſterij rebus, parietes tantum,
quos Danubio non potuit tranſferre, dimiſit: ſed mox ad eum vltio denunciata peruenit. Nam in-
tra menſis ſpatium a Friderico fratris filio interfectus, prædam pariter amiſit & vitam.] hic finis vi
ri ſacrilegi: reliqua autem quæ ad S. Seuerini tranſlationem pertinent, dicturi ſumus ſuo loco infe-
rius. Sed redarguendus hic ille qui penes plures error inualuit, dum eum appellant Epiſcopum
Noricorum, quem numquam voluiſſe Epiſcopatu initiari, Eugipius eius diſcipulus diſertis verbis
aſfirmat.

LXIV. *Iuſta auctoris in hereticos cōpellatio.* Ad hoc ipſum (clamare liceat) viuum ſemperq. manens omnium virtutum digniſſimum exem
plar digito Dei inſcriptum (quot enim miracula per ipſum Deus edidit, tot quiſq. vere dixerit eſ
ſe notas ampliſſimas diuinæ manus opera exaratas) ad hoc ipſum inq̃ prototypū prouoco filios
deſertores, quo ſentiant quantum abhorreant a pura illa religione, fideq. Catholica, quam accepe
runt maiores ipſorum a viro ſanctiſſimo; qui iure licet Noricorum Apoſtolus nominetur, tamen
non ſolum Noricis, ſed & Batanis, Vindelicis, Rugis, & aliis Euangelium prædicauit, ſequentib.
Apoſtolicis ſignis: vt plane nihil minus in his habuiſſe viſus ſit a ceteris Apoſtolis: Quo cum eædē D
nationes tanto glorientur inſtitutore; quid eſt quod quamplurimi ex ipſis, poſthabita recta veraq.
miraculis etiam oſtenſa doctrina, conuerſi ſunt ad recentiorum fabulas hæreticorum? Currebatis
a Galat. 5. bene: (ſic liceat Apoſtoli [a] eos verbis a fide refugas compellare) Quis vos impediuit veritati nō
obedire? Perſuaſio hæc non eſt ex eo qui vocauit vos.] cuius rerum præclare geſtarum auctorem ha
betis adeo probatum, vtpote qui ſcripſit ea quæ vidit, & tanta quidem fide, vt non audeant eum ve
b Valentin. Annal. Boiar. lib. 2. ſtri reijcere, immo laudent, celebrent, atq. commendent [b]. Hæc autem obiter aduerſus apoſta-
tas a Catholica religione dicta ſunto; cum tamen ſciamus ijſdem in locis adhuc ſupereſſe, qui ea-
dem quæ Seuerinus, retineant, defendantq. Catholica dogmata, & eius virtutes aſſectantes, proxi-
me imitatores accedant.

IESV CHRISTI ANNVS 483. SIMPLICII PAP. ANNVS 16. ZENONIS IMP. 10. ODOACR. REG. 8. E

I. QVadringenteſimo octogeſimotertio Chriſti anno Anicius Fauſtus Conſul creatus eſt, quo
Ioannes Epiſcopus Alexandrinus Catholicus, expulſus Zenonis iuſſu anno ſuperiori, An-
tiochia primum ad Calendionem Epiſcopum, inde vero Romam ſe contulit ad Simplicium
Romanum Pontificem, quem vt legitimum Iudicem appellarat. Agit de his Liberatus diaconus
c Liberat. Diac. in Breuiar. c. 18. verbis iſtis [c]: Ioannes autem Talaida eiectus de ſede Alexandrina propter Petrum Mogum, pro
fectus eſt Antiochiam, vt videret Illum *Exconſulem* Magiſtrum *Officiorum*: cui cum narraſſet quæ
Ioannes Epiſcopus Alex. appellat Rom. Pontif. ſibi euenerant, eius conſilio ingreſſus eſt ad Calendionem Antiochenum Patriarcham; & ſumptis
ab eo interceſſionis Synodicis litteris, Romanum Pontificem Simplicium appellauit, ſicut & bea
tus fecerat Athanaſius; & ſua fit ſcribere pro ſe Acacio Conſtantinopolitano Epiſcopo. Et quidem
ad hoc Simplicius præparari animi & voluntatis fuit. Acacius vero ſuſceptis epiſtolis, ſimpliciter
ſcripſit ei, quia Ioannem quidem ignoraret Epiſcopum, Petrum vero Mogum ſuſcepiſſet in com-
munionem

A munionem in Zenonis Principis Voitiuo;& quod citra eius geſſiſſet ſententiam propter vnitatem
Eccleſiarum,Principis iuſſione.

Simplicius ſuſcipiens huiuſmodi litteras contriſtabatur aduerſus Acacium, eiq.ſcripſit quod II.
non bene fecerit contra ſententiam Apoſtolicæ ſedis ad communionem hominem ſuſcipiens: O- *Simplicius re-*
portebat enim, communi decreto damnatum tamquam adulterum,communi Concilio damna- *darguit rursũ*
tione liberari. Ad hæc autem,quia non ſufficeret Petro confiteri communicatorem ſe eſſe Eccleſiæ *Acacium.*
Catholicæ ſecundum edictum,ſed oporteret eum ſecundum terminum Chalcedonenſis Concilii
& ſecundum epiſtolam Papæ Leonis amplecti communionem:vnum enim de duobus agere debe
ret,aut ſuaderet Petro pure ſuſcipere terminum Synodi,aut remouere ſe ab eius cõmunione. Sed
cum ad Acacium hæc ſcripta veniſſent,& deliberaret quid eum oporteret ſcribere, Papa Simpli-
cius defunctus eſt.]hæc Liberatus.deſiderantur eiuſmodi nouiſſimæ Simplicij ad Acacium litteræ
ſed quam acres fuerint, ex alijs ab ipſo ad eumdem anno ſuperiori ſimili argumento conſcriptis
poſſumus intelligere. Porro qui Romanum Pontificem appellauit Ioannes Alexandrinus Epiſco-
pus,appellationem ipſe proſecuturus,Romam ſe contulit: Verum cum venit,Simplicium Papam
B defunctum inueniens,libellum obtulit eius ſucceſſori Felici:quod quidem ex ipſius Felicis Papæ
litteris conſtat.

Quod vero ait ſuperius Liberatus de litteris Acacii ad Simplicium Papam redditis in cauſa III.
Ioannis,contrarium plane eſſe videtur iis quæ inferius idem auctor habet his verbis: Dum per
quinque annos ſæpius fuiſſet admonitus Acacius,de ſtatu Alexandrinæ Eccleſiæ ſanctæ, Papæ ſo-
licitudinem releuaret,nihil vmquam reſpondere dignatus eſt.]Fuit eadem de Acacio querela Sim
plicij Papæ ſucceſſorum,quod alto ſilentio rem tantam prçteriiſſet, ſinens hæreticos in Eccleſias
debacchari.

Obitus autem Simplicii,de quo facta eſt mentio,principio menſis Martii contigit (vt habet IV.
Anaſtaſius de Rom. Pontificibus)cum ſediſſet annos quindecim,menſes quinque,& dies decem: *Simplicius Pa*
de quo præter eas quæ ſuperius ſunt enarratæ dignæ ſanctiſſimo Præſule res geſtæ, hæc in eodem *pa obijt.*
libro leguntur:Hic dedicauit baſilicam ſancti Stephani in Cælio monte in vrbe Roma, & baſilicã
beati Apoſtoli Andreæ iuxta baſilicam ſanctæ Mariæ,& aliam baſilicam S.Stephani iuxta baſilicã
S.Laurentii,& aliam baſilicam intra vrbem Romam iuxta Palatium Licinianum beatæ marty- *Res geſta per*
C ris Bibianæ,vbi corpus eius requieſcit. Quod vero ad baſilicam S. Andreæ in Eſquilino monte *Simpliciũ Pa.*
erectam pertinet:cum illa penitus diruta perierit,quod vnicum extat de ea monumentum a Pla-
tina conſeruatum,hic memoriæ cauſa erigam;ait enim:Hoc autem in templo hæc carmina legiſſe
me memini muſiuo opere deſcripta:

Hac tibi mens valide decreuit prædia Chriſte,
Cui teſtator opes detulit ille ſuas:
Simpliciuſq. Papa ſacris cçleſtibus aptans
Effecit vere muneris eſſe tui.
Ne quod Apoſtolici deeſſent limina nobis,
Martyris Andreæ nomine compoſuit,
Vtitur hac heres titulis eccleſia iuſtis,
Succedenſq. domo myſtica iura locat.
Plebs deuota veni,perq. hac commercia diſce
Terreno ſenſu regna ſuperna peti.] hactenus vetus inſcriptio. ſubdit vero Anaſta-
ſius:Hic conſtituit ad ſanctum Petrum Apoſtolum,& ad ſanctum Paulum Apoſtolum,& ad ſanctũ
D Laurentium martyres hebdomadas,vt presbyteri manerent ibi propter pœnitentes & baptiſmũ,
Regionem tertiam ad ſanctum Laurentium,Regionem primam ad ſanctum Paulum, Regionem
ſextam & ſeptimam ad ſanctum Petrum.]hæc ibi.

Sed pœnitentiariorum presbyterorum in eccleſijs præſtolantium pœnitentes haud recentem V.
fuiſſe in Romana Eccleſia uſum,iã ſuperius dictum eſt. Hebdomadarij erant huiuſmodi,quod ob
ingruentem populum viciſſim ſuccedere ſolerent. Sed cur pro quator tantummodo Regionibus
hi propoſiti erant,cum in ſeptem partitam vniuerſam Vrbem ad ſacrarum rerum vſum, ſuperius,
dum de ſeptem diaconis egimus Regionarijs,dictum ſit? Accidiſſe putamus,quod reliquas tres re
giones Eruli occupaſſent,qui Catholicæ Eccleſiæ minime communicarẽt,vtpote quod ſecta eſſent
hæretici Ariani.

Ex quibus plane intelligis,quam procul abſit,vt Romanorum Põtificum auctoritas ex huma VI.
nis fuerit deducta auctaq. præſidijs;quod inſcii rerum geſtarum garriunt imperiti, nimirum cum *Non humana*
blaterant,ob ſedem Imperii Romæ fixam,creuiſſe potentiam Apoſtolicæ ſedis: Antequam enim *innixa potentia*
Chriſtiani Principes regnarent;quinam fouebant Romanos Antiſtites? num Ethnici Imperato- *Rom. Eccleſiã.*
E res,qui eos perſequebantur,demetebantq. falce martyrii? Ab his quidem emolumentum plane
nullum,damna autem plurima quotidie experiri ſolebant iidem Rom. Pontifices;quorum tamen
temporibus eoſdem Romanæ Eccleſiæ Præſules eadem ampliſſima auctoritate & poteſtate cun-
ctis totius Orbis Eccleſiis paſtorali regimine præfuiſſe,manifeſte docent res geſtæ ſingulis ferme
annis ſuperius ſecũdo tomo Annaliũ recitatæ; Quarũ plane rerum imaginem, & temporum faciẽ
aliqua ſaltem ex parte, his annis reddi cõſpicimus,dum ceſſantibus penitus Occidentalis Orbis
Romanis Imperatoribus,& regnantibus in Italia ad plura annorum ſpatia barbaris Arianis, Ca-
tholicis omnibus,ipſiq. potiſſimum Romanæ Eccleſiæ infenſiſſimis;nihilominus Romanæ Eccle-
ſiæ ſemper effulſit auctoritas atque maieſtas,perinde ac ſi tempora eſſent Conſtãtini atque Theo
doſij Imperatorum,non Romæ tantum,ſed vbique terrarum,vbi vigeret Chriſtiana religio;quod
ex rebus geſtis ſuis temporibus enarratis,peruidere facile eſt.

Et ne a Simplicio,de quo agimus,digrediamur:vidiſti eum ſub Odoacre Rege Romam occu VII.
pante,

pante, barbaris Arianis eam replentibus, inter barbaricum furorem & Arianorum cum potentia A
iunctam procaciam, deploratiſſimis hiſce temporibus, perinde ac in ſumma pace otio & tranquillitate eſſet, eadē auctoritate ac libertate, qua ſemper antea prædeceſſores, inſidere cathedræ Petri, vniuerſi Orbis Eccleſijs Occidentalibus & Orientalibus ſancire leges, cognoſcere cauſas, definire ſentētias, illos exauctorare, hos promouere, illoſq. in ſedes Epiſcopales reſtituere, releuare oppreſſos, faſtu elatos deijcere, coercere Imperatores, obſiſtere omnib. barbaris victoribus Regibus, inſuper ab Oriente & Occidente ſuſcipere legationes, in omnibus denique arbitrum ipſis atque Iudicem conſidere: & vbi corpore non poſſet pręſens aſſiſtere, legationum auctoritate ac per vicarias præfecturas tum Occiduo tum etiam Orientali ſemper Orbi præſto fuiſſe, præfuiſſeq. cunctis Eccleſijs. Hæc quidem haud eſſe ventoſa atque inania verba, ex ijs quæ ſingulis eius Pontificatus annis dicta ſunt, haud dubijs, ſed probatiſſimis atque certiſſimis aſſertionibus, perfacile quiſque poterit intelligere: vnde ſimul omnino perſpicias, haud ſuper humanam inniti potētiam Petri cathedram, ſed ſupra firmam petram, ſuper quam fundauit eam Altiſſimus; adeo vt aduerſus eam nec homines eidem aduerſantes, neque tota vis inferorum præualeant: ſed tamen parua hæc paucaq. eſſe ſenties, quæ per Simplicium Papam auctoritate Apoſtolica præſtita eſſe diximus, ſi quæ ab B
eius ſucceſſoribus fuere perfecta didiceris.

VIII. Sed quæ ſunt reliqua de Simplicio, quæ ad ornatum Eccleſiæ pertinent, & alia, ex eodem volumine de Romanis Pontificibus his attexamus: Hic fecit in Eccleſia Romana ſcyphum aureum penſantem libras quinque, cantharos argenteos ad beatum Petrum ſexdecim penſantes ſingulos libras duodecim. Hic fecit ordinationes in vrbe Roma tres per menſem Decembrem & Februarium, creauitq. presbyteros quinquagintaocto, diaconos vndecim, Epiſcópos per diuerſa loca numero trigintaſex. Hic ſepultus eſt in baſilica ſancti Petri ſexto Nonas Martij, & ceſſauit Epiſcopatus eius dies ſex.] hactenus ibi.

Ordinationes Papæ Simplicij.

IX. Quæ autem hoc tempore ſedis Simplicij vacantis, nondum ſucceſſore creato, Romæ præſumpta ſunt per Baſilium Præfectum Prætorio vicem agentem Odoacris Regis, hic in medium adducamus ex Actis tertiæ Romanæ Synodi ſub Symmacho Papa, quæ ſic ſe habent [a]: Dixerunt inter alia (*ſchiſmatici ſcilicet*) ſcripturam quamdam illuſtris memoriæ Baſilium quaſi pro Eccleſiaſticæ amore ſubſtantiæ conſcripſiſſe: in qua nullus Romanæ Eccleſiæ nec interfuit, nec ſubſcripſit Antiſtites, per quē potuiſſet ſortiri legitimam firmitatē. Ne vero ego (*inquit Symmachus Papa*) inde diſputem, ſed vt poſſit veſtrum iudicare Concilium; requiratur & deferatur in medium, vt lectione agnoſcatis cuiuſmodi poſſit habere ſubſtantiam. Sancta Synodus reſpondit: Deferatur in mediū, vt cuiuſmodi ſit, poſſit agnoſci. Et dum dixit, Hormiſda diaconus recitauit: C

[a] Conc Rom. 3. ſub Symmach. c. 14.

X. Cum in vnum apud beatum Petrum Apoſtolum reſediſſent: ſublimis & eminentiſſimus vir Præfectus Prætorio atque Patricius, agens etiam vices præcellentiſſimi Regis Odoacris, Baſilius dixit: Quamquam ſtudij noſtri & religionis interſit, vt in Epiſcopatus electione concordia principaliter ſeruetur Eccleſiæ, ne per occaſionem ſeditionis ſtatus ciuitatis vocetur in dubium: tamen admonitione beatiſſimi viri Papæ noſtri Simplicij, quam ante oculos ſemper habere debemus, hoc vobis meminiſtis ſub obteſtatione fuiſſe mandatum, vt propter illum ſtrepitum & venerabilis Eccleſiæ detrimentum, cum de hac luce tranſire contigerit, non ſine noſtra conſultatione cuius liber celebraretur electio.] Vides quibus artibus ſæculares poteſtates immiſcere ſe conatæ ſint in electione Romani Pontificis. Potuit forte rogaſſe eum Simplicius Papa, vt ad comprimendas turbas, diſſidiaq. vitanda, præſto eſſet futuræ electioni ſucceſſoris Pōtificis, non autem vt abſque eius conſultatione electio haud fieret. Ceterum hæc omnia fuiſſe cōficta, ac prorſus indigna quæ in medium proferrentur, cum res in controuerſiam deducta eſt ſub Symmacho in dicto Romano Concilio, Creſconius Eccleſiæ Tiburtinæ affirmans, iſta dum legerentur, hæc fuit interlocutus: Hic perpendat ſancta Synodus, vt prætermiſſis perſonis religioſis, quibus maxime cura eſt de tanto Pontifice, electionem laici in ſuam redegerint poteſtatem: quod contra canones eſſe, manifeſtum eſt.] D
His ab illo dictis, pergit Hormiſda diaconus legere quæ ſequuntur:

Quid Baſilius in ſede vacante Papæ Simplicij.

XI. Nam & cum quid confuſionis atque diſpendij venerabilis Eccleſia ſuſtineret: miramur, prætermiſſis nobis, quicquam fuiſſe tentatum: cum, etiam ſacerdote noſtro ſuperſtite, nihil ſine nobis debuiſſet aſſumi. Quare ſi amplitudini veſtræ vel ſanctitati placet, incolumia omnia, quæ ad futuri Antiſtitis electionem reſpiciunt, religioſa veneratione ſeruemus, hanc legem ſpecialiter præferentes, quam nobis heredibuſq. noſtris Chriſtianæ mentis deuotione ſancimus.

XII. Ne vnquam prædium ſeu ruſticum, ſeu vrbanum, vel ornamenta, aut miniſteria Eccleſiarum, quæ nunc ſunt, vel quæ ex quibuſlibet titulis ad Eccleſiarum iura peruenerint, ab eo qui nunc Antiſtes ſub electione communi fuerit ordinandus, & illis qui futuris ſæculis ſequētur, quocumque titulo & commento alienentur: Si quis vero aliquid eorum alienare voluerit, inefficax atque irritum iudicetur: ſitq. facienti, vel conſentienti, accipientiq. anathema.] Iſta audiens & exhorreſcens E
Maximus Epiſcopus Bleranæ Eccleſiæ, hæc mox eſt interlocutus: Modo ſancta Synodus dignetur edicere; ſi licuit laico homini anathema in ordine Eccleſiaſtico dictare: aut ſi potuit laicus ſacerdotali * anathema dicere, & contra canones quod ei non competebat conſtituere. Dicite, vobis quid videtur? De me licuit laico legem dare? Sancta Synodus dixit: Non licuit. Et adiecit: Lege ſequentia. Hormiſda diaconus legit:

Baſilij edictum de non alienandis bonis Eccleſiæ Rom.

* ordini

XIII. Et is qui prædium ruſticum vel vrbanum iuris Eccleſiaſtici fuerit conſecutus, nouerit ſe nulla lege vel præſcriptione munitum: ſed ſiue is qui alienauerit, ſiue qui eum ſequetur *, voluntate contraria prædium huiuſmodi alienatum reuocare tentauerit, id cum fructibus reſtituat qui illud fuerit conſecutus: Quam etiam pœnam placuit accipientis hæredes proheredeſq. reſpicere. In qua re cuilibet clericorum contradicendi libera ſit facultas. Iniquum eſt enim & ſacrilegij inſtar, vt quæ pro ſalute vel pro requie animarum ſuarum vnuſquiſque venerabili Eccleſiæ pauperū cauſa con-

* conſequetur

A ſa contulerit,aut certe reliquerit,ab his quos hoc maxime ſeruare conuenerat,in aliquem * trã- * alienationem
ferantur. Plane quæcumque in gemmis,vel auro,vel argento,necnon & veſtibus minus apta vſi-
bus vel ornatui videbuntur Eccleſiæ , quę ſeruari ac diu manere non poſſunt , ſub iuſta æſti-
matione vendantur,& erogationi religioſæ proficiant.] Hæc autem ſcripta a ſchiſmaticis ſub Ba-
ſilij titulo oblata ſunt:quæ nullius prorſus fuiſſe roboris,eadem ſancta Romana Synodus ſub Sym
macho,ipſoque præſente,decreuit: in quorum abrogationem cum grauiſſimæ a ſanctis Patribus
ſententiæ dictæ fuerint; hic ſatis ex illis vel vnam ſaltem referre Eulalij Epiſcopi Syracuſæ, quæ
ſic ſe habuit:

XIV. Eulalius Syracuſanus Epiſc. quid aduerſus edictum Baſilij.

Scriptura quæ in ſacerdotali Concilio recitata eſt, euidentiſſimis documentis conſtat inuali-
da. Primum,quod contra Patrum regulas a laicis quamuis religioſis,quibus nulla de Eccleſiaſti-
cis facultatibus aliquid diſponẽdi legitur vmquam attributa facultas,facta videtur. Deinde,quod
nullius Præſulis Apoſtolicæ ſedis ſubſcriptione firmata docetur. Quod ſi cuiuſlibet prouinciæ ſa-
cerdotes,intra terminos ſuos Concilio habito,quicquam ſine Metropolitani , ſiue Antiſtitis au-
ctoritate tentauerint,irritum eſſe debere Patres ſancti ſanxerunt:quanto magis quod in Apoſtoli
B ca ſede non exiſtente Præſule,qui prærogatiua beati meritis Apoſtoli Petri per vniuerſum Orbẽ
primatum obtinens ſacerdotij,ſtatutis Synodalibus conſueuit tribuere firmitatem, a laicis, licet
conſentientibus aliquantis Epiſcopis(qui tamen Pontifici,a quo conſecrari probantur, præiudi-
cium inferre non potuerunt)præſumptum fuiſſe cognoſcitur,viribus carere non dubium eſt,nec
poſſe inter Eccleſiaſtica vllo modo ſtatuta cenſeri?]hæc dixit Eulalius conſentientia ijs quæ ab a-
lijs ſanctiſſimis Epiſcopis dicta fuerunt:in quam ſententiam & reliqui abiere. Sicq. caſſa irritaque
prorſus reddita ſunt,quæ hoc anno a Baſilio agente vicem Regis Odoactis,eodẽq. Præfecto Præ-
torio facta fuiſſe dicuntur:ſed quæ ſubdola ac fraudulenta commentitiaq. reiecta ſunt, penitus an
tiquata fuere,vtpote quod a ſchiſmaticis poſt annos duodeuiginti,non ex Archiuis Romanæ Ec-
cleſiæ edita,in quæ numquam illata fuere,ſed ſcrinijs fortaſſe Prætorianis. Porro Baſilium hunc
Præfectum Prætorio haud alium exiſtimamus fuiſſe ab illo Cæcina Baſilio Conſulari Romæ ſpe
ctatiſſimo,in cuius laudem plura habet Sidonius in epiſtola ad Heronium [a]. Porro quod ad Sim
plicium Papam pertinet:ne quis putet eum Romanæ Eccleſiæ bona profudiſſe,vt ea occaſione Ba
ſilius Præfectus de non alienandis bonis Eccleſiæ edictum promulgarit. Ipſum quidem Pontificẽ
C non minuiſſe,ſed auxiſſe Eccleſiæ bona,argumento eſt,quod apud Caſſiodorũ [b] in litteris Theo
dorici de domo quadam ab ipſo Papa Simplicio empta Romanæ Eccleſiæ hæc ſcripta reperiun-
tur: Defenſores itaque ſanctæ Romanæ Eccleſiæ conqueſti ſunt,beatæ recordationis quondã Sim
plicium domum in ſacratiſſima Vrbe poſitam ab Euphraſio acolytho inſtrumentis factis ſolemni
ter comparaſſe:quam per annorum longa curricula Eccleſiam Romanam quieto iure ſuggerunt
poſſediſſe,& in vſus alienos tranſtuliſſe ſecuritate dominij:nunc autem exiſtere Samareæ ſuperſti
tionis populum improba fronte duratum,qui ſynagogam ibidem fuiſſe,iniquis conatibus menti
tur,cum ad humanos vſus habitacula longe aliter firmata doceantur, quam poteſt eſſe memora
ta conſtructio,&c.]Sub barbaris Regibus Roma ſubiecta,omnibus improbis ſectis Romæ domi
cilia & ſynagogas ad profanos ritus habere conceſſum fuit,adeo vt etiam Samaritani ibi domici
lium ſibi quærerent. Sed ad ſancti Simplicij ſucceſſorem electum tranſeamus.

a Sidon. lib. epiſt. 9.

b Caſſio. Variar. lib. 3. epiſt. 45.

Sub Barbaris Regibus Vrbs referta omni ſorde hæreticorum.

XV. Felix Papa Tertius eligitur.

Poſt dies ſex ceſſationis Papæ Simplicij,die octaua Martij creatus eſt Põtifex Felix patria Ro-
manus ex patre Felice itidem genitus,functus antea presbyterio in Titulo Faſciolæ: prodit hæc
vetus Anaſtaſij liber de Romanis Pontificibus. Simulac autem Felix tantæ moli,tali turbulentiſſi
D mo tempore ſubiecit humeros,inſiſtens prædeceſſorum veſtigijs eadem poſt illos graditur via:nã
quod ad fidem Catholicam pertinet,reiecit Zenonis Enoticon,teſtatur id quidem Theodorus Le
ctor,qui ait [c]: Cum autem omnes(vt fertur)alij Patriarchæ Conciliationem Zenonis approba-
rent,ſolus Felix Romanus illi non communicauit.]hæc ipſe. Præſtiturus id erat Simplicius præde
ceſſor:ſed morte præuentus,rem integram ſucceſſori reliquit. Felix igitur rem indigniſſimam de-
teſtatus,execratuſq. eſt probroſum facinus,quo tum fides Catholica abrogatione Chalcedonen-
ſis Concilij magnopere læderetur,tum etiam corrumperetur Eccleſiaſtica diſciplina,dum eo pro
greſſa eſt Zenonis audacia,vt de fide edictum promulgans,leges præſcriberet Eccleſiæ,doceret do
ctores,& Epiſcopis nouum ſymbolum fidei ſeruandum proponeret: iſta inquam Felix exhorre-
ſcens, in ſubſcribentes impio edicto intulit anathema,ipſumq. proſcripſit vnitatis edictum, vere
impietatis ſeminarium.

c Theodo. Lect. Collect. lib. 2.

XVI.

Quod vero ad cauſam ſpectat Alexandrinæ Eccleſiæ,idem Pontifex Felix audiuit Ioannẽ Epi-
ſcopum Alexandrinum ſedem Apoſtolicam appellantem;ſuſcepitq. ab eo querelarum libellum,
quem ille Simplicio offerendum pararat; ſed morte præuentio,tradidit ſucceſſori. Eo accepto Fe-
E lix,quod res magni eſſet momenti,maximiq. ponderis,cum iam eo cauſa producta videri poſſet,
vt meſſe matura forent euelenda zizania;verteretq. periculum non vnius Eccleſiæ,ſed trium præ-
cipuarum ſedium Orientis Eccleſiarum:cum diſſimulatum diutius eſſet, vt poſt hæc omnis tole-
rantia ignauiæ potius quam patientiæ adſcribenda eſſet:idem Felix ea de re in maxima omnium
cauſa Concilium ex Italię Epiſcopis more maiorum cogendum eſſe putauit.

Concilium Romanum in cauſa Acacij.

XVII.

Conuenerunt itaque ſanctiſſimi Patres,habentur ſacra Comitia,grauiſſimæ dicuntur ſenten-
tiæ:in illud tamen omnium conſpirauere ſuffragia,vt legatio decerneretur Conſtantinopolim ad
Zenonem Imperatorẽ,ſcriberenturq. robuſtiſſimæ litteræ,quibus de proditione Catholicæ fidei,
eiuſq. proditoribus querelæ ingererentur:Scriberetur inſuper ad Acacium Conſtantinopolitanum
Epiſcopum,cui de non defenſa fide,deq. conniuentia cum hæreticis ipſe Romanus Pontifex (vt
par erat)expoſtularet: Inſuper adderetur his accuſationis libellus eidem Romano Pontifici aduer
ſus eumdem Acacium oblatus a Ioanne Epiſcopo Alexandrino: huic iungeretur ipſius Romani
Pontificis libellus ad eumdem Acacium,inſtar citationis,vt reſponderet aduerſum ſe oblatis in

Apoſtolicæ

Apoſtolicæ ſedis iudicio obiectionibus: ſed & ea de re alius mitteretur ad Zenonem imperatorē A
libellus, vt cogeret Acacium cum accuſatore * experiri iudicio. Hæc nota ſunt in Synodo fuiſſe de-
creta, præter alia quæ ſecreto fuerunt commiſſa legatis. Conſtant hæc quidem omnia cum ex litte-
ris ipſius Papæ Felicis ad Acacium datis, tum etiam ex epiſtola ad Imperatorem ab ipſo conſcrip-
ta: quæ ambæ quod rerum geſtarum per exactam narrationem complectantur, hic eas deſcriben-
das putauimus; eo magis, quod nuſquam (quod ſciamus) editæ, nunc primum e penetralibus noſtræ
bibliothecæ produntur in lucem. Extant ipſæ quidem in peruetuſto codice Creſconianæ colle-
ctionis.

XVIII. *Vitalis & Miſenus Epiſcopi legati.* Datæ ſunt autem hæ litteræ iis qui a ſancta Synodo ad magnam hanc prouinciam obeundam
legati delecti ſunt, nempe Vitali atque Miſeno Epiſcopis, necnon Felici Eccleſiæ Romanæ Defen
ſori. Quarum vero hi fuerint ciuitatum Epiſcopi, nuſquam apud aliquem hiſtoricum expreſſum
inuenimus. De Miſeno tantum, in conſtituto Vigilij Romani Pontificis de tribus capitulis, repe-
rimus eum nominatum eſſe Cumanū Epiſcopum. Sed in ſcripto perantiquo codice noſtræ biblio-
thecæ, cui eſt titulus, Concordantiæ canonum, inter alia ineſt perbreue compendium hiſtoriæ, cō-
plectens tempora ab ortu Neſtorij hæreſis vſque ad Concilium Romanum ſub Felice Papa, in B
quo damnatus eſt Acacius; quod licet ſine auctoris nomine editum reperiatur, alicuius qui hoc
ſæculo vixit, & veritatis ſtudioſus fuit, eſſe videtur: in hoc inquam opere inter alia habentur hæc
de his legatis miſſis Conſtantinopolim: Poſtquam ergo Felix Papa litteras prædeceſſoris ſui nihil
proficere cognouit, & ludibris quædam in euerſionem fidei ab Acacio fieri: tunc Vitalem Epiſco-
pū Droentinū ex regione Campaniæ direxit, &c.] ſed pro, Droentinum, Truentinum legendū eſt.
Erat enim tunc ea ciuitas apud fluuium eodem nomine nuncupatum Truentū, hodie vulgo, Tron
to, dictū: meminerunt eiuſdem ciuitatis Plinius, Ptolemæus, & alij. Hæc de legatis Conſtantinopo-
lim miſſis ſatis ſunto. Sed ſubijciamus his litteras in Creſconiana collectione repertas, hactenus
nuſquam cuſas; quarum lectio eo gratior accidere debet, quod earumdem mentionem habet ex
Græcis Euagrius, ex Latinis vero Liberatus Diaconus, vtpote quæ in Oriente atque Occidente
eſſent vbique notæ.

XIX. Ipſas igitur datas ex Synodo litteras reddituri, primo loco eas quæ ad Acacium Conſtantino
politanum Epiſcopum ſcriptæ ſunt, hic deſcribamus, per quem optauit ſancta Synodus conueni-
ri Zenonem Imperatorem, vt quæ aduerſus Catholicam fidem perperām hactenus egiſſet, ſedulo C
ſtudio emendaret. Præfigitur his in codice litteris eiuſmodi inſcriptio: Felicis ad Acacium Epiſco
pum per Vitalem & Miſenum Epiſcopos.] ipſa autem epiſtola ſic ſe habet:

XX. *Felicis Papæ ad Acacium epiſtola.* Poſtquam ſanctæ memoriæ deceſſore meo Papa Simplicio de huius vitæ curſu ſuperna præce-
ptione migrante, miniſterii quod regebat ad meæ humilitatis officium gubernacula peruenerunt:
in diuerſas generalis Eccleſiæ curas, quas vbique terrarum cunctis populis Chriſtianis, ſummi
Paſtoris voce delegante, beatiſſimus Petrus Apoſtolus peruigili moderatione diſpenſat: continuo
me ſolicitudo maxima, quæ & prædeceſſorem meum inceſſanter vrgebat, tam Alexandrinæ vrbis,
quam ſtatus fidei totius Orientalis regionis excepit: Hæc nos diebus noctibuſq. perſtringēs, ad do
minum filium noſtrum Chriſtianiſſimum Principem per Vitalem & Miſenum fratres & Coepi-
ſcopos noſtros legationem compulit deſtinare: quæ vice mea pietati eius & debita præſentaret of
ficia, & pro fide Catholica, maiorumq. noſtrorum ſeruandis conſtitutionibus ſupplicaret.

XXI. *Felix redarguit Acacium de affectato ſilentio.* Hac igitur illò pergente, par fuit dilectionem tuam dilectis pariter ſalutare colloquijs, & con-
ſequenter hortari, vt aliquando tandem patrocinium cauſæ Domini communis impendas: nec de-
ſpiciendum putes, quod Chriſti confeſſione veridica, & vniuerſalis eius Eccleſiæ definitione . . D
. . . . vel de pace concorditer . . . . . . ſi illius & honore cupis eſſe clarus & nomine. Fate-
mur enim ſecundum Apoſtolicam [a] vocem, magnam nobis ineſſe triſtitiam & dolorem cordis
noſtris continuum cogitationibus, quas in dies procedentibus * negotijs ſuſtinemus. In primis
illud, quod dudum ante oculos fere omnium vertebatur, occurrit: cuiuſnam rei cauſa videlicet in-
terceſſit, indica nobis, quod dilectio tua non modo tantis opportunitatibus indeſinenter exortis,
verum etiam ſæpenumero a deceſſoribus meis litteris inuitata *, velut obſtinato ſilentio, num-
quam ſuper hanc partem aut conſulere quicquam voluerit, aut referre. Cumq. nos aliquid temere
ſiniſtrum (quod abſit) de tua mente conueniat opinari: tamen quia venerabilium virorum, qui Ec
cleſiam, cui præſides, ante rexerunt, morem formamque deſtituas, vllo modo poſſis non eſſe ſu-
ſpectus.

[a] Rom. 9.
* propellentibus
* incitata

XXII. *Acacius ſuperbiæ redarguitur.* Certe ſi (quod non credimus) dedignaris beati Apoſtoli victorijs reuerentiam tuis deferre fa
ſtuoſis affectibus; memor ſaltem officij pro fidei integritate Catholicæ, pro paternarum cuſtodia
ſanctionum, pro Synodi Chalcedonenſis conſtitutione ſeruanda, quæ Nicæni Conuentus penitus
probat articulos; atque pro eis vbique hoſtibus comprimendis, ſicut Orthodoxorum vt bis illius E
imitator Antiſtitum, conſtanter exurgere debuiſſes: quoniam te aliter inter mēbra corporis Chri-
ſti monſtrare non poſſis, niſi nullatenus prouidere deſiſtetes illis, quæ per totum mundum dicun
tur obrepiſſe, contagijs.

XXIII. Proinde adire debes ſæpius Chriſtianæ mentis Auguſtum, & cauſas eidem ſalutis ſuæ atque
etiam Imperij redditurus, & conſeruandi eius auxilium frequenter ingerere, vnde inimici illius
corruerint, & qua vis idem ſurrexerit nihilominus intimare ei; ſcripta illa ſenſibus pietatis eius of
ferre, quibus deceſſorem meum eximia laude extulit, eo quod hæreticam tyrannidem Catholicæ
veritatis aſſertione confoderit: Item illa quoque, quibus Petrum Alexandrinum ab Alexandrinæ
ceruicibus excuſſit Eccleſiæ, & ſanctæ memoriæ Timotheum reuocauit Orthodoxū: Nec illa præ-
terire, quibus Epiſcopis & clericis, laicisq. per omnem Aegyptum conſtitutis, quod a diuina Chri-
ſtiana profeſſione deuiaſſent, ſicut Catholicus Imperator obteſtans, niſi intra duos menſes ad cō
munionem Timothei redirent, honoribus, Eccleſijs, omnibuſq. in illa regione denunciauit eſſe pri
uandos;

A uandos: Simul etiam quibus Petri, quem illicite ſe Alexandrinæ Eccleſiæ inieciſſe perhibuit, ac Ti
motheí hæretici iam defuncti ordinationes, vel ea quæ ſecreto per modos dicebant, ita recaſſauit:
Necnon etiam illud adneſtere, quod cum Timotheus ſanctæ memoriæ Catholicus fungeretur ex
tremis, diuinæ inſpirationis inſtinctu, tam ad eius Pontificis conſulta reſcribens, quam ad vrbis
Alexandrinæ clerum, omni prouidentia mandauerit præcauendum, vt ſi præfatum Dominus ſacer
dotem tranſire iuſſerit, nonniſi de Catholicorum corpore clericorum, & qui Orthodoxæ fidei pro
baretur eſſe diſcipulus, omnibuſq; communicaret Eccleſiis, atque a Catholicis ordinatus ſuccede
ret defuncto Pontifici: nimirum ſapienter intendens. Petrum, qui aut a nullis, aut ab hæreticis fal
ſi nominis huius honore iactaretur, ſuper * petram Catholicæ Eccleſiæ, e qua eius temeraria fue- * vnde Petrum
rat præſumptione depulſus, numquam poſſe penitus præſidere.] Vides quanta arma neglexit Aca
cius, quibus, ſi voluiſſet, vincere potuiſſet Imperatorem. Sed ſubdit:

Hæc huiuſmodi quæ geſta ſunt, & dilectionis tuæ conſcientiam non latent, conuenerat ſæpius XXIV.
impertiri; præcipue cum in his Chriſtianiſſimo Principi promulgandis, quando ad regiam pote-
ſtatem, Deo comitante, remeauit, operam tuam miſſis huc literis non tacueris vehementer im-
B penſam eſſe, dignam Catholico Pontifice: gloriareris, omnes qui contra ſedem veſtram *, con- * noſtram
traq; Chalcedonenſem Synodum, & contra prædicationem ſedis Apoſtolicæ venire tentauerint,
fuiſſe proſtratos: quo magis te pro tua ſalute & profeſſione feruentius apud clementiæ eius aures
oportuerat talia inceſſabiliter allegare, ac magnopere deprecari, quo nec ſuam, quam Catholica
mente depromſerat, violari vllatenus pateretur cuiuſlibet ſubreptione, ſententiam: Nec aduer-
ſus vniuerſalis Eccleſiæ ſanctionem per hæreticorum furias, quas, Deo inſpirante, pietas eius eli *Felix Pap. re*
ſerat, ſineret denuo pullulare, quam manifeſtiſſime peruideres; ac tua modis omnibus prædicatio *darguit Aca-*
ne rurſum in ea quæ extiterant ei aduerſa cõſurgeres, atque eadem ſine dubitatione firmares: quã *cium tacitę cõ*
do huic reluctantia, ſicut dudum fuerant ſubuerſa iacuiſſent; ne vel tuæ (quod abſit) fidei deſtitu- *ſpirationis cũ*
tor, vel perfidiæ dicereris fautor abſcon. Error enim, cui non reſiſtitur, approbatur; & veritas, quæ *hæreticis.*
minime defenſatur, opprimitur. Deinde cum ſibi, Domino præſtante, apud dominum filium no-
ſtrum religioſum Principem familiaritatem eſſe nouerimus; nullus vnquam potuit ſuaderi, dile-
ctionem tuam nequiuiſſe gerere, quin potius noluiſſe. Et ideo quia non impoſſibilitatis eſſet, quod
taceretur: ipſe quoque non ambigis, quid hinc vniuerſalis iudicare poſſit Eccleſia.

C Vbi eſt, frater Acaci, labor tuus, quo tyrannidis hæreticæ tempore deſudaſti? Patieris hoc dã XXV.
no conſcientiæ tuæ eiuſmodi perire mercedem? Reſpice Apoſtoli [a] verba, quæ teſtantur: Curre- a Galat. 5.
batis bene: quis vos confaſcinauit? Cur eorum, frater, quæ te ſe ſemitas veteres nũc relinquis? Cur
irruentibus in ouile Dominicum lupis, nulla vigilantia miniſterij paſtoralis obſiſtis, ſed æquani-
miter atque ſecurus commiſſum gregem aut laniari perſpicis, aut necari? Nõ dicentem recolis Do
minum, & animam ſuam quidem pro ouibus ponere pios pro deuotione paſtores; mercenarium
autem de his curam pertinens non habentem, mox vt beſtiam forte conſpexerit, ſine vlla diffugere
conſideratione teſtantem? Verum cum tibi fugiendi nulla ſit cauſa: nam nulla formido eſt: metuo
ne ſepta Dominica non tam pauore deſerere, quam (quod eſt deteſtabilius) ſponte videaris ſæuis
dentibus obieciſſe *. * deieciſſe

Auſculta vocem eiuſdem Domini præmonentis [b]: Qui mecum non eſt, contra me eſt: Et qui XXVI.
mecum non colligit, diſpergit. Et diligenter attende, nihil aliud eſſe, non procurare quæ b Luc. 11.
Chriſti ſunt, niſi ſe palam profiteri eius inimicum. Non deſperemus facere, frater, veram Saluato
ris noſtri ſententiam [c] qua ſe vſque ad finem ſæculi Eccleſiæ ſuæ non defuturum eſſe, pollicitus c Matth. 28.
D eſt: nec ab inferi portis eam dixit [d] eſſe ſuperandam; & quæ [e] omnia per Apoſtolicę ſcita do- d Matth. 16.
ctrinæ ligarentur in terris, nec in cæleſtibus memorauit abſolui. Neque putemus, quod quibuſli- e Matth. 16. 18.
bet ſit vallata periculis, vnquam pondus vigoris ſui, vel cenſura beatiſſimi Petri, vel auctoritas v-
niuerſalis amittat Eccleſiæ; quæ quanto magis cauet ne mundi proſperitatibus intepeſcat, tanto
non frangitur, ſed potius erudita diuinitus, creſcit aduerſis. Vnde * perſpiciendum eſt, ne eam, * vbi
quæ nullis poteſt obrui motibus * procellarum: quicumque eam ſubmergere nititur in ipſo ſæ- * molibus
culi pelago fluctuantis, ipſe potius a gubernatione ſalutari in profunda deiectus, illa præualente,
mergatur.

Atque ideo, cum ita ſit, moneo, hortor, & ſuadeo, vt quæ commiſſa ſunt corrigas, & ſequentib. XXVII.
ſtudiis de te facias meliora ſentiri: Negligere quippe, cum poſſis deturbare peruerſos, nihil eſt a- *Perſtringitur*
liud quam fouere. Non caret ſcrupulo ſocietatis occultæ, qui euidenter facinori deſinit obuiare. *Acacius a Fe*
Vnde ſi contra Synodi inſtituta Chalcedonenſis tendere hoſtilia corda perſpicis, & quieſcis: mihi *lice Papa.*
crede, neſcio quemadmodum te Eccleſiæ totius aſſeris eſſe participem. Ad te oculos præterea non
reducis, quia non ſolum in hac cauſa aduerſus omnem Catholici dogmatis tẽdatur vnitatem, ſed
E etiam cunctis hæreſibus, quæ vel ſe nobis melius ſentire prætendunt, reſumendi vires, atque inter
vſus priſtinos reſurgendi, latus campus aperitur, ſi ſemel quod a noſtris maioribus eſt diſpoſitũ,
qualibet occaſione pulſetur.

Vnde iterum atque iterum proteſtamur, ne in abruptum totius Eccleſiæ ſtatus per audaciam *XXVIII.*
contra Synodum Catholicam inſurgere molientium ſinatur abduci. In quo quidem certamine fir
mum fundamentum Deus ſtatuet, ſicut de eo nobis licet ſperare; & nouit Dominus qui ſunt eius.
Verumtamen, ſaluo eo, quod in die iudicii talem a nobis Eccleſiam, certum eſt, qualem a Patrib.
accepimus, exigendam: etiam in hac vita ſe ad eam non pertinere cognoſcat, qui non ſolum pleni
tudini eius noxia conatur inferre, ſed etiam qui ea quæ eidem congruentia ſunt, diſſimulat proui-
dere. Abſit, vt de tua electione taliter nos credamus, quem & dudum pro Catholica fide viriliter
ſtetiſſe reminiſcimur, & a totius Eccleſiæ corpore nolumus diſcrepare. Quapropter inſtãtius (qui
te ſincero diligimus charitatis intuitu) crebro repetitis hortationibus incitamus, vt ipſe viciſſim
ea poſt hæc deuites, quæ te ab omni domo Chriſti oſtendant eſſe diſiunctum: nec magis illa ſecte-
ris, quæ

ris,quæ ab eadem te faciant eſſe diuiſum.Multa vero(quia non opus fuit litteris vniuerſa conge- A
rere)quæq.vtilitas negotij præſentis efflagitat,fratribus & Coepiſcopis Apoſtolicæ ſedis legat io
ne fungentibus,vel cum domno filio noſtro clementiſſimo Principe,vel cum tua dilectione collo-
quenda mandauimus: quod * æquum eſt & pro Catholicæ fidei obſeruatione prompta mente
* quod
ſuſcipere,& pro tuæ æſtimationis intuitu neceſſatiam apud Auguſtæ mentis beneuolentiam ſug
geſtionibus adiuuari.]hactenus ad Acacium Felicis epiſtola.

XXIX.
Vidiſti,&(vt par eſt)magna,puto,admiratione conſideraſti,quanta humanitate, charitate,
manſuetudine,ac denique patientia agitari Apoſtolicæ ſedis iudicia conſueuerint: vt licet mille
vndique fuerint obortæ dignæ cauſæ in Acacium grauiores Eccleſiæ cenſuras experiendi; tamen
ne ſuperbum & arrogantem hominem in ſuorum prauorum affectuum foueam præcipitem age-
ret ſeuerior diſciplina,optimus Samaritanus,& Chriſti Redemptoris arte bene inſtructus ad ſa-
nanda inflicta vulnera medicus,lenitate olei vlcus durum emolliat,adhibens interdũ & correctio
a Luc.6.
nis debitæ vinum,vt illud omni purgatum ſanie redditum,ſuſcipiendæ ſanitatis compos efficere
b Hierem.2.
tur.Ita plane accidit [a], vt bonus homo de bono theſauro ſuo profert bona,malus autem mala:
c Iſa 5
etenim inſtar alienæ [b] vitis conuerſus eſt Acacius in amaritudinem:& quæ [c] expectata eſt vt B
d Ex eodem cod. Creſcon ex noſtra biblioth. pa. 890 2.
faceret vuas,fecit labruſcas Sed deſcribamus hic ex eodem codice Creſconiano epiſtolam eiuſ-
dem Felicis Papæ ad Zenonem Imperatorem eiſdem legatis hoc anno datam, cui præfixus eiuſ
modi ibi legitur titulus [d]:

XXX.
Epiſtola Felicis Papę ad Zenonem Imp.
Incipit epiſtolæ exemplum beatiſſimi Papæ Felicis vrbis Romæ ad Zenonem Auguſtum per
Vitalem & Miſenum Epiſcopos.

Decebat profecto, venerabilis Imperator,poſt ſanctæ memoriæ deceſſoris mei trãſitũ,meq.
in eius locũ diuina gratia ſubrogatũ,clemẽtiæ tuæ litterarũ munus offerre:quod vel ea,ſicut rerũ
poſcebat ratio,nunciarem,vel officioſitatis meæ primitias exhiberem:quibus tamen rite depen-
ſis,etiam illa pariter necterentur,quæ ad veſtri munimen Imperij,proſperitatiſq.eius ſuffragia ꝑ
tinerent;quantoq.eſſent ſtudio maiore curanda,tanto dignioribus internuncijs explerentur. Ita-
que conueniẽs fuit,vt Vitalis & Miſeni fratrum & Coepiſcoporum meorum,& famuli veſtri Feli
cis Eccleſiæ Defenſoris ad vos neceſſariam legationem mitterem, qui non tam baiuli ſpeciei iſta
deferrent,quam meam vicem peragentes,me quodammodo vobis facerent eſſe præſentẽ.Per hãc
igitur,velut cominus honorificentiæ tuæ innctus colloquijs,precor vt ſupplicationem meam beni- C
gnis auribus,ſicut Princeps Chriſtianus,accipias.Nec exiſtimet pietas tua,quod quiſquam ma-
gis ſincera mente te diligat,quam qui te pacem in Deo vult habere perpetuam:quando fideli mẽ
te non ambigas,& temporalis culminis poteſtatem & æternæ vitæ commercia de ſuperna propi-
tiatione pendere.

XXXI.
Ecce iamdiu eſt,quod beati Apoſtoli ſedes, datis per beatæ memoriæ deceſſorem meum ad
* Orientalium
ſerenitatem tuam litteris,expectans,& nullam recepit pro Catholica fide, pro Occidentalium *
tranquillitate reſponſum;præſertim cum tuam conſcientiam,gloriſiſſime Princeps,metuendis ob
ſtrinxerit illa ſacramentis,ne ſedes beati Euangeliſtæ Marci a doctrina magiſtri ſui, vel a com-
Pro Eccleſia Alexandrina ſupplicat.
munione permitteres ſeparari.Sed quoniam præfati deceſſoris mei ſtudium,longa incommodita
te faciente,hæc eadem crebrius iterare non potuit; per meæ nunc humilitatis officium ſolicitius
repetere non quieſcit.Rurſus ergo Apoſtoli Petri veneranda confeſſio materne inſtar vocibus,&
ſuorum præcipue filiorum compellare non deſinens confidentiam tuæ pietatis, exclamat Chri-
ſtiane Princeps,cur me a curiculo charitatis,quo Eccleſia vniuerſalis adſtringitur,permittis inci-
di?cur in me rumpis totius Orbis aſſenſum? D

XXXII.
Quæſo te,fili pijſſime,ne tunica Domini deſuper contexta per totum,qua in vnum corpus ſan
cto Spiritu vbique regente,indiuiduam fore Chriſti figurauit Eccleſiam,vlla patiaris ſorte viola
ri:neve cuius inter ipſos qui crucifixerunt Saluatorem manſit integritas,tuis videatur tẽporibus
eſſe diuiſa.Nonne mea fides eſt,quam ſolam eſſe vnam, & nulla aduerſitate ſuperandam Domi-
nus ipſe monſtrauit,qui Eccleſiæ ſuę in mea confeſſione fundatę portas inferi numquam pręuali
turas eſſe promiſit?Hęc te renatum ad regiam ſuſtulit dignitatem,atque ab eius impugnatoribus
poteſtate extruſa,pręualendi tibi denuo viam in ipſius defenſione pateſecit.

XXXIII.
Verum quęſo propone etiam exempla geſtorum,& hanc vicem meis repende beneficijs, vt
quę per rerum examina comprobaſti,& periculoſa pręcaueas,& ſubſidia recuperatę a te dignita
tis affectes.Hęc rogo,quę dicta Deus eſſe voluit per dictę ſedis Antiſtitem,vel per mei ordinis par
uitatem,qui tuæ ſecuritatis intuitu,huiuſcemodi ideo promenda iudicauit, vt non tam per eius
qualemcumque Vicarium,ſed pręſentis Apoſtoli velut auctoritate commonitus,altius vias & di
uinę reuerentię & humanę conditionis aſpiciens(quod abſit)non ingratus exiſtere videaris colla
tę felicitatis auctori.Redeat,obſecro,in animi tui integra deliberatione conſpectum, quæ inimi- E
cos tuos facta deiecerunt; quæ te ad Imperiale faſtigium,Deo comitante,reuexerint; qualiter illi
cum nefanda dogmatis receptione conciderunt; & quemadmodum gloria tua in hæreticorum
fuerit depulſione reparata:vt illi contra Chalcedonenſis Sinodi venerabilia conſtituta & beatiſſi-
mi Papæ Leonis ſcripta venientes,ipſa ſui molitione collapſi ſunt: & quibus modis eorum refor-
* repararunt
mationes ad priſtinum remearunt * tuam reuerentiam Principatum.

XXXIV.
* exercere
Liceat,oro,apud te fidenter exponere *, quem conuenit non tacere. Vnicum in te ſupereſt
priſci nomen Imperatoris:Ne,quæſo,nobis ſalutem tuam,pie Imperator,inuideas: ne fiduciam
pro te minuas ſupplicandi.Cauſæ,quibus Dominus ſit propitius,inquirendæ ſunt, non quibus
eius indignatio prouocetur.Conuenio,conteſtor,obteſtor;quoniam metuo,horreſco,formido,ne
mutatione cauſarum(quod abſit)mutetur euentus.Reſpice propitius ad deceſſores tuos Augu-
ſtę memoriæ Marcianum ſcilicet & Leonem,& tantorum Principum fidem legitimus eorum ſuc
ceſſor:Amplecti debes illorum in religione conſenſum,quorum debes memoriæ reuerentiam.Ab-

ſit a

A ſit a tua deuotione, abſit a tua poteſtate, vt talium credaris reſpuiſſe iudicium.

XXXV. Poſtremo profeſſionem tuam, conſcientiamq. recolendam ſenſibus tuæ pietatis infinno Palatii tui facito ſcrinia recenſeri, & ſcripta illa diligenter inueſtigari, quæ ad apicẽ ſummæ regrediẽs poteſtatis ad deceſſorem meum pietas tua pro communi gratulatione direxit: his cum ſemper magna laude proſequeris, quod hæreticam tyrannidem prædicationis Catholicæ vigore contriueris, quia vtique iſtius veritatis prædicatione nihil aliud quam de Eutychiano labores errore prorſus abolendo, eius loquacibus excludendis. Hæc pro Synodi Chalcedonenſis definitione ſeruãda, reducendoq. ſanctæ memoriæ Timotheo rectæ fidei ſacerdote, tota ſua textus ſerie pie locuta eſt. Hæc certe tua manſuetudo cognouit: nec res incognitas tua clementia proferre potuiſſet, & palã aperteq. profeſſa, quod laudum tuarum teſtificatione firmaſti.

XXXVI. *Ex prioribus poſteriora redarguit.* Requirantur illa quoque, quæ ad ſanctæ memoriæ Timotheum Orthodoxum Alexandrinum Epiſcopũ ſerenitatis tuæ paginæ ſunt locutæ, atque ex ipſis Actibus intuere, niſi Petro ex ea memorata vrbe ſecluſo, qui ei Eccleſiæ tunc temporis incubabat, ſupradictum Timotheum non fuiſſe reuocatum. Vos ad eumdem venerande recordationis Pontificem iam reductum Sacras venerabiles B mox dediſtis, quibus fideli pectore gloriabamini, quod ſanctæ Eccleſiæ magnæ ciuitatis Alexandriæ prouidens Orthodoxæ fidei, Dominus noſter ac Saluator verum reſtituerit ſacerdotem. Vbi manifeſtum eſt, quia cum hoc verbum dicitis, illum fuiſſe falſum qui pulſus eſt oſtenditis: & cum in venerando Timotheo Orthodoxo fidem Dominum teſtamini reduxiſſe, peruerſam in omnib. in Petro perhibetis refutaſſe doctrinam, nõ ob aliud, niſi quia & ille qui Orthodoxus pronunciatur & verus, Chalcedonenſi Synodo (ſicut eius tunc miſſa tenet profeſſio) conſentiebat; & iſte qui falſus & peruerſus eijcitur, ab eiuſdem Synodi tramite diſcrepabat.

XXXVII. Denique cunctos Epiſcopos Aegypti, vniuerſoſq; cleros * increpaſtis veſtris generaliter apicibus ſancientes, vt niſi intra duos menſes ab his quæ a principio contra canones, contra Eccleſias Dei, contra Orthodoxam fidem cogitauerunt, abſtinerent, atque beati Timothei communione, quam impie reliquerunt, dignæ pœnitentiæ ſatisfactione remearent; non ſolum deſpoliandos honoribus, verum etiam & Alexandrina vrbe, & omni Aegyptiaca regione carituros: iniuſtum enim videri, ſicut Chriſtianus Imperator affirmans, vt qui ſe ad Eccleſiã, quæ vbique terrarum eſt, ſegregarent, haberent ſacerdotes, aut vllo ſacro miniſterij nomine cẽſerentur. Vos indigne ferenC tes ab Alexandrinis ſeditiones concitatas, eos qui propter ordinem clericalem ſimili deceptione tenebantur, niſi ſalutaribus monitis obedirent, tali pœna dignos arbitrabamini.

* clericos

XXXVIII. *Quæ in Petrũ pro Timotheo.* Vos Petrum ſpeciali notantes elogio, quod illicite ſe Alexandrinæ iniecisset Eccleſiæ, omnes, qui tam ab eo quam ab hæretico Timotheo iam defuncto fuerant ordinati, ſi infra finita tempora reſipiſcerent, ad communionem Catholici Timothei mandaſtis recipi, (non etiam ad male præſumpti gradus priuilegia decreueratis admitti) conſequenter addentes, ceteros deteriora ſubituros, ſi eligere meliora noluiſſent. Vos cuiuſlibet poſt has varias ſatisfactiones cauſas cunctis penitus abſtuliſtis, quibus ipſos ab vnitatis conſortio diſcedentes, recenſuiſtis tuliſſe iudicium. Vos de ipſius perſona Petri quicquam denuo defricandi, ſapienti conſideratione tacuiſtis: quippe quẽ Eccleſiæ arce deiectum, ſimul perſuaſi Põtificij videretis honore nudatum; nec vllo modo fieri poſſe, vt vmquam vel Orthodoxis præſideret, qui aut a nullis aut ab hæreticis fuerat inſtitutus, vel toties totiens temeritate violentus ouile Dominicum ſubdolus & inuidioſus intraret.

XXXIX. Atque ideo quod corrigendis eius prætendebatis ſectatoribus irrogandum, huic iam quaſi magiſtro ſceleris rationabiliter deputabatis inflictum: vt quibus fratres merſerat ad ruinam, fieret D ipſe metuendæ damnationis exemplum. Quodq. adeo verum eſt, vt ſuperſtare venerando Timotheo legionem ſolicite iuſſeritis, ſi eidem humanitus aliquid eueniſſet. Vos nonniſi de Catholicorum collegio clericorum & a Catholicis conſecratum ſubiiſtis videre paſtorem: quia vbique nullo more, nullo ritu ſub veſtræ ſerenitatis obtutibus hæreſis ipſe præcipuus Eutychianæ dementiæ potuit eſſe vel dici Orthodoxi ſucceſſor Antiſtitis. Quo igitur animo beſtiam, quã a gregibus Chriſti duxiſtis abigendam, in eorum denuo patimini ſæuire perniciem? Certe legibus, quas vniuerſis imponitis, magis vultis vinci, quam promulgare contraria: quanto ſatius fuerit, Intemerata perſiſtere quæ heri pro integritate retinenda totius Eccleſiæ protuliſtis, quo & tui Catholici Imperij auctoritas inconuulſa permaneat, & nihil accedat quod actibus apud Dominum veſtræ felicitati obſiſtat.

XL. Cernis enim, venerabilis Imperator, quia vt Chalcedonenſis Synodi indubitata defenſio inimicorum eius eliſio eſt, ſic viciſſim manifeſta illius impugnatione comprobatur hoſtium venerãdæ ipſius cognitionis * euectio. Meminiſtis quemadmodum verba diuina nos inſtruant, neque in dexterum neque in ſiniſtrum limitem rectæ diſpoſitionis excedere, ſed via (vt ſcriptum eſt [a]) E regia mediaq. gradiendo, hinc atque inde Neſtorij Eutychetiſq. ſacrilegia condemnata deteſtans, ita magnæ pietatis prædicans ſacramentum, vt omnipotentis Dei Patris conſubſtantiale ſempiternumq. Verbum, quod incõmutabili Deitate & incarnatum eſt, & ab ipſo ineffabilis conceptionis exordio, quam ſibi in vtero Virginis matris potenter inſtruxit, vnum eumdemq. Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum, vnum eumdemq. Dei & hominis Filium, vnum eumdemq. inconfuſe, indiuiſe Deum hominemq. veraciter permanentem intemerata Patris lege prolatum, in hoc mundo fuiſſe conſpicuum *, diuina ſimul humanaq. geſſiſſe; mortuum, atque ex mortuis exurgentẽ, in Patris dextera reſidere, itemq. inde venturum, vt eſt viſus ire in cælos, eatenus profiterentur, quatenus librorum memorat traditio diuinorum, & Nicæni Concilij forma, ſicuti cuncti retro prædicauere Pontifices: ſic eorum tam Epheſino primo competẽter inſerta Conuentui, quo beati Papæ Cæleſtini tẽporibus Neſtoriana peſtis extincta eſt, quã datis Auguſtæ memoriæ Leoni ſanctæ memoriæ Leonis Papæ epiſtolis capitula ſubiecta teſtãtur: quibus vir ille cõſulẽs etiã totius Oriẽtis Epiſcopis, eorũq. reſpõſa, ſubſcriptioneſq. ſuper Synodi Chalcedonẽſis approbatione ſuſcipiẽs,

* protectionis
a Deut. 2. 5.
Veræ fidei doctrina.
* perſpicuum

ea nullatenus paſſus eſt mutari;quo magis Chriſtiana mente perpendit,& hoc eſſe verum , quod A
eum diuinis aſſertionibus Catholicorum de toto Orbe doctorum longe antequã huiuſmodi quæ-
ſtio naſceretur,conſonantia vbiq.dicta concinuerant:& ideo nulla iteratione refodienda, quæ cõ
ſtarent iure damnata;ne non ſolum cauſa præſens in omne Catholici nominis extendat exitium,
ſed etiam cunctis reſiduis publica bella reſumẽdi pandatur occaſio,ſi quolibet modo,quod ſemel
a veteribus vniuerſaliter deciſum eſt,retractetur:vti eſſe iam etiam peruidetis Alexandrinæ Eccle
ſiæ peruerſorem,funeſta diu impunitate graſſantem,veſtris præceptionibus,quibus merito dudũ
probatur eiectus,eſſe nihilominus abigendum.

XLI. *Refellit falſos prætextus Zenonis.* An non ipſe eſt per triginta annos Catholicæ deſertor Eccleſiæ,inimicorumq. eius ſectator &
doctor,& ad fundendum ſanguinem ſemper velox fuit & promptus? Numquid ad hanc iſtam diſ
ſimulationem ſumus quadam ex conniuentia præceptoris? In quo re vera non eſt opus diſcuſſione
ſubtili;quia eius aperta ſunt crimina. Dolet certe pietas tua , quod per diuturnos partis alternæ
grauesq.conflictus multi ex hoc ſæculo videantur ablati aut baptiſmatis aut communionis exper
tes.Sub hoc ergo Præſule ne ſint baptizati,& efficiantur hæretici,& ſine communione tranſeant,
a Matth.15. ne in perditorum prauitate deficiant:vt quemadmodum ſcriptum eſt [a]: Cæcus cæco ducatum B
præbens,cum eodem mergatur in foueam.

XLII. Non eſt hoc,oro te,acerrimum decreuiſſe periculum,quando nec ſaucijs adhibetur firma cu
ratio,& ſanis ingeritur miſeranda contagio? Nam quomodo aiunt ſedari poſſe,ſi in futuro furo-
res ſuos patiantur? Quid eſt illud dicere iam cauſam nullam ſupereſſe certaminis, niſi hæreticis vi
ctoria tribuatur? Proinde quibus inferri caſtigationis aliquid etiã corporalis , vt pater benignus
horreſcit:multo clementius eorum animas non patiaris intercipi,ſed pia depoſitione compreſſos
tandem ſubdi facias Catholico ſacerdoti;vt veræ generationis effectum & ſecundum ſibimet profu
turæ communionis auxilium conſequantur. Subiecit vobis diuina prouidentia facultatem, qua
itidem effringatis opera perfidorum. Depulit ille noſtræ religionis vaſtatorem:vos ab eius Eccle-
ſiæ ceruicibus irruptionem deturbare prædonum. Pacauit ille Rempublicam(ſicut veſter quoque
Quæ a Zenone præſtanda. ſermo teſtatur)a tyrãnide hæretica:libertatem vos,ab ipſis hæreſeos præceptoribus populos eruẽ
tes,Chriſtianis reſtituite. Ille vos aulæ legitimæ reſtituit Imperatoris iure ſuffultos: reddite vos
magiſtro diſcipulum;ſedem beati Marci Euangeliſtæ ad communionem beatiſſimi Petri,de vitæ
eorum meritis deuotione reducite:vt ipſo in vobis opus bonum perficiente,qui cœperit,ſecure au C
b Matth.10.24. dire mereamini [b]: Qui perſeuerauerit vſq.in finem,hic ſaluus erit:& ad tuæ gloriæ cumulum ,
ita vice Dei præſideas, verendus veraciter exiſtens Diuinitatis imitator,atq. adhuc in rebus tem-
poralibus conſtitutus,iam experiaris & munus in æternam tibi beatitudinem præparatum.

XLIII. Quod vero cuncta litteris non potuerunt comprehendi,quæ negotij qualitas non ſinit præteri
ri:quædam venerabilibus noſtris fratribus & Coepiſcopis meis , quibus cura legationis iniuncta
eſt,proprio apud vos agenda ſermone,commiſſa ſunt. Precor vt ea quæq.& audire benignus,& in
difficulter annuere tum pro Catholicæ obſeruantia veritatis,tum etiam pro regni veſtri incolumi
tate dignemini.]hactenus Felicis Papæ epiſtola ad Zenonem Imperatorem,fortiſſima ipſa quidẽ
ad redarguendum,& potentiſſima ad ſuadendum,ac digna plane tanto Apoſtolicę ſedis Antiſtite
ſed mendoſa ſcriptio atque carioſa vetuſtas reddunt eam in nonnullis obſcuram.

XLIV. Quod vero magnopere crederetur fore vt Acacius refractarius ſuaſionibus Pontificis & A-
poſtolicæ ſedis monitis minime acquieſceret ; ſed contumaciter ſolita arrogantia reſiliret:opti-
me conſultum fuit,vt iiſdem legatis daretur citationis libellus,quo Acacius ad Apoſtolicam ſedẽ
ad reſpondendum obiectis coram ipſo Romano Pontifice vocaretur;qui ſic ſe habet ex codẽ co- D
dice ſcriptus:

XLV. *Libellus Felicis Papæ ad Acacium.* Epiſcopali diligentia commonente,debuerat dilectio tua Eccleſiaſticum morem ſecuta,quid
reſponſio ſanctæ memoriæ prædeceſſoris mei per virum deuotum Vraſium ſubdiaconum apud
clementiſſimum Principem,quid apud te quoq. litteræ ipſius in cauſa Alexandrinæ Eccleſiæ pro-
fecerint,indicare:& curam,cuius te non immerito voluit eſſe participem,cuncto ſtudio proſpero-
rum ſignificatione moliri;vt Catholica fides apud Chalcedonenſem Synodum roborata,& iterum
firmata reſponſis omnium qui in eadem reſederant Domini ſacerdotum,quam inopinato rurſus
hæreticorum prauitas inquietat,communi opere inimicis proprijs ſubiacere non permitteretur
oppreſſa. Quod cum diu omittitur,ſuperueniens & Coepiſcopus noſter Ioannes fugatus ab hære
ticis peruaſoribus ſedis Alexandrinæ,libellum nobis,quem ſanctæ memoriæ deceſſori meo para-
uerat porrigendum(quantum ex ſubiectis agnoſces)ingeſſit. Quem morem,maioris ſui beatę me
moriæ Athanaſij exemplo & priorum noſtrorum,non potuimus refutare.

XLVI. Et ideo lectis ſubditis *, frater cariſſime,ad hæc quæ propoſita eſſe cognoſcis, apud beatum
* *ſubiectis* Petrum Apoſtolum,cui preces in nobis oblatas peruides,& quem ligandi atq. ſoluendi a Domino E
poteſtatem ſumpſiſſe,non potes diffiteri;& in Conuentu fratrum & Coepiſcoporum noſtrorum re
ſpondere feſtina;vt in alterutram partem quod iuſtitia parauerit,ordinantes,amotis ſcandalis Ec
cleſiarum,quas ſcindi videmus,reparata concordia,& ſeruata integritate fidei,puris mentibus ac
ceptiſſimas faciamus placationis hoſtias,quas pro omni populo Chriſtiano & ſalute glorioſiſſi-
mi Imperatoris offerimus. Ad quam rem de collegio noſtro fratres & Coepiſcopos noſtros Vita
lem & Miſenum,cum quibus illum a latere noſtro fideliſſimum noſtrum Felicem Defenſorẽ, ſan-
ctæ Eccleſiæ Romanæ ordinatione direximus:quibus moram fieri non oportet;ne ad indignatio-
nem Domini prouocandam,quæ corrigenda ſunt,procraſtinationibus conualeſcãt.]hucuſq. libel-
lus Acacio offerendus. Iunctus huic fuerat & ille oblatus Romano Pontifici libellus Ioannis Epi-
ſcopi Alexandrini,ſed deſideratur in codice ; vbi tamen ſcriptus extat huiuſmodi eiuſdem Felicis
Papæ libellus ad Zenonem Imperatorem:

XLVII. Cum ſibi redditam pacem,compreſſis per vos hæreticis, qui ſentiebantur attolli , vniuerſalis
gauderet

A gauderet Eccleſia,& veſtræ pietatis Imperium etiam de inimicis ſuis victoriam reportaſſet,& per vniuerſum Orbem pro ſalute veſtræ ſerenitatis oratio cunctorum oraret ad Dominum ſacerdotū *Libellus ad Zenonem Imp.*
& veſtra pietas fidei cuſtos & defenſor Orthodoxiæ ſub æterni Regis propitiatione regnaret:quādo venerandi apices veſtri,& Deo proxima currens de ſacro pectore frequenter auctoritas, inter gaudia recepti Imperij, Petrum conuerſatum cum hæreticis,& parricidæ illi Timotheo cohærentem,a profanis(quia nec ab alijs fieri poterat)Alexandrinæ Eccleſiæ Epiſcopum, quantum ſibi exiſtimauerat,ordinatum,acceptiſſima Deo pceptione deiecerat;& tyranni litteras,quas in euerſionem contra fas & ſacroſancti Chalcedonenſis Concilij definitiones mens inſana dictauerat pro regni ſui commendatione,euacuauit:Ita deinde illicitas ordinationes eius,vel etiam Timothei,vtpote hæreticorum,irritas fecit;atque eos,quantum extra Eccleſiam fuerint,iudicauir *. * indicauit

Sed nunc eum,mutatis omnium gaudijs in mærorem,Eccleſiæ Alexandrinæ cognouimus præſidere. XLVIII.
Quod ſi verum eſt(vt Chriſtianiſſimo Principi coram Deo fiducialiter eſt faciendum)diuino iudicio ſuggerimus,non leuiter eſſe penſandū;niſi certis remedijs,quod in contumeliā Dei factum dicitur,fuerit expiatū. Et quia(ſicut ſcriptū eſt [a]) vnius membri totum corpus patitur paſſio a 1.Cor.12.
B nes,in perſona eius Orientis concutiuntur Eccleſiæ.Quod fratrē & Coepiſcopum meū Conſtantinopolitanū reſpicit ſacerdotē;aduerſus quē in Conuentu mihi ab eo,cuius ſedem præfatus fertur tenere,libellus oblatus eſt,quem deplorationibus meæ humilitatis annexui;vt idē frater & Coepiſcopus meus Acacius(ſicut Eccleſiaſticis neceſſe eſt,& veſtris legibus fieri decet)adhæc quæ de ſe perſidet intimari,apud beatiſſimum Petrum Apoſtolū diluere obedienter procuret, nec vllo modo exiſtimet differendum.Qui ſi(quēadmodum confidimus)bene conſcius eſt,Apoſtolicū non debet iudicium cum conſacerdotibus ſuis & moderationem abijcere;vt ſacerdotalibus actibus & comprobatione fideli comprobatus,primum Chriſti Domini noſtri,atq.omnium ſacerdotum,ac deinde pietatis veſtræ gratia glorioſus perfruatur.]hucuſq.Felicis Papæ libellus ad Zenonem contra Acacium. Deſideratur vero(vt diximus)Ioannis Epiſcopi Alexandrini libellus, quem his ſe ſubieciſſe idem Felix affirmat.Ceterum non ad Zenonem ſolum atq.Acacium per eoſdem legatos datæ ſunt litteræ Conſtantinopolim,ſed etiam ad clericos,monachos atq.laicos Orthodoxos,vt teſtatur Liberatus Diaconus [b]. Intueris Romani Pontificis amplitudinem,& eminentē ſubijci neſciam auctoritatem:dum licet Romæ ſub Erulis Arianis propemodum captiuus ageret, Zenonē b Liberat.Diac. in Breuiar.ca.18.
C Auguſtum grauibus coercet epiſtolis,& Conſtantinopolitanum Antiſtitem ad dicendam cauſam Romam vocat(vt ex recitatis modo Felicis Papæ ſcriptis vidimus)cum Alexandrinus Patriarcha apud ipſum Romanū Pontificem,oblato libello,eumdem accuſaſſet Acacium,probe ſciens maiorum exemplo Romanum Pontificem vniuerſali Eccleſiæ Iudicem præſidere.

Meminit etiam earumdem litterarum & aliarum(vt diximus)Euagrius, qui de accuſatione XLIX.
Ioannis Alexandrini Epiſcopi contra Acacium in oblato libello contenta agit;& quomodo Felix *Quæ per hanc legationem Felix Papa perfici voluit.*
Papa,vt Romam ad dicendam cauſam idem Acacius mitteretur,a Zenone petierit,narrat,res omnes paucis complexus poſt refutatum Zachariam hiſtoricum rem tantam ambagibus obuoluentem;ait enim [c]: Cum libelli a Ioanne Felici contra Acacium,quod contra Eccleſiæ ritum cū Petro communicauerat,deq.alijs facinoribus ab eo contra canones admiſſis dati erant:mittuntur a c Euagr.lib.3.c. 18.19.20.
Felice ad Zenonem Vitalis & Miſenus Epiſcopi,vt eius auctoritate tum Concilium Chalcedonenſe firmaret,tum Petrus vt hæreticus Epiſcopatu pelleretur,tū deniq.Acacius mitteretur ad ipſum Felicem,rationem de rebus,quas Ioannes,cuius mentionē ſæpe fecimus,ei obiectaſſet,redditurus. At priuſq̄ Vitalis & Miſenus venere ad Imperatorem, Cyrillus qui monachis, quos ἀκοιμήτους,
D hoc eſt,Inſomnes,vocant,præerat,mittit ad Felicem,quod eum cum tam grauia peccata contra veram fidem commiſſa eſſent,inſimularet tarditatis.

Felix igitur ſcribit ad Miſenum,vt nihil ante moliretur,quam eſſet cum Cyrillo collocutus,& L.
ab eo quid eſſet faciendum didiciſſet.Aliæ præterea litteræ a Felice tum ad illos,tum ad Zenonē *De tēpore perſecutionis Africanæ Eccleſiæ.*
ſcriptæ fuerunt,quibus eos non modo Concilij Chalcedonenſis,verum etiam perſecutionis in Africa regnante Theodorico excitatæ,in memoriam redigeret.]hæc Euagrius:ex quibus intelligis pariter,hoc anno poſtquam legati ab Vrbe receſſiſſent,fuiſſe excitatam in Africa aduerſus Catholicos perſecutionem,de qua legatos iam profectos litteris admonuiſſet: agemus de ea inferius, poſtquā quæ reliqua ſunt rerū geſtarū anni huius Felicis Papæ aduerſus alios hæreticos fuerimus proſecuti:Quæ vero Cōſtantinopoli per legatos acta ſint,ſuo loco dicentur inferius anno ſequēti.

Hoc itidem anno primo Felicis Romani Pontificis,in eadem quæ eſt habita (vt dictum eſt) LI.
Romæ Synodo,ab eodem Romano Pontifice damnatus eſt Petrus Fullo,idemque dictus & Cnapheus,intruſus poſt eiectum Calendionem Epiſcopus Antiochenus. Hæc quidem hoc ipſo anno *Petrus Fullo Epiſc. Antioch. damnatus Romæ.*
facta eſſe,certum inde argumentum deducitur:quod cum in litteris de eiuſdem Petri damnatio-
E ne,mentio habeatur de Acacio adhuc præſidente Epiſcopo Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ, quem tamen conſtat anno ſequenti a Felice exauctoratum;affirmandum eſſe videtur,id factum hoc anno:nec dicere poſſumus eadem facta eſſe antea;cum hæc ipſa non ab eius prædeceſſore Simplicio, ſed a Felice Papa peracta eſſe noſcātur,qui(vt vidimus)hoc anno ſedere cœpit. Magna profecto iſta Romæ habita Synodus dicenda eſt,in qua tanta ſunt geſta;cui Rom.Pontifex præfuit Iudex, aduenit Alexandrinus Patriarcha actor,citatuſque ex ea Conſtantinopolitanus Epiſcopus, & Antiochenus depoſitus ſententiam damnationis accepit.

Acturi igitur de Petri funeſtiſſimi hæreſiarchæ damnatione hoc anno Romæ in Concilio per LII.
Romanum Pontificem Felicem facta,quæ antea præceſſerunt in medium adducemus.Accidit autem,vt(quod dictum eſt)nefarius Petrus,quam occultaſſet in corde,repentina eruptione in conſpectum omnium hæreſim propalaret,nempe ſe non Eutychianum eſſe tantum hæreticum, ſed & Apollinariſtam atq.Sabellianum:dum ſacro Triſagio cani ſolito in omnibus Orientis Eccleſijs,diuinitus hominib.impertito,quodicitur,SANCTVS[d] DEVS, SANCTVS FORTIS, SANCTVS

IMMORTALIS,addidit iſte in hæc verba blaſphemiam,QVI PASSVS ES PRO NOBIS, ad A ſcribens nimirum paſſionem ſanctiſſimæ Trinitati:deq.his litteras ſcripſit ad Acacium Conſtantinopolitanum Epiſcopum:Quo quidem portento edito,ſe primo detexit eſſe Eutychianum, dum vnam in Chriſto affirmabat eſſe naturam:& cum diceret carnem de cælo allatam,in Verbum eſſe conuerſam,ſe eſſe docuit ſectatorem Apollinaris:cum vero æq.Patri,ac Filio,Spirituiq. ſancto paſſionem coniungeret,plane Sabellianum ſe aperuit,aſſerens vnam tãtum totius Trinitatis eſſe perſonam: ſicque maiori cumulo redderet proſcriptum diu ante nefandum Theopaſchitarum errorem,eacitans & blaſphemias Marcionis,Valentini, Manetis,& aliorum iam diu ante eiectorum hæreticorum.

LIII. *Synodus Conſtantinop.contra Petrum Gnapheum.*

a Habentur.t.2. Concil.in veteri editione in exordio Quintæ Synodi.in recentiori edit. in Felice Papa.' habet eaſdẽ citatus ſuperius codex Vaticanus.

Hæc autem vbi audierunt Orthodoxi Epiſcopi Orientales, horreſcentes tot blaſphemiarum inuolucrum inſtar ſerpentum mutuis ſpiris inter ſe inuicem glomerantium, continuo exclamauere.Sed & Acacius Epiſcopus Conſtantinopolitanus ſimulac ad ſe ſcriptã ab ipſo Petro audiuit horrendam blaſphemiam,quantumlibet eidem Petro nonnihil ſtuduiſſet,tamen ad dementem hominem curandum,congregauit Conſtantinopoli Concilium Epiſcoporum,vbi ab omnibus inſanus ille Petri damnatus fuit error. Meminit eiuſdem quoq. Synodi Conſtantinopoli ab Acacio cele- B bratæ Felix Papa in poſteriori epiſtola ad ipſum ſcripta. Extant adhuc & epiſtolæ [a] a diuerſis Epiſcopis ad eumdem impoſtorem protinus datæ:& inter alias quam ſcripſit Antheon Epiſcopus Arſeniotis in Aegypto,cuius eſt exordium:Multum valde anguſtiatus ſum ſuper te,frater honorandiſſime;quoniam per te magnum oritur ſcandalum,&c.] meminit de ipſius ad Acacium,quibus aſtruebat hæreſim,litteris.

LIV.

Scripſit etiam ad eumdem Petrum Fauſtus Epiſcopus Apollonidis,necnon Pamphilus Epiſcopus Abydorum,alias Amidenorum,ab Acacio Epiſcopo Cõſtantinopolitano,vt id faceret, perſuaſus:nam inter alia:Multa(inquit) triſtitia repletus hæc tibi addo ſimul cum Acacio inducente me ad hoc ipſum,&c.]Sed & Aſclepas Tralliarum Antiſtes id ipſum nauiter operatus eſt, ſcribens pariter ad eum epiſtolam,cuius eſt principium. Ecce,cariſſime,repletus eſt mundus ſcandalo, &c.] Acacius quoq.qui auctor illi extiterat reaſſumendæ ſedis Antiochenæ,facti ſero pœnitens eumdẽ Petrum grauiſſimis admonuit litteris,quæ ſic incipiunt:Obſtupuit cælum,& tremuit terra:mota ſunt autem & fundamenta ſanctæ Dei & Apoſtolicæ Eccleſiæ:luctus & ploratus apprehendit ſacerdotes Chriſti in his quæ ego & ſancta Synodus hic ſecundum Dei nutum congregata audi- C mus fieri a te,frater]& quæ ſequuntur.Qui autem poſt epiſtolam ſubijciuntur in codice anathematiſmi,non ſunt ad Acacij epiſtolam ſpectantes,ſed ad epiſtolam Quintiani Epiſcopi Aſculani, vt præſefert Vaticanum Latinum peruetus exemplar,in quo & dictæ epiſtolæ emendatiores leguntur,quam in ſecundo tomo Conciliorum,vbi editæ reperiuntur cum alijs ab Occidentalibus ad eũdem datis.

LV. *Romana Synodus in cauſa Petri Cnaphei*

Tantæ autem blaſphemiæ tonitruus,qui Orientem feriendo concuſſit,non ſine horrore in Occidente auditus eſt.Cum & Romanæ vrbis Felix Antiſtes ſuper vniuerſum gregem inuigilans his quantocyus occurrere feſtinauit,collectaq.Synodo nefandum damnauit errorem, ſcripſitq.ad eũdem Petrum litteras,quibus eius ſingulas blaſphemias confutauit:ſed primo cum luctu ita exorditur:Quis dabit capiti meo aquam,& oculis meis fontem lacrymarum?&c.]in fine autem de collecta Synodo meminit verbis iſtis:Hæc tibi ſcripſi vna cum præſenti Synodo conueniens te corã Deo & ſanctis Angelis,vt ea doceas,& nobiſcum ſentias,vt illibata fides noſtra permaneat ad gloriam Dei.]Addidit & poſt has alias commonitorias litteras,vt idem Papa teſtatur *in ſententiæ libello* aduerſus eumdem Petrum conſcripto:ſed cum has omnes deſpexiſſet, damnationis in eum D ſententiam irrogauit,vt ſuo loco dicemus.

LVI.

b Extat apud to.2.Concil.

At non Felix tantum in Occidente,ſed(vt dictum eſt)& Quintianus magni nominis Aſculanus Epiſcopus id ipſum præſtitit ſcribens & admonens nefarium Petrum de illatis ab eo in Deum blaſphemijs.eſt eius epiſtolæ exordium [b]: Multifariam multiſq.modis a veritate,cariſſime, declinaſti,&c.]poſt multa autem duodecim appoſuit anathematiſmos,qui ſic ſe habent:

Omnis qui dicit vnam naturam Dei Verbi & carnis,non duas vnitas indiuiſaſque,damnetur.

Si quis confundit duas Chriſti naturas,dicens Deum paſſum carne, & non paſſum Chriſtum carne,ſecundum Apoſtolum;damnetur.

Si quis impaſſibilem & immortalem Deum Verbum dicit conuerſum in paſſionem & mortem,& non hoc reddit eius carni;damnetur.

Si quis nomen Triſagion,hoc eſt,ter ſanctum,dicit propter nos crucifixum ,& non Dominum Ieſum Chriſtum Filium Dei vnigenitum;damnetur.

Si quis poſt vocem ter ſanctam,Deum dicit crucifixum propter nos,& non potius vnum Filiũ, cui in medio ter ſanctæ vocis hymnus dicitur;damnetur. E

Si quis hominem dicit qui pro nobis crucifixus eſt,ſine Deum,diuidendo naturas, & nõ eas copulando in crucifixione eius,damnetur.

Si quis dicit duas perſonas,ſeu ſubſiſtentias,& non potius duas naturas in vnam perſonam & vnam ſubſtantiam concurrentes;damnetur.

Si quis alterius ſubſtantiæ dixerit carnem Domini a carne noſtra,& non potius nobis conſubſtantialem abſque peccato;damnetur.

Si quis Deum hominem,& non magis Deum & hominem dicit;damnetur.

Si quis dicit creatum Patris Verbum,& non magis eius carnem:damnetur.

Si quis dicit conſubſtantialem carnem Domini Deo & Patri, & non potius Deum Verbum; damnetur.

Si quis dicit ſine mente & ſine anima Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, & pro ea habuiſſe diuinitatem, & ex hoc dicendum paſſum carne Deum, & non magis mentem cum anima rationali

A nali humanatum Deum Verbum,& impaſſibilem dicendum eumdem diuinitate,humanitatę ve
ro paſſibilem;damnetur.]hactenus Quintiani anathematiſmi.Qui autem apud ſecũdum tomum
Concil ſorum poſt hos duodecim ſequuntur octo al:j anathematiſmi,non ſunt Quintiani Epiſco-
pi Aſculani,ſed Aſclepiadis Trallenſis Antiſtitis,vt apparet ex codice Vaticano: non enim plures
quam duodecim fuerunt Quintiani anathematiſmi,de quibus ipſe mox iſta pergit dicere:

Has duodecim damnationes direxi tibi,vt metuens horum iudicia,recedas a tua callidiſſima LVII.
nouitate:Sciens quia oportet nos ſequi relationem ſanctiſſimi Epiſcopi Conſtantinopolitanæ Ec
cleſiæ Procli:quomodo cum in Campum concurreret cum omni populo ſuo inundante pro terræ
motu,eadem fluctuante ciuitate,& luctu ab omnibus emiſſo,repente puer in aera a quadam vir-
tute eleuatus eſt,eique præceptũ eſt,vt in Litania diceretur Triſagion,hoc eſt,Sanctus Deus, San-
ctus fortis,Sanctus immortalis,miſerere nobis.& hæc denunciare Epiſcopo iuſſus eſt,qui per tres
horas ſtetit in tribunali circa pedes eiuſdem Epiſcopi.& hoc narrauit puer.Et iſtam Litaniam fa-
cientibus,ſteterunt illi terrores.Sic itaq. & tu Litaniam facito,& ceſſabit a te ira prolata:alioquin
veniet ſuper te Felicis Papæ noſtri damnatio.Cuſtodiat autem Deus Mundum a ſcandalis nunc
B & ſemper & in ſæcula ſæculorum.Amen.]hactenus de his Quintiani epiſtola reddita ex codice Va
ticano:quæ licet ſuo loco,eo anno quo acciderunt,fuerunt enarrata;ob prodigij excellentiã haud
piguit ex eiuſdem Quintiani epiſtola hic repetere. Sequebatur in codice poſt Quintiani litteras
epiſtola Iuſtini Epiſcopi in Sicilia ad eumdem Petrum blaſphemum data,quæ incipit:Oportet ar
mari militem aduerſus hoſtẽ,&c.]vbi poſt nonnulla hanc ſalubrem admonitionem apponit:Quie
ſce ergo ab hac impietate ſæuiſſima,non adijcias ſcandalum, & non eris cauſa perditionis ſimpli-
cium hominum:ne forte Pontifex noſter Felix ſecundum canones te condemnet:& nihil tibi pro-
derit dicẽte: Ego bene hæc appoſui,dum Crucifixum in voce Triſagion ſum confeſſus,&c.]

Sed in eodẽ codice Vaticano extat epiſtola Flacciani Epiſcopi Rhodopenſis hactenus nuſquã LVIII.
edita.Fuiſſe hic vnus videtur ex illis Epiſcopis,qui ex Aegypto Romam cum Ioanne Alexandri-
no venerunt,atq.Romano Concilio interfuerunt.habentur in ea nonnulla ſuo ipſius exordio,quo
modo hic nefarius deceperit Acacium Conſtãtinopolitanum Epiſcopum, vt reſtitueretur in ſedẽ.
Reddamus hic aliqua ex ea,ab ipſo epiſtolæ initio inchoantes,quod eſt huiuſmodi.

Venatores beſtiarum iracundia non terrentur,neque ſanguineis earum oculis perturbantur, LIX.
C ſed potius ex aduerſo prouocant eas qui confidunt in iaculis,quæ ſecum habere noſcuntur:Et ve- *Epiſtola Flacciani Epiſcop. Rhodopenſis ad Petrum.*
ritatis indagatores non metuunt Regum & Principum hæreticorum iracundias, nec qui inflam-
mant in ſubuerſionem oculos ſuos;ſed accedunt ad eos viriliter,ſi quo modo poſſint ex ijs cibum
Deo venari,cum faciunt furorem ceſſare eorum quem habent de mala conſcientia,ſi quando ſan-
cto Spiritui reluctantur.Hirundo dum non præualet in hieme conſiſtere, apprehendit ea loca vbi
tranquillus aer eſt:& pij viri hæreticorum fluctus reſpicere non valentes,illuc confugiunt, vbi fi-
des temperata conſiſtit.]Præfatur iſta Rhodopenſis,quod in adeo horrenda tempeſtate, qua O-
riens obriguiſſet algore perfidiæ,ipſe Romam ad Apoſtolicæ ſedis tranquillitatem inſtar hirundi
nis commigraſſet.Sed quomodo ipſe feram beſtiam ſe appetere dicat, eiuſmodi eum exagitans in
uectiua demonſtrat.

Quis eſt igitur qui procellas excitauit hæreſum,niſi tu,qui ſolicitaſti aures Principis innocen LX.
tis,& falſis litteris cor Pontificis erexiſti, id eſt Acacij,vt ad communionem te ſuſciperet,dicẽdo:
Non mihi fiat vlterius crucem apponere Trinitati,prædicando tãtum Chriſtum crucifixum. Cui
enim nõ videatur errare ſermo impudentiæ? Vbi ergo ex hoc declinans,remaneam non ſuſceptus
D a vobis? Et vbi ſunt viſcera Chriſti ad Petrum?]ſunt hæc verba olim ſcripta ab ipſo Petro ad Aca-
cium,cum ſe ſimulauit Catholicum eſſe,vt receptus in communionem ab ipſo,ſedem ex qua exci
derat,recuperaret. Pergit vero Flaccianus:Hæc & alia ſimilia dicens,non audis baculum exacto-
ris:inſtitiſti in propoſito tuo,vniuerſiſq. errores diſtribuis.At enim cribratus es canonice a Præſu
libus noſtris,id eſt,a Principe Apoſtolorum Petro,cui Dominus ait [a]: Quodcumq. ligaueris ſu a Matth.16.
per terram,erit ligatum & in cælo.At nec hoc meruiſti,vt per dignam pœnitentiam relaxeris,in te
metipſum ſtatuens vt perſeueres in hac damnatione;Sed in hac vita ſpem habes tantummodo ſpe
rare in Principibus,vt redeas vbi digne eiectus es a ſancta ſede: ideoq. perfectius es miſerabilior
omnibus hominibus,tamquam minime deſiderium habens ad Deum viuum & eius regnum cęlo
rum. Verumtamen noli fruſtra puluere dealbari,quia irregulariter ſacerdotij principatum arri-
puiſti;neque inſleris aduerſus nos pie recteq. prædicantes,&c.]pergit ipſe pluribus & quidem for
titer confutare eius blaſphemias.

Cum enim inter alia profiteretur Petrus præ omnibus hæreticis Arium deteſtari: oſtendit ip- LXI.
ſum eadem ſentire cum Ario:nam cum interdum excuſando diceret,ſe non affirmare Trinitatem *Petrus Fullo detegitur Arianus.*
E eſſe crucifixam,ſed vnam ex perſonis eius,nempe Filium tantum;ad hæc ipſe:Cur(inquit) abhor
res Arium,vt putes non quæ ſunt illius ſapere? Vbi apud te Conſubſtantialitas inuenitur, q̃ apud
illum nequaquam ſuſcipitur? Dixiſti enim:Vnum Trinitatis reor paſſibilem,ſed non Patrem,nec
Spiritum ſanctum,ſed Filium Dei. Ecce factus es Arianæ hæreſeos a temetipſo conuictus,cum hoc
Arius dixerit:Quia ſi paſſibilis eſt Filius,Pater vero non,quomodo conſubſtantialis?] Ad poſtre-
mum vero poſt eruditam ſatis aduerſus eum in longum productam diſputationem hæc habet:Re
ſipiſce,vigila,ne permaneas in iudicio Patrum:ſcis enim,quia neq. Reges,neq. poteſtates, neque
principatus ſoluere te poterunt hoc vinculo,niſi conuictus relinquas temporalem dignitatem, ſe-
deaſq. tamquam Iob ſuper ſordes extra ciuitatem. Hæc eſt ad te mea ſalutatio ſecundum Deum
in Chriſto circa te,non ſecundum homines.] hactenus ipſe.

Porro ſcripta iſta ab eo ad Petrum videtur epiſtola,cum iam ipſe Petrus a Felice Papa damna LXII.
tus eſſet:id enim ſignificaſſe illis viſus eſt verbis:Cribratus es canonice a Patribus noſtris,id eſt,a
Principe Apoſtolorum,&c.]cum videlicet auditis adeo horrendis in Occidente blaſphemijs, ſi-

mul cum Romano Pontifice qui collecti fuerunt Romæ Epiſcopi, aptum illum ſilueſtrem diuinæ A Scripturæ & ſanctorum Patrum ſcriptis appetiuere, confodereq. illato in eum ab omnibus anathemate, obnitente in primis in eumdem ipſo Romano Pontifice. Extat prolata in Petrum ipſum blaſphemum Felicis Papæ ſententia in dicta Romana Synodo quadragintaduorum Epiſcoporũ hoc anno habita; quæ ſic ſe habet [a]:

a Extat. tom. 1. epiſt. decr. Rom. Pont. & tom. 2. Concil.

LXIII. Felicis Papæ ſententia de dãnatione Petri Antiocheni.

Quoniam peſtiferis doctrinis imbutus, & impietate verborum, non curaſti ſequi prordinatos ſanctos Patres, qui ſedẽ beatæ memoriæ Ignatij glorioſi martyris ordinauerũt: quo etiam cũ ſis indignus, neſcio quemadmodum adeptus fueris principatum, & ſceletibus tuis profanis, impijſq. dogmatibus inſerre putaueris Eccleſiæ Catholicæ nouitatem, vt non propter nos Chriſtum crucifixum dicas, ſed paſſionem impaſſibili Deo iniquiſſime intuliſti, & immortali Spiritui mortem apponere præſumpſiſti: Nec exterritus es, quæ tibi a ſanctis Euangelijs * & Apoſtolis & viris probatiſſimis & beatiſſimis Patribus tradita ſunt, ſed callidis hæc commentis aſtruere, & ſenſum proprij lãguoris, & huius hæreſeos ſcandalum ſimplicioribus inculcare, ita vt nec ſimilis prioribus videatur hæreſibus, ſed multipliciter potius hæc tranſcẽdant: Nec ambulare in veritate, nec noſtris duabus epiſtolis aurem voluiſti accommodare.] Vides duas præceſſiſſe epiſtolas a Felice B datas, præter alias ad eumdem a prædeceſſoribus ſcriptas; & antequam ſententiam in eum ferret, a Simplicio Papa antea condemnatum. Sed pergit:

* Euangeliſtis

LXIV. Iuſta percellitur ſentẽtia hæreſiarcha.

Nunc igitur ſum exorſus aduerſus te proferre ſententiam (magis autem Princeps Apoſtolorum Petrus qui inter ſanctorum Apoſtolorum præconia præco veridicus eſt) & non ſolum aduerſum te, qui eius nomini non conſentis, neque fidei parem te eſſe cognoſcis, quoniam vltra modum ab eius intentione recta inuiolabili fide deuiaſti, ſed etiam aduerſus eos qui non erubeſcentes Euãgeliorum venerabiles characteres, neque horum ſequacium Apoſtolorum perfectorumq. virorũ doctorum ſermones, inconſtanti ſententia, iniquis traditionibus tuis incumbunt, ita vt malæ ſectę deteſtabiliter te vera ſequantur amaritudinem, nec huiuſmodi execrabilem auerſantur impietatem. Dicimus ergo tibi, ſicut etiam illis [b]: Quoniam dilexiſti malitiam ſuper benignitatem, iniquitatem magis quam loqui æquitatem: dilexiſti omnia verba præcipitationis & linguam doloſã: propterea deſtruet te Deus in finem, non ſolum ab Antiochenæ Eccleſiæ ſede, ſed etiam ab omni ciuitate.

b Pſal. 51.

LXV. Damnatus ab omnibus Petr. Antioch.

Etenim ſi in te hæc fixa damnatio a me & ab his qui ſub me conſtituti Epiſcopales ſedes gubernare noſcuntur, & Acacio Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ paſtore & venerabilibus Epiſcopis C eius iuri ſubiectis, tamquam & ipſis minime conſentientibus tuis commẽtis. Sic aliquando ſiquidem dixiſti, Trinitatem propter nos crucifixam, & non Chriſtum: Aliquãdo vero immortalem Spiritum, Manichæi ſecutus errorem: Aliquando autem hæc fugiens, noſtrorum ſermonum pignoribus increpatus, Chriſtum poſt immortalem Spiritum paſſionem ſuſtinuiſſe dixiſti, ſicut Paulus Samoſatenus & Neſtorius, vnum Filium diuidentes in dualitatem Filiorum. Et cum his * putaſti non immorandum, ad peiora veniſti, vt hymni, quos Cherubin cum tremore Trinitati inceſſanter emittunt, ad Trinitatem glorificandam non referantur; ſed vt totus hymnos ad Filium deducatur, confirmare volens ſententiam velut cancrum ſerpentem, quam aduerſus ſimplices extuliſti: & hinc in omnium hæreſum laqueos præcipitatus es, a veritate declinando, nec prædicando propter nos Chriſti crucifixũ vnigenitũ Dei Filiũ, q in medio Patris & ſancti Spiritus glorificatur.

* hic

Quos ſit ſectatus hæreticos Petrus.

LXVI.

Quid enim hoc erit damnabilius, quam cum a vobis Pater & Spiritus ſanctus fiat glorioſus calumnia Seraphin inferatur, quam cum non Trinitatem glorificare credatur, cum dicit, Sanctus, ſanctus, ſanctus, ſed ſolam perſonam? Quæ infernalis hæreſis ita crudeliter, vt vos, inuerecunda D fuit? Verumtamen adhuc in iſta diſcurrentes nouitate, vſque ad fundamenta blaſphemiarũ Dei pertingitis: Filium Patrem & Spiritum ſanctum dicentes, Sabellium ſectamini, & confuſionem inducitis, & Trinitatis confeſſionem pariter abnegatis, in qua baptizati ſumus & credimus & fatemur. Qui ergo non lugeat talia dicentes de ſancta inuiolabili Trinitate? Hoc mihi valde conuenit allegare, & planctum ſufficienter effundere, cum in hoc ſimplicium animæ fuerint captiuatæ, quæ tam rem impiam diuulgauerunt: quos etiam extraneos iudicamus a recta fide, Eccleſiaq. Catholica, & communione glorioſiſſimi noſtri Principis Petri, qui [c] claues regni cælorum a noſtro Saluatore percepit.

c Matth. 16.

LXVII. Blaſphemia addicta hymno.

Qui ergo voluerint eſſe communicatores Apoſtoli, eius quoque doctrinam ſequantur, docendo & credendo Chriſtum propter nos crucifixum, neque eum negando ſicut Petrus, qui nuper damnatus eſt, eo quod praue & nefarie in hymno Triſagion nouiter introduxit, Qui crucifixus eſt propter nos. Scientes quia non Trinitatem crucifixam ab Apoſtolis accepiſtis, neque Patrem, neque Spiritum ſanctum, niſi carnem Chriſti, Filium Dei vnigenitum ſolum. Igitur fugite ab huiuſmodi communione ſacrilega, & ero veſter ſocius atque communicator, & vos quoque mei, peſte doloſa a veſtra rectitudine procul expulſa. Cuſtodite, Chriſti diſcipuli, mei autẽ filij, traditiones, quas E a ſacris voluminibus accepiſtis.] hactenus excommunicationis in Petrum & eius ſectatores ſententia miſſa in Orientem.

Adiecit his litteras Felix Papa ad Zenonem Imperatorem, monens eum vt caueat a communione Petri, iam iudicio Eccleſiaſtico condemnati. ipſæ autem ſic ſe habent [d], vt in re ſeria Romanum Pontificem decuit:

d Fel. epiſt. 3. 10. 1. epiſt. Rom Põt.

LXVIII. Felix Papa excitat Zenonem cõtra Petrum.

Conuenit, tuæ clementiæ rerum ordinem nunciare geſtarum pro tranquillitate Imperij ſerenitatis tuæ. Et oro ſuſcipias precem meam, ac ſi ipſe præſens eſſem benignis auribus tuis, vt Chriſtianiſſimus Imperator; & nequaquam arbitretur pietas tua illum puro vos corde diligere, qui cumque te pacem cum Deo habere non vult. Quoniam vero fideli mente credidiſti, nec ambigis, & tẽporalis ſolij poteſtatem & æternæ vitæ retributionem ſuperno ex momento pendere: per noſtrametiam paruitatem dignare ſuſcipere venerabilem ac diuinam beatiſſimi Petri confeſſio-

nem,

A nem, Apoſtolorum ſcilicet Principis, cui & Regni claues a Saluatore traditæ ſunt [a]; qui etiam præparabit Chriſtianiſſimo Imperio veſtro locum in cælo cum ſanctis Angelis: quiq. immutabilem & immaculatam fidem in Dominum noſtrum, Ieſum Chriſtum Dei Filium vnigenitum primus exponens, a Saluatore ipſo beatus dictus eſt. Nam cum ipſe dixiſſet ad Dominum [b]: Tu es Chriſtus Filius Dei viui: ab ipſo audire meruit: Beatus es Simon Bariona, quia caro & ſanguis non reuelauit tibi, ſed Pater meus qui in cælis eſt: & ſuper iſtam confeſſionem ædificabo Eccleſiã meam, & portæ inferi non præualebunt aduerſus eam.

a Matth. 16.

b Matth. 16. *Petri confeſſione fides ſtabilita.*

LXIX. Cum ergo Saluator dixerit, quod portæ inferi non præualebunt aduerſus ipſius Eccleſiam, vt ab ea ipſius denominationem tollant, quæ dicitur Chriſtus Ieſus & Dei omnipotentis Filius: Petrus Fullo primogenitus & diaboli filius, qui ſanctæ Antiochenæ Eccleſiæ indigniſſime ſe ingeſſit, ſanctamq. ſedem Põtificatus Ignatij martyris polluit, qui Petri dextera Epiſcopus ordinatus eſt, Euſtathijq. confeſſoris ac præſidentis trecentorum decem & octo Patrum qui in Nicæa conuenerunt, auſus eſt dicere, non oportere Chriſtum etiam Dei Filium nominare ſecundum diuinam Saluatoris ſanctionem & traditionem diuinarum Scripturarum, Patrumq. expoſitionem, ſed vnum

B de Trinitate paſſionem pro nobis pertuliſſe in ſubſtantia Deitatis, iuxta Arij, Apollinaris, Eunomijq. blaſphemiam, volens hac voce euacuare ſalutarem Domini incarnationem, ſecundum quã Chriſtus & paſſionem ſubijt (dicitur [c] enim vnus ex nobis, qui Abrahæ ſemen apprehendit) Angere quoque Deorum pluralitatem nititur: quippe ſenſus eius tres introducit Deos, vnum mortuum, duos viuentes. Soluit etiam Cõſubſtantialis nomen, ſacraſq. abijcit Synodos Nicænam, Cõſtantinopolitanam, & Chalcedonenſem: ſanctam quoque Mariam Virginem nequaquam admittere deprehenditur: Si enim non ex ea Verbum incarnatum homo factum eſt: quæ neceſſitas Virginis? & quare ad eam Gabriel: Quod ex te naſcetur ſanctum vocabitur Filius Dei, & dabit illi Dominus Deus ſedem Dauid Patris eius?

c Hebr. 2.

LXX. Poſt hæc autem omnia impia, & blaſphemiæ ſuæ præſumpta, & deprauationem Triſagiæ deprecationis, cum illi addere voluit: Qui crucifixus eſt pro nobis: multa inconuenientia effecit, multumq. a nobis & in Chriſto dilectis fratribus noſtris qui in Oriente ſunt, & a venerabili Acacio veſtræ regalis & a Deo amatæ ciuitatis Archiepiſcopo admonitus, conuerti noluit. Quapropter nunc ſancta Dei Eccleſia maternis te vocibus, vtpote ad excellentem eius filium alloqui non ceſſat: O a

De blaſphemia Triſagio addita.

C Chriſto amate Imperator, meæ venerabilitatis vinculum, in quo multitudines Fidelium conſtringuntur, diſſolui non permittas. Domini autem Chriſti & vnigeniti Filii Dei laudationem tranſgredi non permittas, quæ & veſtram ciuitatem periclitantem ſaluauit: ſed tamquam Angelorum traditionem indepratuatam conſerua, & Petrum Arianæ ſuperſtitionis ſequacem ab Eccleſia Antiochena expelle.

LXXI. Qua ex cauſa Petrus ſcidit veſtem meam deſuper contextam? Deus & Pater mandauit Principi Apoſtolorum, quid vocarent Filium [d]. Eius vnigenitus Filius in confeſſione primi Apoſtolorũ fundauit me. Sanctus Spiritus quotidie teſtatur mihi dicens [e]: Non iudica te ſcire aliquid, niſi Ieſum Chriſtum, & hunc crucifixum. Si autem inimici, increduli, inſidiatores qui extra vitem ſunt, & qui vnigenitum Filium Dei mactauerunt, lapidauerunt [*], & ligno crucis affixerunt, veſtem ſuam non diuiſerunt; & Petrus fidei meæ veſtem dirupit? Portæ inferi non præualuerunt aduerſus me; & Petrus tentat meos muros demoliri?

d Matth. 16.
e 1. Corin. 2.
* lancinauerunt

Ego, piiſſime Imperator, te de Imperio expulſum rurſus introduxi, & malignos & inobedientes meis diuinis dogmatibus dedi pro ſepultura tua, viam quoque potentiæ aperui ante te, inimi-

D coſtuos percuſſi vna cum iniquo eorum dogmate, antiquam potentiam exquiſiui tibi a Deo in altis regnante, ex quo & regnare ſumpſiſti.

Reſpice ad prædeceſſorem tuum piiſſimum Imperatorem Marcianum, & illius fidem libenter amplectere: Hæreticam tyrannidem Petri quam citiſſime eradica: Valentini & Eutychetis diſcipulum expelle & a ciuitate ſimul & Eccleſiaſtico regimine, & a dignitate hierarchica deiectum eſſe ſancito.

LXXII. Conſpice, ſanctiſſime fili & Imperator inuictiſſime, qualis in Chalcedonenſi Synodo indubitabilis defenſio fuit, & quibus expugnauit Eutychetem [*], & diuulgationes hæreticæ doctrinæ Petri expedias. Hæc legat ſancta Dei Apoſtolica & Catholica Eccleſia, vt ab ipſa propter prædictas cauſas depoſitum ad communionem nõ ſuſcipias, ſed per diuinos apices veſtræ ſerenitatis ab Antiochiæ confinio propellite. Pro ipſo autem conſtituite virum operibus ſacerdotium ornantem, cuſtodemq. diligentem ſanctæ Chalcedonenſis Synodi, & eorum quæ in ea firmata ſunt. Omnipotẽs Deus cuſtodiat veſtram potentiam in pace ſemper.] hactenus Felix Papa ad Zenonem Imperatorem hoc quidem anno (vt dictum eſt) cum adhuc non eſſet Acacius ab Apoſtolicæ ſedis commu-

* Aeſchinum!
Hortatur Felix Zenonem, vt Petrum pellat.

E nione reiectus, quod fieri contigit anno ſequenti. Cur vero de reſtitutione Calendionis nihil penitus Felix agat; puto quidem rem interim diſſimulatam fuiſſe, quod ille, licet per calumniam, vna cum alijs maieſtatis crimine factus reus, digno (vt apparebat) prætextu fuiſſet expulſus.

LXXIII. Ad hæc autem omnia de Petro hoc anno ſub Felice Papa conficienda; plures Synodi habitæ eſſe noſcuntur Actiones, in quibus primo ſcriptæ fuerint litteræ admonitionis ad Petrum: in dictã enim ad eum data tunc epiſtola de Synodo ea de cauſa congregata mentio habetur, poſt quam aliæ ſecutæ ſunt eiuſdem Pontificis ad Petrum ipſum litteræ eum iterum admonentis. Poſtremo vero illa celebrata eſt Actio, in qua recitata nuper eſt in Petrum lata ſententia: diutius enim detenti Romæ ea de cauſa Epiſcopi fuere: niſi velimus dicere ad aliam Synodum iterum eos vocatos Romam eodem anno fuiſſe. Quæ autem Antiochiæ inter hæc acta ſint, in compendio nuper citato iſta leguntur: Dum Acacii ſcripta legeremus, quæ de Petro & Ioanne Antiochenis ad Papam miſerat; exceſſus Acacij etiam in hac cauſa grauiſſima deprehenditur.

Plures Synodi Rom. actiones.

LXXIV. Denique [*] memoratus Petrus Ioannem quemdam presbyterum ordinauit Apameæ Epiſcopum; à

* Etenim

De Acacio recipiere & promouente quos damnauit.

pum;à quibus non receptus,venit Antiochiam,& Petrum Epiſcopatus ſui pellit auctorem,&inua A
dit eius Eccleſiam:quos ſimul iterum damnatos dicit Acacius,petens ab Apoſtolica ſede,vt ad
eam forte confugerent,nec viſu dignos haberet:ſed ſi fortaſſe iam aliquam indulgentiam impe-
traſſent,irritam eſſe debere,nec eorum pœnitentiam recipiendam eſſe. Quod cum factus Ioannes
Alexandrinus Epiſcopus relegiſſet,tacere non potuit;quod illum Ioannem,quem Acacius dam-
nauerat cum Petro,& ſine remedio pœnitentiæ fecit ab Apoſtolica ſede damnati,poſt tot damna
tiones Tyriorum miſeræ Eccleſiæ præſidere.] hæc ibi; quæ geſta eſſe ante decretam in Romano
Concilio legationem,auctor oſtendit. Habet hæc etiam de damnatione Petri atque Ioannis An-
tiochenorum intruſorum Antiſtitum,deq. Acacio promouente ad Tyriæ Eccleſiæ Epiſcopatum
eumdem Ioannem,Liberatus Diaconus [a]: eademq. exacte explicata habentur in litteris [b] Fe-
licis Papæ anno ſequenti datis ad clericos & Archimandritas Conſtantinopolitanos,vbi etiam le
gitur,Ioannis ordinationem in Epiſcopum Tyri factam eſſe ab Acacio anno ſequenti,cum de ip-
ſo cœptum eſſet Romæ agitari iudicium.Quæ autem hæc ſecuta fuerint,dicemus ſuo loco. Iam ve
ro in Occidentem clamor perſecutionis in Africa excitatæ nos reuocat.

a Liberat Diac. Breuiar.cap. 18.
b Felix epiſt. 4.

LXXV.

Perſecutio in Eccleſia Africana.

c Victor de perſecut.Vuandalo. lib 2.

Hoc enim anno,qui ſecundus numeratur ab eo tempore,quo de ventura perſecutione in Ec- B
cleſiam Africanam oſtenſæ ſunt recitatæ ſuperius diuinæ prædictiones,cœpta eſt eadem prouincia
dire ab Hunerico Vuãdalorum Rege exagitari:quod & datæ a Felice Papa hoc anno(vt vidimus)
litteræ ad Zenonem Imperatorem ſignificant.Quæ igitur hoc anno,quæve ſequenti geſta ſint, ex
Victore,qui aderat,proſequemur:ſic enim exorditur [c]:Cenſet primo tyrannus iuſſione terribili,vt
nemo in eius Palatio militaret,neque publicas ageret actiones,niſi ſe Arianum feciſſet. Quorum
ingens numerus,ne fidem perderet,militiam temporalem abiecit. Quos poſtea domibus proie-
ctos,omniq.ſubſtantia ſpoliatos,in inſulas Siciliam & Sardiniam relegauit.

LXXVI.

* Quo eodem
* vendicaſſet

Spolia Epiſcoporum Vuandalicus fiſcus rapit.

Quodam * tempore ſtatuere per totam Africam feſtinauit:vt noſtrorum Epiſcoporum defun
ctorum fiſcus ſibi ſubſtantiam vendicaret *: qui autem defuncto ſuccedere poterat, non ante or
dinaretur,niſi fiſco regali quingentos ſolidos obtuliſſet.Sed hoc ædificium vbi cõſtruere niſus eſt
diabolus,ſtatim illud deſtruere dignatus eſt Chriſtus.

Suggeſſerunt ei domeſtici ſui dicentes:Si iſtud firmauerit præceptio veſtra,noſtri Epiſcopi in
partibus Thraciæ & aliis regionibus conſtituti peiora incipient pati.] Quod igitur hæc ipſi via
præcluſa eſſet;ne quid contra ius faſq.in Epiſcopos Catholicos agere videretur,quibus permotus C
Zeno Imperator eadem in ſibi ſubditos Arianos Epiſcopos irrogare potuiſſet:aliis dignis ſibi vi-
ſis prætextibus & iuſtis apparentibus cauſis perſecutionem adornare conatus eſt,nimirum inqui
rere diriſſimis quæſtionibus ſi quæ reperire poſſet crimina Epiſcoporum.ſed qua id arte quæſierit,
ex eodem Victore audi:

LXXVII.

Enormis & dira quæſtio de ſacris virginibus.

Præcepit(inquit)deinde ſacras virgines congregari,dirigens Vuandalos cum ſuæ gentis obſte
tricibus ad,inſpicienda & contrectanda contra iura verecundiæ verecunda pudoris, vbi nec ma-
tres aderant,nec aliqua matronarum:quas cremantes graui ſuſpendio,atque ingentia pondera pe
dibus alligantes,laminas ferri ignitas dorſo,ventri,mamillis,& lateribus apponebant,quibus in-
ter ſupplicia dicebatur:Dicite quomodo Epiſcopi vobiſcum concubant & clerici veſtri. Quarum
acerbitate,pœnarum,plurimas tunc ſcimus extinctas eſſe:aliæ quæ remanſerunt,curibus areſcen-
tibus,factæ ſunt curuæ. Nitebatur enim ſemitam inuenire,per cuius aditum publicam,ſicut fecit,
faceret perſecutionem.Et ita faciens,nullo modo inueſtigare potuit,quomodo Chriſti Eccleſiam
macularet.]Cum igitur nihil inuentum eſſet,vnde hac ex cauſa perſecutionem poſſet inferre, nec
quieſcere valeret animo,quem furor & crudelitas aſſiduis ſtimulis ad cladem Orthodoxorum im D
pellerent;iam vi agere cœpit,quod iure explere quomodo poſſet non inuenit; ſicq.perſecutionem
auſpicatur acerbam ſatis,quam Victor cernens lugubri proſecutus eſt ſtylo,cum ait,:

LXXVIII.

Felix Epiſco. paralyticus cogitur ſubire exilium.

Quibus antè proſequar fluminibus lacrymarum,quando Epiſcopos,presbyteros,diaconos,
& alia Eccleſiæ membra,id eſt, quatuor millia nongenta ſexagintaſex in exilium eremi deſtina-
uit?in quibus erant podagri quamplurimi,alij propter ætatem annorum lumine temporali priua
ti.In quorum numero beatus Felix Abdiritanus Epiſcopus habens iam in Epiſcopatu quadragin
taquatuor annos,qui paralyſis morbo percuſſus nec ſentiebat quicquam,nec penitus loquebatur.
De quo nos maxime cogitantes,quod non poſſet iumento portari,vt a ſuis Rex peteretur, vt ſaltẽ
eum propere moriturum Carthagini eſſe iuſſiſſet,quod ad exilium nulla poſſet ratione perduci.
Cui ita fertur tyrannus cum furore dixiſſe:Si animali ſedere non poteſt,iungantur boues indomi
ti,qui eum colligatis funibus trahentes perducant vbi ego præcepi.Quem ex trãſuerſo ſuper mu
donem vinctum,quaſi quemdam ligni truncum toto itinere portabamus.

LXXIX.

Orthodoxorũ plurimorum exilium.

Congregantur vniuerſi in Siccenſem & Larenſem,ciuitates,vt illuc occurrẽtes Mauri ſibi tra
ditos ad eremum perduxiſſent.Superuenientes igitur Comites duo ſubtilitate damnabili blandis E
ſermonibus cum Dei confeſſoribus agere cœperunt:Quid vobis(inquiunt)videtur,vt ita pertina-
ces ſitis,vt domini noſtri præceptis minime obtemperetis, qui eſſe poteritis in conſpectu Regis
honorabiles,ſi eius feſtinetis facere voluntatem?Statim illis clamantibus & dicẽtibus ingenti vo
ciferatione:Chriſtiani ſumus,Catholici ſumus,Trinitatem vnum Deum inuiolabilem cõfitemur:
includuntur grauiori quidem,ſed adhuc latiori cuſtodia,vbi nobis copia dabatur & introire, &
verbum admonitionis fratribus facere,& diuina myſteria celebrare.Ibi & infantuli fuere quam-
plurimi,quos genitrices materno ſequebantur affectu,aliæ gaudentes,aliæ retrahentes: aliæ gau-
debant ſe martyres peperiſſe,aliæ morituros diluuio rebaptizationis nitebantur a confeſſione fi-
dei reuocare.Nullum tamen tunc nec blandimenta vicerunt,nec carnalis pietas aliquem inclina
uit in terram.Nam quædam quid tunc fecerit anus,breuiter referre delectat.

LXXX.

Dum iter ageremus cum Dei exercitu comitantes,& forte magis noctibus promoueremur p
pter Solis ardorem:conſpicimus mulierculam ſacculum & alia veſtimenta portantem, manu in-
fantulum

A fantulum vna tenentem, atque his ſermonibus conſolantem: Curre, domine meus: Vide vniuerſos ſanctos, quomodo pergunt & feſtinãt hilares ad coronas? Quam cum nos increparemus, quod importuna videretur, aut viris pro ſexu iungi, aut exercitui Chriſti ſociari. Reſpondit: Benedicite, & orate pro me, & pro iſto nepotulo meo: quia etſi peccatrix, filia ſum quondam Zuritaniæ ciuitatis Epiſcopi. Cui nos: Et qua ratione de tam longo itinere huc pergere demonſtratis? Quæ reſpõdit: Cum hoc ſeruo veſtro paruulo ad exilium pergo, ne inueniat eum ſolum inimicus, & a via veritatis reuocet ad mortem.] Ad hæc verba repleti lacrimis, nihil dicere voluimus, niſi vt voluntas fieret Dei.

Chriſtianæ feminæ egregiũ exemplum.

LXXXI. Sed vbi aduerſarius, qui iam forte dicebat [a]: Participabor ſpolia, replebo animam meã, interficiam gladio meo, dominabitur manus mea: nullum potuit occupare; incurrit [*] anguſta & teterrima loca, in quorum conclauibus Dei exercitum coarctaret. Tunc eis etiam viſitationis humanæ negata conſolatio. Puniuntur & cuſtodes fuſtibus, & grauiter affliguntur. Iactantur confeſſores Chriſti ſuper inuicem, anguſtia coarctante, vnus ſuper alium, vt agmina locuſtarum, & (vt propie dicatur) vt grana pretioſiſſima frumentorum. In qua conſtipatio ſecedendi ad naturale officium nulla ratio ſinebat loci: ſed & ſtercora & vrinam, vrgente neceſſitate, ibidem faciebant, vt B ille tunc fœtor & horror vniuerſa pœnarum genera ſuperaret. Ad quos aliquando, dantes ingentia munera Mauris, dormientibus Vuandalis, vix clam admiſſi ſumus intrare. Qui introeuntes velut in gurgite luti vſque ad genua cœpimus mergi; illic tunc Hieremiæ videntes fuiſſe completum [b]: Qui nutriti ſunt in croceis, amplexati ſunt ſtercora ſua.

[a] Exod. 15. [*] inuenit

Confeſſores anguſtiati arcto carcere.

[b] Hierem. Thren. 4.

LXXXII. Quid multa? præcepti ſunt, vndique perſtrepentibus Mauris, ad iter, vbi deſtinati ſunt, præparari [*]. Exeuntes itaque die Dominica, linita habentes ſtercoribus veſtimenta, facies ſimul & capita, a Mauris tamen crudeliter minabantur, hymnum cum exultatione Domino decantantes: Hæc [c] eſt gloria omnibus ſanctis eius. Aderat enim ibi tunc beatus Pontifex Cyprianus Vnizibirenſis Epiſcopus conſolator egregius, qui ſingulos pio & paterno fouebat affectu [*] non ſine fluminibus currentium lacrymarum, paratus pro fratribus animam ponere, & ſe vltroneum, ſi dimitteretur, talibus paſſionibus dare: qui totum quod habuit egentibus fratribus in illa tunc neceſſitate expendit. Quærebat enim occaſionem, qualiter confeſſoribus ſociaretur ipſe animo & virtute confeſſor: qui poſtea per multos agones & ſqualores carceris ad exilium, quod deſiderabat, cũ exultatione perrexit.

[*] properare [c] Pſal. 149.

De Cypriano Epiſc. & Confeſſore.

[*] affatu

C LXXXIII. Quantæ tunc multitudines de diuerſis regionibus & ciuitatibus ad viſendos Dei martyres occurrerent populorum, teſtantur viæ vel ſemitæ, quæ cum agmina venientium nequaquam caperent, per vertices montium & ima vallium concurrens turba Fidelium inæſtimabilis deſcendebat, cereos manibus geſtantes, ſuosq. infantulos veſtigijs martyrum proijcientes, iſta clamabant: Quibus nos miſeros relinquitis, dum pergitis ad coronas? Qui hos baptizaturi ſunt paruulos fontibus aquæ perennis? Qui nobis pœnitentiæ munus allaturi ſunt, & reconciliationis indulgentia obſtrictos peccatorum vinculis ſoluturi? quia vobis dictum eſt [d]: Quæcumque ſolueritis ſuper terram, erunt ſoluta & in cælis. Qui nos ſolemnibus orationibus ſepulturi ſunt morientes? A quibus diuini ſacrificij ritus adhibendus eſt conſuetus?] hæ fuerunt ex præcordijs erumpentes piorũ querelæ, quib. intelligis quæ eſſent munia ſacerdotum, & perſeuerans in tot anguſtijs in ſacris obeundis ac miniſtrandis Eccleſiæ ſacramentis traditio accepta a maioribus, & in poſteros iugiter propagata: quibus infeliciſſimos ſugilles noſtri temporis Nouatores.

Digna querelæ occurrentiũ populorũ.

[d] Matth. 16.

LXXXIV. In his vocibus (ſubdit Victor) & lacrymis nullus iam pergere admiſſus eſt conſolator; ſed arctabatur multitudo ad currendum, vt vbi cannaua erat præparata, laborioſam caperet manſionẽ. D Qui cum ſenes deficerent & alij forte etſi iuuenes delicati, cœperunt haſtilium cuſpidibus ad currendum & lapidibus tundi: vnde magis deficientes, amplius laſſabantur. Poſt vero imperatum eſt Mauris, vt eos qui ambulare non poterant, ligatis pedibus, vt cadauera animalis mortui traherent per dura & aſpera lapidum loca: vbi primo veſtimenta, poſtea membra ſingula carpebantur: quibus per gladios acutos petrarum huic caput conterebatur, alij latera findebantur, & ita inter manus trahentium ſpiritum exhalabant. quorum numerum nequaquã valuimus colligere, multitudine coercente. Exaltatus tamen per totum aggerem publicum vilis ſepultura ſanctorum loquentibus tumulis.

Crudelitas in laſſos a Mauris admiſſa.

LXXXV. Reliqui habiliores ad ſolitudinis loca perueniunt, quibus collocati, hordeum ad veſcendum vt iumenta accipiunt. Vbi etiam venenatorum animalium atque ſcorpionum tanta dicitur eſſe multitudo, vt ignorantibus incredibilis videatur: quæ ſolo flatu etiam procul poſitis veneni virus infundat. Ab ſcorpij autem percuſſu nullum dicunt aliquando euaſiſſe. Quorum feritas virulenta, vſque ad præſens tempus, Chriſto defendente, nullum ſeruorum eius nocuiſſe docetur. Sed cũ illic alerentur ordeaceis granis, poſtea & hoc ablatum eſt; quaſi non poterat Deus, qui pluerat pa E tribus manna, paſcere & nunc tali exilio mancipatos.

Durum exiliũ Orthodoxorũ.

Cogitat acriora aduerſus Eccleſiam Dei vt qui membra aliqua abſciderat, totum laniando perderet corpus. Nam die Aſcenſionis Domini, legatus Zenonis Imperatoris, Regina præſente, legendum in media eccleſia Epiſcopo Eugenio dirigit præceptum, quod etiam vniuerſæ Africæ veredis currentibus deſtinauit:

LXXXVI. Rex Hunericus Vuandalorum & Alanorum vniuerſis Epiſcopis Homouſianis. Non ſemel, ſed ſæpius conſtat eſſe prohibitum, vt in ſortibus Vuandalorum ſacerdotes veſtri conuentus minime celebrarent, ne ſua ſeductione animas ſubuerterent Chriſtianas. Quam rem ſpernentes plurimi reperti ſunt contra interdictum Miſſas in ſortibus Vuandalorum egiſſe, aſſerentes ſe integrã regulam Chriſtianæ fidei tenere. Et quia in prouincijs a Deo nobis conceſſis ſcandalum eſſe nolumus, ideo Dei prouidentia cum conſenſu ſanctorum Epiſcoporum noſtrorum hoc nos ſtatuiſſe cognoſcite: vt ad diem Kalendarum Februariarum proxime futurarum, omiſſa inexcuſatione for

Edictum de diſputatione facienda.

midi nis

midinis ,omnes Carthaginem veniatis, vt de ratione fidei cum noſtris venerabilibus Epiſcopis A
poſſitis inire conuentum,& de fide Homouſianorum,quam defenditis,de diuinis Scripturis pro-
prie approbetis;quo poſſit agnoſci,ſi integram fidem teneatis.

LXXXVII. Quo tenderet Hunerici dolus.

Huius autem edicti tenorem vniuerſis Epiſcopis tuis per vniuerſam Africam conſtitutis dire-
ximus.Data ſub die *XIII.* Kalendas Iunias,anno ſeptimo Hunerici.] eſt hic ipſe annus.hæc ſunt
de futura collatione Hunerici mandata fiduciam habentis defecturos omnino Catholicos ab ea
quam ipſe exigebat probatione,nempe vt ex diuina Scriptura vocem Cõſubſtantialitatis probare
poſſent,quam certo ſciret teſtificatione ſuorum Epiſcoporum in diuinis Scripturis expreſſam mi
nime reperiri:ſicq.patefacta ſouea videretur,qua vel Catholici fidem quam non probarent ex di-
uinis Scripturis deſererent:vel ſi perſtarent in ſententia,oblata iuſta videri poſſet occaſio omnes
Epiſcopos Orthodoxos ab Africa expellendi.Quæ autem poſtea ſecuta fuerint,& quomodo hæc
a pijs accepta,ſubdit ſic Victor.

LXXXVIII. a *Tob.2.* *Mærent Catholici.*

Cognoſcentibus igitur qui aderamus,ſimulq.legentibus,contrita ſunt extemplo corda no-
ſtra,& contenebrati ſunt oculi noſtri & vere tunc dies [a] feſti noſtri conuerſi ſunt in luctum,& cã
tica in lamentationem,dum edicti tenor indicaret futuræ perſecutionis furorem. Et præſertim B
vbi dixit: In prouincijs noſtris a Deo nobis conceſſis ſcandalum eſſe nolumus. quaſi diceret : In
prouincijs noſtris Catholicos eſſe nolumus. Tractatum eſt quid fieret. Nullũ inuenit remedium
imminens calamitas,niſi a ſancto Eugenio rationabilis(ſi cor barbarum emolliretur) Suggeren-
da daretur tali textu conſcripta:

LXXXIX. S.Eugenij libellus ad Huneri cum.

Quoties animæ vel vitæ æternæ ac fidei Chriſtianæ cauſa tractatur intrepide(ſicut regalis pro
uidentia compromiſit)neceſſe eſt quod competit ſuggeratur. Nuper poteſtas regia per Vuitare-
dum Notarium paruitatem meam admonere dignata eſt,qui nobis de merito ac religione fidei
præceptum eius in eccleſia,præſente clero & plebe,recenſuit:Ex cuius tenore cognouimus ad om-
nes Coepiſcopos meos præceptum regium ſimiliter emanaſſe,vt die conſtituta pro diſputatione
fidei veniatur.Quod nos venerabiliter accepiſſe ſuggeſſimus: debere etiam tranſmarinarum om-
nium partium,qui nobis ſunt in vna religione vel communione conſortes,agnoſcere:quia vbique

Suggeſtio Eugenij Epiſ.Carthag.

regno eius obtemperant vniuerſi:maxime quod totius mundi cauſa eſt,non ſpecialis prouincia-
rum Africanarum tantummodo.Et quia ſecundo reſponſo ſuggerendum me promiſi oblaturum
metito ſuppliciter peto magnificentiam tuam,vt ad domini & clementiſſimi Regis aures memo C
ratam ſuggeſtionem meam perferre digneris;quo eius clementia dignanter agnoſcat,nos diſpu-
tationem legis cum adiutorio Dei nullatenus declinare vel fugere,ſed ſine vniuerſitatis aſſenſu
nos non debere aſſerendæ fidei noſtræ cauſas aſſumere.Quod petimus,vt benignitate qua tantus
eſt , & iuſtitia ſapientiæ ſuæ dignetur annuere. Data ab Eugenio Epiſcopo Eccleſiæ Catholicæ
Carthaginis.

XC. b *Pſal.7.* *Hunericus S. Eugenium deridet.*

Sed cum hæc ſuggeſtio a beato Eugenio offerretur;ille iam [b] qui conceperat dolorem,vrge-
batur iniquitatem grauius parturire:& ita ſancto viro Epiſcopo Eugenio per Obadum Præpoſi-
tum regni ſui mandaſſe videtur:Subde mihi vniuerſum Orbem terrarum,& ſub poteſtate mea vni
uerſus mundus redigatur:& facio,o Eugeni,quod dicis.Ad quod beatus Eugenius reſpõdit vt po
tuit:Quod rationem(inquit)non habet,dici non debuit;ſic eſt hoc,quomodo ſi dicatur homini, ne
per vera feratur & volitet,quod moris non eſt humanæ naturæ. Dixi enim:Si noſtram fidem, quæ
vna & vera eſt,poteſtas Regis cognoſcere deſiderat,mittat ad amicos ſuos:ſcribam & ego fratrib.
meis,vt veniant Coepiſcopi mei qui vobis nobiſcum communem fidem noſtram valeant demon
ſtrare;& præcipue Eccleſia Romana,quæ caput eſt omnium Eccleſiarum. D

XCI.

Ad hæc Obadus;Ergo tu & dominus meus Rex ſimiles eritis? Eugenius Epiſcopus dixit: Ego
non ſum ſimilis Regis,ſed dixi:Si veram cognoſcere deſiderat fidem,ſcribat amicis ſuis, vt diri-
gant noſtros Catholicos Epiſcopos;& ego ſcribo Coepiſcopis meis, quia Catholicæ vniuerſæ vna
eſt cura.]haud quidem hæc inepte Eugenius:ſiquidem qui Romano præerant Imperio Principes
erant Hunnerico fœdere iuncti,Odoacer in Occidente,idemq.ut ille Arianus,& Zeno in Oriente
in Catholicos parum æquus .Sed ſubdit Victor : Hæc agebat Eugenius , non quia deeſſent in
Africa qui aduerſariorum obiecta refellerent, ſed vt illi veniſſent qui alieni ab eorum dominatu
maiorem fiduciam libertatis haberent,pariterq.oppreſſionis noſtræ calumnias vniuerſis terris &
populis nunciarent.Ille autem qui nectebat dolos,audire noluit rationem,agens argumentationi
bus crebris,vt quoſcumque Epiſcoporum audierat eruditus,varijs inſectationibus agitaret. Iam
ad exilium Vibianenſem ſecundo Donatianum,impoſitis centum quinquaginta fuſtibus, miſe-
rat Epiſcopum, necnon & Sufetulenſem Præſidium,virum ſatis acutum.tunc & venerabiles Man
ſuetum,Germanum,Fuſculum,& multos alios fuſtigauit.

XCII. Vetat Hunericus communicare Vuandalos cum Catholicis. c *1.Tim.2.* d *1.Cor.5.*

Dum hæc geruntur, imperat vt cum noſtræ religionis viris illorum menſam nullus communẽ E
haberet, neque cum Catholicis omnino veſcerentur.Quæ res non ipſis aliquod præſtitit beneficiũ
ſed nobis maximum contulit lucrum. Nam ſi ſermo eorum(dicente Apoſtolo [c]) ſicut cancer cõ
ſueuit ſerpere;quanto magis communis menſa ciborum poterit inquinare?cum dicat Apoſtolus
[d]: Cum neſarijs nec cibum habere communem .] hucuſque Victor res præſentis anni ſua hi-
ſtoria eſt proſecutus:quæ vero ſequitur ſubinferre, ſequenti anno cõtigiſſe noſcuntur,noſq.ſuo ea
loco reddemus.

IESV CHRISTI ANNVS 484. | FELICIS PAP. ANNVS 2. | ZENONIS IMP. 11. ODOACR. REG. 9.

I. Theodoricus gratus Zenoni.

IAm voluitur annus Domini quadringenteſimus octogeſimuſquartus,duobus notatus Conſuli
bus, Theodorico Gothorum Rege,atque Venantio .Meruit barbarus Rex ob debellatos Impe

rij

A rij perduelles (vt dictum eſt ſuperius) non triumphum tantum atque equeſtrem ſtatuã, ſed & Con
ſulatum, immo & adoptionem Imperatoris, vt geſtarum rerum ſcriptores [a] affirmant: quin inſup
euexit illum Zeno in ſpem Occidentalis Imperij potiundi. Ita plane Imperator imbellis ad turbas a Iordan. & alij.
in Eccleſia concitandas tantummodo comparatus, dum rebelles deprimit, barbarum Regem plu
rimis officijs demeretur; cuius ope ſuffultus, nec Deum [b] timere, nec homines revereri curauit. b Luc. 18.
Etenim hoc anno eo audaciæ ſceleratus progreſſus eſt, vt cum religione ius quoque gentium vio-
laret. Quomodo autem id acciderit, iam enarrare pergamus.

II. *Legati Apoſt. ſedis male habiti a Zenone.*

Cum enim duo Epiſcopi Vitalis atque Miſenus Apoſtolicæ ſedis legatione fungentes, ab ip-
ſo Felice Romano Pontifice miſſi, Conſtantinopolim perueniſſent; perinde ac ſi non ad regiam ci-
uitatem, neque ad Chriſtianum Imperatorem ſe cõtuliſſent, ſed in ſiluarum receſſibus incidiſſent
in graſſatores; continuo tenti, ſcriptis, quæ ferebant, exuti, atque carceri mancipari ſunt: miſſi nã
que, loco accurentis cum facibus cleri, haſtati ſatellites: fuit pro cantu pſalmorum ſonitus catena-
rum, loco acclamationum iurgia atque blaſphemiæ, pro oſculis ſputa, pro ſalutatione repenſæ ſunt
contumeliæ; ac denique pro eccleſia, in quam ſprimo deduci ſolerẽt, tetrus paratus eſt carcer. Eiuſ
B modi plane eſſe ſolent opera hæreticorum, vt omnia vi metuq. agant, nulloq. charitatis ſymbolo
pacis ſve cum pijs, ſed fuſtibus, gladijs, atque carceribus tractent. Innouata vidit hoc anno Macedo-
niana tempora Conſtantinopolis, cum Imperatoris potentia fuit hæreſis truculenta, ſanguinem
ſitiens Orthodoxorum.

III. *Acacius ſeducit legatos.*

Sed quod deterius eſt, ſucceſſit violentiæ fraus: illa valuit tamquam leo furens perfidus Im-
perator: iſta præualuit tamquam draco inſidians Acacius eius ciuitatis Epiſcopus: qui pellexit
blanditijs, inuitauit illecebris, mellitiſq. ſermonibus emolliuit tandem ferrea pectora ſacerdotum:
ſicque liberari eos vinculis fecit, vt grauiori catena præuaricationis aſtringeret: ſic exemit e carce-
re, vt in profundum impietatis barathrum conijceret: & dum ſibi ſubdole reddit eos obſequentes *Legatorũ præuaricatio.*
& Principi, apoſtatare fecit a Deo, & a quo miſſi fuerant Romano Pontifice. Quid demum? O in-
dignum facinus! o portentum! ignominioſe admodum ceſſit legatorum Apoſtolicus vigor, ener-
uata eſt conſtantia ſacerdotum, emarcuitque penitus inconcuſſum hactenus robur Antiſtitum,
cum contra mandata Felicis Papæ vt Acacio communicarent inducti ſunt, vtque audirent abſque
contradictione recitari in Eccleſiæ ſacris Diptychis nomen neſandi hominis Petri hæretici Ale-
C xandrinæ Eccleſiæ inuaſoris.

IV.

Tanta hæc torpeſcentes admiſere legati Apoſtolicæ ſedis, nobile ſuſceptum munus turpi præ-
uaricatione fœdantes, inurentes notam Eccleſiæ non habenti maculam neque rugam; immemo-
res plane petræ [c], e qua ſciſſi, & cauernæ laci e qua præciſi eſſent, Petri inquam Apoſtoli ſucceſſo- c Iſai. 51.
ris Pontificis, & Romanæ Eccleſiæ inuiolatæ hactenus amplitudinis, e qua profecti eſſent Conſtã
tinopolim corrigere deuios, a quibus ipſi præcipites acti ſunt.

V. *Quomodo legati habiti Conſtantinopoli.*

Rem adeo funeſtam paucis his Liberatus Diaconus narrat [d]: Itum eſt Conſtantinopolim; & d Liberat. Diac. cap. 18.
prædicti Epiſcopi in cuſtodiam ſunt redacti, chartis ſublatis, ne Catholicis, quibus ſcriptum fue-
rat, redderentur. Quos iterum poſt hæc Acacius de cuſtodia eijciens, ſecum fecit procedere, vt qua
ſi confirmato Petri ſacerdotio dimitterentur.] & inferius hæc addit de Felice Defenſore ſocio lega
torum: Felix Defenſor Eccleſiæ, qui cum legatis directus fuerat, impediente infirmitate, cum ip-
ſis pergere non potuit: ſed poſtquam Vitalis & Miſenus e cuſtodia Conſtantinopoli ſunt egreſſi,
perrexit cum chartis Eccleſiaſticis Conſtantinopolim; paſſuſq. eſt & ipſe, ſublatis chartis, grauiſſi
mam cuſtodiam.] hæc ipſe perbreuiter nimis, quæ tamen ſunt omnino ab Euagrio prætermiſſa:
D quippe ſecutus Zachariam Eutychianum, erubeſcentem neſanda iſta memoriæ commendare, ea
reliquit omnino preſſa ſilentio.

VI. *Zeno male ſe purgat apud Rom. Pont.*

Auſpicatur autem narrationem Euagrius ab excuſatione Zenonis Imperatoris ad Felicẽ Pon-
tificem miſſa, cum ait [e]: Zeno autem reſcripſit *ad Felicem Romanum Pontificem*, eum fruſtra per e Euagr. libr. 3. c. 20. 21.
turbatum verbis Ioannis, qui cum iureiurando ſe aſtrinxiſſet, numquam omnino ſedem Epiſcopa
tus Alexandrini occupaturum, violata fide, & iureiurando neglecto, nullius non ſacrilegij genus
admiſiſſet. Petrum vero non ſine accurata de eius fide inquiſitione ad ſacerdotij gradum elatum
fuiſſe, ſed eum ſubſcripſiſſe ſua manu, ſe fidem trecentorum decem & octo ſanctorum Patrum qui
Nicææ conuenerant, cui ſanctum Concilium Chalcedonenſe conſentit, approbare. Iſta enim a Ze-
none ſcripta ſunt his verbis: Debes pro certo cognoſcere, & noſtram pietatem, & Petrum ſanctiſſi
mum, de quo ante dictum eſt, & omnes ſanctiſſimas Eccleſias ſanctiſſimum Concilium Chalcedo
nenſe complecti & venerari: quod quidem Concilium cum fide Concilij Nicæni conſentit.] hæc
Euagrius de excuſatione Zenonis Imperatoris.

VII. *Romanũ Conci. a Felice Papa cogitur.*

His Romam perlatis, necnon quæ ab Orthodoxis monachis ad Felicem Papam contra lega-
E tos ſcripta ſunt: ſtatim ipſe Romanus Pontifex Felix conuocauit, ex more, Epiſcoporum Cõciliũ,
vt tantum neſas ex proditione legatorum admiſſum ſententia omnium damnaretur, & tam ipſos
proditores quam ad ſcelus impulſores par damnationis pœna percelleret. Quæ autem in hoc Con
cilio acta ſint, Euagrius in primis narrat his verbis: Extant præterea in Actis eiuſdem Concilij *Ro
mę habiti ſub Felice* epiſtolæ tum a Cyrillo monacho Acœmetarum ordinis, quem ſupra poſuimus,
tum ab alijs monaſteriorum Præpoſitis Cõnſtantinopolis, tum ab Epiſcopis & clericis Aegypti
ad Felicem Papam contra Petrum, vtpote hæreticum, & eos qui cum eo communicabant.]

VIII. *Monachorum laudata conſtantia.*

Porro ijdem ſanctiſſimi monachi Orthodoxi degentes Conſtantinopoli lapſu legatorum velu
ti ingentis molis ruina concuſſi ſunt: ſed tamen minime deſpondere animum; verum maioribus
ſumptis ſpiritibus, mox aliquos delegarunt, qui Romam cuncta referre Pontifici aduolarent. De
his enim addit Euagrius iſta. Qui autem ex domicilio monachorum, quos Acœmetas vocant, ve-
nere ad Felicem, Miſenum & Vitalem propterea coarguerunt, quod ad ipſorum vſque Conſtanti
nopolim aduentum Petri nomen clam & occulte in ſacris tabulis legi conſueuerat: ex eo autem ad
præſens

præſens vſque tempus palam & aperte Miſenum & Vitalem Petro communicaſſe. Epiſtola quidē A
Aegyptiorum tum iſta de Petro complexa eſt, tum etiam quod Ioannes & Orthodoxus eſſet, &
vt leges Eccleſiaſticæ poſtulant, ordinatus; Petrus autem a duobus ſolum Epiſcopis eadem erro-
ris prauitate cum illis infectis creatus; tum denique quod ſtatim poſt Ioannis fugam nulla nō ſup
plicij genera Orthodoxis ab eo inflicta. Quæ omnia Acacio per quoſdam, qui Conſtantinopolim
venerant, ſignificata eſſe, Acaciumq. Petro in omnibus quæ moliebatur ſubſidio fuiſſe, memorāt.

IX. Creuere etiam res iſtæ ſermone Simeonis monachi, qui fuit ex numero eorum qui vocantur
Acœmetæ miſſi a Cyrillo ad Felicem: Nam Miſenus & Vitalis ab eo fuerunt reprehenſi, propterea
quod cum hæreticis communicauerant; idq. cum nomen Petri vt hæretici palam in ſacris tabulis
recitaretur: quodq. ea ratione multi ſimplices homines ab hæreticis in errorem adducerentur, qui
affirmare non dubitarunt, Petrum ab Epiſcopo Romano in communionem receptum eſſe. Addi-
dit etiam Simeō, cum quadam quæſtione rogarentur, Miſenum & eius fautores noluiſſe quemquā
Orthodoxorum in colloquium venire, vel litteras reddere, vel quicquam contra veram ſinceram-
que fidem admiſſum accurate examinare. Producebatur item in medium Siluanus presbyter, qui
vna cum Miſeno & Vitali fuiſſet Conſtantinopoli; iſq. verba monachorum confirmauit. Lecta eſt B
præterea Acacij epiſtola ad Simplicium, quæ ſignificabat, Petrum iampridem & abdicatum
fuiſſe, & filium tenebrarum declaratum. Quibus de cauſis Miſenus & Vitalis de ſacerdotij gradu
dimouerentur, & a ſacroſancta & pura ſepararentur communione: idque de ſententia totius
Concilij.

X. Quod quidem Romanum Concilium quæ ſequuntur de Petro pronunciauit: Petrum hæreti-
cum iampridem ſententia ſacræ ſedis Apoſtolicæ condemnatum, interdictum Eccleſia, & anathe-
mate mulctatum Eccleſia Romana non recipit. Cui quidem licet nullum aliud crimen objciatur,
hoc profecto ſatis habet ponderis, eum quidem non poſſe Orthodoxis præeſſe, quod ab hæreticis
ordinatus fuit. Eadem Concilij ſententia hoc quoque complexa eſt: Acacium Epiſcopum Cōſtā-
tinopolitanum grauiſſimo crimine dignum res ipſa declarauit: quippe tametſi litteras ad Simpli-
cium ſcripſerit, & Petrum appellarit hæreticum; tamen idem ipſum iam Zenoni minime patefece
rit; cum certe illud, ſi modo amaret Zenonem, præſtare deberet: verum Imperatoris deſiderio ſa-
tisfacere magis, quam fidei conſulere experierit.] hactenus Euagrius de rebus geſtis hoc anno in
Romano tali ex cauſa congregato a Felice Papa Concilio. C

XI. *Synodus Romana in cauſa Miſeni & Vitalis.*

Verum res tanta haud ita leuiter tranſeunda, ſed locupletius explicanda, cum ſermo ſit de eo
Romano Concilio, in quo ſummi ponderis negotium ventilatum eſt & definitum. Non ante qui-
dem eiuſmodi Synodus habita eſt, quam miſſi legati redierunt Conſtantinopoli Romam: cū ijdē
ad dicendam cauſam Synodum ingredi iuſſi ſunt, vbi parata erant ſcripta, necnō præſentes teſtes,
quibus legati præuaricationis accuſarentur: hi enim eorumdem (vt dictum eſt) aduentum præceſ-
ſerant. Felix igitur in tanto rerum diſcrimine, licet veluti captiua ſub Erulis Arianis teneri videre-
tur Eccleſia, & maiores in Oriente ſciret ab Eutychianis hæreticis excitatos eſſe tumultus, inſup
Catholicæ fidei aduerſari Imperatorem, eumq. ſub Catholico pallio duplo iniquius perſequentē;
& in qua omnem ſpem collocauerat, legationem in proditionem eſſe conuerſam aſpiceret: nequa-
quam animo conſternatus eſt; ſed conſurgens alacrior, malis reſiſtere parans, indicit Synodum,
in qua ſeptuagintaſeptem Epiſcopi conuenere: tot enim ſubſcripſiſſe reperiuntur ſententiæ in Aca
cium latæ, vt Vaticanus codex oſtendit.

XII. *Miſenus & Vitalis vocati reddere rōnē.*

Properarunt ergo vocari ex Italia Epiſcopi ad Synodum: qui ſimul in vnum congregati cum
eſſent apud S. Petrum Apoſtolum, præſidente Felice Romano Pontifice, ſolemnibus ex more rite D
peractis, iuſſerūt Miſenum atque Vitalem Epiſcopos de legatione ſibi credita reddere rationem.
Sed inuenti minime ipſi ſeruaſſe, immo tranſgreſſi eſſe præcepta, quæ obituri eam functionem ac-
ceperant: & licet modo negarent, modo excuſarent ſe fuiſſe deceptos, neſcienteſque cum hæreticis
communicaſſe; conuicti tandem ex ipſius Acacij litteris, quas ijdem ipſi ſecum tulerant ad eum-
dem Romanum Pontificem, vna omnium ſententia iudicati ſunt qui communione Apoſtolica eſ-
ſent indigni, necnon ab Epiſcopatus honore alieni. Sic itaque abiere infelices illi inſtar Cain [a] pro-
iecti a facie Domini, ſtigmate damnationis inuſti. Porro quod ad litteras Acacij pertinet, quas
ad Felicem Papam ijdem retulere legati: ipſum illis profeſſum ſe communione eſſe iunctum cum
Petro Alexandrino ſæpe damnato hæretico, teſtatur Gelaſius in epiſtola ad Epiſcopos Darda-
niæ. eo procaciæ perfrictæ frontis contumax homo peruenit, vt peccata ſua ſicut Sodoma [b] præ-
dicaret.

a Geneſ. 4.

b Iſai. 3.

XIII. *In Synodo agitur Acacij cā.*

His peractis, alia Seſſione cognita eſt Acacij cauſa, allatiſque in medium cunctis manifeſtis
ab eo perpetratis criminibus, ſententia omnium eſt iudicatus hæreticus hæreticorum participa-
tione pollutus. At nec ſic quidem in eum excommunicationis ſententiam intorquere Patribus E
hactenus viſum eſt. Sed ſcriptis ad eum rurſum litteris Synodalibus, admonitus eſt, vt reſipiſceret,
alias ſciret ſe excommunicationis ſententia percellendum. De hac autem quæ præceſſit ſentētiam
admonitione teſtatur Liberatus Diaconus verbis iſtis [c]: Vbi ergo ad plenum detectus eſt Aca-
cius hæreticus, Papa Felix litteris ſuis Synodicis ad Acacium ſic poſuit: Peccaſti, ne adijcias: & de
prioribus ſupplica, &c.]

c Liberat. Diaco. Breuiar. c. 18.

XIV. Nihil plane factum præpropere ab ipſo Romano Pontifice, ſed toto ſuæ ſedis tempore vſque
in hanc diem nihil magis ipſum curaſſe Felicem, quam Acacium admonere, teſtatur Gelaſius in
epiſtola ad Epiſcopos Dardaniæ. Subdit vero Liberatus: Suſceptis his Acacius litteris, perſeuerat,
neque recedens a communione Petri, neque ſuadens ei palam ſuſcipere Chalcedonenſe Cōcilium
& tomum Papæ Leonis.] hæc Liberatus. Porro deſiderantur eiuſmodi litteræ Synodales ad Aca-
cium miſſæ.

XV. Conſtat autem tantum abfuiſſe vt Acacius reſipiſceret, vt mox Ioannem illum Apameæ Epi-

ſcopum

A ſcopum electum, qui nuper ipſo Acacio agente fuerat a Romano Pontifice cum Petro excommunicatus, idem Acacius crearit Tyri Epiſcopum, Petrum vero Fullonem confirmarit in ſede Antiochena, vt Papæ Felicis litteræ datæ ad clerum Conſtantinopolitanum declarant, quæ inferius recitandæ erunt. Ita plane ſuperbus nihil quauis occaſione oblatum prætermiſſum voluit, quo aliena ſibi vendicaret iura Eccleſiarum, & aduerſus Romanum Pontificem niteretur; illum per omnia ſectatus [a], qui ponere ſtatuit ſuam ſedem ſuper aſtra cæli, vt fieret Altiſſimo ſimilis: ſtulte nimis ſibi fingens, vna cum Romano Imperio in Occidente, etiam eſſe Romanã Eccleſiam humi depreſſam, eidem contemnens obtemperare, ſuperbe ratus ei minime cedere debere Præſulem ampliſſimę ciuitatis, in qua Romani Imperij ſceptra vigerent. Verum non ſuper regnum & Imperium inniti Apoſtolicam ſedem, ſed ſuper Chriſtum Regem Regum & Dominum dominantium, ipſe ſuo tandem expertus eſt damno, vt quæ ſunt reliqua tomi huius paſſim oſtendent, & quæ ſequenti dicentur tomo, cum abolere iuſſum eſt eius nomen e ſacris tabulis, manifeſtabunt. Sed iã proſequamur hiſtoriam.

a Iſa. 14.

XVI. Cum igitur ipſi Romano Pontifici Felici & ſanctæ Synodo ſimul innotuiſſet Acacium more B ſuo contempſiſſe nouiſſimam admonitionem, nec ſpem vllam penitus eſſe reliquam, vt reſipiſceret, atq. errata corrigeret: collatis calculis vna omnium pari ſententia cõdemnatur, & vt indignus penitus Catholica communicatione ab ea reiectus exploditur, ſcriptaq. in eũ excommunicationis ſententia, eadem miſſa eſt Cõſtantinopolim. Tradit hoc ipſum Liberatus his verbis: Hæc (inquit) cognoſcens Papa Felix, *nempe admonitionem præmiſſam contemptui habitam*, ſcripturam miſit Acacio per Tutum * Defenſorem, cuius eſt principium: Multarum tranſgreſſionum reperitis obnoxius.]extant ipſæ quidem litteræ, quibus huiuſmodi inſcriptio præfixa eſt [b]:

Acacius condemnatur.

* Titum

FELIX EPISCOPVS SANCTAE ECCLESIAE CATHOLICAE VRBIS ROMAE ACACIO.

b Epiſto. 4. Feli. tom. 1. epiſt. Rom. Pont.

XVII. Multarum tranſgreſſionum reperiris obnoxius, & in venerabilia Concilij Nicæni contumelia ſæpe verſatus alienarum tibi prouinciarum iura temerarie vendicaſti. Hæreticos peruaſores atq. ab hæreticis ordinatos, & quos ipſe damnaueras atq. ab Apoſtolica inſtitiſti ſede damnari, nõ modo communioni tuæ recipiendos putaſti, verum etiam alijs Eccleſijs (quod nec de Catholicis fieri poterat) præſidere feciſti, aut honoribus, quos non merebantur, auxiſti. Teſtatur hoc Ioannes, C quem a Catholicis Apameæ non receptum, pulſumq. de Antiochia Tyrijs præfeciſti: & Hymerius tunc de diaconio deiectus, atq. Chriſtiani nominis appellatione priuatus, a te etiam in presbyterij prouectus officium. Et quaſi hæc minora tibi viderentur, in ipſam doctrinæ Apoſtolicæ veritatem auſu ſuperbiæ tuæ tetendiſti, vt Petrus, quem damnatum a ſanctæ memoriæ deceſſore meo ipſe retuleras (ſicut teſtantur annexa) beati Euangeliſtæ Marci ſedem, te conniuente, turſus inuaderet, & fugatis Orthodoxis Epiſcopis & clericis, ſui proculdubio ſimiles ordinaret; pulſoq eo qui illic fuerat regulariter conſtitutus, captiuam teneret Eccleſiam. Cuius tibi adeo grata perſona eſt, & miniſtri eius accepti, vt Epiſcopos & clericos plurimos Orthodoxos nunc Conſtãtinopolim venientes detegaris affligere, & Apocriſarios eius confouere; atq. anathematizantem eumdem Petrum Chalcedonenſis decreta Concilij, & violantem ſanctæ memoriæ Timothei ſepulturam (ſicut ad nos certiores nunc quoq. nuncij detulerunt) per Miſenum & Vitalem credideris excuſandum, nec eum laudare deſieris, & multis efferre præconijs: ita vt damnationem ipſius, quam ante retuleras, veram non fuiſſe iactaris.

Sententia contra Acacium.

XVIII. Tantum autem perſeueras in hominis defenſione peruerſi, vt quondam Epiſcopos, nunc vero D & honore & communione priuatos Vitalem atq. Miſenum, quos ad eius expulſionem ſpecialiter miſeramus, ſublatis chartis cuſtodiæ paſſus fueris mancipari: & ad proceſſionem, quæ tibi cum hæreticis habetur, exinde productos (ſicut eorum profeſſione patefactũ eſt) ad hæreticorum tuamque communionem, contempta quæ vel gentium iure ſeruari debuit legatione, pertraxeris, præmijſq. corruperis, & in læſionem beati Apoſtoli, a cuius ſede profecti fuerãt, non ſolum inefficaces redire feceris, ſed etiam impugnatores omnium, quæ fuerant mandata, monſtraris. In quorum deceptione tuam nequitiam prodidiſti: & ad libellum fratris & Coepiſcopi mei Ioannis qui te grauiſſimis obiectionibus impetiuit, in Apoſtolica ſede ſecundum canonea reſpondere diffidens, obiecta firmaſti.

XIX. Felicem quoque Defenſorem fideliſſimum nobis, neceſſitate faciente, ſerius ſubſecutum, indignum tuis cenſuiſti oculis. Eos quoque tecum litteris tuis communicare teſtatus es, quos conſtat hæreticos: quid enim ſunt aliud, qui poſt obitum ſanctæ memoriæ Timothei ad Eccleſiam ſub Petro redeunt, vel qui ſe ex Catholicis eidem tradiderunt, niſi quod Petrus ab vniuerſa Eccleſia atq. a te fuerat iudicatus? Habe ergo cum his quos libenter amplecteris portionem ex ſententia præ- E ſenti, quam per tuæ tibi direximus Eccleſiæ Defenſorem, ſacerdotali honore & communione Catholica, necnon etiam a Fidelium numero ſegregatus; ſublatum tibi nomen & munus miniſterii ſacerdotalis agnoſce, ſancti Spiritus iudicio & Apoſtolica auctoritate damnatus, nunquamque anathematis vinculis exuendus.

XX. *Cælius Felix Epiſcopus ſanctæ Eccleſiæ Catholicæ vrbis Romæ ſubſcripſi.* Data quinto Kalend. Auguſti, Venantio viro clariſſimo Cõſule. Simul ſubſcripſerunt ſexagintaſeptem Epiſcopi.] hactenus ſententia in Acacium lata. Sed antequam vlterius progrediamur, admonendum, ex eiuſmodi recitata epiſtola, hoc anno ſub Conſulatu Venantii data, redargui penitus mendacij quæ leguntur in libro de Romanis Pontificibus ſub Felice, vbi dicitur, triennio poſt damnatum Acacium miſſos eſſe legatos Conſtantinopolim Miſenum & Vitalem; cum ante eius damnationem miſſos eſſe eoſdẽ legatos, tum ex dicta recitata ſententia, tum omnium hiſtoricorum teſtificatione exploratiſſimum habeatur.

XXI. His igitur datis a Felice Papa atque Synodo de damnatione Acacij litteris, mox aliæ ſcriptæ fuerunt

De litteris ad Orientales Epiſcopos datis. fuerunt ad omnes Orientales Epiſcopos,quibus admoniti ſunt,vt Acacij communionem vitarẽt, A
quem Eccleſia Apoſtolica ſua communicatione iudicaſſet indignum. Paruerunt Macedones Epi-
ſcopi, necnon qui præerant Dardaniæ Eccleſijs: teſtatur id quidem Gelaſius Papa in epiſtola ad
Laurentium,& in ea quam ad Epiſcopos Dardaniæ ſcripſit. Sed hic ille nobis modo nodus ſoluen
dus: Quomodo poſtea Euphemius Epiſcopus Conſtantinopolitanus tempore Gelaſij Felicis ſuc-
ceſſoris ait ad excuſationem Acacij,ipſum non fuiſſe damnatum in Synodo? Patet quidem ex Ge-
a Gelaſi.epi. 11. laſij epiſtola [a] quæſtionis ſolutio;nempe intellexiſſe illum de Synodo œcumenica,quam ipſe Ge
laſius tradit haud fuiſſe ad damnationem Acacij neceſſariam:ſed & excuſat,haud integrum fuiſſe
Felici Orientales vocare Epiſcopos,quos ſciret Acacij communione pollutos.

XXII. Scripſit & ſancta Synodus Romæ collecta etiam poſt latam ſententiam in Acacium litteras ad
clericos & monachos tum Conſtantinopoli tum in omni prouincia Bithyniæ conſiſtentes,quibus
eos de rebus in Synodo aduerſus Acacium geſtis admonuit. ſic enim ſe habent,magno Dei bene-
b Felic.epiſt. 4. tom.1.epiſt. Ro. Pont. ficio conſeruatæ [b]:

Sancta Synodus apud beatũ Petrum Apoſtolũ congregata vniuerſis presbyteris & Archimã-
dritis Orthodoxis Conſtantinopoli & Bithyniæ cõſiſtentib. dilectiſſimis filijs in Domino ſalutẽ. B

Olim nobis,atq. ab initio ſedi Apoſtolicæ omnium noſtrorum principi fides veſtræ probata
eſt ſanctitatis:nec dubitari poteſt,ita vos veræ in Deum pietaris tenere conſtantiam,vt etiam di-
ſcernendi iuſtos ab impijs,Fideles ab infidelibus,Catholicos ab hæreticis,dono diuini Spiritus ha
beatis induſtriam. De quo gloriantes in Domino,etſi nihil eſſet quod in cauſa fidei latere noueri
mus:tamen ne quis puſillæ forte firmentis,pro ſolicitudine miniſterij per Ezechielem Prophetã
c Ezech.33. [c] a Domino ſpecialiter verba dicta proferimus: Quod ſi (inquit) ſpeculator gladium viderit veniẽ
tem,& non inſonuerit buccina,& populi ſe non cuſtodierint,veneritq. gladius,& tulerit de eis ani
mam;ille quidem in iniquitate ſua captus eſt,ſanguinem vero de manu ſpeculatoris requiram.
Videtis ecce quæ nos cura conſtringat,quę mandata perterreant;& quod cauendum eſt potius,ne
ipſis taceamus aduerſis,quam magis verendum diuinis ſubiacere ſupplicijs; & cũ poſſit cæleſtis
vocis auditu,quiſquis ſe cuſtodierit,ſine dubitatione ſaluari:ſpeculatoris ſit grauior reatus,ſi quẽ
quam taciturnitas eius amiſerit.

XXIII. Vnde quæ ſint acta,memoramus: Cum Vitalis atq. Miſenus in noſtro iudicio conſtituti cau-
ſas mandatæ ſibi pro fide legationis exponerent;quoniam aſtutiores ſunt filijs lucis filij tenebra- C
rum,præuaricatores mandatæ ſibi legationis,circumueniente magiſq. opprimente Acacio,ſunt re
perti:ita vt (quantum famæ mobilitate præcognitum eſt) conſtiterit eos,prædicti contra formam
præcepti,prohibitum ſui exhibuiſſe famulatum,cum ob hoc ſpecialiter directi fuiſſent. Vtinã Ec-
cleſia vobis audientibus eum corriperet,& Petro Alexandrina vrbe ecluſo (quem S. Simplicius
Papa ſæpius popoſcerat longinquo exilio relegandum,vt Catholicis Epiſcopis ſubueniretur & po
pulis) iſti coram vobis inter altaria veneranda non ſolum Acacio,quod vetitum fuit contraria per
petranti,ſed ijſdem ipſis,ad quos directi fuerant euitandos,ſe neſcientes communicaſſe dixerunt;
nec Catholicis Epiſcopis & clericis,quos perſequebatur Acacius,callida ſeductione trãſlatis,ſub
uenire voluerunt. Et cum ſe vniuerſa ſicut illis mandata ſunt mentirentur egiſſe;lectis Acacij litte
ris,quas ipſi detulerant,manifeſtum eſt eos ſine excuſatione vidiſſe,vnum atq. idem Petrum, Aca
ciumq. ſentire,qui Petrum a S. Simplicio & ante Epiſcopatum fuiſſe damnatum,& ab Epiſcopatu
ipſius retulerat honore propulſum.

XXIV. Adiectum etiam tunc,cum iſta in examinatione tractantur,quod Acacius Ioannem illum Ty
riorum Eccleſiæ fecerit præſidere,qui Apamenis a Petro Antiochenæ Eccleſiæ tyranno fuerat Epi D
ſcopus ordinatus;ſed minime receptus,proprio ordinatore depulſo,eãdem ſedem non timuit oc-
cupare:quos tunc hypocrita Acacius ita fecit ab Apoſtolica ſede damnari,vt his etiam Chriſtiano
rum vocabulum tolleretur,quod Geſta apud eum habita manifeſtant.

XXV. His ergo deterioribus compertis,Vitalem atq. Miſenum a ſacerdotali collegio & ſacroſancta
communione ſuſpendimus. Acacium quoq. membris Chriſti pernicioſius inhiantem,& per ciui-
tates atq. prouincias vnam de fide Catholica Eccleſiam diſſipantem,inter Epiſcopos ſanctos atq.
inter Chriſtianos iudicauimus non haberi. Qualiter enim fieri poterat,vt ſcindens tunicã Chriſti,
quam nec crucifigentes eum diuere auſi ſunt,in numero Fidelium cenſeretur? Igitur omnia quæ
nobis in timore Dei competunt,cogitantes & præuidentes,ne totiens extinctæ Eutychianæ peſtis
hæreſeos,cuius Acacius defenſor eſt & patronus,ſerpens vt cancer, Chriſti membra diſperderet,
eum iam nunc e corpore Eccleſiaſtico,vt partem putridam,anathematizamus,ſententia memora
d Matth.18. ta abſciſſum,Dominicis eloquijs obſequentes [d]: Si oculus tuus,aut pes tuus ſcandalizauerit te,
abſcinde eum,& proijce abs te. Et vt charitas veſtra poſſit agnoſcere, venerandas Synodos Nicæ-
nam & Epheſinam priorem, atque Chalcedonenſem contra Neſtorium & Eutychetem impijſſi- E
mum nos tenere,&c.] his ſubiecta fuiſſe videtur rectæ fidei inſtructio,quæ deſideratur in dicta epi
ſtola,opera librariorum ita decurtata relicta,& adnexa ſequentibus, quæ eiuſdem eſſe noſcuntur
epiſtolæ, videlicet:

XXVI. Poſt illam ſententiam,quæ in Acacium perturbatorem totius Orientis Eccleſiæ dicta eſt, his
* adducimur quoq. nunc congregati addicimus * litteris,memoratam ſubdendo ſententiam,quam placuit per
Appendix ad ſuperiorem epiſtolam. Tutum Defenſorem Eccleſiæ Acacio dirigi;ne volentes aliqui circumſcribere veritatem,maligniſ
ſimis blandimentis ſimpliciores quoſq. ſeducant. Nam ſi terra mariq. Orthodoxis non poneren-
tur inſidiæ,plurimi ex nobis cum eadem Acacij ſententia venire potuiſſent. Vnde nunc cauſa An-
tiochenæ Eccleſiæ apud beatum Petrum Apoſtolum collecti,rurſum dilectioni veſtræ, more qui
apud nos ſemper obtinuit,properauimus indicare.

XXVII. Quotiens intra Italiam propter Eccleſiaſticas cauſas,præcipue fidei, colliguntur Domini ſa-
cerdotes, conſuetudo retinetur, vt ſucceſſor Præſulum ſedis Apoſtolicæ ex perſona cunctorum

totius

A totius Italiæ ſacerdotum,iuxta ſolicitudinem ſibi Eccleſiarum omnibus* competentem cuncta cõ *Mos vetus*
ſtituat,qui caput eſt omnium, Domino ad beatum Petrum Apoſtolum dicente [a]: Tu es Petrus, *Rom. Eccleſię.*
& ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduerſus eã. * omnium
Quam vocem ſequentes trecenti decem & octo ſancti Patres apud Nicæam congregati,confirma a Matth. 16.
tionem rerum atq. auctoritatem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ detulerunt:quam vtramq. vſq. ad æta- *Auctoritas A*
tem noſtram ſucceſſiones omnes,Chriſti gratia præſtante, cuſtodiunt. Quod ergo placuit ſanctæ *poſtolicę ſedis.*
Synodo apud beatum Petrum Apoſtolum (ſicut diximus) per Tutum Eccleſię Defenſorem,& bea
tiſſimus vir Felix,caput noſtrum,Papa & Archiepiſcopus iudicauit,in ſubditis continetur.] his
iuncta fuiſſe videtur exſcripta ſententia in Acacium lata,iam ſuperius ſuo loco a nobis poſita: cui
hæc ſubiecerunt:

Sic* autem Acacius impietatem peſtiferæ damnationis tetendit,vt etiam deiectus inſultet,vt *XXVIII.*
ſciſſus ſæuire non deſinat;& cum omnino extra corpus habeatur,eius tamen membra dilaceret,* * Si ut
& de ſe ſcriptum eſſe tellecur [b]: Impius cum venerit in profundum malorũ,contemnit adiiciens b Prouerb 18.
deteriora prioribus,perſequendo iam mortuos,eius anima grauiter delinquendo, condemnatio-
B nem ſecundæ mortis incurrit:qui,Calendione Epiſcopo ſancto (quemadmodum cognouimus) nu
per eiecto,Petrum totiens & a ſe ante damnatum in eius immiſit Eccleſiam;ita vt plurimi (ſi verũ
eſt) Catholici ceſſerint,relictis ſuis ſedibus,ſacerdotes, & noſtræ proiectæ ſint porcis & canibus
margaritæ.

Verumtamen neminem terreat,quod damnatus Acacius non quieſcat. Eliſus eſt ſatanas,& ta *XXIX.*
men operatur. Vicit Chriſtus & vincit,nec adhuc hoſtis abſiſtit. Et quia certum eſt nobis, memi-
niſſe vos etiam propheticæ lectionis,nec aliquid habere contra cõſiſtentia caſtra formidinis:oppor
tuniſſime cohortamur expectantes Dominum,vt (ſicut & nos) perſeueretis in finem; & ſententiã,
quam reperitis in ſubditis,animo conſtanti retineatis.

Ne quid autem maligni in litteris noſtris mutari apud prauiſſimas mentes,aut aliter interpre
tari poſſit:primum clementiſſimo Principi (ſicut oportuit) ſupplicantes,has eaſdẽ litteras noſtras
ad dilectionem veſtram,clerũ,plebemq. & ampliſſimum Senatum direximus, quibus ſinguli vni-
uerſiq. ſubſcripſimus,diuinum petentes auxiliũ,vt vitatis inſidijs,hæc ad vos ſcripta faciat perue-
nire. *Et alia manu*; Deus vos incolumes cuſtodiat,filij dilectiſſimi. *ſubſcriptiones Epiſcoporum.*

C Candidus Tiburtinæ ciuitatis Epiſcopus Petro Alexandrinæ Eccleſiæ peruaſori,& Acacio *XXX.*
quondam Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ,necnon etiam Petro Antiocheno ab Epiſcopatus & Chri
ſtianorum numero olim iure & merito ſegregatis,omnibuſq. ſequacibus eorum,ſequens auctori-
tatem ſedis Apoſtolicæ ſecundum deſiderium noſtrum iuxta Eccleſiæ ſtatum Catholica delibera-
tione prolatam,anathema dicens,ſubſcripſi. *& quadragintaduo Epiſcopi ſimiliter ſubſcripſerunt.*] ha
ctenus ibi de epiſtola Synodali. Ex hac igitur Candidi Epiſcopi Tiburtini ſubſcriptione maniſe-
ſtum redditur,non vnum tantum eſſe in Synodo Romana damnatum Acacium, ſed & repetitam
damnationem Petri Antiocheni,& Petri Alexandrini Epiſcoporum hæreticorum,eoſdemque ſedi
bus exauctoratos.

Quod vero ad ipſos monachos Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ,ad quos Synodalis epiſtola data *XXXI.*
eſt,ſpectat:magna quidem Dei prouidentia in his moderandis eluxit,vt cõpenſato certamine, tũc
pro defenſione Catholicæ veritatis inſurgerent monachi,cum eiuſdem Eccleſię Epiſcopus faueret
hæreticis;ſicut contra cum Eutyches Archimandrita vna cum ſuis hæreſim ſeminaret,tunc ex ad-
uerſo ſtaret Catholicus eiuſdem ciuitatis Antiſtes ſanctiſſimus Flauianus. Perſeuerauit & in po-
D ſterum eiuſmodi in monachis vna cum ſancta Romana Eccleſia in fide Catholica defendenda cõ
ſtantia,digna quidem laude:vt plane illud ciuibus decantare licuerit [c]: Niſi reliquiſſet Dominus c Iſa. 1.
ſemen,& quidem ſemen verum,ſemen ſanctum,quaſi Sodoma & quaſi Gomorrha fuiſſemus.] Sed
de his ſæpe dicendum ſuis locis inferius.

Hæc igitur cum hoc ipſo anno,qui ſecundus Felicis Pontificis numeratur, ex nota Conſula- *XXXII.*
tus & alijs ſignis facta eſſe,certiſſimum ſit:ſoluenda illa obiectio eſt,quam ex Gelaſij Papæ epiſto-
la quis poſſet inferre,cum ſcibens ad Anaſtaſium [d] Imperatorem dicat,triennio ferme laboratũ d Gelaſ. epi. 10.
eſſe cum Acacio,vt emendaret quod deliquiſſet,antequam Felix in eum ſententiam damnationis
inferret:cum tamen hic ſit ſecundus Felicis annus. Ad hæc dicendum eſt,nequaquam triennium il
lud ad Felicis ſedis tempora referendum eſſe,ſed ad numerum illum explendum extrema Simpli
cij tempora computanda,vt quæ dicta ſunt ſuperius acta ab eo eſſe contra Acacium docent. Teſta
tur id quidem Gelaſius de Acacio ab Eccleſia Romana per triennij ferme temporis ſpatium ſæpe
præmonito in epiſtola ad Dardaniæ Epiſcopos data [e]. e Gelaſ. epi. 11.

Quid autem acciderit cum anathematis litteræ Cõſtantinopolim perlatæ ſunt,Liberatus Dia *XXXIII.* f Liberat. Diac. in Breuiar. c. 18.
E conus narrat his verbis [f]: Datis Acacio huiuſmodi litteris,eas non ſuſcepit,patrocinio fultus Im
peratoris:ita vt cogerentur qui eas detulerant,per quemdam ignotum monachum Acœmetẽſem, *Acacio quo-*
ipſam chartam damnationis,dum ingrederetur ad celebranda ſacra,ſuſpendere in eius pallio, & *modo redditus*
diſcedere.] Addit ad hæc Nicephorus [g], monachos illos monaſterij Dij nominati,qui commini *libellus ſenten*
ſtri ad hoc opus fuere,ab Acacianis dira paſſos eſſe,occiſos ex ijs aliquos,nonnullos vulneratos, *tiæ.*
vel cuſtodijs mancipatos:quorum celebris eſt memoria in tabulis Eccleſiaſticis,in quibus mona g Niceph. li. 16. cap 17.
chorum Dij monaſterij eiuſmodi occaſione necatorum glorioſum martyrium innoteſcit [h]. Por- h Martyrol. Ro. ex Græc. die 8. Februar.
ro monaſterium Dii dictum fuit ab Archimandrita Dio,qui egregia ibi Conſtantinopoli claruit
ſanctitate,cuius meminimus in Notis.

Addit Nicephorus ex Baſilio Cilice veteri hiſtorico (cuius meminit Suidas,quem ait fuiſſe E *XXXIV.*
piſcopum Irenopolis) Acacium eo inſanię perueniſſe,vt nomen ipſius Felicis Papę e ſacro eraſerit *Acacius nomẽ*
Albo;cum nullus ante eum,quãuis complures hæretici & hæreſiarchæ illi præfuerint ciuitati Epi- *Felicis Papæ*
ſcopi,tantũ nefas nec cogitare auſus eſſet. At eũ legis Acacium e ſacris Diptychis nomen Felicis *delet.*

Pontificis obliteraſſe,in memoriam reuoca Dioſcorum Alexandrinum id ipſum aduerſus S. Leo A
nem Papam,in eum anathema inferendo,tentaſſe: & conſidera quales eſſe conſueuerint qui ad-
uerſus Romanos Pontifices inſurrexerunt. Non id prædeceſſores Acacij Alexander,Paulus,Chry-
ſoſtomus,Proclus,& Flauianus Epiſcopi ſanctiſſimi & laudatiſſimi aliquando vel in animū indu-
xere,neq. anteceſſores Dioſcori Dionyſius,Petrus,Alexāder,Athanaſius vel leui ſaltē cogitatione
tētarūt:immo hos omnes,eorumq.ſimiles conſtat omni reuerentiæ & honoris cultu proſecutos eſ
ſe Romanos Epiſcopos:aduerſus quos dumtaxat cornua erexiſſe eiuſmodi cornutas beſtias illis
a Apoc.12.13.17. ſimiles,quas Ioannes [a] ſæpe in viſu præuidit.His ſeſe iungant ſocios Nouatores,eorumq.veſti-
gia aſſectentur,tantis ducibus gloriantes,eamdem a Domino cū illis accepturi in fine mercedē.

XXXV. b Liberat.c.18. Sed quid inſuper contempror Acacius? Addit Liberatus [b], numquam ceſſaſſe ſacra perage-
re,anathematis licet vinculis alligatū. Et quid ſibi non licere,inconceſſumue exiſtimat eſſe, qui ſe
mel caſtra Fidelium deſerens,ad inimicos ſe contulit transfuga? Et quid diabolo ſuadenti negabit
hæreticus,qui eius impulſu vallum tranſilijt pietatis? Et quomodo humilis acquieſcet mandatis
ſaluberrimis imperantis,qui ei ſe ſubdidit ſeruus,qui eſt Rex ſuper omnes filios ſuperbiæ? At le-
uiora hæc viſa ſunt cruentæ beſtiæ,quæ pro nihilo duxit præcipuas ſedes & totius Orientis metro B
poles hæreticis tradidiſſe,cum & Orthodoxos omnes quos ſciret Epiſcopos ab Eccleſijs ſuis expel
lens ac fugans,eaſdem nefarijs hominibus dederit,quos tum hæreſis infamaret,tum vitæ turpitu
do damnaret.

XXXVI. *Catholici Orientales Epiſcopi ab Acacio depoſiti.* Sic igitur auctum eſt malum,& ruina latius patuit,cum poſt collatas Patriarchales ſedes poſſi
dendas immo diſſipandas hæreticis,etiam in alias præcipuas Orientalis Orbis Eccleſias , pulſis
paſtoribus Orthodoxis,ſubinduxerit latrones & fures,atque ad hoc tantum in ouile ouium, vt per
derent atque mactarēt,immiſerit. Audi de his Gelaſij Papæ querelas,& lacrymas intuere nec poſt
plura annorum ſpatia deterſas vel exiccatas,ſed vberiori ſcaturigine iterum atque iterum erum-
pentes pro menſura excreſcentis in Eccleſiæ ſata malorum alluuione torrentis: iſta enim ipſe de-
plorat in epiſtola ad Epiſcopos Dardaniæ ſcripta,cum in eumdem Acacium ait [c] Qua denique
c Tom.1.epiſto. Roman.Pontif. epiſt.11. per totum Orientem Synodo,eiectis Orthodoxis nullo crimine maculatis,prauos quoſque & cri-
minibus inuolutos ſua prouiſione ſuppoſuit? Qua Synodo tot aliena priuilegia nefandus popula-
tor inuaſit? Sed libri non ſufficerent,ſi tragœdias eius,quas per Eccleſias totius Orientis exercuit,
ſigillatim deſcribere moliamur. An illud ipſius argumentum nobis æſtimant opponendum,quod C
facinora ſua in Imperialem niſus eſt iactare perſonam? Cur igitur quando voluit,obſtitit Baſiliſco
tyranno,certe hæretico vehementer infeſtor?]& inferius de iiſdem agens,ſic exaggerat:

XXXVII. *Quanta mala Acacius perpetrarit.* Quaſi vero tantum in Alexandrini Petri communione Acacius præuaricator extiterit;& non
in omnibus quos vel fecit,depulſis Catholicis Pontificibus tamquam tyrannis, Eccleſijs quibuſli
bet præponi,vel taliter præpoſitis peruerſa communione permixtus eſt, qui hoc ipſo ſecundum ca
nones fuerant ab Eccleſiaſtica communione pellendi,quod ſe paſſi ſunt ſucceſſores viuis ſacerdo
tibus adhiberi. Quis autem non perſpiciat Chriſtianus,quod Catholicis Pontificibus propria ſe-
de deiectis,nonniſi hæretici potuerint introduci? Quibus tamen cūctis vel auctor fuit Acacius ſub
rogandis,vel ſubrogatis communicator acceſſit,his vtique qui a communione hæreticorum nul-
latenus diſcrepabant. Cur igitur vel cum hæc fieri videret Acacius,non ſicut ſub Baſiliſco iam fe-
cerat,ad Apoſtolicam ſedem referre curauit;vt ſi ſolus ipſe non poterat,iunctis cum eadem conſi
lijs atque tractatibus,apud Imperatorem quæ religioni competerent,allegaret? Nam ſi Baſiliſcus
(vt dictum eſt) tyrannus & hæreticus ſcriptis Apoſtolicæ ſedis vehementer infractus eſt,& a pluri
bus reuocatus exceſſibus:quanto magis legitimus Imperator, qui ſe Catholicum videri volebat, D
potuit cum Apoſtolica ſede cunctorum quoque Pontificum moderata ſuggeſtione mitigari,præ-
cipue cum einſdem Acacij eſſet ſpecialis fautor & amator,qui litteris ſuis tam ipſum Acacium,quā
ſanctæ memoriæ Papam Simplicium magnis laudibus extuliſſet;doceretur quod hæreticis con-
ſtantiſſime reſtitiſſet? Cur tanto tempore Acacius inter iſta conticuit,niſi quia præpediri nolebat
vllatenus quæ deſiderabat expleri?]hæc & alia Gelaſius in deteſtationem Acacij.

XXXVIII. Porro pulſi ex Oriente Epiſcopi Orthodoxi,magno ſuorū luctu, hinc inde diſperſi ſunt apud
Occidentales,vbi fides Catholica illibata magis ſeruaretur & illæſa inter barbaros Erulos,quam
in Oriente,vbi tum Epiſcopi,tum Imperator atque ei parentes dominarentur hæretici. Qui autē
pulſi ex Aegypto,vel aliunde a Petro Mogo,vel ab Orientalibus Eccleſijs a Petro Cnapheo ſe cō-
tulerunt Conſtantinopolim apud Imperatorem de paſſis contumelijs conqueſturi, ibi dirioribus
d Liberat. Diac. Breuiar,c.18. eos pœnis affligari contigit. Nam de his hæc Liberatus [d] ſummatim narrat: Porro Petrus de p-
prijs ciuitatibus proprios expulit ſacerdotes,ex quibus nonnulli apud Conſtantinopolim perſecu
tionem grauiſſimam pertulerunt.

XXXIX. * Acuminum. *Turbæ Orientales vndique auctæ.* Scandalizabat autem Imperator & illos,qui a parte Nephalij Abbatis erant,& qui circa Ioan E
nem Epiſcopum Eguminum *,& Præpoſitum monaſterij Diochon:& agens contra Ioannem,præ
poſituram ei abſtulit,& eam tradidit monaſterio Abbatis Amonis. Sed permanens in Epiſcopa-
tu,ſcribens Acacio qoia eſſet Synodi communicator,& fallens Alexandrinos,quia non communi
caret Synodo:ita vt quidam communicatorum eius clerici,monachi,& laici,cognoſcentes eius fal
laciam,ſeparauerint ſe ab eius cōmunione:& extra collectas facientes non paſſi ſunt nomini eius
communicare,& eorum qui poſt Epiſcopatum habuerunt Alexandrinum,eo quod nomen Petri
haberent in Diptychis.]ſed ſubobſcura ſunt hæc ex mendis (vt puto) in codicem illapſis,quæ ta-
men ex his quæ dicentur inferius fiēt clariora. Porro etſi aliæ prouinciæ horum occaſione dire cō
cuſſæ ſunt. Aegyptus tamen grauius exagitata eſt:;cum enim proni ſint ad rixas ipſa natura, addi-
e Euagr.lib.3. cap.22. ta vero impietate,redditi ſunt penitus intolerabiles:hæreſum enim eſt, animos,quos ſemel occu-
pauerint , efferare,& homines reddere penitus inhumanos Sed Euagrium audiamus,qui ait [e]:

XL. Itaque cum ſchiſma Alexandrinæ Eccleſiæ exardeſceret,Petrus quibuſdam Epiſcopis & mo-
naſteriorum

A naſteriorum Præpoſitis perſuaſit, vt cum ipſo communicarent, Leoniſq. etiam de fide deciſionem *Tumultus Alexandrini.*
& Acta Concilij Chalcedonenſis reijcerent: atq. eos qui libros Dioſcori & Timothei non reciperent, damnauit: quinetiam alios plurimos, cum illis idem perſuadere non poſſet, ſuis ipſorum monaſterijs exturbauit.] Quod igitur idem Petrus inuaſor Eccleſiæ Alexandrinæ omnia per vim & metum agens, ciuitatem illam atq. vniuerſam Aegyptum in magnum diſcrimē adduxiſſet, vt iam bello ciuili inter ſe confligerent, mutuoq. ſe conficerent hæretici ac Orthodoxi; Nephalius, qui his occurrere conatus eſt, quomodo in diſcrimen adductus ſit, idem qui ſupra Euagrius ita narrat [a]: a Euagr. lib. 3. c. 22.
His de cauſis Nephalius Cōſtantinopolim profectus, quid factum ſit, nunciat Zenoni: Qui animo propterea conturbatus, Coſmam vnum ex ſatellitum numero eo mittit, qui quidem grauiſſimis minis coargueret Petrum, quod tum contra litteras Zenonis de concordia ſcriptas feciſſet, tum ſua aſperitate grauem ſeditionem excitaſſet. At cum nihil Coſmæ ſuccederet ex ſententia, præterquam quod monachi expulſi eius opera, ſuis ipſorum monaſterijs eſſent reſtituti; ad Imperatorem reuertitur. Quare Imperator mittit rurſum Arſenium Aegypti Præſidem, & militum præſidiariorum Præfectum: qui vna cum Nephalio Alexandriam profectus, de concordia inter eos conſtituenda
B verba facit. At cum illis non poſſet perſuadere, nonnullos eorum mittit Conſtantinopolim: & quā quam multa verba coram ipſo Zenone de Concilio Chalcedonenſi fiebant, nihil tamen de eo concluſum: quandoquidem Zeno neutiquam illi omnino aſſenſit.] hæc Euagrius.

Interea autem Felix Romanus Pōtifex cum videret res adeo in Oriente eſſe turbatas, vt nulla penitus ſpes foret Ioannem Epiſcopum Alexandrinū in ſuam ſedem reſtitui poſſe: eumdem Antiſtitem confeſſorem Nolanæ in Campania nobili præfecit Eccleſiæ. teſtatur id quidem Liberatus Diaconus, vbi ait [b]: Ioannes vero Talaida habens Epiſcopi dignitatem remanſit Romæ: cui Papa Nolanam dedit Eccleſiam, quæ eſt in Campaniæ regione; in qua plurimos reſidens annos, in pace defunctus eſt.] At de rebus geſtis hoc anno a Felice Romano Pontifice ſatis. XLI. *Ioannes creatus Nolanus Epiſcop.* b Liberat. Diac. Breuiar. c. 18.

Sed ſuccedunt lacrymæ lacrymis, & mæror mærori coniungitur ex perſecutione Vuandalica in Eccleſia Africana maioribus in dies acceſſionibus aucta, & nouis ſemper prætextibus reſtaurata. Meminiſſe hic lector debet (vt poſteriora prioribus coniungamus) anno ſuperiori promulgatū a Rege Vuandalorum edictum de Synodo colligenda Africanorum omnium Orthodoxorum Epiſcoporum, in qua Orthodoxi cum Arianis de fide Catholica diſputarent; præſcriptæque ſunt ad XLII.
C certamen ineundum anni huius Kalendæ Februariæ, vt relata a Victore Acta [c] teſtantur, & ipſius c Victor de perſec. Vuandal. lib. 2.
Regis Hunerici edictum, quod datum ibi dicitur anno octauo regni ipſius, quem quidem ſub Conſulibus anni huius incidere, ex Marcellino diſces in Chronico: vt plane intelligas omnia ſuo reddi tempori; atq. cognoſcas etiam, res geſtas ſub anno ſeptimo Hunerici, concinne ſuperiori anno eſſe relatas. His de tempore confirmatis, quænam præceſſerint hoc anno publicum a Rege indictum Conuentum, ex eodem auctore hic ſunt deſcribenda, quæ ſic ſe habent:

Cum ignis iam perſecutionis accenderetur, & flamma infeſtantis vbiq. Regis arderet: oſtendit Deus noſter quoddam miraculum per ſeruum ſuum fidelem Eugenium, quod præterire nō debeo. Fuit in eadem ciuitate, id eſt, Carthagine, quidam cæcus ciuibus ciuitatiq. notiſſimus, nomine Felix. hic viſitatur a Domino, prædiciturq. ei noctu per viſum (dies enim Epiphaniorum illuceſcebat) Vade ad ſeruum meum Eugenium Epiſcopum, & dices ei, quia ego te ad illum direxi. Et illa hora, qua benedicit fontem, vt baptizentur accedentes ad fidem, continget oculos tuos, & aperientur, & videbis lumen. Qui tali viſione commotus, putans ſe (quomodo aſſolet) deludi per ſomnium, ſurgere noluit cæcus: ſed cum iterum mergeretur [*] in ſomnos, ſimiliter vt ad Eugenium per- XLIII. *Eugenius illuminat cæcum.* * vrgeretur
D geret, compellitur. Rurſum negligit; tertioq. feſtinanter & grauiter increpatur. Excitat puerū, qui ei ſolitus erat manum porrigere. Pergit veloci agilitate ad Fauſti baſilicam. orat: veniens cum ingentibus lacrymis, ſuggerit cuidam diacono, nomine Peregrino, vt eum Epiſcopo nunciaret, indicans ſe habere aliquod ſecreti genus intimandum.

Audiens Epiſcopus iuſſit hominem introire. Iam enim ob feſtiuitatem celebritatis hymni nocturni per totam eccleſiam, canente populo, concrepabant. Indicat cæcus Antiſtiti ordinem viſitationis [*] ſuæ; dicitq. illi: Non te dimittā, niſi mihi, ſicut a Domino iuſſus es, reddideris oculos meos. Cui Eugenius ſanctus: Recede a me, frater: peccator ſum, & indignus, & ſup oēs hoīes delinquēs, vtpote qui in hæc tempora ſeruatus ſum. Ille autem tenens genua eius, aliud non dicebat, niſi illud quod iam dixerat: Sicut iuſſum eſt, redde mihi oculos meos. Attendens quoq. Eugenius inuerecundam credulitatem, & quia iam tempus vrgebat, pergit cum eo, comitāte officio clericorum, ad fontem: Vbi fixis genibus cum ingenti gemitu, pulſans ſingultibus cælum, criſpantem benedixit alueū fontis: & cum completa ſurrexit oratione, ita cæco reſpondit: Iam tibi dixi, frater Felix, peccator homo ego ſum: ſed qui te viſitare dignatus eſt, præſtet tibi ſecundum fidem tuam, & aperiat XLIV. * viſionis *Quomodo illuminatus ſit cæcus.*
E oculos tuos. Simulq. vexillo Crucis conſignante oculos eius, ſtatim cæcus viſum, Domino reddente, recepit. Quem ſecum, quouſq. vniuerſi baptizarentur, ibi detinuit ob hoc, ne tanto miraculo populus excitatus vitum contereret, qui receperat lumen.

Fit poſtea manifeſtum Eccleſiæ vniuerſæ. Procedit ad altare cum Eugenio, ſicut moris, qui fuerat cæcus, ſuæ ſalutis oblationem Domino redditurus: quā Epiſcopus accipiens altari impoſuit. Fit ſtrepitus, gaudio metante [*], irreuocabilis populorum: ſtatim nuncius pergit ad tyrannum. Rapitur Felix: inquiritur ab eo quid factum ſit, qualiterq. receperit lumen. Dicit illi ex ordine totū. Dicuntq. Arianorum Epiſcopi: Hoc Eugenius per maleficia fecit. Et quia oppreſſi confuſione, non poterant nubilare, eo quod Felix vniuerſæ ciuitati manifeſtus eſſet & notus: tamen volebant eum, ſi fas eſſet, necare, quemadmodum Iudæi ſuſcitatum Lazarum [d] cupiebant occidere.] hæc Victor de cæco per Eugenium Orthodoxum Carthaginenſem Epiſcopum diuinitus illuminato. XLV. * manante d Ioan. 12.

Quis non ſentiat, diuino conſilio, antequam de fide iniretur cum aduerſarijs indictus conflictus, id factum eſſe ad veritatem fidei Catholicæ confirmandam? vt ſciretur a piorum parte ſtare XLVI.

Ex miraculis oſtēſa veritas fidei. Deum,qui per fidelem Antiſtitem talia inconceſſa naturæ ſigna ederet;ſicq.abſq.alia diſceptatio ne ſatis ſuperq.exploratum redderetur,quænam Deo probata eſſet Catholica fides;illudq.iniquum tyranni conſilium caſſum penitus &,irritum redderetur,quo(vt vidimus)anno ſuperiori in exiliū duci iuſſerat qui in Africa erant doctiores Epiſcopi,vt qui relicti eſſent ad Conuentum huiuſmodi celebrandum,vt minus periti dantes manus,cauſa caderent,& ſic de fide Catholica impietas Ariana trophæa victoriæ exaltaret.Sed(quod ſcriptum eſt [a]) qui habitat in cælis irridebit eos,& Dominus ſubſannabit eos.]iam ante certamen Dei potentia victi ſunt aduerſarij,& vera religio tanto totius populi plauſu de proſtrata perfidia triumphauit, atq.cū illa vniuerſa ſimul Eccleſia,quæ eidem vt Catholico communicabat,atq.communicatura eſt in æternum,cum eadem ſit vnius corporis omnium membrorum conditio,dum capiti inhærere noſcuntur;vnde vel hoc vno potiſſimū ſigno Orthodoxi ab hæreticis diſtinguantur. A

a Pſal.2.

XLVII. *Orthodoxi male habiti.* Verum quod diaboli moris eſt,non cedere ſuperatum,ſed maiori audacia poſt caſum redintegrare certamen;inſtant vna cum barbaro tyranno Epiſcopi Ariani, vt iam propinquante indicta ad diſputandum die,confererent cum Catholicis Epiſcopis manus.Nō refugiunt noſtri,ſed expectant parati.Quæ cum inter eos tranſacta fuerint,idem Victor ita deſcribit: Appropinquabat iam futurus dies ille calumnioſus Kal.Februariarum ab eodem ſtatutus. Conueniunt non ſolum vniuerſæ Africæ,verum etiam inſularum multarum Epiſcopi afflictione & mærore confecti. Fit ſilentium diebus multis,quouſq.peritos quoſq.& doctiſſimos viros exinde ſepararet,calumnijs appoſitis,enecandos*(præter alios anno præterito exilio ſeparatos)*Nam vnum ex ipſo choro doctorum,nomine Lætum,ſtrenuum atq.doctiſſimum virum,poſt diuturnos carceris ſqualores incendio concremauit,æſtimans tali exemplo timorem incutiens reliquos eliſurum. B

Lætus Epiſc. Martyr.

XLVIII. Tandem venitur ad diſputationis conflictum,ad locum ſcilicet,quem delegerant aduerſarij. Euitantes igitur noſtri vociferationis tumultus, ne forte poſtmodum Ariani dicerent,quod eos noſtrorum oppreſſit multitudo:eligunt de ſe noſtri,qui pro omnibus reſpondeant,decem. Collocat ſibi Cyrila * *(erat hic princeps omnium Arianorum Antiſtitum)*cum ſuis ſatellitibus in loco excelſo ſuperbiſſimum thronum,a ſtantibus* noſtris.Dixeruntq.noſtri Epiſcopi:Illa eſt ſemper grata Collatio,vbi ſuperba non dominatur elatio,ſed ex conſenſu communi venitur, vt Cognitoribus decernentibus,partibus agentibus,quod verum eſt,agnoſcatur.Nunc qui erit Cognitor? quī examinator?vel libra iuſtitiæ,vt bene prolata confirmet,& praue aſſumpta refellat? C

* Cyrola
* ſtantibus

XLIX. *Affligūtur Orthodoxi.* Et cum talia & alia dicerentur, Notarius Regis reſpondit . . . . . . Patriarcha Cyrila dixit . . . . . . Legatur nobis,quo concedente iſtud ſibi nomen Cyrila aſſumpſit. Et exinde ſtrepitum concitantes,calumniari aduerſarij cœperunt. Et quia hoc noſtri petierant, vt ſaltem ſi examinare non licebat,prudenti multitudini,vel ſpectare liceret:iubentur vniuerſi filij Catholicæ Eccleſiæ,qui aderant,centenis fuſtibus tundi.]deeſſe quidem in textu nonnulla noſcuntur,quibus ſignificaretur,negatam eſſe Catholicis præſentiam Iudicis Cognitoris:ſed inſtantibus iiſdem,vt ſaltem populo intereſſe liceret,nec id conceſſum,immo(vt vidiſti)iuſſi ſunt qui aderant fuſtibus verberari.Sed pergit Victor:

L. Tunc clamare cœpit beatus Eugenius: Videat Deus vim quam patimur: cognoſcat afflictionem perſecutionum,quam a perſecutoribus ſuſtinemus. Conuerſique noſtri Cyrilæ dixerunt:Propone quod diſponis. Cyrila dixit: Neſcio Latine. Noſtri Epiſcopi dixerunt: Semper te Latine eſſe locutum,manifeſto nouimus;modo excuſare non debes,præſertim quia tu huius rei incendiū ſuſcitaſti. At videns Catholicos Epiſcopos ad conflictum magis fuiſſe paratos,omnino audientiam diuerſis cauillationibus declinauit. Quod ante noſtri prouidentes,libellum de fide conſcripſerant ſatis decenter,ſufficienterq.cōſcriptum,dicentes:Si noſtram fidem cognoſcere deſideratis,hæc eſt veritas quam tenemus,&c.]ſubijcitur a Victore oblatus tunc libellus fidei,cuius eſt exordium:Regali imperio,fidei Catholicæ,quam tenemus,præcipimur reddere rationem,&c.] D

LI. *Libellus Eugenij,non Victoris.* Cui quidem libello perperam inditus eiuſmodi titulus reperitur: Victoris Epiſcopi Vticenſis de Catholica fide liber.]eam namq.inſcriptionem ex nomine auctoris commētarij illius puto additam:nam a Gennadio idem ipſe libellus Eugenio tribuitur,cum de ipſo ait [b]: Eugenius Carthaginis Africæ ciuitatis Epiſcopus admonitus ab Hunerico Vuandalorum Rege,Catholicæ fidei expoſitionem,& maxime verbi Homouſij proprietatem differere cum conſenſu omnium Africæ, Mauritaniæ,& Sardiniæ,atq.Corſicæ Epiſcoporum & confeſſorum,qui in Catholica permanſerūt fide,compoſuit librum fidei non ſolum ſanctarum Scripturarum ſententijs,ſed & Patrum teſtimonijs communitum,& per collegas confeſſionis ſuæ porrexit.]hæc Gennadius.verum apud Victorē idem fidei libellus minime integer reperitur:quæ enim deſunt,habes in Bibliotheca SS. patrum Tom.4.vbi integre cuſus habetur. Quæ autem hæc ſecuta ſint, idem Victor narrare pergit his verbis [c]: E

b Gennad.

c Victor de perſec.Vuandal.lib.3.

LII. *Ariani tumultuantur.* Cum noſter libellus legeretur oblatus,veritatis lumen nequaquam ſufferre cæcis oculis potuerunt,inſanientes vocibus inferendis,grauiterq.ferentes,quare nos nomine noſtro,Catholicos, dixerimus.ſtatimq.mentientes ſuggerunt Regi de nobis,eo quod ſtrepitum fecerimus,audientiā fugientes.Qui eadem hora accenſus,& credens mendacio,feſtinauit facere quod volebat.Et iam conſcriptum habens *decretum*,& occulte cum eodem decreto per diuerſas prouincias ſuos homines dirigens,Epiſcopis Carthagine poſitis,vna die,vniuerſæ Africæ eccleſias clauſit, vniuerſamq. ſubſtantiam Epiſcoporum & eccleſiarum ſuis Epiſcopis munere cōdonauit. Neſciens quoq.quid loqueretur,neq.de quibus affirmabat,legem quam dudum Chriſtiani Imperatores noſtri contra eos & contra alios hæreticos pro honorificentia Eccleſiæ Catholicæ promulgauerant, aduerſum nos illi proponere non erubuerunt,addentes multa de ſuis,ſicut placuit tyrannicæ poteſtati. Hæc eſt enim ſeries datæ & propoſitæ legis:

LIII. Rex Hunericus Vuandalorum & Alanorum vniuerſis populis Regno noſtro ſubiectis. Triumphalis

A phalis maieſtatis & regiæ probatur eſſe virtutis, mala in auctores conſilia retorquere. Quiſquis
enim aliquid prauitatis inuenerit, ſibi imputet quod incurrit. In qua re nutum diuini iudicij cle-
mentia noſtra ſecuta eſt, quod quibuſque perſonis, prout eorum facta meruerint, ſeu bona, ſeu
forte talibus contraria dum facit expendi, ſimul etiam prouenit compenſari. Itaque his prouocan
tibus, qui præceptionem inclytæ recordationis patris noſtri vel manſuetudinis noſtræ crediderint
eſſe temnendam, cenſuram ſeueritatis aſſumimus. Auctoritatibus enim cunctis populis fecimus
innoteſci *, vt in ſortibus Vuandalorum nullos conuentus Homouſiani ſacerdotes aſſumerent,
nec aliquid myſteriorum (quæ magis polluunt) ſibimet vendicarent. Quod cum videremus eſſe ne
glectum, & plurimos eſſe repertos dicentes ſe integram regulam fidei tenere; poſt modum vniuer
ſos conſtat fuiſſe commonitos ſpatio temporis prorogato menſium . . . . . nouæq; contentio
nis, ſi quid ab eorum præpoſtro poſſet optari, vt ad Kalendas Februarias anni octaui, regni noſtri
ſine metu aliquo conuenirent.

Hunerici edictum contra Catholicos.

* innoteſcere

Qui dum huc ad Carthaginenſem confluerent ciuitatem, poſt moram temporis præſtituti, a-
liam quoque dilationem aliquantorum dierum dediſſe cognoſcimur. Et dum ſe conflictui para-
B tos aſtruerẽt, primo die a venerabilibus Epiſcopis noſtris eis videtur eſſe propoſitum, vt Homou-
ſion, ſicut admoniti erat, ex diuinis Scripturis proprie approbarent, aut certe quod a mille & qui
id excurrunt, Pontificib. de toto orbe in Ariminẽſi Concilio vel apud Seleuciam amputatum eſt,
prædamnarent: Quod nequaquam facere voluerunt, vniuerſa ad ſeditionem per ſe concitari popu
li reuocantes. Quinimmo & ſecunda die, dum eis mandaremus, vt de eadem fide (ſicuti propoſitũ
fuerat) reſponderent: hoc euidenter aſſumpſere temeritate tranſacta, vt ſeditione & clamoribus
omnia perturbantes, ad conflictum facerent minime perueniri.

LIV. *Multa mentitur Hunericus.*

Quibus hoc * prouocantes ſtatuimus, vt eorum eccleſiæ clauderentur, hac illis conditione
præſcripta, vt tamdiu eſſent clauſæ, quamdiu mallent propoſitum peruenire *. quod ea obſtina-
tione facere noluerunt, quam prauis videtur aſſumpſiſſe conſilijs. Adeo in hos eſt neceſſarium ac
iuſtiſſimum retorquere, quod ipſarum legum continentia demoſtratur, quas inductis ſecum in er-
rorem Imperatoribus diuerſis, tunc contigit promulgari; quarum illud videtur tenere conceptio,
Vt nulla ſuper exceptis inſtitutionis ſuæ Antiſtibus eccleſia patuiſſet, nulli liceret alios aut conui
ctus * agere, aut exercere conuentus, nec eccleſias aut in vrbibus, aut in quibuſdam paruiſſimis
C locis penitus obtinere, neque conſtruere: ſed præſumpta Fiſci viribus * iungerentur; ſed etiam &
eorum patrimonia Eccleſiæ ſuæ fidei ſociata ſuis Antiſtibus proueniſſent: nec commemorare quæ
que loca talibus licentia patuiſſet, ſed extorres omnibus vrbibus redderentur & locis, nec baptiſ-
matis omnino haberent aliquam facultatem, aut forte de religione diſputarent, & nullam ordinã
di haberent licentiam ſiue Epiſcopos, ſiue presbyteros, vel alios quos ad clerum pertinere contin
geret, propoſita ſeueritate vindictæ; vt tam hi qui ſe paterentur huiuſmodi honores accipere, quã
etiam ipſi ordinatores denis libris auri ſinguli mulctarentur, eo adiecto, vt nullus eis locus eſſet
vel aditus ſupplicandi, ſed etiam ſi qua ſpecialia meruiſſent, minime præualerent; & ſi in hac per-
nicie perdurarent, & de populo * ablati in exilium ſub proſecutione idonea mitterentur.

LV.

* nos

* retinere

Iubentur claudi Eccleſię omnes Catholicorum.

*

* iuribus

* de proprio

In populos quoque pręfati Imperatores ſimiliter ſęuientes, quod eis nec donandi libertas, nec
teſtandi, aut capiendi vel ab alijs derelictum penitus ſubiaceret, non fideicõmiſſi nomine, non le
gati, non donationis, aut relictionis quæ mortis cauſa appellatur, vel quolibet codicillo, alijſve for
ſitan ſcripturis: ita vt etiam qui ſuis Palatijs militarent, condemnationi grauiſſimæ pro dignita-
tis merito facerent ſubiectos, vt omni honoris priuilegio ſpoliati, infamiam incurrerent, & publi-
D co crimini huiuſmodi perſonæ ſe cognoſcerent eſſe ſubiectos: Officialibus etiam Iudicum diuer-
ſorum triginta argenti pondo pœna propoſita: quam ſi quinque vicibus in errore perdurantibus
contigiſſet inferre, tum demum tales conuicti, atque ſubiugati verberibus, in exilium mitterentur.

LVI. *Contra hæreticos leges latæ conuertuntur aduerſus Catholicos.*

Deinde codices vniuerſos ſacerdotum, quos perſequebantur, præceperunt ignibus tradi: Qđ
de libris huiuſmodi, quibus ſibi nominis illius errorem perſuaſit iniquitas, pręcipimus faciendũ.
Hæc enim (vt dictum eſt) pro ſingulis quibuſque perſonis illi obſeruanda præceperant, vt Illuſtres
ſingillatim auri pondo quinquagena darent, Spectabiles auri pondo quadragena, Senatores auri
pondo tricena, populares auri pondo vicena, ſacerdotales auri pondo tricena, Decuriones auri põ
do quina, Negotiatores auri pondo quina, plebeij auri pondo quina, Circumcelliones auri pondo
dena: Et ſi qui forte in hac pernicie permanerent, confiſcatis omnibus rebus ſuis, exilio mulctaren
tur. Ordines autem ciuitatum, ſe & procuratores, & conductores poſſeſſionum tali pœna videbã-
tur affligere, vt ſi forte tales celare detegerentur, & minime publicaſſent, & retentos iudicio non
facerent præſentari, ipſi tenerentur ad pœnam: Conductoribus etiam regalium prædiorum hac
mulcta propoſita, vt quantum domui regiæ inferrent, tantum etiam Fiſco pœnæ nomine cogeren
E tur exſoluere. Id generaliter in omnibus conductoribus, vel poſſeſſoribus, qui in eadẽ ſuperſtitio-
ne crediderint perdurandum, conſtituerunt obſeruari. Iudicibus etiam, qui huic rei inſtantiſſime
non imminebant, pœna proſcriptionis & ſanguinis ſupplicium poneretur: ſed & de primatib. Offi
ciorum tres numero punirentur, alijs viginti librarum auri condemnatione mulctandis.

LVII. *De alijs pœnis contra hæreticos olim ſtatutis.*

Quare his neceſſe eſt conſtitutionibus obligari Homouſianos omnes, quos huiuſmodi malæ
perſuaſionis conſtat tenuiſſe & tenere materiam: quos ab omnibus ſupradictis abſtinere decreui-
mus in perſecutione venturis per ordines cunctarum vrbium: ſed etiam Iudices, qui ſuperioribus
neglectis dita ſupplicia diuerſis non intuliſſe monſtrantur, omnes ſupradictæ fidei Homouſion er
roribus implicatos, quæ cuncto prædamnata eſt Concilio tantorum numero ſacerdotum, vniuer-
ſis rebus prædictis & contractibus præcipimus abſtinere, quod nihil ſibi nouerint eſſe permiſſum.
Sed vniuerſos ſimilis pœna maneat & aſtringat, ſi ad veram religionem, quam veneramur & coli-
mus, intra diem Kalendarum Iuniarum anni octaui regni noſtri conuerſi non fuerint. Ad diem
autem præſtitutum eadem pietas noſtra conſtituit, vt prædamnatis errorũ indulgentia non nege-
tur, &

LVIII. *Retorquet leges latas cõtra Arianos in Catholicos.*

tur,& obſtinatos animos ſupplicia digna coerceant. Qui autem in eodem errore permanſerint, A
ſeu domus noſtræ occupati militia,ſeu forſitan diuerſis titulis neceſſitatibuſq. præpoſiti, pro gra-
dibus ſuis dictarum ſuperius mulctarum illationes cogantur excipere,nihil valituris quæ forſitan
per ſubteptionem quemquam talium contigit promereri. In priuatos etiam,vel cuiuſcumque gra
dus & loci perſonas,hoc noſtra promulgatio præcepit obſeruandum, quod circa tales ſupradictis
legibus videbatur expreſſum,vt pœnæ congruæ ſubderentur. Iudices autem prouinciarum quod
ſtatutum eſt negligentes exequi, ſuperiori pœna, quæ talibus eſt præſcripta, conſtituimus ob-
ligandos.

LIX. *Suis ſacerdotibus Rex dat cũcta Orthodoxorum.*

Veris autem maieſtatis diuinæ cultoribus,id eſt,ſacerdotibus noſtris eccleſias vniuerſas,vel
totius cleri nominis ſupradicti quibuſcumque terris & regionibus conſtitutas,quæ propria Diui-
nitate,Imperij noſtri regimine poſſidentur,vna cum rebus quæ ad eaſdem pertinent, hoc decreto
ſtatuimus debere proficete;non dubitantes plus alimoniæ inopum proficere, quod ſacroſanctis
Pontificibus noſtris collatum eſt. Hanc igitur legem e fonte iuſtitiæ prodeuntem, cunctis præcipi-
mus innoteſcere;quatenus nullus ſibi ignotum eſſe,quod præceptum eſt,poſſit obtendete. Opta-
mus vos bene valere. Data ſub die ſexto Kalendas Martij,Carthagine.] hactenus edictum, quod B
quidem ſatis intelligitur diu ante Conuentum Epiſcoporum fuiſſe conſcriptum: haud enim pau-
corum dierum potuit eſſe opus,cunctas promulgatas in hæreticos ab Orthodoxis Imperatoribus
leges inuenire,legere,ex eiſdemq. pœnas inflictas in hæreticos,aduerſus Catholicos retorquere: vt
plane verum eſſe experimento noſcatur,antequam conuenirent vtriuſque partis Epiſcopi,eã fuiſ-
ſe in Catholicos legem ſcriptam,quam velamento illo,quod in diſputatione defeciſſent,vel tumul-
tuati eſſent in dicta Collatione,voluit obumbrari.

LX. *Dira perſecutio vbique Orthodoxorum.*

Sed quid acciderit in ſingulis locis,in quibus per vniuerſam Africam Hunerico ſubiectã eiuſ-
modi fuit promulgatum edictum,in Actis paſſionis ſeptem martyrum, quæ ad finem librorum
Victoris habentur appoſita,hæc leguntur: Poſt modicum quoque temporis,vniuerſas ſimul eccle-
ſias,præiudicatis * venerabilibus portis,cæmentis ingentibus claudi mandauit. Vniuerſa nam-
que monaſteria virorum,vel puellarum ſanctarum,Gentibus, id eſt, Mauris cum habitatoribus
donare præcepit: Vnus fuit omnibus eiulatus,vnus pro Chriſto moriẽdi integer & plenus affectus.
Patia currebant flumina lacrymarum,quia permiſerat Dominus [a] cibari eos pane lacrymarũ, &
potari eos in lacrymis menſuraram,aut forſitan ſine menſura. Etſi reperta eſt exiens de arca [b] in- C
hians cadaueribus mortuis pars aliqua pereuntiũ coruorũ,maior eſt tamen in nomine Trinitatis
numerus felicium columbarum. Quanti nobiles & optimi viri,ampli & lati cæſpitis domini,terrã
eum cælo commutauerunt,& ſimul corpus cum ſubſtantia tradiderunt? atque delicatæ & nobiliſſi-
mæ feminæ,contra verecundiam naturæ,ſpectante vulgo,virgis cæſæ,varijſq. tormentis cruciatæ,vi-
ctricia trophæa portarunt? Quanti infantuli irridentes edicta feralia,ante mundum cõtempſerunt,
quam illecebroſam eius ſemitam introirent? &c.] hæc ibi.

* præcluſis dicatis

[a] Pſal. 79.
[b] Geneſ. 8.

LXI. *Epiſcop. Orthodoxi quam male habiti.*

Sed redeamus ad ſanctos Epiſcopos, quos inter dracones Carthagine agentes reliquimus.
Victor enim his verbis lugubrem tragœdiam proſecutus,ſic ait [c]: Poſt hæc edicta feralia veneno
toxicato tranſuerſa,iubet Hunericus cunctos Epiſcopos qui Carthagine fuerant congregati,quo-
rum iam eccleſias,domos,& ſubſtantiam ceperat in hoſpitijs quibus erant expoliari, & expolia-
tos foras muros propelli: non animal,non ſeruus,non mutanda quæ ferebant veſtimenta penitus
dimittuntur: addens adhuc,vt nullus quempiam illorum hoſpitio reciperet,aut alimoniam præſta-
ret: qui autem hoc miſerationis cauſa facere tentaſſet,cum vniuerſa domo ſua incendio cremare-
tur. Sapienter tunc etiam proiecti Epiſcopi fecerunt,vt licet mendicantes, exinde non abirent: D
quia ſi recederent non tantum violenter omnino reuocarentur,ſed & mentirentur eos,ſicut men-
titi ſunt,fugiſſe conflictum; maxime quia vbi reuerterentur,iam nequaquam fuerat,eccleſijs,ſub-
ſtantia,vel domibus occupatis.

[c] Victor de perſecut. Vuandal. lib. 3.

LXII. *Conuenientes Orthodoxi Epiſcopi Regẽ protriti.*

Dum ergo gementes in circuitu murorum nudo ſub aere iacerent, factum eſt vt Rex impius
in piſcinas exiſſet. Cui vniuerſi occurrere maluerunt,dicentes: Vt quid taliter affligimur? pro qui-
bus malis forte commiſſis iſta perpetimur? Si ad diſputationem congregati ſumus, quare expolia-
ti? quare traducimur? quare differimur, & ſine eccleſiis & domibus noſtris foras ciuitatem fame &
nuditate laborantes,medijs ſtercoribus volutamur? Quos ille toruis oculis aſpiciens, priuſquam
ſuggeſtionem eorum audiſſet,iuſſit ſuper eos cum ſeſſoribus equos dimitti,vt tali violentia poſſẽt
non ſolum conteri,verum etiam necari. Quorum tunc multi contriti ſunt,& præcipue ſenes & in-

Tentat Rex noua arte Epiſcopos.

firmi. Tunc deinde iubentur ad quemdam locum,qui dicitur Aedes Memoriæ,illi viri Dei occur-
rere,fraudem ſibi neſcientes aptatam. Vbi cum veniſſent,charta eis oſtenditur inuoluta: diciturq.
illis iſta ſubtilitate ſerpentis: Dominus noſter Rex Hunericus,licet doleat quod fueritis cõtẽpto-
res,& adhuc eius voluntati obedire tardetis,vt eius efficiamini religionis,cuius eſt ipſe: nunc ta- E
men bonum de vobis cogitauit. Si iuraueritis ita,vt quod iſta charta continet,faciatis: dimittit vos
eccleſijs & domibus veſtris.

LXIII.

Ad quod vniuerſi Epiſcopi reſpõderũt: Semper dicimus,& diximus & dicturi ſumus: Chriſtia-
ni ſumus,Epiſcopi ſumus,Apoſtolicam fidem vnam & veram tenemus. Factoq. poſt confeſſionem
fidei ſilentio modico,illi qui a Rege fuerant deſtinati feſtinabant extorquere Epiſcopis ſacramen-
tum. Tunc beati viri Hortulanus & Florentinianus Epiſcopi pro omnibus & cum omnibus dixe-
runt: Numquid animalia nos irrationabilia ſumus,vt neſcientes quid charta contineat, facile aut
temere iuremus? Accelerauerunt quoque illi a Rege deſtinati ſcripturæ eius propalare tenorem,
qui huiuſmodi ſermonibus fuerat coloratus. ſic enim calumnioſa ſeries continebat: Iurate,ſi poſt
obitum domini noſtri Regis,eius filium Hildericum deſideratis eſſe Regem: vel ſi nullus veſtrum
ad regiones tranſmarinas epiſtolas diriget: Quia ſi ſacramentum huius rei dederitis,reſtituet vos
eccleſiis veſtris.

Cogitauit

A Cogitauit tunc multorum pia ſimplicitas, etiam contra prohibitionem diuinam ſacramētum date, ne Dei populus in poſterum diceret, quod vitio ſacerdotum, qui iurare noluerunt, nō fuerint eccleſiæ reſtitutæ. Alij quoque aſtutiores Epiſcopi ſentientes dolum fraudis, nequaquam iurare voluerunt, dicentes, prohibitum fuiſſe Euangelica auctoritate, ipſo Domino dicente [a]: Non iurabis in toto.] Diu ſane penesq. multos inualuit iſta ſententia, quod prohibente Domino verbis illis, Non iurabis omnino] prohibitum eſſet vnicuique Chriſtiano iurare. verum adiunctis ijs quæ Dominus dicit per Hieremiam [b]: Iurabis in veritate, in iudicio, & in iuſtitia] licitum eſſe iurare, Catholica [c] Eccleſia docuit, ſed de his pluribus ſuo loco. pergit Victor: LXIV.

a Matth. 5.
b Hier. 4.
c 22. q. 1. per tot.

Quibus miniſtri Regis: Secedant in parte (inquiunt) qui iurare diſponūt. Qui cum ſecederēt, Notarijs ſcribentibus quis quid diceret, & ex qua ciuitate fuiſſet, exceptum eſt. Similiter factum eſt de illis qui minime iurauerunt. Statimq. pars vtraque cuſtodijs mancipatur. Poſt vero fraus, quæ celabatur, apparuit, Iurantibus dictum eſt: Quare contra præceptum Euangelij iurare voluiſtis? Iuſſit Rex vt ciuitates atque eccleſias veſtras numquam videatis; ſed relegati, colonatus iure ad excolendum agros accipiatis: ita tamen, vt non pſallatis, neque oretis, aut ad legendum co-
B dicem in manibus geſtetis, non baptizetis, neque ordinetis, aut aliquem reconciliare præſumatis. Similiter non iurantibus ait: Quia regnum filij domini noſtri non optatis; idcirco iurare noluiſtis: ob quam cauſam iuſſi eſtis in Corſicanam inſulam relegari, vt ligna profutura nauibus dominicis incidatis.] hæc Victor, hucuſque proſecutus de Epiſcopis Carthagine ad Collationem congregatis hiſtoriam, illoſq. relinquens, ad perſecutionem, quam in alijs Africæ prouincijs mox poſt promulgatum edictum Orthodoxi ſunt paſſi, ſtylum conuertit. At nos non relinquamus hunc celebrem ſanctiſſimorum Antiſtitum confeſſorum Conuentum. LXV.

Hunericus in omnes perſid.

Exhorruiſti, lector, ſimulq. compaſſus es, vbi tot venerandos Epiſcopos confeſſores barbaricæ feritati truculentiſſimi Regis ſubiacere conſpexiſti, cum furentibus Arianis in manſuetiſſimos ſacerdotes diræ ſæuiendi eſt permiſſa poteſtas. Quibus illud Dominicum [d] iure fuerit exprobrandum: Hæc eſt hora veſtra & poteſtas tenebrarum] cum mutandæ ſint vices, & tempus affuturum, cum videntes [e] impij turbabuntur timore horribili & mirabuntur in ſubitatione inſperatæ ſalutis, dicentes intra ſe, pœnitentiam agentes, & præ anguſtia ſpiritus gementes: Hi ſunt quos aliquando habuimus in deriſum, & in ſimilitudinem improperij: Nos inſenſati vitam illorum æſtimaba-
C mus inſaniam, & finem illorum ſine honore: Ecce quomodo computati ſunt inter filios Dei, & inter ſanctos ſors illorum eſt.] LXVI.

d Luc. 22.
e Sapien. 5.

Quæ autem poſt hæc ita exagitatis apud Carthaginem contigerit ſanctis Epiſcopis, dolemus a Victore prætermiſſa: niſi æquius ſit exiſtimare iniuria tēporis ea ex codice excidiſſe, ſicut & alia plura vel decurtata, vel ſaltem mendoſa reperiuntur. Conſtat quidem nullam penitus apud eum mentionem haberi de S. Vindemiali Epiſcopo, hoc tempore martyrio illuſtrato, notiſſimo martyre, vniuerſo Catholico Orbi conſpicuo ex publicis Eccleſiæ Catholicæ monumentis [f]. De Ruffiniano præterea profugo ex prouincia Bizacena, & in Sicilia vitam anachoreticam excolente, noto ex Actis S. Fulgentij, nulla prorſus eſt apud Victorem mentio: vt plane acciderit vt idem Victor rerum ſcribendarum copia nimium exuberante victus fuerit: quod & ipſe liberaliter ingenueq. fatetur. Quamobrem quæ ex ſacris martyrum paſſionibus de his Gregorius Turonenſis in lucem prodidit, hic deſcribamus. LXVII.

f Martyr. Rom. die 2. Maij.

Agens enim Gregorius de eadem perſecutione Vuandalica ſub Hunerico excitata, ex alia plane quam Victoris hiſtoria narrat [g]: Legimus (inquit) quorumdam ex ipſis martyrum paſſiones:
D ex quibus quædam replicanda ſunt, vt ad ea quæ ſpopondimus, veniamus. Igitur Cyrola falſo vocatus Epiſcopus, hæreticorum tunc maximus vocabatur aſſertor. Cumq. ad perſequendum Chriſtianos Rex per diuerſa trāſmitteret, S. Eugenium Epiſcopū virum inenarrabili ſanctitate, qui tūc ferebatur magnæ eſſe prudentiæ, in ſuburbano ciuitatis ſuæ reperit perſecutor: quem ita violēter rapuit, vt nec ad hortandum gregem Chriſti vllum abire permitteret. Ille vero cum ſe videret abduci, epiſtolam ciuibus pro cuſtodienda fide Catholica hoc modo tranſmiſit: LXVIII.

g Gregor. Turo. hiſt. Franc. lib. 2. c. 3.
Eugenius ducitur intra Carthaginem mittendus in exilium.

Dilectiſſimis & in Chriſti amore dulciſſimis filijs & filiabus Eccleſiæ mihi a Deo commiſſæ, Eugenius Epiſcopus.

Regalis emanauit auctoritas, & pro exercenda fide Catholica, edicto nos e Carthagine venire * præcepit. Et ideo ne abiens a vobis, Eccleſiam Dei in ambiguo, hoc eſt, in ſuſpenſo dimitterem, aut oues Chriſti non verus paſtor ſilentio relinquerem: neceſſarium duxi has pro me vicarias veſtræ dirigere ſanctitati: In quibus non ſine lacrymis peto, hortor, moneo, & ſatis abūdeq. obteſtor per Dei maieſtatem, & per tremendum Iudicij diem, atque aduentus Chriſti terribilem claritatē vt fixius teneatis Catholicam fidem, aſſerentes Filium Patri eſſe æqualem, & Spiritum ſanctum eā-
E dem habere cum Patre & Filio deitatem. Seruate itaq. vnici baptiſmatis gratiā, cuſtodiētes chriſmatis vnctionem. Nemo poſt aquam reuertatur ad aquam renatus ex aqua: notū enim Dei ſal in aqua conficitur; ſed ſi in aquam redactum fuerit, omnis ſpecies eius confeſtim euacuatur. Vnde non immerito Dominus in Euangelio ait [h]: Si ſal infatuatum fuerit in quo ſalietur? Et vtique hoc eſt infatuari, velle ſecundo condiri, cum ſemel factum ſufficiat. Nam audiſtis Chriſtum dicentem [i]: Qui ſemel lotus eſt, non habet neceſſitatem iterum lauandi. Ideoq. fratres, & filij, filiæq. meæ in Domino, non vos contriſtet abſentia mea, quin Catholicæ diſciplinæ inhæreatis. Ego vos nec longinquitate aliqua obliuiſcor, nec morte a vobis diuellor. LXIX.

* abire
Eugenij epiſtola ad ſuos Carthaginenſes.
Hortatur vt caueant rebaptizationem.
h Matth. 5. Marc. 9. Luc. 14.
i Ioan. 13.

Scitote quia quocumque me fecerint diuidi agone, mecum eſt palma. Si ad exilium abiero beati Ioannis Euangeliſtæ exemplum habeo. Si ad mortis exitium: Viuere [k] mihi Chriſtus eſt; mori lucrum. Si rediero, fratres, implebit Deus deſiderium veſtrum. Attamen ſufficit modo, quod vobis non tacui: Monui, inſtruxi quomodo potui: ideoq. immunis ſum a ſanguine omnium pereūtium: & ſcio quia aduerſus eos legentur litteræ iſtæ ante tribunal Chriſti, cum venerit reddere vni- LXX.

k Philip. 1.
Vt perſiſtent in fide admonet.

cuique

cuique ſecundum opera ſua. Si reuerſus fuero, fratres, videbo vos in hac vita: ſi non reuerſus fue- A
ro, videbo vos in futura. Dico tamen vobis, Valete, orate pro nobis & ieiunate: quia ieiuniũ & elee-
moſyna ſemper Dominum ad miſericordiam deflexerunt. Mementote eſſe ſcriptum in Euange-
a Matth. 10. Luc. 12. lio [a]: Nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non poſſunt occidere: Timete autẽ
eum, qui poſtquam occiderit, habet poteſtatem & animam & corpus perdere & mittere in gehen
nam.] hucuſque Eugenij ſanctiſſimi confeſſoris epiſtola curſim & furtim præ anguſtia temporis
& loci conſcripta, cum iam ex tyranni ſententia eſſet in exilium deportandus. Verum multa an-
tea præceſſerunt, quæ Victoris volumen non habet; qui (vt ipſe teſtatur) relictis antequam in exiliũ
ire iuberentur, Epiſcopis, ad enarrandas clades, quæ ex Regis edicto tunc inferebantur Eccleſijs,
orationem conuertit. Porro ex Gregorio referemus, quæ in Victore deſiderantur: quæ quidem eſ-
ſe germana, germanitas recitatæ epiſtolæ ſatis indicare poſſe videtur. Gennadius enim meminit
iſtiuſmodi S. Eugenij epiſtolarum, vbi ait: Epiſtolas veluti commonitorias fidei, & vnius ſacri &
conſeruandi baptiſmatis omnibus ſuis quaſi paſtor dereliquit.] Sed quænam epiſtolam iſtam præ-
ceſſerint, audi Gregorium; qui ait:

LXXI. Tractus itaque ſanctus Eugenius ad Regem, cum illo Arianorum Epiſcopo pro fide Catholi- B
ca decertauit. Cumq. eum de ſanctæ Trinitatis myſterio potentiſſime deuiciſſet, & inſuper mul-
tas per eum virtutes Chriſtus oſtenderet: in maiorem inſaniam idem Epiſcopus, inuidia inflammã-
De Vindemiale & Longino Epiſcopis. te, ſuccenditur. Erant enim tunc temporis cum ſancto Eugenio viri prudentiſſimi atque ſanctiſſi-
mi, Vindemialis & Longinus Epiſcopi, pares gradu, virtute non impares: nam ſanctus Vindemia-
lis eo tempore ferebatur mortuum ſuſcitaſſe: Longinus autem multis infirmis ſalutem tribuit. Eu-
genius quoque non ſolum viſibilem oculorum cæcitatem, ſed etiam mentium depellebat.] Ho-
rum gloriam æmulatus idem Arianorum Antiſtes, ne vel hac parte inferior appareret, quod virtu-
te perficere non daretur, ſubdola arte facere cogitauit. quid autem egerit, audi Gregorium,
dum ſubdit:

LXXII. Cyrola ſtropham ſtruit falſi miraculi. Quod cernens ille nequam Arianorum Epiſcopus, *nempe Cyrola*, vocatum ad ſe quemdam ho-
minem ab illo quo ipſe viuebat errore deceptum, ait: Non patior, quod hi Epiſcopi multa in po-
pulo ſigna depromant, illoſq. cuncti, me neglecto, ſequantur. Acquieſce nunc his quæ præcipio: &
acceptis quinquaginta aureis, ſede in platea, per quam nobis eſt trãſitus: & manum ſuper clauſos
oculos ponens, me præeũte cum reliquis, exclama magna virtute, dicens: Te beatiſſime Cyrola no- C
ſtræ religionis Antiſtes, deprecor, vt reſpiciens manifeſtes gloriam ac virtutem tuam, vt oculos
meos aperiens, merear lucem videre, quam perdidi. Qui iuſſa complens, reſidenſque in platea,
tranſeunte hæretico cum ſanctis Dei: iſte qui Deum irridere cogitabat, exclamat magna virtute
dicens: Audi me, beatiſſime Cyrola: audi me, ſancte ſacerdos Dei: reſpice cæcitatem meam: Expe-
riar ego medicamenta, quæ ſæpe cæci reliqui a te meruerunt, quæ leproſi experti ſunt, quæ ipſi etiã
mortui perſenſerunt: Adiuro te per iſtam virtutem quam habes vt mihi deſideratam reſtituas lu-
cem, quia graui ſum cæcitate percuſſus.

LXXIII. Qui videbat cæcatur ab Ariano Epiſcopo. Veritatem enim neſciens, verum dicebat, quia cæcauerat eũ cupiditas & virtutem Dei omni-
potentis irridere per pecuniam æſtimabat. Tunc hæreticorum Epiſcopus paululũ ſe diuertit, quaſi
in virtute triumphaturus, elatus vanitate atque ſuperbia, poſuit manum ſuam ſuper oculos eius,
dicens: Secundum fidem noſtram, qua recte Deum credimus, aperiãtur oculi tui. Et mox vt in hoc
nefas erupit, riſus mutatur in planctum, & dolus Epiſcopi eſt patefactus in publico. Nam tantus
dolor oculos miſeri illius inuaſit, vt eos digitis vix comprimeret, ne creparent. Denique miſer cla-
mare cœpit, ac dicere: Vę mihi miſero, quia ſeductus ſum ab inimico legis diuinæ. Vę mihi, qui Deũ D
per pecuniam irridere volui, & quinquaginta aureos accepi, vt hoc facinus perpetrarem. Ad Epi-
ſcopum autem aiebat: Ecce aurum tuum: redde lumen meum, quod dolo tuo perdidi. Voſq. rogo,
b Galat. 6. Marc 9. glorioſiſſimi Chriſtiani ne deſpiciatis miſerum, ſed velociter ſuccurite pereunti. Vere enim co-
gnoui [b] quia Deus non irridetur.

LXXIV. Tunc ſancti, Dei miſericordia moti: Si (inquiunt) credis, omnia poſſibilia ſunt credenti. At ille
clamabat voce magna: Qui non crediderit Chriſtum Filium Dei & Spiritum ſanctum æqualẽ ha-
bere ſubſtantiam atque deitatem cum Deo Patre, hodie quæ ego perfero, patiatur. Et adiecit: Cre-
do Deum Patrem omnipotentem, Credo Filium Dei Chriſtum Ieſum æqualem Patri, Credo Spi-
ritum ſanctum Patri & Filio conſubſtantialem atque coæternum. Hæc illi audientes, & ſe inuicem
Eugenius illuminat cæcum. amore mutuo præuenientes, oritur inter eos ſancta contentio, quis oculis eius ſignum beatæ Cru-
cis imponeret: Vindemialis vero ac Longinus Eugenium; ille autem econtra eos exorat, vt manus
imponerent cæco. Quod cum feciſſent, & manus ſuas ſuper caput eius tenerent: ſanctus Eugenius
Crucem ſuper oculos cæci faciens, ait: In nomine Patris & Filij & Spiritus ſancti veri Dei, quem
trinum in vna æqualitate atque omnipotentia confitemur, aperiantur oculi tui. Et ſtatim ablato E
dolore, ad priſtinam redijt ſanitatem. Manifeſtiſſime autem patuit per huius cæcitatem, qualiter
hæreticorum Epiſcopus oculos cordium miſero affectionis ſuæ velabat amictu, ne veram lucem il-
li liceret fidei oculis contemplari. O miſerum, qui non ingreſſus per ianuam, id eſt, Chriſtum, qui
eſt ianua vera, lupus magis gregis, quam cuſtos effectus eſt; & pacem fidei, quam in credentiũ cor-
dibus debuerat accendere, prauitate cordis ſui conabatur extinguere. Sancti vero Dei alia ſigna
in populo multa fecerunt, & erat vox vna populi dicentis: Verus Deus Pater, verus Deus Filius, ve-
rus Deus Spiritus ſanctus vna fide colendus, vno timore metuendus, eodemq. honore venerãdus:
nam quæ Cyrola aſſerit, falſa eſſe cunctis eſt manifeſtum.] hæc quidem tunc illi: ex quibus æque ir-
rideas & ſibilis inſecteris recentiorum quoque hæreticorum ſtrophas in miraculis affectandis, cũ
pariter & ipſi Dei virtute deluſi, vitam adimunt viuenti, dum videri volunt reuocaſſe ad vitam fin-
gentem ſe mortuum. ſed de his ſuo tempore. Iam vero quæ poſt hæc Hunericus in ſanctos admiſit
Epiſcopos, oratio Gregorij ita proſequitur.

Videns

A Videns autem(inquit)Hunericus Rex aſſertiones ſuas per ſanctorum fidem glorioſam taliter LXXV.
denudari,nec erigi ſectam erroris,ſed potius deſtrui,fraudemq.Pontificis ſui in hoc ſcelere fuiſſe
detectam;ſanctos Dei poſt multa tormenta,poſt aculeos,poſt flammas,poſt vngulas,iuſſit interfi-
ci.Beatum vero Eugenium decollari iuſſit,ſub ea ſpecie,vt ſi in ea hora qua enſis ſuper ceruicem
eius incumbebat non reuerteretur ad hæreticorum ſectam,non occideretur, ne eum pro martyre
excolerent Chriſtiani;ſed exilio damnaretur.Quod ita factum eſſe,manifeſtum eſt.Nam cum im
minente morte interrogatus fuiſſet,ſi mori pro fide Catholica deſtinaret:reſpondit:Hæc eſt enim
ſempiterna vita,pro iuſtitia mori.Tunc ſuſpenſo gladio,apud Albigenſem Galliarum vrbem exi-
lio deportatus eſt,vbi & finem vitæ præſentis fecit.]hæc Gregorius. Verum quæ tradit de ſancti
Eugenij exilio in Gallias,ſub ſucceſſore Hunerici contigerunt,vt ſuo loco dicturi ſumus: hoc autē
tempore non in Gallias,ſed in eremum Tripolitanæ prouinciæ relegatum, Victor tradit inferius,
vbi quænam paſſus ibi S.Eugenius fuerit,narrat.

Sic igitur barbari furentis animus,ex ſanctorū Eugenij & Vindemialis virtutibus magis ma- LXXVI.
giſq.exſauciatus,mox iubet omnes illos Carthagine cōgregatos ſanctos Epiſcopos,glorioſiſſimos
B confeſſores,martyres deſignatos, ciues Sanctorum, domeſticos Dei, mundi exules, cæli inco-
las in exilium deportari: quod illis triumphus gloriæ,præmium vitæ,iter ad cælum,atq.regni co-
rona fuit:Ceterum non vna de omnibus fuit ſententia Hunerici,licet vnum eius prauæ mentis fue
rit inſtitutum,nimirum,vt omnes(ſi poſſet)præuaricari compelleret aſperis,vel emolliret, flecte
retq.lenitate.Hinc itaque accidit,vt in inſulam Corſicam ad opus nauium alios relegauerit,in de
ſerta alios Africæ,alios vero in amœniora loca proxima ſuis,quibus præerant Epiſcopi, ciuitati-
bus:Eugenium vero in eremum Tripolitanæ prouinciæ relegauit , vbi præfectus erat Antonius
quidam ſæuiſſimus Arianus,vt ab eo cogeretur duriſſima pati.Qui quidem vbi illuc deferendum
ſe vidit tradi militibus,eam quam ex Gregorio recitauimus epiſtolam ad ſuos Carthaginenſes cō
ſcripſit.Ceterum licet ipſe in deſertum locum longe abductus eſſet,haud tamen ceſſauit ſuis Car
thaginenſibus prodeſſe,alias commonitorias(vt dictum eſt ex Gennadio)ſcribens epiſtolas. At
quid vniuerſæ Eccleſiæ Catholicæ inſuper ſcripto præſtitit,idem Gennadius teſtatur his verbis [a]: a Gennadius de
Altercationes quoque,quas cum Arianorum Præſidibus per internuncios habuit,conſcripſit , & Script.Eccl.c.97
relegendas per Maiorem domus Hunerico tranſmiſit;ſimiliter & præces pro quiete Chriſtianorū
C eidem veluti Apologias obtulit.]hæc Gennadius. De alio autem eiuſdem Eugenij exilio in Gal-
lias,atque eius obitu,ſuo loco dicturi ſumus.

Porro ſicut exemplo Eugenij demonſtratum eſt nō omnes Epiſcopos Africæ relegatos in Cor LXXVII.
ſicam inſulam eſſe;ita etiam ex his quæ habentur in Actis S.Fulgentij Epiſcopi liquet nonnullos *De Fauſto Epi*
haud longius amandatos:in eis enim hæc leguntur:Fuit autem tunc temporis Epiſcopus quidā *ſcopo.*
laudabiliter prædicandus,nomine Fauſtus,qui pro fide Catholica non longe a cathedra ſua iuſſus
fuerat relegari.De multis enim ſacerdotibus hoc Hunerici tyranni aſtuta malignitas ordinaue-
rat,vt iuxta patriam propriam peregrinationis incommodum ſuſtinentes, ad negandum Deum
facile flecterentur.In eodem proinde loco,vbi relegatus tenebatur, monaſterium ſibi cōſtruxerat;
in quo ſpiritualiter viuens,apud omnes Chriſtianos venerabilis habebatur.Ad hunc ergo S.Ful
gentius(quippe ei notiſſimus)alacriter venit,eiq.ſecretum cordis ſui fideliter indicauit,&c.]nar-
rat enim quomodo apud eum idem S. Fulgentius vitam monaſticam exercuit,atque tandem ad
regimen Ruſpenſis Eccleſiæ vocatus eſt:At de exulibus hactenus.

Proſequamur iam modo quæ de eadem Vuandalica ſub Hunerico perſecutione Gregorius LXXVIII.
D recenſet his verbis [b]: Sanctum uero Vindemialem gladio percuti præcepit,quod & impletum eſt b Greg.Turonē.
in hoc certamine.Octauianus uero Archidiaconus & multa millia uirorum ac mulierum hanc fi hiſt Franc.lib. 2.
dem aſſerentium interempta atque debilitata ſunt.Sed pro amore gloriæ nihil erant hæc ſuplicia cap.3.
confeſſoribus ſanctis,qui in paucis uexati,in multis bene ſe nouerunt diſponendos,iuxta illud A- *De S. Vinde-*
poſtoli [c]: Quia non ſunt condignæ paſſiones huius temporis ad futuram gloriam,quæ reuelatur *miale Epiſco-*
in Sanctis.Multi tunc errantes a fide,accipientes diuitias,inſeruerunt ſe doloribus multis. Infelix *po & Marty-*
autem quidam Epiſcopus,nomine Reuocatus,eo tempore eſt reuocatus a fide Catholica.]hæc de *re.*
his Gregorius ex paſſionibus quas legit Sanctorum,vt ipſe teſtatur exordio narrationis. c Rom.8.

Præter illos a Victore ſub hac perſecutione recenſitos martyres,alij etiam(vt dictum eſt)paſ LXXIX.
ſi reperiuntur:Nam & Iſidorus [d] meminit Læti Epiſcopi Lepteuſis hoc tempore ſub Hunerico d Iſidor. hiſtor. Vuandal.
martyrio coronati:qui & miranda hæc de ipſius præſtantia addit,poſt centum ferme annos Iuſti- *Lætus Epiſco-*
nianum Imperatorem fuiſſe ab eodem martyre excitatum,vt exercitum ad recuperandam Africā *pus Leptenſis*
mitteret:nam ei omnia dextera euentura pollicitus eſt:quod quidem vt ab eodem inſigni marty *Martyr.*
re Læto fuerat prænunciatum,euenit.Hæc de præclaris martyribus a Victore prætermiſſis,& qui
E dem inſignibus:vt probe intelligas ipſum haud omnia proſecutum,vel ſcias codicem trium libro-
rum ab ipſo ſcriptorum haud integrum repetiri,ſed plura in eo deſiderari,

Iam vero quæ reliqua ſunt anni huius perſecutionis Vuandalicæ,Victore præuio, proſequa- LXXX.
mur,qui ait [e]: Addidit itaque beſtia illa,ſanguinem ſitiens innocentum,Epiſcopis necdum ad- e Victor de perſecut.Vuandal. lib.3.
huc in exilium directis,per vniuerſas Africanæ terræ prouincias vno tempore tortores crudeliſſi-
mos deſtinari;vt nulla remanſiſſet domus & locus,vbi non fuiſſet eiulatus & luctus:vt nulli ætati
nulli parceretur ſexui,niſi illis qui eorum ſuccumberent voluntati.Hos fuſtibus,illos ſuſpendio,a
lios ignibus concremabant.Mulieres & præcipue nobiles contra iura naturæ nudas omnino in fa
cie publica cruciabant.Ex quibus vnam noſtram Dionyſiam curſim ac breuiter nominabo. Cū
viderent eam non ſolum audacem,ſed etiam matronis ceteris pulchriorem,ipſam primo niſi ſūt *Femina oppro*
fuſtibus expoliatam aptare.Quæ cum peteret,diceretq.de Domino ſuo ſecura: Qualiter libet cru *brijs & tormē*
ciate,verecunda tamen membra nolite nudare:amplius illi magis furentes,celſiori loco veſtimen *tis cruciatg.*
tis exutam conſtituunt,ſpectaculum eam omnibus facientes.Quæ inter ictus virgarum,dum riuuli
ſanguinis

ſanguinis toto iam corpore fluitatent,libera voce dicebat:Miniſtri diaboli,quod ad opprobrium A meum facere computatis,ipſa eſt laus mea. Et quia erat Scripturarum diuinarum ſcientia plena, arctata pœnis,& ipſa iam martyr,alios ad martyrium confortabat. Quæ ſuo ſancto exemplo vniuerſam ſuam patriam liberauit.

LXXXI. *De Martyrio Maiorici filii Dyonyſiæ.*

Quæ cum ſuum vnicum filium,admodum adhuc teneræ ætatis & delicatum,timore pœnarũ formidoloſum conſpiceret,verberans eum nutibus oculorum, & increpans auctoritate materna ita confortauit,vt matre multo fortior redderetur. Cui inter crudelia verbera conſtituto,ita dicebat:Memento fili mi,quia in nomine Trinitatis in matre Catholica baptizati ſumus: non perdamus indumentum noſtræ ſalutis;ne veniens inuitator,veſtem non inueniat nuptialem, & dicat miniſtris [a]: Mittite in tenebras exteriores,vbi erit fletus oculorum,& ſtridor dentium. Illa pœna timenda eſt, quæ numquam finitur: illa deſideranda vita,quæ ſemper habetur. Talibus itaque filium ſolidans verbis, velociter martyrem fecit. Venerabilis vero adoleſcens,Maioricus nomine,in certamine confeſſionis ſpiritum reddens curſum palmiferum conſummauit. Amplexanſq. illa hoſtiam ſuam,quantis potuit vocibus Domino gratias agens,ad gaudium ſpei futuræ in ſua domo maluit ſepelire;vt quotiens ſuper ſepulchrum eius Trinitati preces effunderet,alienam B ſe à filio numquam eſſe confidat. Quanti igitur per eam illa ciuitate(vt fati ſumus)acquiſiti ſunt Deo,longum eſt enarrare. Nam & eius germana,nomine Datiua,atque Leontia filia S. Germani Epiſcopi, cognatuſq. Datiuæ venerabilis Emelius medicus, religioſus quoque Tertius Trinitatis confeſſione præclarus,vel Sibidenſis Bonifacius quanta pertulerint,qualibuſq. cruciatibus euiſceratæ,vel euiſcerati ſint,qui valet ex ordine dicat.

[a] Luc. 13.

LXXXII. *Seruus Tuburbitanus dire uexatus.*

Seruus quoque Tuburbitanæ ciuitatis maioris generoſus & nobilis vir pro Chriſto quas pertulit,quis explicet pœnas? Qui poſt cædes innumerabilium fuſtium, trochleis frequẽtibus eleuatus, dum rota præ vrbe penderet,tunc in ſublime ſe tollente ictu celeri,dimiſſis iterum cannabinis,ſuper ſilices platearum pondere corporis veniens,vt lapis ſuper lapides corruebat. Sed & ſæpius tractum,& lapidibus acutiſſimis defricatum,& cutibus ſeparatis,pelles corporis lateribus dorſoque videres & ventre pendere. Iſte iam temporibus Genſerici non valde diſſimilia pertulerat,ne amici cuiuſdam ſui ſecreta nudaret: quanto magis nũc,vt ſuæ fidei ſacramenta muniret? Et ſi hominis gratiæ fideliter exhibuit fidem;quantum debet illi,qui redditurus eſt pro fide mercedem?

LXXXIII. *Victoriæ Culuſitanę certamẽ.*

In ciuitate vero Culuſitana non valeo quæ geſta ſunt nũciare:quia & ipſam quantitatem mar C tyrum,vel etiam confeſſorum,impoſſibile eſt homini ſupputare. Vbi quædam matrona autrix ſui nominis Victoria,dum in conſpectu vulgi continuato ſuſpẽdio crematetur,a marito iam perdito, filijs præſentibus,taliter rogabatur: Quid pateris,coniux? Si me deſpicis,vel horum,quos genuiſti, miſerere impia paruulorum: Quare obliuiſceris vteri tui,& pro nihilo ducis quos cum gemitu peperiſti? Vbi ſunt fœdera coniugalis amoris? Vbi ſocietatis vincula,quæ inter nos dudum honeſtatis iure tabulæ conſcriptæ fecerunt? Reſpice,quæſo,filios ac maritum,& regiæ iuſſionis implere feſtina preceptum,vt & imminentia adhuc tormenta lucreris,ſimul & mihi doneris, & liberis noſtris. Sed illa nec filiorum fletus,nec ſerpentis audiens blandimenta,affectum multo altius eleuãs e terra,mundum cum ſuis deſiderijs contemnebat: Quam cum in continuatione ſupplicij vulſis humeris,etiam qui cruciabant conſpicerent emortuam,depoſuerũt prorſus omni parte exanimẽ. Quæ poſtea retulit, quamdam ſibi virginem aſtitiſſe,atque tetigiſſe membra ſingula, & illico fuiſſe ſanatam.

LXXXIV. *De Victoriano Adrumentino.*

Qualiter autem Adrumentinæ ciuitatis ciuem Victorianum tunc Proconſulem Carthaginis prædicem neſcio,deficiẽtibus verbis:quo in Africæ partibus nullus ditior fuit,qui etiam apud impium Regem pro rebus ſemper ſibi commiſſis fideliſſimus habebatur. Mandatur ei a Rege fa- D miliariter diciturq. quod eum habiturus eſſet præ omnibus, ſi eius præcepto facilem accommodaſſet aſſenſum. Sed ille vir Dei miſſis ad ſe tale dedit cum fiducia magna reſponſum: Securus de Deo & Chriſto Domino meo,dico quæ Regi dicatis: Subigat ignibus,adigat beſtijs,excruciet generibus omnium tormentorum. ſi conſenſero,fruſtra ſim in Eccleſia Catholica baptizatus. Nã ſi hæc præſens vita ſola fuiſſet,& aliam,quæ vera eſt,non ſperaremus æternam;nec ita feciſſem ad modicum atque temporaliter gloriari,& ingratus exiſtere,qui ſuam fidem mihi contulit creditori. Ad quod tyrannus excitatus,quantorum temporum,& quantis eum afflixerit pœnis,humanus ſermo non poterit explicare. Qui tripudians in Domino,feliciterq. conſummans martyrialem coronam accepit.

LXXXV. *Duo germani Aquiſregiẽſes martyres.*

Apud Tambaienſem quoque ciuitatem geſta quis queat certamina martyrum explicare? Vbi duo germani Aquiſregienſis ciuitatis ſibi ſecuri de Domino inuicem iurauerunt, & rogauerunt tortores,vt vna pœna pariq. ſupplicio torquerentur. Erdum primo ſuſpendio, molibus lapidum pedibus alligatis,tota die penderent,vnus illorum petiuit ſeſe deponi,& ſibi inducias dari. cui fra E ter alius metuens ne fidem negaret,de ſuſpendio clamabat: Noli, noli frater: non ita iurauimus Chriſto. Accuſabo te,cum ante thronum eius terribilem venerimus,quia ſuper corpus eius & ſanguinem iurauimus,vt pro eo inuicem patiamur. Iſta dicens & alia multa,confortauit germanum ad prœlium paſſionis. Qui clamans ingenti voce dicebat: Adigite ſupplicijs quibus vultis, & pœnis Chriſtianos arctate crudelibus: quod frater meus facturus eſt,hoc etiam ego: Quantis iam laminis ignitis aduſti ſunt,qualibus vngulis exarati,quibus cruciatibus torti,ipſa res docet,& quod eos ipſi tortores a ſua facie proiecerunt dicentes: Iſtos imitatur vniuerſus populus,vt nullus ad noſtram religionem penitus conuertatur,& præcipue quia nulli liuores,nulla pœnarum veſtigia in eis penitus videbantur.

LXXXVI.

In Typaſenſi vero quod geſtum eſt Mauritaniæ Maioris ciuitate,ad laudem Dei inſinuare feſtinemus. Dum ſuæ ciuitati Arianum Epiſcopum ex Notario Cyrillam * ad perdendas animas ordinatũ vidiſſent; omnis ſimul ciuitas euectione nauali de proximo cõfugit,relictis pauciſſimis

* Cyrolam

qui

A qui aditum non inuenerant nauigandi: Quos Arianorum Epiſcopus primo blandimentis, poſtea minis compellere cœpit, vt eos faceret Arianos: ſed fortes in Domino non ſolum ſuadentis inſaniã irriſerunt, verum etiam publice myſteria diuina in domo vna congregati celebrare cœperunt. Qđ ille cognoſcens, relationem occulte Carthaginem aduerſus eos direxit. Quæ cum Regi innotuiſſet, Comitem quemdam cum iracundia dirigens, præcepit, vt in medio foro, congregata illuc omni prouincia, linguas eis & manus dexteras radicitus abſcidiſſet. Quod cum factum fuiſſet; Spiritu ſancto præſtante, ita locuti ſunt, & loquuntur, quomodo antea loquebantur. Sed ſi quis incredulus eſſe voluerit, pergat nunc Conſtantinopolim, & ibi reperiet vnum de illis ſubdiaconum Reparatum ſermones politos ſine vlla offenſione loquentem: ob quam cauſam venerabilis nimium in Palatio Zenonis Imperatoris habetur, & præcipue Regina mira eum reuerentia veneratur.] Intelligis ex his, lector, Victorem ipſum eiuſmodi ſcripſiſſe hiſtoriam, adhuc viuente Zenone Auguſto.

Linguis exciſis Confeſſores loquuntur.

LXXXVII. *Miraculum in fidei confirmationem editũ.*

Quod ad huiuſmodi adeo ingens, totoq. Orbe vulgatum miraculum pertinet: ſumma prouidẽtia factum eſt eius qui facit mirabilia ſolus, vt cũ diuinitas Filij ſui impugnaretur in Africa, adeo
B vt qui lingua eam defendere potuiſſent, extra prouinciam in inſulas & alia loca fuerint relegati; eamdem ſine linguis, ſed ſublimioribus vocibus, tuba cæleſti, diuino præconio, Spiritus ſancti tonitruo, quo etiam aduerſarijs timor incuteretur & tremor, voluerit non in Africa ſolum, ſed vbique terrarum audiri: vt plane dicere vere licuerit [a]: Non hominum, ſed Dei voces.] & illud occinere [b]: Altiſſimus dedit vocem ſuam.] & [c]: Vox Domini in virtute, vox Domini in magnificentia] cũ ſine humana lingua ab hominibus in ſui nominis confeſſione ipſa veritas proferretur lingua cæleſti eiuſdem quidem generis cum illis, quæ ſuper ſingulos qui conuenerant, dum [d] completi eſſent dies Pentecoſtes, linguæ diſpertitæ tamquam ignis cælitus miſſæ ſunt. Vt illud propheticum vſurpare licuerit [e]: Dominus locutus eſt: quis non prophetabit?] cum admirando modo intonuit de cælo Dominus [f], & Altiſſimus dedit vocem ſuam cuius ſono tinnirent audientium aures non eorum dumtaxat qui eodem vixerunt tempore, ſed & qui hoc noſtro ſæculo ſunt Chriſtiani (niſi inſtar aſpidis ſurdæ obturent aures) ſi velint poſſint audire Dei vocem, teſtantis apud illos eſſe Catholicam fidem, quos teſtificatione ſua ipſe Deus ſignificauit eſſe Catholicos. At quamnam fidẽ ſectari ſe antea illi profeſſi ſunt? Audiſti nuper eorumdem Epiſcopos in publica Collatione, publi
C co dato libello, eſſe profeſſos, ſequi ſe fidem illam, quam Romana profiteretur Eccleſia, quam & profeſſi ſunt eſſe caput omnium Eccleſiarum.

a Act. 12.
b Pſal. 17.
c Pſal. 28.
d Act. 2.
e Amos 3.
f Pſal. 17.

LXXXVIII. *Miraculum a pluribus aſſertum.*

Porro rem tantam non vni vel alteri, ſed vnius prouinciæ omnibus qui remanſerant Catholicis diuinitus impertitam, nec vna die, vel menſe, anno ve, ſed vno ferme ſæculo, vſq. ad obitum ſcilicet illorum omniũ qui talia paſſi ſunt, patefactam, neq. vna in ciuitate, vel prouincia Africæ, ſed etiam in tranſmarinis regionibus, in quas illi diſperſi ſunt, prædicatam, voluit Deus etiam ſummæ auctoritatis ſcriptoribus reddi poſteris omni ex parte teſtatam. Etenim non ſolum Victor idemque gloria confeſſionis illuſtris, qui iſtæc omnia oculis vidit & manibus contrectauit, poſteris cõmendauit: ſed & Imperatoriæ quoq. ſanctionis teſtificatione res tanta meruit celebrari. Audi diuini operis dignum præconem, Iuſtinianum inquam ipſum Imperatorem, qui in conſtitutione a ſe edita de Officio Præfecti Prætorio Africæ iſta ait: Vidimus (inquit) venerabiles viros, qui abſciſſis radicitus linguis, pœnas ſuas miſerabiliter loquebantur.]

LXXXIX. g Habetur in Bibliothec. ſanct. tom. 9. *Aeneę Gazei teſtificatio de loquentib. ſine linguis.*

Accipe alium rurſum de viſu teſtem, doctiſſimum virum Aeneam Gazæum [g], qui his temporibus claruit Platonicus philoſophus, de quo & paulo inferius dicturi ſumus: hic enim ad calcem di
D ſputationis elucubratiſſimæ de animarum immortalitate, & corporum reſurrectione, in dialogo qui inſcribitur Theophraſtus, iſta habet, cum per dialogiſmum Axithæus ſic ad Theophraſtum: Quod autem heri, & quidem pauloante factum eſt, id (opinor) ipſe quoq. vidiſti. THEOPHRASTVS: Quid id eſt, cedo? AXITHAEVS: Magnam Libyam dura premi tyrannide. Ac quoniã tyrannis humanitatem ſiue benignitatem & ſanam atque veram de rebus ſentẽtiam haud admittit; ſane tyrannus criminis in loco ducit, eorum qui ipſius imperio ſubſunt, pietatem; iubetq. illud tam præclarum & bonum dogma ſacerdotes abnegare: ijs qui non obtemperant (proh ſcelus!) caram Deo linguam excindit, Terei illius, de quo ſcriptum eſt in fabulis, exemplum imitatus; qui cum vim virgini feciſſet, & accuſationem ſceleris declinare ſtuderet, linguam execuit. At virgo peplo facinus intexuit, & expoſuit arte, cum natura, vt loqueretur, non daret. Illi vero, de quibus nobis eſt oratio, nec peplo opus habent; ſed ipſius naturæ conditionem implorant, qui recentiorem eis naturam die tertia poſt largitur, non dato quidem alterius linguæ, ſed facultatis ſine lingua articulate quam vmquam antea quod vellent eloquendi munere. Ego vero putabam fieri non poſſe, vt tibicen carens tibijs, artis ſuæ ſpecimen vllum daret, itemq. citharœdus deſtitutus cithara muſicam artem eam exerceret.

XC.

E At nouum hoc ſpectaculum cogit me ſententiam illam mutare, nihilque earum quæ videntur rerum fixum ac firmum exiſtimare, ſi quidem id Deus loco ſuo mouere velit. Ipſe ego hos viros vidi, & loquentes audiui, & vocem adeo articulatam eſſe poſſe miratus ſum. Inſtrumentum vocis inquirebam, & auribus non credens, oculis iudicandi munus remiſi: atque ore aperto, linguam totam radicitus euulſam vidi, ac ſtupefactus mirabar, non ſane quo pacto vocem conformarent, ſed quo modo conſeruati eſſent. Atque hoc ipſum etiam imperiti cuiuſque ad credendum duritiem emolliret, ac doceret, verum ne ſit quod dicimus, corpora collapſa reſurgere.] hæc Aeneas Gazenſis, qui (vt diximus) hoc Zenonis tempore claruit, nõ ab Aenea Troiano ita denominatus, ſed a viro diuino Aenea Gazenſi Epiſcopo, quẽ ſubrogatũ Irenioni Antiſtiti, & præceſſiſſe Porphyriũ virum ſanctiſſimũ Gazenſem Epiſcopum, quæ dicta ſunt ſuperiori tomo in rebus geſtis eiuſdẽ Porphyrii declarant. Quæ præterea miranda his ferme dieb. in Syria accidiſſe eodem in loco ipſe narrat, nos (ne a ſuſcepta narratione longius emigremus) poſt hæc mox narraturi ſumus.

XCI. Sed & de re tanta quæ reliquæ ſunt teſtificationes(licet ad fidem faciendam illæ opus nō ſint A
in re adeo perſpicue demonſtrata,& omni fide probata)in medium afferamus,quo fiet vt nec im
probus aduerſarius & refractarius cōtradictor negare & à fide reſilire omnino poſſit. Addamus
igitur citatis auctoribus Marcellinum Comitē,qui & his viuentibus vixit,claruitq. ſub Iuſtiniano
Imperatore.ipſe enim eadem habet in Chronico,qui & hoc addit mirabilius: Tunc idem Rex Hu
nericus vnius Catholici adoleſcentis vitam a natiuitate ſine ſermone ducentis linguam præcepit
abſcindi:Idemq.mutus,qui ſine humano auditu Chriſto credens,fidem didicerat;mox præciſa ſi-
Duplex miraculum. bi lingua locutus eſt,gloriamq. Deo in primo vocis ſuæ exordio dedit. Deniq.ex Fidelium contu-
bernio aliquantos ego religioſiſſimos,præciſis linguis,manibusq.truncatis,apud Byzātium inte-
gra voce conſpexi loquentes.]hæc Marcellinus:quibus omnibus adde Procopium Rhetorem hi-
ſtoricum,qui eodem vixit tempore,& ſub Iuſtiniano nobiliſſimos duxit militię ordines,& eadem
quæ vidit ſcriptis teſtatus eſt.

XCII. Habes itaq.(vt de aliis taceam)quinq.qui eadem quæ viderunt & audierunt,ſcriptorum mo-
numentis poſteris,commēdarunt, nempe Victorem Epiſcopum Vticenſem,Iuſtinianum Impera
Miracula fidē probant. torem,Aeneam Gazæum,Marcellinum Comitem,atq.Procopium, quibus tanta prodigia voluit B
Deus reddi omni fide teſtata,omnibusq.perſpicua,vt poſteris cunctis innoteſceret,curare noſtra
Deum:cum tam magno miraculo,iam ſubacta a Vuandalis Africa,ipſa Catholica fides preſſuram
paſſa tunc de victoribus triumpharet,vbi extingui penitus putaretur:Sicq.certa,fida,tutaq.ſemita
monſtraretur,per quam Fideles cuncti abſq.errore,periculove ſecuri,quo tendunt,in cælum per-
ueniant. Ex quibus illius tantum temporis corrigi & emendari valuiſſent hæretici,ſed omnes qui
poſtea emerſere,quive hoc perditiſſimo tempore tamquam ranæ in Aegypto ebullientes Catholi
cam veritatem infeſtant.

XCIII. Etenim quos Deus tanto ſigno,tot ſine lingua teſtantibus vocibus,docuit eſſe Catholicos, &
fidem,cuius cauſa ſubirent martyrium,eſſe verā;plane & Eccleſiam,in qua eſſent,dici debere Ca
tholicam,perſpicue demonſtrauit: At ab ea quam longe abſint Nouatores,qui ſe hodie Catholi-
cos profitentur hæretici,lectis quæ ipſe Victor & mox poſt ipſum Fulgentius,vel alij huius tempo
ris Africani doctores ſcripſere,perſpicue ſatis,ſi modo velint,intelligere poſſunt: Contra vero cū
nos eamdem cum illis ſectemur fidem,eademq.habeamus communia ſacramenta, per omniaq.
doctrinam ſimilem;Catholicos nos non eſſe,haud dicere poſſunt,redarguti ab ijs,qui linguas nō C
habentes,pro nobis altiſſima voce clamant; vt plane per conſecrata illi ex fidei confeſſione orga-
na benedicta ipſe Deus loqui intelligatur.

XCIV. Ad poſtremum vero ſuccedant ijs qui viderunt, teſtes qui audierunt, ab illis tamen qui vide-
a Greg. dialog. lib. 3. c. 32. rant.eſt is ſanctus Gregorius Papa,qui de ijſdem hæc in dialogis habet a: Zenonis * quoq. Au-
* Iuſtiniani guſti temporibus,dum contra Catholicorum fidem exorta a Vuandalis perſecutio Ariana in Afri
ca vehementer inſaniret:quidam in defenſione veritatis Epiſcopi fortiter perſiſtentes ad mediū
ſunt deducti:quos Vuandalorum Rex verbis ac muneribus ad perfidiam flectere non valens, tor-
mentis frangere poſſe ſe credidit. Nam cum eis in ipſa defenſione veritatis ſilētium indiceret, nec
tamen ipſi contra perfidiam tacerent,ne tacendo forſitan conſenſiſſe viderentur:raptus in furorē,
eorum linguas abſcindi radicitus præcepit. Res mira,& multis nota ſenioribus:quia ita pro defen
ſione veritatis etiam ſine lingua loquebantur,ſicut prius loqui per linguam conſueuerant. Hi ita-
que eo tempore profugi ad Conſtantinopolitanam vrbem venerunt. Eo quoque tempore quo pro
explendis reſponſis Eccleſię ad Principem ipſe tranſmiſſus ſum,ſeniorem quemdam Epiſcopum
reperi,qui ſe adhuc eorum ora ſine linguis loquentia vidiſſe teſtabatur;ita vt apertis oris clama- D
rent:Ecce videte quia linguas non habemus,& loquimur. Videbantur enim a reſpicientibus, vt ſe
rebant,quia abſciſſis radicitus linguis quaſi quoddā barathrum patebat in gutture,& tamen ore
Lapſi in fornicationem dono Dei priuati. vacuo plena ad integrum verba formabantur. Quorum illic vnus in luxuriam lapſus,mox priua-
tus eſt dono miraculi:recto videlicet omnipotentis Dei iudicio,vt qui carnis continentiam ſerua
re neglexerat,ſine lingua carnea non haberet verba veritatis.]hactenus S. Gregorius. Eadem de
ijſdem confeſſoribus,qui linguis abſciſſis,recte tamen nihilominus loquerentur,S. Iſidorus teſta-
tur in hiſtoria Vuandalorum.

XCV. Ex his autem quæ ex S. Gregorio recitauimus,poſſumus intelligere quæ habentur deprauа-
b Procop. de bello Vuandal. li. 1. ta ſatis apud Procopium,dum hæc ita leguntur b; Multis etiam linguam incidendo afflixit ſci-
Locus Procopij reſtitutus. licet;ſuntque vſque meo tempore Byzantij qui impedita ſunt voce. non autem omnes hoc pœnæ
genus paſſi:ſed ſi duo conſcij fuiſſent amicarum cum illo concubitus,loqui amplius non permit-
tebantur.]hæc apud Procopium magis quam Procopius ipſe:ſiquidem ſiue deprauatione textus,
ſiue interpretis imperitia,nullum ex his verbis germanum ſenſum hiſtoriæ conſonum elicere poſ
ſumus;qui tamen ex narrata a S.Gregorio facti ſerie legitimus ille eſſe cognoſcitur, vt dicere ipſe E
velit,multos lingua præciſos ad ſua tempora perſeueraſſe Conſtantinopoli voce expedita loquen
tes;ſed duo concubitu amicarum fœdatos,haud permiſſos eſſe amplius loqui.hæc quidem Proco-
pius;quæ in eo tantum differunt a S.Gregorio,quod vnum ipſe lapſum refert,eaq.gratia nudatū,
Procopius autem duos.

XCVI. Sed antequam reliqua de rebus in Africa geſtis his iungamus,proſequamur quæ polliciti ſu-
De puero e mortuis ſuſcitato. mus narrata ab huius temporis florentiſſimo auctore Platonico philoſopho Aenea Gazæo ad mor
tuorum reſurrectionem inſinuandam:ait enim: Nec fabulæ ſunt quod dicimus,nec e longa vetu-
ſtatis memoria repetitum,ſed hac tempeſtate factū miraculum. Ego ipſe vidi ſenem & egregie bo
num & Deo cum primis carum. Ei familiaris erat quidā agricola vir ſimplicis ingenij, & pater v-
nius tātum pueruli: cum quo puero vir ille ruſticus ſenem illum frequenter adibat,volens aliquid
boni facere & diſcere;illucq.ſuarum frugum primitias,tamquam ad fanum quoddam afferebat.
Accidit haud ita multo poſt,vt puer graui morbo correptus vitam cum morte commutaret. Eum

iam

A iam defunctum pater non(vti lex mandabat)ſepulchro condit;ſed ſportæ impoſitum,folijs obte-
ctum,atq. in humeros ſublatum portans,ad ſenem ipſum intrat. Deinceps autem,depoſito onere,
ſenem(vti conſueuerat)affatus,cum ei intentis in ipſum oculis aſſediſſet,paucaq.& dixiſſet & au
diſſet,puero(vt habebat)ceu vuarum primitijs,illic relicto,diſceſſit.

At vbi Sol iam occidiſſet,facta ſolita precatione,ſenex fructus illos attracturus,folijs remotis, XCVII.
non vuas,ſed mortuum inuenit;& quantam pater ſpem fidemq. habuiſſet,eſt admiratus. Ergo cũ
animo ad Deum intento ſuper puerum incubuiſſet,prius non ſurrexit, quam puerum reſuſcitaſ-
ſet;atq. ſic eum reſuſcitatum ad patrem miſit:ipſe vero in exilium iuit,ne admiratione eius homi-
nes perciti,nimis moleſti deinceps eſſent.]hæc auctor,ex tanto miraculo probans Theophraſto Ca
tholicam fidem de reſurrectione mortuorum in Eccleſia prædicatã;cũ & ſuperius idem teſtetur,ad
hoc ipſum indicandum ſanctorum virorum oſſa plurima edere ſolita crebro miracula. At de his
hactenus. Iam res Africanas iterum repetamus,& quæ reliqua ſunt de perſecutione,atq.legatione
Zenonis Imperatoris ad Hunericum tyrannum ſuaſione Felicis Eccleſiæ Romanæ Pontificis, qui
ante(vt vidimus)ad eumdem datis litteris Africanam Eccleſiam ſub Vuandalica perſecutione la
B borantem,vt idem opem ferret,commendauerat. Teſtatur quidem Euagrius [a], etiam Zenonis a Euagr.lib.3.c. 20.
in Africam ad Vuandalorum Regem legationem miſſam , iam per Felicem Romanum Pontifi-
cem procuratam : de qua acturus Victor [b], iſta prius de eiuſdem perſecutionis acerbitate b Victor de perſecut. Vuandal. lib.3.
præmittit:

Sed quis(inquit)congruo ſermone poſſit exequi aut coaceruare diuerſitates pœnarum, quas XCVIII.
ex iuſſu Regis ſui etiã ipſi Vuandali in ſuos homines exercuerũt? In ipſa quoq. quæ geſta ſunt Car *Supplicia diuerſa & multiplicia.*
thagine,ſi nitatur ſcriptor ſingillatim aſtruere etiam ſine ornatu ſermonis,nec ipſa nomina tor-
mentorum poterit edicere. Quæ res hodieq. poſita in promptu demonſtrat:alios ſine manibus, a-
lios ſine oculis,alios abſq. pedibus,alios truncos naribus,auribusq. intendas;aliosq. videas nimio
ſuſpendio pilis euulſis,caput quod eminere ſolebat,in medio ſcapularum fuiſſe demerſum, dum
iugiter in altis ædibus ſuſpendio cruciantes,impulſione manuum funibus agitatis per vacuum ae-
rem huc atq.illuc faciebant vagari pendentem:qui nonnumquam diruptis funibus de illa altitudi
ne ſuſpenſionis ictu valido corruentes,plurimi arcem cerebri cum oculis amiſerunt: alij cõfractis
oſſibus, ſpiritum continuo reddiderunt:alij poſt paulum exhalauerunt.

C Sed qui hoc fabuloſum putat, Vranium Zenonis legatum interroget,cuius præſentia præci- XCIX.
pue geſta ſunt,illa ſcilicet cauſa,quia veniens Carthaginem,ſeſe pro defenſione Eccleſiarum Ca-
tholicarum veniſſe iactabat. Et vt illi oſtenderet tyrannus ſe neminem formidare, in illis plateis
vel vicis plures tortores & crudeliores ſtatuit,in quibus legatis mora eſt aſcendendo ad Palatiũ,
& deſcendendo tranſire,ad opprobrium videlicet Reipublicæ ipſius, & in noſtri iam deficientis
temporis fæcem.

Tunc igitur & quædam vxor cuiuſdam Cellaritæ Regis,nomine Dagila,quæ temporibus Gẽ C.
ſerici multoties iam cõfeſſor extiterat,matrona nobilis ac delicata,flagellis & fuſtibus omnino de
bilitata,exilio arido & inuio relegatur, vbi nullus hominum forte conſolationis gratia veniendi
haberet acceſſum,relinquens cum gaudio domum,maritum ſimul,& filios. Cui poſtea oblatum
eſſe dicitur,vt in mitiorem eremum tranſlata,frueretur,ſi vellet,ſolatio ſociorum:Illa vero ingens
ſibi adeſſe credens gaudium,vbi nullus humanus eſſet conſolantis affectus,ne fieret, ſupplicauit.]
ſubdit his Victor enarrare exilium cleri Carthaginenſis: ſed quoniam ante ipſum præceſſit certa- *Septem Monachorum certamen.*
men ſeptem martyrum monachorum,de eo primum ordine temporum agendum erit. His etiam
D diebus & duo negotiatores,Frumentius,& alius Frumentius eiuſdem vrbis Carthaginenſis,egre
gio martyrio coronati ſunt. Tunc & ſeptem fratres non natura,ſed gratia,ſimul in monaſterio cõ-
manentes,confeſſionis certamine expleto,immarceſcibilem peruenerunt ad coronam,id eſt,Libe
ratus Abbas,Bonifacius diaconus,Seruus ſubdiaconus, Ruſticus ſubdiaconus, Rogatus mona-
chus,Septimus monachus,& Maximus monachus.]in quorum martyrio quoniam mirum in mo- c In Appendic. ad lib.3. de perſecut.Vuandal.
dum diuinæ potentiæ vis enituit,ipſorum certamen hic ex veteribus monumentis deſcribere per-
gratum erit:ſic enim ſe habuit [c]:

Erant hi de territorio Capſenſis ciuitatis,cui præfuit ſanctus Vindemialis ſacerdos egregius CI.
& Chriſti fidelis Antiſtes. Quibus attractis ad vrbem Carthaginenſem,primo eis illecebroſis blã
dimentis ſerpens voluit ſibilare,promittens honores caducos & diuitias ingentium voluptatum,
necnon & Regia amicitias,vel alia multa,quæ ſolent inſipientium animas,occupante diabolo, vi-
ſco mundiali captare:ſed hæc omnia milites Dei ac ſi contagia reſpuerunt, clamantes vno ore [d]: d Epheſ.4.
Vnus Dominus,vna fides,vnum baptiſma:Nec poterit in nobis,adiuuante Domino,iterari, quod
in ſancto Euangelio ſemel præceptum eſt dari:quia qui [e] ſemel lotus eſt,non habet neceſſe iterũ e Ioan.13.
E lauari,quia mundus eſt totus. Facite quod vultis,inferte pœnas corporibus noſtris:Melius eſt tem
poralia ad modicum ferre ſupplicia,quam æterna pendere & ſubire tormenta. Habete quæ pro-
mittitis cum ipſis diuitijs poſt paululum perituri. Nobis vero nullus de poſtibus frontium valebit
euellere,quod vno baptiſmate artifex Trinitas dignatus eſt titulare.

Quid multa? dum tali conſtantia diuinitus munirentur,iuſſi ſunt carcerali cuſtodiæ mancipa CII.
ri:& ita crudelius onerati ferri ponderibus,tenebroſis deputati ſunt locis,vbi nulla miſeratio arri
deret lenitatis. Sed populus ille memoratæ vrbis in Domino ſemper fidelis,dato munere carcera-
rijs,die ac nocte Chriſti martyres frequẽtabat;& ita ab eis doctrina & virtute fidei roborabatur, *Martyres in carcere docẽt.*
vt talia etiã ipſi pro Chriſti nomine plena delectatione perferre cuperent,& capulo perſequentis
facilia ſupponerent colla. Hoc aũt tyrannicas peruenit ad aures:qui ebrietate furoris incenſus,io-
bet eos adhuc inauditis ſupplicijs adigi,& maiorib. vinculis onerari:nauimq. imperat lignorũ ari
dorũ manipulis adimpleri,atq. in eadẽ omnib. alligatis,in medio pelago igne ſuppoſito cõcrema-
ri. Eductiſque illis de cuſtodia,multitudo populi Dei,bellatores Trinitatis,quaſi agnos innocuos

ad victimam deducebat,& rigentium pondera catenarum quaſi quædam monilia peruidebat; qa A non fuerant illa vincula,ſed potius ornamenta.

CIII. Incedebant itaque cum fiducia ad ſupplicium,quaſi ad epulas concurrentes,vna voce per ambitum platearum Domino decantantes [a]: Gloria in excelſis Deo,& in terra pax hominibus bonæ voluntatis: Votiua nobis hæc dies eſt,& omni feſtiuitate feſtiuior: Ecce [b] nunc temptus acceptabile,ecce nunc dies ſalutis,quando pro fide Domini Dei noſtri perferimus præparatum ſupplicium,ne amittamus acquiſitæ fidei indumentum.Sed & populus publica voce clamabat:Ne timeatis,o populi Dei,neque formidetis minas,neque terrores præſentium tribulationum:ſed potius moriamur pro Chriſto,quomodo ipſe mortuus eſt pro nobis,redimens nos pretio ſui ſanguinis ſalutaris.Vnum tamen vehementi conatu,qui inter eos infantulus videbatur,nomine Maximum, cupiebant auctores malorum a ſanctorum cõſortio ſeparare,dicentes:Infantule,quid feſtinas ad mortem?dimitte eos;inſaniunt:& audi conſilium noſtrum,vt poſſis inuenire vitę remediũ, & tanti Regis adire Palatium.

a Luc.2.
Pergunt hilares ad martyrium.
b 1.Cor.6.

CIV. Tunc ille ætate quidem puerili,ſenili tamen maturitate clamabat:Nemo me ſeparet a ſancto Patre meo Liberato Abbate,& fratribus meis,qui me in monaſterio nutrierunt;cum ipſis ſum in B timore Dei conuerſatus,& cum ipſis deſidero paſſionem ſuſcipere,cum quibus credo me & futuram gloriam inuenire. Nolite putare quia poteſtis ſeducere pueritiam meam: ſimul nos Dominus ſeptem voluit congregare:ſimul dignabitur omnes vno martyrio coronare. Quomodo nemo perire potuit de ſeptenario illo numero felicium Machabæorum [c], ita etiam ſeptenus noſtræ cõgregationis numerus nullum inueniet detrimentum: Nam ſi negauero eum,& ipſe negabit me; quoniam ab ipſo dictum eſt [d]: Qui me negauerit coram hominibus,negabo & ego eum coram Patre meo,qui eſt in cælis:& qui me confeſſus fuerit coram hominibus,confitebor & ego eum coram Patre meo,qui eſt in cælis.

Pueri Generoſa confeſſio.
c 2.Mach.2.
d Matth.10. Luc.12.

CV. Perducti itaque cum feſtinatione ad nauale ſupplicium pro voluntate infandi Regis,vel crudelium miniſtrorum,extenſis manibus & pedibus,clauari * fuerunt potius quam ligati.Qui dũ ignis fuiſſet lignis iniectus,ſtatim imperio diuino,videntibus cunctis,extinctus eſt.Et dũ ſæpius renouaretur nutrientibus pabulis,iterum atque iterum extinguebatur rogus globo flammarum. Et cum exinde magis tyrannus furore ſimul eſſet & rubore repletus, iuſſit eos remorum ictibus enecari,& ita ſingulos in modum canum,cerebris cõminutis extingui:qui tali genere mortis de- C bitum ſpiritum feliciter Domino reddiderunt: nec expauerunt,lignis quatientibus mortificari, quibus ſemper fuit ſpes omnis in ligno.

* i eleuati
Iterata de igne miracula.

CVI. Sed cum in mari venerabilia corpora iactarentur,illico(quod contra naturam eſt æquoris)eadem hora illæſa corpora pelagus littori reddere maturauit,nec auſum fuit(vt moris eſt) triduana dilatione in profundo retinere,ne præcepto Dominico minime paruiſſet.Ad quod miraculi genus & ipſe tyrannus,licet impenitens,vt fertur,expauit.Gaudens autem quę aderat multitudo,corpora ſanctorum martyrũ diligenti tradidit ſepulturæ præeunte clero venerabilis Carthaginẽſis Eccleſiæ. Vbi etiam & prædicandi diacones tertio iam confeſſores effecti,Salutaris & Muritta, geruli reliquiarum affuerunt.Humatæ ſunt igitur cum hymnis ſolemnibus lipſanæ beatæ Sanctorum in monaſterio Biguæ continuo baſilicæ quæ dicitur Celebrinæ *.]hactenus certamen & corona ſeptem ſanctorum martyrum. Poſt hæc autem ſecutum eſt exilium lacrymabile totius cleri Carthaginenſis,quæ ſanctos martyres mandauerat ſepulturæ,quod a Victore ita deſcribitur [e]:

Reddita mox a mari corpora & ſepulta.
* Celerinæ
e Victor de perſecut. Vuandal. lib.3.

CVII. Tunc etiam Eugenio Paſtore iam in exilio conſtituto, vniuerſus clerus Eccleſiæ Carthaginenſis cæde inediaque maceratur, fere quingenti vel amplius: inter quos quamplures erant le- D ctores infantuli,qui gaudentes in Domino, procul exilio crudeli traduntur.]quos autem intelligat Victor lectores infantulos, quæ nuper dicta ſunt in certamine ſeptem martyrum docent, nempe ea voce eſſe pueros nominatos. at Notas in Romanum Martyrologium de his cõſule.Pergit Victor:

CVIII. Sed libertatem tunc,dum media vrbe cæderentur,Murittæ diaconi ceteris liberiorem tacere non debeo. Fuit quidam Helpidiphorus nomine nimiũ crudelis & ferus, cui fuerat delegatum membra confeſſorum Chriſti ſupplicijs graſſantibus laniare.Hic enim dudum fuerat apud nos in eccleſia Fauſti baptizatus,quem venerabilis Murrita diaconus de alueo fontis ſuſceperat generatum.Poſt vero dum apoſtataret,tantæ extitit feritatis aduerſus Eccleſiam Dei,vt ſuperior omnibus executor perſecutionis eſſet inuẽtus.Quid multa?Dum primo presbyteri ſuppliciis macerandi ordine citarentur,poſt Archidiaconum Salutarem,arctatur pœnis memoratus Muritta(fuit enim ſecundus in officio miniſtrorum)Qui cũ,Helpidiphoro ſedente & fremente,honorabilis ſenior cœpiſſet extendi,priuſquam exueretur,clam furto neſcientibus cunctis,illa quibus eum ſuſcipiens de fonte dudum texerat,ſabana baiulabat.Quibus ventilatis,ſimulq. in oſtenſione cuncto- E rum extenſis,in his verbis totam ad fletum & lacrymas commouiſſe dicitur ciuitatem.

Helpidiphorus apoſtata crudeliſſimus.
Quid Muritta in Helpidiphorum.

CIX. Hæc ſunt linteamina,Helpidiphore miniſter erroris,quæ te accuſabunt,dum maieſtas venerit iudicantis,cuſtodiente diligentia mea ad teſtimonium tuæ perditionis,ad demergendum te in abyſſum putei ſulphurantis:hęc te immaculatum cinxerant de fonte ſurgentem:hæc te acrius perſequentur,flammãtem gehennã cũ cœperis poſſidere:quia induiſti te maledictionem ſicut veſtimentum,ſcindens atq. amittens veri baptiſmatis & fidei ſacramentum.Quid facturus es miſer,cũ ſerui patrisfamilias ad cœnã regiam congregare cœperint inuitatos?Tunc te aliquãdo vocatum, terribiliter indignatus,exutũ ſtolã Rex conſpiciet nuptialẽ,dicetq. tibi [e]: Amice,quomodo huc veniſti,veſtem non habens nuptialẽ? Non video quod contuli,non noſco quod dedi. Perdidiſti militiæ chlamydem,quam in tela virgineorũ membrorum decem menſibus texui:& tendiculas Crucis,quas extendens,aquam mundani, & purpura mei ſanguinis decoraui, non conſpiciunt oculi mei:characterem non video Trinitatis:talis intereſſe non poteris epulis meis. Ligate eum pedib.

e Matth.22.

& mani-

A & manibus funiculis ſuis, quia ſe ipſe voluntarie ſepatate voluit a Catholicis dudum fratribus ſuis: ipſe ſunes extendit continuatos in laqueum, quibus & ſemetipſum vinxit, & alios ne ad iſtud venirent conuiuium impediuit: iuxta ſemitam multis ſcandalum poſuit, quem nunc cum rubore perpetuo & dedecore ſempiterno de conuiuio meo proieci. Hæc & alia Mutitta dicente igne conſcientiæ ante ignem æternum obmuteſcens Helpidiphorus torrebatur.

CX. *Victualia parata confeſſorib. ablata.*

Parantes itaque vniuerſi dorſa ſua verberibus, alacres ad exilium pergunt. Quibus adhuc in itinere longioris viæ conſtituris: deſtinantur, Epiſcopis Arianorum ſuggerentibus, homines immiſericordes ac violenti; vt illud quod eis forte miſeratio Chriſtiana victui contulerat profuturum, crudeliter auferretur. Quando vnuſquiſque eorum libentius fortiter * cantabat [a]: Nudus exiui de vtero matris meæ, nudum me oporter ad exilium pergere: quia Dominus nouit eſurientibus eibum porrigere, & in deſerto veſtire. Vuandali namque duo ſub Genſerico ſæpius confeſſores, comitante matre, contemptis omnibus diuitijs ſuis, eum eiſdem clericis in exilium perrexerunt. De multitudine autem pergentium confeſſorum, id eſt, Eccleſiæ Carthaginis clericorum, ſuggerẽte quodam ex lectore Theucario perdito, quos ille nouerat vocales, ſtrenuos atque aptos modulis

* forte
a Iob.1.

B cantilenæ, deſignatione ſua debere, dicit, duodecim infantulos ſeparari, quos ipſe, dum Catholicus eſſet, diſcipulos habuit. Statim illo ſuggerente, ſub feſtinatione dimittuntur, & vi barbarici furoris biſſenus numerus puerorum de itinere reuocatur: ſegregantur corpore, non ſpiritu a grege ſanctorum. Qui timẽtes præcipitium, cum ſuſpiriis lacrymarum, ne diuellerentur conſtringebãt manibus genua ſociorum: quos violentia tamen hæretica minacibus ſeparans gladijs Carthaginẽ reuocauit. Sed cum eis, quaſi cum tali ætate, non blanditijs agererur, ſuperiores ſuis inuenti ſunt annis; & ne obdormirent in morte, lucernam ſibi Euangelici luminis accenderunt. Indignantur ob hoc grauiter Ariani, & ſe ſuperatos a pueris erubeſcunt: Vnde accenſi, ſubdi fuſtibus iubent, quos iam ante pauciſſimos dies varijs verberibus diſſipauerant. Imprimuntur vulneribus vulnera, & rurſum pœna reſtaurata recrudeſcit. Factum eſt, Domino confortante, vt nec ætas minor deficeret in dolore, & magis animus creſceret roboratus in fide: Quos nunc Carthago miro colit affectu, & quaſi duodecim Apoſtolorum, chorum conſpicit puerorum: Vna degunt, ſimul veſcũtur, pariter pſallunt, ſimul in Domino gloriantur.] & inferius:

Duodecim puerorum clericorum certamẽ.

CXI. *Antonij Ariani Epiſc. crudelitas.*

Illo tempore crudelius Arianorum Epiſcopi, presbyteri, & clerici, quam Reges & Vuandali ſæuiebant: Nam ad perſequendum ipſi cum ſuis clericis vbique gladijs accincti ſæuiebant: ſicut
C quidam Epiſcopus inter illos ceteris crudelior, Antonius nomine, qui tam nefaria & incredibilia in noſtros exercuit, vt narrari non queant. Fuit iſte in quadam ciuitate proxima eremo, quæ Tripolitanæ prouinciæ vicinatur: qui vt beſtia inſatiabilis Catholicorum ſitiens ſanguinem, huc illucque ad rapiendum fugientes excurrebat. Nam impius Hunericus ſciens Antonij ferocitatem, in ipſis eremi partibus voluit ſanctum Eugenium relegare. Quem dum cuſtodiendum Antonius accepiſſet, ita eum arctiori cuſtodia cinxit, vt nullum ad eum introire permitteret; inſuper varijs inſidiarum atque pœnarum ſupplicijs extinguere cogitauit.

CXII. *S. Eugenius q̃ paſſus in exilio ab Antonio.*

Sed Eugenius ſanctus dum noſtræ perſecutionis defleret incommoda, & aſperitate cilicij ſenile attereret corpus, nudamq. ſuper humũ cubitãs, ſtratum ſacci ſui rigaret imbrib. lacrymarũ, aliquando ſenſit infeſtum paralyſis morbum. Quo nuncio in gaudia conuerſus Arianus, pergit feſtinus ad cubile eximij hominis Dei. Et cum videret, vrgente paſſione, verum Pontificem balbutientia verba producere; cogitauit ſimul extinguere, quem ſupereſſe nolebat. Præcepit, vt acetum aſperum, nimiſq. acerrimum quæreretur. Cui cum fuiſſet allatum, venerabilis ſenis recuſantibus & no-
D lentibus faucibus ingerebat. Nam ſi communis Dominus, qui ad hoc venerat vt pateretur *, cũ guſtaſſet, noluit bibere; quanto magis iſte ſeruus & confeſſor fidelis omnino nollet, niſi hæretica feritas ingeſſiſſet? Ex quo aceto præſertim ille paſſionis noxiæ morbus accepit augmentum: cui pietas Chriſti miſericordiæ ſubueniens, poſtea ſanum exhibuit.] hæc de Eugenio Victor.

* potaret

CXIII.

Porropoſt Hunerici obitum eumdem Sanctum ſuperuixiſſe, pugnaſſeq. rurſum ſtrenue pro fide Catholica, Gelaſius Papa auctor eſt, qui de ipſo eiuſq. collegis hæc habet in epiſtola ad Epiſcopos Dardaniæ: Ecce nuper Hunerico Regi Vuandalicæ nationis vir magnus & egregius ſacerdos Eugenius Carthaginenſis Epiſcopus, multiq. cum eodẽ Catholici Sacerdotes conſtanter reſtiterunt ſæuienti, cunctaq. extrema tolerantes, hodieq. perſecutorib. reſiſtere non omittunt.] hæc Gelaſius. Propagaſſe quidem vitã ſanctum Eugenium ſaltem vſque ad Pontificatum Gelaſij, etiam Gennadius [a], qui eo tempore ſcripſit, oſtendit, dum ſuperſtitem adhuc fuiſſe Eugenium tradit, cum de ipſo agit, eiuſque lucubrationes recenſet. At de eo nobis ſæpe dicendum inferius. Sed rurſum Victor:

b Genn. de Vir. illuſtr. c. 97.

CXIV. *Antonius Habetdeum Epiſcopum inuitũ rebaptizat.*

Alio autem noſtro Epiſcopo Habetdeum ſimiliter relegato, Tamalumenſis ciuitatis in qua
E Antonius fuerat, quantum potuerat infeſtari, res ipſa demonſtrat. Nã cum diuerſis eum perſecutionibus affligeret, nec poſſet eum facere Arianum, videretq. Chriſti militem ſemper in confeſſione conſtantem, promiſerat ſuis, dicens: Niſi eum noſtræ fecero religionis, non ſit Antonius. At vbi in ſua profeſſione minor inuentus eſt: ſuggerente ſibi diabolo, cogitat aliud: Pedibus, manibuſq. ligatis, vinculis ingentibus arctat Epiſcopum: oreq. obturato, ne lingua clamaret; aquam corpori, vt putabat, rebaptizationis ſpargit: qua ſi valeret conſcientiam ligare cum corpore, aut non adeſſet qui audit gemitus compeditorum, & cordis ſecreta rimatur: vel ſuperare poſſet aqua mendax tantæ voluntatis propoſitum, quod iam homo Dei manantibus * lacrymis miſerat legatum in cælum. Exuit ſtatim virum vinculis, & tali quaſi gaudens proſequitur voce: Ecce iam frater Habetdeum noſter Chriſtianus effectus es: quid vltra facere poteris, niſi vt voluntari conſentias Regis? Cui Habetdeum: Illa eſt, impie Antoni, mortis damnatio, vbi voluntatis ſeruatur aſſenſio. Ego ſidei meæ tenax, vocibus confitens crebris, quod credo & credidi, clamando defendi. Sed & poſtquam catenis vinxiſti, & oris ianuam oppilaſti, in prætorio cordis violentiæ meæ, ſcribentibus

* metantibus

Angelis,Geſta confeci,& lectitanda Imperatori meo tranſmiſi. A

CXV. Inuiti rebaptizantur vbiq.

Erat quidem generalis iſta violentia tyrannorum: Nam Vuandali pro hac re vbique fuerant
deſtinati,vt tranſeuntes itinera,ſacerdotibus ſuis adducerent ingulandos.Ac vbi eos fallacis aquę
gladio peremiſſent,indicium eis perditionis,ſcriptura teſte,tradebant; ne alibi ſua violentia tra-
herentur:quia non licebat ſiue priuatis,ſiue negotiatoribus alicubi tranſire,niſi ſcriptam chara
cteris indicio ſuam miſeri oſtenderent mortem:quam per reuelationem ſeruo ſuo Ioanni olim o-
ſtenderat Christus,vbi dicit [a]; Nulli licebit aliquid vendere,vel emere,niſi qui habuerit chara-
cterem beſtiæ in fronte ſua,& in manu ſua. Nam & Epiſcopi atque presbyteri illorum cum arma
torum manu nocturnis temporibus vicos & oppida circuibant,& ſic deſpicatibus * ianuarum
aquam,gladiumq,geſtantes,animarum prædones intrabant:& quos domi repererant,alios forte
in lectulis ſoporatos imbre igneo atque fulmineo reſpergētes, demoniaca vociferatione Chriſtia
nos ſuos ipſi pariter vocitabant; vt ludum prorſus ſuæ hæreſeos magis quam aliquam religionē
oſtenderent. In quo minus capaces & ignari impletum in ſe pollutionis ſacrilegium putabāt;pru
dentiores vero,nihil ſibi,quod nolentibus atque dormientibus ingeſtum eſt,obeſſe gaudebāt:Nā
& multi eadem hora cinerem capitibus ſuis iniecerunt: alij ſeſe vel (quia factum eſt)cilicio lu- B
gubri texerunt:nonnulli cœno fœtido linierunt,& linteamina violenter impoſita per fila conſci-
derunt,atque in latrinis fœtidiſq.locis manu fidei proiecerunt.

a Apocal.13.

Rebaptizatis tantum patebat cõmerciũ.

**

CXVI. Quid in nobilē puerum Cyrola.

Tali violentia,nobis videntibus,in Chartagine filius cuiuſdam nobilis annorum circiter ſe-
ptem iuſſu Cyrolæ,*Patriarchę Arianorum* a parentibus ſeparatus eſt,matre ſiue verecundia ma-
tronali,ſolutis crinibus,pôſt raptores tota vrbe currente,infantulo,clamante,vt poterat: Chriſtia-
nus ſum,Chriſtianus ſum,Chriſtianus ſum.Cui & os obturantes,inſontem infantem in ſuum gur
gitem demerſerunt.Ita de filijs medici venerabilis Liberati factum eſſe probatur:Nam cum iuſ
ſu Regis cum vxore & liberis ad exilium mitti iuberentur: cogitauit impietas Ariana a parenti-
bus filios paruulos ſeparare,quo poſſet per pietatis affectum etiam virtutem proſternere genito
rum. Diſiunguntur tenera pignora filiorum.Qui cum vellet lacrymas emittere,auctoritate vxoria
increpatur,vt in ipſo exitu ſui illico lacrymæ ſiccarentur.Ait enim ei coniux: En propter filios ,
Liberate,perditurus es animam tuam?Computa eos non fuiſſe natos;Nam & ipſos omnino vin-
dicaturus eſt Chriſtus. Nonne vides eos clamantes & dicentes: Chriſtiani ſumus?

CXVII. Liberati et vxoris eius certamen.

Sed hæc mulier quid in conſpectu Iudicum egerit,tacēdum non eſt.Nam cum ipſa & maritus, C
licet ſeorſum,carceris tamen cuſtodia tenerentur,ita vt ſe penitus non viderent:mandatur mulie
ri,diciturq. illi. Solue iam duritiam tuam:ecce vir tuus paruit imperio Regis, & noſter factus eſt
Chriſtianus. Atq.illa: Videam illum,& faciam ego quod voluerit Deus.Educta igitur de carcere,
inuenit virum ſuum ſtantem cum ingenti multitudine pro tribunalibus connexum:Et verum exi
ſtimans quod fecerāt inimici, iniecta manu apprehendens oram veſtimentorum eius guttur pro
ximam,videntibus omnibus,ſuffocabat eum,dicens:Perdite & reprobe,gratia Dei & miſericor-
dia eius indigne,quare voluiſti ad modicum gloriari,& in æternum perire?Quid tibi proderit au-
rum?quid argentum?numquid liberabunt te de camino gehennæ? Dixit & alia multa.Cuius ma-
ritus reſpondit:Quid pateris mulier?Quid tibi videtur? Aut quid forte de me audire potuiſti? E-
go in nomine Chriſti Catholicus permaneo,nec amittere potero aliquando quod teneo.Tunc hæ
retici mendacij ſui conſcij & detecti,& fallaciam ſuam colorare * minime potuerunt.

** celare*

CXVIII. Migrant in ſolitudinem pij, ibique mortui.

Et quia ſuperius de violentia immanitatis eorum breuiter diximus:hanc plurimi metuentes,
alij ſe in ſpeluncis,alij in deſertis loci,viri,vel feminæ,nullo ſibi conſcio,ſeſe claudebant:& ibidē,
nulla ſuccurrente ſuſtentatione ciborum,ſame vel frigore victi,contritum & contribulatum ſpi- D
ritum exhalabant,per hæc afflictionis incommoda inuiolatæ ſecum fidei ſecuritatem portantes.
Sic enim Creſconius presbyter Myzentinæ ciuitatis in ſpelunca Ziquenſis montis repertus eſt ,
putreſcente iam ſolutus cadauere.

Et quia de ſancto Habetdeum præfati iam ſumus:pergit tunc ad Carthaginem:adire cenſuit
nefarium Regem,vt conſcientiam ſuam, quam ſemper familiarem Trinitas habuit & amicam ,
etiam hominibus faceret manifeſtam . Nec eum retinere potuit Antonius propter verecundiam
ſuam:offert impijſſimo Regi libellum in hac ſimilitudine verborum:

CXIX. Habetdeum Epiſc. præſens compellat Regem.

Quid,quæſo,iam cum proiectis habetis?Quid cum eis,quos exilio relegaſtis,quotidie dimi-
catis? Abſtuliſtis ſubſtantias;eccleſijs,patria,domibuſq.priuaſtis;ſola anima remanſit,quam ca-
ptiuare contenditis.O tempora,o mores. Vniuerſus hæc mundus intelligit,& ipſe qui perſequitur
videt.Si fides dicitur quam tenetis, quid veræ fidei membra tātis perſecutionibus agitatis?Quid
vobis cum exilio noſtro?Quid vobis cum egenis in ſæculo,quorum eſt vita ſemper in Chriſto? Li-
ceat ſaltem gaudere conſortio beſtiarum eis,quos abiecistis a facie omnium populorum.

CXX.

Dum hæc & alia ſimilia Pontifex dixiſſet:ſceleratus tyrannus hoc ei mandaſſe perhibetur:Va E
de ad Epiſcopos noſtros , & quod tibi dixerint ſequere;quia ipſi huius rei habere noſcuntur per
omnia poteſtatem.Sed neque Antonium hæc res ab inſania potuit reuocare , ſcientem ſe magis
imperio Regis ob hoc multum poſſe placere.Habetdeum vero Epiſcopum gaudentem bono con
ſcientiæ ſuæ ad locum exilij maluit remeare.

CXXI. Fame dira vexata Africa.

Ea tempeſtate facta eſt incredibilis fames,& cœpit Africam totam vna depopulatione vaſta-
re:nullus tunc affuit imber,nulla prorſus gutta de cælo profluxit:nec fruſtra,ſed vero & iuſto iudi
cio Dei,vt ibi perſequentibus cœnoſi gurgitis aqua & ignis ſulphuris bulliebat,indulgentiæ cæle
ſtis,quæ ſemper affluenter aderat,pluuia negaretur. Lurida remanſerat terræ facies omnis: non
vitis tegebatur æſtate pampineis opaca virgultis;non ſata reſperſo vultus cæſpitum viridabant :
non olea ſemper viridis, folijsque repleta iucundis decoris ſui conſuetum tegmen habebat;nō po
morum, virgulta,maritante tellure,gemmas produxerant florum,poſtea fructus(vt aſſolēt)edi
tura. Triſtia fuere , terraq. omnia , vt par peſtilentiæ clades Africam confunderet omnem , &c.]

Proſequi-

CXXII. *Peſtilentia ſimul graſſatur in Africa.*

A Proſequitur pluribus recenſere funera non Africanorum tantum, ſed & Vuandalorum, tū fame, tum etiam peſte pereuntium: vt plane ipſa elementa clamarent, in vltionem offenſæ Diuinitatis tales tantaſq. ſimul immitti in Africam clades, quibus omnes deſolatæ fuerint vrbes: quorum cōſideratione, & eorum quæ eſſent ante oculos inſpectione, idem Victor cōfeſſor inſtar Hieremię ſeorſum poſitus lugubres threnos flebili voce, crebris interrupta ſuſpirijs, dolens ac mærens occinuit. En collige tibi fructus ex ſemine, quod in ſulcis impietatis ſeminat hæreſis. vt plane ſecundū illud Euangelij [a]: Ex fructibus eorum cognoſcetis eos] nonniſi ex inferis & ſatanæ regno dixeris prodire radicem, quæ in tot germina maledictionis & deſolationis excreſcit. Meminit etiā Gelaſius in Andronicum ſcribens eiuſmodi famis, quæ Africam dire vexauit.

a Matth. 7.

CXXIII.

Ceterum qui [b] diſpergit ſuperbos in furore ſuo, & reſpiciens omnem arrogantem humiliat] excitatus tamquam dormiens Dominus, vermibus tradidit conſumendum eum qui robuſtorum militum agminibus vallabatur, Hunericum. Hoc enim anno, cum de proſtrata fide Catholica amens putaret parandum ſibi triumphum, diuinam cogitur experiri vindictam, & omnium hominum miſerrimus redditur. Quomodo autem id acciderit, idem Victor ad calcem operis his verB bis, dignum apponens colophonem, rem paucis deſcribens ſic ait [c]: Tenuit ſceleratiſſimus Hunericus dominationem regni annis ſeptem, menſibus decem, meritorum ſuorum mortem cōſummans: nam putrefactum & ebulliens vermibus, non corpus, ſed partes corporis eius viderentur eſſe ſepultæ. Et ille legis dator & tranſuerſor ex Donatianorum hæreſi ad eos veniens quondam Nicaſius in breui ſimili morte perijt.] hactenus Victor.

b Iob 40.

Hunerici portendoſus obitus.

c Victor de perſecut. Vuandal. lib. 3. in fin.

CXXIV.

Quod vero ad execrabilem obitum impij Hunerici ſpectat, rem aliter ſcriptam a Gregorio Turonenſi reperimus, cū ait [d]: Tunc & Sol teter apparuit, ita vt vix ab eo pars vel tertia eluceret: credo namque pro tantis ſceleribus & effuſione ſanguinis innocentis. Hunericus vero poſt tantum facinus arreptus a dæmone, qui diu de ſanctorum ſanguine paſtus fuerat, proprijs ſe morſibus laniabat: in quo etiam cruciatu vitam indignam iuſta morte finiuit.] hęc Gregorius, licet per peram ipſum Hunericum ſucceſſiſſe Traſamundo teſtetur. Porro ſanctus Iſidorus interitum Hunerici ab his etiam diuerſe refert his verbis: Hunericus octauo regni ſui anno, vt Arius pater eius, interioribus cunctis effuſis, miſerabiliter vitam amiſit.] hæc Iſidorus in hiſtoria Vuandalorū, vbi ait eumdem Regem menſes nonniſi quinque poſt ſeptem vixiſſe annos.

d Greg. Turonē. de Geſt. Fran. li. 2. cap. 3.

CXXV.

C Verum prærogatiua antiquitatis atq. præſentiæ, cum hæc omnia Victor oculis intueri potuerit, ei potius præ ceteris deferēdum eſſe videtur, vt dicamus vermibus vltricibus truculentum carnificem inſtar Antiochi, Herodis, & Maximini, eſſe conſumptum, ſecundum antiquam illam prædictionem fortiſſimæ Iudith dicentis [e]: Væ genti inſurgenti ſuper genus meum: Dominus enim omnipotens vindicabit in eis: in die iudicij viſitabit illos: dabit enim ignē & vermes in carnes eorum, vt vrantur & ſentiant vſq. in ſempiternum.] Fuit plane eiuſmodi tam dirum ſupplicium præiudicium æternæ damnationis: in cuius funere næniæ illæ fuerint concinendæ, quibus Tyri Regē Ezechiel flere videtur, cum ad illum Dominus [f]: Fili hominis, leua planctum ſuper Regem Tyri.] & poſt multa in exprobrationem eius ſcelerum: In multitudine (inquit) iniquitatum tuarum polluiſti ſanctificationem meam: propterea ego educam ignem de medio tui, qui comedat te. Et dabo te in cinerem ſuper terram in conſpectu omnium viuentium. Omnes qui te viderunt in Gentibus, obſtupeſcent ſuper te.] Iſtiuſmodi plane canticis decuit impium, contumacem, & Deo rebellem homicidam tumulari: ex aduerſo Fidelibus gratias Deo agentibus, & illud Dauidi cum [g] occinentibus: Cognoſcetur Dominus iudicia faciens: in operibus manuum ſuarum cōpre D henſus eſt peccator] & quæ ſequuntur. Sarcophagum vero eius, ipſa putrium carniū theca, iræ Dei præclarum atq. perſpicuum monumentum, quonam fuit digniori epitaphiō inſcribendum, niſi quod ad Regem Tyri dictum Ezechiel addit [h]: NIHIL FACTVS ES, ET NON ERIS IN PERPETVVM] vel quod Magnus ille Mathathias de huic ſimili Antiocho dixerat [i]: GLORIA EIVS FVMVS ET VERMIS EST.] Sed ſepultum ſua ignominia hominem relinquamus, iam digne (vt par erat) eidem perſolutis extremis.

e Iudith 13.

Impio Regi auctor poſtrema perſoluit.

f Ezech 28.

g Pſal. 9.

h Ezech. 28.

i 1. Mach 2.

CXXVI.

Ad hoc vſque tempus, ad Hunerici obitum ſcilicet, perduxit ſuam Victor de Vuandalica perſecutione hiſtoriam. Porro ipſe Victor particeps paſſionum iugi confeſſione clarus titulo ſanctitudinis relatus reperitur in Romanum Martyrologium [k]. Quo tempore etiam alij einſdem nominis claruere in Africa Epiſcopi, vt Victor Cartennæ in Mauritania, qui ad Genſericum volumen aduerſus Arianos conſcriptum miſit. ſed & alius fuit Victor Martyrianus Epiſcopus, cuius eſt mentio apud Caſſiodorum [l]; qui Caſſiani Collationes purgauit, vt ſuo loco ſuperius dictum eſt.

k Rom. Martyrolog. die 23. Augusti.

l Caſſiodo. Inſtitut. diuin. lect. ca. 29.

CXXVII. *Gundabundus Rex Vuandalorum.*

Succeſſit Hunerico Vuandalorum Regi in Africa Gundabundus Genzonis alias Gentonis fra E tris filius, qui propior genere Genſericum attingebat, vt Procopius [m] tradit. hunc Victor Godagiſum nominat; quem natu maiorem, ne ſuccedere poſſet in regnum, idem Hunericus vna cū vxore (vt ait Victor [n]) crudeli exilio relegauit. Hunc imitatione ſuorum perſecutum eſſe Africanā Eccleſiā, Procopius tradit; ſecus vero Iſidorus, qui ait. Gundabundus regnauit annis duodecim, qui pacem ſtatim Eccleſiæ donauit, & Catholicos protinus ab exilio reuocauit.] hæc ipſe de reb. Vuandalorum compendioſo Chronico. Sed vtrumq. verum dixiſſe putamus. Iſidorum quidem; quia Victor qui poſt annos tres eam ſcripſit hiſtoriam de perſecutione Vuādalica, ſi illa poſt obitū Hunerici adhuc perduraſſet, exigebat ratio argumenti, vt de ea vel ſaltem meminiſſet: Sed & Procopium quoq. vera locutum eſſe exiſtimamus; quod ex Actis ſancti Fulgentij in Africa Epiſcopi Ruſpenſis apparet perſecutionem rurſus excitatam fuiſſe, in qua ipſum multa pati contigerit. Præterea conſtat Gelaſij teſtificatione, adhuc ipſo ſedente fuiſſe in Africa perſecutores. quibus S. Eugenium Carthaginenſem Epiſcopum & alios eius collegas ſacros Antiſtites reſtitiſſe tradit. Quamobrem dicendum exiſtimamus, ad aliquot annos noui Vuandalorum Regis quieuiſſe in Africa

m Procopius de bello Vuan. lib 1.

n Victor de perſecut. Vuandal. lib. 2.

Vuandalicam

Vuandalicam perſecutionem,poſtea vero recruduiſſe; quando autem id acciderit,dicemus infe- A
rius ſuo loco.

CXXVIII. *Euarici Reg. obitus.* a Greg hiſt Frā. lib 2.c.25.in fin. *Alaricus Rex Gothorum in Gallia.*

Hoc eodem anno alius Princeps barbarus,itidemq. Arianos,& Eccleſiæ perſecutor in Gallia
moritur Euaricus Rex Gothorum,haud longe diſſimili fine ab interitu Hunerici:nam de eo Gre-
gorius [a]: Non multo poſt tempus vltione diuina percuſſus interijt.]at quomodo id acciderit,nō
dicit. Porro quod ad tempus eius obitus ſpectat,ipſum hoc anno extremum clauſiſſe diem,inde fa
cile colligere poſſumus,quod eius filius Alaricus,ipſi ſtatim ſuccedens,hoc ipſo anno regnare cœ
piſſe reperitur,vt optime colligitur ex Cōcilio Agathenſi:quod cum celebratum habeatur ſub Cō
ſulatu Meſſalæ,quo numeratur annus Domini quingenteſimus ſextus,ibidemq. dicatur habitum
eſſe anno vigeſimoſecundo eiuſdem Regis;affirmare neceſſe eſt,hoc anno ipſum ibi regnare cœ-
piſſe.ex quo erroris redarguuntur,qui Euaricum tradunt regnaſſe annos quindecim, vt Iſidorus
habet in Chronico:cum enim(vt dictum eſt ſuperius)conſtet ipſum regnare cœpiſſe Chriſti anno
quadringenteſimo ſexageſimoquarto,ad vigeſimum annum perueniſſe liquet. Sed cum ſuperius
idem auctor vſque in annum Zenonis Imperatoris vndecimū perueniſſe tradit,rectæ chronogra-
phiæ concinna diſponit:verum error in numero ineſt, dum decem & octo tantum anni ponuntur B
intercurriſſe ab anno octauo Leonis Imperatoris,qui eſt Domini quadringēteſimus ſexageſimus
b Gregor.Turon. de Geſt Franc.li. 2.c.vlt. quartus,quo & regnare cœpiſſe Euaricum ponit,vſq.in hunc annum quo obijt,cum viginti numme-
rentur. Ex quibus etiam habes in quo emendes Gregorium Turonenſem [b], dum Euaricum ha-
bet regnaſſe annos vigintiſeptem. At admonitum lectorem volumus,ab auctore recentiore [c], qui
Euaricus impius. c Ioann. Magn. hiſt.Goth.li. 16. cap.vlt. res Gothorum proſecutus eſt,ſuorum gentilium nimis ſtudioſo,perperam poſitum eumdē Euari
cum Regem pium,quem tradit e temporali regno ad æternum glorioſa morte migraſſe;quē Aria-
num fuiſſe,& Eccleſiam Gallicanam perſecutum,teſtificatione Sidonij, & Gregorij Turonenſis,
perſpicua luce ſuperius eſt demonſtratum.

CXXIX. d Greg.hiſt. li.2. c.30.in fin. *Clodoueus Rex Frācborū regnare cœpit*

Hoc pariter anno defuncto Childerico Franchorum Rege apud Pariſios in Gallijs regnante,
eius filius Clodoueus ſucceſſit,qui regnum tenuit (vt Gregorius Turonenſis tradit [d]) annis tri-
ginta. Hoc quidem anno regnare cœpiſſe Clodoueum,ex tempore eius obitus,quem contigiſſe di
cemus anno Domini quingenteſimo decimoquarto,ſatis liquet: Conſentit & Sigebertus, qui &
hoc anno eiuſdem Clodouei Regis ingreſſum ponit. Porro eius nomen diuerſo modo ab antiquis
etiam ponitur:ab alijs Clodoueus,ab alijs vero Hludouicus,vel aliter ſcriptum reperitur. C

CXXX.

Sic igitur Imperio Romano Occidentali collapſo,barbariſq. triplicis generis Gallias occupan
tibus,nempe Gothis, Burgundionibus,atq. Franchis:deploratis penitus rebus,diuina prouidentia
factum eſt,vt eius tantummodo gentis regnum ad poſteros feliciter propagaretur,penes quā cul-
tus pietatis foret excellentius effulſurus,cuius in Childerico(vt dictum eſt)flores apparuerunt,in
Clodoueo autem collecti ſunt fructus. Coluit ille licet Ethnicus ſanctiſſimam virginem Genoue-
fam:quam non tantum veneratus eſt,ſed & muneribus frequentauit eius filius Clodoueus;qui li-
cet Gentilis adhuc,magna etiam veneratione proſecutus eſt ſanctum Remigiū Rhemenſem Epi-
ſcopum,cui etiā ampliſſimas villas dono dedit, quas tamen ille erogandas curauit in pauperes.

CXXXI. e Briſſ.de Form. lib.7. * vſum

Teſtatum id quidem peregregie reliquit ipſe S. Remigius publica teſtificatione,nempe teſta
mento ſuo,in quo iſta leguntur [e]: Villas,quas mihi dominus,illuſtriſque memoriæ Hludouicus
Rex,quem de ſacro baptiſmatis fonte ſuſcepi,cum adhuc Paganos Deum ignoraret,ad proprium
* tradidit,locis pauperibus deputaui;ne forte cum eſſet infidelis,cupidum terrenarum rerum me
arbitrari poſſet,& non potius ſuę ſalutem animæ,quam exteriora ab ipſo bona requirere. Quod
admiratus,intercedere me pro quibuſcumq. neceſſitatem patientibus,& fidelis,& ante fidem be- D
nigne liberaliterq. conceſſit. Et quia ex omnibus Epiſcopis Galliarum pro fide & conuocatione
Franchorum potiſſimum me laborare cognouit:dedit mihi Deus tantam gratiā in conſpectu eius,
virtuſq. diuina,quę per Spiritum ſanctum me peccatorem plurima ſigna ad ſalutem præfatæ gen-
tis Franchorum operari fecit,vt non ſolum ablata omnibus Eccleſijs Franchorum reſtitueret, ſed
etiam de proprio gratuita lenitate plurimas ditaret Eccleſias. Neq. prius de regno eius, quantum
paſſus eſt pedis,Eccleſiæ Rhemorum iungere volui,donec vt hoc omnibus Eccleſijs adimpleret,
obtinui. Sed neq. poſt eius baptiſmum,&c.]de illius enim poſt baptiſmum rebus geſtis, ſuo loco a
gemus. hæc ſatis ex verbis ipſius S. Remigij,aureis plane exaranda notis,inſinuaſſe; vt intelligas,re
uerentia erga ſacerdotes atq. erga Eccleſias munificentia Clodoueum adhuc Ethnicū inſtar Cor
nelij Centurionis ad promerendam Chriſtianam fidem ſibi ſtrauiſſe viam,& ad ſtabiliendum re-
gnum Franchorum ieciſſe ſolida fundamenta:quæ ſi concutiantur, totam deſuper ſtructam mo-
lem neceſſe ſit in diſcrimen adduci;ſi vero conuellantur,deficere penitus; permanere vero firmi-
ter,ſi ipſa permaneant.

CXXXII. f Philip.2. g 1.Cor.10. h 2.Cor.2.

At ſumma laude dignus ipſe Remigius,iure dicendus Franchorum Apoſtolus, dum quod A- E
poſtolum decet,& Apoſtolus docet [f], non quæ ſua ſunt quæſiuit,ſed aliorum, neq. quod ſibi
vtile,ſed multis,vt ſalui fiant:illud ore verſans & opere [g]: Non quæro veſtra,ſed vos.]Ita plane
motibus ipſe compoſitus,virtutibus imbutus,& a diuino Spiritu afflatus eſſe debuit,qui nobilem
Franchorum gentem,eiuſq. præſtantiſſimum Regem e tenebris gentilitiæ ſuperſtitionis ad lucē
Euangelicæ veritatis adduceret:Sicut & talem tantumq. decuit eſſe Regem,qui primus Francho-
rum regnum Chriſtiana religione perpetuo illuſtraret, atq. regno eamdem Chriſtianam religio
nem iugiter protegeret & foueret.

CXXXIII. *Dei conſilium in ſubleuanda ab oppreſſorib. Eccleſia.*

Quis iſta conſiderans,oculiſq. perluſtrans præſentis temporis Eccleſiæ ſtatum omni ex parte
deploratiſſimum,non magnopere admiretur Dei prouidentiam in ſua ſemper Eccleſia protegen
da? Etenim vbi penitus collapſum eſſet Occidentis Imperium,& vbiq. tam in Oriente quam Oc-
cidente Reges regnarent hæretici:tunc e Gentilibus Deus voluit ſibi Principem ſuſcitare, & ag-
gregare ſibi populum,qui ab ingruentibus hæreticis atq. exundantibus barbaris ſanctam Eccle-
ſiam

A ſiam liberaret,necnon etiam magnopere illuſtraret: ad id namq. a Deo inſtituti Reges viſi ſunt eſ
ſe Franchorum.hæc autem quomodo ſe vere habuerint,quæ ſuis ſingulis dicenda ſunt annis per-
ſpicuo declarabunt:Erit plane digito etiam demonſtrare,quod vbi fides Catholica viguit, ibi re-
gna maioribus in dies gloriæ augmentis ad poſteros ſunt trãſmiſſa; in quibus autem hæreſis alta
radice fixa coaluit,ipſa penitus eſſe collapſa,& e terris quas occuparant euulſa,vt Gothorum,Vuã
dalorum,Herulorum,Alanorum,Sueuorum,& Gipedatum,ſecundum illam Domini prædictionẽ:
Omnis plantatio,quam non plantauit Pater meus,eradicabitur.]contra vero Franchorum ob pie
tatis irriguum lato lætoque cæſpite germinaſſe.Sed de his modo ſatis quæ anni huius ſunt reliqua
proſequamur.

Hunc ipſum annum Domini octogeſimumquartum ſupra quadringenteſimum ſignat ſua epi CXXXIV.
ſtola ad Oreſium,ſiue potius Orentium ,data Sidonius [a] Apollinaris, cum numerat a tempore a Sidon. lib. 9.
ſui Epiſcopatus tres Olympiadas:quẽ ſuperius vidimus creatũ Aruernẽſem Antiſtitem anno Do epiſt.12.
mini quadringenteſimo ſeptuageſimoſecundo.Interpellatus enim a viro docto & poeticis facul-
tatibus ſatis exculto Orentio Tarraconenſi,vt carmen aliquod de fertili depromptum ingenio mit b Sidon. libr. 9
B teret;ipſe ſe excuſans,hæc paucis [b]: epiſt.12.

Venit in noſtras a te profecta pagina manus,quæ trahit multam ſimilitudinem de ſale Hiſpa CXXXV.
no in iugis cæſo Tarraconenſibus. Nam recenſenti lucida & ſalſa eſt;nec tamẽ propter hoc ipſum Sidonij Epiſto
mellea minus,ſed ſermo dulcis & propoſitionibus acer.Sic enim oblectat eloquio,quod turbat im la ad Orentiũ.
perio;quippe quæ parum mentiens quid ordinis agam,carmina a nobis nunc noua petat. Primum
ab exordio religioſæ profeſſionis,huic principaliter exercitio renunciaui:quia nimirum facilitati
poſſet accommodari,ſi me occupaſſet leuitas verſuum, quem reſpicere cœperat grauitas actionũ.
Tum præterea conſtat,omnem operam,ſi longa intercapedine quieſcat, ægre reſumi. Quiſnam
enim ignoret,cunctis aut artificibus,aut artibus maximum decus vſu venire? Cumq. ſtudia con-
ſueta non frequentantur,brachia in corporibus, ingenia pigreſcunt in artibus: Vnde eſt & illud,
quod ſero correptus,aut raro,plus arcus manui,iugo bos,equus freno rebellat. Inſuper deſidiæ no
ſtræ verecundia comes ad hoc ſententiam noſtram inclinat, vt me, poſtquam in ſilentio decurri
tres Olympiadas,tam pudeat nouum poema conficere,quam pigeat:hoc item nefas, etiam diffici
lia factu tibi negari,cuius affectum tanto minus decipi decet,quanto conſtantius nil repulſam ve
C retur. Tenebimus ergo quippiam medium:& ſicut epigrammata recentia modo nulla dictabo,ita
litteras(ſi quę iacebunt verſu refertæ ſcilicet,ante præſentis officij neceſſitatem)mittã tibi, petẽs,
ne tu ſis eatenus iuſtitiæ præuaricator,vt me opineris numquam ab huiuſmodi conſcriptione tẽ-
peraturum. Neq.enim ſuffragio tuo minus augear,ſi forte digneris iam modeſtum potius quã fa-
cetum exiſtimare. Vale.]hactenus Sidonius,quæ Orentij occaſione haud oportuit prætermiſſa.

Porro hunc ipſum Orentium Tarraconenſem,ad quem Sidonius ſcribit,& laudat,illum puto CXXXVI.
qui poſtea Epiſcopus Eliberitanus interfuit Concilio Tarraconenſi,licet Oruntius pro Orentio, Orentius poe-
vel Orontius in diuerſis exemplaribus ſcriptus inueniatur;& plane eumdem cum illo de quo Si- ta Hiſpanus.
gebertus [c]: Orentius Commonitorium Fidelibus ſcripſit metrô heroico,vt mulceat legentẽ ſua- c Sigeber.de vir.
ui breuiloquio.]id enim opinari,patriæ nomen,ac ſtudium poeticæ facultatis, & in ſcribendo ſua- illuſt.c.43.
uitas æq.a Sigeberto atq.a Sidonio laudata,facile perſuadent:Dolemus nobilis ingenij omnia pe
rijſſe monumenta,immo & nomen ipſum ferme obliuione ſepultum,quod vix tandem erudera-
tum,obtectaq.rubigine purgatum reddere liceat. At de Orentio ſatis.

Quod vero ad ipſum Sidonium ſpectat:haud diu poſt hæc putamus ſuperuixiſſe: etenim non CXXXVII.
D perueniſſe ad tempora Anaſtaſij Imperatoris,Gennadius ſignificare videtur, dum ipſe ſcribens
opus illud ſub Anaſtaſio,de Sidonio dum agit,ſub Leone atq.Zenone eum claruiſſe tradit. Porro
de eius lucubrationibus agens [d]: Scripſit(inquit)varia & grata volumina & ſanæ doctrinæ: ho-
mo ſiquidem tam diuinis quam humanis litteris ad integrum imbutus,acerq.ingenio:ſcripſit,ad d Genn.de Scr.
diuerſos diuerſo metro vel proſa compoſitum inſigne volumen,in quo quid in litteris poſſit,oſten Eccl.c.92.
dit. Verum in Chriſtiano vigore pollens,etiam inter barbaræ ferocitatis duritiem,quæ eo tempo Sidonij ſcripta
re Gallos oppreſſerat,Catholicus,Pater,& doctor habetur inſignis.]hæc ipſe. Sed quæ vexatio a
duobus ſceleratis clericis ante obitum eidem illata fuerit,& quomodo in eoſdem ſeueriſſime vl-
tus ſit Deus,ex Gregorio hic deſcribamus auditu dignam hiſtoriam:vbi enim ipſe eius doctrinã
& erga pauperes effuſam largitatem enarrauit,hæc ſubdit [e]: e Greg.de Geſt. Franc.lib.2.c.23.

Cumq.ad officium Dominicum fuiſſet mancipatus,& ſanctam ageret in ſæculo vitam,ſurrexe CXXXVIII.
re contra eum duo prebyteri,& ablata ei omni poteſtate a rebus eccleſiæ,arctum ei victum & te- Quæ paſſus Si-
nuem relinquentes,ad ſummam eum contumeliam redegere. Sed non longi temporis ſpatio inul- donius a præ-
tam eius iniuriam diuina voluit ſuſtinere clementia:nam vnus ex his nequiſſimis & indignis dici ũs ꝑsbyteris.
E presbyteris,cum ante noctem minatus fuiſſet eum de eccleſia velle extrahere,ſignum ad matuti-
nas audiens fuiſſe commotum,feruens felle contra Sanctum Dei ſurrexit,hoc iniquo corde exple
re cogitans,quod die pręcedente tractauerat. Ingreſſus autem in ſeceſſum ſuum,dum ventrem pur
gare nititur, ſpiritum exhalauit. Expectabat enim puer a foris cum cereo dominum egreſſurum.
Iamq.aduenerat lux:& ſatelles eius,id eſt,alius presbyter,mittit nuncium,dicens:Veni, ne tarda
ueris,vt quæ nobis die heſterna conuenerant,pariter expleamus. Sed cum reſponſa dare differret
exanimis,eleuato puer velo oſtij,reperit dominum ſuper cellulam ſeceſſus defunctum. Vnde indu
bitatum eſt,non minoris criminis hunc reum eſſe,quam Arium illum,cui ſimiliter in ſeceſſu fue-
re interna depoſita per partes inferiores egeſta:quia nec iſtud ſine hæreſi poteſt accipi,vt in Eccle
ſia non obediatur ſacerdoti Dei,cui ad paſcendum oues commiſſæ ſunt.& ille ſe ingerat poteſtati
cui neque a Deo,neque ab hominibus aliquid eſt cõmiſſum. Dehinc beatus ſacerdos, vno adhuc
manente nihilominus inimico,ſuæ reſtituitur poteſtati.

Factum eſt autem poſt hæc,vt accedente febre ægrotare cœpiſſet. Qui rogat ſuos,vt eum in ec CXXXIX.
cleſiam

Digitized by Google

Quid Sidonius diem obiturus, cleſiam ferrent. Cumq. illuc illatus fuiſſet, conueniebat ad eum multitudo virorum ac mulierum, A
ſimulq. etiam & infantium plangentium, atque dicẽtium: Cur nos deſeris paſtor bone, vel cui nos
quaſi orphanos derelinquis? Numquid erit nobis poſt tranſitum tuum vita? Numquid erit poſt-
modum qui nos ſapientiæ ſale ſic condiat, aut ad Dominici nominis timorem talis prudentiæ ra-
tione redarguat? Hæc & his ſimilia populis cum magno fletu dicentibus; tandem ſacerdos, Spiri-
tu in ſe ſancto influente, reſpondit: Nolite timere, o populi: ecce frater meus Aprunculus viuit, &
ipſe erit ſacerdos veſter. Qui non intelligentes, putabant eum loqui aliquid in extaſi. Quo migran
te, presbyter ille nequam, alter ex duobus qui remanſerat, protinus omnem facultatem Eccleſiæ,
tamquam ſi iam Epiſcopus eſſet, inhiãs cupiditate, præoccupat, dicens: Tandem reſpexit in me
Deus, cognoſcens me iuſtiorem eſſe Sidonio; largitusq. eſt mihi hanc poteſtatem.

CXL. Cumq. per totam vrbem ſuperbus ferretur, adueniente die Dominico, qui imminebat poſt
tranſitum ſancti viri, præparato epulo, iuſſit cunctos ciues in domo eccleſiæ inuitari: deſpectisq. ſe
nioribus, primus recumbit in toro. Cui oblato pincerna poculo ait: Domine mi, vidi ſomnium, quod
Viſio de diuino iudicio. ſi permittis, edicã. Videbam hac nocte Dominica, & ecce erat domus magna, & in domo erat thro
nus poſitus, in quo quaſi Iudex reſidebat, cunctis poteſtate præſtantior: cui adſiſtebant multi ſa- B
cerdotum in albis veſtibus, ſed & promiſcuæ populorum turbæ valde innumerabiles. Verũ cũ hæc
trepidus contemplarer, conſpicio eminus inter eos beatum aſtare Sidonium, & cum presbytero
illo tibi cariſſimo, qui ante hos paucos annos de hoc mundo migrauit, attente litigantem: quo de
uicto, iubet Rex, vt in imis carceris anguſtijs retrudatur: ablatoq. iſto, contra te iterum ſuggerit, di
cens, te in eo ſcelere, propter quod ille prior damnatus fuerat, fuiſſe participem. Verum vbi Iudex
quem ad te tranſmitteret, ſolicite cœpit inquerere, ego me inter reliquos occulere cœpi, & a ter-
go ſteti, tractans apud memetipſum, ne forte ego, qui notus ſum homini, mittar.

CXLI. Dum hæc mecum tacitus voluerem, amotis omnibus, remanſi ſolus in publico: vocatusq. a Iu
dice, propius accedo. Cuius virtutem atque ſplendorem contuens, cœpi hebes effectus, titubare
præ metu. Et ille: Ne timeas puer, inquit: ſed vade, dic presbytero illi: Veni ad reſpondendam cau
ſam; quia Sidonius te accerſiri deprecatus eſt. Tu vero ne moram facias ad eundum; quia ſub grã
Terribilis vltio in presbyterum peruerſũ. di teſtificatione mihi præcepit Rex ille tibi hæc loqui, dicens: Si tacueris, morte peſſima morieris.
Hæc eo loquente, exterritus presbyter elapſo de manu calice, reddidit ſpiritum; ac de recubitu ab
latus, mortuus ſepulturæ mandatus eſt, poſſeſſurus infernum cum ſatellite ſuo. Tale iudicium ſu- C
per contumaces clericos Dominus in hunc pertulit modum, vt vnus Arij ſortiretur mortem, alius
tamquam Simon magus, Apoſtoli ſancti oratione ab excelſa arce ſuperbiæ præceps allideretur:
Qui non ambiguntur pariter poſſidere tartarum, qui ſimul egerunt nequiter contra ſanctum Epi
ſcopum ſuum.

CXLII. Interea cum iam terror Franchorum reſonaret in his partibus, & omnes eos amore deſidera-
Aprunculus Epiſ. Aruernẽſis. bili cuperent regnare; ſanctus Aprunculus Lingonicæ ciuitatis Epiſcopus apud Burgundiones cœ
pit haberi ſuſpectus: cumq. odium de die in diem creſceret, iuſſum eſt vt clã gladio feriretur. Quo
ad eum perlato nuncio, nocte a caſtro Diuionenſi per murum demiſſus, Aruernos aduenit, ibique
iuxta verbum Domini, quod poſuit in ore ſancti Sidonij, vndecimus datur Epiſcopus.] hæc Grego
rius. Ad Aprunculum hunc ſpectare videtur Aper ille itidem Aruernenſi matre ortus, & Aruer-
a Sidon. libr. 4. epiſt. 21. nis educatus, ad quem extat eiuſdem Sidonij epiſtola [a], qua ad patriam eum niſus eſt reuocare.
Quantum vero temporis Aprunculus ſederit, ignoratur: conſtat tamen in Aurelianenſi *Concilio*
ſediſſe eius ſucceſſorem Euphraſium.

D

IESV CHRISTI ANNVS 485. | FELICIS PAP. ANNVS 3. | ZENONIS IMP. 12. ODOACR. REG. 10.

I. *Obſcura facies Orientalis Eccleſiæ.* SYmmacho Conſule abſque collega notatur in Faſtis tam Græcis quam Latinis præſens annus
Domini quadringenteſimus octogeſimusquintus, quo res Orientalis Eccleſiæ in deterius dila
buntur, cum pulſis (vt dictum eſt anno ſuperiori) Orthodoxis, & ſuffectis in eorum locum hæreti-
cis, vel ſaltem communicatoribus hæreticorum, tenebræ vndique ſparſæ impietatis tetram vbiq.
& horrendam noctem induxerunt: vt cum Hieremia lugubre illud exclamandum iugiter fuerit
b Hier. 2. [b]: Quomodo obtexit caligine in furore ſuo Dominus filiam Sion.] cum tamen officio non defue-
c Iob 5. rit Felix Papa, qui exemplo Domini [c], qui vulnerat & medetur, poſt damnatum Acacium Con-
ſtantinopolitanum Epiſcopum, malorum omnium (vt demonſtratum eſt) & auctorem & pro-
pagatorem, ipſum filium tenebrarum in lucem, & deſertorem reuocare ad Eccleſiam omni ſtu- E
dio laborauit.

II. *Inuitatus Acacius ad reſipiſcentiam.* Egiſſe id in primis eumdem Pontificem per Andromachum virum illuſtrem, teſtatus eſt Gela
ſius Papa in Commonitorio ad Fauſtum, vbi hæc habet: Illud autem nimis eſt impudens, quod A-
cacium veniam poſtulaſſe confingunt, & nos extitiſſe difficiles. Teſtis eſt frater veſter, filius meus
vir illuſtris Andromachus, qui & a nobis abundanter inſtructus eſt, vt cohortetur Acacium, de-
poſita obſtinatione, reſipiſcere, & ad ſedis Apoſtolicæ remeare conſortium: Quiq. ſe, ſub iureiuran
do, magis cum eodem molitionibus egiſſe, teſtatur; nec ad ea quæ recta ſunt, potuiſſe deflecti, ſi-
cut rerum probatur effectu.] hæc Gelaſius de Romana Eccleſia eo tempore cum Felix Papa illi
præeſſet, non autem poſtquam in locum eius ipſe Gelaſius eſt ſubrogatus; nam tunc iam Acacius
d Iob 41. defunctus erat. At ille quidem inſtar illius propheticæ beſtiæ [d], indurauit cor ſuum tanquam la
pidem, & (vt eſt in Iob) inſtar fabrilis incudis, ne crebro percuſſus, mallei verbi Dei cederet icti
bus, ſed magis ex pijs ſanctisq. monitis obrigeſceret; optime imitatus auctorem ſuum, proximus
illi

Digitized by Google

A illi comes accedens, qui Rex dicitur [a] ſuper omnes filios ſuperbiæ; cum rebellans aduerſus eum a quo ampliſſimam acceperat dignitatem, Vicariam dico Præfecturam Apoſtolicæ ſedis, tanta ſibi delegata a Simplicio Papa auctoritate, in ipſum auctorem atque eius ſucceſſorem Felicem arma conuertit, quibus vniuerſam Orientalem Eccleſiam perturbauit, de cuius vſque ad mortem obſtinatione hæc idem Gelaſius per ironiam: Sed re vera tali percuſſus pœna reſipuit, correctionem ꝑmiſit, emendauit errorem; aut ille tractatus lenior voluerit coerceri: qui etiam verbera dura non ſenſit: qui in ſua perfidia & damnatione moriente, &c.]

a Iob. ibid.

III. *Inanis tergiuerſatio defenſorum Acacij.*

Ex officijs igitur (vt vidimus) per Apoſtolicam ſedem adhibitis ad curationem inflicti Acacio vulneris, plane detegitur, quam calumnioſe eius poſt obitum defenſores cauillare conati ſint illatam in eumdem anathematis a Felice ſententiam, quod in eius fine Pontifex illa verba poſuerit: Apoſtolica auctoritate damnatus, numquam anathematis vinculis exuendus.] quaſi excluſerit omnino eum a venia per pœnitentiam conſequenda. Nam quonam pacto ianuam miſericordiæ prorſus clauſiſſe Acacio Felicem Papam per illam ſententiam dicere potuerunt; cum ipſe Felix, vt eum reuocaret in Eccleſiam, tantopere requiſierit? Sed ſic quidem numquam abſoluendum ad
B calcem ponit, ſi in errore perſiſteret: quod aduerſus eos Gelaſius agẽs in tractatu de Anathemate pluribus docet. Qui itaque Acacio non defuit omni conſilio, idem Felix Papa in officio continere ſtuduit eos, qui reliqui erant in Oriente, Orthodoxos Epiſcopos, ne enim hæreticis communicarent: ſcimus id quidem præſtitiſſe Felicem ex datis litteris ad Illyricos Præſules, quarum Gelaſius [b] meminit.

b Gelaſ. epiſt. 1

IV. *Corpus S. Barnabæ repertũ & cũ eo Euangelium S. Matthæi.*

In tantis autem Orientalis Eccleſiæ offuſis vbique tenebris, fecit Deus in inſula Cypri ad illuſtrationem veritatis ſplendeſcere lumen ſuum, cum veluti rediuiuus collega Pauli Apoſtoli S. Barnabas vna cum S. Matthæi Euangelio, quo potiſſimum Chriſti vera humanitas comprobatur, in opprobrium Eutychianæ hæreſis tunc graſſantis apparuit, certis ſignis, miraculorum virtute veluti digito, vbi Catholica fides eſſet, edocens. Hiſtoria quidem omni acceptatione digniſſima, omnium aſſertione atque conſenſione recepta, ab egregio viro illius temporis Alexandro monacho Orthodoxo ſcripta, extat: quam vt egregium monumentum, & lucernam caliginoſo loco lucentem, ad Dei ſummam in ſua Eccleſia moderanda prouidentiam commendandam, hic tibi opportune intexendam putauimus. Etenim quod ad tempus ſpectat, cum hæc cuncta
C cta auctor contigiſſe tradat, ſimulac pulſo in Oaſim S. Calendione, immiſſus eſt in Antiochenam Eccleſiam Petrus Fullo, & iam vexare Orthodoxos omnes aggreſſus; his plane eam rem conuenire temporibus certum eſt. Quæ igitur tunc temporis tranſacta ſint, idem auctor verbis iſtis aggreditur enarrare [c]:

c Extat apud Sur. die 11. Iun.

V. *Quæ Petrus Fullo aduerſus Catholicos molitus ſit.*

Vbi Zeno Imperator beatum Calendionem Patriarcham in Oaſim exulem relegauit, Fullone illo Antiochenæ ſedis Epiſcopatum vi capiente; qui vt impius, & nullam ſpem reliquam habẽs tyrannidem ipſam impune vel ſcelerate potius exercebat, interficiens, proſcribens, & omnes eos fugans qui nolebant cum eius impietate cõmunicare. Sed hæc quidem miſſa faciam, cum multa ſint, & propriam hiſtoriam requirant. Conferet autem ſe oratio noſtra ad id quod magis vrget, vt ſancti Apoſtoli Barnabæ gratiam omnibus notam faciamus; & quanta patriam ſuam cura, & benignitate proſequatur, declaremus. Cum nondum contentus eſſet Petrus Fullo innumerabilibus illis malis, quibus Orientis partes affecit: in prouincias etiam illas, quæ nihil ad eum pertinebant manus iniecit. Cum enim Imperatoris, & eorum qui erant apud Imperatorem gratioſi, lenitatem auro ſibi comparaſſet, ipſius etiam Dei legem deinceps contempſit: & Cyprios homines
D Dei & fidei amatores ac recta ſentientes omnimodo vexare cogitauit: quoniam eius inſulæ habitatores pietatem a parentibus ſuis traditam ſeruantes, recuſabant cum eius impietate communicare.

VI. *Petr⁹ Fullo nititur contra acta in Concil. Epheſino.*

Itaque Cypri ſedem ſanctiſſimã, & à principio inde vſque ab Apoſtolorum tempore liberam, ipſe arripere & ſibi ſubijcere aggreſſus eſt: idq. ad Imperatorem retulit, falſum deferens ac dicens: Quoniam verbum Dei ab vrbe Antiochia ad Cyprum inſulam manauit: ob id Cypri Eccleſiam ſub Antiochenæ ſedis Patriarcha eſſe oportet, quãdoquidem Apoſtolica & Patriarchica ſedes eſt. Hæc ille rectæ fidei & ſententiæ deſertor contendebat; cum tamen non ignoraret, ea quæ in vrbe Epheſo ſancta illa Synodus, Cyrillo præſidente, definierat, a ſe violari atque corrumpi.] Extant qui de meius rei Acta Synodalia eiuſdem Epheſini Concilij [d], quorum ſuo loco meminimus. Subdit his vero hæc mox Alexander: Sed pietatis præco & ſanctiſſimus Apoſtolus Barnabas patriæ ſuæ opportuno tempore ſubueniens, illius Petri ſtultitiam, vel malitiam potius redarguit.

d Concil. Epheſ. tom. 1. append. 1. c. 4. edit. Pelt.

VII. *Petrus Fullo defert Acacio*

Cum enim Epiſcopus Salaminæ iuſſus fuiſſet ad regiam vrbem ſe conferre, & aduerſus Antiochenos corã Patriarcha cauſam dicere, præ timore torpeſcebat, Fullonis illius inſidias ſuſpectas ha
E bens.] Conſidera hic, lector, amabo te, vſitatum morem hæreticorum, nempe a ſententia ab œcumenica Synodo lata prouocare ad Imperatorem: inſuper & illud prorſus Antiocheno Patriarcha indignum, quod cum poſt Alexandrinum cenſeatur Antiochenus primus Epiſcopus Orientis, ſubijcit ſe tamen iudicio Conſtantinopolitani Epiſcopi. Ex quibus quaſi per tranſennam, immo aperte nimis intueri & intelligere valeas, cur Acacius nefandi hæretici ſæpe damnati patrocinium ſuſcepiſſet, & communicationem amplexus eſſet, ea nimirum ex cauſa, quod Fullo nequiſſimus turpiter ei ceſſiſſet ius primatus contra Leonis Papæ & ſucceſſorum Pontificum Romanorum ſentẽtiam. Sed pergit Alexander:

VIII.

Prima apparitio S. Barnabæ.

Erat tunc Salaminæ vrbis Epiſcopus Anthemius vir cum primis admirabilis quod ad rectam fidem & vitæ innocentiam pertineret, ſed ad diſputationem cum aduerſarijs ſuſtinendam parum valebat. Cum igitur ancipiti fluctuatione fluctuaret, neque certum haberet quid ageret, num videlicet Conſtantinopolim proficiſci deberet, nec ne: nocte in ſomnis aſtitit illi quidam, diuinam quamdam ſpeciem præſeferens, & luminis ſplendore multo effulgens, lucidaq. veſte indutus, ac

sacro

ſacro habitu decorus;qui & hæc dixit:Cur ita triſtis es nunc,Epiſcope?Quomodo tantus iſte tor- A
por te corripuit?Cur vultus tuus ita concidit?Nihil mali ab aduerſarijs tuis patieris.Hæc cum di
xiſſet,ab Anthemio diſceſſit.Qui experrectus,& timore perterritus Epiſcopus,in faciẽ ſe proſtra-
uit,& multis lacrymis ita Deum præcatus eſt:Domine Ieſu Chriſte Fili Dei viui,adiuua Eccleſiā
hanc.Scio autem quod illam adiuuas.Si viſio hæc a te profecta eſt:fac,quæſo,vt ea iterum ac ter-
tio mihi oſtendatur;vt te mecum eſſe,certo ſcire poſſim.

IX.
Secũda & tertia apparitio S.Barnabæ.

Interea Epiſcopus ille diuinis precibus attentius vacabat,ab omnium hominum congreſſio-
ne remotus.Nocte autem quæ deinceps conſecuta eſt,cum aſtitiſſet idem ille vir eadem forma &
habitu quo antea viſus fuerat: Iam(inquit)tibi dixi,nihil mali te paſſurum ex ijs quæ tibi aduer-
ſarij minantur. Nihil igitur ſuſpicans,prompto animo ad vrbem Conſtantinopolitanam venias.
Hæc cum dixiſſet diſceſſit.Epiſcopus vero rurſum Domino gratias egit,neque quicquam alicui
dixit,ſed expectabat tamen reuelationem tertiam. Nocte igitur conſequente idem vir apparuit:
qui grauius eum increpans:Quouſque(inquit)non vis credere verbis meis,quæ diebus his com-
plenda ſunt?Proficiſcere in vrbem regiam prompto & alacri animo:illinc enim cum gloria reuer
teris,nec quicquam mali ab aduerſarijs patieris, cum Deum ipſum propter me ſeruum ſuum tui B
propugnatorem habeas. Tunc Epiſcopus: Quæſo,inquit,domine mi, dic, quis es tu, qui hæc
mecum loqueris. Tunc ille ait:Ego ſum Barnabas diſcipulus Domini noſtri Ieſu Chriſti,ſegrega-
tus a Spiritu ſancto,vt vna cum Paulo Apoſtolo electionis vaſe munus Apoſtolicum inter Gentes
exercerem.Huius rei ſignum hoc habeas:Egredere extra vrbem Occidentem verſus,ſtadijs quin
que in eam regionem quæ ſanitatis locus appellatur(per me enim Deus ipſe in loco illo miracu-
la efficit)& ſub arbore ſiliquæ effodias.Speluncam enim atque arcam inuenies:quoniam illic to-
tum corpus meum conditum eſt,& Euangelium propria manu ſcriptum,quod a ſancto Apoſtolo
& Euangeliſta Matthæo excepi. Quoniam vero aduerſarij tui ſurſum & deorſum miſcentes om-
nia,& iura quædam objicientes tecum diſceptant,Antiochiæ ſedem Apoſtolicam eſſe contenden-
tes;& tu contra,ius tuum illis opponas:Et mea,inquiens,ſedes Apoſtolica eſt:nam & Apoſtolum
habeo in patria mea.His dictis Barnabas diſceſſit.

X.
Inuentio corporis S. Barnabæ cum Euangelio S. Matt.

Epiſcopus vero expertectus,Deum adorauit;totoq.clero & populo Chriſtianiſſimo congre-
gato,exijt in eum locum quem per reuelationem didicerat,multo apparatu,& Cruce ipſa præla-
ta.Cumq.preces ad Deum miſiſſet,iuſſit locum effodi:quem poſtquam paulum fodiſſent, inuene C
runt ſpeluncam lapidibus obſtructam.Illis autem ſublatis,apparuit arca illa: Qua detecta,inuene
runt venerandas ſancti & venerabilis Apoſtoli Barnabæ reliquias ſuauem gratiæ ſpũalis odorem
ſpirantes.Inuenerunt etiam Euangelium ſupra Barnabæ pectus impoſitum.Illam vero arcam plũ
beo ſigno munierunt.Cumq.Deum precati eſſent,diſceſſerunt,viris religioſis in eo loco ab ipſo E
piſcopo conſtitutis,qui veſpertinis & matutinis hymnis Deum collaudarent.

XI.
Anthemij aduentus Conſtãtinopolim.

Ille ergo inſigniores Epiſcopos ſecum habens, venit in vrbem regiam Conſtantinopolim, &
ad Patriarchæ domum deductus eſt:De cuius aduentu cum Imperator audiſſet, Patriarchæ ipſi
mandauit,vt cum Synodo,quæ illuc conuenerat,omnium Patrum controuerſiam audiret,& quod
illi videretur decerneret.Coacto igitur Concilio,cum cauſa illa tractaretur,aduerſarij aſſerebant
ſua iura,vt ſibi videbantur,quod Antiochena ſedes Apoſtolica & Patriarchica eſſet,ob idq.cõten
debant & alias prouincias ſibi ſubiectas eſſe debere.Hæc cum aſſererent,ijs, qui præſentes erant,
rationi conſentanea dicere videbantur.Beatus vero Anthemius paulum moratus, contra obij-
ciẽs:Et mea(inquit)ſedes Apoſtolica fuit,inde vſque a principio & libertate honorata,qui & Apo
ſtolum habeo in patria mea integro corpore conſtantem,beatiſſimum,inquam,illum Barnabam D
ſanctarum laudum præconis celeberrimum. Hoc cũ Anthemius oppoſuiſſet,nihil loci aduerſarijs
relictum eſt,cum Epiſcopi qui præſentes erant,ſilentio Anthemij orationem confirmaſſent. Ad-
uerſarij vero rubore perfuſi,muti remanſerunt reſponſo illo tã iuſto perculſi.

XII.
Repulſo Petro Fullone, Anthemio cauſa adiudicata.

Hæc cum Imperator audiſſet, Epiſcopum Cypri ad ſe accerſiri iuſſit,& de reuelatione ſancti
Apoſtoli Barnabæ diligenter ab eo quæſiuit. Ille nihil ex his quæ vera cognouerat occultauit, ſed
ordine rem omnem Imperatori narrauit. Ille hæc audiens,valde gauiſus eſt,diuinæ gratiæ diui-
tias admirans,quod Imperij ſui temporibus tantum miraculum a Deo factum cognoſceret.Tunc
Antiochenæ vrbis Epiſcopum illinc expulit,& iuſſit vt in poſterum Cypri Epiſcopo,quod ad eam
cauſam pertinebat,nihil omnino moleſtus eſſet. Beatũ vero Anthemium Epiſcopum ita rogauit:
Quoniam ſancti Pontificatus tui temporibus Domino noſtro Ieſu Chriſto placuit ſanctum ſuum
Apoſtolum Barnabã reuelare:iube,quæſo,celeriter Euangelium illud,quod inuentum eſt, nobis
afferri.Id ſi feceris,mihi filio tuo gratiſſimum erit:habebis enim & me ipſum poſthac tibi,Pater,
in omnibus obtemperantem.Aſſenſus eſt eius petitioni Epiſcopus;& quemdam ex eis quos ſecũ
habebat,vna cum fideliſſimo Imperatoris miniſtro Epiſcopum miſit,qui Euangelium illud in vr- E
bem Conſtantinopolim attulerunt.erant autem libri tabellæ thyenis lignis compoſitæ.

XIII.
Euangelij codex Conſtantinopoli aſſeruatus.

Euangelium illud Imperator in manibus ſumpſit,& deoſculatus eſt,auroq. multo exornatũ
in Palatio ſuo repoſuit,vbi ad hodiernum vſque diem ſeruatur, & in magna quinta Paſchæ feria
quotannis in Palatij Oratorio Euangelium ex eo libro recitatur. Epiſcopum vero Anthemium
magnis honoribus proſecutus,pecunijs multis donatum ad inſulam Cyprum remiſit,eiq.manda
uit,vt ſancto Apoſtolo Barnabæ templum in eo loco erigeret,vbi venerandos ipſius reliquiæ inuẽ
tæ fuerant.Multi autem ex optimatum numero pro illius templi ædificatione pecuniam contule-
runt.Ille igitur in Cyprum reuerſus,multos artifices atque operarios collegit,& ædificationi non
mediocrem operam dedit,& Apoſtolo Barnabæ templum valde magnum tum ædificio tum mul
to & vario ornatu inſigne conſtruxit.Ad eam vero templi partem quæ ad Libyam ſpectat, aulam
quamdam compoſuit quatuor porticus habentem,& cellas hinc atque illinc e regione ſibi oppoſi
tas in aula cõſtruxit:vt qui diuina officia in templo monachi celebrarẽt,in illis cellis habitare poſ-
ſent.

A ſent. Quinetiã e longinqua regione aquæductum deriuari fecit, & in medio atrio concham quãdã
pulcherrimã conſtruxit, in quã aqua illa deflueret; vt tã qui in eo loco habitabant, quã qui peregre
veniſſent, abunde aquis illis frui poſſent: ita vt qui locũ illum vidiſſet, paruæ alicuius & iucundæ vr
bis figurã videre ſibi viſus eſſet. Deinde arcã illã, in qua Barnabæ Apoſtoli reliquiæ traditæ erant, in
dextera ſacræ aræ parte collocauit, qui locus multo argento & marmoreis columnis ornatus erat.

Diem vero feſtum, quo beati Apoſtoli & generoſi martyris Barnabæ memoria celebraretur, XIV.
Patres agi per ſingulos annos conſtituerunt tertio Idus Iunij, vt Romani numerant, vt vero Cyprij
Conſtantienſes, die vndecimo eiuſdem menſis, qui ab illis dicitur Meſores & decimus numeratur,
vt autem Aſiani homines, vel Paphij numerant, decimonono menſis, qui Pthithipatus dicitur, &
nonus numeratur. Hoc igitur anni tempore in eum locum, quem ſupra diximus, gentes plurimæ
conueniunt, & diuina officia cõcelebrant in gloria Patris & Filij & Spiritus ſancti, amen. Reliquia
rum S. Apoſtoli Barnabæ reuelatio ita ſe habuit, vt diximus: quæ vero miracula quotidie a ſanctiſ-
ſimo ipſius ſepulchro abunde proficiſcuntur, ea ſi quis conſcribere velit, ne multis quidem volu-
minibus (vt opinor) illa complecti poterit.] hactenus de his Alexander: eadẽ breuiter habent Theo
B dorus Lector, Suidas, Nicephorus, atq. alij tum Græci tum Latini hiſtorici. Porro Nicephorus [a] *a Niceph. li. 16. cap. 37.*
erraſſe plane conuincitur, dum eiuſmodi reliquiarum inuentionem factam ſub Anaſtaſio Impera-
tore recenſet, refragantibus ceteris omnibus, ipſiuſq. inuentionis Actis.

Sic igitur Deus ad conuincendum & confutandum inſultantem regia auctoritate pollentẽ Pe XV.
trum hæreticum, iſta tam grandia hoc ipſo tempore in reuelatione ſacrorum pignorum & editio- *Petri Fullonis*
ne ſignorum voluit demonſtraſſe: quibus non id tantum factum eſt, vt de ſubijcienda Cypri Eccle *temeritas re-*
ſia ſub Antiochena metropoli nullum amplius negotium fuerit a Fullone impio faceſſitum, ſed & *preſſa diuini-*
fides Catholica vbiq. in Oriente exagitata, illic abſq. vlla moleſtia fuerit intacta ſeruata. At idem *tus.*
perditiſſimus Fullo, cui in animo nihil erat magis inhærens, niſi vt cuncta a Catholicis bene geſta
irritaret ſi poſſet, non tantum iſta aduerſus ſententiam Patrum Concilij Epheſini molitus eſt; ve-
rum etiam cum audiſſet vagum quemdam nebulonem Perſam, fugitiuum ſeruum, agentem ſe vt
clericum ab Eccleſia eiectum, aſſumit ipſe hominem, atq. ad Epiſcopatum vſq. prouexit: rem plane
monſtruoſam, vt nondum Chriſtianus, abſq. baptiſmo quis inuentus, fuerit ordinatus Epiſcopus; *b Niceph. li. 16. cap. 27.*
quam quidem Nicephorus ita narrat [b]:

C Xenaias quidam erat (Philoxenum Græca lingua recte vocet) genere Perſa, & fortuna ſeruus, XVI.
peridoneus ſatanæ miniſter: qui ſub Calendionis Epiſcopatu, cum ab hero ſuo profugiſſet, ad Ec- *Petrus Fullo*
cleſiam Dei acceſſit, clericum ſe eſſe affirmans, cum quidem nondum diuinæ regenerationis laua- *ordinat Xena*
cro initiatus eſſet. Calendion vbi hominem eum, & latentẽ in eo maleuolentiam ex ſignis & cõie- *iam*
cturis quibuſdam cognouit, ab Eccleſia eum proſcripſit. Vbi vero Calendioni Petrus Cnapheus
(qui & Fullo dictus eſt) ſucceſſit, Xenaiam illum non ſolum recepit, verum etiam nondum baptiſ
mo initiatum, vicinæ Hierapolis Epiſcopum creauit, & Philoxenum nominauit. Et Petrus vbi tã
dem ſe Epiſcopatum viro nondum baptizato mandaſſe intellexit, dixiſſe fertur, ſufficere ei pro ba
ptiſmo conſecrationem. Xenaias iſte primus (o audacem animum & os impudens!) vocem illam *Xenaias au-*
euomuit, Chriſti & eorum qui ei placuere imagines venerãdas non eſſe, &c.] quæ enim ſubdit ſub *ctor Iconocla-*
Flauiano contigiſſe, ſuo loco dicenda erunt. Recitantur hæc eadem ex antiquiori auctore per Ana *ſtarum.*
ſtaſium diaconum in poſteriori Nicæno Concilio, nempe ex Theodoro Lectore, quo tempore eius
hiſtoria integra habebatur: in qua hæc amplius leguntur, quonam modo ſcilicet idem ſceleſtiſſi-
mus Xenaias inuentus tandem ſit quiſnam qualiſve eſſet, qui in Syria agebat, Epiſcopum: Hunc
D (inquit Theodorus) non longe poſtea quam factus eſt a Petro Fullone Epiſcopus Hierapolis, Epi
ſcopi Perſici inſequentes, ſeruilibus parentibus natum, ipſum quoque ſeruum, & nondum baptiza
tum accuſabant, &c.]

Vidiſti ne quanto gloriari poſſint auctore impij Iconoclaſtæ? homine ſcilicet ſceleſtiſſimo & XVII.
ſeruilis conditionis errone, vix nomine cognito, a ſanctiſſimo Orthodoxo Epiſcopo eiecto, a ne-
fandiſſimo Fullone recepto; qui Epiſcopus fuerit ſine baptiſmate, & ſine Chriſto dictus tantũ no-
mine Chriſtianus, dicendus potius dæmoniacus, cui nondum pulſus per baptiſmum ſpiritus neq̃
fuerat, ſed inhabitans ſemper in eo iam eſſet per ſacramentum conſecrationis quaſi vectibus, ne ꝓ
gredi poſſet, incluſus: tali afflatus numine, qui & tanto promotore dignus eſt factus Epiſcopus.
Huic igitur tam nobili hæreſiarchæ digniſſimi eius ſectatores Iconoclaſtæ vt ſuo ipſorum duci &
principi columnas erigant, inſcribant titulos, ſtatuant ſimulacra: huius ſolius imagines proſequã
tur honore, conſcribant panegyricos, laudent pro roſtris, incendant thura, accendãt lumina, effun-
dant vnguenta, & omni deniq. monimentorum genere immortalitati eius memoriam conſecrent:
vt omnis poſteritas notũ habeat, a quo ipſi glorioſum duxere principium, & cuius imitatores at-
E que diſcipuli facti ſint. non enim inuidemus.

Sed quænam ſapientiſſimus Perſarum, ex Manichæis proueniens, docere in Syria cœperit, ac XVIII.
cipe ex antiquo hiſtorico, Ioanne Diacrenomio: quæ his verbis recitantur in Nicæno Cõcilio po-
ſteriori: Xenaias non eſſe decens, dicebat, Angelos exiſtentes incorporeos corporea forma effigia
re, & in humana effigie incorporeos repræſentare. Quinetiam & hæc fuit opinio eius, Chriſto non
dandum eſſe, aut laudẽ dicendã pictura arte hominum elaborata: eſſe autem illi ſolummodo acce-
ptam adorationẽ in ſpiritu & veritate. Inter cetera autem dicebat & hoc eſſe puerilis animi factũ,
fingere in columbæ idolo ter adorabilem Spiritum ſanctũ: nuſquã enim Euangelicis litteris tradi
tum eſſe, Spiritum ſanctum columbã eſſe, ſed quod in ſpecie columbæ aliquando viſus eſt: id autẽ
diſpenſatiue, & non ſubſtantialiter factum eſt. Ita (vt ſemel dicam vno verbo) intempeſtiuum puta
bat & inconueniens pios homines Spiritum ſanctum vt corpus habentem delineare.

Hæc quidem Xenaias, qui & Philoxenus, docens, ſimul cum ipſa doctrina, & opere rem demõ XIX.
ſtrabat: Sæpe Angelorum imagines afferens iecit. Chriſtum autem imagines repræſentantes, om-

nes in vnum locum collocauit.]hactenus Ioannes de Xenaia;de quo haud mirandum, ſi nondum A
Chriſtianus,diuinas Scripturas non perlegit,Chriſtianæq.religionis traditiones minime perueſti
gauit:Si enim ſciſſet Dei præcepto iuſſos eſſe incorporeos Cherubin in Arca & in Sanctuario effi
giari;ſicq.nouiſſet Chriſtianos procul abeſſe,vt columbam dicant eſſe Spiritum ſanctũ,ſed ipſum
repræſentare,qui in ea forma eſt oſtenſus hominibus:ſi ſciſſet a temporibus ipſius Domini noſtri
Ieſu Chriſti,eius imagines in veneratione habitas in Eccleſia,& a poſteris digno honore cultas:ſi-
que intellexiſſet rudium eſſe Scripturam imagines, ac proinde quibus ſignis voluit innoteſcere
Deus mortalibus per ipſam Scripturam diuinitus traditam,eadem licere coloribus repræſentare:
ſi his inquam inſtitutus eſſet catechumenus homo ſine baptiſmo & ſine Chriſto,nomine tantum
modo Chriſtianus,haud illa adeo impia & inſulſa aliquando effutiſſet.ſed danda venia cæmenta
rio,ſi inueniatur in arte ſutoria imperitus. At quid recitatis Xenaiæ blaſphemijs in eo Concilio
œcumenico? Patriarcha dixit: Audiuimus,viri ſacerdotes, quales fuerint qui imagines non rece-
perunt,nempe non baptizati,Manichæi,qui non vere,ſed per imaginem Deum hominem factum
tradunt.]hæc ibi.At de his ſatis.

XX.
Obitus Martyrij Epiſc. Hieroſolymitani.

Hoc eodem anno vita functus eſt Martyrius Hieroſolymitanus Epiſcopus, cũ ſediſſet annos B
octo;tot enim anni eius ſedi a Nicephoro [a] adſcribuntur,necnon a Cyrillo in Saba: cui cum ab
Euagrio [b] crimen communicationis cum hæreticis adſcribatur,iniuria id factum ſcias:nam ho-
norificentiſſima eſt eius memoria apud Cyrillum in rebus geſtis ſanctiſſimi viri Euthymij, quas
ſcripſit poſt eius obitum.quamobrem haud facile Euagrio aſſenſerimus ea petenti a Zacharia
Eutychiano;cum præſertim eumdem Martyrium Euthymij teſtimonia commendarint,cuius vlti
ma functio legitur in eccleſiæ dedicatione apud monaſterium eiuſdem ſancti Euthymij in ſignib.
miraculis declarata:quæ tu apud eumdem auctorem conſulas,qui de eccleſiæ dedicatione iſta ha
bet [c]: Cum vero miraculum breui totam peruaſiſſet ſolitudinem,& perueniſſet etiam ad ipſum
Archiepiſcopum Martyrium:deſcendens ille multis copijs ad cœnobium,præclaram quidem egit
ſynaxim & vigiliam cum multis lampadibus & ſuffitibus:ſplendidam autem & magnificam fecit
dedicationem,deponens ſub ara quaſdam partes reliquiarum martyrum Tarachi, Probi, & An-
dronici,ſeptimo menſis Maij:erat vero iam duodecimus annus poſt deceſſum Euthymij.]hęc Cy
rillus.Porro ex annorum notato numero duodeno ab Euthymij migratione,quæ ipſo teſte conti-
git anno decimoſexto Leonis Imperatoris,qui numeratus eſt annus Domini quadrigẽteſimus ſe C
ptuageſimus ſecundus,dicendum eſt,anno præterito eamdem dedicationem fieri contigiſſe:cui
cum diuina miracula fuerint ſuffragata,& eadem vna cum Catholicis ſanctiſq.viris habita ſit;nõ
niſi a Catholico Epiſcopo potuit celebrari.

a Nicephorus in Chron. Cyril. in Vita Sabæ.
b Euagr. libr. 3. c. 16.
c Cyril in Vita Euthym. apud Sur. die 20. Ianuarii.
Dedicatio Eccleſiæ facta a Martyrio.

XXI.
Salluſtius Epiſc. Hieroſolymitanus.

Succeſſit autem Martyrio Epiſcopo Salluſtius,& ipſe Catholicus;haud enim aliter dignũ ſen-
tire de eo,qui magnum illum Sabam presbyteratus ordine inſigniuit,iam antea calumnijs circũ-
uentum, ſed ab ipſo abſolutum: vt plane ſicut ex dedicatione eccleſiæ S. Euthymij Orthodoxa
Martyrij fides fuerit demonſtrata,ita & ex ordinatione Sabæ & alterius dedicatione eccleſiæ con
tingat Salluſtium ipſum eius ſucceſſorem Catholicum exhibere. At ſcias,nõ parui eſſe negotij cer-
tum quempiam his temporibus oſtendere Orthodoxum,cum totus ferme Oriens vel hæreſi vel
communicatione cum hæreticis eſſet diluuio pene merſus. Porro huius rei geſtæ hiſtoriam,qua vi-
delicet occaſione ſanctiſſimus Sabas a Salluſtio Hieroſolymitano Epiſcopo presbyter *ordinatus*
ſit,idem Cyrillus eſt litteris proſecutus his verbis [d]:

d Cyril in Vita S. Sabæ, apud Sur die 5. Decẽbris.

XXII.

Cum Patriarcha,*Martyrius ſcilicet*, octauo anno Pontificatus e vita exceſſiſſet, & Salluſtius
ſedem poſt accepiſſet,iam quadrageſimumoctauum ætatis,*incboatum videlicet*, agente beato Sa- D
ba,quidam ex Laura prauis animis,menteque peruerſa & illiberali,qui plane erant carnes, & vt
cum diuina dicam Scriptura [e], ſpiritum non habebant.] & paulo poſt: Seditioſi ergo iſti(opor-
tet enim non ex nominibus,ſed ex ſtudijs potius illos vocare)mala meditantes aduerſus diuinum
Sabam,veniunt in ſanctam ciuitatem;& ad Salluſtium Epiſcopum linguis doloſis,aut(vt melius
dicam)cordibus accedentes,eum quærebant,quis eſſet præfuturus. Ille autem cum eſſet ſapiens,
& aures non haberet faciles,nec ea admitteret,niſi prius examinata;accurate rogauit, quinam eſ-
ſent,& vnde. Illi vero dicebant,ſe habitare prope quemdam torrentem,& illic peragere certami-
na exercitationis,celantes nomen Sabę:ſciebant enim eum ex virtute notum eſſe omnibus,quomo
do ipſi ſtudium ponebant,vt ex vitio cognoſcerentur ab omnibus. Cum ij autem ſæpe rogarentur,
vt dicerent cuiuſnam eſſet torrens,& quomodo vocaretur,& non poſſent effugere interrogationẽ
dicunt:Qui ab aliquibus vocatur torrens Sabæ.

e Iud. 2.

XXIII.
Salluſtius cõmouetur in Sabæ accuſatores.

Ille autem cum intellexiſſet eum eſſe Præfectum,aduerſus quem iſti ſtruebant calumniam,ro
gauit rurſum:Vbi eſt hic Sabas? Illi autem mittentes reſpondere ad propoſitum (o arrogantiam
& amentiam!) dixerunt eum non poſſe ſufficere curæ de tam multis ſuſcipiendę propter ſimpli- E
citatem nimiam & ruſticitatem: lenitatem illius & moderationem ſimplicitatem vocantes im-
probi,eo quod nollet hic populus(vt admirandus dixit Iſaias [f]) aquas Siloe,quæ fluunt ſilentio.
Porro autem illud quoque addiderunt accuſatores,nempe nimiam in ſuſcipiendo ſacerdotio cau
tionem,dicentes neque ipſum velle eſſe ſacerdotem,neque alteri,vt fiat ſacerdos,concedere. Sed
hæc quidem illi.

f Iſai. 8.

XXIV.

Quiricus autem quidam ſacerdos & virtutis amator ardentiſſimus, cum tunc adeſſet apud
Epiſcopum,& quæ dicta eſſent audiuiſſet:Quid vero (inquit) vos primi Sabam ſuſcepiſtis,an ille
vos? Cum autem illi reſpondiſſent,illum quidem ipſos ſuſcepiſſe & congregaſſe, eis vero regendis
cum minime ſufficere,qui in magnam creuiſſent multitudinem, cum eſſet agreſtior & ſimplex.
Excipiens rurſus Quiricus: Si ille(inquit)vnus ab initio congregauit, & locum qui erat deſer-
tus conſtruxit ad habitandum;quanto magis & ipſum locum iam conſtructum & habitatum, &
vos qui in vnum eſtis congregati, erit is aptus ad regendum? Cui enim in his quæ erant magis
difficilia

A difficilia opem tulit Deus, ipſe etiam omnino adiuuabit in ijs quæ ſunt minus laborioſa, & faciſe ei reddet præfecturam & adminiſtrationem. Ad hæc illi qui pacem oderant, cum quibus erat Sabas pacificus, & clam de proximo illiberaliter detrahebant, cum nihil poſſent reſpondere; tunc dimiſit Epiſcopus. Conſiderate (inquit) in præſentia: craſtino autē die accuratius de his inquiremus.

XXV. *Sabas abſolutus & ordinatur Presbyter.*

Et ſtatim quidem accerſit beatum Sabam, neſcientem cur eſſet accerſitus. Porro vero eoſdē quoque adducit & ad probandum quidem (vt putabant) ſuam accuſationem, & ad expellendū Sabam a præfectura: vt autem rei oſtendit exitus, ad ora eis potius obſtruenda, & ad omnem auferendam ſermonis occaſionem. Nam poſtquam aſtiterunt, rectus ille & incorruptus Iudex, nihil illis omnino dicens, non arguens, neque alio egens teſtimonio, qui de virtute Sabæ optime eſſet certior factus, & ab ea iam eſſet ſatis perſuaſus, eum quidem ordinat ſacerdotem in conſpectu omnium. hac autem apud eos vſus admonitione: Ecce (inquit) habetis vestrum Patrē, & Lauræ veſtræ Præfectum, quem Deus deſuper, & non homo elegit: nos vero ſolum Spiritui ſancto manus commodauimus, non ipſum ſed vos potius ipſos afficientes beneficio. Sic dixit: & cum ſtatim aſſumpſiſſet beatum Sabam, & ipſos ſeditioſos, ac religioſum qui tunc aderat Quiricum, cum eis in Lauram B proficiſcitur, & primum illud ſanctum conſecrat templum, deinde etiā aram in eo conſtituit, & glorioſorum Chriſti martyrum illic multas recōdit reliquias.] hucuſque Cyrillus de rebus geſtis Salluſtij Epiſcopi cum S. Saba. Sed iam ad Imperatoris aulam transferatur oratio.

XXVI. *De Lõgino Zenonis Imperatoris fratre.*

Sub eiuſdem anni Conſulatu Symmachi de fratre Zenonis Imperatoris Lōgino nomine hæc habet Marcellinus in Chronico: Longinus Zenonis frater Auguſti poſt decennalem cuſtodiam, quam eidem Illus apud Iſauriam inflixerat, ad germanum Conſtantinopolim venit.] Conatus eſt hunc Zeno Imperator creare Cæſarem, vt relinqueret Imperij ſucceſſorem: ſed quod eſſet perditiſſimis imbutus moribus, numquam id eſt conſecutus reſiſtente inter alios Pelagio Patricio laudatiſſimo viro, qui & quomodo ea de cauſa a Zenone ſit iuſſus interfici, paulo poſt dicturi ſumus. Quam vero iſte Longinus germanus Imperatoris, æque ac ipſe Zeno, rapaciſſimus & impuriſſimus eſſet, Suidas prodit his verbis [a]; Longinus & Conon fratres Zenonis Imperatoris iniuſte potentia vtentes, in vrbibus omnibus alienas poſſeſſiones ſibi vendicabant, & mercede grauiſſimorū delictorum reos defendebant. Longinus autem omni quoque incontinentia refertus, erat ſemper ebriorum hominum vtens conſuetudine, & multos lenones ſecum habens: qui cum ſe illi principū C virorum vxores adducturos pollicerentur, ſcorta magnifice exornata in curribus inſignibus adducendo, fucum illi faciebant, quaſi illas ipſas adduxiſſent. Idem etiam monialium cœtum diremit hoc modo: Cum crebro Pergis verſaretur, nunciatum illi eſt a lenonibus, admodum formoſas eſſe illas mulieres. Itaque illis miſit legumina & ſiccos panes & veſtes & alia quædam, quaſi curaret eas ſcilicet e ſolicitudine, vel conuerſione timorum *: Facile enim cauſas ſpecioſas ad illaqueādas mulierculas feminarum aucupatores comminiſcuntur. Et monaſterium ingreſſus, multas earum vi potius quam perſuaſione deduxit. Nam adeo laſciuus fuit, vt & in ingenuas & magiſtratuum vxores & virgines importune faceret impetum, omniaq. ageret impudenter. In progreſſu autem globos argenteos & armillas proijciebat: multaq. alia mala perpetrauit Lōginus iſte.] hæc Suidas de ſpurciſſimo homine ad delinquendum Imperatoria male vſo potentia: vt plane ad malorū cumulū acceſſerit turpitudo ſoluta licentia exundans, veluti alluuione lutū vbiq. relinquens.

a Suid.in hiſtor.

XXVII. *Quales Zenonis magiſtratus.*

Quid prætcrea idem Suidas de ipſius Zenonis magiſtratuum auaritia, dicat, accipe: Bonam (inquit) gubernationem Romani ſenſiſſent, niſi Sebaſtianus tum in aula potentiſſimus illum quouis ſuo arbitratu impuliſſet, velut in foro cauponās omnia, nec ſine pretio quicquam in Regia ſinens D confici. Nam & magiſtratus vendebat omnes, pretio tum ſibi reſeruato, tum Imperatori communicato. Quod ſi quis acceſſiſſet, qui paululum quicquam adijceret, is præferebatur. In toto deniq. Palatio nihil erat rerum omnium, quod venale non eſſet. Quod ſi Zeno magiſtratuum aliquem ſuis familiaribus contuliſſet, ipſe mancipis inſtar eum ab illis redemptum, pluris vendebat alijs, Zenoni furta præbens.] hæc de magiſtratibus. Extant ad hunc ipſum Sebaſtianum Prætorij Præfectura fungentem eiuſdem Zenonis Imperatoris complura reſcripta [b]. De mala vero educatione Zenonis filij, quem optabat Imperij relinquere ſucceſſorem, idem Suidas [c] mox iſta addit:

b ll.37.38.C.de Epiſc.& cleric.

c Suid.in hiſtor.

XXVIII. *Filius Zenonis male moratus interijt.*

Zeno Romanorum Imperator filium ſuum admodum adoleſcentem Imperij ſucceſſorem relinquere cupiens, & dignitatibus ornabat, & corpus exercere iubebat ad ſtaturæ incrementum. At Imperatorij proceres poteſtatem nacti Fiſci affatim exhauriendi, curabant vt adoleſcens Sybaritico luxu corrumperetur, & lenocinio ſuo ad inſanos amores æqualium incitabant. Itaque vitæ ratione ad voluptatem & ſuperbiam comparata, ab omni honeſtate remotus, & iam tum arrogantiam ob expectationem Imperij e vultu elucentem præſeferens, ſublimis incedere, & erigere ceruices cœpit, ac (vt paucis dicam) erga omnes non alium ſe præbere, quam aduerſus ſeruos. Verum E inſpector omnium rerum, & nariua & edocta eius improbitate perſpecta, ita illum mulctauit, vt alui profluuio multos dies ſine ſenſu lectum inquinans, immatura ætate rebus humanis eximeretur.] hactenus Suidas.

XXIX. *Praui moribus facile ſe iũgunt hæreſes.*

Vides igitur, præter hæreſum excreſcentes omni ex parte torrentes, prauorum quoque morū exuberaſſe profluuium, ex ipſa aula regia erumpentibus iniquitatum omnium fontibus: vt non mireris eiuſmodi homines hæreticis fauiſſe, Catholicamq. fidem lacerari adeo permiſiſſe, ipſiſq. Romanis Pontificibus refractarios obſtitiſſe, qui ab ipſo bonorum omnium auctore Deo vitæ turpitudine ſeparati, ab eodem fuerint diuinæ præſidio gratiæ derelicti. Haud enim reperire facile erit aliquem ſe ab Eccleſia Catholica ſeparaſſe, quem, delictis præcedentibus, non proiecerit Deus, inſtar Saul [d], a facie ſua.

d 1.Reg.16.

XXX.

Sed ad deploratiſſimū rerum ſtatum illud acceſſit, quod cuius muneris erat Imperatorem admonere, vt tam ſua quam aliorum peccata corrigeret, idem ipſe ſeruus gloriæ, & non Apoſtolicus paſtor Acacius, non id tantum facere prætermiſit, oblitus Apoſtoli admonentis [e]: Argue,

e 2.Timoth.4.

increpa,obſecra]ſed etiam(proh nefas!)turpi adulatione conniuit.Quid enim corrigeret prauos A
mores Imperatoris Acacius,qui in grauiora delicta,nempe in hæreticorum communionem,ipſum veluti vinctum ſecum in impietatis profundum abduxerat? Teſtatus id quidem eſt ipſe Zeno litteris ad Felicem Pontificem ſcriptis,vt tradit Gelaſius Papa ſcribens ad Dardanos, vbi ait [a]: Ipſe Zeno Imperator ſuis litteris profitetur,cuncta ſe ex Acacij egiſſe conſilio.]ſicq.plane accidit,vt dũ cæcus cæco ducatum præſtaret,in altiſſimam ambo foueam ciciderint præcipites cum ruina multorum. Vnus tantum inuentus eſt Pelagius Patricius omni laude digniſſimus, qui Zenonẽ redargueret,cuius rei cauſa ab eodem Zenone eſt iuſſus occidi,vt ſuo loco dicemus.

a Gelaſ.epi. 11.

IESV CHRISTI ANNVS 486.	FELICIS PAP. ANNVS 4.	ZENONIS IMP. 13. ODOACR. REG. 11.

I.
De Ioãne Antiocheno Preſbytero.

SEquens annus Domini quadringenteſimus octogeſimus ſextus Conſulatu Lõgini atque Decij B
innoteſcit,quo hæc a Marcellino de Ioanne Antiocheno narrantur in Chronico: Ioannes Antiochenæ parœciæ ex Grammatico presbyter ſcripſit aduerſus eos, qui in vna tantũ ſubſtantia adorandum eſſe Chriſtum aſſerunt,nec acquieſcunt duas in Chriſto confitendas eſſe naturas.] Hæc cum dicat ipſe, affirmare quidem viſus eſt hunc fuiſſe Catholicum,& aduerſus inuaſorem Antiochenæ Eccleſiæ Petrum Fullonem vexillum veræ fidei confeſſionis erexiſſe. Verum Neſtorianiſmi ſuſpectus eſt redditus,dum & redarguere aggreſſus eſt ſcripta Cyrilli contra Neſtorium; de quo iſta Gennadius habet [b]: Simul & impugnat aliquas Cyrilli Alexandrini Epiſcopi ſententias,dicens incaute ab illo aduerſus Neſtorem prolatas,quæ fomentum & robur addunt Timotheanis; quod valde inaniter dicit. Viuere adhuc dicitur,& extempore declamare.]hæc Gennadius. At licet hic Ioannes ex Grammatico dicatur presbyter,diuerſus plane eſſe videtur à Ioanne Grammatico dicto,qui & Philoponus cognominatus eſt;nam ille non Antiochiæ, ſed Alexandriæ & poſt hæc tempora claruit.

b Gennadius de Scrip. Eccl.c.93.

II.
Neſtoriana hæreſis propagatur.

Ceterum quod ad dogmata pertinet:ſane quidem ſicut Alexandriæ & Antiochiæ per ipſarum Eccleſiarum Epiſcopos Eutychiana hæreſis magnopere inualeſcebat,ita etiam in Syria Superiori Neſtorianæ blaſphemiæ altiores in dies radices figentes extendebant vſq.in Perſidem propagines ſuas:Edeſſæ enim palam aderant profeſſores Neſtoriani,qui doctrinam Theodori Mopſueſteni publice in ſcholis docebant,vt Theodorus Lector fidem facit his verbis [c]: In ciuitate Edeſſæ locus quidam doctrinæ erat Perſicæ(vt aiunt)ſcholæ; vnde Perſæ Neſtorianam opinionem contraxiſſe putantur,quod nonnulli Neſtorio adhærentes,& loco Theodori præſidentes,dogmata ſua,quibus delectabantur,Perſis tradiderunt.]hæc Theodorus. Niſibi etiam hoc ſæculo fuiſſe celebres ſacrarum litterarum ſcholas,ex Caſſiodori [d] teſtificatione cognoſcimus. Id pepererunt bella ciuilia,vt præcipuis Eccleſijs occupatis a defenſoribus Eutychiani erroris,aduerſuſq. Catholicos concertantibus,Neſtoriani,nemine illis faceſſente negotium,in Syria Superiori & Perſide magnopere fuerint propagati:ex quibus poſtea illud infernale monſtrum (vt ſuo loco dicetur) ſecta Mahometanorum erupit. C

c Theod. Lect. lib.2. Collectan.

d Caſſiod Inſtit. diuin.lect.in præfat.exord.

III.
Petri Fullonis obitus.

Hoc eodem tempore perditiſſimus ille,Orientalis Eccleſiæ peſtis, fidei Orthodoxæ demolitor,potiſſimus diaboli miniſter Petrus Fullo,inuaſor Eccleſiæ Antiochenæ,ex hac vita ad tremẽdum iuſtitiæ diuinę tribunal ſera licet morte vocatur. At nec licuit tunc,adultero e medio ſublato, D
Eccleſiæ Antiochenæ Catholici alicuius Antiſtitis conſortio frui. Etenim præualente hæreticorũ factione fauore Zenonis Imperatoris,ex ipſorum ſententia delectus eſt eiuſdem hæreticæ prauitatis Antiſtes Palladius,qui communicationem retinuit cum nefando Epiſcopo Alexandrino, dum vixit,de quo ſuo loco inferius dicturi ſumus. Sic nobiliſſimæ Antiochenæ Eccleſiæ miſerandus plane erat vbique ſtatus & luctuoſa conditio,prementibus eam nefandis hæreticis,ita vt videretur eſſe facta omnium Oriẽtalium hæreticorum illuc vndiq.confluentium infelix errorum emporium. Porto hoc anno ſedere cœpiſſe Petri ſucceſſorem Palladium, anni ſedis eius inferius numerandi docebunt.

IESV CHRISTI ANNVS 487.	FELICIS PAP. ANNVS 5.	ZENONIS IMP. 14. ODOACR. REG. 12.

I.

QVadringenteſimus octogeſimus ſeptimus Chriſti annus Boetij Conſulatu notatur:hic ille putatur Boetius,qui Anicius familia,Manlius Seuerinus cognominatus eſt,vir clariſſimus,de quo ſuis locis inferius dicturi ſumus. E

Concilium Romanum de lapſis reſtituẽdis.

Sub hoc Conſulatu celebrata eſt Romæ Synodus,cuius Acta his verbis deſcripta leguntur: Flauio Boetio V.C.Conſule,ſub die III. Iduum Martiarum,in baſilica Conſtantiniana, reſidente venerabili viro Papa Felice vna cum Candido Tiburtino,Paſchaſino Centumcellenſi, Conſtantio Aquinate,&c.]poſtq.enumeratos duodequadraginta Epiſcopos,prebyteroſq. Romanæ Eccleſiæ, iſta ſubnectuntur: Felix Epiſcopus Eccleſiæ Catholicæ vrbis Romanæ & præſidens Synodo dixit: Cõis dolor,& generalis eſt gemitus,quod intra Africam rebaptizatos etiam Epiſcopos,presbyteros,diaconoſq.cognouimus:quæ res ſine dubio ad veſtræ quoq.peruenit notitiã ſanctitatis. De quo quid obſeruari debeat,ordinare nos conuenit. Proinde vt manifeſta ſit ſuper hoc noſtra ſententia,quæ nobis ſunt viſa recitentur.]hæc iure quidẽ præfatus eſt Felix ob funera ante biennium

recenſita

Digitized by Google

A recenſita ex Victore & alijs:quibus manifeſta reddita ſunt,quæ egerint Vuandali,cum blanditijs, minis,ac vi adhibita,nolentes etiam ac reluctantes rebaptizarent.

II. *Lapſi cōfugiūt Romam.* Porro huius hoc anno celebrandæ Synodi vnde manarit occaſio,eſt dicendum.Cum noui Vuādalorum Regis indulgentia(vt vidimus)eſſent relaxata Epiſcoporum & aliorum Orthodoxorū exilia:qui lapſi fuerant,reſipiſcentes,medicinam quæſiuere vulneribus: horum autem ingentem fuiſſe numerum,quæ ex Victore ſuperius dicta ſunt,manifeſtant. Sed cum huiuſmodi a confeſſoribus poſtliminio redditis vitarentur;ne ijdem ita relinquerentur foris abſq.medela, conſultū fuit petere pharmachiam,ipſam videlicet adire Romanam Eccleſiam, ex qua congruum & præſentaneum præpararetur antidotum ægrotantibus.

III. Sic itaq.collecta ab ipſo Felice Romano Pontifice Synodo,quod eius muneris potiſſimum eſſet,lapſos conſacerdotes erigere,cum a Domino dictum ſit ad Petrum [a]: Et tu aliquando conuerſus confirma fratres tuos]pro qualitate vulnerum pharmaca opportuna cōpoſuit pluribus diſtincta capitibus:quæ ipſa recenſentur in antiqua Creſconiana collectione:Sic quidem omnia attēperata,vt cum olei lenitate ſit coniuncta acrimonia vini, ſeueritaſq. putredinem abſtergeret vlce-

B ris,quod clementia deliniret.Idque more maiorum,quo ſcilicet lapſis ſuccurrere Romana ſemper conſueuit Eccleſia,prout quæ olim inter Romanum clerum,Corneliumq.Romanum Pontificem, & Cyprianum Carthaginenſem Epiſcopum interceſſere declarant.Sic igitur iſta decernens,ita p̄fatus eſt Felix,ſcribens ad eos generalem epiſtolam [b]:

a Luc.22.

b Felic. epiſt. 61 to.1.epiſt. Rom. Pont.

Dilectiſſimis in Chriſto Ieſu fratribus,vniuerſis Epiſcopis per diuerſas prouincias cōſtitutis.

IV. Qualiter in Africanis regionibus aſtutia diaboli ſæuierit in populum Chriſtianum,atque in id multiplici deceptione proruperit,vt nō mō vulgus incautū,ſed ipſos quoq.in mortis profundo demerſerit ſacerdotes:nullus non Orbis ingemuit,nulla terra neſciuit.Vnde in grandi mærore poſiti diſſimulare non poſſumus pereuntium atq.a nobis exigendarum diſcrimen animarum. Quapropter competens adhibenda eſt talibus medicina vulneribus,ne immatura curandi facilitas mortifera captis peſte nihil profit, ſed ſegnius tracta pernicies reatu non legitimæ curationis inuoluat pariter ſaucios & medentes.In primis itaq. venientis ad nos,& remedia poſtulantis,ſolicite diſcutienda eſt profeſſio & perſona decepti,vt medela poſſit congruens adhiberi,&c.]

V. *Decreta de pænitentibus.* Statuit enim,vt Epiſcopi,presbyteri,atq.diaconi miſere lapſi,etiam ſi coacti pœnis ad id fuiſ-

C ſent impulſi,ad obitum vſq.ab omni Fidelium excluſi cœtu,atq.etiam a catechumenis ſegregati orantes,ad finem vitæ laica tantummodo communicatione impartirentur: Reliqui autem inferioris ordinis clerici,vel monachi,aut laici,ſi ſponte in facinus prolapſi eſſent,ijdem triēnio inter Audientes perſeuerare deberent;ſeptem autem annis inter pœnitentes ſub manibus ſacerdotum collocarentur,peregrinæ tantum communicationis participes facti,dum cum ſæcularibus permitterentur orare,nondum vero eiſdem communicationis viatico impertito,niſi interea aliquem ex eis mori contingeret.pueros inſuper atq.puellas,ſiue clericos,ſiue laicos,quos ætas excuſat, non tamen ſine pœnitentia ad Eccleſiam admittendos,ſed inter pœnitentes ſub manus impoſitione retineri debere,vt tandem communicationis participes eſſe poſſent.Additum inſuper his,vt eiuſmodi lapſis nullus vnquam aditus patere deberet ad clericatum,inter laicos Catholicos tantummodo ad exitum vſq.vitæ connumerandis,nec inter eos ab aliquo recipiendis,niſi litteris reconciliationis ab Epiſcopis ſcriptis oſtenſis.

VI. *Romanæ Eccleſiæ auctoritas iuncta modeſtia.* His igitur ab ipſo Felice Romano Pontifice conſtitutis,ad calcem epiſtolæ Apoſtolica auctoritate conſcriptæ,Apoſtolica itidem eamdem noluit caruiſſe modeſtia,cum iſta ſubiunxit:His ita

D que rite diſpoſitis,& ad Eccleſiarum veſtrarum notitiam noſtra deliberatione perlatis,patere vos conuenit.Quibus licet ad animarum reparationem nihil deeſſe videatur:tamē ſi cui noui aliquid, quod præterire nos potuit,fuerit reuelatum;ſecundum beatum Apoſtolum Paulum,tacente priore,fideliter inſinuet:quia Spiritus ſanctus vbi vult ſpirat,maxime cum ſua cauſa tractatur; nec nos pigebit audire,ſi quæ ſunt omiſſa,non arroganter abnuere,ſed rationabiliter ordinare.] his Felix verbis clauſit epiſtolam:quæ quidem cum non ſub anni huius Conſulatu,ſed ſequentis Idib.Martij data legatur,quæ hoc anno,dicta ſuperius die,in Synodo lecta eſt;accidiſſe potuit,vt tunc minime mitti valuerit,ſed cum diu Romæ retenta eſſet,exſcripta iterum,dies appoſita illa fuerit, qua in Africam mitteretur.

VII. *Theodoric⁹ infeſtus Zenoni.* Eodem anno Conſtantinopolitana ciuitas defectione Theodorici Gothorum Regis in diſcrimen adducitur:de quo iſta ſub anni huius Conſulatu habet Marcellinus in Chronico: Theodoricus Rex Gothorum Zenonis Auguſti beneficijs ſatiatus,cum magna ſuorum manu vſq. ad regiā ciuitatem & Melentiadem oppidum infeſtus acceſſit;plurimiſq.locis igne crematis, ad Nouēſem Myſiæ ciuitatem,vnde aduenerat,remeauit.]hæc ipſe,quæ quidem incomperta fuiſſe videntur iis

E qui dixerunt Theodoricum veneratum ſemper eſſe Zenonem vt patrem, & conceſſiſſe eidem Italiam ab Erulis vindicandam:nam tentaſſe conſtat primum infidelem & ingratum barbarū Orientale ſibi Imperium(ſi licuiſset)arripere;ſed ſpe tanta fruſtratum,anno ſequenti(vt ſuo loco dicetur)inuaſiſſe Italiam poſſeſſam ab Erulis,quos hoc anno Rugos populos infeſtos Italiæ debellaſſe,Caſſiodorus aſſirmat in Chronico.Sic plane vides barbaros beneficijs Romanorum ſæpe demeritos,ſemper proditores effectos.Sed quæ fides ſincera inueniri in hominibus poſſet,qui infideles Deo hæretica eſſent imbuti perfidia? Ex his omnibus per Marcellinum ſinceriſſime patefactis, totam illam Iordani orationem Theodorici ad Zenonem de inuadenda Italia,& Zenoni ipſi tradenda,vt effictum commentum ad contegendam barbari Regis ingratitudinem,explodendam eſſe facile ſentias,ſimulq.corrigendos alios ipſum ſecutos.ſiue igitur illam accepit Iordanus(vt de aliis profitetur)a Caſſiodoro erga Regem illum propenſiſſimo,ſiue in gratiam gentis ſuæ ipſe confinxit;ſatis ſit oſtendiſſe eſſe commentum.ſed quæ ſint iſta,ab eodem auctore accipe:

VIII. Inter hæc ergo Theodoricus Zenonis Imperio fœdere ſociatus,dum ipſe in vrbe bonis omnibus

Quæ tranſacta finguntur inter Theodoric. & Zenonem.
* tamen
* Erulorum

bus frueretur,gentemq.ſuam in Illyrico(vt diximus)reſidentem non omnino idoneam aut refer A
ram audiret,elegit potius ſolito more gentis ſuæ labore quætere victum,quam ipſe otioſe frui re-
gni Romani bonis,& gentem ſuam mediocriter victitare:ſecumque deliberans,ad Principem ait:
Quamuis nihil deeſt nobis Imperio ueſtro famulantibus:tantum*(ſi dignum ducit pietas ueſtra)
deſiderium mei cordis libenter exaudiat. Cumq.ei(vt ſolebat)familiariter facultas fuiſſet loquē-
di conceſſa:Heſperia(inquit)plaga,quæ dudum deceſſorum prædeceſſorumve veſtrorum regimi
ne gubernata eſt,& vrbs illa caput Orbis & domina quare nunc ſub Regis Trucilingorum & Ru-
gorum* tyrannide fluctuat? Dirige cum gente mea(ſi præcipis) vt hic expēſarum pondere careas;
& ibi,ſi adiutus a Domino vicero,fama veſtræ pietatis irradiet. Expedit namq.vt ego,qui ſum ſer-
uus veſter & filius,ſi vicero,vobis donantibus,regnum illud poſſideam;haud ille,quem nō noſtis,
tyranni iugo Senatum veſtrum,partemq.Reipublicæ captiuitatis ſeruitio premat. Ego vero ſi vi-
cero,veſtro dono,veſtroq.munere poſſidebo. Si victus fuero,veſtra pietas nihil amittit, immo(vt
diximus)lucratur expenſas. Quo audito,quamuis ægreferret Imperator diſceſſum eius, nolens ta
men eum contriſtare,annuit quæ poſcebat,magniſq.ditatum muneribus dimiſit a ſe,Senatum po
pulumque ei commendans Romanum.]hæc ipſe;ſed prorſus inania eſſe, quæ ſuperius dicta ſunt, B
manifeſtant. Acceſſit noua commotionis cauſa Theodorico in Odoacrem expeditionis parandę,
nempe inuidia ex rebus proſpere geſtis aduerſus Rugos,ab ipſo hoc anno deuictos;cum Regis fi
lius,captiuo ducto patre,ad eumdem Theodoricum confugit. At hæc quomodo ſe habuerint,
enarremus.

IX. Factum id quidem hoc anno,Caſſiodorus paucis refert:His Cōſulibus(inquit)Odoacer Phæ
ba Rege Rugorum victo captoq.potitus eſt.]hæc ipſe. Porro hæc ante quinquennium eſſe prædi-
cta a ſancto Seuerino,Eugipius fidelis teſtis enarrat,noſq.ſuo loco ſuperius diximus. At quæ idem
auctor de his dicat,audiamus:poſt enim recenſita ſacrilegia a filio Regis admiſſa, quibus Dei
iram accelerauit,iſta mox ſubdit: Quapp Rex Odoacer Rugis intulit bellum. Quibus deuictis,
& Friderico fugato,patrem eius Feletheum,eumdem & Phæbam dictum,captiuum duxit,atq. ad
Italiam cum noxia coniuge ſupra memorata,videlicet Giſa,tranſmiſit.]hæc Eugipius. Quę autem
his ſubdit de miſſo iterum ab Odoacre germano ſuo aduerſus Fridericum,qui fuga lapſus ſe con
tulerat ad Theodoricum Gothorum Regem in Mœſia agentem,atq.iterum reuerſus paternum ce
perat regnum,dicemus anno ſequenti,quo contigere;itemq.de trāſlatione ſacrarum reliquiarum C
S.Seuerini in Italiam,eius prædictione & ſpreta admonitione ad Regem & coniugem facta, iſta
omnia contigiſſe diximus:vt perſpicue apparuerit,quanto & vitæ & regni diſpendio Principes nō
audiant ſacerdotes ſalubria ingerentes,& quam grauiori ſupplicio ſe reddant obnoxios,qui in eoſ
dem delinquunt. Etenim quod ad Rugorum Regis ſtatum pertinet,tanto contempto monitore,ſe
ro didicit,fruſtra inniti militum viribus,qui deſtituitur diuino præſidio,violentiuſq.inſurgere ſo
lere in auctores ſuos admiſſa peccata,quam aduerſariorum exercitus,qui iuſtitiæ obice ſæpe lan-
gueſcant,ſed in vindictam delinquentium inuicti reddantur.

IESV CHRISTI ANNVS 488. FELICIS PAP. ANNVS 6. ZENONIS IMP. 15. ODOACR. REG. 13.

I.
Obitus Acacij Epiſc. Conſtantinop.

QVi ſequitur annus quadringenteſimus octogeſimuſoctauus,duobus Conſulibus *Dinamio* at
que Siphidio adnotatur:quo & finem viuendi fecit Acacius Conſtantinopolitanus Epiſco- D
pus in anathemate perſeuerans,cum ſediſſet annis(vt Nicephorus habet in Chronico) decem &
ſeptem,atq.menſibus nouem:cuius nomen licet a ſucceſſoribus cum Catholicis in Eccleſia recita
retur,contradicentibus Romanis Pontificibus,ex Diptychis tandem ignominioſe abolitū eſt,id
fortiter agente Hormiſda Papa apud Iuſtinum Imperatorem,vt ſuo loco dicetur. Tanti fuit hic fa
ſtus & arrogantiæ,vt fineret ſuas ipſius imagines adhuc viuentis(quod de nullo ante eum Epiſco
po legitur)in eccleſiis dedicari:qui enim ei aſſentabantur,ipſius effigies in eccleſijs pingere vel
affigere conſueuerunt;de quibus iſta Suidas habet: Cum omnes eccleſias in ſua poteſtate haberet,
ſolicitam curam impendit his qui præerant:quorum ſagaciores eius imaginem in templis conſe-
crarunt. Cum igitur vniuerſe omnibus in eccleſijs imagines oſtenderentur:opinati quidam ſunt,
eum ex ambitione dedicationem illam imperaſſe. Confirmabat pictura templi iuxta nauale,e cal-
culis muſiuo opere elaborata. Cum enim totum opus ſub Gennadio fuiſſet perfectum,in inſigni tē
pli loco eum effinxerunt,& inter hunc,Saluatorem Gennadio dicentem:Soluito [a] templum hoc.
& Acacio:Poſt te hunc excitabo. *quod ſcilicet poſt Gennadium fuiſſet Acacius creatus Conſtantinopo*
litanus Epiſcopus. Ob tales igitur imagines Acacius,quamuis benignus & officioſus,opinionem in E
ſanæ cupiditatis gloriæ eſt conſecutus,]hæc Suidas de Acacio. Sed cum eius nomen e ſacris tabu-
lis,ita decernentibus Romanis Pontificibus,ſublatum eſt,vtique & eiuſmodi imagines ab eccle-
ſijs oportuit fuiſſe deletas.

Arrogātia Acacij in imaginibus eius declarata.

a Ioan. 16.

II.
b Niceph. li. 16. cap. 18.
Flauitas malis artibus mercatus thronum.

Acacio igitur in hunc modum ex hac vita ſubducto,in locum eius Flauitas, quem & Flauia-
num alij appellant,malis artibus ſubrogatus eſt;de quo iſta Nicephorus [b]: Poſt Acacium Flaui-
tas Conſtantinopolitanum ſuſcepit Epiſcopatum,vir qui quidem presbyter eſſe viſus ſit, ſed vſ-
que adeo ad audaciam & improbitatem ſummam peruenit,vt id quod dicturus ſum facinus, ſatis
qualis fuerit,indicare poſſit. Zeno Imperator chartam puram in ſacro ponit altari,atque in charta
alia per ſcriptum Deo ſupplicauit,vt per Angeli manum,qui in hominum conſpectum non veni
ret,nomen eius adſcriberet, quem cæleſti calculo Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Hierarcham
præfectum vellet. Atque ob eam rem quadraginta dierum ieiunium indixit;& Deum omnes ora
re,vt qui illi placitus eſſet oſtenderetur,iuſſit. Hæc vbi Flauitas cognouit,auro multo tēpli cuſto
dem,

A dem,qui idem princeps Imperialium cubiculariorum erat,corrupit,vt in charta pura nomen eius
adnotaret,eamq.rurſus Imperaroris ſigillo obſignaret. Hoc vbi factum eſt,& vbi conſtitutum ie
iunij tempus preterijt,ſigillo e charta ſublato,derepente Flauitas ingenti gloria, perinde atque a
Deo deſignatus eſſet,affiuens,correptus eſt,& magnifico ſaltu in Patriarchę Thronum is cōſcēdit.

Verum enimvero piaculum id omnipotens prouidentia non diu latere paſſa, illuſionem eam, III.
ſcenicamq.actionem quamprimum in apertum duxit. Infelix enim ille enm non totos quatuor *Detecta impo*
menſes in ſede ea tranſegiſſet,morte repentina ex hominibus ſublatus eſt,cum ne dimidiam quidē *ſtura Flauitæ.*
partem muneris eius,quo Epiſcopalem dignitatem redemerat,corradere potuerit. Argentarij he-
redibus eius inſiſtere,& pecuniam nuper admodum mutuo datam exigere. Atque illi qui ſoluen-
do non eſſent,Zenonem adiere,eiq.vt ab acerbis illis crediturιbus liberaret,ſupplicarunt, & rem
ipſam ſecreto ei ipſi,qui de illa inquirebat,indicarūt. Zeno antem,re audita,obſtupuit. Et poſtquā
non Chriſtum,ſed Chryſum,hoc eſt,aurum potius Flauitæ nomen in libello illo adſcripſiſſe cogno
uit,iudicium re vera & iuſtitiam iuxta pſalmum [a] fecit. Atque eunuchum quidem,qui ſibi diui- a Pſal.118.
nam exiſtimationem & gloriam arrogaſſet,tolli;pecuniam autem creditam ex ſubſtantia eius diſ-
B ſolui argētarijs iuſſit. Ipſam vero Eccleſiam Epiſcopis permiſit,vt illi ſuffragijs ſuis, quem idoneū
eſſe procurationi ei iudicarent,eligerent.] hæc ipſe;ſed de ſucceſſore Flauitæ agendum anno ſequē
ti. Porro nec inter Catholicos fuit adnumerādus Flauitas,vtpote hæreticorum communione pollu
tus:inſiſteus enim veſtigijs prædeceſſoris Acacij,eius nomen inter ſacra recitari fecit, quem ſcie-
bat Catholica communione eſſe defunctum extorrem,vt Gelaſij Papæ litteræ [b] indicant, de qui- b Gelaſ.commo
bus ſuo loco dicendum: quinetiam (vt teſtatur Euagrius [c]) idem eſt repertus hoſtis Concilij nitor.ad Fauſt.
Chalcedonenſis. c Euagr.lib.3.c.23.

Sed cum talis eſſet,nihilominus affectauit dici Catholicus ob ineundam communicationem IV.
cum Romano Pontifice,experens quaſi Catholicus a Felice Papa cōmunionem,ex qua ſciret ma- *Flauitas hære-*
gna infamia Acacium excidiſſe. De eo autem iſta in primis Liberatus Diaconus habet [d]: In his *ticus vult vi-*
turbis Eccleſia conſtituta,moritur Acacius,& ordinatur poſt eum Flauianus * presbyter, qui fuit *deri Catholi-*
a Sancta Thecla:qui non conſenſit ſine Romano Pontifice inthronixari,ſed tranſmiſit Synodicam *cus.*
Papę Romano Felici. Qui modico viuens tempore,moritur,non accipiens epiſtolam ipſius.] hæc d Liberat. Diac.
Liberatus. Vides hæreticum hominem,& in ouile ouium ingreſſum aliunde quam per oſtium ut in Breuiar.c.18.
C latronem,& furem;quo tamen ſuffurari æque poſſet Catholicum nomen,ſedere renuiſſe, donec ac * Flauitas
ciperet a Romano Pontifice litteras communicatorias. Sed quid inſuper fraudulentus homo?

In gratiam Zenonis Imperatoris litteras etiam dedit ad eius amicos hæreticos Epiſcopos, vt V.
de eo Nicephorus ita teſtatur [e]: Cum Flauitas adhuc tronum obtineret, Synodales ad Petrum e Niceph.lib.16.
Ælexandrinum epiſtolas dedit,& eiuſdem generis litteras ab eodem accepit,in quibus eadem de cap.19.
Chalcedonenſibus Actis,anathemati ea ſubijciens,ſcripſit.] & paulo poſt: Appoſuiſſem (inquit) &
Petri & Flauitæ litteras,niſi me prolixitas illarum exterruiſſet. Et Flauitas ad Felicem ſcribens,ſe
illius communionis eſſe, Petri autem coniunctionem auerſari ſignificauerat:idem ad Petrum litte
ras dans fecerat,communionem ſe illius recipere,Felicem autem reijcere inſinuans. Quas litteras
vbi Felix Papa a pijs quibuſdam ad ſe perlatas accepit,legatos Flauitæ cum contumelia Roma ex
pulit.] hæc de Flauita atque Felice Nicephorus:quibus plane vſitatus hæreticorum mos detegitur
nihil ſincere agere,ſed miſcere omnia ſubdole,temporibus atque perſonis pro vitæ præſentis com
modis inſeruientes.

At quis negare potuiſſet,rem tantam non ſerio agere Proteum iſtum,cum tanti ſe facere com VI.
D municationem Romani Pontificis præſetulerit,vt abſque eius conſenſu noluerit in throno ſede- *Suſpecta Hære*
re,legationemq.miſerit honorificam,dignam proculdubio Romano Pontifice,& litteras dederit *ticorum pæni-*
cum profeſſione Catholicæ fidei:tales namque oportuit illas fuiſſe,quibus ſe deteſtari communi *tentia.*
cationē Petri Alexandrini ſignificarat: Quis,inquam,talia ac tanta videns,recipiendum eſſe ad cō
municationem Flauitam negaret? Attamen prudenter diſtulit Felix,& quid tempus pareret, pro
uide expectauit; probe ſciens,quod fictum eſt,haud diutius permanſurum. Sed opportune,Deo vo
lente,factum eſt,vt Alexandria cū litteris Flauitæ ad Petrum datis Romam nuncij aduentarēt,ex
quibus totius fabulæ patefactum eſt argumentum: Vnde accidit,vt in præſentes hæretici hominis
legatos,quos vtique ex auctore qui miſerat,tales & ipſos eſſe exiſtimauit,iure Pōtifex commotus
fuerit,vt in fraudulētos & impoſtores homines,qui circumuenire atq.decipere ſedem Apoſtolicā
aduenirent. At de his modo ſatis. Hoc item anno,qui notatur poſt Conſulatū Manl. Seuerini Boe
tij,Felix Papa ad S. Cæſarium Arelatenſem Epiſcopum has litteras dedit de non ordinando in ſa-
cerdotem quemquam ex laicis:

Dilectiſſimo fratri Cæſario Felix.

E Legi quod inter fraternitatem veſtram eſt conſtitutum non licere ex laica cōuerſatione ad of VII.
ficium ſacerdotale ante probationem temere promoueri:de qua re etiam a te ad nos peruenit opi
nio aliquos poſt ordinationem ad ſæcularis vitæ mores fuiſſe trāſgreſſos. Et licet ſit talis nefanda
præſumptio, plus tamen eſt periculoſa neglectio. Qui enim poteſt venienti malo reſiſtere, & hoc
diſſimulans fieri permittit,ipſe magis mali auctor operis approbatur. Nemo ſe itaque per antiquā
conſuetudinem ſperet exuere : quia quæ illicite inchoata ſunt, ſi damnentur, in poſterum ſuos
fructus generare non poſſunt:nam quod gradibus eruditur ſine perfectione doctrinæ ad ſuum per
ueniat conſtitutum,errat per examinationem:quia non recipit firmitatem,nec honorem * quis
per timorem poteſt ſeruare,qui in eius gloriam ſemel laborare peruenit. Et laus inanis cui tri-
buitur lædit,ad elationem nutriens magis,quā prouocās ad operā veræ virtutis. Vas electionis ad
ſuum diſcipulum Timotheum ſcribit,dicens [f]: Nemini cito manus impoſueris,nec communica f 1.Timoth.5.
ueris peccatis alienis. Quid ſibi vult, Ne citius imponas manus? Quia dignitas quæ datur,ideo da
tur,vt duret immobilis:debet enim antequam concedatur,longa ſub deliberatione tractari. Vnde
magiſter,

magiſter, qui elementorum ignorat initia? Vnde gubernator, qui inter nautas ſua ſeruitia nõ mõ A
ſtrauit? Ignorat quænam ratio magiſtris debetur, qui ad obedientiam ſua corda non flexit. Vnde
quemadmodum in domo Dei conuerſari debeat poſteris ſit in exemplum, ſit in omnibus clericis,
a 1. Tim. 3. & in his maxime qui ſunt ad ſacerdotia deligendi, Apoſtolicæ monitionis eloquium, qui ait [a]: O-
portet & teſtimonium habere bonum ab his qui foris ſunt. Quapropter communi cõſenſu ſub ob
ſeruatione venerabilium canonum ordinandum eligite ſacerdotem, vt & de noſtra ſimus ſalute ſo
liciti, & illorum vtilitatibus conſulamus, qui fuerint ad hunc ordinem diligenter adſciti. Dominus
te incolumem cuſtodiat, frater chariſſime. Dat. III. Non. Febr. P.C.M. Seu. Boetij V.C.]

VIII. *Theodorici expeditio aduerſus Erulos.*

Sub huius quoque anni Conſulibus apparatum atque procinctum Theodorici Amali Regis
Gothorum ad inuadendam Italiam Marcellinus recenſet; ipſius autem ingreſſum in Italiam atq.
progreſſum refert ſub ſequentis anni Conſulibus, ſicuti etiam Caſſiodorus; quos in his ſequemur,
res geſtas proprijs temporibus aptantes. Dei plane conſilio factum eſt, vt Ariani, qui diuerſarum
nationum principatu ſuo Orbem iam cinxiſſe viderentur Occidentalem, peruaſuri quoque Orien
tem, ſi vnanimes inter ſe fuiſſent, aduerſus ſe inuicem arma conuerterent, armarenturq. Gothi in
Erulos & alios illis inhærentes populos Arianos. Inceſſit plane animum Theodorici Regis inui- B
dia, quod ipſe cum ſuis velut extorris incertis ſedibus vagaretur, Eruli autem vix ante cogniti po
puli vniuerſam Italiam iam annos plurimos obtinerent, quam Gothi primi omnium bellico robo
re ſuperaſſent; adeo vt non tam aliena quam ſua ſibi Theodoricus repetere videretur. Accendeba-
tur æmulatione inſuper eius animus, cum ſciret ſuæ gentis Alaricum Regem nobiliſſimam Gallia
rum prouinciam occupaſſe, illicq. iam vagandi finem imponẽtem, honorificam fixiſſe ſedem. His
igitur bellicoſiſſimi atque altiſſimi animi ipſe iuuenis ſtimulis agitatus, ad inuadendam totis vi-
ribus Italiam vires vndique ſibi comparat. Quibus autem progreſſibus rem perfecerit, annis ſin-
gulis apparebit.

IX. *Iterum Rugos Odoacer vincit.*

Hoc item anno, qui ſequens eſt a clade Rugorum per Erulos facta, cum eorum Rex atque
Regina in Italiam captiui ducti ſunt; Fridericus Regis filius, qui in Mœſiam ad Theodoricum Go
thorum Regem fugerat, viribus pollens in paternum regnum veniens, illud præſidio deſtitutum
inuadens tenuit. Cuius rei gratia Rex Erulorum Odoacer, comparato rurſum exercitu, ad eundẽ
debellandum germanum ſuum mittit, vt eum obtineat, gentemq. illam ab eiuſdem tyrannide libe
ratam in Italiam transferat. Quod cum feliciter impleretur, ex eo factum, vt etiam venerandũ cor C
pus S. Seuerini ante annos ſex defuncti, eius diſcipuli memores id ab eo viuẽte iuſſum, ſuſtulerint,
atque religioſo pietatis officio in Italiam tranſtulerint. Sed quomodo cuncta hæc acciderint, Eu-
gipius in rebus geſtis eiuſdem ſancti Seuerini narrat his verbis:

X. *Fridericus fugatur, & populi in Italiam transferuntur.*

Poſt audiens idem Odoacer Fridericum ad propria reuertiſſe, ſtatim fratrem ſuum miſit cum
multis exercitibus Onoulphum: Ante quem denuo fugiens Fridericus, ad Teudericum Regem,
qui tunc apud Nouam ciuitatem prouinciæ Mœſiæ morabatur, profectus eſt. Onoulphus vero præ
cepto fratris admonitus, vniuerſos iuſſit ad Italiam migrare Romanos. Tunc omnes incolæ, tam-
quam de domo ſeruitutis Aegyptiæ, ita de quotidianæ barbaricæ frequentiſſimæ deprædationis e
ducti, ſancti Seuerini oracula cognouerunt] nempe omnes fore transferendos in Italiam accolas re
gionis illius. Quod autem ad Fridericum ſpectat: poſtea accidiſſe videtur, vt ipſe rurſus pugnans
aduerſus Erulos, eoſdem ſuperarit, ſed vinceretur poſtmodum ipſe a Theodorico Italiæ iam facto
Rege. Id quidem ex verbis Ennodij Ticinenſis in Panegyrico Theodorico dicto intelligi ſatis po
reſt, cum ſic ait: Nam Fridericus poſtquam tibi de aduerſarijs tuis peregit triumphum, de ſe præ-
buit.] pugnaſſe enim viſus eſt aduerſus Odoacrem ſub ipſo Theodorico in Italia, eumq. viciſſe, re- D
bellans vero ipſe poſtea ab eodem Theodorico eſſe ſuperatus. Sed ad S. Seuerini tranſlationem re-
uocemus orationem. Quomodo vero diſcipuli ſancti Seuerini exhumatum venerandum eius cor
pus tranſtulerint, idem Eugipius ita docet, cum iſta mox ſubdit:

XI. *S. Seuerini corporis trãſlatio*

Cuius præcepti non immemor venerabilis noſter presbyter tunc Lucillus, dum vniuerſi per
Comitem Pierium compellerentur exire, præmiſſa cum monachis veſpere pſalmodia, ſepulturæ
locum imperat aperiri. Quo patefacto, tantæ ſuauitatis fragrantia omnes nos circumſtantes acce-
pit, vt præ nimio gaudio atque admiratione proſterneremur in terram. Deinde humaniter æſtimã
tes oſſa funeris inuenire diſiuncta (nam annus ſextus depoſitionis eius effluxerat) integram corpo
ris compagem reperimus: ob quod miraculum immenſas gratias retulimus omnium conditori,
quia cadauer Sancti, in quo nulla aromata fuerant, nulla manus acceſſerat conditoris, cum barba
pariter & capillis vſque ad illud tempus manſiſſet illæſum. Linteaminibus igitur immutatis, in lo
culo multo ante iam tempore præparato funus includitur, carpento, trahentibus equis, impoſitũ
mox euehitur, cunctis nobiſcum prouincialibus idem iter agentibus; qui oppidis ſuper ripam Da-
nubij derelictis, per diuerſas Italiæ regiones, varias ſuę peregrinationis ſortiti ſunt ſedes. Sancti E
itaque corpuſculum ad caſtellum nomine Felethem emenſis regionibus apportatum eſt.

XII. *Mutus loquitur precibus S. Seuerini.*

Per idem tempus multi varijs occupati languoribus, & nonnulli a ſpiritibus immundis op-
preſſi medelam diuinæ gratiæ ſine vlla mora ſenſerunt. Tunc & mutus quidam ad id caſtellum ſuo
rum miſeratione perductus eſt: qui dum in oratorio, quo ſancti viri corpuſculum ſuper carrum ad
huc poſitum permanebat, alacer peruenifſet, ac ſub eo clauſo oris ſui oſtio in cordis cubiculo ſup-
plicaret, illico lingua eius in oratione ſoluta laudem dixit Altiſſimo. Cumq. reuerſus ad hoſpitium
quo ſuſcipi conſueuerat, interrogatus fuiſſet ex more nutu ſignoq. pulſatus; & oraſſe, & laudem ſe
Deo obtuliſſe, clara voce reſpondit. Quo loquente, pauefacti: qui eum nouerant, ad oratorium cũ
clamore currentes, ſancto Lucillo presbytero, ſimulq. nobis, qui cum illo eramus, ignorantibus q̃
euenerat indicarunt. Tunc omnes exultantes in gaudio diuinæ gratiæ elementiæ gratiarum retuli
mus actionem.] Quod vero quæ his ſubdit Eugipius de tranſlatione facta inde Neapolim, dicat
contigiſſe ſub Gelaſio Papa: plane nonniſi poſt annos quatuor ſacras Sanc. Seuerini reliquias illuc

tranſlatas

A tranſlatas eſſe, affirmare neceſſe eſt. agemus de ea ſuo tempore.

XIII. *De miraculis innoteſcere rectam fidem.*

Magna quidem Dei prouidentia factum apparet, vt in ſumma Occidẽtalis orbis obſcuritate, Arianis vbique regnantibus, denſaq. errorum caligine veritatem obnubilantibus; tantæ lucis radij eruperint cunctis miraculorum virtute perſpicui: vt audiretur ab omnibus, loquente muto, immo & defuncto virtutis voce clamante, illum eſſe Deum verum, quem Seuerinus coluiſſet, cuius oſſibus tanta poſſe præſtare, idem Dominus conceſſiſſet: Ac proinde palam factum cunctis mortalibus, ea fide, iiſdemq. ritibus & ſacrificijs Deum eſſe colendum, quibus idem vir ſanctiſſimus diuinum ſibi numen conciliauerat. Cui micanti fulgori ſi filij tenebrarum oculos aperire voluiſſent, rectam per quam incederent viam euidentiſſime perſpexiſſent.

XIV. *De S. Antonio S. Seuerini diſcipulo.*

At vero non ſimul cum Seuerino præclaræ eius virtutes extinctæ ſunt: nam & illa eum Deus auxit benedictione, vt locupletem ſanctorum morum hereditatem veluti teſtamento relictam tranſmiſerit in diſcipulos; quos egregia enituiſſe ſanctitate, non ſolum quæ vnus ex illis Eugipius ſcribit oſtendunt, ſed & Ennodius Ticinenſis huius tẽporis ſcriptor celebertimus docet. Scripſit enim iſte Vitam ſancti Antonij eiuſdem ſancti Seuerini diſcipuli. Fuerat hic nepos æque ſanctiſſimi viri
B Conſtantij Lauriacenſis Epiſcopi, cuius meminit pariter Eugipius in Vita ipſius S. Seuerini. Quomodo autem idem Antonius poſt obitum Seuerini e patria exire coactus, pluribus annis vna cũ diſcipulis quos collegit, vitam exercuerit eremiticam, in qua mirifica reſplẽduit ſanctitate dono prophetiæ clarus atque miraculis: ac quomodo fugiens humanas laudes, demum inde receſſerit, atq. vbi aliæ plures elucerent accenſæ lucernæ, ne ſolus ipſe vere lucerna ardens & lucens intuentium pateret aſpectui, in Lerinenſe monaſterium ſe contulerit, & ſancto ibi fine quieuerit, idem Ennodius pluribus narrat. Aſſeruari hactenus clarum miraculis eius venerãdum corpus in eccleſia eiuſdem cœnobij Lerinenſis, accepimus; ſolemniq. ritu annis ſingulis eius diem natalem a monachis S. Benedicti illic agentibus peragi, certa relatione comperimus. Sed de his modo ſatis.

IESV CHRISTI ANNVS 489. | FELICIS PAP. ANNVS 7. | ZENONIS IMP. 16. ODOACR. REG. 14.

C

I. *Euphemius Epiſ. Conſtantinop. eligitur.*

REdemptoris noſtri annus quadringenteſimus octogeſimusnonus, Probino & Euſebio Conſulibus aperitur: quo Euphemius ex Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ presbytero eligitur poſt Flauitam eius ciuitatis Epiſcopus; de quo iſta Euagrius [a]: Cum Euphemius litteras Petri Alexãdrini de mutua inter eos communione accepiſſet, animaduerteretq. eas Actis Concilij Chalcedonenſis anathema indixiſſe: valde omnino commotus fuit, ſeq. a Petri communione penitus ſeiunxit.] hæc Euagrius, eademq. Nicephorus: ex quibus plane idem Euphemius poſſet videri Catholicus; cum & hoc addidit, vt Chalcedonenſe Concilium probarit, atque nomen Petri in ſacra Diptycha relatum expunxerit, Felicis vero Papæ nomen ab Acacio abolitum in eaſdem ſacras tabulas referret: ſed quod reliquerit in eis nomen Acacij, factum eſt vt Felix eum Apoſtolicæ ſedis communicatione indignum exiſtimarit. Teſtatur hæc omnia Nicephorus iſtis verbis [b]: Euphemius ſimul atque Epiſcopatum inijt, nihil moratus, ſuis ipſe manibus in ſacris tabulis Petri Mogi nomen expunxit, & Felicis appellationem repoſuit; atque in ſacro ſuggeſtu conſidens, Synodales more recepto epiſtolas Romam ad Felicem dedit. Porro Papa ſcripta quidem illius recepit, & Euphemio
D veluti Orthodoxo fauit, ſed illum in Epiſcopalem communionem non admiſit, propterea quod Acacij quoque & Flauitæ nomen de ſacro libro non deduxiſſet.] hæc Nicephorus. Sed quod Liberatus Diaconus tradit, ſuſcepiſſe a Felice Romano Pontifice Euphemium ſcripta; intelligas ea fuiſſe cõmonitoria, non autem communicatoria, ſicut & eſſe comperiuntur litteræ quas ipſius in ſede ſucceſſor ad eumdem Euphemium ſcripſit, quibus eum admonuit, vt nomen Acacij aboleret, ſi vellet conſequi Eccleſiæ Catholicæ communionem. hæc quidem hoc modo inter Euphemium atq. Felicem hoc anno tranſacta ſunt.

Euphemius reiecit Petrum Mogum.

Cur Euphemius non admiſſus a Ro. Pontif.

a Euagr. lib. 3 c. 23.

b Niceph. lib. 16. cap. 19.

II. *Contentio inter Euphemiũ & Petrum.*

Inter ipſum autem Euphemium atque Alexandrinum Epiſcopum Petrum Mogum res aliter ſe habuere: Confirmante enim Chalcedonenſe Concilium Euphemio, illo autem improbante; mutuo inter ſe digladiari cœperunt, cogentes alter aduerſus alterum Synodos, ſeq. mutuo anathemate ferientes vſque in ſequentem annum, quo ex hac vita perfidum illum Mogum abripi contigit, vt tradunt Euagrius [c] atque Nicephorus.

III. *Flauitæ nomẽ ſublatum e Diptychis.*

Summam plane Euphemius laudem cõſecutus fuiſſet, niſi illud diuinæ Scripturæ de eo dici potuiſſet [d]: Coinquinatus es cum mortuis, deputatus es cum deſcendentibus in infernum.] dum vi-
E delicet haud adduci potuit, vt impij Acacij expungeret nomen e Diptychis. Flauitæ autem Epiſcopi nomen quidem ab eo ſiue caſſatum, ſiue inter defunctorum memorias non receptum, inde certum deducimus argumentum, quod cum de Acacij nomine illi a ſucceſſore Felicis Gelaſio negotium ſit faceſſitum, numquam in eius litteris de nomine Flauitæ facta mentio reperitur, qui quidẽ ex ſcriptis eius ad Petrum Romam perlatis manifeſtus fuit comprobatus hæreticus: ob id igitur de illo minime tacendum fuiſſet, niſi id ſponte Euphemius ante præſtitiſſet. Inde etiam accidit, vt in aliquibus Græcorum monumentis poſt Acacium eidem dicatur ſucceſſiſſe Euphemius, nulla facta de Flauita penitus mentione, vt videre eſt in Actis magni illius Danielis Stylitæ, vbi deſcribitur eiuſdem Danielis obitus hoc ipſo tempore, cum videlicet ipſe Euphemius creatus eſt Conſtantinopolitanus Epiſcopus. Res quidem memoria digna, cum ſanctiſſimus vir miraculis plurimis nobilitatus, migraturus e vita hac, nihil magis quam fidem Catholicam, quaſi Dei depoſitum teſtatum atque obſignatum ſuis reliquerit: poſt quæ reddidit Deo ſpiritum, cum antea iſta præceſſiſſent, quæ his verbis ab auctore narrantur [e]:

c Euagr. libr. 3. cap. 23. Niceph. lib. 16. c. 20.

d Baruch. 3.

e Extant apud Sur. die 11. Decembr.

Diuinum

IV. Danielis Stylitæ obitus.

Diuinum myſterium Daniel celebrauit, & intemerata ipſa ſumpſit ſacramenta, & ijs quibus A præerat, impertijt. Atque iam quidem Magnus extremum agebat ſpiritum; & ipſe Antiſtes Epiſcoporum (is erat Euphemius, iam enim mortuus erat Acacius) cum alijs veniebat ad emigrationem. Aderat autem Rais fideliſſima, & vir quidam qui poſſidebatur a Dæmone, ac pergebat ad columnam; qui & Sanctorum ad Sanctum aduentum, clamando, aperte ſignificabat, & eos ſuis appellabat nominibus; & ipſorum, vt qui conueniſſent, meminerat Angelorum. Deinde adijciebat fore, vt tertia hora eius diei Daniel excedat ad Dominum, & a diuturna habitatione immundus expellatur ſpiritus: quæ vtraque ſuo tempore euenerunt. Quæ autem prius dicta eſt Rais magnifice parabat ea quæ pertinebant ad ſepulturam; & cum multos adduxiſſet artifices, & iuſſiſſet fieri tumulum in inferiore parte columnæ & vſque ad faſtigium, ſtatuit ex vtraque parte tumuli homines qui faces ferrent, & lampades tenerent in manibus, & ea canerent quæ cani ſolent in deceſſu.

Sepultura Danielis Stylitæ.

V. Cumq. illa corpus infra detuliſſet, in plumbeo id ponit loculo: in hoc quoque ſeruans magni Danielis teſtamentum. Ille enim mandauit diſcipulis: Seu Imperatores, ſeu Reges, aut vlli alij ſe inuicem ſuperare contendant in loculi ſumptu & magnificentia; nolite ſuſcipere; ſed & illic & ſic corpus deponi ſinite, vbi & quomodo voluerit Rais fideliſſima. Hæc ergo peracta ſunt, & expulſus B eſt immundus dæmon, cum multum hominem diſcerpſiſſet, &c.] pergit dicere de mirandis quæ poſt eius obitum contigerunt. Sed illud obſerua: recuſari iuſſiſſe, ſi quæ ab Imperatore vltima munera ſoluerentur, vtpote homine conſuetudine hæreticorum inquinato, & ob id a cõmunione Catholica alieno. Sic igitur magnus Daniel octogenarius ex hac vita deceſſit, cuius memoriam cum viuentis tum mortui miraculis illuſtratam Dei eccleſia perpetuitati anniuerſarijs ſolemnibus conſecrauit.

VI. Aduentus Theodorici in Italiam.

His etiam Conſulibus (inquit in Chronico Caſſiodorus) feliciſſimus atque fortiſſimus dominus noſter Rex Theodoricus intrauit Italiam: cui Odoacer ad Iſontium pugnam parans, victus cũ tota gente fugatus eſt. Eodem anno, repetito conflictu, Veronæ vincitur Odoacer.] hæc ipſe. Sed quæ tunc tranſacta ſint inter ſanctum Epiphanium Ticinenſem Epiſcopum, & Theodoricum Regem, ſcribit Ennodius Ticinenſis diaconus verbis iſtis [a], ex codice tamen nonnihil deprauato acceptis:

a Ennod. Ticin. in Vita S. Epiph. Epiſc. Ticinen.

VII. Diſpoſitione cæleſtis imperij ad Italiam Theodoricus Rex cum immenſa roboris ſui multitudine commeauit. Ad quem vir integerrimus Epiphanius, dum Mediolani poſitus eſſet, occurrit. Quem cum ille Regum præſtantiſſimus cordis oculis inſpexiſſet, & ſolita iudicij ſui ſacerdotem C noſtrum libra penſaret; inuenit in eo pondus omnium cõſtare virtutum: cuius integritatem velut fabrilibus lineis ad perpendiculum mentis emenſus eſt. Quiq. tali apud ſuos de illo ſermone vſus eſt: Ecce hominem, cui totus Oriens ſimilem non habet; quem vidiſſe, præmium eſt; cum quo habitare, ſecuritas. Fortiſſimo muro Ticinenſis ciuitas, incolumi iſto, vallatur: quos impugnantum nulla vis poſſit obruere, quos numquam balearis fundæ tranſcendat excurſus. Si qua neceſſitas inter vndas certaminum acceſſerit, tutum eſt apud iſtum matrẽ familiaſq. deponere, expeditum excurſibus militare bellorum. Interea perduelles animos dedititij * exercitus mutationum incenditambitio: quorum caput Tufa fuit, homo in perfugarum infamia notitia veteri pollutus; qui concepit mente, vt ſe deſperantibus partibus cum ingenti multitudine redderet. Quod cum Theodoricus Rex principali ſolicitudine cognouiſſet, continuo omnem illam, quam totus Oriens vix ſuſtinuit, contraxit manum, atque ad Ticinenſis ciuitatis ſe anguſtiam cõtulit. Videres vrbem familiarum cœtibus ſcatẽtem, dominorum immanium culmina in anguſtiſſimis reſecata tugurijs, cerneres nec ad recipiendam habitantium denſitatem ſolum ipſum poſſe ſufficere.

Ticineñſes quid paſſi ſint.

VIII. Digna officia S. Epiphanij Episco. Ticin.

Inter hæc ille in bonis vir exercitatiſſimus, in quo animorum amplitudo cunctis pandebat ac- D ceſſum, opportunum ſibi cõijciens tempus offerri, quo benignitatis ſuæ pleno auſtro vela laxaret, & portum gloriæ per variarum notitiam gentium & actuum celeberitatem ſecunda nauigatione pertingeret, primiore in loco (quod nullæ chartæ veterum, nulli librorum de quocumque loquuntur annales, quod cum ſtupore relator affirmet, vel cum admiratione lector admittat, vt cum ſagaciſſima gente habitans, & quam nulla ſuſpicionum aura præteruolat, in rebus dubiis, quando metus periculi etiam mitia contra quoſlibet corda ſolicitat) ſic illis fideliſſimus extitit, vt inimicos eorum toto deuinctos teneret affectu, & inter diſſentientes Principes ſolus eſſet, qui pace frueretur amborum. Applicabat enim ad compendium vnius, quicquid præſtabatur ab altero: & reuerentia perſonæ ſuæ atque dulcedine ſic largientis temperabat animum, vt nullatenus accenderetur, ſi aliquid a ſe beneficij per Epiſcopum & inimicus acciperet. Ille fuit ſic circa quemcumque, vt concordiam pugnantes ſeruarent, & eius quietem bella nõ læderent. Iam ſi ad illud veniamus, quot quotidiana, & ipſe paſcebat humanitate raptores, & illis intra ciuitatem ſumptuũ neceſſaria miniſtrabat, qui foris prædia illius continua vaſtitate deleuerant: Nam tot millia hominum vno eodemq. tempore, cum diuerſa poſcerent, reficiebat blandirijs, humiliabat alloquio, paſcebat muneribus. Si E cuius liberi vxorq. inimicis qualibet ex parte fuiſſent intercipientribus occupati: illico ſupplicationis illius pretio reddebantur ſuis, quos auri redimere non potuiſſet effuſio. Regi aptiſſimus, & præſanctis omnibus venerabilis exiſtebat: vt quoſcunque Romanorum bellandi licentia hominum eius feciſſet eſſe captiuos, mox illi reſtitueret, quem ſola intelligebat aliorum libertate ditari.

IX. Rugi Gothis ſtructores.

Deinde enumerare nequeam, quanta ille ſubiugatorum agmina ſolo proprio reddidit: quanta, ne vexarent, vir impoſuit, &c.] paulo poſt hæc ſequitur, dicens: Poſt hinc digreſſis Gothis, ciuitas Ticinenſis Rugis eſt tradita, hominibus omni feritate immanibus, quos acris & acerba vis animorum ad quotidiana ſcelera ſolicitabat: diem putabant periiſſe, qui illos ſine facinore, caſu aliquo interueniente, fugiſſet. Quos tam beatiſſimus Antiſtes ſermonum ſuorum melle deliniebat, vt efferа corda auctoritati ſe ſubmitterent ſacerdotis; & amare diſcerent, quorum pectora odijs ſemper fuiſſe dedicata cognouimus. Mutata eſt per meritum illius peruerſitas naturalis, dum in horum mentibus radix peregrinæ apud illos affectionis inſeritur. Quis ſine grandi ſtupore credat

dilexiſſe

A dilexiſſe & timuiſſe Reges Epiſcopum & Catbolicum & Romanum, qui parere Regibus vix dignabatur? Cum quibus tamen integrum pene biennium exegit, vt ab eo flentes diſcederent etiam ad parentes & familias regreſſuri.]hæc Ennodius.

X. At quid Mediolanenſis ciuitas paſſa ſit, cum ei præeſſet Laurentius Epiſcopus, idem Ennodius docet his verbis, dum eiuſdem Epiſcopi res præclare geſtas recenſet [a]: Veniamus ad illa q̃ religioſo ſunt digna memoratu. Cum hoſtilis irruptio, more pecorum, Chriſtianum populum per diuerſa diſtraheret: tu variorum generis cruciatuum capiebaris in omnibus: tu paterna cõuentus pietate ſuſtinebas tormenta multorum, vt ait Apoſtolus [b]: Quis veſtrum cruciatur, & non ego? Inter iſta tamen fractum te non vidit aduerſitas. Hoc triumphis ſuis decerpi ſenſit inimicus, quod capti ſacerdotis animũ non ſubegit. Pugnabas adhuc pro abſolutione plurimorũ: & tibi nihil metuens, de plebis tuæ anxietate pendebas. Nolo diutius triſtibus immorari, nolo tragœdiam maligni temporis aperire: libens de illuſtri conuerſatione tua aliquanta præteruolo; ne te, narrando, cogam denuo ſuſtinere quæ paſſus es: quamquam Doctor Gẽtium in tribulatione exercitum ſe fuiſſe commemoret, vociferans [c]: Cum infirmor, tunc potens ſum. Taceo inediam, frigus, & iniu-
B rias, & illa quæ tibi inimici animus prouidit augmenta morborum. Sed credo hæc puerilia & ſucco antiquæ valetudinis robuſta membra tolerabant. Nonne e mortuis per compages artubus, & a poſſibilitate propria longa iam ætate diſtractis, ſola anima flecti neſcia ſuſtinebat, & ad imitanda intentione aduerſos impugnantes muro conſtantiæ ſtabilita certabat?

a Ennod. in natal. Lauren. Epiſcopi Mediolan.

Quid egerit cũ capta eſt ciuitas Mediolan. a barbaris.

b 1. Cor. 11.

c 2. Cor. 12.

XI. Poſt hæc ad rediuiuum ſtatum libertatis optatæ, numquam pia vota deſpiciens Chriſtus Redemptor noſter occurrit, & fractas ratione nominis vires artifici medela ſolidata in vigorem ſalutiferum res contrita remeauit, cum ex alto benignis oculis cæleſtis dominator aſpexit, Mediolanenſium vrbi lux eſt proprij reddita ſacerdotis. Tunc enim rarus habitator, tunc horror * in domibus, & per dulcia cubiculorum limina confuſa diſcurſio. Tunc enim vbique pauor & luctus: & Dei templa ferarum habitationibus deputata ſordebant, cum marcens incuria ſplendidiſſima dudum atria ſitu vetuſti humoris obnuberat. Lætitiam ceteris tuo dediſti de reditu, tu regreſſus ad lacrymas, &c.]hæc & alia Ennodius; qui & de ſe ipſo, quæ tunc paſſus ſit, cum agit de rebus ſuis, hæc ait [d]:

Laurentius Epiſcop. Mediolanenſis cum ſuis redit.

* error

d Ennod. in dict. de rebus ſuis.

XII. Tempore quo Italiam optatiſſimus Theodorici Regis reſuſcitauit ingreſſus: cũ omnia ab ini-
C micis eius inexplicabili clade vaſtarentur, & quod ſupereſt gladiis fames necaret: & excelſa montium, caſtrorumque arces penuria perrumperet, & in culminibus locatos armis ſæuior egeſtas obſideret: ego annorum ferme ſexdecim, amici qui me aluerat, tempeſtate ea, priuatus ſum: remanſi ſolus, inops, re & conſilio deſtitutus, &c.]Subdit enim, ſe Deiope ex coniugio nobilis ac prædiuitis puellæ poſtea in meliorem ſtatum collocatum. At demum mutuo conſenſu illa cælibem ſanctamque vitam profeſſa, ipſe vero Ennodius fuit diaconus ordinatus: cum poſt hæc incidens in mortalẽ ægritudinem, ope ſancti Victoris curatus eſt, vt ſuis ipſe ſcriptis affirmat.

Ennodij ætas.

XIII. Cum autem eiuſmodi malis vehementer affligerentur Eccleſiæ; coegit tunc neceſſitas, vt Epiſcopi, quibus facultas ſuppeteret, ne paterent greges quibus præerant hoſtium freqũetibus incurſionibus, ædificarent caſtella munita: inter alios enim id præſtitiſſe Honoratum Epiſcopum Nouarienſem, eiuſdem Ennodij eidem inſcriptum epigramma declarat his verſibus:

VERSVS DE CASTELLO HONORATI EPISCOPI.

Pontificis caſtrum ſpes eſt fideliſſima vita,
Qui tutor ſanctus quę nocitura petant.
D *Hic clypeus: votum eſt, procul hinc Bellona recede.*
Quod meritis conſtat, prœlia nulla grauant.
Conditor hic muros ſolidat, munimina factor.
Nil metuat quiſquis huc properat metuens.]

De Caſtello Honorati Epiſcopi.

Scias inſuper, fuiſſe etiam & Epiſcopis milites pro defendendis Eccleſiæ iuribus: nam de his idem Ennodius in epiſtola ad Fauſtum his verbis meminit: Ille mancipia ſua a me ſublata defleuit, & contra potentiam Eccleſiaſtici militis aduocandam credidit regiam defenſionem, &c.]

XIV. Quod autem ſpectat ad Honoratum Epiſcopum, a quo munitum caſtrum erectum fuit ad ſuorum confugium hiſce temporibus barbarorum tumultuum: licet in epigrammate nulla mẽtio, fuiſſe ſcias Honoratum hunc Nouarienſem Epiſcopum, ad quem eiuſdem Ennodij oratio extat in dedicatione baſilicæ Petri & Pauli Apoſtolorum, quam prædeceſſor Victor Epiſcopus ex fano idolorum purgatam conuerterat in Deo dicandum templum ſub memoria eorumdem Apoſtolorũ; auxit vero eamdem & ornauit idem Honoratus Antiſtes, atque per S. Laurentium Mediolanenſẽ Epiſcopum, alioſq. ad Encænia conuocatos ex more Prẹſules conſecrari curauit. Hęc quidem om-
E nia in oratione in dedicatione dicta, ipſo eius exordio in primis narrantur, ipſius nomine Honorati, his verbis:

XV. Credo ego vos, fratres cariſſimi, tota mentis cura venerari, quod in loco hoc, manente templi nomine, vetus perierit pro religione cultura, q; delubri reuerentia fugatis inſtituatur libaminib. quod Sacrarium appelletur: merito poſtquam ſeniores hoſtias abiurauit, & in adolendi * mutatione ſacrificij, ædis nomen aſſumpſerit; poſtremo quod in alium ſtatum inconcuſſis migrauerunt fundamenta culminibus, & cum ad ſtructuram parum humanus ſudor adiecerit.]& paulo poſt de Victore prædeceſſore Epiſcopo huius operis auctore iſta ſubijcit. Requirendum ſane, quis huius operis, quis innouationis auctor extiterit, prædeceſſor nempe paruitatis meæ, venerabilis Victor Antiſtes: futuræ annũciatrix innocentiæ Diuinitas nomen impoſuit, &c.]eadem Ennodius itidem iſtis verſibus:

De Baſilicę SS. Petri & Pauli dedicatione.

* adorandi

——— *poſſeſſas linquite ſedes,*
Quod fecit Victor, victor vbique tenet.

Accedit

Accedit ad cumulum merito ſucceſſor & actis, A
Qui morum nomen hinc Honorate geris.]At de facta dedicatione baſilicæ hæc in dicta oratione: Vbi ſunt dij, quibus potentiam dederunt homines fulgore gemmarum? Non inuideo: omnia iſta (vt credo) fugerunt. Chriſtus ingreſſus eſt: reſpiciamus, quibus fultus auxilijs. Venerũt cum eo cælorum radij, Apoſtolorum diademata Petrus & Paulus. Qui enim in reſtauratione ædis eſſent neceſſarij, niſi architectus & petra? niſi lapis & ſuperædificans? niſi fundamẽtum & opifex? &c.] At de his modo ſatis ad inſinuandum non Honoratum tantum atque Victorem ſanctos Antiſtites, ſed etiam eum qui apud Catholicos omnes ſemper viguit Sanctorum cultum.

XVI. *Syagrius vincitur a Clodoueo.*

Hoc eodem anno, qui numeratur quintus regni Clodouei, idem Rex Syagrium Romanum, qui Sueſſionem tenebat ciuitatem, vicit; quem fugientem ad Alaricum Gothorum Regem Arianum, ab eo petitum, & redditum & acceptum idem Clodoueus occidit. Accidiſſe videtur, vt diruto penitus Occidentali Imperio, regnante in Italia Odoacre, qui in Gallijs tunc gerebant Prætorij Præfecturas, eaſdem quibus præerant, retinerent ſibi ciuitates: Inter hos Syagrius fuit, quem (vt diximus) a Clodoueo peremptum Gregorius ſcribit. Porro hunc illum putamus Syagrium pronepotem Syagrij Conſulis ordinarij, his temporibus degentem in Gallia, ad quem extat Sidonij Apollinaris iocoſa epiſtola [a], qua eumdem inhæſiſſe Burgundionibus docet, cum eum appellet nouũ Burgundionum Solonem. B

a Sidon. libr. 5. epiſt. 7.

XVII.

His autem Francorum incurſionibus non mediocre damnum eſt illatum eccleſijs: ſed tum eluxit iuſtitia Clodouei, licet adhuc Gentilis; de quo iſta narrat Gregorius [b]: De quadam (inquit) eccleſia vrceum miræ magnitudinis ac pulchritudinis hoſtes abſtulerunt cum reliquis Eccleſiaſtici miniſterij ornamentis. Epiſcopus autem eccleſiæ illius miſſos ad Regem dirigit, vt ſi alius de ſacris vaſis accipere non mereretur, ſaltẽ vel vrceum eccleſiæ ſuæ recipiat. Hæc audiens Rex, ait nuncio: Sequere nos vſque Sueſſionas; quia ibi cuncta quæ acquiſita ſunt, diuidenda erunt. Cumque mihi vas illud ſors dederit, quæ Papa poſcit adimpleam. Dehinc adueniens Sueſſionas, cuncto onere prædæ in medium poſito, ait Rex: Rogo vos, o fortiſſimi prœliatores, vt ſaltem mihi vas iſtud (hoc enim de vrceo ſupra memorato dicebat) extra partem concedere non abnuatis. Hæc Rege dicente, illi quorum erat mens ſanior, aiunt: Omnia, glorioſe Rex, quæ cernimus, tua ſunt: ſed & nos ipſi tuo ſumus dominio ſubiugati. Nunc quod tibi beneplacitũ videtur, facito; nullus enim poteſtati tuæ reſiſtere valet. C

b Greg. Turon. de Geſt. Fran. li. 2. c. 27.

XVIII. *Quid Clodoueus in milite ſacrilegium.*

Cum illi hæc ita dixiſſent, vnus leuis, inuidus, ac cerebroſus, cum voce magna, eleuatam bipennem vrceo impulit, dicens: Nihil hinc accipies, niſi quæ tibi ſors vera largitur. Ad hæc obſtupefactis omnibus, Rex iniuriam ſuam patientiæ lenitate coercuit; acceptumq. vrceum nuncio Eccleſiaſtico reddidit, ſeruãs abditũ ſub pectore vulnus. Tranſacto vero anno, iuſſit omnem cum armorũ apparatu aduenire phalangam, oſtenſuram in Campo Martio ſuorum armorum nitorem. Verum vbi cunctos circuire deliberat, venit ad vrcei percuſſorem, cui ait: Nullus tam inculta, vt tu, detulit arma: nam neque tibi haſta, neque gladius, neque ſecuris eſt vtilis. Et apprehenſam ſecurim eius in terram deiecit. At ille cum paululum inclinatus fuiſſet ad colligendam eam, Rex eleuatis manibus, ſecurim ſuam capiti eius defixit: Sic inquit tu apud Sueſſionas in vrceo illo feciſti.] hæc Gregorius. fuiſſe autem vas illud Rhemenſis Eccleſiæ, requiſitum vero a S. Remigio eius Eccleſiæ Epiſcopo, tradit Hincmarus, dum eiuſdem Sancti res geſtas refert.

XIX.

Ceterum quæcumque alia damna intuliſſent ſuis Eccleſijs, idẽ Clodoueus factus poſtea Chriſtianus (vt S. Remigius teſtatur) reſarcienda curauit. De alio ab eo donato ipſi S. Remigio vaſe argenteo, hæc in teſtamento ſuo idem S. Remigius habet: Aliud argenteum vas decem librarum, D quod mihi ſæpe nominatus dominus illuſtriſq. memoriæ Hludouicus Rex (quem, vt prædixi, de ſacro baptiſmi fonte ſuſcepi) donare dignatus eſt, vt de eo facerem quod ipſe voluiſſem: tibi heredi meæ Eccleſiæ ſupra memoratæ iubeo thuribulum & imaginatum calicem fabricari; & epigrammata quæ Lauduni in argenteo ipſe dictaui, in hoc quoque inſcribi volo: quod per me faciam, ſi habuero ſpatium vitæ.] hæc ipſe in ſuo teſtamento [b] Remigius. Quod pertinet ad imaginatum calicem, intelligere potes propagatum ad poſteros veterem vſum effigiandi ſacras imagines in calicibus, de quo Tertullianus meminit in libro de Pudicitia. At de his ſatis.

e Apud Briſſo. formul. l. 7.

IESV CHRISTI ANNVS 490. FELICIS PAP. ANNVS 8. ZENONIS IMP. 17. ODOACR. REG. 15.

I. *Perſecutio Vuandalica recrudeſcit.*

NOnageſimo ſupra quadringenteſimum Chriſti anno Fauſtus Iunior & Longinus ſecũdo Cõſules recenſentur a Marcellino, a Caſſiodoro autem vnus tantum Conſul ponitur Fauſtus: E Quo anno in Africa (quantum ex Actis S. Fulgentij Ruſpenſis Epiſcopi colligere licet) Vuandalica aduerſus Catholicos perſecutio recrudeſcit, non quidem aduerſus Catholicos omnes, ſed in illos dumtaxat ſacerdotes, qui lapſos in errorem reconciliarent pœnitentes. Scripta ſunt Acta illa ab eiuſdem Fulgentij diſcipulo exilij comite ad ipſius ſucceſſorem Felicianum, omni fide teſtata, vtpote ſcripta ab auctore res ſui temporis proſequente; qui de dira eadem perſecutione licet tantum pertingat quæ ad eumdem beatum Fulgentium ſpectent, tamen ex eiuſmodi tenui lucis ſpeculo cetera quæ remanſerunt obſcura poſſumus intelligere.

II. d Apud Sur. to. 1. die 1. Ianu.

Porro res Fulgentij aggreſſuri, de eius genere atque natali pauca præfari opus eſſe putamus. Atque in primis corrigendus eſt error, qui in eius Vitæ exordium manifeſtus irrepſit, dum loco Genſerici, ponitur Hunnericus; vbi auctor eius genus deſcribens, hæc ait [d]: Fulgentius parentes habuit ex numero Carthaginenſium Senatorum: auus denique eius, nomine Gordianus, dum Rex Hunericus

A ricus memoratam Carthaginem victor inuadens, Senatores plurimos, immo cunctos amiſſis omnibus bonis ad Italiam nauigare compelleret, inter ceteros etiam ipſe impoſitam peregrinationẽ liberali voluntate ſuſcepit, volens ſaltem facultatibus perditis, non perdere libertatem. Poſt cuius obitum duo ex filijs eius, ſpe recuperandæ hereditatis, Africanam prouinciam repetentes, manere intra Carthaginem minime potuerunt, domo propria donata Arianis ſacerdotibus: ſed poſſeſſionibus ſuis ex parte auctoritate regia repetitis, ad Bixacium perrexerunt: ibique in Lepte ciuitate vnus eorum nomine Claudius ex coniuge nomine Mariana, Chriſtiana ſcilicet & honeſta femina, iſtum, *Fulgentium videlicet*, cui tanta gloria debebatur, genuit, &c.] Corrigendum itaq. eſſe pro Hunerico, Gensericum, illud in primis admonet; quod quæ dicta ſunt, non Hunerico, ſed Genſerico conueniunt, qui victor Carthaginem cepit, vt quæ de eo ſuperius diximus, declarant: nec patitur ratio temporis, vt ſub Hunerico ſit natus Fulgentius qui ſub hac recrudeſcente perſecutione iã Abbatis nomine præfecturam gerebat monaſterij. Qui igitur annum agens ætatis ſexageſimumquintum (vt idem auctor teſtatur) in pace ſub Rege Hilderico deceſſit, hoc tempore eum egiſſe annos ætatis circiter duodetriginta, intelligere poſſumus. Quæ autem tunc ipſe Fulgentius paſſus ſit, idẽ B auctor rem geſtam ſic exorditur:

S. Fulgẽtij primordia.

III. *Fulgentius fugit.*

Naſcitur rurſum talis perſecutio fidei, vt ſanctæ memoriæ Fauſtum Epiſcopum cogeret per diuerſas latebras commigrare, nec in ipſo monaſterio ſineret iugiter quieſcere. Tunc beatus Fulgentius timens aut illo loco ſolus remanere, aut de loco in locum frequentius commigrare, conſulto prius Epiſcopo Fauſto, vicinum monaſterium petiit, vbi paucis & ſimplicibus fratribus Felix nomine Abbas præerat amicus eius ab adoleſcentia, cum quo etiam laicus familiariter vixerat.] & poſt nonnulla. Cum ſubito barbaricæ multitudinis prouincia turbaretur incurſu: videntes ſalutẽ temporalem fugæ præſidio vindicandam, labores illico perferendæ peregrinationis excipiunt: limatoq. conſilio, procul abſcedunt, vbi nulla belli naſcentis opinio conſtruendi monaſterij præberet integram facultatem. Permouent igitur caſtra ſpiritualia duces incly ti cæleſtis exercitus, & ꝑ ignotas Africæ regiones, monachorum ſuorum caterua comitante, pariter gradiuntur, vbiq. faciẽtes gaudium bonis, inuidiam malis.

IV. *Arianus preſbyter quid in Catholicos.*

In territorio deniq. Siccenſi dum cogitant certas ſedes ſtatuere, regionis fœcunditate delectati, virorum etiam Fidelium fauore ſuſcepti: presbyter quidam ſecta Arianus in fundo Babardilla C perfidiam prædicabat, cui nomen quidem fuit inter homines Felix, natione barbarus, moribus ſęuus, facultatibus potens, Catholicorum perſecutor acerrimus. Hic beati Fulgentij nomen in illis regionibus clarum fieri ſentiens, reconciliandos occulte multos, quos deceperat, ſuſpicabatur: Neque virum dignum ſacerdotio vere adhuc eſſe monachum credidit, ſed eum ſub habitu monachi ſacerdotis officium putat implere. Et re vera ſacerdotis officium etiã tunc laudabiliter implebat, non aliquantos reconciliando, ſed omnes quos attingere poterat, ad reconciliationem ſalutaribus monitis inuitando; cuius ſermo dulcis & rectus quia dura quoque corda molliebat, nec immerito hunc presbyterum ſic timere pro ſua perfidia compellebat. Arripit igitur presbyter inſani furoris ſtimulis concitatus Dei ſeruos crudeliter perſequi; & per omnes vias cuſtodijs diſtributis, ambulantium ſimpliciter obſidet itinera. Neceſſarium quippe fuerat, athletas fortiſſimos voluntarijs abſtinentiæ laboribus ad omnem tolerantiam præparatos perſequentium paululum tradi manibus; vt martyrialis agonis effecti participes, illata diſcerent ſupplicia tolerare, probaturi quid profeciſſent, ſi flagellis membra omnia diſſipantibus, a fide vera minime defeciſſent.

V. *Captiui ducuntur cõfeſſores.*

Neſcientes igitur cogitationes maligni ſerpentis, habenteſque fiduciam conſcientiæ, nihil ti- D mentes, ſimul ambo gradiebantur ſecum loquentes. Et ecce ſubito quaſi violentia ſæuiſſimæ tempeſtatis inuadit incautos, diuidit iunctos, ligat diuiſos, & feralibus vinculis oneratos perducit ad presbyterum Arianum vinctos: efficiuntur ſubito ſine crimine rei, ſine belli ſorte captiui. Quibus enim fugientibus nihil nocere poterant Mauri, pœnas ingerunt Ariani. Tunc antequam teneretur Felix Abbas, paucos ſolidos, vnde fratrum ſuſtentabatur inopia, ſimpliciter vbi metus petua ferat, proiecit, & cuſtodiendos Dei ſeruis ipſi Deo cõmittit. O diuini ſingularis potẽtia miraculi. Nemo valuit ſolidos illos proiectos aſpicere, nullus permiſſus eſt victum pauperum pauperibus tollere. Sed illi ſoli, qui ſic probandi fuerant, tenentur, ligantur, ad presbyterum perducuntur. Quibus ore terribili violentus presbyter intonat: Cur ex veſtris regionib. occulte veniſtis Chriſtianos Reges euertere? Bene enim miſer Chriſtianos Reges eſſe dicebat, in quibus Chriſtum Regem Regum miſerabiliter exufflauerat, & quos Filium Patri æqualem negare ſimilis Antichriſto docuerat. Illis ad hæc veraciſſimæ reſponſionis verba parantibus, inferri præcepit verbera primitus.

VI. *Felicis abbatis charitas erga Fulgentiũ.*

Igitur Felix Abbas vehementi charitate commotus: Parcite, ait, fratri Fulgentio, qui non poteſt tormenta perferre. Nolite iſtum cædere inter veſtras manus forſitan moriturum. Conuerta- E tur in me veſtra crudelitas: ego ſcio quid confitear, in me eſt omnis cauſa. Tunc dilectionis admiratione ſtupefactus, remoueri pauliſper beatum Fulgentiũ iubet, atque illũ grauius cædi, miniſtris ſæuiſſimis imperat. Tunc hilari animo Felix Abbas verberibus ſubditur: dolorem quippe cũ gaudio ſuſtinebat, quia beatum Fulgentiũ nihil adhuc pati videbat.] & inferius: Tunc ſæuiſſimus presbyter etiam de Felicis Abbatis iniuria minime ſatiatus, nec beato Fulgentio parcendum putauit. Beatus autem Fulgentius vir omnino delicati corporis, vtpote ex familia natus illuſtri, violentos impetus fuſtium, repentini doloris acerbitate creſcente, vix tolerans (ſicut ipſe nobis poſtea referebat) cogitauit presbyteri furentis inſaniam vel mollire, ſi poſſet, vel certe paululum, donec recrudeſceret, auocare, quo facilius inter ipſas moras inueniret ſpatium reſpirandi, ne continuata pœna omnino intolerabilis fieret: Dico aliquid, ſi loquendi poteſtas tribuitur, dum cæderetur, exclamat.

Fulgentius dire cruciatur.

VII.

Tunc presbyter putans eum confiteri velle, iubet, quieſcere cædentes; & ſic adhuc ad flagella ſuſpenſum, loqui præcepit quod volebat. Vbi dum beatus Fulgentius eloquentiæ ſolitæ ſermonibus

bus blandis,ſuæ peregrinationis narrare eſt aggreſſus hiſtoriam,presbyterum facit attonitū, diu A
que nimia verborum ſuauitate delinitum,pene totius crudelitatis reddit oblitum. Miratur preſ-
byter beati Fulgentij facundiam,probat ſapientiam,magnumq.aliquem virum conijciens, erube
ſcit inferre violentiam.Sed ne proderet ſuam ſuperatam eſſe ſæuitiam:Cædite,ait,iterum fortiter,
& multiplicatis flagellis lacerate verboſum.Me etiam,puto,ſeducere cogitat;longoq.inanis fabu-
læ circuitu quid conficere moliatur,ignoro.Recrudeſcit iterum manus veſana tortorum,flagelliſ-

Arianus preſbyter ignominia afficit Fulgentium & Felicem.

que innumeris beatus Fulgentius exaratur.Tandem presbyter de illa cæde confuſus, virorum lau
dabilium merita ſenſit,nec apud ſe eos tenere diutius auſus eſt;ſed deformiter decaluatos, abla-
tis etiam omnibus veſtimentis,ex domo ſua nudos ianeſq.proiecit.] Porro decaluationem viro-
rum etiam apud barbaros magnum fuiſſe ſupplicium,docent leges Theodorici,quibus eiuſmodi
pœna pro diuerſis delictis infligitur.Pergit auctor:

VIII. Sed nec illa decaluatio viris ſanctiſſimis turpitudinem,nec nuditas attulit confuſionem: quos
tolerata propter odium,religionis iniuria, primæ iam confeſſionis decorauerat ornamento ſuper
na gratia fulciendos.Proceſſerunt itaq.de domo presbyteri tamquam de loco glorioſi certaminis
inſignis victorię laureis coronati.Reuerſiq.per campum,vbi fuerant capti,ſolidos quos Abbatem B
Felicem proieciſſe diximus,integro ibi numero ſeruatos inueniunt,& quaſi ex diuina manu reſti

Factum Ariani hominis omnes deteſtati ſunt.

tutos hilariter accipiunt:agenteſq.ineffabiles gratias Deo,qui conſolatur humiles in omni tribu
latione,reuertuntur ad proximos fratres.Huius autem crudeliſſimi facti deteſtabilis opinio cun-
ctam ſimul mæſtificat regionem:nunciatur etiam Carthagine fama.Inter alios quoq.Arianorum
Epiſcopus dolet mactatum graui cæde beatum Fulgentium:& quia parentes eius cognitos habe-
bat idem Epiſcopus,ipſumq.beatum Fulgentium ſingulariter adhuc laicum dilexerat, aduerſus
presbyterū ſuæ religionis & parochiæ,qui cædis auctor extiterat,grauiter commouetur,vindica-
re beatum Fulgentium parans,ſi querelam de memorato presbytero deponere voluiſſet.Sed bea-
tus Fulgentius,multis vt hoc faceret ſuadentibus: Non licet,ait, in hoc ſæculo vindictam quærere
Chriſtiano,&c.]puniendus quidem erat presbyter ille,quod non inuentos homines reconciliare
lapſos, ita fuſtibus verberari iuſſiſſet:nam de illis tantum pœna ſumenda erat, qui addictos iam
Arianis ad Eccleſiam Catholicam reuocaſſent. Poſt hæc vero Fulgentius profecturus in Aegy-
ptum ad inuiſendos anachoretas,nauigans in Siciliam, ab Eulalio Epiſcopo Syracuſano detine-
tur: quomodo autem inde Romam nauigauerit,ſuo loco dicturi ſumus.At de Fulgentio modo ha- C
ctenus.Porro mitiorem putamus perſecutionem hanc ab illa ſub Hunerico excitata: ſiquidē hæc
illos tm̄ pertingeret Dei miniſtros, quos eſſet ſuſpicio reconciliare Eccleſiæ clanculū pœnitentes.

IX.
De Theodulo presbytero.
a Gennadius de Script. Eccl.c.91.

Hoc anno,qui Zenonis Imperatoris vltimus numeratur(nam anno ſequenti,menſe Aprilis de
ceſſit)moritur Theodulus celebris in Cœleſyria ſcriptor,de quo iſta Gēnadius [a]: Theodulus preſ
byter in Cœleſyria ſcripſiſſe multa dicitur.Sed ad me liber eius peruenit, quem de Conſonantia
diuinæ Scripturæ compoſuit,id eſt,veteris & noui Teſtamenti aduerſus antiquos hæreticos,qui ꝓ
pter differentiam præceptorum vel cærimoniarum alium veteris Teſtamenti Deum dixerunt, a-
lium noui. Moritur hic ſcriptor ante triennium,regnante Zenone.]hæc Gēnadius poſt tres annos iſta
ſcribens. Porro eiuſdē Theoduli celebris eſt memoria viuens iugiter in tabulis Eccleſiaſticis &
apud Latinos decimo Kalendas Aprilis,vbi Antiochenus presbyter dicitur.Certe quidem perdi-
tiſſimis his temporib.cum res Antiochenæ penitus collapſæ eſſent,dominantibus nefandis Euty-
chianis,iiſdemq.pollentibus auxilio Imperatoris,hunc inuentum eſſe Orthodoxum inter eos qui
ſcriptis exagitarent hæreticos,maximæ fuit gloriæ:etenim ſummæ conſtantiæ ſpecimen extitit,v-
num hominem contra hæreticorum phalanges Orthodoxæ confeſſionis erexiſſe vexillum. D

X.
S.Cæſarius Epiſ.Arelaten. ſcriptor nobilis.
b Gennadius de Script.Eccl. cap. 86.

Quo etiam tempore in Occidente S.Cæſarius Arelatenſis Epiſcopus,doctrina celebris ſancti
tate conſpicuus,ad Felicem Romanum Pontificem de Gratia & libero arbitrio librū ſcripſit;quē
agnitum ipſe Felix non ſolum probauit,ſed & ſcripta de eo epiſtola confirmauit,vulgādumq.vbi
que curauit: non extat ille quidem,ſed quantus fuerit, ex Romani Pontificis addita illi epiſtola
(quod de alijs hactenus non meminimus factum)poſſumus opinari.De eo enim apud Gennadiū
hæc leguntur [b]: Cæſarius Arelatenſis vrbis Epiſcopus, vir ſanctitate & virtute celeber, ſcripſit
egregia & grata valde & monachis neceſſaria opuſcula.De Gratia quoq.& libero arbitrio edidit
teſtimonia,diuinarum Scripturarum,& ſanctorum Patrum iudicijs munita;vbi docet,nihil homi-
nem de proprio agere aliquid boni poſſe,niſi eum diuina gratia præuenerit. Quod opus etiam Pa
pa Felix per ſuam epiſtolam roborauit,& in latius promulgauit.]

XI.
Fauſti ſcripta de Gratia & libero arbitrio
c Gennad. de Script.Eccleſ.ca. 85.

Sed accuratius diſquirendum,quid eſt quod commentarium illum a Cæſario ſcriptū de Gra-
tia & libero arbitrio Felix Papa per ſuam epiſtolam roborauit,& quod(vt ait Gēnadius)in latius
promulgauit? Hæc vt percipias,lector,illa eſt tibi horum temporum rerum geſtarum hiſtoria re-
præſentanda de rebus geſtis in eadem Gallia Narbonenſi & Aquitania. Idem enim Gennadius E
antequā de Cæſario agat,capite quod præcedit,recenſens ſcripta Fauſti ex Abbate Lerinenſi Epi
ſcopi Regienſis in Aquitania,inter alia hæc habet [c]: Edidit quoq.opus egregium de Gratia Dei,
qua ſaluamur;In quo opere docet,gratiā Dei ſemper & inuitare & præcedere & adiuuare volūta-
tem;& quicquid ipſa libertas arbitrij de labore piæ mercedis acquiſierit,non eſſe proprium me-
ritum,ſed eſſe gratiæ donum.]hæc Gennadius. Quiſnā,rogo,ſub tam pulchro titulo,adeo fidei Or
thodoxæ concinno,exiſtimare poſſet ineſſe librum in quo lateret hæreſis,ceu anguis in herba ſub
prominentibus floribus? quod quidem haud rudes tantum,ſed & diſertos potuit decepiſſe.

XII. Quot enim quantiſq.præconijs lucubratio iſta Fauſti accepta fuerit (vt ex hoc magis pericu-
lum imminens innoteſcat,& quantū præſtiterit Catholicæ Eccleſiæ Cæſarius ſuis ſcriptis,atque
quam opportuna illis acceſſerit comprobatio facta a Felice Romano Pontifice per epiſtolā magis
intelligas)neceſſe eſt,vt quæ Sidonius Apollinaris in ſacris dogmatibus olim adhuc tyro iam diu
ante de eiſdem libris ad Fauſtum ipſum auctorem cōſcripſit,patienter audias.Res ſane agitur(vt
intelli-

A intelligis)magni momenti,vtpote quæ non in Gallijs tantum atq. in Italia,ſed & Conſtantinopoli atq. in Africana Eccleſia(vt videbis)exagitata,cui ipſo ſui exordio opus fuerit digniſſimorũ Romanorum Pontificũ intercedere auctoritatem, Felicis,atq. Gelaſij ſucceſſoris,illa probando ſcripta,quæ eo argumento a S. Cæſario edita eſſent;iſta autem reprobando,atq. reijciendo inter apocryphorum quiſquilias,quæ eodem argumento eſſent ab ipſo Fauſto conſcripta.

XIII. Sidonius igitur ad eumdem Fauſtũ data epiſtola,quomodo duo libri ab eo editi,a ſe vero diutius expetiti in manus ſuas deuenerint,docet,atq. primum verbis iſtis ipſum ita compellat auctorem [a]: Veniſti,magiſter,in manus meas:nec exulto tantum,verum inſulto:Veniſti,& quidem talis,qualem abhinc longo iamdiu tempore deſideria mea præſtolabantur. Dubito ſane,vtrum & inuitus,aut certe ſimilis inuito-quippe quo prouidente *, vel(ſi tamen hoc nimis abnuis) acquieſcente,ſim tuis libris inſalutatus;ijſq.(quod multo eſt iniurioſius)territorium Aruernum cũ præterirent,non ſolum mœnia mea,verum etiam latera radentibus. An verebare,ne tuis dictis inuideremus? Sed Dei indultu,vitio nulli minus addicimur:Cui ſi ita vt ceteris a mea parte ſubijceretur, ſic quoq. auferret congrediendi æmulationem deſperatio * conſequendi. An ſupercilium tamquã B diſſicilis ac rigidi peloris extimeſcebas? Et quam eſt cuiuſq.* peritiæ ceruix tãta,quive hydrops, vt etiam tepida veſtra non feruentiſſimis laudibus proſequatur? An ideo me faſtidiendum, negligendumq. curaſti,quia contemneres iuniorem?quod parum credo. An quia indoctum?quod magis fero:ita tamen,vt qui dicere ignorem,non & audire:quia & qui Circenſibus ludis adfuerunt, ſententiam de curſibus non ferunt. An aliquo caſu diſſidebamus,vt putaremur, ijs quos edidiſſetis,libellis derogaturi? Atqui,præſule Deo,tenues nobis eſſe amicitias,nec inimici fingere queũt.] Hæc cum ſcribat Sidonius,& conqueratur ad ſe miſſos non fuiſſe libros:ſatis intelligi poſſe videtur,Fauſtum illos non omnibus communicaſſe,vtiq. ex mala conſcientia timentem, ne qui in eis eſſent laquei ſub herbis latentes, ab aliquo acuti ingenij viro & dogmatum callentiſſimo detecti, penitus diſſiparentur. Sidonius autem etſi vir pius & doctus,penetralia tamen rerum Eccleſiaſticarum adhuc iunior haud fuerat perſcrutatus. Sed pergit ipſe:

XIV. Iſta quorſum?inquis. Ecce iam pando,vel quid indagaſſe me gaudeam,vel quid te celaſſe ſuccenſeam. Legi volumina tua,quæ Riochatus Antiſtes ac monachus,atq. iſtiuſmodi bis peregrinus tuis Britannis pro te reportat;illo iam in præſentiarum Fauſto potius,qui non ſeneſcit,quiq. viuẽ C tibus non defuturus poſt ſepulturam,tter per ipſa quæ ſcripſit ſibi ſuperſtes. Hic igitur ipſe venerabilis,apud oppidum noſtrum cum moraretur,donec gentium concitatarum procella deferueret* (cuius imaginis hinc & hinc turbo tunc inhorruerat)ſic reliqua dona veſtra detexit,vt perturbane quæ præſtantiora putabat operuerit,ſpinas meas illuſtrare diſſimulans tuis florib. Sed poſt duos aut ijs amplius menſes ſic quoq. a nobis cito profectum,cum quippiam prodidiſſent de viatorib. myſticæ gazæ clauſit inuolucris clam ferre theſauros;pernicib. equis inſecutus abeuntem,qui facile poſſint itineris pridiani ſpatia præuertere,oſculo in fauces occupati latronis inſilui, humano loco*,geſtu ferino,veluti ſi excuſſura quæcumq. catulorũ Parthi colla raptoris pede volatico tigris orbata ſuperemicet. Quid multa?capti hoſtis genua cõplector,iumẽta ſiſto,frena ligo,ſarcinas ſoluo,quæſitũ volumen inuenio,produco,lectito,excerpo,maxima ex magnis capita defructans. Tribuit & quoddã dictare celebranti ſcribarũ ſequacitas ſaltuoſa cõpendium,qui cõprehendebãt ſignis,quod litteris nõ tenebant. Quib. lacrymis ſane maduerimus,mutuo viciſſim fletu rigari tũc, cum ab amplexu ſæpe repetito ſepararemur,longũ eſt dixiſſe,nec refert:quod triumphali ſufficit gaudio,ſpolijs onuſtũ charitatis,& ſpiritualis copoiẽ prædæ me domũ retuli.]Vidiſti,lector, quan D ta auiditate Fauſti libri illi fuerint expetiti,quantave tandem inuenti fuerint rapacitate ſublatiq. in Britanniã mittebantur,vbi diu viguit(vt dictum eſt)dogma Pelagij:Vt nõ mireris ſi a Cæſario paratum antidotũ voluerit Felix Papa ſuis litteris vbiq. vulgari,ne conditũ dulce venenum (quod a viris haud imperitis ipſo primo guſtu tã ſuaue,tamq. gratum apparuit) incaute legentibus necẽ inferret,cum laudati viri laudibus adeo immenſis prædicaretur. Fuiſſet hic integra ipſa reddenda Sidonij ad Fauſtum epiſtola,niſi nimiæ prolixitatis argui veritus eſſem:tu ipſam otioſius cõſulas.

XV. Et ne dubites Sidonium de alio aliquo a Fauſto edito ſcripto potius intelligere voluiſſe, quã de opere de quo agitur;perpende accurate ipſius Sidonij verba illa,quibus ait: Legimus opus operoſiſſimum,multiplex,acre,ſublime,digeſtum titulis,exemplíſq. congeſtum,bipartitum ſub dialogi ſchemate,ſub cauſarum themate quadripartitũ.]ita plane: apparet enim commentarium illũ in duos libros eſſe diſtinctum,per capita tituloſq. diuiſum,dialogiſmi figurã concinne referentẽ, ſub cauſarum themate quadripartitum. Nam priori libro tum aduerſus Pelagium omnia libero arbitrio hominis tribuentẽ,tũ aduerſus eos qui cuncta diuinæ gratiæ tantũmodo accepta ferenda eſſe iactarẽt,diſputat: poſteriori vero de præſcientia & prædeſtinatione cumulatiſſime diſſerit, vt E idem in præfatione operis ad Leontium(quæ inſcribitur Fauſti profeſſio fidei)apertiſſime profitetur:vt nemo iure inficias ire poſſit,alium aliquem a Sidonio Fauſti exprimi cõmentarium,quã qui duobus libris partitus,de Gratia Dei & humanæ mentis arbitrio inſcriptus habetur.

XVI. Sed lectorem monitum velim,poſteriorem Fauſti librum haud integrum reperiri,ſed deſiderari in eo illa de quibus ad Leontium idem Fauſtus in fine iſta præfatur: In quo quidem opuſculo poſt Arelatenſis Concilij ſubſcriptionem,nouis erroribus deprehenſis,adijci aliqua, Synodus Lugdunenſis exegit.]hæc ibi. At quænam iſta ſubſcriptio Arelatenſis Concilij? numquid Epiſcoporum Concilium Fauſti commentarium illum ſubſcriptione firmauit? minime gentium: verum ſubſcripſit Synodus Fauſti illi tantum epiſtolæ,quam dedit ad Lucidum presbyterum, vt hominem in errores lapſum reuocaret ad Catholicã fidem. Sed cur,dices,illa ſubſcriptio Arelatenſis Concilij non in fine Fauſti operis amplius, ſed in fronte ipſius ante præfationem poſita legitur, quam illis(vt ait) adijci, Synodus Lugdunenſis exegit? Numquid hoc caſu factum? nequaquam. ſed accipe Fauſti vafrum conſilium:Sic ipſe quidem ad finem ſui commẽtarij iſta appoſuit,

[a] Sidon. libr. 9. epiſt. 9.
Celebrat Sidonius Fauſti ſcripta valde.
* prohibente
* diſputatio
* cuiquam
Sidonius vi abripuit Fauſti ſcripta.
* deſremeret
* ioco
De quib. Fauſti libris Sidonius itellexit.

quibus videri poſſet edita ſcripta ab ipſo iam a duabus Synodis eſſe recepta: ſed ſcias prudenter A
iureq. inde poſtea eſſe ſublata, & ante illud Fauſti opus collocata, vt ſua quæque tempori & aucto
ribus redderentur, ne Fauſti fraus ſimpliciores decipere poſſet.

XVII. *De hęreſi prędeſtinatorum.* ª *Sigeber. Chr. ann. D. 415.*
Acturi nos vero de his quam accuratiſſime, in primis in memoriam reuocandum putamus,
poſt S. Auguſtini obitum prodijſſe quoſdam, qui ex eius ſcriptis male perceptis complures intexe
runt errores, quos S. Auguſtini nomine & auctoritate defendere conabantur: ſed eos pro defenſio-
ne ipſius S. Auguſtini agens, ſanctus Proſper valide confutauit. Dicebantur iſti (vt Sigebertus ª
adnotauit) hæreſis Prædeſtinatorum ſectatores: qui idcirco eo nomine vocabantur, quia de præde
ſtinatione & diuina gratia diſputantes, aſſererent, nec pie viuentibus prodeſſe bonorum operum
laborem, ſi a Deo ad damnationem præſciti eſſent; nec impijs obeſſe, etiam ſi improbe viuerent ſi
a Deo prædeſtinati fuiſſent ad vitam: qua aſſertione boni a bonis auocarentur operibus, & mali
ſtabilirentur in malis; quæ quidem (vt diximus) ex ſcriptis ſancti Auguſtini male perceptis, qui hu
iuſmodi erant, ſe accepiſſe iactabant. His autem detentus erroribus fuit Lucidus quidam magni
nominis presbyter, ad quem Fauſtus epiſtolam illam ſcripſit, quam vt vere Catholicam ab Epi-
ſcopis Concilij Arelatenſis probatam & ſubſcriptione munitam diximus; cuius etiam auctoritate B
libros illos duos, de quibus eſt ſermo, Fauſtus probare voluit. Vt igitur cuncta quam exactiſſime
in re magni momenti explorata reddantur, hic tibi primum ipſam ad Lucidum Fauſti epiſtolam
reddendam putauimus, vt de reliquis Fauſti ſcriptis pretioſum a vili ſecernas: ſic enim ſe habet:

XVIII.
Domino deuinctiſſimo & mihi ſpeciali affectu venerando ac ſuſpiciendo fratri Lucido pres-
bytero Fauſtus.

Fauſti epiſtola ad Lucidum.
Grandis charitas eſt, parum cauti fratris errorem per Dei adiutorium & gratiam magis vel
le curare, quàm ſicut ſummi Antiſtites meditantur, a bonitate ſuſpendere. Quid poſſum de hoc
ſenſu, ſicut vis cum vnanimitate tua per litteras loqui, cum te præſens multa & blanda & humili
locutione numquam potuerim ad viam veritatis attrahere? Loquentes ergo de Gratia Dei & obe
dientia hominis, id omnimodo ſtatuere debemus, vt neque proni in ſiniſtram, neque importuni in
dexteram regiam magis gradiamur viam. Illud autem venerationem tuam dixiſſe miratus ſum,
quod nullus vmquam ſub religioſa profeſſione contra Catholicam fidem vel ſcripſerit, vel prædi-
cauerit, cum plurimi multiplices & profanos auctores ſuos etiam ſcriptorum monumentis credi
derint inſerendos, qui tamen Chriſtiano nomine gloriabantur. Breuiter ergo dicam, quantum ab C
abſente loqui poſſum, quid ſentire cum Catholica Eccleſia debeas, id eſt;

XIX.
Vt cum gratia Domini operationem baptizati famuli ſemper adiungas; & eum qui prædeſti-
nationem, excluſo labore hominis, aſſerit, cum Pelagij dogmate deteſteris.

ª *Anathematiſmi Fauſti Regienſis.*
Anathema ergo illi, qui inter reliquas Pelagij impietates, hominem ſine peccato naſci & per ſo
lum laborem poſſe ſaluari, damnanda præſumptione contenderit; & qui eum ſine gratia Dei libe
rari poſſe crediderit,
Item anathema illi, qui hominem cum fideli confeſſione ſolemniter baptizatum, & aſſerentẽ
Catholicam fidem, & poſtmodum per diuerſa huiuſmodi oblectamenta prolapſum, in Adam &
originale peccatum perijſſe aſſeruerit.
Item anathema illi, qui per Dei præſcientiam in mortem deprimi hominem dixerit.
Item anathema illi, qui dixerit, illum qui perijt, non accepiſſe vt ſaluus eſſe poſſet, id eſt, de ba
ptizato, vel de illius ætatis Pagano, qui credere potuit & noluit.
Item anathema illi, qui dixerit, quod vas contumeliæ non poſſit aſſurgere, vt ſit vas in ho-
norem. D
Item anathema illi qui dixerit, quod Chriſtus non pro omnibus mortuus ſit, nec omnes homi
nes ſaluos eſſe velit.] hactenus Fauſti anathematiſmi, qui mox iſta ſubiungit:
Cum autem ad nos in Chriſti nomine veneris, aut cum ſanctis ſacerdotibus euocatus fueris:
tunc oportune (ſi Dominus iuſſerit) locis ſuis teſtimonia proferemus; quibus & quæ Catholica
ſunt, manifeſtentur; & quæ Catholicis ſunt contraria, deſtruantur.] hæc Fauſtus, qui & mox ſubdit
quæ de his ipſe ſentiat, verbis iſtis:

XX. *Fauſti profeſſio.*
Nos autem per illuminationem Chriſti veraciter & confidenter aſſerimus, & eũ qui perijt per
culpam, ſaluum eſſe potuiſſe per gratiam, ſi gratiæ ipſius famulatui, laboris obedientiam non ne-
gaſſet: & eum qui per gratiam ad bonæ conſummationis metas, ſeruitio obſequente, peruenit, ca-
dere per deſidiam, & perire potuiſſe per culpam.
Nos ergo per medium, Chriſto duce, gradientes, poſt gratiam, ſine qua nihil ſumus, laborem
laborioſæ ſeruitutis aſſerimus: ſed omnimodo arrogantiam & præſumptionem laboris excludi-
mus; vt totis viribus deſudantes, ne gratia in nobis euacuetur, quicquid de manu Domini ſuſcepe
rimus, donũ pronunciemus eſſe, non pretium; ſcientes laboris ipſius fructum officij rem eſſe, non E
meriti; cum Euãgeliſta dicente ª: Serui inutiles ſumus: quod debuimus facere, fecimus. Hæc quæ
ſtrictim pro epiſtolæ breuitate memorata ſunt, aut recipere ſe, aut reſpuere, vnanimitas tua, recur
rente ſermone, reſpondeat. Ceterum qui hanc veritatis menſuram, gratia præcedente, & conatu
aſſurgente, non ſequitur, dignus erit qui a ſacris liminibus arceatur.

ª Luc. 17.

XXI.
Ego autem indiuiduam mihi bonitatem tuam toto ſinceræ benignitatis amplexu in via reti-
nens, in matris Eccleſiæ gremio permanere, repudiato hoc errore, deſidero: Qui ſi cito reſpuatur,
ignorantiæ fuiſſe videbitur; blaſphemia vero reputabitur, ſi pertinaciter defendatur. Grauem
namque in auctorem retorquemus inuidiã, ſi dicamus, quod ei poſſibilitatem capeſſendæ ſalutis
noluerit dare qui perijt, ei dũtaxat, qui capere iam poſſit arbitrij libertatẽ: cũ minime negare poſ-
ſimus, quod mandati præuaricatorem in iudicij ſui examinatione damnabit: Qui enim non eſt ob
noxius de ſuſcepto, neſcio quomodo reus eſſe poſſit de perdito. Ac ſic peccantes in Deum, cuius
in primis incautius aſſeruimus gratiam, in poſtremis eius videbimur impugnare iuſtitiam. Huius
autem

Digitized by Google

A autem epiſtolæ exemplar mecum retineo,in conuentu ſanctorum Antiſtitum,ſi ita neceſſe fuerit, proferendam.Quam ſi ſuſcipiendam putauerit fraternitas tua:aut ſubſcriptã manu propria mox remittat,aut ſequentibus ſcriptis omnino ſe improbaſſe reſpondeat.Quod ſi eam ſubſcriptam (vt dixi)tranſmittere nolueris,aperte adhuc te in errore perſiſtere,ipſo ſilentio comprobabis:ac proinde iam neceſſitatem mihi facies ad perſonam tuam publicis conuentibus exponendam.Et ideo ſecundum hæc quæ a me ſunt directa,reſcribe,vtrum ea,remotis circuitionibus,aut cognoſcas,aut reſpuas.]hactenus ad Lucidum Fauſti epiſtola.

XXII. *Synodus probat Fauſti epiſtolam.*

Protulit vero idẽ poſtea eamdẽ epiſtolã,expoſuitq.cognoſcendam Patrib.in Cõcilio cõgregatis:qua Catholica cognita,vndecim Epiſcopi q interfuerunt,eidẽ ſubſcripſerunt in hunc modum:

Auxanius in Chriſti nomine Epiſcopus relegi & ſubſcripſi.
Fauſtus exemplar epiſtolæ meæ relegi & ſubſcripſi.
Paulus Epiſcopus in Chriſti nomine relegi & ſubſcripſi.
Eutropius in nomine Chriſti Epiſcopus relegi & ſubſcripſi.
Pragmatius in Chriſti ſigno Epiſcopus relegi & ſubſcripſi.
B Patiens in Chriſto Epiſcopus relegi & ſubſcripſi.
Euphronius relegi & admiratus ſum plenitudinem ſanctam.
Megerius Epiſcopus relegi & ſubſcripſi.
Claudius in nomine Chriſti Epiſcopus relegi & ſubſcripſi.
Leucadius in nomine Chriſti Epiſcopus relegi & ſubſcripſi.
Iulianus in nomine Chriſti Epiſcopus ſubſcripſi.
Lucidus presbyter relegi & ſubſcripſi.]Quod autem huic epiſtolæ ipſe Lucidus presbyter ſubſcriptus legatur,accidiſſe videtur,vt qui per litteras palinodiam recantarat, etiam in Synodo coram Epiſcopis id ipſum voluerit præſtitiſſe.

XXIII.

Voluimus hic Epiſcoporũ recenſuiſſe nomina,quod omnes ferme magnæ famæ Antiſtites fuerint,quorũ apud Sidoniũ mentio habeatur:nã Auxanius primo loco poſitus,in Lucidi epiſtolæ inſcriptione Auxianus legitur;quẽ illũ puto huius temporis Epiſcopũ,apud Sidoniũ mendoſe Aulianũ nominatũ in antiqua lectione,qua mendoſius recens habet Iulianũ.Eſt mentio Auxanij, qui & Auxamius ſcriptus reperitur,in epiſtula Hilari Papa ad Leontiũ & alios Epiſcopos de controuer-
C ſia inter eũ atq.Ingenuũ Ebredunenſem Epiſcopũ.nominatur & Fauſtus,ad quẽ extat Sidonij epiſtola[a].Pragmaticus itẽ,q habetur ordine quintus,idẽq.ſanctus[b], ad quẽ extant litteræ Sidonij[c], fuit iſte Epiſcopus Auguſtudunenſis,idẽq.notus in Cõcilio Epaunẽſi.Patiens, qui ſequitur ordine ſextus,& ipſe inter Sanctos relatus,fuit Epiſcopus Lugdunẽſis,de quo ſæpe idẽ qui ſupra Sidonius[d] meminit,noſq.plura de eo in noſtris Notis.Euphronij pariter,qui numeratur ſeptimus,memoria apud Sidoniũ[e] viget,quẽ ſanctũ nominat:ſicut & Megetij,ad quẽ eiuſdẽ Sidonij extat epiſtola[f].Claudius,qui ordine ſequitur nonus,Epiſcopus fuit Biſuntius,idemque inter Sanctos memoria[g] celebris,qui item ſubſcriptus legitur Concilio Epaunẽſi. De Leucadio nihil inuenimus. Iulianum vero,qui vltimo loco ponitur,illum putamus fuiſſe,qui Carpentoratenſem rexit Eccleſiam.Epaunenſique ſubſcripſit Concilio.

a Sidon. libr. 6. epiſt.6.
b Martyrolog. Rom.die 22.Nouemb.
c Sidon. libr. 6. epiſt.2.
d Sidon. libr.6. epiſt.12.
e Sidon. libr.5. epiſt.25.
f Sidon. libr.7. epiſt.3.
g Martyr.Rom. 6.Iun.

At ſubijciamus hic eiuſdem Lucidi epiſtolam, quam ad alium Epiſcoporum Conuentum in deteſtationem eorumdem errorum his verbis conſcripſit:

XXIV. *Epiſcopi Synodi Lugdunẽſis.*

Dominis beatiſſimis in Chriſto venerendis Patribus Leontio,Euphronio,Fonteio, Viuentio, Mamerco,Patienti,Viriano,Auxiano,Fauſto,Megetio,Paulo,Græco,Eutropio,Baſilio, Leontio,
D Claudio,Leucadio,Pragmatio,Marcello,Prætextato,Iuliano,Amicali,Ioanni, Opilioni, Licinio, Viuentio,Theophlaſto Epiſcopis Lucidus.

Correctio veſtra,ſalus publica;& ſententia veſtra,medicina eſt.Vnde & ego ſummum remedium duco,vt præteritos errores accuſando excuſem,& ſalutifera confeſſione mea diluam.

Lucidi plena confeſſio. 1

Proinde iuxta prædicandi recentia ſtatuta Concilij,damno vobiſcum ſenſum illum qui dicit, humanæ obedientiæ laborem diuinæ gratiæ non eſſe iungendum.

Qui dicit,poſt primi hominis lapſum ex toto arbitrium voluntatis extinctum.

Qui dicit,quod Chriſtus & Saluator noſter mortem non pro omnium ſalute ſuſceperit.

Qui dicit,quod præſcientia Dei hominem violenter compellat ad mortem,vel quod cum Dei pereant voluntate qui pereunt.

Qui dicit,quod acceptum legitime baptiſmum in Adam moriatur quicumque deliquerit.

Qui dicit,alios deputatos ad mortem,alios ad vitam prædeſtinatos.

Qui dicit,ab Adã vſq.ad Chriſtum,nullum ex Gentibus per primam Dei gratiam id eſt,per legem naturæ in aduentũ Chriſti fuiſſe ſaluatos,eo qđ liberum arbitriũ in primo parente pdiderint.

E Qui dicit,Patriarchas ac Prophetas,vel ſummos quoſq.Sanctorum,etiam ante redemptionis tempora,intra paradiſum deguiſſe:Hæc omnia quaſi impia & ſacrilegijs repleta condemno.

Ita autem aſſero gratiam Dei,vt anniſum hominis & conatum gratiæ ſemper adiungam, & libertatem voluntatis humanæ non extinctam,ſed attenuatam & infirmatam eſſe pronunciem, & periclitari eum qui ſaluus eſt,& eum qui perijt potuiſſe ſaluari.

Chriſtum etiam Dominum & Saluatorem noſtrum , quantum pertinet ad diuitias bonitatis ſuæ,pretium mortis pro omnibus obtuliſſe : & quia nullum perire velit,qui eſt Saluator omnium , maxime fidelium,diues in omnibus qui inuocant illum.

Aſſero etiam,per rationem & ordinem ſæculorum alios lege gratiæ,alios lege Moyſi,alios lege naturæ,quam Deus in omnium cordibus ſcripſit,in ſpe aduentus Chriſti fuiſſe ſaluatus;tamen ex initio mundi ab originali nexu niſi interceſſione ſacri ſanguinis non abſolutos.

Profiteor etiam æternos ignes & infernales flammas factis capitalibus præparatas:quia perſeuerantes humanas culpas merito ſequitur diuina ſententia; quam iuſte incurrunt qui hæc non XXV.

toto corde crediderint. Orate pro me, domini ſancti & Apoſtolici Patres.] hactenus profeſſio Luci- A
di ſecundum ea quæ a nominatis Epiſcopis in Synodo definita fuiſſent, in hoc incumbentibus Pa-
tribus, vt errores exploderent illorum potiſſimum, qui ex doctrina S. Auguſtini male ab ipſis per-
cepta, ſiue in prauum ſenſum calumnioſe detorta, prauas deduxiſſent concluſiones, quaſi ex neceſ-
ſitate prædeſtinationis fatum introduxiſſet, ſiue alios errores, quos omnes ante hanc Synodum S.
Proſper (vt dictum eſt) confutauit, cum aduerſus calumniatores doctrinæ eiuſdem S. Auguſtini Re-
ſponſionum quatuor libros conſcripſit. Ex cuius ſententia iidem nominati nuper Epiſcopi eiuſ-
modi emergentes condemnauerunt errores, nulla prorſus de S. Auguſtino habita mětione, ex quo
fonte improbe illi atq. falſo aſſererent eſſe deductos: cum re vera non ex S. Auguſtino iſta profer-
te, ſed prauis eorum ſenſibus conuicti ſint.

XXVI.

a Eccleſi. 26.

Fauſti conatus.

b Sidon. libr. 6. epiſt. 3.

c Sidon. libr. 5. epiſt. 5. & libr. 5. epiſt. 4.

d Idem libr. 6. epiſt. 6.

e Sidon. libr. 6. epiſt. 8.

f Idem libr. 5. epiſt. 15.

Bene quidem hucuſq. res geſta: ſed qui inter eos conſedit Fauſtus S. Proſperi ſucceſſor Epiſco-
pus Regienſis & æmulus, inſtar cauponis [a], qui miſcens aquam vino, non iuſtificatur a peccatis;
primum ſummam fidem apud Patres inuenit, quod ſucceſſor eſſet acerrimi defenſoris Catholicæ
fidei, & Lucidum magni nominis virum ad pœnitentiam perduxiſſet, meruiſſetq. laudem apud ſa-
cros Synodales conuentus, quibus interfuerunt (vt vidimus) viri ſanctiſſimi atq. doctiſſimi: nam B
præter recenſitos illos qui Fauſti epiſtolæ ſubſcripſere, inter eos etiam, ad quos ſuæ pœnitětiæ Lu-
cidus presbyter libellum direxit, magnus ille adnumeratur Mamercus Viennenſis Epiſcopus, cu-
ius præconia Sidonius Apollinaris poſteris ſatis copioſe teſtata reliquit; & alij, quorum apud eū-
dem auctorem celebris fama eſt, vt Leontius Epiſcopus Foroiulienſis, ad quem etiam Fauſtus li-
bros illos ſuos inſcripſit, & Sidonij extat epiſtola [b]: Theopraſtus, ad quem item ipſius Sidonij
data reperitur epiſtola [c], ſicut & ad Entropium [d], necnon ad Græcum [e], quem plurimum lau-
dat: item Ioannes, cuius eſt mentio apud eumdem Sidonium in epiſtola ad Domnulum [f]: nec-
non Baſilius, ad quem extant ipſius litteræ [g].

XXVII.

g Idem libr. 7. epiſt. 6.

Quod igitur duorum iſta Cōciliorum extarent monumenta a Fauſto ſuis libris affixa, quibus
viſus eſſet a ſe editum commentarium illum duob. libris diſtinctum confirmare voluiſſe: Cæſarius
quod videret venenum ea arte eſſe paratum, vt decipere etiam prudentem hominem poſſet, eodē
argumento (vt diximus) Catholicos edidit libros, quos epiſtola ſancti Felicis Romani Pontificis
confirmauit: cumq. contra Gelaſij Papæ cenſura ſcripta Fauſti inter reiecta ſint adnumerata.

XXVIII.

h Ado in Chron. an. D. 492.

Errores Fauſti.

At non vnus tantum præſtitit hoc Cæſarius, vt ſcriptis ſuis Catholicam fidem firmans, Fauſti
refutaret errores: ſed & ſanctus Auitus Viennenſis Epiſcopus eodem ferme tempore iſtud ipſum C
exhibuit; de quo habet iſta eiuſdem Eccleſiæ Epiſcopus Ado [h], cū de Fauſto agit his verbis: Fau-
ſtus ex Abbate Lerinenſis monaſterij apud Regium Galliæ Epiſcopus factus, Pelagianum dogma
deſtruere conatus, in errorem labitur: vnde qui eius ſenſus in hac parte Catholicos prædicant (ſi-
cut Gennadius de Illuſtribus viris ſcribens) omnino errant. Ita enim liberum arbitrium tam Au-
guſtinus, quam ceteri Catholici in Eccleſia Dei docent, vt illuminatio, virtus, & ſalus illi a Chri-
ſto & per Chriſtum & cum Chriſto ſit: Fauſtus vero iſte, ita liberum Chriſtianum arbitrium doce-
re conatur, vt illuminatio eius, virtus, & ſalus non a Chriſto, ſed a natura ſit. Contra hunc ſcribit lu-
cidiſſima fide Auitus Viěnenſis Epiſcopus, eius redarguens errorem: ſimiliter & Ioannes vir eru-
ditus Antiochenus presbyter.] hæc Ado.

XXIX.

i Iſidor. de Vir. Illuſtr. c. 14.

Non eſt quidem, vt pro Fauſto aliqua poſſit in eius defenſionem vel excuſationem *Apologia*
elaborari, quem conſtat in vniuerſo orbe Catholico impugnatum: Etenim in Occidente Cæſarius
& Auitus doctiſſimi atq. ſanctiſſimi in Gallijs Epiſcopi aduerſarijs eum ſcriptis exagitarunt, eum-
demq. in Africa S. Fulgentius Ruſpenſis Epiſcopus ſeptem libris vehementiſſime oppugnauit, de
quibus Iſidorus [i]: Legimus de Gratia Dei & libero arbitrio Fulgentij libros Reſponſionū ſeptě, D
Fauſto Galliæ Regienſis vrbis Epiſcopo Pelagianæ prauitati conſentienti reſpondentis: obnititur
eius profundam deſtruere calliditatem.] hæc ipſe: ſed qui præſtant his omnibus Felix atque Ge-
laſius Romani Pontifices eadem Fauſti ſcripta reiecerunt: vt plane vniuerſum Occidentalem or-
bem in eoſdem Fauſti libros inſurrexiſſe, eoſdemque oppugnaſſe, atque hæreſis condemnaſſe, ma-
nifeſtum ſit.

XXX.

In Oriente vero non vnus dumtaxat (quem refert Ado) Ioannes presbyter Antiochenus eos
Fauſti libros refellit, ſed Orthodoxi ferme omnes, obnitentibus contra & turbas mouentibus Con-
ſtantinopoli Scythiæ monachis, qui de his libellum obtulerunt legatis Hormiſdæ Papæ Conſtan-
tinopoli agentibus: quem cum illi recipere noluiſſent, ipſi Romam profecti eumdem Pontificem
conuenere.

XXXI.

k Extat ipſa to. 4. Bibl. ſanct. ſecū-dæ edit.

Sed ad Poſſeſſorem Epiſcopum ea de re ipſum Pontificem litteris itidem cōſulentem, de Fau-
ſti libris iſta reſcripſit Hormiſda: Hi vero, quos de Fauſti cuiuſdam Galli Antiſtitis dictis contu-
liſſe, litteris indicaſtis; id ſibi reſponſum habeant: Neq. illum, neq. quemquam, quos in auctoritate
Patrum non recipit examen Catholicæ fidei, aut Eccleſiaſticæ diſciplinæ ambiguitatem poſſe gi- E
gnere, aut religionis præiudicium comparare. Fixa ſunt a Patribus, quæ Fideles ſectari debeant in-
ſtituta.] & poſt nonnulla: De libero tamen arbitrio & gratia Dei, quod Romana, hoc eſt, Catholica
ſequatur & ſeruet Eccleſia, licet in variis libris beati Auguſtini & maxime ad Hilarium & Proſpe-
rum poſſit agnoſci, tamen in ſcrinijs Eccleſiaſticis expreſſa capitula continentur, quæ ſi tibi de-
ſunt & neceſſaria creditis, deſtinabimus.] hæc & alia Hormiſda Papa ad Poſſeſſorem Epiſcopum
Africanum; quibus valeas intelligere libris illis Fauſti ab omnibus contradictum, & a ſede Apo-
ſtolica, Catholicaq. Eccleſia eoſdem eſſe reiectos. Sed de ſcriptis Hormiſdæ ad Poſſeſſorem ſuo lo-
co vberius agendum erit. Quinam autem colligantur ex Fauſti duobus libris illis errores ſcriptis
S. Auguſtini & ſententiæ Catholicæ Eccleſiæ aduerſantes, tu vide illos collectos a Maxentio in Re-
ſponſione ad Hormiſdam Romanum Pōtificem [k], vbi in pluribus Fauſtus declaratur hæreticus.

XXXII.

Videre namq. eſt, eumdem Fauſtum in conuentibus ſanctorū Patrū, vt Saul inter Prophetas,

Prophetam

A Prophetam & ipſum apparuiſſe,eadem eum illis ſentientem: ſed priuatis poſtea ſcriptis doloſa arte totam de iuſtificatione hominis deſtruxiſſe ſententiam,dum captioſe videri volens pugnare contra Pelagium, Pelagio fauiſſe compertus eſt. Eiuſmodi plane erant Pelagianorum, immo & Pelagij ipſius(vt ſuperiori tomo oſtenſum eſt)fallaces artes;dum videri volentes eam hæreſim cõfutare,eamdem firmius ſtabilirent. Cum igitur Fauſti ſententiæ vbique ab Eccleſia Catholica fuerit contradictum; videant quanto periculo quidam ex recentioribus,dum in Nouatores inſurgũt vt eos confutent,a S. Auguſtini ſententia de prædeſtinatione recedunt:cum alioqui arma non deſint,quibus aduerſarij profligentur.

Fauſti latebræ deteguntur.

XXXIII.

At non his contentus nouus dogmatiſta,nouas in Eccleſia aſtruere conatus eſt ſententias,cum illud inſulsũ edito ſcripto importunus inuexit,vt aſſereret animas eſſe corporeas. Extat hactenus ipſius ea de re elucubratio in opuſculo quod inſcripſit de Creaturis,in quo quidem miram quamdam deteximus hominis in erroribus aſtruendis calliditatem ne,an dicam nequitiam?eum,vt lectorem decipiat,abutens S. Hieronymi nomine eam ex eodem auctore ſententiam citat,qua ille ᵃ Origeniſtas impugnat. Audi,rogo,Fauſti verba:Sicut in quodam ſancti Hieronymi tractatu legi-
B mus:Globos(inquit)ſiderum comparatos eſſe ſpiritus arbitrantur.]At quam procul ab hac ſententia ſanctus Hieronymus fuit,qui Origeniſtas ex philoſophorum ſcholis deducentes iſta figmenta ad corpora glorificata deridet? Verum eiuſdem mendaciorum latebras & captioſas fallacias detexit & confutauit Claudianus Mamerci * Epiſcopi Viennenſis germanus,tribus diſertiſſimis libris ad Sidonium Apollinarem conſcriptis, quos idem Sidonius luculenta laudauit epiſtola ᵇ. Sed cum eximia illa præconia in ignominiam Fauſti vertantur,aduerſus quem Cladianus diſputauit: plane intelligere potes eius erga Fauſtum priores affectus friguiſſe, immo & in contrarium eſſe conuerſos.

ᵃ Hieron. epiſt. 27.& contra Ioã. Hieroſol.

Claudian. Fauſtum confutat.

* Mamerti

ᵇ Sidon. libr. 4. epiſt. 3.& in præfat. Claud. oper.

XXXIV.

At quod in talem tantumq. virum incidimus,eius obuiam veneremur ſepulchrum, & ſacros cineres ſalutemus. Verum de eius excellentia ante dicendum,& quæ de eo p̃mittit Sidonius,in medium adducenda. Qualis enim quantuſq. fuerit Claudianus cognomento Mamercus,pollens vna cum Theologicis facultatibus ceteris quoque ſcientijs,ipſi iidem tres libri ſunt indices; vt plane veritatis aſſertorem,non autem adulatorem Sidonium fuiſſe cognoſcas,cum duabus epiſtolis eius ſcripta cumulatiſſime laudat,altera ad ipſum,altera ad Hypſidium data. Sed quod præſtat in Clau-
C diano,illud eſt,quod ad ſciẽtiæ cumulum haud anguſtiori menſura probitatem adiecit; vt paucis verbis iſtis Sidonius declarauit in alia ad ipſum epiſtola data ᶜ Cum præcatu Deum placas,eumdẽ non modo amicis, ſed & ignotis concilias: Cum Scripturarum cæleſtium myſteria rimaris,quo te ſtudioſius imbuis,eo doctrinam ceteris copioſius infundis: Cum tuas opes in vſus pauperum prodigis,tibi quidem maxime,ſed aliis quoque conſultum facis,&c.] Et in epiſtola ad Petreium ᵈ, poſt multa , quibus excellentem viri doctrinam commendat , hæc de eius ſanctis operibus,quibus ſacerdotium decorabat,addit. Ceterum cetera quis competenti præconio extollat? quod cõditionis humanæ per omnia memor,clericos opere,ſermone populares, exhortatione mærentes,deſtitutos ſolatio captiuos pretio,ieiunos cibo,nudos operimẽto conſolabatur pariter & ſuper his plura replicare ſuperforaneum ſtatuo:nam merita ſua, quibus diuitem conſcientiam cenſu pauperatus locupletauit,ſpe futuræ retributionis celare plus ſtuduit,&c.]

Qualis Claudianus.

ᶜ Sidon. libr. 4. epiſt. 2 vet. edit. & inter ſcripta Claud tom. 4. Biblioth. ſanct. perperam autem in edit. Tornaſiana ſub titulo legitur Claudiani.

ᵈ Sidon. lib. 4. epiſt. 11.

XXXV.

At ne cõtingat quempiam errare ex nomine,vel ex munere;non hic Claudianus(vt aliqui opinati ſunt) Viennenſis Epiſcopus fuit,ſed presbyter germanus ſancti Mamerci Epiſcopi Viennẽſis: nominant eum presbyterum Gennadius ᵉ & Ado,ſed & Sidonius pariter id ipſum affirmat, ad-
D ditq. eumdem fratri acceſſiſſe Vicarium,ſiue dixeris Coreṗum: vnde tuto eos redarguas, qui hũc ipſum Viennenſem Epiſcopum appellant. Accipe de eo quid Sidonius ſubdat ᶠ: Epiſcopum fratrem maiorem natu affectuoſiſſime obſeruans,quem diligebat vt filium,cum tamquam patrem veneraretur. Sed & ille ſuſpiciebat hunc granditer,habens in eo conſiliarium in iudicijs, Vicarium in Eccleſijs,procuratorem in negotijs,villicum in prædijs,tabularium in tributis, in lectionibus comitem,in expoſitionibus interpretem,in itineribus contubernalem , &c.

Claudianus presbyter, non Epiſcopus.

ᵉ Gennad. c. 83.

ᶠ Sidon. lib. 4. epiſt. 11.

XXXVI.

Epitaphium Claudiani.

Conſtat autem Claudianum ante Mamercum fratrem ex hac vita ſubductum ; cui Sidonius Apollinaris hoc in eius ſepulchro epitaphium ſcripſit,quod ad Petreium miſit:

Germani decus & dolor Mamerci,
Mirantum vnica gemma Epiſcoporum,
Hoc dat cæſpite membra Claudianus:
Triplex bibliotheca quo magiſtro,
Romana, Attica, Chriſtiana fulſit:
Quam totam monachus virente in æuo
E *Secreta bibit inſtitutione,*
Orator, Dialecticus, Poeta,
Tractator, Geometra, Muſicuſque,
Doctus ſoluere vincla quæſtionum,
Et verbi gladio ſecare ſectas,
Si qua Catholicam fidem laceſſunt.
Pſalmorum hic modulator & phonaſcus,
Ante altaria, fratre gratulante,
Inſtructas docuit ſonare claſſes.
Hic ſollemnibus annuis parauit,
Quæ quo tempore lecta conuenirent.
Antiſtes fuit ordine in ſecundo
Fratrem faſce leuans Epiſcopali.

Nam

* tenore

*Nam de Pontificis honore * ſummi* A
Ille inſignia ſumpſit, hic laborem.
At tu quiſque doles, amice lector,
De tanto quaſi nil viro ſuperſit,
Vdis parce genis rigare marmor.
Mens & gloria non queunt humari.] hactenus epitaphium. Inter alia autem Claudiani ſcripta recenſet Ado librum vnum expoſitionis extremæ partis in Eccleſiaſten; at non extat: ſed & aliæ perierunt florentiſſimi ingenij lucubrationes, non ſine iactura Eccleſiaſticæ antiquitatis.

XXXVII. *S. Mamerci obitus.*

Qui vero ei ſuperſtes fuit eius germanus Mamercus Viennenſis Epiſcopus, haud diu eam Eccleſiam gubernauit: mortuus eſt enim clarus ſanctitate; cuius ex hac vita ad Deum trãſitus dies ſolemnibus ritibus conſecratus a poſteris anniuerſaria memoria celebratur quinto Idus Maij. Succeſſit huic Iſicius (ſiue potius dixeris Eſichius) ac poſt eum Auitus, qui (vt ex Adone dictum eſt) aduerſus Fauſtum ſtabilire conantem Pelagianum errorem commentarium ſcripſit.

XXXVIII. *De Fauſto errores.*

Porro Fauſtus ipſe, cum eius fallaciæ detectæ eſſent, quibus conatus eſt reuellere Pelagianas ſcrobes in lapſum ſimplicium, abalienauit a ſe animos Epiſcoporum, atque deceſſit inglorius: quẽ B miramur ab aliquibus imprudenter ſane inſcribi Sanctum; ſed multo magis obſtupeſcimus eumdem ab alijs redigi in claſſem monachorum ordinis ſancti Benedicti; cum antequã idem Sanctus auſpicaretur vitam monaſticam, iam Fauſtus ſenex ex hac vita deceſſiſſet, iam longe antequã idẽ Benedictus naſceretur, creatus Epiſcopus. Hæc igitur de his ſatis; quæ diuerſis temporibus agitata, hic in vnum oportuit collegiſſe, vt perdifficilis quæſtionis cauſa facilius percipi poſſet.

XXXIX. *Honorati Epiſc. Maſſil. ſcripta probata.*

Qui autem occaſione ſcriptorum Cæſarij a Gelaſio Papa probatorum ad iſta digreſſi ſumus, prætermittere minime debemus, & S. Honorati Maſſilienſis Epiſcopi huius temporis ſcriptoris luculentiſſimi ſcripta ab eodem Gelaſio Papa fuiſſe pariter comprobata. Viſu namque veri iſſe videtur, vt Romani Pontifices quæ eſſent ſcripta Catholica cognoſcerent, cognitaq. probarẽt. Porro de Honorato iſta habet Gennadius eiuſdem Maſſilienſis Eccleſiæ presbyter [a]: Honoratus Maſſiliẽſis Eccleſiæ Epiſcopus, vir eloquens, & abſque vllo linguæ impedimento ex tempore in Eccleſia declamator: & quia a pueritia in timore Dei creſcens, etiam in negotijs Eccleſiaſticis exercitatus eſt, os ſuum quaſi armarium aperit, & in homiliarum modum ad vtilitatem legentium multa cõponit, maximeq. ad colendam fidei rationem, & reuincendam hæreticorũ peruerſitatem. In cuius C libera prædicanda conſtantia non ſolum vicinarum ciuitatum ſacerdotes & populi delectantur, ſed & longe poſiti, cum ad eos neceſſario pergit, ſummam ei docendi in ſuis eccleſiis rogantes iniungunt. Sanctus quoque Papa Gelaſius Romanæ vrbis Pontifex per ſcripturam cognoſcens eius fidei integritatem, reſcripto ſuo probatam indicauit.] erant hæ Apoſtolicæ literæ, quibus innoteſcebat, commentarium illum vt conſentientem in omnibus Catholicæ veritati ab omnibus abſque offenſionis ſcrupulo tuto legi poſſe. Sed ſubdit hæc demum idem Gennadius de eiuſdem Honorati reliquis ſcriptis: Sanctorum Patrum Vitas ad ædificationem poſterorum compar at ipſe legendas, præcipue nutritoris ſui ſancti Hilarij Arelatenſis Epiſcopi. Litanias ad ſupplicandam Dei clementiam cum plebe ſibi credita pro viribus agit.] hæc ipſe, cum adhuc Honoratus ſuperſtes eſſet, Eccleſiaſticis officijs totus intentus. At quod ingemiſcendum eſt, omnia diſertiſſimi viri nobilia periere monumenta, quæ digna æſtimata ſunt vt a doctiſſimo viro Gelaſio cognita probarentur.

a Gennadius de Script. Eccl. c. 99.

De ſcriptis Honorati Epiſco. Maſſilienſis.

XL. *Gennadius ad Gelaſium ſua dirigit ſcripta.*

Imitari voluit, vt par erat, ſuum Epiſcopum Honoratum ipſe Gennadius preſbyter Maſſilienſis, dum a ſe ſcriptum de fide librum ad eumdem Gelaſium Rom. Pontificem miſit: ſed non ſicut D ille ab ipſo probatus apparet: non enim id ipſe tacuiſſet de eo teſtari; qui ad poſtremum ſua recenſens ſcripta (vt Suffridi editio habet) hæc ait [b]: Ego Gennadius Maſſiliæ presbyter ſcripſi aduerſus omnes hæreſes libros octo, aduerſus Neſtorium libros ſex, aduerſus Pelagium libros tres, & tractatus de mille annis. Et hoc opus de fide mea miſi ad beatum Gelaſium vrbis Romæ Epiſcopum.] hæc ipſe poſtremo capite, quo licet complura exemplaria careant, tamen re vera Gennadij eſſe cõprobat & ſcholiaſtes [c].

b Gennadius de Script. Eccl. c. 100.

c Suffrid. præfa. ad Gennad.

XLI. *De Gennadio fauente Pelagianis.*

Sed quod tradat, ſe ad Gelaſium ſuas miſiſſe lucubrationes, & non ita de eis, ſicut dixerat de Honorati Epiſcopi ſcriptis, ab ipſo Gelaſio probata, & ſcriptione munita teſtetur: plane intelligi poſſe videtur, illa non abſque erroris nube eſſe inuenta. Sed ſi ita eſt, inquies: Cur Gelaſius non ea inter improbata ſcripta reiecit? Ad hæc dici primum poteſt, librum Gennadij ad Gelaſium eſſe miſſum, poſtquam illud Romanum Concilium, in quo de his actum eſt, fuerat, celebratum; vel (quod verius eſt) ipſam Gennadij lucubrationem fuiſſe eiuſdem cura Gelaſij perpurgatã, vt quæ proxime dicturi ſumus, oſtendent. Ceterum quod ad Gennadij doctrinam ſpectat, ipſum aliquando æque ac Fauſtum impugnando Pelagium, fauiſſe Pelagianis erroribus, qui eius ſcripta accurate E perlegerit, intelliget. Videas ipſum inſuper & in hoc ipſo de Scriptoribus Eccleſiaſticis libello plus ſatis fauere Pelagianis, eos vero impugnare qui illis ſunt aduerſati, vti ſuperius ſæpe demonſtratum eſt; in illam vero Pelagianorũ claſſem reijciendum, qui intrinſecos fauentes Pelagianis erroribus, exterius viſi ſunt impugnare Pelagium: vnus plane hic fuit ex presbyteris illis Gallicanis, de quibus Proſper & Hilarius apud ſanctum Cæleſtinum Papam cõqueſti ſunt, aduerſus quos extat eiuſdem Pontificis ad Galliarum Epiſcopos data epiſtola; contra quos etiam Conciliũ Arauſicanũ collectum eſſe, quo loco ſuperius dictum eſt: collega enim hic fuit Caſſiani eiuſdem Maſſilienſis Eccleſiæ presbyteri, licet ille ætate prouectior, eademq. fuligine denigratus, cuius iſte videtur affectatus eſſe veſtigia.

d Extat apud Auguſtin. in appendice ad tom. 3. pag. 350. edit. Plantin.

XLII.

Quod autem extat eiuſdem Gennadij opus de Definitionibus Orthodoxæ fidei, ſiue de Eccleſiaſticis dogmatibus [d], & in aliquibus codicibus ſub Auguſtini nomine falſo admodum fouebatur, a maioribus omnibus Gennadij cognitum eſſe, qui cenſuram appoſuit, probe docet. Porro

hunc

A hunc Gennadii librum, illum ipſum eſſe, quem ad Gelaſium de fide a ſe ſcriptum ipſe Gennadius
tradit, æque intelligi poteſt, ſed Gelaſii præcepto amendatum: ipſum enim auctorem in meliorem
frugem eſſe redditum, factumq. plene Catholicum, & vita laudabilem, aſſumptum poſtea ad eiuſ
dem Eccleſiæ Maſſilienſis Epiſcopatum, vt dicamus, Hadriani Papæ in epiſtola ad Carolum Ma-
gnum de eodem Gennadio elogium perſuadet, quod ſic ſe habet [a]: Sanctiſſimorum Pontificum
hæc oblata ſunt teſtimonia, id eſt, ſancti Gennadij Maſſilienſis Epiſcopi, qualiter veneranda ſunt
corpora & reliquiæ Sanctorum, capite quadrageſimo, vbi ait: Sanctorum corpora & præcipue bea
torum reliquias ac ſi Chriſti membra ſinceriſſime honoranda, & baſilicas eorum nomine appella
tas, veluti loca diuino cultui mancipata, affectu puriſſimo & deuotione fideliſſima adeundas. Si
quis contra hanc ſententiam venit, non Chriſtianus credatur [*], ſed Eunomianus.] hæc ex ipſo Gē-
nadio Hadrianus, accepta (vt apparet) ex commentario illo, de quo modo mentio facta eſt, de Ec-
cleſiaſticis dogmatibus, capite ſeptuageſimotertio: quæ enim a capite vigeſimoprimo eiuſdem cō
mentarij vſque ad quinquageſimumſecundum interiacent, non eſſe Gennadij, ſed Gennadij cor-
rectoris, optime obſeruauit doctiſſima ſchola Louanienſis: fuerit ne id factum cenſura Gelaſij li-
B brum ad ſe miſſum cognoſcentis & emendantis, vel eius iuſſione alius aliquis id præſtiterit, haud
affirmare omnino auderem, vel negare. At de Gennadio hactenus; quem librum illum ſcripſiſſe
circa exordia Imperatoris Anaſtaſij, aſſequi licet, cum de Gelaſio Papa agens ipſum vita functū
eſſe ait ſub Anaſtaſio Imperatore, quem conſtat primo Anaſtaſij anno nondum abſoluto vita fun-
ctum eſſe. Quod vero de reliquis ſcriptoribus, qui poſt hęc floruerunt, nihil ſcribat Gennadius, vt
de Auito Epiſcopo Vienneuſi, & alijs: ſatis poſſe intelligi videtur, iam editum librum eſſe, ipſo (vt
dictum eſt) exordio eiuſdem Anaſtaſij Imperatoris.

Gennadius redditus omnino Catholicus.

[a] Hadrian. epiſt. ad Carol Magn. tom. 3. epiſt. Ro. Pont.

[*] ſed Eunomianus & Vigilantianus credatur.

Rurſum vero quod pertinet ad libros a diuerſis auctoribus ſcriptos ad Gelaſium Romanum XLIII.
Pontificem miſſos, non Occidentales tantum id præſtitiſſe noſcuntur, ſed etiam Orientales. Pho-
tius enim in Bibliotheca meminit de Ioanne Orthodoxo Epiſcopo Alexandrino, ſcriptam ab eo A
pologiam, qua damnauit Pelagianos, eorumq. primos auctores atque patronos Pelagium, Cæle-
ſtium, & Iulianum, & ſe ipſum oſtendit Catholicis in omnibus conſentire dogmatibus, hæretico-
rumq. omnium ſententijs penitus aduerſari. Vides igitur in vniuerſa Eccleſia Catholica Romanū
Pontificem præſidere ſolitum arbitrum ſcripturarum; & quidem non præſentium tantum, ſed ēt
C præteritorum auctorum: vt ea eſſe probata vel improbata omnes ſcirent, quæ ipſa Romana Eccle
ſia reciperet, vel reijceret, cuius cenſura in Romano Concilio a Gelaſio Papa poſt alios edita re pa
ritur; vtpote quod & ſcientiæ clauem apud eam eſſe, maiores omnes Orthodoxi abſque contiouer
ſia aliqua intellexerint, atque opere profeſſi ſint. Sed de his modo hactenus.

Arbiter ſcriptorum omniū Romanus Pōtifex.

Quod vero ad res pertinet Orientalis Eccleſiæ, hoc anno ſedis Alexandrinæ inuaſor nefandus XLIV.
Petrus cognomento Mogus moritur, cum ſediſſet (numerando a tempore obitus Timothei Ortho
doxi) annos tredecim, quibus inſtar feræ beſtię depaſtus eſt vineam Domini: adeo vt Eccleſia no
biliſſima, quæ primum poſt Romanam locum obtinuit, a Catholica & Apoſtolica communicatio-
ne diuiſa, ceu palmes e vite præciſus elanguerit penitus & aruerit, vixq. poſt plurimos annos reuiui
ſcere, reddita pace, valuerit. Ad hunc vſque annum perueniſſe Mogum, errareq. eos qui dixerunt
antehac morte præreptum, ex eo perſpicue declaratur, quod vixit aliquo tēpore ſedis Euphemij,
cum, teſte Euagrio, ambo inter ſe conflictatent, altero aduerſus alterum cogente Synodos. Subtra-
cto itaque de luce hac impio, & demerſo cum impiis in tenebras exteriores, in locum eius ab hæra
ticis hæreticus pariter eſt ſubrogatus Athanaſius ſede illa ac nomine prorſus indignus. fuit hic
D cognomento Hermoſus, Palladio æque hæretico communicatione coniunctus: de eo Euagrius, Ni
cephorus, Liberatus Diaconus, Leontius Scholaſticus, & alij hiſtorici vetates meminerunt, licet
res ab eo geſtæ vtpote filij tenebrarum obſcuræ remanſerint. hoc tantum de illo Leontius habet,
quod cum Petrum Mogum reciperet, cum ipſo non communicabant Acephali.

Petrus Mog. moritur, Athanaſius ſubrogatur.

Sub huius quoque anni Conſulibus (inquit Marcellinus in Chronico) Zeno Imperator, in inſu XLV.
la quæ Paganorum dicitur, Pelagij gulam laqueo frangi præcepit.] hæc ipſe. At non ita leuiter ma-
gni ponderis factum prætereat, ſed accuratius pertractemus: Iſte ſiquidem Pelagius (quod ſupe-
rius diximus) ſumma animi altitudine atque conſtantia ſolus aggreſſus eſt agere, quod nec reliq
omnes Comites Imperatoris, vel ipſi Conſtantinopolitanę ſedis Epiſcopi auſi ſunt pertentare; nē-
pe monere impuriſſimum atque ſæuiſſimum Principem, vt a nefandis perpetrandis ſceleribus de
ſiſteret: cuius rei cauſa mortem illam ſibi nobilem comparauit, omni vita maiorem: vtpote magnū
Baptiſtam imitatus, Principem arguendo, æque cum eo accepit pro mercede a diro tyranno ſup-
plicium, immo coronam, quæ ipſum terræ cæloq. reddidit glorioſum. Rem geſtam breuiter a Ce-
dreno narratam accipe:

Pelagius Patricius occiditur a Zenone.

E Interfecit etiam (inquit) Zeno Imp. Pelagium Patricium, virum præclarum, & carminum ſcri XLVI.
ptione inſignem; quod is pro ſua prudentia & iuſtitia libertatem dicendi ſibi ſumens, Zenonis ne
fanda facinora palam inceſſebat. Moriturus autem, manibus ad cælum erectis, Deum omnium
gubernatorem ſic eſt precatus: O iuſtiſſime Deus, mihi quidem iniuſtiſſime mors infertur, pro-
pterea quod libero ore Zenonis multa facinora violenta repreſſi, & quod fatuum eius fratrem no
lui Cæſarem deſignari. Tu autem Domine omnipotens, qui iuſtitiæ rationem habes, quamprimū
eorum ſcelerata homicidia punito. Extat hiſtoria ab eo ſcripta verſibus ab Auguſto Cæſare ex-
orſa. Homerocentra etiam compoſuit, & alia quamplurima laude digna. Zeno autem Zoſimum
præterea interfecit Rhetorem Gazeum, & Arcadium Præfectum, alioſq. illuſtres viros.] hæc
Cedrenus.

Pelagij iuſta ad Deum preces.

Porro innocentiſſimi Pelagij preces implorantis a Deo iuſtiſſimam aduerſus ſceleſtiſſimum Im XLVII.
peratorem vindictā quā citiſſime exauditæ ſunt: neque enim elapſus eſt annus, cum Zeno terribilē
a Deo irato vltionem excepit: quomodo autem id acciderit, anno ſequenti dicturi ſumus. Sic nam-
que

Quamdiu mali Principes tolerantur.

que ſæpe ſæpius accidiſſe vidimus, vt cû Deus ob populi peccâtis delicta ſinat ſæuiſſimos regnare A
interdum tyrannos, qui ſceleſtos pœnis addicât, potiſſimum vero potentes, qui impune hactenus
deliquiſſent: cum vero ijdem Principes & innoxium ſanguinem effundere non ſunt veriti, clamante
a Gen c.4.
te illo ſicut ſanguine Abel [a] ad Dominum, mox & ipſi Deum vindicem experti ſint, ac iure quidẽ
Nam cum omnis poteſtas a Domino Deo ſit, tamen nonniſi ad vindictam malorum (vt ait Pe-
b 1.Petr.2.
trus [b]) laudem vero bonorum eiſdem Principibus a Deo gladius impertitus eſt: quem cum inique
in innocentes conuertunt, ab eis a Deo qui dedit, aufertur; ſitq. ſecundum imprecationem Prophe
c Pſal.36.
ticam [c]: Gladius eorum intret in corda ipſorum, & arcus eorum confringatur.] regni namque ſi
mul & vitæ diſpendia miſerrime patiuntur: ſicut & Zeno diu toleratus a Deo, licet impurus, licet
hæreticus, licet auarus & iniquus, expertus eſt: cum enim in Pelagium virum innoxium atque timẽ
tem Deum gladium conuertit, in ſe ipſum e cælo vindictam eduxit.

XLVIII.
Quæ Leontius de Zenone.
d Suid. verbo Leontius.

Cum autem innocentis Pelagij Patricij obitus auditus eſſet, præter ea quæ Zeno in Catholicã
Eccleſiam in dies magis magiſq. peccaret, magnus bonorum auctus eſt mæror. Sed quæ tum Leon
tius monachus, qui diuinas litteras profitebatur, dixerit, accipe a Suida, vbi de ipſo agit his ver-
bis [d]: Leontius monachus ſub Zenone, cum occulta Scripturæ loca prophetica gratia declara- B
ret, multos ſtudioſos habuit aſſeclas. Cum vero quidam Imperatoris portenta contra Eccleſiam
e 1.Reg.22.
moleſte ferrent: Non (inquit) miranda ſunt ea, quæ fiunt ab homine ad Imperium ab hominibus
adſcito, cum [e] Saul diuino ſuffragio Rex deſignatus Achimelech *ſanctiſſimum ſacerdotem* & eius fi-
lios in domo Domini gladio confecerit. Aliis autem dubitantibus, & ingenium eius e manſueto
ſæuum factum eſſe opinantibus, quod initio Imperij quædam pollicitus eſſet, quæ ad bonum ten
derent: Non mutauit (inquit) naturam, ſed in rebus ſecundis improbitatem declarauit, longo tem
pore illi *Exconſulis* metu diſſimulatam. Idem Leontius cum quidam Clementis Stromathei librũ
legeret, & ad locum perueniſſet, quo ille viros deridet qui faciem meretricio more pingunt & ca-
pillos tingunt, dixiſſetq. Leõtius: Num quiſquam eſt præter Imperatorem, qui capillos tingat, aut
fucet faciem? Monachus alius ſubiecit: Nos vniuerſi de homine dubitamus, num is vllo modo ſuſti
neret ornatu mutare natiuam: nec tamen hoc facere putauimus Imperatorem. Perargute ſane de-
riſerunt monachi eos, qui naturam virilem transformare in muliebrem ſtudent.] hactenus Suidas
de Leontij viri doctiſſimi ſalibus in Zenonis putoribus accommodatis.

XLIX.
f Caſſiodorus in Chronico.
Odoacer iterũ vincitur & obſidetur.
g Iordan. de reb. Get.
h Procop. de bello Goth. lib. 1.

Hoc eodem anno ſub notatis Conſulibus, ad Duram fluuium (inquit Caſſiodorus [f]) Odoacrẽ C
Regem dominus noſter Theodoricus tertio certamine ſuperauit: qui Rauennam fugiens obſide-
tur incluſus.] hæc ipſe: ſed Marcellinus ſub anni ſuperioris Conſulatu hæc refert. At præferendus
fide Caſſiodorus, qui res ante oculos poſitas ſcripſit; cuius auctoritate etiam liquet triennium in-
terlapſum, vſquequo Odoacre occiſo, Theodoricus abſq. alicuius obice tota eſt potitus Italia. id
ipſum Iordanus [g] atque Procopius [h] tradunt.

IESV CHRISTI ANNVS 491. FELICIS PAP. ANNVS 9. ZENONIS IMP. 18. ODOACR. REG. 16.

I.
De obitu Zenonis Imperatoris.

QVi ſequitur annus Domini quadringenteſimus nonageſimusprimus, vnius tantummodo O-
lybrij Conſulis nota inſeritur Faſtis: Extat ad Olybrium Ennodij carmen & plures familia-
res epiſtolæ, ex quibus prætecauitam eius inſignem nobilitatem, doctum ipſum *fuiſſe* atque
pium cognoſces. Cuius Conſulatu (vt Caſſiodorus atque Marcellinus tradunt, & alij omnes D
abſque controuerſia vlla conſentiunt) Zeno Imp. finem viuendi fecit. Mortuum tradunt hoc anno,
ſed quo menſe & die, ab antiquis non proditur, a recentiore ſuo arbitrio ponitur octauo Idus A-
i Euagr. libr. 3. cap. 29.
prilis: Sed quo mortis genere, accipe de pauendo Dei iudicio quid dicant hiſtorici: atque primum
Euagrius [i]: Cum autem Zeno abſque liberis decimoſeptimo regni ſui anno confecto eſſet, comi
k Cedren in Cõpend. hiſtor.
tiali morbo extinctus eſt, &c.] At audi Cedrenum [k]: Fertur (inquit) ſama, Zenoni a quadam diuina
poteſtate fuiſſe caput abſciſſum, vt ea res conſpectum hominum fugeret, ſolaq. cure caput cum cer
Zeno viuus ſepultus.
uice coniungeretur.] ſed haud eſt recepta ſparſa vulgo ſentẽtia. Verum illud magis certum, ipſum
quidem morbo comitiali arreptum, adeo vt videretur mortuus, viuentem vero fuiſſe ſepultum: nã
idem ſubdit: Itaque vxorem & cubicularios propriæ ſaluti conſulentes, mortuum in aſſere iacentẽ
reliquiſſe: diluculo tandem quemdam eum nulla neceſſitudine attingentem ſindonem cadaueri
iniecisse. Satellites porro, qui ad ſepulchrum, in quo repoſitus fuit, cuſtodiendum erant collocati,
retulerunt ſe per duas noctes lamentabilem vocem audiuiſſe ex ſepulchro elatam: Miſeremini, &
aperite mihi. Cum illi dicerent, alium iam imperare: Nihil, inquit, curo: In monaſterium me addu E
cite. Sed cum non aperirent, ferunt aliquanto poſt monimentum fuiſſe recluſum, inuentumque in
eo Zenonem, qui præ fame ſuos ipſe lacertos mandiderat, & caligas quas geſtabat. Quia crebro
comitiali corripiebatur morbo, quæ ipſo adhuc viuente Ariadna Zenonem amabat, eadem manda
uerat cuſtodijs regij ſepulchri ne aperirent.] hæc Cedrenus.

II.
l Zonar. tom. 3. Annal.

Zonaras autem alias cauſas, vt viuus ſepeliretur, enarrat his verbis [a]: Tradunt enim quidam
eum gulæ & ebrietati indulgentem errore mentis affici ſolitum, & prolapſum a mortuo nihil de-
ſtitiſſe. Cum vero ipſi etiam coniugi Ariadnæ inuiſus eſſet, ſic inebriatum, pro mortuo in monumẽ
tum Imperatorium ab illa coniectum, lapide maximo, qui pro operculo eſſet, impoſito: factumque
ſobrium, vociferatum quidem eſſe lamentabiliter; ſed nemine curante, miſere perijſſe. Alij dicũt,
eum ægrotus acerbiſſimis doloribus vrgeretur, pro mortuo habitum, & in ſepulchro poſitũ, ibiq.
expiraſſe, lamentantem, & domeſticos implorantem, cum Ariadna prohiberet, ne quis monumen
tum aperiret, aut quicquam illum curaret.] hæc Zonaras. Verum Euagrius aſſerens eum comi-

tiali

A tiali morbo extinctum, haud his repugnat: mortuus enim creditus & vt mortuus ſepultus eſt.
Hunc tandem Zeno conſecutus eſt finem, poſtquam annos ſeptemdecim & menſes quinque III.
(vt habet Marcellinus) imperaſſet, digno vita impia atque probroſa exitu conſummatus, & horen
da morte præreptus, vt viuens inter mortuos deputatus ſit, qui mortuus inter viuentes, impius in-
ter pios voluit adnumerari, fallens per ſimulationem Eccleſiæ Catholicæ iudicium; ſed Deum mi-
nime decipere potuit, cuius licet ſeram, diram tamen vindictam expertus eſt: vt ei acciderit, ſecun-
dum quod de impijs Iob ſanctus vaticinatus ait [a]: Inuolutæ ſunt ſemitæ greſſuum eorum: ambu a Iob 6.
labunt in vacuum & peribunt. Conſiderate ſemitas Thema & itinera Saba, & expectate pauliſper.
Confuſi ſunt, &c.]
Inuolutas plane fuiſſe ſemitas Zenonis greſſuum, quæ ſingulis annis de ipſo ſunt narrata de- IV.
clarant: Inuolutas dixerim, cum ad tempus faciem præſeferret Catholici Principis, cum pellẽs hæ
reticum tyrannum Baſiliſcum ſtuduit apparere Catholicus; cum & leges pro fide Catholica ſan-
xit, hæreticos expulit, Orthodoxos in Eccleſias reſtituit; rerum vero potitus, in tutoq. Imperio col
locato, rurſum hæreticos, pulſis Catholicis, reuocauit. Vt plane tali exemplo apparuerit, maxime
B infidam eſſe fidẽ regnãtis hæretici hominis, non ad pietatẽ, ſed ad regni ſtabilitatẽ cuncta voluen-
tis, ac ſusdeq. miſcẽtis. Toleratus eſt ipſe diu a Felice Romano Põtifice, quod ſe eſſe negaret hæreti *Zeno vt hæreticus dãnatus.*
cũ: cõicationem vero cum hæreticis ex Acacij conſilio, præmiſſa fidei Catholicæ confeſſiõne, ſe inijſ
ſe profeſſus eſt; ſic plane ſtudens occultare quod erat, exhibens ſe Catholicum, cum non eſſet.
Verum inuolucra iſta fictionum, quibus ſerpentes intus latentes obtegebantur, poſt aliquot V.
annos Hormiſda Papa, Apoſtolica vſus auctoritate, palam fieri, ob oculoſque omnium exponẽda
curauit, cum Iuſtinum Imperatorem adegit, vt Zenonis nomẽ tamquam hæretici ex Albo Catho-
licorum Imperatorum expungeret. Quomodo autem res tanta fuerit peracta, ſuo loco dicemus.
Non enim mortuus damnatus eſt; ſed qualis re vera viuens fuerit, perfectius agnitus, eum defun-
ctum abſque pœnitentia hæreticum Pontifex iudicauit alienum a conſortio communicationis Ca
tholicæ, qua ſolet præſcriptis ritibus Eccleſia communicare cum mortuis.
Mortuo Zenone (inquit Euagrius [b]) Longinus eius frater magnam adeptus potentiam, tam VI.
etſi ſpem animo concepit ſe Imperio potiturum, tamen ea quæ expectabat, minime eſt conſecu- b Euagr. lib. 3. cap. 29.
tus: nam Ariadna Anaſtaſio, qui nondum ad Senatorium ordinem aſcenderat, ſed ſolum in ſchola *Anaſtaſius ex Silentiario Imperator.*
C Silẽtiariorum (ſic enim dicitur) adſcriptus erat, coronam impoſuit Imperatoriam.] & paulo poſt:
Iſte Anaſtaſius patriam habuit Epidamnum, quæ iam Dyrrhachium nuncupatur. Et primum Lõ
ginum fratrem Zenonis, officio fungentem Magiſtri, quem vetuſtiores Præfecturam ordinum Au
licorum vocabant, mittit in patriam; multiſq. aliis poſtea Iſauris idem poſtulantibus, ad ſuos re-
uertendi conceſſit poteſtatem.] hæc Euagrius. Res adeo inopinata ſuſpicionem haud leuem conci
tauit, promotum fuiſſe ab Ariadna Auguſta inferioris Palatinæ militię hominem ad maximum
dignitatis faſtigium ob turpem amborum commixtionem. Quodnam autem fuerit Silentiarij
munus, ex quo Anaſtaſius in Imperium euectus eſt, Procopius ſic breuiter docet [c]: Qui (inquit) c Procop. de bell. Perſic. lib. 2.
in Palatio Imperatoris militantes, ea quæ ſunt quietis curarent, Silentiarii ſunt appellati.]
Sic igitur conatu Ariadnæ Imperatricis Anaſtaſius Imperator creatus, primum omnium Eu VII.
phemium Epiſcopum Conſtantinopolitanum aduerſarium ſenſit; quippe qui eum coronari nõ cõ *Euphemius exegit profeſſionẽ fidei ab Anaſtaſio Imp.*
ſenſit, niſi prius emiſſa Catholicæ fidei profeſſione: etenim eum non recte ſentire de fide Orthodo
xa, vehemens ſuſpicio erat. At quid ille? Vt regnaret, ſtatim abſque obice interiecto, rectæ fidei con
feſſionem Euphemio obtulit. Hæc quidem in primis docet Theodorus Lector, cum ait [d]: Ei reſti d Theodo. Lect. lib. 2. Collect.
tit Euphemius Epiſcopus, vocans eum hæreticum, & indignum qui Chriſtianis imperaret: Ariad
D na vero & Senatores vi tractum cogunt. Ille vero conſentire noluit, niſi ſcriptam ab eo confeſſio-
nem retuliſſet, qua Chalcedonenſis Synodi decreta determinationi fidei inſerta comprobaret; qđ
ille fecit. Manichæi & Ariani lætabantur propter inaugurationem Imperij Anaſtaſij: Manichæi,
quod mater illius zelo ac ſtudio ipſorum prædita erat; Ariani vero, quod Clearchum auunculum
Anaſtaſij conſentientem haberent.] hæc Theodorus. Quæ præterea verba tranſacta fuerint inter
Anaſtaſium & ipſum Euphemium Epiſcopum Conſtantinopolis, Suidas ſic narrat: Hic ſub Eu-
phemio Patriarcha Conſtantinopolitano, cathedra parata, cum quibuſdam cœtus agitabat. Verũ
Euphemius minitabundus ei dicit: Vt, aut ſi frequentaret eccleſiã, cum ea conſentiret; aut nequa
quam eam ad peruertendos ſimpliciores ingrederetur: Sin ſecus (inquit) feceris; reſecta tua coma
te in triumpho ducam cum populo. Ex eo tempore quieuit, felicis illius gloriæ cauſa retinendæ.]
hæc cum dixit Euphemius, plane exauctorationem ei comminatus eſt: ſiquidem idem erat recide
re Imperatoris comam, quod in ordinem monachorum redigere ad pœnitentiam, vt de pluribus
factum legitur. Vidiſti quanta ſibi auctoritate ſacerdotij ſumat Euphemius, vt abrogationem Im
perij magna animi celſitudine intrepidus publice comminatus fuerit Imperatori: Quod timens il
E le, ab hæreticorum cœtu ad tempus ſaltem abſceſſit, ſimulans ſe eſſe Catholicum.
Antequam vero iſta de perfidia detecta, & contradictione ab Euphemio Anaſtaſio exhibita VIII.
innoteſcerent Romano Pontifici, de creatione eius ſumma celeritate nuncio Romam allato, gaui *Felix Papa ſcripſit ad Anaſtaſiũ Imp.*
ſus quidem eſt Romanus Pontifex Felix: qui enim expertus eſſet, quanto diſcrimine ſub Zenone
in Oriente fides Catholica laboraſſet; exiſtimans adueniſſe diem, quo priora illa infeliciſſima tẽ
pora, quibus ſola hæreſis triumpharat, penitus deſinerent, & fides oppreſſa conſurgeret; gratulato
riam ſtatim ad Anaſtaſium Auguſtum dedit epiſtolam, vt benignitate eum allicere & eius capere
animum feſtinaret, & ſic hæreticos anteuerteret in hoc ipſum ſolitos omnem impendere diligẽtiã,
vt recens creatum Imperatorẽ in ſuas partes mille comparatis vndique artibus veluti captiuũ ad
ducerent. Scripſit igitur Felix Papa ad Anaſtaſium litteras gratulatorias, quarum Gelaſius Roma
nus Pontifex eius ſucceſſor his verbis meminit in Commonitorio ad Fauſtum: Prædeceſſor meus
non ſolum minime eius nomen attigit, verum inſuper quando principia adeptus regiæ poteſtatis
exer-

exercuit,in eius ſe ſcripſit Imperij promotione gaudere.]hæc Gelaſius. A

IX. Quod enim ante Imperium Anaſtaſius haud adeo illuſtris perſona eſſet,qui nec adhuc inter
Senatores militare meruerat;haud mirum videri debet,ſi qualis re vera eſſet, hæreticus , Romæ
minime innotuiſſet. Verum etſi quis rumuſculus de hæreſi diffamatus fuiſſet , oblata ab eo fides
Catholicæ cõfeſſione Euphemio,penitus euanuerat. Ceterum nec leuis ſuſurrus in populo aduer-
ſus eum potuit diffamari,cum ab omnibus vir ſanctiſſimus haberetur,prout populi acclamatio-
nes declarant, quas recitaturi ſumus. Hæc igitur in his quæ ſpectant ad Catholicam fidem fuerũt
primordia Anaſtaſij Imperatoris, cum ſe per rectæ fidei profeſſionem ab omni ſuſpicione hære-
ſis liberauit.

X. Quod autem ad politicum ſtatum pertinet:magnam quidem de ſe expectationem concitauit,
Anaſtaſius Optimi Principis ſpecimẽ edidit. fore optimum Principem,qui omnes prædeceſſores facile ſuperaret. talia quidem ab eo præſtari
debere,concitata de ipſo expectatio extorquebat:nam in priſtino ſtatu humili collocatus,ſpecimẽ
viri ſanctiſſimi in omnibus fere vitæ actibus ediderat. vnde hac ex parte in his quæ foris appare-
bant,Ariadna Auguſta excuſationem meruiſſet,immo & laudem haud mediocrem conſecuta eſ-
ſet:vtpote quæ obſtitiſſet ne regnaret impuriſſimus Longinus frater Zenonis Imperatoris,eue xiſ B
ſetq. in Imperatorem virum optimis moribus adeo comparatum,vt eo nomine celebris licet mi-
litiæ ordine infimus,haberetur;viſa in his egregium factum ſanctæ Pulcheriæ imitata , cum poſt
habitis illa reliquis , Marcianum virum rectiſſimum in Imperij regimen diuino conſilio pro-
mouiſſet.

XI. Cum vero recens electus Imperator,ex more,munera Circenſia populo exhiberet, qualis de
a Cedrenus in Compend. eo hactenus viguiſſet in populo fama,quæve opinio parta,ſpes concepta,& expectatio aucta, acci
pe q́ ex eius temporis ſcriptis Cedrenus affert [a],verbis ex publicis Actis proditis:Cum autẽ Ana
Prior vita Anaſtaſii quam laudabilis. ſtaſius,habitu ſumpto Imperatorio,in Circo ſederet:omnis populus vno ore directe inclamauit:
Sicut vixiſti,ita etiam impera,domine. Quippe qui ante galli cantum templum adire ſolebat:ibi
que dum concio dimitteretur,ſtabat Deum precans:frequenter ieiunabat; & ſua pauperibus &
b Gelaſ. epi. 10. mendicis erogabat.]At ne putes adulatorias has fuiſſe populi voces,audi quid Gelaſius Papa ha
beat in litteris ad eum datis [b]: Non me(inquit)latet,Imperator,quod tuæ pietatis ſtudium fue-
rit in priuata vita:optaſti ſemper fieri particeps promiſſionis æternæ,&c.]hæc de priſtinæ eius vi
tæ inſtitutis,quibus magna hominum admiratione,diutius aſſueuiſſet:Ijs vt reſponderent reliqui C
vitæ actus,cum moderandas ſuſcepit habenas Imperij, iſta ſtatuit,quæ idem Cedrenus ſubdit his
verbis:Delatores funditus ex vrbe eiecit:aboleuit etiam tributum,quod Chryſargyrum diceba
tur,Auroargentum alias. Id tale fuit:Quiſquis mendicus,quæuis meretrix,quæuis repudiata,*qui*
uis ſeruus, quiuis libertus ærario aliquid impendebant,atque etiam de mulo,de fimo,de immū-
tis,de canibus in vrbe vel rure degentibus homo ſiue mas eſſet,ſiue femina,annuum argẽteum pẽ
debat,tantumdem equus,bos,mulus,aſinus,aut etiam canis obulos ſex:& erat tum in agris, tum
in vrbibus magnus eiulatus,cum id tributum abſque aliqua miſeratione exigeretur.

XII. Itaque Imperator,cum ea de re legatos ad eum miſiſſent monachi Hieroſolymitani,& Timo
Chryſargyrum ademptum. theus Gazæus vir ſapientiſſimus tragœdiam de ea finxiſſet , excidit iſta : atque eo ſane tempore
illuſtrem ſuam fecit liberalitatem,quod tributum illud quadriennale,quod magna cum omnium
pernicie ingentem talentorum corradebat numerum,& Chryſargyrum appellabatur,*ſuſtulit, ta-*
bulaſq. eius tributi deſcriptionem continentes in Circo coram populo omnes cremauit. At Rem-
publicam quidem ille tanta magnificentia emendebat.]eadem Theodorus Lector de *Chryſargy-*
c Theodo. Lect. Collect. lib. 2. ro ſublato;qui & alia ab eo tunc recte inſtituta recenſet,vbi ait [c]: Anaſtaſius Chryſargyrum re- D
miſit,& venationes ſuſtulit;& magiſtratus qui venales fuerant,gratis contulit.]hæc ipſe. At quis
talia tantaq. videns & audiens,ſummam eleuandæ Reipublicæ ſpem de ipſo recens creato Impe-
ratore non concepiſſet?

XIII. Sed quod omne quod non ex animo,ſed ex ambitu partum eſt, quodue firmas non habet in
Auiditas ſucciſa,non auulſa. virtute radices,& in charitate Dei minime fundatum eſt,diutius conſiſtere haud valet, ſecundũ
d Sapien. 4. illud Sapientis [d]: Plantæ adulterinæ non dabunt altas radices]ad momentum ferme iſta ſunt vi-
ſa,& ſtatim ab intuentium oculis euanuere:ac plane accidit perinde atque eum radice non euulſa,
ſi ſtipes præcidatur arbuſculæ, multiplicatis fœtibus erumpant hinc inde maiori virore germina
& coaleſcant:ita plane Anaſtaſio accidit,cum poſt firmatum iam & ſtabilitum Imperium,poſt ex
e Suid. in hiſtor. eiſum Chryſargyrum,eius cupiditas in radice latens rurſus pullulauit in diriores exactiones &
Anaſtaſius expilator Imperij. publica furta. Nam accipe quid de ipſo Suidas enarret [e]: Anaſtaſius Romanorum Imperator
mutatus in deterius,vniuerſum Imperium ariſtocratiam effecit,magiſtratibus omnibus venden-
dis,& delinquentibus ignoſcendo,inexplebili pecuniæ auiditate incenſus. Vnde factum,vt prouin
ciæ militaribus catalogis exauſtis,prouinciales rebus inſuetis & peregrinis percellerentur. Neque E
enim armis infeſtos barbaros propulſabat,ſed pecunia ſubinde pacẽ redimebat. Ad hæc in bona
defunctorum inquirebat,& communem omnibus paupertatem donabat. Quorum enim ipſe rẽ
familiarem auferebat, ijs paulo poſt pietatis nomine diſtribuebat;& quarum vrbium incolas nu
dabat,earum ædificia renouabat,vt & patriam ſtudioſe exornaret,tribuſq. coronis circumdaret.
Sub hoc Libycæ vrbes grauiter ſunt afflictæ ab ijs qui Lazici dicebantur:præfecerat enim his ne
potem ex filia Marinum,hominem adoleſcentem,leuiſſimoq. præditum ingenio;rurſus poſt illum
Baſianum filium:is vero ſuis factis quouis modo ſuperioris Prætoris intemperijs ſuperatis, effe-
cit vt priorem ſtatum deſiderarent,quamuis neces & ademptas ſibi opes recordarentur.]hæc Sui
das. Porro ad extremam Orientalis Imperij cladem & Catholicæ fidei deſolationem talem homi
nem in Imperatorem ab impia Ariadna eſſe promotum,exitus patefecit.

XIV. Quid autem infauſtum hoc anno acciderit,cum idem Anaſtaſius creatus eſt Imperator,Mar-
cellinus ſub anni huius Conſulatu ita ait:Bellum plebeium inter Byzantios ortum, parſq. vrbis

A plurima atque Circi igne combuſta.]hæc ipſe:ſed cuius rei gratia eiuſmodi ciuile bellum conflatum fuerit, nuſquam mentio: putantur quidem illi qui Zenoni eiuſq. germano ſtuduiſſent, ægro animo ferentes, illo poſthabito huic mediocris conditionis homini Romanum Imperium eſſe decretum, eiuſmodi ciuilium conflictationum auctores fuiſſe. Confundunt nonnulli præſens incendium cum eo, quod a Zenone ſuperſtite contigiſſe diximus, cum bibliotheca regia conflagrauit. Porro tunc accidiſſe creditur quod Procopius tradit, incenſum eſſe nobiliſſimum omnium templum, Sophiam dictum: ait enim [a]: Viles quidam & vulgi fæx olim templum Chriſtianorum concremare auſi ſunt, templum inquam quod Byxantini Sophiam vocant, opportuno in primis nomine excogitato. Permiſit Deus impium fieri opus, præuidens nimirum in quantam olim elegantiam tēplum reſtitui deberet. Etenim totum templum in cineres redactum Iuſtinianus (quamquam multo poſt) ita reparauit & expoliuit, vt quiſquis de priori templo audierit, is monſtrata præſenti venuſtate, optare poſſit illud iamdudū perijſſe. hæc Procopius; qui item addit de auguſtiſſima domo hoſpitali Sancti Sampſonis exuſta. His plane funeſtis exordijs Anaſtaſius eſt Imperium auſpicatus; quibus facem ipſum ferre ad Eccleſiam Catholicam inflammandam videri poterat præſignatum. Reliqua de ipſo inferius annis ſingulis referemus.

Ciuile bellum Conſtantinopoli.

a Procop. de ædific. Iuſtin. Imp. orat. 1.

Incendium a turba excitatū

B XV. At vice verſa hoc item anno accidit, vt cum Anaſtaſius Silentiarius eſſe deſiens, creuerit in Imperatorem; Dei conſilio vir ſanctiſſimus Ioannes ex Antiſtite Coloniæ in Armenia euaſerit Silentiarius, cum videlicet ſedi nuncium remittens, profectus ad loca ſancta, ſubijciens ſe diſciplinæ magni Sabæ, mutatus in monachum, ob incomparabilem ſilentij obſeruantiam, Silentiarius fuit cognominatus. hiſtoria quidem ſcitu digna & Annalibus Eccleſiaſticis congrua, cum præſertim a Cyrillo monacho diſcipulo admirandi illius Euthymij, qui his viuebat temporibus, ſcripta fuerit. Liceat abſque inuidia dicere, me neminem reperiſſe poſt ſanctos Athanaſium atque Hieronymum, qui maiori fide ſcripſerit ſanctiſſimorum virorum res geſtas, digerens eas atque diſtinguens accurate per tempora, ac ipſe Cyrillus, dum quæ ipſe vidit, vel ſanctorum omni probitate præſtantium virorum relatione didicit, abſque leni ſuſpicione mendacij, ſinceram veritatem veluti ſacroſanctum depoſitum poſteris tradidit, nempe Acta Euthymij, itemq. Sabæ, & Ioānis Silentiarij, de quo eſt ſermo: ſed & eiuſdem auctoris credūtur eſſe Vitæ Theodoſij Cœnubiarchæ, necnon Quiriaci anachoretæ, qui iiſdem temporibus claruere viri ſanctiſſimi: ſed quod illæ careant
C auctoris inſcriptione, feruntur nomine eius qui poſtremo edidit Metaphraſtes, cum tamen ipſe ea antiquitus ſcripta tantum exſcripſerit.

Cyrillus verax & accuratus ſcriptor rerum SS. Monachorum.

XVI. Sed quod ſpectat ad Ioannis aduentum in Palæſtinam: erat quidem in Orientali Eccleſia florētiſſima fama ſancti Sabæ Abatis in Palæſtina degentis, vtpote viri ob egregias virtutes Deo acceptiſſimi: adeo vt cum ex alijs Orientis partibus, tum ex Armenia ad ipſum conuolarent, qui exultioris monaſticæ obſeruantiæ cupidi eſſent: nam hæc de ipſo in primis idem Cyrillus [b]: Tunc quidem (inquit) agebat Sabas quinquageſimumtertium annum ſuæ ætatis, quo tempore Anaſtaſius quidē ſedem tenebat Imperatoriā, cum e viuis iam exceſſiſſet Zeno. Eodem autem anno ad Lauram accedit vir quidam diuinus, quem dona decorabāt ſpiritualia, genere Armenus, nomine Hieremias; quem duo quoque ſequebantur diſcipuli, qui vocabantur Petrus & Paulus, qui cognoſcebantur eius vitam aperte referre & exprimere.] & paulo poſt: Cum itaque Hieremias, & qui cum ipſo erant, ita veniſſent ad Lauram; diuinus quoque Epiſcopus & Silentiarius Ioannes eorum veſtigia ſequens, eodem accedit iam agens trigeſimumoctauum annum ætatis, &c.] his ducibus Armenos plurimos in Lauram confluxiſſe tradit. Porro quomodo diuino monitu tantus Antiſtes tum generis claritudine, tum egregijs virtutibus exornatus, miſſam faciens ſedem incognitus ſub
D Sabæ diſciplina profiteri cœpit, ex ipſo Cyrillo rem geſtam audire pergratum erit: poſt enim enarrata glorioſa Ioannis primordia & functionem muneris Epiſcopatus, hæc ſubijcit:

b Cyrill. in Vit. S. Sab. Abb. apud Sur. tom. 6. c. 16.

De Ioanne Silētiario ex Epiſcopo Monacho.

XVII. Cum hic ergo diuinus Ioannes tranſegiſſet iam decem annos in Epiſcopatu, accidit, vt maritus ſororis eius, qui vocabatur Paſinicus, Armeniorum haberet adminiſtrationem: qui inſtinctu ſatanico cœpit damno afficere & conturbare eā quæ illi credita fuerat Eccleſiam: his quidem qui eam adminiſtrabant, non permittens vt Eccleſiaſticarum rerum curam gererent: eos autem qui intra eius fines confugiebant, vi auellens, & ius aſyli ſoluens ac violans. Qui cum ſæpe rogaretur a Dei ſeruo, euadebat deterior, Maria eius ſorore iam mortua. Cum autem ex eo vir iuſtus in grauiſſimam incidiſſet afflictionem, cogitur venire Conſtantinopolim. Cum vero illic fuiſſet, & quæ erāt eius Eccleſiæ vtilia peregiſſet circa finem Imperij Zenonis, Euphemio Epiſcopo Conſtātinopolitano pro ſe decertante, Deo gratum inijt conſilium, nempe vt in ſanctam ſecedat ciuitatē, & per ſe quieſcat ab omnibus huius vitæ negotijs. Cū autem dimiſiſſet eos qui cum eo erāt presbyteros ac clericos, ac diuinis iuſſis peractis, & omnibus neſcientibus ſolus nauem conſcendiſſet, venit Hieroſolymam, & manet in primo ſanctæ Ciuitatis Gerocomio, in quo Gerocomio eſt ora-
E torium ſancti martyris Georgij.

Colonienſis Eccleſia afflictata

XVIII. Cum autem illic fuiſſet & mundanam illic turbam aſpexiſſet; magno animi dolore affectus, Deum rogauit cum lacrymis, vt duceretur in locum ſibi gratum & quietum & aptum ad ſalutē conſequendam. Poſtquam autem in dicto Gerocomio manſit venerandus pater noſter Ioannes, in fundendis noctu ad Deum precibus verſans longo tempore, cum vna nocte ex omnibus ſolus Gerocomij impluuium cælum aſpexiſſet, aſpicit repente ſtellam lucis, quæ habebat figuram Crucis, & ad ipſum veniebat, & audiuit vocem ex illa luce dicentem: Si vis eſſe ſaluus, ſequere hanc lucem. Is autem cum credidiſſet, protinus eſt egreſſus, & illam lucem ſecutus, venit in maximam Laurā S. patris noſtri Sabæ, cū eo tēpore eſſet Hieroſolymitanæ Eccleſiæ Pōtifex Salluſtius, quarta decima Indictione, trigeſimooctauo ætatis ſuæ anno: Quo quidē tēpore a Deo cōſtructæ maximæ Lauræ eccleſiæ celebrata ſunt encænia, ſeu dedicatio: Anaſtaſius autem, mortuo Zenone, ſuſceperat Imperium, vt eum audiui ſua lingua loquentem.] hæc de progreſſu Ioannis Colonienſis in Armenia

Quo ſigno Ioānes in ſolitudinem ductus.

menia Epiſcopi in Lauram Cyrillus,ſignans hûc ipſum annum etiam ex Indictione,quo nimirum A
decimaquarta abſoluta,decimaquinta menſe Septembris inchoatur:vt videas omnia quā exactiſ-ſime reddita tempori. Porro voluit Deus,tāto ſigno cælitus miſſo,fieri manifeſtum,haud ignauiæ adſcribendū S.Ioanni,ſi Eccleſiam in perſecutione reliquit. Verum & exitus declarauit, ex fructibus nempe ꝑductis,Dei volūtatem fuiſſe,vt nobilis Eccleſiæ paſtor paſcendus ex Armenia transferretur in Palæſtinam,illic vberem fructum redditurus tempore ſuo,vt eius vitæ Acta declarant, necnon Sabæ,quæ quis otioſus magna animi delectatione legere poterit.

XIX. Quo autem ſtatu res Italiæ,confligentibus ſimul duobus barbaris Regibus,fuerint, Caſſiodorus his paucis declarat: Hoc Conſule (*nempe Olybrio*) Odoacer cum Erulis egreſſus Rauenna nocturnis horis ad pontem Candidum a domino noſtro Rege Theodorico memorabili certamine ſuperatur. Tunc etiam Vuādali,pace ſuppliciter poſtulata,a Siciliæ ſolita deprædatione ceſſarūt.] hæc ipſe. Porro adhuc biennio Odoacer Rauennæ ſe muniens reſtitit Theodorico,qui interea tota eſt potitus Italia.

XX. *Obitus S. Patricii.* * LXXXII. Sub huius anni Conſulatu a Mariano Scoto eius gentili (nam Hibernia Scotia dicta reperitur) obitus recenſetur S. Patricij Hiberniæ primi Epiſcopi. ait enim ſub Olybrio Conſule: *S.* Patricius B
Hiberniæ Archiepiſcopus obijt,cum eſſet annorum nonagintaduorum *. Qui cum eſſet annorum ſexdecim venditus eſt; ſex annis vixit in ſeruitute in Romanis partibus; ſexaginta annis in Hibernia prædicauit.] verum ex recenſitis annis deducto numero,nonniſi octogintaduo eius reperiuntur ætatis. ſed alia eſt apud Probum,qui Vitam eius ſcripſit,ſupputatio annorum S. Patricij: qui eum centum atq. trigintaduobus annis vixiſſe tradit. ad hanc plane ætatem eum perueniſſe oportuit, ſi (vt ait) annos triginta natus extitit diſcipulus S.Martini. Atqui viuens prædicatione, poſt obitum magis illas regiones miraculis illuſtrauit.

IESV CHRISTI ANNVS 492.	GELASII PAP. ANNVS 1.	ANASTAS. IMP. 2. ODOACR. REG. 17.

C

I. *Felicis Papæ obitus.* CHriſti Redemptoris noſtri anno quadringenteſimo nonageſimoſecundo, Conſulibus Anaſtaſio Auguſto atq. Ruffino,quinto Kalendas Martias moritur ſanctus Felix Papa,cum ſediſſet annos nouem,minus diebus duodecim,ſumma laude Pontificia adminiſtratione perfunctus; receptuſque eum beatis in cælis,in terra etiam venerandus in perpetuum anniuerſario cultu remanſit ipſa die natalis ſui [a]. In Martyrologio enim Romano,exploſa deprauata lectione,qua legebatur Felix Quartus pro Tertio,hæc leguntur dicta die vigeſimaquinta Februarij: Romæ natalis ſancti Felicis Papæ Tertij,qui ſancti Gregorij Papæ atauus fuit;de quo is refert, quod ſanctæ Tarſillæ nepti apparens,illam ad cæleſtia regna vocauit.] Verum quod atauus Gregorij fuerit Felix Tertius,& non Quartus,vt Ioannes Diaconus exiſtimauit,tum ratio temporis perſuadet, tum etiā patria aſſirmare cogit: ſiquidem ille Samnita,hic vero Romanus ſicut & Gregorius fuit. *Sed* de his pluribus in Notis egimus. Porro hiſtoriam de Tarſilla atq. Felice idem Gregorius *publico* concionis præconio euulgauit,itemq. dialogorum commentarijs eſt proſecutus,his *ſcilicet verbis* [b] poſt centum ferme annos:

a Martyrolog. Rom. die 25. Februar.

b Greg. homil. in Euang. 38. & dialo. li. 4. c. 16.

II. *De Tarſilla, Gordiana, & Aemiliana.* Tres pater meus ſorores habuit,quæ cunctæ tres ſacræ virgines fuerunt,quarum vna Tarſilla,alia Gordiana,alia Aemiliana dicebatur: Vno omnes ardore conuerſæ,vno eodemq. tempore ſacratæ,ſub diſtrictione regulari degentes,in domo propria ſocialem vitam ducebant. Cumq. eſſent diutius in eadem conuerſatione,cœperunt quotidianis incrementis in amorem conditoris ſui Tarſilla & Aemiliana ſuccreſcere,& cum ſolo hic eſſent corpore,quotidie animo ad æterna tranſire. At contra Gordianæ animus cœpit a calore amoris intimi per quotidiana decremēta tepeſcere,& paulisper ad huius ſæculi amorem redire. Crebro autem Tarſilla dicere Aemilianæ ſorori ſuæ cū magno gemitu ſolebat: Video Gordianam ſororem noſtram de noſtra ſorte non eſſe: perpendo enim, quia foras defluit,& cor,ad quod propoſuit,non cuſtodit. Quam curabant blanda quotidie redargutione corripere,atque a leuitate morum ad grauitatem ſui habitus reformare. Quæ quidem reſumebat vultum ſubito grauitatis inter verba correctionis: ſed cum eiuſdem correctionis hora trāſiſſet,tranſibat protinus & ſuperducta grauitas honeſtatis; moxq. ad lenia verba redibat, puellarum gaudebat ſocietate laicarū; eique perſona valde oneroſa erat,quæcumque huic mundo dedita non erat. D

III. *De Felice Papa e cælo Tarſillā proneptē ad ſe vocante.* Quadam vero nocte huic Tarſillæ,quæ inter ſorores ſuas virtute continuæ orationis, afflictionis ſtudioſæ,abſtinentiæ ſingularis,grauitate vitæ venerabilis,& honore & culmine ſanctitatis excreuerat (ſicut ipſa narrauit) per viſionem atauus meus Felix huius Romanæ Eccleſiæ Antiſtes apparuit,eiq. manſionem perpetuæ claritatis oſtendit,dicens: Veni,quia in hac re lucis manſione ſuſcipio. Quæ ſubſequenti mox febri correpta,ad diem peruenit extremum. Et ſicut nobilibus feminis,viriſq. morientibus,multi conueniunt,qui eorum proximos conſolentur,eadem hora eius exitus multi viri ac feminæ eius lectulum circumſteterunt,inter quas mater mea quoq. affuit. Cū ſubito ſurſum illa reſpiciens,Ieſum venientem vidit: & cum magna animaduerſione cœpit circumſtantibus clamare,dicens; Recedite,recedite: Ieſus venit. Cumq. in eum intenderet,quem videbat ſancta illa anima a carne ſoluta eſt; tantaque ſubito fragrantia miri odoris aſperſa eſt, vt ipſa quoque ſuauitas cunctis oſtenderet,illuc auctorem ſuauitatis veniſſe. Cumque corpus eius, ex more mortuorum,ad lauandum eſſet nudatum, longæ orationis vſu in cubitis eius & genibus camelorum E

A rum more inuenta eſt obdurata cutis excreuiſſe;& quid viueos ſpiritus eius ſemper egerit, caro mortua teſtabatur. Hæc autem geſta ſunt ante Dominici Natalis diem.

IV. *De trāſitu Aemilianę, & reprobatione Gordianæ.*

Quo tranſacto, mox Aemilianæ ſorori ſuæ per viſionem nocturnæ viſionis apparuit, dicens: Veni: vt quia Natalem Dominicum ſine te feci, ſanctam Theophaniam iam tecum faciam. Cui illa protinus de ſororis ſuæ Gordianæ ſalute ſolicita reſpondit: Et ſi ſola venio, ſororem noſtram Gordianam cui dimitto? Cui (ſicut aſſerebat) triſtis vultu, iterum dixit: Veni; Gordiana etenim ſoror noſtra inter laicas deputata eſt. Quam viſionem moleſtia corporis ſecuta eſt; atq. ita vt dictum fuerat, ante Dominicæ Apparitionis diem, eadem moleſtia ingraueſcente, defuncta eſt. Gordiana autem mox vt ſolam remanſiſſe ſe reperit, eius prauitas excreuit; & quod prius latuit in deſiderio cogitationis, hoc poſt effectu prauæ actionis exercuit: Nam oblita Dominici timoris, oblita pudoris & reuerentiæ, oblita conſecrationis, conductorem agrorum ſuorum poſtmodum maritum duxit.] hactenus Gregorius, quæ nos occaſione ſanctiſſimi Papæ Felicis e cælis vocantis ad ſe proneptes voluimus retuliſſe.

V. *Reliquę res geſtę Felicis PP.*

Sed non prætereamus de eodem Felice quę in libro de Romanis Pōtificibus ſcripta leguntur his B verbis: Hic fecit baſilicam ſancti Agapeti iuxta baſilicam ſancti Laurentij martyris.] & inferius: Hic fecit ordinationes duas in vrbe Roma per menſem Decembrem, presbyteros vigintiocto, diaconos quinq. Epiſcopos per diuerſa loca trigintavnum. Hic ſepultus eſt in baſilica S. Pauli Apoſtoli. Ceſſauit Epiſcopatus eius dies quinq. Et poſt tranſitum eius factum eſt a presbyteris & diaconibus Conſtitutum de omni Eccleſia.] hæc ibi. Porro Conſtitutum de omni Eccleſia, idem eſſe quod vniuerſale decretum ſpectans ad vniuerſam Catholicam Eccleſiam, ſuperius alia occaſione declaratum eſt. Verum haud rem nouam aggreſſus, vacante ſede, clerus Romanæ Eccleſiæ, qui ſibi, vt iure conceſſum, iam (vt vidimus) tempore vacantis ſedis Papæ Fabiani idem factitaſſe cognoſcitur. Porro perditiſſimis temporibus iſtis Dei Eccleſiæ infeſtiſſimis, aduerſantibus ei Imperatoribus & Epiſcopis præcipuarum ſedium Orientis, & in Occidente Principibus Arianis, viguit tā in Romanis Pontificibus, quam in Romanæ Eccleſiæ clero Apoſtolicum robur atq. conſtantia, vt nihil penitus remiſſum fuerit priſtini eorum vigoris ac diſciplinæ.

VI. *Gelaſius creatur Papa.*

Elapſis igitur diebus quinq. die ſecunda Martij creatur Romanus Pontifex Gelaſius ex patre Valerio. Quod vero Afer natione fuiſſe ponitur in libro Anaſtaſij de Romanis Pontificibus; repu C gnare aliquo modo videtur quod ipſemet Gelaſius ad Anaſtaſium Imperatorem ſcribens, hæc ait [a]: Glorioſe fili, te, ſicut Romanus natus, Romanum Principem amo, colo, ſuſcipio.] Verum cum Africanus fuerit, multis potuit rationibus dici Romanus ciuis natus; ſicut & Paulus, Tarſenſis cū eſſet, ſe ciuem Romanum natum gloriatur [b]. De tempore autem eius ordinationis, cum conſtet ex ipſius etiam litteris hoc anno ſedere cœpiſſe, corrigendus eſt Marcellinus, dum poſt annum ſequentem Gelaſij ponit ingreſſum: Sub huius enim anni Conſulibus leguntur plures litteræ (vt dicemus) ab ipſo Gelaſio datæ [c]. Doctiſſimum quidem fuiſſe, cum ſua ſcripta teſtentur, Euphemius Conſtantinop. Epiſcopus ſuis litteris teſtatus eſt: ceterum etſi doctus, minime tamen inflatus ſcientia, ſed mente humilis: nam ad ipſum Euphemium [d]: Ego quidem (inquit Gelaſius) ſum omnium hominum minimus, ſatis immeritus ad tantæ ſedis officium, niſi quod ſuperna gratia ſemper operatur magna de paruis. Quid enim de me ſentiam, cum hoc ipſe de ſe Magiſter Gentium [e] teſtetur, qui ſe vltimum & non vocari dignum Apoſtolum profitetur?] hæc de ſe ipſe.

a Gelaſ. epi. 10. to. 1. epiſt. Rom. Pont.
b Act. 22.
c Gelaſ. epiſt. 1. 2. 9.
d Gelaſ. epiſt. 9.
e 1. Cor. 15.

VII. *Euphemius Epiſc. Conſtantinop. ſcribit ad Gelaſium Papam.*

Porro Euphemius Conſtantinopolitanus Epiſcopus, ſimulac Gelaſium ſubrogatum in locum Felicis accepit, more maiorum epiſtolam ſcripſit, qua & ſuæ fidei profeſſionem inſeruit, vt ſic con D ſequi mereretur Catholicæ Eccleſiæ communicationem. Cum vero Gelaſius miſſas ab eo litteras accepiſſet, inueniſſetq. fidei profeſſionem in omnibus conſonam Catholicę veritati, reperit tamen quid in Euphemio magna reprehenſione dignum eſſet, nimirum quod nequaquam e Diptychis nomen Acacij prædeceſſoris ab Eccleſia Romana damnati, vt Felix Papa monuerat, expunxiſſet, ſed pateretur in ſacris recitari cum aliis Epiſcopis Orthodoxis. Quamobrem detrectauit Gelaſius Catholica communicatione Euphemium impertire; ſicq. non pacificas ſeu communicatorias ad eum litteras dedit, ſed commonitorias potius, quibus ipſum admonuit, fruſtra ſperare ſe poſſe Catholicæ Eccleſiæ communicationem nanciſci, niſi anathemate damnato Acacio, nomen illius e ſacris tabulis penitus aboleret. Hæc quidem ita tranſacta eſſe inter Euphemium atq. Gelaſium, litteræ Gelaſij ad eumdem tunc redditæ ſatis docent.

VIII. *Legatio Sincliti diaconi ad Gelaſium.*

Cum vero accepiſſet ex Gelaſij prioribus litteris Euphemius, ipſum admodum reſilire, atque procul abeſſe vt optatam & expetitam communionem impertiret; rurſus legationem aliam ad eūdem Gelaſium miſit per Sinclitium diaconum, cui ad eumdem litteras dedit, quibus eum perſuadere niſus eſt, vt abſque damnati expunctione Acacij nominis, condeſcendens fide Catholicis cōmunicare deberet. Quibus alijs præterea vſus ſit Euphemius argumentis, vt a Gelaſio Catholicā E communicationem extorqueret; poſteriores quæ extant ad eum redditæ litteræ docent, quas hic ad rerum geſtarum abſolutiſſimam cognitionem neceſſario recitandas eſſe exiſtimauimus: hiſce namque litteris, quæ ipſorum alter aduerſus alterum iure prætendere videretur elucidantur.

IX.

Non fuit controuerſia iſta inter Catholicum & hæreticum, ſed inter ambos fide Catholicos, licet Euphemius inter ſchiſmaticos potius fuerit adnumerādus. Certe quidem de Euphemio nequaquam dubitari poterit, quin faueret Orthodoxæ doctrinæ, qui rectæ fidei confeſſionem ab inuito licet Anaſtaſio magno animi robore exegit, nec deſtitit, quouſque illam Imperatoris ore prolatam & ſcripto profeſſam accepit: quam ob cauſam liberius ſibi agendum apud Gelaſium Romanum Pontificem arbitratus eſt. Tu quidem iſta perlegens, magnæ paleſtræ ſpectator eris; in qua tamen fortiſſimum licet virum viribus ſenties deſtitutum, penituſq. langueſcere, cum altero pede implicitus communione Acacij teneretur. Sed Gelaſij audiamus epiſtolam, cuius hic eſt titulus [f]:

f To. 1. ep. Rom. Pont. Gelaſ. epi. 9.

X. Diléctiſſimo fratri Euphemio * Gelaſius.] Non exhorruiſſe Orthodoxos interdum vocare fra A
* Euphemiano tres Chriſtianos etiam a communicatione extorres, ſuperius alijs exemplis eſt demonſtratum: cō
pagine enim humanæ naturæ & nominis Chriſtiani, licet non fidei Orthodoxæ, neque Catholicæ
communionis coniunctione, eiuſmodi reperitur a Patribus aliquando vſurpata nomēclatura. Por
ro epiſtola ſic ſe habet:

De litteris Euphemij atque Gelaſii. Quod plane cupimus, atq. ſincera fidei, communioniſq. Catholicæ reintegratione firmari, aſſe
rit tua dilectio, quod alteri ſolus non ſufficiat auditus, niſi per litteras ſpectauerit ſignificatione m
prouocatam * (*hoc eſt, reddens certiorem eum qui ante litteris prouocauerat*) de his quæ circa nos di-
* prouocantem] ſpenſatio diuina perfecit, vt ſic in ſecundis vicem ſalutationis impēderem.] hæc idcirco Gelaſius,
quod Euphemius queſtus ſuis litteris eſſet, electionem Gelaſij ex auditu tantum a ſe perceptam,
cum nihil ipſe prouocatus licet litteris ſignificaſſet, vt quæ poſt hæc idē Gelaſius ſubdit declarāt.
Pergit vero: Non arbitramur vel dilectionem tuam, vel aliquem ſic hoc ſperare potuiſſe, vt putaret
* nos vel aliquempiam potiorem quæ ſunt geſta referentes debuiſſe reſponſa * promereri: quia ni-
mis indicaretur arrogans, ſi de prima ſede taliter exiſtimaſſet.] locus quidem ſubobſcurus: verum
illa verborum videtur eſſe ſententia, non putare eo ſenſu ſcriptum ab ipſo, vt quereretur non acce B
piſſe litteras a Romano Pontifice, quaſi ad id præſtandum ex debito teneretur: nimis enim arro-
gans fuiſſet, id ſibi ſumere voluiſſe: nam his addit: Quod ſi (vt magis opinamur) quaſi ſocijs, qui-
Cur neget Euphemio cōmunionem Gelaſius. bus præeſſe, Chriſti munere delegatum eſt, Apoſtolicam ſedem inſtitutum ſibi nouiter ſacerdo-
tem, præeuntibus oportuiſſe dixiſti litteris indicare: Fuit quondam Eccleſiaſtica vetus hæc regula
apud Patres noſtros, quibus vna Catholica Apoſtolicaq. communio ab omni præuaricatorum li-
bera pollutione conſtabat.

XI. Nunc autem, cum ſocietatem præferre malitis extraneam, quam ad beati Petri purum redire
a Pſal. 136. illibatumq. conſortium: Quomodo [a] cantabimus canticum Domini in terra aliena? Quomodo di
ſpoſitionis Apoſtolicæ antiqua fœdera præbeamus hominibus communionis extraneæ? Quemad
modum vobis ordinationem renunciatura eſt, cui, veſtro etiam teſtimonio, hæreticos damnatos
præponitis?] Intelligis, puto, ex his, lector, veterem morem Romanæ Eccleſiæ, vt nouo ſubrogato
ſucceſſore Romano Pontifice, de his litteras dare ſoleret ad omnes Epiſcopos; quod omnium eſ-
ſet cauſa communis, cū præeminens membris caput viſibile Catholicæ præficeretur Eccleſiæ: quo
gaudio illi dumtaxat reputabantur indigni, qui Catholicæ communicationis expertes eſſent. Sed C
pergit inculcans, cur eo munere indignus fuerit ipſe æſtimatus Euphemius ob retentam commu-
nicationem Acacij:

XII. Dicet forſitan tua dilectio, hæreticos damnatos dici Acacium & Petrum: cur * fas non eſt præ
* quod ſentibus ſaltem litteris colloquamur? Quia aliter appellamus Dominicæ menſæ participes, *aliter*
Non communicandum cum communicātibus cum hæreticis. qui in eius nobiſcum ſocietate diſſentiunt: quia ipſe Dominus alio modo verba faciebat a ſua præ-
dicatione diſcretis, alio diſcipulis regni cæleſtis ſecreta pandebat. Conſequenter quoq. Apoſtoli
non ita a ſuo collegio ſeparatis, quemadmodum fidei domeſticis conſortibuſq. loquebantur.] hæc
idcirco Gelaſius, quod vt extraneo ſcribens, nullum Euphemio Apoſtolicæ ſalutationis & benedi
ctionis ex more munus fuerat impertitus. At proſequitur ex litteris Euphemij obiecta diluere: Sed
ait dilectio tua, tantum circa me ſeſe charitatis habuiſſe, vt non ſolum ad ſcribendum fueris con-
b Rom. 10. tentus, ſed affatus audire: legiſti ſententiam [b]: Fides ex auditu, auditus autem per verbum *Dei*
c Matth. 16. illud ſcilicet verbum, quod confeſſioni beati Apoſtoli Petri [c], portas inferi numquam *præuali-*
turas eſſe promiſit. Atq. ideo rationabiliter exiſtimaſti, quia fidelis Deus in verbis *ſuis, nō niſi ali*
quid tale promiſiſſet inſtituere, veram ſponſionis ſuæ promiſſionem impleret. D

XIII. Ait deniq. dilectio tua, nos diuinæ prouidentiæ gratia, quod ille monſtrauerit, ſanctarum Ec-
Gelaſii modeſtia. cleſiarum non deſerere charitatem: qa me in Pontificali ſede locauerit non indigentem (ſicut ait)
doceri, ſed intendentem omnia neceſſaria ad Eccleſiaſtici corporis vnitatem. Ego quidē ſum om-
nium hominum minimus, ſatis immeritus ad tantæ ſedis officium, niſi quod ſuperna gratia ſem-
per operatur magna de paruis. Quid enim de me ſentiam, cum hoc ipſe de ſe Magiſter Gentium
d 1. Cor. 15. teſtetur [d], qui ſe vltimum & non dignum vocari Apoſtolum profitetur? Verumtamen vt ad dile
ctionis tuæ verba redeamus: Si veraciter aſſecutus es, hæc diuinitus mihi fuiſſe collata; quæ & pro
fecto quæcumq. ſunt bona, dona ſunt Dei: ſequere ergo hortamenta non indigentis doceri, & ſecun
dum ſupernam diſpoſitionem vniuerſa cunctaq. inſpicientis, quæ ad Eccleſiarum pertinent vnita
tem, & aduerſus diabolum conturbatorem veræ pacis atq. compagis (vt aſſeris) fortiter reſiſten-
tis. Sic ergo de me iſta pronūcias; aut ſectāda tibi ſunt, quæ a Chriſto (vt perhibes) conſtituta ſunt;
* venam aut palam (quod abſit) Chriſti diſpoſitionibus obuiare depromis; aut ad veniam * luxuriæ de me
cognoſceris iſta iactare.

Sed conſequenter adnectis, condeſcendibilem me, & optima diſpoſitione reuocare poſſe con- E
XIV. cordiam. Proinde quoniam iſto verbo frequenter vtimini: quid ſibi velit explorem. Optima enim
illa eſt Eccleſiæ Catholicæ atq. Apoſtolicæ diſpoſitio, ad meliora proficiendo condeſcendere, non
Falſi prætextus Euphemij. ad inferiora deſcendendo deficere. Cum autem dicis cōdeſcendere nos debere vobiſcum: interim
iam vos aut deſcendere, aut deſcendiſſe monſtratis. Vnde, quæſo, vel quo iſta deſcenſio eſt? Vtiq.
ex ſuperiori quodam loco ad inferiora quæq. depoſitos, a Catholica Apoſtolicaque communione
ad hæreticam damnatamq. prolapſos vos videtis, cognoſcitis, non negatis: & non ſolum vos in infi
mis iacere delectat, ſed etiam in ſuperiore manentes ſede vultis impelli. Condeſcendere nos vobiſ
cum inuitatis ad ima de ſummis: nos coaſcendere vos nobiſcum rogamus ad ſumma de imis.
Nunc igitur ſub conſpectu illius excelſæ iuſtitiæ iudicet genus humanum, quis noſtrum debeat al
teri obedire.

XV. An dicis (vt cetera nunc omittam) Deſcendit Dominus ipſe de cælo? Deſcendit plane, ſed vt

hominem

A hominem ab errore liberaret,non vt eius miſceretur errori. Nonne ipſe præmonuit [a], vt qui in te a Math.24.
cto conſiſterent,non deſcenderent,nec ad ea quæ in domo videntur eſſe tollenda? Nonne pro om
nibus Apoſtolus clamat vnus,qui [b] plus omnib. laborauit,cum de cuſtodia veritatis ageretur: b 1.Cor.15.
Quibus [c] nec ad horam ceſſimus ſubiectionis gratia,vt veritas Euangelij permaneret apud vos? c Galat.2.
Videtis cæleſtem magiſtrum condeſcendere noxijs recuſantem? Poſtremo faciamus aliquem cor
ruiſſe: ad quem benigniſſime ſubleuandum,paulūlum quiſpiam velit inflecti: Ergo vt erigatur ia-
cens, miſerantem conuenit inclinari,non vt cum eodem præcipitetur in foueam.

Igitur per litteras,quas per Sinclitium diaconem deſtinaſtis de his quos baptizauit, quos or- XVI.
dinauit Acacius,maiorū traditione confectam & veram præcipue religioſæ ſolicitudini congruam *In quo Gela-*
præbemus ſine difficultate medicinam.Quo nos vultis vltra deſcendere?Quid tacetis? Quid vere *ſius condeſcen*
cundamini verbis exprimere,quod corde geſtatis ?Ipſa vos ſaltem verecundia(quod nonnūquam *dat.*
fit)debuit commonere. An forſitan,vt hæreticorum,damnatorumq. & his vel eorum ſucceſſorib.
communicantium nomina conſentiamus admitti?Hoc non eſt condeſcendere ad ſubueniendum,
ſed euidenter in inferna demergi. Parcite,quæſo,& nobis & vobis.Quod ſi curam veſtri adeo non
B habetis;date veniam nobis. Dolere & flere poſſumus & debemus:in hæc abrupta deduci non poſ
ſumus,nec debemus,qui præſtante Deo noſtro,ſincerā puramq.paternæ traditionis fidem com-
munionemq.retinere,& ab omni præuaricatorum contagione diſcretam,etiam intentato periculo
mortis,optamus,eligentes(ſi velit Deus)quælibet illa perpeti, quam cauſas incidere damnatio-
nis æternæ. Date,inquam,veniam:ſi tamen vos propter amorem cuiuslibet hominis vel timorem
hæc libenter incurritis:nos propter amorem Dei & timorem gehennæ talia refutamus.

Nec vos credatis,diſſimulando cauſas atq.perſonas,cuiuſlibet amicitijs poſſe ſubrepere: qa XVII.
* neq.vos ita ſubtiles eſtis,qui non poſſitis intelligi;& nos,præſtante Domino,nō reperitis incau * qua
tos. Nonne miſſis huc ſæpe litteris indicaſtis,cum ceteris hæreticis vos Eutychetem quoq.reſpue *De Acacij no*
re? Hoc ſi verum eſt:aut eos qui communicauerunt Eutychetis ſucceſſoribus pariter abdicate:aut *mine abdican*
aliorum quoq.hæreticorum ſucceſſoribus communicantes admittite. Sed Acacius (inquis) nihil *do.*
contra fidem,ſicut Eutyches & ſucceſſor eius, legitur vbicumq.dixiſſe : quaſi non ſit deterius &
non ignoraſſe veritatem,& tamen communicaſſe veritatis inimicis. Si enim cum aliquis recte ſa-
piens de fide Catholica communicet cum illis hæreticis,inter quos Eutychetem poſuiſtis,vel ſuc-
C ceſſoribus eorum;non eſt fas eos inter Catholicorum altaria nominare:ita ergo ne illius Eutyche
tis ſucceſſoribus communicando ſimili ſorte tenetur obnoxius? De talibus quippe conuenienter
dicitur [d] : Deſcendant in infernum viuentes:qui dum illa vita,qua [e] iuſtus viuit,vera atq. Ca- d Pſal.54.
tholica putantur viuere , repente aut in prona prauitatis , aut in hæreticæ communionis inferna e Rom.1.
vergunt. Ecce quales Chriſto dicitis eſſe præponendos, cum ille nec animas noſtras ſibimet præ-
cipiat anteponi.] Vides Romanum Pontificem,quam tenaciſſimus cuſtos ſit ſeruandæ Catholicæ
integritatis a communicatione perfidiæ hæreticorum intactæ?Sed & alijs occurrit argumentis Eu
phemij, vbi ſubdit:

Immo & adhuc quæritis:quando fuerit damnatus Acacius?Quaſi re vera,etiam ſi eum nullus XVIII.
ante damnaſſet,non debuerit Orthodoxæ & Apoſtolicæ communionis, cuius præuaricator exti- *Acacius dam*
tit & deſertor,participatione ſecludi;ſicut etiam quilibet qui fuerit ante Catholicus,cuicumq.hæ *natus cum Eu*
reſi communicans,merito iudicatur a noſtra ſocietate remouendus;aut in tali ſorte defunctus,in- *tychete a Syno*
ter Catholicorum nomina nullatenus computari.]hæc quidem obijciebantur ab Euphemio (vt *do Chalcedo-*
poſtea patuit)quod diceret damnatum minime fuiſſe Acacium in Concilio œcumenico. Sed per- *nenſi.*
D git Gelaſius.

Miramur tamen(inquit)quomodo iſta profertis,hoc eſt,vt & Synodum Chalcedonēſem vos XIX.
ſuſcipere pro fide Catholica profiteamini;& eos quos damnauit ſectantium communicatores, nō
particulariter * generaliterq.putetis fuiſſe damnatos. Oſtendite ergo,quæ Synodus in vnaquaque * pariter
hæreſi cum erroribus ſucceſſores eorum his communicantes ſimulq. omnes non damnet & com-
plices. Itaq. ille veſter Acacius,qui Eutychianis hæreticis * deteſtabili communione factus eſt par * hæreſibus
ticeps,ab eadem Synodo ſine dubitatione damnatus eſt,quæ & Eutychetem , Dioſcorumq.cum
ſucceſſoribus eorum,hiſq.communicantes Synodico tenore proſtrauit:ſic ſequaces quoq.eorum
Timotheum,Petrumq.ſimili definitione deiecit. Proinde ſi ea quæ in Synodo Chalcedonenſi pro
fide & communione Catholica lege Apoſtolica definita ſunt,vere certeq.ſectamini,ſicut veſtra ꝓ
feſſione multiplici continetur:aut ſucceſſores ab illa Synodo damnatorum,hiſq. communicātes
abijcite:aut,ſi iſtos admittitis,ea quæ in illa Synodo pro fide & communione Catholica & Apoſto
lica ſunt peracta,non ſolum falſo vos retinere perpenditis,ſed inſuper labefactare conamini,& in
Eutychianam hæreſim ſine retractatione recidistis,meritoq.a Catholicis probamini eſſe vitandi:
E quia vt talem peſtilentiam perpetuo poſſemus euadere,ea quæ contra ipſam ab ea congregatione
ſanctorum Patrum ſalubriter decreta leguntur,nullatenus mutilanda,non ſolum ſedis Apoſtoli-
cæ Præſules,ſed etiam Orientalium regionum Catholici cenſuere Pontifices.

An Petrum dicitis fuiſſe purgatum,cui communicauit Acacius? Veris aſſertionibus edocete, XX.
hoc oſtēdite, hoc probate,quibus ille modis,quibus ille regulis ab Eutychiana fuerit profeſſione *Non ſatis non*
vel communione mundatus. vt cum id nihilominus euidenti rerum claruerit demonſtratione con *eſſe hæreticum*
uictum palam aperteq.poſſitis aduertere,aut vos debere cedere veritati,aut aduerſus hanc mani- *ſi communicat*
feſta dimicatione confligere. Nec vobis blandiamini,quia fidem Catholicam profitemini vos te- *cum hæretico.*
nere:quia Eutychetis nomen ademiſtis:quia ea veluti prædicare videamini,quæ Orthodoxa præ
dicauit antiquitas. Clamat enim nobis illa Euangelica ſententia [f] : Aut facite arborem bonā, & f Matth.12.
fructus eius bonos;aut facite arborē malam,& fructus eius malos:a fructib.enim arbor cognoſci
tur:id eſt:Si voce,ſi fide,ſi profeſſione Catholica & Apoſtolica fideliter veraciterq.gloriamini,hu-
ius & cōmunionem recipite:Si vero hæreticorum,ſcilicet damnatorum , vel his aut ſucceſſoribus

eorum communicantium communio vobis placet,quid ſtatis?quid circumſpicitis? ſimul & eorũ A
aperte manifeſteque,remotis obſtaculis,dogma defendite.Quid enim iuuat?immo & ſatis graue
dictis polliceri,quod factis negatur;vt non ſolum ipſa per ſe hæreſis Eutychiana quam ſit funeſta
Chriſtiano ſacramento poſſitis agnoſcere,ſed quanta & quam grauia hæreſis iſta in ſui definitio-
ne contineat.

XXI. *Quæ mala con dißenſio,*

Ecce ad quæ nos præcipitia condeſcendere prouocatis,atque ad quæ nos vitæ æternæ pericu
la cupitis inclinare.Hoc deſcenſu ſaluare eſt ægrotantem,an eum languente conſumi? Hæc erit op
tima diſpoſitio illius,quam memoras,reparandæ concordiæ;an illa potius,vt reiectis contagijs p-
fidorum,integra fide,ſincera ſui communione potiatur communio Catholica atque Apoſtolica;
ne hæreticorum tabe depulſa,intemeratam ſuæ fidei confeſſionem nitatur adſtruere,atque inuicẽ
ſibi et congruentis Orthodoxæ profeſſionis,communioniſq. ſit vnitas? Hanc(ſicut dilectionis
tuæ litteræ cohortantur)meis quoque temporibus cuſtodiri,qua valeo prece depoſco,quæ per tot
annos ab illis Patribus glorioſis illibata intactaq.ſeruata eſt.Hęc enim eſt(ſicut ipſe dicis) quam
Deus noſter de omnibus bene futuram, & ſecundum ſuam veritatem & regulam gubernandam
& præſcius ante conſtituit,& ſingulis quibuſque temporibus ſua diſpoſitione conuenienter apta- B
uit.Hæc eſt voluntas Dei,cuius tu ingeris mentionem,quam ego quoque pro meo modulo,quem
Dominus donare dignetur,cupio prorſus implere,vt non reus de huius talenti cæleſtis diminutio-
ne reperiar:ſed in hoc talento(ſicut ipſe quoque nos admones)incrementum,Chriſti gratia poſtu
lo conſequi,& nullum prorſus incidere detrimentum.

XXII, a 1.Cor.7. *Iuſta Gelaſii excuſatio.*

Hinc eſt,quod prioribus dilectionis tuæ litteris(ſicut tua quoque pagina deſignauit) pro ve-
ſtra ſumpſi ſalute triſtitiam,vbi comperi quod erat vobis noxium, & quod veræ paci contrarium
reperi. Contriſtatur enim Apoſtolus [a] de errore deuiantium,& lætitiam recipit de eiſdem ſua
prædicatione correctis. Si autem tua charitas(vt dixit)neſcio quorum neceſſitate conſtringitur:
quod(pace tua dixerim)ſacerdos pro veritate promenda nec facere deberet omnino, nec dicere:
ignoſcat nobis hominibus timidiſſimis,ſi coarctante nos terribilis & diuini iudicij grandi neceſ-
ſitate conſtringimur,ſicut qualeſcumque miniſtros Chriſti decet,nos animas noſtras ponere pro
veritate ſaluandas,quam eas lucrari velle veritatis diminutione perdendas,vt non dicam contra
fidem libitis cuiuſlibet abdicandas.

XXIII. b Ioan.4. c 1.Tim.1.

Iſtæ mihi ſunt(quas dilectio tua commendat)certæ fidei perpetuæ cum eo quicumque volue-
rit in Chriſti viſceribus amicitiæ.Hic non tam optamus præponi alijs(ſicut prædicas) quam cum C
Fidelibus cunctis ſanctum & Deo placitum habere conſortium. Hæc mihi (quam mandæ
dilectio tua)pax ſolida,incõuulſa,& perennis:hoc vnum vinculum(ſicut etiam ipſe deſideras)ſa-
lutare,quo cuncta vniri poſſit Eccleſia.Hoc quibus eſt creditum (ſicut etiam ipſe deprecaris)pro
tectio diuina perficiat.Hæc eſt(quæ Deus [b] eſt)charitas,quam poſcis de [c] corde puro & con-
ſcientia bona,& fide non ficta.Quomodo ergo de corde puro,ſi hæreticorum fuerit participatione
polluta?Quomodo conſcientia bona,ſi malorum fuerit confuſione permixta?Quomodo fide non
ficta,ſi fuerit mixta cum perfidis?Quæ ſi prudentia tua(ſicut etiam precamur)diligẽter aduertat,
perſpicit Apoſtolicam ſedem non vitare pacem,ſed hæreticorum damnatorumq.vitare veſtigia*.

* contagia

XXIV. *Populus non ſequendus,ſed ducendus.*

Quæ etiam vos rationabiliter intuentes creditis commonendum,populum Conſtantinopoli
tanum non permittere ſubmoueri nomen perfidorum.Quiſnam hoc in Eccleſia Dei(quæſo te)
poſſit audire,cum vtique paſtorem ſequi grex debeat ad paſcua ſalutaria reuocantem,non per de
uia gregem paſtor errantem? Dic mihi(rogo te)grex pro te,an tu pro grege redditurus es rationẽ?
Certe ſi vobis hoc placet,multo magis cauſa eſt nobis iuſtior,qui populum Romanum a fide illa
ſua laudabili,maiorum traditione percepta,declinare non ſinentem nos penitus libenter audiui- D
mus,ſi vos Conſtantinopolitanam plebẽ ab hæretica communione diſcedere recuſantem non vul
tis offendere.]hæc idcirco Gelaſius,quod Conſtãtinopolitana plebs Acacij nominis ſtudioſa haud
ſuaderi facile poterat nomen Acacij e Diptychis ſubmoueri.Ad poſtremum vero quod idem Eu-
phemius ſuis litteris petijſſet mitti ab ipſo Romano Pontifice legatos Conſtantinopolim pacis ſe
queſtres;cur id facere renuat,eiuſmodi cauſam affert,quam ſubdit his verbis;

XXV. d Act.13. * Euphemiane *Comminatio de diuino iudicio.*

Sed nos,dicitis,debere dirigere,qui eam valeat mitigare.Quomodo me auditura eſt,quem vi
detur habere ſuſpectum,ſi Præſules ſuos deſpicit admonentes? Nunne ipſis Apoſtolis eſt præce-
ptum [d], in aliquibus regionibus verbi prædicatione non vti;his quippe, in quibus non fuerant
audiendi? Verumtamen frater Euphemi *, ſine dubitatione veniemus ad illud pauendum tribu
nal Chriſti(vt taceam,quæ ex hoc ſit metuenda vindicta)circumſtantibus illis,a quibus fides ip
ſa defenſa eſt. Non illic inficiationibus,non dilationibus,non incluſionibus eſt agendum;ſed mani
feſtiſſime comprobãdũ,vtrũ beati Petri glorioſa confeſſio cuiquam eorum,quos regendos acce-
pit,quicquam ſubtraxerit ad ſalutem; an eam auſcultare nolens etiam cum ſuo periculo rebellis
extiterit obſtinata pernicies? Ibi certe dilucidabitur, vtrum ego(ſicut putatis)acerbus,aſper,& ni E
mis durus,difficiliſq.ſim vobis,qui cum ratione veſtram ſalutem parturio,qui clamo:Etiam ſi au
ſterum videtur antidotum,accipite,quæſo,bibite,viuite,nolo moriamini:An vos,qui a noxijs pro
hibiti,medicos ducitis execrandos,immo qui vultis vobiſcum medicos ægrotare,quam vos reci-
pere ſanitatem. *Et alia manu.* Deus te incolumem cuſtodiat.]hæc Gelaſius ad Euphemium Conſtã
tinopolitanum Epiſcopum.

XXVI. *Nihil profecit Euphemius ex Gelaſii admonitione.*

Sed aſpidis ſurdæ inſtar ipſe,vocem non exaudit incantantis,qui alias poſt hæc(vt ſuo loco di
cturi ſumus)ſtruxit pro ſua defenſione aduerſus Pontificem rationes:reſiliens enim obſtinatior fa
ctus,eo magis obduruit,quod ea iure viderentur ſibi concedi debere,quod ſolus aduerſus ingruẽ-
tes hæreticos in Oriente fidei Catholicæ ageret defenſorem,tutareturq. Chalcedonenſe Conciliũ
aduerſus eumdem Imperatorem illud ipſum labefactare conantem. Tali igitur prætextu iuſtitiæ,
veluti thorace quodam ſuperpoſito roboratus,ſicut aduerſariorum illæſus excepit ictus,ita & ami
corum

A eorum eum curantium admonitiones deſpexit, viſus ſibi ſacrorum dogmatum magiſter eſſe, qui non indigeret ab alijs edoceri; ob idque deriſit (ſicut illud de Behemoth in Iob [a]) vibrantem haſtam. Nihil plane in Eccleſia Dei execrabilius ipſi Deo, quam maiori reſiſtere poteſtati: nihilq. a curationis ſpe magis alienum, quam delinquentis animus iuſtitiam præferens. de his enim Dominus ad ſuos [b]: Niſi abundauerit iuſtitia veſtra pluſquam Scribarum & Phariſæorum, non intrabitis in regnum cælorum.] — a Iob 41. — b Matth. 5.

Hæc autem omnia inter Gelaſium & Euphemium tranſacta eſſe hoc anno, nihil prohibet vt dicamus: nam cum Gelaſium huius ferme anni exordio Pontificem creari contigerit, vt hoc eodem anno accepto de eius electione nuncio Euphemius ad eum primo & ſecundo reſcripſerit, idẽque Gelaſius reddiderit ad eum litteras, nulli eſſe poteſt impedimento anguſtia temporis, cum (quod ſuperius demonſtratum eſt) menſis vnius ſpatio ad ſummum Conſtantinopoli miſſæ Romæ litteræ redderentur, ſicut & quæ Roma Conſtantinopolim mitterentur. Hæc ſatis quod ad res geſtas Gelaſij ipſo ſui Pontificatus exordio cum Euphemio: Quid vero cum Anaſtaſio Imperatore egerit, iam dicemus. — XXXII. *De litteris inter Gelaſium & Euphemiũ.*

B Quod enim ipſe Gelaſius ſciſſet eumdem Imperatorem Anaſtaſium rectæ fidei Catholicæ cõfeſſionem Euphemio Conſtantinopolitano Epiſcopo obtuliſſe: licet nullas ab eo accepiſſet epiſtolas, nihilominus ad eum ſcripſit pacificas ex more dari ſolitas litteras. teſtatur id ipſe in Commonitorio ad Fauſtum his verbis: Ego nulla ipſius ſcripta percipiens, honorificis (vt noſtis) eum litteris ſalutare curauerim.] hæc ipſe. Quæ autem reperiuntur datæ litteræ Gelaſij ad Anaſtaſium Imperatorem, non hoc anno, ſed ſequenti potius ſcriptæ eſſe noſcuntur, vt ſuo loco dicemus. — XXVIII.

Inter hæc autem cum in ſcandalum plurimorum Theſſalonicenſis Eccleſiæ Epiſcopus, idemq. totius Macedoniæ prouinciæ Metropolitanus, qui alias ſemper cum ſchiſma aliquod obortum eſſet inter Orientales & Romanum Pontificem, ipſi ſedi Apoſtolicæ firmiſſime inhærere, ſuſcipereq. conſueuiſſet eiuſdem ſedis patrocinium, modo Acacianis turpiter inhæſiſſet; idem Gelaſius Papa, vt reliquos eius prouinciæ Epiſcopos in officio Catholicæ & Apoſtolicæ communionis contineret, ad eiuſdem prouinciæ Antiſtites litteras dedit Circulares, miſſas autem non ad Theſſalonicenſem, vtpote indignum, ſed ad Laurentium Lignidi Epiſcopum. de illo vero ita ad Dardaniæ & Illyrici Epiſcopos idem Gelaſius [c]: Nouerit autem veſtra fraternitas, Eccleſiæ Theſſalonicen- — XXIX. — c Gelaſ. epiſt. 8. tom. 1. epiſto. decretal.

C ſis Antiſtitem noſtris adhortationibus ſæpius incitatum, contagia communionis externæ numquam declinare voluiſſe, nec apud nos nomen Acacij, vel ceterorum ſimilium perfidorum, hiſq. communicantium congrua profeſſione damnaſſe. quapropter eum communionem ſedis Apoſtolicæ non recepiſſe, manifeſtum eſt.] hæc Gelaſius de Epiſcopo, cuius tamen populus perſtabat in fidem am de eo & de ſtatu Eccleſiarum eius prouinciæ cum in dictis litteris ad Laurentiũ agit, quales eſſet, earum exordio narrat his verbis [d]: — d Gelaſ. epiſt. 1.

In prolixitate epiſtolæ dilectionis tuæ magno nos gaudio repleſti in ea parte, in qua dictum eſt, quod in Theſſalonicenſi Eccleſia, vel in alijs ſimiliter recitata epiſtola prædeceſſoris noſtri de exceſſibus Acacij, cuncti ei anathema dixerint, nec quiſquam communioni prævaricatoris ſeſe miſcuerit. Vnde quia nos admones dilectione fraterna, vt velut medicinam quamdam fidei Epiſcopis per Illyricum, vel alijs miniſtrare debeamus: quamquam hoc copioſiſſime factum ſit a beatæ recordationis prædeceſſore noſtro: vt * quia mos eſt Romanæ Eccleſiæ ſacerdoti nouiter conſtituto formam fidei ſuæ ad ſanctas Eccleſias prærogare: hæc eadem compendioſa nimis breuitate ſtudui renouare, vt ſub qua fide viuendum ſit, ſecundum ſtatuta Patrum per hanc noſtrã — XXX. *Gelaſius ad Laurentium & alios Epiſcopos Macedoniæ.* — * &

D epiſtolam propter breuitatem ſine faſtidio lector agnoſcat. Confitemur ergo Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, &c.] ponit namque integram Catholicæ fidei confeſſionem, tamquam exemplar, quod Catholici omnes ad imitandum intueri deberent, vt mererentur & Catholici dici, & Catholica communione digni exiſtimari. Sic namque moris fuit (vt ait) Romanorum Pontificum, Fidelibus omnibus credendi formam præſcribere, quæ (vt Gelaſius profitetur) nihil haberet alienum diuerſumve ab iis quæ ijdem a maioribus accepiſſent, verum omnia accommodata ad ingruentiũ hæreſum medicinam; ſicuti ipſe Gelaſius eadem fidei confeſſione, quæcũque obortæ eſſent aduerſus veram Verbi Dei incarnationem hæreſes damnans, recte credendi regulam docuit. Porro hãc epiſtolam ad Laurentium datam communem eſſe voluiſſe omnibus Macedoniæ Epiſcopis, & textus ipſe declarat, cum & fidem æque communem omnibus præſcribit: ad finem vero hæc habet de officio ab eodem Laurentio requiſito:

Hæc ergo ſunt, frater dilectiſſime, quæ pro antidoto nos debere mittere flagitaſti, quod cum nullum amarum neque dulce noxium habeat, bibere * ne refugite. Nam & de noſtro conuentu diſpoſueramus quoſdam dirigere, ſi ratio id temporis fieri permiſiſſet: Quod facere credimus opportune, cum illarum partium correctio ad nos, iuuante Domino, legatione pleniſſima (ſicut confidimus) fuerit nunciata: ſperantes etiam de Dei noſtri miſericordia, vt huic prædicationi noſtræ clementiſſimus & Chriſtianiſſimus Imperator vnanimitatem ſuam, auxiliumque coniungat, quatenus pro fide, qua pollet, in illis regionibus coerceat, quin ſuis quæſtiunculis & ſecundum elemẽta mundi (ſicut Vas electionis ante prædixit [e]) ſuperflua vanaque concinant, nolentes contineri ſalutaribus diſciplinis. Sed vos (ſicut ait idem Apoſtolus [f]) non ita didiciſtis Chriſtum, ſi tamen illum audiſtis, & in illo docti eſtis, ſicuti eſt veritas in Ieſum: quam vtique ille apprehendere poterit, qui Orthodoxorum Patrum (ſicuti iam ſæpe dictum eſt) obſeruauerit inſtituta.] hæc Gelaſius: quibus plane ſignificatur, magnam ſpem ipſum de fide Catholica Imperatoris concepiſſe, cum audiſſet fidei Catholicæ libellum Euphemio Conſtantinopolitano Epiſcopo ab eo oblatum. Ita quidem hanc de ſe concitauerat Anaſtaſius Imperator expectationem; ſed perijt illa prorſus, cum poſtea auditum eſt chartam ſuæ confeſſionis reddi ſibi voluiſſe. — XXXI. * videndum *Admonitio Gelaſii.* — E (beside "portune, cum illarum…") — e Coloſ. 2. — f Ephes. 4.

Eodem ferme tempore ſui ipſius Pontificatus exordio idem Gelaſius ad vniuerſos Dardaniæ — XXXII.

Epiſcopos

Epiſcopos litteras dedit monitorias per Triphonem,quæ non extant.erant autem eius argumeoti A
vt monens præciperet Dardaniæ Epiſcopis vitare communionem Eutychianorum . extat eorum
a Poſt ſecũdam Gelaſii epiſtolã tom. 1. epiſt. decretal.
reſponſio ad Gelaſium iſtis verbis [a]:

Domino ſancto Apoſtolico & beatiſſimo Patri Patrum Gelaſio vrbis Romæ humiles Epiſcopi Dardaniæ.

Dardanorum Epiſc. epiſtola ad Gelaſium.

Saluberrima Apoſtolatus veſtri præcepta,Tryphone viro religioſo filio noſtro deferente,quæ
oportet deuotione ſuſcepimus:& maximas Deo omnipotenti & beatitudini veſtræ referimus gra
tias,quod nos paſtorali admonitione & Euangelica doctrina viſitare dignatus es , domine ſancte
Apoſtolice & beatiſſime Pater Patrum. Deſiderij enim & voti noſtri eſt,iuſſionibus veſtris in om
nibus obedire;& quemadmodum a Patribus noſtris accepimus,ſedis Apoſtolicæ,quæ vitæ & me
ritis veſtris declara eſt,præcepta intemerate ſeruare;atque religionem Orthodoxam , cuius eſtis
prædicatores,fideli & inculpata deuotione,prout noſtræ ruſticitatis ſenſus patitur,cuſtodire,Euty
chetis enim,vel Petri,Acacijque,& omnium ſectatorum eius atque conſortium,velut quædam pe
ſtifera contagia,ante veſtram quoque vitauimus iuſſionem,& multo magis nunc poſt admonitio
nem ſedis Apoſtolicæ,& ab eadem nos pollutione neceſſe eſt abſtinere:& ſi qui alij eiuſdem Eu- B
thychetis ſectam,vel Petri & Acacij aut ſecuti ſunt,aut ſequentur vel eorumdem ſe complicibus
atque conſortibus æſtimant immiſcendos,a nobis, qui ſedi Apoſtolicæ ſecundum diuina præce
pta & Patrum ſtatuta inculpari ſeruire deſideramus,omni ratione vitandi ſunt.

XXXIII. Vere Orthodoxos ſe eſſe docent.

Et ſi qui praua intentione(quod neque arbitramur,neque optamus)a ſede Apoſtolica ſe cre
diderint ſegregandos;ab eorum nos alienos eſſe conſortio profitemur:quoniam(vt dictum eſt)Pa
trum in omnibus cuſtodientes præcepta,& inuiolabilia ſacroſanctorũ canonũ inſtituta ſectantes,
Apoſtolicæ & ſingulari illi ſedi veſtræ communi fide & deuotione parere contendimus. Et quoniã
ſuggerendi fomitem nobis pro inſita ſibi benignitate beatitudo veſtra conceſſit,aliqua memora-
to Tryphoni viro religioſo filio noſtro præceptorum veſtrorum portiori ſuggerenda mãdauimus.
Et vt ſuggeſtionem eius,quantum arbitramur,iuſtam & rationabilem pro ſupplicatione noſtra
libenti animo Apoſtolatus veſter dignetur admittere,iuſtis * precibus exoramus(quod ſuppli-
catio noſtra mereatur effectum)vnum ex Angelica ſede veſtra cum ſæpe dicto viro religioſo ad nos
vſque præcipite deſtinare;vt ſub eius præſentia,quæ fides Orthodoxa & veſtræ iuſſionis ſinceritas
poſtulat,ordinentur.]hactenus epiſtola;ſequitur poſt hæc ibi poſita Epiſcoporum ſubſcriptio. C

* iunctis

XXXIV. Obſeruãtia erga Catholicam ſedem.

Vides,qua ſequerentur obſeruantia Catholici Epiſcopi Apoſtolicam ſedem,quantoque digna
rentur honore ipſum Romanum Pontificem;qui quidem non defuit officio: licet enim ob tumul-
tus bellicos aliquanto tardius,miſit tamen ad eos ſecundum petitionem ipſorum Vrſicinum Epi
ſcopum;adiecitque litteris ſuis,quas voluit eſſe communes omnibus illarum prouinciarum Epi-
ſcopis,iteratam admonitionem de cauendis hæreticis & communicantibus illis:quam quidem e-
piſtolam hoc tempore fuiſſe ſcriptam,ſatis ex eo apparet,quod numerat annos quadragintaquin
que ab ortu Eutychianæ hæreſis. Sed & horum temporum ſtatum Italiæ bellis Theodorici & O-
doacris exagitatæ demonſtrat verbis iſtis [b]: Vbi primum reſpirare fas eſt a continuorum tempe
ſtate bellorum,quæ in illis prouincijs,vel in iſtis temporum * qualitas inceſſanter exercuit, cun
ctos per Dardaniam Domini ſacerdotes fraternæ ſolicitudinis charitate duximus alloquendos :
primum quia regimen Apoſtolicæ ſedis adepti,ſtrepitu publico(ſicut dictum eſt)retardante,com
miſſum nobis ſacræ diſpenſationis officium,proprijs(vt mos erat)litteris nequiuimus *indicare* ,
quo veſtra fraternitas de communis Domini nobiſcum munere gratuletur.]Vides,*lector, ad hoc*
ſcribi ſolitas a Romano Pontifice recens creato litteras,vt ad quos ille ſcriberet,*eoſdem* eſſe Ca- D
tholicæ communicationis participes omnibus innoteſceret.

b Gelaſ. epiſt. 2.
* temporibus

XXXV. Quid Gelaſius ad Dardanos per Vrſicinum Epiſc.

Legauit igitur idem Pontifex cum his litteris Vrſicinum Epiſcopum,vt hiſce remediis eoſdẽ
populos non ſolum ab hæreſi Eutychiana , ſed a communicatione cum communicantibus ipſis
hæreticis,alienos eſſe debere,inſtantius commoneret. Ad poſtremum vero eos cautos reddit his
verbis:Si(inquit)aures veſtras de hac crediderit ſubreptione pulſandas: ſolicitudine paſtorali ad
nos quantocyus referre properetis , & communi ſtudio Catholicoque tractatu pro domo vnius
Domini cuncti Catholici conferant ſacerdotes;vt quæ Orthodoxæ definitioni competunt, inte-
merata ſeruentur.]& paulo poſt: Hæc autem veſtra dilectio ad contiguas ſibi quaſque prouin-
cias,vicinoſq. Pontifices prudenter faciat peruenire;vt Eccleſiarum Præſules vniuerſi,veritatis in
ſtructione percepta,mortiferam declinare valeant falſitatem.]Circulares erant hæ Gelaſij litteræ
per vniuerſam ſaltem Græciam circumferendæ. Sic igitur res anni huius ſe habuere: quæ autem
poſt a refractarijs tentata ſint,dicemus anno ſequenti.

XXXVI. Salluſtij Epiſ. Hieroſ. obitus.

Moritur hoc anno Salluſtius Hieroſolymorum Epiſcopus : cum enim perueniſſet ad annum
octauum ſuæ ſedis,ex hac vita deceſſit. Ita quidem ex Cyrillo conſtat in Actis ſancti Sabæ,in quib. E
hæc de eodem Salluſtio enarrantur laude digna,cum præcauit ne monachi ſchiſmate diuiderẽtur
[c]: Lazarus(inquit)& Anaſtaſius monaſticæ perfectionis cum paruam aut nullam curam gererẽt,
ad quaſdam autem mundanas curas & pecuniæ emolumenta tota mente & anima cõuerſi eſſent,
maxime cum tunc Anaſtaſius poſt Zenonem ſuſcepiſſet Imperium,& ſchiſmata cum ſumma im-
pudentia & licentia loquerentur aduerſus Eccleſiam: Cum tunc ergo diuinus Salluſtius(erat autẽ
is Patriarcha Hieroſolymitanus)ſtatuiſſet liberare fratres ab illa tempeſtate:primum quidẽ con
ſtituit,vt qui iam a me dictus eſt Marcianus eis præeſſet,& eorum ſuſciperet rectionem. Cum ve-
ro interceſſiſſet aliquantum temporis,ægrotabat quidem diuinus Salluſtius & corpore erat male
affectus:ad eum ergo conuenerunt omnes qui erant in ſolitudine. Ipſe autem communi ſuffragio
eorum qui ſimul conuenerant,ſtatuit,vt monaſteriis quæ erãt circa ſanctam ciuitatem præeſſent
Sabas & Theodoſius,ii quos præſens vobis oſtendit narratio. Ab illo ergo tempore Theodoſius q-
dem iis qui communiter viuebant,Sabas autem ijs qui cum nemine congrediebantur,& erant om

c Cyril. in Vita S. Sabæ . apud Sur. tom. 6. die 5. Decemb. c. 38.

Salluſtij res geſtæ ante obitũ.

nino

A nino ſeparati, præerant.] Sic itaque Salluſtius ex hac vita receſſurus optimorum Præſidum robore munitam relinquere voluit monachorum Catholicam fidem. Subdit vero Cyrillus:

XXXVII. *Elias Epiſcop. Hieroſol. creatur.*

Poſtquam autem Salluſtius migrauit ex hac vita, Elias quidem, cuius ſæpe memini in Vita magni Euthymij, in ſedem illius euehitur]& quidem hoc anno, vt apparet ex his quæ inferius idē auctor ait, dum res geſtas ſub Elia tertio anno Anaſtaſij Imperatoris recenſet [a]. Porro ad ſecundū annū Anaſtaſij Salluſtiū perueniſſe, itidem ipſæ res geſtæ indicare videntur. Fuit Elias Arabs genere laudatiſſimus diſcipulorum S. Euthymij, de cuius ſede idem Sanctus (ſicut de Martyrio accidit) ante prædixerat, nam idem Cyrillus in Actis Euthymij hæc ait [b]: Præuidit autem magnus Euthymius perſpicaci oculo animi ea quæ erant ventura Martyrio & Eliæ, nempe fore, vt Iacobi, qui clarus erat in choro diſcipulorum, vnuſquiſque eorum ſedis ſit ſucceſſor futurus.]hæc de prædictione. Venerant hi ex Aegypto monachi, vt ſuperius cum de Martyrio egimus dictum eſt: ſed de Elia dicturi, eadem hic repetemus. Ait enim idem Cyrillus: Cum ergo in Aegypto omnia eſſent plena turba & tumultu *ob hæreticos occupantes Alexandrinam Eccleſiam*, duo quidam anachoretæ, quibus nomen erat Martyrius & Elias, vnus quidem Cappadox, alter vero Arabs, profecti ex

B monte Nitriæ, ad magnum illum veniunt Euthymium, &c.]quot autem annos Elias ſederit, dicemus in eius obitu.

a Cyrill. in Vit. Sabæ c. 49.
b Cyrill. in Euthym apud Sur. die 20. Ianuar.

XXXVIII.

Magna plane Dei prouidentia factū eſt, vt e monaſteriorū latebris in ſedē illā ſublimē eueheretur Elias, qui in ſpiritu Eliæ aduerſantem Achab Eccleſiæ Dei poſſet arguere, & prophetas Baal confodere verbi gladio. Conſtat autem eumdem S. Eliam conſectatum eſſe idem vitæ genus cum eſt factus Epiſcopus, quod excoluerat antea monachus, & numquam bibiſſe vinum, vt Polychronius teſtatur apud Sophronium [c]. Subdit vero hæc idem Cyrillus [d] de eodem Elia: Vbi factus eſt Hieroſolymorum Epiſcopus, ſtatim omni ſtudio contendit, vt circa ſe congregaret bonus monachos ſanctæ Reſurrectionis circa Turrim Dauid diſperſos in aliquibus cellis. Monaſterium quidem certe conſtruit apud Epiſcopatum, & cellas ædificat ad illos excipiendos: & vnicuique eorū qui conueniebant, abunde ſuppeditabat ea quæ erant neceſſaria. Cum hi ergo omnes monachi illic congregarentur, diuiniſſimus Sabas rurſus emens multas cellas, in quibus illi prius habitabāt adiecit eas ad illos hoſpitio recipiendos, qui veniebāt ad Lauram.]hæc ipſe, qui & de hymno Triſagio hæc paulo inferius habet [e]:

c Sophron. Prat. Spirit. c. 35.
d Cyrill. in Saba c. 39.
Elias Epiſcop. Monachos apud ſe congregat.
e Cyrill. in Saba c. 40.

XXXIX.

C Quoniam autem quidam ſequentes inanem vocem Petri cognomento Fullonis, qui eadem ſentiens quæ Eutyches cum Antiochenam ſedem impie inuaſiſſet, ſæpe fuit expulſus a ſacris veſtibulis, angelico Terſancti hymno inſerebant, Qui propter nos fuit crucifixus: diuinus Sabas adulterinam hanc tollens nouitatem, aliam quidem ſacrorum hymnorum conſequētiam (quādoquidē ſciebant eum recte proſequi Armenos) permiſit eis ſolita voce canere: ſolum vero hymnum Triſaginm ſanxit canere lingua Græca: hoc quoque præterea præcipiens, vt die quidem Sabbati in templo ſpeluncæ, diebus autem Dominicis fierent ſynaxes in templo Deiparæ: in alijs autem eccleſiis & Dominicis & inſignioribus feſtis magis ſolemnibus a veſpera vſque ad mane producerent vigilias.]hæc Cyrillus.

XL. *De Hymno Triſagio Græce canendo.*

In his autem obſerua, quod ait Sabam inſtituiſſe, vt propria lingua ipſi pſallerent, nempe Armena reliquos hymnos, ipſum autem Triſagion Græca lingua conciuerent: Ea quidem ratione, vt audiretur ab omnibus, Catholicos longe aliter hymnum illum occinere, quam docuiſſet Petrus Fullo impius hæreſiarcha; & qua lingua ille hæreſim ſacræ cantioni admiſcuiſſet, eadem Catholici illam abſque vllo additamento occinentes, errorem redarguerent hæreticorum, & ſe perſpicue eſſe Catholicos declararent. Quo ſalubri conſilio introductum eſt pariter in Occidentali Eccleſia, vt

D vbique ſolemni ritu in Paraſceue, cum ſancta Crux adoratur, abſque illo additamento, Qui crucifixus pro nobis.]a nefario Petro Fullone appoſito, Triſagion Græce tantummodo publice concinatur; qui laudabilis vſus hactenus in deteſtationem antiquæ blaſphemiæ perſeuerat.

XLI. *Bellum Iſauricum.*

Hoc eodem anno, qui ſecundus eſt Imperatoris Anaſtaſij, cœptum eſſe bellum Iſauricum, auctor eſt Marcellinus, qui & ſexēnio illud perduraſſe tradit, quinquennio vero Theodorus Lector [f]. Cum ex rebus ipſo exordio proſpere ſuccedentibus Anaſtaſius inſolentior factus, pœnitens ſe dediſſe fidei Catholicæ profeſſionem Euphemio, eamdem ab eo reſtitui ſibi coegit: id quidem ipſe Theodorus affirmat, & Cedrenus hoc anno eius Imperij ſecundo accidiſſe teſtatur. Quonam autē colore id Anaſtaſius egiſſe dicatur, audi Euagrium [g] rem geſtam referentem (vt puto) ab Eutychiano hiſtorico Zacharia, a quo & alia plura ſe deprompſiſſe fatetur: Iſte (inquit) Anaſtaſius pacis ſtudioſus cum in Rempublicam, tum maxime in Eccleſiæ adminiſtratione nihil omnino rerū nouarum moliri voluit: immo vero modis omnibus elaborauit, vt tum Eccleſiæ ſanctiſſimæ ab omni tumultu & perturbatione vacarent, tum omnes qui ipſius parebant Imperio, ſumma tranquillitate fruerentur, omni contentione & diſcordia ex rebus tam Eccleſiaſticis, quam ciuilibus perſo-

E nis ſublata.

f Theodo. Lect. Collect. lib. 2.
g Euagr. lib. 3. c. 30.
Quo colore Anaſtaſius foueret hæreſes.

XLII. *Miſerrimus ſtatus Eccleſiæ Orientalis.*

Quod autem ad Concilium Chalcedonenſe attinet: illud id temporis neque palam in Eccleſijs ſanctiſſimis prædicatum fuit, neque ab omnibus reiectum. Nam ſinguli Eccleſiarum Præſides arbitratu ſuo in ea re egerunt. Atque vt nonnulli decretis in eo Concilio editis firme & conſtanter adhæſerunt, & ne ſyllabam quidem de rebus ab eo definitis remittere, immo nec litteræ mutationem adimere voluerunt; quinetiam ab illis qui eiuſdem decreta repudiabant, magna cum animi confidentia refugerunt, recuſantes penitus cum ijs communicare: ſic alij non ſolum illud Concilium & eius decreta reiecerunt, verum etiam tum illud, tum Leonis de fide deciſionem damnarunt anathemate. Alij vero epiſtolam Zenonis de concordia mordicus tenuere; idq. cum inter ſe, vtrum vna, an duæ ſint in Chriſto naturæ, grauiter diſſiderent. Ac pars eorum ipſa litterarum compoſitione decepti ſunt; pars ad pacem ſe magis inclinarunt: vſque adeo vti omnes Eccleſiæ in ſeparatas factiones diuiderentur, & earum Præſides inter ſe ipſos minime communicare vellēt. Vnde

plurimæ

plurimæ diſſenſiones tum in Oriente, tum in Occidente, tum in Libya ortæ ſunt: dum Epiſcopi A Oricotis, neque cum Epiſcopis occidentis, neque cum Epiſcopis Libyæ, neque ipſi viciſſim cum Orientalibus in gratiam teduci poterant. ſed res ad maiorem abſurditatem iodies prolapſa eſt: quippe Aotiſtites Orientis nec ſecū ipſi communicare volueruot, nec Eoropæ præterea & Libyæ Epiſcopi, nedum cum exteris.

XLIII. *Quis male con ſilius agat Anaſtaſ. Imp.* Quas res cum Anaſtaſius Imperator animaduerteret, Epiſcopos, ſicubi eos nouis rebus ſtudētes, aut quemquam prætet conſuetudinem illorum locorum, io quibus ætatem degebant, Concilium Chalcedonenſe prædicantem, aut idem ipſum damnantem aoathemate comperiret, exturbauit.] hæc de prætextu Aoaſtaſij Euagrius: quibus plane ſignificatur, ipſum Impetatorem nequaquam fuiſſe Eutychianum hæreticum, quod prohiberet damnari Cōcilium Chalcedonenſe; neq. Catholicum, quod nec illud permitteret prædicari, cuius & a ſe editam profeſſionem teceptam voluit aboleri; at ipſum falſo exiſtimaſſe, impoſito tum Catholicis tum hæreticis ſilentio, pacem induci poſſe, cum vera pax ſempet ioſtitiam conſeqoatut, ſecundum Dauidicum illud [a]: Iuſtitia & pax oſculatæ ſunt.]

a Pſal. 84.

XLIV. Cuiuſnam ergo hæreſis Anaſtaſius ſectator fuit? Acephalorum fuiſſe ſectæ hæreticum habent B Acta [b] Theodoſij Cœnobiarchæ; affirmant id ipſum Cedrenus & alij: fuerunt autem qui dixere eum ſecta fuiſſe Manichæum, vtpote Manichea matre natum. Leontius vero ait, Anaſtaſium ex numero illorum hæreticorum fuiſſe, qui ob id quod neotri duarum aduerſantiū ſibi partium inhærerent, nominati ſunt Hæſitantes: qui & ipſi quod capite carerent, Acephali dicti eſſe reperiuntur. De eiuſmodi Hæſitantibus cum Leontius agit, hæc ait [c]: Age de argumeotis quoque nonnullis, quæ omnes illi Hæſitantes obijciunt Eccleſiæ, paucis diſſeramus.] & inferius: Primum eſt, Synodum Chalcedonenſem noo eſſe recipiendam, quod ei homines inconſtantes & ſibi ipſis diſſimiles interfuerint: nimirum eos & Eutychetem ab officio remouiſſe Byzantij, & Epheſum profectos Eutychetem vna cum Dioſcoro recepiſſe, reiecto Flauiano.] ruſum poſt hæc confutata ſubdit: Alterum argumentum eſt, quod hæc habita Chalcedone Synodus (vti de ipſis Actis intelligi poteſt) dixiſſe videator, Dioſcorum non propter fidem abdicatum eſſe. Recte igitur ſeotiebat Dioſcorus, & male Syoodus eum abdicabat. Talem Synodum quo pacto nos probare poſſumus?] Confutato & hoc falſo ipſorum prætextu, oſtendens eam fuiſſe tantum vnius Anatolij Epiſcopi Conſtantinopolitani ſententiam, cum ibi dixit: Non propter fidem depoſitus eſt Dioſcorus, ſed quia fecit excōmunicationem oi beato Leoni] & alijs aduerſus eos inductis, pergit ipſe Leontius: Alterum dubium C eſt, cur Synodus definitionem illam repudiauerit, qua continebatur verbum iſtud, Ex duabus naturis; cum tamen ſanctus ille vir Cyrillus ſurſum deorſumq. ex duabus naturis dicat.] Sed & his peoitus confutatis, addit, hæc dicens:

b Cyrill in Vita Theodoſ. apud Sur. die 11. Ianu.

c Leont. de Sect. Act. 5. & 6.

Hæſitantium rationes & falſi prætextus.

XLV. Quarta difficultas eſt (ſecunda enim in duo diuiditur) qđ homines ſectarios, *nempe hæreticos*, Synodus Chalcedonenſis receperit, Theodoretum ſcilicet & Ibam.] & poſtquam hæc refellit, adiūgit: Ruſum obijcunt: Cur Synodus ab eo, *Theodoreto videlicet*, oon poſtulauerit, vt ſua ſcripta, quæ aduerſus duodecim beati Cyrilli capitula compoſuerat, anathematizaret?] Erant hæ obiectiones Hæſitantium aduerſus Chalcedonenſe Concilium, quas omnes idem Leontius per facile diſſoluit: quem conſulant, quibus ea viſa ſunt alicuius eſſe momenti: cum alioqui ijdem Hæſitantes cum Eutychianis eos redargueteut, qui duas aſſererent in Chriſto naturas; quos idē Leontius egregie cōfutat. Sed hæc ſatis ad Hæſitantium errores, quibus ſub pacis nomine quaſi neutri partium *vellet* hærere Anaſtaſius Imperatot inhærens, ab Euphemio palam quidem fidei ſuæ profeſſionem, *qua* probarat Chalcedonenſe Concilium, reddi ſibi voluit. D

XLVI. Illa ne Principis vera prudentia, & non potius ea quam mortem Apoſtolus [d] nominat? Hac Anaſtaſius vſus receſſit a Catholica fide, quam ſi aſſetuiſſet vt alij Imperatores, cito Eccleſijs pacē reſtituere potuiſſet. Stulte enim io meditullio ſe cooſtituens, taotum abfuit vt exulē diu pacem Eccleſijs redderet, vt ex diſcordijs nouas diſcordias propagarit, omniaq. vbique miſcuerit turbis, atque diſſenſionibus agitarit. Sed quid accidit? Cum ſic multiplicarentur in Oriēte aduerſarij Chalcedonenſis Cōcilij, qui vnus eius patrocinium ſuſceperat Euphemius Conſtantinopolitanus Epiſcopus ab Orthodoxis compluribus colebatur, licet extorris eſſet a communicatione Apoſtolicæ ſedis: Etenim non communicare cum Euphemio plaoe videbatur ijs qui erant in Oriente, id ipſum eſſe aduerſari Concilio Chalcedonenſi, cuius erat ipſe protector: ſicque veluti contingere ſolet in nocturno conflictu, nec qui erant amici ab aduerſarijs facile dignoſci valebant, accidebatque omnes inter ſe motuo commiſceri, cum inimicis ioterdum ſe iungerent Orthodoxi putantes eos vere eſſe fidei Catholicæ defenſotes. Hæc ita hoc anno ſe habuere; reliqua autem dicemus inferius ſuis locis.

d Rom. 8.

Cur Catholici communicarēt cū Euphemio.

E

IESV CHRISTI ANNVS 493.	GELASII PAP. ANNVS 2.	ANASTAS. IMP. 3. THEODORICI REG. 1.

I. QVadringenteſimus nonageſimustertius Chriſti annus Conſulatu Albini in Faſtis Caſſiodori repetitur adſcriptus, apud Marcellinum vero collega Euſebius additur. Porro in veteribus Latinis monumentis vnus ponitur Conſul Albinus, idemq. Ionior inſcriptus, quod alter Albinus Maior geſſerit Conſulatum anno Domini quadtingēteſimo quadrageſimoqoarto vna cum Theodoſio Imperatore. De hoc autem Iuniore Albino meotio eſt in titulo ſepulturæ ab oſtium cryptæ S. Iuuenalis Naroiæ poſito verbis iſtis.

HIC QVIESCIT PANCRATIVS EPISCOPVS FIL. PANCRATII EPISCOPI, FRATER

A TER HERCVLI EPISC. DEPOSITVS III. N. OCTOB. CONS. ALBINI IVNIORIS.]
ita ibi. Sed quod audis Pancratium Epiſcopum filium Pancratij Epiſcopi; memoria repete quæ ſu-
perius dicta ſunt ex S. Hieronymo aduerſus Iouinianum, priſtino more fuiſſe receptum vt coniuga
ti frequenter ad Epiſcopatum poſtularentur, ea tamen lege, vt a coniuge abſtinerent.

Quod autem ad res geſtas pertinet: Hoc anno (inquit Caſſiodorus) dominus noſter Rex Theo II.
doricus Rauennam ingreſſus, Odoacrem molientem ſibi inſidias interemit.] Quomodo, autem id *Odoacer occi-*
acciderit, Procopius breuiter ita narrat [a]: Theodoricus vero in Rauennæ obſidione cum annum *ditur, regnat*
iam tertium contriuiſſet, Gothiq. ipſi diutius hanc obſidendo, tædio ac moleſtia afficerentur, & O- *Theodoricus.*
doacris inſuper milites neceſſariarum rerum vrgerentur inopia: conuentum adinuicem eſt (Rauē a Procop. de bell.
næ Antiſtitis interuentu pacificantis) Theodoricus, Odoacerq. æqua ac ſimili ſorte ea in vrbe vt Goth. lib. 1.
viuerent, pariterque potirentur imperio. Quibus conditionibus aliquandiu vtrinque ſeruatis,
Theodoricus per cauſam, quod in ſe machinatus inſidias eſſet, Odoacrem ad epulas fraudulenter
vocatum cum occidiſſet, barbaris ſibi & hoſtibus conciliatis, qui reliqui fuerant, Gothorum ſolus
& Italicenſium imperium tenuit: Romani tamen Imperatoris nec inſignia quidem, nec nomen ſi-
B bi deſumpſit, ſed quoad vixit Rex eſt appellatus, quo nomine ſuos barbari nuncupant duces.] hæc
de extincto Odoacre & Theodorici regno Italiæ adepto Procopius. Sed prætermiſerunt hæc fuiſſe
proditorie acta Caſſiodorus atque Iordanus: ille, quia in gratiam Theodorici, cui erat ab epiſtolis,
cuncta diſponeret: iſte, quia ſuorum Gothorum ſcriberet hiſtoriam.

Quod vero ad Odoacrem Regem pertinet: plane illi accidit, quod a ſancto Seuerino Noricorū
Apoſtolo fuerat prænunciatum verbis illis: Odoacer integer erit inter tredecim & quatuordecim III.
annos.] nam reliquis quibus ſuperuixit anuis vſque ad decimum ſeptimum, haud integer fuit: ſiqui
dem ſæpe victus & obſeſſus triennio Rauennæ detentus eſt. Theodoricus autem Rex vna cum Ra
uenna integra potitus Italia, diuturno bello fatigatus, ad ſtabiliendum adeptum regnum pacē op-
tat: quam inire in primis cum Anaſtaſio Imp. cupiens, duos ad eum mittit legatos cum litteris, cū
ipſe alias ſæpe (vt iiſdem teſtatur) ab eodem Imperatore ante accepiſſet. Theodorici autem epiſto
la ſic ſe habet [b]:

Anaſtaſio Imperatori Theodoricus Rex. b Caſſiod. ep. 1.

Oportet nos, clementiſſime Imperator, pacem quærere, qui cauſas iracundiæ noſcimur non ha IV.
C bere: quando ille moribus obnoxius iam tenetur, qui ad iuſta deprehenditur imparatus. Omni *Theodoricus*
quippe regno deſiderabilis debet eſſe tranquillitas, in qua & populi proficiunt, & vtilitas gentium *pacem quærit*
cuſtoditur: hæc eſt enim bonarum artium deuota * mater: hæc mortalium genus reparabili ſucceſ *ab Imperato-*
ſione multiplicans, facultates protendit, mores excolit; & tantarum rerum ignarus agnoſcitur, qui *re.*
eam minime quæſiſſe ſentitur. Et ideo piiſſime Princeps, potentiæ veſtræ conuenit & honori, vt cō- * decora
cordiam veſtram quærere debeamus, cuius adhuc amore proficimus. Vos enim eſtis regnorum
omnium pulcherrimum decus, vos totius Orbis ſalutare præſidium, quod cæteri dominantes iu-
re ſuſpiciunt *, quaſi in vobis ſingulare aliquid ineſſe cognoſcunt; nos maxime qui diuino auxilio * ſuſcipiunt
in Republica veſtra curā didicimus, quemadmodum Romanis æquabiliter imperare poſſimus. Re-
gnum veſtrum, imitatio veſtra, forma eſt boni propoſiti, vnici exemplar Imperij: qui quantū vos
ſequimur, tantum gentes alias anteimus. Hortamini me frequenter, vt diligam Senatū, leges Prin
cipum gratanter amplectar, vt cuncta Italiæ membra componam. Quomodo poteſtis ab auguſta
pace diuidere, quem non optatis a veſtris moribus diſcrepare? Additur etiam venerandæ Roma-
næ vrbis affectio, a qua ſegregari nequeunt, qui ſe nominis vnitate iunxerunt.

D Proinde illum atque illum (*reticuit Caſſiodorus nomina legatorum*) legationis officio ad ſereniſſi V.
mam pietatem veſtram credidimus deſtinandos: vt ſinceritas pacis, quæ cauſis emergentibus co-
gnoſcitur fuiſſe vitiata, deterſis conditionibus, in ſua deinceps firmitate reſtituta permaneat. quia
pati vos non credimus inter vtraſque Reſpublicas, quarum ſemper vnum corpus ſub antiquis
Principibus fuiſſe declaratur, aliquid diſcordiæ permanere; quas non ſolum oportet inter ſe otio-
ſa dilectione coniungi, verum etiam decet mutuis viribus adiuuari. Romani regnū vnū velle, vna
ſemper opinio ſit. Quicquid & nos poſſumus, veſtris pconijs applicetur. Quapropter ſalutationis
honorificentiam præferentes, prona mente depoſcimus, ne ſuſpendatis a nobis manſuetudinis ve
ſtræ glorioſiſſimam charitatem, quam ego ſperare debui, etiam ſi alijs nō videretur debere poſſe
concedi. Cetera vero per latores præſentium pietatis veſtræ verbo ſuggerenda commiſimus, vt
nec epiſtolaris ſermo redderetur extenſior, nec aliquid pro vtilitatibus noſtris prætermiſiſſe vide
remur.] hactenus Theodoricus ad Anaſtaſium Imperatorem. Porro miſſam hanc fuiſſe legationē
poſt pacatas vndique res vltimo anni huius tempore, perſuadet, quod Gelaſius Kalendis Nouem
bris ad Epiſcopos Piceni prouinciæ ſcribens, ad illam ferme diem tumultus bellicos perduraſſe
E teſtetur.

Quinam autem fuerint duo hi a Rege miſſi legati Conſtantinopolim, licet ſuppreſſerit Caſſio VI.
dorus ſilentio; ex litteris tamen Gelaſij Papæ poſſumus intelligere, alterum ipſorum fuiſſe Fauſtū *Fauſtus & Ire*
Magiſtrum Officiorum, cui idem Pontifex Commonitorium dedit, vt paulo poſt dicturi ſumus: al *næus Legati.*
terum vero fuiſſe Irenæum, ex litteris eiuſdem Pontificis ad Anaſtaſium Imperatorem poſtea da
tis apparet; nam in eius epiſtolæ exordio de ambobus miſſis legatis, iiſdemq. reuerſis, hæc habet:
Famuli pietatis veſtræ, filij mei, Fauſtus Magiſter, & Irenæus, viri illuſtres, atque eorum comites
publica legatione fungentes ad Vrbem reuerſi, &c.] quam hic Gelaſius dicit publicam legationē,
in Commonitorio ad Fauſtum regiam legationem appellat: vt non ſit dubium, de legatione miſſa
a Theodorico debere intelligi. Ceterum quod ad eiuſdem legationis effectum pertinet; factus eſt
voti compos Theodoricus, vt ab Anaſtaſio Imperatore pacem perfacile obtineret, vtpote qui (vt
dictum eſt) auro etiam ab hoſtibus eam redimere conſueuerit: ſed etſi bellicoſiſſimus quoque fuiſ
ſet, ratio temporis exigebat, vt implicito ipſi periculoſiſſimo Iſaurico bello, pacem non dandi tan-

tum, ſed petendi onus incumberet. A

VII.

a Iordan. de rebus Goth.

Theodoricus pacem cũ omnibus Regibus ſibi conciliat.

Ad ſtabiliendum quoque ſibi Italiæ regnum eumdem Theodoricum legationem miſiſſe cõſtat [a] ad Clodoueum Fraochorum Regem, eiuſq. filiam Audefleudam in matrimonium dari ſibi poſtulaſſe: quod ille grate conceſſit. ante cuius connubium ex concubina adhuc in Mœſia poſitus duas Theodoricus genuerat filias, quarum alteram nuptui tradidit Alarico Vuiſigothorum Regi, alteram vero Regi Burgundionum in Gallia regnantibus. Iam vero & antequam obtinuiſſet penitus, occidiſſetq. Odoacrem, cum Vuandalorum Rege in Africa rrgnante pacem ſibi conciliaſſe, ſuperius dictum eſt. Sic igitur cum omnium in Europa regnantium Principum fœdere Italiæ regnũ pacatum ſibi reddidiſſet atque tranquillum: hinc factum eſt vt rebus politicis moderandis animũ penitus addixerit, vſus Romanis magiſtratibus, de ciuibus omnibus ac potiſſimum Senatoribus benemereti ſolitus. In primis vero Aurelium Caſſiodorum Senatorem virum illuſtrem ac doctum auxit dignitate Patriciatus, de qua eidem collata dignitate extant eiuſdem Theodorici litteræ cũ ad ipſum Caſſiodorum, tum ad Senatum datæ [b], in quibus magiſtratus tum ab ipſo, tum a maioribus eius beoe perfuncti honorifica mentio habetur. retinuit eum apud ſe, cuius conſilio regnũ moderari conſueuit, & leges ſancire populis, vſus etiam eius miniſterio in conſcribendis ad diuerſos epiſtolis, ex quibus ipſius Caſſiodori libri Variarum confecti ſunt. B At de his ſatis: reliqua vero de ipſo annis ſingulis pro temporum ratione promemus. Iam ad res Eccleſiaſticas reuocemus orationem.

Caſſiodoro collata Patriciatus dignitas.

b Caſſiod. Varia. lib. 1. epiſt. 3. 4.

VIII.

Gelaſio Papa occaſio data cõmonitorij ſcribendi.

Decreta, quam diximus, a Theodorico Rege ad Anaſtaſium Imperatorem legatione, alteri legatorum Fauſto Magiſtro Gelaſius Papa cauſam commendat quæ vertebatur cum Euphemio Epiſcopo Conſtantinopolitano a Catholica communione diuiſo: vt ſi poſſet, quod iuſtum eſſet ei perſuaderet, nempe vt Eccleſiæ Romanæ æquiſſimis iuſſionibus parens, eiuſdem conſequi mereretur communicationem fruſtra hactenus expetitam. Huius autem delegandi Fauſto negotij ea potiſſimũ ratio interceſſit, quod acceptis a Gelaſio anno ſuperiore datis litteris Euphemius Patriarcha, tantum abfuit, vt illis pro conſequenda communione Romani Pontificis acquieuerit, vt etiam animo obſtinatiori reſiliens, non ſolum Acacij nomen e ſacris tabulis minime dempſerit, ſed & eius defendendi ſuſceperit patrocinium: immo & eo dementiæ progreſſus fuerit, vt inops conſilii, quid aliud faceret neſcius, ipſam Apoſtolicam ſedem ad iudicium vocare in animum duxerit, & iactant præter hæc alia plura ab eiſdem hæreticis & ſchiſmaticis contra Apoſtolicam ſedem effutiri ſolita: C His acceſſit, quod ab eo & aliis Orientalibus ad concitandam Anaſtaſii Imperatoris inuidiam & odium aduerſus Romanum Pontificem, in vulgus ſparſum fuerit, ipſum Anaſtaſium ab Epiſcopo vrbis Romæ non recipi, neque a Senatu Romano: cuius rei cauſa ipſe Imperator commotus eſt.

Querela Imp. aduerſus Gelaſium.

IX.

Ne igitur horum occaſione Romana Eccleſia in diſcrimen adduceretur, arctataq. inter duos hæreticos Principes Anaſtaſium & Theodoricum durioribus anguſtiis premeretur: viro pio Fauſto Magiſtro alteri legatorum tantæ molis negotium credidit, vt cum eſſet Conſtantinopoli obiecta dilueret, tentata deſtrueret, atque ſequeſter pacis exiſteos, Orientalis Eccleſiæ cum Occidentali conciliator accederet. Profectus eſt Fauſtus, nauiterq. negotium ſuſceptum peregit; ſed non ex ſententia vt erat in optatis abſoluit, refragante Euphemio, & maiora rixarum fomenta miſcente. Qui & de omnibus quæ tranſacta erant cum ipſo, datis ad Gelaſium litteris, eum reddidit certiorẽ. Quibus acceptis Gelaſius, ad eum reſcripſit aduerſus aduerſariorum calumnias defenſiooem, qua poſſet idem Fauſtus ab aduerſarijs obiecta refellere. Extat ipſa quidem *Commonitorij* nomine nuncupata, quod ſcilicet eum Gelaſius admoneret, quonam modo petulantiam *calumniantium* retundere valide poſſet. eſt vero eius argumenti tractatio, qua rerum *geſtarum ſeries* aperitur, & illorum refellantur obiectiones, digna vtique quam perlegas & exacte *conſideres*; cuius hic D eſt titulus:

Beatiſſimi Gelaſii Papæ Commonitorium ad Fauſtum Magiſtrum fungentem legationis officio Conſtantinopoli.] quod quidem tum ſcriptum videtur, cum ad litteras ipſius Fauſti Gelaſius reſpondit, cum ad eum ille ſcripſiſſet de Græcorum animo obſtinato, epiſtola autem ita habet:

X.

Commonitorium Gelaſii ad Fauſtum.

Ego quoque mente percepi, Græcos in ſua obſtinatione manſuros: nec cui velut inſperatum videri poteſt, quod eſt ante præcognitum. Quapropter non iam propter religionis cauſas ſtudent diſpoſitionibus publicis obuiare, ſed potius per occaſionem legationis regiæ Catholicam fidẽ moliuntur euertere, & tali commento nituntur ſperata præſtare. Quid ſibi vult autem, quod dixerit Imperator, a nobis ſe in religiooe damnatum; cum ſuper hac parte & deceſſor meus non ſolum minime nomen eius attigerit, ſed inſuper quando principia adeptus regiæ poteſtatis exercuit, in eius ſe ſcripſit Imperij promotione gaudere; & ego illa ipſius vmquam ſcripta percipiens, honorificis (vt noſtis) eum litteris ſalutare curauerim? Deceſſores mei ſacerdotes, qui præuaricatoribus ſe communicaſſe, propria voce confeſſi ſunt, a communione Apoſtolica ſubmouerunt. Si iſti (*Imperatori ſcilicet*) placet ſe miſcere damnatis, nobis non poteſt imputari: ſi ab eis velit diſcedere, tanto E magis a nobis non poteſt eſſe damnatus; ſed potius ad gratiam ſinceræ communionis admiſſus.] hæc quod ad excuſationem Pontificum pertinet: ſed quod nec recipi ſe a Senatu, vt hæreticum, eſſet eiuſdem Imperatoris Anaſtaſii querela; hæc ad ipſius Senatus excuſationem idem Gelaſius ſubdit in eodem ad Fauſtum Commonitorio:

Anaſtaſii querela in Senatũ.

XI.

Ad Senatum vero pertinet Romanum, vt memor fidei, quam a parentibus ſe ſuſcepiſſe meminit, contagia vitet cõmunionis externæ, ne a cõmunione huius ſedis Apoſtolicæ (quod abſit) reddatur externus. Veniam ſibi dari proponunt. Legatur ex quo eſt religio Chriſtiana, vel certe detur exemplum in Eccleſia Dei, a quibuſlibet Pontificibus, ab ipſis Apoſtolis, ab ipſo denique Saluatore veniam niſi corrigentibus ſe fuiſſe conceſſam. Auditum autem ſub cœlo nec legitur omnino, nec dicitur, quod eorum voce depromitur: Date nobis veniã, dum tamen nos in errore duremus.

XII.

Id quoque pariter oſtendant, qui nobis canones nituntur opponere: quibus hoc canonib. quibus

Gelaſii cauſa iuſtiſſima.

A bus regulis,qua lectione,quove documento ſiue a maiorib.noſtris,ſiue ab ipſis Apoſtolis(quos po riores merito fuiſſe,non dubiũ eſt)ſeu ab ipſo Domino Saluatore, qui iudicaturus creditur viuos & mortuos,ſine factũ eſt vnq̃.vel faciendum eſſe mandatur.Mortuos ſuſcitaſſe legimus Chriſtũ: in errore mortuos abſoluiſſe,non legimus.Et q certe hoc faciendi ſolus habuit poteſtatẽ,beato Petro principaliter mandat Apoſtolo [a]: Quæ ligaueris ſuper terrã,ligata erunt & in cælis:& quæ ſolueris ſuper terrã,ſoluta erunt & in cælis.Super terrã,inquit.Nã in hac ligatione defunctũ nuſquã dixit abſolui.Quod ergo numquã factũ eſt,vel mente concipere formidamus,ſcientes in diuino iudicio nõ poſſe penitus excuſari.]hæc idcirco Gelaſius,qđ petijſſent Orientales Acacij cõicatores, dari illi veniã,qđ in Romanũ Pontificẽ deliquiſſet,a quo fuerat excõicatus:qđ niſi fieret, communicarentur ſe penitus a Romana Eccleſia diſceſſuros.Ad hæc quidem ipſe Gelaſius iſta reſpondit:

a Matth.16.

XIII. *De Euphemij vanitate.*

Si autem,quod nunc prætendunt,a Romana Eccleſia ſe ſunt diuiſuri:id iamdudum feciſſe mõſtrantur.Euphemium vero miror,ſi ignorantiam ſuam ipſe non perſpicit,qui dicit, Acacium ab vno non potuiſſe damnari.Ita ne non perſpicit,ſecundum formam Synodi Chalcedonenſis Acacium fuiſſe damnatum?nec nouit eam,aut ſe noſſe diſſimulat?in qua vtiq.per numeroſam ſenten
B tiam ſacerdotum erroris huius auctores cõſtat fuiſſe dãnatos,ſicut in vnaquaq.hæreſi a principio Chriſtianæ religionis & factum fuiſſe,& fieri,manifeſta rerum ratione monſtratur, deceſſoremq. meum executorem fuiſſe veteris conſtituti,non nouæ conſtitutionis auctorem. Quod non ſolum Præſuli Apoſtolico facere licet,ſed cuicumq.Pontifici;vt quoſlibet,& quemlibet locum, ſecũdum regulam hæreſeos ipſius ante damnatæ a Catholica communione diſcernant.Acacius quippe non fuit noui vel proprij inuentor erroris,vt in eum noua ſcita prodirent,ſed alieno facinori ſua communione ſe miſcuit.Itaq.neceſſe eſt,vt in eam recideret iuſta lance ſententiam,quam cum ſuis ſucceſſoribus per conniuentiam Synodalem ſuſceperat auctor erroris.

XIV. *De appellationibus ad Apoſtolicam ſedẽ.*

Nobis opponunt canones,dum neſciunt quid loquantur:contra quos hoc ipſo venire ſe produnt,quod primæ ſedi ſana rectaq.ſuadenti parere fugiunt.Ipſi ſunt canones,qui appellationes totius Eccleſiæ ad huius ſedis examen voluere deferri:ab ipſa vero nuſquam prorſus appellari debere,ſanxerunt:Ac per hoc illam de tota Eccleſia iudicare,ipſam ad nullius cõmeare iudicium: Nec de eius vmquam præceperunt iudicio iudicari,ſententiamq. illius conſtituerunt non oportere diſſolui,cuius decreta ſequenda mandarunt.

XV. *Patriarchę dãnati ab Apoſtolica Sede.*

C In hac ipſa cã Timotheus Alexandrinus,& Petrus Antiochenus,Petrus,Paulus,& Ioannes, & ceteri,non ſolum vnus,ſed plures vtiq.nomen ſacerdotij præferentes,ſola ſedis Apoſtolicæ ſunt auctoritate deiecti:cuius rei teſtis ẽt ipſe docetur Acacius,qui præceptionis huius extitit executor. Quod vtiq.ſicut Apoſtolicã ſedem iuxta formã Synodicã feciſſe,manifeſtum eſt;ſic neminẽ reſultare potuiſſe,certiſſimum.Hoc igitur modo recidens in conſortium dãnatorum,eſt dãnatus Acacius,qui eorum damnationem,antequã præuaricator exiſteret,fuerat executus.Nobis auſi ſunt facere canonum mentionem, contra quos ſemper ambitionibus illicitis feciſſe monſtrantur.

XVI. *Iniuſte facta ab Acacio.*

Qua ipſi Synodo,vel ſecundũ cuius Synodi formã Alexandrinum Ioannẽ de Eccleſia,cui ordinatus fuerat,expulerunt?qui nullis auſis euidentib. nec ante conuinci,nec poſtea prouocans etiã in iudicio cõpetenti potuit accuſari.Quod ſi dicunt: Imperator hoc fecit.Hoc ipſum quib. canonibus,quib.regulis eſt præceptum?Cur huic tã prauo facto conſenſit Acacius,cum auctoritas diuina dicat [b]. Non ſolũ qui faciunt praua reos eſſe,ſed etiã qui conſentiunt facientibus?Quib. canonibus,quibusve regulis Calendion excluſus eſt,vel primi vrbium diuerſarum Catholici ſacerdotes? Qua traditione maiorum Apoſtolicã ſedem in iudicium vocant?An ſecundæ ſedis Antiſtites
D & tertiæ,ceteriq.bene ſibi conſcij ſacerdotes pelli debuerunt,& qui religionis extitit inimicus,depelli non debuit? Viderint ergo ſi alios habeant canones,quibus ſuas ineptias exequantur.

b Rom.1.

XVII. *Præſumptio vocandi ad iudicium Sedem Apoſtol.*

Ceterum iſti,qui ſacri,qui Eccleſiaſtici,qui legitimi celebrantur,ſedem Apoſtolicam ad iudicium vocare non poſſunt?& Conſtantinopolitanæ ciuitatis Epiſcopus, quæ vtiq. per canones inter ſedes nullum nomẽ accepit,in communionem recidens perfidorum,non debuit ſubmoueri? An qui homini mentitus eſt Imperatori,& qui Imperatorem læſiſſe perhibẽtur, depelli debuerũt; & in Deum,qui ſummus & verus eſt Imperator,Acacium delinquentem,ſinceramq. communionem diuini ſacramenti ſtudentem miſcere cum perfidis,ſecundum Synodum, qua hæc eſt damnata perfidia,non oportebat excludi?Sed velint,nolint,ipſius iudicio antiquæ canonum conſtitutiones firmabuntur.Sed religioſi viri atq.perfecti ſecundum canones conceſſam ſedi Apoſtolicæ poteſtatem nimirum conantur eripere,& ſibimet eam contra canones vſurpare contendunt?O canonum magiſtros atq.cuſtodes! Nobis nullum fas eſt inire certamen cum hominibus communionis alienæ,diuina Scriptura dicente [c]: Hominem hæreticum poſt primam & ſecundam correctionem deuita,ſciens quod huiuſmodi delinquat proprio iudicio condemnatus. Ecce cognoſcãt,
E quia non ſolum ab alio,ſed a ſe ipſo damnetur hæreticus.

c Tit.3.

XVIII. *Mendacia conuincuntur prolata.*

Illud autem nimis eſt impudens,quod Acacium veniam poſtulaſſe confingunt, & nos extitiſſe difficiles.Teſtis eſt frater veſter,filius meus,vir illuſtris Andromachus, qui & a nobis abundanter inſtructus eſt,vt cohortaretur Acacium,depoſita obſtinatione reſipiſcere,& ad ſedis Apoſtolicæ remeare conſortium:quiq:ſe ſub iureiurando magnis eum eodem molitionib. egiſſe teſtatur, nec ad ea quæ recta ſunt potuiſſe deflecti,ſicut rerũ pbatur effectu.]Quod vero hic dicat Gelaſius, a nobis inſtructum Andromachũ ad Acaciũ cohortandũ,non ita intelligi poteſt,vt id Gelaſius ipſe præſtiterit,cum idẽ Acacius iamdiu antequã ipſe Pontifex crearetur,deceſſiſſet ex hac vita: ſed illud, quod a nobis, hoc eſt,ab ipſa Apoſtolica ſede factum intelligit. At pergit: Certe profetatur iudicium, quando miſerit, quando veniam poſtularit, correctionemque ſuam nobis promiſerit exhibendam:niſi forte hunc animum geſſit,quem ſucceſſores eius habere perſpicimus,vt tamen ſi veniam poſtularet;ſic ſibi vellet impendi,vt nihilominus in errore perſiſteret: vbi vtique non tam a nobis recipi videretur,quam nos potius ad ſuam traducere prauitatem.Quem reatum

ſe confeſſuros aſſerunt ante certamen? Si reatus eſt, vtiq. corrigendus eſt: Si corrigendum non putant, fallaciter ſe reatum perhibeut profiteri: niſi (quod eſt infelicius) cum & fatecutur reatum, & non æſtimant corrigendum. A

XIX. *Falſa & inanis pretenſio Schiſmaticorum.*

Illud quoq. me ridere libuit, quod ait: ſi neceſſe fuerit, veniam poſtulare: Exiſtimaus uimirum tunc ſe peccati veniam neceſſario poſtulare, ſi ei concedamus ne peccare deſiſtat; immo etiã (quod abſit) eum eodem conſentiamus nos quoq. peccare. Neſcio inter quæ mundi prodigia hæc vox poſſit admitti. Remitti culpa de præterito poteſt, correctione ſine dubio ſubſequente. Nã ſi deinceps ſinitur manſura peruerſitas, non eſt benignitatis remittentis, ſed conſentieuris aſſenſio. Nõ eſt mirum ſi iſti ſedem beati Petri Apoſtoli blaſphemare præſumunt, qui talia porteuta vel corde gerũt, vel ore diffuudunt, & nos inſuper ſuperbos eſſe pronunciant: cum eis prima ſedes, quicquid eſt pietatis, non reſiſtat offerre, illi eam ipſo proteruo ſpiritu ſubiugare ſe poſſe confidant. ſed captos mẽte facere iſta, nõ mirũ eſt; Sic phrenetici ſolent medicantes quoſq. vel vt hoſtes putare, vel cædere.

XX. *Apoſtolica ſedes iudicat omnia.*

Quæro tamen ab his: iudicium quod prætendunt, vbinam poſſit agitari: an apud ipſos vt iidẽ ſint inimici & teſtes & Iudices? Sed tali iudicio nec humana debent committi negotia, uedum diuinæ legis integritas. Si quantum ad religionem pertinet: nonniſi Apoſtolicæ ſedi iuxta canones debetur ſumma iudicij totius. Si quantum ad ſæculi poteſtatem: illa a Pontificibus, & præcipue a beati Petri Vicario, debet cognoſci; q̃ diuina ſunt, non ipſa eadem iudicare. Nec ſibi hoc quiſq̃ potentiſſimus ſæculi (qui tamẽ Chriſtianus eſt) vendicare præſumit, uiſi religionẽ forſitan pſequens. B

XXI. *Anctoritas Apoſtolicæ Sedis.* a Matth 16.

Quid tameu dicerent, ſi non chartis ſuis in omnibus vincerẽtur? Ineptias itaq. ſuas ſibi ſeruẽt, niſi reſipiſcant potius cogitantes Chriſti vocem nou eſſe ſuperfluam, quæ confeſſioni beati Petri Apoſtoli [a] inferni portas numquam præualituras aſſeruit. Quapropter non veremur, ne Apoſtolica ſententia reſoluatur, quam & vox Chriſti, & maiorum traditio, & canonum fulſit auctoritas, vt totam potius Eccleſiam ſemper ipſa diiudicet. Sed cogitent magis (ſi quis in eis religionis eſt ſenſus) ne prauitatem ſuam nullatenus deponentes, apud Deum homiueſq. ſedis Apoſtolicæ perpetua conſtitutione damnentur. Sic autem dicitur fuiſſe definitum, vt deinceps de negotio nihil dicatur; quaſi vel nunc eos (quemadmodum uoſtis) meo duxerim uomine ſpecialiter alloquendos: Neq. plane cum iſtis non corrigentibus ineuuda congreſſio, quemadmodum cum aliarum quoq. hæreſum ſectatoribus dimicatio renuenda. Vos autem ſaluos & ſoſpites quantocyus huc reuerti, continuis Diuinitatem votis expetimus.] hactenus ad Fauſtum legatum Commonitorium de his C quæ ipſe aduerſarijs reſpondere deberet, cum iura impeterent Apoſtolicæ ſedis.

XXII. *Vnde creuit arrogantia Conſtantinop. Epiſcopis.*

Vidiſti, lector, ex reſponſionibus Papæ Gelaſij, quonam progreſſa fuerit arrogantia Conſtantinopolitanorum Antiſtitum, Apoſtolicæ ſedi veluti captiuæ ſub iugo barbarico inſultautium; vnde eis animoſitas tanta ſuccreuit, vt qui miniſtri eſſe ſolerent in mandatis (vt vidimus) exequẽdis Apoſtolicæ ſedis; modo iidem, quod illic vigeret adhuc Imperium, in Occidente autem fuerit deſolatum, ſtatim putarint Romanæ Eccleſiæ iura, quaſi ſuper homines vel mœnia innixa, non Dei promiſſione firmata, eſſe diminuta atq. collapſa: Cum econtra in ipſis Romanis Pontificibus videas eumdem ineſſe vigorem, atq. eamdem reſidere in iiſdem cum auctoritate & poteſtate etiam maieſtatem, optime conſcijs prædeceſſores ſuos etiam temporibus Ethuicorum Imperatorum, cũ grauiſſimæ perſecutiones ingruerent, non ſolum nihil temiſiſſe roboris ſacerdotalis, ſed maiorem ſemper præſetuliſſe conſtantiam; vtpote qui probe ſcirent, ſupra firmam petram fundatam *Eccleſiam* nullis vmquam poſſe labefactari cõtrarijs, vel debilitari preſſuris, immo maiora ex *aduerſis* virium ſumere incrementa. vt plane fiat cuiq. rem attentius intuenti perſpicuum, *ipſam Eccleſiã*, non hominum, ſed ſummi Dei regimine gubernari, prouideutia regi, protectione *defendi*, & auxilio iugiter ſubleuari. At quid actum ſit Conſtantinopoli, cum iſtæc per Fauſtum ſunt allata atq. relata, dicturi ſumus anno ſequenti. D

XXIII. *Pelagiani in Dalmatia iterum pullulare deferuntur.*

Iam vero quæ ab eodem peruigili paſtore Gelaſio hoc ipſo anno aduerſus Pelagianos in prouincijs Dalmatiæ & Piceni detectos acta ſint, enarremus. Extant eo argumento conſcriptę hoc anno ſub Albini Conſulatu ipſius Gelaſij Papæ epiſtolæ, e quibus rerum geſtarum ſeries ſatis ſufficiens colligi poſſe datur: exſcripſeramus nos ante ex codice Vaticano, collatione facta cũ vetuſtiſſimo exẽplari petito e monaſterio S. Petri in Auellana in Vmbria ſito, quas nuper Vaticanis typis gaudemus editas. Porro datæ Gelaſii primo noſcuntur litterę ad Honoriũ in Dalmaria Epiſcopũ hoc anno, quinto Kalendas Auguſti, ſub Cõſulatu Albini, licet mẽdoſe & Fauſti collegę legatur: nullus enim Fauſti Conſulatus ſub Pontificatu Gelaſij reperitur. ipſa autẽ epiſtola ſic ſe hẽt [b]:

b Gelaſ. epiſt. 3. to. 1. epiſt. Rom. Pont.

Dilectiſſimo fratri Honorio Gelaſius.

XXIV. *Gelaſius ad Honorium de Pelagianis inquirendis.* c Luc. 22. d Ioan. 21. e 1. Cor. 11.

Licet inter varias temporũ difficultates continuis occupationibus implicati vix reſpirare valeamus; pro ſedis tñ Apoſtolicæ moderamine totius ouilis Dominici curam ſine ceſſatione tractãtes, q̃ beato Petro Saluatoris noſtri voce delegata eſt [c]: Et tu conuerſus confirma fratres tuos. & E item [d]: Petre amas me? paſce oues meas: diſſimulare nec poſſumus, nec debemus, q̃ noſtrã ſollicitudinẽ forma perſtringat, cũ beato Paulo Apoſtolo ſentientes, atq. dicẽtes [e]: Quis infirmatur, & ego nõ infirmor? Quis ſcãdalizatur, & ego nõ vror? Ita qppe nos repẽte triſtis, horrẽda, & vix credibilis cõfecit opinio, vt mẽtẽ noſtrã cõfunderet, ſauciaret, affligeret. Nũciatũ eſt enim, in regionib. Dalmatiarũ quoſdã recidiua Pelagianæ peſtis zizania ſeminaſſe, tantãq. illic eorũ pualere blaſphemiã, vt ſimplices quoſq. mortiferi furoris inſinuatione decipiãt.] Addit his cõplura in deteſtationẽ Pelagiani erroris ante tũ ſententia Romanorũ Pontificũ, tũ ſactis Cõcilijs ſæpius prædamnati.

XXV.

His acceptis Honorius litteris, negans, ad Gelaſium reſcripſit quereus tamquam calumniam paſſus, cum accuſaretur nomine negligentiæ, & occultę proditionis Catholicæ fidei. Gelaſius vero, datis rurſum ad eum litteris, quam expediat in his perueſtigandis videri ſtudioſior quam remiſſior, declarat, his verbis exorditus epiſtolam [f]:

f Gelaſ. epiſt. 4. to. 1. epiſt. Rom. Pont.

Miramur dilectionem tuam fuiſſe miratam, curam ſedis Apoſtolicæ, quæ more maiorũ cũctis

per

Digitized by Google

A per mundum debetur Eccleſijs, pro veſtræ quoque regionis fide fuiſſe ſolicitam. Cumq. ad eam perlatum eſſet, quod quidam per Dalmatias integritatem Catholicam vitiare niterentur, & diuinis humanisq. legibus ante damnatum Pelagianæ peſtilentiæ virus infere, non putauerimus vllatenus differendum, quo minus hæc diligentius inquirentes; vt aut ſi fortaſſe irrepſerant, de proximo ſanarentur; aut anxietatem noſtram, ſi falſo probarentur iactata, releuarent: æſtimãtes, melius nos videri impatientius talia inueſtigare voluiſſe, quam creſcere diſſimulando perniciem. Neque enim vel ſilentio premere cauſam huiuſmodi, vel differendo fouere deberemus: cum, dicente Magiſtro Gentium [a]: Solicitudine non pigri: atque iterum [b]: Qui præeſt in ſolicitudine: reos procul dubio nos, niſi continuo quæreremus, etiam ſi inaniter eſſent vulgata, conuincerent. Nec intereſt per quos ad aures noſtras eadem perueniſſent, dum quomodolibet iſta referentibus, poſtquam noſtram conſcientiam penetrarent, in his veraciter indagandis paſtorales excubias eſſe non oportuerit, negligentes, quatenus vel e veſtigio poſſet lupis inhiantibus obuiari, vel nullis exiſtentibus feris, ouium cuſtodia ſecura perſiſteret.]

Inquirendi diligentius hæretici.

a Rom. 12.
b 1. Cor. 14.

XXVI. Vides quanta Gelaſius iſta inculcet energia: ex quibus plane intelligas, ex ſanctorum Patrum B præſcripto, in hæreticis ſolicite inquirendis vigilantiſſimum eſſe debere ſtudium primæ ſedis Antiſtitis, indefeſſumq. exhibendum officium, atque diligentiam incomparabilem adhibendam: in quo munere ex ipſius Gelaſij ſententia conſtet ſegnitiem magis culpandam, quam exquiſitam improbandam eſſe ſolertiam: adeo vt præſtet, delatum a quouis etiam innocentem in quæſtionem adduci, quam ſub leui ſuſpicione relinquere Catholicæ fidei integritatem.

XXVII. Ceterum quod pertinet ad Pelagianos in Dalmatia degere nunciatos; veram eam fuiſſe delationem, credi abſque piaculo potuit, cum in proximis prouincijs tranſmarinis eadem erroris ſemina ſparſa eſſe comperta ſint. Etenim breui interſtitio maris ex aduerſo poſitam Piceni prouinciã iiſdem temporibus liquet Pelagij fuiſſe contagione labefactatam. Hoc namque anno ſub eiuſdem Albini Conſulatu data habetur Kalendis Nouembris Circularis epiſtola eiuſdem Gelaſij ad omnes Epiſcopos in Piceno poſitos, qua plurimum doler, eamdem Pelagianam hæreſim in eadem prouincia coaleſcere cœpiſſe. Sed quo magis aduerſus eos Romanus Pontifex commoueretur, illud quidem fuit, quod nõ ſicut in Gallijs, vel alijs prouincijs Pelagianorum doctiſſimi fraudulenta calliditate ſub Catholico nomine, ſubq. titulo defenſionis Catholicæ pietatis, immo & ſub prætextu C impugnandi eiuſdem erroris Pelagiani, Pelagianam (quod vix credi poſſit) vafre nimis hæreſim propinarant: verum homo rudis, illiteratus, obtuſus ingenio, vecors, ſtupidus, & infantiſſimus eãdem cum doceret hæreſim, qui eum audirent & eſſent, & qui inducerentur in errorem inuenirentur etiam ſacerdotes ſummi, populis præſidentes Epiſcopi.

Pelagiani in Piceni prouincia.

XXVIII. Ad hæc autem mala curanda legatum miſit Gelaſius Papa Romulum S.R.E. diaconum Cardinalem, cui & cum Apoſtolica ei tributa auctoritate litteras etiam ad dictos Epiſcopos dedit. Audiamus igitur ipſum Gelaſium iuſte expoſtulantem cum Epiſcopis Piceni prouinciæ in epiſtola ad eos ſimul omnes cõſcripta; ex qua tamen, omiſſis reliquis, illa dumtaxat, quæ ad hiſtoriam pertinent, hic deſcribemus ſic enim ſe habet [c]:

c Gelaſ. epiſt. 5. tom. 1. epi. Ro. Pont.

Gelaſius Epiſcopus vniuerſis Epiſcopis per Picenum in Domino ſalutem.

XXIX. Barbaricis hactenus dolebamus incurſibus, & bellorum ſæua tempeſtate vaſtari: ſed quantum inter ipſa recentium calamitatum feruentia pericula comperimus, pernicioſiorem diabolus Chriſtianorum mentibus labem quam corporibus hoſtilis feritas irrogauit. Quod malum principaliter illarum regionum reſpicit ſacerdotes, qui tanta ſegnitie, tantaq. miniſterij diſſimulatione D ſuſcepti, commiſſarum ſibi negligũt regimen animarum, vt eas etiam ab exiguis quibuſque beſtiolis lacerari ſub conſpectibus ſuis impune patiantur; quinimmo ſubrepentes nequitias componendo, & deprauatoribus acquieſcendo Fidelium, non ſolũ eas minime retrahãt, ſed ipſi magis pbeãt propria nutrimenta perditionis exemplo. Quid autem tales eſſent acturi Pontifices, ſi (quod abſit) vel aliqua noua peſtis & primitus ignorata prorumperet, vel ingenijs acrioribus, ſenſibuſq. verſuris, aut aliqua ſæcularium doctrinarum peritia callidis ſacrilega blaſphemiarum dicta promerentur, qui tam veteris erroris detrita commenta, tamq. maioribus Eccleſiarum magiſtris, quametiã noſtra ætate conuicta non recolunt, nec refutant, atque ab imperitis ſtultiſq. prolata non reſpuũt?

Gelaſius ad Epiſcopos Piceni.

XXX. Gratias omnipotenti Deo agimus, quoniam ſuorum corda per huiuſmodi perſonas examinat, qui hoc ipſum virus neſciunt, quod loquuntur. Nam quid facerent populorum Præſules ſub aſtutioribus inimicis, qui ſe ſubijciunt libenter indoctis? Quando vtique etiam ſi tanta erat in rectoribus Dominici gregis prorſus ignauia; vt ne tam vilem, hebetemq. perſonam poſſint uel intelligere, vel refrenare, potius paſtorali cura debuerint a nobis cognoſcenda perquirere, quam ſuaſionibus inconſideranter abſurdis facile ſubmittere voluntatem.

Piceni Epiſcopi reprehẽſione digni.

E Oblatus eſt enim nobis miſerabilis ſenex, Seneca nomine, q nõ mõ totius eſt eruditionis alienus, ſed ipſius quoque intelligentiæ communis prorſus extraneus, in Pelagianæ voraginis cœno (ſicut de quibuſdam in Apocalypſi [d] legimus) velut vna ranarum impudenter immerſus, inq. illa fæce horribiliter volutatus, nullatenus inde qualiter emergere poſſit, inueniens; quia puritatem relinquens Catholicæ veritatis, quanto ſe per lubricum falſitatis conatur attollere, tanto magis eius lutoſis foueis circumcluſus obruitur, de illis vnus exiſtens, de quibus Petrus dicit Apoſtolus [e]: Hi vero, velut irrationabilia pecora, naturaliter in captione & pernicie, in his quæ ignorant blaſphemantes in corruptione ſua; & peribunt recipientes mercedem iniuſtitiæ.

d Apoc. 16.

Seneca Pelagiani hæretici cũ prauitate ſtupiditas.

XXXI. Re vera enim ſic eius ſtolidus & obtuſus eſt animus, vt de his venenis quæ male hauſit & vomuit, nullam rationem vel accipere valeat omnino, vel reddere: ſed induratus occæcatione diabolica, ſibiq. iam traditus, cordis ſui funeſta ſit obſtinatione dãnatus; nihilq. ſuperſit ei, niſi vt Deus noſter, qui dixit [f], quæ hominibus impoſſibilia videntur, apud ſe eſſe facilia, huiuſmodi mentem potenti compunctione transfigat, vt ſecundum beatum Apoſtolum [g] Paulum reſipiſcat a diabo

e 2. Petr. 2.
f Matth. 19. Marc. 10. Luc. 18.
g 2. Tim. 2.

li laqueis,quibus captiuus detinetur ſententia diuini iudicij.Multa ex illis,quæ de Pelagianis ſen A
ſibus nec in ſomnis omnino contigerat,vobis magis patefacta prodidimus,eaq; dudum conuicta
fuiſſe monſtrauimus,&c.]

XXXII. Quænam autem eſſent Pelagianæ hæreſis capita,quæ circulator iſte prædicans, corruperat po
pulum illum alioqui pium hactenus,& qui antehac nec vel leui ſuſpicione hæreſis reperiatur aſper
ſus,idem Gelaſius memorat,ſimulq;iungit antidotum,quo Epiſcopi illi & ſe ipſos & alios eo vene
no potatos curare poſſent,ac priſtinæ reddere ſanitati.Tres autem enumerat Pelagianas ſentētias
Gelaſius,quarum ſenex deliruserat aſſertor:Earum prima illa eſt,quod negaret infantes cũ pec
cato originali concipi,& ei obnoxios reddi:Secunda iſta,paruulos ſine baptiſmo non poſſe dam-
nari:Tertia demum erat,hominem per liberum arbitrium,ipſa natura ſuffragante,poſſe beatum
reddi.Iſtis tribus capitibus,immo portentis,cerberus iſte triceps haud leuia populo illi damna in
tulit,tacentibus qui beſtiam abigere debuiſſent Epiſcopis,immo & eidem conſentientibus: vnde
ad finem epiſtolæ ipſe Gelaſius eoſdem huiuſcemodi exagitat querimonia:

XXXIII. Nimis incuſamus fratres & Coepiſcopos noſtros,maxime per Piceni prouincias Dei Eccle-
ſiam gubernantes qui non ſolum ineptiſſimi lenis abiectæq;perſonæ prauum non deterruere col- B
loquium,verum & ſuo nutriuere conſenſu.Quis audiat?Quis ferat,paſſos eſſe Pontifices,vt cada-
uer neſcioquod indignum,presbyterum ſibi non acquieſcentem audire,communione priuaret ?
Quomodo talis vel ſuſceptus ab aliquo,vel patiēter auditus eſt?]hæc cum exclamet ipſe Gelaſius,
& iure redarguat tantum ſibi ſumpſiſſe carioſum ſenem,vt reſiſtentem ipſi presbyterum excom-
municare præſumpſerit;demum ſilentio obuolutam hactenus pandit cauſam,cur tantam ſibi de-
forme monſtrum vendicaret auctoritatem,nimirum quod ad hæreſim illecebras propoſuiſſet car
nis oblectationes atq;laſciuias.Magnum profecto & late patens eſſe ſolet ad illaqueandas animas
a Pſal.54. eiuſmodi hæreticorum rete;vt vbicumq;tenſum fuerit,capiantur omnes beſtiæ terræ; tantummo-
b Prouerb.1. do vero euadant illi,qui ſicut colũbæ pennis [a] cæleſtia petũt,& de quib.eſt Sapientis ſententia [b]:
Fruſtra iacitur rete ante oculos pennatorũ.]quod quidē plus ſatis infeliciſſima noſtra tpa edocet.
Sed audi inſectantem iſta Gelaſium,& de inueterato dierum malorũ ſene hęc nefanda prodentē:

XXXIV. Inſuper leges dedit,libenter acceptos,vt ſerui Dei cum puellis ſacris congregatione dedeco-
Miſcebat puellis monachos Pelagianus hæreticus. roſiſſima miſcerentur,Nam cum ſpirituales animi,etiam cum deſint iſta conſortia,imaginatijs in
feſtentur illecebris:quemadmodum alterni ſexus intuitu ſic illicita volentes,non vehementius in C
citentur?]hæc quidem probroſus ſenex,cum vim tantam aſſereret homini etiam ſine Dei adiuto-
rio ineſſe liberæ voluntatis,vt ſi vellet,poſſet inter adoleſcentulas verſari,contrectare, & tamē nul
latenus inquinari.Talibus ergo ſuis conceſſa licentia,& dempto à ſacris virginibus candido pudo
ris velamine,ſuperinducto autem naturalis ſuruo tegmine libertatis; quod libidinum putas lutū
eiuſmodi commixtione porcorum eſſe contractum,concretum,& augmentatum , longe ſuperans
Augiæ ſtabulum Herculis ſudore mundatum?

XXXV. Sed etſi tanto ſues iſti eſſent obruti cœno libidinum,ſanctiſſimi tamen voluerunt hominib.ap
parere,nobiliq;veluti corona redimiti digni victores,qui thorace libertatis arbitrij potentes,ſpi-
cula carnis vt ſagittas infantium ſe ſuperaſſe iactarent,ſicq;diuinam ſententiam reddidiſſent irri-
tam,qua Sapiens aſſerit [c]: Sciui quoniam aliter non poſſem eſſe continens,niſi Deus det: & hoc
c Sap.8. ipſum erat ſapientiæ,ſcire cuius eſſet hoc donum.]hæc qui ſapit,non qui dicentes ſe eſſe ſapientes,
ſtulti facti ſunt.Aduerſus ergo eiuſmodi ſociantes ſe ſacris virginibus pœnas decernit *idem Gela*
d Gelaſ.epiſt.6. tom 1.epiſt. decretal. *ſius* [d] in epiſtola data anno ſequenti ad vniuerſos Epiſcopos,qua & coercet clericos *eiuſdem Pi-*
ceni prouinciæ negotiationibus & turpibus lucris vacantes. D

XXXVI. Sed quod inſitum eſt hæreticis,cum praua & aduerſantia Catholicæ fidei dogmata ſectanda
proponunt,vt in eos quos ſciunt his aduerſari viros ſanctiſſimos Catholicæ fidei defenſores mox
iacula maledictionum intorqueant:audi quid de ſene bis puero,ter fatuo,quaterq;improbo idem
Gelaſius addat:Adhuc maius ſcelus accreſcit,vt ſub conſpectu & præſentia ſacerdotum,beatæ me
moriæ Hieronymum atq;Auguſtinum Eccleſiaſticorum lumina magiſtrorũ,muſca moritura(ſi-
cut ſcriptum eſt [e]) exterminans oleum ſuauitatis,lacerare contenderet.Sed quid miremur Eccle
e Eccl.10. *Neglecta cuſtodia canonũ,* ſiarum Præſules iſta negligere;quos(ſicut a multi audiuimus)contra canones omnia gerere,& cō
tra Apoſtolicam diſciplinam paſſim cuncta miſcere,manifeſtum eſt;non ſeruatis regulis, ordina-
re;liciteq;non ſolum monachos , ſed etiam miniſtros Eccleſiæ cum feminis ad peregrina migran-
tes,remeare rurſus,& ab alijs Epiſcopis in militiam prouehi clericalem?Quæ cum ſingula toleran
da non ſint:quis ſuſtineat tot & tanta facinora perpetrari , quibus ſpectaculum Gentilibus & Iu-
dæis & hæreticis non immerito præbentes,in ipſum(quod abſit)tendere videantur religionis ex-
cidium?Digne iſta facientibus aptabitur illa ſententia dicentis Apoſtoli [f]: Nomen Dei per
f Rom.2. vos blaſphematur in Gentib.]Ne vero hæc vlterius progrediantur,quibus,vt altius coaleſcerent, E
quæ hactenus in Italia inter Odoacrem & Theodoricum fuere bella,occaſionem præbuerant, idē
Pontifex his admonet verbis:

XXXVII. *Admonitio Gelaſii & cōminatio.* Sufficiat igitur hactenus fuiſſe hæc commiſſa:& vt placetur Deus humanis rebus, ſolicitius di
uina curentur,Nuſquam loci prorſus inueniatur præfatæ peſtis aſſertor,nec acceſſum prorſus Ec-
cleſiæ,vel vſquam participationem Catholicæ communionis inueniat , qui hæreticorum mauult
ſubſequi nefaria profeſſione conſortium: & hi cum quibus antea probabitur noxium miſcuiſſe
colloquium,niſi reſipiſcunt,& ab eius ſocietate diſcedunt,ab Eccleſiaſtico remoti ſeruitio,deuota
vltione plectantur,quo ceteris cauendi miniſtretur exemplum. Nullum adeat: nec vſquam loci
damnatæ olim blaſphemiæ iam ſinantur. Diſcreta ſuis habitatorib.virorum atq;feminarum (ſi-
cut ſanctum propoſitum decet)exerceatur circumſpecta deuotio.Contra canonum conſtituta nul
lus ad Eccleſiaſticum permittatur officium:non ignoraturis prouinciæ cuiuſq;Rectoribus,nec de
præteritis ſe venià repertutos erroribus,ſi deinceps diſſimulauerint vitare patefactos: Nec excu-
ſationis

A ſationis de cetero relinquetur occaſio, ſi poſt præcepta præſentia, quæ per Romulum diaconũ (cu-
ius tolerantiam pro fide Catholica & pro religione vigilantiam gratiſſime comprobamus) duxi-
mus deſtinanda, quiſquis ſuper his omnibus aut contemptor, aut negligens deprehendetur Anti-
ſtes. Sicut enim ad ſedis Apoſtolicæ moderamina pertinet, cunctis ſolicitudinem debitam mini-
ſtrare congruenter Eccleſijs: ita neceſſe eſt vt in contumaces & deſides traditam ſibi diuinitus nõ
diſſimulet poteſtatem. Data Kalend. Nouembris, Albino V.C. Conſule] quo (vt dictum eſt) Theo-
doricus regnare in Italia cœpit.

XXXVIII. *Eccleſiæ Romanæ auctoritas integra ſub Ariano rege.*

Intueris, lector, nihil penitus Apoſtolici vigoris remiſſum vel hebetatum, deploratiſſimis li-
cet temporibus, Ariano Rege omnibus Italiæ prouincijs dominante; nihilq. ſolitæ Romani Ponti-
ficis auctoritatis vel iuris diminutũ, quin idẽ Romanæ vrbis Epiſcopus pro arbitrio abſq. vllo im-
plorato a Rege conſenſu liberas dirigeret legationes ad Italiæ prouincias corrigendas; non quidẽ
fauore fultus Imperatoris, cui ſe conſtituerat aduerſarium; non amicitia & gratia Theodorici re-
gnantis, cui Ariano exiſtenti nulla poterat Pontifex communicationis compagine glutinari. Vt
plane intelligas Romanæ Eccleſiæ ſummam auctoritatem barbarum Arianumq. Regem reueri-
B tum eſſe, qui nulli fuit illius ſedis Epiſcopo impedimento, quin pleniſſima auctoritate cuncta
quæ eſſent iurium ſedis Apoſtolicæ exerceret. Vt merito hac ex parte lugenda ſint tem-
pora noſtra, dum ſub Principibus Orthodoxis ſæpe Catholica ingemiſcit Eccleſia, ſuis vbiq. iuri-
bus ſpoliata, quæ ſub æmulis Principibus hæreticis & barbarico gladio libera atq. ſecura, ſuo de-
cora ſplendore fulgebat, propriæ dignitatis vbiq. venerabilis maieſtate; cum ſubijci neſcia exige-
bat auctoritate ſua etiam ab hoſtibus dominantibus reuerentiam. Sed ad Gelaſium redeamus ad
uerſus Pelagianos agentem. legitur eius nomine volumen aduerſus Pelagianam hęreſim, cuius eſt
exordium: De Pelagianis quidem ſenſibus, &c.] fine tamen carere videtur: at nulla de eo eſt men-
tio apud Gennadium, dum Gelaſij Papæ ſcripta relegit.

XXXIX. *Vulgi tumultus Conſtãtinopoli.*

Quod ad Orientales res pertinet, ſub hoc eodem anni huius Albini Conſulatu hæc Marcelli-
nus in Chronico: Bella ciuilia aduerſus Anaſtaſij regnum apud Conſtantinopolim geſta ſunt. Sta-
tuæ Regis, Reginæq. funibus per vrbẽ tractæ. Iulianus Magiſter militiæ nocturno prœlio pugnãs,
Getico ferro in Thracia confoſſus interiit.] hæc ipſe: quæ accidiſſe videntur vulgi furore ſine capi-
te debacchantis, quod indigne ferret (vt dictum eſt) excluſum germanum fratrem Zenonis, homi-
C nis ob profuſas impenſas plebi infimæ acceptiſſimi. In ludis autem ſpectãs vulgus tumultuatum
eſſe, habent etiam litteræ Gelaſij Papæ ad Anaſtaſium, anno ſequenti ſuo loco ponendæ. Sed quæ
ſine auctore vel duce tumultuaria graſſatio facta eſt, cito deferbuit. Quomodo vero poſt hæc de-
tectus Euphemius Conſtantinop. Epiſcopus fauere Iſauris, indignationem commeruit Imperato-
ris, ſuo loco dicturi ſumus.

XL. *Quomodo Epiſcopi Orthodoxi cõmunicent Euphemio.*

De Eccleſiaſticis autem controuerſijs hoc anno Conſtantinopoli agitatis habet hæc Cyrillus
[a]: Tertio anno Imperij Anaſtaſij incidit grauis ſeditio inter eos qui præerant Eccleſiis, Romanis
quidem Pontificibus diſſidentibus & Byzantinis; quod Acacium, qui Conſtantinopolitanus qui-
dem fuit Epiſcopus, de rebus autem Chriſtianis non recte ſentiebat, inſcriptum haberent in ſacris
Diptychis Byzantini, rurſum excluſis Alexandrinis, qui Chalcedonẽſem quidem Synodum ferie-
bant anathemate, Dioſcori autem admittebant communionem. Cum ergo inter eos inuicem ma-
gna eſſet diſſenſio; qui prius dictus eſt Elias Epiſcopus Hieroſolymitanus, ſolius Euphemij, qui
erat Conſtantinopoli, amplexabatur communionem, Occidentalibus (vt diximus) depugnantib.
Palladio vero Antiocheno ad gratiam intuente Imperatoriam, & ideo Chalcedonenſem quidem
D Synodum feriente anathemate, ea autem amplectente quæ tenebant Alexandrini, vtpote quod
Anaſtaſius eadem quæ Alexandrini ſentiret.] hæc Cyrillus.

a Cyrillus in Vita Sabæ ca. 69. Sur. tom. 6.

XLI.

At dum laudat Eliam, quod Euphemij tantummodo communionem teneret, abſq. dubio id
egit, quod probaret, defenderetq. Concilium Chalcedonenſe, reiectum ab Alexandrinis (quos no-
minat Occidentales) & a Palladio Epiſcopo Antiocheno, atq. ab ipſo deniq. Anaſtaſio Imperato-
re: adeo vt res tunc Catholicæ fidei in Oriente in eo viderentur ſtatu repoſitæ, vt omnes (vt dictum
eſt) qui eſſent Catholici Euphemio communicarent; quod ſi ſecus agerent, viderentur conſentire
hæreticis primarum ſedium Patriarchis, & Imperatoris ſequi perfidiam. Vt non mireris, ſi Elias
vir ſanctiſſimus habitus, in meditullio poſitus inter Alexandrinum & Antiochenum hæreticos
Patriarchas, ſe cum Euphemio propugnante fidem Catholicam conſentire profeſſus ſit: cum tamẽ
non ob hanc cãm ipſum Eliã dixerimus inter ſchiſmaticos numerandum, quod Euphemio cõmu-
nicaret: nam licet (vt idem teſtatur Cyrillus) controuerſiæ hoc anno maximæ verterent inter Ro-
manum Epiſcopum & Conſtantinopolitanum; nondum tamen eo res progreſſa erat, vt Gelaſius
Papa in Euphemium dãnationis ſententiam protuliſſet, quando autem id factum ſit, ſuo loco di-
E cemus. Rurſum vero non erat pro Romana Eccleſia in Oriẽte legatus, qui colligeret abſq. Euphe-
mij communicatione Catholicos: nam vidimus res Eccleſiaſticas commiſiſſe Gelaſium Papam
Fauſto vni ex legatis Theodorici Regis: quod proculdubio non feciſſet, ſi aliquis legatus Apoſto-
licæ ſedis fuiſſet in Oriente, cui ex more agenda tractandaque committere valeret. neque enim in
litteris ad Euphemiũ, vel ad Imperatorem datis, vel ad Epõs Macedoniæ miſſis vlla eſt de aliquo
mẽtio, qui in Oriẽte vices ageret Apoſtolicæ ſedis. Hæc ad Eliæ Epiſcopi excuſationẽ dicta ſunto.

XLII. *De apparitione S. Michaelis in Gargano monte.*

Sub hoc eodem anno ſecundo Gelaſij Papæ facta ponitur [b] inuentio cryptæ Gargani mon-
tis in Apulia, quæ ex apparitione S. Michaelis Archangeli reddita celeberrima, pio eſt cultui man-
cipata. Rei geſtæ extat hiſtoria, in eo tamen emendanda, dum ibi dicitur bellum tunc viguiſſe in-
ter Neapolitanos & Sipõtinos; reſtituendumque eſt, Inter Odoacrem & Theodoricum: eiuſmodi
enim bello & non alio primo tunc vexabatur Italia: cum Sipontini, qui ſe Theodorico dedide-
rant, male habiti ſunt ab Odoacre. quãobrem occiſo tandem Odoacre, ſumma rerum potitus idẽ

b Sigebert. hoc ann. 2. Gelaſ.

a Apud Caſſiod. Var lib. 2 epiſt. 18.

Theodoricus Sipontinis negotiatoribus duorum annorum tributa relaxati iuſſit. extat de his epiſtola eiuſdem Regis ad Fauſtum Præpoſitum [a]. Creuit maioribus in dies acceſſionibus ſemel cœptus illic religioſus cultus S. Michaelis Archangeli, quem & vniuerſa Occidentalis Eccleſia anniuerſaria ſolemnitate celebrandum ſuſcepit; & locus ipſe ob ingentia illic ſolita edi miracula iugi in poſterum peregrinatione Fidelium eſt frequentatus. A

XLIII. *Cultus Romæ S. Michaelis Archangeli.*

b Extat to. 8. Biblioth ſanct.

Ceterum alia apparitione erat Romæ illuſtris memoria S. Michaelis Archangeli, in cuius venerationem annua feſta dies peragi cōſueuit: in eius laudem Drepanius Florus celebris ætatis ſuæ poeta cecinit ſacrum hymnum; in ipſius vero exordio hæc de eius apparitione, feſtaque die [b]:

Clarent Angelici ſublimia feſta diei
Allatura pia dona beata anima.
Hunc etenim Michael aulæ cœleſtis alumnus
Conſpicuo nobis conſecrat ore diem,
Dignatus Petri, Pauliq. inniſere ſedem,
Imperiumq. fouens, inclyta Roma, tuum.
Qui proceres inter pia mœnia luce coruſcos. B
Egregio vultu ſplenduit orbe nouo.
Cum Deus expulſis lucem depromeret vmbris,
Conderet & ſtabilem nocte ruente diem, &c.]

Ex quibus facile intelligas, ante apparitionem in Gargano factam, iam celebrem Romæ fuiſſe cultum eiuſdem Michaelis Archangeli.

XLIV.

c Sidon. lib. 3. epiſt. 11.

De duobus Drepanis.

d De exhib. reip. l. 4. C Theod.

Porro ipſe Drepanius, cognomento Florus, is creditur eſſe, cuius Sidonius Apollinaris in epiſtola ad Lupum [c] meminit, ſicut & Antidij æq. poetæ, de quo idem in carmine ad Felicem. Quod ſi ita eſt, errare illi conuincuntur, qui Drepanium Florum ad tempora reijciunt S. Gregorij Papæ. Longe vero ante hæc tempora ſub Theodoſio Maiore alter Drepanius vixit clarus orator, quem Panegyricum eidem Theodoſio dixiſſe meminimus: quem & illum putamus qui eodem tempore Proconſulatum in Africa geſſit, ad quem extat eiuſdem Theodoſij reſcriptum [d]; qui Pacatus dictus reperitur; hic autem poeticis facultatibus notus, Florus eſt nuncupatus. At de his ſatis.

IESV CHRISTI ANNVS 494. GELASII PAP. ANNVS 3. ANASTASII IMP. 4. THEODORICI REG. 2. C

I. *Reditus legatorum.*

e Capitul. Franc. lib. 5. c. 167.

CHriſti annus quadringēteſimus nonageſimusquartus Conſulatu Aſterij atq. Præſidij illuceſcit: quo remeantibus Theodorici Regis legatis circa finem anni ſuperioris Conſtantinopolim miſſis, nunciatiſq. Gelaſio Papæ quæ ab Imperatore Anaſtaſio accepiſſent; ipſe Gelaſius apologeticam epiſtolam ad eumdem Auguſtum conſcripſit: citatur ipſa in Capitularibus [e] Regum Franchorum: eſt namq. celebris ob argumēti egregij dignitatem. Reddemus eam integre, vt par eſt, exemplaribus Vaticanis e emendis (quantum licuit) emaculata: ſic enim ſe habet, vt in ea ſacerdotalis effulgeat eminentia, & rerum geſtarum cognitionem haud mediocrem exhibeat: eſt autem huiuſmodi [f]:

f Gelaſ. epi. 10.

II. *Gelaſii Papæ ad Anaſtaſ. Imp. epiſtola.*

Famuli veſtræ pietatis, filij mei, Fauſtus Magiſter, & Irenæus viri illuſtres, atq. eorum comites publica legatione fungentes, ad Vrbem reuerſi, clementiam veſtram quæſiſſe dixerunt, cur ad vos meæ ſalutationis ſcripta non miſerim. Non meo, fateor, inſtituto: ſed cum directi dudum de partibus Orientis, vel videndi me, licentiam ſibi veſtris præceptionibus abnegatam, tota Vrbe diſperſerint; a litteris credidi temperandum, ne oneroſus potius quam officioſus exiſterem. Videtis igitur non mea diſſimulatione proueniſſe, ſed competentis fuiſſe cautelæ, ne reſpuentibus animis moleſtias irrogarem. Sed vbi ſerenitatis tuæ beneuolentiam comperi, præfatis indicantibus, humilitatis meæ clementer expetiſſe ſermonem; iam re vera perpendi, imputandum non immerito mihi, ſi tacerem: quia, glorioſe fili, te ſicut Romanus natus & Romanum Principem amo, colo, ſuſcipio; & ſicut Chriſtianus, cum eo qui zelum Dei habet, ſecundum ſcientiam habere deſidero; & qualiſcumq. Apoſtolicæ ſedis Vicarius, quodcumq. plenæ fidei Catholicæ deeſſe compertero, pro meo modulo ſuggeſtionibus opportunis ſupplere contendo. D

III.

g 1. Corin. 9.

Pontificis eſt admonere Imperatorem.

Diſpenſatione etenim mihi diuini ſermonis iniuncta: væ mihi eſt, ſi non euangelizauero. Quod cum Vas electionis beatus Paulus Apoſtolus formidet & clamet [g]: multo magis mihi exiguo metuendum eſt, ſi diuinitus inſpiratum & paterna deuotione transmiſſum ſubtraxero miniſterium prædicandi. Pietatem tuam precor, ne arrogantiam iudices diuinæ rationis officium. Abſit, quæſo, a Romano Principe, vt intimatam ſuis ſenſibus veritatem arbitretur iniuriam. Duo quippe ſunt, Imperator Auguſte, quibus principaliter mundus hic regitur, auctoritas ſacra Pontificum, & regalis poteſtas: in quibus tanto grauius eſt pondus ſacerdotum, quanto etiam pro ipſis Regibus Domino in diuino reddituri ſunt examine rationem. Noſti etenim, fili clementiſſime, quod licet præſideas humano generi dignitate, rerum tamen Præſulibus diuinarum deuotus colla ſubmittis, atque ab eis cauſas tuæ ſalutis expetis; inque ſumendis cæleſtibus ſacramentis, eiſque (vt competit) diſponendis, ſubdi te debere cognoſcis religionis ordine, potius quā præeſſe. Noſti itaque inter hæc, ex illorum te pendere iudicio, non illos ad tuam redigi velle voluntatem. E

IV. *Leges omnes iuſtas recipit Eccleſia.*

Si enim quantum ad ordinē pertinet diſciplinæ, cognoſcentes Imperium tibi ſuperna diſpoſitione collatum, legibus tuis ipſi quoq. parent religionis Antiſtites, ne vel in rebus mundanis excluſæ videantur obuiare ſententiæ: quo, rogo, te decet affectu eis obedire, qui pro erogandis venerabilibus ſunt attributi myſterijs?] Quod audis Gelaſium profiteri Pontifices obedire legibus

Princi-

A Principium;iam dictum eſt iterum ſuperius,nec reſugiſſe Romanos Pontifices parere legibus Eth
nicorum,immo & perſecutorum Imperatorum,quæ iuſtitia pollerent & veritate. Pergit vero Ge-
laſius:Proinde ſicut non leue diſcrimen incumbit Puntificibus ſiluiſſe pro Diuinitatis cultu,quod
congruit:ita his(quod abſit)non mediocre periculum eſt,qui cum parere debeant,deſpiciunt.
Et ſi cunctis generaliter ſacerdoribus recte diuina tractantibus Fidelium conuenit corda ſub V.
mitti:quanto potius ſedis illius Præſuli conſenſus eſt adhibendus, quem cunctis ſacerdotibus & *Excellentia ſe*
Diuinitas ſumma voluit præminere,& ſubſequẽs Eccleſiæ generalis iugiter pietas celebrauit? Vbi *dis Apoſtolica*
pietas tua euidenter aduertit,numquam quolibet penitus humano conſilio eleuare ſe quemquam
poſſe illius priuilegio vel confeſſioni,quem Christi [a] vox prætulit vniuerſis,quem Eccleſia vene a Matth.16.
randa confeſſa ſemper eſt & habet deuota Primatem.Impeti poſſunt humanis præſumptionibus
quæ diuino ſunt iudicio conſtituta:vinci tamen quorumlibet poteſtate non poſſunt.Atque vtinam
ſic contra nitentibus pernicioſa non ſit audacia,quemadmodum quod ad ipſo ſacræ religionis au
ctore præfixum eſt, non poteſt vlla virtute conuelli.Firmamentum enim Dei ſtat.
Numquidnam cum aliquib.infeſtata religio eſt,quantacumque potuit nouitate ſuperari, & VI.
B non magis hoc inuicta permanſit,quo æſtimata eſt poſſe ſuccumbere? Deſinant ergo(quæſo te)tẽ
poribus tuis quidam per occaſionem perturbationis Eccleſiaſticæ pręcipitãter ambire quæ non
licet;ne & illa quæ male appetũt,nullatenus apprehendant, & modum ſuum apud Deum & homi-
nes non teneant.Quapropter ſub conſpectu Dei pure ac ſincere pietatem tuam deprecor,obteſtor,
& exhortor,vt petitionem meam non indignãter accipias:Rogo,inquam,vt me in hac vita potius
audias deprecãtem,quam(quod abſit)in diuino iudicio ſentias accuſantem.Nec me latet,Impe
rator Auguſte,quod pietatis tuæ ſtudium fuerit in priuata vita:Optaſti ſemper fieri particeps ꝓ *Captat apud*
miſſionis æternæ . Quapropter noli , precor, iraſci mihi , ſi te tantum diligo,vt regnum quod *Anaſtaſium*
temporaliter aſſecutus es,velim te habere perpetuum, & qui imperas ſæculo,poſſis regnare cum *beneuolentiam*
Chriſto. *Gelaſius.*
Tuis certe legibus,Imperator,pateris nihil perire, Romano nomini nullũ admitris ingeri detri VII.
mentum.Ita ne verum eſt,Princeps egregie,qui non ſolum præſentia Chriſti beneficia,ſed deſide
ras & futura,vt religioni,vt veritati, vt ſinceritati Catholicæ communionis & fidei temporibus
tuis patiaris quemquam inferre diſpendium? Qua fiducia, rogo te,illic eius præmia petiturus es,
C cuius hic damna non prohibes?Non ſunt grauia,quæſo te,quæ pro tuæ ſalutis æternitate dicũtur.
Scriptum legiſti [b] Meliora ſunt vulnera amici,quam oſcula inimici.Quæſo pietatem tuam , vt b Prouerb.27.
quo affectu dicuntur a me,eo tuis ſenſibus intimentur.Nemo pietatem tuam fallat . Verum eſt
quod figuraliter per Prophetam Scriptura teſtatur [c]: Vna eſt columba mea,vna eſt perfecta mea: c Cant.6.
Vna eſt Chriſtiana fides,quæ eſt Catholica:Catholica autem veraciter illa eſt, quæ ab omnium
perfidorum,atque ab eorum ſucceſſoribus atque conſortibus ſincera,pura,immaculata commu-
nione diuiſa eſt.Alioquin non erit diuinitus mandata diſcretio,ſed miſeranda confuſio.Nec vlla
cauſa iam ſupereſt,ſi hoc in quolibet contagio voluerimus admittere,ne cunctis hæreſibus aditũ
ianuamq.pandamus.Qui enim in vno offenderit [d], omnium reus eſt.Qui minima ſpernit [e], pau d Iacob.2.
latim decidit. e Eccleſ.19.
Hoc eſt,quod ſedes Apoſtolica magnopere cauet, vt quia mundo radix eſt Apoſtoli glorioſa VIII.
confeſſio,nulla rima prauitatis,nulla prorſus contagione maculetur.Nam ſi(quod Deus auertat, *Quid potiſſi-*
quod fieri non poſſe confidimus)tale aliquid proueniret:vnde cuiquam reſiſtere auderemus er- *mum caueat ſe*
rori?vel vnde correctionem errantibus poſceremus?Proinde ſi pietas tua vnius ciuitatis populũ *des Apoſtolica*
D negat poſſe pace componi:quid nos de totius Orbis terrarum ſumus vniuerſitate facturi,ſi(quod
abſit)noſtra fuerit præuaricatione deceptus?Si totus correctus eſt mundus,profana patrum ſuo-
rum traditione deſpecta: quomodo non corrigatur vnius ciuitatis populus,ſi prædicatio fida ſuc
cedat?]hæc ingerens Gelaſius,haud dubium de Acacij abolendo nomine,cui ciues fauerent,intelli
git;& proinde ſubdit:Ergo glorioſe Imperator,volo ego Eccleſiarum pacem;quam,etiam ſi cum
mei ſanguinis impendio prouenire poſſet,amplector.Sed precor te,cuiuſmodi debeat eſſe pax ip
ſa,non vtcumque,ſed veraciter Chriſtiana mente libremus.
Quomodo enim poteſt eſſe pax vera,cui charitas intemerata defuerit?Charitas autem quali- IX.
ter eſſe debeat,nobis euidenter Apoſtolus prædicat,qui ait [f]: Charitas de corde puro,& conſcien f 1.Tim.1.
tia bona,& fide non ficta.Quomodo(quæſo te)de corde erit puro,ſi contagio inficiatur externo?
Quomodo de conſcientia bona,ſi prauis fuerit malisq. commixta?Quemadmodum fide nõ ficta *Quę ad pacem*
ſi maneat ſociata cum perfidis?Quæ cum a nobis ſæpe iam dicta ſint,neceſſe eſt tamen inceſſabili *veram requirã*
ter iterari,& tamdiu non taceri,quamdiu nomen pacis obtenditur:vt noſtrum non ſit(vt inuidio- *tur.*
ſe iactatur)facere pacem,ſed talem velle doceamus,qualis & ſola pax eſſe,& præter quam nulla eſ
E ſe monſtratur.Eutychianum certe dogma,contra quod Apoſtolicæ ſedis cautela peruigilat,ſi cre
ditur ſalua fidei Catholicæ poſſe veritate conſtare,promatur,aſſeratur,& quantiſlibet viribus ad-
ſtruatur:vt non ſolum per ipſum,quam inimicum ſit fidei Chriſtianæ poſſit oſtendi, ſed quantas
& quam letales hæreſes in ſua contineat colluuione,monſtrari.Si autem (vt magis confidimus)
a Catholicis iudicatis mentibus excludendum:quæſo te,cur non & cõtagia ſimul eorum,qui hac
probantur eſſe polluti,decernitis refutanda? cum dicat Apoſtolus [g], non ſolum qui non facien- g Rom.1.
da faciunt,reos videri,ſed etiam qui conſentiunt facientibus.
Proinde ſicut non poteſt,peruerſitatis communicatore ſuſcepto, non pariter peruerſitas ap- X.
probari:ſic non poteſt refutari peruerſitas,complice ſectatore peruerſitatis admiſſo.Legibus cer- *Qui ſb indi-*
te veſtris criminum conſcij , ſuſceptoreſque latrocinantium pari iudiciorum pœna conſtringun- *guos venia cõ*
tur ; nec expers facinoris æſtimatur , qui licet ipſe non fecerit, facientis tamen familiaritatem *ſtituunt.*
fœduſque receperit. Proinde cum Chalcedonenſe Concilium , pro fidei Catholicæ atque Apo-
ſtolicæ veritate communioneq.celebratum,damnauerit Eutychetem deteſtandi furoris auctorẽ,
non

Digitized by Google

non ſatis habuit niſi vt pariter eius quoque conſortem Dioſcorum, ceteroſq. percelleret. Hoc igi- A
tur modo ſicut in vnaquaque hæreſi vel factum ſemper, vel fieri, non habetur ambiguum, ſucceſſo-
res eorum Timotheum, Petrum, atque alterum Antiochenum Petrum, non viritim propter ſingu-
los quoſque rurſus facto Concilio, ſed ſynodi ſemel acta regula conſequenter eliſit. Quemadmo-
dum ergo non euidenter apparet, etiam cunctos ſimili tenore conſtringi, & qui eorum communi-
catores & complices extiterunt, atque omnes omnino a Catholica & Apoſtolica merito commu-
nione diſcerni? Hinc Acacium quoque iure dicimus a noſtro conſortio ſubmouendum, qui maluit
in ſortem tranſire perfidiæ, quam in Catholicæ & Apoſtolicæ communionis ſinceritate conſtare;
cum fere per triennium, ne in id veniret, Apoſtolicæ ſedis epiſtolis doceatur competenter inſtru-
ctus. poſtquam vero communionis eſt factus alienæ, non potuit niſi a Catholicæ & Apoſtolicæ
mox ſocietate præcidi; ne per eum, ſi vel paululum ceſſaremus, nos quoque videremur ſubiiſſe con-
tagia perfidorum.

XI. Commixtione malorum malus quis efficitur.

Sed re vera vel tali perculſus pœna reſipuit, correctionem promiſit, emendauit errorem? aut il-
le tractatus lenius voluerit coerceri, qui etiam verbera dura non ſenſit? Quo in ſua perfidia & dam-
natione moriente, tam eius in Eccleſiaſtica recitatione non poteſt nomen adſcribi, quam externæ B
contagium non debet communicationis admitti. Quapropter aut doceatur ab hæretica participa-
tione ſincerus, quorum ſe ille communicationi permiſcuit; aut cum iiſdem non poteſt non repelli.

XII. Quid prætexerent Orientales Epiſcopi.

Si autem ſuſurrant Orientis Epiſcopi, quod ad eos ſedes Apoſtolica non iſta conſcripſerit, qua-
ſi vel ipſi de recipiendo legitime Petro ſedem Apoſtolicam ſuis litteris fecerint certiorem; vel hu-
ius receptionis inconditæ non iam pariter complices extitiſſent, quem ſicut vere non poſſunt doce-
re ab hæretica prauitate fuiſſe purgatum, ita ſe hæreticorum nullatenus poterunt excuſare conſor-
tes. Quod ſi fortaſſis adſtruxerint, quod ad Apoſtolicam ſedem de ſuſceptione Petri per Acacium
cuncti conſona uoce retulerint; per eumdem ſibimet omnes pari voce ſentiunt fuiſſe reſcriptum.
Apoſtolicæ vero ſedis auctoritas, quod cunctis ſæculis Chriſtianis Eccleſiæ prælata ſit vniuerſæ, &
canonum ſerie paternorum, & multiplici traditione firmatur. Sed vel hinc, vtrum ſibi quiſquam
contra Nicænæ Synodi conſtituta quippiam valeat vſurpare, collegio poteſt vnius communionis
oſtendi, non mentibus externæ ſocietatis aperiri. Apud illos ſi quis confidit, egrediatur in mediũ,
& Apoſtolicam ſedem de vtraque parte reuincat & inſtruat. Tollatur ergo nomen e medio, quod
Eccleſiarum diſcretionem procul a Catholica communione operatur; vt ſincera pax fidei, commu- C
nioniſq. reparetur & vnitas: & tunc quis noſtrum contra venerandam vel inſurrexerit, vel nitatur
inſurgere vetuſtatem, competenter & legitime perquiratur: & illic apparebit, quis modeſto propo-
ſito cuſtodiat formam, traditionemq. maiorum; qui ſupra hæc irreuerenter inſiliens, rapinam æqua-
lem poſſe fieri arbitretur.

XIII. Falſa excuſatio de populo refragante.

Quod ſi mihi populi Conſtantinopolitani perſona proponitur, per quã dicatur, nomen ſcanda-
li, id eſt Acacii, non poſſe remoueri: Taceo quia & hæretico quondam Macedonio pulſo, & Neſto-
rio nuper eiecto, plebs Conſtantinopolitana Catholica permanere delegerit potius, quam maiorũ
Præſulum damnatorum affectione retineri. Taceo, quod qui ab eiſdem ipſis damnatis Præſulibus
baptizati fuerant, in fide Catholica manentes, nulla ſint exagitatione turbati. Taceo, quod pro re-
bus ludicris populares tumultus nunc etiam veſtræ pietatis auctoritas refrenarit: atque ideo mul-
to magis pro ſalute animarum ſuarum neceſſario vobis Conſtantinopolitanæ ciuitatis obtempe-
rat multitudo, ſi eam ad Catholicam & Apoſtolicam communionem vos Principes reducatis. Ete-
nim, Imperator Auguſte, ſi contra leges publicas aliquid (quod abſit) quiſpiam fortaſſe tentaret,
nulla pati id ratione potuiſſes; ad Diuinitatis puram ſinceramq. deuotionem vt tibi plebs ſubdita D
redigatur, conſcientiæ tuæ non putas intereſſe? Poſtremo ſi vnius ciuitatis populi animus non pu-
tatur oſtendi, ne diuina (vt res poſtulat) corrigantur; quanto magis ne diuina offendantur, Catholi-
ci nominis vniuerſi piam fidem nec lædere debemus omnino, nec poſſumus? Et tamen iidem no-
ſtra ſe poſcunt voluntate ſanari.

XIV.

Competentibus ergo ſinant curari ſe poſſe remediis: alioquin (quod abſit) in eorum tranſeun-
do perniciem, cum illis perire poſſumus, ipſos autem ſaluare non poſſumus. Iam hic quid ſit ma-
gis ſequendum, ſub diuino iudicio veſtræ conſciẽtiæ derelinquo: vtrum (ſicut nos optamus) ſimul
omnes certam redeamus ad vitam; an (ſicut illi poſcunt) manifeſtam tendamus ad mortem. Sed

Iniuſte ſuperbia redarguitur Apoſtolica ſedes.

adhuc Apoſtolicam ſedem ſibi medicinalia ſuggerentem, ſuperbam vocare arrogantemq. conten-
dunt. Habet hoc qualitas ſæpe languentium, vt accuſent magis medicos congruis obſeruationib.
ad ſalubria reuocantes, quam vt ipſi ſuos noxios appetitus deponere vel reprobare conſentiant.
Si nos ſuperbi ſumus, qui animarum remedia conuenientia miniſtramus; quid vocandi ſunt qui
reſultant? Si nos ſuperbi ſumus, qui obediendum paternis dicimus inſtitutis; qui refragantur, quo
appellandi ſunt nomine? Si nos elati ſumus, qui diuinum cultum puro atque illibato cupimus te- E
nore ſeruari; qui contra Diuinitatem quoque ſentiunt, dicant, qualiter nuncupentur? Sic & nos ce-
teri, qui in errore ſunt, æſtimant, quod eorum non conſentiamus inſaniæ. Vbi tamen ſpiritus ſuper-
biæ veraciter conſiſtat & pugnet, veritas ipſa indicat.] hactenus ad Anaſtaſium Auguſtum Gela-
ſius Papa.

XV. Anaſtaſius occulte hæretic⁹.

Quod autem tota hac epiſtola in eo tantummodo verſetur Gelaſius, vt reprehendat eos qui
Acacii nomen adhuc retinerent in Diptychis; nec in Anaſtaſiũ tamquam in hæreticum improbã-
tem Chalcedonenſe Concilium inuehatur: intelligere ſatis poſſumus, ipſum Imperatorem haud eo
palam prouenisſe audaciæ, vt ſe Eutychianum eſſe hæreticum & Acephalorum ſectæ ſigniferum
propalarit. Poſt hæc enim, & non ante præſentem annũ Anaſtaſium prœlium excitare cœpiſſe ad-
uerſus Catholicam fidem, Marcellinus profitetur in Chronico, qui addit cum perſecutione prodi-
gioſe eſſe terræmotum exortum: Maximus terræmotus (inquit) extitit, ex quo Laodicea, Hierapo-
lis, atque Agathicum ciuitates eodem tempore proſtratæ ſunt.] hæc Marcellinus.

At

XVI.

A At ne iſtis quidem datis hoc anno a Gelaſio Papa litteris, vel minimum Anaſtaſius perſuaderi valuit, vt remoto obice, Eccleſijs vnio redderetur & pax; Euphemio inſuper cum ſuis in ſentẽtia obſtinate perſiſtente, immo & alios ab Apoſtolicæ ſedis communione reuocare conante; cum ad decipiendos ſimplices illa iactaret, non eſſe eiuſmodi inter ſe & Gelaſium quæſtionem, qua Catholica communio ſolui deberet; vtpote quod non de fide (vt mentiebatur) ſed de moribus altercatio orta eſſet: per Apoſtolicam vero ſedem magis exerceri vindictam, quod ab Acacio ſpreta eſſet, quã iuſtitiam defendi. His & alijs ille prætextibus dum inuolueret eos qui antea ſecum communicare renuerant, in ſuas partes blandis ſermonibus captiuos abducere ſatagebat.

Falſi prętext⁹ ſchiſmaticorũ

XVII.

Attamen complures ab eo reſilierunt omnino, forteſq. in ſententia permãſere, vt Epiſcopi Dardaniæ & Illyrici, qui nullis induci valuere argumentis, vt communicarent cum Euphemio & alijs illi coniunctis Epiſcopis. Docent id quidem litteræ Gelaſij Papæ hoc eodem anno ſub dictis Conſulibus datæ tertio Nonas Auguſti: cum ad eoſdem in fide conſolidandos idem Pontifex duos legatos miſit Cyprianum atque Macarium, ambos ſanctæ Romanæ Eccleſiæ diaconos; quibus & dictas litteras dedit, quas a laude dictorum Antiſtitum verbis iſtis exorditur [a]:

Duo Legati miſſi a Gelaſio Papa.

XVIII.

B Audientes Orthodoxæ veſtræ dilectionis in Chriſto conſtantiam, atque ita vos antiquæ fidei, communioniſq. ſinceræ traditionibus inhærentes, vt mentem Chriſtianæ deditam veritati nullatenus infecerint præuaricatorum vicina contagia: magnificauimus Dominum; charitatemq. veſtrã miſſis litteris alloqui per religioſos filios noſtros Cyprianum atque Macarium diacones tota cordis auiditate curauimus. Quoniam pro ſedis Apoſtolicæ principatu, eius ſolicitudo delegata diuinitus, cunctis debetur Eccleſijs: nos [b] viuimus, ſi vos ſtatis in Domino; magniſque gaudiis triumphamus, cum vbique terrarum Dominum Sabaoth ſemen puræ confeſſionis reliquiſſe cognoſcimus, &c.] ad finem vero hæc de falſis ſchiſmaticorum prætextibus: Nec quiſquam omnino vobis perſuadeat, Acacio præuaricationis ſuæ crimen fuiſſe laxatum: quia qui poſtquam in collegium recidens prauitatis, iureq. meruit ab Apoſtolica communione ſecludi, in hac quidem perſiſtens damnatione defunctus eſt: abſolutionem quam ſuperſtes nec quæſiuit omnino, nec meruit, mortuus iã non poteſt impetrare.] & inferius. Sed neque vos quiſquam circumuenire pertentet, quod dicat non de religione, ſed de moribus eſſe certamen: vel Apoſtolicam ſedem nõ cauſam communionis Catholicæ fideiq. tractare, ſed iniuriam dolere, cum videatur ab Acacio fuiſſe contempta: quoniã C hæc & huiuſmodi, quatenus ſimplices quoque decipiant, hi qui in errore ſunt poſiti, ſpargere non quieſcunt. Videtis enim (ſicut ſupra iam dictum eſt) per nomina præuaricatorum, ſi (quod abſit) in Eccleſia recitanda credantur, ſimul & contagium præuaricationis induci. Sedes autem Apoſtolica in tantum non contumeliam docet, ſed fidem defendit, &c.] Quæ inſuper ad excuſationis ꝓtextum ijdem Orientales ſchiſmatici addiderint, dicemus ſuo loco anno ſequenti.

a Gelaſi. epiſt 8. tom. 1. epiſto. decret. Rom. Pont.

Gelaſii epiſtola ad Epiſcopos Dardanię & Illyrici.

b 1. Theſſal. 3.

XIX.

Placuit autem inter hæc Gelaſio, congregato Romæ Concilio ſeptuaginta Epiſcoporum, in eodem quæcumque ad fidem Catholicam illibate cuſtodiendam, diſſidia tollẽda, pacemq. in Eccleſia reſtituendam ſpectare viderentur, communi omnium Epiſcoporum conſenſu, Deo inſpirante, conſtituere: ſed in eo potiſſimum laborauit, vt Catholicæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ communio nulla vel leui macula conſperſa, illibata penitus & impolluta, ſarta tecta in omnibus ſeruaretur. Ad hoc autem præſtandũ ſolicitiorẽ curam impendens, nõ ſolũ vindicaſſe voluit ipſam Eccleſiam ab omnib. (vt ſemper fuit) immunem hæreſibus atque hæreticorum conſortio; ſed vt eam redderet a prauorum ſcriptorum contagione ſecuram, omne ſtudium adhibent, delectum habuit Eccleſiaſticorũ librorum, qui hactenus editi legi ſolerent: diſtinguens, ſeparanſq. quaſi os Domini [c], mundum ab D immundo, & ſecernẽs pretioſum a vili. Cuius rei perficiendæ gratia decretum conſtituit ab Eccleſia Catholica perpetuo retinendum, in quo poſt recenſitos canonicos libros tum veteris tum noui Teſtamenti, adiecit de primatu Romanæ Eccleſiæ & aliarum Patriarchalium Eccleſiarum iuribus, ad reprimendam Conſtantinopolitanorum Antiſtitum præſumptionem & audaciam infringẽdam, qua ſe Acacius primum, inde eius ſucceſſores aduerſus Romanam Eccleſiam proterue nimis erexerant: iſta ſubiiciens non noua, ſed quæ a prædeceſſoribus ſeruata, & a Damaſo (vt vidimus) olim fuerant promulgata, longe vero antea ab ipſo Eccleſiæ naſcentis exordio (vt ſæpe demõſtratum eſt) traditione prodita, vſu retenta, & obſeruatione firmata, quæ ſic ſe habent:

Conciliũ Ro. lxx. Epiſcoporum.

c Hier. 15.

XX.

Poſt Propheticas (inquit) Euangelicas atque Apoſtolicas ſcripturas, quibus Eccleſia Catholica per gratiam Dei fundata eſt, illud etiam intimandum putamus, quod quamuis vniuerſæ per Orbem Catholicæ Eccleſiæ vnus thalamus Chriſti ſit: ſancta tamen Romana Catholica & Apoſtolica Eccleſia nullis Synodicis conſtitutis ceteris Eccleſijs prælata eſt, ſed Euangelica voce Domini & Saluatoris noſtri primatum obtinuit [d]: Tu es Petrus, inquientis, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduerſus eam: & tibi dabo claues regni cælorum; & quæcumque ligaueris ſuper terram, erunt ligata & in cælis; & quæcumque ſolueris ſuper E terram, erunt ſoluta & in cælis. Cui data eſt etiam ſocietas beatiſſimi Pauli Apoſtoli Vaſis electionis: qui non diuerſo (ſicuti hæretici garriunt) ſed vno tempore, vno eodemque die glorioſa morte cum Petro in vrbe Roma ſub Cæſare Nerone agonizans coronatus eſt, & pariter ſupradictam ſanctam Romanam Eccleſiam Chriſto Domino conſecrarunt, talemq. omnibus vrbibus in vniuerſo mundo ſua præſentia atque venerando triumpho prętulerunt.

De primatu Romanę Eccleſiæ.

d Matth. 16.

XXI.

Eſt ergo prima Petri Apoſtoli ſedes Romana Eccleſia non habens maculam, neque rugã, nec aliquid huiuſmodi. Secunda autem ſedes apud Alexandriam beati Petri nomine a Marco eius diſcipulo & Euangeliſta conſecrata eſt: ipſeq. a beato Petro Apoſtolo in Aegyptum directus, verbũ veritatis prædicauit, & glorioſum conſummauit martyrium. Tertia vero ſedes apud Antiochiam eiuſdem beatiſſimi Petri Apoſtoli nomine habetur honorabilis; eo quod illic, priuſquam Romã veniſſet, habitauit, & illic primum nomen Chriſtianorum nouellæ gentis exortum eſt. Et quamuis aliud fundamentum nullus poſſit ponere præter id quod poſitum eſt, qui eſt Chriſtus Ieſus: tamẽ

De prerogatiua ſedium Patriarchalium.

ad

ad ædificationem noſtram eadem S. Romana Eccleſia poſt illis veteris & noui Teſtamenti, quas A regulariter ſuſcepimus, etiam has ſuſcipi non prohibet ſcripturas, id eſt, ſanctam Synodum Nicænam trecentorum decem & octo Patrum, mediante Maximo Conſtantino Auguſto, in qua Arius hæreticus condemnatus eſt; ſanctam Synodum Conſtantinopolitanam, mediante Theodoſio Seniore Auguſto, in qua Macedonius hæreticus debitam damnationem excepit; ſanctam Synodum Epheſinam, in qua Neſtorius cõdemnatus eſt conſenſu beatiſſimi Cæleſtini Papæ, mediante Cyrillo Alexandrinæ ſedis Antiſtite, & Arcadio Epiſcopo ab Italia deſtinato.] Hic obſerua, lector, nullam fieri de Theodoſio Iuniore mentionem, ſicut de ceteris Imperatoribus, ſub quibus reliquæ contigerunt Synodi celebrari; quod ipſe Theodoſius male audire viſus ſit. Sed pergit; Sanctam Synodum Chalcedonenſem, mediante Marciano Auguſto & Anatolio Conſtantinopolitano Epiſcopo, in qua Neſtoriana & Eutychiana hæreſes ſimul, cum Dioſcoro eiuſq. complicibus damnatæ ſunt.] hæc de quatuor œcumenicis Synodis Gelaſius.

De Synodis œcumenicis.

XXII. Ad finem vero damnationem inſerit omnium hæreſiarcharum & ſchiſmaticorum, inter quos adnumerat recentiores hæreticos poſt Eutychetem atque Dioſcorum duos Petros, Alexandrinũ & Antiochenum: atque ad poſtremum recenſet Acacium eadem anathematis ſententia innodatũ. B Hæc Gelaſius Papa hoc anno ſtatuit in Romano Concilio profutura poſteris, ſi non præferatibus refractarijs proficua forent. Sed de rebus Synodalibus hactenus.

XXIII. *Diſciplinam Eccleſiaſticam Gelaſius reuocare ſtudet.*

At ipſe licet rerum Orientalium totus aſſiduis curis diſtentus, haud tamen prætermiſit quæ ſpectarent ad ſtatum Occidentalis Eccleſiæ, ac præcipue rerum Italiæ: Hoc enim ipſo anno ſub nominatis Conſulibus epiſtolam ſcripſit ad vniuerſos Epiſcopos in Lucania, Crutijs & Sicilia conſtitutos: cum enim ob bella inter Erulos & Gothos annis pluribus agitata Eccleſiaſtica diſciplina collapſa admodum atque protrita eſſet, ad eam reſtaurandam laborauit omnem curam impendẽs: qui & ſuæ epiſtolæ exordio tradit, relatione Ioannis Rauennatis Epiſcopi, Italiæ Eccleſias ob bella & famem eſſe ſacris miniſtris exhauſtas. Quamobrem ad Eccleſiæ miniſtros pertinẽtia accurata inſpectione complura conſtituit.

XXIV. *De bonis Eccleſiæ in quatuor partes diuidendis.*

De Eccleſiæ vero bonis rurſus illud ſolicitius inculcauit, vt de redditibus eius tam ex fructibus quam ex oblationibus quadripertita diuiſio fieret, quarum prima Epiſcopo, clero ſecunda, tertia pauperibus, quarta vero ædificijs Eccleſiæ tribuenda. Addidit autem præter ea quæ hac de re ſuerant a Simplicio conſtituta, prouida ratione Gelaſius, vt pars illa quæ in vſum pauperum conuer- C tenda eſſet, nequaquam clanculo erogaretur, ſed palam, omnibus videntibus atque ſcientibus; ne rapiendi, vel ex parte diminuendi eam daretur occaſio. nam ait: Ipſam nihilominus adſcriptam pauperibus portionem, quamuis diuinis rationibus ſe diſpenſaſſe monſtraturus Epiſcopus eſſe videatur: tamen iuxta quod ſcriptum eſt [a]: Vt videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum, qui in cælis eſt: oportet etiam pręſenti teſtificatione prædicari, & bonæ famæ præconijs non taceri.] hæc ipſe.

a Matth. 5.

XXV. Rurſum hoc eodem anno ad Siciliæ Epiſcopos ſcribens, præter illam partem quæ erogari deberet in pauperes, vt de ſua Epiſcopus debeat alere peregrinos atque captiuos inculcat: quib. plane demonſtrat, quod pars illa pauperibus debita, non in alios pauperes, quam in eos qui ſunt ſcripti ſuæ cuiuſcumque diœceſis, ſit eroganda: nam audi quid dicat [b]: Præſulum auctoritas noſtrorum emanauit, vt facultates Eccleſiæ Epiſcopi ad regendum habeant poteſtatem: ita tamen, vt viduarum, pupillorum, atque pauperum, necnon & clericorum ſtipendia diſtribuere debeant: *hoc* eis etiam ſtatuimus dari, quod hactenus decretum eſt. Reliquum ſibi Epiſcopi *vendicet, vt* (*ſicut* ante diximus) peregrinorum atque captiuorum largitores eſſe poſſint, &c.] *Hæc autem in Eccle-* D ſia Dei exoleuiſſe, iam ſuperius deploratum eſt: dolemus rem tantam negligi, vel inuolucro aliorum prætextuum prætermitti: vnde mihi facile perſuadeo hac potiſſimum cauſa Dei Eccleſiam aſſiduis atteri malis: Etenim propter miſeriam inopum & gemitum pauperum nunc exurgam, dicit Dominus [c]. Cognoui enim (dicam cum Propheta [d]) quia faciet Dominus iudicium inopis & vindictam pauperum.]

b Gelaſ. epiſt. 7. tom. 1. epiſt. decret.

c Pſal. 11.
d Pſal. 139.

XXVI. Hoc anno ſcripta extat epiſtola Gelaſij Papæ ad Eonium Epiſcopum Arelatenſem de mutuo conſeruanda charitate cum fide Catholica, accepta ex codice Arelatenſi: ſed corrigendam puto in eius inſcriptione, dum Eonium habet; eiuſque loco reſtituendum eſſe Cæſarium: etenim quomodo poteſt hoc tempore ſediſſe Eonius Arelate, ſi qui poſt eum ſedit Cæſarius, exploratiſſimum eſt tempore Felicis Papæ, qui Gelaſium præceſſit, iam ſediſſe? id quidem tum Felicis Papæ ad eumdem datæ litteræ, quarum Gennadius meminit, docent, tum illæ quas eiuſdem Felicis ad Cæſarium ex eodem archiuo Arelatenſi hic tibi primum edendas curauimus. qua etiam caſtigatione emenda, quas a Symmacho Papa ad Eonium Arelatenſem Epiſcopum datas epiſtolas leges. Epiſtola vero Gelaſii ſic ſe habet: E

Dilectiſſimo fratri Eonio * Gelaſius.

* Cæſario

XXVII. Inter difficultates varias copiam nos reperiſſe gratulamur, qua per diuinam gratiam ſedis Apoſtolicæ regimen nos adiſſe pandentes, prætermiſſum diu cum tua miſceremus fraternitate ſermonem, & ſalutatione directa, mutua charitate ſoliciti dilectionis quoque tuæ proſpera quæreremus. Quanto enim totius ouilis cura, Chriſto Domino delegante, ſuſcepta beati Petri Apoſtoli gubernatio principalis vniuerſo gregi in Orbe terrarum *, tanto pietatis affectu cunctas Eccleſias, earumq. rectores amplectitur, & inter diuerſos mundi turbines ſi paterna fide vel traditione firmiter perſeuerant, vbi primum facultas arriſerit, & quærit anxia, & gauiſa cognoſcit. Quapropter, frater chariſſimi, inſtantius religioſis viris filijs noſtris Euphronio presbytero & Reſtituto viro religioſo, qui ad Italię partes ad prouidendam congregationi ſanctæ ſubſtantiam commearunt, remeantibus ad propria, ſilere nequiuimus: ſed omni voto dilectionem tuam duximus admonendã; quatenus & vigere apud nos alternæ viſcera gratiæ fratres & Coepiſcopi noſtri per Gallias conſtituti,

A ſtituti, charitate tua vulgante, cognoſcerent: & deſiderantibus omnium, per quos tua charitas voluiſſet, referret mutuo ſoſpitatem, conſtaretq. nullatenus quantumlibet ſæculo detrahente diuelli, ſed Catholicam profeſſionem manere ſemper vbique coniunctam. Dominus te incolumem cuſtodiat, frater chariſſime. Dat. X. Kal. Septemb. Aſterio & Præſidio VV. CC. Conſſ.]

XXVIII. *Crotildis nupta Clodoueo.*

Hoc ipſo anno, qui numeratur decimus regni Clodouei regnantis in Gallia, idem Rex fœdere nuptiarum iunxit ſibi in matrimonium Crotildem Chriſtianam feminam neptem Burgundiæ Regis Gundebaldi * nomine, ex qua ipſi bona cuncta fluxerunt, cum primum per mulierem Fidelē ſaluus factus eſt vir infidelis. Rem geſtam exacte deſcripſerunt, qui res Frāchorū proſecuti ſunt, vt Gregorius Turonenſis [a], Amonius (quem Aimonem, alij Aimoinum nominant) necnon qui Vitam S. Remigij ſcripſit Hincmarus [b]. Porro ex Amonio iſta reddamus, qui rem ſic auſpicatur [c]: Quo ordine Clodoueus ad matris Eccleſiæ ſinum ac Catholicæ peruenerit fidei vnitatem, paucis dicam. Duxit vxorem ex genere Burgundionum Crotildem nomine, Chriſtianam ab ipſis incunabulis infantiæ. Hæc tali quadam excuſa ad notitiam ipſius Regis peruenit. Miſerat idem Princeps legatos ad Gundebaldum Regem Burgundionum ferendæ pacis gratia: qui dum in Pa-
B latio immorantur, Crotildem puellam contemplati, inquirunt quæ ſit. Dictum eſt eis neptem eſſe Regis, ex fratre progenitam; quæ (inquit) parentibus orbata, nunc ſtipe alitur regia. Regreſſi itaque legati, annunciant perfecta eſſe pro quibus ierant. Inter cetera dicunt vidiſſe ſe puellam adeo forma venuſtam, vt cuilibet potentiſſimo Regi nuptui poſſit tradi: Quam, inquiunt, in regia manētem, patre eius hac vita carente, patruus ab ineunte nutriuit ætate.

* Gundebadi a Greg. Turo. de rebus geſt. Franc. lib. 2. c. 28. 29.
b Hincmarus in Vita S. Remigij apud Sur. tom. 1.
c Amo. l. 1. c. 13. [c Amo. d e Geſt. Franch. lib. 1. c. 13.]

XXIX. *Aurelianus Legat.⁹ ad Crotildem.*

Hoc audito Rex Clodoueus amore capitur puellæ, ſperans & ex hac occaſione regnum Burgundiæ accipere poſſe. Dirigit eueſtigio quemdā ſibi familiarem, nomine Aurelianum, qui munera puellæ a ſe miſſa perferens, ſpeciem eius diligentius contemplaretur. Huic imperat, vt puellam adeat, de nuptijs volūtatem Regis edicat; & quid in animo illa ſuper hac re habeat, agnoſcat.] Eſt mentio Aureliani Patricij apud Gregorium [d] Turonenſem, cum agit de eius ſeruo apud ſacras reliquias S. Victoris Maſſiliæ liberato. Sed pergit auctor: Ille præcepto parens, Burgundiæ partes ingreditur. Palatio appropinquans, ſocios ſiluis ſe abdere iuſſit: ipſe habitu mendici circumamictus, ad aulam properat; & vt futuræ ſibi dominæ colloqui poſſit, explorat. Tunc fortaſſe illa ad eccleſiam proceſſerat Domino ſuarum vota relatura precū; erat quippe dies Dominica. Aurelianus
C inter ceteros pauperes præ foribus ſtans, egreſſum eius opperiebatur. Expletis Miſſarum ſolemnijs, egreditur puella, egenis (vt mos erat) eleemoſynam largitura. Accedit Aurelianus vt mendicus ſtipem poſtulaturus. Cumq. illa aureum ei porrigeret: ipſe apprehenſam manum eius, pallio ſuper brachium reducto, nudum ori eius oſculaturus admouit. Illa pudore puellari perfuſa domum repetit. Mittit continuo puella, qui inuentum (vt putabat) mendicum ad ſe deduceret compoſitum, quem taliter alloquitur:

d Greg. Tur. miracul. lib. 1. c. 77.

Res geſtæ inter Crotildem & Aurelianum.

XXX.

Quid tibi, o homo, viſum, vt eleemoſynam accepturus, manum meam veſte denudās oſculareris? Cui ille, interrogata omittens, tale dedit reſponſum: Dominus meus Rex Franchorū, audita generoſitatis tuæ excellentia, deſiderat te habere coniugem: ecce annulus eius & cetera ornamenta ſponſalia. Conuerſus autem, vt ſacculum, quem poſt oſtium depoſuerat, ſumeret, oblaturus ei munera quæ detulerat, furtim ablatum eſſe reperit. Quæſtione habita, inuenitur ſacculus, recepit eum vt peregrinus, munera puellæ offert, de nuptijs iam ſecurus. Nā illa vbi de tori copula audiuit, legato in hæc verba reſpondit: Nō eſt (inquit) fas Chriſtianæ mulieri Paganū ſortiri maritū; ſed ſi hoc cunctorum præordinauerit conditor Deus, vt ille per me Creatorem agnoſcat ſuum; petita non ab-
D nuo, quinimo omnipotentis fiat Domini iuſſio. Illo dicente, Regem per omnia aſſenſum præbiturum; rogat illa vt ſecretum apud ſe hoc verbum teneat, ne patruus aliquo illud pacto perſentiſcat. Qui fidem dans, ſe id nulla proferre ratione, regreditur ad Regem, quem proſpero nuncio reddidit alacrem. Puella ſane eum quem Clodoueus miſerat annulum in theſauris patrui repoſuit cuſtodiendum.] Quomodo autem eadem expetita prius, poſtea petita a patruo, aſſentiente illo, ſponſalibus contractis, ad Clodoueum deducta, & illi coniuncta ſit fœdere nuptiarum, idem auctor pluribus narrat. Sed hæc modo ſatis: quibus repræſentatam ferme videas in Aureliano induſtriā ſerui Abrahæ [e] quærentis coniugem filio domini ſui, afferentiſq. munera futuræ ſponſæ puellæ, & in Crotilde illi primū elemoſynam large dante, & poſtea munera ab eo accipiente, ſanctam redditam eſſe Rebeccam. Talibus plane dignis exordijs e domus Abrahæ patris credentium exemplo deductis tantum decuit connubium auſpicari, ex quo fides eſſet in nobilem gentem fœcūdis germinibus propaganda.

e Geneſ. 24.

XXXI. *Primogenitus Clodouei baptizatus moritur.*

At voluit Deus tanti coniugij primitias ſibi offerri, vt ſic magis cæleſtibus benedictionibus augeretur, eum videlicet primogenitum ex eo filium natum in cælum accepit. Nā ſubdit auctor,
E natum puerum, baptizatum & Ingomerem nominatum, adhuc in albis poſitum, antequam diuturniore vitæ huius vſura potiretur ex humanis ſubductum, quaſi obſidem & pignus credituri parentis ad Deum præmiſſum; vt filius patris voluntate permiſſus fieri Chriſtianus, precibus parētem generaret in fide: Cum Rex ignorās Dei conſilium (inquit auctor) nonnihil in ſanctam Reginam cōmotus, dixit: Quia puer in Dei veſtri baptizatus eſt nomine, dij noſtri illum præſenti luce fraudauerunt. Cui Regina: Gratias ago, ait, omnipotenti Deo, qui dignatus eſt ex meo vtero progenitum in ſuum recipere regnum. Genuit & alium filium, quem baptizatum vocauit Clodomirum: quo ægrotante, Rex coniugem cœpit increpare, dicēs: Et hic propter ſuperſtitionem veſtram deorum incurrit offenſam. Sed orante Regina, puero ſalus eſt reſtituta.] hæc auctor, eadem Gregorius, Hincmarus, & alij. reliqua autem, quomodo videlicet Rex ipſe Chriſtianam fidem eſt conſecutus, ſuo loco dicturi ſumus: hæc modo ſatis.

XXXII.

Hoc ipſo anno, quo tranſacta ſunt hæc inter Clodoueum atque Gundebaldum Burgundiæ Regem,

gem,pariter ad eumdem Gundebaldum Theodoricus Rex legationem miſit:qua functus eſt, ad hoc delectus,ſanctiſſimus ille Epiſcopus Ticinenſis Epiphanius,huiuſcemodi muneribus iam diutius aſſuetus.Sed & hoc ipſo anno,antequam trans Alpes ad Regem Burgundionum dirigeretur, vna cum Laurentio Epiſcopo Mediolanenſi ad ſubleuandas Ligurum afflictiones,quibus vniuerſus populus ille penitus obrutus tenebatur,ad ipſum Theodoricum Regem ſe contulit,Rauennæ adhuc conſiſtentem,iuraq.regni diſponentem:qui quidem,quo difficiliori negotio per plures annos ancipiti ſemper fuiſſet ſuſpenſus euentu,rerum ſummam tandem conſecutus, eo cautius atq. prudẽtius agendum putauit,vt retineret adepta:nam præter inita cum omnibus Europæ Principibus fœdera,conciliatoſq.ſibi Romanos,ne ſpes aliqua Erulis ſupereſſet ad amiſſum regnum Italiæ redeundi;quos ſciret ſibi aduerſatos eſſe,atque Erulis ſtuduiſſe,ne rurſum pro illis conſurgerent, eoſdem vt perduelles dure admodum exagitandos curauit:Quorum quidem cum haud exiguus numerus eſſet,& omnia eorum gemitibus atque lacrymis repleta:ne Rex in eos quicquam videretur hoſtiliter agere,leges aduerſus eoſdem difficiles promulgauit.

Theodoricus vlciſcitur in Erulorum fautores.

XXXIII. *Laurentius & Epiphanius Epiſcopi Legati.*

Cum verro irrogatæ legibus pœnæ potiſſimum eos pertingerent,qui Liguriam & Aemiliam prouincias incolebant:ad hæc funera dimouenda populorum lacrymæ ſuos ipſorum rogant & vrgent Epiſcopos ad ſuſcipiendam ad Regem barbarum legationem. B Sic igitur ſanctus Laurentius Mediolanenſis,itemq.ſanctus Epiphanius Antiſtes Ticinenſis Eccleſiæ,ambo ſcelectiſſimi Domini ſacerdotes.in hæc infelicia tempora,vt Dei donum,ad abſtergendas infelicium lacrymas reſeruati,pro venia miſeris promerenda ad Theodoricum proficiſcuntur,comitantibus eos reorum precibus de ſtatu ſuo ad momentum periclitantium.

XXXIV. *Epiphanio credita a Rege legatio ad Regẽ Burgundionũ.*

Quæ vero ab eiſdem cum Rege tranſacta ſint,Ennodius Ticinenſis Eccleſiæ diaconus lacinioſo ſtylo in rebus geſtis quas proſecutus eſt ipſius S. Epiphanii ſcriptorum monumentis omni fidelitate poſteris commendauit;ſimulq.aliam illam legationem recẽſet,quæ mox ſubſecuta eſt,cum poſtea Theodoricus Rex ipſum Epiphanium,addito collega Victore Epiſcopo Taurinenſi, miſit in Gallias pro redimendis Liguribus & aliis Italiæ captiuis a Burgundionum Rege detentis,quorum diuerſa conditio erat:alii enim ex illis uoluntarie extorres,tum famis tũ belli acriter ingruentium neceſſitate ſolum vertentes patrium,in Galliam Lugdunenſem ſe contulerant,vbi a Gundebaldo ibi agente Rege detenti fuere;alij vero ab iiſdem Burgundionibus ſæpe fines Italiæ incurſantibus captiui ducti erant. Perdurauit iſta graſſatio uſque ad annũ præteritum,cum Theodoricus, C pulſis Erulis, regnare cœpit,prout ex Caſſiodoro intelligi poteſt,vbi ait [a]: Cum ſe ferirtas gentilis prioris temporis animaſſet,Aemilia & Liguria noſtra(ſicut vos retinere neceſſe eſt) Burgundionum incurſione quateretur,gereretq.bellum de vicinitate furtiuum:ſubito præſentis Imperii auſpe *Theodorici*,tamquam Solis ortu fama radiauit:expugnatum ſe hoſtis ſua præſumptione congemuit,quando illum cognouit nominatæ gentis eſſe rectorem,quem ſub militis nomine probauerat eſſe ſingularem.Quotiens ſe optauit de ſuis finibus non exire Burgundio, ne Principe noſtro pugnaret aduerſo,&c.] Quomodo igitur ad redimendos captiuos,hoc ipſo anno mox poſt indulgentiam impetratam a Theodorico Rege idem(vt dictum eſt) Epiphanius in Galliam miſſus ſit, Ennodius Ticinenſis proſecutus eſt;ex cuius verbis,quo purior ipſa rerum geſtarum ſeries innoteſcat,hic cuncta reddemus:ſed decet vt a priori legatione narrationem exordiamur,*cum ait:*

a Caſſiod. Vari. li. 12. epiſt. 29.

XXXV. *Theodorici lex aduerſus Erulorum fautores.*

Interea ſubita animum præſtantiſſimi Regis Theodorici deliberatio occupauit, *vt illis tantum Romanæ libertatis ius tribueret,quos partibus ipſius fides examinata iunxiſſet. Illos vero*, quos aliqua neceſſitas diuiſerat,ab omni iuſſit & teſtandi,& ordinationum ſuarum *ac voluntatũ* licentia ſubmoueri.Qua ſententia promulgata,& legibus hac ita plurimis tali *lege calcatis*:vniuerſa Italia lamentabili iuſtitio ſubiaceat. D Itur rurſus ad Epiphanium Epiſcopum Ticinenſem,illum qui manu medica publicis conſueuerat ſubuenire vulneribus, cuius fonte ærumnarum ſæpe fuerat ador extinctus.Qui dum ſe diceret ſolum ad tantam ſarcinam ſuſtinendam nõ poſſe ſufficere; rogatur pariter venerabilis Laurentius Mediolanenſis Epiſcopus.Qui profecti vna Rauennam, etiam pariter peruenerunt.Suſcepti pariter.Poſtquam illis agendi aditus recluſus eſt:beatus Laurentius neceſſarium duxit,illi potiſſimum perorandi copiam dari,cuius veſtigia frequentium legatinnum laborioſus callis atteruerat,& per tramitem huiuſcemodi itineris curſitantem, non ſemel hiſpidum caſtrenſis puluis effecerat.Qui tali publicas petitiones eſt orditus eloquio:

XXXVI. *Epiphanij Epiſco. Ticinenſis oratio.*

Quantus,inuictiſſime Princeps,per innumerabiles ſucceſſus felicitatem tuam fauor diuinus euexerit,ſi per ordinem relegam, agnoſces te votorum parcum maiora ſemper a Deo noſtro beneficia accepiſſe,quam optaſſe memineris. Sufficit tamen horum vnum narrare,ſed maximum:qđ apud te Principem ibi ſeruorum tuorum cauſas agimus,vbi ſolebat inimicus tuus huius lolij poſſeſſione gaudere. Habes plurimũ Chriſto Redemptori noſtro quod debeas;pro quibus rogamus, ipſe largitus eſt. Cauendum nobis eſt,ne offendatur auctor muneris,ſi quod præſtitit,nõ amemus. E Diu ſuſpendo fiduciam meam:placet ire per ſingula,quæ fando comperi atque perſpexi acceſſiſſe tibi Diuinitatis auxilio.Scis quæ te pollicebaris acturum,quando confertiſſimis inimicorum cuneis vrgebaris,& circa muros hoſtilis tuæ Ticinenſis ciuitatulæ clangor ſtreperet:quando armis, numero aduerſarii præſtãtiores ſubſtitere:ſola tecum dimicante cælitus inuiſibili virtute,non poterat,non audebat te aggredi,qui exercitus tuos nuda æſtimatione penſabat: ſolatiorum tuorum pondus omnis debellandi apparatus ſuſtinere non valuit.Quotiens vtilitatibus tuis aer ipſe ſeruierit,ſi recenſes,tibi cæli ſerena militarunt,tibi conuexa * pluuias pro voto fuderunt.Quis reſiſtere dexteræ tuæ auſus fuerit & cum gratia ſuperna pugnanti?Quotiens inimici tui ceciderunt mucronibus ſodalium ſuorum?Quotiens tibi vicit,qui pro hoſtium tuorum vtilitate certabat?His ergo donis cæleſtibus viciſſitudinem,impenſa circa homines pietate,reſtitue.Myſticæ oblationis holocauſta ſunt ſupplicantium lacrymas non ſperni.Illud certe perpende,qualibus in regno ſucceſſeris:

Dona diuinitꝰ præſti. a Theodorico.

* contecta

A ſeris;quos(ſicut liquet)malitia expulit:caſus illorum neceſſe eſt vt ſequentes informet:Ruina præ
cedentium poſteros docet:cautio eſt ſemper in reliquum lapſus anterior. Non ſincero exemplo
militat,qui * reſpicit qua cauſa deceſſor eiectus eſt.

* non

XXXVII. *Pro Liguria ſupplicat.*

His freta Liguria veſtra,nobiſcum proſuſa ſupplicat,vt legum veſtrarum beneficia ſic tribua
tis innocentibus,vt noxios abſoluatis. Exigua eſt apud Deum noſtrum miſericordia,ſi illos tantũ
læſio non ſequatur,qui reatu carent. Culpas dimittere,cæleſte eſt:vindicare, terrenum. Poſt hæc
ſiluit. At eminentiſſimus Rex infit:quo loquente, attonita de voluntate eius corda pauor
arctabat:

XXXVIII. *Quid Theodoricus reſponderit.*

Quamuis te,venerabilis Epiſcope,pro meritorum luce ſuſpiciam,& multa apud me confuſio
nis tempore repoſuiſſes beneficia,quibus frui te conuenit,tranquillitate reuocata:regnandi tamẽ
neceſſitas,qua concludimur,miſericordiæ,quam ſuades,non vbique pandit acceſſum. Et inter res
duas naſcentis Imperij,pietatis dulcedinem cenſuræ pellit vtilitas. Exemplorum cæleſtium teſti-
monio [a] aſſertio mea nititur. Offendiſſe legimus Principem,qui cælitus deſtinatum nec inimicũ
ſubduxit exitio. Pœnam meruit leuitas,quã potuit intuliſſe diſtrictio. Vltionem ſuſcepit,qui detre
B ctat inferre. Locum diuini iudicij aut attenuat,aut cõtemnit,qui hoſti ſuo,cum potitur, indulget.
Iuſtitia coercendi ſunt,quos conſtat gratiam non ſecutos. Vitia tranſmittit ad poſteros, qui præ-
ſentibus culpis ignoſcit. Nam quod de Redemptoris noſtri patientia loqueris:illos vere ample-
ctitur lac gratiæ,quos auctoritas legis informat. Nũquam a medico ad pleniſſimam curationem
æger adductus eſt,niſi ab illo,qui primum putrida ferro membra deſecuit,& latentem ſaniem pe
nitus e ſinu viſcerum produxit in lucem. Qui criminoſos patitur impune tranſire,ad crimina hor
tatur inſontes. Tamen quia precibus veſtris,quibus ſuperna aſſentiuntur,obſiſtere terrena nõ poſ
ſunt:omnibus generaliter errorem dimittimus:nullius caput noxa proſternet: quoniam poteſtis
& apud Deum noſtrum agere vt ſceleratæ mentes a propoſiti ſui peruerſitate diſcedant. Paucos
tamen,quos malorum incentores fuiſſe cognoui,locorum ſuorum tantummodo habitatione pri-
uabo,ne forte exurgens neceſſitas vicinos inueniat nutritores & malorum adiuta ſucceſſibus bel
la conſurgant.

a 1.Reg.15.

XXXIX. *Lex de Indulgentia lata per Vrbicum.*

His præcellentiſſimus Rex dictis,virum illuſtriſſimum Vrbicum acciri iubet;qui vniuerſa Pa
latij eius onera ſuſtentans,Ciceronem eloquentia,Catonem æquitate præceſſerat:cui præcepit vt
C generalis indulgentiæ pragmaticum promulgaret. Quod ille ad omnem benignitatem paratiſſi-
mus illico tanta breuitate & luce contexuit,vt & illa culparum genera cognoſcerẽtur abolita,quæ
putabantur fuiſſe reſeruata.

XL. *Theodoricus agit cum Epiphanio de Legatione ad Regem Burgũdiæ.*

Interea ſecretius Rex præſtantiſſimus ſacerdotem venerandum Epiphanium imperat euoca
ri:quem tali compellat affatu:Iudicij noſtri ex ipſa ſententia,glorioſe Antiſtes,pondus intellige;
vt ſi iam in toto regni noſtri circulo Pontifices eſſe videantur,tu potiſſimum in tanta re quaſi vni
cus eligaris:nec eneruata per meritum tuum huiuſmodi ęſtimatores illudit opinio:ſolus eſſe iſte
crederis,cuius ſplendore tamquam globis lunaribus minorum ſiderum lumen obtunditur,& mo-
dicæ lucis radij perfulgida conſcientiæ tuæ luce fuſcantur. Quis quærat noctis lampadem,vbi So-
lis iubar effulſerit?quis candelæ præſidium,vbi caminis indeſinentibus fidei pyra ſuccenditur? Po
ſtremo talem a me oportet dirigi,qualem ſuſcipiẽs libenter auſcultet. Vides vniuerſæ Italiæ loca
originarijs viduata cultoribus? In triſtitiam meam ſegetum ferax ſpinas atque iniuſſa plantaria
campus apportat:& illa mater humanæ meſſis Liguria,cui numeroſa agricolarum ſolebat conſta
re progenies,orbata atque ſterilis ieiunium cæſpitem noſtris monſtrat obtutibus. Interpellat me
D terra,quocumque reſpicio vberem vinetis faciem,tum aratris impexa contriſtant. O dolor! nul-
lus humor illorum labris infunditur,quos a vini copia Neotrios vocauit antiquitas. Hæc quam
uis Burgũdio immitis exercuit:nos tamẽ,ſi nõ emẽdamus,amiſimus:populatæ patriæ ceſſamus
ſuccurere,ſi aurum apud nos habetur in conditis. Quid intereſt,pecunijs,an ferro aduerſariorum
animos inclinemus? Obtuliſſe quod mentes capiat hoſtis,viciſſe eſt;occuluiſſe,ſuperari.

XLI. *Pro captiuis redimendis Epiphanius mittitur.*

Suſcipe ergo,Chriſto adiuuante,huius laboris ſarcinam,ex qua communem habeamus in cæ
leſti repromiſſione mercedem:quia nouus iſte proprijs inſignibus titulus laudis adcreſcit,per ma
nus tuas de oppugnatoribus noſtris ſine ſanguine triumphare. Princeps eorum Gondouadus *
eſt,cui reuerentiam tui venuſtas inſeruit:quem videndi te nimia cupido ſtimulat:Mihi crede,pre
tium captiuitatis Italicæ erit veſter aſpectus. redemptos putabo eſſe,quos cupio;ſi ad terras illas
talis redemptor acceſſerit. Quam magno ſuffragio vincuntur oculi,quibus te offerimus. Sed quid
demoror? manus arua poſcent iam. polliceor tibi rediuiuũ ſtatum Liguriæ, polliceor ſoli lætitiã,
& poſt Tranſalpinam peregrinationem reducem fœcunditatem. Ex accidenti aurum tibi commo
datur,pro qua talis legatus acturus es.

* Gundebadus Gundebaldus

XLII. *Epiphanius gratias agit Regi.*

Ad hæc Epiſcoporum lux Epiphanius reſpondit:Quanto venerabilis Princeps,pectus meum
E tripudio repleueris,ſi ſermone poſſit ambiri,pro diuitijs meritorum tuorum immediate continua
verba profunderem:ſed quam ſermoni meo interceptus denegetur ſucceſſus,monſtrant lacrymæ
gaudiorum,quas dolorum alumnas nunc parturit exultatio. Proinde intellige,ad referendas opti
mo Regi tam pro nobis,quam pro ſe ipſo gratias,plus me ſentire poſſe,quã eloqui. Iuſtitia prius,
an bellorum exercitatione,an quod his præſtantius eſt,omnes retro Imperatores te pietate ſupe-
rare commemorem? Habes vnde gentis noſtræ rectores accuſes. Tu redimis, quos illi perſæpe
aut permiſere fieri,aut fecerunt ipſi captiuos. Dauid [b] legimus,pro ſingularis laudationis exem
plo,idcirco maxime cęlorum proximitates adeptum,quod oblato manibus ſuis Saul pepercit ini
mico:& in teſtimonium conceſſæ poteſtatis,exuuiarum eius particulam rapuit,per quam & licẽ
tiam probaret & votum.

b 1.Reg.24.

XLIII.

Deus bone,in quanta remuneratione huius tactum ſuſcipis pro tot millibus oppreſſorum li-
bertate tractantis,qui illum pro viuis ſeruati hominis ſanguine ſublimaſti! Perage ergo cœpta

feſtinus,& felicitatis tuæ oblationem lætus adporta:meq.quamuis ſim paratus,ſtimulo, ne in of- A
ferendo tam odorato ſacrificio tarditatis obice freneris. Chriſti Redemptoris noſtri erit concede
re(ſicut ex operibus futurum coniicimus) vt vere holocauſta tua per meas manus poſſis offerre.
Victor Taurinenſis Epiſcopus,
Precor tamen,vt indultu clementiæ tuæ Victor Taurinenſis vrbis Epiſcopus comes mihi & parti-
ceps huius itineris adiungatur,in quo clarum eſt epitomen omnium conſtare virtutum:quo ſocio
adhibito,de Deo ſecurus reſpondeo,nullum effectum proprijs petitionibus abnegandum.

XLIV.
Tempus legationis.
Quibus auditis,Rex eminentiſſimus annuit:ac tremendus Pontifex,dicto Vale,diſceſſit. Ex të
pore portandæ pro redemptione pecuniæ deſtinantur,ſuſcipiuntur:egreditur: Ticinum impiger
venit. Et quamuis adhuc hiemali tempore Martius menſis glacie fluminibus frenum imponeret,
& cana niuibus iuga Alpium tranſituris minaretur exitium:ſed mortiferum frigus & concretas al
gore glebas fidei ardor exuperat.numquam in gelu labitur,cuius fundamentum petra ſolidauit.
Ordinato ergo itineris ſui viatico,profectus eſt:quæ poterat retinere neceſſitas,nec cibi ipſius ca
piendi mora ſuſtinebatur. Et cum ſingulos cum ipſo poſitos ille plenus diſcriminibus callis tur
baret: ſolus inter pericula timere non nouerat,quem ſpes vitæ certa comitabatur. Concurrebat
omnis ætas & ſexus;& quos a vicinitate viæ ipſius longa interualla ſeiunxerant,ardore animi pro B
ximabant.

XLV.
Quicquid habuit quiſque pretioſum, obtulit; & ſi non habuit,aliunde mercatus eſt. Patria
vbique, vbique opulenta diffuſio: inemptis dapibus menſæ cumulabantur peregrinorum; &
illis,quas niſi comparatas habere non poterant, eſcis ſine pretio vtebantur externi. Tunc quoſ
cumque indigentum reperit, illis quæ erant donata diſperſit: domi foriſque paſcebat miſeros.
Ruſticius Lugdunenſis Epiſ.
a Sidon. libr. 2. epiſt. 12.
Neque fieri potuit,vt quod ad ipſum delatum eſt, pauperum vſibus ſubtraheretur. Hoc ordine,
mira celeritate Lugdunum ingreſſus eſt, vbi Ruſticius tunc Epiſcopalem cathedram poſſidebat
(dignus hic ſucceſſor S. Patientis Epiſcopi,ad quem adhuc laicum extat Sidonij Apollinaris epiſtola [a]*)*ho
mo,qui & in ſæcularis tituli præfiguratione ſacerdotem ſemper exhibuit, & ſub prætextu fori gu-
bernationem geſſit Eccleſiæ:qui trans Rhodanum fluuium aduentui ipſius ſpiritualis lætitiæ co-
pia repletus occurrit:cauſam commeationis inquirit:quæ eſſent aſtutiæ Regis edocuit; quem ne
inopinatum obiectionum aut reſponſionum calliditas inueniret,intra penetrale pectoris certami
num proluſionem firmabat. Quem poſtquã Gondebadus terræ illius dominus veniſſe cognouit:
Ite(inquit ad ſuos)& videre hominem, quem & meritis & vultu ſemper ego Laurentij martyris C
perſonæ coniunxi. Qui quando nos velit videre,inquirite:& cum iuſſerit,inuitate. Mox ad eum om
nis Chriſtianorum Principi adſiſtentium turba confluxit: qui affatim admiratione capiebantur,
quod illa tot linguarum fama tamen minorem ſe in illo,quamuis etiam ampla,monſtraret:cui ni
quam ſufficeret paupertas ſermonum,quamuis ditior iuſto eſſet in reliquis.

XLVI.
Conſtitutus eſt ergo videndi Regis dies. Ad quem cum ingreſſus,ſalutauit:& ſua vtriq. viſione
lætati ſunt. Dedit ſummo viro Victori licentiam,ſi iuberet,ipſe principium legationis ordiri: qui
ad illum omne pondus retulit,& fuit ad cunctam humilitatem paratiſſimus. E veſtigio decus Ita-
liæ Antiſtes noſter talibus verbis cœpit affari:

Epiphanij Epiſc. oratio.
Inexplicabilis mihi dudum,probatiſſime Princeps,veſtri amor impoſuit per iter iſtud contra
naturam & tempus bella ſuſcipere,& cruſtati montis pericula non timere: quibus dudum in me-
tallum aquas arctauerit,coagulatum ex liquore minatur exitium. Tranſcendi alienis menſib. nin-
guidos per ſaltus poſui greſſus,quos in ſuis locis vis frigoris obligabat. Poſtremo *mortem non ti-*
mui,vt tibi celer præmium æternæ lucis afferrem. Inter duos optimos Reges teſti*monium in cæle*
ſtibus dicturus adhibeor:ſi quod ille miſericorditer poſtulat,tu clementer accom*modes*. *Munus* D
repromiſſionis Dominicæ æqua lance diuidite;& cum ambo amplius habueritis,nemo damna lu
gebit. Certate,Duces inuictiſſimi;& alterutrum vos,exequendo præcepta myſtica,ſuperare: In
qua conflictatione ſic brauium victor accipiet,vt victus præmium non amittat. Sequimini conſi-
lium meum,& ambo ſuperiores,& ambo pares extabitis.

XLVII.
De relaxãdis captiuis Italis
Redimere cupit ille captiuos;tu ſine pretio redde genitalibus glebis. Mihi credite,nemo vbe-
rius in hac cauſa,nemo maius accipiet,quam qui nihil acceperit. Defraudabitur præmium partis
illius,atq.ad tua compendia lucrum tranſit alterius,ſi quos vendere glorioſum eſt, donare diſpo-
nas. Diuites exercitus tuos faciet contempta pecunia,acquiſita mendicos. Audi Italorum ſupplicũ
voces,& de te præſumentium preces ſerenus admitte. Audi Italiam numquã a te diuiſam,& mul-
tum de animi tui clementia confidentem:quæ ſi voce vteretur,hoc diceret: Quotiens pro me(ſi re
Burgundiones laborarunt e Italis.
miniſceris)ferratum pectus hoſtibus obruliſti? Quotiens pugnaſti conſilio, ne bella ſubreperent;
ne aliquis meorum duceretur in quacumq. Orbis parte captiuus? Quos nunc detines,tu nutriſti.
Doloſe mihi virtus tua beneficium præſtitit,ſi quos ab extraneis tutatus eſt,cuſtos inuaſit. Quis ca
tenatum nexibus impeditus,duræ ſorti non vberiores lacrymas exhiberet, cum ſe ad cõditionem E
liberator impelleret? Quis ſe ſubduceret,cum armorum tuorum crepitus audiretur, in quo in ne-
ceſſitatibus tutiſſimum habuere perfugium? Eliſis collo manibus matrona ſublimis,cum trahere
tur ad vincula,promiſit ſibi vindicem te futurum.

XLVIII.
Virgo ab ſtupratoris inſidijs pudorem ſuum tibi credebat diſplicere poſſe,ſi perderet. In ſum
mam capti ſunt,quos nemo fugientes inuenit. Agricolarum laborioſæ ſtirpes, & duris exercitatæ
ligonibus ſoboles,quas per terram ſuam paſcit infabricata ſimplicitas, cum loris colla nectéren-
tur,& palmas vinciret arcta connexio:nihil pro defenſione ſua aliud clamitabat: Scimus & euiden
ter agnoſcimus,nonne vos eſtis Burgundiones noſtri? Videre ne ante pium Regem, quæ facitis,
excuſetis,& illa vrbanorum conſuetudine crimina ſupprimatis. Quotiens iſtæ, quas ligare præſu
mitis manus,domino communi tributa ſoluerunt? Nouimus,quia ille fieri iſta non iuſſit. Hac au
ctoritate miſeri pro ſolatijs vtebantur. Multos tamen integritatis tuæ fiducia fecit intertimi , dum
capti ſuperbius reſponderunt.

Redde

XLIX. *Inſtat Epiphã. pro redemptione captiuorũ.*

A Redde ergo reſiduos patriæ,redde origini,redde gloriæ tuæ. Antiquus dominus prouinciam dilige,quam & modernus amplectitur. Remitte,quamuis ad alienam ditionem,qui ſe & ibi poſiti tuos eſſe cognoſcant. Parum enim gratiæ impendimus illius imperio, cuius miſericordiæ nihil debemus. Vacua ſentibus illam quam bene noſtis Liguriam,& reple cultoris. Quantum muneribtuis obnoxia ſit,intelliget,ſi faciem ſuã aliquando cognouerit. Domeſticum tibi ſemper eſt indulgere ſupplicib. ſicut ſuperbos opprimere. ſic in vtroq. fortiſſimus,ibi per gladium,hic per temperãtiam triumphos acquires. Noſtris noſtrorumq. mouere fletib. ſic in ſucceſſione regni iſtius legitimus tibi heres accreſcat,& per ſpẽ adultæ progeniei ad Burgundionũ gubernacula reuiuiſcas. Et licet hoc Deo tribuas; adijce & illud,quod nec hominib. externis iſtud impendis. Sed iuncto tibi Italiæ domino etiã neceſſitudine affinitatis:ſit filij tui ſponſa laxa largitas;abſolutio captiuorũ offerat pactæ ſuæ munus,qđ & Chriſtus accipiat. Hæc cũ dixiſſet,cõmonito ſancto Victore collega, ſurrexit;& vſq. ad pectus regiũ lacrymantes,& cum omnib. prope aſtantibus capita ſubmiſerunt.

L. *Regis Burgundionum reſpõſio.*

Tunc Rex probatiſſimus,vt erat fando locuplex,& eloquentiæ diues opib. & facundus aſſertor,verbis taliter verba repoſuit: Belli iura pacis ſuaſor ignoras,& conditiones gladio deciſas con B cordiæ auctor euiſceras. Lex eſt certantium,quem putas errorẽ. Frenum neſciunt inimicitiæ;quod tu Chriſtianæ lucis iubar oſtendis. Prœlijs temperantiã nullus adnectit;quæ oris tui nitore,egregie moderator,attollitur. Statuta ſunt dimicantium:Quicquid non licet,tunc licere. Iſta ſibi forte quies vendicet,quæ narraſti. Hoſtẽ ſuum qui non læſit,adiuuat. Paulatim aduerſarius a regni ſui mole ſucciditur,cuius Imperij radices viribus amputantur. Repoſui Regi partium illarũ cõtumeliam,quam putas illatam:ludificarus ſpecie fœderis,nihil egi ſtudioſius,niſi vt quod eſt cautelæ,apertos inimicos agnoſcerem. Concedat tamen Diuinitatis aſſenſus,vt ſolidatum inter nos fœdus longa ætate ſeruetur. Inuenient partes illæ conſtantem in amicitia,quem ſenſerunt pernicioſum ſibi fuiſſe,dum litigatur. Vos tamen ſancti viri ad domos,in quibus manetis,ſine tribulatione diſcedite:dum ego animæ meæ & regni vtilitate diſcuſſa,quæ me conueniat præſtare,pronunciem.

LI. *Laconius potens apud Regẽ Burgundionũ.*

His auditis,Pontifices abſceſſerunt. At ille,vocato Laconio,cui & rerũ & verborum fides ab illo ſemper tute mandata eſt:quem & prærogatiua natalium & auorum curulis per magiſtræ probitatis inſignia ſublimarunt:cum quo confert,quotiens pia & religioſa meditatur. Et ſicut non eſt cum vitijs ſociata nobilitas,nec adſtringitur ad illecebras ius naturæ:ſi quid ille benigne facere vo C luerit,duplicari iſte hortatur adhibitus. Cui Princeps: Vade (inquit) Laconi,& tota votorum tuorum vela ſuſpende. Et ſacerdos a nobis & beatus Epiphanius libenter auditus eſt;cuius te precibus fuiſſe permotum,cum apud nos verba faceret,animorum indices lacrymæ teſtabantur. Vade & pleno pectore dicta ſententias,per quas pactionis illius duriſſimæ nexus irrumpas. Liceat omnibus Italis,quoſcumq. Burgundionum noſtrorum metus captiuitatis fecit eſſe captiuos,quos ſames neceſſitas,quos periculorum timor aduexit;poſtremo quoſcumq. conceſſit aut addixit cõſenſus Principis ſui,noſter abſoluat. At paucos quos ardore prœliandi tunc ab aduerſariorum ſuorũ dominatione rapuerunt,pro illis pretij quantulumcumque percipiant; ne deteſtabiles apud illos fiant certaminum caſus,quorum cum diſcrimina ſuſtinuerint,lucra non ſentiant.

Soluuntur captiui & dimittuntur diuerſa conditione.

LII.

Poſt præceptum venerandi Regis impiger ille verborum ſaltibus indulgentiæ ſpecies aut formas expoſuit,& chartas ad inſignem Antiſtitem detulit:quas ille cum expectatiſſima deuotione ſuſcepit,& portitorem tanti doni ambienter amplexus eſt. Qui poſtquam rumor innotuit, tantæ iſtius iã liberæ multitudinis frequentia ſubito aſtitit,vt deſolata crederes eſſe etiam incolis rura Gallorum. Nam teſtis huius rei ego ſum, per cuius manus pictacia ad clauſuras iuſſio ſacerdotis D elicuit. Quadringentos homines die vna de ſola Lugdunenſi ciuitate reditus ad Italiam fuiſſe dimiſſos,identidẽ per ſingulas vrbes Sabaudiæ * vel aliarum prouinciarum factum,indubitanter agnouimus:Ita vt iſtorum,quos ſolæ preces beatiſſimi viri liberarunt,pluſquam ſex millia animarum terris patrijs redderentur. Eorum vero qui redempti auro ſunt,numerum ad liquidum cognouiſſe non potui:quia inter eos etiam multos fuga eripuit. Sic factum eſt,vt tunc ad liberationẽ omnium ſubiugatorum tranſeundi occaſio conceſſa ſufficeret. Poſtquam tamen pecuniarum ille cumulus effuſus eſt,continuo ad expenſas redemptionis ſuggeſſit neceſſaria illa,quæ ibi eſt,theſaurus Eccleſiæ Syagria,cuius prolixam quærit vita narrationem:ſufficit autem,vt ex operib. cognoſcatur,quam verba tranſcendunt.]eiuſdem ſtemmatis hanc putamus eſſe Syagriam,cuius & Syagrius,qui apud eumdem Regem Burgundionum agebat magno ab eo honore habitus:nam Burgundionum Solonem appellat eum Sidonius,quem & Syagrij quondam Conſulis ordinarij pronepotem fuiſſe teſtatur [a]. Dedit etiam (ſubdit Ennodius) præſtantiſſimus inter Gallos Auitus Viennenſis Epiſcopus,in quo ſe peritia velut in diuerſorio lucidæ domus incluſit.]hic illuſtris ille Alcimus Auitus,qui eiuſdem Regis Burgundionum ſalutem curans (vt auctor eſt Ado Viennẽ E ſis) ad eumdem dialogum ſcripſit,quo vehementer impugnauit hæreſim Arianam:ſed de eo inferius pluribus agendum erit. At pergit auctor:

Numerus captiuorũ dimiſſorum.

* Spaudiæ

Syagria Sanctiſſima femina.

a Sidon. lib. 5. epiſt. 5.

LIII. *Godigiſclus ſuos captiuos relaxat.*

Quid pluribus? auro illorum ex maxima parte actum eſt, ne Gallis diutius ſeruitum pubes Ligurum duceretur. Nec in vno loco ſummus vir in illa ſe regione continuit:ne forſitan in longinquo degentes dominorum ſeritas impediret. Fuit Geneuæ,vbi Godigiſclus germanus Regis larem ſtatuerat: qui formam fraternæ deliberationis ſecutus,bonis operibus ſe ſocium dedit. Breui tamen tantæ liberatorum phalanges remiſſæ ſunt,vt videres longe lateque agminibus ferentia itinera cum laude Dei noſtri,tum etiam ſplendidiſſimi ſacerdotis Epiphanij, cuius miniſterio atque labore erepti fuerant,redeuntium. Et ne tanti lux noſtra trophæo muneris priuaretur,atque ab oculis ipſius pulcherrimum ſpectaculum tolleretur:ipſe cum his remeauit. Videres duci in triumphis cæleſtibus vulgus liberum, & pro mactãdorum ſanguine terram madefieri lacrymis exultantium.]& paulo poſt:Ecce tunc comperimus armatorum mentes ſanctitate ſuperatas, & ceſſiſſe precibus electi legati Principem,qui obnium ſemper lanceis pectus ingeſſit. Quantum acu-

tior fuerit verborum quam ferri lamina, hinc lector agnoſce: expugnauit ſermo, cui ſe gladij ſub- A duxerunt.

LIV. Dum ergo tertio menſe cum tali trophæo Ticinum remearet Antiſtes; vt Tarantas iam venit (ſic enim vocitatur oppidum Alpibus vicinum) ibi quædam mulier graui immundi ſpiritus vexatione laborabat: quæ continuo, percepta benedictione, abſoluta diſceſſit. Ipſe tum ſuis inopinatus nec ſuſpicantium oculis aſtitit. Viſus eſt ſubito, de quo vix credebatur aliquis poſſe rumor audiri. Mox tamen vt rediit, curis ex more animum fatigat, ne forte quibus abſolutionem Deus noſter per illum dederat, proprij cenſus poſſeſſione turbarentur: præcipue ob nobilium conſiderationem perſonarum, quibus immanior apud ſuos poterat conſtare calamitas, ſi vitam inopes reduces ſuſtinerent, & de peregrinationis incommodis ſola miſericordiæ ſolatia perdidiſſent. Ad Regem Theodoricum inuictiſſimum per ſe mox ire noluit, ne forte laboris ſui viciſſitudinem in relatione gratiarum, aut in exhibitione munerum coram poſitus videretur exigere: flagitat enim quaſi debitã retributionem, qui pro flagitatis Principum iuſſionibus ipſe quid actum ſit auctor annũciat. Hoc ergo ille totius acuminis vir perſpiciens, declinare geſtiebat. Scripſit tamen; & quæ geſta ſunt, loquaciter commiſit epiſtolis: ne aut tacendo contemptor, aut occurrendo, per arrogantiam pronunciaretur B intemperans. Quantum tunc, admirande Pontifex, tua plus egit abſentia, quantum impetrauit humilitas depreheuſa; dicant illi quos de exulibus ditiſſimos reddidiſti. Igitur omnia, quæ a piiſſimo Rege pro miſeris per paginam petijt, ſingularis Antiſtes incunctanter obtinuit, &c.] hactenus de legatione Epiphanij Ennodius Ticinenſis, cui ipſe comes ac ſancto viro miniſter acceſſit.

Epiphanij prudens conſiliũ.

LV. *Romana Eccleſia captiuos redemit.* Redempti ſunt alias etiam ſub eodem Theodorico captiui, non pecunia Regis, ſed eleemoſynis Romanæ Eccleſię, eas abundanter impendente Symmacho Papa, de quo hæc leguntur in libro de Romanis Pontificibus: Hic captiuos per Liguriam & Mediolanum & per diuerſas prouincias pecunijs redemit, & dona multiplicauit, & dimiſit.] ſic ibi. Hæc autem de legatione ad Gundebaldum eum contigiſſe auctor dicat biennio ante eiuſdem Epiphanij obitum, hoc ipſo facta ſunt anno: nam idem deſijt ex hac vita (vt ſuo loco dicemus inferius) anno Domini quadringenteſimo nonageſimoſexto. His plane officijs idem Burgundionum Rex demeruit Theodoricum: a quo, ſumpta fiducia, petijt horologia eius generis, quæ Romæ aliquando vidiſſet, nempe tum ad aquæ fluxum attemperata, quæ clepſydras vocant, tum etiam quibus Sol vmbra gnomonis diei horas edocet. Impertitus eſt Theodoricus quæ ille petiiſſet, Boetio Seuerino viro in omnibus ſcientijs & ma- C thematicis præcipue facultatibus callentiſſimo in eiuſmodi curandum opus incumbente. extant eiuſdem Theodorici Regis de his tum ad Boetium datæ epiſtolæ, tum ad ipſum Burgundionum Regem, cum horologia miſit, redditæ litteræ [a].

a Caſſiod. Variar. libr. 1. epiſt. 45. 46.

LVI. *Theodoricus fauit Catholicis.* Hæc quidem laude digna præſtitit Theodoricus hoc ipſo regni ſui exordio, relaxans reos, redimensq. captiuos, ſic ſibi animos concilians ſubditorum: adiecit autem, quod licet Arianus eſſet, Catholicis bene vſus eſt, non tantum nihil negotij illis more hæreticorum faceſſens, ſed & indulgens, & gratijs ornans, & omni officiorum genere proſequens, deq. illis benemereri in omnibus ſtudens: adeo vt ſe ægro animo indignoq. ferre monſtrarit, ſi quis in eius gratiam e Catholica fide ad Arianam ſectam, cuius ipſe cultor erat, tranſiret: quod & aliquando eiuſmodi facto egregio declarauit, a Nicephoro & alijs ita deſcripto [b]:

b Nicephor. li. 16. c. 35.

LVII. De Theodorico quiddam huiuſmodi hiſtoriæ tradunt. Miniſtrum is quemdam ſaniorem fidem ſectantem vehementer inſano amore proſequebatur, & ad voluptatem eo abutebatur. *Et ille*, vt quæ grata placitaq. ei eſſent, faceret, a Conſubſtantialis fide deſciuit ad *Arianiſmum. Quod vbi* Theodoricus comperit, caput illi, quem tantopere amauerat, reſecuit, inquiens: *Si Deo fidem ſin-* D *ceram non ſeruaſti, quomodo mihi, qui homo ſum, conſcientiam ſanam præſtabis?*] hæc Nicephorus, eadem Zonaras, & Cedrenus, licet in eo vterque erret, dum Theodoricum Africæ Ducem appellant. ſcribit id ipſum Theodorus Lector libro poſteriori Collectaneorum, ſed nihil de fœditate miniſtri.

LVIII. Quænam autem miranda hoc tempore Anaſtaſij Imperatoris acciderint Conſtantinopoli de alio item a Catholica fide deficiente ad Arianã perfidiam, & horrenda blaſphemia impetente ſanctiſſimam Trinitatem, ex Theodoreto hiſtorico ſanctus Ioannes Damaſcenus enarrat, cum ſic exorditur a titulo: Ex hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Theodoreti tomo quarto] ita ipſe ante rei geſtæ narrationem. Sed in hoc ipſo limine prudẽs lector obijciet de titulo recitato, quomodo de rebus geſtis ſub Anaſtaſio Imperatore citari potuit Theodoretus, quem conſtat etiam ante Zenonis Auguſti tempora defunctum eſſe; cum pariter liqueat, hiſtoriam Theodoreti quinq. partitam libris Valentiniani tempora minime prætergreſſam & Theodoſij Iunioris Imperium? Nodus hic tibi primo ſoluendus, ne anceps in ipſa lectione fluctues, qui de auctoris fide iam iuſta obiectione vacillas. Inprimis antem dici poſſe videtur, Theodoretum pro Theodoro mendoſe conſcriptum: nam tradit Suidas, E Theodorum Lectorem Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ ſcripſiſſe hiſtoriam Eccleſiaſticam a Conſtantini temporibus vſq. ad Iuſtiniani Imperium, plane diuerſum opus a perbreuibus illis duob. Collectaneorum libris, quę fragmenta potius eſſe videntur, quam ordinata rerum tractatio, quam idem Ioannes Damaſcenus inferius citat. hæc ſcholiaſtes apud ipſum Ioannem Damaſcenum ſenſit, & quidem haud inſulſe.

Pro Theodoro Theodoretus.

LIX. *Theodoretus iunior.* Sed magis placet, vt dicamus, præter Theodoretum Cyri Epiſcopum, alium extitiſſe poſt eum Theodoretum hiſtoricum, qui a ſancto Ioanne Damaſceno citatur. Nec putes hæc a nobis inani tantummodo opinatione effingi, quæ ſcriptoris eiuſdem ſæculi aſſertione firmantur. Etenim idẽ, de quo modo egimus, Theodorus Lector poſteriori Collectaneorũ libro eumdẽ Theodoretum iuniorem citat his verbis: Petrus Mogus reliquias Timothei Soloſaſciuli effodiſſe fertur, quod & Theodoretus ſcribit.] hæc ipſe de reb. geſtis ſub Zenone longe poſt obitum Senioris Theodoreti: vt plane certo certius aſſirmandum ſit, poſt Theodoretum Epiſcopum Cyri, Theodoretum alium

citatum

A citatom tum a Theodoro Lectore,tũ a ſancto Ioanne Damaſceno,claruiſſe:ex quo de Arianis admiranda iſta,eo præfixo titulo,narrat his verbis [a]:

a Ioan. Damaſcen. de Imag. orat. 3.

LX. Hoc Conſulatu,octauó Kalendas Ianuarij,res admiranda,terribilis & ſingularis,qua aures audientium obſtupebant,euenit. Olympius enim quidam nomine,cum Euthymius Arianæ factionis defenſor curſorem ſaltantem * citaret in balneis Palatij Heleniani,accedens ad eum qui præmolliebat,& quoſdam qui lauabantur ὁμοουσίοις, hoc eſt,eiuſdem ſubſtantiæ de Filio dici comprobãtes conſpicatus,iſtiuſmodi verbis eos compellauit:Quid enim eſt(inquiens)Trinitas? aut quo nõ in pariete inſcripta eſt? Membriſq.corporis neceſſarijs apprehenſis:Ecce(inquit)& ego Trinitatẽ habeo.Qua re qui illic aderant,cõmoti,illum erant interfecturi; ſed in valli ambitu prohibiti ſunt a quodam Magno ſanctorum Apoſtolorũ presbytero,viro admirando,Deiq.ſtudioſo,qui ſic eos eſt allocutus:Iuſtitiæ non latet oculum cuncta ſpectantis & punientis.Cum igitur hominis veneratione quieuiſſent:ſurrexit Olympius *blaſphemus ille Arianus*, & calidarum aquarum balneo lotus (vt fit)ad illud quod frigidas continebat ingreditur(ſuſcipit enim aquas e terra medium venerandi altaris ſanctæ ædis Stephano protomartyri dicatæ,quam Aurelianus inter veteres præcipuis di-

*. *Olympius Arianus blaſphemus dat pœnas*

B gnitatibus illuſtris exædificauit,ex quo diuinis aquam ſpectaculis fieri dignam exiſtimo) In hanc ille cum deſcendiſſet,confeſtim egreſſus eſt,clamans:Miſeremini. Et carnes ſuas vngulis dilaniãs, ab oſſibus diuellebar.

LXI. Hunc illum qui circum aderant comprehenſum linteo obnoluerunt,& præ frigore animo deficientem reclinarunt. Rogantibus autem,quidnam illi cõtigiſſet? Reſpondit Olympius:Hominem vidi candidis indutum veſtimentis,qui ſuper Nerophorum incedens,tres mihi calidæ ſiclas infudit,Ne maledixeris,inquiens.Qui igitur erant illi neceſſitudine coniuncti,ſublatum in aliud balneum,quod Arianorum hærebat eccleſiæ geſtarunt. Verum cum ex linteo vellent illum eximere, omnes illius carnes dilacerarunt,atq.ita moriens animam efflauit.Quæ quidem res per totum fere peruagata regnum eſt.Prodiderunt autem quidam,Olympium cui id contigerat,quodam tempore ab eorum qui Filium Homouſium,hoc eſt,eiuſdem eſſentiæ cum Patre fatebantur,cœtu, ad Arij partes defeciſſe.

Dira vltio in Olympium Arianum.

LXII. Verum cum ad aures regias perueniſſet(erat autem Rex Anaſtaſius)iuſſit miraculum in tabula coloribus expreſſum ad Nerophorum collocari. Ioannes autem quidam ædis illius,de qua ſu-

C pra mentionem fecimus,Stephano protomartyri ſacræ diaconus & curator,vir qui(vt ſi quis alius) decreti illius,quo Filius eiuſdem cum Patre eſſentiæ declaratur,ſe perpetuo ſtudioſiſſimum oſtendit,ipſe quoq.rem pictura,ſed non ſimpliciter promulgauit:Nam eorum qui illic lauabantur,ſpectatoreſq.fuerant,quiq.in balneo miniſtrabant,nomina inſcripſit,& vbi eorum ſinguli habitarẽt, indicauit.Quæ quidem pictura ad hoc vſq.tempus rem ipſam reſtatur,in fronte quartæ porticus, quod ſæpe vocatum eſt Oratorium,affixa.

Anaſtas. Imp. pictura repræſentari miraculum iubet.

LXIII. Ceterum quando res admiranda rem admirandam conſecuta eſt,cum eiuſdem argumenti ſit, nefas eſt eam contemnere. Itaq.licet præſens ſubeat tempus,illam non grauabor commemorare. Cum enim illi qui Arij partibus ſtudebant,triumphum progredi perſpicerẽt; precibus impulerũt eum,cui Palatij Helenianorum cura fuerat demandata,vt tamquam balnei adminiſtrationis Pręfectus imaginem auferret & abſconderet.Hic facili inuenta excuſatione,quod ob aquarum humiditatem eſſet corrupta,ſuſtulit eam(vt aiunt)inter diſputãdum,& abſcondit.Verum cum Rex ſingula loca regia obiret atq.inuiſeret,ad hunc quoq.peruenit,& imaginem inquirendam, ac parieti rurſum affigendam curauit.At Eutychianum(miniſtro enim illi id erat nomen) diuina quædã ſic

D inuaſit indignatio,vt dexter oculus ei difflueret,peſſimeq.reliqua item membra conflictarentur, quo ad ſacrum Oratorium,vbi beatorum Pantaleonis & Marini pars reliquiarum conſeruatur,accederet;quod quidem Oratorium,Cõcordia,vocatur;quoniam illuc Epiſcopi centum & quinquaginta,Imperatore Theodoſio Magno regnante,concordes in eam ſententiam conuenerunt,vt diuinæ Trinitati eamdem eſſentiam conſtituerent, & Dominum ex Virgine humanam aſſumpſiſſe carnem declararent. Verũ cũ illic ſeptem circiter dies cõmoratus nihil acciperet adiumenti,quin etiam gemini exederentur:media quadam nocte,miniſter,cuius erant partes vt totam noctem inſomnis duceret,ſecundum quietem vidit quemdam Regem aſtantem,manuq. illum qui ægrotabat oſtendentem,dicentemq.Quomodo hunc ſuſcepiſti? Iſte cum illis ſentit, qui in me maledicta conijciunt.Iſte miraculi abſcondit imaginem.

Eutychian. occultans imaginem dat pœnas

LXIV. Clericus igitur ſomno ſolutus,quod in quiete viderat,enarrauit:negans fieri poſſe, vt is ab ea calamitate liberaretur.At Eutychianus,eadem nocte,cum doloribus ſubactus obdormiſſet,adoleſcentem quemdam eunuchum aſtantem videt,ſplendido indutum veſtimento,ſeque ſic alloquentem:Quid habes? Cum autem ille: Vi morbi conſumptus pereo,nec curationem vllam inuenio,re-

Nullam Eutychianus conſequitur veniã.

E ſpondiſſet:audiuit eum dicentem:Nemo tibi poteſt opitulari:Rex ẽnim vehementer iratus eſt tibi. Ipſe vero:Quem(inquit)mouebo,aut quid faciam? At ille:Si vis(inquit)curari,ad Helenianorum balneum contende, & prope combuſti Ariani imaginem quieſce. Protinus is experrectus, vnum e miniſtris vocauit. Admirati ſunt autem, quoniam tertium iam diem vocis vſu caruerat. Se igitur, vt fuerat imperatum, abduci iuſſit: Verum cum ad locum perueniſſet,prope imaginem collocatus, expirauit. Is enim, quem in ſomnis viderat, per animæ ſeiunctionem a corpore, morbi curationem ſignificans, vera prænunciauit.] hactenus ex citato auctore Ioannes Damaſcenus. Narrant hæc eadem de Olympio ſacrilego Ado Vinnenſis, & Miſcellæ auctor;ſed in eo corrigendi,dum in Africa id referunt accidiſſe,id putantes ſcilicet,quod illic vigeret Arianorum principatus.Verum ab Anaſtaſio,icto fœdere cum Theodorico Ariano Rege, Arianis Conſtantinopoli agere,eccleſiam habere:conuentus cogere licere,pactis conuentis eſſe ſtatutum, poſſumus intelligere.

LXV. Hæc Deus adeo ingentia atq.perſpicua in primatia Orientis ciuitate his potiſſimum tempo-

Cur his temporib. tanta miracula.

ribus edi voluit aduerſus Arianam impietatem diuinitus ſigna, vt vniuerſo innoteſcerent Chriſtiano orbi, A qui vndique Arianis confertus erat, regnantibus vbique Arianis Principibus, Theodorico in Italia, Guntabundo in Africa, Alarico in Gallia Narbonenſi, & Gundebaldo in Gallia Lugdunenſi ac Viennenſi: ne quis crederet illic eſſe Deum, vbi vi armorum Principes dominarentur.

LXVI.

Potuerunt quidem hæc ſigna, vel alia tamquam potens pharmacum expergiſcere eos, qui eminentioris ingenij ſed ſalutis ſuæ non obliti penitus eſſent. Inter alios enim Gundebaldum Burgundionum Regem, de quo plura nuper locuti ſumus, admonuerunt, vt errori nunciũ omnino remitteret, fidemq. Catholicam, quam veram eſſe ſciebat, expeteret, id potiſſimum ſuadente ſanctiſſimo viro Alcimo Auito Epiſcopo Viennenſi: de eo enim habet iſta Gregorius [a]:

a Greg. Turon. de Geſt. Franch. lib. 2. c. 34.

LXVII.

b Matth. 10.

Confeſſionem fidei manifeſtã requirit S. Auitus.

c Matth. 10.

Cum autem cognouiſſet Gundebaldus aſſertiones hæreticorum nihil eſſe, a ſancto Auito Epiſcopo Viennenſi, Chriſtum Filium Dei & Spiritum ſanctum æqualem Patri confeſſus, clam vt chriſmaretur, experijt. Cui ait ſacerdos: Si vere credis; quod nos ipſe Dominus edocuit, exequere. Ait autem [b]: Si quis me confeſſus fuerit coram hominibus confitebor & ego eum coram Patre meo, qui eſt in cælis: qui autem negauerit me coram hominibus, negabo & ego eum coram patre meo, qui eſt in cælis. Sic & ipſos ſanctos ac dilectos ſuos beatos Apoſtolos cum de futuræ perſecutionis B tentationibus doceret, inſinuauit dicens [c]: Attendite vobis ab hominibus: tradent enim vos in Cõcilijs, & in ſynagogis ſuis flagellabũt vos, & ante Reges & Præſides ſtabitis propter me in teſtimonium illis & Gentibus. Tu vero cum ſis Rex, & a nullo apprehendi formides, ſeditionem paueſcis populi, ne Creatorem omnium in publico fatearis. Relinque hanc ſtultitiam; & quod corde te dicis credere, ore profer in plebe ſic: etenim & beatus Apoſtolus ait [d]: Corde creditur ad iuſtitiã, ore autem confeſſio fit ad ſalutem. Sic & Propheta ait [e]; Confitebor tibi in Eccleſia magna, in populo graui laudabo te. & iterum [f]; Confitebor tibi Domine in populis, pſalmum dicam nomini tuo in Gẽtes. Metuens enim populum, o Rex, ignoras, quia ſatius eſt vt populus ſequatur fidem tuam, quam tu infirmitati faueas popularis? Tu enim es caput populi, non populus caput tuum. Si enim ad bellum proficiſcaris, tu præcedis ad cateruas hoſtium, & illæ quo abieris ſubſequuntur. Vnde melius eſt, vt te præcedente, cognoſcant veritatem, quã te pereunte, permaneant in errore. Nã Deus non irridetur: nec enim diligit illũ, qui propter regnũ terrenũ, eũ non confitetur in ſæculo.

d Rom. 10.
e Pſal. 34.
f Pſal. 56.

LXVIII.

Iſta ille oratione confuſus, vſque ad exitum vitæ ſuæ in hac inſania perdurauit, nec publice æqualitatem Trinitatis voluit confiteri.] Verum etſi non valuit S. Auitus ipſum Gundebaldum ab C errore liberare, eius tamen filium Sigiſmundum ad fidem Catholicam conuertit, vt ſuo loco dicemus. Addit Gregorius, eumdem Auitum, ipſo regnante Gundebaldo, ſcripſiſſe commentarios aduerſus Eutychianã hæreſim tunc in Oriente inualeſcentem; relegitq. alia ab eo edita ſcripta. Quod inſuper ad eumdem ſpectat, non eſt prætermittendum, quod de ipſo agens einſdem Eccleſiæ Epiſcopus Ado, hæc de eius genere & ipſi coniunctis, dum eius recenſet ſcripta, habet his verbis [g]: Auitus quoque Viennenſis Epiſcopus eloquẽtia & ſanctitate præcipuus, & eius frater Apollinaris Valentiæ Epiſcopus miraculis inſignis, Iſicij Senatoris primum viri, poſtea Viennenſis Epiſcopi, duo lumina, clariſſimi filij.] eius mater Audentia dicta eſt, vt de Virginitatis laude ad ſororem ſcribẽs Auitus ipſe teſtatur. Sed pergit: hic B. Auitus aduerſus hæreſim Arianam, quæ tunc nõ ſolũ Africã, ſed & Galliam, Italiamq. magna ex parte occupauerat, magno ſudore decertauit; quod clariſſima eius opera teſtatur. Scripſit enim dialogum hæreſim illam oppugnãs fideliſſimo & doctiſſimo immortaliq. ingenio ad Gũdebaldũ Burgundionum Regem filium Gõdouei: item alios libros duos contra Neſtorium & Eutychetem auctores erroris luculentiſſimo & caſtigato ſatis ſermone. Fuerunt & alia illius plura eximia opera in Chriſti Eccleſia probatiſſima.] quæ recenſens Gregorius, D iſta ſubdit [h]: Scripſit enim homiliarum librum vnum, de Mundi principio, & de diuerſis alijs cõditionibus libros ſex verſu compaginatos: Epiſtularum libros nouem, inter quas ſupradictæ continentur epiſtolæ.] Sed periere omnes eius epiſtolæ graui damno memoriæ rerum illorum temporũ.

Auiti ſcripta.

g Ado in Chro. anno Dom. 491.

h Greg. de Geſt. Franch. l. 2. ca. 34.

LXIX.

S. Benedictus eremũ petijt.

Hoc eodem anno magnus ille monachorum Patriarcha, Occidentalis decus Eccleſiæ Benedictus, Nurſinus patria, Romæ litteris dans operã, ab Vrbe recedens profecturus in ſolitudinẽ, ſublimioris vitæ monaſticæ prima iecit feliciter fundamenta: habet hæc de tempore vetus hiſtoria Caſſinenſis. At cum de re ipſa liquido conſtet, de anno tamen diuerſæ admodum inter ſe pugnantes ſententiæ reperiuntur: quænam autem ipſarum magis ſit veritati conſentiens, id nobis eſt diligentius explorandum, & ab annis vitæ eius & obitus tempore in primis natalis expiſcandus eſt annus. Marianus Scotus complures fuiſſe tradit, qui ſanctum Benedictum annos nonagintaſex vixiſſe teſtentur, obiiſſeq. anno Chriſti ſexcenteſimo tertio: eamdemq. ſententiam ſecutus eſt Sigebertus: quam ipſam & veriſimilem eſſe Trithemius dicens, alijs errandi occaſio fuit. ſecundum autẽ huiuſmodi aſſertionem, ipſum ſanctum Benedictum natum eſſe anno Domini quingenteſimo ſeptimo, dicendum eſſet: quod omnino falſum eſſe, plurima ſunt quæ demonſtrent. E

LXX.

Longe ante S. Gregorium S. Benedictus.

Re igitur accuratius perueſtigata, longe longius horum ſententiam a veritate diſcrepare, perfacile erit oſtendere: Nam in primis, ſi vera ea ſententia eſſet, dicendum plane opus erit ſanctum Benedictum æqualem ſancti Gregorii Papę ſub Pontificatu einſdem ex hac vita migraſſe, anno eiuſdem Pontificis ſedis decimotertio, vno tantum vel paulo amplius ante ipſius Gregorij obitũ: quod quidem valde repugnat ijs quæ idem Pontifex in Dialogorum libro ſecundo de eodem ſancto Benedicto conſcripſit, dũ quibus auctoribus res ab eo geſtas didicerit, his verbis, ipſius narrationis exordio tradit [i]: Huius ego omnia geſta non didici; ſed pauca quæ narro, quatuor diſcipulis illius referentibus, agnoui, Conſtantino ſcilicet reuerentiſſimo valde viro, qui ei in monaſterij regimine ſucceſſit; Valentiniano quoque, qui annis multis Lateranenſi monaſterio præfuit; Simplicio, qui congregationem illius poſt eum tertius rexit; Honorato etiam, qui nunc adhuc cellæ eius, in qua prius conuerſatus fuerat, præeſt.] hæc ſanctus Gregorius, ſatis perſpicue docẽs, poſt obitum ſancti Benedicti quatuor ſubſtitutos eſſe in præfectura monaſtica ſucceſſores, cum ipſe ea

i Greg. 2. Dialog. lib. 2. in princi.

de ipſo

A de ipſo ſancto ſcriberet in Dialogis, quos liquet ſcripſiſſe anno quarto ſui Pontificatus, dum ſæpe
in illis tradit [a], ante triennium diram illam peſtilentiam contigiſſe, quæ quidem ipſius Pontifi- a Greg. Dialog. lib. 4. c. 26. & 36.
catus exordio Vrbem vaſtabat, anno nimirum Domini quingenteſimo nonageſimoptimo. Si igi- *Redarguuntur errores.*
tur ipſe Gregorius anno Chriſti quingenteſimo nonageſimoquarto Dialogorum libros conſcrip-
ſit, quibus & vitam & obitum eiuſdem ſancti Benedicti proſecutus eſt: quomodo dicto anno ſexcẽ
teſimotertio eum mortuum eſſe tradunt? Et quonam pacto potuit Gregorius eius ſcripſiſſe obitũ,
ſi poſt annos ferme decem ab ea ſcriptione ipſe ſanctus Benedictus dicatur fuiſſe ſuperſtes? Cũ igi
tur quæ ſcripſit Gregorius de ſancto Benedicto, teſtetur ſe accepiſſe ab eius in monaſtica præfectu
ra ſucceſſoribus Conſtantino & alijs eiuſdem diſcipulis in idem munus poſtea ſubrogatis; affirma
re neceſſe eſt ipſum longe ante iam fuiſſe defunctum.

Veritati autem magis conſentiens ea apparet eſſe ſententia, qua ipſe aſſeritur ex hac vita de- *LXXI.*
ceſſiſſe anno Domini quingenteſimo quadrageſimoſecundo; quam affert Leo Oſtienſis Epiſco- *Aetas S. Benedicti.*
pus ex Caſſinenſis cœnobij antiquioribus monumentis; quibus etiam traditur, eumdem ſanctum
Benedictum annos vixiſſe tantum ſexagintaduos: qua ratione æque ponitur ipſe natus anno Do-
B mini quadringenteſimo octogeſimo; hocq. anno quo ab Vrbe ponitur receſſiſſe, annum ætatis egiſ
ſe decimumquartum. Sed falli, mea quidem ſententia, puto, qui Benedictum eius ætatis puerum
eremum petijſſe exiſtimarunt, haud aſſecuti Gregorij verborum ſententiam. Nec ſane veriſimile
eſt, vt tam teneræ ætatis puer adeo arduum vitæ arripuerit inſtitutum, a quo potius per Romanũ
prudentem monachum reuocandus fuiſſet, quam famulatu pollicito impellendus. Hanc quidem
ſententiam de eius pueritia cum eremum petijt, inde ortam puto, quod S. Gregorius puerum
eum appellat. Sed cum talem fuiſſe ſtudeat demonſtrare, qui ſi voluiſſet, mundi voluptatibus frui
vtique valuiſſet, ſed abſtinuiſſe virtute animi; adoleſcentulum potius quam puerum eum exhibe-
re videtur.

At reddamus hic verba Gregorij: Fuit (inquit [b]) vir vitæ venerabilis, gratia Benedictus & *LXXII.*
nomine, ab ipſo ſuæ pueritiæ tempore cor gerens ſenile: Aetatem quippe moribus tranſiens, nulli b Greg. Dialog.
voluptati animum dedit: ſed dum in hac terra adhuc eſſet, quo temporaliter libere vti potuiſſet, de lib. 2. in princ.
ſpexit quaſi aridum mũdum cum flore. Qui liberiori genere in prouincia Nurſiæ exortus, Romæ
liberalibus litterarum ſtudijs traditus fuerat: ſed cum in eis multos ire per abrupta vitiorum cer-
C neret, eum quem quaſi in ingreſſu mundi poſuerat, retraxit pedem; ne, ſi quid de ſcientia eius attin
geret, ipſe quoque in immane præcipitium totus iret. Deſpectis itaque litterarum ſtudijs, relicta
domo rebuſq. patris, ſoli Deo vacare deſiderans, ſanctæ conuerſationis habitum quæſiuit. Receſſit
igitur ſcienter neſciens & ſapienter indoctus.] hæc Gregorius. Quem igitur tempore abdicationis
ſæculi puerum dixit, adoleſcentem fuiſſe, veriſimile videri poteſt: nam & dum idẽ ipſe Gregorius
hominum diſtinguit ætates, illudq. explicat Iob; Conſumere me vis peccatis adoleſcentiæ meæ] nõ
pueritiam, ſed adoleſcentiam eſſe primam ætatem in virtutum operatione dicit. Sed & ſcias, eſſe
peculiare eidem ſancto Gregorio, vt per puerum intelligat adoleſcentem: nam inter alia puerum, c Greg. Dialog.
immo puerulum eum dicit [c] monachum, qui cum alijs conſtruebat parietem monaſterij, ſuper lib. 2. c. 11.
quem paries ipſe recidit: quem ex opera quam præſtabat, adoleſcentem vtique fuiſſe oportuit: ſi- d Grego. lib. 11.
cut & cum ad Eulogium ſcribens [d] agit de puero ordinato diacono, quem tamen nullum repuliſ epiſto. 2 S. Roma. edit.
ſet ætatis impedimentum.

Niſi magis placet, vt eumdem ſanctum Benedictum dicamus puerum ab Vrbe receſſiſſe iam *LXXIII.*
puberem, quem vt adhue ætate tenerum nutrix (vt ait ſanctus Gregorius [e]) eſt conſecuta, retinuit e Greg. Dialog. lib. 2. c. 1.
D que apud ſe in loco illo qui Eufide [*] dicitur, aliquandiu ibi commorata: domicilium namque il- * Enſide
lic fixiſſe nutricem, tota illa de tritico purgando atque capiſterio fracto hiſtoria docet. Tunc vero *Benedict⁹ puer*
demum conſtat recedendi e loco illo ipſum Benedictum iniiſſe conſilium, cum vulgaro edito a ſe *ab Vrbe receſ-*
grandi miraculo, ſibi timens, aufugit, iamq. ętate adoleſcens, animo promptus & viribus, perar- *ſit et adoleſcẽs*
duum illud vitæ genus ſectandum ſuſcepit. Hæc ſatis de his quæ ad tempus ſpectant: ex quib. quæ *ſolitudinẽ pe-*
in Notis antea dixeramus, corrige. *tijt.*

Quod admiratione dignum eſt, ſane quidem in ſancti Benedicti vocatione ſumma Dei in con *LXXIV.*
ſulendo ſuæ Eccleſiæ innotuit prouidentia. Etenim tempore, quo (vt diximus) vniuerſa Italia, Gal
lia, Hiſpania, atque Africa a Gothis & Vuandalis hæreticis Arianis poſſidebantur, Orienſq. pene
totus eſſet infectus hæreſibus: in tam tetræ noctis obſcuritate, denſaq. caligine, eiuſmodi claritudo
lucis effulſit, qua vniuerſus Catholicus orbis illuſtraretur. quantus autem ſplendor ex viro Dei Be
nedicto ad Eccleſiam illuſtrandam diuinitus emicuerit, inferius ſuis locis ordine temporis enarra
bimus. Sed quibus iſta ſint aucta progreſſibus, breuiter audi.

Egit vir Dei tres annos in ſpecu, tantum conſcio ſancto Romano, vt ſanctus Gregorius tradit *LXXV.*
E [f]: inde vero Dei reuelatione notior factus, & virtute miraculorum redditus vniuerſæ regioni illi f Grego. Dialog.
conſpicuus, inuidiæ iaculis ab hominibus appetitus, poſtquam vires Satanæ confregiſſet, victor in lib. 2. c. 1. 2. 3. &
omnibus, ad vitæ ſanctæ æmulationem ſuo exemplo quãplurimos traxit: cum tamquam ex aluea- ſeq.
rio excreſcentia apum examina in alia vaſa ipſe inferens, duodecim a ſe erecta monaſteria reple-
uit: ſicq. perſeueraſſe vſque ad annum Domini quingenteſimum vndetrigeſimum, atque poſtea
migraſſe Caſſinum, ex Caſſinenſi Chronico compertum habetur.

At vero cum innumerorum pene ſanctiſſimorum atque etiam doctiſſimorũ Patrum Patriar- *LXXVI.*
cha Benedictus fuerit fœcundiſſimus propagator; perperam mea ſententia illi faciũt, qui ei, quos *Qui falſo dicti*
nõ genuit alienos partus ſupponunt: qui inquam, nimio eius ordinis, ſub quo profitentur, amore, *profeſſores S.*
nonnullos fama illuſtres viros, qui etiam ante ſancti Benedicti tempora floruerunt, eiuſdem fuiſſe *Benedicti.*
regulæ profeſſores imprudenter & inconſulte nimis affirmant: Etenim non fœcundis ſed ſterili-
bus ſupponi aliena ſoboles conſueuit. præſtitit hoc inter alios Trithemius, auctorq. ceteris poſte-
rioribus fuit id ipſum faciendi. Quid, rogo, cum S. Benedicto S. Cæſarius Arelatenſis Epiſcopus,
qui,

qni,antequam naſceretur ille,erat Antiſtes,vt ſuperius demonſtratum eſt?Quid ad eumdem per- A
tinet Fauſtus Regienſis Epiſcopus,qui eodem cum S.Cæſario vixit tempore?Quid inſuper ad ſan
ctum Benedictum Eugipius Abbas,qui,antequam ipſe ſanctus Benedictus ſumeret monaſticum
habitū,iā ſancti Seuerini diſcipulus monachus erat,vt ipſe de ſe teſtatur.Sed quid inſup Caſſiodo
rū pro animi arbitrio ſub eiuſdem ſancti Benedicti regulis monachū teſerunt;cum agens ipſe de
monachis a ſe collectis in commentario de Diuinis lectionibus [a], nec vllam quidem(cum in eo
a Caſſiodo Diui.lect.c.29. 32. argumento verſatur)ſancti Benedicti vel regularum ipſius habuetit mentionem? quæ certe ante
omnia ipſis ſuis monachis ob oculos ponendæ erant.Quid præterea Orientales ſub inſtitutis ſan
cti Baſilij militantes monachi ad ſanctum Benedictum pertinent,vt Anaſtaſius Perſa,idemq.mar
tyr illuſtris?Quid etiam ſanctus Ioannes Damaſcenus,& alij plures?

LXXVII. Dolui,fateor,conſiderans veritatis candorem non illuſtrari,ſed obſcutari ab his,qui nullum
habentes delectum,quoſcumque repererunt doctrina vel ſanctitate claros vitæ monaſticæ alūnos
eoſdem ſub ſancti Benedicti regula conſtituunt profeſſores ; cum tamen iam ante tempora
ſancti Benedicti conſtet etiam in omnibus Occidentalis Eccleſiæ prouincijs viguiſſe diuerſa gene
ra monachorum;vt quæ ſæpe ſuperius dicta ſunt , certiſſimā fidem faciunt.non eſt noſtrum modo B
de ſingulis agere;quos prudentiſſimus indagator,adhibita temporis ratione, alterius potius in-
ſtituti quam S.Benedicti monachos fuiſſe cognoſcet:cum tamen illud glorioſe prædicare liceat ,
coaleſcente nobili planta,maioribus incrementis in dies magis magiſq. dilatatum eſſe eumdem
ordinem monachorum S. Benedicti,progreſſuq.temporis complures alios extitiſſe in Occidente
monachorum ordines ſub eiuſdem Sancti regulis militantes.

LXXVIII. Hoc eodem anno,qui quadrageſimusquartus [b] numeratur a tempore Imperij Marciani,cō
b Beda de Geſt. Anglor.lib.1 ca. 15.& 16. in fin. tigit Britanniæ Eccleſiam ab hoſtibus inſulæ inuaſoribus liberari,qui Badonicum montem obſi-
dentes dire ab incolis trucidati ſunt.Fuit annus iſte Gildæ Sapientis(vt ipſe teſtatur)natalis;quo
tempore florens ille extitit Britannicæ Eccleſiæ ſtatus,vt qui præſſi præteritis malis ſuperfuerunt
Britanni victis hoſtibus reſpirant. ſacerdotes.pie ſancteq.Chriſtianam religionem excoluerint;qui autem his poſtea ſucceſſerunt ,
torpeſcentes otio , emarceſcēteſq.putredine vitiorum Eccleſiam illam adeo fœdauere,vt maximi
fuerint paucis bonis qui remanſerant cauſa luctus . Sed Gildam iſtæc lamentantem audiamus [c];

LXXIX. Ex eo tempore nunc ciues,nunc hoſtes vincebant:vt in iſta gente experiretur Dominus ſolito
c Gilda de exci. Britann. more præſentem Iſraelem,vtrum diligat eum,an non,vſque ad annum obſidionis Badonici mon C
tis,nouiſſimæq.ferme de furciferis non minimæ ſtragis:qui & meæ natiuitatis annus eſt . Sed ne
nunc quidem vt antea ciuitates patriæ inhabitabantur,ſed deſertæ dirutæq.hactenus ſqualent,ceſ
ſantibus licet externis bellis,ſed non ciuilibus.Hæſit etenim deſperati inſulæ excidij , inſperatiq.
Britannicæ Eccleſiæ ſtatus varius. mentio auxilij memoriæ eorum,qui vtriuſque miraculi teſtes extitere:& ob hoc Reges, publici ,
priuatiq.ſacerdotes,Eccleſiaſtici ſuum quique ordinem ſeruarunt . At illis decedentibus,cum
ſucceſſit ætas tempeſtatis illius neſcia,& præſentis tantum ſeruitutis non expers,ita cuncta veri-
tatis ac iuſtitiæ moderamina concuſſa & ſubuerſa ſunt,vt earum non dicam veſtigium,ſed ne monu
mētum quidem in ſupradictis propemodum ordinibus appareat,exceptis paucis & valde paucis,
qui ob amiſſionem tantæ multitudinis,quæ quotidie prona ruit ad tartara,tam breuis numeri ha
bentur,vt eos quodammodo venerabilis mater Eccleſia in ſinu ſuo recumbentes non videat,quos
ſolos veros filios habet,&c.]

LXXX. Quinam autem praui mores omne hominum genus ibi corruperint,ipſe exacte *recenſet atq.*
Britanni peſſundati ob male cultam religionem. deplorat,nempe polluta ſacra altaria nece regiorum puerorum,dimiſſas legitimas *vxores,& ſcor-*
ta ſubintroducta,inceſtuoſas præterea & ſacrilegas nuptias,eum cognatas & eas *quæ Deo* voue- D
rant caſtitatem ſibi impie matrimonio coniungerent:apoſtaſiaſq.eorum qui vouerant monacha-
tum.Sed hæc quidem,quos refert,Principes perpetrabant:In quas vero vitiorum voragines & pec
catorum profunda ordinis Eccleſiaſtici viri demerſi fuerint, idem ipſe diſtincto volumine luget
atque redarguit,cuius hoc eſt exordium: Britannia habet ſacerdotes,ſed nonullos inſipientes;quā
plurimos miniſtros,ſed multos impudentes;clericos,ſed quoſdam raptores,ſubdolos;paſtores(vt
dicunt)ſed occiſioni animarum lupos paratos,&c.]Tu ipſe,ſi cupis,ea conſulas , quę veluti celte
exculpta habes,vnde cognoſcas ob collapſam in ea inſula in viris Eccleſiaſticis canonicam viuen-
di formam meruiſſe illam habitatoribus reddi vacuam,atque alienigenis dari gentibus incolēdā,
quæ vberem redderent tempore opportuno prouentum.quando autem id acciderit,ſuo tempore
dicturi ſumus;iam vero ad ſequentis anni res geſtas oratio transferatur.

IESV CHRISTI ANNVS	GELASII PAP. ANNVS	ANASTAS. IMP. 5. THEODORICI REG. 3.
495.	4.	

E

I. SEquitur ordine temporis annus Domini quadringenteſimus nonageſimusquintus,Conſulatu
Viatoris notatus in Faſtis apud Caſſiodorum & Marcellinum,addunt alij collegam Aemilianū
cuius exordio rurſum fuit Gelaſio Papæ aduerſus Orientales ſchiſmaticos laborādum. Qui enim
communionem defuncti ſouebat Acacij Euphemius Cōſtantinopolitanus Epiſcopus, cauſam ini
Euphemius quid moliatur. quam & impiam ſalſis prætextibus ornans,Orientales Epiſcopos ſedi Apoſtolicæ communican-
tes,ab eius coniunctione diuellere conatus eſt.Hæc cum Gelaſio innotuiſſent,ipſis Kalēdis Februa
rij prolixam valde atque diſertam epiſtolam dedit ad Dardaniæ Epiſcopos,cuius eſt exordium [1]
Valde mirari ſumus,quod dilectio veſtra quaſi nouam & difficilem quæſtionem,& adhuc tamquā
inauditum quippiam noſſe deſiderat.]Alias enim ſuperius litteras miſerat,quibus cūctas quæ ab
Euphemio afferebantur pro retinendo Acacij nomine rationes,veris certiſq. confutauerat argu-
mentis,

A mentis.eſt de illis mentio habita in dato ad Fauſtum Commonitorio . Porro ex his poſtremo ſcriptis ad Dardanos litteris, ex Vaticana bibliotheca & codice veterrimo monaſterij ſancti Petri in Auellana in Vmbria in integrum (vt licuit) reſtitutis & editis, iſta depromp ſiſſe ſat eſt, quæ de Apoſtolicæ ſedis auctoritate narrat his verbis [a]:

a Gelaſ. epiſt. 11. tom. 1. epiſt. decret.

II. *Gelaſius quid ad Dardanos*

Non reticemus autem, quod cuncta per mundum nouit Eccleſia: quoniam quorumlibet ſententijs ligata, ſedes beati Petri Apoſtoli ius habet reſoluendi; vtpote quod de omni Eccleſia fas habeat iudicandi, neque cuiquam de eius liceat iudicare iudicio. Siquidem ad illam de qualibet mūdi parte canones appellari voluerint, ab illa autem nemo ſit appellare permiſſus. Quapropter cū ſatis conſtet, Acacium nullum habuiſſe pontificium, ſentētia ſedis Apoſtolicæ damnatum, ſine vlla eius notione ſoluendi: dicant certe, qua Sinodu hoc ille præſumpſit (*Euphemius ſcilicet*) quod nec ſic quidem abſque Apoſtolica ſede fas haberet efficere? Cuius ſedis Epiſcopus? cuius metropolitanæ ciuitatis Antiſtes? nonne parœciæ Heraclienſis Eccleſiæ?] nēpe Conſtantinopolitanæ ſub metropoli Heraclienſis Eccleſiæ conſtitutæ: quibus plane indicat Gelaſius, omnia conceſſa Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ priuilegia abſque conſenſione Apoſtolicæ ſedis eſſe irrita . Poſt iſta vero

B ſuggerit:

III. *Non indiget Synodali conuentu vt indicet Sedes Apoſtolica.*

Sed nec præterimus, quod Apoſtolica ſedes frequenter (vt dictum eſt) more maiorum, etiam ſine vlla Synodo præcedente, & abſoluendi quod Synodus inique damnauerat, & damnandi nulla exiſtente Synodo, quos oportuit, habuerit facultatem. Sanctæ memoriæ quippe Athanaſium Synodus Orientalis addixerat; quem tamen exceptum ſedes Apoſtolica, quia damnationi Græcorū non conſenſit, abſoluit. Sanctæ memoriæ nihilominus Ioannem Conſtantinopolitanum Synodus etiam Catholicorum Præſulum certe damnarat: quem ſimili modo ſedes Apoſtolica etiam ſola, quia non conſenſit, abſoluit. Itemq. ſanctæ memoriæ Flauianum Pontificum congregatione damnatum, pari tenore, quoniam ſola ſedes Apoſtolica non conſenſit, abſoluit; potiusq. qui illic receptus fuerat, Dioſcorum ſecundæ ſedis Præſulem ſua auctoritate damnauit, & impiam Synodum nō conſentiendo ſubmouit; ac pro veritate, vt Synodus Chalcedonenſis fieret, ſola decreuit, in qua Pontificibus innumeris qui Latrocinio corruerant Epheſino veniam poſcentibus ſola conceſſit, & in ſua perfidia permanentes nihilominus ſua auctoritate proſtrauit; quam congregatio, quæ illic pro veritate reparanda collecta fuerat, eſt ſecuta. Quoniam ſicut id quod prima ſedes non probauerat, conſtare non potuit; ſic quod illa cenſuit iudicandum, Eccleſia tota ſuſcepit, &c.] hæc atq.

C alia Gelaſius, illa adducens exempla, quæ non in angulis facta eſſent, ſed in ſummis cauſis, toto Orbi perſpicuis, omniumq. ſententia comprobatis.

IV. *Non pro ratione dignitatis ſecularis Sediū prærogatiua.*

Poſt nonnulla vero idem Gelaſius Papa ridet illud omnino ab Euphemio ſtulte admodum inculcatum, dum ratione regiæ dignitatis prærogatiuas ſedium expenderet, atque ſibi primatum ſupra Orientales Eccleſias vendicaret, quod regia vrbs Conſtantinopolis eſſet. In quæ ipſe: Riſimus autem (inquit) quod prærogatiuam voluot Acacio comparari, quia Epiſcopus fuerit regiæ ciuitatis. Numquid apud Rauennam, apud Mediolanum, Sirmium, apud Treuiros, multis temporibus non conſtitit Imperator? Numquidnam harum vrbium ſacerdotes vltra menſuram ſibimet antiquitus deputatam quippiam ſuis dogmatibus vſurparunt? &c.] hactenus Gelaſius in dicta epiſtola ad Dardanos, ex qua etiam nonnulla ſunt a nobis ſuis locis pro ratione temporis ſuperius recitata. Porro hanc ipſam epiſtolam non ipſis tantum Dardaniæ Epiſcopis voluit eſſe communem, ſed vulgari in Orientales Eccleſias, notamq. reddi omnibus Orthodoxis, necnon ſchiſmaticis & hæreticis. nam hæc habet in fine: Recte autem faciet veſtra dilectio, vt iſta quæ ſcribimus, pariter Catholicis & contraria ſapientibus innoteſcant, quo & ſanis neceſſaria firmitas, & male ſanis com

D petens medicina præbeatur. Dat. Kal. Februarij, Viatore V. C. Conſule.]

V. *Conciliū Romanum in abſolutione Miſeni.*

At cum ne ſic quidem iſtis ipſis Gelaſius quicquam profecerit, Deus per hæreticum Principē voluit Euphemium ſchiſmaticum Epiſcopum ſede deijci , atque abſcindi qui ſcindebat Eccleſiam: quomodo autem id ſe habuerit , paulo poſt dicturi ſumus . proſequamur interea eiuſdem Gelaſij Papæ anni huius res geſtas. Qui igitur hoc anno menſe Februarij (vt vidimus) dictā epiſtolam ad Orientales ſcripſit, idem menſe Martij habuit Romæ Synodum, cui interfuerunt Epiſcopi quinquagintaquinque, præſente ſimul clero Romano. Extant Acta ipſa ex bibliotheca Vaticana deprompta, ſed mendoſa nonnihil, quæ & fine careant. Sed accidit opportune, Dei prouidētia, quæ rebus noſtris inuigilat, vt dum ea vtcumque ſe habēt deprauata ac decurtata hic edere pararemus, vir doctiſſimus Fronto Ducæus Societatis IESV profeſſor ſponte, meq. nihil penitus cogitante, miſerit eadem ex codice Virdunenſi deſcripta, integra ipſa quidem; quæ etſi (vt in omnibus antiquis ſcriptis ferme accidit) aliquibus eſſent corroſa mendis, collatione tamen facta cum ijs quæ Romæ habentur cuſa [b], parum abeſt quin in priſtinum cādorem recipias reſtituta; quæ ſic ſe habent:

b Extant to. 1. epiſt. Rom. Pon. in Gelaſ.

VI. *Acta Romani Concilij.*

E Reſidente in Synodo venerabili Papa Gelaſio vna cum Bonifacio, &c.] & inferius: Gelaſius Epiſcopus Eccleſiæ Catholicæ vrbis Romæ dixit: Meminit dilectio veſtra ſuperiore Conuentu oblatum nobis a Miſeno libellum in conſpectu veſtro fuiſſe recitatū: hunc eumdem ſi placet dilectioni veſtræ, denuo recenſendū, vt Acta noſtra contineant. Et quia aliud ſe quoque petitorum præ manibus habere profitetur, quid etiam in hoc contineatur, poſſimus agnoſcere. Et adiecit: Miſeni libellus denuo recitetur. Anaſtaſius diaconus recitauit: Datum a famulo veſtro Miſeno die octauo Iduum Martiarum, Viatore V. C. Conſule. Quantum ad meæ pertinet infelicitatis abruptum, errori meo qualibet ratione contracto definio non eſſe parcendum: quoniam hoc ipſo pœna carere non debeo, quod merui ad cauſam pœnalem, quæcumque foret, perduci.

VII. * reſpicit

Quantum vero pertinet* ad remediale ſubſidiū, duo ſunt quæ me ad hoc ſuppliciter implorandum venire conſtringunt: ne vel ego deſperatione magis perpetuis cruciatibus ſim dignus addici Iudæ præuaricatoris exemplo: & quia tanta eſt ineffabilis illa clementia, quæ Apoſtolica poteſta

te vniuerſum

te vniuerſum facinus poſſit abſoluere. Hauc igitur ſolam in meo negotio, Papa venerabilis, vo- A
cem miſerandus effundo: Parce proſtrato, porrige manum iacenti. Nullis ignoraoriæ excuſationi
bus nitor, nullas decipulas circumuentioois obtendo; nec in quemquam calamitaris meæ ſtudeo
transferre diſcrimen: quia alios incuſare non debeo, qui poſcam clementer abſolui: quia licet mihi
pro mea defenſione nihil afferam, non ambigam tamen hæc omnia tuo iudicio eſſe tractanda. Tan
a Ez. ch. 33. tum queſo, vt ſuperno numini obſequentes, quod pronunciat per Propbetam a: Nolo mortem
morientis, donec reuertatur & viuat: vos potius cuncta quæ in perſona mea geſta ſunt, benigna cō
* deliberantes ſideratione librantes *, viaticum ſeni ægritudine & continua maceratione conſumpto, ne ſine
Eccleſiaſtica communione rapiar, non negetis, ex alterius caſu experimentum meæ formidinis io
tuentes: qui auxilium, etiam vobis conferre volentibus, non potuit indipiſci. Et me per imperitiam
hac clade potius implicatum hoc ipſo digoaoter oſtēdite, quod ad receptionis Eccleſiaſticæ ſuper
ſtes gratiam valui peruenire.

VIII. Quo lecto, Gelaſius Epiſcopus dixit: Petitorium Geſta retinebunt. Et adiecit: Ipſe nunc Miſe-
nus adueniat; & petitorium quod obtulit, ipſo præſente, recitetur. Cumque ingreſſus fuiſſet Miſe-
nus, proſtratus in terram aliud petitorium obtulit, & rogauit vt ſuſciperetur. Cumque ſuſceptum B
fuiſſet, Gelaſins Epiſcopus dixit: Vtraque petitoria quæ obtulit, ipſo quoque præſente, legantur.
Iterum Anaſtaſius diaconus recitauit: Datum a famulo veſtro Miſeno, octauo Id. Mar. Fla. Via-
tore V. C. Conſ.

IX. Quantum ad meæ pertinet infelicitatis abruptum *, errori meo qualibet ratione contracto
* obtutum definio non eſſe parcendum: quoniam hoc ipſo pœna carere non debeo, quoniam me rui ad pœna-
lem cauſam quacumque ſorte perduci. Quantum vero reſpicit ad remediale ſubſidium, duo ſunt
quæ me ad hoc ſuppliciter implorandum veoire couſtringunt: ne vel ego deſperatione magis per
pœnis cruciatibus ſim dignus addici Iudæ præuaricatoris exemplo; & cetera quæ ſuperius cono
* quarto oentur. Item aliud petitorium recitat: Datum a famulo veſtro Miſeno ſub die tertio* Id. Mar. Fla.
Viatore V. C. Conſ.

X. Oblato primitus petitorio meo nihil aliud ſuppliciter exoraui, quam vt miſericordiam mihi
ſedis Apoſtolicæ non in perpetuum negaretur; cuius mihi ſpem quoniam pro immenſa Dei pieta-
te, qua regitur, relucere iam ſentio, magis magiſq. conſcientiam meam coutagijs perfidorum, quæ
infeliciter potius, quam ſtudio, circumuentus incideram, liberam purgatamq. eſſe pronuncians, C
toto corde atque ore proteſtor ſub diuinæ contemplationis intuitu, me omnes quidem hæreſes &
quicquid inimicum eſt Catholicæ & Apoſtolicæ fidei, cōiouiſq. ſinceræ, prona mēte refutare, tū
præcipue Eutychianam hæreſim cum ſuo ſcilicet auctore Eutychete & eius ſectatore Dioſcoro,
vel ſucceſſoribus eius atque communicatoribus Timotheo Aeluro, Petro Alexandrino, Acacio Cō
ſtantinopolitano, Petro Aotiocheno, cunctiſq. eorum complicibus & commuoicatoribus reſpuere,
damnare, & anathematizare perpetuo; omneſq. iſtos & huiuſcemodi horribiliter execrari; nec vn
quam me cum talibus vllum qnolibet modo profiteor habiturum eſſe conſortium, ſed ab huom-
oibus futurum prorſus alienum. Quorum prauitatem licet numquam voluntate receperim; tamen
qa me calamitatis impulſu minus cautus videor incidiſſe, ſub conſpectu Dei & beati Petri Apoſto-
* confeſſione li eiuſq. Vicarij, ac totius Eccleſiæ, mea (ſicut dixi) profeſſione *, voceq. condemoo, deteſtor, ex-
horreo, in ſola me fide communioneq. Catholica & Apoſtolica ſemper duraturum eſſe confirmās
Cui petitioni meæ manu mea ſubſcripſi die tertio Id. Martiarum, Viatore V. C. Conſ. *Hæc veſtræ*
* Epiſcoporum beatitudini in Conueotu veneraodorum * credidi meis manibus offerenda. *& alia manu. Ego*
Miſenus huic petitioni meæ & a me oblatæ ſubſcripſi, die & Conſule ſupraſcripto. D

XI. Gelaſius Epiſcopus dixit: Quæ lecta ſunt, tranſcribantur, Et adiecit; Quid *videtur* fraternitati
veſtræ ſtatuendum, veſtri quoque conſilij participatione deſideramus agnoſcere. Leuauerūt ſe om
nes Epiſcopi & presbyteri, rogantes & dicentes: Exaudi Chriſte: Gelaſio vita: dictum vicies. Quod
vobis Deus dedit in poteſtate, præſtate: dictum duodecies. Hoc fac, qnod facit domnus Petrus: di-
ctum decies. Vt indulgeas, rogamus: dictum nouies. Cum denuo ſediſſent, Gelaſius Epiſcopus di-
xit: Sedes Apoſtolica quidem, quæ Chriſto Domino delegante, totius Eccleſiæ retinet principatū,
pro diſpenſatione curaq. generali, quam vel pro fide Catholica, vel pro paternis canonibus regu-
liſq. maiorum neceſſaria ſemper circumſpectione depeudet, Miſenum atque Vitalem, quos contra
Eutychianę peſtilentię ſectarores, vel contra eos qui talium ſe communione polluerāt, ſuæ poteſta
tis legatione ſuffultos ad Orientem dudum ſub ſanctæ memoriæ deceſſore meo Præſule deſtina-
rat, quod Apoſtolica præcepta declinantes quolibet modo in eorum, aduerſum quos miſſi fuerāt,
conſortia recidiſſent, Geſtis Synodalibus rerum diſcuſſione patefacta, communione pariter & ho-
oore merito iureq. ſummouit.

XII. Quibus tamen miſericordiæ locum memor ſupernæ pietatis pro ſuo moderamine reſeruauit: g
& dum conditionem poſſit vltionis, ſpem noluit propitiationis abſcindi: ſicq. ſuam ſententiam
temperauit, vt illorum veniam cum illorum mallet ſalute prouenire, quorum fuerant participa-
tione decepti: ac potius præberent eis; quos ſuo firmauerant in prauitate conſenſu, & ſalubrē cor-
rectionis metum, & emendationis imitandæ conſortium. Denique ſic ipſa animaduerſionis ver-
ba librata ſunt, vt ſe illi & cum iſtis perculſos aduerterent, & ex eorum conditione non diffiderēt
poſſe ſaluari. In quo vtrique & his non eſt in totum via præcluſa remeandi; & illis, ſi mallent, per
iſtos eſt oblata correctio, ſtudiumq. porrectum, quo poſſint meliore conatu præteritos compenſa-
re prolapſus; ſi fauorem, quem præuaricatoribus facili voluntate detulerunt, in reformationē Ca-
tholicorum potius conuerterent ſacerdorum.

XIII. Dictum eſt enim, tamdiu iſtos fore ſuſpenſos, donec auctore Deo, & adniſu Catholicorū Prin
cipum, vel populi Chriſtiani, Alexandrina Catholicum ſacerdotem recepiſſet Eccleſia. Gratulan-
dum ſcilicet crederetur, nullo modo Græcos non poſſe renuere quod viderent ab Apoſtolica ſede
fuiſſe

A fuiſſe damnatum:facileq.eos poſſe de iſtorum ſuplicio commoueri,vt noſſent quid vitarent,& qd
conſequenter ambirent,ac velle putarent reſipiſcendo magis ſentire cum rectis,quam iugiter er-
tare cum perfidis. Expectatumq.diu eſt,vt his rationibus incitati contagia nefanda deponerent,
vna cum Apoſtolica ſede conſentiendo,ſicut de eorum ſperatum fuerat voluntate:nitenſq.Catho
licis ſacerdotibus reuocandi ſtudium potius commodarent:quo ipſi ad Orthodoxam recurrerent
vnitatem;& iſtis,qui illorum participes erroris extiterant,miniſtrarent præſtitutæ receptionis ef
fectum.Nec qua fieri potuit occaſione ceſſatum eſt;quo competenter admoniti & ſufficienter in-
ſtructi, pariter pericula vitanda cognoſcerent,ac patere ſibi ianua,ſi ſinceris mentibus hanc pe
tijſſent, Apoſtolicæ communiones aduerterent.
Sed quia eo peruentum eſt,vt hortamentis quoque medicinalibus,dum etiam quæ teferrent XIV.
contraria non haberent,differrēt tamen hactenus adhibere conſenſum:illorum quidem difficul-
tatibus paternum quemdam debemus pij doloris affectum,deprecantes omnipotentiam Dei no
ſtri,quæ ſola quamuis deuias in veritatis viam poteſt conuertere voluntates,vt eiſdem ſuæ prodi
tionis operatione mirabili ſpiritum reſipiſcentiæ & efficaciam correctionis dignanter infundat.
B Quæ donec(ſicut de eius virtute confidimus)diuina placatione proueniant,hunc interim qui ſup
plicat deſiderabiliter expetētem nullatenus perire patiamur:vt cuius non ſunt Orientales deiectio
ne perterriti,ne in errore perſiſterent,ſaltem curatione prouocentur,vt redeant ad ſalutem;præ-
cipue cum diſpoſitionis ſedis Apoſtolicæ clementiam tenor comitetur ipſe dictorum, neque pro
lata ſibi repugnare conſtitutio iudicetur. Definitum quippe eſt (vt ſuperius iam prædictum eſt)
eos de quibus agimus eatenus debere ſuſpendi,donec auctore Deo,& præfatis adnitentibus,Ale-
xandrina Catholicum receperit Eccleſia ſacerdotem:non abrupte & ſine exceptione propoſitum
eſt,ſed ea ratione depromptum eſt,qua non ſine illis adnitentibus,ſiue non adnitentibus,indiffe-
renter videretur infixa ſententia:ideoq.ſub quo tenore librata conditio eſt,eodem non exiſtente,
neceſſitatem ſuæ profeſſionis abſoluit.Quod enim cum adniſu prædictorum pronunciatum eſt eſ-
ſe faciendum,hoc eodem non ſuccedente non fieri poſſe,manifeſtum eſt.Sed cum eorum etiam fa
ciendum memoratur adniſu,ſatis euidenter oſtenſum eſt quod ſine hoc non poſſet impleri. Licet
ergo illi,quorum deeſſe probatur adniſus,de ſua ſint obſtinatione miſerandi:tamen quia deeſt,ſi-
cut ſine eo effici non poteſt quod cum eodem effici poſſe præſumptum eſt,ita deſiſtentibus cauſis,
C per quas hic articulus veniret ad terminum,inſolubiliter non retinet obligatum.
Quapropter lata ſententia non exiſtentibus per quæ poſſit vſque ad ſui exitum deputatam XV.
tenere menſuram,his conſulendi,& his qui arctati tenebantur,tribuet libertatem. Et Apoſtolica
quidem ſedes(vt ſæpe repetendum eſt)æſtimans Orientales nullo modo non poſſe reſpuere quod
ſedes Apoſtolica refutaſſet,eoſq.ſaluti propriæ & Apoſtolicæ communioni nullius præferre poſſe
perſonam,hæc de eorum mentibus melius æſtimarat.Sed quod iterum non tacendum eſt, dolen-
da pernicies non velut improuidam bene de Orientalibus ſentientem poteſt opinionem magis A
poſtolicæ ſedis arguere,quam ſuæ peruicaciæ potius deputare, quod oblatum ſibi tramitem pro-
priæ redintegrationis ſecuta non fuerit:nec ideo tamen aliis debet medicinalem deſiderantib. im
pedire per ſuam peruicaciam facultatem. Tunc enim dicta ſunt de Græcorum conſenſione fiden-
ter,quia & ſimul beati Petri ſocietatem quibuſlibet videbantur præponere poſſe perſonis; & qui
extiterunt ante Catholici æſtimabantur conſenſuri facile veritati, atque ideo cuiuſlibet hominis
affectum in deſideriis Apoſtolicæ communionis non poſſe præponere;quæ cum nondum ſuſcepe-
rint per quas hic ordo decurreret voluntates;id quod per eas fieri poſſe præſumptum eſt,cernitur
D abſolutum:quoniam * cum deſunt qui perficiant,nullus prouenire poſſit effectus; immo cum * ſi deſint per quos id efficiant
iidem ipſi,per quos iudicabatur eſſe faciendum,ne efficiatur obſiſtant:qui ſi in hac ſunt(quod ab
ſit)obſtinatione māſuri,reſoluta conditio eſt illius rei,q̄ eorū ſtudijs fiducialiter cēſebatur impleri.
Sin vero(ſicut potius optamus)fuerint ad meliora conuerſi, ne inter hæc interim qui miſeri- XVI.
cordiam poſtulat,vel ætate,vel morbo,quo frequenter impeditur,poſſit intercipi,dum ſuper iſtis
eſt conſulendum,ne defuncto iam nullum poſſit remedium ſubrogari;quippe cum dictum ſit, ſiue
illis adnitentibus,ſiue etiam fortaſſis inuitis,ſed cum eorum magis adniſu quod promulgatū fue
rat poſſe conſtare:ſicut igitur cum illis adnitentibus nullatenus pace fixa * perdurant: hoc etiam * præfixa
tenore beatus Paulus Apoſtolus non ideo(quod abſit)fefelliſſe credendus eſt,aut ſibi extitiſſe cō-
trarius;quoniam cum ſe ad Hiſpanias promiſiſſet a iturum,diſpoſitione diuina maioribus occu a Rom.15.
patus ex cauſis,implere non potuit quod promiſit.Quantum enim ipſius voluntatis interfuit,hoc
pronunciauit,quod re vera voluiſſet efficere:quantum ad diuini ſecreta conſilij, quæ vt homo om
nia non potuit licet Spiritu plenus agnoſcere,ſuperna prætermiſit diſpoſitione præuentus. Nec qa
beatus Petrus Apoſtolus pro affectu diuinæ reuerentiæ ipſi Domino reſpondit b: Non lauabis b Ioan.13.
E mihi pedes in æternum;fefelliſſe(quod abſit)aut in ſua putabitur minime conſtitiſſe ſententia,qd
mox eidem diuinæ ceſſerit voluntati:& quod ſe dixerit non eſſe facturum,cauſis adſtrictus huma
næ ſalutis expeteret prona voluntate faciendum.
Idcirco illa non accedente via,qua eorum fuerat reconciliatio cōſtituta, alteram licet adoriri, XVII.
qua ſubueniatur,quibus ſubueniendum eſſe decretum eſt:maxime cum Miſeno ex quolibet exceſ
ſu vel qualibet præuaricationis pœna ſufficiat,quæ vſque eo tractata eſt , vt ſola conſiderationis
humanæ ſuprema conſideratione laxetur,remittendaq.punitio ſit, quæ non habet vltra quo cre-
ſcat:Quia cum nulli animæ Deus omnipotens & miſericors per Eccleſiaſticam pietatem quærenti
ti noluerit remedium denegari;non dubium eſt,hoc ipſo auctore Deo,& diuina compunctione p
dire,vt tunc de eius receptione tractetur,quando ea non protelanda quoque neceſſitas compellat
impendi:noſtro præterea Saluatore beato Petro Apoſtolo præ ceteris delegante c; Quæcumque c Matth.16.
ligaueris ſuper terram,ligata erunt & in cælis;& quæcumque ſolueris ſuper terram , erunt ſoluta
& in cælis:ſicut & his verbis nihil conſtat exceptum, ſic per Apoſtolicæ diſpenſationis officium
& totum

Digitized by Google

& totum poſſit generaliter alligari,& totum conſequenter abſolui. Præcipue eum ex hoc magis p̄ A beri cunctis oporteat Apoſtolicæ miſerationis exemplum,vt abſolutione damnati, ſi reſipiſcant

* puritatem vniuerſi,& ab errore ſe retrahant,atque ad Apoſtolicæ communionis ſinceram redeant vnitatē*, vinculis ſe damnationis illius,quam vniuerſaliter merito præuaricatores exceperant, non ambigant exuendos.

XVIII. Neque enim qui longe poſitos ad integram fidem curare nitimur,reuertentes in præſenti ſupplices refutare debemus:vbi ſolicite præcauendum eſt,ne conſcientiæ detrimentum negantes,vſ-

* petenti que ad extremum peccati * materiam(quod abſit)nullatenus incidamus:cenſuræq. veritas etiā circa ſupplices ſine fine perſiſtens tranſeat in reatum. Proinde quantum, præmonente Domino, poſſibilitatis humanæ deſiderāti remedia præbeamus,totum quod ſupra noſtræ facultatis eſt modulum diuino iudicio relinquentes,non autem nobis poterūt imputare,cur præuaricationis offenſam viuentibus remittamus;quod Eccleſiæ,Deo largiente,poſſibile eſt:qui nos etiam mortuis ve-

a Matth.16. niam præſtare depoſcunt;quod nobis poſſibile nō eſſe,manifeſtum eſt.quia cū dictum ſit[a]: Quæ ligaueritis ſuper terram:quos ergo non eſſe iam conſtat ſuper terram,non humano,ſed ſuo iudicio reſeruauit.nec audet Eccleſia ſibimet vendicare,quod ipſis beatis Apoſtolis conſpiciat non fuiſſe B conceſſum.quia alia ſit cauſa ſuperſtitum,alia defunctorum.

XIX. Tulerit Vitalis ſortem diuini iudicij,cui etiam cum magnopere vellemus,non potuit ſubueniri:huic ſaltim proſint,dum copia viuentis admittat,in remedijs aſſequendis alterius experimē

b Luc.17. ra repente ſubtracti. Cumq. ſcriptum nouerimus [b]: Vnus adſumetur,& vnus relinquetur:hortatur nos intercepti periculum in ſuperſtite ſubſidia non differenda ſanandi,qui hoc ipſo recipiendus diuinitus indicatur,cum illi ſuperuiuit,qui ad hæc nō meruit peruenire:& quoddam de vtroque cæleſtis iudicii refulget examen;oſtenditurq. nobis euidentius in duobus,in quo fuerit cauſa ſine venia,& in quo ſit quæ indulgentia carere non debeat.atque ideo quam ipſe quoque ſi ſuperſtes competenter Acacius expetiſſet,potuerat obtinere(quippe de quo ſic poſitum eſt, inſolubilē fore,vt non diceretur,Etiam ſi forte corrigeret)multo magis huic qui communione eius infectus eſt,imploranti flebiliter,pietatis eſt Apoſtolicę non negare.

XX. *Miſenus abſolutus.* Profeſſus ergo Miſenus regulariter,ſe omnes hæreſes,Eutychianam præcipue cum Eutyche-te,Dioſcoro,Timotheo Aeluro,Petro Alexandrino,Acacio Conſtantinopolitano,Petroq. Antiocheno,vel cunctis eorum ſucceſſoribus,ſectatoribus & communicatoribus deteſtari,eoſq. anathe- C mate ferire perpetuo,communionis Apoſtolicæ,& ſacerdotalis gratiam,quam Catholica traditione percepit,recipiet dignitatis. Omnes Epiſcopi & presbyteri ſurgētes in Synodo adclamauerit: Exaudi Chriſte:Gelaſio vita:dictum quindecies. Domne Petre,tu illum ſerua:dictum duodecies. Cuius ſedem & annos:dictum ſepties. Vicarium Chriſti te videmus:dictum ſexies. Cuius ſedem & annos:dictum ſepties trigeſies.

XXI. Sixtus Notarius ſanctę Romanæ Eccleſiæ iuſſu domini mei beatiſſimi Papæ Gelaſij ex ſcrinio edidi die tertio Id. Maij,Flauio Viatore V.C. Conſ.]

Sic igitur apparuit diuina vindicta in Vitalem Epiſcopum irrogata,cum antequam Catholicæ communioni reſtitueretur,ex hac vita ſubductus eſt. Sed & in Acacii fautorem Euphemiū Cōſtantinopolitanum Antiſtitem Deus pariter vltus eſt,cum eum(vt diximus)per Anaſtaſium Imperatorem in exilium duci voluit. Frequens eſt enim,vt qui monita patris non audit, tyrannum interdum experiri cogatur;& Deum vltorem ſentiant,qui præpoſitos ab ipſo negligunt monitores. Sed de Euphemij exilio hiſtoriam recitemus.

XXII. Hoc namque anno ſub iſdem Conſulibus rei ſummam Marcellinus perſtringens, hæc habet D in Chronico:Euphemius Epiſcopus Conſtantinopolitanus falſo ab Anaſtaſio Principe accuſatus atque damnatus,in exilium ductus eſt.]hæc ipſe. Quænam vero in illum accuſationes obiectæ fue-

c Theodo.Lect. lib.2.Collect. rint,audiamus:quas quidem Theodorus Lector ſic narrat [c]: Anaſtaſius inſidias Iſaurorum Euphemio acceptas retulit]re vera autem, quod(vt Suidas ait)comminatus Euphemius illi fuiſſet, ſe illum in ordinem redacturum,ſi perſeueraret hæreticus. Sed pergit Theodorus: Et cū Præfectis ſcripſiſſet,Epiſcopos domi præſentes congregauit. Hi vt Imperatori gratificarentur,Euphemium excommunicant ac deponunt. Elegit autem Imperator Epiſcopum Macedonium quemdam presbyterum eccleſiæ & cuſtodem. Populus vero ſeditionem mouet propter Euphemium, & ad Hippodromum ſupplicandi gratia currunt:at nihil efficiunt:peruicit enim Imperatoris reſiſtentia. Macedonius Imperatori morem gerens,Concordiæ Zenonis ſubſcripſit,*Enotico ſcilicet*. Hic Macedonius vir erat religioſus & ſacer,vtpote a Gennadio educatus,cuius etiam(vt fama habet)nepos erat ex ſorore. Euphemium Imperator in exilium duci præcepit: Ille vero per Macedoniū cautionem petiit,vt ſine inſidiis inde abduceretur. Macedonius vero aliquid laude dignum cogitans, vt cautio illi & ratio redderetur conſenſit:& cum Euphemius in baptiſterio eſſet, Epiſcopalia in- E ſignia a diacono ſibi ipſi auferri præcepit,atque ita ad Euphemium acceſſit.factaq. mutatione,pecunias illi ad ſuſtentandos eos qui cum illo erant,dedit.]hucuſque Theodorus.

Euphemius Episc. Conſtant. in exilium eiicitur.

XXIII. Paſſus hæc q̄dem eſt Euphemius,licet iniuſte,& a perfido Imperatore Catholicæ fidei aduerſario:quod tamen contempſiſſet parere Romanis Pontificibus in abdicatione Acacii nominis,meruit ipſe iuſto Dei iudicio abdicari. ſic plane,qui glorioſum fuiſſet confeſſionis ob hæc quæ paſſus eſt titulum conſecutus;quod ab ipſa Romana Eccleſia minime meruit ad communionem admitti(extra quam nulla poteſt eſſe,ex ſententia Patrum,vera confeſſio,neque martyrium)infelix deceſſit inglorius, & poſtea(vt dicemus)nomen eius e Diptychis eſt ſublatum.

XXIV. Quod vero eius ſucceſſori Macedonio Theodorus inurit notam ſubſcriptionis Zenonis Eno-

d Cyrill in Vita S.Sabæ cap.69. apud Sur.to. 6. tici:longe aliter rem ſe habuiſſe,quę horum temporum ſcriptor Cyrillus [d] narrat edocent;nā ait: Euphemius quidem propter rectam de fide ſententiam ab Imperatore(o iuſtitia!)impie depellitur a ſedis rectione,& in eius locum euehitur Macedonius. Cum in his autem eſſet Eccleſia;ijs quidem

A dem qui Euphemium ſede expulerant aſſentiri non ſuſtinuit Elias Epiſcopus Hieroſolymitanus, vt qui eum expuliſſent præter regulam; Macedonio vero non dubitauit communicare, & cum eo conuenire, vt qui ipſe quoque rectam fidem amplecteretur: quod quidem non parum ab initio tur bauit Imperatorem.] hæc de Macedonio Cyrillus: reliqua vero ſuis locis dicenda.

Macedonius Epiſc. Conſtāt. Orthodoxus.

XXV.

De exilio S. Eugenij in Gallias.

Moritur hoc eodem anno Gundabundus Vuandalorum Rex in Africa, regni ſui anno duodecimo inchoato. Abripuit Deus e vita hominem, cum intermiſſam aliquādiu perſecutionem inſtaurat: hoc namque tempore rurſum ſanctiſſimum virum Eugenium Epiſcopum Carthaginenſem exagitat, non ferens tantum virum in locis quibuſlibet Vuandalicæ ditionis licet exulem degere. Qđ enim ſciret ipſum reſtituere lapſos ad pœnitentiam, & ſtantes ad martyrium roborare, ſcribereq. frequentes (vt dictum eſt ex Gennadio) litteras paſtorales: conſilium illud inijt, vt trans mare eū in Gallias amandaret; qui illuc delatus, Albigenſem incoluit ciuitatem. Hæc quidem ex Gregorio Turonenſi [a]. Sed dum ſub perſecutione ab Hunerico facta ipſum in Gallias miſſum dicit, plane fallitur: peruenіſſe eum namque ad Anaſtaſij Imperatoris tempora, quæ de ipſo narrat Gelaſius Papa [b] ad Epiſcopos Dardaniæ manifeſtant. Sed & cum Gennadius [c], dum de eodem agit ſcribēs
B librum illum ſub Anaſtaſio Imperatore, adhuc vita eſſe ſuperſtitem tradat; nullum videri poſſit reliquum eſſe dubium ad hæc tempora deueniſſe, atque ex Africa in Gallias tranſmiſſum eſſe. Immo & cum idem Gennadius nequicquam de eius in Gallias relegatione ipſe Gallus dicat, plane accidiſſe videri poteſt eumdem S. Eugenium fuiſſe relegatum in Gallias poſt ſcriptum ab eo libellum illum de Scriptoribus Eccleſiaſticis: adeo vt ad hoc tempus, ante tamen obitum Gundabundi, eius in Gallijs referendum exilium ſit: etenim qui in locum eiuſdem Regis ſucceſſit Traſamūdus, ipſo regni exordio pacem cum Catholicis habuit, de omnibus benemeritus.

a Greg. de Geſt. Franc. lib. 2. c. 3.
b Gela. epiſt. 11. tom. 1. epi. Rom. Pont.
c Gennad. de vir. illuſtr. c. 97.

XXVI.

De obitu S. Eugenij Epiſcop. Carthag.

Quomodo autem in loco exilij, in ipſa Albigenſi ciuitate idem Eugenius diem clauſit extremum, idem Gregorius ita narrat [d]: Hic cum magnis in ſæculo polleret virtutibus, & iam victor de tormentis martyrialibus exiliſſet: tempus vocationis ſuæ, quo accerſiretur ad gloriam, Domino reuelante, cognouit: illud præcipue, quod populis occultabatur, manifeſtum noſcens ſe martyri Amarantho ſocium eſſe futurum (*colitur iſte martyr in ea vbi ſepultus eſt ciuitate*) ad eius ſepulchrum dirigitur, proſtratusq. ſolo diutiſſime orationem fudit ad Dominum. Deinde expanſis ſuper pauimentum brachijs, ſpiritum cælo direxit. Qui a Chriſtianis collectus in ipſa quā diximus
C crypta ſepulturæ mādatus eſt.] hæc Gregorius, qui & de miraculis illic editis ſubijcit narrationē. At de ſancto Eugenio ſatis. Vltus eſt autem Deus eius exilium in Regem, quem hoc anno ex hac vita ſubduxit; cum in locum eius ſucceſſit Traſamundus ipſius germanus, de quo iſta Procopius [e]: Gundabundus exceſſit ex morbo anno regni ſui duodecimo: poſt quem frater Traſamundus regnum ſuſcepit, vir indole ſapiētiæ maximæ, tum animi magnitudine omnes maiores antecedēs: Chriſtianos autem non pœnis corporis aut ſupplicijs, vt ille, ſed præmijs & honoribus omnibus ad deſerendam fidem inuitauit; non auſcultantes vero minime plectebat. Si quos magis criminibus obnoxios vidiſſet, ſeu fortuna, ſeu voluntate, hos non dare præteritorum pœnas, ſed præmiis muneribusq. meliorem inducere mentem cogebat. Fuit autem Anaſtaſio Principi amiciſſimus.] hæc de Traſamundo Rege Procopius. Sane quidem ſanctus Fulgentius [f] ad hunc Regem cum libros ſcripſit, eum parente meliorem appellat. Huic Traſamundo Theodoricus Italiæ Rex matrimonio iunxit ſororem ſuam nomine Amalafridam, vt ex eiuſdem Theodorici ad ipſum data epiſtola conſtat: ad quem extat [g] etiam alia qua eum antea redargutum ſuſcipit, licet miſſa ab eo munera reſpuat. Sed de eo ſæpe inferius dicendum erit.

d Gregor. Turo. Mirac. lib. 1. c. 58.
e Procop. de bello Vuandal. li. 1.
Traſamundus regnat in Africa.
f Fulgen. ad Traſam. lib. 3. in fin.
g Apud Caſſiod. lib. 5. epiſt. 44.

D

IESV CHRISTI ANNVS 496. GELASII PAP. ANNVS 5. ANASTASII IMP. 6. THEODORICI REG. 4.

I.

Gelaſii Papæ obitus.

QVi ſequitur Chriſti Redemptoris annus quadringenteſimus nonageſimus ſextus Conſulem habuit Paulum ſine collega, idemq. Gelaſij Papæ nouiſſimus numeratur: hoc enim anno, XI. Kal. Decembris ipſum ex hac vita migraſſe, habent Indices Vaticani & Anaſtaſius de Romanis Pontificibus, cum ſediſſet annos quatuor, menſes octo, dies vndeuiginti. De eius lucubrationibus iſta Gennadius tradit [h]: Gelaſius vrbis Romæ Epiſcopus ſcripſit aduerſus Eutychetem & Neſtorium grande & præclarum volumen, & tractatus diuerſarum ſcripturarum & ſacramentorum limato ſermone; & aduerſus Petrum & Acacium ſcripſit epiſtolas, quæ hodie in Eccleſia tenentur Catholica: fecit hymnos in ſimilitudinem Ambroſij Epiſcopi.] hæc Gennadius de Gelaſij Papæ ſcriptis. Sed de his altior perſcrutatio habenda eſt, cum videlicet qui eiuſdem Papæ nomine
E inſcribitur liber de Duabus naturis aduerſus Eutychetem & Neſtorium, num ipſius opus dici re vera poſſit, accuratius diſſeremus. eſt eius exordium: Neceſſarium quoque fuit, &c.] Scimus in his quidem nobilia complurium Orthodoxorum ſudaſſe ingenia, dum aduerſus Nouatores inde ſibi arma parantes ſtudio indefeſſo iniere certamen; cum econtra Orthodoxi vna ferme ſentētia opus illud Gelaſij eſſe negarint.

h Genna. de Script. Eccleſ. cap. 14.

II.

In primis vero inter alios ſcimus Suffridum in præfatione ad Gennadium præfixa, nō eſſe Gelaſij, ſed Gennadij tractationē illā aſſeuerare, accidiſſeq. vt quem Gennadius librū miſit ad Gelaſiū (vt ipſe teſtatur [i]) ſcripta eadem Gelaſij nomine edita fuerit. Verum cum Gennadius illos ſex libros non aduerſus Eutychetem, ſed Neſtoriū, ſe ſcripſiſſe tradat, & neque eos ad Gelaſiū Papam miſſos dicat, ſed opus de fide ſua (vt ait) ad illum dederit; & quodnam illud fuerit, ſatis ſit ſuo loco ſuperius demōſtratū: nihil eſt vt lucubratio illa, q̄ Gelaſio tribuitur, Gēnadij eſſe dici poſſit.

i Gennad. c. vlt.
k Hieronym. de Script. Eccleſ. ca. 130.

II.

Sunt præterea, qui negantes pariter ſcriptionem illam eſſe Gelaſij Papæ, eamdem tribuant Gelaſio Epiſcopo Cæſarienſi, cuius mentionem habet S. Hieronymus [k]; quod cum ætate tunc iu-

De Gelaſio Epiſc. Cæſareæ Palæſtinæ.

uenis eſſet, ad tempora Neſtorij & Eutychetis ſuperuixiſſe, atq. ea ſcripſiſſe potuerit. At ne id quidem iure affirmari poſſe videtur; cum ex his quæ dicta ſunt ſuperius duos ſaltem Epiſcopos numerari contingat poſt Gelaſium vſq. ad Neſtorij & Eutychetis tempora; nempe Ioannem, qui vna cum Porphyrio Gazenſi functus eſt legatione ad Arcadium Imperatorem; & Eulogium, qui reperitur interfuiſſe Concilio Dioſpolitano, vbi Pelagius doloſe viſus eſt recantaſſe palinodiam: qui autem primo loco ibi in Concilio Palæſtino nominatur Eulogius Synodo præſidens, Metropolitanum oportuit Palæſtinæ totius fuiſſe, nempe Cæſarienſem Epiſcopum. Sic igitur nihil eſt, vt opus illud Gelaſio Palæſtino quoquo modo poſſit adſcribi. A

IV. *De ſcriptis Gelaſii cõtra Eutych. & Neſtor.*

Sunt tamen alia re vera nonnulla, quibus probari poſſe videtur, commentarium illum non eſſe Gelaſij Romani Pontificis. Etenim cum Gennadius ſcribat, grande volumen a Gelaſio editũ aduerſus Eutychetem atq. Neſtorium: plane diſſimile ab eo eſſe apparet, quod eius nomine fertur parum breue ſatis: Verum non vnum dumtaxat librum; ſed quod grande & præclarum opus Gennadius nominat, in quinque libros fuiſſe partitum liquet: habet id enim Anaſtaſius Bibliothecarius in libro de Romanis Pontificibus, cum affirmat quinq. libros aduerſus Neſtorium & Eutychetem ab eodem Gelaſio fuiſſe cõſcriptos. cum tamen opuſculum, quod Gelaſij nomine editum extat, vnius libri periodo terminetur. B

V. *Gelaſii nomine ſcripta ſuppoſita.* a *Caſſiod. de Diuin. lect. c. 8.*

Haud autem nouum inauditumq. eſt, vt his ipſis temporibus Gelaſij Papæ nomine ſcripta adulterina ſupponerentur: nam audi Caſſiodorum locupletiſſimum teſtem, temporiſq. huius ſcriptorem: In epiſtolas (inquit [a]) tredecim S. Pauli annotationes conſcriptas in ipſo initio meæ lectionis inueni, quæ in cunctorum manibus ita celebres habebantur, vt eas a S. Gelaſio Papa vrbis Romæ, doctiſſimi viri ſtudio, dicerent fuiſſe cõſcriptas: quod ſolent facere qui res vitioſas cupiunt glorioſi nominis auctoritate defendere. Sed nobis ex præcedentibus lectionibus diligenti retractatione patuerunt, ſubtiliſſimas quidem eſſe ac breuiſſimas dictiones, ſed Pelagiani erroris venena illic eſſe ſeminata. Hæc Caſſiodorus, quibus intelligas id ipſum de eodem libello euenire facile potuiſſe. Si enim tempore Caſſiodori Gelaſij æqualis, ſiue ipſo Gelaſio viuente, ſiue potius paulo poſt eius obitum, tantum nefas aggredi auſa eſt audax hæreticorum præſumptio, vt Pelagianum opus Gelaſii nomine prænotaret: quid adeo mirandum, ſi commentariolus ille, de quo eſt quæſtio, eiuſdem nomine inueniatur eodem tempore eſſe vulgatus?

VI. *Quis Gelaſius germanus auctor operis.*

Sed eſt beneficio Dei, vt tibi oſtẽdere poſſimus, ac velut digito indicare, quiſnam auctor eius opuſculi Gelaſius iſte fuerit: Accipes enim id ex his quæ Photius in Bibliotheca habet his verbis: Acta Primæ Synodi, *nempe Nicænæ*, tribus tomis, auctore Gelaſio: quæ, inquam, non vere ſunt Acta ipſa, ſed de rebus geſtis in Synodo hiſtoria. humili namq. ſermone, ſed diligenti tractat ea quæ in Synodo contigerunt. Hæc ipſe. eſt autem illud ipſum opus non aliud, quam quod Græce ſcriptum Vaticana bibliotheca poſſidet, ab Alphonſo Piſano Societatis IESV profeſſore in lucem vindicatum in ſuo, quod edidit, Nicæno Concilio. Quonã autem iſte Gelaſius vixerit tẽpore, in eius operis præfatione ipſe declarat, dum ſe exagitatum ab Eutychianis hæreticis tradit, cum ijdem inualeſcerent tempore Baſiliſci Imperatoris. Cum vero ibidem auctor addat, ſe eoſdem diſputando confutaſſe hæreticos Eutychianos, & in exordio libelli illius Gelaſij de duabus naturis habeatur, ob recentem obortam ea de re controuerſiam, ſe eſſe opus illud aggreſſum; vnum eundemq. Gelaſium vtriuſque tractatus eſſe ſcriptorem poſſumus intelligere. Sic igitur cum nomen auctoris, tempus quo vixit, & quæ idem ipſe in vtraque ſcriptione præfatur, in vnum conueniant: quæ *alia de his* eſſe poteſt ratio dubitandi? C

VII. *Laudator Euſebii Gelaſius auctor operis.*

Sed & ex næuo, immo profunda potius cicatrice, quæ in vtriuſque Gelaſij operis facie cernitur, vnum omnes cognoſcent vultum vnius eiuſdemque Gelaſij. At quænam iſta? Inſpice: Qui Gelaſius de duabus naturis opuſculum illud ſcripſit, cum in fine profitetur ſe Catholicorum (vt ait) magiſtrorum teſtimonia afferre, quibus a ſe dicta confirmet: tamen inter plures ſanctorum Orthodoxorum Patrum aſſertiones, ponit poſt Magnum Athanaſium, ante Gregorium Nazianzenũ Euſebium Cæſarienſem, conclamatum iam ſæpe ab omnibus anteſignanum Arianorum; eiuſque tres ſententias ex diuerſis locis acceptas refert: quæ quidem quam indigna ſint Gelaſio Papa, nemo non videt; quamque alienus ſit auctor ille ab aliquo Latino ſcriptore, cum in re tanta nitatur Græcorum dumtaxat auctoritate, vix duobus Latinis ex plurimis in teſtimonium adductis. Quã vero econtra ea conueniant Gelaſio illi a Photio recenſito, cognoſce, dum ipſe in dicto opere de Nicæno Concilio eundem Euſebium Cæſarienſem plurimum laudat, & titulis Orthodoxo magno viro dignis exornat, atque ab omni Arianæ hæreſis ſuſpicione vult exemptum, dum ipſum nũquam Ario conſenſiſſe, non ſit veritus affirmare, dealbans Aethiopem. Ex qua tam enormi in vultu vtriuſque operis perſpicua cicatrice, quis vnum eundemq. eſſe Gelaſium vtriuſque auctorem operis, viſu, tactuq. (vt ita dicam) admonitus negarit vmquam? quem citans Ioannes Romanus Pontifex eius nominis ſecundus in epiſtola ad Auienum & alios Senatores, abſque aliquo titulo Romani Pontificis nominat. D E

VIII. *Quam contemnat auctor aduerſarios.* b *Prou. 22.*

Hæc autem cum omni ex parte conſtantia firmaq. pie lector ſatis intelligas, exulteſq. germanũ operis auctorem inuentum: haud tamen nos piget poſt victoriam inſtaurare certamen: adeo enim parui facimus hoſtes, vt non timeamus victricia arma deponere, atq. illos ſinere armis vti quæ volunt, dareq. auctorem opuſculi eſſe Gelaſium Rom. Pontificem. Ita liberaliter indulgendo libet in re ſeria cum pueris ludere (pueros ſane dixerimus omnes qui inani ſtudio veritatem oppugnare nituntur, vtpote leues, imperiti, atq. prudentiæ prorſus expertes, ſed animo pertinaces, de quorum corde ſtultitiam virga tantum [b] fugabit) nam cum res ſit in tuto, neq. ſi iſta demus, vllum penitus ex hoc paſſura ſit Eccleſia Catholica detrimentum.

IX. Porro qui putant ex Gelaſij Papæ verbis ſuam ipſorum hæreſim confirmari, non ſunt Sacramentarij, quos omnes vno ictu auctor conficit, dum dilertis verbis tranſubſtantiationem panis &

vini

A vini in Chriſti corpus & ſanguinem aſtruit; ſed ij qui eam negant, cum tamen in vtraque ſubſtantia Chriſtum ineſſe confirment. Verum quomodo inſit in ſacratiſſima Euchariſtia Chriſti corpus & ſanguis, cum ijdem aduerſarij inter ſe hactenus de hoc ipſo indefeſſo certamine altercentur, nec conſtans permanensve eorumdem ſit vna ſententia, ſed pro numero capitum, & varietate temporum, variæ atq. diuerſæ reperiantur: plane a veritatis ſcopo omnes longius aberrare, cum vna eademq. ſit ſemper veritas, intelliguntur.

X. Sed reddamus hic primum ipſa auctoris verba, quæ ijdem exultãtes atq. pariter inſultantes, publico conflictu inito, aduerſus Catholicos tamquam firmiſſimum arietem induaere. Sunt autẽ huiuſmodi [a], quæ velim attendas: Certa ſacramenta quæ ſumimus corporis & ſanguinis Chriſti, diuina res eſt, propter quod & per eadem diuinæ efficimur conſortes naturæ; & tamen eſſe non deſinit ſubſtantia vel natura panis & vini. Et certe imago & ſimilitudo corporis & ſanguinis Chriſti in actione myſteriorum celebrantur. Satis ergo nobis euidenter oſtenditur, hoc nobis in ipſo Chriſto Domino ſentiendum, quod in eius imagine profitemur, celebramus, & ſumimus; vt ſicut in hanc, ſcilicet in diuinam tranſeunt, ſancto Spiritu perficiente, ſubſtantiam, permanente tamen in
B ſuæ proprietate naturæ; ſic illud ipſum myſterium principale, cuius nobis eſſentiam virtutemq. veraciter repræſentant: ex quibus conſtat, proprie permanentibus, vnum Chriſtum, quia integrũ verumq. permanere demonſtrant.] hæc auctor a ſimili argumentum deducẽs de ſacratiſſima Euchariſtia ad Chriſti incarnationem, nimirum quod ſicut in illa ſimul cum ſpeciebus iuncta diuinitate vnum efficitur corpus Chriſti, ita in myſterio incarnationis Verbo carni vnito, vnus idemque factus ſit Chriſtus, duarum ſimul in vna perſona naturarum proprietate coniuncta.

a Gelaſ. aduerſus Eutych. & Neſtor.

Gelaſii verba redduntur & elucidantur.

XI. At ſicut in alijs rebus, ita in his non neceſſe eſt vt ſimilitudo in omnibus æq. reſpondeat; ſed ſatis ſit, ſi aliqua tantum ex parte conueniat: nam & ſecundum Iureconſultum [b], Nullum ſimile eſt idem. Neq. enim cum in S. Athanaſij Symbolo dicitur: Sicut anima rationalis & caro, vnus eſt homo; ita Deus & homo, vnus eſt Chriſtus] ſimilitudo ipſa procedit in omnibus, cum re vera eiuſmodi comparatio in pluribus reperiatur eſſe diſſimilis, quam ſimilis. Et ne longius argumentum petatur: cum ex ea deducerent ratione Eutychiani, vnam tantum dici debere in Chriſto eſſe naturam, ſicut dicimus vnam eſſe hominis humanam naturam, non duas humanas naturas, licet diuerſæ ſubſtantiæ, nempe corpus & anima coniungantur; tamen idem auctor aduerſus eos pluribus diſputans, docet non eſſe neceſſe ſimilitudinem in omnibus concordare. vt plane nihil ſit vt quis im-
C portune ea ea ſimilitudine ab ipſo auctore exigere valeat, in omnibus ſimile demonſtrare voluiſſe ſacrum myſterium Euchariſtiæ cum incarnationis Verbi œconomia.

Omnis ſimilitudo diſſimilis

b l. quod Nerua. ff. depoſ.

XII. Quis igitur adeo ſeuerus cenſor ad illud auctorem aſtringi velit, ad quod longa diſputatione quempiam velle teneri neget? Quis item tam auſterus Orbilius ab auctore importune velit exigere eam vocum proprietatem, ad quam ipſe ea ratione nullatenus voluit obligari, & omnino præſtare contempſit non in his tantum quæ obiter dicta eſſent, ſed vbi cardo vertitur totius, de qua diſputat, quæſtionis? Nonne (audi quæſo) qui toto illo tractatu diſputat contra Eutychetẽ, ipſo quæſtionis exordio (quod mireris) vſurpat improprie vocem naturæ pro perſona? ait enim, cum agit de oppoſito ex aduerſo hæreſi Eutychianæ errore Neſtorij: Contra autem Neſtorianos, qui diuidũt naturas in eodem Domini ſacramento, vnam noſtra confeſſione promendam.] Quomodo (rogo te) ſi proprietatem vocum attendas, non dicas, vnam aſſerendo in Chriſto naturam, ipſum ſentire cum Eutychete, cuius vt hæreſim deſtruat, toto illo cõmentario ſcripto laborat? Sed ſentiet æquus lector, ibi naturæ vocem pro perſona eſſe acceptam; nec infligenda ob id verbera putabit auctori,
D quem penitus deſtruere eo opere Eutychianum errorem intelligit. Vides ergo, quam inique ab eo quis ea torqueat vocis proprietatem, ad quam noluiſſe teneri, adeo certo exemplo perſpicue declararit. Sic igitur qui dixit in Euchariſtia ſubſtantiam panis & vini remanere, abſq. dubio ipſas dicere voluit, quas nos magis diſtincte dicimus ſpecies eiuſdem panis & vini, vtriuſq. accidentia continentes. Sed hæc tibi perſpicua magis fient.

Vocũ proprietatẽ neglexit auctor.

XIII. Intelliges enim iſta facilius, ſi hoc ipſum attendas, quomodo nomen ſubſtantiæ interdum improprie pro ipſis accidentibus ſubſtantiæ inhærentibus conſueuerit idẽ auctor (ſi velimus eſſe Gelaſium) vſurpare. Agens ipſe aliquando contra Pelagianos in epiſtola data ad Epiſcopos Piceni prouinciæ, ait peccato originali ſubſtãtiam hominis eſſe deprauatam; cum tamen eadem ſubſtantia hominis, quæ ante erat, permanſerit integra: ſed deprauatam ait hominis ſubſtantiam, cum accidentia ipſa quæ inerant homini tamquam in ſubiecto, vt originalis iuſtitia, & alia dona, fuere vel deperdita, vel imminuta: quæ cum accidentia ſint, adeſſe & abeſſe dicuntur ſubſtantiæ hominis pręter ſubiecti corruptionem: adeo vt minime potuerit proprie dici ſubſtantiam eſſe corruptam. Verum cum aliquando voluit aliquid exprimere vere ſecundum ſubſtantiam fieri, ſubſtantialiter il-
E lud agi, dicere conſueuit, vt in libro de Anathemate, vbi vt vere exprimat mortem hominis, eã eſſe definit, cum quod erat, ſubſtantialiter non eſſe, vel ſubſtantialiter perire dicitur.

Subſtantia pro accidentibus.

XIV. Sic igitur eiuſmodi vſu vocum, & attenta Gelaſij dicendi phraſi, nihil eſt quod adeo mireris ſi dixit remanere in Euchariſtia ſubſtantiam panis, cum ſub nomine ſubſtantiæ intellexerit vſu dicendi de inhærere ſolitis panis ſubſtantiæ accidentib. quod ſi re vera remanere panem communẽ in Euchariſtia intellexiſſet, more ſuo non ſubſtantiam panis, ſed ſubſtantialiter panem remanere dixiſſet: cum tamen re vera non amplius in ea eſſe communem panem, ſed illum tranſiſſe in diuinam ſubſtantiam, non ibi tantum disertis verbis affirmet, ſed in epiſtola etiã ad Dardaniæ Epiſcopos ſcripta [c], vbi totidem verbis ait: Vt ſalutaris alimonia panis illius, qui de cælo deſcendit, Fideles hunc ſumentes ad vitam perducat æternam.] hæc ipſe: ex quib. intelligas vnam tantum in Euchariſtia ipſum fateri ſubſtantiam, eamq. diuinã, quam non communem, ſed panem cæleſtem appellat: ſicq. quod ait, ibi remanere ſubſtantiam panis, vſu dicendi, panis accidentia intellexiſſe.

c Gelaſ. epiſt. 8.

XV. Sed dicas velim, quonam propriori vocabulo eas ſpecies appellaſſe potuit, num accidentium

nomine, an ſubſtantiæ? Quonam pacto vocis conuenit proprietati, vt id accidens dici poſſit, quod non eſt in ſubiecto? Si accidens, cui accidit? Si non accidit, neq. in ſubiecto eſt; quomodo proprie accidens dici poteſt? Si non accidens; ergo ſubſtantia, eo quod per ſe ſubſiſtat: Omnium enim rerum quæ ſunt, duæ hæ ſunt voces, ſubſtantia, & accidens; adeo vt oporteat nominari ſubſtantiam omne quod accidens dici non poteſt. Hoc dixerimus, non vt affirmemus illis ſpeciebus nomen conuenire ſubſtantiæ; ſed ne adeo mireris ſi eas ſpecies Gelaſius maluerit ſubſtantiam quam accidentia appellare: ſicut enim improprie eas quis dixerit accidentia, ita etiam haud proprie in omnib. quis ſubſtantiam nominauerit. Sed quis naturalium rerum ſubijciet nomenclaturæ, quę diuinitus acta omnem excedunt ſuperantq. naturam? A

XVI. Porro quis adeo ſeuerus vitio tribuat, his eſſe vſos vocibus Patres, antequam vſu venerit vt eadem ſacra ſymbola ſpecierum nomine dicerentur? Sicut quis temere erraſſe dixerit antiquiores Patres, qui ante Nicænum Concilium in Filij Dei diuinitate inſinuanda, eumdem conſubſtantialem Patri dicere prætermiſerint, cum nondum ea vox fuerit vſu recepta, quæ definitione eiuſdem Nicæni Concilij promulgata eſt? Noua (omnes ſciunt) in Eccleſia Catholica opus fuit excogitare vocabula, cum hæretici prioribus abuſi vocibus ſimpliciter proferri ſolitis, ex illis ſuam ipſorum prauam ſententiam roborare conati ſunt. B

XVII. Habes igitur, lector, ex vſu verborum, phraſiq. dicendi Gelaſij Papæ & alia eius ſententia perſpicue demonſtratum, ipſum per ſubſtantiæ nomen ſignificare voluiſſe accidentium naturam, non autem ipſam communis panis ſubſtantiam, quam amplius non extare, ſed in diuinam eſſe tranſfuſam, ſententiæ ipſius nuper recitatæ tam ex eo contra Eutychetem commentario, quam etiã ex dicta epiſtola ad Dardaniæ Epiſcopos data demonſtrant: vt plane ſcias nullam accedere veriorem germanioremq. interpretationem ad cuiuſq. auctoris verba atq. ſententias, quam quæ elicitur ex alijs eiuſdem auctoris verbis atq. ſententijs. Eadem prorſus eſt ratio de his quæ in eamdem ſententiam afferuntur ex Theodoreti libro primo atq. ſecundo dialogorum; de quibus conſulas quæ eruditiſſime in ſuis Controuerſijs affert doctiſſimus Bellarminus [a], quibus penitus obſtruit blaterantium & blaſphemantium ora hæreticorum.

[a] Bellarmin. de Sacram Euchar. lib. 2. c. 27. to. 2. Contr.

XVIII. Sic igitur iam, puto, vides lector veri cultor, ipſa ingentia tela, acuminata ſpicula illa, quæ tanta iactantia inſultantes vibrarunt hoſtes aduerſus Catholicam veritatem, ſecundum Dauidicum [b] illud, in ſagittas infantium eſſe conuerſa; & tonitrua illa horrendum quiddam obſtrepentia, diraq. minantia, in tenuem auram diſſlatem puluerem leuem euanuiſſe (ita quidem, etiam ſi nullus conuincere poſſent eſſe Gelaſium ſcriptionis illius auctorem.) Eiuſmodi plane ſunt hæreticorum machinæ bellicæ, quæ aſpectu ipſo perterrant, ſed nullo negotio diſſoluantur, cum veritas ipſa validioribus mendacium ictibus quatit. Inſultauit petulans hæreſis, inſtar filiæ Herodiadis coram Rege ſaltantis, præconiumq. ſtuduit opprimere veritatis, cum domeſtico noſtro nos confodere gladio credidit, teſtificationeq. tanti Pontificis impias ſuas roborare ſententias: cum alioqui, velint nolint, eiuſdem Gelaſii ſcriptis Nouatores vna cum alijs, in quos ipſe inuehitur, hæreticis atque ſchiſmaticis, iugiter feriantur, ac penitus proſternantur. C

[b] Pſal. 63.

XIX. Sed inſtaurat denuo certamen cedere neſcia hæreticorum procacia, eademq. proſtrata licet, audacior tamen in Gelaſij ſcripta rurſum inſurgit, vt ſi poſſit, eumdem conſtituat fidei Catholicæ proditorem; calumniari iterum eum quærens, a quo ſe ſcit vehementius impetiri. Sed dum notam inurere conati ſunt impij eiuſdem Gelaſij commentarijs, ipſi ſeſe imperitos eſſe penitus demonſtrarunt. Nam audi, quæſo, quorſum ipſorum temeritas ſit progreſſa. Extat ipſius *Gelaſij Papæ* decretum, ex quo illi nouani venati ſunt obiectionem, qua ipſum redderent ſuorum ipſorum adſtipulatorem errorum: ſed quænam iſta fuerint, vt intelligamus, ipſum hic primo integrum reddere opus eſt, quod ſic ſe habet apud Gratianum intextum [c]: D

[c] De cõſecr. diſt. 2. c. cõperimus.

XX. *Gelaſii decretum de cõmunicatione ſub vtraque ſpecie eluctdatum.*

Comperimus autem, quod quidam ſumpta tantummodo corporis ſacri portione, a calice ſacri cruoris abſtineant. Qui proculdubio, quoniam neſcio qua ſuperſtitione docentur aſtringi, aut integra ſacramenta percipiant, aut ab integris arceantur: quia diuiſio vnius eiuſdemque myſterij ſine grandi ſacrilegio non poteſt prouenire.] hæc Gelaſij decretum, ex quo inferunt Nouatores, neceſſario ſub vtraque ſpecie communicandum: Quibus noſtri qui repugnant, Gelaſium de ſacerdote ſacrificante dixiſſe, interpretantur. At re vera nulla ibi de ſacerdote ſacrificante mentio habetur; vt plane quod generaliter eſſe dictum apparet, ad ſacerdotes minime reſtringi debere, ſatis intelligi poſſit.

XXI. Reiicimus igitur frigidam eiuſmodi, qua haud indigemus, ſolutionẽ, qui vnde germanus ſenſus Gelaſij verborum accipi poſſit, habemus. Dum enim ait, eos qui talia agerent, quadam ſuperſtitione teneri, plane occultos illos Manichæos ſignificat, qui ob ſectæ ſuperſtitionem, ſic ipſi cum Catholicis communicare ſolerent, ne detegerentur heretici; ſed tamen abſtinerent ab hauſtu vini, quod hæreſis prohiberet. Hanc quidem non eſſe diuinationem, ſed germanum Gelaſij decreti ſenſum, quę ſanctus Leo habet in ſermone quarto habito Quadrageſimæ tempore ſatis aperte docet, his verbis deteſtatus Manichæorum errores: Cumq. ad tegendam infidelitatem ſuam noſtris audeant intereſſe myſterijs: ita in ſacramentorum communione ſe temperant, vt interdum tutius lateant, ore indigno Chriſti corpus accipiunt, ſanguinem vero redemptionis noſtræ haurire omnino declinant. Quod ideo veſtram volumus ſcire ſanctitatem, vt nobis huiuſcemodi homines ex his manifeſtentur indicijs: & quorum deprehenſa fuerit ſacrilega ſimulatio, notati & proditi, a ſanctorum ſocietate ſacerdotali auctoritate pellantur.] hæc ſanctus Leo. E

XXII. *Manichæos inueſtigat, inuenit, ac punit Gelaſius Papa.*

Quod igitur abſtinentia calicis proderentur penitus Manichæi; idem plane remedium, quo vſus eſt ſanctus Leo, adhibendum putauit eſſe Gelaſius, vt latitantes ſub Catholico nomine impios detegeret Manichæos: hincq. eſt quod ſubdit, dũ ſanciti decreti rationẽ affert. Quia diuiſio vnius eiuſdem q. myſterij ſine grandi ſacrilegio non pōt prouenire.] nimirum nõ ſine labe ſuſpicio-

nis

A nis nefandiſſimæ hæreſis. Obſerua enim, non dictum eſſe, Non poteſt perfici, ſumique; ſed, Non
poteſt prouenite ſine grandi ſacrilegio: quod ſcilicet nemo Catholicorum hauſtum ealicis peni-
tus exhorreret, vt Manichæi. Sic ergo ne ſi Catholici calice abſtinerent, in ſuſpicionem adduci poſ
ſent hæteſis Manichææ; neq. ſi id facereut Manichæi, quod Catholiei facerent, haud eo ſigno dete-
gi poſſent: prudentiſſime quidem S. Leonis inſiſtens veſtigijs Gelaſius id prohibens, iſtud quod vi
dimus ſanciuit decretum. Profeciſſe eiuſmodi Gelaſij remedium ad Manichæos perueſtigandos,
plane docent quæ apud Anaſtaſium Bibliothecarium ſcripta legũtur, nempe Manichæos ſub eius
Pontificatu inuentos, eiuſdemq. auctoritate in exilium deportatos, eorumq. codices publice con-
crematos. Vides, lector, quomodo iguoratione rerum geſtarum Nouatores temere ante victoriam
conſueuerint parare triumphum; ſed & perſpicis eorum immenſa ſtudia quam facillime veluti in
flatas bullas cito diſrumpi. XXIII.

Sed nee quidem hic finis pugnacis hæreticorum protetuiæ, dum ex alijs eiuſdem Gelaſii Pa-
pæ ſcriptis aliam rurſus captant oppugnandæ veritatis oceaſionem, qua ijdem Nouatores rerum
ſæcularium vſu verbis Gelaſij putant penitus excludi Chriſtianæ religionis Antiſtites, quibus ſpi- *Diſtinctio de*
B ritualium tantummodo præfecturam creditam eſſe volunt. Sunt autem iſta verba Gelaſij in libel *poteſtate Ec-*
lo quem de Anathematis vinculo ſcripſit, illud arguentis, non eſſe ſæcularis poteſtatis de perſonis *cleſiaſtica at-*
Eccleſiaſticis iudicare; dum hanc politicæ atq. Eccleſiaſticæ poteſtatis diſtinctionem habet: Fue- *que Politica.*
rint (inquit) hæc ante aduentum Chriſti, vt quidam figuraliter, adhuc tamen in carnalibus actio-
nibus conſtituti, pariter Reges exiſterent & pariter ſacerdotes quod ſanctum Melchiſedech fuiſ a Geneſ. 14.
ſe, ſacra prodit hiſtoria [a]. Quod in ſuis quoq. diabolus imitatus eſt, vtpote qui ſemper quæ diui Hebr. 7.
no cultui conuenireut, ſibimet tyrannico ſpiritu vendicare contendit, vt Pagani Imperatores idẽ
& Maximi Pontifices dicerentur.

Sed cum ad verum ventũ eſt eumdem Regem atq. Pontificem, vltra ſibi nec Imperator Pon- XXIV.
tificis nomen impoſuit, nec Pontifex regale faſtigium vendicauit: Quamuis enim membra ipſius,
id eſt, veri Regis atq. Pontificis, ſecundum participationem naturæ, magnifice vtrumq. in ſacra ge a generatione
nerositate [a] ſumpſiſſe dicantur, vt ſimul regale genus & ſacerdorale ſubſiſtant [b]: attamen Chri- b 1. Pet. 2.
ſtus memor fragilitatis humanæ, quo ſuorum ſaluti congrueret, diſpenſatione magnifica tempe-
rans, ſic actionibus proprijs, dignitatibuſq. diſtinctis officia poteſtatis vtriuſq. diſcreuit, ſuos vo-
C lens medicinali humilitate ſaluari, non humana ſuperbia rurſus intercipi: vt & Chriſtiani Impera
tores pro æterna vita Pontificibus indigerent, & Pontifices pro temporalium curſu rerum Impe-
rialibus diſpoſitionibus vterentur: quatenus ſpiritalis actio a carnalib. diſtaret incurſibus; & ideo
militans Deo minime ſe negotijs ſæcularibus implicaret [c]; ac viciſſim non ille rebus diuinis præ c 2. Tim. 2.
ſidere videretur; qui eſſet negotijs ſæcularibus implicatus: vt & modeſtia vtriuſq. ordinis curare-
tur, ne extolleretur vtroq. ſuffultus, & competens qualitatibus actionum ſpecialiter profeſſio apta
retur. Quibus omnibus rite collectis, ſatis euidenter oſtenditur, a ſæculari poteſtate nec ligari prorſ
ſus, nec ſolui poſſe Pontificem: quo manifeſtius approbatur, Alexandrinum Petrum per Imperia
lem tantummodo ſententiam nullo modo potuiſſe prorſus abſolui.] hæc ipſe: quæ ſunt accuratiſſi-
me examinanda, ſingulaq. in his contenta capita certis limitibus diſtinguenda.

Per hæc enim in primis inſinuare voluiſſe Gelaſium, ipſum ſecundum ordinem Melchiſedech XXV.
Regem atque Pontificem & Dominum dominantium Chriſtum Redemptorem noſtrum conſer- *Sententia Ge-*
uatam voluiſſe quam repererat in terris politicam poteſtatem, ſed certis limitibus circumſcriptã, *laſii elucida-*
ne ſe ſacris tebus immiſceat, omnes puto percipiunt. Rurſum autem ita politica poteſtate diſtin- *tio.*
D ctum Eccleſiaſticum ſtatum, & auctoritatem ſartam tectam ab eodem Domino noſtro relictam,
vt tamen quæ ſunt Regum Regibus miniſtranda relinquat, eumdem Gelaſium ſignificare voluiſ-
ſe, omnes æque conſentiunt. At qui ita voluit vtramque poteſtatem ab inuicem omnino eſſe diſcre
tam, numquid negauit ciuilem poteſtatem Eccleſiaſticæ ſubijciendam? minime gentium: nam ad
eumdem Anaſtaſium Imp. idem (vt vidimus) Gelaſius ſcribens, hæc de regia poteſtate Chriſti ſa-
cerdotibus ſubijcienda: Noſti enim, fili clementiſſime, quod licet præſideas humano generi digni-
tate, rerum tamen Præſulibus diuinarum deuotus colla ſubmittis.] & de ipſo Romano Pontifice
hæc inferius: Et ſi cunctis (inquit) generaliter ſacerdotibus recte diuina tractantibus Fidelium
conuenit corda ſubmitti; quanto magis ſedis illius Præſuli conſenſus eſt adhibendus, quem cun-
ctis ſacerdotibus & Diuinitas ſumma voluit præeminere, & ſubſequens Eccleſiæ generalis iugiter
pietas celebrauit?]

Intelligis ex his, ita diſtinctam a Gelaſio ciuilem & Eccleſiaſticam poteſtatem, vt tamẽ ciuilis XXVI.
ſubijciatur Eccleſiaſticæ in his quæ ſunt ad Deum, prout inquit S. Apoſtolus [d]: Omnis Pontifex d Heb. 5.
ex hominibus aſſumptus, pro hominibus conſtituitur in his quæ ſunt ad Deum.] ſubordinatã ſu- *Pontificum iu*
E biectamq. ſibi habeat ad hoc ipſum poteſtas Eccleſiaſtica politicam præfecturam; & in his quæ ad *ra in ſæculari-*
hæc pertinent, ſacerdotes illis præcipiant atq. ius dicant, & eoſdem in omnibus moderentur. Nam *bus rebus.*
ad hoc ſpectat quod idem Apoſtolus ait [e]: Neſcitis quia Angelos iudicabimus? quanto magis ſæ e 1. Cor. 6.
cularia?] Non ergo Gelaſius ea diſtinctione diſcreuit regiam a Pontificia poteſtate, vt negaret
huic illam eſſe ſubiectam: neq. cum ait ex Apoſtoli ſententia [f]: Nemo militans Deo implicet ſe f 2. Tim. 2.
negotijs ſæcularibus] voluit ſæcularium illis inhibuiſſe ius ac poteſtatem in his quæ ad Deum per
tinent: non enim ſententia Apoſtoli potuit vetuiſſe, quæ illorum eſſe, iudicare nimirum ſæcularia,
idem Apoſtolus tradit. hæc quo ad iudiciariam pertinet poteſtatem.

Quod autem ad temporalium rerum dominium ſpectat, haud his carere debere Chriſti Ec- XXVII.
cleſiæ ſacerdotes, potuit Gelaſius intellexiſſe, qui quonam modo redditus Eccleſiarum. & oblatio
nes Fidelium quadripertita deberent diuiſione diſtribui, epiſtola [g] ſua data ad Epiſcopos Luca- g Gelaſ. epiſt. 6.
niæ, Brutij & Siciliæ, ſtatuit. Nam & quod ad Romanã Eccleſiam pertinet, in diuerſis Occidẽtalis
Orbis prouincijs latifundia poſſediſſe, q̃ ſæpe ſuperius dicta ſunt, manifeſte declarant. Cum igitur

neque quo ad ius,neq.quo ad res ſæculares,ſiue dixerimus temporales,Gelaſius quicquam voluerit Eccleſiæ imminutum:reliquum eſt,vt ſaluis rebus ac iuribus ſæcularibus,quæ omnia omnino (vt vidimus)in his quæ ad Deum pertinent,competunt ſacerdotibus, actiones prohibitæ his illæ tantum ſæculares eſſe dicantur,de quibus ait Paulus Apoſtolus [a]: Nemo militans Deo implicat ſe negotijs ſæcularibus.]quænam vero ſint iſta,cum Patres,tum etiam Canonici iuris interpretes declararunt. In reliquis vero,nempe in his quæ ſunt ad Deum,vides quanta vi in ipſum Imperatorem Gelaſius ipſe ſe erigat,& ſub Rege Gothorum licet,leges Vrbi præſcribat, dum Pontificia edita ſanctione,vetuit conſeruata hactenus Lupercalia,nullo ab impio Rege requiſito conſenſu,vel Placet(vt aiunt)accepto.

a 2.Tim.2.

XXVIII. *Pugnæ Gelaſii aduerſus Gētilitios ritus.*

Quis credere poſſit,poſt tot Chriſtianorum Imperatorum edicta aduerſus idololatriam ſæpiſſime lata,poſtq.ſanctorum Pontificum ad eamdem extirpandam adhibita ſtudia, viguiſſe tamen adhuc Romæ ad Gelaſij tempora,quæ fuere ante exordium Vrbis allata in Italiam Lupercalia? Et quis ſatis digne admirati queat,eadem quoq.recepta ab hominibus Chriſtianis? Sed & non obſtupeſcat amplius,audiens eadem habuiſſe defenſores Chriſtianos,qui Gelaſio illa penitus extirpare conanti reſtiterint,eoſdemque fuiſſe nobiles Senatores? Aduerſus hos autem idem Pontifex acerrimam ſtruxit Apologiam,qua quod ipſe tam nefaria prohibendo ſtatuerat decretum,vt ſancte pieque ſancitum,voluit cuſtoditum;ne poſteritas conuellere auderet,quod auctoritas Pontificia decreuiſſet,& edita nobili ſcriptione firmaſſet:quam cupienti lectori hic ex Vaticano codice editam deſcribendam eſſe putauimus,erroribus(quantum licuit)emaculatam:multa enim habet quæ ad rerum geſtarum horum temporum pertineant cognitionem. eſt autem libelli palam editi eiuſmodi inſcriptio:

XXIX. Gelaſius Papa aduerſus Andromachum Senatorem,ceteroſq. Romanos,qui Lupercalia ſecundum morem priſtinum colenda conſtituebant.]hic ille eſſe videtur Andromachus vir illuſtris,homo Chriſtianus,frater Fauſti Magiſtri Officiorum, cuius ſe opera vſum ad monendum Acacium Conſtantinopolitanum Epiſcopum, idem ipſe Gelaſius tradit in Commonitorio ad eumdē Fauſtum eius germanum dato,de quo ſuo loco ſuperius dictum eſt. Ipſe autem apologeticus libellus Gelaſij ſic ſe habet:

XXX. Sedent quidam in domibus ſuis,neſcientes neq.quæ loquantur,neq.de quibus affirment; de alijs iudicare nitentes,cum ſe ipſi non iudicent;& velint prius accuſare,quam noſſe;ac docere,quā diſcere;& indiſcuſſis rebus,nec inueſtigatis cauſis,nec rerum ratione quæſita,quod eis in buccam venerit,inconſideranter effundere,& præcipitanter euomere,nō veritatis aſſertione prolata cēſentes,ſed ſtudio cacologiæ,quæ neſciunt,arguentes:eoq.progreſſi ſunt, vt etiam recte facta maleuolentiæ propoſito lacerare contendant. Qui ſi ſaperent,non præcipitarent omnino ſententiam; ſed perſcrutatis ante rebus,loquenda depromerent. Verum quia nos arguunt ſegnes eſſe cenſores in vitijs Eccleſiæ coercendis:& a nobis conſequenter agnoſcant,non tantum corporalis adulterij eſſe peccatum,quod & diſcuti debeat & iure puniri,ſed eſſe longe maius fornicationis & adulterij genus,quod in quolibet Chriſtiano(quia membrum omnis Chriſtianus Eccleſię eſt)competēter debeat vindicari. Tanto enim ſacrilegij maius eſt crimen,quam animę fornicatio peior eſt corporis: nam per animæ fornicationem ab ipſius Dei coniunctione diſceditur,atq. ad immundos ſpiritus ſpiritualis adulterij genere tranſitur.

Quid in Gelaſium quidam obmurmurarent.

XXXI. *De Lupercalib. retinendis impia aſſertio.*

Quomodo autem non in hanc partem recidit,qui cum ſe Chriſtianum videri velit & profiteatur & dicat,palam tamen publiceq.prædicare non horreat,non refugiat,non paueſcat,ideo morbos gigni,quia dæmonia non colantur,& deo Februario non libetur? Video vbi hæc deliramenta conceperit. Quomodo præuaricator non eſt,qui in has blaſphemiæ profanitates incurrit? Quomodo ſacrilegus non æſtimetur,qui abiurata vnius Dei prouidentia & poteſtate,quam confeſſus eſt, ad prodigioſas ſuperſtitiones & vana figmenta ſeducitur,ſecundum Apoſtolum [b] longe deterior reus iureq.damnandus,confeſſam veritatem deſerere,quam ſi in eam nullatenus crediſſet? Quāuis enim ridiculoſa ſint figmenta quæ proferat,tamen ipſe affectus & voluntas in crimine eſt, & profeſſio ac prædicatio iure damnanda. Ac per hoc qui in alium ſententiam damnationis vult ſine dilatione proferri,in quo alium iudicat [c], ſemetipſum ſe condemnare cognoſcat.

b Hebr.6.

c Rom.2.

XXXII. Numquid enim Pontifex vindicare debet in eos qui adulterium corporale committunt;& in eos qui ſacrilegium,id eſt, fornicationem & adulterium ſpirituale gerunt, non debet vindicare? Nonne ipſe Dominus [d], cum adultera ad eum eſſet adducta,accuſantibus dixit:Si quis veſtrum ſine peccato eſt,primus in eam lapidem mittat? Non ait:Si quis veſtrum non ſimiliter adulter eſt, ſed,Si quis ſine peccato eſt. Quolibet ergo obſtrictus quiſq.peccato,in alterius peccati reum lapidem non audeat mittere.

d Ioan.8.

Quid in eos Gelaſius qui clericorum tantum peccata puniēda produnt.

XXXIII. Quibus tunc pro ſua conſcientia diſcedentibus,mundi Saluator adiecit:Mulier,vbi ſunt accuſatores tui? Nemo te condemnauit? Nec ego te condemnabo. Sed vade, vlterius iam noli peccare. Tenes & teneris:vrges & vrgeris:obſtringis & obſtringeris: Pontificis diſcuſſionem flagitas, vindictamq.depoſcis. Memento in aduerſum omne crimen eſſe proferendum. Numquid non etiam leges humanæ dicunt,quod reus reum facere non poſſit? Feſtucam [e] vides in oculo fratris, & in tuo trabem non vides? Qui mœchos accuſas,adulterium facis, & corporales adulteros ſpiritualis adulter inceſſis? Certe diſcuſſionem poſcis:homo diligens,maturus,religioſus,non vis aliquem in Eccleſia peccare;peccantem cupis diſcuti,& pœnæ conſequenter addici. Quæcumq. in alium promis,& in te proferre cogeris:hoc enim facis, ne ſegnitia Pontificis accuſetur & maculetur Eccleſia. Debet ergo & Pontificis in omnibus malefactis ſolicitudo & ſeueritas non deeſſe, & ab omnibus Eccleſiæ fama purgari.

e Matth.7.

XXXIV. Sed dicas forſitan,re laicū,illum Eccleſiæ miniſtrum. Et ego grauius crimen exaggerās. Verū dicis,nec ego diffiteor. Tanto ſolicitius examinandus eſt, quanto magis propinquus eſt. Tanto

magis

A magis reus eſt,quanto in illo miniſterio conſtitutus,& hæc facere minime debuiſſet. Ecce cenſura non deeſt:auditus & ſi conuictus fuerit,vindictæ conſequenter addicitur. Age modo, quod vis de te? Numquid quia in miniſterio ſacro non es,in plebe ſacra non es? An neſcis & te membrum eſſe Summi Pontificis? An neſcis,totam Eccleſiam,Sacerdotium vocitatam? Poſtremo ſi ille reus eſt, qui accedens ad miniſterium Eccleſiæ delinquit:numquid & tu reus non es, qui poſt confeſſionẽ veritatis ad praua & peruerſa & profana & diabolica,quibus te renunciare profeſſus es, figmenta reduceris? Itaque etiam tu poſt blaſphemias palam publiceq.profuſas,a ſacro corpore modis omnibus abſtinendus es:Non potes enim [a] menſæ Domini participare,& dæmoniorum;nec calicem Domini bibere,& calicem dæmoniorum:nec potes templum Dei eſſe,& templum diaboli: lux ſimul & tenebræ in te conuenire non poſſunt. Viderim vtrum vrgeas atque compellas in alio maleficia vindicare:tu tamen ſceleris tui pondus non potes declinare. Et quanto in alio tranſire crimen non pateris impunitum,tanto quid etiam in te pro rerum ratione facere debeamus,oſtendis.

De his qui ſua excuſant peccata,quod laici ſint.

a 1.Cor.10.

XXXIV.

Verumtamen in ipſis blaſphemijs tuis,quibus es iure plectibilis,imperitiam tuam euidenter agnoſce,& ſicut ait ille, voluntatem habere te mentiendi,artem fingendi non habere:cum ſic te in B telligas malum habere affectum,peruerſumq.apoſtatandi propoſitum,vt tibi materia prorſus vanitatis illius nulla ſuppeditet,nec poſſis aſtruere quod corde concupiſcis & ore depromis. Dic mihi,cum ſæpenumero in Romanis hiſtoriis legatur, Liuio auctore,ſæpiſſime in hac Vrbe exorta peſtilentia,infinita hominum millia deperiiſſe,atque eo frequenter ventum, vt vix eſſet vnde bellicoſis temporibus exercitus potuiſſet adſcribi:illo tempore deo tuo Februario minime litabatur? An etiam cultus hic omnino nihil proderat? Illo tempore Lupercalia non celebrabantur? Nec enim dicturus es,hæc ſacra adhuc illo tempore non cœpiſſe, quæ ante Romulum ab Euandro in Italiam perhibentur illata. Lupercalia autem propter quid inſtituta ſunt(quantum ad ipſius ſuperſtitionis commenta reſpectant) Liuius ſecunda Decade loquitur:nec propter morbos inhibendos inſtituta commemorat,ſed propter ſterilitatem(vt ei videtur)mulierum,quæ tunc acciderat,exoluendam. Proinde ſi vel ad hoc ipſum aliquid hoc valeret;hoc intermiſſo,non morbus acciderit, contra quem Lupercalia reperta non ſunt;ſed feminæ nequaquam generare debuerant,pro quarũ fœcunditate concinnantur inuenta.

Confutat impios ex ritibus impiorum.

Quid dicturi eſtis de peſte,de ſterilitate,de bellorum tempeſtate continua? numquid & hæc ꝓ C pter ſublata Lupercalia contigerunt? Si autem non propter iſta vel vitanda vel curanda Lupercalia ſunt prouiſa:quid inani turbatione iactamini? Quid Tuſcia,quid Aemilia,ceteræq. prouinciæ, in quibus hominum prope nullus exiſtit:vt bellica neceſſitate conſumerentur,Lupercaliorum fecit offenſio,quæ longe ante vaſtatæ ſunt,quam Lupercalia tollerentur? Quando Anthemius Imperator Romam uenit, Lupercalia vtique gerebantur;& tamen peſtilentia tanta ſubrepſit,vt tolerãda vix fuerit. Numquid per Campaniam Lupercalia gerebantur,quæ ſublata morbos illic & peſtilentiam procrearent? Sed dicturi eſtis:Ad Romam,tamquam ad caput,omnia pertinere; & quod hic factum non eſt,diuerſis prouincijs ad eam pertinentibus obfuiſſe. Cur ergo antequam ad Romam iſtæ prouinciæ pertinerent,præter Lupercalia,proprijs opibus floruerunt? Vt ſterilitas ſic continuata terrarum,Lupercalia ſublata fecerunt,an noſtrorum merita peccatorum? de quibus olim dictum eſt:

XXXVI. Scite redarguit ſuperſtitioſos Gelaſius.

Et quicquid Romani meruerant pendere mores.

Sterilitas certe feminarum debuit prouenire, propter quam auferendam Lupercalia inſtituta iactantur;non ſterilitas terrarum,propter quam Lupercalia non ſunt inſtituta.

D Quid in Africa? vnde ſterilitas? Quid in Gallijs? Lupercalia iſta fecerunt,an noſtri mores,furta,homicidia,adulteria,iniuſtitiæ,iniquitates,ambitiones,cupiditates,periura,falſa teſtimonia, oppreſſiones miſerorum,bonarum cauſarum impugnatio,malarumq.defenſio,& in omnibus inaudita peruerſitas,poſtremo(quod ſupra omnia eſt)Deo fictæ mentes,& ſacrilegia, arteſq. magicæ etiam Paganis horrendæ? Ecce quæ faciunt omnia aduerſa & inimica nobis,non Lupercalia quæ ſunt pro veſtra ſalute ſublata.

XXXVII. Peccata quib. præſens ſæculũ abundauit.

Sed quid dicitis vos ipſi,qui Lupercalia defenditis,& agenda proponitis? Vos eadem non pretiatis,vos eorum cultum celebritatemq.vilem vulgaremq.redditis. Si offenſio Lupercaliorum vobis aduerſa procurauit,veſtra culpa eſt,qui quod vobis ſingulariter prodeſſe putatis,negligentiſſime & tam longe impari cultu & deuotione ea ducitis celebranda,quam profanitatis veſtræ celebrauere maiores. Apud illos enim nobiles ipſi currebant,& matronæ,nudato publice corpore,vapulabant. Vos ergo primi in Lupercalia commiſiſtis. Satius fuerat non agere,quam ea cum iniuria celebrare. Sed deduxiſtis venerandum vobis cultum & ſalutiferum,quem putatis,ad viles triuialeſq.perſonas,abiectos & infimos. Si vere ergo profitemini hoc ſacrum ac potius execramentũ E vobis eſſe ſalutare,ipſi celebrate more maiorum,ipſi cum amiculo nudi diſcurrite,vt veſtræ ſalutis ludibria peragatis. Si magna ſunt,ſi diuina,ſi ſalutifera,ſi in his vitæ veſtræ pendet integritas:cur vos pudet per vos ipſos talia celebrare? Si pudet & dedecus eſt:ita ne ſalutiferum eſt & diuinũ & profuturum,quod vos ipſi dedecus eſſe fateamini? Nemo religionem profiteur,quã per ſe exequi prorſus erubeſcit & refugit. Ipſa verecundia veſtra vos doceat,crimen eſſe publicum,non ſalutem,non diuinitatis cultum,de quo ſapiens nullus erubeſcit;ſed inſtrumenta prauitatum,quibus mens veſtra contra ſemetipſam teſtimonium ferens,quod gerẽdum profitetur,erubeſcit implere.

XXXVIII. Retorquet Gelaſius in impios argumẽtũ

Caſtores veſtri certe,a quorum cultu deſiſtere noluiſtis,cur vobis opportuna maria minime ꝓbuerunt,vt hiemis tempore venirent huc nauigia cum frumentis, & ciuitas inopia minime laboraret? An diebus ſequentibus hoc futurum eſt æſtatis? a Deo conſtitutum beneficium eſt,non Caſtorum vana perſuaſio. Dicite nobis,nec Chriſtiani,nec Pagani,vbique perfidi,nuſquam fideles, vbique corrupti,nuſquam integri,qui tam vtrumque tenere non poteſtis,quam ſibi vtrumque cõtrarium eſt:dicite,inquam,Lupercaliorum patroni,& re vera diuinitatis ludibria,& cantilenarũ

XXXIX. Quæ agi ſolebant in Lupercalibus.

turpium

turpium defenſores, digni magiſtri veſaniæ, & qui non ſine cauſa ſana capita non habetis, digni A hac religione, quæ obſcœnitatum & flagitiorum vocibus celebratur: videritis ipſi, quid vobis ſalutis impendat, quæ tantam moribus labem perniciemq. proponit. Nec eſt, quod dicatis, potius hæc agendo, & facinora vniuſcuiuſque vulgando deterreri a talibus commiſſis animos, & pudore refrenari, ne de his publica voce cantetur; quando (ſicut ille ait) non tam deterrere, quam admonere animos hæc ludibria videantur, & ſicut ille dixit,

——iram atque animos a crimine ſumunt. Eo impudentiores effecti, quo crimine publicato, expoſitaq. verecundia, nihil ſupereſt omnino quod pudeat, nec habet quod metuatur publicari, ſed iam ſe fiducialiter exerat, qualis in proparulo non per coercitionem, ſed potius per quamdam lætitiam & celebritatem nominum decantata eſt quælibet illa perſona *: immo & religione ſe præſtare confidit, vt ſint vnde numinum ſolemnia celebrentur, quæ niſi criminum decãtationibus non coluntur.

* profana

XL. Dicite nobis itaque, qui voluntatem profanitatis habetis, cuius cauſas afferere non poteſtis, qui tuendæ habetis propoſitum falſitatis, quam defendere non poteſtis; quid dicturi eſtis de ſiccitate, de grandine, de turbine, de tempeſtatibus, varijſq. cladibus, quæ pro morum noſtrorum qualitate proueniunt? numquidnam & hæc omnia pro ſublatis Lupercalibus contigerunt? an in malis B moribus caſtigandis, meritis retributionibus inferuntur? Sed non mirum eſt, homines non iudicio diuino velle iſta contingere, ſed vanæ ſuperſtitionis incurſibus, quibus ſua crimina & malefacta cooperiant, auctoritatem cæli ſidera perhibent adhibere, & fatalem inducunt errorem, neceſſitatemq. peccandi, facinoraque ſua non de cordis proprii peruerſitate procedere, ſed cælo auctore pendere. Proponite igitur, pro quibus aut ſubmouendis malis, aut promerendis bonis Lupercalia veſtra fuerint inſtituta: & videamus quæ illa bona prouenerint, cum Lupercalia gererentur; & quæ mala ſucceſſerint, cum Lupercalia viderentur ablata.

Fatalis neceſſitas a ſuperſtitioſis inducta.

XLI. Figite gradum: ad quod veſtrum excidium dicatis hæc prodigia fuiſſe reperta, digni qui monſtrum neſcio quod pecudis hominiſq. mixtura, compoſitum, ſiue vere, ſiue falſe editum celebretis: Si propter peſtilentiam ſubmouendam (vt antiquiora præteream) ecce antequã meis temporibus tollerentur, peſtilentiã grauẽ tam in hac Vrbe, quam in agris hominum pecudumq. fuiſſe, non dubium eſt. Si pro ſterilitate iactatis: Cur in Africa, vel Gallia iſta contingunt, vbi nec fuerunt aliquã do Lupercalia, nec conſtat fuiſſe ſublata? Cur nunc Oriens omnium rerum copijs exuberat & abũ C dat, qui nec celebrauit vmquam Lupercalia, nec celebrat? An dicitis, illic nocere, vbi per plurima ſæcula fuerant celebrata, & repente ſublata ſunt? Videamus ergo, ſi his temporibus, quibus dicitis agitata, & rite ac plena ſua (ſicuti vobis videtur) deuotione completa ſunt, numquam fames, numquam peſtilentia prorſus extiterit. Si vero ſæpenumero bis cladibus ad extremum periculi ventũ eſt: apparet his malis ſubmouendis nihil Lupercalia profuiſſe etiam eo tempore, quo (ſicut dictũ eſt) vt putatis, competenti ordine gererẽtur: ſic de ſingulis quibuſque neceſſitatibus, propter quas dixeritis fuiſſe prouiſum: ſi conſtiterit etiam illis non deſijſſe vana huius remedij conuincitur eſſe præſumptio.

Conuincuntur ſuperſtitioſi certis rationibus.

XLII. Verumtamen cur non hoc etiam experiamini, vtrum valeant aliquid etiam rite celebrata? Et vos per ludibria iſta diſcurrire, veſtrorum more maiorum; vt diuinam rem & ſalutarem vobis (vt dicitis) deuotius celebrando, ſaluti veſtræ proſpicere magis magiſq. valeatis. Numquid *cum hæc* celebrarentur, a Gallis Roma capta non eſt, & ſæpenumero ad extrema quæque *peruenit?* Numquid bellis ciuilibus ſub hac celebritate non concidit? Numquid Lupercalia *deerant, cum Vrbẽ* Alaricus euertit? Et nuper cum Anthemij & Ricimeris ciuili furore ſubuerſa *eſt, vbi ſunt* Lupercalia? cur iſtis non profuerunt? Certe ſi diuinum eſt, ſi ſalutare vobis: cur non per vos ipſi, vt maio- D res veſtri, iſta facitis? cur cauſas veſtræ ſalutis minuitis? cur decoloratis? cur eliditis? cur ad vilia quæque deducitis? Quid imputatis nobis, cum ipſi remedia veſtra calcetis? Satius eſt non tentare, quam contumelioſe peragere. Maiores certe veſtri, ſi vitioſe (vti illis videbatur) ſacrum aliquod celebraſſent, inſtaurandum eſſe ducebant. Cur non quod vitioſum cultum redegiſtis per indignas quaſque id eſequendo perſonas, competenti inſtauratione reparatis, vt cauſas veſtræ ſalutis plenius perfectiuſque tractetis? Cur uos pudeat agere, ſi ſalutare eſt, ſi diuinum, quod tractaſſe, ſit dedecus?

Vrget eos ab euentu rerum.

XLIII. Sed, inquis, nel imaginem ipſius rei non debere moueri. *S*i prodeſt, ſi ſalutare eſt; cur non imago potius apud uos, & non ipſa ſit ueritas? Aut ſi certe nec tunc profuit, quando ritu integro (ſicut dicitur) tractabatur: quid quæritis eius imaginem, cuius nec ipſam profuiſſe cernitis veritatem? Sed dicitis, tot ſæculis rem geſtam non oportere ſecludi: nihilominus multis temporibus paganitatis ſuperſtitio ventilata eſt; ſacrificetur in templis dæmonum, & in Capitolio profana vanitas celebretur. Cur portionem defenditis, & quæ maiora ſunt præteritis? Si plura genera vanitatum mul E tis acta ſeculis probantur eſſe ſublata: cur portio quantouis tempore ventilata non poſſit auferri? Si temporibus præſcribitur: imputare maioribus veſtris, qui cum hac temporis præſcriptione non vſi ſint, poſſe quod ſuperfluum eſt, & debere remoueri, dum plura & maiora ſublata ſunt, indicarunt.

XLIV. Sed dicitis, etiam Chriſtianis temporibus hæc fuiſſe: ſed etiam illa aliquandiu Chriſtianis quoque temporibus celebrata ſunt. Numquidnam quia ſub primis Præſulibus Chriſtianæ religionis ablata non ſunt, ideo ſub eorum ſucceſſoribus tolli minime debuerunt. Multa ſunt quæ a ſingulis Pontificibus diuerſo tempore ſublata ſunt noxia, vel abiecta. Non enim ſimul omnes in corpore curat medicina languores, ſed quod periculoſius conſpicit imminere; ne aut materia corporis non ſufficiat medicinæ, aut pro conditione mortali ſimul omnia non poſſit auertere. Quære quale ſit vnde agis: Si bonum eſt, ſi diuinum ſi ſalubre: merito quandocumque tolli non debuit. Si nec ſalubre, nec diuinum: cauſandum tibi magis eſt, cur tardius auferatur, quod ſuperſtitioſum conſtat & vanum?

Non omnia a prædeceſſorib. emendata Pontificibus.

A vanum? quod certe Chriſtianæ profeſſioni non conuenire, manifeſtum eſt.

Poſtremo (quod ad me pertinet) nullus baptizatus, nullus Chriſtianus hoc celebret; ſed ſoli hoc Pagani, quorum ritus eſt, exequantur. Me pronunciare conuenit, Chriſtianis iſta pernicioſa & funeſta indubitanter exiſtere. Quid me incuſas, ſi quod profeſſo nomini inimicum eſt, a conſortibus profeſſionis Chriſtianæ pronuncio ſubmouẽdum? Ego certe abſoluam, conſcientiam meã: ipſi videant qui iuſtis admonitionibus obedire neglexerint. Quod etiam prædeceſſores meos forſitan feciſſe non ambigo, & apud Imperiales aures hæc ſubmouenda tentaſſe. & quia auditos eſſe non conſtat, dum hæc mala hodieq. perdurant: ideo hæc ipſa Imperia defecerunt: ideo etiã nomẽ Romanum, non remotis etiam Lupercalibus, vſque ad extrema quæque peruenit. Et ideo ea nũc remouenda ſuadeo: quæ cum nihil profuiſſe cognoſco; tamquam cõtraria veræ religioni, noxia potius extitiſſe pronuncio. Poſtremo ſi de meorum perſona præſcribendum æſtimas prædeceſſorum; vnuſquiſque noſtrum adminiſtrationis ſuæ redditurus eſt rationem, ſicut etiam in publicis dignitatibus fieri peruidetis. Ego negligentiam accuſare non audeo prædeceſſorum; cum magis credã fortaſſe tentaſſe eos vt hæc prauitas tolleretur, & quaſdã extitiſſe cauſas & contrarias voluntates, B quæ eorum intentiones præpedirent, ſicut ne nunc quidẽ vos iſtos abſiſtere inſanis conatibus velle perpendiris.] hactenus Gelaſius in Andromachum. XLV.

Ob retentum Gentilitiũ cultum collapſum Imperium.

Profecit autem Romanus Senatus, vt non Lupercalia tantum, in quæ Gelaſius eo modo declamauit, ſed etiam quæ minoris eſſe ſuperſtitionis, & maioris oblectamenti videri poterant ſpectacula abſtulerit ſaltem ad tempus, quæ in nouis creandis Conſulibus celebri cultu peragi conſueuerant, delinita olim ad tollendam idololatriam & ſuperſtitionis ſuſpicionem male ſuperinducto Christi nomine, dum (quod ex Saluiano [a] diximus) non in Martis vel aliorum deorum honorẽ, ſed ad Chriſti gloriam eadem celebrari Circenſia faterentur, falſo prætextu, ſed digno velamento obtegentes potius quam abolentes ſuperſtitionem auitam. At rem fucatam ſaniori iudicio deteſtantes, ſerioq. agenda in eſſe cenſentes, aliam longe nobiliorem loco Gentilium munerum parauere ſpectaculi pompam: dum profuſa illa impenſa fieri ſolita in editione Circenſium, in pauperũ fuit veſtimenta conuerſa, de qua iſta Ennodius Ticinenſis in defenſorio libello habet his verbis: Mentior (inquit [b]) niſi egena agmina aduentum Conſulatus veſtri in ſubſidio miſeriarum præſtolantur. Etenim purpura veſtra, qua anni vocabulum nobis datis, ſubueniente miſeris, veſtimen C torum largitate pellit algorem. Probe iam iterum neceſſitatibus ferunt auxilium decora Faſtorũ; & veteri infidelitate depoſita, in tali præparatione cenſus diſpendia efficiuntur lucra animarum.] hæc Ennodius. XLVI.

a Saluian de vero iudic. lib. 6.

Expenſæ ludorum conuerſæ in vſum pauperum.

b Extat tom. 1. Concil.

Haud vero hæc parui fuere momenti: quanta enim hactenus in creatione Conſulum, etiam regnantibus Chriſtianis Principibus, ſuperſtitio viguiſſet, vix quis crederet, niſi fideliſſimus teſtis adeſſet iſta deplorans huius ſæculi ſcriptor, quem retulimus, Saluianus Maſſilienſis Epiſcopus, cuius hic iterum ſunt verba reddenda [c]: Quid enim (inquit) numquid non Conſulibus, & pulli adhuc Gentilium ſacrilegiorum more paſcuntur, & volantis pennæ auguria quæruntur, ac pene omnia fiunt, quæ etiam quondam Pagani veteres friuola atque irridenda duxerunt? Et cum hæc omnia ipſi agant qui annis nomina tribuunt, & a quibus anni ipſi exordium ſumunt: credimus nobis bene annos poſſe procedere, qui a rebus talibus ordiuntur? Atque vtinam ſicut hæc propter Conſules tantum fiunt, ita illos tantum inceſtarent, propter quos fiunt. Illud eſt feraliſſimum & grauiſſimum, quod dum conſenſu publico aguntur, honor pauciſſimorum fit crimen omnium: ac ſi ex ſingulis bini inaugurentur, prope eſt vt in omni mundo nullus euadat.] hæc Saluianus talia neſanda D deplorans: ex quibus magis perſpicue, lector, intelligas iure queſtum eſſe Gelaſium ob eiuſmodi ſuperſtitiones a Romanis retentas atque defenſas Romanum eſſe penitus collapſum Imperium, & Romanum nomen abolitum, regnantibus in Occidente Gothis & alijs vbique barbaris. XLVII.

Superſtitio hactenus retenta.

c Saluian de vero iud. lib. 6.

At quæ reliqua ſunt ſancti Pontificis monumenta hic reddamus. Inter alia quæ reperiuntur decreta Gelaſij, illud fuit, vt qui ſuum occidiſſent Epiſcopum, in poſterum indigni proprium habere paſtorem, ſub vicinioris Epiſcopi diœceſi redigerentur. iſta Gelaſius ſcripſit [d] ob Scyllacæorum geminaram cædem Pontificum. XLVIII.

d Gelaſ epiſtol. 23. q. 2. c. 25.

Sub Pontificatu quoque Gelaſij (quoto autem eius ſedis anno, neſcitur) facta eſt eiuſdem Põtificis auctoritate tranſlatio venerandi corporis S. Seuerini Neapolim nobiliſſimam Campaniæ ciuitatem; eamq. paucis deſcripſit Eugipius eiuſdem Sancti diſcipulus. Mirifice enim ciuitas illa ſtudioſa ſemper fuit reliquiarum ſanctorum martyrum & confeſſorum: non enim ſatis habuit e proximo accipere S. Ianuarium, & e longe ex Africa eiuſmodi ditari theſauris: ſed & e Danubij ripis ſacra pignora S. Seuerini in Italiam delata, a S. Gelaſio Pontifice impetrauit, quæ in præſentem vſque diem honorificẽtiſſimo cultu proſequitur: cuius rei gratia videatur locupletem benedictionẽ E Obededom [e] conſecuta, vt ſicut ille in ſua recipiẽs Arcam Domini, multiplicibus bonis affluit; ita ciuitas iſta recipiens ſacrata Dei templa, ipſa Sanctorum corpora, meruerit ſemper amplioribus gloriæ acceſſionibus illuſtrari. Sed quæ pauca de hac tranſlatione ſcribat idẽ Eugipius, audiamus: XLIX.

Tranſlatio Corporis S. Seuerini Neapolim.

e 2. Reg. 6.

Illuſtris femina Barbaria [*] beatum Seuerinum, quem fama vel litteris cum ſuo quondam iugali optime nouerat, religioſa deuotione venerata eſt: quæ poſt obitum eius audiens corpuſculum Sancti in Italiam cum multo labore perductum, & vſque ad illud tempus terræ nullatenus commẽdatum, venerabilem presbyterum noſtrum Marcianum, ſed & cunctam congregationem litteris frequentib. inuitauit. Tunc S. Gelaſij ſedis Romanæ Pontificis auctoritate & Neapolitano populo exequijs reuerentibus occurrente, in caſtello Lucullano per manus S. Victoris Epiſcopi mauſoleo quod prædicta femina condidit collocatum eſt. qua celebritate multi languoribus diuerſis afflicti, quos recenſere longum eſt, recepere protinus ſanitatem. Inter quos quædam venerabilis ancilla Dei, Proceſſa nomine, ciuis Neapolitana, cum grauiſſimũ ægritudinis pateretur incommodum, ſancti funeris prouocata virtutibus in itinere properanter occurrit; & ingreſſa ſub vehiculo quo L.

* Barbara.

De Tranſlatione ã. Seuerini Neapolim.

corpus

corpus venerabile portabatur, ſtatim caruit omnium languore membrorum. Monaſterium igitur A
eodem loco conſtructum ad memoriam Beati hactenus perſeuerat: cuius meritis multi obſeſſi
dæmonibus ſunt curati, & diuerſis obſtricti languoribus receperunt ac recipiunt, operante Domi-
ni gratia, ſanitatem: cui eſt honor & gloria in ſæcula ſęculorum. Habes egregie Chriſti miniſter,
commemoratorium, de quo opus efficias cum magiſterio fructuoſum.] hactenus Eugipius, qui
ſcriptam omni fide eiuſmodi de rebus geſtis S. Seuerini tractationem miſit (vt ſua epiſtola præfa-
tus eſt) ad Paſchaſium Romanę Eccleſiæ diaconum, cuius ad eumdem Eugipium reddita extat
epiſtola: quod quidem viri clariſſimi monumentum hic tibi reddi, grato accipies animo, cum intel
liges hunc illum eſſe Paſchaſium diaconum, cuius S. Gregorius in Dialogis miraculum recitat:
cuius & extant libri duo de Spiritu ſancto. epiſtola autem ſic ſe habet:

LI. Domino ſancto ſemperq. cariſſimo Eugipio presbytero Paſchaſius diaconus frater in Chri
ſto cariſſimus.

Paſchaſii epiſ. ad Eugipium.

Dum Sanctos peritiæ tuæ facundia & otij felicitate, perpendens amaritudines occupationeſq.
multiplices peccatorum, te tractare contemnis: pudoris iacturam dilectionis contemplatione ſuſti
nes. Direxiſti commemoratorium, cui nihil poſſit adijcere facundia peritorum; & opus quod Ec- B
cleſiæ poſſit vniuerſitas recenſere, breui reſeraſti compendio, dum beati Seuerini finitimas Panno
niorum prouincias incolentis vitam moreſq. verius explicaſti, & quæ per illum diuina virtus eſt
operata miracula diuturnis manſura temporibus tradidiſti memoriæ poſterorum. Neſciunt facta
piorum perire cum ſæculo: vt omnes præſentem habeant, & ſecum quodammodo ſentiant com-
morari, quibus eum relatio peruexerit lectionis. Et ideo quia tu hæc quæ a me narrāda poſcebas,
elocutus es ſimplicius, explicaſti facilius: nihil adijciendum labori veſtro, ſtudio noſtro credidi-
mus. Siquidem aliter audita narramus, aliter experta depromimus. Faciliùs virtutes magiſtrorū a
diſcipulis exponuntur (quæ ſuggerūtur crebrius conuerſatione dicentium) diuinis chariſmatibus
inſpiratis ſanctis bonorum mentibus excolendis.

LII. Quantum geſta Sanctorum vtilitatis impertiant, quantum feruoris attribuant, quantum puri
taris infundant: de hac re Apoſtolicæ vocis auctoritas latius innoteſcens [a]: Forma (inquit) facti
gregi. & beatus Paulus Timotheo præcipit [b], formam eſſe Fidelibus. Vnde idem Apoſtolus [c] iu
ſtorum catalogum ſumma breuitate contexēs, ab Abel incipiens, inſignium virorum pergit narra
re virtutes. Sic & ille fideliſſimus Mathathias morti glorioſiſſimę iam propinquans, filijs ſuis here C
ditario iure ſanctorum exempla diſtribuit: quorum certaminibus admirandis celebrius excita-
ti, animas ſuas pro legibus ſempiternis ſanctitatis feruore contemnerent. Nec paterna liberos fe
fellit inſtructio. Tantum enim profuerunt memoratis facta maiorum, vt aperta fide armatos Prin
cipes deterrerent, caſtra ſacrilega ſuperarent, cultus araſq. dæmoniacas longe lateq. diruerent, ci
uicamq. coronam, geſtis decorati perennibus, ſplendenti patriæ prouiderent. Vnde nos ornamen-
tis ſponſæ Chriſti quiddā fraterno miniſterio prouideri gaudemus: Non quo vllis (vt credo) tem-
poribus defuerit clarior vita maiorum, ſed quod domum magni Regis plurimorum vexilla tro-
phæorum habere conueniat. Non enim vera virtus excluditur numeroſitate victorum, ſed optatis
ſucceſſibus cateruis ampliatur.] hucuſque in codice Paſchaſij diaconi epiſtola; quem illum ip-
ſum eſſe, cuius ſanctus Gregorius in Dialogis meminit, nomen, tempus, locus, & ſacra functio
docent.

a 1. Petr. 5.
b 1. Tim. 4.
c Hebr. 13.

LIII. De ceteris ab eodem Gelaſio rebus geſtis hæc leguntur in libro de Romanis Pontificibus: Hu
ius temporibus inuenti ſunt Manichæi in vrbe Roma; quos in exilium deportari præcepit, quorū
quoque codices ante fores baſilicæ S. Mariæ incendio concremauit. Hic ſub Geſta Synodica cum D
fletu & ſub ſatisfactione libelli purgatum Miſenum Epiſcopum reuocauit, quem & Eccleſiæ ſuæ
reſtituit, qui peccauerat in cauſa Acacij & Petri. Hic fuit amator cleri & pauperum, & clerum am
pliauit. Hic liberauit periculo famis ciuitatem Romanam. Hic fecit cōſtitutum de omni Eccleſia.
Huius temporibus iterum venit relatio de Græcia, eo quod multa mala facta eſſent a Petro & Aca
cio Conſtantinopolitano.] ſed dicendum potius horum occaſione patrata: nam hi iampridem de
ceſſerant. ſicut & antea factum eſſe conſtat, quod ſubdit auctor de Ioanne his verbis: Eodem tem
pore fugiens Ioannes Alexandrinus Epiſcopus Catholicus venit Romam ad ſedem Apoſtolicam:
quem beatus Gelaſius ſuſcepit cum gloria, cui etiam & ſecundam ſedem præbuit.] Sed & qđ adiū
git de Acacio & Petro tamquam viuentibus a Gelaſio damnatis, procul abhorret a vero, vbi ait:
Ipſis temporibus fecit Synodum, & miſſit per tractum Oriētis, & iterum damnauit in perpetuum
Acacium & Petrum, ſi non pœnitentes ſub ſatisfactione libelli poſtularent pœnitentiam ſecundū
humanitatem primæ ſedis Eccleſiæ.] hi enim iam damnati erant & vita functi. His addit auctor:

Gelaſii res geſtæ.

LIV. Hic dedicauit baſilicam ſanctæ Euphemiæ martyris in ciuitate Tiburtina milliario vigeſimo
ab Vrbe: dedicauit autem & baſilicas alias ſanctorum Nicandri & Eleutherij & Andreæ via Laui E
cana ad fundum in villa Pertuſa *. Fecit autem & baſilicam ſanctæ Mariæ via Laurētina in fun-
do Criſpini milliario ab Vrbe vigeſimo. Hic fecit libros quinque aduerſus Neſtorium & Eutyche
tem, qui hodie in bibliotheca & archiuo Eccleſiæ continentur. Fecit & hymnos in modum beati
Ambroſij Epiſcopi, item duos libros aduerſus Arium.] ea nimirum ratione, quod regnantibus in
Italia Gothis iiſdemq. Arianis, hoc voluit fidei veræ doctrina confodere, a quibus armorum potē
tia Catholici populi tenerentur oppreſſi. Sed addit: Fecit etiam & Sacramentorum præfation &
orationes lauto ſermone, & epiſtolas fidei elimato ſermone. Multum ſub huius Epiſcopatu cl
creuit. Hic fecit ordinationes duas in vrbe Roma per menſem Februarium & Decembrem, pre-
sbyteros trigintaduos, diaconos duos, Epiſcopos per diuerſa loca numero ſexagintaſeptem. qui
etiam ſepultus eſt in baſilica ſancti Petri Apoſtoli vndecimo Kalendas Decembris. Et poſt obitū
eius ceſſauit Epiſcopatus dies ſeptem.] hactenus ibi Anaſtaſius.

* Petroſa
Gelaſii ſcripta

LV. Sic igitur eodem anno, vigeſimaoctaua menſis Nouembris in locum Gelaſii Papæ ſubrogatus
eſt

A eſt Anaſtaſius Romanus ex Petro genitus in Regione quinta, Caputtauri cognominata: cuius res *Anaſtaſius*
geſtas ſuis locis dicturi ſumus] . Porro de tempore creationis Anaſtaſij corrigendum eſt Mar- *Papa.*
cellini Chronicon, cum poſt annos duos ſub Conſulatu Ioannis Scythæ & Paulini eum in ſedem in
greſſum ponit.

Eodem quoque anno Palladius Antiochenus Epiſcopus moritur, cum annos decem ſediſſet: *LVI.*
inq. locum eius Flauianus Iunior ſubrogatur, qui quidem pro Concilio Chalcedonenſi aduerſus *Flauianus Epi*
Imperatorem & alios hæreticos ſtetit, cujus rei cauſa meruit cum alijs Epiſcopis cõfeſſoribus exi *ſcopus Antio-*
lium animo conſtanti ſubire: ſed quando id contigerit, ſuo loco pluribus dicendum erit. modo ve- *chenus.*
ro ex Cyrillo hæc pauca de eius Orthodoxa fide promamus. Poſtquam autem (inquit) Flauianus
quoque, qui poſt mortem Palladij Antiochenæ præfuit Eccleſiæ, eadem quæ ij, *nempe Elias Hiero-
ſolymitanus & Macedonius Epiſcopus Conſtantinopolitanus*, ſentiebat, & in recta veraq. ratione in-
grediebatur: non poterat amplius contineri ira Imperatoris, qui aduerſus pietatem ſolum erat for
tiſſimus, nec ferre poterat eorum concordiam; ſed efferatur, acri ira percitus, vtroſque damnat exi
lio, &c.] At hæc de exilio Eliæ & Flauiani longe poſtea contigerunt, quæ ſuo loco dicentur.

B Eodem ipſo anno, nempe poſt biennium a legatione ad Gundebadum Regem Burgundionũ, *LVII.*
Epiphanius Epiſcopus Ticinenſis ad Theodoricum Regem Italiæ pro Liguriæ populis iterum le *Poſterior lega*
gatione perfunctus, ex hac vita migrauit. Rem geſtam Ennodius Ticinenſis narrat his verbis: Cũ *tia Epiphanij*
necdum biennio exacto, à deliberatæ quietis gremio, tamquam a portu cymba illata tempeſtate *Epiſc. Ticin. ad*
propellitur. Nam infirmis Ligurum & labantibus humeris vix ferenda tributorum ſarcina man- *Theod. Reg.*
dabatur. Rurſus ad te, afflictorum cõſolator, adcurritur. Doceres fruſtra reddidiſſe patriæ vices, ſi *Ital.*
illis in ſolo auito periclitantibus non adeſſes. Et quia apud te numquam fatigatus eſt qui rogauit,
ſuſcepiſti cauſam infelicium, & te protinus ad rediuiua onera præparaſti. Rauẽnam pro nobis Re
gem rogaturus excurris. Quantas ibi, poſtquam Gallicana inſignia effugeras, minas cæli, procel-
larumq. diſcrimina, adhuc quaſi æui integer, aut valens corporis munitus exuperas? Numquam ti
bi ad officium animorum ſe membra quamuis inualida ſubduxerunt: frigus, pluuia, Padus, ieiu-
nia, nauigatio, periculum, tonitrua, ſine tecto manſio in ripis fluminis incerti, pene ſine terra por-
tus virtuti tuæ dulcia fuerunt & grata ſucceſſui. Cõſulatus eſt de præſentia tui ille eminentiſſimus
Rex, qui te videre ambienter optabat. Expoſuiſti neceſſitates noſtras aduentu tuo, antequam di-
C ceres: & quales tecum habitantium lacrymæ te compulerint, docuerunt ſuperata diſcrimina. Aſt
vbi ad Principem ingreſſus eſt, ita loqui cœpit:

Solita, Rex venerabilis, mentis tranquillitate famulorum preces intellige. Et me ad poſtulan *LVIII.*
da neceſſaria, & vos ad tribuenda vſus informat. Lex tua eſt, ductor inuicte, miſereri iugiter. Tu *Oratio Epipha*
ſemper nutriſti ſpem intercesſionum in poſterum, dum præſentibus non reſiſtis. viam ſupplica- *nij ad Theodo*
tioni noſtræ patefecit ad reliqua ſemper apud vos beneficij fides impetrati. Liguribus tuis largire *ric. Regem.*
quod proferas, tribue quod reponas. Futurorum quæſtus eſt temporalis indulgentia. Boni Princi-
pis mos eſt cum virtutibus amare famam, & regnum ita ordinare, tamquam ad ſtirpis ſuæ poſte-
ros tranſiturum. Nutantes domini hæc tantum, quæ accipiunt, diligunt: firmiſſimi illa potius, quæ
dimittunt. Sic terris ſemina parua committimus, vt multiplicata capiamus: Fœnus ſine crimine fit
triplicatum: boni Imperatoris eſt poſſeſſoris opulentia. Concede immunitatem anni præſentis
Liguriæ: qui eos ab externis, qui ſupplicant, reduxiſti. Quam vberem præſentem natiuitatẽ
habuerimus, clementia veſtra aſtantes interroget: nemo illi mentitur, cui ſeruiunt, qui
conuincant.

D Ad hæc Princeps; Licet nos immanium expenſarum pondus illicitet, & pro ipſorum quiete le *LIX.*
gatis indeſinenter munera largiamur: tamen vis meritorum tuorum tractatibus noſtris reueren-
ter interuenit. Opus eſt fieri quicquid iniunxeris; iuuat omne quod præcipis: æſtimamus enim
compendijs noſtris. Nihil tu quaſi ex accidenti depreceris, qui habes in nobis plurima quæ repo
ſcas. Duas tamen præſentia indictionis fiſcalis calculi partes cedemus, tertiam tantummodo ſuſce
pturi, ne aut ærarij noſtri anguſtia Romanis pariat maiora diſpendia, aut ſupplicatio tua expecta
tæ patriæ gaudia non reportet. Taliter præfato Regi egit gratias ſummus Antiſtes; a quo, Vale di-
cens, abſceſſit, &c.] hæc Ennodius de legatione vltima Epiphanij; qui (vt idem auctor ait) regreſſu-
rus in patriam Parmę ægrotare cœpit, ac Ticinum perueniens ſeptimo die deceſſit, anno ſuæ æta-
tis quinquageſimooctauo, cum ſediſſet annos triginta, ſedereq. cœpiſſet (vt diximus) anno Domi
ni quadringenteſimo ſexageſimoſexto. Suffectus eſt in eius locum Maximus, qui adfuiſſe reperi-
tur Symmacho Papæ aduerſus Laurentium ſchiſmaticum. Extat eiuſdem Ennodij oratio in laudẽ
Maximi Epiſcopi, quæ incipit: Prodiſt religioſæ votum conſcientiæ] & quæ ſequuntur.

E IESV CHRISTI ANNVS 497. ANASTAASII PAP. ANNVS 1. ANASTAS. IMP. 7. THEODORICI REG. 5.

QVadringenteſimus nonageſimus ſeptimus Chriſti annus Anaſtaſio Auguſto iterum Conſule *I.*
adnotatur: quo Anaſtaſius Papa ipſo ſui exordio Pontificatus, nihil antiquius habens quam *Legatio ab A-*
ſuccurrere periclitanti ſub hæretico Principe Eccleſiæ Orientali, legationem ad eumdẽ mi- *naſtaſio Papa*
ſit, quo eum ad meliorem frugem reuocaret. functi ſunt ampliſſima hac legatione præſtantiſſimi *ad Anaſtaſiũ*
viri, nempe Germanus Epiſcopus Capuanus ſanctitate conſpicuus, qui & ſub Hormiſda Pontifi- *Imp.*
ce iterum eodem munere functus eſt, & Creſconius Epiſcopus Tudertinus vir plane egregius. Da
tæ ab ipſo tunc litteræ ad Anaſtaſium Imp. hactenus integræ extãt: reddemus hic eas, quod ex eiſ
dem qui in hac legatione ſcopus Romani Pontificis fuerit, poſſimus apertiſſime noſcere. Sed ante
illud

illud monere debemus, toleratum hactenus ab Apoſtolica ſede Anaſtaſium Imperatorē, ea nimi- A rum ſpe, vt ad Catholicæ fidei, vnde aberrauerat, lineam reduceretur, & per eum Orientalis Eccleſia ſchiſmatibus & hæreſibus lancinata, poſſet aliquo modo ſanari. Ipſa autem epiſtola ſic ſe habet:

II.
Epiſtola Anaſtaſii Pap. ad Anaſtaſ. Imp.

Glorioſiſſimo ac clementiſſimo filio Anaſtaſio Auguſto Anaſtaſius Epiſcopus.

Exordium Pontificatus mei, primitus oblata populis pace, pronuncio, & conſequenter pro fide Catholica humilis pietati tuæ precator occurro. In quo primum mihi diuinum fauorum propinquaſſe confido, quod nunc conſonātia in me anguſtiſſimi nominis tui non dubiū præſtat auxilium: vt ſicut præcelſum vocabulum pietatis tuæ per vniuerſas gentes toto Orbe perfulget, ita per miniſterium humilitatis meæ (ſicut ſemper eſt) ſedes beati Petri in vniuerſali Eccleſia aſſignatum ſibi a Domino Deo teneat principatum: nec propter vnum mortuum diutius tunica illa Saluatoris deſuper contexta per totum, malæ ſortis patiatur incertum, quæ ſola in diſciſſionem pro firmitate ſui venire non potuit: ſerenitate tua præcipue Rempublicam gubernante, cui etiam in priuata vita tantum circa ſinceram religionem ſtudium fuit, vt (ſicut fama certiſſima celebrauit) nemo magis vel inter præcipuos ſacerdotes præfixas a ſanctis Patribus regulas Eccleſiæ cuſtodiſſe d icatur: quod ſanctum ſtudium cum maieſtate Imperij creuiſſe confidimus. B

III.
De nomine Acacij abolēdo.

Legatione itaque fungimur pro Chriſto: ne eos propter offenſionem vel ſcandalum patiamini publice nominari, quorum merita vel actus illum Iudicem latere non poſſunt, in cuius iam ſunt iudicio conſtituti. Nec illic ſe poteſt interſerere in corpore mortali adhuc temeraria præſumptio, in quo non ſolum confeſſio facit aperta merita ſingulorum, ſed etiam ſilentij ipſius non poteſt latere ſecretum.

IV.
a 1.Cor.9.
b Rom.14.
c 2.Cor.5.
d Eccleſ.45.
e Philip.2.
Diuinum iudicium ob oculos ponit.
f 1.Reg.16.
g 1.Paral.28.
h Ezech.11.
i Matth.9.

Namque & prædeceſſor noſter Papa Felix & etiam Acacius illic proculdubio ſunt, vbi vnuſquiſque ſub tanto Iudice non poteſt perdere ſui meriti qualitatem. Itaque monente nos beatiſſimo Paulo Apoſtolo [a], ne quid ſit in hoc offendiculum in Eccleſia; dum quod facere non poſſumus, de his qui iam tranſierunt iudicare conemur, obſeruandum eſſe tranquillitas tua cognoſcat. Ait enim de his qui de rebus ad Deum ſolum pertinentibus iudicare præſumunt: Nemo [b] enim noſtrum ſibi viuit, & nemo ſibi moritur: ſiue enim viuimus, Domino viuimus: ſiue morimur, Domino morimur. Siue ergo viuimus, ſiue morimur, Domini ſumus. in hoc enim Chriſtus reſurrexit: & mortuis, vt & viuorum & mortuorum dominetur. Tu autem quid iudicas fratrem tuū? aut tu quare ſpernis fratrem tuum? Omnes enim ſtabimus [c] ante tribunal Chriſti. ſcriptum eſt enim [d]: Viuo ego (dicit Dominus) quia mihi flectetur omne genu, & omnis lingua confitebitur Deo. Itaque vnuſquiſque noſtrum pro ſe rationem reddet Deo. Non [e] ergo amplius inuicem iudicemus: ſed hoc iudicare magis, ne ponatis offendiculum fratri, vel ſcandalum. Monet igitur beatus Apoſtolus, ne de his nobis præſumamus iudicium, de quibus nemo poteſt melius vel verius iudicare, quā Deus: ne ſibi in hoc quiſpiam temerarios auſus vſurpet, & propter hoc pax & vnitas Eccleſiæ diſſipetur. Nam in Regnorum libro dicitur [f]: Non quomodo videt homo, videt Deus: quia homo videt in facie, Deus autem videt in corde. Item in Paralipomenon libro primo [g]: Et nunc, o Salomō, ſcito Deum patrum tuorum, & ſerui illi in corde perfecto & animo volente, quoniam omnia corda ſcrutatur Deus, & omnem cogitationem nouit. Item in Ezechiele [h]. Hęc dicit Dominus Deus: Sic dixiſtis, domus Iſrael, & cogitationes ſpiritus veſtri ego noui. Vnde & de Domino Iudice dicitur in Euangelio [i]: Sciens autem Ieſus cogitationes eorum, dixit: Quid cogitatis mala in cordibus veſtris? C

V.

Precamur itaque clementiam veſtram, vt ſpecialiter nomen taceatur Acacii, & quod multis D ex cauſis ſcandalum vel offendiculum Eccleſiæ concitauit, ſpeciali appellatione taceatur: cum (ſicut diximus) in generalitate ſacerdotum vniuſcuiuſque meritum illum Iudicem latere non poſſit qui nouit quid cuique tribuendum ſit pro æſtimata diſpenſatione meritorū, cui ſoli cogitationes quoque manifeſtæ ſunt. Hæc quidem adeo vehementer inculcat Anaſtaſius, quod qui ex bona conſcientia Acacium defenderent, nihil detrimenti in ipſum inferri ex ſententia in eum lata a Felice Pontifice niterentur oſtendere; nimirum quod cum diuerſorum ſint fora diuerſa iudiciorum, iudicetq; Eccleſia ſecundum ea quæ in Acta certa probatione inducuntur, iudicet vero Deus ſecundū illas quæ latent in corde cogitationes, ob id ex Eccleſiæ iudicio inferri diuino examini præiudiciū non poſſit. Sic igitur Anaſtaſius Papa apud Imperatorem de Acacij nomine abolēdo, cuius cauſa ſchiſmate diuiſi eſſent, Orientales, inſtantius vrget, oſtendens ex ijs quæ ad iudicium Eccleſiaſticum perducta ſunt, Acacium iure eſſe damnatum, cum addit:

VI.
Qui Legati mittantur.

Quantos vero exceſſus atque præſumptiones habuerit Acacius, ne clementiæ tuæ ſuggerere per ſingula fortaſſe videatur oneroſum; Creſconio, vel etiam Germano fratribus & Coepiſcopis meis, quos miſimus ad ſerenitatem tuam, de cauſis ſingulis, qualis fuerit, inſtructionem pleniſſimam de- E dimus, clementiæ veſtræ ſpecialius recenſendam, ſi hoc pietati tuæ placuerit curioſius indagare, ne in aliquo ſuggeſtionibus noſtris veritas defuiſſe videatur: vt pro diuina ſapientia veſtra perſpicue videre poſſitis, non ſuperbia vel elatione ſedis Apoſtolicæ in Acacium talem proceſſiſſe ſententiam, ſed facinoribus certis (quantum nos extra illud iudicium, quod ſolum falli non poteſt, æſtimamus) zelo magis Diuinitatis exortam.

VII.
k Prouer.10.
l 1.Cor.3.
m Philip.2.

Nos vero humiliter ſupplicantes, controuerſiam in Eccleſia remanere nolumus; cum magis vitanda contentio ſit, ſicut dicitur in Prouerbijs [k]: Odium ſuſcitat contentiones: omnes autem qui non contendunt, protegit amicitia. Nam & Apoſtolus ad Corinthios [l]; Cum enim ſint inter vos æmulationes & contentiones, nonne carnales eſtis, & ſecundum hominem ambulatis? Item ad Philippenſes [m]: Si qua ergo conſolatio in Chriſto, ſi quod ſolatium charitatis, ſi qua ſocietas ſpiritus, ſi qua viſcera & miſerationes: implete gaudium meum, vt id ipſum dicatis, omnes eamdem charitatem habentes: nihil per contentionem, neque per inanem gloriam: ſed in humilitate mentis inuicem

A tis inuicem æſtimantes ſemetipſis ſuperiores:non ſua ſinguli reſpicientes,ſed aliorum.
Hoc tamen præcipue inſinuo ſerenitati tuæ,glorioſiſſime & clementiſſime fili Auguſte,vt cũ VIII.
cauſæ Alexandrinorum patuerint piſſimis auribus veſtris,ad Catholicam & ſinceram fidem eos *De cauſa Ale-*
auctoritate, ſapientia,diuiniſque veſtris monitis redire faciatis. Nam quid tenendum ſit in reli- *xandrinæ Ec-*
gione Catholica ſecundum definita Patrum & prædicationem omnium ſacerdotum qui in Eccle- *cleſiæ.*
ſia floruerunt,ſi hoc quoque præceperitis,ſcientibus in memoriam tranſmittendo renouabimus,
ignorantibus ad diſcendum pro officio noſtræ inſtructionis offeremus,vt nulla extra hæc ingenio
rum iactantia vel prauitatis audiatur.
Illud vero peculiarius pro amore Imperij veſtri & beatitudine, quæ conſequi poterit regnũ, IX.
pro Apoſtolico officio prædicamus,vt(ſicut decet,& Spiritus ſanctus dictat)monitis noſtris obe- *Parendum ab*
dientia præbeatur,vt bona omnia veſtra ob Rempublicam conſequantur,ſicut in Exodo promitti- *Impp. Pontifi*
tur [a]: Si audieris vocem Domini Dei tui,& quæ placent ei feceris coram ipſo,& obedieris præ- *cibus.*
ceptis eius,& cuſtodieris omnem iuſtitiam eius; omnem infirmitatem quã importaui Aegyptiis, a Exod.15.
non importabo in te:ego enim Dominus,ſum,qui ſaluum facio te.Et illic iterum tuba potentiſſi-
B ma canitur [b]: Et nunc Iſrael quid Dominus Deus tuus poſtulat a te aliud,quam vt timeas Do- b Deut.10.
minum Deum tuum,& ambules in omnibus viis eius,& diligas eum,& ſeruias Domino Deo tuo
ex toto corde tuo,& ex tota anima tua cuſtodire præcepta Domini Dei tui & iuſtitias eius , quas
ego mando tibi? Hæc me ſuggerentem frequentius non ſpernat,ante oculos habens Domini in E-
uangelio verba [c]: Qui audit vos,me audit:& qui vos ſpernit,me ſpernit:& qui me ſpernit, ſper- c Luc.10.
nit eum qui me miſit.Nam Apoſtolus concinens Saluatori noſtro,ita loquitur [d]: Quapropter q d 1.Teſſ.4.
hæc ſpernit,non hominem ſpernit,ſed Deum,qui dedit Spiritum ſanctum ſuum in nobis.
Pectus clementię veſtræ ſecretarium eſt publicæ felicitatis:& per inſtantiam veſtram,quam X.
velut vicarium Deus præſidere iuſſit in terris, Euangelicis Apoſtoliciſq. præceptis non dura ſuper
bia reſiſtatur,ſed per obedientiam quæ ſunt ſalutifera compleantur . Nam ſecundum Eccleſiæ
Catholicæ conſuetudinem ſacratiſſimum ſerenitatis tuæ pectus agnoſcat,quod nullum de his vel *Sacramenta p*
quos baptizauit Acacius,vel quos ſacerdotes ſiue Leuitas ſecundum canones ordinauit , vlla eos *Acatium mi-*
ex nomine Acacii portio læſionis attingat,quo forſitan per iniquum tradita ſacramenti gratia mi *niſtrata tenet.*
nus firma videatur.Nam & baptiſmum(quod procul ſit ab Eccleſia)ſiue ab adultero,vel a fure fue
C rit datum,ad percipientem munus peruenit illibatum: quia vox illa, quæ per columbam ſonuit,
omnem maculam humanæ pollutionis excludit,qua declaratur ac dicitur [e]: Hic eſt qui bapti- e Math.3.
zat Spiritu ſancto & igne. Nam ſi viſibilis Solis illius radij cum per loca fœdiſſima tranſeunt, nul Luc.3.
la contactus inquinatione maculantur;multo magis illius,qui iſtum viſibilem fecit, virtus nulla
miniſtri indignitate conſtringitur. Nã & Iudas cũ fuerit ſacrilegus atque fur, quicquid egit inter
Apoſtolos pro dignitate cõmiſſa,beneficia per indignũ data nulla ex hoc detrimenta ſenſerũt, de
clarante hoc ipſum Domino manifeſtiſſima voce:Scribæ(inquit [f]) & Phariſæi ſuper cathedram f Math.23.
Moyſi ſedent.quæ dicunt,facite:quæ autem faciunt,nolite facere . Dicunt enim, & non faciunt.
Quicquid ergo ad hominum profectum quilibet in Eccleſia miniſter officio ſuo videtur operari,
hoc totum contineri implente Diuinitatis effectu,ita ille per quem Chriſtus loquitur,Paulus af-
firmat [g]: Ego plantaui,Apollo rigauit,ſed Deus incrementum dedit. Itaque neque qui plantat g 1.Cor.3.
eſt aliquid,neque qui rigat,ſed qui incrementum dat Deus. A Deo autem non quæritur,quis,vel
qualis prædicet,ſed quem prædicet:vt inuidos [h] etiam bene prædicare Chriſtum confitetur, quo h Philip.1.
malo diabolus ipſe deiectus eſt,& hoc ipſe prædicare non deſinit.
D Ideo ergo & hic,cuius nomen dicimus eſſe reticendum, male bona miniſtrando ſibi tantum XI.
nocuit:nam inuiolabile ſacramentum,quod per illum datum eſt , aliis perfectionem ſuæ virtutis *Reijcit obie-*
obtinuit,ei aũt obfuit. Quod cum ita ſit,aliquorum in tantum ſe extendit carioſa ſuſpicio,vt ima *ctiones.*
ginentur,prolato a Papa Felice iudicio,poſtea inefficaciter in ſacramẽtis quæ Acacius vſurpauit,
egiſſe;ac perinde eos metuere,qui vel in conſecrationibus , vel in baptiſmate miniſteria tradita
ſuſceperunt,ne irrita beneficia diuina videantur. Meminerint in hac quoque parte ſimiliter tra-
ctatum præualere ſuperiorem:quia non ſine vſurpatione nominis ſacerdotij adiudicatus hoc egit,
in quo virtutem ſuam obtinentibus myſteriis,in hoc quoque aliis rea ſibi perſona non nocuit.nã
ad illum pertinuit,quod tuba Dauidica canitur [i]: Verumtamen Deus conquaſſabit capita ini- i Pſal.87.
micorum ſuorum,verticem capilli perambulantium in delictis ſuis . Nam ſuperbia ſemper ſibi,
non alijs facit ruinam;quod vniuerſa Scripturarum cæleſtium teſtatur auctoritas. ſicut etiam per
Spiritum ſanctum dicitur a Propheta [k]: Non habitabit in medio domus meæ qui facit ſuper- k Pſalm.100.
biam. Vnde cum ſibi ſacerdotis nomen vendicauerit condemnatus, in ipſius verticem ſuperbiæ
tumor inflictus eſt;quia non populus,qui in myſterijs donum ipſius ſitiebat,excluſus eſt: ſed ani
E ma ſola illa quæ peccauerat,iuſto iudicio,propriæ culpæ erat obnoxia : quod vbique numeroſa
Scripturæ teſtatur inſtructio. Vnde remotis hominum ſtudiis,ſine verſutiis,in hac adhuc præſen-
ti fragilitate poſitorum,ſecundum preces noſtras adniſi & auctoritate Imperiali offerte Deo no
ſtro vnam Catholicam Eccleſiam & Apoſtolicam:quia hoc ſolum eſt,in quo non ſolum in terris,
ſed etiam in cælo triumphare poſſitis. *Subſcriptio* .
Omnipotens Deus regnum & ſalutem tuam perpetua protectione cuſtodiat, glorioſiſſime XII.
& clementiſſime ſemper Auguſte.]hactenus Anaſtaſius Papa ad Anaſtaſium Imperatorẽ. Porto *Feſtus Patri-*
Feſtum quoque Patricium cum legatis Apoſtolicæ ſedis profectum eſſe,libellus Apocriſariorum *cius cum Lega*
Eccleſiæ Alexandrinæ declarat,qui paulo poſt recitabitur. *tis profectus*
Cum hos ſuſcepiſſet Apoſtolicæ ſedis legatos Anaſtaſius Imperator,bene illos habuit, deti- *Conſtantinop.*
nuitq. ſpe pacis vſque ad finem anni ſequentis,doloſe molitus interea,ſi quo modo ad ſubſcriben XIII.
dum Enotico Zenonis ipſum Romanum Pontificem poſſet inducere : quomodo autem id ten-

tarit per ipſum Feſtum legatum anno ſequenti, ſuo loco dicemus. Conſtat etiam Macedonium A
Conſtantinopolitanum Epiſcopum erga Romanum Pontificem fuiſſe redditum propenſiorem;
ſed votis ſuis paſſum eſſe ipſum Imperatorem magnopere aduerſariũ, quæ paulo poſt dicturi ſu-
mus ſignificabunt. Cum vero per vniuerſam Orientalem Eccleſiam innotuiſſet ab Apoſtolica ſe-
de legatos eſſe miſſos Conſtantinopolim pro pace Eccleſiarum concilianda: Apocriſarij Alexan-
drinæ Eccleſiæ egerunt id ipſum cum legatis Conſtantinopoli agentibus, nimirum vt Eccleſia Ale
xandrina in communicationem Catholicam ab Eccleſia Romana reciperetur: libellumq. ſuppli-
cem iiſdem obtulere legatis; quem adhuc integrum aſſeruatum in codice Vaticano ſæpius citato,
hic deſcribere, dignum duximus, quod luculentam contineat rerum geſtarum tractationem in his
quæ ſpectant ad epiſtolam ſancti Leonis Papæ ab interpretibus deprauatam: quibus videas & ad-
mireris, quanta ſoleant arte hæretici ſuas hæreſes honeſtare, & circumſpecte veſtire habitu Ca-
tholicæ veritatis: vt plane non adeo mirandum exiſtimes, ſi ipſi errantes, in errorem traxerunt in
numeram multitudinem. mos iſte vetus hæreticorum, vt illud potiſſimum curent, vt comparatis
vndique velamentis ſub Catholici nominis inuolucro impietatem abſcondant. Sed audi: ita libel
li ſe habet inſcriptio: B

Libellus, quem dederunt Apocriſarij Alexandrinæ Eccleſiæ legatis ab vrbe Roma miſſis ab
Anaſtaſio Papa.

XIV. *Libellus ex parte Eccleſi. Alex. ad Legatos Anaſtaſii Papæ.*

Glorioſiſſimo atque excellẽtiſſimo Patricio Feſto, & venerabilibus Epiſcopis Creſconio &
Germano ſimul cum eius poteſtate directis in legatione ab vrbe Roma ad clementiſſimum &
Chriſto amabilem Imperatorem Anaſtaſium, Alexandrinæ venerabilis Eccleſiæ Dioſcorus preſ-
byter, & Cheremon lector reſponſis eiuſdem Eccleſiæ ſeruientes.

Venerabiles ſanctæ Eccleſiæ Romanæ vrbis atq. Alexandrinæ non ſolum fidem rectam & im-
maculatam, ex quo ſalutaris in eis prædicatus eſt ſermo, ſed etiam in diuino miniſterio ſemper cõ
cordiam ſeruauerunt. Quippe cum ab vno fuerit in vtriſq. iactum fidei fundamentum (Petrũ me-
moramus beatũ Apoſtolum, cuius per omnia ſanctus Euangeliſta Marcus extitit imitator) ita vt
ſiquando contigerit in rebus ambiguis quædam Epiſcoporum Cõcilia celebrari, ſanctiſſimus is,
qui Romanæ præſideret Eccleſiæ, reuerendiſſimum Alexandrinæ ciuitatis Archiepiſcopum deli-
geret, vt ſui curam loci ſuſciperet.

XV. *De cauſa diſcordiarum inter Rom. Eccl. & Alex.*

Sed hoſtem humani generis, cui bona peroſa ſunt, qui in perniciem noſtram impio ſemper fu- C
rore graſſatur, non piguit per ſatellites proprios zizania inter vtraſq. cõſerere, vt tantæ vnitatis di
ſcordiam perpetraret. Nam Eutychete impiiſſimo contra fidem, quæ in beatiſſimis Apoſtolis præ
dicata eſt, ſentiente & docere tentante, contigit per idem tempus ſedis Apoſtolicæ Præſulem tunc
Leonem litteras ad Chalcedonenſe Concilium deſtinare: quarum litterarum fuere interpretes hi,
qui cum Theodoreto Cyrorum ciuitatis Epiſcopo tunc fuerant Neſtorianæ hæreſis ſectatores:
contraq. eam fidem, quæ a venerabilibus trecentis decem & octo Patribus eſt edita, ſupra memo-
ratæ litteræ probantur exiſtere; & non paruas occaſiones his, qui eiuſdem nefandiſſimi Neſto-
rij blaſphemias vindicant, præſtiterunt; ita vt licentius aſtruerent eumdem Neſtorium minime p-
uerſa ſenſiſſe. His igitur cauſis Deo amabilis populus noſter offenſus eſt, & de Græca tranſlatione
arbitratus eſt in Latino quoq. ſermone ſenſum ſimilem contineri, ac ſeſe ab vnitate Romanæ diui-
ſit Eccleſiæ. Necnon etiam Romanus Antiſtes, exiſtimans nos contra eam fidem, quæ tradita eſt
a beatiſſimis Apoſtolis, conſpiraſſe, a noſtra ſe communione ſuſpendit.

XVI. *De Legatis Alexandria Romam miſſis.*

Verumtamen eius volentes ſatisfacere ſanctitati, nos eam fidem tenere, quam princeps Apo-
ſtolorum Petrus, eiuſq. diſcipulus Marcus beatiſſimi crediderunt, & poſtmodum trecenti decem D
& octo venerabiles edidere Põtifices, legatos ad vrbem Romam noſtra dirigere curauit Eccleſia.
Sed ibi quidam ciuitatis noſtræ repertus eſt a recta fide diſſentiens, atq. ab ea ex cauſis quoq. alie
nus exiſtens, qui hoc viſus eſt perpetrare, ne vlla in ſuſcipiendis legatis copia præberetur: qui nec
ad faciem vſque ſalutationis admiſſi, ſine aliquo effectu reuerſi ſunt.

XVII. *De Legatione Theſſalonicenſis Eccleſiæ.*

Quia vero ante non multum temporis Photinus religioſus diaconus ſanctæ Theſſalonicenſis
Eccleſiæ nobiſcum de pace ſanctarum Eccleſiarum verba conſeruit, dixitq. ſe ante ſpatium parui
temporis deſtinatum a ſanctiſſimo Archiepiſcopo Andrea Theſſalonicenſis Eccleſiæ ad Romanũ
Pontificem Anaſtaſium: & affirmabat de his, quæ nos vehementer oſtendunt, in tranſlatione epi-
ſtolæ ſibi ſatisfactum fuiſſe a ſupradicto Præſule Romanæ Eccleſiæ, quod ſcilicet in epiſtolæ tranſ
latione comprobarentur errores: ipſam vero Latinam epiſtolam iuxta fidem trecentorum decem
& octo ſanctorum Patrum editam conſtitiſſe. Inſuper quædam retulit ex perſona eiuſdem Antiſti
tis fuiſſe narrata, quæ ad vituperationem eorum, quæ in tranſlatione ſunt indita: pertinerent: & ad
illos, qui ea confingere tentauerunt, ad ſatisfactionem eorum qui rectam fidem immaculatamque
cuſtodire non negligunt. E

XVIII. *De repurgata & ad purum reſtituta epiſtola S. Leonis.*

Quibus abunde ſanatis, cupienteſque priſtinam reintegrari concordiam: maluimus etiam a
vobis, ſi vera ſunt illa quæ Photinus religioſus diaconus nobis retulerat, edoceri, veſtræq. deſidera
uimus occurrere ſanctitati, & de his omnib. habere colloquium. Verum ſanctitas veſtra nõ ſemel,
ſed crebro nos docere dignata eſt, in epiſtolæ interpretatione errores interſitos, non in Latino tex
tu fuiſſe conceptos. Quapropter ſupplicauimus vobis, vt confeſſionem noſtræ fidei ſumeretis, pro
qua venerabilis Eccleſiæ noſtræ legatione perfungimur: quã fidẽ etiã vbiq. ſanctiſſimus Archiepi-
ſcopus intimauit, & approbantium accepit reſcripta cunctorum. Quod ſi etiam veſtram huic fi-
dei ſanctam Eccleſiam videritis congruere, nobis ſatisfieri iubeatis; vt ſublatis e medio ſcandalis,
ad priſtinam tam Romana, quam Alexandrina venerabiles Eccleſiæ redeant vnitatem.

XIX.

Hanc autem fidei confeſſionem vobis obtulimus taliter continentem ex Euangelicis Apo-
ſtoliciſq. præconijs inſpiratione diuina ſolam veram rectamq. fidem, quam trecenti decẽ & octo
venerabiles

Profeſſio fidei ex parte Eccleſ. Alexand.

A venerabiles Patres,qui in Nicæna Synodo congregati ſunt,ediderunt:quam & ſecuti ſunt centum quinquaginta qui ad vrbem regiam conuenerunt æq.venerandi Pontifices.Hanc etiam exequentes qui Epheſi collecti ſunt Patres,annuente quoq.ſedis Apoſtolicæ Papa ſanctiſſimo Cæleſtino,ſacrilegum damnauere Neſtorium,pœnam in eos qui tentauerint fidem aliam ſtatuere præfigẽtes: quem Neſtorium nos quoq.ſimul cum Eutychete contraria his quæ ſuperius dicta ſunt ſentientes anathematis vltione damnamus,ſuſcipientes duodecim illa capitula, quæ venerandæ memoriæ Cyrillus Alexandrinæ Eccleſiæ quondam Archiepiſcopus ſcripſit.Confitemur autem vnigenitum Dei Filium & Deum,qui ſecundum veritatem factus eſt homo,Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum conſubſtantialem Patri ſecundum diuinitatem, & conſubſtantialem nobis eumdem ipſum ſecundum humanitatem:qui deſcendit & incarnatus eſt de Spiritu ſancto ex Maria Virgine Theotoco,hoc eſt,Dei genitrice,vnum Filiũ non duos exiſtere. Vnius namq.dicimus vnigeniti Filii Dei ſiue miracula,ſiue etiam paſſiones,quas ſponte pro nobis carne ſuſtinuit.Eos autem qui diuidũt, vel confundunt,aut phantaſiam aliquã introducunt,nequaquam omnino recipimus:quia incarnatio illa,quam Dei genitrix ſecundum veritatem ex ſe edidit,augmentum filij non effecit: Manſit

Nullã de Cõc. Chalced. mentionem habẽt.

B enim Trinitas,etiam incarnato,quod vnum ex Trinitate eſt,Verbo Dei.Hæc itaq.ſcripſimus,non fidem nouantes,ſed vobis cauſa concordiæ ſatisfacere cupientes.Omnem autem qui aliter ſentit, ſenſeritve,ſeu nunc,ſeu aliquando in quocumq.loco,vel in quolibet Concilio, anathematis pœna percellimus,præcipue vero Neſtorium & Eutychetem,vniuerſoſq qui illis aſſentiunt.

Veſtra igitur reuerentia ſuſcipiens fidem noſtram,hanc ſe Præſuli Romanæ Eccleſiæ Anaſtaſio aſſeruit relaturam;quem & paratum exiſtere memorabat ſatisfacturum illis,qui fuiſſent a nobis hac cauſa tranſmiſſi.Illud etiam aſſerebat,hanc fidem Dioſcorum,Timotheum,Petrumq.ſenſiſſe noſtræ quidem ciuitatis Archiepiſcopos,nec deberi in Diptychis eorum nomina recenſeri. Nos contra popoſcimus,aut perduci aduerſus eos qui aſtruant taleſq.demonſtrent; aut ſi non reperientur qui eos conuincere potuiſſent, nobis pro eorum perſona ſatisfacientibus acquieſcant, demonſtrantibus & approbantibus,quod hanc fidem tenuerint,docuerint, cunctiſq. quos informauerunt,tradiderint præfati parentes noſtri & Archiepiſcopi Timotheus,Dioſcorus,& Petrus. Veſtra autem ſanctitas tenuit,dicens,non ſibi fuiſſe præceptum ab Apoſtolicæ ſedis Antiſtite de his facere quæſtionem. XX.

De his quæ geſta eſſent inter ipſos Legatos.

C Huius rei gratia obteſtamur vos corã magno Deo & Saluatore noſtro Ieſu Chriſto,qui de ſancta & Dei genitrice Maria Virgine incarnatus & natus eſt,quiq.concordem glorificationem ſeruituremq. fidelium probat libenter & ſuſcipit,& ſanctis Angelis eius,per hanc eamdem immaculatam quæ de illo eſt fidem;vt ad vrbem Romam,fauente Domino,venientes,hanc chartulam offeratis Apoſtolicæ ſedis Antiſtiti Anaſtaſio,quæ ex perſona ſanctæ Eccleſiæ Alexandrinæ vobis oblata eſt: vt eius ſanctitas relegens,quæ ſibi fuerint placita,ſeu litteris ad ſanctiſſimum noſtrũ Archiepiſcopum datis,ſeu per aliquem internuncium manifeſtare dignetur. Nam eum a ſanctitate eius fidei rectæ fuerit ſeruata confeſſio,quæ eſt a beatis Patribus conſtituta,nos paratos exiſtere profitemur ad vrbẽ Romã legatos,qui pro vnitate ſanctarũ Dei Eccleſiarum agere debeant,deſtinare. XXI.

Hæretici cum ſint, quærunt ſubripere Apoſtolicam cõmunionem.

Confidimus autẽ in Domino noſtro Ieſu Chriſto,quod huic fidei eius beatitudo conſentiens, iuxta illa quæ in reſponſione ſunt poſita,velut proprios etiam noſtros populos arbitretur, & pro eorum regimine ſolicitudinem gerat,cupiens ſecundum Deum omnibus vtilis approbari. Exẽplum autem huius chartulæ apud nos detinuimus,neceſſe habentes, ſi qua mora prouenerit quo minus ſanctarum Eccleſiarum vnitas fiat, in illo glorioſo de cælis aduentu Domini noſtri Ieſu

D Chriſti,cum venerit iudicare viuos & mortuos,ante tribunal eius,vbi nulla eſt acceptio perſonarum,cum hoc aſſiſtere ad refellendum eos qui ſanctarum Eccleſiarum neglexerunt vnitatem.] hactenus hæretici Eccleſiæ Alexandrinæ,bis impij,dum ſicut in ſua fidei profeſſione verbum nullum poſuerunt de Synodo Chalcedonenſi,ita nefandiſſimos hæreticos & ſacrilegos Dioſcorum, Timotheum,& Petrum volunt ſaluos,atq.eorũ nomina inter Diptycha recitari:ac proinde haud dubium digni qui repellerentur ab Apoſtolica ſede.Videre plane fuit reſtaurata antiqua , ſed diuerſo modo,figmenta diaboli:dum ſicuti olim ad decipiendos Gentiles Aegyptios,intra parietes ornatiſſime ſtructos crocodilum,vel ſimiam,vel apin, aliudve monſtrum exhibere conſueuerat adorandum, ita modo ad ſeducendum populum Chriſtianum Aegypti,ſub ſpecie quadam foris oſteoſa Catholicæ pietatis,inducit miſeros ad hæreſum monſtra colenda,& ipſos neſandos hæreticos venerandos. XXII.

Sed quid interea laudabiliter egerit Feſtus Roma miſſus legatus ad Anaſtaſium Imperatorem, audi: ſcribit enim de eo Theodorus Lector his verbis [a]: Feſtus quidam Senator Romanus cum ad Imp. Anaſtaſium propter quaſdam ciuiles neceſſitates miſſus, ad Imperatorem ve- XXIII.

a Theod. Lect. Collect. lib. 2.

E niſſet, adhortatus eſt , vt memoria coryphæorum Apoſtolorum Petri & Pauli multa cum reuerentia & veneratione celebraretur. Quamuis itaque & antea celebrata eſſet, tamen ex petitione Feſti multo amplius & ſplendidius panegyris illa celebrari cœpit.] Simulac enim aduerſari cœpere Conſtantinopolitani Antiſtites Apoſtolicæ ſedi, ipſi Eccleſiæ Petri,& Petri ſucceſſoribus Romanis Pontificibus, pariter & ipſius Apoſtoli Petri cultus Conſtantinopoli neglectus eſt, quem Feſtus Senator reſtituendum curauit. Mos iſte hæreticorum, vt prœlia primo aduerſus homines ineuntes, in cælites demum illa conuertant: quo in genere cognoſcas Nouatores audaciores progredi pugnatores,dum in Romanæ Eccleſiæ odium, non ſolum Petri Apoſtoli cultum penitus omiſerunt,ſed execrabilibus eũdem Nerone truculentiores confodere blaſphemijs numquam ceſſant.

Sed pergit Theodorus:Per hunc Feſtum Macedonius Epiſcopus Conſtãtinopolitanus Anaſtaſio Romano Epiſcopo rationem reddere voluit:verum ne hoc faceret,ab Imperatore eſt prohibitus,Feſtus vero(ſicuti fertur)Imperatori clanculo pollicitus eſt,perſuaſurum ſe Romano Epiſco- XXIV.

po,vt Concordiæ Zenonis ſubſcriberet. Cum autem Romam veniſſet, Anaſtaſium Epiſcopũ mor A
a Niceph.li. 16. c.35. tuum reperit.] hæc Theodorus, eademq. Nicephorus [a]. Exquibus ſatis apparet Anaſtaſium Pa
pam integrum ſincerumq. in Catholica fide permanſiſſe: deceſſiſſe autem, antequam a Feſto eiuſ-
modi perfidiæ tentaretur. Reditum autem legatorum in ſequentem annum fuiſſe productum, cũ
iam Anaſtaſius Papa deceſſiſſet, ex modo dictis apparet.

XXV. *Anaſtaſius Pap. Catholicus perſeuerauit.* Porro quantum attinet ad integritatem Anaſtaſij Papæ: haud inuidiam pati debet, quod in il
lud inclinaſſe monſtrant litteræ Iuſtini Imperatoris, vt acquieſceret tolli tantum nomẽ Acacij, ce-
terorum autem qui cum eo communicaſſent Conſtantinopoli, non ſimiliter. Id enim Iuſtinus Im-
perator ad Hormiſdam Papam ſcribens teſtatur his verbis [b]: Anaſtaſius religioſiſſimæ memoriæ
veſtræ culmen Eccleſiæ palam aperteq. conſtituit, cum hoc idem ſcriberet negotium deceſſori no-
b Tom. 1. Conc. ſtro, ſatis eſſe pacem affectantibus, ſi nomen tantum reticeatur Acacij. Ergo priora veſtræ ſedis cõ
ſtituta ſequitur, qui non omnes memorias mortuorum iudicat contemnendas, &c.] hæc Iuſtinus
Probata Anaſtaſii Papæ in fide Orthodoxa perſeuerantia. Imperator. Ceterum ſi attendas epiſtolam Anaſtaſij Papæ ad Anaſtaſium Imperatorem: etſi in ea
de Acacij tantum nomine habita videatur mentio; nihilominus de ceteris cum Acacij nomine cõ-
municantibus nequicquam viſus eſt decreuiſſe; ſed tantum ſuggeſſiſſe, ſe recepturum quos bapti- B
zauit, vel ordinauit Acacius: quod Apoſtolica diſpenſando auctoritate fieri poſſe cognouit, cum ſci
ret Gelaſium Papam ſe idem præſtiturum pollicitum eſſe.

XXVI. At vero nullam concordiam iniiſſe Anaſtaſium Papam cum Anaſtaſio Imperatore, ſed magis
illum execratum eſſe, ſatis declarant litteræ apologeticæ ipſius ſucceſſoris Symmachi Papæ ad cũ
c Habetur to. 1. Biblioth. ſanc. dem Anaſtaſium Imperatorem datæ, in quibus hæc leguntur [c]: Dicis, quod mecum Senatu con-
ſpirante, excommunicauerim te. Iſta quidem ego: ſed rationabiliter factum a deceſſoribus meis ſi
ne dubio ſubſequor.] hæc Symmachus Anaſtaſii ſucceſſor ad Anaſtaſium Imperatorem: quæ profe
cto tam libere de prædeceſſoribus affirmare auſus non fuiſſet, niſi Anaſtaſij Papæ fides ſincera, at-
que in ea tuenda probata in omnibus fuiſſet ſacerdotalis conſtantia.

XXVII. *Confutatur obiectio in Anaſtaſium.* Ex his porro habes, vnde corrigas, vel quomodo ſane intelligas quod in libro de Romanis Põ
tificibus habetur his verbis: Eodem tempore, *Anaſtaſii Papæ ſcilicet*, multi clerici & presbyteri ſe
a communione ipſius retraxerunt *, eo quod communicaſſet ſine conſilio Epiſcoporum, vel preſ-
byterorum, vel cleri cunctæ Eccleſiæ Catholicæ, diacono Theſſalonicenſi nomine Phntio *, qui
* erexerunt
* Photino
communionis erat Acacij; & quia occulte voluit reuocare Acacium, & non potuit: qui nutu diuino C
percuſſus eſt.] hæc ibi, quæ ſcias contra Anaſtaſium ſparſa eſſe a ſchiſmaticis Laurentianis, de qui
bus ſuo loco dicetur. Etenim illum Photij cum Anaſtaſio conſuetudinis vſum in reſtituenda (vt vi
dimus ex libello Alexandrinorum legatorum) corrupta ab interprete Leonis Papæ epiſtola, in de
teriorem aduerſarij acceperunt partem: cum tamen requiſitum huiuſmodi Papæ officium nec hæ
reticis denegari poterat, dum non aliud peteret, quam vt deprauata ſancti Leonis epiſtola vitioſa
tranſlatione, ex prototypo ab archiuo Eccleſiæ Romanæ petendo, in priſtinam germanitatem, in
tegritatemq. veterem redderetur.

XXVIII. *Cuſtodita a Deo Rom. Eccleſiæ integritas.* Ceterum ſi contentioſe nimis quis aſſerere velit, Anaſtaſium propenſiorem fuiſſe in reſtituen
do ſublato e Diptychis Acacij nomine, ſed morte præuentum id præſtare minime valuiſſe: in hoc
eſt quidem, quo magis magiſq. admireris Dei prouidentiam erga Romanam Eccleſiam, cum titu
bantem Apoſtolicæ ſedi præſidentem Pontificem ex humanis ante ſubduxerit, quam quod medita
retur impleret; & antea morte præreptum, quam vel tentari poſſet a Feſto legato de ſubſcribendo
Zenonis Enotico. Ita namq. ſæpe diuino conſilio, quo potiſſimum Catholicæ fidei ſemper ſeruare
cõſueuit integritatem, factum ſcimus, vt quam citiſſime morte mulctatus ſit, qui in aliquod diſcri D
men adducturus eſſet Catholicam Romanæ Eccleſiæ puritatem. Sunt de his plura exempla ſuis lo
d Pſal. 120. cis reddita, vel reddenda: quibus plane ſecundum illud Dauidicum [d]: Ecce non dormitabit, ne-
que dormiet qui cuſtodit Iſrael] noſcas Deo Romanam Eccleſiam curæ eſſe.

XXIX. *Ioannes Mela Alexãdrinus Epiſcopus.* Eodem anno Athanaſius hæreticus Epiſcopus Alexandrinus, cum ſediſſet annos ſeptẽ, defun-
ctus eſt; inq. locum eius illi non impar eſt ſuffectus Ioannes, plane diuerſus ab illo Ioanne Ortho-
doxo, de quo ſupra. De hoc autem habet hæc Liberatus diaconus: Sic enim Athanaſio hęretico tem
pus ſui Epiſcopatus complente, poſt eum ordinatur Epiſcopus Ioannes cognomento Mela, qui &
ipſe ſecutus eſt Athanaſium prædeceſſorem, qui in edicto Vnitiuu communicauit alijs ſedibus, id
eſt, Conſtantinopolitanæ & Antiochenæ & Hieroſolymitanæ: in cuius Præſulatu dum Alexandri-
na Eccleſia diuiſionem habuiſſet Dioſcoritarum propter Petrum Mogum, quaſi communicaſſet
Synodo, etiam ipſe defunctus eſt tempore Macedonij Conſtantinopolitani Epiſcopi.] hæc Libera-
tus. Verum calumnioſe quidem de trium ſedium Epiſcopis, nempe de Macedonio Conſtantinopo
litano, Flauiano Antiocheno, & Elia Hieroſolymitano refert, recepiſſe Vnitiuum Zenonis; cum a-
perte ſit demonſtratum hos eſſe profeſſos Chalcedonenſe Cõcilium. De ipſo autem Ioanne liquet E
fuiſſe hæreticum, aduerſatumq. ſacroſancto Chalcedonenſi Concilio: nam de eo einſq. ſucceſſorib.
hæreticis Epiſcopis hæc Leontius habet: Poſt Athanaſium Ioannes fit Epiſcopus, rurſumq. Ioãnes
alter, inde Dioſcorus, & tandem Timotheus, qui omnes Vnionis ſcriptum recipiebant, & Syno-
dum anathematizabant.] hæc Leontius. at de his ſatis.

IESV CHRISTI ANNVS 498. | ANASTASII PAP. ANNVS 2. | ANASTAS. IMP. 8. THEODORICI REG. 6.

I. QVi ſequitur annus Domini quadringenteſimus nonageſimuſoctauus Paulino & Ioanne
Scytha Conſulibus Faſtis adijcitur, idemque Eccleſiæ Romanæ funeſtus, ſciſſa eadem diro
ſchiſmate

Anaſtaſius Papa moritur.

A ſchiſmate ob Anaſtaſij Papæ ſucceſſoris creationem oborto. Hoc enim anno idem Romanus Pōtifex, cum ſediſſet annos duos minus diebus ſeptem, moritur XVI. Kalendas Decembris. Rediēs enim Feſtus legatus Conſtātinopoli poſt obitum Anaſtaſij Papæ, vt præſtaret quod pollicitus fuerat Imperatori, ſuadere Romano Pontifici ſubſcribere Zenonis Enotico; cum iam de id agendo cum Anaſtaſio ſpes omnis euanuiſſet; operam dedit, vt ſucceſſor crearetur, qui ad id præſtandum ſuaderi facile poſſet. Sic igitur ſtudijs eiuſdem Feſti negotium agentis Anaſtaſij Imp. cum conaretur aliquem ſubrogari Pontificem qui eius votis annueret, reſiſtente vero maiori ſaniorique parte Romani cleri atque Senatus, eius rei cauſa Eccleſiaſticum bellum conflatur: de quo antequam agere aggrediamur, quæ ſunt reliqua Actorum Anaſtaſij Papæ dicamus. in dicto enim libello Romanorum Pontificum hæc habentur.

II.

Hic fecit Confeſſionem beati Laurentij martyris ex argento, penſantem libras centum [a].] & inferius: Hic fecit ordinationem vnam in vrbe Roma per menſem Decembrem, creauit presbyteros duodecim, Epiſcopos per diuerſa loca numero ſexdecim. qui ſepultus eſt in baſilica ſancti Petri Apoſtoli XIII. Kalendas Decembris. & ceſſauit Epiſcopatus eius dies quatuor.] hæc ibi. Fertur B decretum nomine Anaſtaſij Papæ, cuius eſt exordium [a] Sane Theſſalonicenſes Epiſcopi, &c.] ſed quoniam in eo mentio habetur Timothei Epiſcopi Conſtantinopolitani, necnon Dioſcori Iunioris Epiſcopi Alexandrini, ad Hormiſdæ Papæ tempora & actiones referendum eſſe putamus: quod quidem mirantur eruditos viros emendatores libri Decretorum Romanorum Pontificum prætermiſiſſe: agemus de eo nos ſuo loco.

a octoginta

a 16 q. 7 & tom. 1. Concil.

III.

Symmachus Papa creatur.

Quarto autem die ad obitu Anaſtaſij, nempe decimo Kalendas Decembris, Romæ in baſilica Conſtantiniana creatur Romanus Pontifex Symmachus natione Sardus, patre Fortunato: quo item die in baſilica ſanctæ Mariæ Laurētius in ſchiſmate creatur Papa, id agente Feſto Patricio in gratiam Anaſtaſij Imperatoris, quod ſciret ab eo fore ſubſcribendum Zenonis Enoticum. Res inſignis turpitudinis, vniuerſæ Eccleſiæ palam facta, ita deſcribitur a Theodoro Lectore Græco auctore [b]: Feſtus vero (ſicuti fertur) clanculū Imperatori pollicitus, perſuaſurū ſe Romano Epiſcopo, vt Concordiæ Zenonis ſubſcriberet: cum Romam veniſſet, Anaſtaſium Epiſcopum mortuū reperit. Quapropter ſtudium impendit, vt (quod querebatur) quibuſdā prætextibus ſubſcriberetur. Multis enim pecunia corruptis, id perfecit, vt præter cōſuetudinem Epiſcopus quidam eligeretur, C Romanus natione, nomine Laurētius. Ordinantur itaque duo: a pluribus quidē ex diacono ordinatur Symmachus, ab aliis vero Laurentius. Quorum gratia Romæ cedes, rapinæ, & alia innumera mala perpetrantur.] hæc Theodorus de ſchiſmate, maliſq. inde ſecutis, & ad triennium propagatis, vt ipſe teſtatur. Quæ autem poſtea contigerunt, idem recenſet, ſed a nobis ſuo loco narranda: eadem quoque Nicephorus [c] habet.

b Theodo. lib. 2. Collectan.

c Niceph. lib. 16. c. 36.

IV.

At non clerus tantum, ſed & Senatus Romanus ea de cauſa mutuis inter ſe diſcordijs rixiſq. certauit; partis alterius, nempe Laurentij, patrocinium ſuſcipientibus Feſto atque Probino potētiſſimis Senatoribus: alteri vero parti, Symmachi videlicet, Fauſto Exconſule & alijs Senatoribus fauentibus, quorum inter ſe conflictus ab Anaſtaſio deſcribitur: nos vero pro temporis ratione ſuis quæque reddemus locis. Haud enim anni vnius, ſed plurium fuit eiuſmodi in Eccleſia Romana certamen; quod ſæpe conſopitum, vehementiori eruptione recruduit. Parti quidem Laurentij additæ vires vehementer ex eo fuerunt, quod idem habuit promotorem Paſchaſium ſanctæ Romanæ Eccleſiæ diaconum, virum, qui tum ex doctrina, tum etiam ex vitæ ſanctitate ſummam ſibi gloriam compararat; quo populus perfacile commoueri poſſet.

V.

Theodoricus Rex dirimit ſchiſma.

Neceſſitas cōpulit ſubire iudicium Regis Ariani.

D De rebus autem hoc anno geſtis Anaſtaſius Bibliothecarius iſta habet; Facta contentione, hoc conſtruxerunt partes, vt ambo Rauennam pergerent, ad iudicium Regis Theodorici. Qui dum ambo introiſſent Rauennam, hoc iudicium æquitatis inuenerunt: Vt qui primo ordinatus fuiſſet, vel vbi pars maxima cognoſceretur, ipſe ſederet in ſede Apoſtolica: quod tandem æquitas in Symmacho inuenit & cognitio veritatis, & factus eſt Præſul Symmachus.] hæc ipſe. Vides, lector, quo neceſſitas impulit altercantes, vt ad ſedandum repentinum ingruens malum, quo vniuerſa Vrbs ſanguine fœdabatur, ſubire iudicium Regis Ariani ſponte delegerint: haud enim inſtans vrgenſq. ciuile bellum patiebatur, vt congregandi, more maiorum, Concilij tempus expectaretur. Id quidē (vt dictū eſt) ſuaſit, impulitq. importuna & male ſuada neceſſitas legum neſcia: cum tamen ea via repentina compreſſo tumultu, datus eſt tandem locus cogendæ Synodi, de qua idem auctor iſta mox ſubdit: Eo tempore Papa Symmachus congregauit Synodum, & conſtituit Laurentium in Nucerina ciuitate Epiſcopum intuitu miſericordiæ.] In ea quidem Synodo ab omnibus qui interfuerunt Epiſcopis cognitus & approbatus eſt Symmachus Romanus Pontifex. Sed de Synodo dicendum anno ſequenti quo celebrata eſſe cognoſcitur.

VI.

Schiſma ambiguitate perplexum.

E Turbulentiſſimus quidem hoc anno fuit ſtatus Romanæ Eccleſiæ, cum & clerici inter ſe mutuo ſciſſi certarent, & Senatores ampliſſimi ordinis magno periculo totius perdendæ Vrbis inter ſe inuicem obſtinatis animis conflictarent: illud autem nutriebat incendium, quod res nequaquā eo ſtatu repoſita eſſet, vt palam omnino de alterius legitima electione conſtaret, quo de alterius intruſione certum quid patenſq. affirmari valuerit: adeo vt cuius eſſent potiora iura, videri potuiſſet aliquandiu excuſabilis ignorantia; atque venialis fuerit culpa, magis Laurentio ſtudere, quā Symmacho, vſque ad Synodi decretum, quo cauſa Symmacho adiudicata fuit: Quis enim in re tanta acquieſcere iudicio ſæcularis Principis eiuſdemq. Ariani cogi poſſe, ſibi videri poterat? Poſtea autē Epiſcoporum Synodali ſententiæ non acquieuiſſe, graui culpa non caruit. At quid ſanctus Gregorius Papa in ſuis Dialogis de Paſchaſio diacono eximiæ probitatis viro inhærente Laurentio, atque ſub eiuſmodi ſchiſmate tempore Symmachi Papæ defuncto narret, audiamus, vbi ait [d]:

d Gregor. Dialo. lib. 4. c. 40.

VII.

Cum eſſem adhuc iuuenculus atque in laico habitu conſtitutus, narrari a maioribus atq. ſcientibus audiui, quod Paſchaſius huius Apoſtolicæ ſedis diaconus, cuius apud nos rectiſſimi & lucu-

De Paſchaſio Diacono pœnis Purgatorij mancipato. lenti de ſancto Spiritu libri extant,miræ ſanctitatis vir fuerit,eleemoſynarum maxime operibus A
vacans, cultor pauperum, & contemptor ſui. Sed hic in ea contentione, quæ inardeſcente
zelo Fidelium inter Symmachum atque Laurentium facta eſt,ad Pontificatus ordinem Lauren
tium elegit,& omnium poſt vnanimitate ſuperatus,in ſua tamen ſententia vſque ad diem ſui exi-
tus perſtitit, illum amando atque præferendo, quem Epiſcoporum iudicio præeſſe ſibi Eccleſia
refutauit.

VIII. *Quomodo Paſchaſius obtinuit veniam.*
Hic itaq.cum temporibus Symmachi Apoſtolicæ ſedis Præſulis eſſet defunctus,eius dalmati
cam feretro ſuperpoſitā dæmoniacus tetigit,ſtatimq.ſanatus eſt. Poſt multum vero temporis Ger
mano Capuano Epiſcopo(cuius ſuperius memoriam feci)medici pro corporis ſalute dictauerant,
vt in Angulanis thermis lauari debuiſſet. Qui ingreſſus eaſdem thermas, prædictum Paſchaſium
diaconum ſtantem & obſequentem in caloribus inuenit. Quo viſo vehementer extimuit, & quid
illic tantus vir faceret,inquiſiuit. Cui ille reſpondit: Pro nulla alia cauſa in hoc pœnali loco depu-
tatus ſum,niſi quia in parte Laurentij contra Symmachum ſenſi. Sed quæſo te, pro me Dominum
deprecare:atq.in hoc cognoſces quod exauditus ſis,ſi huc rediens me,non inueneris. Qua de re vir
Domini Germanus ſe in precibus ſtrinxit,& poſt paucos dies redijt,ſed iam dictum Paſchaſiū in B
loco eodem minime inuenit. Quia non malitiæ,ſed ignorātiæ errore peccauerat,purgari poſt mor
tem a peccato potuit. Quod tamen credendum eſt, quia ex illa eleemoſynarum ſuarum largitate
hoc obtinuit,vt tunc poſſet promerere veniam,cum iam nihil amplius poſſet operari.]hæc Grego-
rius:quiddam ait perſtitiſſe in ſententia Paſchaſium vſq.ad diem exitus ſui,excluſiue intelligendū
eſt:etenim omnium eſt receptum aſſenſu,non poſſe in cælum admitti,qui in terra ſe ab Eccleſia ſe
parauit. Grauis illa quidē Paſchaſij culpa fuit,quod poſt receptum a ſancta Synodo Symmachum
in Romanum Pontificem,ei minime communicare voluerit;venia tamen factus dignus, cum in
exitu ipſo facti pœnituit.

IX. *Longini miſerrimus exitus.*
Quod ad res pertinet Orientales:ſub anni huius Conſulibus meminit Marcellinus in Chroni
co de Longino Zenonis Imperatoris germano pœnas tandem Dei nutu exoluente omnium turpi-
tudinum,quibus(vt diximus ex Suida)obrutus,ſacra profanaq.ſimul fœdauerat: Hoc igitur anno
(inquit Marcellinus)Longinus Iſaurus,cognomento Selinunteus,apud Antiochiæ Iſauriæ ciuita-
tem a Priſco Comite captus, Conſtantinopolim miſſus eſt;catenatuſq.per Agentem circūductus,
Anaſtaſio Principi,ſpectante populo,ingens ſpectaculum fuit,varijſq.deinde cruciatibus apud Ni C
cæam Bithyniæ ciuitatem expenſus eſt. Nummis vero,quos Romani Terentianos*, Græci Fol-
les vocant, Anaſtaſius Princeps ſuo nomine figuratis, placabilem plebi commutationem diſtra-
xit.]hæc Marcellinus. At de Follibus & Terentianis,ſeu potius Tertianis nummis nos ſuperius plu
ribus egimus.

* Tertianos

X. *Ioannes Silentiarius monachus.*
Hoc eodem anno,ſexta Indictione currente,innoteſcit in Palæſtina magnus ille Ioannes ana-
choreta cognomento Silentiarius,de quo ſuperius dictum ſub S.Saba incognitum vitam exercuiſ-
ſe monaſticam:cum vero inuitus cogeretur eiuſdē Sabæ patris iuſſu initiari presbyteratu ab Elia
Epiſcopo Hieroſolymitano,ne in ſacerdotij iteratione ſacrilegium patraretur, ſe iam Epiſcopum
fuiſſe ordinatum coactus eſt eidem propalare:quod cum & S.Saba diuinitus cognouiſſet,ipſo ro-
gāte,ſeorſum agere & ſilere permiſit:ex quo factum eſt,vt Silentiarij fuerit cognomentū adeptus.
Agebat autem hoc ipſo Domini anno quadringenteſimo nonageſimo octano ipſe Ioannes ſuæ æta
tis annum quadrageſimumquartum. Scripſit vero res ab eo præclare geſtas idem qui ſcriptis pro-
ſecutus eſt Acta S.Euthymij Abbatis Cyrillus,vt ipſe teſtatur,dū tradit ſe conueniſſe ipſum Ioan
nem,& monaſticæ vitæ inſtitutum aggreſſum eſſe anno ætatis Ioannis(vt ait)nonageſimo,Chriſti D
vero quingenteſimo quadrageſimoquarto;idemq.(vt dictum eſt ſuperius) vitam ſancti Sabæ om-
ni fide,diligentia,& integritate proſecutus eſt. Has Deus lampades in tanta totius orbis Orienta-
lis caligine voluit effulſiſſe; vt per vaſtum mare omni ex parte procellarum turbinibus agitatum
eſſent quæ portum tutum oſtenderent ſuper pharum eleuatæ lucernæ.

IESV CHRISTI ANNVS 499. | SYMMACHI PAP. ANNVS 1. | ANASTAS. IMP. 9. THEODORICI REG. 7.

I. CHriſti annus quadringenteſimus nonageſimusnonus vno Conſule Ioanne Gibbo notatus po
nitur a Marcellino & Caſſiodoro:qui autem addit Aſclepium,vnde acceperit,nō habet qui o E
Concilium Romanum primū ſub Symmach. probet: Antequam autem Conſul Ioannes in Oriente creatus innoteſceret Occidentalibus,ſiue a-
lia de cauſa id acciderit,Poſt Conſulatum Paulini præſens annus reperitur inſcriptus, vt in Roma
no Concilio hoc anno prima die Martij a Symmacho Romano Pontifice congregato,non a Theo
dorico Rege,vt perperam tradidit Theodorus Lector in Collectaneis: ipſa enim Acta Synodi id
II. expreſſe declarant,quæ proxime reddituri ſumus.
Qui igitur potior tempore,æq.iure potior,anno ſuperiori declaratus eſt legitimus Romanus
Epiſcopus Symmachus,mox ad Italię Epiſcopos litteras dedit,quibus iidem quamprimum ad Sy
nodum conuenire iubebantur. Cuius quidem Synodi conuocandæ illud Symmachi conſiliū fuit,
vt decerneretur legitime creato Pontifici Vrbis Epiſcopatus;inſuper,vt ab eadem canones ſanci-
rentur,quibus retunderetur procacitas ambientium: quod declarat ipſa Symmachi Papæ Archi-
III. diaconi ad Synodum prælocutio,quæ in eiuſdem Concilij Actis,hoc præmiſſo titulo,legitur:
Poſt Conſulatum Paulini V.C.die Kalendarum Martiarum, in baſilica beati Petri Apoſtoli,
Synodo

A Synodo præſidēte beatiſſimo Papa Symmacho: Beatitudo veſtra, directis aute hac per prouincias
auctoritatibus, frequentem Italiæ ſacerdotum Synodum conuocauit, quorum præſentia in ve-
ſtris videtur oculis conſtituta. Nunc beatitudo veſtra, quæ ad Eccleſiaſticas indemnitates, vel ad
pacem totius Eccleſiæ pertinent, ſeu concordiam, dignetur tractabiliter ordinare.] hæc præfato
Fulgentio Archidiacono, ſecutæ ſunt Synodi fauſtæ acclamationes Symmacho Papæ: quib. ſæpius
repetitis, idem Pontifex hæc ad eos: Concilium dilectionis veſtræ, neglecta hiemis aſperitate, ſoli-
citudo noſtra pro Eccleſiaſtica indemnitate ſpecialiter congregauit; vt Epiſcopalem ambitum, &
confuſionis incertum, vel popularem tumultum, quem per ſubreptionem diaboli vſurpatione ali-
quorum tempore creationis meæ conſtat exortum, communicato pariter tractatu, in futurum poſ
ſimus robuſte ac viuaciter *amputare. * veracites

IV. De ordinatione Rom. Pon.

Atque ideo caueamus in poſterum, ne ſubuerſio diſciplinæ, aut audacia præſumentium geſtiat
tentare ſimilia: & pari adunatione tractemus, expreſſis ſententijs ſancientes, quid circa Romani
Epiſcopi ordinationem debeat cuſtodiri. Vniuerſi Epiſcopi vel presbyteri dixerunt: Vt fiat, roga-
mus: dictum eſt decies. Vt ſcandala amputentur, rogamus: dictum eſt nouies. Vt ambitus extin-
B guatur, rogamus: dictum duodecies *. Exaudi Chriſte; Symmacho vita: dictum eſt ſexies; Cuius * quindecie
ſedem & annos *Deus conſeruet & augeat*: dictum eſt quinquies. Vt de præſenti fiat: dictum eſt de-
cies. Symmachus Epiſcopus dixit:

V.

Quoniam fraternitas veſtra curam prouiſionis noſtræ ſuis exhortationibus incitauit, & pari-
lem circa Eccleſiæ tranquillitatem Dei noſtri contemplatione animum præſtat (ſicut præfati ſu-
mus) deliberatione in præſenti habita quid placeat ex omnibus, veſtris informate ſententijs, quæ
in hoc venerabili Concilio per Eccleſiaſtica recitētur officia. Cumq. ſurrexiſſent, & paulo poſt ite-
rum conſediſſent, Aemilianus Notarius Synodi decreta vulgauit.] quæ ſunt huiuſmodi.

VI. *Aduerſus ambientes Pontificatum.*

Propter frequentes ambitus quorumdam, & Eccleſiæ nuditatem, vel populi colliſionem (quæ
moleſta & iniqua incompetenter Epiſcopatum deſiderantium generauit auiditas) vt extinguatur
futuris præſumptio tam pernicioſa temporibus: conſtituit ſancta Synodus, Vt ſi quis presbyter,
aut diaconus, aut clericus, Papa incolumi, & eo inconſulto, aut ſubſcriptionem pro Romano Pon-
tificatu commodare, aut pitacia promittere, aut ſacramentum præbere tentauerit, aut aliquod cer
te ſuffragium polliceri, vel hac de cauſa priuatis conuenticulis factis, deliberare atque decernere:
C loci ſui dignitate atque communione priuetur. Vniuerſa Synodus ſurgens exclamauit: Exaudi
Chriſte: Symmacho vita: dictum eſt decies. Hic pax cum Symmacho: dictum eſt quindecies. Cu-
ius ſedem & annos: dictum eſt octies.] Hiſque abſolutis acclamationibus, hæc ſancta Synodus
ſubiecit:

VII.

Pari ſeueritate feriendo eum, qui hoc, viuo (ſicut dictum eſt) Pontifice, quolibet modo fuerit
ambiſſe conuictus, aut certe tentaſſe: omnibus pariter huius culpæ reis anathematis pœna plectē
dis. Symmachus Epiſcopus dixit. Ergo vniuerſitati placet quod ab omnibus recognoſcitur vel ꝓ
batur iſta ſententia? Vniuerſa Synodus dixit: Placet: & quod omnibus placet, fiat.] Peractis his, a-
liam in hæc verba ſubiecit Symmachus rogationem:

VIII. *De eligendo Romano Pontifice.*

Si (quod abſit) tranſitus Papæ inopinatus euenerit, vt de ſui electione ſucceſſoris (vt ſupra pla
cuit) non poſſit ante decernere: ſi quidem in vnum totius inclinauerit Eccleſiaſtici ordinis electio,
conſecretur electus Epiſcopus. Si autem (vt fieri ſolet) ſtudia cœperint eſſe diuerſa eorum de qui-
bus certamen emerſerit; vincat ſententia plurimorum: ſic tamen, vt ſacerdotio careat, qui captus
promiſſione, non recto iudicio de religione decreuerit. Synodus dixit: Placet. Dictum eſt decies.]
D Quod audis, lector, prædeceſſorem de ſui ſucceſſoris electione decernere, nō ſic accipias, vt Roma
ni Pōtifices ſibi ipſis ſubrogarent ſucceſſores: nunquam enim poſt Petrum id ab aliquo reperitur
fuiſſe tentatum: ſed quod modeſtiæ cauſa dignum putarent ſede Petri, vt decedentis Pontificis de
ſucceſſore ſententia rogaretur: quæ tamen ipſius Romanæ Eccleſiæ cleri cōſilio, num rata eſſet ha
benda, omnium rogata ſententia, collatis ſuffragijs, ſcrutaretur. Adiecit porro hæc Symmachus:

IX. *Præmia delatoribus.*

Propter occultas autem fraudes & coniurationum ſecretas inſidias, quas huius ſententia di-
ſtrictionis conſequitur: Si quis ad Eccleſiaſticam pertulerit notitiam conſilia eorum qui contra
hanc Synodum de Pontificali egerint ambitu, & rationali probatione conuicerit; particeps actio
nis huiuſmodi non ſolum purgatus ab omni culpa ſit, ſed etiam remuneratione, quæ non indigna
ſit, ſubleuetur.] Secutæ ſunt hæc conſuetæ acclamationes: confirmatiſq. decretis, adiecta eſt ſubſcri
ptio ſeptuagintaduorum Epiſcoporum, quę ſingulorum expreſſa nominibus iiſdem ſubijcitur A-
ctis: appoſitum item chirographum Romanorum presbyterorum numero ſexagintaſeptē, & dia-
conorum quinque.

X.

Qui autem presbyterorum primo loco ſubſcripſit, fuit Cælius Laurentius Archipresbyter ti
E tuli S. Praxedis: ille ipſe, quem diximus creatum anno ſuperiori in ſchiſmate cōtra Symmachum.
Porro in hoc ipſo Concilio eumdem ordinatum Epiſcopū Nucerinum, habet Anaſtaſius Biblio-
thecarius, intuitu (vt ait) miſericordiæ. Cum vero hæc omnia Theodorico Ariano Regi Theodo-
rus adſcribat; procul a veritatis ſcopo aberrare, ipſa Acta declarant. Sed & decipitur, dum etiam
Pontificatum Symmacho ab eodem confirmatum eſtutiſt verbis iſtis; Theodoricus Afer (*ita pro
Gotho*) Romæ tunc temporis potens, licet Arianus eſſet, collecta Epiſcoporum Synodo, Symma-
cho Romanum Epiſcopatum confirmauit, Laurentium vero vnius ciuitatis nomine Nuceriæ Epi
ſcopum conſtituit.] hæc ipſe, quæ cuncta ex certis germaniſque eiuſdem Synodi Actis corrigen
da ſunt. Non ante autem ſequentem annum Romam veniſſe Theodoricum, ex Caſſiodoro ſuo lo
co dicetur.

XI. *Symmachus Pap. admonet Anaſtaſ. Imp.*

His igitur de creatione Romani Pontificis a Symmacho ac vniuerſo Concilio ſtabilitis, ad
Orientalia Eccleſiæ turbines idem Symmachus Papa conuertit obtutum: & cum aliquandiu ex-
pectaſſet ab Anaſtaſio Imperatore accipere litteras, quas conſueuerunt omnes Chriſtiani Impe-
ratores

ratores ad recens creatum Romanæ Eccleſiæ Præſulem more maiorum dare,nec quicquam ab eo A
litterarum accepiſſet:ipſe Symmachus ad eum ſcripſit,admonens vt a communicatione & patroci
nio hæreticorum deſiſteret.Sed tantum abeſt vt Anaſtaſius litteris Symmachi obtemperarit,hære
ticoſq.a ſe dimouerit,vt etiam qui erant in Oriente Catholicæ communionis Antiſtites & his ſub
diti Orthodoxi,eoſdem,immiſſis in eos militibus,cogeret cum hæreticis communicare.Quid ve-
ro demum his permotus idem Symmachus Papa fecerit,inferius ſuo loco dicemus. Ita quidem
in deploratiſſimo ſtatu collocatis rebus Orientalis Eccleſiæ, in dies magis magiſque collabenti-
tibus,nulla ſpes erat,vt more ſolito ſubleuandæ eſſent ope Romani Pontificis,a cuius ſe commu-
nione præciderant ob Acacium illi ipſi qui ibi uidebantur eſſe Fideles & defenſores Cócilij Chal
cedonenſis.

XII. Ita autem cum populo ſimul & Principe delinquēte,Deus barbaros in eum mouet.Hoc enim
anno gens ignota nomine,ex intimis Borealibus finibus palabunda progreſſa, timenda cunctis,
violento agmine ſeſe infudit in Thracias:Fuerunt hi barbari,Bulgari nominati,de quibus Roma-
nos ſuperantibus ita ſub huius anni Cóſulatu Marcellinus in Chronico:Ariſtus Illyricianæ ductor
militiæ cum quindecim millibus armatorum,& cum quingentis viginti plauſtris armis ad prœliā B
dum neceſſariis oneratis,contra Bulgaros Thraciam deuaſtantes progreſſus eſt. Bellum iuxta flu
uium Zurtam conſertum,vbi plus quam quatuor millia noſtrorum aut in fuga,aut in præcipitio ri
pæ ſiccæ & ſine flumine interempta ſunt.Ibiq.Illyriciana virtus militum perijt,Nicoſtrato,Inno-
centio,Tanco,& Aquilino Comitibus interfectis.]hæc Marcellinus: ſed qui ab eis victus eſt ferro
Anaſtaſius Imperator,auro hoſtem ſuperare contendit,dum ingenti vi auri perſoluta,ad tempus
graſſationem illam a Bulgaris redemit.

XIII. Additum eſt ad vindictam,vt(quod Marcellinus teſtatur) magno terræmotu Pontica regio
Terræmotus in Ponto.
concuteretur.Quid autem mirandum tunc acciderit Neocæſareæ in Ponto ciuitatis, Theodorus
Lector in Collectaneis [a] hoc dignum memoria affert: Cum Neocæſareæ terræmotus aliquando
a Theod.Collectan.lib.2. prope fin.
futurus eſſet;miles quidam ciuitatem ingreſſus,duos milites in illam abeuntes,& alium quemdā
poſt tergum iſtorum clamantem vidit,ac dicentem:Seruate domum in qua theca eſt Gregorij.
Et terræmotus factus eſt,ac maxima ciuitatis portio prolapſa,domus vero Gregorii mirabilium
patratoris ſeruata.]hæc Theodorus:quibus vides eſſe Deo curæ reliquias ac monumenta ſancto-
rum virorum.Sic igitur frequentibus diuerſiſq.cladibus affligitur Oriens,quamdiu perfidia illic C
hæretica viguit.

XIV. Sed antequam vlterius te mærentem triſti narratione perducam,hic,lector, paululum conſi-
Dei mira prouidentia in moderanda Eccleſia Catholica.
ſtens,contemplare,rogo,præſentis temporis Eccleſiæ Catholicæ ſtatum,quo(mirum dictu)nullus
eſſet reperiri in toto terrarum orbe penitus Princeps Chriſtianus Catholicus:nam & qui velamē-
to fidei Orthodoxæ diu latuit Anaſtaſius Imperator,iam apertiſſime cognitus hæreticus, Catho-
licæ fidei oppugnator,iuſte meruit tādem a Romano Pontifice excommunicatione percelli,cum
ipſe acerbius tanto accepto vulnere ſæuijt.Quis iſta conſiderans,animum non deſponderet, at-
que putaret ſcintillam fidei Orthodoxæ tot vndique e portis inferi ſæua rabie erumpentibus ven-
tis agitatam extingui?

XV. At nequicquam timeas,ſed potius velim exultes ad iſtiuſmodi ferium diuinæ ſapientię ludū:
b Prouer.8.
Ludit quidem ipſe(vt Sapiens ait [b])coram eo omni tempore,ludit in orbe terrarum.]quo ſic do-
ceat mortales,non hominum arbitrio & humanæ potentiæ inniti,ſed diuina prouidentia Eccleſiā
c Ioh 36.
regi,erigiq.demerſam,ſecundum illud propheticum de Domino dictum [c]: In manibus abſcondit
lucem,& præcipit ei vt rurſum adueniat.]ita namque veluti ludo quodam tenebras abſconſione In D
cis inducit:ſtatimq.adaperiens manum,eaſdem reddita luce fugat. Etenim hoc ipſo anno(quis
De Clodouei conuerſione.
credat?)quo tam denſæ tenebræ operiunt vbique terram & caligo populos,in Galliis plane diui-
d Hincmar. in Vita S. Remigij apud Sur.tom.1.
nitus nouæ lucis fulgidum ſidus apparuit,cum videlicet Clodoueus ille magnus Franchorū Rex,
de cuius regni exordio plura ſuperius dicta ſunt,illuſtratione ſacri baptiſmatis filius lucis effici-
e 2.Cor.4.
tur:Hoc ipſo(inquam)anno,qui eius regni numeratur decimuſquintus [d],a S.Remigio Rhemenſi
f Greg.Turonēſ. de Geſtis Franc. lib.2.c.30.
Epiſcopo ipſum eſſe baptizatum,qui res ab eo geſtas ſunt proſecuti,teſtantur. Quomodo autem
Deus,qui [e] de tenebris fecit ſplendeſcere lumen ſuum,ipſe illuxit in corde Franchorum Regis ad
illuſtrationem Catholicæ fidei,antiquior ceteris hiſtoricis Gregorius Turonenſis ita narrat [f]:

XVI. Regina vero(*Clotildis videlicet femina Chriſtiana,Clodouei coniux,de qua plura ſuperius*)non ceſ
Clodoueus ope Chriſti ſuperat Alamannos.
ſabat prædicare,vt Deum verum cognoſceret,& idola negligeret; ſed nullo modo ad hæc creden
da poterat commoueri;donec tandem aliquando bellum contra Alamannos commoueretur, in
quo compulſus eſt ex neceſſitate,quod prius voluntate negauerat.Factum eſt autem,vt confligen
te vtroque exercitu,vehemēter cæderētur,atque exercitus Clodouei valde ad internecionem rue
re cœpit.Quod ille videns,eleuatis in cælum oculis,compunctus corde, commotus in lacrymis E
ait: IESV CHRISTE, quem Clotildis prædicat Filium Dei viui,qui dare auxilium laborā
tibus,victoriamq.in te ſperantibus tribuere diceris,tuæ opis gloriam deuotus efflagito:vt ſi mihi
victoriam ſuper hos hoſtes indulſeris,& expertus fuero illam virtutem, quam de te populus tuo
nomini dicatus probaſſe ſe prædicat:credam tibi,& in nomine tuo baptizer.Inuocaui enim deos
meos,ſed(vt experior)elongati ſunt ab auxilio meo.vnde credo illos nullius poteſtatis eſſe præ-
ditos,qui ſibi obedientibus non ſuccurrunt.Te nunc inuoco,& tibi credere deſidero, tantum vt
eruar ab aduerſarijs meis.

XVII. Cum autem hæc diceret,Alamanni terga vertentes,in fugam labi cœperunt. Cumq.Regem
ſuum cernerent interemptum,Clodouei ſe ditionibus ſubdunt,dicentes:Ne amplius,quæſumus,
pereat populus:iam tui ſumus. At ille prohibito bello,contractoq.populo, cum pace regreſſus,
narrauit Reginæ,qualiter per inuocationem nominis Chriſti victoriam meruit obtinere.] Inſi-
gnis plane nobiliſq.iſta de ſubactis Alamannis victoria fuit,vt ex Theodorici Italiæ Regis litteris
intelligi

Digitized by Google

A intelligi poteſt,quas legatis dedit miſſis ſtatim in Gallias ad Clodoueum, vt per eos eidem de victoria accepta gratularetur:ipſæ autem litteræ ſic ſe habent [a]: Luduin * Regi Franchorũ Theodoricus Rex.]ſic namque pro diuerſitate nationum diuerſo modo Clodoueum(vt diximus)inuenics appellatum.

[a] Apud Caſſio. Variar.lib.2.epi. 41.
* Ludouico

XVIII.

Glorioſa quidem veſtræ virtutis affinitate gratulamur,quod gentem Franchorum priſca ætate reſidem feliciter in noua prœlia concitaſtis,& Alamannicos populos cauſis fortioribus inclinatos victrici dextera ſubdidiſtis.Sed quoniam ſemper in auctoribus perfidiæ reſecabilis videtur exceſſus(quia ex primariorum plectibilis culpa omnium debet eſſe vindicta)motus veſtros in feſſas reliquias temperate:quia iure gratiæ merentur euadere,quos ad parentum veſtrorum defenſionem reſpicitis confugiſſe.Eſtote illis remiſſi,qui noſtris finibus celantur exterriti. Memorabilis triumphus eſt,Alamannum acerrimum ſic expauiſſe,vt tibi eum cogas de vitæ munere ſupplicare.Sufficiat illum Regem cum gentis ſuæ ſuperbia cecidiſſe: Sufficiat innumerabilem nationem partim ferro,partim ſeruitio ſubiugatam:nam ſi cum reliquis confligis, adhuc cunctos ſuperaſſe non crederis.In talibus cauſis accipe frequenter expertum:Illa mihi feliciter bella prouenerunt,
B quæ moderato fine peracta ſunt.Is enim vincit aſſidue,qui nouit omnia temperare:dum iucunda proſperitas illis potius blanditur,qui auſteritate nimia non rigeſcunt.Cede itaque ſuauiter genio noſtro,quod ſibi gentilitas communi remittere conſueuit exemplo.Sic enim fit, vt & meis petitionibus ſatisfeciſſe videamini,nec ſitis ſoliciti ex illa parte,quam ad nos cognoſcitis pertinere.

XIX.

Quocirca ſalutantes gratia,honore,& affectione,qua dignum eſt,illum & illũ legatos noſtros ad excellentiam veſtram conſueta charitate direximus,per quos & ſoſpitatis veſtræ iudicium & ſperatæ petitionis conſequamur effectum.Quædam vero,quæ ad nos pro veſtris vtilitatibus peruenerunt,per harum portitores verbo vobis inſinuanda commiſimus:vt cautiores effecti, optata poſſitis victoria conſtanter expleri.Veſtra ſiquidem ſalus,noſtra gloria eſt;& toties regnum Italiæ proficere iudicamus,quoties de vobis læta cognoſcimus.Citharœdum etiam arte ſua doctum pariter deſtinauimus expetitum;qui ore,manibuſq.conſona voce cantando ,gloriam veſtræ poteſtatis oblectet.Quem ideo fore credimus gratum, quia ad vos eum iudicaſtis magno opere dirigẽdum.]hæc Theodoricus ad Clodoueum Regem,qui datis ante ad eum litteris,citharœdum ad ſe mitti rogauerat;quem ipſe Theodoricus a Boetio Patricio viro cum alijs facultatibus tum muſica
C ſcientia diſertiſſimo deligendum,ſcripta ad eum epiſtola [b],in mandatis dederat.Qui autem a tanta clade ſuperfuerunt Alamanni,haud in Germaniam reuerſi ſunt,ſed a Theodorico Rege in Italiam vocati,vt patet ex Ennodio,qui hæc habet in Panegyrico:Quid,quod a te Alamanniæ generalitas intra Italiæ terminos ſine detrimento Romanæ poſſeſſionis incluſa eſt?cui euenit habere Regem,poſtquam meruit perdidiſſe.Facta eſt Latialis cuſtos Imperij ſemper noſtrorum populatione graſſata , cui feliciter ceſſit fugiſſe patriam ſuam , &c.] Sed ad Clodoueum reuocetur oratio.

[b] Apud Caſſio. lib.2.epiſt.40.

XX.

His itaque de Alamannico bello feliciter confecto narratis,iam quæ ſunt reliqua de eiuſdem Clodouei Chriſtianitate dicamus.Subdit autem iſta Gregorius [c]: Tunc Regina accerſiri clam S.Remigium Rhemenſis vrbis Epiſcopum iubet,deprecans,vt Regi verbum ſalutis inſinuaret . Quem ſacerdos accerſitum ſecretius cœpit inſtigare, vt Deum verum factorem cæli & terræ crederet,idola negligeret,quę neque ſibi neque alijs prodeſſe poſſunt.At ille ait:Libenter te,ſanctiſſime Pater,audiam:ſed reſtat vnũ,quod populus,qui me ſequitur,non patitur relinquere deos ſuos. Sed vado & loquor eis iuxta verbum tuum. Conueniens autem cum ſuis,priuſquam ille loquere-
D tur,præcurrente potentia Dei,omnis populus pariter acclamauit:Mortales deos abiicimus, pie Rex:& Deum quem Remigius prædicat immortalem,ſequi parati ſumus.Nunciantur hæc Antiſtiti:qui gaudio magno repletus iuſſit lauacrum præparari.Velis depictis adumbrantur plateæ eccleſiæ,cortinis albentibus adornantur,baptiſterium componitur,balſama diffunduntur;minãt fragrantes odore cerei,totumq.templum baptiſterii diuino reſpergitur ab odore:talemq. ibi gratiã aſtantibus Deus tribuit,vt æſtimarent ſe paradiſi odoribus collocari.

[c] Greg.Turonẽ. de Geſt.Franch. lib.2.c.31.
Clodoueus & Franchi conuerſi ad fidem.

XXI.

Rex ergo prior popoſcit ſe a Pontifice baptizari.Procedit nouus Conſtantinus ad lauacrum , deleturus lepræ veteris morbum,ſordenteſq.maculas geſtorum antiquorum recenti latice deleturus.Cui ingreſſo ad baptiſmũ,Sanctus Dei ſic infit ore fœcundo:Mitis depone colla Sicamber:Adora quod incendiſti:incende quod adoraſti.Erat enim ſanctus Remigius Epiſcopus egregiæ ſciẽtię,& rhetoricis apprime imbutus ſtudiis,ſed & ſanctitate ita præclarus, vt Siluestri virtutibus æquaretur. Eſt enim nunc liber Vitæ eius,qui eum narrat mortuum ſuſcitaſſe.Igitur Rex omnipotentem Deum in Trinitate confeſſus,baptizatus eſt in nomine Patris & Filij & Spiritus ſancti,delibutuſque ſacro chriſmate cum ſignaculo Crucis Chriſti . De exercitu vero eius baptizati
E ſunt amplius quã tria millia.Baptizata eſt & ſoror eius Albofledis;quæ non poſt multũ tẽpus migrauit ad Dominum;pro qua cum Rex cõtriſtaretur,S.Remigius conſolatoriam miſit epiſtolam, quæ hoc modo ſumpſit exordium:Angit me & ſatis angit veſtræ cauſa triſtitiæ,quod bonæ memoriæ germana veſtra tranſijt Albofledis:ſed de hac re conſolari poſſumus,quia talis de hoc mundo migrauit,vt ſuſpici magis debeat,quam lugeri.Conuerſa eſt enim & alia ſoror eius Lanthildis nomine,quæ in hæreſim Arianorum dilapſa fuerat: quæ confeſſa æqualem Filium Patri & Spiritum ſanctum chriſmata eſt.] hactenus ipſe de conuerſione Franchorum.

Clodoueus baptizatur.

XXII.

His igitur a Gregorio de Clodouei & Franchorum baptiſmo narratis, iungenda ſunt quæ de ſancto Vedaſto Epiſcopo Attrebatenſi Albinus Flaccus ſanctiſſimi viri res geſtas proſecutus recenſet his verbis [d] poſt relatam victoriam de Alamannis feliciter confecutam;Hæc(inquit)accepta victoria,de qua ante diximus,Regi,populoq.ſuo cauſa fuit ſalutis æternæ,& ne lucerna(*ſanctus Vedaſtus videlicet*)ſub modio lateret abſconditus,ſed ſupra candelabrum poſitus,exemplis vel prædicationibus in domo Dei lucens,ab errore idololatriæ & caligine ignorantiæ in viam plurimos

[d] Apud Sur. to: 1.die 6.Febr.
S.Vedaſtus primus Clodouei Catechiſta.

educeret

Digitized by Google

educeret veritatis. Igitur ſupetatis hoſtibus,& rebus in pace compoſitis & Alamannis ſuæ ſubie A
ctis ditioni, Rex ouans cum laude triumphi ad patriam rediijt. Et vt fidelis tantæ ſibi gloriæ largi
tori ſponſor appareret, feſtinauit ſeruorum Chriſti ſacra imbui prædicatione , & ſancti baptiſmi
ablui ſacramentis. Venit autem ad Tullum oppidum: vbi ſanctum agnouit Vedaſtum laudabili re
ligione ſoli Deo ſeruire,& dulciſſimos contemplatiuæ vitæ carpere fructus. Hunc vero ad ſanctum
Remigium Chriſti cariſſimum ſacerdotem ad Rhemorum properans ciuitatem ſibi ſocium aſſum
pſit, quatenus per ſingulos itineris ſui greſſus ſaluberrimis ab eo imbueretur doctrinis,& Catholi
cæ fidei firmis initiaretur fundamentis: vt paratus fide & virtutum ſcientia, a tanto Pontifice(*Re-
migio ſcilicet*)ſpirituali ablueretur lauacro,& ab illo donis cæleſtibus confirmaretur, quod ab iſto
diuina prius proueniens gratia, Euangelicis cœptum fuerat prædicationibus.

XXIII. Hic ad fontem vitæ feſtinantem deducebat Regem: ille in fonte ſalutis æternæ venientem ab-
luebat: ambo propemodum pari pietate patres, hic doctrina fidei, ille baptiſmatis vnda. Vtrique
a Zach. 4. æterno Regi Regem temporalem munus obtulerunt acceptabile. Hi ſunt duæ [a] oliuæ,& duo cã-
delabra lucentia: a quibus Rex præfatus in via Dei eruditus, miſerante Deo, portam æternæ lucis
b 1. Petr. 2. ingreſſus cum fortiſſima gente Franchorum credidit Chriſto,& facta eſt gens ſancta [b], populus B
acquiſitionis, vt annuncientur in eo virtutes illius, qui eos de tenebris vocauit in admirabile lu-
c Luc 18. men ſuum. Sacra igitur Euangelicæ auctoritatis narrat hiſtoria [c], Dominum Ieſum Iericho per
gentem, ad confirmanda fide ſuæ maieſtatis corda populi præſentis, cuidam cæco ad ſe clamanti lu
men reddidiſſe oculorum, vt per corporale vnius cæci lumen, ſpiritualiter multorum illuminarẽ
tur pectora. Ita & ſanctus Vedaſtus, Deo Chriſto donãte, per cuiuſdam illuminationem cæci, fidẽ
quam verbo prædicauit, in corde Regis miraculo confirmauit: vt Rex ipſe intelligeret, tam ſibi eſ-
ſe neceſſarium cordis lumen, quam cæco oculorum illuſtrationem: & quod diuina operata eſt gra
tia per preces famuli ſui in oculis cæca nocte caſtigatis, hoc per ſermones eiuſdem famuli, eadem
operante potentia, per ſpiritualis intelligentiam lucis in ſuo pectore perficeretur.

XXIV. *Cæcus illuminatur coram Clodoueo.* Nam regia excellentia condigno comitatu cum multitudine maxima populi, iter agentibus
illis, venerunt in quemdam pagum, qui incolarum terræ illius conſuetudine Vungiſe pagus dici-
tur, prope Reguliacam villam, quæ ſita eſt ſuper florigeras Axonæ fluminis ripas: Et ecce eiuſdem
fluminis fontem Rege tranſeunte cum multitudine populi, obuiauit illi cæcus quidam, huius diu-
tiſſime ſolatiis expers luminis, forte nec ſua cęcatus culpa, ſed vt manifeſtarentur opera Dei in il- C
lo,& per illius illuminationem præſentem plurimorum illuminarentur corda ſpiritualiter. Qui
cum intellexiſſet a prætereuntibus, ſanctum Vedaſtum Chriſti ſeruum in eodem iter agere comita
tu, clamauit: Sancte & electe Deo Vedaſte, miſerere mei,& ſupernam pio pectore diligentius depo
ſce potentiam, vt meæ ſubueniat miſeriæ. Non aurum poſco, nec argentum, ſed vt mihi lumen per
ſanctitatis tuæ preces reſtituat oculorum. Senſit itaque vir Dei virtutem ſibi adeſſe ſupernam: non
ob illius cæci tantummodo curationem, ſed plus propter præſentis populi ſalutem totum ſe in ſa-
cras effudit preces, in diuina fidens pietate; & dexteram cum ſigno Crucis poſuit ſuper oculos cæ
ci, dicens; Domine Ieſu, qui es lumen verum, qui aperuiſti oculos cæci ad te clamantis, aperi ocu-
los iſtius: vt intelligat populus iſte præſens, quia tu es Deus ſolus faciens mirabilia in cælo & in ter
ra. Mox ille cæcus, lumine recepto, gaudens perrexit viam ſuam. In quo loco, tempore ſequenti, a
religioſis viris ædificata eſt eccleſia in teſtimonium miraculi iſtius; in qua orantibus & credenti-
bus vſque hodie beneficia præſtantur diuina.

XXV. *Clodoueus peruenit ad S. Remigium.* Igitur Rex a viro Dei Euangelicis apprime imbutus diſciplinis,& hoc præſenti miraculo in fi
de firmiter confortatus, nihil moratus in via, nihil dubitãs in fide, ſed magna alacritate animi, ma D
gna feſtinatione mentis ſanctiſſimum Pontificem Remigium videre properauit; vt illius ſacratiſ
ſimo miniſterio, Spiritu ſancto operante, in remiſſionem peccatorum & ſpem vitæ æternę Catholi
ci baptiſmatis viuo ablueretur fonte. Cum quo aliquantis moratus eſt diebus, vt Eccleſiaſticis
ſatisfaceret ſanctionibus,& pœnitentiæ(ſecundum Apoſtolicum præceptum)prius ablueretur la-
d Act. 2. crymis, dicente beato Petro [d] principe Apoſtolorum: Pœnitentiam agite,& baptizetur vnuſquiſ
que veſtrum in nomine Ieſu Chriſti: & in nomine ſanctæ Trinitatis cæleſtis myſterii baptiſma ſu-
ſciperet. Sciens vero beatus Pontifex, Apoſtolum dicere Paulum [e]: Omnia veſtra honeſto cum
e 1. Cor. 14. ordine fiant: ſtatuit diem quo Rex intraret ad ſuſcipienda diuinæ pietatis ſacramenta. Quale fuit
tunc ſanctis Dei gaudium, qualis in Eccleſia Chriſti lætitia, cum viderent Regem Niniue ad prę-
dicationem Ionæ de ſolio maieſtatis ſuæ deſcendiſſe,& in cinere ſediſſe pœnitẽtiæ, & ſub pia Dei
ſacerdotis dextera ſuæ excellentiæ caput humiliare?]hactenus de his quæ ſacrũ præceſſere baptiſ-
mum Albinus. Laboraſſe etiam & quidem impigre ſanctum Solemnem Epiſcopum Carnutẽſem
f Sigebe. in Chr. an. 490. in conuerſione Franchorum, auctor eſt Sigebertus [f]:

XXVI. Verum præ ceteris S. Remigio conuerſionis eius populi atque Regis eſſe gloria tributa vide- E
tur, ipſeq. Franchorum appellatus eſt Apoſtolus. Nam & Hormiſda Romanus Antiſtes in litteris
poſtea ad eumdem ſanctum Remigium, cum eidem credidit vices ſuas, datis, quæ hactenus ex-
g In Vita S. Remigij apud Sur. die 13. Ianuar. tant, hæc habet [g]: Vices noſtras per omne regnum dilecti & ſpiritualis filij noſtri Ludouici, quẽ
nuper, adminiculante ſuperna gratia, plurimis & Apoſtolorum temporibus æquiparandis ſigno-
rum miraculis prædicationem ſaluriferam comitantibus, cum gente integra conuertiſti, & ſacri
dono baptiſmatis conſecraſti,&c.]hæc Romanus Pontifex. Sed & ipſe ſanctus Remigius in teſta-
De miraculis S. Remigij. mento ſuo(vt dicetur)aſſirmat, diuino munere factum, vt ad conuerſionem Franchorum plura ſi-
gna faceret.

XXVII. Quod vero de miraculis plurimis Apoſtolicis temporibus æquiparandis tradit Hormiſda edi
h Hincmar. in Vita S. Remigij apud Sur. die 13. Ianuar. tis ab eodem ſancto Remigio, quibus Clodoueus & vniuerſa gens Franchorum Chriſtianam fidẽ
fuerint amplexati; hæc ſummatim in rebus geſtis ſancti Remigij ſcripta leguntur [h]: Videntes,
Franchi ſcilicet idololatræ, miracula quæ fiebant per beatum Remigium, reuerebãtur eum, & licet

Pagani,

A Pagani, diligebant eum, in quo lux cæleſtis gratiæ omnibus reſplendebat: & Rex illorum libenter illum audiebat, & audito eo multa faciebat, & a multis nequitiis ſe cohibebat. Erat enim ſanctus Remigius vir ſapiens atq. ſanctiſſimus, egregius rhetoricus, præclarus in virtutibus, cæcis viſum reſtituens, mortuis vitam reparans, demonia eijciens, omniumque infirmitatum languoribus medelam præbens.] & inferius de miraculo, quod diuinitus editum eſt ante baptiſmum, hæc habet auctor Hincmarus:

XXVIII. Cum illi tres, Pontifex ſcilicet, & Rex atque Regina, diſpoſitis ſedibus conſediſſent, circumſtãtibus quibuſdam clericis qui cum Pontifice venerant, & familiaribus Regis atque Reginæ, & ſanctus Pontifex Regem monitis inſtrueret ſalutatibus ac Euangelicis diſciplinis imbueret: ad cõfirmandam veræ fidei prædicationem per ſanctum deprompṫam Pontificem, etiam viſibiliter oſtendere Dominus voluit, quod cunctis Fidelibus promiſit [a]: Vbi ſunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi ſum in medio eorum. Repẽte namque lux copioſa totam repleuit eccleſiam, vt claritatem Solis euinceret: & cum luce vox pariter audita: Pax vobis: ego ſum; nolite timere: manete in dilectione mea. Et poſt hæc verba lux quæ aduenerat receſſit, & incredibilis ſuauitatis odor in B eadem domo remanſit: vt patenter oſtenderetur, illuc auctorem lucis & pacis atque ſuauitatis veniſſe; quem nemo eorum qui aderant, præter Epiſcopum, propter fulgorem luminis fulgore perculſi intueri valuerunt: tantaq. claritatis gloria Pontificem ſanctum perfudit, vt ſplendor ex eo procedens, plus conſpicuam domum in qua ſedebant reddiderit, quam lucernarum lumina ibidem lucentia. Rex autem & Regina pedibus ſancti ſe proſternunt ſacerdotis, & cum magno pauore & gemitu conſolationem eius requirunt; & quid ſibi ad vtilitatem atque ſalutem pertinens eſſet agẽdum, cum magna expetunt deuotione, parati audire & opere complere quæ a ſancto Pontifice diſcerent.] hæc ſecuta ſunt ſancti Remigii exhortatio & alia quæ baptiſmum præcedere ſolent.

a Matth. 18. *Lux cælitus circumfulſit eos.*

XXIX. Quid rurſum factum ſit Apoſtolorum temporibus (vt verbis vtar Hormiſdæ) dignum miraculum, illud plane ingens recolitur tum ab Amonio, tum etiam ab Hincmaro eiuſdem Rhemenſis ciuitatis Epiſcopo, nempe ampullam chriſmatis columbæ ore cælitus aduenietis allatam eſſe, qua tum fons ipſe more ſolito, tum etiam Rex Clodoueus ſacratus eſt, cuius exemplo & reliqui omnes ſucceſſores Franchorum Reges conſueuerunt inungi. His tam ingentibus ſignis plane innoteſcere fecit Deus, quantæ molis eſſet, vt Reges Franchorum cum populo ſuo Chriſtianæ religioni C adnecterentur.

De ampulla chriſmatis cælitus miſſa.

XXX. Baptizatus autem Rex (ſubdit Hincmarus) cum gente integra plurimas poſſeſſiones per diuerſas prouincias ſancto Remigio tam ipſe quam Franchi potentes dederunt: quas ipſe per diuerſas Eccleſias tradidit; ne Franchi eum rerum temporalium cupidum eſſe, & ob id ad Chriſtianitatem eos vocaſſe putarent, & fidem Chriſti ac ſacerdotium vilipenderent,] hæc ille. Meminit ipſe Remigius & de bonis datis ab eo ante baptiſmum (vt patet ex ejus teſtamento) atque de aliis poſtea impertitis. quamobrem iucundius erit hæc haurire ab ipſo fonte: ex quo etiam illud accipitur memoria dignum, nempe ipſum Regem Clodoueum mox factum Chriſtianum, cuncta q̃ fuerant belli tempore Eccleſiis ablata, reſtitui voluiſſe, addidiſſeq. iiſdem alia magni pretij bona. Sed cum primum mentionem habeat de bonis donatis Eccleſiæ in gratiam ſanctæ Genoueſæ ſanctiſſimæ virginis Pariſienſis, de qua plura ſunt dicta ſuperius; hic recenſeamus, quæ auctor Vitæ eius, q hoc ipſo vixit tempore, de eodem Clodoueo eccleſiam erigente ait his verbis [b]:

b Apud Sur. die 3. Januarij.

XXXI. Glorioſæ memoriæ Clodoueus Rex, qui ob eius amorem, in carcerem retruſis ſæpe veniam dedit, & ob diuerſa crimina animaduerſione digniſſima capite plectendos, in ipſo prope carnificis D ictu, ſupplicante pro eis Genoueſa, abſoluerat, baſilicam mirabili opere extruendam ſuſceperat ſanctæ virginis adhortationibus permotus; quæ poſtea, illo e rebus humanis excedente, ſtudio illuſtriſſimæ Clotildis Reginæ coniugis eius mirifice ædificata & exornata in ſublime creuit faſtigiũ triplici porticu inſignita.] Superſtes fuit hæc admiranda virgo diutius, vtpote quam idem auctor propagaſſe vitam dicat vltra octoginta annos. Sed & quibus donis, quo ſedulo ſtudio, quantaq. reuerentia & officiis eam frequentauerit Clodoueus, præter illa quæ dicta ſunt, accipe ab ipſo Remigio, cuius hęc ipſa ſunt verba in teſtamento deſcripta, quod apud Briſſonium quam fideliſſime editum inuenies [c]:

Collata a Clodoueo S. Genoueſa.

c Briſſon. Formul. lib. 7.

XXXII. Cruſciniacum vero & Faram, ſiue villas, quas ſanctiſſima virgo Chriſti Genoueſa a Rege Chriſtianiſſimo Ludouico pro compendio itineris ſui, cum Rhemenſem Eccleſiam ſæpiſſime viſitare ſoleret, adipiſci promeruit, alimoniiſq. ibidem Deo famulantium deputauit: ſicut ab ea ordinatum eſt, ita confirmo, vt Cruſciniacus futuri Epiſcopi ſucceſſoris mei obſequiis & ſartatectis principalis eccleſiæ deputetur. Faram vero eidem Epiſcopo & ſartis tectis eccleſiæ, vbi iacuero, perpetualiter ſeruire iubeo.] Rurſum vero Gentilis adhuc idem Clodoueus complura contulit dona E ſancto Remigio; quæ ille (vt dictum eſt) ne oſtendiculum poneret Euangelio, omnia erogauit in pauperes, ipſe continens nihil prorſus ex eis accipiens. Quanta autem eidem ſanctiſſimo ſacerdoti Remigio pro rerum temporalium contemptu Deus rependerit, ipſum hæc profitentem, in eodẽque teſtamento mox iſta ſubdentem attende, quæ & ſuperius memorauimus:

Remigius cur abſtinuit a donis Clodouei,

XXXIII. Et quia ex omnibus Epiſcopis Galliarum pro fide & conuocatione Franchorum potiſſimum me laborare cognouit, dedit mihi Deus tantam gratiam in conſpectu eius, virtuſq. diuina per Spiritum ſanctum me peccatorem plurima ſigna ad ſalutem præfatæ gentis Franchorum operari fecit: vt non ſolum ablata omnibus Eccleſiis regni Frãchorum reſtitueret, ſed etiam de propria gratuita bonitate plurimas ditaret Eccleſias. Neque prius de regno eius quantum paſſus eſt pedis Eccleſiæ Rhemorum iungere volui, donec vt hoc omnibus Eccleſiis adimpleret, obtinui. Sed neq; poſt eius baptiſmum, niſi Condiciacum & Iuliacum, ſuper quibus idem dictus puer & vnanimis mihi Hlodoualdus & incolæ loci illius multiplicibus xeniis obnixe deprecantes, quod Regi debebant, Eccleſiæ meæ ſoluendum, me petere compulerunt: quod idem piiſſimus Rex et gratulanter

Clodoueus ablata Eccleſiis reſtitui voluit.

accipiens,

accipiens,promptiſſima voluntate largitus eſt.]Addit & de alijs bonis in Aquitania & Septemam A nia poſitis,ab eodem Rege Rhemenſi Eccleſiæ dono datis,deq.vaſe argenteo decem librarum ipſi Remigio elargito,ex quo thuribulum & imaginatum calicem fieri debere iuſſit.Sed exigua ſunt hæc reſpectu eorum quæ alijs totius Galliæ donauit Eccleſijs.At de his hactenus.

XXXIV.
Iterum recrudeſcit ſchiſma.

His autem de rebus Franchorum geſtis hoc anno narratis, tumultus Vrbani rurſus Romam reuocāt orationem.Etenim licet conflatum ſchiſma,per ſanctam Synodum hoc anno(vt vidimus) Kalendis Martij celebratam,videri potuiſſet eſſe ſedatum,acerbiori denuo conatu recruduit:non quod amplius de illegitima electione fuerit negotium Symmacho ab aduerſarijs faceſſitum: ſed quod calumnioſe agentes in eumdem maxima quæque crimina intulerunt,cum & Theodorici Regis Rauennæ agentis auxilium in eumdem Symmachum implorarunt.Res autem geſta ab Anaſtaſio Bibliothecario ita narratur [a]: Poſt annos vero quatuor aliqui ex clero zelo di cti,& aliqui ex Senatu,maxime Feſtus & Probinus incriminauerunt * Symmachum,& ſubornarunt falſos teſtes,quos miſerunt Rauennam ad Regem Theodoricum accuſantes beatum Symmachum;& occulte reuocauerunt Laurentium poſt libellum Romę factum,& fecerunt ſchiſma,& diuiſus eſt iterum clerus:nam alij communicarunt Symmacho,alij Laurentio.Tunc Feſtus & Probinus Senatores miſerunt relationem Regi,& cœperunt agere,vt Viſitatorem daret Rex ſedi Apoſtolicæ. B Tunc Rex dedit Petrum Altinæ ciuitatis Epiſcopum,quod canones prohibent.]hæc auctor,in eo tantū mendax,dum quarto anno ab electione Symmachi ea facta eſſe teſtatur:ad quartum enim annū referenda eſt Symmachi facta in Synodo plenior purgatio,de qua ſuo loco dicturi ſumus.

a Anaſtaſ. in Symmacho.
* inſimulauerūt
Schiſmatici viſitatorem petunt.

XXXV.

Verum hoc anno iſta contigiſſe,cum adhuc Theodoricus Rauennæ ſe contineret, quo libellus accuſationum ad eumdem Regem miſſus habetur,Caſſiodorus certiſſimam fidem facit,dum anno ſequenti eiuſdem Theodorici Regis Romam aduentum recenſet.quæ autem hæc ſecuta ſint, dicemus anno ſequenti.Porro acerbiorem hunc iterum excitatum ſchiſmaticorum motum fuiſſe, ea quæ in Palmari Synodo ſcripta leguntur,fidem faciunt,nempe ſpoliatum Symmachum Papā Eccleſiæ bonis.hæc namque in apologetico deplorat Ennodius verbis iſtis: Quæ enim iudiciorū forma præceſſerat,vt vobis hoſtiliter diſruptis,etiam per ſuggeſtionem veſtram,ſublatis Eccleſiæ opibus,qui diu fuerat cibus eſurientium,famis mancipium videretur effectus,dum alimentis diſtributor egebat,& fieret in dominatu ſeruitus,& in ſeruitute dominatus?]hæc ipſe.Sed de his ſuo loco inferius.Hoc eodem anno,poſt Conſulatum Paulini videlicet,exhibet nobis codex Arelatē- C ſis duas Symmachi Papæ epiſtolas datas menſibus Septembri atque Octobri, ambaſq. ſcriptas ad Eonium Epiſcopum Arelatenſem,ſiue potius Cæſarium:quarum prior ſic ſe habet:

* Cæſario

Dilectiſſimo fratri Eonio * Symmachus.

XXXVI.

Dilectionis tuæ litteras,mandataq.filio noſtro Creſcentio presbytero in nuncio deferente ſuſcepimus,quibus conſtat inter Arelatenſem & Viennenſem Eccleſiam aliquod de ordinādis Epiſcopis in vicinis ciuitatibus oriri luctamen:illa re videlicet faciente, quod deceſſor noſter ſanctæ recordationis Anaſtaſius tractans confuſionem prouinciæ,aliqua contra veterem conſuetudinem iuſſerit obſeruari,deceſſorum ſuorum videlicet ordinationem(quod non oportebat)ſub qualibet neceſſitate tranſgrediens.Nam dum ad Trinitatis inſtar,cuius vna eſt atque indiuidua poteſtas, vnum ſit per diuerſos Antiſtites ſacerdotium:quemadmodum priorum ſtatuta a ſequentibus cōuenit violari?Huc accedit,quod hæc ſit ſententiarum varietas * ad ipſam ſacroſanctam Catholicam religionem credimus pertinere:cuius omnis poteſtas infringitur,niſi vniuerſa quæ ad inuicē ſacerdotibus ſemel ſtatuuntur,perpetua ſint.Quod alias contingere poterit,ſi ſucceſſor deceſſoris actibus non tribuerit firmitatem,& roborando quæ geſta ſunt,faciat rata eſſe quæ geſſerit.Quanta enim Vicarijs beatiſſimi Petri Apoſtoli iudicabitur eſſe reuerentia,ſi quæ in ſacerdotibus præ- D cipiat,eiſdem tranſeūtibus diſſoluantur?Relegentes ergo veterum Antiſtitum ſuper hac cauſa ordinationes , quibus Eccleſiaſticum grauatur ſcrinium:dilectionem tuam enixiſſime commonemus,vt in ordinandis per ſingulas vrbes ſacerdotibus cana ac reuerenda ſeruetur antiquitas, nec nouella conſtitutio vetuſtæ ſanctionis robur imminuat.quia non aliter inter vos poterit ſeruari cōcordia,niſi nouis cupiditatibus antiquitatis reuerentia modus prudentiori adhibeatur conſilio.Dominus te incolumem cuſtodiat,fili & frater chariſſime.Dat.III.Kal.Octobr.I.Term.P.C. Paulini Iunioris V.C.]poſterior autem hæc eſt:

* Cæſario

Dilectiſſimo fratri Eonio * Symmachus.

XXXVII.
* nempe

Mouit equidem nos,quod dilectionis tuæ relatio declarauit:namque * contra regulas Eccleſiaſtici conſtituti,& aduerſum reuerentiam canonum tractatum per ſubreptionem Viennenſis Eccleſiæ Pontificis,ſedi Apoſtolicæ dudum præſidente prædeceſſore noſtro,ſe inculpabiliter aliqua metuiſſe;cū ſi ſit vera conquiſitio,effectum non poſſint impetrata friuole poſſidere,nec a nobis aliquid noui poterit ordinari,niſi quæ a Patribus prædeceſſoribuſq. noſtris in hac cauſa ſtatuta claruerint. E Tamen ne facile alterius partis abſentia præiudicabiliter videremur aliqua decreuiſſe,id magis duximus ordinandum,vt fraternitas tua competēti tempore de Eccleſiaſtico ordine inſtructum non moretur & omni cauſa dirigere,qui apud nos veritatem cauſæ competenter alleget ; quatenus pertractatis omnibus quod ſtatuendum eſt,ſub deliberationis robore ſentiatur. Illud etiam dilectionem tuam facere debere præcipimus,vt fratrem & Coepiſcopum noſtrum Viennēſis vrbis Antiſtitē miſſo nuncio & ſcriptura commoneat,vt conſtitutis diebus is quoque hominē proprium dirigat,qui partis eius allegationes competenter inſinuet : vt de promotis ab vtraque parte ſuggeſtionibus ſecurius quæ in perpetuo ſeruanda ſint diſponantur.Quia ſemper ſuſpectus iudicat,qui ſub vnius quod videtur eligit deploratione ſancire.Dominus te incolumem cuſtodiat frater chariſſime.Data ſub die III.Kal.Nouembr.P.C.Paulini V.C.]

I. *Aduentus Theodorici Regis in vrbem.*

QVingenteſimus voluitur Chriſti Repemptoris annus, Patricio & Hippatio notatus Conſulibus: Sub quibus (inquit Caſſiodorus) Rex Theodoricus Romam cunctorum voto expetitus aduenit, & Senatum ſuum mira affabilitate tractans, Romanæ plebi donauit annonas; atq. murandis mœnibus, deputata per annos ſingulos pecuniæ quantitate, ſubuenit. Sub cuius ſelici Imperio plurimæ renouantur vrbes, munitiſſima caſtella conduntur, conſurgunt admiranda palatia, magniſq. eius operibus antiqua miracula ſuperantur.] hęc Caſſiodorus. dicemus autem de ędificijs a Theodorico erectis opportunius in eiuſdem Regis obitu: ſed modo de eius in Vrbem aduentus occaſione, turbationeque Romanæ Eccleſiæ nobis agendum erit.

II. *Synodus Rom. ſecũda ſub Symmacho Papa.*

B Meminiſſe debemus, anno ſuperiori, cum adhuc Theodoricus Rauennæ eſſet, ſchiſmaticis rurſum aduerſus Symmachum inſurgentibus, petentibuſque Viſitatorem in Vrbem mitti, qui accuſationes in Symmachum allatas cognoſceret, miſſum illuc ab eodem Rege fuiſſe Petrum Epiſcopum Altinenſem: quem tantum abfuit vt Eccleſia Romana ſuſciperet, vt Regem in eundem interpellaret; & poſtea congregato centum & quindecim Epiſcoporum Concilio, idem Petrus, qui iudicium ſibi Romani Pontificis arrogaſſet, fuerit cõdemnatus; ſimulque Laurentius, qui iterum a ſchiſmaticis fuerat reuocatus, eamdem ſententiam damnationis exceperit. Hæc quidem hoc anno cœpta, duobus ſequentibus ita tranſacta eſſe, Anaſtaſius paucis his narrat [a]: Eodem tempore beatus Symmachus congregauit Epiſcopos centum quindecim, & facta Synodo purgatur a crimine: & damnatur Petrus Altinas inuaſor ſedis Apoſtolicæ, & Laurentius Nucerinus, qui viuo Symmacho Epiſcopo peruaſerunt ſedem eius. Tunc ab omnibus Epiſcopis & presbyteris & diaconibus & omni clero & plebe redintegratus ſedi Apoſtolicæ beatus Symmachus cũ gloria apud beatum Petrum ſedere Præſul.] hæc ipſe, in vnum conflans duarum Synodorum res geſtas, quarũ altera in baſilica Iulij, altera in baſilica Seſſoriana habita eſt, prout quartæ ſub eodem Symmacho Synodi Acta declarant.

a Anaſtaſ. in Symmacho.

III. *De Viſitatore a Theodorico miſſo.*

C At nobis ſingula ordine temporis, quo geſta ſunt, recenſenda erunt. Ex Ennodij diaconi apologetico tunc temporis edito ſumenda eſt ipſa hiſtoriæ veritas & rerum geſtarum ordo. Schiſmatici igitur a Catholica communione diuulſi, aduerſus Carholicæ Eccleſiæ conſuetudinem, contra Romanum Pontificem a Theodorico Ariano Rege Viſitatorem petiere, eo falſo prætextu, quod facto ſuo teneri deberet Romanus Pontifex obligatus, vt qui Viſitatores ad cognoſcenda Epiſcoporum delicta mitteret, ipſe æque Viſitatorem & cognitorem ſuorum criminum ſubire deberet. Porro Theodoricus Rex ad conciliandam Romanam Eccleſiam id fore neceſſarium ratus, Viſitatorem miſit, ita tamen vt aliqua ex parte conſultum eſſet Pontificiæ dignitati: quamobrem in mandatis dedit Petro Epiſcopo Altinenſi ad eius muneris functionem delecto, vt cum Romam perueniſſet, mox Pontificem Symmachum in baſilica Vaticana conſiſtentem conueniens ſalutaret. ſed id aduerſarij Symmachi, eum in Vrbem venit, præſtari ab eo penitus vetuerunt. Verum audi de his iuſtas Ennodij querelas: qui primum excuſans Theodoricum de miſſo Viſitatore, hæc ait [b]:

b Ennod. libel. pro Symmach. tom. 1. Concil.

IV.

D Supereſt vt hoc ipſum doceam in his exceſſibus, quod bono vniuerſitatis contigit, non teneri: quia directum, non occaſionem litis, nec fomitem iurgij, ſed cauſam voluit eſſe concordiæ: præuidens ſcilicet, quod niſi ſimplicem tutelam iuſſionum ſuarum vallaret, cito in eſcam diſſidij toxica veſtra ſurreperent (ſcriptum eſt enim [c]: Vir ſimplex credit omni verbo) idcirco mandati limitẽ fixit, quem nulla liceret tranſgreſſione violari. Præfatum, *ſcilicet Viſitatorem*, ad beati Petri baſilicam, mox vt Romam fuiſſet perductus, mandauit occurrere, *Symmacho nempe*, faciens de ſacerdotis voto Regis imperium. Quis enim non putaret Pontificem ſponte pariturum in ea parte, quam licere ſibi Princeps non credidit, etiam ſi vetaret? Ibiq. Papam ab eo ſalutatum, iuſſit affari, vt traderet Coepiſcopis mancipia nullis ſubdenda tormentis, ſeruanda profecto ad diſceptationem Synodalis examinis.] & inferius: Boni enim prouidit Principis inquiſitio, ſeruilem aſſertionem in nocenti examine non probandam. In electione enim * venerandorum Iudicum ipſe accuſantes extra ordinem repulit, ipſe ad ſpem retulit accuſatum.

c Prou. 14.

** etiam*

V. *Viſitator præterijt limina Apoſtolorum.*

Videamus tamen iſta ſi facta ſunt, ſi Dei inimici etiam terreni domini non fuiſtis, dum Chriſtum & Regem parili temeritate deſpicitis, & vnus vobis ad vtramque contumeliam ductus eſt criminum deſtinatus Antiſtes, ab ipſo complendæ iuſſionis confinio oris veſtri ſpiris abripitur, E & ad incentiuum confuſionis aptatur. Qui paci militaturus aduenerat, *Viſitator ipſe ſcilicet*, inuiſis beati Apoſtoli liminibus, ad vſum furoris veſtri, iam neſcius ſui, aduocatur: & illud quod ex omnibus Orbis cardinibus deuotos attrahit, *templum videlicet Apoſtoli Petri*, poſitum in vicinitate tranſitur: Eccleſiarum fundamentum cum adire non permittit ſtructura mediocris, tunc ſpem bonorum fructuum perdidit a radice ſeparatus.] Dicatis forſitan, Apoſtoli gremio * decerpi, ſi putatur cæli ciuis terrarum locis includi. Tamen quamuis benedictio poſcentibus vbique præſtetur, & exigat præſentiam martyris fides & deuotio ſupplicantis: negari non poteſt, diligentiæ natali ſolo plus tribui, & maiorem affectum loca impetrare, de quibus ad ſuperna tranſitur: quam fidem allegationi curationum multitudo iã præſtitit, & vtitur poſt obſidionem diabolicam teſtibus iam ſanatis.]

Limina Apoſtol. totius orbis concurſu frequentata.

** genio*

VI.

Intelligis, lector, quam ſcire & luculenter non aduerſus ſchiſmaticos tantum, quibuſcum manus conſerit, ſed & aduerſus Nouatores hæreticos Ennodius argumentetur ex ſignis diuinitus fre-

quenter exhiberi ſolitis tum in morbis curandis, tum in obſeſſis a dæmonibus liberandis, inter A
a Fidelibus frequentari limina ſanctorum Apoſtolorum, cum, vbiq. locorum liberum ſit vnicui-
que eos inuocare atque precibus frequentare? Sed pergit ipſe in eadem ſententia perſtans: Hæc li-
cet per Redemptorem noſtrum in toto Orbe celebrentur; eſt tamen non modica monumẽti illius
per frequentiam comparata nobilitas: quia per eum qui hominem mutauit in Angelum, illuſtra-
ri potuit natura telluris. Hanc Viſitatori veſtro inuidiſtis gratiam; æſtimãtes quia errorum veſtro
* paſſionis — rum ſectator eſſe deſiſteret, ſi reuerendæ Confeſſionis * penetralia contigiſſet. Ecce non habetis in
regia auctoritate ſubſidium: Ecce poſt cæleſtem commotionem iuſte vos & Principalis, quam ſper-
ni feciſtis, cenſura percellit. Videamus ſi ſupereſt aliqua de regulari propoſitione defenſio.

VII. Viſitatores (inquiunt) & alijs Epiſcopis dedit ipſe, *nimirum Symmachus*: & iuſtum eſt, vt facti
ſui lege teneatur. Non vos in hoc titulo falſitatis inceſſo; diu mendacijs adhærentia verba non ar-
Romanus Pontif. nullum ſupra ſe Iudicem habet. — guo: Dico tamen, latorem iuris diffinitionis ſuæ, niſi velit, terminis non includi: & niſi Princeps fa-
ſtigij ſumma moderetur, fruſtra ad illud quod dederit, ius vocatur. Lex probitatis & mentis eſt,
quæ hominem viuentem ſine lege caſtigat: proprie moribus impendit, quia * neceſſitati non de-
* quam — bet diſciplinam. Aliorum forte hominũ cauſas Deus voluit per homines terminare, ſed ſedis iſtius B
Præſulis ſuo ſine quæſtione reſeruauit arbitrio. Voluit beati Petri ſucceſſores cælo tantum debere
innocentiam, & ſubtiliſſimi diſcuſſoris indagini inuiolatam exhibere conſcientiam. Nolite time-
re eas animas de inquiſitione non habere formidinem, quas Deus præ ceteris ſuo reſeruauit exa-
* erat — mini. Dicas forſitan: Omnium animarum talis erit * in illa diſceptatione conditio. Replicabo vni
a Mat. 16. — dictum [a]: Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam: & quæcumq. ſolueris
ſuper terram, erunt ſoluta & in cælis. Et rurſum Sanctorum voce patet, Pontificum dignitatem ſe-
* illic — dis eius ſanctam, toto Orbe venerabilem: dum illi * quicquid Fidelium eſt, vbiq. ſubmittitur, dum
b Iſai. 19. — totius Orbis caput eſſe deſignatur; de qua mihi videtur dictum per Prophetam [b]: Si hæc hu-
miliatur, ad cuius confugietis auxilium? & vbi relinquetis gloriam veſtram?] & poſt nonnulla: No-
lite Symmachum Papam preſſuris veſtris iuuare: Si reus eſt, mihi credite, cum ceſſauerit humanæ
impugnationis miniſterium, diuinum mox ſuccedet arbitrium, &c.] hæc & alia plura aureis notan-
da ſignis Ennodius aduerſus ſchiſmaticos, qui auſi eſſent Viſitatorem poſtulare a Rege contra
Symmachum Romanum Pontificem. Sed rem geſtam ordine proſequamur.

VIII. Cum qui eſſent Romæ Catholici, & tuerentur cauſam legitimi Eccleſiæ Romanæ Pontificis, C
Cauſa Theodorici aduentus in vrbem. — rei indignitatem cum iniquitate coniunctam exhorreſcerent, miſſum nempe cõtra Symmachum
a Rege Viſitatorem, eumdemq. parti ſchiſmaticorum addictum: apud abſentem adhuc Regẽ ege-
re, rogantes vt ſineret res Romanæ Eccleſię more maiorum abſq. ignominiæ nota tractari. Annuit
ijs Rex Theodoricus: idemq. conſiderans haud fore Synodum abſq. coercitione ſecuram, turgeſcẽ-
tibus odio aduerſarijs; præſentiam ſuam dilatam hactenus, opportuno tempore Vrbi ciuili bello
periclitanti exhibere, dignum neceſſariumq. eſſe putauit. Sic igitur (vt vidimus ex Caſſiodoro) diu
expectatus, hoc anno tandem in Vrbem ſe contulit, concilians ſibi regia munificentia populum
atq. Senatum. Quo autem exceptus honore, quanta gloria comitatus, & a Senatu populoq. Roma-
no obſequijs frequentatus fuerit, ex his quæ in rebus geſtis ſancti Fulgentij Epiſcopi Ruſpenſis in
Africa leguntur, ex parte ſaltem aliqua intelligere poſſumus.

IX. Accidit enim hoc ipſo anno, quo Theodoricus Romam venit, vt etiam ſanctus Fulgentius vi-
S. Fulgentij aduentus Romã. — ſitaturus ſacra limina Apoſtolorum ex Sicilia nauigaret in Vrbem, repereritque omni Regis ad-
uentu populum exultantem, excipientemque magna pompa ipſum Principem, hæc autem in re-
c Vita S. Fulgẽt. apud Sur. die 1. Ianuarij. — bus geſtis ipſius quam fideliſſime ſcriptis ita narrantur [c]: Occaſione igitur nauigij felicioris D
inuenta, Romam venit, & auctorum ſæcularium conſono ſemper ore laudatam, caputque mun-
di veraciter appellatam, feſtinus ingreditur ciuitatem. Fuit autem tunc in Vrbe maximum gan-
dium, Theodorici Regis præſentia Romani Senatus & populi lætificante conuentus. Vnde
contigit, vt beatus Fulgentius, cui mundus fuerat olim crucifixus, poſtquam ſacra martyrum
loca venerabiliter circuiuit, omneſque ſeruos Dei, quorum in breui notitiam capere potuit, hu-
mili obſequio ſalutauit, in loco qui Palma aurea dicitur, memorato Theodorico Rege concio-
nem faciente, Romanæ curiæ nobilitatem, decus, ordinemque diſtinctis decoratum gradibus
adſpectaret; & fauores liberi populi caſtis audiens auribus, qualis eſſet huius ſæculi pompa glo-
rioſa cognoſceret.

X. Neque tamen in hoc ſpectaculo libenter aliquid intuetur, neque illis nugis ſæcularibus ſuper-
flua illectus delectatione conſenſit; ſed inde potius ad illam ſupernam Hieruſalem feliciter deſi-
derandam vehementer exarſit, ſalubri diſputatione præſentes ſic admonens fratres: Quã ſpecioſa
poteſt eſſe Hieruſalem cæleſtis, ſi ſic fulget Roma terreſtris? Et ſi in hoc ſæculo datur tanti hono-
ris dignitas diligentibus vanitatem, qualis honor & gloria præſtabitur Sanctis contemplantibus E
veritatem? Multa his ſimilia beatus Fulgentius illo die ſalubriter diſputauit: & iam toto corde mo-
Fulgentij reditus in Africã. — naſterium ſuum reuiſere cupiens, ad Africam velociter per Sardiniam nauigauit, vix credentibus
præ nimio gaudio monachis ſuis beatum redijſſe Fulgentium.] hæc ibi: Iam tutum redditum erat
commercium inter Africanos & Italos, cum ſanciuiſſet fœdus Rex Theodoricus cum Vuandalo-
rum Rege, a quo hactenus frequentes fiebant in ſolum Italicum incurſiones. Stabilita eſt enim in-
ter eos pax fœdere nuptiarum, data ei in matrimonium Amalafrida. De qua inita inter illos con-
cordia hæc Ennodius in Panegyrico Theodorici: Quid caſtigatas Vuandalorum ventis parenti-
bus eloquar deprædationes, quibus pro annua penſione ſatis eſt amicitia tua? Euagari vltra poſſi-
bilitatem neſciunt. Duce ſapientia, affines eſſe meruerunt, quia obedire non abnuunt.] Hoc igitur
Regum concordiæ commeatu Fulgentius ex Africa Romam, & inde in patriam remeauit.

XI. Porro haud incognitus ab Vrbe Fulgentius diſceſſit; ſed probe notus quantæ eſſet ſanctitatis
atque doctrinæ, magnum ſui reliquit deſiderium, illis præſertim nobiliſſimis feminis, ad quas
poſtea

A poſtea litteras dedit, de quibus ſuo loco dicturi ſumus. Reuerſus vero in Africam Fulgentius, arri
dente tunc temporis pace Eccleſijs ſub Traſamundo Rege, monaſticam, vt prius, exercuit diſci-
plinam, & eam in alios latius propagauit: quomodo autem poſt annos tres Ruſpenſis Eccleſiæ fue
rit creatus Epiſcopus, ſuo loco dicemus.

Sub iiſdem Conſulibus, Indictione octaua, data legitur epiſtola [a] Symmachi Papæ ad Libe- XIII.
rium Patricium de electo Epiſcopo Aquileienſi, præbēris eidem electioni aſſenſum, extat eadem, a Extat tom. 2. Conc.
ſed ſub titulo Ennodij inter ipſius Ennodij litteras perperam collocata.

IESV CHRISTI ANNVS 501. | SYMMACHI PAP. ANNVS 3. | ANASTAS. IMP. 11. THEODORICI REG. 9.

QVi ſequitur annus Domini quingenteſimus primus, Conſulatu Auieni atq. Pompeij, tam a I.
B Caſſiodoro, quam etiam a Marcellino adſcribitur Faſtis. Fuit Auienus iſte cognomēto Fau *Auieni Conſulatus & laudes.*
ſtus, cuius filius Auienus item dictus anno ſequenti Conſulatum geſſit: Senior autem hic ap
pellatus, qui ante annos decem Conſulatu itidem functus eſt ordinario, idemq. ex clariſſima Sci-
pionum familia oriundus, vt conſtat auctoritate Ennodij id aſſerentis in epiſtola ad Fauſtum Con
ſulem, cuius eſt exordium: Abundante Dei miſericordia, &c.] vbi inter alia laudum genera: Tu (in
quit) per duratum proauorum auorumq. Scipionum tramitem, iam grandiorum pene præceden-
tium connexus lateribus ambulaſti, ita vt ſub coniunctione numquam interpolatæ felicitatis pro * morderes
dires *. Ad Auieni mei adhuc teneri virtutes pertinet, & tuo generi cōtinuare faſces, & noſtro red
dere.] erat enim affinis Fauſto Ennodius. idemq. paulo poſt: Illud tamen inter maximas Redem-
ptoris noſtri remunerationes credo numerandum, quod limen felicis infantiæ Conſul meus cum
honore ſanctus ingreſſus eſt, &c.] hæc de Auieni Senioris Conſulatu huius anni & Auieni Iunioris
anni ſequentis retuliſſe voluimus; quod contigerit ſecundum illud Propheticum [b]: Generatio b Pſal. 111.
rectorum benedicetur.] Conſtat enim hunc Fauſtum Auienum aduerſus Feſtum & Probinum po
tentiſſimos Senatores ſchiſmaticos pro Symmacho infatigabili ſtudio laboraſſe, atq. tandem furē
C tes aduerſarios repreſſiſſe, ſuperaſſeque.

Hoc igitur anno Eccleſiæ Romanæ ſtatus aliquantiſper præſentia Theodorici Regis quieuit: II.
ſchiſmatici enim vanam ſpem cōceperant, fore, vt circumuentus falſis calumnijs Symmachus, fa-
uore eiuſdem Principis deponi poſſet: at vbi ſenſerunt, ipſum æqui amantiſſimum Regem nihil de
cauſa Symmachi velle decernere, ſed ex ſententia Epiſcoporum qui conuenerant rem agendam;
furore perciti ad violentiam conuerſi, cædibus miſcere omnia ſunt aggreſſi, vt quæ dicentur anno
ſequenti apertiſſime declarabunt. Interea vero Rex Theodoricus, interpellatione Catholicorum *Theodoricus de Sede Apoſtolica benemeritus.*
& aliorum qui erant in Vrbe fauentium Symmacho Senatorum, de cogēda Synodo cogitat. Cum
vero ſatis ſciret, haud ſuarum eſſe partium, Orthodoxos Antiſtites ad Synodum conuocare; non ſi
bi plus æquo tribuens, regia incedens via, more maiorum, auctoritate in primis ipſius Symmachi
Papæ id perficiendum curauit; ab ipſoq. Pontifice litteras ea de re ad Epiſcopos, vt ſe ad Synodū
die ſtatuta conferrent, dari voluit. Hæc quidem ita ſe habuiſſe, ſequentis anni Concilii edita Acta
ſignificant, quæ ſuo loco reddētur. Res plane digna memoria, cum barbarus, Gothus, alienigena,
hæreticus, Arianus Princeps, licet importunis ſciſmaticorum ſtudijs & illiberalibus eorumdē vr-
D geretur aſſultibus, reueritus tamen culmen Apoſtolicæ ſedis, eius ſe potius protectorem quā per-
ſecutorem exhibuit, vt ipſa Acta Synodalia manifeſtant. Sic igitur Theodorici reueriti præſentiā
æſtuantes furore ſchiſmatici hoc anno ſiluiſſe noſcuntur.

At quam Theodorico diſpar Anaſtaſius Imperator, qui cum ſe ſpecie tenus Orthodoxum pro III.
fiteretur, Dei Eccleſiam acerrime impugnauit, dolo agens & vi, omni deniq. conatu niſus, vt Ca-
tholicam fidem impietate conuelleret. ipſum quidem per Feſtum Senatorem legatum auctorem
fuiſſe Eccleſiæ Romanæ diſſenſionis & ſchiſmatis, quæ dicta ſunt ſuperius, ſatis docent: rem nam-
que ex ſententia ſe fore conſecuturum exiſtimauit, ſi aliquo modo ſibi aliquando aſſentientem poſ
ſet nanciſci Romanum Pontificem; quo vno aduerſante, ſatis ſciret omnes ſuos eludendos eſſe co
natus. Hæc quidem in Romanam Eccleſiam: in Conſtantinopolitanam vero quæ hoc anno patra-
uit, omnem ſuperant tragœdiarum caſum.

Qui enim hactenus toleraſſet Conſtantinopolitanum populum ſibi in his quę ſunt fidei aduer IV.
ſantem, quem & nouiſſet partibus ſtuduiſſe Iſaurorum, addictumq. Zenonis Auguſti cognatis: peri *Anaſtaſius Imp. quid in ciues Conſtantinop.*
culoſam ſenſit, illis adhuc ſuperſtitibus, ſe iacturum aleam, ſi in ciues Conſtantinopolitanos vindi
E ctæ gladium, vt furor ſuadebat, exereret. illis vero penitus e medio ſublatis, Longino ipſo Zenonis
fratre iam haud pridem extincto, ſilentibuſq. vndiq. babaris, ſummam illam tranquillitatem in ci
uium cladem conuertit, haud diutius ratus impunitam populi ſinere vagari licentiam, quæ palam
Imperatorem dicterijs & contumelijs inſectabātur hæreticum. delegat opus Vrbis Præfecto, quē
ſæuiſſimum delegerat, Conſtantino. Quid autem iſte molitus ſit, rem grādem paucis Marcellinus
abſoluit ſub huius anni Conſulibus ſcelus immaniſſimum referens, quod ſic ſe habuit:

Hoc namque anno, populus Conſtantinopolitanus profeſſor Catholicæ fidei, idemque inhæ- V.
rens ſuo ipſorum Epiſcopo Chalcedonenſis Concilij aduerſus Imperatorem acerrimo defenſori, *Quæ dira paſſi Orthodoxi Conſtantinop.*
eum ad ſpectacula ex more intuenda in theatro clauſi eſſent inermes: repente proſilientibus, qui
erant in inſidijs collocati, diuerſo armorū genere trucidātur, enecatis ex ipſis vltra numerum triū
millium, præter alios, quibus licuit acceptis vulneribus foras egredi, domumq. repetere ſauciatos.
Felices omnes & inter martyres recenſendi, niſi labefactati eſſent Acacij ipſorū anteceſſoris Epi-
ſcopi cōione. Ad hæc namque ſpectat, quod poſtea ſcribens ad Orientis Epiſcopos Symmachus

Papa deplorat his verbis: Nullus ambigat eadem nihilominus eſſe ventura, quæ in Conſtantinopolitana nuper Eccleſia contigerunt. De quibus mihi pariter ingemiſcere neceſſe eſt, & tacere. A Nam qui Apoſtolicæ ſedis admonitionem negligendam eſſe crediderunt, merito inciderunt ea q̃ venire ſolent ſolatio destitutis.] hæc Symmachus in epiſtola ad Orientales, de qua ſuo loco agendum erit. Et ipſe Ennodius, vbi de Orientalibus hæreticis agit, hæc ait: De his quæ præfati ſumus, notum eſt quod in Conſtantinopolitana nuper Eccleſia fertur admiſſum: vnde patimur ſine vocis vſura triſtitiam. Qui enim oblatis remedijs non obedierunt, merito nihil conſolationis, tempore quo premebantur, non habuerunt.] Ad hæc pariter ſpectant quæ Theodorus Lector de eodem vrbis Conſtantinopolitanæ Præfecto ſic ſubdit [a]: Contra ſeditiones populi, quæ contra Imperatorem in ciuitate fiebant, hæc Anaſtaſius Imperator excogitauit, vt Eparchus ciuitatis litanias populi ſequeretur, *cum armatis militibus ſcilicet*: timebat enim zelum eorum qui pro Quarta Synodo incurſiones faciebant. Et hoc deinceps in conſuetudinem abijt. Inimici Macedonij Epiſcopi Conſtantinopolis Acolium quemdam ſubornarunt, qui gladio illum impeteret. Macedonius vero, vt manſuetudinem ſuam oſtenderet, munera Acolio dari præcepit. Tale quid etiam erga ſacrilegos quoſdam fecit.] hæc Theodorus. B

a Theod. Lect. Collect. lib. 2.

VI. Vides ne tu lector (appello te) quanta pro religione, ipſa Catholica fide, pro defenſione inquã Quartæ œcumenicæ Synodi ſuſcepta ab ijs fuere certamina, exantlati immenſi labores, ſanguis ꝓ fide fuſus, morteſq. adeo crudeles toleratæ? tanta hæc abiere tamen in ventum abſque corona martyrij & præmio confeſſionis, prorſuſq. inania reddita, non aliam quidem ob cauſam, quam quod ſchiſmate propter Acacii communionem ab Eccleſia Catholica & ab ipſo eius capite Romano Pontifice ſciſſi eſſent. Nullus eſt auſus Conſtantinopolitanorum Antiſtitum illic pro fide necatos inter martyres recenſere, quos ſciſſent non habuiſſe characterem ſcriptum in frontibus ſuis, quo & Eccleſiæ Catholicæ filii & Dei domeſtici dici meruerint. Vetus namque hæc præſcripta inter Fideles regula eſt, vt qui non habent in terra Eccleſiam matrem, neque Deum habere poſſint in cælo Patrem.

IESV CHRISTI ANNVS 502. | SYMMACHI PAP. ANNVS 4. | ANASTAS. IMP. 12. THEODORICI REG. 10. C

I. SEcundus poſt quingenteſimum ſequens Chriſti annus, Anieni Iunioris ac Probi ſignatus Conſulatu a Marcellino & Caſſiodoro notatur in Faſtis: licet in Synodalibus Actis loco Probi Ruffus reperiatur inſcriptus: Quo anno habita eſt Romæ Quarta Synodus ſub Symmacho Papa. Quartam hanc nomenclator appellat, quæ tamen reſpectu aliarum præcedentium ſub eodẽ Symmacho ſynodorum Tertia dicenda eſſet: quæ enim ab eo tertia ordine ponitur, non fuiſſe Synodum per ſe diſtinctam, ſed eius, quæ ab eo Quarta dicitur, Actionem, ea quæ hoc ipſo anno inferius dicturi ſumus, perſpicue demonſtrabunt. Sic igitur iſta quæ tertia, Quarta dicta eſt, eademque cognominata Palmaris: de qua antequam agere aggrediamur, primum omnium vnde id fuerit conſecuta cognomen, dicendum eſt. Atque in primis non placet quod aliquis putauit textum eſſe deprauatum. Sed cur Palmaris? Numquid ſicut apud Tullium [b] ſententia palmaris, ita & Synodus Palmaris a palma dicta? Certe quidem non abhorrere eam vocem ab huius ſæculi nomenclaturæ vſu, ex Fulgentio huius temporis luculento ſcriptore dici poteſt, qui hæc habet ſcribens ad Monimum [c]: Hanc etiam aſſeris hæreticorum eſſe quaſi palmarem interrogationem] hoc eſt, irrefragabilem. & paulo poſt: Hæc ergo ſectantes hæretici, ea ſibi quaſi palmaria & inuicta videntur proponere, &c.] D

Palmaris Synodus vnde dicta.

b Cicer. de nat. deor. lib. 1.

c Fulgentius ad Monim. lib. 2.

II. Verum quod inuſitatum fuit hactenus, Synodum aliquam aliunde quam a loco, vel numero denominari: de loco ipſo a quo ita ſit dicta, inueſtiganda eſt ratio: Num & fortaſſe accidit, dictam eſſe Palmarem, quod ob ſchiſmaticorum graſſationem hæc ipſa Synodus non valuerit in eccleſia celebrari, ſed opus fuerit eamdem in Regia ſiue Curia agi, quæ appellata eſt Palma aurea, de qua quidem hæc in rebus geſtis S. Fulgentij [d]: In loco qui Palma aurea dicitur, memorato Theodorico Rege concionem faciente, &c.] Eſt & mentio apud ipſum Theodoricum Regem in epiſtola [e] ad Albinum Patricium de domo Palmata dicta, his verbis: Porrecta itaque ſupplicatione, teſtatus es, Curiæ porticus, quæ iuxta domum Palmatam poſita, forum in morem areæ decenter includit, ſuperimponendis fabricis licentiam condonari, &c.] At quoniam haud liquet apud Curiam hanc Synodum celebratam, magis autem apud baſilicam S. Petri, quo ab aduerſariis lapidibus impetitus Symmachus ſe recepit, prout Acta ipſa ſignificant; vt hæc Synodus Palmaris dicta ſit, placet, vt E e loco itidem deducto vocabulo, a porticu illa S. Petri nomen acceperit, quæ Palmaria dicebatur, de qua Anaſtaſius in Honorio Papa hæc habet: In porticu B. Petri Apoſtoli, quæ appellatur ad Palmaria, &c.] ſed de nomine ſatis. His igitur elucidatis, iam ad res geſtas deueniamus.

d In Vita S. Fulgentij.

e Caſſiodor. Variar. lib. 4. epiſto. 30.

III. Qui ad Synodum tunc Romam vocati ſunt Pontifices, & inter illos, qui ſedium prærogatiua ceteris eminebant Laurentius Mediolanenſis Epiſcopus, atque Petrus Rauennas Antiſtes, cum Romam ſe contuliſſent, ne in ſuſpicionem venirent Symmachi cauſæ defenſionis, qui conuocati fuerant Iudices cognitores, abſtinuerunt ſe ab eiuſdem Symmachi conſuetudine, non tamen a Catholica communione, mentionem eiuſdem faciẽtes ex more in ſacris. Docet hæc Ennodius in apologetico pro Quarta Synodo verbis iſtis: Deinde per quæſtionum torrentes venerabilem Laurentium & Petrum Epiſcopos a communione Papæ ſe ſuſpendiſſe replicatis: & quod prouidit cautio conuocatorum, ducitis ad crimen impetiti. Vllo ne ergo tempore, dum celebrarentur ab his ſacra Miſſarũ, a nominis eius cõmemoratione ceſſatũ eſt? Vnquã pro deſiderijs veſtris ſiue ritu Catho-

Abſtinuerunt Epiſcopi a conſuetudine Symmachi.

A lico & cano more ſemiplenas nominati Antiſtites hoſtias obtulerunt?&c. Vides,lector, ſemiplenam dici ab Ennodio ſacrificium,in quo Catholicæ Eccleſiæ capitis commemoratio prætermittitur.pluraq.ſubdit,quibus docetur,non præſentia corporali,ſed animorum in vna voluntate coniũctione exteriori ſigno pateſacta declarari Catholicam cum Romano Pontifice communionem: a qua tantum abeſt vt ijdem ſe abalienauerint,vt ea defenſionis Apoſtolici culminis fibula ſeſe arctius colligantes adſtrinxerint. Qui enim ad Synodum venientes Antiſtites, viſi ſunt ad tempus prudenter a congreſſu Symmachi abſtinere,in ipſa Synodo facti ſunt ipſius & Apoſtolicæ ſedis auctoritatis acerrimi defenſores.vt quæ dicentur ex Synodalibus Actionibus declarabunt.

IV. *De actionibus ante in Baſilicis habitis.*

Quæ extant ipſa Synodi Acta edita,nonnihil cum deprauata eſſe reperiantur,contulimus enim antiquitus ſcripto codice Creſconiano,atq.vt licuit emendauimus. Ad quæ intelligenda ſciẽdum in primis eſt(vt ex ijſdem patet Actis)ante eiuſmodi Patrum Conuentum duas alias hoc eodẽ anno ab ijſdem Epiſcopis habitas Actiones,quarum prior in baſilica Iulij,poſterior in baſilica Hieruſalem dicta in atrio poſita Seſſoriano,celebrata eſt,quæ licet Synodi appellatæ reperiantur, tamen potius Synodales Actiones,quam Synodi ipſæ dicendæ eſſe videntur. Porro rerum in eis geB ſtarum monumenta penitus exciderunt,quarum dumtaxat mentio habita reperitur in Actis Palmaris Synodi,quæ ſic ſe habent:

V. *Acta Palmaris Synodi.*

Sancta Synodus apud vrbem Romam ex præcepto glorioſiſſimi Regis Theodorici diuerſis e regionibus congregata in Chriſti nomine dixit:

Cum ex diuerſis prouincijs ad Vrbem conuenire ſacerdotes regia præcepiſſet auctoritas,vt de his quæ venerabili Papæ Symmacho ſedis Apoſtolicæ Præſuli ab aduerſarijs ipſius dicebantur impingi,ſanctum Concilium iudicaret: Liguriæ,Aemiliæ,vel Venetiarum Epiſcopis,quos ad præſentiam Principis ipſe itineris ductus attraxit,cõſulendi* Regem incubuit neceſſitas,qua hos voluiſſet ætate fractos,debilitare corporis inualidos congregari? Reſpondit præfatus Rex piiſſimus,bonæ conuerſationis affectu plura ad ſe de Papæ Symmachi actibus horrenda fuiſſe perlata:& in Synodo oportere,ſi veræ eſſent inimicorum eius obiectiones,iudicatione conſtare.

*Apud Creſcon. cõſuluimus Regem, qua cauſa nos voluiſſet debilitate corporis inualidos cõgregari.

VI. * proinde ſecuta *Romani Pontificis & non Regis eſſe Synodum conuocare.*

Memorati Pontifices,quibus allegandi imminebat occaſio,ſuggeſſerunt, ipſum qui dicebatur impetitus,debuiſſe Synodum conuocare;ſcientes quia eius ſedis primum Petri Apoſtoli eſt meritum,vel principatus:deinde * ſecuta iuſſione Domini Conciliorum conuocandorum auctoritas C ei ſingularem in Eccleſijs tradidit poteſtatem:nec antedictæ ſedis Antiſtitem minorum ſubiacuiſſe iudicio,in propoſitione ſimili facile forma aliqua teſtaretur. Sed potentiſſimus Princeps ipſum quoq Papam in colligenda Synodo voluntatem ſuam litteris demonſtraſſe,ſignificauit. A manſuetudine eius paginæ poſtulatæ ſunt,quas ab ea directas conſtabat: haſq. dari ſacerdotibus ſine tarditate conſtituit;& quicquid in eodem negotio actum,ſcriptis Romam ex diuerſis terrarũ vel regionum partib. Dei proſecutione præuentum eſt.] Vides quam expreſſum habes nec Arianũ quidem Regem abſq.conſenſu & certis litteris Romani Pontificis Synodũ congregare præſumpſiſſe;quod id ſibi minime licere,in comperto eſſet.ſed audi cœptum ſemel Actorum ordinem:

VII. *Actio Synodalis in Baſilica Iulij.*

Et dũ in venerabili collectione ſermo de incipiendo haberetur negotio,prout ſuſcipiebat cauſæ tractatus:ſanctus Papa Symmachus baſilicam Iulij,in qua Pontificum erat congregatio(prout habuit cura)celeriter ingreſſus eſt:& de vocatione Synodali clementiſſimo Regi gratias retulit, & rem * deſiderij ſui eueniſſe teſtatus eſt. Cauſa ergo de ſacerdotum animis,quæ de Concilio nondum firmato triſtitiam miniſtrabat,abſciſſa eſt:auctoritatem ordinis colligendi,ſicut poſcebãt Eccleſiaſtica ſtatuta,in omnium qui ibi aderant,Epiſcoporum præſentia,ſe * dare profeſſus eſt;ſpeD rans,vt Viſitator,qui contra religionem vel contra regulas maiorum a parte cleri,vel ab aliquib. laicis fuerat poſtulatus,ex ordinatione Antiſtitum prima fronte cederet;& omnia quæ per ſuggeſtiones inimicorum ſuorum amiſerat,poteſtati eius legaliter ab honorabili Concilio redderentur, & tanti loci Præſul regulariter prius ſtatui priſtino redderetur,& tunc veniret ad cauſam; & ſi ita recte videretur,accuſantium propoſitionibus reſponderet.

* ex deſiderio ſuo

* a ſe datam

VIII. * iſta

Digna res viſa eſt maximo ſacerdotum numero,quæ & mereretur effectum. Decernere tamẽ aliquid Synodus ſine regia notitia non præſumpſit. Sed ſuggeſtio iuſta * per legatorum negligentiam non meruit ſecundum vota reſponſum. Iuſſus eſt regijs præceptionibus Papa Symmachus ante patrimonij.vel Eccleſiarum,quas amiſerat,receptionem,cum impugnatoribus ſuis in diſceptatione confligere,qui poteſtatis ſuæ priuilegia atq.pro conſcientiæ (quantum iuſte æſtimamus) emendatione ſubmiſerat,nec hac voluit vice reſumere.

IX. *Actio Synodi in Baſilica Seſſoriana.*

Sed dum eſſet Synodus in Hieruſalem baſilica Seſſoriani Palatij conſtituta,aliquibus ſacerdotibus viſum eſt;vt libellus quem accuſatores parauerant,qui quotidie ſeditionibus appellabant *, ſuſciperetur à Synodo. In quo ſuſcepto * duo erant,quæ vel veritati inimica eſſent,vel ipſi(quanE tum oſtenditur)Conuentui,vel Eccleſiaſtico propoſito repugnarent. Verum,quia dicebant,crimina memorati ſuperius Symmachi Papæ apud regiam conſtitiſſe notitiam;quod falſum eſſe declarauit *: Non enim quaſi nouam cauſam audientiæ commiſiſſet,ſi eius conſcientiam conuictam de errore ſolam ſciret expectare ſententiam. Aliud,quod per ſeruos de his,quæ obijciebant,ſe eum loquebantur poſſe conuincere:addentes,vt ipſe mancipia traderet,quibus(quantum illi aſſerebant) poſſet in iudicatione ſuperari. Quæ res canonibus & ipſis publicis erat legibus inimica: cum Patrum ſtatuta ſanxiſſent,vt quos ad accuſationem leges ſæculi non admittunt,ijs dicendi in cognitione,vel accuſandi aliquid deleganda non eſſet licentia.

* intendebant

* libello

* perclaruit

X. * exactio *Populi erga Pontificem amor.*

Et dum inter iſta,quæ eſſent facienda tractabantur:præfatus Papa,vt cauſam diceret, occurrebat.] ſed quibus comitantibus,accipe ex Ennodio, qui in apologetico aduerſus ſchiſmaticos agens,hæc ait:Ergo ne illam multitudinem Deo deuotæ plebis non pro fidei diligentia, Chriſtiana magis expectatio *,quam furor euocauit? Quiſnam ad inferendam violentiam currens,lacrymas comites habet? Et qui ſtudet eſſe formidini, vultum timentis oſtendit? Multitudo illa iuncta

ſacerdotis officijs, attulit ad nos lamenta, nõ iacula; nec venit telis minax, ſed fletibus miſerabilis; A vna tantum intentionem veſtram oſtentatione grauatura, quia vberibus oculorum fluminibus demonſtrabat, quam eſſet per acerbitatem veſtram conditio condolenda pulſati; & in ſobrietate venerandi examinis afflictione propria commendabat, quem voce non poterat.] & de mulierib. Romanis vna progreſſis hæc inferius: Mulierum turbas vrbanis coloribus cum præſato ad iudicia cõueniſſe, & illa veſtra ſubtilitate obtenditur ſexus, qui maiorem Antiſtiti debuiſſet affectũ, &c.] plane ſignificans totius populi vtrumq. ſexum compaſſum omnium parentis innocentiæ, & cum vitæ diſcrimine comitatos eſſe Symmachum ad iudicium collacrymantes.

XI. Sed quæ acciderint in via, cœpta ſemel recitari Synodalia Acta declarant his verbis de Symmacho Papa dicentia; Qui veniens, ab irruentibus turbis æmulorum ſuorum ita tractatus eſt, vt multis presbyteris, qui cum ipſo ierant *, per cædem ipſam mortis fuiſſet occaſio (quod probant recentium adhuc veſtigia vulnerum) niſi vir illuſtris Comes Aligernus & ſublimes viri Gudila & Vedeulphus Maiores domus regiæ proſpexiſſent: quos ſecum, vnde egreſſus fuerat, *Pontifex ſcilicet*, ad beati Petri Apoſtoli ſepta conuexit *.] hæc cum obiter recenſentes Patres leuiter tamquam notiſſima tranſeant, nobis ex alijs locis eiuſmodi ſceleſtiſſimæ ſchiſmaticorum graſſationis crudelitatis narratio petenda erit. At in primis quod ad ipſum Pontificem Symmachum pertinet, hęc de ſe ipſe habet in epiſtola ad Anaſtaſium Imperatorem: Inter imbres lapidum totus * euaſi: Iudicauit Deus.] hæc breuiter ipſe. Apud Anaſtaſium autem iſta leguntur: B

* erant

Redit Symmachus in Baſilicam S. Petri.

* conduxit

* poſitus

XII. Eodem tempore Feſtus caput Senatus Exconſul & Probinus cœperunt intra vrbem Romam pugnare cum alijs Senatoribus, & maxime cum Fauſto Exconſule; & cædes & homicidia in clero ex inuidia fiebant. Qui vero communicabant beato Symmacho iuſte, publice qui inuenti fuiſſent intra Vrbem, gladio occidebantur. Etiam & ſanctimoniales mulieres & virgines deponentes de monaſterijs, vel de habitaculis ſuis, denudantes ſexum femineum, cædibus plagarum afflictos vulnerabant, & omni die pugnam contra Eccleſiam in media ciuitate gerebant. & multos ſacerdotes occiderunt, inter quos Digniſſimum & Gordianum presbyteros * ad Vincula S. Petri & ad ſanctos Ioannem & Paulum fuſtibus & gladio interſecerunt, & multos Chriſtianos; ita vt nulli eſſet ſecuritas die & nocte de clero in ciuitate * ambulare. Solus autem Fauſtus Exconſul pro Eccleſia pugnabat.] hæc ibi. Porro de laboribus a Fauſto pro Catholica Eccleſia ſuſceptis Ennodius meminit in epiſtola ad ipſum ſcripta, quam poſtea pro triumphi lætitia congruo loco reddemus.

Schiſmaticorum rabies & crudelitas.

* titulorum

* inuiolate

XIII. De enecatis autem idem Ennodius hæc habet in alia epiſtola ad eumdem Fauſtũ conſcripta; C Sed iſta (inquit) magis illis cum lacrymoſo gaudio dixi, quos aut effuſus ſanguis Albo curiæ cæleſtis adſcripſit, aut clara confeſſio: qui ſecundis confirment primordia noſtra ſucceſſibus.] hæc ipſe: quibus declarat, necatos in hoc ſchiſmate, martyrij dignos fuiſſe corona; & illos gloria cõfeſſionis nobilitatos, qui aliquid ea de cauſa paſſi eſſent; ſecundum illam magni Dionyſij Alexandrinæ Eccleſiæ Epiſcopi ſuo loco ſuperius recitatam ſententiam, hic autem opportune repetendam, qua ait [a]: Oportebat omnia incommoda pati potius, quam Eccleſiæ Dei diſcidiſſe concordiam. At illud martyrium, quod quis patitur, ne dirimatur Eccleſiæ confeſſio, non minus certe, ſed multo plus, meo quidẽ iudicio, habet cõmendationis, quã illud quod ſuſcipitur, ne idolis omnino immoletur.] hæc Dionyſius. Scimus etiam (quod ſuo loco ſuperius dictum eſt) Cõſtãtinopolitanam Eccleſiam necatos clericos a ſchiſmaticis tempore S. Ioannis Chryſoſtomi æq. vt martyres coluiſſe, cuius pbaſſe conſtat iudicium vniuerſam Eccleſiam Catholicam, eoſdem martyres pariter venerantem. At de his ſatis. Iam vero quæ poſt hæc acta ſunt in eiuſdem Symmachi Romani Pontificis cauſa, ex eorumdem Patrum relatione audiamus: qui in eadem Synodo conſtituti, & res geſtas ordine proſequentes, quæ ſequuntur narrare pergunt his verbis: D

Necati ĩ ſchiſmate martyrio coronati.

a Apud Euſeb. hiſt. l. 4. c. 37.

XIV. His ita actis & varia confuſione turbatis, iterum nos ad iuſtitiam contulimus Principalẽ: ſcientes, Diuinitate propitia, Regem dominum, quem ad Italiæ gubernacula ipſe præuiderat, eius * mãſuetudini omnia per relationis ſeriem (ſicut res poſcebat) ingeſſimus: intimantes etiam, ſæpe nominatum Papam poſt cædem, cui ſubiacuerat cum ſuis, ſi voluntatem rurſum haberet exeundi ad iudicium, fuiſſe commonitum: ſed allegaſſe eum per directos Epiſcopos, nominatis canonibus ſe ceſſiſſe, affectu purgationis ſuæ culmen humilians, qui tantis periculis pene fuiſſet oppreſſus: dominum Regem habere quod vellet ius faciendi, ſed interim iuſtitiæ tenitentes ſtatutis canonibus poſſe compelli.

* cuius

Quæ Symmachus ad Theodoricum nunciãda miſit.

XV. Ad hæc ſereniſſimus Rex, Deo adſpirante, reſpondit: in Synodali eſſe arbitrio in tanto negotio ſequenda præſcribere, nec aliquid ad ſe pręter reuerentiam de Eccleſiaſticis negotijs pertinere: cõmittens etiam poteſtati Pontificum, vt ſiue propoſitum vellent audire negotium, ſiue nollent, qđ magis putarent vtile, deliberarent, dummodo venerandi prouiſione Concilij pax in ciuitate Romana Chriſtianis omnibus redderetur.

Rex cauſam Symmachi dimittit Synodo.

XVI. Quæ cum iuſte offerrentur, Dei mandata complentes *, Italiæ ſuum dedimus rectorem, agnoſcentes nullum alium laborem nobis remanſiſſe, niſi vt diſſidentes cum humilitate Præpoſiti noſtri ad concordiam hortaremur. Quia vnũ tantæ rei reſtabat, vnde Deo placeremus, ſcilicet vt tanti * Principis voluntate inuitaremus Senatum ampliſſimũ, quali oportuit legatione deſtinata monentes & inſtruentes, cauſas Dei ipſius iudicio committendas, qui [b] valet corpus occidere, & animam mittere in gehennam. qui dicit: Mihi vindictam, & ego retribuam: Apud quem conſcientia nuda eſt: cui non abſconduntur occulta. Cogitare prudentes viros oportere, quanta inconuenienter in huius negotij principio contigiſſent, & eos per hanc quam ipſi vocant remiſſionem, peccatis non aperire, ſed claudere: qui (quod dicebatur) maiori Iudici ſeruamus, inſtruentes eos, quia per quos illis Chriſtus innotuit, non eſſe ouium lupi inſidias præuidere, ſed paſtoris: maxime quia in cauſa præfata multos, qui ſe dedignabantur agnoſcere & Deo ſatisfacere, error inuoluerat. Et qa non poterant * plura ſub hac occaſione membra diſpergi, ſed magis per manſuetudinem ſuſtineti, ſicut E

* Apud Creſcõ. complentur ita lig. ſuæ dare rectorem

* ſancti

Quid cũ ſenatu Romano Synodus.

b Matth. 10. Rom. 12. Ezech. 9. Deuter. 32. Hebr. 3. Eccleſ. 39. Ioan. 10

* oportebat

A ri,ſicut boni nos operis Paulus magiſter inſtruxerat,dicens [a] ſauandos eſſe plurimos per patientiam & doctrinam. a 1.Tim.4.

XVII.

Sed * quicumque putantur rei & grauibus peccatis inuoluti(quãdo nullus eſt qui delicto careat,ſicut Ioannes teſtatur Apoſtolus [b]: Si dicam quia peccatum non habeo, mendax ſum)hos tamen magis preſſuris hominum funeſtari * & perterreri,haſq.paſſiones iudicio diuino ſuſpẽdi:maxime cum illa quæ præmiſimus,inter alia de auctoritate ſedis obſtarẽt.Quia quod poſſeſſor * eius quondam beatus Petrus meruit,in nobilitatem poſſeſſionis * acceſſit:& claritatem vererum nobis dat de Chriſti dote rectoribus,clamantibus ſcriptum eſſe per Prophetam [c] in perſona Dei:Numquid non valet manus mea ad conſumendos eos qui errauerunt? Hæc autem ſæpiſſime ſicut oportuit commonentes,vt ab iſta intentione diſcederent;& factum noſtrum,quod Deus adſpirauerat,iuxta mandatum Principis non diſcuterent,ſed ſequerentur, ſicut decebat Eccleſiæ filios;nec ſub hac intermiſſione contenderent,& creſcerent Eccleſiæ detrimenta:quæ res poſcebat cum feſtinatione ſuccurri:& nobis huius celeritatis,& illis obedientiæ neceſſitas imminebat;maxime cum omnem pene plebem cernamus eius communioni indiſſociabiliter adhæſiſſe,cuius vos non modica cura ſtimulabat,ne in aliquo laberetur errore.

* Et
b 1.Ioan.1.
* ſuſtentari
* præceſſor
* poſſeſſoris ſucceſſoris
c Iſai.50.

XVIII.
Synodi ſententia in abſolutione Symmachi.

B Quibus allegatis,cum Dei noſtri obteſtatione decernimus,harum neceſſitatum,vel religionũ * conſideratione adſtricti,& cæleſti inſpiratione perpenſis omnibus quæ in cauſa erant decretis, vt Symmachus Papa ſedis Apoſtolicæ Præſul ab huiuſmodi propoſitionibus impetitus,quantum ad homines reſpicit(quia totum * cauſis obſiſtentibus ſuperius deſignatis conſtat arbitrio diuino fuiſſe dimiſſum)ſit immunis & liber,& Chriſtianæ plebi,ſine aliqua de obiectis oblatione, in omnibus Eccleſijs ſuis ad ius ſedis ſuæ pertinentibus tradat diuina myſteria:quia eum ob impugnatorum ſuorum impetitionem,propter ſuperius deſignatas cauſas, obligari non potuiſſe cognouimus.

* religioſorum
* tot;

XIX.

Vnde ſecundum Principalia præcepta,quæ noſtræ hoc tribuunt poteſtati,ei quicquid Eccleſiaſtici intra ſacram vrbem Romam vel foris iuris eſt,reformamus:totamq.cauſam Dei iudicio reſeruantes,vniuerſos hortamur,vt ſacram communionem(ſicut res poſtulat)ab eo percipiant; & Dei & animarum ſuarum meminerint:quia ipſe & amator pacis eſt,& ipſe pax eſt,qui monet [d]: Pacem meam do vobis,pacem relinquo vobis:Et in quacumque ciuitate pacem eſſe confirmandam affirmans [e], beatos dicit eſſe pacificos.

d Ioan.14.
e Matth. 10.

XX.
Quid indultũ aduerſarijs reſipiſcentibus.

C Hæc quicumque ex inſtructione noſtra(quod non exiſtimamus)vel non admittit,vel retractari poſſe crediderit:videat,quia in diuino iudicio contemptus ſui rationem eſt(ſicut de Deo confidimus)redditurus. De clericis memorati Papæ,qui ab Epiſcopo ſuo ante tempus aliquod contra regulas diſceſſerunt & ſchiſma fecerunt,hoc fieri decreuimus,vt eos ſatisfacientes Epiſcopo ſuo miſericordia ſubſequatur,& officijs Eccleſiaſticis ſe gaudeant reſtituti: quia Dominus Redemptor noſter oues perditas ab errore lætatur inuenias,& ſuper profugum filium paternam libertatem cæleſtis mediator accommodat.Quiſquis vero clericorum poſt hanc formam a nobis prolatam quocumque ſacrato Deo loco in Eccleſia Romana Miſſas celebrare præſumpſerit præter cõſcientiam Papæ Symmachi,dum viuit ſtatutis canonicis velut ſchiſmaticus percellatur.Iſta ſufficiat nunc cum Dei notitia nos ſincere protuliſſe.]hactenus ſententia Patrum,finiſq.impoſitus Synodo,quæ ab eiſdem ſuis ipſorum munita eſt ſubſcriptionibus,primo loco Laurentio Mediolanẽſi Epiſcopo ita ſubſcribente: Laurentius Epiſcopus Mediolanenſis huic ſtatuto noſtro in quo totã cauſam Dei iudicio commiſimus,ſubſcripſi.]ita & reliqui qui interfuerunt Epiſcopi.

XXI.
Tituli non ex meritis,ſed ex conſuetudine dari ſoliti.

At vero anteq iam ea quæ huius Synodi reliqua ſunt abſoluamus,admonemus,ne te moueat,

D lector,quod audieris in recitatis modo Synodalibus Actis,ipſum Theodoricum Regem quantũlibet Arianum ab iiſdem nominatum eſſe piiſſimum,vel ſanctum ſecundum variam lectionem: meminiſſe enim debes,quæ dicta ſunt ſecundo Annalium tomo [f], ſanctiſſimos Epiſcopos Ethnicos etiam Principes titulis illis ſolitos nuncupare,quibus conſueuerant a ſuis honoris cauſa appellari,ſicq.eoſdem ab illis dictos eſſe interdum non pios tantum & ſanctos,ſed & ſanctiſſimos, idque(vt diximus)exemplo Apoſtoli Pauli,cum nefarium hominem, Præfecturam tamen gerentẽ, conſueta nomenclatura optimum vocauit Felicem [g]: quo ſenſu & a Dionyſio Epiſcopo Alexandrino Valerianum & Gallienum Imperatores ſanctiſſimos nominatos diximus.

f Anno Dom. 260.c 22.
g Act.24.

XXII.
Alia actio eiuſdem Synodi.

Iam vero quæ huius Synodi reliqua ſunt,abſoluamus.Sed quænam iſta? dices.Scias,lector,eãdem quæ habetur notata titulo Tertię Synodi habitę Romę ſub Symmacho,huius de qua agimus eſſe Synodi Actionem habitam poſt dies quatuordecim,nempe(vt ipſa Acta indicãt)octauo Idus Nouembris in baſilica S.Petri.eoſdem namque Romam conuocatos Epiſcopos modo in baſilica Iulij,modo in baſilica dicta Hieruſalem in Atrio Seſſoriano, modo vero ad baſilicam S.Petri cõueniſſe,quæ ſunt ſuperius narrata demõſtrãr. Porro hanc eamdem eſſe huius Synodi hoc anno ha

E bitæ Actionem,Conſulatus ipſe ſignificat, dum ſub Auieno Iuniori Conſule congregata docetur his verbis;Flauio Auieno V.C.Iuniore Conſule,ſub die Octauo Iduum Nouembrium,in baſilica S.Petri Apoſtoli,præſidente venerabili viro Papa Symmacho,&c.]Sed & ne quis errorem irrepſiſſe in Conſulis nomen cauſari poſſit;ipſa facta ab eodem Symmacho prælocutio coram Synodo de rebus ab ipſis Patribus in præcedenti Actione tractatis,id aperta luce demõſtrat:ſic enim ſe hẽt:

XXIII.

Bene quidem fraternitas veſtra Eccleſiaſticis legibus obſecuta ſub diuini tenore iudicij quæ erant ſtatuenda definiuit,& ad iuſtitiæ cumulum perduxit,dum ſufficienter vniuerſa complectitur,nec adiectione indiget plenitudo,maxime de clericis,quos amor damnationis inuaſit,& iugũ diſciplinæ Eccleſiaſticæ fecit reſpuere:quos propterea ſchiſma feciſſe apud vos cõſtitit:quibus miſericordiam tamen,quam Deus mandat vniuerſis impendi,ſicut oportuit,non negaſtis, ſi duritia cordis eorum non ſibi acquirat pœnam,dum contemnit oblata remedia.quorum exceſſus enarrare difficile eſt,&c.]hæc Symmachus prælocutus,decretum illud vere Apoſtolicum ſtabiliuit,

quo

quo ab electione Romani Pontificis laicorum præſumptio quauis regia fulta potentia arceretur. A

XXIV.

His autem adiecit Symmachus Papa decretum de bonis Eccleſiaſticis non alienandis, caſſa
penitus reddita ea conſtitutione, quam ſæcularis regia potentia de iiſdem ſancire præſumpſerat,
bona licet, non tamen bene decernente. Porro primum de his decretum Symmachi ita ſe habuit:

De non alienandis bonis Eccleſiæ decretum Symmachi.

Sancimus, vt nulli Apoſtolicæ ſedis Præſuli, donec diſponente Domino Catholicæ fidei man
ſerit doctrina ſalutaris, liceat prædium ruſticum, quantæcumque fuerit vel magnitudinis, vel exi-
guitatis, ſub perpetua alienatione vel commutatione ad cuiuſlibet iura transferre. Nec cuiuſquã
excuſetur neceſſitatis obtentu, &c.] nõ enim ad immobilia, ſed ad mobilia eam prohibitionem ex
tendit, quibuſdam cauſis exceptis, quinque de his capitulis cõſtitutis. Iſta quidem hoc anno Sym
machus, perinde ac ſi magno otio frueretur, decernit; cum licet etiam a calumnijs abſolutus, ſchiſ
maticorum tamen exagitaretur inſultibus, & preſſuris premeretur ſceleratorum hominum, vt
quæ anno ſequenti dicentur, facient manifeſtum.

XXV.

Laurentij Mediolan. commẽdatur officiũ.

a Ennod. ſerm. in die natal. ſancti Lauren.

Preſto fuit Symmacho cum alijs Epiſcopis primum inter eos locum tenens Laurentius Me-
diolanenſis Antiſtes, magnamq. ſibi gloriam ex defenſa veritate conciliauit: de quo iſta habet En
nodius [a]: Secunda poſt dubium temporis mota eſt in Eccleſia Romana captiuitas, quæ te (*ipſum* B
enim auctor alloquitur) quaſi iamdiu deſidem & laboris fugacem de longe e ſinu quietis abſtrahe-
ret, cum vix ſpe pacis, laboris arma depoſita reſumuntur. Deberetur quidem (niſi me laudis tuæ
cenſura pertraheret) in lugenda cauſa ſilentium, vt vna ætate memoriæ pereat res nefanda. Sena-
tus ille curiæ cæleſtis accitus eſt: ibi ex varis prouincijs Epiſcoporum turba confluxit: Vbi cœtus
ille quot hominum genera, tot ſententiarum varietates aduexit: ſcilicet quibus inerat ſpiritualis
ſapor intelligentiæ, quaſi ducem te principalis deliberationis charitate tenuerunt.

XXVI.

Laurentij Epiſc. Mediola. labores pro Symmacho.

Tunc quos minantium impetus blandimentorum melle domuiſti? qua ſuperborum corda ve
neranda humilitatis erectione fregiſti: qua labantium animos conſilij radice fundaſti? explicare
non valeo rei geſtæ notitiam: ſcire cupidum ex facti contemplatione compello. Vnum te ſecuti
ſunt tot electi; in ſententiam tuam reciderunt tantarum Principes ciuitatum. Coquitur lamenta-
tionum æſtibus, qui a te cruda obſtinatione deſciuit, & nihil habet in ſolatium præter calamitatis
lacrymas, qui diuiſus eſt. Dicat aliquis forſitan rerum geſtarum malignus interpres. Quã ſortita
eſt de eiuſmodi cõſtantia præſens cauſa deciſionem? Quærat qui fines dẽ laudato ſudore contige
runt.] hæc idcirco ingerit ex perſona aduerſantis orator, quod poſt hæc (vt dicetur anno ſequenti) C
immenſæ ſecutæ ſunt ſtrages. ſed reſpondet ipſe: Huic ergo fidens replicabo, te Præſule factũ, ne
ſacerdotis miniſtros acciperet furor alienus: ne cruentæ indignationi Pontificum ſententia milita
ret; ne in vſum male commoti traherent * euenire poſſe quod vellent. Poſtremum improborum
loquacitas obmuteſcat huius ſaltem æſtimatione ſecreti *: quia odiorum incendia, quæ non ex
impugnati merito, ſed ex ſtudiorum fomentis arſerunt, nec ſanctæ deliberationis potuerunt fon-
te reſtingui.

* crederent
* decreti

XXVII.

Tibi ergo debetur venerabilium cuſtodia canonum: tibi, quod ſine Epiſcopali nota contigit,
quicquid in præſentia ſæuit improbitas. Tibi patuit, quod alij accuſantes clandeſtina fraude texue
runt. Apud te compertum fuit, non ſatisfaciendum odijs, quotiens fide deſeritur qui laceſſit. Sed
hæc melius alijs ſeruantur narranda temporibus.] hactenus Ennodius de Laurentii Mediolanẽſis
Epiſcopi egregia nauata opera in hoc conflictu pro Symmacho. Extat inter alias eiuſdem Symma
chi Papæ epiſtola ad eumdem Laurentium data, cuius eſt exordium: Prodit religioſæ votorũ con
ſcientiæ, &c.] qua tota in eiuſdem Laurentij laude verſatur, hacq. clauſula ipſi finem impoſuit epi
ſtolæ: Hæc beatitudini tuæ quaſi ſtrictim pro linguæ meæ commendatione dicaui. Si precibus D
tuis vitæ ſucceſſus arriſerit, geſtorum tuorum plena me relatione conſecrabo: vt quæ vniuerſis no
ta ſunt, manſuris in poſterum litteris (quatenus gaudeat ætas ſecutura) ſeruentur.] Ex his autem,
qualis quantuſq. iſte Laurentius fuerit, ad cuius res præclare geſtas conſcribendas Põtificius ſty
lus oppignoratur, intelligere ſatis poſſumus.

XXVIII.

De Petro Rauennate, & Eulalio Syracuſano.

Sed & qui poſt Laurentium ſequitur ordine Petrus Rauennas Epiſcopus, his temporibus exi
mia ſanctæ vitæ nituit claritudine. Qui inſuper tertio loco deſcriptus legitur Eulalius Syracuſanus
Antiſtes, haud ſilentio prætereundus, vtpote & ipſe egregia ſanctitate conſpicuus: eiuſmodi enim
elogio commendatur in rebus geſtis S. Fulgentij Ruſpenſis Epiſcopi: Eulalius vir eximiæ ſanctita
tis, admirabilis hoſpitalitatis, perfectiſſimæ charitatis: in cuius corde theſaurus ſapientiæ ſpiritua
lis abſconditus multos talentorum Dominicorum negotiatione ditabat. Virtute enim diſcretio-
nis * ſuper omnia decoratus, monachorum profeſſionem ſuper omnia diligebat, habens etiam
ipſe monaſterium proprium, cui ſemper adhærebat, quoties ab Eccleſiaſticis vacabat.] hæc & alia
de eo laude digna auctor: quæ haud otioſe voluimus eiuſmodi Concilij Actis intexuiſſe; quo ma-
gis compertum fiat, non vulgares homines, ſed eximiæ ſanctitatis viros, veri amantiſſimos, & con E
ſtantiſſimos defenſores pro Symmacho ſtetiſſe aduerſus turbam ſchiſmaticorum. Omittimus de
reliquis dicere, quos Deus veluti erectas fidei columnas his temporibus regnantium Arianorum
Italiæ Eccleſiis voluit bene præeſſe, vt inter alios qui iiſdem interfuit Synodis, noſtræ Soranæ Ec-
cleſiæ Sebaſtianum.

* dilectionis

XXIX.

Symmachi ſũma modeſtia ſimul cũ ſumma conſtantia.

Vidiſti in his decernendis quanta fuerit Symmachi Papæ conſtantia, dum primo turba falſo-
rum teſtium obrutus animum non deſpondit, & imbre lapidum oppreſſus exilijt vegetior atque
fortior: Conſideraſti etiam, quomodo poſt hęc ſumma animi libertate, inconcuſſo ſacerdotali vigo
re, coram Ariano Rege, cui plurimum debere videri poſſet, caſſat & irritat quæ a prædeceſſore iti
dem Ariano Principe per Baſilium Patricium fuerant contra Eccleſiaſticam immunitatem vſur-
pata. Sed & adijce ſimul, quanta in eodem Pontifice enituerit ſumma animi modeſtia vna cum in
uicto inconcuſſoq. robore ſacerdotali: Etenim dum ſua ipſius cauſa agitur, cum impetitus eſſet
aduerſariorum calumnijs, ceſſit iuri ſuo, ſubijcere ſe voluit ſponte Synodo, conſacerdotum ma-

luit

A luit experiri iudicium & expectare ſententiam, quam non tenebatur excipere, ſed ſi voluiſſet, potuiſſet ſuo iure vtens effugere: tamen vt ſua integritas omnibus innoteſceret, ad tempus ceſſit, ſe ſubditis ſibi ſubdens. Contra vero, cum non ſua priuatim, ſed Eccleſiæ Romanæ cauſa agitur, erigit ſe ſupra Reges & Principes, nulla prorſus habita temporis deploratiſſimi ratione: cum & quæ eſſent contra libertatem Eccleſiaſticam vſurpata iura penitus abrogat.

Sed tanta hæc licet, adhuc tamen tennia & exigua videri poſſunt, ſi conferantur cum iis quæ in eadem Synodo aduerſus Anaſtaſium Imp. Symmachus Apoſtolica ſumma auctoritate decreuit. XXX. Conſtat enim (licet Synodalia de his Acta deſiderentur) in tanta corona Patrum, propoſita in medium cauſa Imperatoris hæretici, rogata ſententia ſingulorum, communi omnium cõſenſu, a Symmacho excommunicatum impium Anaſtaſium Auguſtum. patet id quidem in primis ex eiuſdem Pontificis litteris ad ipſum Imperatorem datis, quas reddemus ſuo loco anno ſequenti. Cum vero ille iſta reſciſſet, omne genus contumeliarum in ipſum Symmachum Papam conuertit: cuius rei gratia opus fuit eidem Pontifici ſcribere apologeticum, quod pariter inuectiuam aculeatam ad illum redarguendum haberet. ſed de his inferius agendum. Ad poſtremum vero quod ad eamdem

Anaſtaſius Imp. excommunicatur a Symmacho Papa.

B ſpectat Synodum, quid præterea ibidem Symmachus Papa egerit, accipe ex Theodoro Lectore, dum ait [a]: Symmachus Papa Laurentium iterum intruſum deponi, & iterum in exiliũ mitti curauit; quo facto, quieuit ſeditio.] hæc ipſe

a Theod. Colle. lib. 2.

His igitur quatuor recenſitis Actionibus abſolutam habes Synodum Palmarem nuncupatã, a loco eo nomine dictam, & effectu talem eſſe probatam: ex ea enim venerandiſſimi Antiſtites palmam conſecuti ſunt de ſchiſmaticis ſuperatis, & reſtituto in priſtinum Summo Pontifice Symmacho, ac iuribus Eccleſiæ vindicatis. XXXI. Quibus abſolutis, ſinguli in ſuas Eccleſias regreſſi ſunt triumphantes, exceptiq. a ſuis ob omnium paſtorem conſeruatum illæſum & redditum Catholicæ Eccleſiæ ſumma lætitia. Quo namque plauſu qui inter ceteros externos Epiſcopos tenuit principatum, Laurentius Mediolanenſis Antiſtes exceptus fuerit, extat Ennodij dictio ſoluta oratione conſcripta, ſimulq. additum carmen: eſt eiuſmodi orationis exordium: Amica eſt homini ad genitale ſolum reuertenti ſemper hilaritas, dum metus quoſcumque ei peregrinanti mens anxia peperit, quaſi præfinitos & cælo gratante diſpoſitos, ſe euaſiſſe confidit, &c.] Ita plane omni genere ſcriptionis laudari dignus fuit Antiſtes, cuius potiſſimum opera Catholicæ Eccleſiæ Præſul fuerat e perſecu-
C torum calumnijs & violentia vindicatus.

At curioſe perquiret aliquis, quænam fuerit illa calumnia, quam aucupati ſunt aduerſarij Romani Pontificis ad conflandas in eumdem accuſationes? XXXII. Mirum quidem, quod cum trium reperiãtur Synodalium Acta Conciliorum, in nullis ipſorum vel leuis de his mentio habeatur. Vnde habes, lector, quod diſcas, ſepultas profundo voluiſſe ſilentio & obliuione deletas prudentes Epiſcopos omnes illas infamiæ notas, quas inurere conati ſunt aduerſarij Summo Pontifici; omniq. ſtudio procuraſſe, ne quauis occaſione labes aliqua Summi totius Eccleſiæ Sacerdotis publicis Actis poſteris tradita poſſet aliquando reperiri: idq. ex maiorum præſcripto celare ſtudentium crimina ſacerdotũ, vt Origenes referat, dum differit de fide veteris hiſtoriæ Suſannæ a ſenioribus accuſatę. Ceterum ex alio Epiſcopali ſancito decreto, quo omnes presbyteri & diaconi iuſſi ſunt habere cõtubernales, quos vocant concellaneos, ſeu cellulanos præſentes teſtes; poteſt quaſi per trãſennã inſpici & intelligi, ſanctiſſimum Papam Symmachum pulſatũ ab aduerſarijs enormi crimine adulterij. Sed reddamus hic ipſum Epiſcopale decretum, ſcriptum quidem ab Ennodio, promulgatum vero & præſcriptum ſubiectis ſibi Epiſcopis ab ipſo Laurentio Mediolanenſi Eccleſiæ Præſule.
D eſt autem eius exordium:

Sacerdotum peccata tegẽda

Nulli dubium eſt, hominem qui carnalis concupiſcentiæ illecebras ſacri amator inſtituti magiſter viuendi arte domuerit, & præceptorum falce cæleſtium erraticos palmites de conuerſationis ſuæ radice ſuſtulerit, vitali traditurus incendio fructuoſa plantaria ad ſupernum fouere valitura compendium, vnde diuina iuſſa capiunt penſiones.] XXXIII. & poſt nonnulla: Nos tamen, quos paſtoralis cura conſtringit, quibus tuendarum commiſſa eſt animarum diligentia, ne ſummorum quiſpiã inimicorum arte diſpereat:* maxime cum mali ipſius recens oculis offeratur exemplar, cum Apoſtolicæ ſedis Præſulem & omniũ bene Eccleſiarum gubernacula tractãtem per proximi tumultus iacendium inimicorum rabies tali ore momordiſſet, & in ruinam ſuam aliquorum furor, ſed iuſta indignatione ſurrexerit: Hanc ergo volentes morborum deſecare perniciem, ne in locum iniquæ aſſertionis veſtrorum aliquis negligentias aucupetur, & ſimilitudine veritatis ad impugnationem vllus occurrãt: qui (vt aiunt) viua hominum teſtimonia nõ formidãt, dũ (quod nefas dictu eſt) conuicti loco deputatur incautus, & feciſſe ſcelus creditur qui potuiſſe facere perhibetur, non Dei oculos quam hominis iudicant plus timeri: Errorem fouere creditur ſolitudo, & profundam
E nequitiam incomitatus admittere, quaſi cælo facinora penetralibus incluſa non pateant; et vindicari malum non queat, quod homo non reſpicit; credentes quod rem ſtudij poſſint deputare neceſſitati: ſed dum homo homini cuſtos eſt, ex illo maledicendi ordine pudicitiam valeat accommodare formidini.

Decretum de concellaneis adhibendis.

* deſperet

Nos quidem vel ex minima parte carpendi occaſiones incidimus. Nos ſupernæ memores diſciplinæ, qualemcumque dexteram volentibus perire porrigimus & arundinem: a ruinæ præcipitio diabolicis actos ſtimulis retardamus; vt diſcant loquaces, vel poſt decreta præſentia religioſũ amare ſilentium. XXXIV. Nullum ergo ſacerdotem antiquis & modernis legibus obſequentem, nullumq. Leuitarum ſine bene probata volumus in quocumque loco manere perſona: vel quem ſubire exilitas non permiſerit habere conſortem, ipſe concellaneus fiat alterius. Publicum ſit apud religioſos omne quod geritur: clandeſtina repudietur obſcuritas: multos habeant actuum conſcios qui Deo debent innocentiam: videant æmuli, quia qui teſtes adhibet, vult probari: mala deprehenſa inducetur* conuerſatio, quæ non optat agnoſci. Certe vel ſi mens ſit recti conſcia, vindicta dignus

Opera ſacerdotum cuique patentia eſſe debere.

* inducetur

eſt qui

eſt qui alij extiſtit cauſa periculi: dum enim ſuſpicionibus patefacit acceſſum, ſit paterni origo diſcriminis: & qui peccandi fomenta tribuit, ipſi iugulum mortis impingit, vt ait diuinus & beatus preco: Noli detrahere, ne eradiceris. Confeſſor Ambroſius [a]: Quanti * (inquit) non dederunt errori locum, & dederunt ſuſpicioni? Suſpicio iſta eſt interitus ſuſpicantis, atque non caret peccato, qui dederit. A

a Ambroſ. offic. lib. 1. c. 20.

* Multi

XXXV. *Cohabitatio honeſta clericorum.* Vnde manſuro cum Dei timore & Redemptoris noſtri ordinatione conſtituto ſancimus, Apoſtolicæ ſedis beati Petri, vel Præſulis eius auctoritate ſubnixi, quæ vitia deſiderat radicitus amputari: vt nullus religioſorum de memoratis ordinibus aliter quam præfati ſumus audeat conuerſari: vel quicumque præſumpſerint, cum amiſſione pudoris damna ſuſtineant. Quoniam grande malum eſt dicatam Deo perſonam ſalutaribus monitis non parere. Nullus ſecum extraneas habeat mulieres, præter perſonas canonibus deſignatas; ne agendo taliter, etiam ſi vita fuerit innocẽs, dãnum opinionis incurrat.] hactenus ibi apud Ennodiũ. Sed & in his illud conſidera, nonniſi auctoritate Apoſtolicæ ſedis niſos eſſe Epiſcopos, qui ſibi ſubditis ſeruanda aliqua decreta proponerent, vt dictæ conſtitutionis legislator (vt vidimus) profitetur.

XXXVI. Hoc eodem anno, ſub Conſulatu videlicet Probi, Auieni collegæ, data reperitur Symmachi Papæ epiſtola ad Cæſarium Epiſcopum: eius plane nominis Antiſtes bis tẽporibus (vt ſuperius dictum eſt) regebat Eccleſiam Arelatenſem, de quo & inferius ſæpe dicendum erit. Conſuluerat more maiorum Cæſarius Symmachum de nonnullis, quæ ex reddita ad ipſum Symmachi epiſtola nota fiunt: & in primis illud, ne poſſeſſiones Eccleſiæ diſtraherentur, niſi forte clericis, vel monachis, aut peregrinis concedantur ad tempus, reuerſuræ eædem ad Eccleſiam. Ex quibus potes intelligere, ſi conſideras, lector, beneficiorum Eccleſiaſticorum originem: Etenim cum ſolerent clerici ab Eccleſia per Epiſcopum menſibus ſingulis victus cauſa meritam ſtipem accipere, vt ex ſãcto Cypriano ſecundo tomo Annalium demonſtratum eſt; poſtea vero factum vt aliquibus ex bis Eccleſiæ poſſeſſiones, quoad viuerent, ab ipſo Epiſcopo concederentur, quæ beneficia dici cœperunt, eo quod (vt habet Symmachus in ea epiſtola) benemeritis tantummodo eas concedi liceret. B

De beneficiorũ origine.

XXXVII. Incipit autem dicta epiſtola: Hortatur nos æquitas poſtulationis, &c.] cuſa extat inter Symmachi epiſtolas tomo primo epiſtolarum Rom. Pontificum. Sed extat & alia eodem argumento ad eumdem Cæſarium data, numquam hactenus cuſa, quam hic tibi ex Arelatẽſi codice exhibemus: ſic enim ſe habet: C

XXXVIII. Dilectiſſimo fratri Cæſareo Symmachus.

Charitati tuæ per omnes Gallicanas regiones vtendi pallij conceſſimus facultatem. Exemplũ libelli: Sicut a perſona B. Apoſtoli Petri Epiſcopatus ſumpſit initium, ita neceſſe eſt vt diſciplinis competentibus ſanctitas veſtra ſingulis Eccleſijs, quid obſeruare debeant, euidenter oſtendat. In Galliæ ſiquidem prouincia ab aliquibus perſonis Eccleſiaſtica prædia diuerſis titulis alienantur. ita fit vt pro ſuo quis arbitrio deuota mente relinquentium & egentium neceſſitatibus deputatas imminuat facultates. hoc poſtulamus vt fieri prohibeat Apoſtolicæ ſedis auctoritas, niſi forſitan aliquid pietatis intuitu monaſterijs fuerit largiẽdum. Illud etiam pari ſupplicatione depoſcimus, vt de laica conuerſatione qui in ſingulis Iudicum officijs meruerunt, aut certe rexerũt ſub aliqua poteſtate prouincias, niſi multo ante tempora præmiſſa conuerſatione legitima & vita examinata, nullus aut clericus, aut Epiſcopus ordinetur. Viduas etiam iam diu religioſo habitu aſſumpto, & ſanctimoniales longo iam tempore in monaſterijs conſiſtẽtes poſcimus vt vnicuique coniugij cauſa nec volentes ſibi iungere, nec inuitas rapiendi libera ſit facultas.

XXXIX. Illud etiam humili prece ſuggerimus, vt nulli perambitum ad Epiſcopatum concedatur accedere, nec data pecunia ſibi potentes homines ſuffragatores adhibeant. Et vt hæc facilius poſſint cuſtodiri, clerici vel ciues decretum facere, vel ſubſcribere ſine Metropolitani notitia vel conſenſu non præſumant penitus. Hæc omnia vltione diſtrictionis veſtræ fieri prohibete, quatenus & in Eccleſia veſtra, & in ſupradicta prouincia diſciplina bonis actibus amica ſeruetur.] huc uſque ex dicto codice. D

XL. *Bulgari deuaſtãt Thracias, & ſuperantur a Theodorico.* De rebus vero Orientalibus Marcellinus in Chronico habet, ſub anni huius Conſulibus gentem Bulgarorum deprædatam iterum eſſe Thracias, nullo Romanorum milite reſiſtente. Porro Anaſtaſius, qui non ferro, ſed auro barbaros auertere conſueuit, eoſdem perſoluta pecunia ab Oriente conuertit in Occidentem: quos poſt annum ſequentem Theodoricus Italiæ Rex vicit, recepitq. Sirmium, quod coniunxit Italiæ, vt Caſſiodorus [b] affirmat.

b Caſſiodor. in Chron.

c Procop. de bello Perſ. lib. 1.

XLI. *De Iacobo Syro Anachoreta.* Sub huius quoque anni Conſulibus Amidam validum Romanorum præſidium in Meſopotamia a Cabade Perſarum Rege monachorum proditione captum poſt ſex menſium obſidionẽ, idẽ Marcellinus tradit. Quæ autem acciderint, dum ea ciuitas ab eodem Rege obſideretur, memoria digna, Procopius enarrat his verbis [c]: Hic (inquit) operæpretium de Iacobo enarrare. Is inter Syros vir admodum iuſtus, qui & in rebus diuinis exercebatur in vico ab Amida vnius diei iter diſtante, iampridem ſeſe intruſerat, vt affatim quæ ſunt ad pietatem meditari poſſet. Hic ei addicti homines in breui ſpatio cancellis interſeratis, vt videri ab audientibus ac paſſim conſuli poſſet, ipſum incluſerunt: vbi neque æſtus neque frigus curans, tantum ex ſeminibus victitabat, non quotidie, ſed interuallo dierum multorum ſumptis. Hunc igitur Perſæ quidam, excurrendo ad ea loca, ſagittis petere tentantes, diuino portento, manus, arcuſq. immobiles viſi ſunt conſiſtere. Hac fama in caſtra Perſarum perlata, Cabades * ire viſum ſtatuit. Quo animaduerſo, horrore ſimul cũ Perſis qui aderant captus, barbarorum noxam deprecari cœpit. Ille vero tantum verbo malum hoc pepulit: ex quo homines illi liberari, & in priſtinum reſtituti fuere ſtatum. Tunc Cabádes pro meritis ei quod vellet, optionem dedit, putans eum magnas opes petiturum. Tantum ab eo poſtulauit, vt homines, qui in hoc bello ad eum viſendum ſecederent, ſaluos eſſe vellet: quod Cabades facile conceſſit; inſuper ſyngrapham pignoris loco ac tutelæ dedit. Hoc itaque rumore peruagato E

* Cadabes

plurimi

A plurimi ad eum confugientes ſeruabantur. Et hæc ſic quidē ſe habuere.] hactenus de his Procopius pergens res geſtas in ea diuturna obſidione narrare, aſſerenſq. non proditione, ſed ignauia monachorum Amidam oppidum fuiſſe captum. Cetera de bello Perſico ſi cupis, conſulas tu ipſe Procopium; ſecutus eſt autem ipſe Euſtathium, qui fuſius hæc proſecutus eſt, & ad hunc vſque annum duodecimum Anaſtaſij Imperatoris ſuam perduxit hiſtoriam, & (vt teſtatur Euagrius [a]) finem viuendi fecit.

a Euagr. lib. 3. c. 37.

IESV CHRISTI ANNVS 503. SYMMACHI PAP. ANNVS 5. ANASTASII IMP. 13. THEODORICI REG. 11.

I. *Chronicon Caſſiodori mutilum.*

QVingenteſimus tertius Chriſti annus Dexecrato & Voluſiano Conſulibus notatur a Marcellino: ex quo librarij redarguas errorem in Caſſiodoro, apud quem omiſſus anni huius repetitur horum Conſulatus. B Acta autem Synodalia anni huius abſque certo Conſule, Poſt Conſulatum Auieni notata leguntur: ſed male Indictione nona, cum vndecima ſcribenda eſſet Indictio: vnde coniicias librarij errorem ita exſcribentis IX. loco XI. numeri notas. Sed & nonniſi librariorū vitio potuit accidiſſe, vt ad finem Chronici Caſſiodori aliquot deſiderentur Conſulatus: omnis enim ſuſpicio oſcitantiæ procul ab ipſo abeſt, qui ſuorum temporum ſcriptor luculentiſſimus & accuratiſſimus extitit. Porro ex numero annorum Imperij Anaſtaſij integrum & concinnum eſſe Marcellini Chronicon, Caſſiodori vero mutilatum, apparet. Sed iam ſub anni huius Conſulibus res geſtas enarrare aggrediamur.

II. *Schiſmatici Romæ non quieſcunt.*

Quod in primis ad perturbatum Romanæ Eccleſiæ ſtatum pertinet, iterum hoc anno conueniendi neceſſitas incubuit Epiſcopis, qui anno ſuperiori Synodum celebrantes Symmachum Papam vendicarant a calumniis accuſantium ſchiſmaticorum. Conuentum autem huiuſmodi celebrandi ea præceſſit occaſio, quod ſchiſmatici ſuperiori Concilio condemnati, haud tamen (vt pareat) pœnitentes, licet inuitati, vnitatem Catholicam quæſiuere: ſed quo minus iiſdem vi agere licuit, a Theodorico Rege coerciti, eo magis linguis obſtrepere, ardentiuſq. pugnare aggreſſi ſunt; C compluraq. obiicientes aduerſus anni ſuperioris Synodum, ſcripſerunt libellum hoc titulo prænotatum, Aduerſus Synodi abſolutionem] quo eam quam acerbiſſime carpſerunt. Quamobrem ad tuenda confirmandaq. ſua ipſorum decreta Pontifices iterum coeuntes, prouinciam hanc maximi ponderis Ennodio diacono tradiderunt, vt aduerſus obiectiones ſchiſmaticorum apologeticum libellum ſcriberet: quod ipſe munus diligenter exoluit, defenſorium librum elucubrās, quem abſolutum ſanctæ Synodo cognoſcendum obtulit, qui ab iiſdem ſimul conſidentibus Patribus iuſſus eſt legi. Declarant id quidem Acta Synodalia verbis iſtis [b]: Poſt Conſulatum Auieni, cum in vnū, annuente Domino, ante Confeſſionem beati Petri Apoſtolorum principis reſediſſemus, ſancta Synodus dixit; Libellus qui Synodali auctoritate contra eos qui aduerſus quartam noſtram Synodum, quæ habita eſt Romæ Palmari [*], mutire præſumpſerunt, ab Ennodio conſcriptus eſt, coram omnibus deferatur, & in præſentia omnium legatur atque roboretur.] extat ipſe, licet mendoſus nonnihil.

Cogitur quinta Rom. Synodus.

b Tom. 1. Conci. edit. vet.

* Palmaris

III. *De libello ab aduerſariis cōtra quartā Synodum ſcripto*

Sed quænam eſſent aduerſariorum obiectiones, ex ipſarum confutatione ab Ennodio diſerte elaborata poſſumus intelligere. Fuit namque primo loco ab aduerſarijs contra Synodum oblatratum: D Non omnes ſacerdotes ad Synodum regia auctoritate vocatos: Inſuper, nec ex ijs qui interfuerunt, omnes pariter conſenſiſſe: Addebant præterea, impugnatores Summi Pontificis nō auditos, & accuſationes nō eſſe cōfutatas: Inſuper, quod refragati eſſent Epi regię iuſſioni, cum in Synodo Regi dixerunt, non eſſe Regis Synodum conuocare, ſed ipſius ſolum Pontificis: Adhuc etiam exprobrantes addebant, quod per defenſionem Apoſtolicæ ſedis iurium, nihil aliud ab eis prætenſum eſſe videretur, quam aſſerere Petrum & ſucceſſores eius a Domino accepiſſe cum ſedis priuilegijs etiam peccandi licentiam. Exprobrarunt itidem Epiſcopis, quod ad Synodū veniſſent, quam cogere ex ſua ipſorum ſentētia minime fuiſſet regiæ facultatis. Illud inſuper his connectentes, dixere; Si vera Epiſcoporum aſſertio eſt, ſedis Apoſtolicæ Præſulem minorum numquam ſubiacere debere ſententiæ; cur ad iudicium diſtricta conuentione perductus eſt?] His addebāt, quod teſtes de domo Symmachi petiti, præſentari minime iuſſi eſſent: nec refugere debuiſſe Romanum Pontificem ſeruorum teſtimonia, cum ipſe Dominus noſter Ieſus Chriſtus non detrectarit ſeruorum ſubiicere ſe iudicio: ſic & Petrum, Paulumque, olim vero Samuelem, & poſtremo Athanaſium Alexandrinum minime refugiſſe, ſeu appellaſſe in ſua cauſa iudicium. Illud præterea ingeſſerunt E obiicientes, quod cūm ex Actis conſtaret auctoritate Papæ potiſſimum illam fuiſſe Synodum congregatam, nullum dicebant præceſſiſſe exemplum, vt Papa Synodum conuocarit, quæ de criminū eius obiectione cognoſceret: & falſum eſſe quod dixiſſent a Principe Synodum poſtulatam. Sed & his adiiciebant dicentes: Quare conuentionem præueniens cum populorum cœtibus examen intrauit: & poſtea iudicia, cum euocatus quater fuiſſet, ſpreuit?]

Obiectiones Schiſmaticorū.

IV.

At hæc omnia quam validiſſime potenti oratione, firmiſſimiſq. rationibus Ennodius cōfutat; cunctaq. mendaciter atque calumnioſe ab aduerſarijs obiecta eſſe, palam facit atque redarguit: ſicut & omnino falſum oſtendit, quod illi magis inuidioſe quam calumnioſe obiectabant, Romanę plebis vtrumque ſexum factioſe comitatum eſſe Pontificem ad iudicium procedentem; quos tamen non ſpirantes furorem, ſed fundentes lacrymas, comitatos eſſe Pontificem docet: ſicut & qđ dixiſſent, nulla iudicij ſeruata forma, abſolutum Papam e Synodo receſſiſſe, ob idq. nullam fuiſſe abſoluentis Synodi firmitatem: ſiue friuolam illam de Laurentio Mediolanenſi Epiſcopo & Petro Rauennate quam adiecerunt obiectionem, quod ad Synodum venientes, abſtinuiſſent a Symma-

chi

chi conſuetudine;cum tamen communicationem Catholicam ſolemnibus teſtatam ritibus num- A
quam defetuiſſent.vel eum ſubiecerunt querelam,quod Viſitatorem perperam pepuliſſent: ſiue a
lia quæ ſchiſmatici linguis vipereis exibilantes,caninoq.dente rodentes Symmachi Papæ famam,
iurgia inſtaurantes,rixaſq.pene conſopitas iterum excitantes obieeerunt.

V.

His, inquam,omnibus(ve dictum eſt)occurrens Ennodius,publica docuit oratione, eoſdem
aerem verberare,furore percitos inſane conflictare cum laruis. Ad finem vero orationis, quam
per eos Apoſtolicæ ſedis ſublimitas deprimeretur,iſta addit: Hæc(inquit)refero,mūdi caput Ro
mam per veſtras contentiones * eſſe proſtratam,& nutricem pontificij cathedram quaſi vltimū
videri ſedile deſpectum.]& poſt multa,quales eſſent eiuſmodi accuſatores,audi: Acceuſatis mali-
tiam,repleti iniquitate,fornicatione,immunditia,auaritia,nequitia,inuidia,iniuſtitijs,contentio
ne,dolo,malignitate,ſuperbi,elati,inuentores malorū,parentib.non obedientes,inſipientes,incō
politi,ſine affectione,ſine miſericordia,docentes fornicantibus* neminē eſſe miſcendum,adulterij
Laurentij aut ſequaces,aut præuij;p quos ille aut exercuit,aut habebat toxica, aut effundens mō
ſtrauit quæ accepit.]hæc quidem & alia plura idem Ennodius,qui ad eorumdem clericorum inſta
bilitatem ac leuitatem reſpexiſſe viſus eſt, eum iſtiuſmodi inter mærorem cecinit epigramma [a]: B

* intentiones

Schiſmatici quales eſſent.

* fornicationib.

a Ennod. carm. de varietate cleric.

Qui ponti faciem,numerum qui nonit arena :
Femina quem iurans fallere nulla poteſt:
Aſtrorum plebem,qui calles ſpectat am antum:
Cynthia cui certis cornibus innotuit:
Non valet hic vultus retinere, nomina,mores,
Quos mutat clerus tempus in exiguum.] hæc plane Ennodius in ſchiſmaticos.

VI.

Romani Pontifices Sanctiſſimi prædicati

Contra verò cum Symmachum Papam ſanctum prædicat & innocentem, eo fiduciæ impulit
ipſum ſanctiſſima vita prædeceſſorum Romanorum Pontificum, vt Petri vitæ merita transfuſa
eſſe in ſucceſſores dicere non dubitarit,vbi ait: Nos non beatum Petrum(ſicut dicitis) a Domi-
no cum ſedis priuilegijs,vel ſucceſſore eius peccandi iudicamus licentiam accepiſſe. Ille perennē
meritorum dotem cū hereditate innocentiæ miſit ad poſteros.Quod illi conceſſum eſt pro actuū
luce,ad illos pertinet,quos par conuerſationis ſplendor illuminat.Quis enim ſanctos eſſe dubi-
tet,quos apex tantæ dignitatis attollit? In quo ſi deſunt bona acquiſita per meritum,ſufficiūt quæ
a loci deceſſore præſtantur.Aut enim claros ad hæc faſtigia erigit,aut qui eriguntur illuſtrat:præ
noſcit enim quid Eccleſiarum fundamento ſit habile,ſuper quod ipſa moles innititur.]hæc Enno C
dius exemplis(vt diximus)doctus ſanctiſſimorum,qui hactenus eidem ſedi præfuerunt,Romano
rum Pontificum. Elaboratus igitur ex ſanctæ Synodi iuſſu eiuſmodi Ennodij diaconi apologeti-
cus,oblatusq. Patribus in Synodo conſiſtentibus,ab eiſdem in Conſeſſu iuſſus eſt legi. Quid ve-
ro poſt hæc habeant ipſa Synodalia Acta ad rerum geſtarum cognitionem ſpectantia, accipe ex
eorum verbis; Eo recitato libello,& ab omnibus conſona voce comprobato,ſancta Synodus di-
xit: Hæc futuris temporibus referuentur,atque ab omnibus teneantur,& ab omnibus ſeruentur.
Hic libellus integerrime ſynodaliter ab omnibus teneatur,atque inter quartæ & quintæ Synodo
rum noſtratum Actiones interponatur, & ita fient harum Synodorum decreta habeatur; quia
Synodali auctoritate conſcriptus eſt & roboratus.] hæc fuit Patrum omnium de conſeruando li-
bello ſententia.ſubdunt mox Synodalia Acta :

De libello Apologetico inter acta recepto.

VII.

Ad quæ beatiſſimus Papa reſpondit: Iuxta veſtrum omnium fiat voluntatem,& vt iudicatis,
Apoſtolica habeatur auctoritate,& inter Apoſtolica(quod dicitis)interponatur decreta, & ſicut
cetera Apoſtolica ab omnibus teneatur decreta. Ad quæ omnes ter vna voce reſponderunt, dicen
tes: Vt fiat,rogamus.]Ita quidem libellus ille non inter Acta tantum Synodalia,ſed inter Pontifi- D
cia meruit adnumerari decreta: qui vtinam non corroſus mendis extaret, ſed,vt erat cum eſt reci
tatus,purus & integer remanſiſſet.

VIII.

Rurſum vero rogantibus Patribus,vt omnes accuſatores Symmachi damnarentur,ſimulque
qui contra Synodum Palmarem obloqui præſumpſiſſent,hiſq.fauſtas acclamationes iungētibus,
ipſe Symmachus Papa non conſenſit:ſed cum delinquentibus,Chriſtiana manſuetudine adhibi-
ta,mitius agendum eſſe ſuaſit;immo & penitus ignoſcendum, Domini exemplo docuit. Poſt hæc
autem vetera Eccleſiaſtica iura reſtituēda propoſuit,quibus caueretur ne populus in Epiſcopum
aduerſus paſtorem oues,ipſum accuſando inſurgerent,fidei tantummodo cauſa excepta. Addidit
autem ad decretum,ante reſtituendos eſſe in priſtinum expoliatos Epiſcopos, quam dicere cau-
ſam coram alijs Epiſcopis cogerentur. His & alijs antiquis canonibus ad hæc ſpectantibus reſtitu
tis & ſtabilitis,ſecutæ ſunt Patrum ſubſcriptiones, quibus & libellum Ennodij roborarūt omnes
numero(vt habet inſcriptio)ducenti decem & octo Epiſcopi.

Canones veteres reſtituti pro Epiſcoporum defenſione.

IX.

Quod vero huic quintæ Romanæ ſub Symmacho Synodo centum & quinquaginta ferme Epi
ſcopi numerentur Orientalis Eccleſiæ; alicuius alterius Synodi longe ante celebratæ illam eſſe E
ſubſcriptionem,non Romanæ,affirmari poſſe videtur: ſiquidem quamplurimi ibi recenſentur E-
piſcopi,qui interfuiſſe reperiuntur Concilio œcumenico Chalcedonenſi ante annos quinquagin-
ta duos celebrato,quorum nulla penitus poſt decem annos a tēpore dicti Cōcilij mētio reperitur.

X.

Extat ad eumdem Symmachum ante ſedatum ſchiſma data ab Ennodio epiſtola, cuius eſt
exordium: Boni operatoris eſt,probatam in acie militis animare virtutem.]vbi & hæc inferius:
Vtinam Diuinitas veſtris precibus diabolicum certamen interimat: Vtinam deuotionem meam
in pace manifeſtet:vt cuius ſtudium reſignauit aduerſitas,illius concordiæ commendet obſequiū,
&c.]Accidit quidem ex optato,vt Eccleſiæ Romanæ diu exul concordia tandem poſtliminio red-
deretur,reciperetur q.idem Pontifex ab omnibus amanter & cupide. Etenim quantum colligere
fas eſt ex eiuſdem ſcriptis Ennodij,iidem aduerſarij,ſuaſione Theodorici Regis ad eoſdem ſcribē
tis epiſtolam,ad concordiam communicationemque Catholicam redire,ſubijcientes ſe eidem
Symma-

Concordia & vnitas reſtituta.

A Symmacho Romano Pontifici.

XI. Habetur autem hac de re ipſius Ennodij breuis dictio eiuſmodi concepta verbis, nonnihil nimia antiquitate mendoſa: Quia in ſocietatem capitis ſui aliquando Romana membra coierunt; iuſtum erat, vt beatus Petrus Apoſtolus ſedi ſuæ Eccleſias & Senatui liberior per Dominum partes debitas reformaret, dignus Regnator, dignus in quo cum ætate vototum ſumma contigerit, Nam etſi itura ad poſteros felicitas perſeueret; lætandum illis eſt laudatione præcipua, a quibus ſumpſit exordium. Deo efficaciter ſupplicaſtis, vt illius vos virtus erueret, cuius poteſt ſeruare clementia. Didiciſtis eius euentus proſperos, quem videtis dum mandat * ſecuram poſt bella victoriam. Parum ſupereſt, vt manſuetudinem mentis illius ita profundam retineatis, quaſi ſit ignara procinctuum. Deo tribuēte, nec pax eius turbari dubijs poteſt, nec fortitudo qualibet obiectione confringi. Nihil aliud apud illum tutius ſupplicante, ſolus euaſit prœliares acies qui rogauit, vicit armorum impetus qui obtulit deuotus obſequium.

Dictio Ennodij poſt ſublatum ſchiſma.

* amat

XII. Quod vix veteres Principes ſuo ſudore potiti ſunt, hoc ſemper Regis noſtri breuis procurauit epiſtola: per excurſus dirigitur felis exercitus ad triumphum, qui credat militem eius in labo B re & in perfectione habere quidem ſuperantis gloriam, ſed continentiam ſubiugati, Conſummatis cōgreſſionibus, de iræ hereditatibus nihil remanet. Vno tēpore, quos perniciolos aduerſarij vi derint, blandos ſentiunt tributa pendentes. Et hæc quidem cæleſti præparantur pro hac repenſione ſuffragio, quia fides noſtra apud eum, nil aliud ipſe ſectetur: in portu eſt mirabilis patientia, quæ tenax propoſiti ſui claritatem non obumbrant alieni. nam & Eccleſiarum noſtrarum patrimonia, niſi aucta fuerunt, ingemiſcit. Sic factum eſt, vt ſtatum ſuum locupletes pauperum ſubſtantiæ teneant, & mediocres ad ſupremam opulentiam conualeſcant: in ſacerdotibus virtutes & innatas colit, & non repertas inſpirat.

Theodorici Regis ſtudium cōmendatur.

XIII. Sed cum beatitudinem veſtram præuideo * diffuſi ſermonis ancipitem, continuo experientia veſtra & ſpiritalis illa perſpectio ieiunum me fuiſſe in filij veſtri laudibus accuſabit: & cum ſoleant implicari facta colloquijs, ſterilem me relatorem de virtutum tuarum meſſe cauſabitur; iam ſæculares apices curules & trabeas, patricias etiam dignitates qualiter aut naturæ reddat, aut moribus domeſtici perlatoris adſtipulatione vulgatit (nam & veteres in antiqua generis luce durare facit, & nouos ſplendore inopinati fulgoris irradiat) facilius Reſpublica eius bono diſpenſa C tionis in priuatam migrat opulentiam, quam famulantium cēſus in Palatina lucra commutetur. Nūc quod ſupereſt, meæ ſeruitijs ſalutationis acceptis, perſpicite, vt Chriſtus Redemptor noſter quæ in præfato clementiſſimo Rege tibi contulit, longa ætate conſeruet: det etiam regni de eius germine ſucceſſorem, ne bona tanti hominis in vna ætate vetereſcant, & antiquata, temporibus pro ſola auræi ſæculi commemoratione nominentur.] hactenus Ennodij dictio, & ſtyli duritie, & textus mendoſi ſcabroſitate vix perſpicaci peruia intellectui.

* præiudico

Pro Rege preces fudit Ennodius.

XIV. Ita quidem Ennodius pro Rege, impio quidem ſi Arianum fuiſſe conſideres, ceterum ſi officia ſpectes, de Romana Eccleſia ipſiuſq. Pontifice Symmacho optime merito, Retinebat mente iſta perorans, iuſſum hoc eſſe Dei Prophetæ Baruch, cum in Babylone captiuus populus teneretur [a]: Orate pro vita Nabuchodonoſor Regis Babylonis, & pro vita Balthaſar filij eius, vt ſint dies eorum ſicut dies cæli ſuper terram, & vt det Dominus virtutem nobis, & illuminet oculos noſtros, vt viuamus ſub vmbra Nabuchodonoſor Regis Babylonis, & ſub vmbra Balthaſar filij eius, & ſeruiamus eis multis diebus, & inueniamus gratiam in conſpectu eorum.] Eiuſmodi ergo tibi ſubiecimus ex diuina Scriptura petitum exemplum, ne exiſtimes tantum Eccleſiæ diaconum D voluiſſe Regi turpiter adulari.

Ennodius minime adulatus.

a Baruch. 1.

XV. Extant eiuſdem auctoris complures ad eumdem Romanum Pontificem epiſtolæ priuatis in cauſis diuerſis argumentis conſcriptæ, in quibus ille frequens reperitur dicendi vſus in rogando & obteſtando, vel alia ex cauſa dicendo, Per coronam veſtram, vel, A corona veſtra.] ſed haud recens eſt iſta nomenclatura, vel peculiaris do Romano Pontifice: nam & vſurpata inuenitur vbi cū alijs etiam Epiſcopis actum eſt; quod docet S. Auguſtini epiſtola centeſima ſeptuageſimaquarta.

XVI. Poſt hæc autem ipſum Pontificem Symmachum ægrotaſſe, ſed conualuiſſe, idem Ennodius ſcribens ad Fauſtum declarat his verbis: Sancti Epiſcopi Patris noſtri prope in dubium ſalus deducta me terruit: in cuius ægritudine quamuis cuncta illacrymaret Eccleſia, me tamen ſpecialis mæror afflixit, qui eius plus debeo amori. Vidi pacem ciuitatis, vigente * triſtitia: diſcordiam Vrbis noſtræ limina tranſcendentem, & ab oculis noſtris quaſi incertum aliquod aut vagum fumum elapſum. Sed ſufficiat triſtibus ſtricta narratio. Iam ad bonam valetudinem ſancti Patris ſalus optanda & diligenda reſpirat.] hæc Ennodius: quibus intelligis quanto proſequeretur amore vniuerſa Eccleſia paſtorem ſuum, cum eius corporis ægritudine, ipſa animo ægrotaret, & tota lacry E mis ſe prolueret. Vnde & tu habeas, quo mores perditiſſimos noſtri infeliciſſimi tēporis lugeas, cum miſeros vides ſtudentes priuatis commodis, inſtar perditiſſimorum filiorum qui lætantur ad ægritudinem patris & exultant in obitu, quo inuadant diu cupitam hæreditatem, non ſolum non triſtari, ſed exhilarari ſpiritualis morte parentis, quā & malis artibus ſæpe inquirere & prædicere ſoleant. En quæ priuatus amor, quo ardor Chriſtianæ charitatis prorſus extinguitur, pariat deformia horrendaq. viſu contra naturam monſtra.

Ægrotante Symmacho luget Eccleſia.

* vrgente

XVII. At iam de rebus inter Anaſtaſium Imperatorem & Symmachum Romanum Pontificem tēpore iſto tranſactis agendum nobis eſt. Qui enim (vt anno ſuperiori uidimus) ab ipſo Symmacho anathemate idem damnatus eſt Anaſtaſius Imperator, quod aduerſus Pontificem nullam alio modo ſibi liceret experiri uindictam, cum iam molitiones omnes per Romanos Senatores aduerſus eum diutius pertentatæ irritæ prorſus redditæ fuiſſent; ad maledicta conuerſus, calumniarum iaculis ipſum e longe appetere conatus eſt, ſcribens in eum contumelijs refertum libellum: aduerſus quem ipſe Symmachus apologeticam ſcripſit epiſtolā. Hæc quidem non ante hoc tēpus geſta

eſſe,ipſæ litteræ Symmachi ſatis docẽt,dũ in eis mẽtio habetur de lapidatione,qua a ſchiſmaticis A
anno ſuperiori(vt vidimus)appetitus,Dei prouidentia liberatus eſt.Ipſa autem epiſtola Symma
a Extat tom 1. Biblioth ſanct. chi ſic ſe habet [a], eiuſmodi inſcriptione notata:

Symmachi Epiſcopi Romani apologeticus aduerſus Anaſtaſium Imperatorem.

XVIII. Ad auguſtæ maieſtatis Gratiani Imp.epiſtolam octo libris beatus reſpondit Ambroſius: quia pro fide Catholica & illum non piguit prolixius prędicare,& hic non faſtidiuit gratanter accipere. Hæc dixerim,vt ſi modum libelli promendo collegerim,non exiſtimer quæ non oportuit locutus. Si mihi,Imperator,apud exteros Reges,eoſq.totius Diuinitatis ignaros, pro fide Catholica dicen
b 1.Cor.9. dum foret;quicquid eius veritati rationiq.congrueret,etiam prætenta morte perorarem.Væ [b] mihi erit,ſi non euangelizauero.Meliuſq.eſt iacturam vitæ præſentis incidere,quam ſempiterna dãnatione puniri.Verum tu ſi Romanus Imperator es, etiam gentium barbararum legationes debes clementer admittere.ſi Chriſtianus Princeps es,qualiſcumque Pręſulis Apoſtolici debes vocẽ patienter audire.

XIX. Contumelias tuas,Imperator,quas ſub diuino iudicio ipſe perpendis, vtrum ne in me religioſa mente profuderis,fateor vel mei cauſa vel tui diſſimulare me non poſſe.Mei cauſa, promiſſio- B
c Matth.5. nem Domini recolendo dicentis [c]: Cum vos perſecuti fuerint,& dixerint omne malum aduerſus vos propter iuſtitiam,gaudete.Tui autem:quia nollem ſic meam gloriam prouenire, vt te poſſit non mediocriter onerare.Et ego quidem Dominicis & Apoſtolicis eruditionibus inſtitutus,bene dictionem ſtudeo eius,Imperator,referre maledictis,contumelijs honorificentiã reddere,& odijs
d Rom.12. redhibere charitatem.Sed vide,quæſo,ne ab eo qui ait [d]: Mihi vindictam,& ego retribuam:quã tum a me remittitur,tantum a te cumulatius exigatur. Quid enim Chriſtus dicat de his qui vel
e Marc 9. minimum in eum credentem ſcandalizauerint,Euangelium [e] referat,non mea voce promatur.

XX. Sed fortaſſe dicis,potius te eſſe minimum qui credas in Chriſto,& de te hoc rectius accipi , & me eſſe ſcandalizantem tuam fidem.Chriſtus itaq.Deus veraciter totus & totus homo eſt ſic conceptus,ſic editus,ſic conuerſatus in ſæculo,ſic paſſus,ſic apud inferos, ſic reſuſcitatus,ſic cum di-
f Coloſ.2. ſcipulis apparens,ſic eleuatus in cælum,ſic exinde dictus eſt eſſe venturus,ſic hodieq. in cæli regione perſiſtit,dicente Apoſtolo [f]: In quo habitat omnis plenitudo Diuinitatis corporaliter.& certe de eo dicit,quod nunc eſt ipſe.Ergo ille eſt minimus,qui ſic credit in Chriſtum: ſed & huiuſmodi in Chriſtum credit,qui in integrum Chriſtum credit,non in ſemi Chriſtum,& ideo non in Chri C
ſtum,quia Chriſtus nonniſi integer:integer autem nonniſi huiuſmodi.De tali ergo in ſe credente dicit:ipſe etenim minimus eius & paruus eſt,pro quo ſcandalizato quid promiſerit,ipſius(vt dictum eſt verbis)melius oſtenditur.

XXI. Fortaſſe dicas,Imperator:Sed ego quoq.talem Chriſtum credo,& ideo inter eius minimos in
g Rom.1. te connumeror.Hoc grauius,ſi & talem credis,& talem non credentibus communione miſceris: Hæc enim(inquit Apoſtolus [g]) non ſolum qui faciunt,ſed etiam qui conſentiunt facientib. An communicare nõ eſt conſentire cum talibus? Proinde aut doce,alienos non eſſe; aut longe grauius (vt dictum eſt)contra notam ſibi erit tendere veritatem.

XXII. Contumelias igitur,Imperator,quas in meam proferendas putas eſſe perſonam , vtinam quã
h Matth.11. Luc.7. mihi glorioſæ ſunt,ita te grauare non poſſent.Domino [h] meo dictum eſt a quibuſdam: Dæmoniũ habes, Vorator,de fornicatione natus: Et putas quia ego debeam mihi dolere?quam talia proferẽ
i Ioan.8. ti cautum eſt & diuinis legibus & humanis? In ore [i] duorum aut trium teſtium ſtat omne verbũ. Quid cum & humano te examinante iudicio falſa fuerint comprobata?Quid Imperator in diuino iudicio? An quia Imperator es,nullum Dei putas eſſe iudicium? Taceo quod Imperatorem ac- D
cuſatorem eſſe non conueniat:poſtremo iiſdem diuinis humaniſq.legibus nemo poſſit eſſe accuſator & Iudex.Numquidnam ſub alieno iudicio dicturus es cauſam,vel accuſator aſtabis?

XXIII. Dicis me eſſe Manichæum.Numquid ego Eutychianus ſum , vel Eutychianos defendo,quorum furor maxime Manichæorum ſuffragatur errori ? Roma mihi teſtis eſt , & ſcrinia teſtimonium perhibent, vtrum a fide Catholica , quam in ſede beati Apoſtoli Petri veniens ex paganitate ſuſcepi , aliqua ex parte deuiauerim. Procedat aliquis , & quolibet ratione conuincat:alioqui conuicia ſunt iſta,non criminum probamenta. Neſcio vtrum quibus obijcitur falſum,an falſis obiectoribus inimica dicentibus me non ordine conſecratum.Inter imbres lapidum totus euaſi:Iudicauit Deus.

XXIV. An quia Imperator es,diuinum putas contemnendum eſſe iudicium?Sed fortaſſe dices,etiam
k Matth.7. indignantem Deum noxia quoq.plerumque permittere.Scriptum eſt:Ex fructibus [k] eorum cognoſcetis eos. Oſtende ergo quid extimes arguendum,vt iratum maxime Deum,quæ non conuenerant,permiſiſſe demonſtres.An quia Eutychianis nullatenus acquieſco?Me quidẽ iſta non ſauciant;ſed te palam aperteq.demonſtrant meum cogitaſſe honorem repellere, quem interuẽtu ſuo E
beatus Petrus impoſuit.An quia Imperator es,cõtra Petri niteris poteſtatem? Et qui Petrum Alexandrinum recipis,beatum Petrum Apoſtolum in ſuo qualicumq. Vicario calcare contendis? An bene factus eſſem,ſi Eutychianis fauerem?ſi Acacij nomini communicarem? Latere non poteſt cur iſta prætendas.

XXV. Conferamus autem honorem Imperatoris cum honore Pontificis: inter quos tantum diſtat, quantum ille rerum humanarum curam gerit,iſte diuinarum.Tu Imperator a Pontifice baptiſmũ accipis,ſacramenta ſumis,orationem poſcis,benedictionem ſperas,pœnitentiam rogas:poſtremo tu humana adminiſtras:ille diuina diſpenſat.Itaq.vt non dicam ſuperior,certe æqualis honor eſt.] ſed hæc modeſtiæ cauſa.pergit vero:Nec te putes mundi pompa præcellere:Quia quod infirmum eſt Dei,fortius eſt hominibus.Itaque videris quid te deceat.Tamen cum in accuſationem prærumperis,tam diuinis legib.quam humanis pari mecum ſorte conſiſtis,in qua cariturus honore ſummo ſi fuero(quia id mauis)te accuſante cõuictus,amiſſurus pari rõne,ſi non cõuiceris,dignitatẽ.

A Sit iſtud in mundo indicium:ſpectante Deo & Angelis eius,ſpectaculum omni ſæculo ſumus,quo
aut Sacerdos bonæ vitæ,aut Imperator religioſæ modeſtiæ conſequatur eaemplum.quia his præ-
cipue duobus officijs regitur humanum genus,vt non debeat aliquid eorum exiſtere, quo valeat
offendi Diuinitas:maxime cum vterque honor videatur eſſe perpetuus,atque ita humano generi
ex altetutro conſulatur.
Precor,Imperator(pace tua dixerim)memento te hominem,vt poſſis vti conceſſa tibi diuini XXVI.
tus poteſtate:quia etiam ſi hæc ſub humano præuenere iudicio,ſub diuino neceſſe eſt vt diſcutian-
tur eaamine.Fortaſſis dicturus es;ſcriptum eſſe,omni poteſtati nos ſubditos eſſe debere. Nos qui
dem poteſtates humanas ſuo loco ſuſcipimus, donec contra Deum ſuas non erigunt voluntates.
Ceterum ſi omnis poteſtas a Deo eſt,magis ergo quæ reb. eſt præſtituta diuinis. Defer Deo in no
bis,Senatu,& collegio clericorum Romæ;& nos deferemus Deo in te. Ceterum ſi tu Deo non de-
fers,non potes eius vti priuilegio,cuius iura contemnis.
Dicis,quod mecum conſpirante Senatu,excommunicauerim te.Iſta quidem ego: ſed rationa- XXVII.
biliter factum a deceſſoribus meis ſine dubio ſubſequor. Dicis,quod male te Romanus tractet Se
B natus.Si nos te male tractamus,ſuadentes vt diſcedas ab hæreticis;tu nos bene tractas,quos vis ſo
ciate præcipitanter cum hæreticis?Quid ad me(inquies)quod egit Acacius?Recede ergo,& nihil
ad ternam ſi non recedis ab eo,pertinet ad te. relinquamus vterq.mortuum:& nos hoc perimus,vt
nihil ad te pertineat quod egit Acacius:Vita & tu;& ad vtroſque non pertinet quod egit Acacius;
vt poſſis ſine his quæ egit Acacius,cum ea quæ ad nos pertinet cauſa coniungi; vt poſſis ſine Aca-
cio noſtræ communioni ſociari. Nos non te excommunicauimus,Imperator,ſed Acacium : tu re-
cede ab Acacio,& ab illius excommunicatione recedis. Tu te noli miſcere excõmunicationi eius,
& non es excommunicatus a nobis. Catholici Principes quidem ſemper Apoſtolicos Præſules in
ſtitutos ſuis litteris præuenerunt;& illam confeſſionem fidemque præcipuam,tamquam boni filii,
quæſiuerunt debitæ pietatis affectu,cui noſcis ipſius Domini Saluatoris ore [a] curam totius Ec- a Ioan.21.
cleſiæ delegatam.Quod quia per occaſiones fortaſſe publicas tua creditur prætermiſſe trãquillitas:
ne magis honorem meum,quã ſolicitudinem Dominici gregis appetere iudicater, appellare non
deſtiti meis te ſponte colloquijs.
Vulgatum fuiſſe deſignas,quod tua ſerenitas directa militari manu compelleret eos, qui ſe a XXVIII.
C contagione perfidorum multis temporibus abſtinere delegerint,vi & armis in præuaricatæ com-
munionis conſortia deteſtanda. Vbi te,rerum humanarum Princeps,qualiſcumq.ſedis Apoſtoli-
cæ Vicarius conteſtari mea voce non deſino,vt te memineris hominem,quantalibet ſis mundi po-
teſtate ſubnixus:circumſpiciaſq.cunctos,qui ab initio dogmatis Chriſtiani Catholicam fidem di-
uerſo propoſito perſequi vel affligere ſunt conati,quẽadmodum(vaſtitatis inſectatione,cuius pla-
cuit contritionis illatæ)ipſi qui intulerint iſta,prænaleudo defecerint:& Orthodoxa veritas hoc p̃
ualuerit magis,quo putaretur oppreſſa:quę ſicut ſub inſectatoribus ſuis creuiſſe monſtratur,ſic ob
triuiſſe cognoſcitur inſequentes.
Mirot ſi non humanus ſenſus intendit,præcipue qui ſe Chriſtiano vult vocabulo nuncupari,in XXIX.
ter illos ſine dubio deputandum,qui rectam confeſſionem communionemq. Chriſtianam varijs
ſuperſtitionibus impugnare ſunt niſi,dũ hanc & ipſi quocumq.modo percellere moliuntur.Quid
intereſt enim,vtrum Paganus,an(quod eſt deterius)ſub nomine Chriſtiano veram ſinceramq.tra
ditionem Apoſtolicæ regulæ conetur infringere,atq.in hanc protumpere cæcitatem,vt cum in illis
regionibus cunctæ prorſus hæreſes opiniones ſuas habeant publice licentiam profitendi:ſola Ca-
D tholicæ communionis libertas putetur ab his,qui ſe religioſos exiſtimant,ſubruenda?Quæ ſi puta
tur error(quod non licet)cum ceteris,quibus illic facultas eſt agere,ſinatur erroribus:ſin integri-
tas æſtimatur,ſequenda potius fuerat,quam violenta perſecutione vaſtanda. nec eam probantur
inſequi potuiſſe,niſi praua ſectantes.
At ne ipſi conuincerentur errare,repellere cogitarunt quo notabantur errantes: malentes non XXX.
aſſectari quod iuſtum eſt,ſed potius ſubmouere quo docerentur iniuſti. Sic receſſit ab humanis
mentibus Deus,vt obſtinate contra eius ordinis voluntatem,non aſpiciant & in iſto ſæculo diui-
num non deeſſe poſſe iudicium,& poſt huius vitæ curſum illi tremendo ſe non defuturos eaamini,
ſub quo pernicioſarum ſtudia modis omnibus actionum diſcuſſa pateſiant,& patefacta puniãtur,
niſi qui hæc omnino non credunt,quive illa ſe perpetraſſe impune confidunt. Nos autem humani
generis conſcientiam conteſtari qua poſſumus voce nullatenus ceſſamus, omnipotentem Deum
ſuis cauſis minime defuturum,& quantacumque ſit humana præſumptio,quantacumque poten-
tia, ſub diuino nutu huius atrocitatis cenſuram ſine dubitatione vindicandam. Nam talem au-
ſum neque hic confidimus euaſurum: & in illo magno Dei iudicio recepturum,quod ijs temeri-
E tatibus diuina retributione debetur. Hæc nos nequaquam tacuiſſe ſufficiat:vt cum ſuperna fue-
rit vltio ſubſecuta, & vera nos protuliſſe conſideratio humana cognoſcat, & pœnam non inani-
ter pronunciaſſe venturam: & præpoſuiſſe præmonitionis formam,qua huiuſmodi præcipitijs de
cetero temperetur. Certe ſi huiuſmodi propterea relinquendos proprio definitis arbitrio, quia
nec a Chriſtianis vexari deceat Chriſtum quocumque titulo confitentes,nec viuentes in iure Ro
mano lacerari conueniat a Romanis:conſequenter oſtenditur Romanos homines & qualiſcum-
que Chriſtianæ profeſſionis impetere,nec Chriſtianum dici poſſe modis omnibus, nec Romanũ.
Proinde aut repellendi fuerãt,aut nullus penitus impetendus:& quod in vno genere iudicas amo
uendum,in omnibus repelle,ſi pares æquales:ſi omnia ſunt ſinenda,nullus penitus excludendus.alioq
dũ parcendo cunctis erroribus ſis amicus, nonniſi ſolum tibi probatur diſplicuiſſe quod verũ eſt.
Omnes Catholici Principes,ſiue cum Imperij gubernacula ſuſceperunt, ſiue cum Apoſtoli- XXXI.
cæ ſedi nouos agnouerunt Præſules inſtitutos,ad eam ſua protinus ſcripta miſerunt,vt ſe docerẽt
eius eſſe conſortes.Itaq.qui hoc non fecerunt,ab eadem ſe ipſos profitentur alienos:quod chartis

quoq.tuis apud teetiam poſſumus aſtruere,niſi te æmulum & reum & inimicum vitaremus & Iu A
dicem. Non mirum ſi Catholicos perſequuntur Manichæorum patroni,cum falſitas non poſſit nõ perſequi veritatem. Non mirum ſi in Orthodoxos ſæuiant,quibus poteſt cum cunctis hæreſib.cõ uenire;& vniuerſis erroribus amici,non poſſint niſi ſolis eſſe nõ errantibus inimici.Si error eſt, eõ

** quo profiteris errare*

uincendus eſt:verum ſi error non eſt,tibi verum deeſſe cognoſce,qui perſequeris, * quo conuince ris errore.Sed prauitatis complex non poteſt niſi eum perſequi qui eſt prauitatis inimicus.]hactenus Symmachus ad Anaſtaſium.

XXXII. *Symmachus exagitat Manichęos.*

Quod autem ad Manichæos ſpectat,quorum hæreſi falſo ac calumnioſe ab Anaſtaſio Symmachus infamatur:tantum abfuit vt vel leui quaq.ſuſpicione de eius cõtagio Symmachus laboraret, vt etiam præ ceteris hæreticis ſit inſecutus Manichæos:quibus occulte Romæ degentibus,eius induſtria repertis,quid in illos egerit,liber de Romanis Pontificibus declarat his verbis [a]: Poſt hęc omnia beatus Symmachus inuenit Manichæos in vrbe Roma,quorum omnium ſimulacra vel codices ante fores baſilicæ Conſtantinianæ incendio concremauit,& eos ipſos exilio relegauit.]hęc ibi.At contra ipſe Anaſtaſius Imperator omnium Græcorum hiſtoricorum teſtificatione eo crimine infamatur:quod quidem & hac epiſtola Symmachus in fine libere aſſeuerat, dum eumdem B
appellat Manichæorum patronum.

a Tom.1.Conc. uet.edit.

XXXIII. *De Rom. exercitu fugato.*

Quod ad res bellicas pertinet,ceſſerunt eædem infeliciter Anaſtaſio Imperatori:nam ſub huius anni Conſulibus hæc habet Marcellinus in Chronico:Tres Romanorum ductores, Patricius, Hipatius,& Areobinda, qui cum quindecim millibus armatorum olim contra Perſas miſſi fuerant,pugnaturi iuxta Syream caſtellum cum iiſdem Perſis ſine audacia conflixerunt: multi tunc militum,ductoribus exercitus fugientibus,cæſi ſunt. Immẽſo dehinc auri pondere hoſtibus dato, captam rebuſq.vacuam Amidam ciuitatem iidem noſtri redemerunt,Celere Magiſtro Officiorũ ibi cum duobus millibus bellatorum in ſubſidium deſtinato.]hæc Marcellinus. Ex quo enim Eccleſijs Anaſtaſius bellum indixit,barbari vndiq.in eum bella ciere,quæ tamen non ferro (vt ſæpe dictum eſt)ſed auro ipſe ſedare ſolebat.Sed rurſum alij barbari emergebant:nam Theodorus Lector [b]: Cum autem Imperator fœdera cum Perſis iniuiſſet, Barri populi Pontum inuaſerunt, Anaſtaſius bellis occupatus ab infeſtatione Orthodoxorum deſtitit. Vt autem modicum quietis a bellicis occupationibus accepit,rurſus contra Eccleſiã & Macedonium armatus eſt.]hæc Theodorus.Sed de eius prœlijs in Orthodoxos dicturi ſumus inferius ſuis locis. C

b Theod. Lect. lib.2.Collect.

IESV CHRISTI ANNVS 504. | SYMMACHI PAP. ANNVS 6. | ANASTAS. IMP. 14. THEODORICI REG. 12.

I. *Theodoricus Bulgares vincit.*

SEquens Chriſti annus quingenteſimus quartus vnius Conſulis Cæthei nomine notatur a Caſſiodoro & Marcellino:Sed puto,pro Cætheo, Cetego reſtituẽdum quod Romanum eſt nomẽ; & hoc tempore claruiſſe reperitur Romæ eiuſdem nominis Senator ampliſſimus,ad quem extant litterę Ennodij Ticinẽſis.Sub quo quidem Conſule(inquit Caſſiodorus)virtute domini noſtri Regis Theodorici,victis Bulgaribus,Sirmium recepit Italia.] Per Tolum Ducem inſignem hoc eſſe geſtum bellum,quæ Athalaricus ad Senatum Romanum ſcripſit,paucis his ſatis aperte docet, cũ eiuſdem Ducis virtutem prædicans,hæc ait [c]: Egit de Hunnis inter alios triumphum, & emeritam laudem primis congreſſibus auſpicatus neci dedit Bulgares toto Orbi terribiles. Ad expedi- D
tionem directus eſt Sirmienſem; vt quod ab illo Martio viro didicerat,verbis in camporum libertate monſtraret.]ſubiecit ſibi Theodoricus Pannoniam Sirmienſem,ad cuius prouinciæ præfecturam direxit Coloſſæum Comitem.extat & de his ipſius Theodorici epiſtola [d]. At quam euidenter manu tangere quiſq.poterit,quæ & tu ipſe probe conſpicis lector,cuncta bene ceſſiſſe Theodorico,dum licet Arianus,nihil voluit imminutum iurium Romani Pontificis, & fatiſcente ſub dira ſchiſmaticorum perſecutione Romana Eccleſia,Symmacho Papæ(vt vidimus)præſto fuit,& fugatam concordiam,abiectamque pacem reſtituit Eccleſiæ atq.Senatui.

c Caſſiodor. Variar.lib.8.epiſt.10.

d Apud Caſſiod. Var.lib.3.epiſt.23.

II.

At non parui fuit momenti Bulgaros a Theodorico debellatos eſſe, prout Ennodius in Panegyrico in laudem eiuſdem Theodorici dicto demonſtrat,dum hanc præ ceteris eius victorijs celebrat,vbi & de Bulgarorum ferocia iſta habet:Hæc eſt natio,cuius ante te fuit omne quod voluit; in qua titulos obtinuit, qui emit aduerſariorum ſanguine dignitatem;apud quam campus eſt vulgator natalium: nam cuius plus rubuerunt tela luctamine,ille putatus eſt ſine ambage ſublimior. Quam ante dimicationem tuam contigerat agnouiſſe reſiſtentem:quæ prolixis temporibus ſolum bella conſummauit excurſu.]& poſt multa de eorumdem victu ferino dicta, iſta ſubdit de ipſorũ E
fortitudine & bellico robore: His ante mundus peruius eſſe credebatur: nunc illam ſibi tantum Orbis partem interclusam æſtimant,quam tueris,&c.]Subdit & inferius de iiſdem per Theodoricum victis Bulgaris, Sirmioq.recepta. Poſt quam quidem victoriam eam ab Ennodio dictã eſſe in laudem Theodorici orationem, ſatis apparet.

III. *Sexta Rom. Synodus cõtra vſurpantes bona Eccleſiaſtica.*

Quod vero ſpectat ad res Romæ geſtas:Poſt celebratam anno ſuperiori Quintam ſub Symmacho Synodum,Sexta quæ ordine ſequitur,hoc anno habita creditur,cuius Actorum eiuſmodi extat exordium:Cum in vnum apud beatum Petrum Apoſtolum ſancta Synodus canonice a beato Symmacho Romæ congregata reſediſſet,&c.] actum in ea eſt aduerſus inuaſores rerum Eccleſiaſticarum: ſancitumque vt vendicantes ſibi indebite bona Eccleſiaſtica ſiue mobilia, ſiue immobilia,niſi ea reſtituerent,vt hæretici manifeſti debeant anathematizari,nec niſi per ſatisfactionem ad communionem admitti.qua ſentẽtia declaratum eſt teneri omnes qui facultates Eccleſiæ ſub ſpecie regiæ largitatis obtinuiſſent;eo quod Regum non ſit decernere de bonis Eccleſiæ: Nec

A licere Impetatori vel Regi contra diuina mandata & Patrum conſtituta ſibi aliquid quouis mo-
do vſurpare.hæc pluribus Symmachus vna cum ſancta Synodo,nihil veritus potentiſſimum Regē
barbarum,eumdemq.Arianum Italiæ dominantem,atque Romanis ipſis iura dantem.

At non ſpreuiſſe,ſed paruiſſe Teodoricum Regem Concilij Romani decreto hoc anno edito, IV.
quæ poſt hæc reſcripſit pro bonis Eccleſiæ Mediolaneuſis ſignificant verbis iſtis [a]: a Apud Caſſiod. Var. lib. 2. epiſt. 29.

Quamuis nullos velimus grauamen aliquod ſuſtinere, quos videtur pietas noſtra protegere
(quia regnantis eſt gloria ſubiectorum otioſa tranquillitas) tamen ſpecialiter Eccleſias ab omni
iniuria reddi cupimus alienas:quibus dum æquabilia præſtantur,miſercordia Diuinitatis acqui- *Paret Rex*
ritur.Et ideo beatiſſimi viri Eullogij Epiſcopi ſanctæ Mediolanenſis Eccleſiæ petitione permo- *Theodoricus*
ti,præſentibus te affatibus admonemus,vt prædijs vel honoribus illius Eccleſiæ intra Siciliam cō- *decreto Rom.*
ſtitutis,tuitionem ſtudeas ſalua ciuilitate præſtare;nec a quoquam cuiuſlibet rationis homine con *Pont.*
tra fas patiaris opprimi,quos decet Diuinitatis intuitu ſubleuari.]hæc Theodoricus interpellatus
ab Euſtrogio Iuniore : Succeſſit iſte Laurentio,quem Symmachi Synodis Quartæ & Quintæ Ro-
mæ interfuiſſe vidimus;ſed cum Concilio huius anni nequaquam præſens fuerit,conijcere poſſu-
B mus ipſum hoc tempore eſſe defunctum,longo iā ſenio fatiſcentem,vt ex Ennodio patet:licet ſcia-
mus alios pro captu animi numerum annorum cuilibet Mediolanenſi Epiſcopo adſcribentes,poſt
annos octo Euſtorgium ponere Laurentij ſucceſſorem.

Quod rurſum ſpectat ad Theodorici Regis obſeruantiam Symmachi Papæ decretis exhibitā, V.
fidem certam faciunt quæ poſtea reſcripſit [b] de poſſeſſionibus Eccleſiæ Narbonenſis,& alia quæ b Apud Caſſiod.
dedit reſcripta pro defenſione bonorum &iurium Eccleſiarum.Pręſtitit plane Arianus Princeps, Var. libr. 4. epiſt.
quæ in pluribus deſiderati poſſint Regibus Orthodoxis:ſed conſecutus eſt a Deo in hac vita præ- 17.
mium ex compenſatione frequentium in hoſtes victoriarum.

Quod inſuper ad Epiſcopos qui tum huic Sexto,tum alijs ſuperiorib.habitis Romæ ſub Sym VI.
macho Papa Concilijs interfuere,ſpectat:inter alios non ſilendum de Valentino Epiſcopo Amiter *De Valentino*
nenſi,qui iiſdem Concilijs repetitur eſſe ſubſcriptus:ſub quo ea contigiſſe noſcuntur,quæ narran- *Epiſc. Amiter*
tur a ſancto Gregorio in Dialogis [c] in rebus Equitij,cum de Baſilio mago agit,qui Roma fugit *nenſi.*
monaſtico indutus habitu, ne poſſet agnoſci. Sed qua occaſione captarit Baſilius iſte fugam, ex c Gregor. Dia-
Theodorici Regis epiſtolis ſatis poſſumus intelligere.Ad hæc autem certius cognoſcenda,memi- log. lib. 1. c. 4.
C niſſe debes querelæ Gelaſij,qui in Andronicum ſcribens exprobrat, magicas artes vigere Romæ
etiam Paganis ipſis horrendas: ſed quod deterius fuit,his non viles perſonæ, ſed nobiles intenti
erant. Qui autem præ ceteris eius probroſi criminis Romæ infamati fuerint,ex eiuſdem cogno-
ſces Theodorici litteris,fuiſſe Baſilium & Prætextatum viros illuſtres: in eos enim exerceri iudi-
cium idem Rex ſolicito ſtudio iuſſit;cuius extat de his epiſtola ad Argolicum Vrbis Præfectum, d Apud Caſſiod.
quæ ſic ſe habet [d]. lib. 4. epiſt. 22.

Intolerabilis exceſſus eſt,qui ſupernæ maieſtatis affectat iniuriam,& oblitus pietatis crudelia VII.
ſectatur erroris.Quem enim ſperatit veniæ locum,qui reuerendum contempſit auctorem? Abſce- *De iudicio ad-*
dat ritus de medio iam profanus:conticeſcat pœnale murmur animarum. Verſari non licet in ma *uerſus Magos*
gicis artibus temporibus Chriſtianis.Magnitudinis itaq.tuæ relatione competimus, Baſilium,at *epiſtola Theo-*
que Prætextatum artis ſiniſtræ iamdiu contagione pollutos in accuſationem tui examinis perſona *dorici.*
rum intentione deductos:Super qua re noſtram te aſſeris ſpectare ſententiam,vt confidentius fiat
quod pietatis noſtræ mandat auctoritas.Sed nos quæ neſcimus a legibus diſcrepare, quorum cor-
di eſt in omnibus moderatam tenere iuſtitiam,præſenti auctoritate decernimus,vt quinq.Senato
D ribus,id eſt,magnificis & Patricijs viris Symmacho, Decio, Voluſiano,atq. Cæliano,necnō illuſtri
viro Maximiano hanc cauſam legitima examinatione penſetis:& per omnia iuris ordine cuſtodi-
to,ſi crimen quod intenditur,fuerit comprobatum,ipſarum quoq. legum diſtrictione plectatur:vt
rei adhibiti atq.ſecreti per hoc vindictæ genus a culpis talibus arceantur, quos ad leges trahere
non poteſt incerta notitia. De qua re illuſtri viro Comiti Arigerno præcepta direximus,vt omniū
violenta defenſione ſummota,ſi ſe occulunt,ad iudicium protrahat impetitos, & vobiſcum in hac
cauſa reſidens nec opprimi faciat innoxios,nec lege * ſinat euadere criminoſos.] hactenus ad Præ * leges
fectum Vrbis Argolicum Theodoricus.

Clariſſimos plane & Senatorij ordinis hos fuiſſe reos,ex iudicij ſaltem apparatu intelligere fa VIII.
cile potes,dum cauſæ cognitionem præter Vrbis Præfectum Comiti etiam Arigerno committit,
& per quinq.Patricios viros in Vrbe præcipuos voluit iudicium agitari. De Prætextati quidem fa
milia ſatis nota ſæpe ſuperius contigit fieri mentionem. Baſilios etiam non ſemel ad Conſulatum e Apud Caſſiod.
prouectos,Faſti indicant Conſulares.eſt præterea mentio de familia Baſiliana in epiſtola Athala lib. 8. epiſt. 17.
rici Regis ad Senatum [e]. Sed quid accidit? Dum formidoloſum huiuſcemodi iudicium pararc- *De Baſilio &*
E tur(neſcio quomodo) iidem magiæ rei fuga lapſi ſunt:quod cum Theodoricus Rex accepiſſet,di *Pretextato.*
ligenter inquiri mandauit,ita ſcribens ad Arigernum Comitem [f]: f Apud Caſſiod. lib. 4. epiſt. 23.

Quamuis oporteat commiſſam tibi diſciplinam Romanæ ciuitatis in omnibus cuſtodiri: ta- IX.
men in eis maxime ſtudioſior eſſe debes,quæ noſtra tibi auctoritate delegata cognoſcis;vt circa te
augeat gratiam cuſtodita iuſtitia,& augmenta ſumas noſtri iudicij,qui nobis hactenus de integri
tate placuiſti. Præfectus igitur Vrbis ſua nobis relatione declarauit,Baſilium atq. Prætextatū ma
gicis artibus inuolutos impeti accuſatione multorum:quos elapſos intimat mentis alienatione cu *De Magis fuga*
ſtodum: Eos te præcipimus vbicumq. repertos ad iudicium Quinqueuirale ducere.quod in præ- *lapſis.*
ſenti negotio noſtra delegauit auctoritas,vbi te reſidere cenſemus:vt violenta omnium defenſione
ſummota,hanc cauſam diſcuti facias legibus & finiri;& ſi rei criminis, cuius impetuntur, fuerint
approbati,ſententiam ſubeant,quam iuris definita ſanxerunt.Si vero innocentia eorum deteſtabi
li pulſatur inuidia,opprimi eos nulla ratione patiaris:quia in omnibus cauſis conſideratione di
uina illud fieri volumus,quod opinionem noſtræ pietatis accumulet.]hactenus ad Arigernum.

X.
Quanam autem pœna iſtiuſmodi delinquentes præter ius commune afficiendi eſſent, ipſe A
Theodoricus iſta decreuerat [a]:

a In edict. Theodor. c. 108.

Malarum artium conſcij, id eſt malefici, nudati bonis omnibus quæ habere poſſunt, honeſti p
petuo damnentur exilio: humiliores capite puniēdi ſunt.] Num autem iidem reperti fuerint, apud
Caſſiodorum nuſquam mentio; nec apud alios de Prætextato quicquam ſcribitur. Baſilii vero fu-
gientis quædam in ſcriptis Gregorij Papæ remanſere impreſſa veſtigia, quibus nos eum, qui latuit
Theodoricum, conſequi valeamus. Mentio namque eſt apud ſanctum Gregorium de Baſilio ma-
go, qui habitu in monachum tranſmutato, ne fugiens noſceretur, ab Vrbe clam aufugit. Non aliū
quidem hunc ab illo fuiſſe, nomen, crimen, fuga, & tempus ſignificant: ad hæc ſane tempora ea de-
duci quæ idem S. Gregorius narrat, ex iis quæ dicemus, perſpicue apparebit. Recitemus modo q̄
de Baſilio mago idem ſcribit [b]:

Baſilius Magus quomodo egreſſus ab Vrbe.

b Gregor. Dialo. lib. 1. c. 4.

XI.
Eo tempore, quo malefici ſunt in hac Vrbe deprehenſi, Baſilius qui in magicis operibus pri-
mus fuit, in monachico habitu Valeriam fugiens petijt. Qui ad virum reuerendiſſimum caſtrorū
Amiterninæ ciuitatis Epiſcopum pergens, petiit ab eo, vt eum Equitio Abbati committeret, ac ſa
nandum monaſterio illius commendaret. Tunc ad monaſterium venit Epiſcopus *(interfuiſſe repe* B
ritur Epiſcopus Amiterninus, Valentinus nomine, Synodis nuper ſub Symmacho Romæ habitis) ſecumq.
Baſilium monachum deduxit: & Equitiū Dei famulū rogauit, vt eumdem monachum in congre-
gationem ſuſciperet. Quem ſtatim vir ſanctus intuens, ait: Hunc quem mihi commeodas, Pater,
ego non video eum monachum eſſe, ſed diabolum. Cui ille reſpondit: Occaſionem quæris, ne de-
beas præſtare quod peto. Ad quem hæc Dei famulus dixit: Ego quidem hoc eum eſſe denuncio, qđ
video: ne tamen nolle me obedire exiſtimes, faciam quod iubes.

Baſilius Equitio traditur.

XII.
Suſceptus itaque in monaſterio eſt. Poſt nonnullos vero dies idem Dei famulus pro exhortan
dis ad deſideria ſuperna Fidelibus paulo longius a cella digreſſus eſt. Quo diſcedente, contigit
vt in monaſterio virginum, in quo eiuſdem patris cura inuigilabat, vna earum, quę iuxta carnis hu
ius putredinem ſpecioſa videbatur, febricitare inciperet, & vehementer anxiari, magniſq. non vo-
cibus, ſed ſtridoribus clamare: Modo moritura ſum, niſi Baſilius monachus veniat, & ipſe mihi per
ſuæ curationis ſtudium ſalutē reddat. Sed in tanti patris abſentia accedere quiſquam monacho-
rum in congregationem virginum non audebat, quanto minus ille qui nouus aduenerat, cuiuſq.
adhuc vitam congregatio fratrum neſciebat. Miſſum repente eſt, vt Dei famulo nunciaretur, qđ C
ſanctimonialis illa immenſis febribus æſtuaret, & Baſilij monachi viſitationem anxia quæreret.

Baſilius per Magiam ſolicitat monialem.

XIII.
Quo audito, vir ſanctus dedignando ſubriſit, atque ait: Numquid non dixi, quod diabolus iſte
eſt, non monachus? Ite, & eum de cella expellite. De ancilla autem Dei, quæ anxietate febrium vr-
getur, nolite eſſe ſolicit; quia ex hac hora neque febribus laboratura eſt, neque Baſilium quæſitu-
ra. Regreſſus eſt monachus, & ea hóra ſaluti reſtitutam Dei virginem agnouit, qua eamdem ſalu-
tem illius Dei famulus Equitius longe poſitus nunciauit; in virtute ſcilicet miraculi exemplū te-
nens magiſtri [c], qui imitatus ad filium Reguli, eum ſolo verbo reſtituit ſaluti; vt reuertens pater
ea hora filium reſtitutum vitæ cognoſceret, qua vitam illius ex ore veritatis audiſſet. Omnes autē
monachi iuſſionem patris ſui implentes, eumdem Baſilium ex monaſterii habitatione repulerūt.
Qui repulſus dixit, frequenter ſe cellam Equitii magicis artibus in aera ſuſpendiſſe, nec tamen ei-
quicquam lædere potuiſſe. Qui non poſt longum tempus, in hac Romana vrbe, exardeſcente zelo
Chriſtiani populi, igne crematus eſt.] magis autem in eum exarſit populi furor, quod lapſus crede-
retur iudicum indulgentia.

Expellitur Magus.

c Ioan. 4.

XIV.
Conſecrauerunt plane (vt dicit Moyſes [d] de Leuitis) Eccleſiæ Romanæ filij manus ſuas Deo, D
memores a Domino dictum [e]: Maleficos non patieris viuere.] cum in totius magorum collegij
coryphæum populus zelo Diuinitatis inſiliit, flammiſq. tradidit nefarium impoſtorem, recolens
aduerſus huiuſmodi genus hominum fuiſſe Apoſtolorum principibus Petro & Paulo ineundū ſæ-
pe certamen: merito igitur qui ſe filios Petri ſcirent & Pauli, ſicut illi in Simonem & in Elymam [f],
omnes ſimul in Baſilium inſurrexerunt, flammiſq. abſumendum dederunt.

d Exod. 32.
e Exod. 22.

Zelus Rom. populi aduerſus Magos.

f Act. 13.

XV.
At vero quod occaſione Baſilii de virtute Equitij ex S. Gregorio contigit fieri mentionem; in-
telligere æque poſſumus quo potiſſimum tempore ipſe vixit: Hæc vt intelligamus, primum quæ
tranſacta ſunt inter ipſum & Rom. Pontificem opportune hic repetenda erunt. Factum namque
eſt, vt eidem ſancto Equitio munus Euangelicæ prędicationis exercenti negotium fieret ab Apo-
ſtolicæ ſedis miniſtris, quod videlicet abſque licentia Romani Pontificis tale ſibi munus arro-
gaſſet. Caute plane in his agendum, recens exemplum admonuit, dum (quod dictum eſt ſub Gela-
ſio Papa) paulo ante quidam imperitus, nomine Seneca, in Piceni prouincia vſurpans ſibi doceo-
di munus, Pelagiana ſemina ſeruiſſet. Quamobrem cum quis non miſſus eiuſmodi exercere mu-
nus inueniretur, deferebatur quamprimum ad ipſum Romanum Pontificem; vt accidiſſe S. Equi E
tio, S. Gregorius docet, dum de eo eiuſmodi narrationem inſtituit [g]:

De Equitio Euangelium prædicante.

g Gregor. Dial. lib. 1. c. 4.

XVI.
Quidam Felix nomine, Martiæ prouinciæ nobilis, pater huius Caſtorii, qui nunc nobiſcum in
Romana vrbe demoratur, cum eumdem venerabilem virum Equitium ſacrum ordinem non habe
rę conſpiceret, & per ſingula loca diſcurrere, atque ſtudioſe prædicare: eum quodam die familiari
tatis auſu adiit, dicens: Qui ſacrum ordinem non habes, atque a Romano Pontifice, ſub quo degis,
prædicationis licentiam non accepiſti, prædicare quomodo præſumis?] Hic obſerua, lector, veterē
morem in Eccleſia ſemper vſu retentum, neque laico cuipiam annunciandi verbi Dei datam eſſe
aliquando facultatem, neque etiam ſacris ordinibus Deo conſecratis id fuiſſe conceſſum abſque
Summi Pontificis auctoritate: Apoſtolicum namque munus abſque Principis Apoſtolorum licen
tia cuiquam vſurpare venium erat, niſi qui miraculorum virtute ſe a Deo miſſum eſſe, certis notis
oſtendere potuiſſet: vt accidit ſancto Equitio, de quo cœptam narrationem ita proſequitur ſan-
ctus Gregorius:

Prędicator Euangelii qui legitimus.

Qua

A Qua eius inquiſitione compulſus vir ſanctus indicauit, prædicationis licentiam qualiter acceperit, dicens: Ea quæ mihi loqueris, ego quoque mecum ipſe pertracto. Sed quadam nocte ſpecioſus mihi per viſionem iuuenis aſtitit, atque in lingua mea medicinale ferramentum, id eſt, fleubothomum poſuit dicens: Ecce poſui verba mea in ore tuo: egredere ad prędicandum. Atque ex illo die, etiam cum voluero, de Deo tacere non poſſum.] & paulo poſt: Tantus quippe illum feruor ad colligendas Deo animas accenderat, vt ſic monaſteriis præeſſet, quatenus per eccleſias, per caſtra, per vicos, per ſingulorum quoque Fidelium domos circumquaque diſcurreret, & corda audientiũ ad amorem patriæ cæleſtis excitaret. Erat vero valde vilis in veſtibus, atque ita deſpectus, vt ſi qs illum fortaſſe neſciret, ſalutatus etiam reſalutare deſpiceret: & quoties alia tendebat ad loca, iumẽto ſedere conſueuerat quod eſſe deſpicabilius omnibus iumentis in cella potuiſſet reperiri, in quo etiam capiſtro pro freno, & veruecum pellibus pro ſella vtebatur. Per ſemetipſum ſacros codices in pelliceis ſacculis miſſos dextro læuoq. portabat latere: & quocumque perueniſſet, Scripturarum aperiebat fontem, & rigabat prata mentium.

XVII. *Equitius a Deo miſſus p̄dicare Euangelium.*

Huius quoque opinio prædicationis ad Romanæ vrbis notitiam peruenit: atque vt eſt lingua

B adulantium, auditoris ſui animam amplectendo necans; eodem tempore clerici huius Apoſtolicæ ſedis Antiſtiti adulando queſti ſunt, dicentes: Quis eſt iſte vir ruſticus, qui auctoritatem ſibi prædicationis arripuit, & officium Apoſtolici noſtri Domni ſibimet indoctus vſurpare præſumit? Mittatur ergo, ſi placet, qui huc eum exhibeat, vt quis ſit Eccleſiaſticus vigor agnoſcat. Sicut autẽ moris eſt, vt occupato in multis animo adulatio valde ſubrepat, ſi ab ipſo cordis oſtio nequaquã fuerit citius repulſa: ſuadentibus clericis, conſenſum Pontifex præbuit, vt ad Romanam vrbem duci debuiſſet, & quænam ſua eſſet menſura cognoſceret. Iulianum tamen tunc Defenſorem mittens, q Sabinenſis Eccleſiæ poſtmodum in Epiſcopatu præfuit, ei præcepit vt cum magno honore eum deduceret, ne quicquam Dei famulus ex conuentione eadem iniuriæ ſentiret.

XVIII. *Accuſatur Equitius apud Rom. Pontificem.*

Qui parere de eo clericorum votis concitus volens, feſtine ad eius monaſterium cucurrit: ibique abſente illo, antiquarios ſcribentes reperit: Vbi Abbas eſſet, requiſiuit. Qui dixerunt, In valle hac, quæ monaſterio ſubiacet, fœnum ſecat. Idem vero Iulianus ſuperbum valde atque contumacem puerum habuit, cui vix poterat vel ipſe dominari. Hunc ergo miſit, vt ipſum ad ſe ſub celeritate perduceret. Perrexit puer, & proteruo ſpiritu pratum velociter ingreſſus, omneſq. illic intuẽs

C fœnum ſecantes, requiſiuit, quiſnam eſſet Equitius. Moxq. vt audiuit quis eſſet, eum adhuc longe poſitus aſpexit, & immenſo tremore correptus, cœpit timore laſſeſcere, ſeq. ipſum nutanti greſſu vix portare poſſe. Qui tremens ad Dei hominem peruenit, atque vlnis humiliter ſubmiſſis, eius genua deoſculans ſtrinxit, ſuumq. dominum ei occurriſſe nunciauit. Cui reſalutato Dei famulus p̃cepit, dicens: Leua fœnum viride, porta pabulum iumẽtis in quibus veniſtis; ecce ego, quia parum ſupereſt, opere expleto, te ſubſequor.

XIX. *Mittitur famulus qui ducat Equitium.*

Is autem qui miſſus fuerat Iulianus Defenſor mirabatur valde, quidnam eſſet, quod redire moraretur puer. Cumq. reuertentem puerum conſpicit atque in collo fœnum ex prato deferentẽ: vehementer iratus cœpit clamare, dicens: Quid eſt hoc? ego te miſi hominem deducere, non fœnũ portare. Cui puer reſpondit: Quem quæris, ecce ſubſequitur. Tunc ecce vir Dei, clauatis calciatus caligis, falcem fœnariam in collo deferens, veniebat. Quem adhuc longe poſitum puer ſuo domino, quia iſte eſſet quem quæreret, indicauit. Idem vero Iulianus repente vt vidit Dei famulum, ex ipſo habitu deſpexit: eumq. qualiter deberet alloqui, proterua mente præparabat. Mox vero vt ſeruus Dei cominus aſtuit, eiuſdem Iuliani animum intolerabilis pauor inuaſit, ita vt tremeret, atq.

D in inſinuandum hoc ipſum pro quo venerat, vix ſufficere lingua potuiſſet: qui humiliato mox ſpiritu ad eius genua cucurrit, orationem pro ſe fieri petijt; & quia pater eius Apoſtolicus Pontifex eum videre vellet, indicauit.

XX. *Iulianus timet aſpectum Equitij.*

Vir autem venerandus Equitius cœpit immenſas gratias omnipotenti Deo agere, aſſerens quod ſe per Summum Pontificem gratia ſuperna viſitaſſet. Illico vocauit fratres: præcepit hora eadem iumenta præparari; atque executorem ſuum cœpit vehementer vrgere, vt cito abire debuiſſent. Cui Iulianus ait: Hoc fieri nullatenus poteſt; quia laſſatus ex itinere, hodie non valeo abire. Tunc ille reſpondit: Contriſtas me, fili: quia ſi hodierna die non egredimur, iam craſtina non exiemus. Dei itaque famulus executoris ſui laſſitudine coactus, in monaſterio ſuo eadem nocte commoratus eſt. Sequenti vero die ſub ipſo lucis crepuſculo, vehementer equo in curſu fatigato ad Iulianum puer cum epiſtola peruenit, in qua præceptum eſt ei, ne ſeruum Dei contingere vel mouere de monaſterio auderet. Quem cum ille requireret, cur ſententia eſſet mutata, cognouit quia nocte eadem, in qua ipſe executor illuc miſſus eſt, per viſum Pontifex fuerat vehementer exterritus, cur ad exhibendum Dei hominem mittere præſumpſiſſet. Qui protinus ſurrexit, ſeq. venerandi vi-

E ri commendans orationibus, ait: Rogat Pater noſter ne fatigari debeatis. Cumq. hoc Dei famulus audiſſet, contriſtatus ait: Numquid non die externo dixi tibi, quia ſi ſtatim non pergeremus, iam pergere minime liceret? Tunc pro charitatis exhibitione aliquantulum executorem ſuum in cella detinuit, eiq. laboris ſui commodum coacto renitentiq. dedit.] hactenus Gregorius de rebus Equitij & Romano Pontifice.

XXI. *Rom. Pōtifex diuinitus monetur de Equitio.*

Sed ex his perpende eos, qui non ab hominibus, ſed a Deo ſe miſſos eſſe ad prædicandum Euãgelium gloriantur, quot quantiſq. ſignis illuſtrentur; adeo vt propemodum Dei digito indicentur, ab ipſo omnium rerum Domino eiuſmodi Apoſtolorum eſſe conſecuti Euangelium prædicandi facultatem. Audiant hæc Nouatores, ſi dum apud eos laici eiuſmodi ſublimi Apoſtolatus munere funguntur, aliquis eorum vel quippiam minimum poſſit diuinitus crediti a Deo miniſterij præferre ſignum. Sequi nãque ſigna eos qui a Deo mittuntur Apoſtoli S. Marcus vltimo capite in Euãgelio docet: cum alioqui ſatis ſit ad munus legitime exercendum, ſi quis ab auctoritatem habente mittatur, ſecundum illud Apoſtoli [a]: Quomodo prædicabunt, niſi mittantur?] adeo vt neceſſe

XXII. *Signa ſequũtur eos qui a Deo mittuntur.*

a Rom. 10.

ſit alte-

ſit alterum de duobus; vt ſi quis ſe a Deo miſſum dicat:aut ſigna oſtendat per miracula Apoſtolarus; vel vt ab anctoritatem habente,facultatem ſibi doceat impetritam. hic mos receptus ſemper inter fideles ab ipſo exordio naſcentis Eccleſiæ. Hæc autem qui non ſeruat,neque intrat per oſtiũ ſed aſcendit aliunde,vtique ex Domini [a] ſententia fur arguitur atque latro. Qui vero eiuſmodi præſcriptam in Chriſti Eccleſia regulam ſecuti fuerint,pax [b] ſuper illos & miſericordia. At de his ſatis. A

a Ioan.10.
b Gal.6.

XXIII. *De tempore perſecutionis Traſamundi Regis in Africa.*

Hoc itẽ annu perſecutio Vuandalorum in Catholicos per Traſamundũ hactenus pacificũ Regem in Africa excitatur,cum Epiſcopi Africani in Sardiniam inſulam deportantur. Quoniam vero hæc ipſa ante annos ſex a Mariano Scoto haud ignobili chronographo ſub Conſulatu Paulini atque Ioannis contigiſſe narrantur; de veritate temporis ratio certior aſſerenda eſt. Qui his temporibus vixit & comes in exilio S. Fulgentio in Sardinia exulanti affuit,reſq. ab eo geſtas quam accurate & fideliter ſcripſit,cum teſtetur eamdem perſecutionem eodem tempore quo Fulgẽtius eſt creatus Epiſcopus cœptam eſſe;conſteq. nonniſi anno Domini quingenteſimo (vt dictum eſt) ipſum Fulgentium tunc adhuc monachum Roma eſſe reuerſum in Africam,ibiq. annos aliquot cõmoratum antequam crearetur Epiſcopus: omnis plane de excitata dicto anno per Traſamundum B perſecutione ratio euaneſcit. Vt autem hoc anno potius cœptam eam eſſe dicamus,illud afferimus argumentum: Cum enim ex eodem conſtet auctore, Fulgentium ſediſſe Epiſcopum annos viginti quinque obijſſeq. in pace Eccleſiæ Africanæ ſub Hilderico Rege,quem conſtat regnaſſe annos ſeptem,deceſſiſſeq. anno Domini quingenteſimo trigeſimo: cumq. etiam liqueat, eumdem Fulgentium anno quingenteſimo remeaſſe in Africam,atque monaſterium erexiſſe,præfuiſſeq. eidem, atque inde inter monachos in alio monaſterio profiteri cœpiſſe,rurſumq. Abbatem ſuis monachis præfuiſſe,& presbyterum ordinari coactum fuiſſe: ſicut nequaquam poſt hunc annum eum fuiſſe creatum Epiſcopum dici poteſt,cum diẽ obierit ſub Hilderico Rege; ita nec ante hunc ipſum præſentem annum ad munus Epiſcopatus aſſumptum,ipſe multiplex rerum geſtarum cumulus pati poſſe videtur.

XXIV.

Quod igitur ſimul (vt dicemus) cum Epiſcopatu Fulgentij ipſa perſecutio eſt exorta,iure ex tẽpore eius Epiſcopatus pariter perſecutionis tempus agnoſcimus; cuius initium ſub hoc anno cum ponimus,deſcribemus ea tantum quæ in Byzacena prouincia contigiſſe reperiuntur. Diuiſa namque erat Africa (vt hæc obiter ex Oroſio attingamus) in has prouincias, Tripolitanam,quæ & Subuentana dicta eſt,vel Arzugitana Libyæ proxima,vbi primaria ciuitas Leptis; & in huic confinem prouinciam Byzacenam,vbi Adrumetum: in huic contiguam ab Occaſu prouinciam Zeugitanã, vbi Carthago in Numidiam, vbi Hipporegius & Ruſſicada ciuitates inſignes: atque denique in Mauritanias Sitifenſem & Cæſarienſem & Tingitanam ad extremam oram mediterranei maris poſitam confinem Oceano Occidentali,vt ab Oroſio [c] ponitur. C

Africana prouinciæ.

c Oroſ.hiſ.lib.1. c.2.

XXV. *Status Africanæ Eccleſiæ.*

Quid autem geſtum ſit in reliquis Africæ prouincijs præter quam in prouincia Byzacena,altũ ſilentium: verum ex rebus geſtis prouinciæ huius reliquarum quoque poſſumus acta comprehendere. Erat autem hoc tempore eius prouinciæ Primas Victor: Carthaginenſi vero Eccleſiæ Antiſtes poſt ſanctum Eugenium,de quo plura ſuperius,prohibente Rege,nullus fuerat ſubrogatus. Porro vniuerſæ Africanæ Eccleſiæ eiuſmodi ſtatus erat,quod etſi alia acrior perſecutio minime deſæuiſſet,ſed ſinerentur Epiſcopi ſuis præeſſe ſubiectis Eccleſijs: quod tamen vetitum eſſet,ne quis in locum defuncti ſubrogaretur Antiſtes,id ſatis ad orbitatem & deſolationem eius Eccleſiæ poſſe ſufficere videbatur: nam eo quidem conſilio iſta præceperat Traſamundus,vt abſque exerto ad perſequendum gladio,ipſæ Orthodoxorum Eccleſiæ aliquo temporis ſpatio orbatæ vniuerſæ paſtoribus ſponte conciderent, vti vinea quæ vetuſtate conſumpta nulla recenti ſuffectione vitium iuueneſcit. Quid autem hæc conſiderantes Epiſcopi Byzaceni ſimul coeuntes decreuerint,ex eodem auctore res geſtas ſui temporis,quibus & interfuit,deſcribente,in medium producamus. D

XXVI. *Concilium Byzacenum.*

Cum igitur probe proſpicerent eius prouinciæ Epiſcopi Orthodoxi,ad breue temporis ſpatiũ fore vt iuſſu Regis prohibentis ſubrogari nouos defunctis Epiſcopos,areſcentibus truncis abſq. palmitibus,deſolarentur omnes Eccleſiæ: indixere Concilium, vt vna ſimul coeuntes ſanctiſſimi Patres,quid eſſet opus facto conſulerent. Mira res! in ſacris illis Comitij ſumma in omnibus cõſtantia ſacerdotalis enituit,cum vna omnium ſententia illa fuerit,vt omnibus Eccleſijs paſtoribus vacuis ordinarent,contra mandatum Principis licet,Epiſcopos: quod & confeſtim opere expleuerunt. Quæ autem ex his acciderint,in ipſis ſancti Fulgentij rebus geſtis, ab eodem rerum iſtarum inſpectore his verbis accurate narrantur [d]:

d Extat apud Sur. die 1. Ianuarij.

XXVII. *Dantur Epiſcopi Eccleſiis paſtoribus uacuis*

Poſtquam vero ſacra turba Pontificum qui remanſerant communicato inter ſe conſilio,definierunt aduerſus præceptum Regis,in omnibus locis celebrare ordinationes Pontificum: cogitãtes,aut Regis iracundiam,ſi qua forſitan exiſteret,mitigandam,quo facilius ordinati in ſuis plebibus viuerent; aut ſi perſecutionis violentia naſceretur,coronandos etiam fidei confeſſione,quos dignos inueniebant promotione: miniſterium vero ſuum facilius impleturos,atque inter ipſas tribulationes proprijs plebibus ſolaria præſtituros. Fit repente communis aſſumptio: presbyteros, diaconos,& ſi quos inueniret electio,rapere,benedicere,& conſecrare certatim in locis ſingulis properantibus,ne in tali ſtudio aliquis aut tardus,aut nouiſſimus videretur.] hæc de Epiſcopis Byzacenæ prouinciæ. Quomodo autem S. Fulgentius,fugiens licet, Dei tamen voluntate fuerit Ruſpenſis Eccleſiæ Epiſcopus ordinatus,rem geſtam idem auctor ita recenſet: E

XXVIII. *Fulgentius fugit Epiſcopatũ*

Tunc beatus Fulgentius eligentium vota velociori præueniens fuga,latebris incertis abſconditur; nec quæſitus,vllatenus inuenitur. Plebs ipſius loci,vbi fuerat monaſterium conſtitutum,differre ſuam prorſus electionem,donec inueniret beatum Fulgentium,cogitabat: Verumtamen timẽs, ne dum diu beatus Fulgentius quæritur,fama hæc Carthaginem perueniret,atque inde rurſus regalis interdictio naſceretur; ita compellente feſtinationis neceſſitate,ſuadentur ſibi de ſuis clericis

alterum

Digitized by Google

A alterum quærere. Sic per multa loca, vbi beatus Fulgentius aut ſolus aut primus electus eſt, poſtquam minime potuit inueniri, dedit alijs honoris ſummi licentiam.

XXIX. *Victor primas Byzacenus captus ducitur ad Regem.*

Repleta iam fuerat prouincia Byzacena nouis ſacerdotibus, & pene vix paucarum plebium cathedræ remanſerant deſtitutæ. Regis quoque commota ſæuitia cunctos iam decreuerat exilio mancipandos: in ipſum primitus ordinatorem, id eſt, Primatem nomine Victorem procedente ſententia. Qui iam a ſeruis Regis exeuntibus captus, ad Carthaginem ducebatur: & omnino ſuccedente maiore triſtitia, verſa fuit in publicos luctus ordinationis aſſumptæ lætitia. Tunc occultis nuncijs edocentibus, tranſiſſe tempus faciendæ ordinationis beatus Fulgentius putans, cathedris quam maxime proximis Epiſcopos haberi proprios, ipſe rurſus monaſterij ſui congregationem gubernare reuertitur, nihil dubitans, neque formidans, ſed omnino ſe Pontificalis dignitatis euaſiſſe ſarcinam gaudens. Verumtamen altiori conſilio Deus noſter prædeſtinata perficiens cui dederat ſalubriter docendi facultatem, doctrinæ ſalutaris dare iam volebat auctoritatem, ne deeſſet fidei Catholicæ contra Arianos fideliſſimus prædicator. In tempore ergo tribulationis abſcondere voluit vas electionis, per quem diſpoſuerat implere officium prædicationis.

XXX. *Ruſpenſes ſibi quærunt Epiſcopum.*

B Erat adhuc Ruſpæ oppidum nobile, clariſſimis habitatoribus prorſus illuſtre, cui nullus fuerat Epiſcopus ordinatus; quia diaconus quidam Felix nomine, qui ambire voluerat, repudiatus, honorem Pontificis in illo loco nec ipſe merebatur, nec alterum patiebatur accipere: frater quippe ipſius germanus, amicus Procuratoris, per potentiam ſæcularis actionis miniſtrabat vires ambitionis. Dolor honeſtorum ciuium mentes vehementer angebat, cur ſoli remanſiſſent ſine patre ſpirituali, qui videbantur ſupra ceteros excellere nobilitate carnali: Cum repente fama verax * dolentibus nunciat, beatum Fulgentium, quem tot loca primo ſacerdotio iudicauerāt dignum, nullatenus tempore ordinationis inuentum, remanſiſſe presbyterum gloria maiore veſtitum, quod honoris ſuperioris ſic calcauerat appetitum.

* velox.

XXXI. *Eligitur S. Fulgentius Ruſpēſis Epiſcopus.*

Neſciente igitur B. Fulgentio, Victor Primas in itinere petitur a Ruſpenſibus: & vicinis Epiſcopis ordinandi Fulgentium licentia datur.] Vides robur ſacerdotis inuictum: dum vinctus Carthaginem ducitur Victor ob ordinatos Antiſtites a Rege damnandus, in vinculis poſitus ordinationem decernit Epiſcopi. Sed pergit auctor: Tunc aggregata violentæ multitudinis manu, repente beatus Fulgentius dolens oculos in cellula propria reperitur: inuaditur, tenetur, ducitur, & Pontifex eſſe non rogatur, ſed cogitur. Inde ad Epiſcopum, qui admonitus fuerat ordinationem C celebrare, perductus, ignoti populi inſtituitur pater, ita vt in illo Propheticum illud compleri videretur oraculum [a]: Populus, quem non cognoui, ſeruiuit mihi. Nimis autem gratiſſimus viri ſapientis aſpectus & fauores populi ſuffraganis augebat: & a quocumque tunc videbatur incognitus, humilitate veſtium blandus, modeſtoq. inceſſu venerabilis habebatur. Cum vero loqui quippiam, cogente interdum ratione, voluiſſet, ex eius ore omnis turba pendebat, ex locutione familiari conſiderans, qualis eſſet ſpiritalis magiſtri futura doctrina: propter quod ex omnibus poſſeſſionibus, vbicumque tranſibat, populus confluxerat ad fauendum, Ruſpenſi Eccleſiæ quanto ſerius, tanto meliorem confitentes veniſſe Pontificem.

a Pſal. 17.

XXXII. *Diaconus dat pœnas ambitionis.*

Diaconus porro videns ſuæ ambitionis conatus vaniſſimos defeciſſe: quod ſolum remanere deluſo poterat, ſæuijt; & tardus innumeris congregatis, venienti filio pacis, ſcandalum (ſicut ſacer loquitur pſalmus [b]) iuxta ſemitam ponit. Viam igitur, per quam veniebat Dei ſeruus electus, obſedit ambitor infeſtus. Sed vbique ſimplicibus ſubuenit Chriſtus, nec impediri poteſt ab homine ſacerdotis electio, quam non præcedit ambitio. Neſcio quo ſancti Spiritus admonentis imperio, D per alteram viam populus qui precedebat ambulauit, & beatum Fulgentium, dum adhuc hoſtis ſederet in via, in ſuam cathedram collocauit. Celebrata ſunt eodem die diuina ſolemniter ſacramenta, & de manibus beati Fulgentij communicans omnis populus lætus abſceſſit. Quod poſtea diaconus audiens, diuinæ voluntati licet tardus ceſſit. Hunc illico reuertentem beatus Fulgentius benigne, affabiliter, clementerq. excepit, ita vt eum poſtea presbyterum ordinaret: ſed vltionem debitam diuina iuſtitia monſtrauit omnino velociter. Ipſe enim diaconus iam presbyter intra annum mortuus, & Procurator ei conſentiens ad penuriam redactus dederunt pœnas temporalis audaciæ, quibus poteſt Deus præparare in futuro gratiam cæleſtis indulgentiæ. Nos illud propterea vel commemorandum putauimus, vt oſtenderemus, hinc beato Fulgentio creuiſſe circa ſingulos auctoritatem, dum cognoſcerent in iſtis vigilaſſe diuinam ſeueritatem.

b Pſal. 139.

XXXIII. *Inſtituta Monaſtica retinuit Fulgētius in Epiſcopatu.*

Suſcepit interim beatus Fulgentius Epiſcopatum ſine aliqua ambitione, cum maxima deuotione, manente in contradictores diuina vltione. Nec ita factus eſt Epiſcopus, vt eſſe deſineret monachus: ſed accepta Pōtificis dignitate, profeſſionis præteritæ ſeruauit integritatem: ſeruata vero profeſſionis integritas plus ornauit Pontificis dignitatem. Numquam denique pretioſa veſtimenta quæſiuit, aut quotidiana ieiunia prætermiſit, aut conditos ſuauiter cibos vel inter hoſpites E manducauit, aut diſcumbendo ſaltem requieſcere & reſoluere rigidum propoſitum voluit: ſed vna tantum viliſſima tunica ſiue per æſtatem ſiue per hiemem patienter indutus fuit. Orario quidem, ſicut omnes Epiſcopi, nullatenus vtebatur: pelliceo cingulo tamquam monachus vtebatur, ſic ſtudio humilitatis ambitionem veſtium corporalium fugiens, vt nec vltima calciamenta ſuſcipiens clericorum, aut vltimis caligis in tempore hiemis, aut caligulis tempore æſtatis ſimpliciter vteretur.] ſubdit de abſtinentia carnis & vini, & alijs quæ rigida ſeuetaq. monaſtica inſtitutio ſuadebat.

XXXIV. *Monachorum S. Auguſtini vetus inſtitutio.*

Sed vnde huiuſmodi, quam refet, monaſtica inſtitutio fluxit in Africam? Si recte memoria tenes [c], non ab alio, quam ab ipſo S. Auguſtino, qui eamdem ex Romana & Mediolanenſi Eccleſia primitus mutuatus, in Africam inuexit atque latiſſime propagauit: vt plane intelligas, quam S. Fulgentius eſt profeſſus monaſticam regulam, ab ipſo ſancto Auguſtino deriuaſſe, diuerſiq. ordinis ab eo inſtitutas fuiſſe claſſes; aliorum nempe qui in ciuitatibus degentes clerici cum eſſent, vna ſimul degentes, cœnobitica monachorum inſtituta ſeruarent, quibus cum idem factus Epiſco-

c Supra ann. Dom. 391. to. 4.

pus habitauit:aliorum vero,qui procul a ciuitatibus degentes,eius eſſent vitæ atque veſtitus, co- A
ius hic vides Fulgentium eſſe cultorem,nempe vna induti tunica eademq. pellicea zona conſtri-
cta,quam nec ſoluerent dormituri,ſuper tunicam vero pallio & caſula ſuperueſtiti:nã idem auctor
hæc ſubdit:Caſulam pretioſam vel ſuperbi coloris nec ipſe habuit,nec monachos habere permi-
ſit:ſubtus caſulam nigello vel lactineo pallio circumdatus inceſſit.]hæc auctor:quibus & vides nul
lam apud eos diſcriminationem fuiſſe colorum,num albo vel nigro pallio vterentur, dummodo
quem exhiberet in velleribus natura colorem,abſque delectu,eum in veſtibus vſu retinerent. Por
ro hæc & alia ibi de monaſticis obſeruationibus referata ſanctus Fulgentius creatus licet Epiſco-
pus minime prætermiſit,ſed arctioris diſciplinæ cultu retinuit.

XXXV. S. Fulgentius iuſſu Regis abducitur.

Permanſit in Eccleſia ſua ad modicum temporis ſpatium Fulgentius: etenim cum erigendi
monaſterii,mox factus Epiſcopus,accepto aptiſſimo loco a Poſthumiano nobili viro ac maxime
pio,quæ eſſent operi neceſſaria præpararet,repente Regis iuſſione captiuus abducitur,prout eiuſ
dem auctoris ſequens ſermo declarat:Interea(inquit)repente diriguntur miniſtri regalis furoris,
vt detentus etiam ipſe cum ceteris in exilium in Sardiniã confeſſor Chriſti nobilis truderetur.Ab

Fulgentius relegatur in Sardiniam.

ductus ergo velociter,licet doleret Eccleſiam ſuam nullis adhuc eloquiorum ſuorum monitis eru B
ditam,remanſuramq.protinus deſtitutam:ſapienter tamen triſtitiam gaudio maiore vincebat,
quod tam glorioſæ confeſſionis eſſe particeps inchoabat.

XXXVI.

Comitantibus ergo monachis ſimul & clericis,magiſter egregius vtrinſq. profeſſionis exiit,
flentibus laicis omnibus,de cathedra honoris ad locum beati certaminis,paratus fidem Catholi-
cam mente libera,voce forti coram Regibus & poteſtatibus confiteri.Suſcepit eum Carthago ve-
nientem;fructumq.eius notitiæ in paucis diebus fideliter guſtans,multa obtulit munera;quæ bea
tus Fulgentius monaſterio illi,quod fabricari delegauerat,profutura mandauit.Ipſe vero nauem
crucifixo corde & corpore nudus aſcendit habens ſecum plurimas diuitias ſcientiæ ſingularis,qui
bus omnes,quocumque * veniebat,indeficienti largitate paſcebat.Inter alios ſane Epiſcopos,

* vbicumque viuebat

cum quibus exilium commune ſuſceperat,tempore ordinationis erat inferior,ſed patientiæ & cha
ritatis virtute non inferior:In rebus enim dubiis,vbi quam maxime conſilium petebatur,ſi quan
do inter ſe confeſſores beatiſſimi de communi vtilitate tractabant,vltimus quidem ſedebat,verũ
tamen ipſius ſententiam Primas,vel omnes qui Primatem ſequebãtur, audire & facere cupiebãt,
quamuis ille nihil ſibi per inanem gloriam vendicans,deferret honorem cõgruum prioribus ſuis. C
Si enim cogebatur reſpondere conſulentibus,ita ſemper paratus erat obedire iubentibus,ne præ-
ſumeret aliquid extorquere nolentibus. Poſt deliberationis autem longiſſimas moras, quicquid
definitio communis inuenerat,eloquenter allegandum ſenſibus ceterorum beato Fulgentio dimit
tebatur.

XXXVII.

Hinc etiam quandocumque tranſmarinis litteris de fide,vel de diuerſis quæſtionibus interro
gabantur Epiſcopi,reſpondere præ omnibus ab omnibus ei imponebatur.Ita ſicut ſanctæ memo-
riæ Aurelius Carthaginenſis Antiſtes Eccleſiæ inter alia priuilegia meruit,vt litteras ex Africano

Numerus relegatorum Epiſcoporum.

Concilio dandas ſolus ipſe ſcriberet,ſic iſte meruerat vt litteras ex illo Concilio dirigendas ſolus
ipſe dictaret.Sexaginta quippe & eo amplius Epiſcopos tunc catena ligabat exilij,quorum lingua
& ingenium beatus Fulgentius Epiſcopus fuit.]hæc cum ſcribat auctor dignus comes exilij & cõ
ſors catenæ Fulgentij,intelligas eum deſcribere dumtaxat numerum Epiſcoporum exulum Byza-
cenæ prouinciæ,quorum vnum erat eodem in loco conſiſtens ſacrum collegium:ceterum alios il
luc ex alijs Africæ prouincijs fuiſſe relegatos Epiſcopos liquet.numerant enim alij [a] Africanos
Epiſcopos exules in Sardiniam deportatos ducentos viginti,alij [b] ducentos viginti quinque.

a Hiſtor. Miſcel. Pauli diac. lib. 5.
b Sigeb. in Chr. Marian. Scot. in Chron.

XXXVIII. Tranſlatio corporis S. Auguſtini in Sardiniam.

Tunc plane accidiſſe perhibetur,vt Hipponenſis Epiſcopus & alij eius prouinciæ Numidiæ ſa D
cerdotes occulte(vt licuit)ſacrum ferrent ſecum vna theſaurum,nempe venerandum corpus ma-
gni illius totius Eccleſiæ Catholicæ magiſtri Aurelij Auguſtini Hipponenſis Epiſcopi, ſimulque
eiuſdem ſacri verticis ornamentum mitram Epiſcopalem,& Epiſcopatus inſigne baculum paſto-
ralem,ſed & alias plures ſecum eueherent Sanctorum reliquias.Quænam ſpes de Eccleſijs paſtori
bus deſtitutis vlterius reliqua eſſe poterat,conuulſis earumdem fundamentis,ipſis quibus innitte
bantur,Epiſcopis? Conſueuerunt Ethnici in excidio ciuitatum fuga lapſi ſecum ferre penates: at
quanto propenſior cura pietatem vrgebat ſanctorum Epiſcoporum,in eiuſmodi totius Africanæ
Eccleſiæ buſto ſacra pignora,dulcem ſarcinam ſecum vehere? Cuius quidem S.Auguſtini corpo-
ris tranſlationis hiſtoria,cum plures ſint teſtes,nobiliori illo monumento conſignata relinquitur,
quo Oldradus Mediolanenſis Epiſcopus Carolum Magnum Imperatorem id ſcire cupientẽ,ſcri-
pta ad eum epiſtola,reddidit certiorem,quam ſuo loco,cum ratio temporis exiget, reddituri ſu-
mus. Nobilitata tunc plane eſt inſula illa,inter Beatas ob id vere connumeranda,tot coronis ſan-
ctorum Epiſcoporum illuſtrium confeſſorum,ditata eſt & ſacris venerandiſq. reliquijs ab eis ſe- E
cum allatis,digna tantis vectoribus ſarcina.Sed ad Fulgentium redeamus,cui ceteri omnes Epi-
ſcopi exules prærogatiua ſanctitatis atque doctrinæ plurimum deferebant:nam ſubiungit auctor:

XXXIX.

Quandocumque reſcribebat conſulentibus, Epiſcoporum ceterorum dicebantur nomina in
titulo,ſed ſolus beati Fulgentij ſermo retinebatur in ſtylo. Præter iſtas quoque publici tractatus
epiſtolas:ſi quis forte ex ipſis Epiſcopis abſentem plebem ſuam corrigere vel monere voluiſſet,ad
beatum Fulgentium accedebat,& per miniſteriũ linguæ eius officiũ ſuæ diſpẽſationis implebat.]
hæc & alia de munere ſcribendarum epiſtolarum auctor Syncellus,qui & de cõtubernio cum duo

Contuberniũ exulum Epiſcoporum.

bus alijs exulib. Epiſcopis fratribus iſta ſubdit: Inter ipſa ſane primordia glorioſi exilij,monaſte
rium congregare,paucos ſecum monachos ducens,minime potuit:ſine fraterna tamen congrega
tione vitam ducere neſciens,Coepiſcopos ſuos,Illuſtrem ſcilicet & Ianuarium,habitare ſecum p
ſuaſit volentes:quibus vnico ſeruiens charitatis affectu,ſimilitudinem magni cuiuſdam monaſte
rij,monachis & clericis adunatis,effecit.Erat quippe eis communis menſa,commune cellarium,

commu-

A communis oratio ſimul & lectio:nullus ſe ſuper alterum inſolenter efferebat nec proprijs fratrib. amplius aut peculiarius conſulebat; niſi quod illi monachi, qui beatum Fulgentium ſequebantur diſtrictioris abſtinentiæ regulam cuſtodientes, nihil omnino proprium poſſidebant, nec inter clericos alios clericorum more viuebant.] hæc de ſacro illo ſanctorum confeſſorum contubernio.

XL.

Beatam rurſus dicimus inſulam tot tantorumq. hoſpitio ſacerdotum; ſed & ſuſceptione ſacrorum pignorum, & cultura Sanctorum, potiſſimum vero Fulgētij iugi indefeſſoq. ſtudio eamdem excolentis, iure meritoq. quiſque ipſam ter quaterq. beatam, felicemq. præ ceteris inſulis Sardiniam prædicarit. Verum ſcias non omnes Africæ Epiſcopos fuiſſe in eamdem inſulam relegatos; ſed complures ex illis e ſuis ipſorum Eccleſijs pulſos, ad alia dura & aſpera Africæ loca vi tyrannica abire coactos. Inter alios autem Africanos huius temporis Epiſcopos confeſſione decoros, adnumerandus eſt Primaſius & ipſe doctrina inſignis, de quo iſta Caſſiodorus [a] habet, eius ſcripta recenſens: Noſtris quoque temporibus Apocalypſis prædicta, B. Epiſcopi Primaſij Antiſtitis Africani ſtudio, minute & diligenter quinque libris expoſita eſt. Quibus etiam libris vnus, quid faciat hæreticum, cautiſſima diſputatione ſubiunctus eſt. Quæ in templo Domini ſacrata do-
B naria ſanctis altaribus offerantur.

a Caſſiod. inſti. diuin. lect. c. 9.

XLI.
Symmachus Papa pauit exules Epiſcopos.

Eluxit tunc quidem eximia Romani Pontificis Symmachi erga omnes relegatos confeſſores Epiſcopos fraterna charitas. Inſiſtens enim & in hoc prædeceſſorum veſtigijs ſanctorum paſſionibus communicantium, ijſdem egeſtate laborantibus quæ victui erant neceſſaria largiter ſuppeditabat: de eo enim hæc Anaſtaſius [b]: Hic omni anno per Africam vel Sardiniam Epiſcopis, qui in exilio erant retruſi, pecunias & veſtes miniſtrabat.] Sed deſcribamus hic epiſtolam, quæ licet inter ſcripta Ennodij Ticinenſis reperiatur data ad Epiſcopos confeſſores, eam eſſe potius dixerimus Papæ Symmachi, ſed ab ipſius diacono Ennodio nomine Symmachi Pontificis ſcriptam: eſt plane huiuſmodi, quæ dignum exhibeat talium certantium pro fide militum hortatorem; quæ ſic ſe habet [c]:

b Anaſt. in Symmacho.

c Apud Ennod. pag. 318.

XLII.
Epiſtola conſolatoria ad exules Epiſcopos.

Lucrum forſitan putaret inimicus, ſi inter pericula quæ Chriſtianis indixit, credentium animos ſubegiſſet, & per diuerſa Domini grege diſperſo, non ſupereſſet vel inter paucos, a quibus poſſit fide perſeuerante calcari. Regnat adhuc ille in numero veſtro, qui ſibi non tam in multitudine quam in deuotione complacuit. Scriptum eſt [d] enim, datam ſatanæ poteſtatem, vt ſeruos Chri-
C ſti cribraret: vt quod de tritico inueniri poſſet, horreis iungeretur: quod de paleis, ad ignium alimenta tranſiret. Ad vos ſpecialiter dictum eſt: Nolite [e] timere puſillus grex: complacuit Patri veſtro dare vobis regnum. Venit inter vos gladius perfidorum, qui marcida Eccleſiæ membra reſecaret, & ad cæleſtem gloriam ſana perduceret. Quos habeat Chriſtus milites, certamen oſtendit: Qui triumphum mereatur, per bella cognoſcitur. Nolite metuere, quod Pontificalis a vobis apicis infulas abſtulerunt. Vobiſcum eſt ſacerdos ille vel hoſtia, qui non tam honoribus conſueuit gaudere, quam mentibus. Maiora ſunt confeſſionis præmia, quam nominatæ munera dignitatis. Ad illa plerumque etiam minoris meriti perſonas fauor humanus adducit; iſta niſi gratia ſuperna non tribuit. Ipſe enim in vobis & pugnauit & vicit, quem fides meretur & inter hominum tormenta ſociari.

d Luc. 22.
e Luc. 12.

XLIII.

Prolixis non eſt opus ad feruorem in vobis cæleſtem animare colloquijs. Habet incrementa ſua diuinæ virtutis incendium. Non eſt opus eos in trophæo iam poſitos attoli laudibus, qui ſine monitore vicerunt: grauant conſcientiam Chriſtiani quicquid afferunt blandimenta præconij. Res quidem virtutis eſt quam feciſtis, ſed ſummi præmij reſtitutione ſuperanda. Quod tamen, di-
D rectis ad filium noſtrum N. *Ennodium* diaconum litteris, ſperaſtis, beatorum Nazarij & Romani benedictionem poſcentes, Fidelibus non negamus. Accipite veneranda patrocinia inuictorum militum, quia & iam veſtram piam fidem in prœlijs Imperator agnouit. Feliciter confeſſionis munera conſummare dabit Deus, cum ipſi placuerit reducere Eccleſijs quietem; vt & mærorem, quem induxit aduerſitas, pacis dulcedine conſoletur.] hactenus ad confeſſores cum ſacris pignoribus à Symmacho miſſa epiſtola.

De reliquijs Sanctorū Martyrum miſſis.

XLIV.

Sed quid inter hæc perfidus Traſamundus? (libet hic integram rerum geſtarum ſeriem vſq; ad eius obitum texere, quod non ſit poſſe per annos ſingulos ſingula ex more reddere) Haud quieuit poſt Epiſcoporum exilia, ſed tamquam lupus inſiliit doloſis fraudibus in ouilia paſtoribus deſtituta: ſciens autem paratos omnes ſubire martyrium potius, quam cedere gladijs perſequentis, conatur eos coloratis quibuſdam, ſi poſſet, ſeducere rationibus. quæ vero molitus ſit, idem qui ſupra auctor hiſtoriæ rerum geſtarum S. Fulgentij ita deſcribit:

XLV.
Traſamundus Rex nouis artibus Orthodoxos tentat.

Interea Traſamundi Regis aduerſus religionem Catholicam mens implacabilis & ira terribilis inter aſperas perſecutiones, ſubdolaſq. factiones, quibus æqualem Deo Patri negare Chriſtum
E Catholicos nunc terroribus cogebat, nunc promiſſionibus inuitabat: ſub intentione plus decipiendæ multitudinis ſimulare cœpit, rationem ſe ſimpliciter inquirere Catholicæ religionis; reperiri neminem putans, cuius poſſet in ſuis erroribus aſſertione conuinci. Proponebat denique multas ineptarum tendiculas quæſtionum: nec ſi quis ei reſpondere voluiſſet, aut deſpiciebat, aut repellebat: immo quaſi patienter audiens, ſatisfieri ſibi non poſſe iactabat. Et re vera quis hominum tam obdurato cordi valuiſſet lumen oſtendere veritatis?] id quidem aliqua ex parte demonſtrant diuerſa ſancti Fulgentij ſcripta, vt liber tertius ad Monimum, & alia ad Donatum. ſed pergit: Efficiebat tamen plurimos religioſos audaces fidei ſuæ conſtantia per occaſiones a Domino præparatas ſtudioſi Regis conuincere blaſphemias.

XLVI.

Dicitur autem requirenti diutius, quis pleniſſime poſſet teſtimonijs euidentibus vindicare veritatem Catholici dogmatis, eſſe inter Epiſcopos exulantes beatum Fulgentium, cui nihil deeſſet in omni ſcientia, plurimum redundaret in gratia, qui ſapienter & eloquenter roganti Regi ſatisfaceret. Protinus Rex probare cupiens ſacerdotem, cui generaliter teſtimonium bonum tota noſtræ

religionis

religionis perhibebat Eccleſia, ſeruum ſtrenuũ celeriter dirigit; a quo ſine mora ductus atque perductus, A peruenit Carthaginem lætus: Vbi tamquam fideliſſimus diſpenſator erogandi talenta ſibi credita reperiens occaſionem, cœpit in hoſpitiolo proprio venientes ad ſe Catholicos Orthodoxos diligenter erudire, rationem reddens, quomodo Pater & Filius & Spiritus Sanctus, manente trium perſonarum differentia, Deus vnus a Fidelibus prædicetur. Tanta fuit in beato Fulgentio facundi ſermonis ſuauitas, tanta in vultu eius micabat hilaritas, vt certatim Fideles vt inter ſos ſancta charitas traheret vel interrogare ſanctiſſimum virum, vel audire, quotiẽs ad interrogata reſpõderet. Ille autem verbum Dei ſine inuidia tabeſcente communicans, occurrebat interrogationib. omnium neminem deſpiciens, nullum iudicans improbum: paratus etiam ipſe, ſi cui forte Deus per Spiritum ſanctum melius reuelaſſet, audire, vel diſcere, tenere, ſequi, approbare, ſub officio doctoris humilitatem diſcipuli benignus & mitis exercens.

Fulgẽtius Carthaginem reuocatur.

XLVII. Proficuus multis Fulgentius.

Vnde cõtigit, ut multo doctior & ſe ipſo melior fieret, lucra Chriſto maiora perquirẽs: alios. n. iam rebaptizatos errorem ſuum plangere docebat & reconciliabat: alios autem, ne ſuas animas pro terrenis commodis perderent, admonebat; & quos iam perditioni proximos ſentiebat, ita blandis ſermonibus leniebat, vt propter eius beneuolentiam verecundarentur cogitatam implere malitiã, B reuerſiq. velociter agerent pœnitentiam. Confortati alij verbis eius, & doctrinæ eius ſale conditi, redarguebant Arianos hæreticos cum omni fiducia. Sic mirabili gratia factum fuit, vt per vnum ſacerdotem, cuius ſapiẽtiam Rex voluerat experiri, ſapientium numerus apud Carthaginem creſceret, & per miniſterium perſecutoris fides Catholica incrementum potius quam defectum acciperet.

XLVIII. Rex prouocat Fulgentiũ ſcriptis.

Hæc omnia Rex per occultos nuncios diſcens, egregij ſacerdotis ingenium, ſapientiam, doctrinam, fidem, pietatem, manſuetudinem, continentiam probat, & conuenientem famæ ſuæ præconijs, talem eſſe, qualis prædicabatur, agnoſcit. Dictat proinde quædam veneno plena perfidiæ legẽda ei, & celeriter dirigit, reſponſionem ſibi flagitans reddi. Suſcepit hæc doctiſſimus Pontifex, & longiſſimæ narrationis ineptias per obiectionum capita dirigens, reſponſiones ſubiecit breues, probabiles, neceſſarias, auctoritate teſtimoniorum graues, & totius rationis lumine radiantes. Quas cum multis ſapientibus viris diu multumq. collatas, & ad populi fidelis notitiam perductas, Regi quoque longa expectatione ſuſpenſo tradidit ingerendas. Quas Rex ille barbarus intentiſſime perlegens, quia numquam prædeſtinatus fuerat ad ſalutem, laudat ſapientiam, miratur eloquẽtiam, C prædicat humilitatem, neque tamen meretur intelligere veritatem.

XLIX. Fulgentius cõfutat fortiter obiectiones.

a In Fulgen. operibus.

Carthaginenſis autem populus triumphi ſpiritualis interpres, propoſitiones Regis fuiſſe conuictas, læto murmure confitetur: & Catholicam fidem ſemper eſſe victricem, coniunctis beati Fulgentij laudibus, gloriatur.] extant eiuſmodi obiectiones Regis, atque reſponſiones ſancti Fulgentij, quarum eſt exordium [a]: Dictum eſt, Pater de ſeipſo, &c,] quibus quidem apparet quanta eſſet in Fulgentio cũ ingenii acumine ſacræ Theologiæ eminens excellenſq. doctrina. Videas miro quodam modo valida ſæpe reſponſione erigere protritam ab hoſtibus veritatem, ſimulq. proſternere pollentem regia potentia, inſultantemq. impietatem, tanta tamẽ modeſtia, vt ſicut ex eo ſublimis ipſius doctrina intelligi poſſit, ita ex hoc eiuſdem intueri valeas ſanctitatem. Sed cœptam ſemel narrationem audiamus, quam auctor ita proſequitur;

L.

Adhuc tamen Rex virum doctiſſimum probare deſiderans, de alijs eum quæſtionibus rurſum interrogat: & interrogationem ſuam ſemel tantum beato Fulgentio præcepit legi, neque meditandi, neque deſcribendi tribuens facultatem. Timebat enim, ne verba eius conuincenda, fient prius, ſermonibus eius insererentur, totiuſq. ciuitatis iudicio iterum victus eſſe, iterum reprobaretur. D Beatus Fulgentius ſemel ſibi lecta vix recolere præualens, reſpondere differebat: ſed reſpondere eum Rex magis ac magis imperabat, reſponſionis arguẽs moras; & cautelam ſanctiſſimi viri, diffidentiam iudicans. Vnde idem Pontifex diſcretionis virtute ſubnixus, ne qua forte per populum mendacia ſpargerentur, quibus fingeretur, aut non potuiſſe, aut noluiſſe beatum Fulgentium regalibus queſtionibus obuiare: tres libellos mirabiles fecit, vbi memoratum Regem ſimpliciter alloquens, totius quæſtionis ſeriem, quam tenui auditu perceperat, late reuentilabat, docens animã rationalem Chriſto Domino in ſuſceptione carnis minime defuiſſe.]

LI. Iuſta querela cum excuſatione Fulgentij.

Extant hi tres libri ad Traſamundum Regem cõſcripti, eſtq. eius operis eiuſmodi exordium; Triumphalibus ſenſibus, piiſſime Rex, numquam crediderim obliuione ſubtractum, quod nuper mihi quoddam volumen, baiulo Felice, præceperis deſtinari, iubens me illico reſpondere. Cuius quia tanta fuit prolixitas, vt egeret aliquanto diutius recenſeri, & diurni finis adeſſet, nocte propinquante, curriculi: vix eiuſdem voluminis principia citatæ delibans lectionis excurſu, popoſceram, vt ad cuncta plene recenſitionis ordine perlegenda, noctis vnius ſpatium nobis fuiſſet indultum; quod veſtræ manſuetudinis voluntas omnino ſtatuit abnegandum, ita vt nec ſaltim ad reſidua perlegenda ſcripturæ nobis præcepiſſes attribui; E Ego vero cum ſpatio quorumdam dierum ordinationem tui culminis præſtolarer, ac deinceps interrogationis illius tenore ſubtracto, ſola fuiſſet a nobis flagitata reſponſio; pauca, quibus, Domino adiuuante, noſtri paruitas ſufficit ingenij, de eadem interrogatione, quam ex principio tenuiter cognoui, veſtræ recenſenda manſuetudini deſtinaui: ne forſitan aut faſtidio putarer tumidus, aut taciturnitatis culpa iudicarer obſtrictus, quem veſtra celſitudo ſuſpicaretur aut ſuperbia reſponſionem non reddidiſſe, aut veræ fidei diffidentia tacuiſſe. Nam ſtudio veſtro, clementiſſime Rex, compertum eſſe non ambigo, apud eos, qui Chriſtianæ gratiæ participatione redempti ſunt, pene id eſſe fidem nolle aſſerere, quod negare, &c.] hæc Fulgentius ſecundum ea quæ de eodem ex dictis Actibus recenſuimus. Porro commentatio illo, quem Rex oſtendi fecit Fulgentio, non hæreſis tantummodo Ariana, ſed Eutychiana etiam firmabatur: Vnde egregie ipſe Fulgentius aduerſus eiuſmodi hæreſim diſputat, docens duas in Chriſto naturas in vna eſſe perſona coniunctas, atque eleganter de Verbi incarnatione doctrinã elucidat.

Quid

LII.

A Quid autem poſt hæc ſecutum ſit, eiuſdem Fulgentij res geſtæ ab eodem auctore deſcriptæ his verbis declarant: Tunc Rex admiratione maxima repletus, nihil amplius eſt interrogare niſus; niſi quod vnus ex Epiſcopis eius Pinta nomine, quaſi reſpondere conatus, tacere potius noluit, quã reſpondere aliquid potuit. Cui tamen illico beatus Fulgentius alterius operis, quod Aduerſus Pintam titulauit, diſputatione veridica reſtitit: & in prima defenſione ſua victos aduerſarios, temerarie ſatis, oſtẽdit repetiſſe certamẽ.] deſideratur liber iſte, ſicut & alia nobiliſſimi ingenij monumẽta, vt liber de Spiritu ſancto, de quo idẽ auctor iſta ſubijcit: De Spũ ſancto interrogãti presbytero Abragilæ, per commonitorium paruiſſimum teſtimonia protulit plura, docens eum cum Patre & Filio Deum vnum ſimpliciter confitendum. Cuius etiam commonitorij ſententias inter vtrumque illius temporis opus ordinauit oportere deſcribi, legentibus omnibus Fidelius Catholicis, & mirantibus & erubeſcentibus Arianis & dolore contra ipſum murmurantibus: donec malæ ſuggeſtionis occaſione reperta, volenti eum Regi intra Carthaginem diutius detinere, diceretur ab impijs & malis hominibus: Sine cauſa, Rex, laboras: nihil tua diligentia proficit. In tantum quippe iam doctrina Fulgentij Epiſcopi præualuit, vt de ſacerdotibus tuis reconciliet aliquantos. Proin-

Fulgẽtius ſcribere compulſus de Spiritu Sancto.

B de niſi cito ſubueneris, religio noſtra deficiet & quicumq. a nobis eſt baptizatus, Homouſion iterum prædicabit publice reconciliatus: nec ſi perſecutionem volueris concitare, timeri poterit regalis ſæuitia. Multum quippe confortat & ſtabiles facit omnes Epiſcopos Fulgentij præſentia.

LIII.

Suggerentibus talia Rex quaſi magna neceſſitate conſtrictus aſſenſit, & B. Fulgentium rurſum ad exilium Sardiniæ reuocare compellit. Intempeſta igitur nocte (ſic enim Rex fieri delegauerat) ad nauem beatus Fulgentius, populo ignorante, perducitur: ſed contrario flatu reſiſtentibus ventis, ſuper littus tantas paſſus eſt moras, vt per dies plurimos omnis pene illuc ciuitas conueniret, & de manu eius valefaciens communicaret. Ibi autem prophetica gratia per Spiritum ſanctũ repletus, Iuliateo viro religioſo nimis afflicto, grauiterq. pro diſceſſu B. Fulgentii Epiſcopi ingemiſcenti: Diutius, ait, noli flere: cito reuertemur ad vos: Catholicæ Eccleſiæ libertare ſeparata, videbitis nos. Hoc autem, quæſo, ſecretum ſit apud te, quod nimia charitas indicare compulit me.] hæc ipſe. Porro illud cito, haud ex mente Fulgentij ita expreſſum eſt, vt vel anni terminum ſignicaſe voluiſſet: etenim res ab eo geſtæ longiorem in eadem inſula morã traxiſſe demonſtrant: ſed viſum eſt cito, quod numquam amplius fore quamplurimis videbatur.

Fulgẽtius rurſus in Sardiniam redire iubetur.

LIV.

C Porro in Sardiniam reuerſus Fulgentius, accepto (vt dictum eſt) loco ædificandi monaſterij apud S. Saturninum martyrẽ a Primaſio Epiſcopo Calaritano, eodemq. feliciſſime conſummato, vna cum ſuis ibi degens alios complures ad idem vitæ genus excolendum illexit. Sed quæ ibidẽ poſitus ſcripſerit, idem auctor eius comes exilij ita recenſet: Scripſit (inquit) eodem tempore Carthaginenſibus epiſtolam ſublimi exhortatione conſpicuam: vbi pene cunctos dolos & fallaciæ blãdimenta, quibus infelices animæ ſeducerentur ad mortem, grauiſſima quæſtione digeſſit.] hæc idcirco Fulgẽtius, quod non deſineret impius Rex fallacibus artibus quærere & aucupari Orthodoxorum a fide Catholica diſceſſionem: ſed & iam egregium monumentum perijt, ſicut aliæ complures tum publicæ & communes tamquam ab omnibus Epiſcopis ſcriptæ & priuatæ nomine diuerſorum Antiſtitum ad ſuas cuiuſq. plebes ſcribentium litteræ, tum aliæ alijs ac diuerſis argumentis elaboratæ ab eo epiſtolæ. excellens quidem pulchritudo paucarum, quæ extant, deſiderium ingerunt perditarum. Sed pergit auctor:

De ſcriptis S. Fulgentij cum reuerſus eſt in Sardiniam.

LV.

Tunc etiam de remiſſione peccatorum conſulenti Euthymio viro religioſo, duobus libellis ſine mora reſpondit: teſtimonia quoq. prædeſtinationis, & gratiæ differentias cupientem noſſe, ſalu-

D briter diſputans docuit. Iam familiares epiſtolas, in quibus tamen ſpiritalis ędificatio continetur, & ibi apud Sardiniam commanentibus, & in Africa degentibus, & Romanis præcipue Senatoribus viduiſq. ac virginibus, quarum fama laudabilis habebatur, frequenter direxit.

LVI.

Ad Probam virginem Chriſti de ieiunio & oratione libellos duos conſcripſit.] ſed deſiderantur hi quidem: extant tamen eiuſdem Fulgentij ad eamdẽ epiſtolæ duæ, quarum prior de virginitate atq. humilitate titulum habet, poſterior vero de oratione & compunctione cordis præſefert inſcriptionem, ambæ Fulgentio dignæ. Alios vero de ieiunio & oratione libellos, quos deſiderari diximus, ſe ad Probam virginem fore ſcripturum pollicetur etiam in epiſtola ad Gallam data, cum eiuſdem ſanctiſſimæ virginis virtutes laudat, aitq. Diſponimus enim (ſi Dominus voluerit, & ſi vixerimus) ad ſororem tuam, ſanctam Chriſti virginem Probam, quam Dominus hoc tempore præcipuum in vrbe Roma dare dignatus eſt virginitatis & humilitatis exemplar, de ieiunio & oratione aliquid ſcribere; ſicut in epiſtola, quam ad eam nuper dedi, mea pollicitatio continetur: cuius tibi præcipue ſancta conuerſatio eſt in omnibus imitanda. Quæ cum ſit auis atauiſque Conſulibus, & delicijs regalibus enutrita, tanta illi eſt humilitas dono gratiæ cæleſtis infuſa, vt amore ſubiectio-

De epiſtolis ad Proba virginem.

E nis, & vſu ſeruiendi, dominam ſe aliquando fuiſſe iam neſciat; cum omnes dominos habere, delectatione ſanctæ ſeruitutis affectet. Scit enim a Domino, cui virginitatem vouit & cordis & corporis, pro liberatione noſtra humilitatem formæ ſeruilis acceptam: & ob hoc delectatur ſponſo in huius ſeruitutis humilitate placere, vt conſortio quinque ſapientum virginum deputata, cum ſponſo poſſit in æterna alacritate regnare. Delicias vero corporis quanta virtute contempſerit, & quomodo ſuam famem ſatiandis faciat deſeruire pauperibus; nec ob aliud ipſa vilibus tegatur indumentis, niſi vt & humilitatis propoſitum impleat, & veſtiendis pauperibus iugem curam ſanctæ pietatis impendat, plenius ipſa videndo cognoſcis, quam id a me velis audire, quod minus poſſum ſermonibus explicare. Hanc ergo tibi tamquam ſpeculum pone; & ex illius conſideratione, quid tibi iam inſit, vel quid adhuc deſit ſanctorum ſtudiorum operumque, cognoſce: & licet illa egregio pręcellat virginitatis munere, comitem te debet in ceteris habere virtutibus.] hucuſque de ſancta Proba ad Gallam Fulgentius.

Probę Romanæ virginis virtutes.

LVII.

Meminit huius quoque Probæ præclariſſimæ virginis Caſſiodorus, quam ſibi ſanguine pro-

a Caſſiodor. de Diuin. lection. c. 23.

Eugipij cum S. Fulgẽtio vſus.

pinquam fuiſſe tradit, dum agens de Eugipio, ab ipſo ad eam fuiſſe conſcriptum perutilem commentarium affirmat, vbi ait [a]: Hic Eugipius presbyter ad parentem noſtram Probam virginem A ſacram ex operibus ſancti Auguſtini valde beatiſſimis quæſtiones ac ſentẽtias ac diuerſas res deflorans, in vno corpore neceſſaria nimis diſpenſatione collegit, & in trecentis trigintaocto capitibus collocauit. Qui codex (vt arbitror) quando in vno corpore diligentia ſtudioſi viri potuit recõdi, quæ in magna bibliotheca vix præualet inueniri.] hæc Caſſiodorus. Porro & hic Eugipius magno fuit Fulgentio familiaritatis vſu coniunctus, vt declarat eiuſdem Fulgentij ad ipſum data epiſtola de charitate & dilectione, quæ inter ipſos conſuetudine litterarum intercedebat. Petierat idẽ Eugipius a Fulgentio libros illos ad Monimum ſcriptos, vt in fine datæ ad eum epiſtolæ docet his verbis: Libros (ſicut præcepiſti) ad Monimum datos, in quaternionibus deſtinaui.] extat quidem eiuſmodi Fulgentij lucubratio poſt tot naufragia ſcripturarum, qua vertẽtem temporibus iſtis de prædeſtinatione quæſtionem quam doctiſſime primo volumine pertractat, ſecundo de tribus quæſtionibus, tertio vero de expoſitione iſtorum verborum: Et verbum erat apud Deum.] Sed de libris ad Monimum ſequenti tomo dicendum.

LVIII. Quod vero idem qui ſupra auctor ait, ad viduas eumdem S. Fulgentium epiſtolas conſcripſiſſe: B extat adhuc vna ipſarum ad eamdem, de qua ſuperius, Gallam Romanam viduam de conſolatione ſuper morte mariti, & de ſtatu viduarum. Hæc enim iam forti animo arripuerat perpetuæ continentiæ ſeruandæ propoſitum; clariſſima vero & Conſularis erat femina, atque in admirationem ſui ob egregium factum conuerterat in ſe oculos omnium: de qua ipſe poſt multa: Diſce igitur (inquit [b]) tu quoque nihil de nobilitate generis aſſignare: & licet auo, patre, ſocero, marito Conſulibus pridem fueris inter ſæculares illuſtris; nunc in eo te illuſtrem fieri cognoſce, in quo tibi virtus humilitatis accreſcit, &c.] At quænam fuerit tanta femina Galla iſta, Conſulis neptis, Conſulisq. filia, & nurus & vxor Conſulis, ex ſancti Fulgentij litteris tantopere prædicata, quæ & verticem Chriſtianæ perfectionis videretur animoſior attigiſſe, teſtificatione etiam ſancti Gregorij Papæ diſcamus.

b Fulgent. epiſt. ad Gallam.

LIX. Interim (inquit [c]) neque hoc ſilendum arbitror, quod mihi perſonarum grauium atque fidelium eſt relatione compertum, Gothorum namque temporibus Galla huius Vrbis nobiliſſima puella, Symmachi Conſulis ac Patricij filia, intra adoleſcentiæ tempora marito tradita, in vnius anni ſpatio eius eſt morte viduata.] Sed antequam vlterius campum narrationis ingrediar, vides C quot ſignis habes expreſſum, eamdem Gallam viduam de qua ſcribit ſanctus Fulgentius, vnam eamdemq. eſſe cum ea de qua agit ſanctus Gregorius. Primum enim nomine conuenit, quod Galla dicta; patria, quod Romana; profeſſione, quod vidua; tempore etiam, quod ſub Gothorum Rege, & quod a ſuis maioribus S. Gregorius ſe ea de Galla accepiſſe teſtetur. Conuenit inſuper & Conſulatu patris, nimirum quod Symmachi Conſulis filia fuerit, ad quem nonnullæ extant Ennodij Ticinenſis epiſtolæ (de quo & pluribus ſequenti tomo) Adde denique, quod adoleſcentula, adoleſcentulo ſit orbata viro; cum Fulgentius æque teſtetur, virum eius celeriter in ipſo iuuẽtutis flore ex humanis abreptum, vt plane nihil ſit, quot dubitare iure valeas, num alia illa ab iſta ſit Galla, ſed certo ſcias vnam eamdemq. fuiſſe inſigne decus & ornamentum Chriſtianæ pudiciæ, nobilitate generis atque ſplendoribus natalium auctam.

c Greg. Dialog. lib. 4. c. 13.

De Galla vidua S. Gregorio agit, ad quã Fulgent. ſcripſit.

LX. Quam (inquit Gregorius) dum feruente mundi copia ad iterandum thalamum & opes & ætas vocaret; elegit magis ſpiritualibus nuptijs copulari Deo, in quibus a luctu incipitur, ſed ad gaudia æterna peruenitur, quam carnalibus nuptijs ſubijci, quæ a lætitia ſemper incipiunt, & ad finẽ cum luctu tendunt. Huic autem cum valde ignea conſperſio * corporis ineſſet, cœperunt medi- D ci dicere, quia niſi ad amplexus viriles rediret, calore nimio contra naturam barbas eſſet habitura; quod ita quoque poſt factum eſt. Sed ſancta mulier nihil exterius deformitatis timuit, quæ interius ſponſi cæleſtis ſpeciem amauit: nec verita eſt ſi hoc illa fœdaretur, quod a cæleſti ſponſo in ea non amaretur. Mox ergo vt eius maritus defunctus eſt, abiecto ſæculari habitu, ad omnipotentis Dei ſeruitium ſeſe apud beati Petri Apoſtoli eccleſiam monaſterio tradidit: ibique multis annis ſimplicitati cordis & orationi dedita, larga indigentibus eleemoſynarum opera impendit. Cũque omnipotens Deus perennem iam mercedem reddere eius laboribus decreuiſſet, cancri vlcere in mamilla percuſſa eſt.

Galla vidua ſecedit in monaſterium.

* compleſſio

LXI. Nocturno autem tempore ante lectum eius duo candelabra lucere conſueuerant; quia videlicet amica lucis, non ſolum ſpiritales, ſed etiam corporales tenebras odio habebat. Quæ dum nocte quadam ex hac eadem iaceret infirmitate fatigata, vidit beatum Petrum Apoſtolum inter vtraque candelabra ante ſuum lectum conſtitiſſe: nec perterrita timuit, ſed ex amore ſumens audaciã, exultauit; eiq. dixit: Quid eſt, domine mi? dimiſſa ſunt mihi peccata mea? Cui ille, benigniſſimi (vt eſt) vultus, inclinato capite, annuit, dicens: Dimiſſa: veni. Sed quia quamdam ſanctimonialem fe- E minam in eodem monaſterio præ ceteris diligebat: illico Galla ſubiunxit: Rogo vt ſoror Benedicta mecum veniat. Cui ille reſpondit: Non, ſed illa talis veniat tecum: Hæc vero, quam petis, die te erit trigeſimo ſecutura.

De tranſitu S. Gallæ viduæ.

LXIII. His itaque expletis, viſio Apoſtoli aſſiſtentis & colloquentis ei ablata eſt. At illa protinus cũctæ congregationis acciuit matrem, eiq. quid viderit, quidve audierit, indicauit. Tertio autem die cum ea quæ iuſſa fuerat ſorore, defuncta eſt: Illa vero quam ipſa popoſcerat, die eſt trigeſimo ſubſecuta. Quod factum nunc vſque in eodem monaſterio manet memorabile: ſicq. hoc a præcedentibus matribus traditum narrare illic ſolent ſubtiliter iuniores quæ nunc ſunt ſanctimoniales virgines, ac ſi illo in tempore huic tam grandi miraculo & ipſæ affuiſſent.] hucuſque Gregorius de Galla filia Symmachi Conſulis eiuſdemq. patris Ruſticianæ vxoris Boetij Seuerini. Conſueuiſſe eſſe in familia Symmachorum Gallas & Ruſticianas, certum eſt: nam de Galla ſatis intelligere potes ex Symmacho Seniori, cuius extat epiſtola [d] ad Nicomachum, vbi hæc de Galla nepte: Nõ

a Symmach. lib. 6. epiſt. 33.

mediocriter

A mediocriter nepoticulæ meæ Gallæ infirmitas contrahit otij mei ſecuritatem.] Habetur & apud Sidonium [a] laudata Ruſticiana vxor Symmachi Senioris in epiſtola ad Heſperium. Quod rurſum ad Gallam pertinet; diuerſa etiã ab hac noſtra, de qua agimus, eſt illa Galla vidua ſanctitate quoque laudabilis, cuius meminit ſanctus Auguſtinus ſcribens ad Quintianum [b]. Porro hæc, cuius felicem ad Deum tranſitũ ſanctus Gregorius narrat, ab Eccleſia Catholica inter Sanctas relata, anniuerſaria die, tertio Nonas Octobris, iugi commemoratione recolitur. Quæ vero reliqua ſunt ſancti Fulgentij, cuius epiſtolæ ad Gallam occaſione ad iſta diuertimus, opportuniori loco dicentur.

a Sidon. libr. 2. epiſt. 10.

b Aug. ep. 103.

IESV CHRISTI ANNVS 505. SYMMACHI PAP. ANNVS 7. ANASTASII IMP. 15. THEODORICI REG. 13.

I. *De Manlij Theodori Conſulatu.*

B SEquitur annus Domini quingenteſimus quintus, Theodori & Sabiniani Conſulatu notatus: quorum prior, nomine Theodorus, cognomento Manlius, ex illo item Manlio Theodoro, cuius ſumma cum laude ſanctus Auguſtinus meminit, videtur eſſe propagatus: hunc autem magis quã purpura Conſularis, Conſulatus contemptus reddidit vbiq. conſpicuũ: Etenim coniugatus licet, inito cum coniuge ſancta conſilio, & mutuo communicato conſenſu, nuncium ſæculo remiſit, vitãque amplexatus eſt humilem, ſumma admiratione non Vrbis tantum, ſed Orbis, cui vbiq. per Cõſulatum inditum Faſtis factus fuit claritudine muneris & generis manifeſtus. Cuius rei præclariſſime geſtæ cum fama tranſmarina loca peruaderet, inſularum quoq. abdita & confeſſorum exulum latebras penetrauit. Audiuit hæc cum alijs ſanctus Fulgentius Ruſpenſis Epiſcopus exulans in Sardinia; qui eidem litteris congauiſus, ſcripta ad eum epiſtola [c], hæc poſt alia habet:

c Fulgent. ep. 6.

II. *Theodorus Cõſul abdicat ſe a ſæculo.*

Beatus es, quia hoc caro & ſanguis non reuelauit tibi, ſed ille Pater qui eſt in cælis, inter quos cælos & tu factus es cælum. Quantum putas ineſſe luctum diabolo, quod a te contemptum perſpicit mundum, & te conuerſum cognoſcit ad Chriſtum, quod te videt ea in quibus videris eſſe, deſerere, & ab amore temporalium terrenarumq. rerum ad illa cæleſtia & æterna iam corde migrare? Quamuis enim Chriſtus æqualiter ſit pro cunctis Fidelibus mortuus, & æqualem cunctis beneficium redemptionis impenderit, dicente Apoſtolo [d]: Non eſt ſeruus, neq. liber, non eſt maſculus, neq. femina: omnes enim vos vnum eſtis in Chriſto Ieſu: tamen conuerſio potentium ſæculi multum militat acquiſitionibus Chriſti. Sicut enim multi fratres & amici, clientes & ſubditi, noti pariter & ignoti talium auctoritate ad mundanæ dilectionis excitantur ardorem, & eo magis igne ſæcularis concupiſcentiæ ſuccenduntur, quo ſublimes ſæculi dilectione mundana libenter captiuos teneri conſpiciunt. Ita quotiens ille qui tangit montes & fumigant, dũ terrenis rebus intenta corda miſericorditer reſpicit, & conſideratione iudicij ſui tremere compellit; dumq. contingit ſuperba corda ſublimium, velut altitudines montium, vt in confeſſione fumigent peccatorum; in taliũ tremore plurimi contremiſcunt, & in talium conuerſione multi ad ſubſidium miſerationis diuinæ confugiunt.

C

d Gal. 3.

III. *Magna Chriſti gloria ex ꝑfectu potẽtiũ.*

Ita fit, vt qui ſunt in ſæculi culmine conſtituti, aut plurimos ſecum perdant, aut ſecum multos in via ſalutis acquirant. Magna tales aut pęna manet, ſi multis præbeant malę imitationis laqueũ; aut gloria, ſi multis oſtendant ſanctæ conuerſationis exemplum. Quis enim patuam non deſpiciat cellam, quando Senator domum deſpicit marmoratam? Quis non terrena contemnens, ad acquirenda cæleſtia ſibi conſulat, quando ad cælum Romanus Conſul terrenorum contemptu feſtinat? &c.] In fine autem hæc de ſancta matre, piaq. coniuge: Sanctam multum in Chriſto venerabilẽ matrem veſtram, quæ tuo ſpiritali ſtudio Chriſtiana fide & vere materna charitate concordat; ſed & venerabilem coniugem, tibi iam in Chriſto ſororem tuam, obſecro, ſalutare digneris.] hæc ſatis ſunto ad noui Conſulis anni huius ingreſſus pompam, non tam ex faſcibus, quam ex Cruce, neq. tam e veſte palmata quam monaſtico indumẽto, nec tam ex munerum editione, quam munerum in pauperes largitione illuſtrem perpetuaq. dignam memoria redditam. Iam vero anni huius res geſtas recenſeamus.

D

IV.

Sub ijſdem Conſulibus Anaſtaſius Imperator ad Euſtathium Præfectum Prætorio eiuſmodi reperitur dediſſe reſcriptum [e]:

e L. 19. Cod. de Epiſc. audien.

Leges Anaſtaſii Imp. ſubdolæ.

Iubemus, eos tantummodo ad Defenſorum curam peragendam ordinari, qui ſacroſanctis Orthodoxæ religionis imbuti myſterijs, hæc in primis ſub Geſtorum teſtificatione, præſente quoque religioſiſſimo fidei Orthodoxæ Antiſtite, per depoſitiones cũ ſacramenti religione celebrandas pateſecerint. Ita enim eos præcipimus ordinari, vt reuerendiſſimorum Epiſcoporum, necnon clericorum, & Honoratorum, ac poſſeſſorum, & Curialium decreti conſtituãtur. Dat. XIII. Kal. Maij, Sabiniano & Theodoro Coſſ.] hæc quidem Anaſtaſius ſpeciẽ præſeferens pietatis, intus antẽ ſacrilegium occultans. Sed & ea quæ huic ſubiecta eſt Imperatoria conſtitutione idem præſtitit [f]:

E

f L. 20. Cod.

V. *Quid de militatibus ſtatuit.*

Nemo militet, qui non apud Acta teſtificatus cum tribus ſit, propoſitis ſacroſanctis Euangelijs, ſe eſſe Chriſtianum Orthodoxum. Fiantq. Acta ad eum magiſtratum, ſub quo militaturus eſt; & duo tantum aurei pro ea re præbeantur. Si vero id neglectum ſit, dabit libras quadraginta is magiſtratus, eiuſq. Officium viginti; qui vero militauit, decem, atq. a militia eijcietur. Teſtes qui peierauerint, in corpus punientur: aliæ vero mulctæ Comitis periculo rebus priuatis inferentur.] hactenus conſtitutio. Sed qualem eiuſmodi leges ſenſum acceperint ex legiſlatoris mente, eiuſdem Anaſtaſii Imperatoris res geſtæ huius temporis declararunt.

VI.

Stabilito autem omnino cum Perſis fœdere, vt patet ex Marcellino ſub anni ſuperioris Conſulibus: idem Anaſtaſius Imperator (inquit Theodorus Lector [g]) vt modicum quietis a bellicis occupationib. accepit, rurſum contra Eccleſiam & Macedonium Orthodoxum Cõſtantinopolitanũ

g Theodor. Lect. Collect. lib. 2.

Conſilium Anaſtaſii Imp. vt regnaret. Epiſcopum armatus eſt.]Sed vafer ſicut leges ſanctas, ita & opera ſancta, ne videretur eſſe tyrannus, oſtentare ſolebat. vnde ſubdit: Multas eccleſias Anaſtaſius Imperator [Conſtantinopoli reſtaurauit.]Sed quid inſuper? Quod tyrannorum eſt timere; cōtra ſeditiones populi, quæ in ciuitate fiebant, hoc excogitauit, vt Eparchus ciuitatis, ipſe Præfectus vrbis litanias populi ſequeretur. Timebat enim xelum eorum qui pro Quarta Synodo, *ipſo videlicet Chalcedonenſi Concilio*, incurſiones faciebant. Et hoc deinceps in conſuetudinem abijt.]hæc ipſe. Qua etiam ratione, ne per magiſtratus illos qui Defenſores dicebantur Eccleſiæ, tumultus ſub prætextu fidei Catholicæ tuendæ concitarentur; eos tantum curauit creari in poſterum Defenſores, quos ſuarum partium eſſe ſciret: iurare eos ſuaſit Zenonis Ennoticum, quod fidem Orthodoxam continere dicebat, idq. ab omnibus in Palatio militantibus faciendū eſſe præcepit, quo ab incurſione populi profitentis & defendentis Chalcedonenſe Concilium tutior redderetur. Nec tamen ob id ceſſarunt a tumultu, quem conſtat ex Marcellino iterum poſt ſequentem annum a populo excitatum in Circo. A

VII. Quod vero idem Imperator his aduerſantem nactus eſt Macedonium Conſtantinopolitanum

a Theodor. li. 1. Collectan. Epiſcopum Chalcedonenſis Synodi defenſorem, qui populi totius præſidio vallaretur: haud licuit eum ſtatim (vt optabat) eijcere. Verum dolo rem agere aggreditur: Etenim (inquit Theodorus a) B

Macedon. Epiſc. Conſt. quæritur tolli de medio. inimici Macedonij Eucholium quemdam ſubornarunt, qui gladio illum impeteret: Macedonius vero, vt manſuetudinem ſuam oſtenderet, munera Eucholio dari præcepit. Tale quid etiam erga ſacrilegos quoſdam fecit.]hæc ipſe. Sed quomodo idem Macedonius Imperatori hæretico reſiſtens, ex ſede pulſus ſit, ſuo loco dicemus.

VIII. Vidiſti & conſideraſti, puto, lector, morem hæreticorum Principum, omnem forinſecus præſeferre ſpeciem pietatis, vt regnent, intrinſecus vero fouere nequitiam. Sed quid Deus? nouos in Imperium excitat hoſtes: vix enim cum Perſis icto fœdere, cum in fidem Catholicam arma mouet Im-

Sabinianus cōſ. victus a Gothis. perator, aduerſus eū Gothus ſub duce Mundone inſilijt in regiones Anaſtaſio ſubditas; cōtra quē Sabinianus anni huius Conſul Orientalis Imperij cum exercitu miſſus, profligatus cum paucis aufugit. Conſilio autem & opera Theodorici Italiæ Regis eiuſmodi excitatos eſſe motus, fractāq. pacem inter ipſum & Anaſtaſium, ſequentis temporis res geſtæ ſignificant, quo miſſi ſunt Conſtantinopoli duces, qui piratica claſſe Italiam infeſtarent.

C

I. CHriſti annus quadringenteſimus ſextus Meſſalam Romæ creatum, Areobindam vero Conſtantinopoli Conſules habuit. Eſt de Meſſala frequens mentio apud Ennodium, & inter alia cum ipſum rogat, vt pro ſe preces offerat apud ſanctos Apoſtolos. Sidonius quoq. ad Felicem, cū viros inſigniter doctos eius temporis recenſet, ait Meſſalam fuiſſe hominem ingenij ſatis profundi. Eſt epigramma Ennodij ad ipſum Meſſalam Conſulem, cui eiuſmodi inſcriptio eſt affixa:

Epigramma, Quod Meſſala Conſul, Ennodius cognomine dictus eſt.

Conſulis ad genium nomen pro ſtemmate iunxi
Dans lucem Faſtis, ſum trabeis potior.
Quid palmata tuo tantum de murice vernas?
Plus fucata dedit purpura noſtra tibi.] Ex quo pariter Ennodij genus intelligas: eſt D

enim & ipſius Meſſalæ ad Ennodium epigrama, quo eum ſibi proximum nominat, cum librum ab eo petit his verſibus:

Suſcipe verſiculos, Ennodi proxime, noſtros,
Vt librum nobis reddere non deſinas.] &c.

II. Hoc ipſo anno celebratum eſt Concilium Agathæ ciuitatis in Gallia Narbonenſi, ſub Alarico

Concilium Agathenſe. Vuiſigothorum Rege, anno regni eius vigeſimoſecundo, quinto Kal. Septembris, cui præfuit ſanctus Cæſarius Epiſcopus Arelatenſis, vt eiuſdem Concilij Acta teſtantur: in quibus licet primo loco nominatus Cæſarius, cuiuſnam ciuitatis Epiſcopus fuerit non exprimatur, prærogatiua tamen primatus, quē in ſubſcribendo ſibi vendicat, nullū alium præter Arelatenſem licet exiſtimare Pon-

b Cōc. Meldenſ. c. 73. tificem: quod quidem abſq. ambiguitate teſtati ſunt Patres qui interfuerunt Meldenſi b Cōcilio.

III. Synodo huic venerandiſſimi Antiſtites numero trigintaquinque interfuerunt, licet viginti nouem tantum nominati habeantur, ijdemque gloria confeſſionis illuſtres, vtpote qui inter Arianos dominantes illibatam ſartamq. tectam fidem Catholicam conſeruarint: & inter eos enituerūt aliquot ſanctitate celebres in Eccleſiaſticis tabulis perpetua memoria conſecrati, vt Firminus Me- E

c Martirol. Ro. die 18. Auguſt. tenſis Epiſcopus, quem natalitio die colit Eccleſia c quintodecimo Kalendas Septembris; ſan-

d Martyrol. Ro. die 14. Iunij. ctus Quintianus Epiſcopus Rutenorum, itidem ſacris monumentis adſcriptus d, de quo plura inferius dicturi ſumus: & alij.

IV. Dedit facultatem Alaricus Rex Arianus, vt Orthodoxi Epiſcopi in vnum conuenientes Syno-

Preces pro Rege hæretico. dum celebrarent: cuius præſtiti beneficij memores Patres, ipſius Synodi exordio pro eodem Rege preces Domino obtulerunt, vt ijdem ipſi in eiuſdem Synodi præfatione teſtantur. Leguntur ſancti canones, vel reſtituti iam antiquati numero ſeptuaginta & unus, quibus pene collapſam Eccleſiaſticam diſciplinam in vigorem priſtinum reſtituere conati ſunt. Porro ex adhibitis remedijs, quibuſnam morbis illæ laborarent Eccleſiæ, poteſt intelligi: & ne euagemur per ſingulas ibi a Patrib. editas ſanctiones, hoc ipſum canon quadrageſimusſextus oſtendit, quo iſta decreta fuere:

V. Miſſas die Dominica ſæcularibus tenere a, ſpeciali ordinatione præcipimus: ita vt ante benedictionem

a audire

Digitized by Google

A dictionem ſacerdotis egredi populus non præſumat. Qui ſi fecerint, ab Epiſcopo publice confundantur.] At cur hoc præſidens Synodo Cæſarius ſtabiliendum propoſuit, audi ex Cypriano [a] res ab eo geſtas omni fide proſecuto: Cum (inquit) die quadam eſſet ad altare, animaduertit quoſdã, lecto Euangelio, ex eccleſia egredi, quod ſancti viri conciones auſcultare initio detrectarent. Mox igitur aduolat: appellat his vocibus populum: Quid facitis, filij? Quid ita foras abſceditis, mala pſuaſione ſubuerſi? State pro animab. veſtris ad accipienda verba adhortationis noſtræ, eaq. auſcultare ſoliciti: Non licebit id vobis in illo tremendo iudicij die, moneo, clamo, atq. cõteſtor. Ne ſitis, obſecro, vel ſurdi, vel profugi: auditis oris mei buccinam, perinde ac ſi animas veſtras ſuo mucrone Satan iugularit. Non ego taciturnitatis arguar. Hac de cauſa ſæpiſſime oſtia, lectis Euangeliis, occludi iuſſit; donec propitio Deo ipſi gratularentur, ea coercitione ſe profeciſſe, qui ſolebant eſſe fugitiui.] hæc ipſe.

a Apud Sur. die 17. Auguſti.

Cæſarius reuocat recedẽtes ab Eccleſ.

VI.

Extat etiam eo argumento ipſa eiuſdem S. Cæſarij dicta ad populum homilia, cuius eſt titulus huiuſmodi: Admonitio, per quam ſuadetur, vt omnis populus, donec myſteria celebrãtur, in eccleſia fideliter expectet.] eſtq. eius exordium [b]: Rogo vos, fratres cariſſimi, & paterna pietate com-
B moneo, vt quotiẽs aut die Dominico, aut alijs maioribus feſtiuitatibus Miſſæ fiunt, nullus de eccleſia diſcedat, donec diuina myſteria expleantur, &c.] hæc nos occaſione recitati canonis Concilij Agathenſis Cæſarij rogatione in primis editi non opportuit prætermiſiſſe. Habentur eiuſdem ſanctiſſimi viri poſt aliorum eius ſcriptorum naufragia ad populum aliæ dictæ homiliæ omnes numero quadraginta, & quidem aureæ, quibus antiquæ Eccleſiæ Gallicanæ pia doctrina cum ſacris traditionibus ac ritibus quam fideliſſime reſeratur, vt inter alia de pœnis [c] purgatorij poſt animarum migrationem, & ſuffragijs pro eiſdem ſubleuandis, atque alijs id genus a maioribus abſque ambiguitate acceptis, creditis, & populo inſinuatis Catholicis dogmatibus inuiolabili obſeruatione cuſtodiendis.

b Cæſar. hom. 12.

c Cæſar. hom. 8.

VII.

Ex Cæſarij ſententia ſtatuti canones.

Porro quod ad idem Agathenſe Conciliũ, de quo eſt nobis tractatio, pertinet; quis non videat ab eodem ſancto Cæſario ſtatuenda fuiſſe propoſita, quæ ipſe populum facere publicis concionibus perſuaſerat? nam (ſi licet in his immorari) eiuſdem Concilij canon duodecimus ita ſe habet: Placet etiam, vt omnes Eccleſiæ filij (exceptis diebus Dominicis) in Quadrageſima, etiam die ſabbato, ſacerdotali admonitione, & diſtrictiori communione ieiunent.] hæc item propoſita a Cæſa-
C rio fuiſſe, qui & de his Arelatenſem populum docuerat, ſatis intelligi poteſt, cum ea de re præclaram habuerit homiliam, qua ipſo ingreſſu verbis iſtis ſuos Fideles interpellat [d]: Rogo vos, fratres cariſſimi, vt in iſto legitimo ac ſactatiſſimo Quadrageſimæ tẽpore, exceptis Dominicis dieb. nullus prandere præſumat, niſi forte ille quem ieiunare infirmitas non permittit: Quia alijs diebus ieiunare, aut remedium aut præmium eſt: in Quadrageſima nõ ieiunare, peccatum eſt.] quibus plane recte cuiq. intuenti apparet & Cæſarium primum auctorem in Agathenſi Concilio lanciendorũ canonum illorum fuiſſe, & (vt puto) ſcriptorem: peculiares enim Cæſatij voces, quæ in illis reperiuntur canonibus, id exiſtimare ſuadent, vt altarium, & his ſimilia. Ex quibus plane intelligas, nõ ſolum Cæſarium auctorem fuiſſe Patribus ea decernendi, ſed ex ijſdem diſcas citatas homilias vere germanas eſſe Cæſarij, quæ adeo Concilio Agathenſi, cui idem Cæſarius præfuit, concinne reſpondeant.

De quadrageſimali obſeruatione.

d Cæſar. hom. 2.

VIII.

Quod vero admixtione illa Gothorum Arianorum contingeret aliquos e fide Catholica in hęreſim infelices abduci, eoſdemq. facti pęnitentes ad Eccleſiam Catholicam remeare: quomodo hi ſuſcipiendi eſſent, ſancta Synodus iſta decreuit [e]:

e Conc. Agath. c. 60.

De Lapſis in hæreſim ad Eccleſiam reuerſis.

D Lapſis, id eſt, qui in Catholica fide baptizati ſunt, ſi præuaricatione damnabili poſt in hæreſim tranſierint, grandem redeundi difficultatem ſanxit antiquitas: Quibus nos annorum multitudine breuiata, pœnitentiam biennij, conditione infraſcriptæ cõditionis imponimus: vt præſcripto biennio, tertio ſine relaxatione ieiunent, & eccleſiam ſtudeant frequentare; in pœnitentum loco ſtandi & orandi, humilitatem ita nouerint obſeruandam, vt etiam ipſi, cum catechumeni egredi commonentur, abſcedant. Hæc ſi obſeruare voluerint, conſtituto tempore admittendis ad altariũ obſeruatio relaxetur. Quę ſi ardua vel dura forte putauerint: ſtatuta præteritorum canonum implere debebunt.] hæc Patres, diſpenſando (vt aiunt) relaxandoque rigorem antiquorum canonum de lapſis. At quid de relapſis? numquid per biennium tantum cum catechumenis dimittẽdi fuiſſent? minime gentium. Audiant, obſecro, Galliarum Antiſtites, quam procul a ſanctorum Patrum, a quibus per ſucceſſionem Euangelium accepere, inſtitutis abhorrent, dum feſtinam nimis exbibendam clamant lapſis reconciliationem, nec anni vnius interlapſo tempore pœnitentiæ, immo ferme nullis præcedentibus illis a dicto canone præſcriptis pœnitentiæ actionibus. At de Agathenſi Concilio hactenus.

IX.

Codex Theodoſ. ab Alarico iuſſus interpretari promulgatur.

E Idem Alaricus hoc ipſo anno regni ſui vigeſimoſecundo Codicem Theodoſianum ex nimia prolixitate contractum, auctũ vero aliquibus interpretationibus per Auianum edendum curauit, viſum ante atq. examinatum probatumq. ab Epiſcopis, & vtendum Iudicibus tradidit, hoc reſcripto præmiſſo ad Timotheum V.C. Comitem:

Vtilitates populi noſtri propitia Diuinitate tractantes, hoc quoq. quod in iure habetur iniquũ, meliori deliberatione corrigimus: vt omnis legum Romanarum & antiqui iuris obſcuritas, adhibitis ſacerdotibus ac nobilibus viris, in lucem diligentiæ melioris deducta reſplendeat: & nihil habeatur ambiguum, vnde ſe diuturna aut diuerſa iurgantium impugnet obiectio. Quibus omnibus enucleatis, atque in vnum librum prudentium electione collectis, hæc quæ excepta ſunt, vel clariori interpretatione compoſita, venerabilium Epiſcoporum, vel Electorum prouincialium noſtrorum roborauit aſſenſus.

X.

Probatæ ante ab Epiſcopis leges.

XI.

Et ideo ſcriptum librum, qui in tabulis * habetur collectus, Goiarico Comiti pro diſtinguẽdis negotijs noſtra iuſſit clementia deſtinari; vt iuxta eius ſeriem vniuerſa cauſarum ſopiatur intẽtio: nec

* qui in theſauris noſtris habetur, oblatum tibi pro diſcutiendis

nec aliud cuilibet aut de legibus, aut de iure liceat in diſceptationem proponere, niſi quod directi A
libri & ſubſcripti viri ſpectabilis Auiani manu (ſicut iuſſimus) ordo complectitur. Prouidere ergo
te cõuenit, vt in foro tuo nulla alia lex, neq. iuris formula proferri aut recipi præſumatur. Quod ſi
factum fortaſſe conſtiterit, aut ad periculum capitis tui, aut ad diſpendium tuarum noueris facul
tatum. Hanc ergo præceptionem directis libris iuſſimus cohærere, vt vniuerſos ordinationis no-
ſtræ & diſciplina teneat, & pœna conſtringat. *Subſcriptio Auiani.*

XII. Auianus vir ſpectabilis ex præceptione domini noſtri glorioſiſſimi Alarici Regis hunc Codi-
cem de Theodoſiani legibus atq. ſententijs iuris vel diuerſis libris electum Aduris anno vigeſimo
ſecundo eo regnante edidi, atq. ſubſcripſi. Recognouimus. Data ſub die quarto Nonas Februarij,
anno vigeſimoſecundo Alarici Regis, Toloſæ.] hactenus decretum Alarici, in eo etiam potiſſimum
commendandi, quod nullam penitus ſecularium legum editionem promulgationemq. fieri paſſus
eſt, antequam eædem cognoſcerentur atq. ab Epiſcopis probarentur. Obſeruatione quidem digna
res eſt, quomodo Alaricus Rex quamdiu nullum negotium faceſſiuit Catholicæ Eccleſiæ Epiſco-
pis, quam feliciſſime ad vigintiduos annos regnum, licet inter æmulos barbaros, propagarit. Sed
quid accidit? Simulac S. Cæſarium Arelatenſem Epiſcopum calumnia oppreſſum exulare cogit, ſi B
mul eum illo & felicitatem fecit extortem, atq. regni pariter cum vita infelix diſpendium paſſus
eſt. At quomodo id acciderit, anni ſequentis narratio declarabit.

Dictorum licẽtia religioni ſubiecta.

XIII. Quod autem ad Orientales pertinet; ſub huius anni Conſulibus, nempe decimoſexto Anaſta-
ſij Imperatoris anno, noua occaſione obortos Conſtantinopoli aduerſus Imperatorem tumultus
Cedrenus recẽſet his verbis: Adduxit etiam Anaſtaſius Cyzico pictorem quemdam Syroperſam
habitu presbyteri, qui in Regia iuſſu Imperatoris (nam is Manichæis ludis delectabatur) quędam
monſtra & ab imaginibus Eccleſiaſticis aliena pingeret: ob id magna populi coorta eſt ſeditio.]
Haud paſſa eſt Chriſtiana pietas vel in Palatio pingi quæ a religioſo ritu abhorrere viderentur: vt
plane per cenſuram Eccleſiaſticam licentia illa pictoribus atq. poetis a Gentilitiæ ſuperſtitionis
cultoribus conceſſa intelligatur eſſe ſublata; peccareq. in religionem ijdem intelligãtur, qui ea quę
non ædificationem, ſed offenſionem præſtant, quoquo pacto in Eccleſiam introducunt, quæ
nec in aulæ regiæ parietibus pingi Conſtantinopolitanus populus paſſus eſt. Habes hoc argumen-
to complura luculenter ſcripta a Gabriele Paleoto S. R. E. Cardinale, quæ expetita a Catholicis
contra hæreticos ſub prælo modo eſſe dicuntur: ferunt ea ſecum laudem ſuam, vt non indigeant C
alieno præconio.

XIV. Sed accipe rurſum quæ idem auctor Cedrenus iſtis ſubijcit de altercatione duorum Epiſco-
porum, alterius Orthodoxi fidei Catholicę defenſoris, alterius vero impij Ariani acerrimi diſputa
toris: quem cum effugientem omnem argumentationem Orthodoxus cõuincere minime poſſet,
pietate fretus eam ipſi Ariano obtulit conditionem, vt omiſſa diſputatione, per ignem cuius fides
eſſet verior probaretur, ſeſeq. ambobus in flammas dantibus, ille victor iudicaretur, qui ab incen-
dio illæſus abſcederet: quod recuſante facere Ariano, Orthodoxus intrãs in ignem, illæſus exiuit.]
hoc ipſe quidem ſub Anaſtaſio Imp. factum narrat, verum ad tempora Marciani Auguſti Theodo
rus Lector refert; ſub tempore autem Anaſtaſij quod ſubijcimus accidiſſe commemorat: Deute-
rius Arianorum Conſtantinopoli Epiſcopus, cum Barbatem quemdam ſic dictum baptizaret, re-
probata & corrupta Dominica traditione, auſus eſt inter baptizãdum dicere: Baptizetur Barbas
in nomine Patris per Filium in Spiritu ſancto. Quo dicto, aqua ex Colymbetra euanuit. Barbas ve
ro arrepta fuga, exiuit, & miraculum hoc cunctis ſignificauit.] hæc Theodorus. Sed quod antiquio
res Patres diximus ita recepiſſe baptizatos ab Arianis, vt tamen ad Eccleſiam venientes minime D
rebaptizarent, ſed chriſmate tantummodo delinitos ſolemni ritu reconciliarent Eccleſiæ; ſatis po
teſt intelligi eos non alia forma quam Eccleſiæ Catholicæ conſentanea baptizare conſueuiſſe.

De Arianorũ Epiſcopo Conſtantinopoli a gente.

XV. At quanam occaſione Anaſtaſius Imperator hæreticis libertatem dederat Conſtantiopoli cõ
morandi, & quæ vellent agendi, idem paulo ſuperius his verbis indicat: Imperator Macedoniũ ve-
hementer vrſit, vt idem ipſe faceret, *nempe vt damnaret Synodum Chalcedonenſem.* Ille vero ſine vni
uerſali Synodo, cui magnæ Romæ Epiſcopus præſideret, nihil ſe facturum dixit. Quare Imperato
rem contra ſe incitauit: qui ob id ad magnam eccelſiam confugientes, inde auelli curauit, & leges
libertatis hæreticorum eccleſijs præbuit.] hæc de impio Anaſtaſio Auguſto Theodorus: quæ autẽ
præmiſit de Elia Hieroſolymorum Epiſcopo, nempe damnaſſe Chalcedonenſe Concilium, quam
a vero procul abhorreant, præter illa quæ dicta ſunt, denuo inferius dicturi ſumus.

Macedonius Conſtant. Epiſc. perſtat in confeſſione.

XVI. Hoc eodem anno, defuncto Ioanne Mela Epiſcopo Alexandrino hæretico, cum ſediſſet annos
nouem, in eius locum ſubrogatus eſt Ioannes eiuſdem nominis tertius, cognomento Machiota,
idemq. hæreticus. hæc ex Nicephoro in ſerie Epiſcoporum Alexandrinorum. De eo autem Libera
tus Diaconus iſta habet [a]: Ioannes Machiota ſucceſſit Ioanni Melæ: hic etiam ipſe ſuos Princi- E
pes ſecutus eſt, ſuſcipiens quidem Vnitiuum Zenonis edictum: non autem ſuſcepit Chalcedonen
ſe Concilium, aut epiſtolam ſancti Leonis Papæ, tamquam non cõmunicaret Flauiano Antioche-
no, Eliæ Hieroſolymitano, & Timotheo Conſtantinopolitano, *qui poſtea ſucceſſit Macedonio.* Dice-
bat autem, perfecte edictum ſe habere.] hæc cum dicat ipſe, ſimulque vno faſce includat Ioannem
hunc non communicaſſe neq. Flauiano, nec Eliæ, neq. Timotheo; plane horum diuerſa ratio fuit.
Non enim communicauit Flauiano & Eliæ, quod hi reciperent Concilium Chalcedonenſe: non
communicauit vero Timotheo, quod iſte, ſicut Anaſtaſius Imperator, reciperet Zenonis Enoti-
cum, quod eſſet tamquã imperfecta confeſſio, cum nulla ibi fieret expreſſa mentio damnationis
Concilij Chalcedonenſis. Hæc ita ſe habuere, ipſa Eccleſia Alexandrina colente Dioſcorum & Pe
trum Mogum in deterius prolabente.

De Ioanne tertio Epiſcopo Alexandrino.
a Liberat. Diac. Breuiar. c. 18.

I. *Alaricus Rex occiditur.*

QVi ſequitur Chriſti annus quingenteſimusſeptimus Conſulatu Anaſtaſij Augusti tertium & Venantij Decij adnotatur: Quo Alaricus Rex Gothorum Arianus, cum regnaſſet in Gallia A quitania a Rhodano ad Ligerim vſque & Pireneos, a Clodoueo Rege Franchorum victus occiditur. Hæc autem quomodo ſe habuerint, & quæ præceſſerint, accurata ſunt perueſtigatione narranda. Accidit plane, vt ſicut cum in humano corpore oſſa franguntur, proſternitur homo; ita cum e regno ſanctiſſimi viri tolluntur, qui totam molem precibus fulciebant, ipſum magno fragore corruat. Quod igitur ſanctorum ſubnixum precibus diu ſteterat inconcuſſum Alarici regnum, pro cuius felicitate ſacri Antiſtites ad Deum iuges fundebant orationes: ſimulac ab eo ſanctus Cæſarius Arelatēſis Epiſcopus eſt paſſus exilium, & ſanctus Quintianus factus extorris, omnino collabitur.

II. *Alaricus coluit S. Remigium.* *De filia Benedicti miſſa ab Alarico ad S. Remigium.*

B Quomodo autem hæc acciderint, antequam deſcribamus, de priori cultu Alarici Regis quo proſequebatur ſanctos Orthodoxos Epiſcopos, qualis fuerit, aliquo eſt exemplo primum ſignificādum. Alaricus enim quantumlibet Arianus eſſet, tamen ſanctos Antiſtites Catholicæ communionis coluit & frequentauit officijs, eos præſertim, quos editione miraculorum Dei gratiſſimos ſentiebat, vt inter alios S. Remigium Rhemenſem Epiſcopum: Ad hunc enim cuiuſdam Benedicti ſui regni nobilis viri filiam arreptitiam curandam miſit, quam Sanctus diuina virtute non ſolum a dęmone liberauit, ſed & iam defunctam reuocauit ad vitam; cuius rei cauſa eius parens Benedictus villam quamdam Rhemenſi Eccleſiæ dono dedit: Eius quidem ruris dum meminit idem S. Remigius in ſuo teſtamento, attigit hæc omnia verbis iſtis [a]: Et eas res quas in Prouincia Benedictus quidam (cuius filiam mihi ab Alarico miſſam gratia ſancti Spiritus per impoſitionem manus meę peccatricis non ſolum a diabolicæ fraudis vinculo, ſed ab inferis reuocauit) ad vſum luminis tui, *Rhemenſis Eccleſię ſcilicet*, & loci vbi corpus meum iacuerit, continuatim deſeruire præcipio, &c.]

a Apud Briſſon. in formul.

III.

Hæc cum in ſuo teſtamento totidem verbis dicat ipſe Remigius; neſcio quomodo ab Hincmaro [b] eiuſdem Eccleſiæ Epiſcopo in Vita eiuſdem ſancti Remigij errore factum ſit, vt pro Benedi C cto iſto patre puellæ, homine prædiuite in Prouincia, poſitus ſit ſanctus Benedictus hoc tempore monaſticam vitam in Italia apud Sublacum excolens, cuius nomine & perbreuis epiſtola ad eumdem S. Remigium data refertur, cum nihil præter nomen commune habere Benedictus iſte cum alio cognoſcatur. Cæterum maioris apud me fidei eſt ipſum eiuſdem Remigij teſtimonium in ſuo teſtamento diſertis verbis id aſſerentis, quam cuiuſuis auctoris, vel multiplicium aliud aſſerentium. Sed diſcutiamus eam quæ hac de re S. Benedicti ad S. Remigium data fertur epiſtola: extat illa in appendice Chronici Caſſinēſis a Leone Oſtienſe editi, cui eiuſmodi inſcriptio præfixa legit:

b Apud Sur. die 14. Ianuar. & die 1. Octob. in ſermone eiuſdem.

IV. *Epiſtola quæ dicitur S. Benedicti.*

Dominico ſacerdoti Remigio frater & conſeruus in Chriſto Ieſu cœnobialis vitæ humilis cultor Benedictus æternæ benedictionis munus.] Hæc quidem inſcriptio de impoſtura magnopere ſuſpicionem auget; inuſitatum quippe omnino, vt ſcribens inferior ætate & dignitate ad maiorem, ſe fratrem & conſeruum appellet, & benedictionem impertiatur. Ipſa autem epiſtola ſic ſe habet:

V.

Sanctiſſimo tuo congratulans profectui, ſacerdos Regis *, quia ſummi capitis membra ſumus, quod mihi deeſſe ſentio (laus Deo) poſſidere me credo in te. Ecce quod mea peccata fieri D ꝓhibuerunt, tuæ auctoritatis ſacerdotalia habent merita: & deſinant modo circa me rumores hominum, cum apud te conſtet omnium perfectionem eſſe virtutum. Hanc captiuam & ab antiquo hoſte obſeſſam tuæ delego celſitudini, quatenus pro eius liberatione ſacram hoſtiam offerre Deo debeas, & meam paruitatem victoria ipſa non minimum lætifices. Vale ſacerdotum Chriſti limpidiſſime calcule.] hactenus nomine S. Benedicti epiſtola apud Leonem in appēdice collocata: de cuius fide tu, conſideratis & perpenſis quæ dicta ſunt, quam libet ſententiam ferto: nobis certe nec minimum quidem arridet, cum præſertim diſcrepare intelligatur a ſcripto teſtamēto S. Remigij, quod non ſolum doctus Briſſonius qui edidit, ſed qui illud inſpiciunt eruditi omnes legitimum probāt atque germanum abſque fuco vllo admixto conſcriptum.

* æterni

VI.

At quonam modo acciderit, vt qui externos longeq. poſitos ſanctos Epiſcopos coluit Alaricus Rex Gothorum, eos vero quos domi haberet magni nominis æque ſanctos, vt Cæſarium Arelatenſem & Quintianum Rutenorum Epiſcopos fuerit inſecutus, iam dicendum: atque de S. Cæſario primo loco quæ ab huius temporis fideliſſimo auctore Cypriano ſcriptis ſunt prodita ad eius E ſororem Cæſariam nominatam, verbis ipſius hic deſcribemus [c]: Accidit autem (inquit) vt ſancti viri tranquillum animum poſt aliquot dies liuida ſatanæ malitia infeſtaret; & cui non poſſet vlla corporis obijcere vitia, ei fœdam proditionis notam inurere conaretur. Nam Licumannus beati viri Notarius, homo nequam & perditus, non dubitauit talem ſe gerere aduerſus virum Apoſtolicum, qualem olim Iudas aduerſus Saluatorem. Armatur improbus ille ſæuæ dilationis veneno: ſuggerit Alarico Regi per eos qui illi erant a ſecretis, beatiſſimum Cæſarium e Gallijs genus ducentē totis in id viribus incumbere, vt deditionem faciat, & vrbem Arelatenſem Burgundionibus prodat; cum ille paſtor præſtantiſſimus flexis genibus pacem gentium, vrbium tranquillitatem diebus ac noctibus a Domino precaretur. Quare magis credendum eſt, diabolo inſtigante, in ſancti viri exilium barbaram ferocitatem incitatam eſſe: non enim gratus aut carus eſt hoſti qui id orat quod cum eius factis & conatibus pugnet. Itaque ijs qui tum aderant inſtigantibus, nec innocentiæ fides attenditur, nec accuſationis veritas inquiritur; ſed vana, & iniqua delatione damnatus, ab Arelate extractus, cogitur apud Burdegalēſes exulare.] Qđ aūt exul miraculū ingēs ediderit, audi:

c Extat apud Sur. tom. 4. die 27. Auguſti.

Alaricus exulare cogit S. Cæſarium.

Sed ue

VII. *Cæſarius miraculis claret.*

Sed ne obſcura eſſet in illo gratia Dei, caſu accidit, vt nocte quadam ea ciuitas voracibus va- A
ſtaretur flammis. Tum vero ciues ocyus occurrunt ad hominem Dei: Sancte Cæſari, clamant; pre-
cibus tuis extinguas ignem ſæuientem. Audiens id vir Dei, dolore pariter & pietate commotus,
venienti flammæ procedit obuiam, humiq. ad preces proſternitur: mox igneos premit ambigitq.
globos. concurrunt eo omnes, & diuinæ virtutis conſonis vocibus laudes celebrant. Deinceps ve-
ro tanta apud omnes admiratione fuit, vt in ea vrbe non ſolum vt Pontifex, verum etiam inſtar
Apoſtoli haberetur, & perſecutionis auctor diabolus pudefieret, cernens eum quem proditionis
reum peragere niſus eſſet, diuini operis miraculis clarere. Id vero ita geſtum eſſe, vt diximus, fide
li relatione comperimus. Sed quomodo ab exilio liberatur, accuſatorq. damnatur, pergit idem au-
ctor hæc ſubdens:

VIII. a Matth. 22. b Rom. 13. c Matth. 5. *Cæſari' ab exilio liberatur.*

Cum autem illic degeret, vti ſemper & vbique conſueuerat, Eccleſiam docuit reddere Cæſari
[a] quæ ſunt Cæſaris, & quæ ſunt Dei Deo: Obedire iuxta Apoſtolum [b] Regibus & poteſtatibus,
quando iuſta præcipiunt: ſed in Ariano Principe contemnere dogmatis prauitatem. Atq; ita (quē-
admodum teſtatur Veritas [c]) non potuit lucerna abſcondi ſupra candelabrum Domini poſita;
ſed quocumque acceſſit, omnes illuminauit. Poſtea vero quam beati viri innocentiam comperit B
nefarius Princeps, orauit vt ad ſuam reuerteretur ſedem, ſeq. & ciuibus & clero exhiberet. Porro
delatorem eius iuſſit lapidibus opprimi. Populo igitur ad lapides concurrente, ſubito ad aures viri
Dei iuſſio Regis perfertur. Properat illico, & ſua interceſſione maluit accuſatorem ſuum ſeruare
pro agenda pœnitentia, quam iuſta animaduerſione puniri: vt animam eius per pœnitentiam cu-
raret, quam ipſe iniqua delatione diabolo captiuam reddiderat; & hoſti domeſtico clemēter igno
ſcens, antiquum aduerſarium in vna re conſcientia pura bis vinceret. Solebat vero ſanctus vir ac-
curate obſeruare, vt nemo ex illis qui ipſi parebant, ſiue ſerui illi eſſent, ſiue ingenui, ſi pro culpa
ſua flagellandi eſſent, amplius trigintanouem ictibus ferirentur. Si quis vero in graui culpa depre
hensus eſſet, permittebat quidem vt poſt dies paucos iterum vapularet, ſed paucis: conteſtabatur

De reditu S. Cæſarij Arelatem.

que Eccleſiæ Præfectos, ſi quis iuberet quempiam diutius flagellari, & ea verbera illi mortem af-
ferrent, vt is homicidij reum ſe ſciret.] Ius quidem virgarum fuiſſe penes Epiſcopos, vt delinquen
tes illis ſubiicerent, ſatis hoc exemplo intelligere potes. Sed pergit: Vbi autē percrebuit apud Are-
latenſes, hominem Dei reuerti, iamq. eum vrbi appropinquare: omnes vtriuſque ſexus cum cruci-
bus & cereis ei proceſſere obuiam pſallentes, & ingreſſum eius opperientes. Cum ſoleat autem C
Chriſtus ſeruos ſuos illuſtrare virtutibus, & perfidos aperta mirabilium operum luce confunde-
re: ad aduentum ſancti viri Dominus terram longiſſima ſiccitate arentem perfudit imbre, vt cum
reuertente gratioſiſſimo diſpenſatore fructuum quoque vbertas ſequeretur.] hucuſque de exilio &
reditu Cæſarij Cyprianus Epiſcopus: quibus & expreſſam litteris vides religioſam pompam anti
quitus obſeruari ſolitam in hodiernum vſque retentam crucibus fulgentem, atque cereis emican
tem, cum, præuio clero, populo ſubſequente, proceditur.

IX.

Quod ad bellicos pertinet apparatus, inierunt vna ſimul fœdus Gundebadus Rex Burgundio
num cum Clodoneo Rege Francorum aduerſus Alaricum Vuiſigothorum Regem in Aquita-
nia regnātem: quod quidem antequam detegeretur, & eſſent milites in procinctu; laborauit Theo
doricus Rex Oſtrogothorum dominator Italiæ, vt diſſidentem Clodoueum Franchorum Regem
cum Alarico pacis fœdere conciliaret, eaq. de cauſa legatos miſit in Gallias, ſcripſitq. ad ipſos diſ-
ſidentes Reges litteras, nimirum ad Alaricum alias, alias vero ad Clodoueum, ruſumq. dedit
alias ad Regem Burgundionum, atque inſuper ad Regem Erulorum, necnon alias ad Regē Guar
norum, itidemq. ad Regem Toringorum, vt omnes ſimul idipſum Franchorum Regi ſuadere ſtu D
derent. Extant [d] ipſæ litteræ apud Caſſiodorum omnes quatuor numero. Quomodo autem his
contemptis litteris iūcti cum Burgundionibus Franci aduerſus Alaricum pugnauerunt, ſuo loco
dicturi ſumus.

d Caſſiod. Var. lib. 3. epiſt. 1. 2. 3. 4.

X. *Gallicanæ fidei puritas haud patitur Gothos Arianos.*

Modo autem de S. Quintiano narrata a Gregorio (vt propoſuimus) hic deſcribamus: quibus
de turbationis Galliarum cauſa hæc præmittenda: Gens illa ab exordio naſcentis Eccleſiæ Ca-
tholicis ſemper aſſueta dogmatibus, haud facile patiebatur Arianum barbarum nobiliorem Gal
liarum partem, vtpote Italiæ magis propinquam, obtinere; memores quot quantaq. maiores ipſo
rum ſanctiſſimi, qui ſub Conſtātio Auguſto claruere Epiſcopi obijſſent ſtrenue aduerſus Arianos
pro Catholica fide certamina: Mouebantur amplius, cum nouum Regem, eumdemq. Catholicū,
barbarum licet, ſumma tamen religione nitentem regnare ſcirent in Gallijs Clodoueum. Cum igi
tur inter alios Quintianus id ſe cupere teſtaretur, vt Rex Catholicus Catholicis dominaretur: a
delatoribus delatus ad Gothos, & ab eiſdem quæſitus ad necem, eſt factus extorris. Narrat rem
geſtam ita Gregorius [e]: Multi iam tunc ex Gallijs habere Franchos dominos ſummo deſiderio
cupiebāt. Vnde factum eſt, vt Quintianus Rutenorum Epiſcopus per hoc odium ab vrbe depelle E
retur. Dicebant enim ei: Quia deſiderium tuum eſt, vt Frāchorum dominatio poſſideat terrā hāc.

e Greg. hiſt. Fra. lib. 2. c. 36.

XI. *Quintianus fugit perſequentes Gothos.*

Poſt dies autem paucos, orto inter eum & ciues ſchandalo, Gothos qui in hac vrbe moraban-
tur ſuſpicio attigit, exprobrātibus ciuibus, quod velit ſe Franchorum ditionibus ſubiugare: conſi-
lioq. accepto, cogitauerunt eum perfodere gladio. Quod cum viro Dei nunciatum fuiſſet, de no-
cte cōſurgēs, cū fideliſſimis miniſtris ſuis ab vrbe Rutena egreditur, Aruernos aduenit; ibiq. a S.
Euphraſio Epō, qui quondā Apruculo Diuinionenſi ſucceſſerat, benigne ſuſceptus eſt; largitiſq. ei
tam domibus quam agris & vineis, ſecum retinuit, dicens: Sufficit huius facultas Eccleſiæ, vt vtrū-
que ſuſtineat: cum tanta charitas, quam beatus Apoſtolus prædicat, permaneret inter ſacerdotes
Dei. Sed & Lugdunenſis Epiſcopus largitus eſt ei aliqua poſſeſſionis Eccleſiæ ſuæ, quam in Aruer
no habebat. Reliqua vero de S. Quintiano, tam inſidiæ quas pertulit, quam illa quæ per eum Do-
minus operari dignatus eſt, ſcripta ſunt in libro Vitæ eius.] hucuſque Gregorius. Porro Quintia-
nus interfuiſſe reperitur pluribus Synodis, vt Aurelianenſi atque alijs: qui egregia clarus ſancti-
tate,

Digitized by Google

A tate, meruit poſt obitum inter Sanctos adſcribi [a], quos Eccleſia Dei annua celebritate colere
conſueuit.

a Martyr. Rom. die 14. Iunij.

XII. *De tempore mortis Alarici Regis.*

His igitur de ſanctiſſimorum Antiſtitum preſſura narratis, reliquum eſt, vt ſermonem habi-
turi de Alarici Regis interitu, de tempore quo accidit, quam exactiſſimam ineamus rationē. Qui
enim exiſtimarunt Alaricum vigintiduobus dumtaxat annis regnaſſe, anno ſuperiori finem viuen
di feciſſe tradiderunt. At veteres ſunt de his conſulendi chronographi. Sanctus Iſidorus Hiſpalen-
ſis Epiſcopus res Gothorum duplici ſcripto proſecutus, nimirum Chronico & Hiſtoriæ compen-
dio, triplici chronographia ſub hoc anno Alarici mortem conſignat, nempe numero Aeræ, annis
Imperij Anaſtaſij, & tempore ipſius Alarici regni, dum videlicet tradit ipſum regnaſſe annos vigin
titres, deceſſiſſeq. anno decimoſeptimo Anaſtaſij Imperatoris, atque in eius locum mox ſuffectum
ipſius filium Geſelicum eodem anno decimoſeptimo Anaſtaſij, Aera quingenteſima quadrage-
ſimaquinta, qui eſt hic ipſe annus Domini quingenteſimusſeptimus. Ex his autem habes, vnde erro
ris arguas Gregorium Turonenſem, dum victum a Clodoueo Alaricum ponit anno quinto ante
eiuſdem Clodouei Regis obitum, nempe poſt annos duos: ſed & fortius idem redarguitur a Caſ-
B ſiodoro huius temporis ſcriptore, dum ſubſequentis Anni Conſulibus Venantio Iuniore atque
Celere victoriam ponit Theodorici Regis aduerſus Franchos, quam poſt occiſum Alaricum acci
diſſe conſentiunt omnes.

XIII. *Cauſæ belli aduerſus Gothos.*

Quænam autem belli huius cauſa præceſſerit; Theodoricus Rex Italiæ ad eumdem Clodoueū
ſcribens, legatoſq. pro ineunda concordia cum Alarico mittēs, mediocres cauſas interceſſiſſe teſta
tur [b]. Scripſit idem & ad Alaricum eodem quoque argumento per legatos epiſtolam [c], qua
ait inter eos paruam quamdam de verbis extitiſſe contentionem. Cum vero Theodoricus neque
a Rege Burgundionum, neque a Rege Franchorum auditus eſſet, præſto eſſe Alarico gentili ſuo
animo decernens, expeditionem aduerſus eos adornat, atque ad ſuos Gothos ſcripſit epiſtolam [d]
de expeditione Gallicana parenda, cum iam accepiſſet Clodoueum arma tractare. Gregorius au
tem Turonenſis religionis zelo permotum ait Clodoueum aduerſus Alaricū, quod Chriſtianiſſi-
mus Rex indigno ferret animo in Gallijs regnare hominem Arianum: nam hæc ipſe de eo [e]: Igi
tur Clodoueus Rex ait ſuis: Valde moleſte fero, quod hi Ariani partem teneant Galliarum. Eamus
cum Dei adiutorio, & ſuperatis, redigamus terram in deditionem noſtram. Cumque placuiſſet
C omnibus hic ſermo, commoto exercitu, Pictauos dirigit: ibi tunc Alaricus commorabatur.] hæc de
cauſa belli Gregorius.

b Apud Caſſiod. Variar. lib. 3. epiſt. 4.
c Apud Caſſiod. lib. 3 epiſt.
d Apud Caſſiod. lib. 1. epiſt. 24.
e Greg. Turonē. hiſt. Franc. lib. 2. c. 37.

XIV.

His viſis, iam narrare agrediamur, quiſnam fuerit Chriſtianiſſimi Principis bellicus appara
tus, nonniſi præuia religione diſpoſitus: vt ſimul intelligas, quantum valeat ad debellandos hoſtes
cum Dei timore pietas optime cuſtodita. Quidnam autem ipſo expeditionis exordio egerit, audi
primum ab Hincmaro Rhemenſi Epiſcopo, res geſtas ſancti Remigij proſequente: Tunc (inquit)
per conſilium Reginæ ſuæ fecit eccleſiam in honorem Apoſtolorum Petri & Pauli in Pariſiorū ci
uitate.] Pugnaturus enim aduerſus hæreticos, iure ſibi Principes Apoſtolorum eo munere conci-
liandos putauit, vtpote validiſſimos aduerſus impios propugnatores Eccleſiæ. Sed quid præterea
auſpicando difficillimo prœlio præmittendum putarit Rex Chriſtianiſſimus Clodoueus, audi iſta
ſubijcientem Hincmarum: Per conſilium beati Remigij in Aureliano ciuitate Epiſcoporū Syno-
dum conuocauit, in quo Conuentu multa vtilia conſtituta fuere. Rex quoque deuotiſſimus pergēs
contra Alaricum Arianum, benedictionem petijt a ſancto Remigio; cui & benedictionē dedit, &
victoriam in verbo Chriſti reſpondit: deditq. illi plenum vas, quod vulgi cōſuetudo flaſconem ap
D pellat, de vino quod benedixit.] addit de eodem vino multiplicato diuina virtute vſque ad finem
belli: cuius miraculi cum nullus alius antiquorum meminerit, fides ſit apud auctorem: Cum haud
ſoſicias ierimus complura viro diſertiſſimo innotuiſſe ex archiuo Rhemenſis cui præerat Eccle-
ſiæ: nec dubitemus de diuina virtute, cuius in edendis miraculis vis omnem ſemper captum hu-
manum ſuperat. Accepta igitur a ſanctiſſimo ſacerdote ad periculoſum conficiendum bellum be-
nedictione, a quo & ſacrum quoque baptiſmum acceperat, vniuerſo exercitui edita ſanctione man
dauit, ne quid per huiuſmodi bellum damni inferretur Eccleſijs, ſacriſve miniſtris, perſonis re-
buſq. ad eos ſpectantibus. Huius quidem a ſe conditæ legis meminit ipſe in epiſtola data ad Epi-
ſcopos Aureliani ad Concilium congregatos: vt plane magnopere ſit in religioſiſſimo Principe cō
mendandum, in procinctu ipſo nihil antiquius habuiſſe, quam pietate cōciliare ſibi cæleſte numē.
At deſcribamus hic epiſtolam, quam diximus ea de re a Clodoueo ad ſanctum Epiſcoporum Cō-
cilium datam:

Clodoueus ſcribit ad Epiſcopos Cōcilij Aurelianenſis.

Dominis ſanctis & Apoſtolica ſede digniſſimis Epiſcopis Clodoueus Rex.

XV. *Quæ a militib. ſeruanda Clodoueus propoſuerit.*

Enunciante fama quid actum fuerit, vel præceptum omni exercitui noſtro, priuſquam in pa-
E triam Gothorum ingrederemur, beatitudini veſtræ præterire non potui. In primo quoque de mi-
niſterio Eccleſiarum omnium præcepimus, ne ad ſubripiendum ea aliquis conaretur, neque de ſan
ctimonialibus, neque de viduis quæ in religione Domini deuotæ eſſe probantur: ſimili conditio-
ne de clericis, vel filijs ſupradictorum tam clericorum, quam viduarum, qui cum illis in domo ip
ſorum conſiſtere videbantur. Idem & de ſeruis Eccleſiarum quos de Eccleſijs tractos per Epiſco
porum ſacramenta conſtiterit, præceptum eſt obſeruare, vt nullus ex ipſis aliquam violentiam vel
damnum patiatur. Quod ita ad integrum eſt intelligendum, vt ex his ſupradictis ſi aliquis vim ca
ptiuitatis pertuliſſet ſiue in Eccleſia, ſiue extra Eccleſiam omnino ſine aliqua dilatione præcipia-
mus eſſe reddendos. De ceteris quidem captiuis laicis, qui extra pacem ſunt captiuati, & fuerint
approbati Apoſtoli *, aut cui volueritis arbitrij veſtri, non eſt negandum. Nam de his qui in pa
ce * noſtra tam clerici quam laici ſubrepti fuerint, ſi veraciter agnoſcitis, veſtras epiſtolas de an
nulo veſtro intra ſignatas ſic ad nos omnimodis dirigatis, & a parte noſtra præceptionem latam
noueritis eſſe firmandam *; ſic tum populus noſter petit, vt cuicumque epiſtolas veſtras præſta-
re fue-

* Apoſtolici hoc eſt, Catholici
* parte
* ſeruandam

re fuerltis dignati,cum ſacramento per Deum & benedictione veſtra dicere non tardetis,rem iſtã A
quæ poſcitur,veram eſſe:quia multorum varietates & falſitates inuentæ ſunt,vt comprehendan-
tur.ſicut ſcriptum eſt [a]: Perit iuſtus cum impio.Orate pro me,domini ſancti & Apoſtolica ſede
Papæ digniſſimi.]Quid ad iſta reſcripſerint ſacerdntes, inferius verba facturi de eodem Concilio
Aurelianenſi ſuo loco dicemus.

a Geneſ.18.

XVI.

b Greg. Turon. hiſt Franch. lib. 2.c.37.

In Fœni raptorem ſeuere vltus Clodoueus.

Quod vero religioſiſſimus Princeps lege ſancita canit,illud ipſum inuiolabiliter quidem vo-
luit cuſtodiri;vt quæ de ipſo his verbis ſcribit Gregorius Turonenſis,aperte declarant [b]: Quoniã
(inquit) pars hoſtium per territorium Turonicum tranſibat,pro reuerentia beati Martini dedit
edictum,vt nullus de regione illa aliud quam herbatum alimenta aquãq. præſumeret. Quidam
autem de exercitu,inuêto cuiuſdam pauperis fœuo,ait:Nonne Rex herbam tantum præſumi man
dauit,& nihil aliud?& hoc(inquit) herba eſt.Non enim erimus trãſgreſſores præcepti eius,ſi eam
præſumimus.Cumque vim faciens pauperi, fœnum vi abſtuliſſet:factum peruenit ad Regé.Quo,
dicto citius,gladio perempto,ait:Et vbi erit ſpes victoriæ,ſi beatus Martinus offenditur? Satisque
fuit exercitui,nihil vlterius ab hac regione præſumere.

XVII.

Ipſe vero Rex direxit nuncios ad beatam baſilicam,dicens:Ite, & forſitan aliquod victoriæ B
auſpicium ab æde ſancta ſuſcipietis.Tunc datis muneribus,quæ loco ſancto exhiberent,ait:Si tu,
Domine,adiutor mihi es,& gentem hanc incredulam,ſemperq.æmulam tibi meis manibus trade
re decreuiſti,in ingreſſu baſilicæ ſancti Martini dignare propitius reuelare;vt cognoſcam, quia
propitius dignaberis eſſe famulo tuo.Maturantibus autem pueris,& ad locum accedentibus iux-
ta imperium Regis,dum ſanctam ingrederentur baſilicam,hanc antiphonam ex improuiſo Pri-
micerius qui erat incepit: Præcinxiſti [c] me Domine virtute ad bellum:ſupplantaſti inſurgentes
in me ſubtus me:& inimicorum meorum dediſti mihi dorſum,& odientes me diſperdidiſti.Quod
ſatellites audientes,& Domino gratias agentes,& vota beato confeſſori promittentes,læti renun-
ciauerunt Regi.

c Pſal.17.

Ex Propheta Pſalmo Prophetia victoriæ innotuit.

XVIII.

Porro ille,cum ad fluuium Vigennam cum exercitu aduenisset,per quem locum tranſire debe
ret,penitus ignorabat:intumuerat enim ab inundatione pluuiarum.Cumq.illa nocte Dominum
deprecatus fuiſſet,vt ei vadum,quo tranſire poſſet,dignaretur oſtendere:mane facto, ceruа miræ
magnitudinis ante eos nutu Dei flumen ingreditur,illaq.vadãte,populus qua tranſire poſſet agno
uit.Veniente autem Rege apud Pictauos,dum eminus in tentorijs commoraretur, pharus ignea C
de baſilica ſancti Hilarij egreſſa,viſa eſt ei,tamquam ſuper ſe aduenire; ſcilicet vt lumine beati
confeſſoris adiutus Hilarij,liberius hæreticas acies,contra quas ſæpe idem ſacerdos pro fide con
flixerat,debellaret.Conteſtatus eſt autem omni exercitui,vt nec ibi quidem aut in via aliquid ſpo
liarent,aut res cuiuſdam diriperent.

XIX.

De S.Maxentio Abbate.

Erat autem in his diebus vir laudabilis ſanctitatis Maxentius Abbas recluſus in monaſterio
ſuo ob Dei timorem intra terminum Pictauienſem; cuius monaſterij nomen lectioni non indidi-
mus,quia locus ille vſque hodie Cellula S.Maxentij vocatur:Cuius monachi cum hoſtium cuneũ
vnum in monaſterium cernerent propinquare,Abbatem exorant,vt de cellula ſua egrederetur ad
conſulendum eis.Illoq.demorante,hi timore perculſi,eum aperto oſtio producunt de cella ſua.
At ille in occurſum hoſtium quaſi pacem rogaturus pergit intrepidus.Vnus autem eorum euagi
nato gladio,vt in caput eius libraret;manus ad aurem erecta diriguit,gladiuſq.retrorſum ruit. At
ille ad pedes beati viri,veniam depoſcens,ſternitur.Quod videntes reliqui, cum timore maximo
ad exercitum redierunt,timentes ne & ipſi pariter interirent.Huius vero brachium beatus confeſ
ſor cum oleo benedicto contrectans,impoſito ſigno Crucis,reſtituit ſanitati:eiuſq.obtentu mona D
ſterium permanſit illæſum.Multaſq.& alias virtutes operatus eſt;quas ſi quis diligẽter inquiret,
librum vitæ illius legens,cuncta reperiet.]ſed non extat.Viget vero Maxentij memoria indelebi-
li nota in ſacro Eccleſiæ Martyrologio,annis ſingulis ſexto Kal.Iulij rediuiua. Subdit autem iſta
Gregorius de victoria Clodouei:

XX.

Vincitur et occiditur Alaricus a Clodoueo

Interea Clodoueus Rex cum Alarico Rege Gothorum in campo Vocladenſe,decimo ab vr-
be Pictauo milliario,conuenit,& cum confligentibus his eminus reſiſtunt,cominus illi:cumq. ſe-
cundum conſuetudinem Gothi terga vertiſſent,ipſe Rex Clodoueus victoriam,Domino adiuuan
te,obtinuit.Habebat autem in adiutorium ſuum filium Sigeberti Claudi nomine Clodericũ (hic
Sigebertus pugnans contra Alamannos apud Tulbiacenſe oppidum percuſſus in genuculo claudi
cabat.)Porro Rex cum fugatis Gothis Alaricum Regem interfeciſſet,duo ex aduerſo ſubito ad-
uenientes,contis vtraque ei latera feriũt:ſed auxilio tam loricæ,quam velocis equi,ne periret,exẽ
ptus eſt.Maximus ibi tunc Aruernorum populus,qui cum Apollinare venerant,& primi qui erãt
ex Senatoribus corruerunt.De hac pugna Amalaricus filius Alarici in Hiſpaniam fugit,regnum
que patris ſagaciter occupauit.Clodoueus vero filium ſuum Theodoricum per Albigẽſem ac Ru E
tenam ciuitatem ad Aruernos dirigit.Qui abiens,vrbes illas a finibus Gothorum vſque Burgun
dionum terminum,patris ſui ditionibus ſubiugauit. Regnauit autem Alaricus vigintiduos an-
nos,*exactos videlicet*.Clodoueus vero apud Burdegalenſem vrbem,hiemem agens,cunctos theſau
ros Alarici a Toloſa auferens,Engoliſmam venit.Cui Dominus tantum gratiæ tribuit,vt in eius
contemplatione muri ſponte corruerent:tunc vero excluſis Gothis,vrbem ſuo dominio ſubiuga-
uit.Patrata poſt hæc victoria,Turonos regreſſus eſt,multa ſanctæ baſilicæ B.Martini munera offe
rens.]hactenus de his Gregorius.

XXI.

d Proc.de bello Goth.lib 1.

Eadẽ hiſtoria ex Græcis petita.

Quę vero alia ab his diuerſa addit Procopius Gręcus hiſtoricus,ex verbis ipſius accipe [d]; Vui-
ſigothi interea,poſtquam Germanos(*ita ipſe Franchos appellat*)circa Carchaſonem vrbem caſtra
habere certiores ſunt redditi:confeſtim his obuiam eunt,& poſitis caſtris quietos ſe continent.
Sed cum in ea obſidione temporis plurimum contererent,tædere cœpit inertiæ,& ægreferre per
hoſtes loca ſua vaſtari,in prędamq.omnia agi.Vnde & Alaricum contumelijs & probris inceſſe-

re, &

Digitized by Google

A re,& quod hoſtes formidaret,odiſſe,ſuiq. ducis cunctationem & ſegnitiem criminari;& identidẽ affirmare,per ſe quidem & ſolos abſque copijs Theodorici,quæ expectabantur,Germanos poſſe vincere. Vnde ſuorum importunitate victus Alaricus,etſi haud præſentibus Gothis, cogitur ſtatim in aciem aduerſus hoſtes prodire. Sed Germani ea congreſſione ſuperiores iam facti, Vuiſigothorum vi maxima cæſa,Alaricum ſimul ducem obtruncant; & Gallijs maiorem in partem potiti, Carchaſonem vrbem celerrime obſident,vt in qua abditas eſſe regias opes acceperant,quas Alaricus quondam Senior,cum Romam cepiſſet,abſtulerat. In his ferme Salomonis fuiſſe pretioſiſſimam ſupellectilem & aſpectu digniſſimam,vt quam ingentis pretij gemmis ornatam ex Hieroſolymis dicunt aduexiſſe quondam Romanos.] Quæ autem poſt hæc ſecuta ſunt de liberata per Theodorici exercitum Carchaſonenſi ciuitate ab obſidione,in ſequentem annum eſſe reijcienda, Caſſiodorus in Chronico monet. Vides,lector,quem finem conſequi ſoleant bella , quæ religio mouit,& pietas diſpoſuit,atque ipſum iugiter eſt comitata procinctum. Iam vero ad Patres Aurelianenſis Concilij redeamus.

XXII. *Conciliũ Aurelianenſe.* Qui igitur Clodouei litteras datas acceperant,cum de ijs quæ ipſe Synodum conſuluerat diligenti diſcuſſione tractaſſent,ſacris ſancitis decretis,eadem cum his litteris ad eum ſcriptis miſere,quæ ſic ſe habent [a]:

B

XXIII. [a] Concil. Aurel. c. 20. Domino ſuo Catholicæ Eccleſiæ filio Clodoueo glorioſiſſimo Regi. Omnes ſacerdotes,quos ad Concilium venire iuſſiſtis,quia tanta ad Catholicæ religionis cultum glorioſæ fidei cura vos excitat,vt ſacerdotalis mentis affectu ſacerdotes de rebus neceſſarijs tractaturos in vnum colligi iuſſeritis:ſecundum veſtræ voluntatis cõſultationem & titulos quos dediſtis,ea quæ nobis viſa ſunt, definitione reſpondimus:ita vt ſi ea quæ nos ſtatuimus,etiam veſtro recta eſſe iudicio comprobãtur,tanti conſenſu Regis ac domini maioris,auctoritatem ſeruandam tantorum firmat ſententia ſacerdotum.]hucuſque ad Clodoueum epiſtola ſacri Concilij, ſed quæ mendoſa nonnihil appareat. *Monitione S. Remigij collegit Concilium Clodoueus.* Quod autem audis iuſſu Clodouei ad Synodum eſſe conuocatos Epiſcopos;monente id ſancto Remigio factum eſſe,in rerũ geſtarum ipſius hiſtoria teſtatur Hincmarus:ita plane bene hæc ſuadens nouo Chriſtiano fortiſſimo Principi,tunc ipſi cuncta dextere proceſſura , cum primum omnium optimo religionis ſtatui Rex accurate proſpiciſt.

XXIV. Quod autem ad ſancitos ſacros canones pertinet,triginta tres numero ſumma prudentia reperiuntur fuiſſe editi:quorum qui ad rerum geſtarum ampliorem cognitionem ſpectat, extat ſeptimus,quo declaratur eumdem Chriſtianiſſimum Regem complura contuliſſe Eccleſijs munera,aliaq. fuiſſe pollicitum. ſunt enim hæc eiuſdem canonis verba [b]:

C

[b] Concil. Aurel. cap. 7.

XXV. *Eccleſiis complura dona a Clodoueo data.* De obligationibus,vel agris, quos dominus noſter Rex Eccleſiæ ſuo munere conferre dignatus eſt,vel adhuc non habentibus,Deo ſibi inſpirante,contulerit, ipſorum agrorum vel clericorũ immunitate conceſſa;id eſſe iuſtiſſimum definimus,vt in reparationibus eccleſiarum, alimoniis ſacerdotum,pauperum refectione,vel redemptione captiuorum,quicquid Deus in ſauentibus dare dignabitur expendatur,& clerici ad adiutorium Eccleſiaſtici operis conſtringantur,&c.]ex quibus perſpicias receptum veterem vſum de rerum Eccleſiaſticarum triplici diſtributione ſancitũ.

XXVI. [c] Concil. Aurel. ca. 12. *De Eccleſiis & Clericis Arianis.* Quod vero ad Arianos Clodouei gladio ſuperatos,hæc ijdem Patres ſanctiſſimi ſtatuere [c]: De hæreticis clericis,qui ad fidem Catholicam plena fide & voluntate venerint,vel de baſilicis quas in peruerſitate ſua Gothi hactenus habuerunt,id cenſuimus obſeruari:vt ſi clerici fideliter conuertantur,& fidem Catholicam integre confiteantur,vel ita dignam vitam morum & actuum probitate cuſtodiant;officium,quo eos Epiſcopus dignos eſſe cenſuerit,cum impoſitione manus benedictionem ſuſcipiant;& Eccleſias ſimili quo noſtræ inuocari * ſolent,placuit conſecrari.]hæc ibi.

D Ceteros ad diſciplinam Eccleſiaſticam ſartam tectam conſeruandam editos canones tu conſulas.

* innouari

XXVII. *SS. Epiſcopi qui huic Concilio interfuere.* Porro qui ſanctitate conſpicui huic Concilio interfuerunt Epiſcopi,hi notiores numerantur, Gildardus Rothomagẽſis, Lupus Sueſſionenſis: fuit hic filius S. Principij Epiſcopi Sueſſionenſis & eius ſucceſſor in Epiſcopatu,nepos vero S. Remigij Rhemenſis Epiſcopi,vt ex eius Actis apparet,necnon ex eiuſdem S. Remigij teſtamento. Interfuit etiam Melanius Rhodonenſis, Quintianus Rutenus,& Theodoſius Antiſidorenſis:quos omnes habet ſacer Eccleſiæ catalogus,quos eoſdem colit,publicoq. præconio celebrat quolibet anno ſingulis natalibus ipſorum diebus. Sed & Leontius Toloſanus ibidem inter alios recenſetur,eius temporis Epiſcopus magni nominis. Qui vero in caſtris Clodouei tunc militauit Aquilinus vir illuſtris,abdicato ſæculo,poſtea creatus Epiſcopus Ebricenſis egregia enituit ſanctitate,vt res ab eo preclare geſtæ teſtantur [d].

XXVIII. [d] Extant apud Sur. die 19. Octo. Quinam autem,occiſo Alarico,in locum eius ſucceſſit,& quam impar fuerit vt collabentẽ regni molem denuo reſtitueret,Iſidorus breui compendio tempus regni eius perſtringens, hæc ait: Æra quingenteſima quadrageſima quinta,anno decimoſeptimo Anaſtaſij Imperatoris, Geſilicus

E *Geſilicus ſuccedit Alarico.* ſuperioris Regis ex concubina filius Narbonæ Princeps efficitur,& regnauit annos quatuor, ſicut genere viliſſimus,ita infelicitate & ignauia ſummus. Denique dum eadem ciuitas a Gundebaldo Burgundionum Rege direpta fuiſſet,iſte cum multis ſuis dedecore & cum magna ſuorum clade apud Barcinonem ſe contulit. Ibi moratus,quouſque regni faſcibus a Theodorico fugæ ignominia priuaretur. Inde profectus ad Africam, Vuandalorum ſuffragium poſcit , quo in integrum poſſit reſtitui. Qui dum non impetraſſet auxilium,mox de Africa rediens ob metum Theodorici Regis,Aquitaniam petijt. Ibi anno vno deliteſcens, Hiſpaniam reuerſus,ab Ebbane Theodorici Regis duce,duodecimo a Barcinone vrbe milliario,commiſſo prælio ſuperatus, in fugam vertitur,captuſq. trans fluuium Druentium Galliarum occiditur.]hic finis Alarici filij patri hoc anno ſuccedentis in regnum. At de rebus geſtis Theodorici aduerſus Franchos agemus anno ſequenti. Succeſſit autem Geſilico Amalaricus natus ex filia Regis Alarici,vt Procopius docet.

XXIX. Quod vero ad res Orientales ſpectat,tumultuatum eſt Conſtantinopoli a populo,de quo Marcellinus in Chronico iſta habet: Seditio popularis in Circo facta eſt,mileſq. armatus obſtitit. Gra-

dus

Digitized by Google

ſtus Circi Septentrionalis ſimul cum fornice incenſi, collapſiq. ſunt, Anaſtaſio Cæſare in Proceſſibus commorante.] eodem anno [a] decimoſeptimo Anaſtaſij Imperatoris, ab ipſo ædificatur præſidium contra Perſas, quod Daram antea nominatum, Anaſtaſiopolim appellauit: Agit de eadem munitione Euagrius [b], atque Procopius [c]. Theodorus vero Lector illa his addit. Anaſtaſius cōdidit Daram; & cum condidiſſet, vidit in ſomnis Bartholomæum Apoſtolum dicentem, ſubuertiſſe ipſum ciuitatis cuſtodiam, quod reliquias ſuas illo miſſas reprobaſſet.] hæc auctor ſuorum temporum res geſtas ſummatim percurrens: quod enim Manichæus Anaſtaſius eſſet, hoc potiſſimum ſigno declarauit, cum Manichęorum ſit, reliquias Sanctorum execrari. Ex his vero inſigniter Nicephorum [d] erraſſe comperies, dum putauit ab eodem Anaſtaſio Imperatore illuc fuiſſe tranſlatas eiuſdem ſancti Bartholomæi reliquias. Etenim non Anaſtaſius, ſed Iuſtinianus Imperator coli voluit eodem in loco ſanctum Bartholomæum Apoſtolum, cui (teſte Procopio [e]) erexit ibi baſilicam: poſt enim recenſita ingentia ędificia diuino inſtinctu pro defenſione munitionis illius erecta, iſta ſubdit de eodem Iuſtiniano Imperatore: Et duo templa extruxit; vnum, quod Magnam eccleſiam vocant; alterum ſancto Bartholomæo Apoſtolo ſacrum.] Sic igitur quas repudiauit Anaſtaſius Bartholomæi reliquias, Iuſtinianus inuexit, eiſdemq. erexit templum. Habes ergo vindicatum ſanctum Apoſtolum, falſo a Nicephoro inſimulatum conſuetudinis cum hæretico Imperatore, cum ſcriptum ſit [f]: Impiorum victimæ abominabiles Deo.]

A

a Cedren. In Annal hoc an.
De munitione Daræ.
b Euagr. lib. 3. c. 37.
b Procop. de bel. Perſ. lib. 1.
d Niceph. lib. 16. c. 37.
e Procop. de æd. Iuſtin. Imp.
f Iſai. 1. Hier. 6.

B

IESV CHRISTI ANNVS 508.	SYMMACHI PAP. ANNVS 10.	ANASTAS. IMP. 18. THEODORICI REG. 16.

I. CHriſti annus quingenteſimus octauus deſcriptus habetur in Faſtis Conſulatu Venantij Decij Iunioris & Celeris: vnde plane opinari liceat reſpuiſſe Clodoueum Franchorum Regem oblatos ab Anaſtaſio hæretico Imperatore codicillos quos miſerat Conſulatus, de quibus ita Gregorius [g]: Ab Anaſtaſio Imperatore codicillos de Conſulatu accepit: & in baſilica beati Martini tunica blatea indutus eſt & chlamyde, imponens vertici diadema. Tunc aſcenſo equo, aurum argentumq. in itinere illo, quod inter portam atrij & eccleſiam ciuitatis eſt, præſentibus populis manu propria ſpargens, voluntate benigniſſima erogauit: & ab ea die tamquam Conſul & Auguſtus eſt vocitatus.] hæc Gregorius, putans eo modo Clodoueum ſumpſiſſe Conſulatus inſignia: verū quæ illa eſſent, a Caſſiodoro ita deſcribuntur in formula Conſulatus [h]: Per illam indictionem Conſulatus te decoramus inſignibus: Pinge vaſtos humeros vario colore palmatæ: validam manū victoriali ſcipione nobilita: lares proprios etiam calceis auratis egredere: ſellam curulē pro ſua magnitudine multis gradibus eniſus aſcende.] Hæc ergo cum ita ſint, proprius dici poteſt, ea quæ ſcribit Gregorius, repræſentare ſpeciem de victoria obtenta triumphi, quam inſignia exprimere Cōſulatus. Nam ſi (vt putauit) acceptauit Clodoueus oblatum ab Anaſtaſio Conſulatum; cur non eſt inditum eius nomen Conſularibus Faſtis? haud enim par eſt credere alium quam ordinariū Cōſulem tantum Regem Clodoueūm ab Anaſtaſio deſignatum: ſiquidem quem nominant honorarium, vel ſuffectum, cuilibet ordinis Senatorij quam facillime dari conſueuit. Nam ſi exemplo res agenda eſt; cum a Zenone Imperatore Theodorico Regi Gothorum oblatus eſt Conſulatus, fuit ille ordinarius, & nomen eius in Faſtis cum ordinarijs Cōſulibus receptus eſt: quod vtique de Clodoueo itidem accidiſſet, ſi oblatum ab Anaſtaſio ordinarium Conſulatum acceptaſſet. Sed & qui Patriciatu, non Conſulatu putat Clodoueum donatum, mea quidē ſententia fallitur; inferior enim erat Patriciatus dignitas Conſulatu, & communis pluribus. Ceterum veteres [i] omnes Conſulatum, non Patriciatum oblatum dicunt.

C

g Greg. hiſt. Fra. lib. 2. c. 38.
De Conſulatu oblato Clodoueo.
h Caſſiod. Var. lib. 6. epiſt. 1.

D

i Amon. li. 1. Hincmar in Vit. S. Remigij, & alij.

II. Sed vnde iſtiuſmodi muneris Anaſtaſio Auguſto hoc potiſſimum tempore exhibendi ratio? Meminiſſe oportet inimicitias exortas inter Anaſtaſium Imperatorem & Theodoricum Italiæ Regem, huncq. vendicaſſe ſibi Pannoniam, quæ ad Orientale ſpectare videbatur Imperium: perſeueraſſe autem eiuſmodi odium acrioribus incrementis, res geſtæ ab Anaſtaſio ſub huius anni Cōſulatu declarāt, de quibus ita breuiter Marcellinus in Chronico: Roman[l] Comes Domeſticorū, & Ruſticus Comes Scholæ cum his [*] armatis nauibus, totidemq. dromonibus octo millium armatorum ſecum ferentibus, ad deuaſtanda Italiæ littora proceſſerunt, & vſque ad Tarentum antiquiſſimam ciuitatem aggreſſi ſunt; remenſoq. mari, inhoneſtam victoriam, quam piratico caſu Romani ex Romanis rapuerunt, Anaſtaſio Cæſari reportarūt.] hæc ipſe. Talia Anaſtaſius præſumpſit hoc anno, quo ſciebat Theodoricum eſſe in expeditione (vt dicemus) in Gallijs.

Inter Anaſtaſium & Theod. bellum conflatum.
* centum

III. Pergrato igitur accipiens animo excitatum potentiſſimum Frāchorum Regem aduerſus Gothos ſuos hoſtes Anaſtaſius Imperator, accepto obtentæ de illis victoriæ nuncio, quo tātum demereri Principem poſſet, ad eumdem legatos cum codicillis Conſularibus miſit, eidem gratulaturus, & in propoſito perſiſtere magis magiſq. cohortaturus. Sed (vt dixi) ſpreuit Chriſtianiſſimus Franchus Rex ab hæretico Imperatore oblatum munus: vnde opus fuit Anaſtaſio aliū loco ipſius Conſulem ſubrogare, quem diximus nomine Celerem. At de Conſulibus ſatis.

E

Anaſtaſius aucupatur amicitiam Clodouei.

IV. Iam vero quæ inter Clodoueum Franchorum Regem & Theodoricum Regem Italiæ hoc anno tranſacta ſint, videamus ex Procopio fideliter rem geſtam ita narrante [k]: Theodorico deinde cum Gothorum exercitu aduentante, trepidantes Germani, *ipſi nimirum Franchi*, obſidionē Carchaſonæ ſoluerunt, indeq. profecti, eam Galliarum & præter Rhodanum flumen mox occupant regionem, quæ in Oceanum vergit: quos cum loco depellere Theodoricus nil poſſet, vt ſibi haberent quæ iam occupaſſent, permiſit; ipſe vero reliquam Galliarum tunc partem recuperauit.] hæc ſincere Procopius: qui autem impenſius quam par eſt ſtuduere Gothorum rebus hiſtorici, vt Caſ-

k Procop. de bel. Goth. lib. 1.
De pugna Gothorum cum Franchis.

ſiodorus

A ſiodorus atque Iordanus, ingentem hoc anno cladem Franchos a Gothis accepiſſe teſtantur. Nã
Caſſiodorus ſub huius anni Conſulibus hæc ait in Chronico: His Conſulibus, contra Franchos a
domino noſtro deſtinatur exercitus; qui Gallias Franchorum deprædatione confuſas, victis hoſti
bus ac fugatis, ſuo acquiſiuit imperio.] hæc Caſſiodorus. Iordanus vero ipſe Gothus Gothis fauens
ſic ait [a]: Non minus trophæum de Franchis per Hibbam ſuum Comitem in Gallijs acquiſiuit, a Iordan. de reb.
plus triginta millibus Franchorum in prælio cæſis.] hæc ipſe. At ſicut non inficias imus, bellum pe Getic.
ne deploratum, ab ipſo Theodorico prope in integrum reſtitutum, ita minime conſenſerimus tam
immenſam Franchos cladem ſuſcepiſſe. Etenim quomodo potuiſſet protritus adeo ingenti ſtrage
Franchorum exercitus ad tertiam vſq. Indictionem perſeueraſſe in obſidione ciuitatis Arelatenſis,
vt proxime dicturi ſumus? Quomodo, inquam, profligatus a Gothis Franchorum exercitus (vt idẽ
Caſſiodorus [b] teſtatur) auſus eſt in vrbe munitiſſima atque fortiſſima obſidere Gothos? Victo- b Caſſiod. Var.
ris enim & non victi eſt, obſidere in vrbe primaria regni hoſtes. lib. 8. epiſt. 10.

Accipe igitur quæ de Arelatenſi obſidione apud Caſſiodorum leguntur, dum laudes Toli vnius V.
ex ducibus, qui intus propugnabant, ab Athalarico Rege narrantur: Admonet (inquit) etiam *Franchi obſi-*
B expeditio Gallicana, vbi iam inter duces directus, & prudentiam ſuam bellis & pericula prompti ſ *dent loca Go-*
ſimus ingerebat. Arelate eſt ciuitas ſupra vndas Rhodani conſtituta, quæ in Orientis proſpectum *thorum.*
tabulatum pontem per nuncupati fluminis dorſa tranſmittit. Hunc & hoſtibus capere, & noſtris
defendere neceſſarium fuit. Quapropter excitata ſunt Gothorum, Franchorumq. validiſſima tem
peſtate certamina. Affuit illic dubijs rebus audacia candidati, *Toli nimirum ducis, de quo eſt ſermo,*
vbi tanta cum globis hoſtium concertatione pugnauit, vt & inimicos a ſuis deſiderijs amoueret,
& vulnera factorum ſuorum ſigna ſuſciperet: vulnera, inquam, opinio inſeparabilis, ſine aſſertore
præconium, propria lingua virtutis, quæ licet ad præſens periculum ingerant, reliquum tamen vi
tæ tempus exornant.] & inferius, cum iterum eadem ex cauſa idem in Gallias dux Gothorum To
lus eſt miſſus: Mittitur igitur, Francho & Burgundio decertantibus, rurſus ad Gallias tuendas, ne
quid aduerſa manus præſumeret, quod noſter exercitus impenſis laboribus vindicaſſet.] ſed quan
do id factum ſit, dicemus inferius.

Vides ex his magnopere laboratum a Gothis, ne ipſi cum populis ſuccumberent victoribus VI.
& aliena inuadentibus Franchis: vnde factum eſt, vt liberata ciuitate Arelatenſi, alijſque locis ab *Relaxat tribu*
C oppugnantibus Frãchis, Theodoricus Rex tum Arelatenſibus, tum alijs populis relaxauerit quar *ta Gallis Theo*
tæ Indictionis proxime ſequentis tributum. eſt de his epiſtola ipſius Theodorici ad Gemellum [c], *doricus.*
vbi hæc leguntur: Arelatenſibus itaque, qui noſtris partibus perdurantem glorioſæ obſidionis pe- c Apud Caſſiod.
nuriam pertulerunt, per Indictionem quartam fiſcalia tributa noſtra relaxat humanitas, ita vt fu- Variar. lib. 3. epi.
turo tempore ad ſolitam redeant functionem.] vſque plane ad illud tempus perſeueraſſe laborio- 32.
ſiſſimam obſidionem, quæ poſt nonnulla ſequuntur verba iſta declarant. Non decet (inquit) illa-
tum de tributis eſſe ſolicitum, qui pro noſtra fidelitate caſum vix potuit declinare poſtremum: a
quietis iſta, *tributa ſcilicet*, non obſeſſis inquirimus.] Eadem concedens Prouincialibus in Gallia
conſtitutis, ad ipſos ſcribens [d], cauſam relaxandi tributi iſtam inſinuat: Vobis itaq. hoſtili fero d Caſſiod. lib. 3.
citate vaſtatis pro qualitate læſionis per Indictionem quartam relaxatam agnoſcite tributariam epiſt. 40.
functionem: quia non gratulamur exigere quod triſtis noſcitur ſolutor offerre, &c.] Vides igitur
qua ratione velint Franchorum exercitum armis Gothorum fuiſſe protritum, qui obſidentes ciui
tates Gothorum, duos & amplius annos in defenſione ciuitatum obſeſſarum vſq. ad quartæ Indi-
ctionis ingreſſum eoſdem Gothos occupauere?

D His autem ad labefactatam hiſtoriæ veritatem vindicandam in medium adductis, qualia VII.
quantaque in Arelatenſi obſidione pati contigerit ſanctum Cæſarium eius vrbis Epiſcopũ, enar-
rare aggrediamur, præſertim vero dignam perpetuis monumentis in ſummis periculis oſtenſam
ſæpe viri conſtantiam. Qui igitur ſpectator rerum interfuit Cyprianus, iſta omni fide ſignata po-
ſteris legenda tradidit [e]: Franchis (inquit) & Burgundionibus vrbem Arelatenſem obſidenti- e Cyprian. Vit. S.
bus, Alarico Rege a fortiſſimo Clodoueo Rege in conflictu perempto: Theodoricus Italiæ Rex, Cæſar. apud Sur.
miſſis ducibus ſuis, in eam prouinciam ingreſſus erat. In hac ergo obſidione monaſterium, quod die 27. Aug.
ſorori eius *ſanctæ Cæſariæ* & ceteris virginibus conſtruebatur, magna ex parte deſtructum eſt, tabu
lis & cœnaculis barbarorum ferocitate direptis & euerſis. Cum autem vir Dei laborem, quem ip
ſe accelerari iuſſiſſet, ſuaque manu & ſudore promouiſſet, ſubrui videret, gemino quodam dolore
correptus eſt.

Tunc enim clericus quidam ciuis & cognatus eius, ſe captum iri metuẽs, iuuenili leuitate per VIII.
motus, malo dæmone beati viri odio eum incitante, funiculo ſeſe noctu e muro ſubmiſit, & proxi-
ma luce vltro ſe dedidit hoſtibus vrbem obſidione prementibus. Quod vbi Gothi qui intra erant
E oppidum comperer unt, incurrunt in ſanctum virum: populus & in primis Iudæi impotenter * in- * impatienter
ſultant, motaq. ſeditione, vociferantur, Antiſtitem vrbis prodendæ cauſa cõciuem ſuum ad hoſtes
noctu ablegaſſe. Nullus hic fidei, nullus probationi, nullus deniq. puræ conſcientiæ relinquitur lo *S. Cæſarius vt*
cus, Iudæis præſertim & hæreticis procaciter & ſine intermiſſione clamantibus. Itaq. ex Eccleſiæ *proditor detru*
domo extrahitur Antiſtes, atq. in Palatio arctiſſimæ cuſtodiæ traditur, vt noctu in Rhodanum de- *ſus in carcerẽ.*
mergatur, aut certe in caſtro Vgernenſi detineatur, donec exilio mulctatus, prolixiores det pęnas.
Domus itaque Eccleſiæ & cubiculum Antiſtitis ab Arianorum turbis occupatur.

Sed ecce dum Gothus quidam, ceteris contradicentibus, in eius lecto recumbit, diuinitus per IX.
cutitur, & altera die excedit e vita, ne quiſquam deinceps ſerui Dei locum polluta conſcientia
violare auderet. Sed cum ex vtraque ripa dromonem, qui hoſtium obſidione iniectus fuerat, Go-
thi, Dei nutu erigere non valerent, nocte ſanctum virum in Palatium reuocarunt; ſed vſque adeo
eius celantes perſonam, vt verum adhuc eſſet in viuis, nullus Catholicorum ſcire poſſet. Dum er-
go diabolo exultante, & Iudæis plaudentibus, hæc geruntur: Iudæis etiam in noſtros vbique, nulla

Digitized by Google

cuiuſquam habita ratione, perfidiæ probra iactãtibus: nocte quadam vnus ex illis ex eo loco, quē A
ad agendas in muro excubias forte acceperat, ligatam ſaxo epiſtolam, tamquam in hoſtes illud
vibrans, in caſtra illorum conijcere conatus eſt: in qua nomen ſuum religionemq. exprimens, hoc
tabatur vt noctu eo loco, quo ipſi excubarent, ſcalas admouerent vrbem ingreſſuri, ea conditione,
vt pro tanto beneficio id redderent Iudæis, ne quiſquam eorum aut caperetur, aut rerum ſuarum
iacturam faceret.

X. Mane vero digreſſis nonnihil a muro hoſtibus, quidam e propugnaculo egreſſi, epiſtolam illã
Proditio Iudæi patefacta. conſpiciunt, tollunt, ſecum intra vrbem aſportant, cunctiſq. in foro publicitus oſtendunt. Mox au-
ctor epiſtolæ producitur, conuictuſq. punitur: ſæua Iudæorum immanitas Deo & hominibus inui
ſa tandem euidentiſſime confunditur. Daniel noſter, id eſt, ſanctus Cæſarius e lacu leonum educi
a Pſal. 7. tur: ſatraparum accuſatio publicatur: completur in eorum auctore illud Propheticum [a]: Lacum
aperuit & effodit eum, & incidit in foueam quam fecit.

XI. Porro Arelatem Gothis cum innumera captiuorum turba reuertentibus, replentur ſacræ ba-
S. Cæſarius paſcit ac redimit captiuos fideles. ſilicæ, replentur Eccleſiæ domus Fidelium multitudine: & cum multa inopia laborarent, quæ ad
victum veſtitumq. pertinerent, affatim eis præbuit vir beatus, donec ab ipſo omnes eſſent redem- B
pti argento, quod venerabilis Eonius anteceſſor eius Eccleſiæ menſæ reliquerat; obſeruans illud,
quod Dominus in paropſide intinxit panem, non in vaſe argenteo; diſcipuliſque præcepit, ne poſ-
ſiderent aurum vel argentum. Hoc autem ſanctum opus ita proſecutus eſt, vt etiam ab illis, quæ
ad diuini myſterij diſpenſationem pertinent, non abſtineret, thuribulis, calicib. patenis argenteis.
Dicebat enim: Ne homo rationalis Chriſti ſanguine redemptus, amiſſa libertate & dura preſſus
ſeruitute, aut Arianus efficiatur, aut Iudæus, aut ex ingenuo ſerua, aut ex libero ſeruus. Or-
nauit igitur & defendit, non deformauit Eccleſiam: patere voluit filijs viſcera matris, non præ-
cludi, hoc ſæpiſſime dicens: Velim reſpondeant mihi plerique Domini ſacerdotes & reliqui de
clero, qui neſcio quo ſuperfluitatis amore nolunt dare inſenſibile argentum & aurum ex Chri-
ſti donarijs pro mancipijs Chriſti: Velim, inquam, dicant mihi; ſi quo caſu ipſi in eam calã-
mitatem inciderent, vellent ne eiuſmodi inſenſibilibus donarijs in libertatem vindicari; aut po-
tius ſacrilegij loco haberent, ſi quis eis ex diuinis munuſculis ſubueniret? Equidem non puto
id ingratum eſſe Deo, de ſuo miniſterio redemptionem parari, qui ſe ipſum pro hominibus rẽ-
Commendata Cæſarii erga captiuos Charitas. dimendis dedit. Sic ille. Nos vero vidimus quoſdam laudare in ſancto viro quod ita fecerit, non C
tamen vllo pacto velle imitari. An non in vitro habetur ſanguis Chriſti? An non in ligno ſu-
ſpenſum fuit eius ſacratiſſimum corpus, noſtræ ſalutis cauſa? Nos quidem credimus & confi-
dimus in Domini miſericordia, fide & precibus beati Cæſarij id effectum eſſe, vt ipſius tempo-
ribus ita obſeſſa ſit ab hoſtibus ciuitas Arelatenſis, vt tamen nec capi potuerit, nec prædæ patere:
atque ſic deinde a Vuiſigothis in Oſtrogothorum ditionem peruenit, hodieque in Chriſti nomine
paret clariſſimo Regi Childeberto *Clodouei filio*, vt poſſit de ea quoque dici: Tranſierunt de gente
in gentem, & de regno ad populum alterum: & non permiſit Deus ſub illo hominem nocere Are-
latenſibus ſuis.] & poſt nonnulla de monaſterio ab eo ſacris virginibus erecto, de eodem ſancto
Cæſario ſubijcit:

XII. Sed hoc quoq. nomine in beatum virum inuidiæ facibus inflammatus Satan, in eum accuſatio
Rurſus Cæſarius accuſatur. ne conficta, id effecit, vt Rauennam vſq. ſub cuſtodia pertraheretur *ad Theodoricum Regem*: vt im-
b Sap. 3. pleretur etiam in illo, quod habet Scriptura diuina [b]: Tamquam aurum in fornace probauit ele
ctos Dominus. Venit ergo in Palatium ad Theodoricum Regem, eumq. intrepide ſalutat. Cer-
nens Rex eum nihil formidantem & aſpectu venerabilem, reuerenter ei aſſurgit, eumq. depoſitis D
capitis ornamentis, clementer reſalutat. Deinde placide ſciſcitatur ab eo de labore itineris, de Go
this ſuis & Arelatenſibus. Poſtea egreſſo ſancto Pontifice, Rex ad ſuos ait: Non parcat illis Deus,
qui tantæ ſanctitatis & innocentiæ virum fruſtra compulerunt tam prolixum iter conficere. Quan
tus enim ille ſit, vel hinc liceat animaduerti, quod cum ad ſalutandum me ingrederetur, totus con
tremui, vidiq. in eo angelicum vultum, vidi virum Apoſtolicum: prorſus nefas puto de tam venera
bili viro quicquam durius ſtatuere, aut male de eo ſentire.

XIII. Deinde beato viro in hoſpitium ingreſſo, miſit *idem Rex* magni pretij diſcum argenteum libra
Theodoricus veneratus eſt S. Cæſarium. rum plus minus ſexaginta, & cum eo ſolidos trecentos; iuſſitque illi ſic dici: Accipe, ſancte Epi-
ſcope: rogatque te filius tuus Rex, vt vaſculum iſtud pro munere tua beatitudo dignetur ſuis vſi-
bus pro ipſius memoria reſeruare. At vir ſanctus, qui præter cochlearia nihil vmquam argenti
ad ſuæ menſæ vſum adhiberi paſſus erat, tertio inde die per miniſtros ſuos diſcum prius æſtima-
tum iuſſit publice vendi, cuius pretio multos redemit captiuos. Illico Regis ſatellites ad eum refe-
runt, ſe vidiſſe regium munus palam proſtare, eoque diſtracto ſanctum Epiſcopum multos e ca-
ptiuis liberaſſe. Tam enim ad eius hoſpitium ingens confluebat pauperum multitudo, vt præ mi- E
ſerorum ſuas calamitates exponentium denſitate, vix ad ſalutandum eum pateret acceſſus. Vi-
dimus vero etiam per plateas miſerorum immenſos greges curſitare euntium ad virum Dei atq.
reuertentium.

XIV. Poſtquam autem rem ab eo geſtam comperit Theodoricus Rex, tanta eum laude & admira-
Cæſarii magnũ nomen. tione proſecutus eſt, vt in eius Palatio ſeruientes Senatores ac proceres certatim offerrent beato
viro munera, quæ eius manibus diſpenſarentur; magno Dei beneficio id ſibi præſtitum affirman-
tes, quod talem Antiſtitem digni fuiſſent conſpicere, qui ipſorum temporibus dictis & factis ger-
manum ſe Apoſtolorum ſucceſſorem & vere Apoſtolicum declararet. Et quia nihil fama velocius
eſt; cũ in eiuſmodi ſanctiſſimo opere frequens eſſet vir ſanctus, Romæ celebris eius exritit opinio;
tantoq. eius viſendi deſiderio arſere omnes Pontifex, clerus, Senatus, proceres, & populus, vt prius
eum iam animo cõplecterentur, quam oculis conſpexiſſent. Interea captiuos omnes vltra Durĩã
* Druentiam *, maximeq. Arauſicenſes, qui omnes capti erant, quorum etiam pleroſq. Arelate liberauerat, in
Italia

Google

A Italia vinctos (vt potuit) redemit; & vt pleniori gauderent libertate, exhauſtos curauit iumentis &
plauſtris impoſitos non ſine ſuorũ ſolatio ad propria reduci.] ſubdit his Cyprianus, qui interfuit,
miracula, quæ ibi Deus per ſeruum ſuum operari dignatus eſt in mortuum ad vitam reuocando,
& dæmonum infeſtationem ab Elpidio diacono expellendo. Demum vero de eiuſdem Cæſarij Ro-
mam aduentu ad Romanum Pontificem Symmachum iſta ſubiungit:

Poſt hæc Romam veniens, beato Symmacho Pontifici, ac deinde Senatoribus exhibetur. A- XV.
gunt omnes gratias Deo & Regi, quod licuerit ipſis corporeis oculis illum intueri, quem iamdu- *Cæſarius Ro-*
dum animi obtutibus conſpexiſſent; virumq. Apoſtolicum nõ iam de fama ſed præſentia compro- *mam pergit.*
bantes, certatim diligere & venerari ſtudent. Atq. ipſe etiam Pontifex Symmachus præclara eius
meritorum dignitate permotus, non ſolum eum veriſſime Metropolitani honore præditũ voluit,
ſed etiam ſpeciali quodam priuilegio pallij vſum ei permiſit; & diaconos eius, perinde ac Roma-
næ Eccleſiæ diaconos, dalmaticis vti voluit. His geſtis, ſanctus vir Arelatem reuerſus, excipitur cũ
pſalmodijs & canticis; & qui in Italiam exulatum ierat, confecta captiuorum redemptione, octo ſo
lidorum millia ab Italia ſecũ reportauit.] hactenus comes itineris Cyprianus. Subdit vero, ipſum
B propenſiori cura erga captiuorum redemptionem, ad eos perquirendos & redimendos, clericos at
que etiam Abbates ad diuerſa loca miſiſſe. Certe quidem contuliſſe eidem ad hoc opus pecuniam
ipſum Romanum Põtificem, cum Cæſarius eſſet Romæ, poſſumus intelligere ex eo, quod ſcimus,
teſte Anaſtaſio [a] Bibliothecario, in his potiſſimum Symmachi enituiſſe ſtudium, de quo ait: Hic
captiuos per Liguriam & Mediolanum & per diuerſas prouincias pecunijs redemit, & dona mul a Anaſt. in Sym
tiplicauit & dimiſit.] macho.

Ne putes autem auctorem qui iſta conſcripſit de ſancto Cæſario Cyprianum amore magiſtri XVI.
amplificatione vſum, veritatiſq. terminum ſupergreſſum: alium de his teſtem accipe, ſuorum quo
que temporum ſcriptorem eximium, Ennodium dico diaconum, cuius extant litteræ ad ipſum ſan
ctum Cæſarium datæ, cum quæ erga eum Rex Theodoricus exhibuiſſet officia, idem Cæſarius an-
tea litteris ſignificaſſet. epiſtola autem Ennodij ad Cæſarium reddita ita ſe habet:

Quod ſpe perceperam, litteris indicaſtis: nam venerandi promulgatione colloquij, quid cæle XVII.
ſtis Imperator domnũ Regem circa vos facere compuliſſet, agnoui. Ergo cui poſtquam meritum *Ennodij epiſto*
veſtrum patuit, nequaquam ſe felicitas actionis abſcondit. Quis hominum nobiliſſimo in Chriſti *la ad S. Cæſa-*
C ſeruitute Pontifici terrenas dominationes neſciat eſſe ſubiectas, & minacem Regis potentiam in- *rium.*
nocentiæ obiectione ſuperari? Quando Principalis purpura aut cilicia deſpexit, aut pallium? Quan
do libertas illa potiſſima credidit ſibi ante Chriſtianam humilitatem licere ſibi quod voluit, aut
quando ei licuit velle quod læderet? Quod ſi inter hæc eanæ ætatis exempla recolantur, & ſæui-
tiam circa cultores Dei tyrannicam reducas in medium: ſcimus quia ab illis noſtri dogmatis ſe-
ctatores, ne vmquam morerentur, occiſi ſunt: Tunc militibus ſuis vitam & æternitatem, obſe-
quente gladio, perpetuus ille dux contulit; illi inimicorum ſuorum miniſterio perdiderunt origi-
nariam vilitatem.

Te, mi domine, in Orbe iam Chriſtiano diuina lex peperit, & Apoſtolici vberis lacte nutriuit. XVIII.
Tu ceteros, velut Solis magnitudo aſtris minoribus comparata, tranſgrederis. Te qui interioris ho *Mirifica lau-*
minis oculis inſpexit, inſtructus eſt: nam eum & facie ipſa foueas puritatem, delinquentes ſeriato *des S. Cæſarij.*
ore caſtigas. Boni de conuerſatione tua, quocumque proceſſeris, imitanda inueniunt; malis fugiẽ
da demonſtras. Beatus tu, cui a Deo tributum eſt, vt & monitis doceas & exemplis; qui ad pij iti-
neris directum ſemper exiſtens præuius, inuitaſti. Quis non optet, te loquente, vt ſciat plura, non
D legere, tu dũ libris genium [*] relatione concilias, & magiſtros informas? Tibi debet quicumq. ille *.gentium
ſcriptorum maximus, quod eum dote elocutionis amplificas, *ſanctum Auguſtinum videlicet, quẽ ad*
nerſus Fauſtum eum impugnantem defendit.

In te lux conuenit ſermonis & operis. Vnde hæc prærogatiua Tranſalpinis? Vnde parentibus XIX.
meis inauſpicata ſublimitas, vt talem virum mitterent? Sed cur inter terrena quæritur res cæleſtis? *Alludit au-*
Potuit ergo ante te quodlibet Palatij ſupercilium non iacere? Potuit tibi capita ſubtrahere, quem *ctor ad res ge-*
mitiorem ouibus faciant errata pugnacem? Latius me & meritum veſtrum vocat & diligẽtia; ſed *ſtas cum Theo*
loquacitatem meam lex epiſtolaris includit. Quod ſupereſt, benignæ ſeruitutis meæ munera acci *dorico.*
pite, & me Deo noſtro orationem ſuffragijs intimate; frequenter de his quæ vobiſcum aguntur, vel
acta ſunt, informantes. Deprecor etiam, vt quicquid apud vos prometuit ruſtici ſupplicatio, qui
(quantum audio) fornicationes ſuas nomine veſtit vxorum, & vocabulo legis putat excuſari poſ-
ſe reum criminis, mihi manifeſtes miniſterio litterarum.] hactenus Ennodius ad ſanctum Cæ-
ſarium.

Sed minime prætereundum, fuiſſe S. Cæſario ſororem haud imparis ſanctitatis, ſicut eiuſdem XX.
E nominis, Cæſariam nominatam, quam Deo dicatam ſanctam virginem in Maſſilienſi monaſterio
excoli voluit monaſticis inſtitutis, eamq. poſtea Arelatenſi a ſe conſtructo præfecit monaſterio vir
ginum, vbi admiranda claruit ſanctitate. Narrat hæc Cyprianus in Vita quam ſcripſit S. Cæſarij:
ſed & Cæſariæ meminit Venantius Fortunatus [b], cum canit præconia virginum, his verſibus: b Venant. lib. 8. carm. de virgin.

Has inter comites coniuncta Cæſaria fulget
Temporibus noſtris Arelatenſe decus,
Cæſarij monitis luci ſociata perenni,
Si non martyrij, virginitatis ope.] & inferius:
Dulce decus, vbi ſit veneranda Cæſaria præſens
Præſule Cæſario non caritura tuo.] Scripſiſſe illi quidem regulas monaſticas obſer- c Fortunat. li. 8. carm. de nomine ſuo.
uandas ipſum S. Cæſarium, idem Fortunatus ſæpe declarat, dum de eiuſdem Cæſarij regula memi
nit, vt cum ait de ſancta Radegunde eamdem vitam monaſticam profitente [c]:
Regula Cæſarij linea nota tibi eſt.] & alibi [d]: d Fortunat. li. 8. carm.

Concipiente fidem Chriſti Radegundis amore A
a Fortunat. li. 5. carm. *Cæſarij lambit regula quicquid habet.*] & ad Martinum Galliciæ Epiſcopum a:
Atque adſcita ſibi fruetur in vrbe Geneſii
Regula Cæſarij Præſulis alma pij,
Qui fuit Antiſtes Arelas de ſorte Lerini.] Cum vero adeo frequens mentio fit de Cæſarij regulis editis de vita monaſtica, nec extent illæ quidem: putamus eas in S. Benedicti monaſtica inſtituta receptas, non autem perijſſe. Sicut enim ipſum Lerinenſe cœnobium ceſſit vſui monachorum S. Benedicti, ita & ipſas Cæſarij conſtitutiones monaſticæ vitæ vt riuum in flumen deriuatas eſſe in regulas S. Benedicti, mihi facile perſuadeo.

XXI. Ad eiuſdem quoq. Cæſarij laudem ſpectare putamus quæ idem Theodoricus Rex pro Gallicanis Eccleſijs iuſte pieq. reſcripſit: ac primum ad Ibam ducem hæc inter alia b: Præſenti tibi auctoritate præcipimus, vt poſſeſſiones Narbonenſis Eccleſiæ, ſecundũ præcelſæ recordationis Alarici præcepta, a quibuſlibet peruaſorib. occupatæ teneantur, æquitatis facias contemplatione reſtitui: quoniã verſari nolumus in Eccleſiæ diſpendio præſumptiones illicitas; dũ noſtra deceat tempora, ſedare cõfuſa. Eſto cõtra talia omnino ſolicitus: vt qui es bello clarus, ciuilitate quoq. reddaris eximius. Sic & arma tua, Deo adiuuante, corroboras, ſi iuſtitiam mediocribus ſeruare contendas.] B

b Caſſiod. Variar. lib. 4. ep. 17. *Theodor. Rex iuſtitiæ obſeruantiſſimus.*

XXII. Sed audi aliud quod edidit idem Theodoricus ſpecimen iuſtiſſimi Principis, cum Seuero Epiſcopo reddi voluit quicquid exercitus transeundo eius Eccleſiæ dãni intuliſſet: ad ipſum enim ſcribens, hæc inter alia c: Significamus nos per Montanarium ſanctitati veſtræ mille quingentos ſolidos deſtinaſſe: quos prouincialibus, quos quemq. præſenti anno, exercitu noſtro tranſeunte, diſpendium pertuliſſe cognoueris, habita læſionis æſtimatione, diſtribuas: vt nullus a noſtra munificentia reddatur alienus, quem ſua damna grauauerunt.] Habes igitur vnde perſpicias, cur Theodorico cuncta ferme dextera eueniſſe contigerit; nimirum quod Arianus licet, Catholicorum nihilominus proſpiciebat Eccleſijs, & ſacerdotes Catholicos debito proſequebatur honore, atq. muneribus etiam frequentabat, nec a ſuis in expeditione militari quicquam ſine compenſatione dãni patiebatur inferri. Sed ad Cæſarium.

c Caſſiod. Var. lib. 2. epiſt. 8.

XXIII. His vero de S. Cæſario enarratis, veluti corollarium apponamus veneratione dignum antiquitatis monumentum, ab ipſa (vt in fine dicemus) Eccleſia Arelatenſi petitum, nempe teſtamentũ per epiſtolam ab eo conſcriptum: quod tamen nonnihil mendoſum exeſum puluere vetuſtas tandem exhibuit. ſic enim ſe habet: C

XXIV. Pax Eccleſiæ Arelatenſi. Cæſarius Epiſcopus presbyteris & diaconibus, ſanctæ ac venerabili Cæſariæ Abbatiſſæ, quam Dominus per meam paruitatem in monaſterio noſtro præpoſuit, ac vniuerſæ congregationi, quam ibi Dominus ſua gratia collocauerit, in Domino æternam ſalutẽ. Cũ Eccleſiaſtica pietas conſuetudinis ſuæ rem faciat, ordinabiliter ſcilicet, quo peregrinis & deſtitutis opem largitionis impendat: quanto magis cum opportunitas aut neceſſitas fuerit, vt ſanctis quibuſq. & Deum timẽtibus aliqua largiatur, amplius debet pia miſericordiæ ſuę viſcera dilatare? Et ideo iuxta hanc epiſtolam, quam manus noſtræ ſubſcriptione roborauimus, cuiq. diem & Conſulẽ ſubtus adiecimus, Deo diſpenſante, hoc teſtamentum meum condidi, vel manu propria ſubſcripſi, atq. iure prætorio, vel iure ciuili, & ad vicem illorum codicillo firmaui. Ego Cæſarius peccator dum debitum humanæ carnis reddidero, cunctum monaſterium Arelatenſe S. Ioannis, quod ego condidi, ſub poteſtate Arelatenſis Pontificis canonice ſit, heredemq. meum eſſe volo ac iubeo. Ceteri, ceteræve exheredes ſint. Totum quod cuiq. aut per hoc teſtamentum meum dedero, legauero, darive iuſſero, vt detur fiat. Ceterum autem, Arelatenſem Epiſcopum coheredem meo monaſterio relinquo: quoſque liberos, quaſq. liberas eſſe iuſſero, liberi, liberæve ſint omnes. D

S. Cæſarij teſtamentũ per epiſtolam.

XXV. Ego tamen cum nihil de parentum bonis habuerim, hoc teſtamentum meum præſumere erubui: Illa tamen me ſententia compulit, vt pleroſque *, Saluatoris formidanda, qua iniqui audituri ſunt dicentem, Ite in ignem æternum, pietatis affectu aliquid Eccleſiæ meæ contuliſſe. Et ne forte poſt obitum meum aliqui de parentibus meis, exceptis ijs rebus, quas illis pro elogijs donaro, inquietare præſumant, cui præſum, Eccleſiam: ideo hanc voluntatem meam tractare amplius deſideraui, qua de parentib. meis, ne apud ipſum monaſterium præfatum, vel Pontificem Arelatenſis Eccleſiæ, præter id quod illis dedero ac dederim, præſumãt requirere. Sancto & domino meo Archiepiſcopo, q mihi indigno digne ſucceſſerit, licet omnia in ſua poteſtate ſint, tamen ſi iubet, & dignũ ducit, indumenta paſchalia, quæ mihi data ſunt, omnia illi ſeruiant, ſimul cum caſula villoſa, & tunica, vel galnape, qđ melius dimiſero. Reliqua vero veſtimenta mea, excepto birro amiculari, mei tam clerici, quam laici, cum gratia vel ordinatione domini Archiepiſcopi, ſibi, ipſo iubente, immo donante, diuidant. Ea vero quæ monaſterio ante per donationem contuli, nunc affirmo: & ſi cui aliquid per epiſtolam, aut per pitacium, aut verbo, pietatis intuitu contuli, valere volo. E

* ſeu pleraſque

XXVI. Hoc etiam aſſuere precor, quatenus cellam, quam bonæ memoriæ Auguſtus ſubdiaconus in atrio S. Stephani euntibus parte dextera habuit, prouiſoribus monaſterij propter cuſtodiam illorũ firmam D. Archiepiſcopus perpetuo dignetur iure concedere: ita vt eam ſibi ſuccedendam monaſterij prouiſores habeant. Et hoc ſpecialiter volo, & ita, domine Archiepiſcope, precor; ſiue prouiſorem ad monaſterium, ſiue presbyterum ad baſilicam S. Mariæ nullum alium habeat cõgregatio ſancta, niſi quem ipſa elegerit, vel ordinari petierit. Et licet de tua, D. Archiepiſcope, pietate præſumam; tamen ne forte contra monaſteriũ noſtrum aliquorũ ſuggeſtiones importunas habeatis, adiuro vos per Patrẽ & Filium & Spiritum ſanctum, & per tremendum diẽ iudicij, ne vmquam apud vos præualeat hoſtis antiquus, aut ancillas veſtras contriſtari acquieſcatis; aut aliquid illis auferri de ijs, quæ poſſident, eiſque contulimus, permittatis: quia Deo propitio non ſine diſcretione vel iuſtitiã quibuſcumque ſæcularibus iure directo res Eccleſiæ vendidimus; niſi hoc tãtum, quod Eccleſiæ minus vtile & infructuoſum eſt. Et quod animabus ſanctis & Deo vacãtibus cum ſancto

rum

A tum fratrum conſenſu vel ſubſcriptione tribuimus,perpetuo illis iure permaueat.
Vos vero dominæ filiolæ,per S.Trinitatem inſeparabilem, & per Domini noſtri Ieſu Chriſti XXVII.
aduentum adiuro,vt Pontificem,qui mihi indigno,ordiuante Deo,ſucceſſerit digne,omni affectu
vt dominum rogetis,ac pura mente diligatis,& ne per veſtram contriſtetis inobedientiam. Confi
dimus enim de Dei miſericordia,quod ita omnibus ſacerdotibus,quibus religionis collatio eſt ,
caſtum amorem impendat, vt nihil vobis,quod ad ſuſtentandum corpuſculum opus eſt,deeſſe p
mittant. Te iterum atque iterum, Pontifex optime,rogo gratia diuina præfati monaſterij vt curã
maximam habeas,& famam illarum cum grandi pietate ſatagas prouideri. Quod ſi alicuius per-
ſona iniuſtum tibi dederit conſilium,cum auctoritate reſpondendum deprecor:quia hoc quod E-
piſcopi agitur verbo,non ſolum auferri non debet,verum etiam nec omnino poteſt. tum præcipue
quia & hoc ipſa S.Papæ Vrbicani ſuaſit auctoritas, "vt hoc de te ſancto & domino meo Pontifice
credam. Numquam enim apud te præualebit tam iniqua ſuggeſtio , vt contra iuſtam voluntatem
qualiſcumque Antiſtitis pro meo ſtudio ſubſtantia ad te multum profecerit , & prope duplicata
ſit. Additur ad hoc,quod Deus miſericors per paruitatem meam,etiam immunitatem tributorũ,
B tam iuxta vrbem & infra,quam etiam in ſuburbanis & villis ex maxima parte conceſſerit.
Agellum igitur Aucharianum,vnde paruam particulam monaſterio dedimus , multa ſerua- XXVIII.
mus;nam plus minus centum aripennes vineæ & trecentorum modiorum campos reſeruauimus:
ita quod ſupradictum monaſterium,tantum modiatas de terra,quam ego plantaui,habeat modia
tax quadraginta;& de vetere vinea vix triginta aripennes contulimus:Agellum Gallicomanum ,
Mercloanum,vel agellum Gemellos cum ſtagnis & paludibus cum omni iure & termino ſuo,& pa
ſcuum in campo Lapideo,vel ſi qua alia ſunt,vel campum in Triſinitio ſuper viam munitam, vel
reliqua quæcumque ſunt;agellum Oruedum,& agellum Martinatis,& agellum Siluanum, in quo
eſt ſita eccleſia S.Mariæ de Ratis,& agellum Milliamauum cum omnibus ſibi pertinentibus pa-
ſcuis,paludibus,cum omni iure & termino ſuo ſanctæ tuæ Eccleſiæ reſeruauimus in ſtipendijs ea
rum. Vnde te,S.Pontifex,adiuro,vt ſi Deus omnipotens per manus ſe timentium ſanctæ matri Ec-
cleſiæ,monaſterio ſanctarum virginum aliquod maius bonum dederit, tua ſancta dilectio vnum
ab altero non diſiungat. Si vero(quod Deus non patiatur) congregatio ibi aut congregata non
fuerit,aut forte poſtea(quod abſit)cum congregata fuerit , eſſe deſierit,ad matrem Eccleſiam re-
C uertantur.
Hæc quidem ego,vt timori meo ſatisfacerem,ſcripſi. Nam abſit vt de tua , pijſſime Pontifex, XXIX.
inſcientia inculpetis:quia(vt ſupra iam dixi)pietas diuina conceſſit,vt per meam humilitatem im
munitas Eccleſiæ in tot capitibus daretur. Quod monaſterio cum fratrum conſenſu dedimus, p
hanc voluntatem meam confirmo. Ancillæ noſtræ Cæſariæ Abbatiſſæ,quem ipſa fecit,mantũ ma-
iorem,quem de cannabe fecit,dari volo. Domino meo Leoni presbytero manutergium dari vo-
lo. Domino meo Cypriano Epiſcopo mantum,& cunctorum * meliorem dari volo. Quicquid ſet * cinctorium melius
no meo Briciano contuli,nunc per hoc teſtamentum meum confirmo. Agritia puella mea propria
libentiſſime monaſterio S.Cæſariæ Abbatiſſæ ſeruiat:& vere * gariolas , quas illis vel parentibus
eorum dedi,confirmo. Omnes cubicularios meos tibi,domine Epiſcope , coram Deo & Angelis
eius commendo.]hactenus quæ reperiuntur teſtamenti S.Cæſarij,quod etſi non in aliis, in die ſal
tem & Conſule,& ipſius Cæſarij atque teſtium ſubſcriptione eſſe decurtatum , haud dubium eſſe
poteſt: Cuius exemplar petitum ex archiuo Eccleſiæ Arelatenſis , exſcriptum per Claudium Saxi
Notarium,accepimus ab Archidiacono Arelatenſis Eccleſiæ Franciſco Clareto Romæ cum eſſet,
D a quo etiam nos accepturos complures eiuſdem S.Cæſarij epiſtolas, quæ in eodem archiuo aſſer-
uari dicuntur,ſpem magnam concepimus:quod ſi voti compotes facti erimus,eas quæ hiſtoriæ re-
rum geſtarum inſeruire noſcentur,ſecunda editio exhibebit.
Quod autem ad idem teſtamentum ſpectat;audiſti monaſterium monialium cui præerat ſan- XXX.
cta eius ſoror Cæſaria,illud ipſum munitum voluiſſe Cæſarium auctoritate Romani Pontificis:nõ
aliud quidem illis verbis ſignificauit,vbi ait:Et hoc ipſa ſancti Papæ Vrbicani firmauit auctori-
tas.]Scias vero,ad imitationem S.Cæſarij qui Arelate erexit monaſterium monialium, paulo poſt De alio Monaſterio monachor. Arelat.
Childebertum Franchorum Regem quartum filium Clodouei ibidem Arelate ſtruxiſſe monaſte-
rium monachorum,quod abſolutum a Vigilio Papa voluit Apoſtolica auctoritate firmari. extat
de his epiſtola S.Gregorij Papæ ad Virgilium Arelatenſem Epiſcopum [a]. Sed de eiuſmodi peti a Greg lib.7.epiſto.115.
ſolitis & concedi ab Apoſtolica ſede priuilegijs alias dicendum erit:nunc in Cæſario verſetur ora-
tio. Quoto autem ſuæ ſedis anno diem obierit,quod æque fine careant quæ a Cypriano Epiſcupo
eius diſcipulo ſunt ſcripta,haud cõſequi licuit. Scripſit vero ejus Vitam idem auctor rogatus ab il
lius ſorore ſancta Cæſaria,ad quam extat inſcripta præfatio.
E Ad poſtremum vero duo quæ inualuerunt de eodem S.Cæſario mendacia cauenda memine- XXXI. Error exploditur de tempore Cæſarij.
ris:quorum alterum ſuperius deteximus atque confutauimus,dum non ad hæc tempora Symma
chi,ſed floruiſſe anno ſexcenteſimo ſeptuageſimo,complures toto cælo errantes dixere;in quem er
rorem Gennadij ſcholiaſtes Suffridus,Trithemium incaute ſequens,impegit , dum nequaquam
de eo eſſe ſcriptum a Gennadio,ſed ad Gennadium eam narrationem de ipſo ſuppoſitam exiſti-
mauit: Alterum vero illud eſt,quod æque mendaciter aſſeratur Cæſarius vltimus Epiſcopus, pri
mus vero Archiepiſcopus Arelatenſis;quod ſcilicet Eccleſia Arelatenſis nõniſi ſub Cæſario a Ro
mano Pontifice fuerit Archiepiſcopatus munere inſignita:cũ tamen quæ dicta ſunt ſæpe ſuperius, Sedes Arelatẽſis Archiepiſcopalis.
id præter veritatem aſſeri,manifeſtent. Nonne Archiepiſcopalis ſedes erat,quæ ſub ſe habuit ſe-
des Epiſcopales? Nonne dictum eſt ſuo loco ſuperius,Saturninum Arelatenſem Epiſcopum colle-
giſſe Concilium ſubiectorum ſibi Epiſcoporum? Nonne cum de diœceſum iuribus altercatũ eſſet
inter duas ſedes Archiepiſcopales Viẽnenſem & Arelatẽſem,in Cõcilio Taurinẽſi decretũ fuit,vt
quiſque ipſorũ Archiepiſcoporum vicinioribus præeſſet Epiſcopis? Sunt & aliæ de his certæ pro-

 bationes;

bationes;ſed in adeo claris minime immorandũ. Fefellit puto ſimplices, q́d qui p̄ceſſerũt Cæſariũ A Antiſtites Arelatenſes, non Archiepiſcopi nominati reperiuntur, ſed Epiſcopi: Verum ſciant veterem nomenclaturam, qua etiam Patriarchalium ſedium, immo & ipſius Romanæ Eccleſiæ Præſules æq. dici ſolebant Epiſcopi. At de Cæſario ſatis, quem inter cælites receptum celebrat colitq. Eccleſia Catholica anniuerſaria repetita memoria die vigeſimaſeptima menſis Auguſti.

XXXII. Quod vero reliquum eſt rerum Arelatenſium huius temporis dignũ memoria proſequamur. Quid enim vni ex Ducibus Theodorici agenti cuſtodiam ciuitatis diebus iſtis acciderit, haud prætermittendum putamus; quod Gregorius Turonenſis in libro de Gloria martyrum narrat his verbis [a]: Aran (inquit) Theodorici Regis Italiæ Dux dum in Arelatenſi vrbe reſideret, extitit ei quidam Archipresbyter parochiæ Nemauſenſis inuiſus. Tunc feruens felle contra eum miſit pueros, dicens: Ite quantocyus, & ligatis pedibus ac manibus adducite eum cum vi, vt cognoſcat quod ſim dominus regionis huius. At illi non intellexerunt Archipresbyterum; putauerunt quod Archidiaconum iuſſiſſet adduci: & aſcenſis equitibus, venerunt ad vrbem, interroganteſq. de Archidiacono, digito eis oſtẽſus eſt: Erat enim hic Ioannes nomine, valde religioſus, & in archidiaconatu ſuo ſtudium docendi puerulos habens: apprehenſumq. pueri Ducis, ligatis manib. ac pedibus ſub aluo B equi adduxerunt eum. Sed non deſijt virtus martyris Baudelij alumno proprio ſubuenire.

a Gregor. Turon. de Glor. martyr. lib. 1. c. 78.

Quid vei. dic̃e Theodorici p̄ſumptum.

Archidiaconus loco Archipresbyteri capitur.

XXXIII. Pueri vero iuxta portam, *Arelatenſis ſcilicet ciuitatis*, cum eo manſionem habuerunt; quia iam obſeratis pro nocte portarum valuis, ingredi non potuerunt. In ipſa vero nocte, Duce obdormiente, adeſt ei Archidiaconus per viſum, dicens: Quid tibi, o homo, culpabilis extiti, quod me in hanc humilitatem redactum, cum tali iuſſiſti iniuria accerſiti? Vere dicam tibi, quia non effugies iudicium Dei. At ille expergefactus, cõſternatuſq. metu, exclamat ſuis: Inquirite, ſi pueri, quos Nemauſum dreximus, iam venerunt. Interroganteſq. de muro vrbis; reſponderunt ſe adeſſe cum homine. Renunciant nuncij quæ audierant. Confeſtimq. Dux ait: Exhibete ad me hominem quem adduxiſtis. Quod cum factum fuiſſet, aſpiciens eum Dux, timore perterritus, ait: Archipresbyterum ego adduci præcepi, nõ Archidiaconum. Et proſtratus ad pedes eius, ait: Indulge, quæſo, iniuriam delicti huius; quia non eſt in conſcientia mea, vt hæc paſſus fuiſſes. Et ſtatim dignis honoratũ muneribus remiſit ad vrbem: quem in tanto timore pro ipſa martyris reuerentia dilexit in poſterum, vt decedente vrbis illius ſacerdote, ipſum ſacerdotem mandaret inſtitui. ſed nec Archipresbyterum amplius inquiri iuſſit.] hæc Gregorius de rebus Arelatenſibus. C

Dux territus dimittit cũ honore Archidiaconum.

XXXIV. Quomodo autem idem Theodoricus Italiæ Rex Burgundionum regione potitus ſit potius arte quam armis, Procopius narrat [b], & quidem ſincere; licet tum ipſe, tum alij cum eo videantur errore lapſi, dum ante bellum Clodouei aduerſus Alaricũ geſtum, id contigiſſe affirmant. Etenim integras fuiſſe res Burgundionum, cum Clodoueus aduerſus Alaricum parabat arma, litteræ [c] Theodorici ad ipſorum Regem Gundebadum ſcriptæ declarant, cum eum rogat vt in conciliandis inter ſe Alarico & Clodoueo laboret. Sed & Athalaricus Rex Italiæ, qui Theodorico ſucceſſit, dum Toli ſtrenui Ducis ſub ipſo Theodorico recenſet ſtrenue facta, primo quidem miſſum ipſum fuiſſe poſt Alarici obitum ad defendendam Arelatenſem ciuitatẽ tradit, inde vero occaſione bellorum inter Burgundiones & Franchos ortorum ipſum prouinciam illam acquiſiuiſſe (vt dictum eſt) Theodorico. ſunt enim hæc ibi conſcripta [d]: Mittitur igitur, Francho & Burgundio decertantibus, rurſus ad Gallias tuendas, ne quid aduerſa manus præſumeret, quod noſter exercitus impẽſis laboribus vindicaſſet. Acquiſiuit Reipublicæ Romanæ, alijs contendentibus, abſq. vlla fatigatione prouinciam; & factum eſt quietum commodum noſtrum, vbi non habuimus bellica contentione periculum: Triumphus ſine pugna, ſine labore palma, ſine cæde victoria. Tantum ergo eius D gloriæ debemus, quantum vtilitatis accepimus: quem & ille arbiter rerum largitione reddituum iudicauit eſſe proſequendum, vt ibi fieret dominus poſſeſſionum, vbi vtilitati publicæ procurauit augmentum.] hæc ibi de tanti Ducis induſtria.

b Procop. de bell. Goth. lib. 1.

c Apud Caſſiod. Var. lib. 3. epiſt. 2.

De bello Clodouei cum Burgũdionibus.

d Apud Caſſiod. Var. li. 8. ep. 10.

XXXV. Sed quæ breuior ſumma ſubobſcure perſtrinxit, Procopius elucidat [f], vbi primum ait Franchos cum Gothis miſiſſe fœdus aduerſus Burgundiones pactis conuentis, Theodoricum vero ſuis ducibus cum exercitu ab Italia miſſis dediſſe in mandatis, vt moras in itinere tererent, donec cũ Burgundionibus Franchi pugnaſſent; qui ſi vincerent, tunc quam celerrime ſeſe ad eos conferrẽt communi victoria potituri. ſunt hæc ipſius verba: Franchi interea cum Burgundionibus ſoli manus conſeruere; & cum bellatum nauiter eſſet, magna vtrinq. fit cædes: nam pede collato, ad multum diei fortiter eſt prœlium geſtum: ſed Franchi demum vbi in fugam hoſtes penitus vertere, in vltimas quas illi incolerent terras fugarunt, vbi & fugientibus pleraq. erant & validiora ad receptum præſidia, quæ ſola his ſaluti fuere: ceteris hoſtes potiti. Hæc victoria vbi eſt ad aures Gothorum perlata, quam celerrime ad ſocios & victores ſe conferendo, ſui præſentiam faciunt: ab biſque increpiti, quod prœlio non tempore ſuo interfuiſſent, locorum cauſabantur difficultates, E paratos ſe pactam pro pœna pecuniam ſtatim dependere: qua ibidem depenſa, terras ex hoſte captas, vti conuentum iam ante fuerat, cum victoribus partiuntur. Qua in re cognita Theodorici prudentia eſt, qui ſine vlla ſuorum iactura, modico auro perſoluto, hoſtium ſibi loca parauerit.] hæc Procopius.

e Procop. de bell. Goth. lib. 1.

XXXVI. Sed quænam iſta præceſſerint, quibus in ſe Burgundiones diuinam concitarunt iram, Gregorius ita narrat, cum martyris Iuliani miracula recenſet [g]: Venientes (inquit) quidam de Burgundionib. ad Briuatenſem vicum, eũ cum armorũ multitudine copioſa circumdant: captoq. populo, direpto miniſterio ſacroſancto, vltra amnẽ tranſeunt; & viros gladio interficere, reliquũ vulgus ſorte diuidere parant. Tunc Hellidius quidã a Vellauo veniens, & (vt aiunt) commonitione columbæ alitis incitantis, ſuper eos irruit; hortatuſq. ſocios, ita hoſtes ad internecionẽ cecidit, vt captiuis laxatis, triumphans in laudẽ martyris, amne tranſmiſſo, ad beatam cellulam tamquã nouus Moyſes cũ omni populo canendo reuertitur.] & paulo poſt: Proſtratis ergo ab Hellidio hoſtib. quatuor

f Gregor. Turon. de Glor. martyr. lib. 1. c. 78.

Burgundiones dant pœnas de ſacrilegio.

ex his

A ex his per fugam dilapſi patenam, & vrceum, qui Arax dicitur, in patriam deferunt, & diuiſam in tantis, vt erant, partibus patenam, vrceum Regi Gundebado ob gratiam exhibent conquirendã. Reliquum vero argentum Reginæ ſagacitas reperit; cui addiris multis muneribus, loco illi ſancto reſtituit, fideliter inſinuans Regi, non oportere eum vt gratiam martyris ſancti propter argenti paruitatem amitteret.] hæc Gregorius de Burgundionibus, quorum Rex Gundebadus ſequenti anno defunctus ponitur: agemus de his ſuo loco.

XXXVII.

a Vita Seuerini Sur. tom. 1. die 11. Febr.

Clodoueus ægrotans a S. Seuerino ſanatur

Compoſitis rebus bellicis, pace reddita, Clodoueus Pariſios profectus eſt, vbi contigit eum laborare corporis infirmitate: cumq. ſpes ſalutis a medicis diu alita fruſtraretur, conſilio Tranquillini viri illuſtris & Archiatri, miſſis nuncijs, accerſiuit ſanctiſſimum virum [a] Seuerinum Agaunenſis monaſterij Abbatem, magni nominis apud omnes ſuæ ætatis virum: etenim excellenti miraculorum virtute fulgebat; cuius quidem facultatis in via egregium illud ſpecimen edidit, dum ad Niuernenſem perueniens ciuitatem, Eulalium Epiſcopum loquendi & audiendi priuatũ ob morbum officio, ipſum viſitans, confeſtim reſtituit ſanitati. Pariſios inde ſe conferens, ad portam ciuitatis, leproſum excubantem oſculo ſalutatum a lepra mundauit. Indeq. ad Clodoueum perductus
B ſuper ægrotantem Regem, præmiſſis precibus, imponens caſulam qua erat indutus, febrem eius medullis fixe inhærentem fugauit.

XXXVIII.

Reſtitutus vero incolumitati Chriſtianiſſimus Princeps, flexis genibus Dei ſeruum eſt veneratus: cui & ob gratiarum actionem illud præſtitit, vt quos vellet vinctos e carcere liberaret, & quantum vellet pauperibus ex regio acceptum theſauro erogaret. Cumque detentus fuiſſet haud paucos dies Pariſijs, magnus factus eſt ad eum laborantium diuerſis morbis concurſus. Inde vero (vt ante diuinitus admonitus fuerat) ad Nantonienſe caſtrum ſe contulit Deo ſpiritum redditurus: ſuſceptuſque eſt hoſpitio a presbyteris Paſchaſio & Vrſicino, qui eumdem viuentem omni charitatis officio ſunt proſecuti, & poſt obitum eidem extrema perſoluerunt munera pietatis; in cuius memoriam poſtea Clodouei filius Childebertus nobile templum extruxit. hæc autem paucis perſtricta copioſe deſcripſit Fauſtus presbyter eiuſdem temporis ſcriptor. Porro exaratum in tabulis Eccleſiaſticis nomen eiuſdem viri ſanctiſſimi Seuerini, anniuerſaria natalis diei commemoratione iugiter Eccleſia celebrauit.

C

IESV CHRISTI ANNVS 509.	SYMMACHI PAP. ANNVS 11.	ANASTAS. IMP. 19. THEODORICI REG. 17.

I.

De Conſulatu Importuni.

b Apud Caſſiod. Var. lib. 3. epiſto. 5.

c Ibid. epiſt. 6.

d Apud Caſſiod. Var. libr. 1. epiſt. 27.

QVingenteſimus nonus Redemptoris annus nono Conſulatu aperitur Importuni ſine collega: ita Caſſiodorus; ſed pro Importuno, Opportunum Marcellinus habet; at puto melius, Importunum, vt ex Theodorici Regis epiſtola conſtat: Hic namque ille videtur Importunus, quem Theodoricus Rex Italiæ auxit Patriciatus dignitate, vt ad eum data eiuſdem Regis epiſtola declarat [b], necnon alia eadem ex cauſa ad Senatum ſcripta [c], qua etiam hunc ex Deciorum antiqua familia progenitum affirmat. Fuerunt cruenta huius auſpicia Conſulatus, dum in conſuetorum exhibitione munerum & editione Circenſium, fauens Conſul Venetæ factioni, in Praſinos ſe parum æquum exhibuit, cuius rei gratia in eumdem Conſulem commotus ob cædem factam Theodoricus Rex ad Specioſum inter alia iſta reſcripſit [d]: Populi itaque nobis partis Praſinæ pe-
D titione ſuggeritur, dum ad noſtrum diſponerent Comitatum venire remedia conſueta poſcentes, ſe truculentas inſidias a Patricio Theodorico, & Importuno viro illuſtri Conſule pertuliſſe, ita vt vnus eorum defleatur extinctus, &c.]

II.

Cædes facta Romæ in Circo.

Accidit enim, vt in conclamationibus illis Circenſibus in eoſdem iactatæ fuerint contumeliæ, quarum cauſa ijdem ſuos armaſſent in populum. Cuius rei indignæ cauſa factus reus idem Conſul vna cum Patricio ante Præfectum Vrbis Agapitum & collegam Cæcilianum cauſam dicere iuſſus eſt. De quo iudicio agens in dicta epiſtola Theodoricus Rex, contumelioſos coerceri mãdãs: Teneatur (inquit) ad culpam quiſquis tranſeunti reuerentiſſimo Senatori iniuriam proteruus inflixit, ſi male optauit, cum bene loqui debuit.] Sed quod quælibet dicta contemni debuiſſent, iſta mox ſubdit: Mores autem graues in ſpectaculis quis requirat? Ad Circum neſciunt conuenire Catones. Quicquid illic a gaudenti populo dicitur, iniuria non putatur: locus eſt qui defendit exceſſum. Quorum garrulitas ſi patienter accipitur, ipſos quoque Principes ornare monſtratur.]

III.

e Apud Caſſio. Var. lib. 1. epiſto. 31.

Ad populum autem querentem idem reſcribens Theodoricus redarguit [e] eum de iactatis in Circo in Senatores conuicijs; cuius rei cauſa ſtatuit, vt actione iniuriarum apud Vrbis Præfe-
E ctum pulſari poſſet.

IV.

Acclamationes Circenſes muſicæ.

f Apud Caſſiod. lib. 1. epiſtol. 30. 32. 33.

Quales vero eſſe ſolerent bene compoſitæ more maiorum Circenſes acclamationes, ibidem verbis iſtis inſinuat: Soletis enim aera ipſa mellifluis implere clamoribus, & vno ſono dicere quod ipſas quoque belluas delectet audire: profertis voces organo dulciores: & ita ſub quadam harmonia, citharæ concauum, theatrum per vos reſonat, vt ſonos poſſit quilibet credere, quam clamores. Numquid inter iſta rixæ decent, aut inflammata contentio? Abiicite furorem læſi, iram gaudentes, excludite, &c.] Extant [f] de ijſdem ipſius Regis tum ad Senatum, tum ẽt ad Agapitũ Vrbis Præfectũ reſcripta; ex quibus quanam occaſione primordia huius ſint cõflata diſſidij, ſic habeto:

V.

De Thoma auriga.

g Apud Caſſiod. Var. lib. 3. epiſto. 51.

Accidit enim, vt magni nominis Orientalis auriga Thomas, inde recedens, puto aliquam paſſus iniuriam ob Circenſes tumultus illos, quos anno ſuperiori pariter Conſtantinopoli accidiſſe diximus, Romam venerit: quem Theodoricus Rex menſtruis largitionibus honeſtandum cẽſuit; de quo illud ſatis ex verbis eiuſdem Regis in epiſtola ad Fauſtum [g]: Frequentia palmarum eum dici faciebat maleficum: inter quos magnum præconium videtur eſſe, ad talia crimina peruenire.

Neceſſe

Neceſſe eſt enim ad peruerſitatem magicam referri,quãdo victoria equorum meritis nec poteſt A
applicari.]paſſus hic enim videtur inuidiam,cuius cauſa illa fuerit conflata diſcordia. Poſt hæc
autem iſta mox ſubdit idem Rex de ſpectaculorũ malis:Spectaculũ expellens grauiſſimos mores,
innitans leuiſſimas contentiones,euacuator honeſtatis,fons irriguus iurgiorũ,quod vetuſtas qui
dem habuit ſacrum,ſed contentioſa poſteritas fecit eſſe ludibrium,&c.]deteſtatur Rex barbarus
quod tamen præſtare cogebatur inuitus:nam ad finem epiſtolæ: Hæc nos fouemus neceſſitate po
pulorum imminentium,quibus votum eſt ad talia conuenire,dum cogitationes ſerias delectan-
tur abijcere.]& in fine: Expedit interdum deſipere,vt populi poſſimus deſiderata gaudia contine-
re.]hæc ipſe quidem,poſtquam eadem epiſtola Circi & Circenſium ludorum Gentilitia ſacra pan
dit,prorſus indigna quæ a populo Chriſtiano frequentarentur.

Circenſi a deteſtatu Theodoricus cur eadẽ celebret.

VI. Certum eſt enim,omnes vbique locorum,ſiue in Oriente,ſiue in Occidente,ſanctiſſimos Pa
tres ſuis ipſorum cõcionibus atque etiam ſcriptis ſedulo ſtudio iugiq.inſtantia declamaſſe aduer
ſus Chriſtianos ſpectacula frequentantes,& quanto magis edentes? Adeo namque ea maiores ſẽ-
per deteſtatos eſſe,Salniano auctore diximus,vt non ſinerent,quemquam tingi ſacro baptiſmate,
niſi ſolemni ritu abrenuncians Satanæ & pompis eius,ſpectaculis pariter diſertis verbis ſe reuun- B
ciare profiteretur. At vindex periurij Deus,& præuaricationis vltor,cum nec per Vuiſigothos,Vuã
dalos,Erulos,& Oſtrogothos Romanã vrbem inuadentes eiuſmodi ſpectacula e Gentilitia ſuper
ſtitione manantia aboleri potuiſſe conſpiceret, Lõgobardis tandem aperuit poſtea muros Vrbis,
qui eiuſmodi dæmonum officinas opificibus vacnas penitus redderent, vt non eſſet amplius qui
huiuſcemodi diabolicas nundinas frequentaret. At de his hactenus.

VII. Eodem anno,ſecunda currente Indictione,Alamundarus Saracenorum Rex collectis copijs in
curſans Arabiam & Palæſtinam,ſanctis monachis nonnihil moleſtiæ intulit. Hæc autem quomo
do ſe habuerint,auctore Cyrillo huius temporis res geſtas hiſtoria proſequente narremus [a]. Cũ
enim de Ioanne Silentiario agit,de quo & nos ſuperius,hæc de his habet: Eodem vero tẽpore Ala-
mundarus Sicices, qui accepit Regis auctoritatem in Saracenos ſubiectos Perſis,inuaſit Arabiam
& Palæſtinam cum magna ira in Romanos,omnia diripiens,& multa hominum millia abducens
in ſeruitutem,& multa faciens neſaria,poſtquam capta fuerat Amida. Cumq.multitudo barba-
rorum diſperſa eſſet per hanc ſolitudinem;ijq.quibus mandata fuerat cuſtodia ſolitudinis denun
ciarent,vt caueretur barbarorum irruptio in monaſteria:maximæ Lauræ Patres ſignificarunt ve C
nerando Patri,vt deſiſteret quidem *ipſe Ioannes* in Ruba vitam degere,venire autem ad Lauram,
& quieſceret in ſua cella. At diuinus quidem Ioannes,qui per quietem diuinam guſtarat dulce-
dinem,eam libenter ſequebatur,& non poterat in animum inducere vt eam relinqueret,apud ſe
hæc reputans & dicens: Si Deus mei curam non gerit,quid viuo? Et ſic Altiſſimum ponens ſuum
refugium,manſit minime obſtupefactus.

a Apud Sur. die 13 Maij.

Alamundarus Rex Saracenorum incurſat Palæſtinam.

VIII. Deus autem,qui ſemper curam gerit ſuorum famulorum, Angelis quidem ſuis mandauit(vt
dicit Scriptura [b]) vt ſanctum ſuum conſeruarent. Volẽs autem eum ſecurum reddere,vt qui pau
lulum eſſet territus,miſit ſenſibilem cuſtodem leonem maximum & horribiliſſimũ,qui eum diu
noctuq.cuſtodiret ab immanium barbarorum inſidijs. Atque prima quidem nocte, cum leonem
aſpexiſſet prope dormientem,parum extimuit,vt ipſe mihi narrauit. Cum autem vidiſſet diu no-
ctuq.ſequentem leonem,& ab eo non auelli,& propulſare barbaros:quibus ageret gratias Deo ,
emiſit cantica [c]: Qui non dimittit virgam peccatorum ſupra ſortem iuſtorum: Atque beatus qui
dem Pater noſter Saba,cum veniſſet Nicopoli,& nouam Lauram conſtituiſſet,& veniſſet ad ſpe-
luncæ ædificium(vt a me dictum eſt in ſecunda oratione)& in mentem reuocaſſet eam quæ in ip D
ſo fuit aliquando viſionem de ſancto Ioanne:iuit ad eum in Rubam,& dicit ei: Ecce Deus te ſer-
uauit ab incurſione barbarorum,teq.reddidit ſecurũ,ad te miſſo ſenſili cuſtode: Surge,& tu quo-
que fac id quod eſt humanum,& fuge ſicut Patres. Multiſq.alijs ad eum vſus admonitionibus,de
duxit eum ad maximam Lauram ſecũda Indictione,& clauſit eum in cella,cum ageret quinqua-
geſimum ſextum annum ſuæ ætatis,nullo alio ex conuentu cognoſcente eum eſſe Epiſcopum .]
hæc Cyrillus,qui & de eadem Saracenorum incurſione hæc in Euthymio habet:

b Pſal. 90.

Ioannes Silentiarius cuſtoditur a leone.

c Pſal. 124.

IX. Sequentibus vero annis,cum Anaſtaſius poſt Zenonem accepiſſet Imperium,incurſionem au
tem feciſſent barbari,& magnam partem ſolitudinis vaſtaſſent & depopulati eſſent, euerterunt
ipſa quoque Agarenorum tabernacula,quæ eis nuper magnus fixerat Euthymius. Deinde qui ex
ijs quidem erant inſigniores,alia ſibi excitant in Martyrij monachi monaſterio,& templa erigũt.
Barbari autem cum rurſus eos eſſent agreſſi,alios quidem interimunt,alios vero captiuos ducũt,
alios autem in alios vicos compellunt,nempe eos qui ex opinato ei periculo euaſere ſuperiores,cũ
magna & grauiſſima fuiſſet hæc illic barbarorũ incurſio.]hactenus de his Cyrillus in Euthymio.
In Saba vero de Agarenorum inuaſione agens(hoc etiam nomine Saracenos appellare conſueue- E
runt)hæc miranda plane refert [d], quatuor ex illis hoſtibus redditos hoſpites, & hoſpitij gratos
remuneratores;cum vnum procacem Agarenum inſultantem Sabæ atque eius ſocio,terra veluti
Dathan abſorbuit:quo portento reliqui abſterrefacti,ab inferenda ſanctis iniuria ſe cohibuere .
Porro glorioſæ memoriæ ſanctorum monachorum,qui ſub eodem Saracenorum Rege Alamun-
daro occiſi ſunt,dies decimanona Februarij cõſecrata eſt,qua omnes tunc paſſi martyres in ſacris
adſcripti tabulis,anniuerſario præconio celebrantur.

Abſortus a terra Agarenus.

d Cyril. in Vita S. Sabæ.

X. His vero addenda putamus quæ de Saracenis depopulantibus Syriam apud ſanctum Ioannẽ
Damaſcenum ita leguntur in Anaſtaſio Sinaita [e]; Quatuor paſſuum Damaſco diſtat locus,
qui Carſatas dicitur;quo in loco templum ſancti Theodori eſt. In hoc templum ingreſſi Saraceni
omnibus illud ſordibus & immunditijs ex feminarum & puerorum atque animalium rationis ex
pertium commixtione fœdauerunt. Quadam igitur die dum plures illorum conſiderent & collo-
querentur,vnus illorum ſagittam in ſancti Theodori contorſit imaginem,& dexterum ipſius hu-
merum

e Ioan Damaſc. de imagin lib. 3.

De imagine S. Theodori a Saracenis vulnerata.

Digitized by Google

A merum vulnerauit;ſtatimque ſanguis effluxit,& ad extremam vſque imaginis partem deſcendit,
omnibus id quod factum fuerat,ſagittamq. in humero Sancti defixam,& ſanguinem emanārem cō
tuentibus. Quo tamen ram admirabili ſigno perſpecto,non reſipuerunt;nec eum qui ſagittam eie
cerat pœnituit:nec quiſquam eorum commotus eſt:non receſſerūt e templo,nec illud commacula
re deſtiterunt. Attamen extremo ſunt affecti ſupplicio: Cum enim viginti eſſent eorum familiæ,
qui in templo commorabantur,intra paucos dies omnes acerbo morbo deleti ſunt,cum in eo loco
nemo ipſorum diebus illis interierit,exceptis ijs qui in templo fuerāt commorati. Hæc igitur ima
go ſagita percuſſa adhuc ſupereſt,ſagittæ vulnus babet,& veſtigium ſanguinis. Multi autem eorū
qui rem viderunt,& eo tempore fuerunt,quo res hæc admiranda contigit,adbuc viuunt. Et ego
eius imaginem vidi;& quod vidi,monumentis mandaui.]hactenus Anaſtaſius Sinaita,quem reci-
tat Damaſcenus. Floruit idem Anaſtaſius Epiſcopus Antiochiæ boc ſæculo temporibus Iuſtinia-
ni Imperatoris.

Ceterum tot ſignis editis ipſe Saracenorum Princeps ad Chriſti fidem conuerſus eſt,deditq. XI.
nomen & in fide Catholica baptizatus eſt poſtea. Quod ægreferentes hæretici qui degebant in Sy
B ria,nihil prætermiſerunt,quo eum in hæreſim captiuum abducerent & baptizarent: Conatus eſt
autem id potiſſimum Seuerus,a quo Seueriani ſunt denominati hæretici;de quo iſta habet Theo-
dorus Lector [a]: Cum Alamundarus Saracenorum Rex Chriſtianiſmum complecteretur, miſit a Theodo. Lect. lib. 2. Collect.
ad illum Seuerus hæreticos duos Epiſcopos,qui illum malitia ſua inficerent. Verum huius cona-
tus præuenit Deus,effecitq. vt ab illis baptizaretur,qui Synodum approbabant.]hæc Theodorus:
quando autem baptizatus fuerit,ſuo loco dicemus. Ita plane ſecundum illud Euangelicum [b]: Si b Luc. 19.
iſti tacebunt,lapides clamabunt]cum blaſphemat Anaſtaſius Imperator,confitetur Saracenus.

Sed & hoc anno [c] etiam Occidentalis Eccleſia aucta eſt Catholico Principe,Sigiſmundo vi- XII.
delicet Burgundionum Rege,qui hoc anno Rex eſt creatus,ſuccedens patri Gundebado ex Aria c Sigeb. in Chr.
na autem perfidia ad Catholicam religionem acceſſit ſuaſione ſanctiſſimi viri Alcimi Auiti Epi-
ſcopi Viennenſis,de quo Gregorius [d] & Ado [e] meminerunt. Quod ergo in Gundebado patre d Greg. Turon. de geſt. Franch. lib. 3. c. 5.
ſanctus Auitus(vt vidimus)fruſtra tentauit,perfecit in filio,quem non tantum Catholica imbuit
diſciplina,ſed & ſanctis moribus demum ad ſummum prouexit faſtigium,vt ſuo loco patebit. In
terea ædificatum ab eo monaſterium atque baſilicam martyrum Agaunenſium,ijdem tradunt. e Ado in Chro.
C Fuiſſe autem huic coniugem filiam Theodorici Italiæ Regis,æque confirmant.

Ad Catholicam igitur Eccleſiam tranſiens Sigiſmundus,nihil antiquius habuit,quam vt ditio XIII.
nem ſibi ſubiectam æque ab Arianorum pollutione purgaret,antiquamq. collapſam Eccleſiaſticā
diſciplinam ſecūdum ſacros canones in integrum reſtitueret:cuius rei gratia celebrari voluit Cō
cilium Epaunēſe,cui præfuit idem ſanctus Alcimus Auitus,eiuſq. germanus interfuit Apollinaris *Conciliū Epaunenſe.*
Epiſcopus Valentinus æque celebris ſanctitate,ſiquidem inter Sanctos adſcriptus colitur annua-
tim tertio Nonas Octobris: Sed & reperitur interfuiſſe Claudius Epiſcopus Veſontienſis & ipſe
relatus in ſacras Eccleſiæ tabulas,pariter perſeuerās in eis anniuerſaria memoria rediuiuus octa
uo Idus Iunij;cuius tamen Acta quæ extant [f] haud in omnibus ſatis videntur eſſe germana,cum f Apud Sur. die 6. Iunij.
eum ad poſteriora referant tempora. Sanctus Gregorius Lingonienſis [g] Antiſtes huic etiam Cō
cilio præſens fuit,idemq. inter Sanctos adnumeratus & annis ſingulis pridie Nonas Ianuarij in Ec g Apud Sur die 4. Ianuar. ex Gregor. Turon.
cleſia publico præconio celebratur. Quo etiam honoris cultu dignatur octauo Kalendas Nouem-
bris,qui huic item ſanctæ Synodo interfuit,ſanctus Pragmatius Auguſtudunenſis Epiſcopus, cu
ius res præclare geſtæ a Gregorio Turonenſi reperiuntur omni fide ſcriptis traditæ: extat de
D eodē epitaphiū verſibus editū a Venātio Fortunato,ad quē etiā reperitⁱ data a Sidonio Apollinari
epiſtola [h], qua eidem commendat S. Eutropiam viduam,cuius agitur dies natalis decimoſepti- h Sidon. lib. 6. epiſt. 2.
mo Kalendas Octobris:vt plane conijcere liceat,ad vltimam perueniſſe ſenectutem. Sed & Viuē
tiolus Epiſcopus Lugdunenſis æque ſanctitate conſpicuus huic pariter interfuiſſe Concilio repe
ritur;quem reddunt Eccleſiaſticæ tabulæ annis ſingulis quarto Idus Iulias in Eccleſia rediuiuū.
Qui autem in eo ſubſcriptus habetur Silueſter Cabilonenſis Epiſcopus,magis placet lectio, vt di-
cat Cabilicenſis:nam Cabilonenſis Epiſcopus ibidem habetur Philagrius. Silueſter autem ille ſan
ctus,ſic nominatus Cabilonenſis Antiſtes,iam longe ante hæc tempora vixiſſe cognoſcitur, dum
conſtat eum imbuiſſe ſacris officijs Cæſarium puerum,poſtea Arelatenſem Epiſcopum,hoc tem-
pore longioris ætatis ſenem. Vides quot quantiſq. digniſſimis ſacerdotibus ea hoc tempore Galli
cana prouincia fuerit illuſtrata;qualiſve iſta fuerit corona ſanctorum Patrum,quos fides Catholi-
ca,morum ſanctitas,& conceſſa diuinitus miraculorum editio fecit cælo terræq. conſpicuos.

Quantum autem hi fuerint in reparanda Catholica fide, & abolenda quæ diutius ibi peſtis XIV.
Ariana coaluiſſet,cum ex alijs,tum ex huiuſcemodi inteliges canone,quo de eccleſijs hæreticorū
E iſta ſanxerunt [i]: Baſilicas hæreticorum,quas tanta execratione habemus exoſas,vt pollutionem i Concil. Epaun. c. 33.
earum purgabilem non putemus, ſanctis vſibus applicare deſpicimus:niſi quas per violentiam *De Baſilicis hæreticorū quid ſtatuerint Patres.*
a noſtris abſtulerant,poſſimus reuocare.] hæc Patres,qui ibidem quadraginta canones ſtatuiſſe
leguntur,quos pius lector maiori conſulat otio velim. Quod vero haud ante præſentem annum cō
tigerit eiuſmodi Concilium haberi potuiſſe(male enim ad Gelaſij tempora alij referunt)inde cer
tum colliges argumentum,quod haud id liberum fuit Sigiſmundo Regi,ſub quo celebratum iſtud
ipſum ſcribitur:nam nonniſi defuncto patre Rege Ariano,ipſe Catholicus Catholicæ fauit Eccle-
ſiæ,opera(vt dictum eſt)magni Alcimi Auiti,de quo alia occaſione inferius pluribus agendū erit.
Sic igitur nulla ſubeſt ratio vt contra Arianos eorumq. eccleſias ſancta Synodus decernere quic-
quam potuerit tempore Gelaſij Papæ,cum nondum regnaret Sigiſmundus,ſed pater eius Gunde
badus Rex Arianus illi præeſſet prouinciæ,hominu ſacerdotibus ſuæ ſectæ addictus; vt quæ ſuperius
dicta ſunt,indicare ſatis poſſunt.

I. QVingenteſimum decimum Chriſti annum Boetij Seuerini cum Eutharico aperit Conſula-
tus. Extat Ennodij Ticinenſis epiſtola ad Boetium de eius Conſulatu, quæ incipit: Optimæ
ſpei plenus, &c. Viſus eſt huius ſui Conſulatus ipſe Boetius meminiſſe, cum Prædicamentis
Boetius ſui Cõſulatus tempore elucidat Ariſtotelem. Ariſtotelis explicandis manus admouens, hæc ait: Etſi nos curæ officij Conſularis impediunt, quo
minus in his ſtudijs omne otium plenamq. operam conſumamus: pertinere tamen videtur ad ali
quam Reipublicæ curam, elucubratæ rei doctrina ciues inſtruere: nec male de ciuibus meis me-
rear, ſi eum priſca hominum virtus vrbium ceterarum in hanc vnam Rempublicam Imperium
tranſtulerit, ego ad id ſaltem quod reliquum eſt Græcæ ſapientiæ artibus mores noſtræ ciuitatis
inſtruxero. Quare ne hoc quidem ipſum Conſulis vacat officio, cum Romani moris ſemper fue-
rit, quod vbicumque gentium pulcherrimum eſſet atque laudabile, id magis ac magis imitatio- B
ne honeſtare.] hæc ipſe: qui quidem etſi reliquorum philoſophorum doctrinam calluerit, Ariſtote
lis tamen doctrinæ ſeſe totum addixit, & hoc præſtitit, vt quorum vix nomina librorum Latinitas
nouerat, ipſe eos omnes quos reperire potuerit integros integre Latinitate donauerit: quod idem
ipſe teſtatur his verbis: Ego omne Ariſtotelis opus, quodcumque in manus venerit, in Romanum
ſtylum vertens, eorum omnium commenta Latina oratione perſcribam: vt ſi quid ex Logicæ ar-
tis ſubtilitate, vel ex moralis grauitate peritiæ, & ex naturalis acumine veritatis ab Ariſtotele per
ſcriptum eſt, id omne ordinatum transferam, atque id quodam lumine commentationis illuſtrẽ.]
hæc de ſe Boetius, qui eadem præſtare conatus eſt: nam præter eius in Porphyrij quinque voces
& Ariſtotelis Prædicamenta & Perihermeniam quæ extant perinſignes lucubrationes, tranſtulit
pariter (vt apparet) Topicam Ariſtotelis, & in Topicam Ciceronis edidit libros: meminit & in cõ
mentarijs de enunciatione, libros phyſicos a ſe conſcriptos.

II. Ceterum ipſe Boetius non ſolum doctrinã Ariſtotelis illuſtrauit, ſed & nouis inuentis locuple
tauit, cum edidit libros illos quatuor de differentijs Topicis, & quatuor de vtroque ſyllogiſmo, at
que de diuiſione & definitione ſingulos. Demum illud ſic habeto, Boetio abſque controuerſia pri- C
mas dandas inter Latinorum ingenia, qui profundum Ariſtotelicorum ſenſuum penetrarit, & ob
ſcura quæque perſpicua reddiderit, Ariſtotelemq. vix nomine hactenus cognitum ſuorum Latino
rum manibus tradiderit; vnde poſteriores omnes Peripatetici eidem iure bene precentur. Sed vn
de, dices, vis tanta Latino homini, hoc præſertim ſæculo, quo ob barbaros ingruentes nullus fer-
me locus bonis litteris eſſet, armis litterarium otium vndique profligãtibus? Breuiter accipe. Qui
nobilitate generis nulli ſecundus, prognatus nimirum ex antiqua Manlij Torquati familia, & eo
qui Chriſtianitate reſplenduit Anicio gaudens atauo, adoleſcens Athenas, in quibus fuerant litte
ræ philoſophicæ reſtitutæ, petit, vbi varia philoſophiæ peruestigans dogmata, Ariſtotelicis tandẽ
a Boet. de diſci. ſchol. c. 4. ſeſe totum addixit, toto illo decem & octo annorum curriculo, quibus eſt moratus Athenis. teſta
tur id quidem ipſe in libro [a] quem edidit de Diſciplina ſcholarium, prope finem.

III. Sed quod de his ſermo eſt, illud obiter monendum putaui, haud omnia quæ apud Ariſtotelem
Quæ Ariſtotelis libri ſint paſſi naufragia. ſcripta reperiuntur, cuncta Ariſtotelis eſſe, vt in eius verba iurare Peripatetico liceat, cum nonnul
la ab alijs conſtet eſſe addita, vel miſere deprauari contigerit. Audi vero de his ipſis Strabonem
totam hiſtoriam egregie deſcribentem, vbi ait [b]: Ariſtoteles ſuam bibliothecam Theophraſto D
tradidit, cui & ſcholam reliquit. Primus omnium qui nobis ſunt noti Ariſtoteles bibliothecam
b Strab. Georg. lib. 13. pag. 70. conductis libris compoſuit, idq. Aegypti Reges facere docuit. Theophraſtus bibliothecam Ne-
leo tradidit. Is libros Scepſin tranſlatos poſteris ſuis reliquit ineruditis hominibus: qui incuriè po
ſitos ſub clauibus retinuerunt. Cumq. Attalicorum Regum ſtudium intellexiſſent, quibus Scepſis
parebat, conquirentium libros ad conſtruendam Pergami bibliothecam, ſub terra ſuos in foſſa
quadam occultauerunt. Ibi ab humore & blatis vitiatos tandem qui ex ea ſtirpe erant, Ariſtotelis
Theophraſtiq. libros Apelliconi Teio magna pecunia vendiderunt. Tenebatur is Apellico librο-
rum amore, quam philoſophiæ ſtudio maiore. Itaque eroſarum particularum quærens inſtaura-
tionem, in noua libros tranſtulit exempla, lacunas non recte implens, edidítque libros mendo-
rum plenos.

IV. Vſu venit Peripateticis antiquis, qui poſt Theophraſtum vixerunt, cum omnino libris care-
rent, paucoſq. dumtaxat, præcipue exotéricos haberent, vt nulla de exquiſite pertractando eã phi-
loſophari poſſent, ſed tantum de propoſitis diſputarent. Poſterioribus ab eo tempore, quo libri
iſti ſunt editi, facilius fuit philoſophari, & Ariſtotelem imitari, quamquam ob mendorum multi- E
tudinem cogerentur multa probabiliter modo dicere. Multum huc etiam Roma contulit. Statim
enim a morte Apelliconis Sylla, cum Athenas cepiſſent, bibliothecam illius recepit. Quæ cũ huc
eſſet allata, Tyrannio a bibliothecæ præfecto obtinuit, vt ſibi eorum vſus permitteretur, homo Ari
ſtotelis ſtudioſus: & librorum venditores nonnulli ineptis vſi librarijs, neque cum exemplari de-
ſcripta comparantes: quod & alijs accidit libris qui exſcribuntur vendendi cauſa & Romæ & Ale
xandriæ. De his quidem ſatis.] hucuſque Strabo.

V. Hæc nos verbatim ſingula hic reddidiſſe voluimus, quod ſciamus reperiri homines adeo Ari
Quæ vere Ariſtotelis eſſe dici poſſint in dubio eſſe. ſtotelis ſtudioſos, vt quæcumque in eius ſcriptis reperiantur, veluti ex diuino quodam oraculo p-
lata recipiant atque defendant; vt ſatis ſit ijs illud inſtar Pythagoræ diſcipulorum vſurpare, Ma-
giſter dixit: cum tamen, licet in eius libris ſcriptum quid inueniatur, haud ſatis conſtet an re vera
ipſe dixerit, vel Apellico appoſuerit, qui multiplices lacunas impleuit, vel alij addiderint, qui mea

doſſiſſimos

A doctiſſimos ab eodem Apellicone (vt ait Strabo) editos codices emendarunt, quos ille corruperat, vel aliter poſtea librariorum incuria deprauarat. Adeo vt verius atque conſultius ſit dicere, cum Ariſtotelis ſcripta citantur, id quod aſſeritur, apud Ariſtotelem repetiri, quam Ariſtotelis eſſe, & Peripateticorum potius eam eſſe ſententiam, quàm germanam putamq. ipſius Ariſtotelis aſſertionem. Id quidem aſſerere, non ſolum quæ exſcribentium librariorum incuria irrepſerunt menda ſuadent, cum id omnium ferme librorum commune ſit, ſed dicere cogit immẽſa & multiplex illa vaſtitas lacunarũ, quas Apellico (vt ait Strabo) non rectè repleuit, & edidit primus eoſdem libros mendorum plenos. Si enim in philoſophicis facultatibus maximi ſit ponderis quæque minima linea, vel punctus: quid dicendum de elementis ipſis, dictionibus, verbis, & ſententiarum periodis, & fortaſſe capitibus, quæ edax tempus variis caſibus ſæpe corroſit? At in his hactenus nos detinuiſ ſe ſatis ſua auctoritate Ariſtotelicus Conſul: qui in fine libri quarti commentariorum in Ariſtotelis Prædicamenta, cum ſe ea ſcribere ſub Anaſtaſio Imperatore teſtetur, plane declarat non ad primum uel ad tertium Conſulatum ea, quæ diximus referenda eſſe, ſed ad præſentem ſecundum Cõſulatum, quem ſolum ſub Anaſtaſio Imperatore geſſiſſe repetitur. Iam vero quæ ſub hoc eius
B Conſulatu res geſtæ reperiuntur, in medium afferamus.

VI. *Conſtantinopolis ciuilis laborat diſcordia.*

Quam vidimus Conſtantinopolitanam ciuitatem anno ſuperiori diro incendio conflagraſſe, hoc anno ciuilis diſcordiæ grauiori exarſiſſe incendio, in ſuo Chronico Marcellinus affirmat. Emota enim ſemel e cardine fide Catholica, cuncta ſimul labefactari neceſſe fuit: ſicuti cum fundamenta concutiuntur, vniuerſam nutare molem oportet. Fœda quidem & lurida vrbis illius facies erat in diuerſa ipſa ciuitate diſciſſa, fauente populo Macedonio Epiſcopo, Anaſtaſio autem Imperatore cum militibus eidem reſiſtente, atque variis cladibus affligente. At quomodo tandem quod diutius fuerat meditatus, ſequenti anno perfecit, vt Macedonium exturbaret, & ſubrogaret Timotheũ hæreticum, ſuo loco dicemus. Sed quid inter alia aggreſſus hoc anno ſceleſtiſſimus Anaſtaſius? Qui in odium Orthodoxorum Eccleſiaſticam omnem abſtulerat immunitatem, quique leges libertatis ſanxerat pro hæreticis (vt ſuperius auctore Theodoro Lectore diximus) hoc anno eã edidit ſanctionẽ [a], qua nihil in Orthodoxos quouis titulo tranſire voluit bonorũ Eccleſiaſticorũ.

a L.10. C. de hæret.

VII. *Anaſtaſius ſub nomine hæreticorum Catholicos a bonis arcet Eccleſiæ.*

Etenim quamuis titulo mentiatur in hæreticos eiuſmodi editam ſanctionem: tamen (vt ſuperius adnotatum eſt) cum fuerit ipſe hæreticus, haud dubium ab eo Catholicos eſſe nominatos hæ-
C reticos, qui eius impietati minime communicarent: bonis namque fuiſſe tamquam hæreticos ſpoliatos Orthodoxos ab ipſo Imperatore, in quos nec quouis titulo ea redire permittat, ipſa lex oſtẽdit: vt plane intelligi poſſit, quales eſſe ſoleant, qui in bona Eccleſiaſtica Orthodoxorum manus iniiciunt: Trebonianus autem nihil penſi habuit, conſtitutiones hæreticorum Imperatorum cum piorum legibus ſimul intexere; quod eædem licet ab hæreticis latæ contra Catholicos, in ipſos tamen vere hæreticos (vt ſonant verba) conuerſæ ſint: cum tamen liqueat, quos Orthodoxos nominat Anaſtaſius, eos fuiſſe, qui contra Chalcedonenſe Concilium pugnarent, Zenonis ſuſcipientes Enoticum.

VIII.

Quas autem turbas in Orthodoxos impius Anaſtaſius excitarit: vix perpauca, eademq. breuiori ſumma perſtricta vel ex Marcellino, vel ex Theodoro narrantur: quæ res fuerat prolixæ ſatis hiſtoriæ commendanda; quod præſtitiſſe Baſilium Cilicem, Photius in Bibliotheca teſtatur, dum ait ipſum hiſtoriam conſcripſiſſe ab obitu Simplicij Papæ vſque ad exitum vitæ Anaſtaſij Imperatoris. excidit ipſa quidẽ, vel fortaſſe inter Græcorũ vetera monumenta obliuione ſepulta latet: Vnde maior nobis labor incumbat diuerſis e locis quæſita fragmenta compingere: Atque in primis
D [b], quod Anaſtaſius Imperator, ne quis ex ſuis patientiæ ſuæ cauſam de tolerando in ſede Conſtãtinopolitana Macedonium, ignauiæ vel timori adſcriberet, calumnioſe teſtatus eſt, ſe id facere, qđ ipſe Macedonius Zenonis Enotico ſubſcripſiſſet. Id vero cum ad aures ipſius Macedonij peruenisset, confeſtim collecta Eccleſia, ambonem conſcendens, pro concione ſe plane Orthodoxum eſſe coram omnibus demonſtrauit, edita ſincera profeſſione fidei ex præſcripto Chalcedonenſis Cõcilij, damnans omnes qui ei aduerſarentur hæreticas opiniones. Quæ quidem res ſicut maiorem Macedonio conciliauit populi gratiam, ita in eumdem perfidi Imperatoris odium magis concitauit, vt iam de eo ſede mouendo animo penitus ſtabiliret.

b Niceph. li. 16. cap. 26.

IX. *Calumnia de corrupto textu diuinæ ſcripturæ.*

Adiecit ad alias calumnias in Macedonium Anaſtaſius Imperator, vt ad cõcitandos in eũ omnium animos, iactaret ab eo falſatam eſſe diuinam Scripturam: Teſtatur id quidem Liberatus [c] Diaconus, cuius verborum textus ſic vt vides ſe habet, abſque Græcorum elementorum delineatione, ab antiquario omiſſorum, cum ait: Hoc tempore Macedonius Conſtantinopolitanus Epiſcopus ab Imperatore Anaſtaſio dicitur expulſus, tamquam Euangelia falſaret, & maxime illud Apoſtoli dictum [d]: Quia apparuit in carne iuſtificatum in ſpiritu. Hunc enim mutaſſe, vbi habet,
E qui . . . hoc eſt . . . monoſyllabum Græcum, littera mutata in . . vertiſſe, & feciſſe . . . . id eſt, Vt eſſet Deus, apparuit per carnem. Tamquam Neſtorianus ergo culpatus expellitur per Seuerum monachum.] In poſteriori editione Surij lacunæ hoc modo implentur: Vbi habet ὅς, hoc eſt, qui, monoſyllabum Græcum, littera mutata o in ω vertiſſe, & feciſſe ὡς; id eſt, Vt eſſet Deus, apparuit per carnem.] At ipſi Græci habent: καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον. Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, &c.] id eſt: Et manifeſte magnum eſt pietatis ſacramentum. Deus manifeſtatus eſt in carne, iuſtificatus eſt in ſpiritu, &c.] Sic igitur in eo facta mutatio reperitur, vt quod habet germana lectio, Apparuit in carne] mutaſſe diceretur, Apparuit per carnem] ex qua mutatione poſſet fides Catholica in diſcrimen adduci. Ita in ſuſpicionem Neſtorianæ hæreſis, arte perfidi Imperatoris eiuſmodi conflantis calumniam, Macedonius adductus eſt: ſed erant hi prætextus, vulgi ore iactati, non tamen in Synodo vlla cogniti vel examinati: vi enim, non ſententia Epiſcoporum Macedonius ſui paſſus eſt throni iacturam, vt inferius ſequenti anno dicemus.

c Liberat. Diac. Breuiar. c. 19.

d 1. Tim. 3.

Porro]

X. Porro Anaſtaſius Bibliothecarius in Chronico ſub eodem anno res paulo latius proſecutus ait: Conſtantinopolitanus Epiſcopus anathematizabat damnantes Synodum Chalcedonenſem.] & paulo poſt: Interea monachi quidam hæretici ducenti venientes Conſtantinopolim vna cum Seuero impio contra Macedonium atque Chalcedonenſe Concilium decernebant. Hos Anaſtaſius honorifice ſuſcepit veritatis inimicos, qui conturbauerunt Orientem, & Conſtãtinopoli eadem operantes. Ioannes vero Alexandrinus Epiſcopus duo millia librarum dare ſpopondit Imperatori, ſi edicto propoſito perfecte damnaret Cõcilium Chalcedonenſe. Imperator autem Macedonium rogabat Apocriſarijs communicare Ioannis, Ioannemq. recipere, Synodum neque recipientem, neque damnantem. Macedonius autem reſtitit, dicens non ſe illis communicaturum, niſi confiterentur matrem & magiſtram Synodum Chalcedonẽſem.] hæc de his Anaſtaſius Bibliothecarius, qui & iſta addit: A

XI. *Dorotheus relegatur in Oaſim.* Porro monachi Orthodoxi, qui erant in Palæſtina, martyrij æmuli, venere Conſtantinopolim acturi contra Seuerum, & eos qui cum eo erant hæreticos. Dorotheus aũt monachus Alexãdrinus multorum verſuum librum edidit pro Chalcedonẽſi Synodo, quẽ dedit Magnæ vxori fratris Anaſtaſij, cum eſſet Orthodoxus: ipſa vero Anaſtaſio obtulit librum, ſpetans per hunc eum fore mutandum: quem cum legiſſet, & præter votum ſuum eſſe reperiſſet, Dorotheum apud Oaſim exilio deſtinat, & librum pro nihilo ducit, eo quod ſuperius eſſet inſcriptus Tragœdia, quemadmodum a Magno Baſilio fuiſſe editum aiunt contra Iulianum. Macedonius vero quod accepiſſet Flauianũ non recte ſentire de Concilio Chalcedonenſi, eum cum alijs qui aliquid mutirent contra idem Cõcilium, anathematizauit.] At res Flauiani ſe aliter habuiſſe, ſuo loco dicendum. B

IESV CHRISTI ANNVS 511.	SYMMACHI PAP. ANNVS 13.	ANASTAS. IMP. 21. THEODORICI REG. 19.

I. Cum Secundino Felix Chriſti anno vndecimo poſt quingenteſimum a Theodorico creatus eſt Conſul: hunc Felicem Gallum natione fuiſſe, ſcriptæ ad eum & aliæ ad Senatum ab ipſo Theodorico epiſtolæ [a] docent, quibus & ex Indictionum numero eiuſdem tempus Conſulatus oſtenditur, vbi dicitur: Sume igitur per Indictionem quartam Conſulatus inſignia.] concordant & Faſti Conſulares Marcellini dicentis quarta Indictione creatum fuiſſe Conſulem Felicem cum Secundino. Gallum quidem natione itidem Theodoricus fuiſſe tradit, & eius parentem plurimum prædicat. Porro eius parentis laudes, Felicis item nomine, latius explicatas habes iambis Sidonij Apollinaris, quorum eſt titulus [b]: ad Magnum Felicem Conſulem.] quem & fratrem appellat, cum in ipſa inſcriptione ſubdit: Domino pio fratri, &c.] eſt carminis eiuſmodi exordium: C

a Apud Caſſiod. lib. 2. epiſt. 1. & 3. *De Felice iuniore Conſule.*

b Sidon. carm. 9.

Dic, dic quod peto, Magne, dic amabo,
Felix nomine, mente, honore, fama,
Notis, coniuge, fratribus, parente,
Germanis, genitoris atque matris
Ex ſummo patruelium Camillo, &c.] Parentem namque ipſius itidem Felicem nominatum meruiſſe Conſulatum, idem Theodoricus in epiſtola ad Senatum ita declarat [c]: In ore quippe rumoris eſt, quondam Felicis adhuc viuere Conſulatum: quia bona durare norũt poſt hominẽ; & quod glorioſe geritur, fine temporis non tenetur. Sed quando, dices, Felix iſte Senior Conſulatum geſtiſſe reperitur? Apud Marcellinum in Chronico adnotatur Felix Conſul cum Vibiano anno Domini quadringenteſimo ſexageſimotertio: Apud Caſſiodorum vero collega Vibiani Baſilius ponitur, adeo vt idem Baſilius Felix dictus exiſtimetur. Ad hunc itidem Seniorem Felicẽ ſcriptas eſſe complures Sidonij familiares epiſtolas, quæ extant mihi facile perſuadeo. D

c Apud Caſſiod. lib. 2. epiſt. 3. *De Felice Seniore Conſule.*

II. Quod rurſum vero ad eumdem anni huius Conſulem Iuniorem Felicem pertinet, idem Theodoricus in epiſtola ad Anaſtaſium Imperatorem [d] de eius Conſulatu data, hæc inter ceteras viri laudes: Dignus plane largitatibus noſtris, qui in ipſo pueritiæ flore maturis moribus lubricam ſtrauit ætatem; & quod rarum continentiæ bonum eſt, patre priuatus grauitatis factus eſt filius, cupiditatem inimicam ſapientiæ ſubiugauit, vitiorum blanda contempſit, ſuperbiæ vana calcauit, &c.] Hæc & alia de laude eius dũ lego, in eam inducor opinionem, vt exiſtimem hunc illum eſſe Felicem Præfectum & Patricium, ad quem extat Fauſti epiſtola de pœnitentia [e]. Ex eodem quoque ſtemmate ortus videtur Felix ille adeo celebratus Antiſtes Namneticus, quem Venantius Fortunatus carminibus celebrauit, necnon ſoluta oratione: nam inter ceteros hos de eo verſus habet [f]: E

d Apud Caſſiod. lib. 2. epiſt. 1.

e Extat tom. 3. Biblioth. ſanct. nou. edit. *De Felice Epiſcopo.*

f Venant. Fortu. in laud. Felic. lib. 3. carm.

Maxima progenies titulis ornata vetuſtis,
Cuius & a proauis gloria celſa tonat.
Nam quicumque potens Aquitanica rura ſubegit,
Extitit ille tuo ſanguine luce parens,
Germinis antiqui venerabile culmen in Orbe,
Laudibus in cuius militat omne decus, &c.] At ſatis occaſione Conſulatus Felicis de eiuſdem familiæ a Camillo deriuatæ viris illuſtribus dictum, quibus clarior redditur eius purpura Conſulatus. Iam vero, qui ad limen anni huius diutius morati videmur, quæ in eo intro repetiuntur res geſtæ conſpiciamus.

III. Magno plane Anaſtaſij Imperatoris ſcelere Marcellinus ſignauit hunc annum, nempe exilio Macedonij Epiſcopi Conſtantinopolitani, cum iam ſediſſet annos quindecim: qui tam calumnijs exagitatus, quam violentia adhibita ſummotus, per milites abreptus, deportatus eſt in exilium, at

que in

A que in eius locum nefandus eſt ſuffectus Timotheus; quod Catholicæ fidei maximum attulit detrimentum. At quomodo ſe iſta habuerint, quæve præceſſerint atq. ſubſecuta fuerint, rerum geſtarum ordine referamus ex Theodoro Lectore [a]: ex quo etiam intelligi poteſt facta hæc eſſe huius anni tempore maioris hebdomadæ, quæ ſanctum Paſcha præcedit; more ſuo diabolo factis ijs diebus maiorem excitante aduerſus Eccleſiam tempeſtatem. Ait igitur:

a Theod. Lect. Collect. lib. 2.

IV. *Quæ contra fidem Catholic. et Macedoniũ acta ſint.*

Diuiſi vero ab Eccleſia, turba quadam mercenaria collecta, templum Archangeli, quod in Palatio eſt, die Dominica ingreſſi ſunt: Et cũ pſaltes Triſagion dicerent, illicũ additione, Qui crucifixus eſt pro nobis, reſpondentes pſallunt. Sequenti die Dominica idem in magnam eccleſiam cum ſpadonibus ingreſſi fecerunt. Populus vero zelo raptus, primum vocibus reclamat, & vociferantibus ac enunciantibus conuiciando reſpondet. Tandem vero Imperator cum multis manifeſte Macedonio reſiſtens, iam monachos excommunicatos, iam ipſos primores ſubornat, ut nefandis conuicijs & vociferationibus Epiſcopũ impetant, cum quib. erat etiã Iulianus Epiſcopus Halicarnaſſi Cariæ, & Seuerus monachus, qui & fidei & ſui ipſorum facti fuerant inimici.] In tanto rerũ fragore, cum violentia Imperatoris adeo vrgeret Eccleſiam: ne indefenſa veritas proſtrata penitus re-
B maneret ludibrio expoſita hæreticorum: excitauit Deus ſpiritum etiam paruulorum, vt cum populo omnes aſſurgerent, atque ſtrenue abſque timore ex aduerſo conſiſterẽt: nã ſubdit Theodorus:

V. *Populus Conſtantinop. fidei ardore reſiſtit Imperatori.*

Populus autem cum mulieribus & paruulis, infinita multitudine cum Præſidibus monachorũ congregata, per ciuitatem clamant: Tempus martyrij eſt, o Chriſtiani: Patrem nemo deſerat. Imperatorem vero, probri gratia, Manichæũ & Imperio indignũ vocant. Quibus Imperator territus portas Curiæ Imperialis vndiq. claudit, & nauigia fugæ accommoda Palatio adhibet.] hæc quidẽ ea die. Prætermiſſa autem a Theodoro Euagrius iſta addit: Cum poſtulationi Anaſtaſij Macedonius ſtrenue reſiſteret, ſeq. fidem minime proditurum conſtanter aſſeueraret: Anaſtaſius Imperator inſidias contra eum tendere cœpit, ad eum ſane finem, vti Epiſcopatu exturbaret.

VI.

Itaq. tandem accedunt adoleſcentes calumniatores, qui eum ſe, tum Macedoniũ flagitioſi cuiuſdam facinoris falſo reos arguunt. At vero vbi Macedonius genitalibus carere deprehenſus fuit, ad alias fallacias ſe conuertunt; nec deſtiterunt, quoad conſilijs Celeris Aulicorum ordinis Præfecti *(hic ante triennium geſſerat Conſulatum)* ex occulto ſede Epiſcopali dimouiſſent.] hæc Euagrius [b], atq. Nicephorus [c]. Quæ autem præceſſerint occultam eiectionem Macedonij, Theodorus Le-
C ctor ita narrat: Imperator cũ pridie faciem ſe Macedonij poſthac non viſurum iuraſſet, miſſo nuncio obſecrauit, vt illum ſalutare liceat. Populus vero, cum eccleſiam Macedonius ingreſſus eſſet, magna voce obteſtabatur, dicens: Patrem habemus apud nos. Et qui ad ſcholam pertinebant, quoties ingrediebatur, cum laudibus ingredientem accipiebant. Et cum ingreſſus eſſet, Anaſtaſiũ redarguit tamquam Eccleſiæ hoſtem. Ille vero per hypocriſin Eccleſiæ & Epiſcopo coadunari videbatur.] hæc quidem ea die, qua Anaſtaſius ſimulauit ſe Catholicæ fidei conſentire, & Catholicam velle conſectari communionem. At quæ nocte ſequenti? audi Theodorum:

b Euagr. libr. 3. c. 32.
c Niceph. li. 16. c. 26.

VII. *Timotheus hæreticus Epiſc. Conſtantinop.*

Suſpicatus Imperator, ſi Macedonius iudicaretur, populum illi tamquam inſonti opitulaturũ: noctu illum violenter abreptum Chalcedonem miſit, & inde Euchaitas abduci præcepit. Sequenti vero die Timotheum quemdam presbyterum & cuſtodem eccleſiæ Epiſcopum elegit: quem Litrobulbam & Colonem, propter facta quædam nominibus iſtis conuenientia, vocarunt.]

VIII.

Quod ad has voces pertinet, apud Theodorum Lectorem, pro κόλωνα colonem, legendum ex Cedreno & Nicephoro κύλωνα. Eſt proprie κύλων equus admiſſarius: inde ſumitur pro libidinoſo: Suidas interpretatur θερμὸν εἰς συνουσίαν. Litrobulba vero, ſiue vt in alijs, Litrobula λιτροβοῦλα, ſimile
D aliquid ſignificat, tametſi eius vocis origo non exponitur a lexicographis: niſi quis dixerit, ex voce Græca & Latina λυτρόω, quod eſt redimo, & bulba, quod Latine ſcribitur vulua, ita compoſitum ignominioſum vocabulum, quo ſignificetur homo mulieroſus impurus, quem exprimere apertioribus vocibus pudeat.

IX.

Pergit autem Theodorus: Eccleſiam vero Timotheus ingreſſus non eſt, nec ad Liturgiam acceſſit, niſi prius detractis Macedonij imaginibus & inſignibus.] Obſerua hic, lector, vt alijs in locis, moris fuiſſe affigi in eccleſijs imagines & ſigna tunc exiſtentium Epiſcoporũ. ſed ſubdit Theodorus: Supplicationes Paraſceues in templo Deiparæ, quod in Calcopratijs eſt, Timotheus fieri excogitauit.] hæc de Timotheo, ſed mox iſta de Seuero: Ioannes Diacrinomenus de Seuero ſcribit, quod iuramentum ab eo Imperator acceperit, ſi Antiochenus Epiſcopus fieret, nullo ſe pacto ſub pœna anathematis Chalcedonenſi Synodo adhæſurum: deinde, quod illam, eo ipſo die, quo ordinatus eſſet, aſcenſo ſuggeſtu, anathemate damnaret.] Vides originem Seueri, a quo dicti ſunt hæretici Seueriani; & qui nominati erant Acephali, quod tandem nobile caput nacti? Sed ad Timotheum rurſum auctor:

X. *Fraus hæreticorum in profeſſione Symboli.*

E Timotheus ab amicis rogatus, Symbolum fidei trecentorum decem & octo Patrum per ſingulas ſynaxes dici curauit, ad reprehenſionem videlicet Macedonij, quaſi ille Symbolum hoc non reciperet; cum antea ſemel tantum in anno, in Paraſceue ſcilicet Dominicæ paſſionis, tempore quo Epiſcopus catechizabat, recitatum eſſet.] Vetus & vſitatus hic fuit mos hæreticorum, vt quo ſe Catholicos populo exhiberent, Nicænum Symbolum publice recitarent. id peculiare Neſtorianis fuiſſe vidimus atq. aliis, Arianis exceptis: quod & facere perſeuerant Nouatores temporis huius hæretici, dum in ore ſemper verſantes Symbolum Apoſtolorum, Apoſtolicos ſe eſſe perfide mentiuntur, cum re vera Apoſtolicam & Catholicam doctrinam impugnẽt. Sed rurſum ad Timotheũ, de quo hæc ad finem eius narrationis Theodorus apponit:

XI. *Timotheus ad horas fidẽ mutat.*

Cum is qui in monaſterio Studij * præfuerat, mortuus eſſet: abiit Timotheus in monaſterium illud, vt ibi Epiſcopum eligeret. Is vero qui ordinandus erat, ad eum dixit, non paſſurum ſe, vt ordinaretur a viro qui Synodum Chalcedonenſem anathemate damnaſſet. Reſpondit huic Timotheus: Anathema ſit cuilibet homini Synodum Chalcedonenſem auerſanti, vel anathematizã-

* Studii

ti. Quo dicto, qui ordinandus erat, ordinationem ſuſcepit. Ioannes autem quidam Antiochenus A
cum Manichæus eſſet, Timothæum contumelijs affecit; & ad. Imperatorem currens, quæ geſta ab
illo eſſent, patefecit. Imperator vocatum ad ſe Timotheum grauiter increpuit. Ille vero nega-
uit dicens: Anathema ſit quiſquis Synodum Chalcedonenſem recipit.] hactenus de his Theodo-
rus: quibus plane vides inconſtantiam hæreticorum, temporariam pro rerum occaſione fidem
habentium atque mutantium; quod mille ferme exemplis ſuperius demonſtratum eſt.

XII. Sed quæ ſecuta ſint poſt eiectionem Macedonij de eius ſectatoribus Catholicæ fidei ſtudioſis,
a Niceph. li. 16. c. 26. hæc a Nicephoro [a] accipe: Senatus populuſq. Conſtantinopolitanus eam ob cauſam, *ob pulſum*
Macedonij ſectatores quæ paſſi. *Macedonium videlicet*, in magno fuit mærore: nam & vitæ ſanctitatem, & doctrinæ ſinceritatem in
Macedonio admirabantur. Etenim pietatis ſtudio, dignitateq. ſacerdotali is valde eminebat, vt q.
a Gennadio educatus atq. edoctus fuiſſet, cuius etiam ex fratre nepos fuit. Contra ſectatores eius
poſtea grauis perſecutio orta eſt. Quidam enim exilio, nonnulli relegatione, alij accuſationibus
iniquis, alij bonorum publicatione afflicti ſunt. Multi etiam qui fuga ſibi conſuluerunt, Romam
peruenerunt.] cóplures autem eſſe relegatos in Oaſin Thebaidos, ait Anaſtaſius Bibliothecarius
in Chronico. At minime his contentus Imperator ob odium quod conceperat contra Chalcedonē B
ſe Concilium, hæc quæ ſequuntur adiecit; ſic enim ait idem qui ſupra Nicephorus:

XIII. Imperator illico Chalcedonenſium Actorum libellum, quem Macedonius in arca ſanctiore
Acta Chalcedonenſia cōbuſta. depoſuerat, per Calepodium quemdam furtim ſublatum conſcidit atq. igni tradidit, & Macedo-
nio, qui ſic ducebatur, condemnationis ſententiam miſit. Atq. is interrogauit, an illi qui ſe damnaſ
ſent, Chalcedonēſem Synodum recepiſſent. Et vbi illi qui ad eum ſententiam attulerant, id inficia-
ti ſunt: ipſe; Si, inquit, Ariani & Macedoniani condemnationis libellum ad me miſiſſent, num reci
pere poſſum? At ille Euchaitem ductus eſt.] hactenus Nicephorus. Quod pertinet ad incenſum ab
Anaſtaſio Actorum volumen, putantur quidem Acta illa, quæ tanta religione cuſtodiebātur a Ma
b Paul. Diac. Miſcel. lib. 15. cedonio, fuiſſe originaria ipſius Chalcedonenſis Cōcilij. His vero adde quæ apud Paulum, ſeu Ioā
nem potius Diaconum in Miſcella leguntur his verbis [b]:

XIV. Interea Iuliana illuſtriſſima femina, quæ templum Dei genitricis apud Honoratas conſtruxe
De Iuliana conſtantia & aliorum. rat, valde pro Chalcedonenſi Synodo ſatagebat: ita vt ei nec Imperator quidem, multas aduerſus
eam verſutias adinueniens, Timotheo communicare perſuadere valuerit: ſed nec ipſe Timotheus
frequenter ad eam pergens hoc potuerit ei perſuadere. Pompeium quoq. conſobrinum illius, & C
eius vxorem, quæ mulier erat ornata, multis Imperator Auguſtus humilibat, vt ablegaret venera
tores Synodi, & eos qui in exilio Macedonio Epiſcopo largiebantur quæ neceſſaria erant. Dein-
de idem Timotheus quoſdā ex principibus præcepit in templo S. Theodori Sparatij ſuper ambo-
nem Triſagij additamentum admittere, id eſt, Qui crucifixus es pro nobis: Ita vt multitudines in
dignatæ per diem litaniæ illinc egrederentur: quando & Timotheus per commonitorium ſcriptū
omnibus præcepit Eccleſiis, Triſagion in litaniis dicendum cum additamento: quod multi metuē
tes fecerunt. Monachi vero alium pſalmum pſallendo venerunt. Hos autem populus videns, cla-
Incendia atq. cædes in populo facta. mauit: Bene venerunt Orthodoxi. Simultas etiam facta eſt multa, & incendium domorum multa-
rum, & homicidia dena millia, turba vociferāte aduerſus Anaſtaſium, & Vitaliana Imperatorem
petente; ita vt fugeret Anaſtaſius & latitaret, ab ipſaq. Ariadna laceraretur iniurijs, vtpute multo
rum cauſa malorum Chriſtianis effectus.] hæc ibi.

XV. Quod vero Anaſtaſius militibus præfeciſſet duces eadem qua ipſe impietate fœdatos, per eos
a populi furore ſæpe defenſus euaſit; e latebriſq. inopinatus emergens, noua rurſus per eoſdem ad
uerſus Orthodoxos prœlia excitat, non quidem Conſtantinopoli, ſed foris; in hoc omni ſtudio la- D
Pro Seuero hæretico Anaſtaſius laborat. borans, vt per Seuerum monachum hæreſim ſtabiliret, quem ſtrenuum eius defenſorem ſub polli
citatione Epiſcopatus Antiochenæ Eccleſiæ iuramento oppignerauerat, vt ad thronum illū euehe
ret, cui tunc præſidebat Flauianus defenſor Catholicæ veritatis. Verum vt laruam aliquam iuſti-
tiæ turpiſſimo facinori Anaſtaſius ſuperinduceret, ad id perficiendum, apud Sidonem in Phœnicia
Synodum ſequenti anno cogi mandauit, de qua ſuo loco dicemus.

XVI. De Seuero autem monacho modo nobis agendum, qui fax, lues, atq. perditio totius Orienta-
Qualis impius Seuerus. lis Eccleſiæ a prauo dæmone eſt productus in medium, monſtrum quidem omnium vitiorum de-
formitate compactum: vt plane intelligas huius exemplo, quales eſſe conſueuerint, quos ſibi dia-
bolus in omnibus inueniens obſequentes, per eos afflatos ſpiritu malo loquitur contra Deum bla
ſphemias. De Seuero igitur hæc deprompta ex Synodicis Actis accipe. In libello enim ſanctorū Pa
c Synod. Conſtā tinop. Act. 1. to. 2. Conci. trum Orthodoxorum Conſtantinopolitanæ Synodo [c] ſub Menna Epiſcopo congregatæ oblate
hæc leguntur de Seuero & gregalibus eius:

XVII. Quis neſciat eorum vitam turpem admodum & ſceleratam ab ineunte ætate eſſe, & dæmoni-
Seueri primordia, ex Mago hæreticus. bus addictam? Et quod in veneficijs Seuerus deprehenſus eſt, in ciuitate Berythorum dæmonijs E
ſeruiens; & eiuſmodi calumniam fugere volens, finxit ſe ponere, & fugere diabolicam opinionem
ſuam, & venire (vt dicebat) in Tripolim ad venerabilem domū ſancti & clariſſimi martyris Leon-
tij. Et nondum perfectis diebus his quibus ipſe baptizatur, poſtquam vidit (veritatem paululum
ſimulans) perſpicue, quod rurſus ad antiquum gentilitiæ opinionis ſuæ vomitum reuerti non pote
rat, per aliam viam ad id quod ſtudebat peruenit: Nam negauit ſtatim Eccleſiam in qua baptiza
tus eſt, & proceſſit ad Acephalos hæreticos, qui ea quæ Eutychetis ſunt ſapiunt; vocanſque ſanctas
Dei domos diuerſoria hæreſis & impietatis, reprobans propter hoc baptiſmum, quem dicit ſe ac-
d Pſal. 75. cepiſſe: vt in ipſo impleretur propheticus ſermo, qui de huiuſmodi dicit [d]: Alienati ſunt a vulua,
errauerunt a veritate, locuti ſunt falſa, furor ipſis ad ſimilitudinem ſerpentis.

XVIII. Quod autem & ipſam Acephalorum religionem ſimulauerit, ex conſequentibus omnib. ma-
nifeſtum fuit. Præſidebat enim ſuæ Acephalæ ſectæ, quod Vnitiuum dicitur non admittens, ſed
nouatiuum ipſum & diuiſiuum appellans, & in ſuis proprijs conſcriptionibus anathematizans.]
hæc

Google

A hæc de ipſo Patres & alia plura: quibus pater, ſic verſipellem hominem adhæſiſſe Imperatori, vt non Acephalorum tantummodo ſectandam ſibi hæreſin proponeret, ſed illis deteriora doceret. Innatum namque eſt hæreticis, vt nequeant loco conſiſtere, neque ſciant ſolidam ſtabilitatem; quod delinquentium proprium eſt, ſecundum illud Hieremiæ lugentis: Peccatum peccauit Hieruſalē, propterea inſtabilis facta eſt.] Sed accipe quid de eiuſdem Seueri primordijs habet Euagrius [a]:

a Euagr. lib. 3. c. 33. & Niceph. lib. 16 c. 29.

XIX. *Varius Seueri ſtatus.*

Huic (inquit) Seuero patria fuit Sozopolis vrbs Piſidiæ. Verum ſimulac in ſacro templo Leontij diuini martyris, quē Tripolis vrbs Phœniciæ maritima colit, fuit lauacro baptiſmatis tinctus, ſe a legum ſtudio ad vitam monaſticam tranſtulit; quam quidem vitam traduxit in monaſterio, quod medium locum inter vrbem Gazam & oppidum Maiumam occupat. In quo loco Petrus Hiberus, qui eiuſdem Gazæ fuerat Antiſtes, quiq. cum Timotheo Eluro fugerat, iiſdem incedens gradibus, hominum ſermone poſt multum prædicatus fuit. Porro autem Seuerus, de quo inſtituitur oratio, cum Nephalio (qui antea cum eo eiuſdem ſectæ & opinionis fuiſſet, nimirum quod vna in Chriſto natura ſit, poſtea tamen Concilio Chalcedonenſi, & doctrinæ eorum qui duas naturas in Domino noſtro Ieſu Chriſto ineſſe aſſerunt, conſenſit) in diſputationem veniens, a Nephalio &
B eius fautoribus vna cum alijs compluribus, qui eadem fuere opinione, e monaſterio ſuo pulſus eſt. Inde igitur Conſtantinopolim recta ſe contulit, pro ſe, proq. illis qui cum eo eiecti erant, legationem obiturus. Sicq. Imperatori Anaſtaſio (ſicut traditum eſt ab eo qui Vitam Seueri ſcripſit) notus eſſe cœpit. Itaque litteras ſcripſit ad ſuos fratres de mutua inter ſe communione, in quibus nominatim Concilium Chalcedonenſe anathemate damnauit.] hæc Euagrius: reliqua ſuo loco inferius.

XX.

Sed & de eodem Seuero quæ Liberatus [b] Diaconus ſcribat, ex ſcriptis eiuſdem Seueri deprōpta, in medium afferamus: Is enim (inquit) Seuerus cum ſederet prius in monaſterio, non ſuſcipiebat Zenonis edictum, nec Petrum Mogum. Deinde ſedens in Abbatis Romani, & Mēnæ, qui poſt eum fuit, monaſterio, exinde miſſus eſt vt permaneret Conſtantinopoli, & fit Apocriſarius inter eos qui Petri Mogi erant. Dumq. obijceretur ei: quomodo prius anathematizabas Petrum? dicebat: quia Petrum anathematizaui Apameum. Hic Seuerus apud Conſtantinopolim Synodo derogabat, & anathematizata affirmabat: & ob omnes qui ei communicarent: ita vt & hoc ſcriberet & ipſi Flauiano, ſicut eius ſignificatur epiſtolis, & ad Maronem lectorem, & Eleuſium & Eu-
C therium Epiſcopos, & ad Oecumenicum ſcholaſticum Iſauriæ. Fertur autem expoſitio eius, quæ ab eo dicta eſt, in qua Vnitiuum ſuſcepit Zenonis, & anathematizauit Chalcedonenſe Conciliū, & communicare ſe confitetur Alexandrino & Conſtantinopolitano. Erant autem tunc Conſtantinopoli Timotheus, Alexandriæ vero Ioannes Machiota Epiſcopi. Et tamen dum talis erat, valuit dānare Macedonium, & expellere ab Antiochena ſede Flauianum.] hæc Liberatus de Seuero Imperatoris patrocinio omnia audente & inualeſcēte in dies magis. Sed Anaſtaſij conatus aduerſus fidem Catholicam proſequamur: non tanta enim eum cura tenebat vt barbaros ſubiugaret, quanta vt Catholicam fidem penitus aboleret.

b Liberat. Diac. Breu. c. 19. tom. 2 Concil.

Pro ratione temporis fidē Seuerus mutat.

XXI. *Anaſtaſius tētat Sanctiſſimos viros.*

Nā non Macedonium tantum, eoſve qui erant Conſtātinopoli Orthodoxos expugnare conatus eſt perfidus Imperator, ſed etiam longe poſitos magni nominis ſanctiſſimos viros exagitauit: in quos primum blāditijs, nempe muneribus, litteris, omniq. genere illecebrarum & ſimulatione, atque omnibus ad ſuadendum aptatis coloribus ad cuiuſcumque animum commouendum tamquam validiſſimis arietibus vſus eſt, quod ſi minime his impulſibus animus flecteretur, inſtaurato nouo certamine, vinculis, carcere, & exilijs, ex blando truculentus perſecutor effectus, rem age-
D bat. At vel vnum ſaltem certaminis huius exemplum adducamus in medium, ex quo & reliqua nobis incomperta intelligere valeamus. Magnus ille Theodoſius Cœnobiarcha, qui his temporibus claruit in Palæſtina, cuius ſæpe magna cum laude Cyrillus [c] meminit, atque Suidas [d] & alii, his ab Anaſtaſio Imperatore certaminib. eſt appetitus; quæ in eius vitæ rebus geſtis his verbis quā exactiſſime deſcribuntur (vt dicunt) ab ouo, etſi ab incerto, certo tamen tēporis eiuſdē auctore, vt nihil ſit quod iure reuocari poſſit in dubium, vtpote veritate omni ex parte conſtantia:

c Cyril. in Saba. d Suid. in verb. Anaſtaſi.

XXII.

Tulit (inquit [e]) aliquando noſtrū quoque tempus Imperatorem, qui quidem prius fuerat (quātum apparebat) paradiſus voluptatis, poſtremo autem rebus fuit cognitus campus deſtructionis, & vnus ſcilicet ex his paſtoribus, qui gregis oues diſpergunt & perdunt, & eas turbida potant ſubuerſione: & vt reliqua illius prætermittam, hoc quidem accipiet quod poſt nos ſequetur tempus.]

e Apud Sur. to. 1. die 11. Ianuar. ex Metaph.

* Intelligis, puto, lector, ſui temporis res geſtas auctorem conſcribere; qui etſi nomine habeatur incognitus, Cyrillum hunc ipſum exiſtimo, qui ſicuti ſanctorum Sabæ & Euthymij atque Ioannis Silentiarij & aliorum Vitas ſcriptis eſt proſecutus, ita haud par eſt credere quem habebat præ oculis Theodoſium præterijſſe, prætermiſiſſeq. res ab eo præclare geſtas minime præ ſui dignitate ob-
E ruendas ſilentio, poſteris tradere. Conijcio quidem ab imprudente aliquo obliteratum Cyrilli auctoris nomen, qui referens illud ad Cyrillum Hieroſolymitanum Epiſcopum, qui claruit ſub Conſtantio Imperatore, falſo putarit tribui Cyrillo hiſtoriam, qua res geſtæ ſub Leone, Zenone, & Anaſtaſio Auguſtis tractantur, ignorans ipſum de quo eſt ſermo nobilem hiſtoricum Cyrillum æque Palæſtinum hoc vixiſſe tempore. Sed quæ his ſubijcit, audiamus:

Scriptor rerū Theodoſii.

XXIII.

Neque enim par eſt, vt id mandetur obliuioni propter eos, quorum eſt ſcelus inſigne, qui (vt dicit Iſaias [f]) concipiunt dolorem, & pariunt iniquitatem. Hei mihi, impius, *Anaſtaſius ſcilicet Imperator*, ſiue ab alijs ad hoc motus, ſiue hunc ſceleratum fœtum ex ſe produxerit, (Stultus [g] enim ſtulta loquitur, & cor eius vana cogitabit) Patrum qui Nicææ fuerunt ſacra dogmata, tāquā montem Sion & turrim fortitudinis ſcilicet aggreditur, illa quidē volens abrogari, valere autem ſententiam Acephalorum, quam a ratione alienam & vere ἀκέφαλον, hoc eſt, carentem capite iure quis dixerit.] Intelligis perſpicue, arbitror, lector, etſi non nominet, ſatis viuis pingi coloribus Anaſtaſiū Imperatorem caput ſe exhibentem hæreſis ſine capite exiſtentis, de qua ſatis ſuperius dictum eſt.

f Iſa. 59. g Eccl. 21.

Acephalorum ſecta defenſor & propagator Anaſtaſius.

Sed pergit auctor de eius in peruerſo dogmate ſtabiliendo conatu: A

XXIV. *Duplici arte conatur expugnare Catholicos.*

Potentiæ autem admiſcet improbitatem, vt hac quidem deciperet, illa autẽ ad effectum redde-
ret quod contendebat: vt neq. vis ſi eſſet immixta, & perſuaſione minime contemperata, moleſta
videri poſſit & plane violenta, vt quæ robur accepiſſet ex ſola occaſione: neq. rurſum perſuadere ſi
impotens ſit & imbecillum, & quod poſſit pauca & apud paucos efficere: alios quidẽ ex Epiſcopis
adoriebatur minis & exilijs, alios autẽ honoribus & aſſentationibus, & nonnunquã etiam corrũ-
pere pecunia, & ſuum malum aliorũ quoq. efficere, & morbũ communicare contendebat, mutabi-
lis non minus quã Proteus (vt Græci dicunt) & non minus mente quã ille aſpectu varius.] quid
mirum? Vbi enim (inquit Iacobus [a]) zelus & contentio, ibi inconſtantia & omne opus prauum.]

a Iacob. 3.

XXV. *Theodoſius magni nominis Cœnobiarcha.*

Sed quid in hunc ipſum, de quo eſt ſermo, Theodoſium molitus ſit, & quo tempore id aggreſ-
ſus, iam ex eodem auctore intelliges: dum enim ait ipſum poſtremo Theodoſium tentaſſe, plane
prœlia illa ad iſtæc tempora referas, opus eſt: cum poſt eiectum tantæ ciuitatis Epiſcopum, Mace
donium nempe Cõſtantinopolitanum Antiſtitem, nulli amplius parcendum putauit. Sed & quod
experimento didiciſſet, quanta vis eſſet in monachis ad ſuadendum, quantumq. accepiſſet hæreſis
ex vno Seuero pſeudomonacho additamentum: monachorum ductores præcipuos tentare aggreſ B
ſus eſt, atq inter eos (vt diximus) magnum hunc nomine & factis eximium atq. celebrem Theodo
ſium, concipiens & ex nomine vanam ſpem, mente recolens funeſtiſſimum illum itidem Theodo-
ſium nominatum, ac pariter claſſibus monachorum præfectum, ſimulq. in eadem Palæſtina verſa-
tum, qui temporibus Marciani Imperatoris & Pulcheriæ Auguſtæ ſub Iuuenali Hieroſolymorũ
Epiſcopo ſauerat impietati, atq. etiam violentia armatorum fouerat eandem hæreſim Eutychia-
nam; ſtulte, inquam, fore ſperans, vt qui idẽ nomine & profeſſione, eodemq. loco conſiſteret, Theo-
doſius, eadem ab eo præſtari poſſent, immo cumulatius exhiberi, quod ob vitæ ſanctitatem ſciret
ipſum ad populum commouendum longe eſſe maioris auctoritatis. At ſicut longe diuerſus peni-
tuſq. contrarius fuit Iudas a Iuda, nempe a proditore fidelis Apoſtolus, & a Simone Simon, nimi-
rum a mago princeps Apoſtolorum, paſtor a lupo, pius ab impio, atq. ſanctus a neſandiſſimo pec-
catore diſcretus; ita plane Theodoſius a Theodoſio diſcrepauit, Catholicus ab hæretico; quod fa-
cta ipſa declarant. nam auctor:

XXVI. *Anaſtaſius auro Theodoſium tentat.*

Poſtremo (inquit) hanc quoq. magnam turrim aggreditur Imperator. machinæ antẽ erant au-
rum, idq. non paruum, vt poſſet contemni, ſed quod redibat ad ſummam triginta librarum; eratq. C
donum non nudum & aperte donum, ne non acciperetur, vt quod ſuſpicionem pareret auaritiæ,
ſed id quoq. occultabat prætextus ſpecioſus & valde probabilis, nempe pauperes, & quæ erant ne-
ceſſaria ad vſum fratrum ægrotantium. his virum conabatur ingenuũ redigere in ſeruitutem.] in
quem ita inuehitur auctor: Et ſi bonum exiſtimas & gratum piorum animis id quod a te, o vir egre,
gie, innouatur: ego illi dixerim: Cur non ab ipſo finis trahi amatores, & propria vinci pulchritudi
ne eos qui ſunt pulchri amatores, ſed id pecunijs ornas & muneribus, quod ſolet fieri turpibus &
deformibus, & quæ ſunt aliena ornamenta & artificia?

XXVII. *Conſiliũ Theodoſii in accipiẽdo miſſam ab Imp. eleemoſynam.*

Cum ergo cognouiſſet ille magnus, id quod fiebat ab illa puſilla & abiecta anima, temere ad-
uerſus ſe comparari: erat (vt vulgo dicitur) aquila in nubibus; vt qui nec poſſet capi, nec vinci; ſed
re vera potius eum capit, qui ſimulabat. Nam aurum quidem non repellit, ne forte videretur te-
mere ſuſpicari, & offenſionis aliquam præbere occaſionem: ſed duplici damno affecit aduerſariũ,
ſimul quidem priuans pecunijs, cum eſſet alioqui auarus; & ſimul etiam ſpem vanam & inanem
oſtendens, qua ducebatur, & quæ ſcopo nihil habebat conſequens. Sed quem leonem exiſtimabat
ſe iam habere in pedicis, eum cum in ſe concitaſſet vehementiſſime, præclare oſtendit (vt eſt in pro D
uerbio) capream iniſſe pugnam aduerſus leonem: nam cum iam tempus adueniſſet, & ille ab eo
petijſſet confeſſionem, & adeſſent qui ea de cauſa miſſi fuerant, hic mihi conſidera animi virtutẽ
& fortitudinem.] Sed antequam ſanctiſſimi viri conatum aduerſus impium & impietatem inde-
feſſo ſtudio editum enarremus, hic ne quid patiaris offenſionis, in limine ſiſte.

XXVIII.

Scimus victimas [b] impiorum execrabiles Deo, & Catholicam Eccleſiam reſpuere oblatio-
nes hæreticorum, quæ ſolemni ritu ad eccleſiam deferri conſueuerunt, vtpote ab omni communi-
cationis conſortio alienorum: At procul abfuit, vt id genus eſſet Anaſtaſij hæretici Imperatoris au
ri triginta librarum oblatio, miſſa vt erogaretur in pauperes, & ſi quid egerent ſubiecti ſibi mona-
chi, illis Theodoſius partiretur. Ad quod præſtandum, nempe, vt eleemoſynis concilietur Deus, de
bet quilibet impius ſuaderi, nedum repelli; exemplo Danielis [c] id ipſum Regi æq. impio ita ſua-
dentis, atq. dicentis: Quamobrem, Rex, conſilium meum placeat tibi: & peccata tua eleemoſynis
redime, & iniquitates tuas miſericordijs pauperum: forſitan ignoſcet delictis tuis.] Sic igitur Theo
doſius erogandas accepit oblatas ab Imperatore pecunias, tum vt hoc modo ad ſalutẽ conſequen
dam viam illi aperiret apud Dominum, tum etiam vt per eiuſmodi officium aditum ſibi quoquo E
modo ad inſinuandam eidem fidentius veritatem patefaceret, vt tamquam amicus audiretur, nec
veluti aduerſarij hominis eius ſermo reſpueretur; quod & patefecit euentus. Sed pergit auctor de
vigilanti ſolicitudine Theodoſij in comparando exercitu, & habendo delectu, quo ſtrueret aciem
aduerſus inſurgentem Imperatorem:

b Iſai. 1.

c Daniel. 4.

XXIX. *De Theodoſii epiſtola Apologetica ad Imperatorem.*

Cum (inquit) omnes ſimul congregaſſet ciues ſolitudinis, & dixiſſet eſſe tempus, vt finem ac-
ciperet dictum illud Prophetæ, quod iubet mitem fieri pugnatorem; & eos inſtruxiſſet ad ſuſcipiẽ-
da pro pietate certamina: ſe oſtendit eſſe ducem, ſe militem, ſe virum ſtrenuum & fortem & pri-
mum in omnibus.] atque armorum prœlium imitatus, in quo antequam pede collato cominus
concertetur, miſſilia mittuntur eminus; ita ipſe primum omnium cum Imperatore (inquit) per
litteras eſt congreſſus. Et lubentiſſime quidem meminiſſem illarum ipſarum probationum, qui-
bus Theodoſius apertas nugas eſſe oſtendit ea quæ ex propoſitis videbantur eſſe validiſſima; ſed
propter prolixitatem, & ea ſpectans, de quibus agitur in præſentia: multis enim manibus opus eſ-
ſet &

A ſet & libris.]declarat plane his auctor,haud fuiſſe Theodoſii ad Anaſtaſium Imp.breuem tantum
ſcriptam epiſtolam,ſed quæ fidei Catholicæ defenſionem fortiſſimam contineret;ob idque multis
eam oportuit fuiſſe argumentis aculeatam:quam vtinam tranſmiſiſſet ad poſteros integram , cum
ſolum eius meminit in dicendo libertatem,paucíſq.oſtendit,quam eſſet homo liber,& qui nequa
quam deiici deprimive poterat:nam accipe quæ in ea ſcripta ſunt:

Cum hæc duo ſint nobis propoſita,o Imperator,vel turpiter & illiberaliter viuere conſentien
do Acephalis,vel honeſte mori ſequendo recta Patrum dogmata:ſcito a nobis mortem eſſe præfe *Ex epiſtola S.*
rendam.Tantum enim abeſt vt hæc noua ſequamur dogmata,vt non ſolum in loco mãſuri ſimus *Theodoſii ad*
præcedentes Patrum leges ſequentes;ſed eos etiam,qui præter hæc alia tueri ſuſtinuerint,pie abdi *Anaſtaſium*
cabimus & ſubijciemus anathemati: ſed nec vllum ex Acephalis ordinatum per vim ſuſcipiemus. *Imp.*
Abſit vt hoc fiat,o Rex Chriſte.Etſi tale quid contigerit,veritatis Deum præſidem teſtãtes, vel po
tius illum ipſum,qui nunc ab ipſis maledictis & blaſphemijs appetitur,vſq.ad ſanguinem reſiſte-
mus,& quomodo pro patria,ita pro recta fide lubenter animas profundemus,etiam ſi ipſa ſancta
loca igne perdenda viſuri ſimus.Quid enim opus eſt ſolo nomine,quando ipſa ſacra re vera affi-
B ciuntur contumelia? Nos ergo nequaquam admittemus aliquid ſentire(tantum abeſt vt dicere)
quod diſcrepet a ſanctis & œcumenicis Concilijs: Ex quibus primum quidem ornatur trecentis *Generoſa con-*
decem & octo Patribus,qui cum aduerſus Arium in ſancto Spiritu Nicææ conueniſſent,anathema *feſſio Theodo-*
ti miſerum ſubijciunt,& a corpore abſcindunt Eccleſiaſtico,alienantem a Patris eſſentia eum qui *ſii.*
eſt natura Filius,& introducentem dogmata aliena a recta fide: Secundum autem impulſu diuino
congregatum aduerſus Macedonium,qui ipſe quoq.ſcelerate loquebatur aduerſum bonum Spi-
ritum,eum abdicat.Tertium autem aduerſus profanam & execrandam linguam Neſtorij,qui ip-
ſe quoque abſurda erat locutus aduerſus Chriſti carnis ſuſcepiæ conſilium,pulchre Epheſi conue
nit.Poſt hæc quidem fuit etiam Chalcedonenſe ſexcentorum & triginta diuinorum Patrum: qui
cum etiam ea dixiſſent quæ conueniebant prioribus;& quæ illi dixerãt,adhuc accuratius expoſuiſ
ſent:infelicem & execrandum Eutychetem vna cum Neſtorio abſcindunt a corpore Eccleſiæ , &
fidem confirmant Apoſtolicam;& quicumq.non ita ſentiebat,decernunt eſſe alienum ab Eccleſia.
Aduerſus hæc & ignis accendatur,& enſis acuatur,& mors quoque nobis acerba afferatur , immo
vero,ſi fieri poſſit,pro vna innumerabiles;nos vero numquam prodemus veram religionem; neq.
C ea q̃ recte placuerunt Patribus,ea abrogando,probro afficiemus.Teſtes ſint eorum ſudores ,quos
pro fide ſuſceperunt,& multæ dimicationes:ſed ea manebunt firma & immobilia & apud nos , &
apud eos quos fas eſt & Deum & nos ſequi.Pax autem Dei,quæ ſuperat omnem mentem , ſit cu-
ſtos & dux tuæ potentiæ.

Cum hæc Imperator accepiſſet epiſtolam,remittens & vim afferre & conari perſuadere,ſe po-
tius ſubmittens,aggreſſus eſt ſe de his excuſare,quorum accuſabatur;& ſic compoſuit epiſtolam:

Huius innouationis,o homo Dei,nos non ſumus auctores.Teſtem confidenter inuocamus , q. **XXXI.**
omnia cernit,Dei oculum.Sed ab illis oritur hic motus,quos plus quam alij oportebat hæc honora *Anaſtaſii*
re ſilentio.Nunc autem cupientes ſinguli primi videri & dicendi facultate & dignitate, ſe ipſos fe *Imp. epiſtola*
riunt,& nos ad ſe inuicem attrahunt.Quid nos ergo aliud oportet facere,quam dum ij mouentur, *ad Theodoſiũ.*
nos non ſimul moueri,ſed quietẽ amplecti;vt ſic perſuadere poſſimus eis,qui hæc mouere ſtatue-
rint,dimiſſa tali contentione,vna nobiſcum quieſcere?

Omnino enim tuam non latet pietatem,quod quidam monachi & clerici, qui rectam fidei ſi- **XXXII.**
bi vendicant ſententiam,hæc mouere ſcandala,ſe ipſos(vt diximus)ſtudentes oſtẽdere primas ob
D tinere partes in harum rerum cognitione , & quod myſterium & fidem in ore ſuo circumferant.
Quæ quidem cum non poſſint comprehendi ab hominibus,nihil aliud quam illos mendaces oſtẽ
dunt & ſycophantas.Ex quo etiam proficiſcitur magna Dei in nos indignatio , eo quod exiſtime-
mus myſterium non eſſe myſterium,nec ex ſola fide conſiſtere,ſed ex abſurdis nugis; & condem
namus eos,qui nos docuerunt Deum fide & myſterio colere.Vos ergo nunc quoq.oportet, ſi vm
quam,orare pro Eccleſia,vt nos benignis Deus oculis aſpiciat,& pacem ſuis cõciliet Eccleſiis,quæ
tam male ſunt diuiſæ propter ſtudia ipſorum Præſulum. Quæ autem a vobis miſſæ ſunt eulogiæ,
nobis admodum lubenter oſtenſæ ſunt.Noſtrum autẽ quale ſit inſtitutum,annunciabunt pij mo-
nachi,qui a vobis miſſi ſunt.Et hoc quidem modo ſe habuit epiſtola.]Vidiſti plane Saul aliquan-
do prophetantem:ſed ſicut eum e veſtigio malus aggreſſus eſt ſpiritus,ita plane exagitat Anaſta-
ſium mentis delirium,& ex malo dæmone immiſſa phreneſis alienans e mente hominem,vana, fa
tua,atque blaſphema loqui ac furere penitus impulit.Declarant hęc quidem quæ de eodem Impe
ratore auctor poſt ſubdit,vbi primum hæc ait:

Sed qui hęc quidẽ ſcripſerat Imperator,& tunc de furore paululum remiſerat,& bellum quod **XXXIII.**
E aduerſus rectam opinionem,vel ſuum caput potius gerebat,repreſſerat:non multo interiecto ſpa *Rurſum furit*
tio,grauis ſubit pœnitentia;& perinde ac ſi eum pœniteret,quod omnino parum eſſe pius ſtatuiſ- *Anaſtaſ.Imp.*
ſet,& ſe facilitatis nimiæ condemnaret,ad priora eſt reuerſus . Difficile enim eſt(vt in prouerbio
eſt)aſinum confricantem auertere. Rurſum ergo edicta aduerſus pietatem;rurſuſq.hic egregius
martyr extra ſanguinem:ſiquidem conſideranda eſt voluntas,& non rerum exitus.Nam cum om
nes eſſent plane conſilij inopes & dubij quid agerent:& alij quidem blaſphemiam defenderent,a-
lij autem vererentur vel ſolummodo contradicere,fortaſſe autem etiam hac in re communi patri
dicendi libertate cederent,& veluti ducis ſignum expectarent:tunc tunc euadit manifeſtum,qua-
lis etiam ſenectus,quando zelo cõfirmatur,ſe fortiter & iuueniliter gerit aduerſus ea quæ pro bo
no & honeſto ſuſcipiuntur pericula.Contemptis enim illis ſcriptis & decretis,minisq.innumerabi *Theodoſius*
libus,turbaq.quæ Imperatorem & Deum ex æquo reuerebatur,militibuſq.qui eos obſeruarent,q. *magnis ani-*
eſſent tale quid dicturi:illis omnibus contemptis tamquã vanis ſtrepitib.& dicens non eſſe ſuum, *mis veritatẽ*
ſed puerorum talia horrere tonitrua,leonis ſuſcipiens impetum , cum Dei tẽplum eſſet ingreſſus, *propugnat.*

& ſuggeſtum conſcendiſſet, in quo ſolent legere ſacerdotes, manu populo ſignificans ſilentium: SI A
QVIS, inquit, QVATVOR SANCTAS SYNODOS NON TANTI ESSE EXISTI-
MAT, QVANTI QVATVOR EVANGELIA, SIT ANATHEMA.

XXXIV. Hæc cum dixiſſet, & tamquam Angelus populum adduxiſſet in admirationem, & vocem om-
nibus ademiſſet præ miraculi magnitudine, per ſilentium procedit per medium eorum tamquam
dormientium & exiſtimantium ſe in ſomnis videre, non autem vere id quod fiebat. Et fuit hoc q-
dem viri ſtratagema, ex quo dictas quoque ſanctas Synodos in ſacris Dipetychis collocare ſtatue-
runt. Cum poſt hæc autem nonnihil eſſet cunctatus, & nec parum quidem ſubſtitiſſet, obijt ciuita-
Circuit Theodoſius regiones, armat omnes pro fide tuenda. tes quæ erant circumcirca, diſcipulos & alios ſuos ſectatores ex ſolitudine, veluti quidam dux ex-
ercitus eos qui ſub ſe erant inducens, primus canos, primus etiam oſtendens promptum animi ſtu
dium, omnes obiens, factus omnia omnibus, certiores reddens eos qui dubitabant; adhuc confir-
mans eos qui erant ſtabiles; eos excitans qui erant ſocordiores; eorum qui erant prompto & alacri
animi ſtudio, augens diligentiam; addens animũ his qui extimeſcebant; adhortans eos qui decer-
tabant; terrens aduerſarios, quod tam eſſet magno & generoſo animo, vt ad eum non pateret adi-
tus: medicinæ celeritate omnem morbum præueniens, docens omnes, quod Dei Verbum eſſet qui B
dem idem ſimul Deus & homo, vna autem hypoſtaſis, ſiue perſona, vtramque eorum habens natu
ram, diuinitatem ſcilicet & humanitatem.

XXXV. *Vana hereticorum delitamẽta.* Ad ea autem quæ dicta ſunt probanda, adduxit illam ſanctam Synodum œcumenicam, *nempe
Chalcedonenſem*, quæ ipſa quidem de Chriſto ſic agit: & ea ratione effugit declinationes hæretico-
rum, quæ fiunt in vtramque partem. Nam eo, inquit, quod unam confiteatur perſonam, repellit im
piam Neſtorij hæreſim: eo autem quod non neget duas naturas, Eutychetis & Dioſcori magis im
piam exturbat hæreſin: neque ſimiliter vt Neſtorius, Chriſtum vnum diuidens in duos Filios &
hypoſtaſes, neque ſimiliter vt Eutyches, & Dioſcorus, & etiam Seuerus, in vnam confundens na-
turam, vnius ſcilicet Chriſti diuinitatem & humanitatem; Nam plus quam par ſit, habet vnuſquiſ
que eorum, vnus quidem fugiens diuiſionem, alter vero contractionem.] & paulo poſt de Theopa-
ſchitis: Eutyches autem & Dioſcorus, & etiam Seuerus, qui ſe eis nuper adiũxit, & impietatis ele
git eſſe particeps, vt qui vellent abſurdiſſimam Neſtorij tollere diuiſionem, malum malo medicã
tur; & ipſi quoque rurſum ſtulte audent introducere confuſionem, vnam & eamdem nominantes
naturam diuinitatis & humanitatis, & ad paſſionem (quantum ad eos attinebat) non verentes ad C
ducere impaſſibilem diuinitatem: ſi enim ex eorum ſententia vna eſt Chriſti natura (is autem eſt
re vera Deus & homo) fuit ergo diuinitas mortis quoque particeps. Sed ſcelerata his ora obſtruã
tur, & mali male cum ſuis pereant dogmatibus.] & poſt nonnulla ad Catholicam veritatem pro-
bandam ſapienter adducta, iſta ad poſtremum auctor:

XXXVI. Hæc ergo & his ſimilia docens ille lingua libera, & quam acuerat confidenter loquendi auda-
cia, quoniam Imperatorem magis ad iram prouocauerat, ab eo perpetuo damnatur exilio; ab eo,
inquam, qui iam ineuitabilem ſuam exterminationem, & quæ hinc erat futura, venientem ignora-
bat migrationem.] ſubdit autem de ipſius Imperatoris repentino obitu, de quo nobis ſuo loco di-
cendum. Hactenus certamen magni Theodoſii, quem vita Angelis haud impar, & in editione ſi-
gnorum ac propugnatione Catholicæ veritatis Apoſtolis comparãda mirifice nobilitauit. Ita pla
ne decuit præconem veritatis huiuſcemodi confeſſionis inſignibus decorari: quo etiam cæcis fie-
ret luce clariſſima manifeſtum, quanam in parte, Seueri ne pſeudomonachi, millieſq. ſacrilegi, an
vero Theodoſij vita ſanctiſſimi atque miraculis celeberrimi fidei veritas eſſet; cum alioqui pluri-
mi hoc tempore viuerent Theodoſio haud meritis impares viri præclariſſimi, eiuſdem Catholicæ D
fidei aſſertores atque propugnatores, vt inter alios Ioannes Silentiarius atque Sabas, & qui ſub eo
militabant præſtantiſſimi monachi & anachoretæ. Quinam autem fuerint his temporibus ipſius
Sabæ in fide Catholica defendenda labores, dicemus anno ſequenti: ſed & de Theodoſio inferius
agendi occaſio frequens erit.

IESV CHRISTI ANNVS 512.	SYMMACHI PAP. ANNVS 14.	ANASTAS. IMP. 22. THEODORICI REG. 20.

I. *Conatus Anaſtaſii contra pietatem.* AD ſequentem annum Domini quingenteſimum duodecimum indicandum Conſules dant
Faſti Paulum & Muſcianum: quo ob defenſionem Catholicæ fidei populus Conſtantinopoli
tanus aduerſus impium Anaſtaſium Imperatorem inſurrexit: quæ autem ab eo patrata fuerint,
Marcellinus ſub iiſdem Conſulibus ſic breuiter recitat: Die Dominico, dum iubente Anaſtaſio E
Cæſare, per Platonem in eccleſia pulpito inſiſtentem in hymnum Trinitatis Theopaſchitarũ qua
ternitas additur: multi Orthodoxorũ priſtina voce pſallentes, perfidoſq. præcones clamoribus ob
iurgantes, in eiuſdem eccleſiæ gremio cæſi ſunt, ductiq. in carceres perierunt.

II. *Populus Conſtantinop. tumultuatur.* Altera nihilominus die in atrio ſancti Theodoſij maiori cæde pro fide vnica perculſi ſunt.
Quapropter commota Orthodoxorum agmina die ſequenti, id eſt, octauo Idus Nouembris (in
qua die memoria cineris dudum totam Europam tegentis apud Byzantium celebratur) in forũ
cum conſtantia vndique confluunt: quorum alij quidem, ceteris die noctuq. hymnum Trinitatis
Chriſto Deo pſallentibus totam peragrant ciuitatem, & Anaſtaſium Cæſarem monaſtico habitu
affectantes ferro flammiſq. interimunt: alij claues portarum, omniaq. ſigna militaria ad forum,
quo religionis caſtra metati fuerant, deferunt; ibique, Anaſtaſio Cæſare in Proceſſibus degente,
Areobindam ſibi Imperatorem fieri clamitant: imaginibuſq. deinde, ſtatuiſq. Anaſtaſij in terram
deiectis, Celerem & Patricium Senatores ad ſe ſupplicandi ſibi vel ſatisfaciendi gratia miſſos, ia

ctis plu-

A ctis pluuiæ inſtar lapidibus, repulerũt. domibus Marini & Pompeij ſuccenſis. In Circum ad Anaſtaſium venientes, & ante eius ſolium conſiſtentes, hymnum Trinitatis iuxta morem Catholicũ concinentes: coruſcumq. Euangelium, Crucemq. Chriſti ferentes, e foro plurimi conuenerunt, Marinum, Platonemq. prauitatis eius auctores ferro ſubijci debere conclamantes. Hos ciues Anaſtaſius Cæſar, ſolitis periurijs, ſimulatiſq. vocibus ſæpe facturum cuncta promittens, tertio die ex quo in forum aduenerat, ſine vllo rerum effectu ad ſua facit habitacula repedare.

III. *Synodus in Sidone.*

Porro redintegrata Anaſtaſius prauitate, infamem & irridendam Synodum apud Sidonem ciuitatem (cuius de nomine ridicula nomina præponuntur) octoginta ferme perfidorum Epiſcopis congregatis aduerſus Orthodoxorum Epiſcopos, fieri imperauit. Flauianus Antiochiæ Catholicus Patriarcha, & Ioannes Palteſium Pontifex, quoniam hunc cœtum ſacrilegum refellerunt, in caſtellum, quod Petra dicitur, exules miſſi ſunt: ibi Flauianus confeſſor Chriſti in Domino requieuit; Ioannem Iuſtinus Auguſtus mox Imperator factus reuocauit.] hactenus de his Marcellinus, qui a rebus hoc anno geſtis exordiẽs, vt totam rei geſtæ periodum clauderet, quæ poſteriori quoque tempore ſunt facta coniunxit. Nos vero ex more ſingula ſingulis reddentes annis, quid hoc geſtum ſit anno, modo oratione potiſſimum proſequemur.

B

IV. *De Monachis hæreticis occiſis.*

Rebus autem geſtis hoc anno Cedrenus poſt illatas a populo contumelias in Imperatorem & domos incenſas hæc addit: Monachum (inquit) in manſione S. Philippi prope ciſternam S. Mocij incluſum, quod Imperatori is carus erat, necare, capiteq. eius haſtæ affixo, clamare: Hic eſt amicus hoſtis ſanctæ Trinitatis. Et monachã, quã Imperator maximi faciebat, iugulare, cadauer vtrũq. raptare, & in Studij manſione cremare. His perterritus Imperator, hæreſim aliquantiſper deſeruit.] hæc auctor. Porro has turbas Conſtantinopolitanas numquam ſedatas eſſe, ſed ſingulis ferme annis, quoad vixit Anaſtaſius, integratas, quæ ſequentibus annis Marcellinus ſub vniuſcuiuſque anni Conſulibus tradit, aperte declarant.

V. *De tempore Synodi Sidonię.*

Quod vero Synodum Sidone in Palæſtina celebratam hoc anno referunt, eo quod ſub anni huius Conſulibus Marcellinus eiuſdem meminerit: antequam de ipſa agamus, dicendum nobis erit de ſancti Sabæ legatione ab Elia Hieroſolymorum Epiſcopo miſſa ad Anaſtaſium Imperatorem: quã hoc ipſo anno contigiſſe, inde haud dubiũ deducitur argumentum, quod cum Cyrillus rerum omnium inſpector & ſcriptor teſtetur ipſum Sabam cum ſocijs ea fungentem legatione fuiſſe ætatis annorum ſeptuagintatrium, idemq. tradat ipſum natum ſub decimoſeptimo Conſulatu Theodoſij Imperatoris, qui eſt annus Domini quadringenteſimus trigeſimusnonus; plane hoc anno ipſum id muneris obijſſe reperies. At licet vulgatus Latinus codex, ſeptuaginta, tantum dicat; Græcum Vaticanum habes, quem conſulas de ſeptuagintatribus: quod & certa ratio aperte etiã demonſtrat, dum auctor ait ea contigiſſe, cũ iam eiecto Macedonio ſubrogatus fuerat Timotheus Epiſcopus Conſtantinopolitanus. Hæc de tempore exacte diſcuſſimus, vt rerum geſtarum ſeries ſicut certior, ita & facilior diſponatur.

C *Legationis Sabę tempus & cauſa.*

VI.

Quod vero ad eamdem legationem pertinet, eius mittendæ occaſio inde præceſſit, quod cum iam vbique locorum diuulgatum eſſet acre certamen ab ipſo Anaſtaſio Imperatore aduerſus fidẽ Catholicam inſtauratum, pulſumq. eſſe Conſtantinopoli eiuſdem patronum Macedonium ipſius ciuitatis Antiſtitem: iamq. odoraretur ipſe Elias Hieroſolymorum Epiſcopus eamdem impiorũ pugnam Imperatorijs viribus auctam in omnes Orthodoxos Epiſcopos Orientis in exterminium totius Catholicæ fidei progreſſuram: ad imminentia mala hæc auertenda, idem Antiſtes Elias auertere putauit legatione ſanctiſſimi viri Sabæ & ſociorum, de quibus plura ſuperius. Deſcribemus nos hic eamdem legationem memoria quidem dignam ab ipſo Cyrillo narratam.

D

VII.

Sed ante Timothei hæretici Epiſcopi Conſtantinopolitani artes in conciliãda ſibi diuerſorũ tum præſentium tum abſentium communione ſunt propalandæ. Quem enim vidimus vita turpiſſimum anno ſuperiori, ſimulac ſedem eius Eccleſiæ nactus eſt, ad aucupandam communionem Studitarum monachorum, vt eorumdem conſecraret Antiſtitem, nullo negotio profeſſionem edidiſſe Catholicam, Synodumq. probaſſe Chalcedonenſem; iiſdem artibus tum Antiochenum Epiſcopum Flauianum, tum Eliam ſibi editione Catholicæ profeſſionis coniũgere conatus eſt; quod & facile eſt conſecutus. Verum cum poſtea ab hæreticis tentaretur Elias, vt damnaret Chalcedonenſe Concilium, tantum abeſt vt ipſe acquieuerit, vt edita fidei profeſſione, ſeſe defenſorem decretorum eiuſdem ſanctæ Synodi præſetulerit. His illi grauiter offenſi, dolo agentes, falſam prodũt Eliæ nomine fidei confeſſionem, qua damnabatur ipſum Chalcedonenſe Concilium. Hæc quidem omnino ita ſe habuiſſe, monachi Palæſtinæ ſcripta epiſtola ad Alcyſonem Epiſcopum manifeſte teſtati ſunt: reddemus eam inferius ſuo loco.

Elias Epiſ. Hieroſolym. confeſſor fidei Catholica.

VIII.

Accidit autem, vt eam ab Euagrio editam monachorum Palæſtinę epiſtolam cum Theodorus E Lector minime compertam haberet, inciderit in illam ab hæreticis Eliæ nomine ſcriptam falſam fidei profeſſionem: & vere eſſe Eliæ exiſtimans, eum in errorem eſſe lapſum incaute nimis ſcriptis prodiderit, atque de ipſo ſanctiſſimo viro nimis ſit indigne locutus. Quod ſi perquiſiſſet priorẽ illam catholice ſcriptã ad hæreticos eam exigentes, vel quam poſteriorem dedit, eum eſſe calumniã paſſum in falſæ editione epiſtolæ conclamauit, ſeq. vere eſſe Catholicum demonſtrauit; nequaquã hæc quæ ſequuntur de eo locutus eſſet, cum ait:

IX.

Eliæ Hieroſolymorum Epiſcopo mandauit Imperator, vt Synodum Epiſcoporum, quos ſub ſe habebat, colligeret *(nempe Sidone Synodum congregaret)* & Quartam Synodum condemnaret. Elias vero Synodum quidem non congregauit, ipſe vero ſolus Neſtorium, Eutychetem, Diodorũ, & Theodorum, & Synodum Chalcedonenſem anathemate condemnauit.] hęc ipſe, ſed plane deceptus (vt dictum eſt) ex falſo adſcripta Eliæ compoſita ab hæreticis fidei profeſſione: quantum autem idem polleret fide Catholica, quæ dicemus de eodem ſæpe inferius facient manifeſtum; cum huius rei cauſa, ad auertendum nimirum Imperatorem a praua ſententia, quam in Orthodoxos concepe-

Digitized by Google

a Extant apud Sur. tom. 6. die 5. Decemb.

conceperat, miſſum eſſe ab ipſo Elia Sabam, quæ referre aggredimur ex Cyrillo, demonſtrant. ſũt A
hæc eius verba [a]:

X. *Mittitur Sabas cum alijs Legatus ad Imper.*

Studium autem & curam ponebat Auaſtaſius Impetator, vt Flanianus & Elias aſſentirentur
Timotheo: Illi vero Timothei quidem ſuſceperunt communionem, vtpote quod ipſe quoque con-
ueniret verbo rectæ fidei: Macedonij autem admodum ægre ferebant exterminationem, vt quæ
non tam inre ac legibus, quam vi & poteſtate fuiſſet facta. Hoc aduerſus ambos magno furore cõ
mouet Imperatorem, & efficitur Eccleſijs cauſa magnæ tempeſtatis. Quod quidem neſcio vnde re
ſciuiſſet Elias, qui Palæſtiuæ præerat Eccleſiæ, miſſis legatis, diligenter agit de reconciliatione: Le
gati autem erant & multi alij Patres, & ipſe Sabas (cuius nunc vita eſt argumentum noſtræ huius
orationis) iam ſeptuagintatres * annos natus. Præterea veto mittit etiam Elias epiſtolam, in
qua hæc ſcripſerat:

** ſeptuaginta*

XI. *Littera Elia ad Imp.*

Habitatores eremi & Sabam cum eis, qui eſt caput eremi, ad tuam potentiam mittimus lega
tos pro Eccleſijs. Tu vero eorum labotem reueritus, & eos qui ſunt in Deo ſudores, o Imperator,
fac vt ceſſet bellum aduerſus Eccleſias, & ne ſinas malum progredi vlterius: ſcimus enim tibi curæ
eſſe, vt ea agas, quæ Deo grata ſunt, qui tibi conceſſit diadema.] hactenus Elias ad Anaſtaſium Im B
peratorem; quæ autem iſta ſecuta ſint, idem Cyrillus ita narrare pergit:

XII. *Legati ab Elia perueniunt Cõſtantinopolim.*

Cum hi ergo diuini Patres iam ingreſſi eſſent viam quæ ferebat ad Imperatorem, erat Sido-
ne quædam Synodus Epiſcoporum Orientis & Palæſtinæ tunc congregata aduerſus Flauianum
& Eliam, quæ prætextum quidem habebat iuſſa Imperatoris: acceperat autem duces Soterichum
Cæſareæ Cappadociæ, & Philoxenum Hierapolis Epiſcopum, qui Chalcedonenſem Synodum ab
rogantes, Eutychetis & Dioſcori ſtudebant confirmare dogmata. Cum ergo legati veniſſent Cõ
ſtantinopolim, arcana & quæ comprehendi non poteſt Dei ſapientia, quæ eminus rerum magna
rum præbet occaſiones, & ijs qui eum glorificant, ſemper aliquam tribuit gloriam, hic quoque cer
to conſilio aliquid gerit, per quod beatum Sabam, qui indutus erat cilico & vili habitu amictus,
omni Imperatoria purpura reddit ſplendidiorem, & eam quæ in eo habitabat aperit gratiam Spi
ritus, quæ operta erat multis velis moderationis & humilitatis.

XIII. *Repellitur S. Sabas ab ingreſſu.*

Nam cum ij qui cum eo erant deducerentur ad Impetatorem, & fuiſſent iam omnes intra au
lam Imperatoriam: ille ſolus a cuſtodibus arcetur ab ingreſſu, ſeu propter viliſſimam & contritam
tunicam, ſeu Deo potius eum ſic volente facere inſignem & glorioſum. Cum illos ergo benigne C
eſſet intuitus Imperator; & ea dixiſſet quæ dici ſolent in aduentu, & deinde perquireret quiſnam
eſſet is qui erat pręcipue in litteris poſitus Sabas: cum monachi autem in omnem partem circum
curſarent (neque enim ſciebant quonam modo ille eſſet ab eis diſiunctus, & vbinam manſiſſet) ſta
timq. cum Imperatoris ſatellitibus ad eum quærendum quoquo uerſus obirent: inuenitur ſtãs in
quodam angulo ante aditum Regiæ, & pſalmos canens Dauidicos. Cum illinc ergo eum diripuiſ-
ſent ſatellites, & per Regiam eum feſtinanter introducerent: cum iam eſſet aſcenſurus limen, vbi
præſidebat Imperator; vidit ille circa eum inſignem quãdam plane admirabilem viſionẽ, nõ vt qui
dignus eſſet talia videre, ſed vt ei fieret manifeſtum, quantum honorem ſit Sabas apud Deum
conſecutus.

XIV. *Quid diuinitus de Saba oſtenſum Anaſtaſio Imp.*

Viſio autem erat huiuſmodi: Quidam ſpecie angelicus, veſte ſplendidus eum in orbem circum
iens, & ingreſſus illum præcedens. Hæc cum vidiſſet Imperator, & virum vere eſſe diuinum cen-
ſuiſſet; & ei aſſurgit, ſeq. in eum oſtendit valde officioſum, & magno eum habet in honore. Dein-
de iuſſit omnes ſedere: re vera enim erat ei magna in monachos reuerentia, etſi quidam ſcelerati
efficerent vt conturbaret rectam fidei rationem. Aures ergo præbens omnibus, iuſſit vt vnuſquiſ- D
que diceret de quo vellet. Illi autem veluti obliti communis Eccleſiarum legationis, & cuius cau-
ſa miſſi fuerant, vnuſquiſque proprias proponebat petitiones. Imperator vero eum eorum poſtu-
lata benigne concedens, quæ volebant, impleuiſſet: quoniam petentibus omnib. ſilebat Sabas, nec
omino quicquam rogabat, ad eum vultum conuertens Imperator: Tibi autem, o Pater, inquit, qd
ſibi vult tantus labor itineris, cum nihil omnino nec roges, nec poſtules?

XV. *Petitio Sabæ.*

Ad hæc ille reſpondens: Hac de cauſa (inquit) veni, o Imperator: primum quidem vt tuã ado-
rem pietatem, donec ſum adhuc in hoc corpore: deinde vt rogem pro ſancta Dei ciuitate, & eo qui
illic eſt præfectus, vt nullam tuæ potentiæ ſubeat indignationem, ſed pax concilietur potius Eccle-
ſijs; ita enim & ipſe Deum habebis propitium, & tibi præclaras præbebit victorias aduerſus ini-
micos. Eius ergo libertatem admiratus Imperator, & quod nihil peteret ex terrenis & ijs quæ ad
victum pertinent, ſed quæ ferunt ad Dei cultum & Eccleſiæ conſtitutionem: alijs quidem conceſ-
ſit vt recederent, ei autem largitur munus mille aureorum, dicens ea diſtribuẽda eſſe monaſterijs,
quæ fuerunt ab ipſo conſtituta; & ſimul iuſſit eum manere, ſtatuens vt ad ſe poſſet ingredi citra vl-
lum impedimentum.

XVI. *Teſtimonium Imperatoris de Elię magna conſtantia.*

Cum vero non ſuſtineret ſedare iram, quam iampridem cõceperat aduerſus Palæſtinæ Pontifi E
cem, aliquando dicit magno Sabæ: Qui veſtræ præeſt Eccleſiæ, o venerande Pater, nos (vt videtur)
magnæ damnans leuitatis, non ſolum Synodi Chalcedonenſis ſuſcepit patrocinium, quæ confir-
mauit dogma Neſtorij, ſed etiam effecit vt Flauianus Pontifex Antiochenus eamdem etiam viã
iniret: & nunc ſolum reſiſtit Synodo Sidone congregatæ Flauiano conſentiens, vt non feriantur ana
themate qui improbe tutantur dogmata Neſtorij. Vnde etiam nos putans ludificari, per epiſtolas
noſtris iuſſis fert leges contrarias, iubens ejici quicquid in noſtram fidem ſentitur recens excogi
tatum. Sed non amplius tali noſtra fruetur lenitate. Sed ecce decernimus (vt vides) illum quidẽ ſe-
de expelli, eius autem loco eum ſuffici, qui ſit digne præfuturus Eccleſiæ: quoniam non conuenit
ſacra illa loca profanari ſceleratis decretis Neſtorij.] Intelligis, lector, qualenam, quantumve te-
ſtimonium de Elię fide Catholica & eius patrocinio proferatur ab hæretico Imperatore ad con-
futandum eos qui improbe eumdem Eliam ſugillant proditæ veritatis? Accipis præterea, quom

do iuſto

A do iuſto quodam prætextu impugnandæ hæreſis Neſtorianæ prœlia excitata fuerunt ab Euty-
chianis aduerſus Synodum Chalcedonenſem? Sed pergit auctor:

Hæc cum dixiſſet Imperator, & adeo graui ira ferretur in Eliam; incipiens diuinus Sabas E- XVII.
liam defendere Patriarcham, eius iram ita compteſſit, vt non ſolum illam latam reſcinderet ſentē-
tiam, ſed etiam Patriarchæ magis caueret, & iuberet ei de cetero remanere ſedem minime auferē-
dam. Illinc autem cum ad Imperatricem veniſſet Ariadnā, eam multum rogauit, vt patris Leonis
tueretur ſententiam, & leges conſeruaret pietatis. Hinc exercitatorem, *Sabam videlicet*, ſubijt a-
mor vehementior quietis & ſilentij, & valde deſiderabat teditum. Quoniam vero menti eius tem
pus minime congruebat (tunc enim vigebat hiems) ſtatuit vrbanos tumultus in præſentia declina
re. & egreſſus in quemdam locum non procul ab vrbe remotum, qui dicebatur Suburbanum Ruf
fini, hiemauit illic reliquo tempore.

Sedat irā Imperatoris Sabas.

Quem quidem in locum & alij quidam ad ipſum ventitabant, maxime autem Valentiniani XVIII.
Imp. neptis Iuliana, & Pompeij coniunx Anaſtaſia, quæ in hodiernum vſque diem floret multis re
ctè factis in monte Oliuarum. Cum poſt hæc autem ver aduentaſſet, ille quidem qui iamdiu tene
B retur magno amore quietis & ſilentij, paratus erat de cetero proficiſci in ſolitudinem.] hactenus
Cyrillus de priori ſancti Sabæ legatione ad Anaſtaſium Imperatorem: quando autem contigerit
poſteriorem obire, ſuo loco dicetur. Meminit huius legationis, de qua eſt ſermo. Nicephorus [a],
idemq. recitat dictam epiſtolam ab Elia ad Imperatorem conſcriptam. Sic plane factum eſt, vt ve
luti miraculoq; magno, torrens exuberās furore Imperatoris in Catholicę Eccleſiæ campos effuſus,
fuerit humilis Sabæ virtute repreſſus, & ad tempus ſaltem inſtar Iordanis in Arcæ tranſitu retror-
ſum cito conuerſus.

a Niceph. li. 16. cap. 32.

Iam vero de ipſo pſeudoconcilio Sidone in Palæſtina iuſſu Anaſtaſii ab hæreticis congrega- XIX.
to inſtituamus orationem. Fuit quidem illud ſynagoga malignantium conuenientium aduerſus
Dominum & aduerſus Chriſtum eius, nempe ab Imperatore hæretico Concilium indictum, ab
hæreticis Epiſcopis celebratum, & ad hoc ipſum, vt quod luceret in Eccleſia Antiochena & Hiero
ſolymis lumine Catholicæ fidei penitus extincto, tenebris vniuerſus Oriens erroris obductus, pul
ſo vna cum fide Catholica Chriſto luce vera, in dominium redigeretur principis tenebrarum.

Quid autem prætexuerint Eutychiani & Acephali contra Flauianum atque Eliam, vt aliqui XX.
C bus ſaltem coloribus eos e ſede eijcerent, primo dicendum eſt ex epiſtola monachorum Palæſti-
næ ad Alcyſonem ea ſcribentium, remq. paulo altius repetentium. At Alcyſon iſte, ad quem ſcri-
bunt monachi Palæſtini, fuit in Illyrico Epiſcopus Nicopolitanus Catholicæ fidei profeſſor, de
quo ſuo loco agendum erit. Epiſtola autem illorum ſic ſe habet [b]:

b Euagr. lib. 3. cap. 31.

Cum Petrus exiuiſſet de vita, Alexandria, Aegyptus, & Libya inter ſe denuo diſſidere cœpe- XXI.
runt, reliquæq. partes verſus Orientem contra ſe ipſæ digladiari: quandoquidem Eccleſiæ verſus
Occidentem non alia conditione cum illis communicare volebant, niſi præter Neſtorium & Eu-
tychetem & Dioſcorum, etiam Petrum cognomento Mogum & Acacium anathemati addicerēt.
Itaque cum Eccleſiæ totius Orbis terrarum hoc loco erant conſtitutæ, fautores Dioſcori & Euty
chetis fuere ad minimum plane numerum redacti. At cum parum abeſſet quin fuiſſent funditus e
terra ſublati, adeo vt non amplius inter homines verſarentur; Xenaias quidam (*qui & dictus eſt
Philoxenus Epiſcopus Hierapolitanus*) a Deo re vera ξένος, ideſt, peregrinus, neſcio quid apud ani-
mum proponens, aut quas inimicitias contra Flauianum ſuſceptas vlciſci cupiens, ſimulata fidei
ſpecie (vti multi prædicant) hominum animos aduerſus eum concitare, eiq. tamquam Neſtoriano
D obtrectare cœpit.

Epiſtola Monachorum Palæſtinæ ad Alcyſonem.

At cum Neſtorio vna cum eius errore *Flauianus Antiochenus Epiſcopus* anathema indixiſſe: ex XXII.
illo digreſſus, ad Dioſcorum, & Theodorum, & Theodoritum, & Ibam, & Cyrum, & Eutherium,
& Ioannem, & ad alios neſcio quos neque vnde collectos tranſiit: quorum alij re vera Neſtorij do
ctrinam tuebantur; alij quoniam eiuſdem doctrinæ in ſuſpicionem venerant, Neſtorium anathe-
mate damnabant, inq. Eccleſiæ communione conquieſcebant. Iſtos omnes (inquit Xenaias) Ne-
ſtorij olentes hæreſim niſi anathemate damnaueris, tu ipſe Neſtorij errori fauere videberis, etiā
ſi ei cum ſua doctrina & opinione millies anathema edixeris: Idem porro Xenaias per litteras cū
eos qui Dioſcori errorem ſequebantur, tum hæreſis Eutychianæ patronos commouit, perſuaſitq.
vt ipſi contra Flauianum ſubſidio eſſent; non tamen Concilium, ſed perſonas dumtaxat, de quibus
ante dictum eſt, anathemate damnari poſtularent.

Hæretici exagitant Flauianum Epiſcopū Antiochenū.

Quibus cum Flauianus Epiſcopus diu reſtitiſſet (*quomodo enim damnaret ex eis aliquos a Chalce* XXIII.
donenſi Synodo abſolutos?) alijq. ſe cum Xenaia contra eum coniunxiſſent, & Eleuſinus Epiſcopus
vrbis cuiuſdam Cappadociæ Minoris, & Nicias Epiſcopus Laodiceæ quæ eſt in Syria, & ex alijs
E locis alij (quorum criminationes, quas æmulatione nimis abiecta adducti Flauiano inferebant, nō
eſt noſtrum, ſed aliorū certe cōmemorare) tandem Flauianus ratus illos propter hos, quibus ana
thema denunciari cupiebant, placatos fore, ceſſit eorum contentioni: ac cum ſcripto perſonas il-
las anathemate damnaſſet, ſcripſit ad Imperatorem: etenim animum eius iſti contra Flauianum,
vtpote opinionis Neſtorij patrocinium ſuſcipientem, commouerant. Neque his rebus contentus
Xenaias, poſcebat denuo a Flauiano, vt tum Concilium ipſum, *Chalcedonenſe videlicet*, tū eos qui
duas naturas in Domino eſſe dixerunt, carnis alteram, alteram diuinitatis, anathemati addiceret.
Quem eius poſtulationi neutiquam obſequentem, rurſus vt Neſtorianum accuſat]

Flauianus in quibus ceſſit perſecutorib.

Conſideraſti, lector, progreſſus hæreticorum, e licitis ad illicita ac denique ad impia perducē- XXIV.
tium? Iuſtum namque erat, quod primū Xenaias a Flauiano petierat, vt quo ſe purgaret omni ca-
rere culpa Neſtorianæ hæreſis, Neſtorio ipſi diceret anathema: quod cum præſtitiſſet, vt ſe etiam
ſuſpicione qualibet liberaret eiuſdem erroris, eos iubetur damnare, qui aliquando eadem quo-
que ſuſpicione laborâſſent, eos pariter condemnando quos Chalcedonenſe Concilium abſoluiſ-
ſet. At

Artes hæreticorum, ſenſim ad impietatē pertrahere.

ſet. At cum ita ſe penitus præcipitem agi in apoſtaſiam Flauianus licet ſero ſenſiſſet, motum continuit pedem, renuitq. omnino præſtare quod ab ipſo impius extorquebat. A

XXV. *Flauianus renuit illis conſētire.*

Sed alias attende veteratorum ſtrophas, quas ijdem monachi Palæſtini ſubdunt in eadem epiſtola, cum agunt de eodem Flauiano Epiſcopo Antiocheno: Poſtremo (inquiunt) cum de his rebus vehementer certatum eſſet, & Patriarchæ Flauiano formulam fidei edidiſſet, in qua ingenue fatebatur Concilium quantum ad abdicationem Neſtorij & Eutychetis attinebat, approbandum eſſe, at quantum ad deciſionem & doctrinam fidei non item: rurſum illum & ſubdole & latenter errori Neſtorij patrocinantem, ſe adorturos minantur, niſi tum Cōcilio ipſi, tum illis qui duas naturas in Domino eſſe dixerunt, alteram carnis, diuinitatis alteram, anathema denunciare vellet.] quod penitus abnuit facere Flauianus. Verum cum ſic experti eſſent, fruſtra ſe illius pertentaſſe conſtantiam, alios Epiſcopos debiles atque nutantes in ſuam ipſorum ſententiam conati ſunt impij captiuos abducere. At quinam hi fuerint, his docent verbis in eadem Epiſtola ijdem ſancti Patres:

XXVI. *Quid hæretici moliuntur in Eliam Epiſcopum Hieroſol.*

Iſauros præterea verborum fuco & fallacijs in ſuam pertrahunt ſententiam, formulamq. fidei componunt, in qua Concilium vna cum illis, qui duas in Domino eſſe naturas dixerunt, anathemati addicunt: & ad extremum ſe ſeparant a Flauiano & Macedonio, & ad alios, qui formulæ illi ſubſcribebant, aggregant. Interea ēi poſtulant ab Epiſcopo Hieroſolymitano, vt formulam fidei ſcriptis prodat: Quā cum edidiſſet, per Dioſcori ſectatores mittit ad Imperatorē. Quā fidei formulam illi tandem proferunt? illam nempe, in qua iam tum comprehenſum fuit eos anathemate damnatos, qui duas in Domino naturas eſſe aſſerebant. Attamen ipſe Epiſcopus Hieroſolymitanus, eam ab illis deprauatam conſtanter affirmans, aliam in medium producit, in qua nullum tale continebatur anathema. Nec plane mirum. Etenim ſanctorum Patrum libros ſæpe deprauarunt, multoſque Apollinarij libros Athanaſio, Gregorio cognomento Thaumaturgo, id eſt qui eximia edebat miracula, & Iulio, inſcriptionibus commutatis, attribuerunt; quibus quidem libris plurimos in ſuum errorem induxerunt.] At qui iſta de Elia finxerunt, de Macedonio quæ excogitarint, audi: B

XXVII. *Nomine Macedonij hæreſim promulgāt*

Popoſcerunt (inquiunt) etiam formulam fidei a Macedonio ſcriptis mandatam: qui fidem trecētorum decem & octo Nicææ olim, & centum quinquaginta etiam Conſtantinopoli conuocatorum ſolum ſe noſcere, aſſeueranter aſſirmauit; atq. Neſtorio & Eutycheti, & ijs qui duos Filios aut Chriſtos eſſe ſtatuunt, aut duas naturas diuidunt, indixit anathema. & tamē nec Cōcilij Epheſini quo abdicatus fuit Neſtorius, nec Chalcedonenſis, quod abdicauit Eutychetem, vllam mentionem fecit. Qua de re monachi Conſtantinopolitani grauiter commoti, ſe a Macedonio Epiſcopo ſeparant.] hæc illi in Macedonium: quæ falſitas vel vno illo ſatis refelli poterat argumento, qđ ob defenſionem rectorum dogmatum, quodq. in omnibus perfidiæ Imperatoris & aliorum hæreticorum aduerſarium ſe exhibuerit idem Macedonius, in exilium pulſus eſt, atque vſque ad obitū throno ſuo caruit. Sed ſubdunt hæc ad poſtremum: C

XXVIII. *Decernuntur exilia confeſſoribus.*

Interim Xenaias & Dioſcorus *ille Iunior* cum multos Epiſcopos ſibi adiunctos haberēt, adeo moleſti fuere illis, qui anathema nolebant denunciare his, quibus ipſi anathema denūciari cupiebant, vt intolerabiles & non ferendi viderentur; quorum nonnullos, cum cedere nollent, per falaciam exilio mulctandos curarunt. Ad hunc modum igitur Macedonius, Ioannes Epiſcopus Palti, & Flauianus ſolum vertere coacti ſunt] ſed non vna ſententia: Macedonius enim ante, alij duo ex Conciliabulo ab ipſis Sidone habito; quod quidem ſupplicium ne & ipſe Elias Hieroſolymorum Epiſcopus ſubire pariter cogeretur, per Sabæ Abbatis legationem ad Imperatorem præmiſſam (vt vidimus) anteuertit: licet ad poſtremum & ipſe ab impijs eadem ſit pœna affectus, vt ſuo loco patebit. At ne ipſe quidem Flauianus ſimulac Sidone ab impijs damnatus fuit, pulſus eſt ſede, & eiectus in exilium: nam deprecatum ipſum ab Imperatore fuiſſe indulgentiam, Cyrillus affirmat, cum de Mamante hæretico & alijs a S. Saba ad fidem Catholicam conuerſis eiuſmodi habet orationem [a]: D

a Cyrill. in Vita S. Sabę, apud Sur. tom. 6. die 5. Decembr.

XXIX. *Flauianus & Elias licet dānati, remanent in ſedibus ſuis*

Diuinus autem Sabas Mamantem quoque quemdam, qui præerat monachis in Eleutheropoli, qui laborabat morbo Seueri, & prius quidem apud tribunal Imperatoris libere & cū magna confidentia locutus erat aduerſus fidem Orthodoxam, poſtea vero ab ipſo Seuero vehementer diſſenſit: hunc ipſum Sabas aſſumēs Hieroſolymam, ab acerba illa hæreſi blandis verbis abducit, & vt Eliæ adiungeretur efficit. Deinde multos quoque alios hæreticos ſuo exemplo Mamas illaqueat, & deducit ad fidem Orthodoxam. Venit autem deinceps oratio ad id quod fuit caput certaminum quæ ſuſcepit Sabas pro recta in fide ſententia. Iam enim Soterichus *Epiſcopus Cæſareæ Cappadociæ*, & Philoxenus *Epiſcopus Hierapolis, idemq. qui ſupra Xenaias*, cum ſuis improbe aſcenderunt in Sidonia, vt anathemati quidem ſubijcerent Chalcedonenſem Synodum, Flauianum autem & Eliam de ſede deponerent: ſed illi eas quæ in ſe ſtruebantur inſidias, ſupplicibus litteris miſſis ad Imperatorem, tunc quidem depulerunt.] Qui autem hoc conuenticulo hæreticorum primum locum viſus eſt obtinere ipſe Soterichus Epiſcopus Cæſareæ Cappadociæ (vt tradit de eo Anaſtaſius Bibliothecarius in Chronico) nequiſſimus fuit omnium hominum: nam vt a Macedonio Epiſcopo Conſtantinopolitano conſequi poſſet Cæſarienſem Epiſcopatum, ſimulauit ſe Catholicum & ſtrenuū Chalcedonenſis Concilij defenſorem: eo autem obtento, oſtenſus eſt qualis erat fidei Catholicæ infenſiſſimus hoſtis. Sed ſubdit Cyrillus: E

XXX. *Nouum mouetur bellum cōtra Flauianū.*

Poſtea autem Soterichiani maiore in illos inuidia ſuccenſi, maiore furore in eos incitant Imperatorem, vt qui maledictis ab eis appeteretur & irrideretur. Certe cum a mente deprauato Imperatore ſceleratis iſtis tradita fuiſſet poteſtas in Alexandrinos, auro ſubeunt & corrūpunt populum Antiochenum. Quæ autem ſunt conſecuta, ſunt potius lacrymis ſcribenda, quam litteris. Nā cum Flauiano quidem omnem adhibuiſſent neceſſitatem, & quid non graue & moleſtum in eum intuliſſent, cogunt eum anathemate notare Synodum Chalcedonenſem, deinde e ſede & e ciuita-

te ſimul

A te ſimul turpiter eijciunt. Seuerum porro profanum caput Acepbalorum, habentes etiam Impera
torem maximam ad id opem ferentem, eius loco ſufficiunt.] Hic ſiſte, lector, & ſcias quod hoc lo-
co legirur, Flauianum cogunt anathemate norare Synodum Chalcedonenſem] ita accipiendum,
huncquidem fuiſſe conatum illorum, ſed id Flauianum facere renuentem, ſuiſſe (quod ſubditur)
mulctatum exilio. Nam quæ ratio eum pellendi, ſi ipſe prauæ ſententiæ præbuiſſet in Synodo Chal
cedonenſi damnanda conſenſum? Verum quod penitus eſt refragatus & Catholicam fidem pro-
feſſus, dignam meruit confeſſionis palmam accipere exilium ſubeundo.

Hæc quidem ita ſe habuiſſe, Acta Synodalia manifeſte declarant: nam cum in Septima Syno XXXI.
do idem textus citaretur, bæc poſt alia ex eadem Vita S. Sabæ lecta ſunt [a]. Varijs modis Flaui- a Conc. Nicæn. 2. Act. 1.
num afflixerunt & vexarunt, cogentes interim, & obtorto collo huc trahentes, vt Acta Chalcedonē
ſis Synodi anatbemate proſequeretur: quo nolente, Epiſcopatu ſuo priuatus, in exilium quoque
damnatus eſt.] ſubditur ibi de ſubſtitutione Seueri, quam cum anno ſequenti contigiſſe Marcelli-
nus affirmet, de ea ſuo loco dicemus.

Quod inſuper ſpectat ad eiuſdem Flauiani integritatem, & Antiochenæ ſedis priuationem, XXXII.
B hæc habet Euagrius [b]: *Iſtam Flauiani expulſionem aliæ quoque res ſecutæ ſunt: Nam ipſi ab* *Cæſi pſeudo-*
hominibus ætate prouectiſſima, qui ea quæ acciderant Flauiano firme memoria retinebant, acce *monachi ab*
pimus, quod a Xenaia (fuit hic quidem Epiſcopus Hierapolis vrbis Antiochiæ finitimæ, Græcoq. *Antiochenis.*
vocabulo Pbiloxenus appellatus) monachi Cynegicæ (ſic enim vocantur) qui apud gentem, quæ b Euagr. libr. 3. c. 32.
Syrorum primaria eſt, accolunt, perſuaſi frequentes cum tumultu & ſumma cōfuſione Antiochiā
præcipites feruntur, vi Flauianum coacturi, vt tum Concilio Chalcedonenſi, tum deciſioni Leonis
Papæ anathema indicat. Quod cum Flauianus valde ægre ferret, & monachi impetu inſtarent:
populus ciuitatis ſeditione conflata, tam magnam cædem fecere monachorum, vt multi eorum at
que adeo ferme innumerabiles Orontem fluuium, corporibus in fluctibus conditis, pro ſepulcbro
haberent.

Euenit porro aliud hiſce nihilo inferius: Monachi enim, qui Cœleſyriam, quæ iam Syria Mi- XXXIII.
nor dicitur, accolebant, quiq. amore incredibili ac ſtudio erga Flauianum propterea incendeban- *Monachi qui*
tur, quod vitam monaſticam in cœnobio in agro (huic quidem nomen eſt Tilmoginum) poſito de *inſurgunt pro*
gebat, properant Antiochiam, eo quidem conſilio, vti Flauianum propugnarent, vt ex eo non exi- *Flauiano.*
C *gua incommoda contingerent. Quamobrem Flauianus, ſiue prioribus de cauſis, ſiue de poſteriori*
bus factum, ſiue vtriſque, eiectus fuit, & ad Petras incolendas, quæ ſunt in vltimis oris Palæſtinæ ſi
tæ, condemnatus.] hæc de eiectione Flauiani Euagrius: quæ quidem etſi hoc anno cœpta eſſe no-
ſcuntur, cum Sidone Concilium congregatum eſt: tamen nonniſi anno ſequenti conſummari po-
tuiſſe, ipſa rerum geſtarum multiplicitas perſuadet: nam id & Seueri in locum Flauiani ſubrogatio
non ante ſequentem annum facta declarat: quo item anno (vt dicemus) Eliæ Hieroſolymorum E-
piſcopi contigit exturbatio. Poſt hæc autem quæ hoc anno facta diximus ſiue Sidone, aut Antio-
chiæ, contigiſſe illa funeſta Conſtantinopoli, quæ ex Marcellino relata ſunt, liquet: nam ea auctor
teſtatur hoc anno accidiſſe menſe Nouembris. ſed & quæ ſubdit, itidem poſtea eueniſſe, eodem au
ctore conſtat.

Symmachus autem Romanus Pontifex, cum cognouiſſet, exturbato iam Macedonio Epiſco XXXIV.
po Conſtantinopolitano, in reliquos fidei Catholicæ profeſſores atque propugnatores eamdem fo *Symmachus*
re perſecutionem in Orientalibus partibus graſſaturam; tamquam vniuerſalis Eccleſiæ paſtor, da *Papa compati*
ris litteris octauo Idus Octobris ad eos qui Catholicæ fidei eſſe videbantur aſſertores, eos omnes *tur Eccleſia*
D admonuit in hac perſecutione viriliter agere, atque ſtrenue pro fide Catholica decertare. Porro *Orientali.*
quod his perditiſſimis temporibus luctuoſiſſimum fuit, haud omnes qui Orthodoxi erant in O-
riente, iidem & Catholicæ erant communionis: Siquidem (vt dictum eſt ſuperius) Macedonius,
& qui illi inhærebant ex clero vel populo, haud vmquam paſſi ſunt e ſacris tabulis demi nomen A
cacij, qui a Romanis Pontificibus ob initam cum hæreticis communicationem ſæpe damnatus
fuerat: vnde accidebat illud plane lugubre, vt qui ab hæreticis preſſuram paterentur, & ab ipſorū
patrono Anaſtaſio Imperatore atque improbis Eutychianis & Acephalis pellerentur, minime ta-
men recipi poſſent in communionem ab Apoſtolica ſede; quod nequaquam in Catholicæ fidei cō
feſſione anathema dicerent illis, qui cum hæreticis participaſſent.

Quamobrem miſeri iſti omni deſtituti ſolatio cum ab hæreticis expellerentur, eo quod eſſent XXXV.
fidei Catholicæ defenſores, tamen a Catholica Eccleſia minime recipiebantur, quod propter no-
men Acacij eſſent a Catholica communione diuiſi; ſicq. infelices pugnabant ſine ſolamine fratrū,
& vincebantur ſine corona, quam nemo demerere poteſt, niſi (vt dictum eſt) qui ex ſententia Apoſto
li [c] legitime decertauerit, & non cucurrerit in incertum, vel pugnauerit fruſtra aerem verberās.
E At vero alij erant in Oriente Epiſcopi, ſicut fide, ita & communicatione vere Orthodoxi atq. Ca- c 2. Tim. 2.
tholici, non hæreſes tantum cum auctoribus execrantes, ſed & qui cum illis communicaſſent peni
tus reſpuentes, & Romanæ Eccleſiæ in omnibus conſentientes. Ad hos ipſos omnes Symmachus
Romanus Pontifex litteras dedit, quibus eſt eos hortatus viriliter agere. Reddenda eſt hic a no
bis epiſtola, quæ cum edita habeatur tomo ſecundo Conciliorum; tamen facta collatione cum co
dice Vaticano, & alio monaſterij S. Petri in Auellana, cum nonnulla illic eſſe deprauata vel muti-
lata comperiſſemus, eamdem, vt licuit, emēdatam hic ſyllabatim deſcribere dignum putauimus:
eſt huiuſmodi:

Dilectiſſimis fratribus vniuerſis Epiſcopis, presbyteris, diaconis, Archimandritis, & cun- XXXVI.
cto ordini vel plebi per Illyricum, Dardaniam, & vtramque Thraciam * conſiſtentibus Symma * al. Daciam
chus Epiſcopus. *Epiſt. Symmachi PP. ad Orientales.*

Quod fieri plane cupimus, ſi quæ ſcribimus, impleantur: Nullus ſtupeat ſeruatum hactenus
nos nunc ſoluiſſe ſilentium, cum prudentiſſimi Salomonis iſta vox perſonet [d]: Tempus loquen d Eccl. 3.
id, &

di,& tempus tacendi. Quia taciturnitatẽ præſens tempus expugnat:nam inter cetera quæ acci- A
dunt,nunc ſilere,nec fidei ſtimulis excitari,magni conſtat eſſe faſtidij. Quippe vbi religionis re-
a Luc. 22. uerentia & ſumma concutitur,aptum iuxta diuinam Scripturam [a] dicere,eos qui ſunt mites,de
bere eſſe pugnaces. Siquidem & ſpiritualis quædam Deo accepta congreſſio inde & laudabiliter
vniuerſa tolerat,ne quiſquam a diuina charitate ſeparetur;& vos quidem docere quod doceatis,
graue onus pudoris,ſed neceſſarium & vtile tales admonere:nec enim congruum illis religioſæ af
fere dogmata diſciplinæ,a quibus inſtitutionis ipſius expectatur plena perfectio.

XXXVII. Sed breuiter clara perſtringemus. Cui incognitum,Conſtantinopolitana Eccleſia qua Neſto
rij contagione laborauerit? Neſtorij inquam,qui quaſi putre corporis membrum a ſocietate Ca-
tholicæ communionis exciſus eſt. Vbi terrarum non prædicatur congregatio Chalcedonenſis
ſancti Concilij,quæ Eutychetem & Dioſcorum,duo nomina famoſa & magnæ perfidiæ,vnius ſen
tentiæ integritate damnauit,iniquitatis complices vno ſpiritu diuinis dogmatibus aduerſa ſectã
tes? Quis Petrum & Timotheum præfatorum vernulas ignorauit,propugnatores intentionis ad-
dictæ,auctores ac magiſtros ſuos ſæuo errore vincentes? illum Timotheum loquimur parricidã,
qui ſanctæ recordationis Proterio ſuperſtite,non ſolum Eccleſiam non religioſis auctoribus occu B
pauit,verum etiam effuſionem pij ſanguinis ad crimen perſuaſionis adiecit. Ipſius nempe damna
tionem vniuerſalis eſt Eccleſiæ vox locuta,dum eum nomine quoque Chriſtiani honoris exueret.
Eius Petrum ſequacem notum fecerunt Orthodoxorum plurimæ paſſiones,in quibus ille virtutẽ
animi ſui exultauit oſtendere. Nouit hunc Epheſus cum tota ſocietate Dioſcori,vbi cum prædi-
cto auctore peccati finem ſancti Flauiani operatus innotuit.

XXXVIII. Tacenda ſunt Antiochiæ mala,vbi per alterius Petri nefanda ludibria reuerendum ſacerdotij
nomen irriſum eſt. Quis Apameæ & Tyri gemitus,tragicis criminibus comparãdos,vel ſi ſolis va
cet,digna poſſit lamentatione deflere? Quid Acacium? qui quaſi boni ſui faſcino grauatus,quæ Ba
ſiliſco imperante præmiſerat,nouo exemplo pene reprehenſus eſt aduerſus ſe ipſum dicens ſentẽ
* abijcere tiam,illos mutata voluntate defendens,quos prius glorioſum putauit addicere *,& laborans ſo-
ciare Fidelibus,quos dudum hæreticos manifeſtæ præuaricationis oſtenderat:propter quod ma-
xime fugiendus,& deſignato ſuperius damnatorum agmini coæquandus,illa propter quæ fidelis
probatus eſt diſſoluens,permixtus his,per quos læſio Eccleſiæ generalis euenit.

XXXIX. Aduerſus hos ſi Patrum dogmata ratio ſuadet eſſe ſeruanda,cogitate, ſi poſſunt ea maiori C
tranſgreſſione calcari,quam nunc per eos qui in partibus veſtris Eutychetis dogmata rediuiua
* recidiua * reſuſcitant. Si vero tamquam infirme conſtituta ſententia,ſine piaculo negligũtur,citra vllum
robur credulitatis noſtræ ſumma ſubſiſtit,ſemper ſuccedentib. nouis,vetera conſtituta ſoluentib.
Quando enim paternarum regularum deſpiciuntur inuenta,nec eorum quæ bene inſtituta ſunt fir
mitas vindicatur,huiuſmodi impietates neceſſe eſt fidei ſuperuenire: Nam vbi facilis diſſolutio
eſt rationabilis cõſtituti,ibi omnis ſanctitatis forma corrumpitur,Chiſtus impetitur,&(quis hoc
Fidelium patienter accipiat?) inſtituta Patrum reuerenda calcantur. Et quis non vitæ mortem iu
ſta electione præponat? Vbi Catholicæ fidei adoranda reuerentia? Vbi multo cruore Sanctorum
dogmata conſtituta? Vbi doctorum veterum fidelis auctoritas? Vbi illa religioſarũ mentiũ ſtupẽ
da patientia,propriis bonis cõtẽta nudari,ne de ſpe æternæ hereditatis excideret,quaſuis ambiẽs
paſſiones,ne incorruptibilis illius boni iudicaretur indigna? Nam nulla maiora documenta ſũt
fidei quam vbi temporis ratio ſuadet,vitam ſubdere paſſioni: Et ideo qui pro ea periculum perſe
cutionis ſubire meruerit,dignum ſe cæleſtis oſtẽdit eſſe militiæ. Chriſtus nos pio ſanguinis pretio
comparauit,gratiæ libertate conceſſa,nihil inuenientibus humanis operibus,quod dignum tanta D
mercede tribuerent. Atque ideo vbi religionis iniuria eſt,amorem fidei omnem tranſcẽdere opor
tet affectum.

XL. Vnuſquiſque ergo exilia & peregrinationes tamquam domum patriamq. reſpiciat;ne deſide-
rijs retentus humanis,Chriſti ſocietate priuetur. Ecce tempus,quo repetit fides milites ſuos, &
inclamat ad defenſionem ſui feruorem gratiæ conſecutos. Fidem ipſam dicere iudicemus: Ecce
tempus optabile,ecce fructuum congregatio deſiderata Fidelium,vt paruis paſſionibus munera
magna compenſet.

XLI. Pluribus charitatem veſtram pro diſpenſatione nobis credita cuperemus hortari: ſed quid
opus eſt vocis ſtimulis,vbi ad tolerandas pro Chriſto magnanimiter paſſiones Apoſtolicis & Pa
trum docemur exemplis,qui per damna humanarum rerum,cæleſtium nobis oſtenderunt argu-
* augmenta menta * virtutum? Ergo pronunciemus intrepidi claras Eccleſiæ cum magna fiducia diſcipli-
b Thren. 2. nas. Longe ſit a nobis Prophetæ ſermo dicentis [b]: Et ſacerdotes vera celauerunt. Quem enim
latet,diſcipulorum ſcientiam a doctoribus exigendam? & quod non pronunciatum lædit ſequa-
ces,hoc conſtat perículoſum eſſe tacentibus. Neceſſe eſt enim apud eos laborare veritatem, apud E
quos non manifeſtatum latet ſub veritatis colore mendacium,magnum robur ad impugnantium
fidem,quamdiu aduerſus eos prolatæ ſententiæ non viliriter aſſeruntur. Sed de vobis dicere opto
meliora: vt ea quæ per improbos confuſa ſunt,per vos correctionis remedium conſequantur. Non
eſt tam durum decipi quemquam,quam deceptum in errore perſiſtere. Malum hoc & malis om
nibus grauius, cum a corpore ſuo membra diſſentiunt. Nam etſi non ſigillatim occupet om-
nia lineamenta debilitas, neceſſe eſt tamen iuxta Apoſtolicam vocem, totum corpus ex par-
te prægrauari.

XLII. Vnde addictorum fugienda communio,iuxta beatum Apoſtolum [c]. Pronunciationem fidei
c Rom. 1. nullus erubeſcat: Virtus eſt enim omni credẽti. Declinemus ſacrilegum Eutychetis errorem cum
Manichæa malitia congruentem;communionem quoque eorum qui ſunt a talibus educati, pari
intentione vitemus,qui nunc quaſi morbum & contagium Eccleſijs partium veſtrarum tentant
irrepere. Nemo ſe ſeparet cum prædictis,& ferre tempeſtatem diſſimulet,donec portum veræ fi

dei ab

A dei ab eorum communione ſeparatus introeat. Quæ quidem amans moneo, non odio perſequens accuſo. Nam qui culpanda vituperat, nec vtilia ſubminiſtrat, exprobrantis habet potius ſtudium, quam amantis affectum: & qui cohortatur ad profutura, vehementius boni propoſiti deſignat imaginem, vt feruentius vtilia expetantur, inuitans.

Propter quod, fratres, illius bonæ Eccleſiæ deſiderantes vnitatem, & beatum decorem ſanctæ concordiæ præſumentes, dicamus cum S. Dauid [a]: Quam bonum & quam iucundum habitare fratres in vnum. & vt de vobis Apoſtolus Paulus dixerit [b]: Vos autem omnes fratres in Chriſto vno eſtis. Donec enim vnitas non redeat, nullus ambigat tandem * nihilominus eſſe ventura, quæ in Conſtantinopolitana nuper Eccleſia contigerunt; de quibus mihi pariter ingemiſcere neceſſe eſt & tacere. Nam qui Apoſtolicæ ſedis admonitionem negligendam eſſe crediderunt, merito inciderunt in ea quæ euenire ſolent ſolatio deſtitutis. Si quis ergo ſalutem propriam cogitans ſeruare cupit Apoſtolica iudicia, cum a præfatorum ſe labe ſeiunxerit, noſtræ communionis ſe nouerit ſine dubitatione participem. Quia ſi ab eorum, quos Apoſtolica ſedes damnauit, non ſe ſocietate remouerit, ſciat nullo colore, nullo figmento, nullaq. calliditate Eccleſiaſticæ ſe cuſtodiæ poſſe ſubrepere: quia ſicut illos, qui ſe a ſupraſcriptorum, hoc eſt, Eutychetis, Dioſcori, Timothei, Petri, & Acacij venenis diſſociāt, libenter amplectimur; ita circa iſtorum ſectatores cura & ſolicitudo noſtra, ne ſubrepere poſſint, ſemper inuigilat. *Et alia manu.* Deus vos incolumes cuſtodiat, fratres cariſſimi. Dat. octauo Idus Octobris poſt Conſulatum Felicis V.C.] hactenus Symmachus ad Orientales. Huic par dictio extat Ennodij Ticinenſis, cuius eſt exordium Pro ratione ſoluendum eſt, &c.] vt plane appareat, eadem quæ Symmachus Papa ſcripſit ad Orientales, Romæ coram ſacro Patrū Senatu ſiue in Conſiſtorio, ſiue in Synodo fuiſſe ab eodem viro doctiſſimo deplorata: niſi malis ad aliam cladem ijſdem illatam, de qua ſuperius mentio facta eſt, illam Ennodij dictionem referre.

[a] Pſal. 132.
[b] 1. Cor. 12.
* eadem

XLIII.

His igitur litteris publicis atq. patentibus omnibusq. perſpicuis egit cum Orientalibus Symmachus abſq. aliqua miſſa ex more legatione; quod iam alias ante miſſas penitus illi reſpuiſſent; & tumido faſtu, quod a tot ſanctiſſimis Pontificibus quam iuſtiſſime iuſſum eſſet, contempſiſſent. In cuius ſceleris vindictam Deus, qui diſpergit ſuperbos, nullumq. peccatum magis quam arrogātiam conſueuit dira proſequi vltione, portentum illud, horrendumq. monſtrum in medio eorum, in ipſorum interitum excitauit, Anaſtaſium dico omnium nefandiſſimum Imperatorem, cuius & C Imperium diuturnius eſſe voluit, quo durius & prolixius eorum pertinacia puniretur: vt plane ſecundum diuinum illud oraculum accidiſſe viſum ſit [c]: Deus regnare facit hominem hypocritā propter peccata populi] cum occultum Manichæum in regnum euexerit, & ad quinq. atq. amplius luſtra eiuſdem Imperium propagauerit. Ita plane Deum vlciſci ſolere in eos qui ſe a Catholica ſeparant vnione, cum plura vbique recitata ſuperius exempla demonſtrent, in Orientalibus tamē expreſſioribus id ſignis declaratur.

XLIV. *Vnde tot mala euenere Orientalibus.*

[c] Iob 34.

Qui enim temporibus iſtis a ſupremi capitis ſe coniunctione ſecantes, Acacij proteruiam ſecuti, traditi ſunt Imperatori perfido puniendi. poſtea reddita concordia, Catholicæ communioni reſtituti, iterum refugæ, iterum redeuntes, & ſæpe diſciſſi, ſæpe compaginati, tandem conſueta peruicacia diriori ſchiſmate reſilientes, tradi meruerunt ignotis barbaris per multa ſæcula virga ferrea puniendi atq. perdendi. Sic plane Deus iuxta propheticum illud [d]: Viam fecit ſemitæ iræ ſuæ.] vt ſemita ſit vltio iſta dicenda ad ampliorem viam, cum videlicet grauius delinquentes latiori meruere atq. diuturniori plecti vindicta, nota reddita cunctis iræ diuinæ via frequentioribus delinquentium calcata veſtigijs, & acerbioribus ſupplicijs dilatata. Vt facile ſit cuiq. interroganti: D quare fecit Deus malum tam grande populo huic? verbis reſpondere diuinæ Scripturæ [e]: Quia dereliquerunt pactum Domini, quod pepigit cum patribus eorum] nimirum quod a capite ſe ſumma proteruia diuiſere, & deſerentes quæ ex Deo eſt Catholicam vnitatem & pacem, tradi meruerunt gentibus, quæ caros ipſorum filios diuidant a parentibus, & dira tyrannide premant. At mittamus poſteriora, cum plus quam ſatis ſit tragœdia præſens ad luctum.

XLV.

[d] Pſal. 77.
[e] Deut. 29. 3. Reg. 9. Hierem. 22.

Reminiſcentes miſeri, patres ipſorum, cum eiuſmodi interdum perſecutionem ab hæreticis pati contigerit, appellare conſueuiſſe communem omnium patrem Romanum Pontificem, confugereq. ad Catholicæ Eccleſiæ tutum aſylum Romanam Eccleſiam; teſtariq. hoc hactenus litteras ſacrorum Antiſtitum Baſilij, Chryſoſtomi, & aliorum: tandem inſtar Dauid leuantes ad montes oculos, vnde auxilium veniat, & optime conſcij indignos ſe redditos qui audirentur: nam (vt vtar verbis Apoſtoli [f]) Quomodo inuocabunt in quem non crediderunt?] cuius ſaluberrima iuſſa capeſſere contempſerunt, poſthabentes Acacij nomini totius Eccleſiæ Catholicæ communionem: His, inquam, cum ſuis ipſorum repellerentur exceſſibus, & retunderentur praueſactorum obicib. vehementioribus tamen anguſtiati preſſuris & arctati malis, in altiores clamores & eiulatus validiores, vt parturientes erumpentes, exauditi ſunt in Occidente. Scribunt itaque tandem ad Romanum Pontificem litteras ſupplices, qui antea conuenti ſæpe eiuſdem Pontificis litteris ſpreuerant ſana conſilia, & proficua mandata contempſerant. Neceſſitas ſupplices facit, quos ſuperbia reddiderat penitus contumaces: petunt inſtanter, exigunt importune, & efflagitare non audent. Ea torque re quod cupiunt oſtendunt vt debitū; rati nimirū ſe vt filios a parente non deſeri, ſed iure debere ſeruari; nec eſſe iuſtum, vt alterius peccato, nempe Acacij, a paternis reijciantur amplexibus.

XLVI.

[f] Rom 10.
Orientales litteris Symmachum interpellant.

Extant ipſorum litteræ ad Symmachum Papam tunc ſcriptæ, quas putamus hic integre eſſe reddendas, eaſq. nequaquam ante recitatam nuper (vt alij exiſtimarunt) eiuſdem Symmachi epiſtolam datas, cum nulla prorſus mentio de ijs in dictis Symmachi litteris habeatur, neq. aptetur ſatis ad petita reſponſio, quãobrem ſicut iſtam minime datā dicimus ante illam epiſtolam, ita illā prius, hanc poſterius eſſe conſcriptā, facile poſſumus intelligere. Etenim quod in fine ſuæ ipſius epiſtolæ fuerat Symmachus conteſtatus, eos ſe fore cōplexurum, qui recederēt a dānatorum atq. præſertim Acacij communione; reiecturum vero omnino eos, qui eius adhuc nomen retinendū eſſe

XLVII.

putarent:tota ferme Orientalium reſponſio in eo eſt, vt ſuadeant non debere ſe ob Acacij pecca- A
tum ſubire ſupplicium, cum non niſi proprium quemquam debeat obligare delictum, & reddere
obnoxium pœnæ. Sed inſpiciamus epiſtolam ipſam, ex qua eorum ſententiam facilius aſſeque-
a Extat to. 2. ep. Rom. Pont. mur: ſic enim ſe habet [a]:

Eccleſia Orientalis ad Symmachum Epiſcopum Romanum.

XLVIII. *Epiſtola Orientaliũ ad Symmachum Papam.* Bonus ille & amator hominum Dominus noſter Ieſus Chriſtus, qui propter bonitatem ſuam
in nos declinans cælos, & deſcendens ad terras, immaculatis Euangelijs quotidie illud clamat [b]:
Non eſt opus valentibus medico, ſed male habentibus: Non [c] veni vocare iuſtos, ſed peccatores
ad pœnitentiam. Plus autem volens aperire opera ſuæ clementiæ, adiecit in ſequentibus, dicens [d]:
Quis autem veſtrum habens centum oues, ſi perdiderit ouem vnam ex ijs, nonne reliquit nona-
b Matth. 9. ginta nouem in deſerto, & vadit ad perditam, quamdiu inueniat illam? & inueniens imponit illam
c Marc. 2. gaudens in humeris ſuis; & veniens domum ſuam, conuocat amicos ſuos & vicinos, dicens: Con-
d Luc. 15. gaudete mihi, quia inueni ouem meam perditam. Et clarius fieret quod dicitur: mox adiecit para
bolam mulieris, quæ perditam inuenerat drachmam, vtriuſq. adiungens & dicens: Amen dico vo-
bis, quia ſic fiet gaudium in cælis de vno peccatore pœnitentiam agente. B

XLIX. *Cathedrã Petri tenet Rom. Epiſcopus.* Hæc diximus, ſanctiſſime, auſi ſupplicare non pro perditione vnius ouis, neque pro perditio-
ne vnius drachmæ, ſed pro amica nobis ſalute non Orientalium partium tantum, ſed trium prope
plagarum habitabilis mundi, non corruptibili argento aut auro redemptarum de vana conuerſa-
tione parentibus tradita, ſed pretioſo ſanguine agni Dei: ſicut docuit beatus glorioſorum Apoſto-
e 1. Petr. 1. lorum Princeps [e], cuius cathedram beatitudini tuæ credidit Chriſtus optimus paſtor, qui venit
quærens & liberans quod perierat, & ponens animam ſuam in redemptionem pro multis. Quem
f Act. 16. imitatus, ſanctiſſime beatiſſimeque, feſtina ad adiuuandum nos, ſicut beatus Paulus [f] doctor ve
ſter ad auxilium quandoq. Macedonum feſtinauit: & quidem ille in viſione cognoſcens periclitari
Macedones, in veritate adiuuare eos properauit.] hæc enim iſti dicunt de Macedonibus, eleganter
videntur alludere ad Macedonium iam expulſum ab Imperatore, indigentem vero auxilio Roma
ni Pontificis. Sed pergunt:

L. Tu autem affectuoſus in filijs pater, non in viſione, ſed in veritate ſpiritualibus cernens ocu-
lis pereuntes in præuaricatione patris noſtri Acacij, noli remorari: magis autẽ (vt ita dicam ſicut
g Pſal. 120. Propheta [g]) non dormites, ſed feſtina ad liberandum nos: quia non in ligando tantum poteſtas C
eſt tibi data, ſed in ſoluendo quoq. diu vinctos ad imitationem magiſtri: neq. in eradicando, vel di-
ruendo, ſed in plantando & ædificando, ſecundum beatum Hieremiam, magis ſecundum Saluato
h 1. Cor. 5. rem mundi Chriſtum, in cuius ille extitit typo: neq. in tradendo [h] tantum ſatanæ in interitum car
i Coloſ. 2. nis, ſed & in charitate formando, longa auerſione deiectos: ne (quod abſit) maiori [i] triſtitia abſor
Rom. Põt. paſtor totius Eccleſiæ. ptis nobis a ſatana, videamini pertuliſſe diſpendium. Non enim ignoras eius ingenium, qui quoti
die a ſacro doctore tuo Petro doceris oues Chriſti per totum habitabilem mundum creditas tibi
k 2. Cor. 1. paſcere non vi, ſed ſponte coactas: qui cum doctiſſimo Paulo [k] clamas nobis ſubiectis & dicis:
Non enim dominamur vobis in fide, ſed cooperamur in gaudio.

LI. Quare deprecamur diſrumpi nouum chirographum noſtrum, ſicut Saluator & dux noſter
l Coloſ. 2. Chriſtus vetus illud in cruce diſrupit [l]; ne vltra poſt lauacrum regenerationis, malorum noſtro-
rum ſubiaceamus delicto, ſed vt eius, qui comedit, vua acerba ligauerit dentes, ſecundũ beati Eze
m Ezech. 18. chielis [m] prophetiam. Cum ergo in veritate parabolam iſtam ſalutari aduentu ſuo Saluator imple
uerit: cur, ſanctiſſime ac beatiſſime, Acacij inobedientia, vuam acerbam comedentis, noſtri, id eſt,
filiorum ipſius in tam longo annorum curſu ligati ſunt dentes? Si vnus homo peccauit: quare toti D
ſynagogæ, aut magis toti habitabili mundo per anathema diuinus furor incumbit? Vbi ergo Dei
n Deut. 24. Ezech. 18. promiſſio, quæ dicit [n]: Non percipient filij parentum peccata, neq. parentes filiorum, ſed vnuſ-
quiſque morietur in ſuo peccato?

LII. *Queruntur teneri peccato Acacij.* Si propter Alexandrinorum, aut magis Eutychianorum amicitiam, qui auerſantur & anathe-
matizant ſanctiſſimum & beatiſſimum Papam Leonem, vel in Chalcedone Synodum habitam,
anathematizatus eſt Acacius: quare nos a vobis æſtimamur hæretici, & in anathemate ſumus nos,
qui amplectimur ſolam illam epiſtolam, & quæ dicta ſunt in ſancta Synodo? Qui propter prædi-
cationem recti dogmatis veſtri quotidie oppugnamur, & vt hæretici anathematizamur ab ijs qui
Eutycheti conſentiunt. Noli facere iudicium, per illum, qui cunctam iudicat terram: ne perdas iu
ſtum cum impio: nec fiat apud te iuſtus vt impius: nec æqualiter iudicentur a te Orthodoxi, & hæ
retici, vel qui anathematizant prædictam ſanctam epiſtolam, ſanctamq. Synodum veſtram rectã,
& ij qui vobiſcum ab eis anathematizantur, & qui orant mori quotidie pro recta fide, quæ a vobis
prædicatur.

LIII. Et Ieſus quidem [o] Naue incircumciſos & idolorum ſeruitores Gabaonitas cum mendacio E
o Ioſ. 10. fugientes ad ſe, dum oppugnarentur ab Abimelech vel ceteris quatuor cum eo Principibus, pro
A ſimili ducunt argumentum. eo quod ad eum confugerant, Deo cooperante, ſtrenue vindicauit, ne blaſphemaretur nomẽ Dei
eius tamquam non eos adiuuare præualentis. Vos autem, ſanctiſſimi viri, Ieſu magni Dei & Salua
toris ſpei noſtræ diſcipuli, imitatoreſq. eius qui figuram ſerui aſſumpſit, vt nos liberos redderet a
peccato, quod regnabat in nobis; videntes oppugnari nos & mortificari, non ſicut Gabaonitas in-
circumciſos, ſed vobiſcum circumciſos in Chriſti circumciſione, neq. idolorum ſeruitores & æmu
los, etſi peccatores, tamen Chriſtianos, & vobiſcum omnia in Chriſto ſapientes, nõ deſpiciatis, ne
p Ioſ. 6. que contemnatis vltra, pij Patres: ſed ſicut beatiſſimus prædictus Ieſus Naue [p], non illos tantũ,
ſed & Raab meretricem illis antepoſuit pp duorũ exploratorũ ſuſceptionẽ; ita & vos nos vigilan
ter aſſumite cũ Dei iuuamine pp duarũ narratarum traditionem, quæ a vobis per epiſtolam inter
Sanctos conſtituti Papæ Leonis cõtra Eutychetis deliramenta directa eſt. Et illa quidẽ ſuſcipiens
exploratores, in ſtupã lini ſuæ domus abſcondidit: nõ aũt rectæ fidei veſtræ ſuſcipiẽtes cõfeſſionẽ,

in corde

A in corde noſtro non abſcondimus, ſed io Eccleſiarum dogmatibus Dei miſericordia eam cum auctoritate prædicamus. Et illa quidem rogata, pct metum eos ſe habere negauit: nos autem oramus, nc vmquam humano metu negemus rectæ doctrinæ noſtræ vetitatem; & vſque ad ſanguinē pro ea ſtabimus, ſi ſit neceſſe *. * ſi ita contingat.

Vnde non tædeat nos adiuuare, neque odio habeatis propter aduerſantiæ communionem; LIV. qnando & ab hac plurimi facultatibus impediti, & non habentes ſolicitudinem multarū animarum ſuſpenderint: quibus vero multarum animarum cura commiſſa eſt, in creditis ſibi communicent Eccleſijs, nullum contrarium habentes communicantem ſibi, & metuentes relinquere lupis oues propter vocem Domini dicentem [a], Mercenatius autem, & qui non eſt paſtor, cuius non a Ioan. 10. ſunt oues propriæ, videt lupum venientem, & relinquit oues & fugit, & lupus rapit eas atq. diſpergit; quia mercenarius eſt, & non habet ouium curam. Quod ergo non amore vitæ capti, ſed ouiū ſalutem curantes plurimi ſacerdotum hoc faciunt, deinceps, miſerante Deo, cognoſcere poterit tua paternitas.] ſubdit mox de ſacerdotibus illis, qui communicantes Apoſtolicæ ſedi, derelinquere volebant oues illi non communicantes, cum tamen Orthodoxæ eſſent fidei: qui ne diſcederent
B & relinquerent eas lupis, ab alijs rogarentur Epiſcopis; nam ait:

Quidnam enim de his qui in ſacerdotio conſtituti ſunt, ſpectantes * in exilio mitti presbyteros Orthodoxos & ſanctos viros, volentes ſe præter neceſſitatem ab Eccleſijs ſuo arbitrio ſubducere, ipſosq. ſequi, non ceſſerunt eis hoc facere, adiurantes eos vt manerent in creditis ſibi ſanctis Eccleſijs ad populi nuomen Orthodoxi, in ſe ſuſcipiendo quæ putantur diſcretionis illorum. Sicut Rebecca [b] quondam dicens Iacob: In me peccatum tuum, filii: ita illi ab Eccleſijs ſibi creditis diſcedere ſponte volentibus dixerunt: In nos veniat peccatum diſcretionis veſtræ: tātummodo oues Chriſti præter neceſſitatē lupis non relinquatis; ne in loca veſtra hæretici ingredientes, lupi diſcerpant oues; aut certe ab ipſis ouibus ſuis propter rectam fidem fugati, & his qui non fugantur, ſed ſponte diſcedere cupiunt, ne cui aduerſantium communicent, tali fide dicentes: Putas iſti amore vitæ hoc faciunt, an amore animarum ad imitationē Domini ſui primi paſtoris noſtri Ieſu Chriſti magni Dei & Saluatoris ſpei noſtræ, qui animam ſuam poſuit pro ouibus ſuis?

LV. * ſperantes
Diligens cura Paſtoralis exhibita.
b Geneſ 27.

Omnimodo autem & qui videntur communicare Orthodoxi, & qui ſe a communione abſtinent, omnes poſt Deum tuæ lumen viſitationis & aſſumptionis opperimus. Quare feſtina iuuare Orientem, ex quo vobis duo grandia diei lumina Petrum & Paulum ad illuminationem totius mundi Saluator direxit. Reddite ergo ei bonam retributionem, quam ipſe vobis dedit: illuminate eum rectæ fidei lumine, ſicut per ipſum vos quondam diuinæ cognitionis lumine idem illuminauit. Sicut enim quando toto mundo in peccatis ægrotante, vnius hominis delicto laſſati, in ægritudinis curatione boni illius medici diſcipuli ipſum cæleſtem medicum, & principem paſtorem, magiſtrum ſuum ad curam vocantes ægritudinis ipſius aliquando dicebāt [c]: Domine inclina cælos tuos, & deſcende: aliquando rurſum [d]: Qui regis Iſrael, intende; Qui ſedes ſuper Cherubin, appare: Excita potentiam tuam, & veni, vt liberes nos: Sic nos modo, qui infirmitati nouæ præuaricationis patris noſtri deijcimur, ad tuam clamamus beatitudinem; vt & tu imitator exiſtens Filij Dei, ad dilectionem * deprecatione venias, imitatione ipſius cæleſtis Patris tui [e], qui facit Solem ſuum oriri ſuper bonos & malos, & pluit ſuper iuſtos & iniuſtos. Feſtina in auxilium noſtrum ſciens, ſanctiſſime (ſicut in principijs dictum eſt) quia [f] non opus habent ſani medico, ſed male habentes.

LVI. *Quaſi debitū exigunt.*
C (beside "re Orientem")
c Pſal. 143.
d Pſal. 79.
* dilectionem]
e Matth. 5.
f Matth. 9.

Quod ſi parua exiſteret ægritudo, nos forſitan ad ſpiritualem noſtrum medicum curreremus, LVII.
D quatenus & paſſiones bonorum medicorum, id eſt, glorioſorum Chriſti diſcipulorum, veſtrorumque doctorum, & ſancta adoraremus tua veſtigia: vt & præuaricationis medicinam, & ſolutionē vinculorum, & delicti remiſſionem de tuo ſancto ore ſuſciperemus.] Sed ne, lector, curſim iſta abſque conſideratione tranſilias, verum obſerua quod dicunt Epiſcopi iſti, ſi liceret venire Romam ab ipſis fore exhibendum obſequium, nempe adorare (vt aiunt) ipſius Pontificis pedes: quibus veterē accipias erga ipſum primatum Eccleſiæ vniuerſalis Antiſtitem obſeruantiam, cum illum cōuenientes Epiſcopi, ad eius pedes ſolerent accidere, atque ipſa eius veſtigia venerari. At tāta hęc cum audis ab Epiſcopis præſtari ſolita, tecum cogita quæ a reliquis Fidelibus eidem ſolerent exhiberi venerationis obſequia. Subdunt vero: Sed quia non eſt vlcus aut macula, neque plaga tumens, ſed totum vlcus eſt a pedibus vſque ad caput, ſicut beatus Iſaias [g] antiquam præuarica- g Iſai. 1. tionem deflens dixit: vos iam boni medici, & illius veri medici, uel bonorum diſcipulorum ipſius certiſſimi plantatores feſtinate ad curam reſolutorum Eccleſiaſtici corporis membrorum; vt diſſolutas manus noſtras, diſſolutaq. genua erigatis, & curſus rectos faciatis pedibus noſtris; ne qđ claudum eſt, amplius diſtorqueatur, ſed curetur magis per ſtrenuitatem & optimam diligētiā veſtrā.

Ex ingenti calamitate Oriētal. Eccleſia arguunt.

E Sicut enim magiſtro noſtro Domino Paulo glorioſo Apoſtolo propter infideles aliquos, dum eum pigeret ſermonem Domini in Corintho loqui, adſtans Dominus dixit [h]: Loquere, & non LVIII. h Act. 18. taceas, quia multus eſt mihi populus in hac ciuitate. & nunc tuę dicit beatitudini eius benignitas: Feſtina, & noli tardare ad Orientis auxilium, magis autem ad maiores partes habitabilis mundi: quia non tantum pro centum viginti millibus in magna quandoque conſtitutis ciuitate Niniue [i], ſed a multo pluribus ſpera expectari tuam poſt Deum medicinam. Si enim qui præceſſit beati- i Ion. 4. tudinem tuam inter Sanctos conſtitutus Leo Archiepiſcopus ad Attilam tūc crudelem barbarum per ſe currere non duxit indignum, ut captiuitatem corrigeret corporalem, nec tantum Chriſtianorum, ſed & Iudæorum (ut credibile eſt) atque Paganorum: quanto magis feſtinare ad tuam attinet ſanctitatem, non ad corporeæ, quæ bello fit, captiuitatis correctionem atque conuerſionem, ſed animarum, quæ captiuatæ ſunt, uel quotidie captiuantur? & inter duas diabolici uias erroris, Eutychetis atque Neſtorij, tertiam, immo mediam nobis oſtendas expreſſius ueri rectique dogmatis uiam.

Ab exemplo S. Leonis Papæ arguunt.

Digitized by Google

LIX. Dubium eam fecerunt noſtra peccata, æſtimātibus quibuſdam non poſſe inter Neſtorij & Eu A
tychetis ſalutis viam mediam reperiri; ſed quod omnino neceſſe ſit, aut illius eſſe quemquam, aut
illius. Propter hoc feſtina poſt Deum nos adiuuare: & ſicut inter Arij diuidentis atq. ſeparantis v-
nam Deitatis naturam atq. ſubſtantiam, & Sabellij quoq. confundentis perſonas & minuentis nu-
merum Trinitatis oſtenderunt ſanctiſſimi Patres viam mediam veritatis, in confeſſione diuinita-
tis vnam ſubſtantiam, naturam, virtutemq. demonſtrantes, propter Sabellium tres perſonas & æq.
potentiæ vnam veritatem: ſic & vos nunc, ſanctiſſimi atq. beatiſſimi, illuminate nos ſpiritualis ſciē
tiæ veſtræ lumine; quæ eſt inter ſententiam Eutychetis ad imitationem Sabellij naturas atq. ſub-
ſtantias confundentis, & inter Neſtorij ad imitationem Arij perſonas atq. ſubſtantias diuidentis,
vera rectæ fidei confeſſio, tradita nobis a Papa Leone inter Sanctos conſtituto, & diſcipulorum in
Chalcedone ſanctorum Patrum duarum ſubſtantiarum aut naturarum vnitas in vna eademque
perſona & ſubſtantia magni Dei & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.

LX. *Fidei profeſſio.* Ipſi enim docuerunt nos diuinis Scripturis, alteram eſſe viſibilem & palpabilem & paſſibilem
carnis naturam: & alteram inuiſibilem, impaſſibilem, & incomprehenſibilem naturam in vna per
ſona & ſubſtantia magni Dei & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti: alteram de matris ſubſtantia & na- B
tura venientem de ſemine Dauid, Abrahæ, & Adæ, ſecundum carnem natam: alteram vero ex vtero
ante Luciferum genitam de ſubſtantia & natura Patris. Sed ne rurſus propter immaculati partus
duas naturas & ſubſtantias occaſionem apprehendentes qui ſecundum Neſtorium ſapiunt, duas
perſonas, aut duos Filios, vel duos Chriſtos male introducant: docuerunt ſancti illi & beati Patres
vnam ſcire perſonam & ſubſtantiarum inſeparabilem vnitatem ex duabus ſubſtantijs & naturis,
& in duabus ſubſtantijs & naturis magni Dei & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.

LXI. *Fidei Catholicæ confeſſio.* Nos enim, o ſanctiſſime & beatiſſime Symmache, eumdem eſſe exiſtimamus ex duabus natu-
ris & in duabus naturis, & non (ſicut illi dicunt) ex duabus naturis vnam naturam poſt adunatio-
nem, in duabus autem ſubſiſtentibus naturis cum vnitate non pati confiteri; vt ſe doceant Ariano
rum eſſe imitatores, dicentium per Filium gloriari Patrem, cum Filio autem non pati ſe eum glo
rificari. Sed ſicut contra illos docuerunt fratres tui ſanctiſſimi Patres, Per quem & Cum quo æqua-
liter pati dicere nos: quia, Per quem, humanitatem; Cum quo, diuinitatem ſignificātes magni Dei
& Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti: ſic & nunc illis Ex duabus quidem naturis dicentibus, In duabus
autem non confitentibus, nos Ex duabus, & In duabus pariter dicimus: Ex duabus enim dicētes, C
ex quibus ſubſiſtit vnitas: In duabus autem, in quibus viſus eſt, & palpatus eſt, & aſſumptus poſt
paſſionem & reſurrectionem, confitemur, & in quibus veniet iudicaturus viuos & mortuos.

LXII. Neque enim nuda diuinitas poterat aut palpari, aut crucifigi pro vita mundi; nec ſimplex hu-
manitas morti ſubiacens per mortem confundere eum qui obtinebat mortem, hoc eſt, diabolum.
Vnde & poſt reſurrectionem in immaculata carne ſua viſum Verbum Dei & Deus noſter omnib.
a Luc 24. diſcipulis ſuis dicebat [a]: Videte manus meas & pedes meos, quia ego ipſe ſum. palpate & vide-
re, quia ſpiritus carnem & oſſa non habet, ſicut me videtis habentem. Habentem dixit, vt non is in
illa mutatus putaretur, ſed in veritate aſſumpſiſſe crederetur. Beato quoque Thomæ diffidenti cla
b Ioan. 20. mat [b]: Infer digitum tuum, & vide manus meas: & da manum tuam, & mitte in latus meum, &
noli eſſe incredulus, ſed fidelis. Vnde dum aſſumeretur, duo viri viſi diſcipulis in albis veſtib. cla-
c Act. 1 mabant & dicebant [c]: Viri Galilæi, quid ſtatis aſpicientes in cælum? Hic Ieſus, qui ablatus eſt a
vobis in cælum, ita veniet, ſicut vidiſtis euntem in cælum, cum venerit omnimodo in gloria Patris
cum ſanctis Angelis in die terribili iuſti iudicij: ſic infideles Iudæi videbunt in quem compunxe-
runt, & cum eis peccatores etiam noſtri, cum qui eorum miſertus eſt & liberauit eos, neglectus au D
tem ab eis eſt. Secundum vos autem, ſancti & iuſti videbunt quem dilexit anima eorum, & lætabū
tur lætitia ineffabili & glorioſa, accipientes conſummationem fidei ſuæ in ſalutem animarum ſua-
d Matth. 25. rum, & audientes ſuauiſſimam vocem eius dicentis [d]: Venite benedicti Patris mei, hereditate pa
ratum vobis regnum ab initio mundi. Cuius beatæ vocis cum tua beatitudine & nos indignos di-
gnetur Chriſtus Dominus noſter, per omnia ſanctiſſime Pater.] hæc ad Symmachum Orientales
Orthodoxæ fidei profeſſores, ſed tamen qui polluti communione erant Acacij: qui, quod primum
omnium requiri ab eis videbatur, dicere in profeſſione rectæ fidei anathema Acacio, id penitus fa
cere prætermittunt. Quid vero ad hæc reſcripſerit Symmachus Papa, incompertum habetur: non
enim (vt ſuperius demonſtrauimus) quæ extat ad Orientales Symmachi Papæ epiſtola, poſt hanc,
ſed ante ſcripta fuit.

IESV CHRISTI ANNVS 513. | SYMMACHI PAP. ANNVS 15. | ANASTAS. IMP. 23. THEODORICI REG. 21. E

I. *Seuerus Epiſcopus Antiochenus.* CONſulibus Probo & Clementiano præſens annus Domini quingenteſimus decimuſtertius
Faſtis inſeritur: Quo (inquit Marcellinus in Chronico) Seuerus Eutychetis perfidiæ, Anaſta
ſio Cæſare volente, ſedem Antiochenam Flauiani Antiſtitis ex monacho Epiſcopus occupauit.]
hæc ipſe. Mala malis maioribus incrementis addūtur. Qui enim monachus valuit tot tantaq. com
miniſci ſcelera, quid ab eo faciendum putas cum tantæ Eccleſiæ nactus eſt præfecturam, fultus
præſidio Imperatoris? Simulac igitur adeptus eſt Antiochenam ſedem, conatus eſt omnes Epiſco
pos ad ſuam communionem pertrahere: quinam autem ab eo ſeducti ſint, quive ei reſtiterint, ex-
tant litteræ monachorū Palæſtinæ ſcriptæ ad Alcyſonem, quæ res geſtas enarrant. Sedem quippe,
quam perſecutione Orthodoxorum pretio cumulato redemit, perſecutione pariter vehementius
aucta ad annos quinq. poſſedit ſanguine madidus, illius inſtar cruentæ beſtiæ, de qua propheticus
ſermo

Digitized by Google

A ſermo ait [a]: Per gyrum dentium eius formido.] vtpote qui ad hoc inuaſit ouile [b], vt mactaret & perderet. Sed reddamus de eo epiſtolam monachorum ad Alcyſonem Epiſcopum Nicopolis in Illyrico, quam Euagrius recitat verbis iſtis [c]:

a Iob. 41.
b Ioan. 10.
c Euagr. lib. 3. c. 33.

II.
De rebus Seueri epiſtola monachorum ad Alcyſonem.

Qui Eccleſiæ Antiochenæ paruerunt, partim fuerunt vna cum ceteris in errorē adducti, ex quorum numero fuit Martinus Epiſcopus Berythi; partim vi & neceſſitate compulſi, litteris Seueri de mutua communione (quæ non Concilio ſolum, verum etiam ceteris omnibus, qui duas naturas ſiue proprietates in Domino ineſſe, alteram carnis, diuinitatis alteram aſſerebant, anathema indixerunt) conſentiebant. Verum quos neceſſitas ad conſentiēdum compulerat, hi poſtea mutata ſententia, ſe ad Eccleſiam reuocarunt: ex quorum numero fuerunt Epiſcopi, qui Eccleſiæ parebant Apameæ. Erant vero alij, qui cōſentire omnino noluerunt: ex quibus erant Iulianus Epiſcopus Boſtri, & Epiphanius Tyri Epiſcopus, & alij nonnulli (vt fertur) Epiſcopi. Iſauri autem, qui iam reſipuerant, ob priorem ſuum errorem ſe ipſi condemnatunt, Seueroq. & eius ſectatoribus denunciauerunt anathema. Alii Epiſcopi & clerici, qui ſub Seuero erant, Eccleſijs ſuis relictis, fugerunt: inter quos eſt Iulianus Epiſcopus Boſtri, & Petrus Epiſcopus Damaſci, qui hic vitam degunt: Mamas item, & alter e duobus illis Diſcorianis, qui duas ab initio naturas aſſerebant: quorum B arrogantem pertinaciam ab illis ipſis ad id quidem coactus Seuerus cōdemnauit.] hic ille eſt Mamas, de quo anno ſuperiori dictum eſt, cum Sabæ res geſtas recenſuimus. Et paulo infra: Monaſteria autem, tum quæ hic ſunt, tum quæ Hieroſolymis, Dei iuuante gratia, in recta fide conſentiunt: aliæq. plurimæ ciuitates & Epiſcopi eodē modo: pro quibus omnibus, & pro nobis quoq. tu ſanctiſſime domine & Pater noſter honoratiſſime, precare digneris, ne intremus in tentationem.] hactenus litteræ monachorum ad Alcyſonem: quibus hæc addit Euagrius [d]:

d Euagr. eod li. c. 34.

III.
De Coſma & Seueriano Epiſcopis Orthodoxis Seuerū damnantib.

Quoniam autem iſtæ litteræ memorant Epiſcopos, qui Eccleſiæ Apameæ parebant, a Seuero deſciuiſſe: deinceps ponamus in medio quod a patribus nobis traditum eſt, licet nulla hiſtoria hucuſq. comprehenſum. Coſmas, qui noſtræ Epiphaniæ Orontem fluuium tangentis Epiſcopatū geſſit, & Seuerianus Epiſcopus Arethuſæ vrbis finitimæ, litteris Seueri de mutua communione grauiter offenſi, primum ſe ab eius communione ſegregarunt, deinde libellum abdicationis ad eum iā tum Epiſcopatum Antiochiæ adminiſtrantem mittunt: quem libellum tradunt Aureliano præcipuo Epiphaniæ diacono: qui quoniam Seuerum extimeſcebat, & tam illuſtris Epiſcopatus ampli C tudinem reuerebatur, vt primum venit Antiochiam, induit ſe veſte muliebri, & ita ad Seuerum acceſſit: ſeq. ipſe effeminatum mollemq. oſtendit, mulieremq. omnino eſſe ſimulabat: atq. velamine, quo caput obuoluebatur, ad pectus vſq. demiſſo, lamentari, & exili voce velut ex imis præcordijs ducta obteſtari cœpit, Seueroq. prodeunti libellum abdicationis dat: & clam omnibus, ex turba q̄ ſequebatur Seuerum, euadit: fugaq. ſibi ante ſalutem parat, quam Seuerus ea quæ libellus complectebatur potuiſſet cognoſcere.

IV.
Anaſtaſius mitius agendum putauit cū Epiſcopis Orthodoxis.

At Seuerus quamquam libellum recipiebat, & quæ in eo ſcripta erant, ſatis intelligebat: tamē in ſua ſede Epiſcopali firme perſtitit ad mortem vſq. Imperatoris Anaſtaſij. Vbi autem Anaſtaſius de his quæ Seuero acciderant, certior factus eſt (facinus namq. tam benigne & clementer ab Anaſtaſio editum hoc loco commemorandum eſt) mandatum dat Aſiatico Præfecturam Libaneſiæ quæ eſt in Phœnicia gerenti, vt Coſmam & Seuerianum ſuis ſedibus expelleret, propterea quod Seuero libellum abdicationis miſerant. Qui cum veniſſet in Orientem, & multos Seueriani & Coſmæ doctrinis adhæreſcentes & ſuas ipſorum ciuitates ſtrenue propugnantes reperiret, retulit ad Anaſtaſium hos ſine ſanguine non poſſe ſuis ſedibus exturbari. Itaq. tantum in Anaſtaſij animo D inſedit clementiæ & manſuetudinis, vt per litteras Aſiatico plane ſignificarit, ſe velle nullum facinus aggredi, quantumuis magnum & memorabile, ſi vel gutta ſanguinis pro eo fundenda eſſet.] hęc Euagrius, commēdans ex his clementiam Anaſtaſij, immemor quæ ſuperius dicta ſunt ab eo patrata aduerſus Catholicæ fidei profeſſores: adeo vt ſæpius apparuerit, tunc tantum prætuliſſe clementiam, cum populorum veritus ſeditionem, ſibi timens, gladium cæde cohibuit. Verum ſatis ad ſæuitiam Imperatoris fuit, cum etſi non ipſe in ſanctos Epiſcopos graſſatus eſt, fuerit tamē Seuerum impium pro animi voluntate ſæuire: Hic enim tantam ignominiam ſibi ab Orthodoxis illatam Epiſcopis in ſui abdicatione haud æquo animo tulit, ſed expectauit vt ab Imperatore de eiſdem ſupplicium ſumeretur: cum vero illum dictis ex cauſis temperantem ſe ab vltione vidiſſet, erupit ipſe vehementiore in Orthodoxos concepta rabie atque furore.

V.
e Cyril. in Vita Theodoſ. apud Sur. tom. 1.
f Prat. Spiritual. c. 94.

Antequam autem cetera de nefandis Seueri ſceleribus proſequamur, quoniam de Iuliano Boſtrenſi Epiſcopo honeſtiſſima mentio facta eſt, de eo nonnulla dicamus. Fuit hic diſcipulus magni illius Theodoſii Cœnobiarchæ, cuius ſuperius meminimus; deq. eo ſcribit Cyrillus [e] monachus in Vita eiuſdem Theodoſii. Sed inter cetera eius vitæ inſigniter ductæ merita hæc etiam a E Sophronio perpetuis monumentis mandata reperiuntur [f]:

VI.
Iulianus Boſtrenſis venenum illæſus bibit.

Idem pater noſter Gregorius Archimandrita narrauit nobis de Abbate Iuliano Epiſcopo Boſtrenſe: quod cum receſſiſſet de cœnobio, & factus eſſet Epiſcopus Boſtrenſis, quidam ex habitatoribus ipſius ciuitatis odio nominis Chriſti voluerunt eum veneno occidere: corrumpenteſq. pecuniis miniſtrum eius qui ipſi porrigebat poculum, dederunt illi venenum, vt cum porrigeret Metropolitæ poculum, venenum in calicem mitteret. Puer autem ita vt dictum fuerat fecit, deditq. calicem veneno infectum ſancto Iuliano. Suſcepit vero illum ſanctus vir, ac diuinitus cognouit inſidias. Suſceptum ergo calicem ante ſe poſuit, nihil omnino dicens puero. mittenſque accerſiuit omnes primates ciuitatis, inter quos erant & qui illi inſidias parauerant. Vir autem beatiſſimus nolens eos publicare qui hoc fecerant, voce mitiſſima omnibus dixit: Si arbitramini humilem Iulianum veneno occidere, ecce coram vobis peſtiferum calicem bibo. Signanſque ter digito ſuo calicem, & dicens: In nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti bibo hunc calicem: bibit illum coram omnibus, atque illæſus perſtitit. Quod illi cum vidiſſent, proſtrati, veniam petierunt.]

petierunt.]hactenus de Iuliano Bnſtrenſi Epiſcopo,qui haud dubiũ ex Seueri inſidijs iſta eſt paſ- A ſus:quod enim ſciſſet reſcripſiſſe Imperatorẽ ad Præfectum, vt potius quam ſanguis funderetur, ſineret in ſuis ſedibus permanere Epiſcopns,ipſe veneno rem conficere machinatus eſt: ſed tanto a ſanctiſſimo viro miraculo edito, plane declaratum fuit veritatem per ipſum Iulianum Epiſcopum defendi.

VII. *Seuerus inſurgit in Eliam Epiſcop. Hieroſolym.* Quæ inſuper eiuſdem Seueri opera in Eliam Epiſcopum Hiernſolymitanum & alios Orthodoxos Palæſtinæ prouinciæ acta ſint,ex Cyrillo monacho,qui illis vixit temporibus,tem aggrediamur.Simulac enim ſedem inuaſit perfidus Antiochenam,ex ſibi ſubiectis Epiſcopis,illis tamẽ qui cum eo ſentirent,conuentum collegit,Synodiq.nomen indidit,ex quo & Synodales ſcripſit epiſtolas,quibus cum ſuæ promotionis abſentes redderet certiores,tum etiam fidei profeſſionem ex more conſcriberet;quam veluti piam Catholicamq.vt amplecterentur,admonuit;ita fore animo concipiens,vt qui ab ipſo diuerſa ſentirent,exploratos haberet,& vi tandem adigeret.Ex his enim quę aduerſus Eliam Cyrillus ipſum egiſſe tradit,quidnam in minorum ſedium Epiſcopos præſumpſerit,poſſumus compenſata ratione conijcere.Ait igitur Cyrillus [a]:

a Cyril. in Vita S.Sabæ.

VIII. Cum apprehendiſſet Seuerus ſedem Antiochenam, innumerabilia quidem mala fecit ijs qui B non ei communicauerant.Mittit autem ſua quoq.Synodalia ad Eliam Patriarcham:quibus minime admiſſis,non mediocriter ad iram accendit Imperatorem.Et hæc Synodalia rurſus mittuntur Hieroſolymam,ſimul miſſis etiam quibuſdam clericis & non parua manu militari;vt ijs,quibus non perſuadebatur eadem tenere quæ ipſi,vim etiam afferrent.Cum hæc autem ita ſe haberent,& tam acerba in fidem Orthodoxam exerceretur tyrannis,& iam Eliæ graue immineret periculũ,

S.Sabas præſto eſt Eliæ Epiſcopo Hieroſoly. & eius capiti malum impẽderet,& nuſquam auxilium:Cum congregaſſet diuinus Sabas eximios omnes & electos monachos,cum illis accedens,& illam quę circumſiſtebat Eliã perrumpens multitudinem(o generoſam animam!) Regis ſatellites & Seueri miniſtros illinc fugat,tamquam q̃dam mancipia. Deinde alia quoq.vndiq. confluentium monachorum multitudo,eos qui Seuero communicabant,in illorum ipſorum conſpectu anathemati fidenter ſubijciunt.]Admiratione plane dignum fuit,hominem Euangelica manſuetudine nulli ſecundum,cum periclitari videt Catholicam fidem & in diſcrimen adduci ſuum ipſius Epiſcopum,leonis induere animoſitatem,cum delectum habet,inſtarque exercitus ducis Orthodoxos monachos zelo armat ad pugnam,vt vindicent Sancta,nec ſinant inacceſſum impijs fidei illibatæ ſacrarium pollui.Sic igitur qui ſciebat Deũ C habere ſe præuium,inconceſſa humanis viribus tentat,in armatos hoſtes irrumpens, eoſdemque abſque humana potentia vt pauida animalia fugat & diſicit. At quid ſuperatus Anaſtaſius Imperator a Saba?audi Cyrillum:

IX. *Olympius cum militibus aduerſus Eliam mittitur.* Hoc(inquit)dedecus & hanc ignominiam volens delere Imperator,contra eos mittit Olympium quemdam Cæſarienſem,traditis ei copijs quæ erant in Palæſtina,regia vtens auctoritate,nõ legibus,nec iudicijs.Qui cum primum aſcendit Hieroſolymam,Eliam quidem de ſede deponit, ac eum damnat exilio:Ioannem autem filium Marciani,qui Seueri quidem confeſſus fuerat communionem,anathemati vero ſubiecerat Synodum Chalcedonenſem,reponit in illius ſedẽ. Quod quidem cum didiciſſet beatus Sabas,non licuit ei cunctari:ſed cum rurſum aſſumpſiſſet ſacrum illum exercitum monachorum,tamquam præſtantiſſimus quiſpiam Imperator irruit in certamen. Et Olympium quidem non offendit(iam enim ille,tamquam ei res recte ſucceſſiſſent,reuerſus eſt in ciuitatem:)In Ioannem autem incidens nouum Patriarcham,teſtificatur & denunciat,ne Seuerũ admittat in communionem,ſed tueatur potius Synodum Chalcedonenſem, & pro ea ad ſanguinem vſq.periclitetur.Quod quidem facit ille,reueritus Patrum proteſtationem, omnino obli D tus conuentorum cum Olympio.]Mira quidem res, & quæ propemodum humanum ſuperet captum,vt ſubrogatum in locum Orthodoxi hæreticum, mox dicto citius Sabas conuerterit in Orthodoxum & confeſſorem.Sed pergit Cyrillus:

X. Propter [b] hæc iratus Imperator,Olympium magnæ condemnans ſtultitiæ,illum quidem ſtatim deponit e magiſtratu:cum autem eum tradidiſſet Anaſtaſio,& eum conſtituiſſet Ducẽ totius Palæſtinæ,illuc mittit.Ille vero cum quam celerrime veniſſet Hieroſolymam,& ne ſolo quidẽ verbo impertijſſet Patriarcham,ſed ſolum ſpectaret gratiam Imperatoris,& pro honore ei dato,ſine ratione ei viciſſim præſtaret officium,magis expers rationis,eum ſtatim conijcit in carcerem,impudenter vim afferens,& in difficilem adducens neceſſitatem,vt Synodum quidem Chalcedonenſem abrogaret & infirmaret,amplecteretur autem & defenderet Seueri communionem. Sed ille eum rem communicaſſet Zachariæ,qui præerat Cæſarienſibus,latenter conſulendo de his q̃ erant propoſita,callida arte ſubterfugit neceſſitatem.Ea autem erat:Pollicitus ſe omnia facturum quæcumq.Dux iuberet,prompto & alacri animo,ſi relaxaretur a cuſtodia,poſtquam ſoli duo dies prę terijſſent:ne vi(inquit)videamur parere iuſſis Imperatoris:ita dimittitur e carcere. E

b Hæc etiam habes recitata in Septima Synodo lection.1.tom.2. Concil.

XI. Deinde vna nocte multitudo eorum qui erant circumcirca monachorum conuocatur in templum Stephani primi martyris,ſpecie quidem, vt qui eſſet mane celebraturus commune feſtum primo martyri,re vera autem eos aduocans ad auxilium Orthodoxæ fidei, vt ſic magis hæreticorum coerceret arrogantiam. Diluculo ergo congregata fuerat multitudo monachorum, partim quidem ex ijs qui fuerant illic congregati monachi, ſicut dictum eſt; partim autem de more veniens ad Synaxim;partim vero quæ concurrerat ad videndum Hipatiũ,qui erat conſobrinus Anaſtaſij Imperatoris,modo ſeruatus ex captiuitate: erat enim templum quoque capaciſſimum multitudinis. Aderat autem ipſe quoque Dux,vt eo teſte abrogaretur & abdicaretur Synodus Chalcedonenſis.

XII. Protinus ergo aſcendit ſuggeſtum Ioannes,vtraque manu tenens Sabam & Theodoſium pietatis propugnatores.Cum ſe autem ſuſtinuiſſet aliquantulum,viſus eſt ſenſim ſuſurrantem audire multitudinem,& dicentem oportere ferire anathemate eos,qui non recte ſentiunt.Hoc ergo ille,

cum

A cum tamquam diuinum aliquod ſignum accepiſſet,& cor habuiſſet repletum audacia,vnam emit
tit vocem cum multitudine;Si quis ea ſentiat,quæ Eutyches,Neſtorius,Seuerus, & Soterichus *Ioannes publice confitetur fidẽ Catholicã*
Cæſareæ Cappadociæ Epiſcopus,anathema ſit.Tunc ſenſit Dux fraudem,& veritus populi con-
ſenſum vnanimem,ſatis habuit,ſi ſe ſubducens ſilentio fugeret;& abijt Cæſaream. Qui autem re
manſerat conſobrinu: Imperatoris,iureiurando affirmauit diuinis Patribus,ſe non veniſſe vt cõ
municaret malæ Seu... opinioni,ſed vt loca adoraret veneranda; ſeq.velle potius communicare
eorum ſanctitati.Dat itaque Sabæ magnam vim pecuniæ quidem,ſimul & iubet eam diſtribuere
omnibus qui illic erant monachis,oſtendens ſuam in Deum fidem,& quam erga illum habebat
pietatem & reuerentiam efficiens manifeſtam.]

Quis ad hoc non obſtupeſcat?non tantum qui miſſus fuerat inſtar Balaam ad maledicendũ, XIII.
ad benedicendum os conuertiſſe: ſed & qui vt Imperatoris mandatum impleretur,præſto fuiſ-
ſet,contra ſententiam Imperatoris eſſe locutum;atque quos vt hoſtes habebat,eoſdem beneficen
tia demerere magno ſtudio laboraſſe?Sed ſubdit:Cum autem beato Sabæ ſic proceſſiſſet ex ſen-
tentia certamen,quod pro recta fide ſuſceptum fuerat:ſciens ille Imperatorem hæc non eſſe paſſu
B rum,ſed pro ignominia & dedecore id habiturum,& ægre laturum,& omnibus modis operã da-
turum vt ſe vlciſcatur: congregato toto cœtu monachorum,vbi cum eis rem contuliſſet,ſimul ſcri
bit epiſtolam ad Imperatorem,quæ hoc modo habebat:

Dominus noſter Ieſus Chriſtus omnium Rex æternus & Deus,excelſi;poſt illum regni ſceptra XIV.
piæ veſtræ poteſtati ſua benignitate tradidit,re vera volens omnibus quidem ſanctiſſimis Eccle- *Epiſt.S. Sabæ ad Anaſtaſiũ Imp.*
ſijs,præcipue autẽ matri Eccleſiarũ bonũ pacis conciliare per veſtram in Deum pietatem. Sciunt
vero omnes,quod cum ab hac Eccleſia cœpiſſet vere magnum veræ religionis myſterium,perua-
ſit vſque ad finem Orbis terræ.Quod quidem nos horum diuinorum locorum habitatores in al-
to a ſacroſanctis acceptum Apoſtolis ſanum & integrum in hodiernũ vſque diem conſeruauimus,
& in æternum Chriſti gratia conſeruabimus,a recta verbi ſemita minime deducti ab aduerſarijs,
aut corrupti profanis & vanis eorum vocibus.In hac ergo intemerata,& in quã nulla cadit repre-
henſio,fide,cum enutritum & educatum ab ineunte ætate fuerit veſtrum Imperium: venit nobis
in mentem admirari,quemadmodum in diebus veſtræ pietatis tantus tumultus & tanta perturba
tio inuaſerit matrem harum Eccleſiarum,vt ne parcatur quidem his qui Deo miniſtrant,ſed ſa-
C cerdotes & monachi qui virtutem ſequuntur a pueris,modeſteq.ſilentio vitam tranſigere delege
runt in conſpectu Iudæorum & quorumdam aliorum Gentilium ab ipſa ſancta Sion per mediam
ciuitatem turpiter trahantur & intemperanter,& in profana quædam loca expellantur, quinetiã
cogantur nonnulla facere ad rectæ fidei labem & reprehenſionem: adeo vt qui huc veniunt voti
cauſa pro vtilitate animæ,recedant repleti ſcandalis & offenſione.

Rogamus ergo veſtram potentiam,vt nos quoque aliquando a tantis malis relaxemur:quo- XV.
rum omnium auctor & origo eſt Seuerus;cui,vt in Antiochena præſideat Eccleſia,mandatum eſt
ad pœnam noſtrorum peccatorum, ad malum quidem prius ſuæ animæ,& totius Eccleſiæ mul-
titudinis.Quomodo enim non eſt abſurdum,nos qui ſumus Hieroſolymitani,modo docere de fi-
de;& qui fuimus omnium patres ad verbum pietatis,tam ſero videri didiciſſe veram religionẽ?
Quomodo non eſt hinc manifeſtum,quod hæc quæ recenter apparet & videtur eſſe correctio re-
ctæ & ſanæ fidei quæ fuit tradita a Patribus non eſt re vera correctio,ſed ſubuerſio & adulteratio
potius eius quod recte habet,eius ſuſceptæ mercedem ijs qui perſuadentur procurans animæ in-
teritum?Nos ergo nec patiemur aliquid aliud addere præter ea quæ decreta ſunt a trecentis decẽ *Magna in fidei confeſſione conſtantia.*
D & octo Patribus,qui fuerunt Nicææ,& tribus quæ poſtea conſecutæ ſunt Synodis:neque quicquã
aliter innouare,ſed pro eis etiam animas profundere,& innumerabiles,ſi fieri poſſit,mortes para
ti ſumus ſuſcipere.Pax [a] itaque Dei,quæ ſuperat omnem intelligentiam,fidem noſtram cuſto- a Philip.4.
diet ſanctam,& ſedabit tempeſtatem quæ eſt aduerſus eam excitata,nutu veſtræ potentiæ,ad eius
gloriam & decus pij veſtri & religioſi Imperij.]hactenus epiſtola ſancti Sabæ Abbatis ad Anaſta
ſium Imperatorem.Ceterum Imperator cum hanc accepiſſet epiſtolam, in aliud tempus diſtu-
lit reſpõdere:eum enim tunc occupabat quædam barbarica expeditio: Porro hæc eadem quæ in
terceſſerunt inter Sabam,Eliam & Anaſtaſium Imperatorem, ex eodem auctore breui compen- b Niceph.lib.16, c.34.
dio Nicephorus [b] complexus narrat.

Licet autem tot machinas admouiſſet Imperator aduerſus Hieroſolymorum Eccleſiam fidẽ XVI.
Catholicam profitentem:tamen Ioannes ille,qui ſubſtitutus eſt in locum Eliæ,ab Orthodoxis,
quod in ſtrenuum mutatus eſſet propugnatorem fidei Catholicæ, in ſede illa retentus eſt contra
Seuerum & Anaſtaſium Imperatorem. Admiranda quippe ſunt opera Dei,qui rumens exiccat
mare, & conuertit rupes in fontes aquarum:nam a Seuero & ab Imperatore excitatos fluctus
E areſcere fecit;& aridum inanemq.hominem,qui hæreticis manus dederat,largiſſimos fecit Catho
licæ fidei riuos emittere,& veritatem magnifice prædicare.Conuertit tunc quidem Deus mare in
aridam,dum vniuerſo cum ſatellitibus ſuis armato inferno,& cum eo conſpirãtibus pariter Prin
cipibus terræ,ipſe infirma [c] mundi & ignobilia mundi & contemptibilia,& ea quæ non ſunt eligit, c Pſal.113. d 1.Cor.1.
vt confundat fortia,& quæ ſunt deſtruat:ne glorietur(vt inquit Apoſtolus [d]) omnis caro in con-
ſpectu eius.]Quod plane & tunc fuit manifeſtius declaratum,cum humillimum hominem(ſi ſecũ
dum carnem conſideres)Sabam adduxit in medium,qui minacis draconis impetus coerceret,&
pugnacis leonis frangeret inſultus.

Sed his adeo inſignibus Dei operibus alia libet adiungere diuina miracula, quibus ſæpiſſi- XVII.
me declaratum fuit ipſi curæ eſſe Catholicam veritatem,quam in tantis tenebris facit lucis radijs
cælitus miſſis in ſignorum editione fulgere. Accipe igitur quæ his temporibus diuerſis in locis
ſunt facta miracula ad conuincendam eiuſdem perfidi Seueri atque damnandam impietatem.So
phronij quidem Pratum hos ſuppeditat flores; ex quo in primis quid in Cilicia actum,ſit adduca

mus

a Prat. Spirit. c. 29.

mus in medium, quod licet temerarium facinus, a Deo tamen ad ſtabiliendam imbecillitatem A credentis fuit tunc miraculo comprobatum: narrat enim ita Sophronius [a]:

XVIII. *Diuino miraculo probata fides Catholica.*

Quaſi triginta millibus ab Aegina ciuitate Ciliciæ Stylitæ monachi duo erant ſeparati ab inuicem ſex millibus paſſuum. Ex his alter ſanctæ Catholicæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ communicabat: alter autem, qui plus temporis in columna egerat, Seuerianæ impietatis erat: varijſq. modis hæreticus Catholicum criminabatur. Ille vero diuinitus inſpiratus, petijt ab eo, vt partem ſibi mitteret cōionis ſuæ; qui gaudio elatus, quod quaſi illum ſeduxiſſet, protinus miſit, nihil hæſitans. Suſcipiens autem Catholicus miſſam ſibi ab hæretico ſectatore particulam, in feruentem ollam iniecit, moxq. reſoluta eſt: ſumptam quoque Catholicæ Eccleſiæ ſanctam communionem in eam coniecit; ſtatimq. feruens olla refrigerata eſt, & ſancta communio permanſit integra, neque madefacta eſt: quam & diligenter ſeruauit, & oſtendit nobis, cum ad illum veniſſemus.] hæc de Stylita.

b Prat. Spirit. c. 30.

Rurſus autem idem auctor de his quæ in Cypro inſula contigerunt iſta ſubdit [b]:

XIX. *De Seueriano diuino miraculo ad fidem conuerſo.*

Dade Cypri emporium eſt: in eo monaſterium, quod dicitur Philoxeme. Ad id cum veniſſemus, inuenimus ibi monachum genere Melitinēſem, Iſidorum nomine: hunc vidimus ſine intermiſſione cum eiulatu flentem. Cum autem rogaretur ab omnibus, vt aliquantulum quieſceret, & B a fletu temperaret, nulli penitus acquieſcebat, dicēs omnibus: Nimium peccator ſum vltra omnes qui ab initio ſæculi fuerunt. Cum autem illi diceremus: Nullus certe ſine peccato eſt, niſi vnus Deus: reſpondebat dicens: Veraciter, fratres, nullum inueni inter homines ſimilem mihi peccatorem, nullumq. maius delictum, quam meum. Et vt cognoſcatis me vera proſequi, audite peccatū meum, vt & vos oretis pro me:

XX.

Ego cum eſſem in ſæculo, vxorem habui: eramus autem ambo Seueriani dogmatis. Cum ergo die quadam veniſſem domum, non inueni vxorem meam. Audiui autem quod abijſſet ad vicinam mulierem, vt illi communicaret (erat autem illa Catholicæ religionis & fidei) cucurriq. protinus volens prohibere. Profectus autem domum, inueni illam iam communicaſſe. Quare indignatione concitatus, apprehendi guttur eius, feciq. illam euomere ſacram communionem, ſumptamq. deinde particulam ſanctam huc illucq. iactabam, donec in lutum cecidit. Mox autem vidi coruſcationem, in eodem loco ſanctam aſſumpſiſſe communionem. Poſt biduum vero aſpicio virum quaſi Æthiopem ſemicinthijs veſtitum, dicentemq. mihi: Ego & tu ſimul in vnum ſupplicium condemnati ſumus: Et ego ad eum: Tu, inquam, quis es? Reſpondit: Ego ſum qui conditorem Dominum C omnium Ieſum Chriſtum in maxilla percuſſi paſſionis tempore. Atq. hac de cauſa a fletu tēperare non poſſum.] hæc de pœnitente Seueriano ad fidem Catholicam reſtituto. Ita plane Deus non voce tantum, ſed aſſiduis lacrymis Seueriani hominis prædicari voluit aduerſus Seuerum fidem Catholicam. Sed audi quæ poſt nonnulla idem auctor his addit in eodem argumento verſatus:

XXI. *De illuſtri femina Seueriana conuerſa ad fidem.*

Coſmiana vxor Germani Patricij voluit nocte quadam ſanctæ Dominicæ ſola adorare ſanctū Domini noſtri Ieſu Chriſti viuificumq. monumentum. & cum appropinquaret ianuæ ſacrarij, apparuit illi viſibiliter Domina noſtra ſancta Dei genitrix cum alijs quoque mulieribus dicens: Quomodo cū noſtra non ſis, huc audes ingredi? Et prohibebat eam: Neque enim, inquiebat, noſtra eſt. Erat enim de hæreſi Seueri Acephali. Illa vero multum rogabat, vt mereretur ingredi. Ad quam ſancta Dei genitrix reſpondens ait: Crede mihi, mulier, huc non ingredieris, niſi nobiſcum communicaueris. Agnito autem, quod cum eſſet hæretica, ingredi prohiberetur: quodq. niſi accederet ad ſanctam Catholicam & Apoſtolicam Eccleſiam Chriſti Domini & Dei noſtri, intrare non permitteretur: continuo accerſito diacono, orauit ſanctum calicem ſibi dari: quo allato, ſumpſit ſacrum corpus & pretioſum ſanguinem Dei & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti: atque ita abſque D vlla prohibitione digna eſt habita adorare ſanctum & venerabile ſepulchrum Domini noſtri Ieſu Chriſti.] hæc Sophronius, rē geſtā breuiori ſumma complexus, ꝑtermittēs nimirum quæ interceſſerunt mediæ actiones, antequam Seueriana femina poſſet ſacroſanctæ communicationis fieri particeps. Quis ignorat non eſſe diaconorum, ſed tantum Epiſcoporum, in hæreſim lapſum Catholicæ Eccleſiæ conciliare & impertiri iubere ſacra communionis ſymbola, quod per diaconum fieri, ipſius erat arbitrij & facultatis? Hæc quidem ita tractari ſolere, mille canones & vetus mos in Eccleſia perſeuerans faciunt manifeſtum. Porro tanta hæc voluit Deus illis in locis oſtendi ſigna, edique miracula, vbi grauiorem Catholica fides paſſa eſt preſſuram, & ſæuior tempeſtas exagitauit Eccleſiam, abrepto ex ea qui clauum regebat Epiſcopo. Sed quid inſuper in his accidit, eumdem auctorem audi:

XXII. c Prat. Spir. c. 49. *De Palæſtinæ duce Seueriano Catholico reddito.*

Narrauit (inquit [c]) nobis & hoc idem presbyter Anaſtaſius, dicens, quod Palæſtinæ Dux aliquando venit adorare ſanctam Chriſti Domini noſtri Reſurrectionem: & cum cœpiſſet ingredi in ſanctum monumentum, aſpexit arietem cum impetu ad ſe venientem, cornibuſq. illum impetentem. Ille vero pauore correptus, retro redibat. Cuſtos vero ſanctæ Crucis Azarias, & ceteri E qui aſſiſtebant, eius timore permoti dicunt ei: Quid eſt? quid habes, domine? cur non ingrederis? Dicit eis: Vt quid intuliſtis arietem iſtum? Qui ſtupefacti aſpexerunt ſanctum monumentum; nihilq. videntes, aiunt ad illum: Ingredere; nihil tale intus eſt. Rurſum ille ingredi cœpit; ſed iterum aſpexit arietem contra ſe venientem, & introitu ſe prohibentem. Iſtud cum ſæpe factum eſſet; illeque, ceteris nihil videntibus, ſolus arietem cerneret; ait illi Crucis cuſtos: Crede mihi, domine, aliquid habes in anima tua, quod te prohibet adorare ſanctum & venerabile viuificum monumentum Saluatoris noſtri. Itaque moneo, vt confitearis Domino peccata tua: clemens enim & miſericordiſſimus cum ſit, & tui miſereri volens, huiuſmodi tibi miraculum oſtendit.

XXIII.

Ille autem cum lacrymis dixit ei: Vere multis magniſq. ſceleribus obnoxius ſum. Et ſe ipſum in faciem proſternens, poſt multas horas permanſit flens & confitens Domino. Surrexit inde, & rurſus ingredi voluit, ſed iterum ab ariete permiſſus non eſt. Tunc ait illi ſanctæ Crucis cuſtos: Vere aliud eſt, quod te ingredi vetat. Dixit autem ille: Num fortaſſe ideo, quia non ſanctæ Catho-

licæ

A licæ Eccleſiæ,ſed Seuero communico,introire prohibeor? Tunc petijt a cuſtode,vt ſancta & viuifi
ca Dei myſteria ſibi afferrentur;& allato ſancto calice communicauit:atque ita ingreſſus eſt & a-
dorauit,nihil vltra impedimenti paſſus,nec vlterius cernens quod ſe deterreret.]Ita apud Sophro
nium:vbi cum hæc contigiſſe dicantur Duci Palæſtinæ;meminiſſe debemus ſuperius eſſe dictum,
ab Anaſtaſio Imperatore miſſum eſſe Hieroſolymam Anaſtaſium Ducem Palæſtinæ hominem Se
uerianum,qui exturbaret Catholicos:num autem hic idem cum illo ſit,haud adeo certo aſſirmare
poſſumus. Poſt multa vero,hæc etiam de Seueri ſectatore Sophronius [a]:

a Prat. Spir. c. 79.

XXIV. *Miraculum de aſſeruata Eucharistia, & conuerſis Seuerianis.*

Cum veniſſem Seleuciam,conuenimus Abbatem Theodorum Epiſcopum eiuſdem ciuitatis.
Ille autem narrauit nobis,dicens:Sub ſanctæ memoriæ Dionyſio huius ciuitatis Epiſcopo præde-
ceſſore meo tale quid contigit. Vir quidam erat in hac ciuitate negotiator valde religioſus & di-
ues,ſed hæreticus:erat enim de Seueri ſectatoribus. Habebat autem ſeruum fidelem quemdã ſan
ctæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ communicantem. Hic ſecundum prouinciæ conſuetudinem,die ſancto
Cœnæ Dominicæ,ſumptam communionem inuoluit in linteo mundiſſimo , & in armario repo-
ſuit. Contigit autem, vt poſt ſanctum Paſcha vir ille fidelis mitteretur Conſtantinopolim negotij
B cuiuſdam gratia,dimiſſa per obliuionem ſancta communione in armario : dedit autem eius clauẽ
domino ſuo. Quadam vero die aperiens armarium dominus,inuenit linteolum, inuolutaſq. in eo
ſanctas particulas communionis. Contriſtatus eſt autem in hoc,& hæſitabat,quidnam de illis ſa-
ceret. Nam ex illis communicare nolebat,eo quod eſſent ſanctæ Eccleſiæ Catholicæ , ipſe vero Se-
uerianæ hæreſis. Et tunc quidem dimiſit eas in armario,vt erant,cogitans quia rediturus eſſet ſer
uus,& ſumpturus eas.

XXV.

Cum autem veniſſet Cœna Domini,nec ſeruus ille fidelis rediſſet, voluit eas dominus ipſius
comburere,ne rurſus & in ſecundum annum ſeruarentur. Apertoq. armario,vidit omnes ſanctas
particulas culmos & ſpicas germinaſſe. Vnde ingenti timore comprehenſus in nouo admirando-
que ſpectaculo,ſumens ſanctas particulas,& cum omni domo ſua clamans, Kyrie eleiſon,conue-
nit ad ſanctam eccleſiam ad ſacroſanctum ac venerabilem Dionyſium Epiſcopum. Hoc autẽ ma-
gnum & terribile & omnem rationem omnemq. mentem excedens miraculum,nõ vnus,aut duo,
aut tres,vel pauci aliqui viderunt,ſed omnis Eccleſia,ciueſque,ruſtici,& indigenæ,qui continentẽ
ambulant,& qui nauigant viri,& alii omnes:& illi quidem clamabant,Kyrie eleiſon:ceteri autem
C aliter Deum laudabant;omnes vero pariter Deo gratias agebant pro ineffabilibus eius mirabili-
bus. Plurimi ergo ex hoc miraculo credentes adiecti ſunt ſanctæ Catholicæ & Apoſtolicæ Eccle-
ſię.]hæc de actis Seleuciæ.

XXVI. *b Prat. Spirit. c. 106.*

Rurſus autem idem auctor de alio ſectatore Seueri hæc ſcribit [b]: Narrauit iterum nobis idẽ
Abbas Theodorus,dicens:Xenodochium hic eſt prope Pharum inter S. Sophiam & S. Fauſtũ. Qui
autem illi præerat,die quadam orauit me,vt irem in xenodochium,& ibi morarer paucis diebus.
Abiens igitur,inueni illic monachum quemdam hoſpitio ſuſceptum Syrum genere,nihil habentẽ
præter cilicium & pallium & panes paucos:ſtabat autem in vno angulo ſemper die noctuq. pſal-
lens,& nemini loquens. Veniente autem die ſancta Dominica,abij ad illum dicens:Veni frater ad
S. Sophiam,vt communices ſanctis venerãdiſq. myſteriis. Qui ait:Non venio. Ad quem ego : Cur,
oro te? Ait mihi:Quia Seuerianus ſum,& non communico Eccleſiæ. Audiens itaque quia non com
municaret ſanctæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ,ſimulq. videns illius optimam conuerſationem,vitamq.
virtutibus plenam,abij lugens in cellulam meam:& clauſa ianua,proſtraui me ipſum in faciem co
ram Domino per dies tres,& orabam illum cum lacrymis multis,dicens : Dominator Chriſte
D Deus noſter,qui propter ineffabilem tuam immenſamq. clementiam inclinaſti cælos & deſcendi-
ſti propter ſalutem noſtram,qui incarnatus es ex ſancta noſtra Dei genitrice ſemperq. Virgine Ma
ria,reuela mihi,qui ſint qui bene & recte credunt,nos ne,qui ſanctæ Eccleſiæ iungimur,an qui Se-
uero conſentiunt.

XXVII. *Signo viſibili oſtenſa impietas Seueriana.*

Die vero tertia venit mihi vox inuiſibiliter dicens:Vade,Theodore,aſpice fidem ipſius. In cra
ſtinum igitur profectus,ſedi ante illum,expectans videre aliquid,iuxta quod mihi vox dixerat. Et
cũ manſiſſem ſedens quaſi hora vna , & intuerer in ipſum ſtantẽ & voce Syra pſallentẽ, vidi, teſte
Deo,filii columbam ſuper caput eius ſtantem fuliginoſam veluti ex coquina venientem , ſqualidã
& fœtidam. Tunc agnoui eam,quæ mihi apparuerat, caliginoſam fœtidamque columbam ipſius
eſſe fidem. Hæc autem nobis narrauit in veritate, cum multis lacrymis & ſingultibus ſancta ip-
ſius anima.]

XXVIII. *c Prat. Spiritual. c. 188.*

De alio item Seuerianis communicante idem auctor narrat in hunc modum [c]: Abbas Theo
dorus antiqui monaſterii pater narrauit nobis,dicens: Erant Conſtantinopoli fratres duo trapezi
tæ Syri. Dixit autem maior ex illis minori fratri:Veni deſcendamus in Syriam,& poſſideamus pa
E ternam domum noſtram: Dixit autem illi iunior:Cur ambo dimittimus hic miniſterium noſtrũ?
Deſcende ipſe,& ego hic manebo:vel ego diſcedam,tu illic remane. Conuenit ergo inter eos,vt de-
ſcenderet iunior. Cum itaque deſcendiſſet,poſt breue tempus is qui Conſtantinopoli remanſerat,
vidit in ſomnis ſenem quemdam ſpecioſum & magnæ reuerentiæ dicentem ſibi:Scis quia fornica
tus eſt frater tuus in vxorem cauponis? Qui exurgens de ſomno,triſtari cœpit,& intra ſemetipſum
dicere:Ego illi cauſa fui iſtius lapſus. Cur enim dimiſi illum ſolum? Aſpexit autem ſecundo eum-
dem ſenem dicentem ſibi:Scis quia frater tuus corruit in vxorem cauponis? Quo viſu rurſum con
triſtatus eſt. Tertio conſpicit eumdem dicentem ſibi:Neſcis quia frater tuus perdidit liberam mu
lierem,& in vxorem cauponis effuſus eſt? Scripſit igitur ad illum ex Conſtantinopoli,vt ſtatim,di
miſſis omnibus,veniret Byzantium. Qui acceptis fratris litteris,ſtatim dimiſit omnia,venitq. ad
fratrem ſuum. Ille vero mox vt vidit eum,duxit in maiorem eccleſiam,& cœpit mæſtus culpare il
lum,& dicere. Bene feciſti,frater,quia cauponis vxorem adulteraſti? Quod cum ille audiſſet, iura
re per Deum omnipotentem cœpit,quod neque adulterauerat, neque mulierem vllam nouerat,

præter

præter legitimam vxorem, A

XXIX. *Communicare cum hæreticis eſt fornicari.* Cum hæc frater maior audiſſet, ait illi: Numquid aliud quippiam peccati grauioris a te geſtũ eſt? Ille autem aſſeuerauit, dicens; Vere nihil conſcius ſum iniquitatis admiſiſſe: niſi quod monachos in villa noſtra reperi Seueriani dogmatis, ignoranſq. an malum eſſet, communicaui eis: aliud quodlibet ignoro me feciſſe. Intellexit tunc maior natu frater, hoc eſſe quod illi dictum fuerat, fornicatum ſcilicet eum fuiſſe: quia ſancta Catholica & Apoſtolica Eccleſia omiſſa, in hæreſin Seueri Acephali, qui re vera caupo eſt, corruens, confuſus erat, & nobilitatem rectæ fidei contaminarat.] hæc ipſe. poſt multa vero iſta habet [a]: Dicebat ſenex quidam: Signa & prodigia diuinitus vſque hodie in Eccleſia fiunt propter eas quæ pullulauerunt & quotidie pullulant impias hæreſes, & maxime propter Acephali Seueri & ceterorum pernicioſa ſchiſmata, ad munimen & firmamentũ animarum, atque ad illorum ipſorum, ſi ita voluerint, conuerſionem, &c.] ſubditq. de quibuſdam miraculis in baptiſteriis Catholicorum fieri ſolitis.

a Prat. Spirit. c. 213.

XXX. *Seuerianus per S. Ioannem Silentiarium cognitus & conuerſus.* Ad hæc addimus de Præfecto vrbis Conſtantinopolitanæ, quem S. Ioannes cognomento Silentiarius ab hæreſi Seueri liberum reddidit: in eius enim Actis res geſta ſic deſcribitur a Cyrillo [b]: Mulier quædam genere quidem Cappadociſſa, Regina autem vocatione, diaconiſſa vero magnæ B Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, venit Hieroſolymam, habens ſecum conſobrinum, qui locum obtinebat Præfecti; qui erat alioqui vir pius, Catholicæ autem minime communicabat Eccleſiæ, vt qui Seueri a recta diuerſam ſuſcepiſſet opinionem. Atque diaconiſſa multum quidem ponebat ſtudii, vt mens illius mutaretur, & eum Catholicæ vniret Eccleſiæ: quamobrem vnumquemque virum iuſtum rogabat, vt pro eo oraret. Quæ quidem mulier cum audiſſet de gratia diuini Ioannis, deſiderauit eum adorare. Cum autẽ didiciſſet non licere mulieri in Lauram accedere, accerſito Theodoro eius diſcipulo, rogauit vt eum acciperet, & ad ſanctum ſenem deferret: credens fore, vt per eius orationem Deus conuerteret eius cordis duritiem, & dignum redderet vt communicaret Eccleſiæ Catholicæ. Quem quidem cum accepiſſet Theodorus diſcipulus, venit ad ſenem; & cum pro more pulſaſſet feneſtram, & ſenex eſſet aperturus, iniecit vterque pœnitentiam. Cumq. dixiſſet diſcipulus: Benedic nos, Pater: ſenex aperiens, dixit diſcipulo: Tibi quidem benedico: hic autẽ non eſt benedictus. Cum autem diceret diſcipulus: Non ſic, o Pater. Reſpondit ſenex: Re vera non benedicam, donec a mala ſchiſmaticorum ſententia deſtiterit, & ſe Catholicæ Eccleſiæ confeſſus fuerit communicare. C

b In Vit. S. Ioannis Silent. apud Lipom. tom. 6.

XXXI. Hæc cum ille audiſſet, obſtupuit ſenis perſpicacem gratiã; & miraculo mutatus, certe eſt pollicitus, ſe communicaturum Catholicæ Eccleſiæ. Tunc ſenex cum ei benedixiſſet & eum erexiſſet, primus ei intemerata impertijt ſacramenta, abſterſa ex eius corde omni dubitatione. Hæc cum didiciſſet Regina, venit in maius deſiderium videndi ſenem oculis, & in animo habuit ſe virili amictu induere, & ad eum venire in Lauram, ſuaq. ei exponere. Hoc cum ei ab angelica apertum eſſet viſione, ei ſignificat dicens: Scias, quod ſi venias, futurum ſit vt me non videas. Noli ergo vexari, ſed potius mane; & vbicumque degeris, apparebo tibi in ſomnis, & tua a te audiam; & quæ mihi Deus in mentem immiſerit, ea tibi renunciabo. Illa cum audiſſet, & aperte crediidiſſet promiſſionem, ipſe ei apparet in ſomnis, dicens: Ecce Deus me miſit ad te enuncia mihi, an velis aliquid. Ea vero cum dixiſſet quæ ad ſe pertinebant, reſponſum accepit conueniens, & ſurrexit, Deo gratias agens. Cumq. ſenis veniſſet diſcipulus, tunc ei formam & figuram renunciauit. Ego autem, qui hæc ab illa audiui diaconiſſa Regina, ea mando litteris.] hactenus Cyrillus. Ex quo pareſt & illud adijcere, quod miraculi vim quidem obtinet, nimirum ex hoc anno, quo ſanctiſſimus Hieroſolymorum Epiſcopus a ſua abſtractus eſt ſede per Seuerianos hæreticos, vſque ad obitum Anaſtaſij D Imperatoris huius cum Seuero ſceleris architecti, vniuerſam illam Palæſtinæ prouinciam per quinquennij temporis ſpatium incredibilem paſſam ſiccitatem, dira vexatam eſſe penuria; de qua ita Cyrillus in Saba [c]: Poſt iniuſtum illud Eliæ Palæſtinæ Antiſtitis exilium fames quædam & penuria rerum neceſſariarum, ſiccitas quoque & locuſta, & graues quædam plagæ integris quinque annis oppreſſerunt Palæſtinam.]

Penuria ingẽs poſt Eliæ Epiſ. exilium.

c Cyril. in Vita Sabæ, apud Sur. tom. 6. die 5. Decembr.

XXXII. Quomodo autem duci ſuo, validoq. aduerſus Seuerianos hæreticos propugnatori Sabæ vberrimam Deus tunc ſuppeditauit annonam, audi eumdem Cyrillum rem memoratu dignam exacte ſcribentem: Cum vero eſſent ſeptem quæ ab ipſo conſtructa fuerant monaſteria, & quorum ipſe curam gerebat, nulli eorum redditum ac prouentum prouidit. Sed cũm Deo eorum omnem mandaſſet curam, & ea ſimiliter premerentur rerum omnium inopia: ille non modo nihil vile & abiectũ eſt locutus, ſed etiam conuocans præfectos monaſteriorum, ſuadebat, vt propter hæc nihil angerẽtur animo, neque de corpore quicquam eſſent ſoliciti; ſed fidem haberent Patri, qui ſciebat eos his indigere, & omnipotente ſua dextera ea ſuppeditabit.

XXXIII. *Extremam penuriam patiũtur Monachi.* Cum ſic ergo ſtatuiſſet Sabas, magnoq. & excelſo eſſet animo præditus: in ea quæ ei parebat E Laura adeo defecerant neceſſaria, vt non ſuppeteret quidem panis ad Deo ſacrificandum & offerendum. Accedit ergo is cui commiſſum fuerat miniſterium, ſignificans ei calamitatem, & ſimul appropinquare diem Dominicum, ei in memoriam reuocans, & quod non poſſet vtique celebrari diuinum miniſterium, cum neque panis ſit in Laura ad oblationem, neque aliquid aliud ex reb. neceſſarijs. Sed hæc quidem ille. Magna autem illa re vera & admirabilis anima nec ſic quidem deſperauit de Dei curatione & arcanis & ineffabilibus vijs prouidentiæ; Sed ego (inquit) nequaquã prohibebo ſacrum Dei miniſterium. Tanta vero rerum neceſſariarum indigentia præbebit nobis aliquem ſacrarum rerum theſaurum ad ſacrum celebrandum miniſterium; ſed eſt fidelis (inquit) qui iubet [d] craſtinum manere liberum a ſolicitudine, quod attinet ad vſum corporis.

d Matth. 6.

XXXIV. *Inopinata annonæ allatio.* Et cum nondum aduenIſſet dies Dominicus, veniunt quidam ad ipſum tamquam conſulto miſſi a prouidentia, ſimul ferentes onos triginta iumentorum: onus autem erat frumentum, & vinum, & oleum, & alia monachis apta ad alimentum, adeo vt Laura propemodum eſſet anguſta ad

capiendas

A eapiendas res eſculentas,Statim ergo diuinus Sabas ei qui indigentiam parce & ſordide ei obie-
cerat:Quid ais(inquit)ſacrum ne dimittemuus miniſterium? Ille autem intelligens interrogatio
nem eſſe reprehenſionem cogitationum quæ non ſatis erant validæ ad ſperandum in Deo,proci-
dit ad pedes eius petens veniam &c.]

Sed quid inſuper? Et ab ipſo Imperatore, cuius maieſtaté videri poterat hoſtiliter oſtendiſſe, XXXV.
cum aduerſus Eccleſiam miſſis ab eo ducibus ad hæreſim Seuerianam propagandam reſtitiſſet,
idem Sabas annonam accepit ad monachos Orthodoxos alendos,cum ad eum ſecunda legatione
Conſtantinopolim functus eſt hiſce famis vrgentis temporibus:vt plane id maiori videatur adſcri
bendum eſſe miraculo,dum Dei virtute ipſe Orthodoxorum perſecutor coactus ſic paſcere Or
thodoxos:ſicq. his quodammodo illud Samſonis applicari poſſit enigma [a]: De comedente exi- *a Iudic. 14*
uit cibus,& de forti egreſſa eſt dulcedo.]Quomodo autẽ hæc ſe habuerint,ex eodem auctore Cy-
rillo audi:

Contigit(inquit)aliquid in pagis qui ſunt Hieroſolymis,quod eiuſdem Sabæ repreſſit impe-
tum,*migrandi ſcilicet in ſolitudinem*. Verum enimvero non ingratum fuerit hoc quoque addere XXXVI.
B ijs quæ dicta ſunt,quod magnam iuſti illius ſignificat miſericordiam in pauperes quibus fiebat
iniuria, & zelum aduerſus eum qui improba mente cõtendebat prohibere miſericordiam, & ad
mirabilem in eum prædictionem.Fames ſimul & peſtis,duo mala,& quæ ſimiliter poſſunt tollere *De Anaſtaſii*
de medio,cum inuaſiſſent nonnulla loca ea ijs quæ ſunt ſita ſub Imperio Romanorum, multas *lege admodũ*
quidem domos ea inanierunt hominibus,totos autem pagos & habitationes & agros reddiderũt *iniqua.*
vacuos habitatoribus. Porro malum quoque procedebat vlterius,& adhuc pluribus afferebat in-
teritum.Cum ergo conſideraſſent communium curatores,quinetiam ipſe Imperator,quanam ra
tione commune non pateretur damnum vectigalium annuorum:decernunt vt a finitimis qui atriti
ti fuerant & perierant,ea exigerentur.Et hoc locum habuit per vniuerſam regionem quæ parebat
eorum Imperio:& quicumque habitabant in locis vicinis,cogebantur pendere vicinorum vecti-
galia,ſiue periſſent fame & inopia,ſiue etiam eſſent ſuis bonis euerſi propter neceſſitatem.] Iſta
cum audis,vide quo iure prædicet aliquis Anaſtaſij munificentiam,quod tributum Chryſargyrũ
ceſſare voluerit:cum alioqui diuerſis alijs populum tributis afflixerit. Nullus vmquam extitit Im
perator auri auidior ipſo Anaſtaſio,qui(quod ſæpe dictum eſt)non ferro,ſed auro barbaros intra
C ſuos ipſorum fines continere ſolitus erat. Quomodo autem tantam prouincialium cladem Sabas
commiſeratus,eam auertere conatus ſit,accipe a Cyrillo,qui ſubdit:

Beatus ergo Sabas pro re tam iniqua ciuitatibus & tam impia,& maxime quod etiam Hiero XXXVII.
ſolymis executioni mandabatur hoc iniquum & tyrãnicum decretum,accedit ad Imperatorem, *Sabas ſecundã*
annuncians rei abſurditatem,oſtendens pauperum interitum,dicens commune nihil hinc lucrifa- *ſubit legationẽ*
cere,ſed extremo potius damno affici omnibus qui grauem illam famem & inopiam effugere po *ad Anaſtaſiũ*
tuerunt,afflictis ab hac graui exactione,& quæ eſſent in poſterum ſoluturi,eorum iactura commu *Imp.*
ne afficientibus. Deinde fit etiam ſupplex,& vnam ab eo petijt gratiam,nempe vt pauperibus in-
iuſtum illud vectigal remitteret,& duplici exactione miſeros illos non amplius opprimeret.

Cum is autem,*nempe Anaſtaſius Imperator*,& iuſtum eſſet reueritus,& propter illius viri pre XXXVIII.
ces motus eſſet pudore,& neſciret quid ageret,& pauperibus vellet præbere immunitatem a cru-
deli illo munere:Marinus quidam agreſtis moribus,qui linguam cohibere non poterat,tunc ve-
ro magnam habebat potentiam,agebat autem & ferebat quo volebat leuitatem Imperatoris, ſe
in pedes erigens,honeſtam illam & vere regiam euertit ſententiam, dicens eſſe Neſtorianos qui
D erant in ſancta ciuitate,& tali dono minime dignos.]ita ſane Seueriani & Eutychiani omnes hære
tici Neſtorianos(vt vidimus)nominare Orthodoxos conſueuerunt. At quid in petulantem homi
nem Sabas? audi:

Cum eum autem(ſubdit Cyrillus)increpaſſet beatus Sabas, & iuſſiſſet eum ceſſare deſuper
bellum excitare aduerſus Imperatorem;in fine autem illa quoque adieciſſet:Niſi te velox propter XXXIX.
ea quæ dixiſti ſubierit pœnitentia,peribit memoria [b] tua cum ſonitu: Marinus quidem nihilo ſe *b Pſal. 9.*
euadit melior. Ille vero cũ Imperatori ſtatim vale dixiſſet,& alias ab eo drachmas accepiſſet,vti di *Sabas Mari-*
ſtribueret ijs quæ ſub eo erant monaſterijs,proficiſcitur ſtatim in Paleſtinam, & eas quæ ſunt in *nũ redarguit.*
ea ſolitudines. Hæc autem magna in pauperes iniuſtitia manſit incorrecta tempore Anaſtaſij,cu-
ius partem quidem curauit Iuſtinus,cum diuinus quoque Sabas tunc litteris apud illum interceſ-
ſiſſet;perfectam vero illius curationem poſtremo effecit Iuſtinianus Imperator.

Non multum interceſſit temporis, & finem acceperunt venerandi huius viri ad Marinum p̃- XL.
dictiones. Nam cum quędam rerum commotio occupaſſet ciuitatem,& mota eſſet popularis ſedi *Marinus dat*
tio,facultates omnes Marini raptæ ſunt a ſeditioſis,& domus fuit igne cauſta, & parũ abfuit quin *pœnas ſuę cru-*
E ipſe periret:neque vero mortem,quæ imminebat,potuiſſet effugere, ſi non cito ad conuerſionem *delitatis.*
aſpexiſſet & pœnitentiam. Hoc autem & alij plurimi renunciarunt,& Pompeius quoque conſobri
nus Imperatoris,multum quidem deflens Marini calamitatem, multum autem admirans beati
Sabæ certam & veridicam prædictionem. Narrauit etiam poſtea Anaſtaſia vxor huius Pompeij,
quam in monte Oliueti omni florere virtute,vobis ſuperior tradidit oratio.]Sane quidem & Mar
cellinus Comes ſimul ſcribens conatus populi Orthodoxi aduerſus hæreticum Imperatorẽ,teſtis
eſt de populi in Marinum commotione,ea quidem occaſione conflata(vt conijci poteſt)quod ei-
dem Marino tributa fuerit illa ſanctio edita anno ſuperiori ſub Conſulatu Pauli ab ipſo Impera-
tore,qua præſcripta forma de petenda remiſſione tributi,vetitum fuerat ne quis priuatus ea de
re preces porrigeret Imperatori;ſed quia prouincijs vel ciuitatibus eiuſmodi legationem acce-
piſſent, adirent Præfectum Pretorio,qui petita Imperatori referret. eſt de his conſtitutio Anaſta- *c L. 13. de anno. & tribut.*
ſij ad Anthemium [c] P.P. Extant autem Iuſtiniani de tributorum plenaria remiſſione editæ ſan- *d Auth. 147. 148. 163.*
ctiones [d].

At

XLI. *De ingenti auri vi data Sabæ ab Anaſtaſio Imp.*

At quantam auri ſummam acceperit ſanctus Sabas ab Anaſtaſio Imperatore, licet Cyrillus A
minime numerarit; ingentem quidem fuiſſe,ex ijs quæ ipſe ſubdit de erogatione ab ipſo facta in
monaſteria,& ædificata ex ea eccleſia,poſſumus intelligere,cum ait: Diuinus autem Sabas cum
emiſiſſet quidem partem auri ſibi datam ab Imperatore,paternam domum,quæ erat in Mutala ſca
extruxit in templum martyribus Coſmæ & Damiano;quod reliquum vero erat, ex æquo diuiſit
& ijs qui ſimul erant fratribus,& quæ ſub ipſo erãt monaſterijs.]Sic igitur magnus Sabas ſua exi
mia ſanctitate perſecutorem conuertit in largitorem.

XLII. *Seuerus tentat decipere Regẽ Saracenorum.*

a Iob 40.
b Cedren. Annal. an. 20. Anaſtaſi. Imp.
c Theodo. Lect. Collect. lib. 2.

Alamundarus Rex Sarac. illudit legatis Seueri.

Iam vero ad Seuerum redeamus,qui inhians,& tamquam alter [a] Leuiathan ſpem concipiẽs
vt influeret in os eius Iordanis,nempe per baptiſmum ingentem lucrari hominum multitudinẽ,
Alamundarum Regem Saracenorum ad fidem conuerſum,vt in eius hæreſis impietate baptiza-
retur,per Epiſcoporum legationem tentauit.Quod quidem cum factum Cedrenus [b] tradat an-
no vigeſimoſecundo Anaſtaſij Imperatoris,ſed poſtquam Seuerus eſt creatus Epiſcopus,vtique nõ
ante præſentem annum oportuit contigiſſe. Res geſta a Theodoro Lectore ita narratur [c]: Cum
Alamundarus Saracenorum Philarchus Chriſtianiſmum amplecteretur, miſit ad illum Seuerus
duos Epiſcopos,vt eum malitia ſua inficeret. Verum huius conatus præuenit Deus,effecitq. vt ab B
illis baptizaretur,qui Synodũ Chalcedonenſem approbabant. Cum qui a Seuero miſſi erant Phi
larchum ea docere conarentur quæ veræ doctrinæ contraria erant,fabulam ad redargutionem eo
rum quæ ab illis dicebantur,commentus eſt. Ea erat,quod videretur litteras accepiſſe,quę Michae
lem Archangelum mortuum eſſe ſignificarent. Reſpondentibus illis,Hoc eſt impoſſibile.Quomo
do(inquit igitur Philarchus) ſi duas naturas Chriſtus non habet,nudam crucem Deus pertulit,
cum ne Angelus quidem pati quicquam,vel mori queat? Ad hunc itaque modum confuſi qui
a Seuero miſſi fuerant,& pudefacti diſceſſerunt.]hæc Theodorus,eadem Anaſtaſius Bibliotheca-
rius in Chronico & alij [d]. Sed quæ de Rege Perſarum Cabade his Theodorus præmittat, atten-
de.ait enim:

d Cedre. Nicep. Pau. Diac. & alij.

XLIII. *Dęmones tantummodo fugãtur a Chriſtianis.*

Caſtrum quoddam eſt inter Perſas & Indos nomine Thundadeero. cum Rex Cabades mul-
tas in illo pecunias ac lapides pretioſos aſſeruari audiſſet,volebat eius rei veritatem cognoſcere.
Verum dæmones locum illum inhabitantes,Cabadem ab eo quod quærebat impediebant.Cun-
ctam itaque magiam ſuam magi illius impenderunt,ſed fruſtra. Adhibita eſt & Iudæorum ma-
gia,neque ſic tamen voti compos euaſit.Cogitauit per Chriſtianos amoliri dæmones illos. Epiſco C
pus itaque Chriſtianorum in Perſia,peracta ſuper ea re Synaxi,& acceptis diuinis myſterijs,& in
Chriſtianos qui aderant diſpenſatis,ſigno Crucis dæmones profligauit,& caſtrum Cabadi ſine vl
la moleſtia tradidit.Quamobrem vir ille ſtupefactus,Epiſcopum illum primæ ſedis prærogatiua
cohoneſtauit,cum ad id vſque temporis Iudæi & Manichæi priores haberent: deinde & cunctis
Chriſtianiſmum amplecti volentibus liberum & ſecurum fecit.]hactenus Theodorus: recitat ea-
dem Nicephorus [e], & ante eos Anaſtaſius Bibliothecarius in Chronico ſub Anaſtaſij Imperij fi
ne;adduntque ea occaſione excitatam perſecutionem in Chriſtianos quieuiſſe:in qua grandia fa-
cta eſſe miracula,tum ipſe Anaſtaſius,tum Cedrenus narrant,nempe Chriſtianos abſciſſis linguis
ſecte locutos,& conciſis poplitibus rectos ambulaſſe. Sed mirum hæc eſſe a Procopio prætermiſſa.

e Niceph. li. 16. cap. 36.

XLIV. *De Dorotheo Epiſc. Ancyræ.*

Hoc eodem anno,iiſdem Conſulibus(inquit Marcellinus) Dorotheus Ancyræ ciuitatis vene
rãdus Antiſtes,& Anaſtaſio Principi propter vnicam Orthodoxorum fidem iugiter aduerſarius,
finem viuẽdi,quem ſibimet,miſſo contra ſe Magiſtriano,ipſe prædixerat, in dicto tempore fecit.]
hæc ipſe.Sed dolendum tanti viri nonniſi obitus tempus fieri manifeſtum,glorioſa vero certami
na aduerſus Imperatorem hæreticum vel ſilentio prætermiſſa(quod non putamus)vel potius tem D
porum iniuria ſepulta relinqui.

XLV. Quod demum ſpectat ad res Occidentales,hoc anno ſub Probi cum Clementiano Conſulatu
S. Cæſarius Arelatenſis Epiſcopus veniens Romam,petijt a Symmacho Papa confirmari ſibi pri-
uilegia collata antiquitus Eccleſiæ Arelatenſi:quod & Pontifex S. Leonis Papæ decretis inhærẽs
libenter præſtitit.extant de his epiſtolæ eiuſdem Symmachi duæ,quarum altera ad vniuerſos Gal
liarum Epiſcopos hoc anno data habetur ſub Conſulatu Probi,altera ad ipſum Cæſarium anno ſe
quenti ſub Conſulatu Senatoris:prior autem ſic ſe habet:

Dilectiſſimis fratribus vniuerſis Epiſcopis per Gallias conſiſtentibus Symmachus.

XLVI. Sedis Apoſtolicæ inſtituta prædicanda ſolicitant,vt de concordia vniuerſalis Eccleſiæ,quæ to
to Orbe diffuſa eſt,peruigili cura tractemus:quæ in eo pręcipue efficacius adoleſcit,ſi ea quæ a Pa
tribus ſtatuta ſunt,ætas ſubſequens reuerenter obſeruet.Cæſarius ſiquidem frater & Coepiſco-
pus noſter Metropolitanæ Arelatæ ciuitatis ſacerdos Eccleſiæ beati Apoſtoli Petri liminibus præ
ſentatus,ea quæ pridem de priuilegijs Eccleſiarum conſtituta ſunt, noſtris poſtulauit innouari
ſermonibus. Cuncta igitur inter Eccleſias Arelatenſem & Viennenſem a deceſſore noſtro beatæ E
recordationis Leone Papa quæ ſuper hac parte ordinata ſunt Eccleſiæ Romanæ fidelis declarat
inſtructio. Atque ideo ne ea quæ ſemper veritatis eſt æmula,ſibi aliquid vendicare queat obli
uio,& prioris decreti vigor temporis diuturnitate vergatur in ſenium:neceſſarium duximus olim
promulgata in lucem reddere noſtris affatibus.Idcirco quemadmodum deceſſor noſter Leo Papa
dudum cognitis allegationibus partium definit parochiarum numerum vel quantitatem Arela-
tenſi & Viennenſi ſacerdotibus deputandum,& nos præcipimus,nullius vſurpatione tranſgredi.
Sed(vt ante prædiximus)iuxta indulgentiam ſupradicti Pontificis Valentiam,Tharantaſiam,Ge
neuam,Gratianopolim oppida Viennenſis Antiſtes iuri ſuo vendicet:nec quicquam amplius ab
his quæ ſemel ab Apoſtolica ſibi ſede conceſſa ſunt,æſtimet præſumendum.Alias vero parochias
vel diœceſes cũctas priuilegio & honore ſuo Arelatẽſis Epiſcopus ſub temporũ continuatione de
fendat.Nec enim obſeruatio & vetuſtatis reuerẽtia cuſtoditur,ſi amplius de humilitate gloria ſa
cerdotalis attollitur.Proinde fratres chariſſimi,ſinguli honoris ſui diſtributione contenti,nec per

A ſæcularia patrocinia, nec per cuiuslibet excuſationis obtentum illicita præſumptione terminos cõceſſæ poteſtatis excedant. Studere ſiquidem vnuſquiſque debet deuotionis officium magis gratia, quam de ambitione, ne & Domini noſtri offenſam & humanam in ſe laceſſat inuidiam. Tacere nos iſta commiſſæ diſpenſationis iura minime patiuntur: vt & de his qui Eccleſiaſticis regulis obſecundant, perſeuerantibus in concordia ſedis Apoſtolicæ gratulemur; & illi qui Catholicis diſciplinis obtemperare deſtiterint, ab Eccleſiæ gratia & charitate ſe alienos oſtendant. Dominus vos incolumes cuſtodiat, fratres chariſſimi. Dat. Idib. Nouemb. Probo V.C. Conſ.]

IESV CHRISTI ANNVS 514. SYMMACHI PAP. ANNVS 16. ANASTAS. IMP. 24. THEODORICI REG. 22.

I. *De Caſſiodori Conſulatu.*

B DEcimusquartus ſupra quingenteſimum Chriſti annus Conſulatu M. Aurelij Caſſiodori Senatoris V.C. aperitur & clauditur abſque collega: per ampliſſima quidem dignitatum ſubſellia peruenit hic vſque ad faſtigium Conſulatus: Etenim primum omnium Comitiua rerum priuatarum, inde ſacrarum largitionum eſt inſignitus; inſuper Præfecturis prouinciarum Siciliæ vtriuſq. Brutiorum atque Lucaniæ potitus, Patriciatus poſtea ſublime ſuggeſtum conſcendit: Palatinæ quoque Quæſturæ munere functus, creuit in Magiſtrum Officiorum; auctuſq. etiam ſublimitate Præfecturæ Prætorij, ac denique ſummi honoris verticem hoc anno attigit Conſulatum. eſt horũ munerum ab eo perfunctorum mentio in ipſius Variarum præfatione, atque in epiſtola ad Senatum [a], qua & nobilitas Caſſiodoræ familiæ, emeritaq. honorum ſtipendia declarantur, vt Caſſiodori aui & Heliodori, non in orbe tantum Occiduo, ſed etiam Orientali: nam ipſum ait in vrbe Imperatoria Conſtantinopoli Præfecturam nouennalem bis geſſiſſe ſub Zenone, cum Theodoricus ipſe poſtea Italiæ Rex ibidem moraretur. Hæc ad decorem purpuræ Conſulatus Caſſiodori dicta ſunto: ſed quomodo ſpretis his omnibus, factus cæleſtis curiæ candidatus, abdicatione ſæculi euaſit illuſtrior, ſuo loco dicemus.

a Caſſiod. Vari. lib. 1. epiſt. 4.

II. *Cur Oriens caruit Conſule.*

At ſi quis adhuc quærat, cur nullum peperit Oriens hoc anno Conſuli Caſſiodoro collegã? C Tribuitur eiuſmodi Conſulatus ſterilitas ciuilibus motibus cauſa læſæ fidei ſæpe obortis, ſæpe receſis, & iterum pullulantibus, numquam euulſis, hoc autem anno ob Vitalianum recrudeſcentib. Ex quibus etiam conflatis turbis accidit, quod licet a Ioanne Epiſcopo Hieroſolymitano acriter Imperator offenſus, cum quem putans perſeueraturum hæreticum, Eliæ confeſſori voluit ſubrogari, eum poſtea acerrimum aduerſarium expertus eſſet: minime tamen in eum vlciſci valuit, cum bellicis hiſce tumultibus fuerit reuocatus, vt Cyrillus affirmat. Accidit plane, iuſto Dei iudicio compenſato certamine, vt dũ fidem Catholicã Anaſtaſius Imperatoria exagitat poteſtate, ipſe laceſſeretur a potentiſſimo Imperij perduelle: ſed quo id factum ſit, paulo inferius dicturi ſumus.

III.

Modo autem quid Romæ contigerit, dicamus, ipſo auctore Conſule Caſſiodoro, qui ait: Me etiam Conſule, in veſtrorum laude temporum (*alloquitur Theodoricum*) adunato clero, vel populo, Romanæ Eccleſiæ rediit optata concordia.] hæc idcirco Caſſiodorus, quoniam hoc anno obitu Symmachi, in electione noui Pontificis ambæ in vnum conuenere partes. Itaque iam ſublato interiacente eos diuidente pariete, concordia reſtituta, Romana Eccleſia diu expetitam conſecuta eſt pacem. Ante autem quam Symmachus moreretur, hoc anno menſe Iunio idem Pontifex ad D Cæſarium Epiſcopum Arelatenſem has litteras dediſſe reperitur:

Dilectiſſimo fratri Cæſario Symmachus.

IV.

Qui veneranda Patrũ ſtatuta cuſtodit, amicũ ſe abſolute religionis oſtẽdit: & qui prouidet ve locum exceſſib. non relinquat, demonſtrat ſe de bono gratiæ cogitare. Rationabile eſt vt ſancta Arelatenſis Eccleſia proprijs priuilegijs perfruatur: & quod vetuſtas præſtitit, & Patrum auctoritas roborauit, noua non debet violare præſumptio. Sic tamẽ, vt ceterarũ Eccleſiarum priuilegia tẽporibus acquiſita non titubent: quia nec põt ex parte firmum eſſe, quod generalitatis tangit iniuriam. Manentib. ſiquidem his quæ Patrum conſtituta ſingulis Eccleſijs conceſſerunt, decernimus, vt circa hæc quæ in Galliæ prouincijs de cã religionis emerſerunt ſolertia tuæ fraternitatis inuigilet. Et ſi ratio popoſcerit præſentiam ſacerdotum, ſeruata conſuetudine, vnuſquiſque tuæ dilectionis admonitus auctoritate conueniat: & ſi Dei adiutorio controuerſia incidens amputari potuerit, ipſius hoc meritis applicemus: alioquin exiſtentis negotij qualitas ad ſedẽ Apoſtolicam, te referente, perueniat: vt cunctis ordine ſuo peractis, vnde inimicus bonitatis ſibi blandiatur, locũ inuenire non poſſit. Igitur quẽadmodum ſupra diximus, per ſingulas Eccleſias beneficia quæ ſunt E diu cuſtodita ſeruentur. Et ſi tam Eccleſiæ Aquenſis Antiſtes, vel alius quilibet Metropolitano Põtifici iuxta canonũ definitionem vocatus obtemperare noluerit, nouerit ſubdendum ſe (quod non optamus) Eccleſiaſticæ diſciplinæ. Et in hac parte magnopere te volumus eſſe ſolicitum, vt ſi quis de Gallicana regione Eccleſiaſtici ordinis atque officij ad nos venire compulſus fuerit, cum fraternitatis tuæ notitia iter peregrinationis arripiat: vt nec honos eius per ignorantiã aliquam contumeliam patiatur, & ambiguitate depulſa, a nobis animo ſecuro in communionis gratiam poſſit admitti. Dominus te incolumem cuſtodiat, frater chariſſime. Dat. III. Id. Iun. Senatore V.C. Cõſ.]

Hæc quidem omnia tum ab alijs antiquitus conceſſa, tum a Symmacho confirmata priuilegia Eccleſiæ Arelatenſis, habes eadem repetita a ſancto Gregorio Papa in epiſtola [b] ad Virgilium Arelatenſem Epiſcopum, & ad Epiſcopos [c] Galliarum. Porro Symmachi litteris hic qui ſequitur inhærebat in codice ſcripto libellus: Exemplum libelli P.

b Greg. lib. 5. epiſto. 51.
c Greg. eod. libr. epiſt. 52.

V.

Quantum in omnibus Eccleſiarum Pontificibus, quæ in toto Orbe diffuſæ ſunt, Apoſtolica ſedes ſibimet vendicat principatum, & Synodalibus decretis firmior eius præcellit auctoritas, tantũ poteſtatis ſuæ prouiſione dudum a ſeſe conceſſa debent inconcuſa ſeruari. Quatenus Arelatenſis

Eccleſia frutatur priuilegijs ſuis,quæ nunc per Antiſtitem Cæſarium ſeriē ſuæ petitionis inſinuat; A & quam hactenus habuit poteſtatem,veſtra nunc depoſcit auctoritate firmari; & quod veneranda ſedes quondam perenni ſanctione cuſtodiri præcepit,& pragmaticis ſpecialiter decreta ſunt conſtitutis,beatitudinis veſtræ præceptis ſuis etiam nunc confirmet auctoritas. Aquenſis etiam ciuitatis Epiſcopum ſanctitatis veſtræ moneri præcipite conſtitutis, vt dum a Metropolitano Antiſtite Eccleſiæ Arelatenſis ad Synodale Concilium fuerit euocatus, vel aliqua ordinationis cauſa eum ſibi poſtulet religio diuina neceſſarium,minime venire fruſtretur:quatenus ea quæ longæuis ſæculis priſcorum ſanxit auctoritas,vobis Præſulibus præſenti futuræq. ætati inuiolata ſeruentur. Dat. ab Egidio Abbate & . . . . .] Quem audis Egidium Abbatem obtuliſſe libellum pro Eccleſia Arelatenſi,illum putamus Egidium,quem ſanctitate inſignem ſub Cæſario Arelatenſi Epiſcopo claruiſſe,eius Acta declarant.

VI.
Symmach⁹ Papa moritur.

Hoc itaque anno,decimoquarto Kalendas Auguſti ipſe ſanctiſſimus Papa Symmachus moritur,cum ſediſſet annos quindecim & menſes octo,minus diebus quatuor,multos labores & ærumnas paſſus tum a ſchiſmaticis ſæpe ſæpius eidem negotium faceſſentibus,tum ab hæreticis,pro ipſis Anaſtaſio Auguſto pugnante:ſicque perfunctus vna cum afflictionibus vita, mercedem illam B a Deo accepit atq. coronam,qua donati ſunt ſanctiſſimi Præſules Dei Eccleſiam Catholicam illæſam ab exagitantibus eam fluctibus conſeruantes;in cuius memoriam dicta dies adſcripta, annis ſingulis publico præconio iteratur.

VII.
De Baſilicis a Symmacho Pap. erectis & ornatis.

De eo autem,præter illa ſuperius recenſita,hæc ab Anaſtaſio accipe de his quæ ſpectant ad cultum & ornatum rerum diuinarum tum in erigēdis baſilicis,tum etiam in eiſdem exornandis : Hic (inquit)fecit baſilicam S.Andreæ Apoſtoli apud B.Petrum,vbi fecit Ciborium ex argento,& Confeſſionem penſantem libras centum viginti:Arcus argenteos tres penſantes ſingulos libras ſexaginta:Oratorium S.Thomæ Apoſtoli ex argento penſantem libras CCC.& Confeſſionem penſantem libras viginti:Arcum argenteum penſantem libras ſexdecim:Confeſſionem S.Caſſiani,& SS. Proti & Hyacinthi ex argento penſantem libras viginti:Arcum argenteum penſantem libras duodecim:Oratorium ſancti Apollinaris ex argento,& Confeſſionem cum arcu penſantem libras triginta & vnas:Oratorium ſancti Soſij ex argento,& Confeſſionem penſantem libras viginti: Item ad frontem baſilicæ beati Petri Apoſtoli Oratorium ſanctæ Crucis,ex argento Confeſſionem, & Crucem ex auro cum gemmis,vbi incluſit lignum Dominicum;ipſa Crux aurea penſat libras de- C cem. Fecit autem Oratoria ſancti Ioannis Euangeliſtæ & ſancti Ioannis Baptiſtæ, infra quorum Confeſſiones fecit arcus argenteos penſantes libras triginta: quæ cubicula omnia a fundamento perfecta conſtruxit.

VIII.
Ornamēta collata Baſilicæ S.Petri.
** ſigno*

Baſilicam beati Petri marmoribus ornauit. Et cantharum beati Petri cum quadriportico ex marmoribus ornauit,& ex muſiuo agnos & Cruces & palmas ornauit: ipſum vero atrium omne cōpaginauit:gradus vero ante fores baſilicæ beati Petri ampliauit,& alios gradus ſub ſigno *dextra læuaq. cōſtruxit: Item Epiſcopia in eodem loco dextra læuaq. fecit: Item ſub gradibus in atrio alio cantharum foris in campo poſuit,& ad vſum neceſſitatis humanæ fecit: Item & alios gradus aſcendentibus ad beatum Andream fecit,& cantharum poſuit.

IX.
Alia Baſilica erectę & ornatę a Symmacho.

Hic fecit baſilicam ſanctæ martyris Agathæ via Aurelia in fundo Lardario, & a fundamento eam cum fonte conſtruxit,vbi poſuit arcus argenteos duos. Eodem tempore fecit baſilicam ſancti Pancratij,vbi & fecit arcum argenteum,qui penſat libras quindecim: Fecit autem in eodem loco balneum. Item apud ſanctum Apoſtolum Paulum in baſilica renouauit apſidem,quæ in ruinā imminebat,& poſt Confeſſionem pictura ornauit,& cameram fecit & matroneum; & ſuper Confeſ- D ſionem imaginem argenteam cum Saluatore & duodecim Apoſtolos poſuit,qui penſant libras cētum viginti;& ante fores baſilicæ gradus fecit in atrio & cantharum,& poſt apſidem aquam introduxit,vbi & balneum a fundamento fecit.

X.

Intra ciuitatem Romanam baſilicam SS. Silueſtri & Martini a fundamento conſtruxit iuxta Thermas Traianas:vbi & ſuper altare Ciborium argenteum fecit, quod penſat libras centum viginti:Arcus argenteos duodecim,qui penſant ſinguli libras decem:& Confeſſionem argenteam, quæ penſat libras quindecim. Ad beatum Ioannem & Paulum fecit gradus poſt apſidem. Itē Archangeli Michaelis baſilicam ampliauit,& gradus fecit,& introduxit aquam. Item ad ſanctā Mariam Oratorium ſanctorum Coſmæ & Damiani a fundamento conſtruxit. In via Tiburtina miliario vigeſimoſeptimo ab vrbe Roma,rogatus ab Albino & Glaphyro Præpoſitis illuſtribus, de ſuo facientibus a fundamento,baſilicā ſancto Petro in fundo Paciniano dedicauit. Item ad beatū Petrū & beatū Paulū Apoſtolos,& ad S. Laurentiū martyrem pauperibus habitacula conſtruxit.

XI.

Item ad beatum Petrum viginti canthara argentea fecit penſantia ſingula libras quinque; & arcus argenteos vigintiduos,penſantes ſingulos libras viginti. Hic reparauit baſilicam ſanctæ Fe- E licitatis,quæ iam in ruinam imminebat. Hic apſidem beatæ Agnetis, quæ in ruinam imminebat, & omnem baſilicam renouauit. Hic fecit cœmeteriū Iordanorū in melius propter corpus Alexandri.]hæc ibi de ornatu & cultu eccleſiarum. Admiratione plane dignum, tanta potuiſſe præſtari a Romano Pontifice ſub barbaro Rege,ſub quo Vrbs ipſa quodammodo videbatur teneri captiua; eum præſertim idem Symmachus paſtorali munificentia in redimendis captiuis & alendis Epiſcopis Africanis in Sardinia relegatis non defuerit,ſed abunde cūcta ſuppeditarit. De conſtitutionibus autem ab eo editis præter illa quæ ſuperius dicta ſunt,hæc ibidem leguntur:

XII.

Hic conſtituit,vt omni die Dominico,vel natalitijs martyrum hymnus,Gloria in excelſis, diceretur.]ac paulo poſt: Hic fecit ordinationes quatuor in vrbe Roma per menſem Decembrem & Februarium,presbyteros nonagintaduos,diaconos ſexdecim,Epiſcopos per diuerſa loca numero centum decem & ſeptem. Qui etiam ſepultus eſt in baſilica beati Petri Apoſtoli XIIII. Kalendas Auguſti.& ceſſauit Epiſcopatus eius dies ſeptem. Qui etiam in pace confeſſor quieuit.] hæc ibi.

Sic

XIII. *Hormiſda Papa creatur.*

A Sic igitur ſanctiſſimo Papa Symmacho ex hac vita ad gloriam ſempiternam perducto, Romanus clerus, cuius erat muneris de ſucceſſore ſubrogando tractare, ſumma concordia coeuntes omnes poſt dies ſeptem ab eius obitu (vt habet idem Anaſtaſius) ſeptimo Kalendas Auguſti Pontificem creant Hormiſdam natione Campanum ex patre Iuſto, patria Fruſmatem. Fuit autem Hormiſda, cum eſſet S.R.E. diaconus, ſemper inhærens Symmacho Papæ, vt ex tertio Romano Concilio ſub eodem Symmacho celebrato apparet. Extant complures Ennodij Ticinenſis epiſtolæ ad ipſum Hormiſdam datæ, cum adhuc Romanæ Eccleſiæ diaconus eſſet.

XIV. *Clodoueus Rex mittit coronã Hormiſdę Papę.*

Simulac igitur Hormiſda Pontifex creatus fuit, ad Orientales ex more ſcripſit epiſtolam pro Catholica fide ſeruanda, paceque concilianda, vt apparet ex litteris ab eis poſtea datis, de quibus ſuo loco dicemus. Cum vero Chriſtiano orbi innotuiſſet nouum Romanæ Eccleſiæ electum eſſe Pontificem, nouus Rex Chriſtianiſſimus Clodoueus cunctorum præuenit obſequium, & ſuperauit officia. Etenim (vt auctor eſt Hincmarus [a] Rhemenſis Epiſcopus) idem Franchorum Rex Clodoueus coronam auream cum gemmis (quæ regnum appellari ſolet) beato Petro, Id ſancto Remigio Rhemenſi Epiſcopo ſuggerẽte, direxit. hæc ipſa etiam leguntur apud Anaſtaſium in libro de
B Romanis Pontificibus [b] in Hormiſda. Ceterum ab ipſis Apoſtolorũ temporibus fuiſſe præclarũ capitis Pontificis ornamentũ, ſuo loco ſuperius dictum eſt; illudque eſſe conſueuiſſe magni pretij, vtpote ex auro atque gemmis ornatum, pariter eſt demonſtratum. Qui igitur primus Franchorum Rex Chriſtianus aurea corona donauit Romanum Pontificem, eam a Deo ipſum conſecutum eſſe mercedem, declarauit euentus, vt Franchorum regni corona hactenus perſeueret. Certe quidem miraculi ferme loco ducendum eſt, vt in vna gente tanto tempore, tanta propagatione regnum permanſerit; quæ de alia aliqua natione accidiſſe, haud facile quis inueniet.

a Hincmar. in Vita ſancti Remig. apud Sur. t. 1. die 13 Ianuarii.

b Tom. 1. Conc. vet. edit.

XV.

Sed & ipſe Franchorum Apoſtolus Remigius litteris ſuis nouum ſalutauit Pontificem. Ad quem Hormiſda reſcribens, eidem ob præclaram meritorum excellentiam, & nobiliſſimæ ſedis prærogatiuam, vt in Franchorum regno vicem gereret ipſius Romani Pontificis, dedit; quod quidem ampliſſimæ dignitatis erat munus & præfectura. Extat ipſa Hormiſdæ Papæ epiſtola ad S. Remigium Rhemenſem Epiſcopum reddita, cum adhuc viueret Clodoueus, quam idem auctor recitat: ſic enim ſe habet:

Dilectiſſimo fratri Remigio Hormiſda.

XVI. *Epiſt. Hormiſdę PP. ad S. Remigium.*

C Suſcipientes plena fraternitatis tuæ congratulatione colloquia, quibus nos germanæ ſalutis tuæ lætificauit indicio corporali cum ſpiritualibus officijs incolumitas ſubnixa: congruum eſſe perſpeximus, hanc ipſam, quam mente gerimus, verbis aperire lætitiam. Agis enim ſummi documenta Pontificis, dum & prædicanda facis, & ea inſinuare non differs. Prærogatiuam igitur de noſtri ſumpſimus electione iudicij: quando id operatum te eſſe didicimus, quod ceteris agendum obnixius imperamus; vt in prouinciis tanta longinquitate diſiunctis, & Apoſtolicæ ſedis vigorem, & Patrum regulis ſtudeas adhibere cuſtodiam. Vices itaque noſtras per omne regnum dilecti & ſpiritualis filii noſtri Ludouici, quem nuper, adminiculante ſuperna gratia, plurimis & Apoſtolorum temporibus æquiparandis ſignorum miraculis prædicationem ſaluriferam comitantibus, cum gente integra conuertiſti, & ſacri dono baptiſmatis conſecraſti, ſaluis priuilegiis, quæ Metropolitanis decreuit antiquitas, præſenti auctoritate committimus: augentes ſtudii huius participatione miniſterii dignitatẽ, releuantes noſtras eiuſdẽ remedio diſpenſationis excubias. Et licet de ſingulis non indigeas edoceri, a quo iã probauimus acutius vniuerſa ſeruari: gratius tñ eſſe ſolet, ſi ituris trames oſtẽditur, & laboraturis iniuncti operis forma mõſtratur.

XVII. *Quę debeat cuſtodire declarat.*

D Paternas igitur regulas & decreta ſanctiſſimis definita Conciliis ab omnibus ſeruanda mandamus. In iis vigilantiam tuam, in his curam & fraternæ monita exhortationis oſtendimus. His ea (quantum dignum eſt) reuerentia cuſtoditis, nullum relinquit culpæ locum ſanctæ obſeruationis obſtaculum: ibi fas, nefaſque præſcriptum eſt: ibi prohibitum, ad quod nullus audeat aſpirare: ibi conceſſum, quod debeat mens Deo placitura præſumere. Quotiens vniuerſale poſcit religionis cauſa Concilium, te cuncti fratres euocante conueniant: & ſi quos eorum ſpecialis negotii pulſat intentio, iurgia inter eos oborta compeſce, diſcuſſa ſacra lege determinando certamina. Quicquid autem illic pro fide & veritate conſtitutum, vel prouida diſpenſatione præceptum, vel perſonæ noſtræ auctoritate fuerit confirmatum, totum ad ſcientiam noſtram inſtructa relationis atteſtatione perueniat. Eo fit, vt & noſter animus officii charitate dati, & tuus ſecuritate perfruatur accepti. Deus te incolumem cuſtodiat, frater cariſſime.] hactenus epiſtola Hormiſdæ, quam eius eſſe germanam recognoſces ex eiuſdem Pontificis ſcribendi ſtylo, ſi conferas cum aliis eiuſdem Papæ epiſtolis, quarum nonnullas (vt rerum geſtarum occaſio exiget) ex codice Vaticano inferius ordine temporum deſcribemus. Quod enim moris eſſet, vt re-
E cens creatus Romanus Pontifex immenſæ molis opus, totius Catholici orbis curam cum collegis Coepiſcopis in diuerſis prouinciis partiretur, & vices ſuas eiſdem abſentibus delegaret; non ad Remigium tantum iſta conſcripſit, ſed ad alios in aliis prouinciis exiſtentes maioris ordinis ſacerdotes eiuſdem argumenti litteras dedit, vices ſuas iiſdem delegando, ſicuti vidimus ſuperius id factum a prædeceſſore in Oriente, necnon in Africa & Hiſpania, quod & modo in Galliis fieri per Hormiſdam intelligis.

XVIII. *Synodus Gallicana.*

His igitur a Romano Pontifice acceptis litteris S. Remigius, nihil cunctatus, generalem Synodum colligendam curauit. Habita namque eſt per eum Synodus Gallicana, in qua conuenerunt Epiſcopi Galliæ ac diuerſarum prouinciarum. Erant autem Gallicanæ regiones ob Gothos Arianos, q ibi regnarant, nonnihil eius hæreſis labe cõſperſæ: quamobrem ſanctiſſimi Epiſcopi in illud precipue incubuerunt, vt fidem Catholicam ab ea contagione liberam conſeruarent. Coacto igitur Rhemis ſacro Patrum Conuentu, accidit, vt inter filios Dei (vt eſt in Iob [c]) & ſatan quoque

c Iob 1.

Digitized by Google

aſſiſtere præſumpſerit, nimirum Arianus Epiſcopus, qui tamquā nouus Goliath, exprnbrās agmi A
nibus Dei viuenris, prouocanſque eos ad ſingulare certamen, ſtrenuus perfidiæ propugnator, ſu-
perbiaq. inflatus, Catholicis omnibus inſultabat. Sed exurrexit ex aduerſo non iuuenis ruſus aſpe
ctu, vt Dauid [a], ſed veneranda canicie ſanctiſſimus ſenex Apoſtolicus vir Remigius, eiuſq. faſtū
a 1. Reg. 1. b Apud Sur. to. 5. compreſſit, atq. victum ad Chriſti fidem perduxit: id autem quomodo factum ſit, Hincmarus in A
ctis ipſius ſancti Remigij deſcribit his verbis [b]:

XIX. Ei Synodo Arianus quidam hæreticus, acerrimus diſputator, & dialecticis propoſitionibus ac
Arianus inſultans Catholicis cōuincitur & conuertitur. conclusionibus confiſus, & inde nimis elatus intererat. Ingrediēte autem ſancto Remigio Epiſco
porum Concilium, a multitudine Patrum expectantium, aſſurgentibus omnibus reuerenter, ſicut
Angelus Dei ſuſcipitur. Superbus autem hæreticus, & male de viro Dei ſentiens, dedignatus eſt ei
aſſurgere. Qui protinus, cum ſanctus Remigius ante eum trāſijt, ita obmutuit, vt nec verbum qui
dem vllum effari potuerit.] Magnum plane miraculum, garrulam linguā & petulantem, quæ Dei
Filium iugiter blaſphemarat, ſolo tranſitu compreſſiſſe, vinculis inuiſibilibus obligaſſe, atq. intra
dentiū clauſtra arcto carcere obſeraſſe. Qui igitur Apoſtolica legatione vice fungitur Petri, inſtar
Petri vmbræ, tranſitu curat infirmum, vinciendum tamen antea tamquam phreneticum ligami- B
nibus. At quomodo id acciderit, audi quod ſubdit:

XX. Expectantibus (inquit) omnibus, vt poſt allocutionem ſancti Remigij hæreticus ille aliquid di
ceret: nihil potuit loqui: ſed ad veſtigia ſancti viri pronus cadens, nutibus veniam petijt. Cui San-
ctus dixit: In nomine Domini Ieſu Chriſti vere Filij Dei viui, ſi ita de eo recte ſentis, loquere: & de
illo, ſicut Catholica credit Eccleſia, crede & confitere. Ad cuius vocem ante ſuperbus hæreticus,
Arianus cōfitetur Catholicam fidem. humilis iam & Catholicus, Catholicam fidem de ſancta & inſeparabili Trinitate, & de Chriſti in-
carnatione catholice confeſſus eſt, & in eadem confeſſionis ſuæ fide ſe permanſurum profeſſus eſt.
ſicque animo per infidelitatem perdito, & corporali voce propter ſuperbiam condemnato, virtu-
te diuina ſanctus Remigius & animæ & corporis reddidit ſanitatem: cunctis qui aderant, ſeu hæc
audituri erant, ſacerdotibus patenter oſtendens, de male ſentiendo peccante in Chriſtum, qui
per humanitatem proximus & frater nobis fieri dignatus eſt, quomodo erga peccantes in ſe vel
c Hincmar in Vita ſancti Remigij apud Sur. 1. 5. in Eccleſiam, atque rebelles, & erga poſt recognoſcentes & pœnitentes debeant agere.] hæc
Hincmarus [c]. Porro Synodum hanc præſenti anno celebratam eſſe, vt dicamus, temporis ratio
perſuadet. C

XXI. Haud diu poſt hæc, ipſis Hormiſdæ Papæ primordijs, Clodoueum Frāchorum Regem hoc ip-
Obitus Clodouei Regis. ſo anno ex hac uita migraſſe, plura ſunt quæ demonſtrent. Equidem non ante Hormiſdæ Pontifi
catum ipſum deceſſiſſe, quæ nuper diximus de corona miſſa ad eumdem Romanum Pontificem,
& quæ habentur in litteris Hormiſdæ ad S. Remigium, in quibus eiuſdem fit mentio Clodouei, ſa
tis ſignificant: neque hunc ipſum prætergreſſum eſſe annum, ſunt plura quæ doceant. Cum enim
d Gregor. Tur. de Geſt. Franch. lib. 2. c. vlt. Gregorius Turonenſis [d] numeret ab obitu Sancti Martini vſque ad mortem Clodouei annos
centum atque duodecim; conſtetque etiam ex ijs quæ ſuperius dicta ſunt, ipſum deceſſiſſe
anno Domini quadringenteſimo ſecundo: plane affirmare neceſſe eſt hoc ipſo anno viuere deſiſ-
ſe. Cui veritati certe quidem adſtipulantur chronographi, & inter illos primum ſibi vendicans lo-
cum Sigebertus, dum hoc ipſo anno Domini quingenteſimo decimoquarto Clodoueum Regem
eſſe uita functum teſtatur. Rurſum vero cum anno quinto ab occubitu Alarici Regis Gothorum
Clodoueum ex humanis deſijſſe teſtetur Gregorius Turonenſis, qui totidē annos numerata prœ
lio Vocladenſi, itidemq. Amonius & alij Franchorum res proſecuti: nullum relinquitur dubiū, hoc
ipſo anno eumdem Regem Clodoueum eſſe defunctum, ipſaſq. Chriſtianiſſimorum Regum Fran D
e Gregor. Tur. de Geſt. Franch. lib. 2. c. vlt. chorum primitias Deo oblatas in cælum acceptas: Vixiſſe autem ipſum annos quadragintaquin
que, regnaſſe vero triginta, auctor eſt Gregorius Turonenſis [e].

XXII. Ornauerunt tantum Principem res in prœlijs fortiter geſtæ, ex quibus conſecutus eſt nomen
vt Belliger diceretur. Fortunatus enim ſic in epitaphio Dagoberti Regis:

Belligeri venient Clodouei gente potentis.] quod quidem non ante adeptus eſt nomen &
conſecutus gloriæ titulum, quam ipſe victus a Chriſto victor ſub Chriſti cœpit militare vexillis; q
bus in bello præuijs, ſuperauit potentiſſimos Alamannos, vicit fortiſſimos Burgundiones, Vuiſigo
thoſque inuictos & alios barbaros bellica virtute ſæpe repreſſit.

XXIII. Docuit ipſe primus, quid poſſint Franchorum arma, quæ ſanctæ Crucis vexilla præcedunt: ſiq
dem quam ſæpe ante conſtat Franchorum robuſtiſſimam gentem Gallias fruſtra tentaſſe, Roma
nis ſæpe terga vertiſſe, cum finitimis barbaris vario marte pugnaſſe, & inter eos humili ſama vi-
xiſſe, arctioribuſque arctatam limitibus de ſalute ſæpe periclitatam eſſe; vbi Chriſtum nouit, quot
eſt aucta victorijs, & illuſtrata trophæis? quo ſublimis gloriæ honoris & famæ ſublimata perue-
nit? Nota loquor, cunctiſque facta perſpicua refero: omnes enim norunt, quod huic vni datum E
ſit ex tot barbaricis gentibus ſolum patrium relinquentibus & Romanum Imperium inuadenti-
bus, figere ſedes, latioribuſque dilatare limitibus regnum, & longioribus perpetuare temporibus:
vt plane frequentioribus experimentis ipſa diuina iudicia vera & iuſtificata in ſemetipſa, non am
plius, vt abyſſus multa, obſcura latuerint, ſed cunctis fuerint perſpicue patefacta, idcirco eſſe tanta
conceſſa Franchis quæ denegata ſunt reliquis exteris nationibus, quod pietate ipſi pollerent, præ-
ſtarent fide Catholica, & pro defenſione Eccleſię ardentius quam pro finibus regni tuendis pugna
re ſolerent.

XXIV. Quibus quidem officijs pro religione ſedulo impenſis, plane digni redditi ſunt illam diuini-
tus impertitam benedictionem conſequi, quam ſanctus Remigius eorumdem Franchorū Apoſto
lus, antiquorum Patriarcharū more, ſancto afflatus Spiritu, ſuo teſtamento ſcriptam, obſignatam,
ſanctorumq. Epiſcoporum ſubſcriptione munitam reliquit: Cōtra vero diram maledictionē ipſis

Franchorum

A Franchorum Regibus inferendam præſcripſit, ſi quis eorum violare auſus eſſet quæ vltimo ipſe
elogio perſcripſiſſet. Cuius verba perpetua digna memoria ob oculos omnium ponenda putaui a Recitat Briſſo. de formul. lib. 6.
mus, quæ ſic ſe habent [a]:

Si aliquando genus illud regium per benedictionem meam toties Domino conſecratum, ma- XXV.
la pro bonis reddēs, Eccleſiarum Dei peruaſor, deſtructor, depopulator, grauis aut contrarius exi
ſtere voluerit: conuocatis Rhemorum diœceſeos Epiſcopis, primum moneatur: deinde vrbs præ-
fata, adiuncta ſibi ſorore Eccleſia Treuerenſi, iterum conueniatur. Tertio vero Archiepiſcopis tā-
tummodo Galliarum tribus, aut quatuor conuocatis, Princeps ille quicumq. fuerit, moueatur: ita
vt ad ſeptimam monitionem, ſi prius ſatisfacere renuerit, paternæ pietatis longanimitate differa-
tur. Tandemq. ſi poſtpoſitis omnibus præfatis benedictionibus, incorrigibilis contumaciæ ſpiritū
non depoſuerit, & ſe per omnia Deo ſubdi nolens, benedictionibus Eccleſiæ participare noluerit:
elogium ſegregationis a corpore Chriſti ab omnibus ei porrigatur, quod per Prophetam & Regē
Dauid [b], eodem qui in Epiſcopis eſt, dictante ſancto Spiritu, noſcitur decantatum: Quia perſecu b Pſal. 108.
tus eſt (inquit) hominem inopem & mendicum & compunctum corde, & non eſt recordatus face-
B re miſericordiam, & dilexit maledictionem, & veniet ei; & noluit benedictionem, & elongabitur
ab eo. Totumq. ei, quod in perſona Iudæ traditoris Domini noſtri Ieſu Chriſti & malignorū Epi-
ſcoporum Eccleſia decantare ſolet, per ſingulas ei decātetur Eccleſias. Quia Dominus dixit [c]: Quā c Matth. 25.
diu feciſtis ex minimis meis, mihi feciſtis: & quādiu his non feciſtis, nec mihi feciſtis. Et ideo qđ
probatur in capite, in membris intelligendum eſſe non dubitetur. Vnum tantummodo ibi verbū
per interpoſitionem commutetur: Fiant dies eius pauci, & Principatum eius accipiat alter.] ita vt
loco Epiſcopatus, Principatus dicatur, vt perſonæ conueniat. Pergit vero:

Quod vtiq. ſi ſucceſſores mei Rhemorum Archiepiſcopi operari, ſicut a me ordinatum eſt, ne- XXVI.
glexerint: in ſe, quicquid in Principibus reſecandum fuerat, maledictionibus deprauati reperiant:
vt fiant dies eorum pauci, & Epiſcopatum eorum accipiat alter.] Si tanta hæc ex diuina Scriptura
in reprobos effuſa, in Reges Franchorum rerum Eccleſiaſticarum inuaſores & depopulatores cō-
uerti voluit: quid ſtatuiſſet in eos, ſi (quod nec cogitare potuit) ipſam Catholicam fidem læſuri eſ-
ſent? Sed audi patefactos eiſdem Franchorum Regibus benedictionum theſauros, quibus locuple
tandi forent qui pietate pollerent: Si vero Dominus meus Ieſus Chriſtus vocem orationis meæ, q̄
C quotidie pro genere illo in conſpectu diuinæ maieſtatis ſpecialiter fundo, audire dignatus fuerit;
vt ſicut a me accepit, *Clodoueus videlicet*, ita in diſpoſitione regni & ordinatione ſanctæ Dei Eccle
ſię perſeueret: benedictionibus, quas Spiritus ſanctus per manum meam peccatricem ſuper caput
eius infudit, plurimæ ſuper caput illius (*qui ſcilicet in Regem eligendus eſt*) per eumdem Spiritum *Benedictio S. Remigij imper*
ſanctum ſuperaddantur, & ex ipſo Reges & Imperatores procedant, qui in præſenti & in futuro *tita Franchorum Regibus.*
iuxta voluntatem Domini ad augmentum ſanctæ ſuæ Eccleſiæ, virtute eiuſdem in iudicio & iuſti
tia confirmati & corroborati, regnum obtinere atq. augere quotidie valeāt; & in domo Dauid, hoc
eſt, in cæleſti Hieruſalem cum Domino in æternum regnaturi ſublimari mereantur. Amen.] hæc
ſunt nouiſſima S. Remigij verba in eius teſtamento legitime confecto ad finem poſita, eademque
non ſuo ipſius tantum munita atq. firmata chirographo, ſed ſex Epiſcoporū & aliorum presbyte-
rorum ſubſcriptione probata, quorum trium eſt nota ſanctitas, & non ſolum in Eccleſijs Gallica-
nis, ſed in vniuerſa Eccleſia Catholica celebratur, nempe Vedaſti Attrebatenſis Epiſcopi, Medar
di Nouiomenſis, & Lupi Sueſſionenſis; quorum nomina ſacris indita tabulis anniuerſaria ipſorū
dierum natalium memoria publico præconio repetuntur. Porro ſingulorum vna fuit ſubſcriptio
D nis ſeruata forma his verbis cōcepta: Vedaſtus Epiſcopus. Cui Pater meus Remigius maledixit,
maledixi: & cui benedixit, benedixi, & ſubſcripſi.] ita & reliqui Epiſcopi atq. presbyteri. Sed acceſ-
ſit his diuinitus inſpiratis Dominus veluti teſtamentarius executor, dum pro meritis ſingulorum
ſucceſſorum Regum, ſiue benedictiones, ſiue maledictiones ipſis partitus eſt, vt quæ erunt ſuis di-
cenda locis ſignificabunt: at modo ſatis duos in exemplum Carolos adduxiſſe, alterum cognomen
to Martellum, Magnum alterum dictum; quorum alter maledictionū S. Remigij ſucceſſit infelix
heres, alter vero eiuſdem benedictiones hereditate poſſedit.

Sed illud peculiare præ ceteris aliarum gentium Regibus, Frāchorum Principibus a Deo Re XXVII.
migij ipſorum Apoſtoli precibus videtur fuiſſe conceſſum, vt (quod plane ſumma ſit admiratione
dignum) non ob Regum peccata ad alias nationes fuerit (vt de alijs accidit) ipſorum regnū tranſ-
latum, vel ipſi Franchorum populi alijs ſeruire coacti fuerint, ſed veluti diuina promiſſione id S.
Remigij precibus datum fuerit, ſecundum illud Dauidicum [d]: Si dereliquerint filij eius legem d Pſal. 88.
meam, & in iudicijs meis non ambulauerint: ſi iuſtitias meas profanauerint, & mandata mea non e Greg. Turon. lib. 2. c. vlt.
cuſtodierint: viſitabo in virga iniquitates eorum, & in verberibus peccata eorum: miſericordiam Amon li. 1. c. vlt.
E autem meam non diſpergam ab eo.] hæc quam vera ſint, quæ ſæpe ſuis locis dicētur inferius aper- Hincmar. in S.
ta luce ſignificabunt. Sed iam defuncti Regis quæ ſunt reliqua, poſtrema ſoluamus. Remi. Vit. apud

Sepultus eſt Clodoueus Pariſijs [e] in baſilica ſancti Petri Apoſtoli, quam ipſe Rex, hortan- Sur. tom. 1.
te ſancta Genouefa [f] virgine, a fundamentis cœpit erigere, eiuſq. vxor Crotildis perficiendam cu *XXVIII.*
rauit. Inditum eſt eius ſepulchro epitaphium, quod Amonius recitat [g], a S. Remigio (vt putatur) f In Actis S. Genouef. in fin. apud Sur. to. 1.
elaboratum his verſibus: g Amon. de Geſtis Franch. li. 1. c. vlt.

Diues opum, virtute potens, claruſq. triumpho
Condidit hanc ſedem Rex Clodoueus. Et item
Patricius magnus ſublimis fulſit honore,
Plenus amore Dei: contempſit credere mille
Numina, quæ varijs horrent portenta figuris.
Mox purgatus aquis & Chriſti fonte renatus
Fragrantem geſſit infuſo Chriſmate crinem.

Epitaphium Clodouei Regis.

Digitized by Google

Exemplum dedit; ſequitur quod plurima turba A
Gentilis populi; ſpretoq. errore ſuorum,
Auctorem eſt cultura Deum, verumq. parentem.
Hic felix meritis ſuperans geſta piorum,
Semper conſilio, caſtris, bellisq. tremendus,
Hortatu dux ipſe bonus, ac pectore fortis
Conſtructas acies firmauit in agmine primo.] At de Clodoueo hactenus.

a Grego. Turon. hiſt. lib. 2. c. vlt.

Crotildis autem Regina (inquit Gregorius [a]) poſt mortem viri ſui Turonos venit: ibiq. ad baſilicam S. Martini deſeruiens, cum ſumma pudicitia atque benignitate in hoc loco morata eſt omnibus diebus vitæ ſuæ, raro Pariſios viſitans.] eximiaq. clatuit ſanctitate, de qua etiam dicendum inferius.

XXIX. b Grego. Turon. hiſt. lib. 3. c. 1. c Agath. lib. 1. *Francorum mores.*

Regnant poſt Clodoueum filij ipſius quatuor Childebertus, Clotarius, Theodoricus, & Clodomirus, qui inter ſe regnum diuiſerunt, prout Gregorius [b] & alij Latini tradunt, & Græcus Agathias [c] in ipſo ſuę ſcriptionis limine a Franchorum moribus inchoatus hiſtoriam: quib. videas quanta eis tribuerit Chriſtiana religio. ſunt hæc enim ipſius verba de Frãchis: Germani cum ſint, haudquaquam (vt plurimi) barbarorum paſtores, ſed Romanorũ politia & alijs inſtitutis, & multis vtuntur, ijſdemq. legib. viuunt, & ceteris item, vt in conuentibus faciendis, & nuptijs, medelisq. eadem ſtatuũt. Sunt quippe omnes hi Chriſtiani, & rectiſſimæ inter ceteros omnes opinionis. Habent præterea per ciuitates Antiſtites ſacerdoteſque: Feſtos inſuper haud ſecus ac ipſi nos peragunt dies. Et ſane hi mihi, etſi cetera barbari, moribus tamen videntur quã optimis prędit, & maximum in modum ciuiles; nec quicquam habere, quod a nobis hos faciat alienos, præter veſtitus barbariem, & vocis innatæ ſonum, linguæque: quos equidem cum ob eorum virtutes, tum ob inceteros æquitatem, interſeq. concordiam, mirum in modum admiratione ac laudibus proſequor & magni facio. Nam etſi antehac ſæpe & noſtris his quidem temporibus in Principes tres plures ve eorum ſit partitum Imperium: numquam tamen in inuicem bella ſuſcepiſſe hos conſtat, nec ciuili patriam ſanguine inquinaſſe: cum alioquin, vbi magni eſſe videntur, & non impares aut dubij potentatus, ibidem & neceſſarium ſit omnino & multis de cauſis inflatiores animos fieri, honorumq. exoriri & primatus cupiditates, & infinitos alios animorum affectus, vt perturbationis, ita & ſeditionum pleniſſimos. Apud vos tamen etſi diuiſa imperia ſint, nihil prorſus effertur huiuſmodi. Sed ſi qua forte de re inter Princeps oriatur contentio, ceteri omnes ad bellum ſe parant, vt armis decertaturi, & ita inſtructi ſimul procedunt; quibus conſpectis, vtrinque diſſidentium Principum copiæ, depoſitis e veſtigio odijs, in gratiam redeunt, iuſſiq. parent; vt iure potius ea, de quibus ambigitur, quã armis decernant. alias vero ſi pergant, ſuo ſe malo ſcirent decertaturos: proinde haudquaquam par foret, nec patria id ſineret conſuetudo, vt pro priuatis inimicitijs detrimentum Reſpublica ruinamve patiatur. His moniti, phalangas mox ſoluunt, & arma deponunt. Hoc pacto pace conciliata, placantur, ex tutoq. acceſſus & mutuo fiunt, vnaq. verſantur, & odia abſceſſere. Sic fit, vt inferiores & ſubditi iuſtitiam ſimul ac patriam colant; Principes vero, vbi opportunum eſt, & benignos ſe præbeant, & facile obſequantur. Vnde & vires cum habeant hi firmiores, & legibus iiſdem vtantur nulla rerum ſuarum facta iactura, quã multa ſibi & ſedulo vendicant. Iuſtitia namque & charitas vbicumque inter mortales fouentur, felicem procuidubio Rempublicam redddunt, ſtabilemq. atque adeo diu manſuram efficiunt, nec facile iniuriæ opportunam, vt capi ab hoſtibus queat. Franchi igitur cum optimum degant id vitæ genus, ſeipſos in primis & proximos quoſque peruincunt, & ex parentibus filij regna ſuſcipiunt.] hactenus ille; qui D mox ſubdit de Clodouei quatuor filijs poſt ipſum regnantibus, & de Clodomiri nece, cum aduerſus Burgundiones audacius quam par erat prælium iniiſſet.

XXX.

Quod vero dixit Franchorum gentem veſtitus barbarie & ſono vocis a Romanis tantummodo eſſe diſſimilem: quod ad corporis habitum, primum oſtendit in Regibus, eos à puero (vt ait) inſtar Abſalonis nutrire conſueuiſſe capillos, eoſq. a fronte ſumma arte diſcriminatos, hinc inde defluentes in terga reijcere; quod vt decus regium, Regibus tantum fuiſſe conceſſum, ceteris Franchis attonſis, affirmat. Verum quo habitu ſolerent & reliqui incedere, Sidonius Apollinaris verſibus illis demonſtrat, dum de Francbis agit, antequam Chriſtiani eſſent effecti [d]:

d Sidon. in Panegyric. Maioriani.

Hic quoque monſtra domat, rutili quibus arce cerebri
Ad frontem coma tracta iacet, nudataq. ceruix
Setarum per damna nitet: cum lumine glauco
*Albet aquoſa acies, ac vultibus * vndique raſis,* (* cutibus)
Pro barba tenues perarantur pectine criſtæ.
Strictius aſſuta veſtes procera coercent E
Membra virum. Patet ijs altato tegmine poples:
Latus & anguſtum ſuſpendit baltheus aluum.]

pergit agere de militari fortitudine & inuicta conſtantia, quam ita paucis, ſed feliciter magna plaraq. comprehendens, idem Sidonius exprimit:

Non timor: inuicti manent, animoq. ſuperſunt
Iam prope poſt animam.]

Ruſum vero de his quæ ad habitum corporis ſpectant, adde quæ in Vita Caroli Magni exſcripta ſunt, & edita a ſcholiaſte poſt Capitularia Regum Franchorum, verbis iſtis de his quæ ad ornatũ pertinent ſumptuoſum:

XXXI. *Habitus & ornatus nobiliũ Franchorum.*

Erat antiquorum ornatus vel paratura Franchorum, calciamenta forinſecus aurata, corrigijs tricubitalibus inſignita, faſciolæ crurales vermiculatæ, & ſubtus eas tibialia ac coxalia linea quãuis ex eodem colore, tamen artificioſiſſimo opere variata: ſuper quæ & faſciolas in crucis modum

intrinſecus

A intrinſecus & extrinſecus, ante & retro longiſſimæ illæ corrigiæ tendebantur. Deinde camiſia glizina: poſt hæc baltheus ſpathę colligatus. Quæ ſpatha primo vagina ſagea, ſecundo corio qualicumque, tertio linteamine candidiſſimo cera lucidiſſima roborato, ita cingebatur, vt per medium cruciculis eminentibus ad peremptionem Gentilium autaretur. Vltimum habitus eorum erat palliũ canum, vel ſaphyrinum, quadrangulum, duplex, ſic formatum, vt cum imponeretur humeris, ante & retro pedes tangeret, de lateribus vero vix genua contegeret. Tum baculus de arbore malo nodis paribus admirabilis, rigidus & terribilis cuſpide manuali ex auro vel argento cum cælaturis inſignibus præfixo, portabatur in dextera.] & paulo poſt;

XXXII. Sed vt eſt mos humani ingenij; cum inter Gallos Franchi militãtes, virgatis eos ſagulis lucere conſpicerent, nouitate gaudentes, antiquam conſuetudinem dimiſerunt, & eos imitari cœperunt. Quod interim rigidiſſimus Imperator idcirco non prohibuit, quia bellicis rebus aptior ille videretur habitus. Sed cum Friſones hac licentia abutentes aduerteret, & breuiſſima illa palliola ſicut prius maxima vendere comperiſſet; præcepit, vt nullus ab eis niſi grandia latiſſimaq. illa pallia cõſuetudinario pretio coemeret. Adijciens: Quid proſunt illa pictaciola? in lecto non illis poſſumus
B cooperiri: caballicãs contra ventos & pluuias nequeo defendi: ad neceſſaria naturæ ſecedens, tibiarum gelatione deficio.] hactenus ibi. Atque de his ſatis.

XXXIII. Quod igitur ſpectat ad filios Clodouei, ſicuti eius ſucceſſores fuerunt in regnum, ita & pietatis eiuſdem hæredes, baptizati omnes ab eodem de quo nuper dictum eſt S. Remigio Rhemenſi Epiſcopo, vt ipſe in ſuo teſtamento profitetur. Accidit autem magno plane Dei beneficio, vt ſi q̃d in Franchis auitæ ſuperſtitionis contagij apud ipſorum aliquem remanſiſſet, Deus ſuperna virtute curare minime prætermiſerit. Nam audi quid Albinus Flaccus accidiſſe teſtetur, cum ſancti Vedaſti res geſtas eſt proſecutus: Quidam (inquit [a]) nobilis Franchus potentia clarus, Ocinus nomine, Regem Clotarium, prædicti Regis Clodouei filium, qui tunc temporis regni nobiliter rexerat ſceptra, vocauit ad prandium, quod magno apparatu in domo ſua Regi & ſuis parauerat optimatibus. Rogatus quoque eſt ſanctus ad conuiuium Vedaſtus: qui domum intrans, more ſibi ſolito, dextera extenta omnia ſanctæ Crucis vexillo ſignauit. Quædam vero vaſcula ibi ceruiſia adſtabant plena, ſed male Gentili errore dæmoniacis incantationibus infecta: quæ mox ob potentiam ſanctæ Crucis deſtructa crepuerunt; & quicquid liquoris habuerunt, in terram effuderunt.

a Alb. Flac. in Vita S. Vedaſt. apud Sur. tom. 1.

XXXIV.
C Territus vero Rex & optimates illius huius viſione miraculi, ſciſcitabatur Pontificem cauſam repentini prodigij. Cui ſanctus reſpondet Epiſcopus: Per quaſdam maleficiorum incantationes, ad decipiendas conuiuarum animas, diabolica in his latuit liquoribus potentia: ſed virtute Crucis Chriſti territa, ſic inuiſibiliter de domo effugit iſta, ſicut viſibiliter conſideraſtis liquorem effundi in terram. Hæc vero res multis proficiebat ad ſalutem. Nam plurimi occultis diabolicę fraudis catenis abſoluti, auguriorum vanitate ſpreta, incantationum conſuetudine relicta, ad veræ religionis conuolauerunt puritatem, intelligentes diuinæ potentiæ efficaciam in ſuo famulo facere ſigna, nihilq. contra eius ſanctitatem antiqui ſerpentis valere machinamenta: & quod ille ad perditionem parauerat aliquorum, hoc Chriſti gratia ad redemptionem conuertit plurimorum.] hæc Albinus.

XXXV. Ferunt ab eiſdem pietate inſignibus filijs Clodouei obtinuiſſe ſanctum Remigium Rhemenſem Epiſcopum, vt quoties Rhemorum vrbem aut ingrederentur aut præterirent, captiui omnes e vinculis ac carceribus dimitterentur: quod quidem a poſteris etiam Regibus obſeruatum fuit. Inſuper & ſanctum Leonardum eiuſdem S. Remigij diſcipulum ab iiſdem impetraſſe, vt quos vel
D ler ipſe e carceribus liberaret. habentur hæc in Geſtis [b] ipſius.

b Apud Sur. 6. Nouemb tom. 6

XXXVI. Quid autem de Theodorico Rege filio Clodouei, cum regnare cœpit, ac de ſancto Theodorico eiuſdem ſancti Remigij diſcipulo in eius Actis [c] ſcriptum ſit, audi: Defuncto Rege Clodoueo, quẽ beatus Remigius ad Chriſti religionem traduxerat & e ſacro fonte ſuſceperat, filius eius Theodoricus regni gubernacula ſuſcepit. Is vero nuncios miſit ad ſanctum Remigium, obnixius rogans vt ad ipſum veniret, & vnicæ eiuſdemq. cariſſimæ filiæ grauiter laboranti manus imponeret. At ſanctus Remigius aduerſa tum corporis valetudine impeditus, beato Theodorico, quem gratia curationum præditum diuinitus cognouit, ſuas vices demandauit. Ille iuſſa magiſtri volens gnauiter exequi, ad Regis palatium proficiſcitur. In ipſo autem medio itinere triſtis ei affertur nũcius de obitu puellæ; rogantq. eum, qui erant miſſi a Rege, ne ſe fruſtra fatiget. At ille a propoſito non diſcedens, venit ad palatium, Regemq. & Reginam cum tota familia mærentes inuenit. Illorum ergo lacrymis etiam ipſe ad lacrymandum permotus: Secedite (inquit) paululum, parenturq. funeri opportuna: ego id interim exequar, cuius cauſa huc acceſſi. Cumq. nonniſi illi, quos ipſe iuſſerat, illic manſiſſent; ſublatis ad cælum oculis & manibus, preces intra mentis penetralia, lacry-
E mis faciem rigantibus, corde compuncto obtulit. Deinde acceſſit ad corpus exanime, & oleo ſancto illud vnxit. Et ecce ſubito omnes vitæ expertes artus ſuo vigori reſtituũtur: & puella vitæ ſe beati Theodorici precibus redditam palam profitetur. Accurrit Rex & Regina, ſtupent ad miraculum: Palatium omne exultat, cuncti hominem Dei venerantur. Porro Rex non modo diſcipulum Theodoricum, ſed etiam beatum Remigium regia munificentia proſequi appetens, Venderas ei ad fluuium Matronam, Gaudiacum autem villam pagi Rhemenſis ſancto Theodorico donauit: orans eum, vt pro ſe & regno ſuo Dominum deprecaretur.] hæc ibi de puella Regis filia ſuſcitata. addit auctor & de eodem Rege oculo infirmato, atque ab eodem diuina virtute curato. His ſimilia videntur eſſe inſignia illa miracula, Apoſtolorum virtutibus non inferiora, quæ Hormiſda Papa (vt vidimus) ſcribens ad ſanctum Remigium prædicat. His plane chariſmatibus Franchorum gens, quæ nuper ad Chriſtum conuerſa erat, vt nouæ quædam plantæ fuerunt diuinitus irrigandæ.

c Apud Sur. 1. Iulij tom. 4.

Quid S. Remigius per Theodoricum diſcipulum.

XXXVII. Porro bellicoſiſſimum Franchorum Regem fuiſſe Theodoricum, nec niſi religioni ſolitum cedere,

a Grego. Turon. Vit. SS Patr. c. 4. & apud Lip. t. 8.

Quæ paſſus S. Quintianus a Proculo.

b 2. Tim. 4.

dere, declarant quæ de eodem narrat his verbis Gregorius Turonẽſis [a], vbi agit de S. Quintiano A
Rutenorum Epõ a ſua Eccleſia pulſo, & Aruerni recepto: Cum (inquit) ſanctus Quintianus in an-
tedictâ vrbe Aruernenſi moraretur, Proculus quidam ex ærario presbyter ordinatus multas ei in-
iurias intulit: omnemq. poteſtatem illi de rebus Eccleſiæ auferens, vix ei tenuem quotidianum vi-
ctum miniſtrari præcepit; ſed per eius orationem a ciuibus correctus eſt prudentioribus, reſtituta
ei omni poteſtate, ab eo illius remotis inſidijs. Antedictus tamen ſacerdos non immemor iniuriæ,
ſicut quondam Paulus [b] Apoſtolus de Alexandro ærario, & hic de Proculo decantabat dicens:
Proculus ærarius multa mala mihi fecit: reddet illi Dominus ſecundum opera ſua. Quod ad po-
ſtremum ei euenisſe, certum eſt. Erat autem vir beatus in oratione aſſiduus, & in tantum amator
populi ſui, vt veniente Theodorico & vallante exercitu vrbem, Sanctus Dei muros pſallendo cir-
cuiret, & vt regioni vel populo Dominus velociter ſuccurrere dignaretur, afflictus ieiunijs atque
vigilijs inſtanter oraret. Porro Theodoricus Rex cum cogitaret vrbis muros euertere, mollitus
eſt miſericordia Domini, & oratione ſacerdotis eius, quem in exilium retrudere cogitabat. Nam
nocte pauore perterritus, de ſtratu ſuo exilit, ac ſolus per viam publicam fugere nititur: perdiderat
enim ſenſum, neſciens quid ageret. Quod aduertentes ſui, eumq. retinere conantes, vix potuerunt, B
cohortantes vt ſe ſigno ſalutari muniret.

XXXVIII.

Theodoricus pœnitens reſi-piſcit.

Tunc Hilpingus Dux accedens propius ad Regem, ait: Audi, glorioſiſſime Rex, conſilium par-
uitatis meæ: Ecce muri ciuitatis iſtius fortiſſimi ſunt, eamq. propugnacula ingentia vallant. Quod
vt plenius magnificentia tua cognoſcat, de Sanctis, quorum baſilicæ muros vrbis ambiunt, hæc lo-
quor: ſed & Antiſtes loci illius magnus apud Dominum habetur. Noli facere quod cogitas, noli E-
piſcopo iniuriam inferre, aut vrbem euertere. Cuius conſilium Rex clementer accipiens, præceptũ
poſuit, ne vllus ab octauo vrbis milliario læderetur. Quod obtentu ſacerdotis præſtitum, nullus am-
bigat. Tunc Proculus ille presbyter, diruptis Vrtenſis caſtri muris, ab ingredientibus hoſtibus
ante ipſum eccleſiæ altare gladiorum ictibus in fruſtra diſcerptus eſt: reddiditq. Dominus, ſicut ſa-
cerdos cantare conſueuerat, ſecundum opera ſua.] hæc de his Gregorius. De rebus autem geſtis
ſancti Galli ſucceſſoris Quintiani Epiſcopi Aruernenſis cum eodem Theodorico Rege, quibus
& eiuſdem Principis pietas commendatur, ab eodem auctore ſcripta habentur. Sed de Theodori-
co modo ſatis.

XXXIX.

De Childeberto Rege & Paterno Epiſcopo.

c Apud Sur. tom. 2.

Dicenda vero pauca de Childeberto vno item ex filijs Clodouei, qui ſummopere coluit S. Pa- C
ternum Epiſcopum Abrigenſem; quem, cum eius admiranda opera percepiſſet, Pariſios aduocat:
Vbi cum poſt alia vir Dei pro pauperibus regias aures pulſaret, idem Rex Creſcentio, ad quem
publica cura ſpectabat, mandauit, vt quod beatus Paternus ab ipſo exigeret, id exequi non omit-
teret: promiſit ille ſe ita facturum, ſed fidem feſellit: nam in Burgundiam profectus eſt, viro ſan-
ctiſſimo neſciente. At mox illum diuina vltio proſecuta oculorum lumine priuauit, ita vt biduo
erraret. Agnoſcens igitur culpam ſuam, celeriter regreſſus eſt ad hominem Dei, veniamq. petijt: eo-
demq. momento, quo ab animo iniquitas abſceſſit, oculis lux reddita eſt. Porro Acta ſancti Pater-
ni longe vberiora extant [c], quam hic enarrari queant. At hæc ſatis ad Regum Francorum, qui
Clodoueo ſucceſſerunt in regnum, pietatem inſinuandam. Iam vero ad res Orientales orationem
conuertamus.

XL.

d Marcellin. in Chron hoc ann.

De Vitaliano Duce Anaſtaſium exagitante.

Plane accidit, vt cum eiecti ſunt e ſuis ſedibus Orthodoxi Epiſcopi ab Anaſtaſio Imperatore,
& in thronum ipſorum perfidi hæretici Timotheus atque Seuerus & alij ſuffecti, Deus ipſe aduer-
ſus eum excitarit Vitalianum, qui ad vltimum vſque diſcrimen eumdem hæreticum Imperatorem
adduxit. At quomodo hæc ſe habuerint, Marcellinum Comitem rem ſub huius anni Conſulibus D
paucis complectentem audiamus, vbi ait [d]: Vitalianus Scytha, aſſumpto Romanorum equitum
in triduo congregatorum auxilio, in locum qui Septimus dicitur, aduenit, ibique caſtrametatus
eſt: diſpoſitiſq. a mare ad mare ſuorum ordinibus, ipſe ad portam, quæ Aurea dicitur, ſine vllius
acceſſit diſpendio: ſcilicet pro Orthodoxorum ſe fide, proq. Macedonio vrbis Epiſcopo incaſſum
ab Anaſtaſio Principe exulato, Conſtantinopolim acceſſiſſe aſſerens. Porro Anaſtaſij Imperato-
ris ſimulationib. atque periurijs per Theodorum internuncium illectus atque illuſus, octauo die
quam vrbem acceſſerat, remeauit. Hinc Odyſſum Myſiæ ciuitatem Vitalianus pernoctans aſtu in-
greſſus eſt: Cyrillum loquacem magis quam ſtrenuum ductorem militiæ inter duas pellices Vita-
lianus reperit dormientem, eumq. mox abſtracto cultro Getico iugulauit, hoſtemque ſe Anaſta-
ſio Cæſari palam apertèq. exhibuit.] hæc Marcellinus hoc anno. Sed quid interea doloſus vetera-
tor? Vbi ſenſit vires iam fractas, periurijs ex more ſibi conſulendum putauit. Manichæorum plane
eſt fallere quemlibet iuramentis; cuius perfidiæ idem Anaſtaſius (vt dictum eſt) cultor erat.

XLI.

e Cedren. in Cõpend. hiſt. an. 23. Anaſtaſ. Imp.

Pacis conditiones oblatæ Vitaliano.

f Euagr. hiſt. lib. 3. c. 43.

Quænam autem fuerint pacis conditiones, quibus deceptus Vitalianus receſſit a mœnijs, Ce-
drenus docet his verbis [e]: Vitalianus occupata vniuerſa Thracia, Scythia, & Myſia, ducens ſecũ E
Hunnorum & Bulgarorum agmen, multas vrbes & Cyrillum quoque Thraciæ Præfectum cepit,
& prædando Conſtantinopolim vſque proceſſit. Tum Anaſtaſius, rebus ſuis deploratis, pacem per
legatos petit: iurans vna cum Senatu, ſe relegatos reuocaturum, Macedonio & Flauiano ſuos Epi-
ſcopatus redditurum, Concilium Heracleæ acturum, euocato etiam Papa Romano.] hæc quidem
hoc anno tractari cœpta in ſequentem vſque ſunt producta, vt patet ex Marcellino ea ſingula ſin-
gulis ſuis reddente annis. At de his agens Euagrius [f], ieiune nimis tranſilijt, ſicut & eadem ab
eo accipiens Nicephorus, nullamq. de cauſa motus Vitaliani ob læſam fidem Catholicam mẽ-
tionem faciunt.

XLII.

Anaſtaſius ſimulat conuocare Synodum.

Interea vero verſutus hæreticus, Anaſtaſius inquam Auguſtus, quo ſibi Vitalianum ipſum cõ-
ciliaret, & vt populum ſibi ob eamdem cauſam ſæpius aduerſantem expertus lenire aliquo mo-
do poſſet, ſumma hieme indicit Synodum Heracleæ celebrandam, qua cuncta Eccleſiarum diſſi-
dia auferrentur: atque vt confictis mẽdacijs veriſimilitudinis aliquam ſuperinducat effigiem, ad

ipſum

A ipſum Hormiſdam Romanum Pontificem vigeſimaquinta Decembris dat littetas, de futura Synodo eum reddẽs certiurem, ac rogans vt ad conciliandas Eccleſias ſuum exhiberet aduentum. Extat ipſa Anaſtaſij Imperatoris epiſtola ad Hormiſdam his verbis conſcripta, eiuſmodi indito titulo:

XLIII. *Epiſt. Anaſtaſii ad Hormiſdam Papam.*

Victor Anaſtaſius, Pius, Felix, Inclytus, Triũphator ſemper Auguſtus, Hormiſdæ ſanctiſſimo ac religioſiſſimo Archiepiſcupo & Patriarchæ.

Omnibus negotijs diuinæ res præponeudæ ſunt. Deo etenim omnipotente propitio, Rempublicam & conſeruandam & meliorandam eſſe confidimus. Quia igitur dubitatiunes quædam de Orthodoxa religiune in Scythiæ partibus videntur eſſe commotæ: id ſpecialiter clementiæ noſtræ placuit, vt venerabilis Synodus in Heracleana ciuitate prouinciæ Europæ celebretur: quatenus cõcordantibus animis & omni veritate diſcuſſa fides noſtra omni terrarum Orbi manifeſtius innoteſcat, vt deinceps nulla poſſit eſſe dubitatio vel diſcordia. Quapropter ſanctitas tua eum quibus ſibi placuerit reuerendiſſimis Epiſcopis, quos de Eccleſijs ſub ſui ſacerdotij cura conſtitutis ido-
B neos & inſtructos erga Orthodoxam religionem eſſe probauerit, ad prædictam Heracleanam ciuitatem intra diem Kalendarum Iuniarum venire dignetur. Data quinto Kalendas Ianuarias Cõſtantinopoli, Senatore V.C. Conſule. Accepta pridie Idus Maij, Florentio V.C. Conſule] hæc Anaſtaſius ad Hormiſdam, ad quem alias rurſum dedit anno ſequenti litteras, de quibus ſuo loco inferius dicemus. Quæ autem hæc ſecuta ſint, ſuo loco dicturi ſumus: clauditur enim huius anni rerũ geſtarum curriculus hiſce litteris Anaſtaſij ad Hormiſdam Papam conſcriptis.

IESV CHRISTI ANNVS 515. | HORMISDÆ PAP. ANNVS 2. | ANASTAS. IMP. 25. THEODORICI REG. 23.

I. *Vitalianus vrget Anaſtaſiũ Imp.*

NOuus annus, qui numeratur Chriſti quingenteſimus decimusquintus, Anthemij & Florentij Conſulatus nomine conſignatur; ſub quo iſta de Vitaliani Magiſtri militum conatu aduer-
C ſus Anaſtaſium Imperatorem ob Catholicam fidem ſuſcepto Marcellinus habet in Chronico: Vitalianus eidem Anaſtaſio immanior factus eſt inimicus: præmiſſis ſuorum equitibus, armatisq. nauiculis ſiniſtro ſibi littore decurrentibus, ipſe peditum armis ſtipatus Syxtiuenſe prædium ingreſſus eſt, totiusq. loci palatium habuit manſionem.

II. Miſſi ſunt ad Vitalianum Senatores, qui pacis eum eo leges componerent. Nonaginta auri pondera, exceptis regalibus muneribus, pro pretio tunc accepit Hypatij, iam mille centum auri libris cum Vranio captiuo ſibi a ſuis in Sozopoli oblatis. Magiſter militum Vitalianus per Thraciam factus, Hypatium, quem captiuum catenatumq. apud Acres caſtellum tenebat, reuerſus ſuo remiſit auunculo.] hæc de rebus geſtis Vitaliani ſummatim cõplexis, multis omiſſis, vt inter alias cõditiones, quod Concilium Oecumenicum cogeretur, quo lancinata diu Catholica fides in priſtinum candorem reſtitueretur, iudicareturq. ibidem cauſa expulſorum Epiſcoporum.

III. *Anaſtaſius interpellat Ro. Pont.*

Cum vero tantæ rei præſtandæ ſummam eſſe ſcirent apud Romanum Pontificem, tum ipſe Anaſtaſius Imperator legatum miſit Patricium virum clariſſimum ad eumdem Hormiſdam Papam, tum etiam Vitalianus (vt teſtantur litteræ eiuſdem Pontificis ſuo loco inferius recitandæ) le-
D gationem direxit Romam ad eumdem Eccleſiæ Romanæ Pontificem. Deſiderantur tamen ipſæ litteræ Vitaliani, Anaſtaſij autem extant; quas, facta collatione duorum codicum, mendis emaculatas (quantum licuit) hic legendas integras exhibemus: atque primum quæ hoc anno datæ reperiuntur menſe Ianarij ſic ſe habent [a]:

[a] Tom. 1. epiſt. Rom. Pont ante initiũ epiſt Hormiſdæ.

Victor Anaſtaſius Pius, Felix, Inclytus, Triumphator, ſemper Auguſtus Hormiſdæ ſanctiſſimo ac religioſiſſimo Archiepiſcopo & Patriarchæ.

IV. *Epiſtola Anaſtaſii ad Hormiſdam.*

Beatitudini veſtræ non putamus ignotum, quod pro temporis qualitate loquendum atque tacendum, etiam diuinæ Scripturæ [b] prouida eſt admonitione diſpoſitum. Exactum proinde ſilentij tempus incitamenta nobis loquendi conceſſit. Atque ideo opportunum eſſe perſpeximus, quæ apud nos ſub religiunis ſpecie commouentur, auditui veſtro committere. Ante hoc ſiquidem duritia eorum, quibus Epiſcopatus, quæ nunc geritis, erat ſolicitudo commiſſa, temperare, nos a trãſmittẽdis faciebat epiſtolis.] Vides hæreticum, quam procul abſit vt culpam ſuam lugens deprecetur, cum non ſuæ ipſius adſcribat contumacię & impietati quod deliquiſſet, ſed Gelaſij atque Symmachi prædeceſſorum tribuat aſperitati. Sed pergit:

[b] Eccleſ. 1.

V. *Cuncta deferre pollicetur Anaſtaſius Rom. Pont.*

E Nunc autem currens de vobis ſuauis opinio, ad memoriam noſtram bonitatem paternæ affectionis adduxit, vt illa requiramus, quæ Deus & Saluator noſter ſanctos Apoſtolos diuino ſermone docuit, ac maxime beatum Petrum, in quo fortitudinem Eccleſiæ ſuæ conſtituit. His igitur præfatis initijs, hortamur vt ad ea quæ de Scythiæ partibus mota ſunt, vnde & Conciliũ fieri cõuenire perſpeximus, mediatorem ſe Apoſtolatus veſter faciat: vt contentionibus amputatis, vnitas ſanctæ reſtituatur Eccleſiæ. Nobis autem omnia optata præſtantur, ſi orationibus veſtris & frequenti paginarum allocutione noſtri memores fueritis. Data pridie Idus Ianuarij Conſtantinopoli, & accepta Anthemio & Florentio VV. CC. Conſſ. quinto Kalendas Aprilis, per Patricium.]

VI. Cum igitur tanta polliceretur Anaſtaſius nempe ſe arbitrium controuerſiarum & ſequeſtrem pacis appellare Eccleſiæ Romanæ Pontificem; quomodo potuit Vitalianus eidem non adhibuiſſe fidem? præſertim cum addiderit litteras ad Senatum populumq. Romanum, quibus eum hortatus eſt, vt ſuaderet Hurmiſdæ Papæ ſedulam adhibere diligentiam, vt pax conciliaretur cum Eccleſia Orientali. Non extant ipſæ quidem litteræ ab Imperatore ad Senatum datæ, ſed earum ipſius Se-

natus litteræ ad eum redditæ meminerunt, quæ ſuo loco inferius deſcribentur. A
VII. Eidem quoque Patricio miſſo ab Imperatorem ad Horſmidam Papã legato Dorotheus etiã
Epiſcopus Theſſalonicæ litteras ad ipſum Pontificem dedit, quibus eius electioni congratulatus
eſt, quod ſublato Eccleſiæ Romanæ ſchiſmate, omnes in eius electionem conſenſiſſent; ſimul etiã
ea quæ ſunt ad vnitatem Eccleſiæ ſe optare ſignificans, vtpote qui deſideret ſedis Apoſtolicæ di-
gnitati in omnibus eſſe conſultum. litteræ autem ſic ſe habent:

Sacro beatiſſimo & comminiſtro Papæ Hormiſdæ Dorotheus Epiſcopus in Domino S.

VIII. Ait quodam loco cuncta beatiſſimus diuinorum præceptorum promens miracula Salomon [a]:
Dorothei Epiſc. Theſſal. ad Hormiſdam epiſtola. Sicut aqua frigida animæ ſitienti ſuauis eſt, ſic benignum nuncium longinquis ex terris. Et ſacer
Dauid ſpiritualem pulſans lyram pſallit [b]: Quam ſpecioſi pedes eorum qui euangelizant bo-
na. ſic equidem & nos cunctos doceus. Quid autem eſt ita animæ hominis ſuaue, aut quid ita im-
pinguat oſſa, quam ſpecioſo nuncio cognoſcere veræ pacis nunciatorem, & rectæ numquam erran
a Prouer 25. tes, propugnatores fidei ad Eccleſiarum ſanctatum trãſire gubernacula, & tamquam ex arce qua
b Apud Paul. ad Rom. 10. dam ad conſenſum Dei congregare diſperſa; & continuo quidem ad principatũ tuæ ſedis feſtinã
tes, venerandi fratris ſupplicationibus annuentes, membra Eccleſiæ, quæ vobis Chriſtus & Deus B
* præcidentem noſter credidit, contemnentia prius concordiam, ad vnitatem venire, & præcedentem * diuiſio-
* clanculo nem atque inuidiam, veſtræ tantum ordinationis perimere calculo *, & nunc in concordiam at
* conflare vel cõſtare que ſocietatem confluere * omnem terminum ſanctæ illius Eccleſiæ?

IX. Hæc didicimus non ante multa ſpatia temporis: ſperabamus autem & antiquam conſuetudi-
nem cognoſcentes Eccleſiæ, & veſtrum audientes ſocialem & irreprehẽſibilem morem, ex veſtris
litteris firmiora atque manifeſtiora cognoſcere. ſed quia tempus hiemis ad hæc vos implenda re
tinuiſſe conſideratur; & aptum & debitum fuit & plenam Dei amatricem charitatem etiam ſca-
* ſcrupuloſa bra * tranſire: ſcribo & alloquor beatum veſtræ ſanctitatis caput, ſignificans collætari nos beatæ
ſedi ſacratiſſimi Petri Apoſtoli, quod tali regitur manu, quæ ſuſcepit non qui honorem raperet, ſed
qui raperetur ab eo, & (ſicut ſermo multiplex tradit, & nos ita ſe habere credimus) nutritorem
* humanitate pacis, & rectæ fidei certatorem, & humilitate * mentis & charitate quæ circa cunctos eſt, tam-
quam pretioſis lapidibus coronatum.

X. Etenim cuncta te volo, venerande Pater, agnoſcere, quod ex antiquis ſanctis & venerandis Pa
* & tribus ſuſcipiens illius beatæ ſedis affectum, ad * hanc tamquam paternam ſortem cuſtodiens, C
addere hoc opto atque feſtino, vt veniat in hoc ſtudio terminus vtilis humanitate quidem Domi
ni & Dei noſtri Ieſu Chriſti, interceſſionibus autem in cunctis beatiſſimi Apoſtoli Petri, & in om
nibus ſapientiſſimi Pauli: vt venerandæ eorum ſedi & tuæ beatitudini iuſte debitus honor cuſto-
* addatur diatur, atque reddatur *, vt noſtris temporibus, velut ſecundum principatum ſedis Apoſtolicæ
honorem congruentem ſuſcipiat, omnis diſcordia recedat; & Eccleſiæ omnium veſtrum Catholi
ca voluntate, Domini etiam & Dei noſtri Ieſu Chriſti, & Neſtorium & Eutychetem impios, & ho
rum ſeruantes dogmata, & qui iſtorum fuere ſectatores aut extãt, & omnem hæreſim anathema
tizent ſemper, & rectam atque incontaminabilem fidem inconcuſſam, tamquam anchoram cer-
tam atque firmam teneant, & pateat iam pacem, nullo (quod abſit) impediente; præſertim venerã
do capite veſtro (ſicut didicimus) homines contentioſos horrente, quibus & vita & eſca eſt ſacer
dotum Dei inter ſe altercantium ſeparatio: qui non ab omnibus velociter cogniti, tamquam lu-
pi in veſtimentis ouium, facile ab Apoſtolica Eccleſia repellantur.

XI. Iſta nunc ſcripſi beato capiti veſtro per Patricium virum ſpectabilem, communem filium, &
conſuetudinis affectu ſuperans rationem, & circa illam beatam ſedem charitate deuinctus, & D
omni die videre deſiderans congruentem atque debitam venerationem ei ſeruari. Scribe igitur,
in cunctis beate, tamquam vnanimi & optanti animam quoque offerre pro fide Orthodoxa & Ec
cleſiarum pace ſanctarum, & vt cuſtodiantur venerandæ ſedi in omnibus beati Petri conuenien-
tia; quod facile fiet, ordinata vnitate cunctorum, & omnium ad vos tamquam ad firmum feſtinan
tium portum Diuiſiones etenim contra contemnere conſueuerunt, & ordini decentia non ſeruãt.
Omnem fraternitatem quæ eſt veſtræ ſanctitati coniuncta, & ego, & qui mecum ſunt, multum in
Domino ſalutamus. *Et alia manu.* Saluari me in Domino, orate ſanctiſſimi & beatiſſimi Patres.
ad calcem hęc in codicibus addita. Accepta epiſtola Dorothei Epiſcopi Theſſalonicenſis Eccleſię miſ
* die ſa per Patricium V.C. ſub Dat. * quinto Kalendas Aprilis, Florentio V.C. Conſule.] hactenus
ibi, quæ obſita mendis, vt potuimus reſarcientes, priſtino ſenſui reddere laborauimus. quam qui-
dem epiſtolam acceptam intelligas quinto kalend. Aprilis, qua item die Anaſtaſij Imperatoris lit
teræ ad Hormiſdam, per eundem Patricium allatæ, acceptæ habentur, ſcriptæ vero (vt vidimus)
pridie Idus Ianuarij.

XII. Quod autem ſpectat ad Theſſalonicenſis Eccleſiæ ſtatum, hæc accipe: primum ex litteris Ge E
c Gelaſ. epiſt. 1. laſij [c] conſtare, ipſius Epiſcopum antea ex decreto Romani Pontificis, vna cum fidei Catholicæ
profeſſione, damnaſſe nomen Acacij: Id quidem ſignificatum fuiſſe ſibi ex litteris Laurentij Epi-
d Gelaſ. epiſt. 8. ſcopi Lignidi, teſtatur ad eum reſcribens Gelaſius [d]: qui poſtea in epiſtola ad Epiſcopos Darda
niæ & Illyrici data rem in contrarium verſam affirmat, nimirum Theſſalonicenſem Epiſcopum eſ
ſe hæreticorum communione pollutum. Quod vero pertinet ad Dorotheum hunc, de quo eſt ſer-
mo Theſſalonicenſem item Antiſtitem; ipſum timorę & minis Imperatoris adactum, communi-
caſſe cum Timotheo Epiſcopo Conſtantinopolitano hæretico, ſuo loco dicendum erit.

XIII. Quid autem Hormiſdæ Papæ inter hæc ambigua agẽdum fuit, litteris ipſius Imperatoris Ana
ſtaſij prouocato, quem ipſe cuperet ad fidem Catholicam & Eccleſiæ vnitatem remeare, & cum
eo Orientalem Eccleſiam reuerti ſimul: niſi vt humaniores eidem redderet a quo acceperat litte
e Tom. 1. epiſt. Rom. Pont. epiſt. 8. Hormiſdæ. ras, polliceretur q. ſe miſſurũ legatos accuratiſſimos, qui rẽ eſſent penitiſſime exploraturi? Sic igitur
pridie Nonas Apr. ad litteras Imperatoris acceptas quinto Kal. eiuſdẽ, ita Hormiſda reſcripſit [e];

Digitized by Google

XIV. *Hormiſdæ Pap. ad Anaſtaſium Imperatorem reſcribit.*

A Gratias ſupernæ virtuti, quæ per veſtræ pietatis affatus diuturnum dignata eſt terminare ſilentium, tale præſtans collocutionis exordium, vt de veſtræ clementiæ proſperitate lætemur; & ad vnitatem, Deo donante, reuerti poſſe ſanctam confidamus Eccleſiam. Hoc opus supernæ clementiæ, hæc & prædeceſſorum noſtrorum fuit ſemper oratio: quos etiam rerum actus paternæ traditionis miniſtros, & rectæ fidei declarant fuiſſe cuſtodes.] hæc prudenter Hormiſda, defendens res geſtas prædeceſſorum Pontificum, quos ſuis litteris Anaſtaſius Imperator arguerat nimis fuiſſe duros. Sed pergit: Pax eſt enim totius bonitatis initium: qua nihil quantum ad Catholicæ fidei cultum validius, nihil æſtimari oportet excelſius: pro hac ſcilicet facere & cuncta ſuſtinere conuenit, qui ſanctarum Scripturarum probabilis cupit eſſe diſcipulus. Hanc omnium bonorum matrem & nutricem Chriſtum Dominum noſtrum ſuis conſtat prædicaſſe diſcipulis, dicentem [a]: Pacem meam do vobis, pacem relinquo vobis. Quam vos religioſi cura propoſiti, Domino aſpirante, prouidentes, de Orthodoxæ concordia cogitatis Eccleſiæ, in beati Apoſtoli Petri reuerentia diuina ſpecialiter præcepta ſeruantes. Quæ res maiorem ſuperni fauoris defenſionem veſtro procurat Imperio. Recte enim oblata Deo veneratio inexpugnabilem deuotis mentibus mutum defen-
B ſionis indulget.

a Ioan. 14.

XV.

Proinde omnipotentem Deum fuſis precibus exoramus, vt qui vobis ſtudium quærendæ Eccleſiarum pacis indulſit, ipſe quoque ſub conuerſatione * Catholicæ fidei deſiderio veſtro ſuper hac parte præſtet effectum. Præterea directis ad nos ſacris affatibus commemorationem ſancti Concilij facere pietas veſtra dignata eſt. De qua re tunc pleniſſimum poterimus præbere reſpõſum, cum cauſam congregationis nos voluerit euidenter agnoſcere. Nunc vero, quia præſtãte Domino noſtro, data eſt facultas alloquio, congrua veneratione, debiti præbebimus ſermonis officia. Data pridie Nonas Aprilis, Florentio V.C. Conſule.] Conſideraſti, puto, Hormiſdæ Papæ prudentiam, ita aditum patefacere hæretico Imperatori ad Eccleſiam reuertendi, vt tamen cum eo quam cautiſſime agendum inſtituat: cum nec aſſenſum celebrandi Concilium eidem impartiri velit, niſi quæ in eo eſſent tractanda, primo ſignificet. Eiuſdem plane argumenti eſt epiſtola quam reddidit ad Theodorum Theſſalonicenſem Epiſcopum, cuius eſt exordium: Vbi charitatis intereſt ſeruare præcepta, &c.]

* conſecrationes

XVI.

Ad priores autem datas ab Anaſtaſio Auguſto litteras ad finem anni ſuperioris, quod haud
C certo homini eaſdem credidiſſet, tardius acceptas, menſe Iulij per Seuerianum breuiter ita reſpondit [b]:

b Tom. 1. epiſt. 3. *Alia Hormiſdæ littera ad Anaſtaſium Imp.*

Bene clementia veſtra confidit (ſicut datis ad me glorioſis ſignificauit affatibus) quod Reipublicæ veſtræ ſpecialiter proficiat, ſi negotijs omnibus Orthodoxæ fidei cauſa præponatur. Hæc eſt enim, venerabilis Imperator, de ſuſcepto moderamine Rectoris cura ſalubrior, vt eius ſibi fauorẽ per opera bona conciliet, qui vniuerſum & tribuit & regit Imperium. Proinde me quoque & Domino noſtro Ieſu conuenit ſupplicare, vt qui de Eccleſiæ ſuæ concordia veſtram pietatem cogitare voluit, hunc ſemper hac parte concedere dignetur effectum: quatenus temporibus veſtris Orthodoxa fide preditus vniuerſus terrarum Orbis exultet. De his vero quæ pro Synodali congregatione præcepiſtis, quid fieri oporteat, per fratres & Coepiſcopos meos, qui propere ſubſequentur, gloriæ veſtræ inſinuanda mandaui: quorum ſuggeſtione (ſi diuinus fauor mea vota proſequitur) competentius poteritis vniuerſa cognoſcere. Data octauo Idus Iulij, Florentio Conſule.]

XVII. *Quam caute cum Anaſtaſio agat Hormiſda.*

Porro non ſic mittit legatos Hormiſda, vt interſint ipſi Synodo, cum neque conſenſerit Syno-
D dum celebrari; ſed potius eos legat ad explorandum, num res ſerio ageretur, ac paratum inuenirent Imperatorem profiteri velle fidem Catholicam Chalcedonenſis Concilij, recipereq. epiſtolã S. Leonis, & anathematizare hæreticos atque eorum communicatores, & hæc omnia non ſolum coram legatis profiteri, ſed & ſacra promulganda conſtitutione vniuerſo ſibi ſubiecto Imperio ſeruanda præcipere, & alia ſeruare, quæ capitulis inferius recitandis ſunt iuſſa inuiolate cuſtodiri: quæ cuncta ſi præſtarentur ab ipo Imperatore Anaſtaſio, tunc fore, vt etiam ipſe Hormiſda Papa ad componendas res Orientalis Eccleſiæ ſe conferret Conſtantinopolim. Hæc fuiſſe ab ipſo Pontifice legatis credita atque litteris declarata, quæ dicentur inferius palam facient. Ita namque quam caute prouideq. cum veteratore fuit agendum Hormiſdæ, ne maieſtas Apoſtolicæ ſedis ab ipſo eluderetur, dum non ad fidem Catholicam ſtabiliendam, ſed ad regnum conſetuandum, Vitalianumq. auertendum, eius abuti videretur auctoritate.

XVIII. *Legati delecti ab Hormiſda Papa.*

Fuerunt autem ad arduum onus delecti legati quatuor præſtãtiſſimi viri, inter quos primum locum tenuit Ennodius ex diacono iam Epiſcopus Ticinenſis, de quo plura atque ſæpe ſuperius: Fortunatus additus eſt Epiſcopus, ſed cuiuſnam Eccleſiæ, nuſquam mentio; ſcimus tamen hoc ſæ-
E culo ſumma claritudine vixiſſe Fortunatum Tudertinum Epiſcopum, de quo inferius opportunius dicturi ſumus; de quo haud incongruũ eſt vt ſui Epiſcopatus primitias eiuſmodi legationis honeſta functione ſacrarit: his vero reliqui duo acceſſere Venantius presbyter & Vitalis diaconus ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, quibus datus eſt Hilarus eiuſdem Eccleſiæ Notarius. His igitur delectis Hormiſda in Orientem ad Imperatorem legatis, eiſdem eiuſmodi litteras [c] ad eumdem dedit:

c Tom. 1. epiſt. Rom. Pont. epiſt. 4. Hormiſdæ.

Hormiſda Epiſcopus Anaſtaſio Auguſto.

XIX.

Bene atque vtiliter ſerenitas veſtra curam Principalis acuminis non tantum in adminiſtrãdo Reipublicæ exercet officio, ſed melioribus eam nobilitat inſtitutis, & per curam reintegrãdæ vnitatis auctorem venerandi placat * Imperij. Certi ſunt enim de tutela regnantes, ſi nulla, eiſdem præſidẽtibus, Eccleſiæ caſtitas importuna diaboli commixtione maculetur. Vnde enim poteſt fieri, vt nitidas pro Principibus ad Deum noſtrum preces dirigat, ſi ſit letaliter populus perfidia corruptus? Nam ſicut ante omnia bona eſt perfecta iuxta Deum in Imperatoribus ſapientia, ita de

* Placeas

ſacrario

ſacrario mundorum pectorum pro his ſupplicatio debet & fideli animarum vbertate procedere. A
Nulla vobis, ſublimiſſime domine, triumphorum materia poterit eſſe iucundior, quam de ſubiugatione perfidiæ.

XX. Hoc etiam fiducialiter & pro commiſſi nobis officij prærogatiua ſuggerimus: quia prope eſt vt ſuum ſplendorem aliena patiatur nube fuſcari, qui cum, Deo tribuente, amouere poſſit, in ſubditis ciuibus manere permittit errorem. Ergo quia manſuetudo veſtra futuram Synodum ſcriptis ſacratiſſimis indixit * cui nos intereſſe debere, iiſdem paginis, Deo (vt credimus) ſibi imperante, commonuit: gaudemus, ſcientes quoniam directarum mentium eſt, venerabilis Eccleſiæ magiſtros expetere: ſoli enim declinant examen conſcientiæ, qui vitæ ſunt non continentes. Nam & ſeriato ore ſplendorem bonæ voluntatis enunciat, qui per Apoſtolicam immaculatamq. fidem, & per competentes prædicatores aut confirmari ſe optat, aut corrigi. Verumtamen licet in his nullum ſæculi præcedẽtis exiſtat exemplum, neque ſenioris facti qualitas aut commiſſa libris, aut memorijs inſerta teneatur: nihil ad nos, quibus dulce eſt, beneficio Dei, pietate veſtra inuitante, inchoare meliora, & hoc quod non accepimus a parentibus, tam clari operis inſtitutum nobis ipſis imponere; quia totum pro reintegratione fidei & Eccleſiarum pace facere, libenter amplectimur: B
ſi tamen maiorum noſtrorum diffinitio & ſanctorum Patrum in ſuis radicibus inconcuſſa permaneat: ſi anathematizetur Neſtorius cum participibus ſuis; qui euacuans diuinæ ſacramenta naturæ, beatam Virginem Mariam nudi hominis mentitur eſſe genitricem, oblitus angelicæ annunciationis, per quam mundo innotuit [a], quia quod ex ea naſcetetur, vocandum eſſet Sanctũ, Filius Dei.] & poſt nonnulla in deteſtationem Neſtorianæ perfidię, hæc de aduerſa ſubdit hæreſi:

XXI. Eutychetis quoque ignorantia diuinorum bonorum omnium, & ipſo cum ſocijs deteſtando iam nomine abdicetur hebetudo, qui Deum & Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum figuram tantum carnis habuiſſe teſtatus eſt, & noſtræ veritatem non habuiſſe ſubſtantiæ.] & plura in confutationem eiuſdem inſaniæ adducens ex diuina Scriptura teſtimonia, ad eumdem Imperatorem conuerſus, his eum ſermonibus interpellat: Satis eſſe credimus per Dominum noſtrum eruditæ clementiæ veſtræ ſtrictis ſupplicare ſuggeſtionibus, ſperantes vt laborem curamq. paſtoralis officij, venerabilium prædeceſſorum veſtrorum Marciani & Leonis formam ſecuti, etiam Principalis potentiæ participatione fulciatis. Habebitis, Deo propitio, ſpem de victorijs non latentem *, ſi pontificali contra diaboli ſubreptiones congreſſione pacifica ad decertandum inſtructionem [a] muniatis. C

* iacentem.
* inſtitutionem

XXII. *Quæ ſeruanda ſint ab his qui pacem quærũt.*

Numquam in ſanctarum Eccleſiarum memoria Dioſcori participis Eutychetis, Timothei & Petri parricidarum commemoratio reuiuiſcat. Seruetur ab omnibus ſuſcipiendæ Chalcedonẽſis Synodi (Deo per vos operãte) diffinitio. Acacius Petri tenebrarum filij communione pollutus, habeat participes, quos delegit: qui etiam inter ſuos exceſſus nec de Petro Antiocheno & complicibus eius nitidum ſe eſſe perpeſſus eſt. Ceſſent maledicta pijs ſanctæ recordationis Papæ Leonis ingeſta dogmatibus, quæ ſolos quidem, illa in ſuis manente, puniunt irrogantes.

XXII. In his quæ præfati ſumus, ſolicitudinem veſtri aduocamus Imperij: poterit enim pietas veſtra hoc cuſtodiens, apices & ſceptra ſua poſt multos annos ad aliud ſæculum poſſidere translata. Suſcipite preces noſtras per Ennodium atque Fortunatum fratres & Coepiſcopos noſtros, necnõ Venantium presbyterum atque Vitalem diaconem, vel Hilarum Notarium filios noſtros, quorũ apud nos fides in Dei timore ſtudiumq. perclaruit, pro veſtro amore tranſmiſſas; & placidam vice noſtra ſupplicationibus conſcientiam accommodate. Speramus enim, & de Deo habentes fiduciã pollicemur, ſtudia quæ a vobis veræ religioni impenſa fuerint, ſine retributione & præmio non futura. Dat. III. Idus Auguſti, Florentio V. C. Conſule.] hactenus Hormiſdæ Papæ epiſtola D
ad Anaſtaſium Auguſtum per legatos tranſmiſſa; quibus & de rebus ſingulis ſcripta admonitio data eſt: quonam modo autem gerere ſe deberent, his verbis ex eiſdem codicibus exſcripta admonitio extat:

Indiculus qui datus eſt Ennodio & Fortunato Epiſcopis, Venantio presbytero, Vitali diacono, & Hilaro Notario legatis Apoſtolicæ ſedis Conſtantinopolim ab Hormiſda Papa.

XXIV. *Commonitio ad proficiſcentes data Legatos.*

Cum Dei adiutorio & orationibus Apoſtolorum venientes in partes Græciarum, ſi Epiſcopi voluerint occurrere, in qua decet eos veneratione ſuſcipite. Et ſi voluerint ſeceſſionem parare, nolite ſpernere; ne iudicetur a laicis, nullam vos cum illis velle habere concordiam. Si vero vos ad conuiuium rogare voluerint: blanda excuſatione eos declinate, dicentes, Orate, vt primum myſticam illam menſam mereamur habere communem, & tunc erit nobis iſta iucundior. Victualia vero, & quæ alia offerre voluerint, excepta tamen ſubuectione, ſi cauſa popoſcit, nolite ſuſcipere; ſed taliter excuſate, nihil deeſſe dicentes, ſperantes etiam vt animos ſuos vobis accomodent, vbi ſunt dona & diuitiæ, & charitas & vnitas, & quicquid ad gaudium religioſum certum eſt pertinere.

XXV. Cum iſta ordinatione, Deo propitio, Conſtantinopolim peruenientes, ibi ſecedite, vbi ordinauerit clementiſſimus Imperator: & antequam ipſum videatis, nulli detis ad vos veniendi licentiã, præter quos pietas eius miſerit. Poſtea tamen quam Principem videritis: ſi qui Orthodoxi & noſtræ communionis, aut zelum habentes vnitatis vos videre voluerint: eos ſub omni cautela ſuſcipite, per quos forte & quid agitur deprehẽdere poteritis. Præſentati itaque Imperatori litteras porrigite cum tali allocutione: Salutat vos Pater veſter, Deum quotidie rogãs, & interceſſionibus ſanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli veſtrum regnum commendans; vt Deus, qui vobis tale deſiderium dedit, vt pro cauſa Eccleſiæ mitti & conſolere beatitudinem ipſius eligeretis, ipſe & perfectionem tribuat voluntatis. E

XXVI. Et ſi voluerit, antequam chartas ſuſcipiat, ordinem legationis agnoſcere; his verbis vtimini: Iubete ſcripta ſuſcipere. Si dixerit: Quid habent chartæ? Reſpondete: Salutes ad pietatem veſtram continent; & Deo gratias agunt, quod vos ſolicitos de vnitate cognoſcũt Eccleſiæ: Legite, & agnoſcetis. Et nullius cauſæ mentionem penitus faciatis, niſi prius acceptæ litteræ relegantur. Et poſt

ſuſceptas

Digitized by Google

A ſuſceptas litteras & relectas, adijcite: Nam & ad Vitalianum famulum veſtrum miſit litteras; qui
accepta a pietate veſtra (ſicut ipſe ſcripſit) licentia, ſuos ad Patrem veſtrum ſanctum Papam homi
nes deſtinauit. Sed quia iuſtum erat vt prius ad clementiam veſtram dirigeret, hoc fecit; vt vobis
iubentibus atque ordinantibus, ad eum ſcripta, quæ detulimus, Deo propitio, perferamus.
Si Imperator petierit epiſtolas a nobis ad Vitalianum directas; ſic reſpondendum eſt: Non XXVII.
hoc nobis Pater veſter ſanctus Papa præcepit: nec ſine iuſſione illius aliquid poſſumus facere.
Tamen vt ſciatis ſimplicitatem litterarum, quia nihil aliud habent, niſi preces ad pietatem ve-
ſtram directas, vt accommodetis animum veſtrum pro vnitate Eccleſiæ: iungite nobiſcum perſo-
nam, qua præſente, traditæ a nobis litteræ relegantur. Si vero dixerit Imperator eas ſe debere le-
gere. Reſpondetis: iam vos ſuggeſſiſſe, iuſſum non fuiſſe a ſancto Papa. Si dixerit; Hoc tan-
tum eſt, quod in litteris continetur: poſſunt enim & mandatis alia nunciari. Tunc reſpondebitis:
Abſit a conſcientia noſtra: Nobis non eſt conſuetudo: Nos pro Dei cauſa venimus, & in Deum cō
miſſuri ſumus? Simplex eſt ſancti Papæ legatio, & omnibus nota ipſa eius petitio, ipſæ preces: vt
conſtituta Patrum non corrumpantur: vt hæretici de Eccleſijs remoueantur. præter iſta, legatio no
B ſtra nihil continet.
Si dixerit: Inde & ad Synodum inuitaui ſanctum Papam, vt ſi quid eſt ambiguum, tollatur XXVIII.
de medio. Reſpondendum eſt: Agimus Deo gratias, & petitioni veſtræ, quia hunc vos affe-
ctum & animum habere cognoſcimus, vt ea quæ a Patribus conſtituta ſunt, generalitas ſeruet:
quia tunc vera & ſancta vnitas poteſt eſſe inter Eccleſias Chriſti, ſi Deo adiuuante, hoc quod præ-
deceſſores veſtri Marcianus & Leo cuſtodierunt, elegeritis eſſe ſeruandum. Si ille dixerit: Quæ
ſunt iſta quæ dicitis? Reſpondete: Vt Synodus Chalcedonēſis & epiſtolæ S. Leonis Papæ quæ ſcrip
tæ ſunt contra hæreticos Neſtorium & Eutychetem & Dioſcorum, nullatenus corrumpantur. Si
dixerit: Nos Synodum Chalcedonenſem & epiſtolas Papæ Leonis & recepimus & tenemus. Vos
mox gratias agite, & pectus eius oſculamini, dicentes: Modo cognouimus Deum eſſe vobis propi-
tium: quando facere talia feſtinatis: quia iſta eſt fides Catholica: iſta eſt quā pdicauerunt Apoſtoli,
ſine qua nullus pōt eſſe Orthodoxus: iſtā debet ſacerdotū generalitas tenere, & pdicādo ſeruare.
Si dixerit: Orthodoxi ſunt Epiſcopi, de conſtitutis Patrum non recedunt. Reſponderis: Ergo XXIX.
ſi conſtituta Patrum ſeruantur, & in nullo corrumpitur quod in ſancta Chalcedonenſi Synodo fir-
C matum eſt: quæ cauſa eſt, tantum inter Eccleſias partium iſtarum eſſe diſcordiæ? Vel quæ cauſa fa
cit, in vno Orientis Epiſcopos non conſentire? Si dixerit: Quieti erant Epiſcopi, nulla inter ipſos di
ſcordia verſabatur: prædeceſſor ſancti Papæ animos eorum miſſis litteris excitauit, & ad confuſio-
nem excitandam perduxit. Reſpondēdum: Litteras quas ſanctæ memoriȩ Symmachus deſtinauit,
præ manibus habemus. Si extra hæc quæ pietas veſtra dixit, hoc eſt: Chalcedonenſe Concilium ſe-
quor, epiſtolas Papæ Leonis admitto: aliud nequicquam continent, niſi exhortationem, vt iſta ſer-
uentur: quomodo verum eſt, quod per ipſum eſt generata confuſio? At ſi hoc continetur in litteris
quod & Pater veſter ſperat, & pietas veſtra conſentit: quid ille fecit? quid enim in eo videatur eſſe
culpabile? His adijcite preces & lacrymas, rogantes: Domine Imperator, conſiderate Deum: poni-
te ante oculos veſtros futurum eius iudicium. Sancti Patres, qui iſta conſtituerunt, beati Petri A-
poſtoli fidem ſecuti ſunt, per quam ædificata eſt Eccleſia Chriſti.
Si Imperator dixerit: Quod me vultis per locutionem * facere, habete: Ecce mihi cōmunicate, XXX.
qui Synodum Chalcedonenſem recipio, & epiſtolas Papæ Leonis amplector: nunc communicate *proſecutionem perſolutionem
mihi. Reſpondendum eſt: Quo ordine pietas veſtra cōmunicari ſibi deſiderat? nec nos prædicantē
D iſta pietatem veſtram vitamus, quod ſcimus Deū timere, & gaudemus, quia gratum vobis eſt Pa- *Qua conditione admittēdus Princeps ad cōmunionem.*
trum conſtituta ſeruare. Fiducialiter ergo rogamus, vt per vos in vnitatē reuertatur Eccleſia. Sciāt
omnes Epiſcopi voluntatem veſtrā, & quia Synodum Chalcedonenſem, & epiſtolas Papæ Leonis
ſeruatis, vel ſedis Apoſtolicæ conſtituta. Si dixerit: Quo ordine facienda ſunt hæc, oſtende
re oportere. Iterum preces adhibete eum humilitate, dicentes: Pater veſter ſcripſit Epiſcopis gene * indicare, vel indicare
raliter. Iungite his litteris Sacras veſtras, ſignificantes hoc vos vindicare *, quod ſedes Apoſtolica
prædicat: & tunc qui ſunt Orthodoxi, de vnitate ſedis Apoſtolicæ minime ſeparētur; & qui his ſunt
contrarij cognoſcantur. Quib. ordinatis, paratus eſt Pater veſter etiā, ſi opus fuerit, ſuā accōmoda-
re præſentiā: & quicquid expedit, ſeruatis Patrum cōſtitutis, pro integritate Eccleſiæ non negare.
Si dixerit Imperator: Bene iſta; ſuſcipite interim noſtræ ciuitatis Epiſcopum. Iterum pre- XXXI.
ces iungite, humiliter dicentes: Domine Imperator, pacem venimus cum Dei adiutorio, vobis
adnitentibus & præſtantibus, facere, & contentionem * ſopire in ciuitate veſtra. De duabus * intentionem
eſt perſonis intentio: iſta cauſa proprium curſum habet: Generalitas Epiſcoporum prius ordine-
tur: fiat vna communio Catholica: & ſequenti loco de iſtis, vel ſi qui ſunt alij extra Eccleſias ſuas,
E tunc diligentius poteſt cauſa cognoſci. Si dixerit Imperator: De Macedonio dicitis: intelligo ſubti
litatem veſtram: hæreticus eſt: nulla ratione reuocari poteſt. Reſpōdetis: Nos, domine Imperator,
nullum perſonaliter indicamus. Et ſi pietas veſtra conſideret, magis pro anima veſtra & opinio-
ne loquimur: vt ſit diſcuſſio. ſi hæreticus eſt, iudicio cognoſcatur; vt non ſub opinione Orthodoxi in
iuſte dicatur oppreſſus.
Si dixerit Imperator: Quid vultis? modo dicite de Synodo Chalcedonenſi: dicetis & de epiſto XXXII.
lis Papæ Leonis: Ecce qui eſt iſtius ciuitatis Epiſcopus ad iſta conſentit. Reſpondendum eſt: Si ita
cuſtodit, in examinatione cauſæ eum iuuare plus poterunt: & quia ſeruo veſtro Vitaliano Magi-
ſtro militum talem dediſtis licentiam, vt ſi ſperaret a beatiſſimo Papa, vt pro cauſis talibus apud
eum diſcuſſione cauſæ his perſonis, quibus de loco poteſt eſſe intentio, integra vniuerſa ſeruētur.
Si Imperator dixerit: Sine Epiſcopo debet eſſe ciuitas mea? Hoc vobis placet, vt vbi ego maneo, E-
piſcopus non ſit? Reſpondendum: Prædiximus duarū perſonarū intentionem eſſe in iſta ciuitate.
Quo ad canones pertinet, iam ante ſuggeſſimus: canones ſoluere, in religionem cōmittere eſt. Mul

ta ſunt remedia, multa inuenta, per quæ pietas veſtra ſine communione eſſe nō poſſit, & integra iu- A
diciorum forma ſeruetur. Si dixerit: Quæ ſunt iſta remedia? Reſpondetis: Non a nobis nouiter in-
uenta. Suſpenſa cauſa de alijs Epiſcopis, perſona quæ conſentit confeſſioni pietatis veſtræ & con-
ſtitutis ſedis Apoſtolicæ, interim vſq; ad euentum cognitionis, teneat locum Conſtantinopolitani
ſacerdotis, ſi cum Dei adiutorio Epiſcopi voluerint ſe accommodare ſedi Apoſtolicæ. Habetis tex
tum libelli in ſcrinijs Eccleſiæ editum, iuxta quem debeant profiteri.

XXXIII. Si tamen contra alios Epiſcopos Catholicos fuerint datæ petitiones, magnopere contra illos, qui ſine verecundia Chalcedonenſem Synodum anathematizant, & epiſtolas non recipiunt ſancti Leonis Papæ: petitiones ſuſcipite, cauſam tamen in ſedis Apoſtolicæ reſeruate iudicio: vt & ſpem de audientia detis, & tamen nobis debita reſeruetur auctoritas. Si tamen Imperator sereniſſimus totum ſe promiſerit eſſe facturum, tantum vt noſtram præſentiam accomodemus: modis omnib. prius Sacram ipſius per Epiſcopos & per epiſtolam veſtram, vno de veſtris perferente per prouincias, vna cum perſonis, quas Imperator deputauerit, deſtinate: vt ſic eum ſeruare Chalcedonenſe Concilium & epiſtolas S. Leonis Papæ, omnibus innoteſcat. quibus ita præcedentibus, ad nos in Chriſti ſigno, vt aduentum procuremus, ſcripta dirigite. B

XXXIV. Præterea eſt conſuetudo, per Epiſcopum Conſtantinopolitanum omnes Imperatori Epiſcopos præſentari. Si hoc illorum callidus tractatus inuenerit, volentium formam legationis agnoſcere: vt cum Timotheo, qui modo videtur Conſtantinopolitanam gubernare Eccleſiam, Imperatorem videatis: ſic facite, vt ſi ante agnoueritis, quā ad Imperatorē ingrediamini, iſta diſponi per aliquos: necdum præſentati, dicite: Mandata talia nobis dedit & præcepta Pater pietatis veſtræ, vt ſine aliquo Epiſcoporum veſtram clementiam videamus. Ergo agite, donec ab hac conſuetudine ipſe remouerit.] De hac autem conſuetudine, vt Epiſcopi peregrini Conſtantinopolim venientes, primum adeant Conſtantinopolitanum Epiſcopum, & ab eo ducantur ad Imperatorē, agit Iuſtinianus [a] Imperator. Sed pergit monens idem Hormiſda:

[a] In Authen. de ſanctiſſ. Epiſcop. collat. 9. tit. 6.

XXXV. Quod ſi omnino noluerit, aut ſi captioſe contigerit vt ante Imperatorem inopinate Timotheū videatis, ita ſuggerite: Præcipiat pietas veſtra nobis dare ſecretum, vt cauſas, pro quibus miſſi ſumus, exponamus. Si dixerit: Dicite, ecce ante ipſum. Reſpondetis: Non iniuriam facimus: ſed quo ad cauſas pertinet, etiam ipſius continet legatio noſtra perſonam; & ſuggeſtionibus noſtris præſens eſſe non poteſt. Et nulla ratione eo præſente aliquid allegetis; ſed egreſſo, delegationis textum exerite.] hactenus Indiculus, ſiue quod dicunt Commonitorium. ſequuntur poſt eum aſſertiones ſingularum cauſarum in hunc modum: C

Capitula ſingularum cauſarum.

XXXVI. Vt S. Synodus Chalcedonenſis, & epiſtolæ S. Leonis Papæ ſeruentur: Vtq; clementiſſimus Imperator conſentiens debeat pietatis ſuæ Sacra generalia ad vniuerſos Epiſcopos deſtinare, in quibus ſignificet prædicta ſe & credere, & vendicare.

XXXVII. Conſentientes etiam Epiſcopi in eccleſia, præſente plebe Chriſtiana, hæc prædicare debeant: Amplecti ſe ſanctam fidem Chalcedonenſem, & epiſtolas S. Leonis Papæ, quas ſcripſit contra hæreticos Neſtorium & Eutychetem & Dioſcorum, ſed & contra ſequaces eorum, Timotheum Helurum, Petrum, vel contra eos qui in ipſa cauſa tenentur obnoxij, ſimul etiam & Acaciū, qui quondā Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ fuit Epiſcopus, ſed & Petrum etiam Antiochenum anathematizantes cum ſocijs eorum. Hæc manu propria, præſentibus electis venerabilis viris, ſcribentes, faciant ſecundum textum libelli, quem per Notarium noſtrum edidimus.

Capitula præſcripta ab Hormiſda Papa Orientalibus.

XXXVIII. In exilium deportatos pro cauſa Eccleſiaſtica ad audientiam ſedis Apoſtolicæ reuocandos, vt indicium & vera examinatio de his poſſit haberi: ita vt cauſa eorum inquiſitioni integre reſeruetur. D

Si qui vero ſacræ ſedi Apoſtolicæ communicantes, Catholicam fidem prædicantes atq; ſequentes fugati ſunt, vel in exilio detinentur: hos iuſtum eſt ante omnia reuocari.

Præterea quæ legatis inter reliqua iniunximus: vt ſi contigerit libellos porrigi aduerſus Epiſcopos, qui perſecuti ſunt Catholicos, de his iudicium ſedi Apoſtolicæ reſeruetur: vt circa eos venerandorum Patrum poſſint conſtituta ſeruari, per quæ ædificatio generalitati proueniat.] hactenus data legatis ab Hormiſda Papa capitula. Quibus plane intelligis, quanta agat prudentia Romanus Pontifex, quantaq; cautela tractet cum hæretico Principe, pollicente licet ſe Catholicam fidem integre profiteri: vt & illud in primis ab eo exigat, vt publica edita ſanctione in omnibus quibus imperat locis innoteſcere faciat, ſe in omnibus aſſentiri Catholicæ fidei ipſi exhibitæ per legatos Romani Pontificis: Quod ſi facere renuat, eum indignum putat Apoſtolicæ Eccleſiæ communione: ſicq; cogit vt cuncta antea præſtet, quæ Catholicum decent Imperatorem: vt ſic in omnibus proſpectum eſſet Catholicæ Eccleſiæ maieſtati, atq; Romani Pontificis auctoritati, qua perfidus conaretur abuti ad ſua ipſius ſtudia conſonenda, & labantem ſtatum Imperij ſolidandum. Sic igitur tantum abfuit, vt fuerit Hormiſda œcumenicum quod indixerat Anaſtaſius Concilium celebrari, vt abſq; Concilio leges ipſe præſcripſerit Imperatori & vniuerſis Orientis Epiſcopis, quas legiſti in que diſtinctas capitibus. Porro quod ferebatur œcumenicum indictum eſſe Concilium, in quo omnes omnium Eccleſiarum forent controuerſiæ dirimendæ, placuit etiam Theodorico Italiæ Regi ea de cauſa legatum mittere Conſtantinopolim, delegitq; ad opus virum inſignem Agapitum, ad quem de eius electione iſta ſcripſit [b]: E

Caute agit Hormiſda cū Anaſtaſio.

[b] Apud Caſſiod. Var. li. 2. epiſt. 6.

Agapito V. I. Patricio Theodoricus Rex.

XXXIX. Deliberationis noſtræ conſilium virorum prudentium requirit obſequium: vt vtilitatis publicæ ratio ſapientum miniſterio compleatur. Et ideo illuſtris magnitudo tua, Deo auxiliāte, cognoſcat, legationem nos ad Orientem deliberaſſe tranſmittere: cui te idoneum iudicantes, iuſſis præſentibus euocamus. Sed licet omnis legatio virū ſapientem requirat, cui prouinciarum vtilitas, totiuſque regni ſtatus committitur vindicādus: nunc tamen neceſſe eſt prudentiſſimum eligere, qui

Theodorici legatio in Orientem.

A poſſit contra ſubtiliſſimos diſputare, & in cõuentum doctorum ſic agere, ne ſuſceptam cauſam tot erudita poſſint ingenia ſuperare. Magna res eſt, contra artifices loqui, & apud illos aliquid agere, qui ſe putant omnia prouidere. Lætate igitur tanto iudicio; quando ante ſuſcipis electionis donũ, quam iure potuiſſes probare ingenium.] hæc Theodoricus de legatione Agapiti: quem illũ ipſum putamus virum clariſſimum, qui poſt annum ſequentem Conſulatum geſſiſſe reperitur.

XL. Acceſſit ad hæc, vt etiam & ipſe Romanus Senatus per Apoſtolicæ ſedis legatos litteras reddiderit ad ipſum Anaſtaſium Imperatorem, quibus ſignificauit quam promptus eſſet idem Romanus Pontifex ea quæ ad vniuerſalis Eccleſiæ ſtatum ſpectarent propenſiſſimo ſtudio procurare. Litteras vero ipſas a Senatu conſcriptas ex eiſdem codicibus accepias hic deſcribẽdas eſſe putamus: ſed primum emendandus eſt qui irrepſit error in titulum, qui ſic ſe habet:

XLI. Reſcriptum Senatus Vrbis ad Anaſtaſium Imperatorem] quod vero ſubditur, Per Thenpompum & Seuerianum] errore librarij factum ſcias, qui per eoſdem ſcriptas has litteras poſuit, per quos ſuperius in codice poſitæ aliæ litteræ datæ leguntur anno ſequenti ſub Conſulatu Petri: cum tamen has legatis Apoſtolicæ ſedis hoc anno miſſis datas eſſe, in fine eiuſdem epiſtolæ diſertis verbis B ſignificetur. Ipſa igitur Senatus ad Anaſtaſium Imp. epiſtola plane digna quæ his inſeratur (vtpote quod per ipſam idem Senatus enarret quæ tranſacta ſunt cum ipſo Romano Pontifice, nimirũ q̃ dixerit verba Hormiſda Papa, cum eum pro Anaſtaſio ipſo Senatus cõuenit) eſt huiuſmodi [a]:

a Extat edit to. 1. epiſt. Rom. Pont.

XLII. Si prima ſemper eſt, Imperator inuicte, a regentibus ſupplicum ſpectata deuotio; ſi ſolo gratia dominorum conciliatur obſequio: indubitanter agnoſces, ſacræ iuſſionis oracula quanta Senatus veſtri fuerint gratulatione ſuſcepta: maxime cum ad hoc & animus domini noſtri inuictiſſimi Regis Theodorici filij veſtri mandatorum veſtrorum obedientiam præcipiẽtis accederet; & ſciamus ſuper omnia beneficia veſtra tunc magis nos erigi, cum dignos creditis, quibus debeat imperari. Mox igitur ſacræ ſtudio iuſſionis implendæ beatiſſimum Papam Hormiſdam credidimus deprecandum: de quo parum eſt dicere, quia * vota ſupplicantium benignitate præceſſit: ſed & nobiſcũ ſuas preces, vt quod hortamini fiat, adiunxit, Euangelicis voluntatem ſuam teſtimonijs aſſerendo, oſtendens mundum ſupra multitudinem peccatorum ſuorum ſcandalis plus grauatum, dum vox ſit iſta Dominica [b]: Væ mundo a ſcandalis. Et idem, oportere homines ſcandalizantium partes membrorum abſcindere, quam vt in ignem, non renunciando ſcandalis, mittantur æternum.

Senatus Rom. litteræ ad Anaſtaſ. Imp.

** qua*

b Matth. 18.

XLIII. C Sed & poſt hæc diuinæ lectionis exemplis, quam boni ſint fructus pacis oſtendit, cum diceret: Et Apoſtolum Paulum gratia Dei plenum, nihil tamen quibus bene cupiebat, quod optaret melius inueniſſe, niſi [c] vt pax Dei, quæ eſt ſupra omnem excellentiam, in eorum ſenſibus abundaret. Quodq. in Euangelio Domini ſit vox dicentis [d]: Quoniam pacifici filij Dei vocabuntur. Et iterum ad ipſum Scripturarum omnium reuertendo doctorem, quanto ipſa vel fide, qua & cæleſtia regna præſumimus, & a peccatorũ cruciatibus credendo ſaluamur, charitas ſit maior oſtendit, teſtimonium tale ſubijciens [e]: Spes, fides, charitas: maior autem horum * charitas: id eſt, Spiritus, gratia donante diuina, charitatem virtutibus omnibus exaltat. Non habentes ergo, ſi & propter pœnam ſcandala declinamus, & pacem propter pacis bona teſtamur, & ad charitatẽ nos, qui eſt charitas, Chriſtus hortatur. Quid eſt enim quod retinet Catholico ardore feſtinos? Quid eſt quod delinquentis Acacij impedit volentes Chriſtũ videre perſona? Quid eſt quod a ſuo liberi, alieno grauantur errore?] hucuſque verba Pontificis. ipſi vero ſubdunt:

c Philip. 4.

d Matth. 5.

e 1. Cor. 13.

** omnium*

XLIV. Hæc cum venerabilis Papæ latius fuerint expedita reſcriptis, pro noſtræ tamen obſequio credidimus deuotionis iudenda, ne non rogaſſe putaremur recondendo reſponſum, quod accepimus D deprecantes. Proinde, piiſſime Imperator, hæc ſuo nomine Senatus ſerenitatis tuæ clementia prouocatus adiunxit; vt qui animoquam benigno in vtraq. Republica concordanda fuiſti, tã eſſe pio in Eccleſiæ redintegranda vnitate noſcaris. Nam vt pax illa regnorum tãtum ſcitur prodeſſe ſubiectis, ſic hæc teligiouis cum populo ſuo proficit imperanti. Etenim quis non hæreſum perfidarũ ſequaces plus quam ipſos deliquiſſe putet auctores? Quis non poſt patibulum crucis diuidentes iterum Chriſti membra condemnet? Vtinam hæc iam vobis regnantibus cauſa cœpiſſet, vt facilius mala naſcentia reprimerentur, quam prouecta. Nam quis ambigat non potuiſſe eius exiſtere, cuius corrigi temporibus videret errorem?] hic finis epiſtolæ, cui mox iſta in dictis codicibus iuncta leguntur: Per Ennodium & Fortunatum Epiſcopos, Venantium presbyterum, Vitalem diaconũ, & Hilarum * Notarium] legatos Apoſtolicæ ſedis.

** Hilarium*

XLV. Penſecti igitur ab Vrbe legati, feliciter Conſtantinopolim peruenere, honorificeq. ab Anaſtaſio Imperatore ſuſcepti ſunt. cuius tamen ſtudium cum in eo totum collocatum eſſet, nõ vt Catholicam fidem exulem reſtitueret, quam licet verbis prædicaret, animo tamen penitus deteſtaretur, ſed vt per ſimulatam Catholicam pietatem infenſum ſibi conciliaret populum Conſtantinopolitanum, atq. milites aduerſantes & Vitalianum ſectantes ad deſtituta penitus ſigna reuocaret: mox E capitibus cunctis a legatis oſtenſis aſſenſus eſt, atq. omnibus quæ per eoſdem legatos Hormiſdæ nomine poſtulata ſunt libentiſſime acquieuit, vno illo excepto capitulo, quod neq. populo Catholico Conſtantinopolitanæ vrbis eſſe gratum ſciret, immo cuius inficiatione magis magiſq. ſe populi gratiam conſecuturum cognoſceret: iſtud autem erat de nomine Acacij cum alijs hæreticis condẽnando facta petitio. Etenim ipſe populus Acacij nominis ſtudioſiſſimus, qui id ante fieri, haud aliquando paſſus fuerat, cum a prædeceſſoribus Romanis Pontificibus tentaretur, minime aſſenſurus eſſet tanta ignominia ſuum quem adeo dilexiſſent Antiſtitem affici.

Artes ſubdolæ Anaſtaſii Imp.

XLVI. Hac igitur arte vafer & ſubdolus Imperator hæreticus, opportuna oblata ſibi occaſione capta, quod diu fuerat aucupatus, adſciſcere ſibi populi ſtudium, ob retentum nomen Acacij, eſt faciliime conſecutus, cum præſertim id abſq. iactura Catholicæ fidei præſtari poſſe hac ex parte cum populo æq. ſentire profiteretur: & ipſos medicos, qui venerant eos curare, legatos inquã Apoſtolicæ ſedis, reddidit illis exoſos, veluti inimicos atq. ita quo magis ipſe legatis ẽ reſtagatus, eo magis

ſibi populum reddidit obſequentem, vtpote qui eum vt protectorem & defenſorem coleret aduer A
ſus Romanum Pontificem memoriam Acacij penitus abrogare conantem. ita etiam ex ſententia
effecit, vt Catholicos, inter ſe concertantes aleret & detineret, quouſque ipſe ſui compos fieret deſi
derij. Nactus ergo quam quæſierat accommodatam ſatis ad Catholicos fallendos artem, perſtat
in ſententia, vt ſe Catholicum in omnibus præſeferat ciuibus ſimilem, quorum gratiam Acacii no
minis retentione atque defenſione ſubdola mente redemerat. Verum quod temporis dilationem
ſuæ ſciret cauſæ conducere, haud legatos dimittere voluit, ſed bona ſpe aluit, & vſque ad ſequentis
æſtatis tempus retinuit, atque omni eſt proſecutus humanitatis officio: plurimum enim ſciebat
ſibi conducere ad concitatos compeſcendos tumultus motam iſtam, & ipſorum legatorum in vr-
be præſentiam: ſed ad maiorem faciendam animi ſui fidem, honorificentiſſimam in ipſorum redi-
tu ad Hormiſdam Romanum Pontificem legationem decernit, populo valde gratam, qua præſe-
ferret cum retentione Acacii nominis, ſanciri oportere ab omnibus expetitam Eccleſiarum con-
cordiam.

XLVII.
Ruſus autem ad eamdem populi gratiam ſibi conciliandam dedit Eccleſiæ Conſtantinopoli-
tanæ redditum ſeptuaginta librarum auri, eã ob cauſam, vt ſcilicet exequiæ ſine ſumptu & gratis B
a l. 6 Cod. de ſacroſan. Eccl. col. 1.
fierent Conſtantinopoli, edíditq. ea de re publicam ſanctionem [a], quæ quidem Anaſtaſii muni-
ficentia plurimum commendata fuit a Iuſtiniano Imperatore in Nouella conſtitutione de impen
b Iuſt. Nouel. 59.
ſa debita in exequiis defunctorum, cuius eſt exordium [b]: Singula bonorum operum, &c.] Sic igi
tur his officiis populum demereri conatus, atq. dolcis prætextu pacis ſub iſtiuſmodi ſimulationis
c Prouerb. 29.
inuolucro latuit qualis intus eſſet Anaſtaſius, ſecundum illud Prouerbiorum [c]: Homo qui blãdis
& fictis ſermonibus loquitur amico ſuo, rete expandit greſſibus ſuis.] at quodnam iſtud fuerũ, de
tegetur inferius ſuo loco. Hæc quidem cuncta tranſacta eſſe in hac legatione Conſtantinopoli, lit-
teræ ipſius Imperatoris per legatos ab eo miſſos Romam redditæ Hormiſdæ Papæ declarant, quas
ſequenti anno, quo ſunt datæ, referemus. Ex his autem habes vnde redarguas Miſcellæ auctorem
hiſtoriæ, vbi his contraria prorſus affert, iſtis verbis: Anaſtaſius non ſolum ſalubria eorum monita
ſpreuit, ſed inſuper etiam a ſuis conſpectibus non ſine contumeliis expulit, nauique fragili impoſi
tos mandat ne vſpiam per totam Græciam ad aliquam ciuitatem accederent.] hæc ibi: quæ tamẽ
vera ſenties, ſi non ad priorem hanc, ſed ad poſteriorem ab eodem Pontifice miſſam referas lega-
tionem, de qua ſuo loco dicturi ſumus. C

XLVIII.
Ariadnę Augu. obitus.
Hoc eodem anno ſub iiſdem Cõſulibus (vt auctor eſt Marcellinus in Chronico) impia Ariad
na Auguſta defuncta eſt, annis (vt ait) ſexaginta in Palatio exactis. Vt plane nihil ſit quod ex hære
ticorum proſperitate quis ſcãdalum pati debeat, cum nequiſſimam feminam malorum omnium
conciliatricem; in detrimentum Eccleſiarum omnium, vitam adeo longæuam in Imperio agere
Deus permiſerit.

XLIX.
Hoc item anno idem teſtatur Marcellinus funebre illud accidiſſe, vt Hunni Armenia tranſmiſ
ſa, totam Cappadociam deuaſtantes, vſque ad Lycaoniam peruenerint. Qualis vero hoc tempo-
re eſſet Eccleſia Cappadocum, ex eius Metropolitano Epiſcopo Cæſarienſi Soterico Eutychiano
rum principe conijcere poſſumus, de cuius impietate ſatis ſuperius dictum eſt, vbi egimus de pſeu
d Cedren. in Annal.
doſynodo Sidone habita, & de promotione Seueri. Quid autem Macedonio in Armenia tunc exulã
ti contigerit, Cedrenus hoc eodem anno ita narrat [d];

L.
De Macedonij obitu & viſione oſtenſa.
Macedonius quidem iam periculo proximus inde profugit, & Gangram peruenit. Anaſtaſius
de hoc certior factus, iuſſit eum rigide ibi cuſtodiri, miſſo etiam (vt aiunt) percuſſore Sed Macedo-
nius Gangræ mortuus, in æde martyris Callinici tumulatus eſt, multoſq. a morte ſua morbis libe- D
rauit. Cumq. iam eſſet in ſepulchro condendus, antequam id fieret, ſublata dextera manu, crucis
ſigno ſepulchrum obſignauit. Idem Theodoro cuidã ſuorum familiariũ per viſionem dixit: Exci-
pe hæc, & abi, & Anaſtaſio recita: Ego quidem Macedonius abeo ad patres meos, in quorum fide
perſtiti: Interim tamen ſemper Deum interpellabo, dum tu quoque venias, & cauſa noſtra diſce-
ptetur.] hæc auctor: eadem ex Theophane [e] in Miſcella, & Anaſtaſius Bibliothecarius in Chronico,
e Paul. Diac. Miſcel. lib. 15.
f Theodo. Lecto. Collect. lib. 2.
necnon Theodorus Lector [f], niſi quod non ab eo obſignatum dicit ſepulchrum, ſed ipſum conſue-
to more in ſepulchro cruce ſignato eſſe reconditum. Porro de miraculis nihil: nec quidem apud
Græcos coli memoriam eius, ſicut aliorum Sanctorum, Menologia quæ vidimus, veſtigium vllum
reddunt: ſi quæ enim vere ab eo edita miracula potuiſſent probari, vtiq. pro eo allata in teſtimoniũ
fuiſſent, cum de abolenda eius memoria e ſacris tabulis, in quas illata erat, actũ eſt. Sed paſſos de-
mũ Conſtantinopolitanos & Orientales Epiſcopos, ſicut Acacij, ita & Macedonii & Euphemij no
mina expungi e Diptychis, ſuo loco dicemus. Ceterum Macedonij obitum non ante ſequentem
annum accidiſſe putamus, quem ex loco exilij hoc anno Hunni fugarunt in Paphlagoniam.

LI.
Quę paſſi hæretici Alexandrini.
Contigiſſe hoc itẽ anno tradunt, ſicut Cappadoces a fide Catholica deuios per Hunnos affli E
gi, ita & Alexandrinos in hæreſi diu perſeuerantes a dæmonibus infeſtari. nam idem qui ſupra au
g Cedren. Annal. hoc anno
ctor ſubdit [g]: Eodem anno Alexandriæ viri plurimi, itemq. mulieres & pueri, grauiter a dæmoni-
bus verberati, aſſidue latrabant. In ſomnis autem cuidam terribilis quidam apparuit, dicens, ciui-
bus hæc ob damnationes in Chalcedonenſe Concilium editas accidere.] hæc Cedrenus: eadẽ Theo
phanes illata in Miſcellam. Ita plane canum latratũ edere compulit Deus loco humanæ vocis mi-
ſeros Alexandrinos a fide Catholica deuios, qui canum inſtar oblatrare contra Synodum Chalce
h Hierem. 2.
donenſem non deſinebant; qui etiam cum excuſſiſſent a ſe ſuauiſſimum Chriſti iugum, merito paſ
ſi ſunt dæmones obſidentes: vt ex hoc ipſo ſaltem diſcerent illud Hieremiæ [h]: Quam malũ & ama-
rum, reliquiſſe venã aquarũ viuentium Dominũ, & fodiſſe ſibi ciſternas diſſipatas.] Eidẽ quoq. hi
ſtoriæ veritati adſtipulatur Anaſtaſius Bibliothecarius in Chronico, & alij qui poſtea extiterũt re
centiores auctores. Porro hæc non abſque fructu contigerunt: ſiquidem addit his Anaſtaſius, eo-
dem tempore monachos hæreticos recãtantes palinodiã ſcripſiſſe quatuor libellos cõteſtationis,
quorum

A quorum duos Imperatori, alium Præfectis prouinciæ, quartum vero Ioanni Epiſcopo Hieroſolymorum obtulere, conteſtati ſe ſanctam Synodum Chalcedonẽſem amplexari, deteſtari vero Seuerum cum ſuis ſectarijs, & in promptu habere mortem oppetere pro fide Catholica. Sed & Illyrici Epiſcopos addit miſiſſe Romam Catholicæ fidei confeſſionem ad Romanum Pontificem.

LII. Hoc eodem anno vigeſimoquinto Anaſtaſij Imperatoris Himeranni populi Auſtrales ad fidẽ Chriſti conuerſi ſunt [a]: de quibus pauca hæc Theodorus Lector [b]: Himeranni (gens eſt Perſis tributaria) in extremis Auſtralis plagæ, & ab initio Iudæi fuerunt: eo vero tempore quo Regina Auſtri venit ad Salomonem, facti ſunt Gentiles. Hi ſub Anaſtaſio Chriſtiani ſunt facti, & Epiſcopum acceperunt.] hæc Theodorus, eademq. Nicephorus [c]. At tantæ rei geſtæ hiſtoria ſcriptorum inopia remanſit obſcura: etenim quonam prædicante, quibus præcedentibus ſignis, quiſve eis primus fuerit datus ſacrorum Antiſtes, penitus ignoratur.

a Cedren. in Chro. hoc anno. b Theod. Lect. 2. Collectan. c Niceph. li. 16. c. 34.

LIII. Quam bene accidit, ſecundum illud propheticum de Eccleſia Catholica dictum [d]: In tribulatione dilataſti mihi] vt quo tempore magis minui videretur Catholica fides in Oriente, eo maiores fierent ad Chriſtianiſmum acceſſiones, Saracenis (vt vidimus) & Himerannis Euangelium capeſſentibus. vnde illud Eccleſia iure cecinerit [e]: Populus, quem non cognoui, ſeruiuit mihi, in
B auditu auris obediuit mihi. Filij alieni mentiti ſunt mihi: filij alieni inueterati ſunt, & claudicauerũt a ſemitis ſuis.] quod Dei benignitate hoc noſtro ſæculo abundantius experimur, dum quo tempore peruerſis erroribus Aquilonares prouinciæ maiori ex parte a fide Catholica defecerunt, Eccleſiæ Catholicæ nouus Orbis accreuerit, ab Eccleſia Romana accipiens Euangelium: vt plane omnes intelligant peruigilem eius cultorem, magnum illum agricolam [f] qui ſemper operatur, loco palmitum areſcentium alios maiori fœcunditate ſufficere: & loco vineæ [g] ab apro ſilueſtri depaſtæ, atq. ſuffoſſæ, igneq. ſuccenſæ, alia ſibi latioribus terminis vberiora trans mare plantare vineta.

d Pſal. 4. e Pſal. 17. f Ioan. 5. g Pſal. 79.

IESV CHRISTI ANNVS 516. | HORMISDÆ PAP. ANNVS 3. | ANASTAS. IMP. 26. THEODORICI REG. 24.

I. *Regreſſus Legatorum in vrbem.*

C QVingenteſimus decimus ſextus Domini voluitur annus, Cõſulatu Petri ſine collega notatus: Inter nobiliſſimos Senatores hic doctrina ac pietate claruit, ad quem extant Ennodii plures epiſtolæ. mentio eſt pariter de Petro Romano viro clariſſimo apud Sidonium. Hic ergo vbique ſpectatus hoc ipſo anno meruit Cõſulatum: quo detentos diu Apoſtolicæ ſedis legatos Anaſtaſius Imperator, magna ſpe alitos vniendę Orientalis Eccleſiæ, ita dimiſit, vt ad cuncta perficiẽda expectare ſe aduentum Hormiſdæ, iteratis litteris aſtuto conſilio ſimularet: quod vt magis perſuaderet, vna cum eiſdem legatis redeuntibus Romam, ad componendas res honorificentiſſimã legationem ad eumdem Hormiſdam Pontificem miſit, viris clariſſimis ad opus delectis, nempe Theopompo Comite Domeſticorum, & Seueriano Comite ſacri Conſiſtorij; quibus & litteras ad ipſum Romanum Pontificem dedit.

II. *Conſilium Anaſtaſii Imp. quale fuerit.*

Quodnam autem fuerit in his exhibendis officijs conſilium Anaſtaſij Imperatoris, ex ijs quæ ſæpe ſuperius aperuimus, atque ſuperiori anno latius pandimus, facile poteris intelligere, nempe ad ſedãdum Orthodoxorum animum, ipſum pluribus apertiſſimiſq. ſignis affectare conatum Catholicum nomen, & vnitatem curare Orientalis Eccleſiæ cum Occidentali: ratum nimirum ita fo
D re, vt concitatum contra ſe Vitalianum tyrannum prætextu tuendæ Catholicæ fidei, his artibus exarmaret, ac ſpoliaret fauore populi; qui plane erga Imperatorem ex his pro fide Catholica exhibitis teſtimonijs iam paulatim reddebatur magis magiſq. propẽſior, augebatur vero magis ea opinio ex iſtiuſmodi erga Pontificem Romanum obſequijs, quibus in tam præclara exornanda legatione rem nauiter agere, in opus incumbere, iugi indefeſſoq. ſtudio laborare ad perficiendũ quod cœperat, ſignificaret.

III. Ea plane eſt ars hæreticorum Principum, penes quos eſt pietas nundinaria, vt cum aduerſarijs armorum preſſuris vrgentur, ad fallendos populos nihil magis quam fidem Catholicam ore tenus præſeferant, ſubq. Catholico nomine deliteſcant, donec quod cupiunt aſſequantur: facti vero voti compotes, maiori impetu in damna pietatis erumpant. Sed qui cunctis præſidet rerum humanarum arbiter Deus, haud diutius patitur adeo ſceleſtia inulta relinqui: Etenim qui diſcernit [h] cæleſtis Reges, appendens [i] eos in ſtatera, digito tandem oſtendit patatam ob oculos vltionem, cũ repente diu dilatum maiori fragore ſuæ iræ fulmen intorquet: quod quidem factum cum alia multa, tum præſertim cœpta narrari Anaſtaſii tragœdia egregie repræſentat. At iam eius reliquas fal
E lendi artes pietatis tegumentis obuolutas, quas habemus præ manibus, in medium producamus, atq. primum eius recitemus epiſtolam per ſuos legatos ad Hormiſdam Pontificem miſſam, cuius in codice eiuſmodi titulus inſcriptus legitur [k]:

h Pſal. 67. i Dan. 5. k Tom. 1. epiſt. Rom. Pont. in Hormiſda.

Anaſtaſius Auguſtus Hormiſdæ Papæ, per Theopompum & Seuerianum VV. CC.

IV. *Anaſtaſii Imp. ad Hormiſdam epiſtola.*

Omnia quæ benignitas conceperit animorum, dulci ambitu & feſtinatione laudabili propagantur; nec ſibi requiem putant poſſe præſtari, donec ad effectum ſaluberrimum deſiderata perduxerint: & tunc quædam ipſius feſtinationis fit requies, dum contigerit ſpes votorum. Quod in præſenti nos certa ratione pertulimus, donec cæleſtis fauor & noſtræ petitioni auditum, & veſtræ promiſſionis ſerenum douet effectum. Ergo quia vel maxima itineris longitudo, & vltra ſolitũ morẽ hiemalis aſperitas, quod optabamus, nobis fecit incertũ: interim intra animos noſtros deſiderata cõpreſſimus, beneficia diuina captantes, q̃ bonæ exitus rei ſua interpoſitione decidunt. Agnoſcentes igitur, quod eius pietas primã nobis gratiã cõdonauit, vt miſſa ad nos legatio, ad beatitudinem tuã feliciter remearet: ad ſecundam proceſſimus, vt dirigeretur a nobis promiſſa legatio, per q̃ & com-

commemoratio fieret eorum, quæ cum ſanctiſſimis viris longa deliberatione contulimus; & inde, Deo auſpice, tam noſtræ petitionis, quam veſtræ gratiæ ad integrum lux ſerena reſplendeat, & toto Orbi gaudia expectata donentur. Commemorationis itaq. loco, & ſalutationis honore reddendo, Theopompum virum illuſtrem Comitem Domeſticorum, agentem ſacri noſtri Palatij ſcholam, fidelem nobis vel pro ſuis moribus, vel pro ipſa affectione genitali noſtræ prouinciæ, ſed & Seuerianum V. C. Comitem ſacri noſtri Conſiſtorij ad veſtram direximus ſanctitatem: qui ordinem litterarum propria voce teſtantes, ad celeritatem expectata prouocent, quæ etiam cæleſti miſericordiæ credimus placuiſſe. Data XVII. Kalend. Auguſtas, Conſtantinopoli, Petro V. C. Conſule.] hæc quidem ad Hormiſdam Papam. Sed quo numeros omnes expleret Catholici atq. humaniſſimi Principis, per eoſdem etiam legatos idem Anaſtaſius Imperator ad Senatum vrbis Romæ in hunc modum ſcripſit [a]: A

Legatorum nomina.

a Extat tom. 1. epiſt. Rom. Pōt. in Hormiſda.

V. Imperator Cæſar Flauius Anaſtaſius, Pius, Felix, Victor, ſemper Auguſtus, Germanicus inclytus, Alamannicus inclytus, Franchicus inclytus, Sarmaticus inclytus, Pater patriæ, Proconſulibus, Conſulibus, Prætoribus, Tribunis plebis, Senatuique ſuo ſalutem dicit.

Ad Senatum Rom. epiſt. Anaſtaſii Aug.

Si vos liberiq. veſtri valetis, bene eſt: ego, exercituſq. meus valemus. Quotiens vtriuſq. publicis rebus proſpera voluntate conſulitur, non ſolum exhortatio, ſed poſtulatio quoque creditur eſſe conueniens; vt duabus in vnum concurrentibus cauſis, animus incitatus, quod felix & bonum partibus ſit, valeat adipiſci. Si etenim Chriſtus Deus & Dominus noſter & per mitiſſimam voluntatem & quamdam diſpenſationem nos reuocauit ad ſe, & redemptos proprio ſanguine libertati reſtituit, vt ſalutem mortalitati præſtaret: non videtur abſurdum, tam apud glorioſiſſimum Regem quam apud beatiſſimum Papam vrbis Romæ, Patres conſcriptos Imperiali petitioni coniunctos, ea ſperare, quæ & nobis & ſibi (Deo annuente) in commune proficiant: Hoc eſt, ne fugitiuorum audiant concinnatos ſermones, & mendacio ſolo compoſitos; ſed ſatisfactione ſuſcepta, quam & veritas, & legatorum qui directi ſunt inquiſitio patefecit, ad deſideratam pacem acceptabili Deo voluntate concurrant. Indubitatum ſiquidem eſt ex longa annorum ſerie multam partem Reipublicæ veſtram vendicare * conſtantiam. B

* indicare

VI. Proinde oportet ſanctiſſimum veſtrum cœtum ſolerti ſtudio & prouido labore contendere tā apud excelſum Regem, cui regendi vos poteſtas & ſolicitudo commiſſa eſt, quam apud venerabilem Papam, cui intercedendi apud Deum facultas eſt præſtita; vt in ea parte animi ſui bonitatē dignentur impendere, in qua vtriuſq. Reipublicæ membra ſperata ſanitate ſaluentur. Implebitis enim veterem conſuetudinem & nimis conſilio veſtro notiſſimam, ſi ea quæ publicæ vtilitati conueniunt, tractando, ſpetando, poſtulando, effectum adipiſci, Deo auſpice, feceritis. Data quinto Kalend. Auguſti, Chalcedone, Petro V. C. Conſule.] hæc ſunt quæ extant antiqua monumenta legationis antea promiſſæ, modo vero præſtitæ ab ipſo Anaſtaſio Imperatore; cum tamen (vt ſæpius dictum eſt) vnitatis & pacis ſpeciem præſeferret, non autem amans eſſet Catholicæ pietatis. C

VII. Verum Hormiſda doluit, laicos directos eſſe legatos, quibuſcum de rebus Eccleſiaſticis agēdum foret, minus aptum id eſſe putans: conqueritur enim de his idem Hormiſda Papa in litteris anno ſequenti datis ad ſanctum Auitum Epiſcopum Viennenſem, quas ex eodem codice inferius recitabimus. Iam vero quas legatis Apoſtolicæ ſedis litteras ad eumdem Romanum Pontificem Anaſtaſius dedit, hic deſcribamus, quibus rerum geſtarum veritas, exploſis mēdacijs, certa reddatur. his autem in primis Imperator fidei Catholicæ (ne quis daretur dubitandi locus) profeſſionē inſeruit: ſic enim ſe habent:

VIII. Exemplum [b] Sacræ Anaſtaſij Auguſti Hormiſdæ Papæ per Ennodium & Fortunatum Epiſcopos, Venantium presbyterum, Vitalem diaconum, & Hilarum Notarium. D

b Extat tom. 1. epiſt Rom Pōt. inter epiſt Hormiſdæ.

Epiſt. Anaſtaſii Imp. per legatos Apoſtolicos miſſa.

Gratias omnipotenti Deo referimus, quod ſanctitas veſtra diſciplinis cæleſtibus inſtituta, ſicut popoſcimus, legatos fidei Ennodium & Fortunatum venerabiles Epiſcopos, ſed etiam viros religioſos Venantium presbyterum & Vitalem diaconum & Hilarū Notarium, quales poſcebat cauſæ ſublimitas, deſtinauit, qui negotij magnitudinem implere poſſent Eccleſiaſtici luce ſermonis; quiq. operante Deo, omnia ſubtiliter requirentes, quæ ad rectam & veram Chriſtianorum pertinent fidem, & ipſi, ſicut decuit, declararunt; & a nobis, ſicut oportuit, agnouerunt: quia vna eſt Eccleſia Dei, Apoſtolicis vbiq. firmata doctrinis. Vnde quis audeat de Domini noſtri Ieſu Chriſti incarnatione aliter quam habet veritas ipſa ſentire? niſi vt confiteatur æqualem & conſubſtantialem Patri Filium ſalutis noſtræ cauſa, iuxta annunciationem Archangeli [c], in vtero Virginis, carnem ex eadem aſſumente, hominem factum? & ſicut ait Apoſtolus [d] in ſeruili forma, vt crucem pro nobis carne ſuſciperet? De quo beatus Petrus Apoſtolus Iudæis dicit [e]: Vos petiſtis vobis dimitti virum homicidam, auctorem vero vitæ interfeciſtis. De quo etiam legitur in Paulo Apoſtolo [f]: Factus obediens vſque ad mortem, mortem autem Crucis.

c Luc. 1.
d Philip. 2.
e Act. 3.
f Philip. 2.

IX. Confitemur enim, quod Dei genitrix beata Virgo Maria in vera carne & anima rationali & intelligibili nobis Deum peperit Saluatorem, quem homouſion Deo Patri & Spiritui ſancto ante ſæcula, eumdem nobis quoque homouſion propter peccata noſtra in fine temporum credimus & probamus fuiſſe progenitum, ſicut Propheta Dauid dicit [g]: De ventre matris meæ Deus meus es tu. Quæ tamen ita ſine defectu & confuſione noſtri corporis eſt aſſumpta noſtra ſubſtantia, vt in eadem carne Dei Filius mundum examinaturus adueniat, oculis omnium vulnerum & clauorū iudicia repræſentans, ſicut ſcriptum eſt [h]: Et videbunt in quem pupugerunt.] Vides ne, quā pie, quam ſancte rectam profiteatur Anaſtaſius fidem Catholicam? qua ita firmiter ſtabilita, ei aduerſantes damnat hæreticos, iſta ſubdens: E

Confeſſio fidei Anaſtaſii Imp.

g Pſal. 21.

h Apoc. 1.

X. Cum omnibus etiam Orthodoxis impijſſimos Neſtorium atque Eutychetem vitamus pariter & horremus, eorum condemnantes & anathematizantes & perſonas & dogmata deteſtabilibus ſacrilegijs comparanda, qui diſpenſationem diuinam & humanæ remedia infirmitatis ſimiliter

aut

Digitized by Google

A aut neſcire voluerunt,aut cognita blaſphemare. Talem igitur circa fidem clementiæ noſtræ pro- *Probat Anaſtaſius Chalcedonenſe Concilium.*
poſitum ſummus Deus ab exordio vitæ ſuæ ſenſibus noſtris immiſit;vnde & imperium noſtrum
credimus cuſtodiri. Miramur autem,quamobrem de beatiſſimis Patribus,qui in Chalcedone cō
uenerunt,aliqua nobis ſcribere voluiſtis;dum ea,quæ ab his fuerant conſtituta, prædeceſſorum
noſtrorum multiplicibus decretis confirmata monſtrantur:& cum nec alia Synodus facta fuerit,
per quam,q̄ ab illa diſpoſita ſunt,redderentur infirma:nec lex a nobis præceſſerit,cuius nouitate
ſtatuta præfati Epiſcopalis Concilij ſolueretur:maxime cum ipſa Synodus dixerit,anathema eſ
ſe debere,quicumque aliam fidem,quam apud Nicæam trecēti decem & octo venerabiles Patres
conſtituerunt,docere vel immutare voluerit:ad hoc etiam eos,quos ſuperius comprehendimus,
id eſt,Neſtorium & Eutychetem damnauerunt,quos nos quoque damnamus. Nam pro hac cau
ſa atteſtantur etiam diuinæ litteræ ad Alexandriam non ſemel ſed multoties deſtinatæ, per quas
obiurgauimus,cur ſibi non arbitrentur poſſe ſufficere directam fidei doctrinam, recedentes ab
anathemate Chalcedonenſis Synodi,vel venerandæ memoriæ Leonis Epiſcopi. Vnde non paruū
ſtudium apud nos & contentio quoque perdurat, quatenus a ſupraſcripto * anathemate eoſdē * ſuperfluo
B poſſimus abſtrahere,& ſanctæ Eccleſiæ vniuerſali coniungere.

De capitulo vero,quod ſolum videtur eſſe reſiduum,noſtra voluntas petitioni veſtræ fortaſſe XI.
propter vnitatem Eccleſiarum conueniret,niſi alia venerabilibus Eccleſijs ex hoc renouari ſcan- *De capite quo agitur de nomine Acacij abolendo.*
dala crederemus. Nunc quæ ſint facienda perpendite: quia graue eſſe clementia noſtra iudicat
de Eccleſia venerabili,propter mortuos,viuos expelli;nec ſine multa effuſione humani ſanguinis
ſcimus,poſſe ea quæ ſcribitis,ordinari. Omnia tamen a Deo ſperantes,per Concilium melius age
re poteritis,quam ab his hominibus qui propter errores ſuos prouincias percurrentes,inimicam
Euangelijs ſanctis & Eccleſiæ volunt eſſe diſcordiam. Ergo vt ſit placens ſupernæ maieſtati Eccle
ſiarum vnitas,prouidete:quia quid nobis in his quæ præfati ſumus obſiſtit,ignoramus, ſi bene
nos arguit. Per omnia autem voluntatis noſtræ puritatem,legatorum veſtrorum poteritis verita-
te cognoſcere. Petimus autem,vt pro nobis Apoſtolatus veſter orare dignetur: quod vos libenti
animo facere,hac poterimus maxime ratione cognoſcere,ſi perfectam nobis vnitatem Eccleſia-
rum dignatus fuerit Deus,vobis diſponentibus,condonare. Illam enim vox Dei magnam benedi
ctionem diligentibus ſe mandauit atque donauit,qua declarauit [a]: Pacem meam do vobis,pa- a Ioan. 14.
C cem meam dimitto vobis.] hactenus litteræ Anaſtaſij ex eiſdem codicibus exſcriptæ.

Fallere ſane quemquam poſſent eiuſmodi litteræ Anaſtaſij pro fide Chalcedonenſi,niſi ex his XII.
quæ ſuperius de ipſo ſcripta habentur,& quæ ſcribentur inferius,qualis eſſet,vulpis illius animus
perſpicuo monſtraretur:ita vt illi optime aptari poſſit illud Apocalypſis [b] de beſtia illa cornua b Apoc. 13.
habente agno ſimillima;vtpote qui cum ſemper inſecutus ſit ſanctam Synodum Chalcedonenſē,
videri tamen velit,acerrimus ipſius profeſſor. Porro de calliditate Græcorum hæreticorum, qui
verbis pacem ſponderent,factis autem negarent, pluribus agit idem Hormiſda Papa in epiſtola,
quam anno ſequenti ſcripſit ad ſanctum Auitum Epiſcopum Viennenſem,cum quid hac legatio
ne actum ſit eumdem reddidit certiorem. At quoniam quæ hactenus Anaſtaſius tum litteris,tum
etiam legationibus egit,nonniſi laude digna videbātur: Hormiſda Papa,& ſcriptas litteras,& res
per legatos Conſtantinopoli geſtas probans,non potuit ea omnia non laudare, cum ad eumdem
Imp. has litteras [c] reddidit per legatos ab eo miſſos Theopompum & Seuerianum VV. CC. c Hormiſ. epi. 6.
Comites:

Hormiſda Epiſcopus Anaſtaſio Imperatori.

D Solicitari animum tuum clementiſſime Imperator,ambitioſa auiditate commemoras,donec XIII.
ſperatæ vnitatis redintegratio optata contingat. Bona ſunt deſideria ſalutis;laudabilis quæ ſe hu- *Epiſtola Hormiſdæ ad Anaſtaſium Imp.*
iuſmodi Deo commendat,intentio. Prudentiæ ſiquidem ſpeciale documentum eſt,cum id quod
ſibi vtile credit,impatienter inquirit. Nam ſi in corporum morbis noxia eſt tarda curatio,quanto
magis in ſalute animæ grauius eſt ferendus remediorum fidelium ſerior appetitus? cum monea-
mur ſpiritualibus inſtitutis,ne quæ prodeſſe poſſunt,in diem poſterum differantur,clamāte ſapiē
tiſſimo Salomone [d]: Ne tardes conuerti ad Dominum;& ne differas de die in diem. quia ſicut in d Eccl. 5.
incerto vitæ tempora,ita in tuto animæ conuenit eſſe remedium;vt intret [e] in gaudium Domini e Matth. 25.
ſui,quem veniens Dominus ea quæ ſibi placent inuenier operari.

Vnde & fateor me fuiſſe miratum,cur tamdiu legatio promiſſa tardauerit,cum facienda iſta XIV.
ſint,vt regna cæleſtia rapiantur. Verumtamen inſtinctus ipſe,quem veſtræ manſuetudinis declarat
alloquium,ſpem ſupernæ miſericordiæ pollicetur: Deſuper eſt enim & ipſum velle quod bonum
eſt. Confido autem,quoniam qui cœpit [f] in vobis opus bonum,perficiet vſque in finem. Ergo f Philip. 2.
viæ,cui cœpiſtis,inſiſtite:& ſpretis errantium lubricis,nobiſcum ſupra petram ſolidam tenete ve
E ſtigia. Tali creuit Eccleſia ſancta conſenſu,quod his verbis Apoſtolicorum actuum teſtatur hiſto
ria [g]: Multitudinis credentium erat cor vnum & anima vna. Nam quemadmodum connecti po g Act. 4.
terunt gratiæ vinculis,quorum diſtant corda ſententijs?

Fac,domine Imperator,effectum rerum fidem probare verborum. Non enim ſermonibus co XV.
gnoſcuntur hominum corda, ſed effectibus:cum & Abraham pater noſter,non nuda Deo fide, *Opera, nō verba Papa ab Imperatore requirit.*
ſed opere fidem commendante placuerit. Vnde vel pro diſpenſatione mihi credita,vel pietatis ve
ſtræ circa me benignitate perpenſa,domine fili,hortor & ſupplico,vt ſtudium pacis,quod per ſcri
pta præfertis,ad componenda nobiſcum,Deo auctore,ea in his,quibus laborant Eccleſiæ, diriga
tis. quia ſecundum Prophetam [h]: Pax multa diligentibus nomen tuum,& non eſt illis ſcandalū. h Pſal. 118.
Non ſunt incognita apud manſuetudinem veſtram,quæ nos ab ea,quam reintegrare cupimus,
vnitate diſcernant. Date operam,vt laudando quæ profitemini compleantur effectu:& Apoſtoli,
cuius communionem creditis expetendam,totis viribus ſequimini diſciplinam. In totum perdi-
ta noxiorum declinate contagia,ſcientes non habere cum religioſis impios portionem,nec vllum
fidei

Digitized by Google

fidei cum perfidia eſſe conſortium. Conſequens eſt, vt qui errorum deteſtatur principes, oderit ſe A
ctatores. Execrabile habeatur in flore, quod damnatur in ſemine.

XVI. Offerte hoc munus Deo, pro veſtris (precor) offerte temporibus: iamdiu hanc a vobis hoſtiā
præ tantis quæ vobis contulit Chriſtus beneficijs expectat. Quid opus eſt apud illum preces ad-
hibere, qui ſupplicat? Vos Senatui vrbis Romæ, vt me ad pacem hortetur, iniungitis. Ego non ſolū
cum his ad vos ſupplicationis verba conuerto, ſed veſtigiis veſtris pro vniuerſali aduoluor Eccle-
ſia. Audite me pro Chriſto legatione fungentem. Non patiamini ab impijs canibus Chriſti mem
bra diſcerpi. Quæ inſanabilia videtis, abſcindite; & quæ ægra, curate. Cur quæ ſana ſunt, inualidis
coniuncta quatiuntur? Seruate ordinem, quem vnitas ipſa præfinit; & pacem mundo, quam poſci-
tis, reddite. Hæc & ſub præſenti occaſione depoſco, & rurſum ac ſæpius ſupplicare curabo, ſpe-
rans importunitatem hanc meam & Deo eſſe placituram, & apud vos quoque per aſſiduas petitio
nes, quoniam id nos Dominus docuit, vacuam non futuram. Data Romæ.] deſunt reliqua.

XVII. Hæc quidem Hormiſdæ epiſtola reſponſio eſſe videtur ad eam, quam Imperator redeuntibus
legatis dederat, qua tam plane tamq. ample Eccleſiæ ſe pacem optare ſignificauerat. Quæ au-
tem poſtea reſcripſerit ad epiſtolam a Comitibus legatis acceptam, cum ipſæ ad Imperatorem B
litteræ deſiderentur, haud adeo nobis poſſunt eſſe comperta, niſi quantum ex alijs eiuſdem Hor-
miſdæ litteris quaſi per tranſennam ad ea inſpicienda aditus aperitur: quibus etiam nota fiant q̄
tranſacta ſint inter legatos Imperatoris & Romanum Pontificem: nimirum eoſdem legatos dete-
ctos fuiſſe alienos a Catholica fide, defenſoresq. hæreſis Eutychianæ; tantumq. eos longe abſuiſſe
vt Catholica profeſſa fide ſeſe cum ſuis Catholicæ redderent vnitati, vt tentarint haud leui conatu
(ſi fieri potuiſſet) ipſum Hormiſdam Papam ad ſuas ipſorum partes adducere. Vides quo tende-
rint Anaſtaſij blandimenta, & quæ venena ſub honorificæ legationis melle latuerint?

Quid effectum per Legatos Imperatoris.

XVIII. At vbi hæc adeo inexpectata idem Hormiſda comperijt, legatos re infecta ad Imperatorem re
dire iuſſit, iam certior redditus de velata diu piorum verborum inuolucro perfidia impij Anaſta
ſij. Hæc enim ita ſe habuiſſe, eiuſdem Pontificis litteræ ad ſanctum Auitum Viennenſem Epiſco-
pum datæ anno ſequenti ſignificant, cum iam ipſe ad Hormiſdam miſſis nuncijs & datis litteris
reddi certior rogaret de his quæ cum Orientalibus geſta eſſent. quibus item litteris & illud fit ma
nifeſtum, legatione ab Hormiſda in Orientem miſſa, redditos eſſe Catholicæ Romanæ Eccleſiæ
communioni Epiſcopos nonnullos in Thracia, Dardaniæ præſertim, Illyrici, atque Epiri Antiſti- C
tes: quod quidem hoc anno idem Hormiſda voluit ſuis litteris innoteſcere Gallicanis Eccleſiis,
ſcribens de his epiſtolam ad eumdem ſanctum Alcimum Auitum Epiſcopum Viennenſem, vt ipſe
Auitus teſtatur, redditis litteris ad eumdem Romanum Pontificem.

XIX. Vt hæc igitur integre cognoſcantur, primum omnium vt egregium monumentum viri ſanctiſ
ſimi, de quo plura ſuperius locuti ſumus, eius hic deſcribemus ad ipſum Rom. Pontificem datam
epiſtolam, ex iiſdem de quibus ſupra mentio facta eſt deſcriptam codicibus. Porro eam ad finem
anni huius datam eſſe, exiſtimare licet, quæ accepta Romæ habetur menſe Ianuarij anni ſequētis:
ipſe enim Auitus prouinciæ Viennenſis Metropolitanus nomine omnium ſibi ſubiectorum Epi-
ſcoporum legationem Romam ad Pontificem miſit, vt quid actum eſſet per legatos Conſtantino
polim miſſos, ipſe Hormiſda Papa litteris ſignificaret. Scripſit igitur ea occaſione has litteras S. A
uitus ad Hormiſdam, quibus quidem non ſolum rerum geſtarum veritas intuenda proponitur,
ſed & qua veneratione, quoue cultu, quibus titulis ſanctiſſimi atque doctiſſimi viri fuerint proſe-
cuti Romanum Pontificem, quem totius vniuerſalis Eccleſiæ eſſe paſtorem abſque controuerſia
ſunt profeſſi, omnibus palam fiat: D

XX. Domino [a] ſanctis meritis præcellentiſſimo in Chriſto glorioſiſſimo & Apoſtolica ſede digniſ-
ſimo Papæ Hormiſdæ Auitus.

[a] Extat tom. 1. epiſt. Decretal. inter epiſt. Hormiſ.

S. Auiti Epiſcopi Viennenſis epiſtola ad Hormiſdam Papam.

Dum religionis ſtatui & plenis Catholicæ fidei regulis perſpicitis conuenire, vt gregem per to
ta vobis vniuerſalis Eccleſiæ membra commiſſum peruigil cura veſtræ charitatis informet; Vien
nienſem prouinciam ſuperiori anno (ſi meminiſſe dignamini) datis ad humilitatem meam litte-
ris viſitaſtis, quæ ad me, ſecundum quod opportunitas oblata contulerat, per Arelatenſis Eccleſiæ
clericos peruenerunt, & quidem pleniſſimæ ſolicitudine paſtorali: in quibus nos, ſicut per conuer-
ſionem prouinciarum, id eſt, Dardaniæ, Illyrici, vel Thraciæ ad communionem gaudij prouoca-
tis, ſic admonitione cautiſſima, ne quid per ignorantiam præuenire poſſit, inſtruitis.] Intelligis, le
ctor, ſicut in omnibus prædeceſſoribus Eccleſiæ Romanę Pontificibus, iugem vniuerſalis Eccle-
ſiæ curam Hormiſdæ Pontificis tum in reſtituendis lapſis, tum etiam in ſtantibus conſolidandis.
Sed pergit Auitus:

XXI. Eutychetis igitur, Neſtorijq. damnatio, quos iamdudum per beatiſſimos prædeceſſores ſan-
ctæ ſedis veſtræ calcauit auctoritas, ad notitiam iampridem noſtram Apoſtolicæ ad nos diligentiæ E
prouiſione perlata eſt. Sed illud nos modo ſuſpenſos multum redigit & anxios, quod dum pende-
re nos ad effectum legationis ſecundo Conſtātinopolim deſtinatæ, omni expectationis ſtudio iuſ-
ſeritis; nec quid filius veſter ſanctus frater meus Ennodius retulerit, nec vtrum ſecuta redierit, iudi
caſtis, & promiſſionem veſtram tanta ſilentij diuturnitate ſuſpenditis, vt non minus modo prædi-
catoris taciturnitas reddat attonitos, quam antea fecerat legationis mora ſuſpectos.] Falſo qui-
dem nuncio Auitum accepiſſe ſecundam miſſam eſſe in Orientem legationem, quæ redditæ ſunt
ab Hormiſda Papa ad eum litteræ declarant. Porro ad cuncta hæc exploranda a ſe miſſos Romam
legatos demonſtrat, cum ſubdit:

XXII. Vnde ſola hac cauſa ſeruos veſtros filios meos Alexium presbyterum & Venantium diaconū
totius Viennenſis prouinciæ nomine, quæ Eccleſiæ ad me pertinenti ab vniuerſis prędeceſſoribus
veſtris & ab Apoſtolica ſede commiſſa eſt, cum præſentis famulatus pagina deſtinaui: per quos o-
raculo beatiſſimæ reſpōſionis agnoſcam, vtrum feruor ſchiſmatum præfatorum, qui intra Conſtā

De Legatione miſſa Romam ab Epiſcopis Prouinciæ Viennenſis.

tinopolitanam

A tinnpolitanam vrbem vitio perniciosæ obſtinationis exatſetat,cuiq.(quod magis dolendum eſt)
Alexandrinam vel Antiochenam Eccleſias dicitis illigatas,vobis Chriſto fauente dicentib.digna
fuerit correctione reſtinctus:aut ſi reuerſa legatio in paginis euidentibus,quod ſimplex legeretur
exhibuit;an forte nuncio magis retulit,vnde vobis ad * hoc qualiſcumque ſuſpicio reſeruetur. * de hoc

Veremur enim,ne Pontificale iudicium,dum non indicat proſpera,ſenſiſſet aduerſa. His adij XXIII.
citur,quod diuerſorum fida relatione comperimus,de reconciliatione,vel concordia Eccleſiæ Ro *Græcorum falſa iactatio.*
manæ iactare ſe Græciam:quod ſicut amplectendum,ſi veraciter dicitur,ita mærendum eſt ne cal
lide ſimuletur.Quæſumus ergo ſeruitio meo iuncto,vt quid filijs veſtris,fratribus meis,id eſt,Gal
licanis,ſi conſulat,reſpondere debeam,inſtruatis.Quia iam ſecutus non dicam de Viennenſi, ſed
totius Galliæ deuotione pollicear,omnes ſuper ſtatu fidei veſtram captare ſentẽtiam.Orate,vt ſic
nos prædictorum fucata profeſſio non fallat,ſicut ab vnitate,quam tegitis,veritas comperta non
ſeparat.Accepta tertio Kalendas Februarij,Agapito V.C.Conſule, per Alexium presbyterum &
Venantium diaconum.]Cum igitur eiuſmodi legatio ab Epiſcopis prouinciæ Viennenſis per Aui
tum Metropolitanum directa Romam ad Hormiſdam Pontificem perueniſſet,eaq.(vt par erat)
B idem honorifice accepiſſet:confeſtim ea animi ſuſpenſione liberare ſatagens Epiſcopos Gallica
nos,ſimulq.abolere quæ Græcia mendax falſa fama ſparſiſſet, iſta ad eumdem ſanctum Auitum
Viennenſem Epiſcopum Hormiſda reſcripſit his verbis:

Hormiſda Epiſcopus Auito Epiſcopo & vniuerſis Epiſcopis prouinciæ Viennenſis,vel ſub tua XXIV.
diœceſi conſiſtentibus.

Qui de his quæ ad diſciplinam Catholicam pertinet,maxime ſciens,inſtrui cupit,quid ſtudij *Hormiſ. Pap.*
circa mandata diuina habeat,euidenter oſtendit.Non enim poteſt eſſe huiuſmodi cura,niſi vbi fi *epiſtola ad Epi*
des fuerit infulcata.Atque ideo exultamus in Domino de ſinceritate propoſiti tui,dilectiſſime fra *ſcopum Vien-*
ter,dum te ſecundum directas per Alexium presbyterum atque Venantium diaconum litteras in *nenſem.*
tuemur & de impijs tranſgreſſoribus Eutychete atque Neſtorio ſedis Apoſtolicæ conſtituta reco
lere;& ſiquid aduerſus eos admonitio noſtra promouerit,per quos Orientales Eccleſiæ confundũ
tur,inquirere. Digna plane ſolicitudo Fidelibus,vt de miſerorum lapſibus ingemiſcant,& ipſi ne
aliena polluantur contagione peruideant. Sed ne nos quidem hoc ſuperſediſſe credatis,vt ad noti
tiam veſtram,ſi quid actum fuiſſet,competens perferret inſtructio. Verum breuiter ſilentium no-
C ſtrum,quod dilectio mordet veſtra,purgamus.Nam quod non ſępius noſtra admonitio vos frequẽ
tet,de conſcientia veſtra confidimus & fidei ſtabilitate:Solicitudo impendenda fortaſſe ſit dubijs:
ſatis eſt, vitanda indicaſſe perfectis.

Legationis vero noſtræ,quam ſemel,non ſecundo,ſicut ſcribitis,miſimus,ſi votiuus contigiſ XXV.
ſet euentus,alacres illico fueramus deſiderata partituri:ſcientes hoc rationi,hoc noſtro propoſito *De miſſa lega-*
conuenire,vt quos participes ſolicitudinis fecimus,cum his de integritate vnitatis gaudia junge *tione vnica in*
remus.Sed quantum ad Grecos,ore potius proferuntur pacis vota quam pectore,& loquũtur ma *Orientem, &*
gis iuſta quam faciunt:verbis velle ſe iactant,quod operibus nolle declarant:quæ fugiunt,profeſ- *Gręcorum fal-*
ſione diligunt; & quæ damnauerint,hæc ſequuntur. Nam vnde eſt,quod cum per Ennodium fra *lacijs.*
trem & Coepiſcopum noſtrum ſacerdotales viros ad confirmanda ea,quæ ſedes Apoſtolica popo
ſcerat,directuros ſe eſſe promiſiſſent; multa quoque,quæ ad correctionem prauitatis ſuę a nobis
quæſita fuerant,pollicentes:non ſolum non religioſos viros,penes quos cauſæ illius plena poſſet eſ
ſe inſtructio,ſecundum conſtituta propria non miſerunt; verum etiam, quaſi res parua gereretur,
laicos & alienos ab Eccleſiaſtico corpore deſtinantes, non ſe ſtuduerunt de cœno, quo immerſi
D tenentur,euoluere:verum etiam Catholicę fidei claritatem fulgentem,ſua(quod abſit)ſe poſſe cre
diderunt obſcuritate fuſcare?

Hæc fuit noſtri cauſa ſilentij,quam vos quoque,ſpirituali vobis prudentia reuelante,vidiſtis. XXVI.
Quid enim de hac cauſa poteram directis litteris indicare,quam in ſtatu ſuo videbam duriter &
pertinaciter cuſtodire perfidiã? Noui exitus ſolicite diligentiam relationis inquirunt.Qui de re-
bus cognitis nihil indicat,abunde in ſtatu ſuo manere priora declarat.Quapropter , dilectiſſime
frater,& vos præſentibus hortamur alloquijs,& per vos quoque,quia occaſio data eſt, alios per *Admonet Hormiſda Epiſcopos Gallicanos*
Gallias,quos fides eadem nobiſcum complectitur,admonemus . promiſſam & amabilem Deo
ſeruare conſtantiam;& tranſgreſſorum ſocietate declinata,conſtantiam veſtram,vni viro virginẽ
caſtam(ſicut ſpopondiſtis)exhibete Chriſto:& cauete,ne ſicut ſerpens Euam ſeduxit aſtutia ſua,
ita ſenſus aliquorum corrumpantur a ſimplicitate & caſtitate,quæ eſt in Chriſto Ieſu. Pernicioſa
ſunt blandimenta nocentium:atque ideo vigilare vos conuenit, quia aduerſarius ſalutis humanæ
tamquam leo rugiens circuit quærens quem deuoret:cui reſiſtite fortes in fide:Quia hoc ſpecia-
le habent patris ſui de cæli arce deiecti,qui veſtigia eius ſequuntur & diligunt,vt illa veritatis lu-
E ce priuati,& alios gaudeant ſua obſcuritate fuſcari;& cum peruerſitatis ſuæ pœnas luituros eſſe
ſe ſciant,exultent,ſi miſeros cum ſua damnatione coniungant.

Nam vnde eſt,quod cum pro magna parte a conterminis ſuis Thracibus,Dardanis,Illyricis, XXVII.
cognita eorum peruerſitate deſerantur,procul poſitos ignorantiæ ſpe,fraudibus & varijs artibus *De complurib.*
nituntur allicere;niſi vt lucem,quam ipſi non habent, in alijs quoque impia cogitatione comma *Eccleſijs Oriẽ*
culent? Vt autem quæ ſint partium earum ſtudia poſſitis agnoſcere:plures Thracum, licet perſe- *tis ad commu-*
quentium incurſibus atterantur,in noſtra tamen communione perſiſtunt,ſcientes fieri fidem per *nionẽ Sed. Ap.*
aduerſa clariorem. Dardania & Illyricus vicina Pannoniæ,a nobis,quod iam fecimus,vbi neceſſa *reuerſis.*
rium fuit,vt ſibi Epiſcopi ordinarentur,expetijt:in tantum ſe a communione prædictorum ſepara-
re gaudentes,vt remedia quærerent, dummodo commune cum tranſgreſſoribus nihil haberent.
Epiri Metropolitanus,hoc eſt,Nicopolitanus Epiſcopus cum Synodo ſua nuper ſegregatus ab im
pijs,ad Apoſtolicam communionem,deprompta quæ fieret profeſſione,ſe contulit.Quæ ideo ſcri
ptis deſtinauimus inſerenda præſentibus,vt ſicut ſortem nos conuenit dolere pereuntium,ita læ
temur

temur pariter de ſalute remeantium;& vt Fideles conſtituti ab eis longius inſtruantur,qua virus A
eorum ſolicitudine debeat effugi,quos & a ſuis videant tam iuſta deteſtatione vitari.

XXVIII. *Aliam decernit legationem Hormiſda Papa.*
Et nos quidem diſpenſationis noſtræ memores;neceſſe eſt eos repetitæ legationis officio con
uenire:quo affectu ſaluationis ſuæ,ſi reſpectu Dei,ſi rationis intuitu non mouentur,ſaltem pulsã
tibus importune & pertinaciter acquieſcant:& aut ad rectam viam,declinatis erroribus,reuertan
tur;aut propter impœnitens cor ab omnibus inexcuſabiles iudicentur,qui & moniti totiens , in
perfidiæ obſtinatione perſiſtunt. Vos orate,& uobiſcum ad Deum preces & vota coniungite , vt
per opem miſericordiæ eius noſtra actio laborans pro Catholicæ fidei ſtabilitate promoueat im-
maculatos vos & integros ab omni tranſgreſſorum ſocietate ſeruantes:vt aut cum correctis ſenſus
& corda iungamus,aut ab eorum venenis intacti eſſe mereamur. Nam qui(ſicut vos quoque con-
ſcientiam veſtram non latere teſtamini)nouimus Eutychetem atque Neſtorium Apoſtolicæ , id
eſt,Catholicæ ſententiæ auctoritate damnatos:quemadmodum ſalui eſſe poterimus,ſi eorum ſe-
ctatoribus ac poſteris qualibet parte communionis hæreamus,cũ Belial cum Chriſto noſtro por-
tionem habere non poſſit? Inſtructionis autem veſtræ intereſſe credimus,vt ea quæ apud nos a Ni
copolitanis vel Dardanis acta ſunt,vel quo in communionem ordine ſunt recepti,vobis nota face B
remus ipſarum lectione chartarum. Data XV. Kalendas Martias,Agapito Cõſule.]hactenus Hor
miſdæ epiſtola:quæ quidem etſi anni ſequentis menſe Februarij ad Auitum Epiſcopum reddita
eſſe appareat;tamẽ ne vnius legationis actio,hac interciſa,reddi poſſit obſcura,hic eam voluimus
poſuiſſe. Quod vero in eadem epiſtola mentio habeatur cauſæ Dardanorum & Epirotarum Anti
ſtitum;extant eorum litteræ, quibus res geſtæ dilucide ſatis ſignificantur. Sed antequam prolixio
rem narrationem ingrediamur,iam ipſi ſancto Auito celebris nominis Epiſcopo Vienneuſi, nuſ-
quam locorum nobis poſthac amplius occurſuro,digne(vt par eſt)poſtrema ſoluamus.

XXIX.
Ipſum quidem honeſtiſſima ſenectute perfunctum,haud diutius poſt hæc tempora fuiſſe ſu-
a Habetur tom. 7. Biblioth. ſanct. vet. edit.
perſtitem,facile poſſumus intelligere. Extat autem ad eius ſepulchrum antiquitus inditum epita
phium [a], quod vt tanto viro dignum elogium hic voluimus deſcriptum relinquere,cum vitæ ip
ſius perbreuem contineat anacephaleoſin:

De Alcimo Auito epitbaphium.

Quiſquis mæſtificum tumuli dum cernis honorem,
Ceſpite concludi totum deflebis Auitum:
Exue ſollicitus triſti de pectore curas. C
Nam quem plena fides celſa quem gloria mentis,
Quem pietas,quem larga manus,quem fama perennat,
Nil ſocium cum morte tenet: Quin proſpice ſancti
Geſta viri: Primum floreſcens,indole quanta
Spreuerit antiquus demiſſo ſtemmate faſces,
Maturum teneris animum dum præſtat in annis,
Et licitum mundi voti virtute relegat.
Nec mora: Pontificis ſic digna inſignia ſumit,
Augeat vt ſoliti felicia cœpta laboris.
Nec tamen ob ſummi culmen tumefactus honoris
Erigitur ſeq. ipſe alijs plus æſtimat. Immo
Subijcitur magnus:ſeruat mediocria ſummus:
Diſtribuit parcus:paſcit ieiunus:amando
Terret,& auſteris indulgentiſſima miſcet: D
Cunctantes ſuaſu iuuit,ſolamine mæſtos:
Iurgia diſſoluit:certantes fœdere iunxit.
Diſſona veridicam inficiunt quæ dogmata legem,
Hortatu,ingenio,monitis,meritiſq. ſubegit.
Vnus in arce fuit,quo quolibet ordine fandi
Orator nullus ſimilis,nulluſq. poeta;
Clamant quod ſparſi per crebra volumina libri.
Qui vixit,viuit,perq. omnia ſæcula viuet.] hactenus epitaphium ſanctiſſimo atque do-
ctiſſimo viro dignum;quæ autem in codice poſt ſubduntur,eum ſepultum eſſe in monaſterio diuo
rum Petri & Pauli,recens addita conſtat:non enim eſt ea Diuorum nomenclatura antiquorum:
nec verum anno Domini quingenteſimo diem clauſiſſe extremum,quem conſtat ſub hoc Conſu-
latu Petri,anno quingenteſimo decimoſexto,epiſtolam ſcripſiſſe(vt vidimus)ad Hormiſdam Ro
manum Pontificem. Sed accipe quo eum Eccleſia Catholica ornat titulo quibuslibet triumpha-
libus ornamentis præclariore,dum Nonis Februarij eius natalem diem repetere conſueuit, hæc E
publico præconio voce lectoris intonans: Viennæ beati Auiti Epiſcopi & confeſſoris,cuius fide &
induſtria atque mirabili doctrina ab infeſtatione Arianæ hæreſis Galliæ defenſæ ſunt.]

XXX.
Ceterum ne Auitorum confuſione alius pro alio ab aliquo inconſulte accipiatur: vt præter-
mittamus modo dicere de illo itidem Auito creato Imperatore:fuit alius perneceſſarius Sidonij
b Sid. lib. 3. ep. 1.
Epiſcopi & æqualis,eiuſdem(vt ipſe ad eũ ſcribens ait [b]) matrum conſanguinitate propinquus.
Sed & hoc ſæculo ſub Chilperico Rege claruit Auitus ſanctitate non impar Epiſcopus Aruerno
rum,de quo ſuo loco dicendum . Inſuper Auitum presbyterum Aurelianenſem his temporibus
floruiſſe,Ado teſtatur in Chronico. Prætermittimus dicere de Auitis Hiſpanis,de quibus ſuo lo-
co mentio facta eſt.

XXXI.
Quod autem ad Auiti eruditionem,de quo agimus,pertinet;inter præclaros rhetores nomi-
c Sidon. libr. 8. epiſt. 11.
natur a Sidonio Apollinari [c] in epiſtola ad Lupum. Iſidorus [d] de eo agens,certe quidem haud
d Iſidor. de Vir. illuſt. c. 23.
eum ipſe compertum habere potuit,cum ipſum ſæcularium litterarum peritia eruditum tantum

modo

A modo prædicet,& metro dumtaxar conſcripta ab eo opuſcula memorer,reliquorum autem ſcriptorum eius nec nomina nouerit,quorum meminit Gregorius Turonenſis [a], qui res & lucubrationes Auiti magis exploraras habnit. Ceterum nemo eſt diſertorum virorum,qui neſciat eumdẽ ſanctum Auitum aduerſus Fauſtum Regienſem Epiſcopum ſimulanrem damnare Pelagium,corroborantem vero ipſam Pelagianam perfidiam,commenrarios doctiſſimos edidiſſe,quorum præter Gregorium Ado [b] eiuſdem Viennenſis Eccleſiæ Epiſcopus meminit:ſed eorum iacturam ob iniuriam temporum quiſque iure poterit deplorare:nonniſi enim Theologi conſummariſſimi potuit eſſe laboris,cuius obſtetricante [c] manu,eductus eſt coluber tortuoſus. Porro ipſo Alcimo Auito defuncto, in locum eins nobili Eccleſiæ Viennenſi ſubrogatus eſt Iulianus . At de S. Auito hactenus.

a Gregor. Turon. hiſt lib 3.c 14.
S. Auiti ſcripta.
b Ado in Chro. ante an. 519.
c Iob. 26.

XXXII. Iam vero antequam de Thracum, Dardanorum,& Epirotarum Epiſcoporum ab Orientalibus defectione,& conuerſione ad Romanam Eccleſiam(quorum ſuperius menrio facta eſt)ex litteris vltro citroq. quæ extant,hoc anno datis,agamus,hic quæ ſunt reliqua de Viraliani ſtudijs irritis redditis videamus.

B Cum igitur ea,quam vidimus,ſubdola arte Anaſtaſius Imperator conciliatum ſibi populum ſenſiſſet,iamq. eam ob cauſam vires Viraliani debilitaras eſſe:diſpoſiris ſenſim rebus & in turo penitus collocatis,eueſtigio exuit eũ militari omnium nobiliſſima Præfectura,atque eius loco Ruffioum Magiſtrum milirum creatve eo pacto militiæ robur ſuo ipſius penderet arbitrio Imperatoris. Id quidem ab ipſo Anaſtaſio hoc anno ſub Conſulatu Petri factum,reſtatur in Chronico Marcellinus. ad vitam vero tranquilliorem Vitalianum ſeceſſiſſe, Nicephorus [d] habet,dum res eiuſdem Viraliani perbreniter narrat.

d Niceph lib. 16. c. 38.

XXXIII. Sed cur(dicet aliquis)Vitaliano pro Catholica fide erigenti vexillum aduerſus omnium hominum deterrimum atque maxime impium Anaſtaſium Deus noo affuit,magis autem fauiſſe viſus ſit Anaſtaſio,populi grariam illi concilians? Etſi iſta roganti,atque curioſe ſcruranti iudicia Dei,quæ [e] ſunt abyſſus multa,illud ſatis ſit reſpondiſſe,quod eſt apud Iſaiam [f]; Quis audiuit Spiritum Domini, aut quis conſiliarins eius fuit,& oſtendit illi?]& quod eſt apud Iob [g]: Quis Deo dicere poteſt:Cur ita facis?]verumtamen quod iudicia [h] Domini ſint pondus & ſtatera, & omnes viæ eius iudicia,eademq. vera & inſtificata in ſemetipſa;vnde iuſto Dei iudicio factum ſit,
C vt conatus Viraliani omnes defecerint,Anaſtaſij autem inualuerint,aliqua ex parte conijcere poſſe datur,cum per rimulas quaſdam quid intus lateret in eius animo perſpexerimus . Cor enim ipſius non erat rectum cum Deo,nec fidelis inuentus eſt in reſtamento ejus ,Etenim boneſtiſſimo fidei Catholicæ tuendæ prætextu obtexiſſe viſus eſt immenſam quo flagrabat imperandi cupiditatem,ea ſtudens arte Orthodoxos omnes ſibi iungere,& ad inuadendum abripiendumq. Imperium aditum præparare ; vt per eos Anaſtaſio e regno depoſito , ab eiſdem ipſe ſubrogaretur Auguſtus.

e Pſ. l. 35.
f Iſai. 40.
g Iob 9.
h Prou. 16.

XXXIV. Vt autem iſta de eo conijciamus,illud ſummopere perſuadet,quod tandem aliquando detectus,& ipſe inuentus eſt minus habens,nempe fauere hæreticis Eutychianis,atque de fide haud ſincere ſentire. Horum enim fidem haud dubiam fecere legati Apoſtolicæ ſedis ab Hormiſda Papa Conſtantinopolim miſſi rempore Iuſtini Imperatoris Anaſtaſij ſucceſſoris : hi enim ad Hormiſdam iſta de Vitaliano ſcripſerunt [i], cum agunt de Scythiæ monachis præſeferentibus faciẽ Orthodoxorum,cum re vera hæretici eſſent Eutychiani: Vitaliano magnifico viro ſubrepſerunt , vt & talia vindicaret pro talibus rebus,& contra nos quæcumque potuit impedimenta afferret:
D cuius immutationem omnis nobiſcum deflet Eccleſia.]hæc ex legatorum ſuggeſtione,cuius eſt exordium: Cum Dei miſericordia,&c.] Vides igitur hominem,qui modo viſus eſt patrocinium ſuſcepiſſe Catholicæ fidei, poſtea detectum eſſe defenſorem occultorum hæreticorum cõtra Romanam Eccleſiam. Vnde intelligas cur Dens haud annuerit votis eius,nec per hominem fictum voluerit Eccleſiam reparari,quod ſcilicet duplex iniquitas ſit mentita ſanctitas;vnde Anaſtaſio potins viſus ſit propitius ad tempus eſſe;cum tamẽ in ipſum quoque iræ ſuæ vaſa tandem effuderit. At vtinam antiquitas tantum noſſet tragœdias iſtas,& non ſæculum quoque noſtrum eiuſcemodi abundaret exemplis.

i Apud Hormiſ. epiſt. extat tom. 1. epi. Rom. Põt.

XXXV. Sed ad Anaſtaſium Imperatorem redeamus,de cuius perperam factis Nicephorus [k] ita ſubijcit: Laurentium præterea Lignidenſem *, Alcyſonem * Nicopolitanum,Gaianum Nayſſitatum,& Euangelum Paulitalienſem Catholicos Illyrici ſacerdotes ſuis Anaſtaſius præſentari iuſſit obturibus: Alcyſon & Gaianus Epiſcopi apud Byzantium vita defuncti ſunt.]Porro Aclyſon iſte,ad quem ſcriptam epiſtolam a monachis Palæſtinæ,ab Euagrio ſuæ intextam hiſtoriæ,ſuo loco ſuperius recirauimus,inſignis erat nominis Orthodoxus.

k Niceph. lib. 16. c. 38.
Anaſtaſius te ctam diutius fraudẽ aperit.

XXXVI.
E Addit his Marcellinus,eumdem Anaſtaſium Imperatorem ob metum Illyriciani militis Orthodoxi tumultuantis,extemplo reuerti mandaſſe ad ſuas Eccleſias Domnionem & Euangelum Epiſcopos,retento apud ſe Laurentio inſignis nominis Catholico ſacerdote, quantumlibet exilij ſententia damnatus ab eo eſſet:qui Conſtantinopoli diuturno pedum morbo laborans , tandem poſt ſeptennium diuina ope curatus,in patriam remeauit.]hæc Marcellinus hoc anno. Quod autem ad Laurentium ſpectat;hunc illum eſſe memineris,ad quem extant recitatæ ſuperius litteræ Gelaſij Papæ . His vero ſubijcimus quæ Cedrenus ſub anno ſuperiore recenſet,ſed in hunc referenda,cum liberius ſineret Anaſtaſius ſuos in Orthodoxos affectus abſque timoris obice progredi:ait enim [l]:

* Licidenſem
* Aſylum
l Cedren. Annal. ſub anno 23. Anaſt. Imp.

XXXVII. Impurus Anaſtaſius Epiſcopum quemdam Oeniadum audiens diſertum admodum eſſe , & qui ora omnibus de paſſo Deo aſſertoribus obturaret:eum ad ſe euocatum horratus eſt,vt ad ſuã factionem deſciſceret,pollicens eum,quicquid petijſſet,illico accepturum. Cui Epiſcopus: Tu,inquit,potius ad Orthodoxos tranſi;ne dum opinionem impiorum hominum Seueri,Eutychetis,& Dioſcori

De Orthodoxo Epiſcopo, qui libere redarguit Anaſtaſ. Imp.

Dioſcori amplecteris,æterno igni addicaris. Simulq. apprehendens Imperatoris chlamydē; Hæc, A
ait,veſtis nequaquam te poſt mortem ſequetur,o Imperator,ſed ſola comitabitur te pietas ac vir-
tutum habitus. Deſine perſequi Eccleſiam,quam Chriſtus ſuo redemit ſanguine. Indoctus es &
ratiocinandi ignarus,neque vllum Eccleſiæ decretum perfecte intelligis: Tantum impoſturis &
ſcurrilibus calumnijs fatuos tenes. Satis ſit tibi dignitatis,quod Imperatores: Antiſtites Eccleſiæ
veare noli. Ad hæc Imperator rubore ſuffuſus obmutuit. Pauperrimus autem cum eſſet ille Epi-
ſcopus,nec obulum quidem ab Imperatore voluit accipere:adeo liber erat, vt ſolius in Deum fi-
dei ac pietatis rationem habens.]hactenus auctor.

XXXVIII. Dorotheus Epiſc. Theſſalon. deſficit ad hæreticos.
At non ita reſtitit Imperatori Dorotheus Theſſalonicenſis Epiſcopus, cuius anno ſuperiori
recitauimus litteras ad Hormiſdam Pontificem;de quo iſta Anaſtaſius Bibliothecarius in Chro-
nico habet:Sane Theſſalonicenſi Epiſcopo communicante ob metum Imperatoris Anaſtaſii Ti-
motheo Conſtantinopolitano Epiſcopo,qui Concilium Chalcedonenſe anathematizauerat:qua-
draginta Epiſcopi Illyrici & Græciæ conuenientes in vnum propter profeſſionem in ſcriptis fa-
ctam a proprio Metropolitano,diſceſſerunt ab eo;& Romam mittentes,Romano communicare,
in ſcriptis profeſſi ſunt.]hæc Anaſtaſius in Chronico: ſed perperam ſub Anaſtaſio Papa collocata B
ſunt tomo primo Conciliorum,& relata a Gratiano [a], quod poſtea eſt emendatum;vbi & poni-
tur intruſio Dioſcori Iunioris, quam ſuperſtite adhuc Anaſtaſio Imperatore hoc anno contigiſſe
liquet,de qua idem Anaſtaſius Bibliothecarius paulo poſt tractat.

[a] 16 q. 7 c. ſane Theſſalonic.

XXXIX.
Hoc namque anno Ioannes cognomento Machiota hæreticus Epiſcopus Aleaandrinus, cum
in ſede expleſſet annos decem,& vndecimum attigiſſet,vita functus eſt, vt tum e a ipſo Anaſtaſio,
tum ex Nicephori Chronico colligitur. Quomodo autem præter conſuetudinem Eccleſiæ Alexan-

Dioſcorus Iunior Epiſcopus Alexādrinus.
drinæ, qua eius Epiſcopus non alibi quam Alexandriæ, nec ab alijs quam ab Aegypti Epiſcopis
& clero eius Eccleſiæ ordinari conſueuiſſe, conteſtati ſunt ſæpe Epiſcopi Aegypti in Concilio
Chalcedonenſi,fauore tamen Imperatoris Dioſcorus Iunior eam inuaſit Eccleſiam,idem Ana-
ſtaſius Bibliothecarius ita narrat: Cum Dioſcorus manus impoſitionem accepiſſet,defuncto Ioā-
ne Epiſcopo Aleaandrino hæretico (hic Dioſcorus fuit conſobrinus Elnri Timothei) receſſere
a Dioſcoro multitudines ruſticorum [*], dicentes,quod niſi ſecundum quod ſanctorum Apoſto-
lorum continent canones fiat,non recipiatur Epiſcopus: Principes enim inthronizauerant eum.
Dioſcorus autem venit ad S. Marcum:& venientes clerici,induere eum ſecundo,& iterum conſe- C
crauere:& ita veniens ad S. Ioannem perfecit Collectam.

[*] populorum

XL. Miſerādus ſtatus Orientalis Eccleſię.
Cum autem eſſet illic Theodoſius filius Calliopij Auguſtalis,& Acacius Magiſter militum;tur-
bæ turbaiæ cœperunt iniurijs afficere Auguſtales. Cum ergo iurgium motum fuiſſet;inſilientes q-
dam,a ſede depoſuerunt filium Auguſtalis,& interemere eum. Ac vero Acacius Magiſter militū,
quotquot capere potuit,interfecit. Et audiens Imperator,iratus eſt aduerſus eos. Porro Dioſco-
rus interueniens mitigauit eum.]hæc Anaſtaſius de Iuniore Dioſcoro.

XLI.
Sed intuere,lector,horum temporum omnium miſerrimum Orientalis Eccleſiæ ſtatum. Vbi-
que luctus atque diſſidia,non ſolum aduerſus Orthodoxos confligantibus hæreticis, ſed & ipſis
inter ſe pugnantibus impijs,excitante Alexandriæ turbas nouo Dioſcoro,Antiochiæ nefando Se-
uero,Conſtantinopoli impio Timotheo Imperatoris viribus præpotente: Orthodoxis etiam inter
ſe mutuo confligentibus,ſectantibus alijs communionem Acacij,alijs auerſantibus, & Romanæ
Eccleſiæ de eo ſententiam comprobantibus,vt fecere complures Thraces,necnon Epiſcopi Epiri,
atque Illyrici,aduerſus quos non heretici ſolum (vt diximus) ſed & qui profitebantur Catholicam
fidem conciti inſurrexerunt;prout etiam quæ ſequuntur,manifeſtius declarabunt. D

XLII. De electione Ioannis Metropolitani Epiri.
Hoc namque anno ſub Petri Conſulatu,mortuo Alcyſone Epiſcopo Nicopolitano,ſubroga-
tus eſt Ioannes:qui ſtatim,more maiorum,coacta Synodo Epiſcoporum Epiri Veteris,cuius ipſe
erat Metropolitanus creatus Antiſtes,communionē Apoſtolicæ ſedis amplexurus,fidei ſuæ libel-
lum illico ad Hormiſdam Papam miſit,probans ſancta quatuor generalia Cōcilia,damnansq. om-
nes hæreticos,& Acacium in primis eorum ſocium. Quo facto irritatus Dorotheus Epiſcopus Theſ-
ſalonicenſis,multas Ioanni iniurias intulit,quod non expectatis alijs Orientis Epiſcopis,ipſe ſedis
Apoſtolicæ communionem conſequi anticipaſſet. Qualis autem Ioannes iſte fuerit,quantaq. eius
pietas:contra vero quæ ſtudia præuaricatoris Epiſcopi Dorothei;demum autem quæ Hormiſdæ
Papæ in his componendis controuerſijs fuerit ſolicitudo,deſcriptæ inferius vltro citroq. datæ epi-
ſtolæ ex ijſdem quibus ſupra petitæ codicibus ſignificabunt. Ac primo loco,rerum geſtarum ordi-
ne ſeruato,deſcribenda eſt eiuſdē Ioannis recens Epi ordinati data de ſua ordinatione epiſtola
ad Hormiſdam Romanum Pontificem,cui eiuſmodi inſcriptio præfixa habetur [a]:

[a] Extat inter Hormiſdę epiſtolas tom. 1. epiſt. Rom. Pont.

Relatio Ioannis Epiſcopi Nicopolitani,per Ruffinum diaconum eiuſdem.

Domino meo per cūcta ſanctiſſimo & beatiſſimo Patri Patrum,comminiſtro,ac Principi Epi- E
ſcoporum Hormiſdæ,Ioannes in Domino ſalutem.

XLIII. Epiſtola Ioannis ad Hormiſdam Papam.
Cura mihi extitit ſemper,nihil amplius quærere,niſi agere propriam & familiarem conuerſa-
tionem vacuam ſolicitudinis & anxietatis mundanæ. Sed quia Dei iudicia abyſſus multa eſt,ſicut
& veſtram cognoſco docere beatitudinem; Patre noſtro quondam atque Archiepiſcopo Alcyſone
a Chriſto ad ſuperuas manſiones euocato,ea ratione qua ipſe cognoſcit qui eſt poſſibilium [*] Do-
minus,me ſancta Synodus bonorum actuum,ac clerus in paſtorum tranſtulit ſortem. Ego autem
cuncta referēs Deo,qui balbutientium linguas liberas facit,decenter ad veſtras orationes concur-
ro; vt iuxta conſuetudinem Apoſtolicæ ſedis veſtræ,quæ cunctarum Eccleſiarum curam habet, &
Nicopolitanorum habere dignemini ſecundum antiquam ſpiritualem diſpoſitionem veſtram.
Petenti etenim mihi dari ſpiritum ad apertionem oris, ſicut docuit Apoſtolus [b], atque ipſe etiam
Dominus præcepit,mecum petite horum datorem;& cum quærente pariter quærite; & pulſantē
ſpirituali manu veſtra ſuſcipite. Hoc enim vobis facientibus,potero,ſanctiſſime,& accipere,& in-

[*] omnipotens

[b] Epheſ. 6.

uenire,

A uenire, & aperiente Chriſto, recte * per verbum veritatis incedere.

* recta

XLIV. Quoniam vero quidam diſſimulantes nobiſcum credere, atq. ſectari ſanctas Synodos, quæ Nicææ, Conſtantinopoli, atq. Epheſi congregatæ ſunt, in quibus * principes extiterũt ſanctiſſimæ memoriæ Epiſcopi Cæleſtinus Apoſtolicæ ſedis veſtræ, & Cyrillus Alexandrinæ; inſuper etiam quæ Chalcedone aduerſus Eutychetem congregata eſt, quæ omnes prædictas veritates Orthodoxa in ſe ratione firmauit: tamen audent nos impugnare, tamquam vinculum concordiæ ſine ratione vitantes. Votum autem mihi eſt, veſtram ſequi doctrinã, ſicut inter ſanctos prædeceſſor meus Alcyſon extiterat. Et anathematizo Dioſcorum, ac Timotheum appellatione Elurum, & Petrum eorũ ſucceſſorem, & Petri communione cum his permixtũ Acacium, & Petrum, qui Antiochenam perturbauit Eccleſiam: ſequens in omnibus Synodicas & Apoſtolicas epiſtolas ſcriptas a vero Præſule Romanæ Eccleſiæ Leone.

* qua

Profeſſio rectæ fidei.

XLV. Rogo autem, plenius atq. perfectius quæ ſeruari oportet, commonete; & a quibus abſtinere debeam, veſtris cuſtodibus litteris intimate: Vt ſi fortaſſis adhuc inexercitatus ordini deputor lectionum, ſeu dixi, ſeu egi Apoſtolicis veſtris doctrinis incongruum, veſtris imbutus ſermonibus poſ-

B ſim hæreticorum obſiſtere machinis. Hoc enim facientes, ſanctiſſime, firmiores noſtræ ſanctæ Synodi inuenietis Epiſcopos, & bonorum actuum clerum & populum confirmabitis, tamquam familiatem vobis reddentes ſanctam Nicopolitanorum Eccleſiam. Venerabilem vero diaconum Ruffinum ad tam neceſſariam cauſam directum, pacifice, ſicut decet, rogati ſuſcipite; & fiduciam tribuentes, celerem eius recurſum ad nos præſtare dignemini, portantem ſpiritualia atq. Apoſtolica conſtituta. Cuncta ſanctiſſime, omnem in Chriſto fraternitatem veſtræ beatitudinis, ego, & qui mecum ſunt, plurimum ſalutamus in Domino.] hæc Ioannes Nicopolis Archiepiſcopus totius Epiri Metropolitanus, cum recens creatus, more maiorum, ſe communicare Romanæ Eccleſiæ ſignificauit. Ita namq. conſueuiſſe reliquos omnes facere, cum ordinarentur Eccleſiarum metropolitanarum Antiſtites, ſæpe dixiſſe nos contigit. Sic igitur ipſe Ioannes digniſſimus ſucceſſor Alcyſonis, qui inter tot tantaſq. tenebras Orientis, Catholicæ communionis luce perfulſit, eius affectatus veſtigia, ſuo ipſius ſedis exordio præſtitit quod Orthodoxi Antiſtitis muneris eſſet. Quæ autem propter eiuſmodi confeſſionem ſit paſſus, dicemus inferius. Porro non ipſe tantum, ſed & Synodus prouincialis ab Epiſcopis Epiri tunc habita, per eumdem Ruffinum diaconum ad ipſum Hormiſdam

C Papam hæc in eamdem ſententiam ſcripſit:

XLVI. Synodus Veteris Epiri, Ioannes, Matthæus, Conſtantinus, Chriſtophorus *, Hilarius, Philippus, Iulianus, & Chryſippus, domino noſtro per cuncta ſanctiſſimo & beatiſſimo Patri Patrum, comminiſtro, ac Principi Epiſcoporum Hormiſdæ Papæ.

* Chriſtodorus

Synodalis epiſtola ad Hormiſdam Pap.

Si dignis præmijs vti tenemus, neceſſe eſt multis fletibus horum depromptiones efferre. Plurimi namque ex nobis in regnante fuere Conſtantinopoli, cum veſtri ſanctiſſimi Vicarij Ennodius & Fortunatus Epiſcopi, Venantius presbyter, Vitalis diaconus, & Hilarius Notarius degerent, pietatis agonem ſuſceptum tenentes: nobiſcum autem fuit, inter ſanctos factus, Pater atque Archiepiſcopus noſter Alcyſon, qui cum omni præſumptione ſupplicibus vtens libellis, apud veſtram beatitudinem dignus effectus eſt Apoſtolicæ ſedi veſtræ communicare nobiſcum. Sed quia repente, qui cunctorum retinet poteſtatem, hunc ad ſe euocauit: nos irreprehenſibili * fletu detenti, peruenimus tamen ad patriam; nullo modo errorem propter Dei gratiam ſuſtinentes, ſed vbique decreta veſtra ſectantes.

De Alcyſone Epiſ. narratio.

* irrefrenabili

XLVII. Flentibus autem nobis atq. lamentantibus cum his qui nobiſcum relicti ſunt in parœcia comminiſtris, quis poſſit de Orthodoxis recte Chriſti oues tranſigere: qui conſolatur humiles, conſolatus eſt etiam nos per veſtras orationes, demonſtrans metropolitanæ ciuitati in cunctis ſanctiſſimũ Ioannem: qui a pueritia in Eccleſia ſine culpa nutritus, immo laudabiliter in ea degens, ita vt neq. eum in his quiſquam temporibus antecellat; zelo autẽ circa Orthodoxa iuxta Apoſtolicas admonitiones veſtras nulli omnino cedens. Hunc ergo, Dei prouidentia, ordinauimus Præſulem Nicopolitanorum ſanctiſſimæ Eccleſiæ. Et rogamus, vt iuxta antiquam conſuetudinem, hunc quoque complectamini paternis viſceribus veſtris: nobiſq. atq. ipſi efficiamini, Dei gratia, arma inexpugnabilia commonitionibus veſtris atq. doctrinis: & precantibus nobis inclinetis aurem, & pietatẽ concordiæ reperiatis, iuxta inſpiratam vobis diuinitus Apoſtolicam prouidentiam: vt in pace, quæ eſt ei amabilis, cunctæ ſanctiſſimæ Eccleſiæ cooptatæ immarceſcibilem coronam nectentes, in omni pietate atq. humilitate comprehendantur in Chriſto. Venerabilem vero diaconum Ruffinum propter hãc tam neceſſariam cauſam directum, libenter, rogati, reſpicite, & ad nos ſub velocitate remittite portantem doctrinas veſtras Apoſtolicas. *Et alia manu.* Incolumis pro me ora, in Domino ſanctiſſime ac beatiſſime Pater Patrum.

D

De ordinatione Ioannis Epiſcopi.

E

Ego Ioannes Epiſcopus rurſus retuli.
Ego Matthæus Epiſcopus Butroti retuli.
Ego Conſtantinus Epiſcopus Hacnanopoleos * retuli.
Ego Chriſtophorus * Epiſcopus Anciaſmij retuli.
Ego Hilarius Epiſcopus Fotices retuli.
Ego Philippus Epiſcopus Photicenſis retuli.
Ego Iulianus Epiſcopus Dodones retuli.
Ego Chryſippus Epiſcopus Circines retuli.

* Hadrianopoleos
* Chriſtodorus

XLVIII. Cum vero eiuſmodi Epirotarum Epiſcoporum legatio Romam ad Pontificem perueniſſet, ab eodem eo gratior eſt accepta, quo rarior ex Oriente his temporibus mitti ſoleret. Hanc porro acceptam Synodalem epiſtolam Hormiſda Papa in eccleſia publice coram populo legi voluit: atq. ad ipſum Ioannem Archiepiſcopum Nicopolitanum has reddidit per eumdem legatum Ruffinũ Apoſtolicas litteras:

XLIX. *Hormiſdæ Papæ ad Ioannẽ redditę litteræ*

Gauiſi ſumus in Domino valde, frater cariſſime, acceptis litteris tuis, in quibus te profiteris ſacerdotium Dei gratia ſuſcepiſſe. Hæc eſt fides certa, hæc ſpes ſine ambiguitate ſecura, qua creditur totius bonitatis cauſa in ſuperna diſpenſatione conſiſtere. Cuius rei ſententiam habens, frater cariſſime, beneficiorum, quæ a Deo noſtro conſecutus es, religioſo animo gratiam confiteris; licet hoc quoque de eodem clementiæ fonte deſcendat, ve ſe auctori ſuo humana ſubijciat humilitas. Ait enim [a]: Super quem requieſcet Spiritus meus, niſi ſuper humilem & quietum & trementem ſermones meos? In his ergo, in quibus huiuſmodi probaris, clarius eluceſcet alijs etiam virtutis huius futurum exemplum: quando ad hoc etiam, Deo inſtituente, perductus es, vt & de te Catholicorum glorietur Eccleſia.

a Num. 11.

L. Nam ſicut diuinis teſtimonijs eruditus, & iuxta Apoſtolorum ſacrarum litterarum inſtitutionem formatus, hoc auſpicium tuæ ordinationis edidiſti, vt aduerſus deuiantes cum ſedis Apoſtolicæ ſententiis conuenires. Neque enim remunerari aliter tantorum beneficiorum poteras largitorem, niſi aduerſus inimicos eius euidentem zelum Apoſtolicæ confeſſionis oſtenderes. Notũ eſt enim, eos extra religioſa ſepta conſiſtere, qui & ipſi profitentur conſcientiam fidei atque fiduciam: ſed infructuoſa eſt apud eos quamuis * eum religioſis congrua ſanctæ communionis æqualitas: quia proculdubio qui ea, quam meruit, libertate non vtitur, ſubiectum ſe iniquitatibus confitetur. Quid gloriemur his, quas non ſequimur, diſciplinis? Falſo appellat magiſtrum, qui ſe inſtitutionibus eius non probat eſſe diſcipulum.

* quæuis

LI. *Adhortatio ad perſeuerantiam.* Sed quia nobis nunc omnia in confeſſione ſimilia, & libertatis propriæ reſumpſiſtis affectum, paternæ rurſus hereditatis cupientes eſſe conſortes: amplectimini gratiam traditionis antiquæ, & in illius inconuulſi fundamenti ſtabilitate perſiſtite, non cum temporibus corda mutantes. Inconſtantis enim iſta mutabilitas ſolet eſſe propoſiti: atque ideo bene fundatis oporter inhætere, quando huiuſmodi ſtudia clementia ſcit fouere diuina, vt fidei veſtræ firmitas vobis de aliorum ſalute fructificet, & feruore veſtri ſtudij aliorum quoque animus ad reſumptionem bonorum ſuorum poſſit accendi: quatenus & de vobis ſanctus Apoſtolus dixiſſe credatur [b]: Aemulatio veſtra prouocauit plurimos.

b 2. Cor. 9.

LII. Ergo Neſtorij & Eutychetis impietatibus iuxta Synodalia conſtituta damnatis, ſectatores quoque eorum ſimiliter execrantes, cum exultatione dicamus [c]: Exite de medio eorum, & ſeparamini, & immundum ne tetigeritis, dicit Dominus. Quemadmodum enim quis malarum inuentionum deteſtabitur principes, ſi non declinat ſequaces? Aut quemadmodum odit originem, qui non deteſtatur & ſobolem? In diſcipulis prædicatur fama docentium; & donec male iactorum ſeminum radix per ſuccedentes culta floruerit, tamdiu auctorum memoria non peribit. Addatur prædicto Eutycheti & Acacius diſcipulus ſub communione Petri omniumq. damnatorum mixtus errori: quos veſtra dilectio litteris ſuis, dum fidem ſuam aſſerit, euidenter expreſſit.

c Leu. 15.

LIII. Ad inſtructionem veſtræ fidei pleniorem, quo ordine ad communionem noſtram ſuſcipi deceat reuertentes, iudiculum ſubter adiecimus; ſperantes in Deum bonorum omnium largitorem, quod laudabili circa fidem veſtræ deuotionis inſtantia, non ſolum hoc eorum, qui vobis vicinitate iunguntur, ſaluti proſit, ſed eorum quoque, ad quos fidei veſtræ & religioſæ voluntatis velox fama peruenerit. Ruſtinum ſiquidem diaconum, qui nobis litteras veſtras obtulit, in Chriſti charitate ſuſcepimus: quem Apoſtolorum orationibus commendantes, cum pace remittimus, hortantes litteras a nobis tam ad charitatem tuam, quam ad Synodum directas, populo relegatis: quod & nos pro fidei veſtræ commendatione feciſſe, cognoſce. Data XVII. Kal. Decẽbris, Petro V. C. Cõſule.] Intelligis, lector, moris fuiſſe litteras ad Romanum Pontificem datas publice in eccleſijs legendas tradi, quoties boni alicuius nuncij iudices eſſent. Hæc ad Ioannem Epiri Archiepiſcopum Hormiſda: ad litteras autem Synodales per eumdem Ruſtinum reſcripſit, eorum commendans in Chriſti fide conſtantiam, breuiq. ſumma complectens totius cauſæ tractatum, vtpote qui his litteris publice exponendis & alios errantes reuocare ſatageret. Ipſæ igitur ſic ſe habent;

LIV. *Ad Synodum in Epiro habitam quę Hormiſda reſcribat.* Benedictus Deus Eccleſiæ ſuæ membra conſocians: Benedictus Deus, qui maligno inſtigãte diuiſos, ſub eadem, qua olim fuerunt, facit ſoliditate coniunctos. Etſi enim diu, perdicis modo, vociferauit inimicus, & eos quos non genuit (ſicut aſſerit Propheta [d]) collegit: tamen abyſſina ambiguitate deſolabitur. Neque enim oues Dominicæ ſequuntur alienum [e], aut alterius vocem paſtoris exaudiunt. Vnde nec vos ad ſalutis iter rediſſe miramur, cum tarditatem magis in hac reintegratione culpemus. Debemus, cariſſimi fratres, domeſticis vti ad hanc quam quærimus ſtabilitatem documentis. Siquidem tunc Timotheus Cherſonenſis, grauis cum diſceret *, grauior cũ doceret: nam Dioſcori ſectator, & idem Petri nihilominus inſtitutor, aduerſus beatæ recordationis Proterium ſcientiam ſuæ temeritatis exercuit, & totius finem crudelitatis exceſſit, religioſi viri cædem inter ipſa operatus altaria, vix faucibus ſuis ab illo pio cruore ſuſpenſis.

d Hier. 17.
e Ioan. 10.
* diſcederet

LV. *Eugenius Archiepiſc. Epiri commẽdatur.* Tunc excitata vniuerſalis Eccleſia in odium parricidæ, ductorem facinoris tanti non ſolũ communione, verum etiam ipſo quoque Chriſtiano nomine ſpoliauit, & omnium mentes noua quadã admiratione ſtupuerunt tantæ præſumptionis audaciam. Tunc beatus Eugenius parœciæ veſtræ obtinens principatum, cum ſubiecta ſibi ſancta Synodo zelum quemdam, quali fide eſſet, Deo cõmendatus, oſtendit. Cuius rei memoriam non ſolum non poteſt tempus abſcondere, verum etiã de die in diem magna apud Orthodoxos fama multiplicat. Horum ſtudia ſic probata negligere, & ſententias non amare, idem eſt in ipſa Domini confeſſione delinquere. Et nobis quidem nunc poſt profeſſionem & litteras veſtras, omnia fidei dogmata, Deo ſuos coniungente, ſimilia, orandũ eſt, vt in ea voluntas veſtra, qua noſtros animos releuauit, confeſſione permaneat.

LVI. Sed opus eſt citra reſpectum timoris eorum inſectari rabiem, qui fide diuerſa nituntur. Quanto enim infidelium error exæſtuat, tanto magis ſe, ſi reſiſtat, ſecuritas noſtra commendat. Neque enim hæc ſunt per patientiã negligenda, quando malũ hoc vitio prauæ conſuetudinis animatum

apud

A apud plures ſub quodam colore legis inoleuit, dum aut praua ſtudia in vnum congruunt *, aut re-
cta ſe ſubtrahunt. Nam vt eam quæ imminet rem loquamur: Eutyches vt nefandæ hæreſis inuen-
tor excluditur etiam ab his, a quibus eius dogmata diliguntur, apud eos ipſos ita exoſus atque fu-
giendus, vt nominis quoque ipſius oderint mentionem: Sed peruerſi religioſarum inſtitutionum
miniſtri, quem ſicut verum deteſtantur hæreticum, hunc alia via tamquam verum amplexantur
Orthodoxum.

Fraus hæreticorum in ſectā da hæreſi, cuius damnāt auctorem.

* congerunt

LVII. *De Coryphæis Eutychianæ hæreſis.*

Siquidem in ſancta Chalcedonenſi Synodo Dioſcorus eadem ſentiens, pari ratione damna-
tus eſt: & cum vna perſecuta ſit vtrumq. ſententia, horum alterum ſi quis ſequatur & diligat, dicat
aliquis, quemadmodum ſe ea ſententia, quæ deſignatos damnauit, excipiat: cū eos, quos tranſgreſ-
ſionis, aut impietatis connectit æqualitas, ſine dubio vnum quoq. vinculum damnationis aſtringat.
Timotheus & Petrus horum ſequaces, homines mente corrupti, & peſtis quædam nominis dete-
ſtanda Catholici, quorum communionem in Petro complexus Acacius, ſimiliter quoque meruit
ſubire ſententiam, qui tantum malum quaſi parui æſtimans, & propoſitum numquam ad meliora
conuertens, ne ab illis quidem ſe, quæ in Antiochia deteſtamur, abſtinuit, ibi quoque tranſgreſſori
B Petro communione connexus, in Apameam nihilominus hoſtiliter verſatus, Eccleſiam Tyriā quo-
que non ea qua decuit integritate diſponens.

LVIII. *Exhortatio ad vitādos hæreticos.*

Propter quæ, dilectiſſimi fratres, ab eorum innodatione ſoluentes, velut religionem quamdā
peſtiferam relinquentes, ſeruemus Apoſtolicam diſciplinam, ſaluti noſtræ omni diligentia & ſol-
licitudine prouidentes; ea cura nefandi Neſtorij vitemus errores, qua Eutychetis impia inuenta p-
ſequimur. Maxime enim nunc religioſa fidei dogmata diuerſo incurſu horum, qui prædicti ſunt,
incurſantur inſidijs, ſceleſtis pro ratione temporis ſua argumenta nectentibus, quomodo poſſint
innocentiæ vijs fraudē ſuæ impietatis inſerere. Atque ideo ſicut docti nūmularij & prudenter in-
ſtructi, ab improbādis laudanda ſeparantes, talenti vobis crediti poteritis multiplicare ſubſtantiā.

LIX. *De libello mittendo fidei formam præſcribente.*

Hæc, dilectiſſimi fratres, ſcripſimus plenæ charitatis impulſu: qui & ſpem fidei veſtræ primum
Dei dono, deinde & fratris noſtri Ioannis, qui vobis præſidet, profeſſione præſumpſimus: qua no-
minatim omnes, quos Apoſtolica & generalis Catholicorum damnat Eccleſia, execrabiles ſibi eſ-
ſe declarauit: quos vos quoq. in litteris veſtris oportuit euidenter exprimere; nec arbitrari poſſe ſuf-
ficere, ſub tantis præſertim inſidijs callidorum, quos viritim & ſingulos inſectari conuenit atq. dā-
C nare, ſub quadam generali eos damnatione concludere. Diligentem quærunt vulnera antiqua me-
dicinam, nec abundans eſſe creditur quicquid pro integritate fidei & ſtabilitate religionis adhibe-
tur. Vnde libellum cum litteris miſimus, cui vos ſubſcriptiones proprias inſerite; vt fides veſtra,
quam directa per Ruffinum diaconum ſcripta teſtantur, apud nos fiat huius quoque repetitionis
adiectione manifeſtior. Data XIII. Kalend. Decembris, Petro V.C. Conſule.]

LX.

Exigit ſure ab eis Pontifex ſpeciatim factam damnationem ſingulorum nominibus expreſſis
hæreticorum, & eiſdem communicantium; quod & ſanctum Leonem exegiſſe vidimus a quibuſdā
ex clero Conſtantinopolitano: quod ſub generalitatis inuolucro multæ occultari poſſint inſidiæ.
Sic igitur, more maiorum, prudenter Hormiſda capita ſingula, quibus vera planaq. fidei profeſſio
contineretur, ſcripta miſit: cuius rei agendæ gratia non ſatis ipſi fuit Hormiſdæ, Ruffino redeunti
has dare litteras, ſed etiam ſibi legauit Pulionem ſubdiaconum, cui libellum dedit cum litteris ad
Ioannem Epiſcopum Nicopolitanum eodem die & Conſule conſignatis, quæ ſic ſe habent:

Hormiſda Epiſcopus Ioanni Nicopolitano Epiſcopo.

LXI. * Pollionem. *De legatione Pulionis.*

Litterarum, quas direxiſti, ſeries & expoſitio tuæ fidei, conueniens ſedis Apoſtolicæ iudicijs,
D noſtros animos releuauit. Tot incitati gaudiis contenti non fuimus, niſi per Pulionem * ſubdiaco-
num Eccleſiæ Romanæ, quid plenius circa vos ageretur, plenius cuperemus agnoſcere; magnope-
re, quia in relatione Epiſcoporum ſub ordinatione charitatis tuæ degentium, non vniuerſa quæ ad
Eccleſiaſtica conſtituta pertinent, ſicut in veſtra, leguntur euidenter expreſſa. Vnde & pro noſtra
ſolicitudine & illorum integra nobiſcum coniunctione libellum direximus, in quo eos oportet de-
bere ſubſcribere: quia & omnes ſacerdotes veſtrarum partium, qui ad ſedis Apoſtolicæ cōmunio-
nem reuerſi ſunt, in eadem profeſſione ſubſcripſerunt. Iſta charitas, iſta communis ſalutis excita-
uit ambitio: quod credo & fraternitatem veſtram gratanter accipere: quia vbi de animarum ſalu-
te res agitur, ſtudij tui vel intentionis debes operam accommodare: vt antecedendo fructum de ta-
li poſſis laude percipere. Pulionem prædictum cum reſcriptis charitatis veſtræ ad nos, iuuante
Deo, ſub celeritate remittite, quatenus deſideria noſtra diu ſuſpenſa eſſe non poſſint. Data XIII.
Kalend. Decembris, Petro V.C. Conſule.] Porro libellus ipſe, qui his litteris iungebatur, in codi-
ce deſideratur: verum hunc eumdem cum illo eſſe putamus libellum fidei, quem datum anno ſe-
quenti, decimoquinto Kalendas Aprilis, ſuo loco deſcribemus ex eiſdem codicibus acceptum.

LXII.

E Cum igitur ad opus perficiendum Pulionem ſubdiaconum legandum ſibi in Epirum idem
Hormiſda Pontifex ſtatuiſſet, eidem ex more commonitionem de ſingulis rebus agendis ſcriptā
tradidit; ne aliqua ex parte declinans a recto tramite, aliquid Apoſtolica indignum ſede commit-
teret. Deſcribemus hic eam, quod plurimum proſit ad decernenda futura, cum præterita conſulū-
tur. eſt autem eidem eiuſmodi præſcriptus titulus:

Indiculus ab Hormiſda Papa eidem Pulioni de rebus agendis datus.

LXIII. *Admonitio legato proficiſcēti data.*

Cum Dei adiutorio & orationibus SS. Apoſtolum Petri & Pauli veniens Nicopolim, ſic de-
bes agere, vt poſtquā Epiſcopus Nicopolitanus acceperit litteras noſtras, Epiſcopos, quos in ſua
parœcia habet, colligat, & faciat ſubſcribere libellum, quem in epiſtolis ſuis habent annexum. Si
tamen dixerit prædictus Epiſcopus, eſſe laborioſum Epiſcopos colligere; dirigat tecum perſo-
nas per ſingulos Epiſcopos, vt te præſente ſubſcribant in prædictum libellum. Sic tamen cum Dei
miſericordia facere debes, vt epiſtolæ, quæ a nobis miſſæ ſunt, publice legantur: aut ſi videris præ
timore hoc Epiſcopos facere nolle, ſaltem clericis ſuis hæc relegant: quæ tamen in ipſorū dimitte

poteſtar em;& ſcripta Epiſcoporum,& illius Epiſcopi,hoc eſt, Ioannis Metropolitani ad nos eom A
Dei miſericordia reporta.Poſt hoc factum nullas moras re volumus ibidē facere propter inſidias
& ealliditates inimicorum.]hactenus Iodiculus,ſeu Commonitorium ad Pulionem.

LXIV. At quid liuor? Haodenim ęquo animo id paſſi ſunt reliqui Otientales Epiſcopi,licet ſe Catho
licæ fidei profeſſores eſſe iactarent;quod horum facto,ipſorum magis magiſq.redargueretur iner
tia & præuaricatio. Præ ceteris vero exaſperatum ſcimus Dorotheum Epiſcopum Theſſalonicæ,
quem haud pridem memorauimus timore comminantis Imperatoris defeciſſe ad communica-
tionem ſceleſtiſſimi hæretici Timothei Epiſcopi Conſtantinopolitani. Illi enim magis perfidi eſ-
ſe probantur hærerici,qui aotea maiori inter Catholicos claritudine effulſere;ea potiſſimum ratio
ne,ne videlicet videri poſſint leuitate defeciſſe ab Eccleſia,ſed deliberato conſilio quod ſibi eſſe opti
mum viſum ſit,fuiſſe conſectati: Vt vero ſemel inito inſtituto poſteriora reſpondeant,omni cona-
tu laborant. Ita plane præuaricator Dorotheus Epiſcopus Theſſaloniceoſis:qui eum grauiter tuliſ
ſet ipſum Ioannem Epiſcopum & alios ſibi ſubiectos Aotiſtites fidei Catholicæ profeſſionem con
ſcriptam miſiſſe Romam;indignans,quod nihil ad ſe ea de re ſcripſiſſent,eoſdem grauiter cœpit af
* Pollio flígere. Retulit hæc Hormiſdæ Papæ,qui ad eos miſſus fuerat,Pulio * ſubdiaconus,ademq.ſigni B
ficauit idem Ioannes Epiſcopus ſuis litteris Romam ad ipſum miſſis:quibus acceptis, idem Hor-
miſda mox ad eumdem Ioanoem litteras reddidit quinto Nonas Martias, quæ quidem & quem
conſecuta fuerit finem legatio Pulionis oſtenduot: Eas nos hic deſcribemus, vt exacte cunctarom
rerum geſtarum facies innoteſcat. ſunt huiuſmodi:

Hormiſda Ioanni Epiſcopo Nicopolitano.

LXV. Remeante Pulione ſubdiacono noſtro,litteras charitatis veſtræ ſuſcepimos,de conſtantia fi-
dei,vel de intentione,quam circa communionem ſedis Apoſtolicæ geritis,gratulantes: ſed contri-
ſtati ſumus,quod vos aliquas ſuſtinere moleſtias perhibetis. iſta tamen diuturnam ooo poſſuot ha
bere ſubſtantiam:quia vbi Deus pure colitur,etſi aduerſa contigerint,in proſpera commutaotur,
a Rom. 5. ſecuodum Apoſtolum dicentem [a]: Spes non decipit. Dubitans Apoſtolorum Princeps [b] ince-
b Matth. 14. dens per pelagus laborauit:mox tamen inuocato Domino ſuo,paratum habuit,qui eum, porrecta
maou,non pateretur ſuſtioere diſcrimen. Ergo auctorum noſtrorum ſequeotes exempla,& in ip-
c 1. Cor. 10. ſorum fide permanentes,illius poſcamus auxilium, de quo ſcriptum eſt [c]: Qui nos non dimittit
tentari ſupra quæ poſſumus. Igitur ſalotantes charitatem tuam hortamur,vt(quemadmodum prę C
diximus)in his quæ bene inchoata ſunt perſeueres:quia qui perſtiterit vſq.ad finem, hic ſaluus erit.
Frequenter alloquijs tuis ooſtram ſolicitudinem releuare nou deſioas.

LXVI. Parœciales quoq.ſacerdotes tuos competenti allocutione confirma:quia iſta faciendo, talen-
tum tibi creditum poteris multiplicare quotidie. De illa quoq.parte,quam dilectio tua poſtulat,co
gitamus,vt ad Imperatorem clementiſſimum pro generalitatis quiete preces noſtræ perueniant.
Tantum eſt,vt votum ſtudiumq.ooſtrum congruis orationibus iuuare non ceſſes: quia nos io his
* al. ceſſare Deo auctore perficiendis vacare * minime potuerimus. Data quinto Nonas Martias, Agapito V.
C. Conſule]ſequeoti nimirum anno;quæ nos ad cognoſcēda cuncta quæ ea legatione acta ſoot, hic
voluimus recenſuiſſe. Porro poſt Pulionis diſceſſiooem ab Epiro contigit eomdem Ioannem gra-
uius vrgeri:vnde opus fuit,vt ſequenti anno de ipſo idem Hormiſda commēdatitias daret litteras
ad Imperatorem.

LXVII. Ar quid? Num deſpondit,his auditis,Hormiſda Pontifex animum, dum recogitat quod tam
nobilis miſſa legatio Conſtantinopolim prope nullum effectum foerit conſecuta;quodq.cuncta ab
Imperatore veteratorie acta eſſe conſpiceret,eiuſdem iam callida ſimulatione patefacta;quod de- D
niq.tantum abeſſet vt ille cum ſibi ſubiectis populis Apoſtolicæ ſedis communiooem amplecteretur,
tur,vt etiam eos qui eius facti eſſeot participes grauiter inſectaretur,& ad præuaricandum impel-
leret? Num inquam præ tædio defecit animo,concidit viribus conſteroatus Hormiſda tot obrutus
fluctibus? minime gentium: ſed maiori ex rebus arduis cōcepta fiducia,ex immenſo erga perditos
filios affectu pater agnoſcitur,dum reſumptis iterum viribus,perditorum magis ruina laborat,red
diturq.de grege magis ſolicitus verus paſtor:cum enim audacius lupos ingruere, atq.eos in cau-
las violentius audit irrumpere,eo ardeotius ex aduerſo conſurgit,memor ſenteotiæ Domini ad di
d Ioan. 11. ſcipulos dehortantes ne illuc pergeret,vbi Iudæi fremeotes eum quæſierant lapidare, dicentis [d]:
Nonoe duodecim ſunt horæ diei?]Ita plane perditorum ſaluti iterum conſulturus, interum cogi-
tat æſtuans charitatis ardore Pontifex de noua legatione mittenda,cum primum tranſacto rigore
hiemis,nauigandi tempus aduenit. Quid autem factum ſit,ſuo loco dicemus.

LXVIII. Hoc eodem anno,Conſule Petro,habita eſt Synodus Tarraconeoſis in Hiſpania,in qua cano-
nes tredecim reperiuntur conſtituti ad Eccleſiaſticam diſciplinam reſtituendam cōducentes, qoi
extant omoes. Quod autem in eius præfatione,ſub Conſulatu Petri,anno ſexto Theodorici Regis E
Synodus peracta dicitur;nequaquam de Theodorici regno,cum in Italia regnaoit,eſt intelligeo-
dum:nam eius regoi hic annus numeratur vigeſimusquartus:ſed potius cum regnare cœpit in Hi
ſpaoia,quod contigit(vt ſanctus Iſidorus ſcribit)anno regni eius in Italia decimooctauo,a quo ip-
ſo hic ipſius regnantis in Hiſpaoia ſextus dicetur. Squallebant obſita mendis Hiſpaniarum Con-
cilia:ſed his occurrit,Dei beneficio,ſolers induſtria viri doctiſſimi Garſiæ Loaiſa,qui eadē ouper
edidit mendis emaculata,atq.ſcholijs locupletata; cui ob bene impenſum laborem eruditi omoes
plurimum debeant,magis autem,quod cum bonis litteris ſumma imbuit pietate,quem prærogatiua
tiua doctrinæ atque virtutum erudiendum accepit,Catholicum Hiſpaniarum Principem,ſanctæ
Romanæ Eccleſiæ filium electiſſimum.

IESV

CVm iam res Orientalis Imperij, cedente Vitaliano,collocatæ viderentur in tuto, Anaſtaſius I.
Imperator,tamquam de parta glorioſa victoria,atque deuicto non armis ſed ſimulatione ty-
ranno,eluſoq. ſpe concordiæ Eccleſiaſticæ Romano Pontifice,trophæa erigens,hoc ipſo anno Do
mini quingenteſimo decimoſeptimo nouum & quartum ordine gerere voluit Conſulatum,cui in
Occidente collega eſt datus Agapitus.

Quo anno Hormiſda Papa,menſe Aprilis,vbi primum nauigandi facultas data eſt,nouam eã II.
demq. ſecundam legationem miſit Conſtantinopolim ad Anaſtaſium Imperatorem, ea occaſio-
ne,quod idem Imperator,excuſandi ſe cauſa,per ſuos legatos Romam miſſos de perfecta ineun-
B da concordia,facta pollicitatione,ſpoponderat,dummodo de Acacij nomine taceretur;re vera ta-
men aliud agens,aliud prætexens.Quod enim ſciret id fore penitus a Pontifice denegandum,non
ſibi,ſed ipſi adſcribendum eſſe videri poterat,ſi nullus concordiæ aditus amplius patere poſſet.
Hormiſda autem tum ad hæc diluenda & tollendum penitus impedimentum, tum etiam vt Ca-
tholicæ communionis Epiſcopos in Oriente agentes ab aduerſarijs afflictatos ſubleuaret, eoſdẽ-
que in officio contineret,eiuſcemodi mittendæ legationis conſilium inijt;delegitq. ad opus eum
dem qui alias miſſus fuerat,& bene functus eo miniſterio erat,Ennodium Epiſcopum Ticinenſẽ,
cui munere collegam adiecit Peregrinum Epiſcopum Miſenatis Eccleſiæ in campania, Romanæ
vero Eccleſiæ clericorum neminem,vt fecerat in priori legatione:vt res omni careret inuidia,quã
mouere potuiſſent Romanæ Eccleſiæ clerici,ſi ipſi pro ſuæ Eccleſiæ iuribus decertaſſent, viderìq.
potuiſſent priuato magis affectu agi,quam Spiritu Dei impelli pro defenſione iuſtitiæ.

His igitur ad honorificam & magni momẽti functionem delectis,idem Hormiſda cum ad Im III.
peratorem,tum ad Timotheum Epiſcopum Conſtantinopolitanum,tum etiam ad Orthodoxæ cõ
munionis Antiſtites,ac denique ad clerum,monachos,& Conſtantinopolitanum populum litte-
ras dedit;priuatas vero addidit ad Poſſeſſorem Epiſcopum. Quas autem ſcripſit ad Anaſtaſium a Hormiſd. epiſt. 11. tom. 1. epiſt. Rom. Pont.
C Imperatorẽ,ſic ſe habẽt,ex iiſdẽ codicibus,quorũ ante meminimus,ſumptę,& vt licuit,emẽdatę[a]:

Dudum legatis manſuetudinis veſtræ remeantibus,ad litteras veſtras & mandata reſpondi, IV.
non quidem vniuerſa plene,ſicut magnitudo rei poſtulabat,expediens,& tamen pro tempore cer *Hormiſdæ epi-*
ta perſtringens. Verum etſi ſufficienter me allegare omnia contigiſſet,numquid agens apud cle *ſtola ad Ana-*
mentiam veſtram cauſam fidei,poteram,repetitis precibus,importunitatis inceſſi? Timeant notã *ſtaſium Imp.*
huius ingratitudinis,quibus cura eſt ſtudium negotijs vacare mundanis:Opus non implet Euan-
gelij,qui a prædicatione eius venialiter putat poſſe ceſſari. Peruigilem paſtorum oportet eſſe cu
ſtodiam,& lumbos ſine relaxatione præcinctos. Bonæ admonitionis ſicut cõſtat dulcem fructum,
ita eius non decet eſſe faſtidium. Et alias cur poſtulationis meæ moleſtam manſuetudini veſtræ
quiſquam dicat eſſe frequentiam,cum per ea quæ fiunt ex officio meo,per remedia fidei veſtro cõ
ſulatur Imperio?

Etenim quæ me onerat cura,vos releuat:mihi incumbit,ſed vobis proficiet: licet ex diuerſo V.
ſemine,vnus fructus amborum eſt. Nam ſicut pœna eſt nec dicere Deo accepta,nec facere;ita cer- *Paſtoralis cu-*
D ta remuneratio vel illi qui ſpiritualia prædicauerit,vel illi qui audita non ſpreuerit. Dedit quidem *ra Rom. Pont.*
clementia veſtra veluti ob fidem propoſiti ſui ſub teſtimonio Imperialis alloquij,& ſe quaſi pigno
re quodam bonæ voluntatis aſtrinxit:ſed opus eſt cœptis addere firmitatem:ſumant plenum de-
corem iacta fundamina:non remittantur pugnantes pro Dei Eccleſijs manus. Toties Iſraeliticus
hoſtis intercedit,quoties Moyſes brachia non remiſit. Effectus opera,finis commendat initia. Nõ
prodeſt cœpiſſe deſerentem;quia ſola perſeuerantia fidei dat ſalutem.

Benedicimus Deum,cuius zelo pietas veſtra tranſgreſſores impios Neſtorium & Eutyche- VI.
tem vel eos proſequitur,qui cum nefandis & ſacrilegis dogmatibus profitẽtur. Probat odiſſe ſe vi *Omnes omnino*
tia,qui condemnat errantes;nec relinquit ſibi locum deuiandi,qui non pepercit excedẽti. Primus *damnandi hæ-*
innocentiæ gradus eſt,odiſſe culpanda:Sed veritatis intereſt,domine fili,& Catholicæ diſciplinæ, *retici.*
vt ſectatores etiam eorum atque participes oderitis,quorum execrandos principes iudicatis. Nõ
in damnandis ſola,id eſt,certa nomina,ſed in his etiam,qui damnatos ſequuntur,ſunt crimina per
ſequenda. Fruſtra auerſari ſe plures aſſerit,qui vnum de his,qui deteſtatione digni iudicantur,ex
ceperit. Non enim numerus errantium hominum,ſed meritum conſideratur errorum.

Hoc ideo,ne facile putet veſtra clementia Acacij prætereundam eſſe perſonam. Nonne ille eſt VII.
E Acacius,qui cœno Petri,Dioſcori & Eutychetis dogmate & communione pollutus,dum copula- *Acacij deme-*
tur,immerſus eſt,illius ſuſtinens in condemnatione ſupplicium,cuius egit in communione con- *rita.*
ſortium? Qui vitium propter impietates ſuas horum ſingulos odit,& in illis Acacium neceſſe eſt
oderit,& omnes in Acacio non amarit. Ab illo per Orientales Eccleſias fermentum nefandi erro-
ris inoleuit. Inde Alexandrinæ perfidiæ eo vſque nutrita ſuperbia,vt non acquieſcat(ſicut ſcripſi-
ſtis) mandatis ſalutaribus,cuius famulatur imperijs;& in errore declinando non ſequatur admo-
nitionem,cuius in agendis rebus experitur ſibi vtilem poteſtatem. Vnde & maiore huiuſmodi ho
mines conuenit deteſtatione vitari:quia quæ docere debuerunt,nec dum ab alijs inſtruuntur, aſſu
munt,ſpernentes in his imperantis monita,in quibus tantum non timeri iubentur imperia;& im
memores deuotionis contra ſalutem animæ,quos contumaces eſſe oportuit pro ſalute. Hos men
tibus perditis auſus nutriuit Acacij cum perfidis iuncta communio:atque ideo extimandus eſt au
ctoris loco,cuius grauius peccatur exemplo. Nihil enim vitia magis quam imitatio fouet, dum

creduntur non improbanda eſſe, ad quæ alij quoque videntur accedere. Fragilis eſt & caduca A
mortalitas: vix nefariæ cogitationes, dum comprimuntur, intereunt. Iacet ſemen noxium ſub erro
re, nec deficit: latum pandit delinquentibus aditum, qui iungit cum improbitate conſenſum.

VIII. Vtinam, inuictiſſime Imperator, inter ipſa Apoſtolicæ diſtrictionis initia Orientales Eccleſiæ
Acacij contagia nefanda vitaſſent: non per multos error ille noxia venena diffunderet: ipſa quoq.
erecta nunc, fortaſſis Alexandrinæ Eccleſiæ tunc colla cecidiſſent, dum perculſam perfidiam ſuam
in damnatione imitatoris agnoſcerent, & diſplicere in complicibus ſe viderent. Sed dum male nu
triti fouentur errores, & prauorum conſenſus inutilis æquitate corrigenda diſſimulatur, per impu
nitatem ſequacium mala dogmata multiplicauit auctorum. Et vos quidem, ſi placet, adeo efficaci
ter imperetis *, vt condemnetis veſtrum de alieno errore propoſitum.

* a Deo impetratis

IX. *Delicta inemendata creſcunt.* Sed cogitandum eſt, clementiſſime Imperator, ſi ei apud Deũ ſufficiat errata culpaſſe, cui dedit
poſſe corrigere: non eſt differenda curatio: admoueantur medicæ profundis vulneribus manus. So
la ante Acacium Alexandria perfidiæ ſuæ fœditate ſordebat. Reſpicite quantas iam partes emen-
datio neglecta polluerit. Quouſq. pateris, domine fili, Eccleſiam Dei diuiſionem ſuorum mærere
membrorum? Anticipent beneficia tua ad Deum peruẽtura ſuſpiria: Aſſume tibi curã, & vexillum B
ſalutis attollens, in errores ab Iſraele remouendos velut Ezechias alter exurge: fac tibi laude nouo
rum operum titulos æquare priſcorum. Ille diſſipauit excelſa: tu ſuperbiam erectæ prauitatis incli
na. Ille ſimulacra contriuit: tu dura infidelium corda confringe. Ille memoriam ſerpentis ænei ſu-
ſtulit: tu virus præſentis effunde. Offer recta Deo, quæ fecit; & ſpera dona, quæ meruit. Fidelis [a] eſt
enim Dominus, qui reddit ſingulis ſecundum opera eorum.

a Matth. 16.

X. In aperto eſt, quanta ſit expectatio Fidelium, quanta trepidatio perfidorum. Illi ambiunt gau-
dere cum Angelis de receptis: iſti metuunt, ne ab his quos deceperant deſtituti, pœnis remaneãt ꝑ
paratis. Pendent anxia corda cunctorum: Ab vltimis ad nos Gallijs directa legatio, ſi quid de vni-
tate reintegrationis ſolicitudo promiſiſſet *, fama ſecuta conſuluit. Nec difficile opus clementiæ
tuæ. Scit Deus ſuorum laborib. ſubuenire: in vſu eſt ad Principes ſuos conuertere colla ſubiectos.
Dat ſpecie maximum ſignum recens religioſæ memoriæ Marciani Imperatoris exemplũ. Quid
egit tunc vulgus, aut populus? Nec opus nota reuoluere. Adulta eſt perfidia iſta per deuios, ſopi-
ta per iuſtos. Imitare religioſi integritatem propoſiti, quam ſtudio ciuilitatis æquaſti.

* promouiſſet

XI. *De legatis miſſis Ennodio & Peregrino.* Ad hæc noſtris lacrymis, noſtris precibus alleganda, Ennodium atque Peregrinum fratres & C
Coepiſcopos noſtros vice noſtra pro exhibenda etiã honorifica ſalutatione direximus: ideo maxi-
me deſignato viro faſce ſecundæ legationis impoſito, vt qui nobis ſpei bonæ detulit initium, nunc
adiutore Deo plenum reportet effectum. Acquieſcire, precamur, fidelibus monitis, cuius vos de-
lectatum dudum legimus inſtitutis. Data tertio Nonas Aprilis, Agapito V.C. Conſule.] hæc ad im
peratorem Hormiſda; qui paſtoralis curæ ſolicitudine æſtuans (quod hactenus non feciſſet) eo vſq.
deſcendit, quo iacentem lapſum eleuet, vt non fuerit dedignatus per eoſdem legatos litteras dare
ad nefarium Timotheum Conſtantinopolitanum Epiſcopum, non quidem communicatorias Ca-
tholicis dumtaxat dari ſolitas, ſed commonitorias communes hæreticis; quæ ita ſe habent [b];

b Hormiſ. epiſt. 31. tom. 1. epiſt. Rom Pont.

Hormiſda Epiſcopus Timotheo Epiſcopo Conſtantinopolitano,

XII. *Hormiſdæ epiſtola ad Timotheum.* Non mirabitur dilectio tua rationem præteriti ſilentij mei, ſi quæ præceſſerint vniuerſa conſi-
deret: non mirabitur præſens alloquium, ſi quæ ſit vis charitatis expendat. Suſtinere enim omnia
charitatem, Magiſtro [c] Gentium docente, cognouimus; quæ ſi ſua (ſicut continet doctrina ipſa)
non quærit, an * incongrue abuſus priuilegio meo, quod tibi potius prodeſſe poſſit, exhibeo. Expe-
ctare enim me decuit ab errantium coniunctione te liberum, & ſic amare correctũ: videre ab im- D
probandis diuidi, atq. ita litterario ſermone complecti. Sed quem optem reducem, cur differã vo-
care tardantem? Cur non detur locus moderationi, cum nihil detrahitur æquitati? Impendenda
ſunt quæ laborantibus proſunt, ſi nos ſocietatis contagione non polluunt.

c 1. Cor. 13.
* ante

XIII. Hæc cauſa mihi fuit præſentium litterarum, vt horter, vt moneam, ne terram noſtram iacere
patiamur negligentius infœcundam. Non [d] diu infructuoſam arborem occupare ſolum diligẽs
permittit agricola: patienter expectat; ſed numquid ſub continuatione perdurat? Vocatus ad ſalu-
taria, non moreris. Prope ab innocentia non recedit, qui ad eam ſine tarditate reuertit. Mouere Pa
trum monitis, & inſiſtens fidelibus ſine lapſu aut errore veſtigijs, præcedentia dilue per futura. A-
diacet tibi modo ad iuſta populos incitando, modo pro fide Principalibus veſtigijs ſupplicando,
dirigere quod deuium eſt, ſolidare quod dubium: magno te conuenit labore prouidere, vt cauſas
tranſacti temporis rectæ tegat ſedulitas actionis. Præſtat quidem animæ ſuæ, per quem vniuerſa-
li aliquid confertur Eccleſiæ. Et ita ſe res habet, vt ſi ſtudioſus, ſi indefeſſus inſtiteris, fiat tibi vtilis
cauſa communis. Data tertio Nonas Aprilis, Agapito V.C. Conſule.]

d Luc. 13.

XIV. Ita Hormiſda ad hæreticum Epiſcopum Conſtantinopolitanum, & quidem non abſq. inſtin- E
ctu prophetici ſpiritus: dum enim admonet exemplo agricolæ non ſinentis diu arborem infru-
ctuoſam terram occupare, ſed ſecundum Euangelica præcepta ſuccidi; eadem epiſtola, quæ cito
obuentura forent, prænunciaſſe videtur; quænam autem illa fuerint; quæ ſecuta ſunt poſt præſentẽ
annum, manifeſte docebunt. Qui igitur principem locũ in regali ciuitate tenentes admonuit Ana
ſtaſium atq. Timotheum, haud deſpexit Hormiſda reliquorum a Catholica communione deuio-
rum Epiſcoporum ſalutem, ſed & ad eoſdem æq. dedit circularem epiſtolam, ita vniuerſalis gregis
paſtoris munus explens, quod Dominus præcepit Petro fratres conſolidare: ad eos enim etſi non
litteras communicationis (quod non liceret) ſed paternę admonitionis adiecit, quales decebant vi
rum, quem non ſolum tenebat ſolicitudo omnium Eccleſiarum, ſed charitate Apoſtolica præditus
cum Apoſtolo dolorem illum pariter patiebatur, dum compateretur mala patientibus, ſecundũ il
lud Apoſtoli [e]: Quis infirmatur, & ego non infirmor? Quis ſcandalizatur, & ego non vror?] Sed
audiamus ipſius ad eos clamantis epiſtolam, quæ eſt huiuſmodi [f]:

Curam gerit omnium lapſorum Epiſcoporum Hormiſda.

e 2. Cor. 11.
f Hormiſ. epiſt. 13 tom. 1. epiſt. Rom Pont.

Hormiſda

A Hormiſda Epiſcopus vniuerſis Epiſcopis in Orientis partibus conſtitutis.

XV. *Hormiſdę epiſtola ad Epiſ. extra Catholicam communionem poſitos.*

Etſi admonitionis meæ cura deſiſteret; vos tamen proprij memores conueniret officij, non negligenter omittere, quæ enixe omnes decet pro animæ ſuæ ſalute ſeruare: vt mandatorum cæleſtiũ diſciplina, non alieno ſtudio, ſed ipſo vobis clareret ineſſe propoſito. Nam licet laude non careat qui bonis conſilijs obſecundat; tanto eſt tamen potior in honore ſapientiæ qui preuenit, quam qui ſequitur inſtituta, quanto eſt illuſtrius docere, quam diſcere. Recordetur vnuſquiſque in qua vocatione a Domino ſit vocatus, & quid ab eo expectetur, aduertat. Miſerum eſt intra meritum iacere propoſiti; cum id quod præfertur nomine, non oſtenditur actione.

XVI.

Magna meruimus, ſi quod indulta * poſtulant, impleamus. Qui ſe ad paſcendas Dominici gregis oues gaudet adſcitum, cogitet de commiſſa ſibi gubernatione iudicium. Perui gil adhibẽda tutela eſt, continuanda cuſtodia; non dandus lupis rapacibus locus, non vllis caſibus relinquẽdus: quia neglectus error ouium, culpa paſtorum eſt. Veniet qui rationes creditæ diſpẽſationis examinet. Omnium quidem conſtat eſſe iuſtitiam, nec vllis impunitam licentiam patere peccandi: Sed quis gradus neſciat eſſe meritorum, & ſicut non æqua præmia, ita diuerſa eſſe ſupplicia? Multiplicantur ſcientibus plagæ: pauca flagella leguntur inſcitiæ.

* indicta

XVII.

B Quod ſi ita eſt (ſicuti eſſe, non dubium eſt) exiſtimandum quid in eo deceat eſſe propoſiti, cui alienos quoque errores neceſſe eſt imputari. Clamat ſanctus Spiritus per Prophetam [a]: O paſtores Iſrael, numquid ſemetipſos paſcunt paſtores? nonne oues paſcunt paſtores? Certum eſt, plus ab eo [b], cui plus creditur, exigendum; & tanto magis nos obnoxios fieri, quanto effuſiore gratia contigerit honorari. Magiſter bonus, & docens per obſcura lucem, per ſimilitudinum ænigmata veritatem, ſeruum talenti a ſe traditi præter augmenta, cuſtodiam non arguit infidelem, ſed condemnauit inutilem.

a Ezech 33.

b Matth. 25.

XVIII. *De Paſtorali munere plura.*

Vnde in aperto eſt, in quo metu decet eſſe eum qui Dominicum numiſma perdiderit, ſi culpatus eſt ille qui acceptum ſine imminutione ſeruauit. Nullus contentus ſit innocẽtia ſua: quia Deo noſtro vniuerſa cernenti, per prædicationis aſſiduitatem, rationem quoque propoſiti debemus alieni. Largam ſcientiam decet eſſe doctorum. Non amat fides Chriſtiana ſecretum: quam quiſquis in aure tantum effundit, abſcondit. Per vniuerſas gentes verbi prædicatio mandatur Apoſtolis: & quam inexcuſabiliter hoc quiſquam poteſt ſibi tacere commiſſum. Quid prodeſt cuilibet paternarum reuerentiam ſeruare regularum, ſi concuti hæc ab alijs, ſi ſine honore tractari patienter C accipiat? Infirmum oſtendit affectum, qui quod diligit, non tuetur.

XIX.

Incurſantur paſſim ſancta a perfidis conſtituta & rediuiua ſubinde de compreſſis exceſſibus reſurgit improbitas. Quemadmodum (rogo) pietatem in Deum probat, qui tam nefanda diſſimulat? Recordemur, qua Catholicorum frequentia ſacerdotum, illa, quibus nitimur, celebrata didicerimus eſſe Concilia; quantos nec debilitas impediuit, nec ſenectus oneroſa tardauit. Exigua viſa ſunt ſpatioſarum interualla regionum, & labores ipſi pro quadam conſolatione iucundi, dum ſpiritu ſanctarum congregationum regente ſapientiam ſera * ætas, quod ſeruaret, acciperet. Et hæc inſectantibus impijs poſt damnatam in radice perfidiam, tacet, qui ſcit ſibi eſſe mandatum [c]: Exalta vocem tuam, qui euangelizas Hieruſalem: exalta, noli timere. Nonne hoc ante oculos habens, diſcipulum ita Gentium Doctor inſtituit, vt opportune, importune euangelizare non ceſſet? admonens [d]: Attende tibi, & doctrinæ inſta in illis: hoc enim faciens, & te ipſum ſaluum facies, & eos qui te audiunt.

* ſacra

c Iſa. 40.

d 2. Timot. 4.

XX. *Reuerti monẽtur ad Petrã.*

Ergo uel Propheticis ſtimulis excitati, vel normis Apoſtolicæ inſtitutionis inſtructi curam ſalutaris D prædicationis aſſumite. Diligite & vindicate ſentẽtias probatas pijs, infidelibus inimicas. Et ad petram, ſupra quam eſt fundata Eccleſia, reuertentes: apud illorum etiam vos Patrum ſpiritus, quorum veneranda conſtituta improbe labefactantur, abſoluire: æſtimantes, cũ Dominus ad illud quod expectatur examen aduenerit, qualis Apoſtolis creditus, qualis aliquorum tentantium dubitatione compertus, qualis Angelo prænunciante promiſſus; vtrum ab illis melius ſit argui, an eum eorum cohorte coniungi? vtrum talis, qualis videbitur, aut qualis ab impijs negatur, Dominum confiteri? Nil vos retrahat a ſalute: velocibus ad viam redite veſtigijs. Lapſus ruentem nõ grauat, ſi reſurgat. Larga eſt Dominicæ doctrina clementiæ: noxia ſunt erroris vincula, dum retinent. Odit iuſtitia pertinaces, fouet clementia corrigentes. Data tertio Nonas Aprilis, Agapito V. C. Conſule.]

XXI.

Vides quales ad extorres a Catholica communione litteræ dentur, quæ abſque vllius ſalutis & pacis, alicuiuſve alterius cõmunicationis ſymbolo inchoãtur & abſoluũtur. Quod vero paſtoralis eſt curæ, non ſolum diſperſa [e] congregare, & infirma curare, fractaq. conſolidare, ſed quod fore atque pingue eſt, cuſtodire: idem Hormiſda Papa in his etiam optimi paſtoris numeros explens, E hac eadem legatione illis proſpexit, qui erant inter hoſtes & ab hoſtibus affligi iugi perſecutione Catholicæ fidei defenſores, & Apoſtolicæ communionis Epiſcopi: ad hos enim, quas ſubijcimus litteras dedit [f]:

e Ezechiel. 34.

f Hormiſ. epiſt. 14. tom. 1. epiſt. Rom. Pont.

Hormiſda Papa Epiſcopis Orthodoxis.

XXII. *Hormiſda epiſtola ad Orientales Orthodoxos.*

Eſt quidem Fidelium ſpeciale ſolatium Deus; nec vmquam inter quælibet dura deficiunt, qui ſe ad eum toto mentis ſtudio contulerunt. Verumtamen hoc votum propoſito veſtro debere me fateor, vt ſicur exulto de ſinceritate fidei veſtræ, ita de firmitate merear gaudere conſtantiæ. Vnde & aſpectu interiori vos intuens, ad deſiderium colloquendi vobiſcum promptus aſſurgo: vt & dilectionem circa Deum veſtram litterario ſermone remunerer, & ſpem paginali adhortatione cõfirmem: atque ita his, cum quibus mihi eſt conſortium ſanctæ communionis, iucundum reddam teſtimonium charitatis. Non enim ſufficit animo meo de uobis eſſe ſecurum: niſi oſtendero illum quoque, quo vos complector, affectum. Siquidem declarat ſe non ex iudicio odiſſe a Dei dilectione diuiſos, qui poteſt non amare coniunctos.

Benedico

XXIII. Benedico ergo Deum, dum feruorem fidei veſtræ inter procellas varias, tempeſtatum adner- A
ſa conſidero. Vos quoque ut ſuper his pietatem eius glorificetis, vberiore exultatione ſnadeo; qui
electorum ſuorum mentes quo acceptiores ſibi reddat, examinat; & licet cognitos ſibi, quibuſdam
tamen difficultatibus probat, vt iuſtitiam quoque ineſſe dono quod largitur oſtendat. Atque ideo
pertinaciter bono uos conuenit imminere propoſito, nec in via quæ ducit ad cæli regna deficere.
Qui intuetur Dominica munera non æſtimanda promiſſa, nullius poteſt reſpectum habere peri-
culi. Non enim frangit conſideratio præſentium malorum, niſi futurorum bonorum vincat obli-
uio: quando omnem amaritudinem laboris excludit, qui dulcedinem ſpei, quæ expectatur, nõ ami
ſerit. Quæ enim difficultas beatitudini par eſt? aut quæ cõdignæ præmijs paſſiones ad futuram ſci
a Rom.8. licet gloriam, quæ in nobis, Apoſtolo [a] annunciante, reuelabitur? Abſit ne quicquam a Christi
charitate nos ſeparet. Quanta eſt tribulatio, ſi gloriam parit? Materia proſperorum eſt, quæ puta-
tur aduerſitas. Dum inclinamur, erigimur. Nemo haberet futuram remunerationem, niſi neceſſi
tates præſentium ſuſtineret. Videte quanto opere hominum terrena meſſis aſſurgat.

XXIV. Quanto eſt igitur labore procurandum, vt cæleſtia dona non pereant? Quieta eſt negligẽtium
b Luc.10. vita, ſed non voti opulenta ſubſtantia. Dignus eſt operarius [b], vt fructum mercedis accipiat. In- B
diſcrete paſſim pietas cum impietate langueſceret, ſi examinatio bonos a malis diuiſura ceſſaret.
Gratum admodum ſpectaculum Domino in agone iuſtorum; nec quicquam ita ſupernam gra-
tiam conciliat homini, ſicut aduerſorum impetus patienter excepti. Quis milites ſub pacis ſecuri-
tate miretur? Non eſt arduum in ſicco ſecuta fixiſſe veſtigia, nec artem gubernatoris oſtendit mari
na tranquillitas: Satis eſt, intrepidum inter bella procedere, inter lubrica non labare, fluctus in tẽ-
c 1.Cor.11. peſtate contemnere. Sæuiat, & motus ſuos exerceat humana tentatio, dum manifeſti [c] appareant
qui probantur.

XXV. Hæc ſcientes, cariſſimi fratres, fidei veſtræ tenete conſtantiam: & ipſa etiam, ſi inciderint mili
tantia meritis veſtris amate pericula. Annunciate quæ colitis, & participate etiam per vniuerſum
Orbem mandata Euangelica, quæ tenetis: ſupra ſtipendia veſtra, correctio quoque vobis adſcriba
tur aliena inter ceterorum enumerationem, quibus ſibi diuinam gratiam plenus Spiritu Dei Pro
d Pſal.50. pheta conciliat [d] inter ea, quibus miſericordiam, qua conſeruetur, exorat: docere ſe iniquos vias
Domini, & conuerſionem per ſe fieri prædicat impiorum. Beati quibus vita innocenter acta dat
præmium: beati per quos alijs quoque præſtatur exemplum. C

XXVI. Et nos quidem (quantum in nobis eſt) nec ſolicitudine, nec labore ceſſamus, vt humilitatem,
quam Dominus noſter docuit, imitati, quæ ſaluti eorum conueniunt, poſtulemus; vt diſpenſatio-
nis mihi creditæ dum agnoſcitur cura, probentur officia. Nam repetita vice Ennodium atque Pe
regrinum fratres & Coepiſcopos noſtros, mandata legatione, direximus, rationem, adhortatio-
nes, preces, lacrymas ingerentes, vt ab impiorum contagione ſeparati, ad veram fidem ijſdem, qui
bus vos modis & Apoſtolica ſcit ſedes, ſe conferant: aut certe non nos defuiſſe prædicationi, ſed il-
los propriæ ſaluti, mundus agnoſcat. Dat. vt ſupra, Agapito V.C. Conſule.]

XXVII. Qui autem has ad omnes Catholicæ communionis Epiſcopos Hormiſda litteras dedit, ptina-
tas ad Poſſeſſorem Epiſcopum addidit, vtpote Eccleſiæ Occidentalis Antiſtitem, legatorum rela-
tione ſibi cognitum. Erat hic Africanus Epiſcopus pro fide Catholica iam ab Arianis factus extor
ris; qui conferens ſe Conſtantinopolim, non ſine Dei conſilio, multum profuit Catholicæ fidei, hæ
reticos exagitans, libereq. redarguens: cuius aduerſus Pelagianos (vt ſuo loco dicemus) enituere
certamina. Hic enim in priori ab Hormiſda miſſa legatione palam apud legatos rectæ fidei profeſ
ſionem edens, eamdem ſcriptis conſignatam & chirographo roboratam ad eumdem Hormiſdã D
e Hormiſ. epiſt. 15. tom. 1 epiſto. Rom. Pont. Pontificem Romam perferendam dedit. Cuius egregium factum idem Hormiſda probans, ad ip
ſum eiuſmodi litteras reddidit [e]:

Hormiſda Epiſcopus Poſſeſſori Epiſcopo.

XXVIII. Epiſt. Hormiſdæ ad Poſſeſſorem Epiſc. Orthodoxum. Optimam veſtræ charitatis audientes inſtantiam, & cognoſcentes rectę vitæ tramitem, quem
ſine ſtrepitu vindicatis: Deo noſtro gratias ſine ceſſatione perſoluimus: vt & in ea diſpoſitione p-
ſiſtas, & ceteris, quod ſequantur, tribuere poſſis exemplum. Iſta ſunt dona cæleſtia: iſta ſunt diui-
næ retributionis indicia: iſta ſunt Dei iudicia, quæ te a Catholico ſacerdotum noluerunt ſeparari
conſortio. Vnde, frater cariſſime, præſentibus hortamur alloquijs, vt in ea conſtantia, qua exorſus
* electus es es *, perſeueres, & augmenta probabilibus initijs ſubminiſtres: quia bonũ opus, præcipue quod
ad doctrinam fidei pertinet, niſi ſemper creuerit, videtur imminui. Et ſi tribulatio mundana conti-
f Rom.8. gerit: ante oculos veſtros futura præmia ponentes, Apoſtolica [f] vos admonitione conſulimus, di
centes: Non ſunt condignæ paſſiones huius temporis ad futuram gloriam, quæ reuelabitur nobis.
g 1.Cor.10. Meliora tamen ſperamus. quia Deus, qui per beatum Apoſtolum dixit [g]: Qui vos non dimiſit
tentari ſuper quod poteſtis: ipſe pro ſua pietate, quos ſuos elegit eſſe, & de laqueis aduerſariorum E
ſicut ſemper, eripiet. Libellum dilectionis tuæ de cõfeſſione rectæ fidei per legatos noſtros remeã
tes accepimus, & in eo ſinceritatem tuæ fraternitatis agnouimus: quia quod recte credit, ſub atte-
ſtatione publica prædicare non diſtulit. Data tertio Nonas Aprilis, Agapito V.C. Conſule.] Poſt
has autem idem Hormiſda adiecit & alias litteras ad clerum, monachos, & Conſtantinopolitanos
h Hormiſ. epiſt. 16. ciues Orthodoxos, & quidem efficaciſſimas, vtpote e pectore patris filiorum amore languentis ꝓ
greſſas, quæ ſic habent [h].

XXIX. i Matth.10. Hormiſda Clericos & monachos ac populũ Conſtantinop. hortatur. Si is qui calicem aquæ frigidæ, mandata Euangelica [i] ſecutus, obtulerit, mercedem boni ꝓ-
poſiti, ipſo Domino, qui hoc docuit, reſtituente, conſequitur: nonne qui tanto populo Fidelium ve
ritatem annunciare diſtulerit, iuſte damnationem incurrit? Hinc eſt, quod interminationem man
dati cæleſtis effugiens (quod decet, loquendum eſt in his quæ ad Deum pertinent, nec tacendum)
habens quoque veſtræ ſalutis affectum, admonitionẽ, eorum quæ præſens neceſſitas poſcit, aſſum-
pſi; omnes, quibus curæ eſt fide integra Chriſtianam religionem ſeruare, conteſtans, vt eos, qui
ſanctam

A ſanctam Chalcedonenſem Synodum, & beati Leonis de fide Catholica ſcriptas epiſtolas decli-
nant, quibus poſſunt viribus auerſentur & fugiant; quando ipſi ſunt, qui Eutychetis & Dioſcori
Alexandrini, vel potius nefanda Manichæorum contagione polluti, verbo quidem aduerſus conſti
tuta Patrum videntur habere certamen, rebus autem contra incarnationem Domini noſtri Ieſu
Chriſti euidenter inſurgunt.] ſugillat hæc dicens & ingerens Hormiſda impium Anaſtaſium, qui
ita ſibi populi ob fidem Catholicam aduerſantis gratiam conciliauerat, quod fidem Catholicam
(vt apparebat) videretur eſſe profeſſus, cuius tamen re ipſa erat infenſiſſimus aduerſarius: Vt igi-
tur ei reſiſtant, prouocat eos ſuo ipſorum exemplo, cum ab illis aduerſus nefandum Baſiliſcũ im
peratorem fides Catholica defenſa eſt; iſtaq. ſubijciens, ait:

Recordamini, cariſſimi fratres, quæ fuerunt, Baſiliſco Palatinæ aulæ incubante, tentata; & tem XXX.
porum illorum acta vel viſa vel audita recolite: quam ſceleſta tunc fuerit Timothei cognomento
Eluri, quam impudens & monſtruoſa præſumptio: quantus etiam per vniuerſum Orbem fidei ſe
veſtræ feruor oſtenderit. Probauit tunc Conſtantinopolitanus populus, quam pure deceat creden
tes Chriſtiana ſeruare myſteria. Sed tranſacta vtinam ſtudia fuiſſent, & non nunc ſimilia tempus
B expeteret. Rurſum enim ijdem hæretici caput improbum de profundo, quo immerſi tenebantur,
attollunt. Atque ideo rogo, hortor, admoneo dilectionem veſtram, ab eorum vos Concilijs & com
munione ſecernite. Recordamini zeli prioris: & viuere in vobis lucem, ſcintillam ignis ſpiritualis
oſtendite; ne ſimplicem in vobis veritatis affectum perditorum aſtutia expugnaſſe ſe gaudeat. Et
hæc quidem, quantum ad præſentem neceſſitatem, & aſſumendam contra impios cautionem, di-
xiſſe ſufficiat. Spero tamen, quod ſi admonitio iſta promouerit, & mihi & vobis vtilis erit: quando
& Deus in veſtra ſalute glorificabitur, & fructus noſtræ ſolicitudinis apparebit. Data tertio No-
nas Aprilis, Agapito V.C. Conſule.]

His autem litteris omnibus datis legatis, adiecit Hormiſda Papa libellum cõfeſſionis Catho- XXXI.
licæ, cui ſubſcribendo quiſque ſe poſſet vere probare Catholicum, ſub cuius profeſſione conſequi
poſſet Catholicam Romanæ Eccleſiæ communionem; ne (quod hactenus factum fuerat) multi cur
rerent in incertum, dum defendendo Catholicam fidem, & non vitantes communionem hæretico
rum, vel eorum qui cum illis participaſſent, putarent tamen vere ſe Catholicos Orthodoxos. His
igitur obuiaturus Hormiſda, eo fidei libello tamquam Lydio lapide ſingulos probari voluit, quã
C profiteri deberent hi qui communionis Catholicæ participes eſſe vellent. Eſt vero ille huiuſmodi,
exſcriptus ex codice Vaticano:

Prima ſalus eſt, regulam rectæ fidei cuſtodire, & a conſtitutis Patrum nullatenus deuiare. Et XXXII.
quia non poteſt Domini noſtri Ieſu Chriſti prætermitti ſententia dicentis: Tu es Petrus, & ſuper *Fidei regula*
hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, &c. hæc quæ dicta ſunt, rerum probantur effectib. quia *ab Hormiſda*
in ſede Apoſtolica ta immaculata eſt ſemper ſeruata religio. Ab hac ergo ſpe & fide ſeparari mini- *miſſa.*
me cupientes, & Patrum ſequentes in omnibus conſtituta, anathematizamus omnes hæreticos: p̃
cipue Neſtorium hæreticum, qui quondam Conſtantinopolitanæ fuit vrbis Epiſcopus damnatus
in Concilio Epheſino a Cæleſtino Papa vrbis Romæ, & a ſancto Cyrillo Alexandrinæ ciuitatis An
tiſtite: Vna cum ipſo anathematizantes Eutychetem & Dioſcorum Alexandrinum in ſancta Syno
do, quam ſequimur & amplectimur, Chalcedonenſi damnatos. His Timotheum adijcientes parri
cidam Elurum cognomento, & diſcipulum quoque eius atque ſequacem Petrum, vel Acacium, q
in eorum communionis ſocietate permanſit: quia quorum ſe communioni miſcuit, illorum ſimilẽ
meruit in damnatione ſententiam. Petrum nihilominus Antiochenum damnantes cum ſequacib.
D ſuis, & omnium ſupraſcriptorum.

Quapropter ſuſcipimus & approbamus omnes epiſtolas beati Leonis Papæ, vniuerſas quas XXXIII.
de religione Chriſtiana conſcripſit. Vnde ſicut prædiximus, ſequentes in omnibus Apoſtolicam ſe
dem, & prædicantes eius omnia conſtituta: ſpero vt in vna communione vobiſcum, quam ſedes A-
poſtolica prædicat, eſſe merear, in qua eſt integra & verax Chriſtianæ religionis ſoliditas. Promit
tens etiam, ſequeſtratos a communione Eccleſiæ Catholicæ, id eſt, non conſentientes ſedi Apoſto
licæ, eorum nomina inter ſacra non eſſe recitanda myſteria. Hanc autem profeſſionem meam ma
nu propria ſubſcripſi, & tibi Hormiſdæ ſancto & venerabili Papæ vrbis Romæ obtuli. Dat. XV.
Kalend. Aprilis, Agapito V.C. Conſule.]

His igitur ab Hormiſda Papa datis litteris, profecti ſunt legati: Quibus ita cum Apoſtolica XXXIV.
benedictione dimiſſis, noua ingeritur ſedi Apoſtolicæ cauſa, cuius gratia alia fuerunt addenda mã
data legatis iam in itinere conſtitutis. Accidit enim, vt poſt eorum profectionem, Romam adue-
niret, qui miſſus fuit a Ioanne Epiſcopo Nicopolitano diaconus referens perſecutionem diriſſi-
mam eſſe excitatam ab Epiſcopo Theſſalonicenſi Dorotheo aduerſus ſibi ſubiectos Orthodoxos
E Epiſcopos, petens Ioannis litteris auxilium ab ipſo Romano Pontifice. Cum vero qui iſtæc cura-
re poſſent legati profecti iam eſſent; tamen ad eoſdem Hormiſda ſcribens, cauſam eamdem eiſdẽ
iniungit: quibus & quid agere debeant litteris ſignificauit. Sed & pro eodem Ioãne litteras priua
tas ad Anaſtaſium Imp. dedit, necnon ad ipſum Dorotheum Theſſalonicenſem Epiſcopum. Subij
ciamus ergo ipſas, vt eiuſmodi legationis explorata in omnibus poſſit haberi cognitio; atque
in primis eas audiamus, quas primo loco ſcimus ad ipſos legatos fuiſſe conſcriptas, quæ ſic ſe
habent [a]: [a] Hormiſ. epiſt. 17.

Hormiſda Ennodio & Peregrino Epiſcopis.

Poſtquam profecta eſt charitas veſtra, Nicopolitanus diaconus, qui vobis etiam occurrit in XXXV.
itinere, Romam venit: quem præter moram vidimus, cogitantes, ne forte eſſet quod ad inſtructio-
nem mandatæ vobis legationis adijcere deberemus: quod & rationabiliter factum, ipſa res euidẽ
ter oſtendit. Obtulit enim epiſtolam Ioannis Epiſcopi ſui, & aliam Synodi ſibi ſubiacentis Eccle-
ſiæ Nicopolitanæ, qua queruntur ab Epiſcopo Theſſalonicenſi excitatas aduerſum ſe tam prin-
cipales

cipales quam iudiciarias poteſtates ; concuſſionibus & diſpendijs ſe vehementer affligi propter A
hoc, quia de ordinatione ſua ad Epiſcopum relationem ſecundum priſca exempla non miſerit.
Pro qua cauſa ſperauerunt vt de remedio cogitare deberemus conſulentes etiam nos, vt * daremus eis licentiam relationem ad deſignatum Epiſcopum ſecundum conſuetudinem deſtinandi.
(* vtrum)
Vnde tractauimus, & Epiſcopum Nicopolitanum admonuimus, ne tale aliquid audere tentaret, ſi nobiſcum velit in communione perſiſtere: ne per illum, ſi ab eo qui a communione noſtra alienus eſt, confirmationem petijſſet, noſtra quoque communio contagium ſuſtineret. Hæc vos, vt omnia ſciretis, inſtruximus. Data pridie Idus Aprilis, Agapito Conſule.] Intelligis vel ex his ſaltem, lector, Epiri prouinciam ſub Theſſalonicenſi Eccleſia conſtitutã ex antiqua cõſuetudine, Theſſalonicenſemque Epiſcopum confirmare conſueuiſſe Archiepiſcopũ Epiri Nicopolitanũ Antiſtitem.

XXXVI. His igitur conſultus Hormiſda Papa, non ad Dorotheum Theſſalonicẽſem Epiſcopum tantum (vt dictum eſt) litteras commonitorias dedit, ſed & ad Anaſtaſium Imperatorem priuatas ea de re conſcripſit, commendans eumdem Ioannem Nicopolitanum Præſulem. Extãt ipſę, ſicut etiã quas ad ipſum Ioannem per ipſius diaconum reddidit litteras: ſed priori loco quæ ſunt redditæ ad Ioannem Nicopolitanum Antiſtitem, & ad Synodum Nicopoli celebratam, hic reddamus, B
quas vna cum ceteris ex altero citatorum ante codicum quã fideliſſime exſcripſimus:

Hormiſda Ioanni Epiſcopo Nicopolitano cum Synodo.

XXXVII. *Epiſtola ad Ioannem Epiſc. Nicop. & Synodum.*

Optaremus, dilectiſſimi fratres, ab omnibus vos moleſtiarum fluctibus alienos, vitam ſub trãquillitatis ſerenitate tranſigere, & Deo noſtro, remota mundanarum tempeſtatum motis perturbatione . . . . monerũt: quia quæ fieri nolumus, neceſſe eſt vt facta doleamus. Sed abũdat mundus incommodis & tentationibus: ſæculum iſtud, in quo peregrinamur, expoſitum eſt paſſim, veluti magna moles, ventorum procellis. Ita Fidelium mẽtes diabolicis pulſantur inſidijs; & ſicut dictum eſt [a]: qui volunt pie viuere in Chriſto, perſecutiones patiuntur. Sed conſulatur ſpes a iuſto retributore promiſſa [b]: quia beatus eſt, qui non fuerit ſcandalizatus in Domino. Nõ deijciant milites Dei impetus fragiles & caduci. Qui aſſiſtit ſtrenuis, non delectatur ignauis. Facile contemnuntur iſta quæ tranſeunt, ſi illa quæ ſunt manſura, cogitentur. Amplectenda eſt probationis occaſio: quia licet ſint dura onera laborum, præmia tamen maiora virtutum. Quemadmodum par erit ei remuneratio, qui ſe imparem monſtrat examini?

a 2. Tim. 3. b Matth. 11. Luc. 7.

XXXVIII. Non ſimus ſegnes ad fortia, ſi peruenire cupimus ad promiſſa. Quis ſuper hoc expectet vocẽ C
hominis, cum quotidie nobis inſonet ſententia veritatis [c]: Beati qui paſſiones patiuntur propter iuſtitiam? Sed ne me fratres cariſſimi (licet apud Fideles magna ſint) ſpiritualia tantum veſtræ exhibere credatis confirmationi ſolatia: prouidendis enim pro veſtra tribulatione remedijs, quantum in homine eſſe potuit, nõ quieui. Nam per legatos ad Orientis Principem deſtinatos, & Theſſalonicenſem Epiſcopum, vt ab infeſtatione veſtra ceſſaret, admonui, & prorogatis paginis, vt Imperatori ſupplicaretur adiunxi.

c Matth. 5.

XXXIX. *In quo redargutione ſunt digni Epiſcopi Epiri.*

Hæc quantum ad præſentia ſunt prouiſa: ſed illa quæ ad ſpem futuram pertinent, hæc ſunt potius mentibus intuenda. Sane hoc me fateor fuiſſe miratum, quod inter allegationes anguſtiarum religioſæ prudentiæ veſtræ, hæc potuit cura ſubrepere, vt a me ſub conſolationis colore, dirigendi ad Theſſalonicenſem Epiſcopum ſolitas litteras, licentia poſceretur. Ego ne huius rei auctor exiſterem, quam ſi inſcio me cognoſcerem factã eſſe, culparẽ? Abſit iſta peruerſitas. Audite Apoſtolicam [d] vocem, ſed perſonæ meæ conuenienter aptandam: Si quæ deſtruxi, hæc iterum rędifico, pręuaricatorem me conſtituo. Nolite, obſecro, ad euitata vix redire contagia: nec pedes luto, quo tenebantur, auulſos, patiamini male rurſus immergi. Sinite obliterata eſſe tranſacta. Nemo mittens [e] D
manum ſuam in aratrum, & aſpiciens retro, aptus eſt regno Dei. Impediuntur a proceſſu propoſiti itineris, qui reflexis oculis reſpiciunt quod relinquunt. Non amant Eccleſiaſticæ diſciplinæ eos, in quibus remanet memoria illa perfidiæ: totos ab errantibus oportet abſcindi: quia in tantum deteſtabiles exiſtimantur ad ſpreta redeuntes, vt beatus Apoſtolus Petrus [f] melius illis eſſe prædicauerit, vt non cognoſcerent viam iuſtitiæ, quam cognoſcentes retrorſum reflecti in tradito ſibi ſancto mandato. In aperto eſt, qua pertinacia traditæ fidei debeat conſtantia cuſtodiri, ſi tolerabilius eſt in errore perſiſtere, quam coinquinationibus rurſum, quas quis fugerit, implicari. Data pridie Id. Aprilis, Agapito V. C. Conſ.] Vides quam longe abſit vt cum hæreticis quodlibet intercedere poſſit vel leuiſſimum communicationis ſymbolum, cum adeo deteſtetur Hormiſda Epiſcopos Epiri ſcribendi ad Dorotheum non quidem damnatum hæreticum, ſed hæreticorum communione labefactatum, poſtulaſſe licentiam. At qui titubare, præ metuq. trepidare Ioannes cum collegis Epiſcopis noſcitur, acriori vrgente perſecutione ceſſit, vt inferius ſuo loco dicemus. Sed quænam ad ipſum Dorotheum conſcripſerit, videamus. Sic enim ad eum per legatos epiſtola data ſe habet: E

d Galat. 2. e Luc. 9. f 2. Petr. 2.

Hormiſda Epiſcopus Dorotheo Epiſcopo Theſſalonicenſi.

XL. Ioannes frater & Coepiſcopus meus Nicopolitanæ vrbis Antiſtes cum Synodo ſua varijs ſe cõcuſſionibus atque diſpendijs grauiter cauſatur affligi; quod a tranſgreſſorum ſocietate diuiſus, poſtquam communionem ſedis Apoſtolicæ emeruit, ad Theſſalonicenſium Eccleſiam ordinationis ſuæ initia non direxit. Potuiſſet neglectus ſic eſſe culpabilis, ſi vnum eſſet inter omnes myſterium charitatis. At cũ multi ſe a petræ illius, quæ Chriſtus eſt, ſoliditate diuiſerint: quis non velit ab errantium coniunctione diſcerni, vt mereatur cum his qui conſiſtunt in veritate coniungi? Nõ igitur conſuetudo eſt neglecta, ſed vitata contagia. Ergo obijcere quis poſſit errorem, vbi cogitatam ſalubriter intelligit cautionem? At nos, quod debueras primus aſſumere, credebamus te ſequi ſaltem poſt aliena exempla potuiſſe. Non ſufficit in lapſibus mora, niſi ad reprehenſionis cumulum circa eos quoque qui ad viam redeunt, accedat inuidia? Quid aliud, quam beati Petri (quod ſine impietate dici non poteſt) ipſum quod a Domino datum eſt nomen oderunt, qui eps qui ad

Cum petra cõiunctio quemlibet demõſtrat eſſe Catholicũ.

ſedis

A ſedis ipſius altaria confugiunt, inſequuntur?

XLI. *Communicantium cum hæreticis nullum poteſt eſſe Priuilegium.*

Quo pudore, rogo, priuilegia circa te illorum manere deſideras, quorum mandata nõ ſeruas? & reuerentiam quam non exhibes fidei, cupis tibi Eccleſiaſtica poteſtate deferri? Si in iiſdẽ veſtigiis, quibus Catholici nituntur, inſiſteres, inſectationem tamen proximi vitare deberes: ſciens ſecundum Domini noſtri & ſaluatoris, quem colimus, inſtitura, eum qui ſcandalizauerit vnum de minimis, obnoxium magnis eſſe peccatis. Vbi eſt, Domine [a], humilitas, quam ſub occaſione diſcipulorum tuorum certantium de loci qualitate docuiſti? Tu oſtendis illum eſſe maximum, qui exhibere ſtuduerit ſe puſillum. Reſpice [b] de cælo & vide, viſita vineam iſtam te cultore plantatam: intende circa mandata tua minimos, & circa ambitum honoris elatos.

a Luc. 22.
b Pſal. 79.

XLII. *Iuſta Pontificis cõminatio.*

Cur recentia cupitis, & priſca deſeritis, circa ſumma deſides, & parua curantes? Nonne [c] hoc eſt rerum vilia decimare, & legis præcepta contemnere? Serua illa quæ Deo congruunt; & facile ea quæ ſunt ab hominibus, ſubſequentur. Quin potius curam ſalutis aſſume; & cur te alius præuenerit in veritate, ſuſpira: ne ſi inſectari eos qui ad Eccleſiæ reuertuntur membra perſtiteris, tu quoque cum his, quos nominatim condemnat Apoſtolica ſententia, copuleris. Data pridie Idus Apri B lis, Agapito V. C. Conſule.] hæc quidem Hormiſda plane digna tanto Romano Pontifice. Sed, quæ ad Anaſtaſium Auguſtum idem in eadem cauſa per eoſdem legatos conſcripſerit, reliquum eſt vt videamus: ſic enim ſe habent ad eum pro Epiſcopo Ioanne datæ litteræ:

c Matth. 23.

Hormiſda Anaſtaſio Auguſto, per Ennodium & Peregrinum Epiſcopos.

XLIII. *Hormiſdæ epiſt. ad Anaſtaſiũ Imperatorem pro Ioanne.*

Cum ſapientiæ veſtræ, clementiſſime Imperator, profunda conſidero: prouidentes ſaluti propriæ, vobis diſplicere non æſtimo. Neque enim aut diuina monita, aut humana continent inſtituta, vt qui conſulit bonæ ſpei, qualiber debeat reprehẽſione culpari: cum maxime pietas quoque veſtra affectu ſe vnitatis & pacis flagrare fateatur. Quæ res me quoque, vel pro fiducia conſcientiæ veſtræ, vel pro creditæ quoque mihi diſpenſationis officio, emergente compulit non ſuperſedere negotio. Ioannes frater & Coepiſcopus Nicopolitanæ ciuitatis Antiſtes, prædeceſſoris ſui ſanctæ recordationis Alcyſonis ſecutus exemplum, beati Petri Apoſtoli communionẽ cum Synodo ſua, damnatis his, quos Eccleſia deteſtatur, expetiit. Is nunc grauibus fatigatur inſidiis. Precor manſuetudinem veſtram, iniqua molientibus obuiate, & remouete moleſtias, & correctum fouete, cui vt corrigeretur debuiſſet aſſiſtere [*]. Scient enim qui tardauerint, ſe reos futuros, cum a vobis fo C ueri viderint iam reuerſos. Fateor, clementiſſime Imperator, miror inſidiantium pertinaciam, neque Dei, neque veſtro intuitu permoueri; nam qui oderunt in homine ſtudium deſiderii boni, qđ de ſe æſtimant iudicari, inſequuntur ad recta reduces; iure culpandi, ſi non conuerterint deuiãtes. Date fidei veſtræ clara documenta, ſi ad fore cunctis ad vnitatem reductis & officio omni & adhortatione cogitetis.] hactenus Hormiſda ad Anaſtaſium Imperatorem. Sed & ne in re tanta quicquã ageretur reprehẽſione dignum ab ipſis Apoſtolicæ ſedis legatis, idem Pontifex ad eoſdem adiecit de his quæ ad hanc cauſam ſpectant admonitionem, ſiue (vt aiunt) Commonitorium: quod quidẽ cum ad plura vtilem exhibeat tractationem, hic deſcribemus, atque illud ipſum ex iiſdem codicibus (quantum licuit) emendatum: eſt autem huiuſmodi [d]:

* inſiſti

d Hormiſ. epiſt. 18.

XLIV. *Admonitio ad Legatos.*

In nomine Patris & Filii & ſpiritus ſancti; intercedentibus & adiuuantibus Sanctis [*], quid agendum ſit de cauſa Nicopolitanæ Eccleſiæ.

* Apoſtolis

Primum vbi Theſſalonicam, Deo iuuante, veneritis, epiſtolas noſtras, quas in hac cauſa miſimus, Epiſcopo Theſſalonicenſi tradite, illum quidem ordinem in eius ſalutatione ſeruantes, quẽ ſcitis a nobis eſſe mandatum circa eos, qui cum ſede Apoſtolica, hoc eſt, Eccleſia Catholica nõ cõ D municant. Traditis autem epiſtolis, inſtanter agere debetis, vt ſe ab eius Eccleſiæ concuſſione ſuſpendat: rationem reddentes; quia non potuit reuerſus ad communionem & ad corpus Eccleſiæ, cum illis qui necdum reuerſi ſunt, quicquam habere coniunctum: Nos non ſoluere a prædeceſſoribus noſtris conceſſa priuilegia, ſi ipſe Eccleſiaſtica inſtituta nõ deſerat. Certe redeat ad vnitatem, & nos cum eo inſiſtemus; vt omnia priuilegia quæcumque conſecuta eſt a ſede Apoſtolica Eccleſia eius, inuiolata ſeruentur.] Intelligis, lector, non aliunde quam ab Apoſtolica ſede Orientalibus impertita priuilegia, cum vides ab ea conceſſum vt Theſſalonicenſi Epiſcopo Epiri prouincia ſubiaceret. Sed ſubdit:

Priuilegia Orientalium Eccleſiarum vnde manarunt.

XLV.

Dicite etiam aperte, illum oſtendere inimicum ſe eſſe fidei, ſi inſequitur quos viderit ad Catholicam communionem reuerti. Quod ſi poteritis cauſam ibi, Deo propitio, componere: ſcriptis ad Epiſcopum Nicopolitanum litteris, quid veſtra promouerit opera, nunciate. Si vero obſtinatus fuerit, nec ab inſecutione eius ceſſare voluerit, ſecundum litteras, quas ad clementiſſimum Imperatorem miſimus, apud Principem cauſam Eccleſiæ Nicopolitanæ ſic agite, vt dicatis: Alcyſon Epiſcopus Nicopolitanus ſatisfecit Eccleſiæ Catholicæ, ſuſceptus eſt, & ad communionem redu E ctus: huius ſucceſſor Ioannes Epiſcopus & Deum ante oculos habens, & de ſalute ſua cogitans, & prædeceſſoris ſui bonum exemplum ſequens, condemnatis hæreticis, vel tranſgreſſoribus, ad ſedẽ B. Petri Apoſtoli miſit & ſuſceptus eſt: Huic nunc Theſſalonicenſis Epiſcopus inſidiatur & eum concutit, contraria his quæ fecit exigere volens. Hinc Pater veſter & omnes Orthodoxi rogant, vt iuſſionibus veſtris remoueatur ab eo iſta moleſtia: ne videatur hominibus, propter hoc illum perſecutionem pati, quia ad communionem ſedis Apoſtolicæ rediit: & qui expectant per vos vnitatem fieri, aliud incipiant credere, ſi pietatem veſtram viderint hoc diſſimulare, hoc negligenter accipere.

XLVI. *Litteræ Apoſtolicæ publice affigendæ.*

Viſum eſt nobis expedire, vt litteras quas ad Theſſalonicenſem in cauſa Nicopolitana direximus, quo libet ordine prudentia veſtra diuerſis in locis faciat publicari, magnopere tamen in ciuitate Theſſalonicenſium: quia hoc facto & a perſecutione noſtrorum poteſt ceſſari, & ad ipſius, ſi ſe correxerit, credimus pertinere ſalutem.] hactenus admonitio poſterior ad legatos poſt ipſorum diſceſſum miſſa. Sed conſidera priſtinam erga ſedem Apoſtolicam reuerentiam exhibitam etiam ab hæ-

ab hæreticis atque ſchiſmaticis, dum ipſius Romanæ Eccleſiæ auctoritas etiam in ditione hæreti- A ci Imperatoris minime diminuta impeditave fuerit, quo minus Apoſtolicæ litteræ, incōſulto Principe, publicsrentur: non enim id petendum ab Imperatore, vt alia, admonet Hormiſda legatos; ſed vt ſponte libereq. faciant, ingerit.

XLVII. Sed quæ iſta ſecuta ſunt? & quem effectum miſſa ab Hormiſda legatio eſt conſecuta? dicā paucis. Sicuti omnes quæ erant optimi paſtotis diſperſum gregem quærentis Hormiſda partes explevit, ita & Anaſtſius Imperator qui hæreticorum ſunt Principū numeros omnes abſoluit. At quænam iſta? Audi ab Anaſtſio Bibliothecario in rebus geſtis Hormiſdæ totius tragœdiæ ſummam breuiter peſttingente his verbis: Hormiſda item ſecundo miſit Ennodium Epiſcopum, & Peregrinum Miſenatem Epiſcopum, portantes epiſtolas confortatorias .* fidei, & conteſtationes ſecretas numero decem & nouem, & textum libelli. In quo libello noluit aſſentiri Anaſtaſius Auguſtus, quia & ipſe in hæreſi Eutychiana communicauerat. Voluit itaque eos legatos per remunerationem corrumpere: legati vero ſedis Apoſtolicæ nullatenus conſenſerunt accipere pecunias, niſi ſedis Apoſtolicæ ſatisfactionem operarentur.

* confirmatorias

XLVIII. Tunc Imperator repletus furore ejecit eos per poſterulam *, & impoſuit eos in naui periculo- B ſa cum militibus & Magiſtrianis & Præfectis nomine Heliodoro & Demetrio: quibus hoc dedit in mandatis Imperaror Anaſtaſius, vt nullam ciuitatem ingrederentur. Legati vero Apoſtolicæ ſedis ſupraſcriptas epiſtolas fere decem & nouem per mánus monachorum & Orthudoxorum expoſuerunt per omnes ciuitates: quas Epiſcopi ciuitatum, qui erant complices Anaſtaſij Auguſti, omnes eas epiſtolas timore pro crimine Conſtantinopolim direxerunt.] Sed & tunc etiam qui ſtare videbantur, conſternati ſunt pariter Epiſcopi Dardaniæ, Illyrici, & Epiri, quibus legati reliquerāt fidei Catholicæ libellum habentem damnationem Acacij nominis expreſſum; Tunc, inquam, qui ſtare videbsntur, ob metum titubantes, tanto terræmotu oborto, penitus corruere, & quæ acceperunt fidei monimenta præ timore deſernere, inueniri timentes Romanæ communicatores Eccleſiæ: ſed quomodo mox iram Dei experti ſint, ſequenti anno dicturi ſumus. Addit vero his hęc Anaſtaſius Bibliothecarius: Tunc furore repletus Anaſtaſius contra Hormiſdam Papam, inter alia, Sacra ſua hoc ſcripſit: Nos iubere volumus, non nobis iuberi.] hæc mens elata. At extat ipſa Imperatoris epiſtola ad Hormiſdam conſcripta, qua ſicut fecerst contra Symmachum Papam, ſugillat ipſius Hormiſdæ nimiam duritiam: redarguens, quod cum Filius Dei in mundum venerit peccato- C res ſaluos facere, & nihil aliud magis & verbis & factis ipſe Dominus inculcarit, & diſcipulos ſuos docuerit, quam peccantibus ignoſcere, eoſq. recipere; id ipſum tamen ipſe Papa negligat atq. reijciat. Sed integrsm hic perbreuem ipſius reddamus epiſtolam Anaſtsij, quam Sacram dicunt. eſt huiuſmodi [a]:

* poſticulum

a Extat inter epiſt. Hormiſd. poſt epiſt. 20.

Anaſtaſius Auguſtus Hormiſdæ Papæ.

XLIX. Etſi magnum aliquid taciturnitas iudicatur, tamen neceſſarium eſt admirantes Dei miſericordism aſſidue frequentare ſermonem: & quia initium fidei, quam nos Dominus & Deus Saluator noſter Ieſus Chriſtus docuit in remiſſione peccatorum, præcellit, nulli habetur ignotum. Ipſe enim per propriam paſſionem omnia Adam peccata mundauit, & hæc fuit negotiatio humilitatis ipſius, vt & præfatum & omnes fratres liberaret ſeruitute peccati, voluntatie perſonam ſerui ſuſcipiens. Nam beatus Apoſtolus Paulus [b] docuit nos ſcribens ad Romanos: Regnauit mors ab Adam vſque ad Moyſen, & in eos qui non peccauerunt: ex quo eſt vniuerſitati quodammodo declaratum ex generali diſpoſitione, ſiue mirabilibus, ſpecialia quæque exempla debere ſuſcipere ſemel tam magnæ legis iuſſiones, & tam pia bonitate firmatæ: vt omnis doctrina, quam diſcipulis D ſuis tradidit, in hoc firmamento conſiſtit. Fugauit ægritudines, ſiue multifaria genera paſſionum: nodum peccati propria (ſicut dictum eſt) paſſione reſoluit; & agens, ad implenda ſimilia diſcipulos ſuos factis & ſermonibus inſtruebat.

Epiſt. Anaſtaſii ad Hormiſdam Pap.

b Rom. 5.

L. Verum ſi, ſicut aliqui nituntur oſtendere, certi ex ipſis Apoſtolis tam piam doctrinam per inobedientiam implere diſſimulant; ignoramus vbi magiſteriū miſericordis Domini ac magni Dei nobis poſſit occurrere. Nos autem non ea credimus ratione, vt immiſericordes eſſe putemus, qui miſericordiam didicerunt: ſed poſtulationem noſtram a præſenti tempore taciturnitate comprimimus: irrationabile iudicantes illis precum adhibere bonitatem, qui rogari ſe nolint, contumaciter reſpuentes: Iniuriari & annullari ſuſtinere poſſumus, iuberi non poſſumus. Data Conſtantinopoli quinto Idus Iulij, Anaſtaſio Auguſto quartum & Agapito Coſſ.] Sed obſerua, lector, cuiuſnam Principis ſint eiuſmodi verba proterua, contumaciæ plena ad Romanum Pontificem ſcripta: Iniuriari & annullari ſuſtinere poſſumus, iuberi non poſſumus.] non alterius quidem hominis, quā Imperatoris hæretici, Pharaoni ſimillimi, tunc per ſpeciem tantummodo ceruicem ferream inclinātis, cum inſtantia eum flagella compellerent, dum videt ob hæreſim de Imperio & vita pariter pe- E riclitari: quibus amotis, & Moyſen cum Deo obfirmata obſtinatione contemnat. Sed iuſto Dei iudicio euenit quod neſciens ipſe prædixit, nimirum, vt potius miſerrime infelis perierit, quam paruerit iubenti Pontifici.

Anaſtaſii Imper. fatuū damnatur conſiliū.

LI. Ita plane ſemper accidit, vt in ſui perniciem ſibi male conſulat inſana dominandi cupido, quam imprudentes Regnandi nominant rationem, dum ijdem Dei timore poſthabito, ſic præſeferunt colere religionem, vt eam captiuam ductam cogant priuatis ſuis affectibus inſeruire. Habent iſti quem colant atque ſequantur Anaſtaſium Imperatorem, qui aſtute ſimulauerat Romano velle parere Pontifici, vt exertum contra ſe gladium Vitaliani vitaret: quo intuitu pariter longiores moras nectere voluit Conſtantinopoli legatos Apoſtolicæ ſedis, vt eorum reueritus præſentiam populus contineretur: alias enim facile accidere potuiſſet (quod ante ſæpe contigerat) vt rurſus populus turbas cieret, & armis Imperatorem vrgeret, litteris præſertim Hormiſdæ ad rectam propugnandam fidem commotus. Sed eo ceſſante metu, qualis fuerit animi, cuiuſve cultor fidei, exitus

declarauit,

A declarauit,dum aduerſus Orthodoxos perſecutionem eacitat,dumq.per poſticum amandat cum
militibus ad nauem legatos,eos quantocyus non Conſtantinopoli tantum, ſed ab omni prorſus
Orientalis Imperij ditione procul expellens;non intelligens vecors,eſſe in cælo Regem Regum,q
Reges in die iræ ſuæ [a] confringat,quiq.baltheum [b] Regum diſſoluat,& præcingat fune renes a Pſal 109.
eorum;dictumq. [c] Sic & Rex hodie eſt,& cras morietur.]quæcuncta de Regibus ex diuina Scri- b Ioh 12.
ptura deprompta vindictæ imminentis elogia cogitur haud ſero Rea ſenex [d] & fatuus caperiri, c Eccleſ.10.
qui vera prudentia ſibi conſulere neſcierit in futurum. d Eccleſ.4.

Atquid poſt hæc accidit? Simulac enim audita ſunt foris,quæ aduerſus legatos Apoſtolicæ ſe- LII.
dis Conſtantinopoli facta ſunt:aduerſarij omnes fidei Orthodoxæ,veluti abrupto penitus quo vi- *Perſecutio ab*
debantur coerceri freno,timore nimirum illo ſoluto,quem ex vnitate Catholica iam iam ſancien- *hæreticis illa-*
da conceperant,palabundi,quo quiſq.ferretur impetu voluntatis,in Orthodoxos inſiliunt,eorum *ta in Orthodo-*
bona diripiunt,profanant eccleſias,inſtarq.luporum in ouile ouium irrumpentium,mactant & p *xos.*
dunt. Nam accipe quid in Syria actum ſit:ex quibus cetera,quæ remanſerunt obſcura, pernoſcere
valeas. Audi,inquam,quæ nefaria impius & ſanguinarius ille Seuerus,qui thronum inuaſerat An
B tiochenum,quiq.Acephalorũ caput emerſit,& Petrus perditiſſimus hæreticus Epiſcopus Apameę
ſicut impietatis particeps,ita & crudelitatis ſocius,perpetrarunt,dum ſceleratorum cõparata ma-
nu,in monachos Syriæ Orthodoxos,Eccleſiæ Romanæ cõmunicantes,more prædonum inſurgunt
plurimoſq.occidunt,ceteris vulneratis ac male habitis;nec illis quidem parcentes, qui ad ſacrum
altare confugerant. In hos autem monachos potiſſimum eorumdem hæreticorum furor exarſit;
quod & ipſi aliquando hæreticorum labe polluti,citius reſipiſcentes,ex eorum ſe communicatio-
ne diuulſerant,Apoſtolicæq.ſedi coniunxerant,fidem Catholicam profitentes:Cuius rei gratia ho
ſtes fidei in eoſdem vehementius exacerbati,cunctos ſimul perdẽdi animo inſurrexerunt,crebrio-
ribus eos inſultibus aggreſſi;vt quæ dicentur,manifeſte ſatis declarabunt.

Ea hac autem prima ipſorũ facta graſſatione qui tantũ periculum euaſerunt,libellum ſuppli- LIII.
cem aduerſus eumdem graſſatorem Seuerum offerunt Imperatori, quo petierunt,vt Suerus ab eo *Syriæ monachi*
coercitus ſineret qui remanſerant,monachos Orthodoxos ſecuros degere in ſolitudine. Sed q ad *a Seuero affli-*
hęc miſſi ſunt Cõſtãtinopolim legati duo monachi Sergius atq. Ioannes,ab Imperatore ſunt abſq. *cti adeunt*
auditione contumelijs affecti atq.reiecti. Quamobrem cum iam viderent haud dubie manus Im- *Imperatorẽ.*
C peratoris eſſe cum aduerſarijs,ob idq.ab eis audaciora quotidie ſe fore capturos;quid agerent,
ignorant,niſi ad Deum,vnde ſperent auxilium,conuertere oculos,& ipſum precibus interpellare.

Interea vero ad eum quem norunt ſe in terra habere Patrem,quamuis longe poſitũ,clamant, LIV.
proximum adeſſe ſcientes caput cohærentib.membris compagine Catholicæ vnitatis & charita
tis:clamant,inquã,dum ad commuuem Patrem,ipſum Romanum Pontificem Hormiſdã litteras
dant,quibus eius auxilium poſtulant,recipi ab eo rogantes,qui eamdem cum ipſo fidem Catholi
cam profiteantur,& hæreticos omnes quos ille reijcit,pariter & ipſi reijciant atq.condemnent. Ex
tant ipſæ litteræ,quibus quamplurimi ſubſcripſerunt Archimandritæ abſq.presbyteris atq.diaco
nis,quorum omnium fides Catholica effulgebat:deſcripſimus eas ex eiſdem codicibus quam emẽ e Extat inter
datiſſime licuit:quibus eiuſmodi titulus legebatur inſcriptus [e]: epiſt. Hormild. ante epiſt.21.

Exemplũ relationis minimorum Archimãdritarũ & ceterorum monachorum Secũdæ Syriæ. LV.

Sanctiſſimo ac beatiſſimo vniuerſi Orbis terræ Patriarchæ Hormiſdæ continenti ſedem Prin
cipis Apoſtolorum Petri,deprecatio & ſuplicatio minimorum Archimandritarum & ceterorum
monachorum Secundæ Syriæ prouinciæ.

D Gratia Saluatotis omnium noſtrum Chriſti nos ad veſtrã beatitndinẽ refugere velut de hie-
me & tempeſtate ad portum tranquillitatis admoniti,minime circumuallantibus nos calamitati
bus teneri iam credimus. Nam etſi patimur,gaudentes ſuſtinemus:ſcientes quia [f] non ſunt con- f Rom.8.
dignæ paſſiones huius temporis ad futuram gloriam,quæ reuelabitur in nobis. Quoniam vero
Chriſtus Deus noſter principem paſtorum & doctorem & medicum animarum conſtituit vos &
veſtrum ſanctum Angelum:dignum eſt,paſſiones,quæ nobis cõtigerunt,exponere,& immiſericor
des oſtendere lupos,qui diſſipant gregem Chriſti:vt auctoritatis baculo eos expellat de medio
ouium verbo autem doctrinæ animam ſanet,& orationis medicamentis mitiget.

Qui autem ſint iſti,& qui hos aduerſum nos armauerint,audiſtis vtiq.beatiſſime:Seuerus ille LVI.
& Petrus,qui numquam in Chriſtiano numero reputati ſunt;qui per ſingulos dies ſanctam Chal- *Seueri carnifi-*
cedonenſem Synodum,ſanctiſſimumq.ac beatiſſimum Patrem noſtrum Leonem publico anathe *cina.*
mate impetentes;qui iudicium Dei nihil æſtimantes,& colendos canones ſanctorum Patrum con
culcantes;Epiſcopos quidem Principali potentia facientes exhiberi,& nos cogentes illudere præ
dictam S.Synodum,ſupplicijs inæſtimabilib.affligentes. Vnde & quidam eorum iniectas plagas
E minime ſuſtinentes,de hoc ſæculo tranſierunt:& noſtrorũ vero non exigua multitudo perempta *Monachi occi-*
eſt. Euntib.enim nobis ad mandrã domini Simeonis pro cauſa Eccleſiæ,inſidiati ſunt nobis in iti- *ſi a Seuero.*
nere prædicti coinquinari:& ſuperuenientes,occiderunt ex nobis trecentos quinquaginta viros:
quoſdã autem vulnetauerunt:alios vero,qui potuerunt ad colenda altaria confugere,ibidem pere
merunt,& monaſteria incenderunt,per noctẽ mittentes multitudinem inquietorum hominum re
demptorumq.omnem paupertatem Eccleſiaſticam huiuſmodi peſtiferi homines conſumentes.

Ad ſingula autem delatæ ad veſtram beatitudinem inſtruent chartæ a venerabilibus fratrib. LVII.
Ioanne & Sergio,quos miſeramus Conſtantinopolim,ſperantes vindictam de his fieri,quæ com-
miſſa ſunt. Sed eos nec verbo dignatus eſt Imperator,ſed etiam cum grandi contumelia expulit,
comminatus eis qui iſta porrigerent. Vnde hinc eſt,nos vel ſero cognoſcere,quoniam tanta praui
tas & audacia talium malorum aduerſus Eccleſias facta,ipſius immiſſione compoſita eſt.

Deprecamur ergo,beatiſſime Pater,ſupplicantes & rogantes,vt exurgatis cũ feruore & zelo, LVIII.
& condoleatis iuſte pro corpore laniato(nam caput eſtis omnium)& vt vindicetis fidem contem

Interpellant Rom. Pont. vt caput Eccleſiæ. ptam, canones conculcatos, Patres blaſphematos, & talem Synodum anathemate impetitam. Vobis autem a Deo [a] data eſt poteſtas & auctoritas ligare & ſoluere. Non [b] opus habent qui ſunt ſani medicis, ſed male habentes. Esurgite, Patres ſancti, venientes ad liberandum nos: imitatores eſtote Domini noſtri, qui de cælo ſuper terram aduenit quærere errantem ouem. Petrum illum reſpicite Principem Apoſtolorum, cuius ſedem ornatis, & Paulum, qui eſt vas electionis: qui circũeuntes, Orbem terrarum illuminauerunt. Nam magna vulnera maioribus indigent adiumentis. Mercenarij videntes lupos venientes aduerſus oues, dimittunt eas diſſipari ab illis. Vobis autẽ veris paſtoribus & doctoribus, quibus cura pro ſalute ouium cõmiſſa eſt, occurrit ipſe grex cognoſcens ſuum paſtorem, ab immitiſſimis beſtijs liberatus, & vocem ſequens paſtoris, ſicut Dominus ait [c]: Oues meæ vocem meam audiunt: ego cognoſco eas, & ſequuntur me. A

a Matth. 16.
b Luc. 5.
c Joan. 10.

LIX. Non ergo deſpiciatis nos, ſanctiſſime, qui a beſtijs ferocibus quotidie vulneramur. Ad perfectam autem notitiam ſancti Angeli veſtri, anathematizamus in eadem noſtra deprecatione virtutem habente libelli omnes proiectos & excommunicatos a veſtra Apoſtolica ſede: dicimus autem Neſtorium, qui fuit Conſtantinopolitanus Epiſcopus, Eutychetem, Dioſcorum, & Petrum Alexãdrinum, qui cognominatus eſt Balbus, & Petrũ qui dicebatur Fullo, Antiochenum, & omnes qui vnum illorum hæreticorum defendunt. *Subſcriptiones.* B

Ego Alexander miſericordia Dei presbyter & Archimãdrita ſancti Maronis deprecatus ſum.

LX. Simeon miſericordia Dei presbyter & Archimandrita vt ſupra, &c.] ſubſcripti ſunt enim in eodem libello ſupplici & epiſtola Archimandritæ omnes numero vigintiquinque, presbyteri vero & diaconi ſimul numero centum ſeptuaginta, quorum ſingulorum nomina illic in fine ſingillatim conſcripta habentur. Qui autem has tulerunt litteras Ioannes & Sergius a monachis Secundæ Syriæ miſſi, nonniſi ad finem anni huius Romam peruenere, vel ſequentis initio, vt redditæ ad eos litteræ ab Hormiſda anno ſequenti Idibus Februarij ſatis demonſtrant. Quid vero ad hæc Papa reſcripſerit, ſuo loco dicemus.

LXI. At alia his plura addiderunt ſceleſta Seuerus & Petrus aduerſus eoſdem monachos Syriæ, dum vixit impius Anaſtaſius, hoc & ſequenti anno, neſanda omnia ſibi licita exiſtimantes. Reliqua autem quæ ab eiſdem ſequenti ſunt anno facinora perpetrata, ſuo loco dicentur ex libello monachorum Conſtantinopolim miſſo ſub Iuſtino Imperatore, a quo ſequentem Annalium tomum auſpicabimur.

LXII. His auditis, quomodo potuit non odiſſe Hormiſda Pontifex aprum [d] ſilueſtrem deuaſtantẽ C
d Pſal. 79. vineam Domini, ipſum inquam hominem peccati, Anaſtaſium Imperatorẽ, a quo vires omnes ſuppeditabantur hæreticis, aduerſus quos læſum numen implorat? At quid tandem? Tacui ſemper (di-
e Iſai. 42. cit Dominus [e]) ſilui, patiẽs fui: Vt parturiens loquar, diſſipabo, & abſorbebo ſimul.] Sicq. excitatus
f Pſal. 77. [f] eſt tamquam dormiens Dominus, tamquam potens crapulatus a vino.] Exacuit [g] vt fulgur gla-
g Deut. 32. dium ſuum: primumq. omnium idolum erectum in templo, ſtantem abominationem in loco ſancto diſiecit, ipſum inquam Timotheum Conſtantinopolitanum intruſum Epiſcopũ e medio ſuſtulit: morte enim inopinata confeſtim ſublatus eſt de medio, qui medium ſtruxerat diuidentem parietem, impediebatq. ne Orthodoxis vnirentur hæretici, cum ſex annos ſedem illam tenuiſſet, im-
h Niceph. in Chronic. mo cathedram peſtilentiæ occupaſſet: tot annorum numerum eidem tribuit quoq. Nicephorus [h]. Equidem ſequenti anno ſediſſe Timothei ſucceſſorem, epiſtolæ vltro citroq. datæ ſignificant. Qui autem in locum eius ſubrogatus eſt Ioannes Cappadox, populi conatu potius quam volũtate Anaſtaſij Imperatoris electus creditur, Orthodoxæ fidei cultor: cui tamen, quamdiu idem Anaſtaſius ſuperuixit, nec licuit reſpirare: eo autem paucos poſt menſes defuncto, quam ſtrenue pro Catholica vnitate atque concordia laborarit, quæ ſuo loco dicentur, palam facient. Iam vero quæ ſunt huius anni reliqua abſoluamus. D

LXIII. Hormiſda Papa ſummus Antiſtes licet immenſis malis Orientalis Eccleſiæ adeo eſſet oppreſ-
Hormiſdæ cura totius orbis Eccleſiarũ ſus, vt totus penitus ab iiſdem videri potuiſſet abſortus, nec vllus prope ipſi reliquus videretur eſſe locus ac tempus ad alia diuertendi: memor ſeſe vniuerſo Chriſtiano Orbi præeſſe paſtorem, dũ ſic obtutus figit ad Orientem, haud tamen prætermittit aſpicere Occidentem, atq. etiam Boreales luſtrare ouilis regiones. Vidimus enim hoc anno, decimoquinto Kalend. Martias ipſum ſcriptis litteris ad Alcimum Auitum Vienuenſem Epiſcopum, eidem ſuas delegaſſe vices ad recta dogmata & Eccleſiaſticam diſciplinam ſartam tectam illibatamq. in Gallia conſeruandam: id ipſum etiã hoc eodem anno impendit Hiſpaniarum Eccleſijs, cum legat vices ſuas Ioanni Epiſcopo Tarraconenſi. In vlterioris vero Hiſpaniæ prouincijs, nempe Bæticæ & Luſitaniæ, Salluſtio Hiſpalenſi Epiſcopo nomine ſuo agere cuncta præcepit, ad quem etiam litteras dedit hoc ipſo anno ſub Conſule
i Extant tom. 1. Concil. vet. edit. in Hormiſda. Agapito; ſub quo etiam datæ litteræ [i] ad Ioannem Epiſcopum quarto Nonas Aprilis leguntur, Agapito V. C. Conſule: ſed irrepſit error, vt loco V. C. ſcriptum fuerit II. quaſi ſignetur ſecundus E Conſulatus Agapiti; cum tamen nonniſi ſemel eo munere functum eſſe, certum ſit.

LXIV. De vicaria autem poteſtate Ioanni conceſſa hæc ibi leguntur: Quia per inſinuationem dilectionis tuæ huius uobis eſt viæ patefacta prouidentia, remuneramus ſolicitudinem tuã, & ſeruatis priuilegijs Metropolitanorum, vices vobis Apoſtolicæ ſedis eatenus delegamus, vt inſpectis iſtis, ſiue ea quæ ad cãnones pertinent, ſiue ea quæ a nobis ſunt nuper mandata ſeruentur; ſiue ea quæ de Eccleſiaſtica cauſa tuæ relationi contigerint, ſub tua nobis inſinuatione pandantur, &c.] Ad Salluſtiũ vero Epiſcopum Hiſpalenſem de prouinciarũ Bæticæ & Luſitaniæ vicaria poteſtate conceſſa hęc
k Extant to. 1. Cõc. in Hormiſ. habet [k]: Suffragantib. igitur tibi tot meritis piæ ſolicitudinis & laboris, certe iã delectat iniungere quæ ad noſtri curã conſtat officij pertinere; vt prouincijs tanta longinquitate diſiunctis & noſtram poſſis exhibere perſonã, & Patrum regulis adhibere cuſtodiã. Vices itaq. noſtras per Bæticã, Luſitaniamq. prouincias, ſaluis priuilegijs, q̃ Metropolitanis Epiſcopis decreuit antiquitas, præſenti tibi auctoritate committimus.] & inferius de vſu impertitæ poteſtatis, quomodo ſint cuncta

tractanda,

A tractanda, verbis his admonet: Quoties vniuerſalis poſcit religionis cauſa, ad Concilium te cuncti fratres euocante conueniant: & ſi quos ſpecialis negotij pulſat contentio, iurgia inter eos oborta compeſce, diſcuſſa ſacris legibus determinando certamina. Quicquid autem illis pro fide & veteribus conſtitutis vel prouida diſpoſitione præcipies, vel perſonæ noſtræ auctoritate firmabis, totũ ad ſcientiam noſtram inſtructæ relationis atteſtatione proueniat, &c.] His ſubijciuntur litteræ de pace inita & vnitate conciliata cum Eccleſia Orientali, quæ tamen anno ſequenti, cum id fieri cõtigit, ſcriptæ cognoſcuntur.

Porro ſicut duos præfecit Hormiſda hoc anno Vicarios Hiſpaniarum Eccleſijs, & ad eoſdem ſingulas dedit litteras, ita ad Hiſpaniarum Epiſcopos eodem tempore diſtinctas duas dediſſe reperitur epiſtolas, magna ſolicitudine cauens ne quid in eos illaberetur Orientalis contagij. Monere enim eos omnes in primis voluit, vt caute agerent in recipiendis Græcis clericis ex Oriente venientibus: etenim Ioannes Epiſcopus, quid agere deberet de his, conſuluerat ipſum Hormiſdã, qui recipiendi eos formam præſcribit. LXV. *Hormiſdæ litteræ ad Epiſcopos Hiſpaniarum.*

Laudabilis quidem priſtinus ille vſus, vt cum ſciretur in aliquibus prouincijs commixtos eſ- LXVI.
B ſe inter Catholicos complures hæreticos, ſi quis inde migraret in remotiores Chriſtiani Orbis prouincias, non reciperetur abſque Orthodoxæ fidei profeſſione, nec quidem generali, ſed quæ inſtantes hæreſes condemnaret. Sic igitur quantumlibet conſtaret hoc tempore in Oriente quamplurimos viuere Catholicos; quod tamen ſciretur Eutychianos in ijſdem inualuiſſe regionibus, iure poſtulatum ab Hiſpaniarum Epiſcopis fidei Catholicæ tenaciſſimis, vt a Romano Pontifice forma libelli mitteretur, cui omnes Orientales in Hiſpanias accedentes ſubſcribere deberent, qui vellent ad communionem admitti. *Exigẽda fides ab ijs qui admittẽdi eſſent ad Communionem.*

Sed & illud obſeruatione dignum, ſi quem piorum Occidentalium Chriſtianorum e contra his temporibus proficiſci contingeret in Orientem, ſolitum pro viatico ſibi ſumere veræ fidei documenta, præmunireq. ſe antidoto contra ictus ſerpentium, quos ſciret frequentes in illis regionibus reperiri. Hinc quidem hoc eodem tempore, cum ſub Anaſtaſio fides Catholica in Oriente periclitaretur, S. Fulgentio ſuppeditatum eſt argumentum ſcribendi de fide ad Petrum Hieroſolymam profectum, vt ipſe libri exordio præfatur his verbis [a]: Epiſtolam, mi Petre, tuæ charitatis accepi, in qua ſignificaſti, velle Hieroſolymam pergere: & poſtulaſti, te litteris noſtris inſtrui, LXVII. a Apud S. Aug. in Append. ad tom. 3.
C quam debeas in illis partibus veræ fidei regulam tenere, vt nullus tibi poſſit ſenſus hæreticæ ſubrepere falſitatis, &c.] Porro male creditum S. Auguſtini librum eſſe, quem cõſtat, teſtificatione antiquorum omnium, eſſe Fulgentij.

Sed ad Hiſpanos Tarraconenſis prouinciæ Epiſcopos reuertamur, qui litteris excitati Hormiſdæ Pontificis hoc ipſo anno, qui numeratur ſeptimus Theodorici Italiæ Regis in Hiſpania regnantis, ſub eodem Agapiti Conſulatu Gerundæ Tarraconenſis prouinciæ ciuitatis Concilium celebrarunt, cui præfuit idem Ioannes Tarraconenſis Epiſcopus, ad quem ſcripſit Hormiſda: Non alium hunc quidem ab illo fuiſſe Ioanne, qui anno ſuperiori præfuit Tarraconenſi Concilio, omnes æque conſentiunt, & ratio perſuadet: ſiquidem omnes ferme qui numerãtur Epiſcopi Concilij Gerundenſis, ijdem anno ſuperiori cum Eccleſiarum titulis, quarum erant Epiſcopi, ſubſcripti habentur, & inter alios etiam Ioannes ponitur Tarraconenſis Antiſtes primo loco notatus. Extant Concilij huius canones decem ad Eccleſiaſticam diſciplinam ſpectantes: quorum ille primo loco ponitur, vt in ſacra celebratione Miſſarum mos ille ſeruetur, quem conſtaret ab Eccleſia Tarraconenſi ſeruari. Sancitur itidem duplicium Litaniarum [b] obſeruatio, nempe Rogationum cõ- LXVIII. *Gerundẽſe Concilium.* b Concil. Gerunden. c. 2. 3.
D munium aliis quoque Eccleſijs, & aliarum quæ menſe Nouembris triduo perdurarent, nempe a quinta feria vſque ad ſabbati veſperam, Miſſa claudendæ. Sunt & alia in eodem ſtatuta Concilio quæ tu conſulas velim: nos vero ad alia tranſeamus.

Quartus hic numeratur annus Palæſtinæ cladis, qua per quinquennium afflictata eſt poſt exilium viri ſanctiſſimi Eliæ Hieroſolymorum Epiſcopi: contigit enim primo prouinciam illam inter alia mala prope quinquennium ſiccitate laborare, diuturniore quidem quam illa fuerat ſub Elia Propheta [c], cum annis tribus atque ſex menſibus non pluit. At ſicut per illam eiuſdem Eliæ ſanctitas magnopere illuſtrata eſt diuinarum operatione virtutum, cum ſceleſtum Regem vicit, eiuſque pſeudoprophetas Deo rebelles digne puniuit: ita & hac diuturniori ſiccitate tũ iunioris Eliæ eſt ſanctitas declarata, tum editione miraculorum S. Sabas effulſit, cum non ſemel ſed iterum ſuis monachis pluuiam impetrauit. Ita plane Deus omnia ad ſuorum ſeruorum gloriam & veritatis Catholicæ elucidationem: conuertit terram fructiferam in ſalſuginem a malitia inhabitantium in ea; & prohibuit cælo ne plueret, vt regio illa abſque humore ferrea redderetur, occluſo deſuper cælo, redditoq. plane æneo ſuper eam, vbi Chriſtus veræ aſſumptæ atque retentæ humanæ naturæ ediderat experimenta, vbi vigeret impietas negans veram permanentem Chriſti carnem diuinæ na- LXIX. c 3 Reg. 17. Luc. 4.
E turæ inconfuſe & indiuiſe, ſed diſtincte coniunctam.

Res vero præclaræ a S. Saba in Palæſtina tunc geſtæ exacte narrantur a Cyrillo in Vita eiuſdẽ mirifici Sabæ, qui eas præſens vidit, poſteriſq. quam fideliſſime tradidit: quas hic tibi eiuſdem totidem verbis reddituri ſumus, quibus admireris Dei prouidentiam in tanto totius Eccleſiæ Orientalis naufragio, cum non oblitus ſit miſereri, ſed reliquerit miſericordiæ ſuæ quædam impreſſa veſtigia, vbi in terra viſus eſt, & cum hominibus conuerſatus eſt; vt qui hactenus errauerunt ab vero & locuti ſunt falſa, reuocari, ſi vellent, poſſent ad viam, & in ea ponere greſſus ſuos, ſecuriq. per certam ſacrorum dogmatum veritatem peruenire ad vitam æternam. Age igitur ipſum hæc narrantem Cyrillum audiamus, qui ait [d]: LXX. d Cyril. in Vit. S. Sabæ, apud Su. die 5. Decembr.

Sed eo reuertendum eſt, vnde digreſſi ſumus; & ijs quæ dicta ſunt, addenda ſunt quæ ſequuntur. Appetente iam fine anni quarti, quo aquæ penuria & ſiccitas & alia mala his cognata Palæſtinam inuaſerant, accedunt ad Sabam monachi ſpeluncæ, petentes vt illinc recederent: neque LXXI.

enim ſe poſſe amplius manere, neque reſiſtere tantæ aquæ inopiæ. Quocirca ille quidē partim ad- A
hortatus vt forti & excelſo animo ferrent quæ ingruebant, partim autem eos paterne admonens,
perſuaſit vt rurſus permanerent in Laura: Ad vos enim (inquit) veniet Dei miſericordia, & vos ci-
to ab eo deſcendet. Tertio deinceps die finem acceperunt quæ promiſſa fuerant. Repente enim
erumpens vehemens pluuia, eis impleuit aquarum receptacula & quod eſt maxime incredibile, il-
lis ſolis delapſa eſt pluuia, qui cogitarunt a Laura recedere. In omnibus autem alijs, quæ circum-
circa erant, monaſterijs, ne minima quidem gutta deſcendit.

LXXII. Hinc factum eſt, vt monaſteriorum, quæ erant circumcirca, præfecti ad eum confluerent, de-
flentes & lamentantes, & dicentes: Quid peccauimus, Pater, quod non ad nos quoq. per tuas pre-
ces aqua cecidit, qui æque laboramus ſiccitate, & valde deſideramus benignitatem & refrigeratio
nem? Ille autem paucis verbis eos liberauit a magna illa animi afflictione, ſic dicens: Nunc quidē
miſit Deus benedictionem ad eos qui egent maxime: ſed neq. vos diu deſpiciet; neq. vos aqua defi
ciet, donec dederit pluuiam ſuper terram. Iam vero inſtabat Dominica dedicationis; & cum aquę
penuria diutius produceretur, omnis autem fons propemodum deficeret, & nec in ſe quidem parū
ſeruaret aquæ veſtigium, ſed multi ideo miſere perirent: Ioannes Antiſtes Hieroſolymitanus valde B
ſuſpectam habens multitudinem (ſolet enim, cum laborauerit inopia alicuius rei neceſſariæ, ſedi-
tionem protinus agitare, & aliorum facultatibus parare inſidias) omnes partes obibat, loca locis
mutans, & puteos fodiens, humidiora loca proſcindens, & foſſas perſcrutans, & a nullo abſtinens,
quod ei occurreret: ſed hoc nihil proficiebat. Omni itaq. ſpe abiecta, ſedebat de cetero mæſtus, &
apud ſe deflens communem vrbis calamitatem.

LXXIII. Cum is ergo ita eſſet affectus, & communem caſum, ſuum luctum eſſe duceret: quidam ex eius
amicis, Summus nomine, volens eſſe particeps ſolicitudinis, & quoad eius fieri poſſet, illius conſo
lari ægritudinem, quoniam aliunde inuenire non poterat mali ſolutionem, accedit ad eum, narrās
de pluuia quę eruperat, & de diuinis illis ſignis, quæ facta fuerant Sabæ precibus: & conſulit, vt eū
ad ſe accerſat, & vehementer roget vt hanc eis alleuet calamitatem, & ceſſare faciat plagam, quæ
tam grauiter infligitur. Ille autem perſuaſus, cū eum acceſſiſſet, & ad eius pedes procidiſſet, om-
nes adhibuit preces, vt ſanctas manus ad Deum tolleret, quas ipſe ſolet reſpicere, & eius miſericor
diæ viſcera in mentem reuocaret, & efficeret, vt qui eſt bonus, eos benigne aſpiceret, & eis reconci
liaretur, & solueret calamitatem ſiccitatis, quæ eos opprimebat. C

LXXIV. Cum is autem differret, & rem ſuas vires ſuperare diceret; Epiſcopus non ceſſat obſecrare, &
genua prenſare, & nullum prætermittere modum ſupplicationis. Quid enim ad deprimendum &
deijciendum animum eſt calamitate vehementius, & maxime ea quæ tam multos tamdiu affli-
gebat? Neſciens deinceps quid ageret mitiſſimus Sabas, ſe includit in domuncula, iubens illos
quoque ſimul preces fundere. Deinde ille quidem intenſæ vacabat orationi, & pro eis fundebat
preces. Tertius iam dies præterierat, & circa primam noctis vigiliam repente conuertuntur nu-
bes, & ea ſerenitate mutato aere in profundam caliginem, vehemens erumpens pluuia replet qui
dem aqua fontes, torrentibus autem ſua reddit fluenta, & vniuerſam ſimul ciuitatem ad vno ani-
mo & ore gratias Deo agendum excitat. Et hæc quidem ſic] hoc (vt diximus) anno quarto immiſſæ
cælitus ſiccitatis. Ceterum eumdem auctorem ſuperius narraſſe meminimus ipſam penuriam in
ſequentem vſq. annum perduraſſe, nempe ad annum quintum propagatam: nam non ante terra im
bre infuſa arari, & ſuſceptum ſemen multiplicato fœnore reddere valuit: vt plane contigerit anno
ſequenti ſimul cum morte impij Anaſtaſij omnia immiſſa mala conſumi; & fugata vna cum fide
Catholica cuncta bona, vna cum ſancta religione integre reſtaurari. Ad res igitur anni ſequentis, D
quo diutius conticeſcens diuina iuſtitia in impios clamans erupit, iam tranſeamus.

IESV CHRISTI ANNVS 518.	HORMISDÆ PAP. ANNVS 5.	ANASTAS. IMP. 28. THEODORICI REG. 26.

I. Qvingenteſimus duodeuigeſimus Domini annus, Magni atque Florentij Conſulatu, magnus
plane, ac florentiſſimus, memorabiliſque illuxit Eccleſiæ: quo quæſita diu fruſtra, incaſſum
vocata frequentius pax, tandem rediit poſtliminio, fugata penitus pugnace diſcordia, &
peruicaci remoto ſchiſmate, atque hæreſi pertinaci compreſſa, cum Oriens ſimul cum Occidente
in vnam eamdemque fidem Catholicæ communionis glutino compaginatur, & qui erant longe,
facti ſunt prope in ſanguine Chriſti: Ipſe enim (ſecundum Apoſtolum [a]) pax noſtra, fecit vtra- E
que vnum, medium parietem maceriæ ſoluens, inimicitias euacuans, vt duos condat in ſemetip-
ſo in vnum. Quomodo autem tam grandia hoc anno Eccleſia a Deo conſecuta ſit dona, dicemus
ordine temporis.

a Epheſ. 2.

II. Cum (vt dictum eſt anno ſuperiori) legatio a monachis Syriæ de prauis nefandiſque factis hæ-
reticorum Romam perlata eſſet, ac tetram horrendamq; tragœdiam Archimandritarum viginti-
quinque conſignatam litteris & lacrymis irrigatam legati auribus piorum ingeſſiſſent, magnum
mærorem Orthodoxis omnibus incuſſerunt, magis autem omniū Patri de totius populi ſalute ſoli
cito, Hormiſdæ inquam, qui & inſtar capitis membris exulceratis compatiens, vulneribus quæ va
luit fomenta conſolationis adhibuit, & ſalubris ligacula admonitionis admouit, ſcribens litteras,
quas poſtea Quinta Synodus œcumenica venerata, ſuo optauit recitari cōſpectui. Reddemus nos
eas, quas triplicis editionis nobis ſeruauit antiquitas, quarū duæ Latinæ cōſcriptæ erant, tertia itē
dē Latina, ſed ex Græco trāſlata: q̄ licet ſint mēdis nōnihil corroſę, magis tamē integras ſenſib. atq.
ſenten-

A ſententijs,ſi non verbis vere germanas ex Græco Latinitati priſtinæ redditas Synodalia Acta con-
ſeruant:ex quibus eas hic deſcribemus,vt quod deſiderari videtur in alijs,ex alijs ſuppleatur. Eſt
autem eiuſmodi præfixa eiuſdem inſcriptio:

Hormiſda Epiſcopus presbyteris,diaconibus,Archimandritis Secundæ Syriæ exiſtentibus,& III.
reliquis Orthodoxis in quocumque Orientali climate degentibus,& in Apoſtolicæ ſedis commu
nione permanentibus.]ita titulus.Sed cur,inquies,cum ſolum acceperit(vt dictum eſt) a Syriæ Se
cundæ monachis litteras,non ad eos dumtaxat reddat eas,ſed omnibus Orientalibus Orthodoxis
ſcribat?Quod ſcilicet etſi ab eis tantum de patratis ab hæreticis in Catholicos malis litteras idem
Pontifex accepiſſet:ſciret tamen certis nuncijs & in reliquis Orientis prouincijs Orthodoxos his
ſimilia ab hæreticis eſſe perpeſſos. Vt igitur quos vna eademq.perſecutio afflixiſſet,eadem conſo
latio deliniret,non ad Syriæ tantum monachos,ſed ad omnes Catholicos Orientales eã dedit epi-
ſtolã,quam publicam patentemq.vbique locorum eſſe voluit ad conſolationem piorum, perdito-
rum vero hæreticorum indelebilem ignominiam,Ipſa autem epiſtola ſic ſe habet ex Actis Quin- a Quinta Synod. Act. 1. & Hormiſd.epiſt.21.
tæ Synodi hic accurate deſcripta [a]:

B Lectis litteris veſtræ dilectionis,per quas inimicorum Dei inſipientia demonſtrata eſt,& infi- IV.
delium furia triſtis manifeſta facta fuit;qui quoniam ſpiritu malo viuẽtes,oderunt Dominum, mẽ
bra illius impie perſequuntur,quantum a noſtra certitudine eſt cognoſcere:Benedixi Dominum,
qui fidem militum ſuorum in medio hoſtium ſeruauit.Sed rurſus Eccleſiarum commotionem,&
ſeruorum Dei moleſtias & labores conſiderans,gemens,ſecundum Prophetam clamaui [b]:Surge b Pſal.73.
Domine, iudica cauſam tuam:memor eſto opprobriorum tuorum, eorum quæ ab inſipiente ſunt
tota die:& cetera quæ ſequuntur :Ne obliuiſcaris voces quærentium te:Superbia eorũ qui te ode-
runt,aſcendit ſemper ad te.Etenim ſicut oportet nos firmitatem fidei ſeruare, ita non conuenit de
iuſtitia diuini iudicij diffidere.]has ad Dominum preces pro Eccleſia fundebat ſummus Antiſtes
vniuerſalis Eccleſiæ:& quidem obtinere meruit quod petijt:vt iuſte dicere cum eodem Propheta
[c] debuerit: Exaudiuit me in latitudine Dominus.]Sed pergit ipſe: c Pſal.117.

Non eſt hic,fratres,labor Eccleſiæ nouus;tamen dum in ipſo humiliatur,erigitur;& per illa q V.
bus atteri creditur,damna * vitantur. Ex vſu eſt Fidelibus Dei,vt per mortem corporum vitam lu * ditatur
erentur animarum.Amittuntur quidem fluẽtia,ſed acquiruntur æterna: & dum perſecutio viam
C facit probationi,probatio cauſam facit meriti.Stulti & in cæcitate furentes ignorant,quod quos a
conuerſatione hominum ſeparare ſe poſſe putant,eos ad regnum Dei ducunt.Hinc in ipſis pericu
lis gaudia,& ambitus eſt paſſionum.Spectat enim agones ſuorum , qui magnorum retributor eſt
munerum. Nam quis non frangeretur malis,niſi eum ex aduerſis præmia conſolarentur?Spes illa
eſt,quæ non ſinit in deſperationem deficere:ſiquidem excludit amaritudinem paſſionum dulci ſa
pore virtutum.Quis enim magni faciat præſentia,ſciens æſtimare ventura?Quis diſpendia vitæ re
nuat,ſi quæ ſunt recipienda conſiderat?

Perſiſtite,cariſſimi mihi;& inconcuſſam fidem animi virtute ſeruantes, perſeuerantiæ laudẽ, VI.
in qua eſt ſalus & bonorum omnium palma,præſumite.Magna quidem ſunt,ad quæ vocamur in-
digni.Non retardet infirmitas:quoniam qui vocat,retributor fidelis & fortis adiutor eſt. Non de
cipiamur ſpe deſideriorum,neq.voluptatum,neque facilia proponamus. Non delicioſa eſt nobis
Dominus noſter,non blanda pollicitus:præmia promiſit ille,non otia.Non conueniunt laus & pi-
gritia.Qui locus erit remunerationi,ſi nulla eſt cauſa virtutis?Anguſta [d] porta,ſed regna diffuſa; d Matth.7.
paucis aditus,ſed probatis.Nonne hæc ſunt ad eos prima verba,quos docuit [e]: Perſequentur & e Matth.10.
D in ſynagogis ſuis flagellabunt vos? Per patientiam(ſicut ſcriptũ eſt) poſſideamus animas noſtras.
Et ne quando doleamus ipſis per impatientiam amiſſis ; primus Dominus noſter & patientiæ ip-
ſius magiſter crucem aſcendit,ſuos informaturus exemplo,quos erat adiuturus auxilio.

Ipſe inter virtutes & labores tenet lancem ſtans contra venena furentum,& ſecundum perſe VII.
cutionis iras ille æterni Imperij dat coronas.Reuoluite qualis Machabæorum [f] exitus,quæ lucta f 2.Mach.7.
tio tolerantibus,qua vetus hiſtoria laude eos proſecuta eſt,quali Iudas & illa fratrũ caterua mor-
tis honore prædicatur,& quanto honore ſit populus in monte* conſumptus:& hæc pro cuſtodia le * morte
gis & virtutis,quæ ſpecies & vmbra futurorum ſunt:Nos in Patribus vidimus,palpauimus,& pro
bauimus quæ ſequamur.Quid non deferendum eſt rei?Quid negandum eſt veritati? Quid non de
bitum Redemptori? Libenter communicauimus dogmata iſta vobiſcum . Dicit enim ſapientiſſi-
mus Salomon: Beatus qui prædicat verbum in aurem obedientis. Gaudium ſiquidem eſt,volentes
alloqui,eos qui non reluctantur,hortari.

Tenemus enim obſidem fidei veſtræ ſub litterarum profeſſione conſtantiam,qua a tranſgreſ- VIII.
ſorum contagione diuiſi,ad Apoſtolicæ ſedis dogmata & mandata recurritis,etſi quidem * tar- * quidam
E di viam veritatis ingreſſi:Sed benedictus Deus,qui non in finem obliuiſcitur,qui corripit, vt ſa-
net, nec diutius patitur oues gregis ſui inſidiatorum luporum rapacitate diſpergi: qui etiam per
moderatam ſeueritatem non negligit ſuorum tutelam,neque ſalutem.Sed quid mirum,ſi oues re-
licto illo vno & vero paſtore diſperſas callidus ille cruentus & rapax turbauit inſidijs? Qui tutelã
ſuam deſerunt,ipſi ſe periculis,quibus laniantur,exponunt. Ergo nunc ſaltem ſolidis paſſibus in
viam Patrum,ad quam recurriſtis,inſiſtite.Potens erit miſericordia Dei,aliorum quoque corre-
ctionem mercedi veſtræ,ſi a vobis ad rectum deducantur, adſcribere. Sed in totum vos e cœno,
quo immerſi hæretici tenentur,auellite;& excutientes immunditiam pulueris inhærentis, genera
liter vniuerſos ab Apoſtolicis dogmatibus declinantes religioſa deteſtatione damnate. Nulla te-
nebris cum luce communio:nec qui per recta itinera gradiuntur,veſtigia ſua cum deuiantium er-
rore coniungunt.

Tenendum eſt fidei vinculum,& vitandum de perfidiæ ſocietate contagium : quia ſecundum IX.
Apoſtolum [g]: Quemadmodum qui ſe coniungit Domino, vnus ſpiritus fit cum eo: ita qui g 1.Cor.6.

 adhæret

adhæret meretrici, vnum corpus efficitur. Amant virtutes collegia ſua; & adhærentes ſibi ſecum A
impietas in profunda demergit. In cõſpectu, in oculis, in ore, in ipſis manibus ſint Patrum dogma
ta, quæ cuſtodienda mandamus: quotidie nos ad conſeruationem ſui Concilia veneranda conſtrin
gant. Longum eſt ſingillatim vniuerſa retexere. Chalcedonenſem Synodum, in qua omnium reli-
gio continetur, ſed & venerandi Leonis Papæ prolata de ipſis Apoſtolorum præcordijs inſtituta &
noſcere vos cõuenit & tueri. In his vexillum fidei, in his propugnaculum veritatis, in quo Chriſtus
cognoſcitur; in his redemptionis noſtræ ſpes & cauſa ſeruetur. Hoc eſt illud, quod ab Apoſtolo po-
ſitum legimus fundamentum, in quo ſe ipſum decipit, qui lignum & fœnum & ſtipulas conſumen
das ignibus ſuperædificare tentauerit. His interſecta ſunt Eutychetis & Neſtorij venena conſilijs
a Conciliis a: qui aduerſus Dominicæ incarnationis ſalubre myſterium, dum contraria inter ſe diſputatione
nituntur, ſub quadam ſacrilegij æqualitate conſentiunt, ſententijs diſpares, & impietate cõcordes.
Quorum alter nolens beatiſſimam Mariam eſſe Dei genitricem, in Domino noſtro quæ ſunt vni-
ta diſcidit: alter dum conuenientium naturarum propria & certa confundit, myſterium noſtræ re-
demptionis extinguit: alter Photini ſectam, alter Manetis inſaniam impia cognatione cõtingens.

X. Aduerſus hos, dilectiſſimi fratres, prouiſa remedia illa animi virtute defendite, qua in ipſorũ B
euerſionem videtis hæreticos impietate pugnare. Non ſit pigra veritatis aſſertio. Quo ſtudio opor
tet ſalutem diligi, cum videatis perditionem mortiferam ſic amari? Pudeat ſegniter aſſeri veritatis
leges, cum tam pertinaciter defendantur errores. Et auctores quidem malarum inuentionum, quæ
prædiximus Synodica conſtituta iuſtis condemnationibus inſequuntur. Sed vos etiam ſequaces
eorum vt declinetis pariter admonemus, quos Apoſtolica ſedes deprehẽdit pares auctoribus ſuis,
& coniunxit addictis Dioſcorum & Timotheum parricidam, Petrum Alexandrinum; Acacium
Conſtantinopolitanum cum ſequacibus ſuis, & Antiochenum quoq. Petrum prædicto ſimilem ſi-
cut errore, ſic nomine; ſed & Seuerum eiuſdem loci nihilominus & veneni, Xenaiam item Hiera-
politem, Cyrum Helladenſem, Petrum Apameæ, non iam pro ſua tantum, ſed pro aliorum quoq.
damnatione damnandos: qui cum ſe opinionum ſuarum ſordib. indeſinenter inuoluant, alios quo
que docendo quæ male aſſecuti ſunt, polluerunt.

XI. Generalis mãdati ſalubritate vos moneo: quicquid aduerſus regulas Patrum de quibuſlibet cõ
Aduerſus Anaſtaſium Imper. ſacra tractantem. mentarijs profertur, abijcite: Nullus vos incongruentibus præceptis, aut nouis moueat inſtitutis.
Sic enim qui mundani ſunt, eccleſias tenere nõ poſſunt; quia eis magis conuenit diſcere, quam do- C
cere: Neſas eſt enim altaribus pijs peregrina inferre libamina: quia certos religioſis diſciplinis ter
minos Deus noſter inter ipſa quoque cultus ſui præſcripſit initia, inter Leuitas & populum ſuum
diuiſit officia. Alia eſt poteſtas hominum, alia miniſteria ſacerdotum. Incitauit potius Dominum,
quam placauit, qui externum ignem diuinis adytis ſacrorum temerator inuexit. Quis eſt qui ſibi
in alienis inſtitutis iubendi auctoritatem poſſit aſſumere, cum non ſit ambiguum offerentis hono-
a 2. Paralip. 26. rem debitum pro ſola officij præſumptione punitum? In Regia Ozias a cum reuerentia & admi-
niſtratione permanſiſſet, ſi monitus tantæ diſtrictionis exemplo ac religionis inſtitutis, ſinendo
potius quam aſſumẽdo meliora tentaſſet: ſed nec prohibentibus cultoribus templi pertinax teme-
rator aſſiſtit, inter ipſa lepræ abominatione percuſſus altaria, & officia regni perdidit, dum mini-
ſteria ſacerdotis inuadit.

XII. Sciant ergo non eſſe accepta Deo quæ de mandatis eius a præſumptoribus aſſumuntur, quan-
a ſcientiæ do vnum ad oſtenſionem diuinæ ſententiæ a punitum viuacis dedecoris pœna ſeruauit, & alios ve
lox flamma conſumpſit. Idcirco ſi aliqua ſunt colore religionis ſuſcepta, vim habere non poſſunt
b Gal. 1. tot auctoribus obuiantia. Clamat Paulus Apoſtolus b: Et ſi nos, vel Angelus de cælo euangeli za- D
uerit vobis præter quod euangeliz auimus vobis, anathema ſit. Nec hoc ſemel dixiſſe ſuffecit; repe
tit ſalubre mandatum: Sicut prędixi vobis, nunc etiam dico: Si quis vobis euangelizauerit prçter id
quod accepimus, anathema ſit. Seruet ergo latam pro fidei conſeruatione ſententiam, quicumque
Apoſtolicam ſequitur diſciplinam. Equidem nobis cura non defuit: Nam geminæ legationis offi-
cio, quicquid in precibus humile, quicquid in allegatione rationabile, quicquid in mandatis ſalu-
bre, detulimus. Sed numquid ideo negligenda eſt iuſtitiæ via, quia errores ſuos diligit cum obſtina
tione perfidiæ *Anaſtaſius Imperator*? Non ſumus iungendi cum cadentium lapſu: ſine noſtra conta-
gione pereant, qui nec ab impietatibus ſuis errore caſtigato declinant. Data quinto Idus Februa-
rij, poſt Conſulatum Agapiti.] hæc Hormiſda Papa ſcribens ad Syros monachos & omnes qui
erant in Oriente Orthodoxi, Ioanni & Sergio legatis perferenda in Orientem, publicandaq. om-
nibus dedit.

XIII. Quæ vero hæc ſecuta ſint, nihil præterea notum, niſi quod dictum eſt de his quæ ad monachos
Perſecutio in Aulicos Orthodoxos. ſpectant, perſecutionem acerbius recruduiſſe: nihil enim, dum Anaſtaſius vixit, de perſecutione re-
miſſum eſſe, ſed magis magiſq. crudelioribus facinoribus auctam eſſe, certum eſt: vſque adeo, vt ip E
ſam etiam regiam aulam peruaſerit: prætextu enim nouæ alicuius machinationis in Principẽ Ana
ſtaſius Imperator in eos quos ſciret eſſe Catholicæ fidei viros clariſſimos gladium perſecutionis
exeruit, quorum capita obtruncari iuſſit: cumq. iam in Iuſtinum & Iuſtinianum viros clariſſimos,
domi foriſq. egregia morum probitate conſpicuos eſſet crudeliter gladium vibraturus, ne id per
ficeret, diuinitus immiſſo terrore cohibitus eſt. Quomodo autem id acciderit, audi Græcos hiſtori
c Zonar. Annal. par. 3. cos Zonaram atque Cedrenum rem geſtam fideliter enarrantes. Zonaras c enim ſic ait: Anaſtaſius
Iuſtinus & Iuſtinianus diuinitus liberati. vero paulo ante obitum, nunciatis ſibi inſidijs, multos comprehenderat, atq. inter alios Iuſtinum
& Iuſtinianum, qui poſt rerum potiti ſunt. atque in animo habebat eos occidere: ſed deterritus eſt
ſomno, cum ei vir terribilis adſtitiſſe viſus eſſet, ac dicere: Iuſtino ac Iuſtiniano ne quid mali fece-
ris: nam vterque ſuo tempore Deo ſeruiet.] hæc Zonaras, eademque Cedrenus, addens reliquos ea
de cauſas captos, ab eodem Imperatore eſſe iuſſos interfici; Iuſtino & Iuſtiniano, gladio ſuper eo-
rum ceruices imminente, præter ſpem omnem ereptis. Sicque non reliquit Dominus (ſecundum

illud

A illud Dauidicum [a]) virgam peccatorum ſuper ſortem iuſtorum.] a Pſal. 124.
Verum paulo ante eiuſdem Anaſtaſij obitum, commotum in eum fuiſſe populum, Euagrius [b] XIV.
ex Zacharia rhetore Eutychiano narrat his verbis: Sic creuit flamma ſeditionis vaſtantis omnia b Euagr. lib. 3. c. vlt.
& omnea vires perſtringentis, vti Imperator neceſſitate ad commiſerationem compulſus, corona *Dardania ter-*
depoſita, ad Circum veniret, mitteretq. præcones ad populum proclamaturos, ipſum ſe ad Impe- *ræmotu dire*
rium abdicandum paratiſſimum, ac fieri non poſſe, vt omnes in eo dignitatis gradu locarentur, cũ *exagitata.*
minime multos ad ſe admittat, ſed vnum omnino, qui quidem poſt ſe eſſet Imperium gubernatu-
rus. Quę cum populus vidiſſet, ſubito velut nutu quodam diuino captus *(ita loquitur Eutychianus)*
mutauit ſententiam: rogat Anaſtaſium, vt coronam ſibi imponat: polliceturq. ſe ea lege acquie-
turum. Anaſtaſius autem poſt hæc ad breuiſſimum temporis ſpatium vitam protrahens, cum vi-
gintiſeptem annos, menſes tres, & dies totidem Romanum tenuiſſet Imperium, ex hac luce migra
uit.] hæc Euagrius ex Eutychiano (vt eſt ſæpe dictum) hiſtorico, de ignominioſo eiuſdem Impera
toris interitu nec verbum quidem faciente. At quæ proxime preceſſerint Anaſtaſij vltimum hor
rendumq. caſum, iam dicamus.
B Cum igitur adeo increbeſcerent illata ab hæreticis in Eccleſiam damna, terra ipſa peccatorũ XV.
pondere aggrauata nutare cœpit, mobiliſq. facta diuinæ iræ ingentia ſigna prodidit; quæ a Marcel
lino ita in Chronico deſcribuntur: In prouincia Dardania aſſiduo terræmotu vigintiquatuor ca-
ſtella vno momento collapſa ſunt: quorum duo ſuis cum habitatoribus demerſa; quatuor, dimidia
ædificiorum ſuorum hominumq. amiſſa parte; vndecim, tertia domorum totidẽq. populi clade de-
iecta; ſeptem, quarta tectorum ſuorum, eademq. plebis parte depreſſa, vicinarum metu ruinarum
deſpecta ſunt. Scupus namque metropolis, licet ſine ciuiũ ſuorũ olim hoſtes fugientium clade, fun
ditos tamen ruit. Plurimi totius prouinciæ montes hoc terræmotu ſciſſi ſunt, ſaxaq. ſuis euulſa cõ
pagibus, deuolutarumq. arborum crepido per triginta paſſuum longitudinem patens & in duode
cim pedum latitudinem dehiſcẽs, profundam patefecit voraginem ciuibus, caſtellorum ſaaorum
que ruinas vel adhuc hoſtium incurſiones fugientibus iuſſa * parauit. Vno in caſtello regionis * locus corru-
Caniſæ, qđ Sarnonto dicitur, ruptis tunc terræ venis, & ad inſtar torridæ fornacis ex æſtuans diu ptus
tius, altrinſecus feruẽtem imbrem euomuit.] hæc (vt ait) ante obitum Anaſtaſij. Talia plane pati in
primis Dardani meruerunt, qui toties a Gelaſio Papa & Hormiſda moniti, in communione tamẽ
C Apoſtolicæ ſedis contineri minime valuerunt. Fit diuino iudicio inſtabilibus terra mobilis, meri-
toq. deorſum dehiſcitur ijs qui ſupra firmam tutamq. petram conſiſtere neſcierũt. Qui enim poſt
habuere Dei timorem formidini Regis, coacti ſunt inuiti tremore concuti atque horrore percelli,
in exemplum iuſti [c] iudicii magni Dei, ijs qui impie acturi ſunt, poſiti. Sed quomodo ita corre c 2. Petr. 2.
cti poſt obitum Anaſtaſij Imperatoris obuijs manibus ijdem Catholicam communionem recepe-
runt, ſuo loco dicturi ſumus.
Præceſſit inſuper obitum Anaſtaſij, quod eum vehementer afflixit, inſomnium, quod Zonaras XVI.
moa ſubijcit enarratæ pridem hiſtoriæ, cum ait: Illis igitur *Iuſtino & Iuſtiniano* crimine læſæ ma- *De ſomnio A-*
ieſtatis abſolutis, denuo aliud vidiſſe ſomnium memoratur: Virum terribilem, qui librũ manu ge- *naſtaſii.*
ſtans diceret: Ecce ob peruerſitatem fidei tuæ annos quatuordecim vitæ deleo.] hæc Zonaras. Sed
& quod ſecundum ſermonem propheticum [d]: Nox nocti indicat ſcientiam] audi quid Cedrenus d Pſal. 18.
his addat: Somno ſolutus Anaſtaſius inſomnium id Amantio Præpoſito ad ſe euocato expoſuit. At
que is: Ego etiam, inquit, imaginatus ſum adſtare me maieſtati tuæ; veniſſeq. magnum porcum,
qui me, veſte accepta, in terram proſtrauerit, atque deuorauerit. Deinde Proclus coniector adue-
D nit, pronunciauitq. vtrumque paulo poſt vita defuncturum.] hæc eadem ex Theophane in Miſcel-
la, & alij Græcorum recentiores. Tunc plane ſicuti Balthaſar [e] ad viſionem ſcribentium digito- e Dan. 5.
rum facies commutata eſt, & cogitationes eius cõturbauerunt eum, & compages renum eius præ
metu ſoluebantur. & genua eius ad ſe inuicem collidebantur; ita Anaſtaſius ad eiuſmodi viſum ex
pauit, expalluit, horruit, & obriguit.
Sed quod ad Proclum hunc coniectorem ſpectat, de eodem hæc ſuperius Zonaras: Is enim tum XVII.
& in philoſophia & in mechanicis florebat, neque Archimedis dumtaxar celeberrimi artificis co- *Proclus Philo*
gnorat omnia, ſed & ipſe noua quædam adinuenerat; ab eo facta eſt machina, qua claſſis Vitalliani *ſophus Anaſta*
debellata eſt. Nam ſpecula ex ære fabricaſſe vſtoria Proclus fertur, eaq. de muro e regione hoſti *ſio Impe. ami-*
lium nauium ſuſpendiſſe; in quæ cum radij ſolares impegiſſent, ignem inde inſtar fulminis erum- *cus.*
pentem, claſſiarios ipſas naues hoſtium combuſiſſe; quod Archimedem excogitaſſe Romanis Sy
racuſas obſidentibus, Dion refert:] hæc Zonaras de Proclo: de quo iſta Suidas: Proclus Lycius di
ſcipulus Syriani, auditor etiam Plutarchi philoſophi, Neſtorij filij, Platonicus & ipſe philoſophus
philoſophicæ ſcholę Athenis pręfuit: diſcipulus ſucceſſor eius dicitur Marinus Neapolitanus. Ana
E ſtaſius enim ſtuduit Athenarum reuocare Academias.] & inferius, cum eius ſcripta recenſet: Scri
pſit (inquit) argumenta contra Chriſtianos decem & octo. Hic eſt ille Proclus, qui alter a Porphy
rio impuram & contumelioſam contra Chriſtianos linguam exacuit: Sed Ioannes philoſophus
præclariſſime eius propoſitiones refutauit: eumq. in Græcis etiam, quibus efferebatur, rudem at-
que indoctum oſtendit, &c.] hæc Suidas: vt ex his intelligas, qualis eſſet Anaſtaſius Imperator, qui
inter intimos ac neceſſarios haberet Chriſtianæ religionis hoſtem infenſiſſimum. Sed ne nomine
decipiaris, ſubdit idem auctor: Vixit hoc item tempore Proclus longe ab iſto diuerſus, Iuſtini Im
peratoris Quæſtor, & abſtinentiſſimus, veterum decretorum tenaciſſimus.]
Porro Procli illius philoſophi celeberrimi & excellentiſſimi mathematici creditur illud inſa- XVIII.
num fuiſſe opus, quod ſibi ad mortem euitandam Anaſtaſius fabricauit; de quo Zonaras: Et quia
fatale ſibi eſſe ex oraculo didicerat vt fulmine interiret, Tholotum ædificium conſtruxit, in eoq.
degit, ſed fruſtra.] Siquidem incaſſum humana laborat induſtria diuinum iudicium fallere. nam
in impios ſcriptum eſt [f]: Ibunt directe emiſſiones fulgurum, & tamquam a bene arnato arcu f Sap. 5.
nubium

a Pſal.28. nubium exterminabuntur,& ad certum locum inſilient.] ſicut & prædictum [a]: Vox Domini cō A
fringentis cedros,& confringet Dominus cedros Libani.]Etenim impius Anaſtaſius exaltatus [b]
b Pſal.36. & eleuatus tamquam cedrus Libani,fulmine tactus,exuritur,nec inuētus eſt amplius locus eius.
c Iud.5. De cælo [c] namque(vere dicere licet)dimicatum eſt contra eum.]

XIX. Sed quomodo iſtud? audi eumdem auctorem:Cum aliquando tonitrua horrendum in modū
De obitu Anaſtaſii Imp. reſonarent,& fulgura multa eliderentur,atque ipſe perterritus e cœnaculo in cœnaculum deſcen
deret,& alios atque thalamos ſubiret:in quodam regio cubiculo mortuus inuētus eſt.]Cedrenus
autem hæc addit:Anaſtaſius cum oraculo edoctus eſſet,igne ſibi pereundum fore,ciſternam in Pa
latio,quæ Frigida dicitur,multis meatibus aperuit,quorum cuique cadus appoſitus eſſet,conatus
hoc pacto oraculum irritum reddere.Verum id abs re fuit.Fulmine enim diuinitus eſt ictus.]Ec-
d Iſai.14. ce iſte (ſic dicam cum diuinitus inſpirato Propheta [d]) ecce inquam , qui conturbauit ter-
ram,qui concuſſit regna , qui poſuit Orbem deſertum , vrbes eius deſtruxit , vinctis eius non
aperuit carcerem]idem qui Orientem penitus prope exuit fide Catholica, quique viros ſanctiſ-
ſimos exilio relegauit,& gladijs armauit hæreticos in Orthodoxos,ſub cuius imperio vires acce
e Oſe.4. pit peccatum,factus ipſe(vt ait diuinum oraculum [e]) ſicut qui contradicit ſacerdoti obnitens con B
tra Romanum Pontificem,ad quem proterue nimis ſcripſit:Non patiar mihi iuberi.]De quo illud
f Iſai.14. propheticum occinendum [f]: Detracta eſt ad inferos ſuperbia tua,concidit cadauer tuum.]id in
felix expertus,ſimulac Romani Pontificis penitus auerſatus eſt voluntati,& contempſit auctorita
tem.Hic finis hominis pugnantis contra Deum Anaſtaſij Imperatoris & contemptoris Orthodo
xorum Romanorū Antiſtitum Felicis,Gelaſij,Anaſtaſij,Symmachi,& Hormiſdæ ipſum paterne
ſæpe monentium.At eoſdem ipſos quos contempſit monitores,& correctores,poſt mortem apud
Deum accuſatores & vltores expertus eſt.

XX. Mortuus eſt igitur,cum regnaſſet(vt auctor eſt Marcellinus in Chronico)annos vigintiſeptē,
Tempus Imperii Anaſtaſii. menſes tres,& dies vigintinouem,vel(vt alij [g] affirmant)poſt annos vigintiſeptem,menſes tres,
& dies vigintitres.Fuit dies percuſſionis eius nona Iulij:ſepultuſq.eſt iuxta Ariadnæ coniugis cor
g Euagr.lib.3.c.vlt. pus ad templum Apoſtolorum.Cuius hic tibi vnicum quod potuimus reperire numiſma formis
reddendum putauimus [h].
h Nu.aur.apud D.Lelium Paſq. C

Sed deformiorem,quam ars expreſſit,fuiſſe conſtat,& plane diſſimilem ab ea forma,quæ a Cedre
no ita deſcribitur:Fuit proceriſſimo corpore,oculis trucibus , & mediocriter cæſis , caluaſter D
ac canus.]

XXI. Qui igitur vixit perduellis Catholicæ veritatis,mortuus factus eſt oſtentui vniuerſo Orbi,de
i Pſal.51. eo pijs illud Pſalmographi occinentibus [i]: Ecce homo qui non poſuit Deum adiutorem ſuum,
ſed ſperauit in multitudine diuitiarū ſuarū,& præualuit in vanitate ſua.]alijs illud Deboræ repe-
k Iud.5. tentibus [k]: Sic pereant omnes inimici tui Domine:qui autem diligit te,ſicut Sol in ortu ſuo ſplē
det,ita rutilent.huiuſcemodi plane ſepeliri impius meruit funeralibus canticis.

XXII. Sed quid poſt hæc? Quemadmodum(vt ait Apoſtolus [l]) ſtatutum eſt hominibus ſemel mo
l Heb.9. ri,poſt hæc autem iudicium]ita in hoc voluit Deus fieri manifeſtum , vt ſecundum illud eiuſdem
m 1.Tim.5. Apoſtoli [m]: Quorumdam peccata manifeſta ſunt præcedentia ad iudicium,quoſdam autem &
Iudicium de Anaſtaſio diuinitus indictū ſubſequuntur]aduerſus eum coram Deo accuſatores aſſiſterent,qui impietatis redarguerent im
pium,iuxta illud propheticum [n]: Tūc ſtabunt iuſti magna conſtantia aduerſus eos qui ſe anguſtia
uerunt,& qui abſtulerunt labores eorum]& quæ ſequuntur . At quomodo id palam fieri datum
n Sapien.5. ſit,audi rem miram,atteſtatione fideliſſima conſignatam ſui temporis res geſtas accurate deſcri-
bentis Cyrilli,de quo ſæpe ſuperius contigit fieri mentionem;ipſe enim dum ſancti Sabæ Acta pro E
ſequitur de eius profectione ad inuiſendum ſanctum Eliam Hieroſolymorum Epiſcopum cōfeſ-
o Apud Sur.to 6.die 5.Decemb. ſorem , fidei cauſa exulem,eiuſmodi texit hiſtoriam [o]:

XXIII. Hinc magnus ille Sabas a ſuperna motus prouidentia,venit ad viſitandum Eliam Patriarchā
Elias Epiſcop. Hieroſolymitanus viſitatur a S.Saba. annos iam natus octoginta.Erat autem(vt iam diximus)Elias in exilio.Secum vero duxit Stepha
num & Euthalium,qui ipſi quoque præerant aliquibus monachis.Cum ergo vna cum eis Sabam
vidiſſet Patriarcha qui erat in exilio,& gaudio fuit repletus , & omnium præſentium malorum
quodammodo eſt oblitus.Eiuſmodi res eſt anima,quæ luctatur cum calamitatibus,& condemna
ta eſt alienam domum habitare pro ſua:ſi ſolummodo notos aſpexerit oculis, hoc minuit mole-
ſtias,& affert magnum ſolatium calamitatis.Cum illos ergo adeo libenter vidiſſet Patriarcha, tū
multis dies apud ſe ipſos retinuit;neque eos volebat omnino dimittere:ſed quotidie circa horam
nonam iam e domo procedens(toto enim illo tempore in grato permanebat ſilentio) ſermone &
alimento eos impertiebat,amice & ſincere cum eis vitam agens,

Cum

XXIV. A Cum vno itaque die illi veniſſent vt conſueuerant (is autem erat nonus Iulij) cunctabatur egredi Patriarcha. At illi quidem expectabant, cibum minime tangentes, Patriarcha vero media iā nocte egreſſus, lacrymoſos habens oculos: Vos (inquit) cibum ſumite: non eſt enim mihi otium. Illis autem diligenter ſciſcitantibus, quidnam ei accidiſſet, quod tam tarde eſſet egreſſus, & cur triſtis eſſet, & eſſent oculi eius ſuffuſi lacrymis? Ille acerbe eiulans: O beate Pater, inquit ad Sabam intuens: Heu (inquit) hac hora mortuus eſt Imperator Anaſtaſius; & oportet me quoque omnino decimo die poſt eum excedere, vt cauſam noſtram agamus ante horrendū tribunal.] ſicq. ea defunctus eſt die, perductuſq. ad iudicium Anaſtaſij accuſator. Subdit vero Cyrillus: Hoc ipſum quoque apertum fuit beato Sabæ: & in illa nocte, qua viſione dignatus eſt Patriarcha, dicitur ipſum quoq. vidiſſe fulmina, quæ deſuper immittebantur in Imperatorem, & eum veluti perſequebantur, vt interimerent; eum autem fugientem in regia penetralia, turpiter effudiſſe animam. Sed mors quidē Imperatoris, vt quæ apparuerant viſiones ſignificabant, ſtatim audita fuit. Deinde quoque e vita exceſſit Elias Patriarcha, ſicut ab ipſo prædictum fuerat.] hactenus de his Cyrillus.

Viſio Eliæ & Sabæ de obitu Anaſtaſii Impera.

XXV. Sic plane magno Diuinitatis conſilio tanta res tot tantiſq. teſtibus meruit toto Orbi in exem B plum apoſtatarum perſpicua reddi, firmiterq. teſtata: etenim non Elias tantum confeſſor & admirandus Sabas; ſed quod in ore duorum vel trium ſtat omne verbum, S. Flauianus etiam Antiochenus Epiſcopus & ipſe exul a ſede pulſus ab eodem Anaſtaſio Imperatore (vt ſuperius dictum eſt) iuſſus eſt aſſiſtere terribili Dei iudicio aduerſus eundem impium Anaſtaſium vna ſimul cum eodem Elia Hieroſolymorum Antiſtite: hæc enim apud Sophronium de eo leguntur [a]: Dicebat Abbas Polychronius de ſancto Elia Hieroſolymorum Archiepiſcopo, quod ſicut cum eſſet monachus vinum non bibebat, ita nec Patriarcha quidem factus bibit, ſed eamdem ſeruauit regulā. Dicebant de eodem Archiepiſcopo Elia, & de Flauiano Antiochiæ Archiepiſcopo, qđ ab Anaſtaſio Imperatore ambo fuerint exilio relegati propter ſanctam Chalcedonenſem Synodum, Elias quidem in Haila, Flauianus vero apud Petram. Die vero quadam ſignificauerunt ſibi ambo Patriarchæ mutuo dicentes: Anaſtaſius hodie mortuus eſt: Eamus igitur & nos, vt cum illo iudicemur. Et poſt duos dies ambo migrauerunt ad Dominum] duos nimirum dies a ſcriptis litteris, non autem ad obitu Anaſtaſij numerandus.

Flauianus diuinitus admonitus de Anaſtaſii obitu.

a Sophron. Prat. Spirit. c. 35.

XXVI. Porro quos vna fides Catholica commendauit, eiuſq. confeſſio perſeuerans glorioſos confeſ- C ſores effecit, & par exilij pœna ſine ſanguine martyres reddidit eoſdem loco triumphi Romana Eccleſia anniuerſaria memoria celebrat, non tamen die qua obierunt, ſed tum fortaſſe cum eorūdem ſacrarum reliquiarum trāſlatio facta eſt, vel in ipſorum honorem contigit eccleſiam dedicari, quarto Nonas Iulij, quo die in Romano Martyrologio eorumdem memoria legitur conſecrata: vbi notis appoſitis, quæ aduerſus ſanctiſſimos viros fuerint ab hæreticis calumnioſe conficta refellimus. Sic igitur in eodem iudicio, in quo diuina ſententia infelix eſt percuſſus hæreticus, coronati ſunt athletæ fortiſſimi, erigentes de perfidia cum perfido Rege debellato digna trophæa: quorum nomina e ſacris tabulis antea ab hæreticis abraſa, fuerūt (vt ſuo loco dicemus) poſtea magna gloria reſtituta.

XXVII. Contra vero Anaſtaſij Imperatoris, ſicut & Zenonis nomen e ſacris Diptychis fuit poſt paucos menſes (vt ſequenti tomo patebit) abraſum eſt, ſecundum illud propheticum [b]: Deleantur de libro viuentium, & cum iuſtis non ſcribantur.] & illud [c]: Pergit ad tenebras, & obliuione delebitur nomen eius: non vidit Solem, neque cognouit diſtantiam boni & mali.] Ita plane nec nomine tenus, vel poſt mortem ab Eccleſia Catholica Chriſti ſponſa cognoſcitur, qui impias ſectatus D hæreſes, aduerſariorum ſpirituum ſe parti coniunxit. Nulla [d] enim eſt communicatio lucis ad tenebras, aut conuentio Chriſti ad Belial, aut pars infidelis cum fideli, vel conſenſus idoli cum templo Dei. Hinc iure & illæ populi Orthodoxi crebræ acclamationes fuere de eodem impio in loco ſancto ſepulto: Tollantur oſſa Manichæorum.] Erāt hæc certa indicia diuini iudicij: etenim ſanctiſſimi martyris Cypriani [e] ſententia eſt: Non peruenit ad Chriſti præmia, qui reliquit Eccleſiam Chriſti, alienus eſt, profanus eſt, hoſtis eſt. Habere non poteſt Deum patrem, qui Eccleſiam non habet matrem.] Vbique miſer, qui ab Eccleſia Deoq. repellitur. Quem vero Eccleſia reſpuit & Deus reijcit hæreticum Principem, Princeps [f] ille ſibi vendicet tenebrarum, qui in Chriſto non habet quicquam.

Anaſtaſii nomen damnatū.

b Pſal. 68.
c Eccleſ. 6.
d 2. Cor. 6.
e Cyprian. de Vnit. Eccleſ.
f Ioan. 14.

XXVIII. En quam terribilis [g] Deus in conſilijs ſuper filios hominum; qui aufert [h] ſpiritum Principum, terribilis apud Reges terræ. De proſperis ergo nemo Rex peccans ſibi blandiatur euentis, vel gaudeat de propagato ad plures annos ſine vindicta dominio; neque lætetur de aduerſantiū conatibus irritis redditis, aut de conſilijs ſuis ſubdolis optatum finem ex ſententia conſecutis exultet. Doceat omnes exemplum Anaſtaſij amplis notis exculptū: in memoriā quiſq. reuocet ſenten E tiam illam cum Gentilium philoſophorum, tum etiam Chriſtianorum Theologorum ore uulgatam, & ab omnibus conclamatam, ac plauſu acceptam, nimirum: Maximam iram Dei eſſe, delinquentem Dei iram non mereri; ſummamque eſſe vindictam, hic peccantem carere ſupplicio: cum certo ſciamus, ſecundum diuinum oraculum [i]; Quoniam veritatē requiret Dominus, & retribuet abundanter facientibus ſuperbiam.] Nam & eiuſdem ſententia eſt [k]: Ecce ſpes impij fruſtrabitur eum, & videntibus cunctis, præcipitabitur.] vt in Anaſtaſio cumulate videmus impletum. Quæ autem poſt obitum ipſius ſecuta ſunt læta, ſequenti ſeptimo tomo dicturi ſumus.

g Pſal. 65.
h Pſal. 75.
i Pſal. 30.
k Iob. 4.

XXIX. Hic vero cum fine impij Principis finem pariter ſextus tomus accipiat: eoque iam vna cum impietate ſepulto, iudicato, damnato, ad inferoſq. demerſo; inſtar filiorum Iſrael canéticum Deo laudes ob merſum Pharaonem atque exercitum eius in mare; nos veluti tranſmiſſo pelago, tuti in aduerſo littore conſiſtentes, Chriſto victori cum ſancta Eccleſia triumphum agentes, hymnum victoriæ cōcinnamus, dicentes ſimul [l]: Benedictio & claritas & ſapientia & gratiarum actio, honor & virtus & fortitudo Deo noſtro in ſæcula ſæculorum. Amen.

l Apoc. 7.

Peroratio cũ gratiarũ actione.

NAuigatio in portu: Vela contrahimus, rudentemque alligamus ſolidæ petræ, ruſus opportuno tempore ſoluturi. Iam modo (quod reliquum eſt) Dei templum ſemper patens, ipſam DEIPARAM, Deo per eam acturi gratias, ſupplices adeamus, perſoluamuſq. de ſuperatis aduerſis fluctibus vota: & vt nautæ ſolent remos, nos ſtylum eidem offeramus, locupletem benedictionem illam ab ipſa conſecuturum, qua inſtar Aaronicæ [a] virgæ deuorantis magorum virgas, omnes aduerſantium conatus expugnet; atque ſicut illa floreat [b], ceteris areſcentibus virgis, quas iurgantes intulere rebelles: demumque vt illa in tabernaculo teſtimonij, in teſtimonium veritatis in Dei Eccleſia perpetuo conſeruetur. Ampliſſimas has abs te, Virgo, virgæ impertiras benedictiones magna fiducia accedentes expetimus: Nam tu hæc ipſa præſtans, non alia quidem quam tu dona coronas.

a Exod. 7.
b Num. 17.

ANNALIVM TOMI SEXTI FINIS.

SOLI DEO HONOR ET GLORIA

A COROLLARIVM DE LEGATIONE ECCLESIAE ALEXANDRINAE AD APOSTOLICAM SEDEM.

MEminiſſe debes, lector, cum hoc ipſo Annalium tomo ſuperius impij Dioſcori funeſta ſcele- I.
ra narraremus, atque deploraremus pariter Alexādrinæ Eccleſiæ acerbiſſimum caſum; nos
ad aliquam conſolationem, leuamenq. triſtitiæ, mentionem obiter habuiſſe de miſſa ab Alexan-
drino Patriarcha hoc tempore, dum præſens cuderetur tomus, legatione ad Clementem VIII. Ro
manum Pontificem: Quid tamen per legatos geſtum eſſet, haud potuimus, pendente adhuc eadē
Romæ cauſa, aliquid affirmare, ac certum quid ſcribere. Ne igitur te de exitu rei animo ſuſpēſum
dimiſiſſe videamur: quid poſtea geſtum ſit coram ipſo Romano Pontifice, cum ab eo ijdem ſunt
B auditi legati, & quomodo diuino auxilio ex ſententia tantum negotium confectum ſit, ſicut iucun
dum tibi fore putamus audire, nobis haud moleſtum erit referre: ex quibus & tu (ſi Catholicus
es) hæc ſciens, plurimas Deo gratias agas; ſin autem transfuga inter impia hæreticorum agmina
profiteris, magis magiſq. erubeſcas & confundaris, in te illud propheticum dictum audiens [a]: E- a Iſai. 23.
rubeſce Sidon, ait mare.]

At non inuidiam patiar, neque calumniam, ſi vetera præ manibus habens, recentia tractem: II.
pro me enim honorificam ſatis fortemq. Dominus noſter viſus eſt habuiſſe ſuis verbis apologiā,
cum ad opulentum parabolarum conuiuium appoſuit huiuſmodi corollarium [b]: Ideo omnis Scri b Matth. 13.
ba doctus in regno cælorum ſimilis eſt homini patrifamilias, qui profert de theſauro ſuo noua &
vetera.] Et Sponſa, quæ gerit typum Eccleſiæ, myſtice in Canticis cecinit [c]: Omnia poma, dilecte c Cant. 7.
mi, noua & vetera ſeruaui tibi.]

Non ſatis quidem ſufficio diuinam admirari prouidentiam in Eccleſiæ regimine mille ſignis III.
quotidie magis magiſq. eluceſcentem: quibus appareat luce perſpicua, nolle Deū in maxima qua-
libet & horrenda Eccleſiæ tempeſtate ſileri præconia veritatis. Sic enim in paſſione Domini, arri-
C pientibus fugam Apoſtolis, latro confitetur in cruce, & Centurio [d] aperta voce vere Filium Dei d Matth. 27.
Chriſtum profeſſus eſt: & tacentibus, ſi fieri poſſet, cunctis hominibus qui confiteri deberent; tūc Marc. 15.
fore vt lapides clamorem emitterent, Dominus dixit [e]. Suppetunt quidem de his innumera ar- Luc. 23. e Luc. 19.
gumenta: ſed non eſt opus vt ab antiquitate petamus exempla, cum præſentis ſæculi rerum ſtatus
his plus ſatis abundet. Cum enim negant Catholicam fidem filij deſertores, Romanę Eccleſiæ re
bellantes, traducunturq. in errorem Boreales prouinciæ, atque inſurgunt blaſphemantes & inſa-
nientes in cathedram Petri: ecce Indi & Antipodes credentes Chriſto, ſe filios eſſe Romanæ Ec-
cleſiæ gloriantur, eiuſdemq. vbera ſugentes, matrem ſciunt, & matrem appellant, ab eaque ſe in
Chriſto eſſe genitos recognoſcunt.

Dum igitur in ipſum Romanæ Eccleſiæ Pontificem phrenetici iſti, dicendi potius arreptitij, IV.
iaciunt contumelias, atque euomunt toxicatas vipereo ex ore blaſphemias: in immenſum multi-
plicato fœnore aliunde compenſat Deus benedictiones, laudes, præconia, ſummoſq. gloriæ titu-
los: adeo vt non toleranda libenter tantum, ſed & expetenda quodammodo videantur reproborū
huiuſcemodi maledicta, pro quibus adeo amplam confertamque Deus rependit benedictionum
D menſuram, ſecundum illud Dauidicum [f]: Forte reſpiciet Dominus afflictionem meam, & red- f 2. Reg. 16.
det mihi Dominus bonum pro maledictione hodierna.] vnde & cecinit [g]: Maledicent illi, & tu g Pſal. 108.
benedices.]

Nam idem penitus accidit, quod idem Propheta [h] fore prædixerat, cum (ſecundum S. Augu V.
ſtini [i] ſententiam) de hæreticis iſta vaticinatus eſt: Polluerunt teſtamētum eius] dum conati ſunt h Pſal. 54.
abolere promiſſiones Dei. Sed quæ hos mox ſubſequatur pœna peccati, ſic ſubditur: Diuiſi ſunt ab i Auguſtin. in Pſal. 54.
ira vultus eius.] nam maxima omnium indignatio, cum Deus impiorum mentis percutit cæcitate, e
& ſua eijcit domo; atque a filijs diuidens, alienum ab hereditate conſtituit. Sed quod nullum affe
rat Eccleſiæ damnum ſegregatio impiorum, illud æque ſubijcitur: Et appropinquauit cor illius.]
etenim tunc euidentiora amoris ſigna Chriſtus oſtendit Eccleſiæ, maiora dona impertiendo. Qd
hoc noſtro ſæculo præcipue factum cognoſcimus, dum impij Nouatores irritum reddere conati te
ſtamentum eius, nempe factas a Chriſto Petro promiſſiones, diuiſi ſunt ab Eccleſia Romana: ſed
tunc magis cor Chriſti ipſi appropinquaſſe cognoſcitur, cum nouum ei adijcit Orbem; & qui per
tot ſæcula errore ſepulti, inter mortuos fuerant deputati Alexandrini, ijdem quaſi noua reſurre-
E ctione ad vitam reuocati, ipſi matri omnium Romanæ redduntur Eccleſiæ, ex qua fuerant propa
gati, cariſſima ſoboles, Marci filij, & cum ipſis omnes Aegypti prouinciæ, atque his communione
coniuncta vniuerſa Eccleſia Aethiopica: ita vt magno miraculo, rerum verſa vice, Aethiopes deal-
bentur, dum ſuper carbones facies Borealium denigrantur. Sed iam quæ ſpectant ad tanti ponde-
ris legationem epiſtolas recitemus, primamq. ordine ponamus quæ ſcripta eſt ab Alexandrino
Patriarcha nomine Gabriele: ſic enim ſe habet:

In nomine Patris & Filij & Spiritus ſancti vnius Dei. In nomine Dei compatientis atque miſe VI.
ricordis. Gloria Deo ſempiterna. Salus a Domino. O Deus da ſalutem.

Humilis Gabriel Dei gratia famulus ſedis ſancti Marci in vrbe Alexandrina Aegyptia, & in *Epiſtola Pa-*
omnibus alijs locis ſibi coniunctis, Auſtralibus, Maritimis, & Aethiopicis nonageſimusſeptimus *triarchæ Ale-*
Patriarcharum, S. Marci Euangeliſtæ ſucceſſor ſalutem impartitur, atque oſculum offert ſpiritua *xandrini ad*
le Patri Domino, Patrum Patri, Patriarcharum Principi, tertiodecimo Apoſtolorum glorioſi Do- *Clemētē viij.*
mini noſtri Ieſu Chriſti, & quinto SS. Euangeliſtarum, S. Petri Apoſtoli ſucceſſori.] *Quod audis ap-*

pellari

Google

pellari ipſum Clementem Romanum Pontificem, Apoſtolorum decimumtertium:ob vitę ſanctę merita id A
ab eo dictum intelligas:ſicut Gregorius Nyſſenus eodem reperitur vſus dicendi genere, vbi in oratione ha
bita in funere Meletii ita exorditur: Auxit nobis numerum Apoſtolorum nouus Apoſtolus, &c.] *Itemq.*
ſcias ſic quintum Euangeliſtam eumdem nominari, quod notum eſſet, quod quæ a Romanis Pontificib. de
fide docentur, nulla vel leui valeant mendacii ſuſpicione labefactari. Sed & alios audi, quibus eumdem cu
mulat, titulos, dum pergit: Petræ fidei ſuper eius cathedra in magna Roma ſedenti, cui data eſt a
Deo poteſtas ligandi atque ſoluendi, cuius mentio fit in ſacro Euangelio, cum dicit: Tibi, o Petre,
dedi claues regni cælorum: quod ligaueris ſuper terram, ligatum erit in cælis; & quod ſolueris ſup
terram, ſolutum erit in cælis. Tu enim loco eius conſtitutus, & ſucceſſor es ſuper terram, Pater no
ſter, & Dominus noſter, atque corona capitis noſtri, Dominus Papa Clemens Octauus, Papa Ro
mæ. Miſereatur mei Dominus benedictione orationum eius.

VII. Gratias agimus Deo altiſſimo, eumq. ſanctificamus & magnificamus, quod te conſtituit Chri
ſtus Catholicæ fidei habenas tenentem, & ſanctæ Catholicæ & Apoſtolicæ Romanæ Dei Eccleſiæ
fundamenta ſeruantem, miſericordem & pium ſuper vniuerſum populum Chriſtianum, ac diligē
tem omnes in Chriſtum credentes, inſtar beatiſſimi Petri, qui te ſuccedere fecit in eius cathedrā. B
Tu qui effectus es caput & maximus Patriarcharum, & Magiſter & Prædicator totius populi Dei,
illos doctrinis tuis ſpiritualibus irrigas, eoſq. ſermonibus tuis cibas ſalutaribus. Quam ob cauſam
ſanctas literas tuas ad humilitatem noſtram miſiſti per filium benedictum, dilectum, amabilem,
deuotum, Orthodoxum; Hieronymum Vecchiettum: Quibus poſtquam aſtitimus, ſigilloq. excel
lenti aperto, eas deoſculati ſumus, ac ſi ſanctam tuam deoſcularemur imaginem, & ab eis gaudio
affecti ſumus, tamquam Pauli Apoſtoli, ceteriſq. Catholicis epiſtolis: & gratias egimus Deo excel
ſo ob nimiam erga nos dilectionem tuam: ac preces ad Dominum (cui laus) effudimus, vt te ſuper
ſedem ſuam cum quiete & tranquillitate ad annos plurimos conſeruet.

VIII. Certiorem autem te facimus, Pater ſpiritualis, olim veniſſe filium benedictum Ioannem Ba-
ptiſtam cum litteris Domini Patris Papæ Gregorij XIII. (Deus miſereatur nobis benedictione
orationum eius) ad Patrem Patriarcham Amba Ioannem, in Patriarcharum numero nonageſi-
mum ſextum. Ipſum Ioannem Baptiſtam rediſſe ad humilitatem noſtrā cum litteris Domini Pa-
tris Papæ Sixti Quinti, quæ dilectionem & vnionem cum ſancta Catholica Romana Eccleſia, &
ſalutares ſermones, gregiſq. cuſtodiam, ac pro eo mundi Creatorem orare & precari admonebāt: C
quod quidem acceptauimus, eiq. obediuimus. Creuitque apud nos, & apud omnes filios noſtros
Chriſtianos Dei populos gaudium & lætitia, quod ad nos peruenerunt litteræ tuæ, maxime Pa-
ter, per dictum filium tuum benedictum Hieronymum. Rogamus itaque ſanctitatem tuam, eique
ſupplicamus, ne obliuiſcaris noſtri in continuis orationibus & petitionibus tuis ad Deum, vt nos
adiuuet, atque confirmet in fide recta, efficiatque vt quæcumque diuina atque ſpiritualia iuſſeris
mandata, adimpleamus, noſq. liberet a rapacibus Satanæ lupis: ſumus etenim miſeri ac impoten-
tes, & in mari peccatorum immerſi; neque alia nobis remanet ſalus, quam ſummi Dei gratia, & cō
tinuæ ac ſanctæ pro nobis orationes veſtræ. Apud me enim humilem nulla eſt ſocordia vel repu-
gnantia erga diuina præcepta: & ſicuti antiquitus erant Patres prædeceſſores in ſede Romana, &
in ſancti Marci ſede ad hoc vſque tempus ſpirituali cum dilectione ac vera charitate, ita eorum
veſtigia imitamur.

IX. Certiorem etiam reddimus Patris Papæ ſanctitatem, quod tempore Patris Patriarchæ Amba
Gabrielis in Patriarcharum numero Alexandrinæ regionis nonageſimiquinti (cuius animæ Deus
tribuat requiem, noſtriq. miſereatur orationibus eius) venit ad eum Nuncius Patris Papæ vrbis D
Romæ, vir doctus, & virtute præditus, nomine Ambroſius, Epiſcopus Aurienſis, qui in eccleſijs no
ſtris Aegyptiis celebrauit, ſanctumq. expoſuit Euangelium, præſentibus presbyteris, diaconibus,
alijſq. Chriſtianis, factumq. eſt eis gaudium magnum atque ineſtabile: & ego humilis Gabriel
ſcriba litterarum Patriarchæ atque famulus & huius epiſtolæ ſcriptor his actibus præſens eram.
Rurſus ipſe ego humilis Gabriel ſedis ſancti Marci famulus, cum huius rei memoriam perpende
rim, gauiſus ſum valde ob vnionem dilectionis; deſiderauitq. anima mea, vt ſic etiam fiat ſanctita-
tis veſtræ tempore, vtque noſtram erga ſanctitatem veſtram dilectionem, noſtramq. in diuina cha
ritate approbetis vnionem cum Eccleſia Romana, quæ eſt caput & baſis omnium Catholicarum
Eccleſiarum.

X. Si vero quæſiuerit prædictus D. Pater de profeſſione & fide noſtra in Chriſtum Dominum, de
que mirificæ incarnationis ex immaculata ſemper Virgine Maria demonſtratione: hæc omnia
ſunt apud vos definita a Patribus anteceſſoribus ſanctis Patriarchis, in archiuis Romanis ſerua-
ta, prout etiam apud nos ſcriptis eſt traditum. Si autem quæſiuerit de paupertate, miſeria, oppreſ-
ſione, ac nimio labore noſtro, in quibus viuimus; quamplurima ſunt, nec ea alius ſcit, quam ſolus E
Deus, cui laus: ſumus tamen diuites, excelſi Dei gratia, eius freti miſericordia, quæ adiuuat ino-
pes & indigentes, ſicuti ſum ego miſer. Glorioſum ergo Dominum roget Pater omni tempore, vt
nos ſua miſericordia adiuuet, ſuaq. gratia amplectatur; vt mandata diuina, atque præcepta Euan-
gelica, quæ nobis iuſſerit, adimpleamus.

XI. Sanctitatem tuam certiorem facio ego humilis, miſſos eſſe a nobis cum his litteris filios bene
dictos ſacerdotem Ioſephum, & ſacerdotem Abdelmeſſia (benedicat eis Deus) vt ſiſtant coram
Domino Patre, noſtroque nomine ſalutem ei impartiantur, pedeſque veſtros deoſculentur, & gra
tias vobis agant de veſtra in nos benignitate, viceſq. noſtras gerant, & vobis noſtram narrent pau-
pertatem ac miſeriam, atque monachorum, popillorum, & locorum noſtrorum. Rogamus ideo Pa
tris ſanctitatem, vt illos & nos benigne reſpiciat & commendatos habeat, vtq. ad nos eius ope &
auxilio ſalui redeant & incolumes ad continuam dilectionem, & huius negotij ac diuinæ ſeruitu-
tis, quam nobis iniunxiſtis, perfectionem; & ipſi innoteſcere faciant ſanctitati veſtræ ore, abſque
ſcriptis,

A ſcriptis,quod ſis Chriſti Vicarius,& Patriarcharum atque Catholicæ & Apoſtolicæ Romanæ Ec-
cleſiæ caput,tibiq.ore proprio teſtimonium pethibebunt;& quicquid dixerint,velnti ex ore no-
ſtro accipies;& quæ Pater eos docuerit,nobiſq.ſignificauerint cum ad nos reuerſi fuerint, acce-
ptabimus,nemine repuguante;& quæ ipſis mandaueritis,& præceperitis,nos exequemur.
Deum altiſſimum rogamus,vt Eccleſia ſit vna Catholica & Apoſtolica ſine diuiſione, & ſine XII.
ſeparatione,vt efficiamur Chriſti membra dilectionis & charitatis ligamine colligati ſine ſchiſma
te,precibus ſanctiſſimæ Dominæ Mariæ ſemper Virginis,& optimorum Pattum noſtrorum San
ctorum Apoſtolorum.Amen,& laus Deo ſempiterna.Epiſtolæ verſus ſunt octogintaocto,excepta
diuini nominis inuocatione,ſignoq.ſancto; neque inter verſus eſt aliquid interpoſitum,neque in
eius marginibus verbum aliquod,præter id quod ſcriptum eſt in ea,ſuntq.obſignatæ coniunctio-
nes eius ſolito Cameræ noſtræ ſigillo,& Domino noſtro gloria ſempiterna.Scripſimus die decima
ſexta menſis Hatur benedicti,Anno a ſanctis Martytibus milleſimo trecenteſimo decimo,id eſt ,
die XXII.menſis Nouembris,anno Domini M.DXCIII.] *Peculiaris iſta eſt antiquitus ſeruata Ale-
xandrinorum Fidelium & totius Aegypti chronologia,vt a SS.Martyribus numerent annos, ex pietate*
B *nempe deducta.Etenim horreſcentes nomen Diocletiani Imperatoris acerbiſſimi Chriſtianorum perſecuto
ris in annorum numeratione,quam ille ab exordio ſui Imperij faciendam præſcripſerat,recenſere, (quod
poſteros fecisse diximus)ipſi ab eiuſdem Imperatoris anno primo itidem numerum deducentes,loco nomi-
nis perſecutoris Eccleſiæ Diocletiani,SS.Martyres poſuere. Sed quod in dicto numero inueniantur ipſi eā
chronologiam, inchoaſſe ab anno Domini ducenteſimo octogeſimotertio,primus vero annus Diocletiani
a noſtris(vt vidimus:)numeretur anno Domini ducēteſimo octogeſimoquarto:nihil tamen ſcias eſſe diſcre
pātia,cum idem ſit apud eos octogeſimustertius tertia ex parte,qui apud noſtros Latinos octogeſimus quar
tus:nam menſe Thoth,qui incipit quarto Kalend.Septembris,ipſi annum auſpicantur.His vero ad poſtre-
mum hoc additur:*
Perueniat,volente Deo,Romam ad manus magni Papæ,ex Alexādriæ Coptorū Patriarcha.]
His ſubijcitur admonitio ab eodem Patriarcha ſuis legatis data,quæ ſic ſe habet:
[In nomine Pattis & Filij & Spiritus ſancti vnius Dei.Gloria Deo.Sempiterna ſalus a Domino. XIII.
O Deus da ſalutem.]
Miſſa hæc benedictio eſt ab humili Gabriele Dei gratia ſedis S.Mārci Alexandriæ,Aegypti,
C Aethiopiæ,& coniunctarum prouinciarum famulo Benedictis filijs religioſis monachis fidelibus
presbyteris,reuerendo ſacerdoti Ioſepho,& reuerēdo ſacerdoti Abdelmeſſia monachis de ſerti S.
Macarij,benedicat eis Deus.Quod autem ab ipſis volumus,eſt,quod glorioſi Domini obtulimus
donum,& cum eorum dilectione conuenimus,vt ipſos mitteremus ad Dominum Patrem, Patrū
Patrem,capitum & Patriarcharum Principem ſuper S.Petri Apoſtoli cathedra in regione Roma
na ſedentem,Catholicum & Apoſtolicum Chriſti Domini ſuper gregem eius ſucceſſorem & Vica
rium Dominum Papam Clementem Octauum:Perpetuos efficiat Deus altiſſimus dies Pontifica
tus eius,& miſereatur mei abiecti,totiuſq.populi Chriſtiani,meritis orationum eius.Amen.
Itaque obtemperauerunt rogationibus noſtris,curamq.& humanitatem ipſorum requiſiui- XIV.
mus,vt vbi peruenerint ad D.Papam Clementem,pedes eius pro nobis deoſculentur,eiuſque mā
data auſcultent,& eis obediant,ſintq.coram eo & in eius famulatu ſtantes & obedientes,eiuſq.ſer
mones auſcultantes,ac ſi eſſent ex ore Chriſti Domini , ex præſentia & reuerentia eius timentes
ac trementes,ſanctitati eius ſupplices,quouſque ad nos inde redierint;& vices noſtras gerant, ei-
que narrent paupertatis & miſeriæ noſtræ ac monachorum noſtrorum pupillorum & locorum ſta
D tum:Patris ſanctitati ſupplicetis,vt vos & nos benigne reſpiciat,atque commendatos habeat,vt
que ad nos redeatis eius auxilio ſalui & incolumes ad continuam dilectionem,& ad omnium quæ
vobis præcipimus obſeruantiam in diuina ſeruitute erga D.Papam Chriſti ſucceſſorem,qui eſt ca
put Patriarcharum,& baſis Catholicæ & Apoſtolicæ Romanæ Eccleſiæ.& quicquid dixeritis ex
ore veſtro,tamquam ex noſtro erit prolatum;& in ſermonibus confirmamini ; quoniam omnia
quæ ipſe vobis ore ſuo dixerit,tamquam ex ore Chriſti erunt prolata.
Ideo ea ſuſcipite,eiſq.obedite,& mandatis eius ne ſitis repugnantes.Quicumque enim diui- XV.
nis eius præceptis nō obtēperauerit , Chriſto Domino,qui ſua gratia ipſum erexit,minime obtē-
perat.Itaque omnia quæ vobis dixerit D.Pater circa ſanam profeſſionem, atque rectam in Ca-
tholica & Apoſtolica Romana Eccleſia fidem,nobis referetis,& ea exequemur vna cum gente no
ſtra.Quamobrem eumdem vobis repetimus ſermonem,vt ſitis auſcultantes & obedientes abſq.
repugnantia.Omnia enim quæ mandauerit D.Pater,nos exequemur:& quicquid Euāgelium per
os eius reprobauerit,ſi apud nos erit,reprobabimus.Cumq.redieritis ad nos,& optima renuncia
ueritis mandata,non tranſgrediemur ea.Horum autem omnium fundamentum eſt, vt Eccleſia
E Romana,& Alexandrina ſit vna vinculo charitatis ſine diuiſione colligata.
Deum rogamus,vt ſanctum Papam diu ſeruet incolumem . & confirmatio huius eſt ſignum XVI.
ſanctum,& venerabile ſuper eius marginibus ſigillum,& laus Deo ſempiterna . Scripſimus die
XVI.menſis Natur benedicti,anno iuxta Coptorum computationem milleſimo trecenteſimo de
cimo,id eſt,die XXII.menſis Nouembris.anno Domini M.D.XCIII.]
*His additur epiſtola Ioannis Comus Alexādriæ, quam antiquitas nominare conſueuit Corepiſcopum,
vtpote qui res Eccleſiæ Alexandrinæ loco Epiſcopi adminiſtraret:cui cum inditum vides titulum Diſci-
puli,ſcias ita dici ſolitos eſſe inferiores Epiſcopos:*
In nomine Dei æterni,ſempiterni,viui,& perpetui in æternum.
Diſcipulus peccator inutilis oſculatur terram,inclinans caput ſuum peccatis obnoxium , in- XVII.
quinatum,vile,ſubtus pedes mundos dominicos,paternos,patriarchales Patris noſtri capitis, &
Principis noſtri,& vigilantis de ſalute animarum noſtrarum,Patris noſtri iuſti,& vaſis honorabi

lis,electi Patris Patrum,& Principis principum,tertijdecimi Apoſtolorum mundorum,& quinti A
Euangeliſtarum ſanctorum,Patris corporalis,& Angeli ſpiritualis,ſedentis ſupra ſedem S. Petri
Apoſtoli,tenentis in manu ſua pura ſceptrum principatus & crucem fidei,mitrati,induti ſtola ſa
cerdotali ſacerdotis in æternum ſecundum ordinem Melchiſedech,in cuius manu eſt abſolutio,&
ligatio, & honoratio,timentis Deum,paſtoris boni ouium rationaliũ,Patris honorandi,electi Pa
pæ Clementis Octaui in vrbe magna Roma,Catholica,Apoſtolica:Perpetuet Deus excelſus prin
cipatũ eius pacificum a moleſtijs,& miſereatur ſerui pauperis peccatoris per exauditionẽ oratio
num & petitionum ſuarum.Amen,Amen,Amen.

XVIII. Quod autem repræſentat Diſcipulus peccator ſanctitati Patris,eſt,perueniſſe ad Diſcipulum
epiſtolam benedictionis a ſanctitate Patris comitem fratris dilecti amabilis Hieronymi Vecchiet
ti,quam accepit Diſcipulus honoratione ac magnificatione;eamq.legit Diſcipulus ſtans pedib.
ſuis,& intelleximus quicquid in ea nobis ſcripſit ex verbis elegantibus,& gratias egimus Chriſto
Domino,cui gloria,qui dignos nos fecit ad recipiendam hanc gratiam maximam,& donum egre
gium;quia Diſcipulus non eſt dignus huiuſmodi,propter magnitudinem peccatorum ſuorũ mul
torum.Item peruenit ad nos quod nobis donauit ſanctitas Patris ex abundantia gratiarum ſua- B
rum,hoc eſt,liber quatuor Euangeliorum ſanctorum impreſſorum, & fuit nobis pro eo maxima
lætitia & gaudium, & conſolatio:Deus excelſus autem perpetuet principatum Patris multo tem-
pore.Nec lateat ſanctitatem Patris:vbi perueniſſent litteræ ſanctitatis Patris ad Diſcipulum in
vrbe Alexandrina,abfuiſſe Patrem Patriarcham Anba Gabrielem Patriarcham Alexandriæ in par
tibus prouinciæ Seid ad exigendã eleemoſynam a pijs hominibus in nomine monachorum pau-
perum egenorum: eo ipſo miſimus ad eum litteras ex parte noſtra affirmantes ei,vt præſens eſſet
in Aegypto,ad aſſiſtendum litteris ſanctitatis Domini Patris.Cum autem accepit litteras Diſci
puli , ſtatim præſens fuit in Aegypto.

XIX. Et direximus ad eum fratrem dilectum Hieronymum Vecchiettum;conuenit eũ in Aegypto
ciuitate munita,& tradidit ei litteras Domini Patris,quas legit ad verbum;& quicquid ei ſcripſit,
accepit magna auſcultatione & obedientia atque exhibitione,& ſtatim ſcripſit ad vos reſponſum
litterarum quantum in eo ſatis erat amplificationis verborum,& direxit ad vos litteras ſigillo mu
nitas ſecundum conſuetudinem comites legatorum,hoc eſt,noſtri Patris ſacerdotis Ioſeph & no
ſtri Patris ſacerdotis Abdelmeſſia,ex primis monachis monaſterij ſancti Macarij,in deſerto ſan- C
cto in Valle Atrũ;& iã ſcripſit Patriarcha Anba Gabriel litteras ſuas ſigillo munitas & ſignatas ad
monachos dictos,& præcepit eis,vt obedientiam exhiberent,& dicerent ſermonem ad ſanctitatẽ
Patris Papæ,neque diſcederent a præceptis illius,& a quacumque re,quam præceperit Pater , non
diſcederent ictu oculi:quia quicumque audiuerit doctrinas Patris , ipſe audiet doctrinas Chriſti
Domini,cui gloria:& qui cõtradixerit ſermonib.Patris,ipſe contradicet Chriſto Dño,cui gloria.

XX. Voluntas autem in eo eſt,vt ſint ſimul concordes in charitate ſpirituali,& ſit Eccleſia vna Ro
mana,& Alexandrina,neque ſit inter nos differentia vlla in quacumque re. Et quod Diſcipulus
peccator Ioannes Comus ſedis ſancti Marci Alexandriæ volebat præſens eſſe apud ſanctitatem Pa
tris(ſicut Chriſtus Dominus ſcit,cui gloria)& exhibere inclinationes ſubtus pedes eius mundos,
& oſculari manus eius puras,& non potuit Diſcipulus id exequi ꝑpter multas cauſas;quia Diſci
pulus vir ſenex eſt,& multarum infirmitatum,& non poteſt iter facere,& præcipue ab hac remo-
ta regione;præterea propter obſequium Eccleſiarum Alexandriæ,& negotia egenorum & paupe
rum & infirmorum & pupillorum & viduarum,& huiuſmodi.

XXI. Et ideo direximus ad ſanctitatem Patris puri filium noſtrum cariſſimum filium Barſum mi- D
niſtrum ex filijs noſtris & filijs Eccleſię ſanctæ,vt exhiberet ad ſanctitatem Patris multas inclina-
tiones,& oſcularetur pedes eius mundos vice Diſcipuli.Et quod petendum a beneficentijs ſancti
tatis Patris,abſque præceptione ſuper illum , eſt, vt habeat curam filij noſtri filij Barſum Archi-
diaconi,quam maxime poterit,eumq.reſpiciat oculo ſolicitudinis & miſericordiæ;eo quod miſi-
mus illum ad ſanctitatem veſtram puram ad adipiſcendam benedictionem, & documenta egre-
dientia ab ore tuo puro:& iam præcepimus ei,vt exhiberet obedientiam,& ne vmquam diſcede-
ret ab omnibus quæ ei iniunxerit ſanctitas Patris.Et quod petendum a ſanctitate Patris , propter
Chriſtum Dominum,cui gloria,eſt,ne ægre ferat Diſcipulum peccatorem,quaſi audacem,& præ
ſumentem ſuper ſanctitate ſua pura:quia Diſcipulus inutilis eſt,& peccator , atque exitus totius
negotij incumbit miſericordiæ Chriſti,& orationibus Patris acceptis.

XXII. Iam peruenit ad nos,quod donauit ſanctitas Patris de eleemoſyna ſancta accepta nomine Ec
cleſiarum Alexandriæ,per manum fratris dilecti Hieronymi.Chriſtus autem Dominus,cui glo-
ria,retribuet ſanctitati veſtræ puræ pro eo dupla in regno cælorum:& iam diſtribuimus illud,ſecũ
dum diſtributionem Vicarij fidelis in pecunia domini ſui:Iamq.perpetua facta eſt memoria D. E
Patris ſuper templa ſacra omni tempore in eccleſijs Alexandriæ,tempore ſacrificiorum,& oratio
num nocturnarum & diurnarum.

XXIII. *Quanta vero his temporibus anguſtia laboret Alexandrina Eccleſia ſub immani Turcarum dominio,*
quę his ſubduntur tibi facile indicabunt: vt plane terribilem Dei vindictam aduerſus eam & omnes Orie
tales,vbi defecerunt a communione Apoſtolicę ſedis,immiſſam,nemo prudens abſque mentis horrore,ani-
a Thren. 1. *miq.pauore valeat contemplari.Vt de ea lugubre illud Hieremiæ carmen ſit occinendum* [a]*: Hęccine eſt*
vrbs perfecti decoris,gaudium vniuerſæ terræ?]Quæ cum omnium Orientalium Eccleſiarum florentiſſi-
ma & opulentiſſima erat,eo nunc paupertatis & anguſtiæ redacta,ipſis etiam ſacerdotalibus indumentis,
neceſſarijsq.ſubſidijs caret,quæ ſibi a Patre Patrum Romano Pontifice impendi rogant.Dei nãque diram
hunc eſſe vindictam,vt ſacerdotes laborent inopia,quiſque intelliget,qui Domini ſententiam in Eli filios &
b 1.Reg.2. *eorum poſteros promulgatam attẽdit* [b]*, cũ fore dicit vt rogaturi eſſent vt admitterẽtur ad vnã partẽ ſacer*
dotalem

A *dotalem, vt comederent buccellã panis: & quod ait ipſe Dominus per Malachiã* [a] *: Ad vos mandatũ hoc, o ſacerdotes: Si nolueritis audire, mittam in vos egeſtatem, &c.] Iteratumque plane quod per Iſaiam de Aegypto prædixerat* [b] *: Tradam Aegyptum in manu dominorum crudelium; & Rex fortis dominabitur eorum.] tale iudicium & reliquis ſubituris, qui ab Apoſtolica ſede rebellant: vt cladibus preſſi, cogantur tandem cognoſcere & inuocare matrem, cuius ſe filios eſſe negarant. Sed audi petentes matris vbera, qui diu errantes ab vtero locuti ſunt falſa.* a Malachi. 2. b Iſai. 19.

Verumtamen ſanctitas Patris (perpetuet Deus excelſus principatum eius) propter Chriſtum Dominum non obliuiſcatur noſtri, eccleſiarum noſtrarum, ac nationis noſtræ, ac Alexandriæ exiſtentium: quoniam eccleſiæ ac natio noſtra pauperes ſunt valde: neq. percontandum eſt de præſentia earum paupertate, inopia, atq. indigentia. Nam Alexandriæ tres ſunt eccleſiæ Catholicæ, vna nomine principis Angelorum ſancti Michaelis, ſecunda ſancti Marci Euangeliſtæ Catholici, ac tertia nomine martyris magni ſancti Georgij extra vrbem ad littus maris ſalſi; & omnes tres eccleſiæ indigent ædificatione, veſtitu, & impenſis pauperum atque egenorum. XXIV.

Item tributa & reliquæ exigentiæ propter Iudices ac rerum Præſides, quotieſcumque tentauerit dæmon, quem Deus excelſus confundat; ac Diſcipulus non poteſt ijs ſatis facere: noſtra enim natio, populiq. noſtri omnes, cum pauperes ſint atq. inopes, his ſatisfacere non poſſunt. ſed ſi ſanctitas Patris ſolicita fuerit de Diſcipulo, ac de noſtris populis & natione noſtra, ſatis erit. Si vero ſanctitas Patris interroget de ſtatu noſtro, ac de ſtatu nationis Chriſtianorum Coptorum, deq. præſenti eorum inopia, indigentia ac paupertate, quicquid contingat illis ob ſolutionem tributorum atque exigentiarum, quantaque patiantur verbera, contemptum, poſitiones in catenis & vinculis & carceribus, ac cetera id genus, & niſi auxilium Chriſti (cui gloria) apprehẽdat eos, diſcederent aliqui a fide Chriſti. Diſcipulus autem huius rei cauſa in maximo labore eſt; quoniam ſumus in ſumma perſecutione. XXV.

B

Et quod petendum a ſanctitate Patris, eſt, ne obliuiſcatur noſtri in eleemoſyna ſingulis annis nomine eccleſiarum & pauperum Alexandrinæ vrbis, & in hoc obtineatis maximam mercedem & permanentiã, ſicuti ſanctitas Patris oſtendit, vt perpetua ſit memoria veſtra ſancta ſuper tẽpla ſacra in Eccleſijs Alexandriæ omni tempore, & in perpetuum. Iam peruenit ad nos cum fratre dilecto & amabili Hieronymo, quod donauit ſanctitas Domini Patris ex veſtitu Eccleſiæ ſanctæ, & ornatis veſtibus ſericis: & iam ſcripſimus nomen Domini Patris ſupra veſtitum ſacrum. Modo egemus alio indumento albo pro veſtitu ſacerdotis tempore ſacrificij mundi, ſicut & veſtitu miniſtrorum tempore miniſterij: idque totum repræſentamus auribus ſanctitatis Domini Patris. XXVI.

C

Diſcipulus autem ſtat pedibus ſuis ad obediendum mandatis ſanctitatis Patris: quoniam omnes ſumus auſcultantes, obedientes, atq. erecti ad omnia quæ nobis præceperit, & ad implendum negotium, Deo volente; quia ſumus ſub obedientia. nam Pater eſt ſummus Patriarcharum, & caput capitum, & ſucceſſor ſancti Petri Apoſtoli; & quod ligauerit, erit ligatum; & quod ſolnerit, erit ſolutum. Debitum vero quod attinet ad nos, & ad omnes ſacerdotes ac miniſtros, & ad populum Chriſtianum, eſt auſcultare & obedire, nulloq. modo contradicere Patri in omni re, quam nobis præceperit: nam qui debito contrarius fuerit, erit eius ſtatus perditus atque inutilis. XXVII.

Petimus autem a Chriſto Domino (cui gloria) vt vos perpetuet ac ſtabiliat ſupra ſedem S. Petri multos annos, & perpetuet principatum veſtrum, ſubijciatque inimicos veſtros ſub pedibus veſtris, ac veſtras doctrinas ſanctas nobis prodeſſe efficiat. Nos expectamus reſponſum veſtrum ad nos in quo opus erit: nam nulla vmquam differentia inter nos erit, cum ſit Eccleſia vna Romana, atque Alexandrina. Si vero interrogetis de fratre ac amico veſtro Patre Patriarcha Anba Gabriele Patriarcha Alexandriæ, ipſe orat pro vobis nocte ac die, & eſt ſub obedientia veſtra, ſtatque pedibus ſuis ad obediendum, & expectat reſponſum veſtrum cum legatis diſcipulis prædictis; & ſic omnes ſacerdotes & miniſtri orant pro veſtra ſanctitate, vt ſemper permaneat. Petitio autem Diſcipuli ab abundantia gratiæ veſtræ erit, ne obliuiſcamini noſtri in recordatione ad extremum orationum veſtrarum ſanctarũ, vt remittat nobis peccata noſtra per veſtras preces acceptas ante Dominum Deum. Atque innouatio petitionis a ſanctitate Patris eſt in commendatione filij noſtri filij Barſum, & quamprimum eius reditus ad nos cum reſponſo poſt oſculum terræ ſub pedibus Patris: perpetuet Deus excelſus principatum eius multo tempore. Datum die ſabbati benedicti duodecimi menſi Chiach benedicti, Coptici, anno 1310. a captiuitate Martyrum mundorum, id eſt, die decimaoctaua menſis Decembris, anno Natiuitatis Domini M. D.XCIII. Minimus Diſcipulorum diſcipulus peccator Ioannes Comus vrbis Alexandriæ. XXVIII.

D

Quod repræſentandum ſanctitati Domini Patris eſt, quod Diſcipulus iam direxit ad ſanctitatem Patris filium noſtrum Barſum Miniſtrum, nempe Archidiaconum Eccleſiæ S. Marci Catholici Alexandriæ: Pater autem reſpiciat illum oculo ſolicitudinis & miſericordiæ ac miſerationis, & toto tempore manſionis eius Romæ detur ei aliquis ex magiſtris, qui illum dirigat ac doceat ſapientiam & philoſophiam & ceteras ſcientias ac virtutes, vt obtineatis in hoc mercedem perfectã, abundantiorem portionibus, ac Deus excelſus paſcat vos, perpetuet manſionem veſtram, & faciat nos ſemper eſſe ſub obedientia veſtra.] XXIX.

E

Audiſti clamores, percepiſti lacrymas, cõſideraſti anguſtias & miſerias, quibus per multa ſecula preſſi Alexandrini, tandem e tenebris emergentes, ad lucis radium apertis oculis, ſalutem implorant, ſecundum illud propheticum de ijſdem Aegyptijs olim prænunciatum [c] *: Clamabunt ad Dominum a facie tribulantis, & mittet eis Saluatorẽ & propugnatorem, qui liberet eos: & cognoſcetur Dominus ab Aegypto, & cognoſcent Aegyptii Dominum in die illa, & colent eum in iuſtitiis, &c.] Quam autem id verum ſit, audi ipſorum legatorum profeſſionem Romæ editam coram ipſo ſanctiſſimo Clemente Papa Octauo & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, quam hic tibi ſubijciemus.* c Iſai. 19.

Google

In nomine Patris & Filij & Spiritus ſancti, Dei vnius. Amen. A
Sanctiſſime ac Beatiſſime Pater.

XXX. Ego humilis frater Ioſeph de Epiſcopo filius quondam Michaelis de oppido Mencia, Eldai-
relmoharrac Aegyptius nationis Coptorum monachus & presbyter monaſterij S. Macarij in de-
ſerto Aegypti ordinis S. Antonij, ac vnus ea procuratoribus & oratoribus Renerendiſſimi Patris
& domini Gabrielis Patriarchæ Alexandrini nationis Coptorum, ad pedes Sanctitatis veſtræ con-
ſtitutus, ac tam procuratorio nomine prædicti domini Gabrielis Patriarchæ mei principalis, quã
etiam meo proprio & priuato infraſcriptam ſanctæ Catholicæ fidei profeſſionem facturus vna cũ
religioſo viro fratre Abdelmeſſia Elmechini filio Petri de ciuitate Georgeæ etiam Aegyptio mona
cho, & presbytero eiuſdem monaſterii S. Macarij, altero ex procuratoribus & oratoribus prędicti
domini Gabrielis Patriarchę collega meo, promitto pro eodem domino Gabriele Patriarcha no-
ſtro principali, quod ipſe illam ratam & gratam habebit, ac ſuſcipiet & acceptabit, & intra tempus
competens ratificabit & emologabit, atque de nouo iuxta præſentem formam de verbo ad verbum
faciet & emittet, & ſua manu ſubſcriptam & ſuo ſigillo obſignatam ad Sanctitatem veſtram & hãc
ſanctam Apoſtolicam ſedem tranſmittet. Sanctam igitur Catholicam fidem explicite & expreſſe B
profitendo, dico & affirmo quod ſequitur.

In nomine Patris & Filij & Spiritus ſancti, Dei unius. Amen.
Sanctiſſime ac Beatiſſime Pater.

XXXI. Ego humilis frater Abdelmeſſias Elmechini filius Petri de ciuitate Georgeæ Aegyptius natio
nis Coptorum monachus & presbyter monaſterij S. Macarij in deſerto Aegypti ordinis S. Anto-
nij, ac vnus ex procuratoribus & oratoribus Reuerendiſſimi Patris & domini Gabrielis Patriar-
chæ Alexandrini nationis Coptorum, ad pedes Sanctitatis veſtræ conſtitutus, ac tam procuratorio
nomine prædicti domini Gabrielis Patriarchæ mei principalis, quam etiam meo proprio & priua
to infraſcriptam ſanctæ Catholicæ fidei profeſſionem facturus vna cũ religioſo viro fratre Ioſeph
de Epiſcopo filio quondam Michaelis de oppido Menciat Eldairelmoharrac etiam Aegyptio mo
nacho & presbytero eiuſdem monaſterij ſancti Macarij, altero ex procuratoribus & oratoribus ꝑ
dicti domini Gabrielis Patriarchæ collega meo, promitto pro eodem domino Gabriele Patriar-
cha noſtro principali, quod ipſe illam ratam & gratam habebit, ac ſuſcipiet & acceptabit: & intra
tempus competens ratificabit & emologabit, atque de nouo iuxta præſentem formam de verbo
ad verbum faciet & emittet, & ſua manu ſubſcriptam & ſuo ſigillo obſignatam ad Sanctitatem ve C
ſtram & hanc ſanctam Apoſtolicam ſedem tranſmittet. Sanctam igitur Catholicam fidem expli
cite & expreſſe profitendo, dico & affirmo quod ſequitur.

In nomine Patris & Filij & Spiritus ſancti, Dei vnius. Amen.
Sanctiſſime ac Beatiſſime Pater.

XXXII. Ego humilis Barſum filius Amineldaulcb ex familia Elachim ciuitatis Alexandriæ Aegypti,
Archidiaconus Patriarchalis Eccleſiæ ſancti Marci, nepos & orator Ioannis Comus ſedis ſancti
Marci eiuſdem ciuitatis Alexandriæ, ad pedes ſanctitatis veſtræ conſtitutus, ac tam nomine prædi
cti Comus Ioannis mei principalis, quam ẽt meo proprio infraſcriptã ſanctę Catholicę fidei pro-
feſſionem, quã coram ſanctitate veſtra profeſſi ſunt me præſente ſacerdotes Ioſeph & Abdelmeſ-
ſias oratores Reuerendiſſimi Patris domini Gabrielis Patriarchæ Alexandrini nationis noſtræ
Coptorum, promitto pro eodem Comus Ioanne meo principali, quod ipſe illam ratam & gratam
habebit, ac ſuſcipiet & acceptabit, & intra tempus competens ratificabit & confirmabit, atque de
nouo iuxta præſentem formam de verbo ad verbum faciet, & ſua manu ſubſcriptam & ſuo ſigillo
obſignatam ad Sanctitatem veſtram & hanc ſanctam Apoſtolicam ſedem trãſmittet. Sanctam igi D
tur Catholicam fidem explicite & expreſſe profitendo, dico & affirmo quod ſequitur:

XXXIII. Corde credo, & ore confiteor, quod vnus eſt Deus verus, omnipotens, incommutabilis, incom
prehenſibilis, ineffabilis, & æternus, Pater & Filius & Spiritus ſanctus, vnus in eſſentia, trinus in
perſonis, Pater ingenitus, Filius a ſolo Patre genitus, Spiritus ſanctus a Patre Filio æternaliter pro
cedens, non ſicut a duobus principijs, aut duabus ſpirationibus, ſed ab vtroque tamquam ab vno
principio, & vnica ſpiratione. Pater non eſt Filius, aut Spiritus ſanctus. Filius nõ eſt Pater, aut Spi
ritus ſanctus. Spiritus ſanctus non eſt Pater, aut Filius; ſed Pater tantum Pater eſt, Filius tantum
Filius eſt, & Spiritus ſanctus tantum Spiritus ſanctus eſt. Nullus alium aut præcedit æternitate,
aut excedit magnitudine, aut ſuperat poteſtate, ſed abſque initio ſemper eſt, & ſine fine. Pater eſt
generans, Filius naſcens, Spiritus ſanctus procedens, conſubſtantiales, coæquales, coomnipotẽtes,
& coæterni. Hæ tres perſonæ ſunt vnus Deus, non tres dij, vna eſſentia, vna ſubſtantia, vna im-
menſitas, vnum principium, vnus creator viſibilium omnium & inuiſibilium, corporalium & ſpi-
ritualium, qui quando voluit vniuerſas condidit creaturas ſua bonitate, quas & valde bonas vo-
luit. Et ideo reprobo & anathematizo omnes hæreſes & hæreticos ſentientes & docentes con- E
traria.

XXXIV. Firmiter etiam credo & profiteor, quod vnigenitus Dei Filius Patri conſubſtantialis ſemper
cum Patre & Spiritu ſancto exiſtens, in plenitudine temporis, quam diuinæ miſericordiæ cõſilium
inſcrutabile diſpoſuit, vt nos a peccato Adæ ac ceterarum culparum noſtrarum ſordibus munda-
ret, & a morte & inferno liberaret, incarnatus eſt de Spiritu ſancto in immaculato vtero beatiſſi-
mæ Mariæ ſemper Virginis, veram & integram hominis naturam aſſumpſit, corpus videlicet, &
animam rationalem, in vnitate perſonæ diuinæ, tanta vnitate, vt vnus & idem Chriſtus ſit Deus, &
homo, Dei filius, & hominis filius, ita quod una natura non confunditur cum altera, nec vna
tranſit in alteram, nec vna miſcetur alteri, nec altera euaneſcit, ſed in perſona omnino vna ſunt
duæ perfectæ naturæ, diuina ſcilicet & humana, ſaluis earumdem naturarum proprietatibus,
duæ voluntates, duæ operationes, ita vt Chriſtus ſit tantum vnus. Et ſicut formam ſerui, Dei for-
ma non ademit; ita formam Dei, ſerui forma non minuit: qui enim verus Deus eſt, idem verus eſt

homo:

Digitized by Google

A homo: Deus per id quod in principio erat Verbum & Verbum erat apud Deum,& Deus erat Ver
bum: Homo per id quod Verbum caro factũ eſt,& habitauit in nobis; Deus per id quod de quin-
que panibus quinque millia hominum ſatiauit, quod Samaritanæ aquam ſalientem in vitam æter
nam promiſit, quod Lazarum quatriduanum a mortuis reſuſcitauit: Homo per id quod eſuriuit,
ſitiuit, fatigatus eſt , & in ligno crucis clauis affixus eſt : Vnus & idem ſecundum diuinitatem
æqualis æterno Patri, immortalis, impaſſibilis, ſecundum vero humanitatem minor Patre, morta
lis,& paſſibilis.

Inſuper firmiter credo & prædico eumdem Dei Filium incarnatum, vere natum eſſe ex Ma- XXXV.
ria ſemper Virgine,& ideo ipſam Virginem fateor veram Dei matrem atque genitricem, item ve
re paſſum, vere mortuũ & ſepultum, vere cum anima deſcendiſſe ad inferos ad liberandas animas
ſanctorũ Patrum, quæ in limbo detinebantur, alligato inſatiabili homicida, ſubinde ea mortuis ve
re ſurrexiſſe, per quadraginta dies Apoſtolos docuiſſe de regno Dei, moxq. ad cælos aſcendiſſe, ſe-
dereque ad dexteram Patris, & venturum eſſe in fine ſæculorum ad iudicãdos viuos & mortuos.

Credo,& profiteor nullum vnquam hominem ex ſemine Adæ conceptum,& natum, fuiſſe ſal XXXVI.
B uatum, aut fore ſaluandum , niſi per fidem mediatoris Dei & hominum & Domini noſtri Ieſu
Chriſti in ſanguine & morte ipſius, qua nos reconciliauit æterno Patri, & deleuit chirographum
iniquitatum noſtratum æterna redemptione inuenta.

Item firmiter credo, legalia omnia veteris Teſtamenti, ſeu Moſaicæ legis, qnia Chriſtum figu XXXVII.
rabant, licet diuino cultui illa ætate congruerent, ipſo adueniente ceſſaſſe,& iam promulgato Euã
gelio ſeruari non poſſe ſine interitu ſalutis æternæ. Omnes igitur poſt illud tempus circumciſio-
nis, ſabbati, ciborum eadem lege prohibitorum, reliquorumq. legalium obſeruatores alienos a fi-
de denuncio,& ſalutis æternæ non poſſa eſſe participes, niſi aliquando ab his erroribus reſipiſcãt:
ab his enim omnibus liberauit nos Chriſtus,& ſeptem nouæ legis ſacramenta inſtituit, quæ vene
ror, credo,& profiteor, videlicet Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Or-
dinem, Matrimonium,& Extremam vnctionem; quæ omnia ea digne ſumentibus, virtute paſſio-
nis eiuſdem Domioi noſtri Ieſu Chriſti, gratiam conferunt. Iſta ſeptem ſacramenta perficiuntur
tribus, verbis videlicet,& rebus, ac miniſtro; verbis, vt forma; rebus, vt materia; miniſtro, qui face-
re intendat quod facit Eccleſia.

C Recipio inſuper quicquid de eiſdem ſacramentis ſancta & Catholica Eccleſia Romana docet XXXVIII.
& prædicat.

Credo, quod ſi vere pœnitentes in Dei charitate deceſſerint antequam dignis pœnitentiæ fru
ctibus de commiſſorum & omiſſorum pœnis ſatisfecerint coram diuina iuſtitia, eorum animas
pœnis purgatorij poſt mortem purgari, vtq. a pœnis huiuſmodi releuentur prodeſſe eis Fidelium
viuorum ſuffragia, Miſſarum ſcilicet ſacrificium, orationes & eleemoſynas, ac alia pietatis officia,
quæ a Fidelibus pro alijs Fidelibus fieri conſueuerunt, ſecundum Eccleſię inſtituta: Illorumq. ani
mas, qui poſt baptiſmum ſuſceptum nullam omnino peccati maculam incurrerunt; illas etiam quę
poſt perpetrati peccati maculam (vt dictum eſt) purgatæ ſunt, in cælum mox recipi,& intueri cla-
re ipſum Deum trinum & vnum, ſicuti eſt, pro meritorum tamen diuerſitate alium alio perfectius:
Illorum vero animas, qui in actuali mortali peccato vel ſolo originali decedunt, mox in infernum
deſcendere, pœnis tamen diſparibus perpetuo puniendas.

Firmiter etiam teneo & credo Symbolum fidei a trecentis decem & octo Patribus in Conci- XXXIX.
lio Niceno,& a centum & quinquaginta in Concilio Conſtantinopolitano traditum, ac ſemper in
D Eccleſia vſque modo inuiolate cuſtoditum, videlicet:

Credo in vnum Deum Patrem omnipotem, factorem cæli & terræ, viſibilium omnium,& inui
ſibilium,& in vnum Dominum Ieſum Chriſtum, Filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum an-
te omnia ſæcula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, genitum non factũ
conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt: qui propter nos homines,& propter noſtram
ſalutem deſcendit de cælis,& incarnatus eſt de Spiritu ſancto ex Maria Virgine, & homo factus
eſt; crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus & ſepultus eſt , & reſurrexit tertia die
ſecundum ſcripturas ,& aſcendit in cælum, ſedet ad dexteram Patris , & iterum venturus eſt
cũ gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in ſpiritum ſanctum Dominum
& viuificantem, qui ex Patre Filioq. procedit, q cum Patre & Filio ſimul adoratur,& conglorifica-
tur, qui locutus eſt per Prophetas: Et vnam ſanctam Catholicam & Apoſtolicam Eccleſiam. Confi
teor vnum bapelſma in remiſſionem peccatorum,& eapecto reſurrectionem mortuorũ, & vitam
venturi ſeculi. Amen.

Confiteor, teneo,& prædico, vnum eumdemq. Deum veteris & noui Teſtamenti, hoc eſt, legis XL.
E & Prophetarum, atque Euangelij auctorem eſſe; quoniam eodem Spiritu ſancto inſpirante, vtriuſ
que Teſtamenti Sancti locuti ſunt. Itaque ſuſcipio omnes libros canonicos, quos ſuſcipit ſacroſan
cta Romana & Catholica Eccleſia; ſunt vero infraſcripti: Teſtamenti veteris, quinque Moyſi, id
eſt, Geneſis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium, deinde Ioſue, Iudicum, Ruth, quatuor
Regum, duo Paralipomenon, Eſdræ primus & ſecundus, qui dicitur Nehemias, Tobias, Iudit, Eſt
her, Iob, Pſalterium Dauidicum centum quinquaginta Pſalmorum, Parabolæ, Eccleſiaſtes, Canti
cum Canticorum, Sapientia, Eccleſiaſticus, Iſaias, Hieremias, cum Baruch, Eaechiel, Daniel, Duo
decim Prophetæ minores, id eſt, Oſeas, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Michæas, Nahum, Habacuc, So
phonias, Aggęus, Zacharias, Malachias, duo Machabęorum primus & ſecundus: Teſtamenti noui,
quatuor Euangelia; ſecundum Matthæum, Marcum, Lucam,& Ioannem, Actus Apoſtolorum a
Luca Euangeliſta conſcripti, quatuordecim epiſtolæ Pauli Apoſtoli, ad Romanos, duæ ad Corin-
thios, ad Galatas, ad Epheſios, ad Philippenſes, ad Coloſſenſes, duæ ad Theſſalonicenſes, duæ ad
Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos, Petri Apoſtoli duæ, Ioannis Apoſtoli tres

Iacobi

Iacobi Apoſtoli vna, Iudæ Apoſtoli vna, Apocalypſis Ioannis Apoſtoli. A

XLI. Item amplector, ſuſcipio, & approbo ſacroſanctam Synodum Nicænam primam trecentorũ
decem & octo Patrum, & profiteor & ſequor quicquid illa decreuit, & reprobo & dãno quicquid
illa damnauit, & maxime impiam hæreſim Arianorum cum ipſo auctore Ario, qui affirmare au-
ſus eſt Filium Dei non eſſe ab æterno ab ipſa Patris ſubſtantia genitum, ſed ex tempore atque ex
nihilo procreatum.

XLII. Item amplector, ſuſcipio, & approbo ſanctam Synodum Conſtantinopolitanam primam cen-
tum & quinquaginta Patrũ, & credo quicquid illa decreuit, & reprobo quicquid illa reprobauit,
& maxime impiam hæreſim Macedonij cum ipſo auctore, qui affirmare auſus eſt Spiritum ſanctũ
non eſſe Patri & Filio coæternum & conſubſtantialem, atq. ideo nec eſſe Deum, ſed creaturam.

XLIII. Item amplector, ſuſcipio, & approbo ſacram Synodum Epheſinam primam ducentorum Pa-
trum, & credo quicquid illa decreuit, & reprobo quicquid illa reprobauit, & maxime impiam hæ-
reſim Neſtorianorum cum ſuo auctore Neſtorio, qui duas perſonas in Chriſto conſtituens, aſſere-
bat non eſſe a Verbo Dei carnem aſſumptam in vnitate perſonæ, ſed per ſolam inhabitationem in
ſtar templi ſanctificatam, & Chriſtum non eſſe dicendum Deum incarnatum, ſed homioem Deiſe B
rum, nec beatam Mariam eius genitricem dicendam eſſe Deiparam, ſed Chriſtiparam:

XLIV. Item amplector, ſuſcipio, & approbo ſanctam Synodum Chalcedonenſem ſexcentorum trigin
ta Patrum, quartam in ordine vniuerſalium Synodorum, & credo ac ſequor quicquid illa decre-
uit, & reprobo ac damno quicquid illa reprobauit, & maxime impiam hæreſim Eutychetis, & Dio
ſcori Alexandrini cum ipſis auctoribus, qui affirmare auſi ſunt non eſſe in Chriſto poſt vnionem
Verbi cum carne duas integras, perfectas, incõfuſas & impermixtas naturas cũ vnitate hypoſta
ſis, ſiue perſonæ. Et reprobo ſecundam Synodum Epheſinam, immo potius Latrocinium, quod fa
ctione eiuſdem Dioſcori, occiſo beato Flauiano Epiſcopo Conſtãtinopolitano, legatis Summi Ro
mani Pontificis fugatis, & Epiſtopis ceteris terrore armorum ad aſſentiendum compulſis Euty-
chianam hæreſim impie confirmauit.

XV, Item amplector, ſuſcipio, & approbo Synodum Conſtantinopolitanam ſecundam centũ ſexa-
gintaquinq. Patrum, quintam in ordine vniuerſalium Synodorum; & credo quicquid illa decre-
uit, & reprobo quicquid illa reprobauit, & maxime impiam hæreſim Petri, Anthimi, Seueri, & alio
rum, qui exiſtimantes ipſam diuinam naturam trium perſonarum diuinarum pro nobis crucifi- C
xam, Triſagiu verba, Qui crucifixus es pro nobis, addebant.

XLVI. Item amplector, ſuſcipio, & approbo Synodum Conſtantinopolitanam tertiam ducentorum
octuagintanouem Patrum, ſextam in eodem ordine, & credo quicquid illa decreuit, & reprobo qc
quid illa reprobauit, & maxime impiã hæreſim Sergij, Pyrrhi, Pauli, Petri, Cyri, Macarij, ac Theo-
dori, qui vnam tantum in Chriſto voluntatem & operationem ſtatuentes, vnam quoque dunta-
xat naturam cum Eutychianis aſſerere conabantur.

XLVII. Item amplector, ſuſcipio, & approbo Synodum Nicænam ſecundam trecentorum quinquagin
ta Patrum. ſeptimam in eodem ordine, & credo quicquid illa decreuit, & reprobo quicquid illa
reprobauit; & maxime impiam hæreſim Iconoclaſtarum, qui venerandas Chriſti & Sanctorũ ima-
gines, tamquã ſi idola Geotiũ eſſent, e templis auferendas, & flaomis abſumendas eſſe dicebant.

XLVIII. Item amplector, ſuſcipio, & approbo ſanctam Synodum Florentinam amplius quam centũ &
quadraginta Patrum, & credo quicquid illa decreuit, de proceſſione Spiritus ſancti a Patre & Fi-
lio, de conſecratione panis azymi, vel fermentati, de purgatorio, & beatitudiue animarum, de pri-
matu Summi Romani Pontificis, necnon de ſacramentis & libris canonicis: & reprobo ac damno D
quicquid illa reprobauit atque damnauit.

XLIX. Præterea amplector, ſuſcipio, & approbo quæcumq. alia Concilia, quæ recipit & approbat ſa-
croſancta Catholica & Apoſtolica Romana Eccleſia, & maxime ſanctam œcumenicam genera-
lem Synodum Tridentinam nouiſſime celebratam; ac damno & reprobo omnes hæreſes, & aucto
res earumdem, quos & quas reprobat & damnat dicta ſancta Catholica & Apoſtolica Romana
Eccleſia; necnon quicquid illa tenet & docet, cum omni deuotione & reuerentia ſuſcipio & ample
ctor. Illos quoq. doctores, & ſanctos Patres, quos eadẽ Romana Eccleſia approbat, reuerenter ſu
ſcipio. Teneo & confiteor ſanctam Apoſtolicam ſedem, & Romanum Pontificẽ in vuiuerſum Or-
bem tenere primatum, & ipſum Romanum Pontificem ſucceſſorem eſſe beati Petri Principis A-
poſtolorum, & verum Chriſti Vicarium, totiuſq. Eccleſiæ eſſe caput, & omnium Chriſtianorũ Pa
trem ac doctorem exiſtere, & ipſi in beato Petro paſcendi, regendi, & gubernandi vniuerſalẽ Ec-
cleſiam a Domino noſtro Ieſu Chriſto plenam poteſtatem traditam eſſe: cuius Eccleſiæ vnitatem
tanti faciendam eſſe affirmo, vt nullos extra eamdem Eccleſiam Catholicam exiſtentes æternæ vi
tæ participes fieri poſſe confitear. E

L. Inſuper promitto me tamquam obedientiæ filium, ordinationibus, præceptis, cenſuris, ac iuſ-
ſionibus ſanctiſſimi Domini noſtri D. Clementis diuina prouidentia Papæ Octaui, & ſucceſſoru
ſuorum Romanorum Pontificum canonice intrantium, & ſedi Apoſtolicæ ſemper & fideliter ob
temperaturum.

LI. Hanc veram Catholicam fidem, quam in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eamdẽ
integram & inuiolatam vſque ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſſime, Deo adiuuante, retine-
re ac confiteri, atq. a meis ſubditis, ſeu illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri,
doceri, & prædicari, quantũ in me erit, curaturum: Ego idẽ frater Ioſeph de Epiſcopo, procurator
& orator ſupradicti Reuerendiſſ. D. Gabrielis Patriarchæ procuratorio nomine eius, & meo pro-
prio ac priuato, vt ſupra, ſpondeo, voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuuet & hæc ſancta Dei Euãgelia.

LII. Ego presbyter Ioſeph ſupradictus: & hic character manus meæ teſtificatur de me in hac ſcri-
ptione, & in duabus ſimilibus. In vrbe Roma, decimaquinta die menſis Ianuarij, anno milleſimo
quingen-

Digitized by Google

A quingenteſimo nonageſimoquinto natiuitatis Chriſti.

Hanc veram Catholicam fidem, quam in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eamdē integram & inuiolatam vſque ad extremum vitę ſpiritum conſtantiſſime, Deo adiuuante, retine- LII.
re & confiteri, atque a meis ſubditis, ſeu illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri doceri, & prædicari, quātum in me erit, curaturum: Ego idem frater Abdelmeſſias Elmechini, procurator & orator ſupradicti Reuerendiſſimi D. Gabrielis Patriarchæ, procuratorio nomine eius & meo proptio ac priuato, vt ſupta, ſpondeo, voueo, ac iuto. Sic me Deus adiuuet & hæc ſancta Dei Euangelia.

Ego presbyter Abdelmeſſias ſupradictus; & hic character manus meæ teſtificatur de me in hac ſcriptione, & in duabus ſimilibus. In vrbe Roma, decimaquinta die menſis Ianuarij, anno milleſimo quingenteſimo nonageſimoquinto natiuitatis Chriſti.

Hanc veram Catholicam fidem, quam in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eamdē integram & inuiolatam vſque ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſſime, Deo adiuuante, retine- LIII.
re & cōfiteri, atque illos, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit fideliter docere: Ego
B idem Barſum Archidiaconus Patriarchalis Eccleſiæ S. Marci, nepos & orator ſupradicti Comus Ioannis, eius nomine, & meo, vt ſupra, ſpondeo, voueo, ac iuto. Sic me Deus addiuuet, & hæc ſancta Dei Euangelia.

Ego Batſum Archidiaconus Patriarchalis Eccleſiæ S. Marci ſupradictus: & hic character manus meæ teſtificatut de me in hac ſcriptione, & in duabus ſimilibus. In vrbe Roma, decimaquinta die menſis Ianuarij, anno milleſimo quingenteſimo nonageſimoquinto natiuitatis Chriſti.]

Hactenus legatorum publice recitata fidei profeſſio coram Summo Pontifice de ipſis optime merito, præſentibus S.R.E. Cardinalibus.

F I N I S.

Digitized by Google

Google